T. 175874 - C. 1228667

- Medina del Campo
- Derecho,
- Siglo XVI.

- Rarísimo ejemplar que No registra Pérez Pastor
- P. nº 174.803. Solo da 4 h. en lugar de las 6 que registra este nuestro.
- El autor es un jurista nacido en Osuna (SE). Esta obra fue fundamental en la época para todo hombre de leyes.
- Anotaciones marginales de puño y letra con buena caligrafía
- Magnífico ejemplar

DE HISPANORVM PRIMOGENIIS LIBRI QVATVOR.

Authore LVDOVICO DE MOLINA, Iuriſconſulto Hiſpano in ſummo regnorum Caſtellæ, ſenatu, gratiæ & iuſtitiæ conſiliario : regnante PHILIPPO Secundo, ac eiuſdem Regis legato pro Regni Portugalliæ ſucceſsione.

Nunc ſecunda ac poſtrema æditione ab ipſo Authore antequàm vita functus eſſet correcti, aucti & emendati.

Cum indice tum capitum & locorum iuris, tum rerum & ſententiarum locupletiſsimo.

Cum Priuilegio Regis.

METYMNÆ CAMPI.
Expenſis Petri Landry, & Ambroſij Duport.
M. D. LXXXVII.

EL REY

POR quanto por parte de vos el doctor Luys de Molina del nuestro Consejo, nos ha sido fecha relacion que vos aueys compuesto vn libro intitulado de Hispanorum Primogenijs, en el qual auiades puesto mucho trabajo y ocupacion suplicandonos os mandassemos dar licencia y facultad para que por el tiempo que nuestra merced y voluntad fuesse lo pudiesse des imprimir y vender sin que otra persona alguna lo pudiesse hazer, sin tener para ello licencia y poder vuestro, o como la nuestra merced fuesse: y por quanto en el dicho libro se hizo la diligẽcia que la prematica agora por nos nueuamente hecha dispone. Fue acordado que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon, e yo tuuelo por bien, por la qual vos doy licencia y facultad para que vos o quien vuestro poder ouiere, podays imprimir el dicho libro que de suso se haze mencion, Y para que por tiempo de quinze años primeros siguientes que corran y se cuentan desde el dia de la data desta nuestra cedula en adelante, lo podays imprimir y vender con que primero se trayga al nuestro Consejo a corregir con el original y tassar el precio porque se ouiere de vender cada volumen. Y mandamos y defendemos que persona alguna durante el dicho tiempo sin vuestro poder no lo pueda imprimir ni vẽder so pena de perder todos los libros que del vuiere impresso, y mas de diez mil marauedis para nuestra camara. Y mandamos a los del nuestro Consejo Presidentes y oydores de las nuestras audiẽcias, alcaldes, alguaziles de la nuestra casa y corte y Chancillerias, y a todos los corregidores, assistente, gouernadores alcaldes mayores y ordinarios y otros juezes y justitias qualesquier de todas las ciudades, villas y lugares de los nuestros reynos y señorios, y a cada vno y qualquiera dellos assi los que agora son como a los que seran de aqui adelante, que vos guarden y hagan guardar y cumplir esta nuestra cedula y merced que assi vos hazemos, y contra el tenor y forma della no vayan ni passen ni consientan yr ni passar por manera alguna, so pena de la nuestra merced y de diez mil marauedis para la nuestra camara. Fecha en Madrid a catorze dias del mes de Henero de mil y quinientos y setenta y tres años.

YO EL REY.

Por mandado de su Magestad
Martin de Gaztelu.

EL REY

POR quanto por parte de vos los hijos y herederos que quedastes del doctor Luys de Molina que fue del nuestro consejo nos ha sido fecha relaciõ diziendo quel dicho vuestro padre auia hecho y compuesto vn libro intitulado de Hispanorum Primogenijs. En el qual el dicho vuestro padre auia gastado mucho tiẽpo y por nos se le auia dado licencia y facultad y preuilegio para que el y quien su poder vuiesse y no otra persona alguna le pudiesse imprimir y vender por tiempo y espacio de quinze años de los quales eran passados cerca de doze años y atento a quel dicho su padre auia trabajado tanto en el dicho libro y auia gastado en el mucho tiẽpo y parte de su hazienda y de auer se le dado el dicho preuilegio por el dicho tiempo constaua y parecia por el dicho preuilegio de q̃ hazia presentaciõ atẽto a lo que tenia referido y a los seruicios quel dicho su padre nos auia hecho nos pidio y supplico fuessemos seruidos de mandar prorrogar el dicho preuilegio y facultad por veynte años mas o que sobre ello prouey essemos como la nuestra merced fuesse lo qual visto por los del nuestro consejo fue acordado que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon y yo tuue lo por bien, y por la presente vos prorrogamos y alargamos el termino del dicho preuilegio que por nos fue dado y concedido al dicho doctor dõ Luys de Molina vuestro padre para imprimir el dicho libro por otros diez años mas que corran y se cuentan despues de ser cumplido y acabado el termino contenido en el dicho preuilegio conforme a el para que durante el dicho termino podays hazer imprimir el dicho libro que de suso se haze mẽcion con tanto que todas las vezes que se imprimiere no lo podays vender sin que antes y primero se traya al nuestro consejo y en el se corriga con el original que en el esta y se os tasse el precio como se ha de vender cada volumen y mandamos que durante el dicho tiempo persona alguna sin vuestro poder no pueda vender ni imprimir el dicho libro en estos nuestros Reynos ni meter lo defuera del, so las penas contenidas en el dicho preuilegio, dada en sant Lorenço a nueue dias del mes de Septiembre de mil y quinientos y ochenta y siete años,

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro Señor
Iuan Vazquez.

R. 139432

PHILIPPO II. HISPANIARVM REGI CATHOLICO, REGVM omnium Maximo & potentiſsimo:

Ludouicus de Molina in ſuo ſupremo Regio Senatu Conſiliarius.

HISPANÆ nobilitatis amplitudinem cum animo meo ſæpenumero, Philippe Regum maxime, conſiderarem: non vulgaris admiratio ſubijt, quænam fuiſſet hominum noſtrorum obliuio, aut negligentia, vt de gentilitijs hæreditatibus, quas lingua noſtra (Mayoradgos) appellat, & quibus fermè tota nobilitatis dignitas, veluti quibuſdam immotis fundamentis aduerſus temporis iniuriam fulcitur, nihil noſtri literis prodiderint: cum præſertim aliæ nationes de rebus non tantæ authoritatis & momenti, quod apud eas in vſu crebro ſint, innumeros libros & tractatus ediderint. Quam multa Itali de feudis ſcripſerunt? Quam multa Galli de ſuorum Primogeniorum iure? Quod tamen noſtris Primogenijs eſt ſatis diſſimile. Protinus tamen cõmunis illa cauſa mihi occurrit, quæ non ſolum hanc, de qua agimus animaduerſionem, ſed multa alia ſcitu digniſsima æternæ obliuioni tradita & ſepulta tenet: ea eſt auerſio noſtrorum ingeniorum res curioſas & veteres tractãdi. Nam bellis olim Hiſpani aſſueti, cum iugum hoſtile excutere curarent, quod generoſè & inclytè fecerunt, magis militaribus exercitijs, quam rebus meditandis dediti fuerunt. Nunc tamen cum Hiſpanorum ingenia fœliciter emergant, & maiorum tuorum, & tuo in primis, Philippe Rex potentiſsime beneficio, qui tum ingentibus, clariſsimiſque tuis factis, tum etiam conſilijs præſtantiſsimis diuturnam pacem nobis omnibus comparaſti, ſtudijs melioribus animos adijciant, atque maiorum ſuorum monumenta inueſtigare, tandem incipiant: cur hoc vnum, quod & præclarum & neceſſarium erat, non exemplo inquirere tentauerint, nondum poteram deprehendere. Sed tum demum hoc ipſum ſatis intellixi, cum rem totam altius perpẽdens, ſummam eius difficultatem perſpexi, ea enim omnes deterrebat, & in ipſo conatu animum fecerat ſuccumbere. Et me quoque eadem hęc difficultas animum profecto deſpondere coegiſſet: qui quamuis vnam hanc iuris ciuilis partem vnicè explicatam cuperem, non tam tædio laboris, quam terrore commouebar. Cum autem non niſi ſero iam & longo

progreſſu commentationis, eius rei difficultas ſe potuiſſet oſtendere: magna mihi pars itineris iam erat confecta, cum quantum ſupereſſet cœpi proſpicere. Ne igitur multorum annorum labores mihi eſſent deſerendi & ingentem ſyluam quæ iam ſuccreuerat, incultam relinquere dolerem, ob firmare animum, & quod reliquum erat perficere decreui, Hiſpaniamque noſtram hac in parte pro virili iuuare. Nam quamuis à me pro dignitate res tota non pertractetur: non deerunt meliora noſtratium ingenia, quę hæc noſtra exactius proſſequantur. Hoc autem quicquid eſt induſtriæ & laboris mei, ſtudiorum diuturnitate comparati, & publicæ vtilitatis cauſa ſuſcepti, tibi, Philippe Regum maxime, non ſponte ſolum (quod ſupplex facio) dicare conſtitui: ſed coactus pene tibi vni offerre compellor. Nam præterquàm quod Maieſtatis tuæ natura ſubditus, in genti quę tuæ beneficio per inſignes honorum gradus inter tuos ſupremi Regij Senatus Conſiliarios cooptatus, quicquid in literis tentare potui, tibi vni debui conſecrare: Regi Hiſpaniæ, quæ de Hiſpanorum Primogenijs diſputantur merito debentur: cum Regnum ipſum Hiſpaniæ re vera ſupremum Primogenium ſit: Primogeniorum omnium caput, atque principium, & vnde, tanquam ex præſtantiſsimo exemplari, ad reliqua omnia, ius, prærogatiua firmitas, ſuccedendique ratio planè deriuetur. Tua verò celſitudo ex ſuo iſto incomparabilis gloriæ & Maieſtatis faſtigio, clientis tui, quamuis exigui, non tam munus quam miniſterium ſolita benignitate ſuſcipiat: vt præclaræ naturæ, innatęque clementiæ, qua omnes tui iucundiſsimè perfruuntur, dono, ego etiam me recreatum atque protectum exultem.

Præfationis ſummaria.

1 *Maioratuum cauſæ ſunt aliarum omnium difficilimæ, ac frequentiſsimæ.*
2 *Voluntatis alienæ interpretatio pene impoſsibilis reputatur.*
3 *Lucratur ſatis, qui ſuæ voluntati obſequitur.*
4 *Subtilis interpretatio voluntatem teſtantis ſubuertit.*
5 *Diſpoſitiones idiotarum non ſunt legali: ſed vulgari interpretatione declarandæ.*
6 *Iuriſperitorum diſpoſitiones maiora iurgia generare ſolent, & quæ ſit huius rei cauſa.*
7 *Hebetior quiſque eſt in negotio proprio: quam in alieno.*
8 *Frequenter euenire ſolet, vt Primogenia vni relicta, alteri adiudicentur.*
9 *Cauſæ Maioratuum cæteris grauiores.*
10 *Tranſactiones in cauſis Maioratuum parum ſecuræ.*
11 *Nullus hucuſque perfecte, atque ex profeſſo Maioratuum Hiſpanorum materiam tractauit.*
12 *Scriptores exteri, qui de Hiſpanis Maioratibus meminerunt enarrantur.*
13 *Antiquitates Hiſpaniæ ex ſcriptorum penuria omnium incertiſsimæ.*
14 *In Chronicis Hiſpaniæ modica ſit Maioratuum mentio.*
15 *Verbi huius: Mayorazgo, in qua ex Chronicis Hiſpaniæ primum mentio facta fuerit.*
16 *Rex Henricus ſecundus inſtituit plura Primogenia inter nobiles huius Regni.*
17 *Clauſula teſtamenti Regis Henrici in hoc Regno ſeruatur, vt lex.*
18 *Scriptores noſtrates, atque exteri, qui de clauſula teſtamenti Henrici meminerunt, enumerantur.*
19 *Clauſulæ teſtamenti Regis Henrici tenor hodie in legibus Regni inſertus eſt.*
20 *Leges Regni antiquæ de Maioratibus non loquuntur.*
21 *Partitarum leges a Rege fernando Tertio cæptæ fuerunt.*
22 *Leges taurinenſes fuerunt, primæ, quæ de Hiſpanis Maioratibus meminerunt.*
23 *Hiſpani ſcriptores, qui de Maioratibus aliqua ſcripſerunt enumerantur.*
24 *Illuſtriſsimus Dominus Didacus de Couarruuias varia de Hiſpanorũ Maioratibus ſcripſit.*
25 *Reuerendiſsimus Dominus Didacus de Simancas Pacenſis Epiſcopus libellum de Hiſpaniæ Primogenijs edidit.*
26 *Dominus Antonius de Padilla Meneſius plura etiam de eiſdem Maioratibus diſeruit.*
27 *Ioannes Lupus de palacios Ruuios refert ſe feciſſe tractatum de Maioratibus, qui non inuenitur.*
28 *Diuiſio operis.*

PRAEFATIO, IN QVA EA PRÆSERTIM, QVÆ IN CHRONICIS, ac legibus huius Regni, atque à noſtratibus, ac exteris Iuriſconſultis de Maioratibus ſcripta ſunt, recenſentur.

QVamuis Iuriſconſultorum munus ſua, & amplitudine, & varietate quàm plurima complectatur, nullaquè penitus ſit humanæ vitæ cõditio, nulla pars mortalitatis, quo nõ iuris ac legum Sacroſancta potestas penetret, aut Imperio, aut æqui & boni moderatione cũcta adminiſtratura. Vnum tamen illud eſt, quod hoc noſtro tempore in Hiſpaniarum regnis crebrò inter cætera per tractet, quod frequenter diſcutiat, cui ſæpè intendat, quòd aſsiduè regere debeat, ac gubernare, lites videlicet, ac controuerſiæ, quas inter principes, viros proceres, atque optimates ſuper Primogeniorũ ſucceſsione gigni quotidie videmus, naſci, creſcere, & nõ niſi accerimis vtrinquè ſtudijs, atque infeſtiſsimis odijs per tractari. Quæ quidem lites merito cenſentur 1
eſſe omnium difficilimę, cùm in eis de dubiæ diſponentium mentis declaratione præſertim agi ſoleat. Cuius interpretatio non ſolum difficilis: ſed penè etiam im- 2
poſsibilis exiſtimatur. Quis enim rectè poterit, de mente alterius iudicare: cum ea verbis ambiguis aſsidue ſit conſiderãda, ac elicienda? In quibus, (vt inquit Iuriſconſultus,) [a] nec diſponens dicit quod vult: quia id non loquitur, nec quod vox ſignificat: quia id eius menti, ac voluntati repugnat. Quod ſi ex veriſimilitudine, ac prudentũ iudicio rès ipſa ſit decidẽda, ac iudicãda tunc iudiciũ ipſum fragiliùs multò in certiuſquè erit. Quis enim tantũ vnquã tribuit ꝓpriæ volũtati, vt ex ea valeat alienas metiri, aut interpretari? cùm (vt Iuriſcõſultus etiam profitetur,) [b] variæ admodũ ſint hominũ voluntates, nec ſit petẽda ratio: quare quis id vellit. & hoc nolit Sed liberum relinquendum vnicuique ſit de re ſua diſponendi iudicium, lucra- 3
tur enim ſatis, qui ſuæ obſequitur voluntati. Etſi prudentium iudicio id nõ lucrũ: ſed damnum videretur, & tamen leges imprudentiam tolerant, vt voluntati obſequantur, ſi ſubtili, ac legali interpretatione Maioratus inſtitutorum verba expen- 4
damus parum ab fuerit: quin eorum voluntates ſubuertamus. [d] Præſertim ſi de hominis rudis, ac penitus literarum ignari, ſeu cito moribundi diſpoſitione agatur: in 5
cuius voluntatis interpretatione nihil incertiùs dici poterit quam illud quod certiſsimum legumlatores reputarunt. [e] Si autem de hominis eruditiſsimi, ac iuris etiam conſulti voluntate ſit quæſtio, ibi etiam maior verſatur interpretandi difficultas: cùm vt experientia compertum eſt, ex horũ diſpoſitionibus maiora iurgia: maiores etiam lites ſoleant excitari. Dum enim ex varijs Iuriſconſultorum reſponſis, curant ea vitare quæ in aliorum voluntatibus fuerunt prolixarum litium incentiua: idque efficere contendunt, vt proprios ſucceſſores à litibus retrahant id potiſsimũ efficiunt, vt eos longioribus iurgijs, ac maioribus litibus inuoluant. Cuius rei ratio inde potiſsimum exoritur, quòd cum ſibi ipſis iuris peritiſsimi videantur, proprio non alieno conſilio de ſuis rebus aſsiduè diſponant, nõ animaduertẽtes, quòd (vt quidam ſapienter dixit) [f] natura mortalium hoc nomine etiam praua dici poteſt, 7
quod

[a] In. l. ambiguo ſermone. ff. de re. dub.
[b] In l. quia poterat. ff. ad Trebel.
[c] L. fin. ff. de vſu, & habit. Tira. qui plura refert in præfatio. retractuum. num. 25.
[d] L. ſi quis hæredem in fin. C. de inſt. & ſubſti.
[e] Cinus in. l. ſi cũ ante per tex. ibi. C. de donat. ante. nup. Bald. in. c. 1 de ſucceſſ. feud. n. 6. Angu. Bero in. ca. 1. de iur. patro. n 3. Oldral. cõſ. 45. Altiatus in. l. lege obueni re. ff. de uer. ſig. Socin. conſ. 37. nu. 10. lib. 3. Ripa in. l. Centurio num. 131. ff. de uulg. Iaſſ. cõſ. 51. li. 4.
[f] Quin. cur. libro. 7.

quod in ſuo quiſque negotio hebetior ſit, quam in alieno: turbidaque facta ſint cõſilia eorum, qui ſibi ſuadent. Obſtat nanque alijs metus, alijs cupiditas: non nunquam naturalis eorum, quæ cogitaueris amor. Indeque euenit, vt nec ipſi, nec cæteri eorum voluntates ſatis percipiant. Tanta denique eſt mẽtis noſtræ fragilitas, &
8 alienæ voluntatis interpretandæ difficultas, vt nihil aliud frequentius eueniat, quam quòd Primogenia opulentiſsima vni debita, ac relicta, alteri contra inſtituẽtis voluntatem etiam apertiſsimis, rectiſsimiſque iudicibus aſsiduè adiudicentur, ac conferantur, nec hac ſola dubiæ voluntatis conſideratione huius rei difficultas circunſcribitur. Sunt enim quam plurima alia: (etſi hoc ſit præcipuum,) quæ Maioratuum cauſas ſolent reddere cæterarum omnium difficilimas. Interdum nãque de diſponentis, ac etiam Principis poteſtate, de Maioratus natura, ac perpetuitate, de ſucceſsionis ordine, plerunque etiam de ſucceſſoris capacitate ac incapacitate, de bonorum alienatione, atque infinitis alijs quæſtionum occaſionibus rem iſtam
9 contingentibus, cum maxima difficultate, partiumque iactura controuertitur. Nec ſolent iurgia iſta de minimis, aut paruis rebus tractari: ſed eiſdem ſunt Regna, Ducatus, Comitatus, Marchionatus, Ditiones, cæteraque opulentiſsima patrimonia ſubiecta: dum de eorum ſucceſsione contenditur, indeque lites immortales, ac cædes etiam inter ſubditos: bella autem, ac ingentes calamitates inter ſupremos Principes. Quod ſi litigatores aſsiduis litibus, ac expenſis, continuiſque rixis, ac contẽ-
10 otionibus exeiſdem ortis deffeſsi, velint etiam Regia interueniente facultate arbitrio, ſeu tranſactione ipſa iurgia dirimere eis accidere id ſolet, quod cum Hydra decertantibus in Lærna palude accidebat, cui vno exciſſo capite ſtatim plura alia ſuppullulabant: Liteſquè ſupprimere intendentes, nouas, ac longe maiores controuerſias exſuſcitant: ita vt iam eò deuentum ſit, vt propè nulla in rebus Maioratus
11 ſit ſtabilis concordia, aut non litibus ſubiecta compoſitio. Cùm autem res iſta ardua ſit admodum, & difficilis: adeoquè vſu, ac forenſi controuerſia frequentiſsima, vt perfecto, & abſolutiſsimo tractatu indigeret: nullus, quem ego viderim hactenus rem iſtam perfecte, atque ex profeſſo tractauit: quãuis plures, quos ſtatim citabimus varias quæſtiones ad id ſpectantes diuerſis in locis attigerint, atque etiã diſcuſſerint. Nam hi tractatus Primogenituræ, qui à Martino Laudenſi, Ioanne Lecerier, & Andrea Tyraquello perfectiſsimo, elegantique ſtylo conſcripti ſunt, (vt inferius clarius demonſtrabimus) modicam præſtant Hiſpanorum Maioratuum cognitionem, etſi in eis sliqui contineantur, quæ in hoc negotio interdũ poſ-
12 ſint nobis ſuppetias ferre. Ex antiquis autem atque exteris Scriptoribus, quos ego vnquam legerim nemo profecto de hac re: niſi ſuccinctè, ac quaſi per tranſenam meminit. Idque primus fecit Paulus Caſtrenſis. [g] qui ſuper quodam Maioratu Hiſpalenſi cuiuſdam Illuſtris viri Perafani de Ribera conſultus eleganter reſpondit, vbi etiam breuiſsimè aliqua repetit principia ad cognitionem Maioratuum Hiſpanorum admodum neceſſaria. Quod etiam alij varijs in locis: breuiter tamẽ, atque in tranſcurſu fecerunt. [h] Ita vt hinc facilè quiſque intelligere poſsit: quam parum adiumenti in tota hac de Maioratibus tractatione poſsit ab exteris Iuriſconſultis ſperare. Cùm igitur materia hæc ſit ditionis Hiſpaniarum propria, ac peculiaris ab eius antiquis Chronicis, legibus, ſcriptoribus, publiciſque, & priuatis monumentis erit perquirenda. Atque vtinam iuſta cum cura & diligentia antiqui no-
23 ſtri Hiſtorici res geſtas priſcorum temporum complexi, fuiſſent. Non enim ego nunc merito dolerem: quam minimum me inde: vnde maximè debueram fuiſſe
4 adiutum: quippe in illis nè verbum quidem de origine, natura, iure, ac peculiari prærrogatiua Primogeniorum reperitur, cùm ibidem interim non pauca occurrant, quæ doceant plura olim ampliſsima patrimonia vbique apud nos iure Ma-

[g] Conſ. 164 lib. 2.

[h] Abb. cõſ. 55. li. 1. Rõ cõſ. 29. Bologni. conſ. 62. Barb. conſ. 10. lib. 2. Soc. cõſ. 47. li. 3. Deci. conſ. 397 nu. 6. Pariſ. conſ. 72. li. 4. Tiraq. de Primoge. q. 1. nu. 14. & 8. q. n. 7. & 68. q. n. 1. cũ ſeq. idẽ Tiraqu. qui plures alios refert in p. ſa. eiuſdem tract. a. n. 4.

ioratus,& Primogenituræ à pluribus nobilibus fuisse possessa. Verbi autem huius Hispani (Mayorazgo) quanquã in priuatis quorundam monumẽtis multo vetustior sit mẽtio: prima autẽ in Chronicis ea est prorsus: quam habet Regis Ioannis primi hystoria.[l] Vbi de patris sui testamento in publico Regni cõuentu differitur. Rex enim Henricus Secundus: cum multa Nobilibus oppida, ditiones, & diuersi generis patrimonia tribuisset, tandem de his ipsis in testamento his verbis constituit. Pero toda via que las ayan por Mayoradgo, e finquen a su hijo mayor legitimo de cada vno dellos, y si murieren sin hijos legitimos, que se tornen los bienes, del que assi muriere, a la Corona Real de nuestros Reynos. Quæ clausula in Regnis Castellæ recepta est, pro lege que seruari mãdata, ex quodã Regio edicto à Regibus Catholicis Murtiæ[k] primum emisso, atque iterum ab eisdem Regibus Catholicis Vallisoleti[l] confirmato. Quæ edicta inuenientur in collectione schedularum, ac ordinationum Pincianæ Cancellariæ.[m] Cuius etiam clausulæ aliqui ex nostratibus, atque etiam exteris scriptoribus meminerunt.[n] Sed eiusdem clausulæ tenor, nec in Chronicis, nec etiam in legibus huius Regni insertus fuerat donec ædicta fuit noua legum huius regni collectio quam hisce diebus dilucido ordine, ac prudentissimo iudicio, mandato Philippi Secundi Hispaniarum Regis potentissimi, perfecit, ac Typis mandauit Bartholomæus ab Attiença in summo Castellæ Senatu quondam Consiliarius inter nostræ Hispaniæ Iurisconsultos, literarum præstantia admodũ insignis. Quo in opere eiusdem clausulæ tenor insertus est,[o] eaque clausula his ipsis verbis, quibus paulo ante proposita est, pro lege seruari præcipitur, ita, vt deinceps de eius tenore, quemadmodum antea solebat, dubitari non possit. In legibus autem antiquis nostri regni modica fuit huius antiquitatis Maioratuum obseruatio. Cum in Partitarum legibus, quæ à Rege Fernando huius nominis tertio, qui cognomento Sanctus dicitur, incœptæ fuerunt, & à Rege Alphonso decimo eius filio, qui cognominatur Sapiens, absolutę, ac expeditę, vt habetur in Chronico eiusdem Regis Alphonsi,[p] nulla mentio Maioratus habita sit, nec etiam Primogenituræ, nisi in his legibus de quibus inferiùs latiùs dicemus:[q] similiter etiam in legibus fori, ordinamenti, & styli, alijs antiquis huius regni legibus Maioratus mentio non inuenitur, vsque ad tempora Ioannę Hispaniarum reginæ, quę in generalibus Comitijs apud Taurum celebratis quasdam leges, quę vulgò Taurinenses nuncupantur, anno. 1505. stabiliuit, ac promulgauit: in quibus multa differtè, & ex professo de Maioratibus sunt constituta: pleraque etiam Maioratus tractatum expectantia decisa sunt. Inibique primum in legibus Hispaniæ hoc vocabulum (Mayoradgo) vsurpatur: sed adeò breuiter atque succinctè omnia traduntur, vt ex antiquorum dubiorum decisione plura alia antiquis difficiliora suborta sint, postea verò in diuersis horum regnorum Comitijs editę fuerunt alię etiam leges de Maioratu aliquid denuò statuentes, quę quidem sunt breuissimę. Quę omnes leges iam hodie simul collectę sunt indicta noua legum regiarum collectione,[r] vt ibidem licet videre. Ex Hispanis autem Iurisconsultis, qui literis aliquid mãdarunt, propè omnes aliqua rem istam spectãtia varijs in locijs tradiderunt. Ex quibus, primi fuerunt duo inter Hispanorum scriptores præstantissimi, qui Hispaniã nostram non parum sua eruditione illustrarũt, Ioãnes Lupus de Palatios Ruuios in summo Castellę Senatu Consiliarius,[s] & Rodericus Xuarex quondã in Vallisoletano cõuentu regius Auditor, & antea in eodem conuentu causarũ patronus dissertissimus,[t] qui plura de Maioratu differunt, eaque adeò egregiè resoluũt, vt non modicã inde Maioratuũ cognitionẽ habeamus: sed hãc etiã Maioratuũ materiã obiter scribendã suscepit Greg. Lopius supremi noui orbis Senat[u] (in quo etiã ego per octo fermè annos trãquillè & iocũdę perstiti) meritissimus

15 16 17 18 19 20 21 22 23

[l] Anno. 12. ca. 13.

[k] 30. die Iulij anno. 1488.

[m] 18. die Octobris eiusdem anni. Fol. 1.

[n] Lud. Rõ. consil. 98. Ioan. Lup. in rep. Rub de dona. inter vir. & vxo. §. 69. un. 14. Mõtal. in suo repertorio verb. primogeniti. Roderi. Xuarc. in. l. quoniam in prioribus. C. de in officio testam. 6. limit. 2, n. & in q Maiorat n. 12. fol. 11, tit. 7. li. 5.

[o] Capi. 9.

[p] Li. 1. c. 2. 18.

[q] Li. 5. ti. 7. de los Mayoradgos.

[r] In repe. c. per vestras de dona. inter vir. & vxo.

[s] In rep. l. quoniam in prioribus. C. de in officio testa. & in suis alle-ga. & in c. vtrum in bonis Maioratus paterha beat vsufructum.

ritiſsimus Conſiliarius, in diſcurſu Cõmentariorum ſuper legibus Partitarũ: vbi etiam interpoſuit quãplures quæſtiones ad Hiſpanos Maioratus ſpectantes, quas ante eum, & mouerat, & ſcriptis mandauerat Chriſtophorus de Mieſes Iuriſconſultus Hiſpanus, qui poſtea Minorum ordinem fuit profeſſus: prout ipſemet Gregorius profitetur: [v] illud etiam ſuperaddẽs, quæſtiones [x] ipſas rudes & indigeſtas, quales ab authore relictæ fuerant, ſuis illis Cõmentarijs inſeruiſſe: quia nimium arduis negotijs, ac prolixo illarum legum Commentario, quod egregiè quidem perſcripſit diſtrictus, his quæſtionibus impenſiorem curam non potuit adhibere. In hac etiam Primogeniorum materia plura alia ſcripſit Petrus de Peralta Iuris profeſſor eminentiſsimus Cathedram primariam Iuris ciuilis olim in Salmanticenſi Academia Regens, Præceptor quondam meus meritò ſemper obſeruandus, in
24 lecturis, ac repetitionibus, quas ſuper pluribus legibus digeſtorum, mirificè compoſuit. Circa hæc etiam plurima doctiſsimè atque eleganter ſcripſit Illuſtriſsimus ac Reuerendiſsimus Dominus Didacus de Couarruuias Segouienſis Epiſcopus digniſsimus inter noſtri temporis Iuriſconſultos eximius verumque Hiſpaniæ noſtræ decus & ornamentum: quem tandem ob ſingularia ſpectatæ nobilitatis, præclarę virtutis, rari exempli, & eruditionis præſtantiſsimæ merita, Philippus Rex Catholicus ſummi in diligendis hominibus iudicij, Regij Senatus Præſidem eſſe voluit: & in ſublimen hanc dignitatem omni prorſus Hiſpania verè exultante, & fauſtiſsimè acclamante prouexit, quod multis in locis fecit, præſertim in his libris,
25 quos de varijs reſolutionibus, ac practicis quæſtionibus ſcripſit. Quam plurima etiam ad hanc ipſam materiam ſpectantia nimis eleganti, licet breui, ac ſuccincto ſtylo tractauit Reuerẽdiſsimus Dominus Didacus de Simancas nunc Epiſcopus Pacenſis Iuriſconſultus clariſsimus in ſuo de Hiſpanis Primogenitis libello, quem hiſce diebus, quibus nos iſta iam in manibus habebamus, in lucem edidit, quorum aliqua etiam prædixerat in ſuo de Catholicis inſtitutionibus tractatu. Quæ omnia non modicum vtilitatis Hiſpanis Iuriſconſultis ad huius rei cognitionem miniſtraſſe, nobis, atque omnibus ſatis eſt compertum. Plura etiam quæ ad huiuſ-
26 modi Primogenia pertinent, ſcripſit admodum illuſtris Dominus Antonius de Padilla Meneſius ordinis Calatrauenſis Miles, quondam Regius ſupremus Conſiliarius, nũc verò militarium ordinum Senatus Præſes delectus, atque inde omni penè Hiſpanę nobilitati præfectus: cuius vel ſola inſignis eruditio, atque in literis nomen, hoc ipſum obtinuiſſe decus poterat, niſi illuſtre admodum genus, preclaraque inclytę familię ornamenta id ipſum etiam promeruiſſent. Illa autem ſcripta reperiuntur in elegantibus cõmentarijs quę ſuper diuerſis Iuris ciuilis titulis, ac legibus ſatis eruditè conſcripſit. Aliqua etiam hoc ipſum attinentia ſcripſit Ferdinãdus Vaſquius de Menchaca in Regij Patrimonij prætorio quondam Auditor, inter Hiſpanię Iuriſconſultos obſeruandiſsimus in libris, quos de vltimarum volũtatum creatione, progreſſu, & reſolutione euulgauit, id ipſum etiam fecerũt Arias Pinelus, atque Emanuel Acoſta Iuriſconſulti Luſitani Cathedras Primarias iuris ciuilis olim in Salmanticenſi Academia conſequuti, viri quidem literis atque ingenio pręſtantes: Primus in ſuo de bonis maternis libello, Secundus autem in quæſtione quam de patrui & neporis ſucceſsione ſolenniter diſputauit. Plura etiã hoc ipſũ ſpectantia tractarũt, qui in leges Taurinenſes commentaria ędiderũt, pręſertim Antonius Gometius in Salmãticenſi Academia quondam Cathedrã Veſpertinã Iuriſciuilis Regẽs. Et Doctor Burgos Salõ de Pace in Regio Valliſoletano cõuentu quondam cauſarũ Patronus inſignis. Sed etſi tot Hiſpani iuris profeſſores excellẽtiſsimi, varias huius materię quęſtiones in diuerſis ſuorũ operũ locis attigerint: nullus tamẽ tractatũ peculiarẽ, & abſolutũ de hac Hiſpana Primogenitura vn

v In l. 32. tit. 9. par. 6 in gloſſ. in verb. no ual dra. col. 9.

x In eadẽ. l. & glo. col. final. ad fi.

quam

quam præscripsit: præter vnum Dominum Didacum de Simanca., qui in hac ma-
teria librum, (vt prædiximus,) breuissimum edidit. Nam etsi Ioan. Lupus de Pala 27
tios Ruuios aliquib⁹ in locis referat y se ipsum in suo tracta. Maioratus: nunquã li-
brũ illum nobis videre cõtigit, nec quenquã qui vidisset, audiuimus. Nec etiã Iaco
bus de Saa Lusitanus in suo tract. de Primoge. rationẽ Primogenituræ, sed solam
patrui atque ne potis quæstionẽ prosequitur. Cũ hęc igitur perspiceremus: dole-
retque, in primis materiã istã nostræ Hispaniæ propriã ac peculiarẽ, iusta dote, ac
perfecta tractatione destitutã: dulci patriæ amore, & iuris scientiæ supplendæ, ac
locupletandæ desiderio cõpulsi, de ea absolutũ, ac omnibus suis partibus integrũ
tractatũ scribere decreuimus. Non quod sperare possemus nos omnia pro rei di-
gnitate expleturos: sed quod nostrũ hũc laborẽ iuris studiosis nõ inutilẽ aliqua ex
parte futurũ animaduerteremus. Idq; eo tẽpore cœpimus, quo in Hispanorũ su-
premis cõsilijs causarum patroni munere fungebamur, vbi grauissimas Maiora-
tuum causas omnium nostræ Hispaniæ Regnorũ, atque Prouinciarũ per aliquot
annos ennixè tractauimus. Cœptis tamen eo tẽpore obstitit maximus causarũ cu-
mulus, quo tũc adeò distringebamur, vt nullũ penitus tempus super esset quod
huic operi cõtinuãdo posset impẽdi: cũ nec assiduis saltẽ negotijs debitũ suppete-
ret. Nec reuerti tamẽ ad hæc amata studia eo tẽpore licuit, quo Philippi Regis His-
paniarum potentissimi beneficio Patroni Fisici munus duobus annis integris pe
regimus. Intermissum autẽ diutius, & penè post habitũ opus demũ tempore resu
mere in manibus datum est, cũ eiusdẽ Regis Catholici iudicio & munere singulari
fuimus ad Regiũ Indiarũ senatũ supremũ promoti. Nam etsi huius Senatus nego
tia sint grauissima, & semper ardua, ea tamẽ non adeò protrahebãtur, vt tẽpus ali-
quod (etsi id exiguũ sit) nõ relinquerent, quod in hac honestissimi desiderij exple
tione posit insumi: Inde iam ad intermissos labores redire cœpimus, iustam cu-
ram operi impendimus, & ad optatũ finẽ eo tandẽ tẽpore perduximus, quo in su-
premũ Regium Senatũ fuimus cooptati: valetudinis interim pericula, & laboris
semper recurrẽtis semper increscẽtis tædia cõtemnẽtes. Opus verò ipsum in qua- 28
tuor libros diuisimus. Primus Hispanorũ Maioratuũ originẽ, ac naturã exponit.
Secũdus rectã eorundẽ Maioratuũ institutionẽ edocet. Tertius Maioratuũ suc-
cessionẽ explicat. Quartus, atque vltimus horũ Maioratuũ finẽ extinctionemque
ostẽdit. Possumus autẽ serio affirmare, (nec nos suscepti operis fallit amor,) in his
libris nihil penè eorũ defuturũ, quæ præcipua in hac tractatione reperiri possunt,
queuè in forẽsibus de Maioratuũ cõtrouersijs solẽto occurrere. Nec rerũ tantũ curã:
sed & ordinis etiam & methodi sollicitudinem nobismet ipsis exactiorẽ impo suimus. In tanta autẽ rei totius varietate, & diffusa, vagaque dispersione aliquid ope
ræ pretiũ fecisse potuimus: si tantũ hæc in ordinẽ redigessemus, tametsi nihil noui
à nobis fuisset excogitatũ. Illud tamẽ hic admonere nõ prætermittã cũ de tã multis
opinionibus mihi fuerit toto opere differendũ, eam me in iudicando & approbã-
do rationẽ semper fuisse sequutũ, quæ potioribus (quantũ assequi ego potui) fun
damentis, confirmari mihi videretur. Neque tamen eo sum ingenio aut propen-
sione, vt pertinacius eas velim defendere, sed locũ vnicuique rectiora afferẽti, ratio
nibusque validioribus confirmãti libens relinquo: vt veritati, cuius me in primis
studiosum cupidũque profiteor lumen maiori diffensione inferatur. In his autem
alijsque omnibus præstandis quantum elaborauerimus, aliorum nõ nostrum iudi
cium esse volumus. Nos nãque solũ ad hæc efficiẽda, cõmunis multorum vtilitas
mouit, qui iuris scientiam apud nostros Hispanos hac ex parte defectã cõque
rebãtur, atq; inde nostrum iuuandi studiũ non ingratum bonis
omnibus futurum merito speramus.

y In rep. de dona iur. uir. et. uxo. §. 62. n. 21. & iterũ in rep. c. pue-stras. eode. tit. fol. mag. 83. nu. 42. in. §. incipi. Sed est pul-chra dubita tio.

CAPITA, QVAE IN hoc primo libro continentur.

Qvid sit Maioratus Caput primum.

¶ Quæ fuerit Hispanorum Maioratuum origo. Caput secundum. Fol. 8

Quid verbum hoc Maioratus, ex propria natura comprehendat. Caput tertium. fol. 12.

Hispanorum Primogenia ex propria natura perpetua non temporalia censenda esse. Caput quartum. fol. 17.

Ex quibus verbis quis Primogeniũ instituere cẽsendus sit, & si id non expresserit. Ca. V. fo. 27

Pluraque aduersus communes, ac generales iuris regulas ex Primogeniorum perpetuitate deducuntur. Cap. VI. fo. 35

De vasallo, Emphyteota, fructuario, & fideicommissario & alijs similibus ad Maioratus possessorem: vtrum argumentatio procedat. Cap. VII. fo. 46

Hispanorum Primogenia vtrum iure sanguinis: an hæreditario deferãtur. Ca. VIII. fo. 49

Vtrum Maioratus successor possit ex causa ingratitudinis, ab ipso Maioratus exhæredari, vel ab eiusdem successione excludi. Ca. IX. fo. 56

Maioratus successor: vtrum ad debita prædecessoris teneatur. Caput. X. fo. 66.

Hispanorum Primogenia ex propria natura indiuisibilia esse, solique Primogenito deferri. Caput. XI fo. 74

Maioratus etiã in contractu instituti, vtrum vim vltimæ volũtatis obtineãt. Ca. XII. fo. 79

Vtrum Maioratu dignitas sit, ibique latissime agitur vtrũ furiosus, mutus, & surdus, infamis, religiosus, aut clericus valeant in Maioratu succedere. Cap. XIII. fol. 88.

In Hispanorũ Primogenijs vtrũ iure directo an obliquo succedatur. Ca. XIIII. fo. 101

Maioratus possessor vtrũ teneatur de reipsius Maioratus restituẽda satisdare. C. XV, fo. 104

Maioratus possessore bona Maioratus dilapidante, an possit sequens in vita eiusdem Maioratus successionem vendicare. Cap. XVI. fo. 110

An ex bonis Maioratus quarta Trebellianica, aut falcidia detrahatur. Cap. XVII. fol. 116

Hispanorũ Primogenia vtrũ odiosa, an fauorabilia cẽsenda sint. Cap. XVIII. fol. 125

Maioratus possetor, vtrũ sit dũs rerum Maioratus: an solũ fructuarius. Cap. XIX. fol. 128

Possessor Maioratus, vtrum possit ius vsus fructus, seu aliam quancunque seruitutem in bonis Maioratus constituere. Caput. XX. fo. 135

Vtrum Maioratus possessor possit bona eiusdem Maioratus locare, seu in Emphyteosim concedere. Cap. XXI. fo. 139

Maioratus emolumenta qualiter eiusdem possessorem sequantur. Ca. XXII. fo. 146

Thesauri & argenti fodinæ, lapidicinæ seu aliæ venæ, quæ in fundo Maioratus inueniuntur: vtrum eiusdem possessori, an ipsi Maioratus cedant. Ca. XXIII. fo. 148.

Vtrum in Maioratus possessorem ius patronatus, atque iura sepulchrorum pertranseant. Ca. XXIIII fo. 151

Qualiter possessor Maioratus cui iurisdictio inest, valeat commodis iurisdictionis frui. Caput. XXV. fo. 158

Augmentum vtrum Maioratus vtrum Maioratui cedat, eodemque iure, an diuerso censendum sit. Cap. XXVI. fo. 163

Ad quæ onera Maioratus possessor teneatur. Cap. XXVII. fo. 169

Vtrum Maioratus possessor inuentarium de rebus eiusdem Maioratus facere teneatur. Cap XXVIII. fo. 192

De Hispa.

Vi este libro intitulado, Molina de Hiſpanorum primogenijs, y enmendadas las erratas que lleua, eſta bien correto, y concuerda con otro impreſo en Alcala, año de 1573. tiene añadido todo lo que va rayado, y de la pagina 185. colu. 2. eſta quitado deſde las palabras, & ne etiam, haſta ſuſtinebitur inclusiue. En Valid a xvi. de Deciembre de 1587. El Licenciado Alonſo Vaca de Sanctiago.

Errata Sic corrige. Pagina.2, coluna.2. linea.37. etiam: LEGE. etiam alijs.6.2.44. tuen. tuen, nu.11.2.62. et ca. ca. et. 18.1.4. qui, § qui. 12. cõdi. de cõdi. 19.2.11. familia. familia ac deſcendentia. 22.1.44. ats. tas. 26.2.21. ta. ra. 27. nn. no. 37. adi. do. 28.1.8. etſinã. etſi. 30.1.20. Iq. Idq;. 33.1.1. nũ. nã. 39.2.26. llb. lib. 3. 40.1.61. q̃ eo p̃ſertũ quod. 43.2.32. l. l. 2. nu. 44.2.38. q, 7, q, 39, And. And. Anto. 48.2.4. ficatio. ficiato. 53.55. aſ. abſ. 56.2.26. a. ſuc ceſſorem a. 68.1.69. cetra. certa. 69.1.12. ija. tija. 70.2.8, uta. utua. 81.1.53. ſinulibus. ſimilibus. 2, 48. ſa, ſu, 82.2. 65. fo. 50. 83.1.10. nce. nec. 64. nati. natio. 86.1.19. §. ff. 87.1.7. de. ff. 89.2.6. en. pen. 95.1.13. cuius. 14. xã. xũ. 96. 2.33. ncren. naten. 99. 2.18. pe. pa. 107.1.59. camen. çamien. 109.1.22. mihi. mihi nõ. 112.1.36. vendo. vendendo. 2.1. dum. cum. 19. Iq. Idq. 60. d. d, l. 116.1. fidei. ex fidei. 123.1.32. der. dei, 128.2.13. nel. nal. 129.2.22. ues, tes. 130.2.51, mur. tur. 140.1.54. rus. tus. 143.2.2. glos. glos. 1.148, 1.19. mati. mari. 153.2.64. obs. non obs. 154.1.67. pa. pat. 156.2:21. to. tro. 158.2.19. natus. nus. 160.1.65. ſta. na. 161.1.2. ij. os. 164.2.49. næ. dæ. de. defundo. 166.2.14. redi. rei. 169.1.7. ne. one. 2.12. qua. ca. 28. nã. nem. 171.2.25. pto. pro. 173.1. 28. ihi articulus iſte non ſit Vers, certe licet reſolutus. Vers. certe licet articulus iſte nõ ſit reſolutus. 2, 7. mul. mil. 69. ſpecie. in ſpecie. 179.1.47. Bur. Bar. 180, 2.48. tem. te, 63. dum, dem, 182.2.66. ſpem. ſpecie. 185. 1, 47. ttio, trio. 55. Cur. Qui. 186.2.16. de. de. 190.1.29. ſu. ſus. 199.1.1. pien. pian. 206.1.18. prd. prin. 207.2.42. ue. de. 212.1 44. d. d, l. 2.9. tor. tori. 213.2.26, ri. rus. 214.2 16. Au, An. 2.3, autẽ. autead. 218. 2.66. artic. artic, 1.219.2.67. cui. vt cui. 220.2.13, ri. ti. 224.2. 24. te. ti. 241, 2.12. Zar. Za. 249.1.19. da. do. 36. in. in. d. 251.2.24, mo mo. ma. 257.2.51. ad. ab. 259.1.13. enor. error, 261.2.3. cilio. ſi liũ. 262. 2.10. ñ. non. 263.1.7. Tertulianũ. Trebellianũ. 265.2.61. cti. eti. 266. 2.39. qi. qui. culcultas. cultas. 267. 1.10. riã. rium. 273.1.54. dis. di. 2.16. ſi. 5. 274.2.49. atq; neceſſanũ. atq̃uc. 275.1.41. Vſua. Vſura. 42. te. ten. 279, z, 67. ma. mo. 69, na. ña. 280.2.262. du. de. 283. 2.31. ris. ros. 288.1.52. to. ta. 296.2.48. ta. na. 298.2.8. nea. neã. 299.1.45. uo. no. 303.2.43. Quo. Quod. 304.2.29. Ex. Verſi, Ex. 319.2.13. l. ca. 333. 1.24. D.C. 2.2 2. um. am. 30. ni. nu. 33. penes. penes parente. 334.2.67. Bar. Bal. 336.2.41. lu. le. 338.2.7. ra. da. 15. pu. pue. 17. ne. ni. 339.1.3. di. ti. 369.1.7. ri. ti. 373.1.17. lent. leant. 379.2.1. ſts. ſta. 37. di. dis. 380. 1.37. gũ. 64. lia. lio. 2.1. lia. lio. 388.1.39. ti. tis. 49. ſeruãda. ſeuida. 390.22. Ga. Ca. 391.1.7. l. l, liberti. 395. 2.8. de. de ſuis et. 402.1.40. tor. to, 2, 59. 15.1.66. Teriul. Trebel. 403.1.37, ned. nea, 407, 2.40, ra. re. 408. 1.17. fina. l. fina. 411.1.5. ta. ra, 412.2.13. fi. ff. 414.1.4. un. fnn, 421.1.46. dicen didicen. dicẽ. 2.8. in, l, 426. 2.66. &. & pro. 429.2.4. mꝫ. mita. 440.2.7. immo. mo. 447.1.31. con. cæn. 448.1.15. bro. bri. 453.2.13. ſa. ſæ. 459.1.62. ta ta. rata. 460.2.69. Cul. Cul. 461.2.18. cod. Cod. 27. que. quefue. 466 1.50. tes. tas. 471.1. 64. tus. tu. 2.26. a, ſimilem à. 472.1.53. le. li. 68. eo. eo quod regulare ſit. 2.25. erit. dicendũ erit. 473.1.61. nus. nuis. 2.12. in. iu. 474.2.9. filias. filius. 47. nam. no. 483.2.55. uul. cul, 484.2.26. de. dequa, 42. ex re. ez illa re: 63. car. cer. 486.1.35. It, Id. 489.1.12. quo. quo non. 25. dam dem. 493.1.68, ri. ti. 496.1.12. efficici. effici. 2.31. Et. Ea. 498.1.16. doro. dero. 22. clauſulæ. clauſula. 2.39. nũ. non. 499.1.23. ris. rit. 501.2.59. ter. tet. 64. ta. tat. 504.2, 50. cauſas. coſas. 507.1.34. l. la. 508.1.59. nio. nione. 521.2.34. les. los. 523.1.54. con. cum. 2, 15. te. tes. 31, te, ti. 526.2.51. Y. Yñ. 59. na. nar. 527.1.4. ro. ron. 47. vſa. vſar. 54. ca. ga. 63. puellos. pues. 2.2. aduer. auer. 528.1.3. do. dos. 7. ſe. ſos. 22. ſor, for. 45. nua. ua. 54. ro. ra. 64. ſei. ſe. 2.11, dere. der. 22. ãs. an. 52. mos. nos. 535.2, 19. tus. tis.

In ſũmarijs. lib. 1. in ſũmar. Capitis. 4. nu. 12, ſa. fa. 5.5. dela. decla. 8.29. tem. tam. 11.27, ta. tate. 12.12. ſſm. ſſum 28. eſſi. eſt. 13, 86, relegato. relegata. 9z. quod, quo ad. z3. 10. (§1.11.), in. Z. lib. 9.69. ne, ne. 10, 5. mi. mibi. 64. ore. or. 1. 21. rx. ex. 14. 44. Cat. Got. In. 3. lib. 1. 14. Vi. Vl. 6. 12. ſori, for. 13, 21. d, l. In. 4. lib. 9. z8. uan. uen.

In numeris allegationum. 5.32. 18. 17. 2. 40. 25. 125. 18. 1. 2 3. 359. 356. 21. 162. 161. 28. 1. 63. 18. 19. 37. 2. 32. 47. 48. 44. 2. 30. 62. 72. 43. 2 4. 244. 45. 1. 40. 38. 37. 54. 2. 17. 3. 4. 117. 1. 41. 4. 5. 134. 1. 30. 2. 3. 136. 1. 28. 91. 81. 137. 2. 5. 71. 61. 141. 1. 5. 69. 66. 144. 1. 40. 174. 2 34. 197. 1. 60. §. §18. 2. 64. me. me 8. 216. 2. 33. 6. 7. 273. 1. 36. 7. 14. 369. 2. 7. 32. 23. 374. 1. 15, 2. 21. 404. 27. 2. in. 29. 28. 69. 6. in. 440. 2. 18. 70. 79. 447. 1. 44. 1. er. er. 8. 451. z. zz. nu. nu. z0. 463. 1. 38. 3. 13. 464. 1. 67. 125. 135. 473. 1. z1. z64. 164. z6. z08. 108. 474. 1. 69. c. z. 475. §. z. n. n. z6. 477, z, 67. 14. 15. 484. 1. 66. 301. 30. z. 69. §. 1. §. Pintiæ xvi Deciembris, Anno. 1587.

DE HISPANORVM PRIMOGENIORVM ORIGINE AC NATVRA.

LIBER PRIMVS.

SVMMARIA.

1 *Omnis bona disputatio debet à definitione proficisci.*
2 *Maioratus pro iure Primogenituræ frequenter vsurpari solet.*
3 *Verbum Maioratus à solis Hispanis vsitatur, nec apud Latinos Scriptores inuenitur.*
4 *Primogenia vocantur iura primi, & maximi natu filij.*
5 *Primogenitura quid sit.*
6 *Differentia inter Maioratus Hispaniæ, & aliorum Regnorum ac prouinciarum Primogenituram.*
7 *Hispanorum Primogenia fideicommißis perpetuò familiæ relictis similia esse, & in quibus hæc inter se differant.*
8 *Maioratuum, & fideicommissorum conuenientia, in quibus consistat.*
9 *Fideicommissum in testamento, seu vltima voluntate, non in contractu relinqui potest.*
10 *Fideicommissum potest quibuscunque verbis relinqui.*
11 *Maioratus vtplurimùm verbis præceptiuis ordinantur.*
12 *Fideicommissum verbis etiam directis relinqui potest.*
13 *Verba directa obliquantur ex testantis voluntate.*
14 *Maioratus & fideicommissa in pluribus differunt.*
15 *Non potest dici præcisè, Maioratum fideicommissum esse.*
16 *Hispanorum Primogenia cui generi dispositionis potiùs adaptari valeant.*
17 *Ex Hispanorum Primogenijs tot substitutiones, seu donationes resultant, quot personæ ad eorum successionem vocantur.*
18 *Nascituris donatio, seu prælegatum fieri potest.*
19 *Celeritas actuum efficit, vt vnus alterum occultet.*
20 *Dominium non inconuenit quòd vni ad vitam tantùm relinquatur, & post mortem eius in alium transferatur.*
21 *Diffinitiones Maioratus à Roderico Xuarez & alijs assignatæ taxantur.*
22 *Vera diffinitio Hispanorum Maioratuum assignatur.*
23 *Maioratuum quidam proprij, quidam improprij esse solent.*
24 *Diffinitio vera est ea quæ definit rē secundùm propriā naturam: licèt aliquando ex accidenti deficiat.*
25 *Maioratus absque principis facultate constitutus, verus Maioratus est.*
26 *Remedium legis 45. Tauri, circa translationem dominij, ac possessionis, cōpetit ei, qui in Maioratu absque Regia facultate instituto vocatus est.*
27 *Lex 46. Tauri, de ædificijs in rebus Maioratus factis loquens, habet locum in Maioratu absque Regia facultate instituto, atque in Patronatibus & anniuersarijs iure Maioratus institutis.*
28 *In alijs Prouinciis extra Hispaniam plures dispositiones fiunt, quæ Maioratibus assimilantur.*
29 *Primogeniorum Hispaniæ tractatus, non solùm Hispanis, sed etiam exteris summè vtilis erit.*
30 *Regnorum atque amplissimarum ditionum successio apud omnes gentes, vtplurimum eo ordine quo in Hispanis Primogenijs defertur.*

Quid sit Maioratus.

CAPVT PRIMVM.

1

VONIAM ex diffinitione cuiusque rei natura atq; essẽtia pleniùs & perfectiùs quã ex quauis alia docendi ratione comprehenditur: idcircò Maioratuum naturam interpretaturi, ab eorum diffinitione exordiemur. Vt autem perfectam diffinitionem Maioratibus assignemus, id primo loco sciendũ
2 est, Maioratum pro iure Primogenituræ frequẽter à iuris interpretibus vsurpari, quod dixit Prępos. in c. ius naturale. col. 4. in fi. 1. distinctione, dicens, Maioratum nihil aliud esse quàm Primogenituram: idque ipsum etiã profitentur Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iur. deliberan. nu. 11. Paul. consi. 164. lib. 2. quasi per totum consil. Abb. cons. 85. n. 3. lib. 1. Roma. cons. 29. Soci. cons. 47. lib. 3. quasi per totum consil. Xuarez in q. Maioratus n. 8. Paris. cons. 72. n. 80. lib. 4. Ioan Licerier. de Primoge. lib. 1. 2. q. n. 1. & 2. Tiraquel. de Primogenitu. 1. q. nu. 14. Grego. Lopez in l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. in verb. *Mayoria.* in princi.

¶ Quod nomen Maioratus apud solos Hispanos
3 in vsu est, vt prædicti D D. aduertunt, nec apud Latinos Scriptores vsquam inuentum: sed apud
4 eos passim id, quod nos Maioratum appellamus, Primogenitura dicitur. Et etiam vocatur Primigenia iura primi, & maximi natu filij, seu etiam Primogenia, & Primogenita, vt aduertit Tiraquel. de Primogenitura in præfatione. n. 1. & 2. Quod amitti potest, si primogenituram, seu Primogenia & Primogenita in eo sensu in quo Hispani Maioratum accipere solẽt. capiamus. Aliàs namque inter hæc ingens discrimen, vt inferiùs dicemus, reperitur. Sed quia plura de Primogenituræ appellatione, & interpretatione ab alijs Scriptoribus exactiùs & prolixiùs discussa sunt, nos, qui huius materiæ substantiam, omissis superfluis, scribere profitemur: ea missa faciemus, ad Maioratus diffinitionem tractatum conuertentes.

5 ¶ Maioratus igitur, seu Primogenitura (vt alias imperfectas, ac ab omnibus iamdudum reiectas diffinitiones omittamus) est, *Ius prioris ætatis honorificum & vtile competens filio, quia primus est in ordine nascendi.* Quam diffinitionem posuit Ioan. Liceri. in tractatu de Primoge. lib. 1. q. 1. n. 4. referens ad id Luc. de Pen. in l. 1. C. de priuileg. eorũ, qui in sacr. Pala. mili. lib. 12. col. 6. qui tamen breuiùs Primogenituram diffinit, vt apud ipsum videri potest. Eam tamen diffinitionem sequitur Carol. Molin. in consuetud. Parisien. lib. 1. §. 8. glos. 3. nu. 2. Quam etiam cæteri sequuntur.

¶ Quæ diffinitio, etsi iuxta aliorum Regnorum ac Prouinciarum consuetudines, ac diuini instituti prærogatiuas, de quibus in capite sequenti tractabimus, bona esse possit, ex omnibusq; suis partibus constet. Quod autem ad Hispana Primogenia eorúmque naturam ac succedendi ordinem attinet, nullo pacto sustineri valet. Nam 6
etsi ex diuino instituto filius Primogenitus ex bonis parentum duplicatam portionem accipere debeat, absque aliqua alia eorum prouisione, seu dispositione, & ex Galliæ consuetudine Primogenitus plura etiam præcipua obtineat ex parẽtum hæreditate, siue ea ex bonis feudalibus, siue allodialibus constet, vt probatur ex his quæ adducunt Ioan. Licerier. de Primogenitura, lib. 2. q. 4. cum sequentib. Tiraquel. eod tracta. in præfatione, nu. 3. Et Carol. Molin. in consuetudinib. Parisien. titu 1. de materia Feud. §. 8. glos. 3. in princip. Idque ipsum seruari soleat in pluribus orbis regionibus, ac Prouincijs, vt idem Tiraquel. in eadem præfatione, dicto num. 3. cum sequentib. aduertit. In Hispania autem nihil competit primogenito filio inter alios fratres, ex parentum seu aliorum consanguineorum hæreditate præcipuum, nisi id sibi ex aliqua dispositione præambula, seu ex præscriptione antiquissima deferatur: adeò, vt cessante Maioratus institutione seu succedendi iure primogenituræ præscriptione filius Primogenitus nihil præcipuum ex hæreditate parentum præ cæteris fratribus obtineat. Ex quo fit vt hæc diffinitio minimè possit Maioratuum Hispanorum substãtiam comprehendere. Cùm totius diffinitionis vis in iure prioris ætatis consistat: quòd prioris ætatis ius sine dispositione præambula seu præscriptione aliquid maiori natu tribuenti in Hispania nihil præcipuum ex hæreditate paterna defert Primogenito.

¶ Item illud quod ex iuris diuini dispositione, atque ex cæterorũ Regnorum lege seu cõsuetudine Primogenitis competit, liberè sibi defertur, nec restitutioni, nec etiam vinculis, conditionibus, seu prohibitionibus obnoxium, est, cuius cõtrarium in Hispanis Maioratibus seruatur. Similiter etiam plura alia in Hispanis Primogenijs statuta sunt, quæ (vt plusquàm notissimum est) non omninò prædictis Primogenitis conueniũt. Ex quibus comprehendi potest quantum distet Hispanorum Maioratuum natura ab ea, quæ legis veteris cæterisque aliorum Regnorum ac Prouinciarum Primogenitis inest. Similitérque quàmdiuersa esse debeat horum Maioratuum ab illis tractatio.

¶ Adeò autem alterum ab altero distat, vt fere omnes Hispani Iuris consulti, qui in hac re, siue 7
voce, siue scriptis suã sententiã protulerũt, cẽsent Hispanorũ primogenia nihil aliud esse, quàm fideicommissa perpetuò familiæ relicta, in quibus proximus quisque ex familia succedere debet, cæterisque ex gradus prærogatiua ac disponentis voluntate anteferri, de quibus Iurisconsultus meminit in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. & in l. peto. §. fratre. ff. eodem. Tractatúrque in l. fina. C. de verb. signi: Nisi quod in his Maioratibus non debent simul succedere omnes in eodem gradu existentes, prout in eo fideicommisso, quod familiæ perpetuò relinquitur, succedunt, vt probatur ex tex. in d. §. in fideicommisso. ibi. *Et qui ex his proximo gradu procreati sunt.* Vbi id communiter scrib. aduertunt: atque ex l. peto. §. fratre ff. de lega. 2. ibi. *Omnes fidei commissum petent, qui in familia fuerint.* Vbi etiã per scrib. Sed vnus tantùm isque maior natu seu

primo

primogenitus in bonis Maioratus succedere debet, bonaque indiuisa ac inalienabilia debent perpetuò in familia ordine successiuo, cõseruari: Ideóque Hispana Primogenia tãquam fideicommissa cẽsenda esse arbitratur Palat.Ruui.in repeti.c.per vestras.de dona.int.vir.& vxo.§.44. n.3.4.& 5.vbi inquit Maioratum nihil aliud esse: quàm fideicommissum. Idipsum etiam aduertit Petr.de peralt.in l.3.§.qui fideicõmissã.ff.de hęred.institu.nu.91.ad fin.& in d.l.cùmita legatur. §.in fidecõmisso.n.24 .præsertim col.pẽ.Idq; etiam notat Reuerendissimus D.Didacus de Couar.rub.lib.1.Resolu.c.15. nu.14.vbi inquit proculdubiò possessorem Maioratus fideicõmissario æquiparari. Idẽ etiam existimãt Reuerẽdissimus D.Didacus de Simancas de primoge.Hispa. lib.1.c.28.Mẽchacha.de successionum resolutione. lib. 1. §. 10.nu. 28. D. Antoni de padilla. in Rubr.C.de fideicom.nu.7.Aluarus Vaez Lusitanus in qq.iuris emphi. q.50.nu. 29.Burg.de pace in proœm. Legum Tauri.nu. 71. D. Franciscus Sarmiento Rotę auditor meritissimus selectarũ interpre.lib.3. c.4.nu.5.ad fi.Idque plurimos ex Hispanis Iurisconsultis semper dicere audiuimus: legésque de fideicommissis loquentes frequenter in iudicando, & consulendo ad Hispanorum Maioratus applicare.

Fideicomissa et Primogenia valde similia

8 ¶Vt autem sciamus in quo hęc Maioratuũ & fideicommissorum conuenientia, seu differentia consistat: illud est ante omnia præmittendum, nullam iuris ciuilis legem, quam hucúsque viderimus, mentionem feciſſe de fideicommisso, in quo pręcisè succedere debeat vnus, isque primogenitus, masculusq; minor natu, fœminæ, etiam maiori in eodem gradu existenti præferri: nec in quo succedendum sit iure primogenituręnec cũ cæteris qualitatibus, quibus succeditur in Maioratibus nostri Regni. Leges namque Romanorum in fideicommissis hunc succedendi ordinẽ non omninò inuenerunt: quanuis de pluribus fideicommissis meminerint ea lege relictis, vt bona perpetuò in familia conseruentur. Ideóq; Maioratuum & fideicommissorum conuenientia non in hoc considerandа est: quod sicut Maioratus filio maiori defertur: ita fideicommissum filio maiori deferatur, seu quod sicut in Maioratu masculus eiusdem gradus fœminæ præfertur: ita & in fideicommisso masculus fœminæ præferatur. Seu quod in fideicõmissis succedendum sit perpetuo iure primogenituræ, bonáque debeant esse indiuisibilia, vnicuiq;, nõ pluribus deferenda. Tantum namque abest, quo in hoc maioratus, & fideicommissa conueniant, vt verissimum sit in his ea omninò differre, vt constat ex. d.l.cùm ita legatur.§.in fideicommisso. ff.de lega.2.& ex l. peto.§.fi atre.ff.eod. iuncta l. fi. vbi per Bart.& Scrib.C.de verbo. signi.

¶ Eorum autem conuenientia in hoc consistit quòd bona fideicõmisso subiecta alteri reliquẽs, potest eidem apponere omnes substitutiones, vincula, conditiones, grauamina, & onera, quę sibi placuerint: dummodò onus nõ excedat emolumenta.l.ab eo.C.de fideicom. cum similib. Ex quo fit, vt si leges in fideicõmissis de his cõditionibus, de quibus superiùs meminimus, Maioratus successioni conuenientibus, pręcisam atque specificam mentionem non fecerint, ex hac quascunque conditiones, ac substitutiones apponendi in bonis fideicommisso subiectis licẽtia possit fideicommissum familiæ relinquens eam conditionem apponere, vt in eo succedat vnus, isq; primogenitus, & quòd bona sint indiuisibilia, succedatúrque in eis perpetuò, iure primogenituræ: cùm hæ conditiones iustissimę sint, in eisque de familię conseruatione tractetur quod Reipublicæ expediens est. Sicque etsi quo ad ista in actu Maioratus ac fideicommissa non conueniant: conuenient tamen in facultate, & potentia disponendi à lege concessa, quod in idẽ recidit, post factámque dispositionem maioratus & fideicommissa eodem iure censenda erunt, fideicommissúmque hac lege constitutum congruentissimo vocabulo Maioratus appellari poterit.

¶ Item licet in succedendi ordine iure primogenituræ Maioratus & fideicommissa nõ pari iure, vt prędiximus, censeantur, parificantur tamen in hoc, quo plures cõditiones, ac substitutiones vltra superiùs adductas, quæ in Maioratibus apponi solent, in fideicommissis passim apponuntur. Quarum interpretatio ab his quæ in fideicõmissis decisa sunt, erit necessario petenda: cùm in maioratibus nihil circa hæc cautum inueniatur. Quod etiam necessariò agendum est in pluribus alijs, quæ in fideicommissis iure statuta, sunt, quæ pari ratione in Maioratibus sunt seruanda. Ex quibus constat maximam esse inter fideicommissa, & maioratus conuenientiam.

¶ Nec dicendum erit Maioratum fideicommisso nõ posse æquiparari, ex eo, quod Maioratus, tam 9
ex contractu, quam ex testamẽto institui possint: Fideicommissa autem solùm in testamento relinquantur, seu in ea scriptura, quæ vim vltimæ voluntatis obtineat.l. cùm quis decedens. §. pater.ff.de lega.5. vbi per Bart. & Scriben.l.vt hæredibus & l.sequens quæstio.ff.de legat. 2. Raphaël Cumanus in.l.qui Romæ.§.cohæredes. ff. de verb.oblig.quem seq.ibidem pau.nu.2. Alex. un.4. Soci.nu.19.Iaſſ.nu.15.Ruinus consil.72.nu. 14.li.3.Idem consil.214.nu.16.lib.1.Decius cõsil.488.nu.19. parisius consil. 100.nu. 22. lib. 4. Alciatus consil.517. nu. 3. & consil. 518. in prin. Guido papę consil.224.nu.1.cum seq.quod propriè ac strictè loquendo verum est.

¶Maioratus namque siue in cõtractu, siue in testamento instituantur, vtplurimùm vim vltimæ voluntatis obtinere solẽt. Ideóque vbi Maioratus vltimæ voluntatis naturam sequuntur, nulli dubium, nisi quòd possit in eis fideicommitti: etiamsi in contractu instituti sint: sicut in donatione causa mortis fideicommitti potest ex eo, quod habeat vltimæ voluntatis effectus: quãuis quo ad ordinationem contractui æquiparetur.l.cùm pater.§.1.ff.de lega.2.l.Seia.in fi.ff. de dot.prælega.l.3.§.fina.ff.de lega.3.d.l.vt hæredibus. Vbi Bart.& communiter Scrib.ff. de lega. 2. Iaſſ.in l. filiusfamilias.§.diui.in 1. lectura.nu.88. ff.de lega.1. De quibus omnibus infra, isto lib. c. 12.latiùs agemus.

¶Nec etiã oberit, quòd Maioratus per verba fideicõmissum inducentia institui nõ soleãt: scilicet fidei tuę cõmitto, rogo, mãdo, peto, volo, & similia: per quæ verba solent fideicõmissa relinqui. Tex.in l.2.C.cõmunia de legat.& in §.fin.institu.de singul. rebus per fideicom. relict. Nam cùm hodie inter legata, & fideicommissa sublata

sit differentia.l.1.ff. de lega.1. cũ similib.non refert per quæ verba fideicommissum relinquatur
10 dummodò de disponentis volũtate cõstet.l. peto.in prin. ff.de lega.2.Per quem tex.dixit Bart. in proprio loco,quòd ad inducendum fideicõmissum non refert:an verbum sit præceptiuum, vel dispositiuum. Nam ex quibuscunque verbis fideicommissum inducitur. Idem ptobat tex. in l.pamphilo. ff. de lega.3. l.verbum volo, vbi per Scrib.C.de fideicom d.l.2.vbi etiam per dd. C. communia de lega.Sola namque voluntas in fideicommissis spectatur : non autem verborum qualitas.l.cùm virum.cum similib. C. de fideicõ. Quod extendit ac ex pluribus comprobat Azo, in summa. C. eo. tit. Sicq; cum in Maioratibus
11 nostri Regni semper apponantur verba ista,trãseat in sequentem,succedat,habeat,restituat,de-
" ueniat, & similia, quæ sunt verba præceptiua:
" meritò de illis,sicut fideicommissis iudicandum
" est,vt optimè considerat palat.Ruu.in d.repetit.
" c.per vestras.§.44.nu.4.
" ¶Quòd si dicatur verba ista esse directa,non autẽ
" obliqua.ideóque fideicommissis non cõuenire, dicendum est,quod si bene consideretur verbum restituat,obliquum est.Omnia autem alia verba, quæ paulò ante adduximus communia, & quæ tam ad directam substitutionem, quàm ab obliquam & fideicommissariam referri possunt, vt aduertit Bart.in l.Centurio.ff de vulga.nu.45.cũ plurib.sequẽ. Cuius doctrinam adserit cõmunẽ esse Iaſſ.ibidẽ n.63. cum sequẽt.Quẽ cęteri Mo-
12 derni sequuntur,& omnes Canonist.in c.si pater post glos.ibi.de testã.lib. 6. Imò etiã potest verbis directis fideicõmitti:dũmodò verba sint talia quę ex mente disponentis possint fideicõmissum inducere,vt dixit glo.in §.fina.insti. de sing. reb. per fideicõ.relict.glo.1.ad fin. Quã ibi sequũtur Ang.& Scrib.Bart.& Scrib.per tex.ibi in l.pater filios.ff.de lega.3.dd.in l.2.C.cõmunia de lega.
13 Obliquantur namque verba directa ex voluntate testantis:licèt obliqua nũquàm directa fiant,glo. fina. in l.verbis ciuilibus.ff.de vulga.&ibi communiter Scrib.

¶Sed et si maxima conuenientia sit inter Hispanorum Maioratus ac fideicommissa:prout superiùs diximus & aliàs apertiùs demonstrabimus: non tamen negari potest, quin licet in pluribus
14 conueniant:in aliquibus tamen differant. Sub-
" stantia namque fideicommissi eò præsertim diri-
" gitur,vt fideicommissarius de manu hæredis rem
" fideicommisso subiectam capiat.l.eam quam.C.
" de fideicom.l.quod per manus.ff.de iur.codicil.
" Qua ratione fideicommissarius debet poni per
" hæredem in locum ipsius. l.qui quadringenta. ff.
" ad Trebel. Nec potest fideicomissarius propria
" authoritate fideicommissum capere:imò si id fa-
" ciat, punietur, cadétque à iure suo. l. 1. vbi per
" Scrib.C.quor. lega.glo.in l.paulus.ff.ad Trebel.
" Soci.latè consi. 23. vol. 2. col. pen. & fin. Deci.
" consil.84.nu.1. Nec dantur actiones fideicom-
" missario vniuersali, nisi re aut verbis fideicom-
" misso restituto,vt constat ex leg.2.in princi.ff.ad
" Trebel.& in l.restituta.ff.eod.Ex quo plura de
" coactione,hærede adire recusante, ac de quartæ
" detractione, & de fructuum perceptione, & id
" genus similibus in fideicommissis tractantur,
" quæ non omninò Maioratibus conueniunt.

¶Item quando in contractu irreuocabili primogenium instituitur contractúsque : non autem vltimæ voluntatis naturam obseruat,non potest primogenium hoc fideicommissi naturam sequi, cùm non valet in conctratibus fideicommitti. l.sequens quæstio, vbi per Scrib. ff. de lega. 2. quod suprà isto capite nu. 9. latiùs probauimus. Imò potiùs donationi inter viuos huiusmodi Maioratus conueniet:tametsi lato sumpto vocabulo in contractibus fideicommitti possit , vt probat Fran. Marzarius in epito.fideicom.q. 2. 15
¶Ideóque quanuis assiduè dici soleat Maioratus nihil aliud esse quàm fideicommissa perpetuò familiæ relicta, aliquibus additis vel detractisq; in Maioratibus diuerso iure censentur,de vnóq; ad aliud in casibus eandem rationem habentibus argumentationem procedere : nos tamen in Maioratus diffinitione non audebimus præcisè dicere,Maioratum fideicommissum esse : ne data aliqua dissimilitudine corruat diffinitionis substantia,sed aliũdè Maioratus diffinitionem perquiremus.

¶.Cùm igitur ex his,quæ in præcedentibus diximus,constet Hispanorum primogenia non posse iuri primogeniorum exterarum nationum omninò adaptari, nec etiam precisè fideicommissis conuenire:operæpretium erit antequàm eisdem primogenijs propriam diffinitionem assignemus scire, cui dispositionis generi primogenia ipsa 16
potiùs conueniant.Vidimus namque plures Hispanos Iurisconsultos magni nominis, circa hæc æquiuocè procedere. Qua in re dicendum erit, quòd si Maioratus ex contractu fiat,id primogenium in effectu erit, quædam donatio sub modo seu sub conditione facta omnibus primogenitis familiæ:ita vt perpetuò ordine successiuo succedant.Ideóque iuxta tradita in l. quoties. cum similib.C.de dona. quæ sub modo, tale primogenium iudicandum erit : quod Oldrald. consil. 224. nume. 28.& Aluaro.in cap.1.§.hoc quoque col.fin.de succe.feu. & Deci. consil.445. nu. 47. Xuares in q.Maioratus.nu. 19. verum esse profitentur.Si verò in vltima voluntate Maioratus instituatur,in effectu erit quædam hæredis institutio legatum vel prælegatum factũ primo successori:ita vt mortuo eo, hęreditas, legatum vel prælegatũ sequẽtibus successoribus primogenitis ex familia testãtis procedentibus,ordine successiuo perpetuò deferatur,iuxta tradita in l.fin. C.de verb.sig.& in l.fin.cũ simil.C.de lega.& in l.peto.§.fratre.ff.de leg.2. De quo statim latiùs dicemus.In quo primogenio sequẽtes successores non propriè tãquam fideicõmissarij succedẽt, nec ad propriam restitutionem tenebũtur. Imò absq; restitutione ipso iure de vno in alium, dominiũ ac possessio honorum pertransibit:sed largo modo atque impropriè fideicõmissarij dicẽtur:cùm (vt superiùs diximus) non omninò Maioratus successor fideicommissario assimiletur nec bona Maioratus propriè restitutioni subiecta dicenda sint:prout infrà isto lib.c.14.n.15.& c.15. n.8.& c.12.n.12.dicemus. 17

¶Ex qua primogenij institutione facta, ex donatione modali vel conditionali,siue ex institutione legato vel prælegato vnicuique primogenitorum per tempus vitæ suæ factis, seu ex substitutione fideicommissaria, quanuis impropriè resultent tot donationes vel substitutiones legata aut prælegata in quemlibet primogenitum

Primogenium. ... ex voc

ex vocatis ad eiuſdem Primogenij ſucceſſionem quot ſunt perſonæ vocatæ, ac ſi vnicuique eorum nominatim atque ſpecificè facta fuiſſet vnaquęque donatio, ſubſtitutio, legatũ, ſeu prę-legatũ. Ideóque abſque aliqua reſtitutione quilibet vocatus conſequetur dominium eodem inſtanti ac momento, quo purificatur conditio, vel venit dies vocationis ex propria perſona, ſublato de medio præcedenti ſucceſſore. Nõ autẽ ex iure ab eodem ſibi tranſmiſſo, vt eleganter declarat Paul. Caſtren. in l. ſi pecuniam, in princi. ff. de condi. ob cauſ. nu. 11. & conſil. 164. nu. 19. 20. & 21. cum ſequen. lib. 2. Andr. de Yſer. in c. Imperialem. §. Prętera. Ducatus. nu. 4. de prohibita feu. alie. per Frederi. vbi id optimè declarat Prępo. in c. 1. nu. 10. ad fin. de feudo Marchie. Roderic. Xuar. in rep. leg. quoniam in prioribus. C. de inoffi. teſt ſuper leg. fori. 8. q. n. 6. Decius conſil. 498. n. 19. Pariſi. conſi. 65. n. 17. lib. 3. Laurentius Siluanus conſil. 15. n. 9. cum ſequen. Alciatus Parergõ lib. 8. c. 15. ad finem. Tiraq. qui tamen nihil ex his refert de Primoge. q. 40. nu. 108. cum plurib. ſequen, atque iterum, n. 116. Non enim eſt mirum, ſi ex vnica diſpoſitione, ſeu etiam ex vnico verbo plures donationes ſeu ſubſtitutiones exoriantur, prout infra iſto lib. c. 4. n. 16. demonſtrabimus.

18 ¶Quod non ſolùm in his qui tempore inſtitutionis Primogenij nati ſunt: ſed etiam in naſcituris verũ eſt, vt probatur ex l. diui. §. pactis. C. de natura. liber. Sicq; in ſpecie declarat Paul. d. cõſil. 164. Guid. papæ. deciſ. 267. nume. 1. Bellamera.

19 conſil. 18. Bertrand. conſil. 138. lib. 2. & alibi ſæpè Scrib. In ſimilibus namque diſpoſitionibus propter celeritatem donationum vel ſubſtitutionũ vna alteram occultat: prout in ſimili probatur ex tex. in l. 3. §. fina. ff. de donatio. inter vir. & vxo. Et in l. ſi in Gallia cum ſimilib. C. ſi cert. peta. Idque ſic declarat Andre. de Yſer. in d. §. prætera. Ducatus. nu. 4.

¶Quæ omnia iuris principijs ſatis conueniunt, quibus permiſſum eſt, vt ſiue ex donatione ſiue

20 ex vltima voluntate dominium alicuius rei alicui ad vitam relinquatur ea lege, vt eo mortuo in alium transferatur. l. Sempronius Atalus. in princip. ff. de vſufruct. accreſcen. l. fina. C. de lega. l. quoties. C. de donatio. quæ ſub mod. notat Bald. in l. extraneum. *La primera.* nu. 6. C. de hæredib. inſti. Alexã. in l. planè. *La primera.* §. ſi coniunctim. n. 2. ff. de lega. 1. Iaſſ. in l. Nemo poteſt. 1. lectura. n. 92. ff. de lega. 1. glo. & Scrib. in l. ei, qui ita hęreditatem. ff. de condi. inſti. l. Titia cum teſtamẽto. §. Titia, cum nuberet. vbi communiter Scriben. id notant. ff. de lega. 2. Ex quibus apparet, quæ ſit Hiſpanorum Primogeniorum ſubſtantia, quæ aliter nullo pacto percipi nec intelligi poterat.

¶ Primogeniorum igitur ſubſtantia ſic perpenſa atque intellecta, ſupereſt, vt diſcutiamus, an aliqui ex Hiſpanis interpretibus Maioratum rectè diffinierint: cùm iam exploratiſſimum ſit diffinitiones ab exteris Scriptoribus Primogenituræ aſſignatas Hiſpanis Maioratibus non conuenire.

¶Qua in re inuenio Roderi. Xuares virum quippè doctiſſimum, qui hoc verbum Maioratus: non

21 tàm diffiniens, quàm deſcribens in diſputatione quam fecit: vtrum in bonis Maioratus pater habeat vſum fructum? nume. 8. inquit: Maioratum in Hiſpania appellari bona illa ſic vinculata & conditionata tali vinculo, vt debeant deuenire ad filium maiorem & ſic ad deſcendentem maiorẽ perpetuò: ita, quòd ſint inalienabilia & indiuiſibilia vllo modo. Quæ huius verbi Maioratus interpretatio: ſi eam tanquam eiuſdem Maioratus eſſentiæ, ac ſubſtantiæ diffinitionem cõſideremus, in aliquibus deficit.

¶Primò, quia in ea non diffinitur ius ipſum Maioratus: ſed ſolùm materia Maioratui ſubiecta. Aliud namque eſt (ſi rectè cõſideremus) ius Maioratus: aliud eſt materia ipſa, ſeu bona, ex quibus Maioratus conficitur: ſicut aliud eſt furtum aliud res ipſa, quæ furto ſubtrahitur. Et etiam aliud eſt depoſitũ, aliud res ipſa quę deponitur, vt res ipſa manifeſtè demonſtrat.

¶Item nec conſtat ex genere & differentiis, cùm verbum illud: bona, non poſſit dici genus reſpectu Maioratus: ſed genus ſit ius in bonis Maioratui ſubiectis ſuccedendi.

¶Item non eſt verùm, quòd bona debeant ſolum in filiis ac deſcendentibus Maioratum inſtituentis conſeruari: cùm poſſint conſeruari etiam in tranſuerſalibus eiuſdẽ deficiente linea deſcẽdẽtium, dũmodò omnes ſint de familia fundatoris.

¶Item nec in ea dicitur, quòd bona deferri debeant ad proximiorem ex familia atque ordine ſucceſſiuo, quod proprium ac peculiare eſt in Maioratus ſucceſſiione.

¶Item nec dicitur, quòd debeant in familia conſeruari ad differentiam eorum bonorum, quæ licèt inalienabilia ac indiuiſibilia ſint: poſſunt tamen ad hæredem extraneum ex vniuerſali inſtitutione deferri. l. pater filiũ. §. Iulianus Agrippa. vbi glo. & cõmuniter Scriben. ff. de lega. 3. Quare, etſi diffinitio iſta, quaſi omnem Maioratus ſubſtantiam comprehendat, alia quæ id vrgẽtiùs efficiat perquirenda eſt. Hæc nãque precisè Maioratum non diffinit: ſicut nec etiam illa, quę ponitur à Reuerendiſſimo D. Didaco de Simancas in ſuo de Catholicis inſtitutionibus tractatu c. 9. nu. 25. dicenti: Bona Maioratus ea eſſe quæ ſic à primo diſponente ligantur, vt integra ac indiuiſa Primogenitis perpetuò deferantur, quam etiã in effectu repetit in ſuo tractatu de Primoge. Hiſpaniæ lib. 1. c. 1. In hac namque ferè omnia quæ in ea quam Roder. Xuar. aſſignauit, notari poterũt. Sicut in ea, quæ à Tiraquelo traditur de primoge. q. 68. nu. 1. vbi inquit, Maioratum in Hiſpania apellari bona, quæ ſic coniunguntur, vt in eis ſolus Primogenitus ſuccedat. Hæ namque & aliæ, quæ à Fernando Menchaca. de ſucceſſio. creati. lib. 3. §. 26. n. 90. & à Gregorio Lopez in l. 2. tit. 15. par. 2. in glo. verb. Maioria. aſſignantur, potius deſcriptiones: quàm Hiſpanorũ Primogeniorum diffinitiones apellari poterunt.

¶ Vt autem Maioratibus rectam diffinitionem 22
aſsignemus, dicendum erit. Maioratum eſſe ius ,,
ſuccedendi in bonis, ea lege relictis, vt in familia ,,
integra perpetuò conſeruẽtur proximoque cui- ,,
que primogenito ordine ſucceſsiuo deferantur. ,,
En igitur nouam ac eſſentialem Hiſpanorũ Maioratuum diffinitionem, quæ ex genere & differentijs omnibúsque ſuis partibus conſtat. Ius namque ſuccedendi genus eſt. Sunt autem differentiæ omnes, quæ ſequuntur, quibus Maioratuũ partes ſubſtãtiales comprehenduntur, eorùmque eſſentia concluditur. Eſtque diffinitio iſta conuertibilis cum ſuo diffinito: cùm ſicut Maioratus eſt id, quod in ea diffinitur: ita omne illud,

quod eaſdē qualitates habuerit, Maioratus erit: quod ad perfectionem cuiuſcunque rectæ diffinitionis requiritur, vt inquit Iuriſconſultus in l. 1.§. dolum.ff.de dolo.vbi Bart.& Scrib.

¶Nec diffinitio noſtra labefactari ex eo poterit, quòd aliqui Maioratus inueniantur, vbi nō filius Primogenitus: ſed ſecundogenitus ſuccedit. Itē non perpetui, ſed temporales & qui ex expreſſa teſtantis diſpoſitione in perſona vltimo loco vocata finiātur. Itē in quibus vna familia nō ſit vocata, ſed plures perſonæ ex diuerſis familijs ad eorundem ſucceſſionem inuitentur. Nam quādo Primogenitus à Maioratus ſucceſſione excluditur, id effici ſolet eo inhabili effecto, ſeu ex alterius Maioratus ſucceſſione impedito: quo caſu, ſecundogenitus capit vicem ac locum Primogeniti, vt alibi declarabimus. Quod ſi ex alijs rationibus diſponens ad id diſponendum moueatur, aut non erit Maioratus is, à cuius ſucceſſione filius maior natu excluditur, aut erit Maioratus improprius: ſicut enim inter feuda, eſt quoddam feudum habens propriam feudi naturam, aliud
23 autem habēs illam impropriam: vt dixit Bald. in præludiis feudorum.nume.46.quem refert & ſequitur Iaſſ.in opere, quod ſcripſit ſuper feudis nu.98.Deci.conſil.138.nu.7.idem conſil.269.nu. 6.Pariſ.conſil.4.nu.13.li.1. Celſus conſil. 26. nu. 33.cū ſeq.Quod & feudiſtæ paſſim annotare ſolēt. Ita etiam inter Maioratus dici poterit quoſdam eſſe Maioratus proprios: quoſdam autem improprios. Vtcūque verò ſit, non oberit noſtræ diffinitioni, quod in hoc & in alijs ſuperiùs enarratis diſponētes plura à Maioratus natura diuerſa, ſeu etiam contraria, diſponant. Nos namque diffinimus Maioratum ſecundùm eius naturam, ac ſubſtantiam, conſuetudineque receptū ſuccedendi ordinem: quod ſi ex accidenti, & rarò in aliquibus Maioratibus quid diuerſum diſpoſitū inueniatur, ex eo diffinitio hæc, nec periclitatur
24 nec imperfecta redditur. Sufficit nāque diffinitionem ſecundùm rei naturam ac ſubſtantiam ac id, quod communiter accidere ſolet, verā eſſe: licèt ex accidenti ac ex his, quæ rarò contingunt aliquando deficiat, vt cenſuerunt gloſ.& Alberi. in l.omnis diffinitio.ff.de regul.iur.Bart.in l.1.n. 2. ff. de teſtam. vbi etiam per Scrib.Iaſſ.Deci.& Horoſcius in l. Imperium. ff. de iuriſd. omnium iudicū.Abb.& Areti.in Rubrica de iudi.vbi Deci.nu.3.& 4.& Ripa nu.39.& 40.id ipſum notant Alex.in Rubr.ff.ſolut.matri.col.5.nu.26.Salicet. in l.precibus.col.2. C. de impub. Bal. nouel. de dote.col.2.& communiter Scrib.licet Alciat.lib. 6.Paradoxorum.cap.9. & Cagnol. in d. l. omnis diffinitio.nu.39.cum plurib.præced.& ſequētib. contrariam ſententiam probent, quorum opi. nullatenùs procedere poterit vbi ea, quæ aduerſus diffinitionem adducūtur, ſunt præciſè cōtra rei diffinitæ ſubſtantiam, ac naturam, & quæ non facilè accidere ſolent. Ideóque diffinitio iſta proculdubiò vera, ac perfecta cenſenda erit, mentique ad Hiſpanorum Maioratuum perfectam cognitionem tenēda, præſertim ſi ordinem Iuriſcōſultorum, non autem Dialecticorum, in diffiniendo ſequamur.

¶Animaduertendum autem eſt, quod in hac diffinitione non fecimus mentionē de Principis facultate, quæ in Hiſpanis Maioratibus frequenter interuenire ſolet. Ea namque in Maioratibus neceſſaria non eſt: niſi vbi pater filios vltra metas legibus Regijs conſtitutas grauare velit. Si autē quis velit Maioratū inſtituere ex Tertio & Quinto: ſi liberos habeat: ſeu etiam ex legitima ex eorum cōſenſu, vel liberos non habens ex omnibus bonis ſuis, vel certa eorum portione: is ad hunc Maioratum inſtituendum facultate Principis nō indigebit, cum id legibus Regijs abſque ea facere poſſit, fruſtráq; precibus impetretur, quod iure communi conceſſum eſt. l. vna. cum ſimilib. C. de Theſau. Iſq; verus Maioratus erit, acſi Principis facultate fuiſſet inſtitutus. Facultas namq; legis, ac Principis æquiparantur. tex. in auth. itē ſine legitimis. ibi. *Principis & legis dono fiāt hæredes.* C. de natu. libe. Tiraquel. in repe. l. ſi vnquam. verbo, donatione largitus. nu. 226. Nec mirùm cùm Princeps ſit lex viua. tex. in auth. de cōſulib. ad fin. colla. 4. Imò id quod quis beneficio legis conſequitur dicitur acquirere ex Principis conceſſione. l. ſi arrogator. ff. de adoptio. ibi. *Quia hoc non iudicio eius ad eum peruenit, ſed Principali prouidētia.* Ad ꝙ ſolet allegari Regia lex id expreſſiſſimis verbis probās in l. 44. Tau. in prin. quę hodie eſt l. 4. tit. 7. lib. 5. in noua legum Regni collectione. ibi. *El que hiziere algun Mayoradgo, aunque ſea con autori dad nueſtra.* Ergo ſi abſque Regia facultate fiat, nihilominus verus Maioratus erit: id namque iſta dictio, quanuis, importat. glo. in Clē. 1. verbo. quanuis. de re iudi. Quam ad hoc ſummè cōmendat Iaſſ. in l. huiuſmodi. nu. 1. ff. de verbo. obliga. Et eſt alia conſimil. in Clem. 2. glo. fin. verbo quanuis de reb. Eccle. non alie. Idque dixit Xuar. in repe. l. quoniam in prioribus. 2. limi. ad l. fori. n. 17. C. de inoffi. teſt. vbi inquit hoc eſſe notandū contra imperitos, qui credūt eſſe impoſſibile, Maioratū fieri poſſe abſq; Regia facultate. Idem etiā arbitratur Didac. de Couarr. qui plura refert lib. 3. reſo. cap. 5. n. 6. Vbi inquit remediū l. 45. Tau. cōpetere Maioratus ſucceſſori qui ex Maioratu abſq; Regia facultate inſtituto vocatus eſt. Eādémque ſententiā ſequitur Mencha. de ſucceſ. creati. lib. 3. §. 26. num. 95. & 96. Idem etiam cēſuit Peralt. in repe. Rub. ff. de hę- 26
red. inſtituen. 123. vbi inquit, Leges Taurinas loquentes de Maioratibus habere locum tam in factis de bonis vniuerſalibus quàm particularibus per viam vinculorum ex ll. Regijs cōſtitutis. Idque etiam procedere in iuris patronatibus, & ſimilibus diſpoſitionibus iure Maioratus inſtitutis, quāuis contrarium exiſtimauerint Anto. Gomet. in l. 45. Tau. nu. 116. ad fi. & Fernād. Gomet. in l. 25. Tau. nu. 62. Et quānuis etiam de hac opinione dubitauerit Palat. Ruui. in l. 24. Tau. n. 82. Quorum opiniones ſequendæ non ſunt.

¶Quod adeò verum eſt, vt pari ratione dici poſſit. l. 46. Tauri. quę hodie eſt l. 6. tit. 7. lib. 5. in noua legum Regni collectione, de ędificjis, in rebus Maioratus factis loquentē etiā eos Maioratus 27
comprehēdere, qui ex Regia facultate facti non fuerint. & etiā anniuerſaria, & Patronatus in quibus iure maioratus ſuccedēdū ſit. Nā quāuis illius legis diſpoſitio aliquibus iniuſta viſa fuerit: nobis autem iuſta atque rationi conueniēs ſemper viſa fuit: vt infra iſto lib. c. 25. nu. 14. & 15. demōſtrabimus. Ideóq; ad omnia Maioratuū genera protrahēda erit: vt probat Didacus de Couar. lib. 3. reſolutio. c. 5. nu. 3. in Maioratibus abſque Regia facultate inſtitutis, loquens. Et nouiſſimè

Anto.

Antõ.de Padill.qui etiã ad anniuersaria iure Maioratus facta illam extẽdit in Rub.C.de fidei cõ.n. 10.Quorũ opinio vera mihi videtur. ¶ Ex quibus omnibus comprehendi potest quantum ab horũ Maioratuum principijs deuiauerit Celsus cõsil. 93.nu.4. & consil.117. nu.4. vbi profitetur non posse fieri Maioratum absque Regia licentia:citans ad id Oldral.Pau. Bolog.& Soci. qui id nõ dixerunt.& l. Tauri. quæ etiam id non disponit, adjiciensque quòd in Regnis Aragoniæ Maioratus non practicantur ex eo quòd absque Regia facultate fieri soleant.

28 ¶ Vnum tamen pro huius capitis complemento sciendum est,quòd quanuis ex Galliæ consuetudine filio Primogenito plura competant iure Primogenituræ absque parentum speciali prouisione seu dispositione: inter dũ tamẽ in Galliæ prouincijs,siue ex Regia, siue paterna, aut alterius donatione plura etiam competũt donatario eiusque Primogenitis in perpetuum,quę expressè alienari prohibita sunt, vt ostendit Tiraquel. de Primogenitura,q.61.n.2.&,q. 87. nume. 7.& Carolus Molin. in consue. Parisien. tit. 1.§.8. glo. 3.nu. 14. & nu. 28. Quæ concessiones non modicum Hispanis Maioratibus assimilantur: idque in alijs mundi regionibus,vbi similes contractus seu dispositiones fieri etiam solent, dicendum erit. Ideoque propè omnia ea, quæ in hoc tractatu dicentur,non solùm Hispanis: sed etiam exteris vtilia erunt. Quod non solùm dici poterit propter præfatas dispositiones, quæ in eisdem prouincijs fieri solent, quæ Maioratibus assimilantur,sed etiam propter successiones Regnorum,Ducatuum,Marchionatuum, & Comitatuum, cæterarumque amplissimarum ditionũ. In illis nãque apud omnes nationes ac prouincias iure Maioratus vtplurimùm succedi solet, successioque eo ordine, quo in Hispanis primogenijs defertur :,quæ etiam ad fideicommissa perpetuò familiæ relicta maximi momenti esse poterunt. Et hæc de Maioratus diffinitione dixisse sufficiat. 29 30

SVMMARIA.

1 *Vera rerum cognitio,à causis prioribus deriuatur.*
2 *Maioratus à diuino instituto quodammodò originem trahunt.*
3 *Iure diuino Primogenitis plures prærogatiuæ competebant.*
4 *Maioratus etiam à iure naturali originem trahunt.Item à iure gentium.*
5 *Ius gentium vnicum est, nec inter primæuum & secundarium distingui debet.*
6 *Etiam à iure canonico,ciuili & consuetudinario Primogenia Hispanorum dertuantur.*
7 *Maioratus Hispaniæ ab ipso Hispaniarum regno deriuantur.*
8 *Qui malè principiat,malè finit.*
9 *Minimus error in principio in fine maximus apparet.*
10 *Regnum Hispaniarum Maioratus est.*
11 *Maioratus obseruatio in Regni successione à Rege Pelagio principium assumpsit.*
12 *Ante Regem Pelagium certũ est,quòd Regnum electione:non iure Primogenituræ competebat.*
13 *Gothorum lex antiquissima de Regni Hispaniarum successione citatur, atque eius veritas dissentitur. Chronicæ generalis Hispaniarum locus, de Regni successione expenditur.*
14 *Pelagius pro insignis leonem rubeum in campo albo assumpsit.*
15 *Fernandus primus insignis Leonis Castellum aureum in campo rubeo in parte dextra adiecit.*
16 *Regnum Castellæ est caput omnium Hispanorum Primogeniorum.*
17 *Successio Maioratuum Hispaniæ regulatur secundùm Regni successionem.*
18 *Consuetudines vrbis Romæ in alijs prouincijs seruabantur.*
19 *Maioratuum causæ vsque ad legum Taurinensium publicationem in hoc Regno,ijs legibus iudicabãtur,quæ ad Regni successionem constitutæ erant.*
20 *Forma instituendi Maioratus seu facultatis ad illum instituendum,in partitarũ legibus non inuenitur.*
21 *Successio Regni,& Maioratus semper vna est:nisi institutor aliud disposuerit.*
22 *Subditorum mos est id sequi,quod Reges facere conspiciunt.*
23 *Hispani potiùs quàm alij, Regum exempla sectantur.*
24 *In domo sua quemlibet esse Regem & Principem.*
25 *Diuites omnes principes appellantur.*
26 *De Regno ad Maioratum procedit argumentatio.*
27 *Tenor dispositionis derogat Maioratus naturæ.*

Quæ fuerit Hiſpanorum Maioratuum origo.

CAPVT SECVNDVM.

VIsa iam Maioratus diffinitione, operæpretium erit intelligere, vnde huiuſmodi Primogenia originẽ duxerint ac deriuentur. Vera namque rerum cognitio, ſecũdùm philoſophum, à cauſis prioribus deriuatur, & rectè eam rem ſcimus, quam ex prioribus cauſis cognoſcimus. Maioratuum igitur Hiſpanorum origo ab inſtituto diuino quodammodo deriuationem primæuam duxiſſe conſtat, ex eo quòd Geneſ. c. 25. mẽtio fiat de Primogenitura, cuius Primogenituræ ius Eſau vendidit fratri ſuo Iacob, & iterum, cap. 27. vbi Iſaac dedit filio ſuo Iacob benedictionem, eique ius Primogenituræ conceſſit. & c. 43. *Sederunt corã eo Primogenitus iuxta Primogenita ſua, & minimus iuxta ætatem ſuam.* & Deuteronomij c. 21. *Iſte eſt enim principium liberorũ eius & huic debentur Primogenita.* Et aliàs ſæpè. Quo iure diuino Primogenito prærogatiuæ quã plures præ cæteris filijs competebant. Nam ad dexteram parentis Primogenitus ſedebat, ſacrificia offerebat, cuncta ex bonis parentis duplicata ſibi vendicabat, diebus feſtiuis veſtem pretioſam ferebat, benedictionem à parente in mortis articulo capiebat, cibarijsque duplicibus fruebatur. Quæ iura antiqua Primogenituræ in veteri teſtamento fuiſſe, aſſerit glo. in cap. quàm periculoſũ. 7. q. 1. quã ſequitur Archid. & cæteri Scrib. ibidem. Ioã. Andr. Anto. Cardi. & Panorm. in c. licet deuoto. Alex. conſi. 161. circa fin. lib. 2. Lauden. in ſuo tracta. de Primoge. 1. & 2. q. Ioan. Licerier. in eodem tracta. lib. 1. 2. &, 3. q. & iterum lib. 2. 2. q. vbi viginti tres Primogenitorum prærogatiuas enumerat. quæ ibidem ſigillatim videri poterunt. Nos enim non intendimus aliorũ dicta, niſi magna ex cauſa repetere. Tiraquel. de Primogeni. in præfatione. n. 12. Ex quo fit vt Hiſpana primogenia non modicam habeant ab inſtituto diuino deriuationem. Idque apertè oſtẽdit l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *Eſegun ley ſe prueua por lo que Dios dixo a Abraham.* Et ibi. *Ca ſegun el dixo a Moyſen en la vieja ley: todo maſculo que naſcieſſe primeramente, ſeria llamado coſa ſancta de Dios.* Et iterũ ibi. *Se prueua por las palabras que dixo Iſaac a Iacob ſu hijo, quãdo le dio la benedicion.* Quod ſi ad ipſum ius Primogenituræ ſimpliciter ac de per ſe ſumptũ referatur, veriſimum eſt. Hiſpanorum autẽ Primogenia ab ipſis legis veteris Primogenitis diſſimilia ſunt, vt in cap. præcedenti latiùs oſtendimus, probátque ex pluribus Burgos de Pace in proœmio legum Tauri. n. 91. cum ſequẽ. Didac. de Simanc. de Cathol. inſti. c. 9. de bonis hæreticorum. n. 125. Idem in ſuo tractatu de Primogenitis Hiſpaniæ, lib. 1. cap. 1.

¶ Item à iure naturali, quod natura omnia animantia docuit hoc Primogenituræ ius ſimpliciter ſumptum etiam originem ducere, conſtat ex eo, quòd omnia animalia, etiam ratione carentia ipſa ſolùm natura impellente, ardentiùs Primogenitos amẽt, eísque ius quoddam velut primogenituræ tribuant, vt ex pluribus omnium latiſſimè, eruditéque (vt aſſolet) probat Tiraquel. de Primog. in præfatione. n. 36. cum pluribus ſequẽ. Probatúrque in d. l. 2. partitarum. ibi. *La primera naturalmente.* Idque aduertit Xuar. in repeti. l. quoniam in prioribus. 11. ſimi. 2. dubio. nu. 22.

¶ Item à iure gentium non modicum principiũ duxit hæc noſtra Maioratuum obſeruatio cùm eo iure teſtandi, de réque ſua liberè diſponendi facultas vnicuique conceſſa ſit. l. nec enim. §. deportati. ff. de milit. teſtã. l milites. C. eo. tit. Theophilus, qui in hunc ſenſum accipiendus eſt, in §. ius autem ciuile. Inſti. de iur. natu. genti. & ciui. Bart. in l. interdũ. nu. 7. ff. de condi. indeb. Roma. Fulgo. & Iaſſ. in l. ſi teſtamentum. C. de teſtamen. Quibus plura cumulauit Illuſtriſs. D. Didacus de Couarru. lib. 3. reſolutio. c. 6. n. 7. Ex qua diſponendi libertate à iure gentium inuẽta, proceſſerunt conditiones, vincula, fideicommiſſa, cætéraque id genus grauamina, quæ in Hiſpanorum Maioratibus paſſim inueniuntur. Nec in hac parte ius gentium primæuum à ſecundario diſtinguimus: ea namque diſtinctio tametſi communis ſit, vera non eſt, cùm vnicum ſit ius gentium, etſi proceſſu temporis variatum fuerit, vt explicant Fortunius Garſia in l. 1. §. ius naturale. num. 34. ff. de iuſt. & iur. Alciatus in l. Paterfamiliàs. nu. 7. ff. de ver. ſignifi. Connanus lib. 1. cõmen. iur. ciui. cap. 4. cum ſequentib. Coraſ. lib. 6. Miſcell. c. fi. Pinelus, qui alia refert in Rub. C. de empt. & vend. 1. parte, nu. 12. & alibi ſæpe Scrib.

¶ Item ea omnia à iure etiã ciuili originem ducunt: nam etſi teſtandi, ac de re ſua diſponendi facultas à iure gentium proceſſerit, veriſsima tamen communísque de hac re opinio eſt, quòd omnia iſta fuerint iuris gentium, inuentione: iuris autem ciuilis, forma, ac ſolennitate, & approbatione, vt poſt cæteros aduertit eleganter Iaſſ. in d. l. ſi teſtamentum. & Viglius in §. ſed prædicta. n. 4. Inſtit. de teſtam. Alex. & Iaſſ. in Rub. ff. de acquir. hæred. Deci. in conſ. 455. nume. 3. Peralta, qui id latiſsimè proſequitur in Rub. ff de hæred. inſtitu. n. 140. cum ſequen. D. Didacus de Couarru. lib. 3. reſolutio. c. 6. nu. 7. Iulius Clarus in ſummo rerum Italicarum Senatu Regius cõſiliarius, ingenióque & literarum præſtantia verè clarus, lib. 3. recepta. ſenten. §. teſtamentum. q. 2. Celſus conſ. 120. nume. 87. Sícque ius ciuile paſsim plura de huiuſmodi fideicommiſsis, conditionibus, ſubſtitutionibus, vinculis, grauaminibúsque, in quibus præſertim cõſiſtit Maioratuum ratio, diſponit: ita vt certiſsimum ſit, præcipuam anſam ius ciuile noſtri temporis Maioratibus dediſſe: idque ipſum feciſſe ius Regium Hiſpanorum proprium ac peculiare. Ex quo præſertim intelligitur Maioratuum ſubſtantia.

¶ Item originem etiam ducit Maioratus à lege Canonica, & etiam conſuetudinaria, vt inquit Ioan. Andr. quem cæteri ſequuntur in c. licèt deuoto. Ioan Licerier. & Tiraq. locis, quibus eos ſuprà citauimus. d. l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *La tercera por coſtumbre.* Et ibi: *Y eſto vſaron ſiempre en todas las tierras del mundo.*

¶ Sed quamuis ſi hoc ab antiquiſsimis rei huius principijs repetendũ ſit, res iſta genericè ſũpta à iure Diuino, Naturali, Gentium, Ciuili, Regio, Canoni

7 Canonico, ac Consuetudinario originem ducat. Hispanorum autem Primogenia secũdario, certioriq; principio ab ipso Hispaniæ Regno, eiusque succedendi ordine deriuãtur, propriamque ac verisimam originem trahunt. Quod assumptum veluti totius nostræ machinæ fundamentum præcisè probandum est: ne alias corruant ea, quæ ab eo per totum operis discursum deducenda sunt. Qui enim malè principiat, malè finit.

8 vt enim inquit Bald. in l. fina. C. de verb. signi. nu. 4. nulla consequentia fieri potest, ex illegitimo principio. Quod aptiùs ad propositum colligitur ex Philosopho, in lib. 1. de cœlo & mundo,

9 vbi inquit: Quòd error minimus in principio, in fine maximus reperitur: prout in agentibus iter apparet.

¶ Vt autem in nobis nõ eueniat, qui Maioratuũ Hispanorum originem, substantiam ac naturam, successionisque obseruationem ab ipso Hispanorum Regno deriuamus, id præmittendum est,

10 ipsum Hispaniarum Regnum verisimum Maioratum esse, in eiusque successione seruari verum ac præcisum ordinem Primogenituræ: quod probatur euidentissimè ex d. l. 2. tit. 15. part. 2. vbi Grego. Lopez id ipsum notat: idque ipsum profitentur cæteri Scri. de quibus statim mẽtionẽ faciemus. Et quanuis d. l. partitarum, de sola Regni Castellæ successione disponat, idẽ de omnibus alijs Hispaniarũ Regnis, quæ Regno Castellæ adiuncta sunt, dicendum erit: cùm siue ex illorum Regnorũ lege, siue consuetudine eundem succedendi ordinem sequantur, vt plusquã notissimum est.

11 ¶ Quę Maioratus in Regni Hispaniarum successione præcisa obseruatio (vt ex antiquis huius Regni Chronicis accepimus) in Rege Pelagio principium obtinuit. Ante illum namque Hispaniarum Regnum, vsque ad Roderici infœlicis tempora, electione prorsus, non successione cõstabat, quod sacra illorum temporum consilia satis apertè demonstrant. In quarto nãque Toletano consilio, vltimo canone hoc pacto disponitur. *Nullus apud nos sub præsumptione, Regnum arripiat, nullus excitet mutuas seditiones ciuiũ, nemo meditetur interitus Regum: sed defuncto in pace Principe Primates totius gentis, cum sacerdotibus successorẽ Regni consilio communi constituant, vt dum vnitatis concordia à nobis retinetur, nullum patriæ gentisq; desidiũ per vim, atque ambitum moliatur.* Itẽ in quinto Toletano concilio, Cano. 3. *Quoniam sunt inconsideratæ quorũdam mẽtes, & se minimè capientes, quos nec origo ornat, nec virtus decorat, qui passim, licenterque putant ad Regalis Maiestatis peruenire fastigia. Huius rei causa nostra omnium cum inuocatione diuina profertur sententia, vt si quis talia meditatus fuerit, quem nec electio omnium præfecit, nec Gothicæ gentis nobilitas ad hunc apicem trahit, sit consortio Catholicorum priuatus. &c.* Egerat autem canon præcedens de Regis Suinthilę filijs, vt hoc non defectu Regiæ prolis cautum: sed pro legum antiquarum firmitate prouisum videatur. Item in sexto Toletano concilio, superiores de hac re canones repetuntur, & filiorum Suinthilæ mentio fit, & tamen ad hunc modum sancta Synodus constituit. *Rege verò defuncto, nullus tyrãnica præsumptione Regnum assumat, nullus sub religionis habitu detonsus, aut turpiter decaluatus, aut seruilem originem trahens, vel extraneæ gentis homo, nisi genere, & moribus dignus, promoueatur ad apicem Regni.* Imò in electione Eruigij Regis, de qua in initio duodecimi Toletani cõcilij liquidò patet, omnium Procerum, & Episcoporum consensu, & suffragijs Regem eligi solere.

¶ Idipsum etiã ex libro Hispaniarum antiquissimo (qui forus Iuzgo appellatur) manifestè cõprehenditur. In proœmio nãque eiusdem libri, l. 1. dicitur. *Enesta ley dizẽ como deuẽ ser esleido los principes, y que las cosas, que ellos ganan deuen fincar al Regno.* Iterúmque in l. 2. eiusdem proœmij, in hæc verba etiam disponitur. *Donc as establecemos que de aqui adelante los Reyes deuen ser esleidos en la ciudad de Roma, o en aquel lugar donde murio el otro Rey, con cõsejo delos Obispos, y delos ricos omes dela Corte, y del pueblo, y no deue ser esleido de fuera dela ciudad, ni de consejo de pocos, ni de villanos del pueblo. &c.* Et iterũ in eadem lege dicitur. *Mas las cosas que ellos ganarẽ no las deuen hauer ninguno de sus hijos: sino como mandare el Rey, y las cosas que fincaren por ordenar deuen las hauer sus successores, y las cosas que eran suyas proprias, y que ganaron, ante que fuessem Reyes deuẽ hauer las sus hijos e sus herederos.* Quod etiam ex l. 4. & propè ex omnibus legibus eiusdẽ proœmij apertissimè constat: adeò, vt plusquam notissimũ sit, ante Pelagium Hispaniarum Regnum semper iure electionis, non autem successionis delatum fuisse. Tametsi Ioan. Lupus de obtẽtione Regni Naua. §. 10. part. 6. hoc non adeò exactè considerans dixerit incertum esse: an Regni successio ante Pelagiũ iure primogenituræ an ex electione competeret.

¶ Quòd si quorundam Regum filij vterque, scilicet, Reccaredus, Liuua secundus, Recessuinthus, atque alij Regum Gothorum filij, paternũ Regnum obtinuisse leguntur, id matura parentũ prouidentia factum fuisse constat, qui hoc viuẽtes fecerunt, vt communi Gothorum consensu, eorum filii ad Regni successionem omnibus alijs præferrentur, & ex hinc omnium suffragijs eligerentur. Quis enim Regi viuẽti hoc denegaret? Ideóque hi filij, qui post parentes inter Gothos regnarunt in Regni cosortium assumpti, & Regni participes viuentibus patribus facti dicuntur, vt ex hinc electio ipsa facta videretur, & futura post patris obitum sit excluſa. 12

¶ Sed quanuis Gothorum tempore Hispaniarũ Regnum hoc pacto continuatum fuerit: à Rege autem Pelagio longè alia cœpit forma regnandi. Regnum enim Hispaniæ à patre in filium natu, maiorem ita semper deriuatum est, vt nunquam in hoc fuerit variatum, nisi si quando vis aliqua oppresso iure, abolitáque consuetudine tyranicè inualuit. Exemplo sunt Regum omniũ nostrorũ filij primogeniti, Regni successores, & horũ defectu filiæ, fratres, agnati, cognatiue, ad quos priorũ defectu regni fuit successio suo iure deuoluta.

¶ Quod autem ex tunc vsq; ad nostra tempora Hispaniarum Regnũ iure Maioratus, seu Primogenituræ delatum fuerit, asserit Io. Lup. de obten. Re. Nauar. §. 9. par. 6. vbi inquit, Tempore 13
Pelagij à Gothi lege generali sancitũ fuisse, quòd si Rex fuisset Catholicus primogenitus eius, atq; ante obitum patris, decedente primogenito, secundo natus, & sic per ordinem quantũcũq; minimæ fuisset ætatis, in Regnum substitueretur. Si autem deficeret filius masculus, statuisse, vt filiæ eodem ordine ad Regni successionem admitterentur, cui ipsa magnorum Gothorum

proui

prouidentia ex nobilioribus Gothis virum deligeret, quo Regalis posteritas cõseruaretur Quod refert dixisse Lucam Trudensem in suo Chronico, vbi de Rege Pelagio agit. Idipsũ etiã repetẽs in Rub. de dona. inter vi. & vxo. §. 69. nu. 26.

¶ Quanuis autem vir iste præstantissimus Lucæ Trudensis authoritate hoc affirmet: nos tamen apud hunc rerum Hispanicarum Scriptorem, in vno atque altero venerandæ vetustatis exẽplaribus, quæ nobis videre contigit nihil tale vnquam scriptum reperimus, nec alibi inuenire potuimus, quod nobis non modicam admirationem præstitit. Vtcunque autẽ id sit, maneat verũ & firmum Regnum Hispaniæ, ab eius post Pelagium instauratione semper in Regios filios maiores, vi, aut tyrannide cessante, delatum fuisse. Quod inuiolata consuetudine, multorúmque seculorum exemplis planum sit & manifestum: non tamen Tudensis Episcopi authoritate, nec legis illius promulgatione.

¶ Sed hoc ipsum authoritate Regis Alphõsi decimi comprobatur: Is namque in generali (vt vocant) historia, vbi de Rege Ferdinando primo, Regna inter filios suos partiente, agit, inquit. *E quando el Rey don Fernando esta particion ouo fecho peso mucho al infante don Sancho, que era el mayor que lo hauie de hauer todo enteramente. Edixo a su padre, que non podie, nin deuie de derecho fazer esta particion. Ca los Reyes Godos antiguamente fizieron constitucion entre si, que nun ca fuesse partido el su imperio despues que fuesse siempre de vn Señorio. E por esta razon non lo deuia partir, pues lo Dios ayuntara enel, mas que lo deuiera el auer que era fijo mayor, y heredero.* De qua Sanctij querimonia, neque Rodericus, neq; Tudensis meminerunt. Illa autem historię generalis verba attentè sunt expendenda. Gothorum nãq; lex, quæ in ipsa citatur, non probat Regnum filio maiori iure Maioratus deferendum esse: sed solum Regnum ipsum non oportere diuidi, nec in partes distribui. Imò (vt paulò antè ostẽsum est) tempore Gothorum, non successione: sed electione Regnum constabat. Ideóque nõ filio maiori: sed ei, qui ad ipsum Regnum deligendus foret, indiuiduũ præstandum erat. Sed cum iam Fernandi primi tempore, Regnum nõ electione, sed successione ex generali Hispaniarũ consuetudine deferendum esset, ex legeque Gothorum diuidi non posset: sed vni tantùm deferri deberet: optimè processit Sanctij argumẽtatio: cùm omne illud, quod tanquam indiuiduum vni filio ex legis, vel hominis dispositione competit, necessariò filio maiori natu præstandum sit, vt infrà isto lib. c. 11. nu. 9. dicemus.

¶ Quod autem Regnũ Castellæ in omnibus tan-
14 quam Maioratus ex tunc semper habitus fuerit: ex eo etiam probatur, quòd eo tempore Pelagi⁹ relictis Gothorum insigniis Leonem rubeum in Campo albo pro insignijs assumpsit, vt inquit Episcopus Burgensis in Anacephaleosi, c. 43. & Palat. Ruui. de obtentio. Regni Nauarræ, §. 7. in fi. 6. part. prout Hispanorum Maioratuum possessores suæ familiæ insignia assumere solent. Quæ
15 insignia posteà auxit Fernandus huius nominis primus, qui ex persona Sanctiæ vxoris suæ, Regnũ Legionis obtinuit. Ipse enim insignijs Leonis, Castellum aureum in Campo rubeo in parte dextera adiecit, vocatusque fuit Rex Castellę, & Legionis. Vt idem Espicopus Burgensis eodẽ lib. c. 72. exponit, atque Palla. Ruui. de obtentio. Regni Nauarræ, par. 6. §. 8. Quæ omnia propria ac peculiaria sunt Hispanorum primogenijs, quibus vt plurimum eorum possessores præterquã, quòd insignia antiqua propriæ familiæ (vt prædiximus) assumunt: si vni primogenio aliud ex successione vel aliàs adiungatur, statim illius Maioratus insignia antiqui Maioratus insignijs, siue ad dexterã, siue ad siniſtrã adijciunt. Quę euidentissima sũt veri, ac proprij Maioratus vestigia.

¶ Hoc autem adeò verum est, vt securè, ac con-
16 fidenter dici possit: nõ solùm Hispaniarum Regnum verum Maioratum esse: imò Regnum ipsũ esse caput omnium Hispanorum primogeniorũ, ab eoque cætera primogenia tanquam à capite deriuari, succedendique rationẽ accipere: adeò vt si de succedendi ordine in Hispaniæ Maioratibus contendatur, ea lis sit secundùm leges ad Regni successionem institutas, decidenda. Quod aduertit Paul. Castren. consil. 164. volum. 2. Abb. consi. 85. parte 1. Bologninus cõsil. 62. col. 2. vbi formaliter inquit post Paul. d. consil. quod existentia, natura, successio, & constitutio Maioratuũ Hispanię, regulatur in omnib⁹, & per omnia
17 secundùm existentiam, naturam, constitutionẽ, & successionem Regni Hispaniarum, quod est omnium primogeniorum Hispaniæ caput, à quo tanquam à vero capite omnia alia primogenia tanquam membra descendunt: quod etiam repetit Sigismundus Neapolitanus in cõsilijs feudalibus, consi. 1. nu. 56. & alibi sæpe Scrib. Idque ea ratione: quòd à capite membra discedere nõ liceat, c. cùm non liceat. de præscrip. Sicut etiam
18 dicitur, quòd consuetudines vrbis Romæ, quæ totius mundi caput olim dicebatur, seruãdę sunt in omnibus alijs prouincijs. l. 1. §. cùm vrbẽ ff. de offi. præfecti vrbis. l. de quibus, cum similib. ff. de legib. l. 1. §. Sed si quæ leges, C. vete. iur. enucle. ibi. *Secundùm Saluij Iuliani sententiam, qui iudicat debere omnes ciuitates consuetudinem Romæ sequi & legem, quæ est caput orbis terrarum, non ipsam alias.* Tex. in. §. fina. Insti. de satisdati. Et in cap. 1. de sacr. vnctio. Idque de Hispanis Maioratibus agẽs censuit Menchaca. lib. 3. de testamen. creatio. §. 26. nume. 94. & Petrus de Peralta. in Rubrica ff. de hæred. institu. & in l. 3. §. qui fideicommissam. nu. 122. ff. eod. tit. & latiùs nu. 139. Iacobus Asa. de primoge. charta 90. nu. 39. cum seq. & D. Didacus de Couarrub. lib. 3. resolu. ca. 5. nu. 9. Quod & quamplurimi alij Hispani Scriptores passim sequũtur, quos infra isto lib. c. 3. nu. 2. nũcupatim citabimus.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd quãuis in Castellæ, ac Legionis Regnis quamplurima, eaque opulẽtissima primogenia instituta fuerint ab anno 1251. quo cœptę fuerunt partitarũ leges & postmodũ vsque ad annũ 1505. quo conditæ fuerunt illæ leges (quæ Taurinenses nũcupãtur) vt est notissimũ, in hoc tẽpore, quo penè tercẽtũ anni effluxerũt nulla in his Regnis peculiaris lex de Maioratuũ successione facta fuerit, nec alia lex sit, quæ de Hispanorum primogenijs meminerit: nisi lex 2. tit. 15. part. 2. quę de Regni successione, Maiorat⁹, ac primogenitury ordine seruato disponit, reliquęque ex partitarum legibus quę de Regni successione tractauerunt, atque etiam l. 12. tit. 33. parti. 7. quę sola de Primogenij successione tractare videtur,

per

19 perque tot annorum curricula Primogeniorum ſucceſſiones ijs legibus iudicabantur, quæ ad Regni ſucceſſionem ordinandam conditæ fuerant, vt quæ ab ipſo Regno originem duxerant.

¶ Harum autem legum ſilentium non mòdicam occaſionem præſtat credendi, quòd ante eas partitarum leges in ſola Regni ſucceſſione, in Caſtellæ, ac Legionis Regnis ſeruaretur Primogenituræ ratio, ſeu ſaltim non eſſet Maioratuũ inſtitutio adeò frequens, ac peculiaris, cùm ſi huiuſmodi Primogenia eo tempore in his Regnis aſſidua eſſent plures leges inter eas inuenirentur, quę de Maioratuũ ſucceſſione tractarent. Ideóque creſcentibus poſteà ad Regni inſtar Maioratuum inſtitutionibus, neceſſarium fuit eiſdem proprias leges ac conſtitutiones aſſignare.

¶ Prætereà hoc ex eo etiam oſtenditur: quòd in eiſdem partitarum legibus. tit. 18. parti. 3. vbi omnes contractuum, reſcriptorum vltimarũque
20 voluntatum formæ, quæ in his Regnis obſeruabantur apponuntur, non ſit appoſita facultatis ad condendum Maioratum, nec inſtitutionis eiuſdem Maioratus forma. Non enim credendum eſt, quòd inter omnia eius temporis reſcripta, ac inſtrumenta hæc ſola, quæ inter alia forent longè præſtantiſſima, à legum illarum collectoribus omitterentur: ſi eo tempore peculiaria, ac vſitata forent. Omiſſa autem fuerunt, ex eo, quod ſi eo tempore in his Regnis erant aliqua patrimonia, quę iure Maioratus poſſiderẽtur, legibus Regiis de Regni ſucceſſione agentibus, à quo originem ac deriuationem trahebãt, iudicabantur; vſque quo creſcente primogeniorum numero leges de ipſorum Maioratuum ſucceſſione tractantes conditæ ac promulgatæ fuerunt.

¶ Idipſum etiam conſtat ex magna ac omnimoda ſimilitudine, quam videmus in horum Regnorũ
21 Maioratibus cum Regni ſucceſſione. Ea namque ſemper vna eadémque eſt: niſi ſpeciali diſpoſitione teſtator quid diuerſum ordinauerit. Ex qua maxima ſimilitudine facillimè quis intelliget, Hiſpanorũ primogenia ad inſtar Regni fuiſ-
22 ſe à principio inſtituta. Eſt namque ſubditorum mos vt in omnibus id ſequantur, quod Reges aut proprios principes facere conſpiciunt: nam vt inquit Claudianus,

Componitur orbis
Regis ad exemplum, nec ſic inflectere ſenſus
Humanos edicta valent, quàm vita Regentis.
Mobile mutatur ſemper cum Principe vulgus.

Quod nedum in his, quæ recta ac iuſta ſunt: ſed etiam in his, quę ad vitium declinãt quotidie conſpicimus. Idque optime aduertit Cicero lib. 3. de legib. dicens. *Non tantum mali eſt peccare Principem (quanquam eſt magnum per ſeipſum malum) quãtum illud, quod permulti etiam principũ imitatores exiſtunt, nec ſolùm vitia concipiunt ipſi Principes: ſed ea infundunt in ciuitates. Nec obſunt quòd ſolùm ipſi corrũpuntur: ſed etiam quòd corrumpunt, plus q; exemplo quã peccato nocent.* Vtrúmque autem breuibus verbis complexus eſt idem Cicer. lib. 1. de legib. vbi inquit. *Vt cupiditatibus principum, & vitijs iuſti ſolet ciuitas: ſic emendari & corrigi continentia.* Quod ab 23
Hiſpanis potius, quàm alijs obſeruatum eſſe cõſpicimus. Adeò enim Regum facta in omnibus imitantur, ac ſequũtur, vt non ſolùm id in Chriſtianis inſtitutis, ciuilibus factis, armorum vſu, veſtitu, loquela, idque genus ſimilibus efficiant: ſed etiam in comedendi, ac bibendi guſtu, qui vnicuique hominum ſolet eſſe peculiaris, ac perſonaliſſimus, id obſeruent, quod Hiſpanorũ Reges viderint obſeruare.

¶ Nec improprium, ſeu irrationabile id cenſeri debet, vt quis proprijs bonis, ac patrimonio eum ſuccedendi ordinem inſtituat, quem Regni ſuc- 24
ceſſioni inſtitutum fuiſſe animaduerterit, cùm vulgò dici ſoleat: In domo ſua quemlibet eſſe Regem ac principem: ex tex. in c. duo iſta. 23. q. 4. per quem tex. id notant Ioan. Andreas, & Panormi. in c. Venerabilem. de electio ſuper glo. verb. Germanos. Corſetus de regia excellentia. q. 23. nu. 24. Gomet. in c. 1. de conſti. lib. 6. nu. 33. Ex qua etiam larga Regis ſeu principis appellatione procedit, vt omnes etiam diuites, principes appellẽtur, vt inquit Guil. de Mõte Lau. in clẽ. 1. de Baptiſmo, quẽ ibi refert Cardi. nu. 8. moti ex eo, quòd vt habetur Eccleſiaſt. 18. *Omnia obediunt pecuniæ.* Quibus plura cumulat Tiraquel. de nobilitate c. 3. nu. 5. & 6. Et iterum in repet. l. ſi vnquã verb. facultatũ. nu. 1. ſequẽ. C. de reuocã. donatio.

¶ Ex quo fit, vt pluſquàm certiſſimum arbitremur hunc Maioratuum inſtituendorum ordinem à Regibus in ſubditos fuiſſe transfuſum: qui poſtea in Hiſpanorum conſuetudinem abijt. Ideóque iuſtiſſima ratione à Regni ſucceſſione, & natura ad Maioratus arguere licebit: ita quòd, (vt verbis noſtratium vtar) validum ſit argumentũ à Regno Hiſpaniarum ad Hiſpanorum Maioratus: legibúsque Regiis, de Regni ſucceſſione tractãtibus omnia Maioratuum iurgia eſſe decidenda: niſi aliud Regia lege de Maioratibus loquẽti deciſum ſit. Tunc enim propria legis deciſione erit Maioratus controuerſia definienda, non ea quæ de Regni ſucceſſione diſponit. l. doli clauſula, cũ ſimilib. ff. de verb. obilga. Idque etiam obſeruandum erit, quando aliud Maioratus inſtitutor voluerit: pro lege enim ſeruãda erit eius diſpoſitio. tex. in auth. de nupt. §. diſponat. colla. 4. Tenórq; diſpoſitionis derogabit Maioratuum naturæ, ac obſeruationi: ſicut aliàs dicitur de feudo. in c. 1. de duobus fratribus à capita. inueſtitis in vſib. feud. Eſt enim attendenda præciſa inueſtituræ forma, à qua non erit aliquo modo recedendum, vt elegãter dicebat Bald. in c. 1. § denique. nu. 1. quæ ſu. pri. cau. benef. amitten. in vſib. feud. & in c. 1. in fi. per tex. ibi de ſucceſſio. feu. Curtius ſenior, qui plura refert cõſil. 50. nu. 5. Alba cõſil. 2. n. 24. Celſus conſil. 26. nu. 13. Peralt. qui etiam plura refert in Rub. ff. de hæred. inſtitu. nu. 108. quibus etiam plura cumulat Tiraquellus in rep. l. ſi vnquã. C. de reuo. dona. verb. libertis. nu. 8. & alibi ſæpe. Ex qua Maioratuum & Regni ſucceſſionis paritate plura, eaque ſingularia, ac vtilia licebit inferre, quæ in ſequẽti & ca. aliis ſigillatim enarrabimus.

SVM

SVMMARIA

1 *Quis ordo in ſucceſsione Maioratus abſque vlla lege ſeu conditione inſtituti ſeruari debeat.*
2 *Quælibet diſpoſitio ſecundùm Regionis conſuetudinem interpretanda eſt.*
3 *Cõuẽtio ſimplex,ac generica recipit interpretationẽ à iure & cõſuetudine,atque rei de qua agiturnatura*
4 *Feudum conceſſum ſimpliciter comprehendit omnia ea, quæ veniunt ex natura feudi, atque recepta feudorum conſuetudine.*
5 *Emphiteoſis conceſſa ſimpliciter comprehendit ea, quæ veniunt ex natura emphiteoſis, atque ex loci conſuetudine.*
6 *Maioratus indiuiduus eſt:ſicut Regnum.*
7 *Maior natu præcedit cæteros in Primogenijs:ſicut in Regni ſucceſsione.*
8 *Maſculus eiuſdem lineæ excludit fœminam in Maioratu:ſicut in Regno.*
9 *In Maioratu, & in Regno non fit tranſitus de vna linea ad aliam propter Maſculos.*
10 *Nepos ex filio maiori excludit patruum in Regno,& in Maioratu.*
11 *Maioratus iure ſanguinis non iure hæreditario defertur:ſicut & Regnum.*
12 *In Maioratu debet ſemper linea recta ſuccedi:ſicutin Regno.*
13 *Maioratus & Regni ſucceſsio ſemper ad proximiores defertur.*
14 *Regni & Maioratus ſucceſsio perpetua eſſe debet.*
15 *Proximitas ex vltimo poſſeſſore conſideratur in Regno & Maioratu.*
16 *Succeſſor in Regno,& Maioratu tenetur ſoluere debita pro eiuſdem vtilitate contracta.*
17 *Bona Regni & Maioratus inalienabilia ſunt.*
18 *Rex poteſt aliquando donare,& alienare bona Regni,quod facere non poteſt Maioratus poſſeſſor.*
19 *In æquiparatis ex diuerſitate rationis variatur ius.*
20 *Regem decet eſſe largum,beneficium,& liberalem*
21 *Regum proprium eſt donare.*
22 *Quis ordo in Maioratuum ex præſcriptione inductorum ſucceſsione ſeruandus ſit.*
23 *Clauſula,quòd in Maioratus ſucceſsione ſeruetur is ordo,qui in Regni ſucceſsione ſeruatur vtrũ vtilis ſit.*
24 *Leges in Maioratibus loquentes vtrum in Regno etiam procedant.*
25 *Diſpoſita in ſenatoribus in Imperatore,qui eſt caput ipſius ſenatus,ſeruanda ſunt.*
26 *Remedium tenutæ ſummarium ac executiuum vt rum competat Regi Sicut alijs Maioratuum ſucceſſoribus.*
27 *Aedificia in ſolo Regni facta:an cedant ipſi Regno abſque ſolutione exiſtimationis.*

Quid Verbum hoc Maioratus ex propria natura comprehendat.

CAPVT TERTIVM.

CVm in præcedenti capite oſtẽſum fuerit Maioratus ab Hiſpaniarum Regno originem duxiſſe ab eoque deriuari, Hiſpanáque Primogenia eiſdem legibus, quibus ipſum Regnum,eſſe iudicanda, conſequenter de Maioratuũ natura tractãtes,prẽmittere debemus omnia ea, quæ in Regni ſucceſsione propria ac naturalia ſunt,eadem etiam ipſis Maioratibus propria ac peculiaria eſſe.Quamobrem ſi quis Maioratũ inſtituens dixerit, Ex bonis meis Maioratum inſtituo:etſi nihil aliud adiungat,nullasque alias conditiones adijciat,in huiuſmodi bonis idẽ ſuccedendi ordo ſeruabitur qui legibus Regijs ipſi Regno Hiſpaniarum: quòd omnium Hiſpanorũ Primogeniorum caput eſt ſtatutus, inuenitur, quod ex his, quæ in præcedenti capite diximus apertiſsimum redditur, cõprobaturque ex vniuerſali horum Regnorũ conſuetudine,qua omni tempore obſeruatum fuit, vt is ordo in Maioratuum ſucceſsione ſeruetur,quem in Regni ſucceſsione ſemper ſeruatum fuiſſe compertum eſt. Quælibet namque diſpoſitio ſecundum Regionis conſuetudinem accipienda, ac interpretanda eſt, etſi id,quod conſuetum eſt, in ea expreſſũ nõ fuerit.l.numis.l.librorũ.§.q tamẽ Caſsius. ff. de legat. 3.l.ſi ſeruus plurium.§.1.cũ ſimilib.ff. de lega. 1.Iaſſ.qui plura refert in l. vt liberis.nu. 7. cum ſequen. C. de colla. Idem Iaſſ. in l.certi condictio.§.ſi numos.nume. 6. cum ſequen.ff. ſi cert.peta. Felin.in cap. cùm M. Ferrarienſis de conſtitu. nume.6. cum ſequen. Similiter etiam diſpoſitio ſimplex,ac generica recipit interpretationem à iure & conſuetudine, atque rei, de qua agitur natura: etſi à contrahentibus id expreſſum non fuerit.l. Caius, vbi Bar.nume. 7. ff. ſolut.matrimo.l.poſt mortem.ff. eod. ſecundùm tertiam lecturam. gloſ.de qua per Bart. ibidem. nume.4.l.1.vbi per Scrib. C. de ſeruitu.& aqua. ſi pactum.ff.de proba. Bald. in l. liberti libertæque.nume. 31.C. de oper. liber.Iunctis his quæ infrà iſto capit.nume. 22. latiùs adducta ſunt:ſicque feudum ſimpliciter ab aliquo pro ſe acceptum filios ac deſcendentes maſculos comprehendit: etſi de eis mentio facta non ſit:cùm id veniat ex feudi natura:atque recepta feudorum conſuet

consuetudine, quod dixit Bald. in capit. 1. in princ. quibus mod. feud. consti. posit in vsib. feu. nume. 4. Alexand. qui plura refert in l. quod dicitur. ff. de verborum oblig. num. 24. gloss. vbi Bald. num. 2. in cap. 1. de capitulis Corradi. in vsib. feud. vbi omnes Scrib. id notant. Sigismundus Neapolitan. qui plura congerit consilio 1. inter consil. feudalia. num. 127. cum plurib. præcedentib. & sequen. Iulius Clarus lib. 4. recepta. senten. §. feudum. q. 9. ver.
5 Sed quid dicendum. Quod etiam in emphitheosi simpliciter accepta communiter ab Scrib. decisum est. Ea namque secundùm eius naturam, ac cõsuetudinem accipienda, atque interpretanda erit. tex. in authen. de non alienan. §. Emphiteosin. vbi omnes Scrib. id notant colla. 2. Idque dixit Bald. in d. capitul. 1. quib. mod. feud. consti. poss. nume. 4. Idẽ Bald. in capit. fina. de feudo. dat. in vicem leg. commiss. nume. 2. Alexand. in d. l. quod dicitur. nume. 24. Iass. in l. vt liberis. C. de colla. nume. 10. & 11. & alibi sæpè Scrib. Quibus rationibus id ipsum in Hispanis Maioratibus loquens censuit Pau. consil. 164. nume. 3. & 4. lib. 2. Bologni. consi. 62. col. 2. & col. pen. Abb. consil. 85. lib. 1. Socin. consi. 47. lib. 3. Deci. consi. 397. nume. 6. Xuar. in q. Maioratus. n. 8. Ioan. Lup. in repeti. Rubr. de dona. inter vir. & vxor. §. 69. nume. 21. Gregor. Lopius in l. 2. titul. 15. part. 2. in glo. in verb. Maioria. & in l. 3. verb. Muge res. col. 2. post medium. tit. 13. part. 6. Guido Papæ. q. 506. nu. 1. & 2. Guillel. Benedicti. in repetit. cap. Raynutius. verb. in eodem testamento relinquens in princ. nume. 173. cum sequen. Didac. de Couarrub. qui id ex pluribus ingeniosè, atq; eruditè probat. lib. 3. resolu. c. 5. per totum. Peralt. in Rubrica de hæredi. institu. num. 122. & in l. 3. §. qui fideicommissum. nume. 120. ff. eod. Anto. de Padilla in Rubrica. C. de fideicom. nume. 6. & nume. 11. Burgos de pace in procem. legum Taurin. nume. 88. Quod verum atque in forensibus controuersiis communiter obseruari solitum est ex rationibus prædictis, & his quas in capite sequenti latiùs assignabimus: tametsi contrariam opinionem amplecti videatur dominus Didac. de Simancas. de Primoge. Hispaniæ. lib. 1. c. 25. cuius sententiam in hac parte probare non possumus. ¶ Sed quia plura de hac re ab Scriben. in locis paulò antè citatis adducta sunt, nos in his, quæ ab illis traduntur non immorabimur: sed in hoc capite, & sequentib. plura alia non minus vtilia: quam necessaria eandem materiam attinentia discurremus.

¶ Primum igitur, quod ex hac Regni, & Maioratus æquiparatione colligimus est, quòd sicut Regnum Hispaniarum indiuiduum est, nec in eo succedere debet: nisi vnus, vt probatur ex d. l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *Conosciendo que esta particion no se podria hazer en los Reynos, que destruidos no fuessen segun nuestro*
6 *Señor Iesu Christo dixo, que todo Reyno partido seria estragado, &c.* Ita similiter omnes Hispaniarum Maioratus indiuidui sunt, nec in eis potest succedere: nisi vnus. Quod nos latiùs discurremus infra isto lib. cap. 11. vbi erit huius materiæ locus, pluráque eam attinentia tractabimus. Nec enim intendimus omnia huiusmodi Maioratuum, ad Regni paritatem attinentia hoc loco seriatim exponere, sed ea solum, quæ eidem adeò propria ac peculiaria sunt, vt alibi commodiùs tractari nequeant, cætera autem annotando discurrere. Si enim hunc ordinem non seruaremus, possemus ex materia huius capituli iustum volumen conficere, aliósque libros suo commento fraudare, quod recto ordini non conueniret.

¶ Secundum, quòd sicut in regno Hispaniarũ semper inter eos qui in vno eodémque gradu, ac linea inueniuntur, debet maior natu cæteris in Maioratus successione præferri, vt probatur ex d. l. 2. partitarum ibi. *Que el señorio del Reyno no lo ouiesse sino el* 7 *hijo mayor.* Similiter etiam in Maioratuum successione semper præferri debeat maior natu omnibus in eodem gradu seu linea existentibus. De quo infra lib. 3. c. 1. & 2. latiùs agemus.

¶ Tertium, quòd sicut in Regni successione filius 8 masculus etiã natu minor præfertur filiæ Primogenitæ vt probatur ex d. l. 2. partitarũ ibi. *E porende establescieron, que si hijo varon no ouiesse, la hija mayor heredasse el Reyno.* Ita etiam in Maioratus successione filius masculus natu minor sorori suæ maiori natu præferatur: cum non possit ex d. l. dispositione fœmina succedere: nisi masculo eiusdem lineæ, ac gradus deficiẽte. Quod inferius lib. 3. c. 4. latiùs enarrabimus.

¶ Quartũ, quòd sicut in Regni successione masculo eiusdem lineæ ac gradus deficiente, filia fœmina cæteris masculis remotioribus præfertur: nec fit transitus, de vna linea ad aliam propter masculos, 9 vt prob. ex d. l. 2. partitarum, in verbis, quæ paulò antè retulimus: pari etiam ratione id ipsum in Maioratus successione sit seruandum vt deficientibus filijs ilicò filia ad Maioratus successionẽ admittatur, nec ei sint præferẽdi masculi agnati vel cognati remotiores. De quo etiam latiùs infra lib. 3. cap. 4. & 5. dicemus.

¶ Quintum, quòd sicut in Hispaniarũ Regno mor- 10 tuo filio maiori in vita parẽtis filius vel filia eiusdẽ filij maioris filio secundogenito in Regni successione præfertur, vt prob. tex. in d. l. 2. partitarũ. ibi. *Eaun mandaron que si el hijo mayor muriesse ante que heredasse: si dexasse hijo o hija, que ouiesse de su muger legitima, que aquel o aquella lo ouiesse, e no otro ninguno.* Similiter idem dicendum sit in cuiuscunque Maioratus successione, vt ex hac Regni similitudine censuerũt Paul. Castren. d. consi. 164. vol. 2. & Roma. d. consi. 29. & Abb. consi. 84. vol. 1. & Bologni. cõsi. 62. quod vltra successionis Regni similitudinẽ iam hodie in Maioratibus decisum est ex l. 40. Tauri. decisione q̃ hodie est l. 5. ti. 7. li. 5. in noua legũ Regni collectione. De quo etiã ꝯ. lib. 3. c. 6. 7. & 8. latiùs dicemus.

¶ Sextum, quòd sicut Regnũ Hispaniarum defertur à genere atque iure sanguinis, & non iure hæreditario, vt probatur ex d. l. 2. partitarum. ibi. *E esto vsaron siempre en todas partes del mundo, do quier que el señorio ouieron por linage, e mayormente en Espa* a. l. 9. tit. 7. part. 2. ibi. *Por razon del linage.* Ita etiam dicendum sit in omnibus Hispaniæ Maioratibus, vt iure 11 sanguinis, non iure hæreditario proueniãt. De quo etiam latiùs tractabimus infra isto lib. c. 8.

¶ Septimum, quòd sicut in Regno Hispaniarum 12 debet semper linea recta succedi: ita, vt nec successio retrocedat, nec de vna linea ad aliam transitus fiat, vt probatur ex d. l. 2. partitarũ. ibi. *Pusieron que el señorio del Reyno heredassen siempre aquellos que viniessen por linea derecha.* Idipsum sit in omnibus alijs Maioratibus nostræ Hispaniæ seruãdum ad Regni similitudinem. De quo etiam latiùs infra lib. 3. c. 4. & 6. dicemus.

¶ Octauum, quòd sicut in Regni successione, defi- 13 ciente linea recta descendentiũ successio defertur proximiori etiã trãsuersali, vt probatur ex eadem l. 2. partitarum. ibi. *Pero si todos estos fallescies-sen, deue heredar el Reyno el mas propinquo pariente que ouiesse.*

Ita in succeſſione Maioratus dicendum ſit, vt deficientibus deſcẽdentibus Maioratus ſucceſſio proximiori etiam tranſuerſali deferatur.

14 ¶ Nonum, quòd ſicut Regni ſucceſſio perpetua eſt in eoque ſemper ſuccedit proximior, etiamſi ſit in milleſimo gradu: vt proba. ex eadem l. 2. partitarum & ex eo, quod notat Bald. in c. 1. col. fina. de feud. Marchie. in vſib. feu. vbi communiter Scrib. Iaſſ. num. 3. & Decius n. 9. in l. fi. C. vnde legi. Ioan Licerier. de Primoge. lib. 3. q. 2. nu. 5. Xuar. in repeti. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi teſtã. 11. limita. ad l. Regiam, num. 19. Guillel. de Monſerrat de ſucce. Regum, primo dubio. nu. 39. Cepol. cautela 96. Decius conſil. 85. nu. 3. & 4. Hieronymus Gratus conſil. 9. n. 46. lib. 1. Curtius Iunior, in tracta. feud. 3. part. q. 17. n. 49. Ita etiam Maioratus ſucceſſio perpetua eſſe debeat, deferríque ad omnes de familia, etiam in milleſimo, & vlteriori gradu exiſtentes: non habita tertiæ, nec quartæ generationis ratione. Quod eleganter ac copioſè oſtendit D. Didacus de Couarrub. lib. 3. reſolu. d. c. 5. nu. 4. Idque in capitibus ſequen. copioſiſſimè tractabimus.

15 ¶ Decimum, quod ſicut in Regni ſucceſſione proximitas non à primo Rege, nec Regni inſtitutore ſed ab vltimo eiuſdem Regni poſſeſſore accipienda, ac conſideranda eſt, vt prob. ex deciſ. tex. in l. 9. tit. 1. part. 2. ibi, *Que ſon mas prepinquos parientes a los Reyes al tiempo de ſu finamiento.* Vbi Grego. Lopez in gloſ. in verb. de ſu finamiento id notat: ſic etiam in Maioratus ſucceſſione proximitas ab vltimo eiuſdem poſſeſſore: non autem à primo inſtitutore conſideranda ſit. Quod infra iſto libro 6. nu. 47. & lib. 3. latiùs enarrabimus.

16 ¶ Vndecimum, quod ſicut Rex tenetur ſoluere debita à Rege prædeceſſore pro Regni vtilitate contracta. vt prob. ex tex. in l. 4. tit. 15. part. 2. ibi. *Eotroſi en pagar ſus deudas.* Similiter etiam Maioratus poſſeſſor teneatur ad debita à præcedenti ſucceſſore pro Maioratus vtilitate contracta perſoluenda. De quo infra iſto lib. c. 10. latiùs agemus.

¶ Duodecimum & vltimum, quod ſicut bona Re-
17 gni inalienabilia ſunt, nec poteſt Rex alienare Regalia in prẽiudicium ſucceſſorum. tex. in c. intellecto. vbi Innocen. Bald. Abb. Imol. & Ancharra. de iureiuran. Petrus de Bellapertica. Iacob. Butrig. Bar. Bald. & communiter Scrib. in proœm. C. Felin. qui plura refert in cap. ad audientiam. num. 4. cum ſequen. de præſcrip. Ioan. Lupus de Palac. Ruui. in cap. per veſtras de dona. inter vir. & vxo. 2. notab. §. 2. nume. 41. fol. magno. 82. Tiraquel. de Primoge. q. 35. nume. 19. Couarrub. in repet. cap. quanuis pactum. de pact. lib. 6. part. 2. §. 2. nume. 4. l. 1. tit. 17. part. 2. & l. 9. tit. 4. part. 5. l. 2. & 3. tit. 9. lib. 5. ordina. Quæ hodie ſunt l. 2. & 3. tit. 10. lib. 5. in noua. legum Regni collectione. Ita ſimiliter Maioratus poſſeſſor non poſſit bona Maioratus alienare in ſucceſſorum prẽiudicium: quod etiam ad vſucapionem, & præſcriptionem bonorum Maioratus conducere poterit. De quibus inferius lib. 4. dicemus.

18 ¶ Vnum tamen in hoc aduertendum eſt, quòd etſi bona Regni, & Maioratus inalienabilia ſint: non tamen ita aſtrictus debet eſſe rex in alienando, vt quilibet alius Maioratus poſſeſſor. Nam poſſeſſor Maioratus non poteſt rem Maioratus quantumcũque minimam alienare ſeu donare. Regis autem donatio ſeu alienatio de bonis Regni facta valet: dummodo non ex ea ingens Regni læſio contingat: præſertim, ſi ea donatio ſeu alienatio fiat in remunerationem ſeruitiorum. Quod cenſuit Oldral. conſil. 94. Bald. conſil. 159. num. 3. lib. 3. Abb. Imol. & communiter Scrib. in d. cap. intellecto. Ioan. Igneus in rep. l. donationes, quas parentes num. 44. C. de dona. inter vir. & vxo. Math. de afflict. in conſti. Neapoli. in præludijs. q. 24. Felin. qui plura refert in c. ad audientiam, de præſcriptio. Couarrub. d. c. quanuis pactum. 2. part. §. 2. n. 4. Anto. Gabriel. lib. 3. communem opi. de iure quæſito non tollen. conclu. 5. nu. 48. Quod in bonis ipſius Regni coronæque Regiæ procedit. Nam bona quæ pertinent ad Regem ex proprio ac peculiari patrimonio, ſeu ad ſe pertinent ex confiſcatione, vel inuentione: ſi nondum Regiæ dignitati incorporata ſint, Rex poterit prout ſibi libuerit donare aut alienare, vt probat Lucas de Pen. in l. quicunque. col. 2. C. de omn. agr. deſerto. lib. 11. Idem in l. 2. col. 2. verſi. Quid enim ſi Comes. C. de fund. patri. eod. lib. Bald. in l. nec damnoſa. nu. 1. C. de precib. Impera. offeren. & ibi Iaſſ. in princip. l. 8. tit. 1. lib. 6. ordi. quæ hodie eſt l. 2. tit. 13. lib. 6. in noua legum Regni collectione.

¶ Nec ex eo, quòd in hoc & etiam in alijs, in Rege & Maioratus ſucceſſore aliqua diuerſimodè diſpoſita inueniamus, poſſumus de Regni & Maioratus æquiparatione dubitare. Nã in æquiparatis diſpoſi- 19
tum in vno ita demum in alio etiam procedit: ſi de vno ad aliud in caſu contingenti diuerſa ratio non inueniatur. Ex diuerſitate namque rationis non eſt nouum quòd etiam in æquiparatis diuerſum ius ſtatuatur. l. fina. vbi Bart. Bald. Paul. Iaſſ. & communiter Scrib. C. de collatio. Iaſſ. in l. 2. §. & harum. nume. 15. ff. de verbo. obligatio. Sic enim inquit Iuriſconſultus per omnia exæquata eſſe legata, & fideicommiſſa. in l. 1. ff. de lega. 1. Et tamen in aliquibus differentię inter legata, & fideicommiſſa inueniuntur, vt inquit ibi gloſ. verbo, exæquata. Sufficit enim, quod in ſubſtantialibus pariſicentur: licet in aliquibus ex accidẽti, aut diuerſa ratione, diuerſo iure cenſeantur, vt notant Bart. Iaſſ. & cæteri Scriben. ibidem. In Rege autem longè diuerſa ratio eſt in caſu, de quo agimus, quàm in Maioratus poſſeſſore, cùm Regem deceat eſſe largum, beneficum, & liberalem (vt in- 20
quit Tullius in oratione pro Deiotaro) quod referunt Ioan. And. Domini. & Scrib. in c. grãdi. de ſupplen. negli. Præla. lib. 6. Atque idem Tullius. lib. Epiſt. fam. Epiſt. 8. ſcribit, nihil Principem magis decere: quàm diuitias, & opes ad benignitatem, liberalitatemque conferendam. Proprium namque 21
Regum eſt donare, vt inquit Oldrald. conſ. 94. Tiraquelus, qui plura cumulat. de nobilitate. c. 37. nu. 40. cum ſequen. quæ cæteris Maioratuum poſſeſſoribus non omninò conueniunt. Quod etiam in alijs differentijs quæ inter Regnum, & Maioratus aſſignari poterunt, pari ratione dicendum erit.

¶ Ex his igitur apertiſſimè conſtat inter Hiſpaniarum Regnum, Hiſpanorúmque Maioratus maximam eſſe in omnibus conuenientiam: adeò, vt certiſſimum ſit Maioratus Hiſpanorum ab ipſo Hiſpaniæ regno originem duxiſſe, eiuſdémq; naturæ cum ipſo Regno, quo ad ſucceſſionis formam cẽſendos eſſe. Quę omnia maximi momenti etiã erunt ad in- 22
terpretationẽ, ac intelligentiã eorum Maioratuũ, qui abſq; inſtitutionis ſcriptura, ex ſola tẽporis antiquitate conſtant. Nam cũ eorum inſtitutiones nõ appareãt, nec leges ac cõditiones, quibus à principio fuerunt inſtituti aliunde ſciri poſſint, is ordo

in eorum

in eorum Maioratuum ſucceſſione ſeruandus erit, quem in Regni ſucceſſione legibus Regijs inuenimus inſtitutum, atque huius Regni vniuerſali conſuetudine in Maioratuum ſucceſſione obſeruari ſolitus eſt. Quod probatur ex eleganti doctrina Bald. in l. liberti, libertæque. nu. 31. C. de ope. liber. vbi ſingulariter inquit, quod in feudo acquiſito ex præſcriptione ſuccedendum eſt ſecundùm ordinem in feudorum ſucceſſione obſeruari ſolitum. Quod probat ea ratione: quia cùm præſcriptio non contineat quid diffinitum ab homine, continet id quod diffinitum eſt à iure, vel conſuetudine, quod etiam dixit idem Bald. in l. 1. ff. de rerum diui. col. 4. 31. q. Idem Bald. in l. 2. C. de iur. Emphi. nu. 6. vbi Iaſſ. nu. 160. Idem Bald. in l. fina. C. de libera. cau. nu. 4. Alex. conſ. 15. nu. 12. lib. 5. Decius conſil. 269. nu. 4. Bald. qui etiam loquitur in Emphiteoſi præſcripta in c. fina. nu. 2. de feud. dat. inuicem. l. commiſſoriæ. Iacobin. de ſancto Gergio. in tracta. feud. verbo. ita, quòd iſti inueſtiti. col. 2. verſ. an autem filius. Curtius Iuni. in eodem tracta. 3. q. princi. col. pen. verſi. poſtremo. Zaſius in Epitome feudorum, parte 8. ad fin. Tiraquelus de retract. Linagier. §. 32. glo. 1. num. 74. & 75. Carolus Molin. in conſuetu. Pariſ. ti. 1. §. 7. n. 31. Didac. de Couar. qui plura refert lib. 3. reſolu. c. 5. n. 5. Menochus cõſil. 1. n. 3. Quod intelligendum eſt: niſi immemorialis conſuetudo alium etiam ſuccedẽdi modũ admiſerit. Is namque eo caſu ſeruandus erit.

23 ¶ Ex qua etiam Hiſpanorum Primogeniorum, ac Regni ſucceſſionis paritate, aliquando Maioratuũ inſtitutores, vt ſucceſſores à litibus retrahant, in eorundem inſtitutione ſolent eam clauſulam adijcere, vt (ſcilicet) ſi ſuper eorum ſucceſſione dubiũ aliquod verſetur, illud eiſdem legibus, quæ ad Regni ſucceſſionem inſtitutæ ſunt, decidendum ſit, volentes ac expreſsè diſponentes, quòd in eorundem Maioratuum ſucceſſione is ordo ſeruetur, qui in Regni ſucceſſione ſeruari ſolet. Quam clauſulam in quodam Maioratu appoſitam vidimus, nobísque conueniens atque vtiliſſima viſa fuit. Cum enim adeò omnibus notus ſit Regni ſucceſſionis ordo rarò aut nunquam ſuper huiuſmodi Maioratuum ſucceſſione lites, ſeu contentiones verſari poterunt. Et quanuis in aliquibus Regni ſucceſſio à Maioratus ſucceſſione differat: prout infra iſto lib. c. 13. in ſucceſſore furioſo, mente capto, ſurdo, & muto, monachóque ac clerico, & alijs huiuſmodi ſucceſſoribus dicemus, hoc in maiorem ipſorum Maioratuum inſtitutorum vtilitatem conuertitur. Cùm, etſi id ex Maioratuum natura nõ procedat, præſertim in Maioratibus quibus dignitas ſeu iuriſdictio annexa non eſt (vt ibidem reſoluemus) ſoleant frequenter inſtitutores, quo ad hæc id ipſum ſpecificè diſponere, quod in Regno ſeruari ſolet: quod in his, qui fœminas omnino à Maioratuum ſucceſſione propter maſculos excludere non volũt, apertiſſimè procedit ac verum eſt.

¶ Sed cùm in præcedentibus ſatis abundè oſtenſum ſit qualiter de Regno ad Maioratum argumentatio procedat: ita vt omnia, quæ in Regno ſtatuta ſunt, in Maioratu etiam locum habeant, conſequenter tractandum ſupereſt: an hæc argumentatio conuertatur, ita vt quicquid in Maioratu
24 ſtatutum eſt, in Regno etiam ſeruandum ſit. Quam quæſtionem non vidimus ab aliquo tactam, nec reſolutam.

¶ Quod autem deciſa in Maioratibus in Regno etiam locum habeant, probatur ex eo, quòd Regnum ipſum Maioratus ſit, vt ſupra iſto libro, c. 2. latiùs oſtenſum eſt, quapropter ea quæ in Maioratibus ſtatuta ſunt, in Regno etiam quod iure Maioratus poſſidetur, ſeruari debent. Cui enim verba legis conueniunt, & diſpoſitio etiam conuenire debet. l. 4. §. toties, cum ſimilib. ff. de damn. infect. Quę ratio ex eo firmior ac fortior efficitur, quod Regnũ ipſum caput ſit omniũ Hiſpanorum Maioratuũ, vt ibidem etiam oſtendimus. Ea namque quæ in ſubditis à lege ſtatuta ſunt in domino ac capite eorundem locũ habẽt. l. ius ſenatorum. C. de digni. lib. 12. per quem tex. dicunt Scrib. in proprio loco, quòd ea, quæ in ſenatoribus à lege ſtatuuntur in Imperatore, qui caput ipſi ſenatus eſt, pari ratione ſeruanda ſunt: ſícque dicta in militibus, in Imperato- 25
re etiam qui eſt ipſorum caput dicta intelligẽtur. l. 1. ff. de teſtam. mili. quod etiam probat tex. in l. familiæ. ff. de verb. ſignifi. vbi dicta in familia in patrefamilias, qui ipſius familiæ caput eſt, locum habent: hócque ipſum in collegio Cardinalium ac Romano Pontifice probat tex. in c. ad apoſtolicæ. §. nos itaque de re iudi. lib. 6. Quod etiam de populo & ſenatu: de vniuerſitate & rectore: capitulo & Decano: monaſterio & Abbate dicendum eſſe exiſtimat Alciatus in d. l. familiæ. vbi plura in idem adducit: qua ratione id, quod in Maioratu diſpoſitum eſt, in Regno quoque ſeruandum eſſe nobis verum videtur: niſi diuerſa ratio in Regno ab ea, quæ in Maioratibus militat, concurrat. Tunc enim ex rationis diuerſitate, diuerſum in Regno dicẽdum erit, quod ex his, quæ paulò antè dicta ſunt, & ſtatim dicemus comprehendi poteſt.

¶ Ex quibus decidi poterit noua quæſtio, quam ſatis controuerſam vidimus, an ſcilicet ſicut mortuo Maioratus poſſeſſore, dominium ac poſſeſſio bonorum tranſit in ſequentem ſucceſſorem, abſque apprehẽſione: etiam ſi bona à tertio in vita Maioratus poſſeſſoris occupata ſint, ex deciſ. l. 45. in ll. Tauri. quæ hodie eſt lex 8. tit. 7. lib. 5. in noua legum Regni collectione: ita etiam bona Regni ſtatim mortuo Rege in ſequentem ſucceſſorem tranſeant quo ad dominium & poſſeſſionem abſque apprehenſione: etiam ſi in vita Regis prædeceſſoris alienata ſint. Vtilitas autem præcipua, quæ ex hoc Regio fiſco ſequi poteſt, hæc eſt; 26
quòd mortuo Rege prædeceſſore, competere poterit ſucceſſori remedium tenutæ ſummarium ac exequutiuum, quod competit Maioratuum ſucceſſoribus pro acquirenda actuali poſſeſſione. De quo remedio infra lib. 3, latiſſimè dicemus. Ex quo facillimè ac breuiſſimè poſſent Reges ea omnia recuperare, quæ in vita Regum prędeceſſorum occupata ſeu alienata eſſe conſtiterit.

¶ In qua quæſtione prima facie, dicendum videbatur hoc remedium Regibus competere: prout alijs Primogeniorum ſucceſſoribus competit, cùm Regnum ipſum Primogenium ſit, in eóque omnia quæ in alijs Primogenijs dicuntur, procedant, vt ſuperiùs oſtenſum eſt.

¶ Sed quanuis apud me ſatis abſolutum ſit, dominium ac poſſeſſionem bonorum Regni, legis miniſterio in Regem: ſicut in Maioratus ſucceſſorem tranſire, cùm de vno ad alium non poſſit aſſignari diuerſitatis ratio. Imò maior ratio in Rege quam in alio Maioratus ſucceſſore concurrat. Non tamen ſatis compertum eſt: an Regi ſucceſſori competat remedium ſummarium ac exequutiuum, quod ex d. l. 45. Tauri, alijs Maioratuum ſuc-

cessoribus competit, in his præsertim quæ à rege prædecessore alienata fuerunt. Aliorum namque Maioratuum possessores solent scripturam Maioratus producere, in qua bona in quibus huiusmodi dominij ac possessionis translationem prætendunt, continentur. Quod in Regno fieri non valet: nec absque scriptura remedium d. l. 45. Tauri. facile cõpetere poterit etiam si bona ipsa Maioratui subiecta esse testibus probentur, præsertim vbi ea esse libera ab aduersario contenditur: vt in l. fina. C. de edict. Diu. Adria. tollen. Scrib. annotare solent. De quo infra lib. 3. latiùs agemus. Item Rex potest alienare bona Regni, dummodò id ex causa & citra Regni perniciem fecerit, quod in aliis Maioratuum possessoribus non procedit: quapropter nõ facilè Regibus hoc remedium exequutiuũ præsertim pro bonis à Regibus prædecessoribus donatis seu alienatis, concedendum est: sed potiùs id via ordinaria efficiendum erit: sicque in casu contingenti obseruatum vidimus.

27 ¶ Ex his etiam deduci poterit: an l. 46. Tauri. quæ hodie est l. 6. tit. 7. lib. 5. in noua legum Regni collectione, ex qua decisum est, quòd ea, quæ in solo Maioratus ædificata sunt eidem Maioratui cedere debeant, adeò vt nec filijs nec hæredibus, nec etiam vxori Maioratus possessoris sit eorum ædificiorum æstimatio soluenda: in bonis Regni, sicut in bonis Maioratus procedat? In qua quæstione dicendum est eam legem, tam in bonis Regni: quàm in bonis Maioratus seruãdam esse. Cùm enim Regnum ipsum Primogenium sit, ea, quæ in Maioratibus decisa sunt, in Regno etiam seruanda erunt, quod ex eo præsertim dicendum est, quòd ea legis decisio non contra ius ac rationem (vt aliquibus visum est) sed iustissimis rationibus condita fuerit, vt infra isto lib. c. 25. latiùs enarrabimus, nec possit, quo ad hoc, de Maioratu ad Regnum ratio diuersitatis assignari: quæ solùm vice exempli adducere libuit, vt ex eis plura alia etiã deducantur.

¶ Qua in re vltimo loco prætermittendum non est, Emanuelem Acostam virum alioqui doctissimum, atque ingenio præstantem, in quæstione quam de patrui & nepotis successione latissimè disputauit: plures differentias inter Regni & cæterorum Maioratuum successionem assignasse, in quarum assignatione non rectè Maioratuum Hispanorum naturam intellexisse nobis videtur. Sed quoniam de ea patrui & nepotis successione infra lib. 3. c. 6. cum duobus sequentibus tractandum erit, in eodem c. 6. præfatas differentias diluemus, mõstrabimúsque in eis omnibus Regni & Maioratuum successionem conuenire.

SVMMARIA.

1 *Ad fideicommissum vltimo loco vocatus potest bona fideicommissi alienare, in eisque extraneum hæredem instituere.*
2 *Prouisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur.*
3 *Casus contingens præter disponentis ordinationem non comprehenditur in dispositione etiam ex rationis Maioritate.*
4 *Fideicommissum de persona ad personam nunquam extenditur, etiam ex verisimili testantis voluntate.*
5 *Substitutionem allegans illam probare debet.*
6 *Voluntas quæ non transijt in dispositionem consideranda non est.*
7 *Diuinare non debemus in interpretanda testantis voluntate.*
8 *Fideicommissum est onus.*
9 *Dispositio semper ita interpretanda est, vt persona honorata minus grauetur.*
10 *Fideicommissi extensio odiosa est: ademptio autem fauorabilis.*
11 *Prohibitio alienationis facta filio, ad nepotes non extenditur.*
12 *Prohibitio alienationis facta, vt bona in familia conseruentur quartum gradum non excedit.*
13 *Maioratum instituens bona velle in propria familia perpetuo conseruare censendus est.*
14 *Ex hoc verbo Maioratus deducuntur omnes substitutiones, quæ necessariæ sunt ad hoc vt bona perpetuò in familia conseruentur.*
15 *Perpetuum nihil esse potest sub Sole, nisi per subrogationem.*
16 *Non est nouum, vt ex vnico verbo plures substitutiones deducantur.*
17 *Deficientibus nominatis Maioratus successio ad proximiores non nominatos defertur.*
18 *Primogenia ex mente institutoris extenduntur, & ampliantur.*
19 *Voluntas præsertim in fideicommissis, dominatur, eáque potiùs quàm verba semper attendenda est.*
20 *In contractibus etiam voluntas verbis præfertur.*
21 *Casus, qui venit ex natura expressi censendus est expressus, etiamsi in verbis omissus sit.*
22 *Maioratus institutio, in rem non in personam dirigitur: ideoque semper perpetua censenda est.*
23 *L. quæ solidum. §. prædium ff. de lega. 2. declaratur.*
24 *Substitutio de casu ad casum extenditur ex verisimili testantis voluntate.*
25 *Fideicommissum de persona ad personam ex præsumpta testantis voluntate extenditur.*
26 *L. si quis ita. §. penult. ff. de testam. tutela, nouissimè declaratur.*
27 *Tutelæ datio fauorabilis censenda est.*

28 *Voluntas, quæ non transijt in dispositionem, attenditur, si ea ex aliquo verbo etiam generali, ac improprio deduci possit.*
29 *Prohibitio alienationis facta filijs ex mente testantis ad nepotes & ad omnes descendentes, in infinitum extenditur non habita quarti gradus consideratione.*
30 *Tex. in authen. de restitu. fideicom. §. nos igitur, declaratur.*
31 *Maioratus institutio non simpliciter, & absolutè, sed fauore certarum personarum facta, vtrum personas nominatas supergrediatur.*
32 *Relinquens aliqua bona Titio, atque suis descendentibus iure Maioratus possidenda, non videtur ad solos nominatos Maioratus qualitatem restringere.*
33 *Nominatio personarum solum tribuit nominatis præcedentiam successionis: non autem aliorum exclusionem operatur.*
34 *L. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. & l. legata supellectili. ff. de supell. lega. declarantur.*
35 *Enumerationem specierum genus præcedens restringere qualiter intelligendum sit.*
36 *Communis loquendi vsus propriæ verborum significationi præfertur.*
37 *Maioratus dispositio vtrum extendatur vltra personas nominatas: nedum in descendentibus sed etiam respectu transuersalium.*
38 *In feudo succedunt descendentes à primo acquirente, non collaterales.*
39 *Maioratus successio, non solùm in descendentibus primi institutoris, sed etiam in collateralibus perpetua esse debet.*
40 *Familiæ verbum quid comprehendat.*
41 *Propinqui, qui dicantur.*
42 *Cognatio tam ascendentes quàm descendentes: & etiam collaterales comprehendit.*
43 *Familiæ alienæ affectio, sicut propriæ consideratur.*
44 *Legitimati censentur esse de familia, agnatione, & cognatione Maioratus institutoris.*
45 *Spurius non dicitur esse de domo, familia, agnatione, seu cognatione.*
46 *Naturalis seu bastardus non dicitur esse de domo, familia, agnatione, nec cognatione.*
47 *Naturales seu bastardi arma nec insignia parentum deferre possunt.*
48 *Naturalis in feudo non succedit.*
49 *Naturalis non succedit in Maioratu.*
50 *Adoptiuus non est verus filius, sed imaginarius.*
51 *Adoptiuus non succedit in feudo, nec in Maioratu.*

Hispanorum Primogenia ex propria natura perpetua, non temporalia censenda esse.

CAPVT QVARTVM.

PRo perfecta Primogeniorum Hispanorum naturæ cognitione, conueniēs ac necessarium mihi visum est hoc loco discutere: vtrum ex sui natura Maioratus successio perpetua esse debeat in omnibus, qui ex familia institutoris processerint an ea successio temporalis censenda sit. Pro cuius rei clariori intelligentia, ea quæstio examinanda erit: an is, qui ex bonis proprijs Maioratum instituit, ad eiusque successionem filium suum Primogenitum atque eius descendētes inuitauit, nec alias vocationes aliorum filiorum, nec descendentium adiecit: censeatur velle ea bona soli filio, in cuius persona Primogenium instituit, ac eius descendentibus iure Maioratus pertinere, eisque deficientibus bona ipsa libera futura esse: an censeatur voluisse, vt eis deficientibus in his bonis inter alios filios, ac descendentes eiusdem institutoris iure Maioratus perpetuò succedatur? Quæ quæstio frequens & assidua est: ideóque copiosè tractanda ac resoluenda erit. Summè namque vtilia cognitúque necessaria erunt ea, quæ in eius resolutione dicentur, ad cognoscendum Primogenitorum naturam, ac perpetuitatem.

¶ In quo tamen aduertendum erit, quod in hoc capite & duobus sequentibus agitur præsertim de interpretatione dubiæ voluntatis, ad quam interpretandam plures regulæ traduntur, quæ in dubijs voluntatibus interpretandis assiduè obseruari solent, quas in hac parte plenissimè examinare intendimus, vt si in operis discursu alibi earum se offerat occasio, eas solùm attingere sufficiat. Ideoque ea, quæ hîc dixerimus memoriæ commendanda erunt: non solùm ad perpetuitatis Primogeniorum materiam, sed ad interpretandas etiam quascunque alias testantium, siue contrahentium voluntates.

¶ In hac autem quæstione prima facie dicendum videtur, ea bona deficientibus vocationibus libera censenda esse. Est namque regulare, vt quando vnus vel etiam plures ad fideicommissum vocati sunt, in persona vltimi vocati bona ipsa libera remaneant, nec vlteriùs fideicommisso subiecta sint, possitque vltimo loco vocatus in eis hæredem extraneum instituere Quod apertissimè probat tex. qui in id præcipuus est in l. qui solidum §. prædium. ff. de lega. 2. l. pater filium. §. fundum Titianum. ff. de lega. 3. & vtrobique per Scrib. l. cùm pater. §. libertis, fina. verb. ff. de lega. 2. not. Bald. Paul. & Scrib. in l. quoties. la. 1. C. de

fideicom.Paul.conſi.1.lib.1.ſecundùm impreſſionem Papienſem.Iaſſ.in l. filiusfamilias. §. Diui. in 2.lectura.nu.82.ff.de lega.1.Deci.conſil.182. nu.1. Peralt. in l.3.qui fideicommiſſam. nu.55. ff.de hæred.inſtitu.Natta.qui id latiſſimè proſequitur conſil.470.nu.3.4.& 5.lib.2.

Speciale dispositio, n, extendit de casu ad casu

¶ Item prouiſio facta per modum diſpoſitionis de caſu ad caſum non extenditur: ſed caſus omiſſus remanet in diſpoſitionem iuris communis. l. ſi mater. in §. fina. ff. de vulga. vbi Bart. & communiter Scrib. l. commodiſſimè. ff. de libe. & poſthu. l. ſi extraneus. ff. condi.cau. dat. Bart. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. numer. 2. & 3. cum ſequentib. ff. de liber. & poſthu. vbi Iaſſ.nu. 21.l.vel ſingulis ff.de vulga.l.pater filiũ. vbi Angel.ff.eod.tit.tex.in §.vel ſingulis.Inſtit.eod.

Et hanc dixit eſſe communem regulam. Pariſius conſil. 87. nume. 50. lib. 2. Imò caſus contingens præter ordinationem teſtatoris non comprehenditur in diſpoſitione: etiam ſi in eo eſſet maior ratio diſponendi, vt cenſuit Cin. in l. quod fauore. C.de legib. Ancharra.conſil.359.incipien ex ſerie teſtamenti. colum. 2. Deci. conſil. 218. nu. 11. & cõſ.63.col.2.nu.3.& conſ.291.col.penul.num.7. Aimon Craue.conſ.162.nu.10.

Speciale dispositio, n, extendit de persona in personos

¶Quod fortiùs procedit in caſu, de quo agimus vbi tractatur de extendendo fideicommiſſum de perſona, ad perſonam:nam quanuis fideicommiſſum de caſu,ad caſum, ex præſumpta, ac veriſimili voluntate teſtantis extendatur. l. Titius. §. Lucius.vbi Bart. & Scrib. ff. de libe. & poſthu. gloſ. in l.tale pactum.in §.fina.ff.de pact.l.fina.C.de inſti.& ſubſti. De perſona autem ad perſonam:etiam ex veriſimili teſtantis voluntate ipſum fideicommiſſum non extenditur. l. ſi quis ita.§.pen.ff.de teſtam. tutela. vbi tutela data à parente filijs ſuis, non extenditur ad filium,quem pater credebat eſſe mortuum:quanuis veriſimile eſſet eidem illum tutorem dediſſe:ſi ſciret ipſum viuere. Per quem tex.idem voluit glo.communiter approbata in d. l. Titius in princip. verb. oportere. ff. de liber.& poſthu.& Franc. de Are. in l.Gallus.§.& quid ſi tãtum.colum.3.ff.eod.quem ibidem plures Scriben. ſequuntur. Iaſſ.in l.cùm res.6.notab.nume.21.ff.de lega.1.Deci.conſil.218.nume.9.Idem Decius conſil.465.nume. 16.Tiraquel.in repet.l.ſi vnquam.C. de reuocan.donatio.verb.libertis. nume. 23. Soci. Iuni.conſil.185.lib.2.nume.12.Aimon Craue. conſil.161. numero 11. Fran. Viuius lib. communium opi.verb.caſus non expreſſus. nume. 3. Anto. Gabriel.lib.6.communium opi.tit.de reg.iuris.conclu.

Allegans substitutionẽ & probare tenet. Cui fit facti, et non insinuat.

10.nume. 9.Perſona enim quæ ſubſtitutionem allegat, illam probare debet:aliàs ſemper ei dici poteſt, ſubſtitutio non loquitur de te,vt cẽſuit Ioan. And. in addi.ad ſpecul. in tit.de teſtam. §. 1.verſi, occurrit. ad fin. Oldral. conſil.21.incip. Thema tale eſt. Bald. in l. ad probationem. nume. 1. C. de proba. Soci. conſil. 116. num. 6. lib. 3. Aimon Craue. d. conſil.161.nume.16.Soci.Iunior conſil. 176. num.8. lib.2.Celſ.conſil. 20.num. 49. Iulius Clarus lib. 3. ſententiarum.§. teſtamentum.q.76. verſic.in alijs. Franciſcus Piſcina,qui plura in idem adducit in diſputatio. ſuper ſtatutis fœminas excluden. nume.12.

„ ¶ Prætereà hoc ipſum probatur ex eo,quod huiuſ-
„ modi Maioratus inſtitutor ſolùm in perſona filij
„ ſui illum inſtituerit,nec ad vlteriores gradus tranſ-
„ ierit, ex quo fit, vt etiamſi ex eius voluntate præ-
„ ſumpta comprehendi poſſit ipſum voluiſſe Maioratus diſpoſitionem ad alios etiam gradus extendere,ea voluntas nec attẽdenda,nec conſideranda ſit. Voluntas namque illa, quæ non tranſijt in diſpoſitionem, nullius effectus eſſe reputatur. l. quidam cùm filium.ff.de hæredi.inſtitu.Per quem tex. cenſuerunt Bald.& Imol:ibi.non ſufficere teſtatorem voluiſſe, niſi diſpoſuerit: nec etiam ſufficiens eſſe, aliquid eſſe in intentione: niſi id etiam ſit in diſpoſitione. Quod etiam ſequitur Bal. in l.vna.§. ſin autem ad deficientis. pri.notab.C.de cadu. tollen.vbi eleganter inquit teſtatorem non cẽſendum eſſe velle, niſi id, quod loquitur.in interpretanda namque teſtantis voluntate diuinare nõ debemus. Bald.conſil.235. lib. 5. Aimon Craue.dict. conſil. 161.nume.12.Idque prob.tex.in l.Gallus.§. quidam rectè.ff.de liber. & poſthu.ibi. *Quod ex verbis concipi poſsit.* Quem tex.ad hoc notat Bald.in capit.Secundo requiris.de appellatio.nume.1.quibus etiam mirè concinit tex. in l. Iubemus. C. de teſtamen. vbi teſtator duos tantum hęredes inſtituit.Et quanuis conſtaret, quòd plures alios inſtituere voluit, ſolùm habentur pro inſtitutis illi, qui expreſsè inſtituti fuerunt: non autem alij, quos inſtituere volebat:quod ea ratione procedit,quòd voluntas teſtatoris in mente retenta conſideranda non ſit. Bald.in cap.mandatum.nu.2.de reſcript.Deci.con. 465. nume.7. Quibus plura cumulat Tiraquel. in repe.l.ſi vnquam.de reuocan.dona.verbo, libertis. nume. 18. & 19. Soci. Iunior conſil. 185. nume. 4. 2.par.

Vbi Voluntas requirit. Dispositiua, et adextra, non sufficit Dispositiua, sed adextra, hoc est non sufficere sed requiri dispositiua

¶ Vlterius hòc etiam comprobatur, ex eo, quòd fideicommiſſum onus eſſe cenſeatur. l. cohæredi. §.cũ filiæ.ff.de vulga.l.ab eo.C.de fideicom. Ideóque in dubio fideicommiſſum ceſſare reſpondendum erit.Semper enim ſic diſpoſitio interpretanda eſt, vt perſona honorata minùs grauetur, quàm ſit poſſibile.l.vnum ex familia.§.ſi rem.ff. de lega.2. l. ſi ita relictum.in fin.ff.eod.l.apud Iulianum.§.Seio ff.de lega.1.l.numis,cum ſimilib.ff.de lega.3.Romaſing.427.Alciatus conſil.96. nu.7.Alban. conſ. 29. n.7.& conſil.31.nu. 9.Socin.Iunior conſil.185. nu. 10.lib. 2. Fideicõmiſſi namque extenſio odioſa eſt: ademptio autem fauorabilis. l. ſi fuerit.vbi Pau. & Soci. ff.de reb. dub.Gratus conſil.64.nume.42.lib. 2.& conſil. 126. nu. 17. & 18. eod. lib. Cephalus conſil. 45. nume. 12.Aimon Craue.d. conſil. 161. nu. 6. Alciatus d. conſ. 96. nu. 8. & conſil. 134. numero 8.Fran.Piſcina,qui plura refert de ſtatutis excluden. fœminas.nu.49.

Onera, sicut adrestringere oportet

Strictae est interpretationis Voluntas honorans. Sic persona honorata minus grauet

¶Item hoc etiam euidentius redditur ex eo, quòd in bonis Maioratui ſubiectis, ſemper alienationis expreſſa prohibitio apponi ſoleat: & etiamſi non apponatur, ea bona ſaltim tacitè alienari prohibita ſint.l.Marcellus.§. reſque, cum ſimilib. ff.ad Trebel.in qua ſpecie apertiùs procedit, vt fideicommiſſum ipſum, vltra perſonas expreſsè vocatas non protrahatur:cùm ſit regulare,prohibitionem alienationis factam in perſona filij ad nepotes etiam non extendi. l.pater filium.§.fundum Titianum. ff. de lega. 3. tex. in authen. de reſtitu. fideicommiſſ.§.cum igitur.colla.9.per quem tex.id cenſuerunt Bart. Iacob. de Belloui.& Angel. ibidem Bart. in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de lega. 1. nu. 20. vbi Iaſſ. nume. 109. in 1.lectura & in 2. nume. 146. Et Ferdinan. Loazes, nume. 489.Deci.conſ.377.col.2.nume.5.Roderi. Xuarez in repe.l. quoniam. C. de inoffi.teſtam. 2.limita. ad l. fori. nume. 18. & Couarrub. qui hanc dixit eſſe communem opinionem. lib. 3. reſolutio.

Prohibitio alienationes non debet egredi personas prohibitas alienare

cap.

12 cap.5.n.4. Alciatus cõsil.134.n.5. Imò etsi alienationis prohibitio hac ratione expressa facta sit, vt bona in familia conseruẽtur, ea prohibitio vltra quartam generationem non extenditur, vt probatur ex text. in d. authen. de restit. fideicom. §. nos igitur. vbi Bart. & communiter Scrib. id notant. Xuar. in d. l. quoniam. 2. limita. nume. 18. Alciatus consil. 96. nume. 15. ex quibus videtur probabilem esse hãc opinionem, quòd scilicet ea bona in persona filij, qui solus ad Maioratus successionem vocatus est, Maioratui subiecta censenda sint: in cæteris autem libera remaneant. Quam in specie sequutus est Palat. Rubi. in repe. c. per vestras. de dona. inter vir. & vxo. 3. notab. §. 26. col. vltima. nume. 20. quãuis ibidem fin. verbis dicat se id non firmare: sed de hac re cogitandum relinquere.

¶ His tamen non obstantibus contrariam sententiam: imò, quòd bona hæc inter descendentes eiusdem Maioratus institutoris perpetuò etiam vsque ad millesimum gradum, iure Maioratus possidenda sint, veriorem esse existimamus, quòd ex pluribus apertissimè deducitur.

¶ Et primò, quia huius dispositionis institutor ex his bonis præcisè Maioratum instituit, cuius Maioratus natura ea est, vt bona in familia integra ac indiuisa perpetuò cõseruentur, vt supra isto lib. cap. 1. &, 3. abundè ostensum est. Ideóque is, qui Maioratum instituit eo ipso, quòd ex aliquibus bonis se facere Maioratum profitetur, bona ipsa in propria familia velle perpetuo conseruare censendus est, vt dixit Soci. consil. 47. nu. 6. lib. 3. & consil. 57. n. 3. eod. lib. Paris. cons. 72. n. 81. & 85. lib. 4. Quod etiã Hispanorum consuetudini conueniens est: secundùm quam Hispanorum cõsuetudinem verba Maioratuũ interpretanda sunt. l. si seruus plurium. §. fina. cum simil. ff. de lega. 1.

14 ¶ Item cũ bona Maioratui subiecta perpetuò debeant in familia remanere, Maioratum instituens cẽsendus est facere omnes substitutiones ad ipsam perpetuitatem inducendã necessarias, & sine quibus ipsa bona perpetuò in familia conseruari non possint, etsi id aliter non expresserit, quod censuit Soci. d. consil. 57. nume. 3. lib. 3. & Paris. d. consil. 72. lib. 4. nume. 86. Qui enim vult aliquod factum, censetur velle omnia ea, quæ sunt ex natura ipsius facti. Bart. in l. 2. ff. de iurisd. om iudi. vbi per Scrib. l. gerit. vbi etiam per Scrib. ff. de acquiren. hæredi. Ideóque cùm ea bona nõ possint perpetuòi n familia conseruari, nisi per subrogationem eorum, qui ex familia ipsius Maioratus institutoris procedunt, proximiorem in locum præcedentis iam mortui substituendo: cùm nihil possit esse perpetuum sub
15 sole: nisi per subrogrationem. l. eum debere colũnam. ff. de serui. Vrba. præd. Quod pulchrè prosequitur Ancharra. consil. 27. col. 3. consequens est, vt ipse Maioratus institutor censendus sit vocasse omnes ex sua familia descendentes ordine successiuo: cùm non aliter bona possint perpetuò in familia conseruari. Quę omnes substitutiones, quæ ad hanc perpetuitatem conseruandam necessarię sunt ex hoc verbo Maioratus deducuntur. Non enim est nouum, vt ex vnico verbo plures substitutiones
16 deducantur. l. cohæredi. §. qui discretas. ff. de vulga. Per quem text. dixit Areti. ibi, quòd ex vnica oratione. & ex vnico verborum contextu possunt causari plures gradus substitutionum. Cuius dictum refert, & sequitur Iass. ibidem. nu. 5. l. 1. vbi etiam per Scrib. C. de impub. & ali. substi. l. iam hoc iure. cum simil. ff. de vulga.

¶ Item Maioratus successio, in omnibus & per omnia secundùm Regni successionem interpretanda erit, vt supra in duobus capitibus præcedentibus latiùs probatum, & ostẽsum est. Regni autem successio perpetua est in omnibus his, qui ex Regia familia proueniunt in infinitum. l. 2. tit. 15. part. 2. Idque ex pluribus probat Xuar. in repe. l. quoniã in prioribus. 11. limita. 2. dubio. nume. 19. De quo etiam nos supra isto lib. cap. 3. nume. 11. tractauimus. Ex quo fit, vt & Maioratus successio perpetua esse debeat in omnibus his, qui ex familia ipsius Maioratus institutoris procedunt, vt membra capitis consuetudinem sequantur: prout etiam in cap. 2. supra isto lib. nu. 15. cum sequentib. specificè annotauimus.

17 ¶ Præterea cùm bona Maioratus, vt superiùs diximus, in familia perpetuò conseruari debeant, ex eo consequitur, quòd ipse Maioratus, deficiente expressa vocatione, non finiatur: sed quòd extinctis his, qui nominati sunt, Maioratus successio ad proximiores non nominatos deuenire debeat, quod probat tex. qui in id præcipuus est, in l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. & tex. in l. cum ita legatur. §. in fideicommiss. ibi, *Admitti possunt qui nominati sunt, aut post eos omnes extinctos, qui ex nomine defuncti fuerint eo tempore, quo testator moreretur.* ff. eod. Per quem text. notant Bart. & communiter Scrib. ad fideicommissum relictum familiæ primo loco admitti eos, qui nominati sunt: eisque deficientibus fideicommissum non expirare: sed proximioribus ex familia deferri, donec nullus ex ipsa familia supersit. Idque etiam prob. l. fina. C. de verb. signi. vbi etiam Bart. Bald. & communiter Scrib. id notant. Quod intelligendum est, eo casu procedere quo in fideicommisso verba aliqua perpetuitatem, ac tractum successiuum denotantia inueniuntur, vt infra. cap. sequen. num. 24. dicemus.

18 ¶ Vlterius etiam id ipsum cõprobatur ex eo, quòd Hispanorum Primogenia, vt plurimùm fideicommissis similia sint, vt supra isto lib. cap. 1. latiùs ostendimus. Ex quo fit, vt ex mente, fideicommissum omnesque vocationes ad perpetuitatem Maioratus efficiendam necessariæ inducãtur, etsi specificè in verbis expressæ non sint, quod probatur ex tex. in l. vnũ ex familia. §. fina. ff. de legat. 2. ibi. *Et idem Princeps prouidentissimus, ac vir religiosissimus cum fideicommissi verba cessare animaduerteret, eum sermonem pro fideicommisso rescripsit accipiendum.* l. cum proponebatur in fin. ff. eod. Voluntas namque pre-
19 sertim in fideicommissis dominatur, & attendenda est. l. in conditionibus. ff. de condi. & demostr. l. cũ virum. C. fideicom. l. hæredes mei. §. cùm ita. ff. ad Trebel. Ideóque mens nedum expressa, sed tãtùm coniecturata, potiùs attendi debet, quàm prolatorum verborum qualitas. l. quoniam indignum. C. de testa. l. ex facto. §. rerum. ff. de hæredibus instituen. l. 3. C. de liber. præteri. vbi Alex. & Iass. plura deducunt. Bald. & Paul. in l. fina. C. de impub. Eademque ratione, ex verisimili coniectura, iura supplent, quod neque dictum, neque scriptum est. l. cum auus. ff. de condi. & demõstra. ibi. *Quasi minus scriptum fuerit quàm dictum.* l. generaliter. §. cùm autem. C. de insti. & substi. l. cum acutissimè. C. de fideicommiss. l. iam hoc iure. cum simil. ff. de vulga.

¶ Imò etiam si Maioratum, tanquam contractum accipiamus, id ipsum dicendum erit. In contractibus namque etiam mens contrahentium potiùs,
20 quàm verba consideranda sunt. l. fina. C. quæ res pig. oblig. poss. l. iuris gentium. §. pactorum. ff. de

pact. l. semper in stipulationibus. vbi bona glo. ff. de regul. iur. vbi Deci. nume. 1. Contractus enim nõ à verbis, sed ab effectu,& intentione iudicãtur. l. si vno.ff. locati.l. 2.C. communia de lega. in eisque semper, quod actum fuit, non quod verbis expressum est,considerari debet:vt ex pluribus optimè probat Curtius Senior, consil.75.colum.4.Decius consil. 48.col. pen. nume.2. sicque in contractibus dispositum in vno casu,ad alium eandem rationem habentem extenditur: vt censuit Abb. in cap. cum dilecta.de confirm.vtil. vel inutil.nume. 6. Alex.consil.130.colum.3.nume.5. lib. 4. Iass. in l. Titius.§. Lucius.ff. de liber.& posthu.nume.1.&, 2. cum sequen.Quibus plura cumulat Paris.consil. 72.nume.50. lib.4. & consil.32.nu. 57. lib.1. quod præcipuè in donatione dicendum est, in qua ex propria natura semper fieri debet plenissima interpretatio.tex.in.cap.cum dilecti.de donati. Scrib.in l. in testamentis,ff. de reg. iur.

¶ Quæ omnia in casu,de quo agimus,apertiùs procedunt:cum ex hoc verbo Maioratus, ab eiusdem institutore expresso, hæ omnes substitutiones necessariò deducantur,vt bona ipsa in familia perpetuò conseruentur, vt superiùs dictum, ac probatũ est. Ex quo fit, vt etsi in specie hæ substitutiones ab institutore factæ nõ fuerint: expressæ tamen cẽsendæ sint:quando enim aliquis casus venit ex na-
21 tura expressi censeri debet expressus, quanuis in verbis specificè prouisus non sit: quod dixit Bart. in l.Gallus.§.& quid si tãtum.ff.de liber. & posthu. nu.3.cuius doctrinam Doctor.communiter sequũtur:vt testatur Crotus ibidem.nu.49. versi. Quintò fallit.Parisius cõs.90.nume.21.lib.2.Idem Parisius cons.50.nume.52. lib.3. Aimon Craue.consil.130. num.9. Ideoque quanuis dici soleat, expressum illud esse,quod oculis corporeis legi, ac percipi potest, ex l.1.ff.de his,quę in testamen.delen.id intelligẽdum est: nisi aliquod verbum generale expressum sit, ex cuius natura plura illa comprehendantur. Omnia namque illa expressa dicentur, quæ sub natura ipsius verbi expressi includuntur.Felin. qui plura cumulat in cap. translato.nume. 5. de consti.l. ait prætor.in princi.vbi glo. & Scrib.ff.de nou.oper.nuntia.Ripa in l. 2.nume.62. ff.de vul. l. nominis,& rei.§. verbum.ff.de verbo.significa.vbi per Alcia.

22 ¶ Prẽterea is qui Maioratum ex bonis suis instituit hanc qualitatem Maioratus ipsis bonis tribuit,qua ratione ea Maioratus institutio in rem scripta, ac perpetua, non temporalis censenda erit. De quo est singularis doctrina Bald. in l. precibus. nu. 49. C. de impub. vbi eleganter inquit, quòd quando hæreditas est grauata, & grauamen est scriptum in rem, afficit rem ad quẽcunq; vadat, & extenditur onus in omnes. Secùs autem si verba in solam personam dirigantur.Quod etiam probatur ex l. fina. ff.de contrahend.emptio.& ex l. Lucius.ff.de aqu. quoti.& æstiu. not. Rapha.Cuma.in l. peto. §. fratre.nume.5.ff. de lega.2.& Paul. cons.32. nu.3.lib. 1.& cons.401. num.1. lib. 2. Paris.cons.72. nume. 89. lib.4.Iass. in l. filiusfamilias.§.diui.in repe.nu. 95.in 2. lectu.ff. de lega.1.vbi in simili considerat, an alienationis prohibitio in rem seu in personam dirigatur, vt in primo casu perpetua sit:secũdo verò personam prohibiti non egrediatur. Cuius dictum refert & sequitur Ripa,ibidem nu.66.Crotus num.43. & Loazes nume. 134.Idque etiam censuerunt Paul. nume.7.& Iass. nume.11. in l. volũtas.C.de fideicom.Decius cons.88. nume.5.& cõs. 182.nume.6. & alibi sæpè Scrib. Ex quibus,& etiã alijs (quæ breuitatis causa prætermittimus) hæc pars verior ac probabilior nobis videtur. Quam in specie Hispanorum Maioratuũ sequutus fuit Paris. plures alios referens d. cons.72. nume.81. &,85. cũ pluribus præcedentibus & sequentib.lib. 4.& Couarrub.lib. 3.resolu.cap.5. nume.4.Grego. Lopius in l.2.tit.15. par.2. in glo. verb. *El mas propinquo pariente*.in princip. vbi plura in idem adducit Anto. Gomet.in l. 40. Tauri.nume.59. Mencha. de succesio.creati. lib.3. §. 26. nume. 93. & 94. eamque opi. usus ac communis Hispanorum conuentuum obseruatio probauit.

¶ Nec his obstat tex.in l.qui solidum. §. prædium. 23
ff.de lega.2.cum simil.vbi vltimo loco vocatus potest in re fideicommisso subiecta extraneum hæredem instituere. Ea namque lex (si rectè consideretur) potiùs nostram sententiam confirmat: siquidẽ cùm ex natura huius verbi Maioratus omnes qui ex familia institutoris procedũt ad Maioratus successionem ordine succesiuo vocati cẽseantur,vltimus ex familia poterit eadem bona alienare,in eisdemque extraneum hæredem instituere. Vltimus autem non erit is,qui vltimò nominatus in scriptura Maioratus fuerit:sed vltimus, qui ex familia supererit:cùm post nominatos vocati cẽseantur proximiores, qui ex familia supersint. Qui adeò expresè vocati cẽsentur, ac si verbis specificis in eadem scriptura Maioratus nominati essent, vt superiùs ostensum est.

¶ Non etiam obstat, quòd substitutio de casu ad 24
casum extendenda non sit: nam illud procedit, ac verum est:nisi verisimilis voluntas cõcurrat: prout in casu,de quo agimus concurrit.Ex verisimili nãque disponentis voluntate substitutio de casu ad casum extenditur.l. Titius. §. Lucius. vbi Iass.& communiter Scrib.ff. de liber. & posthu. glo.in l. tale pactum.§. fina.vbi cõmuniter Scrib.ff.de pact. & in l.Gallus.§.& quid si tãtum.ff.de liber.& posthu. Iass. & cæteri Scrib. in l. si mater ff. de vulga. Curtius Senior,qui plura in idem adducit cons.76. colum. pen. Alex.cons.24. nume.34. lib.2. vbi Carol.Molinæus in addition. plures in idem tenentes refert. Paris. cons. 50. nume. 52. lib.3. Et hæc est communis opin. secundùm Deci.in l. si mater.nu. 2. C.de insti. & substitu.& secundùm Iulium Clar. lib.3.senten.§. testamentum. q. 76. reg. 5. & secũdùm Franc. Viui. lib. communium opi. verb.casus non expressus.

¶ Similiter etiam non obstat, quòd de persona ad personam fieri non possit extensio etiam ex verisimili mente testantis.Nam quãuis id vulgo persuasum sit,nos tamen constanter asserimus Maioratus institutoris dispositionem, nedum de casu ad casũ sed etiam de persona ad personam ex verisimili testantis voluntate,quæ ex verbis colligi possit,extẽdendam esse. Nec enim potest congrua diuersitatis ratio assignari,ex qua deducatur substitutio quę ex mente testantis de casu ad casum extenditur.De persona tamen ad personam non extendatur: cùm diuersa persona,diuersum etiam casum efficiat, & in fideicommissis sit voluntas testantis sequenda: absurdúmque sit asserere auferẽdã esse Maioratus successionem ab ea persona, cui ex verisimili institutoris dispositione apertissimè defertur, aliíque aduersus eius voluntatem adiudicandã ex eo quòd de persona ad personam fideicommissum extendẽdum non sit:cùm ad omnes alios casus ex mẽte testantis extendatur.Ideóque contraria opinio quòd 25
scilicet

scilicet fideicommissum ex præsumpta testatis voluntate, etiam de persona ad personam extẽdatur: nobis magis placet, quam sequutus fuit Ang. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthu. nume. 3. post medium. vers. fallit etiam. cuius opi sequitur Fortu. Garsia. ibidem. nume. 86. Et Ioan. Crot. nume. 27. Idem etiam arbitratur Paul. in l. Titius. in prin. n. 7. ff. de liber. & posthu. & videtur esse de mente Bald. & Imol. ibidem. Eãdem etiam opinionem sequitur Iass. in §. Lucius. eiusdem l. Titius. nume. 7. & consil. 115. nume. 4. volu. 4. Et secundùm hoc est intelligendũ. Quod dixit ipse met Iasso. in l. cohæredi. §. cùm filiæ. nume. 12. ff. de vulga. vbi inquit, quòd regulariter substitutio de persona ad personam non extenditur: quasi dicat secus esse: si ex mente constet. Idem etiam existimat Albert. Brun. de statutis excludentibus fœminas in 8. articulo principa. q. 19. Curti. Iuni. cõsil. 121. nume. 14. Paris. qui omninò videndus est, quia melius quàm alius quæstionem istam prosequitur conf. 50. nume. 54. cum sequentib. lib. 3. & consil. 66. nume. 66. eod. lib. Et est de mente omniũ Scrib. qui cẽsuerunt ex mente testantis prohibitionem alienationis de vna persona ad aliam extendendã esse, quos inferiùs nuncupatim citabimus.

¶ Imò quod plus est, Franc. de Areti. qui pro cõtraria opi. velut eius præcipuus author adducitur (si benè eius verba considerentur) potiùs hanc nostram sententiam, quàm contrariam probat. Inquit enim in d. §. & quid si tantum. in princip. quòd dispõsitio facta contra regulam iuris in vna persona, non trahitur ad aliam, in qua est eadem ratio: ergo sequitur secundùm eum, quòd quando persona, ad quam fit extensio, non admittitur contra regulã iuris, bene de persona ad personam fieri debeat extensio. Quod optimè ad hanc Primogeniorum materiam trahi potest in quorum extensione non odium, sed fauor publicus (vt infra isto lib. c. 18. dicemus) versatur. Item idem Franc. de Areti in eod. §. & quid si tantum. in princip. 4. col. vers. secundo fallit, rediens iterum ad hanc quæstionem, inquit, quòd extensio de persona ad personam procedit: quando persona, ad quam fit, possit comprehendi aliquo modo sub verbis, & mente disponentis propter aliquam qualitatem sibi inhærentem: quanuis de tali persona non fuerit cogitatum indiuidualiter. Quod optimè his, quæ in hac quæstione principali paulò antè dicebamus, conueniens est: cum sub hoc verbo Maioratus ex propria natura omnes, qui fuerint ex familia testatoris, tam ex mente quàm ex verbis cõprehendãtur, expresséque vocati censendi sint: quod magis ex vi comprehensiua quàm extensiua procedit. idque etiam Curti. Iuni. conf. 113. n. 10. & Aimon, conf. 98. n. 13. profitentur dicentes, admittendam esse personæ comprehensionem ex aliquo verbo generali, non autem extensionem. Sed nos ex verisimili mente testantis non solùm personæ comprehensionem, ex verbis sæpe generalibus, sed etiam extensionem ex vi rationis expressè vel subintellectè admittendam esse censemus: cùm ea non tam extensio quàm comprehensio iudicanda sit, prout Scribentes quos superiùs citauimus, non obscurè censuerunt. ††

26 ¶ Ad tex. autem in l. si quis ita. §. pen. ff. de testam. tutela, in quo præsertim contraria opi. fundatur, omnes Scrib. quos superiùs retulimus, respondent eius decisionem solum in tutela admittendam esse. Cùm enim tutelæ datio respectu tutoris onus contineat, odiosaque censenda sit, meritò ad eum filiũ de quo testator non cogitauit, extendi non potest. Odia namque semper restringenda sunt: cum quidam cum similib. ff. de liber. & posthu.

¶ Ex quibus infertur falsam esse opi. glo. in d. l. Titius. in prin. verbo, authoritate. ff. eod. dicentis, ad hæc si quis ita, in datione tutoris loquentem, in hæredis etiam institutione intelligendam esse, quam sequuntur Dinus & Bart. ibidem. Dinus etiam & Cinus, Angel. Rapha. & Nicolaus de Neapol. cõsil. 1. de hæred. instit. ¶ In hoc namque glo. ipsa loquitur cõtra rex. in l. fina. ff. de hæred. instit. Ideoque illam meritò reprehendunt Imol. & Paul. de Castr. in d. l. Titius in principio. idem Paul. & Areti. in l. sicut certi. C. de inoffi. testa. Fortu. & Crot. in d. §. & quid si tantum. & omnes Scrib. quos paulò antè pro hac opi. citauimus. Nec enim lex illa quæ in datione tutoris, quæ odiosa est, loquitur: ad hæredis institutionem, quæ fauorabilis est, extendenda erit. Idque quod ad glos. in d. l. Titius attinet verum est non ex hac vltima ratione: sed ex decisione rex. in d. l. fina. ff. de hæred. instit. & ex alijs rationibus, de quibus inferiùs agemus.

¶ Sed quanuis intellectus iste ad d. l. si quis ita, à prefatis Scrib. probetur: nobis autem non omninò satisfacit: siquidem tutoris datio principaliter ad filiorum commodum ac vtilitatem dirigitur, eisdemque fauorabilis est, quòd si incidenter onus tutoris contineat, id attendendum non erit. Dicitur namque fauorabilis ea dispositio, quæ fauorem principaliter continet: quanuis incidenter in alicuius odium esse possit. l. qui exceptionem. ff. de condi. indebi. Scrib. in l. venia. C. de in ius vocan. de quo etiam nos alibi latiùs agemus. Ideóque datione tutoris fauorabilem esse censuit Iass. in d. l. Titius. in princip. nu. 8. ff. de liber. & posthu. Deci. qui plura refert conf. 95. nu. 5. col. 3. Gozadi. conf. 38. nu. 5. Ex quo fit, vt intellectus iste tenendus non sit.

¶ Similiter etiam tenendus non est ad illam legem intellectus, quem eidem assignauit Iasso in d. l. Titius. in principio. n. 10. ff. de liber. & posthu. quòd scilicet ex eo institutio filiorum ad filium, quem testator se habere ignorabat, extẽditur, tutelæ autẽ datio non, quòd in primo casu testamentum ex filij præteritione nullum esset. in secũdo autem casu validum sit: etiamsi alicui ex filijs tutor datus nõ fuisset. Ideóque ex publica vtilitate, quæ versatur in eo, quòd testamenta conseruentur, dispositio de filijs facta, ad filium, de quo testator non cogitabat, extenditur. Quam extensionem iurisconsultus, vbi is fauor non versatur, non permittit: nã iste intellectus nimiũ hanc nostram conclusionem restringit. Ex eo namque sequeretur testatis dispositionem ex verisimili voluntate, solum eo casu esse de persona ad personam extendendam, quo si ea extensio non fieret, testamentum ipsum corrueret. Cuius contrarium ipse Iasso in d. l. Titius. §. Lucius. nu. 7. profitetur, vbi simpliciter existimat, ex verisimili mente testantis, eiusdẽ dispositionẽ in omnibus casibus de persona ad personam extendendam esse, quod omnes Scrib. quos superiùs retulimus, etiam constanter existimauerunt: idque mihi etiam verum videtur.

¶ Verus autem ad illam legem intellectus is est, quòd ea ratione in ea lege datio tutoris non extenditur ad eum filium, quem testator se habere ignorabat, quod certum sit, impossibile esse de hoc filio testatorem sensisse. Ideóque eius dispositio ad id non extenditur, quod ab ipso testatore cogitatũ non fuit: cum actus agentium non debeant contra

eorum

eorum intentionem operari.l.non omnis.ff. ſi cert. peta. Quę ratio in eadem lege expreſſa eſt. Quòd ſi dixerimus veriſimile eſſe, quòd ſi teſtator filiũ ſuũ viuere intelligeret:illi etiam eundem tutorem dediſſet, reſpondetur: id non ſemper regulare eſſe. Cùm enim tutor perſonæ,non rebus principaliter detur.l.quia perſonæ,cum ſimil. ff. de teſta. tutela. & iuxta pupilli mores, ac qualitatem dandus ſit.l. in confirmando,cum ll. ſequentib.ff. de confir. tutor.forſan cum quem alijs filijs pater tutorem idoneum reputauit filio, quem viuere ignorabat: ſi de eius vita certus eſſet, idoneum non cenſeret. Cùm igitur hoc modici præiudicij reſpectu eiuſdem filij eſſe poſsit:cùm ceſſante teſtamẽtaria tutela, illicò ad legitimam ſeu datiuam deueniendũ ſit:meritò Iuriſconſultus in eadem lege conueniẽtiùs eſſe exiſtimauit filio tutorem legitimum aut datiuum tribuere:quàm eidem tutorem teſtamentarium,de quo pater non cogitauit, & forſan idoneum eidem non cenſeret, præſtare. Ideóque lex illa, quæ in adeò diuerſa materia,diuerſiſsimisque rationibus hoc diſponit,ad hæredum inſtitutiones ſeu Maioratuum ſucceſsiones, quibus huiuſmodi rationes non militant, trahenda non eſt. Et hic eſt nouus,ac germanus ad eandem legem intellectus. Ex quibus remanet firmiſsima ac vera concluſio, quòd ſcilicet ex veriſimili teſtantis voluntate,eius diſpoſitio de perſona ad perſonam extendatur: ſicut de caſu ad caſum extendi ſolet.Quam ex eo hîc copioſè examinare libuit,quòd in Maioratuum inſtitutorum voluntatis interpretatione, frequẽs aſſiduáque ſit, nec hucuſque rectè fuerit expenſa.

28 ¶ Ad principale autẽ inſtitutum, à quo nec digreſſionem feciſſe credimus, redeuntes:non etiam obſtat quòd voluntas,quæ in diſpoſitionem non trãſijt, attendenda non ſit: cùm non ſufficiat teſtatorẽ voluiſſe,niſi diſponat. Nam hoc intelligendum eſt: quando teſtator nullum verbũ expreſsit, quod ſaltim ex larga, ac generali interpretatione id comprehẽdere poſſit:ſed ſi in eius diſpoſitione aliquod verbum vniuerſale expreſſum fuerit, ex quo largè ſeu etiam impropriè ea voluntas comprehẽdi poſsit,vt in caſu,de quo agimus,ex hoc verbo Maioratus comprehenditur: tunc volunats ex tali verbo deducta attendenda & conſideranda eſt:etiam ſi ad aliam ſpecificam ſeu indiuiduam diſpoſitionem teſtator non tranſierit. Quod ſic declarat Bald.in l. vna.C.de his,qui ant.aper.tab.num.10.Soci.qui in hoc meliùs, quàm alius loquitur in l. in ambiguo ſermone.n.3.ff.de reb.dub.Paul.qui etiam eleganter loquitur in l. ab omnibus in princip. num. 4.ff de lega.1. Fortu. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. col.47.ff. de. libe. & poſthu. Deci.conſil.89.nume. 3. Soci.Iuni.conſil.185.num.15.lib. 2. Quæ omnia addenda ſunt ad ea, quæ ſcripſit Tiraquel. in l.ſi vnquam.verb.libertis.nu.35. C. de reuocan. dona. ¶ Similiter etiam non obſtat, quòd fideicommiſsi datio odioſa ſit, ademptio autem fauorabilis, & quòd fideicommiſſum ex eo extendendum non ſit. ¶ Nam Maioratus diſpoſitio fauorabilis eſt, bonóque publico,vt dignitates familiarum cõſeruentur introducta, vt infra iſto lib. c. 18. latiùs dicemus. Ideóque ſemper ex mente inſtitutoris extendenda, atque amplianda eſt,vt Maioratus perpetuitas cõſeruetur:eaque ratione fideicommiſſum ob familię conſeruationem inſtitutum aduerſus communes iuris regulas extendendum eſt, prout ex pluribus probat Frãc.Piſcina de ſtatutis exclu.fœm.n.49. & n.51. quod à fortiori caſu, de quo agimus dicend erit,vbi potiùs de vi comprehenſiua, quàm extenſiua tractatur. Omnes enim qui ex familia teſtatoris procedunt, ſub hoc verbo Maioratus comprehenduntur, vocatique cẽſentur,vt ſuperius oſtenſum eſt.

¶ VItimò etiam non obſtat, quòd prohibitio alie- 29
nationis facta filijs ad nepotes non extendatur. Nã hoc procedit,ac ve rum eſtniſi cauſa,ex qua prohibitio alienationis fit, eiusnaturæ ſit, vt etiam nepotes,ac alios deſcendentes comprehendat, prout ſi teſtator ea bona alienari prohibuerit,vt in familia conſeruentur. Tunc namque alienationis prohibiti o facta filijs,etiam nepotes,aliosque deſcendentes comprehendet, vt cenſuit Bart. in l. pater filium.§.fundum Titianum.nume.2. ff. de lega. 3. gloſ.in l.quoties ab omnibus.in glo.1.C.de fideicõ. Deci. conſil.23. nume.5.& conſ.182.nu.4.Iaſſ.in l. filiusfamilias.§.diui.lectura 2.nu. 146.ff. de lega.1. vbi Crot.q. 10.& Loazes,q. 9. id etiam notant, & Couarr.qui plura refert lib.3.reſolutio.c.5.nume. 4. Nouiſimè etiam Anto.de Padilla in l.voluntas C. de fideicom.num. 21.& 26.

¶ Et quanuis text.in dict.authen.de reſti. fideicom. 30
§.nos igitur,diſponat etiam,quando quis bona ſua alienari prohibuerit,ea ratione, vt in familia conſeruentur: prohibitionem hanc quartum gradum non excedere. Illud tamen intelligendum eſt: niſi ex mente teſtantis comprehendatur, ipſum teſtatorem voluiſſe eam prohibitionem perpetuam futuram eſſe:quartúmque etiam gradum tranſcendere, tunc namque ea prohibitio perpetuò etiam vltra quartum gradum ex teſtantis voluntate ſeruabitur.Quod cenſuerunt Iacob de Bellouis. & Angel.in d.§. nos igitur. & Iaſſ.in d. §. diui.2.lectu. nume.155.& in 1. lectu.nu. 113. & ibi Loazes. nu. 493.Iaſſo.in l. fina.nu. 5.C.de hæredib.inſti. Alexã. conſi.56.nu.2.li.1.Deci.conſ. 616. nume. 16. Pariſ. conſ.52. nume.17.lib.3.Segur.in l.filius.nume.108. ff. de verb. obliga.Xuar.in repe.l. quoniam in prioribus.C.de inoffi.teſta.2.limita.l.Regiæ.col.vlti. Fran.Piſcina, de ſtatutis exclu.fœmi.nu. 55. Quorum opinionem communem eſſe profitetur Couarrub.lib.3.reſolu.d.c.5.nume.4.& quanuis de ea dubitet,tamen illam veram eſſe cenſet, quoties ex aliquibus cõiecturis percipi poſſit,teſtatorem voluiſſe eam prohibitionem perpetuam futuram eſſe quartumque & vlteriores etiam gradus tranſcendere. Ex quibus infert in Hiſpanis Primogenijs eã prohibitionem perpetuò ſeruãdam eſſe, nec habẽdam eſſe quartę ſeu quintę generationis rationem. Quod comprobatur ex Hiſpana conſuetudine, & ex deciſ.l.27.Tauri.obi id in tertiæ & quintæ partis bonorum prælegatis, in quibus non tanta perpetuitatis ratio,vtplurimum verſari ſolet, diſpoſitũ eſt. Cuius legis diſpoſitio ad Hiſpanorum Primogenia,pari, ac etiam longè potiori ratione trahenda eſt,idque proculdubiò verum eſſe mihi videtur. Ex quibus hæc ſententia,quòd ſcilicet Hiſpanorũ Primogenia ſemper perpetua, non temporalia cẽſenda ſint:ſatis præcisè,ac concludenter probatur. ¶ Hæc autem omnia planè procedunt:quando Maioratus Inſtitutor ex bonis ſuis indefinitè Maioratum inſtituit, abſque aliqua deſcendentium, vel tranſverſalium vocatione,vel quando Maioratum ex bonis ſuis inſtituens, ad eius ſucceſſionem filiũ ſuum ac eius deſcendentes ſolùm vocauerit, vel aliquas alias ſpeciales vocationes fecerit.Tunc nãque cùm Maioratus inſtitutio in bonis ipſis principaliter fiat: ideóque realis cenſenda ſit, vt ſupra iſt.c.nu.

iſt.c.nu.22. apertiùs probauimus : nimirum ſi hæc Maioratus inſtitutio ex regulis ,de quibus ſuperiùs meminimus perpetua eſſe cenſeatur , nec vocationes ſpeciales huius verbi Maioratus generalitatem reſtringant.

¶ Sed quando Maioratus inſtitutio principaliter nõ ad bona ,ſed ad certas perſonas dirigatur:prout quando eiuſdem inſtitutor relinquit aliqua bona Titio ac eius deſcendentibus,vt illa iure Maioratus poſsideant, vel Maioratum in perſona Titij,ac deſcendentium inſtituit.Hæc omnia dubia videntur:ſicque in hac ſpecie vidimus de hac re in caſu contingenti apud grauiſsimos, magníque nominis viros dubitari.Ea præſertim ratione,quòd hæc Ma
31 ioratus inſtitutio non ſimpliciter , & abſolutè : ſed ſpecialiter fauore certarum perſonarum facta fuerit.Ideoq; perſonas nominatas Maioratus qualitas egredi non poſſit. Quod comprobatur ex eleganti doctrina Ioan. de Imol.in l. ſi verò.§.de viro ad fin.ff. ſolut. matri. vbi inquit,quòd conſideratio conſeruationis agnationis,facta reſpectu certarum perſonarum,nõ omnes agnatos,ſed ſolùm eos, qui nominati ſunt, comprehendit,cuius dictum plures Scrib.ſequuntur,quos infra cap. ſequen.nu.37.nũcupatim citabimus.

» ¶ Item enumeratio ſpecierum generalitatem re-
» ſtringere ſolet.l.cum delanionis.§.quidam.& in §.
» cui fundum.ff. de fundo inſtruct.l. legatorum.§. 1.
» ff. de lega.2.l.legata ſupellectili. vbi per Scrib. ff.
» de ſupellectil. lega.

¶ Item hæc grauamina,atque prohibitio alienationis extra familiam, quæ ex verbo Maioratus comprehenduntur,in hac ſpecie perſonalia: non autem realia cenſenda ſunt:ex quo fit vt perſonas ſpecificè nominatas egredi non debeant:prout colligitur ex doctrina Bald.in l. precibus.num. 49. C de impub. iunctis his,quæ ſupra iſto cap. num. 22. latiùs adduximus.

32 ¶ Sed his non obſtantibus contraria ſententia nobis ſemper verior viſa fuit.Is namque,qui Titio & » ſuis deſcẽdẽtibus aliqua bona iure Maioratus poſ- » ſidenda reliquit,vel in perſona Titij ac deſcenden- » tium eiuſdem Maioratum fecit:non videtur ad ſo- » los nominatos Maioratus qualitatem reſtringere: » ſed ea bona vniuerſæ familiæ iure Maioratus re- » linquere,& inter eos , qui ex familia proceſſerint » nominatis, præcedentiam tantùm in ſucceſsione » tribuere.Ideoque verba iſta in hũc ſenſũ intelligẽda erunt, vt ſcilicet Titius , atque eius deſcendentes ea bona iure Maioratus poſſideant , ita vt vltimo ex deſcendentibus Titij deficiente Maioratus ipſe non deficiat:ſed ad proximiores non nominatos, & ſub hoc verbo Maioratus comprehenſos eius ſucceſsio deuoluatur. Hoc namque comprehendit ea cõditio,vt bona ipſa iure Maioratus poſſideant:prout ſupra iſto cap. & etiam cap. præcedenti latiùs oſtenſum eſt. Quod probatur in ſimili ex deciſione tex.in l.cùm ita legatur.§.in fideicom. ff. de legat.2. vbi diſponitur,quòd in fideicom.relicto familiæ non debent ſuccedere ſolùm hi , qui ex ipſa familia nominati ſũt:ſed poſt eos extinctos omnes,qui ex familia proceſſerint ordine ſucceſſiuo admittendi erunt. Nominatio namque atque
33 ſpecificatio perſonarum ſolum tribuit nominatis præcedentiam ſucceſſionis: nõ autem aliorum excluſionem operatur.Quod not.glo.in.d.§.in fideicommiſſo:verbo.nominati ſunt. Vbi Bart. nu.1.& 2.Paul. num.4.Imol. col.1. Peralt. num.1. cum ſequẽ.poſt Dinum Alber.& antiquiores id declarãt.

¶ Quod nedùm procedit: quando Titio,& Seio,& 34
familiæ:vel familiæ, & Titio,& Seio fideicommiſſum relinquitur,in quibus caſibus omnes Scrib.indifferenter id probant:ſed etiam quãdo fideicommiſſum familiæ cum hac adiectione, videlicet Titio, & Petro relictum eſt. idque dixit glo.in d.§.in fideicom.verbo,nominati ſunt, referens Azonem id ipſum probantem. Et quanuis Bart. ibidem nu. 1.hunc glo.intellectum reijciat ex deciſ. tex.in d.l. legata ſupellectili. ff. de ſupel. lega.vbi probatur, quòd enumeratio ſpecierum per modum taxationis ſubſequuta,legatum generale reſtringit. Imola tamen in d.§.in fideicommiſſo col. 1. eleganter ſuſtinet intellectum glo.reſpondens ad tex.in d.l.legata ſupellectili.quod ibi ſub legato generali comprehendebantur omnes ſpecies ſimul , atque eodẽ tempore.Ideoque enumeratio ſpecierum facta per modum taxationis, legatum generis minuit. Non enim poteſt dari aliquis effectus huiuſmodi ſpecificæ expreſsionis:niſi, vt legatum generale reſtringeretur. Secùs autem quando omnes perſonæ ſub genere comprehenſæ non debent ſimul, ac eodem tempore ſuccedere. Tunc namque numeratio ſpecierum etiam facta per modum taxationis, non videtur reſtringere omninò ſucceſſionem:ſed ſolùm ſuccedendi prælationem nominatis tribuere:cùm alioqui par eſſet nominatorum cauſa cũ omnibus in eodem gradu exiſtentibus,in quo ſatis reſtrictio ipſa operatur,abſque omnimoda generalis diſpoſitionis reſtrictione,ſeu veriùs, correctione. Cuius dictum verum,atque probabile nobis videtur, ex eóque comprobatur opi.Azonis, & glo. in d. §. in fideicommiſſo.quam opi. ſequitur Peralt. ibidem. nu.1.vbi dictum Ioan. de Imol. ſingulariter comprobat,atque declarat.

¶ Qui intellectus cõprobari poteſt ex doctri.Bart. quem ipſe Ioan.de Imol.non citauit. in l. quæſitũ. §.ſi quis fundum,ff.de fund.inſtruct. nume. 12. vbi limitat omnia iura dicentia enumerationem ſpecierum reſtringere genus præcedens,vt non procedant quando diſpoſitio fit inter perſonas, quæ non 35
ſimul,ac eodem tempore:ſed ordine ſucceſſiuo debent ſuccedere. Tunc namque ſpecificatio perſonarum,genus præcedens non reſtringit : per tex.in d.§.in fideicommiſſo.

¶ Quicquid autem dicendum ſit,vbi verbum,videlicet, adiectum eſt:id tamen apud omnes indifferenter exiſtimatur,quòd quando non eſt adpoſitus alius terminus reſtrictiuus,ſola enumeratio perſonarum familiæ legatum , ſeu fideicommiſſum non reſtringat:ſed tantum inter nominatos præcedentiam ſucceſsionis tribuat, quod ſolùm ſufficit ad probandum , quòd ex eo , quòd verbum hoc Maioratus, quod regulariter omnes primogenitos ex familia inſtitutoris procedentes comprehendit,cũ enumeratione certarum perſonarum prolatum ſit, ad perſonas nominatas non reſtringatur , ſed poſt eos extinctos proximiores etiam in infinitum cõprehendat.

¶ In hac autem re ſe offert magna difficultas:vide- »
tur namque diuerſa eſſe exempla appoſita , à gloſ. »
& Scriben. in d.§.in fideicommiſſo,ab eis , de qui- »
bus nos in Maioratu paulò antè mentionem feci- »
mus:ſiquidem in caſu tex. in d. §. in fideicommiſſo »
familia teſtantis ad fideicommiſſum inuitatur. In »
qua ſpecie non eſt mirum ſi omnes qui ex familia »
proceſſerint ſub ea expreſſa vocatione compre- »
henſi , ex ſola ſpecierum enumeratione non »
excludantur:ſed in caſu, de quo agimus omnes de »

familia

familia expreſſa, ſeu etiam tacita diſpoſitione vocati non ſunt:imò ſolùm Titius,& eius deſcendẽtes vocantur,quibus adicijtur ea qualitas, quòd ea bona iure Maioratus poſsideant. Quod nimis diuerſum eſt ab eo,quod in d.§.in fideicommiſſo tractatur:ideóque ſi in caſu eiuſdem §. in fideicommiſſo,bona Titio, & Seio,vt ea iure fideicommiſſi familiæ relicti poſſideant,relinquerentur,exiſtimarem hoc intelligendum eſſe, vt non vterque ſimul: ſed vnus poſt alium ordine ſucceſsiuo ſuccedat: prout fieri ſolet,in eo fideicommiſſo,quod familię relictum eſt.Nõ autem,quod poſt nominatos proximiores ex ipſa familia ſuccedere debeant : cùm familia vocata non ſit,Quod pari ratione in Maioratu in hac ſpecie dicendum videtur,vt ſolùm inter nominatos ordo ſucceſſionis iure Maioratus ſeruandus ſit.

¶ Sed quanuis hæc difficultas nimis vrgere videatur,non tamen omninò ſtringit.Nam etſi fateamur quòd ſi in ſpecie , de qua in d. §. in fideicommiſſo Titius,& Seius vocentur,vt bona iure fideicõmiſſi familiæ relicti poſſideant hæc verba totius familiæ vocationem non comprehendant , cùm in caſu illius legis,primo ſuccedente,fideicõmiſſum ipſum expiret,nec perpetuum eſſe debeat , vt infra.c. ſequen.nu. 27. cum ſequẽtibus apertiſſimè probabimus:non tamẽ negari poteſt, quòd ſi aliquis relinqueret bona Titio,& Seio,ea lege,vt ea iure fideicommiſſi perpetuò familiæ relicti poſſideant , ex hac diſpoſitione non cẽſeantur poſt eorum mortẽ proximiores ex familia perpetuò vocati. Nõ enim aliter fideicommiſſum ipſum perpetuum eſſe poſſet,quod nemo ſanæ mentis inficiabitur. Si igitur quando bona relinquuntur Titio,& Seio iure perpetui fideicõmiſſi poſſidenda:exiis verbis,fideicõmiſſum perpetuũ inter omnes ex familia procedẽtes iniunctum videtur:non mirum erit ſi idem dicendum ſit : quando bona aliqua Titio & Seio relinquuntur,vt ea iure Maioratus poſſideant. Non enim tunc id ſolum diſponi videtur,vt inter eos bona ipſa iure Maioratus poſſideantur,ſed quòd poſt nominatos proximiores etiam admittantur. Cum natura Maioratus, (vt ſupra iſto cap.& etiam in ca. prȩcedenti annotauimus) ea ſit, vt perpetuò inter omnes qui ex familia proceſſerint , eius ſucceſſio durare debeat.Nec aliter Maioratus perpetuus eſſe poſſit : niſi poſt nominatos proximiores etiã admittantur.

¶ Quibus adijcitur ex vulgari loquendi conſuetudine nil referre:an inſtitutor dicat , Ex his bonis Maioratum inſtituo, ad eiuſque ſucceſsionem Titium,atque eius deſcendentes voco,vel an dixerit, Relinquo hæc bona Titio,atque ſuis deſcendentibus , vt ea iure Maioratus poſſideant. In vtraque namque ſpecie eundem ſenſum Maioratus inſtitutor habuiſſe videtur, vt pluſquàm notiſsimum eſt. Ideoque cùm de mente conſtet , non debet tanti æſtimari verborum ſonus,vt maior ſenſus exiſtat.l. ſi quis filium.C.de liber. præterit. Nec curandum eſt de verborum qualitate:dummodò de mente teſtantis conſtare poſſit.Bald. per tex.ibi.in l.quoniã indignum.C.de teſtamẽ.quibus plura cumulat Tiraquel.in repet.l.ſi vnquam.verbo libertis. nũ.39. cum plurib. ſequen.C.de reuocan.donatio. Quod præſertim dicẽdum eſt : quando interpretatio verborum,ex quibus teſtantis voluntas elicitur , cum communi vſu loquendi , vt in caſu de quo agimus
36 concurrit. Communis namque loquendi vſus propriæ verborum ſignificationi prȩferendus eſt.l. Labeo.ff.de ſupellecti lega.l. librorum.§. quod tamẽ Caſsius.ff.de lega.3. Ideóque dicebat Bald. in tit. de pace cõſtantiæ,verbo. Opizoni. nume. 5. quòd omnis intellectus,qui non conſonat auribus vulgi: tanquam extraneus reijciendus eſt. Cuius dictum refert,& ſequitur Felin.in procem. Grego.nu. 6.& alibi ſæpè Scrib.

¶ Nec obſtat primum fundamentum contrariæ opinionis,quòd ſcilicet cõſideratio agnationis perſonas non nominatas comprehendere non debet. Nam illud procedit,ac verum eſt:niſi in diſpoſitione inueniatur aliquis terminus cõprehenſiuus totius agnationis.Tunc namque agnationis conſideratio non ſolùm perſonas nominatas:ſed etiam totam agnationem comprehendit,vt præfati dd. aduertunt, & nos infra lib.3. latiùs dicemus.

¶ Similiter etiam non obſtat ſecundum fundamẽtum, quòd ſcilicet enumeratio ſpecierum non reſtringat genus præcedens:nam illud non procedit in materia,in qua non ſimul , ſed ordine ſucceſſiuo ſuccedendum eſt. Tunc namque enumeratio perſonarum ſolam prælationem:non autem cæterarũ excluſionem operatur , vt ſuperiùs oſtenſum eſt.

¶ Non etiam obſtat tertium,& finale fundamentũ de prohibitione alienationis,quæ quando refertur ad perſonas,cenſetur perſonalis:nam illud nõ procedit:quando prohibitioni adiectus eſt aliquis terminus, ex quo realis, non autem perſonalis cẽſenda ſit:prout ſi adijciatur terminus Maioratus , vel ratio conſeruandi rem in familia : tunc namque alienationis prohibitio etiamſi ad perſonas referatur,perpetua cenſenda erit.Bart.in l. filiusfamilias §. diui.nu. 21.ff. de lega.1. vbi communiter Scrib. Pariſius conſ.72.nu. 88. lib.4. & plures alij , quos ſupra iſto cap. nu.29. & nu.30. nuncupatim citauimus.Ex quibus hæc opinio vera cenſenda erit , atque in forenſibus controuerſijs ſequenda, quam in hac ſpecie,non tamen hanc difficultatem ſpecificè conſiderãs ſequitur Dida.de Couarru.lib.3.reſolu. c.5.nu.2.& 3. Idque ſentiunt Pariſius. Grego. Lopez.Anto. Gomet. & Mencha. in locis , quo eos ſupra iſto c.n. 22. citauimus. Quæ omnia menti tenenda erunt , plerunque enim ab Hiſpanis Iurisconſultis maximo conatu ad vtramque controuerti ſolent.

¶ Sed vt de hac re nulla vlteriùs dubitatio ſuperſit, ea etiam quæſtio examinanda eſt : an ſcilicet ſicut probauimus inter deſcendentes Maioratus inſtitutoris , Maioratum ipſum perpetuum eſſe , idem etiam dicendum ſit inter eiuſdem inſtitutoris agnatos ſeu cognatos trãſuerſales.quę quęſtio vt maiorẽ dubitãdi rationẽ præ ſe ferat, nõ formãda eſt in ea ſpecie,qua Maiorat⁹ inſtitutor illũ inſtituit in perſona fratris ſui,vel alterius cognati , ſeu agnati. Et dubitatur vtrum in perſona deſcẽdentium eiuſdẽ, eadem Maioratus inſtitutio durare debeat:clariſsimum nãque eſt Maioratum ſiue in perſona deſcẽdentis , ſiue tranſuerſalis inſtituatur ſemper inter deſcendẽtes eiuſdẽ in cuius perſona inſtituitur perpetuum futurum eſſe.Quod ex rationibus,quas ſuperius adduximus probari facilimè poterit:ſiquidẽ cum Maioratus ipſe , ex ſui natura perpetuus eſſe debeat, in perſonis deſcendentium ipſius, qui primo loco vocatus fuit neceſſario conſeruandus erit: cùm par affectionis ratio , quæ ad ipſum primum vocatum in Maioratus inſtitutore cõſideratur reſpectu deſcendentium eiuſdem conſideranda ſit.l. cùm auus.ff.de conditio.& demonſtr.l.cùm acutiſſimi.cum ſimil.C. de fideicom. Ideóque hac ſpecie 37

tanquàm

tanquàm clarissima præsuppositа dubium nostrum versabitur in casu longè difficiliori, quando scilicet Maioratus in filio testantis, ac eius descendẽtibus institutus fuit, Et dubitatur: an eis deficientibus, & etiã alijs filijs, ac descendẽtibus institutoris, ad transuersales eiusdem Maioratus successio deuoluatur, seu ipse Maioratus deficiente linea descendentium ipsius institutoris expiret, vel quando à principio Maioratus institutus fuit in persona alicuius transuersalis, & dubium in hoc versatur, an deficientibus descẽdentibus eiusdem primi vocati Maioratus ipse finiatur: an eius successio, ad alios transuersales proximiores deuoluatur.

¶ In qua quæstione dicendum videbatur, Maioratum expirasse in persona vltimi ex descendentibus ipsius institutoris, vel vltimi, ex descendentibus primi vocati: si ipse transuersalis fuisset, nec ad alios eius successionem extendendam esse. Quod in feudis expresse decisũ est, ex tex. in c. 1. §. & quia. vers. cum verò Corradus. qui feud. dar. poss. in vsib. feud.

38 vbi probatur, quòd si feudũ ab aliquo acquiratur, succedẽt in eo omnes, qui ex descẽdentibus eiusdẽ primi acquirentis fuerint: etiamsi ipsi respectu vltimi possessoris transuersales sint. Frater autem ipsius acquirentis, seu ab eo descendentes, nec etiam alij eiusdem agnati, seu cognati in eo feudo nõ succedent. Quod etiam probat tex. in c. 1. §. filia. de succes. feud. & in c. 1. §. si capi tanei. de feud. Marchie in vsib. feud. Et vtrobique per Scrib. Hancque dixit communẽ opi. Curt. Seni. cons. 49. nu. 1. & Iulius Clarus lib. 4. senten. §. feudum. q. 79. Quod ad Maioratus successionem extendendum esse videtur cum nõ parẽ affectionem censeatur habere instituens ad transuersales: prout habet ad proprios descendentes, quæ ratio moralis, ac ciuilis est, ipsique Maioratuum successioni conueniens, quo casu de feudo ad Maioratum argumẽtatio procedit, vt infra isto lib. c. 7. probabimus: idque in specie Maioratus dixit Grego. Lopezius in l. 2. tit. 15. part. 2. in glos. in verb. Maioria. col. 3.

39 ¶ His tamen non obstantibus contrariũ in hac specie dicendum erit. Ea namque est Maioratus natura, vt ea bona, quæ maioratui subijciuntur in familia ipsius Maioratus institutoris perpetuò cõseruari debeant, vt superiùs dictum, & probatum est, quæ perpetua conseruatio per subrogationem eorum, qui ex eadem familia processerint, facienda est, siue hi descendentes, siue transuersales respectu primi

40 institutoris fuerint. Verbum namque hoc familia non solùm comprehendit ipsius institutoris descẽdentes: sed etiam pari ratione omnes, qui eidẽ trãsuersales fuerint, qui omnes ab illa antiqua familia, ex qua institutor descendit, procedũt. Quod elegãter ostendit Iurisconsultus in l. pronuntiatio. §. familiæ. ff. de verbo. sign. vbi inquit. *Item appellatur familia plurium personarum, quæ ab eiusdem vltimi genitoris sanguine proficiscitur: sicut dicimus familiam Iuliam: quasi à fonte quodã memoriæ.* In cuius legis intellectu obseruandum est, quod verba illa *vltimi genitoris*, in eadem l. apposita intelligenda sunt retro computando, vt ibi optimè aduertit Alciatus verb. vltimi: ideoque tantundem erit, quòd Iuriconsultus dicat, vltimi genitoris, ac si dicat Primogenitoris. Is enim qui faciendo computationem, ab eo, qui ex eius familia descendit vltimus est: si ab ipso computatio fiat, primus erit: sicque pari ratione omnes, qui ex Primogenitore totius familiæ descendunt sub hoc nomine Maioratus comprehenduntur, siue hi descendentes institutoris, siue transuersales sint, quod ab ipsius Maioratus natura ac perpetuitate deducitur. Idque apertissimè probat tex. in l. fina. C. de 41
verb. sig. vbi in fideicommisso familiæ relicto, omnes propinqui comprehenduntur, quod verbum generale est, non solúmque descendentes sed etiã transuersales cõprehendit, vt ibidem, & in l. Cùm ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. omnes Scrib. aduertunt. Quod etiam comprobatur ex eo, 42
quòd familia pro cognatione capi soleat: quod etiã Scrib. in d. l. fina. communiter probant, ex cuius verbi natura transuersales etiam comprehenduntur, vt apertè ostendit Iurisconsultus in l. 1. in princip. ff. de gradib. cogna. in hæc verba. *Gradus cognationis alij superioris ordinis sunt, alij inferioris, alij ex transuerso, siue à latere.* Idque notissimum est. Cum igitur verbũ hoc familia transuersales etiam comprehendat: consequens est vt eorum bonorum successio, quæ ex sui natura debet perpetuò in familia conseruari, ad transuersales etiam deficiente linea descendentium deferatur. Quod etiam ex regni successione comprehenditur, vbi deficiente linea descendentium, proximior transuersalis ad Regni successionem admittendus erit: etiamsi ipse in millesimo gradu cognationis inueniatur, vt probatur ex l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *El mas propinquo pariente.* Vbi Grego. id declarat. Idque in Maioratu seruandum erit: vt etiam in millesimo gradu cognationis existens ad eius successionem admittatur, siue is ascendens siue transuersalis sit, vt ibidem Grego. resoluit. nósque supra isto cap. nume. 16. & supra isto lib. c. 3. probauimus, quòd vniuersali Hispaniæ consuetudine receptum est, iuréque, ac institutorum Maioratuum voluntati non modicum ex his, quæ superiùs dicta sunt cõuenire existimamus: apertiúsque erit vbi institutor expresserit se velle ea bona perpetuò in sua familia conseruari, nominísque, ac armorum propriæ familiæ delationi omnes eiusdem Maioratus successores astrinxerit: prout communiter omnes Maioratuum institutores disponere solent.

¶ Nec obstat tex. in d. c. 1. §. & quia. vers. cùm verò Corradus, qui Feud. dar. poss. quia illa iura loquuntur in feudis, quorum natura est, vt ad solos filios ac descendentes acquirentis extendantur, vt in eisdem iuribus cauetur. Ideoque eorum dispositio ad Hispanorum Primogenia trahenda non est, quorum propria natura est, vt ad omnes ex familia institutoris, tam descendentes: quàm transuersales extendantur, vt superiùs dictum & probatum est. Ex quo fit, vt ex rationis diuersitate de vno ad aliud argumentatio non procedat, vt alibi dicemus.

¶ Quæ omnia nedùm quando Primogenij instituunt illud in propria familia instituerit, proce- »
dunt: sed etiam quando in persona alienæ fami- »
liæ Maioratum instituerit, vera sunt. Eo namque »
ipso quòd in persona alienæ familiæ ac descen- »
dentium eiusdem, quis maioratum instituit, vi- »
detur illa bona in ea familia velle perpetuò »
cõseruare, siue in personis descendentiũ, siue trans- »
uersalium ex huius verbi Maioratus natura. Ea 43
enim affectio, quæ in propria Maioratus institutoris familia considerabatur, in aliena etiam considerandа est, si pro eius conseruatione quis inter eos, qui ex ea familia procedunt, Maioratũ instituit. Quod cẽsuit Barto. in l. si cognatis. n. 5. ff. de reb dub. vbi elegãter dicit, q̃ si quis relinquat fidei cõmissũ familiæ alicui' tertij, admittẽtur ad illud fideicommissũ omnes, qui ex illa familia processerint:

Familiæ appellatio non solum comprehendit liberos, et omnes descendentes, sed etiã agnatos, et cognatos omnes

ac si propriè testantis familiæ factum fuisset: Idque etiam dixit Salicet. in l. quoties ab omnibus. C. de fideicommis.n.3. Alciat.in d.l. pronuntiatio.§. familiæ.ff. de verb. signi f.verb. agnatorum. ad fin. Quod apertius erit vbi testator in Primogenio alienæ familiæ relicto,ra tionẽ eius familiæ conseruationis adiecerit, seu nominis, vel armorum delationis grauamen apposuerit.

Maioratus successio ex sui natura defert ad legitimatos primigyss restricto

44 ¶ Hæc autem Maioratus perpetuitas: nõ solum legitimos cõprehendit: sed ad legitimatos etiam, legitimis deficientibus, protrahenda est. Neque mirũ cùm etiam legitimati per rescriptum Principis ex familia, cognatione & agnatione Maioratus institutoris esse censeantur, vt censuit Azo in summa. tit. quib.mod.natur.effi.sui.§.in succesionibus autem.Ioan.And. in addi. ad spec. tit. de succes. ab intesta.ante fin. Paul. Castren. cons.34. volu.2.nu. 3. Salicet. in auth. Item sine legitimis.nu. 3. C. de natu. libe. Alex.cons.2. lib.1. nu.12.Soci. cons.63. nu. 19.& 21. & 22.lib.3. Deci. cons.365. nu. 5. vbi concludit,quòd per legitimatos conseruatur agnatio, & quòd hi dicuntur,de linea & familia testatoris. Idem cons.433.nu. 19.& cons. 316. nu. 7. & 8. & sequen. in fi. idem cons. 307. nu. 13. & 14. vbi hanc dixit communem opi.Gozad. cons.85. nu.19. Tiraq. in repe.l.si vnquam. verb.susceperit liberos nu. 68.C. de reuocan. dona. Carol. Molin.in consue. Parisien. tit. 1.§. 8. glo. 1. nu. 42. vbi dicit, quòd legitimatus fit de linea, ac familia testantis. Idque etiam tenuit Couarru. de sponsal.2.par.c. 8. §. 10.nu.2.& 3. Oroscius in l. cùm legitimè in prin. ff. de sta. homi. Et alibi sæpè Scrib. id notãt. Qualiter autem legitimatus in Maioratu succedãt, nos infra lib. 3. c.3 .latiùs dicemus.

Minime ad spurios

45 ¶ Spurius autem de familia, domo, agnatione, seu cognatione Maioratus institutoris dicendus nõ est: ideoque ad ipsum verbum hoc Maioratus non extenditur: vt notat Bart. per tex. ibi.in l. pronuntiatio.§. familiæ.nu. 1.ff. de verbo. signi. Idem etiam notat Bald. in l.ex libera.in prin. C.de suis,& legit. hæred.tex.in §. vulgo.insti.de succes. cogna. tex. in auth.quib. mod. natural. effi. sui. §. si verò effusa. coll.3. Filius enim spurius non meretur filius appellari.tex.in auth.ex cõplexu. C. de incestu. nup. ibi. *Liberi, neque naturales sunt nominandi.* Talis namque filius reputatur legibus odiosus.tex in auth.de trient.& semis.§. si autem.coll.3.ibi, *Odibilis quidem est nobis.* Bart. in l.2. nu.4. ff. de ijs, qui sunt sui vel alie. iu. Felin. in c.in præsentia. de proba.nu.21.

Nec ad naturi

¶ Quod nedum in spurio: sed etiam in naturali & bastardo procedit. Bastardus namque seu naturalis 46 nec dicitur de familia, nec de domo, nec agnatione, nec etiam cognatione parentis. Cùm enim hæc nomina iuris: non autem solius naturæ sint, ad filios naturales seu bastardos non extenduntur, vt censuit Bart. in d.l. pronuntiatio.§.familiæ.ff.de verb. signi. nu. 1. vbi Alciat. & cæteri Scrib. id notant Iass.in l. fi.nu. 13.& 14.C.de verb. signi. Angel. vbi Alex.& cæteri.in l.ex facto. §. si quis rogatus. ff.ad Trebel. Tiraq.qui plura refert,de nobilita.c.15.nu. 47 12. Ideò que naturales seu bastardi, arma, nec insignia parentum deferre possunt, vt arbitratur Cinus in l. cũ pater. §. mater. ff. de lega.2. Bart. in d.l.fi. C. de verb. sign. idem Bart. in tracta. de. insig. & arm.col.3.Guido Papæ.deci. 580. Guillel. Benedicti. in c.Rainuntius.verbo,Rainuntius declara.nu. 35.Eadem etiam tatione,neque in feudo succedere possunt.tex.in c. 1.§.naturale: si de feudo fue. con- 48 tro. int.dom.& agna.vbi Bald.& Scrib.& in c. 1. de filijs natis ex matri.ad morga. cõtracto.in vsib.feud Nec etiam in maioratu, nisi specialiter,& expressis verbis vocati sint, vt cẽsuit Grego. Lopez in l.2.tit. 15. par.2. in glo. verb. *Sinn el hijo mayor* col.2. Idque 49 in successione Primogenituræ arbitratur Ioan. Licerier,de Primoge.lib.1.q.5. num.2.

nec ad adoptiuu

¶ Quæ omnia etiam in adoptiuo filio procedunt: illum namque verbum hoc Maioratus ex sui natura non comprehendit. Filius enim adoptiuus verus 50 filius non est: sed imaginarius.l.filio, quẽ pater. ibi. *Ne imagine naturæ veritas obũbretur.* ff. de liberis, & posth.l. cum in adoptiuis. §. sed ne articulum. ibi. *Quasi imaginaria quædam.* C.de adoptio. Qua ratione in dispositione de filio simpliciter loquẽti, adiptiu⁹ filius nõ cõprehẽditur.l.adoptiones. vbi per Scrib. ff. de adoptio. Bald.in l. fideicõmissum. ff. de cõdi. & demonst. Tiraq. in l.si vnquam. verb.susceperit liberos.nu.6. cum seq. C.de reuocan. dona. Sicque etiã adoptiuus filius in feudo non succedit. tex. in c. adoptiuus, si de feudo fue. cõtro. inter domi. & 51 agna. Nec in iure Primogenituræ, vt censuit Carol. Molin.in cõsuet. Parisi.tit.1.§.8.glo. 1.nu.33.& Tiraq.de Primoge. q. 84.idque verissimum est.

SVMMARIA.

1 *Proœmium dispositionis ostendit disponentem Maioratum facere velle.*
2 *Expressum dicitur, quòd ex præfatione colligitur.*
3 *Proœmium generale efficit dispositionem generalem.*
4 *Præfatio dispositionis præstat lumen, ac intellectum ipsi dispositioni.*
5 *Verba generalia dispositionis delarantur ex ratione adducta in proœmio.*
6 *Præfatio causam finalem dispositionis ostendit.*
7 *Ratio sic disponit: prout verba dispositiua disponunt.*
8 *Ratio est anima, & spiritus dispositionis.*
9 *Ex ratione nedum expressa, sed subintellecta fideicommissa ampliantur ac restringuntur. Ratio subintellecta habetur pro expressa quando vna sola assignari potest.*
10 *Dispositio etiam odiosa extenditur ex rationis identitate.*
11 *Expressum dicitur, quod sub ratione comprehenditur.*
12 *Vbi est eadem ratio, non dicitur procedi per extensionem, sed per comprehensionem.*

13 *Ex ratione expressa colligitur causa finalis dispositionis.*
14 *Media dispositionis consideranda non sunt: sed finis, ad quem dispositio ipsa dirigitur.*
15 *Causa finalis est prima in consideratione disponentis, & vltima in fieri dispositi.*
Finis in omnibus rebus agendis principium est.
16 *Ex prohibitione alienationis facta ea causa, vt bona in familia conseruentur, inducitur fideicommissum inter omnes de familia.*
17 *L. pater filium. §. fundum Titianum. ff. de lega. 3. declaratur.*
18 *Si testator bona sua Primogenitis propriæ familiæ reliquerit, ex hoc Maioratus perpetuus inducitur.*
19 *Si testator relinquat bona sua duobus antiquioribus propriæ familiæ, ex hoc fideicommissum perpetuum inducitur.*
20 *Primogeniti qualitas nunquam moritur: sed deficiente Primogenito, secundogenitus Primogeniti locum acquirit.*
21 *Idem est dicere, quòd relinquitur Primogenito familiæ, ac si diceretur, quòd relinquitur Primogenitis familiæ.*
22 *Clausula testamenti Regis Henrici Secundi interpretatur.*
23 *Si testator relinquit bona propriæ agnationi seu familiæ: per verba tractum successiuum denotantia, ex eo censetur Maioratum instituere.*
24 *Plures vocati sub nomine collectiuo familiæ, vel simili non simul: sed ordine successiuo admittendi sunt.*
25 *Fideicommissum factum fauore familiæ, seu agnationis, Reale, ac perpetuum: non temporale cẽsendum est.*
26 *Idem est legare cognatis, seu agnatis, ac si legetur agnationi, seu cognationi.*
27 *Proximiores ex familia in legato facto familiæ: vtrum succedere debeant inter se ordine successiuo: per vulgarem, an per fideicommissum.*
28 *Fideicommissum familiæ relictum differt ab eo fideicommisso, quod ea lege relictum est, vt bona in familia conseruentur.*
29 *L. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. & l. fina. C. de verb. sig. declarantur.*
30 *L. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. declaratur.*
31 *Fideicommissa etiam perpetua Hispanorum Primogenijs similia non sunt.*
32 *Si testator relinquit bona, vt in eis succedatur seruato ordine Primogenituræ censetur Maioratum instituere.*
33 *Ex dictione semper, & dictione perpetuo, & similibus sumitur Maioratus coniectura.*
34 *Ex armorum, & nominis grauamine inducitur Maioratus coniectura.*
35 *Si testator relinquat bona masculis seu familiæ, censetur inter eos Maioratum instituere.*
36 *Expressio masculinitatis præbet coniecturam, vt sit prospectum agnationi.*
37 *Agnationis fauor vltra personas nominatas non extenditur.*
38 *Ex eo solum, quòd testator ad plures gradus substitutionum digressus fuerit, nõ inducitur perpetuus Maioratus: nisi id ex alijs coniecturis deducatur.*
39 *Verba de maiori in maiorem, vel de Primogenito in Primogenitum, & alia similia inducunt Maioratus coniecturam.*
40 *Voluntas testantis quòd voluerit Maioratum instituere comprehenditur ex his quæ dixit ante testamentum.*
41 *Voluntatis quæstio, ex arbitrio Iudicis pendet.*
42 *Plures coniecturæ simul iunctæ efficiunt id quod vna de per se efficere non potest.*

Ex quibus verbis quis Primogeniũ instituere censendus sit, etsi id non expresserit.

CAPVT QVINTVM.

De materia huius Capitis vide plura in Alleg. 100

HActenùs satis abundè dictum & ostẽsum fuit qualiter Hispanorũ Primogeniorum finis præcipuus sit memoriæ ac familię ipsius institutoris perpetua conseruatio: adeò vt eorũ, qui expressè nominati sũt morte seu incapacitate Primogenium ipsum non extinguatur: sed ad cæteros proximiores ex ipsa familia institutori procedẽtes, perpetuò deferendum sit. Quod quando expressè testator se Maioratũ instituere profitetur, proculdubiò procedit, sed quia plerunque euenire solet, vt is, qui Maioratum instituere vult, id expressè, ac specificè non declaret, nec dicat, quòd Maioratum ex bonis suis in persona filij sui, ac descendentium instituit: sed hoc prætermittens, plures substitutiones inter eos, qui ex sua familia procedunt, faciat, alienandíque prohibitiones adijciat operæpretium duximus ostendere: ex quibus verbis seu coniecturis ipse Maioratus institutor, Maioratum instituere censeatur, etsi id specificè non declaret. Vidimus enim lites innumeras, quę ex huius verbi Maioratus prætermissione contigerunt.

¶ Prima igitur cõiectura, ex qua qs Maior. facere cẽ- 1

setur, erit si in ipsius dispositionis proœmio dixerit *Cupiens memoriam meam conseruare, atque illam perpetuam efficere in omnibus Primogenitis familiæ meæ, vel quoniam ex Maioratuũ institutione resultat familiarum conseruatio.* Vel alia verba similia adiecerit: si enim post verba hæc inter aliquos Primogenitos ex sua familia procedentes speciales substitutiones faciat alienandíque prohibitiones adijciat, etsi in verbis dispositiuis se facere Maioratum expressè nõ profiteatur, iste verus ac indubitatus Maioratus erit: 2 ita vt omnia, quæ prædiximus in eo sicut in cæteris Maioratibus seruanda sint. Illud namque, quod colligitur ex præfationibus dicitur expressè actum etsi id deficiat in dispositione. lex finalis. ff. de hæredibus instituen. text. vbi Bart. & cæteri in l. fina. ff. de testam. tutela. Alciatus in l. 1. ff. si cert. peta. Quando enim proœmium est generale: quãuis postea subijciãtur verba specialia: tamẽ virtute proœmij generalis resulat etiam generalis dispositio. l. regula circa fin. ibi, *Nã initiũ constitutionis generale est.* ff. de iur. & fact. ignor. per quẽ tex. dixit Bar. in proprio loco, quem sequũtur communiter Scrib. quòd si præfatio legis sit generalis, lex ipsa genericè intelligenda est quanuis in sequentibus specificè disponat. Dixit etiam Bald. ibidem, quòd præfatio legis dat intellectum toti legi. Curt. Iuni. qui pulchrè loquitur in proposito consil. 185. nume. 1. Idẽ cons. 174. nu. 1. & 2. Baptista de Villalobos lib. communium opinio. litera P. nume. 344. vnde pulchrè dicebat Zasius in l. cum qui. ff. eod. tit. quòd præfationes præstant lumen dispositioni, & per eas tollitur incertitudo, & Soci. cons. 24. num. 3. parte. 4. quòd verba indefinita & generalia dispositionis 5 declarantur, ex ratione adducta in proœmio. Idem Soci. cons. 67. par. 1. Deci. cons. 86. quod ea ratione procedit, quòd præfatio causam finalem dispositionis ostẽdat, ex qua dispositio ipsa extẽditur & 6 ampliatur. dicta l. fina. ff. de hære. insti. l. 1. vbi latè per Deci. ff. si cert. peta. l. 1. vbi etiam Bart. ff. ad Macedo. l. alumne. §. fina. ff. de adi. lega. Soci. cons. 183. part. 2. Curt. Iuni. cons. 185. nu. 2. Rolandus à Valle cons. 49. nume. 43. Baptista de Villalobos dicto lib. communium opi. litera P. nume. 344. Iacobus Philippus Portius, qui plura refert consil. 125. nume. 10. lib. 2.

¶ Secunda coniectura erit: si post factas aliquas vocationes Primogenitorum disponens adiecerit hæc verba, vt scilicet dicta bona perpetuò in familia mea conseruentur, vel si bona prohibeat alienari ea ratione expressa, vt in familiæ Primogenitis cõseruẽtur. Ex his namque verbis vel similibus comprehenditur testantem voluisse Maioratum perpetuum inter eos, qui ex sua familia processerint, constituere, ac si id verbis expressis disposuisset. Ratio enim sic disponit: prout disponere solẽt verba dispositiua. tex. in l. emptor. §. fina. ff. de rei vẽdi. vbi Bart. & Alberi. per quem tex. id censuit Bald. in c. dilectus filius. de rescript. colum. 1. nume. 2. Deci. in cap. secundo requiris de appella. nume. 1. & cõsil. 15. nume. 2. & consil. 64. nume. 6. & iterum consil. 227. num. 3. Ex quibus dixit Fortu. Garsia. in l. Gallus. §. idem credendum. ff. de liber. & posthu. num. 18. Quod quanuis verba dispositiua propriè non decidant certum casum: si ratio dispositionis illum decidit, ille casus dicitur propriè esse in dispositione. Quod etiam repetit Curtius in l. venia. nume. 29. C. de in ius vocan. Ideóque vulgo dici solet, 8 quòd ratio dispositionis est ipsa dispositio, vel saltim est potior pars ipsius: quia est anima, & spiritus dispositionis: prout dixit Bald. in l. si quis seruo. nu. 7. C. de furt. Deci. in d. cap. 2. requiris. n. 1. Tiraquel. in l. si vnquam. verbo libertis. n. 38. C. de reuocan. dona. Paris. cons. 16. nu. 27. & nu. 30. lib. 3. Ideóque 9 fideicommissa extenduntur, ampliantur, restringũtur, limitantur ac declarantur ex ratione, ex qua testator motus fuit ad disponendum. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de lega. 2. vbi per Scrib. l. nomen debitorum. §. fi. ff. de lega. 3. Quibus plura cumulat Curti. Seni. cons. 43. col. 5. & cons. 44. col. 1. & Soci. cons. 77. nu. 2. lib. 3. Quod non solum in ea ratione quæ verè, & realiter expressa est, verum est, sed etiã quando vna sola ratio assignari potest, procedit. Tũc namque ea ratio habetur pro expressa, operatúrque omnes illos effectus, quos ratio expressa, in quacunque dispositione operari solet. glo. vbi per Scrib. in l. quanuis. C. de fideicom. Felin. in cap. traslato. de constitu. nu. 11. ad fin. idem in c. si quãdo de rescript. nume. 11. cum sequen. Alex. cons. 24. n. 44. lib. 2. Deci. qui plura refert cons. 15. nume. 2. & cons. 64. nu. 6. Curti. Seni. consil. 1. col. 3. & consil. 20. col 5. Paris. cons. 16. num. 36. lib. 3. Tiraq. in l. si vnquam. C. de reuocã. dona. in princip. l. n. 62. Frãc. Piscina de statutis excluden. fœmi. nu. 29. Idque ex 10 ratione expressa nedum in fauorabilibus: sed etiam in correctorijs & odiosis admittitur. Ex ea namque dispositio extendi poterit: quanuis in ratione tacita seu subintellecta secus dicẽdum esse aliqui opinati fuerint. Quod prob. tex. in l. his solis, ibi. *Satis cautum putamus*, C. de reuocan. dona. quem ad hoc commendat Bald. in authen. quas actiones. nu. 4. C. de Sacr. Sanct. Eccle. Id etiam voluit Abb. in c. 1. nu. 8. de iura calum. Rolandus à Valle cons. 27. n. 48. Decius, n. 15. purpu. nu. 23. Curtius Iunior. n. 9. in l. fi. C. de pactis. & hanc dixit communem opi. Parisi. cons. 16. nu. 24. & 25. lib. 3. vbi plus dixit, quòd ex identitate rationis: nedum expressæ sed etiam subintellectæ potest in correctorijs dispositio de casu ad casum extẽdi. quod ex pluribus probat ibidem. nu. 37. cum sequen. Ripa. in l. nemo potest. ff. de leg. 1. nu. 50. & ibi Anibal. nume. 349. Qualiter autem id intelligendum sit, videri potest apud Tiraquel. in l. si vnquam. verb. libertis. nu. 37. C. de reuocan. dona. qui inquit id fieri posse ex identitate rationis non autem ex eius similitudine. Idque etiã meliùs declarat Iass. in authen. quas actiones. C. de Sacro. Eccle. nu. 22. atque Aymon de antiq. temp. 4. parte in prin. nu. 81. cum sequen.

¶ Quibus adijcitur expressum dici illud, quod sub 11 ratione comprehenditur: quanuis verbis omissum sit. l. scio quæsitum. ff. de testi. l. si postulauerit. §. sed si negauit. ff. ad l. Iuliam. de adulter. Bald. cons. 384. col. 2. lib. 1. Alexan. cons. 130. nu. 4. cum sequen. lib. 3. Deci. cons. 15. num. 2. & 6. Parisi. cons. 92. nu. 47. lib. 2. & cons. 66. n. 60. lib. 3. & cons. 72 nu. 98. lib. 4. In his enim, quæ sub ratione comprehenduntur 12 non dicitur fieri interpretatio extensiua: sed comprehensiua. Bald. in l. quanuis in princip. C. de fideicom. Oldrald. cons. 185. Calderi. cons. 1. vt lit. penden. & cons. 1. de regulari. Tiraquel. qui plura refert in l. si vnquam. verbo. libertis. C. de reuoc. dona. numero. 37. Rolandus à Valle consil. 27. nume. 6. & 7.

¶ Quod ea ratione procedit, quòd ex hac ratione 13 expressa semper colligatur mens testantis, causa finalis disponendi, quæ est, vt bona perpetuò in familia cõseruentur, vt existimat Bald. in l. generaliter. nu. 3. C. de Sacr. San. Eccle. Alciat. in l. nominis, & rei. §. verbũ. ff. de verb. sig. Et cùm, secundũ

Philoso-

Philoſophum omne agens ſecundum rationẽ agat propter finẽ, conſequens eſt, vt verba ſeu media ipſius diſpoſitionis conſideranda non ſint: ſed finis, ad quem diſpoſitio ipſa dirigitur. l. & ſi non ſint. §. præueniamus. ff. de auro & argen. lega. per quem tex. dixit Bart. ibi quòd cum quid eſt propter aliud: conſideratur id, propter quod eſt. l. 3. C. de inſti. & ſubſti. l. certum. ff. ſi cert. peta. cum ſimil. Cauſa namque finalis: etſi plerunque poſt diſpoſitionem aſſignari ſoleat ſemper eſt prima, quoad ordinem intellectus, quod cenſuit Bald. in auth. ingreſſi. n. 9. C. de Sac. S. Eccl. Idem Bald. in l. generaliter. C de epiſc. & cler. vbi eleganter inquit cauſam finalẽ eſſe primam in conſideratione diſponentis & vltimã in fieri diſpoſiti. Hinc etiam dicebat idẽ Bald. in l. 2. C. locati. nume. 2. cauſam finalem eſſe primũ principium intentionis, & vltimum exequutionis. Soci. conſi. 89. nume. 20. lib. 4. Pariſ. conſ. 72. lib. 4. nume. 65. & hoc eſt quod Philoſophi dicere ſolent, in omnibus, ſcilicet rebus agendis finem principiũ eſſe, prout optimè explicat Fortu. de vlti. fine in prin.

¶ Quæ omnia comprobantur ex eo, quòd quando bona prohibentur alienari ea ratione expreſſa, vt in familia perpetuò conſeruẽtur: ex huius rationis expreſſione cenſetur inductum fideicommiſſum perpetuum & abſolutum inter omnes de familia, etiam in caſum mortis, etſi expreſſè eis iniunctum non ſit, vt cenſuerunt Bart. Franc. de Aretio. Soci. & communiter Scriben. in l. qui Romæ. §. cohæredes. ff. de verb. oblig. Bart. in l. pater filium. §. Fundum Titianum. ff. de lega. 3. Soci. in l. ſi cognatis. col. 9. ff. de reb. dub. Deci. cõſ. 23. n. 4. cũ ſequen. & conſil. 38. nu. 1. &. 2. cum ſequentib. Celſus qui in id videndus eſt conſil. 20. nu. 41. Curti. Iuni. conſi. 145. nu. 8. cum pluribus ſequen. vbi latiſſimè proſequitur materiam. idem Curti. conſ. 22. nu. 18. Loazes in §. diui. nu. 532. Couarru. in c. Rainaldus de teſtam. in princi. nu. 9. Albanus conſil. 1. nu. 1. qui tamen nu. 13. ab hac opi. diſcedit. Iacob. Philippus Porcius, qui in id omninò videndus erit, lib. 1. communium opi. concluſione 38. Alciatus conſi. 777. nu. 1. cum ſequen. Imò plus dixit Aymon Craue. conſ. 130. nu. 10. Quod etiam ſi non adſit prohibitio alienationis: ſi tamen teſtator ideò eam diſpoſitionẽ facere expreſſerit, vt bona in agnatione perpetuò conſeruarentur inducitur ſimplex, & abſolutũ fideicõmiſſum inter omnes de agnatione. Quibus plura etiam cumulat Deci. conſ. 371. nu. 6. & Soci. Iuni. conſ. 181. nu. 39. lib. 2. & Deci. & Curti. in l. venia. C. de in ius vocan. & in l. qui ſe patris. C. vnde lib. & alibi ſæpè Scrib. quibus etiã plura coniungit Franc. Piſcina de ſtatutis excluden. fœmi. nu. 50. & Anto. Gabriel lib. 4. communium opi. tit. de fideicom. conclu. 9. nu. 1. cum ſeq.

¶ Nec his refragatur deciſio tex. in d. l. pater filiũ §. fundum Titianum. ff. de lega. 3. vbi teſtator fundum alienari prohibuit adijciendo hæc verba. *Ita enim fiet, vt fundus Titianus de nomine veſtro nunquam exeat.* Et tamẽ ex his verbis iũcta alienationis prohibitione, nõ inducitur abſolutum, nec ſimplex fideicommiſſum inter omnes de familia. Nam ideò in ea lege hæc verba non inducunt fideicõmiſſum, quia non per modum rationis expreſſa fuerunt. ſed ſolum fuerunt enuntiatiua cuiuſdam futuri euentus, quem teſtator ex ſua diſpoſitione euenturum ſperabat: ſecùs autem dicendum erit quando per modum rationis exprimuntur. Tunc namque inter omnes de familia fideicommiſſum inducunt, vt cẽſuit Bart. in d. §. fundum Titianum, quem ibi ſequũtur communiter Scrib. Sicque etiam id declarant Iaſſ. conſ. 96. n. 1. lib. 4. Carolus Ruinus cõſil. 89. nu. 22. lib. 2. & Curtius Iunior conſil. 22. nume. 22. atque Crotus in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de leg. 1. nume. 48.

¶ Tertia coniectura perpetui Maioratus erit: ſi teſtator Primogenitis proximioribus proprię familiæ bona ſua reliquerit. Ex hoc namque Maioratus perpetuus inter omnes, qui ex eius familia proceſſerint inducitur: etſi aliud teſtator non expreſſerit. Quod cõprobatur ex eleganti doctrina Anchar- ra. conſ. 27. col. 3. & 4. vbi in fortioribus terminis inquit, quòd ſi teſtator relinquat bona ſua duobus antiquioribus ex ſua familia nomina propria nõ exprimendo, quòd ex hoc cenſetur inſtituere fideicommiſſum perpetuum inter omnes, qui ex familia propria proceſſerint: ita vt ſemper duo antiquiores ex illa in eiſdem bonis ſuccedant, cuius dictum refert & ſequitur Deci. conſ. 516. nu. 16. Soci. in l. Gallus. §. quidam rectè. n. 8. ff. de libe. & poſthu. Tiraquel. de Primoge. q. 3. nu. 9. idem Tiraq. in l. boues. §. hoc ſermone. ff. de verb. ſig. limita. 12. nu. 5. Albanus conſil. 51. nu. 14. Aymon conſ. 161. nu. 9. Alciat. in l. pronuntiatio. §. familiæ. ff. de verb. ſigni. nu. 27. Fran. Piſcina de ſtatutis excludẽ. fœmi. nu. 53. Quod ea ratione procedit, quòd cum teſtator non ad perſonas duorum antiquorum de domo ſed ad qualitatẽ antiquitatis reſpexerit, eaque qualitas in familia nunquam deficere poſſit. argumento tex. in c. quoniam. Abbas de officio delega. pari ratione fideicommiſſum ipſum nunquam etiam deficere debeat: ſed mortuis primis duob⁹ antiquioribus de domo ad alios duos antiquiores ex ipſa familia procedentes protrahatur, vt optimè Ancharranus. d. conſil. 27. declarat, de cuius cõſilij intellectu videndus eſt Aymon conſil. 161. nu. 9. & conſil. 180. per totum.

¶ Quę ratio ad Primogenitos etiã optimo iure trahi poteſt. Hęc enim Primogenituręqualitas nũquã moritur. Imò in infinitum procedit: cum deficiente Primogenito, ſecũdogenitus illicò Primogeniti locum, ac denominationem accipiat, vt probatur ex tex. in c. grandi. de ſupplen. neglig. Præla. lib. 6. & in c. licet deuoto, vbi communiter Scrib. tex. in c. nam & ego, vbi per Scrib. de verb. ſign. Bald. in l. ſi quis. §. talem. C. de ſecun. nup. & in l. 2. nu. 5. C. de iur. emphi. Pala. Rubi. in repe. Rubricæ, de dona. inter virum & vxo. §. 69. nu. 23. Alciat. qui plura refert in l. proximus. ff. de verbo. ſigni. Tiraquel. de Primoge. q. 3. n. 11. Qua ratione id in fideicommiſſo Primogenito relicto loquens cẽſunt Paulus cõſ. 164. nu. 9. cum ſequen. lib. 2. Idque comprobatur ex eo, quod infra iſto lib. c. 6. nu. 29. dicemus, quòd appellatio filiorum comprehendit totam deſcendentiam, vbi diſpoſitio non de certo, & determinato filio fit: ſed in futurum, ac incertum euentum extenditur. Idque quando diſpoſitio tractum ſucceſſiuum, ſeu perpetuitatem requirit, veriſſimum eſt.

¶ Quod nedum vbi Primogenitis familiæ fideicõmiſſum relinquitur, verum eſt: ſed etiam quando filio Primogenito ex ipſa familia in numero ſingulari indefinitè infertur, procedit. Plerunque namque verbum ſingularis numeri: plurale etiam ex mente diſponentis comprehendit. l. non eſt ſine liberis. ff. de verb. ſigni. l. 1. §. quanuis. ff. de aſſig. liber. l. cùm inter. C. de fideicõ. lib. vbi pulchrè dixit Bald. n. 2. id accidere non ex vi verbi, ſed

ex mente loquentis. Quod etiam dixit Corneus cons.43.nu.10.lib.1. Iaſſ.& alij in l.Gallus.§.quòd ſi is. ff. de libe. & poſthu.Ideoque idem eſt dicere, quòd extante maſculo fœmina non ſuccedat, ac ſi diceretur, quòd extantibus maſculis fœmina non ſuccedat,vt voluit Bald. in l. 1.nu. 3. C.de condi. inſer.atque Laurus de Palatijs in tracta. de ſtatu. excluden. fœmi. propter maſculos.2. part. prin.n. 25. Carolus Ruinus conſ. 119. nu.13.lib. 2. Quod etiam in Primogenitis Hiſpaniæ cẽſuit Palat.Ruui. in d. repe.Rub.§.69.nu.21.vbi declarans verba illa *E que finquen al ſu hijo mayor legitimo.* Quæ appoſita fuerunt in clauſula teſtamenti Regis Henrici Secundi,de qua in præfatione huius tractatus meminimus.Cuius tenor hodie inſertus eſt in l. 11. tit.7. lib.5.in noua ll. Reg. collectione. Inquit idem eſſe
22 dicere ibi Regem Henricum, *Que finquen al ſu hijo mayor legitimo.*Ac ſi dixiſſet *Que finquẽ a ſus hijos mayores legitimos* in infinitũ. Quod dixit ex Hiſpanorum Primogeniorum natura prouenire. Iáque veriſſimum eſt ſi verbum hoc Primogenitus indefinitè pronuntietur, nec ad certum filium referatur perpetuitatemque atque tractum ſucceſsiuum diſpoſitio ipſa præ ſe ferat.

23 ¶ Quarta coniectura erit:ſi teſtator relinquat bona propriæ cognationi, agnationi,ſeu,familiæ : ex his namque verbis Maioratus perpetuus inducitur, ſi ad Primogenituræ ordinem verba referantur, etſi teſtator hoc verbo Maioratus vſus nõ fuerit.Quod probatur ex tex.in l. cùm ita legatur. §. in fideicõmiſſo.ff delega.2.l.peto.§. fratre.ff.eod.l. fina. C. de verb.ſig.Et vtrobique per Scrib. vbi diſponitur quòd in fideicommiſſo familiæ relicto ſuccedere debent nominati,& poſt eos omnes extinctos proximiores,qui ex eadem teſtantis familia ſupererint.

24 ¶ Hoc etiam ſuadetur ex eo, quòd quanuis,quãdo plures vocantur ad ſucceſſionem, omnes ſimul admittendi ſint:niſi in certis caſibus, vt notatur per Bart. & Scrib. in l. Gallus.§.quidã rectè.ff. de libe. & poſthu.De quo in cap. ſequen.latiùs agemus.Illud tamen fallit:quando eſt vocata familia, agnatio,ſeu cognatio:tunc enim non omnes,qui ex ipſa familia proceſſerint ſimul, ſed ordine ſucceſſiuo admittendi erunt,vt optimè declarat Decius cõſ. 205.nu.3.Aymon Craue.conſ.22.per totum conſil. Couarru.in c. Rainutius de teſta.§.2.n.7.Peralta in d.l. cùm ita legatur.§.in fideicõmiſſo. nu.15. & 16. Quibus plura cumulat Iulius Clarus lib.3.receptarum ſenten.§.teſtamentum,q.76.verſ. ſecundo infertur.Omniũque latiſſimè prob.Tiraq.de retract. Linagier. §.11.gloſ.4.nu.20. ex quo videtur quòd ex his verbis fideicommiſſum perpetuũ inter omnes,qui ex eadem familia proceſſerint iniunctũ ſit.

25 ¶ Quod comprobatur ex eo, quòd hoc fideicõmiſſum fauore agnationis,cognationis,ſeu familiæ relictum fuerit.Ideoque reale ac perpetuum:non autem perſonale:nec etiam temporale cenſendum ſit vt dixit Bald.in l. quod verò contra. ff. de legib. & Laurus de Palatijs in tracta. de ſtatu. excludentibus fœminas propter maſcul.part.2.nu.25.Iaſſ.in l. filiusfamilias.§. Diui.2. lectura.nu.146. ff. de lega. 1. vbi Ripa.nu.18.& Loazes.n.98. Quod etiam de verbo Proſapia,Parentela,Domo,Genere, & alijs verbis idem ſignificationibus dicendum erit, quæ ſpecificè enumerat Peralt.in d.l.cùm ita legatur.§. in fideicommiſſo.ff. de lega. 2.nu.15. Idque etiam in fideicommiſſo agnatis ſeu cognatis relicto procedit. Idem namque eſt legare cognatis : ac ſi legetur cognationi vt inquit Iuriſconſultus in l. ſi cognatis.§.1.ff. de reb. dub. Per quẽ text.notat Bart. 26
& Bartolom. Soci.ibi.quòd idem eſt legare cognatis & legare cognationi.Peralta. in d. §. cùm ita legatur.nu.13.Sic etiam dicitur idem eſſe legare ciuibus,ac ſi legetur ciuitati.l. ciuibus.ff. de reb dub. Et tamen familia eſt quaſi quædam ciuitas, vt inquit Bald.conſ.50.lib.4.Tiraq. de retractibus, in præfatio.nu. 27.

¶ Sed quanuis d.l. cùm ita legatur. §. in fideicom- »
miſſo,& d.l.fi.C.de verb. ſigni. ſoleant. aſsiduè ad »
Hiſpanorum Maioratus adaptari. eorùm tamẽ iu- »
rium deciſiones non omninò eiſdem Maioratibus »
cõueniũt.Nam quanuis ex eorum iurium deciſio- »
ne,certiſſimum ſit, in fideicommiſſo familiæ reli- »
cto,primo loco admittendos eſſe eos,qui nomina- »
ti ſunt, & poſt eos extinctos proximiores ordine »
ſucceſſiuo, vt ſuperiùs oſtendimus: non tamen ab- »
ſolutũ eſt:an hi, qui ex familia ipſa procedunt, ſuc- »
cedere debeãt inter ſe per fideicommiſſum : ita vt »
proximioribus ſuccedentibus poſt eorum mortem »
vlteriores in infinitum admittendi ſint : an ſucce- »
dere debeant vulgariter : ita vt proximioribus ſuc- »
cedentibus cæteri excludantur, illicóque fideicõ- »
miſſum ipſum expiret.Diuerſa namque ſunt, quòd »
hi,qui ex familia proceſſerint,ſuccedãt ordine ſuc- »
ceſſiuo:an vnus poſt alium grauati per fideicom- »
miſſum, vt dd. quos ſtatim citabimus,aduertunt. »
Ideóque vt hæ leges radicitus intelligantur,diſcu- 27
tiendum erit:an in caſu dictarum legum vulgariter »
an per fideicommiſſum hi, qui ex familia teſtantis »
procedunt admittendi ſint:cùm certum ſit de iure »
quòd hi, qui ex fideicommiſſo vocati ſunt,inter ſe »
poſſint vulgariter atque directò: ſicut & per fidei- »
commiſſum ſubſtitui.l. vt hæredibus, cum ſimilib. »
ff. de lega.2. idque apud omnes indubitatiſſimum »
eſt.

¶ Quod autem proximiores admittendi ſint vnus poſt alium gradatim ac ſucceſſiuè per fideicommiſſum, probari videtur ex dicta lege,cum ita legatur. §. in fideicommiſſo : nam tex. ille vocat ad fideicommiſſum factum familiæ primo loco nominatos, & nominatis extinctis, eos,qui tempore mortis teſtantis eidem proximiores extiterint, & eos, qui ex his primo gradu procreati fuerint. Ex quo videtur dicendum, quòd proximiores ſuccedere debeant poſt mortem & acceptationem nominatorum, & hi, qui ex eis procreati fuerint poſt mortem & acceptationem proximiorum & ſic per fideicommiſſum. Per quem tex. id dixit Paulus de Caſtro.in d.§. in fideicommiſſo.nume.2.& 3.Idem Paul.in l. Gallus.§.quidam rectè.nume.9.ff. de liber.& poſthu.vbi plus dixit, quòd præcedens non poterit alienare:cùm ſit grauatus reſtituere ſequẽti. Eandem etiam opinionem ſequutus fuit Soci. conſ.12. nu. 14. cum ſequentib. lib. 3. Idem Soci. conſ.73.nu. 17.lib.4.Deci.conſil.95.nume.4.Idem conſil. 236. nume. 1. Aymon conſil. 22. nume.4. cum ſequẽ.Couarru. qui hanc appellat communẽ opinionem in c.Rainutius de teſtamen.§.2.nume. 7. Idem in. qq. practicis. cap. 37. nume. 4. verſic. incip. Primum.

¶ Quæ opinio non modicum coadiuuatur ex eo, quòd is, qui familiæ fideicommiſſum relinquit, cẽſetur illud eo animo reliquiſſe, vt bona ipſa perpetuò in familia conſeruentur, & quando aliqua bona ea lege relinquuntur,vt in familia conſeruẽtur omnes de familia cenſentur inuitati ad eorundem bonorum ſucceſſionem, ordine ſucceſſiuo ac per fideicõmiſſum. Quod probatur ex tex in l.

peto

peto.§.fratre.ff.de lega.2.& ex his, quæ ſupra iſto cap.nume. 16. à nobis latiùs adducta ſunt. Quod pari ratione in hac ſpecie dicendum erit : idque quanuis ſub verbo fortè, & relinquẽdo illud cogitandum exiſtimat Soci.in d. l. Gallus. §. & quid ſi tantum.col. 5.verſic.Quartus caſus.

¶ His tamen non obſtantibus cõtraria opinio mihi placet: imò, quòd ad fideicommiſſum familiæ relictum admittantur primò vocati ſeu his mortuis in vita teſtãtis vel nolentibus fideicommiſſum acceptare, proximiores, & quòd primis acceptantibus vlteriores excludantur:niſi teſtator aliud diſpoſuerit, vel diſpoſitio ipſa tractum temporis, aut perpetuitatem præ ſe ferat. Quod probatur expreſsè ex tex.in d.l.cùm ita legatur.§. in fideicõmiſſo.ibi. *Qui ex nomine defuncti fuerint eo tẽpore, quo teſtator moreretur.* Ex quibus verbis non obſcurè comprehenditur quod is, qui tempore mortis teſtantis, eidem proximior non eſt,ad fideicommiſſum familiæ ſimpliciter relictum non admittitur, nec ſub familiæ appellatione comprehenditur.Vt autem ſequentes,ſeu vlteriores comprehendantur
„ requiritur,quòd teſtator, ex verbis tractũ tempo-
„ris, perpetuitatem ſiue Maioratum denotanti-
„bus, ſeu ex alijs coniecturis id expreſsè voluiſſe
„ comprehendatur. Id namque ex ſola ac ſimplici
„ familiæ vocatione non comprehenditur. Quod
„ probatur ex eod. §. in fideicommiſſo.fina. verbis.
„ ibi.*Niſi ſpecialiter defunctus ad vlteriores voluntatem ſuã*
„ *extenderit.* Qui tex.ſecundùm hanc inductionem,
„ quæ vera ac propiiſſima eſt, noſtram opinionem
„ probat:ſicq; illum tex. expreſſiſſimis verbis intelligit Raphael Cuma. ibi.nume. 4. vbi ſingulariter ait, quòd quando plures ſub familiæ appellatione, vel ſub aliquo alio nomine collectiuo ſimpliciter vocati ſunt, cenſentur omnes vocati ordine ſucceſsiuo per vulgarem:ita,vt primo adeunte reſpectu omnium vocatorum expiret ſubſtitutio. Si verò materia ipſa tractum ſucceſsiuum ſeu perpetuitatem requirat:tunc cenſeantur omnes vocati per fideicommiſſum:ita vt vno poſt additionem alterius mortuo, cæteri ordine ſucceſsiuo admittendi ſint, quem ſeq.ibi Alciatus nume.13. idque etiam repetit idem Cuma.in l.peto.§.fratre.ff.de lega.2. nume.5.Decius conſi.205. nume.9. & conſil. 253. nume.1.cum ſeq.Iterum Cuma.in l. ſi cognatis.ff. de reb.dub.vbi Soci.col.8.& 9.num.17. Idem Soc. conſi.43.num.9.lib.3.Anto.Rubeus in l. Gallus.§. quidam rectè. ff. de lib.& poſthu.nume.64. & 70. Celſus conſil.120.num. 28. Anto. Gomet.in l. 40. Tau.num.43. Carolus Moli.qui ſic intellexit text. in dict.§.in fideicommiſſo in addi. ad Alex. conſil. 26.lib.3.litera C. Franc. Piſcina. de ſtatutis exclu. fœmi.nume.59. & omnes Scrib. quos pro ſequenti.opi.quæ in effectu eadem eſt,citabimus.

¶ Secundo idipſum comprobatur ex eo, quòd quando plures ſub nomine collectiuo, veluti deſcendentibus, poſteris, ſuis, vel ſimili ſimpliciter vocati ſunt, vel aliter in caſibus,quib⁹ ex iuris diſpoſitione debent ſuccedere ordine ſucceſsiuo, hi ſemper cenſeantur vocati per vulgarem & non per fideicommiſſum. Quod cenſuit Bart. in d.l. Gallus.§.quidam rectè. n. 10. ff. de libe. & poſthu. vbi Soci. col. 5. verſi. Tertius caſus,poſt Areti.& Cuma. ibidem id ipſum etiam arbitrantur, laſſo. ibi.nu.10.& nume.45.Galeaula.nume.10.& 31. Alciatus nu.10.Fortu.nume.64.Paul.Caſtren.ſibi cõtrarius,conſi.159. 1. par. nume.4. & 5. idem Paul. conſil.352.nume.5.lib.2.Alex.conſ.13.nume.7.lib. 4.Dec.qui hanc dixit communem opi.d.conſ.205. nume.9.idem conſi.248.nume.6.& conſi. 253. nume.1.cum ſequen. vbi plenè proſequitur materiã. Aymon conſi.161.nume.9.Celſus qui hanc etiam communem opi. appellat conſil. 120. numer. 28. Pariſius conſil.82.nume.11.lib.2.Emilius Ferretus conſi.10.nume.1.Iulius Clarus lib.3. ſent.receptarum. §. teſtamentum. q. 80. idque etiam probant omnes Docto.quos infra iſto lib.cap.6. nume.15. citabimus, dicentes, quòd vbi diſpoſitio requirit perpetuitatem ac tractum ſucceſsiuum,perpetuãque in familia conſeruationem, plures vocati ſub nomine collectiuo admittantur per fideicommiſſum, non autem per vulgarem ſubſtitutionem. Qui omnes ſentiunt,quòd vbi hæc cõiecturæ perpetuitatis deficiunt, cenſeantur vocati per vulgarem ſubſtitutionem : non autem per fideicommiſſum.

¶ Tertio hoc probatur ex tex.in l.peto.§.fratre. ff. de lega.2.vbi fideicommiſſum familiæ ea lege relictum fuit, vt bona in familia conſeruarentur. Et ideò ibi Iuriſconſultus declarat ſuccedendum eſſe per fideicommiſſum, non per vulgarem, præſtandámque eſſe eam cautionem, quæ in fideicommiſſis præſtari ſolet. Quod non procedit ex eo, quòd fideicõmiſſum familiæ relictum fuit : ſed ea ratione,quòd teſtator præcepit bona eſſe in familia cõſeruanda. Quæ diſpoſitio neceſſariò tractum temporis ac perpetuam in familia conſeruationem requirebat. Idque comprehenditur ex eod.text. ibi. *Petijt ne domus alienaretur : ſed in familia relinqueretur.* Quod etiam colligitur ex tex.in l. vnum ex familia.§.ſed ſi fundum.verſic. quòd ſi talia. ff. eod.tit. ibi. *Peto ne fundus ex familia exeat.*l. pater filiũ.§.pater filios.ff.de lega. 3. ibi. *Sed conſeruent ſucceſsioni ſuæ.*l.filiusfamilias.§.cùm pater.ff.de lega.1. ibi. *Et vt in familia relinquerentur.* Ex quibus iuribus iuncto 28
tex.in d.§.in fideicõmiſſo probatur diuerſum eſſe, quòd fideicõmiſſum familię relinquatur,vel quòd fideicommiſſum ipſum ea lege relictum ſit vt bona in familia conſeruentur.Quod optimè ac ingeniosè cõſiderat Raphael Cuma.in d.§. in fideicõmiſſo.nume.4.& in dict.§.fratre.nume. 5. Soc.qui optimè ac eleganter hoc declarat in l. ſi cognatis. ff.de reb.dub.colum.8.& 9. Quod inquit eſſe notandum & ſignandum, eſtque de mente omnium
„ ſcribẽtium,quos ſuperiùs pro iſta parte citauimus,
„ idque veriſſimum eſt. Qui enim fideicõmiſſum fa-
„ miliæ relinquit,id ſolum efficere contẽdit, vt pro-
„ximiores ad huiuſmodi fideicommiſſum admittã-
„ tur:ita vt primis ſuccedentibus fideicõmiſſum ex-
„ piret.Relinquens autem bona ea lege, vt in fami-
„ lia conſeruentur id præcipere videtur,vt vnus poſt
„ alium iure fideicommiſſi ſuccedat : ita vt bona de
„ familia non exeant : eſſétque abſurdum ex ſola ac
„ ſimplici familiæ vocatione,tot fideicommiſſa inter
„ illos,qui ex ipſa familia proceſſerint,inducere:niſi 29
„ coniectura perpetuitatis aliud ſuadeat. Quibus nõ obſtat text.in dict.§. in fideicommiſſo:nam quanuis tex.ille dicat,quòd ad fideicommiſſum familiæ relictum admittantur nominati, & poſt illos proximiores,& hi,qui ex illis procreati ſunt : non tamen declarat, quòd hi ſuccedere debeant gradatim ac ſucceſſiuè per fideicommiſſum : ita vt poſt vnius ſucceſſionem ſeu acceptationem, alter ſuccedere debeat. Imò intelligendũ eſt, vt hi omnes ſuccedere debeant per vulgarẽ:ita vt vno adeunte,cæteri excludantur, vt ſuperius dictum & probatum eſt: Sícque eadem ratione intelligendus eſt

tex.in d.l.fin.C.de verb.sig.

30 ¶ Non etiam obstat tex.in d.§.fratre:nam tex.ille loquitur:quãdo fideicommissum ea lege relictum est,vt bona in familia conseruentur. Quo casu cùm dispositio tractum successiuum, ac perpetuam in familia conseruationem præ se ferat: non mirum si omnes, qui ex familia processerint iure fideicõmissi,ac ordine successiuo succedere debeant. Quod non est dicendum in simplici familiæ vocatione,quæ diuersa est ab eo fideicommisso,quod ea lege relictum fuit vt bona in familia cõseruentur: vt superiùs ostensum est.

¶ Vltimo loco non etiam obstant authoritates, quæ in contrariũ adductæ sunt:nam omnes Scrib. qui pro contraria parte à nobis citantur,aut errãt, aut æquiuocè loquuntur. Paul.namque (qui fuit primus illius opinionis auctor)in duobus consiljs, contrariam opinionem expresè veram esse profitetur: cæteri autem non simpliciter primam opinionem probant: sed cum adiectione aliquarum coniecturarum, ex quibus dispositio tractum successiuum seu perpetuitatem requirat: prout apud ipsos videri poterit, quibus interuenientibus nos etiam idem dicendum esse nõ diffitemur. Ex quibus hæc nostra opinio verissima ac textualis censenda erit: ex eisdémque comprehendi poterit, quàm absque fundamento prædicta iura ad Hispanorum Primogenia adaptari soleant:cùm non in fideicommisso perpetuo,sed in eo quod in persona eorum, qui primo loco succedunt, expirat, loquantur: vt superiùs dictum ac probatum est.

31 ¶ Id tamen animaduertendum est quòd quanuis fideicommissum ea lege relictum sit, vt bona in familia perpetuò conseruentur, succedendúmque sit in eo per fideicommissum gradatímque ac successiuè,non ex hoc debet in eo fideicommisso,iure Primogenituræ succedi: ita vt vnus ísque Primogenitus in bonis huiusmodi fideicommisso subiectis succedere debeat, cæteríque in eodem gradu exístentibus præferri: sed omnes proximiores in eodem gradu exístentes, pariter ad fideicommissi successionem admittendi erunt. Quod probatur ex text.in dict.l.peto.§.fratre ibi. *Omnes fideicommissum petent, qui in familia fuerint.* ff. de legatis 2. vbi glos.& communiter Scrib.id notant,ídque aduertit Pinelus de bonis mater. 3. par. nume. 100. Nósque supra ísto lib.cap.1.nume.7. latiùs enarrauimus.

¶ Ex quo infertur,etiam fideicommissa perpetua, Maioratibus similia non esse:cùm in perpetuis fideicommissis non vnus & Primogenitus: sed plures in eodem gradu exístentes simul admittendi sint:in Maioratu autem vnus solus ísque Primogenitus succedere debeat. Híncque comprehendi porerit quantum in hac re lapsus fuerit Roderi. Xuares, vir alioqui doctíssimus in l. quoniam in prioribus.10.ampli.num.25.C.de inoffi. testa. vbi cùm dixísset, quòd in bonis indiuísibilibus succedere debeat vnus ísque Primogenitus, allegat tex. in dict. §. fratre.& in §. in fideicommisso, dicens: quòd in legato familiæ relicto non debent succedere omnes: sed tantum proximior,cùm iura illa, de Primogeniti successione nil disponant:nec admittant vnum solum proximiorem: sed omnes illos,qui in proximiori gradu constituti fuerint:quę omnia singularia, mentíque perpetuò tenenda erunt ad dictorum iurium intellectum:ea namque aliter,nec percipi,nec intelligi poterunt.

32 ¶ Quinta coniectura est: si testator bona sua relinquerit alicui filio vel cognato ita, vt in eis succedatur perpetuo seruato ordine Primogenituræ, vel vt semper, seu in infinitum in eis Primogenitus succedat. Idem namque est dicere, quòd succedatur seruato ordine Primogenituræ, ac si diceretur, seruato ordine Maioratus: Maioratus enim & Primogenitura idẽ sunt,vt supra ísto lib.c.1. latiùs annotauimus. Et nihil aliud est ordo Maioratus quàm quòd filius maior semper succedat. Quod 33
coadiuuatur, ex dictione semper, quæ ex propria natura perpetua,& vniuersalis est. Salicetus in l.1. C.quo modo & quando iud.l.1. vbi Bart. & communiter Scriben.ff.solut.matrimo. Boerius qui latíssimè atque meliùs: quàm alius prosequitur materiam decis. 158. num. 1. cum pluribus sequentibus. Curtius Iunior consi.22.num.23. Et ex dictione perpetuo,seu in infinitum, quæ sine præfinitione temporis accipiendæ, ac interpretandæ sunt. text.vbi Bart.& Scrib.in l.iurisperitos.ff. de excusa.tutor.l.qui saltem.ff.de lega. 3. Bald.per tex.ibi. in l.cum debere columnam.ff.de serui. vrba.præd. Iass.in l.videamus.§.deferre.nume. 8. & 9.ff. de in liti.iuran.idem Iasso in l.2.ff.solut.matr.Deci. cõs. 516.num.15.Paul. Parisi.consi.72.nume.85.lib.4. Gratus consil.31.num.24. lib. 2. Philip. Port.qui plura refert lib.1.communium opinionum.Regul. 27.colum.3. versi. 2. limitari.cum sequen. & alibi sæpè Scrib. Quæ dictiones semper ac perpetuò atque in infinitum summè notandæ ac considerandæ sunt, ad inducendam Maioratus coniecturam.

¶ Sexta coniectura erit: si testator grauauerit bo- 34
norum suorum successores, vt nomine propriæ familiæ perpetuò denominari debeant insigniáque eiusdem familiæ deferre. Ex hoc namque nominis, & armorum delationis grauamine, quòd in Hispanorum Maioratibus semper apponi consueuit, perpetuus Maioratus inducitur, censetúrque testator ea bona velle perpetuò inter eos, qui ex sua familia processerint iure Primogenituræ cõseruare,vt censuit Guido Papæ. decis. 467. Guillel. Benedicti in repet.cap.Rainutius.de testamen. verb. in eodem testamento relinquẽs. el primero.num. 174.Ancharra. consi. 113.nume.4. Gozad.consil. 45.num.9.Bertrand. consil.30. colum.2. num.2. & 3.& 4.volumine.1. Curti. Seni.consil.76.colum.4. Ripa.in l.1.num.10.C.de pact. Parisi.consil.6. nu. 16.lib.3.Curtius Iunior consil.39. num. 9. Celsus qui plura refert consi. 20. num. 40. Carol. Ruin. consil.110.num.14.lib.2. & consil.140. num.5.eod. lib. Tiraquel de primogeni.q. 64. num. 3. & in l. boues.§.hoc sermone.ff.de verb. signific.in regula eiusdem legis.num.124. Burg.de Pace.in Proœm. ll.Tauri.num.28.Cepha.consi.196.num. 11. & 21. Fran.Piscina.de statu.excluden. fœmi.num. 22. ad finem. Sícque semper vidimus hanc armorum & nominis coniecturam in forensibus controuersijs maximi momẽti existimatam esse ad cognoscendã Maioratus naturam, ac perpetuitatem:quod quãdo alienationis prohibitio, & aliquæ Primogenitorum vocationes, vel alia Maioratus vestigia cõcurrunt,verum mihi videtur: si verò sola nominis, seu armorum delationis conditio alicui, cui aliqua bona simpliciter relinquuntur, apponatur:ex eo solo difficile esset hæc bona Maioratui subiecta pronuntianda esse,obtinere.

¶ Septima coniectura erit:si testator masculis pro- 35
priæ familiæ bona sua relinquat: ita vt vnus eorum ac proximior in eisdem bonis succedat. Expressio

Expressio masculinitatis non solùm inducit primogenij effectum, sed etiam agnationi dumtaxat prospectum fuisse aestimatur

36 pressio numque masculinitatis prębet coniecturã, vt prospectum sit agnationi, vt in specie censuit Bald. in cap. 1. quemadmodum feudum ad filiam pertine. nume. 3. vbi inquit, quòd stante statuto, quòd existentibus masculis fœminæ non succedant, intelligendum est de masculis agnatis, cum ex expressione masculorum agnationi prospectum fuisse censeatur, quam Bald. doctrinam sequitur Albarot. ibi. idque etiam censuit Ioan. Andr. in addi. ad specul. tit. de successio. ab intesta. super Rub. Cin. in l. 1. C. ad leg. Iul. de adult. Bald. in l. maximum vitium. num. 2. C. de libe. præte. & Barth. Soci. consi. 12. num. 2. cum sequen. lib. 3. & consil. 63. num. 54. eod. lib. Soci. Iunior. consi. 53. num. 8. lib. 2. Idem consi. 108. num. 4. eod. lib. Moderni latissimè in l. venia. C. de in ius vocan. Laurus de Palat. in tracta. de successione masculorum exclusis fœmi. part. 2. num. 21. & 22. Carolus Ruinus consi. 111. num. 15. lib. 2. Parisi. qui plura refert consi. 8. nu. 9. cum sequen. lib. 3. Iacob. Philip. Port. lib. 1. communium opinionum conclusione 27. ad fin. de quo infra lib. 3. cap. 4. latiùs dicemus. Cùm igitur vbi fideicommissum agnatis seu agnationi relictum est, inter omnes agnatos perpetuum esse debeat, vt superiùs probauimus, pari ratione, idem in fideicommisso relicto masculis proximioribus dicendum erit, vt inter masculos, ex eadem familia procedentes perpetuum futurum sit.

¶ Hoc tamen, quando fideicommissum masculis ex familia testantis procedentibus indefinitè relictum est, procedit: secùs autem si filio Primogenito, vel alij agnato, vel cognato, & suis filijs, ac descendentibus masculis fideicommissum relinquatur. Tunc namque quanuis inter eos, qui specificè vocati sunt, censeatur habita agnationis ratio: hæc tamen consideratio agnationis & fideicõmissi effectus, personas nominatas non progreditur, nec totam agnationem cõprehendit: sed his masculis, qui nominati fuerunt deficientibus, illicò fideicõmissum ipsum expirat. Quod censuit Ioannes de Imol. in l. si verò. §. de viro. ff. solut. matrimo. prope fin. vbi singular. inquit, quòd in statuto, vbi fœmina non excluditur simpliciter propter masculos: sed solùm propter masculos existentes in certo gradu, propter filios, fratres, aut patruos: quanuis in hoc statuto censeatur habita ratio agnationis: tamen hic agnationis fauor vltra personas expressè in statuto nominatas non extenditur. Idque etiam sequitur Albertus Brunus in tractatu de statutis excluden. fœmi. propter mascul. in 12. articu. 5. q. in fin. primi casus. Maria. Soci. consi. 30. incip. quanuis ex his col. 6. lib. 1. Socinus Iunior. consil. 1. num. 15. lib. 1. & consi. 108. num. 31. & 32. lib. 2. Gozadi. cõsil. 59. num. 4. Parisi. consi. 44. num. 16. lib. 2. Gratus consi. 5. num. 9. lib. 2. Riminal. consil. 224. num. 27. lib. 2. Pro qua conclusione facit, quod censuit Ripa in l. 1. num. 8. C. de pact. vbi inquit rationem conseruandæ agnationis, quæ ex masculinitatis expressione comprehenditur, non esse considerandam in his personis, de quibus testator non disposuit: Ibíque plures idipsum censentes refert, de quo infra lib. 3. cap. 4. latiùs dicemus.

¶ Quòd adeò verum est, vt non solùm procedat quando testator fecit solam vocationem filij sui masculi, & suorum descendentium masculorum:

38 sed etiam si ad alios plures gradus substitutionum inter filios ac descendẽtes seu collaterales masculos digressus fuerit. Non enim ex hoc censebitur perpetuum fideicommissum inter omnes, qui ex sua agnatione processerint instituere: sed solùm inter eos masculos qui expressè vocati sunt. Quod ex ea regula, quam superiùs adduximus pari ratione deducitur: comprobatúrque ex eo, quòd etiam si testator digressus fuerit, ad plures gradus substitutionum: non ideò censeatur fideicommissum perpetuum extra personas nominatas expressè instituere: vt in simili arbitratur Soc. in l. cum auus. num. 113. ff. de condi. & demonstra. Curtius Senior consi. 64. num. 6. Ripa. in repe. l. Centurio. nu. 165 ff. de vulga. vbi hanc dixit esse communem opinionem reprobans Ancharra. consi. 74. num. 2. qui cõtrarium existimat. Quem etiam reprobat Carol. Molineus in addi. ad Alex. consi. 64. lib. 5. litera. A. vbi inquit hanc esse phãtasiam Ancharrani. Idem Ancha. sibi contrarius in cap. si pater. de testamen. lib. 6. nume. 2. notab. 12. vbi Acosta. 1. par. verbo. si absque liberis. num. 57. Quæ omnia vera sunt: nisi ex alijs coniecturis constet, testantem Maioratum vel fideicommissum perpetuum inter masculos propriæ familiæ efficere voluisse, vt supra isto cap. latiùs ostensum est.

¶ Octaua coniectura Maioratus erit: si testator reliquerit bona filio suo Primogenito: ita, vt deinde in eis succedatur seu vadant & transeant de maiori in maiórem, vel de Primogenito in Primogenitum, vel de hærede in hæredem, vel de masculo in masculum gradatim, vel successiuè. Ex his namque verbis, seu alijs similibus inducitur perpetuus Maioratus inter omnes, qui ex familia testantis processerint, vt censuit Soci. consil. 43. nume. 9. & 10. lib. 3. & consil. 51. nume. 44. lib. 4. Deci. consil. 38. nume. 4. & 6. Parisi. qui plura refert. consi. 72. nume. 90. cum pluribus sequentibus. lib. 4. Idem Parisius, qui pulchrè & singula. loquitur. consil. 93. nume. 13. cum pluribus sequentibus. lib. 2. Idem consil. 8. nume. 7. & nume. 12. lib. 3. Gratus consil. 31. nume. 15. cum sequentib. lib. 2. Iacobus, Philippus, Portius, qui plura refert. lib. 1. communium opi. conclu. 27. ad fin.

¶ Nona coniectura Maioratus erit: si in scriptura institutionis eiusdem aliqua verba inueniãtur, quæ coniecturam Maioratus præ se ferant, non tamen adeò vrgentia vt ex eis solis possit præcisè Maioratus induci. Nam si simul cum eis concurrat consuetudo in eisdem bonis iure Maioratus succedendi: etsi ea immemorialis non sit, ex verbis ipsius scripturæ, simul cum eiusdem executione ac succedendi consuetudine perpetuum Primogenium inductum esse comprehendetur: prout infra lib. 2. cap. 6. nu. 57. dicemus.

¶ Decima & vltima coniectura Maioratus erit si 40 ante factum testamentum testator professus fuit se Maioratum instituere velle. Nam si posteà in ipso testamento aliquas vocationes Primogenitorum fecerit, seu alia dispoſuerit quæ coniecturam Maioratus, non tamen omninò concludentem, arguere possint, hoc probato dispositio ipsa tanquam verus Maioratus censenda erit, quod in specie dixit Bar. in l. 2. num. 4. ff. de vulga. vbi inquit quòd voluntas testantis comprehenditur ex his, quæ ipse testator dixit ante testamentum, cuius dictum sequuntur, Alex. nume. 32. Iaſſ. nume. 36. Ripa nu. 50. & alij Scrib. ibidem Corneus consil. 239. nu. 6. lib. 2. Alexan. consil. 100. nume. 10. lib. 4. Parisius consil. 75. nu. 76. & 77. lib. 2. ad quam voluntatem probandam duo tantum testes sufficient vt prædicti dd. in specie profitentur.

¶ Ex

Vocatio aliquorum ad bona, vel ab agnatorum, vel cognatorum, vt 37 verba in infinity perpetuo, semper adiecta nonnisi non inducit maioratum

Excluso fœmina ex simplicitate iuris tam in perpetuum remouetur, respectiue autem ad certos gradus recta non ita

¶ Ex his igitur coniecturis,& alijs similibus, quæ ex eisdem facilè deduci poterunt, comprehendi poterit, testantem, vel donantem Maioratum perpetuum instituisse, quæ à iudicantibus pen-
41 sanda ac perpendenda sunt. Ex quorum arbitrio, vtplurimum pendet voluntatis quæstio, vt prob. tex.in l. voluntatis.C.de fideicom.

¶ Quòd si aliqua coniectura in dispositione inueniatur:quæ iudicanti non satisfaciat,respiciendum
42 erit: vtrum simul cum ea alia etiam concurrat. Solent enim plures coniecturæ simul iunctæ id efficere,quod vna per se sumpta efficere non potest.l. 2.§.1.ff.de excusa. tuto. l. instrumenta.vbi glos. C. de proba. Quod in alio proposito sentit Ripa in dict.l.Centurio.num. 165. & Alexand. dict. consil. 64.lib.5.Gratus consil. 32. num. 23. lib. 2. & Iulius Clarus lib.3.senten.§.testamentum,q.79. fina.verbo.Quod etiam,vt ipse inquit iudicantis arbitrio, ac religioni committendum erit.

SVMMARIA.

1 *Filij positi in conditione,non censentur positi in dispositione.*

2 *In Hispanorum Primogenijs filij positi in conditione,censentur positi in dispositione.*

3 *Filij positi in conditione censentur positi in dispositione vbi ad hoc quælibet coniectura quantumcunque leuis concurrit.*

4 *Plures vocati per copulam,inter quos solùm cadit ordo affectionis,non necessitatis:censentur vocati simul: non ordine successiuo:*

5 *In Hispanorum Primogenijs plures vocati per copulam: semper censentur vocati indistinctè ordine successiuo.*

6 *In dispositione habente tractum successiuum,plures vocati per copulam: semper censentur vocati ordine successiuo.*

7 *Plures sub disiunctiua,seu alternatiua vocati ordine successiuo,vocati censendi sunt, ibique declaratur l. cum quidam.C.de verb.sig.*

8 *Plures vocati:ita vt vnus,cum alio succedat semper simul non autem ordine successiuo admittuntur.*

9 *In Hispanorum Primogenijs plures vocati,vt vnus cum alio succedat ordine successiuo:nõ simul admittendi sunt.*

10 *Nil refert legetur Titio & Meuio,an Titio cum Meuio,ibique declaratur l.si quis Titio.ff.de vsufruct. accres.*

11 *In feudo relicto masculis,& fœminis:non succedit fœmina,nisi in masculi defectum.*

12 *In feudo relicto masculis,cum fœminis.masculi & fœminæ simul admittuntur.*

13 *In Hispanorum Primogenijs plures vocati,vt vnus simul cum alio succedat ordine successiuo, non simul admittendi sunt.*

14 *Plures vocati ad successionem censentur vocati per vulgarem substitutionem:non autem per fideicommissum.*

15 *In Hispanorum Primogenijs plures vocati ad successionem:per fideicommissum non per vulgarem vocati esse censentur.*

16 *Substitutio facta alicui:si sine liberis decesserit expirat eo decedente cum liberis,etiamsi liberi sine liberis moriantur.*

17 *Conditionis implementum sufficit si per momentum durauerit.*

81 *In Hispanorum Primogenijs non expirat substitutio possessore cum liberis moriente: sed bona eius ad sequentem vocatum deferuntur si liberi eius absque liberis moriantur.*

19 *In dispositione habente tractum successiuum non sufficit momentaneum conditionis implementum: sed perseuerantia requiritur.*

20 *Verbum simpliciter prolatum in materia perpetua, non verificatur in prima vice: sed in infinitum protrahitur.*

Verba apposita in priuilegio,non intelliguntur de primo actu:sed perpetuò locum habent.

21 *Clausulæ testamenti Regis Henrici intellectus discutitur.*

22 *Regula,quòd semel exclusus,perpetuò exclusus censeatur,in Hispanis Maioratibus non procedit.*

23 *Repetitio conditionum inducenda non est,nisi in certis casibus & certis qualitatibus concurrentibus.*

24 *Repetitio conditionum,quæ ad Maioratuum perpetuitatem necessariæ sunt, facienda est in omnibus casibus,siue ipsa conditio sit contra ius,vel præter ius,vel odium vel fauorem contineat.*

25 *Conditionum repetitio ex mente testantis inducitur.*

26 *Masculinitatis repetitio:quando,& qualiter facienda sit.*

27 *Appellatio filiorum nepotes non comprehendit,præsertim vbi agitur de extensione fideicommissi.*

28 *Filiorum appellatio in Hispanorum Primogenijs nepotes & omnes descendentes in infinitum comprehendit.*

29 *Appellatio filiorum,quæ in incertum ac futurum euentum confertur, nepotes & alios descendentes comprehendit.*

30 *Prohibitio alienationis ſine cauſa facta, eſt nullius effectus alienationémque impedire non poteſt.*

31 *In Hiſpanorum Primogenijs prohibitio alienationis ſine cauſa facta, valida eſt, impeditque rerum Maioratus alienationem.*

32 *Prohibitionis alienationis cauſa ſubintellecta efficit validam prohibitionem, ac ſi expreſſa fuiſſet.*

33 *Prohibens bonorum alienationem extra familiam, cenſetur id facere ea ratione, vt bona in familia conſeruentur: etſi id non expreſſerit.*

34 *Prohibitus rem alienare extra familiam poteſt in ea hæredem legitimum inſtituere, etſi is ex familia teſtatoris non ſit.*

35 *In Maioratibus Hiſpaniæ poſſeſſor non poteſt inſtituere hæredem in bonis Maioratus illum, qui ſibi ab intestato ſucceſſurus eſt.*

36 *In Maioratibus Hiſpaniæ alienationis prohibitio facta in contractu impedit rerum Maioratus alienationem.*

37 *Fœmina, quæ à maſculo deſcendit, comprehenditur appellatione deſcendentium per lineam maſculinam.*

38 *In Hiſpanorum Primogenijs quibus vocantur hi, qui per lineam maſculinam deſcendunt, non comprehenditur fœmina per lineam maſculinam deſcendens.*

39 *Fœmina à maſculo deſcendens in vocatione agnatorum comprehenditur.*

40 *In Hiſpanorum Primogenijs in agnatorum vocatione fœmina à maſculo deſcendens non comprehenditur.*

41 *Fœmina agnata non comprehenditur ſub agnatorum vocatione vbi de agnationis conſeruatione agitur.*

42 *Diſpoſitio loquens de Primogenito in ſecundogenito non verificatur.*

43 *In Hiſpanorum Primogenijs relictum Primogenito, eo mortuo ſecundogenito defertur.*

44 *Ius Primogenituræ renuntiari, cedi, ac vendi poteſt: præſertim ſequenti in gradu: etiam viuente præcedente poſſeſſore.*

45 *In Hiſpanorum Primogenijs ius Primogenituræ cedi, vendi, ſeu renuntiari non poteſt in præiudicium ſequentium ſucceſſorum.*

46 *Proximitas in fideicommiſſo relicto familiæ, non reſpectu grauati, ſed teſtantis conſideranda eſt.*

47 *In Hiſpanorum Primogenijs proximitas conſideratur reſpectu grauati: non autem Maioratus inſtitutoris.*

48 *Ad legatum familiæ relictum admittuntur hi tantùm, qui tempore mortis teſtantis nati ſunt.*

49 *In Hiſpanorum Primogenijs admittuntur non ſolùm nati tempore inſtitutionis: ſed omnes, qui tempore delatæ ſucceßionis, & conditionis impletæ nati inueniuntur.*

Plura, quæ aduerſus communes, ac generales iuris regulas ex Primogeniorum perpetuitate deducuntur.

CAPVT SEXTVM.

EX hac Hiſpanorum Primogeniorum natura ac perpetuitate, de qua in capitibus præcedentibus ſatis abundè tractauimns, ac diſſeruimus: plura apud Hiſpanos Iuriſconſultos recepta ſunt, quæ à communibus ac generalibus iuris regulis quodammodo deuiare videntur. Ideóque pro huius materiæ perfecta declaratione ac reſolutione, ſatis conueniens ac neceſſarium exiſtimauimus hoc in loco, aliqua ex eiſdem exponere, vt ea, quæ olim Doctoribus etiam incognita fuerunt, deinceps omnibus obuia atque apertiſſima efficiantur.

¶ In hac autem re, primò occurrit regula trita ac vulgaris, quæ colligitur ex gloſſ. ordinaria in l. Lucius la 2, in gloſ. fin. ff. de hæredibus inſtituen. quòd
1 ſcilicet filij poſiti in cõditione nunquàm cenſeantur vocati, per fideicommiſſum: ſed in bonis parẽtum ab inteſtato, tanquàm in bonis liberis ſuccedant. Cuius glo. opi. (quamuis tota Scriben. antiquorum ac modernorum iuriſprudentia in duas contrarias, ac propè æquales factiones, in eius expugnatione ac propugnatione hucuſq; diuiſa fuerit) in caſu, in quo loquitur, proculdubiò communis ac vera eſt, vt plures maximíque nominis iuris interpretes variis in locis teſtantur. Quos in cauſis grauiſsimis quæ ſuper eiuſdem glo. intellectu nobis contigerunt, ſigillatim ac curioſè enarrauimus: ſed quoniam huius gloſſ. opinionem eſſe magis communem ſatis compertum eſt, réſque ipſa peruulgaris pluréſque ex recentioribus vtriuſque partis defenſores ſpecificè recẽſuerunt: nos in hac parte id omittendum duximus, ne in enumerandis authoribus quamplures huius liberi chartas conſumamus. Id autem ſatis copioſè fecerunt Nicolaus Boerius deciſ. 155. num. 17. cum pluribus ſequen. Didac. de Couarrub. in c. Rainutius. de teſta. §. 3. num. 2. cum ſequen. Omnium verò latiſſimè ex his, quos hucuſque viderimus id fecit Iulius Clarus. lib. 3. recep. ſenten. §. teſtamentum. q. 77. vbi fatetur, hanc opi. magis communem eſſe & inter has contrarias opiniones quandam concordiã, de qua inferiùs tractabimus, aſſignat. Idque etiam poſt illum fecit D. Anto. de Padilla in l. cùm acutiſſimi. C. de fideicom. num. 46. vbi etiam eleganter proſequitur materiam. Et Iacob. Philip. Portius lib. 2. com. opi. concluſ. 12. Nouiſſimè autem id etiam fecit Emanuel Acoſta. in repe. c. ſi pater. de teſta. lib. 6. 1. part. verb. ſi abſque liberis. num. 54. atque Anto. Gabriel. com. opi. lib. 4. tit. de fideicom. conclu. 4. num. 1. à quo dicitur, Iacobum Philippum Portium, ſeu eius hæredes com. opin. ſcripta ſubripuiſſe.

¶ Hac autem communi opinione retenta, dicen- 2
dum eſt, illam in bonis Hiſpanorum Primogenio-
rum

rum non procedere: imò, quòd etiam si filij solum positi sint in conditione, censeantur positi in dispositione, ac si expressè & specificè vocati fuissent: quod procedit nedum quando testator clarè ac expressè Maioratum fecit: sed etiam, quando ex coniecturis (de quibus in cap. præcedenti meminimus) illum fecisse comprehenditur. Idque probatur solidissima ratione: nam Maioratus ex sui natura perpetuus esse debet, ita vt etiam deficientibus expressis vocationibus, semper ad eius successionem proximiores admittantur: vt in duobus capitibus præcedentibus dictum, ac probatum est. Ex quo fit vt impossibile sit in Maioratibus opinionem glos. in d.l. Lucius admitti. Si enim ea in Hispanorum Primogenijs admitteretur, ex eo sequeretur, Primogenia ipsa in persona filiorum primi vocati expirare bonáque illicò libera alienabiliáque ac diuisibilia esse: quod ex diametro aduersus Hispanorum Primogeniorum naturam pugnare clarissimum est. Ideóque in Maioratibus Hispanorum non posse sustineri opinionem gloss. in d.l. Lucius, censuit Bologninus cons. 62. col. penul. & fina. vbi eleganter prosequitur materiam. Sícque propè omnes Scrib. existimant, quòd in omnibus casibus, vbi potest considerari familiæ vel agnationis perpetua conseruatio, opi. glo. in d. l. Lucius non procedat, vt dixit Curtius Seni. cons. 76. incip. Dominus Ludouicus col. 3. Corne. consi. 146. incipi. in hac. n. 20. & 21. lib. 2. Idem Corneus consi. 59. colum. fin. eod. lib. Curt. Iunior consi. 43. num. 8. Ripa in l. 1. C. de pact. num. 10. Parisi. consi. 6. num. 16. lib. 3. Iulius Clarus lib. 3. recept. senten. §. testamentum. q. 79. versic. 5. est coniectura. Marcus Mantua. consil. 22. colum. 5. Gratus consi. 89. colum. 2. lib. 2. & consil. 106. colum. penult. eod. lib. Carolus Ruinus consi. 111. colum. 5. num. 14. cum sequẽ. lib. 2. Iacob. Philip. Portius lib. 2. com. opin. conclu. 12. colum. 9. versic. Decimo limita. Anto. Gabriel. de fideicom. conclu. 4. nu. 34. Fran. Piscina de statutis exclu. fœminas propter masculos. numer. 57. vbi plures id ipsum opinantes refert.

¶ Quibus adijcitur, quòd quando positus in conditione ex natura dispositionis, de qua agitur, non potest succedere ab intestato, censetur vocatus & succedet ex testamento cùm semper censendum sit testatorem voluisse illum præferre substituto, quod sentire videtur Rapha. Cuma. in d. l. Lucius: quem refert Alex. consi. 185. num. 20. lib. 2. Alba. qui sic limitat glo. in d. l. Lucius consil. 9. nu. 1. & 2. quorum opi. vera & probabilis mihi videtur.

¶ Hoc etiam comprobatur ex eo, quòd quamuis communior ac verior opi. sit, quòd filij positi in conditione vocati non censeantur (vt superius
3 præposuimus) hæc tamen opinio fallit vbi aliqua coniectura concurrit, quantumcunque ea leuis sit, ex qua comprehendatur, quòd testator voluerit illum, quem in conditione posuit, vocare: tunc enim ex ea coniectura is, qui in conditione positus fuit, vocatus censendus erit. Adeò namque rigorosa est decis. glos. in d. l. Lucius, atque contra præsumptam disponentis mentem quodammodò recepta, vt ex qualibet leui coniectura illicò sit ab ea recedendum, vt singulariter declarat Corneus consil. 146. num. 21. lib. 2. Idem Corneus consil. 20. lib. 4. num. 19. cum seq. & cons. 226. num. 3. eod. lib. Paul. consi. 263. num. 2. lib. 3. Alex. consil. 64. lib. 5. Soci. in l. cùm auus. num. 114. ff. de cond. & demon. Idem Soci. consi. 73. num. 30. lib. 4. Curt. Iuni. consil. 43. num. 7. Lancel. Galeaula. in repet. l. Centurio. num. 98. ff. de vulga. vbi Ripa. num. 162. Politus in tracta. substitu. tit. de compendiosa. num. 30. Zasius in eodem tracta. & tit. col. penult. Cassan. consi. 14. num. 1. cum seq. Siluanus consi. 53. Carol. Ruinus consi. 198. num. 7. volum. 2. Gozad. consil. 64. num. 7. & 8. cum seq. Gratus consil. 48. lib. 1. Ripa in l. 1. num. 7. C. de pact. Aymon consi. 62. num. 6. Soci. Iun. cons. 65. num. 65. lib. 1. & consi. 174. nu. 22. lib. 2. Parisi. consi. 86. num. 18. lib. 2. & consi. 87. num. 14. eod. lib. & consil. 14. num. 10. lib. 3. & cons. 66. num. 21. eod. lib. Deci. consi. 270. num. 3. cum sequen. & cons. 318. nu. 1. cum sequen. & consil. 516. num. 11. Curt. Seni. consi. 45. colum. 3. & consi. 75. num. 3. Alciat. consi. 485. nu. 8. Carol. Molin. consi. 7. num. 21. lib. 1. Couarrub. in cap. Rainutius. de testa. §. 3. num. 2. cum sequen. Mencha. de successione progressu. lib. 1. §. 4. num. 3. Iulius Clarus lib. 3. senten. §. testamentum. q. 77. Padilla in l. cum acutissimi. nu. 50. C. de fideicom. Iacob. Philip. Portius lib. 2. com. opi. conclus. 12. col. 8. versi. sexto limita. Anto. Gabriel. lib. 4. tit. de fideicom. conclu. 4. nu. 25. Qui omnes enumerant aliquas coniecturas, ex quibus ab illius glos. sententia discedi potest, aliquáque ex eisdem probant: alias verò reijciunt.

¶ Si igitur ex quacunque probabili coniectura à sententia glo. in dict. l. Lucius disceditur, apertissimum erit, ab ea discedendum esse, vbi dispositio Maioratus naturam sequitur. Nihil enim magis pugnans aduersus Maioratus successionem esse potest: quam successio ab intestato, vt superiùs dictum, ac probatum est. Quod nedum inter descendentes: sed etiam inter collaterales, ac transuersales procedit, inter quos (vt supra cap. 4. diximus) militat eadem perpetuitatis coniectura, ex qua à sententia dictæ glos. discedimus: idque siue positi in conditione grauati sint, siue non, verum est. Cùm enim hæc Maioratus coniectura ad perpetuitatem inducendam sufficiens sit, superfluum erit alias perquirere: sicque communiter practicari atque obseruari solet.

¶ Secundo occurrit etiam alia communis regula, 4
quòd scilicet quando plures sunt vocati per copulam, inter quos solùm cadit ordo charitatis & affectionis, absque vlla necessitate instituendi vel substituendi: prout contingit, quando testator instituit fratrem suum & eius filios, vel aliam institutionem similem fecit: tũc huiusmodi personæ censentur vocatæ simul & semel: ita vt eodem tempore, in eius hæreditate concurrant: non autem ordine successiuo, nec secundùm qualitatem affectionis. Quam dixit communem opi. Ioan. de Imola in l. Gallus. §. quidam rectè. ff. de libe. & posthu. nu. 20. vbi Soci. nu. 3. Alex. col. 4. Iass. num. 22. cum seq. Galeaula. num. 20. Fortu. num. 47. Alciatus nu. 20. Rubeus num. 37. cum sequen. reprobata opin. Bart. qui contrarium voluit ibidem. nu. 4. eandem opi. dixit etiam esse cõmunem contra Bart. Alex. cõs. 129. nu. 7. lib. 5. vbi pulchrè loquitur Iass. cons. 206. num. 2 lib. 2. Carol. Ruinus consi. 168. num. 9. lib. 2. Mencha. de successio. creatio. §. 20. num. 120. Iulius Clarus, qui plures in idem refert lib. 3. sent. §. testamentum. q. 80.

¶ Hæc autem opin. proculdubiò in Hispanorum 5
Primogenitorum successione admittenda non est. Si enim Titio & filijs suis, aliqua bona iure Maioratus relinquantur, Titius & filij eiusdem, non simul, sed ordine successiuo admittendi sunt: siue adsit necessitas præcisa vel causatiua instituendi

vel

vel ſubſtituendi, ſiue non. Cùm enim Maioratus ſucceſſio, ex propria natura perpetua ſit tractúmq; ſucceſſiuum habeat, in eóque non poſſit ſuccedere niſi vnus ſique Primogenitus eáque bona neceſſario indiuiſibilia eſſe debeant, vt ſupra iſto lib. cap. 1. & 3. diximus, & infra eod. lib. cap. 11. latiùs dicemus: nihil magis ex diametro naturæ Maioratus pugnans dici poteſt: quàm quod in his bonis, ſimul ac eodem tempore plures ſuccedere debeant, bonáque inter eos diuidenda ſint. Verba autem ſecundùm naturam rei, de qua agitur accipienda ac interpretanda ſunt. l. ſi vno. cum ſimil. ff. loca. ſicque in ſpecie cenſuit Raphael Cuma. in l. cum ita legatur. §. in fideicommiſſo. num. 4. ff. de lega. 2. & in l. peto. §. fratre. num. 5. ff. eodem. Alexand. 6 conſi. 13. num. 7. lib. 4. vbi eleganter inquit, quòd in diſpoſitione habente tractum ſucceſſiuum: prout illum habet Maioratus ſucceſſio, plures vocati ad ſucceſſionem ſemper cenſentur vocati ordine ſucceſſiuo. Quem ſequitur Deci. conſi. 205. num. 7. Quod etiam, nihil tamen ex his adducens, ingenioſè probat Fortu. in d. l. Gallus. §. quidam rectè. col. 31. ff. de libe. & poſthu. vbi inquit in materia ſucceſſiua: ſicut eſt feudum, ſeu opere libertorum, ſemper vocationem ordine ſucceſsiuo factam cenſendam eſſe. Hoc etiam iterum ſuadetur ex natura huius verbi Maioratus, ex quo totius familiæ vocatio comprehenditur: quo caſu vbi tota familia, tota agnatio vel deſcendentia vocata eſt, vel alia vocatio nomine collectiuo fit, ea vocatio ordine ſucceſsiuo facta eſſe cénſetur, vt ſupra iſto lib. cap. 5. nu. 23. oſtenſum eſt.

7 ¶ Tertiò ſe offert alia communis ac generalis regula, quòd quando plures ſub diſiunctiua, ex aliqua diſpoſitione vocati ſunt, hæc diſiunctiua in coniunctam reſoluitur, omnéſque æqualiter in hæreditate vel fideicommiſſo ſuccedere debent, ex deciſ. tex. ſing. in l. cum quidam. C. de verb. ſig. vbi omnes Scrib. id notant. ¶ Hæc tamen deciſio in Hiſpanorum Primogenijs, ex rationibus, quas ſuperiùs attulimus procedere nõ poteſt: imò in hac ſpecie ſolus Primogenit⁹ ſuccedere debet. Menti nanque teſtantis hæc æqualis ſucceſſio directo repugnaret: cùm ex bonorum ipſius Maioratus diuiſione, eiuſdem perpetuitas ſucceſſioníſque vnitas deſtrueretur. Nunquam autem contra mentem diſponentis diſiuncta in cõiunctam reſoluitur: imò vbi voluntas aduerſatur, plures ſub diſiunctiua vocati non ſimul: ſed ordine ſucceſſiuo admittendi ſunt. l. cùm pater. §. à te peto. ff. de leg. 2. l. hæredes mei. §. fi. ff. ad Trebel. & vtrobique per Scrib. Quod notant Rapha. Cuma. in l. ſi Titio. nu. 2. ff. de lega. 2. Deci. conſil. 95. num. 3. & 4. Pariſius conſil. 21. nu. 11. lib. 3. Fortu. in l. Gallus, §. quidam rectè. col. 12. ff. de lib. & poſthu. Iulius Clarus. lib. 3. recepta. ſenten. §. teſtamẽtum. quæſt. 80. 3. conclu. Peralt. in l. cùm ita legatur. §. in fideicõmiſſo. nu. 4. & 5. ff. de legat. 2. Idque etiam omnes Scrib. in d. l. cum quidam, aduertunt, quod in caſu contingenti ſic obſeruatum atq; practicatum vidimus in quodam Primogenio à viro illuſtri inſtituto, in quo in omnibus vocationibus, quibus ſolet ſolus Primogenitus ad Maioratus ſucceſſionem inuitari, ipſe inſtitutor vocabat filiũm Primogenitum vel Secundogenitum, cuius generis nunquam aliud Primogenium vidimus. Hoc tamen non obſtante ſolus Primogenitus, excluſo Secũdogenito, ad eiuſdem Primogenij ſucceſſionem ex ſentẽtia ſupremorum iudicum admiſſus fuit: idque veriſſimũ eſt: niſi ex aliquibus coniecturis Primogeniti excluſio & Secundogeniti admiſſio colligatur. Tunc enim Secundogenitus excluſo Primogenito admittendus erit: ſed ambo ſimul nullo pacto ad Maioratus ſucceſſionem admitti poterunt.

¶ Quarto, etiam ſe offert alia communis Scriben. reſolutio: quãdo ſcilicet plures vocati ſunt, ad ali- 8
quorum bonorum ſucceſſionẽ per hæc verba: Succedat Titius cum Meuio. In qua ſpecie Scrib. dicũt, magnam differẽtiam eſſe inter has vocationes. Titium & Meuium inſtituo, & inſtituo Titium cũ Meuio. In primo namque caſu Titius & Meuius cenſentur pro æquis portionibus inſtituti: niſi adſit præciſa vel cauſatiua neceſſitas aliter inſtituendi: in 2. autem caſu ſemper cenſentur Titius, & Meuius pro æquis portionibus vocati, ſiue adſit neceſſitas aliter inſtituendi, ſiue non, vt cenſuit Bart. in dict. l. Gallus. §. quidam rectè. nu. 5. ff. de liber. & poſthu. cuius opinionem aſſerit communem eſſe Iaſſ. ibidem. nu. 30. & Iulius Clarus lib. 3. ſenten. §. teſtamentũ. queſt. 80. conclu. 4. ¶ Hæc tamen opinio in Hiſpanorum Maioratibus nõ procedit, ex eiſdem rationibus, de quibus ſuperiùs memini- 9
mus. Mens namque diſponentis, quòd voluerit ex bonis ſuis Primogeniũ perpetuum inſtituere, clara & aperta eſt. Ideóque quanuis verba expreſsè voluntati repugnarent, mens eſſet reiectis verbis ſequenda. l. quoniam indignum. C. de teſtam. l. cùm virum, vbi cõmuniter Scrib. C. de fideicom. Fortu. qui hanc opinionem ex pluribus probat, dixítque cõmunem eſſe in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſthu. col. 47. & 49. Idque quod ad Hiſpanorum Primogenia attinet, veriſſimum eſt: imò etiam ſi extra Hiſpanorum Primogenia priorem opinionem conſideremus vera non eſt. Siquidem nihil refert an inſtituãtur Titius & Meuius, 10
aut Titius cum Meuio, vt probatur ex tex. in l. ſi quis actio, quæ vulgariter allegari ſolet. Si quis Titio. ff. de vſufruct. accreſcen. Cuius verba ſunt. *Nec enim intereſt: ita legetur, illi, & illi, cum Meuio: an ita, illi & illi & Meuio.* Idque etiam probatur ex tex. in l. alij. ff. de vſufruct. lega. & ex tex. in l. Titię Textores. §. nihil. ff. de lega. 1. Ratio autem differentiæ quæ à Bart. in d. §. quidam rectè, inter hæc verba aſſignatur, erronea ac fragilis eſt, vt ex ea vnicuique apertiſſimè conſtabit: ſicque contrariam opinionem aduerſus communem veriorem eſſe exiſtimat Iaſſo. in d. §. quidam rectè. nu. 32. & Fortu. ibidem. col. 33. & 36. & Mencha. de ſucceſſio. creati. §. 20. nu. 121. Quorum opinioni nos, qui magis volũtati, quàm verbis diſponentium deferre deſideramus, libenter aſſentimur.

¶ Hæc autẽ opinio dubia reddi videtur, ex deciſ. Bald. in l. quoties. C. de ſuis & legit. hæredib. nu. 5. vbi eleganter inquit: quòd quanuis verũ ſit, quòd in feudo dato pro maſculis & fœminis, fœmina nõ 11
ſuccedat: niſi in maſculi defectũ. tex. in cap. 1. §. quin etiam Epiſcopum vel Abbatem. in vſib. feud. Tamen ſi dictum fuerit in inueſtitura, vt in eo feudo 12
fœminæ cum maſculis ſuccedant, tunc feudum ipſum ad maſculos & fœminas, ſimul & æqualiter deferendum erit. Cuius deciſ. ſequitur Deci. conſ. 208. nu. 4. & Iacob. de ſancto Georg. in tract. feud. verb. & fœminis. col. 2. quorum opinio. aſſerit cõmunem eſſe Pariſius conſi. 12. nu. 16. cum ſequen. lib. 1. & Iulius Clarus. lib. 4. ſenten. §. feudũ. q. 73.

¶ Sed quamuis plures ex Scrib. hanc etiam vltimã opinionem ſequantur, nunquam nobis potuit vllo pacto perſuaderi. Cùm enim feudorum ordo ſit

quòd quando feudum maſculis & fœminis conceſſum fuerit, fœmina non ſimul cum maſculo: ſed eo deficiẽte, admittatur: non percipere poſſumus, quo pacto hæc feudorũ natura, tot iuribus expreſſa, ex hac modica ac imaginaria differentia quæ inter dictionem & aditionem cùm fieri prætenditur: tàm facilè ſubuertatur. Sicq; de hac opinione dubitat, & meritò, Curtius in tracta. feudorum 2. parte. verb. quomodo fœminæ ſuccedant in feudo 16. limita. ¶ Quicquid autem ſit, ea, quæ in feudis ab Scrib. dicuntur in hoc caſu, ad Hiſpanorum Primogenia nullo pacto trahi poſſunt. In feudo namque plures ſimul in eodem gradu exiſtentes, ſuccedere poſſunt: in Maioratu autem ſuccedere non poteſt niſi vnus, iſque Primogenitus. Ex quo fit, vt in hoc articulo de feudo ad Maioratum argumẽtatio non procedat: cùm tam diuerſa quoad hæc, de vno ad aliud ratio verſetur: imò plus certo arbitramur, quòd omnes Scrib. qui hanc partem in feudis probarũt, in primogenijs ſeu in feudis quibus iure Francorum ſucceditur, in quibus non poteſt ſuccedere niſi vnus, iſque Primogenitus, contrariam opinionem veriorem eſſe profiterentur. Ideóque quo ad Hiſpanorum Primogenia, hæc opinio proculdubiò vera cenſenda eſt.

13 ¶ Quinto idem etiam dicendum videtur in Primogenijs, vbi Titius ſimul cum Seio, vel vnà cum Seio vocatus eſt. Quamuis enim communis reſolutio ſit, quòd in hoc caſu vterque ſimul ac æqualiter admittendus ſit etiam ſi adſit neceſſitas, eos ordine ſucceſſiuo inſtituendi, vt dixit Bart. communiter ſequutus Scrib. in dict. §. quidam rectè. nu. 5. ¶ Hæc tamen communis opinio in Hiſpanorum Primogenijs ex rationibus ſuperiùs adductis non procedit. Imò hæc verba in hunc ſenſum intelligenda ſunt, vt omnes ſimul ad Maioratus ſucceſſionem vocentur: ita tamen vt ordine ſucceſſiuo eiuſdem Maioratus ſucceſſio ipſis deferatur, quod in Hiſpanorum Primogenijs, quæ perpetua ſunt, & in quibus non niſi vnus ſuccedere debet, proculdubiò verum eſt. Idque etiam extra Hiſpanorum Primogenia cenſuit Mencha. de ſucceſſ. creati. §. 20. nu. 121. vbi inquit quòd etiam ſi dicatur inſtituo ſimul, vel vna Titium & Seium: cenſeantur ordine ſucceſſiuo vocati, quod extra Hiſpanorum Primogenia verum non videtur.

14 ¶ Sexto etiam occurrit alia cõmunis regula, quòd ſcilicet quando plures ad ſucceſſionem aliquorum bonorum vocantur eo caſu, quo ex regulis ſuperiùs adductis non ſimul ac ſemel: ſed ordine ſucceſſiuo admittendi ſunt, hi nunquam cenſeantur vocati per fideicommiſſum, ſed per vulgarem ſubſtitutionem in hunc ſenſum. Quod ſi primò nominatus ſucceſſionem repudiauerit, vel viuo teſtatore mortuus fuerit, ſequens in gradu ordine ſucceſſiuo admittatur: et ſi ſecundo loco nominatus etiã adire noluerit, vel non potuerit, vlterior in eius locum ordine ſucceſſiuo ſubſtituatur: non autem, quòd ſi primus ſucceſſionem acceptauerit iſque mortuus fuerit, ſequens admittendus ſit: imò aditione primi omnes ſubſtitutiones expirant. l. poſt aditam cum ſimilib. C. de impub. Quod ſupra iſto lib. cap. 5. num. 27. latiùs oſtenſum eſt, vbi plures hanc partem tenentes citauimus.

15 ¶ Hæc autem communis opinio in Hiſpanorum Primogeniis nullo pacto ſuſtineri poteſt. Cùm enim eorum natura perpetua ſit, ſemper in illis ea interpretatio capienda eſt, ex qua diſpoſitio duret, non autem ea, ex qua illicò finiatur: ſicque fideicommiſſi coniectura, ex qua memoria inſtitutoris conſeruetur, non autem vulgaris ſubſtitutionis, ex qua deſtruatur ac omninò aboleatur, accipiẽda erit. Quod nõ obſcurè, & meliùs quàm alius ſentit Rapha. Cuma. in l. cùm ita legatur. §. in fideicommiſſo. num. 4. ff. de lega. 2. vbi eleganter inquit quòd quando plures ſunt vocati ſub nomine collectiuo in materia non habente tractum ſucceſſiuum perpetuum, cẽſentur vocati ordine ſucceſſiuo per vulgarem, ita vt primo adeunte reſpectu omnium vocatorum expiret ſubſtitutio. Si autem materia ipſa tractum ſucceſſiuum perpetuum requirat: tunc cenſeantur vocati per fideicommiſſum, ita vt vno etiam poſt aditionem alterius mortuo, cæteri ordine ſucceſſiuo in infinitum admittendi ſint. Quod etiam repetit in l. peto. §. fratre. ff. eod. tit. nu. 5. Idque etiam dixit Socin. in d. §. quidam rectè. num. 8. verſ. Quartus caſus, vbi eleganter inquit quòd quando bona debent remanere in familia, ex præſumpta voluntate teſtantis, tunc debet in eis ſucceſsio gradatim, ac per fideicommiſſum, deferri. Idem Soci. in l. ſi cognatis. col. 8. & 9. ff. de reb. dub. Quod etiam voluit Ancha. conſi. 27. & Carol. Ruin. conſi. 93. & conſi. 117. lib. 2. His etiã accedit, quod cenſuit Bart. in l. Centurio. ff. de vulga. num. 32. vbi ſingulariter inquit: quòd quando in ſubſtitutione compendioſa apponuntur verba tractum temporis requirentia, tunc ea ſubſtitutio, nedum comprehendat ſubſtitutionem vulgarem & pupillarem: Sed etiam fideicommiſſariam. Quam opinionem ibid. Doctor. communiter ſequuntur. Et etiam illam refert, & ſequitur Iaſſ. in d. §. quidam rectè. nu. 45. & eſt de mente Fortunij. ibidem, colum. 31. & Alciat. nu. 35. & 36. & 38. Pro quibus facit quod notat idem Bartol. in l. Lucius. num. 20. ff. de vulgari. vbi Areti. col. 5. Pariſi. qui ſingulariter loquitur, conſ. 82. nu. 4. lib. 2. Curtius Iunior conſi. 48. nu. 4. Alciatus conſi. 201. num. 45. & 46. Quibus adijcienda ſunt ea, quæ ſupra iſto lib. cap. 5. nu. 27. dicta ſunt, & inferiùs etiam dicemus. Ex quibus hæc concluſio vera ac indubitata cenſenda eſt: ſicque in caſu contingenti, pronuntiatum vidimus.

16 ¶ Conſequenter etiam & ſeptimò, ſe offert alia regula, quòd ſcilicet quando alicui bona aliqua relinquuntur, ea lege, vt illa alteri reſtituat: ſi ſine filijs mortuus fuerit, ſi ille cum filijs moriatur, expirabit ſubſtitutio: etiam ſi filij eiuſdem ſine filijs illicò mortui fuerint: vt probatur in ſimili, ex tex. ſing. in l. cum vxori. C. quando dies legati cedat, & in l. hæredibus. in princip. ff. ad Trebel. Per quæ iura dixit Oldral. conſi. 21. incipien. Thema tale eſt: quòd ſubſtitutio facta alicui ſub conditione, ſi deceſſerit ſine liberis maſculis, deficit extantibus liberis maſculis tempore mortis, quicquid poſteà de liberis contingat. Cuius dictum refert, & ſequitur Ioan. Andr. in additio. ad Specul. tit. de teſtam. §. in primis. vlt. q. Paul. de Caſtr. in l. ex facto. §. pen. ad fin. ff. ad Trebel. Abb. conſ. 40. 1. dubio. lib. 1. Alex. conſil. 31. num. 1. lib. 3. vbi latiſſimè Carol. Molin. in additio. litera. B. Iaſſ. in l. ſi quis hæredẽ. num. 5. cum ſequen. vbi latiſſimè etiam proſequitur materiam. C. de inſti. & ſubſti. Deci. in l. poſt aditam. C. de impub. num. 2. idem Deci. conſil. 63. num. 2. & conſi. 287. num. 14. & 15. Bertran. conſil. 155. circa num. 4. lib. 1. Tiraq. in l. boues. §. hoc ſermone. ff. de verbor. ſignific. in regula, quam ex eadem lege deducit. num. 127. & in repe. l. ſi vnquam. C. de reuocan. dona. vebo. ſuſceperit liberos. num. 153. vbi

153. vbi plura in idem adducit Anto. Gabriel.lib. 4.com.opi.tit.de fideicom.conclu.7.nu.1.

Conditio negatiua cautelata. Vno declarat ac bi amplat. et multaq; remittit eo momento deficiente

¶ His etiam accedit, quod eleganter censuerunt Cinus, Alberi. & Bald. in authen. Sed si quis. C. de secund. nupt. dicentes: quòd si princeps concesserit alicui militi castrum sub conditione, quòd si decesserit sine liberis, castrũ reuertatur ad ipsum, quòd si miles decesit cum filijs: etiam si posteà eius filij decesserint sine liberis, castrum non reuertetur ad principem donantem, ex quo semel conditio reuersionis defecta fuit. Quod etiam dixit Bald. in l. fin. 25. quæst. C. de hæredib. instituen. vbi singulariter inquit: quòd sufficit in negatiua conditione excludenda primus & vnicus hæres illius qualitatis. Quorum dicta sequitur Palat. Rui. in rep. Rub. de dona. int. vir. & vxor. §. 69. num. 23. Idq́ue etiam sequitur Iass. in d. l. si quis hæredẽ. nu. 6. Deci. d. consi. 63. num. 2. & omnes Scrib. quos
17 superiùs retulimus. Quod ea ratione procedit, quòd sufficiat conditionis implementum per momentũ durare, vt conditio perfectè impleta dicatur. d. l. si quis hæredem, cum simil. per quem text. dicunt Scrib. in proprio loco satis esse conditionem semel impletam esse: licèt implementum nõ durauerit. Quibus plura cumulant Tiraquel. d. verb. susceperit liberos. num. 151. atque Anto. Gabriel. d. tit. de fideicom. conclu. 8. nu. 1.

18 ¶ Hæc tamen communis opinio in Hispanorum Primogenijs proculdubiò non procedit: imò ex eorum natura ac perpetuitate, hæc conditio in ipsis filijs ac etiam nepotibus, cæterísque descendentibus repetita censenda est: non enim potest aliter perpetuitas Maioratuum cõseruari. Si enim existentibus filijs illicò substitutio expiraret: etiãsi ipsi filij liberos non haberent, Maioratus ipse, qui ex sui natura perpetuò durare debet, illicò deficeret, bonáque libera efficerentur: quòd directè eiusdem institutoris menti repugnaret. Ideóque vt eiusdem memoria conseruetur, Primogeniúmque ipsum perpetuum sit, introductum est, vt ea conditio perpetuò repetita censenda sit: non enim potest aliter institutoris voluntas durare, nec perpetua effici. Quod probatur ex tex. in l. si quis ita legauerit. ff. de cond. & dem. per quem tex. voluerunt Scrib. in proprio loco, quòd vbi dispositio facta est per verba habentia tractum successiuum, non sufficit momentaneum implementum: sed necesse est, quòd ipsum implemẽtum durer. Quod etiam probat text. in l. si à te. ff. si seruit. vendi. per quem tex. id censuerunt Scrib. in d. l. si quis hæredem. vbi Iass. n. 14. 4. limitatione. Idẽ etiam voluerunt Bald. Paul. Imol. & Moder. in l. in substitutione. ff. de vulga. Bald. in l. humanitatis. C. de impub. num. 28. vbi eleganter inquit: quòd aut conditio habet tractum de futuro necessarium, & tunc in ea requiritur perseuerantia: aut non habet tractum de futuro. & in ea perseuerantia non requiritur. Idem Bald. in l. fina. num. 1. C. de indicta vidui. tolle. Idem Bald. in l. in quibus ante. num. 1. C. de secund. nup. Quibus plura cumulat Alex. qui pulchrè & singulariter loquitur in proposito sic limitans, & intelligens regulam: quæ colligitur ex d. consil. Oldraldi. 21. De qua superiùs meminimus. consil. 53. num. 11. & num. 12. vbi Carol. Molin. in addi. litera. C. lib. 6. Paul. de Castr. qui optimè loquitur consil. 243. lib. 1. Ancha. dict. consi. 27. Bart. Soci. consi. 25. lib. 2. & consi. 251. eod. lib. qui est omninò videndus. Parisi. qui respondet ad dictum consi. Oldral. in consil. 18. nu. 43. lib. 2. qui

At in primogenijs Hyspanorum successione regula Bald. conditiones libenter, et hoc modo Annus, et perpetuo tramite ordine successiuo de Pno in alterum deuenit. Desinit memoria, et Maioratus sua natura obtinet

sing. loquitur. Soc. Iuni. consi. 42. nu. 25. lib. 1. Curt. Iunior, qui etiam respondet ad dictum consil. Oldral. & ea, quæ superiùs adduximus consi. 121. nu. 10. cum pluribus sequen. & præcipuè num. 15. & consi. 111. num. 5. cum sequen. Guido Papæ decis. 531. vbi optimè prosequitur materiam. Anto. Gabriel. d. tit. de fideicom. conclu. 8. nu. 6.

¶ Quod comprobatur ex eo, quòd quamuis dici 20
soleat verbum simpliciter prolatum, de primo in- »
telligendum esse, atque vno tantùm actu consu- »
mi, ex l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. sig. hoc »
tamen limitandum est: nisi rei natura perpetua sit. »
Tunc namque, vt sermones iuxta subiectam ma- »
teriam intelligantur, ea dispositio sic intelligenda »
est, vt non in prima persona seu in primo casu fi- »
niatur: sed ad vlteriores in infinitum progredi- »
atur, vt censuit Alciatus in eodem §. hoc sermone. »
Cuius dictum refert, & sequitur Tiraquel. ibidem »
limita. 18. num. 1. Ideóque verba apposita in priui- »
legio non sunt intelligenda de primo actu seu de »
prima persona: cùm ea sit priuilegij natura, vt »
ipsum priuilegium perpetuum esse debeat. cap. »
decet. de reg. iur. lib. 6. Sícque in specie voluit Fe- »
lin. in cap. 2. de treug. & pac. 7. limita. & Tiraq. qui Verba apposita in priuilegio, seu hoc natura, ut perpetuum habeat, etsi illa sint singularia et limita, et adaptent illi secundum id intelligenda sunt secundum habentia tractum successiuum, et perpetuitatem
plura refert in d. §. hoc sermone. limita. 8. Iacob. Philip. Portius lib. com. opi. conclu. 21. col. 4. vers. Decimò limita. Quibus adijciendum est, quòd dispositio facta de filio incerto, non ad primum filium: sed ad omnes descendentes extenditur: ita, vt dispositum in filio, in nepote, & pronepote, & vlterioribus locum habeat. De quo infra isto cap. nu. 26. & nu. 28. cum seq. tractabimus.

¶ Ex quibus dari potest duplex intellectus ad clau- 21
sulam testamenti Regis Henrici Secundi (de qua pluries isto lib. mentionem fecimus) cuius tenor hodie insertus est in l. 11. tit. 7. lib. 5. in noua ll. Regni collectione.

¶ Primus in illis verbis. *Pero toda via que los ayan por Mayoradgo, e que finquen al su hijo mayor legitimo.* Nam hæc verba non solùm de primo filio Maiori: sed de omnibus filiis Primogenitis in infinitum intelligenda sunt, ex Maioratus natura ac perpetuitate, quod in cap. præcedenti. nu. 21. & 22. latiùs ostendimus.

¶ Secundus in illis verbis. *E si muriere sin hijo legitimo se tornen los bienes delque assi muriere a la corona real de nuestros Reynos.* Nam quamuis, primus donatarius filios habuerit eósque tempore mortis reliquerit, non remanet excluſa Regia corona: imò cùm materia ipsa sit perpetua, ex Maioratus natura, tractúmque successiuum habeat in infinitum, conditio apposita primo donatario in omnibus repetita censenda est: ita, vt si nepotes, pronepotes, seu vlteriores sint filijs decesserint, bona ad Regiam coronam reuerti debeant. Quod etiam ex his quę infra isto cap. nu. 22. dicemus, comprobari poterit.

¶ Hoc tamen, quod vltimo loco diximus, apertissimè procedit vbi ex primo donatario seu eius descendentibus, alij filij seu descendentes non remãserunt: sed quando alij descendentes, ex primo donatario supersunt, videtur dicendum ad illos bona maioratus esse deuoluẽda: etiam si vltimus possessor filios, seu descendentes non reliquerit. Quod probatur ex ipsa Maioratus perpetuitate & natura: & etiã ex eo, quòd, verbũ filius, in materia perpetua appositum omnes descendentes cõprehendat, vt inferiùs dicemus. Ex quo fit, vt existentibus descendentibus primi donatarij reuersioni ad Regiam Coronam locus non sit.

¶ Cæterum in casu,de quo agimus pugnat reuersio ad Regiam Coronam cum ipsa Maioratus natura: si quidem rex ipse Henricus secundus noluit bona hæc esse Maioratus simpliciter & absolutè:sed ea lege ac cõditione,vt vltimo possessore absque liberis decedente,ea bona ad Regiam Coronam reuerterentur, vt constat ex illis verbis. *Esi muriere sin hijos legitimos, que se tornen los bienes, del que assi muriere a la Corona Real.* Ergo is, qui vltimo loco mortuus fuerit, debet mori cum filijs seu alijs descendentibus,vt bona sua ad Regiam Coronam non reuertantur.Ideóque etiam si ex alijs præcedẽtibus possessoribus filij remanserint, non verificatur conditio:cùm hi respectu vltimi possessoris iam non descẽdentes:sed trãsuersales sint.Ex quibus hæc quæstio in hac specie dubia cẽsenda est:sicque Palatios Rubios, qui illam solennissimè ad vtramque partẽ disputauit in rep.Rub.de dona.int.vir.& vxor.§.69. n.30. cum plurib. seq. illã bis cogitandam reliquit.

¶ Nos autem dum causarum Patroni munus ageremus,latissimè de huius clausulæ intellectu disseruimus in causa arduissima,quę vertebatur inter comitem de Oñate & Fisci procuratorem,& concilium, ac vicinos Vallis de Leniz super dominio,& iurisdictione eiusdem Vallis. Facti autem species hæc erat, quòd præfatus Rex Henricus donauit prædictam Vallem de Leniz cuidam Bertrando Yañez de Gueuara, cuius trinepos, qui in dicta Valle de Leniz ordine successiuo successerat, absque liberis ac descendentibus decessit. Ob cuius mortem successit in prædicta Valle Enecus de Gueuara Comes de Oñate,qui erat frater legitimus vltimi possessoris,atque à præfato Bertrando Yañez descendebat.Quo præfatam Vallẽ possidente, Fisci procurator conciliúmque eiusdem Vallis petierunt,in Regio Vallisoletano conuentu declarari,eam Vallem ad Regiam Coronã reuersam esse virtute prædictæ clausulæ, ex eo quòd vltimus eiusdem possessor absque filijs legitimis decessisset.Ex parte verò præfati Eneci de Gueuara responsum fuit, se à primo donatario descendere eáque ratione reuersioni ad Regiam coronam locum non esse. In qua causa in eodem Regio conuentu in prima instantia in fauorem Regiæ Coronæ pronuntiatum fuit. In secunda autem in fauorem præfati comitis,& contra Regiam Coronam.A qua vltima sententia fuit secũdo loco ad personam Regiam supplicatum negotiúmque ipsum in Regio consilio à grauissimis iudicibus visum,post longásque contentiones tandem fuit in fauorem Regiæ Coronę pronuntiatum die 16. Septembris, Anni 1556. nobis contrarium instanter defendentibus.Et quanuis ex eiusdẽ causę allegationibus possemus hoc loco ad huius quæstionis resolutionem plures huius libri chartas cõsumere:id tamen facere non libuit ex eo,quòd siue ad Austrum,siue ad Aquilonem declinemus ingens in vtroque discrimen nobis manet.Si enim opinioni nostræ faueamus,rei iudicatæ authoritatem offendemus:si verò cõtrariam sententiam sequamur meritò varietatis insimulabimur.Ideóque ea omnia in hac parte consultò prætermisimus, quòd nostri Instituti finis præcipuus sit vniuersalia, ex quibus plura decidi possint proponere: non autem singularia ac specialia prosequi:quoniam,vt ait Aristo.1. posteriorum,scientia nõ est rerum singularium,sed vniuersalium.

¶ Octauo alia etiam ac frequentissima regula occurrit in Maioratibus Hispanorum interpretanda, quòd scilicet semel exclusus perpetuò excluſus cẽseatur:ita,vt vlterius succedere non possit quanuis ,, ille,qui eum excluſit moriatur absque filijs ac de- ,, scendentibus.Ex qua regula plerúnque Scribendi- ,, cere solent fœminam semel excluſam seu lineã se- ,, mel excluſam, perpetuò excluſam censendam esse, ,, ex decisione tex.à quo prædicta regula deriuatur in ,, c.1.§. quin etiam Episcopum, vel Abbatẽ. in vsib. ,, feud. per quem tex. id notant Andr.de Iser.Bald. ,, Aluaro Præpo.& communiter Scrib.ibidem.Idip- ,, sum etiam notat Bart.loquens in fœmina excluſa ,, per statutum in l. fina. §.quando impendenti.ff. ad ,, Tertul.n.2.ad fin.Bald.in authen.sed & siquis.nu.6. ,, C,de secund.nup. idem Bald.in l.in quibus.C.eod. ,, ante nu.1. Idem Bald.in l.2.n.7. C.de libe. præte. ,, Cuius dicta refert &sequitur Paul. ibidem. nu.2. ,, Alex.conſ.20. n.7.& 8.lib.1.Soci.conſ.50.nu.1.lib. ,, 3.Deci.conſ.309. nu. 5.Albert.Brun.qui plura re- ,, fert,in tracta. de statu.excluden.fœminas.10.artic. principali.q.5.fol.53.col.2.& 3.verſ. Quinto quæro. Pariſ. conſil.22.nu.15.& 16.lib.1.& conſil.23.n. 50.& 51. eod.lib.Gozad.conſil.8.num.9. & nume. 52. Carol. Ruinus conſil.9.num.6.lib.1.Soci.Iuni. conſil.1.num.65.lib.1.Marcus Mantua.conſi. 333. n.2. lib.1.& alibi sæpè Scriben.

¶ Hæc autem regula in Hispanorum Primogenijs propter eorum naturam ac perpetuitatem nõ procedit.Cùm enim Primogeniorum successio in primo vel secũdo successore nõ finiatur,sed perpetuo durare debeat:consequens est, vt semel excluſus, non debeat censeri perpetuò excluſus: sed solùm suspensus ab ipsa Maioratus successione donec durauerit persona, quæ ipsum excluſit seu eius descẽdentes.Ea autem absque descendentibus extincta,poterit ei,qui semel excluſus fuit eiusdem Maioratus successio deferri.Nõ enim posset aliter Maioratus ipse perpetuus effici. Idque in specie Hispanorum Maioratuum dixit Paul.Castren. conſil. 164. num.11. lib.2. vbi optimè prosequitur materiam Ludo.Bolonignus,qui id etiam eleganter declarat conſ.62. col.pen. & fina. Alex. conſil.53.nu. 11.& 12.lib.7. Pariſ.qui hoc meliùs,quàm alius cõprobat conſil.72.num. 100. cum sequentib. lib. 4. Idque clariſſimum est cùm sit regulare, quòd quoties quis non est excluſus simpliciter à successione: sed solùm ab illa temporaliter suspensus(vt in Primogeniorum successione contingit) semel excluſus perpetuò excluſus non censeatur: sed admittẽdus sit cessantecausa excluſionis, vt in specie dixit Bald.in dict.ca.1.§.quin etiã Episcopũ vel Abbatẽ. n.3.Quẽ ibi cõmuniter Scribentes sequũtur. Bart. in dict. l. fina.ff.ad Tertulia.§.1.nu.2.Bald.in dict. authen. sed etsi quis.num.6.Decius conſil.390.nu. 4. Pariſius conſil.72.num. 102.lib.4. & omnes Scribentes. quos superiùs citauimus, dicentes semel excluſum perpetuo excluſum censendum esse. Qui omnes distinguunt inter simplicem excluſionẽ seu suspensionem temporalem, vt in primo casu perpetuò excluſus cẽsendus sit:in secũdo verò nõ, sed admitti debeat cessante excluſione.Quod etiam ex rationibus, quas supra isto cap.n.18. cũ sequentib. adduximus comprobari poterit.Quæ omnia menti tenenda erunt. Vidimus namque frequentissimè grauissimos viros in huiꝰ regulę applicatione æquiuocè processisse.

¶ Nõ etiam ea iuris communis regula in Hispanorum Primogenijs occurrit interpretanda : quod scilicet repetitio conditionum inducenda non sit, nisi in certis casibus & certis qualitatibus concurrentibus,vt in specie censuit Bart.in l.in repetẽdis. ff.de lega. 23

Semel exclusus simpliciter, perpetuo excluſus censetur. Quod fallit in primogenijs, vbi ob eorum perpetuitatẽ, necesse est excluſus perpetuo non absolute, sed tantum aliter excludat. aliàs crederet testator aliter nec necessario, et sequenter admitteret aduersionis remoto obstaculo exclusionis 22

ff.de lega. 3. Idem Barto. in l. Seiæ. §. Caio. ff. de fundo instruct. Bald. & Scribentes. in l. quemadmodum.§.hæc verba. ff. ad legem Aquil. Iaſſ. in l. ſi creditori.numero 9.ff.de lega. 1. Corne. conſil. 78.lib.2.Pariſ.latiſſimè conſil.18.nume. 8. & num. 22.cum pluribus ſequentibus.lib.2. Deci. in capit. 1.de iudi.num. 22. Quod præſertim procedit vbi conditio,de cuius repetitione tractatur odioſa eſt ac contra iuris communis diſpoſitionem. Tunc enim repetitio conditionis fienda non eſt, vt probatur ex tex.in l.pater filium.§.fundum Titianum, ff.de legat.3.Et Scriben. (quos nuper retulimus) aduertunt,de quo nos infra,lib.3.cap.5.concluſione 11.latiùs tractabimus.

24 ¶ Hæc tamen,vbi agitur de Hiſpanorum Primogeniorum perpetuitate conſeruanda, non procedunt, imò omnis conditio,quæ ad ipſius Maioratus perpetuitatem conſeruandam neceſſaria fuerit, ſemper repetita cenſenda eſt, ſiue ipſa conditio fauorem ſeu odium contineat, ſiue ſit ſecundum ius, ſeu præter,aut contra ius.Cum enim conſtet teſtatorem Maioratum inſtituiſſe, ex eo conſequitur voluiſſe hæc bona perpetuò in ſua familia conſeruare, quod fieri non poteſt: niſi conditiones ipſam 25 perpetuitatem attinentes repetantur. Ideoque ſuccedit regula, vt ex veriſimili mente teſtantis conditiones in vna ſubſtitutione appoſitæ, ſemper in alia repetitæ cenſeantur. l. cum ſeruus. l. Iulius Paulus.ff.de conditio.& demonſtr. Scrib. in l. cum ſeruus.ff.de condict.indebi. Barto.inl. Seiæ.§. Caio. nume.2.ff.de fund.inſtruct. Domini.& Franc. in ca. mandatum.de reſcrip.lib.6.Areti.conſil.1.num.14. & conſi.171.nume.1.Alexand.conſi.47.num.3.lib. 5. Deci. conſi. 15. nume. 2. Idem Deci. conſi. 480. num.4.& 5.Curti.Iuni.conſi. 112. nume. 7. Pariſi. conſi.18.num.35.lib.2.& alibi ſæpè Scrib. Quibus adijcitur, quod quanuis alienationis prohibitio odioſa ſit: ſi tamen ea cauſa expreſſa facta fuerit, vt bona perpetuò in familia conſeruentur, etiamſi ſolis filiis appoſita ſit, in omnes alios deſcendentes in perpetuum repetita cenſeatur, vt latiſſimè ſupra iſto lib.cap.4.num. 29. cum ſequentibus reſoluimus.Quæ repetitio ex mẽte teſtantis ac Maioratus perpetuitate aduerſus communes iuris regulas deducitur.

26 ¶ In hoc tamen obſeruandum erit in Maioratibus Hiſpanorum non eſſe inducendam repetitionem maſculinitatis ex hac Maioratus perpetuitate. Quanuis enim omnium conditionum,quæ ad perpetuitatem eiuſdem neceſſariæ ſunt, repetitio facienda ſit: hæc tamen maſculinitatis repetitio, ad perpetuitatem Maioratus neceſſaria non eſt,cũ poſſit Maioratus tam in fœminis quàm in maſculis perpetuus eſſe,& hęc maſculinitatis repetitio vt fœmina proximioris gradus excludatur,ſit quodammodo aduerſus Maioratuum Hiſpanorum naturam, vt ſupra iſto lib. cap. 3. nume. 5. & 6. oſtenſum eſt.Ex quo conſequitur non eſſe in Hiſpanorum Maioratibus maſculinitatis repetitionem faciendam ea ratione vt Maioratus perpetuitas conſeruetur:ſed ex eo quòd eiuſdem inſtitutor agnationem etiam contra Maioratuum communes regulas conſeruare voluerit,quod ex ratione expreſſa,& aliis coniecturis efficiendum erit, de quibus, infra.lib.3.latiùs agemus, vbi hanc excluſionis ſeu admiſſionis fœminarum materiam Deo duce copioſiſſimè tractabimus.

27 ¶ Decimo id etiam in Hiſpanorum Primogeniis conſiderandum eſt,quòd quanuis verum ſit, quòd appellatio filiorum ex propria ſignificatione nepotes ſeu alios deſcendentes non comprehendat, nec etiam ex vi comprehenſiua, ſeu interpretatiua quando agitur de interpretatione fideicommiſſi, quod onus continere cenſetur.Bart. & cæteri. in l.liberorum,& in l.iuſta interpretatione. Vbi per Alciat.ff de verborum ſigni.l. quod ſi nepotes.vbi per Scriben. ff. de teſta. tutela. Barto. vbi etiam Scrib.in l.Gallus.§. inſtituens. ff. de lib. & poſthu. Tiraquel.qui plura refert de Primoge.q.40.nume. 55.& 56.Curtius Iuni.conſi.111.nu.2

¶ In Hiſpanorum autem Primogeniis, verbum fi- 28 liorum, non ſolùm nepotes verum etiam omnes alios deſcendentes in infinitum comprehendit: etiamſi ea Primogenia fideicommiſſis ſimilia ſint, reſpectuque aliorum filiorum grauamen ac onus contineant. Quod probatur ſolidiſſima ratione. Nam Maioratus natura perpetua eſt in omnes deſcendentes atque cæteros etiam tranſuerſales, qui ex propria inſtitutoris familia procedunt, vt ſupra iſto lib.4.oſtenſum eſt. Cùm igitur natura Hiſpanorum Primogeniorum perpetua ſit: conſequens eſt,vt ea interpretatio capienda ſit, ex qua perpetuitas ipſa in omnes deſcendentes conſeruetur: non autem ea ex qua ſtatim ſubſtitutiones in primo gradu filiorum finiantur. Ideoque communis ac vera reſolutio eſt, quòd quando bona debent perpetuò in familia conſeruari, vel aliter conſtat de voluntate teſtantis, quòd velit, vt eius diſpoſitio perpetua ſit,verbum filiorum, nõ ſolum nepotes, verum etiam omnes deſcendentes comprehendat.Quod probatur ex text. in d.l. liberorum. ff.de verborum ſigni.ibi.*Niſi voluntas teſtatoris aliter ſe habeat.*Idque cenſuit Soci.conſil. 250. col. 3. lib. 2.Tiraquel.de Primoge.q.40.nume.156. Gozadi. conſil.36.nume.11. Curti.Iuni.d.conſil.111. nume. 10. & 11. vbi ſing. proſequitur materiam. Deci. conſil.498.nume.19. Pariſius conſil.72. nume.107. lib.4. Soci.Iunior.conſil.108.num.2.lib. 2. Idque in Hiſpanorum Maioratibus dixit Pala. Ruui. in repet.Rub. §. 69. nume. 21.cum ſequen.& Couarru.in qq.practi.quæſtio.38.nume.6. & 7. & in feudis probat text.in cap. 1. §. ſi clientulus. de alie. feud. vbi Bald. & communiter Scriben. Alexan. qui plura refert in l.Gallus.§. inſtituens.nu.8.ff.de libe.& poſthu.

¶ Hoc etiam comprobatur ex alia regula, quòd 29 quando teſtator prouidet deſcendẽtiæ ignotæ, diſpoſitióque eius non ad cæteros ac determinatos filios refertur:ſed in incertum, futurúmque euentum protrahitur (vt fieri ſolet in Hiſpanorum Primogenijs) verbum filiorum, nepotes etiam ac omnes alios deſcendentes comprehendit. Quod notat Ioannes de Imol.in l.Gallus. §.inſtituens. ff. de libe. & poſthu. fina. col. verſ. ſed potes dicere. cuius dictum refert & ſequitur Soci. ibi. nume. 5. & Alexan.num.7. & Iaſſ. num. 23. idem Alexand. in addi.ad Barto.in l. Lucius. ff. de hæredib. inſtituen.litera.C.Soci.in l. cum auus. nume. 80. ff. de condi.& demonſtra.Idem Soci.conſil. 43. nume. 3. lib.3.Alexan.conſi.26.num. 5. lib. 3. Matthæus de afflictis.in cap.1.de natu.ſucce.feu.in princ.nu. 46. Couarru.lib.3.reſolu.cap.5.nume.3.Gozadi. conſil.36.nume.1.Quibus adiicitur, quòd voluit Bald. in cap.quæ in Eccleſiarum.de conſtitu.num. 39.vbi ſingu.inquit: quòd quando materia eſt indifferens quo ad gradus prout eſt Maioratus inſtitutio, vbi indifferenter omnibus gradibus deſcendentium in infinitum abſque particulari alicuius affectione

prouidetur, verbum filiis comprehendit totam lineam descendentium. Cuius dictum refert & sequitur Iass. in l. de quibus. ff. de legibus. nume. 20. Deci. consi. 299 nu. 8. Parisius consi. 52. nu. 24. lib. 2. & consi. 78. nu. 11. & consil. 86. nu. 23. eod. lib. Carolus Ruinus consi. 35. nu. 3. & 14. lib. 1. & consil 140. nu. 5. & consil. 115. nu. 11. lib. 3. Soci. Iunior. consil. 108. nu. 1. lib. 2. & consi. 1. nu. 38. lib. 3. & Anto. Gabriel. lib. 6. com. opi. ti. de verb. sig. nu. 36. & ibi latissimè tractat per totam conclu. quando appellatio filiorum nepotes comprehendat.

30 ¶ Vndecimo, illud etiam in Hispanorum Primogeniorum materia obseruandum erit, quòd quanuis verum sit, quòd prohibitio alienationis facta per testatorem sine causa, alienationem impedire non soleat dicatúrque nudum præceptum, quod successores non astringit, vt probatur ex tex. in l. pater filium. §. Iulius Agrippa. ff. de lega. 3. & in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de lega. 1. & vtrobique communiter Scrib. l. Lucius in princip. ff. de leg. 3. l. quoties. C. de fideicom. l. 44. tit. 5. par. 5. In Hispanorum autem Primogeniis propter ipsorum peculiarem naturam ac perpetuitatem eo ipso, quòd quis se Maioratum facere expressè profitetur, seu id ex coniecturis elicitur, prohibitio alienationis, etiam nulla alia causa adiecta, alienationem dominijque translationem impediet. Maioratum namque instituens hoc disponere censetur, vt bona perpetuò in Primogenitis familiæ ordine successiuo conseruentur: etsi id non expresserit, cum hoc ex ipsa Maioratus natura procedat. Ideoque cùm nulla alia prohibitionis ratio in alienationis prohibitione assignari possit illa expressa censetur. l. quamuis. vbi glo. & communiter Scrib. C. de fideicom. quod supra isto lib. c. 5. nu. 9. latiùs ostendimus.

32 ¶ Nec mirum id censeri debet: cùm omnes Scrib. indifferenter censeant prohibitionis alienationis causam, siue expressam, siue ex rei, seu personarum qualitate subintellectam, eandem prohibitionem efficacem reddere, nec esse nudũ alienationis præceptum illud, quod ex causa tacita vel subintellecta vestitur, vt censuit Bart. in d. l. filiusfamilias. §. diui. ff. de lega. 1. nu. 4. vbi Iass. nu. 8. & num. 26. in 1. lectura, & communiter Scrib. Idque etiam tenuit glo. 1. in l. quoties ab omnibus, vbi per Scrib. C. de fideicom. Deci. consil. 23 n. 5. Tiraquel. qui plura refert de vtroque retractu. in præfatione. n. 39. Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. nu. 38. Peralt. in l. 3. §. qui fideicommissam. nu. 30. ff. de hæredi. insti. Ideoque

33 is, qui extra familiam bona alienari prohibuit, ea ratione & causa id facere censendus est, vt bona in familia conseruentur, etsi id non expresserit. gloss. 1. in d. l. quoties ab omnibus. quam sequuntur Scribenibidem. Quod etiam arbitratur gl. in d. l. filiusfamilias. §. diui. verb. causam. Deci. consil. 481. nu. 1. Tiraquel. de retractib. in præfatio. nu. 50. Qua ratione in Hispanorũ Primogeniis alienationis prohibitionem absque causæ expressione factam, non dici nudum præceptum: sed validam ac efficacẽ esse, consuit in specie, nihil ex his, quæ paulò antè citauimus, ad id referens Grego. Lopi. in l. 6. tit. 11. part. 5. in gl. verb. *Ea sus herederos*. Idq; verissimũ est.

¶ Quibus adijciendum est, quòd quando bona sunt restitutioni, seu fideicommisso subiecta. tunc alienationis prohibitio, etiam sine causa facta valida est, obtinetque effectus expressæ prohibitionis, ex eo, quòd concurrit cũ prohibitione legali: quod dixit Alex. in l. quidam testam. §. fina. nu. 2. & 3. ff. ad Trebel. Idque apertiùs notant Carol. Ruinus cõsi. 211. nu. 18. lib. 2. atque Gratus consi. 21. nu. 14. cum sequen. lib. 2.

¶ Duodecimo ea etiam regula occurrit in Hispanorum Primogeniis interpretanda, quòd quamuis 34
verum sit, quando testator prohibuit alicuius rei alienationem extra familiam, nõ obstante huiusmodi alienationis prohibitione, possit prohibitus in ea illum hæredem instituere, qui sibi ab intestato successurus erat: etiamsi is ex testantis familia non sit: tametsi non possit in ea, hæredem extraneum instituere. Tex. celebris ac sing. in l. cum pater. §. cum inter. ff. de lega. 2. per quem tex. id censuit glo. in l. pater filium. §. Iulius Agrippa. verb. factum. ff. de leg. 3. quã sequitur Bart. in l. peto. §. fratre. n. 2. ff. de lega. 2. Idque etiam voluit idem Barto. in d. §. cum inter. vbi Cuma. & Imol. testãtur eam esse communem opinionem. Eandemque opinionem dixit esse communem Iass. in l. voluntas. C. de fideicõmissis. nu. 9. Idem Iass. post cæteros Scrib. in l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. obliga. nu. 7. vbi Zasius. nu. 15. Idem Iasso. in d. l. filiusfamilias. §. diui. ff. de lega. 1. nu. 101. in lectura, & in repe. nu. 135. & ibi Ripa. nu. 97. & Crotus. nu. 112. & Loazes. nu. 182. Qui omnes hanc communem opinionem esse testantur. Idque etiam dixit Alexand. consi. 56. nu. 6. lib. 1. Iasso. qui copiosè prosequitur materiam, consi. 31. lib. 3. per totum consil. & consi. 96. nu. 2. vsque ad finem lib. 4. Tiraq. qui plura refert de vtroque retractu. §. 26. glo. 1. nu. 4. Soci. Iunior. consi. 163. nu. 3. li. 2. Couarru. in c. Rainaldus in princ. nu. 8. de testa. Anto. Gabriel. lib. 4. communium opi. tit. de fideicom. conclu. 10. nu. 1. cum seq. & alibi sæpè Scrib. adeò, vt nullo pacto dubitari possit, quin ista opinio communi Scriben. voto recepta sit.

¶ Hæc autem communis opinio: quãuis vera esset 35
(de quo statim dicemus) In Hispanorum Primogeniis non procedit. Cùm enim ex Primogeniorũ natura, bona eisdem subiecta perpetuò in familia conseruanda sint, primogenitísque propriæ familiæ, in perpetuum deferenda: non potest quidpiam aliud naturæ Primogeniorum magis aduersum dici: quàm, quòd bona Primogenio subiecta, possint ex institutione deferri ei, qui ex ipsa familia nõ sit: etiamsi ex alterius familiæ coniunctione vltimo possessori proximior esset eique foret ab intestato successurus. Expiraret namque ex huiusmodi institutione Maioratus successio, bonáq; extra familiam eius institutoris deuoluerentur, quod contra Hispanorũ Primogeniorũ naturam mentémq; institutorum futurum esset. Idque adeò clarissima ratione constat, vt nullo alio iuridico fundamento ad eius vlteriorem comprobationem opus sit.

¶ Sed vt id clarius efficiatur, considerandum est, ex hoc verbo Maioratus, quoddam veluti fideicõmissum perpetuum inter omnes, qui ex familia institutoris processerint, iniunctum censeri, vt apertiùs supra isto lib. c. 4. ostensum fuit: hocque bonorum Maioratus dominium in eiusdem possessore ad vitam tantùm eiusdem restrictum esse, eóq; morientе illicò expirare, nec ad eius hæredes legitimos, nec extraneos pertinere, vt infra isto lib. c. 18. dicemus. Cùm igitur bona hæc fideicommisso subiecta sint, dominiúmq; eorũ, morte Maioratus possessoris expiret: consequens est, vt ipse in eis bonis non possit legitimum, nec extraneum hæredem instituere. Non enim potest plus iuris in hæredem trãsferre: quàm ipse habeat. l. nemo. cum similib. ff. de regul. iur. Quod fundamentum adeò pro hac parte stringit, vt nullo pacto conueniens responsum admittere

admittere posit. Ideoque hi, (qui præfatam communem opinionem: quòd scilicet prohibitus alienare extra familiam, possit in re prohibita alienari, legitimum hæredem instituere, censuerunt:) illam limitare solent: nisi res ipsa fideicommisso subiecta sit. Tunc enim censent ea bona non posse ex hæredis institutione in legitimum hæredem transferri: sed ad fideicommissarium illicò deuolui. Quod cẽsuit Ripa. in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de lega. 1. n. 99. & ibi Ambro. de Opizo. num. 172. Idque etiam nouissime sequitur. D. Anto. de Padilla in l. volũtas. nu. 15. C. de fidecom. atque sic optimè resoluũt Carolus Ruinus consil. 208. num. 19. ad fin. lib. 1. & Burgos de pace in proœ. ll. Tauri. nu. 352.

¶ Quod eo maximè asserendum erit quòd quanuis opinio glo. in d. §. Iulius Agrippa, communi Scribẽ. sententia probetur: ea tamen proculdubiò falsa censenda est. Quando enim testator prohibet bona sua extra familiam alienari: id præsertim efficere cupit, vt huiusmodi bona perpetuò in familia conseruentur, nec ad alium, qui ex familia eius non sit, deuolui possint. Quid igitur magis voluntati testantis aduersum effici potest, quàm quòd ea bona, quæ ipse voluit in familia conseruare, in extraneum transferantur? Quod si replicetur id in hæredem legitimum vltimi possessoris non in extraneum effici posse, adhuc non possumus hãc differentiæ rationem percipere. Si enim testator voluit bona in propria familia cõseruari, nil refert in hæredem extraneum an legitimum alienẽtur, cùm hæres extraneus & legitimus ex eius familia nõ sint imò ab ea ambo penitus extranei reputentur. Ideóque hanc opinionem aduersùs communem sequutus fuit Bald. in l. peto. §. fratre. nu. 1. ff. de lega. 2. post Petrum de Bella Pertica, quem sequitur Imol. ibidem, & Fulgos. cons. 117. Salic. in l. ea lege. n. 14. C. de condi. ob caus. post Petr. de Bella Pertica ibidem. Deci. cons. 23. n. 6. In quo consilio copiosè ac subtiliter hanc materiam prosequitur. Gratus consil. 68. nu. 6. & 7. cum seq. lib. 2. Crotus in l. filiusfamilias. §. diui. nu. 111. ff. de lega. 1. vbi Ambro. de Opizo. n. 172. id ipsum annotauit. Didac. de Couarrub. qui plures alios in idem refert in c. Rainaldus. nu. 8. & 9. de testam. qui respondet ad ea, quæ in contrariũ adducebantur. Idque nouissimè, ingenioséque, (vt assolet) fecit D. Anto. de Padilla in l. voluntas. nu. 13. C. de fideicom. qui in id omninò videndus est. Quod in ea specie apertiùs procedit, in qua testator bona extra familiam alienari prohibuit, vt in propria familia perpetuò conseruentur. Quo casu inter omnes, qui ex familia procedunt fideicommissum iniunctum esse censetur, vt supra isto lib. c. 5. nu. 16. latiùs ostendimus. Sẽtitque Couarru. in d. c. Rainaldus. nu. 9. Quanuis quod ad hãc opinionem attinet, nobis satis persuasum sit idem esse, si testator solùm alienationem extra familiam prohibuerit. Id namque quo ad prohibitionis efficaciam eiusdem effectus est, ac si testator bona ea ratione expressa alienari prohibuerit, vt in eius familia conseruentur, vt supra isto cap. nu. 33. probauimus. Idque verissimum mihi videtur, in Maioratibúsque Hispaniæ apertiùs procedere. Sicq; quotidiè intelligitur, ac practicatur, de quibus tamen in huius opi. comprobationem videnda sunt quæ latissimè congerit Anto. Gabriel d. tit. de fideicõmis. conclu. 10. nu. 5. 7. & 12.

36 ¶ Decimotertio in Maioratibus Hispaniæ etiam non procedit illa regula, quòd prohibitio alienationis facta in contractu, non impediat bonorum alienationem: sed ad interesse agendum sit. De qua in l. ea lege. C. de condi. ob caus. Cùm enim Maioratus perpetuus esse debeat, ad sequentémque successorem, possessore moriẽte deferri bonáque perpetuò in familia conseruãda sint: non potest in Maioratibus hæc distinctio seruari: imò siue Maioratus in contractibus, siue in testamentis instituantur ea prohibitio præcisè seruanda erit, alienationémque sequentem nullam efficiet, alioqui bona Maioratus facilè diluerentur, ac destruerentur quod nullatenùs dicendũ erit. Idque verum ac iuridicũ est, vt nos infra isto lib. cap. 12. nume. 27. & 28 latiùs & apertiùs probabimus.

¶ Decimoquarto se offert alia communis regula, 37
quòd scilicet vbicunque ad aliquam successionem vocantur hi, qui per lineam masculinam descendũt fœmina, quæ à masculo descendit in hac vocatione comprehensa censenda sit. Non enim disponẽs voluit, quòd descendens ipse esset masculus: sed solùm quòd per lineam masculinam descenderet. Quod in fœmina quæ ex masculo descendit verificatur. glo. ordinaria. in l. Gallus. §. nunc de lege Velleia. verbo. Nam etsi. fina. verbis. ff. de libe. & posthu. quam sequuntur ibidem Bal. col. fina. Paul. nu. 4. & 5. Alex. nu. 3. Iass. nu. 9. cum plurib. seq. & communiter Scrib. Pro qua glo. & communi. opi. est tex. formalis in §. cæterum. ad fin. ibi. Per virilem sexũ descendentes siue masculi, siue fœminæ sint. insti. de legiti. agnato. successio. l. lege 12. tabularum. §. huiusmodi. C. de legi. hæredi. vbi eadem verba cõtinentur. Sicque ex dictis iuribus id ipsum verum esse profitentur Iass. in l. 205. C. de iur. emphi. Soci. consil. 51. nu. 6. lib. 4. Pariſi. consil. 47. nu. 43. lib. 3. Curtius Iuni. consil. 5. nu. 10. Soci. Iuni. consil. 30. n. 49. cum sequen. lib. 1. Sigismundus consil. 39. nu. 14. Qui hanc communem opinionem appellat.

¶ Hæc autẽ communis opinio in Hispanorũ Maioratibus non procedit. Cùm enim eorum natura, atque agnationis consideratio perpetua sit, eorũque successio in vno actu non consumatur: consequens est, vt in vocatione facta de linea masculorũ fœmina vocata censenda non sit. Non enim censeri debet vocata ea persona, quæ agnationem in posterum supprimere debet, & cuius descendentes siue masculi, siue fœminæ sint in eo Primogenio succedere non possunt. Imò idem in hoc casu iudicandum erit de causa, quod de causato. Quod cõprehenditur ex eleganti doctrina Pauli in l. maritus. nu. 5. C. de procurato. vbi proponit quæstionẽ, Vtrum in emphiteosi concessa alicui pro se & liberis per lineam masculinam descendentibus succedat filia ipsius concedentis, & respondet, quòd nõ: tribus rationibus. Quarum vltima nostrum casum comprehendit. Inquit enim, quòd intentio concedentis emphiteosim, fuit, quòd ea non transiret ad cognatos: ergo licet filia sit agnata, debet excludi, ne per ipsam emphiteosis veniat ad agnatos, & sic ea concessio intelligenda est de liberis: scilicet masculis & descendentibus ex masculis. Quam Pauli doctrinam sequuntur recentiores in d. §. nunc de lege Velleia. Alex. cons. 53. n. 6. lib. 6. Curtius Iuni. in l. 1. nu. 21. C. vnde vir & vxor. & in l. qui se patris nu. 77. C. vnde libe. Carolus Ruinus consil. 110. nu. 14. lib. 2. Soci. Iuni. consil. 1. nume. 117. lib. 1. Crotus dicens hanc esse com. opi. in rep. §. diui. l. filiusfamilias. ff. de lega. 1. nume. 10. & ibi Loazes num. 6. quod etiam profitentur Pariſi. consil. 22. nume. 44. lib. 3. & Pinel. in l. si viua matre. C. de bonis mater. nume. 29. quanuis ipse ab hac opi. discedat.

Cy enj ad successiones in maioratus bonis vocanti omnes per lineam masculinam descendentes, fœminæ quæ a masculo descendit non gaudet. ab hac vocatione excluſa. Quod enj fallit in primogenijs, ng cy hoc habeatur singulare sit, etiam cundy cy non deuet ingredi ende vna vocatio, ad omnes linea vocati, cy vere fœminæ succedente in eius linea non possit seruari successio, ng descendentes ab ea per lineam masculinam non procedunt. Hinc & ea videat excl sa, quia in ea maioratus non possit seruari perpetuus, et infinitudo propter

38 ex hoc colligit. Primogenij agnationis in Hispanis, et inibi esse vocationes geminatas descendentij tantũ per lineam masculinam, et non & necesse addere de vno in vnum

Ea tamen opinio sic intellecta vera est, cessatque altercatio Alexan. Soci. & aliorum Scriben. in d. §. nunc de lege Velleia. dicentium multùm interesse, an disponens vocet descendentes per lineam masculinam: an ex linea masculina. Verè namque inter hæc verba nihil interest. sed tota differentia assignãda est in hoc: vtrum scilicet dispositio finiatur in ipso descendente ex virili sexu, & tũc fœmina cõprehẽdatur, an verò ad alios descendẽtes pertransire debeat, & tunc sicut descendentes ex fœmina excluduntur, ita & ipsa fœmina excludi debeat. Sicque id nouissimè declarat atque resoluit Carolus Ruinus consil. 208. nu. 7. lib. 1. Curtius Iunior consil. 154. nu. 13. cum sequen. Idque verum atque probabile mihi videtur ex Primogeniorum natura ac perpetuitate, comprobaturque ex his quæ in sequenti regula dicentur: de quo tamen videnda sunt ea quæ infra lib. 3. c. 5. 12. conclusione dicemus.

39 ¶ Decimoquintò occurrit alia regula communis & vera, qnòd scilicet vbicunque agnati vocantur ad alicuius rei successionem, fœmina à masculo descẽdens ab ea successione non excluditur, cùm ea agnata sit. l. pronuntiatio. ad fin. ff. de verb. signi. d. l. duodecim tabularum. C. de legi. hæredi. l. 2. ff. eod. tex. in §. cæterũ. insti. de legi. agna. succesio. Quod procedit etiam si fœmina nupta sit. Ea namque ex matrimonio ius agnationis non amittit. l. voluntas. C. de fideicommiss. vbi Paul. nu. 1. & Iass. ante nu. 1. & alij annotare solent. Deci. in l. fœminæ. n. 92. ff. de reg. iur. Parisi. consil. 47. nu. 56. lib. 3. & alibi sæpè Scrib.

40 ¶ Hoc tamen in Hispanorum Primogenijs nõ procedit, cum enim eorum natura perpetua sit, nec eorum successio in vno actu consumatur, censendũ est eũ, qui in Primogenij successione cognatos exclusit, per consequens exclusisse fœminam agnatã, per cuius medium statim deueniri debet ad cognatorum successionem, & in cuius persona agnatio supprimitur & penitus aboletur. l. pronunciatio. §. familiæ. ff. de verbo. sig. cum similib. Quod ex eisdem rationibus, quas paulò antè adduximus, apertissimum redditur, & ex eo etiam, quòd quãdo aliquid prohibetur, censentur prohibita omnia illa per quæ peruenitur ad illud. l. fina. C. de reb. alie. non alienan. l. oratio. ff. de sponsal. Regul. cum quid cum similib. de regul. iur. lib. 6. Ideóque quando
41 disponens vocat agnatos sub ea vocatione, fœmina agnata non comprehenditur, vt dixit Ioan. de Ana. consil. 4. nu. 2. Cuius dictũ refert & sequitur Deci. consil. 13. nu. 4. Curtius Iunior qui plura refert cõsil. 154. nu. 13. cum seq. & alibi sæpè Scriben. Quibus adijcitur, quòd si in Maioratibus, vbi de conseruatione agnationis agitur, vocentur masculi, fœmina agnata non admittitur, vt ex pluribus probat Ioan. Andr. referens Ricardum Malumbre in Rub. de testam. q. fina. Soci. consil. 62. nume. 5. & consil. 63. nu. 14. lib. 3. Gozadi. consil. 45. nu. 7. & 8. Curtius Iuni. consil. 39. nu. 9 & consil. 79. in fi. Bertrãd. consil. 30. col. 2. lib. 1. Carol. Ruin. consil. 205. n. 4. & 5. lib. 2. Parisi. consil. 72. nu. 95. lib. 4.

42 ¶ Decimosexto succedit alia cõmunis regula, quòd scilicet si aliquid ex quacunque dispositione deferatur Primogenito, eo mortuo filio secundogenito deferendum non sit. Expirat namque dispositio ipsa morte Primogeniti. Quod not. Bald. in c. 1. n. 3. de filijs natis ex matrimonio ad Morga. contracto, vbi inquit: quòd cùm Regnum Siciliæ ex pacto deferatur Primogenito: si ipse Primogenitus moriatur sine liberis, non succedet secundogenitus: sed ipsum Regnum ad Papam deuoluetur. Cuius dictum sequuntur Marti. Lauden. & Cardi. Alex. ibidem, atque Georg Natan. qui hoc dixit sing. in tracta. statutorum excludentium fœminas à succesio. vlti. q. 2. q. principa. Iass. in l. quoties. nume. 42. C. de rei vendi. Carol. Ruin. in rep. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 69. n. 34. Tiraquel. qui plura refert de Primoge. q. 3. nu. 2. Et quanuis ipse ab hoc dicto Bald. discedere videatur nu. 5. cum seq. id efficit in casu, quo nondũ Primogenitus successerat: sed ante mortem parentis mortuus fuit: sed quando post mortẽ parentis & delatam successionem Primogenitus mortuus fuit, ex his, quæ ipse adducit potiùs sentẽtiam Bald. sequi videtur.

¶ Hæc autem opinio in Hispanorũ Primogenijs nõ 43
procedit. Cùm enim eorum natura perpetua sit, nec in primo actu successionis consumatur consequens est, vt in eis dubitari nõ valeat: quin mortuo Primogenito: siue ante delatam successionem, siue pòst, secundogenitus in eius locum subintret: non enim aliter potest Primogenium ipsum perpetuum effici. Idque probatur ex his, quæ latè adducunt Ancharra. consil. 27. Roma. consi. 438. 4. dubio. ad fin. Tiraquel. de Primoge. q. 3. nu. 9. Idem in l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. sig. 12. limita. nu. 5. Carol. Ruin. consi. 119. num. 14. lib. 2. Quod etiã in Hispanorũ Maioratibus loquẽs dixit Pala. Ruui. in rep. Rub. §. 69. nu. 37. atque Parisi. qui optimè id prosequitur consil. 62. num. 100. cum sequen. lib. 4. Eáque opinio in Hispanorum Primogenijs, & alijs dispositionibus tractum successiuum habentibus, communiter admitti solet.

¶ Decimoseptimò alia communis regula occurrit 44
interpretanda, quòd scilicet ius Primogenituræ renuntiari, cedi, atque etiam vendi valeat: prout habetur Genes. c. 25. & ad Hebræos. c. 12. tex. in c. quàm periculosum, vbi glos. id annotauit. q. 1. Idque Hosti. Io. And. Præpo. Ancharra. & Panormi. in c. licet deuoto, verum esse profitentur. Ias. in l. pactũ. quod dotali. nu. 4. C. de colla. Guillel. Bened. in rep. c. Rainutius. de testa. verb. duas habens filias, num. 24. Rodericus Xuar. in rep. l. quoniam in prioribus C. de inoffic. testa. limita. 5. nu. 4. Tiraquel. de Primoge. q. 29. n. 1. Io. Licerier. de Primoge. lib. 3. q. 8. Mathę. de afflictis in c. 1. de natura succes. feud. nu. 38. cum seq. Burgos de Pace. in Procem. ll. Taurinarum. n. 94. Quod præsertim procedit si renuntiatio, cessio, seu venditio fiat sequenti in gradu: prout ex pluribus probant Iacob de Bellouis. Bal. Marti. Lauden. Aluaro. & Præpo. in c. 1. §. prætereà quib. mod. feud. amitta. Iass. in l. quæ dotis. n. 64. ff. solu. matri. Tiraq. de Primoge. q. 26. num. 1. cum seq. Burg. de pace in d. procem. ll. Taurinarum. n. 95. quæ renuntiatio valida est: etiã si viuo præcedenti Maioratus possessore fiat. Iass. in l. pactum quod dotali. nu. 4. C. de colla. Deci. consil. 445. nu. 29. Xuar. in d. rep. l. quoniam 5. limita. nu. 4. Tiraquel. qui plura refert de Primogeni. q. 29. n. 2. Burgos in d. procem. nu. 98.

¶ Hoc autem in Hispanorum Primogenijs nõ pro- 45
cedit. Cùm enim eorum natura perpetua sit, & ad omnes ex familia insti: utoris procedentes, eorũdẽ successio deferri debeat: consequens est, vt nullus eorum in præiudicium sequẽtiũ successorum Maioratus successioni renuntiare, nec illam alteri cedere seu vendere possit: imò sequens successor statim poterit illã reuocare: prout supra isto lib. c. 16. n. 32. dicemus. q. probatur ex tex. in l. si mulier. §. ex asse. ff.

asse. ff. de iure doti. tex. in auth. res quæ. C. cómunia. de legat. l. filius familias. §. diui. ff. de legat. 1. l. pater filium. §. quindecim. ff. de lega. 3. Burgos in d. procem. n. 93. & 95. Imò nec poterit Primogenitus Maioratum cedere Secundogenito, seu sequẽti in gradu, in præiudiciũ filiorum, ac descendentium suorum, qui nati sunt, vel etiam nasciturorum Quod probatur ex tex. in c. 1. §. hoc quoque. de succesſio feud. vbi glos. & communiter Scriben. id not. Iass. in l. is potest. n. 33. ff. de acquir. hære. Deci. consil. 443. nu. 29. & consil. 445. n. 56. cum sequẽ. Tiraquel de Primoge. q. 26. nu. 5. Burgos in d. Procem. nu. 96.

¶ Quibus non obstat illud, quod de Esau in sacra scriptura scriptum est, nec etiam illud, quod Scriben. communiter dicere solent, quod iuri Primogenituræ liberè renuntiari valeat, atque illud etiam liberè cedi, atque vẽdi possit. Ea namque procedũt in Primogenitis Hebræorũ & iure præcipui, quod in Gallia & alijs prouincijs Primogenito defertur. Cùm enim illud in vno actu successionis consumatur libereque eisdem deferatur, cõsequens est, vt liberè etiam renuntiari, cedi, atque vendi possit. Quod in Hispanorum Primogenijs, quorum successio perpetua est, non procedit. Idque ad præscriptionem rerum Maioratus atque ad alia similia facilè deduci poterit.

46 ¶ Decimooctauò occurrit interpretanda alia communis opi. quòd scilicet in fideicommisso relicto familiæ proximitas, non respectu vltimi possessoris, sed respectu testantis consideranda sit. Quod cõprehendi videtur ex doctrina Bart. in l. si cognatis. n. 2. ff. de reb. dub. Eamque opi. probant Alciatus in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. n. 7. & Peral. nu. 22. Ripa. in l. filius familiàs. §. diui. nu. 13. ff. de lega. 1. item in l. ex facto. in prin. nu. 6. ff. ad Trebel. Anto. Rubeus. consil. 126. nu. 3. Dida. de Couarru. qui hanc opi. in Hispanorum Primogeniorum successione veriorem esse profitetur, in quæstio. practi. q. 38. nu. 1. col. 8. Eamque communem opi. appellat Ioan. Dilectus. de arte testan. tit. 5. Cautel. 21. nu. 3. Marcus Mantua consil. 123. num. 6. Aymon Craueta. consil. 43. nu. 1.

¶ Hæc autem communis opi. in Hispanorum Primogenijs procedere non potest: cùm enim eorum successio perpetua sit, atque in infinitũ ordine legitimarum successionum protrahenda: consequens est vt necessario respectu vltimi possessoris: non autem primi institutoris consideranda sit: aliàs nãque vsque ad tempora primi parentis conuertendũ nobis esset ad considerãdam proximitatem successionis. Qua ratione, & etiam alijs (de quibus infra lib. tertio latiùs agemus) hanc opi. veriorẽ esse dixit Soci. in l. Si cognatis. nu. 40. ff. de reb. dub. Idem in l. hæredes mei. §. cùm ita. n. 21. ff. ad Trebel. Gozadi. consil. 4. nu. 31. vbi hanc opi. communẽ esse profitetur. Soci. Iuni. consil. 126. nu. 36. Tiraquel de retract. lib. 1. §. 11. glo. 1. nu. 20. Rollan. à Valle, qui optimè præ cæteris loquitur consil. 100. nu. 18. cum præced. & sequen. Alciatus cõsil. 480. nu. 12. & cõsil 610. nu. 4. Augusti. Veroius in c. in præsentia. nu. 47 413. de proba. Mẽcha. de succes. progres. lib. 3. §. 26. nu. 11. Iul. Clar. lib. 3. senten. §. testamentum. q. 76. circa fin. versic. Sed hic occurrit pulchra quæstio, vbi inquit ab hac opi. non esse recedendum in iudicando, nec consulendo. Aluarus Vaez qui idipsũ profitetur in. qq. iuris emph. q. 50. nu. 34. Sicque communiter intelligi & practicari solet: nisi Maioratus institutor aliud ordinauerit: tunc nãque eius dispositio seruanda erit.

¶ Decimo nonò occurrit alia communis opi. quòd 48 scilicet ad legatum familę relictum non admittantur: nisi tantùm hi, qui tempore mortis testantis nati sunt, nec ad nascituros eiusmodi legatum extendendum sit. l. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. vbi communiter Scrib. id not. Idque sic resoluit Soci. in d. l. si cognatis. ff. de reb. dub. n. 30. Tiraquel. qui plura refert de retractib. lib. 1. §. 1. glo. 9. nu. 82. Pro qua opi. facit tex. in l. 1. §. si quis proximior. ff. vnde cogna. & l. Titius. ff. de suis, & legiti. hæredib.

¶ Hęc autem opi. in Hispanorum Primogenijs non 49 procedit: cùm enim eorum natura perpetua sit, in infinitúmque in eis succedendũ sit, impossibile est quòd ad eorum successionẽ solũ nati tẽpore mortis testatoris admittendi sint, quod probatur ex tex in l. cum pater. §. hæreditatem. ff. de lega. 2. per quẽ tex. dixit Soci. in d. l. si cognatis. n. 30. quòd quãdo fideicommissum relinquitur in incertum ac futurũ euentum alicuius conditionis, non requiritur quod is, qui in eo debet succedere, sit natus tẽpore mortis testantis: sed sufficit si tempore existentis cõditionis natus sit. Sicque conciliat tex. in d. §. in fideicommisso, & tex. in d. §. hæreditatem. Alex. cõsi. 26. nu. 14. lib. 3. & ibi Carolus Moli. litera B. referens Anto. Rub. Idipsum etiam dixit Crotus in l. filius familiàs. §. diui. nu. 164. ff. de lega. 1. Decius consil. 299. nu. 8. Parisi. cõsil. 71. nu. 21. lib. 4. Carolus Ruinus consil. 22. nu. 8. lib. 2. Grego. Lopez. in l. 1. tit. 3. part. 3. verbo otorgado. Tiraquel. qui plura refert de retract. Linagier. §. 1. glo. nu. 95. Idque verum est tametsi Tiraq. in hac q. non omninò constans sit.

¶ His etiã adijciẽda sunt, quæ suprà isto lib. c. 4. latiùs annotauimus, probantes ex Maioratuum Hispanorum natura, ac perpetuitate in eis nõ procedere eas iuris regulas, ex quibus Scribentes eliciunt in dubio fideicommissum expirare censendum esse fideicõmissique dationem odiosam esse, adẽptionẽ verò fauorabilem: vltimũque ex nominatis posse rem fideicõmisso subiectam alienare, in eáque extraneũ hæredẽ instituere, prohibitionémque alienationis factam filijs, ad nepotes extendendam non esse, nec quartũ gradũ transcendere. nec de persona ad personam testantis dispositionem trahendam esse. Omnia namque ista & alia, quæ eodem fonte procedunt propter Hispanorũ Maioratuũ naturã, ac perpetuitatẽ in eisdẽ non seruantur, vt in d. c. 4. apertiùs ostẽdimus. Quibus possent plura alia eiusdem generis adijci: sed hæc vice exempli adduxisse sufficiat, quæ tanquam noua ac subtilia perpetuò memoriæ tradenda sunt.

SVMMARIA.

1 *De feudo ad Maioratum vtrum argumentatio procedat.*

2 *Feuda & Maioratus, in quibus conueniant & differant.*

3 *Feuda, ex pacto & prouidentia in quibus succeditur iure Francorum potiùs quàm alia Maioratibus assimilantur.*

4 *Succedere iure Francorum quid sit.*
5 *In feudis decisa ad alias materias trahi non possunt.*
6 *Iura feudalia, quæ non sunt contra ius commune, ad materias non feudales ex rationis paritate trahi possunt.*
7 *De emphiteosi ad Maioratum ex identitate rationis argui potest.*
8 *De vsufructuario ad Maioratus possessorem arguitur, vbi eadem ratio concurrit, & qualiter id intelligendum sit.*
9 *Ex paritate rationis arguitur de fideicommissario ad Maioratus possessorem.*
10 *De iure patronatus anniuersariis ac contractibus censualibus & libellariis ad Hispanorum Primogenia qualiter argumentatio procedat.*
11 *De marito in rebus dotalibus prælato ac beneficiato & aliis similibus, ad Maioratus possessorem argumẽtari poterit, vbi eadem ratio concurrerit.*

De Vassallo, Emphiteota, fructuario & fideicommissario & alijs similibus ad Maioratus possessorem: vtrum argumentatio procedat.

CAPVT SEPTIMVM.

IN Hispanorũ Primogeniorum tractatu passim omnibus obuiũ est cognitúque necessariũ intelligere: vtrũ de Vassallo, emphiteota, fructuario & fideicõmissario ad Maioratus possessorem argumentatio procedat, seu ea, quæ in his iure decidũtur ad Hispanorum Primogenia trahi possint. Quod, vt frequens vtiléque est: sic erit matura deliberatione resoluendum, vt deinceps sciamus qualiter his argumẽtis in Primogeniorũ causis vti valeamus. Vidimus enim quàmplures ex horum terminorum æquiuocatione in graues errores incidisse.

1 ¶ Quod autẽ de feudo, ad Maioratũ argumentum validum sit, quàmpluribus persuaderi solet ex doctrina Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. nu. 6. vers. Sextò, hoc probatur euidenter. vbi Bald. tractans illam quondam difficilem ac inextricabilem quæstionem: an scilicet in iure Primogenituræ nepos ex filio Maiori genitus patruum excludat, de his quæ in iuribus feudalibus statuta sunt ad Primogenituram argumẽtatur. Quod etiam argumentum validum esse dixit Paul. consil. 164. col. 1. lib. 2. & Barth. Soci. cons. 47. nu. 6. & 7. lib. 3. Parisius cons. 72. nu. 74. lib. 4. Xuar. qui de iuribus feudalibus, ad Hispanorum Maioratus argumentatur in q. vtrum in bonis Maioratus pater habeat vsumfructum. D. Didacus de Simancas de Catholicis instit. c. 9. nu. 260. in noua editione. D. Didacus de Couarru. lib. 3. resolu. c. 5. nu. 5. Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. nume. 77. Pinel. de bon. mater. 3. par. num. 99.

2 ¶ Huius autẽ opinionis ea præcipua ratio est, quòd in feudis regalibus iure Primogenituræ succedatur Tex. in c. Imperialem. §. prætereà Ducatus. vbi per Scrib. de prohi. feud alie. per Federi. in vsib. feud. feudáque omnia inalienabilia sint, vt prob. in eod. c. Imperialem in prin. vbi omnes Scrib. id not. in eisdémque feudis secundùm formã à primo disponente constitutam succedendum sit. tex. in c. 1. de duob. fratrib. à capita inuesti. tex. in c. 1. §. fina. de succes. feud. in vsib feud. Iusque etiã quod Vassallus in re feudali habet, vt plurimum iuri, quod Maioratus possessor in bonis Maioratus habeat assimiletur: cum ipsum ius ad vitam Vassalli restrictum sit, eóque moriente ad sequentem successorẽ deferatur. tex. in c. 1. §. quid ergo. de inuestitu. de re alie. fact. & in c. 1. qui succe. feu. dare teneã. in vsib. feu. Quod in Maioratuum successione similiter obseruari solet. Itẽ plura alia in feudis decisa sunt, quæ in Maioratibus pari ratione procedũt. Ex quo 3
fit, vt de vno, ad aliud iustissima ratione argumentari possit. Quod præcipuè dicendum erit in feudis ex pacto, & prouidentia institutis, quibus iure Frã- 4
corum succedendum est, quæ plurimum Hispanorum Maioratibus assimilantur. Idem namque est dicere, quòd in tali feudo succedatur iure Francorum, ac si diceretur, quòd in eo semper solus Primogenitus succedat, vt dixit Andreas de Iser. in c. imperialem. §. prætereà Ducatus. de prohi. feu. alie. per Fede. in vsib feu. Matth. de Affli. deci. 119. nu. 1. & 2. Pariſi. cons. 72. 4. parte. nu. 113. & nu. 114. Deci. cons. 445. nu. 8. Sigismund. Neapolita. in consil. feudalib. consil. 1. nu. 12. cum sequen. Quod etiam feudistæ passim annotare solent.

¶ Contrariam autẽ sentẽtiam: ímò quòd de feudo ad Maioratum argumentatio non procedat, tenuerunt quàmplures ea ratione, quòd iura feudalia non habeant vim legum, sed specialium consuetudinum, vt omnes Scrib. in præludijs feudorum resoluunt, ex quo fit, vt ad alias materias trahi non debeant. l. ius singulare. ff. de legib. Item quia plura in feudis statuta sunt, quæ non omninò Maioratibus conueniunt. Feudum namque regulariter diuiduũ est. tex. in c. 1. de successione feud. in vsib. feud Maioratus autem indiuiduus. Fœmina etiã ad feudi successionẽ propriã feudi naturã habẽtis nõ admittittur. tex. in d. c. 1. de succe. feud. Ad Maioratus autẽ successionẽ regulariter in defectũ masculorũ eiusdẽ lineæ & gradus admitti solet: nisi expressa institutoris dispositione excludatur. Itẽ Vassallus, vtile solũ dominiũ habet. tex. in c. 1. §. 1. de inuesti. de re alie. fact. in vsib. feu. Iass. super vsib. feud. n. 7. Pro feudóque seruitium præstat. tex. in c. 1. §. fina. in quib. cau. feud. amittatur in vsib. feud. Maioratus autem possessor vtile, ac directum dominiũ habet, nec ad seruitium aliquod astrictus est. Item in alijs pluribus diuersa sunt feuda & Maioratus, quæ etsi non adeò exactè enumerat Pinel. de bon mater. in. 3. par. nume. 99. Et etiam in alijs differunt, quæ facilè cumulare vnusquisque poterit. Ideóque de vno ad aliud argumentari non posse dixit Paul. cons. 164. col. pen. lib. 2. Censuerunt-que Ioan. Licerier. de Primoge. lib. 3. q. 4. nume. 16. & 17. Tiraq. in tractat. de Primoge. q. 23. nu. 13. Palat. Ruui. in rep. Rub. §. 69. n. 30. & n. 34. Xuarez

in repe.

in repe.l. quoniam in prioribus.11. limita.20. dubio.nu.3.C. de inoffi. teſta. Io. Igneus in q. an rex Franciæ imperatorem recognoſcat.nu.97. Couarrub.lib.1.reſolu.c.15. nu.14. Burg. de Pace.in proœm.legum Tauri.nu. 72.cum pluribus ſequen. D. Anto. de Padilla in Rubr. C. de fideicommiſſ. nume.7.

5 ¶ Quibus adijcitur,quod regulare ſit, vt ea quæ in feudis deciſa ſunt ad alias materias non feudales trahi non poſſint, vt dixit Bart. in l. iurisiurandi. §. ſi liberi.in princip.& circa med.ff.de oper.liber. Idem Bart.in l. de quibus. col.2. ff. de legib. Idem etiam not. Bald.in c.1.de controuer. int. domi. & Vaſſal.de benefi. in vſib.feu.Idem Bald.in c. Vaſſallus.ſi de feu. fue. controu. Et hanc dixit cõmunem opinionem Curti.Iuni.conſi. 64. nu. 15.idem Curt.in Rub.C. de eden. nu.24.& in tract.feud. 1. part. princip. q. 3. Iulius Clarus lib. 4. ſenten.§. feudum.q.2

¶ Pro vera autem huius articuli reſolutione ſic diſtinguendum eſſe cenſeo. ¶ Aut enim iura feudalia ſpecialia ſunt, & contra iuris communis regulas ex feudorum conſuetudinibus recepta, & tunc ex his, quæ in feudis deciſa ſunt, ad Hiſpanorum Primogenia argumentari non poterit,cùm ſint cõſuetudines locales, quæ ad alias cauſas trahi non poſſunt, vt paulò antè dictum & probatum eſt: aut ea quæ in feudis deciduntur,procedunt ex iuris communis ratione, ac regulis eiuſdem, nec contra ius commune ſunt: ſed aut præter ius commune, aut
6 eidem conſona. Et tunc data rationis paritate, de his, quæ in feudis ſtatuta ſunt,ad Hiſpanorum Primogenia argumentari licebit. Sic enim hanc quæſtionem in ſimili reſoluit Alex.in l. diuortio. §. ſi fundum.ff.ſolut. matri.nu. 3. poſt Ioan.de Imol. in c. potuit.de locato. col. antep. Idem Alex. in l. fina.ad fin.C. de colla.Idem Alex.conſ. 106.nu.6. & 7. lib.4. & conſ.107. nu.13. eod.lib. Franc.Curti.in tracta.feud.lib.1.3.q. principa.Carol.Molin.in cõſuetu. Pariſien.tit.1.§.1.glo.5. nu.71.&72.vbi eleganter inquit hoc argumentum potiùs ſumi ex iure communi,& ratione, ac iuſtitia naturali, quàm ab ipſis cõſuetudinibus feudalibus, quæ ſunt locales & vltra materias feudales, vt ſuperiùs diximus non procedunt. Quod etiam ſequitur Euerardus in ſua centuria loco.12.Idque in Hiſpanorum Primogenijs ſic reſoluit Peralt.in l. 3.§.qui fideicommiſſam.ff.de hæred.inſtitu.nu.92. & 93. Et iterum nume.103.& 104.Et etiã. n. 48. & 49. & 50. in eadẽ repe.Quod eſt ſingulariter notandũ, & aduertẽdũ ad plura,quę in huius operis diſcurſu,ex his,quę in feudis deciſa ſunt ad Maioratus Hiſpanorum, ex rationis idẽtitate paſſim inferemus. Sicq; intelligẽ dũ eſt quod dixit And.de Iſer.in c.1.§. hoc quoque. col.fi.de ſucce.feu. vbi eleganter inquit,quòd feudum antiquum quod agnatis ſucceſſiuè defertur, æquiparatur fideicommiſſo quod inter omnes de familia ſucceſſiuè reſtitui debet, cuius dictum referunt & ſequuntur Decius conſil.445.nu.18.& 33. Carolus Ruinus conſil.151.nu. 3. lib. 2. Rolandus Valle. conſil. 100.nu.15.quanuis non diffiteamur etiam in his, quæ in feudis contra ius commune ſtatuta ſunt ex indẽtitate rationis ad Maioratus argumentari poſſe, quando conditiones Maioratus cum feudorum natura concordant quod in fœminarum excluſione paſſim obſeruari ſolitum eſt.

¶ Ex his etiam reſolui poterit, vtrum de emphiteoſi,ad Maioratũ argumẽtari poſſit. Nã quãuis in emphiteoſi omnes liberi,tam maſculi:quàm fœminæ indifferenter ſuccedant, nec habeat plus iuris Primogenitus: quàm ſecundogenitus, nec maſculus,quàm fœmina, emphiteũtaque vtile tantum dominium habeat,non autem directum, pluráque alia in emphiteoſi deciſa ſint,quæ aliter in Maio- 7
ratibus obſeruari ſolent: poterit tamen ex vno ad alterum ſumi argumentum in his in quibus eadem ratio verſatur.prout Docto.in feudo,ac emphiteoſi in locis, quos paulò antè retulimus,reſoluũt.Sufficit enim,quòd in caſu,de quo argumentum ſumitur, conueniant: licèt in quàmpluribus alijs differant.l.fina. vbi communiter Scrib.C. de colla. Iaſſ. in l. 2. §. & harum.nu. 15. ff. de verb. oblig. quod nos in huius libri diſcurſu frequenter obſeruabimus. Idque in emphiteoſi,quæ iure Primogenitur̃ conceſſa eſt:præcipuè obſeruandum erit.

¶ Pari etiam ratione ea quæſtio reſoluenda eſt:vtrũ de fructuario, ad Maioratus poſſeſſorẽ argumẽtatio procedat. Quanuis enim Maioratus poſſeſſor verus dominus ſit, pluráque in fructuarijs deciſa ſint, quæ non omninò Maioratuum poſſeſſoribus conueniunt: nihilominùs tamen argumentatio de 8
vno ad alterum valida erit in his, in quibus in Maioratus poſſeſſore,& vſufructario eandem rationẽ concurrere compertum fuerit. Quia paritas non tenet in omnibus, ut communiter asserunt Philosophi, nec currit similitudo adquatorum, ut dicit Scotus

¶ Sed quia pluries Hiſpani iuriſperiti de Maioratus poſſeſſore ad fructuarium argumentantur:operæpretium duxi vnico verbo oſtendere,qualiter argumentatio iſta procedat:ne quoad hæc vlterius arguentes parallogizentur. In quo ſciendum eſt, quòd quæcunque ex iuris diſpoſitione ad vſumfructuarium ſpectant: ſimiliter Maioratuum poſſeſſoribus pertinebũt. Plura autem ratione dominij ad Maioratuum poſſeſſores ſpectant,quæ vſufructuarijs, qui domini eius rei in qua vſumfructum habent, non ſunt, non competunt, vt alibi latiùs dicemus. Ideóque rectè ſic de vſufructario ad Maioratus poſſeſſorem argumentari vnuſquiſque poterit, hæc competunt vſufructarijs in ea re, in qua vſumfructum habent,ergo eadem Maioratuũ poſſoribus competent, non autem rectè eadem argumentatio cõuertetur,vt ea competant vſufructuarijs, quæ Maioratuum poſſeſſoribus competũt. Ex quo infertur Maioratus poſſeſſorem vſufructuario eſſe adæquatum: non autem è conuerſo. Quoties enim vnum adæquatur alteri, tunc rei, ad quam fit adæquatio nihil adijcitur: ſed bene ipſi adæquato tribuitur quicquid eſt plus iuris in re, ad quam fit adæquatio.l.illud. in princip.ff. de dona.cau.mort. l.1.§.1.ff.ſi quid in fraud.patro.licèt ſecus ſit quando duo ad inuicem adæquantur, quia tunc hinc inde vires vnius alteri attribuuntur.l.2.C.communia de lega.auth.in ſucceſſione.C.de ſu. & legit. hæredi. Bart.in l.1.col.1.ff.de lega.1.Cuius opi. vera eſt eámque ſequuntur ibi communiter Scrib. vt optimè reſoluit Iaſſ. ibidem.nu.37.

¶ Similiter eodem iure reſoluendum erit, qualiter ea, quæ in fideicommiſſis deciſa ſunt, ad Hiſpanorũ Primogenia trahenda ſint:quanuis enim in pluribus Primogenia, ac fideicommiſſa differant (vt optimè aduertit Pinel.de bon.mater.3.par.nu.100. Et nos etiam ſupra iſto lib.c. 1. copioſè annotauimus)valida tamẽ erit de fideicommiſſo ad Primo- 9
genium argumentatio,vbi eadem ratio in vtroque verſabitur:de quo tamen dicendum erit: prout ſupra iſto lib.dict.cap.1.dictũ,ac probatũ eſt. Idemque erit dicendum in omnibus alijs dipoſitionibus quæ Hiſpanorum primogenijs in aliquibus ſimilia ſunt. Poterit namque ex eis ad Maioratus,

ſeu è

10 seu è conuerso in his, in quibus eadem ratio versatur, argumentari. Sicque in iure patronatus & anniuersarijs & cõtractibus censualibus & libellarijs, & id genus similibus frequenter obseruatum fuisse notat Peralt.in repe. Rub. ff. de hæredibus institu. nume.123.& Anto. Gomet. in l. 40. Tau.nu. 65. ad fin. D. Anton. de Padill. in Rub. C. de fideicõ. nu. 8. Nósque id sæpius obseruatum vidimus.

11 ¶ Illud etiam vltimo loco animaduertendum erit de dominio reuocabili, quod marito in rebus dotalibus matrimonio constante competit & de dominio quod quis habet cum pacto de retrouendendo, vel adiectionis in diem vel alio pacto resolutiuo,& de Prælato seu beneficatio & alijs similibus ad Maioratus successorem frequenter Hispanos interpretes argumentari solitos esse : quod argumentationis genus vbi rationis identitas seu paritas concurrerit,admittendum etiam erit: prout nos pluries in horum librorum discursu demonstrabimus.

SVMMARIA.

1 *Ius Primogenituræ:an iure hæreditario deferatur.*

2 *Maioratus non ab vltimo possessore:sed à primo institutore deferantur.*

3 *Primogenij successio defertur filijs,vt filijs:non vt hæredibus.*

4 *Relicta filijs, vt filijs præstanda sunt eisdem: etiamsi hæredes non sint.*

5 *Feuda ex pacto & prouidentia pertinent filijs:etiam si hæredes non sint.*

6 *Differentia inter ea, quæ iure sanguinis & iure hæreditario deferuntur, assignatur.*

7 *Feuda familiaria & hæreditaria, quæ sint.*

8 *Feuda mero iure hæreditario non acquiruntur.*

9 *Filius Comitis non succedit patri in Comitatu:sed Principi,qui illum concessit.*

10 *Maioratus respectu primi institutoris iure hæreditario:respectu autem vltimi possessoris iure sanguinis deferuntur.*

11 *Primogeniorum quædam familiaria, quædam autem hæreditaria sunt.*

12 *Maioratus successor vtrum possit maioratum acceptare,& hæreditatem repudiare.*

13 *Nouus intellectus ad legem 21.Tauri. assignatur.*

14 *Hæreditas vel in totum adiri, vel in totum repudiari debet.*

15 *Successor vniuersalis non semper iure hæreditario succedit.*

16 *Quotæ bonorum & quotæ hæreditatis differentia hodie sublata non est.*

17 *Pater poterit tertiam & quintam hæreditatis portionem:sicut potest tertiam & quintam bonorum partem prælegare.*

18 *Verba improprianda non sunt:quando ex propria significatione sustineri possunt.*

19 *Iuriconsultus non verba,sed effectum considerare debet.*

20 *Vltimus Maioratus possessor non potest sequentem in bonis ipsius Maioratus hæredem instituere.*

21 *Vltimus Maioratus possessor non potest antiquas leges,ac conditiones ipsius Maioratus mutare,nec nouas adiicere.*

22 *Prima inuestitura semper attendenda est, nec potest ex sequentibus derogari.*

23 *Possessor Maioratus potest eidem addicere conditiones antiqui Maioratus declaratorias,& ex quibus nil nouum statuatur.*

24 *Vltimus ex familia potest antiquo Maioratui nouas conditiones adiicere.*

25 *Maioratus cui nouæ cõditiones ab vltimo ex familia adiiciuntur nouus Maioratus iudicãdus erit,in eoque ea facultas,quæ in nouis Maioratibus necessaria est, interuenire debet.*

26 *Possessor Maioratus ex consensu omnium de familia,potest Maioratui antiquo nouas conditiones adijcere.*

27 *Consensus viuentium,his, qui nati non sunt, præiudicare non potest.*

28 *Princeps potest substitutiones Maioratuum mutare, & iuri vocatorum quærendo,non quæsito præiudicare.*

29 *Princeps potest fœminas ex inuestitura à successione exclusas ante delatem successionem eiusdem habiles atque capaces reddere.*

30 *Princeps potest priuilegia à seipso concessa ad libitum reuocare*

31 *Princeps absque legitima causa, non potest derogare iuri vocatorum ad Maioratus successionem:etiamsi ipse Maioratus ex Regia facultate institutus fuerit.*

32 *Causa non præsumitur in Principe aliquid in successorum præiudicium disponente : nisi ea præcisè probetur.*

33 *Substituti citandi sunt in causæ probatione, vbi aliquid in eorum præiudicium à Principe disponitur.*

34 *Pacta matrimonalia, ex quibus antiquus ordo succedendi in Maioratibus institutus mutatur nulla sunt, nisi regia facultas interueniat.*

35 *Possessor Maioratus, qui ipsi Maioratui bona propria libera addidit, vel sequentem possessorem in bonis proprijs hæredem instituit:an possit nouas conditiones antiquo Maioratui adiicere.*

36 *Maioratuum possessoribus consulitur: vt si antiquis Maioratibus bona propria adiiciant, eadem legibus*

antiqui Maioratus subijciant, nec nouas leges: præsertim antiquis contrarias, adijciant.
37 *Primus Maioratus institutor, vtrum possit Maioratui ab ipso iam instituto nouas leges adijcere.*
38 *Declaratio vltimi Maioratus possessoris, de sequenti successore, cuius effectus sit.*

Hispanorum Primogenia vtrum iure sanguinis: an hæreditario deferantur.

CAPVT OCTAVVM.

ID etiam non minùs in Hispanorũ Primogenijs cognitu necessarium est: an scilicet eorum successio iure sanguinis: an hæreditario deferatur. Ex huius nãque quæstionis resolutione plura non contemnenda, nec iniucunda deducentur. In qua quæstione (prout etiam in cæteris) Scribentes varia, eáque inter se non modicum pugnantia senserunt. Nam quòd ius Primogenituræ iure hæreditario deferatur, dixit Oldraldus consi.94.col.3.cum sequentib. vbi per plura iura, & rationes id probare contendit. Eandem etiam opinionem sequitur Albericus in procem.ff.veteris.§.discipuli. col. 4. versic. & ex prædictis subijcio.nume.6. Idem Alberic. in l. pen. col.2.versicu.nunc transeamus. C. de donat. inter vir.& vxo.& in l.3. ff. de interdict. & releg. Lucas de Pena. in l. si quis in sacris, ante fin. C.de prox. Sacro.scri. Petrus de Ancharra. in ca.licet deuoto. Abb.consi.12.col.4.num.3.lib.1.& consil. 3. col. 1. nume.1.lib. 2. Marti. Lauden. de Primogenit. col. vlt. ante fin.quæst.48. Soci.consil. 47. nume.4.lib.3. Ioan.Lecerier.in eod.tracta. de Primogeni. lib. 3. quæst.4.num.7. Carol. Molin. in consuetu. Parisi. lib.1.§.8.gloss.3.nume. 7. Tiraquel. etiam de Primogen.quæst.23.num.5.& q.35. per totum. vbi latissimè quæstionem istam disputauit, finalitérque in hac opinione residere videtur. Eandémque opinionem sequitur Matth.de Afflictis in consti. Reg. Siciliæ.lib.3.Rub.24.nume. 75. Xuarez allega. 10. Cifuentes.in l.40.Tau.quæst.16. Guliel. Benedict. in repe.c.Rainutius.de testam. verb. in eodem testamento relinquens. el. 1. nume. 147. cum sequen. Parisius consi.72.num.80.lib.4.Idque etiam voluit Antonius Gomet. in l.40.Tauri.nume.72.in princip. atque hanc quæstionem tetigit Grego.in l.9.tit. 7.part.2.verb.del linage. Illam tamen (vt assolet) non decidit: sed inquit, se malle de hac re piè dubitare: quam temerè diffinire. Atque eam opi. sequutus fuit D. Didacus de Simancas de catholi. insti. c. 9.nu.262.& etiã Iacobus Asaa de Primoge.fol. 81. nu.36.& 37.

1

2 ¶ Contrariam autem sententiam: imò quòd Maioratus iure sanguinis: nõ hereditario deferantur, tenuerunt quam plures, ex eo, quòd Maioratus non ab vltimo possessore: sed à primo institutore deferantur.l.cohæredi.§.cum filiæ.ff.de vulga. & pupi. l.vnum ex familia.§.si de falcidia.cum similibus. ff. de lega. 2. Ideóque nullo pacto iure hæreditario: sed iure sanguinis ab ipso vltimo possessore capi possint.l.eum qui.ff.de interdict.& relega.vbi Bar. & communiter Scriben. Et ita per illum text. not. Ioan. Lauden. inter consil. Oldrald. consil. 224. col. 7. versic. hoc autem ius. Alexan. consil. 30. nu. 15. li. 1. Bald. cõsi. 121. col. pen. versi. Modò facio vnam. li. 3. Card. Alex. in c. 1. co. 4. ver. Tertiò deducitur de feudo Marchiæ. in vsib. feu. Gozad. cõs. 53. n. 6. & n. 15.

¶ Quod etiam probatur alia ratione inconuincibili. Nam Primogenij successio defertur filijs, vt filijs: non autem, vt hæredibus. Quod patet ex eo, quòd propè semper in Primogenijs dici soleat, quòd in eis succedat Seius, & post eius mortẽ eius filij ac descẽdentes, nec in eis dici solitum sit, quod ad filios, & hęredes deferatur. Ex quo fit, vt filius Primogenitus: etiamsi hæres non fuerit, debeat in Maioratu, quem pater eius possedit, succedere. gl. in l. si operarum iudicio. ff. de ope. libe. Bald. in c. 1. §. hoc quoque. de succes. feud. n. 4. Ea namque quæ filiis, vt filiis deferũtur debent eis pręstari: etiamsi hęredes non sint, vt dixit Bart. per text. ibi. in l. vt iurisiurandi. §. si liberi. nu. 4. ff. de ope. liber. l. pro hęrede. §. si quod tamen. ff. de acquir. hęred. l. cum patronus. §. cum libertus. ff. de oper. liber. iuncta l. si operarum vbi gl. ff. eod. titu. Quod etiam in feudis quæ filiis, ac descẽdentibus relinquuntur & in quibus non fit hęredum mentio, quę feuda ex pacto, & prouidentia concessa appellantur, procedit, ac verum est, vt dixit Bald. per tex. ibi in c. 1. an filius, vel agnatus, in vsib. feud. nu. 8. & Aluarot. nu. 9. Prępositus. nu. 6. & est cõmunis resolutio secundùm Alex. qui plura refert. consi. 26. nu. 4. lib. 5. Iass. in l. quod dicitur. num. 33. ff. de verb. oblig. Idem Ias. in l. si nõ sortem. §. libertus. nu. 33. ff. de condi. indebi. Anto. Rube. cons. 85. Curt. Iun. consi. 78. num. 4. Pinel. de bon. mater. lib. 3. nu. 85. Iulius Clarus, qui hanc appellat communem opinionem. lib. 4. senten. §. feudum. q. 9. versi. quandoque verò. Celsus consi. 26. num. 1. & 53. & 57. Cùm igitur ad hoc, quod filius in Maioratu succedat non requiratur, quòd sit hæres: imò possit in illo succedere: etsi vltimi possessoris hęres non sit (vt superiùs ostendimus) consequens est, vt nullo pacto dici possit Maioratum iure hęreditario deferri. Id namque dicitur iure hęreditario deferri, quòd non, nisi hęredi iuréque hęreditario competit. Illud autem dicitur deferri iure sanguinis, in quo is, qui hæres non est, vel etiam, qui hæres est, ex sola agnatione seu cognatione vel speciali vocatione: nõ autem iure hæreditario succedere potest, vt not. Barto. in d. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. nu. 4. ff. de oper. lib. Bald. in c. 1. de eo qui sibi & hęredi. suis. n. 6. & 7. in vsi. feu. Barto. Paul. & Alex. in l. si patroni. ff ad Trebel. Alex. consi. 44. nu. 1. lib. 1. Idem Alex. consi. 26. lib. 5. nu. 4. Pinel. d. lib. 3. de bon. mater. num. 85. Qua ratione inter feuda, quædam familiaria, quædam verò hęreditaria dicuntur, eò quòd in feudis familiaribus solo iure sanguinis: in hęreditariis autẽ iure hęreditario succedatur. De qua feudorũ differentia meminit Bal. in l. cum virum. n. 21. C. de fideicom. & Iass. in prælud. feud. n. 128. Soci. Iuni. consi. 114. nu. 10. lib. 2. & Pinel. de bon. mater. 3. parte. n. 84. Quæ omnia pari ratione ad Hispanorum Primogenia trahi possunt: hócque fundamentũ adeò vrgens est, vt congruum responsum non admittat.

3

4

5

6

7

¶ Quæ etiam comprobantur, ex eleganti doctrina Bal. post gl. ibi. in c. 1. §. & quia vidimus. col. 4. versi. quærit glo. nu. 5. qui. feud. dar. poss. in vsib. feud. vbi inquit, quòd feuda non acquiruntur nisi ero iure hęreditario: sed potiùs principali prouidentia. Ad quod allegat text. in l. si arrogator, qui ad id summè notandus est. ff. de adoptio. Quod etiam in

8

effectu repetit idem Bal.in c.1.§. hoc quoque. col.
9 2.de succes.feud.vbi etiam inquit,quòd filius Marchionis non succedit patri, in Marchionatu : quia videtur Marchionatum ipsum euellere,& obtinere de manu Principis & non de manu patris.Idque censuit Alex.d. consi.44.nu.1.li.1.& cons. 26.nu.4. li.5.Carol.Moli.in consuetu.Paris.tit.1. §.8.& glo. 3.nu.7.

¶ Ex quibus & etiam alijs,quæ in id adduci possent hæc sententia verior videtur, quam in Hispanorũ Maioratibus plures veram esse profitentur, eámq; probat Pinel.de bon.mater.par.3.n.99.versi.Quod autem à fortiori.Hancque opinionem videtur eligere Grego.in l.4.tit.15.par.2.glo.1.col. 1. & in l. 2.tit.15.par.2.glo.in verb.*Sino el hijo mayor*. col.5.ad fin.Idque etiam subtiliter ac ingeniosè probat Petrus de Peralt.in repe.l.3.§.qui fideicommissam. ff. de hæred.insti.n.48.& n.52. cum plurib. seq. Idem in Rub.ff.eodem.nu.107.ad fin.cum sequen. Idque in Regno non obscurè prob.d.l.2.tit.15.par.2. ibi. *Do quier que el Señorio ouieron por linaje, e mayormente en Espãa.*& l.9.tit.7.par.2.ibi.*Porrazon del linaje*.De quo infra lib.3.c.6.latiùs dicemus.Ex quibus comprehendi potest quanta in hac quæstione sit scribentium varietas ac repugnantia.

10 ¶ Hæc autem scribentium controuersia,hac distinctione conciliari potest. Aut enim consideramus successionem respectu primi Maioratus institutoris, aut respectu sequentium eiusdem Maioratus possessorum.

¶ Si respectu primi institutoris agatur, dicendum est primum Maioratus possessorem eidem institutori in ipso Maioratu iure hæreditario succedere, sequentes autẽ esse eiusdem primi institutoris successores si Maioratus ex vniuersa hæreditate, seu ex eiusdẽ certa portione constet. Si autẽ ex quota bonorũ,seu ex re certa Maioratus institutus sit : tã primũ quàm vlteriores existimari debere eiusdem institutoris, siue particulares siue vniuersales successores,dicta l.cohæredi.§.cum filiæ. ff. de vulgar. iunctis his,quæ superiùs adducta sunt. l. filiusfamilias.§.diui.el.2.ff.de leg.1.vbi Bart. & communiter Scrib.Idque optimè ex pluribus probat Peralt. in d.l.3.§.qui fideicommissam. nu. 106. In qua specie militant omnes rationes, quas Scrib. primam opinionem sequentes adducunt: cessantq; omnes quæ in secundæ opinionis comprobationem paulò antè adductæ sunt, sicque intelligenda sunt dicta Scrib.quos pro prima opinione retulimus:præsertim eorum,qui loquuntur in iure præcipui : quod in Gallia filius Maior,ex hæreditate parentum præ cæteris fratribus percipere solet. Cùm enim illud ab ipsius parentis hæreditate capiatur, eiusque legitima sit(vt prædicti Doctor.aduertunt)non mirum si nõ solo iure sanguinis:sed hæreditario etiam deferatur.

¶ Si autẽ nõ respectu primi Maioratus institutoris, sed respectu sequentium possessorum agamus, dicendum est,proculdubiò in eo casu iure sanguinis: non iure hæreditario succedi:cùm nihil ab vltimo possessore : sed à primo institutore capiatur, possintque successores Maioratum ipsum absque vltimi possessoris hæreditate consequi & retinere, nec ad aliqua onera seu debita eiusdem teneantur. Et hæc est vera ac realis inter has opiniones concordia,quæ semper præ oculis in hac materia tenenda
11 est.Quam non obscurè sentire videtur Carol. Moli.in consuetu.Paris.tit.1.§.8.glo.3.nume. 14. Sicq; (sicut diximus supra isto capite.num.7.inter feuda, quædam familiaria : quædam autem hæreditaria appellari) pari ratione inter Hispanorum Primogenia,quædam familiaria : quædam autem hæreditaria appellari poterunt. Quod ex ea distinctione, quam paulò antè assignauimus, facillimè comprehendi poterit: hæreditaria tamen Primogenia in primo successore hanc appellationẽ dimittent deincepsque nõ hæreditaria,sed familiaria appellanda erunt.

¶ Ex qua conclusione sic intellecta infertur, quòd 12
licet vltimi Maioratus possessoris filius, seu agnatus proximior, possit eiusdem hæreditatem repudiare & Maioratũ cõsequi : cùm illũ iure sanguinis non iure hæreditario acquirere dicatur:primus tamen Maioratus successor, qui ab eius institutore: non ab vlteriori possessore illum capit iuréque hæreditario succedit: non poterit repudiare hæreditatem primi institutoris & Maioratum ipsum consequi. Si enim id facere posset,diceretur etiam hoc casu iure sanguinis,non iure hæreditario succedere:cùm is, qui potest Maioratum consequi & hereditatem repudiare,iure sanguinis : non hæreditario in eo succedere censeatur:vt superiùs ostendimus, quod dicendum non est respectu primi Maioratus institutoris.

¶ Sed in hac re controuersiam mouet decisio text. 13
in l.21.Tauri,qui hodie est l.5.titu.6.lib. 5. in noua leg.Reg.collectione,qua cauetur eum,qui in tertio & quinto bonorum melioratus fuerit,posse melioration acceptare hæreditatémque meliorantis repudiare.Quod etiam in l.qui filiabus.§. fina.cum l.sequenti omnes Scrib. annotare solent. Idq; etiã pari ratione in Maioratu ex tertio & quinto instituto dicendum erit:cùm nulla ratio differentiæ de vno casu, ad alium assignari valeat. Sicque in successore Maioratus id existimat Grego.Lopius.in l. 4.tit.15.par.2.glo.1.col.2.Si igitur successor Maioratus, qui ex tertio & quinto institutus fuit potest institutoris hæreditatem repudiare & Maioratum consequi : igitur nec etiam ipsi primo institutori iure hæreditario : sed solùm iure sanguinis succedit.

¶ Vt autem verum intellectum ad d.l.Taurinam in hac parte assignemus, sciendum est : Maioratum quandoque constitui ex vniuersa testantis hæreditate, seu eiusdem quota, aut portione: quandoque autem ex quota bonorum seu ex certa re particulari:si ex quota bonorum,seu ex certa re particulari Maioratus fiat, potest proculdubiò Maioratus ipse acceptari repudiarique ipsius institutoris hæreditas.Sicque intelligenda est d.l.21.Tauri,& d.l. qui filiabus.§.fin.cum l.seq.ff.de leg.1.Idque probatur ex eadem l.21.ibi. *Mejorado en el tercio y quinto de los bienes de su padre*.Ex quibus verbis cõstat,quòd l.illa loquatur, de tertio & quinto bonorum : non autem de tertia & quinta hereditatis portione.

¶ Si autem ex vniuersa hæreditate, seu quota eiusdem : prout tertia & quinta hæreditatis parte ipse Maioratus in testamento instituatur : certissimum erit,non posse primum ipsius Maioratus successorem hæreditatem repudiare, Maioratum verò consequi,cùm Maioratus ipse in hac specie portio etiã hæreditatis sit, nec possit ipsa hereditatis aditio 14
scindi:sed vel in totum hæreditas adiri, vel in totũ repudiari debeat.l.1.& 2. ff. de acquirenda hæred. vbi Bart.& communiter Scriben. Quod in specie prob.ex text.vbi Barto. & Scrib. in l. quid ergo. ff. de lega. 1. & alibi sæpè Scriben. annotare solent. Ideóque supra in hac specie ex professo diximus,

Maioratum

Maioratum iure hæreditario respectu primi institutoris deferri: quando de vniuersa hæreditate, vel certa eiusdem portione institutus fuit. Quòd si de certa re, vel bonorum quota institutus fuerit: etsi ab ipso primo instituẽte iure successionis capiatur: non tamen iure hæreditario deferri dicendum est: nec etiam solo iure sanguinis: cùm ex præambula successione ac dispositione ipsius primi instituto-ris, siue iure prælegati, siue donationis capiatur. Ideóque talis Maioratus in primo casu debitis & alijs oneribus primi instituentis obnoxius erit: in secundo autem non, de quo tamen dicendum erit, vt infra isto lib. cap. 10. latiùs dicemus.

¶ Quæ omnia in Maioratu in testamento instituto planè procedunt, in Maioratu autem, qui extra testamentum institutus fuit, considerandum erit, vtrũ ex ea dispositione hæreditas dari possit, vt tunc iure hæreditario deferatur. Sin autem ex Maioratus dispositione hæreditas dari non valeat: potiùs ad prælegatum seu donationem: quàm ad hæreditariã portionem ea dispositio trahenda erit. Potest nam-
15 que quis esse vniuersalis successor, & iure hæreditario non succedere, vt ex pluribus prob. Peralt. in l. 3. §. qui fideicommissam. ff. de hæred. institu. num. 130. Quod ex eo, quod infra isto lib. cap. 10. & 14. dicemus, facillimè resolui poterit, ex hísq; assignari poterit verus, ac nouus ad d. l. 21. Tauri intellectus, qui summè memoriæ commendandus est. Non
16 enim hodie sublata est differẽtia quotæ bonorum, & quotæ hæreditatis (vt aliquibus falsò persuasum est) sed in his iura communia seruanda erunt, vt notat Segura. in repe. l. vnũ ex familia. §. sed si fundum. ff. de lega. 2. col. 3. Et ex pluribus ingeniosè probat Peralta. in l. cum autem. ff. eod. titu. num. 15. Quod etiam mihi verum ac iuridicum esse videtur, prout infra isto lib. cap. 10. apertiùs ostendemus, vbi de l. 21. Tauri. intellectu tractabimus.

17 ¶ Vnum tamen pro huius articuli complemento in hac parte non omittendum esse duximus: quòd quanuis ex l. fori. & etiam ex nouis legibus Tauri, parenti concessum sit tertium & quintum bonorum prælegare, nec in eis legibus verbum aliquod de tertia & quinta hæreditatis portione inueniatur: nihilominùs tamen poterit pater vel quilibet alius ascendens, filium vel descendentem in tertia & quinta hæreditatis portione meliorare. Quanuis enim in pluribus quota hæreditatis ac bonorum differant: in effectu tamen ac substantia conueniũt, nec in effectu filius seu ascendens consequitur plus ex tertia & quinta hæreditatis parte: quàm ex tertio & quinto bonorum: prout nos infra isto lib. capit. 10. exactissimè ostendemus. Ideóque qui potest tertium & quintum prælegare, poterit etiam in tertia & quinta hæreditatis portione melioratione facere: cùm vnum & alterum in idem reincidant, nec in effectu magis grauentur filij ex tertiæ & quintæ partis hæreditate: quàm ex tertiæ & quintæ bonorum portionis prælegato. Quod dixit Peralt. in d. l. cum autem. ff. de legat. 2. num. 15. Idque mihi iuridicum videtur: quanuis contrarium teneat Segura. in d. l. vnum ex familia. §. sed si fundum. ff. de leg. 2. col. 3.

¶ Nec dicendum est in hac specie quotam hæreditatis pro quota bonorum sumendam esse: cùm aliquando iura promiscuè his vocabulis vtantur, vt prob. in §. sed quia hæredes. versi post quod. Institu. de fideicom. hæred. vbi quota bonorum pro quota hæreditatis apponitur: prout dixit Segura. in d. §. sed si fundum. col. 5. Nam ille intellectus, quem aliqui ex scrib. assignare voluerunt, ad tex. in d. versic. post quod, maximam violationem ad literam illius tex. inducit: ideóque tenendus non est: prout ingeniosè ostendit Petrus de Peralta. in d. l. cùm autem. nume. 7. ad fin. Vbi etiam veram illius text. intelligentiã subiungit, num. 8. & 9. qui in id omninò videndus erit. Et quanuis verus esset ille intellectus, 18
non debemus verba testantium clara & aperta impropriare: quando ex sensu proprio, valent iuridicè sustineri: prout verba istã si effectum, & substantiam consideremus sustineri possunt. l. non aliter cum similib. ff. de lega. 3. l. 1. §. si is, qui nauem. ff. de exercit. iuris consultus namque non verba: sed effectum considerare debet. l. fin. C. de vsur. l. 2. cum similib. C. communia de lega.

¶ Sed quannis hæc opinio, de qua superiùs memi- 19
nimus: quòd scilicet hodie pater possit melioration-em tertiæ & quintæ partis suæ hæreditatis facere, ad vtramque partem controuerti possit: illud tamẽ apud nos absolutissimum est, quòd etiam si contraria opinio vera esset, si tamen pater faceret filio suo tertiæ & quintæ portionis hæreditatis prælegatum, non posset negari: quin prelegatum hoc valere debeat in tertio & quinto bonorum: etiamsi in tertia, & quinta hæreditatis portione non valeret. Quando enim quis legat, vel donat aliquid vltra id, quod potest, valet legatum, vel donatio, in eo, quod potest: & solum vitiatur in eo, quod superfluum est. l. sancimus. C. de dona. in princip. versi. si quid autem. l. generali. §. vxori. ff. de vsufruct. lega. l. qui quartam. ff. de lega. 1. l. si mihi, & Titio. §. 1. ff. de lega. 2. l. 7. tit. 12. lib. 3. fori ibi. *Si mas diere no vala la donacion, en aquello que es mas, e vala en aquello, que puede dar.* Idque probat l. 26. Tauri, quæ hodie est l. 10. tit. 6. lib. 5. in noua ll. regni collectio. ibi. *E si de mayor valor fuere man damos que vala hasta enla quantidad del dicho tercio y quinto, y legitima.*

¶ Ex his etiam, quæ superiùs dicta sunt, conse- 20
quenter infertur: Maioratus possessorem, non posse etiam sequentem successorem in ipso Maioratu, in quo ex primi institutoris dispositione successurus est, hæredem instituere, essèque nullius momenti eiusmodi institutionem. Cùm enim in eo successor iure sanguinis: non hæreditario succedere debeat, nullum effectum sortiri poterit ea hæredis institutio, facta de eo, quod necessario ex primi institutoris dispositione, ad sequentem absque noua institutione deferendum esset. Quod in feudo probat text. in c. vno in princi. de successio. feud. in vsib. feud. ibi. *Nulla ordinatione defuncti in feudo manente seu valente.* Per quem text. id voluerunt Andr. de Iser. Bald. & communiter Scriben. ibidem. Quam dixit communem opinionem Soci. Iuni. cons. 72. n. 40. lib. 1. Curti. Iuni. de feud. 4. part. princip. a. 1. regul. pen. quæst. Iulius Clarus. li. 4. senten. §. feudum. q. 40. Idque ipsum in bonis nõ feudalibus probat tex. in l. irritum: vbi etiam per Scrib. C. ad leg. Falcid. l. si te solum. §. 1. ibi. *Quia satis plena fuit prior institutio.* Et in §. final. eiusdem. leg. ff. de hæredib. instituen. text. in l. si seruo fideicommissaria. ff. eod. ibi. *Qui enim inuito defuncto poterat libertatem extorquere: non magnum à defuncto videtur beneficium consequi imò nihil commodi sensisse: sed debitam libertatem accepisse.* Quam opinionem ex pluribus nimis diffusè ornat Peralta. in d. l. 3. §. qui fideic. ff. de hære. instit. n. 36. cum plurib. sequen. De hac tamen re videndus erit Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. nu. 80.

21 ¶Vlteriùs etiam ex eisdem infertur, nõ posse vltimum Maioratus possessorem eiusdem Maioratus antiquas conditiones seu vocationes mutare, nec alias nouas apponere. Cũ enim iure sanguinis eiusdem Maioratus successio respectu vltimi possessoris acquiratur, nec ab vltimo possessore aliquid capiatur, non poterit is sequentem successorem, qui ab eo nullum emolumentum percepit, nouis conditionibus onerare. l. ab eo. C. de fideicom. l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. ff. de leg. 2. l. si arrogator cum similib. ff. de adopt. Nec etiam poterit Maioratus possessor antiquam primi institutoris dispositionem mutare. l. cũ filiusfamiliàs. ff. de milita. testa. ibi. *Quia hæreditati quidẽ suæ miles, quam vellet, substitutionem facere potest: veruntamen alienum ius tollere non potest.* Per quem tex. dixit Bald. ibi, quòd miles põt hæreditati propriæ non alienæ legem imponere. Idque etiam per illum tex. notat Bald. in l. filiusfamiliàs. 2. col. ff. de dona. & Galleaula. in l. centurio. 1. dubitatione. ff. de vulga. Ideóque dixit Bal. consi. 215. li. 2. quòd si antiqua inuestitura vocaret masculos, cum taxatiua tantum noua inuestitura non po-
22 terit vocare masculos, & fœminas insimul. Prima namque inuestitura semper attendenda est, nec potest ei ex posterioribus derogari. Idque etiam arbitratur Deci. consi. 185. n. 3. col. 2. & consi. 445. nu. 22. Bertrã. consi. 1. n. 98. cum seq. vol. 1. Gazadi. cõsi. 53. nu. 18. Tiraq. de primog. q. 21. n. 8. Matth. de Afflict. decis. 112. Carol. Molin. in consuetud. Paris. tit. 1. §. 8. glo. 3. nu. 7. Couarru. in c. si hæredes. de testa. n. 9. Peralta. in d. l. 3. §. qui fideicommissam. nu. 53. cum seq. Celsus qui plura refert consil. 26. num. 24. cum seq.

¶Huic tamen vltimæ conclusioni plures limitationes assignari solent.

23 ¶Prima, quòd possit Maioratus possessor eam conditionem antiquo Maioratui apponere, ex qua nihil nouum inducatur: sed solùm tacita antiqui Maioratus dispositio expressè declaretur: prout si in Maioratibus vbi fœmina propter masculos excluditur, declaretur, quòd masculis deficientibus fœmina admittenda sit, vel quid aliud simile disponatur, ex quo sequentibus successoribus præiudicium aliquod non fiat, quod dixit Bal. d. consi. 215. lib. 2. sequiturque Peralta. in d. l. 3. §. qui fideicom. nu. 55.

¶Sed si exactè hæc considerẽtur, limitatio ista iure non procedit. Non enim dispositio hæc ex eo seruãda erit: quod vltimus Maioratus possessor id disposuerit: sed ex eo quòd iure in ea specie id decisum sit, quod Maioratus possessor disposuit. Ex quo fit, vt idem in hoc casu dicendum sit, quod in institutione facta à Maioratus possessore in sequentem Maioratus successorem, paulò antè diximus.

24 ¶Secundo limitatur, quando Maioratus successio in vltimum ex familia deuenit, nec alius ex ea supereſt, qui possit eius successionem prætendere. Tunc namque cùm ea bona apud vltimum ex familia libera remaneãt, isq; possit in eis extraneum hæredem instituere vel ea vnicuique etiam penitùs extraneo donare. l. qui solidum. §. prædium, cũ similibus. ff. de leg. 2. à fortiori poterit antiquo Maioratui nouas cõditiones ac vocationes apponere: si enim Maioratum antiquum omninò diluere potest: à fortiori poterit illum limitare ac reformare. l. iuris gentium. §. adeò. ibi. *Nam si potest totares tolli: cur non & reformari?* ff. de pact. Quod in specie Maioratus censuit Peralta. in d. l. 3. §. qui fideicommissam num. 55. vbi inquit. Hunc Maioratum de-
25 inceps tanquam nouum iudicandum esse. Quoties enim aliquid substantiale additur, seu detrahitur rei antiquæ: non antiqua, sed noua censenda erit. l. ius ciuile. ff. de Iusti. & iure. vbi latissimè per Scrib. Idque verum mihi videtur: dum tamẽ ad hunc nouum Maioratum instituendum Regia facultas interueniat, vel Maioratus ipse de tertio tantum, & quinto bonorum fiat: si illum instituens, filios, aut descendentes habeat. Cùm enim Maioratus iste iã non antiquus: sed nouus censendus sit in eius constitutione ea forma, quæ in nouis maioratibus cõstituendis requiritur seruanda erit. Quod etiã Peralta. ibidem aduertit. Idque optimè declarat.

¶Tertiò limitatur: quando etiam plures ex familia 26
supersunt: hi tamen nouis conditionibus ac vocationibus consensum præstant. Ex eorum námque consensu poterit Maioratus possessor eidem nouas conditiones seu vocationes adijcere. l. quoties ab omnibus. C. de fideicommi. vbi Bar. Bald. Ias. & cõmuniter scrib. ¶Is tamen consensus solùm his, qui 27
nati sunt, & consenserunt præiudicium irrogabit, nec his, qui nati non sunt, nec consenserunt præiudicare poterit, vt notant. Fulgo. in d. l. quoties ab omnibus. nu. 1. Corn. nu. 2. & Iass. etiam nu. 2. Quod etiam sequitur Deci. consi. 398. n. 20. & cõsi. 395. nu. 9. ad fi. Ripa. in l. filiusfamiliàs. §. diui. num. 17. ff. de lega. 1. & ibi Crotus. n. 146. & Loazes. n. 191. Alciatus. in l. pronuntiatio. §. familiæ. gl. verb. agnatorũ. ff. de verb. sign. Tiraquellus qui plura refert de Retract. Linagier. §. 1. gl. 9. nu. 86. Idque passim Scrib. annotare solent.

¶Quarto, & vltimò limitatur: nisi regia facultas in 28
id interueniat. Princeps enim potest de plenitudine potestatis substitutiones ac vocationes Maioratuum mutare in præiudicium successorum, & ordinem successionis alterare, & iuri succedendi in spe nondum quæsito: sed quærendo etiam sine causa præiudicare: vt colligitur ex doctrina Bar. sequuta ab Scrib. in l. Gallus. §. & quid si tantũ. ff. de liber. & posth. n. 14. Bald. in l. nam ita diuus. ff. de adoptio. 1. col. Alex. consi. 2. n. 14. cum seq. lib. 1. Soci. consil. 87. nu. 20. li. 3. Fel. in c. cum olim. de re iud. num. 16. Idem Felin. in c. quæ in ecclesiarum. de constit. nu. 49. Bar. Soci. inter consilia feudalia. Alberti. Bruni. consi. 10. nu. 30. August. Veroius. in c. 1. nu. 40. cum seq. de rescrip. Tiraq. de primogeni. q. 22. nu. 1. & 2. Deci. in l. 1. col. fi. nu. 21. & 22. C. de secund. nup. Ioa. Licerier, qui latissimè loquitur in proposito, in tractatu. de primoge. li. 3. q. 7. n. 18. cum pluribus precedentib. Curtius Iuni. consi. 1. nu. 18. & 21. cũ plurib. seq. Peralta. in repe. l. 3. ff. de hæredib. insti. num. 146. & nu. 147. cum aliis seq. Paris. consi. 1. n. 49. cum seq. lib. 1. Soci. Iuni. consi. 76. n. 132. li. 1. Grego. in l. 3. tit. 13. part. 6. in glo. verb. mugeres. col 8. & 9. vbi inquit sibi videri hanc opinionem de iure veriorẽ: quanuis contraria opinio æquior sit.

¶Quibus adijcitur Principẽ posse fœminas ex in- 29
uestitura à successione exclusas ante delatam successionem eiusdem habiles, atque capaces reddere. Curti. Iuni. d. consil. 1. n. 23. Fran. Curt. de feud. 3. par. q. 1. Iacobi. de feud. verb. & fœminis. Zasius. de feud. tit. feud. succes. §. 1. super. 2. particul. Paris. referẽs Deci. cõs. 4. n. 42. li. 1. Aymon cõsi. 135. nu. 22. cum seq. Soci. Iun. cõs. 76. n. 131. cũ seq. li. 1. Couar. li. 3. varia. resol. c. 6. n. 3. Grego. in l. 3. tit. 13. parti. 6. gl. verb. mugeres. col. 8. & 9. Burg. de Pace qui plura refert in proœm. ll. Tau. n. 323. De quo tn dicendũ erit prout infra isto capite n. 31. ad finem dicemus.

¶Quæ in his Maioratibus, qui ex Regia facultate 30
instituti sunt, apertiùs procedunt. l. nihil tam naturale.

rale.ff.de regul.iur. Princeps namque poteſt priuilegia à ſeipſo cõceſſa reuocare: eiſdémq;, prout ſibi libuerit, derogare. l. qui fundos. vbi latè per Scrib. C. de omn. agr. deſer. li. 10. Bald. in l. qui ſe patris. C. vnde libe. nu. 12. Roma. cõſi. 98. Feli. in c. quæ in eccleſiarum. de conſtit. n. 48. Alex. cõſi. 2. n. 59. li. 1. D. Didacus de Couar. li. 3. varia. reſolu. c. 6. n. 1. Burg. de Pace in Proœm. ll. Tauri. n. 325.

31 ¶ Sed quamuis plures ex Scrib. quos paulò antè citauimus, ſentiant Principem de plenitudine poteſtatis etiam ſine cauſa derogare poſſe iuri vocatorũ ad Maioratus ſucceſſionem: præſertim ſi ius ipſum nondum delatum ſit: mihi autem nunquam ea opinio iure probari potuit: ſiquidem ſemper compertum habui id Principem, ſiue ante delatã Maioratus ſucceſſionem, ſiue poſtquàm iam delata eſt, ſine legitima cauſa facere non poſſe. Quod probatur ex tex. in l. ſi teſtamentum. C. de teſta. vbi Fulgo. Rom. Corn. Iaſſ. & communiter Scrib. Idq; dixit Anchar-ra. cõſi. 339. incipi. In Chriſti nomine Amen. col. 5. & Cardi. Alex. in c. 1. de feud. Marchiæ. col. 17. Alex. cõſi. 3. n. 6. li. 5. Deci. cõſ. 403. n. 13. & 14. & cõſ. 557. n. 4. cũ ſeq. Soci. Iuni. cõſil. 108. n. 3. li. 2. Pala. Ruui. in rep. Rub. de don. inter vir. & vxo. §. 69. n. 13. Fortu. Garſia, qui meliùs quàm alius ex his quos viderim, proſequitur materiam in d. l. Gallus. §. & quid ſi tantum. col. 137. cum plurib. ſeq. Deci. cõſil. 294. n. 10. vbi ſing. inquit, ꝙ in bonis ſubiectis reſtitutioni ius quæſitum fideicommiſſario ſubſtituto, ſaltẽ in ſpe non poteſt tolli per legitimationem factam à Principe, ne bona deuoluantur ad alium, de quo teſtator non cogitauit. Et ibi plures idem aſſerẽtes refert, idem Deci. conſil. 689. per totum. conſi. 445. nu. 22. & cõſi. 357. n. 5. Hoc etiam latè proſequitur Iaſſ. cõſi. 1. n. 5. lib. 1. D. Did. de Couarru. qui plura refert li. 3. var. reſol. c. 6. n. 7. vbi ad cõtraria reſpõdet Aymon Crauet. qui diſtinguit inter opiniones contrarias conſi. 135. n. 20. & n. 30. D. A. de Padilla in Auth. res quæ. n. 118. C. communia de lega. Celſus conſi. 120. nu. 87. Idque ex plurib. probat Pinel. in 1. part. Rub. C. de reſcind. vend. c. 2. n. 19. cũ plurib. præceden. & ſeq. vbi latiſſimè proſequitur materiam, Mencha. de ſucceſſio. creati. li. 1. §. 1. nu. 29. cum ſeq. Burg. de Pace, qui etiam latiſſimè atq; elegãter materiã proſequitur in Proœm. ll. Tauri. nu. 327. cum plurib. ſeq. Iacobus Philippus Portius qui plura refert li. 1 communium ſentent. regu. 43. col. 21. amplia. 32. verſi. Et propterea in legitimatione.

„ Quod nedum procedit in Maioratu abſque Princi-
„ pis facultate inſtituto, ſed etiam in illo qui virtute
„ Regiæ facultatis inſtitutus fuit, prout infra lib. 4. c.
„ 3. latiùs annotabimus. Eſſet namque abſurdiſſimũ aſſerere, quòd ex eo, quòd Maioratus ex Principis facultate inſtitutus fuit, poſſit Princeps filio Primogenito aſque cauſa legitima etiam viuente patre ſucceſſionem Maioratus ſibi in ſpe debitam auferre, atque illam in filium ſecundogenitum tranſmittere, atque omnes Primogeniorum leges, conditiones ac ſubſtitutiones reuocare. Ideoque dici poteſt, nec id etiam ex plenitudine poteſtatis facere poſſe, in quo Principis poteſtas nõ minuitur, ſed augetur: cùm id Principem Chriſtianum nõ deceat, vt probat Reuerendiſ. D. Dida. de Coua. li. 3. reſol. c. 6. fi. verbis, in nouiſſima editione, vbi id optimè explicat, reijciens eam differentiam quæ inter Maioratum ex Regia facultate inſtitutũ, & illum qui abſq; Regia facultate inſtituitur, aſſignari ſolet. Idipſum etiam genericè optimè & meliùs quàm alius proſequitur Fortu. in d. §. & quid ſi tãtùm. col. 140. cum ſeq. vſq; ad fin. Qui in id omninò videndus erit. Ioannes de Neuiza, qui plura refert inter conſilia feudalia Alberti Bruni cõſi. 12. n. 41. cum ſequẽtib. Mẽcha. controuerſ. Illuſtri. li. 1. c. 12. per totũ. Quibus adijciẽda ſunt ea quę de æquitate & iuſtitia qua Princeps ornatus eſſe debet, congerit D. Ioannes Redin Iuriſconſultus clariſſimus olim Regio Gallitiæ Prætorio Præſidens, nunc verò inter cõſiliarios ſupremi Senatus cooptatus, ſimulq; in ſummo rerũ fidei conſilio delectus, in libro quem de Maieſtate Principis edidit, verb. Et fiat tam iuris religioſiſſimus. & verb. Æquum. Quod tam in iure in ſpe quæſito ex teſtamento, quàm ex contractu procedit, vt infra lib. 3. c. 3. dicemus. Quæ omnia ſummè notanda erunt, vt intelligatur quàm cõtra rationem moralem, naturalem, ac ciuilem Scrib. qui contrariam opinionem ſequuntur loquuti fuerint.

„ ¶ Ex quibus conſequitur, non poſſe ſuſtineri eam
„ opi. de qua ſuperiùs meminimus, ꝙ ſcilicet Prin-
„ ceps poſſit fœminas ex inueſtitura à ſucceſſione
„ excluſas eiuſdem ſucceſſionis habiles atq; capaces
„ reddere. Id namq; verum non eſt, niſi cauſa publica
„ ac legitima ad id deficiendũ interueniat, vt ex plu-
„ ribus probant Deci. cõſi. 468. n. 27. & 498. n. 18. So-
„ cinus Iunior cõſi. 76. n. 18. lib. 1. vbi hanc dixit eſſe
„ magis cõmunem opi. Idq; ipſum profitetur Iulius
„ Clarus li. 4. ſenten. §. feudum. q. 73. fin. verb. D. Didacus de Couarru. reſol. li. 3. c. 6. n. 7. verſi. Septimũ. Menchaca, qui de contraria opin. dubitat, atq; hanc eligere videtur, de ſucceſſ. creat. li. 1. §. 1. n. 30. Burgos qui plura refert in proœ. ll. Tau. nu. 342.

¶ In hac autem ſpecie in Principe aliquid in ſucceſ- 32
ſorum præiudicium diſponente cauſa nõ præſumitur, niſi ea præcisè probata fuerit. l. ſi teſtamentum. C. de teſta. vbi Iaſſ. & cæteri Scrib. Abb. in c. quæ in Eccleſiarum. de conſtit. n. 5. vbi lariſſimè per Deci. n. 27. Iaſſ. latè in l. quominus. ff. de flum. n. 7. Gozad. cõſi. 26. col. 7. circa medi. Gratt. cõſi. 1. n. 36. Thom. Gram. deciſ. 103. n. 229. Alciat. qui hanc opin. dixit communem eſſe in tract. preſump. regul. 3. præſumptio. 8. n. 5. Fortu. d. §. & quid ſi tantùm. col. 139. & alibi ſæpe Scrib. Id tamen non indiſtinctè accipiẽdum eſt: ſed negotij qualitas, ac veriſimilitudo cõſideranda erit, vt bene aduertit Pinel. in d. Rub. C. de reſcind. vend. 1. par. c. 2. n. 7. qui plura refert: de quo tamen videndus eſt Anto. Gabr. comm. opi. li. 3. de iure quæſito non tollen. concluſi. 3.

¶ Imò in huius cauſæ probatione, vbi neceſſariò 33
cauſa probanda eſt, ſubſtituti, quibus præiudicium irrogatur, citandi ſunt, vt dixit Barto. in l. nam ita diuus. ff. de adoptio. Idem Bar. in l. 2. C. de tempo. appella. l. 2. ff. de nata. reſtit. Soci. qui loquitur in legitimatione facta à Principe in præiudicium ſubſtitutorum. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. n. 27. cũ ſeq. ff. de liber. & poſth. Deci. conſi. 284. Curti. Iuni. conſi. 83. Soci. Iuni. conſ. 77. nu. 112. li. 1. D. Anto. de Padill. in d. auth. res. quæ. C. communia de lega. nu. 331. qui plura in idem adducũt. Sicque Regij conſiliarij rarò, aut nunquam antiquas primogeniorũ vocationes mutare ſolent, & non niſi ex magna cauſa priùs coram ipſo Principe citato ſaltim primo ipſius Maioratus ſucceſſore probata. ¶ De facultatibus autem, quæ ad alienanda bona Maioratus, vel ad eadem obliganda, vel hypothecanda à Principe concedũtur, nos infra li. 4. latiùs agemus: vbi etiam reſoluemus qualis cauſa requiratur ad hoc, vt Princeps id facere poſſit & vtrum bonum cambium ſucceſſoribus præſtari debeat, & quid dicendum ſit: quando facultas ad Primogenium

instituendum in remunerationem seruitiorum cõcessa fuit, ibique plura alia satis vtilia ad materiam istam attinentia dicemus.

34 ¶ Quæ omnia summè notanda ac mente tenenda sunt, ad pacta matrimonialia, vbi quotidie in matrimoniis contractis inter eos, qui duos Maioratus, vel re, vel spe obtinẽt, paciſci solet, vt filius primogenitus vnum Maioratum obtineat: secundus autẽ in altero succedat. Nam si ex primi institutoris dispositione ad vtriusque Maioratus successionem filius primogenitus vocatus sit, non poterunt matrimonium contrahentes, seu eorum parentes aliquid contrarium, his, quæ in prima Maioratus institutione præcepta, & prouisa sunt, disponere: nisi regia facultas, ad id faciendum interueniat. Non enim possunt Maioratuum successores antiquum succedendi ordinem Maioratibus institutum propria authoritate mutare seu alterare. Idque notissimum est: nisi in casibus, de quibus paulò antè mẽtionem fecimus, seu in casu, in quo ex Regiæ pragmaticæ decisione facta in Comitiis Madricij habitis anno. 1534. quæ hodie est l. 7. tit. 7. lib. 5. in noua ll. Reg. collectione, Duorum Maioratuum concursus prohibetur. Primúsque filio maiori natu: secundus autem filio secundo genito deferendus est. Tunc námque etiam absque pactis matrimonialibus id ipsum efficiendũ esset quod optimè aduertit D. Anto. de Padilla in l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. ff. de leg. 2. nu. 20.

35 ¶ Hæc autem in Maioratus possessore, qui ipsi Maioratui nihil ex bonis propriis addidit, procedunt. Is tamen, qui ex bonis suis aliquid Maioratui adiunxit, poterit quæcunque vincula ac conditiones: tam antiquo Maioratui: quàm propriis bonis adijcere, nec is, qui in bonis eius successerit, poterit nouum Maioratum consequi, & ex bonis antiqui Maioratus nouas conditiones reijcere: sed aut debet bona nouiter Maioratui addita relinquere, aut ipsas conditiones admittere. l. filius familiàs. §. cum pater, vbi omnes Scrib. id notant. ff. de leg. 1. Quod etiam pari ratione dicẽdum erit in Maioratus successore, qui ab vltimo eiusdem possessore hæres in bonis propriis institutus fuerit. Is namque aut debet hæreditatẽ repudiare, aut nouis conditionibus subijci. Idque ex decis. d. §. cũ pater, clarissimè probatur. ¶ In hoc autem contrariam sententiã ex pluribus probat Pinel. de bon. mater. 3. part. n. 99. Qui omninò videndus erit. Quod probabile videtur vbi nouæ conditiones antiquis contrariæ ac repugnantes fuerunt. Si verò antiquis contrariæ non sint, sed nouæ, cum antiquis compatiantur. Prima opinio verior ac probabilior erit: de quo tamẽ dicendum est, vt infra lib. 4. vbi de hærede vltimi possessoris rem Maioratus ab ipso alienatam vendicante agitur, dicemus.

36 ¶ Interim tamen Maioratuum possessoribus consulimus, vt si antiquo Maioratui bona aliqua iure Maioratus adijcere velint, ea antiqui Maioratus cõditionibus subijciant, nec nouas conditiones aut vocationes præsertim primi Maioratus conditionibus repugnãtes adijciant. Futurum námque erit, vt ex hac nouarum conditionum adiectione bona, quæ ipsi semper vnita esse volunt in diuersos successores diuidãtur. Quod inconueniens in pluribus huius Regni Primogeniis iam experientia compertum fuit.

¶ De primo autem Maioratus institutore nulli dubium est nisi, quòd poterit Maioratui à seipso confecto nouas leges, ac conditiones adijcere: si in ea causa Maioratus sit, vt reuocari possit. Qui enim Maioratum reuocare potest à fortiori poterit illum limitare ac modificare. dicta l. iuris gentium. §. adeò. ff. de pact. 37

¶ Si autem Maioratus irreuocabilis effectus sit, nõ poterit eius institutor eidem nouas conditiones adijcere. Perfecta námque donatio conditiones posteà non caipt. l. perfecta donatio. C. de dona. quæ sub mod. ¶ Vtrum autem ex consensu primi Maioratus successoris possit eiusdẽ institutor Maioratui iam irreuocabili effecto nouas conditiones in præiudicium sequentium successorum adijcere, vel illum in totum reuocare, videnda sunt: quæ infra lib. 3. c. 2. vbi de intellectu doctri. Bart. in l. qui Romæ. §. Flauius. ff. de verb. oblig. tractabimus, latiùs dicemus.

¶ Sed quanuis vltimus Maioratus possessor nõ possit quidpiam ex his, quæ eius institutor disposuit, alterare: poterit tamen dubiam illius dispositionẽ interpretari, designando in suo testamento illum, quem arbitratur Maioratus institutorem in eiusdẽ successione præferre voluisse, eáque interpretatio: si verisimilis sit, à iudicibus sequenda, vel saltim summè consideranda, atque æstimanda erit. Quod dixit Bart. in l. gerit. n. 17. ff. de acqui. hære. Bald. in l. in quibus. n. 2. C. de secũd. nup. Paul. cõsi. 279. li. 1. Matt. de Afflictis in c. 1. de succeſſ. feud. nu. 10. Pala. Ruui. in l. 45. Tau. nume. 17. vbi in id allegat text. in l. si quis seruum. §. si inter duos. ff. de leg. 2. & in l. si quis à filio. §. si plures. vbi glo. ff. de lega. 1. Alex. consi. 55. n. 14. lib. 4. Parisius cõsi. 75. n. 52. cum seq. li. 2. Cursetus de potestat. Regia, 2. parte. q. 7. Quod quando vltimus Maioratus possessor id ab institutore intelligere potuit, admittendum erit. Idq; etiã verum esse profitentur Soci. consi. 12. nu. 20. lib. 3. Præpo. in c. per venerabilem. n. 44. qui filij sint leg. Ripa. in l. quominus. ff. de flumi. nu. 16. Ant. Gome. in l. 40. Tau. nu. 73. Couarru. in qq. practi. c. 13. n. 7. Pinel. in l. 13. parte nu. 48. C. de bonis mat. D. Anto. de Padilla in l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. nu. 14. ff. de leg. 2. Curtius Iunior consi. 1. num. 10. Nat. consi. 50. nu. 27. lib. 1. 38

¶ Subsequenter etiam ex principali huius capitis regula, quòd scilicet Hispanorum Primogenia iure sanguinis: non hæreditario deferantur, & à primo institutore: non ab vltimo possessore capiantur, inferri posset, ad decisionem eius quæstionis: an scilicet bona Primogenio subiecta, valeant ex delicto possessoris fisco adijci, vel an Maioratus successor, is præcipuè, qui hæres vltimi possessoris est, possit ab illo alienata reuocare, vel an possit Maioratus successor successioni eiusdem Maioratus insequẽtium præiudicium renuntiare, vel res Maioratus pati præscribere, & etiam inferri posset ad plura alia, quæ ex eis, quæ dicta sunt facilè decidi possent. Sed quia earum materia alibi copiosè tractabitur: nec caput istud longiorem tractatum admittit, ea in hac parte consultò breuitati studentes, prætermisimus. Solùm autem ea, quæ in duobus capitibus sequentibus dicentur, ex his, quæ hanc materiam contingunt, hîc prætermittere non libuit: quia adeò his, quæ in hoc capite tractantur contigua sunt, vt alibi commodiùs tractari non possint.

SVMMA-

SVMMARIA.

1 *Maioratus possessor vtrum sequentem successorem, ex causa ab ipsius Maioratus successione exhæredare possit.*

2 *Exhæredari potest quis ab eo Maioratu, in quo iure hæreditario succedit, non autem ab eo, qui sibi solo iure sanguinis defertur.*

3 *Consulitur Maioratuum institutoribus, vt eorum possessoribus facultatem præstent, vt proprios filios, ac descendentes possint ex causa ab ipsius Maioratus successione exhæredare.*

4 *Maioratus successor non potest successione eiusdem priuari, etiam propter votum paternum non impletum.*

5 *Verus intellectus ad c. licet deuoto, assignatur, cæterique taxantur.*

6 *Propter votum parentis non impletum filius non potest legitima priuari: etiamsi ea ipsi re indiuida consistat.*

7 *Grauamen voti implementum, vel aliam piam causam concernens, tollitur de legitima filij: etiamsi ea in re indiuidua consistat.*

8 *Exhæredari vtrum possit Maioratus successor ex causa contra eiusdem Maioratus institutorem commissa*

9 *Causa ingratitudinis non excludit quem à successione: nisi à testatore ex hæredatus fuerit.*

10 *Pœna priuationis non est apponenda, nisi in casibus à iure expressis.*

11 *Exclusio à successione est velut exhæredationis species.*

12 *Causa ingratitudinis, vel inimicitiæ ex sequenti vocatione expressa aboletur.*

13 *Odiosus testatori sub generali, seu tacita vocatione nunquam comprehenditur.*

14 *Merita sequentia purgant inimicitiam præcedentem.*

15 *Exhæredatio fieri non potest: nisi ex causa legitima à parente expressa & ab hæredibus probata.*

16 *Hæredes, non poterunt obijcere filio causam ingratitudinis post mortem patris: quando pater filium non exhæredauit, etiamsi causam ingratitudinis ignorauerit.*

17 *Formæ prætermissio actum nullum efficit: etiamsi ignoranter omissa fuerit.*

18 *Forma in exhæredatione requisita necessaria est ad priuandum filium legitima ex causa donationis fideicõmissi, vel Maioratus sibi relicta.*

19 *Forma exhæredationis, quo ad solam legitimam seruanda est: non quo ad bona, quæ vltra legitimam, filio relinquũtur: nisi iure Maioratus legitima simul cum alijs bonis filio relinquatur.*

20 *Exhæredatio pro parte fieri non potest.*

21 *Dignius trahit ad se minus dignum in indiuisibilibus.*

22 *Filius potest ab hæreditate parentis priuari ex causa indignitatis, etiamsi à patre exhæredatus non fuerit.*

23 *Hæredis institutio non reuocatur ex causa inimicitiæ, vel ingratitudinis superuenienti: etiamsi ea culpa hæredis processerit.*

24 *Hæres institutus ex causa indignitatis superueniente ab hæreditate priuandus est.*

25 *Successio Maioratus, quæ à successore indigno aufertur cui deferenda sit.*

26 *Hæreditas, quæ auferatur alicui tanquam indigno ob delictum proprium fisco deferenda est.*

27 *Si successor Maioratus efficitur incapax, bona ad sequentem vocatum deuoluuntur.*

28 *Institutio incapacis habetur pro non scripta.*

29 *Incapax pro mortuo reputatur.*

30 *Filius incapax non obstat sequentibus in gradu, ac si esset mortuus.*

31 *Maioratus per viam donationis irreuocabilis institutus, non reuocatur: nisi ex causis, de quibus in l. fi. C. de reuocan. dona.*

32 *Maioratus reuocatur etiam ex causis non contentis in d. l. fi. dummodò causæ sint similes, vel maiores expressis.*

33 *Filius potest exhæredari non solùm ex causis expressis in iure, sed ex alijs similibus, vel maioribus.*

34 *L. 8. tit. 7. part. 6. declaratur.*

35 *Maioratus per viam donationis irreuocabilis institutus, non reuocatur ex inimicitia culpa institutoris superueniente.*

36 *Maioratus irreuocabilis, qui ex causa ingratitudinis ab institutore in vita reuocatus non fuit, ab hæredibus reuocari non potest.*

37 *Hæredes poterunt reuocare Maioratum irreuocabilem ex causa ingratitudinis in vita institutoris contingenti: si illam institutor ignorauit, vel sciuit: illum tamen reuocare non potuit.*

38 *Maioratus per viam legati, prælegati, vel fideicommissi factus, reuocatur ipso iure ex causa inimicitiæ, vel ingratitudinis superuenienti absque alia institutoris reuocatione: etiamsi ea causa culpa institutoris orta fuerit.*

39 *Maioratus per viam legati, seu fideicommissi institutus : vtrum reuocetur ex inimicitia superuenienti: quando institutor illam sciuit, habuitque tempus Maioratum reuocandi, nec illum reuocauit.*

40 *Donatio, quæ ex superuenientia filiorum reuocata fuit, mortuis filijs validatur ex parentis scientia, atque silentio.*

41 *Legatum ex inimicitiis superuenientibus reuocatum, non validatur, etiamsi testator inimicitias sciuerit, fecerítque codicillum, nec legatum reuocauerit.*

42 *Causa ingratitudinis remissa censetur ex tacita vel expressa reconiliatione inter Maioratus successorem, & institutorem subsequuta.*

43 *Ex causa ingratitudinis post mortem institutoris Maioratus aduersus ipsum institutorem contingenti: vtrum successor eiusdem Maioratus successione priuandus sit.*

44 *Qui post mortem defuncti ingratitudinis causam committit, perdit legatum.*

45 *Hæres lacerans famam defuncti, est hæreditate priuandus tanquam indignus.*

46 *Causa ingratitudinis commissa contra institutorem Maioratus defunctum, in quo differat ab illa, quæ contra ipsum viuentem committitur.*

47 *Legatarius, qui post mortem testantis cum vxore eiusdem concubuit, perdit legatum.*

48 *Iniuria mortuo fieri potest, ac si esset viuus.*

49 *Vidua luxuriosè viuens priuatur tutela filiorum.*

50 *Vidua, quæ adulterium post mortem mariti commisit, perdit medietatem lucrorum constante matrimonio acquisitorum.*

51 *Et filiorum successionem.*

52 *Et facultatem sibi à marito concessam, vt pro ipso testetur.*

53 *Et officium executricis testamenti mariti.*

54 *Vidua luxuriosè viuens, marito, atque eius animæ iniuriam irrogat.*

55 *Vidua luxuriosè viuens: vtrum perdat dotem, ac si marito viuente adulterata fuisset.*

56 *Ad reuocationem legati ea solennitas requiritur, quæ in testamento, vel codicillo, vel alia qualibet vltima voluntate necessaria est.*

57 *Ademptio legati, quæ inducitur ex inimicitia superuenienti, duobus testibus probari potest.*

58 *Maioratus ex causa ingratitudinis vel simili reuocatur quoad eum tantùm qui illam commisit, non quoad sequentes.*

Vtrum Maioratus successor possit, ex causa ingratitudinis, ab ipso Maioratu exhæredari, vel ab eiusdem successione excludi.

CAPVT NONVM.

1 COnsequenter etiam ex his, quæ in capite præcedẽti dicta sunt, decidi poterit ea quæstio, quæ ab Scrib. satis cõtrouersa est, vtrum scilicet Maioratus successor possit ex causa ingratitudinis ab ipso Maioratu exhæredari, vel ab eius successione excludi. Pro cuius quæstionis resolutione præmittendum est in hac re Scrib. inter se varia sensisse. Plures namque censuerunt Maioratus possessorem posse sequentem successorem ex causa ab ipso Maioratu exhæredem facere: prout existimat Oldraldus consil. 94. col. 3. cum sequentib. num. 16. per tex. in cap. licet de voto, vbi filius non adimplens voluntatem patris iure Primogenituræ ab ipso parente priuari potest. Alberi. in Proœm. ff. veteris. §. discipuli. colu. 5. Idem in l. donationes, quas parentes. num. 4. C. de dona. inter vir. & vxo. Abb. consil. 3. nu. 3. lib. 2. Alexan. consil. 87. num. 4. lib. 6. Ripa in l. nemo potest. nume. 7. ff. de lega. 1. Mar. Lauden. in tracta. de Primoge. col. 6. versi. Quæro an pater, vel Dux. Iacobi. de Sancto Georgio. in l. cum antiquioribus. C. de iure delib. num. 20. Matth. de Afflict. in c. 1. de successione feud. & in constitu. Regni Siciliæ in constitu. incip. Vt de successionibus. ad fi. Ioan. Lecerier de Primoge. lib. 3. quæst. 3. Guillel. Benedicti. qui inquit se ita hoc vidisse iudicari in Parlamento Tholosano, in rep. c. Rainuntius. verb. In eodẽ testamento relinquẽs. el primero. n. 207. cum sequentib. de testa. Curti. Iuni. in Authen. licet. nu. 4. C. de liber. præteri. Tiraquel. qui plura refert, de Primoge. quæst. 21. nu. 4. & 10. cum pluribus præceden. & sequentibus. Quam opinionem in Hispanorum Primogenijs loquens, sequutus fuit Mencha. de succession. creati. §. 21. numero. 146. atque etiam Iacobus de Saa de Primoge. fol. 85 num. 37.

2 ¶ Contrariam autem sententiam plures etiam veriorem esse censuerunt, ex eo præsertim, quòd exhæredatio fieri possit ab eo solùm, qui potest & tenetur instituere, nec possit quis à bonis alienis, sed à proprijs tantùm exhæredare: aliàs esset inepta exhæredatio. l. quidam cùm filium. fina. verb. ff. de hæredi. instituen. Quem textum ad hoc notant communiter Scrib. tex. in Auth. vt cùm de appella. cognosci. §. aliud quoque capitulum. colla. 8. l. nã etsi sub conditione. in princip. ff. de iniust. rupt. facit l. decem cum simil. ff. de verb. obliga. Cùm igitur bona Maioratus non ab vltimo possessore, sed à primo institutore: nec iure hæreditario, sed iure sanguinis deferantur, consequens est, vt non possit vltimus Maioratus possessor sequentem à Maioratus successione, quam ab ipso non cœpit: etiam ex causa legitima exhæredem facere. Quam opinionem probat Philippus Corneus in l. 1. col. 3. versic. præterea. C. de conditi. inser. atque illam sequitur Ioã. de Terra Rubea. in suo tracta. contra rebelles, tracta. 1. concluſi. 10. Guillel. de Monserrat in tracta. de successio. Regum. num. 19. Et Caro. Moli. in cõsue. Paris. tit. 1. §. 8. glo. 3. n. 12. Idque in Hispanorũ

Maiora

Maioratibus constanter defendit Peralta in l. 3. §. qui fideicom.n.86.ff.de hęredi.instituen.vbi inquit se ita intrepidè tenere, & sęper tenuisse:refertque sic pronuntiatum fuisse in Regio, ac supremo Castellæ Senatu in persona Ducissæ de Nagera,& Comitissæ de Valentia, quam pater exhęredauerat ab omnibus bonis ex eius successione sibi pertinentibus.Hęc namque exhæredatio ex regij consilij sententia,quoad bona libera,comprobata fuit: quoad bona verò Maioratus,reiecta.Idque etiam in Hispanorum Primogenijs verum esse dixit D. Anto. Padilla in l. vnum ex familia.§.si de Falcidia. n. 16. cum seq.ff. de lega. 2. atque Emanuel à Costa. de patruo & nepote pag.152.

¶ Sed ista Scribentium controuersia eadem distinctione,quam in c.præced.præmisimus dilui etiam, ac conciliari poterit.Aut enim agimus de Maioratu, qui iure hæreditario defertur: veluti in Maioratu,qui in Gallia iure præcipui filio maiori ex parentis hæreditate competit,& tunc dicendum erit, ex causa ingratitudinis posse parentem filiũ suum huius Maioratus successione priuare.Cùm enim ab eo iure hæreditario ipse Maioratus capiatur, non mirum si ipse possit, ab illo filium suum exhæredare:sicut ab alijs bonis suis illum causa ingratitudinis interueniente exhæredare posset.Et in hac specie omnes Scrib. primam opinionem tenentes intelligendi sunt.quod etiam in causa ingratitudinis commissa aduersus primum Maioratus institutorẽ dici poterit, cuius respectu in Maioratu iure etiam hæreditario succeditur.De quo infra isto cap.nu.8. cum pluribus sequentib. latiùs dicemus.

¶ Aut agimus de maioratu in quo iure sanguinis succeditur, nec ab vltimo possessore, nec iure hæreditario:sed à primo institutore capitur, & in hoc casu dicendum erit: proculdubiò veram esse secũdam opinionem, dicentium: Maioratus possessorẽ non posse ab huius Maioratus successione filium suum vel alium sequentẽ successorẽ:etiam ex causa ingratitudinis,contra ipsum commissa,exhęredẽ facere.Quam concordiam inter has opiniones assignauit in effectu Carol. Molin.in consuetud.Paris. tit.1.§.8.gl.3.nu.10.& Anto. Gomet in l.40. Tauri. nu.71.Idque verissimum est.

3 ¶ Ex qua opinione consulit Peralta in d.l. 3. §. qui fideicommissam.ff. de hæredib.institu. nu.87. Maioratuũ institutoribus, vt in suis Maioratibus specificè disponant,quòd si aliquis ex eorundem successoribus aduersus prędecedentes possessores aliquã ingratitudinis causam committat, possit is, etiamsi Maioratus institutor non sit, illum ab ipsius Maioratus successione exhæredem facere.Sic etenim, vt ipse inquit,fiet,vt Maioratuum successores vltimis eorundem possessoribus debitum honorem, ac reuerentiam exhibeãt.Cuius clausulę appositio mihi vtilis ac iustissima videtur: dummodò solum ad parentes, auos, seu alios ascendentes Maioratus successoris restringatur: nec ad alios ipsius Maioratus possessores,quibus non is honor debetur, protrahenda sit.

¶ Nec his obstat decisio tex. in d.c. licet de voto. vbi filius ex causa fuit priuatus à parẽte Regni successione. Nam ille tex.id disponit in casu speciali, ex eo:quia filius non impleuit contenta in paterno testamento quo ad piam causam. Ideoque cùm id fauore testamenti & piæ causæ introductũ sit, non est ad alias materias trahendum.l. quod fauore. cũ similib.ff.de legib. Quem intellectum ad illũ tex. verum esse censet Holti.Ioan. And.& communiter Scrib. in eod.c.licet de voto.glo.in c. si hæredes.de testam.vbi Anto. Abb.Cardi.Imol.& communiter Scrib.Ibique Barba.col.9.inquit hũc esse communẽ illius tex. intellectum, illumque sequitur Peralta.in d.l.3.§.qui fideicommissam.num. 86. ad fin.

¶ Sed quanuis Peralta in hac quæstione constanter hanc vltimam opinionem defendat, in intellectu tamẽ d.c.licet de voto,apertissimè labitur.Si enim is esset verus illius tex.intellectus quanuis communis sit, sequeretur necessariò,quòd vltimus Maioratus possessor posset sequenti successori onus aliquod implendi voti, seu alterius causæ piæ ex proprio testamento iniũgere illumque in casu contrauentionis Maioratus successione priuare, quod nec ipse assereret nec aliquo pacto tenendum, nec asserendum est. Imò constanter dicendum erit:etiã 4
propter votum ex testamento paterno iniunctum, vel quid simile non impletum, non posse filiũ Maioratu priuari, vt dixit Ioa. Licerier. de primoge. q. 6.li.3. Palati. Rubi.in repe. c. per vestras.fo. 83. magno.n.43.& Caro.Moli. in consue.Paris.tit.1.§. 8.glo.3.n.10. Idque in Regno, & Baronia censuit Bald.in auth.hoc amplius. C. de fideicommi. nu.8. Quod sequitur Iass.ibid.nu. 6. limi.7. & Guillelm. Benedictus.in repe.c.Rainuntius verb.si absque liberis moreretur el.2.n.216. Didacus.de Segura. in l.3.§.fi.ff.de libe.& posth.col.28.

¶ Verus autem intellectus ad tex.in d.c. licet.alijs 5
reiectis,is est, quòd ideò ibi filius Regni successione priuatus fuit, quòd ipse se expressè ad votum paternum implendum astrinxit,quod prob.ex eod. tex.ibi. *Et id assumpto Crucis signaculo te sine dilatione adimpleturum esse promisisti.* Et iterum: ibi. *Ne si onus tibi à patre iniunctum,& à te sponte susceptum.* Et iterũ in decisione dicitur.*Debitum acceptæ crucis exsoluens propositum iter arripias.*Cum igitur ipse filius ad implemẽtum huiusmodi voti se obligauerit:non mirũ si ex propria obligatione Regni successione priuetur,siue ea sibi obuenerit iure sanguinis,siue hæreditario, siue aliunde, & non à parente illam acquisierit.Iam enim non agitur de adimplenda obligatione paterna,ex qua (vt prædiximus) non potest filius his bonis priuari, quæ sibi ab alio, non à parente, iuréque sanguinis: non autem hæreditario obuenerunt: sed de adimplenda obligatione propria, ex qua potest filius etiam bona propria aliundéque acquisita, mittere. Quem intellectum ad illum tex. assignauit Ioa. Licerier. de Primoge. lib. 3.q.6. vbi illum eleganter prosequitur Guillel. Benedictus.in repet. c.Rainuntius. verb.si absque liberis moreretur.el.2.num.21.& Caro. Molin. in consuet.Paris.tit.1.§.8.glos.3.nu.10.Et Couarru.in ca.si hæredes. de testa. nu. 10. Grego.in l. fin. tit.10.part.6.glo.fi.Idque etiam nouissimè tenuit D.Anto.de Padill.in auth.hoc ampliùs.C. de fideicom.n.18. Isque intellectus mihi verus atque ad illum tex.proprius ac germanus videtur:quãuis illum reijciat Innoc.in d. c. licet de voto: dicens, quod etiam si filius non se obligasset ad votum paternum implendum,posset ad illius implementum sub pœna priuationis successionis Regni astringi. Præsupponit namque Innocen. quòd Regnum in casu illius tex.ex testamento ipsius parentis filio iure primogenituræ competebat, vt ex eius verbis constat apertissimè,quæ est clara ad illum tex.diuinatio. Ideóque eius dictum in hoc attendendum non est,vt optimè aduertit Ioan.Licerier.d.qũæst. 6.nu.16.In quo etiam lapsus est Xuarez sequutus Innoc.in.repe.l.quoniam in prioribus.in princ.nu.

20.C.

20.C.de inofficio.testa.

6 ¶ Ex quibus subinfertur falsum esse communem intellectum, quem glo.& Scrib. assignant ad tex.in d.c.licet de voto:dicentes,quòd quamuis propter non implementum voti, filius non posit legitima priuari, vt notant Cardi.Abb. & Imol. in c.si hæredes. de testa.vbi Barba.n.10.& Couarru. nu. 9.id ipsum annotarunt.Bald.in d. auth. hoc ampliùs. n. 7.C.de fideicom.& Segura.in l.3.§.fi.ff. de liber.& posth.fol.7.col.1. Quorum opinionem dixit communem Ioan.Licerier.de primoge.lib.3.quæst.6.n. 15. Et Carol.Molin.in consuet. Paris.tit.1.§.8.glo. 3.n.10.Hoc tamen fallit:quando tractatur de successione Regni,Ducatus seu Comitatus,vel alia re indiuisibili. Tunc namque ex eo, quòd res indiuidua est,ex ea legitima non detrahitur : sed res ipsa integra amittitur.Quod opinatur glo. in d. c. licet de voto.in glo.fin.ad fin.quam sequitur ibi. Innoc. verb. successionem.Et Abb. & cæteri Scrib. ¶ Nã cùm ideò in his bonis filius legitima priuetur,quòd ipse se ad paterni voti implementum astrinxerit, nec illud impleuerit, quo casu potest etiam bonis proprijs & aliunde quàm à parente quæsitis priuari (vt superius ostensum est) constat non ex eo filiũ priuari Regno : quod ipsum Regnum indiuiduum sit:sed ex eo quòd ipse filius ad voti implementum se astrinxerit. Quo casu nulli dubium : quin etiam legitima priuari possit.¶ Imò ea ratio, quòd ex eo priuatur filius legitima ex Regno sibi competenti: quod Regnum ipsum indiuiduum sit, ciuili ac morali fundamento destituitur, non enim iustum esset quòd ex eo, quod Regnum diuidi non possit, filius legitima priuaretur : sed iustiùs existimarem quòd ex eo,quod Regnum indiuiduum est, filius nec legitima, nec alia portione etiam extra legitimã priuandus sit, ex ratione tex.in l.cum quidam.ibi.*Exhæredationes autem non essent adiuuandæ*.ff. de liber. & posth. Per quem tex.censuerunt Bartol.& scrib.in proprio loco, exhæredationem factã de certa parte hæreditatis non trahi ad totam hæreditatem:sed omninò vitiari ex eo,quod exhæredatio odiosa sit: licet secus dicẽdum sit in institutione,quæ fauorabilis est,ex cuius l.ratione plura scrib.passim decidere solent,quæ in huius rei comprobationem adduci possent.Quod eo maximè dicendum est,quod quanuis hæ dignitates indiuisibiles sint : earum tamen commoditates ac emolumenta diuidi possunt ex quibus filio legitima salua relinqui posset,vt infra isto li.c.11. apertiùs probabimus. Ideóque hæc opinio quanuis à grauissimis viris probata sit, proculdubiò erronea, ac falsa censenda erit. Sícque eam reiicit Didacus de Couarru. in d.c. si hæredes de testam.num.9.

7 ¶ Similiter etiam infertur erroneam esse eam limitationem quam Roderi.Xuar.non modico legentium applausu in repe.l. quoniam in prioribus. C. de inofficio. testa.in princip.nu.20 ad eandem legẽ assignauit,quòd scilicet quanuis verum sit,quòd ex eiusdem legis dispositione omne grauamen de legitima reijciatur, per consequẽnsque ex ea esset reijciendum grauamen adimplemẽti voti,seu alterius legati pij, à patre filio iniunctum : hoc tamen fallit : quando hæreditas consisteret in regno seu alia dignitate indiuisibili. Tunc namque ratione indiuiduitatis filius etiam esset legitima priuandus ex decisione tex.in d.c. licet : nam cum intellectus communis, qui in hoc ad illum tex assignari solet erroneus sit, vt paulò antè comprobauimus,similiter hæc limitatio, quæ ex eo intellectu fundamentum assumpsit,falsa,ac erronea censenda erit. Non enim ex eo, quòd regnum indiuisibile sit:sed ex eo quòd se ad voti implementum astrinxit filius in casu illius tex.regno, ac sua legitima priuatur.

¶ Sed quoniam (vt ex superius adductis apertissimè constat) causa ingratitudinis contra vltimum maioratus possessorem commissa,sufficiens non est ad hoc, vt sequens successor posit à Maioratu exhęredari, vt res ista perfectiùs intelligatur, discutiendum supereſt, quid dicendum sit in Maioratus successore, qui aduersus eiusdem institutorem, causam ingratitudinis commisit. In qua quæstione prima facie dicendum videbatur ex hac causa aduersus institutorem commissa,successorem ab ipsius Maioratus successione excludi posse : cùm ab ipso institutore Maioratus successio capiatur, ex his, quæ superius adducta sunt:sed hãc quæstionem copiosè tractauit Peralta.in d.l.3.§. qui fideicommissam.ff.de hæredi.insti. nu.87.vbi in effectu concludit ex hac causa sequentem successorem non posse à Maioratus successione excludi. Nam aut ea ingratitudinis causa in vita institutoris commissa fuit & non potest ex ea successor exhæredari:etiamsi ab hæredibus probetur, nisi ab ipso institutore cum causæ expressione exhęredatus fuerit.tex.in authẽ. vt cum. de appella.cog.§. aliud quoque capitulum colla.8.l.omnimodo.in fi. princip. C. de inofficio. testa.aut causa ingratitudinis fuit aduersus institutorem Maioratus iam mortuum commissa.Et similiter ex ea non potest eiusdem Maioratus successione priuari : cùm id iure statutum non sit. Pœna namque priuationis: nisi in casibus à iure expressis non est apponenda.tex. in auth. de non eligen. secundo nubentes. §.cum igitur.colla.1. Tiraquel.in rep.l. si vnquam.C.de reuo. dona.verb.reuertatur. nu.207. Roland. à Valle. qui plura refert cons. 27. num.14.Subdit tamen Peralta, quòd quanuis propter hanc infamiam, seu grauem iniuriam à sequẽti successore aduersus institutorem iam defunctum irrogatam,non posit puniri priuatione Maioratus successionis : poterit tamen aliàs extraordinariè puniri.Hæc ille.

¶ Hæc autem quæstio,quæ diffusa, difficilis, atque assidua est altiùs repetenda erit, quam in hac parte latissimè examinare intendimus.Quãuis enim propriè ad materiam exhęredationis,de qua in hoc capite tractatur, non omninò accedat : nihilominùs tamen exclusionem à successione Maioratus comprehendit,quæ veluti exhæredationis species est, vt censuit Bald. in l.illam.nu.4. C. de colla. Corn. cons.202.nu.11.lib.2.& alibi sæpè Scribẽ. Ideóque pro eius perfecta resolutione sic distinguendũ erit. ¶ Aut enim ea causa ante Maioratus institutionem orta fuit. ¶ Aut eodem Maioratu iam instituto ante mortem tamẽ institutoris contigit. ¶ Aut post institutum Maioratum iam mortuo Maioratus institutore subsequuta fuit. ¶ In prima specie quando scilicet ante Maioratus institutionem ea causa superuenit, subdistinguendum erit. Nam aut in eo Maioratu is successor,contrà quem ea ingratitudinis seu inimicitiæ causa contingit expressè ac specialiter vocatus est, aut solùm tacitè, seu generaliter vocatus fuit. ¶ Si specialiter vocatus fuit,dicẽdum est, ex hac expressa ac speciali vocatione causam ipsam ingratitudinis, seu præcedentis inimicitiæ remissam censendam esse : eumque ea non obstante in eodem Maioratu succedere debere. Causa namque inimicitiæ,seu ingratitudinis ex sequẽti vocatione speciali,ac expressa aboletur.l.filio,quẽ

pater

8 9 10 11 12

pater, vbi Bart. & communiter Scrib. ff. de lib. & posth. l. non putauit. §. si quis emancipatum. ff. de bon. poss. cont. tab. tex. in Auth. vt cum de appell. cog. §. aliud quoque. coll. 8. Bart. in l. 3. §. fin. ff. de adim. legat. Quod in ea vocatione expressa ac speciali, quæ ab institutore Maioratus scienter facta fuit, intelligendum est, vt Scrib. ibidem aduertũt. Secùs autem si ex ipsius causæ ignorantia facta fuit: quando enim ignoranter vocatio facta fuit, dicendum erit: prout infra isto cap. dicemus in ea ingratitudinis, seu inimicitiæ causa, quæ post institutum Maioratum orta est. Idem namque est, quòd causa veniat ad notitiam Maioratus institutoris post institutum Maioratum, vel quòd post eiusdẽ institutionem orta fuerit. text in cap. pastoralis. de exceptio. Scrib. in cap. insinuante. de offi. delega.

¶ Si autem non expressè, sed tacitè, vel sub generalibus verbis successor vocatus fuerit, dicendum erit, quòd ipse in ea generali seu tacita vocatione ex coniecturata mente testantis vocatus non censebitur. l. Lucius Titius. §. Lucius Titius Damam. ff. de lega. 3. Per quem tex. notant Iacob. de Are. 13 Bart. & Scrib. ibi. quòd is, qui est odiosus testatori sub generali vocatione nunquam comprehenditur. Idem etiam dixit Bald. in l. in ipsius. nu. 4. C. famil. hercis. Anchar. cons. 408. latè Menochius cõs. 30. n. 15. cum seq. nisi is merita sequentia, ex qua inimi- 14 citia ipsa verisimiliter remissa sit legitimis probationibus ostẽderit, quod glo. Dinus & Bart. in eod. §. Lucius Titius Damam, non obscurè censuerunt. d. l. in ipsius. vbi Bald. & Scrib. C. famil. hercis. Quibus plura cumulat Couarru. in c. Rainuntius. in princip. de testa. nu. 17. De quo nos infra isto cap. nu. 43. latiùs dicemus.

¶ In secunda specie: quando scilicet ea inimicitiæ causa post institutum Maioratum orta fuit, subdistinguendum etiam erit. Aut enim Maioratus ipse institutus fuit in persona filiorum, vel descendentium, quibus legitima debetur: aut in persona aliorum cognatorum, vel agnatorum transuersalium, vel extraneorum, quibus legitima debita non est.

¶ Si de Maioratu in persona descendentium, quibus legitima debetur, instituto agamus, dicendum erit: filium seu descendentem ad Maioratus successionem vocatum, non posse ab eius successione excludi ex causa ingratitudinis, vel inimicitiæ, qualiscunque ea sit: nisi à patre, vel ascendẽte exhæredatus fuerit, causa exhæredationis expressa atque ab hæredibus probata: adeò vt etiam si ea causa ab hæredibus probetur, non sufficiat, ad hoc, vt filius, vel descendens à Maioratus successione excludatur: nisi à patre, vel auo. cum causæ legitimæ expressione exhæredati fuerunt. Omnia namque ista copulatiuè requiruntur ad hoc, vt testamentum validũ sit, nec nullitati, nec querelæ subiaceat. Quod probatur ex tex. in auth. vt cum de appella. cognos. §. aliud quoque capitulum. colla. 8. l. omnimodo. C. de inoffi. test. Angel. sibi cõtrarius in l. 1. in princip. ff. de inoffi. testa. Iaff. in l. in arenam. nume. 1. C. eod. Franc. de Aret. in l. 3. §. filius. ff. de liber. & posthum. Alex. in auth. non licet. C. de libe. præter. col. pen. & ibi Curti. Iuni. num. 17. qui hanc dixit communem opinionem. Ripa in l. fina. q. 47. n. 165. C. de reuo. dona. Ioan. de Garro. in repe. auth. ex testamento. C. de secundis nupt. nu. 4. Acosta. in repe. l. Gallus. §. & quid si tantũ. ff. de libe. & posthu. part. 3. nu. 168. Greg. Lopez in l. 8. tit. 7. part. 6. glos. 1. Mencha. in repet. leg. omnimodò. C. de inoffi. testa. nu. 179. Iul. Clarus lib. 3. senten. recep-

tarum. §. testamentum. q. 40.

¶ Quod adeò in portione legitima procedit, vt indistinctè seruandum sit, siue testator sciuerit causã ingratitudinis, siue eam ignorauerit, siue habuerit tempus ad exhæredandum, siue non, vel volens exhæredare morte prẽuentus fuerit. Nam quanuis quoad alias materias huiusmodi distinctiones obseruandæ sint (vt inferiùs dicemus) quod tamen ad legitimam attinet hoc indistinctè seruandum erit. Cum enim ex tex. in d. §. aliud quoque capitulum, forma exhæredandi filios à legitima portione apposita sit, ea prætermissa, exhæredatio effectum obtinere non poterit. Formæ namque prætermissio 17 actum nullum efficit: etiamsi ignorãter omissa fuerit. Bald. in l. iuris ignorantia. nu. 3. C. qui admitt. idem Bald. in l. falsus. nu. 18. C. de furt. Alex. cons. 165. nu. 4. lib. 6. Idem cons. 7. nu. 19. lib. 7. Tiraquel. qui plura refert. de retract. conuentio. §. 4. glo. 7. n. 15. Idque mihi compertissimum est. Nunquã enim vidi filium à portione legitima, ex quacunque causa ingratitudinis aduersus parentem commissa, excluſum: nisi ab ipso parente exhæredatus fuerit, cũ causæ legitimæ expressione ac probatione.

¶ Quæ omnia clarè atque indistinctè procedunt: 18 Siue Maioratus in persona filiorum, vel descendẽtium, quibus legitima debetur in testamento, siue in contractu siue iure legati, vel fideicommissi, vel donationis, vel alio quocũq; modo institutus sit. Nõ enim poterũt filij vel descendentes exhæredes fieri nisi forma, de qua superiùs mentionem fecimus, in exhæredatione seruata fuerit. Quod probat tex. in d. §. aliud quoque capitulum. ibi, *Nec si per quamlibet donationem, vel legatum, vel fideicommissum, vel aliũ quemcũque modum eis dederit legibus debitam portionem.* Quod ibidẽ, & in d. l. omnimodò. in princip. omnes Scrib. aduertunt.

¶ Sed an hæc seruanda sint solùm in ea parte bonorum Maioratus, quæ legitimam portionem comprehendit: an etiam in alijs bonis Maioratus, quæ sunt extra legitimam portionem in Maioratu, in persona eius, cui legitima debetur, de legitima, ac alijs bonis simul instituto, controuerti poterit.

¶ Videtur namque dicendum, hæc omnia solùm in 19 legitima portione seruanda esse: cum tex. in dict. §. aliud quoque capitulum, in sola legitima filiorum, vel descendentium loquatur, vt probatur ex verbis eiusdem tex. ibi. *Legibus debitam portionem.* l. omnimodò, in princip. C. de inoffi. testa. ibi. *Quod minus legitima portione sibi relictum est.* Et vtrobique per Scrib. In eo namque quod vltra legitimam filio relinquitur exhæredatio necessaria non est: sed sola reuocatio, seu voluntatis mutatio, absque exhæredatione sufficit. Non enim est necessaria forma ad exhæredandum filium ab eo, quod necessario eidem relinquendum non erat. Ex quo videbatur quoad id, quod legitimam portionẽ excedit, dicẽdũesse: prout in Maioratu in persona agnatorũ vel cognatorũ trãsuersalium instituto statim dicemus.

¶ Sed quanuis hoc prima facie verum videatur: mihi tamen id exactiùs considerãti, contrarium iure verius esse satis cõpertum est. Quanuis enim quãdo Maioratus in persona eorum, quibus legitima non debetur, instituitur, dicendum sit (prout inferiùs dicemus) in Maioratu tamen in persona eorum, quibus legitima debita est instituto, ea omnia, quæ superiùs dicta sunt indistinctè seruanda erunt, tam quoad legitimam portionem: quàm quoad alia bona, quæ extra legitimam sunt quando Maioratus de legitima, atque alijs bonis extra legitimã simul

institutus

instituſ fuit. Quod probatur ſolidiſſima ratione. Maioratus namque indiuiduus eſſet debet, diuiſióque eiuſdē Maioratus naturę ex diametro pugnat, vt infra iſto lib. c. 11. apertiſſimè oſtendemus. Cùm igitur filius, vel deſcendens ab ea parte bonorum Maioratus, quæ ſub legitima comprehenditur, excludi non poſſit, niſi ad id exhæredatio ſolenniter facta interueniat: neceſſariò dicendum erit pari ratione à reliquis bonis non excludi, ne Maioratus ipſe contrà eiuſdem naturam ac ſubſtantiam atque
20 inſtitutoris voluntatem diuidatur. Quod ex pluribus alijs etiam rationibus comprehenditur. Exhęredatio namque aut in tota hæreditate fieri debet, aut in totum vitiari. Nec poteſt quis pro parte exhæres fieri. l. ſi ita quis hæres inſtitutus fuerit excepto fundo. ff. de hæred. inſti. l. cum quidam. ff. de libe. & poſth. Cùm igitur in parte principali, ac digniori: hoc eſt, in legitima exhæredatio nō valeat, conſequenter dicendum erit etiam in reſiduo non valere. Idque ex eo præſertim probatur, quod, vt prædiximus, Maioratus ex propria natura indiuiduus ſit. Ideóque ſuccedit regula, quòd in his, quæ indiuidua ſunt, id quod dignius eſt trahit ad ſe minus dignum eiuſque naturā in omnibus ſequi debet, ſuſtineturque id, quod aliàs inualidum eſſet ex adiunctione dignioris: ne vna, eademque res diuerſo iure cenſeatur. Quod ex pluribus ornat Iaſſo. in l. Imperium. ff. de iuriſdi. omn. iud. nu. 3. Feli. qui latiſſimè proſequitur materiam in c. 1. de pręſcrip. nu. 6. Tiraquel. de retract. Linagier. §. 30. glo. 1. nu. 9. cum plurib. ſequen. Quæ opinio tanquam verior, ac voluntati diſponentis magis conſona, ſequenda erit.

22 ¶ Hæc tamen omnia intelligenda ſunt: niſi cauſa ingratitudinis eius qualitatis ſit, vt filium hæreditatis paternæ indignum efficiat, vt ſi cauſam ſtatus contra parentem mouerit, vel eum captiuum non redemerit, vel furioſum non curauerit, vel mortem eius vindicare neglexerit, vel quid ſimile fecerit, ex quo hæreditatis eiuſdē merito indignus efficia-
23 tur. Tunc enim ex ea cauſa filius poterit Maioratu ſibi à parente relicto: etiam quoad legitimam portionem priuari: quanuis à patre exhæredatus non fuerit. Quod probatur ex tex. in dict. auth. vt cum de appella. cognoſ. §. ſi quis de prædictis. & §. ſi vnum de prædictis colla. 8. vbi glo. & communiter Scrib. id notant. tex. ibi etiam per Scrib. in auth. ſi captiui. C. de Epiſcopis & cleri. & in auth. liberi, vbi glo. verb. capitalis. C. de Epiſcopa audien. l. ſi inimiciriæ. cum ſimilib. ff. de his, quib. vt indig. Et hæc in Maioratu in perſona filiorum, ac deſcendentium, quibus legitima debetur inſtituto obſeruanda ſunt.

¶ Si verò in perſonis agnatorum, vel cognatorum tranſuerſalium, vel etiam extraneorum Maioratus inſtitutus fuerit: ſubdiſtinguendū etiam erit. Nam aut agitur de primo Maioratus ſucceſſore, qui in teſtamento hæres inſtitutus fuit locumque hæredis obtinet, aut de his, qui non locum hæredū obtinet: ſed aut fideicōmiſſarij, aut legatarij, aut donatarij ſunt: iuxta ea, quæ infra iſto lib. ca. 14. latiùs dicemus.

¶ Si de primo Maioratus ſucceſſore hærede inſtituto loquamur, dicendum erit: eum non excludi ab ipſius Maioratus ſucceſſione ex inimicitia, vel alia ingratitudinis cauſa ſuperuenienti aduerſus eiuſdē Maioratus inſtitutorē poſt Maioratus inſtitutionē: niſi Maioratus expreſsè reuocatus ſit. Ex inimicitia namque ſeu alia cauſa ingratitudinis ſuperuenienti hæredis inſtitutio non reuocatur. l. ex parte. ff. de adim. lega. glo. in l. 3. §. fina. in glo. in verb. nuda. ff. eod. Et vtrobique communiter Scrib. Ripa. in repe. legis fina. C. de reuocan. dona. q. 46. nu. 154.

¶ Quod nedum procedit, quando cauſa inimicitiæ culpa Maioratus inſtitutoris proceſſit: ſed etiam quando culpa ſucceſſoris, ſeu primi vocati, qui locū hæredis obtinet, orta fuit: vtroque namque caſu ex cauſa ingratitudinis, vel inimicitiæ ſuperuenienti Maioratus inſtitutio iure hæreditario facta non reuocatur: quanuis contrariam opinionem veriorem eſſe cenſeat Bart. in d. l. ex parte. nume. 1. dicens: hęredis inſtitutionem reuocari ex inimicitijs culpa hæredis procedentibus: non autem ex his, quæ proceſſerunt culpa teſtatoris. Ipſe namque clariſſimè confundit cauſas, ex quibus quis indignus efficitur cum cauſis ingratitudinis, ſeu inimicitiæ (vt ſtatim dicemus) & optimè aduertit Ripa in repe. d. l. fina. C. de reuocan. dona. d. q. 46. num. 155.

¶ Hoc tamen intelligendum erit: niſi cauſa talis ſit, 24
ex qua hæres ipſe indignus efficiatur: quāuis enim
ex ea hæredis inſtitutio non reuocetur: ſi tamen ea
cauſa culpa Maioratus ſucceſſoris, qui in Maiora-
tu iure hæreditario ſucceſſit, orta fuerit, hæreditas
ſibi tanquam ab indigno auferēda erit. tex. in auth.
ſi captiui. C. de Epiſc. & cleri. & in auth. liberi. C.
de Epiſcopa. audi. & probatur per totum tit. C. &.
ff. de his, quib. vt indig. l. is conſequenter. §. 1. ff.
famil. hercif. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainutius.
de teſtam. verb. condidit. el. 2. nu. 10. Sicque intelli-
genda eſt doctrina Bart. in d. l. ex parte. nu. 1. prout
optimè aduertit Ripa. d. q. 46. nu. 155.

¶ Succeſſio autem Maioratus, quæ à primo inſtitu- 25
tore hærede inſtituto propter eius indignitatem ac
delictum proprium aufertur, fiſco per tempus vi-
tæ ſuæ adijcienda: eo autem mortuo ſequenti ſuc-
ceſſori deferenda erit. l. Statius Florus. §. Cornelio 26
Felici. ff. de iure fiſci. Quando enim hæreditas ali-
cui aufertur tanquàm ab indigno ob delictum pro-
prium, ea hæreditas nō defertur ſequenti ſubſtitu-
to, nec venientibus ab inteſtato: ſed fiſco adijcien-
da erit. l. hæreditas, vbi Bart. & communiter Scrib.
C. de his, quib. vt indig. l. indignus, vbi etiam per
Scrib. ff. eod. l. 1. C. de his, quib. vt indig. Guillel.
Benedict. in repe. c. Rainuntius verb. condidit. el.
2. nu. 16. de teſtam.

¶ Quod intelligendum erit, niſi ea indignitas red- 27
dat ſucceſſorem eiuſdem ſucceſſionis incapacem:
prout ſi ob delictum proprium deportatus ſit, vel
aliquid ſimile ſibi contigerit, ex quo ob delictum
proprium vel aliàs incapax efficiatur: tunc enim
bona Maioratus non ad fiſcum, ſed ad ſequentem
ſucceſſorem deferenda erunt. Quod probatur ex
tex. in l. 1. C. de hæredib. inſtitu. & ex his, quæ no-
tant Bart. & Scrib. in d. l. hæreditas. C. de his, quib.
ut indig. Guiellelm. Benedict. d. c. Rainutius. verb.
condidit. el. 2. num. 16. Inſtitutio namque incapacis 28
habetur pro non ſcripta. l. 3. ff. de his quæ pro non
ſcrip. haben. l. vna. §. & cum triplici. C. de caduc.
tollen. Incapax enim pro mortuo reputatur. l. 1. §. 29
ſed ſi patronus. ibi. *Pro mortuo habetur*. ff. de coniūgen.
cum emancipa. liber. eius. l. ſi necem. §. deportatus cum ſimil. ff. de bon. liber. Ideóque primo vo-
cato exiſtente incapaci ſtatim ſequenti ſubſtituto
locus fit, ac ſi primus vocatus nō fuiſſet. l. 1. §. qui ha-
bebat. ff. de bono. poſſeſ. contra tabul. per quem
tex. dixit Barto. ibi. quòd filius incapax non 30
obſtat ſequentibus in gradu, ac ſi eſſet mortuus. l.
pater filium, vbi glo. ff. de inoffi. teſtamen. l. 1. §.
ſcien

sciendum.vbi Bar.ff.de su.& legit.hæredi.l. 2.§. ita demum.ff.ad Tertul.Bald.in l.si quis.§.talem.C.de secund. nupt. Scriben. in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebel. text. vbi etiam per Scriben.in l.Gallus. §.& quid si tantum. ff. de liber. & posthu. In quo tamen tenor Maioratus, & clausulæ confiscationem, seu alienationem prohibentes attendendæ erunt.

¶Si verò de his Maioratuum successoribus agamus, qui locum hæredum non obtinent:sed aut fideicõmissarij,aut donatarij,vel legatarij sunt, subdistinguendum etiam erit. ¶ Nam aut Maioratus per viã donationis inter viuos ea lege vt reuocari non possit,institutus fuit,aut in contractu,vel testamento institutus fuit simpliciter,vel ea lege adiecta, vt ad libitum institutoris reuocari possit.

31 ¶ Si per viam donationis ea tamen lege,vt reuocari non possit,Maioratus institutus fuerit, dicẽdum erit:successorem ab eiusdem Maioratus successione excludi non posse : nisi ex causis ingratitudinis contentis in l.fina.C.de reu.dona.& in cap.fina. de dona.& in l.10.tit. 4. part. 5. Ex his namque causis Maioratus etiam irreuocabilis reuocari poterit,vt ex dictis iuribus probatur,& loquens in Maioratu dixit Anto.Gomet.in l.40.Tauri.n.71. & D. Anto. de Padilla.in repe.l.vnum ex familia.§. si de Falci. nu.19.ff.de leg.2.

32 ¶Quod non solùm ex causis ibidem expressis : sed ex alijs eisdem similibus,vel maioribus fieri poterit. Nam quanuis in eisdem legibus solùm quinque causæ,atque cum taxatiua tantummodò enumerẽtur,ex quibus donatio perfecta reuocari possit:nihilominùs tamen ex eisdem iuribus alię causæ similes,vel maiores expressis non excluduntur. Quod in specie notant Salycet.Cinus,& Scrib.in d.l.fina. post glo.ibi. verb.voluerit:idque etiã censuit Grego.in d.l.10.in glo.in verb. *De palabra*, quam dixit esse communem opinionem Ripa in d.l.fi.q.41.nu. 137.& Iulius Clarus lib.4.sententiarum.§.donatio. q.21.Franc.Viui.lib.communium opi. verb. donatio ex quinque causis nu.2.

33 ¶ Simile etiam videmus in causis exhæredationis: nam quanuis filius possit exhæredari solùm ex quatuordecim causis cum taxatiua tantùm expressis in authen.vt cum de appellatio.cognos. §. aliud quoque capitulum.col.8. Tamen si filius non commiserit aliquam ex causis ibidem expressis : sed aliam similem vel maiorem, nihilominùs ex ea à parente exhæredari poterit.Quod notat Guillel. de Cugno in auth.nõ licet.C. de liber.præterit.cuius opinio. sequuntur eam communem esse profitentes, Alex. ibidem num.4.& Iasson.nu.6.& Curtius Iuni.nu. 23. Guillel.Benedict.in repe.c.Rainutius. verb.in eodem testamento relinquens.el.2.nume.19.Ripa.in Rub.de iud.nume.20.& in d.l.fina.C.de reuocand. dona.q.41.num.138.Gratus consi.115.num.19.lib. 2.Curti.Iuni.consi.182. nu.10.Iulius Clarus. lib. 3. recep.senten.§.testamentum.quæst.41.Mencha.de success.progress.lib.2.§.17.nu.101.Villalobos lib. com.opi.litera.E.nu. 143.

34 ¶ Quibus non obstat decisio l.8.tit. 7. 6. parti.ibi. *Mas si por otra alguna razon qualquier , que non fuesse dellas sobredichas enestas leyes desheredasse el padre , al hijo, non valdria el tal desheredamiento.* Verba namque ista quanuis nimis præcisa videantur , casus similes vel maiores expressis non excludunt: imò lex illa part. quæ à iure communi originem traxit easdem interpretationes ac limitationes , quas iura communia admittunt , necessariò admittere debet , contrariumque asserere ,absurdissimum esset. Ideóq; hęc opinio etiam hodie iure Regio partita. sequenda erit:quanuis contrarium existimet Greg Lopius in eadem l.8. verb.*Otra razon qualquier*. Cuius opinio sequenda non est.

¶Ex causa tamen inimicitiæ inter institutorem & 35
successorem ortæ,Maioratus per viam donationis inter viuos irreuocabiliter institutus non reuocatur,nisi ea inimicitia culpa successoris, atque ex ea causa processerit,quæ successorem ingratum, siue indignum efficiat. Quanuis enim Maioratus per viam legati,vel fideicommissi,vel donationis reuocabilis institutus ex inimicitia superuenienti:etiãsi culpa institutoris processerit , reuocetur (vt inferiùs dicetur) nulla tamen lege decisum est , quòd donatio perfecta atque irreuocabilis ex inimicitia superuenienti reuocetur. Ratio autem differentiæ est:quia donatio perfecta atque irreuocabilis , ex contraria voluntate reuocari non potest. Ideóque quanuis ex inimicitia capitali de contraria voluntate institutoris constet ea voluntas,quæ tacita est, non potest inducere eius reuocationem : cùm nec etiam ex eadem voluntate expressa reuocari possit. Cuius contrarium dicendum est ,in legato ac donatione reuocabili. Cùm enim liberè ea reuocari possit non mirum : si ex inimicitijs superuenientibus , ex quibus contraria voluntas comprehenditur,reuocata censeatur,de quo infra isto ca.nu. 38. dicemus.

¶Hæc autem,quæ de successore Maioratus irreuocabilis,ex causis ingratitudinis excludendo prædiximus,intelligenda sunt si ipsius Maioratus institutor illum in vita sua ex prædictis causis reuocauerit.Secùs autem si ab ipso institutore Maioratus re- 36
uocatus non fuerit:tunc namque hæredes ipsius id facere non poterunt. Hoc enim reuocandi ius personalissimum est,nec ad hæredes trãsmittitur. l.fin. C.de reuocan.dona.vbi Bald.nu.1.Host. in summa de donat.§.qualiter.versic.hæ autem donationes.l. 1. vbi glo. & communiter Scribẽ. C. de donation. glo.& Scribentes in l.omnimodò.C.de inoffi.testa. tex.vbi per Scrib.in cap.fina.de donat. Couarru.in cap.Rainutius in prin.de testa.nume.7.vbi plura in idem adducit Ripa.in l.fi.C.de reuocan. don.q. 61. num.201.Tiraquel. qui plura refert in l.si vnquam verb.susceperit liberos.C.de reuocan.dona. n.172. idque probat l.10. tit. 4. parti. 5. ibi. *Y si el se callare ende en su vida sus hærederos non la pueden retraer,ni querellar despues.*

¶ Quod in Maioratus irreuocabilis institutore,qui 37
in vita sua causam ingratitudinis sciuit, nec Maioratum ex ea reuocauit,planè procedit.Si verò eam ignorauit,vel quanuis illam sciuerit, tempus reuocandi non habuerit quòd morte repentina prœuentus fuerit:tunc post eius mortem ea ingratitudinis causa ab eius hæredibus, vel sequentibus successoribus obijci poterit,vt à Maioratus successione successor ingratus excludatur:sicque dicta l.fina. C.de reuocand.donat. & d.l.10.titu.4.part.5. intelligendæ erunt.Quod voluit Ioan.And.in addi.ad specu. tit.de feud.§. nunc dicamus qualiter libelli concipiantur.n.2.in additio.litera. A. ad fin. vbi ad hoc allegat text. in l. confirmando. & in l. vtilitatem. ff.de confirm.tuto.Idem Ioan.And.in ca. fin. col.3. de donatio.Cuius dictum sequuntur Calderi.Collectarius. Imol. Petrus de Ancharr. Panorm. & communiter Scriben. ibidem. Cinus in l. 1. in fin. C. de reuocand. donat. Andr. de Yser.Iacob. de Bellouis. Baldus , Aluarotus , & communiter

Scrib.in c.1.§. porrò. quæ fuit prima causa benef. amitten.in vsib.feud.Alex.in l.rei iudicatæ.nu.3.4. & 5.ff.solut.matr.Franc.de Aret.consi.14.num.20. Cathelia.Cotta.in suis memorabilibus verb.donatio perfecta.& verbo Vassallus potest.Ripa.in l.fi. C.de reuocan.dona.q.61.num.205. Curt.in tract. feudorum in pen.q.4.part.in fi.Tiraquel.qui plura refert in repe.l.si vnquam verb. susceperit liberos.nu.174.cum sequen.C.de reuocan.dona.Frãc. Vinius.lib.commu.opi.verbo donatio ex quinque causis.nu.4. quod perpetuò notandum atque memoriæ commendandum erit. Et hæc de Maioratu irreuocabili dixisse sufficiat.

¶ Si verò Maioratus ipse reuocabilis sit,nec ab ipso institutore in vita reuocatus fuerit: iterum etiã subdistinguendum erit:nam aut Maioratus per viã legati,prælegati,vel fideicommissi institutus fuit, aut per viam donationis, aut contractus inter vnos:quanuis reuocabilis. ¶ Si per viam legati,prælegati,vel fideicommissi Maioratus institutus fuerit,dicendum est: Maioratus successorem ex causa ingratitudinis, vel inimicitiæ superuenienti ab eiusdem Maioratus successione excludi.Nã quanuis hæredis institutio (vt superiùs diximus)ex causa inimicitiæ,seu ingratitudinis superuenienti non 38 reuocetur:legata tamen, ac prælegata, & etiam fideicommissa ipso iure reuocata esse censentur:etiã absque alia voluntatis declaratione. l.3.§.fin.ff.de adim.lega.l.ex parte.ff.eod.l.si inimicitiæ.ff.de his, quib. vt indign.Iass.in l.hæreditas.nu.3. C. eodem. Ripa.in d.l.fina.C.de reuo.dona.quæstio.45. num. 151.Couarru.in cap.Rainutius. de testa. in princi. num.7.

¶Quod procedit ac verum est, nedum quando ex culpa successoris inimicitiæ processerunt: sed etiã quando ex facto, vel culpa ipsius Maioratus institutoris causatæ sunt.Cum enim Maioratus per viã legati,prælegati,seu fideicommissi institutus ad libitum institutoris reuocari possit,cõsequens est, vt ex quacunque voluntatis præsumpta mutatione vocatio ipsa reuocetur. Quæ voluntatis mutatio æquè præsumitur ex inimicitia inter institutorẽ & successorem superuenienti, sicut ex ea, quæ culpa institutoris siue successoris orta fuit. Quod dixit Iass.in l.si filiam.nu.2.C.de inoffi.testa. reprobans opinionem Bar.qui solus contrarium asseruit in l. cũ in Tabulis.§.1.ff.de his,quib.vt indig.n.1.idem Iass.in l.hæreditas.n.3.C.de his,quib. vt indig. Ripa.in l.fi.C.de reuo.dona.q.45.n.151. Palat. Ruui. in rep.Rub.de don.int.vir.&vxo.§.78.n.27.Gerar. sing.5.Ioan.ab Amicis consi.4.Couarru.de testa.2. parte Rub.n.20.Mencha.de successio.creati.li.1.§. 10.nu.621.Idque verissimum est.

¶ Quæ omnia quando Maioratus institutor causas ingratitudinis vel inimicitiæ ignorauit vel sciuit: sed Maioratum reuocare non potuit, planè procedunt:sed quando eam causam sciuit Maioratúmq; 39 ipsum reuocare potuit,illumque nõ reuocauit dubia videntur,hac præsertim ratione.Verisimile nãque est,quòd si Maioratus institutor ex eadem inimicitiæ causa,vel absque ea Maioratum reuocare voluisset id fecisset:cùm eam causam sciuerit tempúsque ad illum reuocandum habuerit.Cùm igitur Maioratum non reuocauerit consequens est, vt tacitè videatur eam causam remisisse. Quod probari videtur ex gl.in l.athletæ.§.dat remissionem.glo.in verb.nisi postquam.ff.de excus.tut. vbi glo. inquit, quòd si tutor datus in testamento posteà contrahat inimicitias capitales aduersus testatorem:ita vt ob id censeatur testator huiusmodi tutelam reuocasse per tex.ibi. Tamen si diù post eas inimicitias stetit eas sciens, & potuit testamentum reuocare & non reuocauit,satis eas videtur remisisse, ac in ea tutoris datione perstitisse.Idem etiam cẽsuit Salycetus in l.si totas.n.3.C.de inoffi.don.vbi in specie dixit, quòd donatio,quæ ipso iure reuocatur natiuitate 40 filij si filio mortuo ea donatio à patre, qui habuit tempus reuocandi,non reuocetur, ex nouo cõsensu præsumpto, ex non reuocatione reualidatur. Quod etiam notat Iass.qui plura refert in authent. ex causa.n.25.C.de liber.præter.vbi licèt plura referat pro cõtraria parte,in hac tamen opinione residere videtur.Idem Iass.in l.si mater.n.2. C. de inoffi.test. Soci.cõsi.126.n.6.li.3.Bertran.cõsi.83.col. 2.li.2. & consi.284.in fi.eod.lib.Tiraquel.qui plura in idem refert in repe.l.si vnquam. C.de reuoc.dona.verb.susceperit liberos.nu.172.cum seq. vbi latissimè prosequitur materiã, quibus adijci possunt ea omnia quæ supra isto cap.n.36.adduximus:probantes Maioratum irreuocabilem effectũ,non posse reuocari ab hæredibus ex causa ingratitudinis si illius institutor illam sciuit,habuitque tempus Maioratum reuocandi,nec illum reuocauerit.

¶ His tamen non obstantibus, in casu, de quo agimus,contrarium dicendum erit:imò quòd successor ex causa ingratitudinis, vel inimicitiæ à Maioratus successione excludatur:etiamsi institutor illã sciuerit habueritque tempus reuocandi Maioratũ, nec illum reuocauerit.Quod probatur ex text. qui loquitur etiam in fortioribus terminis in l. filio. §. Seia.ff.de adim.lega.vbi probatur, quòd si testator 41 fecit legatum,quod ex inimicitiis superueniẽtibus ipso iure reuocatum fuit, huiusmodi legatum non cõualidatur: etiamsi testator posteà inimicitias sciuerit,feceritque codicillum,nec in eo legatũ reuocauerit.En igitur tex.probantem quòd quanuis testator sciat causam inimicitiæ,&habeat tempus reuocandi legatum,& faciat dispositionem, in qua si voluisset illud reuocare posset, nec illud reuocet, nihilominùs tamẽ legatũ reuocatũ esse cõsebitur. ¶Quod autem in casu eiusdem legis causam inimicitiæ testator sciuerit, probatur ex eod.tex.ibi. *Seia post institutam accusationem codicillos cõfecit: nec ademit Titio Priuigno legatum.* En igitur qualiter ponderat Iurisconsultus,quòd post institutam accusationem, testator fecit codicillos,nec ademit legatũ.Ex quo colligitur, quòd sciuit institutam esse accusationem.Si enim illam institutam ignorasset,non esset necesse adijcere illa verba,nec ademit Titio priuigno legatum,nec etiam considerare:quod in codicillis legatum ex hac causa ademptum non fuerit. Idque probatur clariùs ex eod.tex. ibi. *Ante finem accusationis decessit.* Ex quibus verbis comprehenditur testatorem decessisse post litem contestatam,& causam quasi ad finem iam deductam. Probaturque idem apertiùs ex verbis eiusdem text.ibi. *Acta causa.*vbi probatur,quòd causa post mortem testatoris prosequuta atque decisa fuit, quod fieri non posset: nisi mors lite iam contestata contigisset. l. defuncto. ff.de publi.iud.l.1. & 2. C.si reus,vel accusa.mortu.fue.Idque clarissimum est.¶Qua ratione tex.in d.§.Seia,ad hoc not.Bar.ibi.nu.1. dicens, text.illum esse notandum,ad hoc, quòd licèt testator faciat codicillos, & expresè non adimat legatum,tamen tacita ademptio durat.Idque per illum text.dixit Franc.de Aret.consi.93.num.5. & consi. vlt.n.5.Idem Franc.de Aret.in l.Titius.ff.de liber. & posth.Alex.in l.1.ff.de vulga.nu.33.Ripa.in l.fin.

C. de

C.de reuocan.dona.q.45.nu.151.Peralt.qui tamen nihil ex his refert in l.cum quidam.n.8.ff. de leg.2. Quæ opinio quoad Maioratũ per viam legati, prælegati, seu fideicommissi institutum, de quo agimus verior mihi ꝑculdubiò videtur ex tex.in d.§. Seia, qui adeò clarè ac præcisè nostram conclusionem probat, vt congruum responsum non admittat, qua ratione necessarium non erit respõsum prestare his fundamẽtis, quæ in contrarium adducebamus. Nã aut ea falsa sunt, & contra casum dictæ legis, aut quod verius est in diuersis casibus loquuntur. Ideoque ad casum tam clarè ex d.§. Seia decisum extendi non debent.

¶ Quanuis autẽ ex supradictis verum sit, quòd Maioratus successor ex causa inimicitiæ ab eius successione excluſus, non censeatur denuò admissus, nec causa inimicitiæ remissa ex eo, quòd Maioratus institutor illam sciuerit, tempúsque reuocandi habuerit, nec illum reuocauit: tamen si Maioratus institutor post ortam inimicitiam cũ successore eiusdem Maioratus tacitè, vel expressè reconciliauerit, illumque ad domum suam introduxerit, vel aliquid simile fecerit, ex eo causa ingratitudinis, vel inimicitiæ remissa censebitur. l.4.ff.de adimen. leg. Barto.in l.3.§.fin.num.5.& 6.ff.eod. Iaſſ.in authen. ex causa.C.de liber.præter.n.3. & 14. Imol.Cuma. Aret. Alex. Iaſ.& commu.Scrib.in l.filio, quem pater.ff.de lib.& posth. Emanuel Acosta in l. Gallus. §.& quid si tantum, part.3.nu.180. cum seq. ff. eod. Curt. Iuni.in l.fina.C.de pact.num.32. Ripa in d. l. fina. C.de reuocan.dona.q.61.num.204.cum seq.& alibi sæpè Scrib.& hæc de Maioratu per viam legati, prælegati, vel fideicommissi instituto, dixisse sufficiat. 42

¶ Si verò Maioratus per viam donationis ac contractus inter viuos, reuocabiliter tamen institutus fuerit: idem quod in Maioratibus per viam legati, prelegati, vel fideicommissi institutis paulò antè diximus, dicẽdum erit. Quanuis enim Maioratus per viam contractus ac donationis instituatur: si tamen reuocabilis sit, naturam vltimæ voluntatis: nõ autem contractus obseruat: vt infra isto libro.c.12. latiùs dicemus. Ideóque omnia ea, quæ in Maioratu per viam legati, seu fideicommissi diximus: in hoc Maioratu per viam donationis reuocabilis instituto dicenda erunt. Et hæc de secunda specie quando scilicet causa ingratitudinis post Maioratum institutum. & ante mortem institutoris cõtingit, obseruanda erunt.

43 ¶ In tertia specie: quando scilicet causa ingratitudinis post mortem Maioratus institutoris contingit, prima facie dicendum videtur: ex eo, Maioratus successorem non esse priuandũ Maioratus successione: prout in his terminis dixit Peralta in l.3. §.qui fideicommissam.n.88.cum seq.ff.de hæredib. instituen. quem in principio huius quæstionis retulimus, quod probat ea ratione, quia id iure cautũ, vt ipse contendit, non inuenitur: concludit tamen successorem esse aliàs extraordinariè puniendum: quod inquit nunquam fuisse ab aliquo tactum nec resolutum.

¶ Mihi autem id maturiùs discurrenti in hac quæstione contrarium dicendum videtur: imò quod ex grauissima iniuria, Maioratus institutori iam defuncto ab eiusdem Maioratus successore illata, vel ex quacunque alia causa indignitatis post mortem institutoris contingenti, possit successor eiusdem Maioratus successione tanquam indignus priuari. Quod clarissimè probatur ex text.in l. 1. ff. de his, quib.vt indig.ibi. *Cùm patronum suum post mortẽ quasi illicitæ mercis negotiatorem detulerat.* Per quem tex. dixit Bar.in proprio loco quòd qui post mortem defuncti cõtra ipsum ingratitudinis causam committit, perdit legatum. Idipsum probat text.in l.hæreditatem.ff.eod.& in l.1.& in l.si ea quæstio.C. eod. vbi ex causis post mortem testantis contingentibus quis efficitur eiusdem hæreditatis indignus. Quod etiam in specie sequitur Andreas Barb.cõsi.20. incipien. Scribitur præclarè in princip. lib. 1. vbi inquit: Hæredem lacerantem famam defuncti, qui illum hæredem instituit esse hæreditate priuandũ tanquam indignum. Idque etiam dixit Guillel. Benedict.in c.Rainutius verb.condidit: el. 2. de testa. num.13. Ripa.qui etiam loquitur in donatione in l.fina.quæst.11.nu.38.& q.45.nu.153.C.de reuocã. dona. vbi sing.inquit solùm differre causam ingra- 46 titudinis commissam contra defunctum ab ea quæ contra ipsum in vita committitur in hoc, quòd ex causa ingratitudinis commissa contra viuentem reuocatur donatio, seu legatum ex præsumptione contrariæ voluntatis. Ex causa autem ingratitudinis commissa contra defunctum non reuocatur legatum, nec donatio cùm in mortuo non possit presumi voluntas contraria: sed venit successor priuãdus hæreditate, legato, vel donatione tanquam indignus. Quod colligitur ex doctrina Barto. sequuta cõmuniter ab Scrib.in d.l.1. ff.de his quib. vt indig. nu.4. Paul.in l.sororem.nu.4.C.eod. Idem Paul. in l.fideicommissum.nu.3.C.de fideicom. & vtrobiq; per Scriben.

¶ Quæ omnia comprobantur ex eo, quod censuit 47 gloss.in l.sororem.C. de his quibus vt indig. verb. indignum, quæ sing.inquit, quòd si legatarius, vel fideicommissarius concubuit cum vxore testatoris post mortem eiusdem, ex eo perdat legatum, vel fideicommissum Fiscóque deferendum sit. Quam sequuntur Barto.& commu.Scriben. ibidem. Idem Barto.in l.1.ff.de his, quib. vt indig.nume.2. idem Barto.& commu.Scriben.in l.fideicommis.vbi glo. propè consimil. C. de fideicom. Alberi. in l.ex parte.ff.de adim.lega. Bald.in c.tuæ.num. 4.de procur. Palat. Ruui.in repe. Rub.de dona.inter vir. & vxo. §.67.nume.5. Cifuen.in l.14. Tauri.num.3. Guillel. Benedict.in repet. cap. Rainutius de testam. verb. condidit.el.2.num.13. Ripa.in l.fina.C.de reuo.dona.quæstio.45.nume.153.vbi asserit hoc esse communiter receptum. Peralt. qui hanc etiam asserit esse communem opinionem. in l. si quis in principio testamenti.ff.de leg.3.num.89.& in l. cum quidam.ff.de lega.2.nume.7. D. Anton. de Padilla. in d.l.fideicom. nume. 2. C.de fideicom. Quæ opinio proculdubiò sequenda erit, quanuis Mencha. in l.si quando, in princip.num.94.C.de inoffi.testa. dicat eam sibi iure non probari. Eius namque gloss. opinio apertissimè probatur, ex decis.tex.in d.l.1.ff.de his, quib. vt indig. quæ in fortioribus terminis id ipsum disponit. vt ex eius legis verbis vnicuíq; plus liquido constabit.

¶ Quæ ea potissima ratione procedũt, quòd offen- 48 sa, atque iniuria sic potest mortuo: sicut & viuo irrogari. l.1.§.& si fortè.ff.de iniuriis. per quem text. not. Bar.in proprio loco, quòd post mortem potest quis offendi. Idem probat text. in l.sed & si quis. §. Iudex.ff.de religio.& sump.fune.l.1.ff.de his, quib. vt indig.vbi Bar.& com.Scrib.l.1.C.de secun.nup. Bal.& Scrib.in d.l.sororẽ.C.de his, quib. vt indig. & in d.l.fideicommissum. C. de fideicom. Ideóque vidua, quę luxuriosè viuit ꝓpter iniuriã, quę ex hoc 49

Mulier tuguriorum Vidua amittit educationem filiorum et tutelam et alia dotis ius non amittit durante viduitate

marito defuncto irrogatur, priuatur tutela filiorũ, quam pater sibi in testamento reliquit, ac etiam tutela legitima, atque datiua: quod dixit Ioan. de Ana. in ca. qualiter, & quando el. 2. §. licet. num. 12. de accusa. Abb. in c. ex parte. nu. 9. de accusa. Ioan. de Garro. in Rub. C. de secun. nupt. n. 57. Pinel. qui plura refert in l. fin. C. de bonis mater. nu. 18. Grego. Lopez. in l. 2. tit. 12. par. 4. in gl. verb. *Maldad de su cuerpo*. D. Anto. de Padilla in d. l. fideicõmissum. num. 8. similiter etiam amittit vidua propter adulterium post mortem mariti commissum medietatẽ bonorum constante matrimonio acquisitorum. l. fina. tit. 4. lib. 5. ord. de cuius l. intellectu videndus est Acosta in c. si pater. de testa. lib. 6. 1. part. verbo. legauit. nume. 39. cum sequen. vbi latissimè prosequitur materiam & filiorum successionem: vt dixit Paul. in l. omnem. C. ad Tertul. num. 2. Cifuen. in l. 15. Tauri. Tellius Fernand. in l. 6. Tauri. nu. 6. Padilla in d. l. fideicommissum. nume. 9. & facultatem sibi à marito concessam, vt pro ipso testetur, vt existimat Cifuen. in l. 31. Tauri. num. 4. & Padilla in d. l. fideicommissum. num. 10. & officium executricis testamẽti sibi à marito relictum, Boerius deci. 338. nume. 12. quę omnia ea ratione, quam prædiximus, probantur. Vidua namque luxuriosè viuens, videtur marito atque eius animæ maximam tristitiam atque iniuriam irrogare. tex. in authen. de nupt. §. quæ verò. colla. 4. Pala. Ruui. qui plura refert in repet. Rubr. §. 82. nume. 3. & alibi sæpè Scriben.

Vxor Vidua turgitur Viuens amittit & mouens Vlinde. Vltima elegit Paul. tuta data ad id alii no, et etiã executrix Vbi alibi

50 51 52 53 54

Mulier amittit dotẽ ob adulterium omissum post mariti mortẽ

55 ¶ Eadem etiam ratione pluribus persuasum est viduam luxuriosè viuẽtem perdere dotem, ac si marito viuente adulterata fuisset. Cuius opi. auctor fuit Paul. in d. l. fororem. n. 4. & in d. l. fideicommissum. n. 4. idem cõsi. 143. n. 2. lib. 2. Iaff. in l. 2. num. 6. ff. solu. matri. Ripa. in Rub. de iud. num. 21. Gerard. sing. 48. Hippol. sing. 234. & sing. 416. & in l. 1. §. itẽ diuus. num. 4. ff. ad l. Corneliam. de Sicariis. & consi. 13. num. 16. Felin. in c. pastoralis. col. 3. de iud. Ioan. de Neuiz. in sua sylua nuptiali. lib. 2. nu. 44. Cifuen. in l. 14. Taur. nu. 4. hanc appellat communem opinionem Belonus in Rub. C. de eden. nume. 83. Purpuratus in l. ex conuentione. C. de pact. & Boer. decis. 338. num. 11. Tiraquel. de nobilita. c. 18. nu. 9. Palat. Rub. in repeti. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 67. num 6. Anto. Gomet. in l. 53. Taur. in fi. Crotus in l. 4. §. Cato. 1. lectura. nu. 139. ff. de verbo. obli. Peralt. qui etiam dixit hanc esse cõmunem opinionem, atque in practica obseruandam in l. cum quidam. nu. 8. ff. de leg. 2.

Contraria opinio / valdet ex dotẽ non amittere defendit

¶ Sed quanuis plures maximique nominis viri huiusmodi opinionem veram ac communẽ esse profiteantur, mihi tamen iure non probatur. Mulier namque lucris ab ipso marito, & causa eiusdem sibi obuenientibus propter vitam luxuriosam tãquam ingrata atque indigna priuari debet, vt in iuribus superiùs relatis cauetur: sed quòd à propria dote ac proprio patrimonio, quod, nec à marito, nec eius occasione acquisiuit priuetur, nullo iure cautum inuenitur. Nõ enim aliqua lex inquit, quòd ex causa ingratitudinis quis priuetur proprio patrimonio: sed solùm his bonis, quæ acquisiuit ab illo, aduersus quem ingratitudinis cáusam commisit, vt in d. l. fina. C. de reuocan. dona. & in locis, quos superiùs retulimus, omnes Scrib. not. Ideóq; contrariã opinionem: imò quòd propter adulterium vidua non amittat dotem, veriorem esse profitẽtur Alex. in l. fororem. col. 1. C. de his, quib. vt indig. Iaff. in l. fideicõmissum, C. de fideicommis. nu. 3. Deci. in ca. pastoralis. n. 8. de iudi. & in l. cum quædam puella. nu. 12. ff. de iurisdom. iudi. Mainerius in l. in ambiguis pro dote. ff. de regu. iur. n. 208. Carol. Molin. in consuetu. Paris. tit. 1. §. 30. q. 28. n. 142. Cassa. in consuetu. Burg. Rub. 4. §. 6. verb. & Seia tenue. n. 24. vbi inquit se ita vidisse in practica seruari. Bonus de Cuctili. in tracta. de nobilit. par. 3. num. 94. Boer. d. decis. 338. nu. 12. Couarru. qui hanc opinionem appellat veriorem atque benigniorem. de sponsal. 2. par. c. 7. nu. 11. Ant. Gomet. sibi contrarius. in l. 80. Taur. n. 70. Aymon Craue. cõsi. 205. Pinel. qui plura refert in l. si, C. de bon. mat. nu. 9. Petrus Dueñas regu. 12. n. 3. D. Anto. de Padilla in d. l. fideicommis. nu. 4. Emanuel Acost. in c. si pater. de testam. li. 6. 1. par. verb. legauit. n. 41. cum sequentib. quæ opinio verior mihi semper visa fuit, eamq; in practica assiduè receptam vidimus.

Sine intra annum luctus id non si postea

¶ Hæc autem vltima opinio adeò probabilior mihi videtur, vt censeam indistinctè tenendam esse, reiecta distinctione Alciati. regul. 2. præsump. 9. nu. 5. & Didaci de Couar. vbi supra. nume. 11 & Ioan. de Garro. in auth. eisdem pœnis. n. 21. C. de secun. nup. dicentium opinionem Pauli procedere in vidua intra annum luctus luxuriosè viuente: siue enim luxuriosè viuat intra annum luctus, siue post, adhuc hæc vltima opinio cõtra Paul. tenẽda erit, vt optimè aduertit Ioan. Crotus. in d. §. Cato. 2. lect. n. 78. & Dueñas. d. reg. 12. nu. 3. & Pinel. in d. l. fi. nu. 11. & etiam Acost. in d. c. si pater. verb. legauit. parte 1. nu. 41. ad fin.

Sine ius exactionis actionis ad exigendum non amittere

¶ Similiter etiã reijcienda erit alia distinctio quam posuit Peralta in d. l. cum quidam. ff. de lega. 2. n. 8. dicens, quòd si dos ab ipsa vidua non sit exacta ab hæredibus viri perdit actionem, quam habet ad illam repetendam propter adulterium post mortem viri commissum: si verò illam iam exegit, dotẽ iam exactam propter adulterium post mortem viri cõmissum non perdat: referẽs ad id Hippolytum. cõs. 13. per totum. Nam siue dos exacta sit, siue exigenda, adhuc vltima opinio mihi magis placet. Non enim possum capere rationem differentiæ, quæ inter dotem exactam, seu exigẽdam ab Hippolyto, & Petro de Peralta assignari prætenditur, vt in hac specie de vno casu ad alterum iuris dispositio adeò varianda sit. Idq́ue verissimum arbitratos esse. Quę omnia, quoad decisionẽ principalis quæstionis, de qua agitur, nihil attinent. Non enim nos asserimus, quòd propter iniuriam irrogatam Maioratus institutori post mortẽ eiusdem, quis perdat bona propria, quæ ab ipso institutore non habuit: sed ea tantùm bona, quæ ex eiusdem institutoris donatione seu testamentaria successione obuenerũt, quod verissimum esse apparet, ex his, quæ superiùs adducta sunt.

¶ Prædictæ autem nostræ principali opinioni, qua asseruimus Maioratus institutorem priuandum esse Maioratus successione: tanquam indignum ex iniuria atrocissima per eum aduersus institutorem mortuum irrogata, non obstat præcipuum fundamentum, quod Petrus de Peralta aduersus illam adducit, dicens: non esse iure cautum, quòd hoc casu successor Maioratus eiusdem Maioratus successione priuandus sit, nec pœnam priuationis inducendam esse in casibus à iure non expressis. Nam casus iste expressus est in d. l. 1. ff. de his, quibus vt indign. & in aliis legibus, quas pro hac parte citauimus. Si enim ex eo, quod hæres

post

post mortem defuncti illum tanquam illicitæ mercis negotiatorem detulerit, vel ex eo, quòd necem illius non vindicauerit, venit hæreditate vel legato priuandus tanquam indignus, à fortiori veniet eiusdem successione priuãdus: si illum patriæ proditorem, vel hæreticum, vel alterius atrocissimi criminis perpetratorem post mortem eiusdem publicè pluriésque dixerit vel detulerit, vel cum vxore eiusdem institutoris cõcubuerit, vel quid simile fecerit. Quanuis enim materia ista priuatiua sit, propter honestatem autem publicámque vtilitatem non ad solas causas in legibus expressas restringitur: sed ad alias etiam consimiles, seu maiores extẽdenda est: prout supra isto cap. nũ. 32. & n. 33. latiùs ostendimus. Ideóque hæc nostra opinio tanquam verior atque probabilior, sequenda erit: eo tamen semper obseruato, vt non temerè, sed ex causis grauissimis, ex propositóque non leuiter, nec iocosè à Maioratus successore aduersus institutorem eiusdem obiectis, ad successionis Maioratus priuationem procedatur. Et hæc de vltima specie dixisse sufficiat.

56 ¶ Postremò autem aduertendum est, quòd quanuis ad reuocationem legati ea solennitas requiratur, quæ in testamento, seu saltim in codicillo, vel alia quacunque vltima voluntate requiritur. tex. in §. ex eo. Institut. quibus mod. testa. infir. glo. communiter recepta in l. fideicom. C. de fideicom. text. in prin. & in §. 1. Instit. de ademptio. lega. & est cõmunis resolutio secundùm Alex. & Iass. in l. si ita scriptum. ff. de lega. 1. Ademptio tamen legati, quæ ex 57
inimicitia superueniẽti inducitur, ac comprehenditur, duobus tantum testibus probari potest, quod notat Paul. Castren. in l. hęredes palam. §. si quis post. ff. de testa. vbi Areti. col. 2. idem Paul. in l. datum. C. de lega. & in d. l. fideicommissum. C. de fideicomiss. Idem etiam dixit Bald. in l. errore. C. de testa. Quorum opinionem sequitur Couar. de testa. in 2. part. Rub. num. 20. contra Dinum, & Bart. in d. §. si quis post, qui voluerunt in tacita ademptionis probatione quinque testes necessarios esse. Ex quibus remanet quæstio ista plenissimè resoluta: ita vt deinceps sciamus, ex quibus causis aduersus Maioratus institutorem commissis, possit Maioratus successor ab eius successione excludi, vel eadem indignus effici. Id tamen obseruandum erit, quòd 58
quoties in hoc capite diximus, Maioratum ex causa ingratitudinis vel inimicitiæ subsequuta reuocari, id solùm quoad illum, qui causam ingratitudinis commisit: non autem quoad sequentes intelligendum erit. Ex facto namque eorum, qui primo loco vocati sunt non potest posterioribus præiudicium irrogari. l. peto. §. fratre, cum similib. ff. de leg. 2. Sed aut bona ad sequentem illicò transibunt, vel fisco in vita eiusdem adiicientur, & post eius mortem sequenti successori deferenda erunt, prout supra isto c. nu. 25. cum seq. ostensum est. Quę omnia memoriæ perpetuò tradenda erunt: non enim alibi sic declarata inuenientur.

SVMMARIA.

1 *Maioratus successor vtrum teneatur ad debita institutoris eiusdem persoluenda: si Maioratus ex vniuersa hæreditate seu certa eiusdem portione constet.*
2 *Bona fideicommisso subiecta alienari possunt ex debitis illius, qui fideicommissum instituit.*
3 *Æs alienum vniuersum patrimonium spectat.*
4 *Bona fideicommissi vendi non possunt vbi bona libera supersunt, ex quibus debita testantis solui possint.*
5 *In testamento idem est dicere vniuersa bona: ac si dicatur vniuersa hæreditas: quanuis in contractu hæc nimis diuersa sint.*
6 *Actiones actiuæ & passiuæ transeunt in legatarium partis hæreditatis.*
7 *Legatarius portionis hæreditariæ habetur loco hæredis etiam alio hærede vniuersali instituto.*
8 *Successor Maioratus ex quota bonorum, vel ex re certa instituti vtrum ad debita institutoris teneatur.*
9 *L. 1. C. si certum peta. declaratur.*
10 *Actio personalis non sequitur singularem successorem.*
11 *Maioratus successor non tenetur ad soluenda debita institutoris contracta postquàm Maioratus ipse irreuocabilis effectus fuit.*
12 *Actio hypothecaria potest aduersus singularem successorem exerceri.*
13 *Intellectus l. 21. Tauri copiosissimè discutitur.*
14 *Verus eiusdem l. 21. Tauri intellectus apponitur, cæteriquę taxantur.*
15 *Maioratus successor tenetur ad soluenda debita vltimi possessoris pro Maioratus vtilitate contracta, qualitérque id intelligendum sit.*
16 *L. 46. Tauri declaratur.*
17 *Maioratus successor vtrum teneatur soluere debita contracta à prædecessore ex ædificijs ad Maioratus perpetuam vtilitatem factis procedentia.*
18 *Res Maioratus vtrum remaneant obligatæ pro debitis contractis ex ædificijs necessarijs perpetuam ipsarum rerum vtilitatem concernentibus.*
19 *Mutuans pro refectione alicuius rei acquirit ius hypothecæ in ipsa re.*
20 *Bona Maioratus alienari prohibita, possunt alienari, seu obligari ex causa necessaria.*
21 *Causa necessaria dicitur bonorum Maioratus reparatio.*
22 *Quod verisimile est habetur pro dispositio.*
23 *Quæ requirantur ad hoc, vt competat hypotheca cum prælatione.*
24 *Tex. in cap. 1. de solutio. declaratur.*

25 *Maioratus succeſſor, qui ſoluit debitum, cui bona Maioratus obligata erant, poteſt pro eadem quantitate denuo ipſa bona Maioratus obligare.*

26 *Succeſſor Maioratus, qui redemit annuum redditum ſuper bonis Maioratus Regia facultate præcedente impoſitum, poteſt alium annuũ redditum eiuſdem quantitatis ſuper ipſis bonis abſque Regia facultate imponere.*

27 *L. pater filium, in princip. 1. reſponſo. ff. de leg. 3. nouiſſimè declaratur.*

28 *Maioratus ſucceſſor tenetur ad debita vltimi Maioratus poſſeſſoris: ſi eius hæres ſit.*

29 *Maioratus ſucceſſor, qui vltimi poſſeſſoris hæres non eſt, non tenetur ad debita eiuſdem perſoluenda.*

30 *L. 4. tit. 15. parti. 2. declaratur.*

31 *Regibus verecundum eſt vti beneficio inuentarij: ne teneantur vltra vires hæreditarias.*

32 *Maioratus ſucceſſor: vtrùm teneatur ad debita contracta: pro neceſſaria ſuſtentatione vltimi poſſeſſoris.*

33 *Impenſam factam in funere vltimi poſſeſſoris: vtrum Maioratus ſucceſſor ſoluere teneatur.*

34 *Succeſſor Maioratus: vtrum teneatur ad ſoluenda debita vltimi poſſeſſoris: ſi ea modica ſint, eiuſque cõſcientiæ exonerationem contingant.*

Maioratus ſucceſſor: vtrum ad debita prædeceſſoris teneatur.

CAPVT DECIMVM.

1 HIs, quæ in capitibus præcedentibus diximus, ea etiam quæſtio contigua eſt, an ſcilicet is, qui in Maioratu ſuccedit, ad debita prædeceſſoris teneatur. Si enim Maioratus ſucceſſor iure hæreditario ſuccedat, cõſequens eſt, vt ad debita defuncti pro hæreditaria portione aſtrictus ſit. l. pro hæreditariis cum ſimilib. C. de hæred. actio. Si verò in Maioratu iure ſanguinis ſuccedatur, proculdubiò ſucceſſor ad debita prædeceſſoris non tenebitur. l. 3. cum ſimilib. ff. de inter. & relega. quod ex his, quæ in capite præcedenti dicta ſunt facilè reſolui poſſet. Sed quia quæſtio iſta frequens, & aſſidua eſt, & ad Maioratuum naturæ cognitionem ſummè neceſſaria, conueniẽs erit, vt matura deliberatione tractetur. Vt autem in ea vera reſolutio habeatur, duæ ſpecies principales conſiderandæ ſunt. ¶ Prima, quando agitur de debitis Maioratus inſtitutoris. ¶ Secunda, quando de debitis vltimi poſſeſſoris Maioratus, ſeu aliorũ ſucceſſorum agitur. ¶ In prima ſpecie ſunt tres caſus conſiderandi. ¶ Aut enim Maioratus inſtitutor illum inſtituit ex vniuerſa hæreditate, ſeu ex vniuerſis bonis, quæ tempore mortis habebat. ¶ Aut ex quota hæreditatis, ſeu bonorum. ¶ Aut ex rebus particularibus. In quibus caſibus videamus quid iure communi ſtatutum fuerit, vt inde conſtet, quæ in eis iure Regio innouata ſint.

¶ In primo caſu quando ſcilicet Maioratus inſtitutor illum inſtituit ex vniuerſa hereditate, ſeu ex vniuerſis bonis, quæ tempore mortis habebat, notiſſimum eſt iure communi huiuſmodi Maioratus ſucceſſorẽ aſtrictũ eſſe ad debita inſtitutoris exoluenda, ſiue illius mediatus, ſiue immediatus ſucceſſor ſit. l. 2. vbi glo. Bart. Bald. & cõmuniter Scriben. C. ad Trebel. l. 1. in princip. ff. eodem. l. ſi quis ſeruum. cum l. ſequen. ff. de lega. 2. tex. in §. ſed quia ſtipulationes, vbi Angel. & cæteri. inſti. de fideicõmiſſ. hered. Quod comprobatur ex text. in l. filius familias. §. diui. el. 2. ff. de lega. 1. ibi. *Nam ſi hæredis propter creditores teſtatoris bona venierint, fortunam cõmunem fideicommiſſarij quoque ſequentur.* Per quem
2 tex. dicunt Scriben. in proprio loco: bona fideicõmiſſi alienari prohibita, poſſe alienari propter debita eius, qui fideicommiſſum inſtituit. l. cùm fidei hęredis. ff. de fideicommiſſ. liber. l. peto. §. prędium. ff. de lega. 2. l. alienationes. ff. famil. hercis. l. ſenatus in princip. ff. de lega. 1. not. Bald. in cap. quoniam frequenter. §. in aliis. num. 5. vt lite non conteſtat. idem Bald. in authen. & qui. C. de bon. auth. iud. poſſ. nume. 60. & ibi Salice. colum. 15. Alexan. in l. ſi finita. §. ſi de vectigalibus. 6. & 7. col. ff. de damno infect. Palat. Ruui. in repet. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 16. nume. 14. ad fin. Petrus Peralt. in l. 3. §. qui fideicommiſſam. nume. 106. cum ſequen. ff. de hæredi. inſti. Idque notiſſimum eſt: repræſentat namque Maioratus vniuerſalis ſucceſſor defunctum, quoad vniuerſum patrimonium. Ideóque nil mirum ſi ad eius debita teneatur: cùm æs alienum vniuerſum patrimonium ſpectet. l. ſi fideicommiſſum. §. tractatum. 3. ff. de iudi. l. hęreditas, cum ſimilib. ff. de regu. iuris. 3

¶ Id tamen ſic intelligendum ac temperãdum eſt, 4
vt priùs ſatisfiat creditoribus de bonis liberis teſtatoris: ſi illa ex portione Maioratus ſucceſſori delata ſuperſint, & eis non extantibus de fructibus bonorum fideicommiſſi, ſi hi ſufficiant: illisque nõ ſufficientibus ſatisfaciendum eſt in ſubſidium ex ipſarum rerum vinculatarum diſtractione. l. pater filium in princip. ff. de lega. 3. tex. in dict. §. diui. ad fin. iuncta l. à diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iudi. Peralt. in dict. §. qui fideicommiſſam. nume. 118. D. Anto. d. Padilla. in l. vnum ex familia. §. ſi de Falcidia. nu. 7. ff. de leg. 2. de quo tamen infra lib. 4. c. 6. nu. 15. & c. 7. n. 2. dicemus.

¶ Quod procedit ac verum eſt, ſiue Maioratus inſtituatur de vniuerſis bonis ſiue de vniuerſa hęreditate. Nam etſi quando Maioratus de certa bonorum parte inſtituitur, ſit differentia an fiat de quota bonorum: an de quota hæreditatis (vt ſtatim videbimus) tamen quando Maioratus fit de omnibus bonis, idem eſt, quòd fiat de vniuerſis bonis, vel quòd fiat de vniuerſa hęreditate. Ideóq; in vtroque caſu actiones actiuæ, ac paſſiuæ trãſeunt in eum, in quem tranſire debent vniuerſa bona ſiue vniuerſum patrimonium, vt probatur ex text. in l. nam quod §. fina. cum l. ſequen. ff. ad Trebel. & in l. cogi. in princip. ff. eodem tit. l. princeps bona. vbi Barto. & communiter Scriben. ff. de verbo. ſignifi. l. 3. in princip. ff. de bon. poſſe. Paul. in dict. l. ſi quis ſeruum §. fina. nu. 4. Idque optimè aduertit Peralt. in d. l. 3. §. qui fideicõmiſſam. n. 146. ff. de hęre. inſti. 5

¶ Quæ omnia quando Maioratus fuit factus in teſtamento, procedunt: ſecùs tamen ſi factus fuit in contractu, cùm bonorum appellatio facta in contractu intelligenda ſit deducto ęre alieno: nec in

eum in

eum in quem vniuersa bona transferuntur per cõtractum, transeant iura & actiones: sicut in eum, in quem transferuntur ex testamento, pertranseunt; vt aduertit Paul. in dict. l. nam quod. §. fina. nu. 2. ff. ad Trebel. & notatur in l. mulier bona. ff. de iure dot. Omnesque Scribentes, quos paulò antè citauimus, aduertunt. Imò etiam vniuersæ hæreditatis concessio in contractu facta, quem hæredem non facit cùm hæreditas in contractu dari non possit. l. hæreditas, cum similib. C. de pact. conuent. De quo infra isto libro cap. 14. num. 6. cum sequent. latiùs dicemus. Quod non solùm procedit in Maioratibus vim contractus habentibus: sed etiam in Maioratibus, qui naturam vltimæ voluntatis sortiuntur: etiamsi in contractu facti sint. In nulla namque vltima voluntate, nisi in testamento, potest quis hæres effici: ita vt in eum iura & actiones directæ pertranseant, vt infra isto lib. cap. 14. num. 7. apertiùs probabimus. Ex quo fit vt in Maioratu extra testamentum instituto, hæc omnia non procedant: sed in eo dicendum sit idem, quod in Maioratu ex quota bonorum instituto statim dicemus, quod in effectu ab his, quæ paulò antè diximus, parum differt, vt ex inferiùs dicendis apertissimè constabit.

¶ In secundo casu quando scilicet Maioratus institutor non condidit illum de vniuersis bonis: sed de quota eorundem, duo casus principales sunt considerandi. Aut enim Maioratus institutus fuit de quota hæreditatis, aut de quota bonorum. ¶ Si de quota hæreditatis, certissimum est, quòd Maioratus possessor tenebitur ad debita Maioratus instituto-
ris persoluenda pro rata portionis. l. si quis seruũ. §. fina. ff. de legat. 2. per quem tex. notat Bart. ibi, quòd si legetur pars hæreditatis, intelligitur cum honoribus, & oneribus: ita vt actiones actiuæ & passiuæ transeant in legatarium partis hæreditatis. Quem sequuntur ibi Paul. Raphael Cumanus, & 7 communiter Scriben. Legatarius namque partis hæreditatis habetur loco hæredis vniuersalis, transeuntque in eum onera actiua, & passiua. l. 1. in princip. iuncta l. mulier. §. fina. ff. ad Trebel. l. fina. C. ad Trebel. vbi per Scrib. Paul. in d. l. si quis seruum. §. fina. nu. 1. Angel. & Scrib. in §. & quia. insti. de fideicommiss. hæredi. & est textualis & vera conclusio, à qua nemo vnquam discrepauit. Id tamen in Maioratu in testamento instituto non in contractu, seu alia qualibet vltima voluntate, ex qua hæreditas dari non possit, intelligendum est. Ideóque si extra testamentum Maioratus fiat: magis ad quotam bonorum: quàm ad quotam hæreditatis, verba ista referẽda erunt. ¶ Aut Maioratus ex 8 quota bonorum institutus fuit, & in hac specie dicendum erit, in eum in cuius fauorem Maioratus ex quota bonorum institutus fuit iure communi, non transire actiones actiuas, nec passiuas: sed eum debere hanc bonorum quotam accipere de manu hæredis, aut de patrimonio Maioratus institutoris deducto ære alieno. Quod probat tex. in d. l. cum autem. ff. de lega. 2. l. 1. C. si cert. peta. vbi actiones actiuæ & passiuæ dantur aduersus hæredes secundũ hæreditarias portiones: non autẽ secũdùm portiones prælegatas. Paul. quẽ cæteri sequuntur in dict. l. si quis seruum. §. fina. ff. de lega. 2. num. 3. vbi Peralta. num. 1. cum sequen. id diligenter declarat & aduertit. Idque etiam notat Rodericus Xuarez in dict. l. quoniam in prioribus. 7. amplia. n. 12. & 13.

¶ Quod intelligendum est, quando portio prælegata solùm quotam bonorum continet: non autem quando vniuersa bona, seu certa hæreditatis portio in testamento relinquuntur. Tunc nãque actiones actiuæ & passiuæ dantur secundùm quantitatẽ portionis vniuersalis prælegatæ, vt superiùs dictũ, & probatum est. Et ita d. l. 1. est intelligenda prout eam intelligunt Scrib. in proprio loco. & in d. l. si quis seruum. §. fina. cum. l. sequen. ff. ad Trebel. 9

¶ Tertio casu quando Maioratus institutus fuit, ex re particulari, vt ex fundo, domo, aut aliqua alia re certa & singulari, dicendum est, in huiusmodi Maioratus successorem, nec transire actiones actiuas, nec passiuas. Actio namque personalis nũquam sequitur singularem successorem. l. 1. §. si hæres præcepto. ff. ad Trebel. d. l. si fideicõmissum. §. tractatum, vbi etiam per Scriben. ff. de legat. 2. l. quoties. C. de hæred. instit. Idque notissimum est. Imò nec in hac specie de hoc Maioratu erit æs alienum detrahendum cùm illud statutum sit in quota bonorũ quæ non dicitur: nisi ære alieno deducto: non autẽ vbi Maioratus fit de re certa, quam æs alienum nõ sequitur, dicta l. subsignatum. §. bona. l. fina. §. licẽtia. C. de iur. delib. vbi per Bart. Bald. & Scribent. secundùm quam distinctionem accipienda, ac intelligenda sunt ea, quę in hac quęstione dixerunt Ioan. Licerier. de Primoge. libr. 2. quæst. 5. Tiraq. etiam de primoge. q. 35. nu. 27. & Carol. Molin. in consuetu. Parisien. titu. 1. §. 11. col. 4. & Boërius qui plura refert. decis. 204. num. 41. cum seq. 10

¶ Idem tamen aduertendum ac considerandum est 11 quòd in omnibus casibus, quibus diximus ac probauimus Maioratus possessorem teneri ad debita Maioratus institutoris persoluẽda, id intelligendũ est: nisi post Maioratus institutionem, qui virtute clausularum in eo appositarum, vel aliàs irreuocabilis sit, debita contracta sint. Tũc enim ad ea Maioratus possessor non tenebitur. Sicut enim nõ potest directè Maioratus institutor Maioratum irreuocabilem effectum reuocare: sic etiam non poterit id indirectè efficere, plura debita in prejudiciũ Maioratus successoris contrahendo, vt optimè aduertit Anto. Gometius in l. 40. Tauri. nume. 72. & Peralt. in d. l. 3. §. qui fideicommissam. nume. 124. ff. de hęred. instituen. quod proculdubiò verum est: sicque pluries practicatum, ac intellectum vidimus de quo tamẽ videnda sunt ea que infra lib. 4. c. 20. nu. 82. dicemus.

¶ Ea tamen, quę de Maioratu ex quota bonorum, seu re particulari instituto diximus, intelligenda sunt: quando sola personalis actio competit contra Maioratus institutorem. Si autem actio realis, seu 12 hypothecaria competat, ea poterit exerceri aduersus rei singularis possessorem. l. 1. & 2. C. si vnus ex pluribus hęredi. l. 1. C. de hęred. actio. Bald. Salicet. & Scrib. in l. pro hereditarijs. C. eod. titu. l. 3. §. hæres ff. cómoda. l. 5. tit. 2. par. 5. Imò hoc casu si melioratus in re certa, vel quota bonorum aliàs hęres sit, poterit aduersus eum hyporhecaria intentari: sine excussione. tex. in l. si mulier. ff. qui potio. in pign. habe. & ibi Bart. & Scriben. Roderi. Xuar. in repe. l. post rem. 1. limita. nu. 14. ff. de re iudi. & in rep. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. testa. 7. extensione. nu. 8. & alibi sæpe Scrib.

¶ Hæc sunt, quæ iure communi in hoc articulo statuta sunt: iure autem Regio aliter dici solet hodie 13 esse dispositum ex decis. l. 21. Tauri, quæ est l. 5. tit. 6. libr. 5. in noua legum Regni collectione, vbi disponitur, quòd melioratus in tertio & quinto, possit melioratione acceptare & hæreditatem repudiare, dummodò tempore diuisionis hæreditatis, æs alienum detrahatur pro rata meliorationis, etsi

poſteà aliqua alia debita apparuerint, ſoluantur à meliorato, pro rata meliorationis, ac ſi in ea fuiſſet hæres inſtitutus. Quod l. illa inquit ſeruandum eſſe, ſiue in re certa, ſiue in certa parte bonorum melioratio conſiſtat, ex qua lege frequenter dici ſolet ſublatam eſſe differentiam quotæ bonorum & quotæ hæreditatis: ea tamẽ lex in 1. ſui parte vbi inquit melioratum poſſe acceptare meliorationem hæreditatémque repudiare, nihil diſpoſuit iuri communi contrarium: id namque diſpoſitum erat ex deci. l. qui filiabus. §. fina. cum l. ſeque. ff. de lega. primo. In alijs autem illius l. commentatores præcipuè Cifuentes Palat. Ruui. & Tellus Fernand. dicunt illam legem eſſe iuris communis correctoriam. Quod etiam profitetur Didacus de Couarrub. libr. 2. reſolutio. cap. 2. num. 2. qui tamẽ dicit in hoc tantum eam legem ius commune corrigere: quod diſponit quòd melioratus in quota bonorum poſſit conueniri pro debitis meliorantis: in meliorato autem in certa re id ad ſolos filios ſeu deſcendentes reſtringit. Id ipſum etiam dixit Roderic. Xuar. in dict. l. quoniam in prioribus. 7. extẽſione. nume. 8. Idque magis communiter ab Hiſpanis Scriben. probari ſolet: quanuis Gregor. in l. 2. tit. 9. partit. 6. in gloſſ. verb. *La manda.* profiteatur eam legem in omnibus eſſe iuri communi conſonã qui, etiamſi in hoc verum dicat: deficit tamen in huius dicti probatione vt apud ipſum videri poterit. Hoc ipſum etiam, ſcilicet, quòd dict. l. Tauri iuri communi contraria non ſit, cenſuit Peralta. in l. 3. §. qui fideicommiſſam. nu. 143. cum ſequent. ff. de hęredib. inſtituen. vbi illam legem Tauri iuri communi conciliare deſiderans (inquit) illam loqui in caſu ſpeciali: quod repetit etiã in dict. l. ſi quis ſeruum. §. fina. iuncta l. cum autem. ff. de legat. 2. num. 11. cum ſequentib. idque etiam de Maioratu dicẽdum erit: cùm de vno ad aliud non valeat ratio diuerſitatis aſſignari.

¶ Sed mea ſententia omnes, qui de illius legis intellectu hucuſque ſcripſerunt, aut errãt, aut æquiuocè loquuntur: ſiquidem lex illa ius commune nõ corrigit, nec in caſu ſpeciali: ſed genericè intelligenda eſt, vt ſtatim apertiſſimè demonſtrabimus.

14 Vt autem eidem legi verum intellectum aſſignemus, pręmittendum eſt in duobus tantùm articulis aliquibus falſò perſuaſum eſſe, eam legẽ eſſe iuris communis correctoriam.

¶ Primus articulus in eo, quòd ex eadem lege dici ſolet melioratum in re certa teneri ad debita defuncti pro rata meliorationis perſoluenda: cui errori anſam prębuerunt verba eiuſdem legis. ibi. *Ora la dicha mejora ſea en coſa cierta.* ¶ Secũdus quòd ex ea l. diſponatur, quòd contra melioratum in quota bonorum poſſint creditores actiones hæreditarias proponere: ſicut ſi in ea portione ipſe melioratus hæres inſtitutus fuiſſet. Cui etiam aſſertioni occaſionem præſtiterunt verba eiuſdem legis, ibi *Sean obligados los tales mejorados alas pagar por rata de la dicha mejora: como ſi fueſſe herederos en la dicha mejora.* ¶ Sed ſi benè verba eiuſdem legis conſiderẽtur, tam in 1. articulo, quàm in 2. ea lex omninò eſt iuri communi conſona. ¶ Vt autem cõſtet in primo articulo dictam legem ius commune non corrigere, præmittendum eſt, eam legem tam in illis verbis. *Ora la dicha mejora ſea en coſa cierta:* quàm in præcedentibus & ſequentibus, loqui de melioratione tertij & quinti, & per conſequens quotæ bonorũ: non autem de melioratione ſeu donatione ſimplici de certa re facta. Ad quod probandum: etiam prætermittimus meliorationem quotę bonorum tripliciter fieri poſſe. ¶ Aut enim fit in tertio, & quinto bonorum nullam rem aſſignando, qua melioratio ſoluatur: aut fit in tertio & quinto, rem certam ad eius ſolutionem aſſignando, aut prælegando certũ fundum, aut certam domum, ſeu quantitatem.

¶ Pũctus igitur erit, de qua harũ melioratonũ ſpecie loquatur illa lex, & proculdubiò dicendum eſt, eam legem loqui ſolùm in ea ſpecie, in qua melioratio facta eſt de quota bonorum, ſiue ea aſſignata ſit in re certa, ſiue non: non autem de melioratione facta de re certa, & particulari ſimpliciter ſine adiectione tertiæ ſeu quintę bonorũ partis. Quod cõſtat ex eadem l. ibi. *Mandamos, que el hijo, o otro qualquier deſcendiente legitimo mejorado en tercio, y quinto.* Et ibidem. *Por rata de la dicha mejora*, & iterum. *Como ſi fueſſen herederos en la dicha mejora de tertio y quinto.* En igitur qualiter lex illa loquitur de filio in quota bonorum meliorato, hoc eſt in tertio & quinto: non autem in certa re. ¶ Ex quibus infertur quòd verba, quæ ſequuntur, vbi lex inquit. *Ora la dicha mejora ſea en coſa cierta*, non valeant intelligi de melioratione ſimpliciter de re certa facta ſed intelligenda apertiſsimè ſunt de melioratione tertij & quinti in re certa aſsignata, quæ ſimiliter melioratio quotæ bonorum dicitur. Non enim hîc prælegatur fundus: ſed tertium & quintum, quod in eo fundo aſsignatur, quod prælegatum quotæ bonorum eſt. Nec fundi aſsignatio mutat prælegati ſubſtantiam, cùm non ipſe fundus prælegetur: ſed tertium & quintum, ad cuius ſolutionem fundus ipſe deſignatur. l. quidam teſtamento. ff. de lega. 1. Vbi per Scrib. Nec pręcisè fundus ſolus venit in prælegato: ſed ſi non aſcendat tertij & quinti valorem, ex alijs bonis ſupplebitur: ſin autem illum exceſſerit, non habebit melioratus: niſi eam partem fundi, quæ tertij & quinti valorem non excedat, vt benè aduertunt commentatores in l. 19. Tauri, quod clarè probant verba illa. *Ora la dicha mejora ſea en coſa cierta* Quæ idem important, ac ſi lex diceret. *Ora la dicha mejora de tercio y quinto, ſea en coſa cierta.* Cùm de ea, & non de alia ſuperiùs loquuta ſit. Non autem referri poſſunt ad meliorationem de re certa: ſine adiectione tertij & quinti factam. Ex quibus ſubinfertur legem illam non loqui, de melioratione certæ rei: ſed quotæ bonorum, in qua ſeruandum eſt quod ſtatim dicemus. Nec eam legẽ diſponere, quòd melioratus in re certa teneatur ad debita pro rata meliorationis perſoluenda, vt ex eius verbis aliquibus perſuaderi ſolet.

¶ Ex eiſdem etiam infertur in hac re, lapſos fuiſſe propè omnes Hiſpanos Scribentes, qui de ea hucuſque tractarunt, credentes namque legem illã loqui in melioratione de re certa facta, vt illam iuri communi concilient, intelligunt eam legem in eo ſolum meliorante, qui habet filios ſeu deſcendentes diſponere in hunc ſenſum: quòd ſi ea melioratio tertium ac quintum debitis detractis non exceſſerit, ad debita defuncti melioratus non teneatur. Sin autem tertij & quinti valorem res ex cauſa meliorationis donata exceſſerit, ad tertij & quinti valorem melioratio ipſa reducenda ſit, ex quo tertij & quinti valore ſunt omnia debita defuncti detrahenda. Nam licèt verum ſit, quòd res particularis filio, ſeu deſcendenti donata, cuius valor tertium & quintum exceſſerit, ſit ad tertium & quintum reducenda, atque in hac ſpecie ipſum tertium & quintum ſit debitis ipſius defuncti obnoxium: cùm iã nõ agatur de certæ rei melioratione:

ſed

ſed de tertij & quinti, & ſic quotæ bonorum prælegato: lex tamen illa nihil de melioratione certæ rei: ſed quotæ bonorũ diſponit, vt paulò antè oſtẽdimus. Ideóque non eſt cur illam ad ſolos filios ſeu deſcendentes reſtringamus: cùm illud, quod eadem lex de meliorato in quota bonorum diſponit, tam in filijs quàm in extraneis procedat, ac verum ſit, vt ſtatim in ſecundo articulo probabimus.

» ¶ In ſecundo articulo etiam lex illa nihil iuri com-
» muni contrarium diſponit. Inquit enim. *Con tanto*
» *que ſean pagadas las deudas del defuncto y ſacadas por rata*
» *de la dicha mejoria las que al tiempo dela parija pareſcierẽ.*
» Quod proprium, ac peculiare eſt prælegati, ſeu me-
» liorationis quotæ bonorum, de quo pro rata æs a-
» lienum tempore diuiſionis debet hæres detrahere,
» vt probatur in dict. l. cum autem. ff. de lega. 2.
» ¶ Verba autem illa, quæ ſequuntur in eadem l. ibi.
» *E por las otras que deſpues pareſcieren ſean obligados los*
» *tales mejorados a las pagar por rata dela dicha mejoria.*
» Fuerunt ſummè neceſſaria ad perfectam huius legis
» diſpoſitionem. Poſſet enim accidere (prout aſſiduè
» contingit) quòd licèt tempore diuiſionis omne æs
» alienum, cui tunc apparebat hæreditatem obnoxiã
» eſſe, ſit detractum: deinde iã hæreditate diuiſa alia
» debita inueniantur, quæ tempore diuiſionis non
» apparuerunt. In quo caſu lex illa, ne imperfecta eſſet eius diſpoſitio, tenebatur remedium præſtare: ita vt melioratus in bonorum quota pluſquam ſibi prælegatum fuiſſet, non vſurparet, cùm bona non ſint niſi omni ære alieno deducto intelligenda, tam eo, quod tempore diuiſionis inuentũ fuerit: quàm illo, quod deinceps apparuerit. Ideóque prouidet lex illa, quòd iſte melioratus ſoluat omnia alia debita, quibus poſt diuiſionem apparuerit hæreditatem aſtrictam eſſe, quod iuri communi ſatis conuenit. Non enim inquit lex quod pro illis debitis poſſit à creditoribus conueniri: ſed quod ea ſoluat, vt ex eis poſſit creditoribus ſatis fieri.

¶ Nec obſtant huic intellectui verba quæ ſequuntur: dum lex inquit. *Como ſi fueſſẽ herederos en la dicha mejoria.* Ex quibus videtur, quòd in melioratos trã-ſeant actiones paſſiuæ: ſicut in hęredes tranſirent. & per conſequens quòd ſublata ſit quotæ bonorum & quotæ hæreditatis differentia. Nam verba iſta referenda ſunt ad effectum & obligationem ſoluẽdi. Sicut enim hæres debet pro rata portionis hæreditariæ debita perſoluere: ita in effectu prẹlegatarius tenetur ſoluere debita pro rata melioratio-nis: non autem referenda ſunt ad formam, & modum conueniendi. Hæres námque cõuenitur à creditoribus pro hæreditaria portione: melioratus tamen in quota bonorum non: ſed compellitur ab hærede, vt debita pro rata meliorationis ſibi, aut creditoribus perſoluat: quod in effectu idem eſt, vt ſuprà apertiùs oſtendimus. Sícque non ab re dixit illa l. *Sean obligados los tales mejorados, alas pagar por rata.* Nec dixit, quòd tenerentur illa ſoluere creditoribus, nec quòd poſſent ab eiſdem pro rata conueniri, vt conſtet legem illam in hoc non voluiſſe corrigere ea, quæ iure cõmuni ſtatuta erant: ſed illa in omnibus ſequi.

¶ Id ipſum etiam apertiùs oſtendit lex illa, in verbis ſequentibus: dum dixit. *Como ſi fueſſen herederos, en la dicha mejora.* In quo conſiderandum eſt, cum magno myſterio legem illam non dixiſſe ſimpliciter. *Como ſi fueſſen herederos*: ſed adieciſſe verbum illud, *en la dicha mejora.* Cùm enim lex illa loquatur in melioratione tertiæ & quintæ partis bonorum: non autem hæreditatis, & ſic in quota bonorum, quanuis filius in ea tertia, ſeu quinta parte bonorũ hæres inſtitutus eſſet, non poſſet à creditoribus conueniri: nec in eum actiones actiuæ, ſeu paſſiuæ tranſirent. Is namque qui in quota bonorum, ſeu, in re certa hæres inſtitutus eſt, locum legatarij, non autem hæredis vniuerſalis vicem obtinere poteſt alio hærede vniuerſali inſtituto. l. quoties, vbi Bart. Iaſſ. & cæteri. C. de hæred. inſti. l. cum autem, vbi perſcrib. ff. de lega. 2.

¶ Quod etiam probatur, ex illa dictione: tanquam in eadem lege contenta, quæ ex propria natura improprietatem denotat. l. ſi pater. §. qui duos. ff. de adopti. vbi Bart. & Scriben. Bart. & cæteri in l. omnes populi. 6. quæſt. principali. ff. de iuſtit. & iur. quem intellectum clariſſimè verba illius legis admittunt: & quanuis illum tam clarè non admitterent: prout verè admittunt: improprianda tamen eſſent, vt legum correctio vitaretur. l. præcipimus. vbi Bald. & communiter Scriben. C. de appella. glo. in c. cupientes. §. quod ſi per viginti: vbi etiam per Scriben. de electio. libr. 6. Felin. latè in cap. cauſam quæ. de reſcrip. nu. 5. quæ omnia tam in filijs: quàm in extraneis ſeruãda erunt, cùm quoad hæc nulla differentia inter filios & extraneos aſſignari valeat. Et hic eſt verus ac nouus illius legis intellectus, qui præſertim pendet ab intellectu verborum eiuſdem legis. ibi. *Como ſi fueſſen herederos en la dicha mejora.* Et iterum ibi. *Ora la dicha mejoria ſea en coſa cierta.* Quæ verba malè intellecta omnium qui de hac re ſcripſerunt, animos perturbarunt, in maximósque errores incidere fecerũt. Sícque ſemper legem illam intelligendam eſſe exiſtimauimus: quãuis tutius ſit à principio ſimul hæredes ac prẹlegatarium conuenire: ne ex opinionum varietate forſan agens contra ſolos hæredes ſuccumbat in ea parte, quæ ex prælegato detrahenda eſt. Et hæc de prima huius dubij ſpecie attigiſſe ſufficiat, ſcilicet, quando ſucceſſor teneatur ſoluere debita Maioratus inſtitutoris. Quę omnia indiſtinctè intelligenda ac practicanda ſunt, ſiue debita pro vtilitate Maioratus contracta fuerint, ſiue non, vel ſint de fructibus rerum Maioratus, ſeu de ipſarum rerũ Maioratus proprietate ſoluenda, vt optimè aduertit Peralta in l. 3. §. qui fideicommiſſam. ff. hæredib. inſti. nu. 118.

¶ In ſecunda ſpecie principali: ſcilicet quando ſucceſſor in Maioratu teneatur ad ea debita perſoluenda, quæ non à primo fundatore: ſed ab alijs cõtracta fuerint, duo etiam caſus conſiderandi ſunt. Aut enim agitur de debitis, quæ ſucceſſor contemplatione Maioratus, & pro eius vtilitate, ac cõſeruatione contraxit, aut de his, quæ ipſe contraxit pro ſua, non Maioratus vtilitate, nec contemplatione. 15

¶ In primo articulo: quando de debitis contemplatione Maioratus ac pro eiuſdem vtilitate ac cõſeruatione cõtractis agitur, dicendum eſt: quod aut debita huiuſmodi contrahenda, eisque bona Maioratus hypothecanda Regia facultas cauſa legitima præcedente, interuenit, & tunc proculdubiò Maioratus ſucceſſor tenebitur ad huiuſmodi debitorũ ſolutionem, poterũtque ad id bona Maioratus vẽdi ac alienari, vt infra libr. 4. latiùs dicemus.

¶ Aut non interuenit Regia facultas, & tunc dicendum erit, quòd ſi ea debita in euidentem Maioratus neceſſitatem, ſeu vtilitatem contracta fuerunt: Maioratus ſucceſſor tenebitur, ad ea perſoluenda. Quod in ſucceſſore Prælati, in quo eadem ratio, quæ in Maioratus ſucceſſore verſatur, probatur ex tex.

Maioratus ſucceſſor tenetur ſoluere debita ordinaria in habitu maximę illius Maioratus ſine facultate Regia

tex.vbi Anto.Abb. & communiter Scrib. in cap. 1. de ſolutio. & in cap. ex præſentium de pigno. & in c.1.§.ſi vaſiallus. Hîc finitur lex,deinde conſue. incip.in vſib. feud.Per quæ iura id cenſuerunt Anto. Ancharr.& Scrib.in c.ſignificauit. de reſcrip.Imo. in l. ſi filiusfamilias.§. fina.ff. ſolu. matri.Bald.in l. 2.4.oppoſitione.C.de liber. præte.nu. 4. Oldrald. conſil.146. Paul.conſil.54.1.volum.Areti.in l. ciuitas.verſi.Circa quartum. ff. ſi certũ peta.Matth. de Afflictis in c.1. qui ſucce. teneantur. nume. 24.Idque in Maioratus ſucceſſore loquens dixit Peralt. in dict.l.3.§.qui fideicommiſſam.ff. de hæredib. inſti. nu.130.Anto. Gometius in l.4. Tauri. n.72.D. Anto. de Padilla. in l. vnum ex familia.§. ſi de Falcidia.ff. de lega.2.num.9.

¶ Sed quanuis præfati Doctores hanc concluſionẽ ſimpliciter firment, verámque eſſe profiteantur: pro eius vera reſolutione vlteriùs conſiderandum eſſe cenſeo. Nam aut debita, quæ pro Maioratus vtilitate ſeu neceſſitate contracta ſunt, dependent ex ædificijs in ſolo Maioratus factis,aut ex alijs expẽſis ad ipſum Maioratum vtilibus,ſeu neceſſarijs. ¶ Si ex ædificijs dependeant, prima facie dicendũ videtur nulla obligatione Maioratus ſucceſſorem aſtrictum eſſe ad huiuſmodi debita perſoluenda: cùm omnia ædificia, quæ in ſolo Maioratus fiunt illicò ipſius Maioratus efficiantur abſque eo.quòd
16 ſucceſſor teneatur eorundem æſtimationem ſoluere, ex leg. 46. Tauri deciſione,quæ hodie eſt l.5.tit 7.li. 5. in noua legum Regni collectione. Cùm igitur non teneatur valorem meliorameṅtorũ, ſeu ædificiorum ſoluere : ergo nec etiã tenebitur creditori, qui ad illa ædificia facienda pecuniam mutauit debitum perſoluere.

17 ¶ Sed adhuc mihi id exactiùs conſideranti in hac ſpecie ſubdiſtinguendum videtur. ¶ Nam, aut ea debita contracta fuerunt ex ędificijs ad perpetuam Maioratus vtilitatem factis. ¶ Seu ex modica reparatione, vel alijs expenſis, quæ ad commodiorẽ fructuum perceptionem neceſſariæ fuerunt.

18 ¶ Si ea debita ex ædificijs factis ad perpetuam Maioratus vtilitatem proceſſerunt, præmittendum erit in hac ſpecie: proculdubiò Maioratus poſſeſſorem non teneri huiuſmodi debita perſoluere. Cùm enim ipſe non teneatur ædificia perpetua, etiamſi Maioratus conſeruationi neceſſaria ſint proprijs expenſis, nec ex fructibus Maioratus facere, vt infra iſto lib.c.27.reſoluemus : à fortiori nec tenebitur ſoluere ea debita, quæ ad huiuſmodi ædificia facienda ab eius prædeceſſore contracta fuerunt: etiamſi in Maioratus vtilitatem conuerſa fuerint. Idque pluſquàm notiſſimum eſt:etiam non extãte d l.46.Tauri deciſione.

¶ Hoc igitur præſuppoſito dubium in hoc verſabitur : an ſcilicet ex rebus Maioratus debitum hoc exſoluẽdum ſit: et ſi quidẽ debitum iſtud cotractũ fuerit ad ędificia voluntaria Maioratúsque conſeruationi non neceſſaria facienda, quanuis eidem vtilia eſſe poſſint notiſſimum eſt:etiam non exante d.l. 46. Tauri.deciſione ad huiuſmodi debita perſoluenda,bona Maioratus nec eſſe pignorãda,nec alienanda.Iniquiſſimum nãque eſſet aſſerere,quòd pro huiuſmodi debitis bona Maioratus contra teſtantis expreſſam prohibitionem pignorari,ſiue alienari poſſent. Non enim bona Maioratus niſi ex cauſa neceſſaria alienari poſſunt, vt ſtatim dicemus.

» ¶ Si verò debita ex ædificijs Maioratui ſummè ne-
» ceſſarijs & ſine quibus durare, nec conſeruari ipſe Maioratus poſſet,proceſſerunt:tũc ſe offert diſficul- 18
tas ſuper intellectu d.l.46.Tauri. Nam quanuis »
ex eius generalitate videatur dicendum,quòd ſicut »
filius,& vxor nõ poſſunt petere legitimã, nec par- »
tem lucrorum ex ædificijs in ſolo Maioratus factis, »
nec etiam eorundem ædificiorum valorem:ſimili- »
ter, nec creditor poſſit petere eam pecuniam, quã »
pro rebus Maioratus reficiendis mutauit:caſus ta- »
men de quo agimus in ea lege deciſus non eſt.Non »
enim l. illa diſponit quid faciendum ſit,quãdo creditores petunt hanc pecuniæ quantitatem, quam pro neceſſaria rerũ Maioratus refectione mutuarunt, potiorque videtur eſſe creditorum:quàm vxoris,ac filiorum cauſa. Ideóque præfata l.46.Tauri, ad hunc caſum, in quo diuerſa ratio verſatur extendenda non erit:ſed in eo ius commune ſeruabitur. Ex cuius diſpoſitione meliorameṅtorum æſtimatio eſt fideicommiſſario ex ipſa rerum Maioratus proprietate ſoluenda:ſi nulla alia bona libera ex vltimo poſſeſſore ſuperſint : prout vt infra iſto li.c. 26. nu.14. dicemus.

¶ Quod comprobatur ex eo, quòd quanuis plures exiſtiment, quòd iure communi conſiderato mu- 19
tuans in refectionem domus, ſeu nauis, ſeu alterius rei non acquirat hypothecam ſuper ipſa re in cuius refectione pecunia cõſumpta eſt licèt acquirat actionem perſonalem priuilegiatam, vt dixit glo. in l. interdum. verb. credidero.ff. qui potio.in pig. hab. quam ſequitur Bart. & Salic. ibidem. & Ang. in l. quod quis. ff. de priuileg. credi. Anto. Neguſantius de pignorib.in 2. mẽbro.5. part.princip. nu.4. Quanuis contrarium exiſtimet Ripa in l. ſi ventri.§.1. ff. de priuileg. credi.nu 2. hodie tamen iure Regio contrarium expreſsè deciſum eſt ex l. 26. tit.13.par.5. vbi diſponitur mutuantem in refectionem domus vel nauis acquirere in eis ius hypothecæ. Nil mirum igitur ſi ex hoc mutuo ad refectionẽ rerum Maioratus facto acquiratur ius hypothecæ in ipſa re, in qua pecunia impenſa fuit.

¶ Nec obſtat ſi dicatur rem Maiorarus non poſſe obligari, nec hypothecari : nam illud procedit ac 20
verum eſt:quando id ſit ex cauſa voluntaria : ſecus »
autem ſi ex cauſa neceſſaria fiat.Res nãq; alienari »
prohibita ex cauſa neceſſaria pignorari, atque etiã »
alienari poterit.l. pero. §. prędium. ff. de lega.2.l. »
qui ſolidum.§.fina. ff.eod.l.filiusfamilias.§. diui.el. »
2.ff. de lega.1.text.in l. pater filium in princip. vbi »
glo.ordina.verb. exſoluiſſet.ff. de lega.3. Tiraquel. »
qui plura refert de retractu. Linagier.§.1. gloſ. 14. »
num.11.tex.in auth.res quę,vbi latiſſimè per Scrib.
C. communia de lega. vbi dicunt pro dote filiarũ, atque alendo Maioratus poſſeſſore,vel ſucceſſore, ſeu ipſo à carcere, ſeu captiuitate redimendo, & alijs cauſis ſimilibus poſſe bona fideicommiſſo ſubiecta pignorari atque etiam alienari:etiamſi expreſsè alienari prohibita ſint.De quibus omnibus quia nõ omninò poſſunt Hiſpanorum Primogenijs adaptari, infra libro 4. latiùs dicemus.Cauſa autem hæc magis neceſſaria eſt:quàm omnes illę,quę à do 21
cto.in locis ſuperiùs citatis referuntur : cùm ex ea bona Maioratus conſeruentur, quæ aliàs omninò corruerent:prout Iuriſconſultus cõſiderat in l. huius.ff.qui potior.ibi. *Huius enim pecunia ſaluam fecit totius pignoris cauſam.* Vbi etiam id Scribentes eleganter expendunt. Nec enim credendum eſt, Maioratus inſtitutorem, qui res Maioratus prohibuit alienari, vt perpetuò in familia conſeruarentur, voluiſſe facere diſpoſitionem, ex qua ipſæ corruãt, atque deſtruantur: imò cenſendus eſt ea bona permiſiſſe

misisse in hanc causam hypothecari atque pignori
22 subijci, etsi id non expresserit. Id namque quod verisimile est pro dispositio habetur. glo. ordin. in l. tale pactũ. §. fin. ff. de pact. vbi cõmuniter Scribẽtes id notant. De quo plura supra isto lib. cap. 4. n. 24. adducta sunt, quod probabile mihi videtur:
23 dummodò pecunia in refectionem rerum Maioratus expresè mutuata, in idque consumpta fuerit, atque ædificium ipsum extet, reparatióque adeò necessaria esset, vt alioqui res ipsa corrueret, nec ampliùs, quàm id, quod præcisè necessarium erat, expensum sit. Hæc namque omnia simul requiruntur, vt pro pecunia in refectionem domus, seu aliarum rerum mutuata competat hypothecaria, cum prælatione, vt optimè declarat Negusantius. dict. tracta. de pigno. 2. membro. 5. part. nume. 15. cum sequentibus. & Ripa in dict. l. si ventri. §. 1. ff. de priuilegijs credi. nu. 3. Sed hoc cùm casus contigerit, maturiùs pensandum atque deliberandum erit: tam propter dictæ l. 46. decisionẽ: quàm propter Maioratuum clausulas, vbi hæc vtplurimum excludi solent. Et hæc vbi ex ædificijs factis ad perpetuam Maioratus conseruationem debita cõtracta fuerunt, dixisse sufficiat.

¶ Si verò ex melioramentis, non ad perpetuam bonorum Maioratus conseruationem: sed solum ad fructuum commodiorem collectionem, vel modicam reparationem factis debita contracta fuerunt: dicendum erit ad huiusmodi debita, nec bona Maioratus, nec successores astricti os esse. Cùm enim hæc expensa ad ipsum Maioratus possessorem spectet, illamque ex fructibus facere teneatur (vt infra isto libro cap. 27. dicemus) consequens est, vt bona Maioratus his expensis obligata non sint: nec etiam successor. Non enim contemplatione eiusdem: sed prædecessoris mutuatum est: cùm ad ipsum expensa ipsa spectaret. Ideóque nulla obligatio successorem sequi potest: nisi aliàs prædecessoris hæres sit: tunc namque tenebitur ad huiusmodi debita pro hæreditaria portione persoluenda. Quod apertiùs probatur in c. ex præsentium. de pignoribus, vbi glo. & communiter Scribentes id notant.

24 ¶ Nec obstat tex. in cap. 1. de solutio. Ille namque textus iunctis his, quæ ex eo Scrib. annotare solent intelligendus est: quando debitum pro vtilitate Ecclesiæ, vel Maioratus cõtractum est. Quod probatur ex text. in dict. cap. 1. ibi. *Pro Ecclesiæ vtilitate contracta.* Idque ex eo Abb. & communiter Scrib. notant. Hoc autem debitum non pro Maioratus & successorum eiusdem: sed solùm pro possessoris vtilitate contractum fuit: cùm ipse ex fructibus id soluere teneretur: consequens igitur est, vt nec successor ad illud soluendum astrictus sit. ¶ Quòd si vtilitas expensarum in tempus sequentis successoris etiam duret: æquum videtur, vt successor illas soluere teneatur pro rata vtilitatis, quam ex ipsis consequutus est, quasi id debitum, non solùm ad vtilitatem possessoris, sed etiam sequentis contractum sit. Quo casu videtur militare ratio tex. in dict. cap. 1. quod admitti poterit, si expensæ modicæ sint, atque ad ipsius Maioratus reparationem, vel fructuum collationem præcisè necessariæ. Quæ omnia mente tenenda erunt ad intellectum l. 46. Tauri, de cuius intellectu infra isto lib. c. 26. n. 14. cum sequen. latissimè etiam agemus.

¶ In secunda specie principali, quando scilicet debita, non ex ædificijs: sed ex aliis rebus, ad ipsum Maioratum vtilibus, seu necessarijs processerunt, distinguendum etiam est. ¶ Nam aut ea debita contracta fuerunt ex causis ad Maioratus perpetuã conseruationem necessarijs. ¶ Aut ex causis ad eãdem perpetuam Maioratus conseruationem volũtarijs: quanuis vtilibus. ¶ Aut causis fructuum collectionem, vel modicam impensam tangentibus, vel alijs, ad quæ solus Maioratus possessor astrictus erat.

¶ In primo casu: quando scilicet, ex causa ad perpetuam Maioratus conseruationem præcisè necessaria debitũ contractum fuit, dicendum erit: pro eiusdem debiti solutione bona Maioratus vendi, atque alienari posse. Quanuis enim bona Maioratus regulariter alienari nõ possint: causa tamen necessaria interueniẽte alienari poterunt: prout supra isto cap. num. 20. latiùs ostensum est.

¶ Quod probatur ex decisione. tex. qui ad id est 25
mihi singũlaris in l. pater filium. in princip. Primo responso. ff. de lega. 3. vbi inquit Iuriconsultus, quòd hæres, qui possidet rem fideicommisso subiectã, quæ erat pro debito defuncti obligata, quod debitum ex bonis fideicommissi necessariò soluendum erat: potest soluto primo debito rem ipsam fideicommisso subiectam nouis creditoribus pro eadem quantitate obligare. Cuius dicti rationem assignat Bart. ibidem. num. 1. dicens, quòd cùm bona fideicommissi à principio pro hoc debito à defuncto procedẽte hypothecata essent: nõ est mirũ, si pro eadem quantitate soluta prima possint denuò hypothecæ subijci, cùm ex hoc nullum præiudiciũ fideicommissario irrogetur, nec hæres aliquid noui faciat: & hæc noua hypotheca ex causa antiqua necessaria procedat. Quod ad bona Maioratus pari ratione adduci poterit, qui tex. est ad hoc sing. atque perpetuò mẽte tenendus. Ex cuius decisio- 26
ne non immeritò etiam deduci posset, Maioratus possessorẽ, qui bona Maioratus super quibus erat annuus redditus ex Regia facultate impositus ab eodem annuo redditu illum redimendo liberauit, posse absque noua Regia facultate super eisdẽ bonis Maioratus alij creditori eundem annuũ redditum imponere: eiusdemque Maioratus successores perpetuò ad huiusmodi annui redditus solutionẽ obligatos relinquere: quod esset nouum, ac subtile: si verum esset.

¶ Sed quanuis lex illa indistinctè hoc disponere vi- 27
deatur: mihi autem videtur eam accipiendã atque intelligendam esse solùm in ea specie, in qua tempore, quo debitum à Maioratus possessore soluebatur, vel ante solutionem, ea lege, ac pactione solutum fuerit, vt res Maioratus ei, à quo pecuniam mutuam accepit, vel alteri pro eadem quantitate obligata remaneat. Tunc namque cùm hæc obligatio ea lege, ac pactione facta fuerit, vt obligatio primæua non finiatur: sed in alterum transfundatur: non mirũ si ex ea obligatione bona Maioratus remaneant obligata secundo creditori: sicut primo obligata atque hypothecata fuerãt. ¶ Si verò à Maioratus possessore debitum simpliciter, atque sine hac pactione solutum fuerit: cum ex hac solutione actio omninò perempta sit: non poterit Maioratus possessor bona Maioratus pro illo debito iamdudum perempto, atque extincto ampliùs absque noua Regia facultate obligare. Quæ distinctio colligitur ex decisione tex. in d. l. pater filium in princip. ibi. *A priore in sequentem creditorem pignoris hypothecæue nomine translulit.* Ex quibus verbis apertissimè comprehenditur eam legem loquutam fuisse in ea solum specie in qua hypotheca de vno

ad

ad alium transferri poteſt: non autem in caſibus, in quibus ex iuris diſpoſitione, actio atque hypotheca ipſa extinguuntur, neque in alium transfundi valent. Quod etiam probatur ex l. 1. & 2. C. de pact. pig. Quas leges allegat gloſſ. in d. l. pater filiũ. verb. Recte contractum: ex quarum allegatione videtur gloſſa legem illam ſic intelligere. Idque etiam colligitur, ex deciſione tex. in l. fina. C. de his, qui loc. prio. credi. Et ex l. potior. §. fin. ff. qui potio. & vtrobique per ſcrib. & ex l. 34. tit. 13. part. 5.

¶ Quod etiam ſubintelligendum erit niſi ante ſolutionem vel in ipſa, vel incontinenti poſt factam ſolutionem actiones Maioratus poſſeſſori ceſſæ ſint. Tunc namque idem ius, quod prior debitor habebat ex ipſa ceſſione conſequetur. l. Modeſtinus ff. de ſolutio. l. Papinianus, vbi gloſ. & communiter Scrib. ff. manda. l. 11. tit. 12. part. 5. Qui intellectus nouus, atque ad d. l. pater filium, ſatis conueniens mihi videtur. Sícque ſemel cum de hac quæſtione lis orta fuiſſet reſpondi: & hæc quando cauſa, ex qua debitum contractum eſt, ex debito defuncti procedit, obſeruanda erunt: ídque in qualibet alia cauſa neceſſaria dicendum eſt, niſi Maioratus clauſulæ repugnent.

¶ Si verò debitum ex cauſa voluntaria procedat: quanuis ad ipſius Maioratus perpetuam vtilitatem contractum ſit: dicendum erit ad huiuſmodi debita nec ſucceſſorẽ nec etiam bona Maioratus obligata eſſe: niſi ad id Regia facultas interuenerit. Poſſet nãque nimiũ Maioratuũ ſucceſſoribus præiudicari: ſi omnia ipſis Maioratib⁹ vtilia poſſet illicò Maiorat⁹ poſſeſſor facere, in ídq; omnes ſucceſſores perpetuò obligatos relinquere, vel ad id res ipſas Maioratus alienare, vel eas hypothecæ ſubijcere. Quod ab ea quæſtione pẽdet: an poſſeſſor Maiorat⁹ poſſit ea facere, quæ Maioratũ vtiliorem efficiunt: etiãſi alienationem vel ſucceſſorum præiudicium contineant abſque Regia facultate, quam infra, li. 4. examinabimus. Ex cuius quæſtionis deciſione patebit huius articuli reſolutio. Interim tamen creditoribus conſulimus ne pecuniam ſuam mutuam præſtent etiam in cauſam Maioratui vtilem, ſeu neceſſariam: niſi Regia facultate ampliſſima præcedente ne ex opinionum varietate eorum ſubſtantia periclitetur.

¶ Si autem debitum ex ea cauſa pendeat quę ſolius Maioratus poſſeſſoris vtilitatem contingat: dicendum eſt, ad illius ſolutionem ſucceſſorem non teneri: niſi pro rata vtilitatis, quæ ſibi ex eo prouenit prout ſupra iſto cap. num. 24. oſtenſum eſt: quæ omnia ſummè notanda ſunt: quia frequenter contingunt, nec alibi ſic diſcuſſa inuenientur: Et hæc de debitis pro Maioratus, vel ſucceſſorum vtilitate, ſeu neceſſitate contractis, dixiſſe ſufficiat.

¶ In ſecundo articulo huius ſecundæ principalis ſpeciei: quando ſcilicet debita pro Maioratus vtilitate, ſeu neceſſitate contracta non fuerunt: ſed ſolùm pro neceſſitatibus Maioratus poſſeſſoris, ſubdiſtinguẽdum etiam erit. Nam aut Maioratus ſucceſſor eſt etiã hæres Maioratus poſſeſſoris, qui debita contraxit, & tunc proculdubiò tenebitur ad eorum debitorum ſolutionem pro hęreditaria portione: non habita conſideratione bonorum Maioratus. l. 1. C. ſi cert. peta. cum his, quæ ſuperiùs latiùs adduximus not. Petrus de Pertalt. in d. l. 3. §. qui fideicommiſſam. ff. de hæredi. inſti. numer. 129. Quod etiam in caſibus præcedentibus pari ratione dicendum erit. 28

¶ Aut Maioratus poſſeſſor, non eſt hæres Maioratus poſſeſſoris, qui debita contraxit, & tunc clarũ eſt, quòd ad huiuſmodi debita non tenebitur: cùm in bonis Maioratus non ſuccedatur vltimo poſſeſſori: ſed primo inſtitutori. l. vnum ex familia. §. ſi de Falcidia. cum ſimilib. ff. de lega. 2. nec ſuccedatur iure hereditario: ſed iure ſanguinis, vt ſuperiùs latiùs oſtendimus. Et quando bona non repræſentant vicem perſonæ ex talibus bonis nulla tranſit obligatio in ſucceſſores. l. ſeruus communis in princip. ff. de ſtipula. ſeruo. l. mulier bona. ff. de iure doti. Sícque hanc opinionem ſequitur Bal. conſi. 271. volu. 1. & Alex. conſil. 19. num. 2. & tertio: cum ſequentib. libr. 5. Carolus Molin. in conſuetudine Pariſ. prima parte. §. 11. nume. 8. Grego. in l. 4. titul. 15. parte ſecunda in gloſſ. in verb. ſus deudas. Anto. Gometius in l. 40. Tauri. num. 72. Padilla in d. l. vnum ex familia. §. ſi de Falcidia. num. 7. 29

¶ In hac autem re controuerſiam mouet deciſio text. in d. l. 4. tit. 15. part. 2. vbi cauetur, quòd Rex, qui ſuccedit in Regno, tenetur ſoluere debita Regis prædeceſſoris, & tamen in Regno ſucceditur iure ſanguinis, non iure hæreditario, nec ſucceditur vltimo poſſeſſori: ſed primo inſtitutori: ideóque de Regno, ad Maioratum procedit argumentatio, vt ſupra iſto lib. c. 2. latiùs oſtendimus. Per quam legẽ contrariam opinionẽ tenuit Caſtillo. in l. 40. Tauri. num. 26. & Cifuent. ibidem. quæſt. 16. ¶ Sed hoc non obſtante prior opinio tenẽda eſt. Illa namque l. aut loquitur in Regni ſucceſſore, qui in bonis liberis hæres eſt, quod probatur ex eadem lege ibi *y hereda ſus bienes*, aut loquitur in debitis Regni cõtemplatione cotractis, ſeu non ex neceſſitate: ſed ex honeſtate atque quadam decentia id efficiendũ eſſe diſponit; quod vltimum probatur ex ea l. ibi. *Por derecho por bien eſtança*, quaſi lex ipſa apertiùs dicat quòd aliqua ex his quæ inferiùs annectit tenetur Rex ſucceſſor facere ex neceſſitate aliqua, aut ex honeſtate. Ideóque ex eo quòd lex illa dixerit quód tenetur ſoluere debita prædeceſſoris non conſequitur id ex neceſſitate efficiẽdum eſſe: quod apertè inſinuat eadem lex, dum inquit quòd Rex ſucceſſor tenetur eleemoſynam pro anima Regis prædeceſſoris erogare atque pro illa etiam orare quod ad honeſtatem tãtùm referendum eſſe apertiſſimum eſt: ídque in ſolutione debitorum verum eſſe profitentur Grego. ibidem in gloſ. verb. ſus deudas, & Peralt in d. l. 3. §. qui fideicommiſſam. n. 138. & Padilla. in d. §. Si de Falcidia. numer. 7. & Anto. Gometius in d. l. 40. numer. 72. eaque lex ſic neceſſariò intelligenda eſt, quanuis contrarium in regni ſucceſſore verius eſſe profiteatur Acoſta in quæſtione de patruo & nepote pagina 140. cum ſequen. cuius opin. reiicienda eſt, prout in ſi. libr. 3. cap. 6. cum ſequent. apertius demonſtrabimus. 30

¶ Quibus adijciendum eſt non quoad hæc eandem rationem in Regibus, & in alijs Maioratuum ſucceſſoribus militare. Omnes namque homines priuati beneficio inuentarij honeſtè vti poſſunt, vt nõ vltra vires hæreditarias teneantur. l. final. C. de iur delibe. ſcrib. in l. cum à matre. C. de rei vendi. Regibus autem verecundum eſt huiuſmodi beneficio vti, vt eleganter dixit Oldral. cõſilio. 94. colum. final. ex hoc dicens. Quòd Reges Aragoniæ nunquã tali beneficio vſi fuerunt, & quòd nunquam vtentur tali miſeria, Domino concedente, quæpotuit eſſe ad illam legem partitarum decidendi ratio. Eſſet nãque nimis verecũdũ Regib. Caſtellæ dicere, quod nõ tenẽtur ad debita Regis prædeceſſoris 31

vltra

vltrà bonorum hæreditariorum valorem. Ideóque l. illa de honestate vult, vt Rex successor ad debita prædecessoris persoluenda similiter teneatur, quâuis iuris rigore inspecto, Rex successor ab huiusmodi obligatione liber esset. Quod etiam non obscurè videtur sentire Tiraquel. de primoge. q. 35. n. 25. & 26.

32 ¶ Hæc tamen posterior conclusio aliquas limitationes admittere videtur, quarum prima est, quando debita contracta essent pro necessaria sustentatione personæ vltimi Maioratus possessoris, tunc enim videtur quòd successor in Maioratu teneatur ad ea persoluenda. Quod in successore Prælati tenuit Panormi. in capit. ex præsentium. nume. 5. de pigno. vbi inquit, quòd successor Prælati tenetur ad debita, quæ prædecessor contraxit pro necessaria suæ personæ sustentatione, quod etiam voluit idem Abb. in cap. si quorundam. num. 2. de solutio. quam limitationem ex prædictis sequitur Dominus Anto. de Padilla loquens in Maioratus successore. in d. §. si de Falcidia, nume. 11. De ea tamẽ dubitat Peralta in d. l. 3. §. qui fideicommissam. nume. 131. & 132. vbi concludit eam limitationem esse intelligendam eo solum casu, vbi primus Maioratus institutor tenebatur Maioratus possessorẽ alere. Ad hoc namque debitum tenebitur Maioratus successor, non tãquam debitũ à Maioratus possessore cui ipse nõ succedit: sed ab eiusdẽ institutore cuius ipse successor est proueniẽs, ídque verũ est.

33 ¶ Secundò etiam prædicta conclusio limitari solet in funeris impensa mortuo vltimo possessore facta quam successor Maioratus persoluere tenetur: si bona libera, ex quibus persoluatur, non sint. Quod in feudi successore dixit Matthæus de Afflictis in cap. 1. nu. 15. an agnatus, vel filius in vsib. feud. ne tanta iniuria mortuo inferatur. l. quod si nulla. ff. de relig. & sumptib. fune. Idque in Maioratus successore sequitur Dominus Anto. de Padilla. in d. §. si de Falcidia num. 11. Sed quanuis hoc honestum, decénsque sit: nullo tamen iure probari poterit necessarium esse. Licet enim leges plura priuilegia funeris impensæ tribuerint: nulla tamen lege cautum inuenitur, quòd is, qui alterius, nec successor nec hæres est, ex proprijs bonis eiusdem funeris impensam soluere teneatur. Maioratus autem successor, vt plus liquido cõstat nõ vltimo possessori: sed primo institutori succedit: ideóque huiusmodi oneri nullo pacto astrict⁹ esse potest. Nec obstat d. l. quod si nulla, quæ est huius limitationis fundamentum. Illa namque lex loquitur in hærede, seu patre, vel marito, qui tenentur filijs, & vxori necessaria subministrare ex paterna, ac maritali obligatione. Ideóque eius decisio facilè ad Maioratus successorem trahenda non est, in quo nulla iuridica obligatio ad id inueniri poterit, præcipuè si non sit filius aut descendens vltimi Maioratus possessoris.

¶ Tertio etiam hæc conclusio limitari solet in debitis paruis vltimi possessoris conscientiæ exonerationem tangentibus, quæ Maioratus successor persoluere tenetur, si alia bona non sint, ex quibus persolui possint. Quod in feudi successore tenuit Andr. de Ysern. in capitulo vno col. fi. an agnatus, vel filius. in vsib. feud. Idque in Maioratus successore, dixit D. Anto. de Padilla. in d. §. si de Falcidia. nu. 10. allegans ad id Gregor. in d. l. 4. titul. 15. part. 2. in glos. in verb. sus deudas. Quæ opinio, & si summam æquitatem, ac decentiam contineat: nullo iure etiam probari potest. Si enim Maioratus successor ad debita prædecessoris, (vt superius probauimus) nõ tenetur: nihil refert an ea debita parua, vel magna sint: cùm ea quæ differunt quantum ad plus, vel minus: substãtia seu genere differre nõ censeantur. l. fin. cum similib. ff. de fund. instruct. ídque notissimum est.

¶ Qualiter autem ex bonis Maioratus huiusmodi debita soluenda sint: & an pro eorum solutione ea bona vendi, seu alienari possint quando obligatio ad Maioratus successores pertransit, & qualiter id efficiendum sit: infra lib. 4. latiùs ostendemus. Ex quibus in hac quæstione remanet firma, ac perfecta resolutio, quæ omnes species, quæ in hui⁹ quæstionis decisione cõsiderari possunt, comprehẽdit.

SVMMARIA.

1 *Institutio Maioratus secundùm patriæ consuetudinem interpretanda est.*
2 *Bona, quæ pertinent iure primogenituræ, nec diuiduntur, nec conferuntur.*
3 *Familiarum conseruatio est præcipuus primogeniorum finis.*
4 *Diuisione dignitas, ac memoria familiæ corrumpitur, ac destruitur.*
5 *Vnitas ad conseruationem subiecti, dualitas verò ad eiusdem destructionem ordinatur.*
6 *Bono publico dignitatum diuisio prohibetur.*
7 *Diuisio magis in Maioratibus: quàm in feudis Regalibus prohibita est.*
8 *Primogenitus vnus esse debet, non plures.*
9 *Bona, in quibus non potest succedere nisi vnus: necessariò primogenito deferenda sunt.*
10 *Bona à Principe sub titulo, Ducatus, Comitatus, aut Marchionatus concessa: an bona libera, seu Maioratui subiecta censenda sint.*
11 *Bona semper libera præsumuntur, non Maioratui subiecta.*
12 *Dignitas Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus, ad hæredes non transit: nisi eis denuò concedatur.*
13 *Mortuo Duce, Comite, aut Marchione filius eius non appellatur in Hispania Dux Comes aut Marchio, absque Principis confirmatione.*
14 *Feuda Regalia diuidi possunt: quando donatario pro se, ac suis filijs, & descendentibus concessa sunt.*
15 *Feuda Regalia quoad commoditates, ac exercitium, diuisionem patiuntur.*
16 *Ducatus, Comitatus, & Marchionatus ex vniuersali Hispaniæ consuetudine non diuiduntur, nec*

etiam quoad commoditatem, nec exercitium.

17 *Fideicommissum inducitur ex mentis coniectura.*

18 *Qualitas rerum donatarum fideicommissum inducit.*

19 *Dignitas cum territorio concessa transit ad hæredes, ad quos ipsum territorium transire debet.*

20 *Dignitas alicui pro se, ac suis hæredibus concessa, ad ipsos hæredes transitoria est.*

21 *Filius in Hispania poterit dignitate parentis eo mortuo appellari: quando dignitas parenti pro se, ac suis hæredibus concessa est.*

22 *Sola Principis nominatio vtrum quem, Ducem, Comitem, aut Marchionem efficiat.*

23 *In Comitum creatione antiquis temporibus in Hispania scrupulosæ ac deridendæ cæremoniæ obseruabantur.*

24 *Dignitas, quæ ad hæredes transitoria est, non ad omnes filios: sed solum ad primogenitum defertur: nisi consuetudo contrarium admiserit.*

25 *Dignitas semper indiuidua est.*

26 *Dignitas, Ducatus, Comitatus, aut Marchionatus alicui à Principe in bonis propriis concessa, non efficit ea bona Maioratui subiecta.*

27 *Maioratus ex dignitate inductus expirante dignita cessare debet.*

28 *Dignitate simul cum pluribus oppidis diuersæ iurisdictionis concessa, ea dignitatis concessio solum efficit Maioratui subiectum illud oppidum, in quo dignitas ipsa concessa est.*

29 *Legitima aliis fratribus ex bonis liberis soluenda est vbi filius maior succedit iure Maioratus in oppidis sub titulo Ducatus, aut Marchionatus concessis.*

30 *Filius maior tenetur ex propriis bonis fratribus alimenta ministrare, quãdo succesit in oppido sub titulo Ducatus, aut Comitatus concesso: si alia bona libera ex hæreditate paterna non supersint.*

Hispanorum Primogenia, ex propria natura indiuisibilia esse, solique Primogenito deferri.

CAPVT VNDECIMVM.

IN Hispanorum Primogeniis id antiqua consuetudine obseruatum fuit, vt ea semper ex propria natura indiuisibilia sint, atque vni eidémque primogenito pertineat. Ideóque vt Maioratus natura, quam in hoc libro perfectissimè interpretari intendimus radicitùs intelligatur, hoc loco solã hanc indiuiduam Maioratus naturam exponemus: ea autem, quæ ad Primogeniti successionem contingunt, quæstionesque ad id attinentes ad librũ tertium huius tractatus vbi de Maioratus successione agendum erit, reseruabimus.

¶ Quod autem bona Maioratus indiuisibilia sint, probatur ex Regni, ac Maioratus paritate. Sicut enim Regnum ipsum, quod est omnium Primogeniorum Hispanorum caput, indiuiduum est. l. 2. tit. 15. part. 2. ita etiam omnia Hispanorum Primogenia indiuidua esse debent, vt membra capiti respõdeant. Quod supra isto libro. capitu. 2. enarrauimus.

1 ¶ Itẽ id semper in Hispania obseruatum est, vt bona primogenij indiuisibilia sint. Ideóque Maioratus institutio eam legem necessariò sequi debet, quæ patriæ cõsuetudine similibus dispositionibus constituta est. l. si seruus plurium. §. 1. ff. de lega. 1. l. quod si nolit. §. quia assidua. ff. de Ædilitio edicto. l. certi condictio. §. si numos. ff. si certum pet. Bertrã. consi. 86. vol. 3.

2 ¶ Præterea id etiam iuri communi conueniens est: quòd ea bona, quæ filio maiori iure Primogenituræ debebãtur, indiuisibilia erant, vt in specie not. Baldus in auhent. ex testamento. C. de collla. numer. 16. vbi inquit: bona, quæ filiis pertinent iure Primogenituræ non esse conferenda: quia ea forma deferuntur, vt non diuidantur, nec separationem recipiant. Quod etiam antè dixit Cinus. in l. si viua mater. C. de bon. mat. & Scriben. in cap. licet de voto. & in l. Carmelia pia. ff. de iure patro. Guillelm. Benedict. in re e. cap. Rainuntius. verb. in eodem testamento relinquens. el. 1. num. 144. de testam. Tiraquel. de primog. q. 51. nu. 1. cum sequẽt. Idque in specie Maioratus probat Menchaca. de succesio. creat. lib. 3. §. 26. nu. 91. & 92.

¶ Item primogeniorum finis præcipuus est, vt familiarum dignitas, ac memoria conseruetur, vt cẽsuit Socin. consi. 47. nume. 6. lib. 3. Deci consi. 38. in princip. Paris. consil. 72. num. 85. lib. 4. Tiraquell. de primoge. quæst. 61. num. 2. 3

Diuisione autem dignitas familiæ, memoriaque eiusdem, ac vniuersa patrimonia destruuntur, ac corrumpuntur. Host. Ioã. Andr. & Moder. in d. cap. licet de voto. & in l. ne in plures. ff. de exercito. l. planè. ff. fami. hercis. l. tutor. §. Lucius. ff. de vsur. Socin. d consil. 47. nu. 5. 4

Virtus namque vnita, (vt inquit Philosophus,) fortior est seipsa dispersa: & omnis dualitas ad destructionem subiecti: vnitas autem ad conseruationem eiusdem ordinatur. Tiraquel. qui plura refert de primoge. quæstio. 4. nu. 16. idque experientia compertum est. 5

¶ Quæ omnia præcipuè in Regnis, Ducatibus, Marchionatibus, Comitatibus similibúsque dignitatibus Regalibus procedunt. Ea namque ex sui natura indiuisibilia sunt: huiusmodi namque dignitatum diuisio aduersus publicum bonum esset. text. in cap. imperialem. §. præterea Ducatus. de prohibita feud. alie. per Fede. in vsib. feud. vbi per Scrib. text. vbi etiam per Scrib. in c. licet de voto. Quibus plura copiosissimè ac ingeniosè (vt assolet) cumulat Tiraquell. de primoge. quæstione 4. num. 13. cum seq. vbi ad d. §. præterea Ducatus assignat 16. limitationes: de qua re ipse omninò videndus erit. 6

¶ Est autem differentia in hoc inter Maioratus & feuda Regalia, cæteraque bona, quæ indiuisibilia 7

sunt

sunt. In feudis namque Regalibus: veluti Ducatibus, Marchionatibus, Comitatibus, & id genus similibus quanuis ea diuidi non possint, ex decisione tex. in d. §. Præterea Ducatus. Exercitium tamẽ, seu administratio, ac commoditas diuidi possunt: prout inferiùs dicemus. In Primogenijs autem Hispanorum hoc indistinctè procedit: adeò namq; ea primogenia indiuidua sunt, vt neque iurisdictionis exercitium, neque commoditas, neque administratio rerum Maioratus diuidenda sint: sed omnia vni, eidémque primogenito adudicari debeant. 8 Cùm enim in his bonis iure primogenituræ succedendum sit, huiusmodi successioni quæcunq; diuisio repugnat. Vnus namque debet esse primogenitus, & non plures, vt dixit Oldrald. cõsilio 231. Tiraquel. de primog. q. 42. num. 3. idque in Hispanorum primogeniis verissimum est, vt ex pluribus probat Xuarez in repet. l. quoniam in prioribus. limita. 11. ad legem Regiam. 2. dubio princip. n. 2. 7. cum seq.

9 ¶ Ex eo autẽ, quòd bona Maioratus indiuidua sint, nec in eis plures succedere possint: sed vni tantũ successio deferenda sit: cõsequitur necessariò, quòd is vnus, qui in huiusmodi bonis successurus est, debeat esse primogenitus. Vbicunque namque in aliquibus bonis vnus solus successurus est inter omnes, qui in pari gradu sunt, succedere debet is, qui inter ipsos primogenitus fuerit. Quod dixit Angel. consilio 281. & Aret. consilio 162. Alexand. consil. 4. num. 4. cum præced. & sequent. libro 4. Xuarez. in l. quoniam in prioribus. 10. ampliatione. nu. 26. Couarru. lib. 3. resolutio. ca. 5. num. 3. Grego. in l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. verb. *Sino el hijo mayor*, in principio. Antonius Gometius in l. 40. Tauri. num. 7. & num. 59. Tiraquelus de primoge. q. 4. nu. 31. Quod in Maioratibus clarissimum est, quibus bona semper integra, ac indiuisa esse debent, atque vni eidémque Primogenito ex successione deferri.

10 ¶ Solet autem ab Hispanis Iurisconsultis frequenter circa ista controuerti: vtrum quando princeps, alicui nobili Castrum seu Oppidum, cum titulo Ducatus, Comitatus, aut Marchionatus, vel id genus simili sibi, ac suis descendentibus perpetuò cõcessit: Castrum, vel Oppidum hoc debeat ab eo descendentibus iure Maioratus possideri, ita vt indiuiduum sit, vniq́ue, ac primogenito perpetuò deferendum: an inter eiusdem descendentes diuidendũ sit æquis portionibus, sicut cætera bona libera diuiduntur.

¶ Quam quæstionem solennissimè disputauit Rodericus Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. 11. limitatione per totam. C. de inoff. testam. vbi inseruit quandam allegationem, quam fecit in casu cõtingenti super Comitatu de Valentia. Ibíque concludit hæc bona etiam titulo Ducatus, Comitatus, Marchionatus vel simili concessa: tanquam bona libera esse censenda: idque probat ex eo, quòd æqualitas inter liberos seruanda sit. l. inter filios cũ 11 similib. C. familiæ hercis. Bonáque semper libera præsumuntur: non Maioratui subiecta: nisi scriptura Maioratus ostendatur. Tex. in c. 1. §. inter filiam. vbi Bald. num. 2. si de feud. fue. contro. in vsib. feud. Alexand. consi. 129. in princip. lib. 1. Deci. consi. 85. num. 1. Claudius Canciuncula consi. 6. nu. 6. Anto. Gabriel qui plura refert lib. 3. commu. opi. titu. de feudis conclu. 3.

12 ¶ Item dignitas, Ducatus, seu Comitatus non est ad hæredes transitoria: sed in vita primi donatarij expirat ac finitur: nisi à Principe denuò concessa sit. Tex. in cap. 1. de feudo Marchiæ. l. 6. titu. 26. par. 4. Xuarez in d. l. quoniam in prioribus. 11. limita. 1. dubio. vbi ex hoc inquit, In his Regnis antiqua cõ- 13 suetudine obseruatum fuisse, vt mortuo Duce, Comite, aut Marchione huiusmodi dignitates expirent, nec possint eorum successores his titulis appellari: nisi Rex eas dignitates eisdem confirmauerit. Cùm igitur dignitas mortuo primo donatario statim expiret, nec ad hæredes progrediatur, constat ea bona tanquam libera ad filios esse deferenda: cùm iam non tractetur de dignitatis, sed de hæreditatis successione.

¶ Præterea quanuis huiusmodi dignitates ad hæredes transitoriæ essent, adhuc inquit, quòd bona diuidenda forent: nam quanuis tex. in capit. imperialem. §. præterea Ducatus, de prohib. feud. alien. per Fede. disponat, quòd feuda Ducatus seu Comitatus non diuidantur: nos tamen nõ loquimur de bonis feudalibus: sed de alodialibus: prout sunt omnia bona Hispanię etiam Maioratui subiecta. Ideoq́ue text. ille loquens in feudis ad alias materias trahendus non est: prout dixit Xuarez in dicta l. quoniam in prioribus. limitatione 11. dubio 2. nume. 3.

¶ Item quanuis decisio d. §. Præterea Ducatus, ad Hispanorum Maioratus trahi posset, inquit Rodericus Xuarez ex eo non sequi bona hæc, sub his titulis concessa: ideò effici bona Maioratus.

¶ Primò: quia ea bona primo donatario, & eius filiis, descendentibus, ac successoribus concessa fuerunt. Quo casu etiam in feudis Ducatuũ, Comita- 14 tuum, & Marchionatuum bona erũt inter filios, & hæredes diuidenda: nisi expressè sub hac conditione donentur à Rege, vt in eis solus filius Maior natu succedat. Quod not. Andr. de Iser. in d. §. Præterea Ducatus. 4. col. in fin. 1. additionis. Cuius opinionem sequitur Alex. consi. 60. lib. 3. & Tiraquell. qui plures alios in idem refert. de primog. quæst. 4. num. 56.

¶ Secundò: quia non sequitur, *Hæc bona non diuidũtur*: ergo succedere debet in eis solus primogenitus. Potest enim esse, quòd dignitates ipsæ, quæ diuisionem non patiuntur, non diuidantur, earum au- 15 tem exercitium, & commoditas inter omnes filios, ac descendentes diuidatur, quod inquit sentire Bal. in d. §. Præterea Ducatus. col. 3. & plures alios, quos ipse Xuarez sigillatim, & copiosè refert. d. 2. dubio à num. 7. usque in fi. Idque ex pluribus probat Ioan. Baptista de Sancto Blasio inter consil. feudalia consi. 66. num. 25. cum sequẽ. & Tiraquel. qui plura in idem adducit de Primogen. q. 4. nume. 50. cum seq. Guillel. Benedict. in repet. cap. Rainutius verb. in eodem testa. relinquens in princip. nu. 176. Ex quibus ipse Xuarez in effectu: quanuis diffusè contendit bona hæc libera, non autem Maioratui subiecta iudicanda esse.

¶ Cõtrariam autem sententiam plures Hispani Iurisconsulti constãter sequuti fuerunt in eadem causa Comitatus de Valentia, & aliis similibus, dicentes in his bonis esse iure Maioratus succedendum, idq; probare nitebantur ex eo quod Regnum indiuiduũ sit, bonúmq; publicum versetur in vnius principatu. Ex quo fit, vt Ducatus, Comitatus, & Marchionatus pari ratione indiuidui esse debeãt, vt Regni, quod harum dignitatum caput est, consuetudinem sequãtur. Nõ enim licet à capite mẽbra discedere. tex. in c. cum non liceat cum simi. de præscri. Ideoq́ue sicut regnum indiuiduũ est: ita & hæ dignitates iure etiam indiuiduæ suut, vt inferiùs dicemus.

16 ¶Præterea ea est vniuersalis Hispaniæ consuetudo, vt Ducatus, Comitatus & Marchionatus non diuidantur: sed ad primogenitos tantum deferēdi sint: adeò, vt nunquam in Hispania visum, seu auditum hucusque sit, quòd Ducatus seu Comitatus, diuisus fuerit: non solùm, quo ad dignitatem, quod iuri nimis consonum est: sed nec etiam, quo ad patrimonium, nec eiusdem commoditates. Ideóque donatio facta à Principe secundùm hanc Hispaniæ consuetudinem intelligenda, ac interpretanda est. l. hæredes palam. §. si quis post. in fi. ff. de testamen. l. si seruus plurium. §. 1. ff. de lega. Quibus adijcitur, quòd etiam Principi similes dignitates cum Territorio donanti expediat ea in vno perpetuò conseruari: cùm ipse donatarius, ac eiusdem descendentes ex Hispaniæ consuetudine teneantur Regi in bello præsertim deseruire. Quod fieri non posset: si bona diuiderentur: ex tali námque diuisione eadem bona destruerentur, ac corrũperentur, memoriáque Principis donantis, & donatariorum, cui Princeps prouidere voluisse censendus est, ex eo aboleretur, ac dilueretur, quod nullatenùs dicendum, nec asserendum est.

¶ Quibus non obstant illæ rationes, quæ à Roderico Xuarez pro contraria sententia adducebantur. Nam licèt verum sit, quod bona semper libera præsumenda sint: illud procedit, ac verum est, nisi ex mente donantis colligatur ea Maioratui voluis-
17 se subijcere. Ex mẽte námque fideicommissum inducitur. l. cum virum. cum simil. C. de fideicommiss. l. cum proponebatur. in fin. l. Titia Seio. §. Seia libertis. ff. de legat. 2. cum simil. Mens autem Principis colligitur, ex his, quæ paulò antè adducta sunt,
18 & ex rerum donatarum qualitate, ex qua etiam fideicommissum induci solet, & alienationis prohibitio. l. quoties ab omnibus, vbi glo. prima. & communiter Scrib. C. de fideicommiss. Bald. in l. 2. C. de vsucapion. pro empto. num. 3. Scrib. in l. filius familiàs. §. diui. ff. de lega. 1. Deci. consi. 23. num. 5. Soci. Iuni. consi. 108. num. 5. lib. 2. Tiraquell. de vtroque retractu. in præfatio. num. 39. Peralta, qui plura refert in l. 3. §. qui fideicommissam. nu. 30. ff. de hære. instit. Capitius. decis. 108. nu. 4.

¶ Non etiam obstat si dicatur, quòd dignitas, Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus non est ad hæredes transitoria, vt habetur in c. 1. de feud. Marchiæ.

¶ Primo: quia ille text. loquitur de dignitate concessa ratione solius administrationis absq; territorio. Illa námque morte donatarij finitur, nec ad successores transit: Nos autem loquimur in dignitate
19 simul cum proprietate Oppidi, ac Territorij concessa, quæ transitoria est ad hæredes sicut ipsum Oppidum, ac Territorium, vt existimat Andr. de Iser. in d. c. 1. de feud. Marchiæ, & in d. §. præterea Ducatus. Cuius dicta refert, & sequitur Greg. Lopez in l. 6. titu. 26. part. 4. & in l. 12. titu. 2. part. 2. Ad quod ponderat tex. in d. l. 12. ibi. *Por hæredamiento han señorio los Principes, y los Duques, &c.*

¶ Secundo quia quanuis text. in d. cap. 1. de feudo Marchiæ etiam de bonis dignitati adiunctis intel-
20 ligendus esset: quod verum non est, adhuc in casu, de quo agimus dignitas ad posteros deferenda esset: quod patet ex verbis eiusdem text. ibi. *Nisi ab Imperatore acquisierit.* Idem probatur ex d. l. 6. tit. 26. part. 4. ibi. *Saluo si señaladamente el Emperador o el Rey o otro Señor, que lo ouiesse dado al padre o al auuelo non gelo ouiesse otorgado: para sus hijos o para sus nietos.* Cum igitur in concessione, de qua agitur præsupponatur Oppidum donatum fuisse: cum titulo Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus donatario, ac descẽdentibus: consequens est, vt etiam dignitas ad eosdem descendentes transire debeat.

¶ Ex quo infertur vnum singulare, & mente tenen- 21
dum ad huius Regni consuetudinem, qua introductum est vt mortuo Duce, Comite seu Marchione, filij eorum natu maiores nõ appellentur titulis harum dignitatum, nec in subscriptionibus, nec aliis etiam actibus, nisi Princeps eos his titulis appellet eisdem rescribendo, vel aliàs. Nam hæc consuetudo procedit in his, quibus absque concessione oppidorum sola dignitas concessa fuit, non autem in his, quibus Oppida cum titulo dignitatis concessa fuerunt, seu dignitas pro se, & suis descendentibus cum Oppidis, vel absque eis concessa fuit. Hi namque mortuo prædecessore poterunt his titulis appellari non expectata Regia concessione. Omnes autem vrbaniùs facient, si literas Principis vbi eos his titulis appellet, expectent, quas Princeps facillimè omnibus scribere solitus est.

¶ Non etiam obstat, quòd in casu cap. 1. §. Præterea Ducatus de prohibitione feud. alie. per Fede. in feudo Regali non succedere debeat solus primogenitus: sed omnes filij, ac hæredes succedere debeant in commodis, ac emolumentis, & exercitio, & administratione, vt superiùs probatum est. Nam cùm ille tex. ius feudale nõ commune inducat, nec de feudo ad Maioratum, in quo filius Maior solus succedere debet in hoc eadem ratio versetur, non est ad Maioratus materiam trahendus, vt suprà isto libr. capit. 4. latiùs ostendimus. Quam Maioratus dispositionem hanc opinionem tenentes, non ex sola decisione text. in d. §. Præterea Ducatus: sed ex Regni consuetudine, & natura, Regiáque voluntate deducere nituntur, ex quibus competẽter opinio ista probari videtur. Quam in specie aduersus Rodericum Xuarez (Hæc tamen non adeò præcisè considerans) probat Anto. Gometius. in l. 40. Tauri nume. 11. Eam tamen quæstionem mouet Gregor. in d. l. 12. titu. 2. part. 2. vbi eam indecisam reliquit, eò quòd penderet causa Comitatus de Valentia, in qua se fuisse quondam iudicem profitetur: hancque opinionem sequitur Guido Papæ quæstione 476. vbi secundùm eam asserit fuisse iudicatum. Quod etiam censuerunt plures alij quos infra isto. cap. nu. 25. & nu. 29. citabimus.

¶ Vt autem de hac re perfecta resolutio habeatur duæ species diuersissimæ considerandæ sunt. Aut enim agitur de sola dignitate, quæ quoad officium, & administrationem conceditur, aut de ea dignitate, quæ simul cum Oppidis aut territorio donata est.

¶ In prima specie subdistinguendum erit. Aut enim ea dignitas simpliciter alicui à Principe concessa est, aut pro se, & suis descendentibus, ac successoribus.

¶ Si simpliciter ea dignitas concessa fuerit: hæc di-
gnitatis concessio morte donatarij expirabit, nec ad primogenitum, nec cæteros filios, nec hæredes transitoria erit, nec etiam poterit filius Primogenitus denominatione eiusdem dignitatis vti, absq; noua Principis concessione, in quem sensum intelligendus est text. in cap. 1. de feudo Marchiæ in vsibus feudorum, vbi communiter Scribẽtid notant. Sufficiet tamen si Princeps eum post mortem pa- 22
rentis, siue literis, siue verbo, Ducem, Comitem, seu Marchionem ex certa scientia appellauerit. Sola namque nominatione Princeps similes dignitates concedit. l. cum salutatus vbi Angel. & Scrib.

& Scrib. C. de senten. pass. Barto. in l. 1. C. de digni. lib. 12. num. 29. vbi Alexand. in addi. Ripa. li. 1. respõsorum in c. cum in Ferrarien sis. de constitu. nu. 49. Et quanuis in hoc contrarium sentiat Tiraquel. de nobilitate, cap. 6. nu. 23. prima opinio in Hispania in primogenitis Ducum, Comitũ & Marchionum ex recepta consuetudine obseruari solet. Antiquis tamen temporibus in Regno Castellæ aliæ 23 solennitates, scrupulosæque, ac etiam deridendæ cæremoniæ in similium dignitatum creationibus seruari solitæ erant, vt constat ex Chronico Regis Alphonsi vndecimi. ca. 64. Quam antiquam obseruationem recentior ætas non tulit: hodie autem ei quem denuò Hispaniarum Rex Ducem, Comitem aut Marchionem creat, solet titulus eiusdem dignitatis solenniter ex Regio priuilegio concedi.

¶ Si verò ea dignitas alicui pro se, ac suis descendentibus concedatur: tunc ad hæredes, & successores transitoria erit, vt superiùs ostendimus. In hoc tamen casu dignitas ipsa, iúsque in ipsa dignitate succedendi indiuiduum erit, primogenitóque solo pertinebit. Est namque regulare, vt quoties similes 24 dignitates sint ad hæredes transitoriæ: non ad omnes filios, sed ad primogenitum tantùm pertinere debeant. Quod dixit Bald. consi. 275. col. 3. lib. 2. Ioan. de Platea. in l. 2. C vt dignit. ordo seruet. Alberic. in suo dictionario, verbo feudum. versi. item quæro pulchram, & subtilem. col. 2. eiusdem versiculi. Ripa. in l. ex facto. §. si quis rogatus. nume. 7. ff. ad Trebel. Tiraquel. de primog. quæst. 4. nume. 49. 25 & quæst. 52. num. 2. Dignitates namque huiusmodi, siue in feudum, siue liberè concessæ sint, semper indiuiduæ esse debent: prout notat Abb. in c. licet de voto. nume. 6. & 9. quem cæteri sequuntur. Idem Abb. consi. 3. 2. parte. Idem Abb. in c. prudentiam in princip. num. 13. de officio delega. vbi Deci. & cæteri. Alexand. consil. 25. nu. 10. Tiraquellus de primoge. quæst. 4. num. 21. & 22. Pinelus de bonis mater. 3. part. num. 17. Idque si ad solius dignitatis ius referatur, verissimum est: nisi consuetudine contrarium sit obseruatum. Tunc enim omnes filij Duces, Comites aut Marchiones vocabuntur: prout in Italia, & Alemania obseruari solet, vt inquit Oldrald. consi. 237. Deci. in cap. prudentiam. de offic. deleg. Tiraquel. qui plures ad idem refert in tract. de Primoge. q. 4. nume. 37. cum sequent. Quæ consuetudo nunquã in Hispania obseruata fuit, & in hac specie nulla est inter Scribẽ. Hispanorum controuersia.

¶ In secunda specie vbi scilicet cum ipsa dignitate proprietas Territorij seu Castra, ac oppida cõcessa sunt, se offert opinionum varietas, de qua superiùs mentionem fecimus. Prima, quod hæc bona libera sint iudicanda: secunda, quòd ea bona Maioratui subiecta censenda sint. In hac autem opinionum varietate secunda opinio, quòd scilicet hæc bona Maioratui subiecta iudicanda sint, mihi probabilior, magísque ad Hispanam consuetudiẽ. mẽtemque Principis donantis conueniens videtur: secundùm quam in causa Comitatus de Valentia in supremo Vallisoletano conuentu obtentum fuisse accepimus. Nec dubitamus in Hispania eã in practica potiorem semper futuram esse, quanuis si ex iuris rigore, eiusque Principis res ista deriuanda foret: forsan prima opinio vrgentiùs probari posset. Hæc autem secunda opinio, quam tãquam probabiliorem nunc eligimus sequentibus limitationibus temperanda, ac limitanda erit.

¶ Primo quòd hoc procedat, ac verum sit: quando Princeps denuò Oppida, ac Castra simul cum dignitate concessit, sed si alicui oppida, seu Castra libera habẽti, Princeps in eisdem Castris, vel aliquo 26 eorum titulum Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus pro se, ac suis descendentibus concedat: hæc bona libera, ac diuisibilia erunt, nec antiquam qualitatem ex hac noua dignitatis concessione mutabunt. Quod not. And. de Isern. in d. §. Præterea Ducatus. Et Xuar. in d. l. quoniam in prioribus. limita. 11. nu. 4. Idque verissimum est.

¶ Secundò, quòd si alicui à Principe oppida pro se, suisque descendentibus perpetuò absque aliqua dignitate concedãtur, ipseque donatarius aliqua ex huiusmodi digniratibus ad vitam tantùm præcisè, 27 ac expresè insignitus sit, ea dignitas eo moriente expirabit. Cùm enim ad vitam tantùm concessio facta sit: proculdubiò morte donatarij expirare debet. l. fi. cum similib. vbi per Scrib. C. de legat. & in hac specie clarissimum erit bona tali Comiti, Duci aut Marchioni à Principe concessa: tanquam bona libera esse iudicanda. Cùm enim deficiat subiectũ dignitatis, ex quo prętendi poterat bona hæc esse Maioratui subiecta, consequens est, vt bona ipsa euidentissimè libera censenda sint. Adeò vt si Rex filio Primogenito ipsam dignitatem, mortuo parẽte, concedat: alijs filijs non possit ex hac noua concessione in iure iam ad bona hæc acquisito præiudicium irrogari. l. quoties. & l. fina. C. si contra ius. Scrib. latissimè in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posthu.

¶ Tertiò, quòd etiam si dignitas à Principe cum oppidis concedatur ea lege, vt perpetuò ad successores deueniat: si tamen in ea donatione plura oppida diuersæ iurisdictionis comprehendantur titulúsque comitis, Ducis, seu Marchionis in vno ex eisdem oppidis, (vt fieri solet) concessus sit, solum 28 oppidum illud, in quo dignitas concessa est primogenito adiudicari debet, vt in eo iure Maioratus perpetuo succedatur, inter cæterósque filios alia oppida diuidenda erunt: ita tamen, vt semper Primogenitus æqualem portionem accipiat, cæteriq; filij sua legitima (si fieri possit) non fraudentur. Quod notat Rainerius, in l. si viua matre. C. de bon. mater. quem refert, & sequitur Marti. Lauden. in tracta. de Principibus versicu. 462. incipien. licet Regnum. Socinus referens Francisc. de Ramponib. & Calderi. idem asserentes consil. 66. & consil. 278. libro 2. Curti. Seni. consil. 69. col. 5. Carolus. Ruin. consi. 19. col. vlt. libro 1. & consi. 29. nume. 17. lib. 5. Tiraquellus de primogenitura quæst. 4. num. 48. Non tamẽ ex hoc omnes filij erunt Comites, Duces aut Marchiones: sed tantùm Primogenitus, qui caput dignitatis obtinuerit, vt nos superiùs diximus, & inquit Tiraquel. d. quæstio. 4. nume. 49.

¶ Quòd si ipse filius velit integrum Ducatum, Comitatum, seu Marchionatum, cum omnibus suis oppidis ac castris retinere, id efficere poterit dummodò aliis fratribus ex aliis bonis liberis parentis integra legitima adiudicetur, vel, si alia bona libera parentis non supersint, legitima quantitas eis ab ipso in pecunia soluatur. Nam quanuis regulariter legitima omnibus filiis, ex ipsis corporibus hæreditariis præstanda sit, nec in pecunia eis inuitis assignari possit. l. scimus. §. repletionem. cum similibus. C. de inofficio. testamen. speciale tamen est his dignitatibus, vt propter earum cõseruationẽ Principatúsque vnitatẽ vni filio assignari

possint,cæteríſque legitima in pecunia præſtanda ſit,vt dixit Petrus Iacobi.de Aureliano. in ſua practica.titulo de ſucceſſio.Regni Franciæ circa Princip.in quæſt.incip. Sed quid dum deceſſit ille Carolus. Idem etiam voluit Guido Papæ referens Chriſtophor. de Caſtelliono idem tenentem quæſt.476.num.1.ea potiſſima ratione: ne fiat huiuſmodi dignitatũ diuiſio: quia ſi aliter fieret, poſſet infra paucos annos ad nihilum reduci,& inquit ſic audiuiſſe fuiſſe pronuntiatum in caſu contingẽti.Quod etiam dixit idem Guido Papæ. q. 487. nu. 2.Nicolaus Boerius.deci.204.num.14. Guillelmus Benedict. in repet. cap. Rainutius.verb.In eodem teſtamento relinquens.in primo.num.145. Anton. Rubeus.conſi.34.col.3.Tiraq. de primog. quæſt.5. nu.2.Quod etiam ex pluribus probat Sigiſmundus Neapolita.in conſi.feudalib.conſi.1.num.181.cum plurib.ſeq.

30 ¶ Quarto & vltimo, quòd ſi alia bona libera non ſuperſint ex parentis hæreditate, ex ipſis bonis titulo Ducatus, Comitatus aut Marchionatus conceſſis,cæteris filiis ſunt alimenta ſecundùm qualitatem perſonarum aſſignanda & miniſtranda.Hoſt. Ioan.And.& Panormi.in c.licet devoto.Xuarez in l.quoniam in prioribus.C. de inofficio. limita. 11. dubio.2.nu.21.Ioan.Licerier.de primog.li.2.q. 16. num.1.cum ſeq.Tiraquel.de primog.q.4 nu.33. qui plura in idem adducit.Quæ alimenta ex aliis bonis liberis parentis præſtanda ſunt, vel à filio primogenito aliunde ſolucda: quòd ſi aliunde filius primogenitus non habeat bona, ex quibus fratribus alimenta miniſtrare poſſit, ex ipſius Marchionatus emolumentis ac redditibus ſoluenda erunt. Nam quãuis Ducatus ipſe indiuiduus ſit,eius tamen reditus,commoditates.ac emolumenta diuidua erũt. Id námq; etiam in feudis Regalibus, quæ iuris diſpoſitione indiuiſibilia ſunt omnes Scrib. concludunt:prout ſupra iſto ca.dictum, ac probatum eſt: quanuis Tiraquel.de primoge. q.4. nu. 51. contrarium probare velit: atque etiam in Hiſpanorum maioratibus id ipſum fieri ſolet,vt infra lib.2.c. 15. dicemus.

¶ Ea tamen alimenta aliis fratribus ſecundùm reddituum quantitatem à filio primogenito præſtanda ſunt:ita tamen, vt ſibi tot redditus relinquãtur, ex quibus ipſius dignitatis onera atque ornamenta honorificè ſuſtinere poſſit,de quo infra lib.2.latiùs agemus.

¶ Quibus limitationibus ac temperamentis obſeruatis,parum inter hanc ſecundam & primã opinionem diſtabit:ex eiſdémq; materia hæc,quæ ab Hiſpanis Iuriſconſultis valde difficilis exiſtimata fuit, in poſterum clariſſima cognitúq; facilis efficietur.

¶ Conſequenter etiam in hac parte tractãdum foret qualiter Hiſpanorum Primogenia ex propria natura inalienabilia ſint:ſed quia de hoc in quarta huius tractatus parte agendum eſt,ad ea quæ ibidẽ dicentur lectores remittimus.

SVMMARIA.

1 *Maioratus vim ſupremi Iudicij obtinere ſolet.*

2 *Maioratus ſimilis eſt diuiſioni bonorum à parente inter filios factæ.*

3 *Verbum dono appoſitum in teſtamento non inducit donationem inter viuos:ſed legatum.*

4 *Maioratus etiam in contractu per viam diuiſionis bonorum inter filios à parente inſtitutus,ſequitur vltimæ voluntatis naturam.*

5 *Diuiſio bonorum facta à parente inter filios habet vim ſupremi iudicij.*

6 *Aſſignatio legitimæ facta à parente in vita filio in poteſtate, vtrum ſtatim valeat irreuocabiliter.*

7 *L.Si non mortis.ff.de inoff.teſtam. declaratur.*

8 *Maioratus reuocabilis.etiamſi ex contractu fiat,ſemper ſequitur vltimæ voluntatis naturam.*

9 *Contractus reuocabiles non ſequuntur vltimæ voluntatis naturam, ex eo ſolo, quòd reuocari poſſunt.*

10 *Donationes, quæ morte confirmantur, habent vim relicti, ſequunturque vltimæ voluntatis naturam.*

11 *Falcidia detrahitur de donationibus,quæ morte confirmantur:quia habent vim fideicommiſſi.*

12 *Id quod capitur,ex donatione,quæ morte confirmatur,non eſt relictum,nec legatum,nec fideicommiſſum: quanuis habeat vim relicti,legati, ſeu fideicommiſſi.*

13 *Hiſpanorum primogenia reuocabilia in contractu inſtituta, nec ſunt contractus, nec vltimæ voluntates nec legata,nec fideicommiſſa:ſed tertiam ſpeciem conſtituunt:quanuis habeant vim legati, ac fideicõmiſſi,ac vltimæ voluntatis.*

14 *Donatio cauſa mortis conſtituit etiam tertiam ſpeciem diuerſam à contractu, & vltima voluntate.*

15 *Donatio cauſa mortis ſola morte confirmatur ábſque hæredis aditione.*

16 *Donatio cauſa mortis à principio perfecta eſt:quanuis reuocari poſſit.*

17 *Hiſpanorum primogenia reuocabilia ex contractu inſtituta quoad ordinationem contractui æquiparãtur: quoad effectus autem vltimæ voluntati.*

18 *In Maioratu reuocabili,ex contractu inſtituto ſufficit:ſi interueniat ſolennitas contractus,nec vltimæ voluntatis ſolennitas neceſſaria eſt.*

19 *Melioratio Tertij,quæ reuocabilis eſt, vltimæ voluntatis naturam obſeruat,de eaque omnia,quæ de Maioratu paulò antè diximus, dicenda erunt.*

20 *L.17.& l.44. Tauri, quoad Quintæ partis bonorum meliorationem nouissimè declarantur.*
21 *Maioratus irreuocabilis in contractu institutus: quoad omnia sequitur contractus naturam, nec habet aliquid vltimæ voluntatis.*
22 *Maioratus simpliciter per viam diuisionis bonorum institutus quoad omnia vltimæ voluntatis naturam obseruat.*
23 *Maioratus per viam diuisionis bonorum inter filios simpliciter factus: vtrum requirat solennitatẽ contractus, an vltimæ voluntatis.*
24 *L.3. Tauri declaratur.*
25 *Maioratus per viam diuisionis bonorum, atque ipsa bonorum diuisio inter filios: tam ex contractu: quàm ex testamento fieri potest.*
26 *Maioratus per viam diuisionis simpliciter factus: si habeat solennitatem testamenti, valebit tanquam testamentum: si verò habeat solennitatem contractus, valebit tanquam contractus.*
27 *L.7. tit.1. part.6. declaratur.*
28 *Lex semper est intelligenda: secundùm Rubricam sub qua situata esti.*
29 *Primogenium reuocabile est quædam vltima voluntas anomala, atque innominata.*
30 *Prohibitio alienationis in contractu facta, non impedit dominij translationem.*
31 *Prohibitio alienationis in contractu facta in Hispanorum Maioratibus impedit translationem dominij.*
32 *L.ea lege. C. de condi. ob caus. declaratur.*
33 *Ex prohibitione alienationis in Maioratu in contractu instituto facta: vtrum sequens reuocet alienationem in vita alienantis*
34 *Prohibitio alienationis facta in donatione causa mortis, impedit dominij translationem.*
35 *Clausula, quæ in Maioratu in contractu instituto apponi debet, vt alienatio etiam in vita alienantis reuocari possit.*
36 *Plura vtilia, quæ deducuntur ex hac inuestigatione: an Maioratus tanquam contractus, seu tanquam testamentum censendus sit, enumerantur.*

Maioratus etiam in contractu instituti: vtrum vim vltimæ voluntatis obtineant.

CAPVT DVODECIMVM.

AD omnimodam naturę Maioratus intelligentiam (cuius cognitionem omnibus in futurum obuiam esse contẽdimus) id summè necessariũ esse existimamus vt vnusquisque intelligat: an Hispanorum Primogenia etiam in contractibus instituta, vim vltimæ voluntatis obtineant. Ex hoc namque principio plura quæ hucusque dubia ac penè incognita fuerunt clarissima efficientur.

¶ In primis autem id sciendum est quæstionẽ istã, quæ adeò Hispanis propria ac peculiaris est, à nullo Hispano Iuris interprete, quem viderimus, fuisse hucusque plenè discussam, nec resolutam. Ex scriptoribus autem exteris illam breuissimè tamen attigerunt Oldrald. cons. 231. in principio atque etiam Tiraquellus de Primoge. quæst. 68. nu. 1. & 2.
1 & q. 8. nu. 2. cum seq. vbi profitentur: Maioratus etiam in contractu institutos vim supremi iudicij semper obtinere. Pro huius autem dicti probatione solùm allegant text. in l. si filia. §. si pater. ff. famil. hercis. ibi. *Non videri donationem: sed potiùs supremi iudicij diuisionem.* Vbi diuisio hæreditatis facta à parente inter filios, non obtinet vim donationis: sed vltimæ voluntatis. Quod etiam in maioratibus Hispanorum loquens dixit Celsus. consil. 120. nu. 43. & consil. 100. num. 12. idque probabile videtur.
2 Maioratus namque vt plurimùm huic diuisioni hereditatis assimilãtur, cùm in eis, præsertim de prælegato ac melioratione bonorúmque assignatione atque diuisione: potiùs quàm de institutione agi soleat. Quod est propriũ ac peculiare huic scripturæ diuisionis, vt optimè aduertit Alberi. in authen. Quod sine. C. de testam. vbi Corn. col. 2. & probatur ex text. in authent. de testamen. imperfect. col. fina. Quod etiam in l. parentibus. C. de inoffi. testa. omnes Scrib. notant. bonus tex. in l. quoties vbi glo. & communiter Scrib. C. famil. hercis.

¶ Quibus non modicum astipulatur decisio tex. in l.44. Tauri quæ hodie est l.4. tit.7. lib.5. in noua legum Regni collectione, vbi disponitur eum, qui primogenium siue in testamento, siue in contractu instituerit, posse illud reuocare vsque ad vltimum vitæ spiritum: nisi in casibus in eadem lege expressis. Quod etiã in tertij prælegato, seu melioratione dicendum erit ex legis 17. Tauri decisione, quæ hodie est l.1. tit.6. li.5. in d. legum collectione.

¶ Ex quo colligi potest Primogenium: etiam in cõtractu institutum, quodammodo vim vltimæ voluntatis obtinere, cùm vltima voluntas vsque ad mortem reuocabilis sit. l. 4. ff. de adim. lega. l. translatio. ad fin. cum simi. ff. eod. contractus autem reuocari non possit. l. sicut. C. de actionib. & obligatio. l. perfecta donatio. C. de dona. quæ sub mod. Ideóque Maioratum habere vim relicti dixit Didacus del Castillo in l.44. Tauri. glo. 1. atque etiã Pala. Ruui. ibidem. nu. 2. Sortiríque naturam vltimæ voluntatis dixit Mencha. de succession creati. lib.1. §.1. num.32. & Grego. in l.43. titul. 5. part. 5. in gloss. verb. non vale. & habere vim fideicommissi dixit idem Palat. Ruui. in repeti. cap. per vestras. de donatio. inter vir. & vxorem. §. 44. nu. 3. 4. & 5. & omnes alij, quos supra isto libro cap. 1. nu. 7. ad fin. in id nun cupatim citauimus: idque apertè insinuare videtur l. 10. tit. 12. libr. 3. for. ll. ibi. *Porque tal donacion es semejable alas otras que se hazen en manda por razon de muerte.*

¶ Vt autem de hac re perfecta resolutio habeatur, tres species diuersæ cõsiderandæ sunt. ¶ Aut enim Maioratus instituitur in testamento, ¶ Aut in contractu, ¶ Aut simpliciter, nec exprimendo, quod

fit per viam contractus, nec per viam teſtamenti. ¶ In prima ſpecie principali: quando ſcilicet Maioratus in teſtamento inſtituitur, dicendum erit: Maioratum ipſum tanquam teſtamentum cenſendum eſſe. Actus námque teſtandi ſemper ad vltimam voluntatem refertur. l. verba contraxerunt. ff. de verb. ſign. ¶ Quod procedit, etiamſi in Maioratus inſtitutione facta in teſtamento aliqua verba quæ donationem præ ſe ferre videantur, appoſita fuerint. Ea namque teſtamenti naturam non mutabant: cùm verba ſecũdum ſubiectam materiam intelligenda ſint. l. ſi vno. cum ſimilib. ff. loca. Quod in fortioribus terminis cenſuit Faber in §. legatum inſtit. de lega. Vbi inquit, quòd ſi in teſtamento quis dixerit, Dono tibi rem meam, non erit iſta donatio inter viuos, ſed legatum: & quanuis in terminis donationis contrariam ſententiam teneat ibi
3 Angel. nu. 2. Cuius ſententiam, cum quadam diſtinctione ſequitur Mencha. de ſucceſſio. creatio. lib. 3. §. 22. nu. 3. In terminis tamen Maioratus opinio Fabri vera eſt, cuius natura magis ad vltimã voluntatẽ, quàm ad contractum ſemper dirigitur, vt ſuperiùs oſtenſum eſt, & ſtatim dicemus.

¶ In ſecunda ſpecie principali, vbi ſcilicet Maioratus per viam contractus inſtitutus fuit, ſubdiſtinguendum erit. ¶ Aut enim inſtitutus fuit per viam diuiſionis hæreditatis factæ inter filios, & deſcendentes, ¶ Aut ſimpliciter faciendo Maioratum de aliqua re ſiue in perſona filij, ſiue extranei.

4 ¶ Si per viã diuiſionis hæreditatis ipſe Maioratus fiat (prout communiter fieri ſolet, in pleriſque Maioratibus vbi filio Primogenito aliqua bona iure Primogenituræ, & cæteris reliqua bona iure aliementorum aſſignari ſolent, & inter omnes bona parentis diſtribui) dicendum erit huiuſmodi Maioratum proculdubiò vim vltimæ voluntatis obtinere. Quod probatur, ex text. in l. fina. ibi. *Siue quocunque modo ſcripturæ.* C. familiæ hercif. Vbi in quacunque ſcriptura pater bona ſua diuidat inter filios, ea ſcriptura vim vltimæ voluntatis obtinebit. Idipſum etiam colligitur ex l. ſi filia. §. ſi pater. ff. famil. hercif. vbi id omnes ſcrib. notant. facit l. parentibus. C. de inoffic. teſtamen. text. in authẽt. quod ſine. C. de teſtamen. l. cum de bonis. C. de dona. l. final. vbi etiam per ſcrib. C. de pact. Oldral. conſi. 231. circa princip. Iaſſ. cõſi. 104. libr. 4. num. 2. col. 4. Deci. conſ. 475. num. 23. Tiraquel. de primoge. quæſtione 8. n. 2. cum ſequentib. vbi plures idipſum aſſerentes refert. Pariſ. cõſ. 24. n. 12. cũ ſequent. lib. 2. Ex quibus conſtat Maioratum per viã diuiſionis bonorum à parente inter filios etiam ex contractu inſtitutum, vim vltimæ voluntatis etiam in terminis iuris obtinere. In ſpecie accipienda atque intelligẽda ſunt ea, quæ ex Oldraldo Tiraquel. & Celſo in princip. huius capitis annotauimus, ſecundùm text. quem ipſi ad id allegant. Aliàs náque iure communi conſiderato ſuſtineri non poſſent: cùm in Maioratibus factis extraneo, vel filio emãcipato, vel cognatis, vel agnatis tranuerſalibus per viam donationis ſeu contractus inter viuos nullo pacto ex iuris communis diſpoſitione dici poſſet eos habere vim vltimæ voluntatis: cùm ſtatim iure communi inſpecto valeant irreuocabiliter: quãuis hodie attenta deciſ. l. 44. Tauri, contrarium dicendum ſit: vt ſtatim dicemus. Nec dubitari poterit quin diuiſio iſta bonorũ tam in contractu, quàm ex vltima voluntate inter liberos fieri poſſit, vt infra iſto cap. nu. 25. oſtendemus.

¶ Nec obſtat ſi dicatur Primogenium inter filios, ac deſcendentes hoc modo inſtitutum, videri 6 quandam legitimæ aſſignationem à parente in vita factam, quæ illicò valet: etiamſi à parente filio in poteſtate fiat, nec poſtquàm facta eſt, vlterius reuocari poteſt. l. ſi non mortis in prin. vbi Angel. ff. de inoffic. teſtam. Bald. in l. cùm oportet. §. non autem. C. de bonis quæ libe. Quod ex pluribus probat Xuar. in rep. l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. teſtam. in princip. l. nu. 4. cum ſequent. Iaſſ. in l. frater à fratre. in lectura. col. antepe. 7. limita. num. 44. ff. de cõdi. indebit. & in repet. numer. 23. vbi id relinquit cogitandum. Idque etiam ſequitur Marc. Mantua. in eadem l. frater à fratre. num. 356. Pariſ. conſ. 16. nu. 35. libr. 2. Petr. de Peralt. in l. cum pater. §. à filia. ff. de lega. 2. num. 72. qui inquit, quòd iſta opinio tanquam communior teneretur indeciſiùs, quanuis contraria, de qua ſtatim mentionem faciemus, ſibi videatur probabilior. Cùm igitur aſſignatio iſta legitimæ valeat irreuocabiliter, & iſta diuiſio bonorum facta à parente in vita, nil aliud ſit: quam quędam legitimę aſſignatio: ergo magis contractui: quàm vltimæ voluntati aſſimilari cenſenda erit.

¶ Nam ad hoc reſponderi poterit tripliciter, & ſatis concludenter. ¶ Primo, quòd d. l. ſi non mortis, non probet id, quod ex ea Angel. deducit: imò opin. Angeli proculdubiò falſa ſit in quantum ſentit quòd hæc donatio ex cauſa legitimæ filio in poteſtate facta irreuocabilis ſit, quod ex pluribus probat Franc. de Areti. l. placet. nu. 4. ff. de acquir. hæred. & conſ. 17. nu. 4. Segura. qui id optimè proſequitur in l. vnum ex familia. §. ſed ſi fundum. num. 116. ff. de lega. 2. Idem in l. Imperator. nu. 84. ff. ad Trebel. Deci. conſ. 86. nu. 8. Iannes Baptiſta. in repe. l. frater à fratre. ff. de condi. indebi. quæſt. 15. Fernand. Loazes. in repe. l. filiusfamiliàs. §. Diui. nu. 75. ff. de lega. 1. Petr. Dueñas regul. 223. nu. 5. Anto. Gomet in l. 17. Tau. num. 5. Quæ opinio mihi verior atque probabilior videtur: atque in forenſibus controuerſijs ſequenda & amplectenda ex rationibus, quas præfati docto. aſſignãt, quæ apud ipſos videri poterunt.

¶ Secundo, quia etiam ſi prima opinio verior eſſet, d. l. ſi non mortis, & ea quæ ex illa Scrib. annotare ſolent, intelligenda ſunt, quando ſimpliciter legitima vni ex filijs aſſignatur. Secùs tamen quando per viam diuiſionis factæ inter filios bona eiuſdem etiam pro legitima aſſignãtur. Tunc námque hæc diuiſionis ſcriptura habet vim ſupremi iudicij: ideóque vſque ad mortem reuocari poterit, vt ſuperiùs oſtenſum eſt.

¶ Tertio, quòd prima opinio procedat in aſſignatione ſolius legitimæ, quæ filio debita eſt, quæ aſſignatio cùm ſit debiti ſolutio, non mirum ſi valeat irreuocabiliter: etiamſi filio in poteſtate fiat: ſecùs autem quando bona inter filios diuiduntur, meliorando aliquem ex eiſdem, ſeu eis aliquid vltra legitimam prælegando. Tunc námque hæc diuiſio cũ non ſit debiti ſolutio: ſed potiùs gratuita conceſſio: nõ mirum ſi vſque ad mortem reuocari poſſit. Sícque intelligenda ſunt, quæ ex dicta l. ſi non mortis Scriben. annotare ſolent, vt ex dictis eorundem apertiſſimè comprehenditur. Vtcúnque autem ſit prima opinio, contra Angelum verior cenſenda erit, & hæc de Maioratu per viam diuiſionis in cõtractu inſtituto obſeruanda ſunt.

¶ Si verò non per viam diuiſionis: ſed aliter abſque diuiſione bonorum de aliqua re in perſona filij, vel extranei Maioratus per viam contractus inſtitutus fuit,

fuit ſubdiſtinguendum etiam erit. Nam aut Maioratus ipſe ſimpliciter fit, aut ea lege & pacto, vt reuocari non poſſit.

7 ¶ Si ſimpliciter Maioratus fiat, videtur dicendum, quòd etiam ſi per viam contractus vel donationis inter viuos, vel alio quocunque pacto Maioratus ſimpliciter fiat ſemper quoad effectum atque reuocandi facultatem vltimæ voluntatis naturam obſeruare debeat. Nam quanuis iure cõmuni inſpecto Maioratus iſte in perſona filij emancipati, vel alterius agnati, vel cognati vel alicui⁹ etiã extranei per viã contractus, ſeu donationis inter viuos inſtitutus, ſtatim irreuocabilis ſit. l. perfecta donatio cũ ſimilib. C. de donat. quę ſub modo. hodie tamen attenta deciſione l. 44. Taur. qua cauetur Maioratum etiam in contractu inſtitutum vſque ad mortem reuocari poſſe, deſinit Maioratus iſte habere vim contractus, & aſſumit naturam vltimæ voluntatis, quæ vſque ad mortem reuocabilis eſt, qua ſola ratione Maioratum vim vltimæ voluntatis obtinere cenſuerunt Gregor. Lopius Mencha. & Caſtillo. in locis, in quibus eos ſupra iſto capit. num. 1. nuncupatim citauimus. Idque propè omnibus Hiſpanis Iuriſconſultis perſuaſum eſt, qui non conſiderauerunt Maioratum vim ſcripturæ diuiſionis obtinere, vt Oldraldus Tiraquellus & Celſus ſuprà numero primo citati cenſuerunt. Sed ſolum ex hac reuocandi facultate, à lege Regia conceſſa Maioratum vim vltimę voluntatis obtinere arbitrati ſunt. Ideóque ſecundùm hæc ſemper Maioratus, qui reuocabilis eſt, vim vltimæ voluntatis obtinebit, niſi quod is Maioratus, qui per viam diuiſionis factus fuit, iure communi tantùm cõſiderato reuocabilis erit, vimque vltimæ voluntatis obtinebit. Maioratus autem aliter factus eam reuocandi facultatem atque vltimæ voluntatis naturam à lege Regia aduerſus iura communia conſequetur.

¶ Sed quãuis hæc perfunctoriè ab Hiſpanis ſcrib. tradita ſint: nos tamen, ea omnia ex iuris principijs apertiſſimè deriuabimus: ita vt deinceps omnibus innoteſcat, quid in hac materia tam ardua, peregrina, ac difficili reſoluendum ſit.

¶ In primis autem illud ſciendum eſt, nõ ex eo ſolùm Maioratum per viam donationis ſeu cõtractus inter viuos inſtitutũ vltimæ volũtatis naturã ſequi,

8 quod ex d. l. 44. diſpoſitione reuocari poſſit. Plures namque contractus inueniuntur, qui reuocari poſſunt ad libitum vnius ex contrahentibus: non tamẽ ex eo, quòd reuocari poſſunt vltimæ volũtatis naturam ſequuntur: ſed nihilominus contractuum naturam obſeruant. Quod in contractibus innominatis atque in precario commodato depoſito, & id genus ſimilibus aſſiduè videmus, qui quanuis reuocari poſſint: contractus tamen eſſe non deſinunt. Quod in l. ſicut. C. de actio. & obliga. Bart. Baldus cæteríque ſcrib. aduertunt. Nec tamen morte confirmantur: ſed ad hæredes ius ipſorum contractuũ reuocandi transfertur: ſicut principalibus contrahentibus competebat.

¶ Ex eò autem Maioratus etiam in contractu ſimpliciter inſtituti, vltimæ voluntatis naturam obſeruant, quòd morte confirmantur atque irreuocabi-

9 les perpetuò efficiuntur. Omnes namque donationes, quæ vſque ad mortem reuocari poſſunt, mortéque confirmantur, vltimæ voluntatis naturam ſequuntur, & ea quæ ex ſimilibus contractibus capiuntur, vim relicti obtinere notiſſimum eſt. Quod in donatione à parente filio in poteſtate, vel à marito vxori facta traditione ſequuta, communiter receptum eſt. Ex eo namque, quod hæ donationes vſque ad mortẽ reuocari poſſunt atque morte cõfirmantur: id, quod ex eis capitur, ex relicto capi cenſetur. l. in donationibus. C. ad leg. Falcid. Vbi 10 probatur, quod ex donationibus, quæ morte confirmantur, Falcidia detrahenda eſt, quia hæ donationes tanquam fideicommiſſa cẽſenda ſunt. Quod ex eadem lege notant communiter Scrib. ibidem. Id ipſum etiam dixit gloſſ. in authent. ex teſtamẽto verb. daturum. C. de dona. Vbi Bartol. Bald. Alexand. Iaſſ. & cõmuniter Scrib. id notant. l. res quæ ibi, morte eius confirmentur, vbi etiam per Scrib. C. de dona. inter vir. & vxo. gloſſ. in l. filiæ cuius in glo. 1. & in gloſſ. verb. adiudicari. C. famil. hercis. vbi etiam omnes Scriben. id notant. gloſſ. in l. fina. §. fina. verbo. pro hærede. ff. pro hæred. Bart. in l. cum hic ſtatus num. 1. & 2. ff. de dona. inter vir. & vxo. Palat. Ruui. in Rep. Rubricæ. de dona. inter vir. & vxo. §. 69. numer. 1. cum ſequent. Tiraq. qui plura refert in repet. l. ſi vnquam. C. de reuocã. dona. verb. libertis nu. 102. cum ſeq.

¶ In hac autem re obſeruandum erit quod quanuis 11 ea quæ ex donatione, quæ morte confirmatur capiuntur, habeant vim legati relicti ſeu fideicommiſſi: non tamen illud, quod ex his contractibus capitur, poterit dici verè eſſe legatum ſeu relictũ, nec fideicommiſſum, & per conſequens, nec etiam hanc eſſe veram, ſeu propriam vltimam voluntatẽ: ſed huiuſmodi diſpoſitiones tertiam quandam ſpeciem diuerſam ab vltima voluntate legato relicto, ſeu fideicommiſſo atque contractu conſtituũt. Quæ nec vltima voluntas eſt, quanuis vltimæ volũtatis vim habeat, quoad confirmationem donationis & reuocandi poteſtatem: prout ſatis eleganter dixit gloſſ. in d. l. filiæ. licet in d. gloſſ. 1. & in gloſſ. verb. adiudicari, quas ibidem communiter Scrib. ſequuntur gloſ. in d. l. fina. §. fina. verb. pro hærede Bart communiter ſequutus in l. ſequens. q. nu. 1. ff. de leg. 2. vbi inquit, quòd ea quæ capiuntur ex donatione reuocabili, quæ morte confirmatur nõ dicuntur capi ex vltima voluntate, quia hæ donationes, nec cenſentur eſſe donationes inter viuos, nec vltima voluntas, nec legatum: ſed tertiam quandã ſpeciem de per ſe diſtinctam, ac ſeparatam conſtituunt. Bald in authent. ex teſtamento. num. 1. C. de colla. Alex. qui pulchrè loquitur in propoſito cõſil. 26. num. 4. cum ſequen. lib. 2. Gregor. in l. 4. tit. 11. parte 4. in glo. verb. en ſa vida. Quod comprehẽditur ex tex. in d. l. in donationibus. C. ad leg. Falcid. ibi. *Quando fideicommiſſi partibus funguntur.* Nõ enim inquit lex, quòd donationes, quæ morte confirmãtur, ſint fideicommiſſa: ſed quòd fideicõmiſſi partibus funguntur. Quod ex omnibus gloſſis, & Scriben. quos numero præcedenti citauimus, colligere facillimum erit. Idque in Hiſpanorum Primo- 12 genijs reuocabilibus in contractibus inſtitutis, pari ratione dicendum erit. Non enim hæc Primogenia ſunt vltima voluntas, nec legata, nec fideicommiſſa, nec relicta, nec etiam contractus, nec donationes inter viuos: ſed tertiam quandam ſpeciem de per ſe diſtinctam atque ſeparatã conſtituũt: quãuis quo ad confirmationem atque reuocandi facultatẽ vim vltimæ voluntatis habere cenſeantur.

¶ Nec obſtat, ſi dicatur non poſſe adaptari Hiſpanorum primogenijs id, quod in prædictis donationibus iure deciſum eſt, cùm præfatæ donationes à principio non valeant, ſed morte confirmentur. Maioratus autem valeant à principio: quanuis ex poſtfacto reuocari poſſint. Nam ſi benè conſideremus,

mus, quo ad hoc nil refert: an dispositio valeat à principio, vel non: sed solum id consideratur, quod vsque ad mortem reuocabilis sit, morteque confirmetur atque irreuocabilis fiat. Hoc namque est, quod efficit, vt dispositio assumat vltimæ voluntatis naturam, vt superiùs ostensum est. Nec de validitate curandum erit: cum à principio non valeat irreuocabiliter: sed reuocabiliter, quod non mutat vltimæ volũtatis naturam: prout in legato & fideicommisso, seu alio quolibet relicto videmus. Quãuis enim hæc omnia à principio valida sint: nihilominùs tamen vltimæ voluntatis naturam obseruãt ex eo, quòd reuocabilia sint, & morte confirmentur. Paria namque sunt, quo ad hæc, quòd aliquid non valeat, & quòd valeat: sed reuocabiliter. l. non videtur. ff. de dona. cau. mort. l. omnes. §. 1. cũ simil. ff. de regul. iur. quibus plura cumulat Tiraquellus de retractu conuent. §. 2. glo. 1. nume. 9. cum sequent. Quod ex eo præsertim procedit, quòd huiusmodi donationes non omninò nullæ censendæ sint, cùm earum vis à morte donantis pendeat, validæque sint, si non reuocentur traditione sequuta, vt optimè in donatione inter virum & vxorem facta considerat Palat. Ruui. in repetitione Rubricæ de dona. int. vir. & vxo. §. 69. nu. 1.

13 ¶ Imò quod plus est donatio causa mortis, quæ à principio valida est, censetur habere vim relicti ex eo, quòd reuocabilis est atque morte confirmatur: quanuis non sit legatum, nec relictum: sed quædam tertia species diuersa ac separata à donatione inter viuos, & legato: sicut de donatione inter patrem, & filium in potestate, seu inter virum, & vxorem facta, paulò antè ostensum est. Quod probatur ex tex. in l. post legatum. §. fina. versicul. qui mortis causa iuncta gloss. verb. legatario. ff. de his, quib. vt indig. vbi omnes Scriben. id notant glo. vbi etiã per Scriben. in l. etiam. verb. infirmari. ff. de inofficio. testam. Bartol. Bald. & cæteri. in l. fin. de dona cau. mort. Bart. in l. 1. numer. 1. & 2. ff. eodem. Glos. & Scrib. in l. legatum est donatio. ff. de lega.

14 2. Quod ex eo etiam probatur, quòd quando donatio causa mortis fit præsenti & acceptanti, ad eius confirmationem aditionem non requirit: licèt in legatis ac fideicommissis atque cæteris relictis aditio necessaria sit. In quo ab omnibus legatis, seu relictis degenerat, quæ non solà morte: sed aditione confirmantur, vt dixit Bart. in l. & in mortis. nume. primo. ff. de dona. caus. mort. Bald. Ang. Imol. Areti. Soci. & Alexand. in l. sciendum. ff. de legat. 1. Vbi Ripa. num. 18. hanc esse communem opinionem profitetur Palat. Ruui. in repet. Rubricæ de dona. inter vir. & vxor. §. 69. num. 3. Paul. de Montepic. in l. in quartam. ff. ad leg. Falcid. nu. 49. D. Couarru. in rub. de testam. 3. parte. nu. 22. Antonius Gometius. lib. 2. variarum resolutio. cap. 4. num. 16. D. Antonius de Padilla, qui plura refert in l. eam, quam. C. de fideicommiss. nume. 63. cum pluribus sequent. Igitur, nec dubitandum est id ipsum in Maioratu ex contractu simpliciter instituto dicendum esse: vt nec vltima voluntas, nec legatum, nec fideicommissum sit: sed habeat vim vltimæ voluntatis legati relicti, vel fideicommissi, vt paulò antè ostensum est.

15 ¶ Nec obstat etiamsi dicatur, donationem causa mortis non posse dici validam nec perfectam esse à principio: cùm non accipiat perfectionem, nisi à morte donantis, vt inquit iurisconsultus in l. non videtur. ff. de donatio. cau. mort. cuius verba sunt. *Non videtur perfecta donatio mortis causa facta antequam mors sequatur*, quod nõ videtur posse dici de Maioratu, qui valet à principio: quãuis ex postfacto reuocari posset.

¶ Nam illa lex intelligenda est de perfectione irreuocabili. Donatio namque causa mortis eo ipso, quòd sit, perfecta est quo ad obligationem ac dominij translationem: quanuis reuocari possit: nisi morte confirmata sit, vt optimè aduertit gloss. ibidem. verb. perfecta, quam indifferenter scriben. sequuntur. Quod etiam in Maioratu pari ratione dicendum erit.

¶ Ex quibus infertur de Hispanorum Maioratibus 16
ex contractu simpliciter institutis, id probabiliter „
dici posse, quod de donatione causa mortis scrib. „
passim annotare solent, quòd scilicet dum in esse „
producuntur, quo ad modum, atque ordinationẽ „
contractui æquiparentur. Postquàm autem in esse „
producti fuerint quo ad effectum, atque efficaciam „
tanquam vltima voluntas censendi sint: prout in si- „
mili dixit glos. loquẽs in donatione causa mortis in „
l. 2. in princip. verb. legatum. ff. de dote prælegat. „
quam dixit esse communiter approbatã Soci. cons. „
130. n. 9. lib. 1. & cons. 235. lib. 2. Iass. in l. cùm antiquitas. nu. 2. C. de testament. Idem Iass. in l. 2. n. 11. ff. de lega. 1. vbi Ripa. nu. 15. Guillelm. Benedic. in repet. ca. Rainutius. de testa. verb. testamentum el. 4. nu. 34. Deci. cons. 35. nu. 5. Segura in repe. l. Imperator. ff. ad Trebel. col. 36. Couarrub. in Rub. de testamen. 3. part. n. 1. cum sequen. Vbi plura in idem adducit Iulius Clarus, qui etiam plura refert lib. 4. recepta. senten. quæst. 5. ¶ Qua ratione si de 17
Maioratus in contractu iustituti solẽnitate agamus „
nulli dubium: nisi quòd in hoc Maioratu ea solẽni- „
tas, quæ in contractu requiritur, sufficiat, nec te- „
stamenti solennitas necessaria sit: cùm hoc eius or- „
dinationem, non autem effectum respiciat. „

¶ Nec obstat si dicatur, in donatione causa mortis quinque testium solennitatẽ requiri ex decis. l. fin. C. de dona. caus. mort. & ex l. fin. tit. 4. par. 5. Nã ideò hoc in donatione causa mortis procedit, quia ex dictis iuribus in ea id specificè decisum est. Aliàs námque ex regula superiùs adducta: in ea etiam cõtrarium dicendum esset: cùm hæc testium solennitas ad ordinationem: non autem ad effectum referenda sit. Ideóque hoc in causa mortis donatione speciali ratione statutum ad Hispanorum primogenia adduci non debet: cùm hæc inter se in pluribus dissimilia sint quanuis in aliquibus conueniant, vt notissimum est: sicque ista quotidie intelligi atque practicari solent.

¶ Illud tamen in hac parte annotandum erit, quòd 18
ea, quæ in Maioratu ex contractu instituto paulò antè dicta sunt, in melioratione tertiæ partis bonorum in contractu factæ obseruanda erunt: cum ex decisione l. 17. Taur. ea tertiæ partis bonorum melioratio, etiamsi ex contractu simpliciter fiat, vsque ad mortem parentis irreuocabilis sit siue filio in potestate, siue emãcipato, siue etiam extraneo facta fuerit. Ideóque huiusmodi melioratio tertij, vltimæ voluntatis legatique atque fideicommissi vel etiam relicti naturam obseruabit. Quod quo ad effectum, non autem quo ad ordinationem intelligendum erit. Ideóque in eadem melioratione ex cõtractu facta, contractus solennitas sufficiet, nec vltimæ voluntatis solennitas necessaria erit.

¶ Sed illud prætermittendum non est, quòd quan- 19
uis ex d. l. 17. Taur. decisione melioratio tertij filijs ac descendentibus facta reuocabilis sit: nihil tamen in ea lege dicitur de melioratione quinti, siue filijs

vel

vel deſcendentibus, ſiue extraneis facta ſit, vt probatur ex eadem lege. ibi. *Mejorare alguno de ſus hijos, y deſcendientes legitimos enel tercio.* Ex quo fit vt melioratio quinti, quæ facta fuerit extraneo, illicò irreuocabilis ſit: ſi ex contractu inter viuos fiat: etiãſi ex cauſa onerosa facta non fuerit, nec traditio ſubſequatur. l. perfecta donatio. C. de Reuocand. dona. Quod etiam dicendum erit in donatione quinti, facta à matre filijs, vel deſcendentibus. l. velles ncéne. C. de reuocand. dona. vel à patre filio emãcipato, vel nepoti, vel pronepoti, vel cuicunque deſcendenti extra eius poteſtatem exiſtentibus: cũ his omnibus iure communi poſſit irreuocabiliter donari. l. ſiue emancipatis: cum ſimilib. C. de dona. Si verò fiat melioratio quinti filio in poteſtate cõſtituto, reuocabilis erit etiam traditione ſequuta: niſi poſt traditionem morte cofirmetur. l. donationes quas parentes. C. de donat. int. vir. & vxor. cũ ſimilib. Caſus namque hi in ea lege omiſſi ſecũdùm communes iuris regulas decidendi ſunt. l. commodiſſimè. cum ſimilib. ff. de liber. & poſth. prout optimè conſiderat Telius Fernãd. in d. l. 17. Taur. n. 10. cum ſequent.

¶ Cuius contrarium in Maioratu etiam in perſona extranei facto ex legis 44. Taur. deciſione dicendũ erit. Cùm enim ea lex genericè diſponat omnes Maioratus, ſiue in perſonis filiorũ, ſiue extraneorũ inſtitutos reuocabiles eſſe, niſi in caſibus in eadem lege expreſſis: conſequens eſt, vt id neceſſariò in Maioratu ex quinta bonorum parte, ſiue in perſona filij, ſiue extranei inſtituto, ex eiuſdem legis deciſione dicendum ſit.

20 ¶ Ex quibus datur ſingularis atque nouiſſima limitatio ad d. l. 17. Tau. ſic declaratam atque intellectam, & omnia iura dicentia, donationem factam à matre, vel à patre filio emancipato, vel cuilibet extraneo, irreuocabilem eſſe. Hæc namque iura hodie iure Regio conſiderato, intelligenda erunt: niſi hæ meliorationes vel donationes fiãt à matre vel à patre, filio emancipato iure Maioratus. Tunc namque omnes hæ donationes, vel meliorationes reuocabiles erunt ex deciſ. d. l. 44. Taur. niſi in caſibus in eadem l. expreſſis: quod perpetuò memoriæ commendandum erit. Videtur namque mirabile, quòd melioratio quinti facta à matre, vel à patre filio emancipato iure Maioratus reuocabilis ſit. Si verò ex alia cauſa fiat, reuocari non poſſit: ſed ita ex dictis legibus neceſſariò dicendum erit. Et hæc in Maioratu in contractu ſimpliciter inſtituto obſeruanda ſunt.

21 ¶ Si verò primogenium in perſona filiorum, vel tranſuerſalium, vel etiam extraneorum ea lege in contractu fiat vt irreuocabile ſit, ſiue ex traditione ſiue ex clauſula conſtituti, ſiue ex pacto de non reuocando, ſiue ex alijs clauſulis, de quibus infra libro quarto latiùs dicemus, vel aliàs, dicendum erit illicò Maioratum ipſum contractus inter viuos naturam aſſumere. Cùm enim ex propria natura, tam ex contractu: quàm ex teſtamento fieri poſſit, ex his clauſulis relicta vltimæ voluntatis natura: illicò cõtractus naturam Maioratus aſſumit. Non enim poteſt dari vltima voluntas, quæ reuocabilis non ſit: ideoque ex earum clauſularum appoſitione in cõtractum ac donatinem inter viuos cõuertitur. Arg. text. in l. vbi ita donatur. ff. de dona. cauſ. mort. Et eorum, quæ notant Bartolus & Scriben. in l. cum precario. ff. de precario, ſecundùm communem intellectum Scriben. vtrobique, quod ex pluribus probat Couarrub. 2. par. Rubricæ de teſtam. nume. 11. Sicque in hac ſola ſpecie dicẽdum erit Maioratum tanquam contractum: non tanquam vltimam voluntatem cenſendum eſſe. Nec id mirum videri debet: cùm in hoc caſu ceſſent omnes rationes, ex quibus Maioratum etiam in contractu factum ſupremi iudicij naturam ſequi, ſuperiùs dicebamus. Et hæc de ſecunda ſpecie principali: quando ſcilicet Maioratus per viam contractus inſtitutus fuit, dixiſſe ſufficiat.

¶ In tertia ſpecie principali: quando ſcilicet Maioratus ſimpliciter inſtitutus fuit, nec exprimendo quod fit per viam contractus, nec per viam teſtamenti, ſubdiſtinguendum eſt.

¶ Nam aut fit per viam diuiſionis bonorum inter filios, vel deſcendentes.

¶ Vel aliàs faciendo Maioratum de aliquibus bonis, ſiue in perſona filij. ſiue extranei. ¶ Si per viam diuiſionis Maioratus ſimpliciter, nec ex cõtractu, neque ex teſtamento fiat, dicendum erit huiuſmodi Maioratum vim vltimæ voluntatis proculdubiò obtinere. Hæc namque diuiſio bonorum facta inter filios, ſemper vim ſupremi iudicij atque vltimæ voluntatis obtinere ſolet, vt ſupra iſto capit. num. 4. cum ſeq. latiùs comprobauimus. 22

¶ In hoc autem ſciendum erit, adeò verũ eſſe, quòd Maioratus ſimpliciter per viam diuiſionis bonorũ à parente inter filios ac deſcendẽtes inſtitutus, vim vltimæ voluntatis ſequatur: vt id in hac ſpecie non ſolùm quo ad effectum, verùm etiam quo ad ordinationem procedat. Ideóque in eo Maioratu ea ſolennitas, quæ in teſtamenti, vel alterius vltimæ voluntatis confectione requiritur, neceſſaria erit. 23

Nam quanuis in teſtamento inter liberos iure cõmuni ac partitarum, duo tantum teſtes ſufficerent (vt probatur ex tex. in l. hac cõſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de teſtam. l. 7. tit. 1. part. 6.) hodie tamen hoc innouatum ac correctum eſt ex deciſ. l. 3. Tau. Ex qua lege eadem ſolennitas in teſtamento inter liberos, quæ inter extraneos neceſſaria eſt. Et quãuis lex illa loquatur ſolùm in teſtamento ac codicillo, intelligenda eſt etiam in qualibet alia vltima voluntate, cùm referat ſe ad legem primam. titul. 2. libr. 5. ordinam. quæ in quacunque vltima volũtate loquuta eſt: quod probatur ex verbis eiuſdem legis. ibi. *Si alguno ordenare ſu teſtamento, y vltima voluntad.* Cùm igitur lex illa loquatur, in quacunque vltima voluntate, & iſta ſcriptura Maioratus per viam diuiſionis ſimpliciter facta vltima voluntas ſit: conſequens eſt vt in illa, eadem ſolennitas, quæ in vltimis voluntatibus requiritur, neceſſaria ſit. Quod in ſcriptura diuiſionis à parente inter filios facta conſtanter aſſeruit. atque ex plũribus probat Burgos de pace in d. l. 3. Tau. nu. 116. cum ſequent. vbi latiſſimè proſequitur materiam. Idque etiam in Maioratibus per viam diuiſionis factis dicendũ videtur, quod eſſet verbum ſatis ſingulare: ſi verum eſſet, ex eoque ſubuerterentur quãplurima Hiſpanorum primogenia per viam diuiſionis bonorum inter filios, ac deſcendentes ſimpliciter inſtituta, in quibus aſſiduè ea ſolennitas tantùm interuenit, quæ in contractibus: non autem in teſtamentis neceſſaria eſt. 24

¶ Sed verius eſt huiuſmodi primogenia per viam diuiſionis bonorum, à parẽtibus inter liberos ſimpliciter inſtituta, valida eſſe, etiamſi in eis non teſtamenti: ſed contractus ſolennitas interuenerit. Ad quod probandum præſupponitur, huiuſmodi bonorum diuiſionem, tam in contractu: quàm in vltima voluntate fieri poſſe. ¶ Quod autem poſſit 25

fieri

fieri in vltima voluntate, clariſſimum eſt, vt probatur ex his iuribus, quæ in principio huius articuli in id latiùs citauimus. ¶ Quòd verò poſſit fieri in contractu, probatur ex tex. in l. fina. C. de pact. vbi id omnes Scrib. notant. & in l. fina. C. famil. herciſ. ibi. *Siue quocunque modo ſcripturæ.* Quæ verba notiſſimum eſt etiam contractum comprehendere, vt aduertit Bald. ibi nu. 2. vbi interpretans verba eiuſdem l. ibi. *Siue quocunque modo ſcripturæ*, inquit: ſcilicet inter viuos, ſeu in vltima voluntate. Idque comprehenditur ex his, quæ notat Oldral. cõſ. 131. col. 1. vbi loquitur de diuiſione facta à parente inter filios ex contractu, etiam iurato. Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. teſtamento. 5. limita. num. 5. Et Tiraque. de primoge. quæſt. 8. num. 2. & omnes Scrib. quos in princip. huius articuli citauimus. Idque optimè declarat Mencha. de ſucceſſione. creati. §. 18. num. 200. cum ſequẽt. Quod clarius procedit in Maioratu qui tam in cõtractu, quàm in teſtamento fieri poteſt. l. 44. Tauri. ibi. *Ora por via de contracto ora en qualquier vltima voluntad.* l. 17. in eiſdem ll. Tau. Idque in diuiſione bonorum nõ per viam inſtitutionis vniuerſalis facta, probabile mihi videtur.

¶ Hoc igitur præſuppoſito, ex eo cõſequitur, quòd ſi ſimpliciter Maioratus per viam diuiſionis inſtituatur, valere poterit, ſiue tanquam contractus,
26 ſiue tanquam teſtamentum. Ideóque ſi in hac Maioratus ſcriptura, ea ſolennitas quæ in teſtamento neceſſaria eſt, interuenerit, proculdubiò tanquam teſtamentum valebit. Sin verò in ea ſolennitas tãtum cõtractus appoſita fuerit: ſimiliter tanquam contractus valebit, atq; vtroque caſu meliori modo, quo valere poterit ſubſtinebitur. Quod in ſimili probatur ex text. vbi communiter Scrib. in l. illud. §. tractari. ff. de iur. codicil. vbi deciditur: quòd quando quis ſimpliciter fecit aliquam diſpoſitionẽ nec dicens ſe velle teſtamentum, nec etiam codicillum facere. Quòd ſi in ea diſpoſitione interueniat ea ſolennitas, quæ in teſtamento interuenire ſolet, iudicabitur tanquam teſtamentum: ſin verò ſolennitas teſtamenti non interuenerit: ea diſpoſitio tanquam codicillus cenſenda atque regulanda erit abſque eo, quòd clauſula codicillaris in ea diſpoſitione appoſita ſit. Quod etiam probatur ex tex. in l. non codicillum. C. de teſtam. vbi Bart. Alexand. Iaſſ. & communiter Scrib. id notant. Bart. communiter ſequutus in l. 1. ff. de iur. codicil. nu. 2. idem Barto. in l. fina. in fi. ff. eod. Bart. & communiter Scrib. in l. 1. §. ſi quis ita. ff. de verb. oblig. Iulius Clarus. li. 3. receptarum ſentẽ. §. teſtamentum q. 4. verſi. ſed quæro, vbi inquit, quod ita ſentiunt ferè omnes Docto. qui de hac materia loquuntur, & eſt communis ac vera reſolutio, Idque pari ratione in Maioratibus dicendum erit. Semper enim ea interpretatio capienda eſt, ex qua diſpoſitiones ſuſtineantur. l. 3. ff. de mili. teſtam. l. quoties. & l. in ambiguo, cum ſimil. ff. de reb. dub. Quod erit ſingulare ad ſuſtinenda Hiſpanorum primogenia per viam diuiſionis facta, in quibus ſola contractus ſolennitas interuenerit. Hoc autem ſanè intelligendum erit: niſi ipſe inſtitutor Maioratum per viam teſtamenti vel vltimæ voluntatis ſe facere expreſſerit. Tunc namque, non poterit is Maioratus valere tanquam contractus, imò deficiet: ſi ea ſolennitas, quæ in teſtamento neceſſaria eſt, in eo non interuenerit, ex eo, quòd inſtitutor ad vltimam voluntatem tantùm ſe aſtrinxerit. l. 1. vbi Bartol. & communiter ſcrib. ff. de iur. codicil. Bald. & cæteri in d. l. non codicillum. Quod etiam omnes Scrib. quos paulò antè citauimus, teſtantur.

¶ Ex quibus datur ſingularis intellectus ad l. ſeptimam tit. 1. part. 6. vbi lex illa loquens de ſcriptura diuiſionis facta à parẽte inter liberos requirit, quòd teſtes in ea adhibiti, ſint rogati: vt probatur ex ead. l. ibi. *Dos teſtigos rogados.* Quod ex ead. l. notat Grego. ibidem in gloſſ. verb. *rogados*: illud nãque intelligendum eſt quando pater huiuſmodi diuiſionem facere vult expreſsè per viam teſtamenti: ſecùs autem, quando illam ſimpliciter, ſeu per viã contractus facere voluerit. Nulla namque lex eſt, quæ diſponat in contractu teſtes eſſe debere rogatos, eſſetq; abſurdiſſimũ legem illam de diuiſione facta per viam contractus intelligere: ſicque legem illam intelligendam eſſe colligitur ex Rubrica de teſtam. ſub qua ſituata eſt. Lex namque ſemper in- 28
telligenda eſt eo modo, qui magis verbis Rubricæ ſub qua ſituata eſt, conueniat, gloſſ. ordin. in l. 1. verbo. prætorio. C. ne liceat tert. prouo. vbi Bal. & ſcrib. Alexand. qui plura refert. in l. 1. ff. ſi cert. peta. nu. 3.

¶ Hac etiam diſtinctione intelligẽda atque declaranda ſunt ea, quæ ſcripſit Burg. de Pace in d. l. 3. Tauri. nu. 116. cum ſequent. vbi inquit in hac ſcriptura diuiſionis eandem ſolennitatem, quæ in teſtamento requiritur, neceſſariam eſſe. Id namque intelligendum eſt, ad hoc, vt quoad ordinationem & effectum, tanquam teſtamentum cenſenda ſit: ſecùs tamen vt valeat tanquam contractus, cenſeatúrque contractus, quoad ordinationem quanuis habeat effectum vltimę voluntatis: nam quoad hoc ſola contractus ſolennitas neceſſaria erit. Quod etiam notandum eſt ad ea primogenia, quæ ſimpliciter per viam diuiſionis ab vxore abſque licentia viri filiofamiliàs abſque licentia parentis, & ſimilibus inſtituta ſunt. Si enim iure contractus valere non poſſint: tanquam vltimæ voluntates ſuſtinebuntur: ſin verò valere non poſſint iure vltimæ voluntatis tanquã contractus ſuſtinenda erunt, quod frequenter in forenſibus controuerſijs contingere poterit. Vidimus enim quamplurima primogenia, ſimpliciter per viam bonorum diuiſionis facta, in quibus hæc dubia occurrerunt, quæ hac diſtinctione deciſa atque abſoluta ſunt, de quo plura infra libr. 2. cap. 9. nume. 3. cum ſeq. latiùs dicemus. Et hæc de Maioratu per viã diuiſionis ſimpliciter inſtituto, dixiſſe ſufficiat.

¶ Si vero Maioratus non per viam diuiſionis: ſed aliàs ſimpliciter inſtitutus ſit, conſiderandum erit: an reuocabiliter, vel irreuocabiliter fiat. ¶ Si reuocabiliter fiat, dicendum erit, quòd ſi in hac Maioratus inſtitutione ea ſolennitas interuenerit, quæ in vltimis voluntatibus interuenire ſolet, Maioratus ipſe tam quo ad ordinationem: quàm quoad effectum, tanquam vltima voluntas cẽſendus erit. ¶ Si verò in eo cõtractus tantùm ſolennitas interuenerit, dicendum erit, quo ad ordinationem tanquam contractum iudicandum eſſe, quo ad effectũ autem, ac reuocandi facultatem, tanquam vltimam voluntatem: quanuis propriè neque relictum, neque vltima voluntas ſit, vt ſupra iſto c. n. 7. cũ ſeq. latiùs annotauimus.

¶ Si verò Maioratus ſimpliciter fiat, ita tamen, vt irreuocabilis ſit, proculdubiò quoad omnia tanquam contractus cenſendus atque iudicandus erit: nec in hac ſpecie diſtinguendum erit: an in eo Maioratu ſolennitas teſtamenti, vel contractus interuenerit. Siue enim ſolennitas vltimæ voluntatis,

ſiue

sine contractus in eo apposita sit, ex pacto tamẽ de non reuocando, seu ex eo, quòd ex causa onerosa fiat, vel quòd traditio possessionis in vita interuenerit in: dubio tanquam contractus non tanquam vltima voluntas censendus erit, præponderabitque irreuocabilitatis præsumptio ei præsumptioni quæ ex vltimæ voluntatis solennitate resultat. l. cum de indebito. cum similib. ff. de probatio. Sic namque videmus in donatione causa mortis, quæ quanuis vltimæ voluntatis solennitatem desideret ex decis. text. in l. fina. C. de dona. cau. mort. Si tamen in ea pacta apponantur, ex quibus reuocabilis fiat: nihilhominùs tanquam contractus, atque donatio inter viuos iudicanda erit. l. Vbi ita donatur. ff. de dona. caus. mort. Idque verum mihi videtur: nisi ipse Maioratus non simpliciter: sed præcisè tanquam testamentum institutus fuerit. Tunc enim cùm non, nisi tanquam testamentum valere possit, nec huiusmodi solennitas ad contractum referri valeat: proculdubiò tanquam testamentum valebit, clausulæque in eo appositæ nihil operabuntur: cùm ex his nec etiam ex aliis possit testamentum irreuocabile fieri.

29 ¶ Illud tamen sciendum est, quòd hæc vltima voluntas, quæ ex Primogenij institutione hoc modo inter filios & descendentes facta deducitur, anomala, ac innominata erit. Non enim est testamentum, nec codicillus: sed alia vltima voluntas ab eis diuersa & separata. Nec mirum cum iure sit dabilis vltima voluntas simplex, generica ac innominata, stans in meris terminis vltimæ voluntatis, quæ testamentum, seu codicillum non sit, vt dixit glos. fina. in l. licet inter priuatos. C. de pact. Quod probatur ex l. cum antiquitas. C. de testa. in prin. vbi facta mẽtione testamenti, & codicilli subijcit text. *vel vltimæ quidem dispositionis.* Vbi illum tex. Angel. in lect. Florẽtina ad id notat. Idem etiam probatur ex l. vna. ante fin. vers. hæc omnia. C. de cadu. tollẽ. vbi similiter post nominationẽ testamẽti, ac codicillorũ inquit text. *Vel in omni vltimo elogio.* Ad idẽ optimus tex. in l. iubemus nulli. §. 1. vers. verũ siue testamento. C. de Sacrosan. Eccles. & in l. fina. vers. vlt. C. de codicil. Quod ex pluribus comprobat Peralt. in repe. l. si quis in princip. testamenti. ff. de lega. 3. nu. 31. ad. fin. & n. 32. & Menchac. de succes. creati. lib. 2. §. 16. nu. 17. & 18. Idque apertissimè probatur ex l. 3. tit. 4. lib. 5. in noua legũ Regni collectione. ibi. *Testamento y codicilo o otra qualquier vltima voluntad.*

¶ Ex quibus superest noua & vera resolutio in hac quæst. an scilicet Maioratus secundùm naturam testamenti, ac vltimæ voluntatis, seu contractus censendus ac iudicandus sit: quæ inuestigatio vtilis ac summè necessaria erit ad plura, quæ statim enarrabimus, quę quotidiè in practica contingunt: in quibus ex ignorantia principiorum passim æquiuocari ac parallogizari solet.

¶ Primò hæc inuestigatio summè vtilis erit ad prohibitiones alienationum, quæ in Maioratibus fieri solent, quæ si in testamento, vel vltima voluntate factæ sint, præcisè alienationem dominijque transf-

30 lationem impediunt: sin autem in contractu fiant, valet alienatio contra alienandi prohibitionem in contractu factam: quanuis aduersus alienantem detur actio ad interesse. l. ea lege C. de condi. ob caus. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. oblig. l. 43. tit. 5. part. 5. vbi Grego. Lopez. in glo. verbo. non vale.

31 ¶ Id tamen hoc loco summè aduertendum erit: hãc differentiã, quę inter prohibitionem alienationis quæ in testamento fit, & eam, quæ in contractu apponitur, assignari solet, ad Maioratus hodiernos applicari non posse: cùm ex eisdem Maioratibus dominium solùm ad vitã eorundem possessoribus pertineat, sequentibusq; successoribus statim mortuo vltimo possessore, deferatur. Ex quo fit, vt etsi 32 ex sola prohibitione alienationis in contractu facta dominij trãslatio non impediatur, ex decis. tex. in d. l. ea lege: ex eo tamen quod alienãs dominium ad vitam suam restrictũ habeat alteriq; post mortẽ suam deferendum sit, ea alienatio valere non debeat vltra vitam alienantis. l. quoties. vbi not. per Scrib. C. de don. quę sub mod. l. 7. tit. 4. par. 5. quod nõ obscurè sentiunt Cinus & Salicet. in d. l. ea lege ad hoc allegantes d. l. quoties. Item vltra prohibitionem alienandi in contractu factam, in Maioratibus adest alia legis prohibitio: bona namq; Maioratus sunt restitutioni subiecta: ex quo solo inalienabilia sunt. tex. in auth. res quæ, vbi per Scrib. C. cõmun. de lega. l. Marcellus. §. res quę ff. ad Trebel. Cùm igitur in hoc concurrat legis ac donantis prohibitio; alienatio proculdubiò nulla erit, dominijque translationem impediet, etiam si in contractu, & non in testamento facta fuerit prohibitio alienationis, cùm fortiora sint duo vincula: quam vnũ. glo. ordi. in c. verum. de condi. appo. glo. in l. fina. C. de reb. alie. non alie. in glo. Mag. ad fin. Bart. in d. l. ea lege. Iaff. in l. filius familias. §. diui. 1. lectura. nu. 23. vbi Ripa. nu. 89. ff. de lega. 1. Idque optimè in alio proposito considerat Xuar. allegatione 9. carth. pen. & fina. qui ad id videndus est omninò: quia pulchrè ac singulariter loquitur. idipsum etiã verum esse profitetur Tellius Fernãdus in l. 27. Tau. nu. 2. vbi plura refert, quod hodie ex decis. l. 45. Tau. clariùs procedit, ex cuius dispositione possessio bonorum Maioratus ipso iure transit in sequentem successorem, etiamsi ea bona in vita præcedentis possessoris alienata fuerint.

¶ Hoc tamen in hac re obseruandum erit, quod quãuis alienatio in casu, de quo agimus, nulla, quoad sequentis prę iudiciũ, censenda sit: non tamẽ po- 33 terit sequens illam in vita alienantis: sed ipso iam mortuo reuocare. Cùm enim hæc alienatio, non tam ex prohibitionis expressæ virtute: quam ex sequẽtis vocatione nulla sit nõ poterit in vita possessoris, sed eo mortuo reuocari. l. fina. §. sed quia, & §. sin autem. C. communia de lega. De quo infra isto lib. c. 16. n. 32. cum seq. dicemus.

¶ Nec obstat si dicatur, quod ex appositione prohibitionis alienationis expressę in Maioratu etiam in contractu instituto, efficiatur, quod statim non expectata morte possessoris alienatio reuocari possit, & quod hęc alienationis prohibitio in Maioratu in contractu instituto, apponi valeat, vt superius ostensum est: & etiam quod expressæ prohibitionis alienationis virtus sit vt alienatio ipsa in vita alienãtis reuocetur, vt infra isto lib. d. c. 16. n. 32. cũ sequẽ. dicemus. ¶ Nã quãuis hoc in prohibitione expressa in testamento apposita procedat ex iuribus quæ ibidẽ citabimus: nõ tamẽ procedere poterit in prohibitione expressa apposita in contractu Maioratus, quæ non tanti effectus: sicut ea, quæ apposita est in testamento, à iure reputatur, vt in d. l. ea lege, omnes Scrib. considerãt. ideòq; sufficit, si apposita in contractu Maioratus operetur alienationis nullitatẽ post mortem Maioratus possessoris: cùm si in aliis cõtractibus apposita esset, nihil quoad alienationis nullitatem operaretur, ex his quæ superius adducta sunt.

¶ Quod in eo Primogenio, quod naturam contractus obseruat intelligendum erit. In eo namque quod testamenti, seu vltimæ voluntatis naturã sequitur, prohibitio alienationis expressa, suũ in omnibus effectum sortietur: poteritque ex ea sequens successor, etiã in vita alienãtis ipsã alienationẽ reuocare: cũ ea nõ in cõtractu: sed in vltima volũtate apposita cẽsẽda sit: iuxta ea, quæ in d.c.16.n.32.& 33. latiùs adducta sunt, quod in donatione causa mor-
34 tis expresse decisum est. Quãuis enim quoad ordinationẽ contractui æquiparetur: ex eo tamen quòd quantum ad effectum vltimæ voluntatis naturã sequitur, vt supra isto c.n.32. ostensum est: prohibitio in ea facta iudicatur tanquam ea, quę in vltima voluntate apposita fuit: ideóque impedit dominij translationẽ, quod in specie dixit Raphael Cuma. cons. 218. incip. filiusfamilias suam vltimam volũtatem condidit. Idem Cumanus in l. filiusfamilias. § diui. §. de lega. 1. ad fin. Cuius dictum refert & sequitur, atque ex pluribus comprobat Ias. ibid. 1. lect. n. 88. cũ seq. quod pari ratione in Maioratibus reuocabilibus dici poterit: quãuis id in Maioratu, qui quoad ordinationem & effectum vltimæ voluntatis naturam sequitur, apertiùs procedat. Hoc autem ex regulis, quę supra isto c. traditæ sunt ad dignoscendum: quando Primogeniũ cõtractus: an vltimæ volũtatis naturam obseruet, dicendum erit.

35 ¶ Si autẽ Maioratus institutor efficere voluerit vt alienationis expressa prohibitio, etiã in Primogenio vim contractus obtinente apposita omninò alienationem impediat: ita vt in vita alienantis sequẽti, alienatio ipsa reuocari possit: debet in Primogenij institutione & post expressam alienationis prohibitionem huiusmodi clausulam adijcere quod scilicet: si possessor eiusdem Primogenij tenuerit res ipsi primogenio subiectas alienare, vel ad aliquem tractatum, vel alienationis actum voluerit peruenire: antequam actus ipse perficiatur, bona ipsa transeãt in sequentem successorẽ. Huius namque clausulæ virtute, etiam si ea in contractu apposita sit antequã alienatio perficiatur dies vocationis cedet dominiũq; illicò non spectata morte possessoris ad sequentẽ transibit, poteritq; alienationem reuocare sicut mortuo vltimo Primogenij possessore id efficere posset ex decis. d. l. fi. §. & quia. & §. sin autem. C. communia de lega. Idq; verissimum est: dũmodò in huius clausulę appositione semper obseruetur, quòd vocatio sequẽtis non referatur ad tẽpus, quo dominium in emptorẽ translatum sit. Cùm enim iã ea res nõ sit in dominio vltimi possessoris: sed emptori per tẽpus vitæ eiusdẽ possessoris acquisita, (vt paulò antè ostensum est) nõ potest ea vocatio procedere, cùm in illud tempus conferatur, quo dominium in emptorẽ translatũ est: Quo casu non potest institutor Maioratus quicquã in eius prẽiudiciũ instituere. Quod prob. ex tex. qui ad id est summè notandus memoriæque tradẽdus in l. Stichus seruus. ff. de manumiss. test. vbi disponitur, quòd si seruo detur libertas, eo ipso quod hæres illũ alienauerit, inutiliter libertas datur, cùm in id tẽpus libertatis datio conferatur: quo alienus iam futurus. Per quem tex. dicit Bar. sequutus communiter Scrib. in l. filius familias §. diui. num. 14. ff. de lega. 1. quòd ad hoc vt valeat prohibitio de non alienando facta, in contractu: est necesse, quod apponantur hæc verba, quòd si contigerit possessorem ad aliquem actum alienationis & venditionis peruenire: tunc eo ipso res reuertatur ad dominum: quia tunc possessore incipiente alienare, dominium ad ipsum dominum reuertetur: sed si diceret, Si alienaueris res, reuertatur ad dominum: secùs esset, quia confert prouisionem in tempus alienationis perfectæ. Quod etiam aduertit elegãter Albericus, ponens in specie formam huius clausulæ in d. l. stichus seruus, repetitq; in d. l. ea lege. C. de condi. ob caus. Idque etiã in simili censuerũt Domin. de Rota. decis. 867. in antiquis, & Odofredus, & Cinus in l. fi. C. de reb. alie. non alie. Bar. in l. qui absenti. §. 1. ff. de acq. pos. n. 3. Alex. in d. §. diui. n. 3. Areti. cons. 18. ante n. 1. Deci. cons. 182. n. 1. & iterum n. 4. Hancque asserit cõmunem opi. esse Carol. Ruin. cons. 131. n. 8. lib. 2. Huius autem clausulæ appositio ad prohibendas alienationes Primogeniorúmq; cõfiscationes summè vtilis erit: ex ea namque differentia illa quæ quoad hoc inter prohibitiones alienationum factas in contractu, & vltima voluntate assignari solet, omninò deficiet. An autem clausula hæc in fisci prætudicium in Maioratibus apponi possit: infra lib. 2. c. 12. n. 56. & etiam lib. 4. latiùs enarrabimus: vbi etiam plura alia materiam istam attingentia dicemus.

¶ Quæ omnia summè notanda ac mente tenenda sunt. Vidi enim quàm plures Hispanos iurisconsultos ad hæc non animaduertentes, audacter dicentes valere alienationes aduersus prohibitiones alienationum ex Maioratibus in contractu institutis factas: cùm ex eis nec alienatio, nec dominij translatio impediatur: sed solùm actio ad interesse danda sit: non considerantes, quod vtplurimum Primogenia etiam in contractu instituta, vim vltimæ voluntatis obtinere solent & quod etiam vbi contractus vim ac naturam sequuntur, dominium ex eis possessori ad vitam tantum restrictum conceditur, ad posterosque eo mortuo defertur, ideóque non posse alienantem plus iuris in alium: quam ipse habeat transferre.

¶ Secundò hæc etiã vtilia erunt ad Primogeniorũ 36
reuocationes ab ipsismet institutoribus faciendas. Si enim Primogenium vltimæ voluntatis naturam sequatur reuocari poterit: sin autem naturam contractus obtineat, irreuocabilis erit. De quo infra. lib. 2. latiùs agemus

¶ Tertiò hæc etiam deseruient ad sciendum, vtrũ ex bonis Maioratus quarta Falcidia seu Trebellianica detrahenda sit, aliter namque hæc in contractibus, aliter in test. seu vltimis voluntatibus considerari solent, vt infra isto lib. c. 17. dicemus

¶ Quartò, hæc etiam inuestigata conducẽt ad sciẽdum quando & qualiter Maioratus possessor teneatur de re sequenti successori restituenda satisfacere. Diuersimodè namque hęc in contractu, & vltima voluntate à iuris interpretibus decisa sunt, vt infra isto lib. c. 15. probabimus.

¶ Quintò ista etiam proficua erunt ad intelligendum, vtrum ex Primogenio quis valeat directus hæres instituí. Si enim in testamento Maioratus ex vniuersa hæreditate, seu eiusdem hęreditatis quota fiat ex eo primus vocatus directus hæres institui poterit: sin autem in contractu fiat, seu in alia dispositione, quæ testamentum non sit: non poterit etiam primus, qui ex eo ad Maioratus successionem vocatur hæredis directi vicem obtinere, quod infra isto libro c. 14. latiùs enarrabimus.

¶ Sextò hæc etiam maximam vtilitatem afferent ad cognoscendum quando Maioratus institutoris dispositio pendere possit, an non. Voluntates nãque

que morientium pendere non poſſunt : viuentium autem ſic.l. fina. ad fin. ff. communia prædio. De quo infra lib.3.copioſiſſimè tractabimus.

¶ Septimò, hæc etiam neceſſaria ſunt genericè, ad interpretandas Maioratuum inſtitutorum voluntates. Plenior enim in teſtamentis, quam in cõtractibus interpretatio facienda eſt.l.in teſt.de reg. iur.c.cum dilecti.de donatio.

¶ Octauò iſta etiam deſeruient ad ſciendum quando appellatione filiorum nepotes etiam comprehendantur. Quanuis enim in teſtamentis appellatio filiorum nepotes etiam comprehendat: in contractibus autem filiorum. appellatio nepotes non comprehendit. Bart. in l. liberorum. num. 7. ff. de verb. ſigni. Deci in l. in teſtamentis ff. de regul. iur. nu. 3.

¶ Nonò, hæc etiam conducent ad ſciendum, vtrũ maſculinum fœmininũ comprehendat. Hoc namque aliter in contractibus, & aliter in teſtamentis à pluribus deciſum eſt. Iaſſ. & Moder. in l. ſi quis id, quod ff. de iuriſd. omnium iudi.

¶ Decimò, iſta etiam vtilia erunt ad intelligendũ: quando in Maioratibus iuri accreſcendi locus ſit. In contractibus namque iuri accreſcẽdi locus non eſt : in vltimis verò voluntatibus ſic.l. ſi mihi Titio ff. de verb. oblig. l. vna. vbi per Scrib. C. quando nõ peten. par. accreſcant.

¶ Vndecimò, hæc etiam erunt neceſſaria ad ſciendum: an vxor abſque licentia viri, ſeu minor abſq; licentia curatoris, valeant Primogenia inſtituere. Si enim Maioratus vim contractus obtineant, neceſſaria erit viri, ſeu curatoris licentia : ſin autem vim teſtamenti, ſeu vltimæ voluntatis habeãt neutrum erit neceſſarium : & etiam ad ſciendum quæ ſolennitas in Maioratibus interuenire debeat, quod ex his, quæ ſupra iſto cap. n. 33. diximus colligere facillimũ erit. Et nos infra lib. 2. c. 8. dicemus.

¶ Duodecimò, iſta etiam cognitu neceſſaria erunt, ad ſciendum quando in Maioratuum inſtitutione fauor publicus verſetur. Si enim teſtamenti ſeu vltimæ voluntatis iure Primogenia cenſeantur, in eis publica vtilitas verſabitur. l. vel negare. ff. quẽ adm. teſta. aperian. l. Gallus §. quod ſi is. vbi Bal. ff. de lib. & poſthum. In contractibus autem id diſpoſitum non inuenitur.

¶ Vltimò, hæc etiam vtilia erunt ad plura alia, quæ aliter in contractibus, aliter autem in teſtamentis, ſeu in ſupremis iudiciis iure deciſa inuenientur, quę vnuſquiſque poterit facillimè perquirere. Iſta namque ſolùm vice exempli in hac parte propoſuimus, vt ex eiſdem plura alia quæ paſſim omnibus obuia erunt, deducantur.

SVMMARIA.

1 *Primogenitura dignitas eſt.*
2 *Primogenium veluti dignitas quædam conſtituitur.*
3 *In Maioratibus agitur de honore, ac dignitatis familiarum conſeruatione.*
4 *Hiſpanorum Maioratus ex propria natura nullam in ſe dignitatem publicam continent.*
5 *Dignitates à ſolo Principe creari poſſunt.*
6 *In Maioratu poteſt ex accidenti dignitas eſſe.*
7 *Infamis infamia iuris, aut facti: an repellatur à Maioratus ſucceſsione.*
8 *Infames ad dignitates non aſcendunt.*
9 *In Regno infamis ſuccedere non poteſt.*
10 *Infamis repellitur à feudi ſucceſsione.*
11 *Infamis retinet iura ſucceſsionis actiua & paſsiua.*
12 *Niſi infamia reddat illum inteſtabilem, ſeu ſucceſsionis incapacem.*
13 *Infamis eſt capax iuriſdictionis eidem in conſequentiam ſucceſsionis prouenientis.*
14 *Mulier poteſt iudicare: ſi habeat iuriſdictionem ex ſucceſsione.*
15 *Mulieri Regnum ex ſucceſsione deferri poteſt.*
16 *Spurius ſuccedere poteſt in Maioratu habente dignitatem annexam:*
17 *L. 2. tit. 15. parti. 2. declaratur.*
18 *Proximior, ob quæ delicta priuari poſsit Regni ſucceſsione.*
19 *Infamis non poteſt in Curia morari, nec videre faciem Principis.*
20 *Infamia leuis non repellit ab obtentione feudi, nec dignitatis.*
21 *Furioſus, vtrum in Maioratu ſuccedere poſsit.*
22 *Furioſus eſt capax ſucceſsionis.*
23 *Furioſus in Maioratu, cui dignitas, ſeu iuriſdictio annexa non eſt. ſuccedere poteſt.*
24 *Furioſus in Maioratu habente dignitatem, ſeu iuriſdictionem annexam, ſuccedere non poteſt.*
25 *Filius ſecundus habilis prefertur Primogenito inhabili in ſucceſsione Primogenituræ.*
26 *Lex præferens Primogenitum Secundogenito, non eſt interpretanda contra publicam vtilitatem.*
27 *Furioſus furore perpetuo & naturali non poteſt in Regno, ſeu alijs dignitatibus ſuccedere.*
28 *Primogenitus non præfertur ſimpliciter in ſucceſsione Regni: ſed ita demum ſi habilis ſit.*
29 *L. 2. tit. 15. part. 2. iterum declaratur.*

30 *Furor naturalis & perpetuus excludit Primogenitum à Maioratus succeſsione, non autem accidentalis.*

31 *Furor accidentalis & perpetuus ante Regni succeſsionem ſuperueniens: vtrum excludat Primogenitum à Maioratus succeſsione.*

32 *Ius regiæ poteſtatis non pote ſt dici radicatum ante delatam ſucceßionem*

33 *Somnium vigilantium appellari ſolet ſpes futuræ hæreditatis.*

34 *L. 2. & 3. tit. 15. part. 2. declarantur.*

35 *Filius Primogeniti furioſi Secundogenitum excludit*

36 *Filius Primogeniti furioſi, natus poſt delatam ſucceßionem: Secundogenitum non excludit.*

37 *Qualitas requiſita ad ſuccedendum debet adeſſe præcisè eo tempore, quo cedit dies ſubſtitutionis, nec ſufficit ſi poſteà ſuperueniat.*

38 *Furioſus habens dilucida interualla, non priuatur iure Primogenituræ.*

39 *Imperfectio debet eſſe totalis, vt quis à Maioratus ſucceßione excludatur.*

40 *Mutus & ſurdus à natura vtrum in Maioratu ſuccedat.*

41 *Mutus & ſurdus ſuccedit in Maioratu, cui dignitas, ſeu iuriſdictio annexa non eſt.*

42 *Mutus ſucceßionis incapax non eſt.*

43 *Mutus in feudo non ſuccedit:*

44 *Niſi pro feudo nullum ſeruitium præſtari debeat, vel tale, quod à muto præſtari poßit.*

45 *Vtrum mutus & ſurdus ſuccedat in Maioratu, cui dignitas, ſeu iuriſdictio annexa eſt.*

46 *Mutus ſicut excluditur à Feudo, cuius ſeruitium præſtare non poteſt: ita videtur excludendus eſſe à Maioratu, cuius munus non poteſt adimplere.*

47 *Feuda in Regno Caſtellæ: an ſint Ducatus, Comitatus, Marchionatus & Baroniæ.*

48 *Vaſſalli Regis, qui in Regno Caſtellæ vocentur.*

49 *In feudis obſeruant diuerſæ prouinciæ, diuerſas conſuetudines.*

50 *Imperator concedens feudum in Italia, videtur illud, ſecundum conſuetudinem Italiæ conceßiſſe. Si autem illud concedat in Germania cenſetur concedere ſecundum conſuetudinem Germaniæ.*

51 *Feudum propriam naturam non ſeruans, nihilominùs feudum erit.*

52 *Feudum cui nullum ſeruitium annexum eſt nihilominùs feudum erit.*

53 *Maioratus, cui dignitas ſeu iuriſdictio annexa eſt Regno, quoad ſucceßionem æquiparatur.*

54 *Vniuerſitas cuiuslibet ciuitatis, ſeu oppidi appellatur reſpublica.*

55 *Ciuitas quælibet hodie vim habet prouinciæ.*

56 *Mutus & ſurdus furioſo æquiparatur.*

57 *Muto & ſurdo poteſt fieri ſubſtitutio exemplaris ſicut furioſo.*

58 *Succeßionis capacitas in dubio præſumenda eſt: niſi contrarium probetur.*

59 *Mutus intelligens furioſo non æquiparatur.*

60 *De feudo ad Maioratum non procedit argumentum in muti & ſurdi ſucceßione.*

61 *L. 6. tit. 26. parti. 4. atque aliæ leges Regiæ de feudis loquentes declarantur.*

62 *Legis virtus conſeruatur: quanuis id, quod in ea diſponitur, nunquam contingat.*

63 *Argumentum de Regno ad Maioratum iuriſdictionem habentem non omninò quoad ſucceßionem muti procedit.*

64 *Mutus perſpicacis ingenij non poteſt dici omninò inhabilis ad ſucceßionem Maioratus, cui dignitas: ſeu iuriſdictio annexa eſt.*

65 *L. 10: tit. 4. lib. 6. in noua leg. Reg. collectione declaratur.*

66 *Cæcus, vtrum poßit in Maioratu, cui etiam dignitas, ſeu iuriſdictio annexa eſt, ſuccedere.*

67 *Cæcus, qui à iure prohibetur iudicare, poterit iuriſdicti onem acquirere, ex ſucceßione alicuius Baroniæ.*

68 *Monachus vtrum ſuccedere poßit in Hiſpanorum Primogenijs*

69 *Monachus profeſſus in monaſterio incapaci, pro mortuo reputatur.*

70 *Filia non excluditur propter maſculũ monachum religionis incapacis ſtante ſtatuto, quod fœminæ propter maſculos excludantur.*

71 *Monachus profeſſus in monaſterio capaci, vtrum ſuccedere poßit in Maioratu, cui dignitas, ſeu iuriſdictio annexa eſt:*

72 *Monaſterium capax mediante perſona monachi ſuccedere poteſt.*

73 *Monachus retinet ius agnationis, atque prioritatis in gradum.*

74 *Monachus retinet iura ſanguinis.*

75 *Monachus retinet iura ſuitatis.*

76 *Monachus ſuccedit in feudo, cui nullum ſeruitium annexum eſt, ſeu tale, quod à monacho præſtari poſsit.*

77 *Monachus ſuccedit in bonis fideicommiſſo ſubiectis, atque alienari prohibitis.*

78 *Monachus succedit in melioratione tertij.*
79 *Monasterium succedit in feudo & fideicommisso: solùm durante vita monachi.*
80 *Filia excluditur per fratrem monachum monasterij capacis, stante statuto, quòd stantibus masculis fœminæ non succedant.*
81 *Ius Regni, Ducatus, Marchionatus, Comitatus, seu Baroniæ non transit in monasterium, sed potius ad hæredes sanguinis defertur.*
82 *Monachus non est capax iurisdictionis secularis.*
83 *Monachus non potest succedere in oppidis & castris iurisdictionem habentibus.*
84 *Monachus non succedit in feudo habenti annexum seruitium, quod à monacho præstari non possit.*
85 *Legatum factum de re cuius commercium est apud omnes, sed non apud legatarium: nullum est.*
86 *Legatarius, qui non potest vti relegato ex impedimento iuris vel facti, legato priuandus est.*
87 *Vestes, quæ ex statuto deferri prohibentur sub legato vestium non comprehenduntur.*
88 *Legatum militiæ cantoris factum muto, seu cursoris factum debili, nullum est.*
89 *L. sed si res. ff. de legatis. 1. & l. multum interest, cum similib. ff. de verb. Oblig. declarantur.*
90 *Verisimile habetur pro dispositio in Maioratuum dispositionibus.*
91 *Monacho in Maioratu succedente: memoria institutoris supprimitur.*
92 *Monachus quod familiæ conseruationem, ac iurisdictionis exercitium attinet, mortuus esse reputatur.*
93 *Professio, mors secularis apellatur.*
94 *Mors ciuilis æquiparatur naturali: quando eundem effectum inducit.*
95 *Monachus succedit in Maioratu, cui dignitas seu iurisdictio annexa non est.*
96 *Clericus: vtrum in Maioratu succedat.*
97 *Clericus potest esse simul Comes & Episcopus.*
98 *Milites sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ: vtrum in Maioratu succedere possint.*
99 *Clausula apponi solet in Maioratibus, qua furiosi, muti & surdi ac religiosi ab eorum successione excluduntur.*
100 *Maioratus, qui ex immemoriali constat: vtrum præsumatur habere clausulam, ex qua furiosus, monachus & similes excluduntur*
101 *Furiosus, mutus & religiosus à Maioratus institutore ad eius successionem vocari possunt.*

Vtrum Maioratus dignitas sit.

CAPVT XIII.

AD naturæ Maioratus intelligentiam necessarium etiam erit examinare, vtrum Maioratus dignitas esse cẽseatur. ¶ Quod autem Maioratus in se dignitatem contineat, ex eo probari videtur, quòd Primogenitura dignitas sit, vt opinatur Baldus in l. cum antiquioribus. n. 11. C. de iure delibe. vbi id pluries repetit idem Bald. in l. ex hoc iure. col. 2. in fin. ff. de iusti. & iur. Archid. Domi. & Prepositi. in c. quàm periculosum. post glo. ibi. 7. q. 1. Barba. in cap. cùm olim col. 6. de consue. Iaff. in l. is potest. nume. 38. ff. de acquir. hæred. Pariſ. conſ. 72. nume. 69. lib. 4. Ioan. Licerier de Primoge. lib. 1. q. 1. num. 1. & quæst. 16. nume. 5. Guill. Benedict. in rep. cap. Rainutius. verb. in eodem testamento relinquens. el. 1. nume. 165. Quod etiam in Hiſpanorum Primogenitura cenſuit Couarrub. lib. 1. reſolu. cap. 15. n. 14. prope fin. vbi inquit quod primogenium veluti dignitas quædam conſtituitur, vt qui eam obtinuerit caput familiæ ſit, eiuſque honores præcipuos habeat. Quod apud Hiſpanos ſatis compertum eſſe inquit: cùm Primogenia familiarum quædam ornamenta, ac dignitates eſſe cenſeantur. Idque etiam dixit Antonius Gomet. in l. 40. Tau. numer. 1. In his namque Maioratibus præſertim agitur de honoris ac dignitatis familiarum conſeruatione. l. 1. §. quanuis. ff. de vent. inſpi. not. Cinus. in l. 1. C. ad l. Iul. de adulte. Marc. Mantua. conſ. 112. ex quibus videtur Maioratum dignitatem eſſe, quod altius repetendum erit. Huius namque rei indagatio: nedum curioſa eſt: ſed etiam maximam vtilitatem in iudicando & conſulendo miniſtrabit: ex ea enim endet pplurium frequentium ac vtilium quæſtionum deciſio.

¶ Pro huius autem quæſtionis reſolutione dicendum erit, Hiſpanorum Maioratus ex propria natura nullam in ſe dignitatem publicam continere: licèt ea dignitas poſſit ex accidenti eiſdem Maioratibus ineſſe. Nam ſi Maioratus ſucceſſio in bonis immobilibus, annuis redditibus, domibus, vineis, oliuetis, aliiſque id genus rebus conſiſtat: nulli id rectè inſpicienti ſuaderi poteſt, ſuccedendi in his rebus ius dignitatem eſſe. Quòd ſi id diceremus, ex eo ſequeretur, quòd vnuſquiſque etiam homo vilis ac abiectæ conditionis poſſet dignitates creare: cùm poſſit quilibet bona huiuſmodi, cuicunque filiorum ſeu extraneorum etiam abſque Regia facultate iure Maioratus relinquere: dummodò habens filios taxam à legibus conſtitutam non excedat (vt inferiùs dicemus) quod eſſet abſurdum. Dignitates namque à ſolo Principe, ſeu ab eo poteſtatem habenti creari ac obtineri poſſunt. tex. in authen. de exhiben. & introducen. reis. §. optimum. colla. 5. l. 1. cum ſimilib. ff. ad leg. Iul. de ambitu. Prærogatiuæ verò, quas Primogenituræ ineſſe ſupra iſto libro cap. 2. numer. 3. annotauimus, nec hodie omninò in vſu ſunt, nec Hiſpanorum Maioratibus conueniunt, illæque non ex bonis iure Primogenij relictis: ſed ex ipſa Primogenitura proueniunt. Et ideò ſi hoc reſpectu Primogenij dignitatẽ

consideremus poterimus dicere, omnes Primogenitos in dignitate esse constitutos, quod nec dicẽdum, nec asserendum est. Ea namque prærogatiua, qua Primogenitus cæteris fratribus antefertur familiaris, ac domestica non publica est: vt aliàs inquit Cinus de patria potestate: in l. fin. C. de senten. pass. l. nam quod in prin. ff. ad Trebel. l. veluti, vbi glo. verb. parentibus. ff. de iusti. & iur. l. minimè. ff. de religio. & sumptib. funer. Nec est ad publicas dignitates trahenda, vt eruditè ac ingeniosè aduertit Carolus Molin. in consuet. Pariſi. tit. 1. de materia feuda. §. 8. glo. 1. nu. 2. dicens quòd illud, quod nonnulli dicunt, quod Primogenitura sit dignitas, posset procedere extenso, & largo modo sumpto dignitatis vocabulo non tamen strictè & propriè capiẽdo. In quem sensum sunt verba Doctorum contrarium asserentium accipienda. Sicque clarissimum est ex propria natura Maioratum
6 non esse dignitatem. ¶ Ex accidenti autem in Maioratu potest dignitas esse, vt si iure Maioratus competat Regnum, Ducatus, Comitatus, ac Marchionatus, seu etiam competant oppida & Castra Vassallos ac iurisdictionem habentia, de quibus erit tanquam de dignitatibus iudicandum, vt in specie not. Bald. in l. ex hoc iure. col. 2. q. 6. ff. de iusti. & iure. vbi singulariter inquit, quod Primogenitura in filio Regis est prima dignitas post Regem. Quod etiam refert Carol. Molin. d. tit. 1. glo. 3. nu. 2. Id tamen non euenit, ex eo, quòd Maioratus ipse publica, seu propria dignitas sit, sed quòd in se dignitatem Regiam, seu aliam cõtineat Quæ etiam ab ipso iure Primogenituræ separata, nihilominùs dignitas esset, quod adeò clarum est, vt vlteriori comprobatione non egeat. Idque nouissimè sic intelligit, atque declarat Burgos de Pace in procemio legum Tauri. n. 89.

7 ¶ Ex quibus inferri potest ad decisionem quæstionis: an scilicèt infamis infamia iùris aut facti repellatur à Maioratus successione? quam non vidi hucusque ab aliquo benè discussam: ideòque à primis suis principijs deducenda est. Si enim Maioratus dignitatem in se contineat, consequens est,
8 vt infamis repellatur ab eius successione. Notati namque infamia iuris, aut facti ad dignitates non ascendunt. l. 2. vbi Bart. nu. 1. & cæteri Scrib. C. de dignita. li. 12. l. 1. C. de infamib. lib. 10. Et omnis infamis dicitur exauctoratus ab omni officio publico, & dignitate Ecclesiastica & seculari, vt eleganter inquit Bald. in l. Cassius Longinus. 1. col. ff. de Senatori. per tex. in l. 2. §. miles. ff. de his qui not.
9 infam. Ideóque in Regnó etiam Hispaniæ ad cuius similitudinem Maioratus successio regulatur infamis succedere nõ potest. Idque prob. ex d. l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *Succeda el pariente mas propinquo siendo hombre para ello, y no hauiendo hecho cosa: porque lo deuiesse perder.* Quod non modicum comprobatur, ex
10 eo, quòd infamis repellatur à feudi successione: imò propter infamiam superuenientem à feudo iã acquisito priuetur, vt probat tex. in c. 1. an miles, qui interfecit fratrem domini. in vs. feu. per quem tex. id censuerunt glo. Iacob. de Bellouis. Bal. Aluarot. & communiter Scrib. Idemque probat tex. per argumentum à contrario sensu in c. 1. §. illud. quæ fuit prima caus. benefi. amittẽ. vbi etiam per Bald. & Scrib. ¶ Ad huius autem quæstionis decisionem duæ species diuersæ considerandæ sunt.

¶ Prima quando Maioratus in se nullam dignitatem continet. ¶ Secunda quando Maioratus in se dignitatem habet. In prima specie dicendum est, infame m non esse à Maioratus successione repellendum. Infamis namque potest hæres institui, ei- 11
démque potest prælegari ac fideicommitti, nec lex denegat ei iura successionis. l. in arenam. ibi. *Legitimæ successiones integræ sunt.* C. de inoffi. testa. vbi Bar. Bal. Iass. & communiter Scrib. l. fratres. C. eod tit. tex. in §. soror. Inst. eo. Bald. in l. Cassius Longinus. ff. de Senatori. col. 3. Io. de Garro. qui plures in idẽ refert in l. 1. n. 37. C. de secun. nup. Nec etiam denegatur ei testamenti factio: imò infamis infamia iuris, vel facti potest facere testamentum. l. 1. C. de secun. nupt. vbi Bald. Salicet. Deci. & cæteri. Alberi. in Rub. C. qui testa. face. poss. Soci. in l. quidam relegatus in fine. ff. de reb. du. Vtrumque autẽ di- 12
ctum procedit: nisi sit talis infamia, quæ infamem reddat intestabilem, seu successionis incapacem. l. is cui. §. fina. ff. de testa. Deci. d. l. 1. n. 7. Tunc enim priuabitur infamis successione Maioratus: sicut alia quacunque successione, quod in infamia ex crimine læsæ maiestatis diuinæ vel humanæ proueniente, & similibus delictis obseruandum erit.

¶ In secunda specie quando scilicet Maioratus in se dignitatem habet (etsi dubia satis sit huius articuli decisio) similiter dicendum erit: infamem ex eo solum, quòd infamis sit, non priuari Maioratus successione. Licet enim verissimum sit infamẽ infamia iuris aut facti laborantem ab omni dignitate „
esse repellendum: id procedit ac verum est, quan- „
do de sola dignitate principaliter tractatur: secus „
autem erit quando ea venit in consequentiam suc- „
cessionis. Tunc namque infamis, (qui vt diximus 13
est successionis capax) in consequentiam eiusdem poterit etiam dignitatem successioni annexã obtinere. De quo est singularis ac peregrina decisio Bald. in d. l. 1. n. 1. C. de secund. nupt. vbi notabiliter inquit, Pone quod quædam mulier, quæ habet Comitatum ex successione parentum, nubit, infra annum luctus: nunquid istam dignitatem & comitatum perdit? Videtur quòd sic: quia est infamis. Contrarium credo: quia ista dignitas & iurisdictio est quid hæreditariũ, & ista mulier retinebat bona, vt hic. Item ista dignitas venit in consequẽtiam hæreditatis, & est annexa territorio, & aliquid retinetur in consequentiam, quod non retinetur principaliter. arg. ff. de lib. lega. l. si is, qui duos. Hęc ille. Cuius dictum dicit esse notandum additionator Bald. in d. l. 1. litera. D. ad limitationem l. neque quę est l. 2. C. de dignitatib. lib. 12. quę inquit, quod infames sunt dignitatum incapaces. Vbi Alexand. idipsum dixit in addi. ad Bart. ante n. 1. Quorũ dicta refert & sequitur Ioan. à Garro. in dict. l. 1. C. de secund. nupt. num. 22. vbi dicit hoc esse notandum: quia poterit afferre honorem in practica. Quod etiam sequitur Tiraquel. ad id solum Bald. referens in tracta. de nobilita. c. 24. num. 6. quibus adijcienda sunt plura quæ infra isto c. num 67. in idem adducemus. Idque in Regni successore infami tenuit Luc. de Pena. in l. 1. C. de reis postula. lib. 10. dicens id euenire ex eo, quòd regnum veniat in consequentiam successionis. Quæ omnia mihi placent: nulla namque lege cauetur, quòd infamis priuetur propter infamiam, successione Maioratus. Nec etiã potest dignitas à successione separari: cũ vtrũque iure Maioratus vni eidẽque Primogenito pertineat: quę omnia intelligenda sunt, nisi defectus ad iurisdictionẽ exercendam eius qualitatis sit vt successorẽ omninò ad id inhabilẽ reddat, tũc nãq; contrariũ dicẽdũ erit prout in successore furioso seu mẽte capto infra isto c. n. 29. & 39. dicemus.

¶ Nec

¶ Nec mirum censendum est, quòd is, qui non poterat aliàs iurisdictionem, nec dignitatem habere, possit vtrumque obtinere in consequentiam succes-
14 sionis. Videmus namque quod mulier, quæ à iudicando & ab omni officio publico repellitur ex l. fœminæ. ff. de regul. iur. est capax huius muneris: si iurisdictio sibi obueniat in consequentiam successionis, potestque hoc casu mulier ipsa iudicare. Inno. Abb. Anto. & communiter Scrib. per tex. ibi in c. dilecti. de Arbi. Abb. & cæteri in c. significauit de rescript. Felin. in c. dilecti. de maiori. & obedi. Deci. in l. fœminæ. ff. de regul iur. vbi Cagnol. num. 3. singulariter inquit, quod licèt mulier principaliter iurisdictionem habere non possit: illâ tamen habere poterit in consequentiam dignitatis aut successionis.

15 ¶ Sícque etiam videmus, quòd etsi quodammodo contra naturam sit mulieres regnare, aut imperare ex Græco prouerbio, quo cauetur naturam non dedisse fœminis imperare, de quo plura per Tiraq. de Primoge. q. 10. nu. 13. cum sequen. Potest tamen regnum habere: si id sibi veniat in successionis cõsequentiam. tex. vbi Archid. & Scrib. in c. cum deuotissimam. 12. q. 2. Deci. & Cagnol. in d. l. fœminæ. l. 2. tit. 15. par. 2. Vnitorum namque vniformis debet esse dispositio, & connexorum idem iudiciũ l. 3. §. iudicio contrario. ff. de contra. iudi. tutel. Felin. & Deci. in c. translato. de constit. quibus possent plura similia coniungi. Ex quibus non iuri, ac rationi contrarium censeri debet: si is, qui ex infamia non poterat iurisdictionem, nec dignitatem obtinere, ea capiat in consequentiam Maioratus successionis. Quod sanè intelligendum est: nisi ea infamia trahat secum successoris incapacitatem, vt superiùs annotauimus. Tunc enim cessante successione: cessabit etiam dignitas & iurisdictio, quæ infami in eius consequentiam concedebantur.

16 ¶ Eadem etiam ratione decidi potest quæstio de spurio ad Maioratus successionem vocato, in quo dignitas, aut iurisdictio comprehenditur. Potest namque spurius ad Maioratus successionem vocari ab extraneo, seu alio quolibet agnato transuersali. Licèt enim spurius à successione parentis excludatur: non tamen excluditur à successione extranei imò ab extraneis potest spurio relinqui vel donari quocunque titulo, vt inquit glo. notab. in auth. quib. mod. natu. effici. sui. §. fi. colla. 7. ver. participium. cuius glo. opinio. communis est, vt patet ex notatis per Bart. Paul. Alex. Iasso. & cæteros in l. si is, qui ex bonis. ff. de vulga. imò frater potest instituere fratrem spurium, vt inquit Bald. cons. 5. volu. 1. & Ioã. de Garronib. in d. l. 1. C. de secũ. nup. num. 37.

¶ Spurius igitur licèt eo ipso, quòd est spurius, infamis sit, atque vilis conditionis, vt inquit Azo. in summa. C. ex quib. caus. infam. irroge. & Bald. in l. 1. C. de iure aureorum annulo. num. 2. Scrib. in l. fina. C. de natu. libe. Quibus plura cumulat Tiraquel. de nobilita. c. 15. numer. 14. cum plurib. seq. Poterit tamẽ succedere in dignitate, & iurisdictione Maioratui annexa in successionis consequentiã vt superiùs dictum & probatum est.

17 ¶ Quibus non obstat si dicatur, quòd in Regno non potest succedere infamis ex decis. tex. in d. l. 2. part. ibi. *Siendo hombre para ello.* Nam verba illa posita in eadem lege hunc intellectum recipiunt, quòd propinquior in Regno succedat. *Siendo hombre para ello.* Id est, si sit habilis & capax ad Regnum regendum seu administrandum. Quod ad capacitatem & habilitatem personæ potiùs quàm morum, & famæ referendum est, vt si sit demens, aut fatuus, surdus, aut mutus, religiosus, aut clericus, vel similes ad Regni regimen defectus patiatur. Idque ex verbis sequentibus clarius comprehenditur dum dicitur. *Y no hauiendo hecho cosa: porque lo deuiesse perder.* Quæ verba ad mores, & crimina, ex quibus resultat infamia, & possit amitti Regni successio, præcisè referuntur. Nam etsi verba illa. *Siendo hombre para ello* ex sui natura possent etiam defectus morum, ac criminum comprehendere: si vlteriùs lex illa non processisset: id tamen non comprehendunt ex eo, quòd partitarum lex discretiuè de morum, ac criminum defectu disponat, vt in simili dicebat Bart. in l. liberorum. num. 4. ff. de ver. sig. De verbo filijs. Quod verbum: licèt etiam nepotes comprehendere soleat ex l. iusta interpretatione. ff. eod. tit: nõ tamen nepotes comprehendit: quando de filijs & nepotibus discretiuè fit sermo, vt vtraque clausula suum proprium, ac præcisum intellectum retineat. Quod etiã Doctor. pluries adnotare solent, vt alibi latiùs dicemus. Et ita in hunc sensum verba illius legis intellexit Greg. Lopez. legum partitarũ cõmentator ibidem. vbi in glo. verb. *Siendo hombre para ello.* Id intelligit de defectibus, quos superiùs retulimus, in glos. autem super verbo. *E no hauiendo hecho, porque lo deua perder.* Id intelligit de successore inhabili propter delictum, & ille est verus sensus, & intellectus ilius legis. ¶ Hoc igitur præsupposito verba illa. *E no hauiendo hecho cosa porque lo deuiesse perder*, intelligenda sunt de his delictis propter quæ Rex potest priuari successione: non autem de quacunque infamia iuris aut facti, propter quam quis non priuatur successione, nec etiam dignitate successioni annexa, & quæ venit in eius consequẽtiam, prout superiùs ostensum est.

¶ Est igitur videndũ: propter quæ delicta Proximior 18
posit priuari Regni successione: cùm id lex illa nõ declaret, & in hoc communis resolutio est, quòd Primogenitus criminosus, propter crimen non priuatur Regni successione, vt notat Bald. in l. fi. ff. de rerum diuisione. Idque plenius enarrauit Luc. de Pena. in l. 1. C. de reis postula. lib. 10. col. 2. & 3. vbi ponit notabilem quæstionem, de quodam Regni successore, contra quem post Regni successionẽ delatam opponebantur multa crimina dicendo contra eum, quòd erat criminosus, & infamis, & quòd ideò non debebat coronari, nec ad culmen regalis dignitatis ascendere: nihilominus tamen inquit, quòd cum de facto quæstio ista agitata fuisset in Romana curia, vidit cõtrarium definiri, & quòd hoc non obstante Rex fuit coronatus ex eo, quòd Regnum pertinebat sibi ex successione, & dignitas regalis in successionis consequẽtiam. Idque ex pluribus alijs rationibus concludit. Solùm enim Primogenitus Regni successione priuari potest: quando esset scãdalosus, turbarétque statum Christianitatis, vt inquit Bald. in l. fina. C. de legib. nu. 4. seu propter crimen læsæ maiestatis, ac perduellionis, vt inquit Carolus Moli. in consuet. Parisi. tit. 1. de materia feuda. §. 8. glo. 3. nu. 12. vbi sic asserit se vidisse pronuntiatum in supremo Parisiensi senatu. Idem etiam censuit Grego. in d. l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. verb. *E no hauiendo hecho.* Idque similiter dicẽdum est in Primogenito hæretico cùm crimen hæresis reddat hæreticum omnis successionis incapacem. c. vergentis, cum similib. de hæreticis. c. cum secundùm leges, vbi per Scrib. eod. tit. lib. 6. l. quisquis. cum similib. C. ad leg. Iul. Maiesta. Ex qui-

Non quia criminosus incapax successionis quæ & maioratus imò Regni

bus constat eandem successionis rationem in hoc quod de successore infami diximus esse in Regno, & in alijs Maioratibus, quibus dignitas annexa est, seruandam: nisi eo casu, quo Rex esset scandalosus, turbarétque statum Christianitatis: quo casu cum superiorem non recognoscat, qui illum corrigat & puniat, priuari potest Regni successione. Quod nõ potest ad alios Maioratus adaptari: cum si possessores eorum scãdalosi sint possint à superiobus coërceri & puniri citra Maioratuum priuationem. Illud tamen, quod superiùs diximus de Regni successore infami, maturiùs cùm casus contigerit, considerandum erit: propter verba illa. *Siendo hombre para ello.* Quæ quanuis intellectũ (de quo superiùs meminimus) admittere possint, ex vi tamen verborũ: tam morum: quam personæ defectus comprehendere possunt. Quod etiam in Ducatibus, Comitatibus, & Marchionatibus considerandum erit.

¶ Nõ etiam obstat: si dicatur infamem in feudo nõ succedere, vt superiùs ostendimus: imò nec spuriũ ex ea sola ratione, quòd infamis sit: etiam si sit legitimatus, vt inquit Bal. in l. generaliter. §. cum autẽ. n. 2. C. de insti. & substi. Tiraquel. qui plura refert in suo tractatu de nobilita. c. 15. num. 18. Nõ enim procedit de feudo, ad Maioratum argumentatio, nec dictum Bal. in l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. qui dixit de feudo ad Maioratũ argui posse: omninò verum est, vt euidenter ostendimus supra hoc lib. c. 7. Imò etiã si hæc argumentatio procederet in casu, de quo agimus, longè diuersa ratio est de feudo ad Maioratum. Ad feudi namque successionem infamis non admittitur, ex eo solùm, quòd infamis non possit in curia morari, nec domino seruire. Quod probatur ex tex. in d. c. 1. an il- 19
le, qui interficit fratrem Domini. ibi. *Vt in curia amplius stare non possit.* Quod clariùs notat. Bal. ibidem. num. 2. post Iacob de Bellouis. dicens, quòd ideò Vassallus ibi priuatur feudo: quia sententia reddit illum famosum, & in curia domini stare non potest. Infamis namque, vt ipse etiam inquit, non potest videre faciem Principis: idque ipsum notant Aluaro. Isernia, & cæteri ibidem. Quod in Maioratus successione non procedit: cùm Maioratus possessor non teneatur in Curia morari, nec aliquod seruitiũ domino præstare, vt in d. c. 7. ostensum est.

20 ¶ Vnum tamen non omittendum est, quòd licet infamia grauis repellat quem à feudo & dignitate: leuis autem, seu modica infamia nihil obest: quin feudum, ac dignitas ab eo obtineri possint. Quod probatur ex tex. in c. 1. §. illud, quæ fuit prima causa beneficij amittendi, in vs. feu. vbi per Bald. & Scrib. not. Innoc. in c. cùm oporteat. col. 2. de accusa. vbi inquit, quòd graue esset propter leuem infamiam quem à dignitate repellere. Quod Scrib. in d. l. 2. C. de dig. lib. 12. & in alijs plerisque locis passim aduertũt, ex quibus restat clara de hac quæstione resolutio.

21 ¶ Ex eisdem etiam decidi potest ea quæstio, vtrum scilicet furiosus in Maioratu succedere possit. In qua quæstione pari ratione distinguendum erit. Nã aut Maioratus constat ex bonis patrimonialibus absque dignitate, ac iurisdictione, aut ex bonis habentibus dignitatem, ac iurisdictionem annexam.

22 ¶ In primo casu dicendum erit furiosum in Maioratu liberè succedere posse: cùm furiosus cuiuscunque successionis capax esse censeatur. l. 1. vbi Odofredus. Bar. Alberi. & cæteri. ff. de bono. possess. infan. vel furio. delata. l. fina. §. tali. C. de cura. furio. tex. in §. sui. insti. de hæred. qui ab in testa. defer. l. furiosus. ff. de acquir. hæred. l. humanitatis. C. de impub. Sicque furiosum in Maioratu, cui dignitas, seu iurisdictio annexa non est, succedere posse, dixit Ioan. Licerier de Primog. lib. 3. q. 4. n. 13. Tiraq. de Primog. q. 23. n. 5. Ioan. Igneus qui id etiam in fortioribus terminis verum esse profitetur in q. vtrum Rex Francię recognoscat Imperatorem. numer. 97. Carol. Molin. in consue. Paris. tit. 1. §. 8. q. 2. numer. 26. Anto. Gometius in l. 40. Tauri. 23
nu. 69. Greg. in l. 2. tit. 15. part. 2. in verbo. *siendo hombre para ello.* ad fin. Quorum sententia in hac specie sequenda est, reiecta opin. Soci. consil. 47. num. 4. & 5. lib. 3. Qui etiam in hac specie arbitratus fuit Primogenitum furiosum esse à Maioratus successione excludendum: quanuis Soci. opi. sequãtur in hac specie Ioa. Baptista de Sancto Seueri. in rep. l. omnes populi. col. 82. versic sunt egregia verba. Bal. ff. de iusti. & iur. Cagnol. in procem. ff. veter. §. discipuli. nume. 177. Pariss. consil. 72. num. 74. lib. 4.

¶ In secundo casu: quando scilicet de Maioratu ha- 24
bente annexam dignitatem seu iurisdictionem agitur, dicendum videtur furiosum eiusdem dignitatis capacem esse. Cùm enim ea dignitas, seu iurisdictio successioni annexa sit, consequens est, vt ea in consequentiam successionis, eiusdem iurisdictionis, seu dignitatis incapaci deferatur, ex his quæ supra isto cap. num. 13. cum sequen. latiùs annotauimus. Idque verum esse profitentur Ioan. Igneus in d. q. vtrum Rex Franciæ recognos. Imperato. nume. 97. & Carol. Molin. in consue. Parisi. tit. 1. §. 8. q. 2. nu. 26. qui dicunt filium Primogenitum non esse priuandum Regni successione ex eo solùm, quòd furiosus, aut mente captus sit: sed deberi sibi dari coadiutorem, qui Regni iurisdictionem excerceat, atque Regnum ipsum administret.

¶ Sed quanuis id prima facie dicendum videatur 25
mihi autem contraria sententia probabilior videtur: imò, quòd furiosus nullo pacto in Maioratu habenti dignitatem, seu iurisdictionem annexam, succedere possit. Idque probatur ex eo, quod dixit Ioan. Andr. in addi. ad Specul. tit. de feud. §. quoniã. versi. 25. q. 76. vbi generaliter censet, quod si in successione Primogenituræ filius secundus habilis cũ Primogenito inhabili concurrat, secũdogenitus erit præferendus. Cuius sententiam sequũtur Iacob. de Bellouiso in c. Imperialem. §. præterea Ducatus. de prohib. feud. alie. per Federi. in 26
vsib. feu. & ibi Andr. de Isern. Lucas de Pena. in l. Tyrones. col. 6. nu. 10. C. de Tyro. l. 12. Bal. in auth. hoc amplius. C. de fideicommis. nu. 10 idem Bal. in l. si quis prioris. §. talem. C. de secund. nup. versi. sed pone, quod ex omni matrimonio. Et in l. omnes populi. col. 10. versic. Est & aliud exemplum. ff. de iusti. & iure. Marti. Lauden. in tracta. de Princip. q. 22. Prępo. in c. 1. de feudo Marchię. col. 3. versi. quando verò Rex. Tiraquellus, *le mort saisit le vif.* par. 2. declara. 13. nu. 2. Alex. in addi. ad Bar. in l. qui habebat ff. de bono. posse. contra tab. Ripa. in l. nemo. potest. num. 4. & 5. ff. de lega. 1. Corn. consi. 42. num. 8. lib. 4. Cisuen. in l. 40. Tauri. nu. 17. & ibi Ioan. Lupi. nu. 14. Quod ea præcipua ratione censent, quòd lex præferens Primogenitum Secũdogenito, non debeat interpretari aduersus publicam vtilitatem, quæ versatur in eo, quòd Regna & Prouinciæ, atque cæterædignitates, atque diriones ab habilibus: nõ autem ab omninò inhabilibus gubernentur, & moderentur. l. quod fauore. cum similib. ff. de legib.

¶ Id

27 ¶ Idipsum magis in specie probatur ex eo, quòd furiosus non possit in iure Primogenituræ succedere, quando Primogenitura ex Regno, seu alia dignitate habente iurisdictionem annexam constat quod dixit Bal. in c. 1. in princip. num. 10. de succes. feud. vbi constanter asseuerat quòd quando furor est naturalis, ac perpetuus in Primogenito procul dubiò ad successionem Primogenituræ Secundogenitus excluso Primogenito, admittendus sit. Cuius opi. sequuntur Aluarot, Marti. de Laude. Præpo. Matth. de Afflict. & Scrib. ibidem. Idem Aluaro. in cap. 1. §. mutus Episcopum vel Abba. Præpo. in cap. vnico. an mutus, vel aliàs imperfect. Feli. in cap. prudentiam, numer. 3. versic. vbi verò est dignitas. de offi. delega. Marti. de Laude in tracta. de Princip. q. 371. & in tracta. de Primoge. q. 40. & Areti. in l. ex duobus. in princ. col. 3. vers. & ad hunc secundum casum. ff. de Vulga: Ioã. Lupus in rep. c. per vestras. de dona. inter virum & vxor. §. 26. nu. 7. Boeri. decis. 204. nu. 34. Iacobi. de Sancto Georg. de feud. verbo. Quid si Rex. col. 2. versi. Sed quid si Primogenitus. Anto. Gometius in l. 40. Tauri. nu. 69. & Cifuentes. q. 17. Idque etiã Ioan. Licerier. Tiraquel. & Greg. Lop. in locis, quibus eos superiùs citauimus, profitentur.

28 ¶ Præterea id etiam probatur ex l. 2. tit. 15. parti. 2. ibi. *fiendo hombre para ello.* Vbi in successione Regni non simpliciter præfertur Primogenitus, Secundogenito: sed ita demùm si sit habilis ad Regnum administrandum. Quæ habilitas in furioso dari non potest, cùm non sit habilis ad Regnum regendum, nec etiam ad quamcũque aliam iurisdictionem administrandam. l. cùm Prætor. cum similibus. ff. de iudi. Ex qua lege ea, quæ superiùs diximus cõprobantur. Idque etiam pari ratione videtur extendi posse ad Maioratus habentes annexam dignitatem seu iurisdictionem, cùm in eorum recta administratione fauor etiam publicus versetur, de Regnóque ad Maioratum procedat argumentatio, nisi rationis diuersitas aliud suadeat, vt supra lib. 1. capit. 2. & 3. demonstrauimus.

29 ¶ In quo tamen animaduertendum est, quòd l. illa partitarum non ponit qualitatem illam. *Siendo hõbre para ello.* in filijs, ac descendentibus Regis mortui: sed eis deficientibus, in transuersalibus: quasi lex illa velit disponere, quòd in filijs ac descendentibus, quibus Regni successio magis debita videtur, hæc qualitas non requiratur: sed quòd quicunque descendens, siue furiosus, siue cuiuscunque qualitatis, succedat in Regno parẽti, seu alijs ascẽdentibus. Transuersalis verò deficientibus descendẽtibus, non simpliciter, sed ita demùm, si habilis sit ad Regnum regendum admittatur: quod summè considerandum est. Non enim videtur esse absque magno mysterio.

¶ Sed quanuis hæc consideratio vrgere videatur: mihi tamen non omninò concludit, imò existimo, ideò hęc verba in fine vocationum apposita esse, vt omnes personas vocatas comprehendant, siue ascendentes, siue transuersales sint. Clausula namque in fine apposita, omnia præcedentia comprehendit. l. talis scriptura. ff. de lega. 1. eò præcipuè, quòd in omnibus tam ascendentibus, quàm trauersalibus æquè habilitas ad Regnum regendum requiratur, ídque ostenditur apertiùs ex verbis sequentibus ibi. Y *no hauiendo hecho cosa porque lo deuiesse perder.* Quæ verba, vt est notissimum tam ascendẽtes, quàm transuersales comprehendunt. Constat namque, quòd siue filius, siue transuersalis aliquid admiserit, ex quo regni successione priuandus sit, erit à Regni successione priuandus, vt probatur ex text. in cap. licèt de voto. vbi omnes Scriben. id annotare solent. Cùm igitur hæc duo simul ad qualificandam Regni successionem apposita sint, & vtrunque tam ascendentibus, quàm transuersalibus applicari possit, & hoc vltimum, vtrisque necessario adaptandum sit: consequens est vt de altero dubitari non possit: cùm ex vna parte scripturæ altera declaretur. l. qui filiabus, vbi latissimè per Scrib. ff. de lega. 1. l. 1. cum simil. ff. de rebus dub.

¶ Ex quibus rationibus apertissimè comprehenditur furiosum ad successionem Maioratus habentis dignitatem seu iurisdictionem annexam, admittẽdum non esse. Quod ex Regni similitudine & ex publica vtilitate, quæ in hoc versatur, admitti potest.

¶ Nec obstat quòd dignitas successioni annexa sit, atque idcircò possit transire in illum qui est capax successionis, etsi dignitatis capax non sit. Nam illud intelligendum est, quando aliàs talis successor est aptus ad dignitatem seu iurisdictionem administrandam, quanuis non habeat ad id omnimodã aptitudinem, prout in infami & spurio & fœmina diximus, & inferiùs de cæco & muto dicemus. Secùs tamen si ad id omninò inhabilis sit, vt furiosus vel Monachus. Tunc namque is qui Maioratum ex dignitate instituit, de illo cogitasse censendus non est, repugnantque eius successioni verba l. 2. tit. 15. par. 2. ibi. *Siendo hombre para ello.* Sicque in casu cõtingenti obseruatum fuisse accepimus: Idque cõprobari potest ex his quæ infra isto cap. nu. 39. dicemus.

¶ Hoc autem tripliciter limitari solet. Primò quã- 30
do furor naturalis est, & Primogenitus à natiuitate furiosus fuisse comprehenditur: secùs autem quando ex accidenti effectus fuit furiosus. Tunc nãque etsi ante Maioratus successionem furor sibi superueniat: is furor non sufficit, vt ad Maioratus successionem non admittatur: cum eo instanti, quo sanæ mentis natus fuit, radicatum fuerit in eius persona ius Primogenituræ. Ideóque in hoc casu dandus est sibi coadiutor ad Regni gubernationem. tex. in c. grandi. de supplen. negli. Præla. vbi Archid. Dominic. Franc. & communiter Scrib. id not. Bald. in c. 1. de successio. feud. nume. 10. Tiraquel. qui plura refert de Primoge. q. 23. num. 2. cum sequentib. Quod etiam omnes Scrib. quos supra isto cap. nu. 27. pro dicta opi. Bald. citauimus, profitentur.

¶ In hoc tamen animaduertendum est, quòd quan- 31
uis præfati Scrib. non obscurè sentire videantur, quod ad hoc, vt furiosus à Regni successione excludatur, necessarium sit, quòd nascatur furiosus, & quòd impedimentum non sit accidentale, sed perpetuum: videtur tamen idem dicendum esse. si impedimentum sit accidentale: dummodò ante Maioratus successionem subsequutum fuerit, atq; perpetuum sit. Idque probatur ex eo, quòd quanuis præfati Dd. æquiuocè loquãtur, omnes tamen pro huius dicti probatione allegant tex. in d. c. grandi, qui palam loquitur in Rege, qui iam in Regno successerat. Item omnes verba Bal. sequentes dicti rationem adijciendo, dicunt: quia in filio iam est radicatum ius Regiæ potestatis. Constat autem 32
ius Regiæ potestatis radicatum non esse irreuocabiliter ante delatam successionem: cùm spes succedendi variabilis sit. l. 1. §. si impuberi. ff. de colla. bono. l. pretia rerum. cum similib. ff. ad l. Falcid. Bal. in l. quanquam. C. eod. Iaff. in i. is potest. num. 14. ff. de

ff. de acquir.hæred. Guido. Papæ. decis.486. Ideóque hanc spem appellare solebat Plato somnium
33 vigilantium: prout refert Iacob. Philippus Portius consil.23.num.46.

¶ Item quia capacitas successoris tempore delatæ successionis (vt statim dicemus) consideranda est, & in eo, qui tempore delatæ successionis furiosus est, eadem ratio quæ in eo, qui natus fuit furiosus, militat. Ideóque hæc sententia probabilior videtur, quam non obscurè probat d.l.2. tit.15. part. 2. ibi. *Siendo hombre para ello.* Quæ verba necessariò ad tempus successionis referenda sunt. Idque apertiùs probat l.3. eodem titulo. & part. ibi. *Y si el Rey se priuare de sentido proueanle de curador hasta que buelua a co-*
34 *brallo.* Prima namque lex loquitur in Primogenito ante delatam successionem, & inquit, quòd succedat in Regno, si fuerit habilis ad Regnum regendum. Secunda autem loquitur in Rege, qui iam in Regno successerat, & inquit, quòd propter furorem superuenientem, non priuetur Regno: sed sibi detur coadiutor, qui Regnũ administret. Idque in Maioratus successione dicendum erit: quanuis in feudis Scrib. in capitulo primo, an mutus vel aliàs imperfectus, aliter dicere soleant, ex rationibus, quæ ad Maioratus adaptari non valeant.

35 ¶ Secundò prædicta regula limitatur, nisi furiosus habuerit filium sanæ mentis. Tunc namque non Secũdogenitus: sed filius furiosi ad Maioratus successionem admittendus erit. Quod in specie notat Bald. consil.389. colum.2. versic. Item pone Primogenitum esse furiosum. lib.2. vbi eleganter inquit, quòd si Primogenitus sit furiosus, & habeat filium sanæ mentis, ipse succedat excluso filio Secundogenito. Idem Bald. in cap.1. an mutus, vel aliàs imperfectus. num.1. Soci. consil.47. num. 10. & 11. lib.3. Id ipsum etiam dixit Ioan. Licerier de Primoge. lib.3. q.5. nume.1. & 2. Tiraquel. de Primoge. q. 23. nu.34. Grego. Lopez. in l.2. tit.15. part.2. in glo. in verb. *Siendo hombre para ello.*

36 ¶ Hæc autem limitatio subintelligenda est: quando tempore delatæ successionis nepos ex filio Primogenito furioso natus inuenitur: secùs autem si eo tempore natus nõ sit. Quanuis enim posteà nascatur Secundogenitus, cui iam Maioratus successio delata atque acquisita erat, propter eius existentiã
37 non excludetur. Quod probatur ex text. in l. non oportet. ff. de legat.2. & in l. interuenit. ff. de lega. præstan. vbi probatur, quòd qualitas requisita ad succedendum, debet adesse præcisè eo tempore, quo cedit dies substitutionis: nec sufficit si posteà superueniat. Idem probat tex. in l. si quis cùm haberet. ff. de suis, & legi. hæred. & in l.1.§. si quis proximior. ff. vnde cogna. & in l. penul. §. quandiu. ff. vnde legi. & in l. cum ita legatur. §. in fideicõmisso. ff. de lega.2. & in l. peto. §. fratre. ff. eod. & in l. si cognatis. ff. de reb. dub. vbi latissimè per Soci. n. 29. & Scriben. Idque ex pluribus comprobant Alexan. consil.184. num.2. li.2. Socin. consil.152. nu.14. lib.1. Curtius Iunior. consil.57. nu.11. & 12. & consil. 58. nume.5. & 6. Carolus Ruinus. consil. 88. nu. 2. li.3. Pariſi. consil.83 nume.11. & 12. li.2. & consil. 88. num.31. & 32. eodem libro. Gozad. consil. 36. num.7. Antonius Rubeus consil.8. nume.1. cum sequentibus. Aymon. consil.212. numer.6. Bertrand. consil.166. num.4 lib.1. Soci. Iunior. consil.172. nu. 24. & 28. lib.2. & alibi sæpè Scriben. Idque verissimum est.

38 ¶ Tertiò prædicta regula limitatur: nisi furiosus habuerit dilucida interualla. Is namque non priuabitur Maioratus successione: etiamsi ei sit annexa dignitas, vel iurisdictio. Quod probatur ex elegãti doctrina Bald. in Rub. an mutus, vel aliter imperfectus. nume.1. vbi inquit, quòd imperfectus de- 39
notat totalitatem imperfectionis: sicut mutus totalitatem mutitatis, surdus totalitatem surditatis: ideóque eum, qui non est totaliter imperfectus, inquit non esse à successione excludendum. Idque etiam dixit Aluaro. ibidem. colum. penult. vbi inquit text. illum intelligendum esse de imperfectione, quæ efficit quem inhabilem in totum. Quorum dicta sequitur loquens in furioso, Soci. dict. consil. 47. num.11. libro tertio. & est de mente omnium Scriben. quos superiùs citauimus: dicentium, quòd furor excludit Primogenitum à successione: quãdo ipse furor est naturalis, & perpetuus. Non enim potest dici furor perpetuus ille, qui constat ex dilucidis interuallis, vt plusquàm notissimũ est. Quæ limitationes etiam ad ea, quæ inferiùs de muto & surdo dicemus, adaptari poterũt: & hæc de furioso dixisse sufficiat.

¶ Consequenter etiam ex eisdem rationibus deci- 40
di potest quæstio alia celebris, & quam hisce temporibus satis controuersam vidimus super successione Marchionatus de Villanueua: vtrum scilicet mutus & surdus, à natiuitate valeat ad Maioratus successionem admitti. In qua quæstione sicut in præcedentibus distinguendum erit. ¶ Nam aut Maioratus ex solis bonis patrimonialibus constat: vel eidem est annexa dignitas, seu iurisdictio.

¶ Si Maioratus ex solis bonis patrimonialibus cõ- 41
stet, dicendum est mutum & surdum eiusdem Maioratus successionis capacem esse. Mutus namque & surdus successionis incapax non est: imò eidem
dantur iura successionis. l. mutũm. ff. de acquiren. 42
hæred. §. fina. insti. de hæred. quali. & differen. l. cùm pater. §. surdo. ff. de lega.2. l.1. §. mutus. ff. de hæred. instit. Cùm igitur mutus & surdus successionis capax sit: consequens est, vt similiter posit in huiusmodi Maioratu succedere cùm in eo agatur de propria ac mera successione bonorum patrimonialium absque dignitatis seu iurisdictionis admixtione.

¶ Quod etiam in feudis decisum est: quanuis enim 43
mutus & surdus in feudo succedere non posit. tex. in c.1. An mutus vel aliàs imperfectus. text. in cap. 1. §. mutus Episcopum vel Abb. l.6. tit.26. part.4. Illud tamen fallit: nisi feudum eius qualitatis sit, vt 44
in eo nullum seruitium præstari debeat, vel seruitium sit tale, quod per mutum & surdum præstari possit. Tunc namque in eo potest mutus & surdus succedere: prout dixit Bald. in cap.1. an mutus, vel aliàs imperfectus. num.2. quem sequitur ibi Matthæus de Afflict. num.8. Idem Bald. in cap.1. verb. libellarie. de pace Constantiæ. numer.3. Iacob. de Bellouiso. in dict. cap.1. §. quin etiam Episcopum vel Abba. Alexan. consil.136. num.3. lib.1. Gozadi. consil.56. num.13. hancque appellat communẽ opinionem Curtius in tracta. feudorum. 3. par. regu.1. limita.9. Idque probat dict. l.6. tit.26. part.4. ibi. *De manera que no pudiesse seruir el Feudo.* Vbi Grego. verbo. *Mudo o ciego* id ipsum profitetur. Idque etiam sequitur in l.2. tit.15. part.2. verb. *Siendo hombre para ello.* ad fin.

¶ Si verò loquamur de successione Maioratus, cui 45
dignitas seu iurisdictio annexa est: prima facie videtur dicendum, quòd mutus & surdus ab huius Maioratus successione excludendus sit. Quod probatur ex sequentibus.

¶ Primò

46 ¶ Primò : quia, vt prædiximus, mutus & surdus in feudo non succedit. tex. in d.c. 1. cum similib. an mutus, vel aliàs imperfectus. Cùm igitur non succedat in feudo: ergo, nec in Maioratu, cùm vt supra isto lib. c. 6. annotauimus, ex identitate rationis de feudo ad Maioratum argumentari possit. Quod autem de feudo ad Maioratum in casu de quo agimus eadem ratio militet, patet: quia sicut mutus & surdus est incapax feudi: quando est inhabilis ad præstandum seruitium, quod ex natura feudi debetur. Similiter etiam Maioratus successor debet esse incapax successionis Maioratus: quãdo est incapax cuius muneris, quod Maioratus successioni annexam est. Cùm autem Maioratui annexa sit dignitas & iurisdictio, cuius mutus & surdus incapax est ex decis. tex. in l. cùm prætor. §. fina. cum simi. de iudi. l. 4. tit. 4. par. 3. Consequens est, vt mutus & surdus ex identitate rationis non possit in Maioratu succedere.

47 ¶ Secundò hoc ipsum comprobatur ex decis. tex. in d.l. 6. tit. 26. part. 4. vbi iure nostri Regni decisũ est, mutum & surdum non posse in feudo succedere, in quo considerandum est in Regnis Castellę nunquam visum, nec auditum fuisse aliud genus feudi: nisi concessiones factæ à Principe nobilibus oppidorum cum dignitate & iurisdictione, propter quæ oppida præfati nobiles tenentur ad certum seruitium: veluti ad seruiendum tempore belli, cum certo numero militum, qui vulgò dicuntur
48 *lanças* & ad alia. Qua ratione vocantur vassalli Regis ratione oppidorum, quæ ex Regia concessione possident. Ideóque etsi omnes ex generali obligatione sint in Regno Castellæ vassalli Regij, & eidẽ ad fidelitatem astricti, consuetudine obtentum est, vt propriè non vocetur vassallus Regis: nisi is, qui ab eo castra & oppida obtinuerit. Quod probant l. 1. tit. 25. parti. 4. & l. 2. tit. 26. ead. parti. Sícque in Regijs prouisionibus & epistolis solùm vocantur vassalli Regis illi, qui oppida & castra cum iurisdictione possident. De eísque loquuntur omnes leges partitarum. tit. 25. qui est titulus *delos vassallos.* part. 4. Ideóque cùm in hoc regno nõ sit aliud feudi genus, nisi huiusmodi donationes: consequens est, vt ad huiusmodi Primogenia sit præfatæ legis dispositio referenda.

49 ¶ Tertiò id comprobatur ex eo, quòd quanuis huiusmodi donationes in alijs feudi naturam non obseruent: nihilominus tamen feuda ex consuetudine Hispaniæ dici possint. Obseruant namque in feudis diuersæ prouinciæ diuersas consuetudines. In Italia namque feudum mortuo parente, equis portionibus inter filios diuiditur: in Gallia autem Primogenito debetur. In Germania verò diuersa cõsuetudo obseruatur. Alberi. in Procem. ff. veter. §. discipuli. Marti. Lauden. in tracta. de Primoge. q. 16. Matth. de Afflict. c. omnes filij. numer. 3. si de
50 feudo fue. contro. Ideóque dicebat Bal. in c. si qua controuersia. num. 1. de pace Constantiæ, quòd si Imperator concedat feudum in Italia, secundùm consuetudinem Italiæ videtur illud concessisse, & è cõuerso si Italo in Germania feudum donet, censeatur illud donasse iuxta Germaniæ consuetudinẽ Quod etiam plures Scrib. quos supra isto lib. c. 3. num. 4. citauimus, profitentur. Ideóque quanuis in alijs præfatę cõcessiones à feudi natura degene-
51 rent, nihilominùs feuda esse censeri debent. Pacto namque seu consuetudine à natura feudi recedi potest, & nihilominùs feudum propriam naturam feudorum non seruans, feudum erit. tex. in c. 1. de feudo non haben. propi. natu. feud. Præpositus post Bal. in procem. feu. col. 7. versic. tamen quandoque. Curtius in tracta. feud. par. 1. q. 6. Anto. Nata. consil. 467. nu. 22. lib. 2. Quinimò etiamsi dominus vassallum ab omni seruitio liberet: non tamen per hoc feudum esse desinet, vt tradit Bal. in l. 1. col. 4. q. 16. ff. de rer. diuisio. Præpos. in d. procem feud. col. 7. versic. & proinde. Roland. à Valle. consil. 2. num. 135. Sylua. consil. 42. numer. 5. & alibi sæpè Scrib. 52

¶ Quartò, id ipsum ostenditur ex Regni similitudine, in cuius successione non Primogenitus simpliciter, sed is tantùm, qui habilis fuerit, succedere debet. d.l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *Siendo hombre para ello.* 53

Quod pari ratione in Maioratibus dignitatem ac iurisdictionem habentibus dicendum videtur: sicut enim Regnum vocatur respublica: ita etiam vniuersitas cuius libet ciuitatis, seu oppidi respublica appellatur. l. 1. cum sequen. C. de iure reipub. Et etiam recipit damnum respublica cuiuslibet ciuitatis habendo dominum inutilem: sicut prouincia habendo Regem inhabilem, atque ea ratione idẽ ius in ea statui debet. l. illud, cum similib. ff. ad l. Aquil. Eo maximè, quòd quælibet ciuitas hodie habeat vim prouinciæ. glo. in l. fina. verb. id est. C. de præscrip. longi. tempo. Iass. in l. 1. nume. 22. ff. de offi. eius, cui est manda. iurisd. Curtius Iuni. in l. Imperium. ff. de iurisdict. omni. iudi. Alcia. in cap. quod sedem. nu. 86. de offi. ordin. 54 55

¶ Quintò, idipsum probatur ex eo, quòd in Maioratibus habentibus dignitatẽ ac iurisdictionem annexam, Secundogenitus habilis, Primogenito inhabili præferẽdus sit: prout supra isto c. nume. 25. ostensum est. Quod genericè in qualibet re, quæ iure Primogenituræ conceditur, decidi videtur in l. 20. tit. 3. lib. 4. ordi. Quæ est l. 10. tit. 4. lib. 6. in noua ll. reg. collectione, quæ lex in id attendenda erit.

¶ Sextò, hoc etiam suadetur ex eo, quòd mutus & surdus furioso æquiparari soleat. l. post susceptam. vbi Bal. ff. de excusa. tuto. d.l. cùm prætor. §. fina. ff. de iudi. tex. in l. discretis. vbi per Scrib. C. qui testa. facere poss. ideóque dixit eleganter Bar. in l. ex facto. num. 28. ff. de vulga. Quòd sicut furioso & mente capto substitutio exemplaris fit: ita etiam muto & surdo etiam fieri potest, cuius opi. asserit communem esse Alex. ibidem. num. 41. & Deci. in l. humanitas. C. de impub. num. 6. Cùm igitur mutus furioso æquiparetur: sequitur, quòd idẽ in eo quod in furioso dicendum sit. 56 57

¶ In contrarium autẽ plura adduci possunt. ¶ Primo quod capacitas successionis in dubio præsumẽda sit: adeò vt omnis ille successibilis reputetur, qui de iure prohibitus non ostenditur. l. non minus ff. de hæredi. insti. l. ab ea parte, vbi glo. & Scrib. ff. de probati. Mutus autem & surdus à successione horum Maioratuum dignitatem seu successionem annexam habentium, exclusus nõ inuenitur. Igitur necessariò dicendum erit, illum esse huiusmodi successionis capacem: eo præsertim quod in hac successione dignitas veniat in successionis consequentiam: ex his quæ supra isto c. n. 13. diximus, & infra. nu. 67. dicemus. 58

¶ Secundò : quia mutus intelligens, furioso non æquiparatur, imò absque curatore cõtrahere potest, atque omnes illos actus exercere, qui verbis non expediuntur. Quod dixit Bar. communiter sequutus in l. 1. in prin. nu. 11. ff. de verb. obliga. l. seruo. inuito. §. penult. ff. ad Trebel. l. mutũ, vbi per Scrib. 59

ff. de

ff. de acq. hæred. Deci. in l. vbi non voce. ff. de reg. iur. nu. 1. cum sequen.

60 ¶ Nec obstant ea quæ in contrarium adducta fuerunt. ¶ Et primò non obstat id, quod in feudo decisum est. Iura namque feudalia non possunt ad Maioratus trahi: quãdo id, quod in feudis decisum est, iuri communi aduersatur: etiam si eadem ratio in vtroque casu concurrat: prout supra isto lib. c. 7. num. 5. & 6. ostensum est. Quod autem mutus & surdus à successione repellatur contra omnes iuris communis regulas est: cùm semper mutus & surdus ad quamcunque successionem admittatur, vt supra isto c. num. 41. cum seq. ostensum est. Igitur constat de vno ad alium in hoc casu argumentum non procedere. Quod præsertim in hoc casu dicendum erit: cùm, vt notissimum est, constet de feudo ad Maioratum plures differentiæ rationes assignari posse.

61 ¶ Non etiam obstat secunda & tertia ratio: nam hę rationes in effectu easdem cum prima esse constat, cùm lex partitarum in feudis loquatur. Quæstio autem nostra in bonis allodialibus proposita sit, nec potest dici leges Regias de feudis loquentes ad Maioratus ex vassallis ac dignitatibus institutos, adaptandas esse: cùm non sit in his Regnis aliud feudorum genus, & possidentes oppida & castra solum vassalli dicantur: nam si benè leges partitarũ considerentur apertissimè comprehendetur eas iura feudalia antiqua ad literam traduxisse, nec aliquid aliud nouum in feudis induxisse. Qua ratione nullo pacto ad successiones Ducatuũ seu Marchionatuum adduci poterunt: cùm plura eorum successioni contraria circa fœminarum exclusionem, & alia in eis inueniantur: & quanuis in hoc Regno non essent alia feuda, sufficeret ad hoc vt leges Regiæ de feudis loquentes superfluæ nõ essent, quòd ea esse poterunt in futurum, & quòd etiam hucus-

62 que fuisse potuerint. Lex namque de his, quæ contingere possunt, fieri debet. l. nam ad ea. ff. de legib. Et quanuis id, quod lege cauetur, nunquam contingat: nihilominùs legis virtus conseruatur. l. & Attilicinius. ff. de seru. rusti. prædio. l. hæc autem iura. ff. de seru. vrba. præd. Iasso. in l. beneficium. ff. de consti. Prin. nu. 53. Ias. qui id optimè resoluit in rep. l. de quibus. n. 33. ff. de legib.

63 ¶ Imò non est verum dicere quòd in Regno Castellæ nullum aliud feudum inueniatur. Sunt namque in his Regnis plura feuda, quæ veram ac propriam feudorum naturam obseruant, quod apud Galeciam frequentiùs vsitatum est, vbi propè nullus ex optimatibus vel nobilibus illius Regni inuenitur, qui non sit feudatarius Ecclesiæ diui Iacob, seu aliarum Ecclesiarum illius Regni: pluraque oppida & castra ab eisdem Ecclesijs iure feudi possideat, eisque pro illis quotãnis seruitium præstare soleat.

¶ Non etiam obstant quarta & quinta ratio, quòd scilicet in Regni successione non sit admittendus Primogenitus, qui nõ sit habilis ad Regnum administrandum, & quòd pari ratione idem seruandum sit in alijs Primogenituris. Nam quanuis hæc obiectio nimium stringere videatur, adhuc non est verum dicere, quòd eadem ratio militet in successore Regni, quæ militat in quolibet alio successore Maioratus habentis annexam dignitatem, seu iurisdictionem. Differt enim totius Regni suprema iurisdictio & moderatio ab vnius Comitatus vel Ducatus iurisdictione & gubernatione, in quo non suprema, sed inferior iurisdictio comprehenditur. Ideóque de vno casu ad alterum argumentatio non procedit, vt supra isto lib. c. 3. nume. 19. ostensum est.

¶ Item si mutus, & surdus perspicacis ingenij est, 64
nõ potest dici omninò inhabilis ad successionẽ Maioratus, cui iurisdictio annexa est: cùm possit auditus & loquelæ defectum ingeniũ supplere: prout refert Bart. de quodam muto perspicacis ingenij in l. 1. in princip. num. 7. ff. de verb. obli. qua ratione poterit dignitatem & iurisdictionem acquirere in consequentiam successionis, prout supra isto ca. num. 13. ostensum est, & infra. n. 67. dicemus. atque etiam nu. 26. declarauimus.

¶ Item nõ obstat l. 10. tit. 4. lib. 6. in noua leg. Reg. 65
collectione. Ea namque lex in stipendijs, quæ dantur à Rege parentibus ad vitam, loquitur, quæ ibidem præcipit Rex, vt præstentur filijs Primogenitis habilibus: inhabilibus autem non. Cùm enim ea stipendia Rex propter seruitium voluntariè præstet, non mirum si filijs habilibus post mortem parentum ea præstanda esse præcipiat: inhabilibus autem non. Ideóque lex ista non meretur ad casum de quo agimus adaptari.

¶ Non etiam obstant sexta & vltima ratio, quòd scilicet mutus & surdus æquiparetur furioso: nam illud non omninò verum est, vt colligitur ex Bar. & Scriben. in d. l. 1. in princip. ff. de verb. obliga. Et quanuis id verum esset: in muto tamen & surdo hebetis ingenij: non autem in muto & surdo perspicacis ingenij intelligẽdum est, vt superiùs annotauimus. Ex quibus hæc opinio probabilior reddi videtur: secundùm quam fuit bis pronunciatum in Regio Grancrensi conuentu in causa, quæ ibidem agitata fuit super Marchionatu de Villanueua. Quæ opi. quanuis in muto & surdo, in quo signa perspicacis ingenij atque recti intellectus apparẽt proculdubiò vera sit. In muto autem hebetis atque obtusi ingenij, & qui nihil intelligit, procedere non videntur: cùm ex supradictis, de eo, idem quod de furioso & mente capto, dicendum videatur. Ideóque cùm casus iste vltimus contigerit, de eo deliberandum erit.

¶ Ex his etiam decidi poterit quæstio de cæco, cui 66
Maioratus successio delata est. Nam si Maioratus successio in bonis patrimonialibus cõsistat, ea proculdubiò ipsi cæco adijcienda erit: cùm nullo iure prohibitus succedere inueniatur. ¶ Si verò ex dignitate seu iurisdictione Maioratus constet: quanuis à iurisdictionis exercitio cæcus repellendus sit, vt probatur ex tex. secundum communem intellectum. glos. & Scrib. in l. cæcus. ff. de iudi. poterit tamen in eodem Maioratu succedere: cum dignitas atque iurisdictio veniant iu consequentiam successionis. Quod sic resoluit Bart. post Dinũ ibidem in 67
d. l. cæcus. ff. de iudi. vbi eleganter inquit, quòd cæcus, qui à iure prohibetur iudicare, poterit iurisdictionem acquirere ex successione alicuius baronis. Cuius dictum sequitur Iacobinus. nume. 2. post Paulum. & Angel. ibidem. Atque Abb. consil. 47. n. 2. lib. 1. Ioan. de Platea. in l. 1. C. qui morbo se excusant. lib. 10. Grego. in d. l. 2. tit. 16. part. 2. in glos. verb. *Siendo hombre para ello*. ante fin. Et Nicolaus Boer. decis. 204. nu. 35.

¶ Consequenter autem resoluenda se offert alia 68
quæstio celebris & assidua, vtrum scilicet in Maioratibus Hispaniæ succedere valeat monachus, aut monialis, siue quilibet alius religiosus. In qua quæstione distinguẽdum mihi videtur. ¶ Nam aut monachus professus est in religione successionis incapaci

paci etiam in communi. ¶ Aut profeſſus eſt, in ea quæ ſucceſſionis in communi capax eſt.

69 ¶ In primo caſu dicendum eſt indiſtinctè monachum huiuſmodi à Maioratus ſucceſſione eſſe excludendum. Cùm enim is monachus monaſterium ſucceſſionis incapax profeſſus fuerit: conſequens eſt, vt pro mortuo reputandus ſit, fiatque locus ſequenti vocato: ac ſi non eſſet in rerum natura. Idem namque operatur ſucceſſionis incapacitas, quod mors. l. 1. §. Sed ſi patronus. ff. de cõiũg. cum emancipa. libe. eius iunctis his quæ ſupra iſto lib. c. 9. num. 29. cum ſequen. latiùs adduximus.

70 Qua ratione dicere ſolent Scrib. filiam excluſam ab ſtatuto à parentis ſucceſſione propter maſculos nõ excludi propter maſculum monachum profeſſum in monaſterio religionis incapace. Quod dixit Bart. in l. prima §. qui habebat. numero tertio. ff. de bon. poſſeſ. contr. tabu. Bal. in l. fratres. numero 13. C. de inoffi. teſtam. idem Baldus in l. ſi quis prioris. §. talem. C. de ſecundis nuptiis. Ioannes Licerier, qui plura refert. de Primogeni. lib. 3. q. 4. numero 9. Decius conſil. 333. numero 4. Iacob. Philip. Portius. qui plura etiam in idem adducit conſil. 23. nu. 9. & 10. Idque veriſſimum eſt.

¶ In ſecundo caſu quando ſcilicet monachus, religioſus profeſſus eſt in monaſterio capaci, ſaltim in communi ſubdiſtinguendum eſt. ¶ Nam aut Maioratui annexa eſt dignitas ſeu iuriſdictio. ¶ Aut ſolùm ex bonis patrimonialibus conſtat.

71 ¶ Si Maioratui dignitas, ſeu iuriſdictio annexa ſit. dicendum videtur, eo non obſtante eiuſdem Maioratus ſucceſſionem monaſterio deferendam eſſe durante vita monachi, quod ex pluribus probatur.

72 ¶ Primò: quia monaſterium huiuſmodi mediante perſona monachi ſucceſſionem capere poteſt. Tex. in authen. ingreſſi. C. de epiſcopis & cleri. tex. in authen. de monachis. §. illud. & in capit. in præſentia, vbi latiſſimè per Scriben. de proba. text. in capit. cùm ad monaſterium. & in c. quod Dei timorem, de ſtatu monacho. Philippus Portius, qui plura refert d. conſil. 23. num. 30. & 31. Cùm igitur monaſterium hoc ſucceſſionis capax ſit, ſimiliter dicendum erit, eum eſſe capacem dignitatis ac iuriſdictionis, quæ ſibi venit in conſequentiam ſucceſſionis: quanuis aliàs eiuſdem dignitatis, atque iuriſdictionis incapax extitiſſet, ex his, quę ſupra iſto c. n. 13. adducta ſunt.

73 ¶ Secundò: quia monachus etiam poſt factam profeſſionem retinet ius prioritatis in gradu, atque omnia iura agnationis: prout arbitratur Bal. in authen. ſi qua mulier. numer. 10. C. de ſacroſan. Eccle. Segura. in repe. l. cohæredi. §. cùm filiæ nu. 63. ff. de vulga.

74 ¶ Tertiò: quia monachus non perdit iura ſanguinis: prout dixit Lapus. allega. 101. vbi eleganter proſequitur materiam. Bal. in. c. cum in magiſtrum de elect. numero 3. Abb. in c. quia nos. de teſta. nu. 2. Tiraquel. de Nobilita. c. 26. nu. 8. Imò ſuccedit in hæreditate, quæ iure ſanguinis defertur. Tex. in c. vno. 18. q. 1. Tiraquel. d. q. n. 8.

75 ¶ Quartò: quia monachus etiam retinet iura ſuitatis. Bart. in dict. authen. ſi qua mulier. num. 5. C. de ſacroſan. Eccle. Bald. in l. ſub conditione, vbi Ang. Paul. & Alex. ff. de libe. & poſthu. Tiraquel. qui plura refert. dict. cap. 26. nu. 9.

76 ¶ Quintò: quia monachus etiam in bonis feudalibus ſuccedit, quibus non eſt annexũ ſeruitiũ, quod à monacho præſtari non valeat: prout arbitratur Cinus in Authen. ingreſſi. C. de ſacroſan. Eccleſ. Cuius dictum communiter tenetur ſecundùm Salicet. ibidem numero 10. Quod etiam ſequitur Iaſſ. ibi. numer. 47. Bal. in authen. niſi rogati C. ad Trebel. numero 15. Abb. poſt Innocen. Ioan. Andr. & Anto. in cap. in præſentia de proba. numero 69. Cuius opi. aſſerunt communem eſſe Feli. ibi. numer. 44. cum ſequen. & Deci. numer. 290. Idque apertiùs procedit in feudo, in quo fœmina ſuccedit, vt etiam aduertunt Felin. in dicto capit. in præſentia. num. 47. & Decius. num. 29. Atque in feudo franco & libero, vbi eſt conceſſa proprietas, vt ex pluribus probat Oldraldus conſil. 224. & Decius in dicto capit. in præſentia. numero 293. poſt Felin. & cæteros Scrib. ibidem. Matth. de Afflict. deciſ. 320. num. 2. & 3. Curtius Iunior in tracta. feudorum. 2. part. 3. partis principalis. q. 10. Iulius Clarus lib. 4. recepta. ſenten. §. feudũ. q. 78. in princ. vbi hanc cõmunem opi. eſſe profitetur.

¶ Sextò: quia monachus ſuccedit in bonis fideicõmiſſo ſubiectis atque alienari prohibitis: prout arbitratur Abbas in dict cap. in præſentia. numero 63. poſt Ioan. Andr. ibi. cuius dictum ſequitur plura in idem adducens Auguſtin. Beroius. ibidem. numero 554. Qua ratione etiam in melioratione tertiæ partis bonorum facta à parente ſuccedit prout dixit Segura in rep. l. cohæredi. §. cum filiæ. num. 64. ff. de vulga. Idque durante ſolum vita monachi procedit: eo autem defuncto, bona feudo ſeu fideicommiſſo ſubiecta, ad ſequentes vocatos deuoluentur, vt ex pluribus oſtendit Bal. in cap. quæ in Eccleſiarum. numero 9. de conſti. Idem Bald. in authen. niſi rogati. C. ad Trebel. numer. 15. Deci. in dict. cap. in præſentia. numer. 290. & Auguſti. Beroius. numer. 554. Capicius deciſ. 10. n. 10. Iulius Clarus. dict. q. 78. verſic. quę tamẽ opinio.

¶ Septimò & vltimò, quia ſtante ſtatuto excludente fœminas propter maſculos, fauore agnationis fœmina excludetur mediante perſona monachi, qui profeſſus fuit in monaſterio capaci bonorum in communi. Quod dixit Lapus allega. 101. col. 2. verſic. in contrarium cum ſequen. Albertus Brunus de ſtatuto excludente fœminas propter maſcul. 2. artic. principa. q. 12. Pariſ. conſil. 47. numero 63. lib. 3. Iacob. Philip. Portius conſil. 23. numero 32. Quod ſentire videntur omnes Scrib. quos ſupra iſto cap. numero 70. citauimus, dicentes exiſtente prædicto ſtatuto fœminas non excludi propter fratrem profeſſum in monaſterio ſucceſſionis incapaci: cùm à contrario ſenſu omnes contrarium in monacho monaſterij capacis profiteri videantur. Cùm igitur monachus ſucceſſionis capax ſit, retineátq; poſt profeſſionẽ iura ſanguinis agnationis, ſuauitatis & prioritatis gradus, ſuccedátq; in bonis feudalibus, atq; fideicõmiſſo ſubiectis atque etiã vbi agnationis fauor conſideratur: nullo pacto dici poterit illũ in Maioratu ſuccedere non poſſe, & per cõſequens in dignitate & iuriſdictione ipſi ſucceſſioni annexa, atq; neceſſaria. Ex his quæ ſupra iſto c. n. 13. & n. 67. latius adducta ſũt.

¶ In contrarium autem plura vrgere videntur. ¶ Et primo quia ius Regni Ducatus, vel Comitatus vel ſimilium dignitatum non tranſit ad monaſterium ſed potiùs ad hæredes ſanguinis defertur: prout dixit gloſ. notabil. in cap. ſcripſit. nobis Theberga mulier. verb. dignitate 27. quæſt. 2. Quam ibi Archidi. & cæteri Scriben. ſequuntur. Id ipſum etiam not. Bal. in c. cum in magiſtrũ. n. 3. de electio. idem Bal. in l. Deo nobis. §. hoc etiam. nu. 2. C. de

Episcop. & cleri. & in l. data opera. num. 44. C. qui accusa. non poss. specula. tit. de statu monachorum. numer. 15. Deci. in d. c. in præsentia. numer. 74. Nicolaus de Vbal. de succeſſ. ab intesta. 2. par. n. 2. Lauden. de Primoge. lib. 13. q. 22. Ioan Licerier de Primoge. lib. 13. q. 4. num. 15. Cisuentes in l. 40. Tau. q. 6. & ibi Pala. Ruui. n. 18. & Anto. Gometius numer. 66. & Grego. in l. 2. tit. 13. part. 2. verb. *Siendo hombre para ello.* Qui omnes concludunt monachum non posse succedere in Regno, Comitatu, Marchionatu, Ducatu seu Baronia: eò quia monachus non potest per se hæc regere, neque administrare: quæ ratio ad omnes Maioratus iurisdi-
81 ctionem habentes adaptari potest: cum monachus non sit capax iurisdictionis secularis. tex. in cap. 1. & per totum. Ne clerici, vel monachi.

83 ¶ Secundò, id ipsum probatur ex eo, quòd quanuis monachus professus sit in monasterio capaci: non tamẽ potest succedere in oppidis & castris iurisdictionem habentibus. Text. in capit. recolentes, qui loquitur, in monachis Cistercienſibus. de statu Monachorum. Per quem tex. dixit Abbas ibidem. ante numer. 1. Quòd monachi non possunt succedere in oppidis cum iurisdictione. Quod etiam apertiùs probat text. in l. 27. tit. 7. parti. 1.

84 ¶ Tertiò, quia monachus non potest succedere in feudo, quod habet annexum tale seruitium, quod à monacho præstari non possit: prout probat text. qui sic communiter intelligitur in cap. qui clericus. si de feud. fue. controuer. & in cap. 1. de mili. Vassa. qui arm. belli depo. Idque dixit Bart. in l. si finita. §. si de vectigalibus. nu. 3. ff. de damn. infect. Curtius de feud. 2. part. 3. partis. num. 16. Guillelm. Benedict. in rep. c. Rauinutius. verb. & vxorem. decis. 3. numer. 1. & 2. Matth. de Afflict. in cap. 1. §. & hoc illud. numer. 8. de benefi. fœminæ. Idem decis. 320. numer. 6. Iulius Clarus lib. 3. senten. §. feudum. q. 78. versic. sed hæc conclusio. Qua ratione in Maioratu monachus succedere potest, cui est annexum onus, quod à monacho adimpleri non potest: cùm in hoc casu non videatur posse de feudo, ad Maioratum congrua ratio differentiæ assignari, hocque in feudis iusta atque iuridica ratione introductum fuisse videa tur.

85 ¶ Quartò, quia quando legatur aliqua res, cuius commercium est apud omnes non tamẽ esse potest apud legatarium, legatum est nullũ: si testator impedimentum legatarij ignorauit. Si verò impedimentum sciens id fecit, res legata non debebitur: sed solùm eius æstimatio. l. sed si res. ff. de legat. 1. quam maior pars Scrib. legit simul cum l. apud Iulianum. §. constat. ff. eodem tit. per quem text. censuerunt. Paul. num. 1. Alexand. num. 1. & Iass. num. 35. & 26. & communiter Scrib. in d. §. constat.

86 Quod quando legatarius non potest vti re legata ex impedimento iuris, vel facti priuandus sit legato: si testator ignorans impedimentum id fecit, & quanuis in re legata fiat distinctio scientiæ vel ignorantiæ fauore vltimæ voluntatis: in re tamen donata ex contractu semper absque vlla distinctione donatio nullius momenti est. Quod vltra text. & Scriben. in d. l. sed si res, probatur ex text. vbi etiam Scrib. id notant in l. filiusfamilias §. sed alicui. ff. de legat. 1. & in l. fideicommissa. §. si seruo. ff. de lega. 3. Bar. & cæteri in l. multum interest. ff. de verbo obliga. Bal. in authen. ingressi. nu. 18. C. de Episcopis & cleric. Idque etiam notat Lãcelotus in l. cæcus. ff. de iudi. & probat l. 14. tit. 9. part. 6. Ex quibus notat Bar. in l. fi. C. de vesti. Olobe. li. 11. num. 2. & in l. 1. numer. 1. C. null. li- 87
ce. in fræn. eod. lib. Quod si maritus legat omnes vestes vxori, sub hoc legato vestes ille non comprehendentur, quæ ex dispositione leg. vel statuti mulieribus prohibitæ sunt. Cuius doctrinam sequuntur ibidem Ang. Ioan. de Platea & Iacob. Rebuf. idque etiam notat Bart. in l. quanuis. ff. de auro & argento. lega. n. 2. Bal. in l. cum te. C. de dona. ante nup. num. 5. Ludo. Ro. & Franc. de Areti. in l. multum interest. ff. de verb. obliga. Alex. Areti. & Moderni. in d. l. sed si res.

¶ Quæ omnia comprobantur ex exemplis, quę po- 88
nit glo. in dict. l. sed si res. verbo. non habet, vbi declarans quando dicatur rei legatæ non esse commercium apud legatarium inquit: veluti si muto legetur militia cantoris, vel debili militia cursoris, vel seruo militia liberi: quam glossam sequitur Bar. Alber. Bal. Ang. Imol. Cuma. Paul. Ang. de Perig. Alexand. Aretin. Iass. Lancelo. & Claudius in dict. §. constat. Idque probat gl. in d. l. multũ interest. ff. de verb. Oblig. verb. placet quã etiã ibi cõmuniter Scribentes sequũtur. Quæ exempla monachis optimè applicari poterunt. Nõ enim magis impertinens est legatum militiæ cantoris factum muto, vel militiæ cursoris factum debili: quam esset vocatio ad successionem Maioratus, in quo familiæ ac memoriæ conseruatio prætenditur dignitásque ac iurisdictio comprehenditur facta monacho, vt plus quàm notissimum est.

¶ In quo considerandũ est, quod dispositio text. in 89
d. l. sed si res, & iuriũ, que superiùs citauimus procedunt, & habent locum: quando persona legatarij, vel fideicommissarij est certa: & nihilominùs si rei fideicommisso subiectæ commercium non habet fideicommissum, est ipso iure nullum: & in casu de quo agimus, à communiter accidẽtibus, omnes vocati post primos successores sunt personæ incertæ, quas institutor, nec cognouit, nec cognoscere potuit. Ideóque præsumptio, quòd institutor ex qualitate oneris annexi, vel ex fideicommissarij incapacitate, noluerit eum vocare, est vrgentior, ac magis necessaria: quàm in casu illarũ legum: eo præsertim quòd in casu de quo agimus agatur de re, in qua præcisè in proprietate succedendum est. Nec potest aliquo pacto deberi æstimatio: in qua specie apertiùs ea, quæ prędiximus, procedunt.

¶ Quintò, id ipsum comprobatur ex eo, quod in successione Regni atque dignitatum Regalium, & Maioratuum iurisdictionem annexam habentium potiùs reipublicæ vtilitas ac successoris habilitas quàm gradus prærogatiua inspicienda sit. Adeò, vt quando Primogenitus est inhabilis, Primogenitura Secundogenito referenda sit: prout supra isto cap. num. 25. apertiùs ostendimus. Non autem potest cõsiderari maior inhabilitas in aliqua alia persona: quam in monacho, in casu de quo agimus, vt omnibus constat.

¶ Sextò, id etiam ostenditur ex eo, quòd in Maiora- 90
tuum dispositionibus, pro disposito habeatur omne illud, quod institutor verisimiliter disposuisset: si de eo interrogatus esset. l. Titius. §. Lucius. ff. de libe. & posthum. glo. ordina. in l. tale pactum. §. fina. in glo. verbi, per exceptionem. ff. de pact. Quibus plura cumulat Tiraquel in l. si vnquam. C. de reuocan. dona. in prin. legis. n. 55. sed clarissimũ est, quod si Maioratus, cui dignitas ac iurisdictio inest, institutor interrogatus fuisset: vtrum vellet, quòd in eo monachus succederet: nedum illud non

permisi

permisisset, sed & meritò abhorreret. Consequens igitur est quòd nullo pacto monachus ad huiusmodi Maioratus successionem aduersus præsumptam institutoris voluntatem admittendus sit. Quæ sola ratio sufficere videtur, ad huius articuli decisionẽ.

91 ¶ Septimò: quia præcipuus Maioratuum finis in familiæ ac memoriæ conseruatione versatur: prout supra isto lib. c. 11. n. 3. ostensum est. Ex monachi autem successione per tempus vitæ suæ memoria institutoris penitùs supprimitur, atque aboletur: nec nomen, nec arma institutoris, nec eius familiæ ac maiorum ornamenta eo tempore videntur, nec apparent. Ideóq; non est credendũ institutorẽ, qui ex familiæ cõseruatione motus fuit ad Primogeniũ instituendũ, voluisse facere vocationẽ, ex qua eius memoria supprimatur. Inducta namque ad vnum effectum, non debent operari suum contrarium. l. legata inutiliter, cum similib. ff. de lega. 1. quod in specie dixit eleganter Decius cõsil. 259. n. 2. quem refert Ripa. in l. ex facto. §. si quis rogatus ff. ad Trebel. n. 40.

92 ¶ Octauò: quia monachus, quod ad familiæ cõseruationem ac iurisdictionis exercitiũ, attinet, mortuus esse censetur:: cum ex eo, vt superiùs diximus, nedum non possit familia conseruari, sed potiùs ex eius successione supprimatur & aboleatur. text. in cap. placuit. el. 2. 16. quæst. 1. vbi inquit text.

93 quòd monachus mortuus est mundo. & ibi Archidia. appellat professionem monachi mortem sæcularem. Quod & omnes Scriben. in l. Deo nobis. C. de Episcop. & cleri. & in cap. in præsentia. de probatio. annotare solent. Cùm igitur quilibet monachus etiamsi sit professus in monasterio capaci, quoad hæc, mortuus esse censeatur: cùm quanuis possit in Maioratu succedere: non tamen possit memoriam familiæ, neque agnationem seu cognationem conseruare, nec etiam arma deferre, nec iurisdictionem exercere, nec dignitatẽ Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus habere: consequens est vt quanuis hæc mors ciuilis, æquiparari debeat quoad hoc, morti naturali, succedereque debeat sequens in gradu, ac si monachus

94 naturaliter mortuus fuisset, ex regula generali, qua ab omnibus communiter traditum est, mortem ciuilem æquiparari naturali: quando in casu, de quo agitur, ex negotij qualitate & natura est eiusdem effectus, cuius esset mors naturalis. Quam regulam tanquam veram, atque infallibilem proponit Bart. in l. 1. numer. 7. ff de testa. Bal. in l. Deo nobis. num. 8. C. de Episc. & cleri. Abb. in c. cùm sis numer. 5. & 6. de conuers. coniuga. post Anto. & Imol. in cap. licet. de offi. delega. Alex. in l. Gallus. §. & quid si tantum. numer. 2. ff. de lib. & posthu. Areti. qui hanc dixit communem opinionem. in l. ex ea parte. §. insulam. ff. de verb. obliga. col. 1. Soci. qui hanc etiam dixit communem opi. cons. 92. lib. 1. Anton Rub. consil. 155. nu. 1. Roland. à Valle, consil. 97. num. 41. lib. 2. Quibus rationibus Ludoui. Zuntus. in consil. pro vxore. num. 896. inquit monachum etiam monasterij capacis in cõmuni excludendum esse à successione fideicõmissi perpetui, fauore familiæ seu agnationis instituti: quod etiã anteà dixerat Decius. d. cons. 259. n. 2. de quo ipse non meminit.

¶ Nonò & vltimò: his accedit vniuersalis Hispaniarum consuetudo, qua hucusque nec visum, nec auditum est monachum in Maioratu habente dignitatem Regalem iurisdictionem annexam successisse: secundùm quam consuetudinem Maioratus dispositio accipienda, atque interpretanda est, prout supra cap. 3. nu. 2. cum seq. ostensum est: ex quibus facilè respondetur ad ea, quæ pro contraria opi. adducta sunt. Sicque hisce diebus in casu contingenti super amplissimo Maioratu, qui ex oppidis, & castris cum iurisdictione constabat, in summo Castellæ concilio decisum fuit. A qua sententia supplicatum extitit pendetque adhuc lis super eiusdem Maioratus successione. Ideóque non libet mihi de hac re vlteriùs progredi, nec in ea meam sententiam interponere. Et hæc de Maioratus successione, cui dignitas seu iurisdictio annexa est, dixisse sufficiat.

¶ Si verò Maioratui dignitas, seu iurisdictio anne- 95
xa non sit: sed solum ex bonis patrimonialibus constet, dicendũ est in huiusmodi Maioratu monachũ, qui in monasterio capaci professus fuit, posse succedere: cùm hic de sola bonorũ petrimonialiũ successione agatur, quæ huiusmodi monachis à iure, prout alijs defertur, vt superiùs ostensum est. Itaq; sic resoluũt propè omnes quos superiùs citauimus dicẽtes monachũ non posse succedere in Maioratu cui dignitas seu iurisdictio annexa est. Sicq; in casu contingenti pronuntiatũ fuisse accepimus: quãuis in Maioratibus Hispanorum, qui in familiarum, ac memoriæ conseruatione versantur, & quorum vocationibus monachorum successio repugnat, atq; nominis, & armorum præceptum successoribus iunctum est hæc opi. non absque aliqua difficultate procedat propter institutorum cõtrariam voluntatem præsumptam. Ideoq; etiam in hac specie cùm casus occurrerit, deliberandum erit.

¶ Similiter etiam in clerico dubitari solet, vtrum à 96
Maioratus successione excludatur. In quo eadem distinctio, quę in monacho, religionis capacis faciẽ da esse videtur, vt in Maioratu simplici succedat: in eo autẽ, cui dignitas seu iurisdictio annexa, est non: cùm etiã clericis prohibitum sit se negotijs secularibus immiscere. Tex. in c. 1. & per to. ti. ne cleri. vel monachi. vbi disponitur quòd nemo militans Deo, siue clericus, siue religiosus sit debet se implicare secularibus negotiis. Sicq; clericus, sicut monachus non succedit in feud. tex. in c. qui clericus. si de feudo fue. controuer. int. domi. & agna. & in c. 1. de benefi. fœmi. Idq; etiam ptobatur ex text. in auth. de sanctissi. Episcop. §. sed neq;. colla. 9. vers. & generaliter. Per quem text. dicit Bart. ibi. n. 3. quòd eo ipso, quòd quis efficitur clericus, desinit esse Comes, seu Imperator. Id ipsum probatur ex text. in c. præsens. 20. q. 3. ibi. *Quondam videlicet Comite*, Nunc autem clerico. per quem tex. dicit glo. verbo. Comite, quòd eo ipso quòd quis efficitur clericus, desinit esse comes: Clerici namque ad temporalem dignitatem admitti non debent: prout not. Ioan. de Platea. per tex. ibi. in l. colonos nulla. C. de agricol. & censi. lib. 11.

¶ His tamen & aliis non obstantibus in casu, de quo agimus, contrarium dicendum erit: imò quòd clericus succedere possit in quocunque Maioratu, etiam in eo, cui dignitas seu iurisdictio annexa est. Quod vltra ea, quæ in præcedentibus adduximus, 97
probatur ex eleganti doctina Abb. in c. inter dilectos de fide instrum. n. 2. & n. 5. vbi inquit, quòd quis potest esse Comes ratione patrimonij, & Episcopus. Cuius doctrinam sequitur Feli. ibid. n. 3. Idque etiam sequitur Barba. de præstan. Cardi. 1. par. 5. quæst princip. n. 13. & quòd clericus succedere possit in huiusmodi primogenitura dixit Ioan. Licerier de Primogeni. lib. 1. quæst. 24. numer. 16.

cum ſeq. vbi latiſſimè proſequitur materiam Marti. Lauden. de primoge. q. 30. Anton. Gometius. in l. 40. Tau. n. 66. ad fin. Grego. in d. l. 2. titu. 15. parti. 2. verbo *Siendo hombre para ello.* Idq; verum, ac probabile mihi videtur, probaturque ex his quæ ſupra iſto c. nu. 13. & nu. 67. latiùs adducta ſunt.

98 ¶ Idipſum etiam in militibus Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ dicendum erit. Quanuis enim hi quodammodò Religioſi eſſe cenſeantur: matrimonium contrahunt, filiosque legitimos procreãt, bonáque patrimonialia, dignitatesque Regales, & Caſtra, & Oppida poſſident, & quo ad hæc, omnes potiùs laici: quàm Religioſi cenſendi ſunt. Sicque quotidie intelligi, atque practicari ſolitum: eſt etiã in Maioratibus, vbi Religioſi excluduntur.

99 ¶ Vt autem hæc omnia dubia ceſſent, Maioratuum inſtitutores in Maioratuum inſtitutione adijcere ſolent, quòd in eis non ſuccedat furioſus, ſurdus, mutus, aut cæcus, monachus, nec monialis, clericus, vel Religioſus: nec etiam milites earum militiarum ſecundùm quarum ſtatuta milites matrimonium contrahere non poſſunt. Ex quibus verbis etiam milites Sancti Ioannis excluduntur.

100 ¶ Quòd ſi Maioratus non ex ſcriptura, ſed ex ſola immemoriali præſcriptione conſtet, non eſt præſumendum in Maioratu hanc clauſulam adiectam fuiſſe. Quanuis enim tempus immemoriale præſupponat bona, de quibus agitur eſſe Maioratui ſubiecta: Maioratumque iuxta ſui naturam, atque ſuccedendi conſuetudinem inſtitutum fuiſſe prout ſupra iſto lib. cap. 3. nu. 2. cum ſequent. oſtendimus, hæc tamen clauſula ex Maioratus natura non procedit, nec in omnibus Maioratibus adijci ſolita eſt: ſed in aliquibus apponitur, & in aliquibus deficit. Ideóque non poteſt hoc, quod tam variè accidere ſolet ex immemoriali præſcriptione præſupponi tanquam certum, & inuariabile. Bart. in rep. l. de quibus. ff. de ll. n. 16. vbi communiter ſcrib. niſi in tempore ad præſcriptionem præſtituto caſus acciderit, monachúsque ſeu furioſus, aut alij inhabiles à Maioratus ſucceſſione ſimpliciter, atque indiſtinctè excluſi fuerint. Tunc namque ſeruandum erit, quod in alijs caſibus ſimilibus obſeruatum fuit: aliàs autem in eo Maioratu ſuccedetur eo ordine, quo in alijs, quibus hæc clauſula deficit, ſuccedi ſolitum. eſt.

¶ Illud autem vltimo loco animaduertendum eſt, 101
Maioratus inſtitutorem poſſe furioſos, ſurdos, & mutos ac monachos, & ſimiles ad Maioratus ſucceſſionem expreſsè ſiue ex Regia facultate, ſiue ex legibus Regni inuitare, ſiue Maioratus ex bonis patrimonialibus ſolùm conſiſtat, ſiue ei dignitas, vel iuriſdictio annexa ſit. Cùm omnes hi ſucceſſionis capaces ſint. Nec indigni in dignitate iuris eſſe cenſeantur. Quod ſufficit, ad hoc, vt ad Maioratus ſucceſſionem vocari poſſint, iuxta tradita in leg. cum quidam. ff. de lega. 2. iunctis his, quæ infra. lib. 2. c. 5. latiùs dicemus. Quę omnia hic ſcribere libuit: quanuis enim tertiam huius operis partem magis attingere videantur, vbi de ſucceſſione Maioratus agemus: ſummè tamen neceſſaria ſunt ad intelligendum qualiter Maioratus ſucceſſio à dignitate ſeparetur, & ad hoc etiam vt Maioratus natura perfectè intelligatur.

SVMMARIA.

1 *In fideicommiſsis hæres grauatus ſuccedit iure directo: cæteri autem obliquè.*
2 *Directa inſtitutio, quæ ſit.*
3 *Quæ ſit obliqua ſucceſsio.*
4 *Verbum directum obliquatur: ſi adijciantur verba alterius miniſterium requientia.*
5 *Primus ſucceſſor Maioratus vniuerſalis iure directo ſuccedit.*
6 *Ex diſpoſitione contrahentis, nullus poteſt fieri directus hæres.*
7 *Ex ſolo teſtamento, non ex alia vltima voluntate quis hæres directus efficitur.*
8 *Inſtitutus in quota hæreditatis hæres directus eſt.*
9 *Inſtitutus in re certa: quando loco hæredis habeatur.*
10 *Semel hæres non poteſt amplius deſinere eſſe hæres.*
11 *Inſtitutus hæres poſt mortem primi hæredis non ſuccedit iure directo: ſed per fideicommiſſum.*
12 *Succeſſor Maioratus dicitur fideicommiſſarius, improprio, & largo modo.*
13 *Etiam ſi dominium, & poſſeſsio tranſeant in Maioratus poſſeſſorem non ex eo is cenſebitur directus hæres.*
14 *In quo conſiſtat ſimilitudo ſecundi Maioratus poſſeſſoris & fideicommiſſarij.*
15 *Quomodo intelligendum ſit bona Maioratus eſſe reſtitutioni ſubiecta.*
16 *Dominium ad tempus transferri poteſt.*
17 *Semel hæres poteſt deſinere eſſe hæres ex legis diſpoſitione.*
18 *Regiæ facultates non concedunt Maioratuum inſtitutoribus, vt omnes ſucceſsores hæredes directos faciant.*
19 *Priuilegium conceſſum ad liberè teſtandum intelligitur ſeruatis regulis, ac ſolennitatibus iuris.*
20 *Contrarietas vitanda eſt concordando, & diſtinguendo.*
21 *Verba Maioratuum inſtitutorum, ſecundùm ius intelligenda, ac interpretanda ſunt.*

In Hiſpanorũ Primogenijs, vtrũ iure directo: an obliquo ſuccedatur.

CAPVT DECIMVMQVARTVM.

INter alia, quæ ad naturæ Maioratus cognitionem ſummè neceſſaria ſunt, illud præſertim cognitu digniſſimũ eſſe cenſemus: an ſcilicet is qui in Maioratu
1 ſuccedit, iure directo an obliquo ſuccedat. In quo dicendum videbatur, quòd ſicut in fideicommiſſis hæres inſtitutus reſtituereque grauatus, ſuccedit iure directo: cæteri autem quibus hæreditas reſtituenda eſt, iure obliquo. l. ex facto in princip. ff. ad Trebel. Vbi Bart. & ſcrib. l. Scæuola. cum ſimilib. ff. eod. tit. Scrib. in l. Centurio, & in l. verbis ciuilibus. ff. de vulga. Sic etiam in Maioratibus, primus in quem Maioratus vniuerſalis inſtituitur iure directo ſuccedat, cæteri autẽ obliquè, ſeu per fideicõmiſſum. Quod ex paritate fideicommiſſorum, & Maioratuum, quam ſupra iſto lib. c. 1. præmiſimus, probari poteſt. In hoc tamen aliquantulum immorari oportet: cùm ex eo pendeat quaſi tota Maio-
2 ratuum ſubſtantiæ, ac naturæ cognitio. ¶ Vt igitur materiam iſtam perfectè intelligamus, præmittendum eſt eam eſſe inter directam & obliquam ſucceſſionem differentiam, quòd directa inſtitutio eſt illa, ex qua poteſt hæreditas adiri de iure ciuili, vel bonorum poſſeſſio peti de iure prætorio ipſo iure, & abſque alterius miniſterio. Quod colligitur ex his, quæ notat Bald. in l. fin. C. de Sacroſanct. Eccleſ. num. 12. & 13. Bart. nu. 15. cum ſeq. & Scrib. in l. Centurio. ff. de Vulga. Cano. in c. Si pater. de teſtam. lib. 6. Huius autem generis ſunt inſtitutiones conceptæ: per verba iſta, *Inſtituo, hæres eſto, dominus eſto, aſſigno, adiudico, accreſcat, concedo*, & ſimilia alterius miniſterium non exigentia
3 vt Doctor. in prædictis locis aduertunt. Obliqua verò ſucceſſio eſt illa, quæ exigit factum, vel miniſterium alterius. Bald. in d. l. fina. numer. 14. Scrib. in d. l. Centurio: prout eſt ſucceſſio illa, quæ defertur per verbũ, *Reddatur, detur reſtituatur*, & ſimilia factum alterius requirentia. Tiraquellus qui plura refert in l. ſi vnquam. verb. reuertatur. numer. 5.
4 C. de reuo. dona. Quod adeò verum eſt, vt nullum ſit tam directum, quod non obliquetur ſi adijciantur ſibi verba alterius miniſterium requirentia. d. l. ex facto. in princ. ff. ad Trebel. not. Bald. in d. l. fina. numer. 14. & alibi ſæpè Scrib. ¶ Præſuppoſita autem hac inter directam, & obliquam ſucceſſionem differentia, vt hæc Hiſpanorum Primogenijs applicemus, plures ſpecies conſiderandæ ſunt. Aut enim agimus, de primo Maioratus ſucceſſore, aut de ſequentibus.

¶ In prima ſpecie: quando de primo Maioratus ſucceſſore agitur conſiderandum eſt, quòd aut primogenium inſtituitur ex vniuerſa hæreditate, vel quota eiuſdem, aut inſtituitur de quota bonorum, vel aliqua re particulari. ¶ Si Maioratus de vniuerſa hæreditate, ſeu quota eiuſdem inſtituatur: primum ſucceſſorem hæredem vniuerſalem
5 inſtituendo, proculdubiò primus huius Maioratus ſucceſſor iure directo ſuccedet. Is namque iure proprio poterit huiuſmodi Maioratus ſucceſſionem adire, bonorúmque poſſeſſionem capere abſque alterius miniſterio: cùm ipſe verus hæres ſit, in eumque actiones actiuè ac paſſiuè tranſeant: perſonamque defuncti in omnibus repreſentet, atque ſuccedat in vniuerſum ius, quod defunctus habuit, nec debeat bona Maioratus à manu alterius accipere. l. hæreditas, vbi per. Scrib. ff. de regul. iu. l. nihil. ff. de verb. ſigni. l. hæres in omne ius. ff. de acquir. hæredi. l. ſi quis ſeruum. §. fina. ff. de lega. 2. l. 1. in princip. iuncta l. ſi mulier. §. fi. ff. ad Trebel.

¶ Quod planè procedit: quando in teſtamento Primogenium inſtituitur. Sin autem in contractu inſtituatur, aliter dicendum erit cum ex diſpoſitione contrahentis nullus poſſit fieri directus hæres. l. hæreditas. C. de pact. conuen. l. fina. C. de pact. actus namque contrahendi realiter, & effe- 6
ctualiter differt ab actu teſtandi. l. verba geſſerunt ff. de verb. ſig. Ideóque in Maioratu in contractu inſtituto magis conſideranda ſunt ea, quæ leges de donationibus ſub modo vel conditione factis diſponunt iuxta legem, quoties. C. de dona. quæ ſub mod. quàm illa, quæ de directis hæredibus, ſeu directa ſucceſſione circa vltimas voluntates diſpoſita inueniuntur ¶ Et quanuis huiuſmodi Maioratus quo ad alia, vt plurimùm vim ſupremi iudicij habere dicantur (vt ſuperiùs. cap. 12. declarauimus:) non tamen omne ſupremum iu- 7
dicium, ſeu omnis vltima voluntas eam vim obtinet, vt in ea poſſit quis hæres inſtitui, cùm hoc ſoli teſtamento à iure tributum ſit. Sicque in donatione cauſa mortis non poteſt quis directus hæres inſtitui, licèt ea vim ſupremi iudicij etiam obtineat. l. licèt inter priuatos. vbi gloſ. & communiter Scrib. C. de pact. eadémque ratione non poteſt quis hæreditatem ſuam in contractu donare vt per illum tex. notant Scrib. ibidem, & in l. ſtipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. oblig. & in d. l. fina. C. de pact. Similiter etiam non poteſt quis directus hæres inſtitui in codicillis: licèt codicilli etiam vim ſupremę voluntatis obtineant. l. fin. C. de codicil. l. cũ quis decedens. §. Seia. ff. de lega. 3. tex. in §. pen. inſtitu. de codicil. De quo & an hodie iure regio conſiderato procedat, dicendum erit: prout infra lib. 2. c. 8. numer. 28 latiùs dicemus. Quod etiam in Maioratu in contractu inſtituto dicendum eſt: cùm non ſit lex, quæ contractui Maioratus eam vim tribuat, vt in eo quis poſſit directus hæres inſtitui, vt ſuperiùs dictum eſt.

¶ Si autem Maioratus fiat, ex quota bonorum, vel 8
certa re particulari ſubdiſtinguendum erit. Nam aut in bonorum quota primus Maioratus ſucceſſor hæres in teſtamento inſtituitur abſque alio vniuerſali hærede, & hoc caſu in ea tanquam hæres iure directo ſuccedet: aut inſtitutus fuit dato alio 9
vniuerſali hærede & tunc iure obliquo tanquam fideicommiſſarius, aut legatarius: non autem tanquam hæres ſuccedet. l. ex facto. la magna. ff. de hęredibus inſtituen. l. quoties. §. ſi duo. ff. eod tit. l. 2. §. ſi ex fundo. ff. eod. l. quoties. C. eod. tit. l. 14. tit. 3. part. 6.

¶ Si autem Maioratus fiat in contractu, nunquam primus ſucceſſor locum hæredis directi obtinebit ex his quę ſuperiùs adducta ſunt. ¶ Si verò ex quota bonorum Maioratus fiat abſque hæredis inſtitutione: tunc, ſiue in contractu, ſiue in teſtamento fuerit Maioratus inſtitutus, primus ſucceſſor nunquam iure directo ſuccedet: ſed aut legatarij, aut fideicommiſſarij, aut donatarij nomen obtinebit. l. cum autem. ff. de lega. 2. l. 1. §. ſi hæres percepto. ff. ad Trebellia. l. 1. cum ſimil. C. ſi cert. peta. ¶ Aut fit Maioratus de certa ac peculiari re, & tunc in omnibus dicendum erit idem, quod in Maioratu ex quota bonorum inſtituto prædiximus:

cùm legatarius partis bonorũ non directo hæredi: sed potius legatario rei particularis æquiparetur, vt in d.l. cum autem.ff.de lega. 2.Scrib.aduertunt, & supraisto li.c.10.n.5.cum seq.annotauimus. Vbi omnia huius distinctionis membra quãuis ad aliud propositum,latiùs resoluta sunt.

¶ In secunda autem specie: quando de secundo Maioratus successore & sequentibus agitur,dicendum est,eos omnes iure obliquo,ac quasi per fideicommissum succedere. Nam aut Maioratus in cõtractu institutus fuit,& tunc cùm primus hæres iure directo non succedat: igitur nec sequentes. Si enim ex contractu non potest hæreditas iure directo primo successori competere.l. hæreditas. cum similib.C.de pact.conuen.igitur, nec sequentibus: cùm in omnibus militet eadem ratio:imò fortior ratio militet in 2.quàm in primo successore,vt statim videbimus.

¶ Aut Maioratus institutus fuit in testamento, ex quota bonorum seu certa re particulari, & tunc cùm primus successor iure directo non succedat: igitur à fortiori ,nec secundus,nec vlteriores.

¶ Aut Maioratus institutus fuit in testamento ex vniuersa hæreditate seu certa eiusdem portione, seu aliàs in casibus, de quibus supra diximus,primũ Maioratus successorem iurè directo succedere , & in hac sola specie potest dubitari vtrum secundus successor iure directo, an obliquo succedat. In quo articulo similiter dicendum est, secundum,ac vlteriores successores nõ iure directo,sed obliquo succedere. Quod probatur solidissima ratione , ad quam non potest congruum responsum assignari. Nam cum primus Maioratus successor in eo tanquam directus hæres successerit,nullo pacto potest vnquam desinere esse hæres.l.ei qui soluendo, vbi Bar.& communiter Scrib.ff. de hærd.insti. l.hæreditas ex die.ff.eod.tit.tex.in §.hæres.inst. eod.l. 15. tit. 3. par.6.Ideoque si quis instituitur hæres ad vitã & post mortẽ suam alius in eadẽ hæreditate hæres instituatur:primus hæres directus erit:secundus autem succedet per fideicommissum.text.formalis in §. fi. insti. de pupilla. substitu. l. precib. vers. quod si post pubertatem, vbi Bar. Bald.& commu. Scrib.C.de impub. Quod nedum procedit:quando secundus hæres est per verba communia institutus:sed etiam si per verba directa institutus fuerit. Ea namq; verba obliquãtur,vt secundus hęres succedat non iure directo:sed per fideicõmiss.glos.ordi. in l.verbis ciuilibus. in glo. in verbo voluntatẽ. ff de vulga.quam sequuntur communiter Scriben. ibidem,& in capi.si pater.de testa.li.6.contra gl.in d.§.fi.institit. de pupilla.substi.verbo.per fideicommissum,quæ contrarium censuit. Contra quam,& pro glo. in d.l. verbis ciuilibus. ff.de vulga. est expressa decisio tex. in l. ex facto. 1. responso. ff. ad Trebel. & l.Scæuola.ff.eod. ¶ Ex quibus dixit eleganter Bald.l.miles ita hæredem.in prin.ff.de milita. testa. quod si quis vxorem suam ad vitam hæredem instituit, & post mortem vxoris instituat hospitale, mortua vxore hospitale non erit directus hęres:sed per fideicõmissum succedet.Quod etiam dixit idem Bal. inl. id,quod pauperibus. 14. q.n.27. C. de episcop. & cleric.Idem etiam censuit Salicet. in l. extraneum la. 1. 3. q.n. 6.C.de hæred. inst.dicens,quòd si testator instituat vxorem hæredem donec vixerit, & post eius mortem pauperes Christi:post mortem vxoris pauperes venient iure fideicõmissi. Paria namq; sunt, quod ad aliquã successionem quis ad vitam tantùm vocetur, & post mortem suam alius:vel quòd grauetur post mortẽ suã eãdẽ successionẽ illi restituere. Quod prob.tex. in l. Titia cum testamẽto.§.fi.ff.de lega.2.quã ad id Soci.notat in l.cum auus.n.8.ff.de condi.& demõstra.quibus plura cumulant Alex.cõs.162.n.2. cum seq.lib.2.& Deci.cons. 278. n.2.Idem igitur dicendum erit pari ratione in 2. Maioratus successore, quod cùm primus iure directo successerit,non possit is aliquo pacto succedere tanquam directus hęres: sed solùm per fideicommissum : cùm primus non possit desinere esse hæres:Per ea quæ superiùs dicta,& probata sunt.

¶ Nec obstat si dicatur, impossibile esse secundum Maioratus successorem obliquè nec per fideicommissum succedere:cùm rẽ Maioratus de manu alterius capere non debeat:sed bonorum ipsius Maioratus dominium ciuilisque ac naturalis eorundem bonorum possessio in eum ipso iure,& absque corporea apprehensione transferatur,vt probatur ex l.45.Tau.quæ est l.8.tit.7.lib.5.in d.noua collectione legũ Regni.Nec requirat successio ista alterius ministerium, nec hæredes grauati restitutionẽ verbalem nec actualem , quæ omnia propria sunt directę substitutionis,& obliquæ contraria , vt supra isto c.n.2.& 3.cõprobauimus. ¶Nam licèt ista omnia vera sint : non ideò dicendum est secundum Maioratus successorem iure directo successionem Maioratus capere : cùm id impossibile sit de iure, vt superiùs ostendimus:sed dicendum est eum succedere iure fideicommissi , essèque fideicommissarium , non propriè & exactè:sed potius improprio,& largò modo. 12

¶ Non enim desinit ex eo quis iure fideicommissi succedere,quod restitutio verbalis seu actualis ad consequendum fideicommissum necessaria non sit: cùm possit quis in certis casibus ipso iure , & absque alterius restitutione fideicõmissum obtinere. l. Sancimus.§.cum autem.C.ad Trebel.l.1.§.sed & quoties. ff. eod tit. l.Si hæres restitutus.in princ.& l.restituta.ff.eod.l.fi.§.penul.C.cõmunia de lega.l. nõ iustam.C.ad Treb.nec ideò dici potest.quod his casibus fideicõmissarius succedat iure directo: sed obliquè & per fideicõmissum.vt ibi Docto. aduertũt.Idq; etiã cõmprobatur ex gl.ordina.in l.1.§. de illo.verbo actiones.ff ad Trebel.Ex qua Alex.in d. l.1.§.sed quoties.n.1.& alij notãt:quod licèt in pluribus casibus fideicõmissum transeat in fideicõmissariũ ipso iure,& absq; restitutione:in eisdẽ tamen nõ transit in fideicõmissariũ pleno iure proprietatis,& possessionis:nisi facta priùs facti restitutione actuali.Idẽ etiam dixit glo.in l.cogi. §.Metianus.ff. eod.verb.petãt.tradit Alex.cons.82.n.3.lib.2.Deci cõs.243.n.3.Tiraq.in tract.*le mort saisit le vif.*2.part. 11.declarat.n.2.¶ Quòd si diceremus ex eo, quòd Maioratus successio in secundũ,vel vlteriores successores ipso iure trãsferatur,eos esse directos non obliquos successores,cõtinuò sequeretur :nõ solũ secũdum successorẽ Maioratus de vniuersa hęreditate,seu certa eiusdẽ portione instituti : sed etiam tertiũ,seu vlteriores successores Maioratus de quota bonorũ,seu de re certa facti,esse directos successores : cùm in omnes dominiũ ac possessio bonorũ Maioratus ipso iure pertranseat,ex.d.l.45.Tau.decis.quod esset absurdissimum. 13

¶ Similitudo autem fideicommissarij , & secundi Maioratus successoris , vel vlteriorum quo ad ista in hoc cõsistit,quòd sicut in fideicõmisso vnus successor post aliũ iure obliquo succedit quod est proprium ac peculiare substitutionis fideicõmissariæ vt prob 14

vt prob. ex tex. in l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. & ex l. fin. C. de verb. signi. Vbi per Scrib. ita in Maioratu similiter vnus post alium non iure directo: sed obliquo succedat, vt superiùs probauimus. Similiter etiam quòd sicut in fideicommisso res fideicõmisso subiecta capienda est de manu hæredis, aut anterioris fideicommissarij: similiter in Maioratus successione res Maioratui subiecta, capienda sit de manu hæredis, seu primi vocati in hunc sensũ, quòd solùm actualis possessio: quatenùs facti, nõ iuris est, sit de manu anterioris Maiorat' successoris capiẽda. Cùm enim dominium rerũ Maioratus, & possessio in sequentem pertranseat, nil aliud, quàm actualis possessio, de manu præcedentis successoris
15 capiendum est. In quem sensum dicuntur bona Maioratus restitutioni subiecta: non quòd in successione Maioratus restitutio facienda sit, vt Maioratus successor dominium ac possessionem, ciuilem & naturalem eorum bonorum obtineat: sed quòd rerum Maioratus dominio, ac possessione acquisitis, ipsa actualis possessio apud hæredes primi successoris retenta, restituenda sit: cuius actualis possessionis restitutio in iure, non parui momenti reputatur. Ideóque illi, in quem possessio, ipso iure translata est, competit interdictum adipiscẽdæ pro hac actuali possessione consequenda, vt existimant Bal. in Rub. de causa possessionis, & proprietatis. nu. 13. Scri. in l. Si sorori. C. de iur. delib. vbi Iaſ. num. 2. Deci. cons. 84. num. 1. & alibi sæpe Scrib. De quo infra li. 3. latiùs agemus. Similiter etiam hæc facti possessio considerabilis est ad plures alios effectus, vt not. per gl. & Scrib. in l. inter omnes. ff. qui satisdare cogan. Quod in c. sequenti latiùs tractabimus.

16 ¶ Nec inconuenit, quòd dominium sit apud vnum dum viuit, mortuóque eodem ad alium transferatur: imò hoc iure fieri potest. l. Sempronius Atalus in princ. ff. de vsufruct. lega. gloss. & Scrib. in l. ei, qui ita hereditatem. ff. de condi. insti. Bal. in l. extraneum. la 1. n. 2. cum seq. C. de hæredibus instituẽ. Alex. in l. planè. la. 1. §. si coniunctum. num. 2. ff. de lega. 1. Scrib. per tex. ibi. in l. fin. C. de leg. l. quoties. vbi etiam per Scrib. C. de dona. quæ sub modo. Iaſ. in l. nemo potest. 1. lectu. num. 92. ff. de leg. 1. Quod etiam supra isto li. ca. 1. num. 20. latiùs annotauimus, idque quotidie contingit in Hispanorum Primogeniorum successione.

¶ His tamen, quæ paulò antè diximus, non modicùm aduersantur ea, quæ scribit Petrus de Peralta. in d. l. 3. §. qui fideicommissam. ff. de hæred. institu. nu. 27. 28. & 29. vbi censet omnes successores Maioratus vniuersalis Regia facultate præambula cõstituti, siue secundi, siue vlteriores sint, esse directos primi Maioratus institutoris hæredes, quod probat hac consideratione, quòd scilicet in facultatibus, quæ ad huiusmodi Primogenia condenda quotidie conceduntur, detur Maioratuum institutoribus facultas faciendi omnes successores directos hæredes. Ex qua Regia licentia, vt ipse inquit, hoc fit quotidie, & fieri potest, vt omnes directi hæredes efficiantur. Nam etsi verum sit, quòd is, qui semel hæres fuit, non possit desinere esse hæres nec hæreditas possit ex dispositione defuncti, ad alium iure directo transire: hoc tamen fallit: nisi le-
17 gis authoritas adsit. Is namque qui semel hæres fuit, potest funditùs & absolutè desinere esse hæres, ex legis dispositione, & authoritate. tex. in l. in substitutione. iunct. gl. in verb. forte in fi. verb. ff. de vulga. per quem tex. id not. Bar. & communiter Scrib. tex. in auth. hoc ampliùs. C. de fideicom. & in auth. de hæred. & Falcid. §. si quis autem non implens. coll. 1. cum alijs, quæ ipse in idem adducit. Cùm autem id possit fieri ex legis mortuæ dispositione idem dicendum erit fieri posse ex Principis facultate, qui est lex viua. auth. de consulib. in fine colla. 4. Sícque concludit, omnes successores Maioratus vniuersalis Regia facultate constituti, esse veros ac directos hæredes, nec succedere in Maioratu obliquè, nec per fideicommissum, quod nouum est ac subtile: si verum sit. ¶ Cæterùm etsi plurimum huius viri doctissimi, atque præceptoris mei authoritati tribuere desiderem, non possum aliquo pacto hanc nouam opinionem probare: imò eam proculdubiò erroneã esse censeo. Fateor enim quòd is, qui semel fuit hæres, possit ex legis dispositione desinere esse hæres. Item, quòd non solùm hoc fieri possit ex legis mortuæ dispositione sed ex Principis facultate, qui est lex viua. Quod 18
autem id in Regijs facultatibus cõcedatur, inficiari potest: nusquam enim vsque huc visa est Regia facultas ad condenda Primogenia, quæ hanc licẽtiam eorundem conditoribus tribuat, vt ex earum inspectione apertissimè cõprehendi poterit. Quãuis enim verba dictarum facultatum amplissima sint: in hunc tamen sensum accipienda sunt. Quod scilicet Maioratus institutor possit Maioratum instituere, siue in testamento, siue in contractu, siue in qualibet alia dispositione cũ omnibus vinculis, & conditionibus, quæ ipse adijcere voluerit. Ita tamen vt si Maioratus fiat in contractu, reguletur secundùm naturam contractus: si in testamento secundùm naturam testamenti: non autem quod Maioratus institutor in donatione possit directum hæredem instituere, nec in testamento eum, qui hæres semel fuit, possit non hæredem facere, & in alium hæreditatem directè transferre, nec quòd possit substitutos directos, obliquos facere, & obliquos, directos: nec denique testamentorum, ac contractuum naturam confundere ac destruere: sed facere possit quæcunque voluerit: ordine tamen à lege dato, ac similibus dispositionibus tributo. Nõ enim credendum est Principẽ, qui iure tuetur, torã obseruationem testamentorum multis vigilijs excogitatam atque inuentam, vnico verbo velle euerti. l. si quando. in princ. C. de inoffi. testa. per quem tex. censuerunt. Bart. Bal. Paul. Salic. Iaſ. & communiter Scrib. quod priuilegium concessum 19
alicui, vt liberè testetur, intelligendum est seruatis regulis, ac solennitatibus iuris. Bal. in l. 1. post prin. ff. de consti. Princip. vbi Iaſ. num. 1. & 3. Deci. in c. super eo. nume. 2. de offi. delega. & alibi sæpè Scrib. & verba omnia apposita in dictis facultatibus, quæ sonant successionem directam. intelligenda sunt: scilicet per fideicommissum ne ius cõmune lædatur. l. ex facto. 1. responso. cum similib. ff. 20
ad Trebel. Semper enim in quacunque dispositione debet contrarietas, & correctio remoueri concordando. & distinguẽdo si id fieri possit, vt inquit Alex. cons. 141. num. 4. & 5. li. 2. & Deci. cons. 278. nume. 2. Bellonus supputa. iuris. li. 4. c. 20. num. 15. Quod clarè ostendunt verba facultatum, quæ cõmuniter ad instituenda Primogenia cõcedi solent, dum in eis dicitur. *Lo ayan, y tengan: por bienes de Maioradgo inalienables, indiuisibles subiectos à restitucion.* Et iterum ibid. *Submisiones, penas, y restituciones, &c.* Quæ verba obliquam, non directam successionem comprehendunt, idque verisimum est.

¶ Quod si in hoc aliquis vellet pertinaciter insiste-

re,negari nō poteſt:quin nullus ex Maioratuum inſtitutoribus hucuſque hac facultate vſus fuerit, vt eorundē Maioratuū ſucceſſores directos non obliquos faceret: ſiquidem nullus id in Maioratus inſtitutione expreſſit: ſed in hoc verba communia adducere ſolet:ſcilicet ſuccedat,habeat, & ſimilia, quæ cum ad directam, & obliquam ſucceſſionem referri poſſint, obliquè ac per fideicommiſſum intelligenda ſunt, vt in d.l. Centurio. ff. de vulgari.
21 omnes Scrib. notant. Et verba etiam Maioratuum inſtitutorum ſecundùm ius ſunt intelligenda, & interpretanda.l. hæredes mei.§. cum ita.ff. ad Trebel.vbi Bartol.& Alexand. Quibus plura cumulat Deci. conſilio 397. num.6. ad final. verſicu.2.principaliter.Sicque proculdubiò dicendum, & aſſerēdum eſt, non obſtantibus his, quæ à Petro de Peralta in contrarium adducuntur:quæ ſummè notanda, & aduertenda ſunt. Maximè enim conferent ad intelligētiam eorum, quæ inferiùs per totum libri diſcurſum tractabimus, & ad percipiēdam omninò Hiſpanorum Maioratuum naturam, quæ ſemper cognitu difficilis exiſtimata eſt.

SVMMARIA.

1 *Hæres grauatus tenetur ſatisdare fideicommiſſario, & primus fideicommiſſarius ſequenti.*
2 *Maioratus poſſeſſor tenetur ſequenti ſatisdare.*
3 *Vbi Maioratus ſucceſsio ex contractu differtur qualiter ſatisdandum ſit.*
4 *Subſtitutus directus poteſt petere ab hærede ſatisdationem, ſuperueniente cauſa ſuſpicionis.*
5 *Palat. Ruui. vltra iuris Canonici ſcientiam, fuit iuris ciuilis profeſſor excellentiſsimus.*
6 *L. inter omnes.ff.qui ſatisda.cogan. declaratur.*
7 *Ex diſpoſitione teſtantis ſemper ſatisdatur: ex diſpoſitione contrahentis,non, niſi ex cauſa.*
8 *Satisdatio in rebus Maioratus non ceſſat ex eo, quòd earum poſſeſsio de manu alterius capienda non ſit.*
9 *Satisdatio ſemel remiſſa amplius peti non poterit:etiamſi Maioratus poſſeſſor dilapidet.*
10 *Cautio de re Maioratus non dilapidanda, vtrum poſsit ab eius inſtitutore remitti.*
11 *Satisdatione remiſſa poterit Maioratus poſſeſſor petere à iudice, vt præcipiat, ne dilapidatio fiat.*
12 *Satisdationibus ſuperfluis vtendum non eſt.*
13 *Fideiuſſoribus effectis non ſoluendo:iterum ſatisdandum erit.*
14 *Cautio præſtanda à Maioratus poſſeſſore fideiuſſoria eſſe debet.*
15 *Satisdatio in Hiſpanorum Maioratibus etiam pro rebus immobilibus præſtanda eſt.*
16 *Satisdatio præſtatur à Maioratus poſſeſſore:etiam notoriè idoneo.*
17 *Maioratus poſſeſſore non ſatisdante ſequens in bonorum Maioratus poſſeſsionem mittendus erit.*
18 *Cautio idonea eſſe debet.*
19 *Cautio quando ex maximo rei valore idonea eſſe non poteſt ſufficit ſi præſtetur eo modo quo præſtari poſsit ſecundùm rei qualitatem.*
20 *Satisdatio à proximiore Maioratus ſucceſſore petenda eſt.*
21 *Satisdationem calumniosè petere videtur is, quem alius antecedit.*
22 *Satisdationem petit remotior proximiore negligente, vel exiſtente abſente,vel impedito.*
23 *Pluribus ſucceſsionem Maioratus poſt mortem poſſeſſoris prætendentibus omnibus ſatisdandum erit.*
24 *Satisdatio pro rebus Maioratus qualis eſſe debeat.*
25 *Cautio de re arbitrio boni viri fruenda à Maioratus poſſeſſore non præſtatur.*
26 *Cautio de re arbitrio boni viri fruenda, diuerſa eſt ab ea, quæ de re reſtituenda præſtatur.*
27 *Cautio de re reſtituenda remitti poteſt: ea autem, quæ de re arbitrio boni viri fruenda præſtatur non remittitur.*
28 *Teſtator, qui non poteſt cautionem remittere: vtrum poſsit præcipere, vt hæres fideiuſſorem pauperem accipiat.*
29 *L.2.C. vt in poſſeſſ. legato.declaratur.*
30 *L.fin.ff. vt lega.ſeu fideicom. nomi.cauea.declaratur.*
31 *Satisdare non tenetur Maioratus poſſeſſor, qui eſt de liberis primi gradus inſtitutoris eiuſdem.*
32 *Deſcriptionem bonorum Maioratus petere poterit is,qui ſatisdationem exigere non poteſt.*
33 *Deſcriptio bonorum, & inuentarium diuerſa ſunt.*
34 *Pater tenetur bonorum filij deſcriptionem facere quanuis inuentarium de bonis eiuſdem facere non teneatur, quod generale eſt in omnibus, qui inuentarium facere non tenentur.*
35 *Maioratus ſucceſſores rarò exigere ſolent ſatisdationem ab eorum poſſeſſoribus.*

Maioratus poſſeſſor vtrum teneatur de re ipſius Maioratus reſtituenda ſatisdare.

CAPVT DECIMVMQVINTVM.

VT autem Maioratuum naturam (de qua in præcedentibus capitibus non modicā cognitionem præbuimus) perfectius intelligamus, id potiſſimum diſcutiendū eſt: vtrum ſicut hæres grauatus tenetur ad inſtantiā & petitionē fideicōmiſſarij ſatisdare,ſeu anterior fideicommiſſarius ad petionem ſequentis de re fideicom

1 deicommisso subiecta restituenda, adueniente die fideicommissi.l.1.cum seq.ff.vt lega. seu fideicom. nomi.cauea.l.cùm Artemidorũ.C.vt in posse.lega. l.peto.§ frater.ff.de lega. 2.l. cum pater. §. libertis in fin. ff. eodem.l.inter omnes. vbi per Bart. Paul. Alexan.Ias. & scrib.ff. qui satisda.cogan.l.vnum ex familia. §. quòd si talia.ff. de lega. 2. ita similiter Maioratus possessor teneatur satisdare de re Maioratus post eius mortem restituẽda sequenti in gradu.Quam quæstionem in specie mouet Palat.Ruui. in repe.c. per vestras. de dona.int. vir.& vxo.§. 44. 2 nume.2.3. & 4. vbi concludit Maioratus possessorẽ teneri ad petitionem sequentis satisdare ad instar fideicommissarij. Quod adeò clarum esse inquit, vt non indigeat vlteriori comprobatione: idipsum etiã refert & sequitur Anton.Gomet. in l.40. Tau. num.78.dicens, hoc solum procedere quando Maioratus factus fuit in testamento : tunc nãque Maioratus possessor tenetur ad instantiam sequentis: etiam nulla causa suspicionis interueniẽte satisdare.Secùs autem quando in contractu fuit constitutus:hoc namque casu Maioratus possessor non tenebitur cauere:nisi suspicio dilapidationis interueniat. ex l.in omnibus.ff. de iudi.l. inter omnes.ff. qui satisda. cogan. iunctis his, quæ ibi not. per Scrib.

¶ Hanc autem quęstionem ex professo prosequitur Petrus de Peralta in d.l. 3. §. qui fideicommissam. num.29. & num.30.ff. de hæredib.institu. Vbi retenta ea opinione de qua in pæcedenti capite mẽtionem fecimus, quòd scilicet omnes succedentes in Maioratu de vniuersis bonis iustituto sint directi: non autem obliqui successores, inquit eos non teneri satisdationem præstare de re Maioratus post mortem suam restituenda:nisi quando aliqua suspicionis causa seperuenerit. Ea verò non superueniente, posse eosdem successores rem Maioratui subiectam absque aliqua satisdatione obtinere, & per totum vitæ suæ tempus possidere. Quod prob. ex tex.iuncta glo.in d.l. inter omnes.verb. hæreditate. ex qua glos.iuncta ad tex.deducit, quòd directus potest petere ab hærede instituto satisdationem: non de re restituenda: sed de hæreditate non diminuenda, aliqua causa suspicionis superueniẽte non aliàs.Directus namque hæres non tenetur alij directo successori cautionẽ prestare de re restituẽda:cùm id ad obliquum successorem: nõ ad directũ pertineat.Quod esset nouum, ac subtile, si verum esset:tamen Peralt. id non firmat:sed illud tanquã nouum cogitandum relinquit. Inuehitur tamen contra Doctorem de Palati.Ruui. ex eo, quòd in dicta repe.c.per vestras.hanc differentiam non cõsideraverit:sed genericè dixerit, quòd Maioratus possessor ad petitionem sequentis etiam non data suspicionis causa teneatur de re Maioratus restituẽda satisdare:sed inquit id non mirum esse:cum materia ipsa egrederetur cancellos Canonicæ professionis. Quo in loco,eum taxat, quòd solum iuris canonici professor existens, iuris ciuilis materias 5 subtiles attingat. Nec meritò,cùm vltra iuris canonici scientiam, quam præcipuè vir eximius callebat, fuerit etiam iuris ciuilis professor excellentissimus, in eodemque iure ciuili quæstiones difficillimas nedum attigerit: sed subtiliter, ac ingeniosè resoluerit.

¶ Sed ista opinio licèt subtilis sit : duabus tamen rationibus vera esse non potest. ¶ Prima, quia successores Maioratuum secundi, seu vlteriores nullo pacto directi:sed obliqui successores, (vt superiùs in capite præcedenti apertissimè ostendimus) dici possunt. Ex quo solo corruit hæc opinio cùm eius sit vnicum fundamentum, quòd Maioratuum successores iure directo: non obliquo succedunt. Si enim succederent iure obliquo nõ negaret Petrus de Peralta quin etiam non expectata dilapidationis suspicione tenerentur successores de re Maioratus restituenda satisdare. ¶ Secunda, quia etiam si directi non obliqui successores essent, adhuc tenerentur statim etiam non superueniente causa suspicionis de re Maioratus restituenda satisdare. Idque probat tex. quem ipse Petrus de Peralta pro contraria opinione allegat in d. l. inter omnes.ff. qui satisda. cogan. Qui ponit duos casus. ¶ Primus 6 quando substitutus directus petit cautionem à primo directo hærede bona de facto possidente, & sic quando cautionis petitio dependet ab vltima voluntate. Non enim potest quis fieri directus hæres ex contractu:& tunc inquit iurisconsultus indistinctè, quòd hæres debet cauere substituto directo. ¶ Secundus quando cautionis petitio dependet ex contractu, seu alia causa, & tunc inquit iurisconsultus cauendum esse ex causa, non aliàs : & quòd illa lex in primo casu, vbi in dependentibus ex vltima voluntate loquitur, dicat esse satisdandum, indistinctè patet ex eo, quòd inquit substituto cauere debere de hæreditate : quod idem est ac si diceret de hæreditate restituenda, & licet gloss. verb. hæreditate,contrarium sentire voluerit :tamen communis illius legis inter omnes intellectus est,quòd in ea parte loquatur de satisdatione, quæ datur à principio : etiam nulla causa suspicionis existente de re substitutioni, siue obliquè, siue directè subiecta,restituenda. Sicque ex ea lege est communis, 7 ac vera conclusio, quòd in dispositione testatoris nulla sit differentia inter satisdationem, quæ præstatur ad instantiam directi, seu obliqui substituti: imò, quòd vtroque casu indifferenter vna, & eadẽ satisdatio præstãda sit. Quod expressè sentit Iacob. de Arena. in eadem lege.inter omnes:in hunc sensum intelligens istam gloss. verb. hæreditate. Idem dixit expressè Bartol.ibidem.nu.1. Paulus Castren. num.2. Alex.in princip.ante num.1.Iass.num.1.Iacob. de Sanct.Georg.num.1. Ita, vt clarissimum sit eam esse communem opinionem omnium Scribẽ. ibidem, & etiam in l. in omnibus. ff. de Iudi. & in omnibus locis vbi de hac materia agitur. Ex quo fit, vt nullo pacto possit dictum Petri de Peralta.in hac parte sustineri : cùm Maioratus successor non succedat iure directo:sed obliquo, & etiam si directus hæres esset,teneretur indistinctè satisdare,etiã nulla causa suspicionis superueniente. Quibus non obstant dicta Scriben. quæ pro contraria parte allegat:nam aut illa falsa sunt, aut quod verius est, sunt intelligenda secundùm communem intellectum.d.l. inter omnes, ad quam omnes quos ipse citat, se referunt.

¶ Vt autem in hoc articulo perfecta resolutio habeatur, duæ principales species cõsiderandæ sunt. ¶ Prima : quando nulla causa suspicionis in possessore Maioratus adest. ¶ Secunda quando in persona eiusdem noua suspicionis causa superuenit.

¶ In prima specie:quando scilicet nulla suspicionis causa in possessore Maioratus adest, considerandũ est:vtrum Maioratus dependeat,ex testamento,aut ex contractu. Si enim ex testamento dependeat, communis resolutio est, quod indistinctè : etiam nulla suspicionis causa superueniente, teneatur satisdare hæres grauatus de fideicõmisso restituendo

seu

seu præcedens fideicommissarius de restituēdo sequenti, quod in hærede grauato respectu fideicōmissarij prob.in l.1. & per tot.titulum.ff.vt legato. seu fideicommisso.nomi.cauea.C. vt in poss. lega. In fideicommissario autem præcedenti respectu sequentis prob. ex decisione tex.in l. peto.§.fratre ff. de lega.2. & in l.final.C. de lega. iunctis his,quę superiùs adduximus. Pariúque ratione idem dicendum erit in Maioratus succesſoribus, vt notat.Palat.Ruui. & Anto. Gome. in his locis, quibus eos superiùs citauimus,siue hi directi,siue obliqui succesſores sint,vt prob.in d.l. inter omnes,secundùm communem Scriben. intellectum, reiecta opinio. Petri de Peralt. in d.l.3.§. qui fideicommissam, qui contrariam opinionem tentauit.

¶ Nec hæc satisdatio ex eo cessare debet,quòd dominium,& possessio ipso iure in sequentem Maioratus succesſorem transferatur, nec ad hoc requiratur hæredis, seu anterioris possessoris restitutio ex l. 45. Tau. quæ est l.8.tit.7.lib. 5. in noua compilatione legum Regni. Nam ad hoc, vt cautio sit
8 præstanda, sufficit, quòd sola possessio facti sit ab hærede seu anteriori fideicommissario restituenda, etiamsi dominium, ac possessio à lege transferantur,vt inspecie dixit glos. in d.l. inter omnes.verb. hæreditate.ff. qui satisdare cogan. Vbi substitutus directus, qui ab hærede hæreditatem capere non debet,potest ab eo cautionem exigere de restituēda sibi actuali possessione, quam sequitur ibi Bart. num.2. Bald. in princ. Pau.num.5. in fin. Alexand. num.5.Iass.num.11.& communiter. Scriben. eamque optimè ad hoc inducit Peralta. in d.l. 3. §. qui fideicommissam.ff.de hæredib. instituen. num. 29. Quod summè notandum est, vt intelligamus,quòd non debet hodie cessare hæc satisdatio ex eo,quòd Maioratus possessio de manu alterius non sit capienda:sicut non cessat etiam in his qui directi substituti sunt. Neque etiam illis, in quos fideicommissum transit ipso iure absque alterius restitutione.

¶ Si autem Maioratus succesſio dependeat ex contractu, subdistinguendum est. Aut enim is Maioratus reuocabilis effectus fuit, aut ea lege institutus,vt reuocari non possit. Si reuocabilis sit,dicendum est idem quod paulò antè in Maioratu in testamento instituto, dicebamus. Cùm Maioratus etsi ex contractu dependeat vim supremi Iudicij,vt plurimùm soleat obtinere, vt supra isto lib.cap.12. latiùs diximus. Nec enim ad hoc,vt ista cautio præstetur, requiritur, quòd fideicommissum in testamento relictum sit: sufficit enim si relinquatur in codicillo, seu in quacunque alia vltima voluntate, vt not. Rofredus.in suis libellis. 5.parte in Rubrica de actione ex stipulatu. quæ interponitur ab hærede legatario pro legato præstando.in princ.& est de mente omnium Scrib.in d.l. inter omnes, & in d.l.in omnibus. Quod ex his, quæ supra isto lib.c. 12. adducta sunt resoluendum erit.

¶ Aut ipse Maioratus in contractu institutus irreuocabilis effectus fuit, vimque contractus: non vltimæ voluntatis obtinuit,& tunc non nisi causa suspicionis interueniente, satisdandum est.d.l.in omnibus. ff. de iudic. Sicúque intelligenda est opinio Anton. Gometij.in d.l.40. Tau.n.78.

¶ In secunda specie:quando scilicet dilapidationis suspicio, in Maioratus possessore superuenit : tres etiam casus considerandi sunt. ¶ Aut enim à Maioratus institutore cautio de fideicommisso restituēdo remissa fuit,

¶ Aut ea non fuit remissa: imò à principio exacta.

¶ Aut ea fuit ex sequētis Maioratus succesſoris negligentia, seu aliàs prætermissa.

¶ In primo casu dicendum est quòd si à Maioratus 9
institutore cautio de re Maioratus restituenda, remissa fuit,ea peti non poterit à sequenti Maioratus succesſore vllo pacto : etiamsi possessor eiusdem bona Maioratus dilapidare cœperit. Quod probat tex.sing.in l.fi.ff.vt legato. seu fideicommiss.nomi. cauea. per quem tex. dixit Bart. in proprio loco, quòd satisdatio remissa non potest peti, etiamsi hæres dilapidet. Quem ibidem cæteri sequuntur, dixitque Iasso. in l. nemo potest.2. lectura nu.125. ff. de lega.1. quòd testator potest remittere satisdationem de legatis, vel fideicommissis præstandis:etiamsi hæres sit vnus dilapidator. Nec poterit sequens in gradu:etiam in casu dilapidationis satisdationem petere, sed alijs remedijs vti debet, vt inquit Bald. in d.l. iubemus in princip.numer.5. & num.17. C. ad Trebel. Quod intelligendum est: nisi hæres dolosè dilapidaret. De hac namque dolosa dilapidatione non est præsumendum Maioratus institutorem cogitasse, vt infra isto cap. latiùs dicemus.

¶ Qua in re etiam cautè legenda sunt, quæ scribit 10
Peralt.in d.l.3.§. qui fideicommissam. ff. de hæred. insti.num. 30. ad fin.vbi inquit satisdationem hanc in casu suspicionis dilapidationis præstandam, non posse à Maioratus institutore remitti. Ea namque intelligenda sunt, vbi hæres dolosè in re fideicommisso subiecta dilapidanda versatur.Aliàs enim loqueretur ipse contra casum legis expressum in d.l. finali.vbi non solùm testator potest hanc cautionē remittere:imò remissa solùm cautione de re fideicommisso subiecta restituenda ea peti non potest, etiam in casu dilapidationis.

¶ Vnum tamen est. quòd Maioratus succesſor, qui 11
dilapidationem instantem timet, nec potest satisdationem petere: quia forsan remissa fuit ab institutore, poterit implorare officium iudicis antè factum, vt impediat, ne dilapidatio fiat, quod prob. tex.in l.3. C.qui bon. cedere poss. Per quem tex. dixit. Bald. ibi .num.3. quod ille, qui ex facto alterius timet grauari, poterit ante factum implorare officium Iudicis, vt inhibeat, ne id fiat, quod inquit Baldus alibi ita expressum non reperiri.notat Bart. per tex.ibi.in l. fina.in princ.nume.3.ff.quod met.cauf.Bald.in l.si super.num.2.C.de transactio. Bart. in l. de pupillo.§. si quis ipsi prætori. num.5. ff. de nou.ope. nuntia. Roderi. Xuar. allega.4. col. 4. De quo etiam in c. sequenti.numer 21.dicemus.

¶ In secundo casu: quādo scilicet cautio de re Maioratus restituenda remissa non est,imò ea à sequēti succesſore exacta, similiter dicendum est cautionem ob dilapidationis suspicionem non esse præstandam. Ex prima namque satisdatione Maioratus succesſor securus erit:cùm ex ea res Maioratui subiectæ sibi non deterioratæ præstanda sint.l.1. in princ.ff. vt legat. nomi.cauea.l.fi.C. de lega. Nec 12
est superfluis, ac varijs satisdationibus vtendum.l. hæc stipulatio.§. diuus. ff. vt legato. nomi. cauea. Ideoque nulla lege cautum est prima satisdatione exacta, ex causa suspicionis teneri hæredem denuò satisdare. Quod sanè intelligēdum est:nisi primi fideiussores ex postfacto non soluendo effecti sint, aut bona, quæ habuerant, amiserint: tunc namque erit denuò à Maioratus possessore satisdādū. l. si is à quo.§.si semel.iuncta l.planè.ff.vt in posses. legat. l. si creditores.ff. de priuileg. cred.l.qui bona.§. de

illo

illo.ff. de damn. infect. Paul.in l. in omnibus.ff. de Iudi. num.2.& ibi Iacobi. de Sancto Georg.nu.4.
13 & 5. Idemque erit:si tempore fideijussionis exactæ fideijussores communi opinione idonei reputabãtur. Posteà autem compertum est eos esse inopes, & non idoneos.l. in confirmando. ff. de confir. tutor.tex. in c. pastoralis. de exceptio. Notantque Paul. Iacobi. & communiter Scrib. in d.l. in omnibus post Specul. de offic. omni Iudi. §. 6. incipi. deseruit.nu.12.

¶ In tertio casu vbi scilicet à principio satisdatio de re Maioratus restituenda,exacta non fuit:dicendum erit , quòd ea poterit quocunque tempore peti:nedum suspicione dilapidationis superueniẽte:sed etiam si ea non superueniat.l.1.§.planè.ff. vt legato. nomi.cauea.l. postquam.ff.eod. tit. Sicque omnia ista quod ad satisdationem attinet,intelligenda,ac resoluenda sunt.

14 ¶ Hæc autem satisdatio fideijussoria esse debet. l. si is à quo.cum similib. ff. vt in posses. lega. l. 1. & quasi per totum.tit.ff. vt lega. seu fideicom. nomi. cauea.l.prætorię stipulationes.ff.de prætor.stipula.
15 l.1.ff. de collat. bon. Pro reque tam mobili: quàm immobili præstanda est.l.1. iuncta.glo. in verb. stipulentur.ff. vt lega.seu fideicom. nomi. cauea.l. is cui, in princip. versi. bonorum autem appellatio-
16 ne.ff. vt in posse.lega. Et ea satisdatio etiam à notoriè idoneo, pluráque bona immobilia possidente præstatur.d.l.1.in prin. ff.vt legato. seu fideicõmiss. nomi. cauea. Et si regulariter notoriè idoneus à satisdando releuetur,vt ex pluribus probat Iaf.in l.
17 1.num.16.ff.qui satisda.cogan. Quòd si hæres grauatus , seu præcedens Maioratus possessor nolit satisdare, poterit sequẽs petere se mitti in possessionem bonorum Maioratus , donec satisdationem præstet. l. 1. & per tot. tit.ff.& C.vt in possess. legato.Quod in Maioratu dixit Palat. Ruui. in d. repe.c.per vestras.§.44.num.5.

18 ¶ Cautio autem idonea esse debet.l.quoties.ff.qui satisda. cogan. Sed si ex magna rerum Maioratus æstimatione qui forsan ex Regno, Ducatu, Comitatu, seu Marchionatu,vel alio magno patrimonio constat, idoneè satisdari non possit, ea cautio præ-
19 standa est, quæ secundùm rei qualitatem præstari poterit. Quod probatur ex tex. in l. de creationibus.C.de episcopa. audien. ibi. *Sin autem non talis eius census inueniatur:tunc & fideiußio in quantum posßibile est, ab eo exploretur.* Quem ad hoc expresè not. ibi. Alberi.2 col. in medio. dicens. Ita consultum fuisse in fauorem Reginæ Franciæ , quæ fuit tutrix filij sui Primogeniti. tex. in quo eadem verba apposita sunt,in l. final. §. sin autem non talis. C. de curato.furios.quem ad hoc not. Bald.in l.fin.C. de Magist. conue. nu.3.l.mulier. C. de iure doti.not. Cassa.in consuetud. Burgun.Rub.6.§.4.verb. caution. nume. 4. Lauden.in tracta. de offic. domino. quæstion.4. Iacobi de Sancto Georg.in tractu feudorum. col.1. Roderi. Xuar. in l.2. tit.delos emplacamentos.lib.2.fori ll.§. nunc opportunè.num.
18. Idque in satisdatione de Maioratu restituendo censuit Palat. Ruui. nihil ex prædictis allegãs in d. repe.cap. per vestras.§.44. nu.5.

20 ¶ Quam satisdationem petere debet is , qui post Maioratus possessorem primum locum in successione eiusdem obtinebit, vt prob.in l. peto.§.fratre.ff.de lega.2. vbi id omnes Docto. aduertunt.
21 Calumniosè namque satisdationem petere videtur is, quem alius antecedit, vt inquit Iurisconsultus.
22 in l. Paulus.ff. de præto. stipulat. Nisi sequens successor absens. impeditus,aut negligens sit:tunc nãque etiam remotior admittitur,vt infra lib.4.dicemus, vbi de reuocatione alienationis factæ à Maioratus possessore tractabimus, quòd si plures pri- 23
mum gradum in Maioratus successione prætendãt omnibus à præcedenti Maioratus possessore satisfandum erit. Nec in hoc grauatur Maioratus possessor, cùm futurum sit, vt vnus solus in Maioratu succedat possitque cum vno,eodemque fideijussore omnibus satisdare. l. si duo. ff. vt legato. nomi. cauea.

¶ Forma autem satisdationis hæc erit , quòd fide- 24
jussores stipulentur hæredem,seu anteriorem Maioratus possessorem,rem Maioratui subiectam adueniente die restitutionis præstare,dolumque malum in Maioratus restitutione abfuturũ: ita vt nec fundo seruitus imponatur , nec aliquid aliud dolo fiat, ex quo res Maioratus deterior tradatur.l.1.ff. vt legato. seu fideicommiss. nomi. cauea. l. vlti. C. de lega. Et vtrobique per Scrib.Nec cautio de re 25
Maioratus arbitrio boni viri fruenda , præstanda est. Hæc namque à fructuario , non à Maioratus possessore, qui dominus est (vt infra hoc lib. cap. 19.dicemus) præstanda erit.l.1.ff.vsufructu quemadmodum caueat.vbi probatur , quòd cautio de re aliqua restituenda ab ea , quæ datur de vtendo , & fruendo arbitrio boni viri, longè diuersa est.Mul-
ta namque comprehendit cautio de fruendo arbi- 26
trio boni viri , quæ cautio de restituenda re non comprehendit, vt constat ex his , quæ notat Azo. in summa.C. de vsufruct.numer.2. cum sequent.

¶ Ideóque licet cautio de restituenda re aduenien- 27
te die fideicommissi à testatore remitti possit.l. 2. C. vt in possess. lega. Cautio autem de vtendo , & fruendo arbitrio boni viri à testatore remitti non potest.l. scire debetis. C. eod.tit. l. si pecuniæ. ff. eod.l.1.C.de vsufructu. Cuius ratio est , ne detur occasio delinquendi. Quam rationem assignant Scriben.in d.l. scire debetis , & in dicta l.1. C. de vsufructu. & Bartol. in l. nemo potest.ff.de lega.1. num.3.vbi Iass. in.1.lectura num.93.& in 2.nu.125. col.fi.& Hannibal.num.212.illam sequuntur: tametsi Ripa. ibi.nume. 41. istam rationem nõ probet aliamque deteriorem assignet.Hanc etiam rationẽ. probat Iass.consi.40.num.1.lib.1. Deci. consi.418. num.16. & Io. Igneus. in l. contractus.nume.72.ff. de regulis iuris , & Mencha.de succes. creati.lib.1. §.7.num.22.Franc. Viuius. lib. com. opin. verb. coactionem.num.5.hancque opin. dixit communẽ esse Anto. Gabriel.commun. opin.li.5.tit.de vsufruct.conclusione.1.num.28.

¶ Ex qua ratione deducitur non esse veram opinio- 28
nem Bald. in d.l.1.num.11. C. de vsufructu. dicẽtis, quòd quanuis testator cautionem de vtendo, fruendo arbitrio boni viri remittere nõ possit: poterit tamen iubere , vt hæres accipiat quendam fideijussorem pauperem. Quem sequitur Salic. ibi. num.5.& Barba. in c.fina de pigno.Angel.in princ. insti.de vsufructu. ad fin. & plures alij ex nostris Scrib. Iura namque in hac materia loquentia iubent fructuarium cauere vtiliter, & idoneè tex.in. §. Constituitur.insti.de vsufructu.obligatio autem inopis debitoris nulla censetur.l. nam is.ff.de dolo. & testator, qui non potest cautionem remittere, ea ratione:ne delinquendi occasio præstetur, nec poterit grauare hæredem inopem fideijussorem recipere: cùm paria sint non cauere, vel minùs idoneè satisdare.l.quoties.ff.qui satisdare cogan.l. 3. ff. de fideijusso. eademque occasio delinquendi præste-

tur

tur ex fideijussione non idonea, quæ ex fideijussoris remissione. Sicque aduersus Bald. & eius opinionem sequentes tenuerunt Hannibal. in d. l. nemo potest. ff. de lega. 1. n. 184. & Arias Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. part. num. 76. Quibus ego libenter assentio, qui semper id cupiam efficere, vt lex non verbis: sed rebus imponatur.

29 ¶ Ex eadem etiam ratione assignari potest nouus, ac verissimus intellectus ad d. l. secundam. C. vt in posse lega. dicentem à testatore remitti posse. eam cautionem, quæ datur pro legato & fideicommisso restituendo. Nam cùm ista cautio duas partes contineat: prima, quòd res Maioratui, seu fideicommisso subiecta adueniente die restituatur: secunda, quòd in restitutione dolus malus aberit. l. 1. ff. vt legato. seu fideicommiss. nomi. caueatur. licèt possit remitti prima pars fideijussionis: non tamen poterit remitti secunda: cum ex ea remissione etiã occasio delinquendi præstetur, dolúsque futurus remitti non possit. l. si vnus. §. illud nulla. ff. de pact. l. si plagij. cum simili. ff. de verb. obliga. Idque prob. tex. in d. l. 2. ibi. *Vt satisdationes, quæ voluntatis defunctorum tuendæ gratia in legatis, & fideicommißis introductæ sunt, eorundem voluntate remitti possint.* Ex quibus clarissimè constat testatorem solam eam satisdationem posse remittere, quæ eius gratia introducta est: sed ista satisdatio, vt dolus malus absit, aut fauore publico inducta est, vt prob. tex. in d. §. illud nulla. vbi per Scrib. & tex. in l. cõuenire. ff. de pact. dotali. aut mixtim gratia fideicommissarij, & iuris publici: vt inquit Bald. in d. l. scire debetis. num. 1. Ideóque ex legis illius decisione nullo pacto remitti potest. Quod ex eo etiam constat, quòd si non potest remitti cautio, vt arbitrio viri quis fruatur, à fortiori nec remitti poterit ea satisdatio, qua cauetur dolum malum ab futurum, cùm maior delinquendi occasio ex hac, quàm ex illa præstetur. Ex maioritate autem seu ex paritate rationis lex, de vno casu, ad alium extenditur. Authen. multo magis. C. de Sacrosan. Eccle. l. illud. cum simil. ff. ad leg. Aquil. Quod præcipuè in eo, quod fauore publico statuitur, dicendum est. l. quod fauore, cum simil. ff. de leg. Imol. & Scrib. in l. Si verò. §. de viro. ff. solut. matri.

30 ¶ Nec huic intellectui aduersatur decisio tex. in l. fi. ff. vt legato. seu fideicomiss. nomi. cauea. Vbi probatur, quòd remissa à testatore cautione de fideicommisso restituendo, non poterit eadem cautio peti: etiamsi hæres hæreditatem dissipet. Potest namque quis bona fideicommisso subiecta absque dolo dissipare, vt optimè aduertunt Paul. numer. 2. Alex. num. 13. & cæteri Scrib. in l. Imperator. ff. ad Trebel. Nec tunc cautio propter dissipationem peti potest: sed alijs remedijs agẽdum est, vt in ead. l. Docto. aduertunt, quod si dolus interuenerit, crederem non obstante eiusdem legis decisione, posse exigi eam cautionem: ne dolus malus adsit, quam si recte sentio non potest remittere testator: cùm non possit remittere cautionem de vtendo, ac fruendo arbitrio boni viri. In cuius remissione minus inconueniens versaretur. Quod eo maximè dicendum est, quòd d. l. fi. communiter intelligi ac limitari soleat: nisi sit talis dilapidatio, de qua verisimiliter testator non cogitauit tempore remissionis cautionis. Tunc namque cauendum erit non obstante testantis remissione, quod dixit Bald. in l. iubemus in princip. num. 5. & nu. 17. C. ad Trebel. Testator autẽ verisimiliter de dilapidatione dolosa remittenda cogitasse censendus non est. l. creditor. §. Lucius. ff. manda. l. ex facto. vbi per Scrib. ff. de vulga. Ideóque d. l. fi. non meretur in contrariã sententiam adduci.

¶ Hæc tamen omnia, quæ de satisdatione à Maioratus possessore præstanda prædiximus limitanda sunt, nisi hæres grauatus, seu præcedens Maioratus possessor sit de liberis primi gradus Maiorat° institutoris, & sequens in gradu frater grauati, vel eius filius, aut descendens, aut ex descendẽtibus Maioratus institutoris. Hoc namque casu hæres grauatus, seu præcedens Maioratus possessor non tenebitur satisdare. l. iubemus, in principio. & in §. in supradictis. C. ad Trebel. vbi Odofredus Bart. Bald. Paul. Corn. & communiter Scrib. glo. vbi etiam per Scrib. in l. cum Artemidoram. verb. non prohibuerit. C. vt in posse. legato. gl. vbi Docto. in auth. contra rogatus. verb. exponet. C. ad Trebel. Quod de liberis primi gradus Maioratus successoribus à parentibus suis grauatis, bona Maioratus filijs aut alijs descendentibus suis restituere, intelligendum est: non autem in nepotibus, aut pronepotibus, aut alijs descendentibus procedit, vt probat tex. in d. l. Iubemus. §. illud autem admonemus: iuncta glos. ver. personis vbi gl. exponit tex. 1. de liberis primi gradus. Per quem tex. dixit. Bald. in proprio loco, quòd priuilegium concessum filijs non extenditur ad nepotes: quando l. id prohibet. Cuius dictum sequuntur communiter Scrib. ibidem. & in eadem l. Iubemus, in principio. & in d. l. cum Artemidoram & in d. Auth. contra rogatus, Idem etiã dixit Bart. in l. liberorum num. 4. & num. 6. ff. de verb. signi. vbi Alcia. num. 26. Alex. in l. in fideicommissariam. 1. responso, num. 2. ff. ad Trebel. Idque omnes Docto. indifferenter not. ita vt nullus ex his, qui de hac re scripserunt, legem illam, nisi in liberis primi gradus testatoris, intelligat. 31

¶ Qua ratione cautè legendũ est illud, quòd Scribit Petrus de Peralta in d. l. 3. §. qui fideicommissam num. 30. vbi de hac re loquens inquit, quòd in casibus, quibus possessor Maioratus tenetur sequenti in gradu satisdare, intelligi debet, & limitari: nisi præcedens sit ascendens, vel frater sequẽtis in gradu: quia tunc non potest descendens, vel frater secundo loco vocatus ab eo satisdationem exigere.

¶ Id namque ex superiùs adductis iure procedere nõ potest: licet enim præcedens Maioratus possessor, sit ascendens, vel frater sequentis in gradu, non liberatur à satisdatione: nisi is, à quo satisdatio petitur sit de liberis primi gradus Maioratus institutoris, quod maximè ea, quæ in hac materia scribũtur restringit, poteritque vix casus d. l. Iubemus in Hispanorũ Maioratibus practicari: cùm vt plurimùm iam eorum successio liberos primi gradus institutoris supergrediatur.

¶ Poterit tamen Maioratus successor aduersus illũ, qui est de liberis primi gradus institutoris petere, vt bona describantur: etsi non possit ab eo satisdationem exigere. Is enim qui non potest satisdationẽ exigere: petere tamẽ poterit bonorum descriptionem, vt inquit Bal. cons. 137. vol. 1. Cuma. cons. 88. nu. 3. Cassa. in. consue. Burgun. Rub. 6. §. 6. verb. *par inuentaire*. num. 27. Peralta. in d. l. 3. §. qui fideicommissam. num. 30. Idque censuit Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. part. nume. 23. dicens, parentem bonorum filij administratorem teneri inuentariũ conficere, etsi non teneatur satisdare: quo in loco inuentarium cum bonorum descriptione cõfundit: licet ea verè diuersa sint vt benè considerant Cuman. d. consil. 88. & Guido Papæ. decisione. 351. n. 32 33

34 1. Socinus Iuni. consil. 132. numero 4. & 5. lib. 1. Bertrand. consil. 243. num. 6. lib. 1. & Boer. decis. 61. num. 7. & num. 14. Ideóque quanuis pater non teneatur facere inuentarium ex bonis filij: tenebitur tamen ad petitionem filiorum bona eorundem pati describi: vt Cumma. d. consil. 88. col. fina. & præfati Doctor. aduertunt, quod ab inuentario diuersum est. Sicque intelligenda sunt, quæ à Pinel. in d. l. 1. 2. parte nu. 23. dicuntur: de inuentario à patre cõficiendo, quod generale est in omnibus, qui inuentarium facere non tenentur. Hi enim non poterunt bonorum descriptionem recusare, idque propè omnes Scrib. quos superiùs citauimus, non obscurè censuerunr.

35 ¶ Sed licet omnia ista quæ de satisdatione præstãda à Maioratuum possessoribus diximus, vera sint, ex clarissimisque iuris principiis apertissimè deriuentur: rarò tamen in forensibus controuersijs adduci solent, nec vidi vnquam sequentem Maioratus successorem ab eius possessore cautionem cessante dilapidationis suspicione petentem, nec exigentem: quod mihi modicam admirationem præstitit: cùm sciam plures ex sequentibus Maioratuum successoribus: adeò eorundem possessores insectari, vt si scirent hoc remedio aduersus eos vti posse, id non prætermitterent: imò frequẽter cautionum exactione illos infestarent. Sed forsan silentium hoc ex ignorantia principiorum processit, vt & plura alia quotidie, ex communi errore neglecta videmus, vel ex eo remedium hoc neglectum est, quòd parum vtilitatis ex eo consequi posse videatur, eò quòd Maioratus, vt plurimum in bonis immobilibus consistant: cautióque de eisdem restituendis vtilitatem non afferat: cùm statim mortuo possessore, dominium ac possessio rerum Maioratus in sequentem ipso iure pertranseant, etiam si à possessore Maioratus alienata sint, in tertiúmque translata, pro actualique possessione adipiscenda plura remedia summaria, ac executiua legibus Regijs prodita sint. Vtcunque autem res ipsa consideretur huiusmodi cautionem vtilissimam esse plus certo mihi compertum est: nec scio quo iure potuisset petentibus denegari. ¶ Vtrum autem vltra cautionem, de qua in hoc capite agitur, Maioratus successor teneatur, antequàm rerum eiusdem Maioratus successionem apprehendat, præstare cautionem Mutianam de adimplendis eiusdem Maioratus conditionibus seu restituendo bona Mioratus cum fructibus perceptis, infra lib. 2. c. 12. n. 25. dicemus.

SVMMARIA.

1 *Patre bona Maioratus dilapidante filio ante eius mortem restituenda sunt.*
2 *L. Imperator. ff. ad Trebel. declaratur, discutitúrque vtrum hodie sit correcta.*
3 *Hodie etiam pro aduentitijs cautiones inter patrem, & filium præstari possunt.*
4 *Correcta ratione legis cessare debet eius dispositio.*
5 *Filius non tenetur se committere fragilitati cautionis.*
6 *Vera ratio decidendi ad d. l. Imperator. ff. ad Trebel. assignatur.*
7 *Pater dissipans bona filij quorum administrator est, tenetur ea filio restituere.*
8 *Maritus dissipans bona vxoris, tenetur illa etiam constante matrimonio restituere.*
9 *Pater propria bona dilapidans, tenetur in vita filio legitimam assignare.*
10 *Pater potest bona sua in mare projcere in filiorum præiudicium.*
11 *Vna ratione legis deficiente, ex alia sustinetur.*
12 *An d. l. Imperator procedat in dilapidatione, quæ ex sola culpa processit: an dolus requiratur.*
13 *Administratio auferenda est tenaci: sicut prodigo.*
14 *Pater dissipans bona immobilia Maioratus: vtrum teneatur illa in vita restituere.*
15 *Dissipatio immobilium magis damnosa est: quàm ea quæ de bonis mobilibus fit.*
16 *Pater dissipator, bona Maioratus tenetur in vita filio restituere: etiamsi sit soluendo & culpa dissipationis in omittendo consistat.*
17 *Alimenta præstanda sunt patri, à quo propter dissipationem bona Maioratus auferuntur.*
18 *Dissipatio magna requiritur, vt bona Maioratus sint à possessore auferenda.*
19 *Dissipatio Magna, quæ dicatur.*
20 *Pro modica dissipatione solet fieri Maioratus possessori præceptum, vt deinceps non alienet sub pœna restitutionis.*
21 *Iudex quandoque id iubet, quod lex præcipit.*
22 *Dilapidationis suspicione præcedente cautionis remedium sufficiens est, dummodo ea manifesta non sit.*
23 *Satisdatione à principio præstita non tenetur Maioratus possessor ex sola suspicione dilapidationis iterum satisdare.*
24 *Dilapidatione manifesta interueniente, pater tenetur bona Maioratus restituere, non obstante cautionis oblatione.*
25 *Ex dilapidatione manifesta bona Maioratus restituenda sunt: etiam si à principio cautio præstita fuerit.*
26 *Dispositio l. Imperator. ff. ad Trebel. procedit, siue tempus gratia hæredis, siue commissarij adiectum sit.*

27 *Tempus semper censetur adiectum fauore hæredis, non fideicommissarij.*
28 *Rege bona regni manifestè dilapidante quid faciendum sit.*
29 *Dispositio dict. l. Imperator: an procedat solum in filio: an etiam in extraneo.*
30 *Prima generatio est filius: secunda autem nepos.*
31 *Emphitheota fructuarius & colonus: propter dissipationem cadunt à iure suo.*
32 *Bona expressè prohibita alienari: si alienentur, poterit ea sequens vocatus in vita possessoris sibi vendicare.*
33 *L. fina. §. sed quia nostra Maiestas. & §. sin autem. C. communia de lega. declarantur.*

Maioratus possessore bona Maioratus dilapidante: an possit sequens in vita eiusdem Maioratus successionem vendicare.

CAPVT XVI.

1 IN præcedenti capite ostensum est qualiter Maioratus possessor ad petitionem sequentis causa suspicionis superueniente, vel nō, teneatur satisdare: sed quia contingere potest, vt Maioratus possessor ne dum de dilapidatione suspectus sit: sed etiam compertum sit eum bona Maioratus manifestè dilapidare, ac destruere: ita vt satisdationis remedium sufficiens non sit: summè conueniens erit hoc loco eam quæstionem discutere: an scilicet hoc casu sequens successor possit ante mortem possessoris, Maioratus restitutionem petere. Pro cuius quæstionis resolutione distinguendum erit, aut enim sequens in gradu est filius Maioratus possessoris, aut extraneus.

¶ In prima specie: quando scilicet sequens in gradu possessoris filius est, dicendum erit, quòd si eius parens bona Maioratui subiecta manifestè dilapidet non expectata eius morte, ea bona erunt filio restituenda. Quod probat text. in l. Imperator ff. ad Trebelli. quem dixit Bart. in proprio loco esse sing. ad hoc, quòd si pater fuit grauatus restituere filio fideicommissum, & ipse dissipat bona restitutioni subiecta, auferuntur ab eo, & cogitur restituere filio etiam in potestate existenti ante conditionis euentum, & illum tex. dixit ad hoc alibi non reperiri Ioan. de Imol. ibidem. Idque etiam per illum tex. notant ibi communiter Scrib. id ipsum etiam dixit Bart. in l. final. C. de senten. pass. & resti. nu. 2. idem Barto. in l. 2. §. quòd si in patris. num. 8. & 9. ff. solu. matri. & in l. si constante. 9. quæstion. numer. 63. vbi etiam per Scrib. ff. eod. & in l. cum oportet. §. non autem. n. 2. C. de bonis quæ libe. Franc. de Areti. consil. 72. num. 5. Palat. Ruui. in rep. cap. per vestras. §. 17. num. 13. de dona. int. vir. & vxo. Boerius: qui plura refert decis. 61. n. 15. cum præceden. & sequent. Sed est tex. illi consimilis in l. cogi. §. si pater. ff. ad Trebel. vbi pater hæres institutus filióque restituere grauatus, si adire recuset, cogitur ad filij petionem hæreditatem adire, fideicommissúmque etiam ante diei euentum filio restituere: quasi in recusando hæreditatem adire videatur bona fideicommisso subiecta dissipare, filiúmque eisdem bonis ex non aditione priuare, quod dissipationi manifestę equiualens est. Idque Scrib. ibidem & in d. l. Imperator aduertunt.

2 ¶ Magna tamē inter Scrib. cōtrouersia est, an illa l. Imperator, hodie sit correcta. Aliqui namq; ex eisdem censuerūt eam correctam esse, eiusq; decisionem iure nouo Codicis non procedere, quod ex eo probare nituntur, quòd illa l. loquatur in filio in potestate cōstituto inter quē & eius parentem iure digestorū nō poterat cautio de fideicōmisso restituendo, nec etiam de alia re præstanda interponi, l. frater à fratre. §. 1. ff. de condi. indebi. text. in §. item inutilis, cum similib. insti. de inutílib. stipulat. Lex autem illa ideò in casu dilapidationis bona filio restitui iubet, quòd inter patrem, & filium cautio interponi non possit. Nam si præstari posset inter patrem & filium satisdatio, nil aliud quam satisdationem in casu dilapidationis introduceret. Quod prob. ex eadem lege. ibi. *Nā quia cautiones non poterant interponi conseruata patria potestate: ideò damnum conditionis propter fraudem inflixit.* Sed 3
cum hodie de iure C. etiam pro aduentitijs cautiones inter patrem & filium præstari possint, ex decisione text. in l. iubemus. §. in supradictis, secundùm communem intellectum. C. ad Trebel. & in authent. vnde si parens. vbi glo. & communiter Scrib. C. de inoffi. testa. & notatur in d. l. frater à fratre. igitur correcta ratione legis, cessare debet eius dispositio. l. 1. cum similib. ff. de legitim. tutela. Iass. 4
in l. si quis filium. n. 7. C. de inoffi. testa. qua ratione d. legem Imperator, hodie correctam esse dixit Rapha. Cuma. ibidem. quem sequitur ibi Ioannes de Imol. super glo. verb. non poterant.

¶ Quanuis autem obiectio ista vrgentissima ac penè insolubilis videatur: communis tamen opinio est in contrarium: imò, quòd illa l. correcta non sit, quam veriorem esse censent ibi Bart. Alberi. Angel. Paul. Alexand. Segur. Claud. & communiter Scrib. Idem voluit Nicolaus Arelatanus in l. generaliter. nu. 163. C. de secund. nupt. Eámque dixit communem opinionem esse Ripa. in l. si constante col. fina. num. 100. ff. solut matr. Arias Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. par. num. 38. Quod probant 5
ea ratione, quòd scilicet quanuis cautiones inter patrem & filium hodie interponi possint: non tamen filius tenebitur se comittere fragilitati cautionis l. cogi. §. idem quæritur. ff. ad Trebel. de quo inferius dicemus. Quæ ratio leuissima est: cum Iurisconsultus in d. §. idem quæritur. in satis diuerso casu disponat, vt benè aduertit Ioan. de Imol. in d. l. Imperator.

¶ Sed sustinendo communem verior ratio assignari 6
poterit, quod scilicet Iurisconsultus in d. l. Imperator, non ea sola ratione motus fuerit ad disponendum, patrem teneri ante diem, fideicommissum restituere, quòd cautiones inter patrem, & filium præstari non possent. Ad id namque vt cautio præstanda foret, sola suspicio dilapidationis sufficiens esset: imò regulariter ad id nulla suspicionis causa requireretur.

tur. Sed hanc rationem Iurisconsultus expressit, vt intelligeretur, quòd ex eo: quia cautiones inter patrem, & filium præstari non poterant, non potuit principijs dilapidationis obuiari: prout in extraneis ex præstatione cautionis obuiari solet. Qua ratione creuit adeò parentis dolus seu negligentia, vt manifestam dilapidationem efficeret, qua manifesta dilapidatione stante, Iurisconsultus damnum conditionis propter fraudem ex ea præsumptam inflixit. Et iste est nouus ac verus sensus literæ illius l. quæ aliàs intelligi non posset.

¶ Nec hac sola ratione, sed alijs etiam motus fuit Iurisconsultus ad eius legis decisionem, eaque precipua quòd dissipatio iam adeò manifesta erat, vt pater euidenter aduersus filium suspectus esset, quo casu ciuili ratione bona erant à parente auferenda. 7 Quotiescunque enim pater administrat bona ad filium pertinentia, eáque manifestè dilapidat, cogitur ea reddere, etiam non adueniente casu restitutionis. l. fina. vbi Bart. & Scrib. C. de senten. pass. l. cum oportet. §. non autem vbi. etiam per Scrib. C. de bonis quæ libe. not. Roderi. Xuar. allega. 4. & Pala. Ruui. in rep. cap. per vestras. §. 17. nu. 13. Barto. in l. si constante. n. 63. ff. solu. matri. vbi Iass. n. 196. & Ripa. col. fina. nu. 99. Segur. in d. l. Imperator col. 17.

8 ¶ Sicque etiam videmus in marito res dotales dissipante, vt dotem teneatur ante tempus restituere l. si constante. ff. solu. matri. l. vbi adhuc. C. de iure re doti. Pala. Ruui. in d. repe. capitu. per vestras. §. 17. n. 12. Gometius. in §. fuerat. n. 41. institut. de actio. Boerius. decisione. 328. Segur. in repet. d. l. Imperator. col. 36. l. 29. titul. 11. part. 4.

9 ¶ Simile etiam videmus in patre, qui si propria bona dilapidet, cogitur filio, etiam in vita legitimam assignare, ex qua se alere possit, vt dixit Baldus in l. secund. C. si quid in fraud. patro. n. 3. cuius dictum sequitur Paul. ibidem. n. 6. dicens, esse mente tenẽdum. Idem Paul. in authen. si qua mulier. n. 8. C. de sacr. san. Eccle. Alexand. in d. l. Imperator. numero 12. & ibi Claud. n. 6. Fabia de Mõte in repet. authen. nouissima. nu. 83. C. de inoffi. testa. Roma. in l. 2. §. quòd si in patris. ff. solut. matri. Pala. Ruui. in d. repet. cap. per vestras. §. 17. n. 14. Eandem opinionem dicit esse æquiorem Iass. in l. si constante. n. 199. ff. solu. matri. & in l. nam & posteà. §. sed & si quis n. 4. ff. de iure iurando. Eamque sequitur Segura. in d. l. Imperator. col. 40. cum sequentib. & Xuar. allegat. 4. & Cagnol. in l. final. C. de pact. num. 232. Boerius decis. 61. n. 17. & 18. Gregor. tit. 14. parti. 1. in princip. in glos. verb. enagna, & in l. 8. titul. 4. par. 5. in glos verb. legitima. ¶ Et si contrariam opinionem veriorem esse censeat Baldus sibi contrarius in l. non potest. ff. de adoptio. & ante Bald. Specula titul. de executione sententiæ §. sequitur. n 11. in final. Quã dixit de rigore iuris esse veriorẽ Iass. in d. l. nam & posteà. §. sed etsi quis. n. 4. & §. item si quis in fraudem n. 3. instit. de actio. & præterea in l. lex. Cornelia. n. 6. ff. de vulga. Cassan. in consuetu. Burgun. titul. de successione. Rub. 7. §. 2. numero. 4. Siluester. Aldobian. in §. præterea. insti. quib. mod. ius patr. potesta. soluitur. Et Deci. cons. 438. num. 13. Prima tamen opinio æquior est: quanuis contraria iuris rigore considerato verior sit siquidem iuris rigor permittit parenti, vt bona sua in mare proijciat, vt inquit Bald. in proœmio. C. nu. 11. Quem sequitur Deci. consil. 557. num. 7. & 8. 10 Moralis tamen ratio contrarium dictat: cum reipublicæ expediens sit, ne quis re sua malè vtatur, & ne filij fame moriantur, vt in prædictis locis Docto. aduertunt, quibus possent plura alia cumulari.

¶ Cùm igitur aliæ rationes possint ad dictæ legis 11 Imperator, decisionem assignari: consequens est, vt vna legis ratione deficiente, legis dispositio non deficiat: sed ex alia etiam sustineatur: etiamsi vtraque esset. finalis text. in §. affinitatis. insti. de nupt. l. liberorum. §. vocantur. ff. de his, qui not. in l. si non lex Ælia Sententia. ff. de hæredib. insti. & est communis Scriben. resolutio. in l. si vero §. de viro. ff. solut. matri. & in l. si ventri. §. bonis. ff. de priuileg. credi. Ex quibus communis opinio non modicum comprobatur quæ aliàs esset iuris fundamento destituta.

¶ Sed maxima adhuc contentio inter Scriben. ver- 12 satur: an scilicet illa lex Imperator. locum habeat in dilapidatione, quæ culpa parentis processit: an solùm in ea, quæ ex eiusdem dolo, ac machinatione orta fuit. Illam namque legem procedere solùm in dilapidatione dolosa, dixit glos. in d. l. Imperator. verb. filio. finali ver. Quam sequitur Ang. ibidem dicens, quod si pater dolosè dissipat, tenetur fideicommissum restituere: si autem ex propria culpa, debet sibi dari coadiutor, in administratione ad instar Prælati: Eandem opinionem sequutus fuit Ioannes de Immola in eadem l. col. 2. vbi etiam Claudius col. 2. Cui opinioni non modicum fundamentum præstant verba eiusdem legis Imperator. ibi. *Multa in fraudem fideicommissi fieri probarentur* & iterum ibi. *Ideò damnum conditionis propter fraudem inflixit.* Quæ verba potiùs dolum, ac machinationem: quàm culpam denotant, idque præfati Scriben. probant ex l. Si superstite. C. de dolo, & ex aliis quæ in idem adducunt.

¶ Contrariam tamen opinionem veriorem esse dixit Bart. in eadem l. Imperator. num. 1. quem sequitur Rapha. Cuma. ibi. & Paul. num. 2. & Alex. num. 16. & Nicolaus Arelaten. in d. l. generaliter C. de secund. nupt. num. 155. cum seq. Eámque appellat communem Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. par. nu. 34. allegans pro ea glos. in l. Si quis prioris. §. fina. C. de secund. nup. ibi. *De fraude vel si alienet.* Idem etiam voluit Iasso. in l. Si constãte. ff. solut. matri. num. 196. per text. in l. fina. C. de senten. pass. & in l. 2. §. quòd si in patris. ff. Sol. matri. Qui omnes respondent ad tex. in d. l. Imperator. verb. *in fraudem*, quòd verbum illud nõ pro machinatione dolosa: sed pro ea, quæ contingit, re ipsa accciendum sit: sicut etiam dicimus dolum re ipsa, & ex proposito contingere, in l. si quis cùm aliter. ff. de verb. oblig. sed Alexand. & ante eum Rapha. Cumm. allegant pro hoc, tex. expressum in l. iuris gentium. §. sed si fraudandi. ff. de pact. vbi verbum illud fraudandi, de quo in ead. l. mentio fit, pro fraude re ipsa contingenti capitur. In cuius opinionis fauorem facit quod eleganter dixit Bald. in d. l. final. num. 18. C. de sen. pass. Vbi inquit, quòd 13 si pater non est prodigus: sed ita tenax, vt non expendat, quod est necessarium ad bonorum conseruationem, est sibi administratio auferenda. Cuius dictum extollit Hispanus Segura in. d. l. Imperator col. 40. Boerius decis. 61. n. 14. Idque verissimum est Si enim pater citra dolum bona Maioratus destruit ac dilapidat, domosque ex negligentia ruere permittit, fundósque & agros non colit, aliáque similia in filij perniciem facit, negari non potest, quin ista sit iusta causa priuandi illum administratione, bonáque ante tempus restituendi: ac si illa dolosè destrueret, ac dilapidaret.

14 ¶ Vlteriùs etiam pro eiusdem l. Imperator, pefecta declaratione discutiendum est: an sit vera illa distinctio, quam fecit Bart. in eadem l. Imperator, numero 1. dicens, quòd aut pater ita dilapidat res filij, quòd filio potest esse consultum: vt si alienet res immobiles, quas filius potest vendicare & tunc non potest patri auferri administratio: sed sunt bona eiusdem tacitè obligata, & habet filius remedium contra possessores. De quo in l. 1. C. de bon. mater. Aut pater ita consumit res filij per dolum, vel culpam, quòd non potest filio esse consultum: puta consumendo pecuniam, vel alias res mobiles, vel patiendo eas destrui per negligentiam, & tunc bona debeant ad filium transferri. Quam distinctionem sequitur ibi. Paul. de Castr. numero 9. eam limitans & intelligens, in 1. membro: quando scilicet pater alienaret res immobiles in personas potẽtiores, à quibus non posset filius ita facilè vẽdicare, vel in alios qui eas essent deterioraturi. Nam tunc (inquit) non obstante hac distinctione statim esse filio bona fideicommissi restituenda. Eandem opinionem sequitur Io. de Immola. ibidem, eandem etiam distinctionem posuit Bart. in d. l. fi. C. de senten. pass. numero 2. & in l. si constante, in princip. vers. nono quæro. num. 63. ff. solu. matri. Franc. de Areti. qui plures in idem refert. in consil. 72. num. 5. vbi dicit, hanc esse communem opinionem. Boerius qui plures ad idem refert decisione 61. numer. 14. Didacus de Segura. in repet. d. l. imperator. col. 37. quod singulariter notandum est. Si enim hæc opi. vera esset rarò aut nunquam posset d. l. Imperator dispositio ad Hispanorum primogenia adaptari.

15 ¶ Sed quanuis ista Bart. distinctio communiter sequuta sit, mea sentẽtia, nullo pacto probari potest. Maior enim dissipatio est illa, quę fit vendo immobilia: quàm ea, quæ fit in pecuniæ, seu bonorum mobilium dissipatione. Nam etsi primo casu res extent, possintque vendicari: in 2. autem facilè vendicari non possint: in vendicatione tamen immobilium longè maior difficultas: quàm in mobilium restitutione versatur: siquidem prolixæ ac penè immortales sunt lites illæ, quæ in vendicandis rebus immobilibus à Maioratuum possessoribus alienatis quotidie versantur, innumeráque sunt damna, quæ inde successoribus comparantur, quod summè considerandum est: etsi in litis euentu bona sint Maioratus successori restituenda, vt optimè considerat Iurisconsultus in l. minoribus. ff. de minor. ibi. *Sed etiã si eorum interfit, litibus ac sumptibus non vexari.* Item poterit interdum etiam probationum copia deperire. Quod etiam maximum inconueniens traheret, vt aduertit glo. in l. cog. iuxta princip. verb. deductionem. ff. ad Trebel. & in l. penult. ad fin. C. de bonis quæ libe. pluráque alia inconuenientia ex horum bonorũ immobilium alienatione sequerentur, quæ ex eorum vendicatione reparari non possent, vt etiam notissimum est. Ex quo fit: vt euidenter distinctio Bart. ratione non constet: sicque eam improbat Alexand. dicens, opinionem contrariam, vt hoc distinctè procedat, esse veriorem in d. l. Imperator. nu. 14. vbi plenè id prosequitur. Eãdemque opinionem videtur etiam amplecti Boerius. d. decisione. 61. nu. 15. Sentitque cum Alexandro Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. parte. num. 35. Quorum opinioni nos etiam libenter assentimur.

16 ¶ Similiter etiam sequendæ non sunt aliæ distinctiones, quas faciunt Bart. Bald. & Scrib. in d. l. fi. §. dum autem. C. de bonis quæ libe. & in d. l. imperator. quas refert ibidem Alexand. num. 13. an scilicet culpa committatur in faciendo, siue in omittendo: seu an pater sit soluendo, vel non: siue enim culpa eiusdem in faciendo siue in omittendo cõsistat, vel sit soluẽdo, vel nõ: semper seruãda est d. l. Imperator, decisio, vt optimè aduertit Franc. de Areti. in d. cons. 72. nu. 5. & Alexand. in d. l. Imperator. num. 13. vbi etiam Claudius col. 2. id probat. Quod etiam sequitur Boerius. d. deci. 61. n. 14. ad fin.

17 ¶ Est tamen aduertendum, quòd quando patri auferuntur bona Maioratus propter dissipationem, filioque restituuntur, filius tenetur patri alimenta præstare ex decisione d. l. Imperator, quæ alimenta de redditibus bonorum parenti præstanda sunt, vt eadem lege disponitur. Quod intelligendum est: si pater egeat alimentis, non si aliunde ea habeat, ique probatur ex eadem l. verb. egenti Quod omnes Scrib. ibidem aduertũt, vt inquit ibi Alexand. n. 6. Nec hoc casu omnes fructus bonorum sibi pro alimentis assignandi sunt: sed solùm ex ipsis fructibus alimenta in casu indigentiæ, vt benè aduertit ibidem Alexand. n. 5. & 8.

18 ¶ Ista autem omnia maturiùs pensanda sunt: non enim ob quamcunque dilapidationem bona Maioratui subiecta parenti auferenda sunt, filioque restituenda: sed ad id magna ac manifesta dissipatio requiritur, vt probat text. in d. l. Imperator. ibi. 19 *Multa in fraudem fideicommissi fieri probarentur.* Ex quo fit, vt requiratur: quòd pater plura dissipauerit, aut vnum adeò magnum, quod pluribus æquiualens sit, vt ibi Paul. n. 1. Alex. n. 11. Segura. fol. vltimo, col. 45. & omnes Scrib. aduertunt.

20 Tam modica autem huiusmodi dissipatio esse posset, vt sufficiens remedium videretur, quòd parenti præceptum fieret vt deinceps bona Maioratus non dissiparet: alias ea sibi auferenda essent, filioque restituenda. Quod dixit Bartol. in l. 2. §. quòd si in patris. numero 9. ff. solu. matri. vbi inquit, quòd si pater dissipat bona dotalia ad filium pertinentia, potest filius petere, vt ea non dissipet. Idem etiam sequitur Angelus. in l. fi. col. 3. C. de sent. pass. Et Segura. in d. l. Imperator. col. 38. & 21 licèt pater absque iudicis præcepto id facere teneatur: interdum tamen iudex id iubet, quod l. præcipit, idque iustum est: cùm iudex sit legis executor. Quod aduertit Bald. in l. Si fideijussor. §. si satisdatum. ff. qui satisda. cogan. vbi inquit, quod præceptum de non alienãdo potest fieri à iudice statim lite mota, & si omnes leges in tit. C. & ff. de litigiosis, id præcipiant. Idque sequitur Roderi. Xuar. d. allega. 4. pagina 2. vbi ex hoc dicto Bald. inquit posse Maioratus successorem petere, ne possessor bona alienet: licet ea bona iure inalienabilia sint. Quibus adijcienda sunt ea, quæ in c. præceden. n. 11. adducta sunt. Quod sic in casu contingenti præceptũ vidimus in parente, qui erat de liberis primi gradus Maioratus institutoris, nec (vt statim dicemus) ad satisdationem præstandam compelli poterat.

22 ¶ Quòd si vlteriùs procedat dilapidationis suspicio filiusq; satisdationem à parẽte Maioratus possessore petat, poterit præcipi parẽti, vt filio satisdationẽ præstet. Licèt enim filius: quando pater manifestè dilapidat, nõ teneatur se fragilitati cautionis cõmittere, vt in d. Impera. omnes Scrib. aduertũt: tenebitur tamen se cautioni cõmittere quãdo nõ manifesta dilapidatio: sed eiusdem sola suspicio adest:

adest: aduersus quã videri potest filio plenè ex sola satisdatione consultum. Quod intelligendum erit: nisi parẽs sit de liberis primi gradus Maioratus institutoris: hoc namque casu satisdare non tenebitur: prout in c. præceden. n. 31. latiùs anno tauimus.

23 ¶ Vbi autem satisdatio à principio de re fideicommisso subiecta restituenda præstita fuit non poterit pater compelli denuò satisdare ob solam dilapidationis suspicionẽ, cõtra quam ex prima satisdatione filio satis cautum videtur: nisi noua causa in persona fideijussorum superueniat, vt superiùs ostensum est. Non enim est superfluis cautionibus vtendum. l. hæc stipulatio. §. diuus. ff. vt lega. nomi. caue. nec debemus obligationes ex obligationibus facere. l. 4. §. ait. Prætor. cum simi- ff. de re iudi.

24 ¶ Quòd si bona Maioratus pater dissipet, destruat, ac manifestè dilapidet: tunc cautionis oblatione non obstante fienda erit fideicommissi restitutio ex dictæ legis Imperator, decisione. Non enim tenebitur in hoc casu filius, vt ibi Scrib. notant se committere fragilitati cautionis, quod vltra ea, quæ ab ipsis adducta sunt, probat text. in l. qui ita institutus. §. primo ibi. *Propter fragilitatem cautionis*. ff. ad Trebel. Satius namque est suam sibi rem saluam fore: quàm tabulas cautionis habere, atque incertum illius euentum spectare. l. suspectus. ff. de suspect. tuto. l. si pupilli. ff. quod falso tutore authore. Quibus plura cumulat Tiraquel. de retractu. Linagier. §. 1. glos. 18. num. 33.

25 ¶ Idque non solùm procedit vbi à principio cautio interposita non fuita dueniente tamen manifesta dilapidatione offertur: sed etiam quando à principio fuit præstita satisdatio. Tunc namque etsi propter dilapidationis suspicionem iterum satisdandum non sit (vt paulò antè dictum est:) tamen non obstante satisdatione à principio prestita, filius non tenebitur se huius cautionis fragilitati committere. Non enim inuenio rationem diuersitatis, quo ad hæc in cautione à principio præstita, & in ea, quæ ex post facto offertur: sed plus certo arbitror, quòd si in casu manifestæ dilapidationis cautionis obligatio fragilis est, vt ex ea filio plenè consultum non sit, id ipsum dicendum sit: quando cautio iam præstita erat. Ex antiqua enim seu ex noua cautione, (vt est notissimum) non poterit esse aduersus manifestam dilapidationem consultum. Ideóque etiam hoc casu remedio d. l. Imperator, vtendum erit, eiusque legis dispositio locum obtinebit, vt in simili dixit satis eleganter. Paul. Castren. in authent. qui rem. numer. 3. C. de Sacrosanct. Eccles. & Arias Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. parte. n. 60. versi. receptum enim est. Quę omnia singu. notã. erũt, vt sciamus intelligere, & practicare ea, quæ in d. l. Imperator decisa sunt.

26 ¶ Consequenter autem hoc loco discutiendum est etiam: an vera sit quædam decisio Bald. in Rubrica. C. de reuocand. his quæ in fraud. credito. numero 13. vbi inquit Bald. se putare, quòd vbi hæres dilapidat ante euentum conditionis fideicommissi, bona hæreditaria deberent poni in loco tuto, ita vt commoditas medij temporis non subtrahatur grauato: nisi constaret, quòd dilatio, seu conditio esset apposita à testante fauore fideicommissarij quia tunc hæredi dissipanti essent bona totaliter auferenda. l. in fideicommissi. §. cum Polidius. ff. de vsur. Quod inquit Alexand. in d. l. imperator. n. 3. esse singulariter notandum pro limitatione & intellectu illius legis, vt solùm eius decisio procedat: quando dies fideicommissi apposita fuit in fideicommissarij fauorem, non aliàs, subditque ab alieno Scrib. in d. l. Imperator id non legisse, nec posse dici verbum magis singulare, & accommodatum ad illius l. intellectũ. Quem sequitur cum quodam temperamento Didacus de Segura in eadem l. col. 46. Quod si verum esset, singulariter notandum foret ad Maioratuum possessores. Cùm enim semper restitutionis dilatio in eorum fauorem apposita sit, ex hac Bal. decisione propter dissipationem, non essent bona Maioratus sequenti successori deferenda: sed ponẽda in loco tuto: ita vt possessor fructibus rerum Maioratus fruatur, donec tempus restitutionis adueniat. ¶ Sed licèt hoc dictum Bald. sing. sit, mihi tamen iure non probatur, nec vidi legem hanc distinctionem facientem: siquidem Iurisconsultus in d. §. cum Polidius. in casu diuersissimo loquitur vt ex eo constat apertissimè, nec potest ad Baldi decisionem adaptari, vt cuilibet id rectè inspicienti cõstabit. Imò (nî fallor) Bald. loquitur absque ratione, & fundamento, & directo aduersus casum legis in dicta l. Imperator, vbi non appositum est tempus fauore fideicommissarij: sed potiùs hæredis, & nihilominùs patris dissipatione superueniente bona ab eo auferuntur filioque restituenda sunt, non autem sequestrantur, nec in loco tuto apponũtur.

27 ¶ Quod autem in illa l. Imperator tempus fauore hæredis, non fideicommissarij appositum sit, ex eo constat: quod tempus in testamento appositum semper censeatur appositum fauore hæredis, non autem fauore fideicommissarij. l. cum tempus. ff. de regul. iur. vbi inquit Iurisconsultus. *Cum tempus in testamento adijcitur credendum est pro hærede adiectum nisi alia mens fuerit testatoris*. l. eum, qui kalendis. §. fina. vbi Bart. & Scrib. ff. de verb. obliga. l. post mortem. C. de fideicom. vbi Corn. circa fin. inquit quòd quilibet dies, & quælibet conditio in dubio fauore grauati censetur apposita. Quod sequitur Iaff. ibidem in princip. & fin. verb. & Cagnolus in d. l. cùm tempus numero 1. & 2. Idque in casu eiusdem legis Imperator à fortiori dicendum est, cùm nulla verba in eadem lege apposita sint, ex quibus censeri possit tempus fideicommissi adiectum fuisse gratia fideicommissarij, non hæredis: imò pater fructibus medij temporis frui deberet, donec veniret dies fideicommissi. Quod fieri solet vbi tempus appositum est gratia hæredis non fideicommissarij, vt probatur ex tex. in d. §. cum Polidius, & ex tex. iuncta glo. & his quæ ibi Alexand. & Scrib. notant in l. in fideicommissariam. §. fina. ff. ad Trebel. & in l. cum filio. ff. de lega. 1. vbi Imol. plura in idem adducit. Idque apertiùs probatur ex tex. in d. l. Imperator. ibi. *Damnum conditionis propter fraudem inflixit*. glos. verb. Damnum, & verb. conditionis. & his quæ communiter Scrib. ibidem notant: si enim l. illa appellat damnum patris habere conditionem pro impleta propter fraudem eiusdem: igitur consequens est, vt conditio in fauorem patris apposita censeri debeat: non enim aliter conditionis implementum posset parenti damnum irrogare, idque notissimum est. Ex quo fit, vt illa Baldi decisio non possit aliquo modo sustineri, ad quod miror prædictos Scribentes non aduertisse.

28 ¶ Vltimo loco pro huius materiæ omnimoda resolutione, discutiendum etiam est, quid dicendum sit in Rege bona Regni manifestè dilapidante ac destruẽte, vtrum filius eius primogenitus possit eo

casu aduersus illum insurgere, Regnumque ipsum debellare. In qua quæstione dicendum est, quod non: sed tunc per filium est ad Romanum Pontificem recurrendum, vt secundùm iuris remedia sibi iustitiam ministret, vt ex pluribus probat Gregorius in l.1.tit.15.par.2.in glo.verb.*O desheredar a su padre*. Quæ hìc repetere non libuit. Et hæc de prima specie, vbi pater bona Maioratus filio post eius mortem pertinentia, destruit ac dilapidat.

29 ¶ In secunda specie principali, vbi scilicet is, qui restitutionem Maioratus ex manifesta dilapidatione petit, non est filius dilapidantis: sed aut eius agnatus, aut cognatus trãsuersalis, aut extraneus: dicendum est dispositionem dictæ l. Imperator in hoc casu non procedere. Quod dixit Bart. in l. fina.ff.vt legato.seu fideicom.nomi.cauea.numero 3.vbi inquit, quòd l.Imperator loquitur in patre, cuius bona debent ire ad filium. Ideoque si antè restituit, non videtur magnum quid fecisse.l.scripto,in fi.ff.vnde liberi.ex quo apertè sentit,l.illam habere locum in filio primum locum in successione obtinente, non in extraneo. Quod etiam videtur sentire Paul.de Castro in ead.l.Imperator.nu. 6. dum allegat. Bart. in d. l. fina.ad fin. Et hanc opinionem sequitur expressissimis verbis Segura. in d. l. Imperator. col. 44. & 45.secundùm antiquam impressionem.

¶ Alexan. tamen in eadem l.Imperator.nu. 13.aliquantulum dubitat de hac Bart. decisione duabus præsertim rationibus. ¶ Prima ex eo, quod d. l. fi. loquitur in auo grauato restituere, in quo videtur militare ratio d.l.scripto.sicut in patre. ¶ Secunda ex eo, quòd d. l. scripto procedit, quando bona sunt peruentura ad filium tacitè ex sola iuris prouidentia. Secùs autem quando ex causa fideicommissi & contra parentis voluntatem: non tamen audet à Bart. opi.discedere:quia vt inquit,non inuenit hanc considerationem ab aliquo tactam.

¶ Sed si quis voluerit opinionem Bart. sustinere, poterit dicere aduersus Alex.quod d.l.Imperator, loquatur solum in filio,cuius contemplatione plura aduersus patrem bona eius dilapidantẽ, iura statuta sunt,quæ ad alios extendi non debent:cùm in extraneis non ea pietatis ratio quę in filijs,militet.

¶ Nec obstat prima ratio Alexan. quòd scilicet d. l.fina.loquatur in auo,in quo respectu nepotis mi-
30 litat ratio.d.l.scripto.quia ratio ista falsa est. Non enim videtur eadem ratio militare in filio : & in nepote: cùm prima generatio sit filius: : secunda autem nepos.text. in authen. de non alienan. aut permutan. §.emphiteosi.1. colla.4.Ideoque filius nepotem in successione præcedit. l.auunculo. C. communia de successio. l. pater filium.ff.de inoffi. testa. tex.in §. 1. insti. de legi.agna.successio.Scrib. in l.si viua matre. C. de bon. mater.nisi filius mortuus sit,quo casu nepos locũ patris acquirit. Ideoque ex repræsentatione iam filius : non nepos reputatur. l. 1. §.si sit nepos. ff. de colla.dotis.l.1.§.si sit filius. ff. de coniungen. cum emancipa. liber. eius. Et vtrobique Bart.& Scrib. Bar. Bald. Salicet. Corn.Franc.de.Areti.Alexan.& Scrib.per text.ibi in l. si auus.la.2.C.de liber.præteri.

¶ Non obstat similiter secunda ratio Alexan. in quantum dicit, quòd l. scripto,procedit, vbi bona debent venire in filium ex iuris prouidentia, nõ ex causa fideicommissi:nam si rectè verba Bart.intelligamus.vbi allegat d. l. scripto,non sunt intelgenda solùm de bonis fideicommisso subiectis:sed de fructibus eorum, & omnibus etiam alijs bonis parentis, quæ ex l. scripto. filio post eius mortem deferri debent. Cùm igitur bona parentis sint filio post eius mortem peruentura ex legis prouidentia: non mirum si ante mortem cogatur filio bona fideicommissi, quæ manifestè dilapidat, restituere, & sic valet Bart. argumentatio. Si enim intelligeremus de sola proprietate bonorum fideicommisso subiectorum, ratio eius non solùm militaret in filio : sed etiam in quolibet extraneo ad quem sicut ad filium post mortem hæredis bona fideicommissosubiecta peruentura essent,quod credi non potest Bartolum in hac parte sensisse.

¶ Vtcunque autem sit,etsi Bart.& eorum,qui illam sequuntur authoritas magna sit, contrariam sententiam proculdubiò sequendam esse existimarem: imò quod illius legis Imperator, decisio in quocunque ad Maioratus successionem vocato: etiam si filius non sit, pari ratione procedat. Cùm enim cesset prima eiusdem legis ratio,quòd scilicet cautiones inter patrem, & filium præstari non possint, sustineaturque eiusdem legis dispositio,ex hac precipua ratione, quod patre bona fideicommissi destruente, ac dilapidante,filius non teneatur se cõmittere fragilitati cautionis nec bona apud parentem dissipatorem esse debeant: prout supra isto cap.numer. 6. cum sequen. annotauimus:non video quare ista ratio non militet in extraneo primo loco ad Maioratus successionem vocato : sicut in filio:imò longè maior ratio in extraneo : quàm in filio versatur: cum ob filij affectionem præsumendum sit,parentem, non adeò in dissipatione bonorum, quæ ad filios peruentura sunt, processurum sicut in dilapidatione ac destructione bonorum, quæ ad extraneum post eius mortem spectant. Si igitur lex non confidit de parente dilapidatore administrationem bonorum,in quibus filius eius succedere debet : nulla (si rectè sentio) ratio assignari potest,ex qua cõfidat de eo administrationem bonorum, in quibus non filius, sed extraneus successurus est. Simile namque videmus in emphiteota, 31
vsufructuario siue colono : etiam qui ad longum tempus conducit. Si enim hi res,quibus ex causis prædictis fruuntur,dilapident,poterunt ab emphiteosi,vsufructu vel conductione repelli,etiamsi satisdationem de his rebus conseruandis præstiterint.Quod dixit Paul.in authen. qui rem. numer.3. C.de sacrosanct. Eccle. quem ibi sequitutur Iass.n. 4.& 5. & cæteri Scrib. Bald. & Rapha.Cuma. in l. diuortio.§.si fundum. ff. solut. matrimonio.Carol. Ruin.consil.58.num.3.& 4.lib.1.Tiraquel.qui plures refert,de retract.conuẽtional. §. 3. glo.1.n.23. Arias Pinel. in l.1.C.de bon.mater.2.par.n.60. Ex quo fit,vt hæc opinio vera censenda sit.

¶ Vnum tamen in hac parte annotandum erit, 32
quòd si in Maioratu expressa alienationis prohibitio apposita sit:prout cõmuniter in omnibus Maioratibus apponi solet statim facta bonorum alienatione etiam viuente Maioratus possessore, potest admitti sequens in gradu, qui alienationi non consensit, ad reuocanda bona alienata, eaque sibi vendicanda, siue is filius,siue transuersalis, seu extraneus sit.l.cum pater. §.libertis,iuncta glo. verb. ne id alienaret.ff.de lega. 2.per quẽ tex.dixit Paul. de Castro. in proprio loco num. 4.quòd alienatio voluntaria facta contra expressam voluntatem testatoris potest statim reuocari, & ad reuocandum admittuntur, qui non alienauerunt, nec alienationi consenserunt. Idem prob.text. in l.peto §.fratre.ff. eod tit.nor. Paul. Castren. in l. fina. §. fina. numero 7.C.communia de lega.Xuarez.allega,4.col.2.

¶ Et licèt

33 ¶ Et licet contrariũ videretur dicendum ex decisione tex.in l. fina.§. sed quia nostra Maiestas , & in §. fin autem. C. communia de lega.vbi probatur, quòd si quis alienat bona , quæ subiacent restitutioni sub conditione, vel in diem : quòd fideicommissarius non potest statim illa petere : sed demum adueniente die, vel conditione.l. seruo legato.§.1.ff.de lega.1.vbi glos.& Scrib.

¶ Communis tamen ac vera resolutio est,quèd aut bona sunt fideicommisso aut restitutioni subiecta, & sic tacitè alienari prohibita absque alienationis prohibitione expressa , & tunc si alienentur , non potest alienatio reuocari:nisi adueniente die fideicommissi. Sícque est intelligendus tex. in d. §. sed quia nostra Maiestas.& in §.fin autem.& in d.l.seruo legato.§.1. aut vltra fideicommissum bona sunt expresè alienari prohibita, & tunc si alienentur, possunt statim vendicari à sequenti in gradu non expectato die fideicommissi. & ita intelligendus est tex. in d.l. cùm pater.§.libertis , & hanc distinctionem posuit Paul. de Castro. in l. filiusfamilias. §.diui. nume.7.ff. de lega.1.vbi Ripa.numer.47. & Ambrosius de Opizonibus. num.4.Claudius.num. 12. atque Crotus.nume. 36. idem Paul. in l.peto.§. fratre.num.2.ff. de lega. 2. Idque etiam dixit glo. quam ibi sequuntur Scrib.in d.§. libertis verbo.ne id alienarent,ad fin. Eaque distinctio fuit originalis Iacobi de Bellouiso. in auth. de restitutio.& ea, quæ parit.§.quamobrem. colla.4. q.1. Eamque sequitur Xuarez allega.3.col.4. Antonius Gometius in l.40.Tau. num.88. Segura.in l.cohæredi. §. cum filiæ.ff.de vulga. col.92. & 93. Peral. in Rubr. ff. de hæred. insti.num.114.& D. Antonius de Padilla. in authen.res quæ.num.2.C.communia.de lega.Gratus consil.21. num. 34. lib.2. Zanchus in l. hæredes §.cùm ita.ff.ad Trebel.n. 405. & ista est communis & vera solutio.

¶ Id tamen in hac re obseruandum erit, distinctionem hanc seruandam non esse in casu dict.l Imperator:imò eius decisionem procedere siue in Maioratu expresè , siue tacitè alienatio prohibeatur. Iurisconsultus namque in d.l. Imperator,fundatur in magna possessoris dilapidatione. Ideóque non mirum si ex ea , omnia bona fideicommissi etiamsi expresè alienari prohibita non sint, ad sequentem fideicommissarium illicò deferantur:quod non dicendum est: quando sola vna ex rebus Maioratus tantùm alienatur. Tunc namque decisioni dictæ legis, Imperator, locus non erit, vt supra isto cap.n. 18. & 19. ostensum est:sed seruanda erit distinctio, de qua paulò antè mentionem fecimus, vt si prohibitio expressa adsit illicò alienatio reuocetur. Sin verò solũ tacita prohibitio interueniat, expectetur mors vltimi possessoris:nõ tamen ex eo cætera bona Maioratus ab eiusdẽ possessore auferẽda erunt.

¶ Hæc tamen omnia in Maioratibus,qui hodie instituuntur, communiter adeò præcisè ac specificè statui solent,vt in eis quamplurima ex his quæ prędiximus, necessaria non sint. Apponitur namque in eis clausula,ex qua præcipitur eorundem Maioratuum successoribus , vt bona Maioratus nedum non alienent:imò nec alienare tentent , quòd si ad aliquem alienationis actum processerint , ea bona eorumque dominium , ac possessio illicò sequenti in gradu deferantur,cuius clausulæ virtute statim facta alienatione , omnia bona Maioratus sunt à possessore auferenda,successoríque iuxta disponẽtis voluntatem præstanda , quòd alibi latiùs enarrabimus. Ex hoc tamen ea, quæ superiùs diximus, negligenda non sunt : erunt namque summè vtilia ac necessaria ad eos Maioratus,in quibus hæc clausula apposita non est:imò nec alienationis expressa prohibitio inuenitur , quod in Maioratibus antiquis frequentissimè contingit.

SVMMARIA

1 *Trebellianica detrahitur ex fideicommissis vniuersalibus:ex singularibus verò Falcidia.*
2 *Quarta non detrahitur de institutione vel substitutione directa.*
3 *In Maioratibus concurrunt rationes, ex quibus Falcidia & Trebellianica detrahuntur.*
4 *Filius in diem, vel sub conditione grauatus, duas quartas detrahit.*
5 *Ascendens in diem, vel sub conditione grauatus duas quartas etiam detrahere potest.*
6 *Duæ quartæ ex relictis singularibus, vtrum detrahi valeant.*
7 *Duplex quarta detrahenda est:etiam si legitima semissem ascendat.*
8 *Duplex quarta hodie iure Regio nunquam detrahi poterit.*
9 *Hodie non cessat quartæ detractio ex eo, quod testamentum valeat absque hæredis institutione.*
10 *L.1.tit.3.lib.5. ordina. declaratur.*
11 *Falcidia & Trebellianica non detrahuntur, vbi id à testatore prohibitum est.*
12 *Trebellianicæ detractio, vtrum liberis primi gradus prohiberi possit.*
13 *L.6.tit.11. part.6.declaratur.*
14 *Falcidia pro legitima sæpè iure communi, atque partitarum vsurpatur.*
15 *Testator,qui integram hæreditatem restitui iussit: vtrum censeatur Falcidiæ aut Trebellianicæ detractionem prohibuisse.*
16 *Ex quibus verbis generalibus censeatur prohibita quartæ detractio.*
17 *Vtile est in Maioratibus apponere clausulam, vt ex eis quarta non detrahatur.*
18 *Quarta non detrahitur ex bonis expresè alienari prohibitis.*
19 *Quarta non detrahitur ex Maioratibus in contractu institutis.*
20 *Quartam detrahere non potest:nisi is,qui fuerit directus hæres.*
21 *De donationibus irreuocabilibus quarta non detrahitur:de his autem , quæ reuocari possunt , atque morte confirmantur.sic.*

22 *Institutus in re certa dato cohærede vniuersali quartam non detrahit.*
23 *Institutus in re certa non dato cohærede, hæredis vniuersalis vicem obtinet: quod etiam hodie iure Regio considerato, procedit.*
24 *De Maioratu ex tertio & quinto instituto quarta non detrahitur.*
25 *Ex Maioratu vniuersali in testamento instituto vtrum quarta detrahatur.*
26 *Noua opinio, quòd nusquam in Maioratibus locum habeat quartæ detractio, defenditur.*
27 *Expressum dicitur quòd ex rei natura comprehenditur.*
28 *Expressum dicitur, quod verbis generalibus exprimitur.*
29 *Ex fideicommisso, in quo filius Primogenitus succedit quarta detrahenda est.*
30 *Ius quartæ detrahendæ in primo hærede consumitur, nec ad vlteriores progreditur.*
31 *Legatarius, vel fideicommissarius quartam non detrahit: nisi in duobus casibus.*
32 *Hæres grauatus restituere in diem, vel sub conditione tenetur computare in quartam fructus, quos ante diē vel pendente conditione percipit.*
33 *Hæres grauatus inuentarium non faciens, perdit quartæ detractionem.*

An ex bonis Maioratus quarta Trebellianica aut Falcidia detrahatur.

CAPVT XVII.

EX ea, quam prædiximus Maiorauum & fideicommissorum paritate interdum etiam controuerti solet: an sicut fideicōmissis vniuersalibus quarta Trebellianica detrahitur (vt probatur per totum titulum, Codice & ff. ad Trebellian. & ex fideicommissis, seu relictis singularibus Falcidia, vt habetur per totum tit. C. & ff. ad leg. Falcid.) Ita etiam de Maioratibus vniuersalibus Trebellianica: de singularibus autem Falcidia detrahatur. In quo articulo si primæuam Trebellianicæ, ac Falcidiæ originem considereмus, rémque istam à suis principijs deriuemus, dicendum videbatur quartam Trebellianicam & Falcidiam ex bonis Maioratus detrahendas esse. Cùm enim Maioratus successores iure obliquo non directo succedant (vt supra isto lib. cap. 14. latiùs comprobauimus) constat in Maioratu vniuersali quartā Trebellianicam esse detrahendam, quæ de fideicommissis: vniuersalibus semper detrahitur: de Maioratu autem singulari Falcidiam. Nam si iure directo in Maioratibus vniuersalibus succederetur, quarta Trebellianica non esset detrahenda: sicut nec de singularibus Falcidia, à directo namque successore quarta non detrahitur. l. si quis ad declinandam. C. de Episco. & cleri. per quem tex. dixit Paul. de Castro. ibi. nume. 1. ad fin. quòd de institutione vel substitutione directa, nulla venit detrahenda Trebellianica vel Falcidia. Quem ibi cæteri Scrib. sequuntur. Idem Paul. in l. fina. C. de Sacrosan. Eccle. n. 2. Emanuel Acosta. in repe. c. si pater. de testa. lib. 6. 2. par. verb. absque deductione. num. 1. & probatur per totum tit. C. & ff. ad Trebel. & ad leg. Falcid. vbi Trebellianica & Falcidia de solis obliquis relictis detrahi possūt: cùm igitur Maioratus successio obliqua sit, videri potest de ea esse quartam Trebellianicam, seu etiā Falcidiam detrahendam.

¶ Quod ex eo præsertim dicēdum est, quòd in hac Maioratus successione concurrant omnes rationes ex quibus Trebellianica & Falcidia inductæ sūt. Si enim Maioratus de vniuersa hæreditate, seu eius portione factus sit, is, qui semel ex eo hæres effectus fuit non potest amplius desinere esse hæres, nec nomen hæredis debet nudum remanere. l. quia perinde, cum similib. ff. ad Trebel. si autem Maioratus de re particulari constitutus fuerit, permitti non debet, vt tota hæreditas huiusmodi relicto singulari exhauriatur: sed est ista licentia ita coarctanda, vt dodrantem hæreditatis Maioratus non excedat, ne etiam nomen hæredis vacuum remaneat, alliciaturque hæres hoc commodo ad hereditatem adeundam, relictaque singularia præstāda, vt prob. in princ. insti. de leg. Falcid. Vtrumque autem probatur in princip. tit. 11. part. 6. quæ lex in id omninò videnda erit. Quę omnia hodiernis Maioratibus præcipuè ex testamento institutis, summè conuenire videntur.

¶ Antequàm autem ad huius quæstionis resolutionem deueniamus, ad eius perfectam cognitionem præmittendum erit, non solùm prætendi posse ex rebus Maioratus vnius: sed interdum etiam duplicis quartæ detractionem. Ideóque priùs discutiendum est, qualiter hoc intelligendum sit, vt statim sciamus quando ex rebus Maioratus quarta Trebellianica aut Falcidia detrahi possint. Quia in re præmittendum est, quòd quanuis extraneus hæres de restituenda hæreditate grauatus, vnam tantùm quartam, aut Falcidiam, aut Trebellianicam detrahere possit: communi tamen Scrib. voto receptū est, filium de restituenda hæreditate in diem, vel sub conditione grauatum: nedum posse detrahere vnam quartam, sed etiam duas, primam legitimā, quæ sibi iure naturæ debetur: quam statim mortuo parente detrahere debet liberam ab omni vinculo & grauamine: alteram autem Trebellianicam, quæ detrahenda est aduenient die vel impleta conditione: licèt in filio purè rogato restituere secus sit. Is namque vnam solam quartam detrahere potest. Quam opinionem sequitur glos. in. c. Rainutius. de testam. in glos. mag. quam ibi sequuntur communiter Scrib. cui est glo. consimil. in l. quanquam C. ad leg. Falcid. Quam etiam ibi docto. sequuntur, quarum glossarum opinionem sequitur Bart. in l. Papinianus. §. meminisse. nume. 5. ff. de inoffi. testa. Alex. in l. in ratione. §. quod vulgo. ff. ad leg. Falcid. num. 10. vbi inquit hanc opinionem esse approbatam in iudicijs & in scholis. Iass. in auth. nouissima. numer. 39. C. de inoffi. testa. & in l. filium, quem habentem. nume. 6. cum seq. C. famil. hercis. vbi Corasius. num. 45. idem Iass. in authen. res quæ, num. 3. C. communia. de lega. Boer. decis. 44. num. 18. Episcopus Calagurri. regul. 296. Soci. Iuni. cōs. 131. vol. 1. num. 59. Decius consil. 55. numer. 8. & consil. 228. num. 5. Catelia. Cota. in suis memorabilib. dictione. filius grauatus. Parisius consil. 1. volum. 3. nume. 78. Celsus consil. 24. nu. 12. Aymon

Crane.

Craue.conſ.50.Couarr.in cap.Rainutius,de teſtã. §.11.n.5.Grego.in l.1.tit.11.par.6. in glo. verb. *La parte legitima.* Emanuel Acoſta. in repe.c.ſi pater.2. parte.de teſtamen. lib.6. verb. abſque deductione. num.3.& 4.D. Anto. de Padilla.in d. auth. res quæ num.33. & 34.Et ſi plures qui à prædictis Scribentibus ſigillatim citantur, contrariam ſententiam probent, quorum opinio reijcienda eſt : & etiam opinio illa, quam plures etiam Scrib. probant dicentes in hoc eſſe inter ius ciuile & canonicum differentiã. Quam opinionẽ acutiſſimè defendit Mẽcha.de ſucceſ. progreſſ.lib.3.§.26.num.34. Sed verum eſt nullum eſſe tex. iuris Ciuilis,qui contrariã opinionem præcisè probet, vt optimè atque ſatis ingeniosè oſtendit Emanuel Acoſta in d. repe. c. ſi pater.2.parte.verb.abſque deductione. numer. 11. cum pluribus ſequen. qui in id omninò videndus erit.

5 ¶ Quod nedum in filio & alijs deſcẽdentibus, quibus legitima debetur,verum eſt:ſed etiam in aſcẽdentibus de reſtituenda hæreditate in diem vel ſub conditione grauatis,procedit. Hi enim etiam duas quartas detrahere poterunt, quam opinionem veram eſſe cenſuerunt Angel. & Rapha.Cuma.in l.ſi à milite.§.patri.ff.de teſta.mili. Eamque ſequũtur dicentes communem eſſe. Ioan. Crot.in l. re coniuncti.num.177. ff. de lega. 3. & in l. qui Romæ.§. duo fratres.num.80.ff.de verb. obliga. & Couarru. in c. Rainutius,de teſta.§.11.nume.6.Oroſcius in l. ſi arrogator. num.73.ff. de adoptio. Aymon. conſ. 110.Grego.in l.1.tit.11.part.6.in gl.penul.Emanuel Acoſta in repe.d.c. ſi pater.3. par. verb. priuare nõ poſſit.num.39. qui inquit ab hac opinione recedẽdum non eſſe. Quorum opinio mihi verior videtur etſi contrariam ſententiam probent plures ex Scri. qui referuntur ab his, quos ſuperiùs citauimus,& à D.Anto. de Padilla. in d. auth. res quæ.numer. 36. vbi ipſe contrariã ſententiam veriorem exiſtimat. Non tamen poteſt (ſi benè conſideretur) aliqua congrua differentiæ ratio inter hos duos caſus aſſignari præcipuè ſtante deciſione l. 6. Tau. quæ hodie eſt l. 1. tit.7. lib.4. in noua leg. Regni collect. Quæ aſcendentium ac deſcendentium legitimam, quo ad neceſſitatem relinquendi parem reddit,nec etiam ſequenda eſt opinio Fernand. de Mencha.de ſucceſ. progreſ.d.§.26.num.36. qui quoad hoc etiã differentiam inter ius ciuile , & canonicum aſſignat.

6 ¶Iſta autem , quæ de duabus quartis extrahendis dicta ſunt videtur,quòd in Trebellianica ſola procedant, nec in Falcidia locum habeant, vt arbitratur Bart.in l.Papinianus.§.quarta.1.nota. ff. de inoffi. teſtam. & in ſpecie dixit Fulgo. in l. quanquã. C. ad l.Falcid. num.4. Alexan. in l. in ratione.la.1. §. quod vulgò.ff. ad l.Falci. nume. 12. vbi inquit ſe ita in caſu contingenti conſuluiſſe. Idque aſſerit communiter teneri Lancelotus. Politus in l.filium quem habentem.num.135. C. famil.hercis.col. 12. & Soci. Iuni. conſil.136.num. 9. lib. 1. Couarru. in cap. Rainutius. de teſtam.§.11. num.7. Grego. in l.1.tit.11. part.6. gloſ. penult.vbi ad hoc eam l. põderat. Quæ tamen id præcisè non probat,vt ex ea videri poterit.

¶ Sed verius eſt hanc duarum quartarũ detractionẽ etiam in Falcidia & legitima concedendam eſſe: cùm Falcidia & Trebellianica in iure , quoad omnia paſſim æquiparentur , nec quoad hæc congrua differentiæ ratio inter Falcidiam & Trebellianicã ab Scriben. aſſignetur.Nec opinio prædicta aliqua lege probetur, vt apud Scriben. qui illam ſequuntur, plus liquido videri poterit.Ideóque etiã in hac ſpecie eſſe duas quartas detrahendas dixit Bald. in dict.l.quanquam.n.1.C.ad.l. Falcid. Ioan. de Imola. in l. in ratione.§. quòd vulgò.nume.15. verſic. in ea gloſ.ff.ad l. Falcid.Signorolus.conſil.66.nu.3. Ang.conſil.13.incipien. Iacobus,in fi.Fulgo.conſil. 26.col.2. verſic. poterit itaque filius.Emanuel Acoſta. qui plura refert.in repe. cap. ſi pater. de teſtamen. libro ſexto.2. part. verb. ſine deductione. num.10.Quod probabilius videtur.

7 ¶ Hæc tamen , quæ de duplici quarta à filio, vel etiam aſcendentibus extrahenda paulò antè probauimus, intelligi à pleriſque ſolet: niſi deſcendẽtium,aut aſcendentium legitima ex legis diſpoſitione ſemiſſem hæreditatis attingat , vel excedat: prout quando ſunt quinque , vel plures filij. Quo caſu legitima non triens:ſed ſemis bonorum eſt. tex. in authen. nouiſſima.C. de inoffi.teſtam. & in corpore , vnde ſumitur:tunc enim ſola legitima, non autem ſimul quarta Trebellianica extrahenda erit:etiam ſi filius, aut aſcendens ſit de reſtituẽda hæreditate grauatus in diem,vel ſub conditione ne maiorem hæreditatis partem hæres grauatus: quàm fideicommiſſarius honoratus obtineat,quod dixit Bald. conſil.94. nume.2.lib.2. Cuius dictum refert & ſequitur Couarru.incap.Rainutius.de teſtam.§.11.nume.6. Et D. Anto. de Padilla.in dict. authen.res quæ.C. communia. de lega. numer. 40. Ex quo fit , vt cùm hodie legitima deſcendetium ſit totum parentis patrimonium excepto quinto, vt conſtat ex l.9.tit.*Delas mandas.*lib. 3. for. legum. Et legitima aſcendentium ſit totum filij , aut deſcendentis patrimonium excepto tertio, vt probatur ex l.6. in legib. Tau. quæ eſt l. 1. tit.8. lib. 5. in noua collectione ll. Regni. Sícque legitima aſcẽdentium , ac deſcendentium ſemiſſem hæreditaris excedat, non ſit quarta Trebellianica : ſed ſolùm legitima à filio , ſeu aſcendente grauato de hæreditate extrahenda. Quod optimè aduertit D. Anto. de Padilla.d. auth.res quæ.num.41.

¶ Sed quanuis hæc opinio à Bald. & tot grauiſſimis authoribus probata ſit ; nunquam tamen mihi in terminis iuris communis eam veram eſſe ſuadori potuit. Siquidem non poſſum percipere , quo iure maior fauor vni fideicõmiſſario : quã quinque vel pluribus filijs debeatur:cùm alioqui cauſa filiorum potior,quàm cæterorum eſſe debeat. l. cùm ratio: cum ſimil. ff. de bon. damna. vel qua ratione hæc reſtrictio abſque lege , ac iuridico fundamento ad hanc communem ſententiam , iureque ac ratione comprobatam fieri poſſit. Ideóque in terminis iuris cõmunis cõtraria ſententia mihi ſemper verior viſa fuit quã verã eſſe cẽſuit gl.in auth.de hæred.& Falcid.§.ſi quis autem non implens. verb. auferri. ad fin. colla.1.vbi eleganter inquit , quòd filij grauati in diem, vel ſub conditione qui iam acceperunt debitum bonorum ſubſidium , ſciliçet trientem , vel ſemiſſem , poterunt adueniente die vel conditione alteram quartam detrahere. En igitur qualiter probat gloſ. quòd non obſtante, quòd legitima ſemiſſem attingat, filius poſſit alterã quartam detrahere , quòd etiam expreſſiùs dixit Bart. conſil.22.num.2.& 4.Bal. etiam ſibi cõtrarius in l, iubemus.C. ad Trebel.num.6.& 7.& conſ.101.lib. 2. Paul. à Montepico. in l. in quartam.num.284.ff. ad leg. Falcid. Egid. de Bellamera. conſ.25. col.1. Hiero.Cagnolus in l. Papinianus.§. meminiſſe.ff. de inoffi.teſta. nu.29. Emanuel Acoſta, qui plura

alia in

alia in idem adducit in repe. d. cap. ſi pater. 2. par verbo. abſque deductione. numer. 9. Franc. Marzarius in Epito. fideicommiſ. q. 51. 2. parte, vbi plures idipſum exiſtimantes refert. Quod proculdubiò iure communi tantùm conſiderato verum videtur.

8 ¶ Iure autẽ Regio inſpecto contraria opinio mihi ſemper verior, ac probabilior viſa fuit. Quod probatur ex l. 9. tit. 5. lib. 3. fori. & ex ll. 17. & 27. Tau. quæ hodie ſunt l. 1. & 11. tit. 6. lib. 5. in noua ll. Regni collectione. Et ex l. 6. Tauri, quæ eſt l. 1. tit. 8. eod. lib. Ex quarum legum deciſione conceditur parentibus, vt tertiam & quintam bonorum partẽ ſiue in vita, ſiue in morte poſſint certo modo donare, ac prælegare, & filijs, vt poſſint in præiudicium parentum de tertio bonorum: prout ſibi libuerit, diſponere. Cùm igitur leges illæ permittãt parentibus tertij & quinti prælegatum facere & filijs in præiudicium aſcendentium tertiam hæreditatis partem prælegare: certum eſt, quod non poſſet parens integrum tertium & quintum prælegare. nec earundem legum beneficio vti: ſi ex eo hæres inſtitutus poſſet quartam Trebellianicam detrahere, nec etiam filius tertiam hæreditatis partẽ donare, aut prælegare poſſet: imò id eſſet contra earundem legum ſenſum, ac verba: qua ratione iure Regio nõ eſſe hodie duas quartas ab aſcendentibus ſeu deſcẽdẽtibus extrahendas dixit in ſpecie Greg. Lopez in l. 12. ti. 5. part. 6. in glo. fi. Quod etiam ſequitur Burgos de Pace. in l. 3. Tau. nu. 971. & Emanuel Acoſta. in d. c. ſi pater. 2. par. verb. abſque deductione. nu. 22. Quorum opi. cõmunis practica hucuſque probauit.

9 ¶ Hac autẽ reſolutione, quoad duplicis quartæ detractionẽ præſuppoſita, ſciendum etiam eſt hodie vnicæ Trebellianicæ, ſeu Falcidiæ detractionem non ceſſare ex eo, quòd ad validitatem teſtamenti hæredis inſtitutio neceſſaria non ſit, ex deciſione l. 1. tit. 2. lib. 5. ordi. quæ eſt l. 1. tit. 4. lib. 5. in noua ll. Reg. collectione. lex namque illa in eo, quòd de Trebellianica & Falcidia ab hæredibus deducenda
10 iure communi ſtatutum erat, nil nouum diſponit: nam etſi diſponat teſtamentum abſque hæredis inſtitutione validum eſſe. Item, quòd ſi hæres inſtitutus adire nolit, ſoluantur legata, & omnia alia in teſtamento contenta. Item, quòd nolente adire, vel acceptare primo inſtituto, vel primo legatario hæreditatem, vel legatum, nihilominùs ſubſtitutus ad hæreditatem, ſeu legatum admittatur: non tamen decidit quid faciendum ſit, hærede inſtituto adeunte: quãdo per fideicommiſſum vniuerſale tenetur hæreditatem reſtituere, vel quando teſtator hæredem pluribus legatis, vel fideicõmiſſis ſingularibus onerauit. Ideóque omnia iſta tanquam ab illa lege non innouata in iuris communis diſpoſitione remanſerunt. l. commodiſſimè. cum ſimilib. ff. de liber. & poſth. Ex quo fit, vt hodie: ſicut & olim Trebellianica de fideicommiſſis vniuerſalibus, Falcidiáque de ſingularibus relictis detrahendæ ſint.

¶ Nec obſtat ſi dicatur quartã Trebellianicam, vt Falcidiam, ea ratione inuentas fuiſſe, vt hæredes inſtituti allicerentur ad hæreditates adeundas: ne ex non aditione, corruerent omninò vires teſtamẽti: ideóque eaſdem hodie ceſſare, cùm nec hæredis inſtitutio, nec per conſequens aditio neceſſaria ſit, vt legata, ac fideicommiſſa debeantur. Ad hoc namque reſpondetur non hac ſola ratione legumlatores Falcidiam, ac Trebellianicam induxiſſe: ſed pluribus alijs, vt ſupra iſto cap. nume. 1. probauimus, Et alibi Scrib. aduertunt. Ex quo fit, vt vna ratione ceſſante, ceſſare non debeat Trebellianicæ, ſeu Falcidiæ deductio: ſed ex alijs etiam ſuſtineri debeat. text. in §. affinitatis cum ſimilib. inſtit. de nupt.

¶ Item quanuis in pluribus caſibus iure communi fideicommiſſa ipſo iure trãſibant in fideicommiſſarium abſque hæredis aditione, nec reſtitutione: quarta autem Trebellianica ſemper ab hærede detrahi poterat: niſi in caſu, vbi ipſe requiſitus noluit adire, vel coactus adijt, vel vbi ex alijs rationibus quarta ſibi non debebatur: ſed non erat cauſa legitima priuandi hęredem quarta, quòd fideicommiſſum ipſo iure in fideicommiſſarium tranſiret. Quod probatur ex tex in l. ſancimus. §. cum autem, iuncta glo. verb. ipſo iure, prope fin. C. ad Trebel. Et eſt de mente omnium Scrib. ibidem: & probatur etiã ex tex. in l. 1. §. denique. verſ. inde Neratius. iuncta glo. verb. ſecundo. ff. eod: Quod etiam conſtat ex tex. in Auth. de hæredib. & Falcid. §. ſi verò expreſſim colla. 1. iuncta inductione. Bart. in l. nemo poteſt. ff. de leg. 1. num. 5. vbi quando detractio Falcidiæ prohibita eſt, debetur fideicommiſſum abſque hæreditatis aditione. Et nihilominùs quarta Falcidia non ceſſat ex eo, quòd nõ eſt neceſſaria hęreditatis aditio: ſed ex eo, quòd prohibita eſt eius detractio. Quod etiã dixit Paul. in authen. ſed cùm teſtator. C. ad leg. Falcid. nu. 4. Iaſſ. in l. Marcellus. in princip. ff. ad Trebe nu. 45.

¶ Ex quibus cõprehenditur: non rectè dixiſſe Antonium Gometium lib. 1. reſolutio. tit. de legatis c. 12. num. 11. vbi inquit ex deciſione d. l. ordi. hodie ſublatam eſſe Falcidiam: ſed non Trebellianicã. Vt enim ex ſupradictis apparet, nec Falcidia, nec Trebellianica hodie ſublata eſt imò hodie: ſicut & olim de legatis & fideicommiſſis vniuerſalibus Trebellianica, de ſingularibus verò Falcidia detrahenda erit: prout cenſuit D. Anto. de Padilla. in l. eam quam. nume. 109. C. de fideicom. nouiſſimẽque opinatur Burgos de Pace in l. 3. Tau. nu. 962. cum ſequen. ſicque ſemel in Falcidia apud ſupremos iudices pronuntiatum vidimus. Id tamen pronuntiatum fuit in ſucceſſione, quæ non iure Maioratus perpetui, ac inalienabilis delata fuerat: in ſucceſſione autem, quæ iure Maioratus defertur, res iſta altiùs repetenda erit. Ideóque ad huius articuli perfectam reſolutionem, ſequentes concluſiones obſeruandæ ſunt.

¶ Prima concluſio, quòd ſi Maioratus inſtitutor 11
Falcidiæ aut Trebellianicæ detractionem ſpecificè prohibuerit, Trebellianica ſeu Falcidia non erunt ab hærede grauato ſeu primo Maioratus ſucceſſore detrahendæ: ſed inſtitutoris prohibitio, tam in Trebellianica: quàm in Falcidia ſeruãda erit. Quod in Falcidia expreſsè deciſum eſt, ex tex. in auth. ſed cùm teſtator. C. ad. l. Falcid. vbi cauetur teſtatorẽ poſſe prohibere Falcidię detractionẽ, eiúsque prohibitionem ſeruandam eſſe. Quæ authentica ſumpta eſt ex tex. in auth. de hæred. & Falcid. §. ſi verò expreſſum. colla. 1. eãque probat l. 6. tit. 11. part. 6.

¶ In Trebellianicã autem idem communi Scrib. voto reſoluitur, vt dixit glo. in d. auth. de hæred. & Falcid. §. ſi verò expreſſum, & in §. ſed quia inſti. de fideicom. liber. quas ſequitur Bart. nu. 7. & communiter Scriben. in l. Marcellus. in prin. ff. ad Trebel. vt ibi teſtatur Iaſſ. nume. 45. Idem Iaſſ. in l nemo. poteſt. num. 40. 2. lectura. ff. de lega. 1. vbi Ripa. nume. 47. & Annibal. nume. 349. eandem ſequitur Bart.

Bart. num.3. Bald.num.3. Salicet.num.4. & Fulgo. in d. authen. Sed cùm teſtator. vbi Corneus. nu. 6. hanc appellat communem ſententiam: licèt cõtrariam in puncto iuris credat eſſe veriorem. Eandem etiam opinionem ſequitur, & dicit magis communem Alex.conſi.67.num.1. lib.1. Iaſ.conſ.84. nu.9. lib.1.& conſ.89. num.2. eod. lib. Soci. Iuni. conſ. 137. numer.6. lib. 1. Couarr. in cap. Rainaldus.de teſta.§.3. num.6. Grego.in l.6.tit.11 part.6. in glo. in verb. *Señaladamente.* Et in l. fina. eod. tit.& par. gloſ.1. Anto. Gabriel. lib. 4 communium opi. tit. ad Treb.conclu. 1.num.2. Eamque opinionem nõ modicum cõ probat ead.l. fi.vbi de Trebel.loquẽs inquit, *Maguer el teſtador lo ouieſſe mandado de otra guiſa.* Quod aduertit ibi Grego. in glo. verb. *Maguer el teſtador.* Eandem etiam opinionem ſequitur Peralta in l.3.§. qui fideicommiſſam. ff. de hæred. inſtitu.nume.38.& Mencha plura in idem adducens de ſucceſſion. creatione.lib.1.§.8.num.5.cum plurib.ſequen. Emanuel Acoſta in repeti.c.ſi pater de teſtam.lib.6.2.par.verb. Trebellianicæ.num.11. vbi plura in idem adducit Iulius Clarus. lib. 3. receptarum ſenten.§. teſtamentum.q.62.Quæ opinio verior ac communis eſt, in iudicandóque & conſulendo ſequenda: etſi contrariam opinionem veram eſſe profiteatur Bart. ſibi contrarius in d.l. nemo poteſt.n.7.& ibi Crotus.n.17.& Alex.in d.l.Marcel. in princip. nu.8.& Alciat.lib.5. Paradoxorum.cap. 19.& alij,quos Scriben.in locis,quos ſuperiùs retulimus, nominatim citarunt.

12 ¶ Sed quanuis opinio iſta regulariter vera ſit: maximo tamen conatu inter iuris interpretes controuertitur, vtrum in liberis primi gradus de reſtituẽda hæreditate grauatis procedat. ¶ Quòd autem liberis primi gradus Trebellianicæ detractio prohiberi non poſſit, cenſuerunt Bald. nume. 8. Salicet.numer.2.& Corneus numer.7. in l. iubemus. in princi. per tex. ibi. C.ad Trebel. Roma.in l. Marcellus.ff. eod. vbi Iaſſ. nu. 55. Ripa. in l. nemo poteſt.ff.de lega.1.nume.52.vbi Ioan. Crotus.nu.18. Catelia. Cota. in ſuis memoralibus. verb. Trebellianica: & eſt communis opinio ſecundùm Deci. conſil. 81.colum.2.num.3. & conſil.218. colum. 1. num.6. Soci.Iuni. conſil.131.num. 58. volum.1. Iaſſ. conſil.99.num.2.lib.4.Celſus conſil.24.nu. 18. Carolus Ruinus.conſil.21.num.8.lib.3. Anto. Gabriel. lib.4. comm. opin. conclu.1.nume. 4. tit. ad Trebellian. Picus in l. in quartam. col. 111.ff. ad l. Falcid. Iulius Clarus.lib.3.ſenten.§.teſtamẽ. q. 63. Didacus de Couarr. in c. Rainutius,de teſta. §. 11. num.7.Rolan. Valle.conſil.12.num.6.Fran. Piſcina de ſtatutis excluden.fœmi.num. 54. Alba. conſil.1. num.14. Quæ opinio præciſsè approbari videtur, ex deciſ.l. 6.tit.11. part.6. ibi. *Otroſi aquellos herederos, que no ſuben ni deſcienden por la linea derecha del teſtador no pueden ſacar Falcidia delas mandas: ſi el teſtador les defendieſſe ſeñaladamente,que la no ſacaſſen.* Igitur à contrario ſenſu hi, qui ſunt ex aſcendentibus ſeu deſcẽdentibu s teſtatoris,poterunt extrahere Falcidiam, non obſtante teſtantis probibitione. Quod etiam de Trebellianica dicendum eſt: quanuis de ſola Falcidia lex illa meminerit:cum de Falcidia ad Trebellianicam (vt ſuperiùs dictum eſt) argumẽtatio procedat, nec poſſit aſſignari ratio differentiæ: quare contrarium in Falcidia dicendum ſit. Quod præſertim aſſerendum eſt, præſuppoſita ea opinione, de qua ſupra iſto capitu. num. 6. meminimus, probantes, quoad duarum quartarum detractionem nullam eſſe inter Falcidiam atque Trebellianicam differentiam, quam ibidem veriorem eſſe monſtrauimus. De qua lege miror Doctores Hiſpanos de hac re tractantes, immemores fuiſſe, & etiam Gregorium Lopium eius commentatorẽ ad hoc non aduertiſſe.

¶ Contrariam tamen ſententiam:imò, quòd etiam liberis primi gradus Trebellianicæ detractio prohiberi poſſit, veriorem eſſe dixit Cinus in d.l. iubemus. Cuma. in l. cohæredi. §. cùm filiæ. ff. de vulga. Alex. num.8.& Soci. num.4.in d.l. Marcellus.Bald.conſil.340.lib.3. Alex. conſi.67 col.2.n.1. lib.1. Annibal. in d.l. nemo poteſt. num.369.& iſta eſt communis opinio ſecundùm Pariſ. conſil.1 nu. 83. cum ſequen. lib.3. idem conſil.53.numer 52.3. par. & conſi.21. num.43. eod. lib. Paul.de Montetepico. in repe.l. in quartam.ff. ad l. Falcid. n. 344. Aymon Craue.conſil.16. col. fina. Ant. Rubeus conſi.2.num.24.& conſil.43.num. 12. Galeaula. in repe.l. Centurio. ff. de vulga.poſt nu. 56. Bertrãd. conſil.152.nu.12.lib.1.2.par. Bellonus conſil.80.nu. 20.Gozadi. conſil. 45. nu.21. vbi reſpondet ad tex. in d.l. iubemus. In quo præſertim contraria opinio fundamentum recipit. Mencha.qui plures alios in idem adducit de ſucceſſio.creati.lib.1.§.8.num.12. Emanuel Acoſta. qui etiam reſpondet ad tex. in dict. l. iubemus. in dict. repe. cap. ſi pater. 2. par. verb. Trebellianicæ.nu.12.cum ſequen. Anto. Gabriel. lib.4. communium opinionũ.tit. ad Trebel. conclu.1. num.6.Quæ opinio proculdubiò verior atque probabilior mihi videtur:cùm non obſtante quacunque parentis prohibitione,filij debeant integram legitimam obtinere.l.quoniam.C.de inoffi. teſta.qua eiſdem aſſignata, nõ video rationem differentiæ inter filios, & extraneos quoad quartæ Trebellianicæ detractionem.

¶ Cui opini.nõ obſtat d.l.6.tit.11. par.6. Illa namq; lex hoc verbo Falcidia pro legitima vſa eſt:nã propè omnes partitarũ leges legitimam cum Falcidia confundunt: prout ex eis rectè id conſiderantibus apertiſſimè conſtabit, vltra aliasque id probat l. 2. tit.11. part.6.ibi. *Por la ſu parte legitima à que llaman en latin,Falcidia.* l.4. eod.tit. & part. ibi. *La ſu quarta parte legitimo a que llaman en latin Falcidia.* Idque plu- 14
ribus alijs partitarum legibus probatur,quod principijs iuris communis non repugnat. Falcidia namque genericè ſumpta, nomen generale eſt, omnes quartarum detractiones comprehendens, vt dixit glo. in auth. vnde ſi parens. C.de inoffi. teſta.verb. Falcidiæ. vbi Iaſſ.nu.9 glo. in l. quoties. verb. legis Falcidiæ.C. famil. herciſc. & vtrobique per Scrib. Ripa. in l. in quartam. num.5.ff. ad l. Falcid.

¶ Nec obſtat ſi dicatur,quod illa lex.6.hunc intellectum nõ patitur. Inquit enim,quod hæredes,qui nõ ſunt ex deſcendentibus, ſeu aſcendentibus, non poſſint detrahere Falcidiam:ſi eis prohibita ſit eius detractio. Cùm igitur verbum hoc Falcidia, in illa lege appoſitum, referatur ad eos hæredes, qui non ſunt ex deſcendentibus, ſeu aſcendentibus teſtatoris,conſequens eſt, vt verbum Falcidia in ea parte non poſſit aſſumi pro legitima:cùm ea nõ niſi aſcẽdentibus,ſeu deſcedentibus debeatur. Quod comprobatur, ex eo, quòd illa l.à principio, vſque ad finem loquatur de Falcidia propriè ſumpta: non autem de legitima, vt ex eius verbis vnicuique apertiſſimè conſtabit. Ex quo infertur, quòd in hac parte de ea:non autem de legitima ſit intelligenda.

¶ Ad hoc namque reſpondetur, quòd quanuis l.illa in hac parte in ſenſu directo intelligenda ſit de Falcidia propriè ſumpta: non autem de Falcidia

genera

generaliter ſumpta:quatenùs legitimam comprehendit. In ſenſu tamen contrario, ſecundùm quẽ, ex ea probari prætenditur, quòd liberis primi gradus Falcidia prohiberi non poſſit,neceſſariò intelligenda eſt de Falcidia: quatenùs comprehendit legitimam:nõ autem de Falcidia propriè atque præcisè ſumpta:ſi enim l. illa in ſenſu contrario de Falcidia intelligenda eſſet, ſequeretur, quòd non ſolùm liberis primi gradus,ſed etiam omnibus aſcẽdentibus,ſeu deſcendentibus Falcidiæ,ſeu Trebellianicæ detractio prohiberi non poſſet. Quod nec lex illa dixit,nec aliquis ex Scriben. hucuſque tentauit:ſed verius eſt legem illam in hac parte: ſicut & in pluribus alijs legitimam cum Falcidia cõfundere, eſſeque neceſſariò intelligendam de legitima quæ aſcendentibus ac deſcendentibus debetur:non autem de Falcidia,ſeu Trebellianica:de cuius prohibitionis effectu reſpectu aſcendẽtium, ac etiam deſcendentium ſecundi, ſeu vlterioris gradus,quibus legitima non debetur, nullus hucuſque dubitauit.

¶ Illud tamen animaduertendum eſt, quòd quãuis iure communi, atque partitarũ inſpecto, hæc omnia vera ſint:hodie tamen attenta legum Taurinẽſium, & Fori deciſione, ex quibus ſupra iſto cap.n. 8. reſoluimus, non poſſe filium, nec aſcendentem duas quartas extrahere, dubium hoc iam omninò ceſſat, atque ſuperfluum eſt. Cùm enim vna tantũ quarta à filio,vel deſcendenti detrahenda ſit:eaque debeat eſſe legitima iure naturæ debita, ex l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. teſta. Non eſt cur de prohibitione quartæ Falcidiæ ſeu Trebellianicæ reſpectu filiorum tractemus: cùm legitimæ detractio filijs prohiberi non poſſit. Falcidia autem, ſeu Trebellianica non ſit à filio, qui legitimam obtinuit detrahenda: etiam ſi à parente eius detractio prohibita non ſit, quod eſt ſingulariter notandum, & aduertendũ,ne in hac materia æquiuocè procedatur.

15 ¶ Secunda concluſio, quòd ſi Maioratus inſtitutor præceperit bona Maioratus integra, ac ſine aliqua diminutione primo, ac ſequentibus ſucceſſoribus reſtitui, eo caſu non poterit hæres de reſtituendo grauatus, quartam Trebellianicam ſeu Falcidiam de bonis Maioratus detrahere, etſi inſtitutor illarum detractionem ſpecificè non prohibuerit. Sicut enim Falcidiæ & Trebellianicæ detractio verbis ſpecificis prohiberi poteſt:ita etiam vetari poterit verbis generalibus idipſum ex coniecturata mente teſtantium efficientibus. Sicque quando teſtator totam vel integram hæreditatem reſtitui mandauerit, vel pleno iure,vel omnia bona,aut quicquid ex bonis peruenerit:per hęc verba cenſebitur prohibuiſſe quartæ detractionẽ: prout dixit Bart. in l. Centurio.nume.27.ff.de vulga. vbi Ripa.num.130. & Alciat.num.90. qui hanc dixit com. opin. Alex. conſ.5.nu.14.lib.3. Bertrand. conſ.24.lib.4. Boer. deciſ.44.num.32. & deciſ. 193.col.2.num.1. Gualdenſis de arte teſtandi.tit.5. cautela.31.num.3.qui plures in idem refert. Tiraquel. qui etiam plura in idem adducit poſt leges connũbiales glo.5. nu. 99. & in l.ſi vnquam.C. de reuocan. dona. in verb. totum.num.1. Hanc etiam dixit veriorem, ac magis communem opinionem Iulius Clarus lib.3.ſenten. §. teſtamentum.q.62.vbi quamplures eandem opinionem ſequentes refert. Idipſum etiam profitetur Burgos de pace.in l.3. Tauri. nu.975.Anto. Gabriel.lib.4.comm. opin. tit. ad Trebel. conclu. 2.nu.1.& conclu.3.4. 5.6. 7. & 8. in quibus pleniſſimè materiam iſtam proſequitur.

¶ Contrariam tamen ſententiam: imò, quòd ex his verbis deductio quartæ prohibita cenſenda non ſit videtur probare text.in authen. ſed cum teſtator verb. expreſſim.C. ad l. Falcid. per quem tex. not. Ang. col.1. quod etſi teſtator dicat in teſtamento, quod omnia bona, vel integra bona, vel tota ſua hæreditas, vel pleno iure perueniat ad aliquem: idémque de legatis particularibus diſponat, non videtur per hæc verba prohibere Falcidiæ,vel Trebellianicę detractionem.Quod etiam cenſent Fab. Cin. & cæteri Scrib.ibidem:idem etiam not.Alberi. in l. raptores.num.3.C. de Epiſcop.& cleri.Oldrald.conſi.248. col.2.Ang.in §.1. inſti.ad l.Falcid. col.2.Roma.conſ. 32. circa fin. Idem Roma. conſ. 75. num.2. & conſ.79. num.2. Soci. conſ.14.col. fi. lib.1. & conſ.32 eod. lib. Bertrandus conſi.37. nu. 1.lib.1.Iaſſ.conſ.84.col.9.num.9. lib.1.Abb.in cap. Rainaldus. de teſta.num. 15. & 16. Et eſt communis opinio ſecundùm Iaſſ. in l. ſi quis mihi bona.§. iuſſum.ff. de acquiren.hæredi.nu.14.& Deci.conſ. 257.num.1.Menchaca, qui plures in idem refert. lib.3. de ſucceſſ. progreſ.§.26.num.29. Idque probari videtur ex deciſ. rex. in l. 6. tit.11. part. 6. ibi. *Saluo ſi el teſtador los defendieſſe señaladamente, que no la ſacaſſen.* Vbi Grego. in glo.verb.señaladamente.

¶ Quidquid autem ſit,verſſima concluſio eſt,quòd ſicut Trebellianica & Falcidia verbis ſpecificis prohiberi poteſt:ita etiam id effici poſſit verbis generalibus teſtantis mentem præcisè demonſtantibus. Id namque expreſſum ac manifeſtum dicitur,quod ex coniecturis elicitur.l. licèt Imperator, cũ ſimil. ff. de lega.1. in quo omnes Doctores concordant. ¶ Difficultas tamen conſiſtit in verbis hanc 16
mentis coniecturam inducentibus: ſed verum eſt, quòd huiuſmodi coniectura elicienda eſt ex verbis, ex quibus veriſimiliter nil aliud:quàm detractionis Falcidiæ prohibitio induci poſſit: vt ſi dicat teſtator, quòd fideicommiſſum integrè ac ſine aliqua diminutione ſoluatur, vt ſuperiùs præpoſuimus. Ex his namque verbis nil aliud: quàm prohibitio detractionis Falcidiæ ac Trebellianicæ induci poteſt. Non autem ſufficiet, quòd teſtator dicat: Soluantur omnia legata, ſeu fideicommiſſa, ſeu pleno iure,vel alia ſimilia, quæ ad aliud referri poſſunt, vt reſoluit Paul. in dict. auth. ſed cùm teſtator. nu. 2. & conſi.28.num.10. lib.2. & iterum conſi.77.nu. 6.eod.lib. & Scrib. in locis ſuperiùs relatis aduertunt. Quod à iudicibus maturè penſandum erit,ne volentes teſtantis voluntatem coniectari aduerſus eam quartæ prohibitionem inducant: ob cuius rei difficultatem pluries vidi in Hiſpanorum Maiora- 17
tibus apponi hanc clauſulam, quod ſcilicet bona tranſeant de vno ſucceſſore in alium integrè, & ſine aliqua diminutione, & abſque deductione Falcidiæ & Trebellianicæ, ex cuius clauſulæ appoſitione omnia hæc dubia diluentur.

¶ Tertia concluſio, quòd ſi teſtator bona Maiora- 18
tus expreſsè alienari prohibeat,hęres grauatus,ſeu primus Maioratus ſucceſſor non poterit quartam de bonis Maioratus extrahere: etiam nõ ſtante alia ſpecifica,ſeu generali teſtantis prohibitione.Quod probat tex. expreſſus in auth. vt ſponſalitia largitas. §. ſi quando. colla.9. & in auth. ſed & in ea.C. ad l. Falcid. Cuius verba ſunt. *Sed & in ea re Falcidia ceſſat, quæ ita relicta eſt, ne alienetur: ſed permaneat apud ſucceſſores eius, cui relicta eſt.* Per quem text. dixit Bald.ibi quòd de re prohibita alienari,Falcidia non detrahitur, & inquit ad hoc eſſe illũ tex. valde

notan-

notandum & quotidianum,& quòd Doct.& aduocati ad illum non aduertunt. Idque etiam prob. l. 6.tit. 11. par. 6. & quanuis iura illa loquantur in Falcidia, idipsum etiam de Trebellianica dicendum erit. Bald. in d. auth. sed & in ea. n.1.Ang. in auth.de hæred.& Falci. §.8.si verò expressim.Parisius consil.9.n.14. cum seq.lib.2.Anto.Gabriel.qui plura refert com.opi.li.4.tit.ad Treb.conclu.9.nu. 1. Grego. in d. l. 6.tit. 11.part.6.in glo.verb. *Que la non pudiesse vender.* Et Petrus de Peralta. in d.l.3. §.qui fideicommissam.ff.de hæred.insti.n.37. & 38. Fran. Piscina. qui plura refert de statutis excluden.fœmi.nu. 54.qui in id omninò videndus erit. Idque verissimum est.Ideóque cùm hodie in nostri temporis Maioratibus,vt plurimùm clausula prohibitionis alienationis expresę apponatur,nõ passim accidere poterit de Trebellianica,aut Falcidia detrahenda dubitatio.Erit tamen vtilis ista disputatio : propter Maioratus , in quibus hæc clausula defecerit : prout in antiquis Maioratibus plerunque deficere solet.

19 ¶ Quarta conclusio, quod in Maioratibus , etiam vniuersalibus in contractu institutis quarta Trebellianica , seu Falcidia non erit detrahenda , etsi ab instítutore prohibita non sit eius detractio,nec bona Maioratus alienari prohibita sint. Quod dixit Bal.in Rub.C.de reuocan.his, quæ in frau.credi.n.15. vbi sing. inquit,quòd vbi quis tenetur restituere ex contractu,nihil detrahit. Ad quod allegat text.in l. quidam cùm filium.ff.de hæredi.insti. vbi probatur , quod ille, qui in testamento grauatus non fuit de hæreditate restituenda non tenetur illam tanquam fideicommissarius restituere. Cuius dictum refert,& sequitur Roma.in l.stipulatio ista habere licere. §. inter certam.num.17.ff.de verb. obliga. & Alex.in d.l.quidam cùm filium,in addi.ad Bart.litera.F.& Greg.Lopius in l.fi.tit.11. part.6.glo.1.ad medium.

¶ Sed quanuis hoc dictum Baldi in dispositionibus contrahentium simpliciter verum sit:si tamen illud Maioratibus applicemus,distinguendum erit.

¶ Aut enim in Maioratu ex contractu instituto, quis disponit de omnibus bonis suis, vel parte eorum nullo alio hærede vniuersali in testamento instituto. ¶ Aut ex contractu Maioratum ex aliquibus bonis instituit , & in testamento hæredem vniuersalem fecit. ¶ In prima specie subdistinguendum erit:nam aut contractus Maioratus irreuocabilis est , aut reuocari potest. ¶ Si Maioratus irreuocabilis sit , proculdubiò primus vocatus non poterit à sequenti successore quartam detrahere: cùm Maioratus iste in contractu institutus , quoad omnia vim contractus obseruet,vt supra isto lib. c. 12.ostensũ est.Idq; ex dicto Bal.quod superiùs retulimus probatur,cuius dictũ in hac specie ab omnib' Scrib.cõmuniter atq; indifferẽter sequutũ est. ¶ Si verò Maioratus in contractu institutus, reuocabilis sit , prima facie dicendum videbatur posse ex eo quartam detrahi : cùm is Maioratus non cõtractus:sed vltimæ voluntatis naturam obseruet vt in dict.c.12.latiùs ostendimus.Quo casu ratio Baldi cessat , & per consequens eius dictum cessare debet. ¶ Sed adhuc in hoc casu dicendum erit, quartæ detractionem cessare : nam quanuis Maioratus iste vltimæ voluntatis naturam obseruet: non tamen potest quis in eo hæres directus instituí : cùm nemo possit hæres institui in donatione causa mortis , nec in codicillis , nec in qualibet alia vltima voluntate , quæ testamentũ non sit , vt supra isto libro cap. 14.num.7.ostensum est. Ideóque nec is , qui in eo primo loco vocatus est , poterit quartam detrahere : cum hæres directus non sit. Falcidiam namque seu Trebellianicam solùm detrahit is, qui hæres directus , ac vniuersalis est , non alij , qui non hæredum vniuersalium vicem obtinent : etiam si ex testamento, seu alia qualibet vltima voluntate vocentur:quod probat text. solennis in l. lex Falcidia.§.nunquam. ff.ad l.Falcid. vbi id Scriben.notant. facit l. mulier §. fina. ff.ad Trebel. & text. in §. sed quia stipulationes. insti.de fideicom. hæred. Quod vtrobique Scriben indifferenter sequuntur. Et hæc de prima specie , vbi scilicet alius hæres vniuersalis institutus non est dixisse sufficiat. 20

¶ In secunda specie : quando scilicet Maioratus de aliquibus bonis in contractu factus fuit,posteáque eius institutor hæredem instituit in testamento : similiter subdistinguendum est. ¶ Nam aut Maioratus irreuocabilis effectus fuit. ¶ Aut ea lege,vt reuocari possit. ¶ Si Maioratus irreuocabilis sit,dicendum erit , ex eo non posse aliquo pacto Falcidiam , nec Trebellianicam extrahi. Falcidia namque , seu Trebellianica de donationibus inter viuos , quæ reuocari non possunt , nec morte confirmantur , non detrahuntur. l. si vsusfructus. §. dos.ff.ad leg.Falcid.iuncta glo. verb.expressum, vbi id Scriben. notant. glo. & communiter Scrib. in l.in donationibus.C.ad l.Falcid. 21

¶ Si verò Maioratus in contractu institutus, reuocabilis sit : videtur dicendum , quòd de eo Falcidia detrahi possit : si bona alienari expresè prohibita non sint : cùm Maioratus iste habeat vim relicti atque vltimę voluntatis,& vsque ad mortem reuocabilis sit , mortéque ipsa confirmetur, vt supra isto lib.cap. 12. numero 23. cum sequentib.ostensum est: & de donationibus , quæ vsque ad mortem reuocari possunt , mortéque confirmantur, Falcidia seu Trebellianica detrahenda sit.l.in donationibus.vbi glo. & communiter Scrib. C. ad l. Falcid. l. 2. C. eod. l. 1. tit. 11. part. 6. ibi. *De todas las mandas o donaciones,* vbi Grego.in glo. in verb. donationes, id aduertit. Quod tamen in Maioratibus hodie retenta opinione , de qua infra isto capit. numero 24. dicemus , obtineri non possit: cùm etiamsi in eis expresa alienationis prohibitio apposita non fuerit , illa opinione obseruata ex eisdem quarta Falcidia seu Trebellianica deduci nõ possint,vt infra isto c.cõclusione 7. probabim'.

¶ Quinta conclusio , quòd si quis in testamento aliquem in quota bonorum, puta in dimidia , vel tertia,seu quinta bonorum parte , hæredem instituat , de hisque bonis Maioratum faciat , eidémque alium cohæredem vniuersalem præstet : is hæres , qui in quota bonorum institutus fuit , ac de restituendo grauatus , non poterit quartam detrahere. Is namque, qui in quota bonorum institutus fuit , non vicem hæredis , sed legatarij tantum rei particularis obtinet.l.cùm autem.ff.de lega. 2.l. 1. C.si cert. peta. cum similib. Cùm igitur in quota bonorum institutus hæres vniuersalis non sit , illicò consequitur , nec posse quartam Falcidiam, nec Trebellianicam detrahere,vt dixit Bal. in l. filium quem habentes.n. 33. C. Famil.hercis. Cuius opi.sequitur Iass.ibidem n.10.& Corrasius.n.74.idẽ Iass.in l. Lucius. n.25.ff.de vulg.& in l.1.§. deniq;. n. 8. ff. ad Treb. Soci.Iuni.cons. 122.n.3.&.n.7.li. 1.vbi inquit hanc esse communem opinionẽ nec ab ea iudicando , nec consulendo recedendum esse. 22

Idem Soci. Iuni. conſ. 131.num.75.eod. lib.Guido Papæ deciſ.466.Paul. de Montepico.in rep.l.in quartam. num 21. ff. ad l.Falcid. Aymon Craue. conſ. 31.num.13. & conſ.186. nu.1.Pariſius conſil. 18.n.104.2.par.Couarru.in c.Rainutius.§.1.n.9.de teſta.D.Anto.de Padilla in auth. res quæ. C. communia de lega.num.37. Otoſcius in l. ſi arrogator. num.75.ff.de adopti.Emanuel Acoſta. in c.ſi pater de teſta. lib. 6. 2. par. num. 14. Idque veriſſimum eſt: quanuis contrarium dicendum ſit in eo, qui in quota hæreditatis inſtitutus fuit, qui etiam vicem hæredis directi ac vniuerſalis obtinet.l.ſi quis ſeruum.§.fin.ff.de lega.2.& in eo,qui in quota bonorum non dato alio cohærede vniuerſali inſtitutus fuit, qui etiam vicem hæredis vniuerſalis tenet
23 l.ex facto.*La grãde*. Et l.quoties.ff.de hered.inſtitu- Quæ iura ex deciſ. l. 1. tit. 2. lib.5.ordin. quæ eſt l. 1. tit. 4.lib. 5.in noua legum Regni collectione, qua cauetur valere teſtamentum abſque hæredis inſtitutione,innouata ſeu correcta non ſunt. Cùm enim l.illa correctoria ſit, vltra caſus in ea ſpecificè deciſos non extenditur.Quod eſt ſummè notandum ad intellectum dictarum legum,idque nouiſſimè ſic opinatur Burgos de Pace.in l.3. Tau.num.
24 857.cum ſequen.

¶ Sexta concluſio, quòd ſi quis in perſona filij Maioratum de tertia & quinta hæreditatis parte virtute legis Regiæ, eiúſque ordine ſeruato, inſtituat:illúmque de reſtituendo ſequentibus grauet, filius grauatus, in cuius perſona Maioratus inſtitutus fuit: etiamſi hæredis vniuerſalis locum teneat (vt in præcedenti concluſione oſtenſum eſt) non poterit quartam de bonis huius Maioratus detrahere. Quod ex eo conſtat: quia iſte Maioratus de legitima filij non fit: ſed tantùm de ea portione, in qua parentes poſſunt filium grauare, Maioratusque legem apponere, legitimáque ſibi libera reſeruatur. Ideóque de hac parte,de qua parentes poſſunt liberè diſponere, nec quarta Falcidia, nec Trebellianica detrahi poterit: nec leges Regiæ hanc facultatem parẽtibus concedentes:id etiã admittunt, vt ſupra iſto ca.nu.7.& 8 oſtenſum eſt.

¶ Septima concluſio, ex cuius deciſione totius huius articuli ſubſtantia pendet, ea ſit: quod ſi quis ex omni ſua hæreditate, vel ex quota eiuſdem vltra tertium & quintum in perſona filij, ex Regia facultate, ſeu in perſona extranei filios,nec aſcendentes habens in teſtamento Maioratum inſtituat plurésque ad eius ſucceſſionem ordine ſucceſſiuo inuitet, nec bona alienari prohibeat: nec etiam prohibeat quartæ Trebellianicæ ſeu Falcidiæ detractionem,de bonis huius Maioratus quarta Trebellianica erit deducenda. Quod probatur ex text. in d.authen.ſed & in ea.C.ad Falcid. & ex corpore vnde ſumitur, quæ ſuperiùs citauimus. Si enim ex re ſubiecta reſtitutioni ſeu fideicommiſſo, & expreſsè alienari prohibita quarta deduci non poteſt: igitur à contrario ſenſu: ſi expreſsè alienari prohibita non ſit,poterit quarta deduci. Idque clariùs probatur: ex omnibus legibus dicentibus de bonis reſtitutioni ſubiectis quartam Falcidiam,ſeu Trebellianicam eſſe ab hæredibus grauatis detrahendas. Si enim fideicõmiſſa & Maioratus equiparantur, idem in Maioratibus,quod in fideicommiſſis,admittendum erit. Quod apertiſſimè ſentiũt Grego.Lopius.in d.l.6.tit.11.part.6.in glo.in verb *Que la non pudieſſe vender*. Et Peralta.in d.l.3.§ qui fideicommiſſam. ff. de hæredib. inſti. numero 37. & 38. Cùm enim dicant, quod de bonis Maioratui ſubiectis quarta nõ ſit detrahenda,vbi bona expreſsè alienari prohibita ſunt, præcisè concedunt eam eſſe deducendam ex eiſdem bonis,vbi alienationis expreſsa prohibitio defecerit, ſeu quartæ detractio aliter prohibita non fuerit.Idque luce clariùs ex eorum dictis comprehenditur. 26

¶ Sed etſi opinio iſta tanquam certiſſima ab Hiſpanis Scriptoribus præſupponatur:mihi tamen vlteriùs cogitanti nũquam hucuſque probari potuit: imò ſemper eius fui ſententiæ, vt is, qui ex vniuerſa hæreditate, ſeu quota eiuſdem in teſtamento Maioratum inſtituit,plurésq; alios poſt hæredẽ grauatum ad eius ſucceſſionem vocauit, eo ipſo cenſeatur prohibuiſſe Falcidiæ ac Trebellianicæ detractionem, abſque aliqua alia earundem quartarum prohibitione. Nam (vt ſupra iſto lib. c. 3. latiùs enarrauimus)is, qui Maioratũ inſtituit,cẽſetur ſubhoc Maioratus nomine omnia ea, quæ Maioratui naturalia ſunt, expreſsè diſpoſuiſſe,etiamſi in diſpoſitione vlterius nõ proceſſerit. Inter ea autem,quæ Maioratibus naturalia ſunt, id præcipuũ eſt, vt bona integra indiuiſibilia in familia perpetuò conſeruentur,in eisque ſuccedat vnus, isque Primogenitus. Ideóque is, qui Maioratum fecit cenſendus eſt expreſsè hæc omnia diſpoſuiſſe, ac ſi ſigillatim ea exprimeret. Si igitur ex ſola Maioratus inſtitutione diſpoſitum cenſetur, vt bona integra ac indiuiſa in familia perpetuò conſeruẽtur filióque maiori deferãtur:quis vnquam dicere poterit ex bonis,hac lege Maioratui ſubiectis, poſſe Falcidiam aut Trebellianicã deduci?Aut quid voluntati inſtitutoris magis aduersũ dici poteſt:quàm quòd in quarta horũ bonorũ parte ſuccedãt hęredes primi Maioratus ſucceſſoris.Etſi ipſi extranei ſunt aut quiuis alius,quẽ ipſe primus ſucceſſor ad huiuſmodi bonorum ſucceſſionem,ſiue ex contractu,ſiue ex vltima voluntate velit admittere?Quod eo pręcipuè veriſſimum cenſendum eſt,quòd totus Maioratuum inſtituendorum finis ex eo præſertim pendeat, quod patrimonia indiuiſa, integra & illęſa penes familias maxima reipublicæ vtilitate conſeruentur. Qua præcipua ratione Maioratuum inſtitutiones iuſtiſſimæ eſſe cenſentur,in eisque liberorum inæqualitas, fœminarum excluſio,pluráque id genus tolerantur. Quæ alioqui aduerſus ciuilem & naturalem rationem ab omnibus meritò iudicarentur, vt latiùs alibi dicemus. Quod præcipuum Maioratuum fundamentum corrueret:ſi poſſent ex Falcidię ac Trebellianicę detractione diuidi,ac in plures etiam extraneos ſucceſſores transfundi, idque eſſet omninò contra inſtitutorum voluntatem quæ primum locum in eorum diſpoſitionibus obtinere debet. l. in conditionibus primum locum cum ſimilib.ff. de conditionib. & demonſtrationibus.

¶ Nec oberit ſi dicatur Falcidiæ ſeu Trebellianicę prohibitionem expreſsè fieri debere, ex tex.in authen. ſed cùm teſtator. C. ad l. Falcid. iunctis his quæ ſuperiùs adduximus: nam in caſu,de quo agimus, Falcidiæ aut Trebellianicæ prohibitio expreſſa cenſenda eſt. Cùm enim ſub hoc verbo Maioratus ex iuris ac huius Regni vniuerſali interpretatione hæc omnia,quæ ſuperiùs diximus,comprehendantur:idem erit dicere Maioratum inſtituo, ac ſi eiuſdem inſtitutor dixiſſet,Volo hæc bona integra ac indiuiſa perpetuò in Primogenitis 27
propriæ familiæ conſeruari. Illud enim expreſſum dicitur, quod ex verborum natura comprehenditur; licèt id aliter expreſſum non ſit.l. nominis

& rei

& rei. §. verbum ex lege. ff. de verb. signi. Sicut etiam illud, quod ex coniecturis elicitur. l. licèt Imperator. ff. de lega. 1. nec requiritur ad hoc, vt quid dicatur expressum, quod specificè exprimatur, sed sufficit, quòd sub generali verborum significatione comprehendatur. l. Lucius, iuncta glos. verb.
28 non ad matrem. ff. de vulga. vbi expressum dicitur quod verbis generalibus exprimitur. Quod etiam dixit glo. in l. precibus. in glo fina. C. de impub. & vtrobique latissimè per Scriben. Satis enim apertè loquutus videtur, qui generali vsus est verbo. l. in lege. ff. loca. Per quem text. id dixit Alciat. in l. nepos Proculo. ff. de verbo. signi. nu. 7. ¶ Quòd si ad prohibendam Falcidiæ detractionem, ex communi Scriben. sententia sufficiunt verba testantis dicentis, quod legata, ac fideicommissa integra ac sine diminutione præstentur (vt superiùs ostendimus) à fortiori dicendum erit, in testatore, qui voluit de bonis suis Maioratum instituere, vbi ex natura rei bona debent perpetuò integra ac sine diminutione, nec etiã diuisione in familia conseruari. ¶ Non obstat similiter, si dicatur bona Maioratus, vbi non adest expressa alienationis prohibitio, esse tacitè, non expressè alienari prohibita: sicut bona fideicommisso subiecta, vbi alienationis prohibitio expressa apposita non est. l. Marcellus. §. res quę ff. ad Trebel. in auth. res quæ. C. communia de lega. Ideóque consequenter dicendum esse, quòd quarta sit ex bonis Maioratus: sicut ex bonis fideicommisso subiectis, detrahenda. ¶ Nam si benè consideretur, quoad hæc longè diuersa ratio militat in Maioratu ab ea, quæ in fidercommissis versatur: si quidem bona fideicommisso etiam perpetuò subiecta nullo iure diuidi, prohibentur. imò omnes de familia in eodem gradu existentes ad illorum successionem admittuntur. l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. vbi id omnes Scrib. notant, nec de fideicommissi natura est, vt bona fideicommisso subiecta integra ac sine diminutione in familia conseruentur. Imò ex propria fideicommissi natura ex eis erit Falcidia aut Trebellianica deducenda, vt constat ex toto tit. C. & ff. ad Trebel. & ad l. Falcid. Ideóque non potest in casu, de quo agimus: de fideicommisso ad Maioratum argumẽtari, cùm natura fideicommissi à natura Maioratus, quoad hæc manifestè differat: imò vnum sit alteri adeò contrarium & aduersum.

¶ Quòd si fideicommissum iure Maioratus fieret illicò idem dicendum esset in fideicommisso, quod in Maioratu. Si enim, quando testator præcipit: fideicommissum integrè ac sine diminutione persoluí, cessat Falcidia & Trebellianica, idem dicendum erit: quando de bonis fideicommisso subiectis Maioratum instituit. Quæ verba sunt maioris effectus ad quartæ prohibitionem, vt superiùs ostendimus, quæ omnia comprobantur ex eo quod dixit Marcus Mantua. consil. 291. numer. 10. vbi inquit detractionem Trebellianicæ prohibitam censendam esse, si testator dixerit se velle quòd bona perpetuò in familia conseruentur, quem refert & sequitur Anto. Gabriel. lib. 4. tit. ad Trebel. conclu. 9. num. 7. vbi etiam inquit. num. 4. quòd prohibita diuisione censeatur prohibita alienatio atq; percõsequẽs quartę Falcidiæ & Trebellianicæ detractio. ¶ Quæ omnia clariùs procedunt in Maioratu ex Regia facultate in persona filij seu nepotis, aut alterius descendentis, cui legitima debetur instituto. Cùm enim Regiæ facultatis virtute, cæteri filij non possint legitimam ex bonis Maioratus deducere: si sibi alimenta ministrantur: à fortiori, nec quartam Falcidiam, nec Trebellianicam deducere poterunt, quæ non tanti prout legitima à iure æstimantur. Esset namque absurdissimum, quod ex bonis, quæ à Principe adeò priuilegiantur, vt filij ex eis non possint legitimam iure naturæ debitam deducere, ea sola ratione, vt integra ac indiuisa in familia conseruentur, posset quarta Falcidia, aut Trebellianica deduci: imò posset etiam dici, quòd cum iure Regio filius non possit detrahere duas quartas: iámque ex Regia facultate detraxerit alimenta, quæ loco legitimæ subrogantur, non possit alteram quartam detrahere. Quod verum ac nouum & singulare mihi videtur, ex eóque cessant omnia, quæ superiùs adducta sunt quæ tamen non erunt contemnenda, ad vitãdas contrarias opiniones, & ad id, quòd in sequẽti conclusione dicemus.
¶ Octaua & vltima conclusio sit, quòd si quis in 29
vniuersa hæreditate sua, seu in quota eiusdem aliquem in testamento hæredem instituerit, eúmque de restituendo filio maiori ipsius hæredis grauauerit: in eiusque defectum aliquas alias vocationes Primogenitorum, seu aliorum fecerit, nec de hac hæreditate Maioratum instituerit, nec præceperit quòd in ea iure Maioratus perpetuò succedatur: nec etiam bonorum alienationem, nec quartę detractionem prohibuerit, nec aliud æquiualens fecerit: de his bonis, etiam fideicommisso subiectis hæres grauatus quartam detrahere poterit. Hæc namque dispositio: & si aliquam Maioratus speciem præ se ferat: nullo pacto Maioratus dici poterit, cùm nec bona in familia integra ac indiuisibilia testator conseruari præcipiat, nec perpetua dispositio dici possit: sed solùm quoddam simplex, ac temporale fideicommissum. Quod inter nominatos tantum seruandum erit, eisque deficientibus, bona in persona vltimi vocati libera erunt, isque ea alienare poterit, in eisque hæredem extraneum instituere: cum testantis finis, familiæ ac nominis conseruatio non fuerit, nec eius voluntati quartæ detractio repugnet, vt supra isto lib. cap. 5. latiùs ostendimus. Ideóque dispositio sic constituta longè à Maioratibus, seu Primogenijs differt, in quibus (vt prædiximus) præcipuus finis est familiarum conseruatio, ad eúmque finem consequendum testatores bona integra ac indiuisibilia in familia conseruari perpetuò præcipiunt. Cui fini directò contraria est Trebellianicæ aut Falcidiæ detractio, quod mente tenendum erit. Huius namq; generis plures dispositiones: etiam à nobilissimis viris ac magnatib. institutas vidimus.
¶ Id tamen ad eorum, quæ superiùs diximus per- 30
fectam resolutionem annotandum erit, quòd in casibus, in quibus hæres grauatus, potest à sequenti successore quartam Trebellianicam, seu Falcidiam detrahere, non poterit illam detrahere sequens respectu vlteriorum: sed hoc ius quartæ detrahendæ in primo hærede grauato consumitur, nec ad vlteriores successores progreditur, text. in l. lex. Falcidia. §. nunquam. ff. ad leg. Falcid. cuius verba sunt *Nunquam legatarius, vel fideicommissarius (licet ex Senatusconsulto Trebelliano restituatur ei hæreditas) vtitur legis Falcidiæ beneficio.* Per quem text. dicunt glo. Bart. & Scrib. in proprio loco, quòd fideicommissarius alteri fideicommissario rem fideicommisso subiectam restituens, nec Falcidiam nec Trebellianicam detrahit. Et ibi inquit Bart. quod illum text. scit totus mundus. Idẽ probat text. in l. ex asse. ff. ad Trebel. & in l. cogi. 16.

§. Metianus, & in l. mulier. §. fina. ff. eod. tit. Ideoq; licèt hæres grauatus quartam Trebellianicam seu Falcidiam detraxerit, non tamen illam detrahere poterunt sequentes successores.

31 ¶ Hoc tamẽ inter alias duas singulares & perpetuò memoriæ tenendas limitationes admittit. Prima quòd si hæres grauatus, in sequentem fideicommissarium, liberalitatem exercendo quartam non detraxit, poterit ipse fideicommissarius illam detrahere à sequenti. Quod probat text. sing. in l. 1, §. denique, ff. ad Trebel. vbi glo. Bart. & communiter Scrib. id notant. In dubio autem hæres totam hæreditatem absque quartæ detractione fideicommissario restituens, censetur in eum liberalitatem exercere, vt in specie dixit glo. in dict. §. denique in verb. secundo. Quam sequuntur ibi Bart. Paul. Ioan. de Imola. Alex. & communiter Scriben. licet Rapha. Cuma. & Iaff. num. 11. ibidem contrariam opinionem veriorem esse profiteantur. Cuius glo. opinionem etiam communem esse asserit Emanuel Acosta. in rep. cap. si pater. de testa. lib. 6. 2. par. verb. Trebellianicæ. numero 30. Procedit tamen proculdubiò glo. opinio, vbi hæres coniunctus esset fideicommissario, vt Paul. & Alexand. in dict. §. denique, notabiliter aduertunt, quod est sing. notandum & aduertendum. Ex hoc namque posset hodie quantumcunque antiqui fideicommissi successor quartam detrahere à sequenti successore: si hæres grauatus seu præcedentes successores illam non detraxerunt, præcipuè si omnes coniuncti fuerunt: prout assiduè in huiusmodi successoribus contingit.

¶ Secunda limitatio est, quòd licèt regulariter fideicommissarius quartam non detrahat: potest tamen ex re fideicommisso subiecta detrahere id quod sibi ab hærede detractum fuit. Quod probat text. in l. Pœnales. §. fi. ff. ad l. Falcid. & in l. facta. §. si Titius. ff. ad Trebel. & vtrobique per Scribentes: notatur etiam per Bart. & cæteros in l. 1. C. communia de legat. Quod eo casu quo quarta fuit ab hærede detracta, ex ipsa re fideicommisso subiecta clarissimum est. Non enim tenetur fideicommissarius alteri fideicommissario restituere amplius, quàm ipsi de re fideicommissa restitutum fuit, ad eumque peruenit, vt optimè aduertit Bart. in d. l. 1. §. denique. num. 1. ff. ad Trebel. quando autem non detractum fuit ex re fideicommisso subiecta: sed fideicommissarius aliquid aliud extrinsecum hæredi ex testatoris iudicio persoluit: an illud debeat ab vlteriori fideicommissario detrahere, videnda sunt, quæ notantur per Bart. & Scrib. in l. Plautius, ff. de condi. & demonstra. & in d. l. facta. §. si Titius. & in d. l. 1. C. communia. de legat. vbi latè per Scrib.

¶ Sed etiam illud prætermittendum non est, quod quanuis primo loco ad Maioratus successionem 32
iure hæreditario vocatus, vel primus hæres grauatus posset quartam Trebellianicam, seu Falcidiam detrahere de bonis Maioratui subiectis: tenebitur imputare in quartam fructus, quos iudicio testatoris percepit. l. in fideicommissariam. in prin. ff. ad Trebel. vbi probatur, quod is, qui in diem, vel conditionem restituere grauatus est, tenebitur computare in quartam fructus, quos percepit pendente die, vel conditione. Eos namque percepisse censetur iudicio testatoris. per quem text. Bart. ibi. n. 1. cum seq. Alex. n. 7. & n. 10. & communiter Scrib. id notant. l. mulier. §. si hæres. l. ex asse. vbi etiam per Scri. ff. eod. l. quod de bonis. §. fructus. l. in l. Falcidia non habetur. l. in quantitate. §. magna dubitatio. ff. ad l. Falcid. l. fi. tit. 11. part. 6. vbi probatur id in liberis primi gradus non procedere. Ideóque etiamsi in Maioratu seu fideicommisso, in aliquo casu Falcidia seu Trebellianica detrahi possent, fructus quos hęres grauatus vel primo vocatus pẽdente die restitutionis, percepit, proculdubiò tenebitur in quartam computare.

¶ His etiam vltimo loco adjiciendum est, hęredem 33
grauatum qui inuentarium non confecit, ex eo amittere Falcidiæ seu Trebellianicæ detractionẽ, quod in Falcidia expressè decisum est: per tex. in authen. de hæredib. & Falcid. §. si quis verò non implens, cum seq. colla. 1. in Trebellianica autem in contrarias sententias ab Scrib. itum est. Sed ea mihi verior videtur, quod sicut hæres ob non confectum inuentarium, Falcidiam amittit: perdat etiam Trebellianicæ detractionem, cùm nulla congrua differentiæ ratio inter vnum, & aliud valeat assignari. Quod dixit Cinus in authen. sed cum testator. C. ad l. Falcid. q. 8. quem ibi Bald. n. 4. sequitur. Idem Bald. in l. cum tale. §. 1. 3. notab. ff. de condi. & demonstra. & hanc dixit communem opinionem. Deci. cons. 480. numer. 17. & Soci. Iuni cons. 132. n. 3. lib. 1. Et Parisi. consil. 1. n. 88. lib. 3. Mencha, qui plura in idem adducit de successio. creatio. lib. 1. §. 8. n. 14. Turcianus, qui plura refert. lib. communiũ opi. c. 19. Rolandus à Valle, qui plura etiam refert cons. 27. nu. 13. quanuis ipse contrariam opinionem veriorem esse censeat ibidem. n. 26. Anto. Gabriel. communium opi. lib. 4. conclu. 10. n. 1. vbi plura in idem adducit. Idq; ipsum etiam procedere in filiis primi gradus dixit Menchaça, vbi paulò antè illum citauimus. n. 13. vbi etiam optimè resoluit quid dicendum sit in filio inuentarium non faciente, & an ex eo legitima debita iure naturæ priuetur, seu vltra hæreditatis vires teneatur. Idque optimè discurrit à nu. 15. vsque ad num. 17. Et hæc de quarta Trebellianica, & Falcidia dixisse sufficiat.

SVMMARIA.

1 *Maioratuum institutiones ob bonum publicum introductas esse.*

2 *Primogeniorum institutiones: vtrum fauorabiles, an odiosæ esse censeantur.*

3 *Dispositio, quæ principaliter fauorem continet, fauorabilis censenda est, etsi incidenter in odium alterius conuerti possit.*

4 *Statuta excludentia fœminas propter masculos: vtrum fauorabilia, an odiosa censenda sint.*

5 *Statuta excludentia fœminas propter masculos sunt fauorabilia respectu agnatorum, & odiosa respectu fœminarum.*

6 *Fauor & odium qualiter sint in Hispanorum Primogenijs considerandum ac distinguenda.*

7 *Hispanorum Primogenia in his, in quibus fauorabilia iudicantur, interpretationem comprehensiuam, ac etiam extensiuam recipiunt.*

8 *Facultates ad instituenda Primogenia facile concedendæ sunt his, qui ciuili nobilitate pollent.*
9 *Facultates ad instituenda Primogenia nobilibus: non autem ignobilibus concedi debent.*
10 *Facultates ad Primogenia alienanda, seu oaliganda rarò: & non, nisi ex iusta causa concedendæ sunt.*

Hispanorum Primogenia: vtrum odiosa, an fauorabilia censenda sint.

CAPXT XVIII.

1 VT autem nihil ex Primogeniorum natura supersit, quod in hoc libro tractatum & resolutum non sit, id hoc loco discutiendum supereſt: vtrum Hiſpanorum Primogenia odiosa an fauorabilia censenda sint. In qua quæstione, pro eius perfecta resolutione antequam vlterius progrediamur, præmittendum erit, Hiſpanorum Maioratuum institutiones, quæ ad familiarum conseruationem præsertim ordinantur ac diriguntur, ob bonum publicum introductas fuisse, in earumque conseruatione ius etiam publicum versari. Quod probatur ex tex. in l.1.§.quanuis.ff.de vẽtre inspi. vbi per Scrib. tex. in §.cęterùm.instit.de legit. agna.succes. l. pronuntiatio.§.familiæ. vbi etiam per Scrib. C.de verb.si. Cinus, quem cæteri seq. in l. 1. C.ad leg. Iul. de adulter. Bal. in l.1.col.11.vers. subsequenter.n.19. C. de summ. Trini. Tiraq. qui plura refert de Primogeni.q. 4.n.13. Quod nędum in principatibus, sed etiam in cæteris Primogenijs verum esse inquit idem Tiraquel.d.q.4.n.32. Peral. in l.3.§.qui fideicommissam.n.121.ff.de hęred.institu. Couarr. lib. 3.variar. resolu. cap. 5.n.5. Parisi. qui plura refert consil.19.n.34.cum sequen. lib.2. idem consil.72.n. 23. lib.4. Franc. Pisci. de statutis excludenti. fœmi. n.68. cũ alijs, quæ infra lib.2.c.1.in prin. latiùs adducemus. l. 2. tit.15. par.2. ibi: *Acatando el pro comunal de todos.* Idque præ cæteris nobis probat pragmatica 129. lata in ge neralibus Commitijs apud Matricium celebratis, anno 1524. que hodie est lex 7. tit.7. lib. 5. in noua legum regni collectione. Eáque lex in id semper attendenda & considerandą est. Hiſpanorum namque Primogenia peculiari quodam fauore prosequitur.

2 ¶Hoc igitur præsuppoſito ex eo consequenter infertur, Hiſpanorum Primogenia fauorabilia: non autem odiosa censenda esse. Cùm enim ea Primogenia ob bonum publicum principaliter introducta sint: quanuis incidenter in aliorum filiorũ præiudicium considerata, legitimarum diminutione conuerti possint: nihilominùs tamen fauorabilia non odiosa censenda erunt, ex principali institutorum intentione. Ea namque dispositio, quæ fauorem principaliter concernit, fauorabilis censenda est: etsi incidenter in alterius odium conuertatur. l. qui exceptionem in principio, vbi Bart. numero 2. Bald. 1. notab. Paul. numero 3. & communiter Scrib. ff. de cõdictio. indebi. Idem Bald. in l. venia, prope fi. num. 4. vbi latissimè per Scrib. C. de in ius vocan. Gozad. consil. 5. n. 6. Tiraquel. qui plura refert de retract. Linagier. §.30. glo.1.n.5. cum
4 seq. Qua ratione communiter ab Scriben. receptum est statuta fœminas propter masculos excludentia omninò fauorabilia iudicanda esse. Cum enim statuentium finis præcipuus fuerit agnationis conseruatio: quanuis ea statuta in fœminarum odium incidenter conuertantur: nihilominùs fauorabilia, non autem odiosa censenda erunt, considerata principali statuentiũ intentione. Quod dixit Cinus in l. 1. C. ad l. Iul. de adulter. Ioa. Andr. in additio. ad speculi. in Rub. de succeſſio. ab inteſta. vers. est sciendum. Bal. in l. Titia. cum testamento. §. Lucius Titius. el. 2. ff. de lega. 2. Ioa. de Ana. consil. 89. n. 1. Idem etiam voluit Ancharra. consil. 112. col. 1. Et Ludo. Roma. consil. 16. col. 2. & consi. 32. col. 3. & consil. 411. col. 2. Curtius Seni. consil. 9. col. 6. vbi plura in idem adducit: hancque appellat communem sentẽtiam Deci. in l. 2. C. de in ius vocan. n. 5. Eandémque opinionem sequitur Curtius 4
Iuni. consi. 9. n. 3. Tiraq. de legib. Connubia. l. 1. nu. 82. Casa in consuetu. Burg. Rubr. 7. §. 12. in prin. n. 1. cum seq. Menochius in 1. remedio recuperandæ posse. n. 22. Iacob. Philip. Portius. qui plura refert lib. 2. communium opi. conclu. 47. Franc. Viuius. lib. communium opi. verb. statutum excludens fœminas. nu. 1. cum seq. Franc. Piscina, qui plura refert de statutis exclud. fœmi. n. 40. cum seq. Quod clarius in iure Primogenituræ, seu in Hiſpanorum Primogenijs, vbi communiter fœminæ propter masculos remotiores non excluduntur, procedit. Ea namque semper fauorabilia iudicantur: si ex eis cæteri filij alimentis iure naturæ debitis non priuentur, siue de principatibus, siue de cęteris patrimoniis agatur. Idque ex pluribus probat Tiraquel. de Primogeni. q. 4. n. 32. cum sequentib. Quẽ in Hiſpanorum Primogenijs loquens refert & sequitur D. Didacus de Couarr. lib. 3. resolu. c. 5. n. 5. quanuis in hoc contrarium & malè verum esse existimet Palat. Rub. in repę. c. per vestras. de dona. inter vir. & vxo. §. 26. n. 20. quod infra lib. 3. cap. 4. latiùs resoluemus.

¶ Sed quanuis opinio, de qua paulò antè mentionem fecimus, quòd scilicet statuta excludentia fœminas propter masculos fauorabilia sint, considerata principali statuentium intentione à pluribus iuris interpretibus probata sit: crebrior autem, ac probabilior sententia mihi videtur, quòd huiusmodi statuta respectu masculorum fauorabilia: respectu verò fœminarum, quibus hæreditas, ac legitima parentum aufertur, vt masculis conferatur, odiosa censenda sint. Quam opinionem probat Bald. post glo. ibi in l. venia. numero 4. & 5. C. de in ius vocand. Cuius opinionẽ sequitur Iaſ. ibi. n. 4. Parisius consil. 85. n. 28. lib. 2. Alciatus consil. 66. in fi. Idem in d. l. venia. verb. extranei. Eamque opi. esse magis communem, in practicáque cõmuniter seruari, asserit Cur. Iuni. ibidem. n. 20. Idẽ Curt. Iuni. cõsil. 5. n. 7. & consil. 7. n. 2. Scrib. in l. sed si hac. §. fina. ff. de in ius vocan. Soci. Iunior. consil. 1. num. 76. lib. 1. Quam opinio. communiter sequutam esse etiam asserit Carolus Molin. in consuet. Parisi. tit. 1. §. 8. glos. 3. nu. 30. vbi id deducit ad ius Primogenituræ: dicens, in quantum continet legitimarum diminutionem esse odiosum: in cæteris verò fauorabile. Idque etiam dixit Menochius in 1. remedio recuperandę possessionis. n. 34. Fran. Piscina. in sua disputatione, exclusio fœminarum. n. 2. quod pari ratione in Hiſpanorum Primogenijs dicendũ videtur quãuis vbi Menochius supra. n. 37. & 38. & Frã. piscina. num. 42. ab hac opinione

discedant, sed intelligendo illam prout inferiùs dicemus, proculdubiò vera est prout in li. 3. c. 4. n. 17. ostendemus, vbi rationes illorum diluemus.

¶ Nec his obstat opinio quædam Philippi Decij in d. l. 2. num. 5 C. de in ius vocan. dicentis, hanc distinctionem nunquam sibi placuisse: sed aut hoc statutũ merè & absolutè fauorabile cẽsendum esse ex principali intentione, aut verè & absolutè odiosum ex aliorum filiorum præiudicio. Non enim (vt ipse arbitratur) potest fauor seu odium scindi, vt statutum ipsum, quoad masculos fauorem: quoad fœminas verò odium contineat: cùm non possit dari fauor vnius, qui non vergat in odium alterius: quam opi. sequuntur Cephalus consil. 256. nu. 14. Portius consi. 183. n. 30. Franciscus Piscina in d. disputatione. n. 3. Gomet. in §. Pœnales. n. 35. inst. de actio. & plures alij quos refert Menochius de remedijs recuperan. posse. 1. remedio. n. 3.

6 ¶ Hæc namque opinio proculdubiò falsa est: nam (vt inferius pobabimus) in Primogenijs seu statutis fœminas excludentibus, aliqua sunt in quibus fauor ab odio separari non potest, alia verò in quibus odium & fauor separationem recipiunt. Ideóque quanuis opinio Decij in his, quæ inseparabilia sunt, vera sit: in his autem in quibus fauor ab odio separari potest, non procedit: imò dispositio ipsa vno respectu fauorabilis: altero verò odiosa censenda erit. Quas opiniones sic concordat in specie Franc. de Areti. in d. l. Venia, quem refert & sequitur Curtius Iun. ibidem n. 20. Eámque concordiam tanquam veram ac notabilem probat Tiraquel. de vtroque retractu in præfatione. n. 66. & plures alij quos refert Menochius, vbi supra. n. 36. Quæ concordia, tam quoad statuta fœminas propter masculos excludentia, quàm quoad Hispanorum Primogenia, vera mihi videtur.

¶ Ex his igitur sic perpensis ac intellectis, superest verissima conclusio, scilicet Hispanorum primogenia in his, quæ inseparabilia sunt, semper fauorabilia censenda esse: in his verò quę separabilia fuerint, distinguendum esse. Aut enim agitur de familiæ conseruatione, & quoad hoc ea primogenia fauorabilia iudicabuntur: aut agitur de aliorum filiorum præiudicio, & quoad hoc odiosa censenda erunt, quæ conclusio ex mente Scrib. (quos superius retulimus) apertissimè comprehenditur.

¶ Sed ne difficilis forsan aliquibus videatur huius conclusionis ad Hispanorum Primogenia adaptatio: operæpretium duximus vnico verbo ostendere qualiter hæc practicanda ac intelligenda sint. Et vt id breuissimè comprehendatur, dicendum erit, quòd aut agimus de his Primogenijs, in quibus nullum præiudicium cæteris filiis irrogatur, prout contingit in his Primogenijs, quę ex tertia & quinta bonorum portione ab eo, qui liberos habet: vel etiam ex vniuersa hæreditate ab eo, qui nec ascendentes, nec descendentes habet, instituũtur: de quibus infra lib. 2. c. 1. latiùs tractabimus, & tunc huiusmodi Primogenia omni respectu fauorabilia proculdubiò censenda erunt: cùm in eis agatur de sola familiæ conseruatione, in qua fauor publicáq; vtilitas absque alterius iniuria, ac prejudicio versatur.

¶ Aut agimus de his Primogeniis, ex quibus filijs in legitima præiudicium irrogatur, & tunc, aut agitur de ea legitimæ portione, quæ relictis cæteris filijs competentibus alimentis supereſt, & huius portionis respectu, Primogenia ipsa simpliciter & absolutè fauorabilia censenda erunt. Cùm enim Primogenia ipsa ritè ac rectè, Regiáque facultate præcedente instituta sint, filiisque alimenta competentia relicta fuerint, non potest in hac re fauor filiorum considerari absque ipsius Maioratus odio ac præiudicio. Nec enim aliter posset Maioratus institui: nisi cæteris filijs præiudicium aliquod in legitima irrogaretur. Ideóque succedit regula, de qua superiùs mentionem fecimus, quòd scilicet, vbi odium nõ potest à fauore separari, dispositio ipsa fauorabilis censenda sit ex principali disponentium intentione. Quod etiam pari ratione dicendum erit, vbi Maioratus ipse antiquus est, & à principio ritè ac rectè institutus præsupponitur. Is namque semper & omni tempore, quod ad eius conseruationem ac perpetuitatem attinet simpliciter & absolutè fauorabilis censendus erit.

¶ Aut agimus de portione, quæ ad alimenta filiorum necessaria est, & tunc quo ad eam portionem Maioratus ipse semper odiosus censendus erit: quoad alia verò, fauorabilis iudicabitur. Ideóque si ab alijs filijs alimenta petantur, vel ea, quæ sibi relicta fuerint, ipsi filij non esse competentia contendant: semper in eorum fauorem & contra Maioratum iudicandum erit, quousque sibi competentia alimenta secundum qualitatem eorundem, patrimoniúsque quantitatem ministrentur, iudicésque ad id efficiendum promptiores: quam ad Maioratum ipsum conseruandum, esse debent. Non enim potest aliter Maioratus iustus effici: nisi alijs filijs competentia alimenta ministrentur, vt infra lib. 2. cap. 1. latiùs ostendemus. In cæteris verò erit semper ex præsumpta mente institutoris pro Primogenio pronuntiandum: nisi aliàs præiudicium tertij separabile contineat. Cùm enim quo ad hæc odium & fauor separationem recipere possint, optimo iure poterunt Hispanorum Primogenia, quoad vnum fauorabilia: quoad alterum verò odiosa censeri. Quod pari ratione in statutis fœminas propter masculos excludentibus, dicendum erit vt quoties de fœminarum dotibus, seu alimentis agitur, statuta ipsa odiosa censenda sint, semperque sit contra masculos pronuntiandum: donec filijs competentes dotes seu alimenta competentia ministrentur. Hoc autem facto: quanuis in residuo legitimæ filiæ grauentur, ac præiudicentur, debent statuta ipsa omni respectu fauorabilia iudicari: cum in hac specie odium à fauore separationem non recipiat.

¶ Ex quibus infertur in omnibus casibus, quibus paulò antè resoluimus, Hispanorum Primogenia fauorabilia esse non solùm eorum fauore admittendam esse interpretationem comprehensiuam quæ in qualibet dispositione siue ea odiosa, siue fauorabilis sit, semper admittitur, vt in specie dixit Abb. in c. Episcopi. n. 3. de reb. Eccle. non alie. Felin. in Rub. de rescriptis. n. 7. Tiraquel. qui plura refert in l. si vnquam. verbo libertis. nu. 37. C. de reuocan. donatio. sed etiam interpretationem extensiuam in ipsius Maioratus fauorem admittendam esse. Dispositio namque fauorabilis, ex paritate vel similitudine rationis de casu ad casum extenditur sempérque, interpretationem extensiuam admittit. text. in regu. odia. de reg. iur. lib. 6. l. non possunt. l. iura non in singulas. ff. de legib. l. si verò. §. de viro. ff. solut. matri. vbi Imol. colum. pen. Modern. in c. translato. de constitu. Bart. & communiter Scrib. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. Idem Bart. in l. liberorum. n. 4. cum seq. ff. de verb. signi. Imò dispositio fauorabilis non solùm ad casũ propriũ, verùm etiã ad impropriũ extendi

7

potest,

poteſt, vt ex pluribus probat Iaſſ. in d.l. venia.nu. 4. & 5.C.de in ius vocan.

¶ Ex quibus cenſuram patitur illud, quod dixit Carol. Molin.in conſuet. Pariſiſ.d.§.8.gloſ. 3. nu. 30.vbi inquit ius Primogenituræ quoad interpretationem comprehenſiuam latè accipiendum:quoad virtutem autem extenſiuam, ſtrictè. Nam ſi loquamur de ea Primogenituræ ſpecie, quæ fauorabilis eſt, ea tam quoad virtutem extenſiuam,quã comprehenſiuam, latiſſimè accipienda ac interpretenda erit, quod in his, quæ ipſius Maioratus conſeruationem ac perpetuitatem attinẽt,veriſſimum eſt: prout ſupra iſto lib.c. 4. latiùs oſtendimus.

8 ¶ Ex eadem etiam reſolutione infertur, facultates ad Primogenia inſtituenda relictis cæteris filijs competentibus alimentis facilè his, qui ciuili nobilitate pollent à Regijs conſiliarijs, qui huiuſmodi negotijs præſunt, concedendas eſſe. Cùm enim in Primogeniorũ inſtitutione fauor publicus verſetur, conſequens eſt, vt eorum inſtitutio etiam peculiari fauore digna ſit. Quod ſic à Regijs conſiliarijs fieri ſolet adhibita prius ſaltim ſummaria cognitione nobilitatis, qualitatisque ac diuitiarum eius perſonæ, quæ Maioratum inſtituere vult: ne ignobiles,infimæque conditionis viri ad huiuſmo-
9 di Primogenia inſtituenda admittantur. Non enim reipublicæ conueniens eſt, vt ab ignobilibus,atque obſcuris viris Primogenia inſtituantur,vt colligitur ex Diui Bernardi ſententia,quam refert Abb. in c. licet de voto,nume.10.qui de hac re, à quodã Comite interrogatus, reſpondit:Inter nobiles meliorem eſſe filiorum quàm bonorum diſperſionem: Ruſticos verò facturos,vt libuerit, mercatores autem melius eſſe,vt æqualiter bona diſtribuant. Cuius dictum refert etiam Grego. Lopius. in l. 6. tit. 11.par.6.verbo. *Que la non pudieſſe vender.* col. 7. atque D.Didacus de Simancas de Primoge. Hiſpa. lib.3.c.9. vbi dictum illud diui Bernardi eſſe inficiatur.

¶ Vltimò etiam ex eiſdem infertur difficillimè & 10
non niſi ex magna ac iuſtiſſima cauſa, concedendas eſſe eas facultates, quæ ad bona Primogeniorum alienanda, ſeu hypothecæ ſubijcienda, ſeu ad ſubſtitutiones,ſeu vocationes mutandas, ac diſoluendas peti ſolent. Cùm enim Primogeniorum cõſeruatio publicam vtilitatem contineat, hæ autem facultates ad eorum deſtructionem, ac ſubuerſionẽ ordinentur:rarò, aut nunquam, & non niſi ex magna, ac iuſta cauſa, ac cum magno temperamento concedendæ ſunt. Ideóque ſi ſine cauſa legitima concedantur, nullius effectus,nec valoris, quoad ius fori cenſendæ erunt,vt ſupra iſto lib.c.8.nu.31. oſtenſum eſt. Nec Regij conſiliarij illas concedentes,quoad ius populi tuti eſſe poterũt, vt ex pluribus probat Greg.Lopez in d.l.6.tit.11.par.6.in gl. verb. *Que la non pudieſſe vender.* col. 6. & 7. Didacus de Couarr. reſol.li.3.c.6.nu.7.ante fi. D. Anto. de Padilla. in auth.res quæ.C. communia.de lega. num.118.Burgos in procœ.ll. Tau.nu.350. ad quod ſemper à Regijs cõſiliarijs & Maioratuum poſſeſſoribus,& his etiam, quibus bona Maioratus ex huiuſmodi facultatibus venduntur, ſeu hypothecæ ſubijciuntur, aduertendum erit:ne illorum conſcientia & horum ſubſtantia ex alienatione cauſa legitima non præcedente facta periclitetur,de quo alibi latiùs dicemus.

¶ Ex quibus conſtat nõ admittendum eſſe,id quod conſtanter aſſeruit Menchaca de ſucceſſio. creati. in præfatio. lib.1. num.24.vbi inquit, facultates ad inſtituendos Maioratus, rarò, aut nunquam:ad eos autẽ diſoluendos facillimè cõcedendas eſſe. Quod repetit de ſucceſſio. reſolutio. lib. 3. in l.ſi quis in ſuo.C.de inoffi.teſtam.num.26.cum ſequen. Id nãque,vt ex ſupradictis apparet, iuri atque etiam rationi proculdubiò aduerſatur.

SVMMARIA.

1 *Alienare prohibitus, perfectus dominus non eſt.*
2 *Dominium verum non habet is, à quo res auocari poteſt.*
3 *Ea, quæ ex teſtamento pertinent, tempore perire non poſſunt.*
4 *Maioratus poſſeſſor verus dominus eſt.*
5 *Is,qui ad vitam dominium habet, verus dominus eſt.*
6 *Dominium non inconuenit, quod vni ad vitam tantùm relinquatur, & poſt mortem eius in alium transferatur.*
7 *Ex legato rei ad vſum conceſſæ: verum dominium transfertur.*
8 *Cauſa fauore legatarij adiecta, ſubſtantiam legati non mutat.*
9 *Ex legato rei ad alimenta relictæ dominium transfertur.*
10 *Dominium in ære eſſe non poteſt.*
11 *Non minus dominus eſt is, qui alienare non poteſt.*
12 *Perfectum dominium abſque alienandi facultate conſtare poteſt.*
13 *Dominium ex teſtamento, vtrum ad tempus dari poſſit.*
14 *L. nemo poteſt.ff. de lega.1.declaratur.*
15 *Ex fructuario, ad Maioratus poſſeſſorem ex paritate rationis argui poteſt.*
16 *Maioratus poſſeſſoris dominium, vtrum vtile:an etiam directum ſit.*
17 *Directa actio inceſſibilis eſt: vtilis verò cedi poteſt.*
18 *Ex bonis Maioratus filijfamiliàs: vtrum pater poſſit vſumfructum percipere.*
19 *Pater habet verum ius vſusfructus in bonis Maioratus filij, non ſolam commoditatem.*
20 *Vſusfructus parenti in bonis Maioratus filijfamiliàs competens expirat morte filij.*
21 *Vſusfructus temporalis verus vſusfructus eſt.*
22 *Vſusfructus ad tempus conſtitui poteſt: quanuis aliæ ſeruitutes ad tempus conſtitui non poſſint.*

123 *Emphyteota potest in re Emphyteotica verum vsumfructum constituere.*
L. Necessario. § fi. ff. de peri. & commo. rei vendi. declaratur.
24 *Ex re iure Maioratus à Principe donata, pater vsumfructum percipere potest.*
25 *Ex re Maioratus filij clerici pater vsumfructum percipere non potest.*
26 *Etiamsi filius sit clericus in minoribus tantum ordinibus constitutus.*
27 *Et etiam si bona patrimonialia sint, non intuitu Ecclesiæ acquisita:*
28 *In bonis Maioratus filio ante clericatum acquisitis, pater vsumfructum retinebit.*
29 *In bonis Maioratus expressè alienari prohibitis, pater non potest verum ius vsusfructus: sed solam commoditatem obtinere.*
30 *Ex bonis Maioratus pater non percipiet vsumfructum vbi institutor eiusdem id prohibuerit.*
31 *Vsusfructus perceptionis prohibitio ex mente etiam institutoris colligi potest.*
32 *Prohibitio perceptionis vsusfructus etiam filio in legitima fieri potest.*
33 *Vsusfructus perceptione prohibita, vtrùm commoditas percipi possit.*
34 *Vtile erit in Maioratibus vsusfructus perceptionem prohibere.*
35 *Ex dispositione institutoris potest Maioratus possessor solum vsusfructuarius esse: non dominus.*
36 *Testator potest vni vsumfructum legare, & alteri proprietatem deducto vsufructu.*
37 *Clausula, quæ appom solet in Maioratibus, vt eorum possessores solùm vsufructuarij non domini sint: an vtilis sit qualitérque apponi debeat.*
38 *Ob delictum successoris ante delatam successionem commissum, nec bona Maioratus, nec eorum commoditates confiscantur.*
39 *Dominium, quod est penes Maioratus possessorem ad vitam tantùm restrictum, qualiter æstimandum sit.*
40 *L. hæreditatum. ff. ad l. Falcid. declaratur.*
41 *Quæ arrarum quantitas à Maioratus possessore promitti possit. & ibi declarantur, l. 1. titu. Delas arras lib. 3. fori. & l. 50. Tau.*
42 *Læsio vltra dimidiam qualiter possit in venditionte commoditatis rerum Maioratus ad vitam consideravi.*
43 *Valor rerum Maioratus qualiter considerandus sit ad secundam supplicationem inter ponendam.*
44 *Bona Maioratus qualiter sint ad tributorum contributionem æstimanda:*

Maioratus possessor: vtrùm sit dominus rerum Maioratus: an solũ fructuarius.

CAPVT XIX.

AD perfectam Hispanorum Primogeniorum naturæ cognitionem, non modicũ etiam præstabit exactissimè intelligere: an eorundem possessores veri, ac perfecti domini sint: an solùm vsufructuarijs æquiparentur. Quam quæstionem latissimè examinare intendimus: cùm propè omnia, quæ in his Maioratibus tractari solent, ab hoc solo principio, veluti huius materiæ cardine præsertim deriuentur: ea tamen sola quæ huic capiti potiùs quàm alij conueniunt, plenè resoluemus: cætera autem suis proprijs capitibus relinquemus.

Refert opinio Bronty Vsy fructy in bonis maioratus, cuy possessory dy t[illegible] habere

¶ In hac autem re: prout etiam in cæteris, Scribentes Hispani diuersas sentẽtias sequuti sunt. Aliqui namque ex eisdem censuerunt Maioratus possessores solùm fructuarios esse: nõ autem veros, ac perfectos dominos, quod in specie dixit Xuarez in quæstione Maioratus, quam posuit post lecturam l. fori. titulo delas Iuras. num. 2. & 10. Idipsum etiam censuit idem Xuarez allega. 9. colum. penul. dicens Maioratuum possessores non esse plenè dominos: sed quodammodò vsufructuarios. Idem etiam existimat Arias Gomez in commento. l. 46. Taur. nu. 5. vbi etiam Castillo gl. 1. col. 2. idipsum opinatur. Ad quod dicendũ ea præcipua ratione mouẽtur q; possessores solùm per tempus vitæ suæ bonis Maioratus frui possunt. Nec ea possint alienare, nec in eisdem extraneos hæredes instituere, quod magis ad vsumfructuarium: quàm ad plenum, & perfectum dominum spectat. Quod probatur ex tex. in l. fœminæ. §. illud. C. de secund. nupt. Per quæ iura notat Bald. ante num. 1. & Scrib. in proprio loco, eos, qui alienare non possunt, non posse veros, 1
ac perfectos dominos appellari. Quod etiam dixit Angel. per tex. ibi in authen. de restitutionibus, & ea, quæ parit. §. 1. versiculo. Nobis ergo. colla. 8. Censuitque etiam Franc. de Areti. in l. si quis vi. §. 1. col. penult. versi. Sed ista diffinitio. ff. de acquirenda poss. Anto. Rub. consi. 27. num. 1. Tiraquel. de retract. conuentionel. §. 2. glos. 1. nu. 14.

¶ Item cùm post mortẽ bona Maioratus restituere teneantur, veri domini appellari nõ possunt. Quod probatur ex tex. in l. fina. §. sed quia. C. commu. de lega. ibi. *Rem, quam in suis bonis purè non possidet.* Per quem tex. notant, Cinus. & Scriben. quòd ille, qui possidet rem subiectam restitutioni, non dicitur dominus eiusdem rei: etiam antequàm veniat dies, vel tempus restitutionis. Non enim dicitur 2
verus rei dominus is, à quo res auocari potest l. omnes. §. 1. ff. de regulis iur. l. ratio, in princip. vbi Bar. ff. de actio. empt. l. 3. §. si quis seruũ. ff. de sta. lib. Sicque non videtur possessionem adeptus is, qui ita illam nactus est, vt eam retinere non possit. l. nõ videtur. ff. de acquir. poss. Quibus plura cumulat Iaff. in l. non quocunque in princ. n. 2. ff. de lega. 1. & Tiraq. d. §. 2. glo. 1. nu. 9.

¶ Præterea Maioratus possessor, (vt supra isto lib. c. 15. probauimus) tenetur, ad cautionem præstãdam, quam similiter fructuarius præstare tenetur, vt pobatur in l. 1. & per totum. ff. vsufructuarius quemad. caue. nec debet rem diminuere, nec deteriorem reddere, vt etiam ibidem diximus: quod magis

magis vſumfructũ : quàm dominiũ denotat: cùm is, qui dominus eſt, in re propria moderator, & arbiter ſit etiam in abutendo. l. in re mandata, vbi nota. C. manda.

¶ Vlteriùs idipſum probatur ex eo, quòd ſi poſſeſſor Maioratus dominus eſſet, nõ poſſet dominium hoc, tẽpore perire, & ad alium ipſo iure pertinere.

3 Ea namque quæ ex teſtamento, ſiue ex legatis, ſiue ex fideicommiſſis pertinent, tempore perire non poſſunt. l. nemo poteſt. cum ſimil. ff. de lega. 1. Cuius contrarium in poſſeſſoribus Maioratuum videmus. Hi enim morte ius ſibi competens ex Maioratus diſpoſitione amittunt, in alioſque ius illud ſucceſſionis ipſo iure transfertur. Igitur conſtat eos non eſſe dominos, ſed fructuarios. Quorum ius morte finitur, vt probatur ex tex. in §. finitur, cum ſimilib. inſti. de vſufruct. Quibus rationibus hæc opinio comprobari poteſt.

Reſolut. opinionis ſententiæ Rotæ ſeruãdæ bonorũ maioratus penes eorum dominos

4 ¶ Contrariã tamẽ ſentẽtiã: imò, quòd omnes Maioratuum poſſeſſores veri domini ſint: non autem ſolùm fructuarij, ſequutus fuit Grego. in l. 7. tit. 4. part. 5. in glo. in verb. Y *el ſeñorio*, vbi expreſſis verbis inquit, quòd ſuccedens in Maioria eſt dominus, & non vſufructuarius. Idem etiam dixit Peralta. in l. 3. §. qui fideicommiſſam. ff. de hæred. inſtitu. num. 29. Eãdem etiam opinionem ſequitur Arias Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. par. nume. 5. Simanc. de cath. inſti. cap. 9. num. 146. Couarr. lib. 1. reſolutio. cap. 15. num. 14. Mencha. de ſucceſſi. creatio. libr. 2. §. 15. num. 9. Padilla, in l. 3. C. de ſerui. & aqua. nu. 14. Auẽdaño reſponſo 5. n. 6. Anto. Gomez. in l. 40. Tau. nu. 76. & in l. 48. Tau. num. 4.

¶ Poſterior autem hæc opinio, quæ proculdubiò verior eſt, comprobatur ex tex. in l. generaliter. §. ſub conditione. ff. qui, & à quib. ibi. *Pleno iure hæredis eſt.* Per quem tex. dixit Bal. in l. voluntas. C. de fideicommiſſ. nu. 10. Quod ille qui poſſidet rem reſtitutioni ſubiectam, eſt eiuſdem rei Dominus ante aduentum diei, vel conditionis. Quod etiam notat Iaſſ. in l. ſeruo legato. §. 1. nume. 4. ff. de lega. primo. Idipſum etiam probat tex. in l. Iulianus. §. fin. ibi. *Quia plenum ius incipit habere.* cum l. ſequent. ff. de rei vendi. Per quem tex. not. Bald. & Ang. in proprio loco, quòd quis eſt dominus alicuius rei: etiam pleno iure: quanuis ab eo euelli, ſeu auocari poſſit. Quibus plura etiam cumulat Tiraq. de retract. conuentional. §. 2. glo. 1. numero 38. cum ſequent.

5 ¶ Quod etiam probatur, ex tex. in l. Titia, cum teſtamento. §. Titia, cum nuberet. ff. de lega. 2. Per quem tex. notant ibi Bartol. Paul. Angel. Rapha. Cumma, Paulus de Montepico. Petrus. de Peralt. & com. Scrib. quod ſi quis leget alicui fundum ad vitam, vt poſt mortem ipſius redeat ad hæredem, ſeu ad alium legatarium, ſeu fideicommiſſarium: is legatarius, ſeu fideicommiſſarius, cui per tempus vitæ ſuæ fundus legatus eſt, erit dominus fundi, & cenſebitur ſibi legata proprietas reſtricta, & coarctata ad vitam eiuſdem. Idem probat tex. in l. fin. C. de legatis. vbi Barto. Paul. Corneus. Alexand. & communiter Scriben. l. quoties. vbi Scriben. C. de dona. quæ ſub modo. Guillelmus Benedict. in ſua quæſtione de Theſauraria: quam poſuit poſt repetitionem. cap. Rainutius, de teſtam. num. 10. vbi

6 ſingulariter loquitur. Nec enim inconuenit, quòd dominiũ alicuius rei: ita alicui relinquatur, vt poſt mortem ſuam dominus eſſe deſinat, dominiumque in alium transferatur. l. Sempronius Attalus. ff. de vſufruct. lega. iunctis his, quæ ſupra iſto li. c. 1. n. 19. latiùs tradidimus.

¶ Idipſum etiam comprehenditur ex tex. in l. ſpecies. ff. de aur. & argen. lega. vbi onus reſtituendi poſt mortẽ, nõ tollit dominiũ in vita: etiam ſi res 7
ad vſum, ſeu vſumfructum relinquatur, quæ iex ad id præ cæteris notanda eſt, ex eo, quod in fortiori caſu quàm pæcedentes loquatur. Idem probat tex. in l. ſi. ff. de vſufr. earum. rerum, quæ vſu conſu. Nec mirum cenſeri debet, quod mentio vſus, ſeu vſusfructus legatum proprietatis non mutet; cùm 8
ſit de iure quòd quando legatum in ſe certum eſt ſiue in ſpecie, ſiue in quantitate cauſa adiecta in fauorem legatarij legatum non reſtringat. l. ſi mulier. in fin. C. de iur. doti. vbi Cinus. Alberi. Bald. & Salic. id not. Barto. & Scribent. per tex. ibi. in l. cum tale. §. fina. ff. de condi. & demonſtra. Ideóque ſi res, ad vſum donetur, nõ fit ea interpretatio vt abuſu proprietas ſeparetur: ſed plenum rei dominium donatum cenſendum erit. l. donationes in concubinã. §. ſpecies. ff. de dona. vbi gloſſ. in verb. Puellæ. & communiter Scrib. id not. Idemque eſſet 9
ſi ueſtator dixiſſet: Relinquo talem rem Titio ad alimenta. Proprietas namque rei: non vſus ſolus relictus cenſetur. l. 4. in princip. iuncto §. 1. ff. de alimen. & ciba. lega. l. Lucius, & l. pen. §. 1. ff. eod. tit. Quibus plura accumulat Curti. Iuni. in l. 3. ad fin. num. 30. ff. ſi cert. peta. & Alexand. conſil. 223. nu. 5. l. 2. & Deci. cõſi. 238. in fi. num. 6. Alciat. in l. rectè dicimus. ff. de verb. ſig. Peralt. in d. §. Titia, cum nuberet. numer. 9.

¶ Hoc etiã probatur euidentiſſima ratione; nam ſi poſſeſſores bonorũ Maioratus nõ haberẽt eorundẽ bonorum dominium, ſequeretur maximum inconueniens: dominium namque eſſet in aëre. Non enim eſſe poſſet penes Maioratus inſtutoris hæredes: cùm in fideicommiſſarium dominium vtile, atque etiam directum trãſeat, vt infra iſto cap. num. 16. apertiſſimè demonſtrabimus. Nec etiam apud vlteriorem Maioratus poſſeſſorem: cùm poſſeſſor illum præcedat. l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. Ergo dicendũ erit dominium eſſe penes Maioratus poſſeſſorem. Dominium namque non poteſt manere 10
in pendenti, ſiue in aëre, vt inquit gloſſ. vbi per Scribent. in l. ſi ego. ff. de ſolutio. & probatur ex tex. in l. ſi ex duobus. §. ſed & Marcellus. ff. de in diẽ adiectio. Quod præcipuè in diſpoſitionibus morientium ſeruandum eſt l. fina. cum ſimilib. ff. com. prædiorum.

¶ Vltimo loco idipſum probatur apertius, ex deci. tex. in l. 7. tit. 4. par. 5. ibi. *E de aquel dia en adelante ganarian la poſſeſsiõ y el ſeñorio della ſus herederos del que huuieſſe hecho la donacion o el otro a quien nombraſſe para hauerla.* Si enim morruo eo, cui ad vitam res donata erat, ex eo die hæres donatoris, ſeu ſecundo loco vocatus dominium acquirit, conſtat dominium illud fuiſſe ab hæredibus donatoris abſtractum, & donatario acquiſitum. Nam ſi dominiũ fuiſſet penes defunctum, ſeu eius hæredes: non poſſet lex dicere eos ex eo die acquirere dominium, quod ſuum erat. l. proprias. cum ſimilibus. C. de lega. quam legem partitarum, ad hoc ibi ponderauit Grego. in gloſ. in verb. Y *el ſeñorio*. Idque notiſſimum eſt.

¶ Nec obſtant huic ſententiæ prima & ſecunda ratio, quæ pro prima opinione adducebantur, quòd ſcilicet poſſeſſor Maioratus non ſit verus dominus: eò quòd rem non poſſit alienare, ſeu quòd res ab ipſo auocanda ſit aduenìente die reſtitutionis. Non enim eſt verum, quòd is, qui non poteſt alienare,

non ſit

non sit verus ac perfectus dominus : aliàs namque sequeretur, quòd pupillus, & is, cui bonis interdictum est, veri domini non sint, ex eo, quòd alienare non possint. Cuius contrarium euidenter verum
11 est. Nec enim ideò minus dominus quis est quod alienare non possit, vel ab eo dominium abire debeat. l. non ideò minus. Vbi etiam per Scrib. ff. de rei vendica. l. ex asse. ff. ad Trebel. l. 1. §. Serui. ff. ad Silla. l. si fur. ff. de vsufruc. Oldral. cons. 203. col. 2. Deci. cons. 419. Tiraquel. de retractu conuentionali. §. 2. gloss. 1. num. 36. Leges autem, quæ in cõtrarium adductæ sunt, intelligi debent: si ad actum alienandi respectus habeatur: non autem quòd il-
12 lud alienandi ius ad dominij perfectionem necessarium sit: cum dominium perfectum absque alienandi facultate constare possit, vt inquit Bal. in l. voluntas. nu. 10. C. de fideicommiss. Cuius dictum refert Iass. in l. si ita stipulatus fuero. §. 1. nume. 7. ff. de verb. obliga. & plura in idem adducit Tiraq. d. §. 2. glo. 1. à num. 42. vsque ad. nu. 47.

¶ Non obstat etiam alia ratio, qua dicebatur Maioratus possessorem nõ posse rem deteriorem reddere, teneriq́ue de ea restituenda satisdare. Possessor namque Maioratus, non potest rem deteriorem reddere: non ex eo, quòd non sit verus ac perfectus dominus: sed ex eo, quod eius dominium perpetuũ non est: sed post eius mortem sequenti successori restituendum, quod dominij perfectionem nõ tollit, vt superiùs ostensum est. Eademque ratione fideiussio de restituenda re Maioratui subiecta præstatur, quæ diuersa est, à fructuarij cautione, vt alibi latiùs ostendimus.

13 ¶ Non etiam obstat: si dicatur, quòd ea, quæ ex testamento pertinent, tempore perire non possunt. Ideóque ex testamento non posse dari dominium
14 ad tempus, ex l. nemo potest. ff. de lega. 1. Nam illa lex intelligenda est, de actione personali, ex testamento pro legatis, seu fideicommissis competenti. Hæc namque non potest à testatore, ad tempus, seu ad vitam concedi: imò non obstante ea concessione, tempus à iure limitatum obtinebit, & si ex voluntate testantis aduersus petitionem exceptio detur, vt in eadem l. nemo potest. glossa in verbo quia nec, & Scriben. aduertunt. Secùs tamen dicendum erit in ipsa re, seu eius dominio. Res namque ipsa, seu eius dominium ad tempus dari potest ita, vt ipso iure in sequentem transferatur. l. fin. cum simil. C. de lega. Ratio autem differentiæ hæc est, quod obligatio personalis tenaciter personæ inhæreat, ideóq; ab ea separari nõ possit. gl. ordi. in l. 3. in princ. in gl. 1. ff. pro Socio. l. quis ergo. vbi glo. in verb. in nominibus. ff. de pecul. Dominium autem minimè, cùm principaliter cohæreat rei. l. si quis vi. §. differentia, vbi Bar. & Scrib. ff. de acquir. possess. Quod optimè declarat Bald. in d. l. fin. C. de lega. num. 3. & Alexand. in l. 1. in princip. nu. 2. ff. ad Trebel. & Iass. in d. l. nemo potest, prima lectura. num. 91. vbi eleganter inquit obligationem personalem adhærere ossibus: sicut character: ideóque tempore ipso iure nõ finiri: dominium verò solum adhęrere corpori, vt annulum digito, seu vestem corpori. Ideóque illam adhærentiam posse esse localem, & temporalem, quod summè notandum est.

¶ Ex his tamen, quæ superiùs adducta sunt, potest inter has opiniones, quædam veluti concilia reddi: si enim dominium ipsum rei Maioratus de-
perse consideremus, proculdubiò Maioratus possessor eiusdem rei dominus est, perfectúmque, ac plenum eiusdem rei dominium habet: quanuis dominium hoc reuocabile sit: cùm nihil ei desit de his, quę iure ad veri dominij perfectionem requirũtur. Si autem ad ius alienandi respiciamus, quod ius quid ab ipso dominio abstractum, & separatum esse ostendimus: quoad hoc potius Maioratus possessor vsufructuario, qui alienare non potest: quàm proprietario, qui liberè alienare potest, æquiparabitur: quanuis ipse verè non vsufructuarius, sed dominus temporalis seu reuocabilis sit. Sicque intelligenda sunt, quæ dixit Roderi. Xuarez. allega. 9. vbi fatetur dominium temporale esse penes Maioratus successorem: nihilominùs tamen, inquit, quoad potestatem alienandi eum censeri quodammodò vsufructuarium. Quo verbo quodammodo, etiam vtitur in d. quæstione Maioratus: ita, vt intelligas virum doctissimum nõ omninò in his clarissimis iuris principijs defecisse. Ideóque plerunque 15
in hunc sensum ea, quæ in vsufructuarijs iure statuta sunt, ad Maioratuum successores ex paritate rationis adaptantur, quod in venditione, locatione Emphiteosi, hypotheca seruitutis cõstitutione, seu alienatione, quæ ob delictum, vel aliam quamcunque causã fit, cæteriśque id genus similibus assiduè à Iureconsultis obseruatum est, quod qualiter procedat, supra isto lib. c. 4. ostensum est.

¶ An autem dominium hoc, quod est penes Maio- 16
ratus possessores vtile, vel directum sit, controuerti poterit, ex Maioratus, ac fideicommissi æquiparatione: siquidem in fideicommissarium solum dominium vtile transiret directo apud hæredem grauatum manente. Notat gl. in l. 1. in prin. ff. ad Treb. verb. fructus. quam sequuntur ibi Alex. num. 2. Iass. nume. 20. cum seq. & Ripa. numer. 17. qui vltimus hanc dixit communem opinionem: licèt quodammodo contrariam amplecti videatur. Idem etiam dixit Claud. ibidem, colu. 1. idẽ etiam censuit Bart. in l. si quis vi. §. differentia. num. 5. ff. de acquir. possess. idem Bartol. in l. ex asse. numer. 3. & 5. ff. ad Trebel. Iass. in l. post aditam. nu. 2. C. de impub. Segura. in l. 3. §. fi. ff. de libe. & posth. fol. 10. col. 3. secundùm veterem editionem. Franc. de Areti. in l. sub conditione. ff. de liberis & posth. Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. parte nu. 11.

¶ Contrariam autem sententiam: imò quòd vtile, ac directum dominium in fideicommissarium trãseat, veriorem esse profitentur Paul. in ead. l. 1. col. 1. Socin. col. fi. & Ripa. num. 17. Ex eorum tamen dictis, & ex his, quæ dixit Paul. ibidem col. 2. colligitur in hac quæst. huiusmodi distinctio, & inter contrarias opiniones concordia.

¶ Aut enim loquimur de iuribus, & actionibus ad vniuersam hæreditatem competentibus: quatenùs hæreditas ius intellectuale est, & à corporibus hæreditarijs abstractum, vt inquit Iurisconsultus. in l. hæreditas. ff. de peti. hæredi. & in l. hæreditas. ff. de regul. iur. Et tunc in fideicommissarium non possunt actiones directæ transire: hæ enim ossibus affixæ sunt, nec in alium transire possunt. l. 3. C. de noua. vbi per Scrib. ¶ Aut de corporibus hæreditarijs aut ipsis rebus Maioratus agitur. Et tunc satis compertum est dominium directum, ac vtile in fideicommissarium in his bonis transire, vt superiùs ostendimus, & ita est de mente Pauli, Socin. & Ripæ in d. l. 1. Quorum opinio vera mihi videtur.

¶ Omnes autem, qui de hac re scripserunt, cautè legenda sunt eorum dicta vbi de directi dominij translatione agunt in corporibus hæreditarijs intelligendo. Si enim ea in personalibus actionibus intelligamus, nihil refert: an hæ actiones ad vniuersi-

tatem

tatem hæreditatis, an ad singulas res hæreditarias competant, vtroque namque casu sola vtilis actio in fideicommissarium transit: directa autem apud
17 hæredem grauatum remanet. Cum directa actio incessibilis sit. vtilis autem cedi possit. l. emptori, & l. postquam. ff. de hæred. vel acti. vendi. l. in omnibus. ff. de actio. & obliga. l. 3. in princip. cum similib. ff. pro socio. Quæ distinctio optimè poterit Hispanorum Maioratibus applicari, siue in cõtractu, siue in testamento facti sint. Iura namque & actiones vtiles ad res Maioratus competentes de vno in alium transire possunt nõ directè. Dominiũ autem iam acquisitum & alijs bonis Maioratus additum: tam vtile: quàm directum, in quemlibet Maioratus successorem transibit. Quod vtile erit ad ea, quæ in l. 3. C. de nouat. & in l. facta. §. hæres. ff. ad Trebel. ab Scrib. adducuntur. Ex quibus superest firma conclusio possessorem Maioratus per tẽpus vitæ suæ ipsarum rerum Maioratus dominium verum, ac plenum directumque, ac vtile obtinere: etiam si ea bona alienare non possit.

18 ¶ Ex hac autem conclusione sic intellecta, inferri poterit, parentem in bonis Maioratus filiofamiliàs sub eius potestate cõstituto competentibus debere vsumfructum obtinere, ac percipere, non aliter quàm ex alijs bonis filiorum aduentitijs liberis, in quibus ipsi filij dominium habent: ex decisione tex. in l. cùm oportet, & per tot. tit. C. de bonis quæ libe. & per totum. C. de bon. mater. Cùm enim præcipua huius articuli difficultas ex eo deduceretur quòd cum Maioratus possessor vsufructuarius tantum bonorum Maioratus esset, non dominus: pater non posset ex vsufructu vsumfructum percipere. Non enim vsusfructus vsusfructus, iure dabilis est: sicut nec seruitus seruitutis, vt constat ex his, quæ latè Scribit Xuar. in d. q. Maioratus, à num. 1. vsque ad 5. hoc tamen fundamento sublato, constitoque quòd Maioratus possessor sit verus dominus rerum Maioratus, non autem earum vsufructuarius, consequenter sublata erit etiam huius quæstionis difficultas, nec poterit in hac specie de vsufructuario ad Maioratus possessorem argumentari: imò idem dicendum erit in bonis Maioratus, quod in alijs bonis liberis iure statutum est, cùm in vtroque casu verum dominium bonorum penes filium sit. Ex quibus bonis in dominio filij existentibus, iure potest à parente proculdubiò vsusfructus percipi, vt in d. l. cum oporteat, omnes Scrib. aduertunt.

¶ Nec obstant ea, quæ in vsufructu bonorum feudalium statuta sunt: cùm longè diuersa ratio, quoad hoc in vsufructu Maioratus: quam in feudi vsufructu militet: ideóque de vno ad aliũ argumentatio non procedat, vt optimè aduertit Xuarez. d. quæst. Maioratus. nu. 16. De quo videndus est Boerius. decis. 199. per tot. vbi latissimè prosequitur vtrum in bonis feudalibus filij, pater habeat vsumfructum.

19 ¶ Quod ampliatur, vt non solùm pater in his bonis Maioratus fructuum cõmoditatem: sed etiam verum ius vsusfructus obtineat: cùm apud filium vera proprietas sit, ex qua possit verum ius vsusfructus deduci. Ex quibus constat lapsum fuisse Roderi. Xuar. in d. quæstio. Maioratus, num. 12. vbi inquit, quòd in bonis Maioratus pater & filius concurrunt in vsufructu, filius, quo ad titulum: pater autẽ quoad effectum: ita, vt filius habeat ius vsusfructus: pater autem solam commoditatem percipiat. Cùm enim præsupponat filium in bonis Maioratus solum vsumfructum: non autem dominium obtinere: necesse est, vt ex vno errore, alij quãplures exoriantur. l. ratas: cum similib. C. de rescinden. vend.

¶ Id tamen in hac parte prætermittendum nõ erit, 20 quòd quanuis verum sit, quòd vsusfructus parenti in bonis filijfamiliàs, acquisitus, morte filij non expiret: imò eo mortuo per totum tempus vitæ parentis duret, vt prob. ex tex. in l. Si quis, vel si qua. §. sin verò defuncta persona. C. ad Tertul. & ex l. 5. C. de vsufruct: hoc tamẽ in vsufructu parenti in bonis Maioratus filijfamilias competenti, non procedit. Cùm enim dominiũ bonorum Maioratus filiofamiliàs competens ad vitam eiusdem restrictum sit, atque eo moriente statim in sequentem Maioratus successorem pertranseat: consequens est, vt etiam parentis vsusfructus, qui ab eius dominio pendet, cessare debeat. Resoluto namque iure datoris, resoluitur ius acceptoris tex. in l. lex vectigali, cum similib. ff. de pignorib. Ipseque vsusfructus debet sequi naturã dominij principalis super quo fundatus est. l. nihil. §. cum principali. ff. de regulis iuris. Idque in bonis feudalibus censuit Bald. in l. cùm oportet. in princip. nume 18. C. de bonis quæ liber. & in bonis Maioratus dixit Anto. Gomet. in l. 48. Tauri. nu. 4. & Tellius Fernand. in l. 5. Taur. numer. 8. Quod proculdubiò verum mihi videtur.

¶ Nec ex eo, quod vsusfructus iste parenti in bonis 21 Maioratus filij competens ipso filio moriente finiatur, dicendum erit in persona parentis verum ius vsusfructus non esse. Nam sicut dominium tẽporale verum dominium est: sic etiã eisdem rationibus temporalis vsusfructus verus vsusfructus erit: quanuis enim cæterę seruitures ad certum tempus constitui nõ possint, vt ipso iure tempore trã sacto deficiant. l. 4. in princi. ff. de seruitutibus. Seruitus tamen vsusfructus ad tempus constitui potest ita, vt eo tempore lapso, ipso iure finiatur. l. 4. ff. de vsufruct. vbi per Scrib. glo. ordin. in d. l. 4. in princip. ff. de seruitu. in gloss. 1. quam ibi sequitur Bart. num. 6. Paul. num. 2. & communiter Scriben. sicque vsusfructus, qui ad decem annos, seu ad vitam concedentis constituitur, verus vsusfructus erit, vt in d. l. 4. ff. de seruitu. omnes Scriben. aduertunt. Huius autem dicti rationem differentiæ assignat Paul. ibidem. d. num. 2. dicens, hoc ideò esse: quia per seruitutem vsusfructus non imprimitur character in ipsa proprietate rei: cùm vsusfructus exerceatur circa fructus rei: non circa proprietatem ipsius. Per alias autem seruitutes reales in re character imprimitur: quia per eas incommodatur ipsa res seruiens, ac deterior redditur. Quod ex eo etiã cõprobatur: quòd Emphiteota possit in re emphi- 23 teotica verum vsumfructuarium facere: quanuis vsusfructus morte Emphiteotæ finiatur, ac resoluatur. Vt dixit gloss. in l. 3. ff. de seruitu. Bart. nu. 12. Paul. num. 2. Alexand. nume. 30. & 31. & communiter Scrib. in l. 3. §. ex cõtrario. ff. de acquiren. poss. vbi latissimè per Iass. nu. 66. idem Iass. in l. fin. C. de iur. Emphiteo. nu. 118.

¶ Ex quibus constat lapsum fuisse Pinel. virũ alioqui doctissimum in l. 1. C. de bon. mater. par. 3. num. 71. vers. addo etiam securè dicendum, vbi constãter asseuerat vsumfructum, qui à morte alterius: non ipsius vsusfructuarij pendet, non esse verum vsumfructum, siue enim à morte instituentis, siue à morte vsufructuarij ipse vsusfructus pendeat eo tempore, quo durauerit, ex superius adductis verus vsusfructus erit. Nulla namque lex est, quæ dicat ex eo vsumfructum verum non esse, quod ante

mortem

mortẽ vſufructuarij finiatur. Imò ad quodcunque tempus, ſiue id certum, ſiue incertum ſit, iure ſtatutum eſt, poſſe vſumfructum conſtitui.

¶ Nec tex. in l. lex vectigali. ff. de pigno. nec l. neceſſario. §. fina. ff. de peri. & commo. rei vendi. quę in id ab ipſo Pinelo citantur eius opinionem probant. Nam dicta l. lex vectigali. nihil quod ad illius opinionem attineat diſponit: tex. autem in d. l. neceſſario. §. fina. non ſolùm eius opinionem non probat: verùm etiam noſtram opinionem non modicum confirmat. Inquit enim, quòd ſi quis vendat vſumfructum, multum intereſt: an vendat ius vtẽdi fruendi, quod habet in aliqua re: an vſumfructũ alicuius rei, cuius proprietatem habet. In primo namque caſu vſusfructus finietur morte vendentis: in ſecundo autem non: ſed mors emptoris expectabitur. En igitur qualiter tex. ille non meretur pro opinione Pineli citari: cùm nihil, quod illam contingat, diſponat. Probat autem noſtram opin. in eo, quòd inquit poſſe vſumfructuarium vendere ipſũ ius vſusfructus, quod habet in aliqua re. Quod probatur ex eod. tex. ibi. *Si vſumfructum vendas*, & iterum ibi, *Vtrum ius vtendi fruendi, quod ſolum tuum ſit, vendas*: in quo conſiderandum eſt, quòd non dixit Iuriſconſultus: vtrum commoditatem vendas: *ſed ius vtendi fruendi*, quod ipſum ius vſusfructus eſt, vt prob. ex l. 1. ff. de vſufructu. ac ſi expreſſius dixiſſet, poſſe vſumfructuarium vendere ius vſusfructus, quod verum ius vſusfructus erit: etſi morte vendentis finiatur. Ex qua lege ſic ponderata cõprob. opi. illa. quam aduerſus communem acutiſſimè defendit Pinelus in l. 1. C. de bon. mater. 3. parte. n. 38. & ſeq. tamet ſi ea opinione etiam non admiſſa hæc noſtra opinio planè ex ſuperius adnota ſuſtineat.

¶ Eademque ratione cẽſuram etiam patitur, quod ſcribit Tellius Fernad. in l. 5. Tau. nu. 8. vbi vſumfructum pertinentem patri in bonis Maioratus filij, non vſumfructum: ſed commoditatem appellat ex eo, quòd morte filij expirare debeat. Hæc namque concluſio iure non ſubſiſtit, quod tamen intelgendum erit: prout infra iſto c. numer. 29. dicemus.

24 ¶ Hæc tamen omnia limitanda ſunt, niſi bona Maioratus à rege donata ſint. In his namque pater vſumfructum non obtinebit: bona enim à rege donata ſortiuntur priuilegium bonorum Caſtrenſiũ. Ideóque in eis parenti vſusfructus non acquiritur. l. cùm multa. C. de bonis quæ liber. l. 7. tit. 17. part. 4.

¶ Quod ſubintelligendum eſt: quando Rex bona ea lege conceſſit, vt perpetuo ſint bona Maioratus in eiſque iure Maioratus ſuccedatur. Cùm enim omnes huius Maioratus ſucceſſores ea bona à Principe, non à præcedentibus ſucceſſoribus capere cenſeantur. l. vnum ex familia. §. ſi de Falcidia. ff. de lega. 2. l. cohæredi. §. cùm filiæ. cum ſimilib. ff. de vulga. in omnibus militabit deciſio dictæ l. cum multa: cùm omnes donatarij Principis iudicandi ſint, vt optimè aduertit Xuar. in d. quæſt. Maioratus, num. 18. & 19. Si autem Rex bona liberè alicui donauerit, iſque ex eis Maioratum inſtituerit in his, qui ad eius ſucceſſionem vocati fuerint, non erit ſeruanda eiuſdem legis deciſio: imò ex bonis huius Maioratus, in quibus filij ſucceſſerint, pater vſumfructum liberè percipere poterit: cùm eiuſdẽ Maioratus ſucceſſores non à Principe, ſed à primo Maioratus inſtitutore bona ipſa acquiſierint, vt ſubtiliter etiam conſiderat idem Roderi. Xuarez. d. quæſt. Maioratus, nu. 23. & 24. Cui in vtroque dicto libentiſſimè accedimus

¶ Secundò etiam prædicta limitanda ſunt, vt in filio clerico non procedant. De bonis namque filij clerici, ſeu liberis, ſeu Maioratui ſubiectis pater vſumfructum percipere non poterit. Quod probatur ex tex. in capit. quia nos, de teſtam. vbi Hoſti. Abb. num. 5. Andr. Siculus, & communiter Scriben. tex. in auth. Preſbyteros. & in l. Sacro ſanctæ C. de Epiſco. & cleri. Quod procedit etiam in clericis primæ tonſuræ, vt probatur ex tex. in d. authẽ. Preſbyteros. Per quem tex. id tenent Scrib. in d. c. quia nos. Et Xuar. in d. quæſt. Maioratus, nu. 31. & Doctor de Palatio Ruui. in repe. Rubricæ de donatio. inter vir. & vxo. §. 42. num. 8. & 9. idque verum eſt, ſiue bona intuitu clericatus, ſiue ex proprio patrimonio, ſiue aliunde à filio clerico acquiſita ſint, vt ex pluribus probat idem Xuarez in d. quæſt. num. 32. & 33. & Palat. Ruui. d. §. 42. num. 7. Niſi per filium ante clericatum acquiſita fuerint. Tunc namque etiam ſi ex poſt facto fiat clericus pater vſufructu iam in eiſdem bonis acquiſito non priuabitur, vt ingeniosè probat idem Xuar. in d. quæſt. Maioratus, nu. 37. cum ſequen. & Pala. Ruui. d. §. 42. numer. 12. & Deci. in c. in præſentia. nu. 64. de proba. Couarrub. in c. quia nos. de teſtam. nu. 2. Pinel. in l. 1. parte 1. n. 43. C. de bonis mat er. Tellius Fernan. in l. 5. Tau. nu. 4.

¶ Tertiò etiam prædicta limitari poterunt: niſi in Maioratu adſit expreſſa alienationis prohibitio. Tunc namque pater non poterit in his bonis Maioratus expreſsè alienari prohibitis, verũ ius vſusfructus: ſed ſolam commoditatem obtinere. Quod probatur ex eo, quòd in bonis Maioratus expreſsè alienari prohibitis, non poſſit ius vſusfructus conſtitui: cum ea vſusfructus conſtitutio ſpecies alienationis ſit: imò ſi conſtituatur, poſſit ſtatim à ſequenti ſucceſſore eius conſtitutio reuocari: prout in cap. ſequent. nu. 8. cum pluribus ſequent. oſtendemus. Cũ igitur Maioratus inſtitutor ex expreſſa alienandi prohibitione cenſeatur etiam vſusfructus conſtitutionem prohibere; ex eo conſequitur eam prohibitionem etiam quo ad parentem ſeruandam eſſe: cum eidem, vt ſtatim videbimus: etiã vſusfructus, atque commoditatis perceptio prohiberi poſſit: nec quo ad illum poſſit ratio differentiæ, quo ad hæc aſſignari. Ideóque in hac ſpecie ſola commoditate, non autem iure vſusfructus parens vti poterit, vt in d. c. ſeq. num. 11. demonſtrabimus.

¶ Quartò etiam prædicta limitantur: niſi primus Maioratus inſtitutor expreſsè diſpoſuerit, quòd parentes ex bonis eiuſdem Maioratus, in quibus eorundem filij ſucceſſerint, vſumfructum percipere non poſſint. Tunc namque ſeruanda erit huiuſmodi prohibitio, nec parentes contra eam vſumfructum ex eiſdem bonis obtinebunt. Tex. in auth. excipitur. C. de bonis quæ liber. & in corpore vnde ſumitur. Quod procedit nedum quando ea prohibitio ſpecificè facta fuit: ſed etiam quando ex cõiecturata mente diſponentis id comprehenditur, dũmodò verba talia ſint, ex quibus nil aliud: quàm perceptionis vſusfructus prohibitio deduci poſſit, vt cenſuerunt Paul. de Caſtr. Rapha. Cũma. Areti. & Socin. in l. cum filiofamilias. ff. de lega. 1. Nicola. Boerius, qui id ex pluribus probat. deciſ. 193. per tot. deci. Mencha. de ſucceſſio. progreſſu. lib. 3. §. 26. num. 32. Quæ prohibitio etiam in legitima filij ſeruanda eſt. gloſſ. in authẽ. matri. & auiæ. in princip. quam ibi ſequuntur Iacob. de Bellouis.

25 26 27 28 29 30 31 32

Ang.

Ang. & Scrib. De cuius gloss. veritate videndus est Boërius. decis. 194. vbi pulchrè prosequitur materiam, & Segura. in repet. l. vnum ex familia. §. sed si fundum. fol. 56. col. 2. secundùm antiquam impressionem, & Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. 1. limita. n. 10. cum seq. fol. 51. col. 4. & fol. 52. per totum.

33 ¶ Sed quando huiusmodi vsusfructus perceptionis prohibitio facta fuit, pater poterit percipere fructuum commoditatem, quæ à iure vsusfructus diuersa est. Ideóque qui rectè vsusfructus perceptionem parenti prohibere voluerit, adijcere debet, vt neque ex eis bonis vsumfructum, nec commoditatem percipiat: aliàs enim nullius effectus prohibitio erit. Quod notat Ang. in §. igitur. col. 3. instit. per quas personas nobis acquiritur. Cuius dictum sequitur dicens illud esse singulare Iass. in l. cum filio. num. 157. ff. de lega. 1. De eo tamen dubitat Xuarez in d. quæstio. Maioratus. num. 15. & num. 16. & Grego. Lopius. in l. 15. tit. 17. parti. 4. in glos. in verb. *El vsufructo*. Ego tamen nedum de hoc dicto Angeli dubito: imò illud falsũ esse existimo: ne mens testantis ex iuris subtilitate fraudetur: quanuis contrarium dicendum sit: quando non expresè vsusfructus perceptio prohibita est. sed solùm bona expresè alienari prohibita sunt: tunc namque pater commoditatem percipere poterit. Sola namque alienationis prohibitio commoditatis perceptionem non excludit, nec ipsa commoditatis perceptio menti Maioratus institutoris contraria est: cum species alienationis non sit, vt supra isto c. n. 29. ostendimus: & infra c. sequenti. n. 11. cum seq. latiùs demonstrabimus.

34 ¶ Ex quibus Maioratus institutores, vt omnia planè disponant, cauti esse debent, vt si voluerint parentes successorum ab eorum agnatione seu cognatione penitùs forsan extraneos vsufructu bonorum Maioratus priuare id expresè prohibeant: adijcientes, vt parentes ex eis bonis, nec vsumfructum, nec commoditatem etiam percipiant eisdem decimam partem fructuum, seu aliquid aliud pro eorum administratione reseruantes, præcipiẽtesq; vt quod ex fructibus bonorum supererit: donec filius in parentis potestate fuerit, in augendis bonis Maioratus conuertatur. Quod nõ modicum vtilitatis ipsis Maioratuũ possessoribus ministrabit.

35 ¶ In hac autem re sciendum est, Maioratuũ institutores pluries expresè solitos esse disponere se velle eorundem Maioratuum possessores solum vsufructuarios esse, non veros dominos, dominiúmq; rerum Maioratus semper in persona sequentis successoris existere debere. Cuius generis quam plures Maioratus vidimus: qua expressa institutorum dispositione stante, Maioratus possessor, non tanquam dominus sed tanquam vsufructuarius iudicãdus erit: cùm per prouisionem hominis, à prouisione legis recedatur. l. fina. cum similib. C. de pact. conuent. Possitque testator vni vsumfructum, al-

36 teri proprietatem, deducto vsufructu legare: dummodò id verbis expressis disponat. l. si alij. ff. de vsufruct. lega. quæ lex semper in hoc considerandа

37 est, eiusq; forma in huiusmodi clausulæ appositione seruanda, ne testator errore labatur. ¶ Sed quanuis clausula ista vtilis esse possit, à viríque grauissimis in Maioratibus apponi solita sit: mihi tamen simpliciter sumpta nũquam probari potuit: siquidem eiusdem finis præcipuus is est, vt ex delicto Maioratus possessoris res Maioratus perpetuò fisco adijci non possit: etiamsi is ea crimina commiserit, quæ in Regijs facultatibus communiter excipi solent, vel vt etiam ex contractu, Maioratus possessori facultas alienandi restringatur. ¶ Sed si rectè res ista consideretur, qui huiusmodi clausula vtuntur, fumum fugientes, (vt veteri prouerbio dici solet) in ignem sese conijciunt. Dum enim dominium à Maioratus possessore abstrahere volunt: illicò illud in sequentem successorem transfundunt. Non enim dominium ipsum, vt supra isto cap. n. 10. diximus, in aëre esse potest, ex quo fit vt si Maioratus possessor ex hac clausula à perpetua bonorum eiusdem Maioratus confiscatione liberetur: sequens tamen successor periculo, quod in possessore vitari prætenditur, obnoxius sit: ita, vt eo aliquod ex his criminibus, quæ in facultatibus Regijs excipiuntur committente, bona Maioratus fisco adijciantur, deducto solùm vsufructu, durante Maioratus possessoris vita. Nam licet ob delictum commissum ab ipso Maioratus successore ante de-38 latã successionẽ nec bona Maioratus, nec etiã eorũ dem bonorum commoditates seu emolumẽta fisco adijci valeant: sed ad sequẽtem successorẽ mortuo possessore transferãtur vt in feudo dixit Iacobinus de Sancto Georg. in tracta. feud. verb. Dictiq; Vassalli promiserunt non committere feloniam. n. 91. & Zasius. in eo. tracta. feud. par. 10. n. 107. in casu tamen, de quo agimus, id non procedit, cùm iam sequens Maioratus successor bonorum ipsius Maioratus dominiũ obtinuerit. Quod ex dictis criminibus amittere potest. ¶ Quod si facultas alienandi, ex contractu, vel vltima voluntate, ex hac clausula restringi prætendatur, id ipsum facilius ex alienationis prohibitionibus, & alijs clausulis effici poterit, vt suo loco dicemus, quod si ex hac clausula aliquid amplius efficiatur: id tamen certissimum est, quòd illud, quòd à possessore in hoc aufertur, in sequentem successorem (vt paulò antè dicebamus) transfunditur. Ideóque vel clausula hæc à Maioratuum institutoribus deinceps adijcienda erit prout semper Maioratuum institutoribus consuluimus, vel non simpliciter apponenda est: sed hoc adiecto, quòd scilicet Maioratus possessores sint solùm vsufructuarij, quo ad hoc, vt bona Maioratus nec confiscari, nec alienari valeant: quo ad alia autem, veri domini sint, ita vt in his quæ conseruationi ipsius Maioratus vtilia erunt, eorum possessores dominium habeant: in his autem, que eiusdẽ conseruationi damnosa, seu præiudicialia esse poterunt, solùm vsufructuarij censendi sint: quę clausula hoc pacto in Maioratibus apposita vtilis forsan esse poterit, quanuis non facilè sit hanc dominij restrictionem, ac deuolutionem, ex iuris principiis deducere.

¶ Vltimo loco pro huius capitis complemen- 39 to sciendum est dominium hoc, quod penes Maioratus possessorem est, ad vitam tantùm eiusdem restrictum æstimari debere, cum sua qualitate ac restrictione: prout alia bona, seu reditus, qui ad vitam tantum conceduntur æstimari solent, seruandamque esse in huius dominij æstimatione eam rationem, de qua in l. hæreditatum. ff. ad leg. Falcid. quæ non solùm, quo ad legis Falcidiæ æstimationem: sed quoad æstimationem omnium rerum, quæ ad vitam conceduntnr, seruanda erit, vt dixit glos. in l. omnium. verb. bonorum. ff. de vsufruct. glo. in l. cum hi. §. modus. ff. de transactio. verb. cum iuuene, quas sequitur Paul. numero 2. & Iasso. n. 8. in l. si pater puellæ. C. de inoffi. testa.

Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. 3. amplia. n. 9. cum seq. C. eod. Palat. Ruui. in rep. Rub. de dona. int. vir. & vxo. §. 25. n. 2 cũ seq. Pinel. in l. 2. 3. par. c. 4 n. 32. C. de rescind. vendi. Padilla in authen. res quę. n. 3. C. commu. de lega.

¶ Sed quanuis hæc opinio probabilis sit, verius videtur, quod hæc æstimatio non præcisè d. l. hæreditatum, rationem sequi debeat, sed quod iuxta cõmunem prouinciæ æstimationem, seu arbitrio boni viri perpensa ætate ac valetudine Maioratus possessoris, alijsque coniecturis dominium hoc ad vitam restrictum, æstimandum sit. Sic namque in æstimatione annui reditus, qui ad vitam constitutus est, ex pluribus resoluit Carol. Moli. de contractib. q. 72. & Ioan. de Medin de restitu. c. de censu ad vitam. Couarr. lib. 2. resolu. c. 9. n. 7.

40 ¶ Nec obstat d. l. hæreditatum: ea namque in sola legis Falcidię ratione: non in alijs quæstionib⁹ præcisè sequenda est vt censuerunt Imol. versi. nota quando Alex. n. 9. & omnes Scrib. ibidem, & Iass. in l. eum qui ita, §. qui ita stipulatur. n. 11. ff. de verb. oblig. Mat. de afflict. decis. 34. c. 2. Carol. Moli. qui ex pluribus id probat. d. q. 72. Couarr. d. c. 9. lib. 3. n. 8. Idque verissimum est. Ita tamẽ vt nec d. l. æstimatio omninò sequatur, nec reijciatur: sed ex negotij ac personarum qualitate id, siue iuxta eiusdẽ legis rationem, siue aliter decidẽdum sit.

41 ¶ Ex quibus inferri potest singularis intellectus ad l. 1. tit. *delas arras.* lib. 3. for. ll. & ad l. 50. Tau. qu est l. 3. tit. 2. li. 5. in noua ll. Regni collectione, quibus cautum est nõ valere promissionẽ arrarum, quę excesserit valorem decimæ partis bonorum, quæ maritus habebat tẽpore promissionis earũ, nec posse dictæ legi renuntiari. ¶ Nã si maritus nulla bona libera habeat: sed tantùm bona Maioratui subiecta, poterit vxori suæ eã arrarũ quantitatẽ promittere, quę nõ excedat decimam partem æstimationis bonorũ, quæ iure Maioratus possidet eorum valorem solùm ad vitam eiusdem eo modo, quo superiùs diximus, æstimando. Ita, vt si bona Maioratus duo millia Ducatorum in reditibus, deductis expensis quotannis valere soleant, possit eiusdem possessor mille ac sexcentorum Ducatorum summam vxori suæ pro arris promittere, valorem redditus ad vitam ad rationem vnius pro octo, vt communiter æstimari solet, computando. Quod notat Palat. Ruui. in rep. Rub. de dona int. vir. & vxo. §. 25. n. 8. ad fi. Greg. Lop. in l. 4. tit. 15. 2. par in glos. verb. *sus deudas* versi. ex prædictis etiam patet, vbi plura in idẽ adducit. Quod etiam apertè colligitur, ex his quę notat Roderi. Xuar. in l. 1. tit. *delas arras.* for. ll. fol. 26. cum seq. Idq; etiam dixit D. Anto. de Padilla in auth. res quæ. c. 30. C. commu. de leg. Quod est singulare, ac perpetuò menti tenendum, ad arrarum promissiones, quæ quotidie fieri solent à Maioratuum possessoribus. Ad quarum promissionum validitatem æstimanda erunt bona Maioratus secundùm computationem, ac æstimationem, de qua superius mentionẽ fecimus. Sicq; quotidie hæc intelligi, ac practicari solent: quãuis tutius sit à principio facultatẽ à Principe impetrare, vt valeat arrarum promissio: etiam si valorem decimæ partis bonorum promittentis excedat, cum dictarum legum derogatione quæ solet facillimè concedi atque impetrari.

42 ¶ Secundò infertur in venditione commoditatis rerum Maioratus, ad eiusdem Maioratus possessorem per tempus vitæ suæ pertinentium locum esse remedio l. 2. C. de rescind. venditione, si in ea læsio vltra dimidiam interuenerit. Cùm enim cõmoditates huiusmodi attenta qualitate, seu ætate personarum ac regionis consuetudine (vt superiùs diximus) iustam æstimationem recipiant: consequẽs est, vt si contractus hanc communem æstimationẽ vltra dimidiam excesserit, possit remedio dictę legis 2. rescin. Quod dixit Paul. in l. si pater puellæ. n. 2. C. de inoffic. testa vbi Iaf. fi. verb. Alex. in l. de fideicom misso. n. 2. C. de transactio. quem sequitur Deci. qui plura refert. ibi nu. 4. Cremen. in d. l. 2. C. de rescin. vẽdi. n. 82. vbi Caguol. n. 174. & Pinel. 3. par. c. 4. n. 31. Carol. Mol. d. q. 72. n. 472. & alibi sæpe Scrib. idque verissimum est.

¶ Tertiò infertur, quòd si super bonis Maioratus eiusdẽ possessor, vel alius secundam supplicationẽ ad personam Regiam interponat, quo casu, vt eidem remedio locus sit, res debet valere tria millia Ducatorum respectu proprietatis, & sex millia respectu possessionis: quoad hanc supplicationẽ interponendam non debet considerari præcisè valor ipsorum bonorũ, super quibus contenditur: sed valor solùm illius dominij temporalis ad vitam tãtùm possessoris restricti, facta æstimatione: prout superiùs dictum, ac probatum est. Res namque minus valet propter grauamen restitutionis, seu conditionis: cùm ea grauamina, seu cõditiones pars pretij esse dici soleant. l. 1. §. si hæres percepto fundo. ff. ad Trebel. l. fundi partem. ff. de cõtrahen. empti. Alexand. in l. pretia rerũ. n. 3. ff. ad leg. Falcid. Deci. cons. 308. n. 3. & consil. 543. n. 5. quibus plura cumulat Tiraquel. de retract. conuen. in præfatione. n. 20. cum plurib. sequen. Couar. li. 3. resolu. c. 10. n. 1 cum seq. Pinel. in d. l. 2. C. de rescind. vendi. 3. par. c. 4. num. 19. 43

¶ Sed quanuis hæc ex iuris principijs vera esse videantur: in Maioratibus autem diuerso iure censenda erunt. Is namque qui de Maioratus successione contendit, non solùm dominium rerũ Maioratus, quo per tempus vitæ suæ frui debet, prętendere censendus est: sed perpetuam in suis descendentibus eiusdem Maioratus successionem efficere: ita, vt ex ea filijs suis, ac nepotibus cæterísq; descẽdẽtibus, in infinitum prospectum sit. Ideóque maioris hęc bona æstimanda erũt: quàm ea, quorũ dominium morte possidentis finitur, nec ad filios, nec descendentes deferenda sunt: imò bona hæc paulò minoris: quam bona libera, æstimanda erunt.

¶ Hoc tamen intelligendum erit: nisi ipsius Maioratus successio eius qualitatis sit, vt ad descendentes non transeat, vt quando Maioratus succeſſio clerico, vel militi qui religionem Sancti Ioannis, vel aliam similem professus est non repugnantibus conditionibus Maioratus defertur. Cum enim isti prolem legitimam habere nõ possint, bona Maioratus: tanquam alia bona, quę ad vitam tantùm deferuntur, æstimanda erunt, vt supra dictum ac probatum est. Idémq; ea ratione dicẽdum erit in bonis Maioratus, quæ ex persona monachi, cui eiusdẽ successio defertur, monasterio durante eius vita adijciuntur. Quod qualiter accipiendum sit isto lib. c. 13. n. 68. cum seq. ostensum est.

¶ Quarto ex eisdem infertur, quòd si is, qui Maioratum possidet, nobilis non sit, vel sit nobilis, habitétque in locis vbi nobiles contribuere cõsueuerunt: prout in pluribus locis prouinciæ Bœticæ contingere solet, ab huiusmodi contributione non bonorum Maioratus perpetuus valor: sed solum dominium eorum ad vitam æstimabitur, eo modo quo superiùs ostensum est. Idque eadem ratione

ratione dicendum erit in his hominibus, qui in ea Prouincia compelluntur militiam exercere, armaque, atque equos suis expensis tenere dummodò bona eorum certam quantitatem legibus Regijs constitutam, attingant. Nam bona possessoris Maioratus ad hanc quantitatem constituendam: non perpetuo: sed solùm ad vitam eiusdem æstimanda erunt. Quod etiam ad plura alia similia in quibus iura considerant bonorum æstimationem, facillimè trahi poterit: quæ consultò prætermittimus.

SVMMARIA.

1 *Vsus fructuarius seruitutem imponere non potest.*
2 *Emphyteota potest seruitutem imponere, ad vitam eius duraturam.*
3 *Vassallus in re feudali potest ad vitam seruitutem constituere.*
4 *Possessor Maioratus seruitutem constituere potest: ita vt eo moriente, resoluatur.*
5 *Maioratus possessor: vtrum possit ius vsusfructus in re Maioratus constituere.*
6 *Emphyteota potest vsumfructum ad vitam constituere.*
7 *Vassallus: vtrum possit in re feudali vsumfructum imponere.*
8 *Alienatione prohibita prohibetur etiam vsusfructus constitutio.*
9 *Vsusfructus non confiscatur in vita possessoris, vbi expressè alienatio prohibita est.*
10 *Seruitus in re expressè prohibita alienari, constitui non potest etiam ad vitam constituentis.*
11 *Jus vsusfructus potest esse apud vnum: & apud alium facultas fructuum percipiendorum.*
12 *Facultas fructuum percipiendorum ad vitam potest in re prohibita alienari concedi.*
13 *Permissio vtendi ab ipso iure seruitutis diuersa est.*
14 *Bona fideicommisso subiecta, ex propria natura alienari non possunt.*
15 *Quando concurrit legis, & hominis prohibitio, res non potest etiam in casu aliàs permisso alienari.*
16 *Ex seruitutis, aut vsusfructus constitutione possessor Maioratus suo iure non priuatur.*
17 *Verbum alienationis, vbi tractatur de pœna, strictè accipiendum est, vbi autem de fauore, latè.*
18 *Is, qui seruitutem constituit, seu eidem consensit, non potest petere eius reuocationem.*

Possessor Maioratus: vtrum possit ius vsusfructus seu aliam quamcunque seruitutem in bonis Maioratus constituere.

CAPVT XX.

VT autem materiam hanc, quam in præcedenti capite cœpimus, prosequamur, rectéque huius dominij Maioratus possessoris natura percipiatur, consequenter discutiendum erit, an Maioratus possessor in re Maioratus possit seruitutem constituere, seu vsumfructuarium facere. In quo articulo primo loco dicendum est, Maioratus possessorem, posse per tempus vitæ suæ quamcunque seruitutem, in bonis Maioratus constituere: ita tamen, vt eo moriente resoluatur ac finiatur, nec progrediatur ad Maioratus possessores. Nam quanuis vsusfructuarius in re, in qua vsumfructum habet seruitutem imponere non possit: cùm dominus non sit. l. 1. ff. communia prædio. l. 2. ff. de seruit. tex. in §. ideò autem, inst. eod. possessor tamẽ Maioratus, qui dominus est, seruitutẽ constituere potest per id tempus, quo eius dominiũ durauerit. Quod probat tex. in l. si is, cui. §. hæres. ff. quemadmodum serui. amittantur: vbi probatur quod si testator legauit fundum sub conditione, & pendente conditione hæres in eo seruitutem imposuit, valebit constitutio seruitutis medio tempore, & conditione existente ipso iure seruitus extinguetur. Quem tex. ad hoc commendant ibi Bart. Alberi. Bal. Ang. Paul. & communiter Scrib. idem probat tex. in l. si fundum à testatore. fina. verb. ff. de condi. & demonstr. l. plerumque ff. de reg. iur. 1

l.1.§.penul.& fina.ff.de superfici.sic enim videmus in Emphyteota, qui, etsi non tantum ius in re Emphyteotica, quantum Maioratus possessor in rebus Maioratus habeat, vt alibi latiùs ostendimus: potest tamen fundo Emphyteotico seruitutem imponere, in sui: non in directi domini, nec sequentium præiudicium. Quod censuerunt Guillel. de Cugno. Bal. n. 3. Paul. n. 2. Salic. n. 1. & Scrib. in l. 3. C. de seruit. & aqua. Glos. in l. 3. ff. de seruit. quam sequitur ibi. Bald. in principio. Paul. numer. 1. & 2. Florian. numer. 1. & ibidem hanc opinionem testatur communem Corrasius. numero 2. Arias Pinel. qui plura in idem refert in l. 1. C. de bonis mater. 3. part. n. 70. D. Ant. de Padilla in d. l. 3. C. de seruit. à n. 6. vsq; ad 11. Iulius Clarus lib. 4. sententiarum. §. Emphyteosis. quę. 21. Simile etiam videmus in Vassallo, qui in re feudali etiam potest seruitutem imponere in præiudicium suum: non autem domini, nec agnatorum: prout probatur ex tex. in c. 1. §. quid ergo. de inu esti. de re alie. fact. Alex. qui hanc dixit communem opinionem cons. 18. post n. 5. lib. 5. Parisius. cons. 98. lib. 2. n. 4. August. Beroius. q. 95. n. 1. Curti. in tracta. feu. 4. part. in vltima amissionis feudi causa. q. 14. cum sequent. Iulius Clarus lib. 4. sententiarum. §. feudum. quæst. 73. Ideóque Maioratus possessorem posse etiam per tempus vitæ suæ seruitutem in rebus Maioratus constituere, dixit Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. par. n. 91. ad fin. & D. Anto. de Padilla. in d. l. 3. C. de serui. num. 13. contra Anto. Gomet. qui nec in vita possessoris seruitutis constitutionem validam esse constanter asseruit in l. 40. numero 85. in legibus Tauri. Quorum opinio intelligenda erit nisi bona Maioratus expresse alienari prohibita sint. Tunc namque, nec durante vita possessoris seruitutis constitutio sustinebitur: imò in hac specie Antonij Gometij opinio verior erit: prout infra isto c. numer. 8. cum pluribus sequentibus apertissimè probabimus. Quæ omnia pro huius quæstionis resolutione videnda erunt: aliter namque hæc nec percipi, nec intelligi poterunt.

¶ In seruitute autem vsusfructus dicendum est, quod quanuis fructuarius in re, in qua vsumfructum habet, non possit alium fructuarium facere, cùm seruitus seruitutis esse non possit. l. 1. cum similibus. ff. de vsufructu. lega. Possessor tamen Maioratus, qui verus dominus est, poterit in bonis eiusdem ius vsusfructus alteri cõstituere, per tempus vitæ suæ duraturum: ita tamen, vt eo morien-
te finiatur. l. peto. §. prædium. ff. de lega. 2. ibl *Tamdiu retinere emptor potest: quandiu debitor haberet bona non venditis: post mortem eius non habiturus*, vbi Barto. numero. 4. & Scriben. l. Statius Florus. §.
Cornelio Fœlici. Vbi etiam per Scriben. ff. de iur. fisc. Idque videmus, in Emphyteota, qui potest cõstituere vsumfructum duraturum quandiu Emphyteosis ipsa duraverit, vt censuit Bald. in l. 1. §. item in fundo. ff. quib. mod. vsusfructus amitta. per tex. ibi. Bart. in l. 3. §. ex contrario. numer. 12. ff. de acquir. poss. vbi Alexand. num. 30. & 36. & Iaf. num. 65. Idem Iaff. in l. final. num. 118. C. de iur. Emphyt. & consilio. 123. lib. 4. nu. 1. Corasius in d. l. 3. n. 25. ff. de serui. Pinel. in d. l. 1. C. de bon. mater par. 3. n. 70.

¶ Nec obest, quòd Vassallus in re feudali non possit vsumfructum constituere. Ad quod Scriben. allegant gloss. quæ non inuenitur in d. capitul. 1. §. quid ergo. de inuesti. in re alien. fact. cuius glos. opinio communis est, vt inquit Curt. in tracta. feud. 4. part. in vltima causa amissionis feudi. quæstione. 15. quem sequitur Iulius Clarus lib. 4. sententiarum. §. feudum. quæst. 37. ad fin. Nam quanuis illa opinio vera sit quod apud Scriben. satis controuersum, est longa differentiæ ratio inter feudatarium & Maioratus possessorem assignari potest. Feudatarius namque pro fructibus domino seruire tenetur: ideóque non mirum si aliũ vsufructuarium facere non possit: cum ex vsusfructus translatione, seruitium ipsum præiudicari possit. Quod cessat in Maioratus possessore, qui ad nullum seruitium regulariter astrictus est, quæ differentiæ ratio addenda est. ad eas, quæ inter Emphyteotam, & Vassallum assignant Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. par. n. 71. vers. Ego aduertebam. & Iul. Clarus. d. quæst. 37.

¶ Id tamen. quod de vsufructu diximus, limitandum est: nisi in Maioratu expressa alienationis prohibitio adiecta sit. Tunc namque vsusfructus: etiam durante vita Maioratus possessoris, constitui non poterit. Prohibita namque alienatione vsusfructus etiam constitutio prohibetur. l. fina. C. de reb. alien. non alien. vbi Bart. Bald. & comm. Scriben. & cum in casu, de quo agimus vsusfructus constitutio alienatio censeatur, vt probatur in d. l. fina. ibique omnes Scrib. aduertunt succedit regula, vt sequens successor etiam in vita possessoris ad reuocãdam alienationem admittatur. l. cùm pater. §. libertis. iuncta glos. verbo, ne id alienarent. ff. de lega. 2. vbi Bart. & Scriben. iunctis his, quæ supra isto lib. cap. 16. num. 32. cum sequentib. in huius rei comprobationem adduximus. Ideóque quanuis iure statutum sit, quòd propter delictum fideicommissarij vsusfructus eorum bonorum, quæ fideicommisso subiecta sunt
possit ex confiscatione fisco adijci, durante vita eiusdem. l. Statius Florus. §. Cornelio Fœlici. ff. de iure fisci: id solet communiter restringi: nisi vltra tacitam prohibitionẽ, quę ex fideicommisso resultat, bona expresè alienari prohibita sint. Quo casu omnes Scriben. censent non esse etiam vsufructum eorum bonorum viuente possessore fisco adijciendum. Quod colligitur ex doctrina Bart. quæ in id communiter adduci solet in l. Imperator. n. 1. ff. de fideicommiss. liberta. Idipsum etiam dixit Alexan. qui id latissimè prosequitur cons. 23. n. 3. cum sequent. lib. 1. Idq; in specie existimat Segura in rep. l. cohæredi. §. cum filiæ ff de vulga. col. 89. & 90. Ripa. in l. filiusfamilias. §. Diui. ff. de lega. 1. n. 47. Hippolytus. cõs. 49. n. 71. Catell. Cotta, verb. Testamẽtum, in quo. col. 1. Soci. cons. 77. n. 15. lib. 2. Curtius Iuni. cons. 139. n. 10. & 11. & hanc dixit communem opinionem Anto. Rubeus. cons. 154. n. 2. Et cons. 98 n. 1. Gramma. decis. 105. n. 31. Iulius Clar. in practic. crimina. §. fina. quæst. 78. versiculo, item quæro. Quod etiam pari ratione, in qualibet alia seruitute dicendum erit. Iuris namque realis constitutio
alienatio est, quod ex dicta l. fina. omnes Scriben. notant. Ideóque illicò succedit regula d. l. cum pater. §. libertis. vt non expectato aduentu conditionis, alienatio reuocanda sit.

¶ Sed quanuis hæc omnia in iure vsufructus vera sint, contrarium tamen dicendum erit: quando non ius vsusfructus, formatum: sed solùm quædam facultas fructuum seu commoditatum percipiendi in rebus Maioratus constituitur. Hæc namque facultas ab ipso iure vsusfructus diuersa est, nec alienationem continet. Non enim est nouum, penes aliquem esse ius vsusfructus, & penes

alium

alium facultatem fructuum percipiendorum. l. si vsusfructus. ff. de iure dot. l. vsufructu. ff. solu. matri. Oldrald. consil. 102. propè fin. Ex ea namque fructuum percipiendorum facultate, seu commoditate, nullum ius in re constituitur. Ex quo fit, vt per tempus vitæ Maioratus possessoris commoditates rerum Maioratus percipi pos-
12 sint, siue ex confiscatione, siue ex alia causa non obstante alienationis expressa prohibitione, vt dixit Barto. per tex. ibi in l. codicillis §. instituto. ff. de lega. 2. numer. 4. Ioan. Fab. in §. item Seruiana. insti. de actio. numer. 30. Tiraquel. qui plura refert de retractu. Linagier. §. 1. glos. 7. num. 47. cum sequen. Palat. Ruui. in repet. cap. per vestras. §. 38. numer. 4. cum sequentib. Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. parte. numer. 70. ad fin. Ioan. Bar. de Scaramp. in suis consil. feudal. consilio. 111. numero 2. Chassan. in consuet. Burg. Rub. 3. §. 8. verb. *enalienacion*. nu. 40. Matth. de Afflict. in constitu. Siciliæ. in constitutione incip. si quis post litem. 6. notab. & in constitu incipien. Constitutionem diuæ memoriæ. 2. quæstione. Sicque intelligendum est dictum Bart. in d. l. Imperator: & omnia ea quæ in eius comprobationem paulò antè adduximus.

13 ¶ Id ipsum etiam dicendum erit in cæteris seruitutibus, vt etiam durante vita possessoris, durare debeant; si in bonis Maioratus expressè alienari prohibitis non ius seruitutis, sed quædam vtendi permissio, aut personalis obligatio, quæ personam tantùm adstringit, ad vitam possessoris concedatur. Id namque ab ipso iure seruitutis diuersum est nec ipsam rem sed solam personam concedentis sequitur. l. fina. §. Lucius, vbi Bart. & Salicet. ff. de contrahenda emptione. l. pater filiæ. ff. de serui. lega. Iass. in l. 2. §. item si in facto. n. 7. ff. de verb. oblig. Boer. decisione. 66. n. 4.

¶ Nec mirum censeri debet: si in feudo, & Emphyteosi, quorum alienatio pluribus legibus prohibita est, seruitus, ad vitam concedentis duratura concedi possit, iúsque vsusfructus etiam eodem iure in bonis Emphyteoticis constituatur: in bonis autem Maioratus expressè alienari prohibitis, ex hac quam prædiximus opinione, neutrum constitui possit. Si enim ista rectè consideremus, diuersissima ratio quo ad hæc in Maioratu, quam
14 in feudo, & Emphyteosi militat. Nam in Maioratu legalis prohibitio alienationis ad est: prout in feudo, & Emphyteosi: cùm bona fideicommisso subiecta ex propria natura alienari non possint. l. Marcellus. §. res, quæ. ff. ad Trebel. Text. in Auth. res, quæ. C. commu. de lega. qua sola legali prohibitione extante in vita concedentis alienatio, seu vsusfructus constitutio, quæ etiam alienatio est, toleratur. ex l. peto. §. prædium, & his, quæ superiùs adduximus. In quo similis est Maioratus Emphyteosi, quoad vsusfructus, & seruitutis constitutionem, & feudo solum, quoad seruitutem: sed cum vltra huiusmodi legalem alienandi prohibitionem in bonis Maioratus ab institutore eiusdem altera expressè prohibitio appositа sit: necesse est, vt aliquid nouum operetur prohibitio testantis iuncta legis prohibitione: cum fortior sit duplex: quam simplex prohibitio, magísque rem ipsam afficiat: dicendum in feudo & Emphyteosi, si in illis alienationis expressa prohibitio
15 adiecta sit. Quando enim cum prohibitione legis concurrit prohibitio testatoris res non potest etiã in casu, prima prohibitione stante permisso alienari, quod dixit glo. notab. in d. l. fina. C. de reb. alien. non alien. in glos. mag. ad fin. Dixítque Barto. in l. ea lege. n. 2. & 3. C. de condi. ob caus. Iass. in l. filiusfamilias. § Diui. 1. lectura. num. 23. vbi Ripa n. 89. ff. de lega. 1. Tiraquel. qui plura refert. de primoge. quæst. 71. Duo namque vincula fortiora sunt quam vnum. tex. in Auth. itaque, cum simil. C. communia de succes. Ideoque & si legali prohibitione stante, posset vsusfructus, ac quælibet alia seruitus in re Maioratus ad vitam concedentis constitui: contrarium dicendum erit: quando legali prohibitioni adiuncta est Maioratus institutoris prohibitio. Quod clarius procedet ex decisione tex. in d. l. cùm pater. §. libertis. ff. de lega. 2. vbi prohibitione expressa alienationis stante, potest statim res alienata vendicari. Ex qua l. iuncta d. l. fina. hæc conclusio: si benè consideratur, indubitata redditur. Idque præcipuè dicendum est, stantibus alienationum prohibitionibus, quæ in hodiernis Maioratibus apponi solent. Quæ adeò præcisæ ac efficaces sunt, vt ex eis proculdubio nullum ius reale in bonis Maioratus constitui possit: etiam in vita possessoris duraturum. Idque non modica ratione disponitur: ne res semel seruituti subiecta obliuione, seu incuria possessorum ad posteros cum eodem onere transmittatur, vel super ea re liberanda, lites innumeræ exoriantur: quod maxima inconuenientia afferre potest Maioratuum successoribus. Qua distinctione, concordanda ac intelligenda sunt ea, quæ D. Anton. de Padilla. & Arias Pinel. quos in præcedenti quæstione numero 4. citauimus, aduersus Antonium Gometium de seruitutein rebus Maioratus cõstituenda censuerunt: ne opinio Gomet. eorum opinioni præualeat.

¶ Ea autem, quæ paulò antè diximus, in hũc sen- 16
sum intelligenda sunt: vt stante expressa alienationis prohibitione, etiam durante vita possessoris sequens successor possit seruitutis, aut vsusfructus cõstitutionẽ in rebus Maioratus factã reuocare: nõ autem, quòd ex eo possit possessor Maioratus successione priuari, quòd ad vitã suam seruitutem, aut vsumfructum in rebus Maioratus constituerit: etsi Maioratus ea lege cõstitutus fuerit, vt qui alienauerit eius successione priuetur, & ad sequentẽ deuoluatur. Quanuis enim in his, quę fauorabilia sũt, appellatione alienationis veniant vsufructus ac seruitutis constitutio, & omnia alia contenta in d. l. fina. C. de reb. alie. non alie. In pœnalibus autem & odiosis hæc omnia strictiùs accipienda erunt, atque solùm veram atq; propriã alienationẽ cõprehẽdent. De quo est sin. dictum Bal. in l. volũtas n. 11. 17
C. de fidecõmiss. vbi eleganter inquit, quod si tractetur de pœna, verbũ venditionis sumendum est strictè: si autem de fauore, latè accipiendum sit. Qua ratione Emphyteotam locantem ad longum tempus non incurrere in caducitatis pœnam dixit Carolus Molin. in addi. ad Alexand. consil. 119. litera. A. lib. 3. Cuius dictũ refert, & sequitur Couar. lib. 2. reso. c. 16. n. 2. Eandémq; opinionẽ sequutus fuit Augu. Ber. in c. nulli. de reb. Eccle. non alie. n. 32. & Pinel. in l. 1. C. de bon mater. par. 3. n. 64. cõtra Alexand. qui contrarium censuit. d. consil. 119. & Iass. in l. fina. n. 112. C. de iur. Emphyteo. & Tiraquel. de retract. Linag. §. 1. glo. 14. n. 82. Sed in hoc Maioratus tenor, & seruitutũ qualitas: & etiã eorũ constituendi consuetudo consideranda est, quod iudicantis potiùs arbitrio committendum erit.

¶ Vnum tamen est, quod quanuis sequens Maiora- 18
tus successor possit in vita possessoris vsusfructus

seu alterius seruitutis constitutionem reuocare, id facere non poterit is, qui eam seruitutem constituit, seu eiusdē constitutioni consensit: imò quod ad hos attinet, constitutio seruitutis toleranda erit in vita possessoris sequenti successore, vel vlteriori eius reuocationem non petente. l. cùm pater. §. libertis. ff. de lega. 2. l. quoties ab omnibus, cum similib. C. de fideicom. Quæ omnia mente tenenda erunt: pro huius articuli perfecta declaratione.

SVMMARIA.

1 *Maioratus possessor potest ad modicum tempus locare.*
2 *Fideicommissarius, vsufructuarius, & Prælatus ad modicum tempus locare possunt.*
3 *Successor Maioratus non tenetur stare locationi factæ per prædecessorem.*
4 *Conductor rerum Maioratus non tenetur stare locationi mortuo Maioratus possessore, qui locauit.*
5 *Conductori rerum Maioratus cosulitur, vt faciat filium Primogenitum locantis, seu quencunque eius successorem in locatione consentire.*
6 *Successor Maioratus qui pretium locationis factæ à prædecessore recepit, censetur locationem ratificare.*
7 *Ratificatio, quæ causatur, ex pretij receptione, solùm inducitur pro eo anno, quo pretium receptum est, non pro sequentibus.*
8 *Hæredes Maioratus possessoris, qui res Maioratus locauit de euictione locationis non tenebuntur: si Maioratus possessor durante locatione mortuus fuit.*
9 *Conductor, qui plures expensas fecit in re Maioratus conducta, non potest illas recuperare ab hæredibus vltimi possessoris, qui ante finitam locationem mortuus fuit.*
10 *Hæredes Maioratus posessoris mortui ante finitam locationem, tenentur restituere conductori pretium locationis pro rata.*
11 *Hæredes tenentur de euictione, quando Maioratus posessor rem Maioratus tanquam liberam locauit.*
12 *Hæredes Maioratus posessoris vtrùm teneantur de euictione: quando Maioratus posessor rem Maioratus simpliciter locauit: nec dicendo eam esse liberam, nec Maioratui subiectam.*
13 *L. si quis domum. ff. locati. declaratur.*
14 *Contrahere quis videtur eo iure, quod per nomen appellatiuum in ipso contractu appositum profertur.*
15 *Alienare prohibitus non potest vtile dominium, nec ius in re alienari prohibita transferre.*
16 *Dominium vtile transfertur ex longi temporis locatione.*
17 *Locatio ad longum tempus alienatio est.*
18 *Prohibitus alienare, non potest ad longum tempus locare.*
19 *Res feudalis ad longum tempus locari non potest.*
20 *Emphyteota ad longum tempus locare non potest.*
21 *Conductor ad longum tempus Emphyteotæ æquiparatur.*
22 *Alienare prohibitus non potest rem in Emphyteosim concedere.*
23 *Maioratus posseſsor non potest rem Maioratus ad longum tempus locare.*
24 *Maioratus posseſsor vtrùm possit rerum Maioratus commoditates ad longum tempus locare.*
25 *Emphyteota rem Emphyteoticam alienans, & tradens reseruato iure dominij, incidit in pœnam caduci.*
26 *Locatio commoditatis rerum Maioratus mortuo locante finitur.*
27 *Prælatus vtrùm possit locare commoditates rerum Ecclesiæ ad longum tempus.*
28 *Locatio ad longum tempus rerum Maioratus facta vtrum omninò vitietur: an per tempus permissum valida sit.*
29 *Vocatio ad longum tempus, quæ sit.*
30 *Locatio ad modicum tempus facta potentiori dicitur alienatio: sicut & illa, quæ ad longum tempus fit: & qualiter hoc intelligendum sit.*
31 *Bona Maioratus: vtrum possint in Empyhteosim concedi.*
32 *Vasallus non potest rem feudalem in Emphyteosim, nec libellum concedere.*
33 *Emphyteota non potest rem Emphyteoticam in Emphyteosim concedere.*
34 *Contractus Emphyteoticus de re Maioratus factus: vtrum omninò vitietur an per aliquod tempus sustineatur.*
35 *Sequens Maioratus successor potest in vita posseſsoris Emphyteosim in re Maioratus expressè alienari prohibita constitutam reuocare.*

Vtrum Maioratus possessor possit bona eiusdem Maioratus locare, seu in Emphiteosim concedere.

CAPVT XXI.

EX his, quæ in præcedentibus capitibus diximus, decidi etiã potest ea quæstio, quæ frequenter controuerti solet: an scilicet Maioratus possessor possit rem Maioratui subiectam locare, seu in Emphyteosim concedere, qualitérque huiusmodi contractus cẽsendi sint. Quam quæstionem in hac parte resoluere libuit: quia plura, quæ in vsufructuario iure statuta sunt, ad locationes de rebus Maioratus factas Docto. frequenter adducunt. Nec ideò intendimus hîc ea, quæ rerum Maioratus veram ac propriam alienationem attinent tractare: sed ea tantùm, quæ ad perfectam cognitionem huius dominij tẽporalis, ac reuocabilis, quod Maioratus possessor in rebus eiusdem Maioratus obtinet, contingunt expendere, alia suis congruis locis reseruantes. In hac igitur quæstione duæ principales species considerandæ sunt. Aut enim locatio ad modicum tempus facta est, aut ad longum etiam tempus extenditur.

1 ¶ Inprima specie dicẽdum est, Maioratus possessorem posse procul dubiò rem Maioratus ad modicum tempus locare: cùm hæc locatio nullam alienationis speci emcontineat, vt apud omnes absolutissimum est: ita tamen, vt si ipse moriatur, successor stare locationi non teneatur: sed possit rem Maioratus denuò locare. Cùm enim Maioratus possessor non habeat dominium perpetuum: sed temporale, non poterit locare liberè, sed cùm sua qualitate temporali, vt dixit Bal. in l. fina. §. sed quia. num. 7. C. communia de lega. Quod in fideicommissario probatur ex rex. in l. peto. §. prædiũ ff. de lega. 2. Et in fructuario ex l. si quis domum. §. 1. ff. locati. Idque in Prælato, seu in beneficiato res proprię dignitatis, seu beneficij locãte consuluit Paul. cons. 2. numer. 6. cum seq. li. 1. Scrib. vbi latè per Ioa. de Ana. in c. querelam. nume. 7. & 8. ne Prælati vices suas. Rota. decis. 232. in nouis. l. 9. ti. 17. par. 1. Couarr. li. 2. resolu. c. 15. numer. 6. Est namque perpetuum ac regulare, vt resoluto iure dantis, resoluatur etiam ius accipientis, tex. in l. lex vectigali, cum similibus. ff. de pignorib. Quibus, & alijs pluribus rationibus Grego. in l. 2. tit. 3 8. part. 5. in gloss. verb. *el heredero* censuit successorem Maioratus non teneri stare locationi factæ per prædecessorem. Quod etiam sequitur Arias Pinel. in d. l. 1. C. de bon. mater. par. 3. nu. 71. Anto. Gometius. in l. 40. num. 84. in ll. Tauri. D. Anto. de Padilla. in l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. nu. 12. ff. de lega. 2. & est communis ac vera resolutio, à qua nemo vnquam discrepauit.

4 ¶ In hoc tamen æqualitas inter conductorem, Maioratusque successorem seruanda erit. Sicut enim Maioratus successor potest à contractu locationis resilire, etsi conductor illi velit stare: sic etiam cõductor poterit contractui non stare: etsi Maioratus possessori contractus placeat. Non enim potest contractus claudicare. l. Iulianus. §. si à pupillo. ff. de actio. empti. quod in Prælato seu Beneficiato dixit Abb. in suis qq. quæst. 3. num. 16. vers. In solutione huius quinti dubij considero: quem refert, & sequitur plures alios ad idem referens Couarru. li. 2. resolution. ca. 15. num. 6. Idem etiam sequitur loquẽs in Maioratus possessore, D. Ant. de Padilla. in d. l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. ff. de lega. 2. num. 13. qui inquit cautum debere esse conductorem, qui à possessore Maioratus rem conducit, vt faciat 5 in locatione filium eius primogenitum consentire, qui ex iure sibi superueniente tenebitur, mortuo parente locationi stare. l. cum vir, cum similib. ff. de vsucapio. Quod consilium vtile esse poterit.

¶ Si verò Maioratus successor, qui locationi non 6 consensit, post mortem vltimi possessoris, qui rem locauit, pretium locationis recipiat, eo ipso censebitur contractum à prædecessore factum ratum habere. Bald. cons. 184. lib. 2. l. si præteritus. ff. de bon. posses. contra tabul. l. si proponas. §. 1. ff. de inofficio. testam. Deci. qui plura refert in l. semper qui non prohibet. ff. de regulis iuris. numer. 9. Censebitur autem ratum habere contractum pro eo 7 anno, quo pensionem locationis recepit, non pro sequentibus, & si per plures alios annos contractus locationis à prædecessore factus fuerit: si pretium ipsum in singulos annos distinctum sit, vt censuerunt Domini de Rota. decis. 233. ex præmissis. nu. 2. in nouis. Ioan. de Anani. qui erranter allegat dictam Rotæ dicisionem in d. cap. querelam, ne præla. vic. suas. nu. 15. Quod perpetuò memoriæ commendandum est.

¶ Hæredes tamen Maioratus possessoris, qui lo- 8 cationem fecit, de locationis euictione non tenebuntur: quia ex natura cõtractus locatio finita fuit: non aliter quàm si res locata casu perisset, vt inquit Iurisconsultus in d. l. si quis domum. §. 1. ff. locati. vbi omnes Scriben. id notant. Idémque dicendum erit: etiamsi conductor in re conducta plures expensas fecerit: quasi toto tempore locationis fruiturus: eas namque ab hæredibus locatoris non recuperabit. Cogitare enim debuisset cõductor euenire posse, vt ante finitam locationem Maioratus possessor moreretur, eiusque morte resolueretur contractus, vt etiam probatur in d. l. si quis domũ. 10 §. 1. De cuius legis intellectu, videndus est Aluarus Velascus Lusitanus in qq. iuris Emphy. quæst. 25. num. 35. Mercedem autem locationis, quam Maioratus possessor recepit, hæredes eiusdem conductori restituere debent: pro eius temporis rata, quo re locata mortuo locatore, vti desijt, vt ibidẽ iuris consultus resoluit.

¶ Ea autem, quæ prædiximus, limitanda sunt: nisi Maioratus possessor tanquam bona libera ea loca- 11 uerit. Ex eo namque quòd conductorem deceperit, hæredes locatoris conductori ad interesse tenebuntur. Nec sufficiet eo casu mercedem futuri temporis præstare, vt in ead. l. si quis domum. §. 1. Iurisconsultus disponit. Cuius legis decisionem in Maioratus possessoribus in practica frequenter receptam, vidimus: non enim potest, quo ad hæc de fructuario ad Maioratus possessorem ratio diuersitatis assignari.

¶ Sed controuerti solet, quid dicendum sit: quãdo 12 simpliciter Maioratus possessor eiusdem Maioratus bona locauerit, nec dicens ea bona esse libera nec Maioratui subiecta: vtrum in hac specie teneãtur hæredes locatoris interesse præstare. Quã quæstionem semel vidi nimis controuersam: qui autem partes hæredum agebat, audacter asserebat, hæredes Maioratus possessoris in hac specie de euictione non teneri, ad quod ponderabat dictam legem siquis domum: dicens, quòd Iurisconsultus in eadem

l. non improbat factum illius, qui simpliciter conduxit non exprimens qualitatem iuris, quod in re conducta habebat: sed solùm illius, qui in locatione maius ius in re conducta se habere, quàm verè sibi pertinebat, asseruit. Ideóque, non mirum si ex dolo, ac mendacio hæredes eiusdem conueniri possint: in casu autem, de quo agebatur Maioratus possessorem dolum non commisisse, dolóque cessante, cessare debere eiusdem legis dispositionem, quæ in dolo locatoris fundabatur, idque non obscurè dicebat probare eandem legem. ibi. *Quid tamen si non quasi fructuarius locauit: sed quasi fundi dominus.* Si enim lex factum illius improbaret, qui nec expressit, sed dominum, nec fructuarium, non opus esset adijcere verba illa. *Sed quasi fundi dominus:* Sed sufficeret dicere. *Quid enim si non quasi fructuarius locauit?* Ex quorum verborum adiectione constat, vtrumque necessarium esse, vt illius l. decisio in hac parte procedat: quòd scilicet non tanquam vsusfructuarius locet, fundíque dominum se esse profiteatur. Quod etiam probant verba eiusdem legis. ibi. *Decepit enim conductorem.* Non enim dici potest conductorem deceptum à Maioratus possessore, qui rem Maioratus simpliciter locauit.

¶ Sed quanuis ratio hæc vrgentissima videatur, contrarium in hac specie dicendum erit, imò, quòd hæredes Maioratus possessoris, qui simpliciter cõtraxit, nec rem locatam Maioratui subiectam esse asseruit, eo mortuo ante locationis tempus finitũ de euictione teneantur. Quod apertissimè sentiũt, Bald. in lectura antiqua. ad fin. Et Paul. numer. 6. in d.l. si quis domum, distinguentes in hac quæstione: an quis locet rem simpliciter seu tanquam proprietarius: an limitatè tanquam fructuarius, vel Emphyteota. In primis namque duobus casibus de euictione eius hæredes tenebuntur: in cæteris autẽ non. En igitur qualiter Scrib. in ead. l. parificant hos casus: quando scilicet fructuarius, vel Emphyteota contrahit simpliciter seu tanquam proprietarius, totámque vim decisionis dictæ l. ponunt in qualitatis expressione, aut omissione. Quod clarius notat Carol. Moli. in consuetud. Paris. tit. 1. §. 1. gloss. 8. num. 39. 40. & 41. vbi ostendit quid etiam in pretij solutione dicendum sit. Id tamen in terminis de quibus agimus, optimè declarat Bald. in l. mater tua, num. 21. C. de rei vendica. vbi sic intelligit tex. in d.l. si quis domum.

13 ¶ Nec obstat lex si quis domum. ibi. *Sed quasi fundi dominus.* Præsupponit namque iurisconsultus eum, qui simpliciter contrahit tanquam fundi dominum contrahere, idque verissimum est (vt etiam ibidẽ omnes Scriben. aduertunt.) Sufficiet tamen, quòd Maioratus possessor in principio contractus appellet se talis Maiorarus possessorem. Taliter enim quis contrahere videtur, qualiter per nomen appellatiũ profertur. l. qui tabernas. ff. de contrahẽ. emptio. Bald. in c. 1. qui successores feudare teneãtur. in vsib. feud. num. 13. Bart. in l. 1. §. nuntiatio. num. 14. ff. de nou. oper. nuntia. vbi etiam cæteri Scrib. id notant, quæ omnia summè notanda sunt: frequenter namque in forensibus controuersijs cõtingere solent. Et hæc de prima specie.

¶ In secunda autem specie, vbi de locatione ad lõgum tempus agitur, constat rem Maioratus non posse ad longum tempus locari: cùm ex locatione ad longnm tempus vtile dominium transferatur, iúsque in re constituatur, quod in re alienari prohibita constitui non potest, ex d.l. final. C. de reb. alien. nó alien. Per quẽ tex. dicunt Bar. Bal. & Scri. ibi, alienare prohibitum non posse vtile dominium transferre, seu ius in re alienati prohibita constituere, quod omnes Scrib. in l. filiusfamilias. §. Diui. ff. de legat. 2. ex eadem l. notant.

¶ Quod autem ex longi temporis locatione ius in 16
re constituatur, dominiumque vtile transferatur, sitque locatio hæc alienationis species: probat mihi præ cæteris tex. in l. 1. §. quod autem. ff. de superfi. ibi. *Et sanè causa cognita, ei, qui non ad modicum tempus conduxit superficiem, in rem actio competit.* Per quem tex. Bart. & Scribentes ibidem id notant. Idem probat tex. vbi etiam per Scrib. in l. 1. §. qui in perpetuum. ff. si ager vecti. seu Emphy. peta. intelligendo perpetuam locationem eam, quæ ad vitam, seu ad longum tempus facta est: iuxta interpre 17
tationem glo. & Scrib. in l. 1. ff. pro Socio. per quæ iura censuerunt Barto. num. 3. Paul. num. 4. Ioan. de Imol. col. 1. & communiter Scriben. in l. codicillis. §. instituto. ff. de lega. 2. Locationem ad longum tempus alienationem esse, ex eáque ius, in re transferri contra gloss. fina. ibidem. Quorum opinionem sequitur etiam Paul. in l. fina. num. 4. C. de reb. alie. non alien. Imol. in l. si filiofamilias. §. si vir in quinquennium. circa princ. ff. solu. matri. vbi etiam Alex. num. 25. Idem Alex. cons. 165. nu. 3. lib. 2. Soci. Iuni. cons. 56. numer. 11. & 12. lib. 2 Matthæus de Afflict. in const. Neapoli. li. 3. Rubrica. 5. ad fin. Couarr. li. 2. resolu. c. 16. num. 1. Iulius Clar. lib. 5. sententiarum receptarum. §. fina. q. 82. statuto. 5. versi. sed nunquid. Idque verissimũ est, tametsi Connanus. lib. 7. c. 12. fol. 535. & Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. parte 3. num. 66. cum seq. contrariam sententiam veriorem existiment, eámque pluribus medijs comprobare conentur, qui tamen congruum responsum ad ea iura, quæ pro hac opinione citari solent, non assignant: præcipuè ad tex. in d.l. 1. §. quod autem: ad quem nõ potest cõgruum responsum assignari.

¶ Qua ratione rem prohibitam alienari non posse 18
ad longum tempus locari, censuerunt Anto. col. 2. Abb. num. 13. & Scrib. in c. nulli de rebus Eccl. nõ alien. vbi Augu. Beroius. num. 31. & 32. Bart. in l. codicillis. §. instituto. ff. de lega. 2. vbi Imol. num. 6. & Paul. nu. 4. & communiter Scrib. glo. in Clem. 1. verb. locationes. de reb. Eccl. non alien. Bellamera. decis. 748. Alex. cons. 17. nume. 5. li. 4. Deci. cons. 142. num. 3. Boerius decis. 234. Tiraq. de retractu municip. §. 1. gl. 14. num. 8. Grego. Lopez. in l. 19. tit. 8. par. 5. in verbo. *su vida.* & omnes Scrib. quos paulò antè retulimus. ¶ Eadem etiam ratione 19
res feudalis ad longum tempus locari non potest: quia alienari prohibetur. Quod dixit Bald. in c. 1. §. aut si libellario. num. 5. Quibus modis feu. amitta. quem omnes sequuntur, vt inquit Iacobi. in suo tractatu de feu. verb. & cum pacto. de non alienando. num. 13. Et est communis conclusio secundùm Curtium. de feu. 4. par. in vltima causa amissio. feudi. 1. regu. q. 3. Bertran. cons. 2. nume. 4. li. 2. in 2. part. Iulius Clar. lib. 4. sententiarum. §. feudum. quæst. 33.

¶ Quod etiam in re Emphyteotica communi om- 20
nium Scrib. consensu decisum est, vt optimè resoluit Iaf. in l. fina. C. de iur. Emphy. numer. 112. & Iulius Clar. d.l. 4. §. Emphyteosis. q. 19. Nec mirum cùm conductor ad longum tempus Emphyteotæ æquiparetur, vt censuit Fab. in §. item finitur, post 21
prin. instit. de vsufructu. & in §. adeò instituta. de locatione. ad fin. Areti. cons. 55. num. 2. Felin. cõs. 25. Iass. in l. naturaliter. in princip. numer. 15. ff. de acquir.

acquir. posseſſ. & in l. 1. num. 34. & in l. 2. nume. 39. & in l. fi. nume. 2. C. de iur. Emphyt. Tiraquel. qui
22 plura in idem adducit, de retractu. Linagier. §. 1. glo. 14. nu. 84. Pinel. in. l. 1. C. de bon. mater. parte 3. num. 69. Ex quo fit, vt cum alienare prohibitus, nõ possit rem in Emphyteosim concedere, vt probat tex. in d. l. final. C. de reb. alie. non alien. similiter, nec possit rem ad longum tempus locare. Sícque Maioratus possessorem non posse ad longum
23 tempus locare, notat Anto. Gomet. in l. 40. Taur. num. 84. quem refert, & sequitur Pinel. in d. l. 1. 3. part. nu. 65. Mencha. de succeſſio. creatio. lib. 1. §. 10. nu. 78. Idque verissimum est.

24 ¶ Frequenter tamen circa hæc accidere solet, non inutilis, nec leuis dubitatio: an scilicet Maioratus possessor, qui non potest ad longum tempus locationem facere, possit rerum Maioratus commoditates non ipsam rem ad longum tempus, seu ad vitam suam alteri locare seu vendere. In qua specie gl. fina. in d. l. Codicillis. §. instituto. ff. de lega. 2. censet eum, qui alienare prohibitus est, posse rei commoditatem: non autem ipsam rem etiam ad centum annos locare. Quanuis enim Docto. gloss. illam allegare soleant, ad hoc, quòd prohibitus alienare possit rem alienari prohibitam ad centũ annos locare. glo. illa si rectè inspiciatur, hoc non dixit. Nam vt ex verbis præcedentibus constat, intelligenda est in locante pensionem, seu commoditatem rei, non ipsam rem. Idque ex eius glossæ inspectione vnicuique non obscurè constabit: quic quid tamen sit, hanc opinionem. eam in locatione solius commoditatis intelligendo, sequutus fuit Bart. in d. l. Codicillis. §. instituto. num. 4. vbi etiam Bal. & Imol. idem Bal. in l. si domus. §. fina. ff. de lega. 1. vbi Imol. in fin. & Alex. nume. 2. Franc. de Areti. in l. si quis ante. col. 1. versi. ita puto. ff. de acquir. poss. Chassa. in consuet. Burgu. Rub. 9. §. 10. num. 39. Felin. in c. quæ in Eccleſiarum. de constitu. num. 87. vbi Aug. Beroius. numer. 200. Idem August. Bero. in d. c. nulli. de reb. eccle. non alien. num. 32. Matth. de Afflictis in c. Imperialẽ, in prin. num. 12. de prohibi. feu. alie. Quod etiam est de mente omnium Scriben. quos in c. præceden. nu. 12. citauimus.

¶ Contrariam autem sententiam: imò quòd hæc locatio etiam commoditatis ad tempus cẽtum annorum, seu ad aliud longum tempus facta, alienationem contineat, iusque in re transferat, atque ideò ab eo, qui alienare prohibitus est, fieri non possit: veriorem esse profitetur Bal. in auth. hoc ius porrectum. num. 1. C. de sacrosan. Eccle. versi. Sextò est considerare vsum facti, vbi inquit, quòd quando commoditas transfertur ad plures annos, ista translatio continet alienationis speciem: alias namque esset facilè omnes leges de alienatione loquentes fraudare, locando commoditatem rei, non ipsam rem. Quod etiam censuit Fabian. in tracta. de empti. & vendi. 4. quæst. princip. q. vltima. nume. 9. Rapha. Cumma. in d. §. instituto. 2. lectura. Iaſſ. conſ. 94. nume. 2. col. final. lib. 1. Carol. Molin. in consuetud. Pariſi. titu. 1. §. 41. num. 36. Couarr. lib. 2. resolut. capit. 16. num. 1. Pinel. de bon. mater. 3. par. numer. 64. ad fin. vbi etiam profitentur id etiam procedere, etiamsi locans expresè protestaretur ex ea locatione ius in re in locatorẽ transferri non debere, vt leges rebus, non verbis imponantur.

¶ Vt autem in hac quæstione vera resolutio, quo ad bona Maioratus habeatur, tres species considerãdæ sunt. ¶ Aut enim res Maioratus ad longum tẽpus, vel etiam ad centum annos simpliciter locatur. ¶ Aut res ipsa Maioratus non locatur simpliciter ad longum tempus: sed hac lege adiecta, vt ex ea locatione nullum ius reale in conductorẽ trãsferatur. ¶ Aut non locatur ipsa res: sed eiusdẽ rei commoditas etiam ad centum annos fruenda.

¶ In prima specie dicendum est bona Maioratui subiecta non posse ad longum tempus locari: cum ea locatio ius in re ipsa locata transferat, sitque proculdubiò alienationis species: vt supra isto capite. nu. 17. latiùs ostensum est.

¶ In secunda specie idem etiam dicendũ erit: cùm enim in hoc casu res ipsa Maioratus ad longũ tẽpus locetur, huiusmodique locatio alienationem contineat, iúsque in re transferat, non potest Maioratus succeſſor, hac verbali conuentione leges de alienatione loquentes eludere; sicut nec posset rẽ Maioratus vendere, & tradere eo pacto, vt ex vẽditione nec dominium vtile nec directum transferatur, nec rem Maioratus hypothecæ subijcere: ita vt ius reale in ea non constituatur. Istæ nãque conuentiones sunt contra substantiam contractus, qui geritur, qua ratione considerandæ non sunt. l. cum precario. cum similib. ff. de precario. Item protestatio, seu reseruatio ista contraria facto est, ex eóque protestãtem non releuat. l. cum plures. §. locator horrei. cum similib. ff. locati. Ideóque si Emphytheota rem alienet, & tradat reseruato iure domi- 25
nij, alienatio non valebit, resque in commissum incidet. Factum namque protestationi contrarium est, vt dixit Bald. in l. vna. C. de his quæ pœn. nomi. nume. 56. Ludo. Roma. sing. 512. Iaſſ. in l. final. C. de iure Emphyteoti. nume. 142. Quam dixit communem opionem idem Iaſſ. in Rubrica. ff. solu. matrim. 2. lectura nume. 25. Deci. conſi. 160. post nu. 4. versiculo. præterea dato. Ripa. in capit. cum M. Ferrarienſis. nume. 80. de constitu.

¶ Nec obstat l. pẽ. C. de pact. quæ in cõtrariũ allegatur: illa nãque loquitur in renũtiatione iuris in fauorẽ renũtiantis introducti: alienãdi autẽ prohibitio non in fauorem prohibiti: sed sequentiũ successorum aut familiæ introducta est: ideóque hac conuenti one renuntiari non potest. Sícque in hac specie co nstat lapsos fuisse Baldum & Immolam, qui in dict. §. instituto, contrarium censuerunt, & Augustinum Beroium, qui etiam in dict. c. nulli, contrarium censuit, & omnes Doctor. quos contrarium in hac specie asserẽtes, superiùs citauimus constatque etiam veram esse sententiam Carol. Molin. Didaci de Couarru. & Pinel. quos paulò antè allegauimus, qui eos in hac specie reprehendunt.

¶ In tertia & vltima specie: quando scilicet nõ ipsa res: sed eius commoditates, fructus, aut pensiones locatæ sunt, arbitror verissimam esse opinionem glos. in d. §. instituto. Certum namque est ex huiusmodi locatione solam personalem obligationẽ ad fructus percipiendos concedi: non autem ius aliquod in re ipsa prestari, ex eóque hanc locationem ex sui natura alienationem dici non posse, vt dicunt in specie omnes Scrib. quos supra isto c. nu. 24. nuncupatim citauimus. ¶ Quòd si fructus rei Maioratus ad vitam possessoris eiusdem vẽdi possunt, vt in fructibus rei prohibitæ alienari, dixit Iaſſo. in l. filiusfamilias. §. diui. 2. lectu. numer. 83. cum sequen. ff. de lega. 1. & Scriben. supra d. num. 24. relati. Et etiam hi, quos supra in c. præcedẽti. num. 12. citauimus, censuerunt & in fructibus feudi ve-

di verum esse censuit Matthæus de Afflict. in c. imperialem. in prin. de prohi. feud. alie. num. 12. post Iserniam ibi, nullo pacto probari potest eosdem fructus non posse ad vitam Maioratus possessoris, seu ad centum annos locari: cùm id tempus vitam etiam Maioratus possessoris excedere non possit. Quod frequenter in bonis Maioratus obseruatum vidimus: venduntur namque ex delicto, seu cõtractu possessoris fructus rerum Maioratus, ad vitam eiusdem, maioriq́ue licitatori conferuntur. Nec id censetur esse contra institutorum prohibitiones qui præcisè ac expressè alienationem bonorũ Maioratus prohibuerunt. Quod est de mente Bart. in d. §. instituto. num. 4. & omnium Scriben. quos pro eius sententia citauimus. Nec in hoc fraus aliqua consideranda est: cùm id pluribus legibus permissum sit, nec qui iure suo vtitur, aliquem fraudare videatur. l. factum. §. non videtur. ff. de regul. iur. quæ sententia sequenda est, reiecta opinione Caroli Molinæi, Didaci de Couarru. & Pineli, qui in hac etiam specie contrarium censuerunt.

26 ¶ Quæ omnia sanè intelligi debent: non quod locatio commoditatis fructuum ad plures annos facta, mortuo Maioratus possessore, valere debeat. Siue enim res ad modicum, siue ad magnum tempus locetur eo casu, quo locatio valet, semper dicendum est, locationem ipsam mortuo locante resolui. Non enim potest Maioratus possessor plus iuris in conductorem ex locatione trãsferre: quàm ipse habeat, vt supra isto cap. in prima specie latiùs ostensum est. Sed ea, quæ supra diximus in hũc sensum accipienda sunt, vt hæc locatio alienationem non contineat, valeátque eo modo, quo locationes ad modicum tempus à Maioratuum possessoribus factæ, valere solent.

27 ¶ Hæc autem in rerum Maioratus locatione intelligenda sunt. In locatione autem rerum Ecclesiæ distinguendum erit. Aut enim Prælatus, aut Beneficiatus res propriæ dignitatis aut beneficij locat, & tunc in eo per omnia idem, quod in Maioratus possessore, dicendum est.

¶ Aut locat res Ecclesiæ, tanquam earum administrator, & tunc non potest etiam rei commoditates ad longum tempus locare: nisi in ea locatione solennitates, quæ in alienatione rerum Ecclesiæ à iure requiruntur, interueniant. Ratio autem differentiæ hæc est: quia in primo casu, Prælato aut Beneficiato moriente, locatio etiam ad centum, vel mille annos facta, ipso iure resoluitur: in secundo autem casu: etiam mortuo Prælato seu Beneficiato durat per totum tempus adiectum locationi, vt optimè resoluit Didacus de Couarru. lib. 2. resolutio. cap. 15. nume. 6. De quo etiam infra isto lib. c. 25. numer. 13. tractabimus: ideóque in hoc 2. casu prædicta seruanda non sunt. Si enim id fieri possit, facilè esset Prælatis viam inuenire ad fraudandas leges, quæ de rerum Ecclesiæ alienatione loquuntur, successorésque non modicum ex huiusmodi locationibus præiudicarentur, quod nullo pacto dicendum est. Quæ omnia ad intellectum glo. in d. §. instituto, perpetuò mente tenenda sunt.

28 ¶ Solet etiam circa ista controuerti: an locatio ad longum tempus de ipsis rebus Maioratus facta valeat per tempus, quo fieri poterat, an omninò vitietur. In qua quæstione hi, qui de rerum Eccles. alienatione scripserunt, in varias sententias diuisi sunt. Plures enim locationem, vel concessionem in Emphyteosim vltra tempus permissum factam, omninò nullam esse censuerunt: alij verò arbitrantur validam esse per id tempus, per quod res Ecclesiæ locari, vel in Emphyteosim cõcedi possunt: eo autem tempore transacto vitiari. Prima autem opinio, quòd scilicet hæc locatio, vel in Emphyteosim concessio omnino vitientur, probari videtur ex text. in Auth. de non alienan. aut permutan. §. Emphyteosim. colla. 2. ibi. *Neque quod sit habere aliquod penitùs robur sinimus.* Idem probat tex. in extrauagan. ambitioſæ, inter extrauagantes cõmunes. tit. de reb. Eccle. non alienan. ibi. *Locationem aliter factam nullius esse roboris.* Et in clem. 1. eod. tit. ibi. *Nec recipientis ius aliquod acquiri.* Per quæ iura hanc opinionem eligere videtur Bart. qui id clarè non dixit in auth. qui rem. nume. 7. C. de Sacr. san. Eccl. vbi Iaſſ. nume. 21. istam opinionem sequitur. Eandem etiam opinionem sequutus fuit idem Bar. conſ. 159. nume. 8. Lapus. allega. 80. incipi. Quæris cum locatio, vbi latè prosequitur materiam. Bal. in l. quæcunque. num. 1. C. de bon. quæ libe. Angel. in d. §. Emphyteosim. Ioan. de Imol. in l. quod dicitur in fin. ff. de verborum obliga. Alex. conſ. 17. nu. 10. lib. 4. Iaſſ. in l. 1. §. si quis ita. ff. de verb. obliga. nume. 23. Matth. de Afflict. deciſ. 107. nume. 2. cum sequen.

¶ Contrariam autem sententiam videtur probare tex. in d. Auth. de non alien. §. quod autem, fina. verb. ibi. *Duobus hæredibus cessantibus cæteris tradere.* Per quem text. id dixit Bal. sibi contrarius in Auth. si quas ruinas. C. de Sacr. san. Eccle. num. 2. Cuius opinionem sequitur Paul. in d. Auth. qui rem. nu. 7. vbi Deci. num. 23. dixit hanc communem opinionem, & ab ea non esse recedendum. Imol. in cap. ex parte col. penult. de feud. Alex. conſ. 38. nu. 5. lib. 2. Curtius in tracta. feudorum. 2. par. q. 6. Carol. Moli. qui hanc dixit esse magis communem ac veriorem opinionem in conſue. Pariſi. §. 41. q. 10. n. 43. Eamque dixit esse frequentiori calculo receptam Dida. de Couarru lib 2. reſolu. cap. 16 num. 5. verſ. sed præmiſſa Baldi ſententia. Iulius Clar. lib. 4. senten. §. Emphyteoſis q. 6. idem loquens in re feudali eodem libro. §. feudum. q. 13. ad fin. Quod ex eo comprobatur, quòd in his contractibus tempus permissum à tẽpore prohibito separari possit. Ideóque in eis vtile per inutile non vitiatur: sicut videmus in donatione, quæſi vltra quantitatẽ permiſſam abſque inſinuatione fiat, vitiatur in quantitate prohibita: in ea autem quæ permiſſa eſt, firma manet. l. ſancimus, & l. penul. C. de donatio.

¶ Vt autem de hac re genericè: tam quoad locationem rerum Eccleſiæ vel Maioratus: quàm quoad conceſſionem in Emphyteoſim, & omnes alios caſus, qui in hac materia conſiderari poterunt plena reſolutio habeatur, diſtinguendũ erit. ¶ Aut enim in huiuſmodi contractibus non poteſt tempus prohibitum, à permiſſo ſeparari. ¶ Aut tempus permiſſum, à prohibito ſeparari poteſt. In quibus caſibus veram reſolutionem aſſignabimus, vt ex ea comprehendatur quid in locatione longi temporis de bonis Maioratus facta dicendum ſit.

¶ In prima ſpecie dicendum eſt proculdubiò contractum, nec pro tempore permiſſo, nec pro tempore etiam prohibito valere, imò omninò vitiari. Cùm enim ratio fundamentalis omnium Scriben. (qui ſecundam opinionem, de qua ſuperiùs meminimus, probarunt) ſit, quòd in huiuſmodi contractibus vtile ab inutili ſeparari poſſit: atque idcircò vnum ab altero non vitietur, conſequens eſt, vt eorum opinio in his contractibus, vbi tẽpus vtile ab inutili ſeparari non poteſt, non procedat, quod omnes

omnes,quos pro hac 2. opinione citauimus , non obscurè censuerunt. Sicque intelligenda sunt dicta Scriben. qui primam opinionem sequuntur.

¶ In 2. specie:quando scilicet tempus permissum à prohibito separari potest, dicendum erit : contractum pro tempore permisso valere:pro tempore autẽ prohibito vitiari. Sicque intelligenda sunt dicta Scri. quos pro.2.opi. citauimus.

¶ Cui opinioni non obstat tex.in d.§. Emphyteosim, & in clem.1.de reb. Eccle. non alien. & in extrauag. Ambitiosæ , eodẽ tit. quæ iura in contrarium adducta sunt. Quanuis enim dicant contractus aliter factos esse nullius momenti , nec recipientibus ex eis aliquod ius acquiri:ea tamen iura, quod ad tempus prohibitum attinet, intelligenda sunt : cùm reliquum tẽpus alijs legibus permissum esset. Leges namque genericè loquentes non censentur illud improbare, quod alijs legibus permissum erat.l. sciendum.ff. qui satisda.cogan.l. decurionibus cum similib. C.de silentia. lib. 12. Sicque dicta iura magis communiter intelligi atque declarari solent.

¶ Quod intelligendum est:nisi ex aliquibus coniecturis constet contrahentes non aliter id acturos fuisse quàm si contractus durasset per omne illud tempus, quod conuentum fuit. Tunc namque cõtractus ipse indiuiduus , atque inseparabilis cẽsendus erit,quanuis quoad tempus ac pretium : aliàs separationem ac diuisionem recipere posset.Quod dixit Bart. consil.159.num.8. Deci. in d. Auth. qui rem.nume.23. Alex. Soci. & Alciat.in l.1. §. quòd si mihi.ff.de verb. oblig. Felin. in c. cum super. de offi. delega.col.2. Tiraq. de retract. Linagier.§.23. glo.1.num.28. Carol. Molin.d.q. 10. numer.46. & Couarru.d. c. 16. num.5. vbi ipse in locatione ad vitam id optimè considerat. Non enim contrahẽtes id egisse videntur , vt ad minus tempus locatio pro rata valere debeat:quanuis pretium in singulos annos distribui posset , quod verum ac rationi consonum videtur. Longè namque minori pretio res ad vitã:quàm ad singulos annos respectu cuiuslibet anni, locari solet.

¶ Illud tamẽ in hac parte obseruandum erit , quòd quando ex alijs coniecturis non potest apparere contrahentes non aliter, quàm pro omni tempore cõtractum facturos fuisse : hoc præsumitur si alicui ex contrahentibus intersit cõtractum pro omni tẽpore, non pro minori durare , interesséque ipsum sit considerabile : ideóque tunc semper contractus in totum vitiabitur, nec pro tempore permisso sustinebitur. Quod probatur ex text .in l. fundus.vbi glo. & Scrib. ff. de contrahen. empti. l. eiusdem.§. interdum. ff. de Ædilitio edicto. Idque sic resoluit Alex. in dict.l. 1.§. sed si mihi. ff.de verbo. obliga. num.5. Tiraquel.qui plura refert.d.§.23.glo.1.nu. 20.cum seq.Si verò nullum intereſſe prætendi possit , ex eo , quòd contractus pro tempore permisso valeat, nec ex coniecturis contrarium colligi possit, semper contractus pro tempore permisso valebit, & pro tempore non permisso vitiabitur, vt superiùs ostensum est.

¶ Ex quibus inferre solent communiter Scriben. contractum locationis de re Ecclesiæ vltra tẽpus permissum factum,vnico pretio pro omnibus annis simul constituto, in totum vitiari : nec per tempus etiam permissum valere: quasi ex vnius pretij assignatione contrahentes id sensisse videantur , vt nõ nisi pro toto tempore contractus valere debeat. Quod dixit Bald. cons. 475. lib.1. quem sequitur Tiraq. qui plura refert , de retractu.Linagier. §. 6. 23.glos. num.10. & Couarru.d.c.16.nume.5. quam opinionem dixit veriorem ac magis communem esse Alex. cons.143.nume. 3.cum sequen.lib.7.

¶ Sed quanuis hæc opinio communis sit : contrariã tamen sententiam sequitur Iulius Clar.lib.4.sentẽ. §. Emphyteosis.q.6. ea ratione, quòd possit pretiũ pro rata in singulos annos distribui , commodamque diuisionem in hunc sensum huiusmodi locatio patiatur. Cuius opinio mihi placet:nisi ex his , quæ dicta sunt , seu similibus constaret, locantem non nisi pro omni locationis tempore rem locasse , seu maiores fructus rem ipsam aliquibus annis: quàm alijs solitam esse producere , vel aliter contrahentium interesit, non nisi pro omni tempore : non autem pro minori, contractum valere. Quo casu locatio in totum vitiabitur, non tamen ex eo , quòd vnico pretio facta fuerit:sed ideò , quia ex rationibus prædictis contrahentes videntur locationem, habito respectu ad omne tempus , per quod facta fuit:non autem ad singulos annos fecisse , vt superiùs ostensum est. ¶ Nec obstat si dicatur ex vnius pretij pro omnibus annis assignatione huiusmodi contractum solùm pro vna locatione accipiendum esse, iuxta text.in l. cum plura. cum similibus.ff. de Ædilitio edicto. Nec conueniens esse, vt vnus,atque idem cotractus diuerso iure censeatur. ¶ Nam ad hoc respondetur:non esse verum , quòd si tempus permissum à prohibito separari possit , id efficiendũ non sit,ex eo,quòd vna atque eadem summa locatio pro omni tempore facta sit. Imò arbitror verissimum esse vtile per inutile non vitiari , si separationem recipiant: etiamsi in vno,atque eodem actu concurrant:imò in hac specie contractus poterit valere, pro parte, & pro parte nõ.Quod probatur ex text. in l. sancimus.C.de dona.iunctis his, quæ ibidem Scriben.in idem adducunt:idque mihi verum atque satis probabile videtur.

¶ His igitur genericè , quoad huius materiæ resolutionem præsuppositis in locatione rerum Maioratus ad longum tempus facta,de qua sermo agitur videbatur prima facie dicendum , eam per tempus permissum valere : per tempus autem prohibitum vitiari, cùm possit tempus permissum à prohibito separari : nisi ex aliquibus coniecturis censeantur contrahentes aliud voluisse,vel ex separatione dãnum considerabile alicui ex eisdem resultet, vt superiùs ostensum est.

¶ Sed quanuis resolutio hæc in locatione rerum Ecclesiæ facta, vltra triennium:dummodò ad longum tempus non ascendat,atque in Emphyteosi de re Ecclesiæ vltra generationes consuetas concessa, & similibus contractibus , in quibus frequentiùs Scriben. loquuntur, proculdubiò vera sit. In locatione autem ad longum tempus de re Maioratus, siue de re Ecclesiæ facta , procedere non potest: imò proculdubiò dicendum erit huiusmodi locationem omninò vitiari , nec per aliquod tempus sustineri posse. Quod probatur solidissima ratione ad quam non potest congruum respõsum assignari, Nam ex contractu locationis ad longum tempus factæ trãsfertur dominium vtile iuxta magis communem opinionem, de qua supra isto cap.num.17. mentionem fecimus.Quæ dominij vtilis translatio ad plures effect° vtilissima est:vt in locis ordinarijs Scriben. aduertunt.Ideóque conductor, qui ad lõgum tempus conduxit , non consequitur id, quod ex longi temporis locatione consequi voluit, ex minoris temporis locatione : cùm ex illa , in eum

vtile

In locatione rerum maiorat ad longum tempus non obtinet D. Innocen.

vtile dominium non transferatur: imò variato tẽpore, varietur etiam contractus ſpecies. Ex quo fit vt conductor non teneatur contractui, ab illo, quẽ verè fecit, tam diuerſo, ſtare. Non enim poteſt cõtractus ſimpliciter geſtus de vna ſpecie in aliã trãſire. l. cum precario, vbi per Scriben. ff. de precario Bart. & cæteri, in l. vbi ita donatur. ff. de dona. cau. mort. Idque videmus in Emphyteoſi. Quando enim res Eccleſiæ in Emphyteoſim cõceſſa eſt, ea conceſſio in vim locationis non valet: quia diuerſus contractus eſt. Quod probatur ex Clem. 1. de reb. Eccle. non alien. quæ in Emphyteoſi, & etiam in locatione ad longum tempus loquuta eſt, & eſt de mente plurium ex Scriben. quos pro ſecunda opinione citauimus. Hi namque quanuis loquantur in Emphyteoſi vltra generationes conſuetas conceſſa, ſeu in locatione, de re Eccleſiæ vltra tres annos facta: non tamen loquuntur in ea locatione, quæ ad longum tempus facta eſt: quanuis plures ex eis in hac re æquiuocè loquuti fuerint: prout apud ipſos videri poterit. Quod etiam in locatione ad vitam, pari tatione dici poterit, non ex eo ſolùm, quòd pretium in ea locatione diuidi nequeat: ſed ex eo etiam, quod diuerſa cõtractus ſpecies à locatione ad modicum tempus ſit. Quod eſt nouum ac ſubtile, nec ab aliquo ex Scrib. qui de hac re loquuntur, ſic tractatum, nec reſolutum.

29 ¶ Locatio autem ad longum tempus dicitur illa, quæ ad decem annos facta eſt, vt dixit glo. in l. 2. in fin. ff. ſi ager vectiga. Bart. num. 3. & Scrib. in l. 1. §. quod autem. ff. de ſuperficieb. quorum opinionem verã eſſe, ac communiter receptam, aſſerunt Deci. conſ. 292. nu. 1. Pariſ. conſil. 98. n. 5. lib. 4. Couarr. lib. 2. reſolut. cap. 16. num. 1. Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. par. 3. numer. 63. ¶ Similiter etiam dicitur locatio ad longum tempus illa, quæ fit, ad vitam locantis ſiue conducentis: vt tradit Alex. conſi. 119. in fi. num. 8. lib. 3. Deci. conſi. 204. nu. 3. Boerius. deciſ. 134. nume. 3. Couarru. dict. cap. 16. num. 2. Pinel. qui plures alios refert. dict. num. 63. ¶ Et etiam illa, quæ fit ad 9. annos, eo pacto, vt finito eo tempore, incipiat aliud, quod iunctum excedat decennium. Felin. in c. quæ in Eccleſiarum de conſti. nume. 87. Iaſſ. in l. manumiſſiones. num. 7. ff. de iuſtitia & iur. Couarru. qui plures refert. d. c. 16. num. 4. & Pinel. par. 3. d. numer. 63. ¶ Et etiam illa, quæ fit pro eo tempore, quo conductor, ſeu locator voluerit. Ea namque conductio magis ad longum: quàm ad modicum tempus facta reputatur, vt optimè aduertit Decius. d. conſ. 204. colum. fina. nu. 5. Soci. Iunior conſil. 63. nu. 11. lib. 2. Pinel. de bon. mater. 3. par. nu. 63.

30 ¶ His tamen vltra omnes addendum eſt, locationẽ ad modicum tempus factam à poſſeſſore Maioratus potentiori, à quo res facilè recuperari non poſſit, dici alienationem: ſicut ea, quæ ad longum tẽpus fit. Ideóque prohibitus alienare, non poterit potentiori etiam ad modicum tẽpus locare. Quod cenſuerunt Bald. Angel. Rapha. Fulgos. & Claud. in l. manumiſſiones. ff. de iuſti. & iur. idem Claudius in l. Imperator. ff. ad Trebel. col. 2. Chaſſan. in conſuet. Burgun. Rub. 3. §. 8. verb. *En alienacion* numer. 28.

¶ Hoc tamen intelligendum eſt: quando is potentior, cui res Maioratus ad tempus modicum locatur, non ſubeſt eidem Principi cui Maioratus poſſeſſor ſubiectus eſt. ſecùs autem ſi ambo eidẽ Principi ſubiecti ſint. Tunc namque is potentior cõſendus non erit: cùm per Principem cogi poſſit, & contra eum fieri poſſit executio. Quod probatur ex eo, quod cenſuerunt Guilelmus de Cugno. Angel. Paul. & cæteri. in l. 2. ff. qui ſatiſda. cogan. dicentes, quod licet Nobiles habentes arces munitiſſimas, non cenſeantur idonei ad conueniendum: hoc tamen fallit, ſi ſubſint eidem Regi. Quorum opinionem ſequitur Iacob. de Sancto Georg. in l. ſi de vi. num. 18. ff. de iudi. Claud. in l. naturaliter. §. nihil commune. col. 3. ff. de acquir. poſſeſſ. Rolãd. à Valle. conſ. 1. num. 77. cum ſequen. Idque perpetuò mente tenendum erit.

¶ Ex his etiam decidi poteſt ea quæſtio: an ſcilicet 31
bona Maioratus poſſint in Emphyteoſim concedi. »
In qua quæſtione dicendum eſt, quòd non. Res »
namque prohibitæ alienari, non poſſunt in Em- »
phyteoſim cõcedi. l. fina. C. de rebus alie. non alien. »
tex. in Auth. de non alienan. aut permutan. §. alie- »
nationis. colla. 2. Quod ea ratione iure ſtatutum eſt, »
quòd in Emphyteotam vtile dominium transfer- »
tur, iusque in re, ex Emphteoſi conſtituatur, glo. in »
l. 1. verb. alienationis. C. de iur. Emphyteo. vbi »
Bart. Bald. Iaſſ. & communiter Scrib. glo. in c. cõ- »
ſtitutus. verb. iuxta ratã. de religio. domi. Quam e- »
tiam ibi Scrib. ſequuntur. Ideóque Vaſſallus non 32
poteſt rem feudalem, quæ ex propria natura alienari non poteſt abſque cõſenſu domini in Emphyteoſim cõcedere, vt dixit glo. in c. imperialem. in princip. verb. ſeu alienare, circa fin. de prohibi. feu. alie. per Federi. in vſib. feud. cuius glo. opinio. magis communis eſt, vt inquit Curti. Iuni. in tracta. feudorum. 4 par. in 2. q. primæ regulæ. Iulius Clarus lib. 4. ſententiarum. §. feudum. q. 33. nec etiam poteſt Vaſſallus rem feudalem dare, alteri ad libellum, vt inquit tex. in d. c. Imperialem in princip. per quem tex. id notat Iacobi. qui plures alios ad idem citat in tracta. de feud. verb. ita etiam quòd ipſi. num. 9. Iulius Clar. d. q. 33. Similiter etiam res 33
Emphyteotica, quæ etiam alienari prohibetur, nõ poteſt ab Emphyteota alteri in Emphyteoſim cõcedi, vt ait Specul. in tit. de locato. §. nunc aliqua. q. 125. quem refert & ſequitur Iaſſo in l. fina. n. 110. C. de iur. Emphyte. Iulius Clar. d. lib. 4. ſenten. §. Emphyteoſis. q. 20. quod cõprobatur ex eo, quòd locatio ad longum tempus & Empyteoſis iure æquiparata ſint, vt ſupra iſto cap. num. 21. latiùs oſtendimus. Cùm igitur bona Maioratus (vt paulò antè probauimus) non poſſint ad logum tempus locari: igitur nec poterunt pari, ſeu etiam maiori ratione in Emphyteoſim concedi: ideóque bona Maioratus non poſſe ab eius poſſeſſore in Emphyteoſim concedi, dixit Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. par. nu. 65. Idque clariſſimum eſt.

¶ Nec in hac ſpecie dubitandum erit: vtrum con- 34
tractus Emphyteoticus, in totum vitietur: an per aliquod tempus validus ſit. Cùm enim ex ſui natura contractus hic alienationem contineat, dominiumque vtile transferat: conſequens eſt, vt omninò vitietur, nec per aliquod tempus valere poſſit. Non enim in hoc contractu poteſt tempus prohibitum, à permiſſo ſeparari, nec aſſignari ratio: quare magis vno tempore: quàm alio tolerandus ſit.

¶ Nec obſtat id, quod in contractu Emphyteotico de re Eccleſiæ facto, Docto. ſcripſerunt, dicentes per tempus permiſſum valere: per tempus autem prohibitum vitiari. Quod Bald. in d. Authen. ſi quas ruinas. C. de Sacr. ſan. Eccle. & omnes Scrib. ſuperiùs relati, probant. Nam res Eccleſiæ, quæ in

Emphy-

Emphyteosim concedi solitæ sunt, possunt ad tempus consuetum tantum, in Emphyteosim concedi. Si verò vltra id tempus concedantur, concessio pro tempore consueto valida erit: vltra tempus autem consuetum vitiabitur. Bona vero Maioratus simpliciter alienari, atque in Emphyteosim concedi prohibita sunt nec tempus aliquod præfixum est, intra quod in Emphyteosim concedi permittãtur. Ideóque concessio in Emphyteosim simpliciter nulla censenda est, nec per aliquod tempus valere poterit, quòd si bona ipsa Maioratus ex instituto-ris dispositione, vel Regia facultate, ad certum tempus in Emphyteosim concedi permittantur atque à possessore Maioratus vltra illud tempus concessa sint, ea concessio pro tempore permisso valebit: vltra tẽpus autẽ prohibitũ vitiabitur: cum in hoc casu in effectu nulla ratio differentiæ de rebus Maioratus, ad res Ecclesiæ assignari possit.

¶ Ex quibus etiam comprehendi poterit, sequentem Maioratus possessorem posse contractum Emphyteoticum de re Maioratus factum viuente possessore, reuocare: si res Maioratus expressè alienari prohibeantur: Cùm enim concessio in Emphyteosim alienatio sit, poterit illicò sequens in gradu alienationem reuocare, non expectata morte possessoris. Si autem alienatio expressè prohibita non sit, debet necessariò mors possessoris expectari, vt alienatio reuocari possit, valebitque eo viuẽte. De quo dicendum erit prout supra isto cap. & etiam in præcedenti latiùs ostensum est. 35

SVMMARIA.

1 *Sylua cædua, quæ sit.*

2 *Ex sylua cædua potest Maioratus possessor arbores excidere: dummodò in cædendo vsum consuetum non excedat.*

3 *Maioratus possessor debet in re Maioratus id facere, quod diligens paterfamilias in re propria fecisset.*

4 *Maioratus poßessor debet re Maioratus vti, non abuti.*

5 *Ex sylua non cædua: vtrum Maioratus possessor possit grandes arbores excidere.*

6 *Arbores fructiferæ vento euulsæ: vtrum lucro Maioratus possessoris cedant.*

7 *Sylua, aut nemus vtrum possit à Maioratus possessore extirpari, & in aliam formam redigi.*

8 *Maioratus possessor qualiter possit in viuario eiusdem Maioratus aucupari, ferásque occidere.*

9 *In stagno Maioratus: qualiter possessor eiusdem piscari possit.*

10 *Pisces, qui in stagno sunt, vt multiplicentur, dicuntur res immobiles, pársque ipsius fundi esse iudicantur.*

11 *Ex columbario Maioratus qualiter possit eiusdem possessor columbas capere & occidere.*

12 *Laudemium, quod debetur ex alienatione rerum censualium, vel Emphyteoticarum pertinet ad Maioratus possessorem.*

Maioratus emolumenta: qualiter eiusdem possessorem sequantur.

CAPVT XXII.

CVm Maioratus possessor verus dominus non autem solùm fructuarius sit (vt in præcedentibus capitibus ostensum est) consequenter dicendum videbatur, eum ex re Maioratus posse omnes commoditates, ac emolumenta percipere, quę ex rebus proprijs veri domini percipere solent. Sed cùm dominium hoc liberum non sit: sed reuocabile, & ad vitam possessoris restrictum, ac limitatum, restitutionique subiectum, & absque alienandi facultate concessum: necesse est, ita possessoris Maioratus iura ac emolumenta restringere, vt sequentium successorum ius semper illæsum, integrumque supersit. Ideóque operæpretium erit, id per aliqua exempla demonstrare, vt ex frequentiorum quæstionum decisione prætermissarum resolutio apertissima efficiatur, Maioratuúmque possessoribus ea cedant, quæ cedere debeant, sequentibúsq; successoribus nihil de suo iure decedat. Ad cuius rei perfectam cognitionem plura se offerunt tractanda, ac resoluenda.

1 ¶ Primum, quòd si inter alia bona Maioratus sit sylua cædua, hoc est ea silua, quæ in hoc habetur, vt cædatur, seu quæ succisa rursus ex stirpibus, aut radicibus nascitur, vt inquit Iurisconsultus in l. sylua 2 cædua. ff. de verb. sig. Maioratus possessor ex ea poterit arbores excidere: dummodò in cędendo vsum consuetum non excedat. Id namque quod renasci solet in fructu est. l. ex sylua, vbi Scrib. ff. de vsufruct. l. item si fundus. in fi. ff. eod. l. & cum tabernā. in princip. ff. de pig. Idque in l. diuortio. §. si fundum. ff. solut. matri. omnes Scrib. notant, probatúrque ex tex. in l. 27. tit. 11. part. 4. In quo debet Maioratus possessor id facere quod diligens paterfamilias in re propria fecisset. l. ea igitur. ff. de pig. actio. Nec adeò vt fructuario vsus eius restringendus erit: sed vt vero domino concedendus: cùm (vt superiùs probatū est) ipse verus dominus sit: dummodò dolus malus, seu dissipatio absit. Hoc namque solum in fideijussione prędicta, de re Maioratus restituenda comprehenditur. l. 1. ff. vt lega. seu fideicommisso nomine caueatur. l. Imperator. ff. ad Trebel. vbi id omnes Scrib. notant. Nósque supra 4 isto lib. c. 15. latiùs ostendimus. Debet enim Maioratus possessor re ipsa Maioratus vti, non abuti, vt optimè in simili considerat Carol. Molin. in consue. Parisi. tit. 1. §. 1. glo. 7. n. 1. quibus concinit tex. elegans in l. Titius rogatus. ff. ad Trebel. vbi fideicommissarius grauatus de restituendo, potest bona fideicommissi bona fide diminuere, nec ab eo exigi potest: nisi interuertendi fideicomissi gratia tale quid fecerit. Quod notat Soci. in l. Sed est quæsitum. col. fi. ff. de lib. & posthu. & alibi sæpè Scriben.

5 ¶ Ex sylua autem non cædua grandes arbores fructiferas cædere non potest. Id namque nec Fructuario nec Vassallo, nec Emphyteotæ, nec ei, qui ad longum tempus conduxit, nec fideicommissario, nec etiam marito, in rebus dotalibus permissum est. l. sed si grandes. ff de vsufru. l. æquissimum. §. fructuarius, vbi per Alberic. n. 1. ff. de vsufru. l. diuortio. §. si fundum. ff. solu. matri. d. l. 27. tit. 11. par. 4. Cæpol. de serui. rusti. prædi. tit. de montib. nu. 13. Tiraquel. de retract. conuentional. §. 3 glo. 1. n. 23. Iulius Clarus lib. 4. sent. §. feudum. q. 47. & §. Emphyteosis. q. 26. Nisi arbores huiusmodi soleāt excidi ad vsum lignandi vel ædificandi, vel quempiam alium vsum, vel Maioratus possessor arbores fructiferas excidēdo, alias in eorum locum substituat, seu sylua ex incisione earum fructuosior reddatur vel eiusdem qualitatis sylua sit, quòd nisi arbores cęderentur vsufructus inutilis redderetur. Tunc namque Maioratus possessor iuxta consuetudinem eas cædere poterit, vt post Iasso. in d. l. diuortio. §. si fundum. n. 4. resoluit Tiraq. vbi supra d. glos. 1. n. 24. cum plurib. seq. Qui in id omninò legendus erit.

6 ¶ De arboribus etiam fructiferis, quæ vento euulsæ sunt dubitari solet: an hæ si grandes sint lucro Maioratus possessoris cedant: an vendi debeant, earúmque pretium in vtilitatem ipsius Maioratus conuerti. In qua quæstione prima facie dicendum videbatur, eas in fructu Maioratus nō esse computandas. Fructuarius namque his arboribus vento euulsis frui non potest: nisi pro vsu suo aut reparatione domus sylvæ, ex qua euulsæ sunt: cætera autem ad verum dominum pertinent. l. arboribus vbi Scrib. ff. de vsufruct. Moderni. in l. diuortio. §. si fundum ff. soluto matri. Cæpol. de serui. rusti. prædio. tit. de montib. n. 9. Sed quanuis hoc in fructuario statutū sit, contrarium in Maioratus possessore dicendum erit: cum ipse verus dominus sit non autem vsusfructuarius. Quod ex eisdem legibus, quas paulò antè adduximus, probatur: cùm ex earū dispositione, arbores hæ ad verum dominum pertineant: quòd si ad dominum pertinent: ergo ad Maioratus possessorem pertinebunt: cùm in re Maioratus nullus alius dominus sit, qui eo viuente possit huiusmodi emolumenta percipere. ¶ Nec oberit si dicatur, quòd dominium ad vitam tantum Maioratus possessoris restrictum sit: cùm possint aliæ arbores in locū euulsarum substitui, seu ex eadem sylua alia emolumenta forsan vtiliora percipi: in hoc tamen qualitas fundi, arborúmque euulsarum consideranda erit. Si enim tota Maioratus substantia in arboribus, quæ vento euulsæ sunt, consistat nec aliæ facilè substitui possint, nec fundus ad aliud vtilis sit, aliter dicendum erit.

7 ¶ Solet autem frequenter controuerti: an Maioratus possessor possit nemus, seu syluam, quę in bonis eiusdem Maioratus inuenitur, extirpare: atque eam in pratum seu vineam, olinetum, hortum, vel quid simile conuertere, vel aliter rem ipsam Maioratus in alteram formam redigere: quando ex hac mutatione res ipsa melior ac fructuosior redditur: nam si ex huiusmodi mutatione sylua deterior fiat, absque controuersia omnes id nullo pacto fieri posse censent, in qua quæstione in Emphyteota seu Vassallo Docto. sic distinguunt. Aut enim loquimur de area in feudum, seu Emphyteosim concessa, & omnes concedunt Vassallum, seu Emphyteotam posse in illa quodcunque ædificium facere: quanuis enim ex hoc rei forma mutetur, facillimè tamen ad pristinam formam reduci poterit. ¶ Aut loquimur in sylua cædua, vel non cędua, seu vinea, horto, aut olineto, dicúntq; Scrib. Vassallum, aut Emphyteotam hæc extirpare non posse, in aliámque formam reducere: etiam si res ex tali mutatione vtilior reddatur. Hæc namque res ad alteram formam redacta, ad primeuam facilè reduci non poterit. Quam distinctionem in hac quæstione seruandam esse dixit Bald. in l. 1.

n. 11.

n.11.C.de iur.Emphy.Quem refert & sequitur Iaſ. ibi.n.99. Cæpol.de ſeruit.ruſti. prædi.d.tit.de mõtib.nu.10.Pinel.in l.1.C.de bon.mater.par.2.n.52. Quod pari ratione in Maioratus poſſeſſore dicendum ceſeo:quanuis enim ipſe dominus ſit:cùm dominium hoc temporale ſit,in alterúmq; poſt mortem eius transferendum, non eſt adeò amplianda Maioratus poſſeſſoris facultas, vt etiam rem meliorem reddendo, poſſit ei antiquam formam auferre,nouámq; ac penitùs diuerſam tribuere. Forſan enim Maioratus ſucceſſores rem potiùs in ſua primæua forma: quàm in ea,quæ ſibi denuò tributa eſt,eſſe volent, nec id conſequi poterunt, quod erit maximum ſequentium præiudicium. Ideoq; Maioratus poſſeſſor id facere non poterit: cùm non poſſit ex ſuo facto ſequentibns præiudicium inferre.tex.in l.peto.§.fratrũ cum ſimilib.ff. de lega.2.Quod ex qualitate mutationis formę à iudicibus penſandum ac decidendum erit.

8 ¶ Secundum, quod etiam circa hoc reſoluendum ſe offert,erit, quod ſi in bonis Maioratus ſit viuarium,in quo ferę capi ſoleant,Maioratus poſſeſſor poterit in eodem aucupari, ferásque occidere: dummodò poſt eius mortem idem ferarum numerus maneat, qui tempore ſucceſſionis erat. Quod in vſufructuario probat tex.in l. vſumfructuarium venari.§.ſi in viuarijs. ff.de vſufructu.Idque in eo qui emit, cum pacto redimendi,qui interim dominus eſt,cenſuit Cagnol.in l.2.C.de pact.in.empto. & vendi. 13.& 14.q.Tiraq.de retract. conuentional. §. 3.glo.1.n.22.Quod etiã pari ratione in Maioratus poſſeſſore dicendum erit:quanuis non exiſtimarem Maioratus poſſeſſoris vſum ſic reſtringẽdum eſſe, vt præcisè eundem numerum ferarum tempore mortis relinquere debeat,quem tempore ſucceſſionis inuenit:imò potiùs arbitrarer, tanquã verum dominum iuxta vſum conſuetum venari poſſe ferásque occidere: dummodò dolus malus, diſſipatióque abſit, vt in præcedenti quæſtione dictum eſt.

9 ¶ Tertium,quod etiam ſe offert reſoluendum, eſt: Maioratus poſſeſſorem poſſe in ſtagno eiuſdem Maioratus piſcari, piſcéſque occidere: dummodò alij in locum mortuorum ſubſtituantur. Quod in vſufructuario dixit Cæpol.de ſerui.ruſti. prædi. c. 42.num. 6.ex.deciſ. tex.in dict.l.vſumfructuarium
10 §.qui in viuarijs. Dicuntur namque pars fundi,réſque immobilis,piſces, qui in ſtagno ſunt, vt multiplicentur & creſcant. Ideóque quanuis vſusfructuarius piſcando eis frui poſſit: eorum tamen piſcium numerus conſeruandus eſt: quanuis piſces cauſa cuſtodię in ſtagno repoſiti pars fundi eſſe non cenſeãtur:ſed quid ab ipſo fundo,ac fructibus eiuſdem diuerſum ac ſeparatum,vt probatur ex tex. in l.lines & labra: aliàs incipit funes & labra. ff. de actio. empti. per quem tex. hanc diſtinctionem in ſpecie poſuit Guido Papæ. deciſ. 91. n.3. qui falsò eam tribuit Bartolo in dicta l.lines & labra: quãuis Bart. eam legem non legat,nec in legibus præcedentibus id dicat;eius tamen diſtinctio vera eſt & ſequenda,vt ex pluribus probat Carolus Molin.in conſuetu.Pariſien.tit.1.§.1.glo.8.nu.17,& nu. 20. Tira.qui plura refert de retract. Linagier. §.1.glo. 7.n. 116. Per ſubrogationem namque corporum fructus ſtagni perpetui efficiuntur.l.eum debere.ff. de ſerui vrba.præd.& licet ſpatio temporis ſingula corpora mutentur:mediante tamen ſubrogatione ſemper eadem res dicitur.l.proponebatur.ff.de iudi.Id tamen, quod de ſubrogatione piſcium diximus ſecundùm ea, quæ in duabus quæſtionibus præcedentibns dicta ſunt, intelligendum, ac accipiendum erit, ne aliàs vſus Maioratus poſſeſſoris nimium reſtringatur.

¶ Quarto loco id etiam circa iſta annotandum erit, 11
Maioratus poſſeſſorem poſſe ex eo columbario Maioratus vbi columbæ ſunt, vt multiplicentur & creſcant, columbas capere & occidere:dummodò aliæ in mortuarum locum ſubſtituantur. Idq; probatur ex tex.in d.§.in viuarijs:per quem tex.id exiſtimat Cępolla de ſerui.vrba.prędi.c. 77.n.2.Quod in Maioratus poſſeſſore,qui dominus eſt latiùs accipiendum erit.Poterit namque columbas columbarij capere, eásque proprias efficere: tanquam fructum ac reditum fundi: non tamen poterit totum columbarium euacuare, nec etiam capere maiores columbas, quæ fructificant, nec primos puta menſis Martij fœtus, qui relinqui ſolent ad fructificandum, reditumque per totum annum afferendum,in quo mos regionis,boníque patrisfamilias vſus conſiderandus erit, vt optimè in feudatario loquens aduertit Carol. Molin.in conſuet. Pariſi.tit.1.§.1.glo.8.n.33.& 34.

¶ Quintum & vltimum,quod in hoc capite tractã- 12
dum ſeſe offert, ſit, quod ſi in Maioratu ſit fundus Emphyteoticus,ſeu cenſualis, Maioratus poſſeſſor debet approbare venditiones de his rebus factas per Emphyteotam, vel cenſuariùm & laudemium lucrari:cùm hæc laudemia & obuentiones ex renouatione Emphyteoſis ſeu inueſtiturę etiam ad fructuarium pertineant, vt dixit Oldral. conſil. 24. Quem refert & ſequitur plura in idem adducens Tiraquel.de retract. Linagier in fine tit.n.106.idque verum mihi videtur:quanuis contrarium exiſtimet Peralta.in l. Titia cum teſtamen to.§. Titia cùm nuberet.ff.de lega.2.nu.9.Quod longè potiori ratione in Maioratus poſſeſſore, qui verus dominus eſt dicendum erit. De quo nullus Sciben. dubitauit.

SVMMARIA.

1 *Ex theſauro in fundo Maioratus inuento: vtrum dimidia pars,que domino ſoli competit Maioratus poſſeſſori deferenda ſit.*

2 *Ex theſauro in fundo dotali, conſtante matrimonio inuento, vtrum dimidia pars competat viro an vxori.*

Theſaurus ad vſumfructuarum non pertinet.

3 *Dimidia pars theſauri vero fundi domino competit.*

4 *Thesaurus nihil commune habet cum fundo vbi reconditus est.*
5 *Thesaurus donum Dei dicitur.*
6 *Dominium rerum dotalium: vtrum constante matrimonio apud virum seu vxorem sit.*
7 *Thesaurus in re Emphyteotica, vel feudali inuentus, non pertinet domino directo: sed Emphyteotæ seu Vassallo.*
8 *Vena in fundo Maioratus inuenta: an cedat lucro Maioratus possessoris.*
9 *L. diuortio. 1 si vir in fundo. ff. soluto matri. declaratur.*
10 *L. 27. tit. §. 1. parti. 4. declaratur.*

Thesauri & argentifodinæ lapicidinæ, seu aliæ venæ, quæ in fundo Maioratus inueniuntur: vtrum eiusdem possessori, an ipsi Maioratui cedant.

CAPVT XXIII.

1 INcidenter etiam resoluendum se offert quid dicendū sit, quādo in re Maioratus thesaurus inuenitur: an dimidia pars quæ domino soli competit, Maioratus possessori adiudicanda sit, vt perpetuò eius dominō cedat, vel solùm, vt ea per tempus vitę suæ fruatur; deinceps autem perpetuò Maioratus successoribus reseruetur.

¶ In qua quæstione prima facie dicendum videbatur, Maioratus possessorem ea parte thesauri, quæ competit domino soli per tempus vitæ suæ frui debere, cámque post mortem eiusdem ad sequentes successores deferendam esse. Quod probari videtur ex tex. in l. diuortio. §. si fundum. ff. solut. ma-
2 tri. vbi decidit, quod si thesaurus constante matrimonio in fundo dotali inueniatur, dimidia pars, quæ domino soli competit, debet esse apud virum constante matrimonio, eóque soluto, vxori restituenda erit. Quanuis enim matitus rerum dotalium dominus sit: hoc tamen dominium reuocabile est, atque post viri mortem ad vxorem transferendum Ideóque thesaurus in fundo dotali inuentus reuocabiliter ad virum pertinebit: ita tamen, vt ad vxorem soluto matrimonio trāsferatur, vt optimè aduertit glos. in §. si fundum. verbo in alieno, & ibi Bart. num. 1. & communiter Scriben. Guillel. Benedict. in repeti. cap. Rainutius, de testa. verbo cætera bona. nu. 30. & Carol. Moli. qui eruditè prosequitur materiam in consuetu. Paris. tit. 1. §. 1. glo. 1. num. 43. Quod simili ratione in Maioratus possessore dicendum videtur cùm eius dominium reuocabile sit eóque mortuo in sequentem successorem ipso iure transferatur.

¶ Item thesaurus non pertinet ad fructuarium. l. diuortio. §. si fundum. vbi glo. Bart. Bal. & communiter Scrib. Boer. decis. 51. nu. 2. Idem decis. 224. n. 9. Carol. Molin. in consuetud. Pariſi. tit. 1. §. 1. q. 4. glo. 1. nume. 43. Pari igitur ratione, nec Maioratus possessori competere poterit: cùm etiam si is verus dominus sit, pluries tamen ea, quæ in vsufructuarijs decisa sunt, ad Maioratuum possessores adduci soleant, vt sæpiùs isto libro ostensum est.

¶ Sed quanuis ista vrgere videantur, contraria opinio mihi semper verior visa fuit: imò, quòd dimidia thesauri pars, quæ iure domino fundi competit, Maioratus possessori liberè deferēda sit, quod
3 patet ex eo: quia dimidia pars thesauri inuenti vero fundi domino competit. l. 1. C. de thesau. lib. 10. l. si is, qui. §. si communis seruus. el. 2. ff. de acquir. rer. domi. Igitur competere debet Maioratus possessori, qui verus ac plenus dominus est, dominiúmque vtile, atque directum habet, vt supra isto lib. c. 19. latiùs declarauimus.

¶ Nec obstat, quod dominium ad vitam eiusdem restrictum sit, résque Maioratus post eius mortem in sequentem successorem transferri debeant. Ex quo dicendum videbatur similiter transferendam esse eam portionem, quę ex thesauro Maioratus possessori pertinuit. Nam si benè consideretur the- 4
saurus, nec est pars, nec portio aliqualis fundi Maioratus: sed res prorsus separata, atque nihil cum eo fundo commune habens. l. 3. §. Neratius. ff. de acquiren. possess. vbi glos. verb. cœpisse. Et cōmuniter Scriben. id notant. Sícque Maioratus possessor, qui fundum restituere tenetur, nulla lege astrictus est thesaurum, cum ipso fundo sequēti successori restituere. Est namque thesaurus donum Dei 5
vt probatur ex tex. in. d. l. 1. C. de thesau. quamuis Iurisconsultus illum apellet donum fortunæ. in d. l. si is, qui. §. si communis seruus. el. 1. ff. de acquiren. rer. domi. Ideóque cedit ei, cui Deus donum huiusmodi concessit, & cuius tempore potiùs quàm alio thesaurum inueniri voluit.

¶ Nec id, quod in marito in d. l. diuortio. §. si fun- 6
dum, à iurisconsulto decisum est, ad possessorem Maioratus adduci poterit: quanuis enim maritus largo modo constante matrimonio dominus rei dotalis dicatur: vxor tamen etiam constante matrimonio rerum dotalium domina est, toleratúrque dominium apud duos diuersis respectibus, vt inquit Bal. in l. in rebus. n. 6. in fi. C. de iur. doti. & Corrasius. in l. naturaliter. §. nihil commune. n. 33. ff. de acquiren. possess. Bald. in l. doce ancillam. C. de rei vendi. nu. 2. Imò plures ex Scrib. censuerunt quòd dominium rerum dotalium magis dicatur vxoris: quàm viri, vt prob. Zasius. lib. 2. intellectuū cap. 5. & Corrasius. lib. 5. Miscellane. cap. 14. & plures alios refert Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. part. 3. n. 13. Idque clarius in thesauro in fundo dotali inuento procedit. Non enim dicitur inuentus in fundo mariti, sed vxoris: vt nō obscurè prob. tex. in d. §. si fundū ibi. *Q. si in alieno inuenti.* Quod optimè declarat glos. ibi. ver. in alieno: ideóq; nō mirū si thesaurus in fundo dotali inuentus ad maritum perpetuò non pertineat, ex eo, quod quasi in fundo alieno inuentus sit deferaturque perpetuò Maioratus possessori, qui verus dominus est, nec alteri eo viuente rerum Maioratus dominium vtile, nec directum pertinere potest: qua etiam ratione cessat id, quod de vsufructuario superiùs pro contraria opinione adductum fuit.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd thesau- 7
rus in re Emphyteotica seu feudali inuentus pertineat omninò Emphyteotæ seu Vassallo, vt dixit glo. ordina. in §. thesauros, verb. suo inſtitu. de rerū

diuiſo

diuisio. quam ibi sequuntur Fab. n. 2. Ang. col. 2. & communiter Scrib. Ioan. de Platea. in dict. l. vna col. 2. C. de thesau. Guillel. Benedict. in c. Rainutius. de testa. verb. cætera bona. n. 34. Carol. Molin. in consuet. Parisi. §. 37 glo. 10. numero. 48. quorum opi. communem esse profitetur Aluarus Vaez. in qq. iuris Emphy. q. 15. numero 1. Si igitur Emphyteotæ & Vassallo, qui domini vtiles tantùm sunt, thesauri portio perpetuò defertur: à fortiori Maioratus possessori, qui vtilis ac directus dominus est perpetuò deferenda erit: idque proculdubiò verum est. Quanuis enim in Emphyteota & feudatario de hoc dubitari possit ex his, quæ dixit Aluarus Vaez. d. q. 15. num. 1. ea tamen dubitandi ratio Maioratus possessori non conuenit, quia ipse dominium vtile ac directum rerum Maioratus habet.

8 ¶ Ex his etiam decidendum erit, an vena marmorea, aurea, argentea, seu Metallica, vel similis in fundo Maioratus inuenta, pro ea portione, quæ ex ea fundi domino competit eiusdem Maioratus possessori fruenda deferatur: possitque Maioratus possessor ex ea lapides seu cætera metalla excidere: idque quòd exciderit, suum perpetuò facere. Nam quod ad ipsius venæ proprietatem attinet, apud omnes compertissimum est, quòd ea sit perpetuò ipsi Maioratui adijcienda, quod de ea portione, quæ fundi domino competit, non de ea, quæ ad Principem, seu inuentorem pertinet intelligendum erit. In qua quæstione: quia de ea Dd. diffusè tractarunt pro eius perfecta resolutione sequentes conclusiones considerandæ sunt.

¶ Prima conclusio, quòd si vena nouiter in fundo Maioratus inuenta, marmorea aut lapidea sit, eiúsque sit naturæ, vt lapides ex ea semel excisæ renasci non soleant, ex earúmque incisione fundus fructuósior ac vtilior efficiatur, veluti si propter lapides in eo existentes antèà inutilis erat, colíque aut seminari non poterat, lapidibus autem excisis factus fuit ad colendum, ac seminandum vtilis, vel aliàs: lapis excisa Maioratus possessoris erit. Quod probatur in simili ex tex. in d. l. diuortio. §. si vir in fundo ff. solut. matri. secundùm intellectum Pauli de Castro. numer. 1. & Raphael. Fulgosi. ibidem, qui intelligunt tex. illum procedere: non solùm quando maritus reddit fundum dotalem vtiliorem ex inuentione lapidis, qui excisus renasci solet: sed etiã quando renasci non solet, sed ex alia causa fundus vtilior redditur.

¶ Sed intellectus iste communiter non probatur: imò omnes alij Scrib. censuerunt, quòd ille tex. loquatur in prima sui parte, in ea lapidicina, quæ semel excisa renasci solet. non autem in ea, quæ non renascitur: quanuis ex eius inuentione fundus dotalis fructuosior efficiatur. Lapis namque excisus, qui non renascitur, non dicitur esse in fructu. Ideóque ad maritum non petinet: etiam si ex eius inuentione fundus vtilior reddatur, vt probatur, ex tex. in dict. l. diuortio. §. si fundum. & ex l. si lapicidinis. ff. de iur. doti. vbi per Scrib. Quod etiam clariùs probat tex. in l. fi. ff. de fund. dotal. vbi etiam per Scrib. & fuit opi. glo in d. § si vir, in glo. 1. Quam ibi seq. Bart. ante n. 1 Bal. col. 1. Alex. n. 1. Iass. num. 1. & communiter Scrib. Quem intellectum probare videtur l. 27. tit. 11. part. 4.

9 ¶ Vt autem in hac re meam sententiam interponã tex. in d. §. si vir in fundo, in princip. genericè loquitur, quando scilicet ex inuentione lapidicinæ, fundus fructuosior effectus fuit, siue ex eo, quòd lapis renascatur, siue ex eo, quòd aliter fundus fructuosior efficiatur: decidítque in hac specie lapides cæsos mariti esse: esset namque apertissima diuinatio dicere, quòd Iurisconsultus in illis verbis, *Et fundum fructuosiorem fecerit*, intellexerit solùm de lapidicina, quæ renasci solet: cum apertissimum sit, nõ solùm hoc modo: verùm etiam pluribus alijs fundum ex inuentione lapidicinæ fructuosiorem effici posse, vt superiùs ostendimus. Ideóque Pauli & Rapha. intellectus mihi proculdubiò verus videtur. Quem etiam probat Duarenus ibidem. verbo. fructuosiorem fecerit: vbi optimè respondet ad tex. in l. fi. ff. de fundo dotali, qui pro communi opi. citari solet.

¶ Nec obstat tex. in d. §. si vir in fundo. ibi. *Quia nec infructu est marmor: nisi tale sit. vt lapis renascatur.* Ex quo videbatur dicendum, quòd quando lapis non renascitur, in fructu non sit. Nam quanuis verum sit propriè atque strictè loquendo, lapides, seu cætera metalla, quæ non renascuntur in fructu non esse: tamen loco fructuum, obuentionum, atque commoditatum habentur. Ideóque is, qui fructibus frui debet. commoditatibus etiam atque prouentibus rei fruetur: quanuis propriè loquendo fructus nõ sint. Quod probat tex. in l. vsufructu leg. ff. de vsufr. leg. tex. in l. itẽ si fundi. ff. eod. Idq; Paul. in d. §. si vir in fundo. nu. 3. atque ibi Duarenus in princip. annotarunt. ¶ Sed id ipsum apertiùs mihi prob. tex. in d. §. si vir in fundo, ibi. *Inquit Papinianus, quod impensa non est marito præstanda, ex eo, quòd lapis nõ renascitur.* Ex quibus verbis apertissimè comprehẽditur Iurisconsultum intelligere, quod etiam in casu quo lapis non renascitur, maritus lapidibus excisis frui debeat: aliàs namque text. ipse non diceret, quòd hoc casu non essent sibi impensæ præstandæ: iniustissimum namque esset maritum qui ex inuentione lapidicinæ reddidit fundum fructuosiorem lapidum cęsarum commodo priuare, grauaréque ipsum in expensarum solutione. ¶ Nec potest tex. ille in hac parte intelligi in casu quo maritus fundum deteriorem reddiderit: prout satis inscitè glo. & communiter Scrib. aduertunt ibidem: dicentes, quod tex. ille in hac parte mutet casum, & non sit intelligendus in casu præcedenti, de quo in principio loqui cœperat. Hæc namque quàm aperta diuinatio sit, nemo qui sanę mẽtis sit, ignorare poterit: si quidem tex. ille semper primam speciem prosequitur, nec est in eo verbum ex quo contrarium colligi possit: sed solum facit illam digressionem ad decidendum vtrum in casu, de quo loquitur, expensæ marito soluendæ sint, an non. Atque ad id probandum annectit rationem illam. *Quia nec in fructu est marmor*, quod de expensis factis in cædendo marmore: non autem de his, quæ in quærenda lapidicina factæ fuerunt intelligendum est, vt optimè probat ibidem Duarenus. verbo. impensa non est ei præstanda, vbi etiam eleganter respõdet ad tex. in d. l. fi. ff. de fũdo dotali. prout apud ipsum videri poterit.

¶ Non etiã obstat tex. in d. l. 27. tit. 11. par. 4. qui vi- 10
detur communem intellectum probare in illis verbis *Casi la pedrera fuesse de natura, que non creseiesse despues, que tajassen della, que deue ser de la muger, e non del marido.* Nam quanuis ea lex plurimùm pro communi opinione stringere videatur: non tamen illam præcisè probat, nec nostræ opinioni aduersatur. Non enim loquitur in casu, quo maritus fundum dotalem, in quo lapidicina inuenta est, aliàs fructuosiorẽ fecit: prout tex. in d. §. si vir in fũdo

loquitur: ideóque quando fundus aliter fructuosior effectus fuit: De qua specie in illa lege verbum nullum inuenitur, dicendum erit prout in d. §. si vir in fundo. decisum est. Lex namque noua simpliciter seu genericè loquens: secundùm distinctionem legis antiquæ accipienda, atque intelligenda est. l. sciendum, in princip. ff. qui satisdare cogantur. l. decurionibus. C. de silenti. lib. 12. qui intellectus verior atque probabilior mihi videtur reiecta communi illius legis interpretatione, quæ non potest absque pluribus erroribus, atque diuinationibus sustineri.

¶ Quæ omnia quanuis in vena lapidea dicta sint, in quacunque alia vena, siue aurea, siue argentea, metallica, vel salinaria, vel simili, pari ratione dicenda erunt, vt probatur ex tex. in l. item si fundi. ff. de vsufructu. vbi de lapidicinis & alijs venis indistinctè disponitur. Quod glossę in d. §. si vir in fundo. verbo: si ex lapidicinis. ff. de iur. doti verbo. fructus, sic resoluunt, idque ipsum probat Alberi. in d. §. si vir in fundo, & Bart. ibi, in summario, & expressiùs Ang. & Imol. ibidem. ¶ Nec obstat tex. in d. §. si vir in fundo, qui videtur loquide lapidicinis discretiuè faciens distinctiones, quas prædiximus, posteaque loquitur de alijs venis, indistinctéque disponit earum emolumenta viro cedere debere, vt probatur ex eodē tex. ibi. *Sed si cretæ fodinæ, vel auri vel cuius alterius materiæ sint vel arenæ, vtique in fructu habentur.* Ex quibus verbis videtur Iurisconsultum apertè inter lapidicinas & alias venas differentiam constituere voluisse. ¶ Sed verius est Iurisconsultum, hæc non diuisisse, vt in eis diuersa iuris ratio constituenda esset: sed solùm gratia clarioris intelligentiæ id in vena lapidea dixisse, vt in alijs venis genericè in fine tex. idipsum statueret. Quod glos. & communiter Scrib. sic intellexerunt: quāuis natura illius dictionis, sed: repugnare videatur. Sed hoc argumentum tollitur alijs legibus, quibus de lapidicinis & alijs venis indifferenter, atque vniformiter disponitur.

¶ Quicquid autem in fundo dotali dicendū sit, quod tamen ad Maioratus possessorem attinet, Pauli opinio proculdubiò seruanda est. Quanuis enim lapis hic, qui semel excisus non renascitur, in fructu fundi non sit: ideóque ad maritum, qui solùm fructibus rerum dotalium vti debet, non pertineat: is tamen proculdubiò Maioratus possessori pertinebit: cum (vt supra isto lib. c. 22. diximus) is non solùm fructibus eiusdem vti debeat: sed etiam possit ex rebus Maioratus omnia emolumenta percipere, quæ quilibet dominus ex rebus proprijs citra rei maximam deteriorationem capere solet. Si igitur id emolumentum capere potest Maioratus possessor ex quo res Maioratus non deterioratur potiori ratione poterit ex re Maioratus ea commoda percipere, ex quibus res ipsa nedum deterior non redditur: sed etiam vtilior, ac fructuosior efficitur. Idque satis rationale, ac iuridicum mihi videtur.

¶ Secunda conclusio, quòd si ex venæ lapideæ, quæ renasci non solet, inuentione, fundus Maioratus deterior reddatur, lapides, qui ex eo cęsi sunt, Maioratus possessori non pertinebunt. Id namque in viro in cuius fundo dotali vena lapidea huiusmodi inuenta est, omnes Docto. indifferenter probant in d. l. diuortio. §. si vir in fundo. Quanuis enim in vena ex qua fundus fructuosior, ac vtilior redditur Paulus & Rapha. Fulgo. ibidem, eam esse viro adiudicandam existiment: in ea tamen, ex qua fundus deterioratur contrarium arbitrantur, communémque opinionem sequuntur. Quod probatur ex tex. in d. l. fina. ff. de fundo dotali. vbi Docto. id notant. Idque etiam in Maioratus possessore dicendum esse censeo: si fundi deterioratio magna sit: secùs autem si sit modica. Hæc namque in eo, qui verus dominus est considerandа nō erit: vt optimè in feudatario considerat Iulius Clarus lib. 4. sententiarum. §. feudum. q. 56. quod etiam superiùs ostendimus.

¶ Tertia conclusio, quòd si vena marmorea eius qualitatis ac naturæ sit, vt renasci soleat, ea censebitur in fructu esse, ex eáque proculdubiò debet Maioratus possessor omnia emolumenta ex lapidum incisione prouenientia percipere. Quod probatur ex tex. in d. l. diuortio. §. si vir in fundo. & in d. l. fin. ff. de fundo do. Et vtrobique communiter per Scrib. qui indifferenter in hac specie huiusmodi opinionem sequuntur. Idque etiam d. l. 27. ti. 11. par. 4. decisum est.

¶ Quarta & vltima conclusio, quòd si vena lapidea non denuò in vita Maioratus possessoris inueniatur: sed antiqua sit, ex qua tēpore Maioratus institutoris, & prędecessorum lapides cædi solebāt, ad hūcq; effectū eius lapidicinę vsus ordinatus erat, poterit ex ea Maioratus possessor indifferenter iuxta vsum consuetum lapides excidere, siue lapides ipsi renasci soleant, siue non. Quando enim res, que ad certum vsum destinata erat, fruenda traditur, censetur ad illum vsum tradita, quo semper frui solita est. Quod probat tex. qui sic communiter intelligitur in l. si fundus. in prin. ff. solu. matri. vbi glos. verb. cæditur. Bart. n. 1. Paul. n. 4. Alex. n 3. id notant, atque Iaff. nu. 7. hanc dixit com. opi. Idque ipsum prob. d. l. 27. tit. 11. part. 4. *En que fuesse hallada pedrera despues que se la vuiesse dado.*

SVMMARIA.

1 *Maioratus possessori competit ius præsentandi ad Ecclesiastica beneficia.*
2 *Ius præsentandi est fructus iuris patronatus.*
3 *Maritus constante matrimonio: vtrum possit præsentare: si ius patronatus vxori in rebus dotalibus competat, an ipsa vxor præsentare debeat.*
4 *Vsufructuario, vtrum competat ius patronatus.*
5 *Ius patronatus: vtrum transeat in fideicommissarium: ibique agitur latissimè de intellectu l. quia perinde. §. restituta. ff. ad Trebel.*
6 *Ius patronatus ad hæredes iure hæreditario non defertur.*
7 *Ius patronatus transit, in quemcunque hæredem, etiam extraneum.*
8 *Ius patronatus potest alienari titulo vniuersali.*

9 *Ius ſepulchrorum tranſit, ad hæredes etiam extraneos.*
10 *Intellectus Claudij, ad tex. in l. quia perinde. §. reſtituta, reijcitur.*
11 *Iura ſepulchrorum, à iure patronatus in pluribus differunt.*
12 *Ius ſepulchrorum non poteſt ad alium, quàm ad hæredem tranſire.*
13 *Ius patronatus poteſt legari, fideicommitti, cedi, ac donari loco pio abſque licentia Epiſcopi, & etiam laico, licentia Epiſcopi interueniente.*
14 *Ius ſepulchrorum permutari non poteſt: ius autem patronatus ſic.*
15 *Ius ſepulchrorum non tranſit in fiſcum.*
16 *Ius ſepulchrorum non poteſt ex diuiſione vni ex hæredibus aſſignari: ius autem patronatus ſic.*
17 *Ius ſepulchrorum non tranſit in emptorem vniuerſæ hæreditatis.*
18 *Ius patronatus tranſit ad illum, ad quem vniuerſa hæreditas transfertur.*
19 *L. quædam. ff. de acquiren. rer. domi. declaratur.*
20 *L. in modicis. ff. de contrahen. emp. declaratur.*
21 *Ius patronatus commodum etiam pecuniarum in ſe continet.*
22 *Fiſcus loco hæredis habetur.*
23 *Emanuelis Acoſtæ intellectus, ad §. reſtituta, reijcitur.*
24 *Voluntas & poteſtas actus humanos perficiunt.*
25 *Ius patronatus tranſit cum vniuerſa hæreditate vendita vel donata.*
26 *Ius patronatus tranſit cum vniuerſa hæreditate confiſcata etiam à iudice laico.*
27 *Iure patronatus confiſcato, non poteſt Fiſcus præſentare: ſed Eccleſia debet libera remanere.*
28 *Ius patronatus tranſit in emptorem portionis hæreditariæ.*
29 *Ius patronatus bonis Maioratus annexum, ſemper tranſit in Maioratus ſucceſſorem.*
30 *Ius patronatus hæreditarium poteſt à patre vni ex filijs, iure Maioratus prælegari.*
31 *Ius patronatus, quod competit iure ſanguinis, non poteſt à patre filio Primogenito iure Maioratus aſſignari.*
32 *Ius patronatus iure Maioratus competens nunquàm tranſit in maritum, ſed apud vxorem remanet.*
33 *Regina Regni proprietaria, cui competit ius patronatus, præſentare debet: non autem maritus eiuſdem*
34 *Ius, quod erat penes Maioratus inſtitutorem in ſedilibus, ſeu banchis Eccleſiæ: vtrum tranſeat ad eiuſdem Maioratus ſucceſſorem.*
35 *Ius ſepulchrorum: vtrum tranſeat in Maioratus ſucceſſores.*
36 *Sepulchrum & ius ſepulchrorum, atque ius inferendi mortuum in ſepulchrum, qualiter inter ſe differant.*
37 *L. monumenta. C. de legat. declaratur.*
38 *Mortui illatio non facit hodie locum religioſum: niſi locus ſit ad id authoritate Epiſcopi deputatus.*
39 *Locus, in quo mortuus ſepultus eſt, abſque authoritate Epiſcopi hodie poteſt alienari.*
40 *Sepulchrum authoritate Epiſcopi conſtructum vendi, ſeu pignorari non poteſt.*
41 *Sepulchrorum quædam familiaria, quædam hæreditaria ſunt.*
42 *Succeſſor in Maioratu non poteſt reuocare præſentatum à prædeceſſore: ſi ipſe iam inſtitutus ſit.*

Vtrum in Maioratus poſſeſſorem ius patronatus, atque iura ſepulchrorum pertranſeant.

CAPVT XXIIII.

RA etiam quæſtio conſequenter decidenda ſe offert: an ſcilicet Maioratus poſſeſſori competat ius præſentandi ad Eccleſiaſtica beneficia. Quam quæſtionem tetigit Tiraquellus de Primogenitura. q. 36. vbi plures eandem quęſtionem reſoluentes, refert. Sed quia, vt ex his, quæ ipſe, & hi, qui ab eo referuntur, reſoluunt, apertiùs comprehendi poterit, ipſi omnes loquuntur in Primogenitis Galliæ & aliorũ Regnorum, quorum natura, vt plurimùm ab Hiſpanorum Primogenijs diuerſa eſt. Ideò his, quæ ipſi dicunt, omiſſis, in hac quæſtione dicendum
1 erit Maioratus poſſeſſori cõpetere ius præſentandi ad Eccleſiaſtica beneficia: ſi in eiuſdem Maioratus poſſeſſorem ea bona transferantur, quibus ius patronatus Eccleſiaſticum annexum ſit. Cùm enim Maioratus poſſeſſor dominus ſit, per tempusque vitæ ſuæ poſſit fructibus, ac cæteris eiuſdem Maioratus commodis ac emolumentis frui: ex eo conſequitur eum iure etiam eligendi vti poſſe: cùm 2
ius præſentandi, ſeu eligendi ſit fructus iuris patronatus, vt cenſuit glo. in cap. cum Bertoldus, in gloſ. fina. de re iudicata. gloſ. ordi. in cap. cùm olim. in verb. capitulo. de maiori. & obedi. vbi Abb. num. 2. & communiter Scriben. id notant: præſertim Felin. nume. 2. qui plura in idem adducit. Idipſum etiam cenſuerunt Innoc. circa princi. Abb. nume. 3. & Imol. & Scrib. in cap. conſultationibus. de iur. patrona. Rota. de iur. patrona. deciſ. 268. incip. collatio. in nouis. nume. 1. Abb. in cap. fina. de conceſſio. præben. nu. 8. Carolus Moli. in conſue. Pariſ. tit. 1. §. 1. gloſ. 1. num. 3. Cæſar Lambert. de iur patrona. lib. 1. 2. part. 10. q. princip. artic. 3. numer. 2.

¶ Nec id mirum videri debet, cùm ius præſentan- 3
di ad beneficia competat marito conſtante matri-

monio, cui vniuersitas bonorum, quibus ius patronatus annexum erat, in dotem data fuit, vt censuerunt Domini de Rota de iur. patrona. decis. 422. n. 1. in nou. Quorum opinionem sequitur Rochus de Curt, qui plura refert de iure patro. verb. ipse, vel is. num. 60. cum sequen. Carol. Molin. dict. §. 1. glos. 1. numer. 3. Et Cæsar Lambert. post longam disputationem, dict. 10. q. principa. artic. 2. per totum. Quæ opinio verior mihi videtur: quãuis contrariam sententiam sequantur Abb. in dict. cap. fina. de concessio. præben. num. 8. Felin. in dict. cap. cùm olim. num. 2. de maiori. & obedi. & Iass. in l. diuortio. §. si vir in fundo. ff. solu. matri. num. 7. & Guillel. Bened. in rep. cap. Rainutius. de testa. verb. cætera bona. nume. 37. Quorum opinio sequenda non est.

4 ¶ Similiter etiam vsufructuario vniuersitatis bonorum, cui ius patronatus annexum est, competit ius præsentandi ad sacerdotia, quod sic resoluit Cæsar Lambert. de iure patro. lib. 1. 2. par. 10. q. principa. artic. 3. nume. 8. Carolus Moli. d. §. 1. glo. 1. n. 3. Idque ipsum sequi videtur Rochus de Curt. de iur. patrona. verb. ipse, vel is, num. 64. Celsus, qui plura refert. consil. 23. numer. 1. Quod verius mihi videtur, quanuis plures Scriben. à prædictis relati, contrariam opinionem veriorem esse censeant. Quæ omnia in Maioratus possessore longè potiori ratione similiter resoluenda erunt.

¶ His autem, quæ de Maioratus possessore diximus, plurimùm aduersatur decisio tex. in l. quia perinde. vers. restituta. ff. ad Trebel. cuius verba sunt. *Restituta hæreditate iura sepulchrorum apud hæredem remanent.* Per quem text. dixit Bar. ibi. Ius patronatus Ecclesiasticum, ad fideicommissarium nõ transire: sed apud hæredem remansurum esse. Quã Bart. opinionem sequuntur Paul. ibidem in lectura Bononien. & Alex. in ead. l. n. 3. & 4. quam legit simul cum lege quanuis, §. nihil. ff. ad Trebellia. Eãdem opinionem etiam sequitur Imol. in l. si patroni. in princi. versic. vltimò fallit. ff. eod. tit. vbi Alex. num. 16. dixit hanc esse communem opinionem. Eandem opinionem sequitur Iass. in l. venia. C. de in ius vocan. num. 2. Paul. in l. precibus. nu. 19. C. de impub. & alijs substi. vbi Alex. nu. 16. & Iass. num. 17. eandem opinionem probant, eamque sequuntur communem opinionem esse testantes, Deci. ibidem num. 22. & Curt. Iuni. nu. 72. & Rochus de iur. patro. verb. ipse, vel is. num. 21. Citadinus in eod. tracta. part. 9. num. 33. Augusti. Beroius in cap. 1. de iur. patrona. nu. 15. cum sequen. Cæsar. Lambert. de iur. patro. lib. 1. 2. part. 10. q. principa. artic. 3. num. 2. Dominus Didacus de Couarru. lib. 2. resolutionum. cap. 18. num. 8. Guillel. Benedict. in repet. cap. Rainutius. verbo. Si absque liberis moreretur, el. 2. in tractatu compendiosè substituti. num. 24. D. Anto. de Padilla. in Rubrica C. de fideicom. num. 25. Emanuel Acosta in cap. si pater. de testa. lib. 6. 2. par. verb. Trebellianicæ. num. 4.

¶ Huius autem communis opinionis ratio ea est, quòd quãuis ius patronatus Ecclesiasticum ad hæredes etiam extraneos transeat, vt statim videbimus: non tamen iure hæreditario capitur, nec ad 6 hęredes iure hęreditario defertur: prout dixit Paul in dict. §. restituta. quem legit simul cum lege. quãuis. ff. eodem. num. 4. cuius dictum sequitur Alexãd. ibidem. num. 3. Guillel. Benedict. de compendio. susti. num. 24. Beroius in dict. c. 1. de iur. patron. num. 8. & num. 17. Rochus de Curt. de iur. patro. verb. ipse, vel is. 9. q. num. 21. & 22. Cæsar Lambert. in eodem tracta. de iur. patro. 2. par. lib. 1 q. 2. arti. 35. num. 1. cum sequentib. Ideóque succedit regula quòd ea, quæ iure hæreditario non capiuntur, in fideicommissarium vniuersę hæreditatis non trãseant: de qua in l. à filia. in princip. & in l. debitor. §. fina. & in l. Lucius. §. maritus. ff. ad Trebel. & in l. pater filium. in princip. ff. ad l Falcid. & in dict. l. si patroni. ff. ad Trebel. vbi Bart. numer. 3. & 4. & communiter Scriben. hanc rationem assignãt: quã etiam assignauerunt Paul. & Alexand. in dict. l. quia perinde. atque Rochus de Curt. Guillel. Benedict. & Cæsar Lambert. in locis, quibus eos paulò antè citauimus. Ex quo etiam sequitur ius patronatus Ecclesiasticum ad secundum, & vlteriores Maioratuum possessores non transire: sed apud primum hæredem grauatum remanere debere. Cùm Maioratus possessor fideicommissario (vt supra isto lib. c. 14. diximus) æquiparetur.

¶ Contrariam tamen sententiam: imò quòd ius patronatus Ecclesiasticum ad fideicommissariũ transire debeat, veriorem esse existimat Ludoui. Roma. in dict. l. si patroni. in princip. ff. ad Trebel. quam legit simul cum lege, Titius. ff. eod. numer. 5. vbi inquit, ius patronatus in fideicommissarium transire, aduersus præfatam communem opinionem. Quod probat duabus rationibus. ¶ Prima, quòd 7 ius patronatus in quemcunque hæredem extraneũ transire possit, glos. in l. si operarum iudicio. in verb. dandam. ff. de oper. liber. glo. in Clem. fina. in verb. hæredes. de iur. patro. Iass. qui plura refert in d. l. venia. num. 2. vbi etiam Deci. numer. 2. Cæsar Lambert. qui plura refert. de iur. patro. 2. par. lib. 1. q. 2. artic. 1. num. 15. & num. 23. Couarru. lib. 2. variar. resolu. cap. 18. num. 6. Emanuel. Acost. in repe. c. si pater. de testa. lib. 6. 2. par. verb. Trebellianicæ. num. 4. Et est communis opinio secundùm Turtia. lib. communium opi. cap. 34. Cùm igitur ad hęredem extraneum transire valeat, nullo pacto dici potest non posse transire etiam in fideicommissarium cùm is loco hæredis habeatur.

¶ Secunda ratio, quia ius patronatus potest alienari inter viuos titulo vniuersali. tex. in c. ex literis. 8 de iure patro. l. quædam. ff. de acquiren. rer. domi. l. in modicis. ff. de contrahen. empti. Ergo si potest alienari inter viuos titulo vniuersali, à fortiori in vltima voluntate: qua ratione inquit ius patronatus transire debere in fideicõmissarium vniuersalẽ.

¶ Sed Alex. in d. §. restituta. nume. 4. & in d. l. si patroni. num. 16. reprobat hanc opinionem Romani & respondet ad primam rationem, quòd ius sepul- 9 chrorum etiam transit ad hæredes extraneos: sicut ius patronatus. l. familiaria, cum l. sequen. ff. de religio. & sumpti. fune. & nihilominus non transit ad fideicommissarium vniuersalem ex tex. in d. §. restituta. Ex quo videtur idem in iure patronatus dicendum esse. ¶ Et ad secundam rationẽ, quæ vrgẽtior videtur, respondet similiter, quòd iura sepulchrorum etiam possunt alienari titulo vniuersali, vt probatur in d. l. quædam. & in d. l. in modicis. Et nihilominùs non possunt transire in fideicommissarium vniuersalem: quam respõsionem assignat in d. l. si patroni. num. 16. sed aliter respondet in d. §. restituta. num. 4. dicens. Ideò ius sepulchrorum, & etiam ius patronatus non posse transire in fideicõmissarium: quia sunt quid religiosum & commodũ pecuniarum non respiciunt. Quibus etiam rationibus omnes Scrib. hucusque opinionem Romani reijcere soliti fuerunt.

¶ Qua

10 ¶ Qua in re nō est admittendus intellectus Claud. in d. §. restituta: dicentis, tex. illum intelligendum esse in iure sepulchrorum familiari: non autem hæreditario, & quòd ideò ibi non transit ius sepulchrorum in fideicommissarium: quia non erat ex familia testantis. ¶ Tex. namque ille genericè in quocunque iure sepulchrorum loquitur: nec est, cur illum ad solum ius sepulchrorum familiare restringamus, nec etiam debemus diuinare in ea l. hæredem fuisse de familia testantis, fideicommissarium autem non: cùm id l. illa non declaret. Qua ratione hoc non obstante, communis intellectus potiùs sequendus videtur.

¶ Quanuis autem hæc opinio, quod scilicet ius patronatus in fideicommissarium non transeat, cōmunis sit, vt ex supradictis apparet: mihi autem id exactius consideranti vera non videtur, quod apertissimum efficietur: si respondeamus ad tex. in d. l. quia perinde. §. restituta ff. ad Trebel. quod est vnicum communis opinionis fundamentum. Aliàs nāque necessariò dicendum esset ius patronatus ad fideicommissarium hæreditatis transire: cùm ipsum ius patronatus cū vniuersitate bonorū pertrāseat: etsi is, cui vniuersitas bonorum conceditur, hæres non sit, vt probatur ex tex. in c. ex literis. & in c. cum seculum de iur. patro. vbi communiter Scri. id notant. Qua ratione videbatur dicendum esse, quòd in fideicommissarium vniuersæ hæreditatis ius patronatus transire debeat: cùm in ipsum vniuersa hæreditas transeat, atque loco hæredis habeatur, vt inferiùs probabimus. Quæ omnia aduersus communem opinionem stringunt: nisi nostræ opinioni tex. in d. §. restituta non modicum aduersaretur. Ideóque tota huius nostræ opinionis difficultas versabitur in respondendo ad tex. in d. §. restituta, & in assignando rationem differentiæ inter iura sepulchrorum, de quibus text. ille loquitur, & ius patronatus Ecclesiasticum.

11 ¶ Cæterùm si benè hæc considerentur, tex. in d. §. restituta, loquens in iure sepulchrorum non potest ad ius patronatus Ecclesiasticum extendi non ex solis rationibus Romani: sed ex pluribus alijs.

12 ¶ Prima ex eo, quod ius sepulchrorum propriè, atque strictè sumptum, non possit ad alium: quàm ad hæredem suum, vel etiam extraneum transire: quāuis ius inferendi mortuum in sepulchrum legari possit, vt infra isto c. num. 37. declarabimus, quod probat tex. in l. ius sepulchri, ibi. *Non etiam ad aliū quemquam, qui non est hæres pertinere potest.* C. de religio. & sumpti. fune. l. ius familiarum. C. eod. l. familiaria. cum l. sequen. ff. eod. & hæc est præcipua ratio: quare in dict. §. restituta. ius sepulchrorum non transit in fideicommissarium, scilicet, quia hæres
13 non est, prout ex inferiùs dicendis constabit. Ius autem patronatus Ecclesiasticum, potest etiam titulo singulari fideicommitti, legari, cedi, transferri, atque donari Ecclesiæ, vel loco pio absque Episcopi consensu, & etiam laico Episcopi consensu interueniente. tex. in cap. quod autem, & in cap. illud de iur. patrona. Quod optimè Rochus de Curt. resoluit. de iure patro. verbo ipse vel is. q. 7. nume. 16. Paul. de Citadin. in eod. tracta. 9. par. nume. 10. 2. q. l. 8. tit. 15. part. 5. Cæsar Lamber. de iur. patro. lib. 1. part. 2. q. 1. artic. 2. & 3. cum sequen. vbi hanc dixit communem opinionem.

14 ¶ Item ius sepulchrorum permutari non potest. l. si quis sepulchrum. §. senatusconsulto. ff. de religio. & sumpt. fun. Ius autem patronatus Ecclesiasticū, cum alio iure patronatus etiam sine Episcopi licentia permutari potest. tex. in c. nemini. Regum. 16. q. 7. per quem tex. id dixit glos. in dict. c. cum seculum, verbo emptorem. glo. in Clemen. 2. verb. liberè, de iur. patro. & vtrobique Scriben. id notant. Et quanuis hoc, quod diximus, quòd permutatio iuris patronatus possit absque Episcopi licētia fieri, simpliciter sumptum dubium esse videatur: tamen apud omnes receptissimum est, quòd si permutetur cum alia Ecclesia, vel loco pio, valeat permutatio, absque Episcopi licentia. Si verò permutetur cum priuato, Episcopi licentia necessaria sit. Quod sic optimè resoluit Rochus de Curt. de iur. patro. verb. ipse vel is. q. 16. nume. 30. cum sequent. Paul. de Citad. in eodem tracta. 9. par. num. 13. Idque ipsum verum esse censuit Cæsar. Lābert qui plura alia in idem adducit. lib. 1. 2. part. q. 3. arti. 1. 2. & 3. d. l. 8. tit. 5. par. 1.

¶ Item ius sepulchrorum non transit in fiscum etiā 15
vniuersa hæreditate confiscata. l. si quis fuerit. ff. de religio. Ius autem patronatus Ecclesiasticum ex confiscatione vniuersæ hæreditatis, vel bonorū in fiscum transire potest, vtstatim nume. 26. probabimus.

¶ Item ius sepulchrorum non potest vni ex hære- 16
dibus ex diuisione insolidum assignari. l. si sepulchrum. C. de relig. Ius autem patronatus Ecclesiasticum: saltim cum licentia Episcopi potest vni ex hæredibus, ac cōpatronis ex diuisione adijci. glo. in Clemen. 2. verb. liberè. de iur. patro. vbi per Scrib. Abb. in cap. ex insinuatione eod. tit. nu. 4. Rochus de Curt. de iur. patro. verb. ipse, vel is. q. 13. num. 26. cum sequent. Paul. de Citadi. in eod. tracta. 9. part. num. 16. Cæsar Lambert. in eod. tracta. lib. 1. par. 2. q. 2. arti. 36. nu. 1. cum sequen. & arti. 37. per totum.

¶ Item ius sepulchrorum non transit in emptorem 17
vniuersæ hæreditatis, vt inquit glos. in l. si quasi hæres. verbo. quanti. ff. de hæredi. vel acti. vendi. Quam sequitur Albericus ibidem. ¶ Ius autem patronatus Ecclesiasticum in emptorem hæreditatis transit: secundùm magis communem, ac veriorem opinionem, de qua statim tractabimus.

¶ Item ius sepulchrorum non transit cum vniuersi- 18
tate vendita, vel donata: nisi sit accessoriū ad ipsam rem venditam vel donatam, & non remaneat aditus ad sepulchrum, nisi per ipsum fundum venditum. glos. in l. quædam. ff. de acquiren. rer. domi. verb. fundus. l. in modicis, quam Alberi. ibidem sic declarat. ff. de contrab. empti. l. si mercedem. §. si eum fundū. ff. de actio. empt. vbi Bart. Paul. & cæteri Scriben. id notant. ¶ Ius autem patronatus transit cum vniuersitate vendita, seu donata absque aliqua distinctione. tex. in c. ex literis, de iure patro. & in c. cum seculum, vbi communiter Scrib. id notant, de iur. patro. Ideóque cùm ius sepulchrorū à iure patronatus Ecclesiastico in his omnibus, atque etiā alijs, quæ vnusquisque considerare facillimè poterit, diuerso iure censeatur, non est cur de eo, quod in iure sepulchrorum in dict. §. restitua, decisum est, ad ius patronatus Ecclesiasticū Dd. arguāt, atque sine lege, seu iuris canonici decis. tam peregrinam, atque tot iuribus canonicis repugnantem opi. sequantur.

¶ Quibus obstat ratio, ex qua cōmunis opinio sustinetur, de qua superiùs meminimus, quòd scilicet ius patronatus non transeat in fideicommissarium hæreditatis ex eo, quòd iure hæreditario non capiatur, vt Scrib. in d. l. si patroni, & in d. l. quia perinde. §. restituta. ff. ad Trebel. resoluunt. ¶ Nam

quanuis

quanuis verum sit, quòd ius patronatus iure hæreditario non capiatur: ideóque hoc respectu ad fideicommissarium transire non debeat: transit tamen ex sui natura, ad quemcunque, in quem vniuersa hæreditas deuoluitur: non tanquam quid hæreditarium: sed tanquam res, quæ sequi debet necessariò hæreditatis vniuersæ successorem. text. in cap. ex literis. & in cap. cum seculum, de iure patronatus, vbi communiter Scriben. id notant. Qua ratione necessariò ius patronatus transire debet in fideicommissarium, ad quem vniuersa hæreditas transfertur: quanuis ipsum ius patronatus quid hereditarium non sit. Quod in effectu comprehenditur in secunda ratione Romani, ad quam non potest congrua responsio assignari: quanuis prima eius ratio fragilis sit, vt ex his, quæ superiùs annotauimus, constat.

¶ Nec obstât responsiones, quas Alex. in d.l. si duo patroni, & in dicto §. restituta adducit aduersùs hanc secundam rationem Romani. De quibus supra isto cap. numer. 9. mentionem fecimus, vtráque namque earum falsa est. Nam prima responsio, quę inquit ius sepulchrorum transire cum vniuersa hæreditate vendita, vel donata: sicut & ius patronatus transit, vera non est: nec probatur in legibus, quas
19 ipse ad hoc probandum adducit. Non enim id probatur in dict. l. quædam. ff. de acquir. rer. domi. cùm l. illa loquatur, de vniuersa hæreditate in hæredem translata. Quo casu dubium non est: quin ius sepulchrorum in hęredem transire debeat. Idque probat l. illa. ibi. *Tamen per vniuersitatem in hæredem transeũt.* Imò si lex illa intelligenda esset de alia alienatione vel translatione vniuersali facta in aliũ, quàm in hęredem, limitanda esset in iure sepulchrorum, vt eã limitat glos. ibi verbo. fundus dicens. Item fallit hæc regula in iure sepulchrorum, & operis libertorum, ad quod allegat d. §. restituta, & text. in d.l. si duo patroni, quæ glos. ad hoc singulariter notanda est.

20 ¶ Item non obstat d.l. si in modicis. ff. de contrahenda emptione. Ea namque lex non inquit ius sepulchrorum transire cum vniuersitate vendita, vel donata simpliciter: sed tunc demum cùm sepulchrum modicum est, atque accessorium ad ipsam rem venditam, quod probat tex. ipse ibi. *Sed emptioni maioris partis accessit.* Idque omnes Scriben. ibidẽ aduertunt: ideóque etiam si vniuersa hæreditas vẽdatur. non venit ius sepulchrorum, nisi etiam vendatur fundus in quo sepulchrũ est atq; sepulchrũ sit modicũ, & ad ipsas res vẽdi. accessoriũ. Imò nóveniet in ipsa vẽditione etiã in casu d.l. in modicis. nisi aliàs non sit aditus ad sepulchrum, nisi per fundum venditum, vt superiùs annotauimus. Quæ omnia in iure patronatus non procedunt imò longè aliter decisa sunt, ideóque ad ius patronatus trahenda non erunt. Sícque istam differentiam inter ius patronatus, & ius sepulchrorum in specie assignauit glossa in dicta l. quædam, verbo fundus. ff. de acquirendo rerum dominio. De qua paulò antè meminimus.

¶ Similiter etiam non obstat secunda responsio Alex. quòd scilicet ius patronatus non transeat in fi-
21 deicommissarium, ex eo quòd ipsum ius patronatus non cõtineat commodum pecuniarium. ¶ Quia præterquàm quod hoc iure non probatur, ius patronatus etiam commodum pecuniarium in se cõtinet. tex. in cap. nobis, fina. verbis. de iur. parona. vbi communiter Scriben. id notant. Rochus de iur. patrona. ver. & vtile. num. 1. cum sequentib. Ideóq; hæc etiam responsio nullo pacto admittenda erit.

¶ Item etiam si prædicta deficerent, tex. in dict. §. restituta, ad ius patronatus trahendus non esset. Ius namque sepulchrorum nõ potest ad aliũ, quàm ad hæredem ex successione transferri. d.l. ius sepulchri. cum simil. C. de relig. Ideóque non potest transire in fideicommissarium, etiam si is loco hæredis habeatur: sicut non potest transire in fiscum ex confiscatione. d.l. si quis fuerit. ff. de relig. quanuis fiscus in hoc casu loco hæredis habeatur. l. 1. §. 22
an bona. vbi glo. & communiter Scrib. id notant. ff. de iur. fisci. Aliud namque est, quem esse talem, aliud haberi pro tali. l. mercis appellatione. ff. de verb. signifi. Sed ius patronatus non debet necessariò pertinere ad hæredem: sed potest competere successori vniuersali, vel particulari cum Episcopi licentia, vel alijs modis, vt superiùs ostendimus. Ideóque non potest assignari congrua ratio, ex qua ad vniuersæ hæreditatis fideicommissarium trãsire non debeat.

¶ Nec potest etiam prędicta communis opinio substineri alia nouissima ratione, quam assignat Emanuel Acosta in dict. cap. si pater. de testam. lib. 6. 2. par. verb. Trebellianicæ. num. 4. Quòd scilicet 23
quanuis ius patronatus in hæredem extraneum transire possit: non tamen possit transire in fideicommissarium ex eo, quia is fideicommissarius, etsi vniuersa hæreditas sibi restituenda sit: habetur tamen loco legatarij particularis, nec in eum necessariò hæreditas cũ oneribus & honorib' restituẽda est. Sed potest hæres tẽpore restitutionis omnia debita detrahere: prout ipse ibidem. nu. 2. 3. & 4. latè prosequitur, atque probat. Ideóque ad ipsum fideicommissarium tanquam legatarium particularẽ non potest ius patronatus transire absque Episcopi licentia. Ius namque patronatus: quanuis in hæredem transire possit absque Episcopi licentia: nõ tamen potest in legatarium, seu alium succedentẽ titulo particulari absque eius licentia transire. tex. vbi communiter Scriben. id notant in cap. cùm seculum. de iur. patro. & in cap. illud. & in cap. laico. & in cap. suggestũ. eod. titulo. Ex quo infert sing. limitationem ad text. in dict. §. restituta. & ad præfatam communem opinionẽ, quam superiùs præmisimus, si vera foret: quòd scilicet obtenta à fideicommissario licentia Episcopi: illicò in ipsum ius patroatus transiret. In quo casu inquit procedere posse opinionem contrariam: prout ipse probat ibidem. num. 6. ad fin. vbi concludit ius patronatus non transire in fideicommissarium, licentia Episcopi non interueniente: ea autẽ obtenta transire: ita vt tota vis huius communis opinionis, in authoritate seu licentia Episcopi apponenda sit.

¶ Hæc autem omnia, quæ vir iste alioqui doctissimus in hoc articulo scripsit absque ratione, ac iuridico fundamento mihi esse videntur. Siquidẽ fideicommissarius, vel legatarius totius hæreditatis, seu cuiusuis hæreditariæ portionis loco hæredis, non autem legatarij particularis: prout ipse existimat, habetur, fideicommissumque ipsum sibi cum oneribus & honoribus: non autem detractis debitis restituendum est, vt supra isto libro cap. 10. num. 6. & 7. cum sequen. apertissimè demonstrauimus. Et probat tex. in l. 1. §. de illo, vbi Bart. & communiter Scriben. id notant. ff. ad Trebel. Ex quo fit, vt in hoc casu licentia Episcopi necessaria non sit: cùm ius patronatus transeat in solidum, cum vniuersa hæreditate, atque cum certa eiusdem portione pro rata portionis hæreditariæ, quo ad eiusdem

dē iuris patronatus exercitium, vt probatur in capit. de iure.de iur. patro. & in Clem. 2. eod. tit. & ipse Emanuel Acosta concedit.

¶ Imò quanuis non posset ius patronatus in fideicommissarium transire, ex eo,quia legatario particulari non hæredi vniuersali æquiparandus esset (quod verum non est) adhuc in casu, de quo agimus,non transiret, etiam licentia Episcopi interueniente.Quod probatur ex eo:quia præfata communis opinio præcipuum fundamentum sumpsit ex decis. text. in dict. §. restituta. In quo text. ius sepulchrorum non transit in fideicommissarium hæreditatis: quia hæreditarium non est secundùm communem opinionem. Si igitur ius patronatus non transit in fideicommissarium, ex eo: quia iure hæreditario non capitur, vt omnes Scribentes superiùs relati censuerunt:consequens est, vt etiam licentia Episcopi interueniente,transire non possit cùm in hoc actu deficeret voluntas testantis,atque
24 etiam potestas. Ideóque etiam si licentia Episcopi concedatur nullius momenti erit deficiēte testātis voluntate, cum omnis actus ex voluntate & potestate perficiatur, & quodlibet eorum, quod in actu deficiat, operetur eiusdem corruptionem: vt inquit Bald. in l. ex verbis. nume. 2. C. de dona. int. vir. & vxo. Idem Bald. in l. 1. nume. 55. C. de sacr. san. Eccle. & in l. cùm testamentum. nume. 2. C. de iur. & fact. igno. Abb. in c. cùm super. 2. notab. de offi. delega. Qua ratione hæc Emanuelis Acostæ opinio proculdubiò reijcienda est. Ex quibus necessariò corruit communis opinio remanetque iuridico fundamento destituta.

¶ Sed cùm (vt inquit Philosophus) corruptio vnius sit alterius generatio, ex huius communis opinionis erroneę destructione,plures aliæ cōmunes, ac verissimæ opiniones conseruantur, quæ necessariò hac communi opinione retenta corruerēt.

25 ¶ Et primò ex his, quæ prædiximus, comprobatur ea opinio, quæ frequentiori Scribentium sententia recepta erat, quod scilicet vendita vniuersa hæreditate ius patronatus in emptorem transire debeat: cum ipsa hæreditatis vniuersitate. Quod censuit Hostien. in c. ex literis. de iur. patro. quem Anto. Abb. atque communiter Scrib. ibidem sequūtur, quorum opinionem communem esse profitentur Felin. in c. causam. quæ, de præscri. num. 8. Rochus de Curt. de iure patro. verb. ipse, vel is. q. 22. num. 40. Paul. de Citadinis in eod. tracta. parte 9. q. 3. num. 9. Cæsar Lambert. in eod. tracta. lib. 1. 2. part. q. 3. artic. 15. num. 4. Deci. consil. 127. nu. 3. Bernard. Diaz de Luco. regula. 254. Didac. de Couarru. lib. 2. resolu. cap. 18. num. 8. Augusti. Beroius in dict. cap. ex literis. nume. 63. Ioan. Igne. in rep. l. necessarios. §. non aliàs. ff. ad Syllania. numer. 483. Emanuel Acost. in cap. si pater. de testa. lib. 6. 2. par. verb. Trebellianicæ. num. 7. quanuis ab hac communi opinione Cæsar Lambert. atque Emanuel Acosta in locis, quibus eos paulò antè citauimus, discedant propter præfatam communem opinionem,quam superiùs falsam esse mōstrauimus. Cùm enim eorum præcipuum fundamentum sit, quòd ius patronatus etiam ad fideicōmissarium vniuersæ hæreditatis transire non valeat, consequens est, vt prima opinione reiecta, hæc opinio necessariò admittenda sit, quam non obscurè sequuta est l. 8. tit. 15. par. 1.

¶ Secundò etiam ex præfatæ communis opinionis reprobatione, consequitur,veram censendam esse aliam cōmunem opinionem,qua scilicet ab Scribē. communiter existimatum est, confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hæreditate, ius patronatus in fiscum transire. Quam veriorem esse censuit glos. 26
in c. filijs, vel nepotibus. 16. q. 7. verbo. propinquis eamque sequitur Rochus de Curt. de iure patro. verb. ipse vel is. q. 29. nume. 69. & eam dixit communem opinionem Paul. de Citadinis in eodem tracta. 9. par. q. 20. num. 28. Deci. in cap. quanto. num. 6. de iudi. post Abb. ibidem. num. 9. Ferretus consil. 179. numer. 1. & 2. Stephanus Auferrius. de potestate seculari. reg. 4. fallen. 21. Iulius Clar. lib. 5. sententiarum. §. fina. in practi. criminal. q. 78. vers. Quæro modò. quæ opinio proculdubiò vera, & communis est: quando confiscatio à iudice Ecclesiastico fit,atque sine contradictione procedit: sed quando confiscatio fit à iudice laico, hæc opinio pluribus dubia visa est. Contrariam namque opinionem veriorem esse censuit Barba. in d. c. quanto de iudi. numer. 17. & Hierony. Gigas in tracta. de crimi. læsæ Maiestatis. tit. de pœnis committen. cri. læsæ Maiesta. q. 45. Quorum opinionem sequutus fuit Emanuel Acosta. in dict. cap. si pater. de testa. lib. 6. 2. parte. verb. Trebellianicæ. n. 7. ea ratione, quòd iudex secularis non possit confiscare ius patronatus:cùm spirituale, seu saltim spirituali annexum sit.

¶ Cæterùm adhuc verior opi. est,ius patronatus, cum vniuersitate villæ, seu hæreditatis confiscata in fiscum transire, etiamsi iudex laicus confiscationem fecerit:dummodò id non specificè de iure patronatus loquens faciat:sed genericè vniuersitatem cum qua patronatus ex sui natura transire debet, fisco adijciat,vt præfati Docto. aduertunt. Vbi huius dicti plures rationes assignant, quæ apud ipsos videri poterunt. Idque sic resoluit Cæsar Lambertinus. de iur. patro. lib. 3. q. 8. art. 8. nu. 20. loquens in vniuersitate villæ vel castri: quanuis in vniuersitate hæreditatis, contrarium & absque fundamento existimauerit ibidem. nu. 21.

¶ Animaduertendum autem est, in omnibus casi- 27
bus, quibus ius patronatus cum vniuersitate bonorum confiscandum est,non debere transire exercitium iuris patronatus in fiscum, nec etiam in hæredes delinquentis, sed Ecclesiam ipsam liberam remanere debere sub Episcopi potestate. Quod sic resoluit Rochus, qui plura refert de iu. patro. ver. ipse vel is. q. 29. num. 68. cum sequen. Cæsar Lambert. in eod. tracta. d. lib. 3. q. 8. arti. 8. nu. 22. Iacob. de Simanc. de Catho. institu. tit. 9. de bon. hæreti. num. 96. Quibus etiam plura alia similia coniungi possent, quæ omnia corruerent si vera esset præfata communis opinio.

¶ Ex quibus etiam consequitur, verum esse illud, quod dixit Guido Papæ decis. 507. num. 1. vbi notabiliter inquit, quòd si hæres grauatus non possit detrahere quartam ex eo, quòd sibi prohibita sit eius detractio, vel alia ratione, quod ius patronatus transibit insolidum ad fideicommissarium. Si verò quartam detrahat, ambo erunt patroni, & præsentabunt simul:hæres pro vna parte: fideicommissarius autem pro tribus partibus, vbi dixit se hanc quæstionem sic vidisse decidi, ac determinari. Ibidemque. num. 2. ad finem respondet ad tex. in d. §. restituta. dicens tex. illum loqui in rebus non trāsmissibilibus. Quibus verbis videtur assignare in effectu ad tex. in d. §. restituta. illum intellectum, quem superiùs assignauimus.

¶ Qua in re animaduertendum est in hac quæstione,ad decidendum: Vtrum transeat ipsum ius patronatus

tronatus in fideicommissarium in solidum non esse considerandum: an hæres detraxerit quartam, vel non: sed solum ad sciendum vtrùm transire debeat quoad exercitium in solidum, vel pro rata portionis hæreditariæ. Quanuis enim hæres quartam detrahat, transibit tamen iuris patronatus exercitiũ in fideicommissarium pro rata portionum, quæ ad ipsum transiuit prout Guido.d. decisione resoluit. In quo apertè lapsus fuit Cæsar Lambert. de iur. patro. lib. 1. 2. par. q. 2. artic. 35. numer. 4. cum sequen. vbi inquit, quòd quando Trebellianica nõ est detrahenda, transit ius patronatus in fideicommissarium: quando verò est detrahenda, remanet insolidum apud hæredem. Quæ distinctio falsa est, ex his, quæ superiùs adduximus: cùm siue quarta detrahatur, siue non, transeat ius patronatus insolidum in fideicommissariam vniuersalem, exercitiũ autem pro rata portioni, quæ sibi detracta quarta supererit.

¶ Vt autem, quoad Maioratuum successores, de quibus in hoc tractatu semper agendum est, in hoc articulo plena resolutio habeatur: sequentes conclusiones obseruandæ erunt.

¶ Prima conclusio, quòd si ius patronatus sit nouũ, atque ab ipso Maioratus institutore simpliciter acquisitum, ipséque Maioratus ex vniuersa hæreditate institutus fuerit: ius ipsum patronatus perpetuò in omnes ipsius Maioratus successores, ad quos vniuersa hæreditas iure Maioratus deferri debet, trãsibit: & si Episcopi licentia ad id nõ interueniat. Quod ex nostra noua opinione, quam aduersus communem probauimus, procedit. Nam secũdùm communem opinionem ius patronatus apud hæredes primi Maioratus institutoris remanere deberet, vel apud hæredes primi Maioratus successoris: si ipse ab institutore hæres vniuersalis institutus esset, nec ad sequentes successores deferendũ foret. Quod satis absurdum, atque contra mentẽ ipsius Maioratus institutoris futurum esset.

¶ Secunda conclusio, quòd si ex Maioratu quarta detrahenda sit: tũc hæres ipse pro rata ipsius quartæ præsentare poterit: Maioratus autem successores pro portionibus hæreditarijs sibi remanentib⁹. Si verò quarta detrahi non possit (prout in Maioratibus communiter contingere solet) ius patronatus in Maioratus successores in solidum etiam quoad exercitium transibit, prout paulò antè probauimus. Quod retenta nostra opinione sic dicendum est. Si enim communem opinionem sequamur necessariò dicendum erit ius patronatus in hæredem remansurum esse insolidum, siue quarta ab eo detrahatur siue non: cùm is, qui semel fuit hæres: non possit desinere esse hæres: etiamsi vniuersa hæreditas ab eo ablata sit. l. ex facto. §. fina. cum simil. ff. de vulga.

¶ Tertia conclusio, quòd si Maioratus non ex vniuersa hæreditate: sed ex quota eiusdem institutus sit, ius patronatus transibit in omnes Maioratus successores quo ad ipsum ius insolidum: sed quo ad eiusdẽ iuris exercitium, pro rata hæreditariæ portionis. Quod probatur optimo simili: nam sicut in emptorem vniuersæ hæreditatis, præsuppositã cõmuni opinione, (de qua supra isto. cap. numer. 25. meminimus) transit insolidum ius patronatus quo
28 ad ius, & etiam quo ad exercitium: sic etiam in emptorem partis hæreditatis transire debet, quo ad ius insolidum: sed quo ad exercitium, pro rata hæreditariæ portionis: prout dixit Cardinal. cõsil. 48. incip. Quidam nobilis. Cuius dictum sequitur Cæsar Lambert. de iur. patro. lib. 1. 2. parte. quæst. 5. arti. 16. num. 1. & 2. Didacus de Couarr. lib. 2. resolu. c. 18. num. 8. ad fin. Quod pari ratione in Maioratus successore, qui fideicommissario portionis hæreditariæ æquiparatur, dicendum erit, retenta nostra opinione: nam si communem sequamur, cõtrarium dicendum esset.

¶ Quarta conclusio, quòd si Maioratus, ex quota bonorum, siue ex contractu, siue ex vltima voluntate institutus fuerit: tunc non transibit ius patronatus in Maioratus successores, etiamsi Maioratus institutor id ipsum specificè disposuerit: nisi in tribus casibus. ¶ Primus, quando ad id efficiendum licentia Episcopi interuenerit. Tex. in cap. quod autem. & in cap. illud. de iur. patro. & vtrobique per Scribẽ. de quo latiùs supra isto. capit. n. 13. dictum est. ¶ Secundus, quando in ipso Maioratu comprehenditur villa, cum vniuersitate, ac territorio, in qua ius ipsum patronatus habetur. tex. in c. ex literis. de iure patro. ¶ Tertius, vbi aliàs ius 29
patonatus ipsis bonis Maioratus annexum est. Tũc enim tanquam connexum, & accessorium, ad eos, quibus bona Maioratus deferuntur transibit. Quod dixit Cardi. consi. 122. incipien. Quidam habens. in princip. nu. 3. & 4. vbi singulariter inquit, Quòd siquis habeat ius patronatus ratione feudi, illud nõ transmittet ad hæredes sanguinis: sed ad illos, ad quos feudum deuoluitur. Cuius doctrinam refert, & sequitur Cæsar Lambert. de iur. patro. libr. 1. 2. part. q. 2. artic. 1. numer. 3. idque verum mihi videtur.

¶ Quinta conclusio, quod si ius patronatus sit antiquum, atque hæreditarium, nec Maioratus institutor de illo specifice disponat, transibit in primum Maioratus successorem insolidum, si ipse solus hæres vniuersalis sit: & consequenter in omnes eiusdem Maioratus successores, ad quos vniuersa hæreditas deferenda erit, retenta nostra opinione aduersus communem. Similiterque si Maioratus non ex vniuersa hæreditate: sed ex certa eiusdem portione constet, transibit ad primum, & cæteros successores iuris patronatus exercitium: pro rata hæreditariæ portionis. Si verò factus fuerit ex quota bonorum, seu ex certa re particulari, non transibit ius patronatus ad primum, nec ad cæteros Maioratus successores: nisi id Maioratus institutor cum licentia Episcopi disponat: prout supra in iure patronatus ab ipso Maioratus institutore nouiter acquisito ostensum est.

¶ Sexta conclusio, quòd si ius patronatus antiquũ, 30
atque hæreditarium sit, poterit pater, Episcopi licentia interueniente, illud vni ex filijs iure Maioratus prælegare. Quo casu in ipsum filium, atque cæteros eiusdem Maioratus successores ius patronatus transibit, nec cæteris filijs competet querela, quasi pater fecerit inofficiosam donationem. Quod dixit Alexan. consil. 13. nu. 10. lib. 5. Rochus de Curt. de iur patro. verb. ipse vel is. quæst. 33. n. 76. Cæsar Lambert. in eodem tracta. lib. 1. par. 2. quæst. 2. arti. 7. nu. 1. cum seq. D. Dida. de Couarru. lib. 2. resolu. c. 18. num. 9.

¶ Septima & vltima cõclusio, quòd si ius patronatus ex antiqua institutione filijs, vel nepotibus: etiam si hæredes non fuerint, vel alijs delatum sit, non poterit parens. etiam Episcopi licentia interueniente, illud iure Maioratus filio primogenito in 31
aliorum præiudicium assignare: imò hoc casu ius patronatus nec transibit in primum, nec in sequẽtes Maioratus successores. Quod dixit Franc. in c.

1. de

f.de iur.patro.lib.6.col.3.Carol. Molin. in addi. ad Alex.conſ.18.col.2.l.5.Rochus de Curt.d.quæſt.33. nu.76.Pariſ.conſ.48.l.4. Dida.de Couarru. dicto. capit.18.numero.20.

32 ¶ Illud autem animaduertendum eſt, quòd quanuis ab Scriben.controuerti ſoleat: vtrum quando dantur in dotem ea bona, quibus ius Patronatus annexum eſt, maritus, vel etiam vxor præſentare poſſint,& an præferendus ſit is,qui ab vxore præſentatus eſt illi,quem maritus præſentauerit,vel è conuerſo,de quo latè diſputant Ancharranus cõſil.356.Abb.in cap.fina.de conceſ.præben,num.8. Dominus de Rota.deciſ.422.in nou.nu.2.Rochus de Curt. qui plura refert de iure patro. verb. ipſe, vel is.nu.60.cum ſeq.Cæſar Lamb.in eo.tracta.l.1. 2.parte queſt 10.art.2.nu.7.&.8.&alibi ſæpè.Scrib. In bonis autem Maioratus alienari prohibitis, ſemper præſentatus ab vxore, quæ in Maioratu ſucceſsit,præferẽdus erit. Cùm enim bona Maioratus in dotem dari non valeant,ita vt dominium in virum pertranſeat: conſequens eſt vt maritus preſentare non poſſit:ſed ſola vxor præſentare de
33 beat. Quod in Regina Regni proprietaria dixit Ioan.Lup.in rep.c.per veſtras. de dona. int. vir. & vxo.§. 43. nu. 10. motus ex doctrina Bald. in c.ſignificauit de reſcrip.nu.3.Idque in vxore, quæ in Maioratu,cui ius patronatus annexum eſt,ſucceſſit,pari ratione dici poterit.

34 ¶ Ex quibus etiam reſolui poterit quid dicendum ſit in iure,quod erat penes Maioratus inſtitutorẽ, vt in Eccleſia ipſe & non alius poſſit certo loco ſedere. Cùm enim ius quoddam ſimile iuri patronatus poſſit haberi in Eccleſia in certo genere, vel modo ſeſſionis, vel in ſcdilibus,& banchis ex cõſenſu ac tolerantia Epiſcopi,vt reſoluit Abb. poſt Hoſti.& Io.Andr.in capit.penult.de ſepultu. nu.5. Rochus de Curt.de iur.patro.verb.in Eccl. nu.18. Quorum dicta refert & ſequitur Cæſar Lambert. in eo.tract.li.1.part.1.11.quæſt.in princ.artic.15.nu. 1.&.2.conſeq.eſt,vt pari ratione de hoc iure idem, quo de iure patronatus diximus,dicendum ſit.

35 ¶ Ex eiſdem etiam comprehendi poterit quid dicendum ſit in ea quæſtione, quæ frequenter controuerti ſolet,vtrum ſcilicet,in Maioratus ſucceſſores ius ſepeliendi in capella ab ipſius Maioratus
36 inſtitutore conſtructa pertranſeat. Pro cuius articuli reſolutione præmittendum eſt, aliud eſſe ſepulchrum ipſum: aliud ius ſepulchrorum: aliud autem ius inferendi mortuum in ſepulchrũ.Namque eſt quid religioſum,quod in nullius bonis,atque extra hominum commercium eſt,nec poteſt ab aliquo acquiri,nec poſſideri.l.quanquã in prin. ff.de aqua pluui.arcen.l.ſi ſepulchrum. cum ſimil. C.de religio.¶ Ius autem ſepulchrorum eſt ius illud,quod quis acquirit in ſepulchro, quod in ſuo loco ædificauit, vt poſſint ibi ipſe, atque hæredes ſui,atque agnati,vel cognati, & cæteri quos ipſe voluerit ſepeliri, omnéſque in eodem ſepulchro alios ſepelire volentes prohibere.l.familiaria cum l.ſeq.& quaſi per totũ.ff.de religio. l.ius ſepulchri. C.eo. Quod ſepulchrorum ius frequenter etiã ſepulchrum appellari ſolet,& vnũ cum alio confundi,vt probatur ex.l.ſi ſepulchrum.C.de Reli.iũcta leg.ius ſepulchri.C.eo.Quod etiã ex pluribus legibus eiuſdẽ tit. C.& ff.comprehendi poterit. Ideoque eos,qui in loco proprio ſepulchrum faciũt,abuſiuè ſepulchri dominos appellamus,quanuis nihil aliud, quàm ius ſepulchri, ſeu eiuſdem vſum obtineant. Quod Placenti. atque Azo. in ſumma. C.de Religio. in princip. eleganter aduertunt:idque etiam Abb.in c.abolendæ de ſepul.nu.5.atque Scrib. diuerſis in locis annotare ſolent. ¶ Ius verò inferendi mortuum in ſepulchrum eſt illud,quod quis acquiſiuit a domino fundi, in quo ſepulchrũ Factum fuit,vel ab eius hærede,vt ſeipſum, vel alios poſſit in eo ſepulchro ſepelire. Quod differt à iure ſepulchrorum in eo, in quo ius directum ab vtili ſeu commoditas à iure vſufructus differre ſolet,& in eo etiam, quòd is,qui ius inferẽdi habet, non habebit tantum ius in ipſo ſepulchro: quantum ille,qui ius ſepulchrorum obtinet.Quæ differentia euidentiſſimè comprehenditur ex deciſi. tex.in.l.monumenta. C. de lega. cuius verba ſunt. 37
Monumenta quidem legari non poſſe manifeſtum eſt. Ius autem mortuum inferendi,legare nemo prohibetur.Quæ lex in vltimo dicto, de iure ſepulchrorũ intelligi non poteſt:ſed de iure inferendi mortuũ in ſepulchrum intelligi debet:cùm ius ſepulchrorum non poſſit ad alium,quàm ad hæredem pertinere.l.ius ſepulchri. C. de religio.cum ſimil. Imò in primo dicto,tam de ipſo ſepulchro, quàm de iure ſepulchrorum lex illa intelligenda erit: cùm hæc duo verba communiter confundi ſoleant, & vtrum,tam ius ſepulchrorum, quàm monumentum,legari non poſſit,vt ſuperiùs oſtenſum eſt.

¶ Præterea illud etiam præmittendum eſt, quod 38
quanuis iure ciuili conſiderato, eo ipſo quòd quis inferebat mortuum in ſepulchrum,locum religioſum efficiebat.l.2.cum ſimil.C.de religioſ.Hoc tamen de iure canonico non procedit:imò quanuis quis mortuum inferat in ſepulchrum, ſepulchrũ ipſum non efficietur religioſum:niſi authoritate Epiſcopi ad huiuſmodi vſum deputatum fuerit. tex.in c.ad hæc.de religio.domi. Vbi communiter Scriben.id not.Glo.in ca. in Eccleſiaſtico. verb. ſi terram.13.q. 2. Quam ibidem Scriben. ſequuntur Innoc.& Scriben.in.c.abolendæ de ſepultu. Deci. qui plura refert in.capit.quanto.de Iudi nu.5.poſt Felin.ibidem num.4.

¶ Ex quo infertur quòd tale ſepulchrum factum, 39
non interueniente Epiſcopi authoritate, poterit vendi, atque alienari: quanuis iure ciuili conſiderato,alienari non poſſit.Cùm enim ratio,& cauſa finalis quare ſepulchrum poſtquàm corpus in eo humatũ erat,vendi ſeu alienari non poterat:eſſet, quia eo ipſo, quòd corpus in eo inferebatur, religioſum efficiebatur, atque per conſequens non erat in hominum commercio: conſequens enim eſt vt ratione legis ceſſante,ceſſare debeat eiuſdẽ legis diſpoſitio.l.adigere.§. quanuis. ff. de iur. patro.Quod ſic reſoluit Felin.in ca.quanto. de iudi. num.4.Grego.in l.1.titul.13.part.1. gloſ. in verbo, vendere. Idque veriſſimum mihi videtur, reiecta opi.Ioa.Fabr.in.§.religioſum.inſti.derer.diuiſ. nu. 3.& Angeli ibidem,atque.Deci.in.d.ca.quanto. de Iudi.& Abb.in ca.abolendæ.de ſepultu.nu. 4. qui contrariũ abſque iuridico fundamẽto cenſuerũt.

¶ Sepulchrum autem authoritate Epiſcopi con- 40
ſtructum vendi ſeu pignorari non poteſt, nec etiã ius mortuum in huiuſmodi ſepulchrum inferẽdi tex.in cap.poſtquàm.13. quæſtione.2.d. l. 1. tit. 13. parte.1.vbi Gregor.Lopius in gloſſ. verb. vendere. inquit,ſimoniacas eſſe eas pactiones quæ fieri ſolent,cum clericis,vel Religioſis,vt pro capella aliquod pretium, vel aliquid annuum eiſdem præſtetur. Cùm enim hæc Religioſa ſint, non poteſt pro eis aliquid temporale præſtari. Idque verum, ac Iuridicum eſt: quamuis frequen-

ter malè obſeruari, vel etiam palliari ſolitum ſit. ¶ His igitur præſuppoſitis, in quæſtione propoſita 41 diſtinguendum eſt. Aut enim ius ſepulchrorum familiare eſt, aut hæreditarium: in has namque duas ſpecies ſepulchra diuiduntur. leg. familiaria, cum. leg. ſeq. ff. de religio. ¶ Si ſepulchrum familiare ſit, omnes Maioratus ſucceſſores, qui ex familia eius qui ſepulchrum conſtruxit, fuerint, in eo ſepulchro ſepeliri poterunt: quanuis hæredes non ſint. d.l. familiaria. cum ſequentib. vbi communiter Scriben. id notant. ¶ Si verò ſepulchrum ipſum hæreditarium ſit, dicendum eſt, quòd iura eiuſdem ſepulchri ad primũ Maioratus ſucceſſorem, qui hęres non fuerit ſeu ad ſequentes ſucceſſores non tranſibunt: cùm ius ſepulchrorum nõ niſi ad hæredem tranſire poſſit d. l. ius ſepulchri, cũ ſimil. C. de Religio. ¶ Si verò hæres fuerit, trãſibunt ad illum, non autem ad ſequentes ſucceſſores: ſed apud primum Maioratus ſucceſſorem hæredem inſtitutum remanebunt. d.l. quia perinde. §. reſtituta. ff. ad Trebel. niſi Maioratus inſtitutor id expreſsè diſpoſuerit. Tunc námque in ipſum Maioratus ſucceſſorem, qui hæres non eſt, iura ſepulchrorum non tranſibunt: ſed ſolum ius inferendi mortuum in ſepulchrum, quod legari, ſeu fideicõmitti poteſt. d.l. monumẽta. C. de lega. Vel niſi ius ſepulchrorum ipſis rebus Maioratus annexum ſit: prout ſupra iſto. c. nu. 29. in iure patronatus oſtenſum eſt. Ex quibus ſupereſt in hac materia pleniſſima reſolutio, quæ menti perpetuo cõmendanda erit: non enim hæc alibi ſic reſoluta inuenientur. ¶ Id tamen pro huius articuli complemento an- 42 notandum erit, facta ſemel præſentatione à Maioratus poſſeſſore, eam non poſſe poſt eius mortẽ à ſequenti ſucceſſore reuocari: quod probat tex. in c. querimoniam de iur. patro. vbi Abb. nu. 2. & cõmuniter Scrib. id notant: niſi facta præſentatione moriatur Maioratus poſſeſſor ante factam inſtitutionem eo tẽpore, quo ipſe variare poſſet. Tunc enim variare etiam poterit eius ſucceſſor alterum præſentãdo: ſi verterque patronatus laicus erat, vt eſt de mẽte Abb. & Scrib. in. d.c. querimoniã. Idq; nõ obſcurè ſentit. Cæſar Lambert. de iur. patro. l. 3. 5. q. prin. art. 1. vbi plenè proſequitur materiam.

SVMMARIA.

1 *Ad Maioratus poſſeſſorem pertinet, ius eligendi Magiſtratus, in Oppidis ſuæ Iuriſdictionis.*
2 *Vox eligendi, eſt fructus veri dominij.*
3 *Is, qui dominium ad vitam reſtrictum habet, poteſt ad officia ſecularia præſentare.*
4 *Magiſtratus à Maioratus poſſeſſore creati, vtrum eius morte expirent.*
5 *Magiſtratus ad beneplacitum creatus, expirat morte conſtituentis: niſi à Principe creatus fuerit.*
6 *Magiſtratus, qui morte Maioratus poſſeſſoris expirauit: an poßit vti iuriſdictione vſque in aduentum ſucceſſoris, vel an ea vti debeat concilium oppidi.*
7 *Locum tenens, vtrum mortuo correctore poßit exercere iuriſdictionem, vel an iuriſdictio deuoluatur ad ciuitatem.*
8 *L. vbi abſunt. ff. de tuto. & cura. dat. ab his declaratur.*
9 *Ciuitates, vt plurimum nullam iuriſdictionem habent.*
10 *Iuriſdictio non capitur ab eligente, ſed à domino confirmante.*
11 *Vicarij ſeu locum tenentes ab inferioribus à Principe creati, vtrũ habeant iuriſdictionẽ ordinariã.*
12 *Iuriſdictio ordinaria non poteſt ab alio, quàm à Principe vel à lege concedi.*
13 *Vicarius Epiſcopi ex iuris diſpoſitione habet ordinariam iuriſdictionem.*
14 *Statuta facta à Præſide, & Rectoribus Ciuitatis, mortuo an Præſide non expirant.*
15 *Contractus factus à tutore nomine minoris, mortuo minore non expirat.*
16 *Contractus factus à Prælato de re Eccleſiæ cum conſenſu capituli, morte Prælati non expirat.*
17 *Tabellio creatus à Maioratus poſſeſſore vtrum, eo mortuo, deſinat eſſe Tabellio.*
18 *Decurio creatus à Maioratus poſſeſſore, vtrum, eo mortuo, expiret eius officium.*
19 *Arcis præfectus, vel ſimiles officiarij, à Maioratus poſſeſſore creati, expirant eius morte.*
20 *Pœnarum fiſcalium perceptio pertinet ad Maioratus poſſeſſorem.*
21 *Ius confiſcandi ſoli ſupremo Principi competit: priuilegio tamen, ſeu conſuetudine poteſt inferiori competere.*
22 *Pœnæ fiſcales ſunt fructus iuriſdictionis.*
23 *Pœnæ fiſcales pertinent ad vſufructuarium.*
24 *Bona immobilia confiſcata, vtrum pertineant ad Maioratus poſſeſſorem.*

Qualiter poſſeſſor Maioratus, cui iuriſdictio ineſt, valeat commodis iuriſdictionis frui.

CAPVT. XXV.

VIſo qualiter Maioratus poſſeſſor commodis rerum Maioratus, quæ dominium, ac eiuſdem emolumenta contingunt, vti poſſit, neceſſariũ mihi viſum fuit qualiter commodis iuriſdictionem ſpectãtibus frui valeat, oſtendere. Sed cùm in duobus, præſertim Iuriſdictionalia commoda conſiſtant: hoc eſt, in Magiſtratuum, cæterorúmque officialium creatione, ac etiam in pœnarum fiſcalium perceptione, conueniens erit, vtrumque ſigillatim enarrare, vt conſtet qualis quo ad vnum ac alterum ſit Maioratus poſſeſſoris, authoritas, & poteſtas.

¶ Quo verò ad primum articulum quod ad Magistratuum creationem attinet, præmittendum est: Maioratus possessorem, qui in Castris, seu oppidis merum, mixtúmque Imperium, ac Iurisdictionem habentibus iure maioratus successit, posse in eis tanquam verum, ac perfectum dominum Magistratus, Rectores, Decuriones, Tabelliones, executores, cæteróſque id genus officiarios creare, qui omnia Iurisdictionalia eius nomine exerceant, ac exequantur, si hoc ius Maioratus institutori competebat. Cùm enim ipse verus dominus sit: consequens est, vt ad illum ius eligendi huiusmodi officiarios, quod veris dominis competebat, pertineat. Pro quo facit elegans dictum Innoc. in ca. Cumana: col. fina. de elect. Vbi inquit, 2 q vox, eligendi, est cõmodum & fructus veri dominij. Ideoque ad verũ dominũ spectat, quod etiã dixit idẽ Innoc. in. c. cùm ecclesia Sutrina, colum. penul. verb. faciendis. de cau. poss. & proprie Imol. in Clemen. 2. colum. 2. de ætat. & qualit. Felin. qui plura refert in c. cùm olim de maiora. & obedien. num. 2. ¶ Nec his obstat, quod dominium hoc ad vitam restrictum sit: is námque qui dominium ad 3 vitam restrictum habet, potest ad officia secularia præsentare, vt censuit, post longam disputationem Guillel. Benedict. qui plura refert in quæstione, de thesauraria, quam posuit ad finem repetitionis. cap. Rainutius. de resta. nu. 10. Quod etiam in feudatario dixit Carol. Molin. in consuet. Paris. tit. 1. §. 1. gloss. 5. num. 57. Idque notissimum est.

¶ Hoc autem præsupposito ad cuius articuli perfectam cognitionem, tractandum ac resoluendum erit: an Magistratus, decuriones, Tabelliones, arcium præfecti, executores, cæteríque id genus officiarij à Maioratus possessore creati, possint etiam eodem mortuo huiusmodi officia exercere: an eius morte eorum officia illicò, expirent, possintque à Maioratus possessore denuò aliis conferri. Pro cuius rei resolutione, quæ frequens, & assidua est, sequentes conclusiones obseruandæ erunt.

¶ Prima conclusio, quòd si maioratus possessor 4 Magistratus in oppidis suæ ditionis ad sui beneplacitum apposuerit, hi Magistratus morte eiusdem expirabunt nec tempore mortis successoris Iurisdictionem exercere poterunt. Est namque regulare, vt id, quod ad beneplacitum concessum 5 est: quanuis id perpetuum reputetur. l. Iurisperitos. ff. de excusa. tutorum. Scriben. in. l. principalibus. ff. si cert. peta. morte tamen concedentis expiret. l. 4. ff. loca. vbi Bartol. & cõmuniter Scrib. tex. in c. si gratiosè de rescript. lib. 6. glo. & Scrib. in Clementina etsi principalis, in verb. per electionem. de rescriptis. Idque verum est, siue Maioratus possessor nomine proprio, siue nomine Maioratus, Magistratus creauerit. Nam vtróque casu, Magistratus constitutio morte eiusdem expirat, nec facienda est in hac specie distinctio tex. in. d. capitul. si gratiosè. Non enim potest Maioratus possessor de futuris in præiudicium successoris disponere: nec ipsum successorem supplantare præueniendo ante tempus: cùm habeat dominium ad vitam restrictum, ac limitatum, vt superiùs dictum est. Idque in Prælato dixit Inno. in capitul. 1. ad fin. de maiori. & obedi. Bald. in. capit. 1. qui successores feud. dar. tene. in vlib. feud. num. 3. Matthæus de Afflict. decis. 101. numer. 3. Anton. Gabriel. lib. 3. cõmunium opinionum de iure. quęsito non toll. conclus. 5. numer. 14. Quæ omnia in Magistratibus ab inferioribus à Principe constitutis, vera sunt: in Magistratibus autem à Principe creatis non procedunt. Hi námque magistratus etiamsi ad beneplacitum constituti fuerint, eorum iurisdictio, mortuo etiam Principe non expirat, vt optime existimat Boerius qui plura in idem adducit. decis. 149. numer. 11. cum plurib. sequent. Hoc autem, quod in hac conclusione, & sequentibus in Magistratibus à Maioratuum possessoribus creatis asserimus, pari ratione in executoribus, aliisque iustitiæ ministris dicendum erit.

¶ Sed est pulchrum dubium: an hoc casu potestas 6 Magistratus à Maioratus possessore creati, eo mortuo statim expiret: an duret vsquequo successor per se vel suos Magistratus iurisdictionem incipiat exercere, seu medio tempore concilium oppidi, vel ciuitatis possit Magistratus creare, aut iurisdictionalia exequi. Quod in locum tenente à 7 correctore mortuo creato quotidie contingit, frequentérque controuerti solet. In qua quæstione prima facie dicendum videbatur iurisdictionem in concilium oppidi, seu ciuitatis transire ex tex. in capit. cum olim. de maiori. & obedi. vbi mortuo Episcopo, ius electiones confirmandi, & omnia iurisdictionalia exercendi, in capitulum transfertur. Quem tex. procedere tam in vniuersitate Ecclesiastica: quàm seculari, censuerunt Hosti. Anton. colum. pen. & Imol. colum. 9. in. cap. cum omnes de consti. Quos refert, & sequitur Felin. ibi- 8 dem. num. 13. Idem etiam videtur probari ex tex. in. l. vbi adsunt. ff. de tuto. & cura. dat. ab his. vbi deficiente iudice, potestas dandi tutores apud ordinem decurionum remanet. Per quem tex. hanc opinionem sequitur Baldus ibidem post princip. & in d. cap. cum omnes num. 22. Quibus plura cumulat Felin. in Rub. de appellation. num. 4.

¶ Contrariam tamen sententiam: imò quòd hoc casu iurisdictio non sit exercenda ab vniuersitate: sed mortuo domino vel correctore possit eam exercere eius vicarius seu locum tenens, vsque in aduentum successoris, veram esse profitetur Innocen. in cap. cum accessissent in verbo sedis de constitu. quem ibi sequitur Baldus sibi contrarius numer. 10. Quorum opinionem sequuntur Montaluus in suo repertorio verbo. vniuersitas, & Auiles super cap. correctorum cap. 5. gloss. verbo suspendidos. nu. 8. & Auendanno in eisdem capitulis. c. 3. nu. 1.

¶ Hæ Autem opiniones vnico verbo conciliari 9 poterunt, aut enim vniuersitas ex consuetudine, seu Principis priuilegio iurisdictionem, merúmque ac mixtum imperium habet, & tunc quidem mortuo correctore, omnis iurisdictio ad ipsam deuoluetur. Sicque intelligendus est tex. in. d. l. vbi adsunt, & Scriben. quos pro prima opinione citauimus. Aut nullam habet iurisdictionem: prout communiter videmus illam ciuitates non habere, vt dixit Baldus in. l. quanquam numer. 10. C. de senten. quæ sine cert. quanti. profer. & tunc iurisdictio ad vniuersitatem non deuoluetur: sed iudex vsque in aduentum successoris iudicabit: argumento tex. in leg. meminisse. ff. de officio Proconsul. & lega. vbi finito tempore officij, iudex vsque in aduentum successoris iurisdictionem exercet: sicque intelligenda sunt dicta Scriben. quos pro hac vltima opinione paulò antè adduximus. Quam concordiam

inter has contrarias opiniones posuit Ludo. Rom. in Rub. ff. de arbi. 15. column. versicul. sed pone, quod pars vellit. Cuius opinionem sequitur Felin. in Rub. de appellationib. nu. 4. vbi plura in idem adducit, eiusque sententia vera est, & miror quòd nullus ex Scribentibus, quos superiùs citauimus, de illa meminerit. Sicque in quæstione proposita dicendum erit iurisdictionem deuolui ad vniuersitatem, vbi vniuersitas ipsa iurisdictionem habet: aliàs autem Magistratum à Maioratus possessore creatum posse iurisdictionalia exercere, vsque in successoris aduentum, quæ inter has contrarias opiniones concordia subtilis, ac vera est.

¶ Hæc tamen intelligenda sunt, quando vniuersitas iurisdictionem habet iure proprio: secùs tamen quando solum habet electionem seu nomi-
10 nationem Maioratus possessor confirmat. Tunc namque iurisdictio ad ipsam non deuolueretur: cùm ipsa iurisdictionem non habeat, sed iurisdictio à confirmante accipiatur: non autem ab vniuersitate eligente, vt probatur ex tex. in Authent. de defensoribus ciuitatum. §. iusiurandum verò, Collat. 3. vbi per Angel. & Scrib. tex. vbi Bartol. & cæteri in. l. nulli. C. defenso. ciuitatum. idémque Barto. in. l. & quia. ff. de iur. omnium Iudi. vbi. Alexand. Iass. & communiter Scriben. Quod etiam dicendum erit in aliis casibus vbi officium Magistratus morte constituentis expirare inferiùs resoluemus, idque verissimum est.

¶ Secunda conclusio, quòd si Maioratus possessor iure proprio, & absque populi nominatione locum tenentes, seu vicarios in oppidis, suæ ditionis creauerit, vt per annum vel biennium, vel aliud tempus simile iurisdictionem exerceant, eo intra terminum moriente, iurisdictio eorum expirabit: poteritque eius successor alios iudices in eorum
11 locum substituere. Ad cuius conclusionis probationem plurimùm conducere videtur, inuestigare an hi vicarij, qui ab his, qui iurisdictionem à Principe habeant, creantur, ordinarij, seu delegati censendi sint. In qua quæstione sic distingui solet.

¶ Aut enim vicarij à Principe in locum illius, qui ab ipso iurisdictionem habent, constituuntur, & hi ordinarij reputantur. gloss. communiter approbata in rubrica. C. de officio eius, qui vic. alte. ger. Bartol. in l. suggerente. C. eod. nume. 1. Paul. in. l. 2. C. de officio eius, cui est mand. iurisd. num. 3. Bald. in. l. aliquando. ff. de officio Proconsul. 1. &. 2. col.

¶ Aut non à Principe. sed ab illo, qui à Principe iurisdictionem habet, constituti sunt, & hi non ordinarij, sed delegati ad vniuersitatem causarum
12 censentur. Non enim potest ordinaria iurisdictio, nisi à Principe, vel à lege cõcedi. l. 1. §. cum vrbem. ff. de officio. Præf. vrb. l. more. vbi per Scribent. ff. de iurisdictio. omni. Iudi. l. 2. & l. 18. titul. 4. part. 3. l. 1. titul. 15. lib. 2. ordina. quæ est. l. 1. titul. 9. lib. 3. in noua collectione legum Regni. Sicque hanc distinctionem plura in eius comprobationem adducens probat Alexand. in Rub. ff. de officio eius, cui est manda. iurisd. nume. 17. quem refert, & sequitur Alciatus in Rubrica de officio ordina. num. 24. Gregor. in. l. 2. titu. 4. part. 3. verb. *Eestos atales.* Si igitur delegati non ordinarij sunt, consequens est, vt eorum officia morte constituentium expirent. d. l. more, vbi notatur per Scriben. ff. de iurisdict. omni. iudi. Riminaldus in Rub. ff. de offi. eius, cui est manda. iurisd.

¶ Contrariam autem sententiam, imò, quòd similes vicarij censeantur habere iurisdictionem ordinariam: etiamsi à Principe creati non sint, dummodò ex scientia, ac tollerantia Principis constituantur: prout locum tenentes, seu vicarij correctorum & Baronum assiduè constitui solent, veriorem esse censuit Bartol. in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de officio Procon. nu. 5. 1. lectura, &. 2. lectura num. 8. Paul. in Rub. ff. de officio assessoris. nume. 2. Angel. in. 1. prima. col. 2. ff. de offi. eius, cui manda. est iurisd. Curt. Iunr. in Rub. ff. de offi. eius. num. 19. Couarru. lib. 3. resolutio. c. fina. num. 4. Auiles super capitulis correctorum. cap. 4. verb. iustitia num. 4. Auendaño super eisdem capitulis. c. 3. num. 1.

¶ Sed quanuis vtraque opinio facillimè controuerti posset, mihi tamen videtur quòd, etsi consideratis iuris communis principiis, prima opinio verior censenda esset, hodie tamen considerata facultate, quæ à Principe concedi solet correctoribus, & etiam dominis temporalibus, vt iurisdictionem per se atque per suos locum tenentes, ac vicarios exercere possint, atque attenta generali horum Regnorum consuetudine, iuxta quam omnes vicarij, ac locum tenentes ab inferioribus à Principe creati, de causis etiam meri Imperij, quæ delegari non possunt, cognoscere solent. Quæ consuetudo Principis tolerantia, atque plurium legum Regiarum decisionibus tolerata, atque etiam comprobata est, hæc igitur vltima opinio tam in iudicando, quàm in consulendo sequenda erit. Quam hucusque communis horum Regnorum vsus probauit.

¶ Quamuis autem inuestigatio hæc, quo ad alia vtilis esse possit, quod tamen ad hanc conclusionem attinet, superflua est, cùm etiamsi Magistratus à Maioratus possessore creatus, ordinarius sit, adhuc eius officium morte constituentis expirare debeat: est námque dominium Maioratus possessoris ad vitam eiusdem restrictum, ac limitatum, nec potest Magistratus constituere post eius mortem duraturos, vt superiùs ostensum est. Ideóque eius morte Magistratus ab eo creati, expirare debent, quod probatur ex tex. in. l. diem functo. ff. de offi. assesso. Per quem tex. dixit Bald. quòd mortuo Præside ante finitum officium nedum expirat eius officium, sed etiam omnium eius officialium. Cuius dictum refert, & sequitur Iacobinus ibidem num. 1. En igitur qualiter siue is, qui vicarij officium habet, ordinarius, siue delegatus sit, mortuo Præside, qui eum vicarium constituit, Iurisdictio eiusdem expirat. Quod etiam vide- 13
mus simpliciter in vicario Episcopi, nam quamuis ipse ex iuris dispositione ordinarius sit, vt dixit glo. in. c. 2. de offic. vica. li. 6. & in. c. Romana. in princ. verb. generaliter. de appellationib. eod. lib. Felin. in Rub. de officio delega. num. 4. Quorum opinionem communem esse asserit Couarru. lib. 3. resolu. cap. 20. num. 4. Eius tamen Iurisdictio mortuo Episcopo, qui eum constituit statim expirat, vt notat Bal. in. l. aliquando. col. 2. q. 10. ff. de offic. Procon. & legat. Alciat. in Rub. de offic. ordi. n. 24. Iacobi. de Sancto Georg. in. l. more. nu. 35. ff. de iurisd. omni. Iudi. Quæ omnia ad possessores Maioratus rectè adaptari poterunt.

¶ Tertia conclusio, quòd si Maioratus possessor iudices

iudices annales ex populi nominatione creauerit, seu cõfirmauerit, qui vulgo Alcades ordinarij nũcupãtur: hi iudices mortuo etiam Maioratus possessore, poterunt ea officia exercere, nec poterit eius successor anno suæ Iurisdictionis durãte, alios iudices in eorum locum substituere. Cuius conclusionis ratio est: quia actus iste ex populi nominatione perfectus est. Ideóque sola morte domini non finitur: cùm populus, ex cuius nominatione hic iudex creatus fuit, non moriatur. l. cum proponebatur. cum similib. ff. de iudic. Nec mirum videri debet quòd is iudex, qui à solo Maioratus possessore per tempus limitatum creatus est, morte constituentis intra id tempus contingenti statim expiret. Is tamen, qui ex populi nominatione iudex constitutus fuit, etiam post eius mortem
14 iurisdictionem exercere possit. Simile namque videmus in statutis factis ab his, qui Iurisdictionem temporalem habẽt, quæ si ab ipsis solis facta sint, solum per tempus per quod Iurisdictionem habent, durabunt. l. fi. C. de offic. præfecti vrbis. l. cum Nauarchorum. C. de Nauicu. li. 11. Si autem conuocato concilio ab ipso iudice fiant seu confirmentur, perpetua erunt nec morte eius qui illa fecit, expirabunt. Quod dixit, Bartol. in rep. l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. nume. 8. vbi etiam per Scriben. Ang. in. l. 1. in princip. col. 1. ff. quod quisque iuris. Quod etiam in tutore pari ratione decisum est. Si enim is contractui à minore facto authoritatem præstet, eius contractus morte tutoris
15 non resoluitur: sed eo etiam moriente durat, ac validus est. l. Si tutelæ. ff. de administr. tuto. Idque etiam in Prælato contractum de re Ecclesiæ cum
16 consensu capituli faciente verum est. Actus namque ab ipso factus, Prælato moriente, non expirabit: quanuis contractus de rebus suæ dignitatis ab ipso solo celebratus eo moriente finiatur, vt dixit Anto. in cap. fina. col. 1. ne Prælati vices suas. Cuius opinionem sequitur Soci. consi. 34. num. 3. & 4. lib. 3. & Couarru. lib. 2. resolutio. c. 15. nu. 6. Matth. de Afflict. decis. 101. nu. 3.

17 ¶ Quarta conclusio, quòd si Maioratus possessor, ad quem ex priuilegio, seu consuetudine Tabellionum creatio in oppidis Maioratus spectat, aliquem Tabellionem creauerit, vt in ditionis suæ oppidis huiusmodi officium per tempus vitæ suæ exerceat, hoc Tabellionatus officium morte concedentis non expirabit, nec illud sequens successor reuocare poterit, quia cẽsuit Albericus in. l. digna vox nu. 1. C. de leg. vbi siut, inquit, quia quãuis prigilegia gratiæ regulariter possint reuocari per successorẽ, vt probatur in. c. si is, cui. de præ. li. 6. Hoc fallit: nisi priuilegium iam suũ effectũ esset consequutum, puta. si Imperator legitimasset aliquem, siue naturalem, siue spurium, vel creasset aliquem Tabellionem, vel militem, vel similia: hæc namque reuocari non possunt per successorem: nisi ex iusta causa. Idem etiam dixit Bald. in. cap. 1. qui successores feud. dar. tene. in visib. feud. num. 4. vbi inquit, quòd si gratia habuit effectum consummatum, ea non poterit per successorem reuocari. Quod probatur ex tex. in. c. si super gratia de officio. delega. lib. 6. vbi per Scriben. Sícque in Tabellionis creatione loquendo resoluit Grego. Lopez in l. 2. titulo. 15. part. 2. in gloss. in verb. *sino el hijo mayor*. col. 5. quanuis ad id Albericum non citauerit, ex quibus vidi iam pronuntiari contra quẽdam huius Regni magnatem, qui, cuidam Tabellioni, cui eius prædecessor Tabellionatum dedit, concessionem reuocauerat, alteríque officiũ illud concesserat: condemnatus námque fuit, vt illi Tabellionatus officium restitueret, cum omnibus fructibus, ac emolumentis eiusdem officij. Sícque ex mandato supremorum, Iudicium pronuntiatum, ac exequutum fuit.

¶ Contrariam tamen sententiam: imò, quòd successor possit huiusmodi Tabellionatus officium reuocare, veriorem censuit loquendo in Prælato Matthæus de Afflict. decis. 101. nume. 2. &. 3. vbi inquit sic fuisse iudicatum in Regio consilio Neapolitano: ipse tamen de dicta Alberici opinione non meminit.

¶ Pro concordia autem sic distinguendum esse censeo, aut enim Maioratus possessor aliquem priuatum, qui nec erat Tabellio, nec notarius. Tabellionem perpetuum creauit, & hanc Tabellionis creationem, nec successor, nec ipse, qui illam fecit, reuocare poterit. Habuit námque gratia ista effectum consummatum, vt is, qui semel fuit Tabellio, perpetuò Tabellio esse non desinat, cùm sui natura huiusmodi officium perpetuum esse soleat, semélque concessio fuerit suum effectum consequuta: essétque absurdum, quòd is, qui iam Tabellio, atque persona publica semel effectus fuit, absque causa legitima persona priuata effici possit. Et in hac specie procedat opi. Alberici.

¶ Aut Maioratus possessor aliquem non denuò Tabellionem creauit: sed Tabellioni, seu notario iam creato officium Tabellionatus ad vitam in auditorio sui iudicis concessit, quod ad tempus locari, seu concedi solitum erat, & in hoc casu: quanuis is qui hoc officium ad vitam concessit, non possit concessionem reuocare: successor tamen eius poterit huiusmodi officium reuocare, alteríque illud concedere: cùm etiam reuocata hac concessione, ipse notarius seu Tabellio remaneat, nec ex publica persona, priuata efficiatur: atque in hunc sensum intelligẽda erit decisio Matthæi de Afflict. si benè eius verba cõsiderentur. Inquit enim, quòd Archiepiscopus Salernitanus cõcessit officium actorum Magistri ad vitã Notario Baptistæ: ex quibus verbis comprehenditur, quòd tempore concessionis officij actorum iam ipse Baptista aliàs erat Notarius, nec ex concessione illius officij Tabellio seu notarius creatus fuit. Quod in effectu est idem, quod nos in hoc secundo casu paulò antè asseruimus. Sícque ista intelligenda esse mihi videntur.

¶ Quinta conclusio, quòd si in oppido Maioratui 18
subiecto certus numerus decurionum sit, siue annalium, siue perpetuorum, Maioratúsque possessor in casu cuiuscúmque vacationis aliquem decurionem siue perpetuum, siue annalem iuxta populi consuetudinem creauerit: is, qui ab eo denuò creatus fuerit, eo mortuo, poterit decurionatus officium exercere, nec successor poterit alium in locum eius creare. Quod procedit: nedum quando talis decurio ex populi nominatione creatus fuit. Quo casu id clarissimum est ex his, quæ in tertia conclusione dicta sunt. sed etiam vbi ex sola Maioratus possessoris authoritate fuit cõstitutus, vbi hęc decurionũ creatio, ad solũ Maioratus possessorem pertinebat, quod probatur ex dictis Alberici, & Bald. decisionibus, de quibus in præcedenti cõclusione meminimus. Gratia námque ista effe-

ctum habuit consummatum, cùm sui natura officium hoc, siue annale, siue perpetuum sit habeat tempus taxatum ac limitatum iuxta loci consuetudinem. Ideóque per tempus consuetum etiam mortuo concedente durare debet, idque loquens in officio decurionatus verum esse censuit Gregor.in.d.l.2.titul.15.parti.2.gloss.in verb. *sino el hijo mayor.* col. 5. Cuius opinioni libenter assentimur: dummodò in hoc Maioratus possessor consuetum decuriones creandi ordinem non excesserit. Quibus non modicum suffragatur decisio tex. & quæ ibi Scriben. notant in capit. quærimoniam de iur. patro.iunctis his, quæ in fine capitis præcedentis annotauimus.

19 ¶ Sexta, & vltima conclusio, quòd si Maioratus possessor aliquem arcis præfectum ad vitam constituerit, seu eidem aliud simile officium ad vitam concesserit, hæc concessio morte ipsius expirabit successorque officium illud alteri concedere poterit. Hæc namque officia ab ipsomet concedente ad libitum: etiam sine causa reuocari poterunt. l. si ita. §. dominus vbi Bald. in princip. & Alberic. nu. 1. ff. de vsu, & habita. Boerius qui plures in idem allegat. decis. 149. nu. 25. Ideóque à fortiori à sequenti successore id ipsum fieri poterit, quod in specie loquendo in arcium præfectis, & similibus officiis arbitratur Grego. in. d. l. 2. gloss. in verb. *si no el hijo mayor.* col. 5. Et hæc de prima huius capitis parte, quæ ad Magistratuum, & officialium creationem attinet, dixisse sufficiat.

20 ¶ Quo verò ad secundam huius capitis partem principalem, in qua de pœnarum fiscalium perceptione tractare promisimus, dicendum est pœnas fiscales ad Maioratus possessorem: sicut cæteros rerum Maioratus fructus pertinere: quando ius confiscandi priuilegio, seu consuetudine bonis Maioratus annexum est. Id namque ius quanuis propriè loquēdo soli supremo Principi competat, vt notat gloss. quam sequitur Barto. num. 4. & 11. in Rub. C. de iur. fisci. lib. 10. vbi etiam Luc. de Pena. & Ioan. de Platea, & communiter Scrib. Tex. in l. 1. C. de bon. vacan. cod. lib. Bal. in. l. 1. nu. 8. C. de hæredi. vel actio. vendi. & in Rub. C. de priuileg. fisc. nu. 2. & 3. Ex priuilegio autem seu præscriptione poterit id inferioribus competere, vt dixit Ioan. de Plate. in. d. l. 1. C. de bon. vacan. lib. 10. num. 2. Bald. in. d. l. 1. C. de hæredi. vel actio. vendi. ad fin. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainutius. de testam. verb. & vxorem nomine ad Elasiam. decis. 5. num. 293. cum sequentib. Capycius decis. 185. nu. 3. & 4. & Carol. Molin. in consuetud. Paris. tit. 1. §. 3. num. 170. Idque ipsum probat. l. fina. titul. 5. lib. 4. For. Il. Si igitur id confiscandi ius Maioratui annexum sit, poterit Maioratus possessor commodo mulctarum, ac pœnarum fiscalium frui. hæ 22 namque inter fructus Iurisdictionis computantur. Bald. in. l. fina. ff. solu. matri. nume. 2. quem ibi communiter Scriben. sequuntur. Alexan. in. l. diuortio. §. si vir in fundo. nume. 10. ff. solu. matri. quem cæteri Scrib. sequuntur. Bald. in. l. 1. num. 16. C. de fructibus. & lit. expen. Idem Bald. num. 2. & Paul. num. 3. in. l. 2. C. de Episcopali audi. Paul. de Montepico in Rep. l. Titia cum testamento. §. Titia cum nuberet, num. 114. ff. de lega. 2. Iacobi. de Sancto Georg. in tracta. de feudis. verb. de Castro rubei montis. col. 2. versic. Quæro etiam. Boerius decisione. 180. num. 4. Palat. Rubios in rep. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 62. num. 11. Guillel. Bene. in rep. cap. Rainutius verb. cætera bona. num. 36. de testam. Tiraquellus qui plura refert. de retract. conuentio. §. 5. gloss. 4. nume. 18. Sicque proculdubiò nedum ad Maioratus possessorem, qui verus dominus est: imò etiam ad vsufructuarium huiusmodi pœnæ fiscales spectant, vt Scriben. su- 23
periùs relati plenè resoluunt. Asseruítque Carol. Molin. in consuetud. Paris. tit. 1. §. 1. gloss. nu. 51.

¶ Sed quanuis hoc in pœnis fiscalibus, in pecunia, seu bonis mobilibus consistentibus clarissimum sit, in confiscatione tamen bonorum immobilium 24
dubitari solet: an ea bona omninò Maioratus possessori adiicienda sint: an debeāt perpetuò in ipso Maioratu remanere. Quòd autem perpetuò in Maioratu esse debeant, Maioratúsque possessor fructibus eorum bonorum solum per tempus vitæ suæ frui possit, suaderi videtur: ex eò, quòd existimat Alberic. loquens in vsufructuario in. l. vsufructu legato. num. 2. post Iacob. de Rauena. ibidem. ff. de vsufruct. vbi inquit, quòd bona huiusmodi immobilia confiscata acquiruntur domino quo ad proprietatem: vsufructuario autem quantum ad vsumfructum. Quod etiam dixit idē Alberic. in. l. Si verò. in princip. n. 5. ff. solu. matri. & Bald. in l. fina. ff. solu. matri.

¶ Contrariam autem sententiam: imò, quòd bona immobilia confiscata vsufructuario omninò acquirantur, nec ad proprietarium aliquid ex eis pertineat, veriorem censuit Bart. in. d. l. fin. num. 1. & 2. quem sequitur Paul. ibidem. num. 2. &. 3. & Alexand. ibi num. 2. qui hanc dixit communem opinionem. Eandem opinionem sequitur Bald. in. l. 1. num. 16. C. de fructib. & litium expen. Bart. & Ange. in. l. diuortio. §. si vir in fundo. ff. solu. matri. vbi Iass. n. 8. plures alios in idem refert. Háncque opinionem dixit esse veriorem ac communem Carol. Moli. in consu. Paris. tit. 1. §. 1. glo. 1, n. 51. per tex. sing. in d. l. vsufructu. legato. ff. de vsufructu. idque verissimum est. Quanuis enim vsufructuario res immobiles confiscatæ, etiam quo ad proprietatem acquirantur: nihilominus tamen iurisdictionis proprietas integra, finito vsufructu, proprietario reddi potest: cùm res istæ sint fructus iurisdictionis, & de his, qui quotidie ex nouis delictis, ac confiscationibus renasci solent, qui regulariter vsufructuario etiam quo ad proprietatem acquiruntur, vt omnes Scriben. superiùs relati aduertunt, & etiam in præcedentibus capitibus annotauimus. Quod potiori ratione in Maioratuum possessoribus, qui veri domini sunt, dicendū erit.

¶ Quid autem dicendum sit quando Maioratus possessor post delictum commissum, ac accusationem propositam, ante diffinitiuam tamen sententiam moritur, viuentéque sequenti successore sententia diffinitiua fertur: an pœnæ fiscales pertineant hæredibus Maioratus possessoris, in cuius vita negotium cœptum delictúmque commissum fuit: an sequenti successori deferantur, vel sint inter vtrúmque diuidendæ: infra libro. 3. vbi erit huius materiæ locus, latiùs enarrabimus.

SVMMA-

SVMMARIA.

1 *Augmentum quoddam à facto hominis, quoddam à natura procedit.*
2 *Augmentum quoddam extrinsecus est: quoddam autem intrinsecum appellatur.*
3 *Augmentum facto hominis contingens, propriam ac separatam conditionem habet.*
4 *L. Si quando. C. de bon. vacan. lib. 10. declaratur.*
5 *Bombardæ in fortaliciis Maioratus ab eiusdem possessore simpliciter appositæ, bona libera iudicandæ sunt.*
6 *Iurisdictio Gabellæ seu tertiæ in bonis Maioratus à possessore acquisitæ, non efficiuntur ipsius Maioratus.*
7 *Præscripta à Maioratus possessore, ex causa Maioratus: an ipsius Maioratus efficiantur.*
8 *Res, quam iure retractus Maioratus possessor, ex causa Maioratus acquisiuit: an ipsius Maioratus efficiatur.*
9 *Vsusfructus rerum Maioratus ab eius possessore redemptus: an ipsius Maioratus efficiatur.*
10 *Census à possessore Maioratus redemptus: an ipsius Maioratus efficiatur.*
11 *Augmentum, quod non potest subsistere de per se: vtrum Maioratui cedat.*
12 *Seruitus in rebus Maioratus acquisita: an Maioratui cedat.*
13 *Aestimatio semper secundùm tempus solutionis soluenda est.*
14 *Aedificia facta à Maioratus possessore in rebus Maioratus: qualiter ipsi Maioratui cedant: Vbi agitur latissimè de iustitia, ac ratione legis. 46. Tauri.*
15 *Ad l. 46. Tauri, nouus intellectus assignatur.*
16 *Hæredes vltimi Maioratus possessoris possunt tollere ex ædificijs factis in rebus Maioratus omnia illa quæ sine damno ipsarum rerum tolli possunt.*
17 *Incrementum latens, aut patens naturaliter in rebus Maioratus contingens ipsi Maioratui cedit.*
18 *Vsusfructus in rebus Maioratus cum proprietate consolidatus: an ipsi Maioratui cedat.*
19 *Titulus Maioratus, est titulus vniuersalis, non particularis. Etsi non ex rebus vniuersalibus sed tantùm particularibus constet.*
20 *Maioratus dicitur vniuersitas facti, non autem iuris.*
21 *Feudum dicitur etiam vniuersitas facti, non iuris.*

Augmentum rerum Maioratus: vtrùm Maioratui cedat, eodémque iure: an diuerso censendum sit.

CAPVT XXVI.

INter Maioratus successorem, vltimíque eiusdem possessoris hæredes frequenter controuerti solet: an ea, quæ in bonis Maioratus ab eo, de cuius successione agitur aucta fuerunt, seu eius tempore bonis Maioratus adiuncta eandem Maioratus naturam sequi debeant: an tanquam bona libera censenda sint. Ex qua contentione innumeræ lites excitantur. Sed, vt de hac re perfecta, ac vera resolutio habeatur, considerandum erit: augmentum quoddam esse, quod facto, ac industria Maioratus possessoris rebus Maioratus accedit: quoddam autem, quod non accedit facto Maioratus possessoris: sed casu & fortuna, seu aliàs naturaliter rebus Maioratus vnitur. Qua distinctione vtitur in specie Maioratus Palat. Ruuios in rep. rubri. de dona. inter virum & vxo. §. 62. nu. 16. licet amplius materiam istam quę longo tractatu indigeret, non discurrat.

2 ¶ Vt autem ea, quæ ab Scribent. in hac materia augmenti diffusè scripta sunt breuissimè resoluamus: ea, quam nunc præposuimus distinctione præmissa, in prima specie subdistinguēdū erit. Aut enim res facto Maioratus possessoris bonis Maioratus adiuncta potest subsistere de per se, estque ab ipsis rebus Maioratus separabilis, quod augmentum extrinsecum ab Scribent. appellatur, aut non potest subsistere de per se, nec à rebus Maioratus separari, quod ab eisdem Scrib. augmētum intrinsecum appellari solet.

¶ Si res ipsa Maioratui ab eiusdem Maioratus possessore addita potest per se subsistere, clarissimum est, eam non sequi Maioratus naturam, nec ad cæteros Maioratus successores iure successionis pertinere: sed Maioratus possessoris hæredibus tanquàm alia bona libera esse adiiciendam. Ea namque quæ facto hominis fundo adiiciuntur, propriam, ac separatam conditionem habent, & egēt separata possessionis apprehensione, & separata præscriptione, vt eleganter inquit Iurisconsultus in l. qui fundum. §. 1. ff. pro emptore. Probat tex. in capit. 1. §. è contrario. de inuestitu. de re alie. fact. vbi communiter Scribent. & est communis resolutio secundùm Aluaro. in capit. 1. §. si quis de man so. de controuer. inuestit. Idque sic in specie resoluit Carolus Molineus in consuetud. Paris. titul. 1. §. 1. gloss. 5. num. 20. Iulius Clarus lib. 4. senten. §. feudum. quæst. 88. versic. Sed pone.

¶ Quod nedum procedit, ac verum est: quando principaliter rebus Maiorat⁹ res aliqua addita est: sed etiam quando accessoriè additur: ita vt res ipsa, ac res Maioratus fiat vna, ac eadem res. Non enim res addita si potest à Maioratu separari, eidē cedet: sed possessoris hæredibus adiicienda erit nisi expressè, ac scienter à Maioratus possessore addita sit: cum eadem qualitate Maioratus, & vt perpetuò ipsius Maioratus efficiatur. Quod pro-

Augmentu quod fit industria possessoris ma ioratus in bonis huius si subsistere possit sine his, hæredibus illius non succedere ipsius maioratus querit. Secus erit si existere sine ea possessore nequeat

3 ipsi. vt supra, vt propriu maneat, ac bonis iunctu

bat satis eleganter Carolus Molineus d. titul. 1. §. 1. gloss. 5. num. 14. & 15. & nu. 20. & 21. qui ad id videndus erit omnino: quia plura in idem adducit, quæ hîc repetere non libet. Idem etiam existimat Tiraquellus de retract. Lignagier. §. 32. gloss. prima. numero 77. Gregorius in l. 2. titul. 15. part. 2. in gloss. verb. *sino el hijo mayor*. columna 5.

¶ Nec obstant iura dicentia accessoria, & adiacentia naturam rei principalis in omnibus sequi l. si quando, cum similib. C. de bon. vacan. lib. 10. ea namque iura intelligenda sunt quando expressè accessoria addicta fuerunt cum qualitate prioris rei, vel quando *is*, qui ipsa adiacentia rei addit de ipsa re disponit, agiturq; de eius dispositionis interpretatione non aliàs. vt Carolus Molineus in d. locis aduertit. Idque verissimum est.

¶ Ex quibus iam in casu contingenti videmus pronuntiatum bombardas, pluraque alia tormentorum, sulphureæque machinæ genera à Maioratus possessore in castris Maioratus apposita esse bona libera: non autem Maioratus. Non enim inueniebatur dispositio possessoris, in qua ea fortaliciis Maioratus, cum eadem Maioratus qualitate adiunxisset.

¶ Ex quo etiam infertur Maioratus possessorem, qui in oppido Maioratus, quod absque iurisdictione possidebat merum, mixtumque imperium acquisiuit, illudque ipsi oppido addidit non efficere ipsam iurisdictionem nouiter acquisitam eiusdem Maioratus: nisi expressè id dixerit, ac voluerit: quia iurisdictio potest per se subsistere, estq; quid ab ipso castro separatum: eaque ratione id dixit Baldus in capi. 1. §. è contrario. numer. 4. de inuesti. de re alie. fact. Cuius dictum refert, & sequitur Aluaro. ibidem colũ. fina. & Carolus Molin. d. gloss. 5. num. 4. Et hanc dixit communem opinionem Carol. Ruinus. consi. 14. post princip. lib. 1. & Iulius Clar. lib. 4. senten. §. feudum. quæst. 88. & in Maioratus possessore id ipsum arbitratur Grego. in l. secunda titul. 15. par. 2. in gloss. verb. *sino el hijo mayor*. colum. 4. ad fin. Idque ipsum etiam pari ratione dicendum erit in Maioratus possessore, qui in oppido Maioratus Gabellas, seu tertias decimarum, vel quid aliud simile emit. Ideoque si ista eo animo acquisiuit, vt Maioratus naturam sequerentur id disponere, ac exprimere debet: aliàs nãque ea ad hæredes eiusdem, non ad solum Maioratus possessorem pertinebunt.

¶ Ex his etiam comprehendi poterit quid dicendum sit in ea quæstione, de qua frequenter controuerti solet, an scilicet ea quæ Maioratus possessor ex præscriptione iuxta res Maioratus acquisiuit, eisdemque addidit, censenda sint Maioratus: an libera. Quam quæstionem tetigit Grego. in d. l. 2. titul. 15 part. 2. gloss. verb. *sino el hijo mayor*, colũ. 4. ad fin. cum princi. 5. nec eam resoluit. ¶ Sed pro eius vera resolutione dicendum erit, quòd aut id, quod præscribitur, præscriptum fuit ex titulo Maioratus, & tanquàm res Maioratus. Et tunc licèt id ex errore facti processerit, nec verè res ipsa, res Maioratus sit: successori tamen ipsius Maioratus non eiusdem possessoris, qui præscripsit hæredibus pertinebit. Iniustum namque esset eum, qui rem tanquàm Maioratus, & iure Maioratus, & ipsi Maioratui præscripsit, eadem re Maioratus successores velle fraudare.

¶ Si autem ex alia causa ab ipso Maioratu diuersa præscriptio processit, res præscripta tanquàm libera consenda erit. Quod censuerunt Marti. Lauden. & Cardi. Alexan. contra Bald. num. 6. & Aluaro. ibidem in capit. 1. §. rursus. de controuer. inuesti. Quorum opin. sequitur reprobans opinionem Bald. & Aluaro. Carolus Molineus in cõsuet. Paris. titul. 1. §. 7. in princip. num. 29. & 30. qui eleganter loquitur in proposito: eumque simpliciter ad id refert Tiraquel. de retract. Linagier. §. 32. gloss. 1. num. 76. Quod ex rationibus, de quibus superiùs mentionem fecimus, deriuatur. In primo namque casu censetur is, qui rem titulo Maioratus, & tanquam cætera bona Maioratus possedit, ac præscripsit illam ex præcedenti titulo, & possessione ipsi Maioratui, sub Maioratus qualitate iunxisse; cùm voluntas magis facto, quàm verbis demonstretur. l. Paulus cum similib. ff. rem ratam haberi. Quod casu ex his, quæ superiùs adducta sunt, res ipsa Maioratus efficitur. ¶ In secundo autem casu res censetur simpliciter, seu ex alia causa addita. Quo casu libera esse censetur ex his, quæ superius ostendimus.

¶ Ex his etiam decidi potest alia quæstio: an scilicet Maioratus possessor, qui retraxit rem communem cum alia re Maioratus, vel ipsi Maioratui censualem, seu Emphyteoticariam pro eodẽ pretio, quo alij vendita fuit censeatur rem ipsam Maioratui cum qualitate Maioratus adiungere, vt perpetuò ipsius Maioratus fiat: an eadem res tãquàm libera censenda sit. ¶ Quòd autem ipsius Maioratus fiat, probari videtur ex eo, quòd titulo Maioratus acquisita fuit: non enim potuit illam possessor absque titulo Maioratus retrahere. Ideoque censetur illam Maioratui sub qualitate Maioratus addidisse, vt in præcedenti quæstione dicebamus. ¶ Item cùm ista acquisitio proueniat ex causa trahente originem ab ipso Maioratus institutore, qui rem censui, seu Emphyteosi subiecit, seu eam cõmunem cum alia acquisiuit, hæc acquisitio censeri debet, ac si ea res in vita institutoris acquisita fuisset. Bonorum namque augmentum, seu diminutio post mortem testatoris contingens, iudicanda sunt, ac si viuo testatore contigissent: quando pendent à causa trahente originem à vita testatoris. l. in ratione. la. 1. §. Imperator, & §. sequenti. ff. ad l. Falcid. l. serui, qui apud hostes. ff. eodem, & vtrobiq; per Scribentes not. Alexãd. in l. in ratione. *la secunda* in principio, numero quarto. ff. eod. Cum igitur si tempore testamenti ea acquisitio facta fuisset, sub dispositione Maioratus comprehenderetur. l. Seię. §. *Tyranne*. cum similibus. ff. de instruct. & instrum. legat. Similiter idem dicendum erit in acquisitione facta ex postfacto, trahente originem à causa de præterito, vt in simili dixit Palat. Ruuios. in repe. Rub. de donatiõ. int. vir. & vxo. §. 62. numero. 13. qui ad id omnino vidẽdus est.

¶ In contrarium autem vrget text. in dic. capitul. 1. §. è contrario. de inuesti. in re alien. fact. vbi omne id quod feudo adiicitur facto vasalli, non efficitur feudale, si de per se subsistere possit. Hoc autẽ de per se subsistere potest ex postfacto: prout à principio subsistebat: igitur ex hac acquisitione Maioratus non efficitur. ¶ Nec obstat, quòd retractus factus fuerit ex causa Maioratus habente originem à vita testantis: quia benè verum est, quòd hæc acquisitio dependet ab ipso Maioratu, & trahit originem à vita testantis: sed non ideò sequitur, quòd ex eo res sic acquisita Maioratus efficiatur: quia hoc imputatur inter fructus, ac emolumenta ipsius Maioratus, de quibus ipse Maioratus

possef

sori tanquàm verus eiusdem dominus vti debet. Potest enim rem Emphyteoticam, seu censualem, seu ipsi Maioratui communem iure Maioratus retrahere: sicut potest aliquam rem ex causa Maioratus confiscare, seu thesaurum ex fundo Maioratus extrahere, lapidesue excidere, aliaque similia emolumenta percipere. Non autem ex eo consequitur, quòd huiusmodi emolumenta sic ex causa Maioratus percepta, efficiantur ipsius Maioratus: imò ea omnia tanquàm bona libera iudicanda sunt, vt supra isto libr. capit. 22. & 24. latiùs ostendimus. Idque præcipuè in casu, de quo agimus, dicendum est: cùm res ista pecunia Maioratus possessoris acquiratur, iniustissimum enim esset rem Maioratus possessoris pecunia acquisitam illico Maioratui absque eiusdem facto, seu voluntate adiicere. Ideoque hæc sententia mihi verior, ac probabilior videtur.

¶ Quod adeò verum est, vt etiamsi sequens Maioratus successor vellit eandem pecuniæ quantitatem, seu veram rei retractæ æstimationem offerre, hæredes Maioratus possessoris non teneantur rem ipsam eidem tradere: etiam, vt perpetuò ipsius Maioratus efficiatur. Ex retractu namque Maioratus possessor dominus effectus fuit, resque sibi tanquàm libera acquisita, nec semel dominus potest absque facto suo desinere esse dominus. l. id quod nostrum. ff. de regulis iuris. Nec ad vendendum: nisi in casibus à iure expressis compelli. l. inuitum. cum similibus. C. de contrah. emptio. Quod apertiùs probatur in dicto §. è contrario vbi deciditur non teneri vasalli hæredes rem additam feudo etiam soluta æstimatione restituere: nisi ea res de per se subsistere nequeat, vt inferius dicemus.

¶ Quæ omnia intelligenda sunt: nisi res sit ea lege retracta, vt ipsius Maioratus perpetuò efficeretur, seu post retractum ipsi Maioratui à retrahente cum qualitate Maioratus incorporata, seu ex pecunia ipsius Maioratus ad prædiorum emptionem deputata, empta fuerit: cùm enim ea pecunia nō possit, nisi in Maioratus vtilitatem conuerti, id quod ex ea emptum fuit, pro Maioratus vtilitate acquisitum censendum erit: si simpliciter emptio facta sit. l. quædam mulier. cum similibus. ff. de rei vendi. Idque verissimum est.

9 ¶ Consequenter etiam ex his comprehendi potest, quid dicendum sit in vsufructu alicui in re Maioratus pertinēti, quē Maioratus possessor propria pecunia redēit, vt proprietati cōsolidaret. In qua quæstione dicēdū est, q̄ viuēte vsufructuario: tam ipse Maioratus possessor: quam eiusdem hæredes vsufructu frui debent. Eodem autem vsufructuario mortuo, vsusfructus cū propietate cōsolidabitur, & ad Maioratus possessorem, cęterosque eiusdem successores ordine successiuo pertinebit. Quod probatur ex dicto §. è contrario, iunctis his quæ ibi notantur per Scribent. Idque ipsum dicendum erit in renuntiatione vsusfructus, quæ ab ipso fructuario in fauorem Maioratus possessoris, seu eius contemplatione facta fuerit, quāuis contrarium dicendum sit: quando ea renuntiatio contemplatione Maioratus institutoris, seu totius familiæ, aut simpliciter fit. De quibus tamē dicendum erit: proùt infra numero sequenti dicemus.

¶ Idem etiam pari ratione dicendum erit, in cen-
10 nibus, annuisque redditibus, cæterisque pensitatio-
nibus, quibus res Maioratus ita subiectæ erant, vt ea obligatio perpetuò ad eiusdem successores trāsiret. Nam si ea à Maioratus possessore redimantur, bona Maioratus perpetuò eisdem cēsibus, seu pensitationibus obnoxia erunt; ipsiusque Maioratus possessoris hæredibus illa soluenda sunt. In quo, & in præcedentibus summè considerandum erit: an ea lege eorundem censuum, ac pensitationum redemptio facta fuerit, vt Maioratus ab eisdem liber sit: an vt idem ius Maioratus possessori, eiusdemque hæredibus remaneat. Primo namque casu Maioratus ab eisdem liber remanebit, secundo autem non: prout supra isto libro capitulo 10. nū 25. cū sequenti ostensum est. Quæ omnia in hac parte repetenda erunt, quod etiam in redemptione vsusfructus dicendum est. Ex qua etiam ratione plures etiam similes quæstiones decidi poterunt. Et hæc de primo casu: quando scilicet res facto Maioratus possessoris, eiusque industria Maioratui addita de per se subsistere potest, dixisse sufficiat.

¶ In secundo autem casu subdistinctionis: quando scilicet res addita Maioratui facto, seu industria possessoris non potest subsistere de per se: prout contingit in seruitute super re Maioratus acquisita, seu ædificio in solo Maioratus facto, vel aliqua alia re simili dicendum erit: hoc ipsi Maioratui cedere soluta tamen possessori eiusdem rei æstimatione. Quod probatur ex tex. in d. capitul. 1. §. è contrario. de inuesti. de re alie. facta vbi Bald. num. 3. Aluaro. & communiter Scribent. & in capit. 1. §. si quis. de Manso de controuer. inuesti. tex. vbi Bald. ante numer. 1. & Scriben. in capitulo, Domino guerram. §. si Vassallus, hic finitur. l. Corra. Augustinus Bero. quæstione. 96. num. 6. Iulius Clarus. d. libr. quarto sentent. §. feudum quæst. 88. Carolus Molineus in consuet. Parisi. tit. 1. §. 1. glos. 5. num. 70. cum sequētib. & sentit Pala. Ruui. in rep. Rub. §. 62. num. 16. 17. & 18. dū ad id allegat Bald. in d. §. è contrario. Grego. in l. 2. titu. 15. part. 2. verb. *fino el hijo mayor*. col. 4. ad finem. 11

¶ Sed quia res ista maturiori examine indiget, libet in ea paulisper immorari vt deinceps intelligatur quid in seruitute, ac in ædificiis decidendum sit. Quod autem ad seruitutem attinet, plures casus considerandi sunt. Aut enim seruitus pretio empta, ac imposita est: aut donatione concessa, aut præscriptione acquisita. 12

¶ Si pretio empta, ac imposita fuit, dicendum erit eam Maioratui accrescere soluta Maioratus possessori æstimatione: nisi eo pacto empta fuisset, vt Maioratui perpetuò acquireretur. Tunc enim accrescit Maioratui absque pretij solutione, vt in d. §. è contrario, & in locis superiùs allegatis. Docto. in feudo resoluunt. Quod lege. 46. Tauri. quæ est l. 6. titul. lib. in noua collectione legum Regni innouatum non est: cùm ipsa solùm in ædificiis, non in seruitutibus loquatur.

¶ Si donatione concessa fuit, tunc considerandū erit: an ea donatio contemplatione possessoris, & vt ipsi, ac hæredibus suis acquiratur, facta fuerit; aut contemplatione Maioratus, ac familiæ; aut simpliciter. ¶ Primo casu idem, quod in præcedēti dicendum est, vt seruitus Maioratui accrescat soluta æstimatione.

¶ Secundo casu proculdubiò seruitus ipsi Maioratui perpetuò adiicienda erit: etiam æstimatione non soluta. ¶ Tertio casu: idem etiam dicendum erit. Cùm enim seruitus à re rei debeatur. l.

vnus ex

vnus ex ſociis.ff.de ſerui.reſti. prædi. prædioq; inhæreat,vt inquit.Bart.in l.1.nu.3 ff.de ſerui. quando ſimpliciter cõceditur ipſi prædio conceſſa cenſenda eſt,vt ibidem Scriben. aduertunt. Quod de ſeruitute reali intelligendum eſt,non de ea,quę debetur perſonæ,de qua Docto. in. d. §. ècontrario, non ſentiunt: quanuis ſimpliciter loquantur.

¶ Si autem præſcriptione ſeruitus acquiſita fuerit: tunc diſtinguendum erit:etiam eo modo,quo in quacunque alia re à poſſeſſore Maioratus præſcripta dictum eſt. Aut enim ex cauſa, & titulo Maioratus,& tanquàm eidem debita præſcripta, ac poſſeſſa eſt, & tunc ipſius Maioratus erit abſque æſtimationis præſtatione: ipſi namque Maioratui & cum qualitate Maioratus acquiſita cenſenda eſt.Si autem ex alia cauſa diuerſa præſcripta fuit Maioratui accreſcet cum æſtimationis ſolutione,quòd ex his,quæ ſupra iſto capitulo adduximus,clariſſimum redditur.

¶ In his tamen quæ de ſeruitutis æſtimatione ſoluenda diximus deliberandum erit ex deciſi.tex. in d.l.46.Tauri.nam quamuis in ædificiis loquat' ratio tamen & cauſa finalis eiuſdem legis,de qua ſtatim agemus,in ſeruitute etiã militare videtur; præſertim ſi eius qualitatis ſeruitus ſit vt ab ædificiis ſeparari non valeat,ideoque quando ſeruitus luminum,vel ſtillicidij,vel alia ſimilis quæ ad ædificia neceſſaria eſt,atque eis adhæret,à Maioratus poſſeſſore empta fuit idem de ea quod de ædificiis ex d.l.46.Tauri.diſpoſitione dicendum videtur:non enim poteſt congrua differentiæ ratio de ædificiis ad huiuſmodi ſeruitutem ædificiis inhærentem aſſignari,niſi abſque ædificiorum incommodo extingui poſſit.

13 ¶ *Hæc* autem æſtimatio ſemper iuſta ad vera ſecundùm tempus ſolutionis præſtanda eſt:non autem ex eo:quod expenſum,eſt æſtimanda,ac conſideranda,ſiue eodem tempore plus valeat,ſiue minus.l.domos hæreditarias.ff. de lega. 1. vbi. Barto. Bald.Paul.num.4.Alexand.num.1. Iaſſ. num. 4. & communiter Scribent.l.fundo.vbi etiam per Scribent.ff.de rei vendi. Quod optimè conſiderat Carolus Molin.in conſuetudin.Pariſi.tit.1.§.1.gloſ. 5. nu.97.& 98.contra Bal.& Iaſ.per eundem ibidẽ relatos,qui contrarium abſque fundamento cenſuerunt,idque etiam in poſſeſſore Maioratus exiſtimat Anton. Gomez in l.46.Tauri.nu.3.

¶ An autem in caſibus,in quibus paulo antè diximus,ſeruitutem à Maioratus poſſeſſore ſuper rebus Maioratus acquiſitam cedere ipſi Maioratui ſoluta æſtimatione huiuſmodi ſeruitutis:valor ſoluendus ſit à ſucceſſore ex propriis bonis, vel ex ipſis rebus Maioratus:videnda ſunt ea, quæ latiſſimè diximus ſupra iſto lib.cap.10.nu.17.cum pluribus ſequentibus,ex quibus apertiſſimè comprehendetur quid etiam in hac quęſtione dicendũ ſit.

14 ¶ In ædificiis autem,quæ in ſolo Maioratus facta ſunt,dicendum erit ex iuris communis diſpoſitione,huiuſmodi ædificia Maioratui accreſcere, ſoluta prius Maioratus poſſeſſori vera ac iuſta æſtimatione. Sic enim in fideicommiſſario, qui in re fideicommiſſo ſubiecta aliquid perpetuo duraturum expendit,iure ſtatutum erat.d. l. domos. ff. de lega.1.vbi Iaſſ.nu.2.& com.Scrib. tex.in §. certè inſtit.de rer.diuiſio.l.ſi quis ſciens.C.de rei vend.l.ſi in area.C.eod.Guido Papæ.deciſ. 169. num. 1.Decius.conſi.439.& conſi.518.nu.2.& 3. Albertus Brunus.in tracta.de augmento concluſio. 20. num.3.cum ſequent.Carolus Molin.titu.1.§.1. glo. 5.num.75.Iulius Clar.lib.4.ſenten.§.feudũ.quęſt. 88.Idque ſequũtur omnes,qui in dictã.l.46.Tauri. commentarios ediderunt.

¶ Nec in hoc caſu erunt fructus cum ædificiis,ſeu melioramentis compenſandi: ſed æſtimatio ſoluenda non habita fructuum ratione: quia quanuis bonæ fidei poſſeſſor, qui dominus non eſt, teneatur fructus cum ædificiis compenſare.l.in fundo.cum ſimilib.ff.de rei vendica. Hoc non procedit in Maioratus poſſeſſore,ſeu fideicommiſſario, qui interim vſque ad diei reſtitutionis aduentum verus,ac perfectus dominus eſt,vt cenſuit glo.ſingula.in l.emptor.in princip. verb. ſuperfluum in fin. ff. de redi.vendi.quam ſequitur Bald.circa fin. & Scrib.ibidem,& communiter Scriben.in d.l.domos.Bald.col.1.Ang.circa fin. Imol.col. 2.& Alexand.num.6.in l.inſulam.§.fructus.ff.ſolut. matri. Alexand.conſi.123.in fin.num.11.volumine.1.Cremen.ſing.105.Pala.Ruui.in rep.Rub. §. 62. num. 16.Carol.Molin.gloſ.5.num.78.Rolandus à Valle conſil.28.num. 17.Iulius Clar.lib.4.ſenten.§.feudum.d.quæſtione. 88. contra Auguſtinum Bero. quæſtione.96.poſt nume.quartum contrariũ aſſerentem.

¶ Sed quanuis iure cõmuni inſpecto omnia iſta communiter ab Scribent.recepta ſint: hodie autem ſunt,ex decis.d.l.46.Tau.innouata,qua deciſum eſt vxores,ac filios,ſeu alios hæredes non poſſe repetere ea,quæ in ædificiis in ſolo Maioratus factis à Maioratus poſſeſſore expenſa fuerunt:ſed ea omnia illicò ipſi Maioratui abſque æſtimationis ſolutione accreſcere. Quæ.l.hodie præcisè ſeruanda erit:quanuis eam iniquam, ne iuri,ac rationi contrariam profiteatur Palat.Ruui.in rep.Rub. de dona.inter vir.& vxo.§.62.num.16.Sic enim lex ſcripta eſt:quanuis rigorem continere videatur. l. proſpexit cum ſimilib.ff.qui,& à quib.niſi aliud à Maiorat' inſtitutore ſtatutum ſit.Seruabitur namque eius diſpoſitio,reiecta eiuſdem l.Tauri deciſ. vt arbitratur.Menchac.de ſucce. creati. lib. 1. §. 5. num.13.

¶ Quanuis autem ea lex Tauri.à prædicto inſigni Doctore,& aliis rigoroſa, & iniqua appelletur:æqua tamẽ,ac iuri,atque rationi conſona pluribus viſa fuit, vt apparet ex adductis à Didaco del Caſtillo in Gloſ.1.& Anton.Gometi.numer. 4. & cæteris in eiuſdem legis commentariis. Et à Fernando Menchaca de ſucceſſio.creati.d.libr.1.§. 5. num.13.qui vltimus eam legem ea ratione iuſtam eſſe cenſet,quòd Maioratus poſſeſſori non liceat rem Maioratus meliorem reddere:proùt etiam vſufructuario non licet;quòd ſi eam meliorem reddiderit id propriis expenſis facere debet,nec poterit ſucceſſorem ad expenſarũ ſolutionem aſtringere. Quæ ratio non propriè Maioratuum poſſeſſoribus,qui veri domini ſunt,conuenit: prout ſupra iſto lib.cap.19.apertiſſimè demonſtrauimus.

¶ Sed mea ſententia l.illa Tauri iuſtiſſima ciuilique ac morali ratione fulcita eſt,nec ei' deciſio prædictæ communi Scrib. opinioni aduerſatur. Nam licèt communis Scribent.reſolutio ſit,quòd 15,qui in re ſubiecta reſtitutioni aliquid perpetuò duraturum expendit,poſſit æſtimationem ædificij à fideicommiſſario repetere,etiam non facta fructuum compenſatione: id procedit,ac verum eſt in fideicommiſſario ſimplici, qui rem liberam debet poſſidere:non autem in eo,qui debet illam alteri,atque ſequens alteri perpetuò reſtituere,nec eam liberam poſſidet:ſed fideicommiſſo ſubiectã.

Iniquiſ

Iniquiſſimũ enim eſſet, quòd is, qui ſuccedit in re fideicommiſſo ſubiecta, qui tempore mortis tenetur illam alteri reſtituere, ſoluere teneretur: id, quod alter, qui etiam per tempus vitæ ſuæ illam poſſedit, fructuſque eiuſdem percepit, expendit: poſſet enim eſſe, quòd eſſet maior valor ædificij: quàm fructuum, quos in vita ſua percipere deberet, ſicque per indirectum omni Maioratus emolumento priuaretur. Ad quod inconueniens vitandum iuſtiùs, ac æquiùs viſum fuit legislatoribus, vt is, qui in re Maioratus aliquid expendit, expenſas non recuperet: quàm quòd eas ſoluat is, qui ædificia non fecit: cùm idem ius vterque in re Maioratui ſubiecta habeat, eademque emolumenta percipiat. ¶ Quod gloſſ. in d.l. emptor, nec his, quæ dicunt. Docto. in d.l. domos hæreditarias non aduerſatur: ſi enim benè conſiderentur eorum dicta, nullus eorum loquitur in fideicommiſſario qui alij reſtituere tenetur: ſed in eo, qui debet rem liberam retinere, qui iuſtiſſimum eſt, vt æſtimationem ſoluat: cùm res ipſa libera apud ipſum, & eius hæredes perpetuò remanere debeat, quæ ratio in fideicommiſſario, qui alij reſtituere debet, non militat. ¶ Quod alia etiam apertiſſima ratione fulcitur. Si enim Maioratus ſucceſſor expenſas ædificiorum ſolueret: vtique illas à ſequenti repeteret, & ille ſequens ab alio, & alius ab vlteriori: & ſic in infinitum procederet repetitio. Non enim eſſet dabilis ratio maior in vno: quàm in altero, quod tolerandum non eſt. Infinitas namque eſt vitanda. l. fideicommiſſa §. qui decem. cum ſimilib. ff. de lega. 3. Abſurdumque quod ex hoc contingeret vitandum etiam eſt.

¶ Ex qua decidendi ratione ad d.l. 46. Tauri aſſignata, ceſſat dubium, de quo pluries ſuper eiuſdem legis intellectu diſceptari ſolitum eſt, vtrum ſcilicet lex illa ſolùm procedat in fortaliciis, muris, aut domibus quæ ſolum in ea lege expreſſa ſunt. Seu etiam ad ædificia & melioramenta in omnibus aliis rebus Maioratus facta, genericè protrahenda ſit. Cum enim ratio in qua d.l. fundatur iuſtiſſima ſit, atque ea omnia comprehendat, nec poſſit differentiæ ratio de vno ad aliud aſſignari, vt notiſſimum eſt: conſtat exempla in ea appoſita non cauſa reſtrictionis, ſed potius gratia frequentioris vſus adiecta fuiſſe. Proindeq; eiuſdem legis deciſionem non reſtringere, quod ex his quæ ſupra iſto li. c. 5. n. 2. cum ſeq. & infra li. 3. c. 5. n. 36. & c. 6. n. 6. diximus, facile comprobari poterit. Sicque ſupremorum iudicum ſententia non ſemel deciſum fuiſſe accipimus, tametſi propter præciſam illius legis literam iudices in diuerſas ſententias interdum diuiſi fuerint, ſed hæc opinio mihi probabilior videtur. Siquidem abſurdiſſimum eſſet dicere legis illius conditores, qui à petenda æſtimatione melioramentorum, quæ in domibus, caſtris, aut muris ipſius Maioratus reparandis facta fuerunt: quæ communiter melioramenta neceſſaria eſſe ſolent, hæredes atque vxorum Maioratus poſſeſſoris excluſerunt: voluiſſe eiuſdem repetitionẽ melioramentorum, vel ædificiorum quæ aliàs voluntariè minùs ſuperflue fiunt, concedere. Imò lex illa difficiliores caſus expreſſit, vt in facilioribus idipſum potiori ratione decideretur. ¶ Similiter etiam ex hac ratione ceſſat ea difficultas quæ aduerſus illius legis iuſtitiam adduci ſolet, q; ſcilicet Maioratus poſſeſſor poterit omnia bona ſua in ædificiis Maioratus cõſumere, & filios ſuos legitima fraudare, quæ difficultas adeò magna viſa fuit Didaco del Caſtillo in d.l. Tauri commentario, vt profiteatur eandem legem locum nõ habere in legitima quæ filiis iure naturæ debita eſt. Nam cùm illius legis deciſio ciuili ac morali ratione fulcita ſit, nec iure, nec ratione probari poſſit ſucceſſorem Maioratus ad huiuſmodi ædificiorum ſolutionẽ aſtrictũ eſſe, non magis ex hoc filij in legitima fraudati, cõqueri poterũt quã ſi parẽs bona ſua in meliorando ſeu ædificando aliquã rẽ alienam conſumpſerit, ſeu alio quouis modo. ex quibus ſumptibus conſtat, filios legitimam repetere non poſſe.

¶ Ex his etiam infertur, quòd ſi quis fecit fideicõmiſſum etiam cum vocatione primogenitorum: ſed eius naturæ, vt deficientibus nominatis expiret, & is, qui vltimo nominato illud reſtituere debet aliqua ædificia in rebus fideicommiſſo ſubiectis faciat, is poterit ab vltimo vocato æſtimationem ædificiorum recuperare, ex gl. in d.l. emptor. Cum enim vltimo loco vocat⁹ ea bona tanquàm libera accipiat ex tex. in l. qui ſolidum. §. prædium. ff. de leg. 2. Non mirum ſi in hoc caſu d.l. Tauri deciſio locum non habeat: cùm in eo ratio, ac cauſa finalis, à qua pendet eiuſdem legis diſpoſitio, omninò deficiat.

¶ Illud autem prætermittendum non erit, quòd quamuis Maioratus poſſeſſoris, vxor atque hæredes non poſſint repetere ædificia in rebus Maioratus facta: poterunt tamen ex eiſdem ædificiis tollere, ea quæ abſque ipſarũ rerum detrimento tolli poſſunt: ita, vt non remaneat res deterior: quam ſi à principio facta non fuiſſent. in l. in fundo. ff. de rei vendi. vbi diſponitur, quòd in caſibus, in quibus hæredes bonæ fidei poſſeſſoris non poſſunt iure exigere æſtimationem ædificiorum, quæ in re bona fide poſſeſſa facta fuerunt: poterunt tamen ex eiſdem ædificiis ſibi adiicere omnia illa, quæ commodè tolli poſſunt: dummodò deteriora nõ reddantur, quàm ſi ab initio non foret ædificatum l. Iulianus. ff. eod. Vbi Bar. & Scri. id not. l. vtiles. in fi. ff. eod. l. domum. C. eod. l. pro voluntariis. ff. de expen. in reb. dotal. fact. Quod in omnibus caſibus vbi expenſæ ædificiorum alias peti non poſſent procedit, ac verum eſt, vt ibidem Scrip. aduertunt. Hoc tamen intelligendum eſt: niſi Maioratus ſucceſſor tantum velit præſtare: quantum ex his rebus, ex melioramentis ablatis habituri, vel percepturi eſſent vxor, ſeu hæredes præcedẽtis Maioratus poſſeſſoris. d.l. in fundo. ff. de rei vendica. l. idẽq; §. idẽq; ait ſi quid procurator. ff. mãdati. Tiraq. de retract. conuentional. §. 7. gl. 1. n. 6. Quod etiam eſt nouum, & ſingulare ad d.l. intellectum.

¶ In ſecunda ſpecie principali, vbi ſcilicet augmentum rerum Maioratus, non facto poſſeſſoris ſed naturaliter contingit: ſicut in incremento alluuionis, & ſimilibus accidere ſolet, ſubdiſtinguẽdum erit. Nam aut incrementum latens eſt, aut patens: ſi incrementum latens ſit: dicendum eſt, huiuſmodi augmentum ipſi Maioratui accreſcere nec aliquam æſtimationem Maioratus poſſeſſori ſoluendam eſſe. l. adeò. §. 1. ff. de acquiren. rer. domi. l. ſi ego. §. idem ait. ff. de publicia. Text. in c. 1. §. ſi quis de manſo, & in §. rurſus. de controu. inueſti. Molineus tit. 1. §. 1. gl. 5. n. 99. cum ſeq. Iulius Clar. §. feudum. quæſt. 88. Et in hac opinione omnes Scrib. conueniunt.

¶ Si autem incrementum patens ſit in hoc caſu in materia feudali eſt differentia inter Scrib. Plures namque ex eiſdem exiſtimant, quòd incremen-

tum al

tum alluuionis patens vasallo non acquiratur: vt censuit Aluarot in d.c.1.§.si quis de manso col. 2. Cuius opi.communem esse dixit Ruin.cons.7.nu. 12.in fin.lib.1.Alij.autem censuerunt incrementũ patens etiam feudo accrescere cum qualitate feudali:sicut in incremento latenti dictum est. Quod probat tex.in d.§.si quis de manso.& in §.sequen. vbi omne incrementum cedit feudo, nec distinguitur inter incremẽtum latens,aut patens.Idque dixit Bald.in d.§.si quis de manso.nu.2.& Molineus.tit.1.§.1.gloss.5.num.102.Et Iulius Clar.§. feud. quæst.88.Quæ opinio verior videtur.

¶ Sed quanuis quo ad feuda forsan. differentia esse possit inter incrementum latens, aut patens: quod tamen ad Maioratus attinet nullam differentiæ rationem inuenio: imò plus certo scio, quòd tam incrementum latens: quàm patens in re Maioratus contingens, ipsi Maioratui cum sua qualitate Maioratus accrescere debeat,cùm enim Maioratus possessor verus dominus sit, nec tantum vtilis:sed directus(vt alibi probauimus)nõ potest incrementum,siue latens,siue apparens alij:quam ipsi per tempus vitæ suæ adiici,& sic siue primam, siue secundã opinionẽ sequamur semper res addita Maioratui etiam per incrementum patens Maioratui ipsi,erit adiicienda.

¶ Ex quibus infertur in rebus Maioratus vtile dominium consolidatum directo,seu vsumfructum consolidatum proprietati morte Emphyteotetæ, seu vsufructuarij eidem Maioratui accrescere, in quo proprietas,seu dominium directum comprehensum erat. Cum enim hæc acquisitio non facto hominis: sed morte fructuarij, seu vltimi Emphyteotæ,aut vasalli eueniat: consequens est, vt ex superiùs adductis ipsi Maioratui,cum qualitate Maioratus accrescat,fruaturque eisdem emolumentis Maioratus possessor per tempus vitæ suæ,& post eius mortem sequentes vocati, ordine successiuo. Quod præcipuè dicendum est retenta ea opinione,quòd scilicet ea quæ consolidãtur eodem iure,quo ipsa bona, quibus consolidatio 9 fit acquiri dicantur: non nouo iure, nec à primo diuerso,ac separato: prout ex pluribus probat elegãter Carolus Molineus in consuetud. Paris. titu.1.§.30.in princip.nu.175. & nu.176. cum seq. quem refert & sequitur Tiraquellus de retract.Linagier.§.32.gloss.1.nu.72.& 73.ad fin.Et Couarr. in Epitome.super.4.decretal.2.par.cap.7.§.1.num. 9.contra Ioan.Fab.in §.fi,cui fundus. insti. de legatis quem plures à Tiraquello relati inaduertenter sequuntur: quod etiam in fundo Maioratus, qui in commissum incidit eisdem rationibus dicendum erit,vt ex pluribus in simili probat Tiraquellus de retract.Linagier in fin.numero 109.

¶ Idem etiam consequenter dicendum erit in valore,seu maiori reditu ex cursu temporis,aut ipsa natura rebus Maioratus aucto,vt ipse valor,seu redditus ipsi Maioratui,cum qualitate Maioratus cedat,ex decis.tex.ind. §. si quis de manso. Et his, quæ superiùs adducta sunt,ex quibus,vt arbitror, habebitur de hac re breuissima ac perfecta resolutio.

¶ Vltimo autem loco,ex his,quæ supra isto capite & aliis etiam dicemus,comprehenditur, titulum Maioratus non esse titulum particularem,sed vniuersalem: cùm eidem cedant accessiones,& incrementa,vt superiùs ostensum est.Id namque dicitur esse ius vniuersale in quo veniunt fructus,& accessiones,vt patrimonium,& hæreditas, & etiã 11 Maioratus Bartol.inRub. ff. fol.matri.nu.18. Quẽ ibi communiter Scribent. sequuntur. Paul. in l. si post motam numer. 3. & 4. C. de petit. hæred. Bartol.in l.1.numer.7.ff.de eden.Quod in successione Comitatus censuit. Bald. in capit. significauit.de rescriptis. num 4.& in Maioratu arbitratur Castillo in l.46.Tauri.in gloss.in verb. *en todo ello succeda.* ex quo plura deduci possent,quæ ab Scriben.in d.Rub.ff.solu.matri.latiùs enarrãtur. Quæ breuitatis causa,& quia ibidem omnibus obuia sunt in hac parte prætermittimus. Intelligendum autem est Maioratum esse quid vniuersale nedum si ex pluribus rebus constet,vel ex vna vniuersali oppido,castro,seu ciuitate vel rebus similibus:sed etiam si solùm cõstet ex domo vel fundo, vel alia re particulari simili adhùc enim dicendum erit esse ius vniuersale saltem aptitudine: quia ex accessionibus potest augeri: prout opinatur Bartol. in d.Rub.ff.Solut.matrimon. num.18. cum sequentibus: cuius opinion. communem esse profitetur Iass. ibid. num. 28. & Ripa.num. 43. & alibi sæpe Scribẽt. sed hæc erit vniuersitas facti,non iuris,vt optimè declarant Sigismundus Neapolitanus cõsi.11.nu.17.atque Matthæus de Afflictis in prælud. 12 feud.nu.77.cum sequentib.vbi dicũt feudum esse vniuersitatem facti non iuris. Ea autẽ quæ quo ad hoc in feudis dici solita sunt, optimo iure ad Maioratus deduci poterunt.

SVMMARIA.

1 *Hæredes vltimi possessoris Maioratus tenentur reficere omnia,quæ tempore mortis eiusdem in rebus Maioratus deteriorata inuenta fuerint.*

2 *Hæredes Prælati tenentur reficere omnia,quæ sua culpa in rebus Episcopatus deteriorata sunt.*

3 *Stilus Hispaniæ est,vt mortuo Prælato regium concilium præcipiat,quòd taxentur ea, quæ in bonis Episcopatus deteriorata sunt,& soluatur æstimatio successori.*

4 *Culpa requiritur in Maiorat⁹ possessore,vt eius hæredes teneantur resarcire deteriorata, & an ea debeat esse lata leuis,aut leuissima.*

5 *L.mulier.paragrapho.si hæres.ff.ad Trebellia.declaratur.*

6 *Quæ sit expensa modica,vel magna arbitrio iudicis relinquitur.*

7 *Vtrum in rebus Maioratus compensari debeat damnum cum melioratione.*

8 *Possessor Maioratus tenetur ad solutionem censuum,tributorum,pensitationum, ac aliorum onerum realium,etiamsi tempore prædecessorum decursa sint.*

9 *Frater Maioratus possessoris,qui aliud percipit ex bonis eiusdem Maioratus ratione alimentorum non tenetur pro rata in tributis,vel censibus Maioratus contribuere: sed id onus ad solum eiusdem pos-*

seſſorem ſpectat.

10 *Poſſeſſor Maioratus tenetur ad expenſas litium ſuper rebus eiuſdem Maioratus contingentium, & qualiter hoc intelligendum ſit:*

11 *Vſufructuarius ex diſpoſitione legis vtrum differat ab eo, qui ex diſpoſitione hominis vſumfructum habet.*

Ad quæ onera Maioratus poſſeſſor teneatur.

CAPVT XXVII.

CVm in capitibus præcedẽtibus oſtẽſum abundè fuerit qualiter Maioratus poſſeſſor, eiuſdem Maioratus commodis, ac emolumentis frui poſſit: conſequenter dicendum ſupereſt qualiter eum Maioratus onera, atque incõmoda ſequantur: cùm ſecundum naturam ſit, nera cuiuſque rei eum ſequi, quem cõmoda ſequuntur. l. ſecundùm naturam. ff. de regulis iuris. Nec ferendus ſit, qui lucrum amplectitur: onus autem ſubire recuſat. l. vna. §. pro ſecundo. cum ſimilibus. C. de caduc. tollend. Vt autem id etiam perfectè intelligamus conueniens erit, onera, quibus iure Maioratus poſſeſſor aſtrictus eſt ſigillatim exponere.

1¶ Primo autem loco ſciendum eſt Maioratus poſſeſſorem, ſeu eius hæredes teneri ad reficienda, propriis ſumptibus omnia ea, quæ ex bonis Maioratus tempore mortis eiuſdem deteriorata, ſeu diminuta inuenta fuerint, quod probatur ex tex. in l. mulier. §. ſi hæres verſiculo ſed enim. ibi. *Culpæ planè rationem reddere.* ff. ad Trebel. per quem tex. dixit Baldus in l. filium, quem habentem. numero 52. C. famil. hercis. quòd hæres tenetur reddere fideicommiſſario rationem, de malè adminiſtratis, vel neglectis, aut dilapidatis rebus fideicommiſſi, & ſubdit, quòd hæredes, vel alij grauati de reſtituendo poſt mortẽ ſuam ad id non aduertentes abutuntur eiuſmodi bonis reſtitutioni ſubiectis: ſed perperàm faciunt, ſecundùm eum: quia tenentur ad intereſſe deteriorationis, diminutionis, ſeu dilapidationis rerum eiuſmodi fideicommiſſi. Quod in poſſeſſore Maioratus opinatur Grego. in l. 7. titul. 9. part. 6. in gloſſ. in verb. por ſu culpa. & Peralta. in l. 3. §. qui fideicommiſſam. numer. 43. & 44. ff. de hæredi. inſti. Idque iuridicum, ac rationabile mihi videtur.

2¶ Simile etiam videmus in Prælato, qui pari ratione tenetur reſarcire Eccleſię, vel ſequenti ſucceſſori omne damnum propter eius negligentiam in rebus ſuæ dignitatis contingens. gloſſ. in Authentica. Idem eſt Neſtorianis. C. de hæreti. & not. Ioannes de platea. in l. vna. C. de colo. Illyrica, lib. 11. ad fin. Idémque exiſtimat Grego. in d. l. 7. titulo. 9. parti. 6. Ex quibus in regno caſtellæ obſeruari ſolet, vt ſtatim mortuo Prælato ad petitionem ſequentis ſucceſſoris obtineatur in regio conſilio quoddam ordinarium præceptum, vt corrector ciuitatis dignioris eiuſdem Epiſcopatui vicinior ſit, faciat vt hæredes Epiſcopi mortui, & eius ſucceſſor nominent æſtimatores, ſeu taxatores damnorum, quæ in rebus Epiſcopatus tempore prædeceſſoris facta fuerunt, ipſéque in caſu diſcordiæ nominet tertium (vti vocant) idque quod æſtimatores concordes aut tertium, cum vno eorum æſtimauerint ab hæredibus Prælati mortui recuperet, eiúſque ſucceſſori tradat, vt bona ipſa reficiat. Quod ſæpius ſic practiquatum vidimus, iuſtiſſimúmque eſſet, quòd ſicut cum Prælatis fit: ſic etiam cum poſſeſſoribus Maioratum, ſeu eorum hæredibus fieret: cum in vtróque caſu eadem ratio militet. Nunquam tamen in Regio conſilio id vidimus contra hæredes, vltimi Maioratus poſſeſſoris petitum, nec prouiſum: quanuis ſi id coram iudicibus ordinariis peteretur, non dubitamus: quin iuxta ea, quæ paulò antè diximus, neceſſariò ſic pronuntiandum, ac decidendum foret.

¶ Ea autem, quæ Maioratus poſſeſſoris hæredes reſarcire tenentur, ſunt illa tantùm, quæ poſſeſſoris culpa lata, vel dolo deteriorata, ſeu diminuta ſunt: non autem ea, quæ ſolùm caſu fortuito, vel culpa leui, aut leuiſſima contigerunt. Quod probatur ex tex. in d. l. mulier. §. ſi hæres. verſiculo. Sed enim, ibi. *Culpæ planè rationam reddere: ſed eius, quæ dolo proxima eſt.* Iuncta gloſſ. verb. culpæ, quæ text. illum de culpa lata, non leui intelligendum eſſe exiſtimauit. Quam ibi ſequuntur communiter Scribentes dicentes hæredem fideicommiſſario ſolùm de culpa lata, vel dolo in re fideicommiſſo ſubiecta contingenti retineri. 4

¶ Hæc tamen: quando nullum emolumentum ex rebus fideicommiſſo ſubiectis hæres iudicio teſtatoris conſequutus fuit, intelligenda ſunt: ſed quando aliquod emolumentum ex eiſdem bonis hæres percipit, non procedunt: imò hoc caſu non ſolum de dolo, & lata culpa: ſed etiam de leui hæres tenebitur. l. ſi ſeruus legatus. §. cùm quid. ff. de lega. 1. l. cũ res. §. culpa. ff. eod. l. 7. titul. 9. parti. 6. Per quam legem id cenſuit Gregorius ibidem gloſſ. in verb. *Por ſu culpa.* Et eſt communis Scribentium reſolutio. in d. §. ſi hæres, à qua nemo vnquam diſcrepauit.

¶ Horum autem ratio ea eſt: quia quando hæres nullum commodum ex rebus fideicommiſſo ſubiectis percepit, diſpoſitio ſolius fideicommiſſarij gratia facta fuiſſe cenſetur: quando autem percepit commodum iudicio teſtatoris gratia vtriúſque, quàm fideicommiſſarij facta cenſenda eſt. Ideóque primo caſu de lata culpa ſolùm hæres tenetur. Secundo autem de leui:

quando enim dispositio fit gratia vnius, aliter de sola lata culpa, & dolo tenetur: quando autem gratia vtriusque etiam de leui rationem reddet l.si vt certo.§.nunc videndum.cum similib.ff.com mo.Idque in specie censuit Bart.in.l.cum res.§.culpa.ff.de lega.1.nu.4.

¶ Quando autem hæres quartam ex bonis fideicommisso subiectis detraxit, aliqui ex Scribent. censuerunt eum de leui etiam culpa teneri: cùm emolumentũ ex hæreditate perceperit, testamentumque gratia vtriusque tam hæredis, quam fideicommissarij factum fuisse censendum sit:præcipuè quando eam quartam iudicio testatoris non legis beneficio percepit.Vt quando testator quarta detracta hæreditatem restituendam esse voluit: quod censuerunt Angel. & Rapha. in dict. l. mulier.§.si hæres. ¶ Sed veritas est in contrarium secundùm Alexandrum.ibidem.num.1.Quod ea ratione procedit: quia quanuis hæres sentiat quartæ emolumentum cùm hoc commodum modicum sit respectu eius, quod sentit fideicommissarius dispositio solius fideicommissarij gratia facta censetur. Ideóque succedit regula, vt hoc casu hæres de sola culpa lata teneatur: sicut quando nullum commodum sentit, cuius opinionem sequitur Peral. in dict. l. 3. §. qui fideicommissam. numer. 45. ff. de hæredib. instit. Ex quibus ipse Petrus de Peralta ibidem existimat Maioratus possessorem, qui, vt plurimum quartam non detrahit, nec aliud emolumentum ex re Maioratus percipit,non teneri:nisi de lata culpa & dolo non de leui ex his,quæ superius adduximus.

5 ¶ Sed omnia ista maturius pensanda,ac considerանda sunt. Ideóque pro huius articuli perfecta resolutione sic distinguendum esse censeo: aut enim expensa refectionis modica est aut magna si expensa modica sit, constat hæredes Maioratus possessoris ad illam teneri, siue res Maioratus culpa leui aut leuissima lata, aut dolo, aut etiam casu deteriorationem receperit. Cùm enim Maioratus possessor rei Maioratus fructus perceperit, consequens est, vt ad omnem refectionem suo tempore contingentem,quæ modicam impẽsam requirit teneatur non habita culpæ latæ seu leuis ratione. l. diuortio. §. impendia, vbi glos. & communiter Scriben. id not.ff.solu.matri.l.omninò. ff. de impen. in reb. dotalib. fact. l. hactenus, cum legib.sequen. ff. de vsufruct. l. cùm apud. C. eod. & vtrobique per Scriben.l.fina.tit. 11. part. 4.

6 ¶ Quæ autem sit magna vel modica impensa, iudicis arbitrio relinquendum erit, vt in specie dixit glo.in.d.l. hactenus, in verb. pertinet. Quam ibi sequitur Alberi.circa fin. & Angel.nu.2.glo. in verb.modicas.Bart.num 3.& Scriben. in.l. omninò.ff.de impen. in reb. dotal. fact. Pinel. de bon. mater.2.par. num. 72. Id verò à iudice secundùm qualitatem rerum, ac personarum æstimandum est,vt inquit Alberi.in.d.l. hactenus, ad fin. facit tex.in.l.res bona fide.ff.de contrahen.empti.l.scio. vbi per Alberi.ff.de in integr. restitu. Deci. in cap. de appellationibus.nu.7.de appella.

¶ Nec verum est illud,quod dixit Alex.in.l. diuortio.§.impendia.nu.4.ff.solu. matri. vbi censuit impensam modicam semper appellari illam, quæ respicit perpetuam rei vtilitatem: etiamsi quoad sumptum modica fuerit. Cuius opinio. sequitur Ruinus consil.14.num.3. lib. 1. Im ò hoc non obstante id quod prædiximus sequendum erit, vt optimè aduertit Pinellus de bonis maternis part. 2.num.70.

¶ Si autem impensa magna sit:tunc distinguendũ esse censeo,aut enim deterioratio absque Maioratus possessoris culpa processit, aut processit culpa eiusdem præcedente. Si absque culpa Maioratus possessoris deterioratio facta fuit,absolutissimum est.quòd si expensa eiusdem magnà sit, ad id Maioratus possessor ex fructibus Maioratus non teneatur. Is namque,qui ex aliqua re fructus percipit, nec de eius proprietate disponere potest, ad huiusmodi expensam non tenetur. l. diuortio. §. impendia,ibi.*Vel veterem totam, sine culpa sua collapsam restituere.*ff.solut.matri.vbi communiter Scrib. id notant.d.l. hactenus. ff. de vsu fruct. vbi etiam per Scrib.l.fina.tit.11.part. 4. Quamuis res de ipsa Maioratus proprietate reficienda sit.

¶ Si verò deterioratio culpa Maioratus possessoris contingit, subdistinguendum etiam est, an ea processerit dolo,aut culpa lata leui, aut leuissima. Si dolo seu lata culpa processit, omnes Scrib.censent indifferenter hæredes Maioratus possessoris ad huiusmodi refectionem teneri: siue is aliquod emolumentum iudicio institutoris perceperit, siue non:prout ex his, quæ superius adducta sunt, colligere facillimum est. Quod etiam de magna impensa intelligendum erit: cùm Docto. circa id indistinctè loquantur, nec de modica impensa in hoc casu esset dubitandi ratio.

¶ Si verò culpa leui eadem deterioratio processerit,tunc dicendum est: proculdubiò etiam hæres Maioratus possessoris teneri ad huiusmodi refectionem magnam culpa eiusdem, etiam leui contingentem. Quod patet ex eo, quòd Maioratus possessor iudicio testatoris fructus Maioratus percipiat.Ideòque succedit regula,de qua in.d.l.si seruus legatus.§.cum quid,cum similib. ff. de lega. 1. quòd quando hæres grauatus percipit aliquod emolumentum iudicio testatoris de culpa leui etiam tenetur.Constat autem hæredem,qui ad diẽ vel sub conditione restituere iussus est, interim fructus iudicio testatoris percipere.l.in fideicommissariam. in princip. vbi Bartol. numer. 1. Paul. num. 1.Alexand.numer.2.& communiter Scriben. ff.ad Trebel.

¶ Nec obstat si dicatur hoc emolumentum fructuum modicum esse,ideoque non esse considerãdum,vt de commodo quartæ dixit Alex.in d. §. si hæres.num. 1.¶Nam ibi Alex.inquit,quòd si commodum hæredis,& fideicommissarij sit æquale: tunc censetur testamentum factum gratia vtriusque. Ideoque hæres de leui culpa etiam tenetur. Quod antè dixerat Bar.in d.l.cum res.§.culpa.nũ. 9.ff.de lega.1.quem communiter Scriben.sequuntur,& Scrib.per text.ibi,in dict.l.si seruus legatus. §.cum quid.ff.eodem.¶ Sed si benè consideremus semper Maioratus fiunt gratia vtriusque tàm primi quàm sequentium vocatorum:cum nil amplius debeat percipere primus, quàm secundus, seu vlteriores.Ideoque in Maioratus dispositione semper Maioratus possessor de leui culpa tenebitur: quod dici non potest in aliis fideicommissis temporalibus,in quibus semper dispositio fauore fideicommissarij facta esse censetur: cum vt plurimum res remanere debeat libera penes fideicommissarium,quo casu hęres delata tantum culpa,& dolo tenetur,vt probatur in d.§.si hęres,vbi id omnes Scrib. notant. Ideoque eiusdem §. dispositio non potest ad Maioratus hodiernos adaptari,

quod

quod eſt ſubtile,ac nouũ in propoſito,deſtruítque ea, quæ in hac ſpecie dixit Petrus de Peralta in dict.l.3.§.qui fideicommiſſam.num.45.qui huiuſmodi differentiam non conſiderans, contrarium in Maioratibus dicendum eſſe exiſtimauit.

¶ Si verò culpa leuiſſima eadem deterioratio cõtingat,dicendum eſt, hoc caſu Maioratus poſſeſſorem de leuiſſima culpa non teneri. Cùm enim Maioratus diſpoſitio gratia tàm primi vocati, quàm vlteriorum facta ſit,ſuccedit regula, quòd quando diſpoſitio fit gratia vtriúſque, quis de leuiſſima culpa non teneatur,quod in hærede & fideicommiſſario dixit Bart.in dict.l.cùm res.§.culpa.nu.9.ff.de lega.1.d.l.ſi ſeruus legatus.§. cũ quid, vbi etiam per Scrib.l.contractus,vbi latiſſimè per Decium.ff.de regul.iur.Quæ omnia menti tradenda ſunt:pro huius articuli reſolutione, non enim alibi ſic diſcuſſa inuenientur.

7 ¶ Vltimò autem pro huius articuli complemento:ea quæſtio etiam decidenda eſt:an ſcilicet,quãdo Maioratus poſſeſſoris culpa aliqua in rebus eiuſdem Maioratus deteriorata inueniuntur:aliqua tamen meliorata compenſetur damnum cum melioratione, an hoc non obſtante debeant vltimi Maioratus poſſeſſoris hæredes ſoluere omne illud,quod deterioratum eſt, non habita meliorationis ratione.In qua quæſtione dicẽdũ eſt nõ eſſe compenſandum damnum cum melioratione, ex regula,quam ponit Bart.in l.ſi negotia.num.1.ff.de nego.geſt.quem ibi ſequun. communiter Scriben. Quod quando damnum ex culpa proceſſit, tunc non ſit cum lucro compenſandum: ſed ipſum dãnum præciſè ſoluendum. Quod etiã probari videtur ex tex.in.l.ſi quis negotia.ff. eodem tit. vbi diſponitur, quòd negotiorum geſtor, qui aliquid indebitè ſoluit,non poteſt id compenſare cum eo, quod indebitè etiam exegit, vbi etiam Bart. & Scriben. prædictam regulam ſequuntur. Quod apertius in Maioratus poſſeſſore, qui res ipſas Maioratus meliorauit,procedit,cum non poſſit æſtimationem melioratio nis repetere, ex deciſ. l. 46. Tauri, quod nos in hæredibus Prælatorum nõ ſemel pronuntiatum accepimus. Imò in caſu contingenti vidimus prælatum, qui plus quàm ſex millia ducatorum in ædificiis Epiſcopatus conſumpſerat, condemnatum fuiſſe ad reſtitutionem aliarum rerum deterioratarum non facta melioratio nis compenſatione.

8 ¶ Secundo etiam conſtat Maioratus poſſeſſorem teneri ad ſolutionem omnium cenſuum, penſitationum,tributorum,onerúmque realium, quæ ex bonis Maioratus annuatim ſoluenda ſint. Cum enim is Maioratus fructibus fruatur, conſequens eſt,vt ad omnia onera huiuſmodi aſtrictus eſſe debeat, ſiue ea magna, ſiue modica ſint. l. hactenus, ibi. *Quoniam alia onera agnoſcit.* Et iterum ibi. *Stipendium, vel tributum.* ff. de vſufruct. vbi Albericus, Bald.& Angel.idem etiam arbitratur Fulgo. in. l. vſufructu legato.ff.eod.tex.in l.neque ſtipendium ff.de impen.in rebus dotal.fact.ibi. *Onus enim fructuum hæc impendia ſunt.* Vbi etiam per ſcriben. Carol.Molin.in conſue.Pariſ.tit.1.§.22. num.156.& 158. Quod copioſè, ac eruditè ex pluribus ornatur à Pinel.in.l.1.C.de bon.mater.2.parte.num.72. & ab.Aluaro Vaez.in.qq.iuris Emphy.q.17 num. 1.cum ſequentibus : qui ad id eſt viuendus omninò. Idque de his tributis, ac penſionibus intelligendũ eſt, quæ omnes Maioratus ſucceſſores perpetuò aſtrictos & obligatos teneant,vt his, quæ à Maioratus inſtitutore,ſeu à præcedenti ſucceſſore cum facultate Regia impoſita ſint.

¶ Quod nedum in tributis decurſis eo tempore, quo ipſe poſſeſſor bona Maioratus poſſedit, locum habet,ſed in his, quæ tempore prædeceſſorũ decurſa ſunt,quanuis ipſe ad hæredes prædeceſſorum recurſum habeat.l.idem Iulianus.§.hæres. ff. de leg. 1.vbi gloſ.& communiter Scrib. id notant. Quam opinionem communem eſſe profitetur Aluarus Vaez.d.q.17.nu.17.vbi plura in idẽ adducit.

¶ Idque adeò verum eſt, vt etiã ſi Maioratus poſ- 9
ſeſſor aliquid ex bonis Maioratus aliis fratribus ratione alimentorum ſoluere aſtrictus ſit, ipſi fratres non teneantur pro rata, onera vel tributa ſoluere, quæ ipſis bonis Maioratus impoſita ſunt: ſed ea omnia ſint à ſolo Maioratus poſſeſſore ſoluenda.Quod cenſuit Matt.de Afflict.deciſ.252.nu. 2.idem in cap.Imperialem.§. præterea Ducatus de prohi.feud.alie.per Federi.in vſib.feudo.nume.53. Tiraq.de Primoge.q.74.Arias,Pinel. in. l. 1. C. de bon.mater.2.par.nu.72.verſ.Septimò ampliatur.

¶ Tertiò ſimiliter conſtat Maioratus poſſeſſorem 10
teneri lites,quæ ſuper bonis Maioratus motę fuerint proſequi,aut defendere,earundémque litium expenſas ex fructibus eiuſdem Maioratus facere, Quod probatur in ſimili ex. l.1. C. de bon. mater. ibi. *Sumptus ex fructibus facere.* Per quem tex. dixit Bart.ibi.nu. 3. partem ex fructibus bonorum aduentitiorum filij, quorum vſusfructus ad eum tãquàm legitimum adminiſtratorem pertinet,expẽſas litium, quæ ſuper eiſdem bonis mouentur facturum eſſe.Idque etiam cenſuerunt Bald. num. 1. &.13.Angel.1.colum.Corne. nu. 2. & Scriben. ibidem.& Alex.in.l.vſufructu.nu. 3. ff.ad leg. Falcid. Crot.in.l.frater à fratre.num.123.ff.de condi.indebi.Pinel.in d.l.1.C.de bon.mater.2. par. nume. 68. Quod pari ratione dicendum videbatur in Maioratus poſſeſſore, ex eo,quòd fructibus rerum Maioratus frui debet. Idque in ſpecie in Maioratus poſſeſſore arbitratur Menchaca de ſucceſſio.creatio.lib.1.§.5.num.13.ad fin.

¶ Hæc tamen omnia in patre procedunt ac vera 11
ſunt, ex eo, quòd vſumfructum habet à lege: ſecus autem dicendum videtur in alio quocunque vſufructuario,qui vſumfructum habet ex diſpoſitione hominis. Is namque ſi expenſæ litis modicæ ſint,illas tenetur ex fructibus propriis facere ex deciſ.tex.in.l.hactenùs. ff.de vſufructu. Si verò expenſæ magnæ ſint, illas ex eiſdem fructibus facere non tenetur,& hanc differentiam inter vſumfructuarium ex diſpoſitione legis,& hominis veram eſſe cenſuerunt.Guillel.de Cugno.Bal.& Angel.in.l.1.§.vſusfructuarius.ff.de vſufruct. Moder. in l.Titia.cum teſtamento.§. Titia. cùm nuberet. ff.de lega.2. vbi Picus.q. 58. & hanc dixit communem opinionem Gozadi.conſil. 94.num. 37.& Anto.Gometius de contractib. cap.15. num. 7. ad fin. Quod his,quæ ſuperius diximus de Maioratus poſſeſſore non modicum repugnat.Is enim dominium vtile,& directum, ac vſumfructum cauſalẽ habet ex hominis,non legis diſpoſitione.Ideòque magis ſcripta in vſufructuario ex diſpoſitione hominis: quàm in patre,qui ex diſpoſitione legis vſumfructum habet Maioratus poſſeſſori conuenire videntur.

¶ Sed quanuis differentia hæc inter vſumfructuariũ ex diſpoſitione legis & hominis à plurib⁹ Scriben. aſſignari ſoleat : proculdubiò vera non

eſt. Nulla enim ratione ſuaderi poterit maius ius habere eum, qui vſumfructum ab homine obtinet: quàm eum, qui illum à lege habet. Imò contrarium colligitur ex traditis ab Alex. in l. ſi vir. ff. ad l. Falcid. Nec credendum eſt legem, quæ tot prærogatiuas parenti ſupra cæteros vſufructuarios conceſſit in hac parte: eum eiſdem longè inferiorem reliquiſſe. Ideoque hãc differentiam ex pluribus reprobat Pinelus in dict. l. 1. C. de bõ. mater. par. 2. num. 68. qui ad id eſt videndus omninò.

¶ Quicquid autem in his dicendum ſit, quod ad Maioratus poſſeſſorem attinet, ſic diſtinguendum eſſe cenſeo. Aut enim lis ſolum commodum ipſi⁹ Maioratus poſſeſſoris contingit, aut perpetuam ipſius Maioratus vtilitatem tangit.

¶ Si lis ſolam Maioratus poſſeſſoris vtilitatem contingit: veluti ſi litigetur inter ipſum, & aliũ cognatum, vel agnatum, qui prætendit illum in vocãtione præcedere, vel ſolum ſuper ipſius Maioratus fructibus, nec de proprietate quæſtio ſit, dicendum eſt Maioratus poſſeſſorem teneri ad eiuſdem litis impenſam, ſiue ea magna, ſiue modica ſit. Iniuſtiſſimum enim eſſet Maioratum ipſum obligare ad eas expenſas, quæ in ipſius vtilitatem non fiunt: ſed ſolius Maioratus poſſeſſoris commodum expectant, vt in ſimili dixit Bald. in l. 2. n. 1. C. de libe. cauſ. cenſuítque in ſpecie Pinel. in. d. l. 1. C. de bon. mater. par. 2. nu. 68. verſ. aduerto etiã.

¶ Si autem eadem lis perpetuam ipſius Maioratus vtilitatem tangat, dicendum erit, quòd ſi expenſæ modicæ ſint ad ipſum Maioratus poſſeſſorem pertineant, ex deciſ. tex in. d. l. hactenùs. Si autem magnæ ſint, non teneatur eas ipſe Maioratus poſſeſſor facere, niſi ex ipſius Maioratus proprietate: ſic enim in patre arbitratur Bald. in Auth. excipitur. n. 4. C. de bon. quæ libe. Paul. in l. fina. §. vbi autem. C. eod. nu. 7. Bal. in. l. fin. §. in computatione. n. 3. C. de iur. delib. vbi Ang. Paul. Alex. & Iaſſ. id notant. Alex. in addi. ad Bar. in. d. l. 1. C. de bon. mater. verb. expenſas. Crotus in. l. frater. à fratre. num. 124. q. 36. ff. de condi. indebi. Pinel. in d. l. 1. par. 2. num. 69. Quibus plura cumulat Fran. Marzarius in Epito. fideicom. 3. parte. q. 67. Quod prudenter à iudicibus æſtimandum eſt. Non enim communiter contingere ſolent tot expenſæ in proſequendis litibus rerum Maioratus, quòd magnæ æſtimandæ ſint: quanuis quandoque viderimus facultates Regias conceſſas ad hypothecanda bona Maioratus, ſeu annuis redditibus obliganda pro magnis expenſis factis in litium Maioratus proſequutione, quod ex qualitate bonorum, ac perſonarum penſandum, ac æſtimandum erit.

¶ Quartò etiam conſtat Maioratus poſſeſſorem teneri fratres inopes alere: ſorores etiam proprio patrimonio carentes dotare, de quo infra lib. 2. c. 15. & 16. vbi de alimentis à Maioratus inſtitutore aliis filiis præſtandis agemus, copioſè tractabimus.

SVMMARIA.

1 *Hæres ad inſtantiam fideicommiſſarij tenetur facere inuentarium.*
2 *Hæres tenetur reddere rationem fideicommiſſario.*
3 *Aſtrictus ad rationem reddendam inuentarium facere tenetur.*
4 *Maioratus poſſeſſor, tam primus, quàm vlteriores inuentarium facere tenentur.*
5 *Poſſeſſore Maioratus inuentarium non conficiente: an poſsit aduerſus illum in litem iurari.*
6 *Fideicommiſſarius vniuerſalis tenetur inuentarium conficere: ſi hæres illud non fecerit.*
7 *Fideicommiſſarius rei particularis inuentarium facere non tenetur.*
8 *Vſusfructuarius tenetur facere inuentarium.*
9 *L. tutor, qui repertorium in tutore loquens, vtrum ad alias perſonas ad rationem reddendam aſtrictas extendi debeat.*
10 *Quo remedio vti debeat Maioratus ſucceſſor, vt aduerſus Maioratus poſſeſſorem ſibi iuramentum in litem deferatur.*
11 *Inuentarium conficiens perdit, Falcidiæ atque Trebellianicæ detractionem.*
12 *Inuentarij confectio: vtrum ab inſtitutore Maioratus poſſeſſori eiuſdem remitti poſsit.*
13 *Inuentarij confectio, vtrum vſufructuario remitti poſsit, & nu. 15. & 16.*
14 *Hæredi reſpectu ſequentis fideicommiſſarij remitti poteſt inuentarij confectio.*
15 *Inuentarij confectio tutori remitti poteſt.*
16 *Iudex poteſt ex cauſa præcipere tutori, vt inuentarium conficiat, nõ obſtante teſtantis remiſsione.*
17 *Inuentarij remiſsio quid operetur.*

Vtrum maioratus poſſeſſor inuentarium de rebus eiuſdem Maioratus facere teneatur.

CAPVT XXVIII.

INter alia onera, ad quæ Maioratus poſſeſſor tenetur, non omittendum erit, quòd tenetur etiam ad inſtantiam ſequentium ſucceſſorum de rebus Maioratus inuentarium confiere, quod in hærede, qui hæreditatem reſtituere debet per fideicommiſſum dixit gloſ. in l. in ratione. la. 1. §. quod vulgò. verb. nimirũ. Quam ibi ſequuntur Scrib. ff. ad. l. Falcid. cui eſt ſimil. in l. 1. §. hæc verba. in verb.. ſufficiunt. ff. ſi cui pluſquàm: per leg. Falcid. glo in Auth. de hæredib. & Falcid. §. ſi verò non fecerit. colla. 1. verb. legatorum. & verb. lucrari. Quod etiam cenſuit Paul. de Caſtr. in l. cùm tale. §. Titius. num. 2. verſ. Ex hoc dicunt Docto. ff. de condi. & demonſt. Quem ſequitur ibidem Ioan. de Imol. col. 2. Eandem etiam opinionem ſequutus fuit Vincentius Hercula. in dict. §. quod vulgo. col. 29. Claudius in. d. l. mulier. §. ſi hæres. 1. nota. ff. ad Trebel. Guido. Papæ. deciſ. 351. inci-

351.incipienti.Vtrum hæres.nu.1. Idque probat. l.
2 10.tit.6. part. 6. Quod ea etiam ratione probatur: quia hæres tenetur reddere rationem fideicommissario, de his,quæ in re fideicommisso subiecta culpa sua deteriora sunt,vt probatur in.d.§.si hæres.ibi. *Culpæ planè rationem reddere.* Ex quo consequitur
3 eum teneri inuentarium facere. Omnis enim qui rationem reddere tenetur, inuentarium facere debet.l.cùm oportet.§. non autē.C.de bon. quæ liber.vbi Bal.n.1.idem Bald. in Auth.sed cùm testator.nu.2.,.C.ad leg. Falcid. Idque in Maioratus possessore asseruit Peralta.in.d.l.3.§. qui fideicommissam.nu.45.ff.de hered.insti.Quod nedum
4 dicit procedere in primo Maioratus possessore.sed etiam in vlterioribus respectu sequentium.Idque ex pluribus probat ibidem. d. nu. 45.cum sequen. quod mihi verum videtur,quanuis id non audeat firmare Menchaca.de succes.creat.li.1.§. 6.nu. 46.

5 ¶ Quòd si Maioratus possessor inuentarium solēne non conficiat, poterit aduersus illum sequenti successori iuramētum in litem deferri:sic namque in hærede, & fideicommissario censuit Claudius in.d.l.mulier.§.si hæres. Idque ipsum dixit Plotius in l.si quando.nu.595.C.vnde vi.Fran.Marzarius in Epito.fideicommiss.2. par.q. 54. Quorum opinionem in Maioratus possessore tenendam esse dixit Paralta in.d.l.3.§.qui fideicommissam.nu.45. ibi.articulus iste,non sit vers.certè:licet resolutus. Quod esset satis notabile:si verum foret,ex,cóque non modicum onus sentirent omnes Maioratū noitræ Hispaniæ possessores. qui, vt plurimùm inuentarium non conficiunt, posset namque aduersus eosdem in litem iurari,ex hac, quam paulò antè retulimus opinione.

¶ Sed quanuis opinio ista, à viro ingenioso atque doctissimo probata sit : temperanda tamen ac digerenda erit, ne in æquiuocationem terminorū incidamus, sciamúsque qualiter ista intelligenda ac practicanda sint. ¶ Vt autem de hac re vera resolutio habeatur:sic distinguendum erit. ¶ Aut enim agimus de obligatione, qua primus Maioratus successor,seu sequentes tenentur ad faciēdum inuentarium tanquàm primi Maioratus instituto-ris hæredes. Aut de obligatione, qua tenentur ad inuentarium conficiendum tanquam astricti ad rationem reddendam sequentibus successoribus.

¶ In prima specie dicendum est,quòd primus hæres vniuersalis de restituendo grauatus,tenebitur facere inuentarium tāquàm hæres.l.fina. C. de iure deliberan.quòd si non fecerit,tenebitur in solidum creditoribus legatariis,atque fideicommissariis,vt in.§.fin verò eiusdem.l.fina.statutum est.

¶ Nec hoc casu aduersus hæredem grauatum propter non confectum inuentarium in litem iurari poterit,vt in specie censuit Rapha. Cuma. in. d l. in ratione.*la primera* §. quòd vulgò. ff. ad.l. Falcid. vbi inquit se consuluisse, quòd hoc casu non possit aduersus hęredem iurari in litem per fideicommissarium. Nulla namque lege cautum est, quòd aduersus hæredem inuentarium non conficiētem in litem iuretur:sed quòd hæres teneatur creditoribus insolidum,,præstaréque debeat solida legata & fideicommissa , quod facere tenebitur ipse hæres : sed fideicommissarius debet probare quid in hæreditate fuerit. Si enim in litem iuraretur, euenire posset vt hæres nō solùm teneatur soluere integrum fideicommissum, sed plusquàm in fideicommisso fuerit.Cuius dictum refert & sequitur Herculan.ibidem.col.29. Quod etiam sequutus fuit Alex.consil.82.nu. 13. lib. 2.& plures alij, quos infra nu.9.citabimus:idque verum mihi videtur.Non enim debemus hæredem inuentarium non conficientem ad alias pœnas astringere:quàm eas,quibus legibus astrictus est:contenti enim esse debemus pœnis legalibus.l. si stipulatio facta fuerit,cum simul.ff.de verbo.obliga.

¶ Fideicommissarius autem, seu sequens Maiora- 6
tus successor,cui hęreditas restituenda est,si fideicommissarius vniuersalis sit, tenebitur etiam inuentarium conficere, si hæres illud non confecerit:cùm loco hæredis habeatur: quòd si illud non fecerit, solida etiam debita ac legata,& fideicommissa soluere tenebitur,vt dixit Bart. in d. l. in ratione.§.quod vulgo.ff.ad leg.Falci.num.10.Cuius opinio communis est secundùm Alex.ibidem.nu. 19.& secundum Iass.in l.1.§.si is, qui quadringenta.ff.ad Trebel.nu. 6. cum pluribus sequen. vbi etiam id censuit Ripa.num. 6. cum sequentib. qui etiam hanc appellat communē opinionem, eamque sequitur Peralt.in dict.l.3.§.qui fideicommissam.num.45.ad fin.nec lege cautum inuenitur, ꝙ ex hac obligatione, qua fideicommissarius tenetur ad conficiendum inuentarium tanquàm hæres possit aduersus eum iurari in litem. Cùm enim contra hæredem non iuretur, à fortiori aduersus fideicommissarium non iurabitur,qui locū hæredis obtinet, vt superiùs dictū & probatū est.

¶ Quòd si Maioratus de rebus particularibus, seu 7
de bonorum quota institutus sit, Maioratus successor,cui bona ipsius Maioratus restituenda sunt, inuentarium hac ratione facere non tenebitur. Ipse enim nec hæres est,nec locum hæredis obtinet,quod in fideicommissario particulari in. d. §. quod vulgo,& in.d.§.si is,qui quadringenta Scriben.aduertunt.

¶ In secunda specie , vbi agitur de obligatione, qua hæres grauatus , seu cæteri fideicommissarij, vel Maioratus successores tenentur facere inuentarium,tanquàm astricti ad rationem reddendam sequentibus successoribus , dicendum est , eos teneri sequentibus fideicommissariis rationem reddere.Quod probatur ex tex.in,l.cùm tale.§.Titius. ff.de condit.& demonstra.& in.d.l.mulier.§.si hæres.ff.ad Trebel.Ideóque consequenter debent inuentarium facere,vt existimat Paul. in dict. §. Titius & Claudius in d. §. si hæres. & Guido Papæ decis. 351. quos superius retulimus. Idque censuit Alex.in dict.§.quod vulgo.num. 14. & consil. 58. num.8.lib.3.Iacobinus in l.fina. §. 1.num.13. C. de iur.deliberan.Soci.consil.51.num.1.lib.3.Bellonus cons.54.num.1.Idque in vsufructuario arbitratur Matth.de Afflict.decis.342.nu.2.&.3.vbi inquit ita fuisse iudicatum.Pinel.in.l. 1. C. de bon. mater. 2. par.nu.22.vbi plures idem asserentes refert.

¶ Si autem inuentarium hæres fideicommissa- 8
rius Maioratus possessor, seu vsufructuarius non fecerint, nulla lege cautum est,quòd aduersus eos iurari possit in litem ob non confectum inuentarium. Nec obstat quòd aduersus tutorem , qui etiam rationem reddere debet , iuretur in litem ob non confectum inuentarium.l tutor, qui repertorium.ff. de adminis.tuto. Nam illa lex pœnalis est, fauorémque pupilli concernit : ideóqne ad alios casus trahēda nō est.Sicque dixit Raph. Cuma.in d.§.quod vulgò.quem ibi sequitur Alex.num. 14. & Vincē.Herculan.col.29. Idem Raphael Cuma. cons.30.co.pen.qui ad id est omninò vidēdus.Idq; specie cēsuit Bertr.cōs.243.nu.5.li.1.sentitq; Alex.

d.consil.82.nu.13.volu.2.Non enim procedit argumentatio. Aliquis tenetur ad conficiendum inuentarium: ergo propter eiusdem omissionem iurandum erit aduersùs eum in litem,vt optimè probat Corn.consi.81.lib.4.per totum præcipuè.nu.4.vbi inquit, quòd qui censetur esse in dolo ob non confectum inuentarium, est ille, qui habet officium publicum, seu publicam administrationem: non autem is, qui solùm tenetur reddere, exaliqua causa priuatas rationes. Aliàs enim sequeretur,quòd contra procuratorem ad negotia negotiorum gestorem,vsufructuarium,& cæteras eiusdem generis personas,quæ tenentur rationem reddere ob non confectum inuentarium,in litem iurari posset,quod nullatenus dicendum est, vt ibi optimè Corn.considerauit.

¶ Pro cuius opinionis comprobatione considerandum est non adeò præcisam esse obligationem Maioratus possessoris,qui bona propria possidet, quo ad inuentarium conficiendum prout obligatio tutoris,qui bona aliena administrat,nec rationem,quam tenetur præstare fideicommissarius rationi per tutorem præstandæ similem esse. Tutor namque de omnibus bonis, ac fructibus emolumentisque eorundem rationem reddere debet.Fideicommissarius autem non tenetur reddere rationem:nisi solius deteriorationis bonorũ sua culpa prouenientis,vt probatur in d.§.si hæres, & in d. §.Titius.Ideoque magis ex quadá decentia:quam ex præcisa obligatione videturq; teneatur inuentariũ facere,vt in vsufructuario dixit Iurisconsultus in l.1.§.rectè.ff.vsufru.quemadmo.caue.vbi dicitur rectè dominum, & vsufructuarium facturos: si in scriptis redigant,quæ bona sint fruenda, vbi glo. verb.facient,id intelligit de consilio: non autẽ de præcisa obligatione. De cuius glossæ veritate nũc non agimus:id tamen præcisè asserimus,quòd aduersus fructuarium, nec Maioratus possessorẽ:propter non confectum inuentarium non possit in litem iurari.Quod non petente sequenti Maioratus successore verum mihi videtur: eo autem instante,iudiceque id præcipiente, seruandum erit. Quod statim dicemus,atque in hac specie falsam esse existimo opinionem Claudij in d. §. si hæres, & Peraltæ in dict. §. qui fideicommissam. nume. 45. Quos superiùs retulimus: dicentium,ob non confectum inuentarium posse aduersùs Maioratus possessorem in litem iurari. Esset namque absurdissimum omnes Maioratus successores huic pœnæ ac rigori absque lege astrictos reddere.

¶ Si autem Maioratus successor, qui bonorum subtractionem timet,sibi rectè consulere velit,poterit instare coram iudice,vt Maioratus possessor
10 de rebus eiusdem Maioratus inuentarium conficiat. Quod iudex ipse necessariò præcipere debet, ex his,quæ superiùs adducta sunt,quòd si ad iudicis præceptum Maioratus possessor inuentarium non fecerit,ex contumacia,& dolo poterit aduersus illum in litem iurari.l.2.ibi, *Cùm verò dolus,aut contumacia non restituentis,vel non exhibentis punitur, quanti in litem iurauerit actor.* ff. de in litem iuran. Vbi Bart.Paul.Iass.& communiter Scrib. Contumacia namque delictum est l. omne delictum in princip.vbi gloss. & Bart.nu.1.ff.de re milita. glo. in l.1.in §.fina.ff.si quis ius dicen.non obtempera. vbi Bart.num.9.& Scrib.Ideoque non mirum, si ex ea in litem iurari possit,vt optimè aduertit.Iass. in d.l.2.nu.3.Idque in vsufructuario, qui instante proprietario recusauit inuentarium, seu descriptionem bonorum facere,censuit Bertran. consil. 243.num.6.& 7.lib.1.qui ad id omninò videndus erit.Quæ omnia summè notanda,ac memoriæ tradenda sunt.

¶ Id tamen sciendum est hæredem grauatum inuentarium non conficientem perdere vltra ea,quę superius dicta sunt Falcidiæ seu Trebellianicæ detractionem: prout supra isto lib.c.17.ad fin.n.33. ostendimus.

¶ Sed controuerti potest,vtrum Maioratus institutor possit eiusdem Maioratus successoribus inuentarij confectionẽ remittere,& prima facie dicendum videtur, quòd non: cum ea inuentarij confectio vsufructuario remitti non valeat, vt censuit Iass. qui plura refert consil. 40.numer. 2. lib. 1. Alexand. in l. nemo potest. ff. de lega. 1. 12
num. 18. Pinel de bon.mater. in l.j.par.ij.num. 76. Mencha.de succession.creati.§.10.num.668.Boeri. de cis.61.nu.12.quam dixit communem opinionem esse Soci.Iuni.consi.115.nũ.18.lib.1.Bellonus cõsil. 14.num.3. Iulius Clarus lib. 3. receptarum sent. §. testamentum.q. 66.vers. Quo ad secundum. Ex quibus videtur dicendum Maioratus possessori etiam non posse huiusmodi inuentarij confectionem remitti. 13

¶ Sed verius est Maioratus possessori inuentarij confectionem remitti posse: quanuis enim vsufructuario inuentarij confectio remitti non possit,hęredi tamen in re fideicommisso subiecta respectu sequentis fideicommissarij remitti poterit, vt opinatur Paul.in d.l.cum tale.§,Titius.ff.de cõ 14
di.& demonstra.num.2.Cuius opinionem asserit communem esse Paris.consil.68.nu.57.lib. 2. Aymon Grauet.cõsil.174.num.11.Dida.de Couarru. in c.1.de testam.nu.17.Iulius Clarus lib. 3. senten. receptarum.§.testamentum.q.66..versi. Quod ad primum.Quod magis ad Maioratus possessorem, qui verus dominus est,non autem vsufructuarius, adaptari poterit.

¶ Imò quanuis in vsufructuario communis opinio sit,quòd ei non possit remitti inuentarij confectio: ea tamen opinio mihi iure non probatur: cùm hæredi inuentarij confectio remitti possit, vt superiùs ostensum est,ac etiam tutori, qui maiori obligatione ad inuentarium conficiendum 15
astrictus est,remitti valeat.l.fina. C.arbi. tute. vbi glos.& communiter Scrib. Quam opinionem cõmunem esse asserit Guido Papæ.consil. 41. num.1. Iulius Clarus, qui plura refert lib. 3. receptarum sentent. d. §. testamentum. q.66.vers.quo ad tertium. Nec vlla lege cauetur non posse hanc inuentarij confectionem vsufructuario remitti, & omnes qui hanc opinionem tenent, absque lege, ac iuridico fundamento loquuntur. ¶ Nec obstat tex. in l.1.C.de vsufruct.& in l. scire debetis. vbi glo.& Scrib.C.vt in posse legato.Ex quibus probatur cautionem de vtendo arbitrio boni viri remitti non posse: ne detur occasio delinquendi.Leges namque illæ,quæ adeò à communibus regulis exorbitant,& in cautione de vtendo & fruendo arbitrio boni viri loquuntur,non sunt facilè ad alios casus trahendæ. Nec est verum,quòd in remissione inuentarij militet eadem ratio,quæ in remissione dictæ cautionis militat,scilicet,ne detur occasio delinquendi.Non enim datur maior occasio delinquendi vsufructuario respectu proprietarij, quàm hęredi respectu fideicommissarij,nec tutori respectu pupilli. Cùm quanuis hæres atque tutor sint liberi ab inuentarij confectione ex

dispo

dispositione testantis : nihilominùs tamen teneantur bonorum descriptionem facere si pars id petierit, vt bona non subtrahantur, & dolus malus absit. Qui enim non tenetur inuentarium facere, ad faciendum bonorum descriptionem compelli potest, vt supra isto lib. cap. 15. num. 32. cum sequen. ostensum est. Ideoque mea sententia inuentarium etiam fructuario remitti poterit: sicut hæredi, ac tutori remitti potest: quanuis ipsi ex remissione inuentarij non possint hanc bonorum descriptionem recusare: sicque ista intelligenda sūt. Doctores namque in hac materia descriptionem bonorum cum inuentario confundunt: quanuis ipsa diuersa sint: vt d. c. 15. nu. 33. cum sequen. annotauimus. Idque colligi potest ex his, quæ dixit Iass. d. consil. 40. qui est præcipuus contrariæ opinionis author, vbi non in inuentario, sed in descriptione bonorū apertissimè loquutus fuit. Quæ opinio sic intellecta mihi verior atque probabilior videtur, & ex ea cessat differētia, quę ab Scrib. sine lege atque fundamento inter vsufructuarium & hęredem respectu fideicommissarij, & tutorem assignari solita est.

¶ Sed etsi hanc differentiam, quam inter inuentarij confectionem, atque bonorum descriptionē assignauimus aliquis recusare voluerit: quanuis ea iuridica, atque à grauissimis auctoribus probata sit: adhùc id, quod superiùs de vsufructuario diximus veriùs mihi videtur. Non enim ex hac inuentarij remissione datur statim occasio delinquēdi vsufructuario, siquidem si vsusfructus in rebus immobilibus consistat, penitùs cessat hæc delinquendi occasio, cùm in his fraus tàm facilè fieri non possit. Si verò in mobilibus consistat, semper tempore diuisionis & traditionis solent bona hęc sigillatim describi. Nec solent dari vsufructuario nisi descriptione legitimā præcedēte, ex qua fraus facilè euitari potest, quòd si neutrum fiat adhuc ex communi omnium sententia, quoties proprietarius id petierit ex causa poterit præcipi, vt inuentarium conficiatur, etsi à testante eius confectio remissa sit. Quod etiam in tutore respectu pupilli tenuit Bart. communiter sequutus in l. nemo po 16
test. num. 12. ff. de lega. 1. Idem in l. tutor, qui repertorium. num. 18. ff. de admi. tuto Areti. consil. 22. nu. 5. Deci. consil. 349. num. 5. Segura. in l. si ex legati causa. num. 21. cum sequen. ff. de verbo. obligatio. Ripa in l. nemo potest. num. 48. ff. de lega. 1. vbi Anibal. num. 396. & Crot. colum. 22. & Claud. col. 5. Aymon. consil. 193. num. 10. Loaz. in repet. l. filiꝰ familias. §. Diui. ff. de lega. 1. num. 71. Dida. de Couarru. lib. 2. resolu. cap. 14. num. 4. Idque etiā pari ratione in hærede respectu fideicommissarij, & in vsufructuario respectu domini, dici poterit. Non enim potest iustè inuentarij confectio recusari ex his, quæ superiùs à me adducta sunt. Operabitur autem inuentarij remissio, quòd illud non conficiens in dolo non sit nec aduersus non conficientem in litem iurari possit, vt dixit Fulgo. consi. 25. col. 2. ad fin. Idque clarè sentit Alex. consil. 74. nu. 1. li. 7. Mat. de Afflict. decis. 360. nu. 2. Paris. consi. 21. 17
nu. 55. li. 2. Non autē operabitur, quòd iudice præcipiente possit eius confectio recusari, nō obstāte testātis remissione, qꝑ si ad bonorū descriptionem referatur, verissimū est, atque in tūtore, ac hærede & vsufructuario indifferenter procedit. Quicquid autem in vsufructuario dicendum sit: in Maioratus tamen possessore nulli dubium est: quin ei possit inuentarij confectio remitti.

Finis libri primi.

DE RECTA HISPANORVM PRIMOGENIORVM INSTITVTIONE.

LIBER SECVNDVS.

Capita, quæ in ſecundo volumine continentur.

QVo iure, quibúſue rationibus Maioratuum inſtitutiones in vtroque foro ſuſtineantur. Caput primum.

De multiplici Hiſpanorum Primogeniorum differentia. Caput ſecundum.

Qualiter ex legitima deſcendentium vel aſcendentium Primogenium abſquè Regia facultate inſtitui poſsit. Caput tertium.

De his Primogeniis, in quibus ex electione vltimi poſſeſſoris ſuccedi ſolet. Caput quartum.

Vtrum is, cui electio ad Maioratus ſucceſsionem commiſſa eſt, teneatur eligere digniorem, vel poſsit dignum, ſeu etiam indignum eligere digniori prætermiſſo. Cap. quintum.

De his Primogeniis, quæ ex temporis antiquitate conſtant. Caput ſextum.

De Regiæ facultatis ſolennitate, quæ debet præcedere Maioratus inſtitutionem. Caput ſeptimum.

De cæteris ſolennitatibus, quæ in Primogeniorum inſtitutione requiruntur. Cap. octauum.

Quis poſsit Primogenium inſtituere. Caput nonum.

Ex quibus bonis poſsit Maioratus inſtitui. Caput decimum.

In cuius perſona poſsit, ac debeat Primogenium inſtitui. Caput. XI.

De legibus, ac conditionibus, quæ in Primogeniorum inſtitutione apponi ſolent. Ca. XII.

De conditionibus, quæ in Primogeniis circa matrimonia ſucceſſorum apponuntur. Caput XIII.

De conditionibus, quæ circa nominis, atquè armorum delationem in Primogeniis apponi ſolent. Caput XIIII.

De alimentis & dotibus, quæ à Maioratus inſtitutore, filiis, ac deſcendentibus relinquenda ſunt, qualitérque hæc obligatio ipſius Maioratus ſucceſſores aſtringat. Caput XV.

De aliis quæſtionibus dotium, atque alimentorum materiam attinentibus. Caput XVI.

De forma inſtitutionis Maioratus. Caput XVII.

SVM-

SVMMARIA SEQVENTIS CAPITIS.

1 Inſtitutiones Primogeniorum, vtrum quo ad ius fori, ac poli ſecuræ ſint.
2 Plures rationes, quæ aduerſus Primogeniorum inſtitutiones adduci ſolent.
3 Fundamenta ex quibus Primogeniorum inſtitutiones ſuſtinentur.
4 Primogeniorum inſtitutores bonis agricultoribus ſimiles eſſe.
5 Primogenia, in quibus deſcendentes, ſeu aſcendentes legitima non fraudantur, vel in quibus grauamen Primogenito in legitima non imponitur iuſta eſſe cenſentur.
6 Primogenia, quæ ex legis authoritate fiunt, iuſtè in conſcientiæ foro inſtitui poſſunt.
7 Lex ciuilis ſeu canonica: ſi iuſta ſit, etiam in foro conſcientiæ ſeruanda erit.
8 Faciens aliquid legis authoritate, non peccat, ſi ea lex ſit diuinæ legi contraria.
9 Primogenium non poteſt fieri ex legitima aſcendentium. ſeu deſcendentium abſque Regia facultate, ſeu eorum conſenſu.
10 Facultas parenti ſimpliciter conceſſa, vt de omnibus bonis poſsit Maioratum inſtituere, intelligenda eſt, dummodo cæteris filiis competentia alimenta relinquantur.
11 Conſuetudo deferens ſucceſsionem Primogenito intelligenda eſt relictis cæteris filiis competentibus alimentis.
12 Statutum excludens fœminas propter maſculos, non aliter locum habere poteſt: quàm relictis filiabus dotibus, ſeu alimentis competentibus.
13 Reſcripta Principum ſecundum iuſtitiam fori ac poli interpretanda ſunt: etſi id verba non patiantur.
14 Legitima filiorum ſimpliciter ſumpta ex iure naturali procedit, quanuis eius quantitas iure poſitiuo taxata ſit.
15 Princeps non poteſt concedere facultatem, vt fiat Maioratus non relictis filiis competentibus alimentis.
16 Legitima filiorum in quantum ad alimenta eorum neceſſaria eſt ex iure naturali procedit: ideoque lege, reſcripto, ſeu conſuetudine tolli non poteſt.
17 Inſtinctus naturalis, quo ad aliquid faciendum aſtringimur, proprium ius naturale eſt.
18 Ius naturale non eget aliqua lege ſeu conſtitutione ſcripta, quæ idipſum diſponat.
19 Lex naturalis non eget promulgatione.
20 Ius naturale non efficitur ciuile ex eo, quòd aliqua lex ciuilis id ipſum, quod lege naturali introductum erat, diſponat.
21 Statutum continens idem, quod ius commune, dicitur ius commune: non autem ſtatutarium.
22 Ius ciuile ff. de iuſtitia & iure declaratur.
23 Legitima filiorum poteſt tolli lege ſeu conſuetudine: etiam quo ad alimenta, vbi filius aliunde habuerit, vnde ſe alere poſsit.
24 Alimenta non poſſunt tolli filiis Principis reſcripto: etiamſi ipſi aliunde ea habeant, niſi ex magna cauſa.
25 Facultates ad inſtituenda Primogenia ſemper ea lege conceduntur, vt aliis filiis alimenta relinquantur.
26 Facultates ad inſtituenda Primogenia, relictis cæteris filiis competentibus alimentis, iuſtiſsimæ ſunt: etiamſi in eis nulla alia cauſa, quàm ipſa Maioratus inſtitutio interueniat.
27 Maioratus ex Regia facultate inſtitutus, nulla ſeu non competenti facta alimentorum aſsignatione, vtrum nullus ſit: an facta ex bonis Maioratus legitima alimentorum aſsignatione ſuſtineatur.
28 Facultas ad priuandos aſcendentes legitima quando & qualiter concedi poſsit.
29 Grauamen ex legitima filij reiicitur, etiam ſi filio aliquid vltra legitimam relictum ſit: in reſiduo vero ſuſtinetur.
30 Grauamen conditionis caſualis, vel mixtæ, nedum reiicitur ex legitima filij in poteſtate, ſed etiã ex reſiduo.
31 L ſuus quoque ff. de hæred. inſti. l. ſi pater. C. de inſtitu. & ſubſti. declarantur.
32 Inſtitutio filij factæ ſub conditione caſuali, vel mixta, vtrum hodie omninò nulla ſit: an quo ad legitimam, reiecta conditione ſubſtineatur.
33 L ſcimus. § cum autem. C. de inoffi. teſtam. declaratur.
34 L. 11. tit. 4. part. 6. declaratur.
35 L. quoniam in prioribus. C. de inoffi. teſtam. declaratur.
36 Nouus intellectus ad l. 27. Tauri aſsignatur.
37 L. 11. tit. 4. part. 6. vtrum ſolum in filio in poteſtate: an etiam in emancipato procedat.

Quo iure, quibúsue rationibus Maioratuum inſtitutiones in vtroque foro ſuſtineantur.

CAPVT PRIMVM.

HIſpanorum Primogeniorum origine, ac natura omninò iam percepta ac intellecta, vt promiſſum ordinem proſequamur, conſequenter dicendum ſupereſt: qualiter ea Primogenia inſtitui, atque expediri debeant. Non enim aliter poterat de Primogeniorum inſtitutione tractari niſi priùs eorum natura rectè cognita, ac perpenſa. Sed quia plerique has Primogeniorum inſtitutiones inſectari ſolent, exiſtimantes eas eſſe aduerſùs ius, naturalémque iuſtitiam ac moralem
1 rationem, nec quoad ius poli attinet ſecuras: ideò conueniens, ac neceſſarium mihi viſum fuit antequàm vlterius progrediamur, de earum iuſtitia differere, vt nõ priùs de Primogeniorum inſtitutione tractemus: quàm ea iure fori, ac poli ſecurè inſtitui poſſe cognoſcamus.

¶ Quòd autem huiuſmodi Primogenia in Rei-
2 publicæ perniciem conuertantur, nec quoad ius poli ſecura ſint, aliquibus ex eo perſuaſũ eſt, quòd in eis inſtituendis violetur illa æqualitas, quam iura naturalia, humanæque leges inter fratres præciſè ſeruari voluerunt, vni filio: quaſi totum patrimonium aſſignando: cæteris autem minimam eiuſdem portionem relinquendo. Quam Primogeniorum iniuſtitiam, nõ in hoc ſolo verſari, ſed etiam vlterius protrahi contendunt, dicentes: Fœminas plerunque ab horum Primogeniorum ſucceſſione: aduerſùs naturalem etiam æquitatem excludi, inuitasque ac renitentes in monaſteria detrudi, pluraque alia in aliorum filiorum præiudicium, in eis paſſim inueniri. ¶ Quibus adiiciunt, quòd in horum Primogeniorum ſucceſſione non melior, ſed maior natu, cæteris filiis præferri ſolet, eorumque inſtituendorum cupiditate homines, ad ampliſſima patrimonia per fas & nefas acquirenda alliciuntur, vt ex eiſdem huiuſmodi Primogenia conſtituant, in eisque aſſiduè plura diſponant, quæ potiùs gentilitatis, quàm Chriſtianæ religionis ſpecimen præ ſe ferunt; memoriam propriæ familiæ magna ſolicitudine perpetuam efficere deſiderãtes, ad nominis, inſignioruq; propriæ familiæ delationẽ ſucceſſores perpetuò aſtrictos reddentes bonorũ alienationem, pluribus vinculis prohibentes, pluraque alia, à viris Chriſtianis alieniſſima diſponentes. Ideoque huiuſmodi Primogenia iuſte inſtitui non poſſe, dixit Cinus in l. reſcripta. q. 3. C. de precib. Impe. offeren. Idem in l. Burbarius. col. 1. ff. de offi. præto. Lucas de Pena. in l. quicunque. col. 1. C. de Princip. agen. in reb. li. 12. Iaſſ. in. §. ſed iſtæ quidem. nu. 124. inſti. de actionib. Ioan. Lecerier. de Primoge. lib. 2. q. 15. vbi latiſsimè proſequitur materiam. Simãcas, qui hos, pluresque alios Primogeniorum abuſus recẽſuit, de catholi. inſtitutio. cap. 9. nu. 126. cum plurib. ſequen. vbi concludit eadem Primogenia non aliter ſibi iuſta videri: quam ſi ad aliquem honeſtum finem dirigantur, pijſue operibus temperentur, atque ſine alterius iniuria fiant. Quæ etiam Primogenia principiis iure naturæ aduerſari, nimisque Reipublicæ damnoſa eſſe dixit Mencha. de ſucceſ. creati. in præfat. lib. 1. n. 24. Quod etiam repetit de ſucceſ. reſolu. lib. 3. in l. ſi quis in ſuo. C. de inoffi. teſta. nu. 26. cum ſequen.

¶ Sed quanuis plures præfatam opinionem ſe- 3
quantur, contraria ſententia, quòd ſcilicet Primogenia iure optimo, atque citra conſcientiæ diſcrimen fieri ac ſuſtineri valeant, crebriori Scribentium numero comprobata eſt, ea præſertim ratione, quòd in inſtituendis Primogeniis bonũ publicum verſetur. Reipublicæ nãque intereſt illuſtres familias, earumque patrimonia conſeruari, vt viri optimates, ac proceres rempubli. ipſam tueantur belloque & pace Regibus deſeruiant, ſitque Primogenitus ipſe totius familiæ robur, ac præſidiũ, fratresque inopes alere: ſorores etiam egentes dotare aſtrictus ſit, aliaque quamplura onera in propriæ familiæ decus, ac honorem ſubire debeat. Quod citra bonorum colligationẽ fieri nõ poſſet: cùm ex bonorũ diuiſione, vt alibi diximus, bona attenuentur ac exinaniantur, patrimoniaq; etiam ampliſſima deſtruantur, pereantq;: etiã antiquarũ veſtigia familiarum. Quod in reipublicæ clariſſimam perniciem vergere notiſſimum eſt. Ideoque hanc vltimam ſententiam veluti iuri, ac rationi magis conſonam ſequuti fuerunt Ioan. And. in c. ſine culpa. q. vlti. de reg. iur. lib. 6. in mercurialib. Oldral. cõſ. 94. col. 2. & 3. Bar. in l. 2. C. quæ ſit lõg. conſue. nu. 28. Marti. Lauden. de Primoge. q. 12. Tiraquel. qui plures, maximæque authoritatis iuris interpretes idẽ exiſtimantes refert, in eod. tracta. de Primoge. q. 4. n. 13. & 14. cum ſequen. vbi ad id Bernard. Scotum, Ioan. Maiorem, & etiam Abulenſem idem tenentes refert. Idem etiam exiſtimat Pariſi. conſ. 72. nu. 12. li. 4. Ioan. Lupi. in rep. c. per veſtras poſt notabilia. tex. §. 26. ante num. 1. Carol. Moli. in conſue. Pariſi. tit. 1. de materia feudali. §. 8. glo. 3. nu. 30. & glo. 4. n. 15. Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. 2. limita. ad l. fori. per totam. C. de inoffi. teſta. Dida. de Couarr. de ſponſalib. 2. par. c. 8. §. 6. n. 5. verſi. 4. deducitur idẽ in c. Rainucius. num. 24. de teſta. & lib. 3. variarum reſolu. cap. 5. num. 5. Grego. Lopez in l. 32. tit. 9. part. 6. in princip. gloſ. magnæ. Petrus Peralt. in l. 3. §. qui fideicõmiſſam. n. 121. ff. de hæred. inſti. Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. n. 56. Dominicus Soto. de iuſtitia & iure lib. 4. q. 5. arti. 1. verſ. At verò. Vbi inquit Primogenia inſtituentes agricolis prudentibus ſimiles eſſe, 4
qui arbori & viti minores ramuſculos circumquaque amputant, vt præcipuum germen in truncum excreſcat. Quam etiam opinionem nouiſſimè ſequutus eſt D. Anto. de Padilla, qui optimè & copioſè illam proſequitur in Rub. C. de fideicommiſ. n. 4. Plures autem rationes, quibus Hiſpanorũ Primogenia ſuſtineantur, recenſuit Simanchas de Primoge. Hiſpaniæ. lib. 1. c. 16, cum ſeq. Idque latiſſimè proſequitur Fran. Piſcina de ſtatutis excluden. fœmi. n. 68. cum ſeq.

¶ Vt autem in hac re deinceps pleniſſima reſo- 5
lutio habeantur; præmittendum eſt, quòd omnia Primogenia, in quibus filiis, aliisque deſcendentibus, ſeu aſcendentibus, legitima non aufertur, nec minuitur, nec ipſi Primogenito grauamen in ſua legitima imponitur: proculdubiò iure optimo, ac ſecundum cõſcientiam inſtitui valent. Cũ enim ſolùm hæc duo ſcilicet, quòd legitima minuatur

nuatur,seu in ea grauamen imponatur, Primogeniorum institutiones dubias reddere soleant, vt optimè aduertit Xuarez in l.quoniã in prioribus. C.de inoffi.testa.2.limita.n.16.consequens erit,vt ea Primogenia, in quorum institutione nullum eorum interueniret, proculdubio iustè rectéque institui possint. Quæ regula tanquàm infallibilis, in hac materia præmittenda erit.

¶ Nec ad Maioratuum iustitiam,seu iniustitiam considerandum est, quòd in eisdem instituendis plures abusus frequenter interuenire soleant. Nõ enim Primogeniorum abusus probamus: sed ea solum Primogenia, quæ rectè ac iustè, ac secundùm ordinem,quem in hoc libro trademus instituta fuerint. Quòd si propter abusus in eisdem plerunque accidentes Primogenia improbanda forent: illicò possemus plura recta ac iusta gentium instituta improbare,ex eo, quòd vt plurimùm diuersis abusibus infici, ac dehonestari soleant. Quod nimis absurdum, atque irrationabile futurum esset.

¶ Ex qua regula, quam paulò antè præmisimus, subinfertur, Primogenium illud, quod pater de quinta bonorum suorum portione fecerit,quo ad ius poli,ac fori iustissimum esse.Cùm enim quinta bonorum portio extra filiorum legitimam sit, nec hìc de legitimæ diminutione,nec eiusdẽ grauamine tractetur: non est cur de huiusmodi Primogenij iustitia disputandum sit.

¶ Idem etiam pari ratione dicendum erit in eo Maioratu,qui ex tertia bonorum parte, à parente factus fuerit,seu simul de tertia & quinta bonorũ portione, seruato ordine, de quo in l. 27. Tauri, quæ est.l.11.tit.6.lib.5.in noua.ll.Regni collectione. Quanuis enim respectu extraneorum tertia bonorum pars legitima sit: respectu tamen filiorum non est legitima,vt in d.l.27.Cõmentatores eiusdem legis aduertunt,atque supra lib.1.c. 12.n. 17. annotauimus. Ideoque de ea idem,quod de quinta bonorum portione dicendum erit.

¶ Quibus adiicitur leges Regias facultatẽ hanc Primogenij ex tertia & quinta bonorum parte instituendi parentibus concedere, ceteris filiis legitima portione relicta,easque hac præsertim ratione iustissimas esse. Ex quo fit,vt is,qui earum authoritate fretus Primogenium instituerit: etiam, quo ad ius fori tutus,ac securus censendus sit.Lex namque humana tam ciuilis: quàm canonica condita ab eo,qui habet authoritatem legis condendæ,si ea ob bonum commune lata sit,etiam in foro conscientiæ seruanda erit.glo.1.in c.quæ in Ecclesiarum.de constitu.quam ibidem Abba. atque communiter Scrib. sequuntur Felin. qui plura refert in c.1.de constitu.nu. 44. Iaſſ.in l.si post diuisione.nu.6.C.de iur.& facti igno.Diuus Tho.1. 2. q.96.arti.4.& 6. Henricus quodlibeto.8.q.22.Anto.Gomez.qui id ad Hispanorum Primogenia deducit in l.40.Tauri.n.56.Soto de iusti.& iur.lib.1. q.6.col.2.Ideoque is, qui legis humanæ authoritate aliquid fecit,non peccat nisi ea lex diuinæ cõtraria: sit vt in specie dixit Bald.in c.in omni negotio.n.1.de testibus.Cuius dictum refert & sequitur Iaſſ.plura in eius comprobationem adducens in l.si pœnæ causa.in princi.n.2.ff.de condictio. indebit.Felin.qui etiam plura refert in d.c.1.de constit.nu.44.glo.communiter sequuta,ab Scrib. ibidem in c.fin.1.de præscrip.& alibi sæpè Scrib.

¶ Similiter etiam longè potiori ratione idem dicendũ erit in eo Primogenio,quod ab eo,qui nec filios,nec descendentes,nec etiam ascendentes habet in persona fratris, vel alterius consanguinei, vel etiam extranei factum fuerit. Cùm enim in hac specie de legitima ascendentium, vel etiam descendentium non agatur, isque lege humana possit liberè ex bonis suis quicquid sibi libuerit facere: meritò species hæc extra omnem dubitandi occasionem versabitur.

¶ Idipsum etiam dicendum erit in eo Maioratu, qui ex tertia bonorum portione ab eo,qui ascendẽtes:nõ autẽ descẽdentes legitimos habet,factus fuerit.Cùm enim legitima ascẽdẽtiũ sit vniuersũ patrimoniũ,excepto tertio, vt probatur ex decis. leg. 6.Tauri,quæ est l.1.tit.8.lib.5.ĩ noua.ll.Regni collectione,nõ est cur de huiꝰ Primogenij,(qđ relicta ascẽdentibus legitima portione instituit,) iustitia tractetur.

¶ Vltimo loco idem etiam dicendum est, de eo Primogenio,quod pater ascendentes habens,legitimaque descendentia carens in persona filij naturalis,etiam de omnibus bonis suis instituerit. Cum enim hoc casu non solum pater in præiudiciũ ascendentium possit filio naturali tertiã suorũ bonorum partem: imò omnia bona sua relinquere,nec hoc casu ascendentes legitimam prætendere possint,ex decis.l.10.Tauri,quæ est l.8.ti.8.li. 5.in noua. ll. Regni collectione. Nec filius etiam naturalis legitimam prætendere possit, ex tex. in Auth.Licet,cum simil.C.de nat.lib. poterit pater liberè de his bonis Primogenium instituere.

¶ His igitur articulis tanquam clarissimis præsuppositis: nè in æquiuocationem terminorum, vt propè omnes Scriben.hucusque inciderũt, nos etiam incidamus: de Primogeniorum iustitia,seu iniustitia tractantes,duas species principales discurremus,in quibus tantum versari potest huius rei difficultas. ¶ Prima: Quando Maioratus institutor filios ac descendentes legitimos, seu solum ascendentes habens, eos legitima portione fraudare velit: filiõ Primogenito etiam ipsorum legitimam portionem iure Maioratus relinquendo. ¶ Secunda,Quando filio Primogenito in sua legitima portione grauamen, à Maioratus institutore apponitur.

¶ In prima specie principali duo etiam casus penitus diuersi,ac separati considerandi sunt, Aut enim Maioratꝰ absque Regia facultate instituitur, aut Regia facultatem præcedente fit.

¶ In primo casu vbi, scilicet Maioratus absque Regia facultate instituitur,cæterique filij,seu ascẽdentes sua legitima fraudantur,certissimũ est, huiusmodi Maioratũ,nec quoad ius fori,nec poli posse sustineri.Cũ enim leges necessitatẽ præcisã parẽtibus imponãt,vt filiis suis,seu ascẽdentibus legitimam portionem relinquant eisque solùm de tertia & quinta bonorum suorum portione disponere, certo ordine seruato, permittant: consequens est, vt quicquid aduersùs earundem legum formam,ac ordinem factum fuerit, nullũ futurũ sit,nec in conscientiæ foro sustineri valeat.

¶ Quod intelligendum erit: nisi ad id Primogenium,ex aliorum filiorum,seu ascendentium legitima instituendum,eorundum consensus interuenerit,consensusque ipse iuramento,ac cæteris vinculis,de quibus infra isto lib.c.3.dicemus,vallatus fuerit. Tunc nãque Primogenium,hoc pacto:etiã ex legitima aliorum,filiorũ seu ascendentium institutum,quo ad ius fori,& poli validũ erit: dummodò,voluntariè, sponteque, ac citra metum

coa( )

coactionē,læſionémque id fiat, fraúſque ac dolus in ea Primogenij inſtitutione non interueniant, quod parentes ſumma animaduerſione curare, diligentérque obſeruare debent.

¶ In ſecūdo caſu,vbi ſcilicet Primogenium ipſum Regia facultate ꝓcedente inſtitutū fuerit,cōſiderādū eſt:an facultas cōceſſa fuerit ei,q̄ alios filios, aut deſcēdētes habet,aut illi,q̄ caret legitima deſcēdentia:habet tñ legitimos aſcēdētes.¶ Si habēti filios,ac deſcēdētes facultas cōceſſa fuerit: ſubdiſtinguēdū etiā erit.¶ Aut enim ex Regia facultate Maioratus inſtitutori, alios filios habenti conceditur,vt illud,ex omnibus bonis ſimpliciter inſtituere poſſit.¶ Aut ex ea conceditur, vt illud facere poſſit, ex omnibus bonis ſuis: etiam non relinquendo cæteris filiis legitimam,nec alimenta.

¶ Aut conceditur, quòd illud inſtituat, relictis eiſdem filiis,alimentis competentibus.

¶ Si facultas ad conſtituendum Primogenium,ex omnibus bonis ſimpliciter cōcedatur,dicēdū erit: Maioratū eiuſdem facultatis virtute,à parente, ex omnib⁹ bonis inſtitutū,nō relictis cæteris filiis cō petētibus alimētis:nec quo ad ius fori,nec poli ſecurū eſſe:quāuis enim ſimpliciter facultas concedatur,vt ex omnib⁹ bonis Primogeniū fiat, ea facultas intelligēda erit:dummodò cæteris filiis, alimēta cōpetentia relinquātur:etſi id in ea expreſſum nō fuerit.Quod in cōſuetudine deferēte ſimpliciter ſucceſſionē parētis Primogenito deciſum
11 eſt.Ea nāque cōſuetudo intelligenda eſt:dūmodò cæteris filiis, priùs alimēta iuxta eorū qualitatem & dignitatē aſſignētur,vt in ſpecie cōſuerūt Hoſtiē.Ioā.And.col.2.Abb.n.10.& cæteri in c.licet de voto.Io.And.in reg.ſine culpa de reg.iur.lib.6.in mercurialib⁹.Abb.cōſ.12.n.5.li.1. Guido Papæ,deciſ.476.& deciſ.487. Tiraq.q̄ plura in idē adduxit de Primog.q.4.n.33.Xuar.in rep.l.quoniam in prioribus.2.limita.ad l.fori.nu.9.de inoffi.teſtam. Idque etiā in ſtatuto excludēte fœminas propter
12 maſculos ꝓcedit.Quāuis enim nihil de filiarū dote,ſeu alimentis diſponat, nō aliter ſtatutū ipſum locū habere poterit, quā ſi filiabus dotes, ſeu alimēta cōpetētia miniſtrētur,vt in ſpecie dixit Bal. in l.alimenta.n.3.C.de neg.geſt.& in l.qui filiū. in prin.p tex.ibi.ff.vbi pupillus educari debeat.Xuar. vbi illum paulò antè citauim⁹.Tiraq.d.q.4.n.33. Reſcripta nāq; Principū ſemp ſecūdū iuſtitiā fori
13 & poli intelligēda,ac interpretāda ſunt,vt in ſpecie not.Bal.in l.1.n.6.ff.de cōſti.Princip.l.ex facto, vbi Bal.circa princ.& cōiter Scrib.ff.de vulg.l.27. tit.18.part.3.Ideòq; dixit elegāter gl.in c. paratus. 33. q.1. verba reſcripti debere conformari iuri & æquitati:etiamſi natura verborum id nō patiatur. Quod etiam dixit Oldral.cōſi.268. col.3.Abb.n.1. Feli.n.5.& cæteri Scriben.in c.cauſam quæ de reſcript. Idq; in facultate Regia ad Maioratū inſtituēdū cōceſſa cēſuit Xuar.in d.l.quoniā in prioribus.2.limit.n.9 .Greg.Lopez in l.11.tit.4.part.6 in glo.in verb.*Libremente*.Dida.de Couar.de ſponſ. 2. part.c.8.§.6.nu.5.verſ.Quartò deducitur.Quod eò maximè dicendum erit,ꝙ(vt⁹ ſtatim probabimus) Princeps nō poſſit huiuſmodi facultatē cōcedere: niſi cōpetētibus alimentis,cæteris filiis aſſignatis. Quæ omnia addēda ſunt, ad ea,quæ ſcribit Roderic.Xuar.in d.l. quoniā in prioribus.2.limitation. nu.14.vbi inquit iniuſtiſſimas eſſe eas facultates, quæ parentibus conceduntur, ad inſtituenda Primogenia,ex vniuerſis bonis ſuis.Cùm enim intelligēdæ ſint,relictis cæteris filiis competētibus alimentis (prout paulò antè oſtēdimus) nō percipio qua ratione iniuſtiſſimæ cēſendæ ſint:quāuis melius ſit, ꝙ id expreſsè in eiſdē facultatib⁹ dicatur, prout cōmuniter dici ſolet in omnib⁹ facultatib⁹, quæ ad Primogenia inſtituenda concedi ſolent.

¶ Si verò facultas ad Primogenium, ex omnibus bonis inſtituendum conceſſa ſit, ea lege, vt nulla obligatio,alimenta cæteris filiis relinquendi,patri ſuperſit:cū legū cōtrarium diſponentium derogatione dicendum erit, nec huiuſmodi facultatem à
14 Principe iure concedi poſſe: nec etiam Maioratus inſtitutorem virtute eiuſdem alios filios,ſua legitima,atque alimentis fraudantem , quo ad ius fori,nec poli ſecurum eſſe. Quanuis enim quota legitimæ,ſeu eius quātitas ſit,de iure ciuili poſitiuo: legitima tamē ſimpliciter ſumpta ex iure naturali, procedit.Ideóque legitima nō poteſt tolli in totum per legem, vel ſtatutum,nec etiā per conſuetudinem,vel Principis reſcriptū:quanuis in quantitate,quæ eſt de iure ciuili,lege,cōſuetudine, ſtatuto,ſeu reſcripto minui poſſit,vt omnium latiſſimè,ac ingeniosè probat: dicens hanc opinionem cōmuniter teneri Roderic. Xuar. in l.quoniam in prioribus.C.de inoffic.teſta.2.limitat.n.1.vſque ad fin.eiuſdem,vbi quāplurimis foliis id proſequitur. Cuius rationes,& alia etiā,quæ in eiuſdē ſententiæ comprobationem adduci poſſent,hîc repetere non libet. Quam opinionem vltra eos, quos ipſe allegat,ſequitur Iaſſ.in l.quoniā in prioribus.nu.3. C.de inoffi.teſta.Idem Iaſſ.in l.ſi pater.nu.21.C.de inſti.& ſubſtit.Ripa.lib.1.de legib.Reſponſ.7.n.1. Deci.conſil.106.n.4.Stepha. Aufrerius in addi. ad deciſ. Capellæ Tholoſanæ. deciſ.337. vbi dixit ſe vidiſſe hanc opinionē pluries ſeruari in practica. Feli.in c.Eccleſia Sanctæ Mariæ.n.6.& 79. de cōſtit.Additionator Decij in l.iura ſanguinis.verbo, cōtrarium.ff.de reg.iur.Ioan.de Garro.in Rub. de ſecund.nupt.2.part.nu.20.cum ſeq.Eandem etiam opinionem ſequitur Dida.de Couar.de ſponſ.par. 2.c.8.§.6.n.4.&5.Greg.Lopez.in l.32.tit.9.part. 6. in prin.glo.magnæ.Anto.Gometi⁹ in l.40. Tauri. nu.57. Ex quo fit,vt facultas conceſſa, ad conden- 15
dum Maioratum ex tota aliorū filiorum legitima, non relictis cæteris filiis cōpetentibus alimentis, Primogeniúmque eiuſdem facultatis virtute inſtitutum,nullo pacto ſuſtineri poſſint.

¶ Nec his obſtat, ꝙ plures iuris interpretes cōtrariam ſententiam veriorem eſſe profiteantur, dicentes, ꝙ quanuis legitima quodam inſtinctu ac ratione naturali debita ſit:eius tamen relinquendi neceſſitas:tam quoad ipſam legitimam ſimpliciter ſumptam,atque alimenta:quàm quo ad eiuſdem quotam & quantitatem ex iure poſitiuo procedat. Quam opinionem dixit communem eſſe Alexand.in l.quod de bonis.§.fina.num.3.ff.ad leg. Falcid.& Deci. qui plura refert.in d.l.iura ſanguinis.ff.de reg.iur.num.3.Idem Deci.conſ.19. num.5. Alciat. qui plures etiam idem tenentes refert in tractat.de præſumptio.reg. 1.præſumpt.8. Franc. Piſcina,de ſtatutis excluden.fœmi.num.133.Mencha. qui concluſionem iſtam, etiam quatenùs legitima ad alimenta neceſſaria eſt, ingeniosè defendit , eámque magis communem ac veriorem eſſe profitetur,in rep.Auth.nouiſſima.C. de inoffi. teſtam.num.296.cum plurib. ſeq. Tellius Fernandez in l.10.Tauri.n.4.vbi conſtanter aſſeuerat neceſſitatem liberos alendi, non ex iure naturali,ſed ex ſolo iure ciuili procedere.

¶ Nam hæc opinio quanuis à pluribus communis 16

appelletur: proculdubiò falsa atque erronea est, vel saltim erit intelligenda: dummodò alimenta competentia cæteris filiis relinquantur. Legitima namque in quantum ad filiorum alimenta necessaria est, ex iure naturali debetur: ideóque lege ciuili, seu rescripto tolli nō potest: quatenùs autem ad alimenta necessaria nō fuerit ex solo iure positiuo debita censenda est. Ideóque in totū lege positiua, seu Principis rescripto tolli poterit: dūmodò causa legitima ad id faciendum interueniat. Sicque hac concordia huiusmodi opiniones ad inuicem pugnantes cōciliari possunt: prout est de mente propè omnium Scrib. quos superiùs retulimus. Eásque hoc pacto in specie conciliat Ioan. de Imol. in l. Titio centum, §. Titio genero. colum. 3. ff. de condit. & demonst. & Ioan. de Ana. consil. 4. num. 1. vbi Bologninus in addi. n. 5. Eandem etiam concordiam assignat. Addi. Decij in d.l. iura sanguinis. ff. de regu. iur. vbi plura in idem adducit. Idque etiam sequitur Curti. Iuni. consi 10. num. 7. & 8. Alciat. de præsumptio. reg 1. præsumptione 8. num. 6. Couarru. de sponsal. 2. part. c. 8. §. 6. n. 4 & 5. Quæ concordia communis ac vera est.

17 ¶ In hac autem parte libet errorem Scribentium (quos superiùs retulimus) diluere, dicentium; Alimēta filiis, non ex iure naturali, sed solùm ex naturali instinctu debita esse: quasi aliud sit instinctus naturalis, quo homines ad filiorum educationem mouentur. aliud verò ius illud, quo ad illos alendos astringuntur. Nam si benè consideretur verissimum, ac propriissimum, ius naturale est illud, quod ex instinctu naturali procedit, hominésque ad aliquid in specie faciendum, astringit: veluti liberorum educatio, cæteráque iuris naturalis præcepta. Quæ omnia ex naturali instinctu processerūt, atque ideò iuris naturalis esse dicuntur. l. 1. §. huius studij. ff. de iusti. & iur. vbi glo. verb. educatio. & communiter Scribē. id notant. text. in princ. instit. de iur. natu. gen. & ciuil. vbi etiam glo. & communiter Scribē. idipsum expendunt. Idque etiam comprehenditur ex Cicerone. lib. 3. de finibus, vbi inquit: *A natura ipsa impellimur, vt eos, quos genuimus, nutriamus, & amemus.* Atque iterū ex eod. Cicero. lib. 1. Officiorum, vbi inquit, *Commune omnium animantium est, coniunctionis appetitus procreandi causa, & cura quædam eorum, quæ procreata sunt.*

18 ¶ Ad hoc namque, vt aliquid dicatur ex iure naturali procedere, non est necessaria aliqua lex, seu constitutio iuris naturalis idipsum disponens, nec ad ipsum astringens, sed solus instinctus ipsi naturæ insitus absque aliqua alia lege, vel constitutione, vel coertiōe ius naturale efficit. Quod apertiùs probatur ex verbis Isidori in c. ius naturale. 1. dist. ibi. *Quod vbique instinctu naturæ non constitutione habetur aliqua,* Idque ipsum probatur, ex l. cum ratio. ff. de bon. damna. ibi. *Cùm ratio naturalis, quasi lex quædam tacita.* l. scripto. ff. vnde lib. ibi. *Naturæ & parentum commune votum.* Quod optimè explicat Cicero in oratione pro Milone, vbi elegāter inquit. *Quod ius naturale est quædam non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verùm ex natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus, ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus.* Ex quibus apparet ius naturale ex solo naturali instinctu pendere, quando ex illo naturali instinctu ad aliquid in spem faciendum astringimur, quod vices legis obtinere possit.

19 ¶ Hinc etiam cōmuniter dici solet, quòd quanuis leges omnes promulgatione egeāt: lex autem naturalis nulla promulgatione eget, sed ex ipso solo naturæ instinctu constat. Quod colligitur ex Diuo Thom. 1. 2. quæstione, 90. art. 4. Atque ex his, quæ notat Fortu. Garsia. in l. 1. §. ius naturale. col. 9. ff. de iusti. & iur. Sicque etiam dicitur ius naturale esse id, quod omnes animantes natura docuit: prout Vlpianus in l. 1. §. huius studij. ff. de iusti. & iur. pōtetur: quasi hæc lex naturæ, neque ex scriptura, nec ex promulgatione, sed ex solo instinctu naturali cōstet. Quod vltra ea, quæ Scrib. in locis paulò antè citatis adducere solent, optimè expendunt, Franc. Connanus in Commentariis iuris ciuilis. lib. 1. cap. 4. Claudi. instit. de iur. natu. gen. & ciuili. pagi. 1. 2. & 3. Siluester Aldobrand. in §. ius naturale institutes. eod. num. 3. Soto de iusti. & iur. lib. 1. quæstio. 4. artic. 1. Atque alibi sæpè Scrib. idipsum sic interpretantur.

¶ Qua ratione dici solet in homine duo præcepta naturalia esse, sicut eidem duplex instinctus naturalis ineſt; vnum brutis etiam commune, alterum verò ratione constans, prout optimè explicat Soto eodem lib. & quæstio. art 2. Ita vt plus liquido constet instinctum naturalem, quo ad hoc ius ipsum naturale efficere, iúsque naturale esse omne illud ad quod nos huiusmodi instinctus naturalis astrinxerit, quòd si aliquis adhuc contēderit, non hunc instinctum, sed quidpiam aliud ius naturale esse, ostendat quid illud sit: ingenuè nāque fatemur id vsq; huc nobis cōpertū nō esse.

¶ Nec ex eo, quòd lex ciuilis idipsum quod iure naturali circa filiorum alimenta in speciē introductum erat, declaret vel disponat, id iuris naturalis esse desinit. Imò ipsum ius naturale illæsum 20
atque intactum remanet. l. ius ciuile. ff. de iusti. & iur. vbi Paul. num. 2. & communiter Scribē. id notant. l. 1. in princ. iuncta glo. ff. ad l. Falcid. Per quem text. dixit Bart. in proprio loco. nu. 3. Quòd si statutum disponit idem, quod priùs dispositum erat 21
à iure communi: nihilominùs ius illud remanet commune: non autem censebitur statutarium. Quòd pulchrè prosequitur Alexand. ibidem. n. 15. cum plurib. seq. gl. in c. 1. de cōsti. li. 6. verb. cū sint, Feli. qui plura refert in c. 1. de constitu. num. 15.

¶ Quibus nō obstat si dicatur, quòd aliud est aliquid ex iure naturali esse; aliud autem naturali ratione introductum fuisse text. iuncta gloss. verbo. naturalem in l. 1. ff. de mino. l. 2. iuncta. glos. verbo. Naturali. C. de in ius vocā. Feli. qui id bene declarat in c. cùm inter de exceptio. num. 9. ¶ Nam etsi regula hæc vera sit, malè tamen ad casum, de quo agimus adaptatur. Educatio namque liberorum non ex sola ratione naturali, sed ex ipsomet iure & instinctu naturali procedit, vt superiùs ostensum est. Ideóque sub prædicta regula non comprehenditur, quamuis secus dicendum sit in aliis quæ à iure positiuo ex quadam ratione naturali generica introducta sunt: veluti recusatio atque veniæ petitio, & conuentionum obseruatio, & alia similia. Hæ namque iuris positiui sunt, etsi ex generica ratione naturali procedant, aliàs namque propè omnia iuris positiui præcepta iuris naturale dici possent, cùm quasi omnia ex ratione naturali constent, quod vltra ea, quæ Scriben. in locis superiùs citatis dicere solent, optimè narrauit Soto de iustitia & iure. lib. 1. q. 5. art. 2.

¶ Nec obstat etiāsi dicatur, ꝙ ex iure ciuili quoad alimenta aliquid additum est iuri naturali: cùm ex legibus iuris cōis, ac Regij dispositum sit, quòd alimēta attenta dignitate personarū, quæ nō erat

cognita

cognita de iure naturali præſtentur,& q̃ quintum non excedant, & alia ſimilia. Quo caſu ſuccedit regula, q̃ quando aliquid additur, vel detrahitur iuri naturali, illud quod diſponitur, efficitur ius ciuile,atque naturale ſupprimitur.d.l. ius ciuile cũ ſimilib.Illud namque intelligendũ eſt:quãdo ſubſtantia alteratur:ſecus autẽ quãdo ſubſtantialibus relictis alteratur aliquid accidentale. Tunc nãque primum quod remanet,erit ius naturale: accidens autẽ,quod additur,erit ius ciuile, prout ſolet dici de legitima, quod ſimpliciter ſumpta ſit ex iure naturali:quota autem eius ex iure ciuili procedat. Quod ſic declarant Bartol.in d.l.ius ciuile.nu.1.& Paul.ibid.n.4.& communiter Scribẽ.Bart.& Scriben.in l.edita.C.de edend.Idque etiam optimè reſoluit Soto de iuſtitia & iure.lib.1. q.5.artic. 2. Ex quibus conſtat alimenta, quatenùs vitæ ſuſtentationi neceſſaria ſunt,filiis iure naturæ debita eſſe, nec lege,ſtatuto,vel Principis reſcripto tolli poſſe.

23 ¶ Hoc tamen quando filius alimenta competentia aliũde non habuerit,verum ac iuridicum eſt: filio autem aliunde, vbi ſe honeſtè alat habente, pater à naturali obligatiõe liber erit,remanebitque ſibi ſola obligatio ciuilis, à qua lege, vel ſtatuto liberari poterit,vt optimè aduertit Abbas in ca. Rainucius de teſta.n.12.Palati.Rub.in repe.c. per veſtras.3.notab.§.4.in prin.n.2. cum ſeq.de dona.inter vir.& vxo.Ioan.Lecerier.de Primoge.li.2.q.16. vbi inquit hanc opinionem cõmunem eſſe.Idque etiam ſequitur Couarru.vbi eum ſuprà citauimus. n.5.Mencha.in repet.Auth.nouiſſima.C.de inoffi. teſtam.n.304.

24 ¶ Sed quanuis hoc vltimum in lege, ſtatuto, ſeu cõſuetudine indiſtinctè procedat: in Principis tamen facultate ſimpliciter ſumptum verum nõ eſt. Princeps enim regulariter debet vti legibus pro communi vtilitate latis: niſi magna cauſa, atque reipublicæ conueniens interueniat. Contrarium ſuadet.l.Papinianus.§.Imperator. ff. de inoffic. teſtam.l.ex imperfecto.C.de teſta.l. digna vox. cum ſimilib. C.de legib.Cauſa autẽ Maioratus ad hoc ſufficiens non erit:cùm Maioratus ipſe ſemper,relictis cæteris filiis alimentis, fieri poſſint, ac ſoleant:etiamſi filij aliàs diuites ſint, vt infra iſto li. c. 15.n. 6. & 7.latiùs dicemus. Ideoque nec Princeps, qui facultatem huiuſmodi conceſſerit, nec eius conſiliarij,nec eiuſdem Maioratus inſtitutor, in foro conſcientiæ tuti, in hac ſpecie eſſe poterunt. Quod optimè in ſimili aduertit Menchaca 25 in d.repe.Auth.nouiſſima.C.de inoffic.teſtam.nu. 308. Idque veriſſimum, ſicque obſeruari ac practicari ſolitum eſt. Siquidem nunquam hucuſque viſa eſt facultas, qua parentibus concedatur, vt Primogenia inſtituere poſſint, ex omnibus bonis ſuis: etiam non relictis cæteris filiis competentibus alimentis: nec ſimpliciter, nec etiam in caſu, quo ipſi aliunde,ea aliméta ſibi miniſtrare poſſint nec credendum eſt Chriſtianiſſimos Hiſpaniarum Principes ſimiles facultates, abſque magna atque legitima cauſa conceſſuros.

26 ¶ Si verò facultas concedatur ea conditione adiecta, vt cæteris filiis, competentia alimenta miniſtrentur:prout communiter huiuſmodi facultates in Hiſpania concedi ſolent, ea facultas iuſtiſſima in foroque conſcientiæ tuta cẽſenda erit, tàm reſpectu Principis illam concedentis, quàm Maioratus inſtitutoris, qui eius forma ſeruata, ea vſus fuerit.Sícque communiter omnes Scrib. Hiſpani, quos pro hac parte, in huius capitis principio adduximus,cenſuerunt.Quanuis enim legitima tolli non poſsit à Principe,lege,ſtatuto, vel conſuetudine:etiam relictis cæteris filiis competentibus alimentis, niſi cauſa legitima, ad id faciendum adſit: vt notat Alciat. plures, ad idem referens.d. tracta.de præſumpt.reg.1,præſumptio.8. num.6.& omnes Scribẽ.quos ſuperiùs citauimus aduertunt: ad huiuſmodi tamen facultates iuſtificandas, cauſa publica,quę in inſtituendis Maioratibus verſatur,ſufficiens eſt, nec alia cauſa extrinſeca ad id neceſſaria erit: dummodò ea facultas conſiderata perſonarum,ac patrimonij qualitate, & quantitate conceſſa fuerit. Quod optimè conſiderat Greg. Lopez in d.l.32.tit.9.part.6.in gloſſ. magna. col.1. aduerſus Roderi. Xuarez in d.l.quoniam in prioribus.2 limita.nume 15. qui exiſtimat aliam cauſam,ad harum facultatum iuſtificationem neceſſariam eſſe.Quàm in hoc etiam reprehẽdit Menchaca in d.rep.Auth.nouiſſima.n. 308 C. de inoffic.teſta. Quibus quo ad hoc libenter aſſentimus.

¶ Illud tamen prætermittendum non erit, quòd ſi 27 pater in omnibus caſibus, quos præmiſimus, Primogenia abſque aliqua alimẽtorum aſſignatione, vel modica eorum quantitate aſſignata inſtituerit, Primogenium ipſum non anullabitur, ſed ſuſtinebitur,facta ex ipſis bonis Maioratus filiis cõpetenti alimentorum aſſignatione: prout infra iſto lib.c.15.nume.24.cum ſequentibus demõſtrabimus. Et hæc de facultate conceſſa ei, qui legitimos deſcendentes habet,dixiſſe ſufficiat.

¶ Si autem facultas ad Maioratum, ex omnibus 28 bonis ſuis, inſtituendum ei, qui aſcendentes, non autem deſcendentes legitimos habuerit, conceſſa fuerit:videtur dicendum,quód ſiue ea facultas,ad tollendum omninò aſcendentium legitimam, ſiue ad illam minuendam conceſſa fuerit,eius conceſſio, quo ad ius fori & poli ſecura cenſenda ſit. Legitima namque aſcendentium lege, conſuetudine,reſcripto,ſeu etiam ſtatuto:nõ ſolùm minui, ſed etiam omninò tolli poteſt: cùm ea, non tam ex iure naturali,quam ciuili,ac poſitiuo procedat: vt in ſpecie dixit Bald.in l.1.§.ius naturale.q.5. & circa finem. ff.de iuſti. & iur. Idem Bald. in l.de emancipatis.num.2.C.de legi.hæred.Angel.conſi. 105.colum.1.Roman.conſil.32.3.colum.vbi inquit, quòd nullus Scribentium tenet contrarium. Idem etiam voluit Abb.conſi.75.num.9.lib.1.Benedictus Cap.conſil.15.& conſil.151.Alex.conſi.3. num.8. lib. 7. Deci.in l.iura ſanguinis.num.3. vbi eius Addi.verb.legitima.ff.de reg.iur. Guillel. Benedict.in rep.c.Rainutius. verb.& vxorem nomine Adelaſiam. in princ. num.47. cum ſequent. de teſta. Ripa. qui hãc opinionem dixit communem eſſe.lib.1.de legib.reſponſ.7.num.2. Mencha. in d. rep.Auth.nouiſſima.C.de inoffic.teſta.nume.296. Quorum opinio communis ac vera eſt: quanuis contrarium profiteatur Couarru.de ſponſ. 2.part. c.8.§.6.nume.5.

¶ Sed quanuis prima facie ſic dicendum eſſe videatur:mihi autem id exactiùs cõſideranti dicendum videtur: quòd huiuſmodi facultas iuſtè concedi non valeat. Nam quanuis aſcendentium legitima, non ex iure naturali, ſed ſolùm poſitiuo procedat: ideóque lege,ſtatuto, ſeu conſuetudine tolli poſſit: Princeps tñ (vt ſuperiº dictũ,ac pbatũ eſt)non põt id abſq; cã legitima efficere. Ideóq; quanuis in hac ſpecie militet illa vniuerſalis Hiſ-

panorum Primogeniorum cauſa: non tamen adeò vrget in his, qui legitima deſcendentia carent, Primogeniúmque ipſum in trãſuerſalibus, agnatis, vel cognatis, vel etiam in extraneis facere volunt: prout in his, qui in legitimis, deſcẽdentibus, nomẽ ac memoriam propriæ familiæ perpetuam efficere cupiunt, ad idque efficiendum Primogenia cõſtituunt. Nec cenſebitur iuſta cauſa priuãdi aſcendentes legitima ſibi competenti, quòd filius ſeu deſcendens velit omnia bona ſua tranſuerſalibus, ſeu extraneis iure Maioratus deferre, aſcendentéſque ſua legitima fraudare: niſi filius velit in perſona alterius aſcendentis, cui æquè legitima debetur, & à quo bona ipſa, ex quibus Maioratus fit, procedunt, Primogenium inſtituere, vel illud inſtituere velit in perſona alterius fratris vel cognati, qui ab ipſis aſcendentibus etiã deſcendit. Tunc enim ex hac vel ſimili cauſa, ea facultas iuſta cenſenda erit; dummodò parentibus ſaltim indigentibus competentia alimenta miniſtrẽtur. Non enim aliter facultas huiuſmodi iuſtè cõcedi poterit, quod à Regiis conſiliariis, qui his rebus efficiendis præſunt, optimè ac præcisè conſiderari ſolet: adeò, vt rarò & nõ ſine magna cauſa ſimiles facultates cõcedant. Et hæc de prima ſpecie principali; quando ſcilicet, cæteri filij, aut aſcendentes legitima portione ex Maioratuum inſtitutione priuantur, dixiſſe ſufficiat.

¶ In ſecunda ſpecie principali: quando ſcilicet, in legitima filij ſeu aſcẽdentis, in cuius perſona Primogenium inſtituitur, grauamẽ apponitur, ſubdiſtinguendum etiam erit. Nam, aut Maioratus fit facultate Regia præcedente: aut abſque Regia facultate. ¶ Si Regia facultate, ad hoc præcedente id fiat: proculdubiò dicẽdum erit, eam facultatem iuſtam, ac in foro conſcientiæ tutam cenſendam eſſe. Cùm enim in eius perſona Primogenium ipſum inſtituatur, ex ipſóque Primogenio nimis à parentibus honoratus fuerit, adeóque competens patrimoniũ ſibi præ cæteris filiis relinquatur: non poteſt de huiuſmodi facultatis iuſtitia dubitari.

¶ Si verò is Maioratus abſq; Regia facultate fiat: tunc iterum ſubdiſtinguẽdum erit. Aut enim grauamen huiuſmodi in legitima deſcendentis vel aſcendentis abſque eius conſenſu apponitur, ſeu ex eius conſenſu ac voluntate id fieri prætẽditur.

39 ¶ Si abſque eorum conſenſu grauamen eiſdem in legitima apponatur, dicendum erit grauamen huiuſmodi ex legitima ipſo iure reiiciendum eſſe, ex deciſ. l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. teſtam. Non enim filio, cui aliquid vltra legitimam relinquitur, poteſt in legitima grauamen apponi: ita, vt grauamen ipſum cum lucro ſibi proueniẽti, ex eo, quod vltra legitimam relinquitur, compenſetur: imò hoc non obſtante grauamen ipſum, ex legitima filij reiicietur. In eo tamen, quod vltra legitimam relictum fuerit validum erit. l. ſcimus. §. cùm autem. C. de inoffi. teſta. per quem tex. Bartol. Bal. Paul. Salic. Corn. Iaſſ. & communiter Scriben. id not. quod latiſſimè expendit Xuar. in repe. d. l. quoniam in prioribus. amplia. 6.

¶ Hoc tamen quod diximus, quòd ſcilicet grauamen de legitima tollatur, in reſiduo verò validum ſit, in legitima aſcendentium, ac filiorum emancipatorum planè procedit, vt in d. §. cùm autem, & aliàs ſæpè omnes Scrib. aduertũt. ¶ In inſtitutione autem filiorum ſub patria poteſtate degentium, diſtinguendum erit. Si enim ſub poteſtatiua conditione filius inſtitutus ſit, hæc conditio de legitima reiicitur, in reſiduo verò ſuſtinetur. Si verò ſub cõditione caſuali, vel mixta fuerit inſtitutus, dicendum erit, huiuſmodi conditiones, tam de legitima filij, quàm de reſiduo reiiciendas eſſe, vt hodie expreſsè diſponit. l. 11. tit. 4. part. 6. Quam in hoc appellat terribilem, inquítque eſſe apertè cõtra text. in d. §. cùm autem. Xuar. in d. l. quoniam in prioribus. 2. ampliatione. nu. 1. & Segur. in l. cohæredi. §. cùm filiæ. fol. 9. col. 3. ſecundum impreſ. antiq. ff. de vulg. eámque ſatis duram, ac cõtra æquiſſimam iuris communis rationem appellat Emanuel Acoſta. in l. Gallus. §. & quid ſi tãtum. n. 10. ff. de liber. & poſthu.

¶ Mihi autem id exactiùs conſideranti ſemper. l. illa iuri communi conſona atque æquiſſima: non autem dura, nec iuri contraria viſa eſt. Ad quod probandum præſupponimus iure communi filiumin poteſtate poſſe inſtitui ſub conditione poteſtatiua: non autem ſub conditione caſuali, vel mixta: niſi in defectum earum exhæredetur. Quòd 31
ſi ſub conditione caſuali, vel mixta, filius inſtitutus fuerit abſque exhæredatione, ea inſtitutio, proculdubiò nulla erit. l. ſuus quoque. ff. de hæred. inſti. l. ſi pater. C. de inſti. & ſubſti. & vtrobique cõiter Scrib. Idque pluribus etiã aliis legib⁹ probatur.

¶ Item præſupponimus poſt illa iura, quæ paulò antè retulimus ſuperueniſſe deciſionẽ legis, quoniam in prioribus. C. de inoffi. teſt. dicentis grauamen cuiuſcunque conditionis reiiciẽdum eſſe de legitima, atque etiam ſuperueniſſe deciſionem. l. ſcimus. §. cùm autem. C. eo. tit. dicentis grauamen conditionis de legitima reiiciendum eſſe, in reſiduo verò tolerandum.

¶ Præſupponimus etiam ex deciſione. l. quoniam in prioribus omnes Scribentes indiſtinctè exiſtimare conditionem poteſtatiuam de legitima reijciendam, in reſiduo verò validam eſſe. Quanuis enim ex eadem lege, conditio etiam poteſtatiua, de legitima filij reiiciatur, vt ibidem omnes Scrib. aduertũt, probátque ex pluribus Xuar. in proprio loco in prin. n. 18. & in prima ampliatione. nu. 11. Non tamen reiicitur de reſiduo legitimæ: cùm ea conditio inſtitutionem nullam non efficiat, poſſitque in reſiduo ſuſtineri, vt in eadem. l. quoniam in prioribus, & in d. l. ſi pater. omnes Scrib. aduertunt, & in d. l. partitarum, de cuius intellectu agimus, deciſum eſt, in quo. l. illa ius commune, ac etiam opinionem ab omnibus Scriben. tàm antiquis, quàm modernis probatam ſequuta eſt.

Vlteriùs etiam præſupponimus in filio ſub conditione caſuali, vel mixta inſtituto, ex deciſione. d. l. 32
quoniã in prioribus, & l. ſcimus. in §. cùm autem, proceſſiſſe duas cõtrarias, communéſque ſententias. Prima dicentium in hoc articulo dictam legem, ſuus quoque, & l. ſi pater, correctas eſſe, hodiéque ex legum Codicis deciſione inſtitutionem filij ſub conditione caſuali, vel mixta factam nullam non eſſe: ſed ſuſtinendam, qno ad legitimam reiecta conditione ex l. quoniã in prioribus. Cuius opinionis author fuit Bartol. in d. l. ſuus quoque. nu. 3. & in d. l. ſi pater. nu. 2. poſt Accurſium. Quorum opinionem communem eſſe teſtantur, plures alios referentes. Alexand. in d. l. ſi pater. numero 9. & Iaſſ. numero 19. Cornel. conſilio 114. in princip. lib. 4. Bertrand. conſilio 171. numero 2. lib. 1. 2. par. & conſil. 166. nume. lib. 6. Grattus. conſilio 112. num. 4. lib. 2. Ripa. in Rub. ff. de vulga. nume. 157. Lancelotus in d. l. ſi pr. Deci. in fi. Et Iac. de ſancto Georgio, num. 14. Curtius Iunior. conſ. 148. nu. 9.

Xuar.

Xuat.in d.l. quoniam in prioribus. 1.amplia. Bernard.Diaz.de Luc.reg.727.Acoſta.in l. Gallus. §. & quid ſi tantum.ff.de liber.& poſth.3.par.n.105. Iulius Clar.lib.3.recepta.ſentẽtiarum.§.teſtamentum.quæſtio.59.Iacob.Philip.Portius lib.1. communium opin.reg.43. colum.6.& 7. Quæ opinio hodie approbari videtur ex deciſ.text.in l.9.ti. 4. part.6.ibi. *Valdria el teſtamento maguer no ſe cũplieſſe la condicion.* Vbi Gregor. Lopez. verb. *Valdria el teſtamento.* Id ex illa lege deducit.

¶ In reſiduo verò legitimæ, diuerſa etiam hanc partem ſequentes cenſuerunt. Alij namque cenſent reiecta conditione ex legitima in reſiduo ſuſtineri, ex deciſ.text. in d.§.cùm autem. Alij verò ex reſiduo etiam reiici, nè vna inſtitutio diuerſo iure cenſeatur,nec pater teſtatus, atque inteſtatus moriatur. Alij autem diſtinguunt,an filius habeat cohæredem,vel non, vt primo caſu nõ reiiciatur, ſecundo verò ſic, vt breuiſſimè recenſuit Iaſ.in d. l.ſi pater.n.19.ad fin.qui in id omninò vidẽdus eſt.

¶ Secunda opinio fuit dicentium dictam. l. ſuus quoque.& d.l.ſi pater,non eſſe correctas:imò hodie:ſicut & olim inſtitutionem filij ſub cõditione caſuali, vel mixta factam nullam eſſe. Cùm enim l. quoniam in prioribus ex ſola legitima conditionem filio appoſitam reiiciat, in filiorúmque fauorem inducta fuerit, non eſt extendẽda ad hunc caſum, in quo per leges antiquas ipſis filiis latiùs conſultum erat.Ex eis namque teſtamento annullato filius totam portionẽ,in qua inſtitutus erat, liberam capiebat ab inteſtato, quod longè vtiliùs ſibi futurum erat: quàm ſi caperet ſolã legitimam liberam ex deciſ.d.l.quoniam in prioribus. Quam opinionem veriorem eſſe profitentur ferè omnes Scrib.antiqui,qui ante Bart. ſcripſerunt,quos ſpecificè recenſet Soci. conſ. 98.lib.3. num. 1. Quod etiam ſequitur idem Soci.conſ.97.num.1. eod.lib. Eandem etiam opinionem ſequutus fuit Alber. in l.quoniam in prioribus.col.1.C. de inoffic. teſtam. & Bal.ibid.n.1.& 2.Idem Bal.col.2.vbi etiã Angel. col.1.in d.l.ſuus quoque.Idem Angel.colum.2.vbi etiam Fulgoſ.in d.l.ſi pater.Soci. qui hanc appellat communem opinionem, eámque conſtanter defendit dict.conſ.97.n.3.& conſ.98.n.1. vbi Domi.de Rota,& Ant.de Buttio, & alios etiam idem tenentes refert Ioan. Dilectus de arte teſtan. tit. 3. Cautel.1.nu.2. Quam etiam opinionem veriorem eſſe cenſet Deci.in d.l.ſi pater.C.de inſtitu.& ſubſtitut.col.pen.n.14.vbi Alber.Barb.n.108.eã magis communem eſſe profitetur Ioã.Coraſius, qui pulchrè loquitur in Rub.de impub.n.9. Guido Papæ conſ.93.n.2.

¶ Cur vltimæ ſententiæ eandem ſequentes dicebant nou obſtare d.l.ſcimus.§.cũ autem :cùm lex illa loquatur in fideicõmiſſo vniuerſali à filio relicto,à quo non pẽdet teſtamenti vis, nec ad inſtitutionem trahendam eſſe, quæ ſi filio in poteſtate ſub conditione mixta,vel caſuali facta fuiſſet : illicò teſtamentum ipſum efficeret nullum. Quod non efficiebat fideicommiſſum ſub conditione mixta, vel caſuali filio relictum, cùm in eo non reperiatur forma data à lege,quòd non poſſit relinqui filio ſub conditione caſuali, vel mixta, ſicut in inſtitutione inuenitur.

¶ Nec etiam obſtat eidem ſententiæ, quòd ille. §. cùm autem,in eo,quòd ſentit, legitimã poſſe relinqui titu.fideicommiſſi,correctus ſit:cùm hodie legitima ſit titulo honorabili inſtitutionis relinquenda.Nam quãuis hoc proculdubiò, iure communi conſiderato verum ſit: non tamen efficit, quod ex eo. text.in d.§. cùm autem, loquens in fideicommiſſo ad inſtitutionem,de qua non loquitur, & in qua longe diuerſa ratio verſatur, præcipuè ad legũ antiquarũ correctionẽ, ꝓtrahẽdus ſit.

¶ His igitur præſuppoſitis, ex eiſdẽ clariſſimè deducitur caſum, de quo. d. l. partitarum meminit, non eſſe aliqua iuris communis lege expreſsè deciſum, ſed in eo diuerſas fuiſſe ſcriptorum ſententias:nedum quo ad legitimam:ſed quo ad reſiduum legitimæ.Ideòque legum partitarum collectores non ius commune innouarunt: ſed in his controuerſis opinionibus mediam quãdam viam elegerunt. Præſupponentes namque text. in d. §. cùm autem,non loqui in inſtitutione:ſed in fideicommiſſo: prout, cõmuniter Scribentibus viſum fuerat, diſpoſuerunt filij inſtitutionem ſub cõditione caſuali, vel mixta factam validam eſſe,conditionéſque ex legitima, ex deciſ. l. quoniam in prioribus,fore reiiciendas:prout Barto.in d.l.ſuus quoque, & cæteri, qui illum ſequuntur, arbitrati fuerunt,adiecerúntque, eaſdem conditiones ſimiliter reiiciendas eſſe, ex reſiduo legitimæ, quando inſtitutio ſimul in legitima, & in reſiduo facta fuit. Cum enim ex iuris communis rigore ea inſtitutio, quo ad reſiduum, nulla cenſenda foret, cenſuerunt iuri magis conſonum eſſe,quòd ex reſiduo etiam conditio ipſa reiiceretur: quàm quòd inſtitutio nulla eſſet. Non enim poteſt inſtitutio ſcindi,vt ex parte nulla: ex parte autem valida ſic l. 1. ff. de acquiren. hæred. vbi communiter Scrib. Idque iure optimo introductum fuit : nè vna, eadémque res,diuerſo iure cenſeretur.

¶ Cuius legis partitarum deciſio ex omniũ opinionum, de quibus ſuperiùs meminimus medulla deducta eſt:atque in hac re ea lex ciuilẽ ac moralem ſentẽtiam, citra iuris communis correctionem elegit:cùm veriſſimum ſit,quòd.d.§.cum autem.in inſtitutione non loquatur.Et hic eſt verus ac nouus ad illam legem intellectus,quæ non aliter intelligi poterit, quàm ſic perpenſis principiis huius materiæ, quæ valde difficilis, & merito ab Scriben.reputatur.Cui intellectui conueniunt ea, quæ dixit Gregor.Lopez in eadem.l.partitarum in gloſſ.in verb.*No empecen al hijo.* Et Mencha.in rep.l. quondam in prioribus.nu.218.& nu.345. cùm ſeq. Quanuis non ita exactè rem iſtam enarrauerint. Similiter etiã huic intellectui conueniunt ea,quæ tradit Peralta.in l.1.ff.de lega.2.n.12.quãuis ipſe dicat ex lege partitarũ correctũ eſſe tex.in d.§.cũ autẽ. Quod verũ nõ eſt,vt ſuperiùs demõſtrauimus.

¶ Aduertendum tamen erit,quòd ipſe Mencha.d. n.345.inquit legem,quoniam in prioribus,non ſolùm tollere ac reiicere conditiones de legitima filij,ſed de tota inſtitutione : ideòque legem partitarum eſſe eidem conſonã. Quæ opinio iure communi probari non poteſt. Lex namque illa ſolũ ex legitima huiuſmodi cõditiones reiicit, nec de reſiduo legitimæ quicquã diſponit: idque ſecundùm receptiorem ac veriorem ſententiam, quam totus mundus obſeruat, verum eſt. Poterit autem eius opi.ex præd.l.partitarum ſolùm,quo ad conditiones caſuales ac mixtas vera eſſe,obſeruata ea conſideratione, de qua paulò antè meminimus : ne ſcilicet, vna inſtitutio ex parte valida, ex parte verò nulla ſit. Quæ omnia ad d. l. partitarum intellectum memoriæ commendanda erunt.

¶ Ex qua lege partitarũ ſic intellecta,inferri poterit nouus ac ſubtilis intellect⁹ ad l.17.Tauri, quæ

est.l.11.tit.6.lib.5. in noua.ll. Regni collectione. Nam quanuis in ea cautum sit parentem posse filiis ac descendentibus, certo ordine obseruato, in 3. & 5. bonorum suorum portione, quæcunque grauamina & cõditiones apponere, id intelligendum erit: dummodo eas conditiones: si casuales, aut mixtæ sint in solo tertio, & quinto specificè, ac separatim apponat. Si enim in omnibus bonis suis, seu in legitima, ac tertio, & quinto simul filiũ hæredẽ sub his conditionibus instituerit; nedum ex legitima, sed etiam ex tertio & quinto reiicientur ex d.l.partitarum decis. Ideóque pater volens filiis in tertia, & quinta bonorum suorum parte huiusmodi conditiones apponere: id specificè, ac separatim in tertia, & quinta parte facere debet; ne filiis ex deci. d. l. partitarum: tam legitimam, quàm residuũ eiusdem liberè cõsequantur. Quod optimè aduertit Gregor. Lopez. in ead.l.partitarũ. in gloss. verb. *no empecen.* Quanuis id ad intellectum. d.l. 27. Tauri non deducat: sed hoc in terminis legum Tauri verum esse censuit Peralta in d.l.1.ff.deleg.2.num.12.

37 ¶ Hæc tamen omnia in solo filio in potestate sub conditione casuali, vel mixta instituto, vera esse videntur, nec in institutione filij emancipati, nec ea, quæ fit à matre, nec auo materno, nec his ascendẽtibus, in quorum potestate filius non est, procedunt. Cùm enim hi omnes sub conditione casuali, vel mixta, filios possint instituere: etiamsi in eius defectum non exhæredentur. Quod in d. l. suus quoque. & in d.l.si pater. omnes Scrib. censuerunt, vt Ias. in ea.l.si pater. num.7. & 8. eleganter aduertit; consequens est, vt idem in hac specie dicendum sit, in conditione casuali, vel mixta. Quod in eisdem legibus in conditione potestatiua decisum est: cùm nulla earum conditionum institutionem in hoc casu nullam efficiat, vt in eisdem legibus omnes Scrib. aduertunt. Ideóque d.l. partitarum, quæ in filio simpliciter loquitur, eam distinctionem admittere debet, quam leges antiquæ eandem differentiam inter cõditionem potestatiuam, casualémque, & mixtam facientes admittebãt. l. sed & posteriores. ff. de legibus. l. sciendum, vbi glo. & cõiter Scrib. ff. qui satisd. cogan. ¶ Sed quanuis intellectus iste iure communi considerato, verus sit: attenta tamen dictæ. l. partitarum contextura, dubius videtur, cùm lex illa à sui principio vsque ad finem loquatur, in omnibus filiis, quibus legitima debita est, siue emancipati, siue in potestate parentum sint. Quod probatur ex ead.l. in sui principio. ibi. *Libremente, y sin ningun agrauiamiento, ni condicion deue hauer el hijo su legitima.* Constat autem, tam filios in potestate, quàm emancipatos debere legitimã, absque grauamine obtinere. Quod etiam apertiùs probatur, ex l. 17. tit. 1. part. 6. ad quam. d.l. partitarum se refert, quæ incipit. *Religiosa uida.* Ex quo fit, vt in verbis sequentibus de eisdem filiis ea lex intelligenda sit, cum eodem themate retento, & in eisdem terminis præcisè loquatur, vt ex eiusdem. l. serie facilimè comprehendi potest. Quod etiam probari videtur. ex l. 9. tit. 4. part. 6. vbi Gregor. Lopez. in gloss. verb. *descendientes*, ex eadem lege deducit, quo ad hoc ex legibus partitarum sublatam esse differentiam emancipationis, & patriæ potestatis, Ideóque de hac re, cùm casus cõtigerit maturiùs deliberandum erit. Et hæc de hoc articulo: vbi scilicet, à Maioratus institutore, filio grauamẽ in legitima apponi absque Regia facultate, atque eius consensu prætenditur, dixisse sufficiat. ¶ Si verò grauamen filiis, vel ascendentibus, ex eorum consensu in legitima apponatur, dicendum erit: huiusmodi consensum, Maioratúmque, eius virtute institutum, validum, in conscientiæque foro tutum censendum esse: dummodò ad id efficiendum ea concurrant, de quibus infra isto libro. c. 3. dicemus. Ex quibus superest, de hac re plenissima, ac noua resolutio, ex qua deinceps omnibus facilè cognitu erit: quando Maioratus ex propria natura, quo ad ius fori, & poli validus sit. Nam quo ad accidentia attinet ex quibus Maioratus potest iustè vel iniustè instituí, infra isto lib. quasi per totum eius discursum id latissimè enarrabimus.

SVMMARIA.

1 *Hispanorum Primogenia quandóque à lege: nonnunquam ab homine: interdum etiam à consuetudine, seu præscriptione deriuantur.*

2 *Primogenia Galliæ, atque Hebræorum, & aliarum Prouinciarum, quæ à lege deferuntur Primogenia legalia propriè appellantur.*

3 *Regnum Hispaniarum Primogenium legale dici potest.*

4 *Ducatus, Comitatus, & Marchionatus: Maioratus etiam legales dici possunt.*

6 *Primogenia, ex clausula testamenti Regis Henrici secundi inter nobiles huius Regni instituta Primogenia legalia appellari poterunt.*

6 *Successio Indorum, quæ à lege Primogenito defertur: Primogenium etiam legale appellari poterit.*

7 *Primogenia quæ ex legibus fori, & Tauri, seu ex Regia licentia instituuntur: an ab ipsa lege, seu Principe licentiam concedente, seu ab ipsorum institutore deriuentur.*

8 *Maioratus à testante, vel contrahente factus: non dicitur legalis: quanuis vicem legis obtineat, testantis ac contrahentis dispositio.*

9 *Primogenia, quo pacto ab homine instituantur.*

10 *Primogenia, vtrum melius sit, cum facultate Regia: vel absque ea instituere.*

11 *Primogenia ex Regia facultate instituentes, profiteri solent, se ea quo ad tertium, & quintum vti nolle, ibi latissimè discutitur: an ea clausula vtilis sit: qualitérque apponi debeat.*

12 *Facultas Regia semper vtilis est, vbi institutor Maioratus vltra tertium, & quintum disponit.*

13 *Maioratus*

13 *Maioratus ſimpliciter inſtitutus: vtrum ex Regia facultate: an ex legum Regiarum diſpoſitione factus cenſendus ſit.*
14 *Actus, qui ex iure communi, atque ſpeciali fieri poteſt, ex iure communi factus eſſe præſumitur.*
15 *Actus ſemper præſumitur geſtus, ex cauſa firmiori, atque vtiliori.*
16 *Feudum ſemper in dubio antiquum: non autem nouum præſumendum eſt.*
17 *Is, qui habens Regiam facultatem ſimpliciter Maioratum inſtituit. non poterit deinceps tertij, ſeu quinti meliorationem facere.*
18 *Primogenium, quod ex tempore immemoriali conſtat: vtrum Regia facultate precedente: an abſque ea factum cenſendum ſit.*
19 *Text. in c. ſuper quibuſdam. § præterea. de verb. ſignific. declaratur.*
20 *Immemorialis conſuetudo potentior eſt priuilegio.*
21 *Immemorialis præſcriptio, eſt quaſi alterum ius naturale, quod mutari non poteſt.*
22 *Primogenium poteſt tam in contractu: quàm in teſtamento inſtitui.*
23 *Primogenium an vtilius ſit inſtituere in contractu: quàm in teſtamento, vel è conuerſo.*

De multiplici Hiſpanorum Primogeniorum differentia.

CAPVT II.

1 PRimogeniorum inſtitutiones multipliciter fiunt: quãdoque enim à lege, nonnunquam ab homine, interdum etiam à conſuetudine, ſeu præſcriptione deriuãtur. Quę inſtituendorum Primogeniorũ genera in plures alias ſpecies, ac differentias ſubdiſtinguuntur, de quibus in hoc capite, & ſequentibus ſigillatim tractare intendimus, vt inde rectam Maioratuum inſtituendorum formam cognoſcamus.

2 ¶ Primogenia autẽ, quæ à lege fiunt propriè ſumpta ſunt ea Primogenia, quæ filiis Primogenitis Galliæ, & aliarum Prouinciarum, ex ſola legum Regiarum diſpoſitione, abſque parẽtum, vel aliorum ſpeciali prouiſione deferuntur. Item illa iura Primogenitorum, quæ ex lege veteri Primogenitis Hebræorum competebant, cuius generis Primogenia in Hiſpaniarum Regnis, (vt alibi diximus,) non inueniuntur. Ideòque hæc prima Primogeniorum legalium differentia ad alia Regna, ac Prouincias: potiùs quàm ad Hiſpaniam referenda erit.

3 ¶ Sed vt etiam ad Hiſpaniã hæc Primogeniorum differentia deducatur, probabiliter dici poterit Hiſpaniarum Regnum, quod iure Maioratus defertur, atque verus Maioratus eſt, Primogenium legale meritò appellari poſſe: cùm eius ſucceſſio à legibus Regiis: non autem ab alia particulari diſpoſitione originem ducat, vt ſuprà lib. 1. cap. 2. num. 11. oſtenſum eſt.

4 ¶ Eadem etiam ratione caſtra, ac oppida à Principe ſub titulo Comitatus, Ducatus, Marchionatus, ſeu Principatus conceſſa, quæ ad Regni ſimilitudinem iure Maioratus poſſidenda ſunt, vt ſupra lib. 1. ca. 11. num. 15. cum ſequent. probauimus, Primogenia legalia, ſicut ipſum Regnum appellari poterunt, vt membra capiti correſpondeant. Cùm enim hæc bona ex generali Hiſpaniarum conſuetudine iure Maioratus deferri cenſenda ſint, nec ex aliqua Maioratus diſpoſitione originem trahant, meritò Primogenia legalia appellari poterunt. Conſuetudinem námque vicem etiam legis obtinere, compertum eſt. l. de quibus. cum ſimilib. ff. de legib.

¶ Item, & omnia Primogenia, quæ ex teſtamento Regis Henrici inter huius Regni proceres inſtituta fuerunt, Primogenia legalia eadem ratione appellari poterunt. Procedunt namque ex ea clauſula, quæ pro lege ſeruari præcepta eſt, atque inter leges Regni ſituata, vt in huius tractatus præfatione. num. 17. & 19. probauimus. Quod præceptum iuri communi ſatis cõueniens fuiſſe cenſendum eſt: quicquid enim Principi placuit, legis vigorem habet. text. in § ſed & quod Principi. inſtitut. de iur. natura. gent. & ciuil. Idque in quolibet teſtamento, pacto, contractu, epiſtola, ſeu ſententia, aut alia quacunque Principis diſpoſitione, ſi ea generalis ſit, animóque legis condẽdæ facta, verum eſſe cenſuerunt Scrib. in l. 1. per text. ibi. vbi latiſſimè per Iaſ. ff. de conſtitut. Princip. & in l. 1. ff. de feriis. Ex tenore autem dictæ clauſulæ cõſtat eam animo legis condendæ à præfato Rege Henrico factam fuiſſe, vt cuilibet eam legere volenti conſtabit. 3

¶ Item Primogenium etiam legale appellari poterit ea ſucceſſio, quæ filiis Primogenitis in Cõmendis Indorum parentibus à Principe conceſſis deffertur. Cùm enim id Primogenituræ ius à lege concedatur: meritò Primogenium legale appellandum erit: quanuis id Primogenium temporale, non autem perpetuum ſit, in pluribúſque à Primogeniorum natura degeneret. Quod etiam dicendum erit in omnibus aliis Primogeniis: ſi quæ in Hiſpania ſunt, quæ à lege immediatè deriuãtur.

¶ Maioratus autem, qui ex legibus fori & Tauri, ex tertio, & quinto quotidie fieri ſolent, non poterunt Maioratus legales appellari. Quanuis enim ea Primogenia inſtituẽdi facultas, à legibus Regiis procedat: eorum tamen ſubſtantia ac ſucceſſio, à parentum diſpoſitione: non ab ipſis legibus Regiis deriuatur, nec lex ipſa Maioratũ inſtituit: ſed pater, qui eiuſdem authoritate Primogenium fecit, eius inſtitutor cenſendus erit. Ipſe enim non his legibus, ad Maioratum inſtituendum aſtringitur: ſed id totum eius facultati, ac liberæ voluntati committitur. Ideòque ipſe: nõ leges, quæ ſibi eam facultatem tribuunt, Maioratum inſtituere videtur. Sic náque in pupillo authoritate tutoris contrahente deciſum eſt. Quanuis enim ipſe authoritate tutoris contrahat contractus: tamen ipſe non à pupillo: ſed à tutore factus cenſendus erit. l. ſi tutor. ff. de adminiſtra. tuto. l. tutor. la. 1. ff. quando. ex facto. tuto. Quod etiam in contractu authoritate Prælati facto dicendum erit: non enim Prælatus, ſed Eccleſia contrahit: quanuis abſque au-

thoritate Prælati contractus validus non ſit, vt probat Matthæ.de Afflict.decis.101.num.3.Idque etiam in donatione quingentos *ſolidos* excedente videmus.Quanuis enim ea vltra quingẽtos *ſolidos* abſque iudicis authoritate fieri non poſſit : non tamen dicitur iudex:ſed is, qui donationem eius authoritate fecit donare.l.i hac. C.de dona.Quod etiam in contractu ab vxore, cum licentia viri facto,& id genus ſimilibus verum eſſe, pluſquàm notiſſimum eſt.Quapropter Maioratus iſte ab homine:non à lege inſtitutus cenſendus erit:ſicut & illi,qui ex Regia facultate inſtitutus fuit: qui eiſdẽ rationibus ab ipſomet inſtitutore non à Principe factus fuiſſe cenſetur. Quod in Maioratu legum regiarum authoritate facto, verum eſſe dixit Peralta.in l.cum autem.ff.delega.2.nu.13.& 14. Id tamen mihi:tam in Maioratu Principis:quam legis authoritate facto: proculdubio verum, ac iuridicum videtur.Quæ omnia erunt ſingulariter notanda,ad intelligendum: vtrum facilius Princeps poſſit tollere vincula ac grauamina Maioratuũ ex Regia facultate inſtitutorũ: quàm eorum, qui ex iure cõmuni inſtituti ſunt.De quo infr.li.4. latiùs dicemus.

¶ Similiter etiã non erit Maioratus legalis is, qui à teſtante, vel contrahente factus fuerit. Nam quanuis teſtantis diſpoſitio, atque etiam contrahentis legis vicem obtineat.text.in Auth.de nupt. §.diſponat. collat. 4. l. contractus.ff. de regul.iur. Non autem vera, nec propria lex eſt teſtantis, nec contrahentis diſpoſitio: cùm lex debeat ad commune bonum: non ad priuatum commodum ordinari.l.1.ff.de legibus.l.iura non in ſingulas. ff.eo. Sed ea ratione lex dicitur:quia ſucceſſores ad eius implementum aſtringit: ſicut leges vniuerſales, omnes ſubditos ligãt. Ideóque Maioratus ex contractu,ſeu teſtamento inſtituti: non Maioratibus, à lege:ſed ab homine inſtitutis adiiciendi erunt.

¶ Sed cum hæc legalium Primogeniorum ſpecies parum Hiſpanorum Primogeniis conuenit, ea prætermiſſa, ad Primogenia quæ ab homine inſtituuntur, tranſitum faciemus. Qua in re annotandum erit, in Hiſpania ab homine frequentiùs diuerſimodéque Primogenia inſtitui ſolere. Plerúnque nãque ea Primogenia præcedente Regia facultate:nonnũquam autem abſque ea:quandoque etiam ex vltima voluntate: interdum etiam ex contractu inſtitui ſolent. Ideóque operæpretium erit, vt eas omnes inſtituendorum Primogeniorum formas diſcurramus,vt quæ earum vtilior eſſe poſſit omnibus deinceps compertum ſit.

¶ Illud autem imprimis præmittendum eſt Maioratum:tam Regia facultate præcedente: quàm ſine ea fieri poſſe. Non enim ad Maioratus inſtitutionem Regia facultas neceſſaria eſt: niſi ipſius iuſtitutor aſcendentes, ſeu deſcendentes habeat, taxámque à legibus Regiis ſtatutam excedere velit.Si verò nec deſcendentes, nec aſcendentes habeat liberè, poterit Maioratum abſque Regia facultate inſtituere, iſque verus ac proprius Maioratus erit:prout,ſupra lib.1.ca.1.num.20.cum ſeq. apertiſſimè demonſtrauimus.

¶ Sed illud in hac parte ab Hiſpanis Iuriſconſultis magno conatu controuerti ſolet: vtrum ſcilicet vtilius ſit Maioratum Regia facultate præcedẽte, aut ſine ea inſtituere.Qua in re ſciẽdum eſt, communiter hucuſque omnibus perſuaſum fuiſſe firmiorem, vtiliorémque eſſe eam Primogeniorum inſtitutionem, quæ abſque Regia facultate fit: quàm eam,quæ Regia facultate præcedente facta fuerit. Nam in Regiis facultatibus præcipitur, vt bona Primogenio ſubiecta nõ poſſint fiſco adiici: niſi ex crimine hæreſis,læſæ Maieſtatis,& contra naturam.Ex quo fit,vt bona ex huiuſmodi facultatibus vinculis Primogenij colligata,ex his criminibus Fiſco proculdubiò adiiciantur.Ea namque lege Maioratus inſtitutus fuiſſe cẽſetur: bona autem, quæ abſque facultate Regia Primogenio ſubiiciuntur alienaríque prohibentur: etiam ex his criminibus,in perpetuam confiſcationem non veniũt,quod infra lib.4.latiùs enarrabimus. Item difficilius cõcedi poteſt facultas ad ea bona alienanda,vel hypothecæ ſubiicienda, quæ ſola teſtantis, vel contrahentis diſpoſitione: quàm ad alienanda, vel hypothecanda ea bona, quæ ex Regia facultate Primogenio ſubiiciuntur. Cùm enim ex Regia facultate ea bona Primogenio ſubiecta fuerint, naturale eſt, vt eadem facultate ab ipſius Primogenij vinculis liberari valeant. l. nihil tam naturale. cum ſimilib. ff. de regul. iur. Quod in Primogenio abſque Regia facultate inſtituto procedere non videtur de quo, etiam infra li.4. dicemus. Qua ratione hi qui cautè Primogenia volunt inſtituere rectiùs, ac firmiùs illa inſtituiſſe arbitrantur:ſi ea ex ſola legum permiſſione inſtituant: ſi enim illa poſſunt propria authoritate inſtituere fruſtra ad id facultatem Regiam expectant: cùm fruſtra precibus impetretur,quod à iure communi conceſſum eſt.l.1.C.de Theſau.lib.10.

¶ Quòd ſi parentes taxam à legibus Regiis præſtitutam excedere velint:cùm id,(vt prædiximus) abſque Regia facultate efficere nequeant: tunc illam impetrare ſolent,nec ſimpliciter ea vtũtur: ſed hoc adiecto,quòd illa vti volunt in eo ſolum, quòd Maioratus ipſe tertij, & quinti bonorũ ſuorum valorem exceſſerit,cùm vſque ad tertium,& quintum id abſque facultate Regia ſibi facere liceat, ex Regiarum legum prouiſione, qua,& non Regia facultate quo ad illud vtuntur. Quæ clauſula propè in omnibus Primogeniis quæ ex Regia facultate inſtituuntur apponi ſolita eſt.

¶ Cæterũm quanuis clauſula iſta indifferẽter:tanquam ſummè vtilis,ac neceſſaria Primogeniorum conſeruationi in eiſdem hucúſque frequenter appoſita fuerit: mihi autem genericè, atque indifferenter ſumpta numquam ſatisfacere potuit: nam quanuis in ea bonorum parte, quæ à parente extraneis indifferenter relinqui poteſt, & in Maioratu ab eo, qui,nec aſcendentes habet: nec etiam deſcendentes, ex vniuerſo patrimonio inſtituto non valeat,de huius clauſulæ vtilitate,ex his,quæ ſuperiùs adducta ſunt dubitari:reſpectu tamẽ tertiæ bonorum portionis, quæ quo ad extraneos legitima eſt, in patre, vel alio quolibet aſcendente Maioratum inſtituente, duæ maximique momenti difficultates, quo ad huius clauſulæ appoſitionem,ſe mihi ſemper obtulerunt.

¶ Prima quando ſolùm vnicus filius adeſt: tunc enim apud omnes expeditiſſimum eſt, quo ad tertium authoritate legis Regiæ eidẽ filio non poſſe apponi grauamen Maioratus, nec fideicommiſſi: nec etiam aliud quodcunque grauamen. In Maioratu autẽ ex Regia facultate inſtituto dubium non eſt: tam quo ad tertiam portionem: quàm quo ad legitimam filio vnico poſſit grauamẽ apponi: prout infra iſto lib. capitul.11.num.10.latiùs dicemus. Cùm igitur ex lege Regia vnico filio

grauamen in tertio apponi non possit, ex Regia verò facultate sic, necessariò cõsequitur in eo, qui vnicum tantum filium habet, quoad tertiam bonorum suorum partem, hanc clausulam non solum non esse vtilem : verùm etiam nimis damnosam, ac nociuã. Posset namque ex eius appositione Maioratus vis, quo ad tertiam bonorum portionem omninò corruere, nec posset ex Regia facultate sustineri: cùm iam eius Maioratus institutor declarauerit, se ea in hac parte vti nolle. Quod enim potuit, noluit & quod voluit adimplere nequiuit. text. in capit. cum super Abbatia. de officio delega. gloss. vbi per Scriben. in l. multum interest. C. si quis alteri, vel sibi Iaf. qui plura in huius dicti comprobationem adducit in l. exigendi numer. 9. C. de procu. Idque apud me indubitatissimum est.

¶ Secũda difficultas, quæ circa huius clausulæ appositionem quoad tertiũ mihi occurrit, est, quòd pater etiam plures liberos habens tenetur, quo ad vincula, & substitutiones seruare ordinem statutũ à lege. 27. Tauri: vt priùs vocet descendentes legitimos, & naturales; deinde agnatos, seu cognatos & collaterales: postremò verò loco in eorum defectũ extraneos. Quem ordinem in Primogeniis, Regia facultate institutis, eorum institutores seruare omninò non tenentur, vt infra isto lib. ca. 11. n. 11. cum seq. dicemus. Quod etiam maximi momenti erit, vt ab hac clausula caueri debeat: posset enim is, qui liberè vocationes, ac substitutiones ex Regia facultate facere posset, ex eius clausulæ appositione, ad ordinem, in illa lege præstitutum seruandum astringi. Ex quo plura alia inconuenientia circa fœminarum, clericorum & religiosorum, & aliarum personarum exclusionem, & id genus similia exoriri possent, quæ ex his, quæ in d. c. tractabimus, facillimum erit comprehendere.

¶ Quibus rationibus, & etiã aliis, quæ in id forsan cumulari possent cautè in huius clausulæ appositione: saltim quo ad tertiã hæreditatis portionem, procedendum erit: ita, vt ea clausula non simpliciter, & absolutè, vt communiter apponi solita est: deinceps apponatur: sed eam apponere volens, profiteatur: se regia facultate, quo ad quintam bonorum suorum portionem vti nolle, nec etiam ea velle vti, quo ad tertiã bonorum suorum partem: nisi in eo, quod ad maiorem eiusdem Maioratus conseruationem, ac perpetuitatẽ, substitutionumque, ac grauaminum liberam appositionem necessarium fuerit. Quo ad cætera autem bona simpliciter ea vti velle; quo temperamento obseruato clausula ipsa, quæ alioqui damnosa nimis esse posset, proficua, maximæque vtilitatis plena efficietur.

¶ Potest etiam Maioratum ex Regia facultate instituens profiteri, se vti iure communi, & Regia facultate, eo pacto, quo meliùs eius dispositio conseruari possit: prout cõsulit Greg. Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. in gloss. verb. *Que la non pudiesse vender.* col. 3. ad finem. Ex quibus verbis, eũdem effectum consequetur; quanuis meliùs, sit id specificè disponere: ex quo comprehẽdi poterit: vtiliúsue sit Primogenium Regia facultate interueniẽte, aut absque ea instituere: qualitérque vtraque Maioratus forma eiusdem institutor simul vti debeat absque eo, quòd vna alteri præiudicium afferre possit.

¶ Hæc autem, quæ prædiximus, quo ad tertiam, & quintam bonorum portionem, & alia bona, quæ absque Regia facultate Maioratui subiici possunt, vera sunt. Sed si quo ad legitimam, de hac re dubium versetur: procul dubiò dicendum erit, vtiliùs esse, quo ad illam Regia facultate vti. Nam etsi dabilis sit forma, ex qua possit Maioratus ex filiorum legitima, eorum consensu interueniẽte in stitui: hæc tamen Primogeniorum forma, non modicis periculis obnoxia est, vt in cap. sequen. dicemus. Ideóque tutiùs, conuenientiúsque erit, quo ad legitimam Regia facultate vti.

¶ Ex vtilitate autẽ, quæ resultat, ex eo, quòd Maioratus non ex facultate Regia: sed ex iure communi instituatur, quo ad bonorum alienationem, seu cõfiscationẽ pluries controuerti so'et. Vtrum Maioratus simpliciter factus ab eo, qui illum iure communi, atque ex regia facultate instituere potest: censeatur factus ex iure communi an ex Regia facultate, in qua quæstione dicendum est, Primogenium hoc, ex iure communi institutum cẽsendum esse. Quod probatur, ex eo, quòd quando actus, ex iure communi, atque speciali fieri potest, in dubio ex iure communi: non autem speciali factus censendus erit. l. quãquam. C. de testa. milit. vbi communiter Scrib. id not. l. in testamento. *la.* 1. C. eod. vbi. Deci. num. 11. Idipsum aduertit Alexan. qui propè in terminis nostram quæstionem decidit cons. 55. n. 6. lib. 5. Iaff. in l. Centurio. nu. 11. ff. de vulga. Cephalus. cons. 25. n. 24 Idem cons. 118. n. 15. Item actus, qui potest fieri, ex duplici capite cẽseri debet factus ex vtiliori, ac firmiori. l. 3. vbi per Scrib. ff. de testa. milit. l. tutor. §. quæ de tutoribus. ff. de excusa. tuto. l. cum pater ff. de iur. doti. tex. in c. nisi essent. de præben. Idque in specie Maioratus sic resoluit Grego. Lopez. in l. 6. tit. 11. part. 6. verb. *que la non pudiesse vender.* colum. 2. vbi plura in idem adducit.

¶ Quod etiam in feudo communiter decisum est: cum enim vtilius sit vassallo feudum antiquum potiùs quàm nouum possidere: in dubio feudum, quod possidet, semper antiquum: non autem nouum præsumendum est, prout in specie dixit Bald. in c. 1. in prin. n. 1. si de feudo fuerit controu. int. domi. & agna. in vsib. feudo. Alexand. consil. 15. lib. 5. nume. 6. & 8. Quibus plura cumulant Roland. à Valle consi. 3. num. 3. Nicolaus Bellonus consi. 33. num. 1. Ioan. Cephal. consil. 27. num. 16. Idque veriſſimum mihi videtur: nisi Maioratus non possit valere absque Regia facultate: tunc namque ex regia facultate institutus censendus erit: & si simpliciter instituatur: prout infra isto lib. c. 7. nu. 69. cum sequen. dicemus.

¶ Ex quibus infertur, quòd si habens Regiam facultatem ad Maioratum instituendum illum simpliciter instituerit, posteà non possit virtute legũ Regiarum alium filium, in tertia, & quinta bonorum suorum portione, quam ex primo Maioratu concesserat meliorare. Cùm enim Primogeniũ simpliciter institutum ex iure communi, non aurem ex Regia facultate, ex his, quæ paulò ante adduximus, institutum censendum sit: consequens est, vt is non possit, ex legum Regiarum facultate alteram meliorationem tertij, & quinti facere: sed potiùs ad id efficiendum Regia facultate vti debeat. Quòd quando expressè vltimam meliorationem: non ex Regia facultate: sed ex legum Regiarum dispositione facere professus fuit, verum est. Aliàs namque si simpliciter melioratio facta fuisset, ex Regia facultate sustineretur de quo tamen dicendum erit prout infra isto lib. c. 10. nume. 74. latiùs dicemus.

¶ Ex eisdem etiam inferri poterit, ad decisionem

alterius

alterius quæstionis, quàm sæpiùs controuersam
18 videmus: vtrum scilicet, Primogenium, quod ex sola temporis antiquitate constat, ex Regia facultate: an ex legum Regiarum dispositione institutum censendum sit. Cùm enim vtilius sit possidenti ipsum Primogenium potius ex legibus Regiis: quàm ex Regia facultate possidere, atque omnis actus, iure communi: non autem speciali in dubio factus præsumatur, vt superiùs ostendimus: consequens est, vt non ex Regia facultate: sed ex legibus Regiis, id Primogenium institutum, censendum sit: quod ex his, quæ in præcedenti quæstione adduximus, præcisè probatur. Si enim quando constat, quòd Regia facultas præcesserit, resoluimus Maioratum non ex Regia facultate: sed ex iure communi institutum censendum esse: consequens est, vt id à fortiori, vbi non constat Regiam facultatem præcessisse, dicendum sit. Regia namque facultas facti est, & facta non præsumuntur: nisi probentur. l. in bello. §. factæ. cum similibus. ff. de capti. Maximè quando ad actum, de quo agitur necessaria non sunt: sed absque eis potest actus sustineri. Quoniam, vt inquit Angel. in l. voluntate. ff. quib. mod. pigno. vel hypo. solut. numero 3. Quando actus potest fieri à principio cum consensu alterius, & sine eo in dubio præsumitur factus absque consensu illius, quod præcipuè in Principis facultate dicendum est. Quando enim expressus consensu Principis, ad aliquid efficiendum probari prætenditur: is, ex longissimo tempore non præsumitur: sed præcisè probandus est, vt in specie dixit Rimiald. consilio 82 numero 10. lib. 1. Augustin. Beroius. in capit. cura numero 8. de iure patro.

19 ¶ Nec obstat si dicatur: immemorialem præscriptionem vicem priuilegij, atque per consequens Regiæ facultatis obtinere, vt probatur ex text. in capit. super quibusdam. §. præterea de verb. signif. cum similib. Nam illud procedit, ac verum est: quando actus de quo agitur: non potest absque Principis priuilegio subsistere secùs tamen quando absque eo valere potest. Tùc namque præscriptio immemorialis: non vicem priuilegij: sed potiùs tituli, atque concessionis particularis obtinebit. l. hoc iure. §. ductus aquæ. cum similib. ff. de aqua. quoti. & æsti.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo quia vtilius est bona Maioratus possidenti illa ex immemoriali præscriptione quàm ex priuilegio possidere:
20 immemorialis enim consuetudo potentior est priuilegio, difficiliúsque tollitur acquisitum consuetudine, vel præscriptione quàm priuilegio, vt inquit Innocent. in cap. accedentibus. de priuileg. Aymon. qui plura refert. de antiqui. tempo. 1. part. in princip. numero 43. Ideòque dicebat. Bald. con-
21 silio 439. incipien. Ampliùs. columna 4. in fi. lib. 3. Consuetudinem immemorialem esse: quasi alterum ius naturale, quod immutari non potest. Cuius dictum refert, & sequitur Aymon consil. 238. numero 8. & 9. vbi pulchrè loquitur. Ex quibus rationibus hæc opinio mihi verior videtur: quanuis illam in quadam difficillima causa satis ad vtramque partem controuersam viderimus.

¶ Supereſt autem, vt illud etiam discutiamus: an scilicet vtilius sit Primogenium in vltima voluntate, quàm in contractu instituere. In quo priùs
22 sciendum est Primogenium instituere volens, illud posse: tam in contractu: quàm in vltima voluntate instituere idq; ex institutoris mera ac libera voluntate pendere. Nã aut ex Regia facultate Primogenium instituitur: & tunc id proculdubiò verum est: siquidem in omnibus Regiis facultatibus hæc verba adiici solent. *Os damos licencia, y facultad, para que en vuestra vida, o al tiempo de vuestra muerte por vuestro testamento o testamentos, o postrimera voluntad, por via de donacion, entre viuos, o por causa de muerte, o por otra manda, o institucion, o por otra qualquier via de disposicion*, &c. Aut ex legis Regiæ dispositione, & tunc idem dicendum erit, vt probatur, ex lege 27. Tauri. ibi. *En testamento o en otra qualquier vltima voluntad, o por contracto entre viuos.*

¶ Hoc igitur præsuppositio, in hac quæstione, qua controuertitur, quæ harum formarum vtilior sit, dicendum erit. Istud etiam ex negotij qualitate, partiúmque ipsarum voluntate, ac conuentione pendere. Nam si id efficere contendunt, vt Primogenium liberè dissolui, ac reuocari valeat: tunc longè melius esset Primogenium ipsum in vltima voluntate: quàm in contractu instituere. Prohibitiones namque alienationum efficaciùs, meliúsque in perpetuum successores astringent, alienationémque subsequutam illicò nullam efficient: iuxta ea, quæ supra lib. 1. cap. 12. nume. 45. cum sequen. cap. & 16. num. 32. & 33. cum sequent. tradita sunt. Imò, quod veriùs est: etiã hoc respectu poterit Maiorat⁹, siue in vltima volũtate, siue in cõtractu ad libitũ fieri dũmodò in cõtractu clausulę nõ apponantur, ex quibus irreuocabilis fiat. Cũ enim primogenium, quod liberè reuocari potest, in cõtractu institutum, naturam potiùs vltimæ voluntatis: quàm contractus sequatur, vt supra lib. 1. d. c. 12. nume. 23. ostensum est: idem de eo, quod de alia qualibet vltima voluntate proculdubiò dicẽdum erit, siue in contractu, siue in vltima voluntate institutum fuerit. Sícque communis vsus inualuit, vt Primogenia pro vniuscuiúsque voto, siue in contractu: siue in vltima voluntate instituantur.

¶ Si verò Primogenium ipsum ita institui velit, vt irreuocabile sit, ex contractu: non autem ex vltima voluntate id efficiendum erit. Non enim est dabilis forma, ex qua vltima voluntas irreuocabilis effici valeat, vt infra lib. 4. latiùs ostendemus. Sícque cùm Primogeniorum institutores Primogenia irreuocabilia efficere volunt, illa in contractu semper instituunt, quod in Primogeniis institutis ex causa matrimonij, vel ex pactione, vbi super bonis Maioratus transigitur, litíque ac causæ cedenti res aliqua iure Maioratus possidenda ex causa transactionis conceditur, vel in aliis Primogeniis, quæ ex quacunque alia causa onerosa instituuntur frequenter obseruatum vidimus.

¶ Vltimò autem loco illud etiam animaduertendum erit plures alias Primogeniorum formas in Primogenis ab homine institutis: quandoque obseruari solitas esse. Plerumque enim ita Primogenia instituuntur, vt in eis non Primogenitus: sed secundò, aut tertio loco genitus succedat, seu alius extraordinarius ordo in eorum successione obseruari præcipitur. sed quia de his Primogeniorũ formis suis locis agemus in hac parte solum ea, quæ in hoc capite diximus, & in capitibus sequentibus dicemus, de hac Primogeniorum forma tractabimus: cætera ad tertium huius tractatus librum reseruantes.

SVMMA

SVMMARIA.

1 Primogenia ex legitima filiorum qualiter abſque Regia facultate inſtitui valeant.
2 Conuentio facta inter filios, vt in bonis parentis, de eiuſdem conſenſu iure Maioratus ſuccedatur: etiam abſque iuramento valida eſt.
3 Pactio iurata inter filios, vt in bonis parentis iure Maioratus ſuccedatur, non valet abſque ipſius parentis conſenſu.
4 Conuentio etiam iurata, facta inter filios de parentis conſenſu, vt in bonis eius iure Maioratus ſuccedatur inefficax erit, ſi parens conſenſum reuocauerit.
5 Renunciatio legitimæ facta à filiis iuramento interueniente valida erit.
6 Filius, qui legitimæ cum iuramento renunciauit, poterit parenti ex teſtamento ſuccedere: etiamſi iurauerit ſe ei, neque ab inteſtato, neque ex teſtamento ſucceſſurum.
7 Grauamen poteſt apponi filio in legitima, ex eius conſenſu etiam abſque iuramento.
8 Forma vtilis, ad inſtituenda Primogenia abſque Regia facultate: etiam quo ad filiorum legitimam.
9 Metus reuerentialis ad inualidanda Primogenia ex filiorum conſenſu inſtituta ſufficiens non eſt: niſi nimia crudelitas minæ, aut verba iniurioſa concurrant.
10 Metus minor requiritur in muliere: quàm in viro, ad Primogenij reciſionem.
11 Metus reuerentialis ſimul cum enormiſſima læſione, ad Primogenij reciſionem ſufficiens eſt.
12 Actio quòd metus cauſa in rem ſcripta eſt, datúrque contra ſingularem ſucceſſorem: quatenus ex metu locupletior factus eſt.
13 Ad reciſionem contractus iurati metu facti relaxatio iure requiritur: id tamen in practica non ſeruatur.
14 Contractus iuratus dolo, ex propoſito factus, ipſo iure nullus eſt.
15 Relaxatio iuramenti neceſſaria non eſt, in contractu iurato, in quo dolus ex propoſito interuenit.
16 Dolus eſſe debet talis: qui etiam viros prudentiſſimos falleret.
17 Dolus facilius præſumitur in muliere: quàm in viro ob ſexus fragilitatem.
18 Renuntiatio iurata facta à maiore ratione læſionis vltra dimidiam non reſcinditur: niſi ea læſio enormiſſima, ac grauiſſima ſit.
Renuntiatio vltra dimidiam in magno exceſſu, quæ dicatur.
19 Renuntiatio leg. 2. C. de reſcind. vendi. non tollit remedium eiuſdem legis: quando læſio in magno exceſſu, vltra dimidiam contingit.
20 Renuntiatio etiam geminata non tollit. d. l. 2. remedium quando læſio grauiſſima fuit.
21 Renuntiatio iurata, facta ſimpliciter à minore reſcinditur ratione læſionis vltra dimidiam: niſi expreſſè iurauerit: etiam ratione læſionis, vel ex alia cauſa illam non impugnare.
22 Certioratio minoris in renuntiatione iurata non requiritur.
23 Curatoris authoritas non eſt neceſſaria, in renuntiatione minoris iurata.
24 Minor grauiſſimè, ac enormiſſimè læſus poteſt renuntiationem reſcindere, etiamſi iurauerit, ſe illam ratione læſionis non impugnaturum.
25 Relaxatio iuramenti requiritur, vbi minor ratione læſionis renuntiationem reſcindere velit.
26 Pactum, de quo in l. fi. C. de pact. & conſenſus à filio paternæ diſpoſitioni abſque iuramento adhibitis, ratione enormis læſionis reſcinduntur.
27 Filia, quæ legitimæ renuntiauit, recepta dote competenti, vt monaſterium ingrederetur, non poteſt aduerſus renuntiationem læſionem opponere.
28 Filia, quæ legitimæ renunciauit, vt ex ea Primogenium inſtitueretur, non poteſt dici læſa: ſi dotem, vel alimenta competentia recepit.
29 Tempus factæ renuntiationis conſiderandum eſt, cùm de læſione agitur: etiamſi ex poſtfacto parentum facultates excreuerint.
30 Donatio, ſeu renuntiatio gratuita ex cauſa enormiſſimæ læſionis non reſcinditur.
31 Renuntiatio iurata facta à filia valida eſt: etiamſi à parente ex ea nihil acceperit.
32 Minor renuntians hæreditati paternæ: etiam nullo ob renuntiationem accepto, non reſtituitur: ſi id conſultò, ac ex iuſta cauſa fecerit.
33 Renuntians paternæ hæreditati, nullo ob id accepto, inconſultè nec ex cauſa iuſta, nec habens aliunde vnde ſe alat, poteſt ratione enormiſſimæ læſionis renunciationem reſcindere.
34 Filius renuntians paternæ hæreditati, vt ex ea Primogenium fiat relictis ſibi competentibus alimentis non poteſt ratione læſionis huiuſmodi renuntiationem reſcindere.
35 Filius vel filia paternæ hæreditati, vt ex ea Primogenium fiat, renuntiantes, debent, ad ipſius Primogenij ſucceſſionem vocari, ne aduersùs renuntiationem læſionem obiiciant.

36 *Filij poſt mortem parentis Primogenium, ex legitima ſua inſtitutum approbantes, non poſſunt illi in poſterum contrauenire.*

37 *Renuntiatio iurata: vtrum ob ſuperuenientiam liberorum reuocetur.*

38 *Renuntiatio legitimæ facta, aliquo ob id accepto non reuocatur per ſuperuenientiam liberorum.*

39 *Donatio ob cauſam, ex ſuperuenientia liberorum, non reuocatur.*

40 *Renunciatio legitimæ, ſeu hæreditatis iam delatæ gratis facta ex ſuperuenientia liberorum reuocatur.*

41 *Renunciatio hæreditatis: nondum delatæ, gratis facta: vtrum ex ſuperuenientia liberorum reuocetur.*

42 *L. ſi vnquam. C. de reuocan. dona. ex identitate rationis, de caſu ad caſum extenditur.*

43 *Tiraquellus inter omnes iuris interpretes copia allegationũ, atque rerũ congerie primatũ obtinet.*

44 *L. qui autem ff. de his, quæ in fraud. credi. declaratur.*

45 *Verbum reuertatur, ex lata ſignificatione, comprehendit ius quod denuò acquiritur.*

46 *Dare dicitur is, qui remittit.*

47 *Renuntiatio facta à filio: vtrum nepotibus, ac cæteris eiuſdem deſcendentibus noceat.*

48 *Filia, quæ renuntiauit hæreditati paternæ ex cauſa Primogenij: an poſsit renunciationem reſcindere, mortuo filio Primogenito, ac eius deſcendentibus.*

49 *Ex legitima aſcendentium poteſt Primogenium inſtitui, præcedente eorum licentia.*

50 *Licentia data ab aſcendentibus: vt deſcendentes eorum, qui liberis carent, ex eorum legitima poſſint Primogenium inſtituere non valet: niſi in ea iuramentum interueniat.*

Qualiter, ex legitima aſcẽdentium, vel deſcendentium Primogenium abſque Regia facultate inſtitui poſsit.

CAPVT III.

IN præcedenti capite ſatis perfectè tractauimus, ac diſſeruimus: vtrum vtilius ſit Primogenium ex Regia facultate: an ex ſola legis authoritatate inſtituere. Et quanuis quo ad tertiam & quintam bonorũ portionem id diuerſis reſpectibus vtile, vel etiam dãnoſum eſſe poſſe iam oſtenſum fuerit, formámque in hac re obſeruandam ibidem aſſignauerimus: quod ad legitimam tamen attinet, vtilius eſſe ſemper Regia facultate vti reſoluimus. Sed quoniam plerumque euenit, vt is, qui Regia facultate caret, illámque obtinere non poteſt: velit etiam vltra tertiam, & quintam bonorum portionem Maioratum inſtituere, filióſque ex eorum conſenſu in legitima portione grauare: operæpretium duximus Primogeniorum ab homine inſtituendorum materiam proſequentes in hac parte eam Primogeniorum formam breuiſſimè enarrare: vt iuxta ea, quæ in præcedentis capitis principio promiſimus, omnes Maioratuum differentias diſcurramus.

1 ¶ Vt autem materia iſta, quæ difficilis, nimíſque diffuſa, omnibus iuris interpretibus, ſemper viſa fuit, quo ad hanc, de qua agimus Maioratuum formam ab omnibus facilè percipiatur, præmittendum eſt, quòd quanuis maxima fuerit inter Scribent. contentio: an filius ex pacto, vel propria voluntate, vel conſenſu poſſit ab hæreditate paterna præcipuè, à legitima portione exhæres fieri, ex deciſione text. in l. ſi quando. §. illud. C. de inofficio. teſtament. & ex ſententia gloſſ. in eadem. l. ſi quando. §. & generaliter. verbo. Iudicium. & ex text. in l. non putauit. §. ſi quis ſua manu. ff. de bonor. poſſe. contra tabul. & ex l. pactum quod dotali. C. de collat. & in l. pactum, quod dotali. C. de pact. & in l. final C. eodem tit. De quarum legum intellectu, & illius gloſſ. veritate latiſſimè Scriben. in propriis locis præcipuè in dicto §. illud. & in dicto §. generaliter. diſſeruerunt, atque etiam Deci. in dicta l. pactum. C. de collat. Xuarez in repet. l. quoniam in prioribus. C. de inofficio teſtament. amplia. 10. à numero 27. vſque ad numerum 51. vbi latiſſimè proſequitur materiam Palat. Rubi. in repet. Rub. §. 42. numero octauo. Couarru. qui optimè reſoluit, in capit. Rainaldus. §. ſecundo. numero tertio quarto & quinto de teſtame. Idem Couarru. in capit. quanuis pactum. de pact. lib. ſexto. in initio tertio part. per totum. Mencha. in dicto. §. illud. numero 49. cum pluribus. ſequent. Qui omnes plures caſus recenſent, in quibus valet filij exhæredatio de eius conſenſu facta, quos vnuſquiſque ibidem videre poterit. inter omnes autem eos, qui de hac re ſcripſerunt, abſolutum eſt, in tribus præſertim caſibus: filij conſenſum etiam in vita parentis, quo ad legitimam præſtitum ſibi præiudicare, diſpoſitionémque parentis firmam, ac validam efficere, quos ſolum hîc diſcurrere libuit: quia inter cæteros firmiores eſſe, ſatis compertùm eſt.

¶ Primus caſus quando inter filios ipſos conuentum eſt, vt maior natu in parentis hæreditate ſuccedat, relictis cæteris filiis alimentis competentibus. Nam ſi in ſpecie pater huiuſmodi pacto, ac conuentioni conſenſum præſtet, in eóque conſenſu vſque ad mortem perſeueret, quanuis in ea conuentione, ac diſpoſitione iuramentum ipſorum filiorum non interueniat, nihilominùs 2

minus tamen firma, perpetuóque, ab ipsis filiis obseruanda erit, tam quo ad legitimam: quàm quo ad cætera filiorum bona.text.qui sic communiter ab Scrib.intelligitur.in l.fina.C. de pact. Et est communis Scriben. opinio in dict.l. pactum, quod dotali. C. de pact. Quam etiam sequitur asserens hoc pacto Maioratum absque Regia facultate fieri posse Xuar.in rep.l.quoniam in prioribus. 10. amplia.nume. 49. Et quanuis quo ad filiorum legitimam illud ibidem cogitandum absque ratione concludenti relinquat : id tamen etiam quoad legitimam costanter firmat in eadem lege quoniam in prioribus. 5. limita. ad l. Reg.nume.1. cum pluribus sequen. qui in id omninò videndus erit. Quod etiam sequutus fuit Couarru.in cap.Rainaldus.§.2.nume.3.& in dict. cap.quanuis pactum.in initio.3.part. nume.2. Et etiam Mencha.in dict.l.fi.quando. §. illud nu. 27. Idque verissimum mihi videtur.

3 ¶ Hæc autem Maioratus forma omninò à parentis consensu, cum perseuerantia dependet, vt in eadem.l.fina.C. de pact. decisum est. Ex quo fit, vt parentis consensu non interueniente, iuramento non firmetur:continet enim dispositio ista pactum de certo modo succedendo, quod nisi is, de cuius hæreditate agitur, consentiat, iuramento non firmatur. Quanuis in pacto, de non succedendo secus dicendum sit, vt in specie dixit glos. in l.si quando.§.illud. verbo prægrauari.C. de inoffic. testamen. Quod optimè plures alios referens declarat Xuar. in dict.rep.l.quoniam. 5.limita.ad l.Reg.nume.8. Tiraquel. in l. si vnquam. in princip.C.de reuo. dona.nume. 153. Idem Tiraquellus de primog.quæstione. 16.nume.8.Couarru.in dict.capit.quanuis pactum.3. par.in princip. nume.1.

4 ¶ Imò etsi à principio parentis consensus cum filiorum iuramento interueniat, filij ad eiusdem conuentionis obseruationem non tenebuntur: si pater ante mortem consẽsum reuocet,nec in eo perseueret. Non enim pactio ista etiam iurata:nisi patre in eodem consensu,vsque ad mortem perseuerante durare poterit.d.l.fina.C.de pact. Qua ratione hoc in specie dixit Bald.in c.ad nostram. el 2.nu.7.de iure.iuran.Cuius dictum refert,& sequitur Georgius Nathanus in c.quanuis pactũ.de pact.li.6.col.4.limita.1. Xuar. in. d. l. quoniam in prioribus.in 5.limita.ad leg.Reg..nu.2.cũ sequen. Vbi reprehendit Iaſ.in.d. l. fina. C. de pact. nu 13. qui inquit in hoc Bald. errasse, æquiuocéque loquutum fuisse.Eandẽq; opinionem Bald.aduersus Iasonem sequitur Deci. ibidem. num. 7. & consi. 475.col.2. Purpurat.in.d.l.fina.nu. 185. Et Menchaca.de successione.creati.lib.2.§.18.num.182.& iterum nu.198.& 189. Quæ Bald.opinio procul dubiò vera est, ex rationibus, quas præfati Doctores adducunt: quanuis de ea immeritò dubitet Couarru.in rep.dict. capit. quanuis pactum.in principio.3. par. nume.2.qui de hoc latiùs scribit ibidem nume. 7. & 8. Sed quanuis hæc opinio communiter Baldo attribui soleat : ante ipsum tamen eandem opinionem in hac specie firmauit Bart.in l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verbor.oblig.nu.4.

5 ¶ Secundus casus, vbi etiam procul dubiò valebit Primogenij institutio, etiam quo ad filiorum legitimam absque Regia facultate erit, si filij renuntient paternæ, seu maternæ hæreditati legitimæque portioni, atque eius etiam supplemento,saltim in ea parte,quæ ad dotẽ filiarũ, seu cæterorum filiorum alimẽta necessaria non sint, eámque renuntiationem iuramento firmauerint. Nam si hac præcedente renuntiatione pater in persona filij maioris natu, ac suis descendentibus Primogenium instituat, relictis cæteris filiis competentibus alimentis : id Primogenium proculdubiò firmissimum erit. Quanuis enim viuentis hæreditas repudiari non possit. l. qui superstitis. cum similib. ff. de acquirend.hæredita. l. pactum, quod dotali.C.de pact.& C.de colla. Si tamen ea repudiatio, seu renuntiatio iuramento firmetur: proculdubiò valida erit, vt Scrib. vtrobique resoluunt. Quod reprobat text. in capit. quamuis pactum.de pactis.lib.6. not. Scri.communiter in l.stipulatio,hoc modo concepta.ff.de verbor.obligation. Ideóque hanc primogenij formam etiam absque Regia facultate firmam, ac validam esse: etiã quoad legitimam censuit Xuar.in rep.l. quoniam. 10. amplia. nume. 51. quod etiam dixit Palat. Ruui.in dict.rep. Rub.§.16. nume. 18. & Couarru.in dict.cap. Rainaldus.de testa.§.2 nume.3. & 4.Idque nedum in filiis emancipatis:sed etiam in filiis in potestate constitutis procedit, vt resoluit Deci. in dict. l. pactum quod dotali. C. de colla.nume.1.Paris.consil. 26. nume.11. & 12. lib. 3. Ioan. Crot. in l.stipulatio hoc modo concepta. num.47.Couarru.in dict. capit.quanuis pactum. 3.parte.§.1.nume.4. Mencha.de successio.creati.§. 18.nume. 88. cum seq.quod verum, ac probabile mihi videtur.

¶ In hac autem secunda Maioratus forma aper- 6
tiùs procedit, quod in prima paulò antè dictum est. Quod scilicet ex parentis voluntate filius, qui paternæ hæreditati etiam cum iuramento renuntiauit:possit nihilominùs hereditatem,quam repudiauerat, acquirere. Cùm enim hæc forma ex sola repudiatione facta, à filio in fauorem parentis, cum iuramento vires accipiat,nec pactum filiorum requirat, faciliùs contraria parentis voluntate dissolui poterit : quàm prima, ex qua filio maiori natu quodammodò ius aliquod, ex pacto quæsitum videbatur. Quam ob rem in hac specie filios posse parenti ex testamento succedere, non obstante iuramento existimat Alexan. in dict.l.stipulatio hoc modo concepta. nume. 8. post Bart. ibidem nume. 4. qui in fortioribus terminis loquutus fuit. Quorum opinionem sequitur Crotus ibidem. nume. 26. eámque appellat communem Claudius.ibid.nume.11.Eandem etiam opinionem sequitur Bald.in l. pactum.nu. 3. C. de pact. Eámque asserit communem Cagnol. in l. fin. C. eodem nume. 98. & Mencha. qui plures refert de successio. creati. lib. 2. §. 18. nume.138.Tellius Fernand.in l.6.Tauri.nume.40. Imò quod plus est,poterit filia ex testamento parentis succedere : etiamsi cum iuramento promiserit se patri : neque ex testamento, neque ab intestato successuram. Potuit enim pater, in cuius fauorem iuramentum ipsum principaliter emissum fuit, illi renuntiare, neque filia ex eius voluntate,aliquid ex testamento capiens,periurium incurret. Vt not.Bald. in d.l.fin.C.de pact. nu. 15. & Roma.ibidem Crot.in d. l. stipulatio hoc modo concepta.nu. 26. Matth.de Afflict.decis. 350. Tellius Fernandus, qui plura alia refert.in d.l.6. Tauri.nu.41.Tametsi Mencha.in d. §. 18.nu. 145.

contrarium profiteatur. Cuius opinio ſequenda non eſt, vt optimè probat Tellius Fernand.in d.l. 6.nu.41.qui in id omninò videndus erit.

7 ¶ Tertius caſus,vbi etiam valebit Primogenij inſtitutio in legitima abſque Regia facultate : eſt quando filius expreſsè conſentit grauamini, & approbat ex propria, atque ſpontanea voluntate Maioratum à patre inſtitutum,& onus, ac conditionem ſibi appoſitam. Ex hoc enim Maioratus firmus remanebit, nec filius poterit illum impugnare : etiamſi in huiuſmodi conſenſu iuramentum non interuenerit. Quod probatur ex gloſſ. notab.in l.ſi quando. §. & generaliter,verb .iudicium. C. de inofficio. teſtam. Quam ſequuntur Bart.Salic.Iaſ.& communiter Scrib.ibidem Imol. in l.ſi quis poſthumos. ff. de liber.& poſth. & in l. filio præterito.ff.de iniuſt.rupt. Alexand.conſ.fin. nume.10.lib.5. Xuar.qui plura refert vbi latiſſimè diſſeruit, de dictæ gloſſ. intellectu. in l.quoniam in prioribus. C.de inofficio teſtam.nume.31. cum plurib.ſequen.Guillel.Benedict.in rep.cap Rainutius,de teſtamen. verbo. in eod. teſtamento relinquens.el 2.nu.18. Deci.in l.nemo fraudare.nu.4.ff. de regulis iuris Ripa.lib.3.reſponſorum.5. reſpõſ. nu.4.Pariſi.conſ.2.nu.23.lib.3.Iacob. Philipp.Portius.lib.1.communium opin.regula.42.col.penul. verſ. 22. limita. Guido Papæ deciſ.96.1 dubio.& conſ.133 num.2.Pariſi.conſ.1.nu.104.lib.3. Ruinus conſ.56.nu.7.libr.2. Socinus Iunior conſi.136.nu. 16.lib.1. Cephalus conſi.153.num.76.& alibi ſæpe Scriben.

8 ¶ Sed quanuis quælibet ex his,inſtituendi Primogenij : abſque Regia facultate forma, de per ſe valida , ac firma ſit : ad maiorem tamen Primogeniorum firmitatem , illorum inſtitutores eiſdem ſimul vti ſolent. Nam filij omnes paternum Primogeniũ in ipſo actu inſtitutionis , vel poſt illud inſtitutum approbant , atque eidem conſentiunt, promittentes,ex parentis conſenſu , ſe illud nunquam impugnaturos,hoc ipſum inter ſe paciſcẽtes renuntiantéſq; paternæ hæreditati , legitimæ, ac eius ſupplemento , promittentéſque ſe nihil aliud,ex cauſa legitimę,nec ſupplementi,nec alia quauis occaſione petituros : quàm quod ſibi , ex eo paterno teſtamento relictum fuerit , eáq; omnia iuramento firmantes. Quæ Maioratus forma firmior proculdubiò cenſenda erit , vt optimè conſiderat Xuarez in dicta l.quoniam.10. amplia. nume.52.

¶ Hæ tamen Maioratuum formæ , ſiue de prima, ac ſecunda vel tertia de per ſe , ſiue de omnibus ſimul agamus , pluribus caſibus, vt in cap.præce-
9 denti diximus ſubiectæ ſunt : ſolent namque filij , poſt mortem parentum conqueri ſe eiſdem Maioratibus metu, ac reuerentia paterna conſenſiſſe . quæ exceptio ſolet plerunque ipſos ineffacaces reddere.Nam etſi ſolus metus reuerentialis,ad Maioratum inualidandum ſufficiens non ſit , vt probatur ex text. vbi gloſſ. Bart. & communiter Scrib.in l.1.§.quæ onerandæ.ff. quar.rer.actio non detur.l.ad inuidiam:vbi etiam per Scrib. C. quod met. cauſ. & eſt communis ac vera concluſio, vt inquit Deci. in cap.cauſam matrimonij, vbi plures in idem refert.de officio delega. nu. 5. Iaſſ.in l. tranſactionẽ.nu.2.C.de tranſactio. Si tamen cum ipſo metu reuerentiali minæ , aut verba iniurioſa concurrant,aut ſi is,cui reuerentia debetur,nimis crudelis ſit , & ſæuitiam præ ſe ferat : ſolus metus reuerentialis iuſtam timoris cauſam inducet vt dixit Abb.in d.capit. cauſam matrimonij vbi Deci. nu.5.Idem Deci.in c.1.de officio.delega.nu.3. Præpo.in cap.cum locum.nu.6.de ſponſal.vbi elegan-
10 ter proſequitur materiã.Iaſ.in §.quadrupli.nu.61. inſti.de actio. Alciat. in c.cum contingat.in princip.de iureiurand.Capycius.deciſ.159.nu.34. Couarru.qui plura refert.de ſponſal 2.par.cap.3.§.6. num.4.Quod præcipuè in muliere, in qua minor metus requiritur, verum eſt.gloſ.in d.cap.cum locum. Quam ibi ſequuntur. Abb. Præpos.& communiter Scriben.Iaſ.in l. interpoſitas.nu.4. C. de tranſactio. Deci.in cap.1.de officio delega.num.3. Couarru.d.cap.3.§.4.nu. 9. vbi plura in idem adducit,& copioſe in materia videndus Hippo. Rimi.conſ.5.per totum.

¶ Si autem cum metu reuerentiali enormiſſima 11
læſio concurrat : ſolus is metus, cum enormiſſima læſione ad Primogenij reciſionem ſufficiens erit nec minæ, nec alia de quibus ſuperius meminimus,ad id neceſſaria erunt: vt ex pluribus probat Franc. de Areti.conſil. 24.col.2. Deci.in d.cap. cauſam matrimonij.nu.5.ad fin. Aymon. qui id in renuntiatione;etiam iurata verum eſſe profiteretur conſi.11.col.pen.Couarru.d.c.3.§.6.nu.4.& in d.c. quanuis.§.4.3.part.nu.7.

¶ Qua in re obſeruandum erit Primogenium me 12
tu inſtitutum,in quo iam filius Primogenitus ſuc ceſſit ex metu à parente illato reſcindendum eſſe. quanuis filius ipſe natu maior cæteris fratribus nullum metum incuſſerit. Eſt enim actio , quòd metus cauſa in rem ſcripta. Ideóq; aduerſus quẽcunque poſſeſſorem,qui metum nõ incuſſit,exerceri poterit : quatenùs ex ipſo metu locupletior effectus fuit. l. Metum autẽ præſentem.§. fin. cùm duabus.ll.ſequen.ff.quod met. cauſ. & vtrobique per Scrib.

¶ Si verò iuramentum in eo Primogenio inter- 13
uenerit, priùs ab ipſis illud reſcindere volentibus eiuſdem iuramenti relaxatio impetranda erit. Iuramentum namque iſtud , in quo metus interuenit,non ipſo iure nullum eſt : ideóque abſolutione indiget. Tex. in capit.debitores,& in capit. verum de iureiurand.vbi communiter Scrib.Ioan. Monach.Ioan.Andr.Domi.& Georg.Nattan.in d. cap.quanuis pactum.Corn.in Authen.Sacramenta puberum :C. ſi aduerſus.vendi. colum. penult. quem ſequitur Iacob.ibi.colum. 1.Fortu. de vltimo fin.illati.22.colum. 6. Quorum opinio communis eſt;quanuis contrarium in practica ſeruari ſoleat : prout pluries obſeruatum vidimus,atque optimè aduertit Couarru.lib.1.reſolu.cap.4.num. 7.& iterum nu.8.ad fin.qui ibidem,& in Epito. de ſponſa.2.part.cap.3.§.5.nu.2. Qui omninò de hac re videndus erit.

¶ Solet etiam aduerſus huiuſmodi Primogenia dolus ex propoſito in eorundem inſtitutione interueniens allegari. Siquidem filij frequenter contendunt, ſe à parentibus , promiſſionibus, doloſiſue perſuaſionibus , ad huiuſmodi conſen- 14
ſum præſtandum circumuentos fuiſſe. In qua ſpecie Primogenium ipſum : etiam iuramento firmatum , validum non eſt.Renuntiatio nanque filiorum : etiam iurata : (ſi dolo extorta fuit,) ipſo iure nulla cenſenda erit. Text. in dict. cap. quanuis pactum.de pact.lib.6.& in c.cùm contingat. de iureiurand.& in cap.licet.eod. tit.lib.6. Et vtrobiq; cõmuniter Scribent.id notant. Quod ex

pluribus

pluribus prob.D.Antonius de Padilla in l.2.C. de
15 rescindenda venditione num.4. Ideóque nec rela
xatione ad effectũ agendi in hac specie opus erit.
Abb.in d.capit.cum contingat.nu.3. & 23. Cuius
opinion.cõmunem esse inquit ibi Alciat.3.notab.
& Couarru.lib.1. resolu.cap.4.num.6. ad fin.& in
d.c.quanuis pactum.3.par.§.4.nu. 2.

16 ¶ In hoc autem obseruandum est, non quemlibet
dolum ad Primogenium anullãdum sufficere: sed
ad hoc talem dolum necessariò requiri, qui pru-
dentissimos etiam viros fallere posset. Sic nám-
que resoluit Innoc.in cap.cum dilectus, quod me-
tus causa.Bald.in Rub.C.de contrah.emptio. Iaſ.
in l.interpositas.nu.4. C. de transa. Gometius qui
hanc dixit communem opinion. in §. fuerat insti.
de actio.nu.14.D.Anto.de Padilla in d.l.2.nu.5.

17 ¶ In muliere autem facilius: quàm in viro dolus,
ex proposito ob sexus facilitatem præsumitur, vt
prob.ex tex.in Authentic.vt immobil. ante nupt.
dona.ibi. *Mulier quippe mariti seductionibus facile de-
cepta,propria negliget iura.* Colla.5. Bald.in Rub. C.
de rer.permuta.in fi. idem Bald.in l. 2.nu.12. C. de
rescind.vendi.Deci.qui plura refert consil. 60.nu.
7.& consil.203.nu.5.

¶ Item vltra dolum, ex proposito dolus re ipsa ex
enormissima læsione contingens: etiam aduersus
præfatas renuntiationes, ac pactiones in vita pa-
rentum factas, frequenter obiicitur. In qua quæ-
stione,quæ frequens & assidua est, Doctores plu-
ribus se inuoluunt:ego verò eam breuissimè(quã-
tum potero) resoluam.

¶ Nam aut renuntiatio, seu pactio ipsa aliquo à
renuntiante retento, aut gratis, nullóque ob illã
recepto facta fuit.

18 ¶ In prima specie,si ea pactio seu renũtiatio, quæ
aliquo recepto facta fuit, iuramento etiam valla-
ta fuerit, renuntiansque maior. 25. annis sit: non
poterit ea pactio ratione læsionis vltra dimidiam
rescindi.gloss.in l.2.C.de rescind.vendi. Quam se-
quuntur ibi Bart.nu.9. Alberi.eod.nu. 9. Bald.nu.
12.Fulgo.num. 10: Panthal. Cremensis.num.175.
Arias Pinel.3.part.cap.1.nu.1.D. Antonius de Pa-
dilla.nu. 32. Qui hanc opinionem asserunt com-
munem esse, plures alios in id referentes. gloss.in
cap.cum causam.de emptio.& vendi.vbi communi-
ter Scrib.Couarru.qui etiam plures ad idem re-
fert in d.cap.quãuis pactum.par.3.Mencha de suc-
sio.creati.lib.2.§.18.nu.126.

¶ Quod temperandum est: nisi læsio ipsa in ma-
ximo excessu dimidiam excedat, grauissimáque
atque enormissima sit.Tunc námque maior, non
obstante iuramento, recisionem contractus, seu
renuntiationis petere poterit.Ex grauissima nám-
que læsione dolus in renuntiatione interuenisse
præsumitur: ideóque iuramentum, contractum
non confirmat. Quod sic resoluit Corn.qui opti-
mè loquitur in proposito.consi.288. num.16.lib.3.
Cassador.decis.1. de empti & vendi. vbi inquit sic
in Rotæ conuentu iudicatum fuisse Iaſ. consi.133.
lib. 4. Felin.in cap.in præsentia.de proba. num. 8.
ad fin. Curtius Iuni.consi.141.nu.5.vbi hanc com
munem opinion.appellant Aymon Craue. consi.
121 in fin. Capitius. decis.159. Hieronymus Gra-
tus.consi. 88. nu.3. cum sequen.lib.1.idem consil.
109.nu.15.cum sequen.eod.lib. Ripa.lib.3.respon
sorum.cap.15.Grego. Lopez in l.56.tit.2.part.5.in
gloss.fin.Couarru.lib.2.varia.resolu.cap.4. num.5.
idem in d.cap.quanuis pactum 3 parte.§.4.num.5.
D.Antonius de Padilla.in d.l.2.nu.43. Carol. Rui.
in l. 1. in princip.nume.16.ff. de nou. ope. nuntia.
Paris. consil.107.num.35.lib.3. Cephal.consil.137.
nu.58.cum sequen. Idem consil. 142. num.28. Ay-
mon Craue.consil.192.num.3.Anton. Gabriel.lib.
3.comm.opinio. tit. de iure doti. conclu.1. num.8.
Quæ opinio vera ac communis, atque æquitate
plena mihi videtur, eámque interdum in forensi-
bus controuersiis receptam vidimus: quanuis ab
ea discedat Mencha.de succesio.creati.lib.2.§. 18.
nu.129.cum sequen.Et quanuis,de ea etiam dubi-
tet Pinelus in d.l.2.3.part.c.1.nu.7.&.8.dicetur au-
tem renuntiatic hęc læsionem vltra dimidiam in
magno excessu continere, quando esset vltra tri-
plum vel quadruplũ iusti pretij:vt existimat. Gra-
tus consi.88.nu.3.lib.1.quem sequitur Anto.Gabri
el.lib.3.communium opinion.tit.de iure doti. con
clu.1.nu.11.sed verius est hoc iudicis arbitrio com
mittendum esse.

¶ Quod comprobatur ex eo,quòd quãuis verum 19
sit, quòd ex renuntiatione enormissimæ læsionis
quæ specificè,atq; ex professo facta fuit,recisio cõ
tractus ex læsione vltra dimidiam contingenti ex
clusa cẽseatur.l.quæritur.§.si vẽditor.ff.de ædilict.
edict. Bald. Paul. Salicet.Panthal.Cremen.& cæ-
teri in l. 2. C.de rescind. vendi. Deci. consil. 180.
nume.4. Quorum opinionem communem esse
profitetur Didac.de Couarru.lib.2. resolu. cap. 4.
nu. 1. non tamen ex quacunq; amplissima, atque
specifica renuntiatione excluſa censebitur ea lęsio
quæ vltra dimidiam in magno excessu contigerit.
Quod annotauit Cassador.decis.1. tit. de emptio.
& vendi Abb.in cap.cùm contingat de iureiuran.
nu.23.Dida.de Coruarru.dict.cap. 4. nume.5. D.
Anton. de Padilla. in dict.l. 2. C. de rescindenda
vendi.num. 43. Carol.Ruin.consil.107. num. 20.
lib.1.Aymon.consi.142.num.23.Thom. Gramma.
decis.66. num.48. & 49. Ioan. de Neuiza. consi.
22.per totum consil. Cagnol.in d.l.2.C. de rescin.
vendi.num.98.Quod procedit ac verum est:etiãsi 20
ea renuntiatio geminata fuerit, atque ex inter-
uallo processerit: vt ex pluribus probat Paul. cõ-
sil.305.lib.2.Corn. consil.40.lib. 3. Bolier. Deci.
33.nu.5.Pinel.in dict.l.2. C. de rescind.vendi. cap.
1.num.36.quanuis plures,quos ipse refert,contra-
riam opinionem sequantur, qui ea distinctione,
quam præmissimus conciliandi sunt.

¶ Si verò ea pactio seu renuntiatio, à minore, iu- 21
ramento simpliciter adhibito facta fuerit, ex læ-
sione vltra dimidiam contingenti, rescindi pote-
rit. Iuramentũ námq; solum minorẽ,maiorẽ effi-
cit:non verò remediũ læsionis vltra dimidiã ex-
cludit: nisi expressè minor iurauerit, se etiam ra-
tione læsionis contractum non impugnaturum.
Tunc enim iuramentum ipsum vtrumque reme-
dium,scilicet,læsionis,ac minoris ætatis excludit,
vt in specie dixit gloss.in d. l. 2. C.rescind. vendi.
verbo.Iudicis. Quam ibidem sequuntur Bart.Al-
beric. Bald. Paul.Salicet. Rapha.Fulgo.Cremen.
Cagnol. & communiter Scrib. quos nuncupatim
& curiosè refert Pinel. ibidem part.3. cap.1. nu.9.
& D.Anton.de Padilla.nu.33. glos.& Scrib.in cap.
cum causam de emptio. & vendi. vbi Anton. de
Burg.num.42. eandem cõmunem opinionem esse
profitetur. Couarru. in d. capit. quanuis pactum.
3. part. §. vltim. nume.6. Alciat.in l.1.§. si quis ita
nume.50. ff. de verborum obligat. Regia.l.15. tit.
5.part.5. Quæ in minore remedio læsionis expres-
sè renuntiante loquitur quanuis malè, corruptéq;
& cõtra eius verba,ac sensum eam referat Pinel.

in d.l.2.3.par.cap.1.num.9.

¶ Idipsum etiam dicendum erit : quando minor promiserit se cõtractum ipsum, nec ex ætatis au-
22 xilio, nec ex alia etiam causa impugnaturum, vt inquit Bart. in d. l.2. nume. 11. Deci. consil. 403. colum.6.Aymon consil.188.num.3. Boerius.consil.30.num.11.Pinel. in d.l.2.3. part.cap.1.nume.9. Nec hoc casu certioratio minoris requiritur:cùm in hac specie iuramentum ipsum habeat vim certiorationis.Barto.in d.l.2.nu.10. Caius opin.communem, ac veram esse ostendunt, plura in eius comprobationem adducẽtes Pinel.ibidem, 3. par. cap. 1. num.10. Et D. Anton. de Padilla num.34.
23 Imò, nec etiam curatoris authoritas necessaria erit. Iuramentum enim contractum confirmat, [supplétque huius solẽnitatis defectum. glosſ. ordina.in Authen.Sacramenta puber.C.si aduer.vẽdi.vbi Bartol.num.3.& communiter Scrib.D.Anto.de Padilla.in d.l.2.num.34.vbi hanc asserit esse crebriorem opinionem.
24 ¶ Hæc autem, (quæ, de minore iurante dicimus) intelligenda sunt : nisi minor in huiusmodi renuntiatione læsus fuerit grauissimè ac enormissimè, in multo excessu vltra dimidiam. Cùm enim maior ex iuramento, ab hoc remedio non excludatur,vt supra isto cap.num.18. ostendimus, longè fortiori ratione,nec minor excludetur.
25 ¶ Id tamen obseruandum est, quòd in omnibus casibus vbi ex dolo re ipsa cõtingenti minor, vel maior cõtractum, seu renuntiationem impugnare contendit,priùs relaxationem ad effectũ agendi obtinere debet:quamuis secus dixerimus in renuntiatione,in qua dolus ex proposito interuenit, vt dixit Abb.in c.cum contingat.num.23. de iureiurand.& in c.cum causam.de empti.& vendi.nu. 13.Alexand.consi.125.lib.1. Deci.consi.349. num. 6. Couarru. qui id optimè distinguit, ac resoluit. in cap.quamuis pactum de pact. lib.6.3. part.§. 4. num.6.D.Antonius de Padilla.in d.l.2.nu.32.

¶ Sed si quis in hoc casu, & his, de quibus superiùs meminimus,iurauerit, se non impetraturum absolutionem, ad effectum agendi: etiam ab hoc iuramento relaxationem impetrare debet, vt arbitratur.Bald.in l.2. colum.28.versi. Ex quo ad primam quæstionem. ff. de iure iurand.Feli.in capit. debitores de iureiurand.num.9.D.Anto.de Padilla in d.l.2.nu.33. Sicque frequenter in forensibus controuersiis obseruatum vidimus.
26 ¶ Hæc autem omnia in renũtiationibus filiorum iuramento firmatis seruanda sunt. Ideóque si de cõuentionibus validis à filiis: quo ad legitimam factis, absque iuramento loquamur: veluti si filij paciscantur, de hæreditate parentis certo modo diuidenda, eius consensu interueniente. Quo casu iuramentum necessarium non est: vt in d. l. fina. C. de pact. omnes Scrib. aduertunt. Vel si loquamur de filio, qui etiam absque iuramento paterno testamento consensit iuxta glosſ. in dict. l. si quando. §. & generaliter, dicendum erit, hoc regulis ordinariis decidendum esse. Si enim filij maiores enormiter vltra dimidiam læsi fuerint,cõtractus rescindetur, ex decis.tex. in d.l. 2. C. de rescind.vendi. Quæ in omnibus pactis, atque contractibus bonæ fidei locum habet, vt ibidem omnes Scrib.aduertunt. Si autem fuerint minores, quælibet læsio considerabilis sufficiens erit, vt conuentio ipsa rescindatur: etiamsi dimidiam non excedat. Hoc enim in quolibet contractu fauore minoris statutũ est.l. siquidem. vbi Bart.& Scrib. C. de præd. mino.l.scio. vbi Bart.& cæteri ff.de in integrum restitu.l.quisquis.C. de rescind.vend.vbi glo.1.& communiter Scrib.

¶ In hac autem re summè considerandum erit, 27
non dici posse filiam enormiter læsam, quæ spõte monasterium ingredi volẽs dote competenti, ad religionis ingressum obtenta, paternæ, ac maternæ hæreditati renuntiauerit. Cùm enim ipsa religionem profiteri velit, nullóque alio quàm dote competenti indigeat: si dos competens eidem secundùm eiusdem, ac monasterij qualitatem, ac cõsuetudinem assignata fuerit, in nullo læsa dici poterit: quãuis parentum bonis consideratis enormiter læsa videatur. Idque colligitur ex Paul.Castren.consi.275.num.3.& 9.lib.1.quem refert & sequitur Alexand.consi.33. num.4.lib.4. Curti.Senior.consil.17.col.13.& consi.80. col.fin. Corn.consi.36.num.11.lib.1.Paris.consil.26.num. 88.& 90.lib.3.Aymon.Craue.consi.160.num.1.& hanc opinionem asserit in practica seruari in Regno Franciæ.Carol. Molin.ad Alex. consi.29.litera.B.lib.3. vbi ad id etiam allegat Albert.Brunum, & Alciat. Quod etiam pari ratione dicendum erit in filia, quæ dote competenti accepta,iuxta eius, 28
ac patrimonij qualitatem & quantitatem, hæreditati parentum renuntiauit, vt ex ea pater ipse, in personam filij maioris natu Primogenium instituret, ad cuius successionem etiam ipsa vocata fuit.Est enim hæc Primogenij institutio familiæ decus,in maximámque, etiam renuntiantium vtilitatem conuertitur. Idque etiam de filiis assignatis sibi competentibus alimẽtis renuntiantibus dicendum erit, nisi ex maximo excessu dolus arguatur.Quod ex his Scrib. (quos paulò antè citauimus) apertissimè comprehenditur.

¶ Hanc autem conclusionem veram esse existimo dummodò,ad id rectè qualitas personarum,atque actus, & causæ ex qua renuntiatio fit, quantitásque patrimonij consideretur. Sicque etiam illam veram existimat Mencha.de succcssio. creati. lib. 2.§.18.nu.129.Quamuis de ea dubitet Couarru.in d.capit. quamuis pactum part.3.§.4. nume.6. versi. Septima conclusio, propter communem opi. (de qua superius meminimus.) quod scilicet,ex enormissima læsione filia possit renuntiationem, etiã iuratam, infringere. Verumtamen ego eam opinionem nullo pacto negaui: imò illam superiùs tanquam veram probaui. In hac autem specie filij,vel filiæ dotem, aut alimenta competentia accipientes parentúmque hæreditati, vt ex ea Primogenium instituatur,renuntiantes, non possunt se enormiter læsos appellare,cùm id in eorum totiúsque familiæ, Reipublicæque vtilitatem conuertatur, prout, Scrib. quos superius citauimus, considerant. Quod summè aduertendum erit:in hoc námque propè omnes,qui de hac re scripserunt æquiuocè processerunt.

¶ Illud tamen aduertendum erit in hac materia 29
perpetuum id esse,quod quoties de læsione,in huiusmodi renuntiationibus agitur: tempus factæ renuntiationis considerandum est. Nec renuntiantem ex eo, se læsum esse contendere posse, quòd posteà facultates parentum excreuerint. Sicut enim bonis diminutis id quod ex causa renuntiationis semel acceptum fuit, restituendum atque diminuendum non est: ita supercrescentibus parentum facultatibus, augendum non erit. Quod sic resoluit Alex. consil.29. lib.3. nu.6. Deci.cons.29.Paris.qui hanc dixit cõmunem opi.

consi.

consi. 26.num.89.lib.3.Couarru.in d.c.quanuis.3. parte.§.4.num.7.ad fin.Mecha.d.§.18.nu. 79. cum sequentibus. Tellius Fernand.in l.23. Tauri.Boer. decis.62.per totam decisionem.

30 ¶ In secunda specie, quando scilicet, nullo accepto nec retento ea renuntiatio facta fuit, dicendum erit,quòd si ea facta fuerit à filiis maioribus consultè,& ex causa donationis, eisdémque aliun de alimenta supersint: nulla actio eis danda erit ad petendam ex enormissima læsione renuntiationis rescisionem. Donatio namq; seu renuntiatio gratuita, ex causa enormissimæ læsionis non rescinditur,vt in specie resoluit constantérq; asserit Ancharra.consil.433. colum.1. Corn.consil.36. num.8.& 11.lib.1.& consil.288.lib.3.nu.4. & consil.258. nume.12.lib.4. In quibus consiliis ipse Corn.optimè renuntiationis seu donationis causas considerat.Soci.consi.48,num.8.lib.4.Aymon Craue.consil.160.num.1.Idem consi.192.nume.1. Anton.Gabriel.qui plura refert.lib.3. de iure doti.

31 concluſi.1.num.20. Quibus adiicitur illud, quod censuerunt Domin.colum. 1. & Georg. Natta. limita.5. in d. capit.quamuis pactum.de pact.lib.6. dicentes, valere filiæ renuntiationem cum iuramento factam: etiamsi à parente ex eo nihil acceperit. Quorum opinionem refert & sequitur Alexand.in l.stipulatio hoc modo concepta.num. 9.ff.de verbor.oblig. Imol.in l. qui superstitis.ff. de acquir. hæredit. Couarru.in capit. quanuis pactum.3.par,§.2.num.6.Mencha.lib.2.de succeſſio-

32 creat.capit.18.nume. 103. & 104. Imò si minor consultè ac in causam iustam,ac honestam, sibiq; alioqui vtilem id fecerit aduersus donationem, seu gratuitam renuntiationem restituendus non erit. Non enim potest dici, in hoc minor circunuentus, quòd præcisè, ad concedendum minori in integrum restitutionem requiritur. Sicq; intelligendus est titulus. C. si aduersus donatio.vt optimè considerat Corne.d.consi.36. num.8.& 11. & omnes Scrib. quos superius retulimus, & statim etiam adducemus, sicque intelligendum est quòd dixit Decius.consil.180. num. 4. quòd scilicet contractus donationis factus à minore firmetur iuramento, quod etiam repetit idem Decius consil.181. num.4. quem refert & sequitur Anto. Gabriel.lib.3.cõmun.opi.tit.de iure.doti.conclu.1. nume.22.

33 ¶ Si verò à filiis minoribus, seu maioribus pauperibus, nihilque vnde se alant habentibus,nec ex causa sibi vtili, nec etiam pia, nec religiosa, id ex facilitate factum fuerit: proculdubio in hac specie sequenda erit opinio Ancharra. in d. capit. quanuis.dicentis, hanc renuntiationem ex causa enormissimæ læsionis rescindi posse. Cuius dictũ sequitur Salicet. in l. pactum quod dotali. C. de pact.& Deci.in d.l.pactum quod dotali. C. decolla.num.7. Aymon Craue.consil.192.num.1.quasi ad fin.Iacob.Mandeli consil.81.nu.51. Sicque concordanda,ac intelligenda sunt ea,quæ dixit Mencha.d.§.nu.104. vbi inquit firmiorem esse eam renuntiationem,quę gratis fit:quàm illam,quæ aliquo accepto facta fuerit. aliàs nanque hæc opinio simpliciter sumpta non procederet,minor tamen læsio in hoc casu tam in minori quàm in maiori sufficiet.

34 ¶ His igitur conclusionibus, quæ firmissimæ, ac verissimæ sunt, obseruatis, ex eis vera resolutio, quo ad Hispanorum Primogenia deducetur. Si enim parentes in persona filij maioris natu Primogenium instituere velint, filiisque dotem atque alimenta competentia assignauerint, ipsique filij consultò, gratuitéque, & sponte, atque citra metum, & coactionem parentum hæreditati renuntiauerint, testamentúmque eorundem iuramento præstito approbauerint iuxta eam formã, (de qua superiùs meminimus) nullam in hac re læsionem prætendere poterunt, cùm Maioratus institutio in ipsorum totiúsque familiæ vtilitatem conuertatur.

¶ Huic autem institutionis Maioratus formæ, vt ea firmior reddatur, superaddendum erit. Quod 35 ipsi filij, ac filiæ renuntiantes ordine successiuo, ad eius Primogenij successionẽ vocentur.Ex hac námque vocatione maximè filiis renuntiantibus consulitur, cùm ex renuntiatione ipsa ius ad succedẽdum in ipso Maioratu & Primogenio acquirant, quod longè vtilius sibi esse poterit: quàm id, quod ex renuntiatione ipsa dimiserunt. Spes namque competens, ex iure Primogenituræ summè considerãda est: vt optimè aduertit Tiraquellus de Primogen.quæstione.40.num.6. Ideóque ex hac renuntiatione filius læsus dici non potest. Quod in simili dixit Boerius decisione 62. num. 18. vbi loquitur de renuntiatione facta à filia fauore masculorum. Idque etiam in Primogenio dixit Couarru.in cap. Rainaldus,de testamen. §.2.num.3.versi. Quartum ego libenter concederem: quam filiorum renuntiantium vocationem his rationibus in hac Maioratuum forma, ego semper addendam esse consului: ex ea námque proculdubiò firmior fortiórque renuntiatio ipsa reddetur.

¶ Illud autem superaddendum etiam est, quòd si 36 mortuo iam parente, Maioratus institutoris filij post delatam successionem ipsum Maioratum approbauerint eidem consentiendo, atque paternæ hęreditati renuntiando: erit in posterum firmissima eiusdem Maioratus institutio.l.si quando. §. illud.ibi. *Nisi transactionem ad hæredes paternos filius celebrauerit, in quibus apertissimè iudicium parentis agnouerit.* C. de inofficio testam. vbi per Scriben. tex.in §. generaliter. eiusdem legis. Xuarez in d.l. quoniam.C.eod.tit.10. ampli.num.50. Idque notissimum est.

¶ Solet etiam controuerti: an huiusmodi renun- 37 tiatio iurata, ex superuenientia liberorum reuocetur, ex decisi. leg. si vnquam. C. de reuocandis donationibus. Quam quæstionem tetigit Socin. in l.1. C. de pact.colum.final. vbi concludit quòd non, dicens dictam legem si vnquam non procedere in renuntiatione facta de iure quærendo: sed de iure iam delato, atque acquisito. Quod, inquit, nunquam vidisse ab alio tactum, nec resolutum: sicque tanquam dubium illud cogitandum relinquit. Cuius dictum refert & sequitur Ripa. in repet. d. l. si vnquam. quæstione. 11. numer.20. & 21. dicens renuntiationem factam de hæreditate viuentis, cum iuramento non reuocari per superuenientiam liberorum. Cuius opinionem sequitur Tiraquellus in d.l.si vnquam verb.donatione largitus.nume.147.cum sequent. & Couarru.in dict. capit.quanuis pactum.3. part. §.3.nume. Idipsum etiam censuit Roland. à Valle consil.11. nume.23. cum sequen. Quam etiam quæstionem tetigit Mencha. in Primogenio loquens lib. 1. de succeſſio. creati. § 10. nume.553. vbi eã indecisam reliquit. Sed hoc ipsum sequutus fuit Anto. Gabriel.lib.3.cõmunium opi.tit.de

donati.conclu.2.nu.33. & nu.40.vbi plura in idem adducit.

38 ¶ In hac autem quæstione mihi distinguendũ videtur.Aut enim ea renuntiatio,aliquo ob eam recepto facta fuit,aut gratis.Si aliquid ob eam renũtiationem receptum fuit,dicendum erit,eam renũtiationem filiorum natiuitate nõ reuocari. Quod probatur ex sententia gloss.in d.capit.quanuis pactum de pact.lib.6.verbo. *detrimentum.* Quam ibi cõmuniter Scrib.sequuntur.Idque ipsum resoluit Alex.consil.29.nu.16.cum sequen.lib.3. Deci.in l. pactum,quod dotali.C.de colla.nu.14.Idem consi. 181.nu.8.Paris.cõsil.72.ad fin.lib.1.Idem cõsil. 69. nu.98.lib.3.Idem consi.26.nu. 61. eodem lib. vbi
39 hanc dixit communium opi.Idque etiam cõprobatur ex eo,quod hæc non sit simplex:sed ob causam,facta donatio,in qua decisio dictæ leg. si vnquam nõ procedit. Quod probatur ex decis.tex.in l.1.C.de pact.vbi cõmuniter Scri.id notant idque sic in specie resoluit Ripa.qui hãc dixit cõmunem opinionem in.d.l.si vnquam.q.13.n.24.&.25.Tiraquel.qui plura refert in ead.l. si vnquam verb. dona.largitus.nu.153.Roland.à Valle.consil.11. n. 32. vbi plura in idem adducit.Ant. Gabriel.lib.3. communium opi.tit.de donati.conclu.2.n.4. idque verissimum est.

¶ Si verò ea renũtiatio gratis facta fuit,subdistinguendum erit:nam aut tempore quo facta fuit renuntiatio,hæreditas iam delata erat,vel non.

40 ¶ Si hæreditas delata erat dicendum erit, eam renuntiationem ex superueni entia liberorum reuocari.Quod dixit Ripa.in d.l. si vnquam quæst. 11.nu.20.& 21.Tiraquel.qui plura refert in eadem l.verb.donatione largitus.nu.147.cũ seq.& Scrib. quos superiùs retulimus. ¶ Si verò hæreditas non dum delata erat,dicendum est,quòd renũtiatio ex
41 superuenientia liberorum,non reuocetur : prout ex pluribus resoluit Soci.in d.l.1. C.de pact.colũ. fina.Quem Ripa,Tiraquel. & cæteri Scrib. quos superiùs citauimus sequuntur. Idipsum etiam verum esse profitentur Carolus Ruinus consil. 60. num.14 lib.3.Anto.Gabriel.lib.3.comm. opin. tit. de donati.conclu.2.nu.40.

¶ Sed quãuis in hac specie Scrib.cõmuniter existimẽt,in huiusmodi renunciatione non esse locum dispositioni dictæ leg.si vnquã ex ratione quã superiùs adduximus:mihi autem id exactius cõsideranti,contrarium resoluendũ videtur:imò , quòd huiusmodi etiam renunciatio si gratis facta fuerit,ex superuenientia liberorum reuocetur. Quod probatur euidentissima ratione.Clarissimum nãque est,quòd is,qui non habens liberos, renuntiauit paternæ,seu maternę hereditati fauore Primogeniti:si se liberos habiturum cogitasset,eidẽ non renuntiasset;sed maluisset illam ad liberos suos: potiùs quàm ad fratrem defferre,quæ est ratio præcipua seu vnica,in qua fundatur decisio d. l. si vnquam.prout ex pluribus ostendit Tiraquellus ibidem in princip.l.nu.3.& 4.Et. verb, libertis, num. 34. Cum igitur in casu,de quo agimus militet.d.l. ratio:ergo militare debet eius dispositio,cùm.d. l. si vnquam ex identitate rationis,de casu,ad casum extendenda sit. vt ex pluribus probat idem Tira-
42 quel. d.verb.libertis.nu. 33. cum plurib.sequen.

¶ Et quanuis maior ratio militare videatur in eo qui renuntiat vel donat ea, quæ iam acquisierat: quàm illa,quæ nondum sibi acquisita fuerunt: nõ tamen negari potest:quin in acquirendis, & etiã in acquisitis sæper videatur,quem potiùs velle prospicere filijs suis:quàm extraneis,præsertim in legitima parẽtum,quæ filijs adeò debita est: vt etiã in vita parentum quasi domini eiusdem appellari soleãt.l. in suis vbi latè per Scriben.ff. de liber. & & posth.Cùm igitur ratio d. l. si vnquam vtrumque casum comprehendat , necessario , ad vtrumque extendẽda erit:quãuis in bonis acquisitis maior ratio versetur. Lex namq; loquens in vno casu,ad alium,in quo eadem ratio concurrit, extenditur,& si in casu,in l.expresso,maior ratio cõcurrat:prout ex pluribus probat idẽ Tiraquel.d.verb. libertis. numer. 50. quem solum in hac materia. ex eo citare libet , quòd in ea elegantissimam 43
atque copiosissimam repetitionem fecerit, atque inter omnes iuris scriptores allegationum copia, ac rerum congerie primatum obtineat.

¶ Quibus non obstant rationes,quæ à Bartho.Socino qui est præfatæ opinionis præcipuus author in d.l.1.C.de pact.adducuntur. Ad eas namque facillimè responderi poterit.¶ Non enim obstat prima ratio,quòd scilicet hæc renuntiatio ex filiorũ superuenientia non reuocetur, ex eo,quòd prohibitus donare non censeatur prohibitus id,quod sibi delatum est non acquirere.ex. l. qui autem, in princip.cũ similib.ff.de his quæ in fraud.credi. nã si bene consideretur l.illa,non potest aliquo pacto ad casum de quo agimus adaptari.Hic namq; non agimus de potestate : sed de voluntate. Quanuis 44
enim is,qui nõ potest donare,possit ius quærendũ repudiare:illud tamen intelligendum est: quando constat ipsum,repudiationem huiusmodi in omnem euentum facere voluisse: secus autem quando ex iuris præsumptione censendum est ipsum repudiare noluisse,in casu,quo filij sibi supernascantur.Tunc namque quanuis id potuisset facere si de liberis cogitasset:lex tamen præsumit in casu dubij id facere noluisse:sed censendum esse ius illud proprijs liberis potiùs : quàm extraneis voluisse deferri. Quæ ratio militat in iure quærendo, sicut in quæsito:prout,ex pluribus probat ipse Bartholo.Soci.sibi contrarius consilio.93 num 29.libr.4.

¶ Nec lex illa loquens in casu tam diuerso, ad casum,de quo agimus trahenda est:præsertim in legitima parentum quæ(vt prædiximus)etiam in vita eorundem filijs quasi debita est.Quod eo maximè dicendũ est,quòd si dicta l.qui autẽ , ad casum de quo agimus extẽdenda foret,necessariò corrueret distinctio, quæ cõmuniter ab Scrib. fieri solet, quod scilicet.l.si vnquam habeat locum in hæreditate delata:non autem in ea,quæ nondum delata est.Cùm d.l.qui autem tam in hæreditate delata:quàm in ea,quæ delata non est procedat, dummodò ea addita non sit. Quod probatur ex ead.l. ibi.*Qui autem cum posit aliquid quærere id non agit, vt acquirat.* Idq; etiam in eadem.l.communiter Scriben.aduertunt.Esset autem absurdissimum asserere, q. d.l.si vnquam, in renuntiatione hæreditatis opulentissimę iam delatæ non procederet,qua ratione idipsum in hæreditate nondum delata, quã tamen iure quasi debitam esse censuerunt, dicendum erit.

¶ Item non obstat secunda ratio Socin. quòd scilicet verbum reuertatur positum in ead. l. si vnquam non possit adaptari ad renuntiationem hæreditatis nondum delatæ : cùm ea nunquam fuerit in bonis alienantis.Ideòque non possit dici ad eum reuerti illud , quod nunquam sibi acquisitum fuerat : nam quanuis verbum hoc , reuertatur, strictè sumptum sic accipiendum sit:si tamen 45

late

late accipientur: comprehendit etiam illud, quod denuò ab ipso donante acquiritur: præsertim si ius, quod ad illud habebat, remisit. l. verbum reddendi. ff. de verb. sign. vbi Alciat. plura in idem adducit. l. restituere videtur. ff. eod. Alciat. qui etiam plura refert. in l. dedisse. ff. eod. sic etiam is, qui remittit, donare dicit. l. si mulier. ff. de condi. ob caus. l. si fundum. §. Titio. ff. delega. 1. l. Iulianus. ff. de con
46 di. & demonstr. Quod etiam communi, atque vulgari vsui loquendi, qui in hoc præcipuè attendendus est, conuenire notissimum est. Quibus adiiciendum erit hac ratione obseruata, corruere etiam eam distin. quæ communiter inter hæreditatem delatam, & illam quæ nondum delata fuit, fieri solet: quod nullo pacto dicendum est.

¶ Similiter etiam non obstat. 3. & vltima ratio Soci. quòd scilicet d. l. si vnquam sit exorbitans: ideoque de casu ad casum extendenda non sit. Hoc namque (vt prædiximus) iure non subsistit: cùm d. l. si vnquam, de casu ad casum ex identitate rationis extendi possit. Ex quibus rationes Socini omnino diluuntur, remanetque communis opinio Iuris præsidio destituta, atque hæc nostra opinio probabilior effecta: dummodò illam ad renunciationem factam fauore Primogeniti, vel alterius: non autem ad repudiationem, seu renunciationem simpliciter & non fauore certæ personæ factam, referamus. In hoc tamen deliberandum erit: propter opi. varietatem, atque cùm casus occurrerit, vel dictæ legi si vnquam, renuntiandum erit, vel in renuntiatione futuræ hæreditatis talia verba apponenda erunt. ex quibus constet renuntiantem etiam de liberis futuris cogitasse.

47 ¶ Sed controuerti solet: vtrum renunciatio iurata facta à filio in vita parentis, nepotibus, cæterisque descendentibus præiudicet, quod accipiendū est in descendentibus iam natis tempore renuntiationis, seu in his, qui posteà nati fuerunt, in casibus vbi supra isto. c. n. 38. resoluimus huiusmodi renuntiationem, ex superuenientia liberorum nō reuocari, vbi enim renuntiatio, ex superuenientia filiorum reuocatur, hoc dubium superuacaneum esset. In qua quæstione hæc resolutio seruanda erit: nam aut filius in vita parentis, cuius hæreditati renuntiauit, mortuus est, & tunc nepotes, non obstante patris renuntiatione; nec iuramento succedent. Non enim ex persona patris: sed ex persona propria eo sublato de medio, succedere debēt. l. si ex patronis. §. fina. ff. de bon. liberto. Si verò pater cuius hæreditati à filio renuntiatum fuit filio præmoriatur, hæc renuntiatio in omnibus casibus, (quibus superiùs diximus,) nocere: filio nepotibus etiam, ac cæteris descendentibus præiudicabit, vt resoluit Paul. in d. l. pactum, quod dotali. C. de colla. nu. 3. Cuius opi. dixit esse communem Alexand. ibi. num. 7. Cuma. vbi Franc. de Areti. & communiter Scriben. in l. qui superstitis. ff. de acquiren. hæred. gloss. in d. cap. quāuis pactum. verb. detrimentum. Quam asserit ibi esse communiter receptam Couarru. 3. part. §. 3. nu. 7. Bald. in l. fin. C. de pact. colum. 4. vbi per Scriben. Roder. Xuar. qui latissimè prosequitur materiam in dicta l. quoniam in prioribus. amplia. 10. à num. 53. vsque ad fin. ampliationis Palat. Rubi, in rep. Rub. de dona. inter virum, & vxor. num. 47. Deci. consil. 181. num. 6. Tiraquellus de Primogen. quæstione. 40. num. 110. Mencha. in l. si quando. §. illud. C. de in officio. testam. num. 48. cum plurib. sequen. Rolād. à Valle consil. 11. vbi per totum consilium eleganter prosequitur, materiam distinguēs inter renuntiationem à filia aliquo accepto factam, & eam, quæ nihil ob illam accepto à filia facta fuit: cuius dicta repetere non libet. Ea tamen in huius quæstionis resolutione semper præ oculis habenda erunt, quod etiam optime resoluit Anton. Gabriel. lib. 3. communium opinium. titul. de iure doti. conclu. 1. nu. 43. cum pluribus sequentibus.

¶ Ex quibus supereſt breuis, ac perfectissima resolutio, quo ad deceptionem, ac enormissimam lęsionem, quæ frequenter aduersus huiusmodi renuntiationes, quæ ad instituenda Primogenia, seu aliàs fiunt, obiici solet.

¶ Id tamen etiam sciendum erit, quòd quanuis verum sit quòd filia, quæ fauore aliorum fratrum paternæ hæreditati etiam iuramento interueniente, renuntiauit, possit eandem petere eisdem fratribus, in vita patris, extinctis, quasi causa renuntiationis deficiente: prout, existimat Baldus in l. pactum, quod dotali. C. de colla. num. 3. vbi Deci. num. 9. Salicet. in l. pactum. C. de pact. colum. 3. in princip. Roma. in l. qui superstitis. ff. de acqui. hæred. Alexand. in l. stipulatio hoc modo concepta. num. 11. ff. de verb. oblig. & est communis resolutio secundùm Paris. consilio. 26. lib. 3. & Carol. Ruin. consil. 204. num. 3. lib. 1. & Didac. de Couarru. in capitulo quanuis pactum. part. 3. §. 3. num. 4. Tellium Fernandez, qui id optimè declarat, plura in idem adducens. in l. 6. Tauri. num. 44. & 45. cū seq. & Antonium Gabriel. li. 3. communium opi. tit. de iure doti. conclu. 1. nu. 35. Hæc tamen conclusio, in Hispanorum Primogenijs ex consensu, seu renuntiatione cæterorum filiorum institutis, non procedit. Cùm enim eorum natura perpetua sit, in fauoremque totius familiæ facta censenda sint, (vt supra lib. 1. c. 4. n. 13. ostensum est): consequens est, vt filio maiori natu, ac cæteris etiam filiis deficientibus, Primogenium ipsum non deficiat: sed ad omnes, qui ex ipsa familia supererint, deferendum sit. Quod addendum erit, ad ea, quæ supra lib. 1. c. 6. latiùs annotauimus, quæ ex Primogeniorum perpetuitate deducuntur.

¶ Hæc autem omnia, quæ superius ostendimus, in renuntiatione ac pacto: etiam ab ascendentibus respectu hæreditatis descendentium factis, pari ratione procedunt. l. 1. §. si parens. ff. si quis à parente fuerit manumissus. gloss. in l. pactum, quod dotali. C. de colla. & in l. pactū. C. de pact. & vtrobique Scrib.

¶ Vidimus tamen pluries, quòd quoties is, qui ascendentes habet, caretque legitima descendentia, Primogenium instituere vult, petere solet licentiam ab ascendentibus, vt possit ex eorum legitima liberè testari: eoque pacto Primogenium ex vniuerso patrimonio instituit quòd Primogeniū perpetuum, atque firmissimum est. In hac tamen licentia: ab ascendente etiam præstita, videtur quòd iuramentum interuenire debeat: cum in effectu hæc sit renuntiatio hæreditatis viuētis, quæ absque iuramento non valet. Quod prob. ex rex. 50
in l. Paulus respondit exhæredationem. in §. patroni filius. ff. de bon. liberto. not. Odofred. Cinus. & Petrus. in l. fina. C. de bon. liberto. Ang. in l. fina C. eod. Tellius Fernand. in ead. l. 6. Tauri. n. 65. Quæ omnia mente tenenda sunt: frequenter namque in practica in opulentissimis hæreditatibus contingunt. 49

SVM

SVMMARIA.

1 *Forma succedendi in Maioratibus, ex electione in Hispania interdũ, sed non frequenter obseruari solet.*
2 *Successio ex electione, antiquis temporibus frequenter seruari solebat in fideicommissis familiæ relictis.*
3 *Voluntas testantis, vt in Maioratu, vel fideicommisso, ex electione succedatur, captatoria non est.*
4 *L. captatoriæ ff. de lega. 1. declaratur.*
5 *Electus non censetur Maioratus successionem capere ab eligente, sed à primo institutore.*
6 *Successio Maioratus non capitur ab vltimo possessore: sed à primo institutore: etiam vbi vltimus possessor successorem eligit.*
7 *Habens facultatem ad Maioratum instituendum, potest disponere, vt in eo ex electione succedatur.*
8 *Elector non potest eligere, ad Maioratus successionem filium spurium institutoris eiusdem.*
9 *Elector potest eligere ad Maioratus successionem filium eius spurium.*
10 *L. vnum ex familia. §. sed si fundum. ff. delegatis. 2. declaratur, atque eius ratio decidendi latissimè expenditur.*
11 *Eligens in eligendo nullam liberalitatem exercet: in præferendo autem electum cæteris, sic.*
12 *L. vnum ex familia. §. si de Falcidia ff. delega. 2. declaratur.*
13 *Prælatus in conferendo beneficia, non exercet liberalitatem, sed in præferendo vnum alteri: sic.*
14 *Collationes beneficiorum, quo respectu donationes appellari soleant.*
15 *Actus qui potest habere diuersos fines, seu respectus, dicitur æquè principalis respectu vnius: sicut respectu alterius.*
16 *Honoratus honore incidenti, vtrum eius respectu grauari possit.*
17 *Pater, qui potuit filio pupillariter substituere, & id non fecit, potest grauare fideicommisso venientes abintestato.*
18 *Eligens aliquem ad Maioratus successionem: vtrum possit illum grauare onere inæstimabili: veluti nominis, vel armorum delationis, vel simili.*
19 *Vera, ac nouissima decidendi ratio ad tex. in d. §. sed si fundum assignatur.*
20 *Valor rei minuitur, ex onere fideicommissi sibi iniuncto.*
21 *Prælatus non potest super beneficiis, quæ ad eius collationem spectant, pensionem imponere.*
22 *Variare vtrum possit is, cui facultas eligendi ad Maioratus successionem concessa est:*
23 *Eligere debens in tempus mortis potest in electione antea facta variare.*
24 *L. cum pater §. à filia. ff. delega. 2 & l. vnum ex familia. in princip. ff. eod. declarantur.*
25 *Fideicommissum tempore mortis certæ, atque determinatæ personæ restituendum, potest eidem in vita irreuocabiliter restitui.*
26 *L. post mortem. C. de fideicommissis, & tex. in d. §. à filia conciliantur.*
27 *Rationes decidendi ad tex. in d. §. à filia, & in d. l. post mortem assignantur.*
28 *L. post mortem. C. de fideicommiss. non procedit, vbi certæ personæ, cui fideicommissum relictum est fuit datus substitutus.*
29 *L. post mortem non procedit, vbi pluribus certis fideicommissum relictum est.*
30 *L. post mortem in Hispanorum Maioratibus non procedit.*
31 *Electio successoris Maioratus facta in vita non potest reuocari respectu commodatis medij temporis quam esset vltimus possessor, qui elegit electione non facta percepturus.*
32 *Eligere debens post mortem suam aliquem, qui elegit eum in vita, atque Maioratus possessionem tradidit, potest electum grauare respectu interusurij medij temporis.*
33 *Restitutionis fideicommissi præuentio donatio est.*
34 *Electio in tempus mortis collata facta in vita reuocari potest: siue facultas eligendi in contractu, siue in vltima voluntate concessa fuerit.*
35 *Elector, cui electio competit, ex contractu variare potest.*
36 *Variatio, vbi permissa est eligens semel tantum variare poterit.*
37 *Elector, cui electio competit ex vltima voluntate, non potest variare: si extra vltimam voluntatem elegit.*
38 *Elector semper potest variare vbi prima electio effectum sortita non fuit.*
39 *Eligens indignum etiam ad officia secularia priuatur pro illa vice facultate eligendi.*
40 *Eligens indignum in dubio præsumitur id ignoranter fecisse.*
41 *Electore eligere nolente succedent in fideicommisso omnes, qui ex familia testantis procedunt.*

42 *Electore eligere nolente ſucceſsio Maioratus ad ſolum Primogenitum defertur.*
43 *Eligere debens ad Maioratus ſucceſsionem facta requiſitione: illicò eligere debet, nec datur ſibi annus ad eligendum.*
44 *L. fina. § ſed etſi quis. C. communia de lega. declaratur.*
45 *Electo, cui electio vnius ad ſucceſsionem fideicommiſsi commiſſa eſt, plures eligere poterit: niſi mens teſtantis repugnet.*
46 *Electo, cui electio ad Maioratus ſucceſsionem commiſſa eſt, vnum, non autem plures eligere poterit.*
47 *Facultate conceſſa ad Primogenium inſtituendum: vtrum ex ea poſsit inſtitutor duo Primogenia inſtituere.*
48 *Diſpenſatio ſtricti iuris eſt nec de caſu ad caſum: etiam vbi maior ratio militat, extendi poteſt.*
49 *Facultatem habens ad permutandum beneficium cum alio, nō poteſt illud cum duobus beneficijs permutare.*
50 *Facultatem ſecundam impetrans ad inſtituendum alterum Maioratum: vtrum teneatur facere mentionem de prima.*
51 *Diſpenſatio addita primæ diſpenſationi, non valet: niſi in ea fiat mentio de prima.*
52 *Remiſsio ſecunda criminis à Principe impetrata, non valet, niſi in ea fiat mentio de prima.*
53 *Facultas ſecunda ad alienanda bona Maioratus impetrata, vtrum valeat ſi in ea non fuit facta mentio de prima.*
54 *L. vnum ex familia. § ſi duos ff. de lega. 2. & l. 1. in prin. & in. § quanuis. ff. de aſsig. libe. declarantur.*
55 *Electo, cui facultas ad plures eligendos conceſſa eſt, poteſt vnum tantum eligere, niſi diuerſa ratio militet in vnius, quàm in plurium electione.*
56 *Facultas conceſſa ad inſtituenda plura Primogenia: vtrum ex ea valeat inſtitutor, vnum tantū Primogenium inſtituere.*
57 *L. 1. ff. de opti. lega. declaratur.*
58 *Electo, cui eligendi facultas conceſſa eſt non poterit ſeipſum eligere.*
59 *Electo non poterit eligere filium ſuum ſub eius poteſtate conſtitutum, emancipatum verò ſic.*
60 *Vltimus Maioratus poſſeſſor, cui electio ad eius ſucceſsionem commiſſa eſt, poteſt filium ſuum in poteſtate eligere.*
61 *Electione pluribus commiſſa, poteſt vnus ex electoribus alterum ex eiſdem eligere, atque ipſe electus electioni de perſona ſua facta conſentire.*
62 *Facultas eligendi perſonaliſsima eſt, nec ad hæredes electoris tranſmitti poteſt.*
63 *Facultas eligendi inceſsibilis eſt.*

De his Primogeniis, in quibus ex electione vltimi poſſeſſoris, vel alterius ſuccedi ſolet.

CAPVT QVARTVM.

INTER varias Primogeniorū formas, quas in capitibus præcedentibus tradidimus, illa etiam in Hiſpania interdum obſeruari ſolita eſt: vt in Primogeniis non maior natu, ſed is qui ab vltimo Maioratus poſſeſſore, vel ab alio ad eius ſucceſsionem electus fuerit, ſuccedat. Exiſtimant namque horum Primogeniorum inſtitutores longè meliùs futurum eſſe id eorum electioni, quàm caſui, ſeu fortunæ committere. Quæ Primogeniorum forma, in quibuſdam Maioratibus huius Regni ex inſtitutorum voluntate obſeruatur: tametſi non omninò Maioratuū naturæ conueniat, qua ratione nec frequens, nec communiter in Maioratibus obſeruari ſolita eſt: quanuis antiquis temporibus in fideicommiſsis frequentiſſima eſſet eius obſeruatio. Ea namque fideicommiſſa, quæ familiæ relinquebantur: etſi interdum proximioribus deferenda eſſent: plerunque tamē vni ex familia, quem hæres eligeret, relinquebantur. l. vnum ex familia. in princip. & quaſi in omnibus eiuſdem legis reſponſis. ff. de lega. 2. l. cùm pater. §. à filia. & in §. rogo. ff. eod. tit. l. cùm quidā. ff. eod. Quod & in locis (quos ſtatim citabimus) paſſim videri poterit. Sed ne aliquid intactum relinquatur, hanc Primogeniorum formam diſcurremus. Vidimus enim quandoque in Maioratibus, plerunque autem in tertiæ & quintę bonorum portionis prælegatis, ſeu meliorationibus circa ea, quæ materiam iſtam contingunt, plura in forenſibus controuerſijs tractari.

¶ Antequàm autem ad vlteriora progrediamur, præmittendum eſt, voluntatem huiuſmodi, vt in Maioratu is qui ab vltimo poſſeſſore, vel ab alio electus fuerit, ſuccedat, non captatoriam, ſed validam, ac firmam cenſendam eſſe. Non enim in hac diſpoſitione eiuſdem ſubſtantia, ſed ſolum perſonarum declaratio in alterius voluntatem confertur, quod iure permiſſum eſt. d. l. cùm quidam. ff. de lega. 2. vbi Bart. num. 1. & communiter Scriben. id notāt. l. vtrum. in §. cùm quidam, vbi etiam per Scriben. ff. de reb. dub. l. pater ex prouincia. ff. de man. vindict. Bart. & cęteri in l. 1. ff. de lega. 2. Pariſ. conſil. 38. num. 1. & quaſi per totum conſil. lib. 3. vbi latiſſimè proſequitur materiam. Sicque intel-

ligendus

ligendus est text. in l. captatoriæ. cum simil. ff. de lega. 1. idque ab omnibus Scriben. indifferenter probari solet.

¶ Hoc autem præsupposito, in primis animaduertendum est, quòd quanuis electio alicui committatur, vt ad Maioratus successionem eligat illum, quem voluerit: is, qui ad huiusmodi successionem electus fuerit, non censebitur successionē Maioratus capere ab eligente: sed à primo Maioratus institutore, qui sibi electionem commisit. Is namque cēsetur dare, qui alteri committit, vt nominet, vel eligat: non autem is, qui nominat, vel eligit: l. vnum ex familia. in princip. ibi. *Quod postquàm electus est, ex alio testamento capere potest.* ff. de lega. 2. & in §. si de Falcidia. eiusdem l. vbi Scriben. id latissimè expendunt. l. Lucius. la. 2. §. fina. ff. eod. dict. l. pater ex prouincia. ff. de man. vindict. l. item eorum. §. si Decuriones. ff. quod cuiusque vniuer. nomi. vbi electus à Duumuiris, quibus ius eligendi, à populo concessum erat, ab ipso populo electus videtur l. municipibus. ff. de condi. & demonstra. Idque notissimum est.

¶ Ex qua regula plura, eoque singularia deduci poterunt. ¶ Primo namque, ex ea assignari poterit notabilis extensio, atque ampliatio, ad tex. in l. cohæredi §. cùm filiæ, iunctis his, quæ notant Bart. & Scriben. ibidem. ff. de vulga. & ad alia iura, quæ in id communiter adduci solent dicentia: quod in fideicommissis, ac Maioratibus nō succedatur,

6 vltimo possessori: sed primo institutori. Id namque adeò verum est, vt non solùm procedat, in his Primogeniis, vel fideicommissis, quæ ex primi institutoris expressa dispositione, ac nominatione sequentibus successoribus deferuntur: sed etiam in his, quibus ex electione vltimi possessoris succeditur. Cùm enim etiamsi vltimus Maioratus possessor eligat, non videatur is dare, nec etiam eligere: sed is, ex cuius commissione eligit, vel dat: consequens est, vt non ipsi eligenti, sed ei, qui ex eius commissione eligit, succedi censeatur. Quod optimè aduertit Peralta in dict. l. cùm quidam. ff. de lega. 2. nu. 1. Qui id ad Hispanorum Primogenia deducit.

7 ¶ Præterea, ex eadem etiam regula infertur, habentem facultatem Regiam ad Maioratum instituendum cum omnibus vocationibus, substitutionibus, ac fideicōmissis, quæ sibi apponere libuerit posse eius facultatis virtute, perpetuò vltimis maiorat⁹ possessoribus, vel aliis inter filios, seu deiceē dētes facultat ē eligendi successorē relinquere. Cū enim etiamsi alius eligat electio ipsa, non ab eligente, sed à primo Maioratus institutore facta cēsenda sit, consequens est vt is, qui ex Regia facultate potest quascunque vocationes facere, possit etiam easdem alteri faciendas committere: cùm siue ipse, siue alius illas fecerit, semper à primo institutore, non autem ab eligente factæ censendæ sint. Quod proculdubiò verum est. Idque opinatur Grego. Lopez in l. 32. tit. 9. part. 6. ī glo verb. *No valdra.* col. 6. vers. & potest dici.

8 ¶ Ex eadem etiam regula deducitur eum, cui electio à Maioratus institutore commissa est ita, vt descendentem, seu consanguineum institutoris etiam spurium eligere possit, non posse eligere filium spurium Maioratus institutoris. Cùm enim ea successio, ab eo qui eligendi facultatem concessit: non autem ab eo, qui elegit, capi censeatur: cō sequens est, vt ad eiusdem Maioratus successionē filius eius spurius eligi non possit, cùm nec Maioratus institutor posset eundem ad eius successionem vocare, quod in specie dixit Bart. in l. fina. ff. de his quib. vt indign. num. 7. Cuius dictum refert „ & sequitur Paul. in d. l. vnum ex familia. §. si de „ Falcidia. ff. de lega. 2. num. 2. Et D. Anton. de Padil „ la ibidem. num. etiam. 2. Idque etiam dixit Bald. in „ l. id, quod pauperibus. nu. 34. C. de Episc. & cleri. Cuius dictum sequitur Peralta, in l. cum quidam. ff. de lega. 2. nu. 4.

¶ Ex eadem etiam conclusione infertur eum, cui libera eligendi facultas à Maioratus institutore 9 relicta est, vt descendentem, vel consanguineum eiusdem: etiam spurium, ad eius successionem nominare possit, posse eligere filium spurium ipsius eligentis: si aliàs descendens, vel consanguineus testatoris sit. Cùm enim ea hæreditas non ab ipso eligente, sed ab institutore capiatur: consequens est, vt ad eius successionem eligi possit filius spurius eligentis, qui ab institutore Maioratus eiusdem successionem capere posset. Quod eleganter dixit Paul. in l. si is, qui ex bonis. n. 5. ff. de vulga. Cuius opinionem sequitur ibidem Alex. num. 8. & Iass. num. 7. Quorū dicta refert & sequitur Peralta. in l. vnum ex familia. §. Rogo. ff. de lega. 2. nū 6. & D. Antō. de Padilla. ī dict. §. si d Falcidia. n. 2.

¶ Vltimo loco ex eadem etiam regula assignatur notabilis ratio decidendi, ad text. in dict. l. vnum ex familia. §. sed si fundum. ff. de lega. 2. vbi disponitur quòd is cui electio à testatore concessa est, non possit electo grauamen restitutionis, vel fideicommissi, seu etiam grauamē aliud iniungere. Cùm enim is non censeatur electo aliquid dare: sed illud à testatore, nō autem ab eligente datum censendum sit, ipseque eligens actum necessarium faciat: consequens est, vt electum fideicommisso grauare non possit, ex vulgari regula, qua dispositum est, neminem posse grauare illum, quē non honorauerit. l. ab eo. cum similib. C. de fideicommissis. Quam rationem decidendi, ad text. in dict. §. sed si fundum assignant communiter Scriben. ibidem, & in §. si de Falcidia, eiusdem. l. Vnū ex familia, vbi idipsum profitentur. Idque passim Scriben. in diuersis locis (quos recensere longissimum esset) annotare solent.

¶ Sed quanuis hæc ratio decidendi ab Scriben. communiter probata sit: de ea tamen, & non immeritò dubitari poterit. Nam etsi verum sit, quòd respectu facultatis eligendi non possit dici eligentem liberalitatem aliquam exercere: cùm ex necessitate præambula vnum eligere astrictus sit: 11 in eligendo tamen vnum, vel alterum maximam liberalitatem exercet: imò hoc respectu ipse eligens videtur illud donare, quod poterat alterum 12 eligendo in totum adimere. Quod non obscurè comprehenditur, ex decis. text. in dict. §. si de Falcidia ibi. *Non enim facultas necessariæ electionis propriæ liberalitatis beneficium est.* Non enim inquit tex. quòd ipsa electio quatenus eligens præfert electum aliis non sit proprium eligentis beneficium. Hoc nanquè esset mera fatuitas, & contra ciuilem & naturalem rationem, sed inquit, quòd ipsa facultas eligendi considerata, de per se hoc est, potestas illa, quæ data fuit eligenti, vt vnum ex familia, quem vellet, eligeret, non sit liberalitas eligentis, sed potiùs defuncti, qui in eligendum visus fuit à principio, ex dicta facultate huiusmodi liberalitatem exercere. Ideoque hoc respectu non dicitur hæc liberalitas propria eligentis, nec etiam habito respectu ad ipsam rem, quæ ex electione datur, cùm

ipsa non

ipsa non sit eligentis: sed illius, qui facultatem eidem tribuit eligendi. Quod probatur ex eod. tex.ibi. *Quid est enim quod de suo videatur reliquisse, qui quod reliquit omninò reddere debuit.*

¶ Sed respectu ipsius actus eligendi: quatenus eligẽs præfert electum aliis, clarissimum est, quòd exercet liberalitatem: seu veriùs hoc respectu ipse eligens (vt prædiximus) totum confert, quod text.ille argumento sumpto ab speciali, vel à contrario sensu, probare videtur. Idipsum autem clarioribus verbis complexus fuit Iurisconsultus in d.l.vtrum.§.cùm quidam, fina.verb.ibi. *An imposita necessitate dandi solùm ei distribuendi liberum arbitrium concedat.* Ac si apertiùs dixisset electori quantum ad eligendum, necessitatem impositam esse: in eligendo autem vnum vel alterum sibi liberum arbitrium relictum fuisse, vt quo ad hoc, dicendum sit liberalitatem exercere. Idque Ioan. de Imol. in dict.§.si de Falcidia.1.notab.& Bart.Soci. in dict. §.cùm quidam.3.notab. col. 4. Atque Scriben. in pluribus aliis locis communiter annotare solent.

¶ Quibus adiiciendum est, quòd is, qui electo ex electione rem aliquam dedit, posset eidem illam adimere, alterum eidem præferendo, ex quo planè consequitur dici posse sibi dedisse illud quod poterat alteri conferre, vbi enim quis potest adimere & non adimit, censetur dare.l.1.§.sciendum. vbi glo.ff.de leg.3.l.cùm hic status.ff.de dona.inter vir.& vxo.Alba.qui plura refert consil. 21. & alibi sæpè Scriben.

¶ Quod comprobatur in simili, ex eo, quòd de
13 Prælato, beneficia conferente dici solet. Quanuis enim is in conferendo beneficia liberalitatem nõ exerceat: cùm ad id necessariò teneatur: in conferendo autem beneficium vni, siue alteri, maximam liberalitatẽ exercet. Quod sic resoluit glos. in cap.relatum verb.liberaliter de præben. Quam Scriben.communiter ibidem sequuntur. Idque ipsum notant Deci.cons.224.nu.3.Ripa in l.fi.num. 160.C.de reuocan.dona. Quo respectu præbendarum collationes, donationes appellantur. tex. in cap. cõsultationibus de donationibus, & in c.cùm
14 venerabilis.de præben. Et vtrobique per Scriben. Cùm igitur eligens censeatur in electum maximam liberalitatem exercere, atque per consequẽs illum honorare, ex eò necessariò sequitur: quòd præfata ratio decidendi ad tex.in d.§.sed si fundũ, sustineri non possit.

¶ Nec obstat si ad hanc difficultatem respondeatur, quòd quanuis eligens censeatur electum honorare hac consideratione, quam prædiximus: tamen non censeatur ipse illum honorem principaliter conferre, sed is, qui electionem sibi commisit: ideoque attendendum esse id, quod principaliter: non id, quod incidenter agitur.l.si quis, nec causam, cum similib.ff.si cert. peta. prout respondit Petrus de Peralta in dict.§.sed si fundum.n.9. & 10.cum sequen.vbi pulchrè hanc respõsionem ornat, atque ex pluribus comprobat.

¶ Hæc namque responsio quanuis prima facie vrgere videatur, non tamen omninò stringit. Cùm enim in eligendo vnum, vel alterum, eligens ipsum electum maxima liberalitate donare atque honorare videatur, etsi alio respectu illum honorare censendus non sit: non est cur dici possit vnamquamque honoris vel liberalitatis considerationem diuersis respectibus saltim æquè principalem non esse. Iura namque dicentia, attendi debere quod principaliter agitur, intelligenda sunt: quando principale & accessorium cõcurrunt vno, atque eodem respectu: secùs autem si diuersis respectibus cõcurrant. Quãdo enim aliquis actus fit, q̃ potest habere diuersos fines vel respect⁹: is act⁹ dicit̃ tam principalis vno respectu: sicut & altero: 15
prout ex pluribus probat Bart. Cõmuniter sequut⁹ ab Scribentibus.in l.ambitiosa.ff.de decret. ab ordi. facie.n.19.Tiraq.de nobili.c.28.n. 12. cum seq. Quod etiam Scrib.in plerisque aliis locis annotare solent.

¶ Sed quanuis fateamur sine veritatis præiudicio honorem, quem impendit elector ipsi electo non esse æquè principalem ei, quem sibi testator impendit: nihilominùs tamen hæc ratio sustineri non potest: siquidem.d.l.ab eo.C.de fideicom. generaliter disponit eligentem posse electum grauare in eo, in quo illum honorauit. Ideoque generaliter accipienda ac intelligenda est siue inciden ter siue principaliter quis honoratus sit. Quòd si 16
quis aduersus hoc pertinaciter insistere velit: inficiari tamen non posset: quin is, qui honore incidenti honoratus est: saltim aliquo onere etiam incidenti grauari possit: cum ex regula.d.l.ab eo non possit excludi grauamen, saltim quod omnino honori correspondeat.

¶ Imò, quod plus est pluribus etiam iuribus probari posset, quòd is, qui non principaliter, sed incidenter honorat aliquem, possit illum onere nedũ incidenti, sed principali grauare, quod comprehẽditur ex decisione.tex.in l.si fundum per fideicõmissum aliàs incipit. Si Titio pecunia.§.fi.ff.de lega.1.vbi probatur, quòd pater, qui potuit filio pupillariter substituere, & priuare venientes ab inte 17
stato eius hæreditate, potest ipsos venientes ab intestato grauare fideicommissõ, ex eo, quòd quanuis principaliter illos non honorauerit, incidenter tamen in non substituendo eisdem maximum emolumentum, atque honorem concessit. Quod etiã probatur ex l.3.ff.de iur.cõdi.& ex l.1.§.sciendum.ff.de lega.3. Idque etiam vtrobique. DD. adnuerunt. Ex quibus consequitur hanc responsionem ad præfatam difficultatem stare non posse.

¶ Sed & Petrus de Peralta, vbi illum paulò antè citauimus: cùm forsan hæc etiam responsio eidem non applauserit, non omninò in hac re sibi constans, vlterius procedit. Volens etiam aliter respondere ad præfatam difficultatem (quam superius adducebamus) aduersus communem rationẽ decidendi ab Scriben.assignatam ad tex. in dicto. §.sed si fundũ. inquit enim negari non posse, quin eligens, electum ipsum maximo honore affecerit, illum cæteris omnibus, qui ex familia testantis procedunt, præferendo. Subdit tamen certissimũ fore electum nullo commodo pecuniario, seu æstimabili ab electore honoratum fuisse, cum res nõ ab ipso eligente, sed ab eo, qui sibi electionem cõmisit, capiatur. Ideoque rectè decisum fuisse in d. §.sed si fundum non posse eligentem grauare electum in restitutione rei, quæ ex electione sibi assignata fuit. Quanuis enim is, qui aliquem honore inæstimabili affecit, possit etiam illum aliquo 18
onere inæstimabili grauare, non tamen potest illum grauare onere pecuniario, vel patrimoniali, vt à Iureconsulto in l.planè.la.2.§.fina. ff. de lega. 1. decisum est. Sicque inquit intelligendum esse tex.in d.§.sed si fundum, vt scilicet non possit electus grauari onere pecuniario, vel alio onere æstimabili, non tamen negat ibi Iurisconsultus, quin possit grauari aliquo onere inæstimabili simili illi hono

li honori,in quo ab eligente honoratus fuit. Idque ex pluribus probat ibi.nu.14.inferens ex hoc ibidem.nu.15.quòd si quis ex parentis commissione meliorauit vnum ex filiis eiusdem, inter quos sibi data fuit eligendi facultas,quanuis non possit illum onerare onere pecuniario,poterit tamen onerare illum onere inæstimabili grauando ipsum, vt teneatur deferre arma & insignia, seu nomen familiæ ipsius eligentis: vel,vt ipse eligens, ac eius descendentes sepeliri possint in capella ipsius electi,vel alio simili grauamine. Quod etiam pari ratione in eligentibus ad Maioratuum successionem dici posset,idque elset satis nouum ac subtile,si verum foret.

¶ Hæc tamen quæ à præfato insigni Doctore dicuntur,nullo pacto iuris regulis obseruatis sustineri possunt.Vt autem id constet apertissimè primo loco vera ratio decidendi,ad tex.in d. §. sed si fundum assignanda erit,cum ex superius adductis plus liquidò probatum sit,rationem decidendi ab Scrib.ad illum tex.assignatam simpliciter sumptam stare non posse.

19 ¶ Vera autem decidendi ratio,ad tex.in d.§. sed si fundum hæc est, quòd quanuis certissimum sit, quòd elector,qui vnum ex pluribus ex familia ad fundi successionem prælegit,illum maximo honore,atquè etiam commodo pecuniario effecerit (vt superius ostensum est)non tamẽ is honos eius naturæ,atque qualitatis est,vt eius ratione possit ipse eligens electum onere fideicommissi,vel alio grauare. Cùm enim is,qui ex præcepto defuncti, atque ex necessitate officij eligere tenetur actum, ipsum electionis gratis expedire astrictus sit, fundumque ipsum integrum conferre debeat,nec aliquid sibi ipsi pro electione ipsa facienda vsurpare possit(prout infra ca.sequen.nu.30.cum seq. latissimè demonstrabimus)consequens est,vt nec etiã ipsi electo grauamen aliquod apponere possit. Si enim elector grauamẽ in electione apponere pos-
20 set,non traderet electo rẽ integram,nec adimpleret illud,quod ex necessitate officij sibi iniunctũ fuit.Res enim minus valet,ex onere fideicõmissi sibi imposito.l.1.§.si hæres percepto fundo. ff. ad Trebel. vbi Soci. Iass. & Ripa idipsum notant.l. fundi partem.ff.de contrahenda emptione. Tiraquel.qui plura refert.lib.2.retractuum in præfatio-
21 ne.nu 20.cum plurib. sequen. Ideoque Episcopus tenetur Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferre nec super beneficiis pensionem assignare potest.tex.in c.1.vbi per Scrib.vt Eccles. benef.& in c.maioribus. de præben. tex. in c. si quis præbendas.1.q.3.& vtrobique per Scrib.Similiter etiam elector, qui electum onere fideicommissi grauaret,acciperet aliquid pro facienda electione,quàm gratis ac liberè facere tenetur. Obueniret namque sibi maximum emolumentum:si posset fundum ita fideicommisso subiicere,vt sibi,vel filiis suis,vel cõsanguineis,vel aliis,electo, absque liberis moriente restituendus foret, vt notissimũ est. Ideoque iura has diminutas,atque pretio factas electiones,iusta atque morali ratione nõ permittunt: sed eas integrè atque gratis esse faciendas præcipiunt. Quod satis apertè indicat tex. in d.§.si de Falcidia.ibi. *Qui,quod reliquit,omninò reddere debuit?* Et iterum ibi. *Non enim facultas necessariæ electionis propriæ liberalitatis beneficium est.* Quasi dicat apertiùs quòd hæc liberalitas non est propria eligentis: quanuis in dando vni,vel alteri ipse liberationem exerceat: cùm ad electionem ipsam faciendum ex necessitate officij teneatur,quod officium ipse gratis,atque integrè, & etiam liberè expedire astrictus est.

¶ Ex qua ratione consequitur falsum esse, quod Petrus de Peralta in d.§.sed si fundum.nu.15.scripsit,dicens electorem posse grauare electum onere inæstimabili,veluti delationis nominis, vel armorum,vel simili. Cùm enim is eligẽdi actus gratis atque liberè expediendus sit: ex eo consequitur,nec hæc grauamina nec similia posse ab eligente pro ipsa electione facienda, ipsi electo iniungi. Est enim maximum grauamẽ hoc armorum alienorum delationis,& quod grauatum nimis astringeret,& grauanti maximum emolumẽtum adduceret. Ideoque hæc etiam grauamina in similibus electionibus toleranda non sunt,eo maximè,quòd si eligens posset hęc grauamina electis iniungere,in consequentiam etiam posset eosdem electos: si illas conditiones non adimpleuerint, hæreditate vel Maioratu priuare,& aliis illud deferre,vel aliis pœnis illos afficere: quod nullatenùs dicendum,neque asserendum est. Ex quibus superest vera ac noua decidendi ratio ad tex. in d. §.sed si fundum reiecta ac reprobata communi decidendi ratione eidem textui,ab Scriben. assignata: quæ nullatenùs ad illum adaptari potest,& reiectis etiam aliorum scriptorum erroribus,ad eãdẽ rationem sustinendam adinuentis.

22 ¶ Controuerti autem circa ista plerunque solet: vtrum is,cui electio commissa est: si semel elegit, possit iterùm eligere,atque etiam in personæ electione variare. Et prima facie videtur dicendum, quòd is,qui semel elegit possit iterùm eligere, atque semel,& etiam pluries vsque ad mortem variare.Quod probatur ex tex.in l.cùm pater.§. à filia. ff.de lega.2.vbi disponitur,quòd habens facultatem eligendi vnum,ex familia testantis cũ morietur: si semel elegerit, potest vsque ad mortem variare.Idem etiam probat tex.in l.vnum ex familia.in prin.ff.eod.ibi. *An quandiu potest mutari voluntas.* Et iterùm ibi.*Siue tamen duret electio,fuisse videtur creditor,siue mutetur.* Et vtrobique & alibi etiam communiter Scriben.id annotare solent.

¶ Sed hæc quæstio,quæ frequens & assidua est, distinctione resoluẽda erit.Nã aut eligẽdi facultas
23 tẽpus mortis collata est,aut simpliciterrelicta, ita vt siue in vita,siue in morte quis eligere possit.

¶ Si eligendi facultas ad tempus mortis restricta 23
sit,veluti si dictum fuerit, quòd elector tempore mortis,vel cùm morietur,quem voluerit,ex familia eligat,dicendum erit eligentem in vita posse, vsque ad mortem semel,atque etiam pluries variare: etiamsi electio ipsa per viam donationis inter viuos,seu per alium quemcunque contractũ facta sit.Cùm enim elector ipse inter eos, qui tempore mortis extiterint,vnum eligere teneatur: consequens est,vt electio ante id tẽpus facta inualida & inefficax sit: nisi morte eligentis confirmetur. Posset namque ex huius electionis præuentione: his,qui tẽpore mortis extiterint,præiudicari,quod iure permissum non est. Idque probat tex.qui sic
24 est intelligendus.in d.§.à filia.ibi.*Vt cui vellet,ex liberis suis prædia,cum moreretur,restitueret*,& in d. l. vnũ ex familia.in prin.ibi *propter fideicõmissum à se relictũ cùm moreretur.* Quod glos.ibidem verb.*Mutetur.* sic resoluit,quam ibi Bart. Imol. atque communiter Scriben.sequuntur.Idque Scriben.in d.§.à filia verum esse profitentur. Id ipsum etiam censuit Iass. in l.huiusmodi.§.Stichũ nu.4.ff.de lega.1 Ripa in l.ferui

l. ſerui electione in prin. ff. eod. n. 14. Atque id veriſſimũ, cõmunitérque ab Scrib. ꝓbari ſolitum eſt.

25 ¶ Hoc autẽ dupliciter reſtringendũ erit. Primò, vt intelligatur: quãdo vnus ex certis, incertus tamen eligẽdus eſt: ſecùs tamẽ quãdo certæ atque determinatæ ꝑſonæ fideicõmiſſum reſtitui debet. Tunc namque facta ſemel reſtitutione ex cõtractu irreuocabili, vlteriùs reuocari nõ poterit, etſi fideicõmiſſi reſtitutio in tẽpus mortis collata ſit. tex. in l. poſt mortem. C. de fideicommiſſ. vbi gloſ. verbo. *Reſtituere*, atque Bal. n. 2. Iaſ. nu. 3. & 5. & cõmuniter Scriben. id not. dicentes: ſic eſſe intelligendos ac

26 conciliandos text. in d. l. poſt mortem. & in d. §. à filia. & in d. l. vnum ex familia, in princ. Quæ iura inter ſe pugnare videntur. Quod etiam in d. §. à filia, & in d. l. vnum ex familia, plures etiam ex Scriben. cenſuerunt.

27 ¶ Ratio autem differentiæ inter primum & ſecundum caſum hæc eſt, quia in prẽuẽtione electionis, quæ de certa perſona faciẽda eſt, nullum præiudicium, niſi ipſius eligentis verſari poterit, cùm neceſſariò perſona illa ſuccedere debeat: in præuentione autem electionis, quæ de incerta perſona de certis fieri debet præiudicium maximum eorum, qui eligi poſſunt verſatur, cùm ea de his, qui tempore mortis extiterint, facienda ſit, & forſan lõgè aliter fieret, ſi tempore mortis, non autem in vita facta fuiſſet. Ideóque nimirum, ſi in vita fieri non poſſit, quod in d. l. poſt mortem communiter Scriben. aduertunt.

28 ¶ Qua ratione deciſio dictæ legis poſt mortẽ non procedit, vbi certæ perſonæ, cui fideicommiſſum reſtituendum eſt ſubſtitutus in caſum mortis datus fuerit. Ex electionis nãque præuentione poſſet ſubſtituto præiudicari, quod ex tex. in l. vxorem. §. Si eam. ff. de lega. 3. apertiſſimè comprehenditur.

29 Nec etiam procedere poteſt vbi pluribus certis fideicommiſſum reſtitui debet, poſſet nãque eſſe, ꝙ aliqui ex eis ante mortẽ hæredis decederẽt, fieretque ex electionis præuẽtione præiudicium aliis, qui ſupereſſent. Quas limitationes ad text. in d. l. poſt mortẽ aſſignauit Iaſ. ibidẽ. n. 3. Eáſque ex his, quæ prædiximus, etiã ꝓbamus ex eiſdẽque cõſequẽter deducimus. d. l. poſt mortem deciſionem in

30 Hiſpanorum Maioratibus nõ procedere, cùm eorũ ſucceſſio perpetua eſſe debeat, ſemperque cuilibet vocato alter ſubſtitutus ſit, niſi is, cui reſtitutio in vita facta fuit vltimo loco vocatus ſit, in eiúſque perſona Maioratus expirare debeat.

31 ¶ Secundò etiã regula tex. in d. §. à filia nõ procedit reſpectu cõmoditatis medij temporis, quam hęres eſſet in vita ſua, nõ facta electione, percepturus. Si enim is electionem ex donatione, ſeu alio cõtractu inter viuos faciat, ita vt ſtatim re fideicommiſſo ſubiecta, electus frui debeat, hæc electio quantum ad huius medij temporis vtilitatem irreuocabilis erit: quanuis quoad ſucceſſionem fideicommiſſi, quæ poſt eius mortẽ incipere debet, reuocari poſſit. Quod gloſ. in d. §. à filia. verb. *Non eſſe electionem*, annotauit, idque ipſum Paul. Caſtren. in d. l. poſt mortem. nu. 2. poſt Rapha. Cuma. ibidem ſentire videtur. Idque etiã ex pluribus nimis diffusè probat, atque etiam ornat Peralt. in rep. d. l. cùm pater. §. à filia. ff. de lega. 2. nu. 62. in 4. principali intelligentia, qui in id omninò videndus erit.

32 ¶ Ex quibus aſſignari poteſt noua, atque ſingula. limitatio, ad text. in d. l. vnum ex familia. §. ſed ſi fundũ. ff. de lega. 2. vbi probatur, eligentem non poſſe electũ grauare onere fideicõmiſſi. Is nãque tex. intelligendus erit: niſi eligens grauatus fuerit tempore mortis rem fideicõmiſſo ſubiectam reſtituere. Si enim in vita illã reſtituerit, poterit ratione huius cõmoditatis, quam ipſe erat percepturus eidem electo fideicõmiſſi onus iniungere: dũmodò onus huiuſmodi emolumentum non excedat. Quã limitationẽ ad tex. in d. §. ſed ſi fundum aſſignauit Peralta. in d. §. à filia. nu. 92. cum ſeq. Eáque vera atque ſubtilis mihi videtur. Hæc nãque reſti- 33
tutionis præuentio, donatio eſt: prout exiſtimat Bar. in d. l. poſt mortẽ. nu. 3. vbi D. Anto. de Padilla. n. 6. plura in idem adducit. Ideóque non mirum: ſi ex cauſa huiuſmodi donationis factæ ab ipſo eligente de re propria poſſit electus in quantitate honori atque emolumento correſpondenti grauari.

¶ Quæ omnia tam in electione cõpetenti ex con- 34
tractu: quã ex teſtamẽto intelligẽda ſunt. Quãuis enim in electione ſimpliciter cõceſſa differentia inter electionem competẽtem ex vltima volũtate, ſeu ex cõtractu aſſignari ſoleat: in electione tamen in tempus mortis præcisè collata, ea differẽtia faciẽda nõ eſt: imò ſiue cõpetat ex cõtractu, ſiue ex vltima volũtate, ſemper vſque ad mortẽ variari poterit, cum in caſu de quo agimus militet eadem ratio in contractu & vltima voluntate.

¶ In ſecunda ſpecie principali, quando ſcilicet eligẽdi facultas ſimpliciter, ſeu ita, vt tã in vita quam tempore mortis electio fieri poteſt conceſſa fuit, ſubdiſtinguẽdum erit. Nã aut electio competit ex contractu, aut ex vltima voluntate.

¶ Si electio competit ex contractu eligens variare 35
poterit. l. eum qui certarum. §. ſi. vbi Bart. & communiter Scrib. id notant. ff. de ver. oblig. gloſ. in l. ſtatu liberũ. §. Stichũ. verb. non poterit. ff. de leg. 2. Ripa. in l. ſerui electione. ff. de leg. 1. n. 15. Tiraq. in l. boues. §. hoc ſermone. limita. 15. ff. de verb. ſigni. n. 9. & alibi ſæpè Scrib.

¶ Sed & in hoc caſu eligens non pluries, ſed ſemel 36
tantum variare poteſt. Is nãque, cui electione perfectè, atque irreuocabiliter facta variatio à iure conceſſa eſt, ſemel duntaxat variare poterit. Quod elegãter dixit Bal. in Authẽ. habita. C. nè filius pro patre. nu. 35. Idque ſequitur Iaſ. in l. Prætor. §. ſi aliquando. ff. de noui. ope. nun. nu. 6. Tiraq. qui plura refert in d. l. boues. §. hoc ſermone. in regula eiuſdem leg. n. 23. cum ſeq.

¶ Si verò electio competat ex vltima voluntate, dicendum erit in hoc caſu plurimum intereſſe intelligere: vtrum electio, quæ prætenditur reuocari facta fuerit in vltima voluntate, ſiue in contractu, aut alia qualibet diſpoſitione, quæ vltima voluntas non ſit.

¶ Si in vltima voluntate electio facta fuit, dicendum erit eam poſſe ab ipſo electore vſque ad mortem, ad libitum mutari, atque variari. Cùm enim ea ſit vltimæ voluntatis natura, vt vſque ad mortẽ reuocari poſſit: non video rationẽ quare in huiuſmodi electione in vltima voluntate facta, vltimæ volũtatis natura alteranda ſit. Ideóque Iuriſconſultus in d. §. à filia, vbi decidit quæſtionem, vtrum electio ſemel facta reuocari poſſit, illam propoſuit in electione per viam donationis inter viuos facta, vt probatur ex eodem text. ibi. *Viua donauit.* Nec eam in electione facta in vltima voluntate exemplificauit, in qua nullum dubium verſari poterat. Cùm in eo caſu ſiue electio in tempus mor-

tis collata esset, siue simpliciter, siue tam in vita: quàm in morte concederetur, semper compertissimum esset, eam posse semel, atque etiam pluries reuocari: sicut quamcũque aliam vltimam voluntatem. Quod est de mente omnium Scrib. in d. § à filia. & in d.l. post mortẽ. & in d.l. vnũ ex familia, & in omnibus locis, vbi de hac materia ab eisdẽ tractari solet. Idque apud me, peculdubiò verũ est.

37 ¶ Si verò in contractu inter viuos, seu alia qualibet dispositione, quæ vltima voluntas non sit, electio facta fuit, dicendum erit, eam electionẽ illicò validam esse, neque ab eligenti reuocari, seu variari posse. l. serui electione. in princ. vbi communiter Scrib. id not. ff. de lega. 1. Ibique Riua. nu. 12. Idipsum verũ esse profitetur. l. apud Ausidiũ. ff. de opti. lega. l. statu lib. § Stichũ. ff. de lega. 2. l. huiusmodi. § Stichũ, ff. de leg. 1. Quod etiã in d. § à filia. & in l. vnũ ex familia. in pr d. à cõtrario sensu satis apertè probatur. Idque vtrobique Scrib. communiter annotare solent.

38 ¶ Hoc tamen intelligendum erit, quando prima electio effectum sortita est. Si enim effectum non habuit, elector poterit etiam in hac specie iterum eligere, atque etiã pluries donec electio effectum sortiatur, variare. Quod probatur ex tex. in c. si electio de elect. lib. 6. vbi disponitur quòd si electio facta non sortita fuit effectum, ex eo, quòd electus ei consentire noluit, aut post consensum iuri suo renunciauit, aut mortuus est, aut electio ipsa propter electi vitium irrita declarata fuit: iterum electio ipsa fieri poterit, ad quam faciendã datur electoribus tempus integrum à die dissensus, renuntiationis, mortis seu irritationis, electionis: ac si noua vacatio contigisset. Idque etiã glos. & Scrib. ibidem ad alios similes casus extendunt. Idipsum etiam in simili probatur ex tex. in l. hæc conditio filiæ meæ. in prin. ff. de cõdi. & demonst. & in l. qui per salutem. ff. de iur. iuran. Quibus plura cumulat Tiraq. in l. boues. § hoc sermone. ff. de verb. signi. 1. limita. n. 1. cum plurib. seq. vsque ad finem. vbi optimè istam restrictionẽ subintelligit, atque declarat.

¶ Sed & id (quod de electione irrita declarata: propter vitium electi diximus) intelligendũ est, dummodò elector tempore electionis eiusdem vitium ignorasset. Si verò sciens id fecisset, iterum eligere non poterit: cum ex electione indigni, indignitate iuris scienter facta, eligentes ius eligẽdi pro illa vice amittant ex text. in cap. gratum. de postula. Præla. & in c. bonæ. el. 2. Et in c. cũ in cunctis. § vltimo de electio. Idque etiam aliis pluribus iuribus decisum est. Quæ iura etsi in personis, atque
39 etiam in beneficiis Ecclesiasticis disponãt: in personis autem, atque rebus sæcularibus procedunt: prout non obscurè cõprehenditur ex tex. in Auth. de sanctissimis Episcopis. § si quis autem oratorij. Coll. 1. Cui est text. consimilis in d.l. cum quidã. ff. de lega. 2. vt in gl. verb. *Qui offendunt.* in princip. gl. in c. cum vos. de electio. verb. *Minus idoneæ.* ad fi. Tiraq. qui plura refert, in l. boues. § hoc sermone. 1. limita. n. 34. Peralt. Qui etiam ex pluribus id comprobat in d.l. cum quidam. n 3. vbi etiã resoluit, in hac specie non esse præsumendũ eligen-
40 tem electionem indigni scienter, sed ignoranter, fecisse aduersus Bart. Bal. Alber. & Iacob. de Aren. Qui omnes in l. si patronus. ff. de confirma. tuto. Contrarium, & malè cẽsuerunt, Quorum opinionem etiam sequutus fuit Deci. in c. cum in cunctis. § fina. n. 6. ad fin de electio. Qui etiam ab ipso Petro de Peralta. in hoc iustissima ratione taxatur. Ex quibus supereſt de hac re perfectissima resolutio.

¶ Illud autem etiam annotandum erit, quòd si is, 41
cui electio commissa est, eligere noluerit, omnes, qui ex familia testantis processerint in fideicommisso succedent. l vnum, ex familia. §. rogo. ff. de lega. 2. ibi, *Defuncto illo priusquàm eligat petent omnes.* l. cùm quidam, ibi. *Item ait, si neminem eligat omnes ad petitionem fideicommissi admitti videri.* ff. eod. vbi communiter Scriben. id not. Nec in hoc casu succedere debent soli proximiores, nec ordine successiuo: sed omnibus de familia, non considerata gradus prærogatiua fideicommissum deferẽdum erit glos. in d. l. vnum ex familia. in princip. verb. muterur, & in d §. rogo. verb. datum est. Quam ibidem Bald. & Paul. sequuti fuerunt. Idque Petrus de Peralta in eodem § rogo. num. 14. cùm sequent. ingeniosè, atque eleganter ex pluribus probat.

¶ Quod in electione concessa in fideicõmisso simplici familiæ relicto, verum est: in fideicommisso autem perpetuo, quod iure Maioratus relictũ fuit, dicendum erit: solùm Primogenitum succedere debere. Cum enim ea sit Maioratus natura, vt in
eo non, nisi vnus succedere debeat: consequens 42
est, vt electore non eligente, fideicommissum ipsum vni soli atque Primogenito proximiori, non autem pluribus deferendum sit: aliàs enim successio menti Maioratus institutoris contraria esset, Primogeniúmque ipsum destrueretur, quod nullatenus dicendum est. Idque ex his, quæ supra lib. 1. ca. 6. nume. 6. cum sequen. diximus, facillimè comprobari potest. Sed & hoc ipsum sic resoluit Gregor. Lopez in l. 2. tit. 15. par. 2. in glos. verb. *En Espana.* versic. Sed pone, quòd mater, vbi inquit dictam legem. cùm quidam. in Maioratu non procedere. Quod etiam dixit in fortioribus terminis Guido Papæ. quæstio. 467. Idque proculdubiò verum esse censemus tametsi. D. Anto. de Padilla in dict. l. cùm quidam nume. 24. dixerit in hoc casu rem ipsam indiuiduam remansuram esse penes maiorem natu, sed commoditates, redditus, ac prouentus eiusdem rei diuidendos esse inter omnes, qui ex familia testantis processerint. Hæc namque opinio naturæ Maioratuum, atque Hispanorum consuetudini omninò contraria est.

¶ Electio autem hæc ab ipso electore illicò fa- 43
cienda est: nisi longiùs tempus ab ipso testatore concessum fuerit. Quanuis enim aliàs vbi electio competit ex testamento annus ad eligendum concedatur, ex decis. tex. in l. final. §. sed & si quis. C. communia de lega. ille tamen tex. de electione rerum ex testamẽto concessa, non autẽ de persona- 44
rũ electione intelligẽdus est, ideoque is cui electio personarũ sine præfinitione temporis concessa est: statim post factam requisitionem cùm commodè poterit eligere tenebitur. Quod Bartol. in d.l. cùm quidam. nume. 8. per text. ibi. sic in specie resoluit. Cuius opinionem Bald. Imol. Paul. & cæteri ibidem sequuntur: prout refert Peralta. ibi. numer. 8. vers. Tertiò nota. D. Anton. de Padilla in eadem. l. numer. 23. qui hanc opinionem communem esse profitetur.

¶ Sed, & is, cui inter plures de familia vnus elec- 45
tio commissa est, duos, seu etiam plures eligere poterit. Non enim censendum est, testatorem voluisse fundum vni potiùs, quàm duobus relinquere: sed solùm fundum ipsum in familia conseruare. text. in l. vnum ex familia. §. si duos. ff. de lega. 2.

Ideóque

Ideóque quoties ex mente teſtantis colligi poteſt, nedum voluiſſe fundum in familia cõſeruare, ſed illum præcisè, atque neceſſariò vni tantum relinquere, illius legis deciſioni locus nõ erit: imò fundus vni tantum, non autem pluribus relinquẽdus eſt. Quod in electione ad ſucceſſionem fundi iure
46 Maioratus relicti exemplificari poteſt. Cùm enim ſucceſſio duorum, vel plurium Maioratui cõtraria ſit: conſequens eſt, vt vnus ſolus eligendus ſit, nec plurium electio admittatur. Idque comprehenditur, ex his, quæ eleganter dixit Bal. conſ. 123. incip. Reuerendiſſimus Pater. col. 3. verſ. Concludendo igitur lib. 5. Bal. n. 4. & Paul. n. 2. in l. 1. C. de cond. infert. Quibus plura cumulat Tiraq. in repet. l. ſi vnquam, verb. ſuſceperit liberos. nu. 115. cum ſeq. C. de reuocan. dona. Petrus de Peralt. qui id ad Hiſpanorum Primogenia deducit in d. l. vnum, ex familia. §. ſed ſi fundum. n. 4. vbi latiſſimè proſequitur materiam. Quod proculdubiò verum eſt.

47 ¶ Ex quibus decidi poteſt ea quæſtio, quæ frequẽter contingere poteſt: vtrum ſcilicet is, cui facultas ad Primogeniũ inſtituẽdum in perſona vnius ex filiis ſuis conceſſa eſt, poſſit ex ea facultate duo Primogenia, vel plura in perſonis filiorũ ſuorum inſtituere. In qua quæſtione Gregor. Lopez in l. 32. tit. 9. part. 6. in gloſ. in verb. *No valdra.* col. 7. inquit parentem ex ea facultate poſſe duo, vel plura Primogenia inter filios ſuos inſtituere. Quod probat ex text. in d. §. ſi duos. & in l. 1. in prin. §. quanuis. ff. de aſſigna. liber. & ex eo etiam, quòd maior fauor ſit filiorum, quòd inter eos plura Primogenia diſtribuantur: quàm quòd inter omnes vnus ſolus Maioratus fiat. Idipſum etiam repetit in l. 2. tit. 15. part. 2. in gl. verb. *Si dexaſſe hijo o hija*, ante fin.

¶ Hæc autem opinio apud me ſatis dubia eſt. ſiquidem Regia facultas, quæ ad inſtituendum Maioratum conceditur, diſpenſatio eſt. Ex quo fit, vt ſi ad vnum Maioratum inſtituendum concedatur, ad duos inſtituendos extendenda non ſit, cùm diſpenſatio ſtricti iuris ſit, nec de vno caſu ad aliũ
48 etiam maiorem rationem habentẽ extendi valeat. text. in c. cui de non ſacerdotali. de præbendis li. 6. vbi diſponitur, q̃ is, cui diſpenſatio ad obtinendam vnam præbendam integram in vna Eccleſia conceſſa eſt, non poteſt eius diſpenſationis virtute, dimidiam præbendam in eadem Eccleſia obtinere: quanuis difficilius ſit obtinere præbendam integram, quàm dimidiam. Idque ea ratione: quia diſpenſatio odioſa eſt, nec ad caſum, etiam maiorem rationem habentem extendi poteſt: idipſum etiam probat tex. in c. ſuſceptum. de reſcrip. lib. 6. & in c. 1. §. fi. de fil. presbyter. eod. lib. vbi communiter Scrib. id not. Ex quibus dixit eleganter Ant. de Butrio. in c. cùm venerabilis. de exceptio. col. 2. q̃ habens facultatem ad permutãdum beneficium
49 ſuum, cum alio beneficio, non poterit illud, cum duobus beneficiis permutare. Quod inquit ſe de facto conſultum reſpõdiſſe. Quibus plura cumulauit Iaſ. in l. beneficium. ff. de conſtit. Princip. nu. 37. cum plurib. ſeq. Cano. in c. ad aures. de reſcrip. & alibi ſæpè Scrib. Idque verum eſt quanuis contrarium, imò quòd diſpenſatio de caſu ad caſum ex maioritate rationis extendi valeat, probare conentur. Decius in l. non debet cui, numero ſexto. ff. de regul. iur.

¶ Quod ex eo præſertim comprobatur, quòd voluntas Regis eam facultatem concedentis in eo potiſſimùm verſari ſolet, ſcilicet vt ipſius Maioratus inſtitutoris familia, atque eius memoria conſeruetur: nec in plures ſucceſſores diuidatur, atque deſtruatur, ſintque viri nobiles, atque ditiſſimi, qui rempublicam tueantur. Quæ ratio non adeò militat in plurium Maioratuum: ſicut in vnius inſtitutione. Non enim memoria adeò ex pluribus Maioratibus modicis, ſicut ex vno ditiſſimo conſeruari ſolet, nec poſſunt à communiter accidentibus ex vno patrimonio plura magna Primogenia inſtitui. ¶ Idque ex eo maximè fulcitur, quod ſi quis contendat vnius facultatis virtute ad inſtituendum Maioratum conceſſæ, poſſe fieri duo Primogenia: pari ratione fateri debet, poſſe fieri quinque, ſeu decem, vel plura ſi tot filios, vel nepotes inſtitutor habeat. Non enim leges, quæ in contrarium adducuntur, numerum reſtringunt. Quod nimis abſurdum atque contra Principis facultatem concedentis voluntatem futurum eſſet. Ideóque iuſtiùs atque rationabiliùs videtur facultatem huiuſmodi, ad ſolam vnius Maioratus inſtitutionem reſtringendum eſſe. Sicque quotidie is, qui facultatem ad Maioratum inſtituendum obtinuit, atque illud fecit: ſi poſteà alium inſtituere voluerit nouam facultatem ad ſecundum inſtituendum impetrare ſolet: niſi primum ex tertio & quinto: ſecundum autem ex Regia facultate facere voluerit. Id namque ſibi permiſſum eſt.

¶ Imò quòd plus eſt in hac ſecunda facultate ne- 50
ceſſariò eſt facienda mentio primæ: aliàs namque ſecunda facultas non valebit. Vbicunque enim quis ad aliquid faciendum facultatem impetrat, tenetur neceſſariò in ſecunda facere mentionem de prima: aliàs autem ſecunda non valebit. tex. in c. finali. de fil. presbyt. lib. 6. Per quem text. notant Scrib. ibidem, quòd diſpenſatio addita primæ diſpenſationi, non valebit, niſi in ſecunda fiat mentio de prima. Quod etiam in ſimili dixit Guillel. de Cugno. in l. 3. C. de Epiſcopa. audi. vbi eleganter inquit, non valere ſecundam remiſſionem crimi- 52
nis à Principe factam, in qua non fuit facta mentio ue prima. Cuius dictum refert & ſequitur Bal. ibidem. n. 4. Iaſ. in l nec damnoſa. C. de precib. Impe. offe. n. 3. Io. Lupus in c. per veſtras. de don. inter vir. & vxo. 4. notab. nu. 11. Dida. de Couarru. lib. 1. reſolu. c. 20. n. 8. vbi plura in idem adducit. Ex qui- 53
bus vidi ſemel in forenſi cõtrouerſia maximo con natu attentari, non valere ſecundam facultatem ad alienanda, ſeu hypothecanda bona Maioratus conceſſam, in qua non facta fuit mentio de alia. quæ ad ipſorum bonorum hypothecam, ſeu alienationem ipſimet Maioratus poſſeſſori conceſſa fuerat. De quo, quia frequenter contingit, atque diuerſam quodammodo rationem habet, infra lib. 4 dicetur.

¶ Quibus nõ obſtat tex. in d. §. ſi duos legis vnum ex familia: nam vel ille text. in diſpenſatione ex 54
his, quæ prædiximus, non procedit, vel locum non habet, quando voluntas diſponentis repugnat; vt ſuperiùs oſtenſum eſt. Hic autem, vt paulò antè diximus, voluntas Principis Maioratuum pluralitati aduerſari videtur: ideóque l. illa, quæ in diſpoſitione teſtantis, in qua lata interpretatio facienda eſt, loquitur, ad diſpenſationes, trahenda non eſt: præſertim aduerſus diſponentis præſumptam voluntatem. Quo pacto etiam reſponderi poteſt ad text. in d. l. 1. in princip. & in §. quanuis. ff. de aſſigna. liber.

¶ Non etiam obstat, si dicatur maiorem filiorum fauorem versari in plurium Maioratuum: quàm in vnius institutione. Hic namque fauor non omnium filiorum est: sed illorum tantùm, in quibus Maioratus instituũtur. Ideoque vt fauor omnium filiorũ considerandus non est. Quòd si forsan hoc considerandum esset præponderaret tamen familiæ conseruatio, quæ melius in vno, quàm in pluribus, vt prædiximus cõseruari solet. Similitérque etiam, cùm filius Maior teneatur fratres egentes alere, atque sorores etiam dotare, longè vtilius erit cæteris fratribus totum patrimonium in vno filio collectum esse, quàm in duobus, vel tribus distinctum ac diuisum: cùm faciliùs possint, ab vno, eóque diuite alimenta, seu dotes, quàm à pluribus exigere. l. ne in plures. cum simi. ff. de exerci. Ideóque hæc ratio tanti æstimanda non est, vt ex ea ab hac opi. tot iuribus, ac etiam rationibus comprobata, discedi valeat.

¶ Econuerso autem is, cui concessa fuit facultas
55 ad plures eligendos poterit vnum tantum eligere Bart. in l. vnum ex familia. §. sed si fundum. num. 1. ff. de lega. 2. Cuius dictum refert & sequitur Paul. in d. §. si duos. nu. 2. vbi etiã Io. de Imol. opi. Bart. in d. §. sed si fundum, veram esse profitetur. Idẽ Paul. in l. cùm quidã. ff. de lega. 2. n. 4. Alex. in l. qui quartam. § fi. ff. de lega. 1. nu. 2. & 3. vbi Claudius inquit hanc esse communem opinionem. Idem Alex. in l. Gallus. §. q; si is. ff. de liber. & posthu. nu. 2. Peralta. in d. l. cùm quidam. n. 12.

¶ Cõtrariã autẽ sentẽtiam verioré esse cẽsuit Bart. sibi cõtrarius p tex. ibi. in l. 1. n. 1. ff. de opti. leg. Bal. in l. 1. n. 31. C. de Sacr. san. Eccl. Deci. consi. 471. n. 9. D. Anto. de Padilla. in d. § si duos. n. 6.

¶ Sed hæc Scrib. cõtrouersia vnico verbo dissolui potest. Si enim eadem ratio militet in electione vnius, quæ in plurium electione, poterit vnus tãtum eligi: etsi in plurali eligendi facultas concessa fuerit: si verò in electione vnius militet diuersa ratio, seu defuncti voluntas aduersetur, non poterit vnus eligi, sed præcisè, ac necessariò plures eligendi erũt. Quod sic resoluit Bal. in l. Iubemus. §. sin autem. n. 2. C. ad Trebel. Paul. in l. 1. C. de cond. inser. n. 2. post Bal. ibi. n. 4. Alex. in d. l. q quartã. §. fi. n. 3. Deci. d. cõsi. 471. n. 8. & 9. & alibi fæpè Scribẽ.

16 ¶ Ex quibus decidi poterit, ea quæstio vtrum, scilicet is, cui facultas à Principe concessa est, vt inter filios suos possit instituere plura Primogenia, possit ex hac facultate vnũ tantũ Primogenium instituere, in qua. q. Greg. Lopius in d. l. 32. ti. 9. part. 6. in gl. in verb. *No valdra*. col. 7. & 8. inquit nõ posse: sed necessariò plura Primogenia instituere astrictum esse, quod probatur ex text. iuncta doctrina Bart. in d. l. 1. ff. de opti. lega. Et ex eo etiam, q; maior fauor filiorum versetur in plurium Maioratuum, quàm in vnius institutione.

¶ Sed & hæc opinio dubia videtur. Ea namque facultas, qua parenti concessum est, vt plura Primogenia instituere possit non ita amarè ac præcisè interpretãda est: siquidem ex ea Princeps non arctat parentem, vt necessariò plura Primogenia instituat: sed tantum sibi permittit, vt si velit, illa facere possit. Quod in fauorẽ eius, non autẽ filiorum concessum est. Cum enim, vt ex supradictis cõstat, si parẽti cõcessum esset, vt vnũ Primogeniũ institueret, non posset ex ea facultate plura instituere. Vt cesset hæc difficultas concedit Princeps parenti, vt nedum vnum Primogenium, sed etiam plura valeat instituere: ideoque id, quod eius fauore, atque ad ampliorem facultatem concessum est, non debet eiusdem restrictionem operari: præsertim cum hoc totum ex parentis petitione, ac voluntate pendere soleat. Scimus enim facilius Principem parenti solitum esse concedere facultatem ad vnius Maioratus, quàm ad plurium institutionem, quòd si illam ad plura concedit, id ad parentis instantiam, atque eius contemplationem facere solet. Qua ratione non est cur eam facultatem in fauorem filiorum concessam esse dicamus. imò hæc omnia parentis liberæ voluntati potius committenda erunt, qui ex suo libero arbitrio, siue vnum, siue plura Primogenia instituere potest.

¶ Quod etiam alia ratione cõprobatur: quia si is, qui facultatem habet à Principe ad plura Primogenia facienda, vnũ Maioratũ ex dimidia bonorũ suorũ parte instituerit, & alia bona, ex quibus poterat aliud Primogeniũ facere, libera cæteris filiis relinquat, certissimũ est, q; primus Maioratus valebit: cũ maior filiorũ fauor sit, quòd sibi bona libera, quàm Maioratui subiecta remaneant. Ideóq; non videtur posse opinionem contrariam procedere, cum etiam quantitas, ex qua vnus vel alius Maioratus instituẽdus erat, facilè taxari nõ possit.

¶ Quibus non obstat text. in d. l. 1. ff. de opti. lega. quem Gregor. Lopius pro contraria opinione adducit. Is namque text. nedum eius opinionem non probat: sed potius nostram fulcit, atque comprobat, inquit namque Iurisconsultis in eadem lege, quòd is, cui seruorum electio legata est, tres potest eligere: non tamen in ea lege negatur, quòd possit eligere vnum vel duos: sed solum vsque ad tres ea lex electionem permittit, vt intra huiusmodi numerum electio ipsa versetur, non autem vlterius protrahatur. Quod text. ille clarissimè probat, sicque eum in specie intelligit, atque declarat Alexan. in d. l. qui quartam. §. fi. ff. de leg. 1. n. 3.

¶ Non etiam obstat si dicamus, huiusmodi facultatem dispensationem esse: ideóque strictè esse intelligendam, atque interpretandam. Nam quanuis dispensatio strictè interpretanda sit, nullo tamen iure dispositum est, quòd is, qui habet dispensationem, ad duo facienda non possit in vno, & non in alio dispensatione vti. Cum igitur, vt prædiximus, facultas hæc sic intelligenda sit, vt ex ea parens possit plura Primogenia facere, non autem ad illa necessariò facienda astrictus sit, cõsequens est, vt si vnum fecerit, ipsi facultati omninò satisfaciat. Nec hoc sit contra eius mentem, nec verba etiam, si strictissimè interpretari debeat.

¶ Non obstat etiam fauor filiorum, qui versatur in plurium Maioratuum potius, quàm in vnius institutione. Ad hoc namque responderi potest, prout in precedenti quæstione responsum est. Ex quibus etiam patebit responsio, ad alia, quæ Greg. Lopius pro cõtraria opinione adducit, quæ pro ea parum, aut nihil stringunt: quòd verum atque probabile mihi videtur, nisi verba facultatis adeò præcisa sint, vt ex eis parenti non solũ facultas plura Primogenia instituendi concedatur, verum etiam ex eisdem ad ea necessariò instituenda astrictus sit. Quod ratò continget.

¶ Is autẽ, cui eligendi facultas cõcessa est, non po- 58
terit seipsum eligere. l. si mandauero. §. si tibi centum. ff. mandati, vbi gl. & cõmuniter Scrib. gl. in l. planè. ff. qđ cuiũsq; vniuersitatis nomine. vbi Bart. & cõmuniter Scrib. id notãt gl. etiã cõmuniter sequuta in c. cum in iura peritus, de electioni. Bal. & Paul. in l. si is, cui. C. de furtis. Quib° plura cumulat

Petrus

Petrus de Peralta in d.l. vnum ex familia.§. rogo. ff.de lega.2.n.3.& 4.cum seq.Vbi latissimè prosequitur materiam.

59 ¶ Imò is etiam,cui facultas eligendi concessa est, filium suum in potestate eligere non poterit:quāuis filium emancipatum eligere possit. Sícque intelligenda est doctrina Salic.in d.§.si tibi centum, qui censuit illum cui electio commissa est, filium suum eligere non posse.Et etiā alia Bal.doctrina. in l.illud. ff. quod cuiusque vniuers. nomine, qui contrarium existimat; prout optimè eorum dicta conciliat,atque declarat Petrus de Peralta. in d. §. rogo.n.6. Qui hæc omnia ad plurium legum Regiarum intellectum deducit.

60 ¶ Hoc tamen non procedit in Maioratibus, vbi vltimo possessori electio commissa est,is namque poterit proculdubiò filium suum in potestate ad eiusdem Maioratus successionem eligere. Quod probatur euidentissima ratione: nā ratio & causa finalis quare is,cui facultas eligendi concessa est, non potest eligere filium suum in potestate(prout præfati Doctores aduertunt)est,quia eligendo filium in potestate, censetur seipsum eligere: cùm ipse debeat commodo electionis frui,ex eo, quòd sibi competere debet bonorum Maioratus vsus fructus, qua ratione potest filium emancipatum nominare, vt superiùs ostendimus. Cùm igitur in Maioratibus electio,quæ ab vltimo possessore facienda est, post mortem parentis conferatur, cessétque cōmodum vsusfructus, atque similiter cesset ratio, ex qua electio de filio in potestate fieri non poterat:consequens est,vt vltimus Maioratus possessor, cui electio ad Maioratus successionem concessa est,possit filium in eius potestate cōstitutum,ad eiusdem Maioratus successionem eligere. Imò id Maioratus successioni magis conueniens erit,cum ea semper de parente in filium ex Maioratus natura continuanda sit.Si verò facultas eligendi non vltimo Maioratus possessori, vel successori, sed alij commissa fuerit,is non poterit filium in potestate ad eius successionem eligere, emancipatum verò sic, vt superiùs ostensum est.

¶ Quando autem duobus, vel pluribus electio ad 61
Maioratus successionem cōmissa est, potest vnus alterum eligere, atque alter electioni de se factæ consentire.text. in c.cum in l. iure peritus, de electio. Per quem tex.id existimat.Abb. ibidem. n.4. post Hosti.Innoc.& Composte.adiiciens, hāc esse cōmunem opi.reprobata gl.1.ibi,quæ contrariam opi.sequuta est.Idque ipsum probat tex.in ca. cum in veteri. eod.tit.l.planè iuncta glo.ibi,verb.*Potest.* ff. quod cuiusque vniuers. nomine, & vtrobique per Scrib. Peralta, qui hanc asserit cōmunem opi. in d.l.vnum ex familia.§.rogo.n. 10. vbi tamē ipse allegat pro hac opinione.gloss.in d.c.cùm in iure: cùm ea gloss.cōtrariam opi.apertissimè sequatur. Eámque opinionem reprobata gloss.in d.c.cùm in iure sequitur Grego.Lopius in Maioratu loquens. in l.2.tit.15.part.2.verb. Y *esto vsaron siempre.*

¶ Sed hæc eligendi facultas personalissima est,at- 62
que in ea industria personæ eligitur: ideóque ad hæredes non transit. Quāuis enim eligendi facultas, quæ venit in consequentiam alicuius iuris præambuli iure proprio competentis ad hæredes transitoria sit.l.si stipulatus fuerim illud aut illud. ff.de verb.obli.l.seruus si hæredi.in princ.ff.de statu lib.Si tamen electio cōpetat nomine alieno, seu non veniat in consequentiam iuris præambuli iure proprio competentis, ea eligendi facultas ad hæredes transire non poterit Is namque, qui ius eligendi confisus est,de aliquo, censendus non est, illud confidisse de eius hærede. l. si quis arbitratu. vbi Barto.& communiter Scriben.id notant.ff.de verb.oblig. l. cùm quis,vbi Iass.nu. 1.2.& 3.ff. eod. Petrus Pechius in tractatu, de testamentis coniugum.c.14.n.2.cū seq. & alibi sæpè Scrib. id notāt.

¶ Ex quibus etiā consequitur huiusmodi eligendi 63
facultatem incesibilem esse in aliúmque transferri non posse.d. l. si stipulatus fuerim illud, aut illud.ff.de verb.oblig.vbi Bar.Iass.& communiter Scrib.id notant.l.fi.in princ.ff.eod. tit.Tiraquel. de retractu.Lignagier.§.26.glo.1.n. 73.

SVMMARIA.

1 *Elector cuius voluntati electio personarum commissa est,potest eligere indignum indignitate facti.*
2 *Verba liberam facultatem denotantia, quæ sint.*
3 *Elector,cui facultas libera concessa est,ad Maioratus electionem potest omisso Primogenito, Secundo vel Tertiogenitum eligere:etiamsi Maior natu dignior sit.*
4 *Elector, cui libera facultas eligendi concessa est, potest ad Maioratus successionem filiam etiam natu minorem omisso filio Primogenito eligere.*
5 *Elector,cui libera eligendi facultas concessa est,non tenetur eligere proximiorem,nec seruare ordinem circa electionem faciendam.*
6 *Institutor Maioratus potest vigore Regiæ facultatis Primogenium in persona filiæ relicto filio masculo instituere.*
7 *Elector, cui libera eligendi facultas concessa est, potest inimicum etiam institutoris eligere.*
8 *L. Lucius Titius.§. Lucius Titius Damam. ff. de lega. 2. declaratur.*
9 *Elector,cui libera eligendi facultas concessa fuit,non potest eligere inimicum testatoris, si inimicitia post Maioratus institutionem orta fuit.*
10 *Elector, cui libera facultas concessa est non potest inimicum capitalem institutoris eligere.*
11 *Elector verum possit eligere inimicum capitalem institutoris: quando ipse institutor decessit contritus & confessus.*
12 *Remittens odium & rancorem,potest nihilominùs actiones iniuriarum exercere.*
13 *Executor potest bona distribuere inter pauperes etiam testantis inimicos.*
14 *Facultas lata atque absoluta, à Iurisconsultis his,quibus liberum eligendi arbitrium relinquitur, concessa fuit.*
15 *Institutor Maioratus in quantumcunque libera eligendi facultate, non est censendus, de ele-*

ctione dolosa cogitasse.

16 *Libera eligendi facultas non debet ad actum prohibitum, seu dolosum extendi.*

17 *Verbum, volo, ad actum licitum & permissum, non autem ad actum regulatum ex voluntate corrupta referendum est.*

18 *Dolus malus exceptus censetur, in quacunque amplissima commissione.*

19 *Lata culpa in libera commissione excepta non videtur.*

20 *Elector quando electionem dolosè facere dicendus sit.*

21 *Electio indigni indignitate facti, etiã scienter facta ab habente liberum arbitrium, non dicitur dolosa.*

22 *Electio facta de indigno indignitate facti, etiam ab habente liberum arbitrium non valet, si ex odio iniusto facta fuerit.*

23 *Electio facta de Secundogenito prætermisso Primogenito, ex odio iniusto: vtrum valida sit.*

24 *Electorem eligere indignum indignitate facti omisso digno, ex inimicitia qualiter probandum sit.*

25 *Matrimonium contractum ab eo, qui laborat in extremis validum est, filiique antea nati ex eo, legitimi efficiuntur.*

26 *Filij nati ex matrimonio in articulo mortis contracto, excludunt substitutum.*

27 *Filij nati ex matrimonio contracto, ab eo, qui laborat in extremis non excludunt substitutum: si probetur aliundè matrimonium in fraudem substituti contractum fuisse.*

28 *Monasterium excludit substitutum: etiamsi monachus in extremis constitutus professionem fecerit.*

29 *Ingressus religionis factus à constituto in extremis non excludit substitutum: si constet in substituti fraudem factum fuisse.*

30 *Electio de indigno indignitate facti, ad Maioratus successionem pretio facta dolosa, ac nulla censenda est.*

31 *Elector, cui electio ad Maioratus successionem commissa est, tenetur illã gratis facere, atque expedire.*

32 *Elector, cui electio ad Maioratus successionem commissa fuit, est debitor ipsius electionis.*

33 *Actus, qui gratis fieri debet: si pretio interueniente fiat, dicitur fieri turpiter, ac dolosè.*

34 *Arbiter non potest aliquid accipere pro arbitrio explicando.*

35 *Electus ad Maioratus successionem pretio interueniente dicitur electus simoniacè.*

36 *Institutio atque legatum, seu fideicommissum pretio interueniente, fieri non potest.*

37 *Electio spe pretij, vel pretio interueniente fieri non potest.*

38 *Munera obcæcant animos prudentum, & subuertunt verba iustorum.*

39 *Electio ad Maioratus successionem pretio facta vitiatur etiamsi de digno, seu digniori facta fuerit.*

40 *Actus, qui de per se sumptus honestus esset, efficitur turpis, si pro eo expediẽdo aliquid exigatur.*

41 *Electio facta ad Maioratus successionem pretio interueniente vitiatur, etiamsi pretium non ab electo, sed ab alio, eo ignorante datum sit.*

42 *Sententia venalis nulla est, siue is, in cuius fauorem pronuntiatur, siue alius eo ignorante iudicem corruperit.*

43 *Institutio pretio facta nulla est, siue pretium ab instituto, siue ab alio eo ignorante datum fuerit.*

44 *Pecunia data ab aliquo pro electione alterius præsumitur data electo mandante, vel consentiente.*

45 *Delictum semper præsumendum est commissum fuisse ab eo, qui ex illo commodum sentit.*

46 *Elector, in cuius arbitrium electio ad Maioratus successionem commissa est, debet necessariò dignum eligere: non tamen tenetur eligere digniorem.*

47 *Elector, in cuius arbitrium electio commissa est, quare iure fori non teneatur digniorem eligere.*

48 *Electio facta de digno, omisso digniori valet: etiamsi à principio fuerit appellatum, in casu, quo dignior non eligatur.*

49 *Verba, ex quibus comprehenditur electionem non voluntati, sed arbitrio commissam esse.*

50 *Elector in foro conscientiæ semper tenetur digniorem, ac meliorem eligere.*

51 *Elector, qui habet duas voces, vnam nomine proprio, & aliam nomine alieno, non potest vnum eligere nomine proprio, atque alium nomine alieno.*

52 *Communis dicendi ratio, ad text. in c. si quis iusto. §. porrò, de electio. lib. 6. taxatur.*

53 *Vera, ac noua dicendi ratio, ad text. in d. §. porrò assignatur.*

54 *Electio digni prætermisso digniori iure canonico etiam permissa est.*

55 *Permissio*

55 *Permissio iuris Canonici, à peccato non liberat: quando id à iure Canonico non disponitur: sed solum permittitur, vt maiora inconuenientia vitentur.*

56 *Decipiens aliquem etiam intra dimidiam peccat: quanuis ius Canonicum deceptionem vltra dimidiam permittat.*

57 *Eligens dignum prætermisso digniori: vtrum ad restitutionem teneatur.*

58 *Eligens dignum prætermisso digniori tenetur vbi alia electio occurrerit propensiorem curam habere dignioris prætermissi.*

59 *Vtrum is, qui Primogenium ex facultate Regia, seu ex legibus Regiis instituit, teneatur in foro conscientiæ inter filios eligere digniorem.*

60 *Iustitia commutatiua, nec distributiua, non violatur in bonorum patrimonialium distributione: si ea à vero domino fiat.*

61 *L fœminæ C. de secund. nupt. declaratur.*

62 *Veteris testamenti instituta in Primogenitura potiùs ætatis prærogatiuam: quàm cæteras qualitates sequuntur.*

63 *Præcepta legalia, seu iudicialia legis veteris non astringunt: nisi quatenùs in nouo testamento approbata fuerint.*

64 *Pater potest in persona filij natu maioris Primogenium instituere, dummodò dignus sit, prætermissis filiis dignioribus.*

65 *Elector vtrum possit ad officia secularia in foro conscientiæ dignum eligere, digniori prætermisso.*

66 *Nobiliores, ac meliores ad officia secularia eligendi sunt.*

67 *Plenissima distinctio ac resolutio, quo ad forum conscientiæ in materia assignatur.*

68 *Instituens ex propriis bonis Maioratum, cui iurisdictio annexa est, potest in foro poli eligere dignum prætermisso digniori.*

69 *Fundator Ecclesiæ potest eidem in foro conscientiæ præficere dignum digniori prætermisso.*

70 *Pater potest in foro cõscientiæ filiũ indignũ indignitate facti in quinta bonorũ portione meliorare.*

71 *Elector, cui liberum arbitrium concessum est, non potest eligere indignum: quanuis is, qui sibi arbitrium concessit illum eligere potuisset.*

72 *Institutor Maioratus, seu elector, qui ad successionem Maioratus elegit indignum, vel dignum prætermisso digniori: vtrum ad restitutionem teneatur.*

73 *Aestimatio digni, seu dignioris inter filios ad Maioratus successionem qualiter facienda est.*

74 *Meritorum collatio non debet esse anxia & stricta.*

75 *Acceptans Maioratus successionem ex electione non peccat: etiamsi indignitate facti indignus sit.*

76 *Acceptans officium seu dignitatem, ad quam insufficiens, seu indignus est, peccat mortaliter.*

77 *Acceptans Maioratus successionem, ad quam electus est, peccat mortaliter: si ea indignitate iuris indignus sit.*

Vtrum is, cui electio ad Maioratus successionem commissa est, teneatur eligere digniorem, vel possit dignum, seu etiam indignum eligere, digniori prætermisso.

CAPVT V.

AT autem materiam, de qua in præcedenti capite tractauimus prosequamur, atque etiam perfectè resoluamus in hac parte, quæstio illa celebris, ac frequentissima resoluenda erit: vtrum, scilicet is, cui electio ad Maioratus successionem commissa est, teneatur eligere dignum, an possit eligere illum, qui dignus non est, vel dignum prætermisso digniori. In qua quæstione distingui solet. Aut enim electio in voluntatem alicuius commissa est, aut in arbitrium alterius collata.

¶ In prima specie: quando, scilicet electio in voluntatem alterius commissa est, dicendum erit, eum, cuius voluntati electio committitur, non teneri præcisè dignum eligere, sed posse etiã eligere eum, qui indignitate facti indignus est: dummodò is indignitate iuris indignus non sit. l. cum quidam. ff. de lega. 2. Per quem text. dicunt Bart. & Scriben. in proprio loco, quòd quando commissio electionis, vel declarationis personarum relinquitur in alicuius voluntatem, is poterit eligere indignum, prætermisso digniori. l. cùm pater. §. rogo, vbi etiam Bartol. & cæteri Scriben. id notant. ff. eodem. Bartol. & Scrib. in l. 1. ff. eod. tit. gloss. vbi cõmuniter omniũ Scrib. in l. ex facto. §. si quis rogatus. el. 2. ff. ad Treb. Idque in electione cõmissa, per verba: liberam & absolutam voluntatem denotantia. De quibus per Bart. & Scriben. in l. 1. ff. de lega. 2. & in l. fideicommissa. §. quãquam. & §. si sic. ff. de lega. 3. Et meliùs in extrauag. ad reprimendam in gloss. verb. *Videbitur*, & in aliis verbis similibus indifferenter absolutissimum est. 1 2

¶ Ex quibus infertur eum, qui à Maioratus institutore liberam eligendi facultatem obtinuit, posse iure fori, ex eis, inter quos electionem facere debet filio maiori natu prætermisso, filiũ secundo 3

genitum, ſeu etiam vlteriorem eligere: etiamſi maior natu dignior ſit, dummodò is, qui ab eo electus fuerit indignus indignitate iuris non exiſtat. Quòd præterquā; quod ex d.l. cùm quidam, & ex his, quæ paulò antè adducta ſunt, apertiſſimè probatur, ex eo etiam apertiſſimū redditur, quòd ſi is, cui ex diſpoſitione Maioratus inſtitutoris eligendi facultas cōceſſa eſt, neceſſariò aſtrictus eſſet, ſemper filium maiorem natu eligere, facultas eligendi inutilis redderetur, quod dicendum non eſt. l. 2. ff. de opti. lega. l. 1. in princ. & quaſi per totū tit. ff de aſſignan. lib. Quòd etiam in feudis probari videtur ex text in ca. 1. §. & quia vidimus. ibi. *In quem, ſcilicet dominus hoc vellet beneficium confirmare.* vbi Bald. n. 18. de his, qui feud. dare poſſunt, in vſib. feud. Idque etiam in Maioratu ſic reſoluit Grego. Lopez in l. 2. tit. 15. part. 2. in gloſſ. in verb. *Y eſto vſaron ſiempre.*

4 ¶ Ex eiſdem etiam infertur eum, cui libera electio à Maioratus inſtitutore relicta eſt, vt inter filios & filias, quem vellet ad eiuſdem Maioratus ſucceſſionem eligat, poſſe ad eius ſucceſſionem filiam fœminam minorem natu, excluſis filiis maſculis etiam natu maioribus eligere. Quāuis enim ea ſit Maioratus natura, vt in eo filia etiam maior natu, ſtantibus filiis maſculis non ſuccedat: in hoc tamen Maioratu, in quo ex libera electione ſuccedendum eſt, non eſt ſeruandus ſucceſſionis ordo, ſed libera electionis facultas electori relinquēda, vt poſſit eligere etiam remotiorem ſeu illum, qui ab alio ex ſucceſſionis ordine, ſecluſa electione, aliàs præcederetur: dummodò electus eiuſdē electionis incapax non ſit. Quod probatur ex tex. qui ad id eſt mihi notabilis in l. vnum ex familia. §. ſi de Falcidia. ibi. *Eodem vel diſpari gradu.* ff. de lega. 2.

5 Per quem text. dixit Bart. in proprio loco. n. 4. ℣ is, cui libera electio commiſſa eſt, nō tenetur eligere proximiorem. Quod etiam repetit Bal. in d. §. ſi de Falcid. verſ. itaque, primo notab. dicens, ℣ is, cui electio commiſſa eſt, non tenetur ordinem ſeruare circa electionem faciendam. Idque etiā dixit Pau. ibidem nu. 2. & Imol. poſt prin. & Petr. de Peralta. in d. § ſi de Falcid. nu. 12. vbi id optimè declarat, quod in d. cùm quidam. per text. ibi plures ex Scriben, cenſuerunt.

6 ¶ Quod etiam ad Regias facultates extēdi poteſt, quibus cōcedi ſolet, vt Maioratus inſtitutor poſſit illum in perſona filij vèl filię, prout ſibi libuerit, iuſtituere. Is namque, qui huius facultatis virtute Maioratū inſtituere voluerit, poterit ad eius ſucceſsionem filiam, relicto filio maſculo, primo loco vocare. Quod ex ſupradictis apertiſſimum redditur, tametſi cōtrarium in hac ſpecie reſoluerit Gregor. Lopez in l. 3. tit. 13. part. 6. in gloſſ. verb. *Mugeres.* colum. 3. verſ. Ex his inferre poteris: quod etiam repetit in l. 2. tit. 15. part. 2. in gloſſ. verb. *Hijo varon.* Ea namque, quæ ipſe pro hac opin. adducit intelligenda ſunt, quando ſcilicet, iuxta Maioratus, ſeu feudi naturam ſuccedendum eſt, nec verba diſpoſitionis præcisè repugnant, vt ex iuribus, quæ ab ipſo citātur apertiſſimè comprehenditur. Secùs autem dicendum erit, quando ſuccedi debet ex libera eligentis voluntate, quæ (vt ſuperiùs diximus) ſucceſſionis naturæ, atque ordini ſubiecta non eſt, ſed elector poteſt quemcunque voluerit eligere, dummodò is incapax ſeu indignus indignitate iūris non ſit.

7 ¶ Quæ omnia adeò vera ſunt, vt is, qui à Maioratus inſtitutore facultatem eligendi, per verba liberam voluntatem denotantia obtinuerit: poſſit etiam inimicum inſtitutoris eligere. Idque probatur ex tex. in d.l. cùm quidam. verb. *Offenderint*, vbi Bald. & communiter Scrib. id notant.

¶ Quibus non obſtat deciſio text. in l. Lucius Ti- 8
tius. §. Lucius Titius Damam. el. 2. ff. de legat. 2. vbi diſponitur ſub generali diſpoſitione nunquam cenſeri comprehenſum eum, qui teſtator odioſus, ſeu inimicus eſt. Ea nāque lex intelligēda erit, niſi teſtator dederit facultatem alicui eligendi quem vellet per verba liberā voluntatem denotantia. Tūc nāque is, huius tam liberæ cōmiſſionis virtute, poterit etiā teſtatoris inimicū eligere, vt in ſpecie dixit Paul. Caſtren. in d.l. cùm q̄dā. n. 2. quē ſequitur ibi. D. Anto. de Padilla. n. 14.

¶ Hoc tamen dupliciter intelligendū erit. Primo, 9
vt ſolùm procedat, quando inimicitia ante Maioratus inſtitutionem orta fuit. Imputatur nāque ei, qui ſciēs aliquē cognatū, vel agnatū ſibi offenſam intuliſſe, tā amplam eligendi facultatem cōceſſit: ſecus autem, ſi poſt Maioratus inſtitutionem orta fuerit, vel ad Maioratus inſtitutoris notitiam peruenerit: tunc namque non eſt quid ſibi imputetur. Ideóque is, cuius voluntati electio commiſſa eſt; nō poterit inimicū inſtitutoris eligere. Quod dixit Bal. in d.l. cùm quidam. col. fi. verſi. Quæro primo. Cuius dictum refert & ſequitur Paul. ibi. d. n. 2. & Petr. de Peralt. n. 6.

¶ Secundò hoc etiam ſubintelligēdum erit, niſi ea 10
inimicitia capitalis ſit. Ex quacūque enim ampliſſima eligēdi facultate, nō poterit quis inimicum capitalem Maioratus inſtitutoris eligere, ſiue inimicitia ante Maioratus inſtitutionem, ſiue pòſt orta fuerit, ſiue etiam inſtitutor illā ſciuerit, ſiue ignorauerit. Quod ſatis elegāter notat. Raph. Cuma. in d.l. cū quidā. quē ibi ſequitur Angel. Idque ipſum probant Petr. de Peralta, ibidem, & D. Ant. de Padilla. n. 4. quod verū mihi videtur. Non enim veriſimile eſt, nec in rectū ſenſum cadere poteſt. Maioratus inſtitutorem ſenſiſſe illū, cū quo capitales inimicitias cōtraxerat, ad eiuſdē Maioratus ſucceſſionem ex quantumcūque libera atque voluntaria eligendi facultate, admittendum eſſe.

¶ Nec in hac ſpecie, exiſtimo probandam eſſe li- 11
mitationem illā, quā ad ſuperiùs adducta aſſignauit Bal. in l. id quod pauperibus. nu. 34. C. de Epiſc. & cler. dicens, ℣ quāuis is, cui cōmiſſa eſt electio non poſſit eligere inimicū teſtatoris, ex deciſ. text. in d.l. Lucius Titius. §. Lucius Titius Damam. Id tamen fallit, niſi teſtator deceſſerit confeſſus & contritus; quia ex hoc cenſetur odium atque inimicitiam remiſiſſe, vt not. inſtit. de iniur. §. fi. Qua ratione conſulit, vt fiat articulus, quòd teſtator deceſſit in hoc ſtatu. Cuius dictum refert Peralt. in d.l. cùm quidam n. 7.

¶ Hæc nāque limitatio proculdubiò vera non eſt, 12
ſi quidem is, qui decedit cōfeſſus ac contritus ſolū odiū, ſeu rancorem (vt noſtri appellant) remiſiſſe cenſendus erit, non autem ex eo, ℣ odiū, quo ad forū animæ remiſerit præſumendus eſt bona Maioratus ad inimicum ſuum voluiſſe deferri. Longè nāque diuerſum eſt p̄ſumere, ℣ qs odiū remittat, vel ℣ inimicū etiā p̄mio afficiat. Ideóq; etiā in eo, q̄ cōtritus & cōfeſſus deceſſit, regula. d.l. Luci⁹ ſer uāda erit: prout in ſimili dicim⁹, de eo, q̄ odiū remiſit, vt nihilominùs poſſit actiones iniuriarum exercere. Bar. cōmuniter ſequut⁹ ab Scrib. in l. ſi tibi decē. §. quædā. n. 3. ff. de pact gl. in c. qa Præſulat⁹. 1. q. 4. & in c. ſi qs cōtriſtat⁹. 50. diſt. Feli. in Rub. de tregu.

de tregu.& pac.n.2.& in c.ea noſcitur. de ſentent. excommu.Cagnol.in l.id,quod noſtrum. ff. de regul.iur.n.13.& eſt communis,ac vera reſolutio reprobat.opin.glo.in d §.fi.inſtit. de iniur. Quæ fuit vnicum Baldi fundamentum.

13 ¶ Poſſet autẽ admitti opinio Bal.in caſu,in quo ipſe loquitur,quando ſcilicet electio data eſt ad diſtribuenda bona defuncti inter pauperes.Cũ enim in hac ſpecie ſola pietatis ratio conſiderari poſſit, credendum eſt teſtantem, qui confeſſus, & contritus mortuus fuit, ab hoc pietatis opere inimicos,quibus iam odiũ, quo ad cõſcientiæ forum remiſerat,nõ excluſiſſe,imò forſan id ipſum dicẽdum eſſet:ſi nõ probaretur in hoc caſu teſtatorem cõtritum atq; cõfeſſum deceſsiſſe,cùm vel id præſumendum ſit,vel quo ad eleemoſynã nõ ſit conſiderandum,vtrùm pauperes teſtantis inimici fuerint, cùm in his perfectiùs charitatis opus exerceatur,& ſolùm,nõ autẽ odiũ,ſeu inimicitiam teſtãtem cõſideraſſe credẽdum eſt.Quæ ratio in Maioratibus,vbi de familiæ conſeruatione tractatur, nõ procedit,cùm(vt prædiximus) veriſimile non ſit eorũdem inſtitutores,qui etiã cõtriti, atq; confeſsi deceſſerunt,ſuæ familiæ diuitias,decus, atq; ornamenta ad inimicos ſuos voluiſſe deferri. Quod ſatis probabile mihi videtur.

14 ¶ Ex quibus comprehendi facilimè poterit, quam lata atq; abſoluta licẽtia à Iuriſcõſultis his, quib⁹ eligendi libera volũtas relinquitur cõceſſa fuerit, cùm is,cui libera eligendi facultas conceſſa fuit, nullis ſucceſsionum,nec Maioratuum regulis,nec etiam iuris communis deciſionibus aſtrictus ſit, poſsítque indignum indignitate facti, omiſſo digno, atque etiam digniori ad Maioratus ſucceſſionem eligere.Quod vltimum à Chriſtianis viris alieniſsimum eſſe debet,vt ſtatim videbimus.

15 ¶ Hæc autem, quam prædiximus regula reſtringi atque limitari ſolet,niſi electio facta de immerito atque indigno,indignitate facti doloſè facta fuerit. De hac nãque doloſa electione teſtator in electionis libera conceſſione ſenſiſſe cenſendus non eſt.l.creditor.§.Lucius.ff.manda. Quod Bar.in d.l. cùm quidam.ff. de lega.2.n.2.profitetur, cuius ſententiam ſequutus fuit Petrus de Peralta ibidem.n. etiam.2.Idem Bar.in l.fideicommiſſa.§.ſi ſic.n.5.ff. de lega.3. Quanuis enim actus in liberam voluntatem alterius relictus ſit,voluntas hæc non debet
16 ad actum prohibitum ſeu doloſum extendi,vt dixit glo.in c.humanum genus.verb.*Vult*.1.diſtin. Ex qua deducunt Abb.Domi.& Feli.ibidem:verbum.
17 *Volo*,ad actum licitum, & permiſſum: non autem ad actum regulatum ex voluntate corrupta referendum eſſe. Quod etiam dixit Peralta, qui plura refert in l.1.n.73.ff.de lega.2.Idque veriſſimum eſt. In quacunque enim ampliſſima cõmiſsione,ac facultate ſubintelligenda eſt ea clauſula, vt,ſcilicet
18 dolus malus exceptus videatur.d.l.creditor.§.Lucius,vbi Bar.& communiter Scrib.id not.l.in venditione.§.1.ff.de bon.autho.iudi.poſſi.l.ſi procurator.verſ.Quòd ſi indebitum.ff.de cõdi.indebi.Iaſſ. qui plura refert in §.in bonæ fidei.nu.4.cum ſeq.
19 inſti.de actio.¶ Quod in electione doloſè facta,nõ autem in ea, quæ culpa lata interueniente facta fuit, procedit,ac verũ eſt.Quãuis enim culpa lata, dolo æquiparetur: non tamen eſt dolus verus,ſed præſumptus gl.ordinaria.in l.magna negligentia. ff.de verb.ſign.verb.*Dolus*.Bar.& cõmuniter Scrib. in d.l.quod Nerua.Ideóq; lex, quæ inquit, in qualibet libera facultate dolum malum exceptũ cenſendum eſſe,non ſic intelligẽda erit,vt etiam culpam latam excipiat: imò libera facultas culpam latam etiam comprehendet. Quod dixit ſatis eleganter Bartol.Soci.ſic intelligens text.in d. §. Lucius.in l.cùm filiusfamilias.num.1.ff.de verb.obligat. Cuius dictum refert & ſequitur Peralta. in d.l.cùm quidam.num. 2. quod probabile mihi videtur,ex deciſ.text. in d. l. cùm quidam, & ex his, quæ ex ea lege Scrib. annotare ſolent, eo præſertim, quòd ſit regulare: quòd quando lex de dolo meminit, lata culpa non comprehendatur, præſertim quoties quis ex dolo iure ſuo in pœnã priuari prætenditur.rex.in §.ſuſpectus, vbi gloſ.verb. *Ob culpam*.& gloſſ.verb.*Non æque*.inſtit. de ſuſpect. tuto.l.in actionibus.ff de in litem iurã.l.in lege.ff. ad leg.Cornel.de Sica.Abb.conſ.4.nume.4. Alciat. qui plura refert in d.l.magna negligentia num.9. cum ſequen.

¶ Sed quãuis hæc limitatio,quo ad electionẽ dolo factam proculdubio vera ſit: dubitari tamẽ poterit:quando dicatur quis electionem doloſè facere,in qua dubitatione aliquantulũ immorati conſtituti,ex eo, quòd aſſiduè in forenſibus cõtrouerſiis contingere ſoleat,nec à Scriben. competenter reſoluta fuerit.In hac autem quæſtione Angel. de Peri.in d.l.cùm quidam. ff. de lega. 2. inquit tunc dici,quem doloſè electionem, ſeu nominationem facere, quando ex induſtria atque ſcienter indignum elegit: cùm poſſet dignum eligere. Cuius dignum ſequitur Peralta. in d.l. cùm quidam. nume.2.ad fin.

¶ Hoc autem exemplum verum mihi nõ videtur. Nam aut electus eſt indignus indignitate iuris, & tunc non eſt neceſſe conſiderare dolum, cùm ſiue ſcienter,ſiue ignorãter electus fuerit, electio nulla ſit. Solũ namque conſideratur ſciẽtia aut ignorantia, ad hoc, vt ſciatur an eligentes priuari debeant iure eligẽdi,vel non, vt in d.l.cùm quidam. omnes Scrib.aduertunt,& probatur ex text. in ca. cùm in iunctis.§.final.de electio. vbi Deci.latiſſimè proſequitur materiam.

¶ Aut electus non eſt indignus indignitate iuris, ſed ſolùm indignitate facti,& tunc videtur dicẽdum,quòd etiam ſi ſcienter eligatur is,qui ſola indignitate facti indignus eſt,ex eo dolus non præ- 21
ſumatur,electióque annullãda non ſit.Id namque quod l.permittente ſit, dolo fieri non videtur: lex autem permittit, quòd quãdo electio libera alicui commiſſa eſt,poſſit is etiam indignum eligere.d.l. cùm quidam ibi. *Heredem poſſe etiam indignum præferre*.Quod ab omnibus Scrib. ibidem ſimpliciter probatur.Nec eſt aliquis ex eiſdem, qui legem illam ad ſolam electionem indigni ignoranter factam reſtringat.

¶ Qua ratione aptiùs dictum hoc exẽplificari po- 22
terit in eo,qui ex odio iniuſto, ſeu inimicitia etiã iniuſta motus fuerit ad eligendum indignum indignitate facti,omiſſo digno:prout in ſimili not. Greg.Lopez,qui de doctrina Angeli non meminit in l. 2. tit. 15. part. 2. in gloſ.verbo.*en Eſpana*. verſ. cogita tamen, vbi inquit, quòd ſi is, cui electio competit, eligat.Secundo genitum, omiſſo Pri- 23
mogenito,nec ad id faciendum moueatur, ex iuſta cauſa, ſed ex odio irrationabili, non valeret electio.Quod tamen(vt aſſolet) cogitãdum relinquit,allegaque ad id Paul.conſilio 179.incipi. In cauſa, quam magnificus dominus. col. 3. lib.1. In quo conſilio nihil,quod pro hac opinione vrgeat, inuenietur. Nec etiam in deciſ. Delphinali Guidonis

donis Papæ.509.quam etiam pro huius opinionis comprobatione ibidem adducit.

¶Quãuis autẽ verũ videatur illud, quod p̃dixim⁹, q̃ ſcilicet electio facta de p̃ſona indigni indignitate facti, omiſſo digno, ex inimicitia, vel ex dolo irrationabili cẽſeatur dolosè facta, atque ideò valida nõ ſit: id tamẽ quod Greg. Lopi⁹ in d.l.2. dixit ſimpliciter ſumptũ verũ nõ eſt. Nã ſi Secũdogenitus dignior ſit Primogenito, vel etiã eidẽ æquè dignus: nõ video quare etiãſi electio Secũdogeniti, omiſſo Primogenito, ex odio, vel inimicitia facta fuerit, annullãda ſit. Angel⁹ nãque in d.l.cũ quidã, qui eſt præcipuus præfatæ opinionis author, loquitur de electione dolosè facta, de eo, qui indignitate facti, indignus eſt. Quod in electione facta de digno, vel digniori procedere nõ põt: cũ huiuſmodi electio non poſſit dici dolosè facta: etiãſi ex inimicitia, atque odio eligẽtis proceſſerit. Non enim tenetur is, cui electio libera commiſſa eſt, Primogenitum eligere; imò poteſt ex legis diſpoſitione liberè eidem ſecundogenitum præferre, vt ſuperiùs oſtenſum eſt.

¶Id tamen ſciendum eſt, non ſufficere, quòd eligens indignũ indignitate facti ſit inimicus illius, qui dignus eſt, vt electio indigni dolosè facta videatur, ſed aliunde probandum eſſe eligentem ex inimicitia motũ fuiſſe, ad huiuſmodi electionem faciendã. Cũ enim ipſe ex diſpoſitione iuris poſſit etiam indignum eligere, in dubio non eſt præſumendum id dolosè feciſſe: cùm dolus non præſumatur, niſi probetur. Nec dicendus ſit dolosè facere is, qui actum iure permiſſum fecit.

¶Ideòque neceſſariò conſtare debet, quòd ex odio & inimicitia prætulit indignum, vtputa, ſi ipſe eligens hoc dixit, ſeu minatus fuit ante electionẽ, vel in ipſa electione.

25 ¶Quod probatur optimo ſimili: nã licèt verũ ſit, q̃ matrimoniũ contractum ab eo, qui eſt cõſtitutus in articulo mortis validum ſit. filiíque naturales anteà nati, ex eo legitimi efficiãtur: prout not. Ioan. And. in reg. ſine culpa. de reg. iur. lib. 6. Idem Io. And. & Anto. in c. tãta, qui fil. ſint legi. vbi Prępo. nu. 7. latiſſimè proſequitur materiam. Ludo. de Sard. in tracta. de legit. in prima ſpecie legitimationis, in prin. Alex. qui hanc dixit cõmunem opinionem in l. ſi quis poſthumos. ff. de lib. & poſthu. n. 4. & Iaſ. in l. ſed eſt quæſitum. n. 4 cum ſeq. ff. eo. Couarru. de ſponſ. 2. part. c. 8 §. 2. n. 10. Pariſ. conſi. 13. n. 68. lib. 1. vbi hanc dixit cõmunem opinionem Guillel. Mayner. in l. quoties idem ſermo. ff. de reg. iur. n. 22. Lauren. Sylua. conſi. 3. n. 29.

26 ¶Et quãuis etiã verũ ſit, q̃ filij ex matrimonio in articulo mortis cõtracto, legitimati excludãt ſubſtitutũ ſub cõditione, ſi ſine liberis deceſſerit: prout reſoluit Alex. in d.l. ſi quis poſthumos. nu. 4. Iaſ. in d.l. ſed eſt quæſitũ, n. 11. Feli. in c. in præſentia, de probatio. n. 36. Ripa. in l. ex facto. §. ſi quis rogat⁹. ff. ad Treb. n. 48. Couar. de ſponſal. §. 2. 2. part. c. 8. n. 10. Pariſ. d. cõſ. 13. n. 68. lib. 1. vbi plura in idẽ adducit. Quod ea ratione procedit, q̃ quãuis matrimoniũ quod tẽpore mortis cõtrahitur quodammodò cenſeatur in fraudem ſubſtituti contractum, non tamen dicitur ſubſtitutum fraudare is, qui iure ſuo vtitur, actúmque mero iure permiſſum facit. Idáque prædicti Doctores aduertunt.

72 ¶Hoc autẽ intelligi, atque limitari ſolet, niſi aliũdè cõſtet matrimoniũ cõtractũ fuiſſe in fraudem ſubſtituti, vt ſi is, q̃ matrimoniũ in articulo mortis cõtraxit, id expreſsè dixerit, vel minatus fuerit ſubſtitutũ, dicẽs, q̃ cõtrahere debet matrimonium in eius fraudẽ, atque ad ei⁹ excluſionẽ. Tũc nãque quãuis matrimoniũ validũ ſit: filij tamẽ ſubſtitutũ nõ excludẽt, vt dixit Alex. in d.l. ſi qs poſthumos. n. 4. vbi inquit hoc cõmuniter ab omnib⁹ receptũ eſſe. Cui⁹ dictũ refert & ſequitur Iaſ. in d. l. ſed eſt quæſitũ. n. 11. Deci. in c. in p̃ſentia. de p̃ba. n. 56. vbi Aegid. de Bellame. n. 40. & Auguſt. Bero. n. 203. cũ ſeq. Pariſ. d. cõſil. 13. n. 68. lib. 1. Anto. Gometi⁹, qui plura refert in l. 9. Tauri. nu. 58. & 59. Ripa. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. nu. 48. ff. ad Treb. Carolus Ruinus cõſi. 78. n. 8. lib. 3. Qui omnes ſic intelligũt dictum Angeli. in d.l. ſed eſt quæſitũ, qui fuit præcipuus hui⁹ opinionis author. Cui⁹ dictũ ſimpliciter ſumptũ falſum eſt, vt p̃dicti Doct. aduertũt. Sícque illud dictũ Aug. intellexit Ant. Gabriel. cõmuniũ opi. li. 6. ti. de legitimati. cõclu. 1. n. 53. & 54.

¶Quod etiam in ingreſſu religionis deciſum eſt. 28
quãuis enim monaſteriũ excludat ſubſtitutũ: cum habeatur loco filij, etiamſi ingreſſus ab exiſtẽte in articulo mortis factus fuerit, vt p̃bat Feli. in c. in præſentia, de p̃batio. n. 36. & clarius Deci. ibidẽ. n. 56. & Anto. Gometius in d.l. 9. Tauri. n. 59. contra Bal. qui contrarium cenſuit in d.c. in præſentia. n. 34. Hoc tamen fallit: niſi probetur talẽ ingreſſum factum fuiſſe in fraudẽ ſubſtituti: vtputa ſi ingreſ- 29
ſus monaſterium hoc expreſſit, vel minatus fuit ſubſtitutum. Tunc nãque etſi ingreſſus religionis valeat: non tamen excludetur ſubſtitutus: prout reſoluit Panor. referens Abb. Antiq. in d.c. in præſentia, de prob. n. 45. & 46. Cuius dictũ ſequuntur Feli. ibi. n. 34. & Deci. n. 56. & Aug. Beroius. n. 500. & Ant. Gomet. in d.l. 9. Tau. nu. 58. Quæ omnia ad electiones de indignis factas dolosè, atque in fraudem eorum qui digni ſunt, adaptari poterunt. Non enim ex ſola electione indigni facta ab inimico eius, qui dignus eſt, inualidari poterũt, cùm id iure permiſſum ſit: niſi aliunde fraus, aut dolus probetur, vt ſuperiùs dictum & probatum eſt, quod menti perpetuo commendandum erit.

¶Sed quanuis exemplum hoc ſic intellectum ſatis 30
verum ac ſingulare ſit, vt ex eo electio dolosè facta dicenda ſit: nihilominùs tamẽ poterit idipſum etiam aliter & notabiliùs exemplificari. videlicet, ſi is, cui electio commiſſa fuit præmio, vel præmij ſponſione electionẽ ipſam de perſona indigni indignitate facti fecerit. Hæc namque electio ſimiliter tanquam dolosè facta annullanda erit. Quod probatur euidentiſſima ratione: is namque cui ele- 31
ctio cõmiſſa eſt, tenetur illam gratis facere, atque expedire. l. vnũ ex familia. §. ſi de Falc. ibi. *Non enim facultas neceſſariæ electionis propriæ liberalitatis beneficium eſt.* ff. de lega. 2. vbi gl. verb. *Neceſſariæ*, & communiter Scrib. id notãt. l. vtrũ. §. cùm quidam ibi. *Impoſita neceſſitate dandi.* ff. de reb. dub. vbi etiam per Scriben. Imò Iuriſconſultus in eod. §. ſi de Falcidia appellat electorem, debitorem ipſiuſmet electio- 32
nis, adeò vt ſicut debitum poteſt per creditorem exigi, à debitore, ita etiã actus eligendi exigi poſſit, ab eo, cui electio commiſſa eſt. Quod probatur ex eodem tex. ibi. *Qui, quod reliquit omninò reddere debuit.* Idque Bar. ibidem. nu. 2. & Paul. n. 1. & communiter Scrib. notant. Cum igitur elector eã electionem gratis facere aſtrictus ſit, ab illóque tanquàm à debitore exigi poſſit, conſequens eſt, vt pro ea facienda non poſſit pretium ſeu præmium aliquod accipere. Is enim, qui aliquid gratis facere debet: ſi pro eo faciendo præmium accipiat tur- 33
piter, atque dolosè facere videtur, vt elegãter dixit

gloſ.

glos.in l.Idem.§.si tibi verb. *repeti*. ff.de condit.ob turp.caus.Quam ad hoc appellat singularem.Bald. in c.super eo.de transactio.final. verb. vbi eleganter inquit, quòd omne illud, quod gratis efficiendum est:si pecunia interueniente fiat, turpiter fit. Quod etiam dixit Ias. in l. 1. ff.de condit. ob turp. caus.n.1.idem Ias.in l.iurisgentium.§.si ob maleficium.ff.de pact.n.1.vbi Fortu.Gars.col.1.cum seq. id ex pluribus probat.Idque probatur ex text.in l. penult.& fi.C.de cond. ob turp.caus. vbi Bald. & Scriben.id notant.& in l.fina.ff.eod. vbi etiam per Scriben.

¶Quod etiam comprobatur ex eo,quòd is, cui electio commissa est,veluti quidam arbiter constituatur, vt illum eligat, qui vel sibi magis placeat, vel eidem dignior appareat: ideóque non potest electionis prætextu,pretium aliquod ab eligendo recipere.Aliàs enim electio nulla, vel saltim annul-
34 landa foret:arbiter namque etiam is,qui tanquam arbitrator seu amicabilis compositor electus est, non potest aliquid pro arbitrio explicando recipere, sed liberè atque gratiosè arbitrium suũ pronuntiare debet.Quod probatur ex text.in l. ita demum.ff.de arbit.vbi Bar.& cæteri Scrib.id notant. Specul.ti.de arbitro & arbitratore. §. differt autẽ. in princ. glos. ordin. in l.venales.verb. *infirmas*. C. quando prouoca.non est necess.vbi etiam Bal.nu.4. & cæteri Scrib.

35 ¶Quibus adiicitur,quòd esset quodãmodo simoniaca electio illa, quæ pretio interueniente explicaretur: quanuis enim verbum hoc simonia propriè,atque strictè sumptum ad solas res spirituales referendum sit: largè autem potest etiam res temporales comprehendere,prout satis eleganter dixit glos.in l.2.verb. *sed si dedi*.ff.de cond.ob turp. caus. vbi inquit, quòd litem simoniacè vincit is, qui iudicem corrumpit.Idque etiam not. Ioan. de Ana.in Rub.de simo.nu.6.vbi etiam inquit, quòd simonia & barataria æquiparantur. Quod refert & sequitur Feli.ibidem.nu.3. quibus adstipulatur, quod dixit Bald.in l.in eos in princ.ff.de tutel.vbi scribit quòd tutor creatus per simoniam priuatur, ac remouetur.Hinc etiam dixit Bart.in l. 1.ff.ad l. Iul.de ambi.n.1.quòd simonia apud Canonistas est idem, quod ambitus apud Legistas, quod & alibi sæpè Scrib. annotare solent.

36 ¶Hoc ipsum etiam comprobatur ex eo,quòd institutio,seu legatum vel fideicõmissum,quod prẽmij sponsione præcedente fit,valere non debeat. l. illę autem.vbi Bar.n.1.ff.de hæred.inst.idem Bart. in l.Titio.centum.§.1.ff. de cond.& demonst.glos. & Scribẽ.in l captatoriæ. C.de testa.mili.Xuar. de captatoria voluntate pag.2.Cùm igitur institutio, legatum,seu fideicommissum prẽmij promissione præcedente relinqui non possit:consequens est, vt nec etiam pretio interueniente fieri possit electio, quæ est eiusdem institutionis,legati, seu fideicommissi declaratio:cùm id à testatore, non autem ab eligente factum esse censeatur,vt in d.§.si de Falcidia,per text.ibi Scrib. annotare solent.

37 ¶Item electio etiam spe prẽmij, seu pretio interueniente fieri non potest. l. 1.vbi Bart.& cæteri.ff. ad leg.Iul.de ambit.text.in c.si alicuius,de electio. & in c.nobis.de simo.& in c.quicunque.1. q.1.l.7. & 8.tit.2.lib.2.in noua. ll. Regni collectione. *Mu-*
38 *nera namque obcæcant animos prudentum & subuertunt verba iustorum*:prout habetur Exod.c.23.& iterum Deuteron.c.16.& Eccles.c.20. & in Auth. vt Iudi. sine quoquo suffragio.in princ.collat.2.Ex quibus comprehenditur, electionem factam de indigno, indignitate facti præmio interueniente, nullius momenti esse. Idque verissimum mihi videtur: quanuis nullus ex Scrib.in d.l.cùm quidam. Nec in aliis legibus,quæ de hac materia loquuntur,de hac quæstione meminerit.

¶ Quæ adeò vera sunt,vt non solùm in electione 39
facta de eo, qui indignitate facti indignus est, ꝓcedant,imò etiam in electione de persona digni, vel etiam dignioris, pretio facta locum habeant: Quando enim pro eo,quod aliàs gratis expediendũ erat,pretium, vel datur,vel promittitur: actus 40
nullus, atque inualidus efficitur: quãuis ipse actus aliàs pretio,vel eius promissione nõ interueniente iustissimus esset.l.iurisgẽtium.§. si ob maleficium. ff.de pact.vbi Bart.Bald.Ias.Fortu.& communiter Scrib.id not.l.2.3 & 4 ff.de cond.ob turp.caus.vbi glos.& Scrib idipsum expendunt. Cuius ratio est, quia quanuis actus ipse de per se sumptus honestus sit, recipere tamen aliquid ob illius expeditionem,turpe,atque inhonestũ est. Ideóque actus ipse vitiatur:prout in simili dixit Barto. in l.Titio centum.§.1.nu.1.ff.de cond.& demonstr.vbi etiam Paul.n.4.& cæteri Scrib.Idem Bar.in d.l. illæ autem.ff.de hæred.instit. n.1.

¶Hæc autem quando pecunia ab electo, seu alio eo sciente,vel mandante electori pro ipso eligendo data, seu promissa est, clarè procedunt: sed quando ipso electore, ignorante electori ab alio, pecunia data seu promissa est, vt ipsum eligeret, dubia videntur. Iniustum namque videretur electum absque culpa sua, ex facto alterius, proprio iure priuare, præsertim si ipse aliàs dignus, vel etiam dignior esset.

¶ Sed verùs est, electionem pecunia electori pro 41
ea expedienda data vel promissa factam vitiari: quanuis electus eam pecuniæ dationem, vel promissionem ignorauerit.Quod probatur ex text.in c.nobis.de simo. vbi disponitur electionem simoniacè factam vitiari, etiamsi electus id ignorauerit, nisi probetur pecuniã ab alio in eius fraudem, vel datam,vel promissam fuisse.Idque ex illo tex. Abb.atque communiter Scrib.annotare solent,id ipsum etiam probatur ex tex. in ca. de simoniace iuncta glos.verb.*remanere*.eod.ti.& in c. si alicuius. de electio.vbi etiam communiter Scrib.id notant. Cuius dicti ratio est, quia peccatur in forma electionis, quæ gratis facienda foret, vt in locis supra citatis Doct. aduertunt.

¶ Et quanuis prædicta iura loquãtur in electione de beneficio spirituali facta, pari ratione ad alias electiones, in quibus pecuniæ datio vel promissio iure interuenire non potest,extendenda sunt, cùm etiam in eis peccetur in forma electionis,ea namque liberè expedienda est,nec pretio interueniẽte, fieri potest. Ideóque si contra formam à iure introductam electio fiat, nulla erit, siue is in cuius fauorem fit, siue quiuis alius eo ignorante præmium pro ipso eligendo, promittat. Aequè namque corrumpitur animus eligentis ex pretio à tertio sibi dato,vel promisso,ac si ab ipso electo sibi daretur, vel promitteretur, qua ratione sententia venalis indistinctè nulla est, siue is in cuius fauorẽ pronuntiatur,siue quiuis alius eo ignorante iudicem corruperit. Vt in specie dixit. Salice. in l.1. C. de pœn.iud.qui mal.iudicat.n.9.l.venales.C.quando.prouo.non est necesse,vbi id Scrib.simpliciter, atque indistinctè verum esse profitentur. Quod etiam in hæredis institutione ab omnibus indistinctè:

ſtinctè etiam,atque ſimpliciter reſolutum eſt. Ea namque ſi pretio facta fuerit nulla eſt, ſiue pretium ab inſtituto, ſiue ab alio, eo ignorante promiſſum fuerit. Quod planè cõprehenditur, ex his, quæ not. Paul. in l. Titio Centum. *la.* 1. ff. de cond. & & demonſt. nu. 3. & ex his, quæ ibidem, & in l. illæ. ff. de hæredibus inſt. Bar. & communiter. Scriben. annotare ſolent. Solum namque conſideranda erit ſcientia, ſeu ignorantia electi ad hoc vt ipſe aliàs puniatur, vel in eligibilis remaneat. Non autem ad hoc vt electio valida ſit: prout in d. ca. nobis, & in d. c. ſi alicuius, omnes Scriben. reſoluunt. Quod verum atque probabile mihi videtur, ſi enim contrarium diceremus, fraudibus, atque illicitis pactionibus via aperiretur. Poſſet namque facillimè is, qui eligi prætendit per interpoſitam perſonam electori pecuniam, vt ipſe eligatur, vel dare, vel promittere, quo non probato electio turpiſſima, atque pretio facta valebit, ideóque iuſtiùs, videtur nullo pacto electionem venalem admittere, nec tolerare.

44 ¶ Illud tamen prætermittendum non erit, quòd ſi ab aliquo tertio pro alio eligẽdo pecunia data, vel promiſſa fuerit præſumi debet, ipſo elegẽdo mandante, datam, ſeu promiſſam fuiſſe, non enim præſumitur, quem delictum cõmittere, vel pecuniam ſuam in eo, quod alterius commodum contingit

45 expendere. Quod dixit Alber. in l. 2. §. ſi quis ita in ſuo per text. ibi. ff. ne quid in loco pub. vbi inquit, delictum ſemper præſumendum eſſe commiſſum fuiſſe ab eo, qui ex illo commodum ſentit, vel ex eius mandato. Quod etiam dixit Lapus allega. 123. n. 3. vbi allegat Quintil. dicentem neminem præſumendum eſſe commiſiſſe maleficium, quo alius vſurus eſt, niſi eo mandante vel ſciente. Idipſum etiam dixit Cicer. lib. 2. de finib. bonorum & malorum, pag. 8. ad fin. in hæc verb. *Apud homines prudentiſsimos agitur, qui intelligunt neminẽ, vel minimum quidem maleficium, ſine cauſa admittere.* Idque probari videtur ex tex. in l. videamus §. non enim. ff. de in lit. iur. & in c. conſtitutis. de teſti. vbi Feli. n. 1. Idem Felin. qui plura refert. in c. Petrus. de homin. nu. 2. cum ſeq. vbi inquit, hoc clariùs procedere, vbi à conſanguineis, vel famulis delictum commiſſum eſt. Quod etiam ex pluribus comprobat Carol. Ruin. in rep. leg. 1. §. nuntiatio. nu. 176. ff. de nou. ope. nuntia. Hyppol. in Rub. ff. ad leg. Cornel. de falſ. n. 12. Aymon. conſ. 75. n. 17. & alibi ſæpè Scriben. Et hæc de prima ſpecie, ſcilicet, quando electio in liberam eligentis facultatem commiſſa eſt, dixiſſe ſufficiat.

46 ¶ In ſecunda ſpecie principali: quãdo ſcilicet non eligentis liberam, atque abſolutam voluntatem: ſed ſolum in eius arbitriũ electio per huiuſmodi verba cõmiſſa fuerit, dicendum eſt non poſſe eligere indignũ indignitate facti: ſed neceſſariò debere dignũ eligere. d. l. cum quidã. ff. de lega. 2. l. cũ pater §. rogo. ff. eodẽ. l. vtrũ. §. cũ quidam ff. de reb. dub. Bar. & Scrib. in l. 1. ff. de leg. 2. l. in perſonã. §. 1. ff. de regulis iuris. Valebit tamen electio ſi in caſu de quo agimus, elector dignum eligat prætermiſſo digniori, glo. ordin. in d. l. cùm quidam verb. *qui non offenderint.* Quam ibi Bar. n. 6. & communiter Scrib. ſequuntur. gl. conſimil. in c. conſtitutis. in 3. de appellat verb. *magis vtilem.* Quam ibidẽ etiam Anto. Abb. Dec. & communiter Scrib. ſequuntur, alia in cap. cùm inter canonicos de electio. verbo. *aliam.* ad fin. & in c. quoniam. verb. *qui maioribus.* de iure patro. & in c. licet ergo. 8. q. 1. & in ca. vltimo verb. *ſanctiores.* de officio cuſto. Pro quibus eſt. tex. in c. cùm nobis. de electio. vbi Abb. Dec. & Scrib. communiter id notant. Dec. conſ. 129. n. 2. Couar. in regula peccatum. de regulis iuris. lib. 6. 2. parte. §. 9. nu. 4. & eſt communis, ac vera reſolutio: tam in electione, quæ ex diſpoſitione hominis, quàm in ea, quæ ex legis diſpoſitione procedit, vt in d. locis. Scrib. reſoluunt. optiméque probat Padilla. in d. l. cum quidam. n. 18.

¶ Huius autem concluſionis ratio ea eſt: quia ſi 47
non ſufficeret, quo ad ius fori dignum, prætermiſſo digniori eligere, quælibet electio facillimè calumniam pati poſſet: cùm in foro exteriori nõ facilè æſtimari, ſeu librari poſſent eligendorum merita, vt appareat quis eorum optimus ſit, in eiſque æſtimandis, lites ac etiam alia inconuenientia accidere poſſent. Ideóque conuenientius legum, atque etiam ſacrorum Canonum latoribus viſum fuit, electionem digni prætermiſſo digniori tollerare: quàm in aliorum meritis æſtimandis tot litibus, atque inconuenientibus viam aperire. Quæ ratio colligitur, ex Scriben. quos paulò antè citauimus, illámque aſſignarunt Soto de Iuſtitia & iur. lib. 3. quæſtione 6. articul. 2. verſ. Subtexitur. Deinde, Couarr. in d. regula peccatum. 2. par. §. 7. nume. 4. Pinel. in l. 2. C. de reſcind. vend. 2. part. c. 1. num. 39. vbi ad id etiam Thom. Fortu. & Afflict. in idem adducit, eáque ratio ciuilis, ac moralis eſt.

¶ Ex qua ratione comprehenditur erroneum eſſe 48
id, quod not. Abb. in capit. conſtitutis. de appella. numer. 6. vbi inquit, illud quod dici ſolet, valere electionem factam de digno omiſſo digniori, intelligendum eſſe. niſi à principio fuerit appellatum in caſu, quo dignior non eligatur. Tunc enim electio de digno facta omiſſo digniori appellatione pendente, caſſanda erit. Cuius dictum ſequitur Dec. ibidem numero quinto. & Lambert. de iure patro. lib. 2. part. 1. quæſtione 10. articul. 3. gloſ. in pragmatica Sanctione titul. de elect. §. ego. N. verb. vtiliorem. Hæc namque opinio vera non eſt. Cùm enim electio digni, omiſſo digniori, ex eo tolleretur, vt eligendi, ab innumeris litibus retrahantur, non poſſumus percipere rationem differentiæ inter eam electionem, quæ appellatione præcedente facta fuit, & illam, quam appellatio non præceſſit: cùm ea appellatio litibus etiam iter aperiat, nec iuſta intelligenda ſit. Iura namque non permittunt ſuper eligendorũ præcedentia litigare: ſi omnes alioqui digni ſint. Ideóque contraria opinio verior cenſenda erit, eámque probat gloſ. in d. cap. licet ergo. verbo. *qui præſtantior*, ante fin. 8. quæſtione. 1. Quam malè pro ſua opinione Abb. in d. capit. conſtitutis adduxit. Cuius gloſ. opinionem ſequuntur. Imol. & Philipp. Franc. in d. cap. conſtitutis. Idque ipſum ſequutus fuit Didac. de Couarru. in d. regula peccatum. 2. part. §. 7. numer. 3. reprobans opinionem Abb. & eorum, qui illum ſequuntur. Eáque opinio aduerſus Abb. & cæteros proculdubiò verior mihi videtur.

¶ Verba autem, ex quibus comprehenditur elec- 49
tionem non in meram voluntatem eligentis: ſed in eius arbitrium commiſſam fuiſſe, hæc ſunt, veluti ſi Maioratus inſtituto electionem commiſit alicuius arbitrio, iudicio, diſcretioni, vel ita,

vt electio

vt electionem faciat: prout sibi visum fuerit, vel placuerit, seu arbitratus fuerit, vel similia verba dixerit, quæ ex iuris dispositione non liberam voluntatem, seu arbitrium liberum: sed boni viri arbitratum comprehendunt, vt resoluit Bart. in extrauag. ad reprimendam. in verbo, videbitur, & in l. fideicõmissa. §. si sic. ff. de lega. 3. & in l. 2. ff. de lega. 2. vbi D. Anton. de Padilla. nu. 12. cum sequenti. Alexan. qui plura refert. in l. si sic. ff. de lega. 1. Felin. in cap. 1. de constitutionib. nu. 54. vbi latissimè prosequitur materiam. Ias. in §. in bonæ fidei. nu. 14. insti. de actio. & alibi sæpè Scrib.

50 ¶ Sed quanuis hæc omnia, quæ prædiximus, quo ad ius fori attinet, vera sint, in foro tamen conscientiæ contrarium dicendum erit: imò, ꝙ is, cui electio, siue liberè, siue limitatè cõmissa est, non possit indignum indignitate facti, vel iuris eligere. Nec etiam eligere possit illum, qui dignus est, omisso digniori, sed ꝙ præcisè, ac necessariò, semper dignior eligendus sit. Quod dixit Frederi. de Senis consil. 90. incipien. Punctus dubitationis. Anto. de Butrio. in c. constitutis. nu. 3. de appella. vbi Abb. nu. 7. & 8. & cõmuniter Scrib. id not. quorum opinionem asserit communem esse ibi. Deci. num. 5. & Gometius. in c. vt animarum de constitutionibus. lib. 6. nu. 22. Pala. Ruui. in rep. c. per vestras. de dona. inter vir. & vxo. 3. notab. §. 26. Soto qui plures ex Theologis idem censentes refert, de iusti. & iur. lib. 3. q. 6. artic. 2. vers. Nona conclusio vbi latissimè prosequitur materiam Cæsar Lambert. de iure patro. lib. 2. par. 1. q. 10. artic. 3. Dida. de Couarr. in regula peccatum de regul. iur. lib. 6. 2. par. §. 2. nu. 4. D. Ant. de Padilla. in l. cùm quidam. ff. de lega. 2. nu. 19.

¶ Pro hac autem opinione Abb. & Scrib. in d. cap. constitutis allegant tex. in c. si quis iusto. §. porrò

51 de electi. lib. 6. vbi disponitur, quòd si quis habeat duas voces vnam nomine proprio, & alterã nomine alieno, non potest vnum nomine proprio: alterum verò alieno nomine eligere, cuius ratio secũdum glo. ibi verb. *nihil agit*, & cõmuniter Scrib. ea est, ꝙ cùm in foro conscientiæ quis meliorem eligere astrictus sit, hæ duæ voces sunt inseparabiles: cùm nõ nisi vnus cæteris melior esse valeat. Quã rationem sibi quodammodo tribuit Abb. in d. c. constitutis. nu. 8. eámque etiam ibidem communiter Scrib. sequuntur.

52 ¶ Quæ ratio decidendi ad tex. in d. §. porrò, quanuis cõmuniter ab Scrib. probata sit: mihi autem nũquam placere potuit. Vidi námq; pluries quorundam ex eligendis merita adeò æqualia esse, vt inter duos vel tres nõ possit discerni ab electoribus, quis melior, vel magis idoneus sit, qui ex eo præsertim vnum ex eisdem, cæteris præferre solent: ꝙ vnus, non plures, ad officiũ, seu beneficiũ eligẽdi sint. Quod si duos, vel tres eligere possent, proculdubiò duos, vel etiã plures æquè idoneos absq; cõscientiæ discrimine elegissent. Idq; mihi in electionibus dignitatũ spiritualium atq; officiorũ seculariũ, non semel accidisse memor sum. Quod etiã pari ratione posset ei, qui duas voces in electione habet, accidere: ita, vt ex duobus, quos æquè idoneos esse existimat, posset iustissimè, atque absq; conscientiæ discrimine vnũ nomine proprio, & alterum nomine alieno eligere. Ideóque non potest esse vera hæc ad illũ tex. decidẽdi ratio, cum ea euidenter naturali rationi, atq; his, quæ quotidie videmus ac sentimus, repugnet. Similitérq; nõ potest tex. ille pro præcedẽti opinione adduci: quãuis ea opinio aliàs vera, atque communis sit.

¶ Vera autẽ illum tex. decidendi ratio ea est, ꝙ cũ 53
hæc electio, etiã si nomine duorũ fiat, ex vnico tamen consensu procedat, non potest negari: quin ex duorum nominatione facta ab vno, ea electio incerta non reddatur cùm non satis cõstet, quem ex duobus ille magis idoneum ad officium, seu beneficium esse existimauerit: sed vel vnum, vel alium Ecclesiæ idoneum esse censuisse, dubiúmq; in persona eligendi fuisse: quo casu electio ipsa tã quam incerta, seu alternatiua admittenda non est. Electio námque certa, atque præcisa esse debet, nec valet si alternatiua, dubia, seu incerta sit, vt probatur ex tex. in c. in electionib⁹. de electio. lib. 6. quam decidendi rationẽ ad tex. in d. §. porrò. assignauit Archi. in d. c. si quis iusto. nu. 3. eamq; nos ad tex. illum veram esse censemus reiecta ratione Abb. & Scrib. in d. c. constitutis & in d. §. porrò. quæ proculdubiò falsa, atq; erronea cẽsenda erit.

¶ Quãuis autem præfata opinio (de qua paulò antè meminimus) ꝙ scilicet in foro cõscientiæ semper dignior, ac melior eligi debeat cõmunis, ac vera sit: plures tamẽ de ea dubitare solent, ex eo præ- 54
sertim, ꝙ iura canonica disponant, electionem factã, de digno, prætermisso digniori, validã esse. Ex quo fit, vt impossibile sit peccare illum, qui iuris canonici authoritate aliquid fecerit tex. in c. qui peccat. 23. q. 4. Aliàs námque ius Canonicum animabus vinculum iniiceret, peccandique ansam electoribus tribueret, quod nullatenùs dicendũ est. Quæ ratio adeò vrgens visa fuit Petusino. in d. c. constitutis, vt ex ea contrariam opinionem secutus fuerit.

¶ Sed ad hanc rationẽ facilè responderi potest. Iura námq; Canonica non disponunt principaliter 55
dignũ esse eligendũ: sed præferendũ esse meliorẽ, ac dignioremẽ. tex. in c. licet ergo. 8. q. 1. Permittunt tamen, ꝙ dignus eligi possit, etsi dignior prætermittatur, vt vitẽtur maiora incõuenientia, vt inquit, glo. in d. c. licet ergo. verb. *qui præstantior*. & probat tex. in c. quia propter. de electio. & in d. c. cõstitutis, vbi cõmuniter Scri. id notant. Cùm igitur hęc nõ sit præcisa iuris Canonici dispositio: sed vnius mali permissio: ne totus mundus litibus inuoluatur, & vt maiora etiam mala vitentur: cõsequens est, vt is qui id fecerit nõ minus à peccato liberetur: quã qui publica lupanaria exercuerit, vel alia peccata cõmiserit. Quæ à iure etiam Canonico, vt maiora mala vitentur permissa sunt, idque in electione loquens sic in effectu resoluit Deci. in d. c. constitutis. de appellatio. num. 5.

¶ Quod etiam in simili cõprobatur, ex eo ꝙ quã- 56
uis verũ sit, quòd ex iuris etiam Canonici dispositione permissum sit, contrahentib⁹, vt ad inuicẽ se intra dimidiam decipere valeant, vt probatur, ex tex. in capit. cùm dilecti. de empti. & vendi. vbi Scrib. id not. illud tamen in foro conscientiæ licitum non est. Imò peccat is, qui contrahentem secum etiam intra dimidiã deceperit: Canon námque hoc disponens permissorius: non autem iussorius est: ideóque à peccato non liberat. Idque colligitur ex Innoc. in cap. in ciuitate. de vsur. vbi Ant. num. 9. Abb. num. 6. Ana. nume. 8. Id ipsum verum esse profitentur. Idẽ Abb. in c. quia plerique, de immu. Eccle. nu. 28. Et est cõmunis opinio Theologorum, atque etiam Iurisconsultorum, vt eruditè resoluit Soto. de Iusti. & iure li. 6. q. 3. art. 1. vbi latissimè prosequitur materiã Fortu. in tract. de vlti.

fine illati.17.nu.275.Curti.Iunior in l.penul.C.de pact.nu.8.& in l.precibus nu.25.C. de impub.Gomet.in c.2.de cõst.lib.6.nu.5. Tiraq.de legib.cõnubi.l.9.n.9. Dida.de Couar.lib.2.resolu.c.4.nu.11. Marti.Nauar.in c.nouit.nu. 108. de Iudic.Pinel.in l.2.C.de rescin.vend.1.par.nu.38.Aug.Beroius in c. cũ dilecti.de empti,& vẽdi.nu.30.cũ pluribus præceden.& seq.vbi id optimè declarat.Idq; etiã plenissimè prosequitur, atq; resoluit Ludo.Messia à Germanica legione Põtius in suo Laconismo pragmaticæ taxæ panis cõclu.1.nu.129.cũ plurib.seq. Quæ opinio proculdubio vera, atq; cõmunis est: etsi Baldus in Auth.ad hæc nu.16. C.de vsur. Cuius opinio sequuntur quãplures relati à D.Anton.de Padilla.in d.l.2. C. de rescindenda venditione.nu. 73.contrariam sententiã veriorẽ esse profiteatur, vbi etiã idem.D.Anto.de Padilla Bald.sequutus à cõmuni opinione discesserit. ¶ Hæc autẽ Baldi opinio sequenda nõ erit:nisi deceptio etiã intra dimidiam cõtingens modica sit. Nec enim hoc, quod prædicimus,ad quãcunq; læsionẽ facilè trahendũ est:sed in magna, atq; notabili læsione intra dimidiã contingenti intelligendum erit:prout præfati Docto.aduertunt.Ex quibus pari ratione in simili cõprehenditur eos, qui dignũ, prætermisso digniori eligunt,peccare:quanuis Canon id permittat:cum illud permiserit non tãquam iustum: sed vt ex eo maiora mala, & inconuenientia vitentur:idque verissimum est.

57 ¶ Illud autem prætermittendum non erit, quòd quanuis is,qui dignum eligit, prætermisso digniori peccatum cõmittat: non tamen ad vllam restitutionem faciẽdam tenebitur: Ecclesiæ námque, seu Reipublicæ,ad quam dignum eligit, nihil restituere tenetur, cùm eidem dignum præposuerit, nec damnum aliquod ex ea electione sibi contigerit,nec etiam digniori,qui eligi debuerat: cùm is nullum ius, ad eandem electionem prætendere posset.Quod eleganter ex pluribus sic resoluit Hadrianus.in 4. sententiarum in tracta. de restitu.c. incip.Quia iam determinatum.Cuius opinionem sequitur. Domi.de Soto de iustitia.& iur. lib.4.q. 6.art.3.col.28. & 29.cum seq. Reprobata opinio. Caietani, qui contrarium censuit. Quam etiam Hadriani opinionem aduersus Caieta. sequuntur Dida.de Couar.in regula peccatum.de regu.iuris, lib.6.2.par.§.7.num.6. & D.Anto. de Padilla.in l. cũm quidam. ff. de lega.2.nu.18. Quorum opinio probabilis videtur, ex rationibus, quæ à præfatis authoribus adducuntur, quas hic repetere non libet.

58 ¶ Quod quando electio de digno facta fuit verũ est:si verò de indigno electio facta fuerit,dicendũ est electores teneri, ad restitutionem faciendam. Quæ quidem restitutio non debet fieri dignis,seu dignioribus,quibus officium,seu beneficium præstandum esset: cùm hi nullum ius considerabile, ad beneficium,seu officium illud prætendere possint:sed Ecclesiæ,vel Reipublicæ,cui ex electione indigni damnum contingit,ipsum damnum restituendum,atque reintegrandum erit. Quod etiam dixit Hadria.in d.quæst.seu tracta.de restitu. Quẽ refert,& sequitur Domini.de Soto.d.quæst.3.art. 3.colum. 29. qui idipsum cõprobat similitudine œconomi, quem Dominus misit, ad conducendos operarios.Si enim ipse prætermissis operariis idoneis,alios non idoneos conduxerit,nõ tenebitur quicquã restituere idoneis, vel magis idoneis: sed domino,cui damnũ intulit,ex mala operarium electione,quæ similitudo satis applaudet.

Hæc autem limitanda sunt, nisi edictũ propositum fuerit quo promittatur beneficij collatio,illi quem digniorẽ esse constiterit:prout in electione Canoniarũ magistralium,vel doctoraliũ: vel etiã cathedrarum seu prębendarũ collegij effici solet. In eo námq; casu,existimarem eũ, qui digniorem neglexerit ad damni restitutionẽ astrictũ esse,hîc námq; non solùm iustitia distributiua, sed etiam cõmutatiua violatur.Ex edicti námq; propositione quidã contractus vltro citróque obligatorius inter digniorem & electores resultat,quem tenẽtur electores præcisè obseruare:prout in simili in subhastatione dixit Bart.cõmuniter sequutus in l. licitatio in princ.nu.4.ff.de publi. & vecti. in qua promitti solet q̃ res dabitur plus offerenti: quãdo autem iustitia cõmutatiua violatur,absolutissimũ est illam violãtes teneri ad damni restitutionem, quod perpetuò menti tenendũ erit, vidi námque viros doctissimos hoc non rectè percepisse.

¶ Sed quanuis supradicta indistinctè vera forent: 59
sciendũ tamẽ erit, electores in vtroq; casu saltim teneri ob violatam iustitiam distributiuã,vbi alia electio occurrerit,propẽsiorẽ curam habere illius dignioris prętermissi.Quod cẽsuit Soto.d.q.6.art. 3.col.30.Cuius opinio maximã æquitatẽ prę se ferre videtur.Ex quibus Hispani Scrib. frequẽter inferre solent,parentẽ, qui ex Regiæ facultatis virtute Primogeniũ instituit, in foro cõscientiæ teneri inter filios suos eligere,non solum dignũ,sed etiam digniorem: aliàs mortale crimen incurreret.Idque ipsum dicendũ esse in parentib⁹, qui ex legum Regiarum decisione Primogeniũ ex tertia, vel quinta bonorũ parte inter liberos instituunt, vel meliorationem faciunt. Quod dixit Io. Lupi. in repe.c.per vestras.de dona.int.vir.& vxo.3. notab.§.26.nu.1.cũ plurib.seq.for.magno.99.&100. Archiepiscopus Flor.3.par. suæ summæ.tit. 10.c.1. §.2.Segura.in rep.leg.vnũ ex familia.§.sed si fundum.ff.de lega.2.nu.70.Ludo.Gometius.in c. 2.de constitu.lib 6.nu.23.Anto. Gomet.in l.17. Tauri. nu.18.Simanc.de Catholic.institu.c.9.nu.12.idem de Primogen. Hispan.lib.3.cap.3.vbi Ambros.idipsum existimantem refert.

¶ Hi autẽ omnes pro hac opinione vltra ea, quæ superius adducta sunt,allegare solent. tex.in l.fœminæ.C.de secund.nupt. vbi dispositum est,q̃ mater,quę debet filiis prioris matrimonij lucra eiusdem reseruare, possit vni ex eisdem illa prælegare:dummodò in illum,non ex sola voluntate, sed ex contemplatione meritorum iudicium suæ liberalitatis direxerit.Quod etiam exemplo Esau, & Iacob, Ruben & Iudæ. Adoniæ & Salomonis, Cain & Abel, Ismael, & Isaac, & aliorum,inter quos,in veteri testamento prælati fuerunt minores natu Primogenitis,probare etiam nituntur.

¶ Sed hæc omnia, si bene considerentur nihil pro hac opinione stringunt. Ea namque, quæ de digniori præferendo prædiximus,in electionibus officiorũ,seu beneficiorum procedunt,nec ad bonorum patrimonialium distributionem extendi possunt.In bonorũ námque patrimonialiũ distri- 60
butione si ea à vero domino fiat, non potest acceptionis personarum peccatum cadere, nec iustitia commutatiua, nec etiam distributiua violari, vt resoluit Diuus Thomas 22. quæst.63. artic. ad primum.Quod etiam ex pluribus probat Soto de iusti.& iur.lib.3.quæst.6.artic.2. col.14. vbi id optimè declarat.

¶ Non

61 ¶ Nou etiã obſtat tex.in d.l.fœminæ.Caſus námque illius legis diuerſiſſimus eſt, à caſu legum Regiarum permittentiũ parenti filium in tertia, & quinta bonorum ſuorum parte meliorare, ſeu à facultatibus ex quibus parenti permittitur, vt in perſona vnius filij poſſit Primogenium inſtituere. Illæ námque leges, atque Regiæ facultates liberam parentibus facultatem concedunt, vt in quocunque ex filiis quem voluerint, Primogeniũ inſtituant, ſeu prælegatum, aut melioratione faciant. Dicta autem lex fœminæ, non ſibi liberam facultatem: ſed reſtrictã, ad qualitatem meritorũ concedit. Ideóque, de vno caſu ad alium argumentatio non procedit: cum facultas, ſiue à lege, ſiue ab homine conceſſa in ſpecifica forma ſeruanda ſit. l. diligenter. ff. mandat. tex. in c. cum dilecta, vbi latiſſimè per Scrib. de reſcrip.

¶ Ratio autem differentiæ inter deciſionem tex. in d.l.fœminæ, & leges, ac facultates Regias hæc eſt, quia in caſu d l.fœminæ, mater diſponit de bonis mariti, quæ hac lege acquiſiuit, vt liberis primi matrimonij reſtituere teneretur, & in quibus liberum dominium non habet, nec etiam alienãdi facultatem. In caſu autem legum, ac facultatũ Regiarum pater diſponit de bonis propriis liberis, in quibus liberum etiam dominium, atq; alienandi facultatem habet, & quorum ipſe eſt verus moderator, & arbiter: quamuis tempore mortis legitimam liberis relinquere aſtrictus ſit. Ideóque non mirum, ſi in primo caſu ſtricta facultas: in ſecundo autem ampliſſima parentibus erga liberos conceſſa ſit. Quæ ratio differentiæ inter has leges vera mihi videtur, idque de intellectu illius legis dixiſſe ſufficiat: quamuis aliter, atque etiam eleganter eam legem interpretatus fuerit Peralta. in l. cum quidam. ff. de lega. 2. nu. 18. qui in id omninò videndus erit.

62 ¶ Similiter etiam non obſtant veteris legis exempla. Veteris namque teſtamenti inſtituta ius Primogenituræ, atq; ætatis, quo ad hęc potiùs: quàm alias qualitates aſſiduè ſequũtur. Idque Tiraquel. de Primoge. quæſt. 1. num. 13. ex pluribus probat. Quod ſi ex aliquibus cauſis interdum diuina permiſſione Primogenia filiis natu maioribus ablata fuerint, aliiſque minoribus natu aſſignata, illud quod myſticè, atque ex aliis cauſis factũ fuit, in conſequentiam trahendum non eſt. Imò nec in teſtamento veteri ſtatutum inuenietur Primogenituræ ius non filio maiori natu: ſed meliori relinquendum eſſe: nec ſi id ſtatutum fuiſſet præcepta legalia, ſeu iudicialia legis veteris nos aſtringunt, niſi quatenùs nouo teſtamento approbata fue-
63 rint: prout reſoluit D. Thom. 22. quæſt. 87. artic. 1. Domi. de Soto. qui præ cæteris latiſſimè, atq; eleganter id declarat de iuſti. & iur. lib. 2 q. 5. artic. 4. Tiraq. qui plura refert de retractu. Lignagier. in præfatione nu. 8. cum ſeq.

64 ¶ Qua ratione cõtraria ſententia: imò quòd poſſit pater in perſona filij maioris natu Primogeniũ inſtituere, dummodò indignus nõ ſit, prætermiſſis filiis dignioribus, verior aliquibus viſa eſt: quãuis prima opinio tutior, atque bonis moribus conuenientior ſit. Quod verum eſſe conſtanter profeſſus fuit Peralta. in l. cùm quidam. ff. de lega 2. nu 18. atque etiam D. Didac. de Couarr. qui optimè loquitur in propoſito in rep. regu. peccatum de regul. iur. lib. 6. 2. par. §. 7. nu. 7. Quem refert. D. Ant. de Padil. in d.l. cum quidã. ff. de lega. 2. nu. 20. vbi eius opinionem, nec approbat, nec improbat.

¶ Quę opinio probabilior efficietur: ſi ſequamur 65
aliã, quã plures, atq; non contemnendæ opinionis viri ſequũtur, quòd ſcilicet id, quod diximus, ꝙ in foro conſciẽtiæ is, cui electio cõmiſſa eſt, teneatur eligere digniorem, procedat: ſolùm in beneficijs Eccleſiaſticis: in ſecularibus verò officiis ſufficiat dignũ eligere, & ſi dignior ꝓtermittatur. Quod in ſpecie profitentur Caieta. in ſumma. verb. Electio. col. 4. atq; Bartho. Fume⁹. in ſua ſumma verb. electio. nu. 5. Si igitur ad officia ſecularia ſufficit eligere dignum: etiã prætermiſſo digniori, à fortiori id ipſum dicẽdum erit, in electione, quæ fit, ad bona patrimonialia & ſecularia abſq; iuriſdictione.

¶ Hæc autem opinio vera, ac tuta nõ videtur: cùm 66
iure ciuili ſtatutũ ſit meliores, ac nobiliores ad magiſtratus ſeculares eligendos eſſe: prout iure Canonico in beneficijs Eccleſiaſticis præcipitur, vt probatur ex tex. in auth. vt iudices ſine quoquo ſuffragio. §. eos aũt. coll. 2. ibi *honeſtiorum quoſdam ad adminiſtrationes dirigere.* Et iterũ ibi *teſtimonium habens.* Et quidẽ quia ſit optimus tex. in Aut. de defenſo. ciuit. in prin. verſ. interim. ibi. *Sed inuicẽ vniuerſi nobiliores.* vbi. gl. verb. *nobiliores.* inquit. Nota nobiliores eſſe eligendos. Quam ibidem Scrib. ſequuntur. lex. ad ſubeunda. C. de Decurio. lib. 10. ibi *Dignißimi meritis & facultatibus.* Thomas Grãmaticus conſi. 6. n. 11. l. 1. ti. 4. lib. 2. in noua legum Regni collectione. Ideóque non eſt, cur in hac parte abſque lege, & ratione inter beneficia Eccleſiaſtica, & officia ſecularia differẽtia aſsignetur. Quod ex eo præcipuè dicendum erit, quòd ſi eligens dignum, omiſſo digniori, ad quodcunq; beneficiũ Eccleſiaſticum: etiam ſimplex peccat mortaliter, vt ex ſupradictis apparet, à fortiori idipſum dicẽdum erit in eligente dignum, prætermiſſo digniori, ad officium ſeculare, eſt quo totius Regni regimen, Eccleſiaſticíque, ac ſecularis ſtatus moderatio plerunque dependet, in cuius electione maius periculum: quàm in vnius ſimplicis Canonici, ſeu beneficiati verſatur, vt pluſquàm notiſſimum eſt, qua ratione non facile prædicta opinio admittenda erit.

¶ Sed quanuis articulus hic quo ad Primogeniorum inſtitutionem ſatis dubius ex ſuperius adductis reddatur, ego tamen, qui ex animi inſtituto profiteor dubia, quæ in hac materia occurrerint, congrua diſtinctione reſoluere non poſſum in hac re tam frequenti, vtili, atque etiam neceſſaria meum iudicium non interponere. Ideóque pro huius articuli vera reſolutione ſic diſtinguendũ eſſe cenſeo. Aut enim ad Maioratum ſeu tertij, & 67
quinti meliorationem eligitur is, qui dignus eſt: quanuis dignior prætermittatur. Aut eligitur is qui indignitate facti indignus eſt, digno, atque etiam digniori prætermiſſo.

¶ Si dignus, digniori prætermiſſo electus fuit, ſubdiſtinguendum etiam erit. Nam aut electio facta fuit ab ipſo primo inſtitutore, qui eſt dominus bonorum, ex quibus Primogenium, ſeu meliorario conſtituitur, aut ab alio, cui primus inſtitutor facultatem eligẽdi conceſsit. Si à primo inſtitutore electio facta fuit, dicẽdum erit, ꝙ ſi ipſe dignum inter filios elegit, nõ peccat: etſi digniorem prætermiſerit. Cùm enim ipſe bonorũ ſuorũ verus dominus ſit, legibúſque ac Regia facultate ſibi conceſſum fuerit, cuicúnque filiorum ea bona iure Primogenij, vel meliorationis relinquat, nec in hac ſpecie de Reipublicæ, ſeu Eccleſiæ

regimine,nec alia re ſimili agat:cõſequens eſt, vt liberè poſsit dignũ eligere, digniori prætermiſſo: cùm vt ſuperius dictum eſt, in bonorum patrimonialium diſtributione de acceptione perſonarum agendum non ſit, poſsítque pater ex affectione ea bona filio,qui dignus eſt iuſtè relinquere: etſi dignior prætermittatur. Quod apud me veriſſimũ eſt:præſertim ſi is, qui dignus eſt, Primogenitus ſit.Non enim ſcimus legem,nec rationem,quæ in contrarium conſtringat.

68 ¶ Quod adeò verũ eſt, vt hoc nõ ſolùm procedat in bonis patrimonialibus nullã adminiſtrationem habentibus:ſed etiã in his bonis,quib⁹ iuriſdictio ſeu adminiſtratio annexa eſt:veluti ſi fiat Maioratus,de Ducatu,ſeu Comitatu vel oppidis, ſeu Caſtris,cũ territorio,atq; Iuriſdictione. Nam quãuis is,cui electio ad ſimilia munera, in re aliena conceſſa eſt,teneatur,(vt ſuperius oſtendimus,)ad ea meliorem eligere, is tamen qui ea ex propriis facultatibus inſtituit, non tenetur digniorem eligere: ſed ſufficit: ſi ad id dignum elegerit. Quod probatur ex tex.in c.monaſterium.16.q.7. vbi diſponitur quòd is, qui ex proprio patrimonio Eccleſiam, ſeu oratorium conſtruxit, poteſt eidem præferre,quem voluerit:dummodò indignus non ſit quod glo. ibidem verb. *ne malus*, & communiter Scrib.ſic reſoluunt.Idque ex eiuſdem text. deciſione probat Cæſar Lambert.de iur.patro.lib.2. 1.par.q.10.artic.3.num.17.vbi inquit, generaliter patronum non teneri eligere digniorem: quanuis id,ad ſolum Eccleſiæ, vel oratorij fundatorem,de quo tex.ille loquitur reſtringere debuiſſet.In quo rectè taxatur à Didac. de Couar. in regula peccatum.de regul.iur.lib.6.2. part.§.7.num.5. verſic.4. Sed & hoc ipſum,ex deciſione tex.in d.c.monaſterium. Sic etiam reſoluit Dominicus de Soto de Iuſti.& iur.lib.3.q.6.art.2.col.14. quod probabile videtur.

69

¶ Si verò electio de perſona digni nõ ab ipſo domino bonorum,ſed ab alio, cui facultas eligendi conceſſa eſt,facta fuit, ſubdiſtinguendum etiam erit.Nam aut ſibi libera eligendi facultas conceſſa eſt,aut in eius arbitrium relicta.Si libera facultas eligendi alicui conceſſa eſt, plurimùm etiam refert intelligere vtrum ad bona patrimonialia abſque adminiſtratione: an cum adminiſtratione,ſeu Iuriſdictione conceſſa fuerit.

¶ In primo namq; caſu ſufficiet,ad bona patrimonialia, cui adminiſtratio annexa non eſt, dignum eligere: cùm ex hac electione, nec Reſpublica, nec alius quiſpiam lædi poſſit, liberáque facultas eligendi:non autem rationi, nec arbitrio reſtricta eligenti conceſſa fuerit. Quo caſu nullo iure diſpoſitum eſt, electorem aſtrictum eſſe digniorem eligere:cùm iura, quæ in contrarium adduci poſſunt in electione ad officia,ſeu beneficia id diſponant, nec ad bona patrimonialia extẽdenda ſint. Quod ex rationibus de quibus ſuperiùs meminimus,probari poteſt.

¶ In ſecundo autem caſu tenebitur elector neceſſariò eligere digniorem:cùm de Iuriſdictione,atque Reipublicę adminiſtratione tractetur,in qua ſpecie quis ſemper tenetur digniorem eligere: ſicut in officiis, atque beneficiis deciſum eſt:quanuis enim Maioratus inſtitutor tanquam rerũ Maioratus dominus poſſit in hac ſpecie dignum eligere,prætermiſſo digniori: id tamen electori quirum, ad quarum ſucceſſionem electio facienda eſt,dominium non habet, non permittitur.Idque probatur ex eo, quod ſupra iſto. c.nu.69. adducimus. Quod etiã pari ratione in Maioratu,cui ius patronatus ad præſentandũ ad beneficia ſeu officia ſecularia Iuriſdictionem habentia, ſeu Collegarum,vel Magiſtrorum electio, vel aliquid ſimile competit,dicendum erit.

¶ Si verò electori non libera facultas:ſed arbitrio atque rationi ſubiecta cõceſſa fuerit,dicendũ erit nõ ſufficere eligenti,in foro cõſcientię dignũ eligere: ſed neceſſariò debere eligere digniorẽ. Hoc námq; veriſimile eſt,eum,qui electionẽ conceſſit, optaſſe: cùm his verbis electionẽ conceſſerit,nec poteſt elector formã mandari contemnere:ſed illam tenetur præcisè,atq, ad vnguẽ obſeruare. Et quanuis iure fori:quando eligẽdi facultas per huiuſmodi verba conceſſa eſt,ſufficiat electorem dignum eligere: hoc tamen non ex eo toleratur, ꝙ non ſit veriſimile illum, qui eligendi facultatem per hæc verba cõceſſit,voluiſſe,ꝙ elector eligeret digniorem:ſed vt vitarentur lites, quæ ex merito rum collatione, ſeu æſtimatione ſequerẽtur:vt ſuperiùs oſtenſum eſt. Quæ ratio in foro conſcientiæ non militat, quod tam in electione bonorum, quibus adminiſtratio annexa eſt: quàm aliorum bonorum patrimonialium procedit. Et hæc de prima ſpecie principali, vbi ſcilicet dignus electus eſt,dixiſſe ſufficiat.

¶ In ſecunda ſpecie principali:vbi ſcilicet non dignus:ſed indignus indignitate facti eligitur prætermiſſo digniori, plurimum etiam refert intelligere:an de electione facta à primo inſtitutore bonorum ipſorum domino,ſeu ab alio ex eius commiſsione tractemus.In primo namque caſu dicendum erit,non poſſe primum inſtitutorẽ ad huiuſmodi ſucceſsionem filiũ indignũ indignitate facti eligere.Cùm enim leges, ſeu Regiæ facultates inter liberos permittant parenti vnũ ex eiſdẽ ad Primogenij, ſeu meliorationis ſucceſsionem eligere,quamuis ex ſtricto legum rigore poſſet indignum indignitate facti, dignis, ſeu etiã digniori bus præferre,nõ debet hoc ſibi in cõſcientię foro licere.In hoc nãq; foro permiſsio legis præſertim ciuilis,à peccato nõ liberat:ſi id, quod lex permittit inhoneſtũ,atq; contra charitatẽ ac rationẽ ſit, vt ſupra iſto.c.nu.56.apertè probauimus. Hoc autẽ quod lex permittit ſi ad hanc ſpeciem extendẽdum foret, proculdubiò inhoneſtũ atq; impium, ac irrationabile futurum eſſet. Quid enim magis honeſtati atq; etiã pietati,ac rationi contrarium excogitari poſſet,quàm ꝙ parens filio iniquo, vitiiſq; enormiſsimis dedito poſsit maiorem partẽ bonorum ſuorum relinquere, cæteriſque filiis digniſsimis modicam eorum portionem aſsignare? ideóque dicendum erit, in conſcientiæ foro hoc ſibi non licere,quod in Maioratu à parente ex Regia facultate:etiam de legitima filiorum inſtituto longè potiori ratione dicendum erit.

70 ¶ Sed quanuis hæc in Primogenio ex Regia facultate inſtituto,atque etiam in melioratione tertij procedant: quo ad quintam autem bonorum portionem dubia videntur:imò proculdubiò exiſtimamus poſſe parentẽ in foro conſcientiæ quintam bonorum ſuorum partem filio indigno indignitate facti prælegare : dummodo is capax ſucceſsionis ſit. Cùm enim poſsit quintum cuicunque etiam extraneo relinquere, nec filiis ius aliquod ad illud prætendere poſsint, à fortiori poterit,illud prælegare filio:etiam indigno indignitate facti,cùm ex hoc cæteri filij non fraudentur,

nec

nec quiſpiam alius poſſit iure cõqueri. Non enim hîc poteſt dari electio, nec per conſequens indigni prælatio. cum non ſit certum perſonarum genus inter quas neceſſariò diſtribui debeat: ſed liberè poſſit vnicuique conferri.

¶ In ſecundo caſu: quando ſcilicet melioratio nõ fit ab ipſo domino: ſed ab alio ex eius commiſ-
71 ſione quantumcúnque ampliſſima, dicendum eſt, non poſſe indignum digno, ſeu dignori præferre, quod tam in tertio: quàm in quinto: quam in Primogenio, ſeu in quacunque alia ſucceſſionis electione, verum eſſe mihi ſatis compertum eſt: quãuis enim hoc iure fori eligentibus præmiſſum ſit hæc tamen iuris communis facultas à viris Chriſtianis alieniſſima eſſe debet. Is námque qui alicui eligendi facultatem conceſſit quibuſcunque verbis, ea conceſſio facta fuerit, credendum eſt non voluiſſe indigni electionem permittere: ſed potiùs id, quod ipſe in re ſua faceret eidem faciendum commiſiſſe. Ideóq; ea facultas in foro conſcientiæ potiùs reſtringenda quàm ampliãda erit, nec poterit indignus abſque conſcientiæ diſcrimine ab eo, qui veluti arbiter, ſeu rei alienę adminiſtrator electus eſt, cæteris filiis dignis, ſeu etiam dignioribus præferri: quãuis is qui dominus eſſet, id in aliquo caſu facere poſſet, vt ſupra iſto c. nu. 60. & num. 69. oſtenſum eſt. Idque comprobatur ex eleganti doctrina Bart. in l. quanquam. ff. de ritu nupt. vbi in eiuſdem legis ſummario inquit, q̃ in arbitrio alicui conceſſo non comprehenditur, quòd poſſit indignum eligere: etiam ſi concedens arbitriũ illum eligere potuiſſet. Quæ omnia cùm caſus acciderit ſummè notãda atq; conſideranda ſunt: ne forſan Maioratuum inſtitutoribus erronea conſcientia vincula, ſiue ſtrictæ, ſiue etiam amplæ poteſtatis iniiciat.

¶ In hac autem re ſummè etiam aduertendũ erit
72 illud, quod ſupra iſto cap. nu. 57. diximus quod ſcilicet: quanuis Maioratus inſtitutor aliquando, ex electione digni, prætermiſſo digniori peccare poſsit, nullo tamen pacto ad reſtitutionem tenebitur: quanuis quando indignum elegerit, ad reſtitutionem teneatur: ſi Maioratui iuriſdictio, ſeu adminiſtratio annexa fuerit: quæ reſtitutio Reipublicæ, quæ læſa fuit, facienda eſt, non autem ex electione etiam indigni aliis fratribus dignis, ſeu dignioribus aliquid eligens reſtituere tenebitur.

73 ¶ Illud etiam prætermittendum non erit, in caſibus, quibus dignior eligendus eſt, nõ cenſendum eſſe meliorem inter filios ad Maioratus ſucceſſionem: eum ſolũ, qui ſanctior, vel literis præſtantior ſit: ſed illum, qui ipſi Maioratui regendo atq; adminiſtrando, ac ad eius onera ſubeunda aptior, atq; competentior fuerit: etſi literis, ſeu ſanctitate ab alio præcedatur. Ideóque poterit iuſtè elector illũ abſq; cõſcientiæ diſcrimine, ad Maioratus ſucceſſionẽ eligere qui cæteros filios militiæ ſtrenuitate, atque ciuili vrbanitate, ſimilibúſque qualitatibus, quæ in nobilibus requiri ſolent, ſuperauerit: quanuis ipſe ab eis in aliis qualitatibus literarũ, ſeu religionis vel ſimilib⁹ ſuperetur. Cùm enim hæc electio nõ ad dignitates ſpirituales, ſed ad bona temporalia, quæ à nobilibus huiuſmodi communiter poſſideri ſolent, facienda ſit: conſequẽs eſt, vt hæ qualitates in earum electione conſiderandæ ſint, quæ in ſimilibus viris requirũtur, non autem illæ, quæ ab eorum profeſſione, quodammodò extranea, ſeu nõ adeò peculiaria ſunt, quod eligentium arbitrio potiùs cõmittendum erit. Idque in ſimili ſic reſoluit Abb. in c. cùm in cunctis in princ. num. 4. de electio. Diuus Thom. qui optimè loquitur in propoſito. Quodlibet. 6. arti. 9. Palat. Ruui. qui plura refert in rep. c. per veſtras. de dona. inter vir, & vxo. 3. notab. §. 26. num. 12. cum ſequen. fol. magno. 100. Didac. de Couarru. in d. rep. reg. peccatum. 2. par. §. 6. nu. 4. verſic. dignior verò. Soto de iuſti. & iure lib. 3. quæſt. 6. artic. 2. colum. 12. in princ.

¶ In his autẽ non adeò anxiè ac ſtrictè procedendum eſt, vt ex quocunque meritorum exceſſu ſtatim dicendum ſit, eligentem dignum prætermiſſo digniori mortaliter peccare: ſed in hoc ſolum exceſſus notabilis: non autem minimus conſiderandus erit. Non enim Deus cogit nos tam anxiè perſonas explorare: ſed ſecundum prudentiã pro rei qualitate, & cõditione: prout optimè explicat Soto. d. lib. 3. quæſtione. 6. artic. 2. col. 11. ad fin. q̃ in id omninò videdus erit. Idque, verum mihi videtur, dũmodò id bona fide, & abſque dolo factũ fuerit. 74

¶ Sed & ille, qui ad Maioratum electus fuit, prætermiſſo digno, ſeu digniori non peccat, nec ad aliquam reſtitutionem tenebitur, ſi electionem acceptauerit. Non enim ad ipſum: ſed ad eligentem examinare hoc ſpectat. Quod in ſpecie ſic reſoluit Domi. de Soto. de Iuſti. & iur. lib. 3. 6. q. articul. 2. col. 14. Idque probabile mihi videtur: dummodò electus dignus ſit, vel ſaltim non ſit indignus indignitate iuris: quanuis indignitate facti indignus ſit. Cùm etiã indignus indignitate facti Maioratus ſucceſſionis capax eſſe poſſit. l. cum ſimilib. ff. delega. 2. 75

¶ Nec obſtat illud, quod ſcripſit Inno. in c. cum in cũctis de electione in princip. vbi inquit, quòd 76
acceptans officium, ſeu dignitatem, ad quam electus eſt, peccat mortaliter: ſi non habeat ſufficientem ſcientiã. Cuius dictũ tãquam notabile refert, & ſequitur Abb. ibidẽ nu. 4. vbi plura in eius cõprobationẽ adducit. Pro quib⁹ facit tex. in c. cum ſit. de ætat. & qual. ibi. *Et ordinatores, & ordinatos graui vltioni decernimus ſubiacere*, vbi Scri. plura in idem adducere ſolẽt: ea námq; intelligenda ſunt: quando is, qui eligitur ad beneficium, ſeu dignitatem, eſt incapax einſdem: veluti ſi non habeat ſcientiam, quæ à iure requiritur, ad hoc, vt ſit capax eiuſdem beneficij, ſeu dignitatis: ſeu aliàs eiuſdem beneficij incapax ſit. Secus autem in eo, qui capax eſt ſucceſſionis, quæ ſibi ex electione aſſignata eſt: quãuis enim alius dignior, vel æquè dign⁹ inueniatur, hoc ipſe examinare nõ tenetur.

¶ Ex quibus conſequenter infertur quòd ſi elec- 77
tus ipſe ſit indignus indignitate iuris, ipſéque hoc ſciat, peccat, ſucceſſionem ſibi ex electione delatam acceptando: cùm eiuſdem ſucceſſionis incapax ſit. Quod in ſpurio à pluribus deciſum eſt: is námque ſi à patre hæres inſtituatur, tenetur hæreditatem hæredi legitimo: etiam ante ſententiam in conſcientiæ foro reſtituere, cùm ipſe eius hæreditatis: niſi quatenùs ad alimenta ſibi neceſſarium fuerit, incapax ſit. Idque ſic reſoluit Didac. de Couarru. de ſponſal. 2. parte cap. 8. §. 5. nu. 8. Domi. de Soto. de iuſti. & iur. lib. 4. quæſt. 5. artic. 1. colum. antepe. vſque ad fin. Quod etiam in effectu ex pluribus probat Caieta. 22. quæſtione 62. artic. 3. Idque pari ratione in electo, qui eius ſucceſsionis, ad quam electus eſt incapax inuenitur, dicendum erit. Sicq; iſta intelligenda, atque concordanda ſunt ex mente Scribentium, quos ſuperius nuncupatim citauimus.

SVMMARIA.

1 *Vna familia seu progenies: an possit consuetudinem iutroducere, vt in ea iure primogenituræ succedatur.*
2 *Consuetudo non potest: nisi à populo, vel eius maiori parte introduci.*
3 *Consuetudo vtrum possit introduci ab aliqua parte ciuitatis.*
4 *L.2.§ deinde cum esset.ff.de orig.iuris declaratur.*
5 *Consuetudo introduci potest, à parte ciuitatis: si ea pars habeat iurisdictionem, vel tacito populi consensu confirmata sit.*
6 *Vna familia potest per tempus immemoriale consuetudinem introducere, vt in ea iure Primogenituræ succedatur.*
7 *L.41.Tauri declaratur.*
8 *Bona semper libera: non autem Maioratui subiecta præsumuntur.*
9 *Consuetudo immemorialis, de qua in l.41.Tauri: vtrum vera consuetudo: an præscriptio appellanda sit.*
10 *Consuetudo, & præscriptio inter se differunt.*
11 *Præscriptio stricti iuris est: consuetudo autem extenditur.*
12 *Tempus immemoriale: vtrum semper consuetudinem, non autem præscriptionem inducat.*
13 *Consuetudo immemorialis vicem legis, constituti, atque priuilegij obtinet.*
14 *Spatium temporis immemorialis tantum potest: quantum Imperator.*
15 *Scientia non est probanda in immemoriali præscriptione.*
16 *Præscriptio iuris Realis extenditur, ad omnes personas quibus ius illud applicari potest.*
17 *Præscribens iurisdictionem in vno territorio potest illam exercere aduersus aduenas.*
18 *Præscriptio iuris vniuersalis extenditur aduersus omnes res, atque omnes personas.*
19 *Præscriptio immemorialis: sicut lex extendenda erit.*
20 *Consuetudo regulariter fauorabilis est, & ideò extendenda.*
21 *Consuetudo, quæ est contra ius odiosa reputatur, nec extendenda: sed restringenda est.*
22 *Præscriptio Primogenij non potest procedere: nisi præscribens alios fratres habuerit, contra quos potuerit præscriptio inchoari.*
23 *In præscriptionibus iurium requiritur aduersarius, qui sciat, & patiatur.*
24 *Ad Primogenij præscriptionem: vtrum vnicus actus successionis sufficiat: an verò plures requirantur.*
25 *Ad inducendam consuetudinem duo saltim actus requiruntur: ad præscribendum verò vnicus actus sufficiens est.*
26 *Ad inducendam consuetudinem sufficit vnicus actus, si is habuit continuationẽ, ac tractum successiuum per tempus ad illam inducendam requisitum.*
27 *Consuetudo non requirit præcisè actus iudiciarios, sed sufficit, quòd ad eam inducendam interuenerit actuum extraiudicialium frequentia.*
28 *L.2.tit.5 part.5.declaratur.*
29 *Testes bonæ famæ requiruntur ad præscriptionis Primogenij probationem.*
30 *Qualitas bonæ famæ testium: an necessario probanda sit in Primogenij probatione.*
31 *Præscriptio immemorialis Primogenij qualiter probanda sit.*
32 *L.fin.tit.13.lib.3.ordina.& d.l.41.Tauri: non solum in iurisdictione, & Primogeniis: sed in omnibus alijs causis, vbi immemorialis præscriptio probanda est, procedunt.*
33 *Omissio modicæ solennitatis actum vitiare non solet.*
34 *Plures testes coniungi possunt ad probationem præscriptionis Primogenij: quanuis vnusquisque de per se concludenter non deponat.*
35 *Probatio perfecta potest fieri ex multis imperfectis.*
36 *Testis, qui deposuit se vidisse aliquid fieri publicè: vtrum censeatur deponere de publica voce, & fama.*
37 *Forma à lege requisita non potest adimpleri per æquipollens.*
38 *Fama publica in Primogenij probatione articulanda est, in articulo principali præscriptionis Primogenij nec sufficiet si in vltimo articulo probetur, & articuletur..*
39 *Forma seruanda in articulanda Primogenij præscriptione.*
40 *Testes deponentes de immemoriali præscriptione, cuius ætatis esse debeant.*
41 *Testis cuius ætatis esse debeat, vt dicatur doli capax.*
42 *Testis.14.annorum vtrum deponere possit, de his, quæ vidit in minori ætate.*
43 *Centenaria præscriptio vtrum sufficiat, ad Primogenij probationem.*
44 *Centenaria præscriptio vtrum immemoriali potior sit.*

45 *Centenaria*

45 *Centenaria præſcriptio,nec immemorialis eſt,nec eius effectum ſortitur.*
46 *Immemorialis præſcriptio : non ſolùm centum annos : ſed etiam mille,atque tempus infinitum comprehendit.*
47 *Immemorialis præſcriptio interruptione non eliditur.*
48 *Immemorialis præſcriptio centenaria præſcriptione potior eſt.*
49 *L.fina.titu.13.lib.3.ordina.declaratur.*
50 *Centenaria præſcriptio immemoriali non æquiualet : etiamſi eius initium non probetur:niſi in ea præſcriptione titulus adſit.*
51 *Præſcriptio quadragenaria cum titulo,vtrum ſufficiat ad Primogenij præſcriptionem.*
52 *Præſcriptio.40.annorum cum titulo,immemoriali præſcriptioni æqualis eſt.*
53 *L 42.Tauri declaratur.*
54 *Confirmatio in forma communi obtenta,præſtat iuſtam cauſam præſcribendi.*
55 *Conſuetudo titulum,ſeu bonam fidem non requirit.*
56 *Conſuetudo præſcripta titulum,ac bonam fidem requirit.*
57 *Scriptura Maioratus ambigua declaratur ex lapſu decem annorum.*
58 *Conſuetudo interpretatur leges,priuilegia,atque ſcripturas.*
59 *L.2.tit.9.lib.5.ordina.declaratur.*
60 *Immemorialis præſcriptio:vtrum deficiat dato eiuſdem præſcriptionis initio.*
61 *Immemorialis præſcriptio deficit,ſi conſtet memoriam extare intra centum annos,ſecùs autem ſi conſtet vltra centum annos memoriam extare,qualiterque hoc intelligendum ſit.*
62 *Memoria hominis,ſicut homo ipſe oritur,& moritur.*
63 *Neceſſe eſt,vt omnia ſua periodo terminentur.*
64 *Probatio immemorialis præſcriptionis ad aliquem certum,atque ſpecificum authorem referenda non eſt.*
65 *Diuerſa ſunt,quòd probetur contrarium actum fuiſſe.ſeu quòd detur immemorialis præſcriptionis initium.*
66 *Titulus vitioſus,ſeu illegitimus præſcribentes in mala fide conſtituit.*
67 *Præſcriptio immemorialis,cum mala fide non procedit.*
68 *Mala fides ex errore iuris cauſata : vtrum impediat longiſſimi temporis præſcriptionem.*
69 *Titulus reprobatus, à iure non conſtituit præſcribentem in mala fide in caſibus,in quibus error iuris bonam fidem inducit.*
70 *Mala fides authoris non nocet ſingulari ſucceſſori ſi is acceſsione prædeceſſoris non vtatur.*
71 *Mala fides præſumpta non nocet hæredi vniuerſali non vtenti acceſsione defuncti.*
72 *Succeſſor non poteſt vti titulo prædeceſſoris abſque vitiorum acceſſione.*
73 *Solennitates requiſitas in inſtrumento non interueniſſe : qualiter,ex ipſo inſtrumento comprehendatur.*
74 *Solennitas requiſita præſumitur ex temporis diuturnitate,etiamſi in inſtrumento non appareat.*
75 *Titulum oſtendere non debent hi,qui ex immemoriali præſcriptione iuuari poſſunt.*
76 *Titulum illegitimum habens,ex quo præſcriptio excluditur,tenetur in conſcientiæ foro, vel liti cedere,vel illum oſtendere.*

De his Primogenijs, quæ ex temporis antiquitate conſtant.

CAPVT SEXTVM.

HActenus de his Primogeniis, quæ à lege,& ab homine procedunt latiſſimè diſſeruimus,nunc autem ſupereſt,vt hoc loco de his,quæ à cõſuetudine, ſeu præſcriptione deriuantur,agamus. Illud autem priùs ſciendum eſt, dupliciter dici poſſe Primogenia ex conſuetudine deferri.Primò,quando aliquid præcipuum ex hæreditate,vel patrimonio parentum filio Primogenito ex generali Regni,Prouinciæ,ſeu populi conſuetudine defertur,de qua conſuetudine: an valeat,qualiterque cẽſenda ſit,latè diſſeruerunt Ioã. Licerier.de Primogen.libr.2.quæſtione.15. & Tiraquellus eod.lib.quæſtione 4.præſertim.num.11. & 12.cum pluribus ſequentibus : vbi plura in idẽ adducunt, quæ apud ipſos videri poterunt. Non enim eſt noſtri inſtituti finis,quicquam de huiuſmodi conſuetudine tractare : cùm in Hiſpaniarũ Regnis nullibi eam vigere compertum ſit,noſque de Hiſpanorum Primogenitura tractemus. Secũdò, quando in aliquo patrimonio vel familia cõſuetum eſt iure Maioratus ſuccedi,idque ex antiquiſſimo tempore vſitatum fuit Nec id ex conſuetudine generali,ſed ex priuato,ac peculiari ordine ſuccedendi in illis bonis iure Maioratus procedit. De qua conſuetudine,ſeu præſcriptione, hoc in capite tractandum erit : cùm ea in Hiſpaniarũ Regnis in pluribus domibus, familiis,ac patrimoniis vigeat,ſitque eiuſdem tractatio in forenſibus controuerſijs ſatis frequens,& aſſidua.

¶ Antequam autem ad vlteriora progrediamur, præmittendum eſt,inter antiquos , & modernos Iuriſconſultos ſatis controuerſum eſſe,vtrum vna progenies,familia,ſeu parentela poſſit inter ſe cõ 1

ſuetudinem introducere, vt in ea iure Primogenituræ ſuccedatur: quam quæſtionem tetigit Andr. de Yſern. in capit. Imperialem. §. præterea Ducat⁹. de prohibita. feud. aliena. per Frederic. num. 2. vbi eleganter inquit, quòd ſi in quadam domo, vel familia conſuetum eſt ſuccedi iure Francorum: hoc eſt, quòd Primogenitus excluſis cæteris fratribus ſuccedat, ea conſuetudo præciſè ſeruanda erit. Quod etiam cenſuit Ioan. Fab. in §. ex non ſcripto inſti. de iur. natur. gent. & ciuil. num. 6. Ioannes Andreas, referens ad id Vbertum de Bobio. in addi. ad Specul. ti. de inſtrumen. edit. §. compendiosè. verſiculo ſed nunquid. in addi. parua. litera. B. incipi. interpoſuit Hubertus. Vbi ſingulariter inquit, quòd conſuetudo vnius familiæ, vel parentelæ introducens certam formam in ſucceſſionibus valida eſt. Ita, vt non ſecundùm ius cõmune ſed ſecũdũ ordinem in ea familia cõſuetũ deinceps ſuccedẽdũ ſit. Cui⁹ dictũ referũt, & ſequũt Angel. circa princip. & Imol. colũ. 1. in l. 3. ff. de teſtamẽt. Dicentes, q̃ alibi nõ reperitur. Idq; etiam cenſuit Raphael. Cuma. in vna lectura: dicens, quòd eſt verbum ſingulariſſimum. Soci. conſilio. 61. num. 3. libr. 3. Andr. Siculus in capit ſicut de probat. colum. 8. Iaſ. in repe. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iur. num. 42. Idẽ Iaſ. conſil. 46. num. 3. libro, 1. Xuarez in repet. l. quoniam in prioribus. 10. amplia. num. 15. cũ pluribus ſequentibus. Et iterum. 11. limita ad l. fori. poſt iuris allegat. ibi. inſertam ſuper Cõitatu de Valentia num. 11. cum ſequẽtibus. Pariſi. conſi. 72. num. 11. & 19. lib. 4. Boerius deciſione 228. num. 6. & Deci. conſil. 255. num. 29. vbi plura in idem adducit Carolus Ruinus. conſil. 40. num. 11. libro 1. Soci. Iuni. conſil. 65. nu. 34 libro. 1. Tiraquellus. de Primogenij quæſtione. 16. num. 3. Guido Papæ. conſil. 131. num. 7. & 8. Carolus Molineus cõſil. 50. num. 5. Qui dicunt ad hoc lapſum 40. annorum ſufficere, quam opinion. aſſerit magis communem eſſe Antonius Gabriel. communium opinion. libr. 6. titul. de conſuetudine concluſione 5. nu. 7. eamque ſequitur Sigiſmundus Neapolitanus inter cõſil. feuda. conſil. 11. num. 22.

¶ Contrariam autem opinionem veriorem eſſe exiſtimat Angel. ſibi contrarius in l. fin. C. de teſtament. in quadam lectura. quæ communiter non inuenitur. Et Cuma. etiam ſibi contrarius. in d. l. 3. ff. de teſta: Salicet. in l. 1. num. 21. & 31. & C. quæ ſit long. conſuetud. Alexand. in l. ſi non ſpeciali. num. 5 C. de teſta. Rochus. de Curt. in tracta. de conſuetu. num. 396. Carolus Ruin. conſil. 208. colum. 1. in fin. lib. 1. & conſil. 118. nu. 30. libr. 2. Ioan. Lecerier. de Primogen. lib. 2. quæſtione 22. colum. 2. Tiraquellus qui hãc quæſtionem indeciſam reliquit dicta quæſtione. 16. num. 2. & 6. Eamque opinionem appellat communem, & veram Menchaca. de ſucceſſ. creati. §. 10. nu. 257. hanćque opinionem nouiſſimè tanquam veriorem ſequitur Burgos de Pace. in l. 3. Tau. num. 604. qui in id omninò videndus erit.

¶ Sed quanuis vtraque ſententia à grauiſſimis authoribus probetur: mihi tamen hæc ſecunda opinio ſemper verior viſa fuit. Quod probatur
2 ſolidiſſima ratione, ad quam non poteſt congruũ reſponſum aſſignari. Conſuetudo namque non poteſt: niſi ab omni populo vel eius maiori parte introduci. l. de quibus vbi Bartol. numer. 6. & communiter Scribent. ff. de legibus. Cano. in capit. fi-
3 na. de conſuetud in. l. 5. titul. 2. partita prima ibi. *Etal pueblo como eſte o la mayor partida del.* Ex quo infertur familiam, nec progeniem, etiamſi partem aliquotam ciuitatis, puta tertiam, vel quartam conſtituat, non poſſe conſuetudinem introducere, vt in aliquibus bonis iure Primogenituræ ſuccedatur: niſi ea familia maiorem partem ciuitatis conſtituat, quod vix contingere poterit.

¶ Nec obſtat tex. in l. ſecunda. §. deinde cum eſſet 4
ff. de origi. iuris. vbi probatur ciuitatis partem: veluti nobiles, vel plebeios poſſe facere ſtatuta de per ſe, & per conſequens conſuetudinem introducere. Nec etiam illud, quod voluit Bartol. in l. de quibus. ff. de legibus. numer. 15. vbi in ſpecie inquit, vnam partem ciuitatis poſſe inducere conſuetudinem. Cuius dictum etiam alij Scribent. ſequuntur. Hæc namque intelligenda ſunt, quo ad ea, quæ reſpiciunt modum expediendi illa, quæ incũbunt ipſi parti ciuitatis, quod nobiles in eorũ congregatione plebeiq́ue de per ſe quotidie facere ſolent. Non autem quo ad ea, quæ cauſarum deciſionem concernunt, vt dixit Bartolus communiter ſequutus ab Scriben. in l. omnes populi in lectura numer. 7. ff. de iuſti. & iur. Rochus de Curte. in tracta. de conſuetudin. numero 392. Tiraquellus de Primogen. quæſtione. 16. num. 2. & 6. Gregorius Lopius in d. l. quinta titulo ſecundo partita prima in gloſſ. in verb. *O la mayor partida del.*

¶ Ex quibus apertiſſimè comprehenditur erroneum eſſe id, quod dixit Roderic. Xuarez. in d. rep. leg. quoniam in prioribus. 10. amplia. num. 22. Dicens, quòd quando vna familia adeò creuit, vt tertiam, vel quartam partem ciuitatis conſtituat, poteſt quo ad modum ſuccedendi iure Primogenituræ conſuetudinem introducere. Quod in ciuitate Salmanticenſi exemplificat. Id namq́ue iuris principiis repugnat, vt ſuperius oſtenſũ eſt. Quod ſic reſoluit Burgos de Pace in d. l. tertia Tauri. nu. 610. vbi Roderici ſententiam in caſu ſpeciali defendit. De quo ſtatim dicemus.

¶ Sed quanuis hæc omnia vera ſint, atque ex iuris clariſſimis principiis deriuentur, in tribus tamen caſibus opinio contraria ſuſtineri poterit. Primus, quando hæc familia, quę tertiam, vel quar 5
tam ciuitatis partem conſtituit, habet in loco merũ, ac mixtum imperium, atque omnimodam iuriſdictionem. Tunc namq́ue huiuſmodi familia conſuetudinem introducere poterit, vt dixit Angel. in d. l. fina. C. de teſta. Iaſ. conſi. 46. nu. 3. lib. 1. Carol. Ruin. conſil. 108. num. 30. lib. 2. Rochus, de Curti. de conſuetudin. numer. 396. Tiraquellus, de Primogen. d. quæſtione 16. num. 6. Burg. de Pace. in d. l. 3. Tauri. numer. 619. Quod ſubintelligendum erit: quando ea familia habet poteſtatem ſtatuendi illud, quod ex conſuetudine introducitur: aliàs non, vt dixit Carolus Ruin. d. conſilio. 208. colum. ſecunda, libro primo, & conſilio 38. nume. 10. & 11. libr. 1. Aymon Craue. qui plura refert. de antiquitat. tempor. quarta parte. in princip. numer. 13. Burg. de Pace. vbi ſupra. nume. 620. Qua limitatione obſeruata, caſus iſte parui momenti erit: cùm non niſi à Principe ſtatui poſſit, vt in aliquibus bonis iure Maioratus ſuccedatur.

¶ Secundus caſus: quando familia, quæ iuriſdictionem non habet, tertiamque, vel quartam ciuitatis partem conſtituit, cum maioris partis populi conſenſu, hanc conſuetudinem introduxit. Tunc enim ea pars ciuitatis, quæ ex eadem familia conſtituitur,

ſtituitur,poterit hanc conſuetudinem introducere: ſi ad id tacitus populi conſenſus interueniat. Nam,quanuis ciuitatis pars non poſſit conſuetudinem introducere: niſi merum,ac mixtum imperium obtineat,vt paulò antè oſtenſum eſt,hoc tamen fallit: niſi hæc conſuetudo ex tacito conſenſu populi,vel maioris partis eiuſdem firmetur. Tunc enim pars ciuitatis poterit conſuetudinem introducere,tacituſque populi conſenſus,ex non contradictione,& actus publicitate præſumendus eſt,vt voluit Bartol.in l.2.C.quæ ſit long. conſuetud.num.13.cum ſeq.Rochus de Curt. de conſuet. nu.367.Tiraquel.d.q.16.nu.7.

¶ Tertius Caſus: quando ea conſuetudo tem-
6 pore immemoriali præſcripta eſt. Tunc namque ex tanti temporis lapſu præſumitur eam conſuetudinem,in notitiam populi deueniſſe eiuſque tacito conſenſu approbatam eſſe,vt opinatur Xuarez.d.amplia.10.num.22. Quod hodie.l.41. Taur. quæ eſt l.1.tit.7.lib.5.in noua.legum Regni collectione in hoc Regno deciſum eſt. Idque præciſè ſeruandum erit: quanuis minus tempus, ad hoc ſufficere pluribus,ex his Scriben. quos ſupra citauimus perſuaſum ſit.

¶ In quo tamen obſeruandum erit,ex deciſione
7 huius legis. 41. Tauri ceſſare hodie primos duos caſus,de quibus ſuperiùs mentionem fecimus, & omnia ea,quæ Scriben.antiqui,& moderni circa ea ſcripſerunt.Nam aut in hac conſuetudine tempus immemoriale interuenit, & tunc nec eſt neceſſarium,quòd familia,ſeu progenies conſtituat maiorem,vel tertiam,vel etiam quartam ciuitatis partem,nec quòd habeat iuriſdictionem,nec quod ad eam confirmandam tacitus populi conſenſus interuenerit.Aut in ea non interuenit tempus immemoriale,& tunc etiamſi familia magnam partem ciuitatis conſtituat,iuriſdictionēque habeat, ad idque tacitus populi conſenſus interuenerit, ipſa conſuetudo nullius momenti proculdubiò cenſenda eſt. Idque probatur ex d.l.41.Taur.Quæ etiam de conſuetudine loquens temporis immemorialis conſuetudinem non minorem requirit. prout conſtat,ex verbis eiuſdem leg.ibi. *Aſi miſmo por coſtumbre immemorial.*

¶ Quod ea præcipua ratione comprobari poteſt: quia dicenti aliqua bona eſſe Maioratus,iuris communis diſpoſitio reſiſtit,cum ex iuris præſumptione bona ſemper libera: non autem Primogenio,
8 nec Maioratui ſubiecta præſumantur.l.altius vbi per Scribent.C.de ſerui.tex in cap.1.§.inter filiam. verſicu.defuncto ſi de feud.fue.controu.inter domi.& agna.in vſib.feud Ioannes Andr.in addi. ad Specul.titul.de feud.§.quoniam.verſic.21. Decius qui plura refert.conſilio.424. nume. 7.& 8. Idem conſil.467.num.9.latiùs Alciat.de præſumpt. regula ſecunda præſumptione tertia, vbi plura cumulat.Ideoque ad huiuſmodi preſcriptionem,vel conſuetudinem merito tempus immemoriale neceſſarium eſt: tex.in c. 1. cum ſimilibus de præſcript.lib.6.quod eſt ſingul.ad d.legis.41.Tauri.intellectum.

¶ Operæpretium autem erit ſcire: an hæc con-
9 ſuetudo immemorialis,de qua in d.l.41.Tau.mentio fit,ſit vera conſuetudo,an potiùs ſit præſcriptio appellanda,quæ inueſtigatio maximi effectus
10 erit. Plures enim ſunt differentiæ inter conſuetudinem,ac præſcriptionem, quas enumerat Ioan. Fab.in d.§.ex non ſcripto.n.5.inſti.de iur.natu.gēt. & ciuil.vbi etiam per Scriben.Cinus & Scribent. in l.2.C.quæ ſit long.conſue.Bart.in rep.l.de quibus.numer.10.vbi etiam per Scriben. ff.de legib. Aymon Craue.qui omnium latiſſimè id proſequitur.de antiqua tempo. 4. part. princip. in princip. per totum.D.Didacus de Couarr.in regula poſſeſſor ſecunda part.§.3.num.2. Mencha.in ſuis controuerſ. Illuſtrib.lib.2 capit.85.nu.31. Diuerſi etiã 11
effectus eſt præſcriptio quàm conſuetudo cùm præſcriptio ſtricti iuris ſit,nec de caſu, ad caſum extendi poſſit.Tex.in cap.auditis. de præſcriptio. Conſuetudo autem tanquam fauorabilis extenſionem admittit Anton.de Butrio poſt Innoc.in cap. dilecto,de officio Archidia. colum. fina. Deci. in capi.tranſlato.de conſtitu.in prima lectura num. 16.& in 2.lectura num.7.& Aymon de antiquita. temporum.d. 4.parte in princip.nu.41.cum ſequē. Plureſque alios effectus diuerſos habent præſcriptio,& conſuetudo,quos paſſim Scriben. annotare ſolent.

¶ In hac autem quæſtione dicendum eſt,hanc potiùs conſuetudinem: quam præſcriptionem appellandam eſſe. Nam omnes Scrib. qui de hac re ſcripſerunt,eam conſuetudinem:non autem præſcriptionem appellãt,vt videri poteſt apud omnes, quos ſuperius retulimus. Sicque eam conſuetudinē appellat.d.l.41.Taur.ibi *Yaſsi miſmo por conſtumbre immemorial.* Imò id,quod tempore immemoria 12
li quæſitum eſt,dicendum erit,quæſitum eſſe conſuetudine: non præſcriptione,vt probatur ex tex. in c.ſuper quibuſdam.§.preterea.de verb.ſign.ibi. *Aut conſuetudine antiqua, cuius initij &c.* Per quem tex.dixit Mencha.lib.2. controuerſ. Illuſtr. ca. 83. nu.23.ineptè vocari præſcriptionem eam,quæ immemoriale tempus excedit:ſed potiùs vocandam eſſe conſuetudinem: quod admitti poteſt,in hũc ſenſum: non quòd ipſa ſit propria conſuetudo: ſed quòd vicem conſuetudinis obtineat. Idque nõ 13
mirum cenſendum eſt:cùm ea immemorialis conſuetudo vicem etiam legis obtineat.l 1. § fina. ibi. *Vetuſtatem vicem legis obtinere.* ff. de aqua pluui. arcend.l.in ſumma in princip.ibi *Vetuſtas,quæ pro lege habetur.*ff.eod.habeatque vim conſtituti.l.3.§. ductus aquæ.ff.de aqua quotidia. & æſtiua: & etiam priuilegij conceſſi, à Principe expreſſe atque ex certa ſcientia,vt probatur in dicto.§.præterea iuncta glo.verb.*non extat.*de verb.ſigni.not Bald. in c. 1.nu.3.quæ ſint Regalia.Iaſ.in repe.l.de quibus. ff. de legib.num.43.Atque tanta etiam ſit eius poteſtas,vt poteſtati Principis ſeu Imperatoris quando cum cauſa diſponunt, æquari compertum ſit, vt dixit Andreas de Yſern.in capit.vnico verb.flumina.nu.7.quæ ſint regalia.in vſibus feud.Iaſ. in l.quominùs.ff.de flumi.nu.42.& alibi.ſæpe Scrib. nimirum igitur ſi appellemus ipſam conſuetudinem: cum etiam lex,priuilegium,atque conſtitutum appellari poſſit. 14

¶ Nec obſtat ſi dicatur tacitum populi conſenſum eſſe neceſſarium,vt familia poſſit conſuetudinem introducere,ad hoc namque reſpondetur, quòd in hac immemoriali conſuetudine regulari- 15
ter ſcientiæ,ſeu conſenſus probatio non requiritur,vel ex eo,quòd ex huius præſcriptionis natura ſcientiæ probatio neceſſaria non ſit,vel quòd ex tanti temporis lapſu hæc omnia præſumantur.tex. vbi gloſſ.& Angel.in l.hoc iure.§.ductus aquæ. ff. de aqua quoti.& æſtiu.Iaſſ.in l.Imperium.num.21. ff.de iuriſd.omni.iud.Deci.conſil. 85. num. 2. Alexand.conſil.16.libr.5.nu.15.& ibi Carolus Molin. in addi.D.Didacus de Couarru.in regula poſſ. ſo.

in initio

in initio. 2.partis nu.8.

¶ Vel potest dici hanc legem Tauri secundum distinctionem,quam in præcedenti quæstione tradidimus accipiendam,seu intelligendam esse.Aut enim familia,quę iure Primogenitur ę vsa est partem ciuitatis constituit:adeoque nota est ea consuetudo,vt in ea tacitus populi consensus interuenerit,& tunc proculdubiò ea,consuetudo,non prę scriptio appellanda erit:quod etiam dicendum erit,etiam si non probetur populi sciẽtia,seu consensus:cum is,ex tanti temporis lapsu, aut prę sumatur, aut necessarius non sit.Aut ea familia non constituit partẽ aliquotam ciuitatis: sed ex quinque aut decem, vel viginti hominibus aut simili numero in magno oppido,seu ciuitate constat, & tunc nulli id rectè intelligenti suaderi poterit, ex vsu haru n priuatarũ personarum consuetudinem introduc posse:cum id iuris principijs repugnet. Habebit tamen hæc immemorialis præscriptio vicem legis,priuilegij,ac consuetudinis: quanuis ipsa consuetudo vera, ac propria non sit. Sicque nouissimè lex illa Taurinensis intelligenda erit,vt illam ad ius commune reducamus. Quod ad hoc, vt tempus immemoriale veram consuetudinem, aut præscriptionem inducat, annotandum erit. Semper autem,siue ea sit præscriptio,siue consuetudo,legis Taurinensis dispositio præcisè atque indistinctè seruanda est,cùm hæc immemorialis præscriptio vicem legis, ac etiam consuetudinis obtineat. Sicque eam, omnia iura,omnesque iuris interpretes appellare soleant: appellanda tamen erit consuetudo præscripta,vt in simili dixit Bart.in rep.l.de quibus.ff.de legib.nu. 15. vbi etiã Ias.nu.44.

¶ In hac autem re,animaduertendum erit, quòd siue in casu dictæ legis. 41. Taur.temporis immemorialis lapsum consuetudinem,siue præscriptionem appellemus,semper ea præscriptio, vel consuetudo: non solùm extendẽda erit aduersùs eos, contra quos præscriptum est: sed etiam contra omnes tam natos, quàm nascituros,qui in posterum,eorum bonorum successionem prætendere poterunt.Nam quanuis verum sit,quòd præscriptio sit stricti iuris, nec de persona ad personam, nec de re ad rem extendenda sit.l. prima. §. si quis hoc interdicto,vbi glos.& Scribent.ff. de itinere actuque priua tex. in capit. auditis vbi latissimè.
16 per Felin.num.10.de præscriptio. Modern.in l. de quibus.ff.de legib.Hoc tamen fallit,quando præscribitur aliquod ius reale in genere.Nam præscripto legitimè illo iure reali,extenditur præscriptio ad omnes personas,quibus illud ius applicari possit: quanuis aduersus eas specificè præscriptum non fuerit.Quod censuit Bartol.in l.si quis diutur no.2 notab.ff. si seruit. vendice. vbi sing. inquit,
17 quòd prę scriptio iuris realis porrigitur ad omnes. Ex quo infert, q; qui præscripsit iurisdictionẽ in vno territorio,poterit illã exercere aduersus aduenas,quãuis aduers⁹ illos nõ præscripserit.Subditq; præscriptionẽ in ea specie,quę pscripta est,extẽdi posse de persona ad personã.Cuius dictũ refert & sequitur Floria.ibidẽ versicul.item nota,vbi singulariter inquit,quòd effectus præscriptionis causatæ à iure reali extenditur ad omnes illos, aduersus quos præscriptum non fuit. Idipsum sequitur etiam idem Bald.in addi.ad Specul.titulo de iurisd. omni.iudi.circa fin.versic.antepe. Ias. in l.3.in prĩcip nu.9.ff.de acquir.posse.Felin.in c. auditis. de præscrip.num.20.Balb.de præscrip. 2. parte principa. quæstione secunda num. 28. Aymon Craue. de antiquita.tẽpor.4.parte in princip. nu.59. cùm igitur in præscriptione Primogenij ius reale præscribatur: scilicet bona de quorum præscriptione agitur esse Primogenio subiecta,& habere hãc qualitatem realem,consequens est,vt perfecta prę scriptione legitima,ea extendatur, etiam ad omnes illos, contra quos præscriptum non fuit.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo,quòd quan- 18
do præscribitur aliquod ius vniuersale, non habet locum regula quòd præscriptio non extendatur: imò præscripto quodam iure vniuersali, alio in possessione non existenti, illud ius ad omnes res,ad omnesque personas extenditur,vt censuit. Oldral.consil.267.circa fin.tex. vbi per Scribent. in l.possidere.in princip.ff.de acquir.possess. Abb. in consil.71.colum.2.lib.secundo Felin.in d.capit. auditis.de præscript.numer.20.Ias.in l.Imperium numer.23.ff.de iurisdictio.omni iudi. Deci consil. 271.numero.5.Balb.de præscrip.2.parte principa. quæstione secunda numero.27.cum pluribus prę cedentibus. Aymon Craue.de antiquita. tempor. quarta part.in princip.num. 57. cum sequentibus. Chassa. in consuetud.Burgun. Rub. 1. in princip. num.3.Cùm igitur hoc Primogenituræ ius sit ius vniuersale,ac indiuiduum: nimirum si eius præscriptio ad omnes res,& ad omnes personas etiam extendatur. Quod clarius procedit in præscriptione immemoriali,quæ cùm vicem legis,ac priuile- 19
gij obtineat,contra omnes necessariò extendenda erit,sicut lex ipsa,ac priuilegium extenderentur, vt optimè considerat Soci.Iunior.consi. 76.num. 100.cum sequentibus lib.1.

¶ Nec in casu,de quo agimus videtur considerandam esse eam differentiam,quæ,quo ad extensionem de consuetudine,ad præscriptionem communiter assignari solet: cùm hæc Primogenij consuetudo sit contra ius,quod omnibus liberis bona parentum æqualiter defert.l.vt liberis cum similib⁹. 20
C.de collat.Nam quanuis verum sit,quòd consuetudo fauorabilis sit,atque ideò extendendo,vt censuerunt Innoc.in verb.de præmissis, & Antonius colum.penultim.& fina.in capitul.dilecto de officio Archid.& Scribent.in l.de quibus.ff. de legib⁹ & plures alij,quos refert Aymon Craue. de antiquit.tempor.quarta parte in princip.num.41.Illud tamen fallit, quando consuetudo est contra ius: 21
tunc namque ea consuetudo tanquam odiosa non extenditur: imò necessariò coarctanda,atque restringenda est: sicut præscriptio coarctatur,ac restringitur. Quod opinatur Innoc. vbi supra. & Bald.in Authent.si quas ruinas.C.de Sacro. Sãcta. Eccles.numer.1.Ias. in Authen.qui rem.C.eod.nu. 21.Deci.in cap.1.de proba.num.27.Aymon Craue. qui plura refert.d.2.parte in princip.num.42.cum sequentibus qui in id omninò videndus erit Iacobus Philippus Portius.lib.3.communium opinionum conclusione 26.colum.4.versic.Alij docebãt. Quæ omnia menti tenenda erunt, ad ea præsertim,quæ infra isto capite num. 52. dicemus. Vbi de præscriptione quadraginta annorum cum titulo tractabimus. Illa namque non poterit dici consuetudo: sed præscriptio. Sed siue præscriptio, siue consuetudo sit,vt prædiximus,ad omnes Maioratus successores extendenda erit,quod comprobatur ex eo,quòd ius Primogenituræ non odiosum: sed fauorabile, atque ob bonum publicum introductum censendum sit: prout supra. libr. 1. cap.10.latiùs enarrauimus.

¶ Sed &

22 ¶ Sed & illud in hac re obſeruandum erit, quòd ad hoc, vt hæc conſuetudo, vel præſcriptio Primogenij induci poſſit, neceſſarium eſt, quòd is, qui iure Primogenij in bonis parentum ſucceſſit, alios fratres habuerit, contra quos poſſit hæc præſcriptio, vel conſuetudo inchoari. Nam ſi quis filius vnigenitus fuit, atque in bonis parentum ſucceſſit, & filio etiam vnigenito bona ſua reliquit: quãuis idipſum per multas ſucceſſiones, filiorum vnigenitorum ſimul cum immemoriali præſcriptione probatum fuerit, ex hoc non cenſebitur Primogenium ex conſuetudine inductum fuiſſe. Nõ enim id ex actibus ſucceſſionum, nec ex poſſeſſione immemoriali infertur neceſſariò, cùm etiam bonis, de quorum ſucceſſione agitur liberis exiſtentibus, idipſum futurum eſſet: ſicque concludit Andreas de Yſern. in conſuetudine Primogenij loquens in d.cap. Imperialem. §. præterea Ducatus. de prohibit. feud. aliena. per Freder. numero. 3. & 4. Quem ſequitur Matthæus de Afflictis ibidem num. 44. idem Afflict. in cap. ſatiſ. de prohibitio. feud. aliena. per Lotha. num. 7. Luc. de Pen. in l. 1. colum 4. ad fin. verſicul. Si autem ſolus vnicus. C. de imponen. lucra. deſcript. lib. 10. Quod in Primogenitis Hiſpaniæ loquens dixit, Xuarez in repetit. l. quoniam in prioribus. 11. limitat. ad leg.
23 Fori poſt allega. ibi inſerram. num. 15. In his namque præſcriptionibus iurium, requiritur aduerſarius, qui ſciat & patiatur. l. venditor. §. 1. ff. communia prædio. l. quoties. *la.* 2. ff. de ſerui. l. & Atilicinius. ff. de ſeruit. vrba. prædio. rex. in cap. cum Eccleſia Sutrina. de cau. poſſeſſ. & propriè & non aliter poterit præſcriptio, nec etiam conſuetudo præſcripta inchoari. Idque veriſſimum, atque indubitatiſſimum eſt, perpetuoque memoriæ tradendum ad intellectum, & declarationem dictæ. l. 41. Tauri.

24 ¶ Sed an ſufficiat, quòd vnicus tantum actus ſucceſſionis Primogeniti in tempore, quod ex d.l. 41. Tauri requiritur occurrerit: an binus ſaltim actus neceſſarius ſit, cõtrouerti ſolet, inquo ea inueſtigatio, de qua ſuperiùs tractauimus, neceſſaria videtur. Si enim ea eſt conſuetudo: conſequens eſt, vt ſaltim binum actum requirat. l. 3. C. de Epiſcopa. audi. ca. ex parte de conſuetud. Scrib. in l. de quibus. ff. de legib. vbi Bart. in rep. n. 12. Imò duo actus
25 iudiciales neceſſarij ſunt, vt conſuetudo introducatur, nec extraiudiciales ſufficere videntur. l. 5. tit. 2. par. 1. ibi. *Si en eſte tiempo miſmo fueren dados conceieramente dos iuizios por ella.* Si verò ſit præſcriptio vnicus actus ſufficiens eſt c. cum Eccleſia vbi cõmuniter Scri. de cauſ. poſſe. & propriè Hoſti. & cæteri in capit. Abbate Sancti Siluani de verbo. ſigni. D. Anto. de Padilla. in l. 1. C. de ſerui. & aqua. num. 22. cum ſeq.

¶ Quicquid autem ſit in caſu. d.l. 41. Tauri, ſiue ea, de qua ibi agitur ſit præſcriptio, ſiue conſuetudo: vnicus tantum actus ſucceſſionis iuncta continuatione poſſeſſionis per tempus in ea requiſitum ſufficiens erit. Nam quanuis in conſuetudine regulariter binus actus requiratur: ſi tamen vnicus tantum actus occurrerit, iſque habuerit tra-
26 ctum ſucceſſiuum, ac continuationem per tempus requiſitum ad conſuetudinẽ inducendam, is actus ſolus ad confirmandam, ac inducendam conſuetudinem ſufficiens erit, quod opinatur Abb. in capitul. fin. numero. 17. de cõſuetudine, qui ad id omninò videndus erit. ad idque allegat tex. in capitul. cum de beneficio. de præbend. lib. 6. vbi ſi beneficium ſeculare conferatur regulari, & poſſideatur per regularem tempore habili ad conſuetudinem inducendam, efficitur illud beneficium regulare: licèt vnica tantum collatio interuenerit, & ita è conuerſo: ſi regulare conferatur ſeculari, & illa collatio habeat tractum ſucceſſiuum, ac poſſeſſionem continuatam per ſecularem, beneficium efficitur ſeculare. Ibidemque id omnes Scrib. aduertunt. Quod etiam ex tex. in d.c. cum de beneficio verum eſſe exiſtimat Tiraq. de Primoge. q. 38. nu. 2. quanuis de prædicta doctrina Abb. non meminerit. Idipſum etiam ſentire videtur Andr. de Yſern. in d.c. Imperialem. §. præterea Ducatus. n. 3. Ripa. li. 1. reſponſorum. c. 14. n. 6. Pala. Rub. in rep. c. per veſtras. §. 18. n. 37. Ioan. de Terra Rubea in tracta. contra rebelles art. 1. primo tracta. concl. 8. in glo. verb. ex ſola vi cõſuetudinis col. 4. in princ. quæ opinio vera, atque ſatis notabilis eſt: præſertim in conſuetudine de qua loquitur. d.l. 41. Tauri.

¶ Nec actus iudiciales in hac conſuetudine pro 27
banda neceſſarij ſunt. Nam quanuis dicta lex. 2. titul. 5. part 1 in probanda conſuetudine duas ſaltim ſententias requirat, id intelligendum eſt quando ea conſuetudo, ex actibus iudicialibus probari prætenditur. Si verò probari prætendatur ex actibus extraiudicialibus, poterit etiam probari ex eorum actuum frequentia: quanuis actus iudicialis nunquam occurrerit. Quod opinatur Abb. in d.cap. fina. de conſuetud. num. 16. vbi inquit hanc eſſe communem opinion. Legiſtarum, ac Canoniſt. Idem in cap. Abbate. num. 13. de verb. ſigni. Barto. in rep. leg. de quibus. ff. de legi. num. 13. & in lectura. nu. 13. Quem ſequitur ibi Iaſ. num. 51. & communiter Scribent. Rochus de Curt. de conſuetud. nu. 362. cum ſequentibus, & Petrus de Rauena. in tracta de conſuetud. num. 142. Hancque dixit eſſe communem opinion. plures in idem referens Aymon Craue. de antiquitat. tempor. 4. part. in princip. num. 33. Et Turtianus in ſuis communibus opin. cap. 9. nu. 1. Franci. Viuia. lib. communium opinion. verbo conſuetudo. nu. 1. cum ſequentibus.

¶ Nec illa lex partitarum quæ de vno modo pro- 28
bandi conſuetudinem meminit, cæteros excludit. Idque aduertit Gregorius Lopius in d.l. 2. in gloſſ. verb. *fueren dados.* Sicque legem illam interdum in forenſibus controuerſiis vidimus accipi, & intelligi, iſque intellectus verus mihi videtur: quanuis contrariam ſententiam imò, quòd duo actus, ad probationem conſuetudinis præciſè requirantur, veriorem eſſe exiſtimauerit Burgos de Pace in l. 1. Tauri. num. 148. ſubdens ad probationem, vſus actus iudiciales non requiri: ſed veriùs eſt ad probationem vſus, ſeu etiam conſuetudinis, actus iudiciales præſertim conuenire, non autem eoſdem neceſſarios eſſe: prout ex communi Scribentium ſententia, de qua paulò antè meminimus probatum eſt. Idque conſtat apertiùs: ex deciſion. tex. in l. cum de conſuetudine. ff. de legib. Aqua videtur dicta. l. partitarum originem ducere: inquit nãque Iuriſconſultus in ea lege: *cum de conſuetudine ciuitatis, vel prouinciæ conſidere quis videtur.* Primum quidem illud explorandum arbitror: an etiam contradicto aliquando iudicio, conſuetudo firmata ſit. Quæ verba tam præciſa videntur, quantum illa, quæ in d.l. partitarum adiecta ſunt. Nihilominùs tamen ex lege de quibus, & ex lege nam & Imperator.

perator.ff.eod.titul.contrarium communiter decisum est. Quod similiter in dictæ legis partitarum interpretatione facere debemus: ne prædictis legibus ac communi Scriben.opinioni contraria sit, cum omnes partitarum leges, ex iuris communis legibus deductæ fuerint,easque in omnibus sequi soleant,vt plusquam notissimum est.

¶ Quicquid autem in præcedenti quæstione dicendum sit: hoc tamen solum in ea consuetudine quæ ex decem,vel viginti annorum tempore constat,controuerti potest: nam in ea, quæ memoriã hominum excedit, vel quadragenaria,vel centenaria est,proculdubiò actus etiam extraiudiciales sufficient,nec iudiciarij præcisè necessarij erũt, vt iure communi statutum erat. Ideoque in Maioratuum præscriptione hanc controuersiam cessare plusquàm notissimum est. Cui opinioni non obstat dicta.l.partitarum,cum illa in consuetudine decem vel viginti annorum loquatur. Nec sit ad alias præscriptiones longioris temporis præcipuè immemorialis extendenda: imò casus ab ea lege omissi in iuris communis dispositionem relinquendi erunt. Quod optimè aduertit Burgos de Pace.in d.l.1.Tauri.nu.251.cum seq.

29 ¶ Id tamen considerandum erit,ad probationem Primogenij,quod ex temporis antiquitate cõstat, requiri testes bonæ famæ, vt probatur ex d. l. 41. Tauri.ibi.*Y que los testigos sean de buena fama.* In qua parte lex illa originem sumpsit à decisione tex. in capit.licet ex quadam ibi: *Nisi forte personæ graues extiterint,quibus meritò sit fides adhibenda.* de testib. vbi in probatione facti antiqui,quod memoriam hominum excedit præcisè testes graues, ac bonæ famæ requiruntur. In qua specie necessarium erit
30 probare testes de hac immemoriali consuetudine deponentes esse homines graues,ac bonæ famæ, nec sufficiet sola iuris præsumptio: quanuis omnes bonæ famæ esse præsumantur. Quod opinatur Angel.in l.2.§.diem autem.ff.quemadmodum. testam. aperiam.colum.2.vbi singulariter inquit, quòd quãdo lex,vel statutum requireret testes optimæ opinionis,est præcisè articulandum, & probandum,quòd sunt optimæ opinionis,ex quo infert,quòd cum statutũ Bononiense disponat,quòd ad probationem mortis alicuius,qui extra territorium dicatur decessisse,interueniat probatio: per tres testes optimæ opinionis,quòd non erit probata mors: nisi probetur etiam illos deponentes esse optimæ opinionis,& famæ. Cuius dictum refert, & sequitur Soci.consil.274.colum.9.libr.2. Idem consil.136.nume.8.lib.1.& Alexãd.consil.82.libr. 1.num.3.Idem consi.43.num.24.lib.4.Idem consilio 122.num.11.lib.7.Deci.consilio.321.num.11.Aymon Craue.de antiquita. tempor. prima parte. §. quæritur.numero 38.Socin. Iunior. consi. 39. numer.62.libro secundo qui plura in idem adducit. Auenda.de exequend.manda.Regiis.cap.6.num.6. colu.4.idem in suo dictionario.in par.Costumbre col.2.verb.item aliquid.

¶ Cæterum Alcia. de præsumptio. Reg. 3. præsump.2.numer.8.hæc intelligit: quando statutum requirit quòd testes sint optimi: secùs tamen si requirat tantùm quòd sint boni. Nam quanuis quis bonus præsumatur: non tamen optimus præsumitur,nisi probetur. Quod extendit etiam si statutum dicat,quòd testes sint bonæ famæ,aut bonæ æstimationis. Nam id etiam præsumendum esse cõcludit nec esse necessario probãdũ,nec articulãdũ,ad qđ allegat legẽ penultim.§.1.ff.de variis & extordicog.& legẽ quæ cũq;.§.fina.ff.de publicia.& Bartol.in tracta. præsumptio. in princip. vt videri potest apud eundem Alciat. ibidem num. 10. Sed quanuis Bartol.id dicat in d.tracta.de presumptio. num.2.leges tamen ab eo,ac ab Alciat.allegatæ id non probant,vt ex eis apertissimè comprehenditur. Ideoque Bartol.authoritas sequenda non est. Quod etiam clariùs redditur ex eo, quòd d. l. 41. Tauri originem trahat à decisione tex.in d.cap.licet ex quadam,vbi requiritur,quòd testes sint graues,& quibus meritò fides adhibenda sit.Quod etiam videtur repetitum in eod.l. 41. Taur. in illis verbis.*Que sean de buena fama.* Quæ qualitates cùm sint facti,non præsumuntur. Idque apertius colligitur,ex Decio.consil.27.vbi inquit, quòd quando statutum requirit testes omni exceptione maiores, hæc qualitas præcisè probanda est. Quod sequitur Alcia. vbi supra num. 9. Constat autem plus esse,quòd l.illa requirat testes esse graues, ac bonæ famæ: quàm si requireret quòd essent omni exceptione maiores. Ideoque opinio Alcia. tenenda non est. Quod nota, vt semper in horum Primogeniorum probatione memineris articulare, & probare, quòd testes de hac re deponentes sunt bonæ famæ,& opinionis. Nam aliàs ex superiùs adductis probatio ipsa non concluderet, idque vidimus semper ab antiquis Iurisconsultis obseruatum.

¶ Hæc autem immemorialis præscriptio,seu cõ 31
suetudo probanda est per testes deponentes se vidisse semper ita fieri,& nunquam vidisse nec audiuisse contrarium actum fuisse, & à senioribus ac maioribus audiuisse id ita factum fuisse,de eoque esse publicam famam, ac opinionem apud eos, qui eius rei cognitionem habent, vt colligitur ex gloss.communiter sequuta,ab Scribent.ibidem in cap.1.de præscriptio.lib.6.& in cap. quid per noualle,vbi Innoc.in verbo.de nouo.Ioan. Ana. colum.secunda.Anton.colum.quarta,& Scribent.de verb.signi.Specul.titul.de proba.verb.vltimo quæritur. Aret.in cap.licet,ex quadam colum.1.de testib.Oldral.consil. 172. colum. 4. Corn. consilio. 268.num.21.libr.4.Alexand.consilio. 16.num. 16. libro.5.& est communis opinio secundùm Balb.de præscriptio.secunda parte,tertiæ partis principa. quæstione.6.num.24.Dominus Didacus de Couarru.in regula possessor. secunda parte. §. tertio num.7.Parisi.cõsilio.27.num.96.libro.primo vbi plures in idem refert Antonius Gabriel. libro. 5. comm.opini.titul.de præscript.conclusione.1. nũ. 74.Regia.l.29.titul.16.part.3.

¶ Sed quanuis iure communi, ac etiam legibus partitarum inspectis, immemorialis præscriptio, hoc pacto probetur,hodie autem ex decisione. d. l.41.Tauri vltra omnia quæ superiùs dicta sunt,requiritur,quòd testes deponant audiuisse à maioribus,ac senioribus,eos idipsum in ætate sua vidisse,& audiuisse,nec vidisse nec audiuisse cõtrariũ.Quòd ea lex in Primogenij antiqui probatione præcisèac expresè requirit.Idq; in præscriptione iurisdictionis requirit l.finà.titulo 13.lib.3.ordina.quæst l.1.titul.15.libr.4.in noua legũ Regni collectione.Quæ leges,etsi in Primogeniis,ac iurisdictionis præscriptione tãtùm loquant,in cæteris negotiis,quibus immemorialis præscriptio probanda est,procedunt,ac locum habent:cùm leges illæ præstent formam probandæ immemorialis præscriptionis,nec possit ratio differentiæ assignari: quare id in iurisdictione,ac in Primogenitura,

& non

& non in aliis grauissimis negotiis obseruandum sit: sicque vidimus semper illas leges intelligi & practicari: quanuis D. Did. de Couarru in dict. regula possessor.2.part.§. 3. nume.7. dicat sæpissimè in practica admitti probationem immemorialis præscriptionis, in qua hoc vltimum defecerit. Sed veriùs mihi videtur non omnino esse à iudicibus formam illarum legum reiiciendam, nec etiam scrupulosè sequendam: cùm omissio modicæ solennitatis actum vitiare non soleat, vt
33 opinatur Bartol. per text. ibi in l.1.§. Quod autem, nume.1. ff. de ventr.inspi. Ias. qui plura refert in l.2.§.priùs.num.10.& 11.ff.de vulga. Emanuel Acosta. in l. Gallus.§. & quid si tantum.ff.de liber.& posth.3.par.nume. 86. Mencha de success. creati.§.9.num.9. vbi hanc esse communem opinionem profitetur. Quod ex negotij, ac personarum, & testium qualitate æstimandum, ac decidendum erit.

34 ¶ Quod si inter plures testes non inueniãtur duo, qui deponant simul, de omnibus qualitatibus, quæ ex dictis legibus requiruntur: sed nonnulli deponant de aliquibus ex eisdem: alij verò de aliis, ita vt dictis omnium iunctis, & supplendo dictum vnius, ex dicto alterius resultet ex eisdem plena probatio, cum omnibus qualitatibus, quæ ex dictis legibus requiruntur: huiusmodi probatio plena, ac sufficiens censenda erit. Nec præcisè requiritur, quòd vnusquisque testis deponat de omnibus qualitatibus, ex eisdem legibus requisitis. Quod probatur ex eleganti Doctrina Baldi in l.Gallus.§: ille casus indifficilis. colum.2. ff.de libe. & posth. vbi inquit, ex coniunctione testium fieri plenam, ac legitimam probationem.
35 Idque etiam notat idem Bald. in capit. cum causam in princip.ante num.1.de proba.dicens, quòd ex multis imperfectis fit vna probatio perfecta: sicut ex multis membris inuicem cohærentibus fit perfectum corpus, & ex multis consonantiis fit perfecta harmonia. Idipsum etiam probatur ex tex.iuncta gloss.in l.3.§. 1. ff. de testibus & ex l. rerum mixtura. ff. de vsucapio. iunctis his, quæ notant Bartol. & Scriben. in l. si quis ex argentariis.§.1.ff.de eden. Alexan. consil.11. num. 3. & 7. libr.4. Imol. consil. 38. nu.5. Anton. Natta,consi. 35. nume.8. libr. 2. Paris.consi.73. nume.20. lib.1. Quibus plura cumulant Scribent. in l. admonendi.ff.de iureiurand.vbi Ias.nume.99.plura congerit.Sed magis in specie idipsum probatur,ex quadam doctrina Baldi.in l. testium. nume. 12. C. de testib.vbi inquit, quòd si duo testes deponant de vno quinquennio, & alij duo de alio quinquennio continuato, coniunguntur, & erit probata consuetudo decennalis. Idem etiam notat. Præpositus in cap.quorundam.23. distinct.vbi loquẽdo in præscriptione, inquit, quòd quando imperfecta concludunt, ad suum totum coniunguntur, & sic quod testes de veritate, vel visu coniunguntur, cum aliis testibus deponentibus de fama: quia concludunt ad suum totum, & sunt ordinata ad communem effectum, quod etiam in fortioribus terminis existimat Augusti. Beroius. in capit. sicut consuetudo.nume.19. de proba.vbi singulariter inquit, quòd etiam in actibus indiuiduis, & quando conditionaliter, & pro forma aliquod probationis genus requiritur, adhuc coniungendi sunt testes de visu, cum testibus deponentibus de fama, & est facienda vna perfecta probatio, ex duabus imperfectis. Quod probabile videtur: dummodò probatio famæ & auditus sit temporis antiquissimi, & saltim ante quadraginta annos, in quibus alij testes deponunt de visu: si enim eiusdem temporis esset, proculdubiò non sufficeret. Ad huius autem quæstionis resolutionem videnda sunt, quæ latissimè congerit Anton. Gabriel. communium opinion. lib. 1. conclu.1.

¶ Similiter etiam controuerti solet, vtrum testis, 36
qui deponit se audiuisse aliquid publicè censeatur deponere de hoc esse publicam vocem, & famam: prout dictæ leges Regiæ, & etiam omnes Scribent.in probatione immemorialis præscriptionis requirunt Quod autem id non sufficiat, pluribus persuasum est, ex quadam decisione Bartol.in l.de pupillo.§.plurimum num.21.ff. de quæstionibus,vbi inquit,quòd testis, qui dixit se aliquid audiuisse publicè, non probat famam: quia potuit esse, quòd vnus homo publicè dicebat. Quod etiam dixit idem Bart.in l. 3.§. eius quoque nume. 2. ff. de testibus, & in l.Labeo. ff. de supellect.lega. Alexand.consi.357. nume.5.lib.2. Quod à Doctor. communiter sequi testatur Imol. in l. hæredes palam. in princip. colum.1. ff. de testa. Turcian.in lib.communium opi.c.43.

¶ Contrariam autem sententiam veriorem esse existimat Bald. in capit. literas, de præsumptio. nume.2. vbi illum text.inducit ad dictum testis, qui dixit se audiuisse aliquid publicè dici: & inquit esse intelligendum illud verbum: *Publicè*, id est, publica voce dici à populo, & sic ille testis probat famam. Quod etiam censuit Salicet.qui plura in idem adducit in l. ea quidem. nume. 119. vers. Quartò iuxta hoc quæro. C. de accusa. l. de pupillo.§.si quis riuos.ff.de nou.oper.nunt. Idque probatur ex text. in l. eum qui. C. de fals. & ex glos. notab. in Clemen. 1. verb. *Publicè*, vbi per Scrib.de sepul. Felin,in capit.exceptionem. num. 48. de exceptio. Quibus plura cumulat Palat. Ruui. qui in id omninò videndus erit, in repet. capit.per vestras.§.21.nume.15. & 16.cum sequen. de donationib. inter virum & vxor. Hyppoli. in dict. l. de minore. §. tormenta. nume. 48. ff. de quæstio.

¶ Sed quanuis hæc opinio satis controuersa sit, vt ex supra dictis apparet,mihi autem prima opinio verior videtur. Non enim verbum illud, *Publicè*, comprehendit necessariò omne illud quod publicæ vocis, ac famæ probatio requirit,vt notissimum est, quod in casu.d.l.41. Tauri apertiùs procedit. Lex namque illa requirit necessariò pro forma probationem publicæ vocis,famæ,ac communis opinionis, vt ex eius serie, cuilibet rectè inspicienti apertissimè constabit. Ex quo fit,quòd etsi verbum illud, *Publicè*, æquipollens esset famæ probationi: id non sufficeret ad hoc, vt eidem legi satisfiat, cùm quanuis ex hoc probetur fama: non tamen probatur communis opinio, & etiam fama non probatur verè, sed per æquipollens.Quod etiam non sufficit: cùm fit de iure, 37
quando aliquid requiritur à lege,pro forma,id fit specificè ad implendũ, nec sufficiet si p æquipollens adimpleatur glos. in Clem.1. verb. *Tertio*. de vit.& honest.cleri. Bart. in l.non sunt liberi.nu.1. ff.de stat.homi.Alex.num.8.Ias.nume.18. & Scriben.in l.1. ff. de libe.& posthu. Quibus plura cumulat Tiraquel. de *retract. Lignagier.* §. 1. glos. 21. nume.11. Idque verum mihi videtur:nisi testis dixerit,id audiuisse publicè à maiori parte ciuitatis.

Ea namque vera & præcisa famæ, ac communis opinionis probatio est, vt prædicti Docto. aduertunt.

¶ Præterea illud etiam annotandum est, q̃ cùm ex dict. legis, 41. Tauri decisione in Primogenij probatione famæ publicæ depositio requiratur, q̃ ea fama publica articulanda, ac probanda est
38 specificè in eo articulo, vbi de ipsius Primogenij consuetudine, seu præscriptione agitur, nec sufficiet, si in vltimo articulo, vbi genericè in omnibus aliis negotiis fama publica articulari solet, de fama publica tractetur. Quod censuit Signorelus consi. 70. Quem refert & sequitur Palat. Rubi. in repe. cap. per vestras fol. magno. 187. nu. 43. §. incipi. Sed est pulchra dubitatio. Anto. Gabriel. lib. 5. cõmunium opinionum. tit. de præscrip. conclu. 1. nume. 80, Sicque communiter obseruari solitum est.

39 ¶ Ne autẽ in articulanda hac Primogeniorũ præscriptione, quæ frequẽs & assidua est, erretur, formã eiusdem articuli hîc apponere libuit, quæ erit huiusmodi. *Item si saben, &c. que las villas de, &c. y sus tierras con el vasallaje y iurisdiction ciuil y criminal, rentas, pechos, y derechos y con todo lo demas al sennorio y iurisdicio dellas, anexo y perteneciente han sido, y son, y siempre fueron bienes de Mayoradgo indiuisibles, inalienables, e imprescriptibles, y como en tales bienes de Mayoradgo, han succedido siempre en ellos solos los hiios mayores, andando de mayor en mayor sin partir los, ni diuidir los con los otros sus hermanos ni darles ninguna equiualencia, por razon dela succesion dellos, no embargante que los han tenido; y por este titulo de Mayoradgo han succedido enellos Fu. que al presente los possee, y su padre, y abuelos, y los otros sus predecessores, Y assi lo han visto los testigos ser e passar de vno, diez, veynte, treynta, quarenta, cinquenta, cient annos y, mas tiempo, y de tanto tiempo a esta parte, que memoria de hombres no es en contrario. Y lo oyeron dezir a sus mayores, y mas ancianos; los quales dezian, que lo auian visto, e oydo dezir en sus tiempos a los suyos, y que los vnos, ny los otros nunca vieron, ni oyeron dezir lo contrario, y de ello ha sido, y es la publica, voz y fama, y comun opinion en las dichas villas, y en su comarca; y aun en todos estos Reynos digan los testigos lo que saben.* Quod semper animaduertendũ est. Vidimus enim pluries hæc, vel non plenè, vel parùm accuratè fieri ex aduocatorum negligentia, vel ignorantia.

40 ¶ Testes autem, qui de hac immemoriali præscriptione deponere debent, necessariò debent esse ætatis quinquaginta & quatuor annorũ, vel saltim eius ætatis, q̃ tẽpore, quo deponent, iam fuerint elapsi quadraginta anni, q̃ sint doli capaces. Quod in specie censuit Ioan. Miles. in suo repertorio. verb. Testes ad probandũ memoriã extare. Idem arbitratur Florian. in l. seruitutes. *La grande*, in princip. nu. 19. ff. de seruitu. Lapus, & Domini. col. 4. super. glo. fin. in c. 1. de præscriptio. lib. 6. vbi Franous nu. 16. Aymon Craue. de antiquit. tempo. 4. part. §. absolutis. nume. 20. Chassa. in consuetud. Burgund. Rubr. 1. §. 2. versi. Aduerte. nu. 8. Idem in Rubrica. 13. §. 2. ad fin. D. Did. Couarr. in reg. possessor. 2. par. §. 3. nu. 7. Castillo in dict. l. 41. Tauri. in glos. verb. *Quarenta annos*, vbi allegat ad hoc solum Ioan. Miles. in dicto repertorio. Falsoque eidem imponit, q̃ dixerit necessariò requiri, quòd testis sit ætatis quinquaginta & quatuor annorũ, cùm ipse id non dixerit: sed q̃ aut debeat esse ætatis quinquaginta, & quatuor annorum, vel eius ætatis, q̃ quòd possit deponere de tempore, quo iam erat doli capax, vt superiùs ostensum est. Qua in re lapsus fuit Parisius consil. 27. nume. 97. lib. 1. vbi inquit testes de hac immemoriali præscriptione deponentes, debere esse ad minus ætatis quinquaginta & quatuor annorum. Quod etiam dixit Anton. Gabriel. plures in idem referens. lib. 5. communium opinionum. titul. de præscrip. conclu. 1. nume. 83. Sufficiet namque, quòd testis sit ætatis quinquaginta annorum cum dimidio; cùm testis, qui iam decem annos cùm dimidio attinxit, doli capax esse censeatur. glos. ordina. in §. in summa. verb. *Proximus.* insti. de 41
vi. bonor. rap. simil. in l. pupillus. ff. de regul. iur. & in §. pupillus. instit. de inutilib. stipul. Quorum opinio hodie approbata est, ex decis. l. 9. titul. 10. part. 7. & l. 17. titul. 14. eadem part. Ideóque de his, quæ eo tempore vidit, legitimè testificari poterit.

¶ Quibus adiicitur, quòd regulare sit, quòd te- 42
stis quatuordecim annorum possit deponere de his, quæ vidit in pupillari ætate: dummodò deponat de eo tempore, quo iam erat doli capax, vel proximus pubertati. glo. vbi per Scriben. in l. 3. §. Lex Iulia. ff. de testibus, & in l. ad. testium. §. 1. ff. de testa. glos. in §. testes. insti. eod. Quam dixit esse communem opinionem Aretin. in dict. l. ad testium. Idque etiam tenuit Felin. qui plurã refert in cap. cùm nobis de præscriptio. nume. 9. Idem Felin. in cap. fina. circa prin. de senten. excommuni. D. Dida. Couarr. qui etiam plura refert in reg. possessor. 2. par. §. 3. nume. 8. l. 9. tit. 16. part. 3. Idque verissimum est.

¶ Circa ista verò controuerti solet, an in casu dic- 43
tæ legis 41. Tauri. ad probandam Primogenij præscriptionem, vel consuetudinem, sufficiat probare centenariam consuetudinem, vel præscriptionem. Et prima facie videtur dicendum, quòd sic, cùm præscriptio centenaria sit in effectu immemorialis præscriptio. Quod censuit Cinus in l. 2. C. de seruitu. & aqua. quæst. 10. Cepol. de seruitu. vrban. præd. capit. 19. Balb. de præscriptio. 2. par. 5. partis principa. quæst. 6. nume. 24. Carol. Molin. in consuetud. Parisi. §. 5. nume. 63. Idem Carol. Molin. de contractib. quæst. 17. nume. 192. Anton. Gabriel. qui plura refert. lib. 5. communium opinionum. titul. de præscrip. conclu. 1. num. 71. & 73. vbi hanc communem opi. esse profitetur.

¶ Imò, præscriptio centenaria potior est, quàm 44
immemorialis, ideóque vbi lex requirit probationem centum annorum, non sufficit, quòd immemorialis probetur, vt dixit glos. in capit. cùm nobis. verb. *Centum annorum.* de præscriptionibus. Cuius opinio. veram esse censent Hostien. Anto. colum. 2. Card. & Imol. colum. 1. ibidem, vbi Abb. nume. 5. & Bellamer. nume. 13. Eamque etiam sequitur Balb. de præscript. 2. parte. 3. partis. quæst. 6. nume. 28. Aymon Cravet. de antiquitã. tempo. 4. part. §. absolutis. nume. 2. & §. materia ista. nume. 42. Quorum opin. communem esse asserit D. Dida. Couarru. in reg. possessor. 2. parte. §. 3. nu. 9.

¶ His tamen non obstantibus contraria sentẽtia, imò q̃ ad Primogenij præscriptionem centenaria præscriptio nõ sufficiat, verior mihi videtur. Nam 45
quauis plures existiment centenariam præscriptionem eandem esse, cùm immemoriali: contrariam tamen sententiam, imò quòd centenaria, nec sit immemorialis præscriptio, nec eiusdẽ effectũ

fortiatur, veriorem esse censuit Cardina. in cap.si diligenti.ad fin.de præscriptio.vbi Felin. num.13. fina.verb.Idem Felin.in cap.cum nobis.nu.6.eod. tit.& in cap.ad audientiam.eod.tit.nu.27.Gaspar. Lusit.in l.Imperium.col.39. ff. de iurisdict. omni. iudi.D. Dida. Couarru.in reg.possessor.2.par.§.3. num.6. Quorum opinio proculdubiò vera est, ea præsertim ratione, quòd possit esse, quòd probetur possessio centenaria ex testibus, ac instrumẽtis,& quòd aliunde constet de eius initio vitioso, etiam vltra centum annos.Quo casu hæc probatio immemorialem præscriptionem non concludit, vt inferiùs dicemus, & tamen erit probatio centenariæ præscriptionis, cùm in ea nihil ampliùs,quàm possessio centum annorũ requiratur.

¶ Quibus adiicitur, plura ex dispositione iuris communis, ac legum Regiarum ad probationem præscriptionis immemorialis necessaria esse, quæ in probatione præscriptionis centenariæ non requiruntur.Potest namque esse,quòd instrumentis centenaria præscriptio probetur absque fama & aliis requisitis,quæ ad probationem immemorialis præscriptionis requiruntur: quæ proculdubiò centenaria præscriptio:non tamen immemorialis censenda erit.Ex quo fit, vt sit impossibile centenariã præscriptionẽ eandẽ esse cum immemoriali.

¶ Nec obstat,si dicatur centenariam præscriptionem immemoriali potiorem esse. Ideóq; non satisfieri legi centenariam præscriptionem requirenti, si immemorialis præscriptio probetur, vt persuasum est glossæ, ac communiter Scrib.in di-
46 cto cap.cum nobis. Nam quanuis eiusdem glos. opi. communis sit, nullo pacto mihi vnquã probari potuit.Siquidem,immemorialis præscriptio, non solùm centum annos, sed mille, ac tempus etiam infinitum comprehendet,vt dixit Oldrald. consil.254.nu.18.vbi ex hoc,inquit, nõ posse subduci ab immemoriali præscriptione tempus ali-
47 quod per interruptionem.Cùm enim tempus immemoriale infinitum esse debeat, etiam sublato de medio aliquo tempore finito:tempus,quod remanserit,infinitum esse debet, ex regula vulgari, quòd si ab infinito finitum demas,quod remanserit,infinitum etiam erit. Qua etiam ratione dixit Corn.consi.22.num.5.lib.1.quòd interruptio non elidit immemorialem præscriptionem. Cuius dictum refert, & sequitur Paris.cons.27. nume.84. lib. 1. quanuis nullus eorum Oldrald. citauerit, qui ab omnibus communiter citari solet,ad hoc, quòd immemorialis consuetudo, quid infinitum comprehendat. Sed id melius probatur ex tex.in l.si arbiter.ff.de proba.ibi. Et *hoc infinitè similiter sursum versum acciderit.* De quo text.in hac parte Oldrald.etiam non meminit. Illud tamen, quod de interruptione dictum est, procedere non potest in tempore quadraginta annorum, in quo dicta l.41. Tauri, ad immemorialis præscriptionis probationem testes de visu deponentes p̃cisè requirit.Sicq; semper intelligi atque practicari sositum est.

¶ Quod etiam comprobatur authoritate Abb.in c.cum Apostolica:de his,quæ fi.à Præla.nu.12.vbi eleganter inquit, quòd si laicus probat possedisse decimas tempore immemoriali, censetur probatum eas acquisiuisse ante concilii Lateranẽ. quod celebratũ fuit,propè iam elapsis quatuor centum annis.Idq; etiam censuerunt Imol. & Felin.nu.4. in c. causam quæ, de præscriptio.& Balb.de præscript.5.par.principa.q.7.D. Dida. Couarru.lib.1. resolu.c.1.17.nu.5.

¶ Qua ratione & etiam aliis censuerunt Scriben. 48
quos superiùs pro hac parte citauimus,immemorialem præscriptionem maiorem esse centenaria, atque ideò eius probationem sufficere,vbi lex cẽtenariam præscriptionẽ requirit. Quod etiam ex pluribus ingeniosè ac eruditè probat D. Dida. Couar.in reg.possessor.2.par.§.3. num.9. qui in id omnino videndus erit. Ibidẽ namq; hoc inducit, 49
ad intellectum dictæ l.fin.tit.13.lib.3. ordina.quæ hodie est l.1.tit.15.lib.4.in nou.leg. Reg.collectione. Quæ lex centũ annorũ præscriptionem in iurisdictione acquirenda requirit: quanuis in dict. noua collectione leg. Regni hodie aliter dispositum sit: eidem autẽ legi satisfactũ erit,ex immemoriali præscriptione.Idq; verum videtur: sique olim in casu contingenti in Regio ac summo Regni Castellæ consilio pronuntiatum fuisse,à viris fide dignis accepimus. Et quanuis propter authoritatem glos. in dict. capit.cùm nobis, & eorum, qui illam sequuntur,Regium consilium in varias sententias diuisum fuerit, tandem contra sententiam eiusdem glos.obtentum fuit.

¶ Ex quibus infertur hodie,ex decis.d.l.41. Tauri non sufficere ad præscriptionem Primogenij centenariæ præscriptionis probationem, nisi ea omnia etiã concurrant, quæ ex eiusdem legis dispositione requiruntur. Quod procedit,ac verum est, 50
etiamsi eiusdem centenariæ præscriptionis initiũ ex aduerso non probetur. Non enim ex centenaria præscriptione eidẽ legi in immemorialis præscriptionis probatione plura alia requirenti,satisfactum erit.Forma namque inducta à lege præcisè seruanda est, cùm ea semper substantialis esse censeatur.Bald.in l.cõparationes. 3. oppo.in fi.nu. 5. C. de fide instru.idẽ Bald.in l.humanũ.nu.3. C. de legib. Deci.cõsi.122.nu.4. Tiraquel. de retract. Lignagier.§.36.glo.2.nu.29. Ex eadem etiam ratione consequitur non esse verũ id, quod opinatur Greg.Lop.in l.15.tit.31.par.3.glos. verb.*Puedan acordar*, vbi dixit centenariam præscriptionẽ immemorialem esse, quando non inueniuntur testes deponentes se vidisse contrarium, etiamsi fama contraria,vel auditus probetur. Quod inquit esse satis notandum. Nam etiamsi initium per testes deponentes de visu,fama, vel auditu nõ probetur,non erit centenaria præscriptio eadem cum immemoriali,nisi ea omnia interueniant, quæ iure communi, & legibus etiam Regiis requiruntur. Quod attenta decisione legum Regiarum apertiùs procedit, nisi in hac centenaria præscriptione interueniat titulus. Tunc námque dicendum erit,prout statim in quadragenaria præscriptione dicemus.

¶ Similiter etiam controuerti potest vtrũ ad pro- 51
bandam præscriptionem Primogenij, in cuius probatione ex d.l. 41. Tauri decis. immemorialis præscriptio requiritur, sufficiat præscriptio quadraginta annorũ, cum titulo, qui possit præstare iustã causam præscribendi, vt si facultas ad instituendũ Maioratũ ab eius institutore p subreptionẽ impetrata fuit, ex eáque Maioratus institutus, quẽ eius successores cum hoc titulo vel alio simili,ac bona fide,per tempus quadraginta annorum possederunt, vel quid aliud simile contingat. In qua quæstione dicendum est quadraginta an- 52
norum præscriptionem cum titulo sufficere.
Hæc namque præscriptio immemoriali æquiualens est, adeò, vt quoties lex immemorialem

præſcriptionem requirat, præſcriptio quadraginta annorum cum titulo ſufficiens ſit. Quod probat text. in c.cùm perſonæ §.quòd ſi tales. de priuileg. lib. 6. vbi ad probandam exemptionem ab ordinario, in qua ius commune reſiſtit præſcribenti,& per conſequens requiritur tempus immemoriale, ſufficit præſcriptio quadraginta annorũ cum titulo, per quem text. id cenſuerunt Archidia.Io.Andreas. Domi.Franc.& communiter Scriben.ibidẽ.Id etiam probatur ex tex.in c. 1. iuncta glo.verb.*Legitimè*. de præſcriptio. lib. 6. vbi etiam communiter Scriben.id notant.l.fin. C. de fundis patri. lib.10. vbi etiam per Scrib. gloſ. in c.ſi diligenti.de præſcripti.in verb.*Iuſtus titulus*.vbi Anto. col.5.Abb.nu.33.cum ſeq. Felin.nu.7.& 11.& cæteri Scrib.id notant.Dynus.in regul. poſſeſſor.nu. 27. de regul.iur.in 6. Balb.de præſcrip .2. parte.3. part.principalis.q.6.nu.11.idque apertiſſimè probat.l.2.tit.9.lib.5.ordina.quæ eſt.l.1.tit.10. lib.5.in nou.leg.Reg.collectione. Nam ex diſpoſitione.d. l.fina.tit.13. lib.3. ordina. ad præſcribendam iuriſdictionem criminalem immemorialis, vel centenaria præſcriptio neceſſaria erat, & ex d.l.2.ad cõcedendam eandem iuriſdictionem neceſſarium eſt priuilegium,in quo eadem iuriſdictionis conceſſio expreſsè,ac ſpecificè contineatur, ſed ſi nõ habeat donatarius priuilegium, eandem iuriſdictionem expreſsè concedens,ſed alia verba generalia habens, & eius virtute iuriſdictionem etiam criminalem per tempus quadraginta annorũ poſſederit, ex huius temporis lapſu, ſimul cum hoc titulo,iuriſdictio ipſa præſcribetur.En igitur qualiter iuriſdictio, quæ non niſi tempore immemoriali præſcribi poterat, ex lapſu tamẽ quadraginta annorum cum titulo præſcribitur. Quod pari ratione in Primogenij præſcriptione dicendum mihi videtur.

53 ¶ Ex quibus poteſt aſſignari nouus, ac verus intellectus ad leg.42.Tauri. Quæ eſt l.3.tit.7. lib.5. in nou.leg.Reg.collectione, vbi cauetur Maioratum inſtitutum abſque Regia licentia validari, ex Regia confirmatione ex certa ſcientia facta. Nam ſi interuenerit confirmatio, non ex certa ſcientia, ſed in forma communi, quæ Maioratus ipſius confirmationem non operatur,vt infra iſto lib.c.7.nu. 7. dicemus. Si tamen cum hac confirmatione Maioratus in forma cõmuni facta, concurrat quadraginta annorum præſcriptio,eo ipſo Maioratus validus, atque perpetuus efficietur.

54 Quanuis enim ad confirmationem actus inualidi, confirmatio in forma communi facta regulariter nihil operetur ad ipſius actus omnimodam validitatem: hoc tamen nihilominùs operatur, vt ſcilicet ea confirmatio præſtet iuſtam cauſam præſcribendi.Quod dixit Abbas Antiquus in cap. dudum,de election.quem refert, & ſequitur Bal. in Margarita. verb. electio. verſic. fina. Hoſti. in ſumma, de confirmatione. vtil. vel inutil.verſic. Qui ſint effectus.Innocen.in cap.1.de decim. Berthachi.in tracta.de Epiſcopo.lib.3.4.part.2.partis principa.verſ.Vndecimò quæro. nu.14. Deci.in c. 1.nume.5.in fin.de confirm.vtili,vel inutili. Pariſ. conſi.3.nu.36.lib.4.

55 ¶ Qua in re annotandum erit, in hac ſpecie non agi poſſe de conſuetudine: ſed de vera,ac propria præſcriptione. Non enim in conſuetudine titulus,nec bona fides requiritur,ſicut in præſcriptione,vt opinatur Angel. in l.de quibus. ff. de legib. colum. penult.vbi Iaſ.nume.49.Aymon,qui plura refert,de antiq.tempo. 4. par.in princip. nume. 16. Ex quo infertur hanc appellandam eſſe præ- 56
ſcriptionem, non conſuetudinem: niſi dicamus, eam dici poſſe conſuetudinem præſcriptam, in qua titulus, ac bona fides requiruntur, vt probat ex pluribus idem Aymon ibidem.nume.17.& 18. cum ſequentibus. Vtcunque autem ſit, ſiue ea ſit præſcriptio,ſiue conſuetudo, extendenda erit ad omnes perſonas aduerſus quas præſcriptum non ſit,vt ſupra iſto c.nu.16. cum ſequen.latiùs enarrauimus.

¶ Illud autem etiam animaduertendum erit quòd 57
ſi inueniatur ſcriptura, qua eiuſdem inſtitutor cla "
rè Maioratum non inſtituat, ſed in ea inuenian- "
tur aliqua verba, quæ quodãmodo Maioratus in- "
ſtitutionem, non tamen præcisè inducere videan- "
tur,diſpoſitióque ipſa dubia ſit, atque interpreta- "
tionem requirat,ſi ſimul cum hac ſcriptura inter- "
ueniat conſuetudo ſuccedendi in eiſdem bonis "
iure Maioratus, ſaltim per decennium ex hac ſo- "
la decennij cõſuetudine inducetur ſcripturæ eiuſ- "
dem interpretatio,vt in bonis in ea contentis iu- "
re Primogenituræ perpetuò ſuccedendum ſit. "
Conſuetudo namque non ſolùm eſt interpretatiua legum,ſed priuilegiorum,atque ſcripturarum, 58
quæ ex decennij lapſu interpretantur, atque de- "
clarantur.tex.in cap. cùm dilectus, de conſuetud. "
vbi Anto.colum.5.Abb.num.7. Imol. & communiter Scriben.id notant.Bart. in l.emptor fundi.ff. "
pro emptore. Innocen.in cap. olim. verb.intellectum.de verb.ſig. Abb.in cap.certificari.de ſepultur.nume.2.Paul.qui ſingulariter loquitur,conſil. "
347.nu.44.lib.1. Areti.conſil.11.nu.6. Soci.conſil. "
84.nume.15.lib.3. idem Soci. conſil.111.nume. 4. lib.1.Bald.nume.4.cum ſequen. Iaſ. nume.7. cum ſequen.Deci.num.10.& cæteri Scriben.in l.ſi certis annis. C. de pact. Idem Bald.in capit.1.nume.3. Quid iur. ſi poſt alien. Vaſal.feud. recupere, in vſib. feud. Alciatus conſil.112. nume.11.l. 4. quæ incipit. *Eſpaladinar*. tit.33.part. 7. Quod adeò ve- "
rum eſt, vt etiamſi ad præſcribendum requirere- "
tur tempus immemoriale, ad hoc tamen ſola decem annorum conſuetudo ſufficiẽs ſit. Non enim "
hîc agitur de præſcriptione:ſed de interpretatio- "
ne, ad quam efficiendam ſufficit tempus decem "
annorum.Idque opinatur Paul. dict. conſil.347. nume.14.& 15.Qui in id eſt videndus omninò,& eſt de mente Scriben.quos ſuperiùs pro iſta parte citauimus. Quod etiam in præſcriptione Primogenij dicendum erit, vt quanuis in vim præſcriptionis immemorialis,præſcriptio,ſeu quadraginta annorum cum titulo neceſſaria foret: in vim tamen interpretationis decem annorum lapſus ſufficiens ſit.

¶ In hac autem re, controuerſiam mouet deciſio 59
text.in dict.l.2. titul.9. lib.5. ordina. quæ eſt lex.1. titul.10. lib.5. in noua legum Regni collectione. Vbi diſponitur quòd ſi princeps concedat oppidum cum omnibus his, quæ ſibi in eo loco pertinent, non retinens ſibi aliquid in eo, & donatarius cum hoc titulo oppidum ipſum cum iuriſdictione ciuili ac criminali per tempus quadraginta annorum poſsideat, ex hoc iuriſdictionem ipſam acquiret.En igitur qualiter titulus ille, qui ambiguus erat, ex quadraginta annorum lapſu declaratur, ex quo videtur, quòd ad declarationem ſcripturæ Primogenij, quæ dubia eſt, non ſufficiat tempus decem annorum: ſed quadraginta annorum lapſus requiritur.

¶ Ad

¶ Ad illam autem legem responderi potest, quòd titulus, de quo ipsa meminit, non possit dici dubius, cùm ex eiusdem legis dispositione decisum sit, non sufficere titulũ generalem ad hoc, vt videatur concessa iurisdictio, nisi ea verbis specificis cõcessa sit. Cùm igitur verba huius priuilegij nõ sint dubia, sed clarè iurisdictionis cõcessionẽ non cõprehendant: consequens est, vt in hoc casu de præscriptione, non autem de interpretatione agendum sit. Idque apertè probat ead.l. 2. ibi *No siendo interrũpida por alguna de las maneras, que se contienen la ley titulo de las prescriptiones.* Quod magis ad præscriptionem, quàm ad interpretationem referendum videtur. Ideóque lex illa nostræ opinioni non contradicit. Sed quanuis hæc responsio forsan ad illam legem concludens sit: nihilominùs tamen de hac opinione deliberandum, nec in ea temerè resoluendum erit.

60 ¶ In hac autem Primogeniorum præscriptione, illud etiam sæpiùs controuersum vidimus, vtrum immemorialis præscriptionis authoritas deficiat si probetur memoriam extare, vel ostẽdatur eiusdem præscriptionis initiũ, saltim, si vitiosum sit, ac eius qualitatis, vt omnes possessores in mala fide constituat. Pro cuius quæstionis resolutione, quæ frequens & assidua est, duæ principales species considerandæ sunt. Nam aut ostenditur scriptura, seu quæuis alia probatio, ex qua solùm constet memoriam extare, actúmque fuisse contrariũ eius, quod præscriptum esse prætenditur, aut ostẽditur titulus, ex quo constet ipsius præscriptionis initium, inutile tamen seu vitiosum, ac illegitimum.

¶ In prima specie, quando scilicet ostenditur scriptura, vel alia probatio, ex qua constet memoriã extare, actúmque fuisse contrariũ: veluti si appareat aliquando ea bona libera, atque diuisibilia fuisse, vel aliquid aliud simile contrarium præscriptioni, subdistinguendum erit. Nam aut factum hoc recens est, nec tempus centum annorum excedit, aut est antiquum, excedítque tempus centum annorum.

61 ¶ Si factum hoc recens sit nec tempus cẽtum annorum excedat, dicendum erit proculdubiò probationem istam, immemorialem præscriptionem elidere. Cùm enim ad immemorialis præscriptionis probationem requiratur, quòd probetur memoriam non extare, vt probatur ex tex. in l. 2. §. idẽ. Labeo ait si in agro. ibi. *Aut cuius memoria non extat.* ff. de aqua pluui. arcen. l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqu. quot. & æstiu. ibi. *Cuius origo memoriam excesserit*, consequens est, vt constito memoriã extare, præcipuè citra cẽtum annos, immemorialis præscriptionis probatio excludatur. Quod probat tex. in d.l. 2. §. idem. Labeo ait, cùm quæritur. ibi. *Sed sufficere si quis sciat factum esse.* ff. de aqu. pluuia. arcend. glo. in d. §. ductus aquæ *verb. memoriam.* glos, & cõmuniter Scrib. in cap. 1. de præscriptio. lib. 6. Innoc. verb. de nouo. Ioan. And. col. 2. Anto. col. 3. & 4. & Scrib. in c. quid per nouale de verb. sig. Innoc. verbo. memoriam, & Ioan. Andr. col. 1. in c. veniens eod. tit. lib. 6. & alibi sæpè Scrib. Idq; verisimum est.

» ¶ Si verò factũ hoc, de quo constat per testes, seu » per scripturam antiquissimum sit, & vltra centũ » annorum spatium contigisse probetur, tunc tale » factum antiquissimũ ipsi præscriptioni contra- » rium immemorialem præscriptionem legitimè, » ac cum omnibus qualitatibus iuri communi, ac Regio requisitis probatam, non excludet. Non enim dici potest hodie memoriam extare ex eo, quòd vltra centum annos aliquid præscriptioni contrariũ factum fuerit, cum vita, ac etiam hominum memoria solùm per centum annos durare præsumatur. l. an vsusfructus. ff. de vsufruct. l. fina. C. de Sacr. San. Eccle. Ideóque immemorialẽ præscriptionem nõ excludi ex eo ꝙ probentur actus præscriptioni contrarij, qui vltra centum annos contigerunt, dixit Inno. in c. veniens, de verbor. signi. lib. 6. nu. 2. vbi inquit, ꝙ præscriptio immemorialis excluditur, si probetur, à centum annis citra cõtrarium actũ fuisse: secùs autem si probetur vltra centũ annos, vel à ducentũ annis citra id actum esse. Ex hac namque probatione non cessat immemorialis præscriptionis authoritas, cuius dictum refert & sequitur Specul. tit. de probationibus §. 1. nu. 28. Anto. de Butrio. in c. quid per nouale, col. 5. de verb. signi. Ioan. Andr. qui se refert ad Innoc. & Specula. in d. c. veniens. col. 1. de verb. signi. lib. 6. vbi etiam Domi. col. 2. & Philip. Franc. ad idem se referunt Alex. consi. 16. nu. 16. lib. 5. Aymon. Craue. de antiquita. tempo. 4. part. cap. materia ista singularitatis testium. nu. 40. D. Dida. Couartu. in regula possessor. 2. parte. §. 3. nu. 7. versic. hinc falsum esse apparet.

¶ Cùm autem hic articulus pluries mihi in practica contigisset, hæc opinio quanuis communis sit, nec ab aliquo, quem hucusque viderim improbata, ex duobus præsertim dubia videbatur. Primùm ex eo, quòd ex hac opinione videatur probari ea opinio, quam superiùs improbauimus, ꝙ scilicet centenaria præscriptio sit eadem cum immemoriali. Cùm enim immemorialem præscriptionem non elidat contrarius actus, qui à centũ annis vltra probatur ex eo consequitur, ꝙ in effectu cẽtenaria præscriptio immemorialis est. Alioqui namque contrarius actus, etiam vltra centum annos probatus, immemorialem præscriptionem elideret. Cùm ea non solùm tempus centum annorum, sed tempus etiam infinitum præsupponat, vt superiùs ostensum est. Secundùm ex eo, quòd dict. l. 41. Tauri. pręcisè requirit, quòd in immemoriali præscriptione probetur testes, ac etiã maiores eorundem nunquam audiuisse, seu vidisse contrarium absque temporis præfinitione. Si igitur contrarius actus per scripturam seu testes: etiam vltra centum annos probetur, consequens est, ex hoc solo immemorialem præscriptionem deficere: cùm iam non possit dici nunquam visum, nec auditum fuisse contrarium. Cùm à centum annis vltra id visum, atque auditum fuerit.

¶ His tamen non obstantibus, hanc opinionem interdum apud suprema tribunalia receptam vidimus, ex Scriptorum qui illam probarunt authoritate, & hac præsertim ratione, ꝙ necessarium sit, etiã in immemoriali præscriptione visus, seu auditus contrarij tempus coarctare, ne impossibilis efficiatur eiusdẽ probatio. Nõ enim possemus dare bona aliqua, quæ tam antiquo tẽpore iure Primogenij possessa fuerint, quæ non constet aliquo tempore fuisse tanquam bona libera habita, atq; possessa: & de quibus non possit probari à centũ annis vltra, vel à ducentum annis citra tanquam libera possessa, venditáque, atque alienata, vel diuisa fuisse. Nihilominùs tamen possibile est, ꝙ ex post facto vinculata, Maioratuiq; subiecta fuerũt. De cuius rei principio nemo recordatur: prout immemorialis præscriptio præsupponit. Ideóque

ne impossibilis efficiatur immemorialis præscriptionis probatio, necessariũ fuit hoc ad aliquod tempus restringere. Quod ab Scrib. ad centũ an-
62 nos coarctatum fuit. Sicut enim homo post centum annos mortuus præsumitur:ita etiam memoria,quæ est in homine, quæ sicut homo oritur, & moritur,vt eleganter inquit Bal.in l.1.C.de emã-
63 cipa.libe.nu.9.Necesse namque est, vt omnia sua periodo terminentur, vt inquit Philosophus relatus ab eod.Bald.in d.l.1.nu.8.

„ ¶ Nec obstant duo fundamenta, quæ paulò antè
„ aduersus hanc opinionem adducebamus. Primũ,
„ quòd si hæc opinio vera esset,ex eo cõsequeretur,
„ q; immemorialis præscriptio in effectu eadem es-
„ set cum centenaria præscriptione. Nam quanuis
„ contrarius actus, à centum annis vltra probatus,
„ præscriptionis immemorialis authoritatem non
„ excludat, non consequitur ex eo hanc esse centenariam præscriptionem: non autem immemorialem.Ad probãdam namque immemorialem præscriptionem plura alia requiruntur,quæ in centenariæ præscriptionis probatione necessaria non sunt,vt constat ex dict.l.41. Tauri. & supra isto c. 31.latiùs ostendimus. Ideóque cùm immemorialis præscriptio, cum omnibus qualitatibus à iure requisitis probanda sit, non potest dici immemorialem eandem esse cum centenaria, ex eo, quòd actus contrarius à centum annis vltra probatus, immemorialem præscriptionem non excludat.

¶ Non etiam huic opinioni aduersatur secũdum fundamentum, de quo superiùs obiiciebamus,ex d.l.41.Tauri.Ex qua præcisè requiritur, q; probetur testes, ac etiam maiores eorundem nunquam vidisse, vel audiuisse contrarium. Verba namque illa non indefinitè, atque absolutè, sed ciuili modo,& cum ea restrictione,quam prædiximus, accipienda sunt, ne aliàs impossibilis efficiatur immemorialis præscriptionis probatio. Ex quibus hæc opinio satis ab his duabus impugnationibus defendi videtur.

„ ¶ Sed quanuis hæc quę prædiximus,in forensibus
„ controuersiis pluries admitti soleant:mihi tamẽ
„ id exactiùs adhuc consideranti, vt de hac re vera resolutio habeat, visum fuit, necessariũ esse duos casus distinctos,ac diuersos cõsiderare. Aut enim actus ipse qui probatur ipsi præscriptioni cõtrarius, talis est, vt necessariò ostẽdat cõmentitium, ac falsum esse id quod ex immemoriali præscriptione probari prætẽditur, aut eius qualitatis est, vt cõpatiatur cum ipsa immemoriali præscriptione. Si actus ipse talis sit, vt ex eo præscriptio ipsa euidẽter falsa esse monstretur,veluti si is,qui probare vult bona ipsa esse Maioratui subiecta, contendat ex eisdem bonis fuisse Maioratum institutum à Titio,quod ex immemoriali præscriptione probare prætendit, & ex aduerso producitur scriptura,ex qua euidentissimè probetur ipsum Titiũ ea bona libera reliquisse,& inter eius hæredes tãquàm bona libera diuisa,atque diù possessa fuisse, vel aliter probet Titium huiusmodi Maioratum non instituisse.Et in hoc casu dicendũ erit huiusmodi actum præscriptioni cõtrarium:etiamsi vltra centum annos contigisse probetur ipsius immemorialis præscriptionis authoritatem elidere. Cùm enim specificè prætendatur Maioratum institutum fuisse à Titio, atque hoc fundamentũ ex actus contrarij probatione destructum fuerit, consequens est, vt ipsa etiam immemorialis præscriptio destruatur. Destructonamque fundamento, omnia quæ ex ipso deduci prætenduntur destructa esse censentur.l.non dubiũ.C.de legib⁹. l.cum principales,cum similib.ff. de regulis iuris, & allegãs aliquid cum certa qualitate tenetur illam præcisè probare, deficiétque eius probatio:si probet actum absque qualitate.Tex.in c.licet causam,vbi latissimè Felin.nu.40.cum sequen.& Deci.nu.24.cum sequen.de proba. Idque verissimum est: dummodò hoc præcisè, & concludentissimè 64
probetur. Ideóque his, qui allegant bona aliqua esse Primogenio subiecta, idque ex immemoriali præscriptione probare contendunt cõsulimus:ne ad aliquem specificum authorẽ probationem referãt, sed simpliciter ea bona Maioratui esse subiecta profiteantur:ne ex ipsius authoris probatione immemorialis præscriptionis authoritas deficiat. Quod etiam pari ratione ab his,qui in cæteris causis immemorialem præscriptionem allegare,ac probare voluerint,animaduertendum erit.

¶ Si verò actus, qui probatur ipsi immemoriali “
præscriptioni,cõtrarius eius qualitatis sit, vt cum “
ipsa præscriptione immemoriali cõpatiatur: ve- “
luti si probetur bona à cẽtum annis vltra fuisse li- “
bera,& prætẽdatur probari ex immemoriali prę- “
scriptione Maioratui esse subiecta,quæ compati- “
bilia sunt, cùm potuerint ea bona ex postfacto “
Maioratui subiici. Et in hoc casu si actus contra- “
rius centum annorum spatium excesserit: procedere potest communis Scriben. opinio, de qua “
paulò antè meminimus.Ita tamen,vt non præcisè “
centum annorum spatium ad hoc definiendum “
sit,sed potiùs id arbitrio iudicis relinquatur.Nam “
quanuis necessarium sit, hanc probationem immemoriali præscriptioni contrariam ad aliquod tempus restringere, ne impossibilis efficiatur eius probatio, vt superiùs ostendimus. Nulla tamen lege cautum est id ad centum annos restringendum esse,cum possit actus ex scripturis:etiam vltra centum annos euidentissimè probari. Neque video qua ratione dicendum sit,quòd si actus cõtrarius à centum annis, & vno, vel duobus citra probetur, immemorialem præscriptionem non excludat: sicut si ab anno centesimo citra probatum fuisset: cùm tempus centum annorum, nec immemorialem præscriptionem efficiat, nec ad illam probandam necessarium sit. Ideóque melius erit, hoc arbitrio iudicantis committi,vt visum fuit. Innoc.in dict.cap.veniens. nume.2. ibi. Alij tamen dicunt, & hoc etiam arbitrio iudicis committitur. Ex quibus verbis videtur id quod priùs dixerat,& id,quod tunc dicere vult arbitrio iudicis committere. Quod etiam colligitur e: Specul.Anton.& his Scriben. quos superiùs retulimus. Comprehenditúrq; ex eorum verbis:etiam in vltimo dicto, vbi de centum annis vltra loquuti fuerunt. Quanuis enim dicant, quòd si actus contrarius à centum annis citra probetur, deficit immemorialis præscriptionis authoritas. Non tamen dicunt, quòd si actus contrarius probetur à centum,ac duobus, vel tribus annis citra non minuat authoritatem immemorialis præscriptionis, sed vt intelligamus in hoc latiùs posse iudices arbitrari, dicunt, quòd si probetur actus à ducentis annis citra, non ex eo immemorialis præscriptio deficiet, vt apud prædictos authores clarissimè videri poterit. Ex quo fit,vt tutior opinio sit, quòd totum hoc arbitrio iudicis committendum sit.Qui tamen non malè arbitrabitur:si ex probationum circunstantiis arbitratus fuerit,

fuerit, actum contrarium præſcriptioni vltra centum annos, ex vnius anni, vel duorum annorum lapſu contingentem immemorialem præſcriptionem non excludere, nec etiam malè iudicabit: ſi ex actu vltra centum annos: per vnum annum, duos, vel tres, vel decem contingenti immemorialem præſcriptionem excludat, quod ex cauſarum, perſonarum atque probationum qualitate iudicandum erit. Quæ omnia menti tenenda erũt. Non enim aliter ſic diſcuſſa, atque declarata inuenientur, quanuis paſſim in forenſibus controuerſiis contingere ſoleant. Et hæc de prima ſpecie, ſcilicet, quando probatur actus immemoriali præſcriptioni contrarius.

¶ In ſecunda ſpecie quando ſcilicet probatur immemorialis præſcriptionis initium ex titulo inutili, ſeu vitioſo, ſubdiſtinguendum erit. Nam aut is titulus talis eſt, qui præſtare poſſit iuſtam cauſã præſcribendi, aut eſt vitioſus, atque illegitimus, eiuſque qualitatis, vt iuſtam cauſam præſcribendi præſtare non poſſit.

¶ Si eius qualitatis ſit titulus, qui poſſit iuſtam cauſam præſcribendi præſtare, iterũm etiam ſubdiſtinguendum erit. Aut enim titulus citra centũ annos factus fuit, & tunc proculdubiò is titulus, immemorialis præſcriptionis authoritatẽ excludet. Ceſſat namque immemorialis præſcriptionis authoritas, dato eiuſdẽ præſcriptionis initio, quod à centum annis citra fuiſſe probatur, ex his, quæ ſuperiùs adducta ſunt. Valebit tamen hæc præſcriptio in vim præſcriptionis quadragenariæ, cũ titulo, quod intelligendum erit: quando probatur præciſè hoc fuiſſe verum initium immemorialis præſcriptionis. De quo dicendum erit, prout dicemus infra iſto c.nu.66.vbi de titulo vitioſo, atque illegitimo tractabimus.

¶ Si verò titulus à centum annis vltra probetur dicendum eſt, ex hoc titulo non minui præſcriptionis immemorialis authoritatẽ, vel ſaltim hoc arbitrio iudicis relinquendum eſſe, ex his, quæ ſupra in prima huius diſtinctionis ſpecie latiùs annotauimus.

¶ Sed veriùs videtur, quòd ſi appareat titulus, ex quo detur immemorialis præſcriptionis verum, atque indubitatum initium, etiam vltra centum, vel ducentos annos, eam iam non poſſe dici præſcriptionem immemorialem, quod probatur euidentiſſima ratione. Immemorialis namque præſcriptio ea eſt, cuius origo memoriam hominum excedit, vel de cuius origine non conſtat, vt ſuperiùs oſtendimus: ſed ex hoc titulo datur eiuſdem præſcriptionis certum, atque indubitatum initium: ergo ſequitur, quòd ea immemorialis præſcriptio dici non poſſit.

¶ Nec obſtat id, quòd ſuperiùs diximus ex Innoc. Specul. Anto. & cæteris Scrib. Quòd ſcilicet immemorialis præſcriptio nõ excludatur, quãdo probatur contrarium actum fuiſſe à centum annis vltra. Nam ſi bene conſideremus, diuerſa ſunt: quòd oſtendatur contrarium actum fuiſſe, vel quòd detur initiũ præſcriptionis. Quando enim vltra centum annos oſtenditur contrarium actum fuiſſe, non ex eo conſtat de origine præſcriptionis, ſiquidem potuit eſſe, quòd poſt illum actum, vel antè, bona fuerunt Maioratui ſubiecta, quòd præſcriptio immemorialis præſupponit. Ideoque, quanuis teſtes recordentur contrarium actum fuiſſe, nemo tamen recordatur de huius præſcriptionis initio ſeu origine, quod ad eſſe immemorialis præſcriptionis requiritur. Sed quando vltra centum annos datur verum atque indubitatum præſcriptionis initium, iam ceſſat ſubſtantia immemorialis præſcriptionis, quæ ex hoc præſertim pendet, vt de eius origine non conſtet. Ideoque non mirum, ſi in hoc non ſit facienda diſtinctio, an initium detur à cẽtũ annis citra, vel vltra qđ cõprehẽditur ex his quæ notãt Inno. Specul. Ant. & omnes Scrib. quos ſuperiùs citauimus. Quando enim faciunt diſtinctionem de centum annis vltra, vel citra, non loquuntur in caſu vbi datur certum, atque indubitatum præſcriptionis initium: ſed quando probatur memoriam extare per actus contrarios præſcriptioni, quod ab oſtenſione initij ipſius præſcriptionis diuerſum eſt. Ideoque in hoc caſu dicendum erit idem, quod in præcedenti dictum eſt, q̃ ſcilicet hæc præſcriptio in vim immemorialis valere non poſſit: valebit tamen tanquam præſcriptio centenaria, vel quadragenaria cum titulo.

¶ Si verò titulus vitioſus, atque illegitimus ſit, eiuſque qualitatis, vt cauſam præſcribendi præſtare non poſſit, dicendum erit, quod ſi conſtet apertiſſimè titulum hunc dediſſe cauſam, atque initium præſcriptioni, ex eo vis immemorialis præſcriptionis omninò corruet, quod oſtenditur ſolidiſſima ratione. Nam titulus vitioſus, ſeu illegitimus 66
præſcribentes in mala fide conſtituit. l. quemadmodum. C. de agric. & cenſi. lib. 11. l. fina. §. ſin autem. C. communia de lega. glòſ. in l. 2. C. de fide inſtru. & iur. haſt. fiſcal. lib. 10. regu. qui contra iura, de regul. iur. lib. 6. Iaſ. in §. item ſi quis in fraudem. nu. 45. inſtitu. de actio. Boerius deciſ. 1. n. 54. Tiraquel. de retract. Lignagier. in fine. n. 42. Præſcriptio autem etiam immemorialis proculdubiò cum 67
mala fide non procedit. tex. ſic communiter, atque indifferenter ab omnibus intellectus in c. fina. de præſcrip. Per quem id opinantur Ioan. Andr. Frãc. & Scrib. poſt gloſ. ibi. in c. 1. in fin. de præſcrip. lib. 6. Angel. in §. furtiuæ quoque res. col. 2. inſti. de vſucapio. Matth. de Afflict. deciſ. 368. n. 10. Aymon. Craue. de antiquita. tempo. 4. par. c. Materia iſta ſingularitatis teſtium. nu. 19. D. D. Couarr. in reg. poſſeſſor. 2 par. §. 3. n. 7. & §. 8. n. 4. vbi hanc dicit communem opinionem, de reg. iur. lib. 6. Pariſi. conſil. 66. nu. 128. lib. 3. Ibidem conſi. 26. nu. 31. cum ſequẽ. lib. 1. Idem conſ. 104. nu. 154. eod. lib. idem conſil. 112. nu. 34. & 35. eod. lib. Anto. Gabriel. lib. 5. communium opi. tit. de præſcript. conclu. 1. n. 39. & 40. & nu. 57. Idque veriſſimum eſt, quanuis contrarium, & malè opinatus fuerit Boerius deciſione. 39. nu. 7. poſt Salicet. ab eo ibidem relatum.

¶ Sed quanuis hoc in mala fide vera apertiſſimè procedat, in mala tamen fide præſumpta, quæ ex titulo illegitimo, atq; ex errore iuris procedit, plures ex Scriben. contrarium cenſuerunt: dicentes 68
non ſolùm ex hac mala fide præſumpta, & ex titulo illegitimo, ex errore iuris cauſato immemorialem præſcriptionem: verum etiam tricenariam vel quadragenariam non ceſſare. Quod dixit. Bart. in l. fina. n. 17. C. vnde vi. idem etiam not. in ſpecie Paul. Caſtren. in l. Celſus. nu. 4. ff. de vſucapio. idẽ conſil. 406. nu. 10. lib. 1. Idem Paul. in l. nunquam. ff. de vſucapio. nu. 3. Roma. cõſil. 123. colum. 3. gloſ. ordin. in c. de quarta. verbo. *Se poſſe tueri.* de præſcriptio. Ange. & Imol. in l. nunquam in prin. ff. de vſuca. Soci. conſi. 33. n. 10. li. 4. Quorum opinionem dixit communem eſſe Anto. Rubeus conſ. 75. n. 4. Eamque ſequitur idem Rubeus conſil. 154. num. 8. Ripa. in l. 1. num. 9. ff. quor. bonorum. Deci. conſil. 266.

sil.266.num.4.cum sequen.idem consil.267.nu.5. & plures Scrib.quos refert Aymon Craue. de antiquita.tempo.d.c.materia ista singularitatis testium. n.7.Couarru.in regul.possessor. de regul. iur. lib.6 par.2.§.7.nu.5.Mecha. qui plura in idem adducit lib.2.controuer.illustr.c.81.nu.11.vbi latissimè prosequitur materiam Tiraquel.qui plura refert. de præscriptio.§.1.glo.4.vers.Decimo octauo.

¶ Contrariam autem sententiam, immò, quòd titulus illegitimus,qui ex errore iuris legitimus reputabatur constituat præscribentem in mala fide, destruatque longissimi temporis præscriptionem veriorẽ esse censuit glos.in c.Apostolicæ.de dona. verb.*Præscriptione*.glo.vbi per Scriben.in c.2. verb. *Non potest*.de his quæ fi.à Præla.glos.in c.cura.verb. *Legitima*.de iur.patrona. Pro quarum glossarum opinione est text.notab. ad quem non potest congruum respõsum assignari,in c. dudum.de decim. Per quem rex.id dixit Abb.in c. de quarta. nu. 12. de præscrip.vbi Felin.nu. 35. hanc opinionem ex pluribus veriorem esse censet, respondetque ad tex.in c.peruenit.de emptio.& vendi.qui est præcipuum fundamentum eorum,qui contratiam opinionem sequuntur,idem Abb.in c. cùm non liceat.nu.9.de præscriptio.Paul.qui videtur sibi cõtrariari in d.l.Celsus nu.4.post medium.ff.de vsucapio.idem Paul.consil.70.nu.3.lib.1.Alex. consil. 121.nu.12.lib.4.idem consil.73.nu.12.lib.2. & plures Scrib.quos specificè refert Aymon.d. c. materia ista singularitatis testium.nu.6.& hanc dixit esse communem opinionem Parisi.cõsil.66.nu.126. lib.3.Pro qua est tex.formalis,qui loquitur in præscriptione longissimi temporis in c.hoc consultissimo.vers. Contractus. ibi. *Nec præscribendi causam parent.* vbi glos.& communiter Scrib. de reb. Eccle.non alie.lib.6.

" ¶ Cæterùm, quanuis quæstio hæc ad vtranque
" partem disputari facillimè posset,in hac opinio-
" num varietate mihi hęc distinctio semper placuit,
" quam frequenter receptam vidimus, Quod scili-
" cet aut titulus est reprobatus à iure,& cui lex re-
" sistit,seu manifestè vitiosus: veluti si sit contrac-
" tus alienationis factus ab Ecclesia minore, ciui-
" tate,seu fisci procuratore de re immobili, & absque debitis solennitatibus,vel quilibet alius titulus, ex quo manifestè mala fides aliter colligatur. Et tunc dicendum erit huiusmodi titulum non præstare iustam causam præscribendi: imò constituere præscribentes in mala fide: tàm in longi quàm in longissimi, seu immemorialis temporis præscriptione. In qua specie procedit.2.opinio,& ea,quę Scrib.ad eius comprobationem adducunt. Aut titulus non est omninò à iure reprobatus: sed talis,cui nec ius assistat,nec resistat,seu in quo modicæ solennitatis defectus inuenitur. Et tunc dicendum erit huiusmodi tituli vitium non adeò protrahendum esse vt longissimi, vel immemorialis temporis præscriptionem elidere,atque inualidare possit. Quæ concordia non obscurè comprehenditur ex his, quæ notat Bart.in l.sed si lege.§.scire.num.4.ff.de peti.hæred. & in d.l.quemadmodum.nu.3.C.de agricol.& cen sit.lib.11.Eamque in specie assignauit Balb.in rep. leg.Celsus.ff.de vsucapio.nu.20. vbi id eleganter prosequitur Aymon Craueta.d.c.materia ista singularitatis testium.n.12.D.Dida.de Couarru.in d. reg.possessor.2.par.§.7.nu.5.vers. Hæc autem secunda conclusio. Quod verum, ac iuridicum videtur

¶ Illud tamen,quod diximus,quòd scilicet titulus reprobatus à iure,constituat præscribentem in " mala fide,etiam in longissima, seu immemoriali " præscriptione,ex eo procedit,quòd error iuris nõ " sit sufficiens ad constituendum quem in bona fi- " de. l. nunquam.ff.de vsucapio.l.Celsus, vbi com- " muniter Scrib.ff.eod.Felin.in c.de quarta,de præs- " criptio.nu.26. Ideoque necessariò consequitur id " non procedere in error iuris dubij, vel in errore " iuris simul cum errore facti coniuncto, vel etiam 69
in minore,rustico,muliere & milite,& in omnib⁹ "
aliis personis,seu casibus,in quibus error iuris tol leratur,ad constituendumque in bona fide sufficiens est. Quæ enumerant specificè Feli.in d. c. de quarta.nu.27.& nu.35.versi.limita.3. cũ seq. Balb. in rep.d.l.Celsus.nu.17.cum plurib. seq. D. Dida. de Couarr.in reg.possessor.2.par.§.7.nu.9.cum sequen. de reg. iur. lib. 6. & alibi sæpè Scriben. id notant.

¶ Similiter etiam in hac re obseruandum erit in casu,de quo agimus immemorialem præscriptionem non posse valere tanquam immemorialem,nec etiam tanquam centenariam,nec quadragenariam cũ titulo. Cùm enim ob malæ fidei præsumptionem præscriptio immemorialis hoc casu non procedat,à fortiori centenaria,atque quadragenaria eadem ratione excluſæ cẽsebuntur.

¶ Quod adeò verum est,vt nec in hac specie proficiat præscribenti, quòd accessione primi Maio- 70
ratus possessoris vti nolit. Nam quanuis mala fides authoris non noceat singulari,prout regulariter Maioratus successor esse solet,si is accessione prædecessoris non vtatur.l.an vitium. ff. de diuer. & tempo.præscrip. Bart.in l.Põponius.§.cùm quis adminiculo.nu.1.vbi Ias. num.1.cum sequen.& cõ muniter Scrib.ff.de acquir.possess.idque in casu,de quo agimus,non solum in successore singulari,sed etiam in vniuersali procedat,cùm agamus de mala fide præsumpta,quæ non continuatur,etiam in 71
hæredem vniuersalem non vtentem accessione defuncti.Glos.ordina.in l.tutor rerum.verb. *Non posse*.ff.de adminis.tuto. Quam ad hoc summè commendat,atque extollit Paul.de Castr.in l.nunquã. ff.de vsucapio.n.1.Feli.in c.si diligẽti,de præscriptio.n.6.ante fi.Balb.de præscrip.2.par.3.part. principalis.vers.Duodecimo quæro.nu.14.D.Dida.de Couarr.in reg.possessor.2.par.§.9.nu.7.de reg.iur. in 6.Illud tamen procedit,quando absquè accessione prædecessor habet ea, quæ ad præscriptionem necessaria sunt, vt est notissimum & in d.§. cùm quis adminiculo omnes Scrib.aduertunt, sed in hac specie,si Maioratus possessor non vellet vti accessione prædecessoris, non haberet ex persona sua,ea,quæ ad præscribendum necessaria sunt.Præscriptionem namque immemorialem allegare nõ posset obstante initio vitioso,atque illegitimo.Ex quo de eius origine constat,quod repugnat immemoriali præscriptio.Centenariam autem,seu quadragenariam præscriptionem cum titulo similiter allegare non posset:cùm ipse titulus reprobatus sit,nec possit vti eo absque vitiorum accessione, vt dixit Paul.consil.81.nu.12.lib.2.Crottus in dict. 72
l.Pomponius.§.cum quis adminiculo.D. Dida. de Couarru.in d.reg.possessor.2. par.§.9.n.5. versic. Tertium. Quòd si vti vellet eadem præscriptione sine titulo, similiter eidem non sufficeret, cum

etiam

etiam centenaria præſcriptio abſque titulo, ad Primogenij præſcriptionem ſufficiens non ſit, prout ſupra iſto cap. num. 43. cum ſeq. latius annotauimus.

73 ¶ Hæc tamen omnia intelligenda ſunt, quando clarè atque manifeſtè conſtat titulum vitioſum, ac reprobatum dediſſe præſcriptioni immemoriali originem, atque initium, nec ſolennitatem aliam legitimam interueniſſe, ex quo is defectus ſupleri poſſit, prout ſi pars illud confiteatur, vel ex ipſo inſtrumento appareat euidenter, quòd ea ſolennitas non interuenit. Quod ſi hoc ex inſtrumento, vel partis confeſſione, ſeu aliàs non colligatur, ſed potuit ſolennitas legitima, etiam extra inſtrumentum interuenire, quanuis in inſtrumento ipſo non appareat, ex immemoriali præſcriptione ea præſumenda erit. Quod notat Ancharra. conſ. 136. incipien. Ex conſilij excellentiſſimorum virorum verſ. Præterea dictum monaſterium, vbi
74 præſupponens, quòd in quodam inſtrumento trãſactionis monialium non apparebat, quòd interuenerat ſolennitas requiſita ad tranſigendum, de rebus immobilibus, reſoluit illam eſſe ex antiquitate temporis præſumendam, cùm potuerit in alio inſtrumento interueniſſe. Idipſum etiam exiſtimat Alex. conſ. 79. n. 4. & 5. lib. 1. Quæ conſilia Ancharra. & Alexã. ad hoc allegat Xuar. in l. 3. tit. *De las deudas.* li. 3. fori. fol. 57. verſ. Credo hanc doctrinam veram. Felin. qui hoc ſic declarat, atque intelligit in c. ſicut, de re iudi. n. 33. verſ. Septimò & vltimò declarat. Deci. conſ. 341. n. 13. idem Deci. conſil. 409. nu. 12. Tiraq. qui id optimè declarat de præſcriptio. §. 1. gloſ. 4. verſ. Trigeſimo nono. Aymon Craue. de antiquita. tempo. in prin. tertiæ par. n. 27. Quod præſertim in immemoriali præſcriptione dicendum eſt. Quæ omnia illa, quæ ad eius iuſtificationem neceſſaria ſunt, præſupponit, etſi plura atque difficilia ſint, vt Scrib. in locis, de quibus ſuperiùs meminimus, reſoluunt. Sicque intelligẽdum eſt, quod notat Paul. Caſtren. qui ſolet ſemper eſſe in ore aduocatorum, conſ. 81. n. 7. cum ſeq. lib. 2. vbi inquit, ſolennitatis defectum non ſupplere ex temporis antiquitate: quando ex ipſo inſtrumento conſtat eam ſolennitatem non interueniſſe. Cuius dictum ſimpliciter atque æquiuocè ſequuntur Alex. conſi. 1. n. 21. lib. 4. Iaſ. in l. 15. C. qui admit. Segura in l. Imperator. ff. ad Trebel. col. 29. Alciat. de præſumptio. 2. par. n. 16. Hyppo. in practica criminali. §. Secunda. nu. 23. & in l. 1. §. ſi ſeruus. n. 25. ff. de quæſt. & plures alij, quos referunt Tiraquel. & Aymon, locis, quibus illos paulò antè citauimus. Sicque iſta intelligi atque practicari ſolent.

¶ Vt autem omnia inconuenientia, quæ ex ſupe-
75 riùs adductis contrariis, atque difficillimis opinionibus exoriri poterunt, vitentur: Scriben. maximo conatu aduocatis conſulere ſolent, vt quando ſola temporis antiquitate cauſam defendere poſſint titulos non producant, ne ex eorum vitio, ſeu ſolennitatis defectu, virtus etiam immemorialis præſcriptionis elidatur. Idque conſuluit Ioannes Miles. in ſuo repertorio, verbo. præſcriptio. verſic. Præſcribere volenti non obſtat error iuris probabilis, vbi inquit, ſit ergo cautus, qui tanti temporis poſſeſſionem allegat, vt non alleget, nec oſtendat titulum ab initio iniuſtum, ſed ſimpliciter dicat ſe præſcripſiſſe ex iuſta cauſa. Ad quod allegat Anto. de Butrio in c. peruenit. de cenſib. Quorum dicta refert & ſequitur Pariſ. conſ. 101. nu. 114. lib. 1. Idem conſi. 66. nu. 128. lib. 3. Ludo. Meſſia à Germanica legione Pontius, in rep. l. 5. tit. 3. lib. 7. ordi. in 3. fundamento. 1. par. n. 7. & 8.

¶ Sed quãuis conſilium hoc, à tot grauiſſimis 76
viris, & alijs etiam indifferenter probari ſoleat: non tamen ſimpliciter nec indiſtinctè ſequendum erit, ſed in ea ſola ſpecie probari & amplecti debet, vbi titulus ipſe cauſam producentis non omninò iniuſtam atque improbam, ſed ſolùm ex certa ac iuſta dubiam efficiat. Nõ enim is, qui ex ſola immemoriali præſcriptione iuſtitiã fouet, nec ex titulo in mala fide cõſtituit, tenetur illũ in iudicio vt cauſam alioqui tutiſſimã, dubiam forsàn, atq; difficilẽ reddat, producere: ſed vbi is titulus nedũ cauſam dubiam, aut difficilem, ſed iniuſtam etiam efficeret clienti, vt vel liti cedat, vel inſtrumentũ in iudicio exhibeat, vel aliàs propriam conſcientiam exoneret, proculdubiò conſulẽdum erit. Nec poteſt abſque conſcientiæ diſcrimine ſibi conſuli, vt inſtrumentum illud non oſtendat, vel quòd litem ampliùs proſequatur. Quod ab aduocatis ſummoperè conſiderandum atque aduertendum eſt.

¶ Illud autem obliuioni tradendum non erit, quòd ſcilicet Primogenium hoc, quod ex ſola tẽporis antiquitate conſtat, & de quo nulla ſcriptura inſtitutionis inuenitur, eas leges ac conditiones, quo ad ſucceſſionem, atque omnia alia ſequi debet: quæ ex ipſa Primogeniorum natura, ac huius Regni conſuetudine Hiſpanorum Primogenijs propria, ac peculiaria ſunt, niſi conſuetudo etiam alium ſuccedendi ordinem introduxerit, quod ſupra li. 1. c. 3. n. 19. latiùs enarrauimus.

¶ Similiter etiam illius obliuiſci non oportet, Primogenium, quod ex ſola temporis antiquitate cõſtat ex iure communi: non autem ex Regia facultate, in dubio inſtitutum cenſendum eſſe. Quod ſupra iſto lib. c. 2. n. 18. tradidimus.

¶ Subſequenter etiam hîc vltimo loco tractandum foret, vtrum à ſucceſſione Maioratus, de quo ex ſola temporis antiquitate conſtat clericus, vel monachus, ſeu monaſterium ex perſona eiuſdem excluſi cenſeantur, & quid dicendum ſit in furioſo, mente capto, ſeu alijs, qui ex clauſulis Maioratuum aſſiduè ab eorum ſucceſſione excludi ſolent. Quanuis iure communi inſpecto in eiſdẽ ſuccedere poſſint: ſed quia de hoc ſupra. lib. 1. c. 13. diximus, ad ea, quæ ibidem traduntur, lectores remittimus.

SVMMARIA.

1 *Defectus formæ, ac ſolennitatis maior eſt, quàm defectus ſubſtantiæ.*
2 *Facultas, vel licentia debet ſemper actum præcedere, vel ſaltim in ipſo actu præſtari.*
3 *Forma à lege requiſita ſemper cenſetur eſſe ſubſtantialis.*

4 *Actus gestus contra formam nullus est.*
5 *L.42.Tauri.per totum huius capitis discursum latissimè declaratur.*
6 *Confirmatio ex certa scientia necessaria est,ad hoc,vt Maioratus absque Regia licentia factus validetur.*
7 *Confirmatio in forma communi non validat id,quod ex se nullum,atque inualidum est.*
8 *Confirmatio ex certa scientia validat id,quod ex se nullum est.*
9 *Confirmatio ex certa scientia,vel in forma speciali,quæ dicatur.*
10 *Consensus vbi requiritur,semper ex certa scientia præstari debet.*
11 *Confirmatio in forma communi præstat iustam causam scribendi.*
12 *Confirmatio Maioratus absque Regia licentia facti: vtrum valeat,si post mortem institutoris eiusdem concedatur.*
13 *L.iubemuss.C.de præpo.sacri.cubi.lib.12.declaratur.*
14 *C quia Ioannes.12.q.5.declaratur.*
15 *Clausula ex certa scientia non supplet defectum subreptionis,nec operatur in his,quæ sunt facti.*
16 *Clausula ex certa scientia operatur vt valeat actus,etiam cum testis præiudicio.*
17 *Clausula ex certa scientia habet eandem vim,quam habet clausula de plenitudine potestatis.*
18 *Princeps quando aliquid facit ex certa scientia,vel de plenitudine potestatis,nihil potest allegari,quod habeat reuocare concessionem.*
19 *Princeps potest auferre hæredibus ius delatum ante hæreditatis additionem.*
20 *Confirmatio Principis concessa post mortem illius,qui fecit actum,non valet.*
21 *Confirmari non potest actus: nisi eo tempore,quo fieri potest.*
22 *Retrotractio non potest fieri in præiudicium tertij.cui medio tempore erat ius quæsitum.*
23 *Clausula ex certa scientia non operatur in tertij præiudicium: quando id est graue atque enorme.*
24 *Princeps quando vult rescriptum valere: etiam cum tertij præiudicio intelligere censendus est,de modico,non de magno.*
25 *Leges Regiæ plurimùm restringunt Principis potestatem cum tertij præiudicio.*
26 *Clausula ex certa scientia,vel de plenitudine potestatis non operatur nisi,adhibita causæ cognitione legitima apposita fuerit.*
27 *Clausula ex certa scientia,vel clausula non obstante nihil operatur,vbi plura obstant,nisi vniuscuiusque specifica derogatio fiat.*
28 *Princeps non potest dominium tollere: sine causa,etiamsi ipsum dominium per modum non à iure gentium:sed à solo iure ciuili inuentum quæsitum sit.*
29 *Dominia quacunque ratione quærantur,ex iure gentium procedunt.*
30 *Princeps iuri adeundi ex certa scientia,vel de plenitudine potestatis ex causa derogare potest.*
31 *Princeps non debet vti plenitudine potestatis,nisi ex magna causa.*
32 *Dispensatio,quæ sine iusta causa conceditur: potiùs dissipatio,quàm dispensatio dicenda erit.*
33 *Princeps quando vtitur plenitudine potestatis sine causa,ea non dicitur plenitudo potestatis sed tempestatis.*
34 *Vnico filio existente,potest ad eius instantiam Maioratus post mortem institutoris confirmari.*
35 *Maioratus post mortem patris potest confirmari: si filij,de quorum præiudicio agitur,consentiant.*
36 *Maioratus,vtrum post mortem institutoris confirmari possit si ipse in eius institutione petiit,vt à Principe confirmaretur.*
37 *Si pater nominet filium legitimum in testamento,poterit Princeps illum legitimare.sine citatione venientium ab intestato.*
38 *Auth.item sine legitimis.C.de natu.libe.& l.6.tit.15.partit.4.declarantur.*
39 *Maioratus à patre institutus sub conditione,si à Principe confirmetur: vtrum post mortem eius cõfirmari possit.*
40 *Institutio spurij facta sub conditione: si Princeps illum legitimauerit,valida est.*
41 *Legitimatio spurij.quem pater instituit sub conditione si legitimatus fuerit:valet etiam si post mortem parentis concessa fuerit.*
42 *L.in tempus ff.de hæredibus instituendis,declaratur.*
43 *Filius spurius non potest in præiudicium legitimorum legitimari: nisi ex magna causa,& Princeps qui contrarium faceret,esset vnum pecus.*
44 *Ex furore superuenienti in persona eius,qui Maioratum absque Regia licentia instituit: vtrum impediatur eiusdem Maioratus confirmatio.*
45 *Mandatum reuocatur ex furore superuenienti:sicut ex morte.*
46 *Curator furiosi potest nomine furiosi omnes contractus facere cum decreto iudicis.*
47 *Curator nomine furiosi potest impetrare legitimationem filij spurij.*
48 *Curator nomine furiosi potest reuocare donationem,ex causa ingratitudinis.*

49 *L si quis*

49 *L. si quis alicui ff. de acquiren. hæred. & l. fina. ff. de bono. posse. declarantur.*

50 *Licentia in Maioratus institutione præcedere debet: etsi quo ad principalem dispositionem non requiratur, si ad conditiones, vel alias qualitates eiusdem Maioratus necessaria sit.*

51 *Licentia semper præsumitur in casu dubij, quòd præcesserit Maioratus institutionem.*

52 *Licentia: vtrum sufficiat: quòd per verbum fiat, à Principe concessa fuerit, ad hoc, vt ex ea Maioratus institui possit, vel an requiratur literarum expeditio.*

53 *Gratia dicitur informis ante literarum expeditionem.*

54 *Gratia habet tacitam conditionem, si literæ expediantur.*

55 *Gratia eo ipso, quod conceditur per verbum fiat. perfecta est, nec requirit literarum expeditionem: quo ad essentiam: sed tantùm quo ad probationem.*

56 *Regula cancellariæ. 53. quæ disponit, dispensationes, nisi literis expeditis non suffragari, qualiter intelligenda sit.*

57 *Gratia, quæ non continet aliquid perfectum: sed datur ad aliquid faciendum, non potest executioni mandari: nisi literis expeditis.*

5 *Delegatus capit iurisdictionem à tempore datæ litterarum, sed exercitium à tempore præsentationis.*

59 *Verbum fiat, prolatum à Regijs consiliarijs, qui Regiæ Cameræ præsunt, non est tanti effectus: prout verbum fiat, à Principe prolatum*

60 *Ad regulam Cancellariæ de non iudicando iuxta formam supplicationis vera decidendi ratio assignatur.*

61 *L. 42. Tauri nouissimè ampliatur.*

62 *L. 43. Tauri nouissimè declaratur, ac limitatur.*

63 *Gratia concessa per verbum fiat, non expirat morte concedentis.*

64 *Gratia, quæ non continet quid perfectum: sed datur ad aliquid faciendum morte concedentis, expirat.*

65 *Confirmatio Maioratus absque Regia facultate facti, non expirat per mortem Principis, qui illa non concessit: etiamsi literæ confirmationis in vita eiusdem expeditæ non fuerint.*

66 *Confirmatio Maioratus concessa in vita institutoris, per verbum fiat, potest post mortem eiusdem expediri.*

67 *Maioratus, vtrum possit institui, ex Regia facultate, quam institutor tempore institutionis ignorauit concessam esse.*

68 *Gratia, seu priuilegium non acquiritur ignoranti, saltim quo ad exercitium.*

69 *Institutor Maioratus, qui habet Regiam facultatem ad illum instituendum: vtrum si illum simpliciter instituat, censeatur vti Regia facultate.*

70 *Actus, qui potest fieri ex duplici potestate censetur fieri ex ea, ex qua sustineri potest.*

71 *Regia facultas ad Maioratum instituendum vtrum amittatur ex non vsu per lapsum decenny.*

De Regiæ facultatis solennitate, quæ debet præcedere Maioratus institutionem.

CAPVT SEPTIMVM.

QVM in præcedentibus capitibus latissimè differuerimus de Hispanorum Primogeniorum differentijs, antequàm ad alia, quæ ipsorum Maioratuum substantiam contingunt, deueniamus, conueniens mihi visum est tractare ea, quæ ad Maioratus institutionem, atque solennitatem necessaria sunt, ne si Primogenium ipsum in forma, ac solennitate deficiat, cætera omnia in
1 eo contenta destruantur. Maior enim est defectus formæ, ac solennitatis: quàm substantiæ, l. an inutilis cum similib. ff. de acceptila. Bart. num. 5. Paul. nu. 3. Alex. nu. 3. Ias. nu. 21. & communiter Scrib. in l. 1. §. si quis ita. ff. de verb. obliga.

¶ In primis autem sese offert Regiæ facultatis solennitas. Nam quanuis ea in Primogenijs necessaria non sit, nisi in his casibus, vbi Primogenium ex legitima descendentium, seu ascendentium instituitur (vt supra isto lib. c. 1. latiùs ostensum est;) quando tamen de legitima ascendentium, vel descendentium agitur, adeò necessaria est, vt eius interuentus ante ipsius Maioratus institutionem pro forma requiratur, nec Maioratus ipse validetur ex Regia facultate superuenienti, quod est de natura licentiæ, vel facultatis. Ea nãq; (vbi requiritur) semper debet ante actum, vel in ipso actu præstari, nec actum confirmat, si ex post facto præstetur. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acquirē. hæredi. vbi glos. Bart. nu. 5. Paul. nu. 8. Alex. num. 9. Ias. n. 21. & nu. 38. & communiter Scrib. id not. l. fina. §. necessitate, vbi glo. & communiter Scrib. C. de bonis quæ liberis. l. obligari. §. tutor. ff. de autho. tuto. §. tutor autem insti. eod. Idque hodiè expressè decisum est ex decis. l. 42. Tau. quæ est l. 3. tit. 7. lib. 5. in noua leg. Reg. collectione, vbi disponitur, facultatem ad Maioratum instituendum debere præcedere ipsius Maioratus institutionem, nec Maioratum validari ex licentia subsequuta: nisi in expressè Maioratus iam factus confirmetur. 2

¶ Hoc autem præcisè obseruandum erit, cùm lex illud pro forma ac solennitate requirat, & forma, vel solennitas requisita à lege semper censeatur esse substantialis, vt notat Bald. in l. comparationes. 3. oppo. in fi. C. de fide instru. & actus gestus, 3 4

contra for

contra formam à lege requisitam nullus sit, vt censuit etiam idem Bald. in l. humanum. nu. 3. C. de legi. Quibus plura cumulat Tiraq. de retract. Lignagier. §. 36. glos. 2. nu. 29. & de retract. cõuentional. §. 4. glos. 6. num. 51.

¶ Sed cùm ex d. l. 42. Tauri decisione dispositum sit, Primogenium absque Principis facultate institutum, posse à Principe cõfirmari, pro eiusdẽ legis interpretatione, in hac parte aliqua ad eius intellectũ ac huius materiæ resolutionẽ necessaria, quæ nõ alibi sic discussa inueniẽt, resoluẽda erũt. Et primò sciẽdũ est, cõfirmationẽ de qua in ea agit, debere esse confirmationẽ ex certa sciẽtia, nec sufficere si cõfirmatio in forma communi expedita interuenerit. Cùm enim ex eiusdem legis dispositione constet, Maioratum nõ valere nisi licentia illius institutionem præcesserit, hocque requiratur in ea lege pro forma, ac solennitate: ex eo consequitur Maioratus institutionem aliter factam nullam esse, vt supra isto. c. in prin. annotauimus, & in d. l. 42. Tau. eiusdem commentatores aduertunt. Ideoque ad cõfirmandum huiusmodi Maioratum, qui aliàs nullus erat, confirmatio ex certa scientia, atque in forma speciali expedita, necessaria erit; nec confirmatio in forma communi sufficiet. Confirmatio enim, quæ in forma communi expeditur, non validat id, quod ex se nullum est, sed solum actui valido robur præstat, vt notat Specul. tit. de legato. §. nunc ostendendum. vers. 11. n. 8. Hosti. in summa. de confirma. vtil. vel inutil. §. quis sit effectus. tex. in c. fina. vbi per Scriben. de cõfirma. vtil. vel inutil. text. vbi glos. & Scrib. in c. quia diuersitatem, de concessio. præbend. Alex. cons. 123. nu. 18. & nu. 22. lib. 4. Deci. qui plura refert in c. 1. nu. 5. de confirma. vtil. vel inutil. Paris. consil. 3. nu. 36. lib. 4.

¶ Sed ea confirmatio, quæ in forma speciali, atque ex certa scientia conceditur, id quod ex se nullum est validum efficit tex. in c. 1. vbi per Scrib. de transa. & in c. veniens. vbi glos. verb. cõfirmamus. eod. tit. l. adoptio. ff. de adoptio. Bart. in l. morc. nu. 5. ff. de iurisdictio. omni iudi. quem ibi communiter Scrib. seq. Felin. qui plura refert in c. inter dilectos, de fide instru. n. 6. & 14. Deci. in c. 1. de confirma. vtil. vel inutil. n. 6. Paris. qui plura refert. d. consil. 3. n. 38. lib. 4. Thomas Gramma. cons. 115. nu. 4. Gozad. consil. 62. nu. 15.

¶ Dicitur autem confirmatio fieri in forma speciali, atque ex certa scientia, quando Princeps est plenè informatus de facto, atque eiusdem facti circunstantiis, vel quando rei confirmatæ tenor insertus est in confirmatione. tex. vbi Abb. nu. 1. & 2. & communiter Scrib. in cap. venerabilis, de confirma. vtil. vel inutil. vbi Doci. nu. 1. plures in idem refert. text. vbi Feli. n. 6. & 7. & cæteri in c. inter dilectos, de fide instrum. Deci. in c. 1. de cõfirma. vtil. vel inutil. nu. 6. Paris. latissimè. d. consil. 3. nu. 46. cum sequen. lib. 4.

¶ Ex quibus comprehenditur in hac specie confirmationem in forma speciali, atque ex certa scientia necessariam esse. Qua in re summè notandꝰ est tex. in l. in totũ. ff. de regul. iur. cuius verba sunt. *In totum omnia, quæ animi sui destinatione agenda sunt: non nisi vera, & certa scientia perfici possunt.* Per quem text. notat Deci. num. 1. quod vbi in aliquo actu consensus alicuius requiritur, semper actus ille ex certa scientia fieri debet. Quod notat etiam Cagnol. ibi. num. 1.

¶ Operabitur autem confirmatio in forma communi facta in hoc casu, mirabilem effectum, quod scilicet præstabit iustam causam præscribendi ita vt ex lapsu. 40. annorum simul cum ea confirmatione Maioratus validus ac perpetuus efficiatur, prout supra isto lib. c. 6. n. 54. ostensum est.

¶ Præterea in hac re illlud etiam controuerti solet, an requiratur quòd hæc Principis confirmatio mortem Maioratus institutoris præcedat, an verò sufficiat, quòd post eius mortem sequatur. Quam quæstionem tetigit Grego. Lopius in d. l. 32. tit. 9. part. 6. glos. in verb. *No valdra.* col. fina. versi. Sed an si quis. vbi existimat sufficere, quòd post mortem institutoris ipse Maioratus confirmetur. Ad quod allegat Angel. in addi. ad Bart. in l. pen. C. de præpo. Sacr. cubi. lib. 12. nu. 2. vbi not. text. illũ, ad hoc, quod Princeps potest dare priuilegium de functæ personæ eius testamentum validãdo iuris fictione post mortem, statuendo liberum illum, qui seruus erat. Ad idem etiam allegat tex. in cap. quia Ioannes. 12. q. 5. vbi testamentum factum à quodam Archiepiscopo absque licentia Papæ, ipse Romanus Pontifex post mortem eiusdem Archiepiscopi confirmet. Ex quibus videtur inferri pari ratione, Principem posse Maioratum, etiam post mortem institutoris, confirmare. 12

¶ Sed ista, quæ Grego. Lopez vir quippe doctissimus pro hac opinione adducit, vrgere non videtur. Nam tex. in d. l. Iubemus, loquitur, in casu speciali, scilicet in seruo oblato Principi, vt seruiat, in eius cubiculo, qui ex priuilegio Principis libertatem consequitur. Quod priuilegium Princeps extendit ad testamenta seruorum mortuorũ: quia indignum esse censet, quòd is, qui suo cubiculo præpositus fuit, aliquo tempore seruus esse dicatur, quod potuit facere: cùm hoc non esset in præiudicium alterius domini, qui illum obtulit sacro cubiculo. Cuius contrarium dicendum est, in aliis casibus, vbi cessat hæc specialitatis causa & præiudicium tertij, vt in casu, de quo agimus, versatur. Sicque tex. illum intelligendum esse vbi soliꝰ Principis, non autem alterius præiudicium versatur ex pluribus probat Sigismundus in cons. feudal. consi. 7. n. 24. cum seq. 13

¶ Item tex. in cap. quia Ioannes. 12. q. 5. nihil facit pro opinione Gregorij, imò potiùs contrariam coadiuuat. Quia quanuis post mortem illius Archiepiscopi Papa confirmet eius testamentũ, ibidem tamen Romanus Pontifex profitetur se confirmare ea, quæ Archiepiscopus disposuerat, non tanquam contenta in testamento, sed quia in vita Archiepiscopus testamentum fecerat, & Papa promisit ante eius mortem illud confirmare quæ, promissio habuit vim confirmationis. Idque probatur ex eod. tex. ibi. *Sed quia hoc ei sicut diximus viuenti promisimus.* Ideoque tex. ille nõ meretur pro hac opinione allegari. 14

¶ Eandem etiam quæstionem tetigit Menchaca de successio. creatio. lib. 3. §. 26. nu. 89. cum plurib. sequen. vbi in effectu concludit per plura fundamenta valere Maioratus confirmationem à Principe, etiam post mortem institutoris factam, si ea confirmatio inferto ipsius Maioratus tenore, facta fuerit. Quod simpliciter sumptum procedere non potest ex his, quæ inferiùs tam in ista. q. quam in sequenti dicemus. Ex quibus patebit responsio ad ea, quæ ipse Menchaca adducit in suæ opinionis confirmationem.

¶ Hæc autem maturiùs pensanda, ac considerandа sunt: pluries namque in practica contingere solent.

ſolent. Ideóque pro huius quæſtionis reſolutione, tres caſus principales conſiderandi erunt. Primus, quando Princeps ignorans mortē inſtitutoris, eius Maioratum confirmauit. Secundus, quando illum confirmauit ex certa ſciētia ſciens iam mortuum eſſe eius inſtitutorem, nec aliquid ampliùs fecit, quā ipſum Maioratum confirmare. Tertius caſus, quando vltra confirmationem expreſsè ac de plenitudine poteſtatis derogauit iuri, cęteris filiis deſcendentibus, vel aſcendentibus inſtitutoris iam delato, vel acquiſito in bonis eiuſdem Maioratus.

¶ In primo caſu, dicendum erit huiuſmodi confirmationem Maioratum non validare. Certum námque eſt, ꝙ ſi Princeps ſciuiſſet mortuum fuiſſe eiuſdem Maioratus inſtitutorem, aut illum non cōfirmaſſet, aut difficiliùs id feciſſet. Ideóque confirmatio ipſa nullum effectum producit, text. in c. ſignificante, & in c. ſuper literis de reſcrip. tex. in c. porrecta. in fi. vbi per Scriben. de confirm. vtil. vel inutil. Pariſ. conſil. 3. n. 58. lib. 4. Quod adeò verum eſt, vt quanuis Princeps in huiuſmodi confirmatione adiecerit clauſulam ex certa ſcientia. Si tamen hāc qualitatem ignorauerit: nihilominùs tamen ea confirmatio ſit nullius effectus. Cōfirmatio námque ſubreptitia, etiam cū clauſula ex certa ſcientia facta non valet. Quod dixit Bald. in l. 15 fina. n. 7. C. ſenten. reſcindi, non poſſ. vbi ſingulariter inquit, ꝙ clauſula ex certa ſcientia nihil operatur, niſi in his, de quibus Princeps præſumitur habere ſcientiam certam, ſicut ſunt ea, quæ conſiſtunt in iure. Nō autem operatur in his, quæ Princeps præſumitur ignorare, prout ea, quæ ſunt facti. Idipſum etiam notat Corneus conſi. 189. nu. 6. lib. 4. Alex. conſi. 125. n. 13. lib. 2. Fel. in c. cùm inter. de except. n. 5. Idem in c. 2. de reſcrip. n. 50. & in ca. nōnulli. eod. tit. n. 12. circa fin. Dec. qui plura refert in c. 1. de cōfirma. vtil. vel inutil. n. 7. & in l. in totū. n. 6. ff. de reg. iur. Idē Dec. in ca. ad hæc. de reſcript. n. 5. Dec. conſ. 142. n. 7. Pariſ. conſ. 3. n. 59. cum ſeq. lib. 4. Curt. Iun. conſ. 170. n. 31. Ripa. lib. 2. reſponſorum. c. 6. n. 10. tit. de reſcript. Idem lib. 3. reſponſorum. c. 18. n. 6. cum ſeq. Soc. Iun. conſ. 77. n. 126. 1. par. Roland. à Valle conſ. 2. n. 160. cum ſequentib. Idque veriſſimum eſt.

¶ In ſecundo caſu, quando ſcilicet Princeps ſciens mortem inſtitutoris, huiuſmodi Maioratum confirmauit cum clauſula ex certa ſcientia, prima facie dicendum videtur, ex hac cōfirmatione derogatum cenſeri iuri filiis ac deſcendentibus delato in hæreditate parentis, etiam quo ad eorum legitimam, Maioratúmque ipſum validum, atque perpetuum futurum eſſe. Princeps námque, quando 16 aliquid confirmat, vel agit ex certa ſcientia videtur velle, ꝙ actus valeat, etiam ſi ex eo tertio præiudiciū inferatur. Quod dixit Alex. conſi. 216. n. 24. lib. 2. Idipſum etiam reſoluit Dec. conſ. 390. n. 14. Idem Deci. conſ. 271. nu. 8. vbi ad id refert Paul. & Ioan. de Ana. Alciat. ꝙ plura refert de præſumptio. reg. 3. præſumptio. 11. n. 12. Fel. in c. nulli in princ. col. 15. verſ. Fallit. 4. ſub. n. 11. de reſcript. Idē etiam voluit Pariſ. conſ. 3. n. 77. li. 4. Idem cōſ. 1. li. 2. n. 67. Tho. Grā. cōſ. 8. n. 14. Curt. Iun. in conſ. 174. nu. 11. Albert. Brun. inter cōſ. feud. cōſ. 1. n. 74. Iaſ. in eiſd. cōſ. feud. in conſ. 8. n. 6. Soc. Iun. conſ. 76. n. 41. lib. 1.

¶ Quod comprobatur ex eo, ꝙ clauſula ex certa 17 ſcientia habeat eandē vim, quā habet clauſula de plenitudine poteſtatis. Prout opinatur Bal. in l. eos in prin. n. 1. C. de appel. vbi eleganter inquit, ꝙ illud, quod Princeps facit ex certa ſcientia, cēſetur facere de plenitudine poteſtatis. Abb. in c. ea, quæ de re iudicata. n. 8. Idem Abb. in c. cùm inter. de exceptio. n. 8. vbi p Fel. n. 5. Rom. conſ. 169. Dec. in ca. ad hæc, de reſcrip. n. 5. Idem Dec. in l. in totū. n. 6. ff. 18 de regul. iuris. vbi Cagnol. n. 2. & 3. Deci. conſ. 191. n. 3. & 4. & conſ. 271. Quando autem Princeps facit actū ex certa ſciētia, vel de plenitudine poteſtatis, contra illum nihil poteſt opponi, quod habeat annullare cōceſſionem. Bal. referens Collectarium in proœmio Decretalium. n. 4. Alex. conſ. 92. n. 30. lib. 6. Bart. in l. conficiuntur. ff. de iure codic. nu. 3. Dec. in d. l. in totū. n. 6. ff. de regul. iur. Gozard. cōſ. 8. n. 43. Nec Principi aliquid ex certa ſciētia faciēti poteſt dici: cur ita facis? Bal. in Proœmio feudorum. n. 4. Dec. conſ. 373. nu. 8. idem Dec. conſ. 390. n. 13. & 14. & alibi ſæpè Scrib.

¶ Hoc autem præcipuè dicēdum erit, quando hæreditas à filiis, deſcendentibus vel aſcendentibus adita non fuit quanuis ex morte parentis eis delata fuerit. Princeps namque poteſt his, qui ab inte- 19 ſtato ſucceſſerunt, ius delatum ſibi ex parentis, vel alterius ſucceſſione auferre, ſpurium legitimādo, etiam abſque citatione hæredum, quibus delata eſt hæreditas, vt exiſtimat Bar. in l. Gall⁹. §. & quid ſi tātum. ff. de liber. & poſth. n. 14. fin. verbo. Cuius opinionem aſſerit cōmunem eſſe Iaſ. ibidē. nu. 143. Et plures alij, quos citauimus ſupra. lib. 1. c. 8. n. 28. vbi de hac Bartoli ſententia latiſſimè diſſeruimus, & etiam citauimus infra iſto c. n. 30.

¶ Quāuis autem hæc vrgere videātur, mihi tamē hæc opinio iure non probatur, ſed cōtrarium verius videtur, imò ꝙ ex ſola hac Maioratus confirmatione à Principe etiam cum clauſula ex certa ſcientia facta Maioratus ipſe in præiudicium legitimæ aſcendentium vel deſcendentium non validetur. Non enim Regia facultas, nec Maioratus confirmatio neceſſaria eſt, niſi quando de præiudicio aſcendentium vel deſcendētium, quo ad legitimam tractatur, vt pluſquàm notiſſimum eſt.

¶ Hoc autem in primis comprobatur ex eo, quòd 20 confirmatio facta à Principe re non integra, & poſtquàm mortuus eſt is, qui fecit actum qui confirmari prætenditur, & quando ius iam eſt alicui tertiò acquiſitū, nō valet, prout opinatur Andr. de Iſern. in c. Imperialem in prin. n. 22. de ꝓhib. feud. alie. p Frederi. vbi ſingulariter, inquit, ꝙ aſſenſus Regius cōceſſus re nō integra iam mortuo eo, qui contraxit, non validat alienationem præcedētem: etiamſi Rex ſciret tempore, quo conſenſit illum mortuum eſſe per rationem, quā ibi aſſignat, quæ ad hoc eſt ſingularis. Idem Andr. de Iſern. in c. 1. §. donare, qualiter olim feud. alie. pot. in vſib. feud. n. 10. Cuius dictum refert & ſequitur Matthæ. de Afflict. in conſenſu Regio loquens deciſ. 335. n. 12. cum ſeq. Roland. Valle conſ. 2. nu. 145. Pro quibus faciunt, quæ notat Abb. in diſputatione incip. Augeri⁹ col. 2. ante n. 1. & n. 5. cū plurib⁹ ꝓcedētibus.

¶ Idipſum etiam euidentiſſimū redditur hac cōſideratione. Nā aut hæc Maioratus cōfirmatio debet valere, prout ex nunc, & hoc eſt impoſſibile cū iam is, qui Maioratū inſtituit nō ſit in rerū natura. Actus nāq; nō poteſt cōfirmari, niſi eo tēpore 21 quo fieri poſſet. Bart. in l. ſi is, q ꝓ emptore. n. 4. ff. de vſucapio. l. bonorū, vbi Bar. ante n. 1. ff. rem rat. hab. Scrib. in l. Gall⁹. § & quid ſi tātum. ff. de liber. & poſth. Nec Princeps intendit Maioratum facere, ſed iam factum, prout ex nunc, confirmare. Ideóque actus contra eiuſdem intētionem valere non debet. l. non omnis. ff. ſi cert. peta. cum ſimil.

[22 ¶ Aut hæc Maiorat⁹ inſtitutio debet valere, prout ex tunc,& hoc etiam eſt impoſſibile. de iure Retrotractio namque actus, non poteſt fieri in præiudicium tertij,cui medio tempore erat ius quæſitum,ſiue in re,ſiue in ſpe.l.ſi patrem.§. fi.ff. quemadmo. ſeruit. amitta. l. potior.§. 1.ff. qui potio. in pigno.habe.glo.in l.ſi indebitum.§.ſi procurator. verb.committi.ff.rem rat.habe.Bar.in l.bonorum. n.1.ff eod.Bal.in l.fin.C.ad Macedon.in princ. ante numerum.1.Matthæ.de Afflict.d. deciſ.335. nu.12. Roland.à Valle.d conſ.2.n.155 Tiraquel. qui plura refert de retract.Lignagier.§.1.glo.10.n.66.

¶ Nec obſtat,ſi dicatur ex clauſula ex certa ſciẽtia appoſita in confirmatione, cenſeri á Principe derogatum iuri tertij, nec poſſe obiici aliquid aduerſus id, quod Princeps ex certa ſcientia conceſſit. Ad id namque reſpondetur multipliciter. Primò quòd non eſt verum, quòd ex clauſula ex certa ſcientia appoſita in cõfirmatione Maioratus Princeps cẽſeatur iuri filiis,ac deſcẽdẽtibus,vel aſcendentibus ſibi ad legitimam cõperenti voluiſſe derogare: cùm Princeps ex clauſula ex certa ſciẽtia nunquam cenſeatur velle derogare iuri tertij,preſertim in eius graue ac enorme præiudicium,

23 Quod opinatur.Bal.poſt Andr de Iſern. in prælud. feud.n.37.Cardin.Zabarel.cõſ.96.Corn. cõſi.189. n.6.lib.4.Alex.cõſ.111.n.9.li.6.idem conſ.155.n.3. li.6.idem conſ.25.n.5.li.7.idem conſi.37.n.2.lib.1. Soc.conſ.120.n.7.l.3 Dec.conſ.10.n.9.idem conſ. 544.n.36 Gozad.conſ.9.n.39.& n.42.idẽ Gozadi. conſ.62.n.17.idem cõſ.5.n.9.Soc.Iun.conſ.77. nu. 104.li.1.Pariſ.conſ.1.n.84.& n.9.lib.1.Idem Pariſ. conſ.111.n.119.cum ſeq.eod.li.Ioã.Iacob. Leonard. conſ. 17.nu.303.& nu.308.inter conſilia feudalia Ludo.Mexia.qui plura refert in relectione.l.5.ti.3. li.7.ordin.2 par.fundam 17.n.29.

¶ Quod quãdo præiudiciũ tertij graue ac enorme eſſet, prout in caſu, de quo agimus, proculdubiò

24 verum eſt, vt præfati Doct.aduertunt.Nam etiam quando Princeps vult expreſsè aliquid facere cum tertij præiudicio, intelligitur de modico, non de graui.glo.ordin.in l.ſed cùm ab hærede in gl. fina. ff.ad Trebel. gloſ. in l.ſeruitutes. §. publico .verb. incommodo.ff.de ſeruit.Ioan.de Platea, & Iacob. Rebuf.in l. prædia. C.de loca,prædio, ciuil.lib.11. Iaſ.in l.fin.ff.de conſtit.Princ.n.24.Gozadi.cõſ.14. n.20.Idque hodiè clariùs procedit, attenta legum Regiarum deciſ.vt probatur ex l.1.2.3.& 4.tit. 12.

25 li.3.ord.l.12.& l.13.tit.4.li.2.ord.l.17.& l. 18. eod. tit.& lib.quæ hodiè ſunt in l.1.2.& 3.tit.14.li. 4.in noua.ll.collectio.& in illo tit.& lib.Quæ leges ad hoc omninò videdæ, atq; diligẽter attẽdẽdæ ſunt.

¶ Secũdò,quia quãuis prædicta ceſſarẽt adhuc ex hac clauſula ex certa ſcientia appoſita in Maioratus confirmatione, non cenſeretur Princeps velle præiudicare deſcendentibus vel aſcendentibus in legitima:niſi priùs adhibita cauſæ cognitione, vt ſibi conſtaret de numero filiorũ ac aſcendentium, vel deſcendentium, ac de quantitate bonorum & perſonarum qualitate,aliiſque circunſtantiis abſque qua cauſæ cognitione, hæ clauſulæ nullum

26 effectum obtinebunt. Clauſula namque ex certa ſcientia, vel ſimiles nullum effectum operantur: niſi adhibita cauſæ cognitione,à Principe appoſitæ fuerint in reſcripto, vt cenſuerunt Domi. de Rota.deciſ.230.in nou. numero primo. Curt. Seni. conſilio 49. columna final. Soci. conſilio 120. numero quarto.lib.3.Curti.Iuni.conſilio 170.numero 32.Gozadin.conſilio quinto numero 15. Zaſius conſilio decimo.numero quarto.li. 2. Ioan.Iacobus Leonard.inter conſilia feudalia. conſil.114. nu.280.Deci.conſil.407.nu.24. Idem conſil. 410. nu.21.Roland.à Valle.conſil. 2.num.164. Ludouic. Mexia.in d.relectione.l.5. tit.3.lib.7.ordina.2.par. fundam.17.n. 20.

¶ Tertiò & vltimò,quia ad hoc,vt non valeat huiuſmodi confirmatio, plura obſtantia inueniũtur. Obſtat namque,quòd Maioratus poſt mortem inſtitutoris cõfirmetur eo tempore quo actus principalis fieri non poterat. Item quòd confirmatio fiat in præiudicium tertij, & quòd præiudicium ipſum ſit,quo ad legitimam,quæ ſimpliciter ſumpta,ex iure naturali prouenit. Quo caſu ex clauſula ex certa ſcientia, vel ſimili, omnes hi defectus non ſupplentur. Quando enim ſunt plures obſtantiæ in reſcripto ex clauſula ex certa ſcientia, vel ex clauſula generali non obſtantibus, eis derogatum non cẽſetur, niſi vniuſcuiũſque obſtantiæ ſpecifica derogatio fiat.Quod dixit Specul.tit. 27
de legato. §. nunc oſtendendum.verſ. 18. ſupplet. n.15.Bald.in l.1.n.12.C de furt. Idem Bal. per text. ibi.in l.ſi non lex Ælia Sentia. in prin.ff. de hæred. inſtitut.Alex.conſi.155.n.4.lib.6.Iaſ.in l.final.ff.de conſtitut.Princ.n.32.Idem Iaſ.conſ. 8.nu. 36. inter conſilia feudalia.Deci.cõſ.10.n.8. Aymon Crauet. conſ.6.n.59.Pariſ.conſ.1.n.86.& n.95.li.1. Gozadi.conſ.62 nu.8.Idem conſ.9.n.24.& conſ.85.n 4. Ioã.de Neuiza.inter conſ.feudalia.conſ.12.n.171. Alciatus conſ.19.nu.7.& alibi ſæpè Scrib.Ex quibus comprehenditur ex huiuſmodi cõfirmatione etiam cum clauſula ex certa ſcientia facta nõ cenſeri derogatũ iuri iam deſcendentibus,ſeu aſcendentibus delato. Idque veriſſimum eſt, niſi Princeps ex cauſa, adhibitáque eiuſdem cognitione, atque ex certa ſcientia, cogitánſque de filiorum præiudicio id fecerit. Tunc namque dicendum erit,prout ſtatim in tertio caſu dicemus.

¶ In tertio caſu,vbi ſcilicet Princeps ex certa ſciẽtia, ac de plenitudine poteſtatis derogauit iuri filiorum in bonis Maioratus ſibi competẽti, etiam quo ad legitimam in ea parte,quæ ad aliměta neceſſaria non ſit, ſubdiſtinguendum erit. Nam aut hæreditas parentis mortui iam adita eſt à filiis vel deſcendentibus,aut eſt delata:nõ tamen adita, ſed adeunda. In prima ſpecie, conſtat Principem id facere non poſſe,niſi ex cauſa publica, & dato bono cambio. Cùm enim iam ex aditione ſit do- 28
minium acquiſitum,conſequens eſt,vt illud Princeps ſine cauſa tollere non poſſit. l. venditor. §. ſi conſtat.ff communia prædiorum,Bal.& Ange.per tex.ibi in l.item ſi verberarum.§.1.ff. de rei vendi. Soc.conſ.120.n.8.lib.3.Felin.qui plura refert in c. quæ in Eccleſiarum.de conſtitutionib.nu.18.Io.de Neuiza,conſ.12.nu.129.Regia. l.2.tit.1.par. 2. l. 31. tit. 18. part. 3.

¶ Quod in hac ſpecie ſimpliciter procedit ac verum eſt, nec diſtinguendum erit, an poſt aditionem hæreditatis poſſeſſio apprehenſa ſit, vel non: nam quamuis in hoc articulo Scriben. diſtinguere ſoleant, an ſcilicet rerum hæreditariarum poſt hæreditatis aditionem poſſeſſio apprehenſa ſit vel non, dicentes, quòd in primo caſu, dominium apprehenſione quæſitum non poſſit à Principe tolli,niſi ex cauſa & dato bono cambio, cũ hic acquirẽdi modus ſit de iure gẽtium.Secũdo autẽ caſu ſic, cũ hic mod⁹ acquirẽdi dominiũ per aditionem abſque poſſeſſionis apprehẽſione à iure Ciuili inuentus ſit, poſsitque Princeps tollere

dominium

dominium ex ſolo iure Ciuili acquiſitum, etiam ſine cauſa, vt diſtinguit Paul. in l. cùm hæredes in principio. numero primo. ff. de acquirend. poſſeſſ. idem Paul. in l. 3. ff. de teſtament. numero quarto. Alexand. conſilio ſecundo, numero quarto lib. 1. Ioannes Crot. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſthum. nume. 63. Quam diſtinctionem probat, atque conſtanter defendit Dec. in capit. quæ in Eccleſiarum. nume. 26. verſicu. Quintus caſus, vbi latè proſequitur materiam de conſt. Idem Dec. conſilio 698. numer. quarto. Eámque dixit communiter teneri Curtius Iunior, conſilio 174. numer. 15. atque Fortu. Garſia in dict. l. Gallus. §. & quid ſi tantum. colum. 132. numer. 184. licet contrariam opin. veriorem eſſe profiteatur.

¶ Hæc tamen diſtinctio, quanuis à grauiſſimis authoribus recepta ſit: mihi tamen iure non probatur, imò eſt contra omnia iura tàm ciuilia, quam Regia, quæ paulò antè citauimus, dicentia, dominium non poſſe alicui auferri à Principe abſque cauſa publica, & dato bono cambio, quæ indiſtinctè id diſponũt. Nec verum videtur, quòd
29 ex eo, quòd modus acquirendi ſit de iure Ciuili, dominium poſsit à Principe tolli. Quanuis enim dominium per modum à iure Ciuili conſtitutum acquiratur, ipſum tamen dominium ex iure gentium procedit, cùm omnia dominia quacunque ratione quærantur iuriſgentium ſint, vt reſoluit Bartol. ab omnibus ſequutus, in l. ex hoc iure. numer. 5. ff. de iuſti. & iur. Ideóque contrariam ſententiam, imó, quòd hoc indiſtinctè procedat, veriorem eſſe cenſuit Bald. in l. 2. C. de iur. & facti igno. numer. ſecundo. Quem ibi ſequitur. D. Anton. de Padilla, numer. 14. idem Bald. in cap. Domino guerram. numer. 12. hic finitur lex in vſib. feud. idem Bald. in l. 1. C. de iur. aureo annulo. numer. quinto. ad fin. Alexand. in dict. §. & quid ſi tantum. numer. 26. vbi Aret. colum. penult. & Soc. numer. 24. & Fortu. colum. 132. cum ſequent. & Carol. Ruinus. numer. final. Galiaula finalib. verb. Emmanuel Acoſta. 2. part. numer. 175. idipſum profitentur, qui vltimus hanc dixit eſſe communem opinionem, Anto. Gabriel. communium opi. lib. 3. de iure quæſito non tollen. conclu. 1. numer. 17. Soc. conſil. 120. numer. octauo. lib. 3. Felin. qui plura refert in ca. quæ in Eccleſiarum. numer. 49. de conſtitut. Pariſi. conſilio primo. numer. 64. li. 2. Mencha. de ſucceſſio. creati. lib. 1. §. 1. numer. 33. Pinelus in Rubr. C. de reſcind. vend. 1. part. cap. 2. numer. 4. Quorum opinio verior, & receptior, atq; rationi & æquati magis cõſona mihi videtur.
30 ¶ In ſecunda ſpecie, dicendum eſt Principem id facere poſſe. Princeps namque iuri adeundi ad hæreditatem iam delatam competenti ex certa ſcientia, vel de plenitudine poteſtatis derogare poteſt. Quod cenſuerunt Bartol. & omnes Scrib. in dict. l. Gallus. §. & quid ſi tantum, dempto Fortunio, vt inquit Emmanuel Acoſta. ibidem. 2 part. numer. 177. Scriben. indifferenter in dict. cap. quæ in Eccleſiarum de conſtitut. Alexand. conſilio 2. lib. 1. n. 14. Soc. conſilio 120. n. octauo, lib. 3. Pariſ. qui plura refert dict. conſilio primo. numer. 64. & numer. 69. lib. 2. Quod in caſu, de quo agimus, apertiùs procedit, cùm hoc ex cauſa publica Maioratus fiat, conſtétque de voluntate inſtitutoris, qui hoc in vita diſpoſuit. Quo caſu plenior eſt Principis poteſtas, vt infra numer. 36. cum ſequen. dicemus. Idque etiam quoad legitimam procedit, dummodò filiis alimenta competentia relinquantur: cùm legitima quantitas ex iure Ciuili procedat, ideóque à Principe minui poſſit, vt ſupra iſto libr. cap. 1. numer. 14. latiùs annotauimus.

¶ Hoc autem à Principe non niſi ex magna cauſa 31
fieri poterit, vt ſupra lib. 1. cap. 8. numer. 31. reſoluimus. Princeps namque plenitudine poteſtatis, non niſi ex magna cauſa vti debet, vt eleganter dixit Innocent. in cap. innotuit de elect. Angel. in l. benè à Zenone. C. de quadrie. præſcript. Bald. in l. 2. C. de ſentent. experi. recit. numer. 13. Alexand. conſi. 2. numer. ſexto. lib. 1. Fortun. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſthum. colum. 135. Marc. Mantua. libr. 2. Dialogorum. capit. 22. Hieronym. Cagnol. in l. in totum. numero 3. ff. de regul. iur. 32
Diſpenſatio enim, quæ ſine iuſta cauſa fit, potiùs diſſipatio, quàm diſpenſatio dicenda erit, prout ſingulariter dixit Archidiac. in cap. conſequens. 2. diſtinctione. Ioannes Andr. in cap. de multa. col. 5. de præbend. Fortu. in §. & quid ſi tantum. colum. 13. Laſo. inter conſil. feudalia conſilio octauo. numer. 51. Mencha. lib. 1. controuer. Illuſtr. capitul. 26. 33
numer. decimo. Imò quando Princeps vtitur plenitudine poteſtatis ſine cauſa iuſta ac rationabili, ea non dicitur plenitudo poteſtatis, ſed tempeſtatis: prout dixit Soci. conſilio 120. numero 14. lib. 3. Loazes in allegatione pro Marchione de Velez, pag. 54 n. 65. Soc. Iun. cõſ. 65. n. 6. li. 2. Aymõ Craue. de antiq. tẽpo. par. 1. n. 3. Mẽcha. qui plura refert. d. c. 26. n. 11. Hoc autẽ nõ credimus vnquàm Chriſtianiſſimos Hiſpanorũ Principes abſque magna atque publica cauſa facturos, cùm abſque conſcientiæ diſcrimine, atque abſque maxima filiorum, aliorúmque deſcẽdentium vel aſcẽdentium, quibus iam hæreditas delata eſt, iactura, fieri non poſſit. Sícque nunquam in Hiſpaniarum Regnis id factum fuiſſe vidimus, nec ab aliis accepimus. 34

¶ Hæc tamen limitanda ſunt, niſi vnicus tantùm filius adſit, in cuius perſona Maioratus inſtitutus eſt, nec alius deſcendens ſuperſit, qui ex Maiorat⁹ confirmatione lædi poſſit. Tunc namque, ad huius filij vnici inſtãtiam, Maioratus à Principe ex certa ſcientia, etiam poſt mortem parentis cõfirmari poterit. Quod proculdubiò verum eſt, cùm in hoc caſu non niſi de filij petentis cõfirmationem præiudicio tractetur. Sícque intelligendum erit, quod 35
voluit Chriſtophorus de Mieſſes relatus à Grego. Lopio in d. l. 32. tit. 9. part. 6. in gl. verb. *No valdra.* in fi. col. antepe. quãuis illum reprobet Greg. ibidem. Idque etiam pari ratione dicendum erit, quando plures filij, vel deſcendentes, ſeu etiam aſcẽdentes ſuperſunt, omnéſque mortuo Maioratus inſtitutore, eiuſdem Maioratus confirmationem petunt. Tunc namque, nulli dubium eſt, quin ex eorum conſenſu poſſit à Principe Maioratus confirmari, cùm in ea confirmatione omnes, qui ex ea lædi poſſunt, conſentiant. l. quoties ab omnibus cum ſimilib. C. de fideicommiſ. Ex quibus in hac q. reſtat vera, ac perfecta reſolutio. 36

¶ Sed adhuc controuerti poteſt, vtrùm Princeps poſt mortem inſtitutoris poſſit Maioratũ abſque Regia licentia factum, cõfirmare, quando eius inſtitutor in ipſius Maioratus inſtitutione petiit à Principe, vt ipſum Maioratum cõfirmaret. In qua quæſtione, prima facie dicẽdũ videtur huiuſmodi confirmationẽ valere, etiamſi mortuo inſtitutore 37
fiat. Quod probatur ex text. in Auth. Item ſine legitimis. C. de natu. libe. & ex corpore vnde ſumitur, vbi ꝓbatur, ꝙ ſi pater in teſtamẽto filiũ ſuum naturalem legitimũ nominet, illúmque hæredem

instituat, poterit filius à Principe etiã mortuo parente legitimari. Per quẽ rex. dixit Bart. cõmuniter sequutus in d.l.Gallus.§.& quid si tantum. n.14.ff. de libe.& posth. Quòd si pater filium nominet legitimum in testamento, & illum hæredem instituat, poterit Princeps illum post mortẽ patris legitimare, etiam sine citatione venientium ab intestato, quanuis aliàs in legitimatione veniẽtes ab intestato, quibus ius succedendi delatum est, citãdi sint, vt ibidem Bart.& cõmuniter Scrib. aduertunt. Quod etiam probat.l.6.ti.15.part.4. Ex quibus rationibus, eandem opinionem sequitur loquens in Maioratu absque regia licentia facto Greg. Lopius in d.l.32.tit.9.part.6.in glos.in verb. *Non valdra*.col.11.versi. Quæro præterea. Idq; etiam sequitur loquens in Maioratu Mencha.de succes-sio.creati.lib.3.§.26.n.105.& n.106.

¶ Hæc tamẽ opinio proculdubiò erronea cẽsenda est, ad quod probãdum præsupponimus, hãc quæstionẽ in effectu nihil differre à præcedenti, quod clarissimè comprehenditur ex eo, ꝙ in casu.d.Authenticæ item sine,& d.l.partitarum non requiritur, ꝙ pater in institutione filij legitimi petat à Principe, vt illum legitimum efficiat, sed tãtum, ꝙ illum tanquam filium legitimũ instituerit Ex quo consequitur, non esse decisionem illorum iurium fundatam in hoc, ꝙ pater petat à Principe in suo testamento, ꝙ filium suum legitimum faciat, cùm id non requiratur, sed in eo solùm, quod habuerit patris volũtatem in vita, qui voluit illum tãquam legitimum instituere,& cõcurrat in hac legitimatione simul patris, ac Principis voluntas. Quæ voluntates iunctæ, maioris effectus esse videntur, q̃ sola volũtas Principis, absque patris voluntate, vt ibidem Scrib. aduertunt. Ideóque idipsum in quæstione proposita dicendum erit, ꝙ scilicet nõ consistat quæstionis difficultas in hoc, quod pater in ipso Maioratu petat Principis confirmationem, sed solũ in eo, quod pater in vita disposuerit, idem quod Princeps post mortẽ confirmat. In quo casu concurrit voluntas Principis cum volũtate patris, absque eo, ꝙ sit necessarium ꝙ pater in institutione Maioratus adiiciat illa verba, ꝙ scilicet petit à Principe vt illum Maioratum confirmet.

38 ¶ Hoc igitur præsuppositio, dicendum erit in hac quæstione idem, quod in præcedenti resoluimus, resoluendum esse ex eisdẽ rationibus, quæ in præcedenti quæstione adductæ sunt. Quibus non obstat decisio rex. in d. Auth. item sine, nec d.l. parti. nec ea, quæ à Bart.& communiter Scrib. tradũtur in d.§.& quid si tantum. Ea namque iura & Scrib. loquuntur in casu diuersissimo, scilicet in legitimatione In qua forma est tradita, à lege, vt filius legitimus efficiatur: si eum pater tanquam filium legitimum instituit in testamẽto,& Princeps post mortẽ patris illum legitimet. In qua specie actus ex legis dispositione ex parte patris perfectus est, nec aliud in vita eius requirit, debétque Princeps præcisè factum patris confirmare, aliàs filio irrogaret iniuriam, vt probatur ex text. in d.l.6.tit.15. part.4. *Deuelo otorgar*, vbi id etiam Gregor. Lop. aduertit, hìc autem loquimur in Maioratu, in quo ex forma legis requiritur, ꝙ licentia eiusdem institutionem præcedat, nec sufficit si subsequatur. Qui actus tempore mortis parentis nullus atque imperfectus est, nec Princeps illum confirmare tenetur, imò faciet cæteris filiis iniuriam, si illum confirmauerit. Ideóque ex regulis, de quibus in præcedenti quæstione meminimus, à Principe confirmari nequit. Sícque in casu dictarum legum quando ea institutio nulliter facta fuit, vt si de filio spurio vel naturali extantibus legitimis fiat, à Principe confirmari non debet, vt ibidem & in dicto. §. & quid si tantum communiter Scribent. aduertunt, sequitúrque Gregor. Lopius in d. l. 6. partitarum quod etiam existimauit Deci. consilio 176.numero tertio. Acosta.in d.§.& quid si tantum.2.par.numero 166.cum sequentibus post Lãcelot. Galiaul. ibidem. Item dicta iura loquuntur in casu, vbi alij filij legitimi non extant, nos autẽ loquimur etiam vbi alij filij legitimi extant, in quorum præiudiciũ Maioratus post mortem parentis confirmari prætenditur. Qua ratione dicta iura in casu speciali loquentia, non possunt ad casum de quo agimus, vbi adeò diuersa ratio versatur, adaptari. Nec in hoc casu parentis petitio facta in vita in ipsius Maioratus institutione aliquid operabitur. Leges namque, (vt superiùs osten dimus) non fundantur in hac parentis petitione, nec est aliqua lex, quæ eidem aliquam vim tribuat, nec ea astringit Principem ad Maioratum confirmandum, sed hoc ex libera eius facultate pendet, qui non debet filiis, nec descendentibus in legitima iam sibi delata, tam graue præiudicium nisi ex causa legitima irrogare, idq; verissimũ est.

¶ Solet etiam circa ista controuerti, vtrum si quis 39
Primogenium instituat, sub ea cõditione: si Prin-
ceps illud confirmauerit, valeat confirmatio post institutoris mortem subsequuta. Quam quæstionem tetigit Gregorius Lopius in d.l.32.titul. 9. part.6.in glos.verbo. *No valdra*.columna penultim. versicul. Item nota, vbi inquit valere maioratum, si sequatur confirmatio, ad quod solum allegat text.in d.capit. quia Ioannes 12. quæstione 5. Et quanuis ipse non loquatur expressè in casu vbi confirmatio subsequuta est post mortem institutoris, necessariò eius dictum sic intelligendum est ex text.in d.capit.quia Ioannes, quem ad hoc allegat. Et vt quæstio ipsa deseruiat de dubio: aliàs namque superuacanea ea quæstio esset, cùm ex l. Tauri. valeat confirmatio in vita institutoris facta, etiamsi institutor eam conditionem in maioratus institutione non apposuerit.

¶ In cuius opinionis confirmationem adduci po- 40
test communis regula, quòd scilicet institutio
spurij valet, si fiat sub ea conditione (si Ptinceps illum legitimauerit) cùm in tempus habile conferatur. l.in tempus.ff.de hæred.instit. Bal. Imol. Soci. Alex.& communiter Scrib. in l.Gallus.§.instituẽs. ff.de libe.& posth. Bal. in l.1.n.17.C.de inst.& substit. vbi Soci.n.11.Palat. Ruui. in rep. Rub. de don. inter vir.& vxo.§.29.n.4.Curt.Iun. conf. 84.nu.3. Emmanuel Acosta, qui plura refert in d. l. Gallus. §.& quid si tantum.2. part.n.172. Quod nedũ pro- 41
cedit, quando ipse filius spurius in vita parentis à
patre legitimatur, sed etiam quando legitimatur post mortem parentis. Tunc enim ea legitimatio retrotrahitur ad tempus institutionis. Nec potest considerari præiudicium venientium ab intestato, quibus ante legitimationem hæreditas delata videbatur, quia ex quo institutio erat conditionalis, & pendente conditione poterat esse locus institutioni, nullum ius interim delatum erat veniẽtibus ab intestato. l. antequàm. C. communia de succes. l. quandiu. cũ similibus. ff. de acq. hæred. Idq; sic resoluit. Soci. in d.l.Gallus.§. instituens. columna 2. in princ.

In princip.& Curt.Iun.d.consilio octauo.numer.3. vbi inquit hanc esse communem opinionem,& est de mente omnium Scriben. Quos superius retulimus:quod etiam pari ratione in Maioratus institutione facta sub hac conditione, si Princeps illum confirmauerit, dicendum videbatur.

¶ Sed his non obstantibus in quæstione hac,idem quod in præcedentibus resoluendum erit, ex rationibus ibidem adductis, quas æque in casu de quo agimus,militare notissimum est.Quibus non obstat text.in d. capit. quia Ioannes,quia eiusdem text.decisio, nedum contrariam opinionem non probat,imò nostram confirmat, vt supra isto cap. numero 14. ostensum est.Item non obstat. d.l.in tempus.& ea, quæ Scriben.in d.§.instituens annotare solent.Ad ea namque respondetur multipliciter.Primò,quòd loquuntur quando defectus pro-
42 uenit ex parte instituti,nec habent locum quando prouenit ex parte institutis, prout in casu de quo agimus contingit.Tunc enim hic defectus,nedum post mortem, sed etiam in vita eiusdem suppleri non potest.l.si filius,qui in potestate.ff.de liber.& posth.l.1.§.sed si filius.ff. delega. 3.idque in specie dixit Alexand.in d.§.instituens.numero secundo. & Curt.Iun.d.consilio 84.numero secundo & tertio. Secundò, quòd loquuntur quando actus non peccat in solennitate. Si enim in eo adesset solennitatis defectus,prout in casu de quo agim⁹ adest, clarum est, quòd is non possit suppleri præsertim in alterius præiudicium.d.l.si filius,qui in potestate. l. filio præterito vbi per Scriben. ff. de iniust. rupt.Alexand.in d.§.instituens.numero secũdo,& Curt.Iun.d.consilio 84. numero tertio. Tertiò & vltimò : quia hic agimus de legitima descẽdentiũ, vel ascendentium,quæ necessariò debita est : cùm non sit necessaria Regia facultas,nec confirmatio nisi ad priuandos ascẽdentes vel descendentes legitima,vel ad imponẽdum ipsis grauamen in illa. Quo casu non potest procedere opinio Soc.in d.§. instituens,quòd scilicet spurius possit post mortẽ parentis legitimari.Cùm enim illa opinio ea præsertim ratione sustineatur, quòd nullum præiudicium fiat venientibus ab intestato ex legitimatione.eóque nullum ius eisdem acquisitum,nec delatum sit: consequens est, vt intelligenda sit in his venientibus ab intestato, quibus legitima debita non est.Secus autem dicendum erit in illis,quibus legitima debetur. Quibus statim mortuo parente ius ad ipsas legitimas defertur, non obstante parentis dispositione,& in quorum præiudicium regulariter non potest filius spurius, nisi ex magna
43 causa atque citatis his, quibus interest, probata legitimari.vt Scrib.in d.l Gallus. §. & quid si tantum annotare solent.Imò Princeps,qui id faceret, esset vnũ pecus, nec haberet præ oculis iustitiam publicæ honestatis,vt inquit Bald.in capit.1.§.filij nati.numero primo.si de feud.fuc.contro, int. domi,& agna. Cuius dictum refert,atque commendat Ias.in d.§.& quid si tantum.numero 98.& alibi sæpè Scriben. Ideóque hæc opinio non potest ad confirmationem Maioratus adaptari,idque verum,ac rationi consonum videtur.

¶ Similiter etiam controuerti poterit,vtrum si is,
44 qui fecit Maioratum absque licentia Principis,effect⁹ fuerit furiosus,& ante eius mortẽ & post furorẽ obtẽta fuerit à Principe ei⁹ Maioratus cõfirmatio, Maioratus ipse validetur ex cõfirmatione subsequuta. Quam quæstionem tetigit Gregorius Lopius. in d. l. 32. tit. 9. part. 6. in glos. in verbo. *No valdrá*. columna 2. versi. ult. item nota, vbi inquit,quòd ex hac confirmatione, Maioratus validatur, allegatque ibid. ex. in l. si quis aliqua. ff. de acquir. hæred. vbi probatus, quòd si quis dederit mandatum ad petendam bonorum possessionem, & re integra furiosus effectus fuerit, reuocatur mandatum.Per quæ iura nbtant Scriben. ibidem, quòd sicut mandatum reuocatur morte,ita & furore superueniente. Quod etiam probatur ex l. fina. vbi glos.& Bart.ff. de bon. poss.

¶ Quanus autem præfatus D. Gregorius Lopius, opinatus fuerit, Maioratum furore subsequuto confirmari non posse, cum furor morti æquiparetur : eóque superius resoluerim post mortem non posse Maioratum confirmari:adhuc tamen in casu de quo agimus dicẽdum videtur,Maioratum etiam furore subsequuto confirmari posse.

¶ Ad quod probandum præsuppono ex duabus præsertim rationibus me superius probasse, Maioratum non posse post mortem confirmari. Prima, ex eo, quòd eo tempore iam Maioratus non poterat institui. Actus namque non potest confirmari, nisi eo tempore quo geri posset. Secunda, quia eo tempore iam erat ius acquisitum descendentibus,siue ascendentibus, in quorum præiudicium Maioratus confirmari non poterat.Si igitur probauerimus has duas rationes cessare in furioso:consequens erit,vt cõfirmatio Maioratus,post furorem subsequuta,valida cẽsenda sit, non enim quidpiam aliud adduci poterit: quòd ipsi confirmationi obstare possit.

¶ Quòd autem prima ratio cesset, constat ex eo, quòd curator nomine furiosi tẽpore furoris posset Maioratum per viam contractus facere, præsertim sequutus furiosi voluntatem ante furorem declaratam , cùm possit curator nomine furiosi
46 omnes contractus facere, saltim cum iudicis decreto.l.2.C.de curato.furio.l. fina. §.sin autem. & in §.& inuentarium.C.eod.& vtrobique per Scribẽt. Qua ratione,curator furiosi legitimationem filij illegitimi ipsius furiosi eius nomine impetra-
47 re poterit,vt visum fuit Ludouico à Sardis.in tract. de natura. liber. sub titul. de legitimatione per rescriptum.§. Quintò ex ordine videdum est. numero primo.Item potest reuocare donationem factam à furioso,dum esset sanæ mentis, ex causa
48 ingratitudinis,vt arbitratur Ripa.in leg.fina.C.de reuocand.donat.quæstione.68. numero 129. cum sequentibus.Ideóque non mirum , si possit ad eius petitionem à Principe eius Maioratus ante furorem factus confirmari. De quibus tamen dicendum erit:prout infra isto lib.capit. 9.numero 17. cum sequentibus dicemus.

¶ Secunda ratio etiam cessat ex eo, quòd ex furore Maioratus instituloris,non censeatur delata hæreditas succedentibus ab intestato,sicut ex morte, cùm possit ipse furiosus resipiscere, & Maioratus confirmationem petere, vel etiam aliter de bonis suis disponere. Ideóque , confirmatio non potest dici facta in præiudicium iuris iam descendentibus, vel ascendentibus delati, prout in illa, quæ post mortem institutoris fit, dictum est. Qua ratione hæc vltima opinio mihi vera aduersus Gregorium Lopium videtur: præsertim si Princeps sciens Maioratus institutorem iam furiosum esse, ipsum Maioratum confirmauerit,In qua specie id apertissimum erit.

49 ¶ Quibus nō obstat d.l.si qui alicui.ff.de acquir. hæred. Quę est precipuum Gregorij fundamentū, nam si bene consideretur, a. l. iuncta glos. potius nostram opinionem coadiuuat. Inquit nāque lex, q̄ mandatum ad petēdam bonorum possessionem reuocatur ex furore superuenienti, nisi furiosus id ratum habuerit. Quod declarans gl. ibidē verb. *Confirmari*, inquit, id intelligēdum esse dupliciter. Primò, si furiosus sanæ mentis effectus, id confirmauerit. Secundò, si procurator furiosi id ratum habuerit, quod de curatore furiosi, non de procuratore intelligendum est, vt colligitur ex l. Antistius. §. fina. ff. eod. iuncto intellectu glos. ac Bart. & Scrib. ibidem. Quam legem ad id glos. in d.l.si quis alicui allegat, in quo glos. illa dixit duo, quæ satis nostram opinio coadiuuāt. Primum, quòd sit considerabile ad validitatem actus, quòd furiosus potest resipiscere, vt interim alteri ius acquisitum non videatur. Secundum, quòd id, quod poterat facere quo ad hoc procurator furiosi ante furorem potest facere eius curator, iam furore subsequuto. Ex quibus nedum patet responsio, ad dictā, l. si quis alicui, imò ex eis hæc nostra opinio verior, atque firmior redditur. Quæ etiam responsio ad d.l. fina. ff. de bon. posse. æquè assignari poterit.

50 ¶ Pro huius autem materiæ perfecta resolutione id etiam annotandum erit, necessariam esse licentiam præcedere, vel Regiam confirmationem sequi ad Maioratus validitatem, siue Maioratus quo ad principalem dispositionem licentiam requirat, vt si de legitima factus sit, siue non requirat licentiam quo ad principalem dispositionem: sed quo ad validitatem aliquarum conditionum, & vocationem, vt si de tertio factus sit, & non fuerit seruatus in vocationibus, & grauaminibus ordo, de quo in l. 27. Tauri, vel alias. Ad validitatem namque harum cōditionum, vel vocationum necesse est, quòd licentia præcedat Maioratus institutionem, vel confirmatio subsequatur, sicut ad principalem dispositionem faciēdam ex d.l. Tauri necessaria esset. Eadem namque ratio est de toto quo ad totum, quæ de parte quo ad partem. l. quæ de tota. cum similibus. ff. de rei vendi. Idque notissimum est, quanuis contrarium arbitratus fuerit Gregorius Lopius in d.l. 52. tit. 9. part. 6. in glos. in verb. *No valdra*. col. pen. vers. aduerte etiam.

51 ¶ Illud autem in hac re animaduertēdum est, quòd si licentia, atque Maioratus institutio eodem die facta fuisse appareant, licentiam Maioratus institutionem præcedere præsumendum erit. Quando enim duo actus eodem die facti sunt, ita vt non constet, quis eorum præcesserit, is actus præcedere cēsendus est, qui necessariò ad ipsorum actuum validitatē præcedere debuisset. l. cum in testamento. §. hæc verba. vbi per Scribon. ff. de hæred. instit. l. secunda. §. priùs. vers. si quis ita. ff. de vulga. vbi etiam Scrib. id notāt. Rota. decisione secunda sub titulo de exceptio. an nouis. Feli. in cap. Pastoralis. n. 5. cum sequētibus de præscr. laf. qui plura refert. in l. fina. n. 30. C. de edicto D. Hadria. tollen. Ripa. lib. 3. Responsorum, quinto responso. nu. 12. Alciat. latissimè de præsumptio. regula 3. præsumptione, 42. Antonius Gometius. in d.l. 42. Tauri. n. 3. & 4.

¶ Sed adhuc dubitari potest de quæstione noua ac contingibili, vtrum scilicet, sufficiat ad Maioratus validitatē, quòd facultas concessa sit à Principe ex solo verbo, fiat, vel requiratur, quod ea facultas scripta, atque legitimè expedita & absoluta fuerit ante ipsius Maioratus institutionem. Quam quæstionem, quia ardua est, ad partes examinatè intendimus. Vt tandē eidem veram resolutionem assignemus, in hac quæstione dicendum videtur, non solum requiri quòd facultas à Principe concessa sit, sed necessarium esse, quòd ante Maioratus institutionem ipsa facultas sit cum omnibus solennitatibus à iure requisitis absoluta, ac expedita. Nam per expeditionem literarum datur forma & perfectio gratiæ, quæ ante eam dicitur informis atque imperfecta, vt voluerunt Domi. de Rota. decisione 458. in nou. numero quinto & probat. regula Cancella. de non iudicando iuxta formam supplicationis vbi latissimè Gometius quæstione prima. numero secundo cum pluribus sequentibus. Oldral. consilio 326. columna quarta. Aegid. Bellame. consilio 34. columna sexta ad fin. cum princ. sequent. Vbi singula. inquit, quòd gratia habet tacitam cōditionem, si literæ expediantur, & quòd ideò Papa habet tot officiarios, vt literæ ab eis ante expeditionem possint reiici, ac earum expeditio recusari. Qua ratione ante expeditionem nihil est in eis perfectū, neque cōsummatum. Felin. in Rub. de constitut. numero sexto. Idem Felin. in capit. veniens. numero tertio de accusa. Idque clarius probatur ex regula Cancellariæ 53. vbi disponitur dispensationes non suffragari: nisi literis expeditis, quod etiam alibi sæpè Scribent. annotare solent.

¶ Pro cōtraria autem sententia adduci potest elegans doctrina Bald. in l. si qua per calumniam. C. de Episcopis & Cleric. numero quinto, vbi singulariter inquit, quòd eo ipso, quòd Princeps facit gratiam simplici verbo, statim gratia ipsa perfecta est, antequàm literæ expediantur, quāuis probatio eius non possit fieri per testes, sed per ipsas literas iam absolutas, atque expeditas. Quod etiā voluit idem Bald. in l. fina. C. sentent. rescind. non posse. numero septimo idem Bald. in l. humanum. C. de legib. numero sexto. & in l. final. C. de communi. seru. manu. numero primo. Archid. Ioannes Andreas Domi. & Scriben. in Proœm. libro sexto. Rota decisione 881. numero primo in antiquis. Innocent. in capit. constitutus. de rescript. Idque ex pluribus probat Felin. in d. Rubr. de constitut. numero quinto. vbi Deci. numero 11. ad fin. & Augustinus Beroius numero 83. Socin. consilio 41. numero tertio & quarto. lib. 3. Ripa. lib. 1. responsorum in Rub. de constitutio. numero 48. cum sequentibus. Idem responsorum lib. 2. responsor. 11. numero primo cum sequentibus. Gometius. in di. regula de non iudicando: iuxta formam supplicationis quæstione 1. numero octauo. cum sequentibus. Aegid. Bossius. titulo de Principe. numer. 293. Parisius consilio 77. numero 12. lib. 3. idem consilio quinto. numero 60. eod. lib. Celsus consil. 16. numero sexto. vbi hanc opinionem communem esse profitetur. Ex quo idem in Maioratus institutione dicendum videtur, vt scilicet valeat Maioratus institutio post facultatis cōcessionem facta ex verbo, fiat, si posteà etiam post eius institutionem literæ expediantur. Non enim aliter facultas ipsa: quàm per literas expeditionis probari poterit.

¶ Nec obstare videntur dictæ regulæ Cācellariæ, nam regula. 53. ex qua disponitur dispensationes nō suffragari, nisi literis expeditis, sic intelligenda est, quod scilicet statim, quòd gratia, ac dispēsatio

cōcessa,

concessa, atque signata est, perfecta sit quo ad essentiam, non tamen potuit suffragari; nisi postmodum literis expeditis. Non enim regula illa requirit literatum expeditionem à principio ex quo fit, vt si ante finitum iudicium quocunque tempore literæ expediantur, gratia atque dispensatio suffragari debeat: quanuis in principio iudicij solo verbo concessa inueniatur. Quod est idem cum his, quæ paulò ante in Maioratu resoluimus. Sicque illam regulam intelligit ibi glossator antiquus, & Gometius in dicta regula de nō iudicando iuxta formam supplicationis quæstione sexta. numero primo. vbi inquit sic fuisse iudicatum in Rotæ consistorio. Quem intellectum ad illam regulam etiam assignauit Soci. qui pulchrè loquitur in proposito. d. consilio 41. numero tertio & quarto. libro tertio. Sicque intelligenda sunt omnia, quæ superiùs adducta sunt ad probandum, quòd ante literarum expeditionem gratia informis sit, atque imperfecta. Nam si perfectionem essentiæ atque substantiæ consideremus, gratia ex solo verbo, fiat, perfecta est. Si verò cōsideremus perfectionem formæ atque probationis ante literarum expeditionē, imperfecta consideranda erit. Si autem posteà literæ expediantur, à principio gratia ipsa perfecta atque absoluta fuisse iudicabitur. Quod optimè ac magistraliter declarat Soci. d. consilio 41. & est de mente omnium Scriben. quos pro ista parte citauimus.

¶ Nō etiam obstare videtur. d. regula Cancellariæ de non iudicando iuxta formam supplicationis. Ea namque in casu speciali loquitur vbi scilicet de literis iudicibus iurisdictionem cōcedentibus, & regula ipsa ad iudices dirigitur, respicitque initium iudicij, quod cùm à principio nullum sit, non potest ex postfacto validari. Ideóque eius decisio non debet ad alios casus diuersos extendi, præcipuè vbi verba non ad iudicē, sed ad partem, (vt in casu, de quo agimus,) diriguntur. Sicque illam regulam intelligit Gometius. d. quæstione 6. numero primo. Quod ex eo præsertim dicendum est, quòd regula illa in hac parte à iure communi exorbitet, vt ex pluribus probat Gometius ibidem. quæstione 1. numero octauo. cum sequentib. post glossatorem antiquum eiusdem regulæ. & Soci. d. consilio 41. Ideóque tanquam à iure communi exorbitans non extendenda: sed restringenda, atque limitanda erit. Ex quibus hæc quæstio satis dubia, atque ad vtramque partem disputabilis videtur.

¶ In hac autem Scribentium controuersia prima opinio verior mihi videtur, quòd scilicet ante facultatis expeditionem Maioratus Regiam facultatem requirens institui non possit. Nam quanuis verum sit, quòd eo ipso quòd Princeps vtitur verbo, fiat, ipsa gratia perfecta & confirmata fit; illud tamen procedit ac locum habet. quando gratia nihil ampliùs, quàm ipsam Principis concessionem requirit, secùs autem quando gratia alicui confertur, vt aliquid facere possit: tūc enim is non poterit illud facere ante ipsarum literarum expeditionem, quanuis gratia ab initio effectum obtineat. Quod sic opinatur Bald. vbi omnia, quæ in hac materia pugnantia inueniuntur sic conciliat, atque declarat in l. falsus. numero 21. C. de furt. vbi singulariter inquit, quòd priuilegia, quæ non continent aliquid in se perfectum sed conceduntur ad aliquid faciendum, similia sunt Epistolæ, vt id fieri non possit nisi receptis literis, & quanuis inspiciatur tempus datæ quo ad initium gratiæ, tamen quo ad eius executionem requiritur quod literæ exiuerint de Cancellaria, cum vero cōtinent actum ex se perfectum statim signata supplicatione gratia perfecta est, & plenum ius quæsitum. Idem Bald. in l. fina. columna secunda. ff. de constitut. Princip. Quod etiam sentit idem Bald. in exemplo, quod ponit in d. l. humanum, numero 6. C. de legib. & Domi. in proœmio sexto, in §. Vniuersitati. colum. finali. Oldrald. consilio 324. col. 4. Idem etiam voluit Ioan. Andr. in c. cum te, de officio. delega. vbi inquit, delegatum accipere iurisdictionem à tempore datæ, sed exercitium a tempore præsentationis. Cuius dictum refert & sequitur Felin. ibidem. numero 21. vbi plura in idem adduceit. Idque etiam sequitur Gometius. d. regula Cancella. de non iudican. iuxta form. supplica. numero nono. Ripa. lib. 1. responsorum in Rub. de constitu. numero 50. Quod pari ratione in facultate ad Maioratum instituendum concessa dicēdum erit, cùm non contineat aliquid in se perfectum, sed ad aliquid faciendum concedatur, in quo casu doctrina Bald. in d. l. falsus, proculdubiò seruāda est.

¶ Hoc ipsum etiam comprobatur, ex eo quòd verbum, fiat, in his Regiis facultatibus, non à Principe, sed ab eius primariis consiliariis, (qui vulgò dicuntur *de la camara*,) profertur. Quod non debet esse tātæ virtutis, nec efficaciæ prout verbum, fiat, prolatum ab ipso Principe in quo præfati Doctor. loquuntur, vt constat ex verbis Bald. in d. l. humanum. numero. sexto. C. de legibus, vbi id exemplificat, quando Papa viuæ vocis oraculo dicit. Pronuntiamus talem Episcopum, &c. comprehenditque ex verbis Gometij. in d. regul. quæstione 16. numero quarto. & quinto. & omnium Scribent. quos superiùs retulimus. Qua ratione quando Papa signaturam gratiæ alicui Cardinali committit, non solet is Cardinalis signare per verbum fiat, sed per verbum concessum, vt petitur, vel simile, vt aduertit idem Gometius in eadem quæstione 16. numer. decimo. Nec videtur in hac specie Regiis consiliariis applicari decenter posse verbum illud Sacræ Scripturæ, quod ab Scribent. applicatur Romano Pontifici, seu Principi, scilicet, fiat lux, & facta est lux, prout adducitur à Felin. in d. Rub. de constitut. numero quinto & à Gometio qui plura refert. d. quæstione 16. numero quinto. Cùm pluries videamus, quòd post factam concessionem à Regiis consiliariis qui cameræ Principis præsunt, ipse Princeps illas subscribere recusat, nec aliquem effectum obtinent, nisi à Principe subscriptæ sint, vt probatur ex decisione tex. in l. 24. tit. 3. lib. 2. ordina. quæ hodie est l. 10. titul. 4. lib. 2. in noua legū Reg. collectione, quæ in id omninò videnda erit. Ideóque non est ita amplianda licentia, Maioratuum institutorum, vt absque facultatis absolutione atque expeditione Maioratum instituere possint, præsertim cùm in ipsa facultate detur forma Maioratum ipsum instituendi. Quæ quandocunque variatur, & ideò ante ipsius institutionem debet ea forma eius instituto-
57 ri innotescere, vt secundùm illam Maioratum instituat, nec valet id, quod ignorata forma factum fuerit, vt in quæstione sequenti dicemus, quod verum, atque iuridicum mihi videtur.

¶ Ex quibus assignari poterit vera decidendi ratio 60
ad dictam illam Cancellariæ de nō iudicādo iuxta

formam ſupplicationis. Nam ideò ibi gratia nullum effectum abſque literarum expeditione obtinet, quia ea gratia non cõtinet aliquid perfectum, ſed ad aliquid faciendum conceſſa fuerit, in qua ſpecie nihil, niſi receptis atque expeditis literis, fieri poterit, ex doctrina Bald. in d.l.falſus quem præfati Scriben. ſequuntur. Ex eõque conſequitur lapſos fuiſſe eiuſdem regulæ ordinarium cõmẽtatorem & Gometium ibidem quæſtione prima. numero octauò cum ſequẽtibus qui regulam illam iuri communi contrariam eſſe cenſuerunt, cum (vt ex ſupra dictis probatum eſt) ea in omnibus ius commune ſequatur.

61 ¶ Ex eiſdem etiam infertur nouiſſima ampliatio ad d.l.42. Tauri. dicentem Regiam facultatem debere præcedere Maioratus inſtitutionem. Nã adeò hoc verum eſt, vt non ſolum debeat præcedere Maioratus inſtitutionem eiuſdem facultatis conceſſio, ſed literarum perfecta abſolutio, atque expeditio, quod perpetuò memoriæ commendandum erit.

62 ¶ Ex his etiam infertur ſingularis limitatio ad legem. 43. Tauri. Qua cautum eſt Regiam licẽtiam ad Maioratum inſtituendum conceſſam non expirare ex morte Principis, qui eã conceſſit: etiam re integra contingenti: illud namque procedit ac verum eſt, quando Regia facultas iam erat abſoluta atque expedita: ſecùs tamen, quando ſolum eius cõceſſio per verbum, fiat, facta fuit. Nã quanuis gratia per verbum, fiat, ſolum cõceſſa non ex-

63 piret morte concedentis, ſed Princeps eius ſucceſſor debeat illam facere expediri, vt opinatur Archid. in proœmio lib. 6. numero ſecundo vbi Ioannes Andreas Domin. Frãc. & communiter Scribent. id notant. Bald. in l. humanum. numer. ſexto. C. de legib. Felin. in Rub. de conſtitut. numero 5. vbi Deci. Auguſtinus Beroius. & cõmuniter Scrib. Ripa. lib. 1. reſpõſorum in capit. cùm M. Ferrarienſis, de conſtitut. numero 50. vbi inquit, ex hoc ortam fuiſſe illam formam expediendi per ſucceſſorem gratias à prædeceſſore cõceſſas ſcilicet, rationi congruit, &c. Ægidi. Boſſius. titul. de Principe. numero 293. illud tamen procedit ac verum eſt, quando gratia quid perfectum continet: ſecùs au-

64 tem, quando datur ad aliquid faciendum. Tunc namque morte concedentis literis non expeditis expirat, vt opinatur Bald. in d.l. falſus numero 21. C. de furt. Idem Bald. in l. fina. ff. de conſtitut. Principum. colũna prima. Archid. in d. proœmio lib. 6. numero ſecundo. Ripa. in d. capit. cùm. M. de conſtitut. numero 50. Quod apertiùs probatur ex eadem leg. Tauri. ibi. *Aunque aquellos aquien ſe dieron, no ayan vſado dellas en vida del Rey que las concedio.* Ex quibus verbis conſtat eam legem de Regia facultate in vita Principis eam cõcedentis, legitimè abſoluta atque expedita, & ex qua Maioratus inſtitutor vti poteſt loqui: non autem de ea, quæ ſolùm conceſſa, nõ autem expedita fuit: de qua Maioratus inſtitutor ex his, quæ ſuperiùs adducta ſunt, vti non poteſt ante literarum expeditionem, aliàs fruſtra lex adiiceret verba illa. *No ayan vſado dellas.* Sicque illam legem, hæc tamen non conſiderans intellexit Caſtillo in Commentario eiuſdem legis. gloſ. 1. in princ. idque veriſſimum eſt.

65 ¶ Ex eiſdem etiam infertur alius nouus intellectus ad d.l. 42. Tauri. in ſui ſecunda parte, vbi diſponitur, quòd Maioratus abſque Regia facultate factus, validatur ex confirmatione ſubſequuta. Nam ſi hæc confirmatio à Rege conceſſa ſit, atque ipſe Rex ante literarum expeditionem moriatur, confirmatio ipſa non expirauit, imò à Principe ſucceſſore expediri debet. Cùm enim gratia iſta confirmationis quid perfectum contineat, nec ex ea aliquid aliud poſt cõfirmationem efficiendam cõmittatur, proculdubiò ea confirmatio morte concedẽtis, etiam ante literarum expeditionem contingenti, non expirauit ex his quæ ſuperius adducta ſunt.

¶ Similiter etiam ex eiſdem cõſequitur confirma- 66
tionẽ Maioratus abſque Regia licẽtia facti, poſſe poſt mortem inſtitutoris eiuſdẽ expediri, ſi in vita inſtitutoris conceſſa, non tamen expedita fuit. Cùm enim gratia hæc in vita eiuſdem perfectionem atque effectum obtinuerit; conſequens eſt, vt poſt eius mortem expediri poſſit. nec in hoc poteſt conſiderari præindicium venientium ab inteſtato, cùm etiam ante mortem inſtitutoris vocato ad Maioratum ius quæſitum fuerit, ex his regulis quæ ſuperiùs adductæ ſunt. Idque optimè conſiderat Soci. d. conſ. 41. nu. 2. 3. & 4. lib. 3. Qui in id omninò videndus erit.

¶ Sed adhuc circa iſta etiam controuerti poteſt: 67
vtrum valeat Maioratus inſtitutio facta poſt facultatis conceſſionem, atque expeditionem, ſi ipſe inſtitutor facultatem conceſſam atque expeditam fuiſſe tempore Maioratus inſtitutionis ignorauit. In qua quæſtione dicendum erit, huiuſmodi Maioratus inſtitutionem non valere. Cum enim in Regiis facultatibus ſemper apponi ſoleat forma, quæ in Maioratus inſtitutione obſeruãda eſt: conſequens eſt, vt illum inſtituens tempore inſtitutionis, eam formam ſcire, atque agnoſcere debeat: aliàs ipſa Maioratus inſtitutio: etiam ſecundum ignoratæ facultatis formam facta, nulla futura ſit, vt opinatur Bald. in l. falſus. numero 17. & 18. C. de furt. vbi eleganter inquit, quòd vbi quis debet aliquid facere, ex commiſſione alterius certa forma ſeruata, non valet actus, commiſſione ac eius forma ignorata factus, etiamſi ſecundũ formam caſu factus fuerit. Idipſum etiam voluit Bar. conſilio 73. numero 13. Rota. deciſ. 145. numero 1. & ſecundo. in nouis. Franc. de Aret. conſilio 68. numero quarto. facit text. in l. 2. & in l. multum intereſt. ff. de condit. & demonſtrat. & vtrobique per 68
Scriben. Quod comprobatur ex eo, quòd gratia, ſeu priuilegium regulariter ignoranti non acquiritur. Quod probatur ex text. vbi gl. verb. *Præſtitis.* in l. fina. C. de conſulib. lib. 12. Per quem tex. idipſum voluit Bartol. in l. fina. ff. de conſtitut. Princip. numero quarto. vbi Iaſ. numero 46. inquit hanc eſſe communem opinionem Legiſtarum & Canoniſtarum, Scriben. in capit. 1. de conceſſio. præben. lib. 6. gloſ. in proœmio Clementinarum. verb. *De catero.* Alexand. qui plura refert in l. qui abſenti. numero quarto. ff. de acquir. poſſeſſ. Et quanuis in hac opinione aliquibus cõtrarium viſum ſit, imò, quòd ius acquiratur ex priuilegio: etiam ignoranti, ex deciſione tex. in capit. ſi tibi abſenti. de præb. lib. 6. Hoc tamen intelligendum eſt, quo ad eſſentiam gratiæ: ſecus tamen quo ad eiuſdem executionem, ſeu exercitium. Quo ad hoc namque, ius aliquod ignorãti nõ acquiritur vt opinatur Bal. in l. fina. ff. de conſtitut. Princip. ſecunda colũna. idem Bald. in l. falſus. C. de furt. numero 21. vbi Andreas Barb. in addi. litera. A. verbo. Item ſcias circa. fin. Ex quo cõſtat, nõ valere Maioratus inſtitutionem

factam

factam ab habente facultatem, illud tamen ignorante. Idque verum, ac iuridicum videtur.

69 ¶ Illud autem sciendum erit, quòd valet Maioratus institutio facta, ab eo, qui habet Regiam facultatem legitimè expeditam & absolutam, illúmque se habere certus est: quanuis in eius institutione non profiteatur expresè vti Regia facultate. Cùm enim Maioratus non valeat absque Regia facultate, censetur Maioratum simpliciter faciens, illum ex potestate sibi à Principè concessa, instituere, quanuis id non expresserit. l. tertia cum similibus. ff. de militar. testament. Per quem text. voluerunt Scribent. ibi, quòd actus, qui potest fieri ex duplici potestate: si simpliciter fiat, intelligitur factus ex ea, ex qua sustineri potest. Quod etiam voluit Abb. in capit. nisi essent. de præben. secunda notab. per text. ibi. Bald. in l. id quod pauperibus. columna final. versicul. vltimo quæritur. C. de Episcop. & cleric. Decius in l. in contrahenda. numero septimo. ff. de regulis iuris Hyppo. sing. 84. Alciatus de præsumpti. Regula tertia præsumpti. 36. Innocent. vbi latissimè per Modern. in capit. cùm ex officij. de præscript. vbi Felin. numero 31. versicul. sexta conclusio. Idque in specie Maioratus voluit Mencha. in repet. leg. quoniam in prioribus. C. de inofficio. testament. numero 294. dubitans de opinione Roderici Xuarez. in repet. eiusdem leg. quoniam in prioribus 18. limita. & 2. limit. ad l. fori, & Gregorij Lopez. in l. 11. tit. 4. part. 6. in glos. verb. *Libremente*. Qui vt ipse profitetur, contrarium censuerunt, sed Roderi. Xuarez. in duob. locis. hoc non dixit, nec etiam aliquid simile, vt apud ipsum videri poterit. Greg. autem Lupus non loquitur quando constat, quòd pater fecit Maioratum, & expresè filium grauauit, vt sequenti in gradu restitueret: sed quando simpliciter filio maiori reliquit bona sua, non adiciens quòd eidem illa, iure Maioratus, nec tanquam subiecta restitutioni relinquebat. Tunc namque etiamsi haberet pater Regiam facultatem ad Maioratum conficiendum non censendus esset ea iure Maioratus, sed tanquam bona libera reliquisse, quod non inficiamur. Sed quando certum est, quòd voluit pater filium grauare, eidémque bona iure Maioratus relinquere, eo ipso censetur Regia facultate vti, quanuis id non expresserit. Quod Gregorius Lopius ibidem non obscurè sentire mihi videtur, idque proculdubiò verum est, quanuis contrarium & malè in simili quæstione resoluant Bald. in capitulo primo. §. Item Sacramenta de pace iur. firm. numero decimonono. & Felin. in capit. qualiter & quando *el.* 1. numero decimosexto. versiculo quarto, limita. de accusat. & Hyppol. singu. 196. quorum opinio. sequenda non est.

70 ¶ Vltimo autem loco, ea quæstio decidenda erit, vtrum is qui habet Regiam facultatem ad Maioratum instituendum, illam amittat si per decennium ipsa facultate vsus non fuerit. In qua quæstione prima facie dicendum videbatur, quòd post decennium Maioratus institutor illa vti non possit. Priuilegium enim ad aliquid faciendum concessum expirat, si priuilegiatus eo per decennium non vtatur. l. 1. ff. de nundi. text. vbi latissimè per modern. in capit. cum accessissent, de constitut. l. 42. titul. 18. part. 3. l. 3. titul. 7. part. 5. Quod verum esse profitetur Gregorius Lopius loquens in facultate ad Maioratum instituendum concessa. in l. 6. titul. 11. part. 6. in glos. verbor. *que la non pudiesse vender*. columna penultim. versicul. Quid autem si alicui, & cætera. Idque ipsum in assensu Regio ad alienandum feudum concesso dixit Matthæus de Afflictis in cap. Imperialem in princip. de prohibit. feud. alien. per Freder. num. 35.

71 ¶ Sed verius videtur, quòd ex non vsu per decennium facultas huiusmodi non amittatur. Nam hæc Maioratus instituēdi facultas ex Regiis facultatibus semper in mera ac libera voluntate institutoris apponitur, vt ex earum tenore apparet: ideóque ex non vsu amitti non potest. Quanuis enim priuilegium ad aliquid faciendum concessum ex non vsu decem annorum amittatur: priuilegium tamen, quod factum ponit in mera ac libera facultate id facere debentis, ex non vsu amitti non potest, imò priuilegiatus poterit illud quocunque tempore expedire. glos. ordina. in capit. vt priuilegia. in glos. penultim. in fine de priuileg. vbi Anton. eius opin. probat. Quam etiam sequuntur communiter Scribent. in capit. cùm accessissent. de constitut. vbi Felin. numero 26. & numero 27. & Deci. numero 17. eam veram esse profitetur, Balb. de præscript. 4. parte. 5. principal. versicul. Quartò quæro, numero quarto Scribent. communiter in capit. final. de constitut. lib. sexto. Aegidi. Bossius. qui latè prosequitur materiam titul. de Princip. numero 359. eiúsque glos. opin. vera est, ex ratione assignata per Felin. & Deci. in d. capit. cùm accessissent, quanuis contrarium voluerit Abb. in d. cap. vt priuilegia. Cuius opinionem quanuis sub dubio fortè veriorem esse existimat Iaf. in l. final. numero 57. ff. de constitu. Princip. eámque sequitur Dominus Antonius de Padilla. in l. secunda. C. de diuers. rescript. numero quinto. Quidquid autem sit hæc nostra opinio in facultatibus, quæ ad instituenda Primogenia hodie conceduntur, proculdubiò procedit, cùm in his semper dici solcat. *Os damos facultad para que en vuestra vida o al tiempo de vuestra muerte, &c.* Ex quibus verbis nulli dubium, nisi quòd ea facultas duret per tempus vitæ illius cui concessa fuit. Et hæc de Regiæ facultatis solennitate dixisse sufficiat.

SVMMARIA.

SVMMARIA.

1 *Scripturæ ſolennitas, vtrum in Maioratus inſtitutione requiratur.*

2 *L. 41. Tauri declaratur.*

3 *Lex, quæ de vna probationis ſpecie meminit, non cenſetur alias excludere.*

4 *Exempla in materia probatoria non cenſentur regulam arctare.*

5 *Probationes ampliandæ, non autem reſtringendæ ſunt.*
Scriptura in fideicommiſſo & etiam in feudo non requiritur.

6 *Primogenium in teſtamento in ſcriptis inſtitutum, neceſſariò ſcripturam requirit.*

7 *Facultas Regia ad Maioratum inſtituendum ſcripturam requirit.*

8 *Gratia, ſeu priuilegium Principis, non poteſt probari per teſtes, ſed per ſcripturam.*

9 *Publicatio Primogenij abſque ſcriptura inſtituti coram iudice facienda eſt, vt eiuſdem memoria conſeruetur.*

10 *Primogenium in ſcriptura priuata inſtitui poteſt.*

11 *Primogenium inſtitui poteſt in ſchedula abſque ſubſcriptione, nec alia ſolennitate: ſi teſtator in alia ſcriptura publica ad ipſam ſe referat.*

12 *Hæredis inſtitutio in ſchedula ſimplici, ad quam teſtator ſe retulit, fieri poteſt.*

13 *Scriptura publica requiritur in promiſsione, quam parentes faciunt, de non meliorando aliquem ex filiis ſuis, ad hoc vt ea promiſsio irreuocabilis ſit.*

14 *Inſinuatio, vtrum in ſcriptura Maioratus quingentos ſolidos excedenti, neceſſaria ſit.*

15 *Donatio, quæ ea lege fit, vt donatarius nomen, ſeu inſignia donantis deferat, inſinuationem non requirit.*

16 *Inſinuatio in donatione ob cauſam neceſſaria non eſt.*

17 *Donatio dicitur ob cauſam ſolum vſque ad quantitatem meritorum.*

18 *Iuſinuatio neceſſaria non eſt in Maioratibus, vbi grauamen nominis, & armorum apponitur.*

19 *Inſinuatio in legitimæ aſsignatione non requiritur.*

20 *Inſinuatio non requiritur in Maioratu cuius redditus quingentos ſolidos non excedunt.*

21 *Maioratus reuocabilis inſinuationem non requirit.*

22 *Donatio cauſa mortis, inſinuationem non requirit.*

23 *In Primogenio in codicillis inſtituto, quæ ſolennitas requiratur.*

24 *Exæquatio, quæ hodie facta eſt ſolennitatis teſtamenti, & codicillorum, vtrum ſolum quoad numerum teſtium, ſeu etiam quoad qualitates intelligenda ſit.*

25 *Exæquatio vnius rei, ad alteram, non ſolùm præſentia, ſed etiam futura comprehendit.*

26 *Fœmina non poteſt eſſe teſtis in codicillis.*

27 *Fœmina non poteſt eſſe hodie teſtis in teſtamento inter liberos.*

28 *Hæreditas, vtrum hodie poſsit dari iure Maioratus in codicillis, ex eo, quòd exæquata ſit ſolennitas teſtamentorum & codicillorum.*

29 *Vtrum inſtituens hæredem coram ſeptem teſtibus cenſeatur facere teſtamentum: ſi profiteatur ſe facere codicillum.*

30 *Rationes ex quibus in codicillis hæreditas nec dari nec adimi poteſt, enarrantur.*

31 *Solennitatis adæquatio non eſt cauſa ſufficiens ad hoc, vt in codicillis poſsit hæres inſtitui.*

32 *Pater non poteſt in codicillis factis inter liberos eoſdem hæredes inſtituere.*

33 *Doctores noſtri more auium rationes non perſcrutantes ſequuntur volatum anterioris.*

34 *L. non codicillum. C. de testa. declaratur.*
35 *Errans in appellatione codicilli: nihilominùs censetur testamentum facere, si adhibuit solennitatem testamenti.*
36 *Error in dubio non præsumitur: nisi aliunde probetur.*
37 *Error qualiter probari debeat.*
38 *Institutio hæredis facta in codicillis, obliquatur, vt valeat iure fideicommissi.*
39 *Codicillus valet hodie: etiamsi testamentum, atque hæredis institutio non præcedant.*
40 *In Primogeniorum institutione, quoad solennitates semper tutiores opiniones sequendæ sunt.*
41 *Consulendum est aliter ante factam dispositionem quam post eam perfectam, & absolutam.*

De cæteris solennitatibus, quæ in Primogeniorum institutione requiruntur.

CAPVT VIII.

IN capite præcedēti latè disseruimus de Regiæ facultatis solennitate: sed quia plures aliæ solennitates in Primogeniorum institutione etiam requiruntur, operæpretium erit, vt in hac parte de illis etiam tractemus. Qua in re illud
1 etiam in primis resoluendum se offert, vtrum scilicet Maioratus institutio pro forma exigat solennitatem scripturæ, an etiam absque scriptura Maioratus fieri possit. In qua quæstione prima facie dicendum videtur, in Maioratus institutione scripturam requiri. Quod probatur ex decisione text. in l. 41. Tauri. quæ hodie est l. 1. tit. 7. lib. 5. in noua legum Regni collectione vbi disponitur, ad probationem Maioratus, scripturam Authenticā necessariam esse, nisi in duobus casibus in eadem lege contentis. Primus, quando scriptura interuenit, sed perdita est, ac de eius tenore dubitatur, tūc enim eius scripturæ tenor per testes probari poterit. Secundus, vbi scriptura Maioratus nō apparet, sed ex tempore immemoriali Maioratus successio prætenditur. Quod etiam ex eiusdem legis decisione testibus ꝓbari poterit. Extra hos autem casus contrarium ex eadem lege dicendum videtur. Casus namque excepti regulam contrariam efficiunt. l. nam quod liquidè. cum simil. ff. de pen. lega. Quod etiam ex eo dicendum videbatur, quòd Primogenia perpetua sint, pluréſque leges, ac conditiones in eis apponi soleant, quæ in futurū perpetuò obseruandæ erunt. Ideóque, vt ex scriptura memoria in posterum conseruetur scriptura, necessaria est. Hac enim ratione in Censu ac Emphyteosi scriptura requiritur. l. 1. C. de iure Emphyt. glos. in c. 1. de censib. lib. 6.

¶ His tamen non obstātibus dicendum est, quòd in Maioratu scriptura pro forma non requiritur, sed tantùm de eo fieri solere scripturam, ad memoriam conseruandam, & facilliorem probationem, iuxta text. in l. contrahitur. ff. de Pignoribus. & ea, quæ notant Bald. & cæteri in l. contractus. C. de fid. instrument. Quod sic Anton. Gomet. in d. l. Taur. numero secundo concludit, ac resoluit, idque verum mihi videtur. Non enim est lex, 2
quæ scripturā in Maioratu expresè requirat. Nec d. l. 41. Tauri contrarium disponit, imò si rectè inspiciatur hoc ipsum probat. Inquit enim *Mandamos que el Mayoradgo se pueda probar, &c.* Ergo scriptura ad probationem Maioratus necessaria non est, quanuis ex scriptura probari possit. l. non quicquid. cum similibus. ff. de iudic. Quòd si l. 3
Tauri. non meminit de ea probatione, quæ per testes deponentes de ipso actu, non autem de scripturarum tenore, seu de præscriptione immemoriali fit, non ideò præcisè scripturam, seu immemorialem præscriptionem ad Maioratus probationem requirere censenda erit: sed ea lex aliquos modos Maioratum probandi simpliciter recēsuit. Ex quorum exemplificatione cætera genera probationis excluſisse non videtur. Adeò namque fauorabilis est in iure copiæ probationum ampliatio, vt si lex, vel statutum in aliquo casu probationem per instrumentum fieri permittat, non ex eo in eo casu censeatur probationem per testes excludere, prout ex pluribus probāt Augustinus Beroius quæstione trigesimoseptimo numero quinto & sexto. & Aluarus Vaez. in quæstionibus iuris Emphyt. quæstione septimo. numero decimo octauo. Quod in simili notat. Barb. in capit. sicut consuetudo. in princip. de probat. vbi singulariter, inquit, quòd quando aliqua lex disponit, quòd fiat probatio per testes, vel alio modo, quòd tunc illud censendum est positum esse gratia exempli, & nihilominùs poterit fieri probatio per alias species probationis. Exempla namque posita in l. non solent regulam arctare. l. damni infecti stipulatio pertinet. final. verb. ff. de damn. infect. Cuius legis regulam, etiam in materia probatoria procedere ex pluribus ostendit Anton. Nata. consilio 198. numero decimonono. lib. 1. Ideóque non obstante illius legis decisione, poterit Maioratus probari per testes, qui eiusdem institutioni interfuerūt, atque per partis confessionem, & per Regiam assertionem, & per sententiam, pluráque alia probationum genera, ex quibus ipsius Maioratus institutio probatur. Eadémque ratione lex illa, quæ scripturam ad probationem admittit, non ex eo testes, quibus æquè actus probari potest, excludere censenda est. Probationes námque ampliandæ, non autem coarctandæ sunt. l. quoniam. cum similibus. C. de hæretic. quibus adiicitur fideicommissa etiam quibus Maioratus assimilantur absque scriptura relinqui posse. l. & in Epistola ibi 5
vel sine scripturæ. C. de fideicom. vbi communiter

muniter idipsum Scribent. annotare solent. Quod & in feudo cõmuni voto decisum est. Bal. in Rub C. de condit. ex lege in fin. Ias. in l. 1. numero 67. C. de iure Emphy. Hyppo. in Rub. C. de proba. numero 31. Aluarus Vaez Lusitanus in quæstionibus iuris Emphyteoti. prima parte quæstione 7. numero secundo.

6 ¶ Hæc autem, quæ prædiximus, in duobus casibus non procedunt. Primus, quando Primogenium in testamento in scriptis instituitur, tunc nãque precisè Primogenium ipsum scripturæ solennitatem requirit, quæ in testamento ipso principali necessaria est. Secundus, quando Primogenium Regia 7 licentia præcedente instituitur. Nam quanuis ad ipsum Maioratum instituendum scriptura necessaria non sit, cùm tamen ea licentia vim priuilegij obtineat, in eáque subscriptio Principis, ac ei⁹ sigillum, eiúsque consiliariorum, qui his rebus efficiendis præsunt, subscriptiones, legum derogationes pluréque aliæ solennitates requirantur: consequens est, vt de ea, scriptura solennis necessariò interuenire debeat. Quod probatur ex l. 2. tit. 18. partit. 3. & ex l. 26. eod. titu. & part. & ex l. 24. titul. 3. libro secundo ordina. Idque, in gratia, seu priuilegio Principis ab omnibus indifferenter re- 8 soluitur. Quanuis enim gratia per verbum, fiat, à Principe prolatum, perfecta sit (de quo supra isto libr. ca. præcedenti. numero 55. cum sequentibus latissimè disseruimus:) ad sui tamen probationem quælibet gratia Principis scripturam necessariò requirit, nec testibus probari poterit. Quod opinatur Bald. in l. humanum. C. de legibus. numero sexto, glos. in capit. 1. de censibus. libro sexto, vbi communiter Scribent. id notant. Felin. qui plura refert in rub. de constitut. numero quinto Quanuis Dec. & Augustin. Beroius. ibidem contrarium verius esse profiteantur, sed hanc opinionem veriorem esse censueruut Aegi. Bossius. tit. de Principe. numero 292. Ripa lib. 1. responsorum in rub. de constitut. numero quinto. & alibi sæpè Scribent. sicque intelligenda erunt ea, quę Commentatores in d. l. 41. Tauri. annotare solent.

¶ Sed quanuis Primogenia absque scriptura fieri possint, rarò autem, aut nũquam id contigisse mihi compertum est, quando autem id contigerit de eo Primogenio, atque cõditionibus, quibus testa- 9 tor illum instituit, publicatio coram iudice faciẽda est. Qui, testibus in id examinatis Primogeniũ illud, vocatis his, quibus interesse poterit, factum fuisse pronuntiauit, de eóque scripturam cõficiet, vt in posterum sciatur, quid in eius Primogenij successione obseruandum sit. l. publicati. vbi Bart. Paul. Ias. & communiter Scribẽt. C. de testa. Quod vtilissimum erit, ne ex memoriæ fragilitate, eiusdem Primogenij substantia in posterum deperire possit. An autem ex eo Primogenio, vel aliis, quæ ex scriptura publica non constant, remedium tenuræ summarium ac executiuum ex l. 45. Tauri dari possit, infra lib. 3. dicemus.

10 ¶ Ex his autem infertur. in scriptura priuata posse etiam Primogenium instituti, si ea institutoris manu subscripta testibúsque comprobata sit. Si enim Primogenij institutio testibus probari potest, à fortiori id dicendum erit in scriptura priuata, siue à partibus recognita, siue testibus comprobata. Idque apertius ꝓbatur ex tex. in d. l. 41. Tauri. ibi. *Siendo tales las dichas escripturas, que hagan fe.* Ex quibus verbis comprehenditur, ad Maioratus probationem scripturam publicam necessariam non esse, sed talem scripturã sufficere, cui ex iuris dispositione fides adhibenda sit. Cõstat autem scripturę, siue recognitæ, siue testibus comprobatę, fidem adhibendam esse, vt in l. contractus. C. de fide instru. & in c. 2. eod. tit. omnes Scribẽ. not. Probaturque ex l. 114. & 119. tit. 18. par. 3. Idque ex his etiã, quæ superius dicta sunt, apertissimum redditur.

¶ Ex eisdem etiam probatur, non solùm valere 11 Maioratus institutionem in scriptura priuata cum partis subscriptione factam, sed etiam in schedula priuata manu institutoris, vel alterius scripta, absque die, mense, nec anno, nec etiam eius subscriptione, nec aliqua solennitate: dum tamen institutor illius Primogenij, formam in alia scriptura Authentica obseruari præceperit, ad ipsámque schedulam dispositionem ipsam retulerit, cõstetque liquidò eam schedulam esse illam, ad quam institutor suam voluntatem, atque dispositionem direxit. Quod probatur ex elegãti doctrina Bar. in l. si ita scripsero. n. 1. ff. de conditio. & demonstrat. Cuius doctrinam sequuntur communiter Scrib. in proprio loco. Soc. Alex. Ias. Et cõmuniter Scrib. in l. *ait Prætor.* §. fina. ff. de re iudica. Xuar. in tracta. de cãpta. volunta. fol. 103. Soci. consi. 142. n. 7. volu. 1. & consil. 173. nu. 2. lib. 1. Quod nedum procedit in Maioratu, qui per viam legati seu fideicommissi factus fuit, sed etiam in eo, qui ex hæredis institutione constat. Hæredis námque institutio, etiam 12 in huiusmodi scriptura fieri potest, vt arbitratus fuit Pari. qui plura refert. consil. 19. li. 3. numer. 13. cũ pluribus præcedẽ. & sequẽ. vbi latissimè prosequitur materiam Bello. consi. 85. n. 11. Natta. in repet. Auth. quod sine. nu. 26. C. de testam. Iul. Clar. lib. 3. receptarum senten §. testamentum. quæst. 4. & quæstione 36. Anto. Rube. qui optimè loquitur consi. 14. nu. 7. Iacob. Philip. Portius qui plura refert in lib. commun. opinionum conclusione 20. Quod menti tenendum est, vidimus enim de hoc litem satis cõtrouersam super quodam Primogenio ex opulentissima hæreditate instituto, cuius substantia ex his quæ Scribẽt. in d. locis resoluunt, ꝑsertim pẽdebat: ex quibus quid in similibus Primogeniis dicẽdũ sit, vnicuiq; facillimè cõstabit.

¶ In hac autem re annotandum erit, quòd quanuis 13 in Primogenij institutione apertissimum sit, nec scripturam publicam, nec priuatam requiri, etiam si eo pacto fiat, vt reuocari nequeat: tamen in ea promissione, quam parentes fecerunt de non meliorando aliquem ex filiis suis, nec in persona alicuius, ex eisdem Primogenium instituendo, scriptura publica requiritur ad hoc, vt ea promissio vlterius reuocari non possit, nec priuata scriptura nec aliqua alia probationis species ad hoc sufficiẽs erit. Quod probatur ex decis. l. 22. Tauri. quæ hodie est. l. 6. ti. 6. li. 5. in nou. ll. reg. collectione. ibi *Y passare escriptura publica sobre ello.* Quæ lex, id adeò enixè ac præcisè ꝓbat, vt nullo pacto ab eiusdẽ litera discedi possit, vt optimè ibidẽ cõsiderat Tellius Fern. n. 6. qui eidẽ legi aliquas decidẽdi rationes assignat, quæ apud ipsum videri poterunt. Sed nihilominùs de his cũ casus cõtigerit, deliberãdũ erit: videndáque sunt plura remedia quæ congerit elegãter atque ingeniosè Aluarus Vaez Lusitanus in qq. iuris Emphyt. q. 7. n. 19. cũ pluribus sequẽtibus aduersus leges dicentes, in aliquo casu non esse admittendam probationem, nisi per instrumentum publicum, quorum aliqua aduersus decisionem d. l. 22. Tauri. atque ad eius intellectum deseruire poterunt.

¶ Subsequen

14 ¶ Subsequenter etiam illud resoluendum se offert, vtrum Maioratus institutio requirat solẽnitatem insinuationis quando in cõtractu inter viuos Maioratus ipse instituitur, summámq; quingentorum *Solidorum* excedit. Nam quãdo in testamento instituitur solennitas insinuationis, in eo interuenire non debet, cùm id nullo iure cautum inueniatur. Qua in re prima facie dicendum videbatur, in Maioratus institutione insinuationis solennitatem necessariã esse, cùm Maioratus institutio ex cõtractu facta (vt est notissimum,) donatio sit, atque in donatione excedente quingentos solidos insinuatio pro forma requiratur. l. Sancimus. & l. pen. §. fi. cum simil. C. de dona.

¶ Sed verius est in Maioratibus nostræ Hispaniæ, etiamsi in contractu instituantur, solennitatẽ insinuationis necessariam non esse. In eis namque (vt plurimum) apponi solet clausula, in qua successores perpetuò astringuntur, nomen, atque insignia Maioratus institutoris deferre, vt plusquã
15 notissimum est: & in donationibus, quæ ea lege, ac conditione fiunt, vt donatarius nomen, seu insignia donantis deferre debeat, insinuatio nõ requiritur. Hæ námque donationes simplices non sunt, sed ob causam factæ esse censentur, vt probat text. singularis qui in hac materia summè cõmendandus, atq; menti tenendus est, in l. hoc iure. §. fin. ff. de dona. ibi. *Denique Pegasius putabat, si tibi centum sp spondero hac conditione, si iurasses te nomen meum laturum, non esse donationem, quia ob rem facta est, & res sequuta est.* Quod per text. illum glo. atq; communiter Scrib. ibidem annotare solent, idq; in simili consuluit Iacob. Philippus Portius cons. 81. num. 18. cum seq. lib. 1. Cùm igitur hæc non sit simplex, sed ob causam facta donatio, cõsequens
16 est, vt in ea insinuatio necessaria non sit. In donatione namque ob causam insinuatio non requiritur. l. Aquilius Regulus vbi glo. verb. *Non meram*, & Bar. nume. 3. atque communiter Scriben. id notant. ff. dona. Bald. in l. illud. nu. 8. C. de Sacrosan. Eccle. Iaſ. in l. si non sortem. § Libertus. nume 8. ff. de condi. indebi. Segura, in l. ab exhæredati substituto, nume 91. ff. de leg. 1. hanc profitentur cõmunem opi. esse Alex. cons. 113. nume. 31. lib. 6. Socin. Iuni. consi. 77. nume. 152. lib. 1. Iulius Clarus. lib. 4. senten. §. donatio q. 17. ad fi. Ant. Gabriel qui plura refert. lib. 3. commu. opi. de donationi. concl. 1. nume 62.

¶ Nec obstat, si dicatur grauamen hoc nominis, atque armorum delationis nõ adeò æstimandum esse, vt valori rei donatæ æquiualens sit cum iure Maioratus soleant ampliſſima patrimonia donari. Ideóque, Maioratus institutionem solùm dicendam esse donationem ob causam, vsque ad quan-
17 titatem, in qua possit æstimari grauamen huiusmodi. In reliqua autem quantitate, donationem meram, atque gratuitam censendam esse, & per consequens, in ea insinuationem hoc respectu requiri, prout probatur ex tex. iunctis his, quæ ibi notant Scrib. in cap. relatum ibi. *Iuxta seruitij meritum*, de testam. & in l. si donatione. C. de colla. vbi Iaſ. nu. 3. Deci. nu. 16. post Alex. & cæteros plura in idem adducunt. Bald. in d. l. illud. num. 8. Iaſ. in l. ex hoc iure nu. 53. ff. de iusti. & iur. & in d. §. libertus. nu. 8. Anto. de Canario. in tracta. de insinuatione. 2. par. q. 12. nu 15. Anto. Gabriel. de donat. conclu. 1. nu. 63. & alibi sæpè Scrib.

¶ Ad hoc namq; tripliciter respondetur. Primò, quia hoc nominis, atque armorum grauamen inæstimabile est, & quanuis patrimonia, quæ iure Maioratus relinquuntur, maximi valoris esse soleant: non potest dici, hoc grauamen eorundem Maioratuum valori æquiualẽs non esse, cum hoc, ex successorum voluntate atq; æstimatione pendere debeat. Plures námque inueniẽtur, qui forsan malint Maioratum non consequi, quàm nomen, atque insignia alienæ familiæ deferre, præsertim, si ad id, propriæ familiæ nomina, atque insignia relinquere debeant. Id enim, antiquitùs factum fuisse, sacra scriptura testatur, in successione delata cuidam consanguineo Booz, qui eidem propinquior erat. Is námque, cum eidẽ successio, cum onere ferendi nominis alieni deferretur, respondit, *Cedo iuri propinquitatis, nec enim posteritatem familiæ meæ delere debeo*, vt habetur. Ruth. c. 4. Qua ratione, simpliciter atq; indistinctè dixit Guillel. Benedict. in repe. ca. Rainũtius. de testa. verb. Rainũtius de Clera. nu. 50. in donatione facta alicui, cum grauamine nominis alieni ferendi, insinuationem non requiri. Quod pari ratione in Maio- 18
ratu etiam dicendum erit, eo præsertim, quod in eo de familiæ conseruatione agatur, ex his quæ dixit Iacobus Philipp. Portius. d. consi. 81. num. 28. cum seq.

¶ Secundò, quia Maioratus institutio, quanuis incidenter in successorum vtilitatem cõuerti soleat: principaliter tamen in ipsorum institutorum atque totius familiæ, & etiam reipublicæ fauorem introducta est: prout supra lib. 1. c. 18. num. 2. latius ostensum est. Ideóque, non est cur ex insinuationis defectu, Maioratus annullare debeamus, cum id non solùm in donatariorum, sed in institutorũ, atque totius familiæ ac reipublicæ damnũ ac perniciem conuerteretur. Quod longè distat à mente legum, quæ in donationibus insinuationis solennitatem necessariam esse censuerunt.

¶ Tertiò, quia vltra grauamen nominis atque armorum, plura alia grauamina Maioratuum successoribus ex Maioratuum natura iniunguntur. Tenentur namque sorores dotare, fratres etiam inopes, atque egentes alere, & plura alia facere, quę supra lib. 1. cap. 27. nu. 1. cum sequent. annotauimus. Ideóque, non mirum, si hæc grauamina efficiant, vt in his Maioratibus insinuatione opus non sit.

¶ Ex quibus infertur, non solùm in Maioratibus in quibus nominis, atque armorum grauamẽ iunctum est, insinuationem non requiri: verum etiam illam necessariam non esse in his Maioratibus, in quibus grauamen istud appositum non fuit. Vidimus enim plura antiqua Primogenia, in quibus ex institutorum incuria grauamen huiusmodi omissum extitit. Cùm enim hoc, quod scilicet Maioratus nullus ex insinuationis defectu pronuntietur, præsertim in Maioratus institutoris atque totius familiæ, & reipublicæ perniciem conuerti deberet, pluráque alia grauamina vltra armorum & nominis delationem Maioratibus apponi solita sint, atque ex eorum natura si omissa fuerint, comprehendantur: consequens est, vt hæc non mera donatio, sed ob causam facta censenda sit: ideóque indistinctè in Maioratibus dicendum est, insinuationem non requiri, siue in eis onus, nomen, atque insignia deferendi appositum siue omissum fuerit. Idque in his Maioratibus, qui ex Regia facultate instituuntur, apertiùs procedit, cum Regiam facultatem vim insinuationis habere ex pluribus probari possit.

¶ Quod ex eo etiam comprobatur, ꝙ hæc Primogenia ex legitima filiorum frequenter inſtitui ſo-
19 leant. In aſſignatione autē legitimæ facta à patre filio, inſinuatio non requiritur, vt dixit Specul. titul. de dona. verſ. Quid ſi pater. Cuius dictum refert & ſequitur Bald. in l. illud. C. de Sacroſan. Eccle. nume. 7. verſ. Tertio quæritur. Xuar. in repet. l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. teſta. in princ. leg. nu. 8. Iaſ. in l. frater à fratre in lectura. num. 44. verſ. Septimò prædicta regula limitatur. ff. de cōdi. indebi. Anton. Gabriel. lib. 3. commu. opi. de donatio. conclu. 1. nu. 72.

¶ Sed quanuis hoc vltimum frequenter ad ſuſtinendos Maioratus abſq; inſinuatione factos, atq; etiam tertij & quinti meliorationes, in quibus inſinuatio non interuenit, adduci ſoleat: mihi autē vrgere non videtur, cùm ſemper Maioratus non ex ſola legitima filiorum, ſed ex aliis bonis vltra legitimam fieri ſoleant. Et quanuis in legitima inſinuatio non requiratur, in exceſſu tamen legitimæ neceſſaria eſt, vt præfati Docto. aduertunt. Ideóque meliùs hæc concluſio ex præcedentibus fundamentis, quæ præcisè vrgent, atque neceſſariò aſtringunt probanda erit.

20 ¶ Illud autem animaduertendum eſt, ꝙ ſi fructus Primogenij vniuſcuiuſque anni ſummam quingentorum aureorum non excedant, proculdubiò Maioratus etiam ex donatione factus, inſinuationem non requiret. Conſiderant namque iura, ꝙ quanuis valor eiuſdem Maioratus quingentos *Solidos* excedat, poterit contingere, quòd forſan nec vno anno ſucceſſor fructibus eiuſdem Maioratus fruetur. Ideóque in hac re, fauorabiliorem ſententiā elegerunt, quod probat tex. qui in id eſt ſingularis in l. Sancimus. §. fina. C. de dona. Ex cuius tex. deciſione in caſu de quo agimus, hæc extra diſputationis aleam verſabuntur.

¶ Ea verò prædiximus in Maioratu ex contractu irreuocabili inſtituto, intelligenda ſunt. Si enim
21 Maioratus reuocabilis ſit, in eo inſinuatio neceſſaria non erit. Cùm is Maioratus quanuis in contractu inſtitutus ſit, vicem tamen vltimæ voluntatis obtineat: prout ſupra lib. 1. cap. 12. oſtenſum
22 eſt. Quod ea ratione in donatione cauſa mortis deciſum fuit ex leg. fina. C. de dona. cau. mort. Idque per illum tex. dixit glo. in l. ſi quis pro redemptione. verb. *Ad refectionem.* C. de dona. vbi Bart. & commu. Scrib. id notant. Guido Papæ. deciſ. 610. & deciſ. 321. nu. 3. Anto. Rubeus conſi. 59. nume. 1. Ant. de Canario in tra. de inſinuatione. 2. part. q. 7. nu. 7. Ant. Gab. lib. 3. de donat. concl. 1. nu. 70. quæ omnia ſummè notanda ſunt: frequenter namque in forenſibus controuerſiis contingere ſolent.

23 ¶ Præterea, illud etiam reſoluēdum ſe offert, quæ ſcilicet ſolennitas in Maioratu ex codicillis inſtituto neceſſaria ſit. Quanuis enim ex iuris cōmunis diſpoſitione, quæſtio hæc propè nullam dubitationem præ ſe ferret, cùm plenè id diſpoſitum eſſet, ex deciſ. tex. in l. fin. C. de codicil. & in l. 1. tit. 12. part. 6. Hodie tamen, ſtante deciſ. l. 3. Taur. quæ eſt l. 2. titul. 4. lib. 5. in nou. ll. reg. collectione, ſatis dubia eſt. Ex ea namque lege diſponitur in codicillis eandem ſolennitatem, quæ in teſtamēto neceſſariam eſſe: & quāuis ſi lex illa id abſolutè diſpoſuiſſet, hoc etiam abſque dubitatione procede
24 ret, cum ex legibus Regiis ſatis conſtet, quæ ſolēnitas in teſtamēto interuenire debeat: dubium tamen reſultat ex eo, ꝙ d. l. Taurinenſis non ſimpliciter, & abſolutè diſponat, eandem ſolennitatem in teſtamētis & codicillis neceſſariam eſſe: ſed id dicat, referens ſe ad l. 1. tit. 2. lib. 5. ordina. quæ hodie eſt l. 1. tit. 4. libr. 5. in nou. ll. reg. collectione. vt probatur ex ea. l. 3. Tauri. ibi. *Y en los codicillos interuenga la meſma ſolennidad que ſe requiere en el teſtamento nuncupatiuo o abierto, conforme a la dicha ley del ordenamiēto.* Quæ lex ordinaméti ſolum de numero teſtium, non autem de qualitate eorum diſpoſuerat. Quod etiam apertiùs apparet ex principio eiuſdem legis Tauri. ibi. *Que la ſolennidad de la ley del ordenamiento del ſennor Rey don Alonſo, que diſpone quantos teſtigos ſon meneſter en el teſtamento, &c.* Ex quo plures ex Hiſpanis Scri. exiſtimare ſolent, ꝙ quāuis quo ad numerum teſtium hodie exæquata ſit ſolēnitas teſtamenti atq; codicillorum: quoad qualitates tamen eorum nihil innouatum ſit, ſed iura cōmunia immutata remaneant. Quod enim non mutatur quare ſtare prohibetur? l. Sancimus. cum ſimili. C. de teſtam. Ex quo inferūt hodie, ſi- 25
cut & olim, in codicillis teſtes fœminas ſufficere, nec maſculos ſicut in teſtamento requiri. Nec etiā neceſſarias eſſe alias qualitates quæ in teſtibus in teſtamento adhibitis requiri ſolent. Idque verum eſſe profitentur Ioa. Lup. in d. l. 3. Tauri. nu. 34. & Ciſuē. nu. 12. & Anto. Gome. num. 71. Et Burg. de Pace. nu. 1349. cum ſeq.

¶ Sed his non obſtantibus, contraria opinio mihi ſemper verior viſa fuit. Quod probatur ex. d. l. 3. Tauri. quæ in codicillis, & in teſtamēto diſponit eandem ſolēnitatem neceſſariā eſſe. Quæ verba tam ad numerum, quàm ad qualitatem teſtiū neceſſario referēda ſunt. Et quanuis lex ipſa adiiciat verba illa. *conforme a la dicha ley del ordenamiento:* id tamen, præcedentem diſpoſitionem non reſtringit, ſed ſolum. l. Taur. ſe refert ad illam legē ordinamenti, vt intelligatur, quòd ſolennitas, quę in codicillis hodie interuenire debet, non eſt illa, quæ ex legibus antiquis in teſtamento requirebatur: ſed ea, quæ ex d. l. ordinamenti denuò ſtatuta fuit. Quæ iura antiqua in pluribus innouauit. Et cùm ex mente eiuſdem legis ordinamenti cōſtet, teſtes, qui ex eius diſpoſitione requiruntur in teſtamento, debere eſſe maſculos, atque rogatos, & cum aliis qualitatibus, quæ ex legibus antiquis requirebātur, etſi lex illa id literaliter non declaret: conſequens eſt, vt lex Tauri. quæ in ſolennitate codicillorum ſe refert ad d. l. ordinamenti diſpoſitionem, non ſolùm ad literam, ſed ad mentem etiam eiuſdem legis ſe velle referre, cenſenda ſit. Illud namque dicitur conſtare ex lege, quod ex mente eiuſdem comprehēditur, quāuis in verbis expreſſum non ſit. l. 2. vbi per Soc. ff. ſi cert. pet. l. nominis, & rei. §. verbum ex lege. ff. de verb. ſign. iunctis pluribus aliis, quæ ſupra lib. 1. cap. 4. nu. 21. adducta ſunt.

¶ Nec obſtant verba illa, quæ in princ. d. l. 3. Tauri. appoſita ſunt, ſcilicet. *La ſolennidad de la ley del ordenamiento del ſennor Rey don Alonſo, que diſpone quantos teſtigos ſon meneſter en el teſtamento.* Ex quibus verbis præfati Scrib. Hiſpani probare nituntur, legē illam, nihil de qualitate, ſed tantùm de numero teſtium voluiſſe diſponere. Illa namque verba demonſtratiuè, non autem reſtrictiuè appoſita cenſenda ſunt, ad quod ſolum fuit neceſſarium quodcunque eiuſdem legis ſignum adiicere, nec neceſſarium fuit omnia verba eiuſdem legis referre, idque notiſſimum eſt. Aliàs námq; ſequeretur, ꝙ in caſu in quo. l. illa ordina. diſponit teſtes debere eſſe vicinos, & oppidanos loci, in quo teſtamentū

fit,

set,id in codicillis necessarium non esset, cùm lex illa Tauri.solùm ad numerum se referat. Quod absurdissimum esset, nec aliquis ex Hispanis Scriben.id asseruit,imò ipsi contrarium profitentur.

¶ Præterea hoc ipsum comprobatur ex eo, quòd quando ex vnius legis decisione duo æquiparata sunt, dispositum in vno semper in alio dispositū esse censetur, nisi diuersa ratio aliud suadeat.l.1. vbi latissimè per scriben.ff.de lega.1.l.fin.vbi etiã per Scriben.C.de colla.Iaſ.in l.2.§. & harũ.nu.15. ff.de verb.oblig. In codicillis autem,& in testamẽtis eadem ratio versatur, ne scilicet in eis possit aliqua falsitas fabricari, & saltim nõ militat maior ratio in numero testium quam in qualitate, vt notissimum est. Igitur constat, in vtroque casu eandem solennitatem ex legis æquiparatione seruandam esse.

¶ Vlterius idipsum ex eo etiam comprobatur, quia in codicillis iure antiquo quinque testes requirebantur, & ex illa lege ordi.iam in codicillis tres testes sufficiunt si loci oppidani sint, cùm ea solennitas in testamento sufficiens sit. Etsi dicemus,ꝙ sufficiant fœminę,sequeretur,quòd tres fœminæ loci oppidanæ sufficerent, ad hoc, vt in codicillis legitimus testium numerus interuenisse dicatur. Quod admodum absurdum, atque contra mentem conditorum legum illarum futurum esset.

¶ Rursus idipsum clarius cõstat ex d.l. ordina.secundùm literam, quæ hodie typis mandata est in l.1.tit.4.lib.5. in noua legum reg. collectione. ibi. *Teniendo las otras qualidades,que el derecho requiere.* Ex quibus cõprehenditur,non solùm legem illam de numero testium, sed de omnibus aliis qualitatib° disponere, quæ verba credimus, in d.noua collectione adiecta fuisse, vt sciamus, tàm quoad numerum,quàm quoad testium qualitates, solennitatem testamenti ac codicillorum hodie adæquatã esse,& vt hæ vanæ ac superfluæ disputatiões reiiciantur.Ad nihil namq; aliud necessariæ fuerunt, cum idipsum absq; illorum verborum appositione ex mente dictæ legis cõprehenderetur. Quod si dicatur verba illa hodie denuò adiecta,nihil referre,cum tempore,quo.d.l.3.Tauri.cõdita fuit,in ea lege non extitissent, nec relatio ad futura, sed tantũ ad præterita fieri possit,dicendũ est,ea verba esse declaratoria.d.l.ordina.Atque ideò in legis Taur.intellectu, sequendã esse declarationẽ, quæ in d.l.ordi. ad quam se refert, facta fuit.Ea námq; est declarationis natura,vt semper illud,quod declaratur verum fuisse præsupponat, ideóque tam præterita,quã futura comprehẽdit, vt notant Alberi.in l.leges.C. de legib. & Scrib.in c.fi.de consti.& alibi sæpè.Quod etiam ex natura æquiparationis seu exęquationis cõprobatur.Quãdo enim duo sunt æquiparata seu exæquata, hæc exæquatio non solum extenditur ad præterita, sed etiam futura cõprehendet,adeò vt quicquid in vno denuò statutum fuerit, in alio etiam intelligendum atque accipiendum sit, vt dixit Bald. in l.omnia. C.de Episco.& cleri.nu.3. Cuius dictum refert & sequitur Iaſ.in d.l.1.ff.de lega.1.nu.16. 26

¶ Vltimo loco idipsum in solennitate testium masculorũ, apertiùs procedit,cùm etiam ante legem Taurinensem verior opinio esset, quòd in codicillis testes masculi necessarij essent, nec fœminæ sufficerent. Quod, quanuis iure communi inspecto satis probabile esset, vt colligitur ex his quæ adduxit Rapha.Cuma.in d.l.fi. C. de codicil. & Didac. del Castillo in d.l.3.Tauri. col.7. cum seq. hodie tamen mihi apertissimè probatur ex l. 10.tit.1.part.6. Quæ lex loquens in Hermaphrodito,inquit. *Este ataldezimos, que si tiramas a natura de muger que de varon, no puede ser testigo en testamento,ni en todas las otras mandas,que ome fizielle.* Si igitur Hermaphroditus ex eo, ꝙ in sexu fœmineo incalescit,non potest esse testis in testamento,nec in aliis vltimis voluntatibus,prout illa l.disponit: consequens est, vt à fortiori idipsum in fœmina, in qua maior ratio versatur,dicẽdum sit.Quæ lex ad id semper singularis atque menti tenenda mihi visa est, quanuis nullus ad id hucusq; illam citauerit:sicq; hodie eandem solennitatẽ requiri in testamentis & in codicillis, tam quo ad numerum quàm quo ad qualitatem testium censuit Tellius Fernandez in d.l.3.Tauri.4. par.num.22. nihil tamen ex his adducens. Cuius opinio verior mihi videtur.

¶ Ex quibus consequitur, ꝙ quanuis iure cõmuni testes fœminæ in testamento inter liberos facto sufficerent,nec masculi requirerentur, prout dixit glos.1.in Auth.quod sine.C.de testam. Cuius opinionem sequuntur Scrib. ibidem prout refert Iaſ. in l.hac cõsultissima.§.ex imperfecto.nume.6. C. eo.dixitq; cõmunem esse Curti.Senı.conſ.75.col. 7. Ripa.de peste.2.par.2.partis.q.2.num. 19. Deci. in l. fœminæ. ff. de regul.iur.nu. 31. Gratus conſ. 90.lib.1.num. 86. Tiraq.de legib.connub.l.9.nu. 47.Rubeus.consil.6.in princ.Hodie tamen ex dicta l.3.Tauri. quæ disponit solennitatem requisitam ex prædicta. l. ordina. in qualibet vltima voluntate in testamento etiam inter liberos facto necessariam fore,dicendum esse eam solennitatẽ, tàm quoad qualitatem masculinitatis, quàm quo ad testium numerum requiri:quod ex his rationibus, quas paulò antè adduximus, præcisè probatur, idque ex pluribus etiam probat Castillo in dict.l.3.Tauri.in glos.verb. *Siete testigos.* colum. 7. cuius opin. amplecti videtur tanquam tutiorem Grego. Lopez.in l. 7. titul.1.part.6.in glos.verb. *Dos testigos.* Eáq; opinio mihi verior videtur,præsertim attenta noua litera di.l.ordin.de qua superiùs meminimus.Quanuis cõtrariam opinionem, imò quòd testes fœminæ hodie in testamento inter liberos facto sufficiant, constanter defendat Tellius Fernand.in dicta l.3.Tauri.1. part.num.15. qui in hoc plurimum his,quæ in precedenti quęstione dixerat aduersatur, idque ipsum existimat Burgos de Pace.nume.142.cum pluribus sequentib.ex fragilibus fundamentis, & quibus ea superiùs adductis facillimè responderi poterit. 27

¶ Ex eisdem etiam, in hac parte examinanda supereſt consequenter ea quæstio,vtrum scilicet hodie in codicillis hæreditas iure Maioratus relinqui possit. Quanuis enim ante dictam legem tertiam Tauri certissimum esset in codicillis hæreditatem nec dari,nec adimi posset.l. hæreditas. C. de his quib.vt indig. l.2. C.de codicil.l.2.titul.12. partit.6.hodie tamen id satis dubium est, cum ex ea lege Tauri. testamentorum,& codicillorum solẽnitas exæquata sit. Quæ quæstio præterquàm quòd præcedentibus adeò contigua & succedanea sit, vt in hac parte iustè omitti non posset, ad Maioratus etiam prodesse poterit. Ex eius namque resolutione comprehendetur vtrum in codicillis Primogenium ita constitui possit, vt saltim primus successor hæres institutus,Maioratum ipsum iure directo cõsequatur, iuxta ea quæ 28

ſupra lib.1.cap.14.nume.5.tradidimus.

¶ In qua quæſtione, prima facie dicendum videtur, hodie ex dicta l.Taurinenſis deciſ.hæc omnia innouata eſſe, poſſéque hodie in codicillis, ſicut in teſtamento hæreditatem directo dari, atque adimi. Cùm enim ea eſſet præcipua ratio legum diſponentium hæreditatem non poſſe iure directo dari in codicillis, q̃ in codicillis minor ſolennitas, quàm in teſtamento neceſſaria eſſet, vt plures ex Scribent.in dict.l.2.C. de codicil. & aliis in locis paſſim aduertũt : cõſequens eſt, vt exæquata ſolennitate teſtamentorum & codicillorum, & ceſſante iam dictarum legum ratione, ſimiliter ceſſet earundem legum diſpoſitio, hæreditáſque hodie in codicillis directo dari, atque adimi poſſit. Idque dixit Iaſ.in l.hac conſultiſſima.nu.10.C. qui teſta. facer. poſſ. vbi ex hac ratione inquit, quod ſi in codicillis cæci requireretur eadem ſolennitas, quæ in eius teſtamento requiritur, illicò ſequeretur, quòd cæcus poſſet in codicillis hæredem directum inſtituere.

¶ Prętereà hoc etiam comprobari poteſt ex eo, q̃ notant Ioan.Andr.in addi.ad Specul.in §.compendiosè in addi.incipien. ad intellectum, vbi ſingu-
29 lariter inquit referẽs Dynum idipſum dicentem, quòd ſi quis coram ſeptem teſtibus inſtituat quẽ hæredem, & profiteatur ſe facere codicillum, nihilominùs tamen ea ſcriptura non erit codicillus, ſed teſtamentum, valebitque hæredis inſtitutio in ea facta, ac ſi in teſtamento facta fuiſſet. Quod etiam dixit Bald.in l.teſtamentum.C. de teſta.nu.1.vbi Paul.nume.3.& Salicet.nume.2.eius opinionem ſequuntur. Idipſum etiam exiſtimat Angel.in l.illud.§.tractari. ff. de teſta. Alex. conſil.141.nu.12. lib.1.idem Alexan.in l.non codicillum.C.de teſta. num.2.vbi Iaſ.num.1. plura in idem adducit Bald. in l.Imperator. *la primera.* ff.de ſtat.homi. Felin.in cap.ſignificante.nume.6.de reſcriptis. Guillel. Benedict.in repe.capit.Rainutius, verb. *Teſtamentum.* in 3.nume.5.de teſta.colum.1. Gregor.Lopius in l. 2.titul.12.part.6.in gloſ.verb. *Herederos.* Vbi hanc opinionem eligere videtur. Ex quibus ſtante dicta lege.3. Tauri poſſe hodie directum hæredem inſtitui in codicillis, atque hæreditatem adimi, dixit Gregor.Lopius in dict. gloſ.verbo. *Herederos.* Idque ipſum ſequitur Burgos de Pace in dict. l. 3. Tauri.num.1338.cum ſequen. De quo, non poſſum in hac parte nõ mirari ex eo, quòd cùm in eadem lege.nu.1349.cum ſequent.arbitratus fuerit, poſſe hodie fœminas eſſe teſtes in codicillis, nec in eis aliquam aliam teſtamentorum ſolennitatem præter numerum requiri, in hac quæſtione exiſtimauerit hodie in codicillis poſſe hæreditatem adimi, & dari, ea ſola ratione, quòd in codicillis, & teſtamentis hodie vna, atque eadem ſolennitas requiratur. Quas opiniones directo inter ſe pugnare, notiſſimum eſt.

Contrarius tenet fundat et defendit Marcentius in lib.5.recopil. tit.4.super l.2.Glo.9.nu.26.

¶ His tamen non obſtantibus, contraria opinio ſemper mihi verior viſa fuit, imò quòd non obſtante diſpoſitione.d.l.Tauri, hodie non poſſit hæreditas dari nec adimi in codicillis. Quod probatur euidentiſſima ratione, nam quòd hæreditas codicillis dari, vel adimi non poſſit, iure communi expreſsè deciſum eſt. Idcóque, ſi expreſsè correctum non fuerit, ius commune ſeruandum erit, quod enim non mutatur, quare ſtare prohibetur? l.Sancimus. C. de teſta. Lex autem Taurinenſis id expreſsè non corrigit, vt ex ea videre licet apertiſſimè : igitur conſequens eſt, vt ex fundamentis quæ in contrarium adducuntur, legum correctio inducenda non ſit. Correctio namque legum non eſt per tacitos atque ſubauditos intellectus inducenda. glo.in c.cupiẽtes.§.ſi per viginti. de electio. lib.6.& alibi ſæpè Scrib.

¶ Quod comprobatur etiam alia ratione. Nam ſi hæc differentia quo ad hæreditatis dationem, & ademptionem inter teſtamentum & codicillum ſublata eſſet, per conſequens dici poſſet, & omnes alias differentias, quæ inter teſtamentum & codicillum paſſim aſſignantur, ſublatas eſſe, cùm hæc inter alias potior ſit, nec poſſit ratio differẽtiæ inter iſtam & cæteras aſſignari, quod abſurdiſſimum eſſet. Non enim credendum eſt, vnico verbo Principem voluiſſe tollere teſtamẽtorum, atque codicillorum differentias tot legibus obſeruatas. l.ſi quando. in principio. cum ſimilib. C. de inofficioſ.teſtament. Nec etiam credendum eſt leges Regias voluiſſe tollere differentias teſtamẽtorum, & codicillorum relinquendo nomina eorum abſque effectu. l. ſi idem cum ſimilib. C. de codic.

¶ Quibus non obſtant ea fundamenta, quæ in cõtrarium adducuntur. Et primò, q̃ hodie ſolennitas teſtamentorum & codicillorum adæquata ſit, atque per conſequens poſſit quis in codicillis hæres directus inſtitui, ſicut & in teſtamẽto olim fieri poterat : cum ratio quare in codicillis hæres inſtitui non poterat eſſet, quia minor erat ſolennitas codicillorum, quàm teſtamentorum. Nam 30
ſi bene conſideremus, non ea ſola ratione in codicillis hæres inſtitui olim non poterat, quia minor ſolennitas requirebatur in codicillis, quàm in teſtamentis, ſed aliis pluribus rationibus id ab antiquis Iuriſconſultis deciſum fuerat. Idque ea præcipua ratione diſpoſitum fuit, ne ſcripturarũ nomina atque effectus confunderẽtur. Si enim in codicillis hæres directus inſtitui poſſet, illico codicillus eſſet idem cum teſtamento, cùm nulla maior prærogatiua à iure teſtamento tributa fuerit, quàm quòd in eo, & non in alia ſcriptura hæres inſtitui poſſit, vt igitur nomina atque effectus diſpoſitionum conſeruentur, conueniens eſt, vt ipſarum ſubſtantia non confundatur, ſed vnicuique ſcripturæ proprius effectus cõſeruetur quod probatur ex tex.in §. fina.inſtitu. de codicil.cuius verba ſunt. *Codicillis hæreditas, neque dari, neque adimi poteſt, ne confundatur ius codicillorum & teſtamentorum.* Id ipſum probat text.in leg.ſi idem. C. de codicil.vbi Bart.& cõmuniter Scriben. id notant, pluréſque aliæ rationes paſsim à Iuriſconſultis, atque etiam à Docto.aſsignantur, ex quibus hæres in codicillis inſtitui non poteſt. De quibus in l.quod per manus. ff. de iure codicillo. & in Rub. C.& ff.de codicill. Quod optimè ꝓſequitur Mencha.de teſta.creati.lib.3.§.25.nu.2. vbi huius deciſionis duodecim rationes aſsignat. Cùm igitur tot rationibus Iuriſconſulti ad hoc diſponendum moti fuerint, conſequens eſt, vt vna ceſſante ceſſare non debeat eorum iurium diſpoſitio, ſed aliis rationibus ſuſtineatur tex.in §. affinitatis. cum ſimilib. inſtitu. de nupt.

¶ Ex quibus infertur, erroneum eſſe illud, quod dixit Iaſ.quem ſuperiùs citauimus in d.l.hac conſultiſsima.in princip. nume.10. C. qui teſta. face. poſſ. vbi inquit, q̃ ſi verum eſſet, quòd in codicillis cæci eadem ſolennitas, quæ in eius teſtamento requiretur, quòd in codicillis poſſet cæcus hæredem directum inſtituere. Hæc namq; conſequentia euiden

tia euidenter falsa est. Non enim sola ratione minoris solennitatis, sed pluribus etiam aliis ratio-
31 nibus prohibitum erat, ne hęres directus in codicillis institueretur. Ideóque, etiam si hæc cessęt prohibitio ipsa ex aliis rationibus sustinebitur.

¶ Quæ etiam comprobatur ex eo, quòd quanuis iure communi inspecto in codicillis inter liberos factis eadem solennitas quæ in testamento inter liberos facto sufficeret, cum in vtraque scriptura solum ius gentium seruandum esset, duóque testes tantùm sufficerẽt, nec maior solẽnitas in codicillis, quàm in testamentis necessaria esse debeat. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de
32 testa. tex. vbi gl. & cõm. Scri. in Auth. quod sine. C. eod. His tamen non obstantibus. in codicillis inter liberos factis nõ poterat parens filios hæredes directos instituere. Quod dixit Bald. in l. filij. C. famil. hercis. nu. 7. Cuius opinionem sequitur Salicet. ibi. nu. 5. Bald. in l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. nu. 5. C. de testam. & in l. humanitatis. nu. 55. C. de impub. Salicet. in Authen. quod sine. C. eo. nu. 9. Alex. in l. hac cõsultissima. §. si quis autẽ. nu. 7. & 8. C. de testa. Angel. & Imol. in l. 2. ff. de iust. rupt. Corn. consi. 324. lib. 1. nu. 9. & iterum. nu. 12. vbi hanc dixit communem opinionem, contra Bart. qui contrarium asseruit in locis per eum citatis. Eandem etiam dixit cõmunem opin. Paris. consi. 35. nume. 6. lib. 1. vbi plures idem existimantes refert. Mencha. de succes. creati. lib. 3. §. 25. nu. 7. cum sequen. Cur. Iuni. consil. 73. num. 11. Quod etiam pluribus aliis exemplis similibus comprobari posset.

¶ Similiter etiam, non obstat illud, quod vltimo loco pro contraria parte adducebamus ex Ioan. Andr. in addi. ad Specul. §. compendiosè, qui solet allegari ab Scribentib. superiùs citatis ad hoc, ꝙ qui coram septem testibus instituit hæredem vniuersalem, dicens se facere codicillum, non censetur codicillum: sed testamẽtum facere. Nam quãuis hæc opinio vera esset, (de cuius veritate statim tractabimus), non posset dici hodie ex dicta l. 3. Tauri, posse quem hæredem instituisse in codicillis, seu in eisdem hæreditatẽ adimi. Cùm enim hæredis institutio in hoc casu sustineatur ex eo, quòd hæc scriptura non censeatur esse codicillus sed testamentum, atque præsumatur testantem errasse in eius appellatione ac denominatione, non potest dici, ꝙ in hoc casu hæreditas detur in codicillis sed in testamento, cùm hæc scriptura ex iuris præsumptione non codicillus: sed testamentum sit. Ideóque, non solùm ex hac Scribentium sententia non comprehẽditur, ꝙ in codicillis habentibus solennitatem testamenti possit quis hęres instituì, imò ex eorum verbis cõtrarium apertissimè colligitur. Si enim ostenderetur testatorẽ non errasse in codicilli appellatione, omnes proculdubiò contrarium censuissent, quod ex eorum dictis apertissimè colligitur.

¶ Ex quo infertur, in hoc Hispanos Scrib. qui præfatam opinionem, ꝙ scilicet hodie in codicillis hæreditas dari atque adimi posit, probarunt, æquiuocè loquutos fuisse. Quanuis enim opinio Ioan. And. & illorum, qui illam sequuntur, vera esset, (cuius contrarium statim ostendemus) non posset dici, ꝙ hodie hæreditas possit dari, vel adimi in codicillis cum ex eadem opinione contrarium potiùs probetur, potissimaq; ratio illorum qui illam sequuntur, sit, ꝙ scriptura quæ habet solennitatem testamenti, atque hæredis institutionem testamentum, non autem codicillus, censendum sit.

¶ Similiter etiam non potest dici ex l. 3. Tauri. quo ad hoc, aliquid innouatum esse, cum ante eius decisionem ex præfata Scribentium sententia dici posset, hæreditatẽ posse dari & adimi in scriptura habente solennitatẽ testamenti: quanuis eam testator codicillum appellasset. Imò (si rectè sentio) ea opinio probabilior erat ante d. legis Taurinensis decisionẽ. Is namque qui hæredem instituebat ante d. l. Tauri. adiiciens solennitatem testamenti videbatur errasse in appellatione codicilli, cùm ea solennitas, nõ in codicillis, sed in testamento necessaria esset. Quod hodie dici non posset, cùm eadem solennitas in codicillis quæ in testamentis necessaria sit. Itaque, olim ex duobus colligebatur error. Primò, ex hæredis institutione. Secundò, ex solennitatis testamenti adiectione. Quorum vnum, & etiam vrgentiùs hodie cessare compertissimum est.

¶ Sed, vt vlterius nulla supersit dubitandi occasio, nec deinceps vltima hæc scribentium sententia quæ Ioanni Andreæ attribui solet prudẽtes viros fallere possit, ego proculdubiò illam erroneã, atque contra omnia iuris Principia esse monstrabo. Ad quod probandum in primis sciendum est, propè omnes Scribentes, qui hanc vltimam opinionem probarunt, sumpsisse eiusdem prẽcipuum fundamentum ex dicto Ioan. Andr. in additio. ad Specul. vbi illum supra citauimus, quem dicunt referre ad hoc Dynum, in quadam disputatione, quanuis verè ipse non referat Dynum, sed Pileũ. Sed si benè verba Ioan. Andr. considerentur, non solùm non meretur pro hac opinione citari, imò potius rectè considerantibus, contrariam sententiam probat. Inquit enim, ꝙ is, qui coram septem testibus hæredes instituerat in fine eiusdem dispositionis dixit, quòd volebat ipsam valere iure codicillorum, & si sic non valeret, voluit quòd valeret iure testamenti, & omni iure, quo melius poterat. En igitur qualiter Ioan. Andr. potiùs contrariam opinionem probat, cùm totum suæ opinionis fundamentum faciat in illis verbis: & si sic valere non poterit, valeat iure testamẽti. Quibus verbis deficientibus, proculdubiò ipse contrariã opinionem probasset. Idque ex eius verbis adeò clarum est, vt non immeritò vnusquisque mirari possit, tot grauissimos viros in eius sententiæ relatione tanto errore lapsos fuisse. Ex eadémque ratione apparet, quàm parui æstimanda sunt ea, quæ Scrib. ad hoc dicto Ioa. And. deducere solent.

¶ Item si benè considerẽtur verba omnium Scriben. qui hanc opinionem sequuti fuerunt, nullus erit, qui vel in ea varius non sit, seu de eadem opinione non dubitet. Nam Bald. qui illam sequitur in d. l. testamentum. C. de testa. ipsemet in l. fin. C. famil. hercis. nu. 7. plura eidem directo contraria profitetur. Quod etiam de Salicet. dici potest: ipse namque in dicta l. filiis. nu. 5. aduersatur his, quæ dixit in d. l. testamentum. Item Paul. non satis in hac opinione firmus est vt constat ex his, quæ dixit in l. nemo potest. ff. de lega. 1. nu. 4. & in l. fina. C. de codicil. nume. 2. Alexand. etiam in dict. l. codicillum. nume. 2. Non solùm præfatam opinionem non sequitur, imò videtur illam improbare, cùm illam procedere intelligat, solùm, quãdo hæredes instituti sunt illi, qui succedere debebant ab intestato, non aliàs. Item Gregorius Lopius in d. l. 2. titul. 12. part. 6. in gloss. verb. *herederos*:

quanuis in medio dictæ glos. videatur prædictam opinionem probare, in fine tamen contrariam eligere videtur. Cæteri autem omnes, qui prædictam opinionem sequuti fuerunt, attendendi non sunt, hi enim rationes non præscrutantes opinionem Ioannis Andreæ malè relatam, atque intellectam, & eorum qui illam probarunt, sequuntur.

33 Quod vitium nostris Iurisconsultis frequenter contingere solet: vt plurimum namque iura ac rationes, nec discurrentes, neque considerantes, more auium sequuntur volatū anteriorís, vt optimè dixit Deci. cons. 499. nu. 12.

¶ Quidquid autem sit præfata opinio est contra plura iura & rationes. Et primo est contra tex. in d. l. non codicillum. C. de testa. secundùm commu-

34 nem eiusdem legis intellectum glo. & Docto. ibidem. Nam ille tex. inquit, quòd si quis simpliciter fecerit aliquam dispositionem in qua hæredem instituerit, is censetur non codicillum, sed testamentum facere: igitur à contrario sensu, si quis declarauerit se facere codicillum quanuis hæredem in illo instituat, nihilominùs codicillum, nō autem testamentum facere censendus erit. Quod colligitur ex mente glos. ibidem verb. *non codicillum*, idque omnes scriben. ibi non obscurè censuerunt: idipsum etiam expressius colligitur ex Bald. in l. filij. C. famil. hercis. nu. 7. vbi inquit. *Benè tamen confiteor, quòd indubio, vbi reperitur hæredis institutio non præsumitur codicillus, sed testamentum.* l. non codicillum. C. de testa. Sed si Tabellio dicit, quòd voluit codicillari, tunc hæredis institutio non facit testamentum, etiam inter liberos. En igitur, qualiter hæredis institutio non est sufficiens ad hoc, vt codicillus transeat in testamentum, sed solùm ad ostendendum in casu dubio, quòd dispositio simpliciter facta, non sit codicillus sed testamentum. Quod etiam dixit idem Salicet. in d. l. filij. nu. 4. Curt. Iuni. cons. 73. num. 11. Bart. in l. 1. §. si quis ita. nu. 5. ff. de verb. oblig. vbi id omnes Scrib. notant, & est communis, ac verus intellectus ad tex. in d. l. non codicillum, à quo nemo vnquam discrepauit.

¶ Idipsum etiam probatur ex tex. in l. illud. §. tractari. ff. de iure codicillo. vbi Bart. in summario ex illo tex. deducit in casu dubij, instituentem hæredem censeri testamētum, non codicillum facere, satis apertè intelligens contrarium dicēdum esse in illo, qui expressè codicillum, non testamentum facere professus fuerit. Quod etiam probatur ex tex. in l. 1. ff. eodem. & in l. fin. C. de codicillis, vbi is, qui fecit testamentum, nec adiecit clausulam codicillarem, non censetur voluisse eam dispositionem valere iure codicilli, quanuis habeat solennitatem codicilli, & in solennitate testamenti deficiat, de quo supra lib. 1. cap. 12. nume. 41. latissimè tractauimus. Quod pari ratione in codicillis respectu testamenti dici poterit: cùm de vno ad aliud ratio diuersitatis assignari nequeat.

¶ Quæ omnia clariùs hodie procedunt, cùm ex decisione d. l. 3. Tauri, solennitas testamenti & codicillorum vna atque eadem sit, nec possit iam assignari alia ratio, vt codicillus testamētum esse censeatur, quàm hæredis institutio. Quæ ad hoc nullius effectus est, quando disponēs, codicillum expressè facere voluisse professus fuit, vt superiùs annotauimus, imò etiam si allegaretur solennitatis vnitas, non sufficeret, cùm (vt superiùs ostendimus) hoc etiam quando simpliciter dispositio fit, non autem quando expresso nomine codicillorum facta fuit, procedat, vt paulò antè ostensum est.

¶ Vltimo autem loco pro huius opinionis comprobatione considerandum est, quòd quanuis lex illa Tauri, æquauerit solennitatem codicillorum & testamentorum, non tamen nomina, atq; differētias earum dispositionum tollere voluit, imò ea omnia, quo ad alia immutata relinquere voluisse censenda est. Quod probatur ex eadem l. ibi. *Y en los codicillos interuenga la misma solennidad, que en el testamento nuncupatiuo.* Et iterùm. *Los quales testamentos y codicillos.* En igitur, qualiter l. illa semper conseruat nomina testamentorum & codicillorum. Ideóque censetur etiam differentias, atque effectus eorum cōseruasse. l. si idem. C. de codicil. l. namque abhorret nomina, quæ absque effectu relinquuntur. l. ex facto. §. fina. ff. de vulga. text. in l. propter. §. neptis. cum similib. ff. ad Syll. Quod in correctoriis potiùs dicendum est, in quibus innouatum non censetur, quod expressè mutatum nō est. l. sancimus. C. de testam. Ideóque hæc opinio verior, atque in consulendo, ac iudicando semper sequenda mihi videtur: quanuis non inficiemur, quòd cùm hodie ex legibus Regiis hæredis institutio, ad legatorum, seu fideicommissorum confirmationem, atque etiam ad alia non requiratur, atque æquata sit testamentorum atque codicillorum solennitas, iustè possent lege Regia omnes testamentorum, atque codicillorum differentiæ tam in nomine quàm in effectu penitùs aboleri, sed non existente lege noua id expressè disponēte iura communia præcisè seruanda erunt.

¶ Hæc tamen omnia dupliciter intelligēda sunt. Primò, nisi is, qui hæredem in codicillis instituerit, errauerit in codicilli appellatione. Is namque 35
qui volens testamentum facere, erranter illud codicillum appellauit, nihilominùs testamentum facere cēsendus erit. l. Imperator. la. 1. ff. de sta. homi. l. errore, vbi per Scrib. C. de testa. l. Plautius cū similib. ff. de aur. & argen. lega. Hic autem error in 36
dubio non præsumitur, sed aliunde clarè & præcisè probandus est, vt dixit Angel. in d. l. errore in princip. post Balb. ibidem. Bald. in d. l. Imperator, in princ. Dec. qui plura refert in l. si. librarius. ff. de regul. iur. nu. 3. vbi Cagnol. nu. 8. plura in idem adducit. Dicitur autem constare de errore: quando 37
probatur contrarium eius, quod dictum fuit, vt dixit Bartol. in l. non fatetur. ff. de confess. Soci. cons. 25. nu. 3. lib. 4. Matthæus de Afflict. decis. 44. nu. 3. Paris. consil. 89. nu. 37. lib. 1. In casu autem de quo agimus, error ex hæredis institutione non colligitur, cùm hæredis institutio operetur actus dubij declarationem, non autem actus ac dispositionis clarè, atque expressè correctionem, vt superiùs dictum & probatum est.

¶ Secundò ea quæ prædiximus, quòd hæreditas 38
in codicillis, etiam testamentorum solennitatem habentibus, dari non possit, intelligenda sunt, vt ex codicillis quis possit iure directo hæreditatem consequi, sed si antea in testamento præcesserat hæredis institutio, secunda institutio facta in codicillis obliquatur, valētque iure fideicommissi. Quod probatur ex tex. in l. 2. §. fina. ibi. *Sed ex fideicommisso petitur.* ff. de iur. codicil. vbi Bart. & communiter Scriben. id notant. l. Scæuola. vbi etiam per Scrib. ff. ad Trebel. Bart. in l. 1. nu. num. 2. ff. de iur. codi. Scrib. in l. verbis ciuilibus. ff. de vulga. Quod hodie iure Regio indistinctè procedere videtur,

videtur, siue præcesserit hæredis institutio facta in testamento, siue non cùm ex l.1.tit.2. lib. 5. ordin. quę hodie est l.1.tit.4.lib.5.in nou.ll.Reg.collectione, ad legatorum seu fideicommissorum confirma-
39 tionem hæredis institutio non requiratur, possitque valere codicillus, etiamsi testamentum, atque hæredis institutio nõ præcedãt, vt ex pluribus probat Burg.de Pace ĩ dict.l.3.Tauri.nu.631.cũ sequẽ.

¶ Ex quibus omnibus superest principalis quæstionis resolutio, quòd scilicet in Maioratibus in codicillis institutis, etiam hodie non possit quis hæres directus effici, nisi constet eiusdem institutorẽ in codicillorũ appellatione errasse, enorq; euidenter probetur. Semper tamen, atque indistinctè iure fideicommissi hæredis institutio sustinetur. Quod perpetuò menti commendandum erit.

¶ Consequenter autem hîc etiam tractandum esset de solẽnitate, quæ in Primogenio reuocabili in contractu instituto interuenire debet, & an ea debeat esse solennitas contractus, an testamenti, & de solennitate authoritatis tutoris, vel curatoris, quæ interuenire debet, quãdo Maioratus à minore instituitur, & de licentia parentis, quę in Maioratu à filiofamilias instituto requiritur, & de solennitate licentiæ mariti, quando ab vxore Maioratus instituitur: sed quia hæc & plura alia ad hu-ius capitis materiam spectantia, supra lib. 1. c. 22. nu. 33. & num. 38. cum seq. & etiam cap. sequenti tractantur, ac resoluuntur, ad ea, quæ ibidem dicuntur lectores remittimus.

¶ Illud tamen, Maioratuum institutoribus consulimus, vt in Primogeniorum institutione in his 40
quæ eorum solennitatem contingunt, semper tutiores opiniones sequantur, longè enim melius futurum erit solennitatem non necessariam in Maioratus institutione adhibere, quàm necessariam omittere. Non enim ea, quæ superabundant, sed ea, quæ deficiunt scripturas vitiare solent. l. testamentum. C. de testa. l. quæ dubitationis, cum simil. ff. de regul. iur. Ea verò, quę in hoc capite diximus, & etiam in sequentibus dicemus, notanda erunt ad sustinenda Primogenia in quibus huiusmodi solennitates defecerint. Aliter namque ante institutionem Maioratus, vel in ipsa institutione, aliter 41
autem quando iam res in controuersiam deuenit, nec potest solennitatis defectus suppleri, consulendum est. Plura namque ante factum consulimus quorum contrarium post factum sustinem⁹, vt eleganter aduertit Ioa. Andr. in c. nihil. col. 4. de electio. Cuius dictum refert, & sequitur Abb. ibidem. nu. 7. quasi ad fin. vbi inquit esse tenendum menti hunc modum consulendi.

SVMMARIA.

1 *Edictum instituendorum Primogeniorum prohibitorium est.*
2 *Primogenium instituere non potest is qui nec potest contrahere, neque testari.*
3 *Vxor vtrum absque licentia mariti possit Primogenium instituere.*
4 *Vxor non potest facere donationem causa mortis absque viri licentia.*
5 *Vxor vtrum possit Primogenium reuocare absque viri licentia.*
6 *Minor vtrum possit absque authoritate tutoris, vel curatoris Primogenium instituere.*
7 *Adultus etiam curatorem habens potest absque eius authoritate testari.*
8 *Minor non poterit Primogenium ex contractu absque authoritate tutoris, seu curatoris, instituere.*
9 *Minor non potest facere donationem causa mortis absque authoritate tutoris, vel curatoris.*
10 *Infans, seu pupillus proximus infantiæ non potest facere Primogenium etiam cum tutoris authoritate.*
11 *Minor vtrum aduersus Maioratus institutionem restitui possit.*
12 *Filiusfamilias vtrum valeat Primogenium instituere.*
13 *Filiusfamilias iure communi testari non poterat: iure autem Regio sic.*
14 *Filiusfamilias obligatur ex omnibus contractibus: præterquàm ex mutuo & voto.*
15 *Filiusfamilias potest Maioratum instituere ex bonis castrensibus absque parentis licentia.*
16 *Et etiam ex aduentitijs, in quibus parenti vsusfructus non quæritur.*
17 *Filiusfamilias potest donare inter viuos ea bona, in quibus parenti vsusfructus non quæritur, absque eius licentia.*
18 *Filiusfamilias vtrum possit bona in quibus ad patrem non pertinet vsusfructus causa mortis donare absque eius licentia.*
19 *Filiusfamilias qui potest testari: à fortiori poterit donationem causa mortis facere.*
20 *Filiusfamilias non poterit Primogenium facerè de bonis: in quibus ad parentes pertinet vsusfructus absque eius licentia.*
21 *Filiusfamilias non potest facere Primogenium: nisi ex tertio bonorum absque Regia facultate, seu de parentis licentia.*
22 *Filiusfamilias, vtrum possit Primogenium instituere in vita parentis ex vsufructu, & proprietate tertij: an ex sola proprietate absque vsufructu.*
23 *Licentia concessa à lege vel statuto filiofamilias, vt testari possit intelligenda est absque præiudicio parentis, quoad vsumfructum.*
24 *Filiofamilias mortuo, pater non amittit vsumfructum in bonis eiusdem sibi pertinentem: imo fruetur illo per totum tempus vitæ suæ.*

25 *Filiusfamilias coniugatus poterit Maioratum instituere ex tertio bonorum in proprietate, & vsufructu.*

26 *Filiusfamilias poterit Maioratum reuocare absque parentis licentia: etiam vbi licentia eiusdem in Maioratus institutione necessaria esset.*

27 *Mente captus, furiosus, vel phreneticus, vtrum valeant Primogenium instituere.*

28 *Furiosus, mente captus, vel phreneticus, nec contractum, nec vltimam voluntatem facere possunt.*

29 *Furiosus, mente captus, vel phreneticus habentes dilucida interualla tempore sanæ mentis Primogenium instituere possunt.*

30 *Primogenium à furioso institutum: vtrum tempore furoris, seu sanæ mentis institutum censendum sit.*

31 *Curator furiosi: vtrum eius nomine Primogenium instituere possit.*

32 *Prodigus, cui bonis interdictum est: vtrum possit Primogenium instituere.*

33 *Prodigus, cui bonis interdictum est: nec potest contrahere, nec vltimam voluntatem facere.*

34 *Prodigus cum authoritate curatoris: vtrum possit Primogenium instituere.*

35 *Prodigus cum authoritate curatoris potest omnes contractus facere.*

36 *Prodigus cum authoritate curatoris non potest vltimam voluntatem facere.*

37 *L si curatorem habens. C. de in integr. rest. tu. mino. declaratur.*

38 *Monachus vtrum possit Primogenium instituere.*

39 *Monachus ante ingressum monasterij de bonis suis liberè disponere valet.*

40 *Primogenium factum ante ingressum monasterij, vtrum ingressu monasterij reuocetur.*

41 *Monasterium habetur loco filij.*

42 *Monasterium incapax non rumpit dispositionem præcedentem.*

43 *Ius succedendi, & ius rumpendi se habent tanquàm connexa in actu, & priuatione.*

44 *Testamentum factum ab eo, qui non cogitabat de ingressu: vtrum ingressu monasterij reuocetur.*

45 *Monasterium non habetur loco filij: nisi in casibus à iure expressis.*

46 *Text. in Auth. nunc autem. C. de Episcopis, & clericis declaratur.*

47 *Portio, vtrum sit præstanda monasterio, quando monachus fecit testamentum ante ingressum, quod ex ingressu non reuocatur.*

48 *Testamentum, quod reuocatur ex ingressu monasterij facta expressa bonorum dedicatione eidē monasterio, vtrum reuocetur quo ad omnia seu solum quo ad institutionem.*

49 *Testamentum factum à monacho cogitante de ingressu: non reuocatur ex ingressu monasterij, siue aliquid fuerit relictum monasterio siue non.*

50 *Primogenium in contractu institutum, vtrum ex ingressu monasterij reuocetur.*

51 *Donatio nunquam ex ingressu monasterij reuocatur.*

52 *Primogenium institutum à monacho, durante anno professionis. vtrum ex professione subsequuta reuocetur.*

53 *Monachus nouitius quo ad bonorum suorum dispositionem tanquam laicus censendus est.*

54 *Monachus descendentes, seu ascendentes non habens, post factam professionem, non potest Primogenium instituere.*

55 *Monachus professus liberos habens: vtrum possit inter eosdem Primogenium instituere.*

56 *Tex. in Auth. si qua mulier. C. de Sacro. san. Eccle. & tex. in c. si qua mulier. 19. q. 3. & l. 17. tit. 1. part. 6. declarantur.*

57 *Monachus professus liberos habens: vtrum possit ex tertio Primogenium instituere.*

58 *Monachus professus, qui inter liberos testatur, tenetur eisdem legitimam absque diminutione relinquere.*

59 *Monachus professus, qui inter liberos testatur, tenetur monasterio relinquere omne illud, quod relicta filijs legitima ex bonis suis supererit.*

60 *Monachus professus liberos habens, non potest, nec tenetur monasterio aliquid aliud præter quintum relinquere.*

61 *Monachus professus potest in vno ex liberis Primogenium ex tertio instituere.*

62 *Monachus professus liberos habens, non potest ex quinta bonorum parte Primogenium instituere.*

63 *Monachus professus non potest ex Regia facultate Primogenium instituere.*

64 *Monachus professus ascendentes habens, potest inter eosdem, & monasterium bona sua diuidere.*

65 *Monachus professus ascendentes habens non potest ex tertia bonorum portione Primogenium instituere.*

66 *Monachus professus ascendentes habens: vtrum ex Regia facultate possit Primogenium instituere.*

67 *Monachus ex licentia Papæ, vtrum possit Primogenium instituere.*

68 *Monachis professis consulitur, vt in casibus, quibus possunt Primogenium instituere, illud non ex sola familiæ conseruatione, sed ex alia causa honesta, ac religiosa faciant.*

69 *Milites, & Comendatarij Sancti Iacobi, Calatranæ & Alcantaræ, vtrum possint ex propriis bonis, vel ex fructibus Commendarum Primogenia instituere.*

Quis possit Primogenium instituere.

CAPVT NONVM.

VIS IS Primogeniorum differentiis, atque eorum solennitatibus, subsequenter resoluendum superest, quæ personæ valeant Primogenium instituere. In qua quæstione, dicendum erit Primogeniũ instituere posse omnes eas personas, quæ possunt, vel contrahere, vel testamentum facere. Primogenia namque instituendi
1 edictum prohibitorium est. Ideoque omnes, qui non inueniuntur prohibiti, censentur ea instituere permissi, vt in simili in testamento dixit Iurisconsultus in l. si quæramus vbi glos. Bart. & communiter Scrib. ff. de testa. tex. in princip. Inst. quib. non est permis. facere testa. l. ab ea cum similib. ff. de prob. Bart. in Auth. de testib. in princip. nu. 3. col la. 7. Ideoque de hoc recurrendum est ad eas leges, quæ ex causis specialibus aliquos prohibent, siue testari, siue cõtrahere. Qui enim cõtrahere nõ po-
2 test, nec Maioratũ ex cõtractu facere poterit. Qui verò testari prohibitus est, cẽsebit etiã prohibitus Maioratũ ex testamẽto instituere. Quæ regula infallibilis est, sufficerétq; ad huius materię resolutionem, nè aliàs longiùs quàm deceret materia huius libri protraheretur. Sed quia inter quæstiones, quæ circa hæc agitari solent, quędam sunt frequentiores, atque in Primogeniorum institutione necessariæ, scripturæque Primogeniorum diuersas, quoad hæc regulas obseruare solent, vt supra lib. 1. c. 12. latiùs ostendimus aliquas ex eisdem in hoc capite tractabimus, ac resoluemus, vt ex earum decisione cæterarum vera, atque perfecta resolutio comprehendi possit.

3 ¶ Primo autem loco, ea quæstio examinanda se offert, an scilicet vxor absque licentia mariti possit Primogenium instituere. Et siquidem vxor ex testamento, vel alia vltima voluntate Primogenium instituerit, res ipsa absque controuersia erit, cùm nullo iure vxor prohibeatur testamentum, seu quamlibet aliam vltimam voluntatem facere, absque mariti licentia. Si verò illud ex contractu inter viuos instituerit, necessarium erit, vt licentia viri præcedente illud instituat, aliàs Primogenium ipsum nullum erit. Cùm ex decis. l. 55. Tauri, quę est l. 2. ti. 3. li. 5. in noua. ll. Reg. collectio. vxor non possit absque viri licentia contrahere. Quanuis enim quoad effectus contractus iste Primogenij si reuocabilis sit, vltimæ voluntatis quodam modo naturam obtineat, quoad ordinationem autem, contractus naturam sequitur, sicut de donatione causa mortis supra. lib. 1. c. 12. nu. 16. dictum est. Ideóque in eius ordinatione ea solennitas, quę
4 in contractu requiritur, necessaria erit. Quod in donatione causa mortis sic opinatur. Bald. in c. Imperialem in princip. nu. 18. de prohibit. feud. alleger Frederi. vbi eleganter inquit vxorem non posse facere donationem causa mortis absque viri licẽtia. Cui[9] dictũ sequit Ancharra. cõsil. 384. p tot. cõcilio vbi singulariter prosequit materiã Abb. cõsil. 40. nu. 2. & 3. lib. 2. Alex. in l. 2. in princip. nu. 7. & 8. ff. de verb. obliga. Idem Alex. in l. 2. nu. 13. ff. delega. 1. Hancque dixit esse commu. opi. Ripa. ibidẽ nu. 10 Iaſ. sibi contrarius in §. 1. instit. de actio. col. 4. nu. 29. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainutius. de testa. verb. testamentum el. 4. nu. 35. D. Didacus de Couarr. qui hoc deducit ad intellectum dictæ l. 55. Tauri. in Rub. de testa. 3. par. nu. 12. Tiraq. qui plura refert in rep. l. si vnquam verb. donatione largitus. n. 199. C. de reuocan. dona. Idque in Maioratu longè potiori ratione dicendum erit: sicque semper obseruatum, vidimus.

¶ Ex quibus etiam comprehendi potest, vtrum vxor possit reuocare contractum Primogenij absque licentia viri. Nam si id vult facere ex alio cõtractu, id absque viri licentia facere non poterit, cũ absq; ea nõ possit, nec cõtractũ nec distractũ facere. Si verò id facere velit ex testamẽto, vel vltima volũtate, quod facere potest, nõ erit ad hãc reuocationem facienda necessaria viri licentia, cùm ea in vltima voluntate, non requiratur, idque verissimum est. atque cõprobari potest exhisque infra istõ c. n. 26. dicemus. 5

¶ Subsequenter etiam resoluendum erit, vtrum 6
minor possit absque authoritate tutoris vel curatoris Maioratum instituere. Et siquidem maior sit ætatis 14. annorum si masculus sit, & 12. annorum, si sit fœmina poterit proculdubiò instituere Maioratum ex testamento vel vltima voluntate, etiamabsque curatoris authoritate. Adultus namque etiam curatorem habens potest absque eius authoritate testari. l. Aurelio. §. Caius. ff. de liber. 7
lega. vbi glos. ver. *intra legitimam*, & communiter Scriben. l. cum pater. §. curatoris. ff. de lega. 2. l. si frater. vbi. Iaſ. nu. 1. & 3. C. qui testam. face. possunt. l. 1. §. fuit quæsitum, vbi glos. & communiter Scrib. ff. ad Trebell. Quod latissimè prosequitur Tiraq. in l. si vnquam verbo. donationem largitus. nu. 204. C. de reuocan. dona. Si verò minoris ætatis sit, non poterit Primogenium ex vltima voluntate instituere, cùm ea ætas ad condendum testamentum vel vltimam voluntatem iure statuta sit. d. l. si frater. C. qui testamenta face. poss. tex. in §. 2. insti. eod.

¶ Si verò ex contractu minor Primogenium in- 8
stituere velit, illud non poterit facere absque authoritate tutoris, vel curatoris, cum, (vt prædiximus) quo ad ordinationem, Maioratus ipse contractus naturam sequatur, nec possit minor absque authoritate tutoris vel curatoris contrahere. l. si curatorem habens minor, cum similib. C. de in integr. resti. mino. Quod in donatione causa mortis existimat Bald. quanuis dubius. in c. 1. §. item testamenta. nu. 16. de pac. iura. firm. in vsib. feud. Vbi 9
eleganter inquit, quòd in donatione causa mortis facta à minore, requiritur authoritas tutoris, vel curatoris, vel saltim iuramentum, quod illam sup

plere so

plere ſoler. Cuius dictum refert,& ſequitur Guillel.Benedict.in rep.c.Rainũtius.de teſtament.verb. teſtamentum.el.4.nu.35.Alex.in l.2. ff. de lega. 1. nu.15.vbi Ripa.nu.10.hanc opi.ſequitur : illamque communem eſſe profitetur Fran. Cremenſis ſing.117.Tiraq.poſt leges connub.gl.15.nu.83.Quę opinio proculdubiò,ex his,quæ ſuperius adduximus,vera eſt: quanuis inaduertenter contrariam opinionem probent Ioa.de Ana.in c. quia in omnibus.de vſur.n.12.col.16. Anto. Rub. conſil. 27. nú.11.Bald. Alex.Alciat.& alij,quos refert,& ſequitur Tiraquel.in l.ſi vnquam verb.donatione largitus.nu.204.de reuo.dona. Quod à fortiori in Maioratu dicẽdum erit. Infans autem Primogenium etiam cum tutoris authoritate facere non poterit:nec etiam pupillus infantiæ proximus.Hi nam
10 que,nullum contractũ etiam cum authoritate tutoris facere poſſunt, cùm furioſis æquiparentur. tex.in §.pupillus inſti.de inutil.ſtipu.l.1.§.adipiſcimur.ff.de acquir.poſſe.vbi per Scrib.l.in negotiis. ff.de regul.iur.vbi Deci.num.6.plura in idem adducit. Nec etiam poterit ſolus tutor eorum nomine Primogenium inſtituere,ex eiſdem rationibus, quibus infra iſto.c.n.31.reſoluemus,curatorem ex bonis furioſi non poſſe Primogenium facere,cum (vt prædiximus)æquiparatio,de infante ad furio-
11 ſum procedat. Vtrum autem poſſit minor aduerſus Maioratus inſtitutionem reſtitui,vel non, ſupra iſto lib.c.3.n.28.reſoluimus.

12 ¶ Eadem etiam ratione reſolui poterit ea quæſtio,vtrum ſcilicet Maioratus à filiofamilias abſque parentis authoritate inſtitui poſſit.Nam ſi ipſe filiusfamilias Primogenium ex teſtamento,vel qualibet alia vltima voluntate inſtituere velit, id proculdubiò facere poterit abſque parentis au-
13 thoritate. Quanuis enim ex iuris communis diſpoſitione teſtari non poſſit,etiam de parentis conſenſu, niſi in Caſtrenſibus,vel quaſi.l.qui in poteſtate. ff. de teſta. l. nemo.C.qui teſta. facere poſſunt.l.13.in prin.tit.1.part.6.hodie tamen ex iure Regio nouiſſimo ſimpliciter licentia teſtandi ſibi conceſſa eſt,ex deciſ.l.5.Tau.quæ eſt.l.4.tit. 4. lib. 5.in nou.ll.Reg collect. Si verò ex contractu filiꝰ familiàs Primogenium inſtituere velit,videtur dicẽdum,id etiam abſque authoritate parentis facere poſſe. Filiusfamilias namque poteſt omnes contractus facere abſque licentia,ſeu authoritate pa-
14 rentis ex omnibusque efficaciter obligari, præter quam ex mutuo,& voto.l.tam ex contractibus:cũ ſimilib.ff.de iudi.l. filiusfamilias.la.2.ff.de actio.& obliga.

¶ Sed quanuis ea,quæ de Primogenio à filiofamiliàs ex teſtamento inſtituto diximus,vera ſint, ea tamen quæ diximus de Primogenio ex contractu inſtituto,dubia videntur.Ideoque in hac quæſtione(vt in ea vera reſolutio habeatur)ſic diſtinguẽdũ erit.Aut enim filius vult inſtituere Primogenium per viam cõtractus,de bonis Caſtrenſibus,vel quaſi , & tunc proculdubio poterit ex eis abſque parentis licentia , vel conſenſu,Maioratum inſtituere.Qđ probat expreſsè tex.in l.ſi filiusfamilias. §. fina.ff. de dona.l.nemo.vbi per Scrib. C. qui teſta.facer.poſſ.& eſt communis,ac textualis opi.à qua nemo vnquam diſcrepauit.

¶ Aut filiusfamilias vult Maioratum inſtituere ex bonis aduentitijs,in quibus pater non habet vſum fructum,& poterit etiam abſque eius licentia,vel conſenſu ex eiſdem Primogenium inſtituere. tex.
17 expreſſus in Auth.vt liceat matri,& auię in princ. colla.8.vbi probatur filiumfamiliàs poſſe donare inter viuos ea bona,in quibus patri non competit vſusfructus abſque eiuſdem conſenſu. Per quem text.id voluit Bart.ibi,& Cuma.in l.tam is.§. 1. ff. de dona.cau.mortis.Roma.conſil.512.Iaſ.in l.ſenium.C.de teſta.nu.8.& 9.poſt Paul.ibidem. Hancque aſſerit eſſe communem opi.Aymon Craue.cõſi.92.nu.1.& per totum conſilium.D.Didac.de Couarru.in Rub.de teſta.par.3.num.9.

¶ Nec obſtat ſi dicatur filiumfamilias ñ poſſe do- 18
nare cauſa mortis etiam ea bona aduentitia,in quibus pater non habet vſumfructum abſque parentis conſenſu,vt dixit Alex.in l.pen.n.2.C.qui teſta. face.poſſunt.Cuius opin.veriorem eſſe cenſet. D. Dida.de Couarr.in d.Rub.de teſta.3.par.n.8.Nam quamuis hæc opi.vera eſſet,non ideò in Primogeniis idem dicendum erit,quæ in ordinatione omninò contractibus inter viuos,non donationi cauſa mortis æquiparantur.vt ſupra lib.1.c.12.n.17.dictum & probatum eſt. Quod præſertim dicendũ erit ex eo,quòd hæc opi.hodie vera non ſit,attenta deciſ.d.l.5.Tauri.cum ex ea filiusfamilias poſſit 19
abſque parentis conſenſu teſtari,& à fortiori poſſit abſque eius conſenſu donationem cauſa mortis facere,vt cenſuit Bald.in rep.l.1.C.de Sacr.S.Eccle.n.10.Guillel.Benedict.in rep.c. Rainuntius,de teſta.verb.matrem inſuper Clerã.num.26. Tellius Fernand.in d.l.5.Tauri.n.20.

¶ Aut filiusfamiliàs vult Maioratum inſtituere 20
per viam contractus ex bonis,in quibus ad parentem pertinet vſusfructus,& proculdubio illum facere non poterit abſque parentis conſenſu,cùm filiusfamilias non poſſit contractum facere de rebus,in quibus parenti competit vſusfructus,abſque eiuſdem conſenſu,l.fina.§. filiis autem. C. de bonis quæ liber.vbi Bart. & communiter Scrib. gloſ.ordina.in l.filiusfamiliàs.§.fina.in gloſ.vlt. ff. de dona.vbi etiam per Scrib.Aymon Craue.d.cõſ. 92.nu.2.cum ſequen.

¶ Id tamen aduertendum eſt , filiumfami- 21
liàs non poſſe Primogenium inſtituere ex contractu,nec vltima voluntate,niſi ex tertio bonorum. Cùm in ceteris bonis cuiuſcunque qualitatis ſint, parentes ſint eidem hæredes neceſſarij.l.6.in legibus Tauri.quæ eſt l.1.tit.8.lib.5.in nou.ll.Reg.collect.niſi ad id habeat Regiam facultatem , vt ſupra iſto lib.c.1.nu.28.diximus,vel ipſorum parentum licentiam,vt ſupra iſto lib.c.3. nu. 49. etiam reſoluimus.

¶ Ceſſante autem Regia facultate,ſiue parentũ licentia,nedum non poterit filiusfamiliàs,niſi de 22
ſolo tertio bonorum Maioratum inſtituere : imò quod plus eſt,ſi parenti in bonis eiuſdẽ filijfamilias vſusfructus competebat,non poterit filiusfamilias viuente patre , Maioratum,niſi de nuda proprietate tertij abſque vſufructu inſtituere,quãuis mortuo parente vſusfructus conſolidari debeat proprietati. Licentia namque filio ad teſtandũ conceſſa ex d.l.5.Tauri.abſque pręiudicio vſusfructus parenti in bonis filij competentis intelligen- 23
da eſt. Quod probatur ex eleganti doctrina Baldi in l.ſi quæramus in fin.ff.de teſtam.vbi ſingulariter inquit,quòd ſi ſtatuto caueatur,quòd filiusfamiliàs poſſit teſtari,id intelligendum erit,dummodò id fiat abſque præiudicio patris reſpectu iuris.qđ habet in bonis filij.Idq; etiã ſequit Imol.in c.quia ingrediẽtibꝰ.n.28.de teſt.Guillel. Benedict. in c.Rainũtius.verb.matrẽ inſup Clerã.n 24.de teſta.Pinel.qui plura refert in l 1.C.de bon.mater.r. par.n.44.

par.n.44. Si autẽ filius poſſet teſtari de tertia parte bonorum ſuorum,quo ad proprietatem,& vſũ fructum,clariſſimè pater damnificaretur in vſufructu eiuſdem tertiæ partis. Quo,etiam mortuo filio pater per totum tempus vitæ ſuæ frui debet.

24 l.ſi quis,vel ſi qua verſi. Sin verò defuncta perſona.C.ad Tertullianum per quem text. communiter Scrib.id not.l.fin. C. cõia de ſucceſſio. Pinel. qui plura refert in l.1.C.de bon.mater.1.par. n.39. Mencha.qui latè proſequitur materiam de ſucceſſio.progreſſ.lib.1.§.1.n.39.Ex quo pater licentiam à d.l.Regia conceſſam filio ad teſtandum de tertia parte bonorum,non eſſe extendendam ad vsũfructum in ea ad patrem pertinentem, ſed ſolum ad nudam eiuſdem tertiæ partis proprietatem. Quod ex pluribus nimis ingeniosè atq; ſatis eruditè(vt aſſolet)probat Peralta, qui in id omninò videndus erit in Rub.ff.de hęredib.inſtitu.nu.181. vbi latiſſimè proſequitur materiam.Quam etiam opinionem eo non citato,veriorem exiſtimat Tellius Fernand.in d.l.5.Tauri.nu.3.cum ſequen. vbi plura in eius opinionis comprobationem adducit. Quorum opi.verior ac iuris principiis magis conueniens mihi videtur:quanuis contrariam conſtãter defendat Anto.Gometius.in l.6.Tauri.n.13.cũ ſequen.Cuius fundamentis reſpondet Tellius Fernand.d.l.5.Tauri.& quanuis contrarium etiam opinetur Mencha.de ſucceſ.progreſſ.d.lib.1.§.1.nu. 31.de hoc tamen cùm caſus contigerit, maturiùs penſandum,ac deliberandum erit.

25 ¶ De filio autem coniugato poſt benedictiones nuptiales acceptas,dubitandum non eſt,quin poſſit ex tertia parte bonorum,tam in vſufructu,quã in proprietate Maioratum inſtituere,cùm ex.l.48. Tauri.quæ eſt l.9.ti.1.lib. 5.in noua.ll. Reg. collectione.Ex matrimonio,& nuptialibus benedictionibus,patet amittat vſumfructum bonorum filij, ipſiq́ue filio ea bona, tam in vſufructu, quàm in proprietate ſtatim acquirantur.

¶ Similiter etiam circa iſta prætermittendum non erit,quòd quanuis filiusfamilias non poſſit facere Maioratum ex cõtractu de bonis aduẽtitiis, in quibus ad parentem pertinet vſusfructus abſque eius conſenſu : poterit tamen eundem Maioratum reuocare,ſi reuocabilis ſit abſque parentis conſenſu. Quod ſic cenſuerunt Dynus,Cinus,Salicet.& cęteri in l.ne fratris.C.de dona.cauſ.mort. Rapha.Fulgo.& Corn.in l.ſenium.C.qui teſta.face.poſſ.Tiraq.de legib.cõnub. & iur.marital. gloſ. 3.in verb.contractor in 6.q.idem Tiraquel.de Primoge.68.quæſt.n.4.

26

27 ¶ Ex eiſdem etiam rationibus comprehendi poterit,vtrum furioſus,mente captus,vel phreneticꝰ valeant Primogenium inſtituere. Cùm enim furioſus mente captus,ſeu phreneticus,nec contractum, nec vltimam voluntatem facere poſſint. l. furioſum.C.qui teſtamenta face.poſſ.Iaſ. Deci. & coĩter Scrib.id not.Tex.in.l.in negotiis contrahẽdis.ff.de reg.iu.vbi Deci.& Cagnol.plura in idem adducunt.l.1.ti.13.part.6.Conſequens eſt,vt nec in vltima voluntate nec in contractu valeant Primogenium inſtituere,niſi furioſus,mente captus,vel phreneticus habeãt dilucida. interualla,tũc enim tempore ſanæ mentis,ſiue in vltima voluntate,ſiue in contractu Primogenium inſtituere poterũt, cum eo tempore valeant cõtractum,ſeu vltimam voluntatem facere.d.l.furioſum,vbi communiter Scri.id notant.l.cum furioſus.vbi etiam per Scrib.

28

29

30 ff.de iudi.Quod,probato ſanæ mentis interuallo tempore inſtitutionis Primogenij,verum eſt.Si verò de furore antecedenti continuato conſtet, nec dilucidum interuallum tempore inſtitutionis.Primogenij probetur,non ſana mens,ſed furor in dubio præſumendus erit,cùm furor ipſe durare præſumatur.tex.in c.cum dilectus de ſucceſſ.ab inteſta.per quem tex.gloſ.ibi.verb.*Compoté*.Anto.Abb. & communiter Scrib. id notant gloſ. in c. indicas Hermannum.3.q.9.Quas ſequũtur Bald.Alex. Iaſ. & cæteri in d.l. furioſum. Xuar.allega.1. pag.10. Boer.deciſ.23.nu.89.Carol.Ruinus.conſ.67.nu.9. lib.1.Bertran.conſ.48.li.1.n.24.Iacob.de ſanct.Georgi.in l.nec codicillos.n.3.C.de codici.Quod procedit,niſi Primogenium ipſum rectè ac tanquam ab homine ſanæ mentis,non autem furioſo factũ fuerit. Tunc namque, non in interuallo furoris, ſed potius ſanæ mentis factum fuiſſe præſumendum eſt,prout ex pluribus probat Iaſ.qui plura refert in d.l.furioſum.nu. 3. Deci. in d.l.in negotiis num.2.& alibi ſæpe Scrib.

¶ Curator autem furioſi Primogenium ex bonis eiuſdem facere non poterit. Quanuis enim poſſit omnes contractus nomine furioſi facere.l.2. C.de cura.furio.iunctis pluribus aliis,quæ ſup. iſto lib. c.7.nu.46.adducta ſunt:non tamen poterit Primogenium inſtituere,cùm Maioratus inſtitutio donatio ſit,curatores autem donationem facere non poſſunt.l.non omni.C. de adminiſtra.tuto.l. lex, quæ tutores.ff.eodem. Quæ iura,quanuis loquantur in tutoribus minorum,in curatoribus furioſorum ſeruanda ſunt.d.l.2.C.de cura.furio.Quod ex eo præſertim comprobatur,quòd Primogenia ex aliorum filiorum legitima frequenter inſtitui ſoleant.Quod curator etiam facere non poterit,nec iuſtum eſſet,quòd eidem licentia à Principe ad id efficiendum concederetur. Idque veriſſimum mihi videtur, niſi Maioratu iam ab eo,qui ſanæ mentis erat inſtituto,eidem furor ſuperuenerit. Nec facultas ad illum inſtituendum ab eo impetrata fuerit. Tunc namque,conſtito de furioſi voluntate, forſan poſſet iuſtè à curatore furioſi peti, atque impetrari,vt Maioratus ante furorem factus confirmaretur,vt ſup. iſto lib. d. c. 7. n. 46. oſtenſum eſt. 31

¶ Similiter etiam ex ſuperiùs adductis comprehendi poterit,vtrum prodigus cui iam bonis interdictum eſt,poſſit Primogenium inſtituere. Cùm enim ipſe poſt interdictionem,nec poſſit contrahere,nec vltimam voluntatem facere.l.is,cui bonis vbi latiſſimè per Scrib.ff.de verb. obliga.l. is, cui.ff.de teſta.tex.in §.itẽm prodigus.inſti.quib.nõ eſt permiſ.facer.teſta.l.13.ti.1.part.6.conſequẽs eſt, vt nec poſſit Primogenium ex contractu, neque ex vltima voluntate inſtituere. 32 33

¶ Quod quando ipſe prodigus abſque curatoris authoritate Primogenium inſtituit,planè,& abſque controuerſia procedit : ſed quando Primogenium ex contractu,curatoris authoritate interueniente à prodigo inſtituitur,videtur dicendum id à prodigo cum authoritate curatoris fieri poſſe: præſertim facultate Regia præcedente,qua Principi narratum fuerit,eum eſſe prodigum, eidémque bonis interdictum eſſe,vel ſi facultas Regia neceſſaria non ſit, interueniente iudicis decreto atque cauſæ cognitione. Prodigus namque cum authoritate curatoris omnes contractus facere poteſt,vt in d.l.is,cui.ff.de verb.obliga.omnes.Scrib. aduertunt,& eſt ſimilis pupillo curatorem habenti.l.ſi curatorem habens mino.ibi.*Cum non abſimi-* 34 35

lis ei habeatur minor curatorem habens, cui à Prætore, curatore dato bonis interdictum est. C. de in integr. restitu. mino. vbi glo. & communiter Scrib. id notant. Qui minor curatorem habens, cum authoritate eiusdem, Primogenium instituere potest, vt supra isto. c. n. 7. resoluimus. In quo prodigus dissimilis est furioso, qui pupillo, seu minori adulto non æquiparatur. l. in negotiis. cum similib. ff. de regul. iur. Ideóque non mirum si curator furiosi Primogenium instituere non possit: prodigus autem cũ authoritate curatoris sic.

¶ Quæ omnia in Primogenio ex contractu instituto, (vt prædiximus) procedunt. Ex testamento autem prodigus Primogenium instituere non 36 potest, quanuis adultus curatorem habens illud ex testamento instituere possit, vt supra isto c. nu. 6. demonstrauimus. Ea namque æquiparatio, quæ in d. l. si curatorem habens, dicitur esse inter prodigũ, 37 & minorem curatorem habentem, solum in actibus viuentium, non autẽ in vltimis voluntatibus intelligẽda est. l. is, cui. ff. de testa. Bart. in d. l. si curatorẽ. 1. oppositi. Ias. in d. l. is, cui. ff. de ver. obliga. nu. 8.

38 ¶ Consequenter etiam ea quæstio resoluenda erit, vtrũ scilicet monach⁹ valeat Primogeniũ instituere. In qua quęstione tres casus cõsiderandi sunt. Aut enim monach⁹ fecit primogeniũ antequã monasterium ingrederetur, vel post ingressum monasterij, & ante professionem, vel demum iam facta professione.

¶ In primo casu, quando scilicet monachus ante quam monasterium ingrederetur, Primogenium instituit, dicendum est Primogenium ipsum, siue in contractu, siue in testamento institutum, mero 39 iure valere, cum monachus ante ingressum monasterij de bonis suis liberè, siue ex contractu, siue ex testamento disponere valeat. tex. in Authe. de monach. §. si quis autem versi. Illud quoq; colla. 1.

¶ Sed dubium, & non mediocre versari solet, vtrũ, quanuis Primogeniũ hoc ante ingressum fac- 40 tum mero iure valeat reuocetur tamen ingressu monasterij, cùm monasterium habeatur loco filij. tex. in Auth. de Sanctiss. Episcop. §. sed & hoc præsenti colla. 9. & in Auth. nisi rogati. C. ad Trebell. & in c. in præsentia vbi Augusti. Beroius. nu. 41 475. plura in idem adducit. de proba. Tiraquel. qui etiam plura refert. in rep. l. si vnquam verb. susceperit liberos num. 36. cum sequen. C. de reuo. do na. Filij autem agnatione reuocatur testamentum præcedens. l. 1. cum similib. ff. de iniust. rupt. sicut & donatio. l. si vnquam. C. de reuocan. dona.

¶ Quod dubium in monacho, qui monasterium 42 successionis capax ingressus fuit, accipiẽdum erit, nõ autẽ in eo, q̃ monasteriũ incapax ingressus est. Monasteriũ nãq; quod successionis capax nõ est, non potest Primogenium præcedens irritum efficere, siue ex testamẽto, siue ex cõtractu factũ fuerit. I⁹ nãq; succedẽdi, & ius rũpẽdi sũt cõnexa, & tanquã cõnexa se habent in actu, & priuatione: ita 43 vt qui non potest succedere, nec etiam possit rumpere. l. suus hæres. C. de repu. hæred. l. si post mortẽ. §. liberi. ff. de bon. posse. contra tabul. Tiraquel. qui plura refert in huius regulæ comprobationem de Primogenitura. q. 53. nu. 13. cũ plurib⁹ sequen. Sicq; monasterium incapax non rumpere dispositionẽ præcedentem, censuerunt Augusti. Beroius. in d. c. in præsentia nu. 400. post Felin. ibi nu. 54. & Abb. nu. 50. & Iul. Clar. lib. 3. senten. §. testamentũ. quæst. 28. versi. sed retenta.

¶ In hac autem quæstione distinguendum erit. Aut enim Primogenium institutum fuit à monacho ante religionis ingressum ex vltima voluntate, aut ex contractu. Si ex vltima voluntate institutum fuit, subdistinguendum est. Nam aut tempore, quo illud instituit, non cogitabat de ingressu monasterij: aut cogitans de ingressu illud instituit. Si non cogitabat de ingressu, dicendum est, Primogenium ex ingressu monasterij nullum effici. Quando enim testator fecit testamentum nõ cogitãs de ingressu, posteaq; monasteriũ ingressus est, p̃ ingressum rumpitur ipsum testamẽtũ: prout 44 dixit. Bar. post Odoffred. & Iacob. Butriga. ibidem in Auth. si qua mulier. n. 7. C. de sacr. sanct. Eccle. cuius opi. sequuntur. Bal. & Pau. quos refert. Ias. n. 21. dicens, quòd ab hac opi. Bart. non est recedendum in iudicando, & consulendo. Eamque dixit communem esse Imol. in c. 1. de testa. n. 11. Ioa. Dilectus. de arte testam. nu. 5. Iulius Clar. d. li. 3. senten. §. testamentum. q. 28. ver. sed retenta.

¶ Hæc autem Bart. opi. quanuis communis sit, duabus tamen rationibus stare non potest. Prima, quia ingressus monasterium, tũc videtur se, & sua eidem dicasse, cùm prius testatus non fuit. Tex. in Auth. nunc autem. C. de Episc. & cler. ibi. *Si prius testatus non sit.* Qui tex. atque alia iura, quæ de hoc loquuntur nullam distinctionem faciunt, an scilicet à cogitante de ingressu, testamentum factum fuerit, vel non. Secunda, quia quanuis hoc cessaret, & monachus ingrediendo monasterium censeret volũtatẽ cõtrariã testamẽto demonstrare ex contraria voluntate etiã expressa testamẽtũ priùs factum non reuocatur: nisi alia dispositio contraria facta fuerit. Tex. in §. ex eo autem solo Insti. quib. mo testa. infir. tex. in l. sancimus, cum similib. C. de testa. ad quas rationes non potest cõgrua responsio assignari. Ideóque hanc Bart. opi. reprobat Anto. in d. c. in præsentia. cuius opi. aduersus Bar. sequũtur ibidem Abb. nu. 52. & Feli. nu. 54. atque Deci. n. 61. fina. ver. Quanuis ipse Deci. prius. Bar. opi. defendit, & Aug. Beroius. n. 516. cum sequẽ.

¶ Nec obstat, si dicatur monasterium loco filij haberi, ideoque testamẽtum ex monasterij ingressu in hoc casu sicut agnatione posthumi irritum censeri. Nam monasterium non habetur loco filij, nisi in casibus à iure expressis, vt Scrib. quos 45 supra. nu. 40. citauimus, resoluunt. Et in hoc casu non solum non est expressum, quòd loco filij habeatur: imò contrarium, vt apparet ex decis. tex. in d. Auth. nunc autem.

¶ Sed cùm pluries quæstio hæc mihi contigisset, semper hac distinctione illã resolui: aut enim quãdo monachus fecit professionem omnia bona sua expressè contulit monasterio, & tunc censebitur ex hoc primum testamentum reuocatum, sicut si omnia bona sua expressè alteri donasset, vel ea alie 46 nasset. Aut fecit professionem simpliciter, in cui⁹ consequentiam censetur tacitè bona sua monasterio dicare, & tunc ex hac tacita, & præsumpta bonorum translatione in monasterium facta, non est censenda prima dispositio testamenti expressa, reuocata, ex tex. in d. Aut. nunc autem. Qui sic est intelligendus. C. de episcop. & cleri. quæ distinctio colligitur ex Anto. in c. in præsentia, & Abbate ibidem. nu. 52. & Deci. nu. 61. & Aug. Beroio. nu. 517. cum sequen. Idque ipsum sequitur Iulius Clar. d. quæst. 28. versi. sed retenta.

¶ Quòd vltimum præsertim procedit quando sta

tim post

rim post factũ testamentũ monasterij ingressus cõtingit, tunc námq; testamentum non annullatur, vel ex eo q̃ ex temporis breuitate monachus ipse de ingressu cogitasse cẽsendus sit, vel q̃ ex eadem tẽporis breuitate testamẽti mutatio nõ præsumatur. Idq; verũ esse censent. Bal. Fulg. & cõmuniter Scrib. in d. Auth. si qua mulier. Guil. Bene. in c. Rainutius de testa. ver. in eo. testamẽto relinquẽs el. 2. nu. 24. Ber. in d. c. in præsentia de proba. nu. 517.

47 ¶ In hac autẽ re animaduertendũ est, in his casib⁹ in quibus diximus testamentũ non reuocari, facta professione, etiam portionẽ aliquam legitimam monasterio prestãdã non esse. Ab ea námq; ex testamento præcedẽti monasteriũ excluſum esse cẽsendũ est, vt ex pluribus probat Aug. Beroius in d. c. in p̃sentia. nu. 519. cũ seq. Cuius opinio sequenda est, aduersus Anto. ibid. & D. Dida. de Couar. in d. c. 2. de test. nu. 5. ad fin. qui cẽsuerunt in his casib. legitimam portionẽ monasterio esse præstandam.

48 ¶ Similiter etiã animaduertendũ erit, q̃ quando testamentũ reuocatur ex expressa bonorũ dicatione facta à monacho, ipsi monasterio, non solũ reuocat, testamẽtũ ipsũ quoad institutionẽ, sed etiã quoad omnia. Cũ enim testamẽtũ hoc nõ reuocetur posthumi agnatione, ex eo q̃ monasteriũ facto testamẽto, loco filij non habeatur: sed ex expressa bonorum donatione post testamentum, facta, prout superius ostendimus atq; optimè cõsiderat. Au. Bero. in d. c. in præsentia paulò antè. nu. 516. consequens est, vt in hac specie non sit seruanda dispositio tex. in Anth. ex causa. C. de libe. præteri. sed quo ad omnia testamentũ reuocatũ cẽsendũ sit. Idq; verũ mihi videtur, quãuis Iulius Clar. d. q. 28. vers. Sed retenta, ad fin. censeat hoc casu testamentũ solum quo ad institutionẽ reuocari, cætera autem firma manere. Cuius doctissimi viri opinionem in hac parte p̃bare non possum, quæ omnia quãdo monachus Primogeniũ instituit ex vltima voluntate, non cogitans de ingressu, vera sunt.

49 ¶ Si verò monachus tẽpore institutionis Primogenij ex vltima voluntate instituti, cogitabat de ingressũ, dicendũ est testamentum ex ingressu subsequuto nõ reuocari, siue aliquid monasterio relictũ fuerit, siue nõ. Quod sic opinatur Bart. in d. Auth. si qua mulier. C. de Sacr. Sanct. Eccle. nu. 8. Cuius opi. seq. Bald. Paul. & plures ex Scrib. ibidẽ. Eámq; dixit veriorẽ Imol. in l. 1. nu. 12. ff. de test. Abb. n. 52. Deci. n. 61. Auguſt. Beroius. nu. 522. in c. in præsentia de proba. Eámq; dixit cõmunẽ Ripa. in l. si vnquã. q. 35. nu. 94. Atq; Iulius Clar. d. q. 28. vers. Aut verò, & D. Dida. de Couarr. in d. c. 2. de testa. nu. 5. Eáq; proculdubio vera opinio, atq; cõmunis est, & hæc quando Primogeniũ ex vltima voluntate institutum fuit, sic proculdubiò tenenda sunt.

50 ¶ Si autẽ Maioratus ex contractu institutus fuit, dicendũ erit, q̃ siue à cogitante de ingressu, vel ab illo, qui de ingressu non cogitabat, institutus fue-

51 rit, ex ingressu monasterij nõ reuocabitur. Dispositio namq; legis, si vnquã. C. de reuocan. dona. quæ inquit, ex superueniẽtia filiorũ donationem non reuocari: in monasterio nõ procedit, vt not. Alber. in l. si vnquã. C. de reuocan. dona. col. fina. vers. Itẽ quæro si aliquis. Cuius opi. sequutus fuit Ripa. ibidem. q. 34. nu. 92. cum seq. atq; Tiraq. qui plura refert in eadẽ. l. verb. *Susceperit liberos*. nu. 37. cum seq. ¶ Sed quãuis hæc opinio quo ad alias donationes vera sit, mihi autẽ id exactiùs consideranti, quoad Primogenia distinguendũ videtur. Nam aut Primogeniũ irreuocabile est, & tũc dicendũ est idem, quod nunc in donatione dicebamus, q̃, scilicet in hac specie dispositio d. l. si vnquam nõ p̃cedat. Si verò reuocabile sit, dicendũ erit idem, quod superiùs in testamento, seu alia vltima volũtate dictũ fuit, cùm Primogeniũ reuocabile, etiam in cõtractu institutũ, quo ad effectus vim vltimæ voluntatis obtineat, vt supra lib. 1. c. 12. num. 23. ostensum est. Et hæc de primo casu, quando scilicet ante ingressum monasterij Primogeniũ institutum fuit, dixisse sufficiat.

¶ In 2. casu, scilicet quando Primogeniũ à monacho ante p̃fessionem institutũ fuit, dicendũ erit, p̃ omnia in eo resoluendũ esse, prout resoluimus in monacho, q̃ ante ingressum monasterij Primogeniũ instituit, quando cogitans de ingressu illud fecit. Monachus namq; nouitius intra annũ p̃bationis tanquã laicus cẽsendus est, nec dicitur monasteriũ ingressus is q̃ nondũ fecit professionem. Bart. in d. Auth. si qua mulier. nume. 20. C. de Sacr. San. Eccles. Vbi id etiam cæteri Scrib. not. Fulgo. Paul. Alex. & Corn. in l. si quis hęredem. C. de inst. & subst. tex. in c. religioso, de senten. excom. lib. 6. & in c. non solũ, & in c. constitutionem, de regul. eod. lib. Aug. Beroius in dict. c. in præsentia de proba. nu. 552. Tiraq. qui plura refert de retract. Lignagier. §. 1. glo. 8. nu. 34. cum sequen. Quod in casu, de quo agimus verum esse censuit Iulius Clar. lib. 3. senten. §. testamentum. q. 28. vers. dixi.

52 53

54 ¶ In tertio casu, scilicet quando Primogenium fit à monacho, post factam professionem, dicendum est, hoc tempore monachum descendentes, seu ascendentes non habentem, Primogenium instituere non posse. Monachus namque post factam professionem, nec potest testamentum condere, nec aliquo alio pacto de suis bonis disponere. tex. in Auth. ingressi. C. de Sacr. San. Eccl. quæ est canonizata in c. quia ingredientibus. 19. q. 3. Ideóq; nec Primogenium instituere poterit, cùm ex regula, quam in principio huius capitis præmisimus, is, qui non potest contrahere, vel vltimam voluntatem facere, nec possit etiam Primogenium instituere.

55 ¶ Dubium autem versabitur in eo monacho, qui filios, vel alios descendentes habet. Is namque ex testamento, vel alio quocunque genere scripturæ poterit inter eosdem filios de bonis suis disponere. tex. in Auth. si qua mulier. C. de Sacr. S. Eccl. & in cap. si qua mulier. 19. q. 3. cum quibus cõcord. l. 17. tit. 1. part. 6. Et quanuis ex ea regula, quam præmisimus, videretur dicendũ, hunc monachum filios habentem posse, in vno ex filiis suis Primogenium, siue ex dispositione legum Regiarum, siue ex facultate Regia ante ingressum obtenta instituere, cùm possit inter eos bona sua, siue ex vltima voluntate, siue ex contractu diuidere: hæc tamen res maximã difficultatem habet ex eo quòd ex decis. tex. in dict. Auth. siqua mulier: pater qui

56 professionem in monasterio succesionis capacẽ fecit, non possit aliquid minus legitima filiis relinquere. nec etiam aliquid plus ipsa legitima, nisi tantũdem etiam monasterio reliquerit. Tantùm enim habere debet monasterium, quantum filius, cui plus ex hæreditate paterna relictum fuerit. Quod etiam d. l. 17. partitarum disponit. Ideóq;

57 patrem monachum, qui post factam professionẽ testamentum, vel diuisionem bonorum inter filios fecerit, non posse meliorationem tertij inter eosdem filios facere, dixit Grego. Lopius in d. l.

17.tit.1.part.6.in glo.in verb. *Vno dellos*. Idq; ea ratione: quia hoc esset lædere monasterium, cui nõ posset pater ex melioratione aliud tertiũ assignare. Quod etiam in Maioratu ex Regia facultate instituto,pari ratione dici posset:cùm facultas legis ac Principis æquiparẽtur.tex.in Auth.de consulib.ad fin.colla.5.iunctis his, quæ supra lib.1.c.1. num.20.latiùs adducta sunt.

¶ Sed hæc omnia exactiùs considerãda, atque expendenda sunt.Ideóq; pro huius quæstionis resolutione tres casus cõsiderandi erunt. Primus quãdo monachus voluerit ex tertia bonorum portione Primogenium instituere.Secundus, quando illud instituere voluerit,ex quinta bonorũ suorum parte. Tertius, quando illud facere vult etiam ex legitima filiorum,præcedente Regia facultate.

¶ In primo casu dicendum erit, ex tertia bonorũ portione monachũ, qui iam professionem fecit, posse Primogeniũ instituere in vno ex filiis suis, quem ad hoc eligere maluerit: quanuis contrariũ existimauerit Grego.Lopius,quem superiùs cita-
58 uimus, qui in hac parte apertissimè labitur. Ad quod probandum præsupponimus, ex decis.text. in d.Auth. si qua mulier, & ex d. l. 17. partitarum parentem monachum, qui post ingressum monasterij vult inter liberos testari, astrictum esse filiis legitimam absque diminutione relinquere.Quod probat text. in d. Auth. si qua mulier.ibi. *Legitima nulli diminuta.* Vbi communiter Scrib.id notant.

59 ¶ Similiter etiam præsupponimus, parẽtem monachum teneri omne illud, quod legitima filiis relicta supereſt, monasterio deferre.d. Auth. si qua mulier.ibi.*Et quod eis non dederit,monasterio competet.* Idq; clariùs probat.d.l.17.partitarum.ibi.*Dexando a cada vno de ellos su legitima parte,y no mas.* Cũ enim omnia bona ingredientis monasterium, efficiantur eiusdem monasterij, iuxta tex.in d. Auth. ingressi,cõsequens est,vt omne illud,quod legitima filiis relicta supererit,monasterio cõpetat:nec pater poterit plus legitima filiis relinquere, nisi tantundẽ ipsi monasterio relinquendo, quantũ filio, ad quem plus ex bonis eiusdem peruenit, relictũ fuit,ex decis.tex.in dict.Auth.si qua mulier,vbi id apertissimè decisum est.

60 ¶ His igitur præmissis ex eisdem consequitur necessariò, q̃ cum hodiè legitima filiorũ ex legibus fori, & Tauri sint omnia bona parentis, excepto quinto, pater monachus nõ tenebitur, nec poterit monasterio quidpiã aliud præter quintũ bonorum relinquere, cætera autem bona tenebitur inter filios distribuere.

61 ¶ Similiter etiã infertur,q̃ relicta à parẽte monasterio quinta bonorũ portione, ex cæteris bonis, quæ respectu extraneorũ sunt filiorũ legitima,poterit ipse parẽs vni ex filiis iure Maioratus tertiã reliquorũ bonorũ partem relinquere,absq; eo, q̃ ex hoc monasteriũ conqueri possit, nec portionẽ aliquã ex hac tertia parte petere. Cùm enim monasterio quintũ iam à parente relictũ fuerit, nihil aliud ex bonis parẽtis prætẽdere poterit, vt superiùs ostẽdimus, nec etiam filij cõqueri poterunt, legitimã sibi diminutã esse,cùm tertium respectu filiorũ legitima non sit ex lege 27. Tauri. & cùm etiã nihil aliud pater teneatur filiis relinquere:nisi legitimam,positque tertium vni ex eisdem,cui voluerit assignare.

62 ¶ In secundo casu dicendum erit, parẽtem monachũ non posse vltra tertiũ ex quinta bonorũ suorum parte Primogeniũ instituere.Cùm enim hæc quinta pars nõ sit legitima filiorũ,& omne illud, quod nõ est legitima, ad monasterium pertineat: consequens est, vt ex hac quinta parte pater Primogenium instituere non possit:cùm hoc in monasterij præiudicium conuerteretur.

¶ Nec etiã hoc parens facere posset relinquendo monasterio tantã portionẽ,quantã filio,cui quintum iure Maioratus prælegauit, reliquit. Si enim hoc verum esset,sequeretur q̃ posset pater monachus vni filio legitimã atq; tertiã & quintã bonorũ suorum portionẽ relinquere, & monasterio tãtũdem prælegare,ex filiorũmq; legitima totã monasterij portionem deducere. Quod ex d.Auth.si qua mulier,& ex.d.l.17. partitarũ, seu aliquo iure permissum nõ est, siquidẽ omnis potestas cõcessa à lege parẽti monacho ad testandũ,absq; præiudicio legitimæ filiorũ intelligenda est, vt prædicta iura disponũt,&ibidẽ cõmuniter Scrib.resoluũt. Atq; optimè cõsiderat Greg.Lopius in d.l. 17.parti.in glos.in verb.*Vno dellos.*Idq; notissimum est.

¶ In tertio casu,quando, scilicet parẽs monachus 63
vult instituere Primogeniũ ex legitima filiorum, relictis eisdem cõpetentibus alimentis, ex Regia facultate,videtur dicendũ,hoc sibi licere,dummodò quintam bonorum portionem monasterio relinquat.Cùm enim monasterio suã portionem pater monachus reliquerit ex hac Primogenij institutione,soli filij possent præiudicari,quorũ præiudiciũ considerabile nõ est,cùm id ex Regia facultate parenti permissum sit, dũmodò filiis alimẽta relinquãtur. Quod ex his,quæ supra in primo casu diximus cõprobari potest. Si enim pater monachus potest ex tertio bonorũ Primogenium instituere ex legis facultate, similiter etiã ex facultate Principis idipsum facere poterit, cùm Princeps sit lex viua,& facultas legis, & Principis,vt superiùs diximus, æquiparentur.

¶ Sed his non obstantibus contrariũ probabilius videtur,siquidemhæcRegiafaculcultas ex ingressu monasterij expirauit,sicut aliàs morte expirare solet.Monachus namq; quo ad effectũ testandi, seu cõtrahendi pro mortuo habetur.l. Deo nobis. C. de Episc.& cler.tex. in Auth.ingressi. C. de Episc. & cler. & in c. in præsentia.de proba. vbi id omnes Scrib.annotare solẽt. Ideóq; post factam professionem,non poterit vti Regia facultate,sed solũ facultate sibi cõcessa, ex decis.tex.in d.Auth.si qua mulier,& in d.l.17.partitarũ.Ex quarũ legum decisione præcisè tenetur filiis legitimã integram & absq; aliqua diminutione relinquere. Et cũ ea iura ad conseruandum filiis integram legitimam parẽti monacho, aduersus cõmunes iuris regulas testandi licentiam cõcesserint,nõ debent contrariũ effectũ operari,vt scilicet, ex eisdem filiis legitima legibus Regiis debita,minuatur. Ex quibus rationibus patebit etiam responsio ad ea, quæ in contrarium adducta sunt, quæ parùm, aut nihil pro contraria opinione vrgent.

¶ Illud autem prætermittendũ non est, q̃ sicut pa 64
ter, qui professionem fecit, potest inter filios bona sua diuidere seruato ordine, de quo in dicta Auth.si qua mulier,& in d.l. 17.partit.similiter idipsum poterit facere filius respectu parentum,seu aliorum ascendentium:etsi id non fecerit, ascendentes debent obtinere integram legitimã. Quãuis enim.dict.Auth.si qua mulier de descendentibus solùm loquatur, ad ascendentes tamen ex rationis paritate extendenda erit, cũ eis,sicut & descẽdentibus legitima debeatur. Quod sic resoluũt

Alberi.

Albert.nū.2.Bart.nu.18. cum ſeq. & communiter Scrib.in d.Auth.ſi qua mulier.vbi Paul.nu.5.hanc dixit communem opi.Innoc.Ioan.Andr. & cæteri,in c.in præſentia.de proba.vbi Abb.nume.53.& Auguſt.Beroius. nu. 523. hanc opi.cōmunem eſſe profitentur.Grego. Lopez,qui hanc dixit eſſe cōmunem opi.Legiſtarum,& Canoniſt.in d.l.17.tit. 1.part.6.in glo.in verb.*Deſcendieſſen.* Quod & Docto.in pluribus aliis locis annotare ſolent, reiecta opi.Azo.qui cōtrariā cēſuit,quē plures ſequūtur.

65 ¶ Ex quo infertur, q̄ cùm hodie,legitima aſcendentium ſit omne patrimonium deſcendentis, de cuius hæreditate agitur, excepto tertio,quod nullo reſpectu legitima dici poteſt,q̄ hodiè filius habens aſcendentes,& nō deſcendentes,quāuis poſſit inter eos,ſicut inter liberos teſtari, non tamen poſſit Primogenium ex reliqua bonorū ſuorum parte inſtituere,cum ex legitima nō poſſit aliquid parentibus diminuere, ac etiam aſtrictus ſit reliqua bona monaſterio relinquere. Quod præſertim procedit,ſi ſequamur quandam diſtinctionē, quam inter prædictas contrarias opin. aſſignauit Iaſ.in d.Auth.ſi qua mulier.nu.33.cum ſeq.Quòd, ſcilicet filius monachus filios nō habens nō poſſit teſtari,etiamſi aſcendentes habeat, poſſint tamen aſcendentes legitimā obtinere , atq; illam à monaſterio petere. Quæ opin. mihi probabilis ſemper viſa fuit.

66 ¶ Similiter etiam ex Regia facultate monachus profeſſus aſcendentes habens,non poterit Primogenium inſtituere.Cùm enim id monacho deſcēdentes habenti non liceat(vt ſupra iſto cap.num. 62.oſtenſum eſt) à fortiori idipſum in monacho aſcendentes habenti dicendum erit.

67 ¶ Sed & illud etiam ſciendum erit, monachum ex licentia Papæ de bonis propriis, etiā poſt profeſſionem teſtari poſſe,vt dixit Bald.in l. final. nu. 24.C.vnde cogna.Idem Bald.in Auth. niſi rogati. num.23.C. ad Trebel.Iaſ.qui plura refert in Auth. ingreſſi.C.de Sacr. S. Eccl.nu.11. Steph.de literis gratiæ,& iuſtitiæ.fol.188.col.1.D. Did. Couarr.in c.2.de teſta.nu.10.Ea tamen licentia nō adeò protrahenda erit, vt eius virtute monachus poſſit ex bonis ſuis Primogenium inſtituere. Licētia namque monacho ſeu Prælato à Romano Pontifice ad teſtandum conceſſa,intelligēda eſt, dummodò ad pias cauſas non autem ad profanas teſtetur, prout infra cap.ſequen.n.30.latiùs annotabimus.

68 Qua ratione monachis etiam conſulendum erit, vt in omnibus caſibus , in quibus monacho iam profeſſo Primogenium inſtituere conceditur , illud non ex ſola familiæ conſeruatione, quæ à monachis aliena eſſe debet , ſed ex alia iuſta , atque honeſta cauſa,& quæ religionis ſpecimen præ ſe ferat ad illud inſtituendum moueantur.

69 ¶ Hinc etiam deçidi poterit,vtrum milites.S.Iacobi,Calatrauæ,& Alcātaræ ex bonis patrimonialibus valeant Primogeniū inſtituęre. Quāuis enim quodammodò religioſi eſſe cenſeantur , atque ex eo in eis idipſum,quod in monachis diximus,prima facie dicendum videatur:nulli tamen dubium eſt,niſi q̄ Primogenium ex bonis patrimonialib⁹ inſtituere poſſint,cùm ſiue ex religionum ſuarum ſtatutis , Apoſtolica authoritate firmatis , ſiue ex antiquiſſima obſeruatione eſdem permiſſum ſit de bonis ſuis liberè, & in vita, & in morte diſponere. Nec obſtat eis profeſſio ſolennis , quam in eiſdem religionibus faciunt, ex qua videtur eis (prout aliis monachis) prohibita bonorum ſuorū diſpoſitio,niſi inter deſcendentes, ſeu aſcēdentes: prout paulò antè in aliis monachis reſoluimus. Cùm enim ea profeſſio , ſecundum earundem religionum ſtatuta , atque obſeruationes facta eſſe cēſeatur, nō poteſt in plus illos obligare, q̄ ſtatuta,ſeu obſeruatiōes ipſius religionis eos aſtringūt.

¶ Ex quibus conſtat , nullo pacto ſuſtineri poſſe illud,quod nimis rigidè dixit Martī.Nauarrus,vir alioqui doctiſſimus , in c.fina.16.q.1.in 3.q.nu.31. Quod ſcilicet,quāuis clerici, atque Prælati ſecula res,poſſint ex bonis patrimonialibus,ſeu quaſi patrimonialib⁹ Primogenia inſtituere:milites autē, ſeu Cōmendatarij prædictarū religionū , ſi in eis profeſſi fuerint,nō poſſint etiā ex bonis patrimonialibus Primogenia inſtituere.Cùm enim ꝓfeſſio iuxta regulæ dictorū militū cōſtitutions atque obſeruationes intelligēda ſit,ex eiſq; milites prædicti poſſint de magiſtrorū cōſenſu bona poſſidere, atque de eis, prout ſibi libuerit in vita , ſeu in morte diſponere:conſequens eſt, vt nō tanquā alij monachi , qui nec in vita , nec in morte de bonis ſuis diſponere poſſunt , cenſendi ſint:ſed eis ſit libera bonorum ſuorum diſpoſitio concedēda, ſiue ex Primogenio,ſiue ex quacunque alia diſpoſitione: prout ex cōmuni obſeruatione,ac regulæ ſuæ conſtitutionibus eiſdem libere cōceſſa eſt. Quod poſtquam his militibus licentia contrahendi matrimonium conceſſa fuit, apertiùs procedit:abſurdum namque foret, q̄ poſſent filios legitimos procreare,& eis non liceret aliquid propriis filiis,nec in vita , nec in morte , ſiue iure Primogenij,ſiue aliasrelinquere.

¶ Hoc autem , quo ad bona patrimonialia prædictorum militum clariſſimum eſt.Si verò de Commendarum ſuarum redditib⁹ agamus, videtur dicendū ea tanquā beneficia Eccleſiaſtica cēſenda eſſe. Ideoq; de eis nō poſſe Commēdatariū ex vltima volūtate diſponere. Nec etiā illa in vita, niſi in pios vſus erogare,prout de bonis Prælatorum, ſeu clericorū in c.ſeq.dicemus.Quod ſic præfatus Martin.Nauarrus in d. c. fina.16.q.1.in3.q.nu.29. cum ſeq.reſoluit.

¶ Sed verius eſt,quo ad ius fori validas eſſe dictorum militū,ſeu Cōmendatariorum diſpoſitiones, cum eis, ſiue ex regulæ ſuæ conſtitutionibus, ſiue antiquiſſima obſeruatione , tam in vita,quàm in morte de bonis ſuis liberè diſponere permiſſum ſit,ficq; obſeruari ſolitū eſt.Quod autē ad ius poli attinet,ſi Commendas horū militum, tanquam Eccleſiaſtica beneficia cēſeamus(prout plures cēſuerūt)Nauarri ſentētiā libenter amplecteremur, ex his quæ infra ca.ſeq.de bonis Prælatorum, atq; clericorum latiùs dicemus.Sed cùm ea opinio dubia ſit,de hac etiam deliberandum erit.

¶ Cōſequenter autem hîc tractandū foret, vtrum deportatus,aut bānitus,vel etiā is,qui crimen læſæ Maieſtatis,diuinæ,vel humanæ cōmiſit,vel vſurarius manifeſtus , ſeu cæteri, qui nec teſtari, nec cōtrahere poſſunt , Primogeniū inſtituere valeāt. Sed quia hæc omnia per Scrib. latiſſimè in locis ordinariis tradūtur,nec in primogenio aliquid ſpecialiter circa illa mihi occurrit , veraq; reſolutio, quo ad Primogenia ex d.Scrib.ibidē comprehēdi poterit , ea omnia in hac parte breuitati ſtudētes, conſultò prætermittimus. Quid autem de Prælatis, ac clericis ſecularibus Primogenia inſtituentibus dicendum ſit , in cap.ſeq.dicemus, cùm id ad bona, ex quibus Primogenia inſtitui poſſunt potiùs quàm ad perſonas pertineat.

SVMMARIA.

1 Ius Primogenituræ extra Hiſpaniam in pluribus Prouinciis:tàm ex bonis mobilibus,quàm immobilibus conſtare ſolet.
2 Ius Primogenituræ in Hiſpania ex ſolis bonis immobilibus conſtat.
3 Feuda,ſeu Emphyteoſis ex ſolis bonis immobilibus:non autem ex mobilibus conſtare poſſunt.
4 Primogenia in Hiſpania ex pecunia,& bonis mobilibus inſtituuntur,ea lege,vt vendantur,& ex eis bona immobilia comparentur.
5 Maioratus ex annuis redditibus,redimilibus , quo pacto in Hiſpania inſtituantur.
6 Annui reditus redimibiles,vtrum inter mobilia,vel immobilia connumerentur.
7 Ex gemmis,& aliis rebus pretioſis, aureis, vel argenteis,atque ex enſibus , & armis, & aliis id genus,Hiſpanorum Primogenia inſtitui poſſunt.
8 Res mobiles pretioſæ,loco immobilium habentur.
9 Primogenium vtrum in cõtractu ex vniuerſis bonis,tã præſentibus,quam futuris inſtitui valeat.
10 Donatio omnium bonorum præſentium,atque futurorum non valet.
11 Etiamſi ipſa donatio iurata ſit.
12 Donatio omnium bonorum præſentium hodie non valet:quanuis iure communi fieri poſſet.
13 Primogenium reuocabile ex omnibus bonis tàm præſentibus,quam futuris inſtitui poteſt.
14 Donatio cauſa mortis ex bonis præſentibus, atque futuris fieri poteſt.
15 Primogeniũ irreuocabile ex Regia facultate inſtitutũ ex bonis præſentibus,& futuris fieri poteſt.
16 Primogenium irreuocabile abſque Regia facultate inſtitutum,ex omnibus bonis non valet.
17 Primogenium ex cauſa oneroſa ex omnibus bonis inſtitutum,validum eſt.
18 Donatio omnium bonorum,ex cauſa matrimonij valida eſt.
19 Maioratus irreuocabilis abſq; facultate: vtrum fieri poſſit,ex omnibus bonis reſeruato vſufructu.
20 Donatio omnium bonorum,reſeruato vſufructu,vtrum valida ſit.
21 Fructus,qui in reſeruatione vſusfructus comprehenduntur in donatione omnium bonorum non veniant.
22 Donatio omnium bonorum præſentiũ,& futurorum,etiam hodie reſeruato vſufructu valida eſt.
23 L.69.Tauri, quæ hodie eſt.l 8.tit.10.lib.5.ordi.declaratur.
24 Reſeruatio vſusfructus ad hoc,vt de eo poſſit in vita diſponi,non validat omnium bonorum donationem.
25 Reſeruatio modici vſusfructus,vel alterius modicæ quantitatis , non validat omnium bonorum donationem.
26 Epiſcopus,ſeu alius Prælatus ſecularis,vtrùm poſsit ex bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis Primogenium inſtituere.
27 Prælatus poteſt de bonis patrimonialibus,ſeu aliunde,non autem ex Eccleſiaſtica dignitate quæſitis Primogenium inſtituere.
28 Prælatus monachus non poteſt ex patrimonialibus, vel ex his,quæ non intuitu dignitatis acquiſiuit,diſponere,niſi ex licentia Papæ.
29 Maioratus non poteſt à Prælato ſeculari inſtitui ex teſtamento,abſque licentia Papæ.
30 Prælatus ex licentia,à Romano Pontifice, eidem ad teſtandum conceſſa,vtrum poſsit ex teſtamẽto Primogenium inſtituere.
31 Prælatus non poteſt Primogenium reuocabile,etiam ex contractu inſtituere.
32 Primogenium à Prælato in bona valetudine exiſtenti,ex contractu irreuocabili inſtitutum, iure fori validum eſt.
33 Prælatus poteſt liberè fructus ſuæ dignitatis,quo ad ius fori donare.
34 Bonorum donatio ſeu commutatio non eſt prohibita Epiſcopis,niſi ex vltima voluntate.
35 Primogenium irreuocabile,à Prælato ægrotante inſtitutum,vtrum validũ ſit:ſi ex ea ægritudine mortuus fuit.
36 Clerici infirmi non poſſunt donare cauſa eleemoſynæ,niſi pauca & moderata.
37 Clerici infirmi vſuariis æquiparantur.
38 Teſtari nõ valens:ſi in graui infirmitate conſtitutus donet,videtur id facere in fraudẽ teſtamẽti.
39 Fraudem facere videtur,qui colore quæſito,in effectu actum prohibitum facit.
40 Primogeniũ irreuocabile inſtitutũ à Prælato ægrotante, validum eſt:niſi aliunde fraus probetur.
41 Donatio inter viuos dicitur illa quæ fit ab eo,qui in mortis articulo conſtitutus eſt.
42 Text.in c.ad hæc,de teſtam.declaratur.
43 Prælatus non omninò vſufructuario,nec vſuario æquiparatur.
44 L.filiæ meæ emancipatæ,& ægræ.ff.ſolu.matri.& aliæ leges ſimiles declarantur.
45 Text.in c.fina.num.16.q.1.declaratur.

46 Prælatus id,quod sibi vltra congruam sustentationem ex redditibus Episcopatus supereſt,in profanos vsus consumens peccat mortaliter.

47 Prælatus Primogenium ex fructibus Episcopatus instituens:etiam in casibus, in quibus concluſum est,id sibi in foro contentioso licere,peccat mortaliter.

48 Nisi illud ex causa pia,vel religiosa,principaliter instituerit.

49 Vel nisi post congruam eleemosynarum erogationem, aliquid consanguineis egentibus iure Maioratus donauerit.

50 Vel nisi Primogenium instituat ex fructibus Episcopatus, qui sibi ad sustentationem familiæ necessarij erant,quos genium suum fraudando in id consumere noluit.

51 Vel nisi id faciat ex fructibus,ac stipendiis officiorum,quæ à Principibus secularibus accepit.

52 Vtrum Prælatus,vel donatarij in subsidium teneantur restituere ea,quæ sibi Prælatus extra causam piam donauit.

53 Vtrùm clericus ex bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ possit Primogenium instituere.

54 Clericus potest ex generali Hispaniæ consuetudine bona sua donare,atque ex testamento relinquere,eique ab intestato à consanguineis succeditur.

55 Consuetudo permittens clericos testari,vtrum valida sit.

56 Consuetudo Hispaniæ non excusat in foro conscientiæ clericum ad profanos vsus testantem.

57 Consuetudo permittens clericos testari,quo ad forum exterius indistinctè seruanda est.

58 Clerici ex redditibus Ecclesiasticis, absque peccato non possunt Primogenium instituere.

59 Maritus,vel vxor nō possunt ex bonis sibi à priori marito,vel vxore donatis,vel legatis,seu aliter ex causa lucratiua acquisitis,Primogenium instituere.

60 Tex.in Authen.lucrum.C.de secund nupt.declaratur.

61 Regia facultas non est sufficiens ad hoc,vt maritus,vel vxor possint ex lucris ex primo matrimonio acquisitis Primogenium instituere.

62 Vxor,quæ secundas nuptias contraxit,non potest Primogenium instituere ex arris, seu alijs lucris constante matrimonio acquisitis.

63 Primogenium institutum ex arris,seu lucris, priori matrimonio constante acquisitis: tanquàm de re aliena validum est,quo ad æstimationem.

64 Vxore,quæ secundas nuptias non contraxit:vtrùm ex arris, seu donation. propter nuptias valeat Primogenium instituere.

65 Maritus solus absque vxoris consensu:vtrum possit Primogenium in persona filij communis, ex bonis constante matrimonio acquisitis,instituere.

66 Maritus:vtrum ex bonis constante matrimonio acquisitis possit donationem facere.

67 L.4.titul.4.lib.5.ordina.quæ hodie est.l.5.titul.9.lib.5.in noua.ll.Reg.collectione declaratur.

68 Damnatus ad mortem:vtrum valeat Primogenium instituere.

69 L.1.C.de bonis damna. ex tex.in Authen.bona damnatorum.eod.titul.declarantur.

70 Primogenium: vtrùm ex re aliena instituì valeat.

71 Ex bonis feudalibus,censualibus,seu emphyteoticis:vtrū possit à parente Primogenium instituì.

72 Primogenium de omnibus bonis institutum: vtrùm bona feudalia,censualia, vel emphyteotica comprehendat.

73 Prælegata,vtrum in generali Primogenio comprehendantur.

74 Facultatem habens ad instituendum Primogenium, vtrum eo instituto, possit aliud ex legum Regiarum facultate instituere.

75 Priuilegium,ac ius commune:vtrùm confundantur,vel vtroque simul quis vti possit.

76 Facultas Regia semper ita interpretanda est,vt aliquid operetur.

77 Facultas Regia postquàm aliquid operata est,restringi debet,vt minus lædat.

78 L.fina.C.de repudi.hæredi.declaratur.

79 Primogenium:vtrùm instituì possit ex bonis in alio Regno existentibus.

80 Primogenium:vtrùm valeat ex legitima filij clerici religiosi, vel monialis instituì,relictis eisdē competentibus alimentis.

81 Statutum excludens fœminas propter masculos:vtrùm excludat monialem.

82 Lex Principis facta, ob bonum publicum, quæ genericè disponit, nec de clericis aliquam mentionem facit indistinctè:tàm clericos,quàm laicos comprehendit: nisi clericis præiudicialis sit.

83 Primogenium ex facultate Regia:vtrùm ex legitima filiorum nasciturorum instituì valeat.

84 Exhæredatio filiorum ad posthumos non extenditur.

85 Verbum filiorum,in materia odiosa comprehendit posthumos,vbi in alia parte testamenti verbū, filiorum,ad posthumos relatum inuenitur.

Ex quibus bonis poßit Maioratus inſtitui.

CAPVT DECIMVM.

HACTENVS oſtenſum eſt, quæ perſonæ valeant Primogenium inſtituere, nunc autem reſoluendum ſupereſt, ex quibus bonis poſſint Primogenia conſtitui. Qua in re, illud in primis ſciẽdum eſt, ℘ quanuis in quibuſdam Prouinciis extra Hiſpaniam, ius Primogenituræ, tam ex bonis mobilibus, quàm immobilib⁹ conſtare ſoleat, prout oſtendit Io. Lecerier de Primoge. lib. 2 ¶ 8. nu. 1. Idque ex eo, quòd ea bona, quæ filio Maiori natu præ cæteris fratrib⁹, in eiſdem prouinciis, præcipua deferuntur eidem libera, nec vinculo, nec reſtitutioni ſubiecta, frequentiùs præſtanda ſint, vt in Hebræorum Primogenitis, & in iure præcipui, quod in Gallia filiis Primogenitis cõpetit, & aliis id genus Primogenitis, in quam plurimis Prouinciis obſeruari ſolitum eſt. In Hiſpaniarum autem Primogeniis, quæ ex ſui natura perpetua eſſe debent, nec filiis Primogenitis libera, ſed reſtitutioni ſubiecta, atq; inalienabilia deferũtur, illud antiquiſſima cõſuetudine obſeruatum eſt, vt ex bonis immobilibus, nõ autem ex rebus mobilibus inſtituantur.

¶ Quod in feudis expreſsè decisũ eſt. Cùm enim ex feudorũ natura bona feudalia ad filios maſculos perpetuò deferri debeant, non niſi ex bonis immobilibus, vel æquipollentibus feudum conſtare poteſt. Non enim in bonis mobilibus poſſet perpetuum effici, tex. in c. 1. §. fi. de feud. cog. Idque omnes feudiſtæ in proœmio feudorum, atq; alibi annotare ſolent. Quos nũcupatim refert Curt. Iun. in tract. feudorũ. part. 1. q. 6. vbi inter alia, quæ inquit eſſe de natura feudi, adiicit, ℘ debet eſſe perpetuũ, atque ex re immobili, vel æquipollenti conſtare. Cuius opinionẽ ſequitur Carol. Molin. in cõſuetudinib. Pariſien. tit. 1. in prin. nu. 52. atque Iulius Clar. lib. 4. ſenten. §. feudũ. q. 4. quod etiam in emphyteoſi deciſum eſt. teſt. in Auth. de alie. & emphy. §. licẽtiam. colla. 9. Bal. in l. 1. in fi. C. de iur. emphy. vbi cõmuniter Scrib. Idq; ex rationis paritate in primogeniis dici poterit. Cùm enim ea perpetua etiam ex ſui natura eſſe debeant, conſequẽs eſt, vt non niſi ex bonis immobilibus cõſtare valeãt. Aliter nãq; perpetua effici nõ poſſent.

¶ Qua ratione, Hiſpanorum Primogenia, neque ex pecunia, neque ex cæteris rebus mobilibus inſtitui ſolent: niſi ea lege, vt pecunia in emptionem redditu⁹ vel prædiorũ, ſeu aliarum rerũ immobilium cõuertatur, vel bona immobilia vendantur, vt ex eorũ pretio alia immobilia cõparentur, quæ bona in eiuſdem Maioratus ſucceſſores perpetuò deferri debeant. Quod etiam quando ex annuis redditibus mobilibus Maioratus inſtituitur, ab inſtitutoribus præcipi ſolitũ eſt: quãuis enim annui redditus huiuſmodi iuxta veriorem ſententiam inter bona immobilia computari ſoleant, conſiderato præſenti ſtatu ante redemptionem, vt in l. ſciendum. ff. qui ſatisdare cogantur. Ias. nu. 23 & cæteri Scrib. reſoluunt, atque optimè declarant Carol. Rui. conſ. 82. nu. 3. lib. 2. & Tiraquel. de retract. tit. 1 §. 1. gloſ. 14. nu. 120. Conſiderato tamen redemptionis tẽpore ea pecunia quæ ex redẽptione acquiritur, nulli dubium quin res mobilis, non autem immobilis cenſenda ſit. Ideóque ſemper à Maioratuum inſtitutoribus, qui ex huiuſmodi annuis redditibus Primogenia inſtituunt, præcipi ſolet, vt pecunia ex redemptione proueniẽs apud idoneas perſonas ex iudicis præcepto deponatur, atq; ex eiuſdem authoritate, ſiue in prædiorum, ſiue in aliorum bonorum immobilium emptionem conuertatur, addentes inſuper, vt redemptio, quę aliter facta fuerit, nulla ſit, quòd annuorum reddituum debitoribus nuntiare ſolet, ne aliter redemptionem facere valeant. Idque ſæpiùs in Maioratuum inſtitutionibus, ſic eſſe ſpecificè prouidendum conſuluimus.

¶ Ex gemmis autem, & margaritis, ſeu aliis rebus mobilibus aureis, vel argenteis precioſis, ſiue ex enſibus, aut armis antiquis magnæ æſtimationis, atq; id genus aliis rebus, quę præter alia bona immobilia Primogenitis relinquuntur, ſolent etiam Primogenia cõſtare, quorum alienationem Primogeniorũ inſtitutores pluribus vinculis prohibent, vt ex harum rerum in familia cõſeruatione eiuſdem honor, atq; decus faciliùs cõſeruetur, maneántq; perpetuò antiquiſsimæ nobilitatis, atq; diuitiarũ eiuſdem familiæ veſtigia. Quorum Primogeniorũ leges, tàm in his reb⁹, quàm in immobilibus ſeruandæ erunt. Res namq; mobiles prętioſæ loco immobilium habentur. l. lex, quæ tuto res. C. de admi. tuto. vbi Scrib. id notant, glo. ordi. in c. tua, in verb. *Tractatus*. De his quæ fiunt à præla. Quam ibidem Scrib. ſequuntur, cui eſt glo. conſimil. in c. 1. in glo. verb. *Abſtinẽtes*. de cleri. ægro. lib. 6. Quas refert & ſequitur plura in idẽ adducens Tiraquel. de retract. Lignagier. §. 1. glo. 7. nu. 100. cum ſeq. vbi hoc intelligẽdum eſſe inquit, quando in vtróque eadem ratio: prout in caſu, de quo agimus, concurrit, inibíque in pluribus chartis præcedentibus, ac ſequentibus latiſſimè diſcutit. Quæ bona, etſi mobilia videãtur, inter immobilia tamen computentur, plura ſingularia, atque frequentia in idem adducens, quæ vnuſquiſque apud ipſum videre poterit. Idque frequentiſſimè obſeruari ſolet, quãuis non diffiteamur ex ſtricto iuris rigore, poſſe ex bonis mobilibus, Primogenia etiam inſtitui, prout oſtendit Anto. Gomet. in l. 45. Taur. nu. 111. verſi. Prætereà & 2. ſed eo caſu, non aliter Maioratus conſeruari poterit, quam ſi ex bonis mobilibus, immobilia comparentur.

¶ Sed controuerti ſolet, vtrũ Primogeniũ in contractu ex vniuerſis bonis tã præſentibus, quã futuris inſtitui poſſit. In teſtamẽto namq; ex vniuerſis bonis, Primogeniũ inſtitui poſſe, apud oẽs adeò abſolutum eſt, vt diſputatione non egeat. In qua quæſtione dicendũ videtur, Maioratum ex vniuerſis bonis ex cõtractu fieri nõ poſſe, cùm talis Maioratus vim donationis obtineat, quæ ſi ex vniuerſis bonis fiat, nulla eſt ex eo, ℘ adimat facultatem teſtandi. l. ſtipulatio hoc modo concepta, vbi cõmuniter Scriben. id not. ff. de verb. oblig. l. fi. vbi etiam Scrib. id latiſſimè expendunt. C. de pact. Etiamſi ipſa donatio iurata ſit: prout exiſtimat Bart. in d. l. ſtipulatio hoc modo cõcepta. nu. 3. Cuius opi. aſſerit cõmunem eſſe Deci. in l. pactum, quod tali. num. 1. cum ſequen. C. de pact. Ripa. lib. 3. reſponſorum. c. 14. nu. 2. Iul. Clar. lib. 4. ſentẽtiarum. §. donatio. q. 20. Et alibi ſæpè, quod nedum in donatione, quæ vniuerſa bona præſentia, & futura comprehendit, procedit: ſed & in ea, quæ ex ſolis bonis præſentibus fit, verum eſt: prout ex l. 69. Tauri, quæ hodie eſt. l. 8. titul. 10. libr. 5. in

noua legum Regni collectione, deciſum eſt: quanuis iure communi inſpecto, donatio omnium bonorum præſentium valida ſit, cùm poſſit donator de bonis futuris teſtari. Quam opinionẽ aſſerit communem eſſe Alex. in l. fin. C. de pact. n. 3. Carol. Ruin. conſil. 178. nu. 3. lib. 1. Iul. Clar. lib. 4. ſenten. §. donatio. q. 19.

¶ Pro huius autem quæſtionis reſolutione, quæ frequens, & aſſidua eſt, ſubdiſtinguẽdum erit. Nã aut Primogenium ſimpliciter inſtituitur, aut ea lege, vt reuocari non poſſit.

13 ¶ Si Primogenium ſimpliciter inſtituatur, dicendum eſt, proculdubio Primogenium huiuſmodi ex omnibus bonis tam præſentibus, quàm futuris inſtitui poſſe. Cùm enim ea ratione prohibita ſit vniuerſorum bonorum donatio, quòd ex ea libera facultas teſtandi adimatur, eaque ratio in Maioratu ſimpliciter inſtituto deficiat: cùm naturam vltimæ voluntatis obſeruet, atque vſque ad mortem liceat inſtitutori illum reuocare, & de bonis ex eodem Maioratu relictis: prout ſibi libuerit teſtari, vel aliter diſponere: conſequens eſt, vt non minùs ex hoc Primogenio, quam ex teſtamento, vel alia vltima voluntate poſſit quis vniuerſa bo-
14 na relinquere. Quod in donatione cauſa mortis ſic reſoluunt Bal. in l. fi. nu. 19. C. de pactis. Didacus del Caſtillo in l. 69. Tauri, in gloſ. verbo. donatiõ. Atque Iul. Clar. li. 4. ſenten. §. donatio. q. 19. verſi. Sed quid ſi quis. Quanuis contrarium, & malè cẽſeat Anton. Gometius in d. l. 69. Tauri, nu. 3. Qua ratione idipſum in Maioratibus dicendum videtur. Idque adeò notum eſt, vt vlteriori cõprobatione non indigeat.

¶ Si verò Primogenium ea lege fiat, vt reuocari non poſſit, ſubdiſtinguendum erit. Nam, aut fit ex
15 Regia facultate, aut ſine ea. Si ex Regia facultate fiat, dicendum erit huiuſmodi Primogenium ex Regia facultate inſtitutum: etſi ea lege fiat, vt reuocari non poſſit, validum eſſe. Cùm ex Regiis facultatibus concedi ſoleat, Maioratuum inſtitutoribus, vt illud ſiue ex cõtractu, ſiue ex vltima voluntate, ex omnibus bonis, tam præſentibus, quam futuris, vel ex certa ipſorum parte inſtituere valeant, vt ex earum facultatum verbis manifeſtè cõprehenditur. Ideoque nulli dubium: quin ex eiſdem facultatibus Maioratuum inſtitutores poſſint Primogenia ex omnibus bonis inſtituere. Quanuis enim id iure prohibitum ſit, Princeps tamen poteſt iuribus contrarium diſponentibus derogare. Quod videtur facere, concedendo facultatem Maioratuum inſtitutoribus, vt in cõtractu Primogenia ex vniuerſis bonis inſtituere valeant cum omnibus vinculis, & conditionibus, quæ ſibi placuerint. Nec eſt neceſſarium iurium contrariũ diſponentium ſpecialem derogationem facere. l. quidam conſulebant. ff. de re iudica. l. idem Vlpianus. §. fi. ff. de excuſa. tuto. Et vtrobique per Scrib.

16 ¶ Si verò Primogenium abſque Regia facultate fiat ea lege adiecta, vt reuocari non poſſit, dicendum erit huiuſmodi Maioratum non poſſe ex vniuerſis bonis etiam præſentibus inſtitui. Cùm enim ex hoc Primogenio libera teſtamenti facultas auferatur: cõſequens eſt, vt iure ſubſiſtere nõ valeat.

¶ Hoc tamen intelligendum eſt: quando Primo-
17 genium ſtat in terminis donationis: ſecùs autem, quando ex cauſa oneroſa matrimonij, vel tranſactionis, vel alia ſimili factum fuit. Tunc namque ex vniuerſis bonis fieri poterit: quãuis enim donatio gratuita omnium bonorum iure prohibita ſit, nullo tamen iure, quis ex contractu oneroſo prohibetur, vniuerſa bona ſua, à ſe abdicare, vel etiam alio quocunque modo alienare. Quod in Maioratus inſtitutione verum eſſe cenſuit Menchaca de ſucceſſ. creati. lib. 1. §. 1. nu. 32. ad fin. Qua ratione 18
defendi poteſt, quod dixit Boeri. deciſ. 353. nu. 10. allegans ad id Oldrald. quòd ſcilicet, donatio omnium bonorum ex cauſa matrimonij valida ſit: aliàs namque non facilè eius opinio ſuſtineri poſſet.

¶ Sed dubitari poteſt: vtrùm Maioratus irreuo- 19
cabilis, abſque Regia facultate ex vniuerſis bonis, tam præſentibus, quàm futuris inſtitutus reſeruato vſufructu, validus ſit. In qua quæſtione dicen- 20
dum eſt, quòd ſic, quanuis enim donatio omnium bonorum præſentium, atque futurorum fieri non poſſit: ea tamen donatio vſufructu reſeruato iure permiſſa eſt, vt dixit Paul. Caſtren. Quem miror, quòd Scribentes ad hoc communiter allegare non ſoleant: cùm ſit præcipuus huius opinionis author, & qui illam meliùs declarat. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. num. 3. ff. de verbor. obliga. vbi Rapha. Cuma. & Alex. nu. 18. atque Iaſ. num. 10. atque cæteri Scrib. communiter idipſum profitentur, Iacobi. de S. Georg. in l. fina. C. de pact. nu. 39. vbi Andre. Alciat. idipſum annotauit. Franc. de Aretin. conſil. 54. num. 3. Roma. conſil. 26. Abb. conſil. 102. num. 2. lib. 2. vbi hanc opinionem communem eſſe profitetur Soci. conſil. 126. nume. 8. lib. 3. Idque ipſum videtur ſentire, Bar. conſil. 76. num. 1. Idque etiam ſentit Alex. conſil. 13. num. 17. lib. 3. Bellamera, conſil. 17. Iaſ. conſil. 211. nu. 1. lib. 2. Aymon Craue. conſ. 222. num. 2. D. Dida. de Couarru. qui aliqua ex his refert. lib. 3. reſolutio. c. 12. nu. 1. atque nu. 4. Iul. Clar. lib. 4. ſenten. §. donatio. q. 19. ad fin. vbi hanc eſſe communem opinionem teſtatur.

¶ Ab hac autem communi opi. diſceſſit Paul. ſibi contrarius in l. fina. C. de pact. nu. 10. Quem ſequũtur ibidem Deci. n. 32. Curti. Iun. n. 58. Purpuratus. n. 152. & plures alij, quos refert. D. Dida. de Couarru. d. c. 12. n. 2. Qui omnes mouentur duabus rationibus ſatis apparentibus. Dicunt enim, quòd hæc donatio, etiam ſi reſeruato vſufructu fiat, ſemper tollit liberam teſtandi facultatem. Primò, quia de iure vſusfructus donator teſtari non poteſt: cum id eius morte finiatur. Secundò, quia nec etiam de fructibus, quos percipere debet, teſtari poteſt: cùm hi ſub nomine bonorum futurorum in donatione ipſa comprehendantur. Quibus rationibus cenſent donationem huiuſmodi liberam teſtandi facultatem auferentem, validam non eſſe.

¶ Sed ſi benè conſideretur, hæ rationes nullo pacto ſubſiſtere poſſunt. Siquidem prima ratio deficit ex eo, quòd is, qui ſibi reſeruat vſumfructum eo inſtanti, quo donationem facit, inuenitur dominus illius iuris vſusfructus, quod reſeruauit, illudque illicò vendere poteſt, atque de pretio teſtari. Eſt namque ius vſus fructus æſtimabile de per ſe, vendique, atque æſtimari poteſt: quanuis morte finiatur: prout ſupra lib. 1. c. 19. n. 42. apertiſſimè demonſtrabimus. Imò etiam ſi donator non diſponat illicò de illo iure vſusfructus, prout diſponere poteſt ante factam donationem, vel ſimul cum ipſa donatione non eſt præſumendum, quòd illicò mori debet: ſed potiùs ex plurium iurium præſumptione, donatio ſuſtinenda. Quæ quidem iura nunquàm cenſuerunt aliquem illicò moriturum: ſed latiſſimam annorum metam vi-

tæ cõstituerũt.l.fina.C.de Sacro San.Eccles.l.hæreditatum,cum simil.ff.ad l. Falcid. Ideoque hæc infausta præsũptio,atque iuris dispositioni adeò contraria,nullo pacto admittenda erit.

21 ¶ Similiter etiam secunda ratio reiicitur ex eo, quòd is,qui vsumfructum sibi reseruauit,non solum censendus est,sibi ius vsusfructus reseruasse: sed etiam commoditates, atque fructus in posterum percipiendos. In iure namque vsusfructus cõmoditas inest.l.1.ff.de vsufruct. Sicque hi fructus, qui in reseruatione comprehenduntur,in donatione generali venire non possunt: prout dixit Paul. qui optimè id declarat in d.l.stipulatio,hoc modo concepta.n.3.& Areti.d.cons.54.n.3.& prope omnes Scrib. quos supra pro opi. communi citauimus.

22 ¶ Ex quibus rationibus sic intellectis, dubia efficitur quædam noua opi. quam Reuerendissimus Dominus Didacus de Couarr.vir alioqui doctissimus,atque mihi obseruantissimus defendit in d. c.12.nu.4.dicẽs, quòd quamuis communis opinio quam superiùs probauimus,iure communi inspecto seruanda sit,inspecta tamen decisione.d.l. 69.

23 Tauri,qua cautum est nõ valere donationem omnium bonorum etiam si de solis bonis præsentibus, non autem futuris facta sit, hodie communem opi.nullo pacto admittendam esse: sed potiꝰ esse sequendam opi.Paul.in d.l.fina. C. de pact. & illorum,qui illam sequuntur.Quod probat tribus rationibus, quas simul referemus,atque diluemus.

¶ Prima ratio est,quia eo instanti,quo quis donat omnia bona sua retento vsufructu,necessariò donat omnia bona præsentia: quia vsusfructus formalis,qui reseruatur,non potest pertinere donanti vsque quo translatio dominij in donatariũ facta fuerit. Tunc namque vsusfructus causalis in formalem transfertur,ex quo fit,vt tẽpore translationis dominij ipse donans absque aliquibus bonis inueniat,sicque donatio valere non debeat: cùm sit donatio bonorum præsentium, quæ ex l. Tauri, fieri non potest.

¶ Hæc autem ratio fragilis est, cùm vno, atque eodem contextu donatio fiat,& bonorum donatorum dominium in donatarium transferatur,atque breui manu donanti vsusfructus formalis cõpetat,in quo ex iuris dispositione nihil prius, nec posteriùs cõsiderari potest,ex his,quę notãt Scrib. in l.singularia.& in l.certi condictio.§.si nũmos.ff. si cert.peta.& alibi sæpè. Qua ratione,& etiam alia,quę ab ipso Domino.D.de Couarru.adducitur, ipse hanc primam rationem reiicit, & meritò ab omnibus reiicienda erit.

¶ Secunda ratio est,quia, vt ipse inquit, omnes. DD.de hac re loquentes præsupponunt,quòd qui donat omnia bona præsentia,& futura, reseruato vsufructu,donat omnia bona præsentia, cùm ipsi non defendant communem opinionem,ex eo, qꝰ ius vsusfructus censeatur esse in bonis nostris,& videatur retinere aliquid præsens ex bonis suis, qui retinet vsumfructum,sed ex eo, quòd potest testari de fructibus,quos superlucrabitur.

¶ Hæc autem ratio, si benè consideretur sumpta de per se,non est propriè ratio,sed potiùs argumẽtum ab authoritate. Nihil enim mihi refert scire, quid in hoc sentiant Scrib.Si id,quod ipsi sentiũt probabile,seu iuridicum non sit. Quòd autẽ hoc probabile non sit,nulli id,vel leuissimè inspicienti non constabit. Non enim potest iure probari, quòd qui reseruat vsumfructum,donet omnia bona præsentia,cùm iura in bonis nostris esse dicantur.l.pretia rerum.ff.ad l.Falcid. Atque sub appellatione bonorum comprehendantur.l. Princeps bona,vbi glo.& communiter Scrib.id notant. ff. de verb.sig.l.bonorum,cum similib.ff. eod. Sed re vera Scrib.hoc nõ dicunt,vt apud ipsos videri poterit,nec ad eos attinebat necessariò id dicere, cũ iure communi donatio bonorum præsentium valida esset,vt superiùs annotauimus. Illa autẽ, quæ iure improbabatur erat donatio bonorum præsentium,& futurorum: ideoque ad hoc, vt donatio reseruato vsufructu iure communi valida esset, solum tenebantur probare, quòd non erat donatio omnium bonorum, etiam futurorum, sicque solum probabant id ex eo,quòd fructus percipiendi sub ea donatione nõ comprehendebantur,atq; omittebãt aliud,scilicet,vtrum donãs reseruato vsufructu donare videretur bona præsentia, tanquam superfluum ad illud,de quo ab eis sermo agebatur,non autem ex eo,quòd id omiserunt,dici potest,quòd præsupposuerunt,quòd donatio omnium bonorum reseruato vsufructu sit bonorum præsentium,& quanuis illud præsupponant,nihil ad nos,cum id probabile non sit.

¶ Tertia ratio est,quia etiam si vsusfructus in bonis præsentibus esse censeatur,non tamen est tale ius,de quo ipse donans potest testari. Si enim statim moriatur intestabilis remanet: cùm vsusfructus morte finiatur,quod ius non permittit.

¶ Cui rationi respondetur,prout superiùs dicebamus,quòd potest donans testari de hoc iure vsusfructus disponendo statim de illo, & testando de pretio vel quòd verisimiliter præsumendum sit,quòd donans viuere debet per tantum tempus, quòd ex vsufructu possit superlucrari aliquã quãtitatem,ex qua possit tempore mortis testari.Quę præsumptio iuridica,atque rationabilis est,vt superiùs annotauimus. Ex quibus opinio ista mihi verior,atque probabilior videtur.Sicque illam etiam stante d.l.69.Tauri,interdum apud suprema tribunalia receptam vidimus. Quod vltimum etiam.D.Did.de Couar.in d.c.12.n.4.profitetur.

¶ Hæc autem opinio restringenda erit:nisi donãs 24
omnia bona,reseruet sibi vsumfructum non simpliciter: sed hoc adiecto,vt scilicet, de illo possit in vita,non autem in morte disponere. Hæc namque vsus fructus reseruatio,quæ limitatè ad disponendũ de illo in vita facta est,non sufficit ad hoc, vt donatio omnium bonorum valida sit,cùm testamenti factionem excludat. quod iura ciuilia improbarunt. Sicque visum fuit. Bar. in d. cons. 76. n.1.atque Alex.in d.cons.13.n.17.li.3.atque Decio. cons.30.atque.D.Dida.de Couarru.in d.c.12.n.3.

¶ Similiter etiam limitanda erit:nisi vsusfructus 25
reseruatio adeò modica sit,vt verisimiliter nõ sufficiat ad alimenta donantis,& ad hoc,vt etiam sibi possit,ex eis aliquid vltra alimenta superesse,ex quibus testari valeat, æstimando vsumfructum, prout communiter æstimari solet. Reseruatio nãque alicuius quantitatis,de qua donans testari possit,non sufficit,ad hoc,vt donatio omnium bonorũ valeat:si ea quantitas modica sit,vt dixit Paul. in d.l.stipulatio hoc modo concepta.n.3. Vbi Alex. n.18.Areti.d.cons.64.nu.3.D.Dida.de Couarru.d. c.12.n.3.& communiter Scrib.quos superiùs retulimus. Quod arbitrio iudicantis committendum erit: quanuis Iul.Clar.lib.4.sent.verb.donatio. q. 19.vers.2.principaliter,dixerit,quòd illud,quod reseruaturde

seruatur, debet saltim excedere vigesimam partẽ illius patrimonij, quod donatur. Id namque iure mihi non probatur.

26 ¶ Sed controuerti etiam solet, vtrum Episcopus, vel quiuis alius secularis prælatus (de regularibus nãque in capit. præced. satis copiosè diximus) possit de bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis Primogenium instituere.

27 ¶ Qua in re, in primis præmittendum est, Episcopum, vel quemcunque alium Prelatum posse de bonis patrimonialibus, atque aliunde: non autem contemplatione Ecclesiæ acquisitis, ex contractu seu vltima voluntate, prout sibi libuerit disponere, atque ex eis Primogenium instituere. Quod probatur ex text. in c. sint manifestæ. ibi. *Sicut voluerit.* 12. q. 1. & in c. quia nos de testa. & in c. fixum. 12. q. 5. tex. in Auth. Licentiam. C. de Episc. & cleri. & est communis resolutio tam respectu bonorũ patrimonialium: quàm eorum qui ex Prælati industria, vel artificio, ab ipso quæsita sunt: prout ex pluribus probant. D. Dida. de Couarru. in c. 1. de testa. n. 3. & 11. & Iul. Clar. li. 3. senten. §. testamentum. q. 27. vers. circa bona. cum sequen. Atque Martinus Nauarrus ab Azpilcueta, vir literarum præstantia, atque religionis exemplo clarissimus in tracta. quem fecit super. c. fina. 16. q. 1. in 1. q. principa. nu. 7. & 8.

28 ¶ Quod intelligendum est, nisi Prælatus monachus fuerit. Is namque etiam ex patrimonialibus, vel alijs non Ecclesiæ intuitu acquisitis, absque licentia Papæ testari non poterit: cùm secundum magis communem sententiam monachus paupertatis voto, quo ad hoc, ex Episcopatu non liberetur. Abb. & communiter Scriben. in d. c. 1. de testa. Bal. & Paul. in Auth. licentiam. C. de Episc. & cleri. Ias. in Auth. Ingressi. C. de Sacr. S. Eccles. n. 7. cũ sequen. sicque in specie resoluit. D. Dida. de Couarru. in d. c. 1. de testa. nu. 18. ad. fin.

¶ Hoc igitur præsuppositio in principali quæstione, vt in illa vera resolutio habeatur, duo casus diuersi considerandi sunt. Primus, quando Maioratꝰ à Prælato ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis in testamento instituitur. Secundus, quando ipsemet Maioratus instituitur in contractu.

29 ¶ In primo casu, quando, scilicet Maioratus in testamento instituitur, dicendum erit: huiusmodi Maioratum non valere: cùm Prælatus ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis testari non valeat, absq; licentia Papæ. tex. in c. 1. de testa. & in c. quia nos, eod. tit. & in d. Auth. licentiam. C. de Episc. & cleri. & in c. Episcopus. 12. q. 2. idque notissimum est.

¶ Imò quanuis Episcopo simpliciter cõcessa fuisset à Romano Pontifice licentia testandis, ex ea nõ posset Primogenium instituere. Ea namque licentia intelligenda est, vt ad pias causas: non autem ad profanos vsus testari possit. Ita vt magis videatur prorogata facultas, quam Prælatus in vita sua habebat de rebus suis disponendi, quam mutatus modus disponendi à Canonibus institutus. Quod sic resoluit Nauarrus in d. c. fi. 16. q. 1. in 3. q. nu. 17. & in Manuali confessorum. c. 25. n. 129. & ante eũ id ipsum prædixerat Andr. Barb. de prẽstan. Cardi. 1. par. q. 4. n. 7. nisi licentia Papæ ad Primogenium instituendum, vel ad testãdum etiam ad profanos vsus concessa sit. Tũc namque quanuis quo ad forum exterius ea licentia valeat, vt optimè considerat. D. Did. de Couar. d. c. cum inoffic. de test. n. 7. Si tamen sine magna causa cõcessa fuerit, quoad forum interius attinet, recurrendum est ad quæstionem: vtrum tutus sit is, cum quo Papa dispensat, nõ interueniente iusta causa dispensandi. De qua plura tradit ipse. D. Dida. de Couarru. de sponsal. 1. par. c. 7. §. 9. num. 8.

¶ In secundo casu, quando, scilicet, Prælatus de bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis ex cõtractu Primogenium instituit, subdistinguendum est. Nam aut Prælatus ita Primogenium instituit, vt reuocari possit. Aut eo pacto, vt reuocari non valeat.

¶ Si ita Primogenium Prælatus instituit, vt reuocari possit, dicendum erit, tale Primogenium validum non esse. Cùm enim ex regula, quam supra 31
lib. 1. c. 12. tradidimus Primogenium hoc non contractus, sed potiùs vltimæ volũtatis naturam, quo ad effectus obseruet: consequens est, vt is, qui nõ potest vltimam voluntatem facere, nec etiam possit hoc Primogenium instituere: cùm in effectu tãquàm vltima voluntas censendum sit. Quod ex his, quæ in cap. præcedẽti tradidimus, apertiùs efficietur.

¶ Si verò Prælatus ea lege Primogenium instituit, vt reuocari non possit, iterùm subdistinguendum est. Nam aut illud fecit sanus exiltens, aut iã in ægritudine, ex qua mortuus fuit, constituturus. Si
illud fecit Prælatus in bona valetudine constitu- 32
tus, absolutissimum est, quòd hæc Primogenij institutio valida sit, cum ea vim donationis inter vi- 33
uos irreuocabilis obtineat, quam ex bonis suę dignitatis Episcopus facere non prohibetur: quanuis de eis testari prohibitus sit. Imò illam ex communi Scrib. sententia de fructibus suæ dignitatis facere potest. Cum citra testamentum, quo ad omnia alia Prælatus vsufructuario æquiparetur, qui potest fructus, quos percepit, liberè donare, atque de eis, prout sibi libuerit, disponere. glos. ordi. in c. præsenti. verb. *Reseruari.* de offi. ord. lib. 6. Quam ibi communiter Scrib. sequuntur Abb. post Anto. & Imol. ibidem in c. cæterum, de dona. nu. 4. vbi inquit quòd Prælatus potest donare fructus sui beneficij, quos facit suos. Idipsum etiam apertiùs dixit idem Abb. in c. ad hæc, de testa. n. 3. Quorum opi. sequutus fuit Philip. Corn. cons. 314. n. 2. li. 3. vbi inquit hanc esse communem opi. & quòd illã obseruat consuetudo, neque ab ea recedendum esse in decisiuis Bellon. cons. 3. n. 50. vbi inquit, quòd consuetudo generalis approbat opi. glo. in d. c. præsenti. Idipsum etiam profitetur Iul. Clar. lib. 3. senten. §. testamen. q. 27. vers. Quartò videndum est, quæ opi. proculdubiò vera videtur. cùm, quo ad forum exterius attinet, nullo iure prohibita sit Epi- 34
scopis bonorum suorum donatio, atque commutatio: nisi ex vltima voluntate. Imò fructuum collectorum ipse Prælatus dominium acquirit: ita vt ex eis possit iure fori quicquid voluerit facere. Nec iudex alius præter Deum poterit de his sibi rationem exigere: aliàs totus mundus, litibus inuolueretur. Sicque intelligenda sunt, quæ latiùs explicat Domi. de Soto, de iust. & iu. li. 10. q. 4. art. 2. & 4. qui in id omninò videndus erit. Sicque quotidie in forẽsibus cõtrouersiis obseruari solitũ est. Nunquam enim vidimus ab Ecclesia vel pauperibus peti id, quod à Prælatis in vsus profanos in vita consumptum est, & in his, quæ ab eisdem Prælatis, consanguineis suis, vel aliis in vita donata fuerunt: semper enim vidimus contra camerã Apostolicam pronuntiatum, quoties hæc in controuersiam deducta sunt.

¶ Si verò Prælatus iam in ægritudine, ex qua mor- 35
tuus fuit,

tuus fuit,constitutus Primogenium irreuocabile instituerit,dicendum erit, articulum istum satis dubium,atque quasi inextricabilem esse.Plures nãque censuerunt,huiusmodi Primogenium etiam ex donatione irreuocabili institutum validum nõ esse,quasi in fraudem vltimæ voluntatis factum esse censendum sit. Quod ex pluribus probare nituntur.

36 ¶ Primo ex tex.in ca.ad hæc de testa.vbi dispositum est,quòd clerici infirmi non possunt donare etiam causa eleemosynæ: nisi pauca,atque mode rata,vt probatur ex eod.tex.ibi. *Viuentes tamen, & sui compotes moderatè valent aliqua de bonis ipsis: non ratione testamẽti: sed eleemosynæ intuitu erogari in ægritudine constituti.*

37 ¶ Secundò ex opinione glos.quàm superius commune esse diximus in c.præsenti.de offi.ordi.verb. *Reseruari.* Quæ dixit clericos in ægritudine constitutos, quoad disponendum de bonis suis vsuariis æquiparari,qui nullam habent bonorum, in quibus vsum habent,dispositionem: sed solùm sibi necessaria ex eis assumere possunt. Quod etiam glos.in ca.fina.de pecul.cleri.& in c. quia nos. de testa.simpliciter dixerunt. Sed prædictam distinctionem plures ex Scriben.sequuntur: prout superius ostendimus,& videri potest,ex his,quæ adduxit.D.Didacus de Couarru.in c.cum in officiis. de testa.nu.1.

38 ¶ Tertiò,ex eo,quòd is,qui non potest de bonis intuitu Ecclesiæ quæsitis testari: si ea,in ægritudine magna constitutus donet,inter viuos, censetur id in fraudem testamenti facere, nec solùm inter viuos: sed potiùs causa mortis,seu ex vltima voluntate donare. Quod probatur ex text. in l. filiæ meæ emancipatæ,& ægræ.ff.solu. matri. vbi deciditur,quòd si pater stipulatus fuit dotem à filia in casum mortis,& non in casum repudij, marituſque filiæ in ægritudine constitutæ libellum repudij dedit,vt patrem fraudaret: nihilominùs mortua filia,ex ægritudine, pater dotem consequetur: ac si matrimonium,non repudio: sed morte solutum fuisset. Quem text.in simili citat Bald.in Aut. nisi rogati.C.ad Trebel.nu.24.

39 ¶ Quartò idipsum probatur ex pluribus aliis iuribus,quæ in id tendunt,quòd quando non potest fieri aliqua dispositio,& alia,quæ fieri potest aliquo colore quæsito, in eius locum subrogatur, valida non sit: quasi id in fraudem primæ dispositionis, quæ fieri non poterat, factum esse censeatur. Quod probatur ex text. in l. Sulpitius. ff. de dona. inter virum & vxo.& in l.si filia.ff.de diuor. & in l.si cum mulier.ff.rerũ amota. in l.cum ratio.§.fraudis autem. ff. de iure fisci. & in l.qui pœna.§.1.ff.de manumiſ.glo.in capit.Rainuntius.verbo.*Deducendas.*de testamen. latè Boeri. decis.287.Ex quibus donationem inter viuos factam à clerico,maxima ægritudine laborante validam nõ esse dixit D.Franciscus Sarmientus Rotæ,auditor meritissimus,atque literatũ præstantia præclarus,de redditib.ecclesiasticis.4.par. c.4.n.6.

40 ¶ Sed quanuis articulus hic satis dubius sit,mihi tamen cõtraria sententia probabilior videtur:imò quòd Primogenium à Prælato in magna ægritudine constituto ex donatione inter viuos irreuocabili institutum,in cuius institutione nulla fraus ex his,quas inferiùs dicemus,interuenerit, validũ ac firmum censendum sit,nec ex eo,quòd in ægritudine factum fuerit,infirmari possit. Quod probatur ex his,quæ in donatione facta à Prælato in vita superiùs adducta sunt. Si enim apud omnes absolutum est,prælatum posse facere liberè de bonis ab ipso intuitu Ecclesiæ acquisitis,quamcunq; donationem inter viuos,nec aliam dispositionem quam vltimam voluntatem sibi prohibitam esse consequens est,vt idipsum facere possit:etsi in ægritudine constitutus sit. Non enim desinit esse donatio inter viuos illa,quæ ab ægrotãte,atque mori etiam proximo facta est.vt probatur ex text.singul.in l.Seia.§.pater.ff.de dona.cau.mortis.ibi. *Eũ autem,qui absolutè donaret: non tam mortis causa:quàm morientem donare.* Per quem text.dixit Bart.in proprio loco, quòd infirmus non præsumitur causa mortis,sed potiùs inter viuos donare: nisi de reddendo conueniat,vel mortis mentio fiat. Quẽ ibi cõmuniter Scriben.sequuntur.Idipsum etiam seq. Alexã.in l.quæ dotis.nu.6.ff.solu.matri.Guillielm. Benedict.qui plura refert in repe.c.Rainuntius. de testa.verb.testamentum.cl.4.nu.22.cum sequen. 41

¶ Quod optima ratione cõprobari potest. Cùm enim etsi Prælatus ex infirmitate conualescat,donatio ipsa nõ reuocetur,sed apud donatarium res donata remanere debeat: consequens est,vt nulla alia fraude: quàm infirmitate probata, hoc non in fraudem testamenti factum esse dicendum sit: cùm possit Prælatus conualescere, & res donata apud donatarium remanere debeat: prout in simili aliàs in matrimonio ab existenti in articulo mortis contracto,seu in professione eodem tempore facta supra isto libr.c.5.n.27.cum seq. ostensum est. Idque apud suprema tribunalia sic interdum receptum,atque intellectum vidimus: quanuis enim camera Apostolica sæpiùs infringere similes donationes à Prælatis ægrotantibus factas, curauerit: nunquam hucusque in eius fauorem pronuntiatum fuisse audiuimus. Tametsi propter opinionum varietatem prope semper lites huiusmodi concordia componi soleant.

¶ Nec obstat tex.in d.c.ad hæc.de testa. Nam impossibile est,quòd tex.ille intelligendus sit,de donatione inter viuos irreuocabili facta pauperibus causa eleemosynæ. Esset enim absurdissimum dicere quòd bona intuitu ecclesiæ acquisita,quæ potest clericus viuẽs pauperibus donare,& quæ pauperibus præstanda sunt, non posset ipse clericus ex donatione inter viuos tẽpore mortis inter eosdem pauperes distribuere: cùm eo tempore id animæ suæ magis cõueniens,atque necessarium sit, atque necessariũ etiam cùm ea bona non possint in causam magis piam, atque legitimam conuerti, vtpote,quæ pauperum esse censeantur.Nec credimus Alexandrum tertium virum religiosissimũ eius Canonis conditorem,eius sententiæ vnquam fuisse. 42

¶ Qua ratione plures ex Scrib. nescientes rectum intellectum textui in d.c.ad hæc, assignare, dixerunt,loqui non de rebus à clerico intuitu Ecclesiæ acquisitis:sed de rebus ipsius Ecclesiæ. Sicq; illum text.intellexerunt Abb.ibidem.nu.2.3.& 4. atque Barba.ibi.1.notabi.quem intellectum videtur etiã probare Martinus Nauarrus.in d.c.fina.16. q. 1. in 1.q.principali.nu.86.& 87.Atque etiam Francisc⁹ Sarmientus.de redditib.Ecclesiasticis.2. part. c. 7. nu.3.Atque iterum.4.par.c.4.nu.7. Isque intellectus non modicum comprobatur ex text.in c. cæterum.de dona.iuncta gl.verbo.*Ratum.* vbi probatur posse beneficiatum de rebus Ecclesiæ aliquam quantitatem moderatam inter pauperes erogare. Cuius Decretalis dispositiõnẽ,text.in d.c.ad hæc

ad cleri

ad clericũ in ægritudine conſtitutũ extendit:dum modò id per viá teſtaméti ipſe clericus nõ faciat.

¶ Sed quanuis intellectus iſte non admittatur,dici poteſt,quòd tex.in d.c.ad hæc intelligendus ſit, de erogatione facta à clerico in ægritudine conſtituto, quæ irreuocabilis non ſit: ne prædictum abſurdum ſequatur,ob quod vitandum, licet verba etiam impropriare: prout ex pluribus probat Feli.in c.cauſamque.de reſcrip.nu.5.

¶ Imò etiamſi nullus ex his intellectibus ad tex. in d.c.ad hæc admitteretur: negari tamen non poſſet,quòd tex.ille non probat id,quod ex eo inferri prætenditur: niſi per argumentum à contrario ſenſu. Inquit enim,quòd clerici in ægritudine conſtituti poſſunt moderatè aliqua in pauperes diſtribuere. Ex quo videtur per argumentum à contrario ſenſu dicendum eſſe,quòd conſanguineis,ſeu aliis non pauperibus non poſſint bona intuitu Eccleſiæ acquiſita inter viuos donare: ſi in ægritudine conſtituti ſint.Quod argu.à contrario ſenſu eſſet contra omnia iura,atque cõmunes reſolutiones,quæ permittũt clericis bona intuitu Eccleſiæ acquiſita inter viuos donare, cùm donatio inter viuos dicatur illa,quæ ab eo,qui ægritudine laborabat facta fuit,vt ſuperiùs oſtendimus.Ideo que in hoc caſu argu.à contrario ſenſu admittendum non erit gl.communiter recepta in c. ſignificaſti.de foro compe.vbi latè per Feli.& Scri.

¶ Nec etiam obſtat opinio gl. in c. præſenti. de offic.ordi. Nam ea glo.dixit tempore ægritudinis clericos vſuariis æquiparari,ex eo quòd de bonis ſuis diſponere non poſſunt: quòd ſi ex teſtamento,vel vltima voluntate intelligatur verum eſt. Si verò ad donationem inter viuos ratione eleemoſynæ,vel alias factam referatur iure,non procedit, cùm vt ſuperiùs probatum eſt,illud poſſit facere, Prælatus,quãuis vſuarius id facere nequeat.Ideó-
43 que verior opinio eſt, quòd prælatus non omninò vſufructuario, nec vſuario æquiparetur. Quanuis quoad aliqua quandoque vſufructuario:quandoque autẽ vſuario ſimilis ſit, quod verum eſſe profitetur Anto.de Butrio in c.fi. nu. 17. poſt medi. de cauſ. poſſe. & proprie. D.D.de Couarr. in c.cùm inofficiis.de teſta nu.1.atque alibi ſæpè Scrib.Qua ratione de opi. dictæ gloſ. curandum non eſt.

¶ Similiter etiam non obſtat. d.l.filiæ meæ emancipatæ,& ægræ.ff.ſol.matri.cũ aliis legibus, quas
44 pro contraria parte adduximus.Illæ namque leges nihil contra iſtam opinionem ſtringunt. Omnes namque loquuntur: quando aliunde conſtat,actũ in fraudẽ factum fuiſſe. Prout in ſpecie dixit Pariſ.conſ.13.n.68.li.1.& Scri.quos ſupra iſto li. c.5. n.27.citauimus. In quo caſu certum,atque abſolutum eſt fraudem,ac dolum non debere alicui patrocinari,nec ſuſtinendam eſſe donationem, quæ apertiſſimè in fraudem vltimæ voluntatis facta fuerit. Nos autem loquimur quando de fraude aliunde non conſtat. In qua ſpecie ex ſola ægritudine,vt ſuperiùs oſtendimus, præſumenda non eſt niſi aliunde fraus ipſa probetur. Idque veriùs videtur,quãuis propter opinionum varietatem cùm caſus cõtigerit,deliberandum eſſe mihi videatur.

¶ Hæc autem omnia in foro contentioſo procedunt,quanuis enim bona clericorum, atque præſertim Prælatorum,pauperum eſſe cenſeantur:nõ tamen quo ad dominium,ac proprietatẽ ſua ſunt. Nec ſi ea Prælati indebitè conſumpſerint, poterunt pauperes illa vendicare. Sicque intelligend⁹
45 eſt tex.in c.fin.16.q.1.prout illum intelligunt communiter. Scri.ibidem,atque illum etiam intellexerunt.Cardi.de Turrecrema.in c.videntes.12. q.1.n. 2.& Abb.in ca.ratio nulla.de præben.nu.1.& in c. non eo minus.de immuni.Eccle.nu. 6. & Scriben. quos inferiùs,vbi de obligatione reſtituendi agemus,citabimus.

¶ Quo ad forum autem cõſcientiæ attinet,apud 46
omnes abſolutiſſimum eſt,Prælatum id,quod ſibi vltra congruam ſuſtentationem ſupereſt ex reddi tibus ſuæ dignitatis in profanos vſus conſumentem mortaliter peccare:prout reſoluunt Thomas. & Caieta.22.q.185.art.7.Idem Thom. quotlibeto. 6.art.12.D.Dida. de Couarr. qui plura refert.in c. cũ in officiis.de teſta.n.3.Soto de iuſt.& iur.lib. 10. q.4.art.3.& 4.Martinus Nauarrus in d.c.fi.16. q.1. in 1.q.principa.nu.9.cũ ſeq.atque alibi ſæpè Scrib.

¶ Ex quibus infertur Prælatum Maioratum in- 47
ſtituentem ex redditibus ſuæ dignitatis etiam in caſibus,quibus in foro contentioſo id ſibi facere licet,mortaliter peccare,illudque ex ſola familiæ, atque memoriæ conſeruatione facere non poſſe. Quod apud omnes ſatis compertum eſt,comprobaturque ex decreto Concilij Tridentini ſeſſi. 25. c.1.de reformatione.vbi præciſè inhibetur Epiſcopis,ne cõſanguineos, aut familiares ex redditib⁹ Epiſcopatuum ſuorũ diuites efficiant, nec aliter bona Eccleſiaſtica in profanos vſus conſumant.

¶ Hoc autem primò temperandum videtur:niſi 48
Prælatus ipſe Primogenium huiuſmodi ex cauſa religioſa,ſeu pia principaliter inſtituerit: prout ſi fundauerit vel conſtruxerit Eccleſiam, vel capellam,ſeu hoſpitale,& pro iure patronatus, atque cura capellæ, vel hoſpitalis aliquid annuum conſanguineo,vel alteri atque eius filiis,ac deſcendentibus Primogenitis iure Maioratus reliquerit. Nã ſi ob huiuſmodi cauſam piam vel aliam ſimilem principaliter Primogenium inſtituerit,nec ex exceſſu reddituum dolus,vel fraus præſumi poſſit,id abſque conſcientiæ diſcrimine fieri poſſe videtur. Quod ex his,quæ Scrib. in locis ſuperiùs citatis, adducunt,facilè deduci poterit.

¶ Secundò,hoc etiam limitandum eſt: quando 49
Prælatus poſtquam congruam reddituum Epiſcopatus partem in pauperes erogauit, atque ſibi ac familiæ neceſſaria miniſtrauit,ex reſiduo conſanguineis ſuis aliquid iuxta eorum dignitatem moderatè contulerit. Id namque, quanuis ex aliqua cauſa pia non deriuetur,abſque conſcientiæ diſcrimine Prælatus facere poterit, etiamſi illud perpetuò duraturum reliquerit. Quod ex pluribus ſic reſoluit Soto de iuſti.& iur. d. q.4.art. 4.qui in id omninò videndus erit. Ex cuius dictis id etiã iure Maioratus relinqui poſſe comprehendi videtur: dummodò id,quod relictum fuerit, moderatum ſit. Quod quantum ad Maioratus inſtitutionem attinet admittendum non eſt: niſi quando ex cauſa pia principaliter id factum fuerit. Quãuis enim non diffiteamur Prçlatum poſſe conſanguineis egentibus iuxta eorum dignitatem ſubuenire,non tamen adeò hæc licentia protrahenda eſt,vt Maioratuum etiam inſtitutionem comprehẽdat, qui aſſiduè non tam pro ſubuenienda conſanguineorum neceſſitate: quam pro familiæ conſeruatione inſtitui ſolent.

¶ Tertiò,hoc etiam limitandum eſt,niſi Prælat⁹ 50
Maioratum inſtituat ex his fructibus Epiſcopat⁹, qui iuxta dignitatẽ ſuam,ſibi pro ſuſtẽtatione propria atq; familiæ neceſſaria erãt.Et tamen ipſe geniũ ſuũ fraudando in hoc cõſumere noluit:ſed po

tius

tiùs ad Maioratum inſtituendũ cõſeruare. Ex his namq;,abſque cõſcientiæ diſcrimine Maioratum liberè poterit inſtituere. Qđ ſic reſoluit Thom.22. quæ.185.art.7.Ioa.Maior.in 4.ſentẽ.d.24.q.12. D. Dida.de Couar.in c.cum in officiis de teſta.n.2.So to de iuſti.& iur.d.q.4.art.3.Nauarrus in d. c. fi. q. 1.n.59.& n.82.Idem in Manuali confeſſorũ c.25.n. 127.Quorũ opi.vera,atque probabilis videt. Hæc namq; portio,quę clericis,atque Prælatis pro ſua cõgrua ſuſtẽtatione aſſignatur,eorũ propria eſſe videt:ita,vt ſi ex illa aliquid adimãt,atque in alios vſus cõſeruent,id eis pro ſuæ volũtatis arbitrio liberè facere liceat:tãquã ex aliis,quæ ſua induſtria acquiſierunt,quòd tenendũ erit. Tametſi cõtrariã ſententiã verioré eſſe cenſeat Abb.in repe. c. cùm eſſes.n.27.de teſta.cuius opi.ſequitur,atque cõſtã ter defendit Franciſcus Sarmiento in d. tract. de reddit. Eccleſiaſt.p.3.c.5.

51 ¶ Quartò,hoc etiam limitandum erit,niſi Maioratus fiat à Prælatis de ſtipendiis,ac fructibus officiorũ,quæ à Principibus ſecularibus acceperunt. De his namq; ſicut de aliis bonis tẽporalibus ipſi Prælati liberè diſponere poterũt,atque ex eis Primogenia abſque cõſcientiæ diſcrimine inſtituere: quod ſic reſoluit Nauar.in d.c.fi.nu.78.Idq; verũ, atque probabile videtur. Tametſi Franciſcus Sarmint.d.tract.de redditib.Eccleſiaſt.cõtrariã ſentẽtiam probare tẽtauerit,ex eo q̃ Epiſcopus nõ poſſit tempus Eccleſiæ obſequio præſtitutum in alios vſus cõſumere:quæ ratio cõprehendere nõ poteſt eos Prælatos,qui ex cauſa publica,atque Romani Pontificis licentia,ea munera,atque officia exercuerũt.De quibus,& nõ de aliis noſter ſermo verſat.Quibus limitationibus poſſent aliquę aliæ etiam coniungi,quæ ab Scri.in prędictis locis annotari ſolent.

52 ¶ Illud autem animaduertendũ eſt,quòd quãuis Prælatus Maioratũ vltra caſus, quos prædiximus inſtituẽs,mortaliter peccet:nõ tamẽ abſolutũ eſt, vtrum ipſe Epiſcopus teneat reſtituere ex aliis bonis patrimonialibus id quod in Maiorat⁹ inſtitutione cõſumpſit,vel ſi hoc facere nõ poſſit,in ſubſidiũ eã reſtitutionẽ facere teneant eiuſdẽ Maioratus ſucceſſores. Cui⁹ articuli reſolutio pendet ab ea quæſtione,qua inter canonũ,atq; Theologię profeſſores ſatis cõtrouerſum eſt,vtrũ id,qđ Prælatus ex fructib⁹ Epiſcopatus in profanos vſus cõſumpſit,teneat ex bonis patrimonialib⁹ reſtituere. In qua quæſtione q̃ Prælatus id reſtituere teneat,cenſuerunt Archid.& Domini.in c.ſtatutũ.§. aſſeſſorẽ.de reſcr.li.6.& in prin.44.diſti.Peruſi.in c.pñti. de offi.ordi.li.6.Ioa.de Ligniano.in Cle.gratiæ.de reſcri.Abb.in c.cum ſecundũ.de præb.n. 2. Feli. in c.poſtulaſti.n.6.de reſcri.& in c.de quarta.n.33. in fi.de præſcriptio.Deci.in c.Epiſcopus.de præ.n. 6. Ant.de Burgos.in c.1.n.28.de empt.& vendi. Alex. de Ales.3.p.q.36.mẽb.5.Gabri.in 4.d.15.q.8.Richar. in 4.d.45.ar.3.q.1.Florenti.3.p.ti.15.c.1.§.19.Palud. in 4.d.34.q.3.ar.fi.Ioa.Maior.d.24.q.17.vbi hãc dixit cõmunem opi.Marti.Nauar.qui hãc etiam cõmunẽ opi.eſſe profitet,atq; eam cõſtãter defendit, plures alios in id referens in d.c.fi.16.q.1.in q.2. vbi ſubiungit,quòd is,q̃ aliquid accepit ab Epiſcopo,ex redditibus Epiſcopat⁹ ex cauſa lucratiua,tenet illud reſtituere in ſubſidiũ ſi tẽpore mortis Epiſcop⁹ nõ relinquit bona patrimonialia, ex quibus id reſtitui poſſit,q̃plurimorũ animas illaquearet,ſi verũ foret.Cui opinioni potiùs aſſentire videt Greg.Lop.in l.11.ti.5.pa.1.ver. *Que lo dieſſẽ en alos pobres.* Cuius legis verba ad hanc etiam opi.ſummè notanda ſunt.

¶ Sed quanuis hæc opi.coĩs ſit,contraria tñ ſententia à pluribus probabilior exiſtimatur,ex eo,q̃ etſi Epiſcopus teneat id qđ ſibi ex fructib.epiſcopat⁹ vltra cõgruã ſuſtẽtationẽ ſupererit,in pios vs⁹ cõuertere, hæc tamẽ obligatio ex lege miſericordiæ,vel charitatis:nõ autẽ ex lege iuſtitiæ procedit.Proindéq; quãuis ex trãſgreſſione eiuſdẽ legis peccet:nõ tamẽ illã trãſgrediens,ad reſt. aſtrict⁹ erit.Nec à fortiori is,cui ab Epiſcopo aduers⁹ legẽ charitatis aliquid donatũ fuit.Cui⁹ opi.authorpręcipu⁹ eſt Diu⁹ Thõ.cui⁹ verba nullũ aliũ ſenſũ pati videnť in 22.q.185.art.7.vbi Caie.etiã rectè intellect⁹ illi⁹ opi.ſequit idẽ Tho.qđli.6.art.12.Card.de Turre.in c.ſi priuatũ.12.q.1.& in c.nulli.12.q.5.Hadria.ĩ 4.in materia.de reſt.q.15.Aegid.de Belläera ĩ c.cum venerabilis.n.46.& 47.de exceptio.Prępoſi.in ſumma.44.di.col.5.Sylueſt.verb.clericus.el.4. q.20.& verbo reſtitutio.el.3.q.5.Ioan.Driedonius. de liberta.Chriſtia.pag.199.Hancq; ſententiã appellat benigniorẽ,dixitq; eã hiſce temporibus admittendã eſſe Illuſtriſſimus.D.Dida. de Couarru. in c.cùm in officiis.de teſta.n.3.Eamq;,cõſtantiſſimè defendit Domi.de Soto.de iuſti.& iur.li. 10. q. 4.ar.3.Nouiſſimè etiam illam ingeniosè defendit, atque copioſiſſimè diſcurrit Illuſtris vir Dñs Frãciſc⁹ Sarmien.in d.tract.de redditib.Eccleſiaſti. p. 4.c.1.cum ſequen.qui in id omninò videndus erit. Hæc autem quæſtio latiſſimè in vtranq; partẽ diſputari poſſet,ſed quoniã de his ſatis elegãter, atq; ingeniosè diſputarũt præfati viri præſtantiſſimi. D.Martinus Nauarrus ab Azpilcueta,atq;.D.Franciſcus Sarmiento,quorũ vterq; duos libros integros ex diametro tamen pugnãtes de hac re edidit ad ea quæ ibidem dicta ſunt,lectores remittimus: ex quibus etſi nõ facilè cõprehendi poterit quid in re adeò ambigua ac difficili dicendũ ſit,ego nãque in publiça hac cõtentione merito iudiciũ meũ interponere recuſaui. Tametſi ſciã in his dubiis opinionib⁹ eũ perfecti⁹ agere,qui tutiorẽ ſequut⁹ alterã quã etiã probabilẽ eſſe exiſtimat, reiecerit.

¶ Similiter etiam cõtrouerti poſſet vtrum cleric⁹ poſſit ex bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis Primogeniũ inſtituere. Qua in re,ſi in foro contentioſo ius reddendũ ſit,nulli dubium eſt:niſi quòd quilibet clericus,ſiue beneficium habeat,ſiue non,poſſit prout ſibi libuerit,ſiue ex cõtractu,ſiue ex vltima voluntate etiam de bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis Primogeniũ inſtituere: cùm ipſe clericus ea bona ex generali Hiſpaniæ cõſuetudine valeat donare,& ex reſtamẽto relinquere,atque in eis ab inteſtato ſibi cõſanguinei ſuccedãt: quæ cõſuetudo hodie approbata eſt ex deciſ.l.3.ti.8.li.5. in no. leg.reg.collecti.iuxta quã cõſuetudinem,ius reddi tur nõ ſolum apud iudices ſeculares: ſed etiam apud Eccleſiaſticos,eaq; cõſuetudo valida eſt,prout teſtant Hoſtiẽ.in c.fi.col.2.de peculio clericorum. Fab.in §.his verò.Inſti.de rerum diuiſ.& plures alij,quos refert Illuſtriſſim⁹.D.Didac.de Couarru. qui latè id proſequitur in d.c.cum in officiis.de teſtamen.n.9.Franciſc.Sarmien. de redditib. Eccleſiaſt.4.p.c.1.n.8.Sicq; quotidie intelligi,atque practicari ſolet. Sed q̃uis hoc quo ad forum cõtentioſum abſolutiſſimũ ſit,quoad forum autẽ cõſcientiæ dubium videtur,ſiquidẽ clericus,qui ex cõſuetudine teſtari poteſt,nõ liberè:ſed ad pias tantum cauſas,id facere debet. Satis namq; operat cõſuetudo habilitãdo illum ad teſtãdum: cùm alioqui

53 54 55 56

etiam ad

etiam ad pias cauſas id facere non poſſit.tex, in ca. ad hæc de teſta.& in c.quia Ioannes. 12.q.5. Non enim debet cõſuetudo ipſa tot ſpecialia ꝓducere, præſertim aduerſus iuſtitiam charitatis,quam clerici præ cæteris exercere tenentur, nec rem adeò abſonam,atque turpem permittere,vt ſcilicet clerici redditibus Eccleſiaſticis abuti poſſint:cum ea non conſuetudo, ſed potiùs corruptela dicẽda eſſet.Quod ſic ſatis eruditè reſoluit, Nauar.in d.c.fi. q.3.n.10. vbi etiam ad forum cõtentioſum id extendit,ſequendo ſimpliciter opi.illorum, qui cenſuerunt huiuſmodi conſuetudinem validam non eſſe.Quos nuncupatim refert Illuſtriſſ.D.Dida.de Couar. in d c.cũ in officiis.n.9.Quæ opinio,quãuis quoad forum exterius non admittatur: quoad forum autem interius proculdubiò procedit: cũ conſuetudo, quæ permitteret clericis redditibus Eccleſiaſticis abuti,iniuſta,quoad hoc eſſet. Ideoque in foro conſcientiæ non excuſaret iuxta ſententiam gloſ.cõmuniter receptæ. in ca.cum venerabilis. de conſuet.

57 ¶Nec obſtat ſi dicatur,ꝙ ſi cõſuetudo hæc iniuſta foret:non ſolum quoad forum interius, ſed etiam quoad forum exterius ſeruanda non eſſet:cũ conſuetudo iniuſta,etiam in foro exteriori ſeruãda nõ ſit. tex.in c.erit autẽ lex 4 diſt.& in c.fi.de cõſuet. Nam hęc cõſuetudo ſimpliciter,ac genericè ſumpta iuſta videri poteſt:cum ex ea ſubueniatur conſanguineis clericorum,alioqui forſan egẽtibus,& aliis,quibus ex teſtamentis eorũdem iuſtè ſubueniri poterit. Et quanuis hoc ad Maioratus, vel ad alios vſus merè ꝓfanos vel etiã abuſus extenſum, iniuſtum videri poſſit:nõ ideò deficere debet conſuetudo generalis, atque lege obſeruari mandata, cũ vtplurimũ iuſta eſſe poſsit: atque etiã ſi lex generalis iuſtitiam in eius conſtitutione requirat, poſtquam tamen facta ac promulgata eſt, nemini liceat de eius iuſtitia, aut iniuſtitia diſputare.l. ꝓſpexit.ff.qui,& à quib⁹.text.in c.erit autem lex 4. diſt.Ideoque,non mirum,ſi cõſuetudo ipſa, quoad forũ exterius ſeruanda ſit,quoad forũ autem interius,quoad hoc non excuſet.Simile namque videmus in Prælatis, aut clericis, qui in vita conſanguineis, & quibuſcunque aliis perſonis, redditus Eccleſiaſticos donare poſſunt:tamen in foro conſcientiæ id eiſdem non licet: imò illud faciendo mortaliter peccant: prout ſuperiùs oſtenſum eſt.

58 Qua ratione, ſimiliter clericis conſulimus: nè ex redditibus Eccleſiaſticis Primogenia ad ſolam familiæ perpetuam conſeruationem inſtituant: niſi in caſibus,quibus ſuperiùs in Prælatis id fieri poſſe,reſoluimus:cùm id etiam ſtante generali Hiſpaniæ conſuetudine,citra conſcientiæ diſcrimẽ fieri non poſsit.Nec quoad forum conſcientiæ attinet, quoad hoc inter ſimplicem clericum & Prælatum aſsignari valeat aliqua differentiæ ratio.

59 ¶Sed dubitari etiam ſolet, vtrũ ex bonis quæ maritus,vel vxor tranſeuntes ad ſecunda vota acquiſierunt ex donatione, vel legato,ſibi à priori marito, vel vxore facto, poſsint Primogenium inſtituere,ſi eis liberi ex primo matrimonio ſuperſint. In qua quæſtione præmittendũ eſt, vxorẽ trãſeuntem ad ſecũdas nuptias teneri reſeruare filiis primi matrimonij omnia ea, quæ ex legato, vel donatione primi mariti ſuperlucrata fuit.l. fœminæ. C.de ſecun.nup.Quod gl.in ead.l. verb. *poſſeſsione*, ad maritum ſecundo contrahentem extendit.Cuius glo.opi.eſt cõprobata ex dec.l.15.in ll.Tau.quæ hodie eſt.l.4.ti.1.li.5.in nou.ll.reg.collect.Hoc autem non habet locũ in bonis conſtante matrimonio acquiſitis. Ea nanque nec vir, nec vxor ad ſecundas nuptias tranſeuntes tenentur filiis primi matrimonij reſeruare ex deciſ.l.14.Tauri.quę hodie eſt.l.6.ti.9.li.5.in ead.nou.ll.regni collect.plura autem circa intellectum tex. in d.l.fœminæ adduxit elegãter & copioſè Ant Gabr.li.3. tit. de ſecun.nup.conclu.2.per totam concluſionem.

¶Hoc igitur præſuppoſito in hac quæſtione dicẽ- 60
dum eſt,maritum,vel vxorem non poſſe de huiuſmodi bonis à priori marito,vel vxore ſibi donatis, vel legatis,ſeu aliter ex cauſa lucratiua ab illo acquiſitis,Primogenium inſtituere. Quãuis enim ex d.l.fœminæ conceſſa fuiſſet facultas vxori eligẽdi vnum ex filiis ad prælegandũ ei lucra à primo marito,ex cauſa lucratiua acquiſita, ea tamẽ facultas ablata fuit eidem ex deci.tex.in Aut.de nup.§.venient.coll.4.ibi.*Non enim permittimus parentibus non rectè introductam electionem.*Et ex tex.in Auth.lucrũ. C.de ſecũ.nup.cuius verba ſunt.*Lucrũ hoc æqualiter inter liberos lege diſtribuitur,nõ arbitrio parentis permittitur.*Per quæ iura,correcta fuit.d.l fœminæ,quoad hanc electionem,atque prælegandi poteſtatem prout communiter Scrib.ibidem,atque in iuribus prælegatis aduertunt. Ideóque nulli dubiũ: niſi ꝙ vxor,vel marit⁹,ꝙ ad ſecũda vota trãſierũt,non poſſint ex huiuſmodi bonis, ſi liberos ex primo matrimonio habeant,Primogenium inſtituere.

¶Quod nõ ſolùm procedit in Primogenio ex ter- 61
tia & quinta bonorũ portione authoritate legum Regiarum facto:ſed etiã in eo Primogenio,quod ex regia facultate inſtitutũ fuit:quãuis enim ex ea facultate parẽtibus concedatur,vt Primogenia ex omnibus bonis ſuis inſtituere poſſint,relictis filiis competentibus alimẽtis,verba tamen facultatum intelligenda ſunt,de his bonis, de quibus parẽtes poſſunt liberè diſponere,vel ex eorũ diſpoſitione, capi debent,nõ autẽ de bonis, quæ ex legis diſpoſitione,abſque parentis miniſterio à lege filiis aſſignata ſunt, & de quibus pater non poteſt ex lege ſpeciali Primogeniũ inſtituere, vel prælegatũ facere.Ea namque lex ex generalitate regiarũ facultatũ derogata nõ cenſetur: niſi Principi id narratũ fuerit,atq; eidẽ legi derogatũ ſit,vel ex certa ſciẽtia facultas in contrarium conceſſa fuerit.Sufficit nãque ꝙ facultates extẽdantur ad hoc, vt ex legitima filiorũ Primogeniũ fieri poſſit, relictis eiſdẽ alimentis, abſque eo, ꝙ adhoc etiam,quod tam à mente Principis concedentis alienum eſt, extendi debeãt,cũ clauſula ex certa ſcientia nõ extẽdatur ad ea, quæ Princeps ignorabat. Et quando plura obſtant, nõ ſufficiat clauſula generalis nõ obſtãte: ſed cuiuſlibet ſpecifica derogatio neceſſaria ſit: prout ſupra iſto li.c.7.n.27.dixim⁹. Idq; veriſſimũ eſt.Qua ratione conſulimus his qui liberos habentes ſecũdò matrimoniũ contraxerũt,& tã ex bonis ꝓpriis:quã ab vxore ſibi donatis,vel aliàs relictis, volũt Primogeniũ inſtituere, ꝙ impetrent facultatem,vt tam ex bonis propriis:ꝙ ex his,quæ à prima vxore acquiſierunt,poſſint Primogeniũ inſtituere. Aliàs namque Primogenium quoad huiuſmodi bona,nullo pacto ſubſiſtere poterit.

¶Ex quibus infert Rode.Xua.in l.1.tit. *delas arras.* 62
li.3.for.ll.verſ.Circa hoc quæritur, ꝙ ex arris,quas vxor, quæ tranſiuit ad ſecũda vota ex primo matrimonio acquiſiuit, nõ poſſit in ꝑſona vnius filij ex his, quos ex primo matrimonio ꝓcreauit, meliorationem facere. Idque etiã repetit in l.quoniã in priorib⁹.C.de inoffi.teſta.in 10.limita.ad l.fori.

n.1.cũ ſeq. Quod etiã veriſſimũ mihi videtur. Idẽq; de veſtibus pretioſis, atque lecto quotidiano, atque aliis lucris ſimilibus pari ratione dicẽdũ erit.

63 ¶Verũtamen eſt, ꝙ ſi Primogenium fiat de his bonis tanq̃ de re aliena, valebit Primogeniũ ipſum quoad æſtimationem, prout in ſpecie dixit Bal. in d. Aut. lucrum. C. de ſecun. nup. n. 2. quem ſequitur Rod. Xua. in d.l.1. tit. *de las arras.* verſ. circa hoc quæritur circa ſi. de quo tamen dicendum erit prout. ſ. de Primogenio ex re aliena facto dicem⁹.

64 ¶Hæc autem omnia procedunt in vxore ſeu viro, qui ſecundas nuptias contraxerunt: ſed in vxore, quæ ſecundas nuptias nõ cõtraxit, dubitari ſolet: vtrũ ſi ex primo matrimonio filios habeat ex arris ſeu donatione ꝓpter nuptias poſſit Primogenium inſtituere. Dubiũ autẽ exoritur ex dec. text. in d.l.1. tit. *de las arras.* li.3 fori, vbi diſpoſitũ eſt, ꝙ ſi vxor moriatur relictis filiis, poſſit diſponere pro anima ſua, de quarta parte arrarum, aliæ verò tres partes inter filios illius matrimonij diſtribuãtur: Cũ igitur ea. l. diſpoſitũ ſit, ꝙ arræ ſubducta quarta inter filios diſtribuantur, conſequens eſt, vt in his arris, idipſum ſeruandũ ſit, ꝙ ſuperi⁹ diximus ſeruandũ eſſe in lucris primi matrimonij, quando vxor, vel maritus ſecundas nuptias contraxerunt. Ideóque de arris ſimpliciter ſumptis, ſiue vxor ſecundò nupſerit, ſiue nõ, nõ poſſe Primogeniũ inſtitui, reſpõdit Rode Xua. dubi⁹ tamẽ in d. l.1. fori. d verſ. circa hoc quæritur: quanuis primum caſum de quo ſuperius tractauimus: ſcilicet quando vxor ſecundò nupſit: tanquã indubitabilem proponat. Quod etiam ſentire videntur Pala. Rub. in rep. Rub. de dona. inter v r. & vxo. §. 27. n. 1. atque Gometius Arias. in l. 51. Taur.

¶ Sed verius eſt de his arris ab vxore, quæ ſecũdas nuptias non contraxit, Primogenium, etiamſi liberos habeat ex portione à lege ſeu Regia facultate pmiſſa, inſtitui poſſe. Leges namque, quas ſuperius citauimus, hũc caſum non comprehẽdunt: cùm ſolũ in vxore ſecũdas nuptias cõtrahente, loquantur. Lex autem fori, vel ſecundum ius cõmune in vxore, quæ ſecũdas nuptias cõtraxit, intelligenda eſt, vel quãuis præciſè loquatur, nõ admittenda: cum hucuſque in his regnis vſu recepta nõ fuerit, nec leges fori aſtringãt: niſi in his, quæ vſu recepta ſunt: prout aduertit Tellius Fern. in l. 19. Tauri. num. 12. vbi ſimpliciter reprehendit Rode. Xuar. non tamen diſtinguens inter hanc quæſtionem & præcedentem, nec aduertens ad rationem differentiæ: ſed re vera opinio præfati Roderi. Xuar. in primo caſu admittenda: in ſecundo autem reiicienda erit.

65 ¶Similiter etiam controuerti poteſt; vtrum ex bonis cõſtante matrimonio acquiſitis, ſolus maritus valeat abſque vxoris conſenſu cui dimidia eorum pars debetur viuente eadem vxore Primogenium in perſona filij Primogeniti cõmunis inſtituere. Cuius quæſtionis reſolutio pendet ab intellectu. l.4. ti.4. li.5. ord. quæ hodie eſt l.5 ti.9. li.5. in nou. ll. re. collectione quæ permittit marito, vt durante matrimonio poſſit bona in eodẽ matrimonio acquiſita alienare: dũmodo id in fraudẽ vxoris non faciat. Ideóque priuſquam noſtræ quæſtionis deciſionem exhibeamur, libet eiuſdem leg. ord. in-

66 tellectũ præponere. Qua in re præmittẽdum eſt, ꝙ in caſu. d.l. ord. vel ſimilis ſtatuti plures ex Scrib. cenſuerunt de bonis communibus conſtante matrimonio acquiſitis maritum donationem facere poſſe, cuius ſententiæ fuerunt Ancharra. cõſ.102. n.3. & Chaſſane. in conſtit. Burgun. ti. *le mari conſtante il mariage.* in verb. par donatione. & Boer. in cõſti. Bituricen. ti. *des couſtumes concernans les mariages.* §.2. verſ. *deſdits biens, & conqueſtes.* Gometius, qui cõſtanter id aſſeuerat. in l.51. Tauri. num. 73. moti ea præcipua ratione, quòd alienationis verbum, donationem etiam comprehendat.

¶Contrarium autem ſententiam ſequũtur plures: tam ex exteris, quam ex noſtris Iuriſcõſultis: imò, ꝙ ſtante ſimili ſtatuto, maritus non poſſit donare, quod in ſpecie ſimilis ſtatuti dixit Bald. conſ. 235. lib.2. incip. Statuto trigeſti cauetur. Imol. in l. illæ autem inſtitutiones. ff. de hære. inſtit. Pala. Ruu. in Rub. de don. inter vir. & vxo. §. 66. nu. 29. atque in effectu eiuſdem ſententiæ videtur fuiſſe Rode. Xuar. quanuis in ea parum ſibi conſtet in l.1. ti. *de las ganancias.* li.3. for. ll. verſ. vlteriùs quæro. de queſtione quotidiana Tellius Fern. in l.19. Tauri. n. 2. cum ſeq. vbi ex iis, & aliis reſoluit maritum ſolum nõ poſſe aſſignare vni ex filiis communibus meliorationem tertij, vel quinti in rebus conſtante matrimonio acquiſitis.

¶Sed quanuis quoad d.l. ordi. intellectum in hac ſpecie doct. in diuerſas ſententias diuiſi fuerint, nos tamen neutram opinionem ſimpliciter ſumptam probare poſſumus. Si enim concedamus maritum ex rebus conſtante matrimonio acquiſitis donationẽ libere facere poſſe, ex hac tam ampla donandi licentia, plura inconuenientia ſtatim p̃cipiemus. Poſſet namque ex ea maritus nimiũ vxori præiudicare donando plura ex bonis communibus, ſiue amicis, ſiue conſanguineis, vel aliis, etſi non donec omnia bona, ſiue maiorem eorum partem. Ex quo fraus præſumi ſolet, vel aliàs ea donatio nimis exceſſiua non ſit. Nec poſſet in hoc caſu dici donationem in vxoris fraudem factam extitiſſe: cum id potius cauſa amicis, ſeu conſanguineis ſubueniendi, quam vxoris fraudãdi factũ fuiſſe cenſendũ ſit. Ideóque hæc opinio nullo pacto ſimpliciter ſumpta admittenda erit, eo præſertim, ꝙ immoderatè, & abſque cauſa legitima donare ſit perdere, & diſſipare. l. contra iuris. §. 1. ff. de pact. l. filiusfamil. cum ſimi. ff. de don.

¶Similiter etiam admittenda non eſt ſimpliciter opinio dicentium maritum non poſſe aliquid ex bonis conſtante matrimonio acquiſitis, donare. Nimis namque ex ea opinione reſtringitur mariti authoritas, & poteſtas: cum nedum maritus, qui rerum communium dominiũ habet, ſed tutores, atque cæteri adminiſtratores ex bonis alienis donare poſſint ea quæ à dominis ex eorum qualitate, & conſuetudine donare conuenientia, atque ſolita ſunt. d.l. filiusfamilias. ff. de don. l. cũ plures. §. fina. cùm ſimil. ff. de admi. tuto. quam donandi facultatem abſurdiſſimum eſſet marito denegare.

¶Qua ratione, media alia ſententia in d.l. intellectu ſequenda eſt, ꝙ ſcilicet maritus ex bonis multiplicatis poſſit aliqua moderatè atq; ex iuſta cauſa donare: veluti filiam communem abſque vxoris conſenſu dotare. Quod ex l.53 Tauri. quæ hodie eſt l.8. tit.9. li.5 noui ord. deciſum eſt, & ex eiſdem, filiæ communi alimenta præſtare, conſanguineis, amicis, & famulis modica atque conſueta largiri, & alia ſimilia facere. Ex quibus fraus, vel diſſipatio præſumi non poſſit. Donationes autem exceſſiuas, atque eas, quæ abſque cauſa legitima, ac in patrimonij communis diſſipationem fiunt, facere non valeat: qui eſt verus ac proprius d.l. ord. intellectus. Illúdque amplecti videtur: quanuis

dubius,

dubius,ac timid⁹ Rode.Xuar.in d.l. 1.tit. *declas ganãcias.*li.3.fori.verſiculteri⁹ quæro.de quæſtio.fi.ver.

¶His igitur ſic ad prædi.l.ord.intellectũ præmiſſis ſupereſt, vt ad noſtræ quæſtionis deciſionẽ deueniamus,in qua dicendum videtur, Maritum poſſe in perſona filij Primogeniti cõmunis Primogenium ex bonis multiplicatis inſtituere. Primò, quia hæc maioratus inſtitutio, non eſt cẽſenda donatio fraudulẽta,nec ex his,quas.d.l.ord. excludit: imò iuſtiſſima,& quæ fieri ſolita eſt, & voluntati tam vxoris,quam viri veriſimiliter correſpõdens. Ideóque neceſſariò id virum facere poſſe, ex ſuperiùs adductis dicendum eſt.

¶Secundò quia ex d.l.53.Tauri.deciſum eſt parentem poſſe dotare filiam communem ex bonis conſtante matrimonio acquiſitis, quod nulla alia ratione permiſſum eſt: niſi quia vxor ipſe id veriſimiliter ex ipſiſmet bonis feciſſet, & quia in hoc maritus non fraudem aduerſus vxorem committere videatur. Quod etiam pari ratione in maioratus inſtitutione dicendum videtur.

¶Tertiò,quia ꝙ maritus ex bonis cõſtante matrimonio acquiſitis Primogenium inſtituere poſſit in perſona filij ipſius, atque vxoris expreſsè deciſum eſt ex diſpoſitione.l.208.ſtyli,vbi probatur,ꝙ ſi marito debeãtur plura debita,quæ inter eũdem & vxorem ſunt cõmunia poteſt à debitoribus pro eis accipere inſolutũ aliquã rẽ immobilẽ ſub hac cõditione,ꝙ in ea ſol⁹ fili⁹ ei⁹ cõmunis maior natu ſuccedere poſſit, nec aliqua pars ex ea vxori, nec cæteris filiis debeatur.Cum igitur hoc lex illa marito ex pecunia cõſtante matrimonio acquiſita facere permittat, pari ratione idipſum videtur dicendum in quacunque alia re eodem matrimonio durante quæſita: cum nulla ratio differentiæ de vno caſu ad alium aſſignari poſſit.

¶Nec obſtat ſi dicatur legẽ prædictã eſſe legẽ ſtyli,quæ non aſtringit ad ſui obſeruantiam: niſi vſu recepta ſit.Nã hoc in prædicta lege ſtyli procedere non poteſt cũ ſit declarata,ex d.l.4.ti.5.li.4.ord. antiqui,quæ eſt l.5.ti.9.li.5.ord.noui,vt probatur ex verbis eiuſdem.l.ibi. *Declarando las leyes del fuero, y el libro del eſtylo de corte, &c.* Ex quo infertur neceſſariò leges fori,& ſtyli circa hoc diſponentes ſeruãdas eſſe: cũ prædictæ legis ordi.declaratione: aliàs namque ſuperflua eſſet.d.l.ord.declaratio.

¶Sed quanuis hæc ſtringere videantur contraria ſententia mihi verior, atque probabilior videtur. Primogenij namque inſtitutio maximæ quãtitatis donatio, vtplurimum eſſe ſolet: ideóque non comprehenditur ſub qualitate earũ donationum, quas in intellectu. d.l. ordi. reſoluimus maritum conſtante matrimonio facere poſſe.

¶Nec obſtat, ꝙ diximus ſcilicet huiuſmodi Maioratus inſtitutionem voluntati vxoris cõuenire, nec in eius fraudẽ factã dici poſſe: nã vtplurimùm videmus affectiones filiorum non æquè inter maritum,& vxorẽ obſeruari. Imò pluries filium, quẽ pater diligit,mater odit,vel ſaltim alium magis diligit. Eſſetque maxima fraus aduerſus ipſam vxorem, ꝙ maritus ſolus ex bonis cõmunibus poſſet ea inuita Maioratum inſtituere in perſona filij, quem ipſa odit, vel ꝙ non inſtituatur in perſona illius, quem ipſa magis diligit, & quòd aduerſus ipſius voluntatem de re ſua diſponatur, & ipſa propriæ voluntatis libertate fraudetur.Quod non credendum eſt, dictam legem ordina.permiſiſſe.

¶Non etiã obſtat.d.l.53.Tauri: caſus nãque ab illa lege deciſus,ab eo,de quo agimus,nimis diuerſus eſt. Dotare namque filias onus neceſſarium eſt, & quod quaſi debitum conſtante matrimonio contractum ex bonis cõmunibus neceſſariò ſolui debet.Primogenij autem inſtitutio,eſt actus voluntarius, & qui non poteſt ſub nomine rei debitæ neque neceſſãtiæ comprehendi.

¶Similiter etiam nõ obſtat.d.l.208.ſtyli,quia cum ea non ſit obſeruãda:niſi in eo,in quo vſu recepta fuit,nõ poteſt dici cõfirmata ex d.l.ord.niſi in eo, quod in ea expreſsè declaratur, ſed potiùs eius validitas dicitur ex vſu pẽdere. Declaratio namque non inducit actus declarati aliàs inualidi, confirmationẽ,vt dixit Bal.in l.1.C.de teſta.manu. nu. 2. Imò declarans nihil noui agit.l.hæredes palàm.§. ſi quid poſt,vbi per Scrib.ff.de teſta.eo maximè,ꝙ dicta.l.ord.potius videtur ſe referre ad aliã legem ſtyli.205. Quæ ſolùm diſponit de caſu ſpeciali,de quo ſuperiùs meminimus.

¶Quibus adiicitur, quod in Regiis facultatibus, quæ ad inſtituenda Primogenia conceduntur, dici ſoleat. *Que de todos vueſtros bienes podays hazer Mayorad.* Quæ verba ad bona communia extendi non poſſunt. Quanuis enim id, quod commune eſt, meum lato ſumpto vocabulo dici poſſit: propriè tamen loquendo meum dici nequit niſi quoad diſpoſitionem partis meæ.l. ſerui. electio. §. Labeo. vbi per Scribent. ff.de lega. 2. Quod præſertim in Regiis facultatibus,quæ in præiudicium legitimę filiorum conceduntur, apertiùs procedit, quæ ex regulis cõmunibus, quoad filiorum præiudicium attinet ſtrictè interpretandæ ſunt:prout ſupra li. 1. cap.18.clariſſimè demonſtrauimus.Quæ etiam ratio ad tertij & quinti melioration extendi poteſt,ex deci. l.19. Tau.verbo. *De ſu hazienda.* Quod verbum ad hoc ponderauit ibidem Tellius Ferd. num.2.qui omninò in eo nu.& ſequent.videndus erit: quia plura adducit, quæ ad huius quæſtionis deciſionem conducere poterunt. Ex quibus rationibus hoc veriſſimum mihi apparet.

¶ Conſequẽter & reſoluenda ſe offert,ea quæſtio, 68
de qua inter Hiſpanos Iuriſconſultos ſatis etiam controuerſum eſt:vtrum ſcilicet dãnatus ad mortem poſſit Primogenium inſtituere, ſiue ex Principis, ſiue ex legum Regiarum facultate. Qua in 69
re, vt ratio dubitandi pereipiatur, præmittendum eſt de iure antiquo digeſtorum diſpoſitum fuiſſe quòd omnis ille qui ad mortem dãnaretur in conſequentiam amitteret bona.l.1.cum ſimil.ff.de bo. dam. Quod temperatum fuit ex text.in Auth. bona.dãna.C.eo.vt procedat non exiſtentibus aſcendentibus, vel deſcendentibus damnati, vel collateralibus vſque ad tertium gradum, non aliàs, & his exiſtentibus,hæc bona eiſdem reſeruata inter eos æqualiter diuidenda ſunt, ex diſpoſitione tex. in l.ſi deportatus,& in l.quando.C.de bon.damna. Cuius Authent.diſpoſitio non procedit in caſibus, vbi ex diſpoſitione legis venit aliqua bonorũ confiſcatio facienda:ſed ſolùm vbi non eſt lex aliqua, quæ bonorum confiſcationem imponat:ſed ex rigore d.l.1.ff.de bonis dãna. fiſco bona erant adiicienda. Ideóque,cùm lex pœnam bonorum confiſcationis imponit ea exequenda eſt, etiamſi damnatus filios, ac deſcendentes, ſeu aſcendentes vel tranſuerſales habeat: prout dixit Bartol.in d.l.1.ff. de bon.damna.ſic intelligens.d.Authe.bona damnatorum qui intellectus communis eſt:prout dixit Boer. in tractat.de ſeditio. ſeptima. notat.numero tertio. Quod etiam profitetur Greg. Lop. in l. quinta. tit. 31. part. 7. verb. *Senalados.* Quæ. l.

partitarum id apertiſſimè diſponit: prout ibidem Greg. aduertit: ſicq; quotidie practicari ſolitũ eſt.

¶ Vlteriùs etiam præmittendum eſt, quòd quanuis ex iuris communis diſpoſitione dãnatus ad mortem inteſtabilis eſſet: hodie tamen ex diſpoſitione legis 4. in ll. Tauri. quæ eſt. l. 3. tit. 4 li. 5. in nou. ll. regni collectione. teſtari poteſt de his bonis, quæ in confiſcationem venire non debent, nec aliis perſonis applicari. Quod etiam. l. 5. tit *delas mandas.* li. 3. fori. ante diſpoſitum erat.

¶ Hoc igitur præſuppoſito, in hac ſpecie ſe offerũt inter Hiſpanos interpretes duæ diuerſæ opiniones. Prima eſt dicentium etiam ſtantibus dictis legibus fori, vel Tauri. nõ poſſe damnatum ad mortem de his bonis Primogenium inſtituere: cùm ea filiis à lege deferantur, nec illa à parente, ſed à lege capiant. Quam opi. primus probauit, atque ex pluribus defendit Rodericus Xua. in l. quoniã in prioribus. C. de inoffi. teſt. 10. limi. ad l. fori. n. 4. cũ ſeq. vbi inquit ſe ita de facto conſultum reſpondiſſe, cuius opin. ſequitur. D. Dida. de Couarru. in Rub. de teſta. part 3. n. 27.

¶ Contrariam autem ſententiam ſequuntur Greg. Lopez in d. l. 5. tit. 3. p. 7. verb. *Senalados.* & Tellius Fernand. in d l. 4. Tauri. n. 17. vbi latiſſimè id proſequitur: dicentes hodie ſtante. d. l. Tauri. poſſe dãnatum ad mortem tertij melioratione facere, ex eáque lege iam quo ad hoc ceſſare. d. Auth. bona damnatorum, diſpoſitionem. Quorum opi. verior, atque probabilior mihi videtur. Si enim contraria ſentẽtia vera eſſet, non poſſet verificari in aliquo dictæ. l. Taurinenſis deciſio: dum dicit, *De ſus bienes.* Cum damnatus ad mortem non poſſit habere alia bona: quam ea, quæ ex indulgentia. d. Auth. bona damnatorum, ſibi deferuntur. Alioqui namque ex d. l. 1 ff. de bon damn. omnia fiſco adiicienda forent. Nec etiã procedere poſſet eiuſdem. l. exceptio, dum dicit, *Saluo los que ſe ouieren de confiſcar y aplicar a nueſtra camara:* ſi non poſſet teſtari, de aliis, quæ fiſco non adiiciuntur, cùm exceptio regulam contrariam firmare debeat. Quod etiam comprobatur ex eo: quia ſi contraria opinio ſequenda eſſet, neceſſariò dicendum foret, quòd is, qui filios non habet: ſed tantùm tranſuerſales vſque ad tertium gradum, ſi hodie ad mortẽ damnetur, non poſſit de bonis, quę fiſco non adiiciuntur teſtari: ſed ea cognatis ſuis deferẽda neceſſariò eſſent. Quod eſſet abſurdiſſimum. Idcóque hæc vltima opinio proculdubiò ſequenda erit.

70 ¶ Subſequenter etiam tractandum ſupereſt, vtrum ex re aliena valeat Primogenium inſtitui. Qua in re, dicẽdum eſt, quòd ſi Primogenium ipſum fiat de re hæredis, valebit: etiam ſi teſtator ignorans rem eſſe ſuam, id fecerit. Si verò Primogeniũ fiat de re aliena, quæ hæredis non ſit: ſi id inſtitutor ſciens fecit, hæres eius tenetur illam emere, & tradere ſucceſſori Primogenij, vel ſoluere eius æſtimationẽ, vt ex ea bona ipſi Primogenio perpetuò adiicienda ſubrogentur. Si verò ignorans id fecit, Primogenium ipſum vitiatur: niſi in perſona cõiuncti, prout cõmuniter fieri ſolet, Primogenium inſtitutum fuerit. Tunc namque ſiue ſcienter, ſiue ignoranter id fiat, res aliena emenda eſt, vel eius æſtimatio Maioratus poſſeſſori ſoluẽda, quæ omnia colliguntur, ex deciſ. tex. in §. non ſolum. inſtit. de leg. & ex l. vnum ex familia. §. ſi rem. ff. de leg. 2. Et ex l. cum alienam. C. de lega. & ex l. nõ dubium. §. fina. ff. de leg 3. & ex l. prædia. C. de fideicom. & ex l. 10. tit. 9. part. 6. vbi Greg. Lopez plura in idem cõgerit, eáque ad Hiſpanorũ Primogenia deducit. 71

¶ Similiter etiam controuerti poteſt vtrum ex bonis feudalibus, cẽſualibus, ſeu Emphyteoticis, quę pater pro ſe, ac filiis ſuis perpetuò accepit, poſsit ipſe Primogeniũ inſtituere. Qua in re diſtinguendum eſt. Nam aut feudum, cẽſus, vel Emphyteoſis accepta fuerunt à paréte pro ſe, & hæredibus ſuis. Et tunc dicendum erit poſſe illa vni ex filiis prælegare, atque ex eis Primogenium inſtituere, ſiue feudum, ſiue cenſus, atque Emphyteoſis fuiſſent antiqua, ſiue noua. Quod etiã dicẽdum erit: quãdo accepta fuerũt pro ſe atque filiis & hæredibus ſuis ſimul: quanuis hoc vltimum non tam abſque controuerſia; ſicut primum ab Scrib. receptum ſit.

¶ Si verò ſolùm pro ſe, & filiis ſuis feudum, ſiue cenſus, aut Emphyteoſis, accepta fuerunt, nulla adiecta hæredum mentione: tunc dicendum erit patrem non poſſe filiis, quibus æquè ius quæſitum fuit, præiudicare: nec ex eis Primogenium in perſona filij Maioris natu, vel alterius inſtituere: ſi ea antiqua ſint. Si verò ſint noua, atque ab ipſo paréte, & ſui contemplatione, & non alicuius filij, ſpecificè acquiſita: tunc poterit ea vni filiorum prælegare: cùm ipſe fuerit cauſa acquiſitionis: quanuis hoc vltimum ſatis apud Scrib. controuerſum ſit. Quæ diſtinctio, ac reſolutio communis eſt, colligitúrque ex traditis per Dyn. Bal. & Ang. in l. apud Iulianum. §. ſi quis alicui. ff. de lega. 1. vbi Alex. n. 4. & Iaſ. n. 14. plura in idem adducunt. Idem Iaſ. in l. 2. n. 20. cum ſeq. C. de iure Emphy. Alex. conſ. 8. n. 15. cum ſeq. Dec. conſ. 239. n. 4 cũ ſeq. Bal. in Auth. ſi quas ruinas. C. de Sacroſan. Eccleſ. Bal. in l. vt iuriſiurãdi. §. ſi liberi. ff. de oper. liber. Andr. de Yſern. in c. 1. n. 3. de alie. feu. Soc. Iun. cõſ. 112. n. 1. li. 2. Sigiſmund. inter conſilia feudalia cõſ. 52. num. 1. Iulius Clar. li. 4. ſentent. §. feudum. q. 41. cum ſeq. Carol. Ruinus. conſ. 48. n. 2. li. 1. Celſus cõſ 26. n. 14. & 15. 29. 75. 86. & 87. Ant. Gabriel. qui omninò videdus erit commun. opin. li. 3. conclu. 2. vbi latiſſimè proſequitur materiam.

¶ Quæ omnia vera ſunt: quando expreſsè Maioratus inſtitutor de huiuſmodi bonis feudalibus, atque Emphyteoticis, ſeu libellariis diſpoſuit, nec verba inueſtituræ repugnant. Quando autem generaliter ex omnibus bonis ſuis Primogenium inſtituit, de hac ſpecie bonorum mẽtionem non faciẽs, apud Scri. ſatis cõtrouerſum eſt: vtrũ tale Primogeniũ vniuerſale bona huiuſmodi cõprehẽdat.

¶ De feudis autem, vt ſpecificè de vnaquaque ſpecie loquamur, dicẽdum eſt, ea regulariter in fideicommiſſarium vniuerſalem non trãſire: niſi fideicommiſſarius ipſe, vel Primogenij vniuerſalis ſucceſſor ſit, de comprehenſis in inueſtitura, vel feudum acceptum fuerit, à primo feudatario pro ſe, & hæredibus quibuſcunque. In his nãque caſibus receptum eſt in fideicõmiſſarium vniuerſalem, vel Primogenij vniuerſalis ſucceſſorem, feudũ etiam trãſire. Quod in ſpecie dixit Bar. referens Dynum: in l. ſi patroni filius. n. 3. ff. ad Trebel. & ibi Alexan. n. 12. & n. 16. allegans [illegible] Bald. Ioan. Andr. Iaſ. in Prælud. feu. n. 46. & 49. Tiraq. de vtroque retract. titu. de retractu ligna. §. 1. gl. 7. n. 27. D. Ant. du Padilla in l. cùm virum. C. de fideicom. nu. 55. Carol. Ruin. conſ. 48. n. 3. li. 1.

¶ De re autem Emphyteoſi, vel cẽſui ſubiecta, diſtinguendum eſt, vtrum ſit Principis, vel priuati, ſeu Eccleſiæ, prout diſtinguunt Bar. n. 4. & Alexã. n. 9. eſt pluribus ſeq. in d. l. ſi patroni. ff. ad Trebel. Quod optimè reſoluit plura in idem adducens. D.

Ant.

Ant.de Padilla in l.cùm virum,C.de fideicõ.n.56. Carol.Ruin.conſ.28.n.4.& alibi ſæpè.Scrib.

¶ Similiter etiam de portionibus prælegatis dubitari ſolet: vtrum, ſub generali ſeu vniuerſali
73 Primogenio,vel fideicommiſſo comprehẽdantur. Qua in re, communis opi.eſt ea, in Primogenio ſeu fideicommiſſo vniuerſali comprehẽdi, niſi in certis caſibus,qui per Scrib. ſpecificè annotari ſolent:prout in ſpecie teſtantur Bar.Bald.Corn.Raphael Cuma. & communiter Scrib. in l. cum virum.C.de fideicom. vbi D. Anto.de Padilla. nu.6. hanc eſſe cõmunem opi.profitetur.Idipſum etiam teſtatur Ripa.in l.hæredes mei.§.cum ita. num.37. ff.ad Trebe.Bart.& Scrib.in l.Marcellus.§.quidam liberis.ff.eo.Curt.Iun.cõſ.13.n.3.vbi elegãter ꝓſequitur materiã Carol.Ruin.cõſ.152.nu.6.li.3.qui diſtinguit, an prælegatum præcedat fideicõmiſſum, vel non, quibus plura cumulat Franc. Marzarius in ſuo Epito.de fideicomm.2.par. quæſt.3. & alibi ſæpè Scrib. quibus adiiciendum eſt quod de fideicommiſſo fauore agnationis facto dixit Franc. Piſcina de ſtatutis excluden.fœm.n.52.

74 ¶ Sed controuerti poteſt vtrum is,qui habet Regiam facultatem ad inſtituendum Primogenium poſſit primo Maioratu inſtituto, virtute eiuſdem Regiæ facultatis aliud Primogenium ex tertio & quinto bonorum ſuorũ inſtituere, virtute legum Regiarum. Qua in re prima facie videtur dicen-
75 dum,quòd ſic.Nam quoties cõcurrunt quoad aliquid, ius commune, & priuilegium non confunduntur,ſed poteſt quis quoad id, vti iure communi,& etiam priuilegio.Quod probatur ex tex. in l. fina. C.de repud.hæred. Per quem text.dixit Bald. ibi.n.7. referendo Cin. ibidem,quod tempus dilationis conceſſum ex priuilegio cruce ſignatis,non confunditur cum tempore dilationis conuentionalis,ſed poterunt vti dilatione conuentionali,& etiam dilatione priuilegij. Quorum dicta ſequitur Alex.ibidem.n.12.vbi hanc dixit eſſe communem opi.idipſum etiam dixit Oldra. conſ.204. Petr. de Ancharra.conſ.396.Ioan.Calderi. in diſputa.ſua. incipien.Sacerdos quidam priuilegiatus.

¶ Sed his non obſtantibus Gregor.Lopez qui hãc quæſtionem tetigit in l.32.tit.9.par.6.in glo.verb. *Noualdra*.col.2. contrariam ſententiam eligere videtur. Imò quòd Primogenio virtute Regiæ facultatis inſtituto,non valeat quis aliud Primogenium ex tertio, vel quinto inſtituere. Idque ea ratione:quia non eſt credendum Principem velle filios duplici onere grauare, ſcilicet, Regia, atque legali facultate. l. in naue Sauphei. §. 1. ff. locati. tex.in cap.mandatum de reſcript.

¶ Hæc tamen quæſtio, quæ iam mihi in quadam opulentiſsima hæreditate decidẽda cõtingit, maturiùs diſcutienda eſt Ideóque pro eius perfecta reſolutione tres caſus diuerſi cõſiderãdi ſunt. Primus quãdo ſimpliciter primum Primogenium inſtitutum fuit,nec exprimendo,quod inſtituebatur ex Regia facultate, nec ex facultate legum Regiarum.Secũdus quando expreſsè ex legibus Regiis inſtitutum fuit.Tertius,quando expreſsè inſtitutum fuit ex Regia facultate.

¶ In primo caſu dicendum eſt,non poſſe ſecũdum Primogeniũ ex tertio & quinto inſtitui poſt primum inſtitutum,ex regula generali,quòd quando actus poteſt fieri ex iure communi & priuilegio, ſi ſimpliciter fiat,cenſetur factus ex iure communi.l.3. cum ſimil. ff. de teſta. milit. cum aliis, quæ ſupra iſto lib.c.2.nu.17.tradidimus,probantes Primogenium ſimpliciter inſtitutum, quod ex iure communi, & Regia facultate inſtitui poterat, ex legibus Regiis potiùs, quam ex Regia facultate factum cenſendum eſſe.Cùm igitur primum Primogenium ex legibus Regiis factum eſſe cenſendum ſit, conſequens eſt, vt ex eiſdem legibus ſecundum Primogenium non valeat fieri, cum earum legum facultas in primo actu cõſumpta fuerit.l.boues.§.hoc ſermone cum ſimi.ff. de verb. ſign. Quod etiam à fortiori dicẽdum erit in ſecundo caſu quando expreſsè ex legibus Regiis primũ Primogenium inſtitutum fuit, in vtroque tamen caſu dubitari poterit,vtrum virtute Regiæ facultatis poſsit aliud Primogenium inſtitui,in quo dicẽdum erit:prout diximus iſto lib.c.4.n.47. Non tamen dubium eſt quòd ex ea poſſit primus Maioratus augeri.

¶ In tertio caſu quãdo ſcilicet expreſsè Maioratus inſtitutor profeſſus fuit ſe Regia facultate vti, ſubdiſtinguendum erit. Nam aut bona,ex quibus virtute Regiæ facultatis Primogeniũ inſtitutum fuit, non excedunt tertiam & quintam bonorum inſtituentis portionem,vel illam extẽdunt. Si tertium,& quintum ea bona non excedant, dicẽdum erit,primo Maioratu virtute Regiæ facultatis inſtituto, poſſe iterum ſecundum ex legibus Regiis inſtitui.Si enim id fieri nõ poſſet,facultas à Principe conceſſa,nihil operaretur: cùm id abſque ea fieri poſſet,atque iure communi conceſſum eſſet. Vt autem aliquid operetur,dicendum erit vltra illã poſſe Maiorat⁹ inſtitutorẽ, ex tertio & quinto alium Maioratum inſtituere, vel primi Maioratus
76 ſucceſſorẽ,ex tertio & quinto meliorare. Facultas namque Principis ſemper ita interpretanda eſt,vt aliquid operetur vltra ius commune. l. ſi quãdo.ff. de lega. 1.l.1.ff.ad municip.Bal. in Auth. habita.C. ne filius pro parte.n.4.Felin.in ca.1.de reſcrip.n.4. Carol.Ruin.conſ.100.n.7.lib.1. Quod intelligẽdũ eſt, dummodò cæteris filiis competentia alimenta ſuperſint.Aliter nãque id nullo pacto fieri poſſet.

¶ Si verò bona ex quibus primum Primogenium ex Regia facultate inſtitutum fuit, valorem tertij & quinti excedant,dicendũ erit,primo Maioratu inſtituto, nõ poſſe tertij & quinti meliorationem
77 fieri:quanuis enim Regia facultas aliquid operari debeat,vt ſuperius oſtenſum eſt, poſtquam tamen aliquid operata eſt,debet reſtringi,vt minus lædat ius commune,quam ſit poſſibile.l.2. C. de noxali. Feli.qui plura refert in c.1.de reſcript.n.9.verſ.ſecundò declara.atque Decius ibidẽ.n.4.verſ.ſubtilicit Abbas.Quod eriã dixit Curt.Iun.conſ.5. n.27. Ideóque non ita facultas interpretanda eſt,vt poſt Maioratum inſtitutum, ex valore tertij & quinti, & ex aliis bonis vltra tertium,& quintum,iterum alius Maioratus ex tertio & quinto inſtitui poſſit.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ex deciſ. d.l.fi.C.de repud. 78
hæred.& ex his,quæ ibidem tradunt Scriben.non debere ius commune, cum priuilegio confundi. Nam illud verum eſt: niſi quando ſi aliter fieret enorme præiudicium tertio reſultaret, tũc nãque priuilegium reſtringendum eſt,vt minus ius commune lædat, quàm ſit poſſibile, vt in eadem l. fi. plures ex Scrib.aduertunt.Idque comprehenditur ex his,quæ latiùs adducit Felin.in d.c.1.de reſcrip. n.9.& alibi ſæpè Scrib.Conſtat autem,ꝙ enorme damnum filiis ſequeretur, ſi facultas hæc in caſu, de quo agimus,reſtringenda non eſſet. Ideóque in hac ſpecie opinio Gregorij Lupi proculdubiò admittenda erit.

79 ¶ Consequenter etiam dubitari solet, vtrum ex Regia facultate, vel ex legum Regiarum dispositione, possit quis in hoc Regno existens, ex bonis in alio Regno existentibus Primogenium instituere. Quæ quæstio dupliciter proponi potest. Primò, vtrum quando in alio Regno potest quis liberè de omnibus bonis Primogenium instituere absque Regia facultate, possit existens in hoc Regno de bonis in alio Regno sitis liberè, & absque Regia facultate Primogenium instituere. Secũdò, vtrum quando in alio Regno id non posset quis facere absque Regia facultate, posit in hoc Regno existens Regia facultate à Rege Castellæ cõcessa, vel facultate legum Regiarum, id Primogenium de bonis etiam in alieno Regno existentibus instituere.

¶ In qua quæstione dicendum videtur, quòd si hęc bona quæ in alio Regno sita sunt, sint bona mobilia, ea debeant in omnibus tanquam existentia in hoc Regno censeri: ita, vt in hoc Regno Primogenium instituens non valeat ex eis alio pacto: quam de bonis in hoc Regno existentibus disponere: nisi ea bona mobilia sint in alio Regno ea destinatione, vt perpetuò ibidem mansura sint. Tunc namque de eisdem dicendum erit, vt statim de bonis immobilibus dicemus. Si verò ea bona immobilia sint, dicendum est, quòd debeant omninò legibus alteri⁹ regni, in quo sita sunt, quoad disponendi facultatem iudicari, quod ex pluribus sic satis copiosè, & eleganter resoluunt Ioan. Lecerier. de Primogen. li. 2. quæst. 7. & 8. atque Tiraq. quæstio. 46. cum pluribus sequentib. vbi latissimè materiam prosequuntur. Quorum dicta hîc repetere non libet. Idipsum autem quoad Hispanorum Primogenia sequitur Gregor. Lopez in l. 32. tit. 9. p. 6. in glos. verbo. *No valdra.* columna 12. Quod cum casus contigerit, ex his, quæ Ioannes Lecerier, & Tiraquel. adducunt facilè resolui poterit: quibus adiicienda sunt quæ in id congerit Anton. Gabri. commun. opin. lib. 6. tit. de statutis. conclu. 9. num. 1. cum sequentib.

¶ Similiter etiam controuerti poterit, vtrum ex Regia facultate possit quis Maioratum ex legitima filij clerici, vel religiosi, vel filiæ monialis instituere: relictis eisdem competentibus alimentis. Quam quæstionem discutere solent Scribent. in statuto præferente Primogenitum secũdogenito, in qua specie dubitant vtrum statutum hoc comprehendat filium secundogenitum clericum, monachum, vel filiam monialem: similitérque eam quæstionem proponunt in statuto excludẽte fœminas à successione parentum propter masculos: vtrum scilicet comprehendat monialem. In qua quæstione communis resolutio est, quòd si statutum factum fuit post clericatum, seu monachatum, illos non excludat, si verò ante factum fuit, sic: idque in specie sic resoluunt Ioannes Andr. in regula sine culpa. de regulis iuris. lib. 6. Lapus allegati. 101. versiculo nec obstat Abb. in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ de constitut. numero 25. vbi Felin. numero 78. & 79. & Deci. numero 52. Paul. consilio 304. incipi. Primum dubium. numero tertio & quarto. li. 1. vbi latissimè prosequitur materiam Alexand. consilio 121. numero quarto. lib. 2. Tiraq. qui (vt assolet) propè omnes idipsum tenentes refert. de Primoge. quæstio. 43. numero quinto. cum seq. Viuius libro communium opinio. verb. statutum excludens fœminas. numero decimo. Caro. Ruin. consilio 95. numero 15. lib. 1. & alibi sæpè Scriben. Quod etiam loquens in Hispanorũ Primogeniis sentire videtur Gregor. Lop. in l. 32. tit. 9. p. 6. in glos. verbo. *No valdra.* columna secunda. vbi inquit, quòd si regia facultas ad instituendum Maioratum concessa fuit, tempore, quo filij minores natu erãt clerici, seu religiosi, vel filiæ erant moniales, non valeat in eorum præiudicium. Si verò concessa fuit, ante clericatum, vel ingressum religionis: sic quanuis postremò id cogitãdum relinquat, dicens, quòd ex hoc subuerterentur plures facultates ad instituenda Primogenia concessæ, seu ipsa Primogenia. Quod proculdubiò sic futurum esset, si opinio hæc ad Hispanorum Primogenia adaptari posset.

¶ Sed his non obstantibus, contraria opinio verior mihi videtur: imò quòd facultas regia concessa ad Primogenium, etiam ex legitima filiorum instituendum relictis eisdem competentibus alimentis ad filios clericos vel religiosos, & ad filias etiã moniales extendenda sit: quanuis tempore cõcessionis facultatis ea qualitas in eis inueniatur. Quod probatur ex eo, quòd hæreditas quantum ad alimenta necessaria non est, competat filiis, à iure ciuili, & legibus Regiis: prout supra isto lib. capit. 1. numero 14. apertissimè demonstrabimus. Ideóque consequens est, vt à Principe quoad hoc ante delatam successionem tolli possit, ex communi opin. de qua per Barto. & communiter Scriben. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posth. in quo non est facienda differentia inter clericos seu religiosos, vel laicos: cùm omnes ex lege ciuili ius succedendi capiant, atque eodem iure eisdem id ante delatam successionem tolli possit. Sicut enim hodie posset lex generalis filiorum legitimas minuere, atque ea lex filios: tã clericos, quam laicos, seu religiosos comprehenderet, vt statim dicemus, & est nouissimum, similiter etiam idipsum Princeps ex Regia facultate facere poterit: cum de vno ad aliud, congrua differentiæ ratio assignari non possit.

¶ Quod etiam cõprobatur ex eo, quòd lex Principis facta ob bonum publicum quæ generaliter disponit, nec de clericis aliquam mentionem facit indistinctè, tam clericos: quam laicos comprehendit: nisi clericis præiudicialis sit: prout in specie dixit Abb. in d. cap. Eccles. sanctę Mariæ. quem sequitur Feli. ibi. numero 37. cum seq. Atque Deci. numero 27. & Scriben. in l. cunctos populos. C. de sum. Trinitat. Cano per text. ibi in capit. 1. de nou. oper. nunt. Quod pari ratione in Regiis facultatibus ad instituẽdum Primogenia concessis dicendum erit, cum non potiùs in clericorum: quam in laicorum fauorem, seu odium concedi soleant, quod sufficit ad hoc, vt lex non dicatur clericis præiudicialis, vt Abb. Deci. & Scribent. in d. capit. Ecclesia sanctæ Mariæ resoluunt.

¶ Nec obstat si dicatur hoc esse in præiudicium clericorum, vel religiosorum, quibus Princeps, tanquam non subditis, non potest præiudicare: sicut paulò antè de statuto dicebamus. præcipuè si statutum fiat post clericatum, seu religionis ingressum, ex communi opin. quam superiùs præmisimus. Ea namque communis opin. nullo pacto ad casum de quo agimus, adaptari poterit, duabus rationibus.

¶ Prima quia ea communis opinio in statuto ciuitatis, seu alterius inferioris à Principe: non autem in lege facta à Principe intelligenda est: imò lex Principis indistinctè, atque indifferẽter omnes

filios

filios tam clericos: quã religioſos aſtringet: etiam ſi tẽpore promulgationis eiuſdem clerici, ſeu religioſi eſſent. Quod comprehenditur ex his, quæ dixit Paul. Caſtren. d. conſilio. 304. numero quarto lib. 1. quod ſequitur Feli. in d. Eccleſia ſanctæ Mariæ. numero 79. vbi inquit, quòd eſſet ridiculum dicere, quòd ſi hodie fieret lex Imperialis conformis dicto ſtatuto non ligaret clericos ſeu moniales. Idque comprehẽditur ex his, quæ notat Abb. in d. cap. Eccleſia ſanctæ Mariæ. numero 13. vbi in hac materia diſtinguit, faciens duo membra. Primum, quando lex emanauit à Principe. Secũdum, quando emanauit ab inferiore. Et in primo membro inquit indiſtinctè id, quod ſuperius in lege facta à Principe reſoluimus. In ſecundò verò caſu diſtinguit: prout ſuperius diſtinximus, quòd aut ſtatutum factum fuit ante clericatum, ſeu religionis ingreſſum, vel non: ſed quando Abb. facit hanc diſtinctionem, iam nõ loquitur in lege Principis: ſed in ſtatutis inferiorum: prout cõſtat ex his, quæ dixit. numero 25. vbi inquit, ſecundum membrum videlicet: quando lex proceſſit ab inferiore. Sub quo membro ponit præfatã diſtinctionem. Quod etiam colligitur ex Decio. numero 50. & ex omnibus Scribent. ibidem. Sícque cum prædicta communis opinio in ſtatutis inferiorum: non autem in lege Principis intelligenda ſit, conſequens eſt, vt non poſſit ad Regias facultates adaptari, cum hæ potiùs ad leges Principis: quam ad ſtatuta inferiorum accedant. Princeps namque qui eas cõceſſit, eſt lex viua. text. in Authent. de conſulibus. collat. 4. præſertim cùm facultates iſtæ ob bonum publicum: nõ autem ob priuatam vtilitatem concedi ſoleant: prout ſupra lib. 1. capit. 18. apertiſſimè oſtendimus.

¶ Secunda, quia quãuis Regiæ facultates poſt clericatum, ſeu religionis ingreſſum cõcedantur, leges tamen ciuiles, quæ Principi permittũt, vt ante delatam ſucceſsionem poſsit filiorum legitimam minuere, relictis eiſdem competentibus alimẽtis, antiquiſsimæ ſunt, & pluribus annis, ante ipſorum filiorum clericatum, ſeu religionis ingreſſum promulgatæ. Ideóque nulli dubium: quin facultates, earum legum virtute conceſſæ eos qui tempore cõceſsionis earum, clerici, vel religioſi ſunt, etiam comprehendant: ſicut eas comprehẽderent ſtatuta ante clericatum, ſeu monachatum facta. Sícque iſta intelligi, atque practicari ſolent.

¶ Vltimo loco controuerti etiam poterit, vtrum virtute Regiæ facultatis poſsit quis Primogeniũ inſtituere: nedum ex legitima filiorum, qui tempore impetrationis facultatis nati erant: ſed etiam ex legitima naſcicturorum. Qua in re, videtur dicẽdum, quòd ea facultas legitimas filiorũ, qui tempore impetrationis eiuſdem nati erant, ſolũ comprehendat, nec ad legitimas naſcicturorum extendenda ſit. Quod probatur ex text. in l. ex facto in prin. ibi. *Nec enim aut Principem de hoc caſu cogitaſſe veriſimile eſt, vt eum, qui poſteà naſceretur, exhæredaret.* ff. de vulgar. per quem text. notant Scrib. ibidem. exhæredationem filiorum poſthumos non comprehendere. Idque etiam notant Barto. in l. Titius. in princ. numero quarto. ff. de libe. & poſthum. reprobata gloſ. ibi. verb. meæ. Quam etiam reprobãt Alexand. numero quinto. Iaſ. numer. ſeptimo. cum ſequentib. & communiter Scribent. ibidem. Qua ratione in Regia facultate ad Primogenium inſtituendum conceſſa dixit. Gregor. Lop. in l. 32. tit. 9. p. 6. in gloſ. in verbo. *No valdra.* columna ſecũda, quòd ea non ſit ad filios naſcituros extendenda. Ibíque conſulit, quòd vt plenior ſit facultas, & hæc etiam difficultas vitetur, apponatur in facultatibus, quòd Maioratus etiam de legitima filiorum naſciturorum fieri poſſit.

¶ Sed his non obſtantibus conſiderato tenore facultatum, quæ communiter concedi ſolent, id verum mihi non videtur. Primò, quia in eiſdem facultatibus conceditur parentibus, vt ex omnibus bonis ſuis, tam præſentibus, quam futuris poſſint Primogenium inſtituere, relinquendo cæteris filiis competentia alimenta, ex quo videtur, quòd non poſſit harum facultatum tenore conſiderato dubitari vtrum ex legitima filiorũ Primogenium poſſit inſtitui. Non enim inquit facultas, quòd ex legitima filiorum naſciturorum Maioratus inſtituatur. Quo caſu poſſit dubitari vtrum ſub nomine filiorum in materia exhæredationis poſthumi contineantur, ſed quòd inſtitui poſſit ex omnibus bonis parentis. Quæ conceſsio realis, non autem perſonalis eſt, & omnia tam ad filios natos: quam adnaſcituris pertinentia comprehẽdit. Qui enim omnia dixit, nihil excludere cenſendus eſt. l. Iulianus. cum ſimilib. ff. de leg. 3.

¶ Quod comprobatur, ex verbis facultatis ibi. *Que de todos vueſtros bienes que aora teneys, o tuuieredes de aqui adelante.* Ex quibus verbis comprehenditur in ea facultate non ſolum cõſiderari ſtatum præſentem: ſed etiam futurum, ſiue alij filij nati fuerint, ſiue non, cum non in filiorum perſonas, ſed in bona facultas ipſa dirigatur.

¶ Secundò, quia in omnibus Regiis facultatibus dici ſolet. *Que podays hazer Mayoradgo en vno delos hijos, que al preſente teneys, o tuuiere des de aqui adelante.* Et cùm in vna parte facultatis facta ſit mentio de filiis naſcituris, verbum filiorum in alia eiuſdem facultatis parte ſimpliciter appoſitum de filiis naſcituris etiam intelligendum erit: etiamſi id in ea parte adiectum non fuerit: quia quanuis verum ſit, quòd exhæredatio filiorum facta in teſtamẽto non cõprehẽdat poſthumos, hoc intelligendũ eſt, niſi in alia parte teſtamẽti verbũ, filiorũ, ad poſthumos relatum ſit. Tunc namque verbum ipſum alibi ſimpliciter prolatũ filios etiam poſthumos comprehendet. Quod dixit Bartol. in d. l. Titius. in princ. numero quarto. cum ſequentib. vbi Alexand. numero quinto. & Iaſo. numero ſeptimo, atque communiter Scribent. id notant per text. in l. qui filiabus. ff. de lega. 1. vbi id etiam communiter Scribent. ſequuntur. Idque mihi verum proculdubiò videtur.

SVMMARIA.

1 *Omne agens impatiente bene diſpoſito operari debet.*
2 *Primogenium vtrum in perſona filij vnici inſtitui valeat.*
3 *Filius vnicus in tertia bonorum portione grauari non poteſt.*

4 *Niſi in vita filius vnicus cum bonorum traditione in tertio melioretur.*
5 *Vel niſi deſcendentes habeat.*
6 *Vel niſi tertij meliorationem repudiauerit: valebit namque grauamen quoad ſubſtitutos.*
7 *Vel niſi filius, vel eius deſcendentes à grauamine per tempus 30. annorum non reclamauerint.*
8 *Vel niſi filius vnicus etiam in quinto melioratus ſit.*
9 *Vel ſi grauamen filius vnicus expreſsè acceptauerit.*
10 *Filio vnico poteſt in tertio grauamen Maioratus apponi ex Regia facultate.*
11 *Vtrum Maioratus inſtitutor, qui ex Regia facultate illum inſtituit, in perſonarum vocatione teneatur ſeruare, ordinem traditum à l. 27. Tauri.*
12 *Negatiua, quæ præcedit verbũ, poteſt, inducit neceſsitatẽ p̃ciſam, & tollit poteſtatẽ aliter diſponẽdi.*
13 *Subſtitutio exemplaris, quæ non ſeruato ordine à lege ſtatuto facta fuit, ipſo iure nulla eſt.*
14 *Ordinis omiſsio in quacunque minima parte actum vitiat.*
15 *Filius ex Regia facultate præſtitis alimentis excluſus, tanquam extraneus cenſendus erit.*
16 *Filius à Regia facultate excluſus quãuis prætereatur, non poteſt paternũ teſtamentũ cõtratabulare.*
17 *Primogenium vtrum in perſona filij legitimati inſtitui valeat.*
18 *Legitimati ex reſcripto Principis nihil differunt à legitimis.*
19 *Legitimatis non poteſt relinqui: niſi tantum quantum vni ex filiis legitimis, cui minima portio relicta eſt.*
20 *Quod etiam in legitimatis ex reſcripto Principis procedit.*
21 *Legitimatus per reſcriptum filiis legitimis rxiſtentibus hodie non poteſt parenti ſuccedere: niſi in quinta bonorum portione.*
22 *Filius legitimatus in iure Primogenituræ non ſuccedit: quanuis Maior natu ſit.*
23 *Legitimatus per ſubſequens matrimonium in iure Primogenituræ ſuccedit.*
24 *Primogenium filiis legitimis, non extantibus in perſona filij legitimati inſtitui poteſt.*
25 *Primogeniũ filiis legitimis nõ extantibus in perſona filij naturalis non legitimati inſtitui poteſt.*
26 *Primogenium non poteſt in perſona filij ſpurij à parente inſtitui.*
27 *Spurius paternæ ſucceſsionis incapax eſt.*
28 *Spurius ſicut non poteſt à patre inſtitui: ita, nec ſubſtitui.*
29 *Spurius directè, nec indirectè à patre capere poteſt.*
30 *Spurius non poteſt à parente vocari ad Maioratum ex Regia facultate: etiam poſt filiorum legitimorum vocationem.*
31 *Voluntas Principis cenſetur eſſe talis: qualis de iure eſſe debet.*
32 *Filio ſpurio non poteſt grauamen Maioratus à parente iniungi, in ea parte bonorum ſuorum quam pro alimentis capere poteſt.*
33 *Cognatus poteſt in perſona ſpurij Primogenium filiis legitimis deficientibus inſtituere.*
34 *Facultas conceſſa ad inſtituendum Primogenium in vno ex filiis: vtrum ad nepotes extendatur.*
35 *Verbum filiorum nepotes non comprehendit: vbi gradus, vel affectio conſideratur.*
36 *Fideicommiſſum relictum inter perſonas, inter quas cadit affectio interpretandum eſt ſecundum ordinem ſcripturæ.*
37 *L. cum quidam, & l. vnum ex familia. §. ſi de Falcidia. ff. de lega. 2. declarantur.*
38 *L. cum pater. §. à te peto. ff. de lega. 2. & l. hæredes mei. §. fina. ff. ad Trebel. qualiter in Hiſpanorum Primogeniis intelligendæ ſint.*
39 *Filio in cuius perſona Primogenium inſtitutum fuit in vita patris decedente: vtrum Primogenium expiret, ſeu ad deſcendentes protrahatur.*
40 *Facultate conceſſa, vt in filiũ certum, & expreſsè nominatũ pater poſsit Primogenium inſtituere; vtrũ eo mortuo ex cauſa poſsit pater in p̃ſona nepotis ex eo filio relicti, Primogeniũ inſtituere.*
41 *Filij appellatio facta expreſſo nomine proprio nepotes non comprehendit.*
42 *Facultate conceſſa, vt pater poſsit Primogenium facere in perſona certi filij, vtrum ex ea pater valeat in perſona alterius filij Primogenium inſtituere.*
43 *Maioratu inſtituto à patre ex Regia facultate in vno ex filiis, qui in eius vita mortuus eſt, vtrum poſsit alium in perſona alterius filij vigore eiuſdem facultate inſtituere.*
44 *Pater qui virtute Regiæ facultatis inſtituit Maioratum, & illum reuocauit: vtrum poſsit eiuſdem facultatis virtute alium Maioratum inſtituere.*
45 *Licentia conceſſa Epiſcopo ad teſtandum: vtrum expiret, primo condito teſtamento, vel poſsit Epiſcopus primo reuocato alterum facere.*
46 *Facultate conceſſa, vt quis poſsit Primogenium inſtituere in vno ex filiis ſuis: vtrum eius virtute poſsit in perſona poſthumi, vel alterius filij, qui tunc natus nõ erat, Primogenium inſtituere.*
47 *Vtrum vigore Regiæ facultatis poſsit quis in perſona filij clerici, vel monachi, vel furioſi muti, aut ſurdi Primogenium inſtituere, remiſsiuè.*

48 *Facultatem*

48 *Facultatem habens ad instituendum Primogenium: vtrum possit eius facultate duo Primogenia instituere, vel è conuerso remissiuè.*

49 *Primogenium vtrum in persona filij dignioris instituendum sit remissiuè.*

50 *Parens, vtrum vigore Regiæ facultatis possit in persona filij hæretici, vel proditoris, vel inimici Regis, vel existentis apud hostes Primogenium instituere remissiuè.*

In cuius persona possit, ac debeat Primogenium institui.

CAPVT XI.

1 QVoniam iuxta Philosophi sententiam omne agens debet operari in patiente benè dispositò, superest, vt post illa, quæ in capitibus præcedentibus tradidimus in hoc capite discutiamus: in cuius persona Primogenium institui possit, ac debeat. Qua in re, præmittẽdum est, quòd omnis ille, qui ex testamento, vel contractu capere non potest, similiter erit incapax Maioratus successionis, siue ex contractu, siue ex testamento. Quæ regula infallibilis est. Ideóque cum de hoc dubitari contigerit, semper recurrendum erit ad ea, quæ Iurisconsulti, atque Scrib. in similibus quæstionibus decidere solent. Sed quoniam plura circa hæc in Maioratibus accidunt, quæ passim obuia non sunt, materiam istam per aliquot quæstiones discurremus. Ex quarum resolutione apertissimè constabit quid in aliis similibus dicendum sit.

2 ¶ Illud autem in primis discutiendum se offert, vtrum scilicet in persona filij vnigeniti possit à parente Maioratus institui. Ad cuius quæstionis resolutionem duo casus diuersi cõsiderandi sunt. Aut enim Maioratus fit à parente, ex tertia bonorum suorum parte, ex sola dispositione legum Regiarum absque facultate Regia. Aut fit ex tertia bonorum portione, seu ex omnibus bonis Regia præcedente facultate.

3 ¶ In primo casu quando scilicet Maioratus ex tertia bonorum portione absque Regia facultate instituitur, dicendũ erit, eius institutionem nullam esse. Cùm enim omnia bona parentis sint filiorum legitima excepto quinto. l. 9. tit. 5. lib. 3. For. leg. Et tertium sit necessariò filiis relinquendum, inter quos solùm ex dispositione. d. l. fori & l. 27. Tauri. quæ est l. 11. tit. 6. lib. 5. in nou. ll. Regn. collectione, pater potest meliorationem tertij facere, cum omnibus vinculis, ac fideicommissis, quæ sibi libuerit, sequitur necessariò, quòd si vnicus filius adsit, id pater facere non possit. Is namque filius vnicus eiusdem tertij est successor necessarius, nec pater in relinquendo illi tertium aliquam in eum liberalitatem exerçet: cum illud sibi necessariò relinquere teneatur, sitque eius legitima. Ideóque nec potest dici illum in hoc melioraſſe, nec elegisse. Nec per consequens potest in ea portione Maioratus, nec restitutionis grauamen eisdem apponere. Quod sic in speçie resoluunt Palat. Ruu. in d. l. 27. Tauri. Gregor. Lopez. in l. 8. tit. 4. part. 5. in glos. verb. *a otro*. columna secunda. versic. nam cùm esset vnus filius, & in l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. verbo. *Maioria*. fina. verb. D. Didac. de Couar. varia. resol. lib. 1. cap. 19. nu. 13. Petrus de Peralt. in l. Titius. §. Lucius. nu. 16. ff. de lega. 2. Anton. Gomet. in l. 17. Tau. n. 19. idem in l. 40. Tauri. n. 55. Tellius Fernan. in l. 20. Tau. n. 2. Dida. Perez in add. ad Seguram in l. vnum ex familia. § sed si fundũ. nu. 88. ff. de lega. 2. Gaspar Beacius. de non melio. dotis. nomine filiabus. c. 9. nu. 6. D. Ant. de Pallida in l. cum virum. C. de fideicom. n. 2. Idque verissimum, atque apud omnes Hispanos Scriben. absque controuersia receptum est in Maioria ex tertia bonorum portione instituta. In Maioratu autem ex quinta bonorum portione facto absolutissimum est in persona filij vnici, fieri posse.

¶ Sed hoc, quod de tertia bonorum portione diximus, plures limitationes admittit. Prima, nisi Maioratus irreuocabilis à parẽte in persona filij vnici in vita ex tertio institutus fuerit: cum rerum ipsarum traditione absque vsufructus reseruatione. Tunc namque ex eo, quòd pater honorat filium in tradẽdo eidem tertiam bonorum suorum portionem in vita, quam non tenebatur ei vsque ad mortem relinquere, & quam poterat filius ipse non lucrari patri præmoriẽdo potest pater in eisdem bonis sibi grauamen Maioratus, atque restitutionis apponere. Quod probatur ex regula generali. l. ab eo. cum simi. C. de fideic. atque idipsum sic in simil. resoluit. Dida. de Segu. in rep. l. 1. §. si vir vxori. ff. de acq. pos. col. 25. secundum impressionem antiquam. versſ. sed posset dicere aliquis, atque Peral. in l. cũ pater. §. à filia. ff. de leg. 2. nu. 92. cum seq. idque verum ac probabile mihi videtur, dummodò onus emolumentum non excedat. 4

¶ Secunda nisi ipse filius vnicus filios vel alios descendentes habeat. Cum enim ex dispositione legum regiarum melioratio tertij fieri possit in persona filiorum, seu etiam nepotum, censebitur filius honoratus, seu melioratus à patre in prælegando sibi tertium, quod poterat ipse pater nepoti relinquere. Ideóque poterit parens in eodem tertio filio grauamẽ Maioratus apponere. Quod sic in specie resoluit, D. Dida. de Cou. li. 1. var. a. resol. c. 19. num. 4. Idque proculdubiò verum est, tametsi Ant. Gom in l. 17. Tau. n. 19. contrariam sentẽtiam veriorem esse profiteatur. 5

¶ Tertia, nisi ipse filius vnicus prælegatum tertij, ex quo Maioratus institutus fuit, repudiauerit. Tunc nãque quanuis grauamen Maioratus eidem apponi nõ potuisset, valebit tamẽ quoad sequentes substitutos, bonaque ipsa perpetuò ab eisdem iure Maioratus possidenda erunt ex decis. text. in l. si fundum per fideicõmissum, cum lege seq. ff. de lega. 1. & in l. cum patronus. ff. de lega. 2. vbi Paul. id not. Sicque in tertij melioratione vnico filio facta resoluit Greg. Lopez in l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. in verb. *Maioria*. fina. verb. 6

¶ Quarta nisi filius vnicꝰ à grauamine Maioratus non reclamauerit: sed per totum tempus vitæ suæ tacuerit, & eadem bona filius eius iure Maioratus per tempus. 30. annorum possederit. Tunc namque ex eius temporis lapsu à grauaminis impugnatione filij excludentur, bonaque ipsa perpetuò Maioratui subiecta remanebũt. glo. communiter approbata in l. licet. C. de iur. delibe. Xuar. qui id optimè resoluit in l. quoniã in prioribus. C. de inoffi. testam. 10. amplia. num. 24 Gaspar Beacius, qui idipsum in tertij melioratione verum 7

esse profitetur. de non melio. ratione dotis filiabus. capit. 9. num. 10.

8 ¶ Quinta, nisi pater filio vnico fecerit tertij & quinti meliorationem iure maioratus, adiiciens, ꝙ si non consentiat grauamini maioratus quoad tertiũ, priuetur quinto, & ad alios substitutos ipsius quinti prælegatum pertranseat. Nam tenebitur filius, aut grauamini maioratus respectu tertij consentire, aut quintum reiicere. Cũ enim pater respectu quinti filium melioret, potest hoc grauaminis genus eidem imponere ex d.l. ab eo. C. de fideicõ. Idque sic in tertij melioratione, vnico filio facta verũ esse ꝓfitetur Gaspar Beacius. d c. 9. nu. 11.

9 ¶ Sexta & vltima limitatio erit: nisi filius vnicus huiusmodi grauamen maioratus quoad tertiã bonorum portionem acceptet ante mortem parẽtis, vel post. Tunc namque illud ex post facto reiicere nõ poterit: si id fiat eo pacto, quo supra isto lib. c. 3. dixim⁹ grauamẽ maiorat⁹ in legitima, ex cõsensu filij validũ esse. Et hæc de 1. casu dixisse sufficiat.

¶ In secundo casu principali: quãdo scilicet ex Regia facultate maiorat⁹ ex tertia bonorũ portione in persona filij vnici institut⁹ fuit, prima facie dicendum videbatur id fieri non posse, arguendo de facultate legis, ad facultatem Principis. Si enim ex facultate legis id fieri non potest, pari ratione ex facultate Principis id fieri non poterit, ex eo præsertim, ꝙ facultas Regia secũdùm ius cõmune semp intelligẽda sit. l. ex facto. cũ simil. ff. de vulga.

10 ¶ Sed verius est id ex Regia facultate fieri posse: cum simpliciter ex ea concedatur, quòd possit fieri Maioratus in persona talis filij, vel illius, quem ad id pater elegerit absque consideratione, quòd sit vnicus, vel plures alij adsint.

¶ Nec obstat, quod de Maioratu ex tertio virtute legũ Regiarũ facto, diximus, id namque nõ potest ad casum de quo agimus, adaptari. Nã quãuis tertium respectu extraneorum sit legitima, nec possit dici fili⁹ vnic⁹ meliorat⁹, quoad illud: ideóque ex dispositione legũ Regiarũ grauari non possit, hoc non potest ad Regiã facultatem adaptari: cum ex eius dispositione: nedũ possit fili⁹ vnicus respectu tertij: sed respectu propriæ legitimæ grauari, vt ex ea Primogenium instituatur. Id namque operatur Regia facultas, vt in casu, in quo ex legib⁹ Regiis grauamen Maioratus apponi non poterat, ipsius facultatis virtute toleretur, vt ex verbis eiusdem apparet. Ideóque ex diuersitate rationis de facultate legis ad facultatem Principis argui non potest: sicque in specie in Maioratu ex tertio Regia facultate præcedente in persona filij vnici instituto, hoc verum esse profitentur Grego. Lop. in l. 23. tit. 9. p. 6. verb. *Mas de vno.* & Anton. Gom. in l. 40. Tau. n. 55. Idque verũ, atq; sic intelligi, & practicari solitum est. Ideóque supra isto li. c. 2. n. 11. diximus quoad tertium melius esse, ꝙ semper parens regia facultate vtatur: ne si contrarium faciat, ex eo hoc inconueniens, & alia quæ superius diximus incurrantur.

11 ¶ Similiter etiam dubitari solet, vtrũ quando Primogenium ex Regia facultate fit, teneatur eiusdem institutor in personarum vocatione seruare ordinem præstitutum à lege 27. Tauri. quæ hodie est. l. 11. tit. 7. li. 5. in nou. leg. regn. collectione, aliàs autem Primogeniũ ipsum nullum censendum sit, seu possit liberè quascunque personas ad eius successionem vocare. Qua in re, prima facie videtur dicendum, Maioratus institutorem astrictum esse eiusdem legis ordinem seruare, atque ex eius prætermissione, Primogeniũ nullum pronũtiãdũ esse.

¶ Primò, quia ratio quare in tertio nõ possunt fieri substitutiones: nisi inter personas in ea lege nominatas est: quia tertium est legitima respectu extraneorum. Ideóque extantibus filiis, seu descendentibus, non potest in eo apponi grauamen maioratus, seu restitutionis: nisi respectu filiorum seu descendentium eisdem existentibus: prout ibidẽ cõmentatores aduertũt. Quod à fortiori in aliis Primogeniis, in quibus de maiori præiudicio filiorũ agitur, seruandum erit: cùm ea non solùm fiant de tertio, quod est legitima, respectu extraneorũ: sed etiam vltra tertium de ipsa legitima filiorum simpliciter sumpta, in qua longè potiori ratione ordo dictæ legis seruandus erit.

¶ Secũdò quia ordo in d.l. assignatus nimis rationabilis, atque conueniens est. Esset nãque satis absurdum, atque iniustissimum, ꝙ is, qui Regiam facultatem ad instituẽdum maioratum impetrauit, posset illũ in persona filij Primogeniti, & descendẽtium eiusdem instituere, & in eorum defectum aliis filiis, ac descendentibus prætermissis, ad eius successionem agnatos, vel cognatos trãsuersales, vel etiã extraneos vocare, aduersus decisiones legis cum auus. ff. de cond. & demonst. & l. cum acutissimi. cum simil. C. de fideicom. Ideóque id nullatenùs admittendum erit.

¶ Tertiò quia quãuis Regia facultas ad Primogenium instituendum atque aduocandũ ad eius successionem personas, quas sibi libuerit, parẽti cõcedatur, satis est, ꝙ ea facultas operetur, ꝙ ex omnibus bonis pater valeat Primogenium instituere, relictis cæteris filiis competentibus alimentis, aduersus omnia iura cõmunia, ac Regia, quæ omnibus filiis integrã legitimã cõcedunt, absque eo, quod vltra id possit parens alterare ordinẽ ad maioratũ, ex tertio instituendum à d.l. 27. Tauri præstitutum. Facultas namque Regia ad testandũ cõcessa intelligẽda est, seruatis regulis, atque ordine iuris. l. si quãdo. cũ simil. C. de inof. testam & postquã ea facultas aliquid operata fuit, semp est restringenda, vt in omnibus aliis secundùm ius cõmune interpretetur, illúdque minus corrigat in quantum sit possibile, vt supra. c. præced. n. 77. tradidimus. Sicque verba generalia, atque absoluta Regiarum facultatum intelligenda, atque interpretanda sunt: prout supra lib. 1. c. 14. n. 23. cum sequen. annotauimus.

¶ Quartò, quia ordo in d.l. 27. assignatus nõ solum simplex tertij prælegatum, cum aliquibus grauaminibus: sed etiam perpetuum fideicõmissum, atq; Primogenium comprehendit, vt constat ex verbis eiusdem. l. ibi. *Los quales vinculos, y substituciones, ora se hazan tercio de mejoria, ora enel quinto, mandamos que valan para siempre, o por el tiempo que el testador declarare sin hazer differencia de quarta, ni de quinta generacion.*

¶ Quintò, quia ordo traditus à d.l. 17. Tauri. inducit formam substantialem. Quod patet ex verbis eiusdem. ibi. *Con tanto que lo hagan entre sus descendientes, &c.* iunctis aliis verbis. ibi. *Y que de otra manera no puedan poner grauamen alguno, ni condicion,* quæ verba sunt præcisa, & annullatiua actus, quia quando negatiua præcedit verbum, potest, inducitur necessitas præcisa, & tollitur potentia aliter disponendi, vt notant glos. quam ibi communiter Scribent. sequuntur in capitul. primo, de regul iur. libro sexto. Bartol. & Scribent. in l. de his, ff. de trãsactio, & in l. Gallus, in princ. ff. de lib. & posth.

& posthu. & alibi sæpè Scri. Ideóq; Maioratus eo ordine nō seruato institutus, nullus cēsendus erit. Quod probatur ex eleganti doctrina Bart. in l. ex facto. n. 29. ff. de vulg. vbi dicit, q̄ pater potest filio mente capto, vel furioso, vel aliàs impedito exemplariter substituere, & ordo substituendi in hoc
13 casu assignatur ex decis. text. in l. humanitatis. C. de impuberū, vbi disponitur, q̄ substituendi sunt, primo loco liberi, & descendentes talis furiosi, vel mente capti, & eis deficientibus hi, quos pater vo luerit. Quo supposito dubitat Bar. an pater possit alterare ordinē præfixum à d. l. & alias p̄sonas substituere, & decidit ibi notab. q̄ non, & q̄ si præfatus ordo alteretur, substitutio erit nulla, cuius doctrina verissima est, illámq; communiter Scri. sequuntur. Idque comprobatur ex eo, q̄ forma indu
14 cta à lege cēsetur esse substātialis. Adeò, vt omissio eius in quacunque minima parte actum vitiare soleat. Bal. in l. humanum. C. de legibus. n. 3. c. Pisanis de resti. spol. iunctis aliis quæ supra isto li. c. 7. n. 3. tradidimus.

¶ In cōtrarium autem plura adduci possunt, & primo q̄ de facultate legis ad facultatem Regiam in casu, de quo agim⁹ nullo pacto argumentari possit: cum l. 27. Tauri. non simpliciter, sed limitatè parenti facultatem instituendi Maioratum in tertio concesserit. Facultas autem regia eam facultatem simpliciter, atque absque limitatione concedat. Ideóque q̄ facultate legis vtitur, ordinē à lege p̄stitutum seruare debet. Qui verò regia facultate, minimè: cum in ea null⁹ ordo præstitus inueniatur: etsi Rex voluisset, q̄ in Maiorat⁹ ex regia facultate instituto aliq̄s ordo seruaretur, id expressisset: put in d. l. Tauri. expressum est. Cū igitur id in regia facultate expressū nō sit, de eo curādū nō erit.

¶ Secūdò: quia in d. l. 27. Tauri assignatur p̄dictus ordo ex eo, q̄ tertium, de quo in ea disponitur, sit legitima filiorum. Ideóque in eo grauamen, nisi eo ordine obseruato apponi non potest: put ibidem omnes cōmentatores aduertunt, q̄ in bonis ex q̄bus Maioratus instituitur omnino cessat, cū relictis cæteris filiis alimentis, quæ in locū legitimæ subroganter: put J. isto li. c. 15. n. 2. dicem⁹, illud ex quo Primogenium instituitur, iā legitima non sit. Cū igitur portio, ex qua Maorat⁹ instituitur, legitima non sit, consequens est vt in ea, ordo ex d. l. 27. quoad tertium, quod est legitima præstitutus, seruari non debeat.

15 ¶ Tertiò, quia fili⁹ exclusus à Regia facultate assignatis sibi alimentis seu dote competenti, tanquā extraneus censendus est. Bar. in l. 1. §. sciendum n. 3. ff. de suis, & legitimis hæredibus. Bal. in l. maximū vitium. n. 22. C. de libe. præt. Tiraq. qui plura refert de Primog. q. 43. n. 15. Iac. Phil. Porti⁹. cons. 13. n. 12.
16 & cons. 163. n. 13. & alibi sæpè Scrib. Nec eidē filio in pōsterum potest competere aliud ius ad bona parentis, nec habet ius contratabulādi, nec dicēdi nullum paternum testamentum: etiāsi in eo prætereatur, vt prædicti. dd. aduertūt. Cū igitur cæteri filij tanquā extranei censendi sint: consequens est, vt in Maorat⁹ institutiōe necessario post Primogenitū, & eius descendentes vocādi non sint cum respectu extraneorum nullus ordo in d. l. 27. Tauri. assignatus inueniatur.

¶ Quartò, quia si ordo assignatus à d. l. 27. Tauri. seruādus esset in Maioratu ex Regia facultate instituto, plura absurda sequerētur. Nā nō posset p̄rēs post vocationē filiorū ac descēdentiū ad Maioratus successionē vocare ascēdētes legitimos: nisi vocatis priùs descendentibus illegitimis successionis capacibus, nec agnatos seu cognatos trāsuersales: nisi priòs vocatis ascēdentibus, nec extrāneos: nisi vocatis omnib⁹ agnatis. Nec posset etiā filiū cleri cum, vel religiosum, nec furiosum, nec mutum, & surdū, nec filiam propter masculos à Maorat⁹ successione excludere. Quod absurdissimū, & veluti mōstruū futurū esset: Quibus rationibus, & aliis quas cōsultò omittim⁹, secūdum hāc vltimā opinionē in quadā arduissima causa paucis retro diēb⁹ in Vallisoletano cōuentu p̄nuntiatū fuit, à qua sentētia fuit supplicatū, & pēdet adhuc lis. Ideóq; in quæstione adeò dubia, & super qua lis inter illustrissimos viros pendet, non licebit mihi vlteri⁹ p̄gredi, nec in hac parte meū iudiciū interponere: ad hæc autē dubia summouēda vidimus in quadā Regia facultate post licentiā datā institutori, vt possit Primogeniū instituere in filio Primogenito, atque eius descendentib⁹ adiectum. Y *a falta dellos en otras qualesquier personas de vuestros descendientes o transuersales, o estranas.* Quorum verborum adiectio satis vtilis Primogeniorum institutoribus esse, poterit.

¶ Sed dubitari etiā solet, vtrū in p̄sona filij legiti- 17
mati Primogeniū institui possit. Qua in re distinguendū est. Aut enim parens habet alios filios legitimos, aut nō, in primo casu dicēdū est Primogeniū in p̄sona filij legitimati institui non posse. Nā quāuis filij legitimati præsertim ex rescripto 18
Principis nihil differāt à legitimis. tex. in Aut. q̄b. mod. natu. efficia. sui. §. illud tamen. collat. 7. & in Auth. præterea, & in Auth. item si quis. C. de natu. liber. l. 4. & fi. ti. 15. p. 4. Nō tamen possunt parētes 19
talib⁹ filiis legitimatis relinquere: nisi tantū: quantū vni ex filiis ex legitimo matrimonio p̄creatis. cui minima portio relicta est. text. in d. Auth. quib. mod. natu. efficia. sui. §. & quoniā variè. coll. 7. & in l. communium. C. de natu. lib. Quæ leges quāuis in 20
legitimatis p̄ oblationem Curiæ loquantur, in legitimatis etiam ex Principis rescripto p̄cedūt, vt in specie p̄fitentur Ang. in d. §. & quoniam variè, & Bal. in c. p̄ tuas de maio. & obed. nu. 2. Alex. in l. necessariis. ff. de acqui. hær. n. 10. & 11. idem in l. sed si hac. §. patronū. n. 9. ff. de in ius vocan. & in l. ex facto. §. si quis rogatus. n. 57. ff. ad Treb. Ias. in l. vna. C. quando non petē. partes. n. 31. Dec. cōs. 393. n. 2. Tiraq. de Primog. q. 34. n. 50. Portius cōs. 106. n. 77. Carol. Moli. in consue. Paris. ti. 1. §. 8. gl. 1. n. 46. Idque mihi verū videtur: quāuis de eo valde dubitet, & in contrariam sententiam potius inclinet Xuarez in rep. l. quoniam. C. de inoffic. testa. 12. limita. ad l. fori n. 1. & 2. cū seq. dicēs, q̄ quāuis legitimat⁹ p̄ oblationem Curiæ non possit meliorari. Legitimat⁹ tamen p̄ rescriptum optimo iure meliorari possit, referens aliquas differentiæ rationes inter legitimationem per oblationem Curiæ, & illam, quæ ex rescripto Principis fit: sed re vera nō
potest congrua ratio differentiæ inter legitimatū 21
per oblationem Curiæ, & legitimatum per rescriptum assignari: quando vtraque legitimatio extātibus filiis legitimis facta fuit: prout etiam aduertit idem Xuarez in d. limita. 12. n. 3. Quod præsertim dicendum est extante decis. l. 12. Tauri. quæ hodie est. l. 10. tit. 8. li. 5. in nou. leg. regn. collectione, qua cautum est, legitimatos per rescriptū Principis non posse succedere parētibus: nisi in quinta bonorum suorum portione: ex cuius legis decisione, res ista apertior efficitur, de quo etiam latiùs infra lib. 3. dicemus.

¶ Hoc

22 ¶Hoc autem magis in ſpecie demõſtratur ex eo, quod ab Scrib. communiter receptum eſt, quòd ſcilicet filius legitimatus per Principis reſcriptum in iure Primogenituræ non ſuccedat: quãuis Maior natu ſit. Quod in ſpecie profitentur Imola & Domini. loquẽtes in Regni ſucceſſione. in c. grãdi. de ſupplen. negli. Præla. li. 6. Alexã. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. n. 25. ff. de liber. & poſth. & ibi Laſ. y. lect. n. 92. Deci. conſ. 85. nu. 8. vbi eleganter proſequitur materiam Io. Leuerier de Primog. li. 1. q. 13. Tiraq. in eodem tract. q. 34. n. 48. cum ſeq. Carol. Moli. in conſuet. Pariſ. tit. 1. §. 8. glo. 1. n. 46. & 47. Greg. Lopez in l. 4. tit. 15. par. 4. verb. *Todas las hõras.* Quod tamẽ in legitimato per reſcriptũ, vel obla-

23 tionem Curiæ, vel aliàs: non autem in legitimato per ſubſequens matrimonium intelligẽdum erit: prout ex pluribus cõprobat Tiraquel. d. q. 34. n. 2. cum pluribus ſeq. atque alibi latius trademus.

24 ¶In ſecundo caſu quando ſcilicet filij, ſeu deſcendentes legitimi non extãt, nulli dubium eſt niſi quid poſſit Primogeniũ in perſona filij legitimati inſtitui: cùm ipſe nihil differat à legitimis, vt ſuperiùs oſtenſum eſt, neque ſibi obſtet aliquod impedimentum ad hoc, vt eidem poſſit parens omnia bona ſua, vel maiorem eorum partem iure Maioratus, vel alio quocunque titulo relinquere, idque notiſſimum eſt.

25 ¶De filio autem naturali idipſum pari ratione dicendum erit: nam etiam ſi legitimatus nõ ſit, filiis legitimis non extantibus parens poterit eidẽ omnia bona ſua, vel maiorem eorũ partem iure Maioratus relinquere. Si verò filij legitimi extẽt, non poteſt pater eidem aliquid niſi quintum relinquere. Quod ex l. 10. Tauri. quæ eſt. l. 8. tit. 8. li. 5. in nou. leg. Reg. collectione. hodie deciſum eſt.

26 ¶De filio autẽ ſpurio dubitari ſolet: vtrùm in eius perſona poſſit Primogenium inſtitui, in qua quæſtione dicendũ erit in perſona filij ſpurij nõ poſſe ab eius parẽte Primogenium inſtitui. Spurius nã-

27 que ex nullo genere diſpoſitionis poteſt ad ſucceſſionem bonorum parẽtis admitti: imò eſt incapax ſucceſſionis eius, ſiue ex donatione, ſiue ex vltima voluntate, ſiue ex Primogenio, vel quacunque alia diſpoſitione. text. in Auth. quib mod. natu. effi. ſui. §. final. collatio. 7. & in Authent. ex complexu ibi

28 *Omnis paternæ ſucceſsionis indigni.* C. de inceſt. nupt. lex. 10. ti. 13. parti. 6. l. 10. Tauri. Idque nedum in inſtitutione ſed etiam in ſubſtitutione vulgari: ſeu fideicommiſſaria verum eſt. Sicut enim ſpurius non poteſt capere à patre ex inſtitutione: ſimiliter etiam, nec ex ſubſtitutione vulgari vel fideicommiſſaria, ab eo capere poterit, gloſ. ordin. in dicto Auth. quib. mod. natu. effi. ſui. §. fi. text. in l. ſi is, qui ex bonis. ff. de vulg. vbi communiter Scribent. id notant Bal. & cæteri in l. eam, quam. C. de fideic. Guillel. Benedict. qui plura refert in repet. capit. Raimuntius verb. & vxorem. deciſ. 5. nu. 128. cũ ſeq.

29 Imò neque directè, nec indirectè, neque per mediam perſonam alterius. nec aliquo alio colore quæſito, poteſt pater filio ſpurio aliquid relinquere l. quod conditionis. ff. de donat cau. mort. l. hac edictali circa medium. C. de ſecun. nupt. l. nec per ſe. C. de hæred. inſtitut. Bald. in l. 1. numero 28. C. de Sacroſan. Eccleſ. Bartol. & communiter Scrib. in l. fin. C. de his quib. vt indig. & alibi ſæpè Scrib.

30 ¶Quod nedum procedit. in Maioratu ex deciſionibus legum Regiarum facto: verùmetiam in eo, quod ex Regia facultate inſtituitur, etiamſi vocatio ſpurij fiat poſt omnium legitimorum deſcẽdentium vocationem: quanuis enim verba facultatum generalia ſint, & ex eis Primogeniorum inſtitutoribus concedatur facultas vocandi quaſcũque perſonas, ea verba ad habiles tantùm, atque capaces, non autem ad perſonas inhabiles, & incapaces extendenda ſunt. l. vt gradatim. §. etiã lege ff. de mune. & hono. l. 1 vbi Laſſimè per Scrib. C. de Sacroſanct. Eccleſ. quanuis ff. de in ius vo-31 can. Semper namque voluntas Principis præſumitur eſſe talis, qualis de iure eſſe debet. l. ex facto. in princip. ff. de vulga. l. quoniam. C. de na. u. libe. l. ſi quando cum ſimilibus. C. de inofficio. teſtamen. Quod in Hiſpanorum Primogeniis loquens ſic reſoluit Gregor. Lopez in l. 32. tit. 9. pa. 6 in gloſ. verb. *No valdra.* colum. ſeptima. vbi latiſſimè id proſequitur.

¶Hæc autẽ omnia nedum procedunt in his bonis 32 quorum ſucceſſionis ſpurius incapax eſt: ſed etiam in ea parte, quæ ipſi filio ſpurio pro alimentis à parente relinqui poteſt. Quanuis enim huius portionis ſpurius capax ſit: ea tamen ſpurio libera, & abſque grauamine relinqui debet, cùm ex præciſa neceſſitate, atque ex iuris diſpoſitione debeatur, vt in ſpecie dixit Tellius Fernandez poſt Anton. Gome. ibidem. in l. 10. Tauri. num. decimoquinto. qui in id omninò videndus erit.

¶Sed & hæc quando à patre in perſona filij ſpurij 33 Primogenium inſtituitur, intelligenda ſunt: ſi verò ab alio cognato, vel agnato, vel extraneo id Primogenium inſtituatur ſiue ex facultate legum Regiarum, ſiue ex Regia facultate, poteſt eius inſtitutor ſpurium, ſeruato ordine. de quo ſuperiùs meminimus ad eiuſdem Primogenij ſucceſſionẽ vocare: quanuis enim ſpurius hæreditatis parentis incapax ſit, nihilominùs tamen ab aliis ex contractu, vel ex teſtamento liberè capere poteſt. gloſ. communiter approbata in Auth quib. mod. natu. effi. ſui. verb. *Participium.* collat. 7. iunctis aliis, quæ ſupra lib. 1. c. 13. n. 10. tradidimus.

¶Controuerti autem poteſt: vtrùm cõceſſa facul- 34 tate, vt quis poſſit in perſona vnius ex filiis ſuis Primogenium inſtituere, valeat eius virtute Primogenium in perſona vnius ex nepotibus ſuis facere. In qua quæſtione videtur dicendum, quòd nõ, ea potiſſima ratione: quia in omnibus caſibus, quibus conſideratur gradus, vel affectio: prout in Maioratuum inſtitutione, vel ſucceſſione conſide- 35 rari ſolet, verbum, filiorum, nepotes non comprehendit. l. iubemus. C. ad Trebel. l. Gallus §. inſtituens. ff. de liber. & poſthum. vbi Bartol. & communiter Scribent. id notant. Barto. in l. liberorum. columna ſecunda. ff. de verbo. ſigni. Ex quibus & aliis Gregor. Lopez in l. 2. tit. 15. par. 2. in gloſ. verb. *Si dexaſſe hijo, o hija.* Dixit, ex facultate conceſſa ad inſtituendum Primogenium in vnum ex filiis, nõ poſſe inſtitui in vnum ex nepotibus.

¶Sed ipſemet Grego. Lopez forſan immemor eorum, quæ dixit in d. l. 2. Iterùm eandem quæſtionem diſcutit in l. 2. tit. 9. part. 6. in gloſ. in verbo. *No valdra.* columna octaua. verſicu. Sed pone, quòd Rex conceſſit, ibíque ſic diſtinguit, quòd aut filius extat, & Primogenium non poſſit ex Regia facultate in perſona nepotis inſtitui, aut filius mortuus eſt, & poſſit: cũ in eo caſu nepos in eius locũ ſubintret. Ad quod plura iura, & rationes adducit, quę

apud

apud ipsum videri poterunt, quod verum ac probabile mihi videtur quãdo in facultate, nulla nepotis mentio facta fuit. Idque ex iuribus, quæ statim adducemus, de quibus Gregorius Lopez non meminit, apertissimè à fortiori probatur. De quo tamen dicendum erit, prout infra isto.c.nume.38. fin. verbis dicemus.

¶ In facultatibus autẽ, quæ hodie ad instituenda Primogenia conceduntur adiici frequenter solet. *Que podais hazer el dicho Mayoradgo en los dichos vuestro hijo, o hija, nietos, o nietas, que vosotros quisieredes, y en sus descendientes.* Quibus verbis extantibus, quæstio hæc difficilior videtur: cùm censeatur cõcessa expressa facultas instituendi Primogenium in persona filij, vel nepotis. Cuius personæ electio in facultate libera institutoris apposita videtur. Ideóque poterit quemcunq; ex eis voluerit eligere, siue proximiorem, siue remotiorem. l. cùm quidam. ff. de lega. 2. l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. ibi. *eodem vel dispari gradu.* ff. eod. Quod etiam euenit ex natura alternatiuę, quæ in qualibet parte eiusdem verificatur. l. si is qui ducenta. §. vtrùm ff. de reb. dub. l. qui hæredi. cum similib. ff. de conditio. insti.

¶ Sed verius videtur adhùc in casu, de quo agimus, non posse Primogenium instituí in persona nepotum: nisi filiis deficientibus. Quod probatur ex tex. in l. hæredes mei. §. fin. ff. ad Trebel. vbi probatur, quòd si testator relinquat fideicommissum filiis suis, vel nepotibus, vel aliis cognatis: ita, vt in ter eos vxor sua eligat, quos voluerit, non poterit vxor ipsa eligere nepotes: nisi filiis deficientibus, nec cognatos, nisi deficientibus nepotibus. Per quem text. dicunt Bartol. & Scrib.
36 ibidem, quòd quando fideicommissum relinquitur inter personas, inter quas cadit affectio, attendendus est ordo scripturæ. Quod etiam probatur ex text. in l. cum pater. §. à te peto. ff. de lega. 2. ibi. *Non esse datam electionem: sed ordine scripturæ factam substitutionem respondi.* Per quem tex. ibidem Bart. & com. Scrib. id notant. Idque etiam Bart. Paul. Alex. Iason, & cæteri Scrib. in l. cùm quidam C. de verb. signifi. verum esse profitentur. Quibus adiicienda sunt ea, quæ in id supra lib. 1. c. 6. nu. 7. latiùs annotauimus.

37 ¶ Nec obstat tex. in d. l. cum quidam. ff. de leg. 2. & in d. §. si de Falcidia, & alia, quæ superiùs citauimus. Ea namque procedunt: quando electio inter omnes ex familia genericè, atque inordinatè concessa fuit, secus autem quãdo per dinumerationẽ certorum graduum, vel personarum, certo ordine seruato. Tunc namque ordo scripturæ, ac dinumerationis graduum seruandus erit. Quod in dictis legibus contrariis cõmuniter Scrib. sic resoluunt. Idque optimè cõsideret Ripa. in d. l. hæredes mei. §. fin. ff. ad Trebel. nu. 7.

38 ¶ Quanuis autẽ hæc in omnibus aliis fideicõmissis vera sint, in Hispanorũ tamẽ Primogeniis simpliciter sumpta dubia mihi videntur. Imò existimo, quòd mortuo filio Primogenito, vel alio, in cuius persona, pater tempore cõcessionis facultatis volebat Primogeniũ instituere, possit illud instituere in persona nepotis, qui ex filio Primogenito mortuo supererit: etsi plures alij filij eius extent, absque eo, quòd sit necessarium mortem omnium filiorum expectare: prout in cãsu. d. l. hæredes mei. §. fin. & in casu. d. l. cum pater. §. à te peto, necessariũ erat. Sicut enim in materia, vbi omnes filij in fideicõmisso succedere debent, requiritur mors omniũ filiorum, vt ad nepotum electionem peruenire debeat, vt ex dictis iuribus probatur. Sic etiam, vbi vnus filius solus in fideicõmisso successurus est, sufficit mors vnius, vt ad nepotẽ eius transitus fieri valeat. Ea namq; affectio, quæ considerabatur in filio, quem cæteris parens præferre volebat, eadẽ in nepote, qui ex eo filio supereſt, consideranda est, vt similiter is omnibus aliis filiis præferatur, ex his, quæ infra lib. 3. vbi de patruo, & nepote agendum est, latiùs dicemus. & cùm dictorum iurium decisiones, in mente disponentis interpretanda versentur: prout ex eisdem apparet, nulla potior mentis coniectura in casu, de quo agimus, deduci poterit: quám quòd in materia, in qua vnus solus succedere potest, existimemus, quòd sicut filius Primogenitus, seu alius magis dilectus, si viueret cæteros omnes filios excluderet, ex parentis vocatione, ita nepos ex eo procedens eosdem excludat, ne pater cogatur ex Regia facultate lineam secundogenitorum, vel filiorum, quos adeò non diligebat, lineæ filij Primogeniti, vel prædilecti præferre, aduersus decisionem text. in l. cùm auus. ff. de condict. & demonstra. & in l. cùm acutissimi cum similib. C. de fideicom. Ideóque, ea iura in fideicommisso, in quo non vnus, sed plures succedere debent, intelligenda sunt, in Maioratu autem, vbi vnus tantùm successurus est, limitanda, vt sufficiat mors vnius filij, cuius lineam pater lineis cæterorum filiorum præferre volebat, vt possit in eius nepote, cæteris filiis exclusis, donec eius linea durauerit Primogenium instituere, idque verissimum mihi videtur: estque singulare, & nouum ad dictarum legum intellectum. Et quanuis nullus ex Scrib. ea iura sic limitet, ac intelligat, non ideò intellectus iste amplectendus non erit. Non enim mirum videri debet, quòd Scrib. hunc casum omiserint, cùm hoc genus successionis iure Maioratus, non satis perpenderint.

¶ Cæterùm etsi omnia superiùs dicta probabilia videantur, existimamus tamen in hoc casu posse parentem Maioratum instituere in persona nepotis prætermisso filio, cùm sibi electio libera, quo ad hoc concessa fuerit, nec ex iuribus vulgaribus teneatur iuris ordinem sequi. Nec obstant. dict. l. hæredes mei. §. final. & text. in dict. §. à te peto. Nam iura illa loquuntur in patre relinquente hæreditatem filiis suis, vel nepotibus, vel cognatis, in cuius persona consideratur affectio: nos autem loquimur in Rege facultatem concedente, in quo nulla affectio consideratur: sed totum Maioratus institutoris affectioni commissum est, qui poterit inter filios & nepotes, quem voluerit eligere, quod ex mente illorum iurium facillimè comprehenditur. Quod etiam pari ratione dici poterit, vbi parenti concessa fuit licentia, vt Primogenium in vno ex filiis suis instituere possit. Cùm enim in hoc casu ex subiectæ materiæ natura, verbum, filiorum, nepotes etiam comprehendat, vt supra lib. 1. cap. 6. nume. 28. & 29. ostensum fuit, consequens est, vt idem in eo casu, quod in præcedenti paulò antè resoluimus, dicẽdum sit.

¶ Ex quibus decidi potest alia quæstio, quam di- 39
scutit Grego. Lopez in d. l. 32. titu. 9. part. 6. in glo. verb. *Non valdra.* colum. 9. versic. Quid tamen si vigore Regiæ licentiæ, vtrùm scilicet, quando Princeps concesit licentiam alicui, vt Maioratum instituat in forma solita, si ipse in persona filij, ac eius descendentiũ Maioratum instituat, &

filius viuo parente moriatur: vtrùm ſuſtineatur Maioratus in perſona nepotis. In qua quæſtione cõcludit ipſe ex aliquibus fundamentis, quę apud ipſum videri poterunt, ꝙ ſic. Cuius ſententia firmior, ac verior redditur ex his, quæ ſuperiùs anno tauimus. Cùm enim nepos mortuo filio, ſubintret in locũ illius, nulli dubiũ: niſi ꝙ ſit aliis filiis in Maioratus ſucceſſione præferendus: ſicut pater eius ſi viueret, præferendus eſſet. Quod eo maximè dicendum eſt, ꝙ in Maioratibus non pendeat vocatio ſequentis à vocatione præcedentis: ſed quælibet vocatio de per ſe ſubſiſtat, & à principio cenſeantur fieri tot donationes, ſeu ſubſtitutiones, quot perſonæ vocatæ inueniuntur: prout ſupra lib. 1. cap. 1. nume. 17. tradidimus.

¶ Sed controuerti etiam ſolet, quid dicendum ſit: quando Princeps dedit licentiam alicui, vt Maio-
40 ratum inſtituat in perſona Petri filij ſui ſpecialiter nominati, vtrùm ſcilicet, eo mortuo, in vita eius poſſit illum inſtituere in perſona nepotis, quem ipſe filius Petrus relinquit. Quam quęſt. tangit Gregorius Lopez. in d. l. 3. tit. 9. part. 6. gloſ. in verb. *No valdra*. col. 9. verſ. Quid autem, vbi concludit, non poſſe à parente Maioratũ inſtitui in perſona nepotis ex ipſo filio procedentis: quia quanuis verbũ, filij, in aliis caſibus extendatur ad nepotes, non tamen extẽditur ad eos, quando filius proprio nomine vocatus eſt. Quod probatur ex
41 tex. quem ipſe Grego. in id citat in l. ſi quis ita in principio. ff. de teſt. tute. iuncta gl. verbo. *Si quis filio*. vbi ex ea notat Bar. num. 1. quòd appellatio filij facta expreſſo nomine proprio non comprehendit alium, quàm filium ſic ſpecialiter nominatum. Ex quibus, & aliis, quæ ipſe Grego. adducit, quæ apud ipſum videri poterunt: ſic iſtam quęſtionem reſoluit.

¶ Quanuis autem hæc ſtringere videantur, contrarium mihi in hac quæſtione dicendũ videtur. Nam cùm Maioratus diſpoſitio ex ſui natura perpetua eſſe debeat, nõ eſt credendũ Principem conceſſiſſe parenti facultatẽ inſtituendi Maioratum in perſona Petri eius filij, ita vt eo mortuo Maioratus ipſe finiretur: ſed vt ad eius deſcendẽtes protraheretur. Ideóq; ea adiectio, vt Maioratũ in perſona Petri filij ſui facere poſſet, nõ reſtrictiuè ad eius deſcendẽtes: ſed potiùs prælatiuè accipienda erit, eóq, mortuo in perſona nepotis ex ipſo ſuperſtitis fieri poterit: ſicut in eius perſona fieri potuiſſe, cũ nepos ex ſuperiùs adductis in eius locũ ſubintret. Quod ex his, quæ ſupra, li. 1. c. 4. tradidimus, verũ eſſe apparet quãuis tutius ſit, cùm ſimilis caſus cõtigerit ad primogenium in pſona nepotis inſtituendũ nouam facultatem impetrare. Ex facultatibus tamen, quæ hodiè conceduntur ſemp huic caſui prouidetur: cùm nunquàm concedantur ad inſtituendum Primogenium in perſona alicuius filij ſine adiectione deſcendentium.

42 ¶ Sed & aliã quæſtionem mouet Grego. Lopez. in eadẽ. l. 32. d. glo. verb. *No valdra*. col. 9. vtrùm, ſcilicet pater habens facultatem ad inſtituendũ Primogeniũ in perſona vnius filij ſpecificè nominati, poſſit illud inſtituere eo mortuo in perſona alterius ex filiis ſuis. In qua quæſtione decidit, quòd non. Cùm facultas ſit ſpecificè conceſſa ad vnum filium, nec ad alium in ea ſpecificè non nominatũ extendi debeat. Quæ opinio vera, ac probabilis mihi videtur: cùm hic filius nullo iure in locum præmortui ſubintrare cenſendus ſit. Tametſi ex Maioratus natura, atque perpetuitate cõtrarium forſan, probabiliter diſputari poſſet.

¶ Id ipſum etiam dicendũ erit in alia quæſtione, quam ipſe Gregorius tetigit in ea. l. 32. in gl. verb. *No valdra*. col. 10. vtrùm pater, qui obtinuit facultatem ad inſtituendũ Maioratum in perſona Titij filij ſui, eo mortuo poſſit illũ inſtituere in perſona alterius filij poſteà nati, quem etiam Titium appellauit, in qua quæſtione reſoluit, ꝙ non ex iuribus, quæ ipſe allegat. Idóq; ipſum mihi verum videtur ex his, quæ in quæſtione præcedenti reſoluimus. Cùm enim filius, qui vocatur nunc Titius non ſit ille, qui in Regia facultate cõtinetur, nil refert, vocetur Titius aut Mæuius, ad hoc, vt ſub ea comprehendi poſſit: niſi ex Maioratus natura, ac perpetuitate, in hac quæſtione, ſicut in præcedenti, contrarium diſputari prætendatur.

¶ Sed & ipſe Gregorius in d. l. 32. col. 9. verſ. Sed 43
quid ſi Rex dubitat de alia quæſtione: vtrùm, ſcilicet quando pater habens facultatẽ ad inſtituendum Primogeniũ in perſona vnius ex filiis ſuis, non ſpecificè nominati, illud inſtituit in perſona vnius ex eis, qui mortuus eſt, viuo parente abſque filiis, poſſit in perſona alterius ex reliquis, vigore eiuſdem facultatis Primogeniũ inſtituere. In qua quęſtione reſoluit, ꝙ ſi filius acceptauit, & habuit Maioriam, & ſic actus fuit perfectus, non poſſit Primogenium à parente in aliũ filium inſtitui: ſi verò filius primò nominatus, non habuit Maioriã nec reſpectu eius fuit diſpoſitio perfecta, nec irreuocabilis, poſſit pater ipſum Primogenium in perſona alterius filij inſtituere, ad quod allegat text. in c. ſi electio, & in c. ſi compromiſſarius, de electi. lib. 6. Quæ opinio mihi vera videtur: dummodò primũ Primogenium irreuocabile fuerit, eiuſque poſſeſsio in vita filio tradita. Aliàs namq; contrarium dicendũ erit: propter ea, quę ſtatim dicemus.

¶ Sed & iterum quærit Grego. Lopez. retento eo- 44
dem themate in d. l. 32. in glo. 1. verb. *No valdra*. col. 9. verſi. Sed quid ſi Rex. ad fin. vtrùm ſi Maioratus ſemel in perſona vnius filij ex huiuſmodi facultate inſtitutus reuocetur à parẽte poſſit iterùm ipſe parẽs illum in perſona alterius filij ex huiuſmodi facultate inſtitutus reuocetur à parente poſſit iterùm ipſe parens illum in perſona alterius filij inſtituere. In qua. q. reſpondet, quòd non, ex leg. boues. §. hoc ſermone. ff. de verb. ſig. Et ex aliis iu- 45
ribus, quæ ibidem adducit, cuius dicta cõprobari poſſunt, ex his, quæ dixit Deci. cõſi. 512. nu. 2. cum ſeq. vbi inquit, ꝙ ſi Papa concedat Epiſcopo licentiam, ad teſtandum, eiúſq; virtute ſemel teſtetur, primúmque teſtamentum reuocauerit, non poterit virtute eiuſdem licentiæ facere ſecundum teſtamentum, quia licentia ad teſtandum in primo actu conſumitur. Cuius opi. ſequitur Soci. Iuni. conſ. 89. nu. 24. cum ſeq. Quorum dicta ſequutus fuit. D. Dida. de Couarru. in c. cum in officiis. nu. 8. de teſta. atque Tiraquel. in d. l. boues. §. hoc ſermone in regula eiuſdem. l. nu. 128.

¶ Hoc autem, quod Grego. Lopez. in hac quæſtione reſpondit, & id quod Deci. d. conſ. 512. & cæteri, qui illum ſequuntur reſponderunt: proculdubiò erroneum eſt, ſiquidem licentia ad inſtituendum Primogenium, quod ex ſui natura reuocabile eſt, vel ad teſtandum conceſſa, non conſumitur ex primo actu reuocabili, niſi is actus morte confirmetur atque ex ea perfectionem accipiat. Imò is, qui illũ fecit poterit, eo reuocato ex eadẽ licentia alium facere, donec actus ex ipſa licentia

factus,

factus ſemel effectū obtineat. Quod ex pluribus iuribus, atque rationibus verum eſſe profitentur Marti. Nauarr. in repe. c. fin. 16. q. 1. in 3. q. principali. nu. 22. cum ſeq. & Tellius Fernādez. in l. 4. Tau. nu. 6. cū ſeq. vbi pluribus iuribus & rationibus id probat, quanuis num. 13. illud cogitandum abſque cauſa rationabili relinquat. Idq; ipſum tanquàm verum, ac iuridicum ſequutus fuit Frāciſcus Sarmientus, de redditibus Eccleſiaſticis, par. 4. cap. 4. nu. 3. cum ſeq. Qui adeò enixè id probant, vt nullus in hac quæſtione ſuperſit dubitandi aditus. quorum opinioni libenter aſſentimur. Sicq; ipſemet Grego. Lopez. in eadem. l. 32. glo. verb. *No valdra.* col. 10. verſ. Quid autem ſi quis fecit Maioriā. Iterum mouens in effectu eandem. q. contrarium decidit: imò quòd inciſo, ſeu reuocato primo Maioratu, ex facultate Regia inſtituto, poſſit eiuſdē Maioratus inſtitutor alium virtute primæ licentiæ inſtituere. Quod hodie ex Regiis licētiis, quæ ad inſtituenda Primogenia concedi ſolent, apertiùs procedit, cùm ad hæc dubia ſummouenda in eis dici ſoleat, *que lo puedan mudar y reuocar, y hazer de nueuo todas las vezes que quiſieren, y por bien tuuieren.*

46 ¶ Sed & dubitari poteſt, vtrùm cōceſſa licentia, vt quis poſſit Primogeniū in perſona vnius ex filiis inſtituere, poſſit illud inſtituere, nedū in perſona vnius ex filiis, qui tempore cōceſſionis facultatis nati erant: ſed in perſona poſthumi, vel eius, qui poſt cōceſſionem facultatis natus fuit. In qua quæſtione dicendū eſt, q; ſic. In his namque, quæ ſucceſſionē atq; eius fauorē contingunt poſthumus tanquam natus cenſendus eſt. l. 1. §. in quibus verſ. ſciendum. ff. de lega. 3. l. qui in vtero. vbi per Scri. ff. de ſta. homi. l. qui operas. ff. de ope. libert. Tiraq. qui plura refert, de retract. Lignagier. §. 1. glo. 9. nu. 75. cum pluribus ſequen. Sicq; in ſpecie in Regia facultate ad Primogeniū inſtituendum conceſſa, reſoluit Grego. Lopez. in l. 32. tit. 9. part. 6. in glo. verb. *No valdra.* col. 6. verſ. Sed an compre hendatur & col. 8. verſ. Et an virtute. Quod etiam in Regiis facultatibus prouideri ſolet: dùm in eis dicitur. *Que lo podais hazer en vno de los hijos, que teneis al preſente, o tuuieredes de aqui adelante.*

¶ Similiter etiam controuerti ſolet, vtrùm is, qui habet facultatem ad inſtituēdum Primogenium, 47
poſsit illud inſtituere in perſona filij monachi, ſeu clerici, vel furioſi, muti, aut ſurdi, ſeu ſimiles defectus patientis. Sed quia ſupra lib. 1. cap. 13. vbi de Primogenito clerico religioſo, ſeu furioſo tractabimus, id latiùs diſcuſsimus, ad ibidem dicta lectores remittimus.

¶ Vtrùm autem is, qui habet Regiam facultatem 48
ad inſtituendum Primogenium in perſona vnius ex filiis ſuis, poſsit eius facultatis virtute, in perſona duorū filiorū duo Primogenia inſtituere, vel è cōuerſo: vtrùm qui habet Regiam facultatem ad inſtituendum plura Primogenia poſsit vnum ſolum inſtituere, ego ſupra iſto lib. cap. 4. annotaui.

¶ Sed vtrùm parēs, qui ex Principis, vel legū Re- 49
giarū facultate Primogeniū inſtituit, teneatur in perſona filij dignioris illud inſtituere, ſeu poſsit in eius ſucceſsione dignum, ſeu etiam indignū digniori præferre, ego ſupra iſto lib. c. 5. latiſsimè enarraui, vbi quid in hoc tam iure fori quàm poli dicendum ſit, congrua diſtinctione reſolui.

¶ Subſequēter autem hîc tractandū foret, vtrùm 50
parens virtute Regiæ facultatis, poſsit in perſona filij hæretici, vel proditoris, ſeu inimici Regis, vel filij exiſtētis apud hoſtes Primogeniū inſtituere, atq; de aliis quæſtionibus ſimilib⁹: ſed quia de his plura apud Scrib. in locis ordinariis inuenientur, & alibi de eis agendū erit, ea hîc breuitate ſtudēs, cōſultò prætermitto. Circa hæc autē videri poterunt, quæ de filio hæretico, ſeu proditore dixit Greg. Lopez. in l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. verb. *Siendo hombre para ello.* col. 2. verſ. ſed pone, q; tēpore delationis Maioriæ. Et de inimico Regis dixit idē Grego. in l. 32. tit. 9. part. 6. glo. verb. *No valdra.* col. 6. & de exiſtente apud hoſtes dixit in ea. gl. verb. *No valdra.* col. 8. Quāuis enim hæc ipſe nō omninò reſoluat, ex his tamen, quæ adducit, poterūt quædā veluti veritatis ac reſolutionis veſtigia cōprehendi.

SVMMARIA.

1 *Inſtituens Primogenium proſpicere debet: ne conditiones turpes, & iniuſtas apponat, & honeſtas omittat.*

2 *Leges, quæ in Primogeniorum inſtitutione apponuntur: vtrum veræ conditiones ſint, an modum tantum inducant.*

3 *Leges, ſeu conditiones appoſitæ in Maioratu ſimpliciter ſumpto, modum tantùm, non cōditionem inducunt.*

4 *Conditio ſuſpendit effectum diſpoſitionis in tempus conditionis impletæ: modus verò non: ſed obligat poſt diſpoſitionem perfectam ad eius implementum.*

5 *Conditio adiecta donatario, vt aliquid faciat, quod veniat implendum in futurum, modus reputatur, & non conditio.*

6 *Inſtitutio Maioratus ſimpliciter ſumpta, nec eſt conditionalis, nec pura, reſoluenda tamen ſub conditione.*

7 *Conditiones, aut modi appoſiti in inſtitutione Primogenij, ipſum Primogenium non reſoluunt.*

8 *Leges, ſeu conditiones Maioratus ſi non ſeruentur, non reſoluitur inſtitutio ipſius Maioratus: ſed ſucceſſores ad earum implementum aſtringendi ſunt.*

9 *Præceptum teſtantis in dubio præſumitur appoſitum per viam modi, non autem conditionis.*

10 *Niſi cauſa aliud requirat, vel natura verborum aliud ſuadeat.*

11 *Leges, ſeu conditiones, quæ communiter in Maioratibus apponuntur, cenſentur modi: niſi alia adiungantur: quæ potiùs ad conditionem, quàm ad modum referri debeant.*

12 *In vocationibus Maioratus primus cenſetur vocatus purè: ſequentes verò ſub conditione.*

13 *In grauaminibus Maioratus onera,& grauamina ad modũ non ad conditionem referenda sunt.*

14 *Grauamina Maioratus non suspendunt vocationes:sed post possessionem in vocatos trãslatum adimplenda sunt.*

15 *Nisi ex dispositione institutoris ante possessionis apprehensionem implendum sit.*

16 *Quo casu,licet ex dispositione legis possessio Maioratus transferatur in vocatum,tamẽ apprehensio suspenditur,donec à successore adimpleatur.*

17 *Si institutor Maioratus dixerit quòd non transeat dominiũ nec possessio in vocatum, donec impleat,quod sibi iniunctum fuerit,nec dominium,nec possessio ciuilissima in eum transibit.*

18 *Dispositio,quòd successor non censeatur vocatus: nisi onus impleat,conditionalis est.*

19 *Quando dispositio est pura,resoluenda tamen sub conditione, possessor lucratur fructus medij tẽporis.Si verò sit conditionalis,eos restituere tenetur.*

20 *Successor Maioratus grauatus aliquid adimplere , & non aliàs,vocatus in casu contrauentionis nunquam censetur vocatus,& fructus restituet.*

21 *Conditio viduæ imposita si non nupserit , hæreditatem ei traditam cum cautione Mutiana si nupserit,restituet cum fructibus.*

22 *Idem erit,in quolibet alio,cui legatum,vel hæreditas relicta sub conditione tradita sit dicta cautione Mutiana.*

23 *Licet cautio Mutiana non detur,nisi in dispositione conditionali,etiam cauendum est in dispositione modali de modo implendo,& vtroque casu res est cum fructibus restituenda.*

24 *In dispositione conditionali datur actio ex cautione Mutiana.In modali verò sine ea agi potest.*

25 *Quando vera conditio in dispositione apposita est:an successor Maioratus teneatur ante apprehensionem possessionis cauere de conditionis implemento,& de re cum fructibus restituenda.*

26 *Cautio Mutiana non habet locum in contractibus.*

27 *Cautio Mutiana habet locum in donationibus causa mortis.*

28 *Si Maioratus fiat ea lege,vt non possit reuocari,licèt in eo non habeat locum cautio Mutiana , tamen cauendum est cautione modali de rigore iuris.*

29 *In Maioratu non est præstãda cautio Mutiana:quando præstita fuit cautio de re Maioratus conseruanda,ac restituenda.*

30 *Successor Maioratus nullum ius habet : nisi ab eo instanti quo sibi dies successionis cessit,& ideò fructus præteriti ad eum non pertinent.*

31 *Clausula,quòd si successor non impleuerit conditiones,transeat successio in sequẽtem,ac si primus fuisset mortuus:an sit ademptio successionis in pœnam facta.*

32 *Ademptio legati,vel institutionis in pœnam facta, non valet:si pœna ex causa iniusta procedat:si autem ex causa honesta,valet.*

33 *Pœna distinguitur à conditione,vel modo ex verisimili voluntate testatoris.*

34 *Conditiones iustæ,& honestæ quæcunque sint , à successoribus Maioratus seruandæ sunt , & non seruantes à successione priuandi.*

35 *Conditiones impossibiles,turpes,& inhonestæ in Primogeniis appositæ implendæ non sunt.*

36 *Conditiones impossibiles à natura,vel de iure,reijciuntur ab institutione,legato,seu fideicommisso,& remanet pura dispositio.*

37 *Conditiones impossibiles de facto vitiant institutionem,legatum,seu fideicommissum.*

38 *Conditiones impossibiles de natura,vel de iure, seu de facto in contractibus appositæ vitiant contractum.*

39 *In Primogenijs factis in testamento,seu in contractu reuocabili,conditiones impossibiles à natura,vel à iure appositæ reijciuntur.*

40 *In Primogenijs in contractu irreuocabili factis,conditiones impossibiles vitiant dispositionem.*

41 *In Primogenijs conditiones,& grauamina,potiùs ad modũ,quàm ad conditionẽ referenda sunt.*

42 *Modus impossibilis dispositionem in contractu,seu in testamento factam non vitiat.*

43 *Vera cõditio turpis in Primogenio adiecta vni vocato non vitiat Primogenium , nisi solam illam vocationem:nisi omnibus vocationibus in infinitum adiecta sit.*

44 *Institutor Primogenij,an possit astringere successores , vt iureiurando promittant, se conditiones seruaturos:an hoc tanquam turpe reijciatur.*

45 *Conditio iuramenti relata ad res præteritas,vel præsentes adimplenda est:ad futuras verò tanquã turpis reijcienda.*

46 *Veræ conditiones appositæ in Primogenijs in vltima voluntate factis implendæ sunt,reiecta conditione iurisiurandi.*

47 *Si leges Primogenij modum , & non veram conditionem inducant,successor tenetur adimplere conditionem iuramenti de modo implendo.*

48 *In Maioratu in contractu reuocabili facto,præceptum de iuramento,reijcitur à conditione,in modo verò implendum est.*

49 *Conditio*

49 *Conditio iuramenti non reiicitur à Maioratu facto [illegible]tractu irreuocabili: etiam quo ad veras,& proprias conditiones.*

50 *Præceptum iurisiurandi de iure Regio laicos,& minores.25.annis non ligat.*

51 *Filiæ,fœminæ,& masculi,& fœminæ,quæ ab eis in perpetuum descenderint, possunt ab institutore Primogenij propter masculos remotioris gradus excludi,præsertim dotibus competentibus relictis.*

52 *Tutiorem opinionem esse in Primogeniis filias in perpetuum propter alios transuersales non excludere.*

53 *In Primogenio facto ex facultate legis Regni in tertio bonorũ filiæ propter masculos trãsuersales, non possunt excludi.*

54 *Monachus,Religiosus,clericus,vel monialis à successione Primogenij possunt excludi.*

55 *A successione Primogenij facti de tertio bonorum iure Regni non possunt excludi prædicti.*

56 *Institutor Primogenij an possit statuere,quòd si successor crimen læsæ Maiestatis,vel sodomiæ cõmiserit præambula hora transeat ad successorem Primogenium:ita,vt fiscus à confiscatione excludatur.*

57 *In Primogenio ex Regia facultate instituto,non potest apponi clausula,quòd si committant prædicta delicta transeat ad successorem, vt fiscus excludatur.*

58 *Si Primogenium ex lege Regia fiat,dicta clausula apponi potest,& excludetur fiscus.*

De legibus,ac conditionibus, quæ in Primogeniorum institutione apponi solent.

CAPVT XII.

SVPEREST, vt de legibus, ac conditionibus,quæ in Primogeniorum institutione adiici solent,discutiamus, cùm ex illarum appositione, seu omissione constet ipsorum
1 Primogeniorum substantia. Qua in re,illud potissimum Primogenia instituere volentes prospicere debent,nè vel eas cõditiones apponant,quas turpes, aut iniustas sibi esse constiterit,nec eas omittant,quæ honestæ sunt, & ex quarum omissione ipsa Maioratus institutio corruat, seu inutilis efficiatur.Ideóque vt vnicuique Primogeniũ instituere volenti deinceps, qualiter hæc legitimè expleri valeant, cõpertum sit, ex amplissimo conditionum tractatu, ea præsertim in hac parte deducemus,quæ de cõditionibus iustis, honestis, atque possibilibus obseruandis. De turpibus autem,seu inhonestis, aut impossibilibus reiiciendis scriptũ est,cætera aliis locis reseruantes.

2 ¶ Sed antequàm vlterius progrediamur, illud in primis pro huius materiæ introductione discutiẽ dum se offert, vtrùm, scilicet hæ leges,seu conditiones,quæ in Primogeniorum institutione apponi solent, veræ atque propriè conditiones sint:an verò modum tantùm, non autem cõditionem inducant: quæ inuestigatio summè vtilis erit ad plura,quæ in hoc capite dicentur, & Scrib. in variis locis dicere solent.In qua quæstione,vt in ea vera resolutio habeatur, duo casus principales cõsiderãdi sunt. Aut enim agimus de ipsa Maioratus institutione simpliciter,atque absolutè sumpta.Aut de vocationibus, aut substitutionibus particularibus,quæ in ipso Maioratu continentur.

3 ¶ In primo casu,quãdo, scilicet,de Maioratus institutione simpliciter sumpta agimus, dicendum erit,q̃ leges, seu conditiones, quæ respectu ipsius Maioratus institutionis apponuntur, non efficiũt ipsam Maioratus institutionem conditionalẽ:sed
4 solum modum inducunt. Quod patet ex eo, quia conditio suspendit effectum dispositionis in tempus ipsius cõditionis impletæ. Modus autem non impedit,nec etiam suspendit perfectionẽ dispositionis,sed obligat post dispositionem perfectam ad implendum in futurũ illud, quod in vim modi præcipitur. Quæ differẽtia inter modum,& conditionem,comprehenditur ex doctrina Bar.communiter sequuta,in l.quibus diebus.§. Termilius. nu.1.ff.de condi.& demonstra. & ex.l. Plautius.ff. eod.Et ex Scrib.cõmuniter in l. 2. C. de dona.quæ sub modo, Parisius, qui plura refert.consil.19.nu. 250 lib.2. & alibi sæpe. Idque adeò verum est, vt si is,qui facit aliquam donationem, vel aliam dispositionem adiiciat,q̃ illam facit sub hac condi- 5
tione, q̃, scilicet donatarius faciat aliquid, quod venit implendum in futurum: nihilominùs tamẽ illud, quod sub nomine cõditionis adiicitur tanquàm modus, nõ autem tanquàm conditio iudicandum erit. l. Mæuia.ff.de manu.testa.l. Caius.ff. de manu.l.debitori.C.de pact.vbi latè per Dec. & Alciat.Tiraq.qui plura refert,de retract.cõuentio. §.2.gl.1.nu.76. Quib⁹ adiiciẽda sunt ea,quæ infra isto lib. c. [illegible]nu.30. in id latiùs adducemus. Quæ omnia Maioratuum institutioni simpliciter sumptæ conueniunt.Quãuis enim Maioratuũ institutores frequenter dicere soleant, quòd Maioratus instituunt cum vinculis, ac conditionibus, quas ibidem adiiciunt:nihilominùs tamẽ id potius ad modum, quàm ad conditionem referendum erit, cùm ea omnia in futurum implenda sint, nec dispositionem Maioratus suspendant.

¶ Quod adeò verũ est,vt Maioratus institutio nõ 6
solùm hoc respectu dici non valeat cõditionalis: sed nec etiã dici possit pura, resoluẽda tamen sub cõditione,iuxta tradita,in l.2.3.& 4 ff. de in diem adiecti.& in l.si res. ff. de cõtrahen. empti.iunctis plurib⁹ aliis,quæ cumulat Tiraq:de retract.cõuentio.§.2.gl.o.1.nu.74.Conditiones namque,seu ve- 7
riùs modi,leges,aut pacta,quę in primogenijs apponũtur,ipsum Primogeniũ non resoluũt.Absurdum namq; esset,quòd successore alienãte,vel aliquid aliud nõ implente,Maioratus ipse resolueretur,bonaq; libera efficerentur. Imò hæc interpretatio menti,ac verbis institutorũ contraria foret.

¶ Ex quibus infertur, quòd si leges, vel conditio- 8
nes Maioratuum, à successoribus non seruentur, ipsius Maioratus institutio non resoluatur, sed

potiùs ſucceſſores ad implementum aſtringendi ſint. Ea namque eſt natura conditionis, vt ea deficiente actus reſoluatur, modus autem actum non reſoluit, ſed ad implendum ipſum modum aſtringit, prout infra iſto lib. cap. 15. nu. 28. latiùs oſtendemus.

9 ¶ Quibus adiicitur, quòd in dubio præſumendum eſt præceptum teſtantis appoſitum fuiſſe per viã modi, non autem per viam conditionis, vt arbitratur Bart. in l. cum motu. C. de tranſactionib. nu. 2. poſt Cinum. 4. oppoſitio. Quem ſequuntur ibi. Bald. Ang. Raph. Fulgo. Paul. & cõmunicer Scrib. prout teſtantur ibidem Alex. nu. 8. Iaſ. nu. 8. & Deci. nu. 7. & ſequitur illlam Iaſ. nu. 2. & Iacob. nu. 7. & D. Anto. de Padilla, qui hanc etiam cõmunem opi. eſſe profitetur. nu. 8. Eámque opi. dixit etiam cõmunem eſſe Alex. conſil. 10. nu. 4. lib. 1. Eámque ſequitur Pariſ. conſi. 19. nu. 249. Atque Gratus cõſil. 81. nu. 77. lib. 2. & conſi. 108. nu. 4. eod. lib. quam cõmunem opin. deducunt ex tex. in l. quæro. §. in-
10 ter locatorem. ff. locati. Idque verum eſt, niſi cauſa requiratur ad originem rei, adeò vt abſque illa, actio dari non poteſt, vel natura verborum aliud ſuadeat ex tex. qui ſic eſt intelligẽdus in l. à teſtatore. ff. de condi. & demonſtra. vbi ex his rationibus actus potiùs conditionalis, quàm modalis eſſe iudicatur. Quem text. ſic intellexerunt Alex. in d. l. cum mota. nu. 8. & Iaſ. nu. 20. & Cur. nu. 16. & D. Anto. de Padilla. nu. 8. cum ſeq. & Pariſ. d. conſ. 19. nume. 254.

11 ¶ Sed hæc de legibus, ac conditionibus, quæ frequenter in Maioratibus apponi ſolent, intelligenda ſunt. Cuius generis ſunt alienationis prohibitio, ſuccedendi ordo, nominis, atque armorum delationis grauamen, atque cætera omnia grauamina, vincula, atque conditiones, quæ ipſius Maioratus conſeruationem, atque perpetuitatem cõtingunt. Quanuis enim in his Maioratus inſtitutor verbo, conditionis, vtatur: nihilominùs tamẽ ea omnia potiùs ad modum, quàm ad conditionem referenda ſunt, cùm omnia in futurum, non autem ante Maioratus perfectionem (vt prædiximus) conferantur. Quòd ſi vltra hæc in ipſa Maioratus inſtitutione aliqua alia adiungantur, quæ potiùs ad propriás conditiones, quàm ad modum referenda ſint, veluti ſi teſtator Maioratum efficiat certa conditione exiſtente, non aliàs, vel aliqua bona ſub aliqua conditione, & non aliter Maioratui ſubiiciat, contrarium dicendum erit. Cùm enim hæc ad perfectionem, ſeu eſſentiam actus neceſſaria ſint, actúmque ipſum in earum euentũ ſuſpendat, nulli dubium, niſi quòd veræ ac propriæ conditiones cenſendæ ſint. Quod ex his regulis, quas ſuperiùs præmiſimus, probatur. Sed hæc raro in Maioratuum inſtitutione contingere ſolent.

¶ In ſecundo caſu, quando, ſcilicet de vocationibus, aut ſubſtitutionibus particularibus agitur, ſubdiſtinguendum eſt. Aut enim agimus de ipſis perſonis vocatis, ſeu ſubſtitutis, aut de grauaminibus & oneribus, quæ ipſiſmet perſonis vocatis apponuntur.

12 ¶ Si de ipſis perſonis vocatis, aut ſubſtitutis agamus, dicendum erit, primum vocatum propè ſemper ſimpliciter, atq; purè vocari ſolitum eſſe, niſi aliquãdo ex ſpeciali Maioratus inſtitutoris diſpoſitione ſub aliqua conditione etiam primus vocetur: quod rarò contingit. Sequentes autem ſucceſſores ſemper ſub conditione vocantur, veluti primo moriente, vel abſque liberis decedente, vel ſub aliis ſimilibus conditionibus. Quę omnes veræ, atque propriæ conditiones ſunt, cùm vocationem in earum euentum ſuſpendant. Atque requiratur earum verificatio, priuſquàm ſubſtitutio, ſeu vocatio effectum obtineat. Idque veriſſimum eſt.

¶ Si verò de grauaminibus, & oneribus eiſdem 13
ſubſtitutis, ſeu vocatis iniũctis agamus, dicẽdum erit propè ſemper ea onera, & grauamina ad modum, non autem ad conditionem, referenda eſſe, cùm ea vocationem, ſeu ſubſtitutionem non ſu- 14
ſpendant, ſed potiùs in futurum poſt ipſam vocationem perfectam, & dominium, ac poſſeſſionem in vocatos tranſlata adimplenda ſint, prout ſuperiùs oſtenſum eſt.

¶ Hoc autem dupliciter limitari poteſt. Primò, ſi 15
ex diſpoſitione Maioratus inſtitutoris, grauamen ipſum ante poſſeſſionis apprehenſionem implendum ſit: prout pluries à Maioratuum inſtitutoribus factum vidimus, qui præcipere ſolent ſucceſſoribus, vt antequàm rerum Maioratus poſſeſſionem capiant, iurent ſe adimpleturos omnes conditiones, in ipſius Maioratus inſtitutione contentas, vel quòd aliquid aliud adimpleant. Nam in 16
hoc caſu, quanuis dominium ac poſſeſſio ciuiliſſima in vocatum mortuo vltimo poſſeſſore pertranſeant, ex miniſterio legum Regiarum eo momento quo mortuus fuit, cùm ſucceſſio non poſſit eſſe, impendenti. De quo infra lib. 3. dicemus, nihilominùs tamen apprehenſio actualis poſſeſſionis ſuſpendenda erit, donec ſucceſſor iurauerit, vel adimpleuerit illud, quòd à Maioratus inſtitutore ſibi iniunctum fuit. Quo ad hoc namque, illa eſt propria conditio, vtpotè, quæ actum apprehenſionis actualis poſſeſsionis ſuſpendat. l. mulier. §. 1. vbi per Scrib. ff. de condi. inſti. l. 3. §. ſi quis ita. ff. de hæredi. inſti. Pariſius conſi. 19. nu. 258. lib. 2. Idque probatur ex his, quæ ſuperiùs adducta ſunt. Quod autem ad ipſam ſucceſſionem attinet: ſi ex poſtfacto Maioratus ſucceſſor id non impleuerit, dicendum erit, prout infra in ſequenti limitatione dicemus.

¶ Imò quod plus eſt, ſi conditio hæc non ſolum 17
apprehenſioni poſſeſſionis, imò ipſi ſucceſſioni appoſita ſit, veluti ſi inſtitutor dixerit, ꝙ non trãſeant in vocatum dominium, nec poſſeſſio, nec ipſa ſucceſſio, donec adimpleat id, quod ſibi iniunctum eſt, etiam ipſum dominium, atque poſſeſſio ciuiliſſima, in hoc caſu, inuocatum nõ pertranſibit: cum conditio ipſa ſucceſſionem, atque dominij tranſlationem in euentum conditionis ſuſpendat, & in vocatum ſub conditione dominium, atque poſſeſſio non pertranſeant ex miniſterio legum Regiarum: prout ex pluribus probat Grego. Lopius in l. 7. tit. 4. part. 5. verb. *Poſſeſſion.* vtrum autem prædicta iuriſiurandi conditio à Maioratus inſtitutore eiuſdem Maioratus ſucceſſoribus apponi poſſit, infra iſto. cap. nume. 44. dicemus.

¶ Secundò limitatur, niſi Maioratus inſtitutor in 18
ipſo grauamine diſponat, ꝙ ſi ſucceſſor illud non adimpleuerit, cenſeatur non vocatus, ſeu præteritus adiiciens, quòd non intendit vocare, nec vocat ad eius Maioratus ſucceſſionem, niſi eos tantum, qui grauamina ſibi iniuncta, præcisè adimpleuerint. Quod in pluribus huius Regni Maioratibus diſpoſitum, atque præceptum vidimus. Tunc namque, vel erit pura vocatio, reſoluenda

tamen

tamen ſub conditione,ex eo,quòd in eius defectũ cenſetur poſſeſſor non vocat⁹,vel quod verius eſt, cenſebitur vocatio ipſa conditionalis ex eo, quòd non vocatur,niſi ille,qui conditiones ipſas adimpleuerit, iuxta diſtinctionem Iuriſconſulti in l. 2. cũ ſeq.ff.de in diem adiecti.Iunctis his,quæ ſupra iſto cap.nu.16.cum ſeq.tradidimus. Sicque in ſpecie in ſimilibus vocationibus,ſeu ſubſtitutionib⁹, reſoluit Pariſius,conſil.19.nu.63.& quaſi per totũ conſil.lib.2.

19 ¶ Quę omnia ſummè notanda atque aduertenda ſunt:eſſe namque poterunt maximi effectus ad intelligendum,quis lucrabitur fructus interim perceptos, & ad alios quàmplures effectus.Nam ſi vocatio ſit pura,reſoluenda tamen ſub conditione, poſſeſſor Maioratus lucrabitur fructus medij temporis,etſi ex non adimplemento conditionis vocatio reſoluatur. Si verò ſit vocatio ipſa conditionalis,non lucrabitur fruct⁹ medij temporis,ſed omnes fructus perceptos reſtituere tenebitur. Hęc nãque diſtinctio cõmuniter recepta eſt,quòd,ſcilicet,ſi diſpoſitio pura ſit,ſed reſoluenda ſub conditione,poſſeſſor faciat fructus ſuos, cùm interim dominus ſit. Si verò conditionalis, eos reſtituere teneatur,cùm nullo tempore dominus fuerit,nec eos acquirere potuerit.l.2 & l.4.ff.de in diem adiectio l.neceſſario.§.quòd ſi pendente.ff.de peri.& cõmo.rei vendi.l.omnia.§.1.ff.de lega.2. Tiraquel. qui id optimè explicat,de retract.conuentio. §. 2. glo.1.n.73.

¶ Quæ differentia inter diſpoſitionem conditionalem,& puram,ſub conditione tamen reſoluendam,quo ad fructuũ acquiſitionem vera eſt,quãuis contrarium,imò, quòd etiam in diſpoſitione pura ſub conditione reſoluta fructus veniant reſtituendi,veriùs eſſe profiteatur glo.in l.2.verb.*Lucrari*.ff.de in diem adiecti.Quæ in effectu ſentit, ꝙ ex diſpoſitione pura, reſoluenda tamen ſub conditione,fructus interim fiant accipientis,ex poſtfacto tamen,aduenientę caſu reſolutionis, ſint etiam fructus cum ipſa re principali reſtituendi, quam ibi Scrib.ſequunt. Idque ipſum verum eſſe exiſtimant Ioã.Andr.& Abb.nũ.6.& cæteri Scrib. in cap.illo vos,de pigno.Quorum opin.communẽ eſſe aſſerit,atque ex pluribus comprobat Coraſius lib.3.Miſcellanearum.cap.9.Hæc namque opinio falſa eſt,prout optimè probant Tiraquel.in l.ſi vnquàm.C.de reuocan.dona. verb. reuertatur. num. 285.qui plures idipſum aſſerentes refert,& D. Dida.de Couarru.lib.3.reſolu.cap.9.num.1.atque Fernand.Menchaca cõtrouer.frequentium.lib.3. cap. 49.num.1.Quod optimè probat tex.qui ſic abſq; cauillatione gloſſæ intelligendus eſt.in d.l.2. ff. de in diem adiecti.

20 ¶ Quanuis autem hæc differentia inter diſpoſitionem conditionalem & puram ſed ſub conditione reſoluendam,vera ſit:ad caſum tamen, de quo agimus,nihil attinet,cùm Maiorat⁹ ſucceſſor ſub conditionibus prædictis,& non aliàs vocatus, in caſu contrauentionis ab initio nunquam vocatus cenſendus ſit,eaque diſpoſitio iuxta diſtinctionẽ. d.l.2.ff.de in diem adiecti.non pura,& ſub conditione reſoluenda:ſed propriè conditionalis,à principio cenſenda ſit. Quod dixit Angel. conſil. 165. incipi.in Dei nomine. Ex iſto dubio, vbi elegantèr inquit,quòd ſi teſtator hæredem inſtituit ſub conditione,ſi non alienauerit,& in caſu contrauẽtionis vocauit alium quod ſi fecerit contra conditionem,ipſo iure deſinet eſſe hæres à principio,& in alium hæreditas transfundetur. Idipſum etiam ex pluribus probat Bartholomæus Soci.in d.l.Mutianæ.col.fina.ff.de condi.& demonſtra.vbi inquit hæredem,qui fecit contra conditionem non priuari hæreditate ex diſpoſitione teſtatoris, ſed ex legis diſpoſitione,quia teſtator in eum caſum non videtur adimere hæreditatem, ſed veriùs cenſendus eſt illam non dediſſe. Cuius dicta ſequitur,atque ingeniosè probat Emanuel Acoſta in ſelectis circa conditiones.lib.2.cap.6.nu.5.& 6.& Paul.Pariſ.conſ.19.nu.63.cum aliis.li.2.Idque verum mihi videtur,tametſi Petrus de Neapolis. Bart. Alberi. Cuma.& alij ab Emanuele Acoſta. relati contrariam opinionem ſequantur.Quorum ſententia iuris principijs apertiſſimè aduerſatur.

¶ Sed idipſum clariùs probatur ex deciſ.text.in Auth.cui relictum.C.de indicta viduita.tollen.ibi. *Ac ſi ei relictum,vel ordinatum non eſſet.* Vbi probatur, quòd vidua,cui à marito ſub conditione non nubendi hæreditas relicta eſt, eaque ſibi fuit præſtita cautione Mutiana tradita,ſi poſteà nubat,tenebitur eam reſtituere cum fructibus,tàm percep tis,quàm percipiendis,quia ex non implemento conditionis cenſetur retrò hæredem nõ fuiſſe.Per quem tex.id notant ibidem Bal.Paul.& communiter Scrib.vbi Iaſ.num.7.id optimè declarat.Quod etiam in quolibet alio,cui legatum,vel hæreditas ſub conditione relicta eſt,traditaque ſibi præſtita Mutiana cautione dicendum erit.Is namq; nõ impleta conditione,tenetur rem cũ fructib. reſtituere.Idq; Bar.in d.l.Mutianæ.n. 7. ff.de condi.& demonſtra.ſentire videtur, atque palam profitentur Soci.col.fina.& cæteri Scrib.ibidem, atque in d. Auth.cui relictum.

Quæ omnia,quo ad cautionis præſtationem,& fructuum reſtitutionem non ſolùm invera,ac propria conditione procedunt,ſed etiam in modo locũ habent.Quãuis.n.propriè loquendo,cautio Mutiana in diſpoſitionib. ſub modo factis non detur, ſed ſolũ in diſpoſitionib.factis ſub cõditione(,put in d.l.Mutianæ omnes Scrib.aduertunt):cõmunis tñ reſolutio eſt,ꝙ in diſpoſitione modali ſit cauendũ de modo implendo,ſicut in conditionali,de cõditione implenda.& in vtroq; caſu,modo,vel conditione non impletis,res ſit cum fructib. reſtituenda,differentia autem inter has duas cautiones ea eſt ꝙ in diſpoſitione conditionali ex cautione datur agere volenti actio,quæ ex rigore iuris ſuſpenſa erat,vſque in euentum cõditionis. Ideoque Mutius introduxit Mutianam cautionem.vt conditio præſtita ipſa cautione,pro impleta haberetur, deditq; cauenti actionem ad rem exigendam.In diſpoſitione autem modali, non datur actio ex cautione,imò abſque ea agi poteſt, cùm modus non ſuſpendat perfectionem diſpoſitionis, nec actionis,ſed ex prædicta cautione detur agenti replicatio,ſi excipiatur, ꝙ obſtat ei,ꝙ res ſub modo ſibi relicta eſt, & ꝙ debet ante omnia modũ implere, vt ipſe poſſit dicere, ꝙ debet rem obtinere præſtita cautione de modo implendo, quæ diuerſa eſt,à cautione Mutiana,prout optimè declarant Bar.in l.quib.diebus.§.Termilius. ff.de condi. & demonſtra.& Paul.nu.5.& Bart.Soci.col. 4. verſic. Circa tertiam quæſtionem.Iaſ.in l.1.C.de pact.numer.3. Idque etiam in d.l.Mutianæ,& in pluribus aliis locis Scrib.annotare ſolent.

¶ Ex quibus nouiſſimè infertur,quòd prętercationem de re Maioratus reſtituenda,quam ſucceſſor Maioratus præſtare tenetur,prout diximus ſu-

pra li.1.c.15.nu.1.cum ſequen.Similiter, antequàm poſſeſsionem rerum Maioratus apprehẽdat, tanea tur præfatam cautionem præſtare, ſiue de conditione, ſiue de modo hac lege appoſitis implendis, vel de rebus Maioratus in caſum contrauentionis cum fructibus reſtituendis,iuxta ſupradicta tracte mus,non enim in eum aliter dominium, atq; poſſeſſio tranſire poſſent,quando vera,ac proprtia conditio appoſita fuiſſet,cùm id conditionis effectus impediat,quod eſſet nouum,ac ſubtile:ſi verum foret,aſtringeretq; præciſiùs Maioratuum poſſeſſores ad eorum conditiones obſeruandas, ſi ſcirent non ſolùm ipſos eſſe bonis Maioratus priuandos: ſed etiã ad fructuum perceptorum reſtitutionem compellendos.Idque vltra ſuperiùs adducta apertiſſimè probat tex.in l.3.§.ſi quis ita. ff.de addi.lega.ibi.*Hæres igitur debebit doli exceptione appoſita proſpicere ſibi cautione,à Titio de fundo non alienando.* Per quem tex.dixit gloſ.ibidem,verbo. *Cautione.* Quã communiter Scrib.ſequuntur. Quòd ſi fundus relinquatur alicui cum prohibitione de non alienando,is,cuius fauore prohibitio appoſita eſt, vel cui ex alienatione damnum ſequi poteſt,petere poterit cautionem Mutianam de conditione prohibitionis alienationis obſeruanda. Qui tex. expreſsè dubium hoc decidere videtur.

26 ¶ Nec Maioratuum poſſeſſores hanc cautionem euitare poſſent ex eo, quòd Maioratus in contractu inſtitutus ſit,& q̃ iuxta communem ſententiã cautio Mutiana locum non habeat in contractib. vt dixit Bar.communiter ſequutus in d.l.Mutianę. nu.4.ff.de cond.& demonſtr.poſt glo.1.ibid.Scrib. in l.final.C.de pact.vbi Alex.nu.9.Deci.n. 34.Curtius Iuni.nu.62.hanc communem opinionem eſſe profitentur.Idem Alexan.in l.ſiue apud acta. C.de tranſacti.nu.7.vbi etiam Iaſ.nu.5. atque Anton.de Padilla.nu.15.& cæteri Scrib. idipſum communiter reſoluunt plures in idem citantes,qui apud ipſos videri poterunt.

27 ¶ Hæc namque obiectio facilè diluitur. Nã ſi Maioratus reuocari poſſint nulli dubium,niſi q̃ in eis habeat locum cautio Mutiana, cùm etiam ſi in cõtractu facti ſint ſequantur vltimę voluntatis naturam:prout ſupra lib.1.c.12.n.8.latiùs annotauimus Qua ratione communiter receptum eſt, in donatione cauſa mortis cautionem Mutianam interponi poſſe.Idq; probat.tex.clarus in Auth.de nupt.§. quæ verò nunc verſ. præfatæ autem colla.4. Per quem tex.id dixit Bald.in Auth.cui relictum.C.de indicta viduit.tollen.nu.21.quem ibi Scrib. ſequuntur Socin.in d.l.Mutianæ.n.6. Iaſ.in d.l. ſiue apud acta.C.de tranſact.n.19.vbi D.Anto.de Padilla.n. 18.plura in idẽ adducit Curt.Iun.in l.1.C.de pact. n.65.Emanuel Acoſta in rep.l.cũ tale.§. ſi arbitratu.ff.de condi.& demõſtra.amplia nu.4.& 5.& alibi ſæpe Scrib.

28 ¶ Si verò Maioratus ea lege fiat,vt reuocari non valeat,quãuis in eo cautio Mutiana locum nõ habeat,cùm Maioratus iſte vim contractus, non autem vltimæ voluntatis obtineat: nihilominùs tamen in eo interponi debet cautio modalis,de qua per Bar.& Scri.in d.l.quib. diebus.§. Termilius.ff. de condi.& demonſtra & in l.in omnibus. ff.de iudi.De qua etiam ego ſuperius memini. Quæ cautio tam in contractib bonæ fidei:quàm in contractibus ſtricti iuris præſtanda erit, vt in ſpecie dixit Bar.in d.§.Termilius.n.15.per tex. qui ad id ſolet communiter allegari in l.Inſulam.in fi.ff. loca. Quod etiam ſequuntur Soci.in d. l. Mutianæ.n.6. Bart.n.12.& Iaſ.n.21.in d.l.ſiue apud acta.n.21.vbi D.Anto.de Padilla.n.28.plura in idẽ adducit.Curtiꝰ Iunior in l.1.C.de pact.n.58.& alibi ſæpè Scrib.

¶ Sed quamuis hæc omnia ex ſtricto iuris rigore 29
procedant,& vera mihi videantur, nũquam tamẽ illa vidi in forenſibus cõtrouerſiis deducta,nec admiſſa.Nec exiſtimarem,q̃ præſtita ſatiſdatione de re Maioratus conſeruanda,ac reſtituenda.De qua ſupra libr.1.c.15.dictum eſt, admitterentur. Cuius rei inter alias duæ rationes potiſſimæ mihi occurrunt.

¶ Prima,q̃ in eiſdem Maioratib. ſemper dici ſoleat,q̃ ſi poſſeſſor leges,ſeu conditiones ipſius Maioratus non adimpleuerit, ſtatim Maioratus ipſe tranſeat in ſequentem,& cum huius clauſulæ virtute eo ipſo, quòd conditio, ſeu modus impletus non fuerit,cedat ipſius Maioratus dies, & videatur ſequenti ſucceſſori cõſultũ ex ſatiſdatione.q̃ præſtari debet de re adueniente die ſubſtitutionis reſtituenda,videtur,quodam modò ſuperflua cautio,quæ de adimplẽdis modis,ſeu cõditionib.præſtatur,cùm cautio ſupradicta idem in effectu contineat,nec ſit ſuperfluis cautionib.vtendum.l.hæc ſtipulatio.§. Diuus.ff.vt legatorum ſeu fideicom. nomi.caueã.

¶ Secunda,quia ſi dicatur, quòd hæc cautio ne- 30
ceſſaria eſt propter fructus,quos Maioratus poſſeſſor ex non implemento modi, ſeu conditionis reſtituere tenetur,hoc etiam neceſſarium non videtur.Nam quanuis id in fideicommiſſis,vel alijs hęreditatib.ſub conditione relictis procedat,in Maioratibus tamen perpetuis procedere poſſe non videtur.Cum.n.ſequẽs ſucceſſor nõ habeat aliquod ius ad Maioratus ſucceſſionem,niſi ex eo inſtanti, quo dies eiuſdem ſucceſſionis ceſſit: conſequens, eſt,vt non fructus,præteriti temporis, ſed ſola bona ipſa Maioratus ſint ſibi reſtituenda,cùm ad fructus petendos nullũ ius ſibi competere valeat, ad quam bonorum Maioratus reſtitutionem ſufficit cautio ſupradicta.Quòd ſi dixerimus fructus hęredi Maioratus inſtitutoris reſtituendos eſſe, adhuc id iure ſubſiſtere non videtur,cùm non fauore hęredis,ſed fauore totius familiæ conditiones appoſitæ fuerint.Nec ſit conſiderabilis ratio, quare id, quod aufertur à poſſeſſore, qui conditiones non ſeruauit,ſit præſtandum hæredi,cuius fauore,conditiones appoſitæ non ſunt.Quibus adiicitur,conditiones huiuſmodi,potiùs commitatorias,quam prædicti effectus inductorias cẽſendas eſſe.Ideoq; non ſunt adeò ſtrictè , prout aliæ, quæ in ipſa principali diſpoſitione apponuntur , interpretandæ.Ex quibus rationibus videtur huiuſmodi cautionem neceſſariam non eſſe.

¶ Hæc ſunt,quæ mihi in hoc articulo dicenda occurrerunt ad communem huius rei obſeruationem tuendam,atque conſeruandam, & ne tot nouitates in Maioratuum ſucceſsione introducamus quæ nedum hucuſque à noſtris Iuriſconſultis adducta,ſed nec etiam excogitata fuerũt:ſed ſi liberè ſententia noſtra dicenda ſit,hæc non adeò exactè illa,quæ ſuperiùs annotauimus,diluunt, vt abeis omninò diſcedendum mihi videatur. Ideoque cùm ſimilis caſus contigerit, de eis deliberandum erit.

¶ Illud autem prætermittendũ nõ erit, q̃ propè 31
in omnibus Maioratib.adiici ſolet,vt prædiximus, q̃ ſi Maioratus poſſeſſor eiuſdẽ conditiones non adimpleuerit, Maioratus ſucceſſio.tranſeat in ſequentem ſucceſſorem,ac ſi primus ſucceſſor mortuus

tuus fuisset. Quæ videtur quædam successionis ad emptio, & in alium translatio in pœnam facta, eáque pœnæ appositio, cum iusta atque conseruationi ipsorum Maioratuum conueniens sit, proculdubiò ad vnguem seruanda erit. l.1.& 2.ff.de his, quæ
32 pœn.nomine.l.vna.C.eod.tit.vbi probatur, ademptionem, vel trãslationem legati, vel institutionis vel quidpiam aliud in pœnam adiectum, non valere, si pœna ex causa iniusta, ac turpi procederet. Si verò ex causa honesta procedat, validum esse. Quod ibidem communiter Scrib. profitentur, probaturque ex l. mulcta. & ex l. in testamento. la. 1. ff. de cõdi. & demonstra. & ex l. 1. §. itẽ si ita. ff. ad leg. Falcid. & ex l. si pœnam. ff. quando dies lega. ced. Quod etiam ex pluribus legibus. ff. de adimen. lega. deduci poterit. Ideoque in casu de quo agimus leges de ademptione, & translatione legatorum, vel de quibuscunque alijs rebus, quę sub pęna p ę cipiuntur, loquentes ad Hispanorum Primogenia hac distinctione præmissa, deduci poterunt, quòd optimè in Primogenijs loquens, considerat Paris. d. cõs. 19. n. 134. li. 2. vbi latissimè prosequitur materiam.

¶ In hoc tamen considerandum est, difficile esse
33 conditionem à pœna discernere: cũ propè similibus verbis apponi soleant. Sed obseruandum erit, ꝙ pœna à conditione, vel modo ex verisimili Maioratus institutoris voluntate distinguitur: prout inquit Iuris cõsultus in l. 2. ff. de his, quę pęn. nom. Idque ex rei qualitate, atq; verborũ conceptione comprehenditur: prout optimè declarant Paul. Castr. in l. vna. C. de his, quæ pœn. nom. n. 8. Imol. in l. Titia. col. 3. ff. de verb. oblig. atq; omniũ latissimè Emanuel Acosta. in d. rep l. cũ tale. §. si quis arbitratu. ff. de condi. & demonst. amplia. vlt. nu. 37. Quæ omnia satis notanda sunt non. n. sic ad Hispanorum Primogenia deducta, alibi inuenientur.

34 ¶ His igitur sic præmissis, vt ad cõditiones impossibiles turpes, ac inhonestas, & ad eas, quæ possibiles, iustæ, & honestæ sunt, transitum faciamus, sciendum est, leges, seu conditiones possibiles, iustas, atq; honestas, proculdubiò à Maiorauuum successoribus præcisè seruandas esse, siue in contractibus, siue in vltimis voluntatib. appositæ fuerint, siue conditiones ipsæ potestatiuę, casuales, siue mixtæ sint. Aliàs autem illas nõ seruantes, Maioratuũ successione ptiuandos esse. l. Mæuius. & l. qui hæredi. & per totum. ff. de condi. & demonst. l. 1. & per tot. tit. ff. de condi. insti. l. facta. §. in danda. cum similib. ff. de condi. & demonstra. Iunctis pluribus alijs, quæ inferiùs citabimus. Idque verissimum, atque apud omnes indubitatissimum est.

35 ¶ Similiter etiam sciendum est, leges, seu conditiones impossibiles in Primogenijs appositas, ad implendas non esse. l. obtinuit. ff. de condi. & demonstr. l. 1. cum similib. ff. de condi. insti. Sub quo conditionum genere turpes, atque inhonestæ cõprehenduntur. Sunt namq; impossibilium conditionum quatuor genera. Quædam. n. sunt impossibiles natura, vt si dicatur, instituo te: si cęlum digito tetigeris. Quædam sunt impossibiles de iure: veluti omnes conditiones turpes, seu cõtra ius, atq; illę quæ sunt contra pietatem, vel honestatem, seu bonos mores. Quędam sunt impossibiles de facto: veluti si quis aliquem hæredem instituerit, si montem aureum Titio dederit intelligendo de monte artificiali: aliàs autem esset impossibilis natura. Quædam autem sunt impossibiles ratione perplexitatis. Quarum conditionum exempla apposita sunt in §. si impossibilis insti. de inu. stipu. & in l. conditiones, quæ contra bonos mores. ff. de condi. insti. & in l. conditiones, quæ contra edicta. ff. eod. glo. 1. in d. §. si impossibilis insti. de hæredib. instituẽ. l. si Titius. ff. de cõdi. insti. l. 3. 4. & 5. ti. 4. part. 6 36

¶ In his autem conditionib. multũ interest, vtrũ in vltima voluntate, aut in cõtractu appositæ fuerint. Si enim in vltima voluntate apponantur conditiones illæ quæ à natura, seu de iure impossibiles sunt, reijciuntur de institutione, legato, seu fideicommisso. Institutio autem, legatum, seu fideicommissum, vltimæ voluntatis fauore, pura remanebũt. Tex. in §. impossibilis instituta, de hæredib. insti. l. obtinuit. ff. de condit. & demonstr. d. l. 3. ti. 4. 37
part. 6. Si autem conditiones sint impossibiles de facto. seu ratione perplexitatis vitiant institutionem, legatum, seu fideicommissum. d. l. Si Titius. ff. de condi. insti. Bar. Imol. & communiter Scrib. in d. l. 1. ff. de condi insti. glo. ordi. communiter sequuta in d. §. impossibilis. l. 4. & 5. tit. 4. par. 6. Quod pro culdubiò in hoc Regno seruandum erit. Quamuis contrarium in conditione impossibili de facto. imò ꝙ non vitiet institutionem: sed ipsa conditio ab institutione reijcienda sit, ex pluribus ingeniosè probare conetur Emmanuel Acosta in selectis conditio. lib. 1. c. 8. nu. 9. qui plures idipsum existimantes refert.

38 ¶ Si verò præfatæ conditiones impossibiles, siue de iure, vel natura, siue de facto, seu ratione perplexitatis in contractib. appositæ fuerint, indistinctè contractum ipsum seu stipulationem, in qua interpositæ fuerint, vitiabũt. text. in d. §. si impossibilis. insti. de inutili. stipula. l. non solùm. ff. de acti. & obli. ex l. si sub impossibili. ff. de fideiusso. l. impossibilium. ff. de reg. iur l. impossibilis. ff. de verb. obliga. & vtrobique per Scrib. 39

¶ Quæ omnia ad Hispanorum Primogenia facilè deduci poterunt. Si enim in vltima volũtate Primogenia ipsa instituta sint, dicendum erit conditiones impossibiles à iure, seu à natura in eisdem appositas, ab eis reijciendas esse. Primogenia autẽ sustinenda: conditiones autem impossibiles de facto, seu ratione perplexitatis ipsam Maioratus institutionem vitiare: si verò in contractu instituta 40
sint, distinguendum esse. Nam si contractus irreuocabilis fuerit, Primogenium ipsum ex harum impossibiliũ cõditionũ adiectione indistinctè vitiabit. Si verò reuocabilis fuerit, ide, quod in vltima voluntate in eo Primogenio seruandũ erit. Cùm eo casu vltimæ voluntatis naturã obseruet. Quod etiã in donatione causa mortis decisũ est. Ea nãq; cum quo ad effectus, vltimæ voluntatis naturam sequatur. Quanuis quo ad ordinationem contractus sit, ex adiectione conditionum, quæ iure, aut natura impossibiles sunt, nõ vitiatur: sed ab ea pręfatæ conditiones, sicuti ab vltima voluntate reijciuntur. l. quæ sub cõditione in princi. versic. Et in mortis. ff. de condi. insti. Per quem tex. id communiter receptum esse asserit Emmanuel Acosta. in select. condi. lib. 1. c. 8. n. 3. Quod esset satis notabile verbum, si verũ foret, ex eoq; subuerterentur plura Primogenia, quæ sub conditionibus impossibilibus de iure, & de facto, de quibus statim dicem⁹ in contractibus, seu in vltima volũtate interdum instituí solent.

¶ Sed hæc omnia maturiùs consideranda sunt. In primis autem animaduertendum est, ꝙ si Primogenium institutum fuerit sub conditione impossibili, ipsi principali institutioni adiecta, quæ

propriè conditio ſit, atq; eius perfectionem ſuſpendat,omnia,quę prædiximus ſeruanda erunt,diſtinguendo vltimam voluntatē à contractu:prout paulò antè diſtinguebamus. Quod tamen ratò cõtinget:cum aſſiduè Primogenia ſimpliciter,atque purè,& ſine adiectione conditionis,quæ in eius defectum totam Maioratus inſtitutionem reſoluat, inſtitui ſoleant.

41 ¶ Similiter etiam conſiderandum eſt,quòd conditiones,& grauamina,quæ perſonis vocatis à Primogeniorum inſtitutoribus apponi ſolent,vt plurimum potiùs ad modum, quam ad conditionem
42 referenda ſunt.In qua ſpecie verum eſt,modũ impoſſibilem diſpoſitionem non vitiare:ſiue ipſa diſpoſitio vim contractus,ſiue vltimæ voluntatis obtineat.Nam quamuis cõditio impoſsibilis contractus vitiare ſoleat modus autem impoſsibilis contractus non vitiat:ſed ab ipſis contractib. reiicien dus erit. Quod nõ obſcurè cenſuit Accurſius communiter ſequutus in l.cum donationis.C. de tranſacti.gl.fina.Cuius gl.opi.ſequuntur ibi Paul. nu. 5.Alex.n.3.Iaſ.n. 5.& plures alij,quos refert ibidē. D.Anto.de Padilla.n.8.Eãq; etiam ſequuntur. Ludo.Roma.n.11.Alex.n. 2.Iaſ.n.3.& 4.Zaſius.n.9.& communiter Scrib.in d.l.impoſsibilis. ff. de verb. obliga.D.Dida.de Couarru.in c.cum tibi.de teſta. nu.13. Quod ab omnibus communiter receptum eſt.Ideoq; in omnibus legibus, ac conditionibus. quæ in Primogeniis apponuntur, quas potiùs ad modum, quam ad conditionem referendas eſſe reſoluimus, dicendum erit,eas, Primogeniorum inſtitutionem non vitiare: ſed ab ipſis Primogeniis eſſe indiſtinctè reijciendas,ſiue in contractu, ſiue in vltima volũtate Primogenia ipſa inſtituta ſint. Quæ conſideratio propè omnes leges,quæ in Primogenijs apponi ſolent, comprehendit , cum omnes potiùs in vim modi, quam conditionis,vt plurimum apponi ſoleant.

43 ¶ Vltimo loco etiam conſiderandum eſt, q̃ etiã ſi huiuſmodi grauamina,veræ, ac propriæ conditiones eſſe dicantur, vocationesq; ipſas in eorum euentum ſuſpendant:iuxta ea,quæ ſupra in prin. huius capitis tradidimus, in eis ſeruanda erunt ea, quæ prin. huius capitis dicta ſunt. Nec tunc ex adiectione conditionis turpis vni vocationi adiectæ,totus Maioratus:ſed ipſa ſolùm vocatio vitiabitur.Cùm.n.quælibet vocatio, tanquàm donatio ſeu ſubſtitutio diuerſa, ac ſeparata accipienda ſit:prout ſupra.lib.1.c.1.n.17.oſtẽdimus:conſequẽs eſt,vt ex vnius conditionis impoſsibilis adiectione non totus Maioratus:ſed ſola vocatio, cui adiecta eſt, vitiari debeat: niſi cõditiones omnibus vocationibus in infinitũ adiectæ ſint.Tũc.n.regulæ, quas præmiſimus, quo ad omnia ſeruandæ erunt.

44 ¶ Ex his autem,quæ ſuperiùs reſoluimus, plures quæſtiones aſsiduæ,atque vtiliſsimæ decidi poterunt.In primis igitur ea quæſtio ſe offert tractanda,ac reſoluenda:vtrum ſcilicet, Primogenij inſtitutor valeat ſucceſſores aſtringere,vt iureiurando promittant ſe omnes leges,ac conditiones in ipſo Primogenio appoſitas ſeruaturos, vel ea cõditio: tanquam turpis,ſeu inhoneſta ſit ab ipſo Maioratu reijcienda.Qua in re,prima facie dicendum videtur,q̃ ſi iuramenti cõditio,ad res præteritas vel præſentes referatur,ea conditio adimplenda ſit:ſi
45 verò ad futuras, remittenda. Cùm ea conditio in his quæ in futurum adimplenda ſunt adiecta, turpis,arq; inhoneſta,& per conſequens impoſsibilis de iure exiſtimetur.l.quæ ſub conditione, in prin. ff.de condi.inſti.l.hæc ſcriptura.ff.de condi. & demonſtra.l.6.ti.4.par. 6.Ex quo dicendum videtur, q̃ cum in Maioratibus, ea quæ ſucceſſoribus ſub iuramẽto iniunguntur, propè ſemper in futurum adimplenda ſint,hæc iuriſiurandi conditio ab eiſdem Primogenijs reijcienda ſit : quamuis abſque iuriſiurandi religione, ſucceſſores ea adimplere teneatur:prout in prædictis legibus deciſum eſt.

¶ Sed hæc etiam exactiùs animaduerti debent. Ideoq; pro huius articuli reſolutione duo caſus diuerſi conſiderandi ſunt.Nam aut Maioratus inſtituitur in vltima voluntate,aut in contractu.

¶ In primo caſu,quando ſcilicet,in vltima volun 46
tate Primogenium inſtituitur,diſtinguendum eſt. Nam aut leges Maioratus veram, ac propiam conditionem inducunt:aut modum. Si veram conditionem inducant, dicendum eſt iurisiurandi conditionem remittendam eſſe,ſucceſſoremq; Maioratus abſq; iuramento ad implementum conditionis aſtrictum eſſe:prout in prædictis legibus diſponitur.

¶ Si verò leges Maioratus non veram,ac propriã 47
conditionem,ſed modum tantum inducant,dicendum erit : Maioratus ſucceſſorem teneri de modo implendo iuramentum interponere : etiamſi modus ipſe in futurum implẽdus ſit.Quamuis enim iuramentum de conditione implenda reiiciatur: Iuramentum autem,de modo implendo, non reijcitur:prout in ſpecie dixit Bar.in d.l.quæ ſub conditione in prin.ff.de condi.inſti.n.1. verſ. Item aduerte,quod etiam eſt de mente Scrib.ibidem, probaturq; ex tex. in Auth. cui relictum. C. de indic. vidui.tollen.vbi de modo implendo,iuramentum præſtari permiſſum eſt. Quod ibidem communiter Scrib.aduertunt.Ratio autem differentię inter modum,& conditionem hæc eſt:quia implementum conditionis dependet ex voluntate implere debentis.Non.n.poteſt ad conditionem implendã compelli:cùm non habeat aliquod ius ad id,quod ſibi relictum eſt,niſi impleta conditione, & in cõditionis euentum diſpoſitionis effectus ſuſpendatur.l.ſi quis ſub conditione.ff.ſi quis omiſſo cau. teſta.Implementum autem modi,non eſt volũtariũ: ſed neceſſarium:cùm poſsit quis ad modi implementum aſtringi.l.1.C. de dona. quæ ſub mod.Iaſ. in l.ſi quis cũ debitore.n.4.ff.de iur. iuran.Ideoq; ſuccedit regula,q̃ quanuis in voluntarijs non poſſit quis iuramento præcedẽte ad implementum aſtringi.In his autem quæ neceſſaria ſunt, iuramento aſtringi poſsit.l.ſi quis maior.C.de tranſactio.l. præſenti.§.ſanè.C.de his,qui ad Eccle.confu.Bar. in e.l.quæ ſub conditione.in prin.ff.de condi.inſti. nu.1. Quem ibidem in hoc communiter Scrib. ſequuntur.Quod reſpectu Maioratuum menti tenẽdum erit:cum propè omnia,quæ Maioratuum ſucceſſoribus iniungũtur:potiùs vim modi, quàm cõditionis habere,vt prædiximus,compertum ſit.

¶ In ſecundo caſu, quando ſcilicet Maioratus in 48
cõtractu inſtituitur,diſtinguendum etiam eſt. Nã aut Maioratus reuocabilis eſt aut ea lege inſtitutus fuit,vt reuocari non poſsit. Si Maioratus reuocabilis ſit,dicendum erit. Iuriſiurandi præceptum ex conditione reijciendum,in modo autem admittendum: prout ante in vltima voluntate dicebamus.Cum Maioratus iſte,quoad omnia vim vltimæ voluntatis obtineat,quod in donatione cauſa mortis in d.l. quæ ſub conditione in principio. ff. de condi.inſti.deciſum eſt. ibi. Et in mortis cauſa donationibus dicendum eſt hoc edicto locũ eſſe.

¶ Si

49 ¶ Si verò Maioratus irreuocabilis sit, dicendum est, ex Maioratu in contractu instituto iurisiurandi præceptum, etiam quoad veras, & proprias conditiones reijciendum non esse. Nam quanuis communiter dici soleat iuramentum de conditione implenda ex contractibus: sicut ex vltimis voluntatibus reijciẽdum esse: prout dixit glos. in d.l. quę sub conditione. in princip. verb. *Interuenit*. Quam sequũtur Bar. ibidem. 1. oppos. ante. num. 1. Alberi. Rapha. Cuma. num. 1. & communiter Scrib. Alex. in l. si quis cum debitore. num. 2. ff. de iur. iuran. vbi Ias. ante. num. 1. hanc communem opi. esse profitetur. Quod etiam repetit idem Ias. in l. impossibilis. nu. 1. ff. de verb. obliga. atque alibi sæpè Scribẽ. mihi autem contraria opinio, imò, q̃ ex contractib. iurisiurandi conditio nõ reijciatur, verior videtur, cum id in contractibus iure cautum non sit: sed potiùs ad relicta restingatur, atque si hoc ad contractus referendum esset, conditio nõ reijceretur, sed contractus ipse ex regulis, quas præmisimus vitiaretur. Quam opi. ex his, atque alijs probant Iacob. Butriga. Alberi. atque Rapha. Fulgo. in d.l. si quis cum debitore. ff. de iur. iuran. Idem Raphael Fulgo. vbi id pulchrè prosequitur in d. l. quæ sub conditione. n. 3. Iacob. Butriga. Bald. Salic. & Paul. in l. si cum patruo. ff. communia vtriusque iudi. Deci. in l. certi conditio. §. quoniam. nu. 5. ff. si cert. peta. Eamque constanter defendit Emmanuel Acosta in repe. l. cum tale. §. si arbitratu. ff. de conditio. & demonstra. 2. limita. n. 4. Grego. Lopez. in l. 6. titu. 4. par. 6. in glos. verb. *Por no puesta*.

50 ¶ Sed quanuis hæc, quæ de præcepto iurisiurandi, quoad contractus: & etiam quoad vltimas voluntates respectu modi diximus, iure cõmuni considerato vera sint. Cõsiderata autem legum Regiarum dispositione, quibus cautum est, quòd laici non valeant se sub iurisiurandi religione ad aliquid obligari, seu astringi, ne ex causa iuramenti possit iudex Ecclesiasticus de causis laicorum cognoscere: prout dispositum est in l. 11. tit. 1. libr. 4. in noua legum Regn. collectione, hodie parum proderit hæc inuestigatio: cùm si iuramentum in obligatione interponeretur, obligatio ipsa nulli^s momenti futura esset. Idque optimè considerat Grego. Lopez. in d.l. 6. in gloss. verb. *Por no puesta*. Prodesse tamen posset in casu, quo iuramentum præstare debens per persona Ecclesiastica esset, seu quando esset minor vel alia persona, quæ absque iuramento obligari nõ posset. Cum his casib. possit etiam in hoc Regno iuramentum in contractu interponi. l. 12. dicto titul. 1. libr. 4. noui ordina. Quod etiã optimè considerat Gregor. in d.l. 6. gl. verbo. *Por no puesta*, & hæc de hac quæstione dixisse sufficiat.

51 ¶ Similiter etiam controuerti potest, vtrum pater valeat eam legem, seu conditionem Primogenij institutioni adijcere, vt filiæ suæ, atque omnes aliæ fœminæ, quæ ab eo in perpetuum descenderint, & masculi etiam ab illis descendẽtes, ab eius successione propter masculos remotioris lineæ, ac gradus excludantur. Nam, q̃ masculus eiusdem lineæ ac gradus, fœminam excludat, non dubitandum est, quòd lege Maioratus disponi possit, cum id legibus etiam Regijs dispositum sit, sitque proculdubio iustissimum, atque rationi conueniens, vt apud omnes Iurisconsultos indifferenter probatum est. In qua quæstione dicendum videtur: eã conditionem, à Primogenij institutore iustè apponi non posse. Cùm ex huius conditionis adiectione violetur æqualitas illa, quam leges inter masculos, & fœminas, quoad successionem seruandam esse sanxerunt, videanturque naturæ inculatores hi, qui similes conditiones suis Maioratibus imponunt: quasi natura non fœminas, sed masculos tantum producere debuisset. l. maximum vitium. C. de libe. præte. rex. in Auth. De Trien. & semisse. §. sin autem cõfusa. colla. 1. l. lege. C. de legi. hære. Auth. in successione. C. de suis, & legi. hæred. l. 3. titu. 13. par. 6. Ideoque plures ex Scrib. dicere solent statuta fœminas propter masculos excludentia, iniqua atque irrationabilia censenda esse: prout opinatur Bald. in l. quicunque. num. 11. C. de seru. fugi. & in l. certum. nu. 2. C. vnde legi. & in l. si defunctus. nu. 8. C. de suis, & legi. hære. Deci. consi. 218. nu. 11. Soci. Seni. consil. 113. nu. 8. libr. 1. Corn. consi. 186. nu. 11. lib. 3. Alciat. consi. 98. nu. 14. & cons. 134. num. 7. & 9. cum sequen. & consi. 529, nu. 15. Gratus consi. 64. nu. 42. libr. 2. & consi. 126. nu. 17. & 18. libr. 2 Aymon Craue. consi. 180. num. 1. & nu. 3. & consil. 208. nu. 3. & 4. Soc. Iuni. qui hanc communem opi. esse profitetur. consi. 1. n. 46. & n. 108. li. 1. Quod etiam profitetur Burgos de Pace in Proœmio legũ Tauri num. 44. atque frater Dominicus de Soto. de iusti. & iure. lib. 2. quæ. 6. arti. 2. col. 5. & 6. vbi inquit iustissimum esse, q̃ in Primogeniorum successione filij masculi: filijs fœminis præferatur: sed quod inter viros Christianos non adeò longè filiæ à successione Primogeniorum ejici debent, vt neque deficientibus filijs admittantur. Hac enim ratione vt ipse, inquit longiùs solent abalienari Primogenituræ, quàm si mulieres succederent.

¶ Contrariam autem sententiam: imò, quòd fœminæ, atque eius descendentes iustè possint à successione Primogeniorum: etiam propter masculos remotiores excludi: & similiter, quòd statuta excludentia fœminas propter masculos fauorabilia, atque etiam rationabilia cẽsenda sint, ex eo, quòd propter masculos conseruetur agnatio, quæ alioqui ex fœminarum successione supprimeretur, atque penitùs aboleretur, & cuius conseruatio reipublicæ nimis conueniens est, præsertim si fœminę, quæ à successione Primogeniorum excludantur competenter dotentur, vel alantur veriorem esse censuerunt, quàm plures, tam ex exteris, quàm ex Hispanis Iurisconsultis, quos supra. libr. 1. capit. 18. num. 4. nuncupatim citauimus vbi ostẽdimus hanc esse communem opin. Eamque potiùs quàm primam sequendam esse dixit Viuius. li. commu. opin. verbo. Statutum excludens fęminas propter masculos. num. 2. Ex pluribus rationibus, quæ apud ipsum videri poterunt.

¶ In his autem mihi distinguendum esse videtur, nam aut excluditur filia seu descendens Maioratus institutoris propter masculos, qui quanuis respectu vltimi Maioratus possessoris transuersales sint, à primo tamen Maioratus institutore descendunt. Et in hoc casu dicendum erit huiusmodi exclusionem validam esse, possęque fieri absque conscientiæ discrimine, etiamsi fœmina sit filia vltimi Maioratus possessoris, cùm omnes à primo institutore descendãt, in qua specie procedit absque dubio secunda opinio, de qua paulò antè meminimus.

52 ¶ Aut excluditur fœmina filia, seu descendens primi institutoris propter masculos, qui ab ipso primo institutore non descendunt, & quanuis etiam in hoc casu præfata secunda opinio iuris rigore considerato verior esse appareat, propter agnationis

nationis conſeruationem, in qua fauor publicus verſatur: dummodò in caſu excluſionis fœminis dotes competentes aſſignẽtur, mihi autem prima opinio æquior ac tutior videtur. Nimis na mque rigidum, atque abſonum eſt, quod is qui habet Regiam facultatem ad Maioratum inſtituẽdum eiuſdem facultatis virtute poſt filiorum maſculorum vocationem in eorum defectum filijs fœminis excluſis proprios fratres, ſeu agnatos tranſuerſales ad Maioratus ſucceſſionem vocet. Quod longè potiori ratione in Hiſpanorum Primogenijs dici poteſt: cum ea Primogenia ad Regni inſtar inſtituta ſint. Atque leges Regiæ filiam à Regni ſucceſſione propter maſculos non excludant. Et quanuis id ex Regia facultate iuris rigore conſiderato fieri poſſet, mea ſententia nullo pacto efficiendum eſſet. Sed conuenientius foret filia admiſſa ad nominis, atque armorum perpetuam delationem grauiſſimis vinculis eiuſdẽ fœminæ deſcendẽtes aſtringere, vt ex hoc, inſtitutoris familia perpetuò conſeruetur: quanuis agnatio ſupprimatur: prout regum extraneorum, ac Hiſpanorum, atque multorũ procerum, & optimatum memoria, hucuſque per fœminas etiam conſeruata fuit, & imposterum conſeruabitur. Si enim in Regni ſucceſſione is ordo familiæ Regiæ conſeruationi, ac memoriæ conueniens viſus fuit: nemo debet diiudicare propriè domus, ac familiæ conſeruationi, cuius memoria nõ tanti æſtimanda eſt, idipſum non ſufficere. Ideoque hæc ſententia mihi potiùs in Maioratuum inſtitutione ſequenda videtur.

53 ¶ In hac autem re animaduertendum eſt, quòd quãuis is, qui ex Regia facultate Primogenium inſtituit filias fœminas propter maſculos tranſuerſales à Maioratus ſucceſſione excludere poſſit, is tamen qui ex legum Regiarum facultate ex tertia bonorum ſuorum portione, Primogenium inſtituit, nullo pacto poterit ab eius ſucceſſione filias fœminas propter maſculos agnatos tranſuerſales excludere. Cùm enim in tertij prælegato ex l. 27. Tauri. parenti conceſſa ſit facultas faciendi quaſcunque vocationes, ac ſubſtitutiones, dummodò priùs teneatur vocare deſcendentes, & eis deficientib. tranſuerſales, iſq; ordo adeò pręciſè debeat obſeruari, vt illud, quod in contrariũ factum fuerit, nullũ futurũ ſit: conſequens eſt, vt eo ordine, tã in fœminis, quã in maſculis præpoſterato, Maioratus ſubſiſtere non poſſit, cùm verbum, deſcendentes, tam maſculos, quàm fœminas cõprehendat. Quod in ſpecie in eadem l. verum eſſe cenſuit Arias Gomez. nu. 59. quem refert & ſequitur Tellius Fernãdez ibidem. num. 16. Quod verum, atque probabile mihi videtur.

54 ¶ Sed dubitari etiam ſolet, vtrum Maioratus ea lege, vel conditione inſtitui poſſit, vt in eo monachus, religioſus, ſeu clericus, vel monialis ſuccedere non poſſit, vel ea conditio tanquàm turpis, & religioni contraria potiùs ab ipſo Maioratu reijciẽda ſit, in qua quæſtione dicendum eſt, eam conditionem in Maioratus inſtitutione licitè apponi poſſe, cum non in odium religionis, ſed potiùs ob familiæ conſeruationem propoſita cenſenda ſit, & etiam quamuis à religione quodammodò amouere videatur, ad matrimonium tamen, ac familię propagationem alliciat, nec legibus prohibitum ſit, vt quis de bonis ſuis ita diſponere poſſit, vt monaſterium in eis non ſuccedat. Imò id iure concedendum eſt, cùm Primogeniorum ſucceſſio, nec clericis, nec monachis, vt notiſſimum eſt conueniat. Quibus rationibus conditionem huiuſmodi in Hiſpanorum Primogenijs apponi poſſe, atque ſeruandam eſſe dixit Pala. Ruui. in Rep. rub. de dona. int. vir. & vxo. §. 16. nu. 4. & 14. Quod etiam latius, atque nimis ingeniosè, vt aſſolet, proſequitur, & probat. D. Didac. de Couarru. lib. 1. reſolu. c. 19. n. 11. cum plurib. præceden. Eorumque opi. ſequitur Franciſ. Marzarius ſuo Epito. fideicom. qu. 31. Idque verum atque frequenter in Primogeniorũ inſtitutione obſeruari ſolitum eſt. Quod in Maioratu ex Regia facultate inſtituto intelligendum erit, parentes namque ex tertio Primogenium inſtituentes, non poterunt filios clericos religioſos, vel furioſos, vel mutos, & ſurdos, ſeu etiam filias moniales excludere, cùm neceſſariò teneantur ordinem à l. 27. Tauri. præſtitutum obſeruare: eaque lex id non permittat, prout in præcedenti quæſtione in fœminarum excluſione, dictum & probatum eſt. 55

¶ Similiter etiam ſolet dubitari, vtrum in Primogeniorũ inſtitutione ea clauſula, ſeu conditio apponi poſſit, quòd ſcilicet ſi eiuſdem Maioratus ſucceſſor commiſerit delictum aliquod ex his, quæ in facultatibus excluduntur: veluti crimen læſæ Maieſtatis diuinæ, vel humanæ, vel ſodomiæ hora præambula delicti, vel cum delictum committere tentauerit, bona in ſequentem ſucceſſorem pertrã ſeant, vt fiſcus ab eius Maioratus confiſcatione excludatur. In qua quæſtione dicendum videtur id à Maioratus inſtitutore licitè fieri poſſe. Cum non in fraudem fiſci, ſed potiùs ex cauſa conſeruationis familiæ factum eſſe cenſendum ſit. Quod dixit Bal. in l. parentes. nu. 1. C. de teſti. vbi eleganter inquit, non poſſe dici lædi fiſcum ex eo quòd quis de bonis ſuis ſic diſponat, vt non valeant in fiſcũ ex confiſcatione deuenire, ibique aſſignat rationem ſcilicet quia pœnæ non irrogatæ indignatio ſolam duritiam cõtinet. l. ſeruus ea lege. ff. de ſeru. exportan. Quod etiam repetit in l. milites. nu. 7. C. de teſta. milit. Idipſum etiam cenſuerunt Alciatus n. 4. & Carol. Ruin. notab. 4. in l. filiusfamiliàs. §. Diui. ff. de lega. 1. atque Soci. Iuni. conſi. 34. nu. 7. & 8. lib. 3. & conſi. 49. lib. 3. Roland. à Valle conſi. 56. nu. 11. lib. 1. Natta. conſi. 528. nu. 11. & 20. Boſſius in ſua practica. tit. de bonorum publica. nu. 30. & nu. 41. Franc. Marzarius. in ſuo Epito. fideicom. q. 47. Idque etiam ſatis apertè comprehenditur ex Dyno & Alberico in l. 4. §. ſi ab ignoto. ff. de manumiſſio. & ex Bal. in l. quidam cum filium. ff. de hæred. inſti. 56

¶ In hac autem quæſtione mihi videtur diſtinguendum eſſe, aut enim Maioratus ex Regia facultate inſtitutus fuit; aut inſtitutus fuit abſque Regia facultate. In primo caſu dicendum eſt, clauſulam huiuſmodi in Maioratus inſtitutione, apponi non poſſe. Cum enim in Regijs facultatibus expreſſè diſponatur, quòd bona Maioratus, non niſi ex dictis tribus criminibus fiſco adijci valeant, & quòd ex illis criminibus publicari poſſint, & Maioratus inſtitutor eius virtute Primogeniũ inſtituerit: conſequens eſt, vt ſub eiſdem legibus, ac cõditionibus Primogenium inſtituere teneatur. Nec aliquid eiſdem aduerſum diſponere poſſit. Conſtat autẽ, quod ſi prędicta clauſula in huiuſmodi Maioratibus apponeretur: bona Maioratus nullo pacto, etiam ex dictis criminibus fiſco adijci poſſent, nec exceptioni Regiæ facultatis vnquàm locus eſſet. Igitur dicendum eſt, eam clauſulam in Primogenijs ex Regia facultate inſtitutis, apponi 57

non

non posse, nec appositam seruandam esse: cum in fraudem Fisci, & Regiæ facultatis apposita censenda sit. Quod comprobari potest ex his quæ dixit Ripa in dict. l. filiusfamilias. §. Diui. nu. 42. ff. de legat. 1. vbi per illum. text. in illis verbis. *Nec fisco fraudi esse.* Inquit, quod quando constaret, quòd testator in fraudem fisci prohibitionem fecisset, quòd tunc bona prohibita alienari, venirent in filcum propter fraudem. Idque adeò rationi conueniens est, vt vlteriori comprobatione non egeat: quanuis nihilominùs semper in Maioratuum institutionibus, quæ ex regia facultate fiunt, ea clausula apponi soleat. Quam nos etiam ex eorum institutione non reiiciemus: cùm damnum afferre non possit.

58 ¶ In secundo casu: quando, scilicet, Primogenium absque Regia facultate ex sola legum Regiarum facultate instituitur, dicendum est, eam clausulam apponi posse: cùm in bonis suis vnusquisque eam legem apponere possit, vt illa in fiscum non deueniant, vt superiùs ostendimus. Nec militet ratio exceptionis Regiæ facultatis, de qua in casu præcedenti mentionem fecimus. Quod præsertim dicendum erit: si sequamur eam opin. quòd scilicet, bona absq; Regia facultate expressè prohibita, alienari non possint: etiam non apposita prædicta clausula ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & etiã Sodomiæ, fisco adiici. Quam infra lib. 4. latissimè examinabimus. Tunc namque idem à fortiori in casu, de quo agimus, necessario dicendum foret.

¶ Similiter etiam controuerti posset: vtrùm in Maioratibus apponi possit clausula, quòd bona eorundem Maioratuum non valeant: etiam ex causa dotis, vel alimentorum, vel aliis similibus alienari: sed quia de his suis locis dicemus, ideò ad alia, quæ his, quæ prædiximus, contigua sunt dicenda, transitum faciemus.

SVMMARIA.

1 *Conditio adiecta in Primogenio, vt successor teneatur contrahere matrimonium cum persona talis familiæ, vel cum persona certa: aliàs successione priuetur, seruanda est.*
2 *Metu non potest quis astringi ad matrimonium contrahendum.*
3 *Conditio contrahendi matrimonium cum certo genere personarum valet.*
4 *Præceptum contrahendi cum certa persona per viam modi implendum est.*
5 *Præceptũ de contrahendo cum certa persona: si honestè impleri non potest, à Primogenio reijcitur.*
6 *Præceptum de contrahendo cum consanguinea intra quartum gradum sub pœna priuationis Maioratus, an valeat.*
7 *Præceptum de contrahendo cum consanguinea intra quartum gradum simpliciter factum in Primogenio instituto in vltima voluntate, vel in contractu reuocabili reijcitur, tanquam impossibile, etiamsi sequatur dispensatio Pontificis.*
8 *Conditio de ducendo consanguineam in tertio, vel quarto gradu præcedente Pontificis dispensatione seruanda est.*
9 *Valet matrimonium inter consanguineos in tertio gradu, sub conditione si Papa dispensauerit.*
10 *L. 14. tit. 4. part. 6. declaratur.*
11 *Impossibile de facto reputatur, quod Princeps facilè non solet concedere.*
12 *Præceptũ de cõtrahendo cum consanguinea in secundo gradu ab institutione Primogenij reijcitur.*
13 *De nuptiis cum viro, quem mulier odio habuit, vel libere non elegit, tristis expectatur euentus.*
14 *Conditio, quòd successor Primogenij contrahat cum aliqua, ea recusante habetur pro impleta.*
15 *Si mulier, cum qua astrictus est contrahere successor Primogenij, se celauerit, ne requiratur, habetur conditio pro impleta.*
16 *Successor Primogenij iussus contrahere cum aliqua, si cum alia contrahat post delatam successionẽ, & ea defuncta illi, cum qua iussus fuerat, contrahat, non paret conditioni. Si verò tempore successionis sit defuncta, impletur conditio.*
17 *Si mulier, cum qua successor Maioratus contrahere astrictus est, cum alia contrahat, conditio habetur pro impleta.*
18 *Successore Maioratus requisito à sequenti: vt contrahat, cum qua iussus est, & nolente, defertur successio sequenti, nec primus poterit voluntatem mutare.*
19 *In Maioratu instituto in contractu irreuocabili, conditio non habetur pro impleta, si impedimento mulieris, cum qua debet contrahere successor, conditio deficiat.*
20 *Si Matrimonium impediatur, non à muliere, cui successor iussus sit contrahere, sed ab alio tertio, conditio non habetur pro impleta: sed aget successor ad interesse.*
21 *Nisi tertius non sit soluendo.*
22 *Vel nisi iustè à parente, vel ab alio tertio impedimentum illatum fuerit.*
23 *Conditio, quòd quis accipiat aliquã, si ipse, vel mulier ante matrimonium moriantur: pro defecta habetur.*
24 *In Maioratu præceptum de contrahendo in vim modi, morte mulieris habetur pro impleto.*
25 *L. legatum. C. de condi. inser. & l. 14. tit. 4. part. 6. declarantur.*

26 *Præceptum de contrahendo in Maioratu etiam in vim conditionis appoſitum, muliere moriente, habetur pro impleto.*
27 *An in Maioratu habeatur præceptum pro impleto, tertio iniuſtè impediente matrimonium.*
28 *Succeſſor Maioratus prohibitus cum aliqua contrahere tenetur conditionem adimplere, aliàs ſucceſsione priuabitur.*
29 *Niſi mulier tempore matrimonij probatiſsimi generis, & opinionis reputetur, & defectus, qui poſteà compertus fuit, iuſtè potuit ignorari.*
30 *Ignorantia probabili, & iuſta, & præcepto in vim modi adiecto.*
31 *Reputatio nobilitatis, & generis ad minus debet eſſe per decennium.*
32 *Niſi cauſetur quaſi poſſeßio ex actibus ex minore tempore.*
33 *In ſucceſſore Maioratus minore, vel muliere cum aliqua contrahere prohibitis, faciliùs ignorantia toleratur.*
34 *Iudicialis, & nimia inquiſitio generis mulierum, quo ad hoc reprobatur.*
35 *Præceptum ſucceſſori Maioratus iniunctum, vt non poßit contrahere, niſi arbitrio, vel conſenſu parentum, vel aliorum reijcitur.*
36 *Præceptum ſucceſſori iniunctum de contrahendo conſilio parentum, vel aliorum adimplendũ eſt.*
37 *Etiamſi ob requiſitionem conſilij matrimonium per aliquod tempus differatur.*
38 *Niſi in caſibus, vbi quis tenetur conſilium requirere & ſequi.*
39 *Vel ſi periculum verſaretur in requiſitione conſilij.*
40 *Moriente eo, cuius arbitrio nuptiæ commiſſæ ſunt conditio pro defecta habetur.*
41 *In Maioratu ſi moritur, qui requirendus erat pro conſilio contrahendo ſucceſſor liber remanet.*

De conditionibus, quæ in Primogeniis circa matrimonia ſucceſſorum apponuntur.

CAPVT XIII.

VT autem conditionum materiam, quam in capite præcedenti enarrare cœpimus in hoc & ſequenti proſequamur, ſupereſt, vt de eis conditionibus agamus, quæ in Primogeniis circa ſucceſſorũ matrimonia apponi ſolita ſunt. Vidimus namque lites innumeras ſuper harum
1 conditionum intellectu, atque interpretatione. In primis autem illa celebris, atque ardua quæſtio tractanda ſe offert, vtrùm ſcilicet in Primogeniis adiici valeat ea conditio, vt ſucceſſor contrahere teneatur matrimonium cum perſona talis familiæ vel cum perſona certa, atque definita: aliàs
2 Primogenij ſucceſſione priuetur. In qua quæſtione dicendum eſt, huiuſmodi conditionem validã eſſe: nam quanuis metu pœnæ non poſſit quis ad matrimonium contrahendum aſtringi. l. Titia. ff. ſolut. matrim. cap. Gemma. de ſponſal. ſpe tamen præmij, optimo iure poteſt ad matrimonium allici, atque inuitari. l. Titio centum. §. Titio centum,
3 el. 1. ff. de conditionibus, & demonſtra. Per quem tex. in ſpecie cenſuerunt Bar. & communiter Scriben. ibidem, valere conditionem cõtrahendi cum certo genere perſonarum: quia ex hoc non cenſetur adempta facultas contrahendi, licet ex parte reſtringatur. Quod etiam dixit Oldraldus conſi. 16. 1. q. Felin. in cap. 1. nu. 23. de ſponſal. Guillel. Benedict. in repet. cap. Rainuntius. verbo. cuidam Petro tradiderunt, nu. 1. vſq; ad 12. de teſta. Pala. Ruui. in rep. cap. per veſtras, de dona. inter vir. & vxorem. 3. notab. §. 21. nume. 1. cum ſequent. Rodericus Xuarez in l. 1. titul. *De los caſamientos.* lib. 3. fori. verſic. Quæro, primo. Scriben. communiter in l. 1. C. de inſtit. & ſubſti. D. Dida. de Couarru. in Epit. ſuper. 4. par. 2. cap. 3. §. 3. nume. 6. cum ſeq. Emmanuel Acoſta. in l. cum tale. §. ſi arbitratu. ff. de conditionibus, & demonſtra. 6. limita. nume. 1. cum ſequenti. Alciat. in d. l. Titia. in princip. ff. de verb. oblig. Socinus Iunior in l. ſtipulatio hoc modo concepta. nume. 28. ff. eodem. Idque comprobatur ex eo, quod habetur. Geneſ. 1. c. 28. vbi Iſaac præcepit Iacob filio ſuo, vt acciperet vxorẽ de filiabus Labã.

¶ Quod nedum in præcepto contrahendi cum 4
certa perſona per viam conditionis adiecto: ſed etiam in eo, quod per viam modi adiectum eſt, procedit Oldrald. dict. conſil. 16. Aretin. in l. ſi ita ſtipulatus fuero te ſiſti. §. ſi tibi nupſero. ff. de verborum obligationib. Pala. Ruui. in dict. cap. per veſtras. 3. notab. §. 21. numer. 3. & Illuſtriſſimo Domino Dida. de Couar. in Epito. ſuper. 4. cap. 3. §. 3. nume. 7. & 8. Quod ad Maioratus menti tenendum eſt, quibus hę, atque ſimiles leges in vim modi apponi ſolitæ ſunt.

¶ Hæc tamen intelligenda ſunt: dummodò præ- 5
ceptum hoc honeſtè impleri poſſit, aliàs conditio ipſa impoſsibilis de iure, atque inhoneſta eſſe iudicatur. l. cum ita legatum. §. videamus. ff. de condit. & demonſtrat. vbi conditio iſta reiicitur: ſicut illa, quæ ad perpetuam viduitatem aſtringit. l. 2. C. de indicta viduita. tollend. Imò rigidior videtur hæc conditio, quàm illa, qua ſimpliciter non contrahendi præceptum appoſitum eſt, vt optimè Iuriſconſultus in dict. l. cum ita legatum conſiderat. & in l. hoc modo. ff. eodem titul. Idque declarant Oldrald. conſi. 16. Fulgo. conſi. 61. Alcia. conſil. 53. nu. 17.

¶ Ex quibus decidi poteſt aſſidua quæſtio: vtrum 6
ſcilicet conditio de contrahendo cum conſanguinea intra quartum gradum coniuncta Maioratus ſucceſſori adiecta neceſſariò adimplenda ſit. Videtur namque non poſſe conſanguineum, conſanguineam propinquam honeſtè in vxorem accipere. Ideòque ex deciſio. dict. l. cum ita eam conditionem eſſe reiiciendam. Quod dixit gloſ. in l. 2. C. de inſtitutio. & ſubſti. vbi communiter Scrib. id notant. & in l. vter ex fratribus, verb. *Conſobrinam.* ff. de condi. inſti. vbi Bartol. Alberic. & Cuma. Sigiſmundus. conſil. 16. nume. 1. & quaſi per totum conſilium, idque apertius probat. l. 14. tit. 4. part. 6.

¶ In

7 ¶ In hac autem quæstione mihi distinguendũ videtur. Nam aut Maioratus successori factum fuit præceptum simpliciter de contrahendo cum consanguinea. Aut factum fuit sibi præceptum de cõtrahendo cum ea, præcedente Romani Pontificis dispensatione.

¶ In primo casu dicendũ est, præceptum hoc simpliciter factũ, impossibile de iure iudicandũ fore, atq; idcircò ex Maioratus institutione, reiiciendũ esse. Cùm enim inter eas personas matrimonium esse non valeat, ea conditio veluti impossibilis de iure reiiciẽda erit. l. cõtinuus. §. cum quis. ff. de verbor. obliga. idque ex l. 14. tit. 4. part. 6. apertissimè probatur. Nec oberit q̃ ex dispensatione Romani Pontificis ea conditio purificari valeat: conditio námq; secundũ tempus præsens accipienda erit, prout in d. §. cum quis decisum est quod Scriben. ibidẽ notant, idque sic resoluit Acosta in selectis cõditio. lib. 1. c. 8. nu. 14. sed quanuis vir iste doctissimus hoc constanter profiteatur, eius opinio mihi vera nõ videtur, imò eiùs semp fui sententię, vt inter hunc casum & sequentẽ nulla differẽtia assignari valeat. Is námq; qui cõsanguineæ præceptũ iniunxit, vt cõsanguineo nubat, id necessariò præsupponit, vt ad hoc Romani Pontificis dispẽsatio interueniat. Nec absq; illa matrimoniũ contrahatur, cum ea conditio à iure insit. Et etiam ex natura actus proueniat, adeò vt etiã si omittatur pro expressa habenda sit. l. 1. & l. cõditiones extrin secus. ff. de cõd. & demonstra. l. continuus. §. cum ita. ff. de verb. oblig. idq; verissimũ est. Non enim potest in rectũ sensum cadere q̃ diuersum sit dicere, nubat Titia Seio consanguineo simpliciter, vel hoc adiecto, vt id fiat præcedente Romani Pontificis dispensatione, cùm neque aliter inter eos matrimoniũ cõtrahi possit. Nec verisimile sit de matrimonio absque dispensatione contracto, Maioratus institutorem sensisse, eiusque dispositio à iure & verisimilitudine interpretationẽ accipere debeat. Quibus nõ obstat tex. in d. §. cum quis. nam vel tex. ille loquitur in alia materia in qua conditio non inest à lege, vel ex natura actus, vel intelligendus est quãdo dispensatio difficillime à Principe impetrari posset. Atque ex eo merito impossibilis reputaretur, prout ex. dict. text. comprehenditur ibi. *E id quod nunc impossibile est, postea est possibile fieri*: idque glo. ibi verbo, *Sunt*, & communiter Scribentes ibidem, & in l. apud Iulianum. §. constat. ff. de lega. 1. annotare solent.

8 ¶ In secundo casu subdistinguendum erit, nam aut consanguinitatis impedimentum intra tertiũ vel quartũ gradum subsistit, aut intra secundum gradum versatur. Si impedimentum ipsum solum tertij, vel quarti gradus consanguinitatis esse inueniatur, dicendũ est, conditionẽ obseruandam esse. Non autem ex ipso Maioratu reiiciendam, cum ea impossibilis à iure non sit, præcedente summi Pontificis dispensatione. Nec etiam de facto, cum id summi Pontifices assiduè facere soleant: ideóque id impossibile nõ iudicatur ex decisione tex. in d. §. constat. vbi Ias. num. 13. cum sequentibus, & cõmuniter Scrib. id notant tex. in l. intercidit. ff. de cõdi. & demonst. & in l. quidã relegatus, vbi Soci. ff. de reb. dub. & in l. 1. §. pmittitur. ff. de aqua quo-
9 tid. & æsti. Decius & Cagnò. in l. ea quæ raro. ff. de reg. iu. & Soci. Iunior cons. 51. nu. 10. lib. 1. Acosta in d. c. 8. num. 14. & alibi sæpè Scrib. quibus adiicitur
10 illud, quod dixit illustrissi. Domin. Dida. de Couarru. de sponsa. 2. part. c. 3. in prin. vbi inquit, valere matrimoniũ inter consanguineos tertio consanguinitatis gradu coniunctos, adiecta conditione, si Papa dispensauerit, sicque limitanda est. d. l. 14. part.

¶ Si verò impedimentũ in secundo consanguini- 11
tatis gradu versetur, videtur dicendũ eam conditionẽ reiiciendam esse, cum eius gradus dispensatio difficillime impetretur, atque idcircò impossibilis cẽsenda sit ex decis. tex. in d. §. cõstat. Sed adhuc dicendũ erit, nõ esse eam conditionẽ reiiciẽdam. Sed potius admittendã, cùm ea conditio ad actum validè efficiendũ necessaria sit. Nec iuris, sed potius facti impossibilitatem, seu verius difficultatem cõtineat, prout optimè explicauit illustrissimus D. Didacus de Couarru. in Epitome de sponsali. 2. parte. c. 3. in prin. num. 8. Atque Emmanuel Acosta. in d. cap. 8. nu. 14. Idcóque ipse Emmanuel Acosta resoluit eam conditionem ex institutione reiiciendam non esse: sed potiùs sustinendam, vt institutio valida sit.

¶ Nec obstat si dicatur conditionẽ impossibilem de facto, dispositionem vitiare ex decis. text. in l. cùm hæres. §. 1. ff. de stat. libe. cum similibus. Nam ideò in ea lege dispositio vitiatur: quia ex conditionis difficillimæ adiectione comprehenditur, disponentem nil agere voluisse, vt Iurisconsultus in eadẽ lege considerat ibi: *Quia nec animus dandæ libertatis est.* In casu autem de quo agimus ex huius conditionis adiectione: nedũ animus non instituẽdi, non cõprehenditur. Imò enixior voluntas instituendi demonstratur: cùm ad hoc vt conditio institutioni adiecta valeat, Maiotatus institutor adiiciat eam qualitatem, q̃ scilicet prius dispẽsatio à summo Pontifice ad contrahendũ matrimoniũ impetretur. Ideóq;, absurdũ esset dicere, q̃ ex hac adiectione quæ ad hoc vt dispositio, quæ alioqui non valeret, valida sit, adiecta fuit: dispositio ipsa subuertatur: prout optimè considerat Bald. in l. 1. nu. 18. C. de insti. & substi. dicens, cõditionem adiectã in institutione filij spurij: si Princeps eũ legitimauerit, non esse ex institutione reiiciendam: quasi impossibilem: quia ea reiecta periret institutio. Quo etiam dixit Bart. Soci. in d. l. quidã relegatus. ff. de reb. dub. nu. 11. Idque optimè comprobat Emmanuel Acosta. d. c. 8. nu. 14.

¶ Sed quanuis hæc omnia ingeniosè dicta sint, 12
forsanq; Pontificũ decisionibus, quæ eo tẽpore vigebant, cõsideratis, procedere possent. Hodie tamen nullo pacto admittenda erunt stante decisione Sacri Concilij Tridentini, sessione. 24. De reformatione matrimonij. c. 5. ibi. In secundo gradu nunquam dispensetur: nisi inter magnos Principes, atque ob publicam causam. Cùm enim hodie iam ex dicto Canone præcluſa sit Pontificibus via dispensandi in secundo gradu, conditio prædicta, nedum de facto, sed etiam de iure impossibilis iudicanda erit, ideóque necessariò erit ex institutione reiicienda. Propter quæ dubia vi- 13
tanda consulimus Maioratuum institutionibus: ne similes conditiones contrahendi cum consanguineis in suis Maioratibus apponant. Nec etiam successores ad contrahendum: cum non consanguineis astringant. Cùm quamuis hoc vltimum iure, absque controuersia, permissum sit. Negari non possit, quin hæc conditio sit libertatis restrictiua, quæ in matrimonio præsertim non restricta, sed absoluta interuenire debet, experientiáque satis compertum sit, eas nuptias tristissimum euentum expectare, quæ cum eo

viro celebrantur, quem mulier, vel odio habet, vel non ex libera voluntate elegit, vt colligitur ex tex.in cap.2.& in cap.cùm locum,& in cap.requisiuit de desponsal.in quibus iuribus gl.& Doctores id aduertunt,aduertítque glo.in cap.1.& in c.de illis.el.1.de desponsa.impub. Ioan.de Neuiza, qui plura refert in sua Sylua nupti. lib.2. nu. 114. Aymon Craue.cons.190.nu.4.

14 ¶ Hoc autem obseruandum erit, quòd si Maioratus successor paratus sit contrahere cum ea vxore quam sibi eiusdem Maioratus institutor accipiendam præcepit, eáque illius nuptias recuset, seu alij nubat conditio habebitur pro impleta.l. 1. C. de insti.& substi.ibi. *Aut Anthylli filio recusante matrimonium impeditum sit.* Per quem tex.dicunt.Bartol. Bald.Paul.Alexan.Ias.Deci.& communiter Scrib. ibidem quòd cõditio mixta, cuius implementum pendet ex voluntate alterius, ex institutis, veluti conditio contrahendi habetur pro impleta:quando impeditur ex facto illius tertij ex cuius etiam voluntate pendet eius implementum ex l. 14. tit. 4.part. 6. Quod etiam Scrib. per tex.in d.l.1.passim annotare solent. Quos recensere non libet, cùm legum decisiones ad id clarissimas habeamus.Ideóq; is, qui ex Maioratus institutoris præcepto aliquam mulierem accipere astrictus est,solet requirere illam,vt cum illo contrahat: illa autem id facere recusante liberè cum qua voluerit absque pœna priuationis Maioratus contrahere poterit. Quod pluries & consului, & obseruatum ab aliis vidi.

15 ¶ Quod si ea cum qua Maioratus successor contrahere astrictus est,data opera se celauerit,vt requisitio sibi non fiat, ac conditionis ad implementum impediatur, tunc etiam dicetur per eam stetisse, quominùs matrimonium contraheretur,poterítque Maioratus successor impunè cum qua voluerit contrahere. Idque comprehenditur ex his,quæ dixit Cum.in l.3.ff.de condi. insti. sequitúrque expresè Emmanuel Acosta.in rep. l. cum tale. §. si arbitratu. ff. de condi.& demon.6.limita.nu.15. Quod mihi probabile videtur: hoc tamen obseruato,vt priùs Maioratus successor prędictam testationem ex præcepto iudicis apud domũ illius mulieris, cum qua cõtrahere iussus erat faciat,eiúsq; familiaribus,atq; consanguineis insinuet:ita vt eius latitatio apertior efficiatur.iuxta tradita in l.4.§. Prætor ait. ff. de dãno.infecto.

16 ¶ Si verò Maioratus successor, qui Seiam accipere iussus fuerat cum alia contraxerit, posteáque prima vxore defuncta Seiam accipere velit,conditioni parere non videbitur: imò ea ex voluntate institutoris defecta censenda erit.l. hæc conditio.in princ. ff. de conditio. & demonstra.l.hoc genus,vbi glo.ff.eod.& vtrobique per Scrib. Emmanuel Acosta.in d.l.cum tale.§.si arbitratu.ff. de condi.& demonstra.limita.6.nu.3. Quod probabile mihi videtur:dummodo tempore delatę successionis,vel post illam delatam, cum alia aduersus institutoris Maioratus voluntatem cõtrahat, non enim à Maioratus successione excludendus erit, ex eo, quòd antea cum alia contraxerit: si tempore delatæ successionis iam prima mulier defuncta sit: cùm conditiones semper tempus mortis præcedentis possessoris, atque delatæ successionis respiciant. l. interuenit. ff. de legat.præstan.ibi. *Et placet sufficere in ea necessitudine tunc esse eùm dies legati cesserit.* Idq; etiã Soci.& cæteri. Scrib: in l.si cognatis.ff.de reb. dub.cõmuniter annotare solent. Quod præsertim in Maioratus successione dicendum erit. Cuius successio impendenti esse non potest:sed illicò in sequentem transire debet. l.fi.cum similib.ff.cõmunia prædi.iunctis his quæ supra.lib.1.cap.13.nu.36.& 37.citauimus:& infra lib.3.cap.20.latissimè dicemus.

17 ¶ Quòd si post delatam successionem Seia quam Maioratus successor accipere astrictus erat cum alio cõtrahat conditio pro impleta habebitur ex. decis.tex.in d.l.1.C.de insti.& substi.adeò, vt priori marito defuncto maioratus successor eam accipere non teneatur. Cùm Maioratus institutor de primis nuptiis sensisse censendus sit. Quod Bald. in d.l.1.nume.32.palam profitetur.Idque sequutus fuit Imola.in l.in testamento.la.2.ad fin.ff.de condi.& demonstra.vbi Soci.nu.11.idipsum sequitur. Idque in hac specie verum esse profitetur Emmanuel Acosta in d.rep.l.cum tale.§.si arbitratu.6.limita.nume.4.

18 ¶ Si verò Maioratus successor à sequenti requisitus,respondeat se nolle Seiam vxorem ducere, statim sequenti successori Maioratus successio defertur:adeò vt si primus successor mutata priori voluntate velit Seiam accipere, à sequenti successore Maioratus successio auocanda non sit. Quod probari videtur ex tex.in l.pater Seuerinã in prin. ff.de condi.& demonstra.vbi cõditio:si non nupserit,interpretatur,id est,si nubere noluerit.Idq; clariùs explicat Aret.cons.67.nu.5. Ex quo tex. clarè sumitur,atque in specie, de qua agimus ingeniosè probat alia in idem adducens Emmanuel Acosta. d.l.6.limita.nu.9.Cuius opinioni libenter assentimur:ne Maioratus successio impendenti aduersus communes iuris regulas esse dicatur.

19 ¶ Quæ omnia in dispositione Maioratus ex vltima voluntate instituti procedunt.In Maioratu autem ex contractu irreuocabili instituto conditio non habebitur pro impleta,etiamsi ex impedimẽto illius mulieris cum qua Maioratus successor cõtrahere astrictus erat,deficiat. Id námq; quod extraordinario quodã iure in vltimis voluntatibus ex decis.tex.in d.l.1.C.de insti.& substi.introductũ est,non est facilè ad cõtractus protrahendũ. Idq, in eadem.l.cõmuniter Scri.censuerũt: prout ibidẽ testantur Alexan.nu.10. Corneus.nu.4.col.pen.& fin.Ias.nu.6.Soci.in l.in testamento.ff.de condi.& demonstra.nu.10.& Aret.cons. 121. colum.2.nu.3. Greg.Lopez in l.14.tit.4.part.6.in gl.verbo. *E no se le embargara.* Atque Emmanuel Acosta in d.l.cũ tale.§.si quis arbitratu.limita.3.nu.18.tametsi plures ex Scrib.quos ipse nuncupatim refert, in contrariam sententiam inclinent. Quorũ opi. aduersus cõmunem non modicam æquitatẽ præ se fert forsanque in Primogeniorũ in contractu institutorum successione,ex disponentis præsumpta voluntate,admitteretur ex his, quæ infra isto.c. nu. 26.cum seq.dicemus.Quanuis cõmunis opi. iuris rigore considerato,probabilior esse appareat.

20 ¶ Sed si non ab ipsa muliere,cum qua Maioratus successor cõtrahere astrictus est,sed ab alio tertio matrimoniũ impeditum sit,conditio pro defecta, nõ autẽ pro impleta habẽda erit. Quoties námq; conditio mixta deficit ex tertij impedimẽto,cõditio ipsa pro defecta, nõ autẽ pro impleta habẽda est.Sed Maioratus successori præstãda est actio ad interesse aduersus tertiũ impedientem.l.inde Neratius.§.idẽ Iulianus. ff. ad leg.Aquil.gl.ordi. verbo. *manifestum*.in dict.l.1.C.de institutionib.& substi. vbi Bartol.Paul.Alexan.Ias.Deci.& communiter Scrib.

Scrib.id notant, idq; ab Scrib.in l. iure ciuili.ff.de condi. & demonſtra. & in l.in iure ciuili.ff. de regulis iuris,communiter annotari ſolitum eſt. De quo tamen dicendum erit : prout infra iſto cap. nu.27.dicemus.

31 ¶ Hoc autem intelligendum eſt:quãdo is tertius, qui matrimonio contrahendo impedimẽtum intulit,ſoluendo eſt.Si verò is ſoluendo non ſit,cõditio non pro defecta , ſed pro impleta neceſſariò habenda erit. Aliàs namque Maioratus ſucceſſor abſque culpa ſua omni Maioratus emolumento priuaretur, quod nimis abſurdum futurum eſſet. l.Titio centum.§. fina.ff. de condi.& demonſtra.l. fina.in princip.ff.de eo,per quem factum erit. Per quæ iura id in ſpecie not.glo.verb. *Manifeſtum.* in d.l.1.C.de inſtitutio.& ſubſti. Quam ibidem Bart. num.1.Paul.nume.5.Alexand.nu.3.Corne.num.4. Deci.nume.11. & communiter Scrib. ſequuntur, idque etiam communiter Scrib. in l. in teſtamento.la.2.ff.de condi.& demonſtra. annotare ſolent.

22 ¶ Similiter etiam hoc intelligendum eſt : quando impedimentum à tertio iniuſtè illatum fuit: ſecus autem ſi iuſtè.Cùm enim contra eum, qui iuſtè impedimentum intulit, nulla actio ad intereſſe dari poſſit : conſequens eſt,vt conditio potiori ratione pro impleta habenda ſit : quam vbi naſcitur actio, & iis, contra quem naſcitur, ſoluendo non eſt. Quod probatur ex tex. in l.ſi Titius ſtatuas.ff.de cond.& demonſtra.Per quem tex.id notant Bartol.nu.1.Bald.nu.9.Paul.nu.5. Corn.nu.4. Alexand.nu.3. Iaſ.nu.9. Deci.nu.11.& communiter Scrib.in l. 1. C. de inſti.& ſubſti. gloſ. & Scribent.in d.l.in teſtamento. ff.de condi. & demonſtra.& in d.l.inde Neratius.§.idem Iulianus. ff.ad leg.Aquil.Idque magis in ſpecie dixit.Bald.in d. l. 1.num.9. vbi inquit, quòd ſi filiæfamiliàs aliquid relictũ fuerit:ſi Titio nubat,ipſaque parata ſit Titio nubere : à parente tamen impediatur, filia debeat conſequi relictum : ac ſi conditio verè impleta fuiſſet,ex eo,quòd indecens eſſet ſibi abſque parentis voluntate nubere,parénſq; honeſtè prætendere poſſet ſuo arbitrio , filiam matrimonio collocare. Quod etiam not.Bertrand. conſi. 148. nu.10.lib.1.Cuius dictum refert & ſequitur.D.Didac.de Couarr.in Epitom.ſuper.4.2. part.c.3.§.8. nu.2.Idque verum ac probabile mihi videtur.

23 ¶ Si verò mulier , cum qua Maioratus ſucceſſor contrahere iuſſus erat, vel ipſe Maioratus ſucceſſor ante contractum matrimonium moriatur, dicendum videtur , conditionem non pro impleta, ſed pro defecta habendam eſſe, ipſúmque à Maioratus ſucceſſione excludendum. Quod probatur ex tex.in l.legatum.C.de cond.inſert.ibi. *Cùm mortuo filio priuſquàm matrimonium cum eo contraheres, conditio defecerit,nulla ratione deberi tibi exiſtimas.* Per quem tex. dixerunt communiter Scrib.ibidem,q; ſi cõditio mixta deficiat morte illius in cuius perſona debet impleri, deficit etiam legatum. Quod etiam gl.& Scrib.communiter in d.l.1.C. de inſti. & ſubſti.& in d.l.in teſtamento.ff.de condi. & demonſtra. verum eſſe profitentur , idque apertiſsimè diſponit.l.14.tit.4.part.6. ibi. *Si acaeſcieſſe, que la muger ſe muera o aquel conquien la mandaua caſar ante que ſe cumpla la condicion eſtonce non vale el eſtableſcimiento ola manda,que aſsi fuſſe fecha.* Quod eſſet notabile: ſi verũ foret , ex cóq; plures Maioratuũ ſucceſſores abſque culpa ſua à Maioratuum ſucceſsione excluderentur.

24 ¶ Sed hæc etiam in Maioratuum ſucceſſoribus exactiùs conſideranda ſunt : cùm enim contrahendi præceptum , vtplurimùm in Maioratuum inſtitutione non propriam, nec veram conditionem : ſed modum tantum inducat, dicendum eſt, ex morte illius perſonæ, cum qua matrimonium contrahendum erat, modum ipſum nõ defectum, ſed adimpletum cenſendum eſſe. Quanuis enim verum ſit, quòd conditio caſu fortuito deficiens, pro impleta habenda non ſit,vt in prædictis iuribus probatur. Modus tamen cuius implementum caſu fortuito defecit , pro impleto habendus eſt. Nec in hoc caſu ex non implemento , Maioratus 25
ſucceſſor , eiuſdem Maioratus ſucceſsione priuandus erit. Sicque dicta lex legatum. & d.l.14. partitarum intelligendæ ſunt. Idque probatur ex l.ſi Titio.vbi Bartol.& Scribent.id not. ff. delega. 1.l.Lucius.§.quiſquis. ff. de lega.3. l. ſi quis eum.ff. de condi.& demonſtra.cum ſimilibus. Sicq; illam legem legatum intelligendam eſſe profitentur. gloſ.verb. *Manifeſtum* , & Bartol. nume. 1. Bald. nume. 7. Paul. nume. 6. Corn. nume.4. Alexand. nume.5.Iaſ.nume.9. & communiter Scrib.in d. l. 1.C.de inſti.& ſubſti.& in d. l. legatum vbi rationem differentiæ inter modum, & conditionem aſſignant.

¶ Imò quanuis contrahendi præceptum : nedum 26
in vim modi : ſed conditionis in Maioratus inſtitutione appoſitum eſſet , adhuc exiſtimarem, dicendum eſſe,ex morte mulieris, cum qua Maioratus ſucceſſor contrahere aſtrictus erat, non eſſe eundem ſucceſſorem priuandum Maioratus ſucceſſione. Cùm vt plurimum ſoleant Maioratuum inſtitutores ad eorundem ſucceſſionem agnatos, vel cognatos maſculos proximiores vocare , pro agnationis,ſeu propriæ familiæ conſeruatione,vt eſt notiſſimum. Et quanuis eis contrahendi cum aliqua muliere propriæ familiæ præceptum iniungant, non id ea mente veriſimiliter efficiunt, vt ea muliere deficiente , non eſſent eidem agnato, vel cognato maſculo proximiori Maioratus ſucceſſionem relicturi : ſed vt ea muliere extante, vtriſque conſolatur. Ea verò deficiente, nihilominùs agnatus , vel cognatus maſculus proximior ſuccedat : aliàs namque proximior ſucceſſor atque primo loco vocatus , Maioratus ſucceſſione abſque culpa ſua priuaretur , & ſucceſſio Maioratus ad remotiorem cognatum , vel agnatum aduerſus eiuſdem inſtitutoris voluntatẽ deuolueretur. Quod nullo pacto in rectum ſenſum cadere poſſet : & quanuis ratio hæc adeò vrgens ſit , vt ea ſola ad hoc conſtanter aſſerendum ſufficeret,comprobatur ex eo, quòd defectus conditionis nunquam vitiat diſpoſitionem:quando veriſimiliter diſponens, legatum eſſet etiam defecta conditione relicturus : quæ regula comprehenditur ex text. in l. cum tale.§. falſam cauſam.ff.de condi.& demonſtra.ibi,*Si probetur aliàs legaturum non fuiſſe.* Idque in ſpecie dixit glo. in l. quæ ſub conditione.§. quoties. ff. de condi.inſti. verbo. *defectus.* ibi. *vel hic erat aliàs relicturus.* gloſ.conſimilis in d.l.1.C.de inſti.& ſubſti.verb.*Manifeſtum.*Quod ex dictis gloſſis ſequuntur Ang.& Rapha. Fulgo. in d. l. 1. Quorum dicta ſequuntur ibidem Corne.nume.3.Alexand.nu.1.Iaſ.nu.7.& communiter Scrib. Idque veriſſimum mihi videtur, ex inſtitutoris Maioratus voluntate,quæ primum locum in omnium diſpoſitionum interpretatione, obtinere debet. l. in conditionibus cum ſimilib. ff. de condict. & demonſtra. Ex quo ceſſat apertiſsimè

difficultas, quæ ex dict.l.legatum, in Maioratuũ ſucceſſione contingere poteſt. Quod etiam ad id, quod ſuperiùs diximus de impedimento, à tertio, ne matrimonium contraheretur illato, ſatis con-
27 ducere poterit. Ex eadémque ratione videtur probabiliter dici poſſe, quòd quamuis impediens, iniuſtè impedimentum inferat, atque ſoluendo ſit, conditio pro impleta habenda ſit, vel defectus conditionis non ſit conſiderandus: ne Maioratus ſucceſſio ad alium aduerſus inſtitutoris voluntatem pertranſeat, auferatúrque ab illo, cui veriſimiliter in eum caſum Maioratus inſtitutor eius ſucceſſionem fuiſſet relicturus. Quod tanquam ſum mè notabile, perpetuò memoriæ commendandum erit. Et hæc de hac quæſtione, quæ frequens, & aſſidua eſt, dixiſſe ſufficiat.

28 ¶ Sed controuerti etiam ſolet quid dicendum ſit: quando Maioratus inſtitutor ſucceſſoribus inhibuit: ne cum quadam perſona certa, ac diffinita, vel cum perſonis alicuius familiæ, vel certi generis, ſeu qualitatis matrimonium contrahant. In qua quæſtione, dicendum eſt, huiuſmodi præceptum precisè ſeruandum eſſe: aliàs autem ſucceſſores Maioratus ſucceſſione priuandos. Quod probatur ex tex.in l.hoc modo.ff de condi.& demonſtratio. & in l. hoc genus.ff.eod. Non enim ex hoc præcepto dicitur induci viduitas. Cùm Maioratus ſucceſſor honeſtè cum aliis contrahere poſſit.l.cùm ita legatum.in princip. ff. de condi. & demonſtra. Facitque illud, quod habetur Geneſ. 28. vbi Iſaac præcepit filio ſuo Iacob, vt non acciperet vxorem de genere Chanaan. Idque apud omnes Scribent. compertiſſimum eſt: adeò, vt nulla quo ad hoc ſupereſſe poſſit dubitãdi occaſio: quod iunctis his, quæ ſtatim dicentur, ſummè notandum erit, ad plures Maioratus, quibus cautum eſt, quòd ſucceſſores contrahere debeant cum perſonis generis vndiquaque probatiſſimi, vel nobilibus, nec contrahere poſſint cum perſonis, quæ ex genere Iudæorum, vel Sarracenorum, vel etiam conuerſorum deſcendant. Super quorũ Maioratuũ ſucceſſione plures lites exortas fuiſſe ſatis compertum eſt.

29 ¶ In hac autem re ſciendum eſt, quòd ſi mulier, cum qua Maioratus ſucceſſor in caſu, de quo agimus, cõtraxit, cõmuniter probatiſſimi, ſeu nobilis generis tempore contractus matrimonij habita ſit, ſeu probabiliter aliàs eius defectus ignorari potuit, temporéque contractus matrimonij ad id ſciendum ſucceſſor ipſe debitam diligentiam adhibuit: poſteà autem compertum ſit eam mulierem verè ex genere Iudæorum, Sarracenorum, vel conuerſorum procedere, vel ignobilem, atq; plebeiam eſſe: dicendum erit, ſucceſſorem non eſſe Maioratus ſucceſſione priuandum: Quod probatur ex tex.in l.ſi quis patrem. ff. ad Macedo. vbi diſponitur, quòd ſi quis pecuniam mutuam dedit filiofamiliàs, qui communi æſtimatione ſui iuris habebatur, habebit actionem aduerſus illum, ac ſi verè ſui iuris extitiſſet. Ceſſatque in ea ſpecie Macedonianum ſenatuſconſultum. Quanuis enim is, qui cum alio contrahit, teneatur diligenter illius conditiones, atque qualitates inquirere.l.qui cum alio.ff.de regulis iuris.

30 ¶ Illud tamen fallit ex illius text. deciſione quando ignorantia eſſet multum probabilis, & iuſta. Ex ea nimque contrahens excuſaretur. Facit text. in l.miles.§.mulier. ff. ad leg.Iul.de adulter.l. Barbarius Philippus.ff.de offic. Præto. Per quæ iura id in ſpecie dixit Alexan. conſi.60.nume.2.lib.5.Iaſ. in l.eſt receptum.nu.9. ff. de iuriſdictione omni. Iudi.Deci.in l.ſi emancipati.nu.4.C.de colla.glo. ordina.in l.qui cum alio.ff.de regul.iur. vbi Deci. nu.3. Et Cagnol.nu.15.idipſum profitẽtur. Quod eo præcipuè aſſerendum erit, quòd huiuſmodi præcepta in vim modi potius, quàm conditionis à Maioratuum inſtitutoribus iniungi ſoleant. Iniuſtiſſimum namque eſſet, vt Maioratus ſucceſſor rerum ipſius Maioratus dominio, quod iam acquiſierat abſque culpa ſua priuaretur. In propria autem, ac vera conditione forſan hoc non tam clarè procederet: cùm ea formam inducat: ſitque ſpecificè, non autem per æquipollens adimplenda l.Mæuius & l.qui hæredi.ff.de condi.& demonſtra.tex.in Authen.matri,& auiæ,vbi Bal.& communiter Scribent. id not.C. quando mulier tutel. offic.fung.poſſit.

¶ Hoc autem intelligendum eſt: quando quis fuit 31
in hac communi reputatione nobilitatis, vel generis puritatis per decennium. Reputatio namq; minoris temporis ad id non ſufficiet: prout dixit Bald.in l.2.nu.5. C. ſi aduerſus rem iudi.vbi ſic limitat, & intelligit.d.l ſi quis patrem. & alia iura, quæ ſuperius adduximus. Idem Bald.in l. ſi poſt mortem in fin.princip. ff. de adoptio. Iaſ.in d.l.eſt receptum.num.10.

¶ Sed quãuis hæc limitatio à pluribus probetur: 32
Deci.tamen in d.l.emancipati.nu. 4. contra illam inſiſtit: dicens, quòd ſi quis in quaſi poſſeſſione, ac communi reputatione ſui iuris exiſtat, ex aliquo actu ex illis, ad quos non facilè is, qui eſt filiusfamiliàs, ſolet admitti, ex quibus quaſi poſſeſſio acquiritur, habebit locum reg.d.l.ſiquis patrẽ. ff.ad Macedo. Abſque eo, quòd tempus decem annorum trãſactum ſit, quod ex pluribus, quæ apud ipſum videri poterunt, comprobat. Idque probabile mihi videtur: dummodò actus, ex quibus quaſi poſſeſsio ac communis reputatio acquiſita eſt, ſint ex his, quæ à communiter accidentibus eius naturæ ſunt, vt ex eis poſſet Maioratus poſſeſſor, ſeu ſucceſſor probabilem ignorantiam contrariæ qualitatis oſtendere.

¶ Illud autem animaduertendum eſt, in minore 33
hoc facilius admittendum eſſe. Is námque potiori ratione, ab huiuſmodi negligentia excuſandus erit. Quod in d. l. ſi quis patrem apertiſsimè probatur. ibi. *Sed minori cauſa cognita à Prætore ſuccurrendum.* Idque ipſum in muliere, quæ in Maioratu ſucceſsit, dicendum videtur ex deciſ.tex.in l. fina.ff.qui per tuto.ibi. *Quòd eiuſmodi facta dijudicare, atque extimare virilis animi eſt.* Quanuis id in muliere non tam clarè procedat: prout optimè conſiderat Cagnol.in d.l.qui cum alio.nu.20. Quę omnia cum caſus contigerit, exactiùs examinanda erunt: propter Maioratus inſtitutoris enixam voluntatem, qui ex prædicta clauſula voluiſſe credendus eſt: ne Maioratus ſucceſſio ad perſonas generis infecti deuolueretur. Cuius voluntati omnia quæ prædiximus, aduerſari conſtat: quanuis ex æquitate admittenda videantur.

¶ Vidimus autem aliquos ex ſucceſſoribus Maio- 34
ratuum, quibus prædicta clauſula adiecta erat, ante contractum matrimonium de genere mulierum cum quibus contrahere volebant, iudicialiter inquirere: & de qualitatibus illarum ampliſsimas probationes ad perpetuam rei memoriã coram iudice illius loci, à quo mulieris origo pendebat, facere. Sed quanuis forſan id vtile eſſe poſsit

possit huiusmodi nimiam, vel extraordinariam diligentiam non probamus, ne ex ea vel dolus præsumatur, vel successoribus occasio litium præstetur: præsertim cùm ad hoc, vt huiusmodi probationes iudiciales validæ essent, debuissent citato proximiori successore fieri. Cõueniens tamẽ erit, vt extra iudicium Maioratus successor diligentem inquisitionem qualitatũ mulieris faciat. Ita vt vel ipse non circumueniatur, vel quanuis hoc sibi acciderit, possit de huiusmodi diligentijs, quando id in iudiciũ deductum fuerit, iudicialiter constare.

35 ¶ Sed dubitari etiam solet vtrum Maioratus institutor possit Maioratus institutioni eam legem, seu conditionem adijcere, vt successores teneantur matrimonium contrahere arbitrio parentum, vel fratrum vel tutorum suorum, vel de eorũ, vel alterius consilio: aliàs Maioratus successione priuentur. Quam clausulam sæpiùs in Hispanorum Primogenijs appositam vidimus. In qua quæstione iuxta communes ac receptissimas. Iurisconsultorũ sententias, & quę frequentaret in forensibus controuersijs admitti solent, distinguendũ est. Aut enim Maioratus institutor præcepit, vt successores matrimonium non possent contrahere: nisi de arbitrio, voluntate, seu consensu parentum, vel aliorũ, vel de eorum consilio.

¶ In primo casu dicendum est huiusmodi conditionem tanquam matrimonij impeditiuam, & libertati eiusdem matrimonij contrariam, ex ipso Maioratu reijciẽdam esse, iuxta distinctiones, quas in capite præcedenti tradidimus. Quod probatur ex tex. in l. cum tale §. si arbitratu. ff. de cõditio. & demonstra. & in l. filiæ meæ. ff. eod. & in l. turpia. ff. de lega. 1. Idque verum est, siue conditio ad arbitrium boni viri, siue ad liberam voluntatem referatur, siue etiam in arbitrium parentis, siue alterius cõditio ipsa apposita fuerit: prout Doctores communiter in prædictis locis testantur, & satis elegãter, atque ingeniosè ex pluribus probat Emmanuel Acosta in repe. d. l. cum tale. §. si arbitratu vltima amplia. n. 2. cum seq. & n. 13. cum seq. vbi circa hęc, & alia, quæ hic adduci possent materiam istã copiosissimè narrauit.

36 ¶ In secundo casu dicendum est, consilij conditionem necessariò adimplendam esse: aliàs successorem Maioratus successione priuandum. Cùm enim consilij præceptum honestum sit, nec necessariò à Maioratus successore sequi debeat: sed consilio solum requisito cum qua voluerit liberè contrahere, possit: consequens est, vt ex ipsa Maioratus institutione reijciendum non sit. Quod in specie dixit Cinus. in d. l. cum tale. §. si arbitratu. ff. de condi. & demonstra. & post antiquos etiam censuerũt Paul. in d. l. turpia. §. si Titiæ. n. 3. ff. de lega. 1. & Alex. in princ. eiusdem leg. num. 7. & Ias. ibidem. nu. 4. Ioan. de Ana. consi. 15. num. 2. 3. & 4. Felin. in ca. ex part. de consti. col. 2. num. 1. Pala. Ruui. in repe. cap. per vestras. §. 52. nu. 8. Roderi. Xuarez. in l. 2. titul. *De los casamientos*. li. 3. Foro. ll. fol. 69. versic. Sed tenemenți. Deci. in ca. si pro debilitate. de officio delega. nu. 9. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainunti. de testam. verb. qui cum alia matrimonium contrahens. n. 88. Aymon Craue. qui optimè loquitur in proposito conf. 1. nu. 3. vbi hanc communem o-

37 pinionem esse profitetur.

¶ Cui communi opinioni non obstat, quod saltim per aliquod tempus ex hac obligatione consilij requirendi, posset matrimonium impediri. Nã quanuis conditio matrimonij impeditiua: tanquã turpis, & impeditiua matrimonij à iure reijciatur. Non tamen reijcitur illa, per quam matrimonium ipsum per aliquod tempus differtur. l. cum tale. §. Mæuiæ. ff. de condi. & demonstra. l. sed si hoc. §. fina. ff. eod. l. Theopompus, vbi prædicta conclusio apertiùs probatur. ff. de dote prælega. Præsertim cũ hæc dilatio inducta sit ob peręndum consilium ad hoc, vt matrimonium melius contrahatur. Quod nedum non est contrarium matrimonio sed eidẽ cõueniens. l. in viduæ. & l. copulãdis. C. de nuptijs. Quæ opinio tanquam communis, & satis probabilis sequenda erit: quanuis contrariam opi. imò, quòd hęc conditio, etiam tanquam turpis, & inhonesta, libertatisque matrimonij impeditiua reijciẽda sit, constãter defendat Emanuel Acosta: in rep. d. l. cum tale, si arbitratu. Vbi alios idem sentientes refert. Cuius fundamenta cùm casus contigerit, considerանda sunt, quanuis ex eis non sit à communi opi. recedendum.

¶ Hæc tamen communis opinio, procul dubiò li- 38
mitanda est in omnibus casibus, in quibus non solùm quis tenetur consilium requirere: sed illud etiam sequi: in illis namque conditio ista reijcitur: qui casus comprehendi poterunt ex his, quæ notant Bartol. in l. 1. si plures. ff. de exercito. & Abb. in d. capit. ex parte de constit. & in capitul. cum in ve teri de electio, & alibi sæpè Scribent. Sicque hanc communem resolutionem limitauit. Roderi. Xuarez in lectura. d. l. 2. titul. *De los casamientos*. lib. 3. Fori. dicto fol. 69. colum. 2.

¶ Similiter etiã limitari posset vbicunque ma- 39
gnum periculum versaretur in consilij requisitione, adeò vt ex hoc non solum videatur matrimonij libertas per tempus impedita. sed veriùs omninò sublata: tunc namque ea conditio ex institutione reijcienda erit. Quod dixit Abb. in d. cap ex parte. nu. 4. de consti. Cuius dictum refert, & sequitur Feli. ibidem num. 1. colum. 3. versic. recipit prædicta conclusio, vbi plura in huius dicti cõprobationem adducit, quæ apud ipsum videri poterunt. Quæ limitatio in Maioratibus præsertim admittẽda erit, ex his, quæ in sequenti quæstione dicemus. Ita tamen, vt non temerè, & ex quacunque periculi suspicione, & quæ facilè cessare, vel amoueri possit, à regula, quę ex communi opinio. comprehenditur, recedatur.

¶ Sed dubitari solet, vtrum mortua ea persona 40
cuius consilium Maioratus possessor in matrimonio contrahendo requirere tenetur, ipse Maioratus successor, à consilio requirẽdo liber remaneat: an ex eo, ipsius vocatio cesset Maioratusque successio ad sequentem vocatum transire debeat. Qua in re, prima facie faciendum videtur, in casu de quo agimus vocationem cessare, Maioratusque successionem in sequentem vocatum transire. Quod probatur ex tex. in l. cum tale. §. si arbitratu. ff. de condi. & demonstra. vbi disponitur, quòd si decedat persona, cuius arbitratui nuptiæ commissæ sunt, legatum non cessat: quia conditio pro nihilo est, ex quo tex. probatur, q si cõditio valida esset, mortuo Titio defecta conseretur. Idque ex illo tex. deduxit primus Alexand. in d. l. turpia. in princip. ff. de lega. 1. nu. 7. vbi ex hoc inquit quòd mortuo illo, cuius consilio nuptiæ commissæ sint; conditio, defecta censenda erit. Cuius dictum sequitur, eo tamen tacito Felin. in d. c. ex part. num. 1. col. 2. vbi Deci. nu. 4. ad fin. idque sequitur etiam Roderic. Xuar. d. fol. 69. col. 1.

¶ Sed quanuis hæc opi. simpliciter sumpta vera 41
sit,

sit,in Hispanorum tamen Primogenijs admitti nõ potest,ex rationibus,quas supra.isto.c.nu.36.addu ximus,respondentes ad tex.in l.legatum. C. de cõ di. incer.vbi probatur,quòd conditio mixta defecit morte illius in cuius persona implenda erat. Non enim illa, nec ista regula in his Primogenijs procedere poterunt:cum in eis hæ leges, seu præcepta potiùs in vim modi,quàm conditionis appo nantur. Et etiam verisimiliter Primogenij institutor eius successionem,eidem successori in casu de quo agimus,esset relicturus.

SVMMARIA.

1 *In Hispania ex antiqua consuetudine,Primogeniti Maioratuum successores insignia propriæ fami liæ deferunt.*
2 *In Gallia soli primogeniti familiæ arma simplicia deferunt.*
3 *Primogenitus nomine institutoris nominandus est.*
4 *Reges Hispaniæ armorum delationem seruant,& nullo cognomine nominantur.*
5 *Ex nomine & insignijs memoria agnationis & cognatiõnis conseruatur.*
6 *Armorum delatio memoriam testatoris conseruat.*
7 *Ex conditione à testatore adiecta,vt successores nomen,& arma propriæ familiæ deferant,censen tur bona Maioratui subiecta:etsi aliter id non expresserit.*
8 *Vtrum ex conditione delationis armorum, fœminæ proximiores propter masculos remotiores cen seantur excluſæ.*
9 *In Hispania ex conditione armorum delationis coniectura agnationis non inducitur.*
10 *Conditiones nominis, & armorum delationis præcisè sunt à successoribus Maioratuum seruandæ.*
11 *Vtrum,ante implementum conditionis nominis & armorum delationis dominium, & possessio transferantur.*
12 *In Primogenijs Hispaniæ ante implementum conditionis delationis nominis, & armorum domi nium,& possessio transfertur: nisi contrarium expresserit institutor.*
13 *Successor Maioratus qualiter ad delationem nominis,& armorum astringendus sit.*
14 *Auth.hoc amplius.C.de fideicommiss.declaratur.*
15 *Adiecto grauamine hæredi,vt aliquid impleat:si monitus intra annum adimplere neglexerit,hære ditate priuatur,licet commodum hæredis non sequatur.*
16 *L.non oportet.ff.de his quib.vt indig.declaratur.*
17 *Grauamen delationis nominis,& armorum in vtilitatem omnium successorum tendit.*
18 *Auth.hoc amplius.C.de fideicommiss.etiam in prælegato locum habet.*
19 *Quando lapso termino imponitur pœna priuationis, vel similis,iudex etiam ex causa non potest terminum restringere.*
20 *Præceptum delationis armorũ in Maioratu in vim conditionis factum in vltima voluntate quã primùm posit successor implendum est,nec expectatur annus, nec admittitur moræ purgatio.*
21 *Id præcipuè:si absque causa præcepto contraueniatur.*
22 *Auth.hoc amplius.C.de fideicommiss.intelligenda est in iure iam quæsito,non in quærendo.*
23 *Præceptum delationis nominis,& armorum in vim modi adiectum in testamento, implendum est à successore quamprimùm posit,& requisitus non implens successione priuatur.*
24 *Idem si in contractu Maioratus illud onus fuerit adiunctum.*
25 *Præceptum delationis nominis,& armorum seruandum est in Maioratu,si nomen,& arma hone sta sint:alias non.*
26 *Non potest quis succedere in duobus Maioratibus,in quorum altero contineatur præceptum defe rendi arma,& nomen familiæ:sine mixtura aliorum.Et in altero contineatur præceptum sim plex nominis,& armorum delationis.*
27 *Incompatibilia omnia sunt contraria.*
28 *An successor in duobus Maioratibus,quorum quilibet delationẽ armorum simpliciter contineat, in vtroque succedat.*
29 *Ex immixtione nominis, & armorum,testatoris familia confunditur.*
30 *Præceptum delationis nominis,& armorum simpliciter factum: impletur etiam si nomini,& ar mis institutoris alia misceantur.*
31 *Id præcipuè in Maioratibus Hispaniæ ex consuetudine seruatur.*
32 *Ex nomine & armis mixtis familia conseruatur:licet melius ex simplicibus construetur.*
33 *L.hoc legatum.ff.de legat.3.declaratur.*
34 *In fauorabilibus,sub simplicibus,casus mixtus comprehenditur.*
35 *Id præsertim,si casus mixtus magis participat de simplici,de quo facta est prouisio.*
36 *Successor duorum Maioratuum,quorum quilibet nominis,& armorum delationem contineat, an*

teriotis

tiquioris arma, modernis præferre debet.

37 *Nisi modernior Maioratus sit maioris qualitatis & excellentiæ.*

38 *Vel nisi modernior procedat ex parte patris: antiquior verò ex parte matris.*

39 *Filius non debet portare arma materna: sed paterna.*

40 *Iusta ratione à maiorib. traditum est Regnum Castellæ, Regno Legionis in armorum delatione præferri.*

41 *Magnitudo Regni Castellæ vetustati Regni Legionis præfertur.*

42 *Regnum Legionis Ferdinando primo Regni Castellæ Regi, dotis nomine accessit.*

43 *Ferdinandus Quintus Castellæ Rex: Castellæ insignia tanquam sibi legitima, & non ab vxore accepta detulit.*

44 *Regnum Castellæ antiqui Cathorum imperij caput fuisse.*

45 *Successor in duobus Maioratibus non astringitur præcisè, ad prælationem antiquioris nominis, & armorum: sed consuetudine, pro suo arbitrio ea defert.*

46 *Vtrum præcepto delationis nominis, & armorum ab institutore Maioratus omisso, successor teneatur arma, & nomen institutoris deferre.*

47 *Præceptum armorum delationis implendum est: quando Maioratus institutor in Capella, seu sepulchro apponi præceperit.*

48 *Nisi vltra armorum appositionem aliquid contineat, quod sapiat gentilitatem.*

49 *Statuentes arma deferri in ornamentis Ecclesiæ donatis, vel in Capellis: si ex iactantia id faciant, meritum amittunt: non tamen si ad alium rectum finem id tendat.*

De conditionibus, quæ circa nominis, atque armorum delationem, in Primogenijs apponi solent.

CAPVT XIIII.

INter alias leges, ac conditiones quæ in Primogenijs adijciuntur, illæ præsertim maximi momenti esse existimantur, in quibus de nominis, atque armorum delatione agi solet. Cùm enim Primogeniorum instituẽdorum finis in memoriæ conseruatione versetur, familiarumque antiquarum vestigia ex nominibus, atque insignijs conseruari, atque comprehẽdi soleant, vt inferiùs dicemus, nõ mirum si legum, atque conditionum in quibus de his agitur appositio, atq; obseruatio pluris æstimanda sit. Ideoque ad ea, quæ hic dicemus, animaduertendum erit: Vidimus enim lites innumeras super harum cõditionum interpretatione, atque obseruatione.

1 ¶ In primis autem animaduertendum est, illud esse in Hispania antiquissima consuetudine obseruatum, vt primogeniti Maioratuum successores insignia propriæ familiæ deferant, atque eiusdem familiæ nomine denominari soleant. Quod etiam apud alias nationes obseruari solitum est: prout enim inquit Bal. in l. fin. n. 2. ad fi. C. pro Socio. Arma atque insignia nobilium remanere debent apud principalem domus: quia in eo, veluti familiæ capite stat splẽdor genituræ. Ad quod inducit in arg. l. cum in diuersis. ff. de Religio. & sumpti. fune. & l. scimus. C. de agric. & censi. lib. 11. Ideoque arma familiæ debere apud Primogenitum remanere censuerunt. Guill. de Monserrat in tract. de succes sio. reg. Charta 3. q. 1. & 3. Et Petrus de Vbal. de duob. fratrib. 11. part. q. 11. Cassa. in cathalo. gloriæ mundi par. 1. conclu. 37. Tiraq. de Primog. in Præfati. n. 134. & in tract. de nobilita. c. 6. n. 17. Burg. de pace in proœm. leg. Tau. nu. 28.

2 ¶ Hoc autẽ præcisiùs in Gallia: quàm in Hispania obseruatur. Apud Gallos nãque solus Primogenitus arma, atq; insignia familię plana, aque simplicia defert. Cæteri autem filij in eis aliquid admiscent, vt discrimen aliquod inter eos esse dignoscatur; prout testatur Tiraq. de Primoge. in Præfati. nu. 134. In Hispania autem nulla alia differẽtia inter Primogenitos, & alios fratres minores natu in armorum delatione inuenitur: nisi, quòd Primogenitus ea præcisè, atque necessariò defert ex Maioratuum legibus, ac conditionibus. Cæteri autem voluntariè ea deferunt: cùm nullo iure ad ea, vel alia deferenda cogi possint

3 ¶ Idque nedum de insignijs, & armis: sed etiam de nomine dici potest. Primogenitus namque nomine institutoris Maioratus nominãdus est: prout etiam probat Tiraq. de Primog. in Præfati. nu. 44 Idque comprobatur ex tex. in l. cùm filius. §. pater. ibi. *Sempronio nepoti meo plus tribus in honorem nominis mei.* ff. de lega. 2. vbi testator inter alios nepotes prędilexit, atque maiori portione dignum existimauit illũ, qui nomine eius appellabatur. Idque ipsum probatur ex tex. in l. vxorem. ibi. *Nomine patris vocatus est.* ff. de manumis. testa. tex. in l. filiæ sue. §. Titia. ibi. *Et vni ex eis Agathæ nomen imposuit.* ff. de condi. & demonstra. & in c. olim. ibi. *Eius nomine vocaret quod inde nasceretur.* 8. q. 1.

4 ¶ Quod etiam quo ad armorum delationem attinet, à Regibus Hispaniæ hucusque à multis retro sæculis obseruatum est: prout supra li. 1. c. 2. nu. 14. cum seq. apertiùs quo ad Regna Castellæ, ac Legionis ostendimus, & quo ad alia etiam Regna notissimum est. Id tamen quo ad cognomina à Regibus Hispaniæ neglectũ fuit, cùm hucusque nullo cognomine vti soliti sint, vt aduertit Burgos de Pace. in proœm. ll. Tauri. n. 20. quod Regalis dignitatis præstantiæ tribuendum est. Personæ namque Regiæ nullo alio signo, ac denominatione: quam nomine proprio egent, vt apud omnes nationes notissimæ sint. Quod etiam ab alijs Regibus obseruari solet.

5 ¶ In Maioratuum autem institutione vtrumque simul simul successoribus perpetuò præcipiendũ est: cùm tam ex nomine: quàm ex armis, atque insignijs familiarum, agnationum, atque cognationũ memoria conseruetur. Quod in nominis appella-

tione

latione enixè probatur ex tex.in dict.l.filius.§. pater.ff.de lega.1.vbi Scrib.id notant,& ex alijs iuribus, quæ ſuperiùs citauimus. Idq; etiam notat gl. verb.*nomine*,p.tex.ibi in l.is.qui cõplures.ff.de leg. 3.Guilliel.Bened.in rep.c.Rainũtius de teſta.verb. Rainũtius de Clera.nu.50. & verb.& vxorẽ nomine Adelaſiã nu.22.Ripa in l.cẽturio.nu.164. ff. de vulga.Pariſ.qui plura refert conſ.19.nu.36.cũ ſeq. lib.2.Burgos de Pace in proœm.leg. Tauri.nu.22.

6 ¶ Ex armorum autem, atque inſignium delatione conſeruationem domus, atque familiæ inſti tutoris induci,probat.tex. in l.lex quæ tutores. C. de adminiſt.tuto.ibi.*In qua maiorum imagines,aut nõ videre fixas,aut reuulſas videre ſatis eſt lugubre.* vbi per Scri.& in l. Quintus.§.ad authoritatem. ff. de annuis lega.& in l.legata ad fin.ff.de adminiſ. rerum ad ciuita.Perti.& in l.Baſilicam.C.de ope. pub. & in l.1.vbi per Scrib.C.vt nemini liceat ſine iudi.autho. ſigna reb.impo. Idque in ſpecie dixit Ancha. conſi.113.num.3.& 4.Ioan.de Anania conſil.86.n. 2.vbi Bologhi.in addi.nu.3.Roma.ſing. 474. Cæſar Lamberti.de iure Patron.lib.3.5.q.principa.art. 4.nu.2.& 8.cum præced.& ſeq.Burgos de Pace. in proœm.legum Tauri.nu.23.

7 ¶ Quæ omnia adeò vera ſunt,vt ex conditione à teſtatore adiecta,vt ſucceſſores nomen , & arma propriæ familiæ deferant,cenſeatur teſtatorem ea bona Maioratui ſubijcere, & ſi id aliter non expreſſerit prout ſupra lib. 1.cap.5.nu. 34. oſtenſum eſt.Quod nulla alia ratione dici poteſt:niſi ex eo, quòd ex his conditionibus cenſeatur teſtatorem voluiſſe proprię domus,ac familiæ memoriam cõ ſeruare.

8 ¶ Imò hæ conditiones nominis, atque armorum delationis,à pluribus tanti æſtimatæ ſunt,vt ex eis cenſeant:nedum familię,& cognationis,verum etiam agnationis conſeruationem induci, ita vt ex eis fœminæ proximiores propter maſculos remotiores excludi cenſeantur.Quod dixit Bart.in tractatu.de inſig.& arm.n.10.Atque in ſpecie conſuluit Corneus.cõſ.41.n.12. cum pluribus præced.li. 4.Idem Corneus.cõſ.26.n.3.& n.7.eod.li.Gozadi. conſ.45.n.9.& conſ.79.in fin.Gratus conſ.67.nu. 11.& n.19.li.2.Bertran.conſ.30.col.2.lib.1.Curt.Iuni.conſ.39.n.9.Car.Ruinus.conſ.110.n.14.li. 2.& conſ.140.n.5.eod.lib.Ant.Rubeus.conſ.28. n.5.& 6.Barba.conſ.33.li.3.Fran.Piſcina. qui plura refert. in ſua diſputa.ſuper ſtatutis excluden.fœmi.num. 22.ad finem.

9 ¶ Sed quanuis Scrib. quos ſuperius retulimus, nominis atque armorum conditiones ad hæc vſq; protrahere velint, eorum tamen opinio in Hiſpania nunquam hucuſque admiſſa fuit:imò ex Hiſpana cõſuetudine grauamen hoc nominis , & armorum æquè fœminis, ac maſculis adimpleri poteſt.Nec ex armorum ſeu nominis grauamine hucuſque viſum , nec auditum eſt q; iudicatum fuerit agnationis ſeu maſculinitatis coniecturam induci,& ea, quæ prædicti Doctores dicunt intelligenda ſunt ſecundum ſtatuta,& conſuetudines Italiæ,ex quibus quo ad hæc, & omnia alia conſeruatur agnatio,& maſculinitas , & fœminæ excluduntur:Quod benè explicant Corneus. conſ. 26. nu.4.lib.4.& Soci.Iuni.conſ.2.nu.10.lib.1.& comprehenditur ex dictis ipſorum Scrib.quos pro contraria opi. citauimus.Idque ſic in forenſibus controuerſijs practicari,atque intelligi ſolitum eſt.

10 ¶ Hæ autem leges ſeu conditiones,quæ nominis, atque armorum delationem contingunt , cùm ex prædictis rationibus iuſtiſſimæ eſſe cenſeantur, proculdubiò à ſucceſſoribus præcisè ſeruãdę ſunt, alias autem Maioratuum ſucceſſione priuabũtur, l.facta circa finem.§.in dãda.ff.ad Trebel. vbi Bartol.Paul.& communiter Scribent. id notant.l.hoc iure.§.fina.ff.de donation.l.ſed ſciendum.ff.ad Trebel.not. Soci.in l.quibus diebus.§. Termilius.col. 3.ff.de condi.& demonſtra. Idem Socin. conſilio. 259.colũm.2.lib.2.Deci.conſil.273. num. 2. Guillielmus Benedictus in rep. cap. Rainuntius de teſtam.verbo. Rainuntius de Clera. nu.44. cum ſequentib.& verb.ſi abſque liberis moreretur in 2. num.25.Guido Papæ.deciſione.251. & deciſ.467. Boerius.deciſione.146.n.6.Tiraq.de legib. cõnub. l.5.num.14.Pariſi.conſ.15.num.79.cum ſequentib. lib.2.& conſi.19.à nu.28.vſque ad fin.eod. lib.Gregor.Lopez.in l.3. tit. 4.part.6.in gl.verb. *contra honeſtad.*Burgos de Pace in proœ.ll.Tauri.nu.24. Idque veriſſimum,atque ſic obſeruari ſolitum eſt.

¶ Imò plus dixit Guido Papæ.d.deciſione. 251.n. 11
1. quòd hæc omnia adeò vera ſint , vt non ſolùm Maioratus ſucceſſor teneatur hoc nominis, atque armorum delationis grauamen implere tanquam modum:ſed tanquam veram ac propriam conditionem.Ideoque non tranſire dominium , ac poſſeſſionem bonorum in hæredem: niſi priùs huiuſmodi conditionem adimpleuerit. Id namque eſt de natura cõditionis, vbi inquit ita fuiſſe,Arreſto deciſum.Cuius dictum referunt,& ſequũtur Guilliel.Benedict.in d.rep.cap. Rainuntius verb. Rainuntius de Clera.num.45. atque Burgos de Pace. in d.proœm.legum Tauri.nu.27.Quod eſſet ſingulariter notandum ad Hiſpanorum Maioratus ſi verum foret. ex hac namque opin.ſequeretur , quòd antequàm ſucceſſor hoc grauamen adimpleat,nec dominium, nec poſſeſſio bonorum Maioratus in eundem pertranſire valeant.

¶ Quidquid autem in ea ſpecie de qua Guido Pa 12
pæ agebat,dicendum ſit.in Maioratibus tamẽ Hiſpanię contrarium dicendum erit.Cùm in eis priùs ſoleant fieri vocationes purè , atque perfectè , & poſt eas purè perfectas & abſolutas adijci ſoleat, quòd ipſius Maioratus ſucceſſores teneantur nomine inſtitutoris Maioratus appellari , atque eius arma,atque inſignia deferre.Quod magis ad modum,quam ad conditionem ex his,quę ſupra iſto. lib.cap.12.num.2.& 3. diximus , referendum erit. Ideoque nulli dubium , niſi quòd ante huius grauaminis implementum Maioratus ſucceſſor dominium,ac poſſeſſionem rerum Maioratus acquirat:quanuis ex poſtfacto poſſit ad huiuſmodi obſeruationem aſtringi:alias autem Maioratus ſucceſſione ex non implemento priuari: niſi Maioratus inſtitutor expreſſè dixerit, ac profeſſus fuerit ſe ad eius ſucceſſionem, niſi illum , qui priùs hoc grauamen adimpleuerit, non vocare. Tunc namque hæc vera conditio cenſenda,atque per conſequens ante poſſeſſionis apprehenſionem adimplenda erit. Sicque intelligendum eſt , quod dixit Guido Papæ in d.deciſione.251. vbi inquit , quòd in caſu,de quo ibi agebatur teſtator diſpoſuit , q; Titius acciperet eius cognomen & arma , & eius hæres eſſet.Idque comprehenditur ex tex.in l.mulier. § .ſi quis hæreditarium.ff.de condi.inſti. Quẽ ipſe in id citat,vbi quando teſtator diſponit,quòd quis ſeruum manumittat, & hæres ſit, hæc verba conditionem propriam , atque præciſam important,quaſi in dictis caſibus teſtator velit, quòd cõditionis implementum inſtitutionem præcedat.

Quod

Quod etiam optimè aduertit Pariſi.conſ.19. num. 258.lib.2.

13 ¶ Quæ omnia ſummè vtilia erunt ad intelligendum qualiter procedendum ſit contra Maioratus ſucceſſorem,nomen,& arma teſtatoris non deferentem.Si enim præceptum conditionẽ præciſam efficiat, proculdubiò ante Maioratus ſucceſſionẽ, & dominij,ac poſſeſſionis tranſlationem adimplẽdum erit.Si verò modum tantum inducat, dicendum eſt, Maioratus ſucceſſorem eſſe monendum à iudice,vt nomen, atque inſignia teſtatoris deferat. Quòd ſi per annum à die monitionis computandum negligens in adimplendo huiuſmodi modo fuerit, ſucceſſione priuandus ſit. Ex deciſ.tex. in Authen.hoc ampliùs.C.de fideicommiſſ.vbi diſponitur,quòd ſi hæres vel legatarius monitus à iudice diſtulerit,per annum onus hæreditati,vel legato iniunctum adimplere, ipſo legato vel hæreditate priuandus ſit.Cuius Authen.deciſionem,ad Maioratus in hoc adaptari poſſe videtur.

14 ¶ Hanc autem quæſtionem tetigit Burgos de Pace in proœm.ll.Tauri.nu.25.vbi dubitat an deciſio tex.in d.Auth.hoc ampliùs. C. de fideicommiſ. in Maioratuum ſucceſſoribus,quibus grauamen nominis,atque armorum delationis iniũctum eſt, ꝓcedat ex eo, quòd grauamen hoc non contineat commodum pecuniarum.Quo caſu tex. in d. Authen.hoc ampliùs, locum non habet:prout arbitratur.gl.in l.non oportet.verbo *Fuiſſet*.fina. verb. C.de his quibus vt indig. Quam ibi Scribent. ſequuntur,intelligendo eam : quando commodum pecuniarũ non tendit in vtilitatem alterius:prout eam intellexerunt ibidem Paul.nu.2.Alexan.num. 1.Idque etiam profitetur Iaſ.Sic etiam intelligendus,qui illam gloſſ.ſequitur, reputans illam ſingularem in d.Authent.hoc ampliùs num.6.Atque D. Anton.de Padilla,qui id benè declarat.12.Qua ratione quæſtionem hanc ipſe Burgos de Pace indeciſam reliquit,remittens lectores ad ea, quæ in d. Authent.hoc ampliùs annotari ſolent.

15 ¶ Cæterùm hæc dubitandi ratio mihi fragilis videtur:ſiquidem illius.gloſ. opinio quomodocunque intelligatur, nunquam mihi vera viſa fuit: imò plus certo arbitror quòd ſi hodie teſtator hæredi ſuo iniunxerit,vt adimpleat aliquid, quod eius animæ ſolum commodum contineat, veluti monumẽtum conſtrui,vel Miſſas celebrari, vel eleemoſynam erogari,vel quid ſimile.Quòd ſi monitus hæres à iudice, vt illud adimpleat intra annum id adimplere neglexerit, ſit hæreditate priuandus ex deciſ.tex.in d.Auth.hoc ampliùs. qui id genericè diſponit in quocũque defuncti iudicio, nec poteſt aſſignari ratio,ex qua tex.illum, ad caſum in quo commodum pecuniariũ tendit in vtilitatem tertij reſtringamus abſque lege,ſeu iuridico fundamẽto:eò maximè,quòd maior fauor pijs cauſis,quàm cæteris relictis, quæ nõ piam cauſam concernunt,debeatur.tex.in Auth. ſimiliter. cum ſimil.C.ad leg.Falcid.

16 ¶ Nec obſtat tex. in d.l. non oportet, vbi hæres ex eo,quòd non adimpleuit iudicium teſtantis circa impenſam funeris non poteſt hæreditate tanquam indignus priuari. Nam illa lex. loquitur ſecundùm iura Codicis, ex quibus nunquam hæres veniebat priuandus hæreditate ex eo, quòd non impleuit iudicium teſtantis, niſi vbi teſtator id expreſſit:prout probatur in l.fin. C.de fideicommiſſ. Quod ex dicto Auth. hoc ampliùs poſtea innouatum fuit,ex cuius deciſione leges Codicis,quo ad hoc abrogatæ fuerunt prout aduertit gl. in d.l.nõ oportet verbo *Fuiſſet*. atque ibidem Cinus.Alex.& communiter Scri.ſequuntur. Qui mihi ſemper viſus fuit verus illius legis intellectus, reiecto vltimo intellectu gl.qui iure non probatur,atque etiã ratione deſtruitur.

¶ Sed quanuis vltimus intellectus gloſſæ verus eſ- 17
ſet, adhuc negari non poſſet quin, caſui de quo agimus, poſſet adaptari deciſ. text.in d. Authent. hoc amplius.Hoc namque nominis, atque armorum delationis grauamen in totius familiæ, atque ſequentium ſucceſſorum vtilitatem tendit. Omnibus namque expedit, vt familiæ ſuæ memoria conſeruetur, atque nomen, atque inſignia teſtatoris fundatoris Maioratus nõ pereant. l. 1. §. publicè.ff. de vẽtr.inſpi. Quod reſpectu ſequentis ſucceſſoris potiori ratione dicendum eſt, cùm ex non adimplemento conditionum Maioratus ſucceſsio ſtatim illi deferenda ſit, vt in capitibus præcedentibus annotauimus. Ideoquẽ neceſſariò tex. illius deciſio ad Maioratuum ſucceſſores huiuſmodi grauamen non implẽtes,adaptari debet. Et quãuis grauamen hoc cõmodum pecuniariũ non contineat,id conſiderandum non eſt. Armorum namque & nominis grauamen inæſtimabile eſt: prout ſupra iſto li.c.8.n. 17. annotauimus. Nec eſt vis in eo,quod legatum commodum pecuniarium contineat,ad hoc, vt dicto, Auth. hoc amplius, locus ſit.ſed ſolùm requiritur,quòd legatum in tertij vtilitatem tendat:prout Paul.in d.l.nõ oportet. nu. 2.& Alex.nu.1.& D.Ant,de Padilla in d.Auth. hoc amplius.nu. 12.declarant.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quod deciſio 18
tex.in d. Auth. hoc amplius in quocunque genere diſpoſitionis ex vltima voluntate factæ,locum habeat. Atque etiam in prælegato procedat,imò idipſum diſpoſitum anteà fuiſſe videtur in prælegato ex tex.in l.ſi patroni.§. qui fideicommiſſariã. verſiculo ſed nec illud. ff. ad Trebel. prout ex ea leg.colligit.Bald.ĩ l.qui filiabus. §. ſi vni propè fin. verſicul. ex hoc apparet. ffl de lega.1.vbi. idem ſequuntur.Cuma.nu.2.& Alex.nu.2. Atque.D. Didacus de Couarr.in c.ſi hæredes.nu.6.verſi.6.concluſio de teſtam.&.D.Ant,de Padilla.in. d. Auth.hoc amplius.num.6.

¶ Nec annus in eadem.l, contentus reſtringi pote 19
rit, ex eo, quod ad huiuſmodi oneris adimplemẽtum minus tempus ſufficere videatur. Nam quamuis verum ſit, quòd ex cauſa iudex regulariter valeat terminos à legibus aſsignatos reſtringere, ſeu prorogare.prout arbitratur Bart.in. l. 2. ff. de re iudi. nu. 4. quem ibidem communiter Scri. ſequuntur.Et probatur ex tex. in. c. cum ſit Romana vbi gloſſ.& Scrib.id not.de appella.Id tamen non procedit quando lapſo termino alicui ponitur pœna priuationis,vel alia ſimilis.Tũc namque iudex etiam ex cauſa non poteſt huiuſmodi dilationem reſtringere, prout dixit gloſ. in c. 1. verb. *Trinam vocationem*. de mili. vaſal. qui cõtumax eſt in vaſ. feud. Bal. in l. de die. in princip. 4. col. ff. qui ſatiſda. cogan. Feli. qui plura refert in d. c. cùm ſit Romana. de appellatio. nu. 5. vbi etiam idipſum cenſuit Deci.nu.24.

¶ Hæc autem,ſicut,& alia etiam,quæ denuò Ma- 20
ioratibus applicantur, exactius diſcutienda,atque conſideranda ſunt. Videtur namque quodammodo iniuſtum, quòd detur annus ad implendas eas conditiones,quæ tam facile impleri poſſunt, & ꝙ is annus non currat ante iudicis requiſitionem: ideoque

deoque in hac quæstione distinguẽdum erit. Nam aut præceptum hõc nominis, seu armorum delationis, in vltima voluntate appositum est, seu appositum fuit in contractu.

¶ In primo casu subdistinguendum erit. Nam aut præceptum appositum fuit in vim cõditionis, aut in vim modi. Si in vim conditionis præceptum appositum fuit, dicendum est, Maioratus successorem debere præceptum hoc adimplere: quam primùm poterit, & si illud non adimpleuerit Maioratus successionem sibi nõ deferri, atque ipso iure insequentẽ successorem transire, nec in hoc casu esse necessariam interpellationem, nec monitionem, nec expectandum esse anni lapsum, nec admittendam esse more purgationem in præiudicium sequentis substituti. Quæ omnia optimè, atque eleganter ex pluribus probat Parisius. d. cõs. 19. nu. 197. & nu. 199. & 200. & nu. 204. & nu. 221.
21 & per totum cons. Cuius dicta hic repetere non libet: quia apud ipsum facile videri poterunt. Idque verum, ac probabile mihi videtur: dummodo contrauentio conditionem non casu, seu ex modica negligentia: sed ex proposito, & cum perseuerantia facta sit. Nec ex aliqua causa excusari possit: quòd si vltra hæc sequẽtis successoris interpellatio concurrat, post illãque possessor in voluntatis institutoris contrauentionem procedat hæc omnia extra dubitationis aleam versabuntur.

22 ¶ Nec obstat tex. in d. Auth. hoc amplius. Nam si bene consideretur eius decisio. nõ potest aliquo pacto, ad casum, de quo agimus adaptari. Ea nãque lex loquitur: quando hæreditas iam ab hærede acquisita est, & eius dominium in illum translatum. Quo casu ad priuandum quem dominio semel acquisito omnia illa, quæ in d. Auth. continentur, necessaria sunt. Nos autem loquimur in casu, in quo in Maioratus successorẽ eiusdem successio delata non est: sed in euentũ conditionis suspensa, in qua specie non omnia, quæ in d. Auth. apposita sunt, requirũtur: sed sola contrauentio successoris efficit, vt substitutioni sequentis locus sit. Nõ enim debet successio Maioratus tãto tempore impendenti esse: alias namque sequereтur quòd posset quis pluribus annis implementum conditionis non requisitus, vel requisitus saltim per annum differre, & quod toto hoc tempore Maioratus successio aduersus omnes iuris regulas in suspenso esse posset. Quod nullo pacto dicendum erit.

¶ Quòd autem d. Auth. hoc amplius in iure iam quæsito, non autem in quærendo intelligenda sit, ex eius litera apertissime probatur. Idque in specie aduertit Corneus. in l. fina. C. de fideicommiss. nu. 4. fina. verb. Idem Corn. in d. Auth. hoc amplius. ante num. 1. Quod etiam optime declarat Paris. qui plura in idem adducit. d. cons. 19. nu. 214. cum seq. lib. 2. qui in id omnino videndus erit.

23 ¶ Si verò in vim modi præceptum appositum fuit: tunc prima facie videtur dicendum, quod dispositio. d. Auth. quo ad omnia seruanda sit, cùm enim iam agamus de Maioratus successione acquisita tollenda erit necessario. d. Authent. decisio seruanda.

¶ Sed quanuis in casu de quo agimus, ad priuandum quem Maioratus successione iam acquisita, non diffiteamur interpellationem necessariam esse: non tamen credimus annum esse expectandum ad Maioratus translationem in sequentem efficiendam. Nam præterquam quòd agamus de grauamine, quod nullum tempus ad sui implementum requirit: sed vel momento adimpleri valet, de quo verisimiliter d. Auth. non loquutam fuisse censendum est: in hoc tamen casu longe alia ratio, quam in casu, d. Anth. versatur. In ea namque priuatur quis hæreditate, ex eo, quod non adimplet illud, quod testator præcepit. In casu autem, de quo agimus: non solùm Maioratus successor non adimplet præceptũ defuncti: imò omni tempore, quo aliud nomen, atque alia insignia defert, efficit contrarium eius, quod Maioratus institutor præcepit, & contemnit eius voluntatem, eique iniuriam irrogat. Quod satis diuersum est, ab eo, quod in d. Auth. hoc amplius disponitur. Ideoque potiori ratione Maioratus successione, etiam ante anni lapsum priuandus erit. cùm non sit verisimile Maioratus institutorem permisisse quod per tempus anni, imo nec per vnũ mensem. vel diem eius voluntati contraueniretur, vt optimè considerat Paris. d. cons. 19. n. 10. cum seq. Qua ratione nulli dubiũ: nisi, quod terminus à d. l. assignatus in casu de quo agimus post requisitionem arbitrio iudicantis restringi possit.

¶ In secundo casu quando ex contractu Maioratus institutus fuit, dicendum erit in vtroque casu à fortiori id ipsum, quod in conditione, vel modo in testamento, atque vltima voluntate adiecto à me supra conclusum; atque resolutum fuit, seruandum esse. Cùm text. in d. Auth. hoc amplius non in contractibus: sed in vltima voluntate loquatur, atque in contractibus conditiones, ac modi intra illud tempus, intra quod commodè impleri possunt, adimplendi sint, vt traditum est ab Scrib. in l. ita stipulatus *la grande*. & in l. Insulam. ff. de verb. obliga. & in l. 1. C. de dona. quæ sub mod. Quæ omnia in Maioratibus apertius procedunt, in quibus frequenter adijci solet, quòd ex quacunque conditionum contrauentione possessor Maioratus successione priuetur, & in sequentem transferatur. 24

¶ Hæc autem omnia, quæ de huiusmodi grauamine nominis, atque armorum delationis adimplendo diximus seruari debent: quando nomen, & etiam arma honesta sunt: secùs autem si nomen, & arma inhonesta sint. Veluti si homini nobili, vel illustri præcipiatur, quòd cognomine alicuius hominis vilissimi, seu plebeij, vel alias infamis appelletur, vel quòd eius arma deferat. Tũc namque huiusmodi conditio tanquam turpis, & inhonesta ex Maioratus institutione reijcitur, secundũ distinctiones quas in capitibus præcedentibus præmisimus. Poteritq; Maioratus successor hac cõditione non obseruata Maioratum ipsum consequi, quod probat tex. sing. in l. facta. §. si sub cõditione. vers. si verò nominis. ff. ad Trebel. Ex cuius tex. decis. Accursius. ibidem in glo. verbo, *Conditio gloriatur de nomine suo*. Quem tex. Scri. pluribus in locis cõmendare solent, eiusque decisio optima, atque morali ratione procedit. Honesta nãque nomina ab omnibus nationibus semper magni æstimata fuerunt. Adeò vt dixerit Cinus. in l. 1. 2. notab. C. de summa Trini. & fide Catho. & magnũ quid reputatur habere pulchrum nomen. Et Angel. in l. 1. C. de lega. & melius est bonum nomen omni thesauro. Et Salicet. in l. 1. C. de summa. Trin. & parentes debent filiis suis imponere nomina honesta, & authoritatis: non autem turpia & quodammodò 25

infamiam

infamiam importantia. Et Ioan. And. in c. grauis de depoſito. Quod etiãſi nomina honeſta venderentur, magno pretio deberent emi. Et Salomõ, Prouerb. c. 22. ℣ melius eſt habere bonũ nomen quàm diuitiis abundare, quæ & alia congerit Segura in rep. l. Imperator. col. 3. ff. ad Treb. & alibi ſepè Scri.

26 ¶ Sed dubitari ſolet, quid efficiendum ſit: quando quis ſuccedere debet in duobus Maioratibus. In quorũ vno præcipitur, ℣ eius ſucceſſor appellari debeat ſolo cognomine eiuſdem familiæ abſque mixtura alterius nominis, & deferre arma eiuſdẽ familiæ ſola, & abſque mixtura aliorũ armorum, ſeu inſigniorum, & in altero præcipitur, ℣ debeat deferre nomen, & arma eiuſdẽ familiæ, quod pluries contingere ſolet. In qua quæſtione dicendum eſt, horum Maioratuum ſucceſſorem non poſſe in vtroque ſuccedere: ſed neceſſariò vnum omittere debere, & alium retinere. Cùm enim in vno præcipiantur deferri nomen & arma ſola, & in altero præcipiantur deferri ſimpliciter: conſequens eſt vt ſucceſſor non poſſit vtrunque præceptum adimplere: imò debeat neceſſariò in vno eorum deficere, atque vnius Maioratus ſucceſſione carere: cùm
" vt ſuperiùs diximus hoc nominis, atque armorum
" præceptum iuſtiſſimũ ſit, atque in nominis, atque
" familiarum cõſeruationem introductum, quæ ex
" immixtione plurium nominum, & inſigniorũ cõfunduntur atque obliuioni traduntur, vt inferiùs dicemus. Ideóque is, qui huiuſmodi præceptũ non ſeruauerit Maioratus ſucceſſione priuãdus erit, & eius ſucceſſio in ſequẽtem vocatũ tranſibit. Quod in caſu, de quo agimus probatur ex eleganti doctrina. Bal. in final. C. de edicto. Diui. Hadr. tollen. n. 43. vbi inquit, ℣ excluditur inſtrumẽtum, cuius virtute aliquis prætendit bonorum poſſeſſionem: ſi ex aduerſo producatur aliud, ex quo vtrunque cõſtet eſſe incompatibile. Cuius dictum ſequitur ibidem Iaſ. n. 35. Idẽ Bal. in l. 1. n. 23. C. quando prouoca. non eſt neceſſ. l. final. vbi per Scrib. C. de codicil. Facit tex. vbi Ang. & Imol. in l. eum qui duobus. ff. de acquir. hæred. Ang. in l. ſi is, qui nepotem. ff. de adoptio. Cinus. in l. hac conſultiſſima. §. ſi quis autem. C. de teſta.

27 ¶ Horum autem ratio eſt: quia omnia incompatibilia quodammodò ſunt cõtraria; prout dixit Bal. in l. incerti. n. 8. C. de interdict. Idẽ Bal. in d. l. final. C. de edicto Diui Hadrian. tollen. numero 43. facit tex. in l. 1. C. qui accuſ. nõ poſſ. & in l. optimam. C. de contrah. empt. Idem Bal. in l. 1. C. ſi ſeruus extero, vbi inquit, ℣ contraria ſunt, quorum finis eſt contrarius, & incompatibilis. Si igitur incompatibilia contraria eſſe reputantur: conſequens eſt, vt nullo pacto valeant in vna, atque eadem perſona concurrere: quoniam ſecundùm Philoſophum. 2. Topi. c. 21. Impoſſibile eſt cõtraria eidem ineſſe. l. Titiæ ſi nupſerit. ff. de cond. & demonſt. c. ſolicitudinem, vbi latiſſimè per Scrib. de appel. Et quãdo contraria coniunguntur, neceſſariò eſt, vnum eligendum, & aliud reiiciendum. l. 1. vbi Bal. Salice. & cæteri. C. de furt. & electio vnius ex cõtrariis impedit natiuitatem alterius, vt probatur in ead. l. 1. C. de furt & in l. qui ſeruum. C. de actio. & obliga. notat Bal. in l. in rebus. num. 2. C. de iur. doti. Idque quando in Maioratu nomen, & arma ſola deferri iubẽtur, veriſſimum, atque ſic obſeruari ſolitũ eſt.

28 ¶ Sed quando concurrunt duo Maioratus, in quibus iubentur deferri ſimpliciter nomen, & arma vniuſcuiuſque inſtitutoris, dubitari ſolet, vtrum ſucceſſor excludatur à ſucceſſione vnius, alteróq; debeat eſſe contentus, ſeu poſſit in vtroque ſuccedere, nomen, & arma vtriuſque ſimul deferẽdo. Cùm nullus ex eis diſpoſuerit, nomen, atque arma ſua ſola deferenda eſſe. In qua quæſtione pluribus viſum fuit idem, quod in præcedẽti quæſtione dicendum eſſe: nam eo ipſo, ℣ quis præcipit ſucceſſoribus, vt nomen, & arma ſua deferant, videtur præcepiſſe ea ſola, atque abſque immixtione alterius nominis, & armorum deferenda eſſe: etſi id non expreſſerit. Cùm enim nominis, atque armorum delatio ob familiæ, ſeu agnationis conſeruationem introducta ſit: prout ſuperiùs oſtẽſum eſt: conſequens eſt, vt qui nomen, & arma ad familiæ conſeruationem deferre iuſſus eſt, debeat neceſſariò illa ſola deferre. Cùm ex immixtione nominis, & armorũ alterius familiæ, inſtitutoris fami- 29
lia confundatur, atque eius memoria obliuioni tradatur, nec in poſterum diſcerni valeat: an huius familiæ, vel alterius ſucceſſor quis ſit, ℣ in ſpecie notat Ioan. de Ana. conſ. 86. n. 2. vbi ſing. inquit, ℣ ſi teſtator præcipiat ſucceſſoribus, ℣ depingant arma ſua in Capella, quam conſtruxit, ℣ ſucceſſor in patronatu tenebitur ipſa arma, ſeu inſignia, apponere ſola, atque abſque aliorum armorum immixtione: quia teſtator hoc fecit, cauſa memoriæ ſuæ conſeruandæ, & propter aliorum armorum immixtionem eius memoria confunditur, atque obliuioni traditur. Cuius opi. ſequitur Ludo. Bologni. in additione quam poſuit ad prædictũ conſilium Ioã. de Anna. n. 3. Idem in effectu arbitratur Anchar. conſ. 113. n. 3. dicens, ℣ quando arma præcipiuntur apponi in aliquo loco à teſtatore pro cõſeruatione memoriæ debent apponi ſola, atque ſine aliorum armorum immixtione & quanuis in caſu de quo agebatur in prædicto cõſilio, ipſe Ancharra. cõcludat, ℣ poſſint apponi alia arma ſimul cum inſigniis teſtatoris, id reſoluit ex eo, ℣ teſtator ibi non præceperat, ℣ arma apponerentur pro conſeruatione familiæ, ſeu memoriæ ſuæ: ſed potiùs pro animæ ſuæ ſalute: ſed in caſu in quo, id præcipitur pro conſeruatione familiæ, ſeu memoriæ: prout in caſu de quo agimus, proculdubiò exiſtimat, quòd non poſſunt cum inſigniis teſtatoris, alia arma depingi. Quod etiã apertiùs verum eſſe exiſtimat. Cæſar Lamberti. de Iur. patro. li. 3. ℣ princ. arti 4. n. 2. & 8. cum præcedent. & ſequent. Vbi latiſſimè proſequitur materiam intelligens d. conſ. Ancharra. eo modo, quo nos anteà illud intelleximus. Quæ omnia comprobãtur ex eo, quòd omnis diſpoſitio teſtantis ſemper intelligenda ſit ſimpliciter, nec verificari poſſit: in caſu vbi aliquid mixtum inuenitur. l. hoc legatũ. ff. de lega. 3. l. Titiæ textores vbi. Bal. & Scrib. ff. de lega. 1. Soci. conſil. 12. n. 40. lib. 4.

¶ Quanuis autem hæc vrgere videãtur, atque dum 30
caſus occurrerit, ſummè conſideranda ſint. Nunquam tamen in forenſibus controuerſiis admiſſa fuerunt. Idque ea ratione, quia à Maioratuum inſtitutoribus ſemper duæ formæ diuerſę præcipiẽdi nomen, & arma deferri, ſeruari ſolitæ ſunt, prima præcipiendi nomen, & arma ſola, & abſque aliorum immixtione deferri, altera iubendi ſimpliciter, vt nomen, & arma deferantur. Ex quo fit, vt quãdo Maioratus inſtitutor non adiecerit verbum illud: ſola, cenſendus ſit: ſolum voluiſſe, vt Maioratus ſucceſſor nomen, & arma ſua deferret, ſiue ſola, ſiue cum alterius nominis, & armorum

adiectione. Si enim aliud voluisset, expressisset. l. vna.§.sin autem cum similib.C.de Cadu.tollen.

¶Item is, qui nomen,& arma alterius deferre iussus fuit clarissimum est, quòd adimplet Maioratus institutoris præceptum,nomen, & arma deferendo, & si aliud nomen, & arma illis adiungat. Ideóque cùm Maioratus institutor vlterius non processerit,non est cur ad præceptum ex quo tantus rigor iniũgitur, dispositionem testantis extendamus eo præsertim,quòd huiusmodi præceptum onus contineat.Ideóque intelligẽdum sit,eo modo quo successorem minus grauare potest. l. numis.cum similib.ff.de lega.3. Alley 444. n.3,4,5

31 ¶Præterea hoc etiam ex generali Hispaniæ consuetudine comprehenditur, ex qua hucusque obseruatum fuit,vt omnes Maioratuum possessores pro suæ voluntatis arbitrio, nominibus, & insigniis institutorũ alia nomina,atque insignia frequenter adiiciant præsertim:si ex aliorum Maioratuum dispositionibus ad id teneantur: cum qua mixta nominis atque armorum delatione familiã, atque memoriam omnium conseruant. Ideóque Maioratuũ institutiones:secundùm regionis consuetudinem accipiendæ sunt.l.seruus plurium.§.1. cum similibus.ff.de legat.1.

32 ¶ Nec obstat si dicatur non conseruari familiam, nec memoriã institutoris ex hac mixta nominis, atque armorum delatione. Nam quanuis negari non possit: quin melius conseruetur memoria ex nomine,& armis simplicibus, quàm mixtis. Illud tamẽ certissimum est ex nomine & armis mixtis memoriam vtriusque institutoris conseruari, & sufficit,quòd aliquid benefiat:quanuis meliùs fieri possit.l.cum quidam iunctis his, quæ ibi notantur per Scriben.ff.de lega.2.præsertim cum in hoc concurrat Hispaniæ consuetudo, quæ quoad hoc potissimè cõsideranda est. Et secundùm quam institutio Maioratus interpretari debet.

33 ¶Similiter etiam non obstat text.in d.l.hoc legatum.ff.de lega.3.vbi dispositio testãtis verificatur in casu simplici:non autem in casu mixto.Nam illud verum est:quãdo mixtum est inseparabile: secus autem quando simplicia,quæ miscentur,separationem recipiũt:prout est nominis,& armorum delatio. In his namque sub simplicibus mixtum continetur. Text.in Authent.de non eligendo secundo nubentes.§.aliud verò.versi.*Si verò permixtæ sint.* collat. 1. Sícque id intelligit, atque declarat Alexand.in l.2.in princ.ff.de verb.oblig.n.2.

34 ¶ Item, quòd in hac specie casus mixtus comprehẽdatur,fauorabile est Maioratus successori:cum ea prouisio onus cõtineat,& in fauorabilibus semper sub simplicibus casus mixtus comprehenditur.l.si ita scriptum.ff.de libe.& posth.l.Titiæ textores.ff.de lega.1.& vtrobique per Scrib. Alexand. n.2.in d.l.2.in prin.ff.de verb.obliga.vbi communiter Scrib.id notant.

35 ¶Quod præsertim procedit:quãdo quis nomen,& insignia institutoris cæteris nominibus, & insigniis præponit. Semper namque sub simplicibus casus mixtus cõprehenditur: quãdo casus mixtus magis participat de illo simplici, de quo facta est prouisio:quàm de alio.l.cum quæritur.ff. de statu. homin. Alexand. in d.l.2. in principio. numero 2. Quem etiam ibidem cæteri Scribent. sequuntur. Hoc tamen vltimum procedere poterit: quando nomen, & arma institutoris, successor ex necessitate defert:cætera autem volũtariè. Si enim vtraq; ex præcepto institutorum diuersorum Primogeniorum deferret,procedere non posset.Cùm illud, quod respectu vnius Maioratus ei prodesset, respectu alterius noceret.Sícque hæc intelligi,atque practicari solent.

¶Illud autem animaduertẽdum est, quòd quando 36
in vna persona cõcurrunt duo Maioratus, ex quorum legibus tenetur vtriúsque institutoris nomẽ, & arma deferre,tenebitur successor nomen,& arma Maioratus antiquioris nomini, & armis Maioratus recentioris præferre. Quando enim duo eiusdem qualitatis concurrunt,præferẽdus est antiquior iuniori.l. 1.C. de consulibus lib.12. l.1.C. de præfect. præto. eodem lib. l. vnicuique. C. de proxi.Sacro.Scriben.eod.lib.l.1.ff. de albo Scriben. quod inter omnia,in quibus præcedẽtia considerari potest perpetuum est, vt ex pluribus probat Iason. in l.cum quid. ff. si certum petatur.numero vndecimo.cum sequentib.Boerius.de autho.mag. cons.nume. 86.cum sequentib.Iacobus Philippus Portius consil.167.num. 60.cum seq.

¶Hoc tamen fallit:nisi Maioratus recẽtior sit ma- 37
ioris qualitatis, magnitudinis, atque excellentiæ. Tunc namque is Maioratus præferendus erit antiquiori.Illud namque, quod de antiquiore præferendo diximus, intelligendum est, data qualitatum paritate. Secùs autem si alterius magnitudo præcellat.Idque sic in specie dixit glos. in Authẽt. de monachis.§.ordinationem verb.*Tempus*.coll. 1. l.prouidendum.C.de postulan.l.1.verbo.*Ordine stipendiorum*.C.de princip.agen.in reb. libr. 12. Quibus plura cumulant Iason. in d.l. cum quid. d. numero vndecimo. cum sequentibus, & Boerius. de autho.mag.consilij. numero 90.cum sequent.vbi latissimè prosequitur materiam. Iacobus Philippus Portius.d.cons.167.num.22.cum seq.

¶Secundo fallit nisi Maioratus antiquior procedat 38
ex parte matris:recẽtior verò ex parte patris.Tunc namque,nomen,& arma paterna debent materna præcedere.Idque probatur ex eo,quòd filij nõ debent nomen, seu insignia materna: sed solùm paterna deferre.Cùm patris non matris nobilitatem assequantur:prout in specie dixit Dominicus.in c. 39
statutum.el.2.de hæretic.libr.6. columna secunda. "
vbi ex eodem text. notat, quòd filius non debet "
portare arma familiæ maternæ:sed paternæ.Idque "
notant Hosti.Ioan.Andreas. Panorm.& cæteri. in "
capitul.Rainuntius de testam.reprehendentes eos, "
qui fastu quodam superbiæ sibi cognomẽ matrum "
imponunt, quia sunt patribus nobiliores, ex eo "
arbitrantes nobilitatem sibi comparari vbi Guil- "
lelm.Benedict.verb.Rainuntius de Clera. numero "
primo. cum sequentibus plura in idem adducit. "
Idipsum etiam dixit Tiraquel.de nobilitat.cap. 18. "
numero 21. Ex quo fit, vt quando filij ex præcisa "
necessitate debent nomen & arma paterna,atque "
materna deferre,debeant paternum nomen,& ar- "
ma matris insignis, ac denominationi præferre. "
Sícque semper obseruari solitum est. Idque sic in "
specie resoluit Chassane. in Cathalogo gloriæ "
Mundi.1.parte conclusione 46.

¶ Ex quibus censuram patitur id, quod dixit Ca- 40
rolus Moli. in consuetud. Pariſi. titul.1.§.19. numero tertio. vbi satis liberè inuehitur cõtra nos Castellanos, ex eo, quòd cùm Regnum Legionis esset antiquius,ac nobilius Regno Castellæ,eáque ratiõe debuisset Regnũ Castellę pcedere:nos tamẽ Castellã Legioni,id non obseruãtes, pręponimus.

¶ Sed

¶Sed quanuis Carolus Molin.de hac re ab eo penitùs extranea ſatis inſoléter, vt aſſolet, loquatur: iuſtiſſima tamen ratione id à maioribus noſtris factum fuiſſe,ſemper exiſtimauimus.Huius autem rei tres cauſæ mihi præcipuè videntur, quas hîc breuiſſimè aſſignabo.

41 ¶ Prima, quòd quanuis ſatis compertum ſit Regnum Legionis vetuſtius Regno Caſtellæ fuiſſe, eidémque olim imperaſſe. Cæterũ anguſtias eius Regionis nullatenus cum Caſtellæ amplitudine potuiſſe conferri: ſiue quæſita iam, & erepta à Mauris,ſiue eripiẽda poſtmodum quiſquam conſideraret.Indéque ex his, quæ paulò antè dicebamus,optimo iure Regni magnitudinem prælatam fuiſſe vetuſtati.

42 ¶ Secunda: quia, vt etiam exploratiſſimum eſt in Ferdinando Primo,Caſtellę Regnũ hæreditarium fuit:Legionenſe autem dotis nomine cum Sanctia Veremundi tertij ſorore ad eundem Regem Fernandum peruenit.Præferríque debuit virilis ſtirpis imperium fœmineo,maternáque inſignia parẽtis inſigniis cedere debuerunt. Quam rationem aſſignat Palat. Ruui. de obten. Reg. Nauarræ 6. par. §. 8.

43 ¶ Quod ſi quis opponat Ferdinandi Quinti Catholici Regis coniugium cum Iſabella in quo vxoris inſignia præcipuum locum vſque in hunc diem conſeruarunt, id pacto, non iure factum fuiſſe reſpondere ſufficeret. Sed vt pacto etiam ius, ſeu ratio non deſit, ſciendum eſt, controuerſum ſatis eo tẽpore fuiſſe vtrum Ferdinandus ipſe, an Iſabella Regni Caſtellæ verus, & legitimus eſſet hæres;quemadmodum latè eſt in eorum Hiſtoria diſputatum. In ea autem ambiguitate, quæ ſibi eſſet admodum honorifica Ferdinandus non dubitauit Caſtellæ inſignia tanquam ſua legitima, & hæreditaria non ab vxore accepta præferre.

44 ¶ Tertia, quòd cum Caſtellani, ac Legionenſes eo tempore antiquam Hiſpaniæ Regni originem contemplarentur, & priſtinam Gothorum gloriam recolerent, Caſtellæ fuiſſe Imperium, ac Principatum animaduertebant, & vt antiqua illa regni Hiſpaniæ gloria reſtituta videretur,non denuò exigua aliqua, & obſcura origine inchoata Regni Principatum, & honorem in Caſtellam ab Legione meritò transferendum conceſſere. Suam namque nimirum gloriam eſſe Legionenſes verè reputabant quicquid æſtimationis,dignitatis, & gloriæ in Caſtellam transfunderent:quaſi ab ipſis recuperatam priorem amplitudinem, & maieſtatẽ Hiſpaniæ eo facto declararent.Ideóque id, quod tot ciuilibus, & moralibus rationibus in Hiſpania obſeruatum hucúſque fuit, immeritò, à viro Gallo & extero,Hiſpanæque obſeruationis ignaro taxatur.

45 ¶ Illud autem animaduertendum eſt,quòd quãuis ex quadam decentia Maioratus ſucceſſor, cui in duobus Maioratibus ſuccedere contingit, debeat in nominis, atque armorum delatione præfatum ordinem ſeruare:ad id tamen præcisè aſtringi nequit:ſed conſuetudine obſeruatum eſt, vt ea poſſit pro voluntatis arbitrio, ordine quo voluerit deferre: dummodò vtriuſque Maioratus inſtitutoris nomen,& arma deferre non omittat.

46 ¶Sed dubitari etiam poteſt:vtrum ſi in Maioratu hoc nominis,atque armorum ferendi præceptum omiſſum ſit, nihilominùs tamen Maioratus ſucceſſor teneatur nomine Maioratꝰ inſtitutoris appellari,atque eius inſignia deferre, vel poſſit eius nomine, atque inſigniis omiſſis Maioratũ ipſum obtinere.In qua quæſtione videtur dicendum ſucceſſorem nihilominùs nomen, & arma teſtantis deferre aſtrictum eſſe. Cùm enim finis præcipuus Maioratuum in familiarum,atque memoriæ conſeruatione, vt pluries oſtendimus, verſari ſoleat. Idque nullo alio medio: quàm ex nominis,& armorum delatione effici poſſit, atque ex eorum omiſſione memoria inſtitutoris omninò pereat, atque penitùs aboleatur, vt notiſſimum eſt: conſequens eſt,vt is, qui Maioratum inſtituit veriſimiliter credendum ſit hoc ipſum voluiſſe: etſi id non expreſſerit. Veriſimile namque habetur pro diſpoſito,vt ſupra libr.primo,capit.quarto.nu.24. latiùs oſtendimus. Quibus adiicitur communem horum Regnorum obſeruationem, & conſuetudinem eſſe, vt nullus Maioratus abſque nominis, atque armorũ delatione inueniatur. Quod etiam prouenit ex ipſa Primogeniorum natura. Ex quo fit,vt Maioratus ſimpliciter inſtitutus ſecundùm Maioratuum conſuetudinem, & naturam factus cenſendus ſit,& ſi id expreſſum non fuerit: prout in Maioratu, feudo, & Emphyteoſi ego ſupra libro primo,capitulo tertio,numer. primo. cum ſequent. apertiſſimè probaui.

¶Ex aduerſo autem obſtare videtur,quòd hoc armorum præceptum onus contineat. Ideóque in dubio potiùs eius omiſſionẽ, quàm adiectionem præſumendam eſſe.Semper enim diſpoſitio ita interpretanda eſt, vt perſona honorata minus grauetur:prout ſupra iſto libro.capitulo quarto. n. 9. latiùs oſtẽſum eſt.Quod præſertim in his efficiendum eſt, in quibus ob non impletum teſtãtis præceptum priuatio Maioratus induci poteſt. Cùm pœna priuationis nullo pacto ſit inducenda: niſi vbi expreſsè à lege, ſeu Maioratus inſtitutore apposita eſt.Ex his quæ etiam ſupra libro primo,c.9. nume. decimo.annotauimus.Ex quibus hæc quæſtio dubia redditur.

¶Sed cùm familiarum nobilium cõſeruatio, Reipublicæ ſummè conueniens ſit ex deciſione text. in l.1. §. publicè. ff. de ventr. inſpi.cum ſimilibus. Eáque ex nominis, atque armorum delatione pẽdeat,non quid abſonum feciſſe arbitraremur:cùm iudicem, qui de hac re aditus ſucceſſorem Primogenij, quod vir aliquis nobiliſſimus inſtituit ad nominis, atque armorũ eiuſdem delationẽ aſtrinxerit. Id namque ex ipſa Maioratus natura, atque ex Hiſpana etiam conſuetudine; atque ex veriſimili mente diſponentis palam deducitur. Ex quibus plura alia Maioratuum, atque memoriæ conſeruationem attinentia ab inſtitutoribus omiſſa Scribent.paſſim ſupplere ſolent:prout ſupra libro primo capitulo quarto,numer.13.cum ſequent. latiùs oſtendimus. Tametſi non diffitemur, quoad pœnam priuationis aduerſus ſucceſſores huiuſmodi præceptum non implentes in caſu de quo agimus maximo adhibito temperamẽto eſſe procedendum. Cùm ea non niſi in caſibus à iure expreſſis inducenda ſit, ideóque in hac re aliis pœnis potiùs quam Maioratus priuatione procedendum eſt,de quo tamen cum caſus contigerit deliberandum erit.

¶ Illud autem vltimo loco annotandum eſt, huiuſmodi præceptum armorum delationis adimplendum eſſe, etiam quando Maioratus inſtitutor 47

illa in Capella, vel ſepulchro imponi præceperit. Huiuſmodi namque præceptum, quod etiam ad memoriæ, atque familiæ conſeruationem dirigitur, honeſtum eſt. Cùm ex eo præſertim alij nobiles ad ſimilium operum conſtructionem alliciantur. Quod in ſpecie dixit Guido Papæ deciſione. 251. quem ſequitur Greg. Lopez. in l. 3. tit. 4. part. 6. in gloſ. verb. *Contra honeſtad.* Niſi iubeatur fieri in Capella, vel ſepulchro vltra armorum appoſitionem aliquid, quod ſapiat gentilitatem. Tunc namque tale præceptum reiiciendum erit: prout arbitrantur Angel. & Ioan. de Imola. per text. ibi in l. ſeruo alieno. §. fin. ff. de lega. 1. atque Barba. in cap. 1. colum. 10. de iur. calum. Quos ſequitur Greg. Lopez. in d. glo. verb. *Contra honeſtad.* 48

¶ In quo tamen animaduertendum eſt, quòd illi, qui faciunt in ornamentis, quæ Eccleſiis donant, vel in capellis quas ibi conſtruunt, apponi arma ſua, perdunt meritum, ſi illud faciant ex iactantia, vel inani gloria. Secùs tamen ſi illud ad alium rectum finem ordinauerint: prout arbitratur Dominicus, qui ſic intelligendus eſt. in cap. duæ ſunt. circa medium. 45. diſtinctio. quem ſequitur Barth. de Landria. in apoſtilis ad Panor. in cap. dilecta. de exceſſi. Præla. & Chaſſane. in Cathalogo. Gloriæ Mundi part. 1. concluſ. 13. Felin. in cap. Tertio loco. de proba. nume. 1. Purpuratus. in l. 1. nume. 156. ff. ſi cert. peta. Greg. Lopez. in dict. l. 3. in gloſ. verb. *Contra honeſtad.* Et hæc de armorum, & nominis grauaminibus dixiſſe ſufficiat. 4

SVMMARIA.

1 *Maioratuum inſtitutores filijs maſculis alimenta: fœminis verò dotes competentes relinquere debent.*

2 *Alimenta ſeu dotes loco legitimæ ſubrogantur.*

3 *Mater non tenetur alere filium: niſi in ſubſidium, vel intra triennium.*

4 *Mater, quæ Maioratum inſtituit indiſtinctè tenetur filijs alimenta miniſtrare.*

5 *Aui, & proaui, & cæteri aſcendentes, ſi Maioratum inſtituant, tenentur deſcendentibus, quibus legitima debetur, alimenta atque dotes relinquere.*

6 *Parentes Maioratum inſtituentes, tenẽtur filijs alimenta relinquere, etiam ſi filij aliunde ſe alere poſſint. Differentia inter alimenta quæ iure actionis & officio iudicis debet aſſignari.*

7 *Parentes Maioratum inſtituentes, tenentur dotem filiæ relinquere: etiamſi ſit dotata, vel aliunde dotari poſſit.*

8 *Dos, & alimenta æquiparantur.*

9 *Alimenta alicui debens, poteſt eidem illa annuatim, atque ad vitam tantum aſſignare.*

10 *Alimenta à Maioratus inſtitutore præſtanda, non poſſunt in vſufructu ſeu annuo redditu ad vitam: ſed in rei proprietate aſſignari.*

11 *Alimenta à Maioratus inſtitutore abſq; onere, & grauamine præſtanda ſunt.*

12 *Grauamen toleratur in alimentis in eo, quod metam illorum exceſſerit.*

13 *Dos, & alimenta, quæ à Maioratuum inſtitutoribus filijs relinquuntur, vtrum iure inſtitutionis relinquenda ſint.*

14 *Legitima vtrum hodie titulo inſtitutionis relinquenda ſit.*

15 *Legitima ex iure communi atque Regio partitarum filijs titulo inſtitutionis relinquenda eſt.*

16 *Legitima aſcendentium etiam titulo inſtitutionis relinquenda eſt.*

17 *Legitima etiam hodie titulo inſtitutionis relinquenda eſt.*

18 *L. 1. tit. 5. lib. 5 ordi. quæ hodie eſt. l. 1 tit. 4 lib. 5. in nouo ordina. declaratur.*

19 *Legitima quibus rationibus titulo inſtitutionis relinquenda ſit.*

20 *Alimenta filijs non ſunt a Maioratuum inſtitutoribus titulo inſtitutionis relinquenda.*

21 *Legitima aucta ſeu diminuta ex diſpoſitione legis, vel ſtatuti: vtrum titulo inſtitutionis relinquenda ſit.*

22 *Portio filijs ſimpliciter relicta, titulo inſtitutionis relicta, cenſenda eſt.*

23 *In Regijs facultatibus eſt optimum conſilium adijcere, quòd ſufficiat, quòd alimenta relinquantur quo unque titulo*

24 *Filij quibus alimenta non relinquuntur: vtrum poſſint Maioratum nullum dicere, vel Maioratus ſuſtineatur, aſſignatis alimentis.*

25 *Filia excluſa ab ſtatuto ſi prætereatur, non poteſt teſtamentum paternũ contratabulare: ſed à fratribus dotem petere debet.*

26 *Statutum permittens aliquem teſtari: dummodò aliquid faciat, non cenſetur teſtamentum annullare ſi illud non fiat: ſed datur actio ad illud adimplendum.*

27 *L. 1 ff. ad. l. Falcid. declaratur.*

28 *Dictio, dummodò, non efficit actum conditionalem.*

29 *Dictio, dummodo, importat modum: quando adijcitur actui perfecto, quãdo autem adijcitur actui imperfecto importat conditionem.*

30 *Qualitas adiecta diſpoſitioni perfectæ, ſemper denotat modum: etſi adijciatur per verba denotantia conditionem.*

31 *Conditio,*

31 *Conditio quæ tacitè ineſt à iure, ſi exprimatur, non efficit actum conditionalem.*
32 *Conditio tacita nunquam operatur actus contra eam facti nullitatem.*
33 *Eligẽda in dubio eſt via, per quã diſpoſitione hominũ non ſubuertantur: ſed potiùs ſuſtineantur.*
34 *Maioratus non annullabitur ex aſsignatione in competentium alimentorum ſed arbitrio iudicis ſupplebuntur.*
35 *Maioratus non annullatur ex eo, quòd bona pro dote, ſeu alimentis aſsignata euincantur.*
36 *In Regiis facultatibus vtile erit, quòd adiiciatur clauſula, quòd ſi non relinquantur alimenta, vel relinquantur diminuta, Maioratus ipſe non annulletur: ſed ſuſtineatur, aſsignatis alimentis competentibus.*
37 *Dotes, ſeu alimenta aſsignanda filiis à Maioratus inſtitutore, non debent neceſſariò attingere valorem legitimæ.*
38 *Fœminæ excluſæ ab ſtatuto non debet dos conſtitui, quæ attingat valorem legitimæ.*
39 *Alimenta competentia filiis relinqui debent, quod iudicis arbitrio committitur.*
40 *Iudicis arbitrium in aſsignandis alimentis filiis Maioratus inſtitutoris, latiſsimum eſſe debet.*
41 *Alimentorum quantitas in Regiis facultatibus aliquando taxari ſolet.*
42 *Alimenta non ſolùm à Maioratus inſtitutore filiis legitimis: ſed naturalibus, atque ſpuriis relinquenda ſunt.*
43 *Alendi obligatio ad hæredes Maioratus inſtitutoris transfertur, atque ad donatarium omnium bonorum, & ad monaſterium.*
44 *Alimenta ſunt ſoluenda à Maioratus poſſeſſore: ſicut cætera debita Maioratus inſtitutoris.*
45 *Maioratus inſtitutor tenetur filias ſpurias, atque naturales dotare.*
46 *Alimenta non ſunt relinquenda à Maioratus inſtitutore filiis naturalibus, atque ſpuriis: ſi aliunde habeant, vnde ſe alant.*
47 *Filius non tenetur ſe alere ex artificio: ſi ſibi dedecus ſit illud exercere.*
48 *Differentia inter obligationem, quam habet Maioratus inſtitutor ad dotandum vel alendum filios legitimos, vel filios naturales, ſeu ſpurios aſsignatur.*
49 *Maioratus inſtitutor etiam liberos legitimos habens, tenetur ſpuriis, ac naturalibus egentibus alimenta relinquere.*
50 *Dos, ſeu alimenta non poſſunt filiis ſpuriis vltra quintam bonorum portionem relinqui.*
51 *Pater habẽs vltra quatuor filios nõ poteſt filiis illegitimis quintũ pro dote, ſeu alimẽtis relinquere.*
52 *Parens: vtrũ poſsit relinquere filiis ſpuriis alimenta vltra quintum: ſi quintũ ad illa nõ ſufficiat.*
53 *L. 10. Tauri quæ hodie eſt l. 8. t. 8. lib. 5. noui. ordin. declaratur.*
54 *Pater vtrũ poſsit relinquere filio ſpurio quintum integrũ pro alimentis: ſi minus ad illa ſufficiat.*
55 *Alimenta filiis etiam ſpuriis ſecundùm dignitatem perſonarum præſtanda ſunt.*
56 *Frater Maioratus poſſeſſor tenetur fratres, atque ſorores inopes alere atque dotare.*
57 *Frater poſſeſſor quantumcunque antiquiſsimi Maioratus tenetur fratres, & ſorores à primo inſtitutore deſcendentes alere, & dotare.*
58 *Frater diues tenetur fratres, atque ſorores inopes alere, & dotare.*
59 *Maioratus poſſeſſor tenetur alere & dotare fratres & ſorores: etiam ſi ex primo inſtitutore non deſcendant.*
60 *Maioratus poſſeſſor non tenetur dotare ſororem vterinam: ſed ſolum vtrinque coniunctam, vel ſaltim ex eodem parente natam.*
61 *Frater Maioratus poſſeſſor, tenetur alere ſororem tam conſanguineam quàm vtrinque coniunctam, vel ex eodem parente natam.*
62 *Frater Maioratus poſſeſſor, tenetur ſororẽ vterinam dotare: dummodo dos non excedat alimẽta.*
63 *L. cum plures. §. fina. cum ſimil. ff. de admi. tuto. declaratur.*
64 *Frater Maioratus poſſeſſor: nedum tenetur fratres, aut ſorores legitimos alere, ſeu dotare vſque ad quantitatem alimentorum: ſed etiam naturales.*
65 *Frater Maioratus poſſeſſor, non tenetur alere, nec dotare fratres ſpurios, ſeu ſorores ſpurias.*
66 *Tex. in c. cum haberet. de eo, qui duxit in matri. declaratur.*
67 *Frater Maioratus poſſeſſor, non tenetur alere fratrum nec ſororum filios, etiã mortuis parẽtibus.*
68 *Frater Maioratus poſſeſſor, non tenetur fratres, vel ſorores alere: ſi ipſi fratres parentes, auos, vel proauos diuites habeant, qui illos alere poſsint.*
69 *L. cum plures. §. fina. ff. de adminiſtra. tuto. l. tutor ſecundùm dignitatem. ff. eod. l. qui filium, cum ſimilib. ff. vbi pupill. educa. debe. declarantur.*
70 *Alimenta iudicis officio petenda, atque præſtanda ſunt.*
71 *Alimenta præſtare recuſans compellendus erit per pignorum capturam, atque diſtractionem.*
72 *Fundus Maioratus aſsignari ſolet ex cuius redditibus alimenta percipiantur: quando Maioratus poſſeſſor alimenta præſtare recuſat.*

73 *Alimenta præstanda sunt in principio anni, vel cuiuslibet quadrimestri.*
74 *Alimentandus non potest compelli ad recipienda alimenta in domo Maioratus possessoris.*
75 *Aliment orum atque dotis causa summariè tractanda est.*
76 *Alimentorum, atque dotis causa vtrum etiã inter laicos corã iudice Ecclesiastico tractari possit.*
77 *Filius non potest paciſci, neque transigere super alimentis etiam cum iuramento.*
78 *Alimenta non comprehenduntur sub renuntiatione legitimæ facta, à filiis etiam cum iuramento.*

De alimentis, & dotibus, quæ à Maioratus institutore filiis, ac descẽdentibus relinquẽda sunt, qualitérque hæc obligatio ipsius Maioratus successores astringat.

CAPVT XV.

AD Primogeniorum rectam, atque perfectam institutionem illud potissimum obseruandum est, vt filiis masculis alimẽta: fœminis verò dotes competentes relinquantur. Non enim potest aliter Primogenium, quod Regia facultate præcedente ex filiorum etiam legitima fit, iustè constitui: prout supra isto lib. c. 1. latè probauimus, atque disseruimus. Ideóque ne Maioratuũ institutores, in hac dotium, atque alimentorum assignatione errore labantur, quod in maximum conscientiæ eorum discrimen, atque successorum perniciem conuerti solet. Operæpretiũ duximus in hac parte qualiter hoc munus implendum sit apertissimè ostendere. In simúlque quo pacto huiusmodi obligatio perpetuò in ipsius Maioratus successores trãsfundatur, declarare. Hæc namque omnia assidua, atque vtilia sunt, in forensibũsque controuersiis frequenter contingere solent. 1

¶ Vt autem quoad Maioratuum institutores id in primis efficiamus: sciẽdum est, huiusmodi institutores tempore institutionis: tam ex iuris dispositione: quàm ex facultatum tenore, astrictos esse filiis masculis alimenta: fœminis verò dotes competentes assignare. Quod supra isto lib. c. 1. n. 10. cũ seq. latissimè enarrauimus, resoluimúsque nõ aliter posse iustè Hispanorum Primogenia cõstitui. Quãuis enim in Regiis facultatibus nullum verbum de dote adiici soleat: sed id solùm sub nomine alimentorum cõprehendatur, nos tamen gratia clarioris intelligentiæ in masculis de alimẽtis: in fœminis verò de dotibus agem°, vt meliùs dicta. Scrib. qui his vocabulis vti solent, comprehẽdantur: dummodò id de dote, quæ loco alimentorum succedit, & quatenùs ad alimẽta necessaria fuerit: non autem de dote, quæ legitimæ valorẽ attingit, intelligendum sit. Non. n. ex hoc intendimus Primogeniorũ institutores, seu eorum successores ad aliud onus astringere: quàm ad illud, quod eisdem ex Regiis facultatibus iniunctum est, siue ipsum sub nomine dotis, siue alimentorum proferamus. 2 3 4 5 6

¶ Illud tamen imprimis sciendũ est, q̃ huiusmodi dotes seu alimenta quæ à Maioratuum institutoribus filiis relinquũtur, in locum legitimæ subrogantur, eiúsque naturam in omnibus sequuntur Bart. post Richar. de Malumbre. ibidem in l. Titio centum. §. Titio genero. ff. de condi. & demonstra. n. 6. Bal. in l. non sine. nu. 3. C. de bonis quæ libe. Iaſ. in Auth. nouissima. C. de inoffic. testam. n. 60. Laur. de Pala. in tract. de statutis excluden. fœminas propter masculos. 1. part. n. 13. cũ seq. Alexan. cons. 151. lib. 1. ante n. 1. Xuar. in repe. l. quoniã in prioribus in 2. limita. ad leg. fori. n. 9. C. de inoffic. testam. D. Dida. de Couar. in 4. decreta. c. 8. §. 6. n. 15. Alciatus cõs. 52. n. 15. cum seq. Pro qua cõclusione frequẽter adduci solet text. in l. quoniam nouella. C. de inoffic. testam. vbi etiam Scrib. id not. atque etiam tex. in l. 3. §. sed vtrum. ff. de minoribus, quibus plura cumulat Franc. Piscina. de statuti. excluden. fœmi. n. 132. Idque verissimum, atque communiter receptum est.

¶ Ex quibus primo loco infertur, q̃ quanuis mater non teneatur alere filium vltra triennium nisi in subsidium, etiamsi mater ipsa diues sit. l. penult. ff. de lib. agnos. Ripa, qui hanc dixit commun. opin. in l. 1. ff. solut. matri. n. 78. l. fin. vbi Doctores. C. de dot. promissio. Scriben. in l. à filia. ff. ad Trebel. vbi Alex. n. 6. l. nec filium. C. de patria potesta. text. vbi glos. in c. cùm haberet. de eo, qui duxit in matr. l. 3. & 4. tit. 19. part. 4. & ibi Greg. Lopez latè per Tiraquel. in tracta. de nobili. c. 21. n. 76. Nihilominùs tamen in casu, de quo agimus, mater quæ Maioratum instituit, tenebitur alimẽta filiis suis indistinctè ministrare. Cùm enim in locum legitimæ subrogentur, matrésque debeant filiis legitimam relinquere: consequens est, vt nulla facta distinctione, teneantur eisdem alimenta assignare.

¶ Secundo ex eisdẽ infertur, q̃ non solùm patres, & matres faciẽtes Maioriam: sed aui, & proaui, & cæteri ascendentes, à quibus legitima debita est, tenentur alimenta, & dotes suis legitimis descendentibus præstare, in locum legitimæ eis debitæ omni iure. Cùm enim ab his omnibus, filiis, ac descendentibus legitima debeatur: cõsequens est, vt similiter si hi Maioratũ instituant, tenẽatur descendentibus dotes, seu alimenta præstare: cùm hæc in locum legitimæ subrogentur.

¶ Tertiò infertur, q̃ quanuis verum sit, q̃ filiis habentibus vnde se alere possint, parentes nõ teneantur alimenta præstare, vt inferiùs dicemus, in casu tamen de quo agimus, alimenta præstanda erũt filiis, ac descendentibus: etiãsi aliàs habuerint vnde se alant. Cùm enim in locum legitimæ subrogentur: legitimáque etiam habentibus aliunde vnde se alere possint debeatur: consequens est, vt similiter alimenta etiam habentibus aliunde vnde se alant, debita sint. Idque in specie notat Cinus in l. Sancimus in fine. C. de nup. Roder. Xuar. in l. quoniam

niam in prioribus.2.limita.ad l.fori.n.12.Greg.Lopez in l. 11. tit. 4. part.6.verb. *Libremente.* ad fin. Quod etiam alia ratione comprobat.Nam hæc alimenta quæ in locum legitimæ dant, iure actionis debentur vt infra isto.c.n.70.dicem⁹.Ideóque succedit regula q̃ ea alimenta quæ iure actionis debentur,etiam habenti aliàs vnde se alat,præstãda sint:put Ias.n.19.& cõ.Scrib.in l.diuortio.in prin. ff.solut.mal.profitentur.Nec iniquum hoc censeri debet:cùm inter alimenta quæ iure actionis,& ea quæ officio iudicis debentur, intersit:iuxta ea quę Scribent.notant.

¶Quartò ex eisdẽ infertur,nõ solùm in alimentis. 7
sed etiam in dote,quatenùs ad alimenta necessaria est,pari ratione idipsum dicendũ esse. Dos namq; filiabus etiã aliũde dotatis in casu de quo agimus, præstanda est.Quod dixit eleganter Bal. in l.neq; mater.n.3.C.de iur.doti. loquens in statuto disponente, vt filiæ dotatæ à patre extantibus masculis nõ succedant. Atque id est etiam de mente omniũ Scrib.quos paulò antè citauimus:idque etiam cõprobatur ex eo,q̃ in hac specie dos in locũ legitimæ succedat Ias.qui plura refert,in Auth.nouissima.C.de inofficio.testa.n.60.Xuar.in d.rep.l.quoniam in prioribus.2. limita,ad.l. fori. numero nono. Et cum legitima etiam diuiti, & aliàs habenti vnde se alat, seu dotet, vt est notissimum præstanda sit, ſimiliter etiamdos filiæ di- 8
uiti, atque iam dotatæ præstanda erit. Quod ex eo, quod in alimentis resoluimus, apertiùs redditur,cum dos, & alimẽta in casu de quo agimus æquiparari soleant, vt ex pluribus probant Abb. in c.cùm haberet,de eo,qui duxit in matri.num.5. Bar.in l.fina.ff.de his quib.vt indig.nu.7.Xuar. in repetit.l.quoniam.C.de inofficio.testamen.in 2.limita.ad l.fori.n.3.Tiraque.de Primog.quæ.62.n.4. & 5.atque Euerardus in sua Centuria.c.29.

¶Quinto,ex eisdem infertur,q̃ quanuis is,qui aliquem alere tenetur,possit eidem alimenta annuatim assignare,atque eo pacto,vt morte eius finiantur,nec ad hæredes eiusdem transmitti valeant. l. cũ hi.§.si vni.ff. de transactio.l.dominus.§.fina.ff. de vsufruct.Bal.in l.eam quam.n.41.C. de fideicõ. Palat.Ruui.in repe.c.per vestras.§.24.incip.In cõstituenda tamen dote.n.2.de don.inter vir.& vxo.
10 & alibi sæpè Scrib.In casu tamen de quo agimus, alimenta nõ in vsufructu,nec in annua præstatione:sed in rei proprietate præstanda sunt, atque ita vt ad hæredes transmittantur, prout legitima, in cuius locum subrogantur.præstanda est. Quod in specie dixit Xuarez in d.repe.l.quoniam 2. limita. ad.l. fori.n.12.& Palat.Ruui.in repet.c.per vestras. di.§.24.n.7.D.Didac.de Couar.de sponsal.2. part. c.8.§.6.n.15.Greg.Lopez in l.11.tit.4. part.6. in gl. in verb. *Libremente.* Idque etiam in alimentis,quę in locum legitimæ subrogantur dixit Cinus in l. Sancimus.C.de nupt.Cuius opin. asserit communem esse Alex.cons.131.lib.1.Francis.de Aret.in l. vna ad fi.C.quando.non peten.part.Io.Hanibal.in rep.Rub.ff.solut. matrimo.n. 146.Roland.à Valle cons.74.nu.53.cũ seq.par.1.quod etiam in dote ex eisdem rationibus procedit,ac verum est.

11 ¶Sexto ex eisdem etiam infertur huiusmodi alimenta filiis præstanda esse absque onere, & grauamine. Sicut enim legitima, quæ integra à lege debetur,absque onere & grauamine relinquenda est, de eáque grauamen ipso iure reiicitur. l. quoniam in prioribus.C.de inofficio.testam.Ita etiam legitima diminuta,atque dotes, & alimenta, quæ in locum legitimæ subrogantur,absque onere & grauamine debentur,atque de eis onera,& grauamina ipso iure reiiciuntur. Quod in specie notat Cinus in d.l.Sancimus.col 2.C.de nupt.Paul.in d. l.quoniam in prioribus.n.2.post Iacob Butrica. & Bald.ibidem, idque per plura fundamenta, sic resoluit Xuar.in repe.eiusdem:l.2.limita.ad. l.fori.n. 13.idem in l.1.tit. 6.lib.3.fori.vers. Notandum est igitur,& in versi.sciendũ est.Ias.in l.ex tribus. n.7. C.de inoffic.testam.& in l.si tibi §.sicuti.n.10.ff.de lega.1.Alex cõs.33.n.2.lib.4.Socin. cons.248.n.16. lib.2.Decius cons.106.nu.3.D.Didac.de Couar.de sponsal.l.8.§.6.n.15. Pala. Ruui in l.10.Tauri.n.2. & Anton.Gometius.n.43. & Tellius.nu.9.Grego. Lopez.in l.8.tit.11.part.4.idem in l.11.tit.4.par.6. in glos.in verb. *Libremente.*ad fin.

¶Quod verum est:nisi in eo,quod metam alimẽ- 12
torum excesserit.Si enim vltra id,quod pro alimẽtis debitũ est,à parente filiis aliquid relinquatur, in ea parte grauamen tolerandum erit.Id namque quod supereſt, extra causam legitimæ est, nec regulis eiusdẽ subiacere debet.Ideòque,in eo,quod pater ex propria liberalitate relinquit,vincula,atque grauamina imponere poterit.l. ab eo. cum similib.C. de fideicõ.quod etiam omnes Scrib.quos anteà citauimus,apertè profitentur.Sicque intelligenda sunt ea, quæ Rapha. Cuman. cons. 124. & Rodericus Xuar.in repet.dictæ.l.quoniam in prioribus.2.limita.ad l.fori.nu.3.circa hæc annotauerunt.Ea namque, aliter iure subsistere nõ possent.

¶Septimò, ex eisdem infertur decisio quæstionis: 13
vtrũ scilicet huiusmodi dos atque alimenta, filiis iure institutionis relinquenda sint. Cùm enim ea in locum legitimæ subrogentur:cõsequens est,vt necessariò in eisdẽ, idem quod in legitima resolui debeat. Ideóque priusquàm ad huius quæstionis 14
decisionem deueniamus discutiendum erit,vtrum legitima hodie sit titulo institutionis relinquẽda, seu sufficiat illam quoquo relicto titulo filiis præstare, vt inde constet quid in dotibus, atque alimentis dicendum sit.

¶Qua in re,sciendum est,q̃ quanuis iure Authen- 15
ticorum,atque etiam Regio partitarum inspecto, legitima sit filiis titulo institutionis relinquenda, vt probat.ex text.in Authent.vt cũ.de appella. cognosc.§.aliud quoque capitulum collatione 8. Ex cuius legis decisione hanc opin. communiter sequuntur Scribent.post glos. ibi.in Authentic.nouissima.C. de inofficio. testam.& plures alij,quos referunt Guillielm. Benedict.in ca.Rainuntius.de testa.verb.in eodem testamento.1.numer.15.atque D.Dida.de Couar.eod.cap.Rainuntius.§.1.num.7. & Iulius Clarus.libr.3.Recep.sentent.§.testamentum. quæstione 38. D. Anton. de Padilla in l. eam, quam.C.de fideicommiss.numer. 76.& alibi sæpè Scriben. Quorum opinio hodie approbata est ex decis.15.titu.8.part.6.

¶Quod non solùm respectu legitimæ descenden- 16
tium, sed etiam ascendentium communi Scriben. sententia receptum est:tametsi Bart.in l. siue §. excluditur.ff.de iur.patro.contrarium existimauerit. Cuius opinionem communiter reprobatam esse profitentur Ias.in d.Authẽ.nouissima.n.37.& Fab. de Grocchis.ibidem.n.204. Idipsum etiã asseuerunt Alex.n.4.Decius.n.8.in l.1.C. de bon.possess. contra tabul.atque plures alij, quos sigillatim recensuerunt D. Anton. de Padil. in d.l.eam, quam. numero. 77. Atque Iulius Clarius. lib. 3. receptasentent. §. testamentum. quæstio. 38. versic. sed

quæro tu scis, idque verissimum est.

¶ Hodie autem attenta decisione l.1.tit.2.lib.5.ordinamen.quæ est l.1.tit.4.lib.5.in noua leg.Regn. collectione,quę disponit valere testamētū absque hæredis institutione.Hæc opinio satis controuersa est apud Hispanos iuris interpretes, nā Rodericus Xuar.in l.quoniam in prioribus.C. de inofficio.testamen.1.amplia.nu.8.videtur esse eius sententiæ,vt ex decis.d.l. ordin.hodie legitima nō sit iure institutionis relinquēda.Quod sequutus fuit. D.Anton.de Padilla in l.eam,quam. C. de fideicō. nu.74.vbi refert Fern.de Mencha. idipsum existimantem,de succes.creatio.§.29.nu.245.Sed contrariam sententiam veriorem esse censet Castillo in l.24.Tauri.gl.1.& Burgos de Pace in l.3.Tauri. n.888.vbi refert Docto.de Calatayud. virū quippè doctissimum,idipsum existimantem in l.6.Tauri. Quam etiam opin.sequitur Io.Rojas Valentin.inquisitor in suo Epito.succession.ca.8.n.29.

17 ¶ Quanuis autē quæstio hæc dubia videatur:apud me tamen satis compertum est hodie:sicut,& olim legitimam iure institutionis relinquendam esse. Id namque iure communi Authenticorum,atque Regio partitarū expressè decisum est, nec est lex aliqua, quæ ea iura expressè corrigat. Ideóque necessariò dictarum legum decisio sequenda erit. Quod enim non mutatur: quare stare prohibetur? l.Sancimus,cum similib.C.de testa.

18 ¶ Nec obstat di.l.ordin, qua decisum est valere testamentum absque hæredis institutione. Ea nāque lex,nec tacitè,nec expressè iura dicentia legitimā titulo institutionis relinquendā esse, corrigere videtur:siquidem diuersum est:dicere,ꝙ testamētum absque hæredis institutione valeat, vel quòd legitima titulo institutionis relinquenda non sit.Potest namque esse,ꝙ in testamento extraneus hęres instituatur,& filio legitima titulo legati,vel fideicommissi relinquatur. Et sic iam non dubitandum est:vtrum testamentum valeat,absque hæredis institutione:cùm in eo hæres institutus sit. Sed vtrū præsuppositа validitate testamenti sufficiat, legitimam titulo legati, seu fideicommissi relinquere, quod illa lege decisum non est. Cum igitur hæc duo adeò diuersa,ac separata sint, constat nō posse fieri de vno ad aliud bonam illationem: præcipuè ad legum correctionem, quæ expressè, ac præcisè facienda est,nec ex tacitis,ac subauditis intellectibus iuxta iura vulgaria deduci debet.

19 ¶ Sed vt id constet apertiùs, præmittendū est,duabus præsertim rationibus iure Authēticorum statutum fuisse,legitimam titulo honorabili institutionis relinquendam esse.Prima,propter honorem eiusdē tituli,qui titulus institutionis cunctis aliis, vt est notissimum,honorabilior est. Secunda propter emolumentum iuris accrescendi: nam si filius in legitima hæres institutus sit,& alius hæres vniuersalis,cum eo simul institutus repudiauerit, ipse ex titulo institutionis vniuersam hæreditatem cōsequetur.Quanuis legitima quota bonorū: non autem quota hæreditatis esse dicatur. l. 1. §. si ex fundo.cū similib.ff.de hæredib. instituē. Vt igitur huiusmodi emolumento filius in legitima nō priuetur,meritò statutum est, vt ea sit sibi titulo institutionis,non autem alio titulo relinquenda. Ex alio namque titulo non potest filius hæreditatem per ius accrescendi consequi.Bart.in l.ex facto.in prin.ff.de hæredib.instituen.l. eam quam, vbi per Scrib.C. de fideicō. Quibus rationibus id præsertim statutum fuisse censuerunt cōmuniter Scrib. in d.Auth.nouissima:prout Ias.ibi.n.13. profitetur. Idē Ias.in l.quoties n.6.C. de hæred.instituē.Corasius qui hanc dixit commun. opin. in l.testament. C.de impub.n.17.vbi plura in idem adducit, cum his rationibus id statutum fuerit. Quas rationes hodie etiam stante d.l.ordin.durare notissimū est. Cōstat etiam hodie legitimam titulo honorabili institutionis filio relinquēdam esse. Qua in re annotandū est,nullum ex Scrib.dixisse: ideò filio legitimam esse titulo honorabili institutionis relinquendam, ꝙ testamentum non valeat absque hæredis institutione. Ea nāque inepta decidēdi ratio esset,cùm diuersum sit,ꝙ valeat testamētū absque hæredis institutione, seu ꝙ legitima sit titulo institutionis relinquenda, vt superiùs ostendimus. Ideóque cum hæc non fuerit ratio quare introductum fuit, ꝙ legitima relinquatur titulo institutionis:cōsequens est,vt cessante hac ratione, non debeant cessare iura id disponentia.Cum ea ratio, & causa finalis eorū iurium nō fuerit:imò etiamsi hæc fuisset ratio:quare id statutum fuit, nō sufficeret hāc rationem fuisse correctam, vt prædicta iura etiam correcta censenda essent. Cum possent prædictis duabus rationibus sustineri:tex.in §. affinitatis,cum similib.instit. de nupt.Ex quibus pari ratione dicendum videtur dotes, seu alimēta iure institutionis relinquenda esse, cùm in locum legitimæ subrogētur. Idque probatur ex his quæ adduxit Paul.consil.67.n.1.lib.2.& Ias. in repe.l.omnes populi.ff.de iust.& iur.n.61.cū seq. iunctis his quæ infra isto c.n.21.dicemus.

¶ Quidquid autem quoad legitimam resoluendum sit,quoad alimenta tamen attinet dicēdum erit, ea nō esse necessario titulo honorabili institutionis relinquenda: sed sufficere, ꝙ filiis quoquo relicti titulo relinquantur. Ad quod probādum præsupponimus,non posse de hac quæstione dubitari:nisi quādo ex facultate Regia Primogeniū etiā ex legitima aliorū filiorū instituitur:aliàs nāque legitima: non autem alimenta filiis præstanda erunt, quæ,vt prædixim⁹ tit. institutionis relinquēda est. 20

¶ Hoc igitur præsuppositо,constat ex tenore Regiarum facultatū,quæ ad instituenda Primogenia cōcedi solent, parentem non esse astrictum ad relinquenda filiis alimenta, titulo honorabili institutionis;quanuis ea in locum legitimę subrogentur,quod patet ex verbis facultatū dum in eis dicitur, ꝙ institutores possint Primogeniū instituere ex testamēto,vel qualibet alia vltima volūtate, vel donatione causa mortis,vel inter viuos: dummodò cęteris filiis alimenta relinquant.Ex quibus verbis constat,non esse necessariò filiis,vel ascendentibus alimēta titulo institutionis relinquēda. Si enim Maioratus ex codicillis,seu ex donatione causa mortis,seu ex cōtractu institui potest, constat, non posse ex eo alimenta filiis titulo institutionis relinqui.Ex quo fit,vt Princeps, qui parenti concedit facultatem, vt in huiusmodi dispositionibus possit Primogenium ex omnibus bonis instituere:dummodò cæteris filiis alimēta relinquat: censeatur etiam concedere, vt hæc alimenta quocunque titulo relinqui possint. Cùm ad hoc, vt Maioratus perfectè instituatur, atque eius forma præcisè obseruetur,in ipsa scriptura Maiorat⁹ alimenta relinquenda sint.Nec dubium est: quin in eadem scriptura relinqui possint: sicque communiter id intelligi,atque practicari solitum est.

¶ Hoc

¶ Hoc autem comprobari ſolet, ex doctrina ſing.
21 Bald.in l.maximum vitium. nume. 15. C. de libe. præte.vbi eleganter inquit, quòd legitima aucta, ſeu diminuta ex diſpoſitione ſtatuti, non eſt neceſſario titulo inſtitutionis relinquenda. Idque ea ratione: quia cùm ſtatutum deuiet à iure communi, non eſt iuxta diſpoſitionem iuris communis intelligendum, nec interpretandum. Cuius dictum dixit eſſe notabile, atque menti tenendum Paul.in l.fina.§.in computatione.nu.12. C. de iure delibe. Idem Paul.in Auth.nouiſſima.C.de inoffi. teſtam. Roma.conſil.399.incipien. Præſens conſultatio. D.Anton.de Padilla in l.eam, quam. C. de fideicom.nu.75.

¶ Hæc tamen ratio Baldi proculdubiò falſa eſt, atque per conſequens id, quod ex ipſa deducit, veriúſque eſt, legitimam ſiue ab ſtatuto auctam, ſiue diminutam iure inſtitutionis relinquendam eſſe. Quod ex pluribus probat Iaſ. in dict. Auth. nouiſſima.nume.24.poſt Ludo.Roma.ſibi contrarium, & Ioan.de Imol.& Alex.in locis, qui ab eo nuncupatim citantur. Idem Iaſ. vbi etiam plura refert in repe.l. omnes populi.nume. 60. ff. de iuſtitia & iur. Idque ipſum ex pluribus verum eſſe oſtendit Rodericus Xuarez, qui optimè loquitur in propoſito in repet. l. quoniam in prioribus de inoffic. teſtam. ſuper interpretatione legis fori in princip.nume. 2. Menchaca.de ſucceſſio. creatio. lib.2.§.20.num.240. Iulius Clarus, qui hanc etiam communem opinionem eſſe profitetur, lib.3. recep.ſenten.§.teſtamentum. quæſt. 38. verſic. Sed pone, quòd in ciuitate. Idque veriſſimum eſt.

22 ¶ Sed hæc noſtra opinio alia etiam ratione comprobatur, quando enim filio portio aliqua pro legitima ſimpliciter relinquitur, cenſetur relicta titulo inſtitutionis: etſi id expreſſum non fuerit. Idque ea ratione, vt diſpoſitio ipſa ſuſtineatur. Bart.in Auth.vnde etſi parens. C. de inoffic.teſtamen. nu. 2. Iaſ. qui plura refert in Authen. nouiſſima.C.eodem. Hancque communem opinionem eſſe profitentur Alexand.numer.2. & Decius numer.3.in l. humanitatis. C. de impub.& aliis, vbi Coraſius nume.14. Menchaca, qui plura refert de ſucceſsio.creat.lib.2.§.20. nume. 254. Iulius Clarus, dict. §. teſtamentum quæſtio.38. verſic. Sed quid ſi dicat. Sed quia iſta concluſio dubia eſt, vt apud præfatos ſcriptores videri poterit, nec procedere poteſt in Maioratu ex contractu inſtituto, tutior, ac probabilior videtur prima ratio, quam
23 ex verbis Regiæ facultatis deduximus. Ex qua, opinio hæc in practica frequenter probari, atque admitti ſolet, quanuis ad hæc dubia vitanda tutiùs ſit facere, vt in Regia facultate adiiciatur, quòd ſufficiat alimenta titulo inſtitutionis, legati, vel fideicommiſsi, vel donationis, vel alio quocunque titulo relinqui. Quod in quibuſdam Regiis facultatibus appoſitum vidimus, & ſi cõmuniter in eiſdem apponi non ſoleat.

¶ Octauo etiam loco, ex ſuperiùs adductis infertur deciſio alterius quæſtionis, quæ ſimiliter ardua eſt, atque de qua frequenter controuerti ſo-
24 let. Vtrum ſcilicet, ſi pater cæteris filiis alimenta non relinquat, poſsint Primogenium ab ipſo inſtitutum contratabulare ſeu nullum dicere. Quæ in re. prima facie dicendum videbatur, filium poſſe contratabulare parentis teſtamentum. Cùm enim alimenta huiuſmodi in locum legitimæ ſubrogentur: conſequens eſt, vt ſicut filius præteritus, cui legitima debita eſt, poteſt teſtamentum paternum contratabulare. l. cùm quæritur, cum ſimilibus. C. de inoffic. teſtamen. Similiter etiam id poſsit facere filius, cui debentur alimenta, quæ in locum legitimæ à iure ſubrogantur.

¶ Sed quanuis hæc ratio ſtringere videatur, contrarium tamen in caſu de quo agimus, dicendum erit: imò quòd filius non poſsit Maioratum paternum contratabulare, ſeu nullum dicere: ſed ſolùm petere poſsit alimẽta, quod probatur optimo ſimili. Nam certum eſt, quòd filiæ excluſæ per ſtatutum à ſucceſsione parẽtum debetur dos, ſeu alimenta, vt ex pluribus probat Tiraquel.de Primoge.quæſt.4.num.33. & ſupra iſto libro cap. 1.nume.12. euidentiſsimè demonſtrauimus. Sed ſi 25
in caſu præfati ſtatuti filia à patre in teſtamento prætereatur, non poteſt paternum teſtamentum contratabulare, ſeu nullum dicere: ſed à fratribus dotem, ſeu alimenta petere debet: prout eleganter dixit Alex.in l. filiæ dotem. nume.6. C. de collatio. idem in l. Gallus.§. & quid ſi tantum. nu. 16. ff. de liber.& poſthum. Iaſ. in Authen. nouiſsima.num.57. C. de inoffic.teſtamen. Matth.de Afflict.deciſ.158.num. 6. Hancque opinionem communem eſſe profitetur plura in idem adducens Iulius Clarus lib.3. ſenten. §. teſtamentũ. quæſtio. 42. verſic. Item quæro. Alciatus conſil.52. nu. 17. cum ſequentibus. Quod pari ratione in Primogeniis dicendum videtur: quanuis enim alimenta filiis debeantur: non tamen, ideò poterunt ipſi paternum Primogenium nullum dicere, ſed à fratre Primogenito dotes, ſeu alimenta petere debent.

¶ Hæc autem omnia in Primogeniis Hiſpanorũ exactiùs conſideranda ſunt. Difficultas namque ſuboritur ex verbis Regiarum facultatum, quæ ad inſtituenda Primogenia conceduntur: dum in eis dicitur. *Con tanto que ayays de dexar, y dexys a los otros vueſtros hijos, e hijas, que agora teneys, y tuuieredes de aqui adelãte en quien no ſucceda el dicho Mayorad-go alimentos: aunque no ſean en tanta cantidad*, &c. Ex his namque verbis dicendum videtur, quòd hac forma, ac conditione prætermiſſa Primogenium nullum pronuntiandum ſit. l. qui hæredis. & l. Mæuius. ff. de condi. & demonſtra. cap. cùm dilecta. de reſcript.

¶ Sed veriùs eſt Primogeniũ adhuc non eſſe nullum pronuntiandũ: ſed ex bonis ipſius Primogenij filiis eſſe alimenta miniſtranda. Quod proba- 26
tur ex tex.in l.1. ff. ad legẽ. Falcid. ibi. *Dum ita detur legatum, ne minus, quàm partem quartam hæreditatis ex eo teſtamento hæredes capiant.* Ex cuius leg. deciſ. teſtanti datur facultas, vt poſſit hæreditatem ſuam vſque ad dodrantem in legatarios diſtribuere: dummodò hæredi ſcripto quarta Falcidia relinquatur. Si autem hæreditas legatis exhauſta fuerit, teſtamentum non erit nullum pronuntiandũ: ſed potiùs detracta quarta ab hærede ex ipſis bonis hereditariis ſuſtinendum. Per quem text. dixit Rapha. Cuma. ibidem, quòd ſi per ſtatutum permittatur aliquid fieri. puta teſtari: dum tamen aliquid relinquatur alicui per facientem, & poſteà contingat actum fieri abſque eo, quòd ei relinquatur illud, quod ſtatutum iubet relinqui, actus non erit nullus, ſed ſolùm detrahi debet illud, quod ex diſpoſitione ſtatuti relinquendum erat, quod eſt perpetuò menti tenendum, ad huius

quæſtionis

quæstionis resolutionem.

¶ Et quanuis Alexand.in dict.l.1.numero octauo. reprobet hoc dictum Rapha.Cumani,dicens non probari ex illa lege:quod ex ipso Rapha. Cuman. deducit ex eo, quòd licentia testandi de vniuersa hæreditate non cõceditur à lege Falcidia:sed priùs concessa erat à lege.12.tabularũ simpliciter: atque idcircò,quanuis lex Falcidia permittat testanti,vt bona sua in legatarios distribuat, dummodò hæredi scripto quarta Falcidia relinquatur, si forma legis Falcidię non seruetur,sustinebitur actus virtute legis 12.tabularum, qua priùs id simpliciter concessum erat,ideóque actus non vitiabitur: sed restituta hæredi quarta sustinebitur.Quem sequitur ibidem Vincen.Hercula.colum.4.& 5.Secundum quem intellectum dictum hoc non videtur posse ad Regias facultates adaptari.

27 ¶ Cæterùm hæc Alexandri ad dictum Raphaelis Cumani impugnatio mihi iure subsistere non videtur. Nam si benè consideretur, non potest assignari congrua ratio differentiæ inter legẽ nouam cõcedentem denuò facultatem ad aliquid faciendum,cum quadam modificatione, vel legem nouam adiicientem modificationem facultati simpliciter à lege antiqua cõcessæ.Cùm enim lex noua, actum à lege antiqua simpliciter permissum absque aliqua qualitate fieri prohibeat, iam simplex legis antiquæ cõcessio omninò cessat.Atque ad qualitatem à lege noua introductã reducitur. l. non est nouum, & lex,sed & posteriores. ff. de legibus.Ideóque si actus contra legis nouæ dispositionem,seu formam fiat,non poterit ex lege antiqua,quæ in hoc omninò cessauit,sustineri. Atque per consequens constat non esse considerandum, vtrùm lege antiqua id simpliciter fieri permissum esset,vel non : cùm paria sint nullam fuisse legem idipsum simpliciter disponentem, vel fuisse, & ex lege noua,quoad hanc simplicem facultatem abrogatam fore. Qua ratione dictũ Raphaelis Cumani simpliciter sumptum mihi semper verius visum fuit.

¶ Quicquid autem quoad prædictæ legis primæ. ff. ad legem Falcidiam, intellectum dicendum sit,in casu tamen, de quo agimus,pluribus aliis rationibus videtur dicendum Maioratũ non esse nullum

28 pronuntiandum:sed assignatis alimentis sustinendum. Quod probatur ex quadam doctrina Baldi in cap.dudum,in 2.de electi.numer.sexto.vbi eleganter inquit, quòd si aliquis fuit receptus in ciuem, dummodò soluat datia & collectas, quòd si non soluerit datia, vel collectas, non resoluitur ciuilitas, sed potest compelli ad soluendum, & solutis datiis vel collectis gaudebit commodis ciuilitatis, vbi subiungit rationem, quæ est sing.in proposito,quia, scilicet,dictio, dũmodò,non efficit actum conditionalem,sed obligat ad sic faciendum per modum: non autem per conditionem.Ideóque, tanquàm modus implẽdus erit per viam compulsionis: non autem sicut conditio, quæ per modum exclusionis impleri solet. Quod etiam in simili verum esse censuerunt Domini de Rota,decis. 231.incipiẽ. Ordinatio.in nouis.Bar.in l.quibus diebus.§.Termilius.numer.4.ff. de conditionibus & demonstrationibus glos. ordina.in capit.non potest. §.illud verbor.*Retinere*.de præben.lib.6.Corne.consil.130.num.7.lib.3. Deci. consil.327.n 3.notant Innocen.Hostien.Abb. Præposi. & communiter Scribent. in capit.verum, de condit. appo.

¶ Et quanuis aliqui ex Scrib.dicere soleant, quòd ista dictio, dummodo, faciat conditionem: prout dixerunt Guido.Papæ,consilio 205. numero 23.& Ripa lib.2.responsorum,cap.9.n.2. Communis tamen resolutio,atque inter has contrarias opiniones concordia est,quòd quãdo dictio,dummodò, 29 adiicitur actui perfecto,importat modum: quãdo autem adiicitur actui imperfecto, importat conditionem.Quod optimè declarat Philipp.Francus post Paul.& Domi.ibidem in dict.cap. non potest. §.illud,de præbend.lib.6.num. 6. Scriben. in dict. cap.verum,de condi.appo.Bertrand.consil.201.nu. 5.lib.1.Carol.Ruin. consil. 43. lib. 2. Tiraquel. de vtróque retract.titu.Lignagier.§.8.glo.8. Cùm igitur hæc obligatio liberos alendi post perfectam dispositionem Maioratus conferatur, possintque alimenta ipsa filiis in alia scriptura,vel dispositione post Maioratum perfectum, atque institutum relinqui,vt est notissimum: consequens est, vt ex omissione assignationis alimentorum, Maioratus ipse non sit annullandus,sed agi possit ad alimentorum assignationem,seu præstationem.

¶ Præterea idipsum comprobatur ex eo, quòd 30 omnis qualitas adiecta dispositioni principali perfectæ,dicitur modus: etsi concipiatur per verba denotantia conditionem.l.cum ab eo.ff. de cõtrahen. emptio. l. ea conditione. C. de rescinden. vendi.l.Mæuia.ff.de manum.testam.l.3.C.de fideicommiss.liber.l.28.titul.5.part.6.Bartol.vbi Socin. & communiter Scribentes in l. quibus diebus. §. Termilius.ff. de condition.& demonstra.Paul.vbi Iaf.nume.9.in l.si ita quis.la.2.§.Seia.ff.de verbor. oblig.& alibi sæpè Scriben.

¶ Imò quanuis fateremur, quòd verbum, dummodò,in prædicta facultate appositum: aliàs cõditionem importaret,quod verum non est. Adhuc in casu, de quo agimus, non potest conditionem importare. Quod comprobatur euidẽtissima ratione. Nam quanuis hæc verba in prædicta facultate, apposita non essent : nihilominùs tamen pater ex iuris dispositione astrictus esset filiis masculis alimenta, fœminis autem dotes competentes relinquere, vt pluries ostensum est. Cùm igitur conditio hæc à iure communi imposita esset: consequens est, vt apposita in regia facultate conditionem non efficiat. Condi- 31 tio namque,quæ tacitè inest à iure,si exprimatur, non efficit actum conditionalem.l.in conditionibus.§.1.ff.de conditio. & demonstra. l. hæc verba. ff.de lega.1.l.si Titio.§. quædam, cum similib. ff. quando dies lega.vel fideicommiss.cedat. Idque in specie dixit Alexand.in dict.l.1. nume.8. ff. ad leg. Falcid. vbi in hoc casu inquit, proculdubiò verum esse dictum Raph. Cuman.de quo superiùs meminimus, quem in hoc etiam sequutus fuit Vincent.Hercula.ibidem colum.4.Qua sola consideratione, omnes huius rei difficultates facillimè diluuntur, atque hæc nostra sententia verissima esse monstratur.

¶ Nec obstat si dicatur,sufficere cõditionem,quæ à iure inest,vt Maioratus absque alimentorum assignatione factus nullus sit. Ad hoc nãque respõdetur, quòd quanuis illud, quòd à iure subintelligitur,esset vera conditio : non autem modus,hæc tamen conditio tacita,non esset sufficiens ad hoc, vt ex eius defectu posset Maioratus annullari.Cõ- 32 ditio namque tacita nunquam operatur annullationem

tionem actus facti, ipsa omissa: sed solùm ad eius implementũ astringit. De quo est singularis, atque satis peregrina doctrina Bal. in l. epistola. §. inter. per text. ibi. ff. de pact. quem sequitur ibi Iason. n. 1. atque ideò (vt superiùs diximus) est cõmunis opinio, quòd in casu statuti excludẽtis fœminas propter masculos, defectus dotis, seu alimẽtorum non operetur testamenti nullitatẽ: sed quòd nihilominùs dotes, atque alimenta præstari debeant. Quæ opinio proculdubiò in Hispanorum Maioratibus pari ratione seruanda erit, atque illam iam in fo-
33 rensibus controuersiis receptam vidimus. Indubio namque eligenda est via, qua dispositiones hominum non subuertantur: sed potiùs sustineantur. l. cùm hic status. §. si ambo. ff. de don. inter virum & vxorem. l. quòd de pariter, cum sim. l. ff. de reb. dub.

34 ¶ Ex quibus consequitur idipsum dicendum esse, quando pater alimẽta, seu dotes in ipso Primogenio, vel in alia scriptura filiis assignauit. Filij autẽ conqueruntur ea non esse competentia: sed potiùs incongrua, ac diminuta. Nam etsi hoc verum esse appareat, non ex eo Maioratus annullabitur: sed iudicis arbitrio dotes, seu alimenta supplebuntur, donec eisdẽ cõgruè, atque competenter assignata sint, quod dixit Bald. in l. final. C. de dotis promiss. n. 4. Soci. consil. 57. nu. 28. lib. 4. Curt. Iuni. in Auth. res quæ C. communia. de lega. n. 11. Iaso. consil. 133. n. 17. lib. 4. Deci. consil. 130. n. 2. Pala. Ruui. in repe. cap. per vestras de donatio. inter virum & vxorẽ §. 24. n. 2. Parisi. consil. 126. n. 14. lib. 1. Aymon. consil. 236. n. 4. Anton. Rube. consil. 163. n. 3. Greg. Lopius in l. 11. titul. 4. part. 6. in glos. in verbo. *Libremente*, ante fin. idque verissimum est, atque ex superiùs adductis potiori ratione comprobatur.

35 ¶ Ex eisdem etiam infertur idipsum dicẽdum esse: quando pater filiis suis reliquit aliqua bona pro dote, seu alimentis, quæ ex postfacto erecta fuerunt. Ex eo namque Maioratus non annullabitur: sed alia bona æquiualentia ex ipsis rebus Maioratus, in eorum locum substituenda erunt. Idque ex superiùs adductis longè potiori ratione com-
36 probatur. Tametsi Greg. Lopius in l. 32. tit. 11. part. 6. in glo. verb. *No valdr.* col. 13. versi. sed pone, contrariam sentẽtiam amplecti videatur. Ad quæ dubia vitãda vtile esset, quòd in Regiis facultatibus adiiceretur clausula, quòd quanuis dotes, seu alimenta competẽtia in ipsa Maioratus institutione relicta non sint, non ex eo Maioratus annulletur: sed filij, vel filiæ possent petere, atque exigere dotes, seu alimenta, seu eorum supplementum.

¶ Ex quibus omnibus verum esse apparet assumptum illud quod in huius capitis principio proposuimus, quòd scilicet huiusmodi alimẽta, seu dotes in locũ legitimæ subrogentur: quanuis in hac, & etiam in præcedẽti illatione ex specialibus rationibus cõtrarium resoluerimus. Idque etiã posset ex pluribus aliis comprobari: nisi breuitati consulendum foret.

37 ¶ Illud autem animaduertendum est, quòd quãuis
» huiusmodi dotes seu alimenta in locum legitimæ
» subrogentur, ea tamen non debent secundùm va-
» lorem legitimæ taxari, seu æstimari. Si enim meta
» dotis, seu alimentorum esset valor legitimæ, fa-
» cultas Regia nihil operaretur. Vt igitur aliquid
» operetur, necessariò dotes, seu alimenta minus le-
38 gitima taxari debent, quod in statuto excludente
» fœminas, propter masculos à pluribus decisum
» est: nam quanuis in casu eiusdem statuti fœminæ necessariò dotari debeant, dos tamen, quæ huiusmodi filiis fœminis constituenda est, non debet necessario sequi metam legitimæ, imò sufficiet, q̃ sit minor legitima: dũmodò respectu facultatum, atque qualitatis & dignitatis personarum cõgrua sit. Idque melius, quàm alius ex pluribus probat Bart. Soci. consil. 288. n. 15. cum pluribus sequentibus libr. 2. vbi Bart. Bald. Paul. Aug. & plures alios maximi nominis viros idipsum existimantes refert idem Soci. consil. 57. numer. 25. lib. 4. Eandem etiam opinio. sequitur Corne. consil. 107. num. 12. cum sequentibus. libro primo. vbi inquit, in casu prædicti statuti sufficere filiam esse dotatã competenter, iuxta patriæ cõsuetudinem, etiamsi dos sit minor legitima: Raphae. Cuma. consil. 46. colũ. final. Decius. consil. 26. num. 4. idem Decius. consi. 276. numero primo. Curti. Iunio. in Authentic. res quæ. C. communia de lega. num. 10. & 11. quæ opi. vera mihi videtur: quanuis contraria: imò, quòd in casu prædicti statuti non possit assignari dos, quæ sit minus legitima, crebriori Scribentium calculo cõprobata sit: prout profitetur Tiraquel. qui propè omnes authores tã antiquos, quàm modernos idipsum existimantes refert in l. si vnquam verb. Susceperit liberos. numer. 91. cum sequentibus. C. de reuo. dona.

» ¶ Sed quanuis in casu prædicti statuti, filias pro-
» pter masculos excludentis, prædicta opinio dubia
» esse possit: in Hispanorum tamẽ Primogeniis pro-
» culdubio vera est, idque probatur ex tenore Re-
» giarum facultatum, quibus cauetur, quòd pater
» Maioratum instituens teneatur relinquere aliis fi-
» liis alimenta, *aunque no sean en tanta quãtidad, quanta les podia venir de su legitima.* Ex quibus verbis apertissimè cessat hæc disputatio, & quãuis facultas solum de alimentis loquatur, in dote etiam intelligẽda erit. Quod hoc namque dos, & alimenta parificantur: prout superiùs ostensum est.

¶ Hæ autem dotes seu alimẽta, quæ in Maioratus 39
institutione filiis assignanda sunt, congrua atque competentia esse debent, cõsiderata parentum facultate ac dignitate, atque etiam patriæ cõsuetudine, quod iudicis arbitrio committendum erit. l. quæro. ff. de iur. dot. per quem text. id dixit Bartol. in l. si constante. numer. 48. ff. solut. matrimo. & in Auth. quod locum. nume. 2. C. de collat. idem Bart. in Authent. res quæ. C. communia de lega. nume. 1. Cuius opin. asserit communem esse Curt. Iunior. ibidem. nume. 10. Soc. in consi. 14. numer. 15. lib. 1. Parisi. consil. 81. numer. 49. lib. 2. Gratus consil. 87. n. 14. lib. 2. Bellon. consil. 83. n. 10. l. 5. tit. 7. part. 6.

¶ Hoc tamen iudicis arbitrium, quod circa dotis, 40
seu alimẽtorum congruam assignationẽ versatur, latissimum, non autem strictum, ac tenax esse debet: ita vt in hoc iudex fauori filiorum potiùs, quàm Maioratus cõseruationi propẽsior sit: prout supra lib. 1. cap. 18. num. 6. apertissimè demonstrauimus. Sicque à rectissimus, peritissimísque iudicibus frequenter obseruatum vidimus, idque ipsum Primogeniorum institutoribus consulendum erit.

¶ Qua ratione, vt Maioratuum successores ab in- 41
numeris litibus, ac contentionibus, quæ super huiusmodi alimentis quotidie excitantur liberẽtur: eorum institutores in Regiis facultatibus à Principe impetrare solent, vt assignando vnicuique filio, seu filiæ certam quantitatem quæ in Regia facultate taxatur, censeantur filios, vel filias competenter

tenter dotaſſe, ſeu alimentaſſe, quod adhibita facultatum, ac numeri filiorum cognitione, fieri ſolet. Idque in pluribus Regiis facultatibus obſeruati ſolitum eſt, eaque clauſula vtilis eſſe poterit, tametſi non omninò litibus aditum præcludat.

42 ¶Sed & illud etiam ſciendum eſt, nedum Maioratuum inſtitutores filiis legitimis alimenta relinquere aſtrictos eſſe, ſed etiam naturalibus, ſpuriis, ac inceſtuoſis, atque cęteris filiis, cuiuſcũque qualitatis exiſtãt. Cùm enim pater ex omnibus bonis in perſona filij natu maioris Primogenium inſtituat, cæteríſque filiis legitimis ſola alimenta relinquat, quæ ſine onere & grauamine (vt ſuperiùs dictum eſt), eis relinquere debet, cõſtat hoc onus alendi liberos, naturales, atque ſpurios, ad filium natu maiorem tranſire, ex bonísque ipſius Maioratus, id exoluendum eſſe. Pater namque, nedum filios legitimos, verum etiam naturales ſpurios atque inceſtuoſos, ex æquitate Canonica alere aſtrictus eſt. Abbas. in capit. cum haberet per text. ibi. n. 5. de eo qui duxit in matrim. vbi id communiter Scriben. ſequuntur Barto. in l. ſi patrem. nu. 2. C. de alen. libe. idem Bart. in Auth. ex cõplexu. C. de inceſt. nupt. num. 2. Ioan. de Imol. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. el primero. num. 7. ff. ad Trebell. quam ſequitur ibidem Ripa. nu. 43. Fortu. Garcia de vltimo fine. illa. 7. Segura. in repetitio. l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulg. nume. 123. Quorũ opinio communis eſt, vt teſtatur Palat. Ruui. in repetitio. capit. per veſtras. de donatio. inter vir. & vxo. §. 10. num. 14. Rojas, qui plura refert in ſuo Epito. ſucceſsio. c. 21. n. 56. cum ſeq.

43 ¶ Quæ alendi obligatio ad parentis hæredes ſeu ſucceſſores transfertur, ſicut cæteræ obligationes transferuntur. l. ſi quis liberos. §. item reſcripſerũt. ff. de libe. agnoſcen. text. in Auth. licet. C. de natur. liber. l. 8. in fine. tit. 13. part. 6. D. Didac°. de Couar. qui ad donatarium omnium bonorum, & ad monaſterium in bonis monachi ſuccedẽs hoc extendit. de ſponſal. 2. par. c. 8. §. 6. n. 14.

44 ¶Quam ob rem in hoc caſu dicendum erit, prout de aliis debitis Maioratus inſtitutoris ſupra lib. 1. cap. 10. n. 1. cum ſeq. oſtenſum eſt, q̃ ſcilicet, ſi Maioratus ex omnibus bonis conſtet, Maioratus ſucceſſor ad huiuſmodi onera inſolidum teneatur: ſi verò ex portione hæreditaria, pro rata hæreditariæ portionis: ſi autem ex quota, pro rata eiuſdem quotæ, hoc onus ab eo adimplendum ſit. Sícque intelligenda ſunt verba facultatum, quæ ad inſtituenda Primogenia conceduntur, dum in eis dicitur. *Con tanto que ſeays obligado a dexar a los otros vueſtros hijos, e hijas legitimos alimẽtos.* Quãuis enim ex Regia facultate, atq; ei° tenore ſolis filiis legitimis alimẽta relinquẽda ſint: ex iuris tamen diſpoſitione, hæc alimẽta filiis ſpuriis relinquẽda erũt, tãquã debita ab inſtitutore, ſicut cętera debita eiuſdẽ à Maiorat° ſucceſſore ꝓ rata ſoluẽda erũt, quãuis de eis Regia facultas non meminerit: idque

45 ex pluribus probat Celſus conſil. 117. n. 6.

¶Quæ omnia, nedum in alimentis, verumetiam in dote procedunt. Sicut enim pater filios ſpurios alere tenetur, ita etiam filias ſpurias vſque ad quãtitatem alimentorum dotare aſtrictus eſt. Bartol. in l. final. numero ſeptimo. ff. de his, quib. vt indig. Bald. in l. neque mater. numero primo. C. de iur. doti. Alexand. in l. 1. numero 18. ff. ſolut. matrimo. vbi Ripa. numero. 66. Iaſon. in §. fuerat. inſtitut. de actio. numero 104. Palat. Ruu. qui plura refert in rep. d. ca. per veſtras. §. 10. numero primo Boer. deciſ. 127. numero 12. Capyci. deciſ. 182. Roland. à Valle, qui hanc opinionem aſſerit communem eſſe conſilio 74. n. 47. part. 1. idque clariſsimum eſt.

¶Hoc autem, quod de dote & alimentis diximus, 46
intelligendum eſt, dummodò filij naturales vel ſpurij non habeant aliunde vnde ſe dotent vel alant: ſi enim aliunde, ſeu ex artificio, ſeu aliàs dotem, ſeu alimenta percipere poſsint, parentes ab alimentorum, ſeu doris ſolutione liberantur. l. ſi quis à liberis. §. ſed ſi filius. ff. de liberis agnoſcen. Anton. Abb. & communiter Scriben. in dict. cap. cum haberet. Bartol. in l. final. ff. de his quib. vt indign. numero ſeptimo. Iaſon. in dict. §. fuerat. Inſtitut. de actio. numero 104. Socin. conſil. 121. numer. 47. libr. 4. Deci. conſilio. 576. numer. tertio. D. Didacus de Couarru. de ſponſalib. 2. par. capit. 8. §. 6. numero nono. Laurentius Calca. conſil. 62. numer. 14. Nicolaus de Vbal. de ſucceſsio. ab inteſtat. 1. part. numer. 49. l. 6. titul. 19. part. 4.

¶Niſi filio dedecus ſit tale artificiũ exercere. Tunc 47
namque, quãuis filius ſe ex eo alere poſsit: nihilominùs tamen pater tenebitur ſibi alimenta miniſtrare, vt in ſpecie dixit Bartol. in tractat. de alimentis. numer. 12. Palat. Ruui. in dict. capit. per veſtras. §. 23. numero ſeptimo D. Didac. de Couarru. dict. §. 6. n. 9. Idque probat. dict. l. 6. ti. 19. par. 4. ibi. *Vſando del ſin mal eſtanca de ſi.*

¶In quo magna differẽtia eſt inter obligationem, 48
quam habet Maioratus inſtitutor, ſeu eius ſucceſſor ad alẽdum filios legitimos inſtitutoris, ſeu ad dotandum filias eius legitimas, ſeu ad alendum vel dotandum filios ſpurios, ſeu filias ſpurias, cùm legitimos etiam aliunde habentes vnde ſe dotare, vel alere poſsint, alere vel dotare teneatur, vt ſupra iſto cap. nu. 6. oſtendimus: ſpurios autem vel ſpurias minimè.

¶Imò pater etiam liberos legitimos habens, filiis 49
naturalibus ſpuriis, ac inceſtuoſis, alimenta ſeu dotes relinquere tenetur, ſi aliàs non habeant vnde ſe alere vel dotare poſſint. l. 9. & 10. Tauri quæ ſunt in no. ll. Regn. collecti. l. 7. & 8. tit. 8. li. 5. in dictis. ll. Tauri. commentatores id expendunt: idque bene reſoluit. D. Dida. de Couarru. de ſponſal. cap. 8. §. 6. numero ſexto. in fi. & in cap. quanuis pactum. de pact. lib. 6. part. 2. §. 6. numero ſeptimo. Hãncque dixit communem opinionem Roland. à Valle. d. conſil. 74. numer. 39. part. 1. vbi plura in idem adducit.

¶Quod accipiendum eſt, dummodò quintam bo- 50
norum portionem, alimenta non excedant; prout in dicta l. 10. Tauri. deciſum eſt. Quam metam alimentorum dos etiam excedere non debet, cùm, præterquam quòd pater non poſsit vltra illã quãtitatem filiis legitimis præiudicare, dos filiæ ſpuriæ vltra quantitatem alimentorum iure præſtari non poſsit. Bar. in Auth. ex complexa. C. de inceſt. nupt. n. 4. idẽ Bartol. in l. fin. numero ſeptimo. ff. de his, quib. vt indig. Boeri deciſ. 127. numer. ſeptimo. D. Didac. de Couarru. de ſponſalibus. d. §. 6. nu. 11. Capyci. qui plura refert deciſ. 181. numero primo. cùm ſequent.

51 ¶ Sed & hoc intelligendum erit, dummodò, vltra quatuor filios legitimos parens non habuerit. Si enim vltra quatuor filios habeat, tunc ſolum filiæ ſpuriæ pro dote, ſeu alimentis tãtum præſtari poteſt, quantum filio legitimo, cui minus relictum eſt. text. in Auth. licet. & in l. communium. §. final. C. de natu. libe. vbi per Alberi. & communiter Scribent. Xuar. in l. quoniam in prioribus. C.

de in-

de inoffic.testa.in 12.limita. ad leg. fori.nu.1. cum sequen.idem in l.1.tit.6.lib.3. fori.fol.92. vers.viso qui dicãtur filij spurij. Tellius Fernand.in l. 10. Tauri.nu.5.& in l.9.Tauri.nu.27.cum sequent.idque verissimum est.

52 ¶ Controuerti autem solet,vtrum, si quintum ad alimenta nõ sufficiat, possit parens filiis illegitimis vltra quintam bonorum suorum portionem pro alimentis aliquid relinquere, cum quo cõperenter ali possint, non obstante decisione leg.10. Tauri, quæ vltra quintum filiis spuriis à parente aliquid relinqui prohibet,vel vtrum ad id,si illud facere recuset,compelli possit. In qua quæstione plures atque inter Hispanos Iurisconsultos maximi nominis viri, id fieri iure posse resoluunt.

» Quod ea potissima ratione probant, q; scilicet li-
» beros alendi obligatio ex iure naturali procedat,
» quæ iure ciuili tolli non potest:ideóq; legem Tau-
» rinensem intelligendam esse, quoties quintum ad
» alimenta sufficiens est, non aliàs, communi voto
» profitentur. Quod in specie dixit Grego. Lopez
» in l.8.tit.13.par.6.in glo.verb.*Menester*, allegans ad
» id Roderic. Xuar. idipsum in simili dicentem in l.
» 1.tit.6.lib.3.fori.fol.93.versi.notandũ est igitur ad
» fin.Idq; etiam dixit.D.Didac.de Couarru.de spon
» salib.2.par.c.8.§. 6.nu.8. Atque idem sentire vide-
» tur Pala.Ruu.in repet Rub.de don.int. vir.& vxo.
» §.24.nu.17. Clarius autem idipsum sequitur Di-
» dac.Perezius in l.22.tit.3.lib.1.ordina.pagina.165.
» Atque Baeça de non meliorand.filiab. capitul.8.
» nume.28.

» ¶ Contrariam autem sententiam, imò quòd filiis
» illegitimis,non possit à parentibus vltra quintum
» aliquid pro alimentis relinqui,veriorem esse dixit
» Tellius Fernandez in d.l.10. Tauri.nu.3. quem se-
» quitur Ioan. Rojas Valentiæ inquisitor meritissi-
» mus,in suo Epitome successionum. cap.21.nu.17.
» cum sequen.Rationes autem quas Tellius Fernã-
» dez(qui fuit primus huius opinionis author) assi-
» gnat,duæ sunt.Prima, q; educatio liberorum non
» sit de iure naturali, quanuis ex instinctu naturali
» procedat.Secunda,quòd quãuis esset de iure natu
» rali, qualitas tamen educationis est de iure ciuili.
» Idcóque lege Taurinensi taxari, atque moderari
» potuit.

¶ Sed hæ duæ rationes facilè dilui poterunt. Prima namque,quòd,scilicet liberorum educatio,ex iure naturali non procedat: falsissima est, prout supra isto lib.c.1.nu.16. cum sequen. apertissimè demonstrauimus, probantes erroneam esse eam differentiam, quæ inter instinctum naturæ,nos ad aliquid specificè faciendum astringentẽ,& ius naturale assignari solet. Secunda autem ratio similiter falsa est. Nam si educatio liberorum est de iure naturali,quicquid ius ciuile disposuerit,quod iuri naturali contrarium sit: prout concedendo filiis minora alimenta, quam sibi ad vitæ necessitatẽ necessaria sint, nullius momẽti erit.Imò non obstante iuris ciulis dispositione ius naturale seruandum est.Ius namque ciuile iura naturalia tollere non potest. tex.in §. sed naturalia quidem iura. Insti. de iur.natura.gent. & ciuil.In quo non agimus de alimentis,quæ secundùm dignitatem personarum,sed de his tantùm,quæ ad vitæ sustentationem præstanda sunt.Quæ solùm de iure naturali(vt statim dicemus)esse censentur. Et quanuis dicatur, quòd ius ciuile potest ius naturale interpretari,hæc nõ poterit dici interpretatio, sed præcisa correctio, cùm ex iure naturali omne illud, quod ad vitæ sustentationem necessarium fuerit, filiis præstandum sit. Ideóque lex ciuilis, iuri naturali directo contraria, admittenda non est, exquibus hæc opinio satis dubia videtur.

¶ Vt autem in hac quæstione vera resolutio habeatur, duo casus principales considerandi sunt. 53
« Primus, quando agimus de alimentis, quæ à filiis «
« spuriis,secundùm qualitatem ac dignitatem per- «
« sonarum , etiam vltra necessitatem viuendi pe- «
« tuntur. Secundus,quando agimus de alimentis, «
« quæ secundũ necessitatẽ viuendi præstanda sunt. «

¶ In primo casu,dicendum est, quòd siue parens liberos legitimos habeat, siue non,compelli non potest ad relinquendum filiis naturalibus, vel spuriis aliquid vltra quintũ, etiamsi quintum ipsum ad alimenta secundùm qualitatem, ac dignitatem filiorum non sufficiat, dummodò ad vitæ necessariam sustentationem sufficiens sit:imò pater liberos legitimos habens,etiam voluntariè non potest aliquid vltra quintum filiis naturalibus relinquere,nec etiam spuriis, etiamsi liberos legitimos non habeat.Cum l.10. Tauri ad hanc solam quantitatem pro alimentis præstãdam eos habiles, atque capaces efficiat, nec aliquid aliud à parente eis præstari permittat. Cuius legis dispositio in hac parte seruanda est. Cùm enim iam filius habeat alimenta ad vitæ sustentationem necessaria, quæ solum ex iure naturali esse censentur, nec dignitas nec qualitas personarũ à iure naturali considerata,nec inuenta sit:consequens est, vt quo ad id quod iure positiuo introductum est, illius legis dispositio necessariò seruanda sit,adeò, vt si filius ad alimenta vltra quintum egeat eidem præstandum non sit, quod adeò clarum est, vt vlteriori comprobatione non egeat.

¶ In secundo casu,quãdo,scilicet, de alimentis ad vitę sustentationẽ necessariis agitur:subdistinguẽdum est. Nam aut parens habet filios seu descendentes legitimos,aut caret legitima descẽdentia. Si liberos legitimos habeat, dicendum est.d.l.10. Tau.dispositionem præcisè seruandã esse. Quanuis enim liberorũ illegitimorũ educatio ex iure naturali procedat,ex eodem tamẽ iure, legitimorum etiam educatio, atque legitima simpliciter sumpta procedit,quibus potiori quidẽ ratione legitima, atque alimenta præstanda sunt. Ideóque cum in hoc casu concurrat vtraque iuris naturalis obligatio, potuit ius ciuile alendi qualitatem declarare,maioráque alimenta legitimis,quã illegitimis statuere, atq; quintum solum spuriis concedendum esse disponere:legitimam autem integram filiis legitimis pro alimentis deferre, cùm si tres,vel quatuor filiis legitimi sint, parum aut nihil inter filiorum legitimorum & illegitimorum alimenta distet.Si verò vnus vel duo tantũ filij legitimi adsint iustissimũ sit maiora alimẽta legitimis quàm illegitimis assignare,nec legitima filiorũ legitimorũ,ex illegitimorũ ,creatione,seu educatione,minuenda sit. Quod lex Taurinensis optima ratione in iuris naturalis declarationẽ,nõ autẽ in eiusdem correctionẽ considerauit,atque disposuit.Cùm enim in hoc esset aliqua taxa constituẽda, nulla profecto conuenientior inueniri potuit, quàm illa,quæ ex dicta lege constituta fuit.

¶ Si verò parens filios, ac descendentes legitimos non habeat dicendum erit, filiis spuriis alimenta esse ex bonis eiusdem parentis necessariò præstãda, quatenùs ad vitę sustentationẽ necessaria sint, etiamsi ea alimenta quintam bonorum parentis

portionem excedant. Cùm enim hæc alimenta, quæ ad vitæ ſuſtentationē neceſſaria ſunt, ex iure naturali procedant, nec iure ciuili minui poſſint, ceſſétque cauſa, quare in caſu præcedenti eorum taxatio toleratur, ſcilicet, filiorum legitimorū fauor, nec in hoc caſu eorundem legitimæ præiudicium fiat: conſequens eſt, vt nulla ratione dictæ l. Taurinenſis diſpoſitio in hoc caſu ſeruari poſſit: ſed ea non obſtante, ſint filiis ſpuriis alimenta ad vitæ ſuſtentationem neceſſaria miniſtrāda. Quod proculdubiò verum mihi videtur.

54 ¶ Sed è conuerſo etiam controuerti ſolet, vtrum ſi filius ſpurius non egeat tota quinta bonorum portione ad alimenta, ſed minus ſibi ad illa ſufficiat, poſſit pater integrum quintū eidem pro alimentis relinquere. In qua quæſtione. D. Dida. de Couarru. de ſponſa. 2. par. c. 8. §. 6. nu. 8. atque iterum. nu. 10. reſoluit, id parentem liberè facere poſſe. Quod etiam ſentit Anton. Gomet. in dict. l. 10. Tauri. nu. 41. ex rationibus, quas ibidem adducūt. ¶ His autem non obſtantibus, cōtraria ſententia, q̄, ſcilicet, pater non poſsit filio ſpurio relinquere quintum, niſi quatenùs ad alimenta ſibi neceſſarium ſit, verior eſt. Lex namque. 10. Taurinenſis, ſolum permittit parenti filio ſpurio relinquere quintum ad alimenta: quando ad id ſibi neceſſarium eſt, vt ex eius verbis apparet: quando autem eo ad alimenta nō eget, ius commune ſeruandum erit. Ex cuius diſpoſitione, pater filio ſpurio nihil ex bonis ſuis relinquere poteſt. Quod ex plurib⁹ optimè probat Tellius Fernandez in d. l. 10. Tauri. nu. 6. cum ſequen. Quem ſequitur Ioan. Rojas in ſuo Epito. ſucceſsio. cap. 22. nu. 3. cum ſequen. Idq́ue veriſsimum eſt. Quæ omnia in patre accipienda ſunt: in matre verò diſpoſitio legis. 9. Tau. præciſè ſeruanda erit.

55 ¶ Hæc autem alimenta, quæ filio ſpurio à patre debentur, non eſſe ſecundùm dignitatem ſed ſolùm ſecundùm vitę neceſsitatem præſtanda, plures cenſuerunt, ex doctrina. Bald. in l. ſi maritus. ff. ſolu. matri. vbi elegāter inquit, q̄ quando alimenta debentur miſerationis cauſa non ſunt præſtanda ſecundùm dignitatem perſonæ, ſed ſolum ſecundum neceſsitatem viuendi. Idq́ue in alimentis filij ſpurij dixit Pala. Ruui. in rep. cap. per veſtras de dona. inter vir. & vxo. notab. 3. §. 24. nu. 3. Chaſſa. conſil. 89. nu. 55.

» ¶ Sed verius eſt filios etiā ſpurios ſecundùm qua-
» litatem, ac dignitatem perſonarum alendos eſſe.
» Quando enim alimenta debentur alicui, etiam ex
» cauſa miſerationis, ſecundum dignitatem perſo-
» næ præſtanda ſunt. l. ſed ſi quid. §. ſufficienter. ff. de
» vſufruct. gloſ. in l. nepos Proculo. verb. *Dignitate*. ff.
de verb. ſigni. Alex. in l. ſi maritus. nu. 5. ff. ſolu. matri. Imò nec æquitati Canonicæ, quæ parentes ad alendos filios ſpurios aſtringit, ſatis factum eſſe videtur, ſi filio ſpurio illuſtri ſeu nobili, vel in aliqua magna dignitate conſtituto, ſolum illud pro alimentis præſtaretur, quo natura contenta eſt: ſed alimenta, attenta etiam qualitate, ac dignitate ſpurij præſtanda erunt, non tamen ita ampla vt filio legitimo eiuſdem dignitatis atq; qualitatis præſtanda forent, circa quod iudicis arbitrium verſabitur, vt optimè reſoluit. D. Did. de Couarru. de ſponſ. 2. par. c. 8. §. 6. nu. 7. Atque ex pluribus probat Tellius Fernan. in d. l. 10. Tau. nu. 2. Quorū opinionē in forenſib⁹ controuerſiis receptā vidimus.

56 ¶ Illud autem animaduertendū eſt, q̄ quanuis primi Maioratus inſtitutores, ſeu eorundem ſucceſſores debitum hoc dotis, ſeu alimentorū exoluerint, liberiſque primi Maioratus inſtitutoris legitimis atque illegitimis competentia alimēta præſtiterint: nihilominùs tamen tenebuntur omnes ipſius Maioratus poſſeſſores, propriis fratribus ac ſororibus in infinitum dotes, atque alimenta cōpetentia miniſtrare: adeò, vt quicunque Maioratus poſſeſſor teneatur proprios fratres alere, atq; ſorores dotare, ſi ipſe id commodè facere poſsit, fratréſq; aut ſorores inopes ſint. Quod in Primogenitura, quæ ex conſuetudine, vel quoquo alio modo defertur verū eſſe cenſuerunt Hoſti. Ioan. Andr. Ancharra. Abb. & cōmuniter Scrib. in c. licet de voto. Idem Ioan. Andr. in reg. ſine culpa, de regul. iur. lib. 6. Guido Papæ, deciſ. 476. & 487. Xuarez in rep. l. quoniam. C. de inof. teſta. ſuper. l. fori. 2. limit. nu. 9. & in lectura, in 11. limita. nu. 21. Pala. Ruui. in rep. c. per veſtras, de dona. int. vir. & vxo. §. 27. nu. 4. Tiraquel. de Primoge. quæſt. 4. num. 33. Boeri. deciſ. 127. nume. 7. Greg. Lopez in l. 2. tit. 15. part. 2. in gloſ. verb. *Sino el hijo mayor*. col. final.

¶ Hoc autem in fratribus & ſororibus, quibus à primo Maioratus inſtitutore legitima debita eſt, clariſſimè procedit. In hoc namque caſu omnes DD. qui pro hac opi. citari ſolent, loquuntur, nō enim poſſunt legitima priuari, niſi ſibi dotes, ſeu alimenta relinquantur. Quæ ſi à Maioratus inſtitutore eiſdem relicta non fuerint, ab eiuſdem ſucceſſoribus neceſſariò ſibi præſtāda ſunt: in cæteris autem fratribus, aut ſororibus quibus à primo inſtitutore legitima non debebatur, id dubium videtur: cùm ceſſet ratio: quare præfati DD. hanc obligationem dotandi, ſeu alendi ad omnes Maioratus ſucceſſores extendunt.

¶ Sed his non obſtantibus dicendum eſt, quēcunque antiquiſſimi Maioratus poſſeſſorē teneri proprios fratres, atque ſorores inopes ex primo inſtitutore deſcendentes alere, atque dotare. Quod in hac ſpecie verum eſſe, cenſuit Roderi. Xuar. in repet. d. l. quoniā in prioribus, ſuper. l. fori. 2. limita. nu. 10. vbi inquit ſe ita vidiſſe iudicatum in Regia Cancellaria, idq́ue ea ratione, quia frater diues tenetur fratres, atq; ſorores inopes alere, atq; dotare. l. mutus ibi. *Vt egentem virū fratrem, ſororémve ſuſtineat*. ff. de iure doti. l. cum plures. §. fin. l. tutor ſecundum dignitatē. §. fin. ff. de admi. tuto. l. qui filiū. ff. vbi pupillus educa. debeat. §. de nonnullis. ff. de tutel. & ratio. diſtrahen. l. 28. tit. 16. par. 6. Non mirum igitur ſi idipſum frater Maioratus antiquiſſimi poſſeſſor facere teneatur.

¶ In quo animaduertendum eſt, q̄ quāuis Roderi. Xuar. hoc ad fratres & ſorores ex primo inſtitutore deſcendentes reſtringat, idipſum dicendum videtur in quolibet fratre ſeu ſorore Maioratus poſſeſſoris, etiam ſi ex primo Maioratus inſtitutore non deſcendāt. Cùm enim hæ dotes, ſeu alimēta non præſtentur ex obligatione, quā Maioratus inſtitutor habebat ad relinquenda alimenta fratribus, ſeu ſororibus Maioratus poſſeſſoris, ſed ex ſola obligatione, quam habet frater diues ad alendum & dotandum fratres, atq; ſorores inopes (vt ſuperiùs oſtēſum eſt) cōſequens eſt, vt Maioratus poſſeſſor nō ſolum ex fructibus Maioratus teneatur alere & dotare fratres, aut ſorores inopes ex primo inſtitutore deſcendentes: ſed etiam omnes fratres & ſorores ſibi ex parte Maioratus inſtitutoris attinētes, etiāſi primi inſtitutoris deſcēdentes non ſint. Sicque pluries in forenſibus controuerſiis obſeruatum vidimus, quanuis nunquam

viderimus

viderimus fratrem diuitem bona tantum libera
» possidentem, condemnatum fuisse ad alendos fra-
» tres, vel dotandum sorores, tametsi id nulla ratio-
» ne petentibus denegari possit.

60 ¶ Hoc autē respectu sororis intelligendū est, quā-
do ipsa soror est vtrinq; coniuncta, vel saltim ex
» eodē patre nata: vterinā namq; Maioratus posses-
» sor dotare non tenetur: sicut frater diues non te-
netur sororem vterinā, sed tantùm ex eodē paren-
» te natā dotare, vt probatur ex text. in d.l. cùm plu-
» res. §. fin. ibi. *Sed non dabit dotem sorori pupilli alio patre natæ.* ff. de adminis. tuto. glo. ord. in l. non omni.
» verb. nulla. C. eod. Cuius glo. opi. testantur cōmu-
» nem esse. Ias. nu. 27. & Ripa nu. 83. in l. 1. ff. solu. ma-
» tri. Boeri. decis. 129. nu. 7. Tiraq. qui plura refert, de
» Primoge. q. 62. nu. 1. Arias Pinel. in l. 1. C. de bon.
» mater. 3. par. nu. 101. D. Ant. de Padilla, in Auth. res
» quæ nu. 62. C. cōmunia, de leg. Qua ratione, Maio
ratus possessorē non teneri dotare sororem vteri-
» nam inopem, censuit Xuar. in dict. rep. l. quoniam
» in prioribus, super l. fori. 2. limita. nu. 10.

61 ¶ Sed hæc omnia, quæ frequenter in practica cō-
» tingere solent, exactiùs consideranda sunt. In pri-
mis autē illud præmittendū est, Maioratus posse-
» sorem teneri fratres ac sorores inopes alere, siue
» vtrinque cōiuncti, siue ex eodē patre, vel ex eadē
matre nati sint quod ad alimenta. Nam attinet,
» nulla differentia constituenda est inter fratres, at-
» que sorores cōsanguineo, vel vterinos: sed vtrīs-
» que à fratre diuite necessariò præstāda sunt. Quod
» in specie verum esse censuit Cinus in l. 1. 2. q. C. de
» alend. libe. Bal. in l. qui filium, per tex. ibi. ff. vbi. pu-
» pillus educa. debe. Alex. qui id optimè declarat in
l. à filia. ff. ad Trebel. nu. 6. Idē Alex. in l. 1. nu. 13. ff.
» solu. matri. vbi Ripa. nu. 85. Ias. in Auth. res quæ.
» nu. 10. C. cōmunia, de lega. Tiraquel. de Primog.
» q. 62. nu. 3. ideóq; semper, atque indistinctè Maio-
ratus possessor diues tenebitur ex fructibus Maio
» ratus fratres atque sorores inopes alere, siue con-
» sanguinei, siue vterini sint.

¶ Ex quo consequitur singularis ac notabilis reso
lutio in ea quæstione, quā prædiximus, vtrùm, sci-
licet, Maioratus possessor teneatur sororem vteri-
62 nam dotare. Nam si id intelligendum sit de dote,
quæ excedat alimenta, sicut illa, quæ iuxta valorē
legitimæ æstimanda, atq; taxanda est, vel est vltra
alimenta protrahenda, vt congrua esse dicatur ex
his, quæ notāt Salicet. Fulg. Ias. & cæteri. in Auth.
res quæ per tex. ibi. C. communia. de leg. cum aliis
adductis per Tiraquel. in l. si vnquā. verb. susceperit
liberos. nu. 92. C. de reuocand. dona. In hoc ca-
su, frater Maioratus possessor non tenebitur dota
re sororem vterinā vsq, ad legitimæ valorem, seu
vltra quantitatē, quæ ad alimenta necessaria est.

¶ Si verò intelligendū sit de dote, quæ ad alimen
ta tantùm necessaria est, & quæ succedit loco ali-
mentorū, in hoc casu frater diues tenebitur dota
re sororem, tam vterinam, quàm consanguineam,
quia cùm in hac speciedos loco alimētorū succe
dat, validū erit argumentū de dote ad alimenta,
& è conuerso. Ideóque, cùm frater teneatur soro-
rem etiā vterinam alere, consequenter etiam te-
nebitur illam vsq; ad quantitatem alimentorum
dotare. Quod præterquā quòd ex iuris principiis
apertissimè cōprobatur, sic intelligit atq; resoluit
Tiraquel. qui ad id est vidēdus omninò, de Primo
ge. d. q. 62. nu. 15. cum sequen. & Grego. Lopez in
63 l. 18. tit. 16. par. 6. in gl. verb. *Casar a'guna.* Sicq; intel
ligēdus est tex. in l. cum plures. §. fi. cum similib. ff.
de administratione tuto. Atq; id, quòd æquiuocè
dixit Roderic. Xua. d. 2. limita. ad. l. fori. Id namq;
simpliciter, atq; indistinctè sumptū falsum esset.

¶ Imò q plus est, frater diues Maioratus possessor, 64
non solùm tenebitur ex fructibus Maioratus fra-
tres, atque sorores inopes, tam cōsanguineos, quā
vterinos legitimos hoc modo dotare, seu alere:
sed etiam naturales. Frater namque diues tenetur
fratres, seu sorores naturales alere. text. vbi p Scri.
in Auth. licet. C. de natura. liber. Bart. in l. si quis à
liberis. §. vtrū. nu. 5. ff. de lib. agnos. Ripa in l. 1. nu.
85. ff. solut. matri. Greg. Lop. in l. 4. tit. 19. part. 4. in
glo. fin. Idem in l. 18. tit. 16. par. 6. in glo. verb. *Casar
a'guna.* & alibi sæpè Scribent.

¶ Sororem autem spuriā, seu etiam fratrem spu- 65
riū Maioratus possessor alere nō tenetur, æquitas 66
namque text. in c. cum haberet, solùm in patre, de
quo tex. ille loquitur versatur, ideòque ad fratrem
extendenda non erit: in quo longè minor ratio,
quàm in patre militat: sed iura ciuilia præcisè in
hoc casu obseruanda erunt. Quod in fortioribus
terminis veram esse censuit Grego. Lopez per tex.
ibi iuncto text. in dict. cap. cum haberet. in l. 5. ti-
tul. 19. part. 4. in glos. verb. *Que suben.* Idque lo-
quendo in fratre verum mihi videtur, quanuis, lo
quendo in auo vel proauo, vt loquitur Grego. Lo-
pez de eius dicto meritò dubitari possit, prout du
bitat. D. Anto. de Padilla in Auth. res quæ. C. com-
munia. de leg. nu. 66. In illis námque videtur ean-
dem rationem quæ in patre militare, quādo pater
ipse non habet vnde filium alere possit.

¶ Similiter etiam frater Maioratūs possessor non 67
tenebitur alere vel dotare fratrum, nec sororū fi-
lios, etiam eorū parentibus mortuis, nisi eis legiti
ma à primo institutore debeatur. Hæc namq; obli
gatio fratres, vel sorores alendi vel dotandi ad fra
trum, vel sororū filios non protrahitur: sed in fra-
tribus atq; sororibus finitur, vt in specie dixit Ale
xan. post. Ang. & Ioā. de Imol. ibi in l. 1. ff. sol. mat.
nu. 20. Quorū dicta refert & sequitur Ripa. ibid.
nu. 86. Idque ipsum sequitur idem Alex. cons. 66.
nu. 3. lib. 4. Atque verum esse profitentur Odofre-
dus in l. 1. C. de alen. libe. Matthæus de Afflictis in
cōsti. Reg. Siciliæ. lib. 3. Rubr. 18. n. 14. Bal. Nouel- *al. nu. 11.*
lus de dote. 6. parte princip. 16. speciali. nu. 5. versic.
Quid autē in patruo. Campezius de dote. 1. part.
quæst. 19. Parisius cons. 16. nume 79. lib 2. Lauren.
Sylua. qui hanc opinionem cōmunem esse profite
tur consil. 33. nu. 22. cum seq. Acosta lib. 2 selecta-
rum interpreta. cap. 20 nu. 2. qui omnes ea præser-
tim ratione hanc opin. sequuntur, quòd iure cau-
tum non inueniatur, quòd patruus diues, nepotes
alere, seu neptem dotare teneatur, & ea etiam,
quòd alimenta mortuo fratre, ad eius liberos seu
hæredes non deferantur, sed eius morte finiri
debeant.

¶ His tamen non obstantibus, cùm semel quæstio "
similis, in quodam Castellæ supremo conuentu "
quoad alimenta controuerteretur, contrarium "
obtentum fuisse accepimus, ex eo, quòd eadem "
æquitas alendi in nepote versari videatur, quæ in "
fratre militat, & ex eo etiam, quòd appellatione "
fratrum, filij fratrum semper comprehendi de- "
beant. Text. in §. cum filius. Insti. de hære. quæ ab "
intesta. defe. Imò verè frater filius fratris appella- "
ri poterit, vt probatur ex text. in cap. conuentui. "
22. quæst. 2. ibi. *Soror enim dicitur, quia filia fratris erat,*
iunctis aliis, quæ infra lib. 3. vbi de patruo & nepo
te agendum erit, dicemus.

¶ Sed quanuis hęc opi. æquitatem præ ſe ferre videatur, mihi autem ex his, quæ pro illa adducuntur, non videtur à cõmuni opi. recedendum eſſe, ea namque æquiparatio quæ de fratre ad nepotem, quoad ſucceſſionem ab inteſtato fit, non eſt facilè ad alia protrahenda, præſertim in caſu de quo agimus, vbi frater diues ad alendum fratrem vel ſororem, ex quibuſdã ſpecialibus rationibus tenetur. Sic namque videmus in ſimili, quòd quãuis frater poſſit turpi perſona inſtituta fratris teſtamentum contratabulare, id tamen nepos ex fratre prædefuncto facere non poterit. l. fratris. C. de inoffi. teſta. ex quo tex. id colligit gl. in §. 1. Inſti. eod. verb. *agentes*, cuius opi. cõmuniter receptam eſſe aſſerit Iaſ. in l. fratres. C. eod. nu. 5. quibus adiicitur, ꝙ facilè euenire poſſet, ꝙ ex vno fratre decem vel plures nepotes ſupereſſent. Quod in maximũ fratris poſſeſſoris Maioratus damnum conuerteretur, ſi omnes eos alere aſtrictus ſit: niſi dixerimus in eo caſu, alimenta non in capita, ſed in ſtirpes præſtãda eſſe, quod in materia alimentorum veluti monſtruum futurum eſſet. Ideóque, nullo pacto à cõmuni opin, recedendum eſſe mihi videtur. Quod ſingulariter notandum, atque memoriæ cõmendandum erit: quotidie namque poterit in forenſibus controuerſiis contingere.

68 ¶ Imò, nec frater Maioratus poſſeſſor tenebitur alere fratres, vel ſorores habentes patrem, vel ſaltim matrem, qui illos alere vel dotare poſſint: ſed tunc primæua actio in patrem, vel eo mortuo, vel inope exiſtente, in matrem dirigenda erit, nec aliter quàm ipſis deficientibus in fratrem Maioratus poſſeſſorem exercebitur, quod in patre apertiſſimè procedit. De matre autem eſt tex. in d. l. ſi quis à liberis. §. vtrum. ff. de libe. agnoſ. vbi obligatio alendi liberos patre deficiente, in matrem tranſfunditur. Idque ex ea lege, & aliis in ſpecie, verum eſſe cenſuit Anto. Gometius in l. 40. Tauri, nu. 75. ¶ Sed idipſum apertiùs probatur ex. l. 4. titul. 19. part. 4. vbi onus alendi liberos patre inope exiſtẽte, vel aliàs deficiente, ad matrem, atque auos, & proauos maternos, ſeu paternos trãsfunditur. Neque in ea lege de fratre vlla mentio fit: ideóque ex ea probabiliter dici poteſt: nedum matre diuite exiſtente; ſed etiam ea deficiente fratrem Maioratus poſſeſſorem non teneri alere fratrem, aut ſororem inopes, ſi aui vel proaui paterni diuites ſuperſint, qui eos alere poſsint. Solum namque in eorum ſubſidium frater diues, fratres atque ſorores alere aſtrictus eſt, vt ex prædictis legibus apertiſ-
69 ſimè probatur. Sicque intelligendus erit tex. in d. l. cùm plures. §. fin. ff. de admi. tuto. & l. tutor ſecundum dignitatem. ff. eod. & l. qui filium. cum ſimilibus. ff. vbi pupillus educari debeat.

70 ¶ Hæc autem alimenta regulariter officio iudicis petenda atque præſtanda ſunt. Text. vbi glo. Bart. Alberi. nu. 4. & cõmuniter Scrib. in l. ſi quis à liberis in princ. & in §. vtrum. ff. vbi pupillus educari debeat. l. 1. & per totum. C. de alen. lib. tex. in cap. cùm haberet. vbi glo. Abb. & cõmuniter Scrib. de eo, qui dux. in matri. Bart. in tracta. de alimentis. nu. 8. l. 8. tit. 3. par. 6. Quod & commentatores. in l. 9. & 10. Tauri annotare ſolent. Quod intelligendum niſi alimenta in locum legitimæ ſuccedant: ea namque non officio Iudicis, ſed iure actionis præſtanda forent: quæ diſtinctio præ oculis ſemper habenda erit ad ea quæ notãt Scrib. in l. diuortio. ff. ſolut. matrim. & in l. de alimentis. C. de tranſact. vbi plures differentias inter alimenta quæ iure actionis, & ea quæ officio iudicis debẽtur, conſtituerunt.

¶ Si verò Maioratus poſſeſſor alimenta præſtare 71
nolit, per iudicem ad id efficiendum, compellendus erit, per pignorum capturam atque diſtractionem. d. l. ſiquis à liberis. §. ſi vel parens. l. 2. titul. 19. part. 4.

¶ Et quia aliqui patres, ſeu fratres, ita ſeuerè ſe ha 72
bent in exhibẽdis dictis alimentis, maximè ex inimicitia, quæ ex lite oritur, quam ita ægrè ferunt, ꝙ licet ſint iam condẽnati, & datum mandatũ de exequendo, vt omnia ſint illuſoria, alienant bona, vel fructus, fingunt credita, non colunt hæreditates, & abſq; beneficio incultas relinquunt, vt pluries vidimus fieri à Maioratuum poſſeſſoribus in odium fratrum, vel ſororũ. Ideò Iudices ſupremis aſſignare ſolent eis vnum fundum æquiualentem è cuius redditibus liberè & pacificè valeant perci pere alimentorũ quantitatẽ deſignatam. Idq; ſic in ſpecie reſpectu alimentorũ dixit Bal. in l. 2. nu. 3. C. ſi quid in fraud. Patro. vbi Paul. num. 6. & in l. Imperator. ff. ad Trebel. vbi Alex. nu. 13. & Segura. nu. 118. Iaſ. in l. ſi conſtante. col. 29. nu. 198. ff. ſolut. matr. & in l. ſi is, qui temporali. § ſed & ſi quis in fraudem. col. 1. ff. de iur. iuran. Pala. Ruui. in repe. c. per veſtras de dona. inter vi. & vxo. §. 17. nu. 14. Fabianus in Auth. nouiſſima. nu. 83. C. de inoffic. teſta. latiùs Rojas in d. Epitome. c. 7. nu. 20.

¶ Et ſi dictus fundus locatus extitiſſet, poteſt cõpelli pater, ſeu frater ad cedendũ iura contra conductorem, & dare mandatũ in cauſa propria filiis vel fratribus alimentandis, vt poſſit exigere à cõductoribus, vel debitoribus annui cenſus, vel iuriũ, & ita fieri ſolet, & eſt bona practica, & neceſſaria contra debitores ſoluere nolentes, ex d. nota. Ioan. Fabri in Rub. C. quando. fiſcus vel priua.

¶ Quantitas autem alimentorũ, ſic aſſignata præ- 73
ſtanda eſt alimẽtandis in principio cuiuſlibet quadrimeſtri, vel in quolibet anno in principio anni, ita vt ſolutio ſit anticipata. Alimenta namq; ægrè feruntur in creditũ. l. fin. C. de libe. agnoſ. l. 1. in fin. C. quãdo. dies lega. ced. Bar. in l. pecuniæ. nu. 2. ff. de ali. & ciba. lega. Gratus conſil. 93. nu. 67. lib. 1. niſi aliud ex diſpoſitione Maioratus expreſsè, vel tacitè conſtet. Bal. in l. 1. nu. 3. C. de fideicõmiſſ. idem in l. non poteſt. ff. de adoptio. & alibi ſæpe Scrib. quod optimè declarat Rolandus Valle conſil. 22. nu. 22. cum ſeq.

¶ Quæ alimenta, filij vel fratres non tenentur re- 74
cipere in domo parentum vel fratrum. Ex litigio namque ſolet oriri rancor ſeu ſæuitia, præſertim inter conſanguineos. Iaſ. conſil. 54. 2. dubio. lib. 1. Rolland. à Valle. conſil. 21. nu. 12. Boer. decis. 195. nume. 5. Bald. Nouel. de dote. 7. part. priuileg. 34. nu. Arias Pinel. in l. 1. par. 1. nu. 54. C. de bon. mater. Idque apertius procedit, quãdo alimenta debẽtur præcisè, & neceſſario, vt in his caſib⁹, quos prædiximus, quia tunc non in domo debitoris: ſed vbi voluerint alimentandi, atque in pecunia præſtãda ſunt. l. cum ij. §. vult igitur. ff. de tranſact. vbi Angel. dixit ſe pluries ita vidiſſe de facto ſeruari. Docto. cõmuniter in l. diuortio. in princip. ff. ſolu. matri. Carol. Rui. latiſſimè. conſil. 89. volu. 2. Gratus conſi. 87. nu. 2. lib. 2. Rolandus Valle conſ. 22. nu. 10. & 11.

¶ Libellus autem ſuper dote, ſeu alimentis cõcludere debet, vt ea præſtẽtur habita cõpetenti taxatione, ſeu moderatione, prout ſupra iſto c. nu. 38. præmiſimus. Quã omnes Scriben. iudicis arbitrio committen

cõmittendam esse censent.l.2.C.vbi pupil.educa. debe.iunctis his,quæ supra.isto cap.nu. 39. adduximus: sicque in specie id resoluit Angel. consil. 353.incipienti.Dominus Gregorius col.penul.

75 ¶ Sed,& causa hæc dotis, atq; alimẽtorum summariè tractanda atque finienda est.d.l.si quis à liberis.§.si vel parens, vbi glo.& communiter Scri. id notant.Bart.& Scrib.cõmunſter in l.1.ff. solut. matri.vbi.Ripa.nu.44.Gratus consil.69. num.28. lib.2 .Laurentius Sylua.conſ.33.lib.1.nu.1.& 2.

¶ Imò causa dotis & alimentorum, etiamsi inter laicos agatur,vel reus laicus sit, coram iudice Ecclesiastico tractari poterit: prout notat Bart. in l. solent.ff.de alimen.& ciba. lega.nu.13. vbi inquit, q; quando alimenta pauperi relinquuntur, iudex Ecclesiasticus potest etiam inter laicos cognoscere, & procedere, vsque quò ea alimenta præstentur. Cuius opinio. simpliciter, atque indistinctè sequitur D. Dida.de Couarru.in id citans Docto. de Pala.Ruui.idipsum dicentem.de sponsal.2.par. cap.8.§.6.nu.6.

¶ Sed hæc opinio apud suprema tribunalia non admittetur, nec mihi vera videbitur: nisi causa dotis seu alimentorum, ad causam spiritualem de
76 qua principaliter agitur incidens sit. Tunc námq; & non aliàs, iudex Ecclesiasticus de causa dotis, & alimentorũ cognoscere potest. Text. vbi Abb. & cõmuniter Scri.in c.de prudentia, de dona. inter vir. & vxo. sicque hoc intelligit atque declarat Pala. Ruui.in rep.c. per vestras.de dona. inter vir.& vxo.2.notab.nu.20. Idque verum atque iuridicum mihi videtur.

¶ Id autem fauore alimentorum, quæ filiis deben 77
tur iure introductum est, vt super eis,nec paciſci, nec etiam cum iuramento transigi possit. Specul. qui fil.sint legi.nu.12.Bal.in l.pactum,quod dotali. C.de colla.nu.17.Aymon consil.189.num.3.par.1. D.Dida.de Couarru. qui plura refert in rep. cap. quanuis pactum de pact.lib.6.2.par.§. 6. nume.4. Greg.Lopez.in l.8.tit.13.par.6.verb.*Menester.*

¶ Similiter etiam fauore alimentorum iure sta- 78
tutum est,vt renuntiata à filiis legitima,seu hæreditate paterna, etiam cum iuramento in ea renuntiatione alimenta non comprehendantur. Quod colligitur ex his, quæ not Bal.in l.pactum, quod dotali.C.de colla.nu. 17. Domini.in c. quanuis.de pact.lib.6.nu.6.Alex.post Ioan.de Imol.ibidem.in l.stipulatio hoc modo concepta.nu. 9. ff. de verb. oblig.Anto.Gometi.in l. 22. Tau.nu.12. Rojas in Epito.succeſſio.c.21.nu.78.

SVMMARIA.

1 *Alimenta filijs,ac descendentibus ingratis à Maioratus institutoribus, seu possessoribus præstanda non sunt.*

2 *Alimenta ad vitæ sustentationem necessaria,non possunt ex causa ingratitudinis denegari: nisi ea causa morte digna sit.*

3 *L.6.tit.19.part.4.declaratur.*

4 *Filia,quæ absque patris consensu nupsit: vtrum pater Maioratus institutor, seu possessor teneatur alimenta relinquere.*

5 *Filia potest priuari dote,ex omnibus causis quibus potest exhæredari.*

6 *Filia non potest exhæredari ex eo:quòd nupsit absque consensu parentis,quanuis leges ciuiles contrarium disponant.*

7 *Filia,quæ absq; consensu parentis nupsit dotanda est:etsi tẽpore quo nupsit dotem non promiserit.*

8 *Filia,quæ absque consensu parentis nupsit indigno,vtrum exhæredari possit,vel nihilominus à parente dotanda sit.*

9 *Filij vel filiæ matrimonium clandestinum contrahentes exhæredari possunt, legésque Regiæ hoc disponentes seruandæ sunt.*

10 *L.49 Tauri.& l.58.lata in Curijs apud Madricium, celebratis anno.1563 quæ hodie sunt collectæ in l.1.tit.10.libr.5.ordina.declarantur.*

11 *Leges ciuiles possunt actui aliàs à iure Canonico prohibito pœnam adijcere.*

12 *Pœna apposita à lege Tauri filijs matrimonia clandestina contrahentibus, non potest rectè id considerantibus,grauis videri.*

13 *L.49.Tau.in supremo Castellæ senatu in casu inter Illustres personas contingenti obseruata fuit.*

14 *Filia quæ clandestine nupsit, ex iuris rigore potest dote & alimentis priuari.*

15 *Filiæ inopi, quæ clandestine nupsit,ex æquitate alimenta,seu dos vsque ad alimentorum quantitatem ministranda sunt.*

16 *Pœnæ ob matrimonium clandestinum appositæ:vtrum hodie habeant locum stante decisione Concilij Tridentini.sessione.24.cap.1 de reformatione matrimonij cuius ponitur declaratio.*

17 *Pœna non incurritur,ex actu nullo,seu inefficaci.*

18 *Alienans feudum, seu Emphyteosim absque consensu domini pœnam non incurrit, si alienatio aliàs nulla sit.*

19 *Pœna incurritur,ex actu nullo:quando lex considerat solum factum:non autem iuris effectum.*

20 *Facta contra legem habentur pro infectis,quoad fauorẽ contrahentiũ: non autẽ quoad eorũ odiũ.*

21 *Alienari:vtrum possint bona Maioratus pro dotibus,seu alimentis.*

22 *Alimentis,seu dotibus semel assignatis:vtrum possint,qui ea amiserunt,illa iterum exigere.*

23 *Parentes tenentur filiam iterum dotare:si casu:non autem culpa sua dotem amisit.*

24 *Parentes tenentur iterum filios alere,qui prima alimenta etiam culta sua amiserunt.*

25 *Pater tenetur iterum dotare filiam, quæ dotem casu amisit: etiam si ea emancipata sit.*
26 *Frater Maioratus possessor, vtrum teneatur dotare iterum sororem, quæ casu primã dotem amisit.*
27 *L. si socius pro filia. §. filiam. ff. pro socio declaratur.*
28 *Alimenta præstare debentibus consulitur, vt quantitatem alimentorum super redditibus bonorũ Maioratus assignent, non autem integram in pecunia, vel alia re.*
29 *Alimenta lite pendente qualiter filiis, vel fratribus à maioratuum possessoribus præstanda sint.*
30 *Filio lite pendente alimenta præstanda sunt: quãdo iam vnam sententiã in sui fauorem obtinuit.*
31 *Alimenta lite pendente: etiam filio emancipato præstanda sunt.*
32 *Alimenta præstanda sunt lite pendente filio legitimato: per subsequens matrimonium & filiis naturalibus & spuriis.*
33 *Filio existenti in vtero: etiam lite pendente alimenta præstanda sunt.*
34 *Nepotibus, & pronepotibus lite pendente alimenta præstari debent.*
35 *Alimenta lite pendente: etiam fratribus præstanda sunt.*
36 *Alimenta non solùm lite pendente præstanda sunt ei, qui vnam sententiam in sui fauorem obtinuit: sed etiam existentibus in quasi possessione, & eis, qui pro se habent aliquam non leuem præsumptionem.*
37 *L. si instituta. §. de inofficioso. ff. de inoffi. testam. declaratur.*
38 *Alimenta lite pendente præstanda, in qualibet parte litis peti possunt.*
39 *Cognitio summaria præcedere debet, vt alimenta lite pendente præstentur.*
40 *Testis vnus sufficiet, vt alimenta lite pendente præstentur.*
41 *Alimenta lite pendente præstita non repetuntur: etiam si in diffinitiua constet ea non deberi, quæ litérque hoc intelligendum sit.*
42 *Alimenta lite pendente præstantur, priùs præstita cautione.*
43 *Cautio ad alimenta, lite pendente percipienda, quid continere debeat.*
44 *Cautio iuratoria: vtrum sufficiat ad alimenta, lite pendente, percipienda: si satisdatio præstari non possit.*
45 *Alimenta, pendente lite, deneganda sunt: quando exhibetur in iudicio scriptura excludens omnino intentionem agentis: nisi violentia & dolus præsumatur.*
46 *Alimenta diuitibus, lite pendente præstanda non sunt.*
47 *Alimenta præstanda, lite pendente, qualiter taxanda sint.*

De aliis quæstionibus dotium, atque alimentorum materiam attinentibus.

CAPVT XVI.

VT autẽ materiam quam in c. præcedenti tractare cœpimus, in hoc etiã prosequamur: illud in primis animaduertendũ est, q̃ quanuis ex Regiis facultatib⁹, atq; ex iuris dispositione,
1 alimẽta filiis ac descendentibus in casib⁹ (quos in cap. præcedenti præmisimus) debeantur: ea tamen filiis, seu descendentibus ingratis præstanda non sunt, imò ex omnibus causis, ex quibus filius ac descendens potest exhæredari, ex eisdem etiam poterit alimentis priuari. text. iuncta glos. verb. *detulerat*, in l. si quis à liberis. §. si vel parens, vers. Si quis ex his. ff. de libe. agno. glo. cõmuniter approbata in cap. cum haberet, verb. *Secundum facultates*. De eo, qui dux. in matr. Bar. in l. Diuus. ff. ad leg. Pompe. de parr. Iaſ. in l. ius autem ciuile. nu. 25. de iust. & iu. Pala. Ruu. in repe. cap. per vestras. 3. notab. §. 4. nu. 5. & §. 5. nu. 2. Deci. in l. nuptias. nu. 14. ff. de reg. iur. l. 6. tit. 19. part. 4.

2 ¶ Quod limitari solet, nisi agatur de alimentis, quæ filio ad vitæ sustentationem necessaria sunt, his namque filius non potest ex causa ingratitudinis priuari. Idque in specie dixit. D. Did. de Couarr. de sponſ. 2. part. cap. 8. §. 6. nu. 17. ex. d. l. 6. titul. 19. part. 4. ad fin. ibi. *Fueras ende si venieſſe a grand pobreza*. Quod ipse sublimiter, nisi causa ingratitudinis eius qualitatis esset, vt ex ea filius ad mortẽ damnari posset. Tunc namq; inquit, filium etiam alimentis ad vitæ sustentationem necessariis, priuari posse.

¶ Sed hæc limitatio quã ex dicta lege partitarum 3
vir doctissimus deduxit, quanuis æqua atque probabilis sit: mihi tamen ex ea lege non probatur, siquidẽ lex illa in verbis, quæ superius retulimus, loquitur in casu diuerso: quando scilicet pater exhæredauit filium, ex aliqua iusta causa, & instituit hæredem extraneum. In quo articulo fuerunt opiniones diuersæ, alij námq; dixerunt, hæredem extraneum teneri alere filium exhæredatũ: alij vero q̃ non, vt cõstat ex his, quæ adducit Alberi. in d. l. si quis à liberis. §. parens. nu. 3. & glo. vbi per Scrib. in Auth. vt cum de appella. cognoscitur. §. siue igitur in verb. *habere*. colla. 8. In qua opinionum contrarietate, ea lex elegit concordiam, de qua ibidẽ, quod scilicet hæres extraneus non teneatur parentem, vel filium exhæredatum alere: nisi in maximam egestatem deuenerit. Quæ concordia, atque etiam verba quæ in fine illius legis apponũtur, ad alios casus in eadẽ lege contentos adaptari non poterunt, siquidem diuersum est, loqui de parente viuo, qui potest ex causis, quæ ad exhæredationẽ sufficiunt, filium alimentis priuare, vel de parente defuncto, qui filium exhæredauit, & quãuis posset ex causa iusta ad exhæredandũ, illum alimẽtis priuare, illud non fecit. Tunc namque in eius hærede extraneo distinctio illius legis seruabitur. In parente autem in vita filium alimentis priuante,

lex illa

lex illa partitarum indistinctè seruanda erit, quam rationem differentiæ sentire videtur Gregor. Lopez in glos. d. l. partitæ. verbo. *Padre.*

4 ¶ Ex supradictis autem inferri potest ad decisionem quæstionis, vtrum, scilicet, Maioratus institutor teneatur dotem, seu alimenta relinquere filiæ, quæ absque eius licentia, & consensu nupsit: præsertim si filia nupserit indigno. Videtur namque dicendum, quòd non, cùm filia, quæ nupsit indigno, absque parentis consensu ab ipso parente ex hæredari possit. l. 3. §. si emancipatus. ff. de bon. poss. cõtr. tabu. l. 10. tit. 1. par. 4. ibi. *Puede la desheredar.* l. 4. ti. 1. lib. 5. ordi. Cùm ergo ex hac causa filia possit exhæredari, cõsequens est, vt ex ea etiam possit alimentis priuari, vt superiùs ostẽsum est, atque
5 etiam dote. Ex omnibus namque causis ex quibus filia potest exhæredari, potest etiam dote priuari: prout in specie dixit Bald. in l. fina. C. de dotis promissio. 1. lecturæ. numer. 11. &. 2. lectura. num. 1. vbi dictam. l. 3. §. si emancipatus loquentem in exhæredatione, extendit ad dotis constitutionem. Idipsum etiam sequitur Pala. Ruui. in rep. c. per vestras. 3. notab. §. 5. nu. 1. de dona. inter vir. & vxo. Iaf. in Auth. sed si post. C. de inofficio. testa. nu. 3. Idem Iaf. in l. ius ciuile. nu. 26. ff. de Iusti ti. & iur. & alibi sæpe. Scriben.

¶ In hoc autem articulo paulisper immorari libet. Est namque vtilis atque frequens, pluriesque in forensibus cõtrouersiis mihi contingit. Sed ne in eo, vt plures ex Scrib. fecerunt, equiuocè procedamus, pro eius perfecta resolutione distinguendum erit. Nam aut filia nupsit absque consensu, aut licentia parentis: publice tamen, atque in facie Ecclesiæ. Aut nupsit clandestine, & absque consensu, atque licentia parentis.

¶ In primo casu dicendum est, filiam ex matrimo
6 nio in facie Ecclesiæ absque licentia, ac consensu, parentis contracto, non posse aliquo pacto exhæredari, nec per consequens dote, seu alimentis priuari: quamuis enim legibus Cæsarum atque Regijs dispositum sit, quod filia nubens absque parentis consensu possit exhæredari, id tamen iuri Canonico repugnat, quo statutum est filiam posse liberè absque parentis cõsensu, vel licentia nubere. Et cum hæc materia sit spiritualis, ius ciuile, quatenus Canonico repugnat seruandum non est, ne ex pœnarum appositione matrimonij libertas infringatur. Ideoque, ex hac causa non posse filiam exhæredari, neque dote, neque alimentis priuari: quanuis contrarium iure ciuili statutum sit, in specie resoluit Hosti. in c. 1. de desponsa. impub. vbi Abb. n. 5. dixit hoc frequentiori Scriben. calculo comprobatum esse. Idipsum etiam dixit Alex. vbi per plura fundamenta id prosequitur cõs. 97. n. 2. cum seq. l. 1. Idem Alex. consil. 7. nu. 10. lib. 2. Iaf. in Auth. Sed si post. nu. 6. C. de inoffi. testa. Deci. qui optimè loquitur in l. nuptias. nu. 7. ff. de reg. iur. Xuarez in l. 2. tit. delos matrimonios lib. 3. for. ll. vers. Primo quæro. cum plurib. sequen. Pala. Ruui. in rep. c. per vestras. notab. 3. §. 9. &. 10. vbi latissimè materiam prosequitur. Felin. n. 59. & Deci. n. 36. in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, de consti. vbi hanc esse communem opi. profitentur. D. Dida. de Couarru. de sponsal. 2. par. c. 3. §. 8. n. 5. Guillelm. Benedict. in c. Rainuntius. verb. dotem. nu. 42. de testa. Ripa. in l. 1. nu. 56. ff. solu. matri. Parisi. consi. 29. nũ. 62. lib. 3. Iul. Clar. in practica crimina. q. 82. statuto. 3. vers. Sed nunquid.

7 ¶ Quod procedit, non solum, quando filia dotem promisit, sed etiam quando absque promissione dotis matrimonium contraxit. Bal. Ang. Paul. & & Iaf. in Auth. res quæ. C. communia de lega. vbi Curt. Iunior. nu. 25. hanc communem opinionem esse profitetur Ripa. in d. l. 1. ff. solu. matri. nu. 57. Soci. qui plura refert consi. 57. nu. 2. lib. 4. D. Did. de Couarru. d. c. 3. §. 8. n. 7. Bald. Nouel. de dote. 6. par. priuileg. 16. nu. 6. ad fi. Guillelm. Benedict. in d. verb. dotes. nu. 42. atque id propè omnes Scrib. Quos paulò ante retulimus verum esse indistincte profitentur.

¶ Similiter etiam idipsum procedit, non soluni in 8
filia, quæ virum dignũ elegit, sed etiam in ea, quæ absque promissione dotis, indigno nupsit. Cùm enim liberè filia ex iuris Canonici dispositione absque consensu parentis. etiam indigno nubere possit, matrimoniumque ipsum validum sit, consequens est, vt actui ex se licito pœna adijci nõ valeat, neque ex ea matrimonij libertas impediri. Idq; sic resoluit Imol. in. c. accedens. de procura. Alex. in l. 1. nu. 33. ff. solu. matri. Iaf. in d. Auth. sed si post. nu. 6. C. de inoffi. testa. Deci. in l. nuptias. ff. de reg. iur. n. 13. Pala. Ruui. in d. c. per vestras. notab. 3. §. 10. Dummodo minor dos, seu alimẽta filiæ præstentur ex mariti indignitate, vt optimè considerant Imol. in d. c. accedens, & Alex. In d. l. 1. ff. solu. matri. nu. 33. Quæ opinio vera est, considerato iuris rigore.

¶ Cæterum, contrariam opinionem veriorem esse profitentur Anton. & ibi. Præpos. Alex. nu. 7. in. c. 1. de sponsal. & Parisi. consi. 34. nu. 29. lib. 3. & Iuli. Clar. in practi. crimina. d. q. 82. statuto. 3. ad fin. Quorum opinio, equitate inspecta, admitti poterit, cum quadam distinctione, quam assignat Ripa. in d. l. 1. ff. solu. matri. n. 59. Quòd, scilicet, si aliunde habeat mulier, vel maritus vnde se alant, nõ sint a parente dotandi, vel alendi. Iniquissimum namque videtur cõpellere parentem ad dotandã, vel alendam filiam diuitem, quæ ex turpi coniugio, totum familiæ decus denigrauit. Si vero non habeant ipsa, nec maritus vnde se alant: tũc teneatur parens illam alere, vel dotare attenta ipsius filiæ atque mariti qualitate, ne fame pereat. Quã distinctionem Ripæ, sequutus fuit. D. Dida. de Couarru. de sponsal. 2. par. c. 3. §. 8. n. 7. Eamque etiam probat Gaspar. Baecius de non melioran. filiab. c. 18. nu. 3.

¶ In 2. casu, quando, scilicet, filia clandestinè matrimonium contraxit dicendum erit, eam proculdubio à parente exhæredari posse, quod l. 49. Tauri. decisum est, qua cauetur, filiam contrahentem matrimonium, quod Ecclesia clandestinum esse iudicauerit, posse libere à parẽte exhæredari. Quod etiam ad filios masculos matrimonium clandestinum contrahentes, hodie extensũ est, ex pragmatica. 58. in Curijs apud Madritium celebratis. Anno. 1563. Quæ leges simul collectæ sunt, in l. 1. tit. 10. lib. 5. in nou. ll. Reg. collectione.

¶ Quarum legum decisio hodie præcisè seruan- 10
da est. Nõ enim pœnam imponunt actui à iure Canonico permisso, vt leges Cæsareæ, atque Regiæ, quas superius citauimus, apponebant, sed actui à iure Canonico alias prohibito: pœnam adijciunt, quod leges ciuiles facere posse, communi Scribẽtium voto receptum est, ex sententia gl. in Clem. ne Romani. de electio. verbo. *Tolli.* Quæ sing. inquit, quod quamuis Princeps secularis legem Romani Pontificis tollere non possit: potest tamen illam adiuuare per pœnæ adiectionem. Quam ibi

dem communiter Scrib. sequuntur. Eamque etiam probant Feli. in c. 1. de sponsal. n. 13. Celsus cons. 38. n. 6. vbi plura in idem adducit. & D. Did. de Couarru. de sponsal. 2. par. c. 6. n. 18. vbi ex hac, & plurib. alijs rationibus dictam l. Tauri. defendit, atque omnes eiusdem l. commentatores idipsum passim annotare solent. Idque verissimum mihi videtur: tametsi. D. Dida. de Couaru. d. c. 6. n. 20. dubitet de dictæ l. 49. Tauri validitate, ob grauissimã pœnam, quæ ab eadem l. contra ipsos contrahentes, atque eiusdem matrimonij testes, apposita est.

12 Sed re vera, ad vitanda matrimonia clandestina ex quibus mortale crimen incurritur, atque tot damna assidue exoriri solent, pœna illius. l. nulli grauis censenda erit. Cuius rei parentes ipsos, quorũ filiæ, vel etiam filij absque eorum consensu clandestina matrimonia contraxerũt, familiæque atque generis decus, & ornamenta denigrarunt, iudices

13 constituimus. Ideoque lex illa Taurinensis meritò: quo ad exhæredationem in causa arduissima præcise, ex sententia supremi Castellæ Senatus. seruata fuit, in matrimonio à filia absque consensu patris cum viro digniſsimo contracto: prout refert Grego. Lopez, qui hanc etiam opinionem probat in d. l. 10. tit. 1. par. 4. in glos. verbo. *Puede la desheredar.* Ad fin. Quæ sententia inter personas adeo illustres lata fuit, vt mihi, atque etiam omnibus notissima sit. Quod etiam ego in alijs causis, quo ad exhæredationem obseruatum vidi.

14 ¶ Quo ad dotem autem, seu alimenta attinet, ex stricta iuris ratione id ipsum necessariò dicendum est, cum (vt superius diximus) ex omnibus causis, ex quibus quis potest exhæredari, possit dote atque alimentis priuari. Quod verum mihi videtur, quamuis Doctor de Pala. Ruui. in rep. c. per vestras notab. 3. §. 13. n. 2. contrarium in dote profiteatur, allegans ad id Ioa. And. & Hosti. in c. 1. de sponsa.

15 impu. qui id non dixerunt. Sed quamuis ex iuris rigore hoc verum mihi videatur, nõ tamẽ diffiteor æquissimum esse filiæ, quæ matrimoniũ clãdestinum contraxit. ideoq; à patre exhæredata fuit nihilominus alimenta ministrari, si ea aliunde non habeat, præsertim si vtro digno nupta sit. Iniquissimum namque esset in pœnam matrimonij clandestini, maxime cum viro alioqui digno contracti, pœnam tam grauem imponere, quæ morti proxima est. l. necare videtur. ff. de libe. agnoscen. Prout in simili dixit Ripa. in d. l. 1. nu. 59. ff. solu. matri. Iũctis his, quæ antea adduximus. Quod etiam in dote, quatenus ad alimenta necessaria est, pari ratione dicendum videtur. Idque à iudicibus, cum casus contigerit maturè pensandum, atque considerandum erit.

16 ¶ Sed dubitari potest, vtrùm hoc vltimum, quod de exhæredatione ob matrimonium clandestinũ facienda diximus, hodie procedat stante decisione generalis Concilij Tridentini, sessione. 24. c. 1. de reformatione matrimonij, vbi dispositum est, matrimonium clandestinum non valere, nec esse matrimonium. Cùm enim ex antiquorum Canonum decisione, matrimonium clandestinum validum esset, nõ mirum si cõ trahentes tale matrimonium exhæredari possent, atque cæteris pœnis affici: hodie autem cùm matrimonium clandestinum validum non sit: consequens esse videtur, vt illud contrahentes iam, nec exhæredari possint, neque cæ-

17 teris pœnis affici. Ex actu namque nullo, atque inefficaci quis pœnam non incurrit: imò contractus contra legis formam factus habetur perinde legis fictione, atque si nunquam fuisset celebratus. l. non dubium. C. de legibus ibi. *Nullum contractum inter eos vsderi volumus subsequutum.* Per quem text. plura ibidem Scriben. decidere solent, quæ ad huius rei comprobationem cõducunt. Idipsum probatur ex tex. in l. ea quidem. C. si mancip. ita fuc. aliena. Per quem text. dixit Bald. ibidem nume. 1. quòd factum frustratorium pœnam efficaciter non committit, quia secundùm Philosophum ex 18
nihilo, nihil sequitur. Ideóque alienans rem emphyteoticam absque consensu domini, non incurrit pœnam caducitatis, si contractus aliàs nullus sit, nec etiam potest priuari feudo, qui illud absque consensu domini alienauit, si ex alia causa alienatio ipsa nulla sit. Bald. in l. 2. numer. 3. C. de Episcopali audien. Ias. in l. fina. C. de iur. emphyteo. nume. 139. cum sequen. Felin. qui plura refert in c. ex tenore, de rescript. num. 6. cum plurib. præced. & sequen. Tiraquel. qui etiam plurima refert de retract. Lignagier. §. 1. gl. 2. nu. 6. Idem Tiraq. latissimè, in legib. connubial. tit. 15. §. 1. glo. 6. Sicque in specie d. l. 49. Tauri intellexit Dida. del Castillo in eiusdem l. commentario. in glo. verbo. matrimonio.

¶ Sed his non obstantibus, contrarium dicendum est, imò, quod etiamsi matrimonium clandestinũ nullum sit: nihilominus dictæ l. 49. decisio seruanda sit. Nã quamuis plures ex Scriben. in diuersis locis dicant, ex contractu, seu actu nullo pœnam non incurrit: in hac autẽ re hæc distinctio seruãda erit. Nam aut lex considerat solum factum, & 19
animum facientis: non autem iuris effectum, & tunc etiam ex actu nullo incidit in pœnam, aut considerat solum iuris effectum, & tunc si actus nullus sit, ex eo pœna non incurrit: prout in specie dixit Bartol. in l. quid ergo. §. cum autem factũ. de his; qui notis. fa. Bald. in d. l. ea. quidem. nu. 3. Feli. in d. cap. ex tenore. nu. 9. vbi plura in idem adducit. Constat autem legem Taurinensem solum factum considerare, quod ex se malum est, etiamsi iuris effectum non obtineat, cùm ex matrimonio clandestino inualido, plurima damna, atque inconuenientia sequantur, vt notissimũ est. Ideóque non mirum si etiamsi matrimonium non valeat pœnæ aduersus illud contrahentes appositæ præcisè seruandæ sint.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd notat. Bartol. in l. non dubium. C. de legib. nu. 20. vbi eleganter inquit, quòd ea, quæ fiunt contra legem 20
habentur pro infectis, quo ad hoc, vt non valeant in eorum fauorem, secùs autem quo ad odium ipsorum, seu ad hoc vt ipsi incidant in pœnam, quo ad hoc namque tanquam facta cẽsenda sunt. Cuius doctrinam sequitur Ias. ibidem nu. 9. atque Tiraquellus qui plura refert de retract. Lignagier. §. 26. gl. 2. nu. 8. cum sequent.

¶ Sed hoc ipsum clariùs comprehenditur, ex ipsomet decreto Concilij Tridentini, vbi etsi matrimonium clandestinum irritum declaretur: præcipitur tamen ordinarijs, vt contrahentes ipsos seuerè pro eorum arbitrio coerceant, atque puniant, vt ex eius litera, cuicumque id inspicienti constabit. Ex quibus verbis hæc nostra opinio apertior efficitur.

¶ Solet etiam controuerti vtrum ex causa hu- 21
iusmodi dotium atque alimentorum, bona Maioratus alienari possint. Sed quia hæc quæstio; potiùs quartam huius tractatus partem contingit, vbi illam latissimè examinabimus, ad ibidem dicenda

cenda labores remittimus.

22 ¶ Similiter etiam potest controuerti, vtrum in casibus, quos prædiximus, assignatis semel dotib⁹, seu alimentis, possint filij, qui ea amiserunt, iterum illa à Maioratuum possessoribus exigere. In qua quæstione distinguendum erit. Nam aut alimẽta, seu dotes ab his, à quibus legitima debetur, præstanda sunt. Seu ab his à quibus legitima debita non est.

¶ Si ab his, à quibus legitima debetur, veluti à parentibus, dos seu alimenta præstanda sint, dicẽdum erit, quod si dos, seu alimenta culpa filiorum amissa sint, non teneantur parentes dotes, seu alimẽta ipsis filijs assignare: si vero casu fortuito illa amiserint ipsos filios, vel filias, iterum dotare, seu
23 alere teneantur. Quod in dote dixit. Bart. in l. si cũ dotem. §. 1. nu. 2. ff. solu. matri. vbi Alexan. nu. 6. hãc communem opi. esse profitetur. Id ipsum etiam dixit. Bal. in Auth. quod locum nu. 4. C. de colla. Pala. Ruu. in Rep. c. per vestras. §. 24. num. 6. Campezius. de dote. 1. part. q. 26. Nouellus. de dote. 6. par. priuileg. 5. 16. Boer. decis. 131. nu. 5. Deci. in l. iura sãguinis. n. 3. ff. de regul. iuris. Guillelm. Benedict. in. cap. Rainuntius. verb. dotem. nu. 19. D. de testam. atque in alimentis idipsum dicendum esse profitẽtur Bald. in l. si captiui. C. de Episcop. & cleric. nu. 9. Idem Bald. in Auth. contra rogatus. nu. 11. C. ad Trebel. & in d. l. si cum dotem. §. 1. n. 9. Curti. Iuni. in Auth. res quæ. nu. 31. C. communia. de lega.

¶ Sed quanuis hoc in dote, absque controuersia procedat: in alimentis tamen satis controuersũ
24 est. Plures namque censuerunt, quòd quanuis filij culpa sua consumpserint quantitatem assignatã sibi à patre pro alimentis, pater teneatur iterum illis ex miseratione, aliquam quantitatem nimis moderatã pro alimentis assignare, ne fame pereãt. Idq; specie dixit Bald. in l. 1. §. Ius naturale. nu. 7. ff. de iusti. & iur. & in l. scimus in princip. C. de inofficio. testament. Ias. in d. Authent. quod locũ. 8. Bartholom. à Bartoli. in rep. l. secundæ. §. 1. ff. solu. matri. vbi Vincentius Herculanus. num. 19. Hypol. sing. 104. Gaspar Baecius. de non melio. filiab. capitu. 16. nu. 20. cum sequentibus. Quod æquum, atque probabile mihi videtur.

¶ Illud autem, quod de dote casu vel culpa filiæ amissa diximus, non solùm in filia in potestate,
25 sed etiam in emancipata procedit, atque verum est. Ideoque, quanuis hodie ex matrimonio, à potestate patris eximatur: nihilominus tamen pater tenebitur illam iterum dotare, si primam dotem casu fortitutò amisit, prout resoluit Ripa. in l. 2. §. quòd si in patris. nu. 15. & 16. ff. solu. matri. Nicol. Boerius, decisione. 131. nu. 6. Gaspar Baecius, qui id ex pluribus probat. de non melio. filia. d. c. 16. nu. 30 cum sequentia. Idque verisimum est,

¶ Si verò ab his, à quibus legitima non debetur, dotes sue alimenta præstanda sint, dicendum erit, quòd si semel constituta fuerunt, ampliùs non debeantur: etiam si culpa, vel casu dotem vel alimenta petentis amissa sint. l. si Socius pro filia. §. filiã.
26 ff. pro socio: per quem tex. dixit. Bald. in l. fina. nu. 8. C. de dot. promissio. quòd si frater dotauit sororem, & illa culpa vel casu fortuito dotem amiserit, non teneatur illam iterum dotare. Quod etiã verum esse profitetur Ludouic. Roma. assignans, quo ad hoc differentiam inter patrem & fratrem in authent. quod locum. nu. 10. C. de colla. Idipsum videtur sentire Palat. Ruui. in rep. cap. per vestras. §. 24. nu. 5. vbi loquens in fratre dicit, quòd non teneatur iterum dotare, etiamsi soror dotem amiserit casu fortuito. Et posteà. num. 6 loquens de patre distinguit prout in patre superiùs distinguebam⁹. Quod etiam verũ esse cẽsuit Catellianus Cotta in suis memorabilibus. verbo, executores testamenti. versic. Et potest confirmari. Idipsum etiam clarius dixit Nicola. Boer. decisio. 131. nu. 7.

¶ Sed contrariam opinionem, imò q̃ frater teneatur sororẽ iterum dotare si casu dotem amiserit, veriorem esse censuit Alexan. in l. si cùm dotem. §. 1. nu. 7. & 8. ff. solu. matri. dicens, eandem rationem militare in fratre, quæ in patre. Cui⁹ opinio. sequutus fuit Ias. referens se ad illum in l. duobus. §. si ei, qui. n. 15. ff. de iur. iurã. Idem Ias. in l. diuortio. §. quod in anno. n. 13. ff. solu. matri. Tiraquellus, vbi etiam se refert ad Alexã. in l. boues. §. hoc sermone. in regulã eiusdem. l. nu. 12. & limita. 9. n. 14. ff. de verb. signifi. Ex quibus patet quæstionem hanc esse satis dubiam, atque disputabilem.

¶ In hac autem opinionum varietate, mihi hæc secunda opinio magis placet. Quanuis enim pater potiori ratione, quam frater filium dotare teneatur: vterque tamen id ex iuris communis dispositione facere tenetur, vt superius ostensũ est. Arq; idcirco si soror dotem, seu alimenta amiserit, ita vt illa recuperare non valeat, in fratre idem (quod in patre annotauimus) dicendum erit. Prima namq; opinio nulla lege, seu efficaci ratione probari potest, prout aduertit Alexan. in d. l. si cùm dotem. §. 1. ni. 7. & 8. ad quem omnes Scribẽ. se referunt. Idque quando agitur de filiorum Maioratus institutore verum est: cum enim in ipsum obligatio alendi vel dotandi quæ erat penes, transfundatur, nulla non differentia inter ipsum & parẽtem assignari poterit: secus tamen dicendum erit in fratre, in quem hæc obligatio sic assentiri ratione legitimę non subuenit: quod etiam in matre, auis, & proauis in casibus, quibus filiis ac descendentibus ab illis legitima debetur, obseruandum erit.

¶ Nec obstat tex. in d. l. si socius pro filia. §. filiã. ff. 27
pro socio. Ille namque tex. in dote, quæ ex dispositione hominis, non autẽ in ea, quæ debetur ex dispositione legis: procedit, prout est ea, quæ debetur à matre, fratre, auis, & proauis in his casibus, quos superiùs proposuimus. Quod communiter Scrib. quos paulò ante retulimus, profitentur.

¶ Qua ratione vt hoc incõueniens saltim aliqua 28
ex parte vitetur, his qui dotes, seu alimẽta præstare tenentur consulimus, vt quantitatẽ dotis, seu alimentorũ non præstent alimentandis, seu dotãdis, integrã, neque in pecunia, vel alia re, quæ perire possit, sed potiùs illam super redditibus bonorum suorum imponant, vt ex ipsis illa quotannis percipiant. Quod sibi vtile esse poterit.

¶ Hæc autem, quæ de alimentis, & dotibus dicta 29
sunt, procedunt, vbi negotium diffinitiuè decidẽdum est. Quid autem dicendum sit in alimentis, & expensis, quæ interim dum causa principalis deciditur, petuntur, hoc in loco tractandum, ac resoluendum erit. Qua in re, quia multa variis in locis scripta reperiuntur, reducemus ea ad ordinem, vt distinctiùs intelligantur ex iis, quæ pluries vidimus in forensibus controuersiis decidi, ac practicari.

¶ In primis autẽ illud animaduertendũ est, q̃ filio 30
alimẽta aduersus patrem petenti, durãte lite præstanda est certa pecuniæ quantitas, qua se possit alere & litis expensas subire, idque efficiendũ erit saltem quando iam vnam sententiã in sui fauorẽ

obtinuit,

obtinuit.l.qui de inofficioſo.l. ſi inſtituta. §. de inofficioſo. ff. de inoffic. teſta.gloſ. ordina.in l. fina. C.de alend. libe. verb.*Examinauit*. l. fina. C. de ordi.cogni. Alciat.de præſumptio. regu. 3. præſumptio. 9. num.9.D. Did. de Couarru. in quæſtionibus practicis.c.6.nu.6.Matt.de Affl.deciſ.10.& 11. Pala.Ruui.in rep.c.per veſtras.1.notab. amplia. 8. §.39.Petr.Rebuff.in 1.Tomo in ll.Regias.ti.de ſẽten. præiudicia.ſeu prouiſionalibus.art.1.gl.2.col. 2.l.fi.ad fi.ti.8.li.3.Fori.l.fi.tit.19.part.4.

¶ Quod intelligendum eſt, ſiue filius ſit in poteſtate, ſiue emancipatus, quia quantum ad ſucceſſionem & alimenta non eſt differentia emancipationis, ſeu patriæ poteſtatis,Auth.de hæredib.ab inteſta. venien §.ſi verò nec fratres.in verb.nulla. colla.9.Iaſ.in l.ſi emancipati.num.36.C. de colla. quod etiam pendente tempore dato ad deliberandum procedit l filius.ff. de iur. delibe. 31

¶ Idque etiã procedit in filijs legitimatis per ſubſequens matrimoniũ, cùm nihil differant à legitimis,vt in c.rãta.qui fil.ſint legitimi & etiã in naturalibus,& in alijs ſpurijs, quibus ex æquitate Canonica debentur alimenta, vt paulò ante oſtenſum eſt. 32

¶ Similiter etiam id ipſum dicendum erit,etiamſi huius ſit in vtero, quia ventri fiet prouiſio. vt in l.1.& per totum.ff.de vent.in poſſeſſ. mitten. Et in ſpecie tenet Maſſuerius in practica.ti. de poſſeſſorio.nu.26.Idque probat l.7.ad med.titu.22.patr.3. 33

¶ Non ſolùm autem filijs interim ſunt alimenta & expenſæ miniſtrandæ, ſed etiam nepotibus, & pronepotibus,circa quos eadem obligatio alimentandi verſatur.vt optimè probat Maſſuerius in d. loco. §. item & recredentiæ, & Rebuf. vbi illum paulò antè citauimus. Quod in his, qui à primo Maioratus inſtitutore deſcendunt,apertiùs procedit,vt ſuperiùs oſtenſum eſt 34

¶ Sed & fratribus egentibus pro alimentis,& dotibus cõtra fratres Maioratus poſſeſſores,etiã ſubueniendum eſt lite pendente de aliqua quantitate pro alimentis & expenſis,cùm,vt ſupra latius oſtẽſum eſt,teneantur alimentare fratres,& dotare ſorores vſque ad metam alimentorum,licet dictum. §. de inofficioſo. aliqui intelligant non procedere in tranſuerſalibus. Hoc autem intelligendum eſt, dummodo fratres petentes alimenta,habeant aliquam præſumptionem pro ſe vt probat illuſtriſ. Domi. Didac.de Couaru.d.§ 6.nume.6. & in fratre ita deciſum eſt in deciſ.2.Rotæ.tit.de iudi.incipi.Vtrum filius in compilatione poſt antiquas deciſiones.Idque not.Matth.de Afflict.d.deciſ.n. 11. 35

¶ Imò prædictæ regulæ non ſolum habent locũ, quando in fauorem agentium eſt lata prima ſententia, vt pro requiſito poſuit Iuriſconſultus in d.§.de inofficioſo.vbi gl.& Doctores.Sed etiam idem ſeruandum eſt,etiamſi nulla ſententia ſit lata in cauſa principali,quando filij,vel fratres ſunt in quaſi poſſeſſione filiationis, ſeu fraternitatis vel pro eis eſt aliqua non leuis præſumptio.Sicque intelligendus eſt tex.in d.§. de inofficioſo & hæc fuit determinatio ſingularis Dominorum de Rota d.deciſ. 2.tit.de iudi Matth.de Afflictis d.deciſ.10. & 11.dicens ſic fuiſſe bis deciſum in conſilio Neapolitano, & in Regno Franciæ ita practicatur teſte Rebuffo in leges Regias,in d.artic.1. nu.5.gl.2. col. 2.de ſententijs prouiſionalibus.Specul. tit. de inquiſitione.§.vltimo.verſ.porro.Areti.in c.qui teſtium de teſtib.nu.14.Alciat.in d.regul.3.præſumptione.9.nu.9.Aegidi.de Bellamera.diſ. 88.Quam 36 37

ſententiam optimè fundat.D.Did.de Couar.d.nu. 6.& hoc iure vtimur.

¶ Hæc autem alimenta in qualibet parte litis interim petuntur,& etiam ſi poſt litem conteſtatam detur huiuſmodi libellus admittendus erit. Ita cõcludunt Ioan.Gall.in deciſ. Parlamẽti Pariſienſis. q.128.& Petr.Rebuf.in tit.de ſenten.in princip.n. 15.& in d.glo.2.nu.14. 38

¶ Dato autem libello ſuper alimentis, ſeu dotib⁹ à filijs,vel fratribusofferentib⁹ ſe ſtatim in limine iudicij præbere ſummariã informationem, iudex illam debet ſtatim recipere,& habita quadã ſummaria cognitione ſuper filiatiõe, vel fraternitate, ſeu deſcendentias compellet reũ alimenta exhibere actori,durante lite, vſque quo per diffinitiuam ſit pronunciatum.g.in d.l.fina.C.de alend.libe. Et in l.ſi quis à liberis.§.ſi vel parens.ff.de.libe.agno. & in c.2.q.i.filij.ſint legiti.Bar.in l. ſi neget.ff. de lib.agnoſ.Stepha.Aufer.in deciſ.Capellæ Tholoſanæ deciſione.77. 39

¶ Et pro ſummaria cognitione ſufficiet vnus teſtis.Bar.in extrauag.ad reprimendum, verb.ſummariæ,vel ipſius partis iuramentum aut fama.l.fina.tit.19.par.4.l.7.tit. 22. part. 3. in med. D. Did. de Couarr.in d.c.6.n.8. 40

¶ Et à filijs,quibus huiuſmodi alimenta exhibentur lite pendente mandato iudicis eis in quaſi poſſeſſione filiationis exiſtentibus, non repetuntur poſteà,etiamſi conſtiterit, in diffinitiua eos non eſſe filios, vel ex alia cauſa eis non deberi alimenta, ex text. in l. 1. §. intereſt. ff.ſi mulier ventris nomine,& ex gl. communiter recepta. in l. fina.C.de Carbonia. edicto Curtius gloſ. opinio. ſeqtur.Boeri deciſ.124.nu.4.& 5.vbi plura in eius comprobationem adducit,atque Grego. Lopez in l.2.tit.14.par.6.verb.*En ellos*. 41

¶ Ab alijs verò extraneis,qui non ita habent præſumptionem pro ſe,repetentur,cùm in eis contrarium iure cautum non inueniatur.

¶ Et ideo à principio exhibentur alimenta, cum cautione per hæc verba,quod ſi actor in cauſa ſuccubuerit,ea reſtituet.Quod verius, & receptius eſſe in practica affirmat.D.Did.de Couarr.in d.c.6. nu.7.licet Maſſuerius,& Boerius ibidem relati,teneant contrarium. 42

¶ Sed quamuis hoc in forenſibus controuerſiis frequenter admitti ſolea:mihi tamẽ ſimpliciter ſũptũ dubiũ videtur.Cùm enim filiꝰ, qui eſt in quaſi poſſeſſione filiationis, atque ideo pendente lite alimenta recepit, ea poſtea reſtituere non tenetur, ex ſententia gloſæ communiter receptæ. in d.l.fina.C.de Carbo.edict.iniuſtum videretur eum compellere ad præſtandam ſatiſdationem, quod ſi in cauſa ſuccubuerit,alimenta præciſè reſtituet. Ideoque iuri,ac rationi magis conſonum videtur, quod præſtetur cautio,quod ſi in cauſa ſuccubuerit,agens cui alimenta præſtantur ea reſtituet: qua tenùs de iure ad idipſum aſtrictum eſſe cõpertum fuerit. Ex hac namque ſatiſdatione vtrique parti conſuletur. 43

¶ Sed controuerti ſolet,vtrum ſi filius, vel frater ſatisdationẽ præſtare non valeat in eiuſdem defectum cautio iuratoria admittẽda ſit, an præſtatio alimentorum lite pendente denegãda.In qua quæſtione dicendum eſt, iuratoriam cautionem non ſufficere . Quod probatur ex ſingulari Doctrina. Bar. in l.2.n.2.C.de vſur.& fruct.lega.vbi ſingulariter inquit,ꝙ quoties aliquis tenetur præſtare alteri aliquid præſtita ſatiſdatione : ſi is cui præſtandum 44

eſt non

est non possit satisdare, non stabitur iuratoriæ cautioni. Quod etiam dixit gl. in l. 4. ver. *Boni viri.* C. de vsufruct. vbi. Bald. nu. 8. idipsum arbitratur Ias. in l. 1. nu. 1. C. de Carbo. edict. vbi Decius. nu. 2. Idem Ias. in l. 1. nu. 23. versiculo. Nono limita. ff. qui satisdare cogãt. quod tutius est. Verius tamen mihi videtur, hoc arbitrio iudicis committẽdum esse. Si enim is, qui filium se esse probauit, atque in quasi possessione filiationis est, petat alimenta, iniustissimum esset illum, propter impotentiam satisdandi lite pendente alimentis priuare.

45 ¶ Hæc autem prouisio, quæ de alimentis lite pendente fieri solet, deneganda est, quando ex parte rei conuẽti exhibetur statim in iudicio aliqua scriptura publica excludens omninò intentionem agentis, vt si per contractũ renũtiatum fuit iuri petendi alimenta, licet à petente alimenta replicetur, contractũ non valere, petaturque eiusdem rescisio, vt probat Ioannes Gallus. in q. 122. incipi. Primo fuit dictũ contra vxorẽ vbi dicit, q̃ ita Parisiis fuit iudicatum, quẽ sequitur. Petr. Rebuf. in d. tit. de sententiis, articu. 1. glos. 2.

¶ Et in hoc casu poterit statim constare iudici⁹ superioribus, vt vidimus in causis arduis tantã esse violentiã & dolum, ex parte patris, vel fratris, vel mariti, q̃ nihilominus prouideant interim aliquã quantitatem pro alimentis, & expensis, maximè quando in tali contractu realiter non interuenit quantitas legitima: præsertim attenta conclusione superiùs fundata de renuntiatione alimẽtorũ: etiam cum iuramento non admittenda.

46 ¶ Similiter etiã hæc alimentorũ præstatio pendẽte lite denegãda est filio seu fratri diuiti: nõ enim diuitibus, sed pauperibus pendente lite alimenta ministranda sunt. l. extraneo. ff. de ventr. in possess. mitten. vbi Bar. & cõmuniter Scrib. id notãt. *lege* fi. C. de or. cog. vbi gl. ver. nõ poterit. & cæteri Scrib. idipsum profitẽtur. D. D. de Couar. d. c. 6. n. 6. versi. Tertio requirit. Idque verum, ac probabile mihi videtur: dummodo paupertatis consideratio iudicantis arbitrio relinquatur.

47 ¶ Sed dubitari solet, quæ quantitas alimentorum præstanda sit in prædictis casibus, quib⁹ exhibentur alimenta lite pendente, & licet Masuerius. d. practica tit. de possessorio. n. 27. & Boeri. decis. 324 n. 3. & 4. & stylus Parlamenti tit. de prouisionibus ad fin. resoluant, quartam partem fructuum præstandã esse, ex l. antiqua. ff. si pars hæredita. peta. quos refert. D. Didacus de Couar. d. nu. 7. Ipse tamen inquit arbitrio iudicis hoc relinquendum esse. Quod etiam testatur Rebuf. d. titul. de senten. prouisionalib⁹. n. 29. & 30. & ita dicit fuisse decisũ in hoc articulo Matt. de Afflict. in d. decisione. 10. & in decisione 11. Et ita vidimus seruatũ in pluribus causis, considerata qualitate personarũ, quantitate fructuũ, & considerato futuro euẽtu litis, & quantũ in diffinitiua sententia præstãdum sit. Hęc sunt, quæ de alimentis mihi dicenda se obtulerũt, quib⁹ possent plura alia coniungi, quæ in hac parte prætermittimus ex eo, quòd non adeò Maioratuum possessoribus conueniant, atque ex eo etiam quod apud Scrib. quos superiùs retulimus, facilimè inueniri possint.

De forma institutionis Maioratus.

CAPVT XVII.

Actenùs de Maioratuum institutione atque eius requisitis in genere diseruimus, nunc autem reliquum est, vt ad formam ipsius Maioratus *in* specie descendamus. Qua in re, in primis animaduertendum est, in Maioratuum institutione, nec nimia breuitate, nec etiam verbis superfluis vtendum esse: ex Laconismo nãque obscuritas: ex superfluitate verò confusio sẽper exoriri solet, sed media quadam via in hoc vtendum est, ne vitium in extremorum electione contrahatur.

¶ Vt autem constet, qualiter hoc efficiendum sit, sciendum est, Iurisconsultos Hispanos frequenter breuissimas Primogeniorum formas probare solitos esse. Nam Didacus de Simancas. de Primogẽ. Hispaniæ l. 1. c. 26. formam Primogeniorum tradens inquit, satiùs esse, vt is, qui Primogenia instituit, rem in pauca conferat, liberos suos Primogenitos cæteris præferendo, masculos fœminis anteponendo, reliquos consanguineos primæuos ordine legitimæ successionis generaliter designãdo, fœminas penitus excludẽdo, quæ (vt ipse inquit,) ad omnem dubitationem tollendam sufficient.

¶ Sed & Fernandus de Menchaca de succesio. progress. lib. 3. § 26. nu. 10. ponit aliam Primogeniorum instituendorum formam: dicens, quòd consuleret his, qui Primogenia instituere volunt, vt posteritatem ac cognationem suam, ad ea inuitarent eodem ordine, quo inuitantur à lege ad successionem ab intestato, hoc vno addito, quòd diuisio bonorum non fiat, nec illius Maioratus bona accedãt omnibus his, qui sunt in eodem gradu, sed eorum maiori. Quodque ea vocatio non in decimo gradu cognationis finiatur vt finiuntur legitimæ successiones: sed quod extendatur vlteri⁹ quãtum Maorat⁹ institutori visum fuerit. Hoc enim, vt ipse inquit, dirimeret multas quæstiones, lites, & inextricabiles errores, qui quotidie ex Maioratuum institutionibus exoriri videntur. Cùm enim ordo succedendi ab intestato ex legum dispositione notissimus sit, ex eo fiet, vt nullum dubium in huiusmodi Maioratus successione exoriri possit. quod non valeat ex legum dispositione, quæ de successionibus ab intestato loquuntur, facillime diffiniri.

¶ Similiter, & alij etiã consulere solent, vt in Maioratuum institutione Maioratus institutor hoc vnum disponat: quod scilicet in descendẽtibus, ac omnibus, qui ex familia sua processerint, ex talib⁹ bonis Maioratũ instituit, vel quòd vult, q̃ in bonis suis succedatur iure Maioratus eodem ordine, quo in Regno Castellæ succeditur. Nihil aliud nãque exigit Maioratus institutio, vt in perpetuũ in his bonis iure Maioratus atque cum omnibus alijs cõditionibus, cum quibus in alijs Maioratibus succeditur, perpetuo succedendum sit, prout supra libro. 1. cum sequentibus latiùs ostensum est.

¶ Sed quanuis ex stricto iuris rigore, hæ Primogeniorum formæ sustineri possent, in bonisque sic Maioratui subiectis perpetuo iure Maioratus succedendum esset, adhuc ex nimia breuitate plura dubia super eorum Maioratuum interpretatione exorirentur, quæ ex aliarum clausularum adiectione necessariò diluenda sunt. Similiterque plura omitterentur, quæ ad eorum Primogeniorum rectam, atque perfectam institutionem necessariò exiguntur. Ideoque, ego has Laconicas, atque breuissimas Primogeniorum formas: nec etiam alias superfluas, quibus frequenter Primogeniorum institutores vti solent, probaui. Sed in hoc, vt prædiximus, mediam quandam viam elegi, illum ordinem sequens, quem in pluribus Maioratib⁹ quorum inst

rum inſtitutioni præfuimus eorum inſtitutores obſeruarunt. Quæ Primogeniorũ inſtituendorũ forma, prout exiſtimamus: ex omnibus ſuis partibus conſtabit. Forma autem ipſa erit huiuſmodi.

Eſcritura de Maioradgo con facultad Real.

EN el nombre de Dios todo poderoſo, Padre hijo, y Spiritu ſancto tres perſonas, y vn ſolo Dios verdadero, que viue, y reyna: para ſiempre ſin fin. Porque de la diuiſion de los bienes reſultan grandes inconuenientes, y por ella ſe pierden, y deſtruyen las familias, y memorias de las perſonas Nobles e Illuſtres: Y por contrario ſe conſeruan y perpetuan que dando interas y vnidas por el medio dela inſtitucion delos Maioradgos, y los ſucceſſores dellos quedan con mayor obligacion de ſeruir a Dios, y aſus Reyes, y de ſuſtentar y alimentar ſus hermanos pobres, y de otras coſas, que reſultã en gran beneficio dela Republica. Porẽde conocida coſa ſea, a todos los que la preſente eſcritura de Maioradgo vieren como yo Fulano vezino de tal lugar por virtud dela facultad Real, que para ello tengo concedida por el Rey Don Philippe nueſtre Señor librada delos de ſu Real Conſejo de la Camara, y referendada de Franciſco de Eraſo ſu ſecretario. Su tenor de la qual es eſte que ſe ſigue.

¶ Don Philippe, &c. Por quanto por parte de vos Fulano vizino de, &c. me haſido hecha relacion, que de los bienes muebles, y rayzes & rentas, que teneys al preſente, y delos que tuuieredes de aqui adelante, querriades hazer e inſtituir Mayoradgo en vno de vueſtros hijos, o hijas que al preſente teneys, o adelante tuuieredes, y me fue ſupplicado, e pedido por merced os dieſſe licencia y facultad para ello: con las clauſulas, vinculos, cõdiciones, ſubſtituciones, reſtituciones, y penas, que quiſieredes poner y puſieredes enel, o como la mi merced fueſſe. Y nos acatãdo los ſeruicios que vos el dicho Fulano no aueis hecho, y los que eſperamos, que nos hareis de a qui adelante. Y porque de vueſtra perſona y caſa que de perpetua memoria touimos lo por bien. Porende por la preſente de nueſtro proprio motu, cierta ciencia, poderio Real abſoluto, ẽ que eneſta parte queremos vſar, y vſamos: como Rey, y Señor natural no recogno ſciente ſuperior en lo tẽporal, damos licencia, y facultad a vos el dicho Fulano para que delos bienes muebles, y rayzes, rẽtas, y heredamyẽtos, y otros quales quier bienes, que al preſente teneys, o adelãte tuuieredes, o de la parte que dellos os pareſcire, podays hazer e inſtituyr el dicho Mayoradgo en vña vida, o al tiempo de vueſtro falleſcimiento, por vño teſtamento, o teſtamentos, o poſtrimera volũtad, por via de donaciõ entre viuos, o por cauſa de muerte, o por otra manda o inſtituciõ, que quiſieredes, y por biẽ tuuieredes, o por otra qualquier via de diſpoſiciõ. Y dexar y traſpaſar los dichos vños bienes por via y titulo de Mayoradgo en vno delos dichos vños hijos, o hijas, nietos o nietas que quiſieredes, y en ſus deſcendientes, y a falta dellos en otra perſona: ſegũ y como por la diſpoſiciõ ẽ vño teſtamẽto, y mãdas ordenaredes, y diſpuſieredes, cõ los vinculos, reglas, inſtituciones, vedamiẽtos, ſumiſsiones, penas, fuercas, firmezas, y otras coſas, que puſieredes, y quiſieredes poner en el dicho Mayoradgo, y ſegun y ſegun y como por vos fuere mandado, ordenado, y eſtablecido, de qualquier manera, vigor, effecto o miniſterio, que ſea oſer pueda: para que de à qui adelante los dichos bienes de que anſi hizieredes el dicho Mayoradgo ſeã auidos por bienes de Mayoradgo inalienables, e indiuiſibles. Y para q̃ por cauſa alguna, q̃ ſea, oſer pueda neceſſaria, voluntaria, lucratiua, o neroſa, obra pia, dote, ni donacion propter nuptias no ſe puedan vender, donar, trocar, cambiar, empeñar, ni en agenar por los dichos vueſtros hijos, ni por los otros ſus deſcendientes, ni perſonas, que ſuccedieren enel dicho Maioradgo, que por virtud deſta nueſtra facultad hizieredes agora, ni de aqui adelante en tiempo alguno para ſiemper jamas. Por manera que los en quien anſi inſtituyeredes el dicho Maioradgo, y ſus deſcendientes, y perſonas, que huuieren de ſucceder en ello ayan y tengan por bienes de Maioradgo inalienables, e indiuiſibles ſubiectos a reſtitucion, ſegun y dela manera que por vos fuere hecho, mandado, ordenado y eſtablecido, e inſtituydo, y dexado enel dicho Maioradgo, con las dichas clauſulas ſubmiſsiones, cõdiciones, inſtituciones, que enel puſieredes, e quiſieredes poner a los dichos bienes al tiempo que por virtud deſta nueſtra carta los metieredes, y vincularedes, y deſpues en otro qualquier tiempo, que por bien tuuieredes. Y para que en vueſtra vida o al tiempo de vueſtro fin e muerte, cada y quando que queſieredes e por bien tuuieredes podays quitar y acrecentar, corregir, y reuocar, y emendar el dicho Maioradgo, y los vinculos e condiciones, que en el puſieredes en todo, o en parte y deshazer lo, e tornarlo a hazer e inſtituyr de nueuo, vna y muchas vezes, que nos de nueſtra cierta cientia, proprio motu, y poderio Real abſoluto de que en eſta parte queremos vſar y vſamos, como dichoes, lo aprobamos, y auemos por firme, rato, grato eſtable y valudero: para agora y para ſiempre jamas, y deſde agora auemos por pueſto eñſta nueſtra carta el dicho Mayoradgo, que anſi hizieredes y ordenaredes: como ſi de palabra a palabra a qui fueſſe inſerto e incorporado, y lo confirmamos, loamos, y aprobamos, y auemos por firme valedero, para agora y para ſiempre jamas ſegun y como y con las condiciones vinculos, firmezas clauſulas poſturas derogaciões ſubmiſsiones, penas y reſtituciones, que enel dicho Maioradgo por vos hecho declarado, y otorgado, fueren y ſeran pueſtas y contenidas. Y ſuplimos todos e qualeſquier defectos, obſtaculos, e impedimentos, y otras qualeſquier coſas: anſi de hecho: como de derecho, de forma, ordẽ, ſubſtãcia, o ſolenidad, que para validaciõn, o corroboracion deſta nueſtra carta, y delo que por virtud della hizieredes, y otorgaredes, y de cada coſa y parte dello fuere hecho, y ſe requiere y es neceſario y cumplidero. Con tanto que ſeays, obligado de dexar y dexeys alos, otros vueſtros hijos, e hijas que agora teneys, o tuuieredes de a qui adelante en quie no ſuccediere el dicho Mayoragdo alimentos, aunque no ſean entãta cantidad quãto les podria preneſcer ẽ ſu legitima. E otro ſi es nra merced y volũtad, que en caſo que los dichos vueſtros hijos, o hijas en quiẽ anſi hizieredes el dicho Mayoragdo, y ſuas deſcẽdientes, y pſonas que ſuccedieren enel, cometieré qualquier, o qualeſquier crimines delicts: porq̃ deuan perder

perder ſus bienes, o qualquier parte dellos quier ſea por ſentencia,o diſpoſicion de derecho,o por otra q̃lquier cauſa, que los dichos bienes,de que a ſi hizieredes el dicho Mayoradgo, cõforme alo ſuſo dicho no puedan ſer perdidos,ni ſe pierdan: antes en tal caſo vengan por eſſe miſmo caſo, o aquel, o aquellas perſonas aquiẽ por vña diſpoſiciõ vinierã,y perteneſcierã ſi el dicho delinquẽte muriera ſin cometer el dicho delicto la hora antes que le ocometiera. Excepto ſi la tal perſona,o perſonas cometierẽ delicto de heregia,crimen læ ſæ Maieſtatis, o el peccado nefando cõtra natura. Que en q̃lquier de los dichos caſos queremos, y mãdamos que los ayã perdido y pierdã, bien anſi: como ſi no fueſſen bienes de Mayoradgo. Y otro ſi cõtanto,que los dichos bienes de que a ſi hizieredes el dicho Mayoradgo ſean vños ,pprios,Porque nña intenciõ y volũtad no es de prejudicar en lo ſuſo dicho,a nña Real corona,ni,a, otro tercero alguno. Lo qual todo queremos y mandamos que a ſi ſe haga y cũpla, no embargãte la ley que dize, que el que tuuiere hijos: o hijas legitimos ſolamẽte pueda mãdar por ſu anima el quinto de ſus bienes, y mejorar, a vno de ſus hijos, o nietos enel tercio dellos.Y las,otras leyes que dizen,que el padre ni la madre no puedan priuar a ſus hijos dla legitima parte,que les perteneſciere de ſus bienes,ni les poner condicion, ni grauamen alguno: ſaluo ſi los deſheredarẽ por las cauſas enel derecho pmitidas.Y anſi miſmo ſin embargo de otras q̃leſquier leyes, fueros y derechos vſos y coſtumbres,prematicas, ſanciones, deſtos nños Reynos eſpeciales y generales hechas en Cortes, y fuera dellas que en cõtrario delo dicho ſean, o ſer puedan: aunque dellas y de cada vna dellas deuieſſe ſer fecha expreſſa y eſpecial mẽcion.Que nos por la preſente del dicho proprio motu, cierta ciẽcia, y poderio real abſoluto, auiendo a qui por inſertas,e incorporadas las dichas leyes, y cada vna dellas,diſpenſamos cõellas,y cõ cada vna dellas,y las abrrogamos, y derogamos, caſamos, y anulamos y damos por ningunas,y de ningũ valor y effecto, en quãto a eſto toca y atañe,y atañer puede,en q̃lquier,manera. Quedã doen ſufuerça y vigor para en lo demas adelãte, Cõ tanto que como dicho es ſeays abligado a dexar a los, otros vueſtros hijos, o hijas legitimos alimẽtos:aunque no ſean entãta cantidad quanta les podria venir de ſu legitima. Y por eſta nueſtra carta encargamos al Sereniſſimo Principe Don Carlos nueſtro muy Charo, y muy amado hijo,y mãdamos alos Infantes, Perlados,Duques,Cõdes,Marqueſes,ricos homes, Maeſtres delas ordenes,Priores,Comẽdadores,y Subcomẽdadores, Alcaydes de los Caſtillos, y caſas fuertes y llanas, y a los del nueſtro Cõſejo. Preſidentes,y Oydores de las nueſtras audiencias, Alcaldes, Alguaziles de la nueſtra caſa, y Corte, y Chancillerias,y a todos los Corregidores,Aſiſtẽte,Gouernadores, y otros Iuezes, y juſticias qualeſquier,deſtos nueſtros Reynos,y ſeñorios, y de las nueſtras Indias, Iſlas, y tierra firme del mar Occeano: aſi alos que agora ſon: como a los que ſeran de aqui adelante,que os guarden,y cumplã, y hagan guardar y cumplir a vos el dicho Fulano y a los dichos vueſtros hijo,o hija,o otra perſona en quien anſi hizieredes el dicho Mayoradgo,y en ſus deſcendientes eſta merced licentia, y facultad, poder y autoridad, que nos os damos para hazer todo lo que conforme y por virtud della hizieredes, ordenaredes, e inſtitueredes en todo y por todo ſegun, que en eſta nueſtra carta ſe contiene,y que en ello,ni en parte dello,embargo,ni contrario, alguno vos no pongan, ni conſientan poner.Y ſi vos o ellos quiſieredes nueſtra carta de priuilegio, y cõfirmacion, mandamos,a nueſtros contadores,y eſcriuanos maiores,de los priuilegios,y cõfirmaciones y a los otros, officiales,que eſtã a la tabla de nueſtro ſello,que os la dẽ y libren, y paſſen, y ſellen,la mas fuerte y firme y baſtãte que les pidieredes, y meneſter ouieredes, y a Antonio de Arriola nueſtro criado, que tome la razõ,deſta nueſtra carta,y los vnos,ni los otros non fagades coſa encõtrario ſopena dela nueſtra merced, y decada cient mill marauedis para la nueſtra Camara.Dada,&c.

¶ Declarando como ante todas coſas y o el dicho Fulano declaro, que quiero vſar de la dicha facultad, ſolamente en aquello que es opuede ſer neceſſaria para mayor fuerça y firmeza de lo diſpueſto en eſte mi Mayoradgo, y no en mas. Porque en aquello, que no fuere preciſamente neceſſaria para el dicho effecto, ſolamẽte quiero vſar y vſo de la que para ello me eſta concedida por leyes de eſtos Reynos, otorgo y conozco,que fundo e inſtituyo Mayoradgo delas villas de,&c. con todos ſus pechos rentas y derechos, mero y mixto imperio, vaſallos terminos y juriſdiciõ, y con todo lo a ellas annexo y perteneſciente,con los llamamiẽtos,ſubſtituciones vinculos, y cõdiciones ſiguiẽtes.Las quales cõdiciones quiero que tengan fuerça de proprias y verdaderas condiciones. Porque des de,agora declaro,que no llamo ni he por llamados ſino ſolamente alos que las guardaren, y a los que no lo hizieren los he por no llamados, y preteridos, y excluſos de la ſucceſſion deſte mi Maioradgo.

1 ¶ Primeramente, que deſpues de mis dias ſucceda en el dicho mi Mayoradgo Fulano mi hijo mayor legitimo,y ſus hijos y deſcendientes legitimos, o legitimados por ſubſiguiente matrimonio, y no en otra manera perpetuamente preferiendo ſe el mayor al menor:y el varõ a la hembra, aunque ſea mayor:y la linea del vltimo poſſeedor a todas las otras lineas, y faltãdo la deſcẽdencia legitima de varones,y hẽbras del dicho mi hijo mayor,ſucceda en el dicho mi Mayoradgo Fulano mi hijo ſegundo, y ſus deſcendientes legitimos, y a falta dellos mi hijo,o hija tercero y quarto', &c. y los ſuyos por la miſma orden: y faltando todos mis deſcendientes varones y hẽbras legitimos, ſucceda en el dicho mi Maioradgo el pariẽte tranſuer-

A ¶ *Si quiſiere excluyr las hembras dela ſucceßion de ſu Mayoradgo ha dellamar ſiempre deſcendientes varones del hijo mayor varon, y a falta dellos del ſegundo.yaßi delos demas hijos varones, ſin llamar hembra,ni dezir que ſe prefiera el varõ ala hembra, como aqui ſe dize; y deſpues de hechos eſtos llamamiẽtos de ſolos varones, dezir que la miſma ordẽ ſe guarde en todos ſus deſcendientes y tranſuerſales perpetuamẽte. De manera que no pueda ſucceder eneſte Mayoradgo,por ninguna cauſa penſada, o no penſada ninguna muger deſcendiente del inſtituydor, ni tranſſuerſal, ni ningun varon que ſea deſcendiente ſuyo por linea de muger,de qualquier condicion,calidad, ni propinquidad que ſea; porque el las excluye, y ha por excluydas e inhabiles, e incapaces dela ſucceßion del,a ellas y a los varones que dellas*

descendieren: y en ningun caso quiere que succedan en este su Mayoradgo. Porque esta es supreciſa y determinada voluntad. Pero faltando todos los varones descendientes suyos por linea de varones tiene por bien que succedan en el Mayoradgo las hembras descendientes suyas, o los varones descendientes dellas que fueren parientes mas propinquos del vltimo possedor: Sin que tenga en este caso mas prerrogatiua el varon descendiente dela hembre que la mesma hembra, saluo concurriendo el varon y hembra en vna mesma linea y grado: porque entonces ha de preceder el varon, aunque descienda de hembra a la tal hembra. Pero faltando varones y hembras descendientes suyos, entre los varones y hembras transuersales se guarde la misma orden que esta mandada guardar entre sus descendientes. Proueyendo que en caso que aya de ser excluyda la hija o descendiente del vltimo possedor, se le de dote competente delos fructos del Mayoradgo.

sal mas propinquo de mi linage legitimo, que ala sazon se hallare, por la misma orde, considerando se siempre la propinquidad, assi en lo que toca a mis descendientes, como a los trãsuersales respecto del vltimo possedor, y representando siempre el hijo, o descendiente del hijo maior la persona de su padre muerto en vita del vltimo possedor, o despues de su muerte, aora sea transuersal, o descẽdiente en q̃lquier grado, aunque no sea descẽdiente del instituydor, ni del vltimo poseedor, yeste fuera delos grados en que el derecho pmitia representacion en los transuersales.

¶ Yten que los dichos bienes seã perpetuamente 2
de Mayoradgo inalienables indiuisibles, e inscriptibles, y que no se pudã ceder, renũciar, ni preseruir: aunque sea por prescripcion immemorial, ni se pueda vẽder, ne enagenar, trocar, ni cambiar, ni hypthecar, ni ascẽsuar, ni arrẽdar por luẽgo tẽpo, en todo ni en parte: aũque la enagenaciõ, e hypotheca sea por causa de dote, o arras, o alimẽtos, o para redimirse el possedor a si, o a otros de captiuos, ni por causa publica, ni piadosa, ni por via de testamẽto, ni cõtracto, ni vltima volũtad, aunque sea para maior vtilidad del Maioradgo: o instituyẽdo por heredero enellos al que le auia de succeder abintestato, ni por otra causa alguna necessaria, ni voluntaria, de qualquier calidad que sea pensada, o no pensada. Y aunque sea teniẽdo para ello facultad Real de su Magestad. Y que por el mismo caso que qualquiera delos succesores deste mi Mayoradgo hiziere lo contrario, o tratare de hazerlo, o pidiere, o impetrare facultad de su Magestad para ello, o vsare della siendole concedida por su Magestad, aunque sea de su proprio motu, lo que hiziere sea ensi ninguno, y la succession del dicho Mayoradgo passe al siguiente en grado como si el tal succesor fuesse muerto naturalmente.

3 ¶ Yten que si alguno delos succesores deste mi Mayoradgo (lo que Dios no quiera) cometiere delicto de Heregia, o crimen læsæ Maiestatis, o otro q̃lquier delicto por donde pueda perder el dicho Mayoradgo, o parte del, que por el mismo hecho que le cometiere, o tratare de cometer le, succeda eñel dicho mi Mayoradgo el siguiente en grado, assi en la possession, como en la propriedad y vsufructo del. De manera que por razon delos dichos delictos no pueda succeder, ni succeda en los dichos bienes, ni en parte dellos la camara, y Fisco de su Magestad, ni en vsufructo, ni en propriedad, ni en otra manera alguna. Porque mi voluntad precisa y determinada es, que los que vbieren de succeder eñste mi Mayoradgo sean Catholicos christianos, e obedientes a la sancta yglesia Romana, y fieles e leales vasallos de su Mage. y delos Reyes de Castilla que por tiempo fueren, e alos que no fuerẽ, no los llamo, antes los he por excluydos dela succession del.

4 ¶ *Si el instituydor quisiere que su Mayoradgo non se junte iamas con otro, diga que el succesor trayga su nombre, y armas solas, sin mezcla de otras ningunas armas y apellido, y que por el mismo caso que hiziere lo contrario, passe el Mayoradgo al siguiente en grado: o mande que su Maioradgo no se pueda iuntar con otro: y en caso que en el hijo mayor concurra succesion de dos Mayoradgos dentro de treynta dias elija el vno dellos y el otro passe al hijo, o hija segundo: o no los auiendo, los pueda possee ambos en su vida, y despues de sus dias se diuidan por la dicha orden entre sus hijos, o hijas.*

5 ¶ *Si el instituydor quisiere excluyr a todos los defectuosos podra donde dize Que no succeda loco, ni mente capto, annadir, ny mudo, ni sordo, ni ciego, ni hermafrodito, ni manco de entrãbas manos, o tollido de entrambos pies, o gafo, o leproso, a natura, aunque esto se ha de mirar mucho. Porque muchos destos parescen que no ay razon para que sean excluydos: sino fuere, queriendo lo assi el instituydor. Pero ha se de aduertir que a estos y a todos los demas hijos, o descendientes del vltimo possedor, que se excluyeren por algunos defectos, sera iusto que se les sennalẽ alimentos competentes de os frutos del Mayoradgo.*

¶ Yten que los succesores deste mi Mayoradgo se ayan de llamar de mi nõbre y apellido, y traer mis armas derechas como yo al presente las traygo, llamando se primero de mi nombre y apellido, y trayendo mis armas siempre enel mas preeminente lugar, y no lo cumpliendo assi, que por el mismo hecho passe la succession del al siguiente en grado: lo qual se entienda auiendo passado tres meses sin auer lo cumplido despues de auersele deferido la succession del, y auerlo el sabido, sin que para esto sea necessaria interpellacion ni monicion, ni lapso de mas termino, ni otra diligẽcia alguna.

¶ Yten, si alguno delos llamados a este Mayoradgo, nasciere loco, o mente capto, o mudo y sordo juntamente, o le sobre venieren las dichas enfermedades, o qualquier dellas despues de nascido, antes que succeda en este Mayoradgo que en tal caso el que tuuiere los dichos deffectos no succeda ni pueda succeder en el y passe la successiõ del siguiente engrado siendo las dichas enfermedades perpetuas. Pero si despues de hauer succedido enel dicho Mayoradgo le sobreuiniere alguna delas dichas enfermedades mando, que por ello no sea excluydo, ni priuado de la succession del.

6 ¶ Yten, que no succeda ni pueda succeder en este mi Mayoradgo clerigo de orden Sacro, ni Monja ni Frayle, ni Canonigo Reglar, ni otro ningun religioso professo: sino fuere de orden militar, o caualleria, que a los tales no los excluyo: saluo siendo de orden en que conforme a sus establescimientos no se puedan casar.

7 ¶ Yten mando que de los bienes libres, que dexo fuera deste mi Mayoradgo se den a cada vno de los hijos y hijas, que dexo demas de mi hijo mayor tantos mill Ducados: para su dote y alimentos los

quales

quales les dexo por la via y forma que meior de derecho aya lugar, y mando que si parael cumplimiento de la dicha candidad no bastaren mis bienes libres se cumpla dolos deste mi Mayoradgo.

8 ¶ Ytẽ, que passando este mi Mayoradgo de vn successor en otro conforme, ala disposicion del: aunque sera del primero heredero, enel segundo llamado, o en los de mas ninguno de los dichos herederos llamados y successores dellos pueda sacar quarta Falcidia, ni Trebellianica, ni otra cosa alguna por razon de la restitucion, ni por otra causa, ni razon.

9 ¶ Ytẽ, que dentro de seys meses: como qualquiera de los llamados a la succession deste mi Mayoradgo succediere enel se a obligado, a hazer inuẽtario solenne iurado de todos los bienes en que succediere, so pena que si no lo hiziere dentro del dicho termino se defiera iuramento in litem contra el, y sus herederos al siguiente en grado sobre los bienes, que pretendiere que faltan del.

10 ¶ Ytẽ que lo accrescentado en los bienes deste mi Mayoradgo en qualquier manera siga en todo la naturaleza del mismo Mayoradgo principal, y que si algũa cosa se deteriorare, o diminuyere en el por culpa del successor seã obligados a pagarlo sus herederos aunque la deterioracion aya succedido por culpa leue del possedor y no aya auido en ello dolo ni lata culpa.

11 ¶ Ytẽ que luego como succediere en este mi Mayoradgo qualquiera de los llamados a la succession del antes que tome, y apprehenda la possession de los bienes enel contenidos sea obligado, a hazer pleytoomenaje segun fuero de España en manos de vna persona que sea caualliero hijodalgo de cumplir eguardar todas las clausulas, y cõdiciones del como enellas se contiene, y no lo cumpliendo de mas de las penas en que incurriere conforme a la disposicion deste Mayoradgo y deser excluydo de la succession del incurra en las penas en que caen, e incurrẽ los caualleros hijosdalgo, que no guardan sus pleytos omen ajes.

12 ¶ Ytẽ reseruo en mi el vsofructo de los dichos bienes por los dias de mi vida, y el exercicio de la jurisdicion y señorio de las dichas villas y el derecho de poder mudar, reuocar y alterar en todo, o en parte, lo contenido en este mi Mayoradgo, quando y como quisiere y por bien tuuiere, en firmeza de lo qual, o torgue esta escriptura de Mayoradgo, que fue fecha y otorgada en la villa de, &c.

¶ Si el instituidor quisiere hazer el Mayoradgo irreuocable, entregue la possession por clausula de cõstituto, o precario, o entrega de escriptura, o reseruacion de vsufructo, y prometa de non reuocar le ni alterar le, ni limitarle en cosa alguna, y renuncie la licencia, que tiene de reuocarlo despues de hecho: por la facultad Real. Y declare, que no quiere vsar della a ora ni en tiempo alguno, porque por estas clausulas se hara irreuocable el Mayoradgo siendo hecho por via de contrato, o simplemente y no por via de vltima voluntad.

¶ Hæc est igitur Hispanorum Primogeniorum forma, in qua (ni fallimur) nihil superfluum adiectum est, nec aliquid necessarium prætermissum. sed quoniam ex instituterum arbitrio plura alia in Maioratibus adijci solent, operæprætium duximus ea, in hac parte non prætermittere. Qua in re sciendum est plures ex Primogeniorum instituoribus interdum prædictis clausulis adijcere solitos esse, quod si Primogenium in filiumfamiliàs iuxta eiusdẽ vocationes deuenerit, pater eius donec ab eius potestate exeat, non possit vsufructu eiusdem Maioratus frui, sed ex fructibus solã decimam partem pro administrationis labore percipiat. Reliquumque in Maioratus augmentum conuertatur. Item quòd si successor tempore, quo in Maioratu successerit, fuerit infans, seu pupillus, vsquequò peruenjat in ætatem viginti annorum, non possit frui: nisi tertia parte fructuum Maioratus. Id autem, quod supererit, in ipsius Maioratus augmentum conuertatur. Item, quòd successor, in matrimonio contrahendo teneatur requirere consiliũ patris, vel matris, vel tutoris, seu curatoris, seu q, non cõtrahat matrimonium cum personis certæ qualitatis, vel quòd cõtrahat, cum certa persona, vel quòd in sequentem vocatum non transeat instantia cœpta cum præcedẽti successore, vel quòd eidem non noceat sententia lata contra prædecessorem: etiamsi eius hæres sit, vel quòd possessores ipsius Maioratus non sint veri domini: sed solùm vsufructuarij, vel quòd possessor possit excludere à successione Maioratus filiũ suum Primogenitum: si sibi ingratus fuerit, & q, is, qui commiserit crimen læsæ Maiestatis diuinę, vel humanæ: si fuerit restitutus, possit nihilominus in Maioratu succedere. Item quòd si is, qui est Religiosus alicuius militiæ, ex cuius instituto matrimonium contrahere non potest, tempore delatæ successionis inueniatur ad contrahendum dispensatus, in Maioratu succedere possit. Atq; alia plura, quæ vnusquisque institutor ex voluntatis arbitrio considerat: sed quoniam ex his conditionibus, quædam non omnibus placere solent: quædam verò iniustæ, atque aduersus iuris dispositionem mihi videntur, in hac Primogeniorum forma illas non adieci: sed de eis in hac parte memini, vt institutor eas, quæ sibi placuerint, eligat: cæteras verò reiiciat.

¶ Cùm autem ea, quæ in hoc libro scripta sunt: non solùm Hispanis, verùm etiam exteris vtilia esse possint, propter ea, quæ supra libro. 1. capit. 1. ad finem annotauimus, conueniens mihi visum fuit scripturam Maioratus, quam Hispano sermone præposui, in hac parte Latinis verbis repetere: vt ab omnibus gentibus, ac nationibus eius substantia percipi valeat.

Scriptura Maioratus ex Regia facultate instituti.

IN nomine Dei Omnipotentis Patris, Filij & Spiritus sancti Trini, & vnius qui viuit, & regnat p infinita secula seculorũ. Quoniã ex bonorũ diuisione patrimonia destruuntur, memoriáque ac familiæ personarum nobilium, atque illustrium aboleri atque supprimi solent, pluráque alia incommoda contingunt, è conuerso autem ex Primogeniorum institutione patrimonia integra & indiuisa perpetuò remanent, familiæque ac patrimonia institutorum conseruantur perpetuáque efficiuntur, successoréq; eorum, Deo ac Regibus seruire potiori quadã obligatione obnoxij, atque astricti sunt, ac sorores pauperes alendi, & dotandi onus subire debent, pluráque alia facere tenẽtur, quæ in maximã Reipublicæ vtilitatem futura sunt: idcircò notum

sit omnibus præsens instrumentum Maioratus vi suris,& inspecturis, quod ego Titius talis ciuitatis vicinus, virtute Regiæ facultatis ad id mihi cõcessæ ab inuictissimo,& potentissimo Philippo secundo Hispaniarum Rege, expeditæque à Regijs Consiliarijs, qui eius Cameræ præsunt,atque subscriptæ à Francisco de Erasso à secretis præfati Regis Catholici,Cuius tenor est huiusmodi.

Facultas Regia.

¶PHILIPPVS, &c. Quoniam à vobis Titio talis ciuitatis vicino, nobis expositum fuit, quòd ex bonis mobilibus, & immobilibus, quæ ad præsens possidetis, & in futurum possidebitis, vultis Maioratum instituere in persona vnius ex filiis, ac filiabus vestris, quos hucusque procreastis,seu procreabitis in futurum,& eorum descendentibus. Fuitque mihi supplicatum, vt præstarem vobis licentiam, & facultatem,vt id efficere possitis: cum clausulis, vinculis, conditionibus, substitutionibus,restitutionibus, & pœnis, quas in eo vobis apponere libuerit, seu prout Nobis aliàs visum fuerit. Nósque attendentes seruitia, & obsequia, quæ à vobis præfato Titio Nobis exhibita sunt, & exhibentur in futurum, & vt personæ, & domus vestræ memoria perpetua remaneat id facere decreuimus. Perindéque per præsentem facultatem (ex nostro proprio motu, certa scientia atque potestate Regia, & absoluta, qua in hac parte vti volumus,& vtimur:tanquam Rex, ac dominus naturalis non recognoscens superiorem in temporalibus) concedimus licentiam & facultatẽ vobis præfato Titio, vt ex bonis mobilib°,& immobilib°,redditibus, & hæreditatibus, & quibuscunque aliis bonis,quæ nunc possidetis,& possidebitis in futurũ,seu ex ea parte illorum qua vobis libuerit, possitis facere, & instituere dictum Maioratum in vita, seu in morte ex vestro testamento, seu vltima voluntate, seu ex donatione inter viuos,vel causa mortis, vel ex alio relicto, vel institutione, seu ex quacunque alia dispositione,prout vobis visum fuerit. Possitisque relinquere præfata bona vestra,via,& titulo Maioratus,vni ex prædictis filiis, ac filiabus,ac neporibus vestris:prout vobis libuerit, & eius descendentibus, & in eorum defectum aliis personis:prout ex vestro testamento, aut ex alia dispositione dispositum fuerit, cùm vinculis, regulis, institutionibus, prohibitionibus,pœnis, viribus, & aliis,quæ vobis libuerit,& prout à vobis fuerit stabilitum, & ordinatum cuiuscunque modi, vigoris, effectus, ac ministerij id sit, vel esse poterit, vt deinceps ea bona, ex quibus præfatum Maioratum instituetis, habeantur pro bonis Maioratus inalienabilibus, & indiuisibilibus, & vt ex quacunque causa quæ sit,vel esse poterit,necessaria,voluntaria, lucratiua,onerosa, opere pio, dote,seu donatione propter nuptias, non possint vendi,permutari, hypothecæ subijci, nec alienari,per præfatos filios,ac descendentes vestros,nec per alias personas, quæ in dicto Maioratu, quem virtute huius facultatis instituetis,successerint, nec hoc tempore, nec in futurum, nec alio tempore in perpetuum. Ita vt illæ personæ, in quibus sic præfatum Maioratum instituetis, ac eorum descendentes, illum habeant pro bonis Maioratus inalienabilibus, ac indiuisibilibus, & restitutioni subiectis: prout per vos fuerit factum, præceptum,ordinatum,stabilitum, institutum, & relictum in dicto Maioratu, cum omnibus clausulis,submissionibus, conditionibus, substitutionibus,quæ in eo apposueritis, & apponi volueritis in dictis bonis,tempore,quo virtute huius nostrę facultatis ea Maioratui,ac vinculo subieceritis,& in posterum quocunque alio tempore, quo vobis libuerit, & vt in vita vestra, seu tempore mortis vestræ, & quandocunque volueritis, positis minuere,& augere, corrigere, reuocare, seu emendare præfatum Maioratum, & vincula,& conditiones, quæ in eo apposueritis in totum, vel in parte, & illud dissoluere, & de nouo facere ac instituere semel,vel pluries.Quia nos ex nostra certa scientia, proprio motu,potestate Regia,& absoluta, qua in hac parte vti volumus, & vtimur: (prout dictum est,) illud approbamus, habemúsque pro firmo,rato,grato,stabili, ac valituro:pro nunc, & in perpetuum, & ex nunc habemus pro appositio in hac nostra facultate illum Maioratum,quem sic instituetis,ac ordinaueritis:prout si de verbo ad verbum hîc insertus, ac incorporatus fuisset.Illúmque confirmamus,laudamus & approbamus, habemúsque pro firmo, & valido: pro nunc, & in futurum: prout, & secundum,& cum conditionibus, vinculis, firmitatibus,clausulis, pactis, derogationibus, submissionibus,pœnis,& restitutionibus, quæ in dicto Maioratu per vos facto & instituto, fuerint appositæ, & contentæ. Et supplemus omnes,& quoscunque defectus, obstacula, & impedimenta,& alia quæcunque siue facti, siue iuris, siue formæ, siue substantiæ,siue solennitatis, quæ ad validitatem aut corroborationem huius nostræ facultatis, & eorum, quæ eius virtute feceritis, & instituetis, & cuiuscunque partis eorum fuerit factum, requisitum, necessarium,aut conueniens. Dummodò astricti sitis, ad relinquendum aliis filiis,ac filiabus vestris,quos nunc habetis, & habebitis in futurum,qui non debent pro nunc succedere in dicto Maioratu,alimenta, & si non sint in tanta quantitate: quanta eis posset pertinere pro sua legitima portione.Item dignamur,& volumus,quòd si præfati filij,ac filiæ vestræ, in quorum persona prædictum Maioratum instituetis, seu eorum descendentes, seu personæ, quæ in eo successerint,commiserint quæcunque crimina,ex quibus debeant bona sua, aut partem eorum amittere,siue per sententiam,siue ipso iure, seu ex quacunque alia causa,quòd præfata bona,ex quibus sic dictum Maioratum instituetis iuxta supradicta non possint ex aliquo crimine,perdi,nec amitti. Imò eo casu ipso facto transeant in illum, seu illos, quibus ex dicti Maioratus dispositione transire debuissent, si dictus delinquens mortuus fuisset antequàm præfatum crimen perpetraret: nisi talis persona, vel personæ commiserint crimen hæresis, vel læsæ Maiestatis, vel peccatum nefandum contra naturam. Quia in quocunque horum casuum præcipimus, ac volumus, quòd perdant, & amittant dicta bona, ac si non fuissent Maioratui subiecta. Item dummodò prædicta bona ex quibus dictum Maioratum instituetis sint vestra propria: non enim intendimus, ex his præiudicium aliquod inferre Regiæ

nostræ

noſtræ coronæ, nec alicui alij tertio. Quæ omnia volumus, ac præcipimus fieri, atque adimpleri, non obſtante lege diſponente, quod habens filios, ac filias legitimas, ſolùm poſsit quintum bonorum ſuorum pro anima ſua legare, & meliorare vnum ex filiis, ſeu nepotibus ſuis in tertio bonorum ſuorum. Et aliis iuribus diſponentibus, quòd parentes non poſſint priuare filios ſuos legitima portione, quæ eis pertinent in bonis ſuis, nec apponere illis in ea conditionem, nec grauamen aliquod, niſi eos ex cauſis in iure ſtatutis legitimæ exhæredauerint, atque non obſtantibus quibuſcunque aliis legibus, foris, iuribus, ſtylis, conſuetudinibus, pragmaticis ſanctionibus horum Regnorum ſpecialibus, ſeu generalibus, in curiis, ſeu extra illas promulgatis, quæ contra prædicta ſint, vel eſſe poſſint: quanuis de eis, & quacunque illorum debuiſſet fieri expreſſa, ac ſpecifica mentio. Nos námque per præſentem facultatem, ex dictis proprio motu, certa ſcientia, poteſtate Regia & abſoluta, habentes dictas leges, & quamcumque illarum pro expreſſis, cum illis, & quacunque illarum diſpenſamus, eáſque abrogamus, derogamus, caſſamus, & annullamus, atque nullas, ac nullius valoris, & effectus eſſe pronunciamus, in quantum ad hoc attinent vel attinere poſſunt. Eis, quo ad alia, in ſuis viribus, & vigore deinceps permanentibus, dummodò (vt dictum eſt,) teneamini relinquere aliis filiis veſtris alimenta: & reliqua neceſſaria ad victum & veſtitum, etſi non ſint in tanta quantitate quanta eis poſſet pro ſua legitima pertinere. Et per hanc noſtram facultatem exhortamur ſereniſſimum Principem Carolum noſtrum chariſſimum, & amantiſſimum filium, præcipimúſque Infantibus, Prælatis, Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Optimatibus, Magiſtris ordinum, Prioribus, Commendatariis, Subcommendatariis, Præfectis Caſtrorum, atque domorum fortium, & planarum, & Regiis noſtris Conſiliariis, Præſidentibus, Auditoribus, & aliis Magiſtratibus noſtræ Curiæ, & noſtrorum Regiorum conuentuum, executoribus noſtræ domus, & Curiæ, & prædictorum Regiorum conuentuum, omnibúſque Præſidibus, Aſſiſtenti, Gubernatoribus, aliiſque iudicibus, quibuſcunque horum noſtrorum Regnorum, ac dominij, atque noſtrorum Indiarum, Inſularum, ac terræ continentis maris Oceani, qui nunc ſunt, vel erunt in futurum, quod ſeruent, & adimpleant, faciántque ſeruari, & adimpleri vobis præfato Titio, filiſque, ac filiabus veſtris, ac aliis perſonis, in quibus inſtitutus fuerit hic Maioratus, ac deſcendentibus ſuis iſtam gratiam. & facultatem, licentiam, mandatum, & authoritatem, quam vobis concedimus, ad faciendum omnia ea, quæ eius virtute feceritis, atque inſtitueritis in omnibus, & per omnia: prout in hac facultate continetur. Et quod in his, nec aliqua parte eorum impedimentum non apponant, nec apponere ſinant, nec permittant. Quòd ſi vos, aut illi volueritis noſtrum priuilegium confirmationis, præcipimus, & mandamus noſtris Quæſtoribus maximis, atque Tabellionibus maioribus priuilegiorum, & confirmationum, & cæteris officialibus, qui aſſiſtunt tabulæ noſtri ſigilli, quod vobis illud expediant, & ſigillent cum omnibus viribus, & firmitatibus, quæ ſibi petitæ fuerint, & vobis expediant. Et Antonio Arriolæ familiari noſtro, quod rationem huius facultatis accipiat. Et nullus ex eis quidpiam his contrarium facere præſumat ſub pœna noſtræ indignationis, & centum mille dipondiorum noſtro Fiſco adijciendorum. Dat. &c.

¶ Declarans igitur: prout ante omnia ego præfatus Titius declaro, quod voló vti prædicta Regia facultate in eo ſolùm, in quo eſt vel eſſe poteſt neceſſaria ad maiorem vim, & firmitatem eorum, quæ in hoc Maioratu diſpoſita fuerint. In his námque, ad quæ non fuerit ad prædictum effectum præcisè neceſſaria, ea ſolùm facultate, quæ à legibus Regiis mihi ad id conceſſa eſt, vti volo. Profiteor, quod inſtituo Maioratum ex Caſtris, & oppidis, &c. Cùm ſuis iuribus, tributis, ac redditibus, & mero, & mixto Imperio, terminis, ac iuriſdictione, & cum omnibus aliis his annexis, & pertinentibus. Cùm vocationibus, ſubſtitutionibus, vinculis, & conditionibus ſequentibus. Quas conditiones volo vim propriarum conditionum habere. Atque ex nunc declaro, quòd non intendo vocare, ſeu habere pro vocatis niſi illos tantùm, qui eas obſeruauerint. Et illos, qui eas ſeruare neglexerint volo haberi pro non vocatis ac præteritis, & excluſis, ab huius Maioratus ſucceſſione.

¶ In primis, quod ex die mortis meæ in futurum ſuccedat perpetuò in prædictis bonis Seius filius meus Primogenitus legitimus, & filij eius, legitimi ſeu legitimati per ſubſequens matrimonium, & non aliàs. Ita vt ſemper præferatur natu maior minori, & maſculus fœminæ, etiamſi fœmina ſit maior natu, & linea vltimi poſſeſſoris omnibus aliis lineis. Et deficiente linea deſcendentium maſculorum & fœminarum præfati Sæij filij mei Primogeniti ſuccedat in dicto Maioratu Mæuius filius meus ſecundogenitus, ac eius deſcendentes, & eis deficientibus, filius, vel filia, tertius & quartus, & ſui deſcendentes eodem ordine, & deficientibus deſcendentibus meis maſculis, & fœminis, ſuccedat in dicto Maioratu conſanguineus meus tranſuerſalis propinquior eodem ordine, conſiderata ſemper propinquitate, ſiue reſpectu

¶ Si voluerit inſtitutor fœminas, excludere ab huius Maioratus ſucceſsione, debet vocare ſemper deſcendentes maſculos filij Primogeniti maſculi, & in defectum illorum ſecundogeniti maſculi, & ſic de alijs filijs maſculis abſque vocatione fœminæ, & non dicendo, quod maſculus fœminæ præferatur. Et poſt has maſculorum vocationes factas, adijcere debet, quod idem ordo ſeruetur in omnibus ſuis deſcendentibus, & tranſuerſalibus perpetuò. Ita vt non poſsit in hoc Maioratu vnquam ſuccedere ex quacunque cauſa opinata, vel inopinata aliqua fœmina deſcendens ab inſtitutore, vel tranſuerſalis, nec aliquis maſculus, qui à fœmina deſcendat cuiuſcunque conditionis, qualitatis, ac propinquitatis exiſtat: quia ipſe illas

excludit, & vult haberi pro excluſis, inhabilibus, atque incapacibus ab huius Maioratus ſucceſsione, atque omnes maſculos ab illis deſcendentes: ita vt nullo caſu valeant in eo ſuccedere. Hæc namq; eſt ſua præciſa, atque enixa voluntas. Debet tamen prouidere, quòd in caſu, quo ex hac clauſula excludatur filia, vel neptis vltimi poſſeſſoris, & dos competens à ſucceſſore præſtanda ſit.

deſcendentium, ſiue tranſuerſalium ab vltimo poſſeſſore. Atque ita, vt ſemper filius, vel deſcendens à filio Primogenito perſonam parentis ſui mortui viuente vltimo poſſeſſore, vel eo mortuo repræſentet, ſiue ſit deſcendens, tranſuerſalis, in quocúnque gradu conſanguinitatis exiſtat, etiãſi nec à Maioratus inſtitutore, nec ab vltimo eius poſſeſſore deſcendat: atque etiam ſi ſit gradus ipſe talis in quo de iure communi reſpectu tranſuerſalium repræſentatio non admitteretur.

¶ Item, quod prædicta bona ſint perpetuò bona Maioratus, inalienabilia, indiuiſibilia, & inpræſcriptibilia, nec poſſint cedi, renuntiari, nec præſcribi: etiam tali præſcriptione, cuius initij memoria non exiſtat, nec etiam poſſint vendi, alienari, permutari, nec hypothecæ, nec cenſui ſubijci, nec per longum tempus locari, etiamſi ipſa alienatio, ſeu hypotheca procedat ex cauſa dotis, ſeu donationis propter nuptias, ſeu fiat ad redimendum poſſeſſorem, ſeu alium quemcunque à captiuitate. Nec prædicta alienatio fieri poſſit ex teſtamento, nec ex contractu, nec vltima voluntate, etiamſi fiat ex cauſa ipſi Maioratui vtiliori ſeu inſtituendo in his bonis illum, qui vltimo poſſeſſori debuiſſet ab inteſtato ſuccedere, nec ex alia quacunque cauſa neceſſaria, ſeu volũtaria cuiuſcunque qualitatis exiſtat, opinata, ſeu inopinata: etiãſi ad id efficiendum Regia facultas interueniat. Imò eo ipſo qualiſcúnque ex huius Maioratus ſucceſſoribus contrarium fecerit, ſeu facere tentauerit, aut ad id Regiam facultatem impetrauerit, vel ea vſus fuerit, etiamſi ei à Principe proprio motu concedatur, ſucceſſio huius Maioratus tranſeat in ſequentem ſucceſſorem: ac ſi is ſucceſſor naturaliter mortuus fuiſſet.

¶ Item, quòd ſi aliquis ex huius Maioratus ſucceſſoribus, (quod Deus auertat,) commiſerit crimen hæreſis, ſeu læſæ Maieſtatis, vel aliquod aliud crimen, ex quo poſſit perdere bona huius Maioratus, vel partem eorum eo ipſo, quod illud commiſerit, vel de illo committendo tractauerit: ſuccedat in hoc Maioratu ſequens in gradu tam in proprietate: quàm in poſſeſſione, & vſufructu. Ita vt ratione dictorum criminum non poſſit ſuccedere, nec ſuccedat in dictis bonis, nec in aliqua illorum parte Fiſcus regius., nec in vſufructu, nec in proprietate, nec aliquo alio modo. In quo profiteor non eſſe intentionis, nec voluntatis meæ fraudem Fiſco facere: ſed ſolùm familiam, atque memoriam nominis mei conſeruare prouidendo, vt dicta bona nullo pacto ab ea exire valeant.

¶ *Si inſtitutor voluerit, quòd hic Maioratus cum alio nunquam miſceatur, adijcere debet, quòd ſucceſſor deferat nomen & arma ſuæ familiæ ſola abſque mixtura alterius nominis, nec armorum, & quòd eo ipſo, quod contrarium fecerit, ſucceſsio Maioratus in ſequentem pertranſeat. Vel præcipiat, quòd Maioratus hic non valeat cum alio coniungi, & quòd ſi in perſona filij Primogeniti concurrat duorum Primogeniorum ſucceſsio, intra triginta dies eligat vnum illorum, alterúmque in filium ſeu filiam ſecundogenitos pertranſeat, eis tamẽ non exiſtẽtibus, poſsit per tempus vitæ ſuæ Primogenium poſsidere, eóque decedente, diuidantur inter filios ſuos, prædicto ordine obſeruato.*

¶ Item, quòd ſucceſſores huius Maioratus teneantur appellari, ac denominari nomine & cognomine meo, deferréque arma familiæ meæ plana, atque directa, prout ego illa defero, nominationem nominis mei, atque armorum delationem cæteris præferendo, deferendóque arma mea in loco præeminentiori. Quod ſi id ſic non adimpleuerint, ipſo facto huius Maioratus ſucceſſio tranſeat in ſequentem ſucceſſorem. Dum tamen anteà per tres menſes poſt delatam ſucceſſionem, & ſcientiam delationis eiuſdem in non implendo perſeueret, abſque eo quod ad id ſit neceſſaria interpellatio, nec monitio, nec maioris temporis lapſus, nec aliqua alia diligentia.

¶ *Si inſtitutor voluerit excludere omnes defectuoſos: vbi inquit, quod non ſuccedat furioſus, nec mente captus, nec ſurdus, nec mutus, adijcere debet, nec cæcus, nec hermaphroditus, nec mancus vtraque manu, nec vtróque pede claudus nec gafus, ſeu leproſus à natura. Hoc autem ſumme attendendum eſt, videtur namque, quod hi iure excludi non valeant niſi inſtitutor aliud diſpoſuerit. Animaduertendum autem eſt, quòd æquum erit, vt his & omnibus alijs filijs ac deſcendentibus vltimi Maioratus poſſeſſoris, qui ex dictis defectibus excluſi fuerint: ex fructibus Maioratus alimenta competentia præſtari præcipiantur.*

¶ Item, quòd ſi aliquis ex vocatis ad huius Maioratus ſucceſſionem natus fuerit furioſus, aut mente captus, vel mutus & ſurdus ſimul, ſeu ſuperuenerint ei prædicta impedimenta poſt eius natiuitatem, antequàm in hoc Maioratu ſuccedat, quòd eo caſu is qui præfatos defectus habuerit, non ſuccedat, nec ſuccedere poſſit in hoc Maioratu: ſed tranſeat illius ſucceſſio in ſequentem in gradu: dummodò dictæ infirmitates perpetuæ ſint. Sed ſi poſtquàm in hoc Maioratu ſucceſſerit, ſuperuenerit ei aliqua dictarum infirmitatum, volo quod ex eo non excludatur ab huius Maioratus ſucceſſione.

¶ Item, quòd non ſuccedat, nec ſuccedere poſſit in hoc Maioratu clericus in ſacris ordinibus conſtitutus, nec monachus, nec monialis, nec canonicus regularis, nec quiuis alius religioſus profeſſus, niſi profeſſus fuerit, in aliquo ex ordinib⁹ militaribus. Hos namque excludere non intendo: niſi profeſſus fuerit in aliquo ex ordinibus militaribus, in quo ſecundùm eiuſdem ordinis ſtatuta matrimonium contrahere non valeat.

¶ Item, præcipio, quòd de bonis, quæ vltra bona huius Maioratus relinquo, aſſignentur vnicuique aliorum filiorum, ac filiarum, qui vltra Primogenitum mihi ſuperſunt, tot millia Ducatorum pro ſuis dotibus, & alimentis, quos eis relinquo ea via,

via,& forma qua eis relinqui iure debent. Atque volo, quòd si ad præfatam quantitatem eis assignandam bona libera non sufficiant, ex bonis huius Maioratus adimpleatur.

¶ Item, quòd quoties bona huius Maioratus de vno successore in alium iuxta huius dispositionis formam transierint: etiamsi hæc successio sit de primo hærede in secundum vocatum, vel aliàs: nullus ex vocatis,nec hæres possit ex dictis bonis Falcidiam, nec Trebellianicam, nec quidpiam aliud ratione restitutionis, nec ex alia causa detrahere.

¶ Item, quòd intra tres menses à die delatæ successionis computandos, quicunque huius Maioratus successor teneatur facere inuentarium solenne, ac iuratum de omnibus bonis, in quibus successerit: quòd si intra hoc tempus illud non fecerit, deferatur iuramentum in litem contra ipsum, atque eius hæredes sequenti in gradu super his bonis, quæ prætenderit ex hoc Maioratu deficere.

¶ Item,quòd omnia ea,quæ in bonis huius Maioratus aucta fuerint quocunq; modo,sequantur in omnibus, & per omnia eiusdem Maioratus principalis naturam,& quòd si aliquid ex his deterioratum, vel diminutum fuerit, culpa possessoris etiam leui, teneantur eius hæredes illud reficere, ac resarcire.

¶ Item,quòd eo instanti, quòd quicunque ex vocatis in hoc Maioratu successerit, antequàm eiusdem possessionem apprehendat, teneatur homagium solenne iuxta Hispaniæ consuetudinem in manu personæ nobilis (qui vulgo dicitur *Hijo dalgo*,)facere,de adimplendo, & obseruando omnes clausulas,& conditiones huius Maioratus: prout in eis continetur, & quòd si eas non adimpleuerit,vltra pœnas, in quibus incurrerit iuxta huius Maioratus dispositionem:incurrat in illis in quibus incurrunt nobiles (qui vulgò dicuntur *Hijos dalgo*,) qui sua homagia non seruauerint.

¶ Item, reseruo mihi vsumfructum dictorum bonorum,pro omnibus diebus vitæ meæ, atque exercitium Iurisdictionis, ac Dominij dictorum Castrorum,& oppidorum,iúsque ac facultatem mutandi, reuocandi, & alterandi in totum, vel in parte ea quæ in hoc Maioratu continentur:quando, & quomodo mihi visum fuerit,ac libuerit. Pro cuius rei robore,ac firmitate, hoc Maioratus instrumentum feci. Quod fuit factum ac roboratum apud oppidum de,&c.

¶ *Si institutor voluerit Maioratum ita instituere,vt nullo pacto reuocari possit debet possessionem bonorum Maioratus primo successori tradere ex clausulæ constituti,vel præcarij,vel traditionis scriptuæ, seu vsusfructus reseruationis,promittéque se illum non reuocaturum,nec in aliquo mutaturum, nec limitaturum, renuntiando licentiæ sibi à Regia facultate concessæ,vt possit Maioratum iam institutum,atque absolutum quoties sibi libuerit, reuocare profitendo, quòd tunc nec vllo tempore ea facultate vtetur, ex his namque clausulis Maioratus irreuocabilis efficietur, dummodò in contractu aut simpliciter, non autem in vltima voluntate,instituatur.*

Finis primæ partis.

DE ORDINE SVCCEDENDI IN HISPANORVM PRIMOGENIIS.

LIBER TERTIVS

Capita quæ in hoc Tertio libro continentur.

IN Primogeniorum ſucceſsione maiorem natu eſſe cæteris præferendum. Caput primum.

In quibus caſibus Primogenitus à Maioratus ſucceſsione excludatur. Caput ſecundum.

Filij legitimati, vel etiam naturales non legitimati: vtrum filiis legitimis deficientibus ad Maioratuum ſucceſsionem admittãtur. Caput tertiũ.

Fœminam Primogenitam ad Maioratus ſucceſsionem maſculo eiuſdem lineæ, & gradus deficiente, admittendam eſſe excluſis maſculis remotioribus. Caput quartum.

Quando fœminæ Primogenitæ propter maſculos remotioris lineæ, & gradus à Maioratus ſucceſsione excludantur. Caput quintum.

Qualiter in Hiſpanorum Primogeniis ex repræſentatione ſuccedatur. caput Sextum.

Ad quas perſonas, caſus, atque gradus in Primogeniorũ ſucceſsione repræſentatio protrahenda ſit. Caput ſeptimum.

Quando ex Maioratus inſtitutoris peculiari diſpoſitione, in eius ſucceſsione repræſentatio admittenda non ſit. Caput octauum.

Proximitas in Maioratus ſucceſsione: vtrum reſpectu inſtitutoris: an vltimi poſſeſſoris conſideranda ſit. Caput nonum.

Maioratus ſucceſsionem in pendenti etiam per momentum exiſtere nõ poſſe, ſed mortuo vltimo poſſeſſore, illico ad proximiorem deferri. Caput decimum.

Qualiter inter Maioratus ſucceſſorẽ, & vltimi poſſeſſoris hæredes, fructus pendentes diuidendi ſint. Caput XI.

Qualiter mortuo vltimo Maioratus poſſeſſore: in ſequentem ſucceſſorẽ dominiũ, atque poſſeſsio ciuilis, & naturalis bonorum Maioratus, ipſo iure tranſferantur. Caput XII.

De remedio poſſeſſorio, quod ex l. 45. Tauri. Maioratus ſucceſſori pro conſequenda actuali tenuta, ſeu poſſeſsione rerum Maioratus præſtari ſolet. Caput XIII.

Vtrũ is, qui Maioratus ſucceſsionem mortuo vitimo poſſeſſore prætendit, valeat eo viuente actionẽ proponere, vt poſt mortem eiuſdem, verus ipſius Maioratus ſucceſſor declaretur. cap. XIIII.

SVMMARIA CAPITIS SEQVENTIS.

1 Primogenitus in regnorum, ditionum, ac quorumcunque Primogeniorum ſucceßione, cæteris præferendus eſt.
2 Primogenitus dicitur, qui primo natus eſt, non autem is, qui cæteros dignitate, vel alijs qualitatibus præexcellit.
3 Primogenitus, qui ante Maioratum à parente acquiſitum natus eſt, præfertur ſecundogenito, poſt acquiſitum Maioratum nato.
4 Filius primonatus præfertur, quamuis alter filius eiuſdem vteri primò manum emiſerit.
5 Filius primo natus præfertur, alteri eiuſdem vteri, qui primò conceptus fuit.
6 Naturalis per ſubſequens matrimonium legitimatus præfertur ſecundogenito, qui ex matrimonio legitimatus fuit, quando ambo ex eadem matre nati ſunt.
7 Filius legitimus ſecundogenitus præfertur filio naturali Primogenitu, qui ex alio matrimonio poſt natiuitatem ſecundogeniti contracto, legitimus effectus fuit.
8 Primogenitus naturalis, ſecundogenitum naturalem excludit, ſi ambo ex eodem matrimonio legitimi effecti ſint.
9 Nepos legitimus ex filio naturali Primogenito ſuperſtite, ex matrimonio ſubſequenti legitimatus, filium ſecundogenitum legitimum à Maioratus ſucceßione excludit.
10 Filius naturalis ex matrimonio ſubſequenti legitimatus ſuccedit in eo Primogenio, in quo vocantur filij legitimi nati, vel ex legitimo matrimonio procreati.
11 Filius naturalis non verus ſed putatiuus ex matrimonio ſubſequenti legitimus non efficitur.
12 Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto in Primogenio ſuccedit excluſis alijs filijs ex legitimo matrimonio procreatis.
13 Bona fides alterius ex coniugibus ſufficit ad hoc, vt filius ſuccedat in Primogenio vtriuſque.
14 Legitimus pro parte, & pro parte illegitimus, quis eſſe non poteſt.
15 Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto ſuccedit in Maioratu ad cuius ſucceßionem filij legitimè nati, vel ex legitimo matrimonio procreati vocati ſunt.
16 Filius Primogenitus naturalis ex ſubſequenti matrimonio legitimatus, ſuccedit in Maioratu, etiamſi matrimonium in articulo mortis contractum fuerit.
17 Filius Primogenitus in Maioratus ſucceßione præfertur, etiamſi ſolum filium ſecundogenitum per momentum præceſſerit.
18 Prius vel poſterius dicitur quid: ratione modici interualli.
19 Succeßio Maioratus ex duobus ex vno vtero natis, cui adijcienda ſit, quando neſcitur quis eorum primo natus fuerit.
20 Duo filij ex vno partu editi ſimul in Maioratu ſuccedent quando neſcitur quis illorum primo natus fuit.
21 Regni ſucceſsio cui deferenda ſit, quando duo filij ex eodem partu nati ſunt, & ignoratur quis primo natus fuerit.
22 Lex. 2. tit. 15. par. 2. & l. 12. tit. 33 par. 7. declarantur.
23 Feuda dignitatum regalium ob ſcandalum vitandum, diuidi poſſunt.
24 Imperatores plures ſimul Imperium Romanum interdum adminiſtrârunt.
25 Reges plures Hiſpaniarum Regnum interdum adminiſtrârunt.
26 Regni adminiſtratio inter duos Reges diuidenda eſt, quando ad illos ſimul eius ſucceſsio delata fuerit.
27 Filius Primogenitus ex vno ex Regibus, primo natus, in Regno in ſolidum ſuccedere debet.

Impri

In Primogeniorum ſucceſsione Maiorem natu eſſe cæteris præferendum.

CAPVT PRIMVM.

HISPANORVM Primogeniorum ſucceſſionis materiã aſſiduam, frequentem, vtilem, neceſſariam ac ſummè etiã difficilem eſſe, omnib⁹, vel mediocriter eruditis ſatis perſpicuum eſt. Ideóq; ad ea quæ in hoc libro tractãda ſe offerunt, ſumma ope, ac conſideratione animũ intendere oportet, quæ tamen non tã latè proſequemur, quàm res ipſa expoſcere videbatur, cùm plura quæ ad hanc tractationem expectare potuerunt, iam lib. 1. latius diſcuſſa ſint, vbi de Primogeniorũ natura diſſeruimus, ad ea igitur quæ tũ ibi, tum etiam libro. 2. de his dicta fuerunt lectores in hac parte remittimus. Nam præterquàm quòd ea in dictis libris dixiſſe neceſſariũ fuit, vt eorum materia perfectè atque abſolutè tractaretur, ea etiã illis in locis oportuit interponere veluti fundamenta quædam, quibus hæc quæ ſequuntur inniterentur, neque hîc multarum quæſtionum cõgerie, lectorem grauarent.

1 ¶ Illud autem in primis hac in re præmittendum ſe offert, in Maioratus ſucceſſione primã cauſam eſſe Primogeniti, ita vt ſi inter plures in eodẽ gradu exiſtentes de Maioratus ſucceſſione contenda tur: is qui inter eos maior natu fuerit in eius ſucceſſione potior futurus ſit. Quod ex Maioratus natura ac denominatione cõprehenditur, ea nãq; eſt primogeniorũ natura, vt in illis vnus, iſq; Primogenitus cæteris in eodem gradu exiſtentibus excluſis, ſuccedere debeat. Quod ſupra. lib. 1. c. 1. & 11. ſatis abundè oſtenſum eſt. Idq; in Regni & cæterarũ d tionũ & principatuũ ſucceſſione, atque in quocunq; alio Primogeniorũ iure ſeruandum eſſe, ex pluribus probat, & oſtendit ſatis eruditè, & ingeniosè præ cæteris Tiraquel. de Primogeni. in præfati. à nu. 3. vſque ad fin.

2 ¶ Quæ Primogeniti prælatio, ad eos, qui Primò nati ſunt, ætateq; cæteros præcellũt: non autem ad eos, qui dignitate, vel genere, ſeu aliis qualitatib⁹ maiores ſunt referenda eſt: prout etiam probat idem Tiraquel. d. tract. de Primoge. q. 1. nu. 10. cum ſeq. Qui plures id ipſum exiſtimantes refert. Idq; ipſum dixit Greg. Lopez, in l. 2. tit. 15. par. 2. in gl. verb. *Maioria*, in prin.

3 ¶ Hoc autem, quod de Primogeniti prælatione diximus adeò verum eſt, vt non ſolũ procedat in Primogenito, qui poſt Maioratũ à parente acquiſitum natus eſt: ſed etiã in eo, qui ante Maioratus ipſius acquiſitionem natus fuit: is namque filio ſecundogenito poſt Maioratum acquiſitum nato, præferendus erit. Idq; probatur ex tex. in l. ſenatoris filiũ in fin. ff. de ſenato. ibi. *Nec intereſt, an in ſenatoria dignitate eum ſuſceperit, an ante dignitatem ſenatoriam.* l. cum 3 duocatio. C. de aduo. diuerſo. iudiciorũ. l. neq; Dorotheũ. C. de Decurio. lib. 10. per quæ & alia iura hãc opinionem ſequutus fuit Tiraquel. plures illã ſequentes referens. de Primoge. q. 31. nu. 12. cum pluribus ſeq. præſertim. num. 27. Poſt Ioan. Lecerier. qui eam quæſtionem pleniſſimè diſputauit in eod. tract. de Primoge. lib. 1. q. 12. idq; ipſum ſequitur Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. nu. 67. & Greg. Lopez. in l. 2. tit. 15. part. 2. verb. *Sino el hijo mayor*. Idque indiſtinctè verum eſt.

¶ Secundò hoc etiã procedit in filio, qui primo loco natus eſt: quanuis alius filius eiuſdem vteri primo manum emiſerit. Quod probatur ex eo, quòd habetur Geneſis. c. 38. de filiis Thamar. Idque ſic reſoluit Tiraq. de Primog. q. 1. nu. 8. 4

¶ Tertiò id etiam verũ eſt in filio, qui primo loco natus eſt: quãuis alter geminus primo conceptus ſit, In Primogenitura namque tempus natiuitatis: non autem conceptionis attenditur: prout exiſtimat Tiraq. de Primoge. d. q. 1. nu. 9. cuius rei inueſtigatio parui momenti mihi videtur: cùm penè impoſſibile ſit diiudicare inter duos filios vno, atque eodem partu natos, quis eorũ primò conceptus fuit. 5

¶ Quartò idipſum procedit, nedũ in filio Primogenito, qui à principio legitimus natus fuit, ſed etiam in eo, qui cum à principio naturalis eſſet ex poſtfacto ex matrimonio ſubſequenti, fuit legitimus effectus. Is namq; ſecundogenitũ legitimũ à ſucceſſione Maioratus excludet, cũ ex matrimonio ſubſequenti verè legitimus efficiatur. Tex. in c. tanta. qui fil. ſint legiti. l. cum quis. C. de natu. libe. lex. 1, tit. 13. part. 4. Idque in Iure Primogenituræ loquendo verum eſſe cenſuerunt. Felinus in c. prudentiã in princ. nu. 9. de offic. delega. Ioan. Lecerier. de Primoge. lib. 1. q. 14. nu. 19. Tiraquellus. de Primoge. q. 34. nu. 47. Greg. Lopez. in l. 2. tit. 15. par. 2. in glo. verb. *Si no el hijo mayor*. col. 3. ad fin. 6

¶ Hoc autem in filio Primogenito legitimato ex matrimonio ſubſequenti, ex quo etiam filius ſecũdogenitus legitimus natus eſt, apertiſſime procedit. Si verò aliud matrimonium mediũ contractum fuerit, ex quo filius legitimus natus ſit, is nõ excluditur à Primogenito ex matrimonio ſubſequenti legitimato. Cùm enim in ipſo filio legiti. iam ſemel ius Primogenituræ radicatum eſſet: nulla ratione fulciri poſſet eo iure, ex ſpe certa, atque conſiderabili, ſibi iam acquiſito, atque radicato, ex matrimonio ſubſequenti priuari poſſe, neque retrotractionem legitimationis filij Primogeniti in præiudicium filij ſecundogeniti legitimi, admittendam eſſe. Quam opinionem ſequuti fuerũt Tancredus in ſuis quæſtionibus. quæ. 9. & Barth. Brixien. quæſt. 55. incipi. aliquis habuit filiũ Ioan. Andr. qui ſolẽniſſimè quæſtionẽ iſtã ad partes diſputauit in regula, ſine culpa. de reg. iur. lib. 6. col. 10. Quem ſequitur Philipp. Franciſ. ibi. nu. 5. Ioan. Andr. in c. tanta. q fil. ſint legit. quẽ ſequũtur Henricus, Ant. Petrus de Ancharra. & Card. ibid. Alex. in l. Gallus. §. & quid ſi tantũ. ff. de liberis. & poſth. nu. 29. vbi Iaſ. nu. 89. & Galiaula. nu. 80. idipſum profitetur Matt. Lauden. de Primogen. col. 8. verſiculo quæro propoſita cõſuetudine. Anto. de Roſellis, qui quæſtionem hanc etiã latiſſimè diſcuſſit. de legitimatione. lib. 1. de cauſa finali, ſeu effectiua legitimationis. nu. 7. cum plurib. ſequen. Ioã. Lecerier. de Primoge. lib. 1. quæſt. 14. nu. 20. Carol. Molin. in cõſuet. Pariſienſi. tit. 1. §. 8. glo. 1. quæſt. 7. nu. 35. Tiraquel. qui omniũ latiſſimè id proſequitur de Primoge. quæſt. 3. nu. 3. & nu. 43. Idem in repet. l. Si vnquam. verbo, ſuſceperit liberos. nu. 64. C. de reuocan. dona. Soci. Iuni. conſil. 52. nu. 7. lib. 1. Alciatus lib. 3. paradoxorũ. c. 13. Syluester. Aldobrand. in §. fin. nu. 14. inſt. de nuptijs. Eámque opinionem. dixit cõmunem Cifuentes in l. 40. Tauri. in principio & Caſtillo. in l. 12. Tauri. nume. 20. & Pala. Ruui. ibid. nu. 28. Quæ opinio proculdubiò

vera atq; cõmunis eſt, in iudicandóq; & conſulẽdo ſequenda,& amplectenda,ex rationibus, quas optimè congerit Tiraquel.in d.q.34. Quanuis.D. Didacus de Couarr.& alij quos ipſe nuncupatim refert, in Epito.ſup.4.2.parte.c.8.§.2.nu.28. Atq; Mencha.de ſucceſſ.progreſſ.lib.1.§.2.nu. 89. contrariam ſententiam eligere videantur.

8 ¶ Quæ omnia pari ratione ad duos filios naturales ex ſubſequenti matrimonio legitimatos,extẽdenda erunt.Nam ſi hi ex vna cõcubina nati fuerint, inter eos Primogeniũ cõſequetur is,qui primo loco natus fuit.Si verò ex diuerſis concubinis ꝓceſſerint, is qui prius ex matrimonio ſubſequẽti legitimatus fuerit,Primogeniũ obtinebit: quãuis alter maior natu ſit,& mortua prima vxore,ex matrimonio ſubſequẽti legitimetur.Quod ex rationibus,quas prædiximus,apertiſſimè deducitur, atque id verũ eſſe profitetur Ioan. Lecerier de Primoge.lib.1.quæſt.14. nu 27.& 28. atque Carolus Molin.in conſuetud.Pariſ.lib.1.§.8.glo.1.nu.37.

9 ¶ Quod autem diximus de filio maiori natu, ex matrimonio ſubſequenti legitimato præferendo: non ſolùm in ipſo filio Primogenito, qui tempore contracti matrimonij viuus ſupererat, intelligendum eſt: ſed etiam in eius filio legitimo parente ipſo naturali iam mortuo tempore contractus matrimonij locum habet. Is namque veluti pater eius ſi viueret filiũ ſecundogenitum in caſibus, quos præmiſimus, à Maioratus ſucceſſione excluderet. Sicut enim ex matrimonio ſubſequenti filius naturalis ſi viueret legitimus efficeretur. Ita etiã nepos legitimè ex eo, natus eo mortuo auo, legitimus efficitur. Quod dixit Bal.in c.innotuit. de electi.nu.11. Soci.in l.Gallus.§. ſi eius col.2. ff. delibe.& poſth.Guillel.Benedicti.in rep.c. Rainũtius.verbo,& vxorem el.1.nu.181.de teſtamen.vbi in hanc opinionẽ inclinare videtur Alciatus de præſumpti.parte.1.nu.10.Idem.lib.3. paradoxorũ. cap.16.D.Didacus.de Couarr.in Epito.ſuper 4.2. par.c.8.§.2.nu.19.Mencha.qui id ex pluribus probat de ſucceſſ.progreſſ.lib.1.§.2.num.87. cum ſeq. Quæ opinio vera & probabilis, atque æquitate plena mihi videtur, ex iuribus & rationibus quæ à præfatis Scrib.adducuntur.Tametſi contrariam ſententiam veriorem eſſe exiſtiment Guillel.Bal. & Alber.in l.benignius.ff. de legib.atque Alex.in d.l.Gallus.§.ſi eius.nu.9. vbi inquit nullum vidiſſe,qui cõtrarium exiſtimauerit.& Iaſ.in l.ſi is,qui pro emptore.ff.de vſucapi.nu.121. Anto.de Roſellis. de legitimati. in cauſa materiali legitimationis.nu.33.Ludo.de Sardis de naturalibus libe.cap. de legitimati. per verum matrimonium. quæſt.5. nu.19. Cattellia. Cotta in memorialibus.verb.legitimati.Cremẽſis ſing.32.Hippol.ſing.121. Præpo.in cap.per venerabilem.nu.24.qui fil.ſint legiti. & alibi. ſæpè Scrib. Quorum opinio communis eſt.

10 ¶ Omiſſis autẽ pluribus alijs quæ circa hanc quarram ampliationem adduci poſſent, quæ poſſim obuia omnibus eſſe ſolent, duo tantùm, quæ in Primogeniorum ſucceſſione frequenter contingunt,prædictis adijciemus.Primum quod Primogenitus naturalis,ex ſubſequenti matrimonio legitimatus:non ſolùm ſuccedit in Maioratu in quo ſimpliciter filius legitimus ad eius ſucceſſionem inuitatur:ſed etiam in eo Primogenio,in quo vocatur filius legitimus cum ea adiectione, quod ſcilicet ſit ex legitimo matrimonio procreatus, ſeu legitimè natus. Tanta namque eſt vis matrimonij ſubſequuti,vt in filio ex eo legitimato,hæc etiam verba verificentur. Quod probatur ex tex.in cap. cum in cunctis de electione iuncto.tex.in c.innotuit,eod.tit.Idque in ſpecie dixit Anto.per tex.ibi in d.c.innotuit.2.col.Paulus.in l.fin.nu.5.& 6. C. de his,qui veniam ætatis.Impe.Decius conſil.155. nu. 4.& 5.Idem in l.generaliter.§.fin.C.de inſti.& ſubſti.nu.23. Idem Deci.in c.cum in cũctis.de electi.nu.29.Soci.in l.Gallus.§.ſi eius.nu.5.verſiculo Tertius caſus.ff.de libe.& poſt. Hippoli.ſing.142. Campezius.9.in tracta.de dote.1.par.5.partis principalis.quæſt.59. in fin. Pariſ.conſil.13.nu.40. lib.2.Ioan.Crot.in rep.l.Gallus.§.& quid ſi tantu[illegible] de liberis,& poſth.nu.82.& 169. Carol. Mo[illegible] optimè id declarat in addi.ad Alexand. conſil[illegible] lib.7.litera.A.Ripa in l.ex facto.§.ſi quis rogatus. nu.47.ff.ad Trebel.Iulius. Clarus.§. feudũ. quæſt. 82.verſiculo.ſed quid ſi feudum Grego. Lopez in l.2.titul.15.partit.2. in glo.verb. *Si no el hijo mayor.* colum.2.D.Dida.de Couarr.in Epito. ſuper.4.c.8. §.2.nu.30.Tiraquel.de Primogen.quæſt.34. nu.56. Matthæus de Afflictis in cap.1. §. naturalis verſic. 5.& vltimo nota.nu.2.& 3. ſi de feud. fuerit contro.inter dominum & agna.poſt.And.de Iſern.ibi. Anto. Gabriel. cõmunium opinionum.lib.6.conclu.1.nu. 12. cum ſequen.vbi fœdere diſtinctionis opiniones contrarias quæ in hoc inueniũtur,conciliat: ſed mihi hæc opinio, indiſtinctè vera & communis videtur ſicque ſecundũ illam non ſemel pronuntiatum vidi.Tametſi plures qui à prẽfatis Scriben.citantur,contrariam ſententiam veriorem eſſe profiteantur.

¶ Secundò, quòd hæc omnia intelligenda ſint in 11
filio verè naturali atque ex ſubſequenti matrimonio legitimato.Nec in filio naturali putatiuo,qui ex concubinatu,ab ignorantibus impedimentum contracto,natus fuit, procedant. Quanuis enim in matrimonio putatiuo, ab ignorantibus impedimentum bona fide contracto, aliter dicendum ſit, vt in ſequenti ampliatione dicemus: in concubinatu autem ignorantia etiam probabilis impedimenti, filium naturalem non efficit. Cùm in eo caſu derur opera rei illicitæ nec ſit ille actus dignus tali fauore. Quod Ioan. Andre.Antoni.& Abb.in cap.tanta.qui fil.ſint legiti.verum eſſe profitentur. Idque ipſum ſequitur Henric.in cap.ex tenore.colum.2.eodem titul. Atque poſt longam altercationem reſoluit Xuarez.in l.1. titulo.6.lib. 3. fori verſiculo. Ad prædicta. Eoſque ſequutus fuit.D.Didac.de Couarrũ.in Epito. ſuper. 4. dict. cap.8.§.2. numero. 17. Atque Dida. del Caſtillo in l.11. Tauri. numero. 10. & 11. Syluester Aldobrãdinus in §. final. numero. 11. inſtitut. de nupt. Eáque opinio. mihi vera, atque probabilis videtur: quanuis contrariam plures à præfatis Scrib. relati ſequantur. Filius autem verè naturalis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto, legitimus efficitur: adeò vt ſuccedere poſſit in Primogenio ea lege inſtituto, vt in eo non niſi filius legitimus,atque ex legitimo matrimonio procreatus ſuccedere valeat:prout Scrib.quos in ſequenti ampliatione.citabimus cenſuerunt.

¶ Quinto,regula quam de Primogenito in Maio- 12
ratus ſucceſſione præferendo præmiſimus, ampliatur, vt procedat in filio Primogenito nato ex matrimonio putatiuo cõtracto, bona fide ab his, qui impedimentum ignorabant: dummodò matrimonium ipſum in facie Eccleſiæ contractum ſit. Tex. in cap.ex tenore, qui filij ſint legitimi &

in cap.

in cap. peruenit eodem titulo. & in capitulo.cum inhibitio.§. .de clandesti.l. 2. desponsa. 2. titulo. quinto parti. 4. In quo casu bona fides vnius ex 13
coniugibus sufficiens est ad hoc, vt filius tãquam vere legitimus succedat in Maioratu vtriusque. glo.ordina.in cap. cum inhibitio.§.primo de clandesti.desponsa.verbo. *si ambo*, alia consimilis.in cap referente, verbo.*Ignorantiam*, qui filij sint legitimi quas sequuntur Iacob. de Are nu. 2. & Alberic. nume.2. & Bald.in 1. lectura.nume. 4 in l. qui contra.C.de incest.nup. Abb.in cap.2.per tex. ibid.qui fil.sint legiti.nume.2. Præpo. in dict. cap. cum inhibitio.nume.7 Iaf.qui hanc opin.communem esse profitetur,consil. 163.num.4.lib.4 idem Iaf.consil. 156.nume.2.eodem.lib.Zasius.in tracta. feud.8 parte. nume. 88. Pala.Ruui.in repet. Rub. de dona.inter virum & vxorem.§. 36 nume. 2. D. Didac.de Couarr. in Epito.super.4. cap.8 §. .nume.2.l.1.titul. 13.part.4.vbi Grego. Lopez.in glos. ver.*El vno dellos*. Ex ea lege idipsum annotauit.Idque proculdubiò verum est : tametsi glos.in dict. l qui contra,& plures, qui à præfatis Scrib.citantur contrariam sententiam veriorem esse profi-
teantur. Veluti monstrum, namque futurum 14
esset, quod quis pro parte esset legitimus,& pro parte illegitimus:sicut dicitur de eo.qui pro parte liber & pro parte seruus iudicatus est in l.duobus cùm simil.ff.de libera causa.

¶ Hoc autem adeò verum est vt non solùm in Pri- 15
mogenio simplici:verum etiam in eo,quod ea lege relictum est, vt non nisi filio legitimo, atque ex legitimo matrimonio nato deferatur, procedat. In eo námque Primogenio etiam filius, ex tali matrimonio puratuo in facie Ecclesiæ contracto succedit,bona fide, saltim vnius ex coniugibus intercueniente. Cùm matrimonium illud quoad prolis legitimationem ex dispositione iuris verum, atque legitimum censeatur, filiúsque ex eo procreatus verè, non autem fictè legitimus sit. Quod ex plurib⁹ ingeniosè, atque eleganter probat Deci.consil.153.nume.1.& quasi per totum consil.cuius opinionem sequuntur. D. Didac. de Couarr.in Epito.super.4.cap.8 §.1 nume. 3. atque Carol.Moli.in addi.ad Alex. consil.5. lib.7 litera. A.vbi id optimè declarat Grego.Lopez in l. .tit. 13.part.4.in glo.verb.*se casa conella*. colum.2. idque ex præsumpta voluntate relictantis verum mihi videtur: Tametsi contrariam sententiam amplectatur, atque subtiliter defendat Curti. iun. consil. 27.nume.6 & consil.64 nu. 11. cuius opinionem in quodã amplissimo Hispaniarum Primogenio iam dudum satis controuersam vidimus.

¶ Sextò regula supradicta ampliatur, vt procedat 16
in filio legitimato ex subsequenti matrimonio: etiam in articulo mortis contracto. Is namque filius tanquam verè legitimus cæteros ipsius Maioratus successores excludet: nisi in fraudem eorum aliàs matrimonium contractum fuisse probetur, prout supra.lib.2.c.5.nume.26.& 27.latius ostensum est.

¶ Septimò & vltimò;eadem regula ampliatur, vt 17
procedat etiamsi filius Primogenitus secundogenitum præcedat per momentum: veluti si ambo
vno partu nascantur.Ratione namque breuissimi 18
tẽporis,quid dicitur prius,vel posterius,& ita præponitur & postponitur l.si quis eum.§.si suo testamẽto.ff.de vulga.l.si mulier ff. de reb.dub.iunctis alijs, quæ mirabiliter cumulat Tiraquel. de Primoge. quæst.2.nu.1.& 2.

¶ Hoc autem quando cõstat quis fuerit priori vel 19
posteriori loco natus apertissimũ est. Sed quando nõ constat quis eorũ primò in lucem editus fuerit,controuerti solet, quis inter illos præferendus sit.In qua quæstione, plures, atq; diuersæ opiniones inter iuris interpretes inueniũtur. Quas omnium latissimè collegerunt Ioan.Lecerier.de Primoge.lib.1.q.6.7 cum seq. præsertim q. 11. atque Tiraq.de Primoge.quæst.17. vbi refert duodecim opiniones doctissimorũ virorũ qui in his diuersas sentẽtias sequuti fuerũt.Inter quas, inquit, magis cõmunem esse, q̃ si vnus sit masculus: alter verò fœmina, masculus præferatur. Si verò sunt masculi vel fœminæ ambo in Regno, seu Primogenio succedant. Quam opi.adeò diffusè atque etiam copiosè ambo tractãrunt, vt nihil mihi in hac parte superaddendum videatur:nisi illud tantum, quod iure Regni circa hæc statutum inuenitur.

¶ Qua in re sciendũ est quòd quamuis omnes opi- 20
niones quæ sup huius quæstionis resolutione inueniuntur, satis controuersæ sint,hodie tamen ea opinio,quam magis cõmunem Tiraquel.esse profitetur,q̃ scilicet vterque in Regno,seu Maioratu succedat:si ambo masculi,vel fœminæ sint approbata est ex decis.l 12.tit.33.part.7.quæst.l. partitarum sola de Primogeniorũ particularium successione disponit: cùm oẽs aliæ de sola Regni successione tractauerint:prout supra.cap.2.nu.18. annotauimus. Ex qua lege cessat iam in his Regnis illa antiqua huius quæstionis disputatio: prout inquit Grego.Lopez.in ead l.12.in glo.verb. *ambo*. Et etiã profitentur Cifuentes in l.40.Tauri.quæst. 3.& Pala. Ruui. nume. 6. & Anton. Gomecius. nume.68

¶ Sed quanuis lex illa in quocunque iure Primo- 21
genituræ id apertissimè disponat: nihilominus tamen dicendum videtur in huius Regni successione,ea lege non obstante,sequendam esse opinionẽ dicentium,quòd Regni proceres, atque optimates eo casu debeant inter duos filios Regis,de quorum Primogenitura dubitatur, vnum eligere,cui Regni successio deferatur. Quam opi.in Regno elegit Bald.in l.ex hoc iure.col.2.ff.de iusti.& iure. Quem refert, & sequitur, alios in idem referens Ioan.Lecerier.de Primoge.lib.1.quæst.11.nume.9. Idque ex iure nostro Regio probatur ex l.2. tit. 5. part.2. Quæ lex loquens in Regni successione abhorret diuisionem Principatus:dicens. *Conociendo que esta particion no se podria hazer en los Reynos que destruydos no fuessen: segun nuestro Sennor Iesu Christo dixo, que todo Reyno partido seria estragado, tuuieron por derecho, que el señorio del Reyno no lo tuuiesse si no el hijo mayor.* Cum igitur l.loquens de Regni successione specificè id disponat, non est cur legem illam in simplici iure Primogenitur̃ loquentem, ad Regni successionem protrahamus:eo maximè, q̃ diuersa ratio in regno: quàm in Maioratu versetur, vt ex prædicta.l.2. partitarum cõprehenditur. Quæ differentiæ ratio ad Maioratus ex dignitatibus Regalibus cum mero, & mixto imperio, atque iurisdictione institutis, extendi posse videtur:cum bono publico in his etiam diuisio prohibita sit.Tex.in cap.1.§.Præterea Ducatus.de prohibi.feu.alie.per Freder. Quod insinuare videtur.d. l.12.titul.33. part.7. ibid. *Ambos deuen hauer aquella honrra,y el heredamiẽto,que hauria el que antes nasciesse, a que dizen en latin Primogenito.* Quæ verba ad honorem simplicis Primogenij, & ad bonorum pa-

trimonialium ſucceſſionem potiùs,quàm ad Regna,& Principatus, atque dignitates Regales extendenda eſſe videntur. Quorum diuiſio pluribus legibus prohibita erat, iuxta quarum legum diſpoſitionem. l. illa intelligenda eſt.l. ſciendum.ff. qui ſatisda. cogan. l. Decurionibus cum ſimilib. C.de ſilentia.lib.12. Ex quo probabiliter dici poterit, ex ea lege, quæſtionem hanc quo ad Regni ſucceſſionem deciſam non eſſe.

¶ His autem non obſtantibus, adhuc cõtraria ſententia probabilior etiam in Regni,atque dignitatum Regalium ſucceſſione mihi videtur. Nam
22 quanuis in Regnis diuiſio prohibita ſit,id intelligendum eſt:quando comprehendi poteſt,quis ſit Primogenitus, cui Regni ſucceſſio deferenda eſt. Tunc námq; vni ſoli, atque Primogenito defertur:cùm ex diuiſione, Regna atq, Principatus deſtruantur.Sicque intelligenda eſt l.2.tit.15. par.2. ſed quãdo ignoratur quis ſit Primogenitus.d.l. 12. diuiſionem tolerat in Primogenitura. Cuius ſucceſſio aliàs indiuidua erat:ſicut, & Regni,& Principatus ſucceſſio indiuidua eſt, ea ratione quia ex electione vnius, ſcãdala, tumultus,atq; plura alia incõuenientia neceſſariò exoriri timẽtur.Ob quæ vitanda l.ipſa diuiſionẽ tolerat ex eo,quod minus iniquitatis habere videatur. Quæ ratio potiùs in Regnis, quã in alijs Primogenijs procedere videtur.Si enim magnates ex duob⁹,qui Regni ſucceſſionẽ prætẽdunt, vnum eligere deberent,illicò ante factã electionem Regnũ ipſum in diuerſas factiones ſcinderetur,omniaq; ad bella,& cædes dirigerentur. Itẽ facta electione,nec etiã,qui à Regni ſucceſſione excluderetur ipſe electioni acquieſceret, imò continuo fratrem cui Regni ſucceſſio ceſsit bellis,ac ſeditionibus,infeſtaret: ita, vt nec Regnũ pace, nec qete ppetuò frui poſſit,quapropter idipſum in Regno dicendũ erit quod in feudis Regalibus deciſum eſt.feuda námq; dignitatũ Regaliũ,quę aliàs indiuiſibilia futura ſunt,ob ſcã dalũ vitandũ diuidi poſſunt,vt probat Alex.conſ. 7.nu.11.lib.5.Carol.Ruinus.conſil.29.nu.18.lib.5. 23
Tiraquel.de Primoge.q.4.nu.26. Idque in Regni ſucceſſione loquens verum eſſe profitetur Tiraquel.de Primoge.quæſt.17.opin.4.nu.33. vbi etiã. nume.20.cum pluribus ſequen. Ex Romanorum 24
hiſtorijs probat pluries ſimul duos fuiſſe:nonnũquam verò quatuor Imperatores. Quod etiam in Hiſpaniarum regnis pluries contigiſſe compertũ eſt. In eis námque vno, atque eodem tempore ſi- 25
mul regnarunt Gothorum tempore Cindaluyndus,& Reciſundus filius eius.Item poſt Hiſpaniæ vaſtationẽ Veremundus,& Alfonſus cognomento caſtus.Poſteà autem Ramirus,& Garſia. Rurſus etiam Vrraca, & Alfonſus, & iterum Fernandus tertius, & Berenguella, atque noſtris etiam temporibus Carolus quintus Imperator & Ioanna: prout ex antiquis, & recentibus horum Regnorum Chronicis facilè comprehendi poterit.

¶ In qua duorum Regum ſucceſſione,adminiſtra 26
tionis, atque iuriſdictionis exercitium inter ipſos reges diuidendum erit, quanuis ipſa regni gubernatio, atque iuriſdictio indiuidua ſit, poſt mortémque illorum ſuccedet is qui ab altero eorum primo loco genitus fuerit, in quo ſolo Regna ipſa coniungentur,vt inquit Antoni. Gometi.in 27
dict.l.40. Tauri.nume.68. Quod etiam difficillime ex iuris principijs deducetur, atque ſi ex illis etiam deducatur, non tamen facile executioni mandari poterit: ideòque meliùs futurum erit,vt Deum enixè deprecemur: ne caſus iſte in Hiſpaniarum Regnis contingat. Et hæc pro huius regulæ ampliatione, ſufficiant: quanuis plura alia eiſdem adiungi poſſent.

SVMMARIA.

1 *Filius Primogenitus ex reſcripto legitimatus, non ſuccedit in Maioratu filij legitimis exiſtẽtibus.*
2 *Filius naturalis non poteſt in præiudicium legitimorum legitimari.*
3 *Filium baſtardum non poſſe ſuccedere legitimis exiſtentibus,ex iure diuino procedit.*
4 *Filius naturalis poteſt à Principe ex plenitudine poteſtatis legitimari legitimis exiſtentibus, ita, vt cum eis ſimul ſuccedat.*
5 *Filius ligitimatus non poteſt conſequi ex bonis parentum plus quàm vnus ex legitimis, qui omnium minimam partem obtinuerit. Quod etiam in legitimatis ex reſcripto procedit.*
6 *Filius legitimatus non poteſt in iure Primogenituræ ſuccedere.*
7 *Filia legitima non excluditur ob filium maſculum legitimatum ſtante ſtatuto, quod extantibus maſculis fœminæ non ſuccedant.*
8 *Filius naturalis legitimatus in feudo non ſuccedit.*
9 *Filius legitimatus à Principe ex cauſa legitima. & certa ſcientia ad ſuccedendum in Maioratu, vtrum in eo ſuccedere poſsit.*
10 *Filius Primogenitus natus ex matrimonio inter conſanguineos de facto contracto, in Maioratu non ſuccedit,etiamſi matrimonium ipſum poſteà ex diſpenſatione Papæ iure contrahatur,atq; in ipſa diſpenſatione,proles prius ſuſcepta legitima efficiatur.*
11 *Romanus Pontifex non poteſt illegitimum legitimare,vt in bonis temporalibus ſuccedat, niſi legitimatus ratione iuriſdictionis temporalis ſibi ſubditus ſit.*
12 *Romanus Pontifex poteſt legitimare illum,qui ex matrimonio de facto contracto natus fuit,ſi ſuper radice matrimonij diſponat,illud legitimum fuiſſe declarans.*
13 *Filius Primogenitus monachus,vel clericus,ſeu furioſus, vel aliter ſucceſsionis incapax in Primogenio ſuccedere non poteſt.*
14 *Primogenitus incapax ſucceſsionis ex delicto, vel aliàs:vtrum poſsit in Maioratu ſuccedere, ſi à Principe reſtitutus fuerit.*
15 *Reſtitutio à Principe,ex mera gratia facta,abſque tertij præiudicio interpretanda eſt.*
16 *Habilitas ad Maioratus ſucceſsionem tempore delatæ ſucceſsionis conſideranda eſt.*

17 *Monachus,*

87 *Monachus, qui tempore delatæ succeſsionis in monaſterio incapaci inuenitur, non poteſt ſuccedere, etiamſi ex poſtfacto, ad monaſterium capax transferatur.*

88 *L. ſi alienum. §. in extraneis. ff. de hæredi. inſti. declaratur.*

89 *Tempus Maioratus inſtitutionis, ſeu additionis, vel mortis inſtituentis in Maioratuum ſucceſsione conſiderandum non eſt.*

90 *Succeſſorium edictum tunc demum defert ius ſequenti in gradu: quando is, qui in Prima gradu conſtitutus erat, irreuocabiliter incapax efficitur.*

91 *Filius Primogenitus, qui ceſsit iuri Primogenituræ, ab eius ſucceſsione excluditur.*

92 *Ceſsio iuris Primogenituræ valida eſt, etiamſi viuente vltimo Maioratus poſſeſſore facta ſit.*

93 *Ceſsio iuris Primogenituræ facta viuente Primo Maioratus inſtitutore, valida non eſt, niſi eo conſentiente, ac in conſenſu perſeuerante, fiat.*

94 *Vocatus vltimo loco ad Maioratus ſucceſsionem, poteſt iuri Primogenituræ liberè cedere.*

95 *Minor, qui iuri Primogenituræ renuntiauit, poterit aduerſus renuntiationem reſtitui.*

96 *Filius Primogenitus à parente in deportatione ſuſceptus, vtrum in Maioratu ſuccedere poſsit.*

97 *L. ex facto. § ex facto. ff. ad Trebel. declaratur.*

98 *Filius Primogenitus excluditur à ſucceſsione Primogenij, in quoad, eius ſucceſsionem ſecundogenitus inuitatur.*

99 *Primogenitus excluditur, à ſucceſsione illius Maioratus, qui cum eo, in quo ſucceſsit currere non poteſt.*

100 *Primogenitus excluditur à ſucceſsione Maioratus ex nominis & armorum incompatibilitate.*

101 *Primogenitus, qui occidit vltimum Maioratus ſucceſſorem, vtrum valeat in Maioratu ſuccedere.*

102 *Frater ſubſtitutus per fideicommiſſum, mortuo fratre, non conſequitur illud ſi fratrem interficiendo, fecit conditionem exiſtere.*

103 *Filius Primogenitus, qui vltimum poſſeſſorem ægrum non curauit, vel eidem malum medicum adhibuit, vt ex ea infirmitate decederet, in Maioratu non ſuccedit.*

104 *Fœmina Primogenita, propter maſculum ſecundogenitum, à Maioratus ſucceſsione excluditur.*

In quibus caſibus Primogenitus à Maioratus ſucceſsione excludatur.

CAPVT SECVNDVM.

IN capite præcedenti viſum fuit, qualiter in Maioratus ſucceſſione Primogenitus ſemper cæteros natu minores excludat: ſed quoniam plerumque id ſiue ex Primogeniorum legibus, ſiue ex iuris diſpoſitione deficere ſolet: ideò operæpretium duximus, iam hîc enarrare, in quibus caſibus Primogenitus ipſe à Maiorat⁹ ſucceſſione excludatur. Quod apertiſſimè comprehendetur ex limitationibus, quas in hoc capite aſſignabimus ad eam regulam, quam in præcedenti tradidimus, qua ſcilicet cauſa Primogeniti in Maioratus ſucceſſione potior ſit.

¶ Prima igitur limitatio ſit, niſi filius Primogenitus ſit legitimatus, non ex ſubſequenti matrimonio: ſed ex reſcripto, vel aliàs. Is namque nullo pacto filiis legitimis exiſtentibus poterit in Maioratu ſuccedere: ſed filius minor natu legitimus illum ab eiuſdem ſucceſſione excludet. Nam filius naturalis non poteſt in præiudicium filiorum legitimorum eiſdem extantibus legitimari. Tex. in Authentic. quib. mod. natu. effici. ſui. §. ſi quis autẽ filios legitimos non habens. Et iterum ibi. *Legitimis: ſicut prædiximus non obſtantibus*, colla. 7. & in §. generaliter eiuſdem Auth. ibi. *Omnino enim legitimis exiſtentibus nequaquam vim legitimorum ei adijcimus.* & ibi glo. verb. *in quibus*, declarat, quod ex Principis reſcripto baſtardi non poſſunt legitimari filiis legitimis extantibus. Idipſum probat tex. in Authentic. præterea. C. vnde liberi. ibi. *Qui legitimã ſobolem non habent.* l. fina. ad medium. C. de natu. libe. Quod hodie clarius l. 12. Tauri, quæ eſt l. 10. tit. 8. li. 5. in noua. ll. regni collectione deciſum eſt. Idque ex iure diuino etiam traditum extat: vt enim habetur Geneſ. c. 21. *Non erit hæres filius ancillæ cum filio liberæ.* Quod & à Paulo ad Galatas. c. 14 repetitum eſt. Ideoque hoc, quod ſcilicet baſtardus non poſſit cum legitimis ſuccedere ex iure diuino procedere dixit Bar. in l. 3. ff. de teſta. nu. 7. quem. Bal. & Ang. ibidem ſequuntur. Idque ipſum verum eſſe profitentur Alex. conſil. 187. nu. 4. lib. 1. & cõſil. 188. nu. 6. cod. li. Iaſ. l. Gallus. §. & quid ſi tantum. n. 95. ff. de libe. & poſth. Deci. conſil. 576. n. 8. & Alciat. in l. 2. in princi. ff. de verb. obliga. nu. 54. Ripa. ĩ l. ex facto. §. ſiquis rogat⁹. nu. 20. & 21. ff. ad Trebel.

¶ Quæ omnia iniure Primogenituræ, ſeu in Maioratus ſucceſſione, à fortiori dicenda erunt. Quanquis enim ex plenitudine poteſtatis, atque legitima cauſa interueniente, abſolutiſſimum ſit Principẽ poſſe filium naturalem in vita parẽtis legitimare: ita vt ſimul cum filiis legitimis ſuccedat, vt arbitrat⁹ Iacob. de Bellouiſo in Authẽtic. quibus mod. natu. effici. ſui. §. quam variè. Salicet. in Authentic. item ſi quis la. 1. C. de natu. libe. nu. 2. Alex. in l. ex facto. ff. de vulga. n. 24. cum ſequen. idem Alex. cõſil. 188. lib. 5. nu. 24. Iaſ. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de lib. & poſthu. n. 27. vbi hanc communẽ opi. eſſe profitetur Carol. Moli. in conſuetu. Pariſ. titu. 1. §. 8. glo. 1. n. 46. Filius tamen ſic legitimatus non poteſt amplius conſequi ex bonis parentum: quam vnus ex legitimis, qui omnium minimam partẽ obtinuerit. Qđ probatur ex tex. ĩ l. cõmuniũ. §. fina. in fi. C. de natura. libe. & in Authẽtic. quib. mo. natu. effici. ſui. §. & quoniã variè colla. 7. q̃ iura

quanuis in legitimo per oblationem curiæ id disponant, ad legitimatum ex rescripto Principis extendenda sunt: prout inquit Ang. in d. §. quam variæ. Bal. in c. per tuas. nu. 2. de maio. & obedi. & plures alij quos supra. lib. 2. c. 11. nu. 20. in id nuncupatim citauimus. Qua ratione, filius legitimatus nullo pacto poterit in iure Primogenituræ succedere: prout censuerunt Imol. & Domi. loquentes in regno. in c. grandi de supplend. negli. Præla. in 6. & plures alij, quos supra. lib. 2. d. c. 11. nu. 22. in id nuncupatim etiam citabimus. 6

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd quanuis statuto caueatur, quòd existentibus masculis, fœmina non succedat: filius tamen legitimatus filiam fœminam non excludet, prout ex pluribus probãt Tiraq. in l. Si vnquam. C. de reuo. dona. verbo suscepcrit liberos. nu. 8. vbi hanc communem opi. esse profitetur, & Carol. Moli. d. §. 8. nu. 50. & plures alij, quos infra isto lib. c. 5. nu. 75. citabimus. Tametsi plures ex Scrib. qui à Tiraquello. in d. verb. susceperit liberos. nu. 67. nuncupatim citantur, contrariam opi. sequuti fuerint. 7

¶ Idipsum etiam cõprobatur ex eo, quòd in feudis filius naturalis legitimatus nõ succedit, prout in c. §. naturales si de feud. defuncti. in vsib. feu. Ex quibus & alijs, quæ in id adduci possent, super est solida, ac firmissima conclusio, quòd scilicet, existentibus filiis, seu filiabus legitimis, siue ante, siue post legitimationem natis, filius legitimatus nõ possit in Maioratu succedere. Idque verisimũ est: nisi filius expresse, ad Maioratus successionem à Principe ante eam delatam, ex causa legitima, eaque cognita, & probata, ex certa scientia & plenitudine potestatis, & cum prædictorum iurium derogatione, legitimatus fuerit, iuxta ea, quæ supra. lib. 1. c. 8. nu. 31. dicta sunt, atque etiam in c. sequen. n. 10. cum sequen. dicemus. Quod non credimus, Principes nostros Christianissimos vnquam facturos: prout & nunquam hucusque fecisse accepimus: ideoque in hoc non amplius immorabimur. Quid autem dicendum sit quando filij legitimi non supersunt, in capite sequenti latius enarrabimus. 8 9

¶ Secunda limitatio sit, quod filius Primogenitus ex matrimonio inter consanguineos de facto contracto natus, in Maioratu non succedat, etiam si matrimonium ipsum, postea ex dispensatione summi Pontificis iure contrahatur: sed secundo genitus, post dispensationem natus, eidem in Maioratus successione præferendus sit. Quod dixit. Bal. post Guillel. & Cynum ibidem in l. Paulus. ff. de statu homi. in 1. lectura. versi. Ex his determinatur quæstio, vbi eleganter inquit, quòd si matrimonium sit contractum inter prohibitos, posteaque summi Pontificis dispensatio subsequatur, ex ea dispensatione filij antèa nati, non legitimantur. Ibique refert ad id eundem Guillel. & Cynum in l. etsi contra. C. de incest. nup. & Archi. in c. Ossius. 56. dist. Quod etiam repetit idem in eadem l. Paulus. 1. lectura. 2. colum. Et vtrobique subiungit rationem, quòd scilicet fictio non trahitur retrò ad tempus prohibitum. Quod etiam in eadem l. Paulus priùs dixerũt. Bartol. nu. 1. & Alberi. nu. 2. Bald. in c. §. naturales. nu. 12. si de feudo defuncti fue. contro. Idem Bald. cons. 129. li. 3. Anto. de Rossellis. de legitimati. lib. 2. in princip. nu. 2. Ias. in l. si is, qui pro emptore. ff. de vsucapio num. 122. Boeri. decisione 264. nu. 25. D. Didacus de Couarru. in Epitom. sup. 4. cap. 8. §. 8. nu. 13. Greg. Lopez. in l. 2. tit. 15. par. 2. verb. *Sino el hijo mayor*. col. 2. versiculo: sed pone. 10

¶ Hoc tamen restringi atque intelligi solet: nisi Romanus Pontifex in eadem dispensatione, facta mentione, prolis antèa habitæ, illam legitimauerit. Tunc namque, ea proles legitima efficietur. Quod dixit Alberi. in d. l. Paulus nu. 2. & ibi. Bald. in 2. lectura. Nicolaus Boerius qui plura refert. d. decisione 264. nu. 25. D. Didacus de Couarru. d. §. 8. nu. 15. Idque quo ad spiritualia attinet, verum esse communiter existimari solet.

¶ Sed dubium est, vtrum hæc Romani Pontificis legitimatio, ad bona temporalia extendatur: ita, vt hoc pacto legitimatus ad Primogeniorum, & aliorum bonorum temporalium successionem admittendus sit. Qua in re distinguendum erit. Nã aut Papa solùm prolem legitimat, aut super radice, matrimonij disponit, declarans, illud fuisse validum, ac si impedimentum non subsisteret.

¶ In primo casu: quando Papa solùm prolem in ipsa dispensatione legitimam efficit, dicendum erit, eam legitimationem ad Primogeniorum atque aliorum bonorum temporalium successionẽ non sufficere, Tex. in c. per venerabilem, qui filij sint legiti. Per quem rex. dixit gl. ordina. verbo. *Habeat potestatem*. Quod Romanus Pontifex, non potest legitimare sibi non subditum ratione dominij, ac iurisdictionis temporalis, ad hoc vt possit in bonis temporalibus, ac patrimonialibus succedere. Quam ibi Anton. num. 11. & Abb. num. 22. & cæteri Scribent. sequuntur Thomas Ferratius. cau te. 1. vbi hanc communẽ opin. esse profitetur Guillelm. Benedict. in cap. Rainuntius verbo. & vxorẽ. numero 197. de testam. D. Didacus de Couarru. d. §. 8. num. 18. Idque etiam si quando Papa dispensat super matrimonio prolem legitimam efficiat, verum est: prout testatur ipse D. Didac. de Couarr. d. §. 8. nu. 13. fina. verb. Quod verum, atque probabile mihi videtur. 11

¶ In secundo casu, quando scilicet Romanus Põtifex disponit super radice matrimonij, illud fuisse validum disponens & declarans non obstante impedimento, subdistinguendum erit. Nam aut impedimentum ex iure diuino procedebat, aut ex solo iure Canonico. 12

¶ Si impedimentum procedebat ex iure Diuino, dicendum est, prolem legitimam non esse, nisi dubium esset, vtrum impedimentum subsisteret, an non, vel causa legitima atque contrahentium consensus interuenirent. Non enim super his, quæ sunt iuris diuini, posset Romanus Pontifex aliter disponere, seu dispensare. Quod sic resoluit Anton. de Rossellis, de legitimatione libr. 2. in princ. nu. 22. Cuius dicta sequitur Præpo. in c. per venerabilem. §. quod autem. nu. 74. qui fil. sint legiti. post Ioan. Andr. Anto. & Abb. ibidem.

¶ Si verò impedimentum ex solo iure Canonico procedebat, dicendum erit, quòd Romanus Pontifex potest ab hoc matrimonio, in quo consensus interuenit, impedimentum remouere, matrimoniumque ipsum valdum declarare: prolesque legitima efficietur, ac si à principio legitimum fuisset. Eoque casu, filius durante impedimento, matrimonio saltim de facto cõtracto præcedente natus, poterit in Primogenio atque cæteris bonis temporalibus succedere. Quod verũ esse censuit Abb. nu. 22. in c. p venerabilẽ post Ioã. And. ibidẽ. Idq; sequit, atq; ex pluribus probat Præpositꝰ post Cardi. & Ancha. ibi in d. c. per venerabilẽ. §. qd autẽ. n. 74. Ancharra. q latè prosequit materiã cõs. 409. col. 2. vbi inquit hoc procedere etiã si alter ex cõiugibꝰ

mortuus

mortuus sit.Anto.de Rossellis in d.tracta. de legitima.lib.2.in princip.nu.22.Boerius.d. decis. 264. n.26.D.Didac.de Couarr.d.c.8.§.8.num.13.Idque melius quàm alius declarat ac resoluit Celsus cõs. 31.n.7.8.& 10.cum aliis qui omnino videndus erit. Atque quando Romanus Pontifex facta mentione matrimonij contracti de facto prolem legitimat, tantundem est ac si impedimentum ab ipso matrimonio remoueret valebitque legitimatio, etiam quo in temporalia. Ideóque primus casus intelligendus erit quando non inest mentio prioris matrimonij: sed simpliciter Papa legitimationem concesserit: tunc namque ea legitimatio ad sola spiritualia extendenda erit. Non enim est vis in eóque Papa declaret esse validum matrimonium:quod ex se inualidum est. Sed quòd sit tale impedimentum quòd ipse posset illud remouere: quod efficere videtur, quando prolem legitimam efficit facta mentione matrimonij de facto contracti.Idque ex mente Scrib. qui de hac re loquuntur,palam comprehenditur: ad quod sanè aduertendum erit.

¶ Tertia limitatio erit, si primus filius sit incapax successionis,veluti si sit monachus monasterij incapacis,vel monachus monasterij capacis,vel clericus,vel furiosus,vel mutus & surdus, vel cæcus: vbi hi omnes à Maioratus successione ex legibus peculiaribusipsius Maioratus, vel aliàs ab eiusdẽ successione excluduntur:prout supra.l.1.c.13.latissimè demonstrabimus,vel si sit hæreticus,vel proditor vel aliàs successionis passiuæ incapax sit.Hi namque omnes tãquam mortui iudicandi erunt, successioque sequenti in gradu deferenda, prout lib.1.c.9.nu.27.ostensum est. Erit autem sequens filius secundogenitus,nisi ipse incapax filium, aut filiã reliquerit:is nãque secundogenito preferend⁹ erit:prout ſ. lib.1.c.13.n.35.annotauimus.Ex qua limitatione plures huius regulæ limitationes deduci possent, quas in d. c.13. sigillatim enarrabimus.

¶ Sed dubitari solet, vtrum si is, qui aliàs ex crimine hæresis, vel læsæ Maiestatis, vel aliàs successionis Maioratus incapax est, à Principe restitutus sit,possit non obstãte incapacitate in Maioratu succedere.Quę quæstio quãdo restitutio post mortem vltimi Maiorat⁹ successoris, ac iã delatã Maioratus successionem,dominioque ac possessione in sequentem successorem translatis, contingit: parum aut nihil dubitationis habere videtur,cùm iam Princeps non possit dominium semel etiam per medium à iure ciuili inuentum acquisitum,auferre:nisi ex causa publica, ac bono cambio assignato:prout Bart.communiter.& Scrib.in l.Gall⁹. §. & quid si tantum.ff.de lib.& posthu.censuerunt quod & nos supra.lib.2.c.7. nu.28. cum seq.latiùs annotauimus.

¶ Nec obstat, si dicatur iuri adeundi iam delato, posse Principem ante additionem absque causa legitima derogare ex doctrina Bart.communiter sequuta in.l.Gallus.§.& quid si tantum.nu.14. ff. de lib.& post.Nam præterquam quòd illa opinio aduersus iuris,ac rationis ciuilis, & moralis regulas mihi semper visa fuit.prout supra.lib.1.c.8.nu. 31. ostensum est, & etiam in.c.sequenti demonstrabitur.In hoc tamen casu,quo absque additione dominium acquiritur,non procedit,cum dominum semel acquisitum,absque bono cambio,& causa publica à Principe auferri non possit.

¶ Dubium autem versari poterit:quando ea restitutio ante mortem vltimi Maioratus possessoris contingit.Cùm enim tempore,quo dies substitutionis cessit.Primogenitus capax successionis Maioratus inueniatur:cõsequens est,vt ipse in eo Maioratus succedere possit,cũ in Maiorat⁹ successione solũ tẽpus mortis vltimi possessoris considerãdũ sit:iuxta ea,q̃ supra li.1.c.13.n.36.adducta sunt.

¶ Cæterùm hac in re prima facie dicendum videtur,restitutionem principis non extendi ad hoc vt restitutus, qui aliàs Maioratus successionis incapax erat,valeat ex ea,in Primogenio succedere. Restitutio namque Principis quantumcunque plenissima,semper absque tertij præiudicio intelligenda est l.2.in fi.ff.de sen.passis.& restitu.Bart.in l.Gallus.§.& quid si tantũ.n.12.ff.de libe. & posth. quem communiter Scrib.sequuntur. Quod in restitutione ex mera gratia, à Principe concessa verum est,quanuis in restitutione ex mera iustitia facta,secus dicendum sit.l.quòd si minor.§.Scæuola.ff.de mino.Bal.in l.fina.n.5 C.de sen.pass.Rapha. Cuma.n.7.Ias.n.37. Claudius col.5. versic. Tertiò limita.Crottus.n.56.Ruinus.n.118.Fortu.n.152.& communiter Scrib.in d.§.& quid si tantum. 15

¶ Sed quanuis hoc,quòd scilicet restitutio, quæ ex mera gratia fit in præiudicium tertij extendenda non sit,absque dubio procedat, difficultas tamen huius articuli,in hoc consistere videtur:vtrũ scilicet in casu,de quo agimus,dicatur tertij præiudicium versari ex eo,quòd hæc restitutio concedatur in præiudicium eorũ, qui primo vocato inhabili existente,succedere debent:cùm enim dies vocationis nondum venerit,hæc succedendi spes: quanuis probabilis sit,attendenda esse nõ videtur, ex his,quæ supra lib.1.c.13.nu.32 annotauimus.

¶ Imò etiam si dicamus hanc spem probabilem, atque considerabilem esse ex eo,quòd ius Primogenituræ: etiam viuente vltimo Maioratus possessore radicatum esse dicatur: prout infra.cap.sequenti.& etiam infra.cap.6.dicemus:adhùc dicendum videtur restitutionem à Principe factam sufficere ad hoc,vt Primogenitus restitutus in Maioratu succedat.Quod probatur duabus rationibus.

¶ Prima: quia habilitas ad Maioratus successionem tempore delatę successionis consideranda est l.intercidit.ff.de condi.& demonstra.iunctis aliis, quæ supra lib.1.c.13.nu.36.adducta sunt. Cùm igitur tempore mortis,Primogenitus hic ad Maioratus successionem habilis inueniatur, consequens est,vt inhabilitas præcedens considerãda non sit. Idque in eisdem terminis de quibus agimus,ex pluribus probat Fredericus de Senis cons.26. incipiẽ. Quidam est ingressus.colum.2. &3. vbi eleganter inquit,quòd si tempore delatæ successionis monachus in monasterio incapaci inueniatur, non potest succedere,etiamsi ex postfacto ad monasterium capax transferatur. Secùs autem si tempore delatæ successionis iam ad monasterium capax translatus sit. Tunc namque,cum tempore delatę successionis capax inueniatur,de incapacitate præcedenti curandum non est.Quod probat pluribus iuribus,& rationibus,cuius opinionem etiam sequitur Portius cons.23.nu. 39. & 40. Tiraquellus de retract.Lignagier.§.1.gloss.9.nu.103. 16 17

¶ Quibus non obstat.tex.in l.si alienum.§.in extraneis.ff.de hæredib.instit. Vbi, quanuis institutus reperiatur habilis tempore mortis,nõ sufficit: nisi etiam fuerit habilis tempore testamenti,& etiam tempore additionis hæreditatis. 18

¶ Nam si benè consideremus.l.illa non potest ad Hispanorum Primogenia adaptari. In quibus (vt

prædixi

prædiximus) ſolum tempus delatæ ſucceſſionis conſiderandum eſt. Tempus nãq; teſtamenti in ea ſucceſsione conſiderari non poteſt: tum, quia eo tempore propè nullus ex his, qui poſt primò nomi natos ad eius Maioratus ſucceſsionem vocantur, à communiter accidentibus in rerum natura inueniri ſolet: tum etiam quia lex illa loquitur, in ſucceſsione ex teſtamento: prout aduertit Frederi. d. conſi. 26. column. 3. & probatur apertiſſimè ex d. §. in extraneis. In Maioratibus autem ſuccedendũ eſt ſecundùm ordinem ſucceſsionum ab inteſtato. l. fina. cum ſimil. C. de verbo. ſigni. Igitur, nullo pacto in eiſdẽ Maioratibus inhabilitas tempore Maioratus inſtitutionis contingens conſideranda eſt: dummodo ſucceſſor tempore delatæ ſucceſſionis ad ſuccedendum habilis inueniatur.

¶ Item etiam tempore aditionis in Hiſpanorum Primogeniis habilitas non requiritur: cùm in eis aditio non requiratur: imò in inſtanti, quo vltimus poſſeſſor moritur, dominium & poſſeſſio eidem abſque aditione, ſeu apprehenſione acquirantur.

¶ Similiter etiam tempus mortis ipſius Maioratus inſtitutoris attẽdi non poteſt: cùm Maioratus perpetuus eſſe debeat, ad eiusque ſucceſsionem admittendi ſint hi, qui tempore delatæ ſucceſsionis, habiles atque capaces fuerint, etiamſi tempore inſtitutionis Maioratus nati non fuiſſent, prout ſupra lib. 1. c. 6. nu. 49. oſtenſum eſt. Ex quibus ſupereſt, in Primogeniorum ſucceſſione in ſucceſſore habilitatem ſolo tempore mortis vltimi poſſeſſoris, atque delatæ ſucceſsionis requiri. Cùm igitur in caſu, de quo agimus, Primogenitus, qui reſtitutus fuit, eo tempore habilis inueniatur, conſtat præcedentem incapacitatem conſiderandam non eſſe.

¶ Secunda ratio, quia cùm Primogenitus, qui reſtituitur ante incapacitatem habilis natus fuiſſet, ſibique ex eo tempore Primogenituræ ius radicatum eſſet, non debet cenſeri iniquum: ſi ex reſtitutione illud ius, quod à principio ſibi acquiſitum fuerat, conualidetur, atque reſtituatur. Nec ex hoc poterunt ſequentes ſucceſſores prætẽdere ſibi præiudicium inferri: cùm ſub ea conditione incapacitas contracta fuiſſe videatur: ſcilicet, niſi ante dolatam ſucceſsionem reſtituatur. Quod probatur ex text. in l. 1. §. fina. ad fin. ff. de bon. poſſe. contra Tabul. Vbi diſponitur, quòd ſi ante mortem parentis filius deportatus, vel in metallum damnatus ſit, & reſtitutus, ipſe, excluſo nepote, in parentis hæreditate ſuccedet, quaſi ex reſtitutione non nouum ius eidem acquiratur: ſed ius primæuum ex incapacitate ſuſpenſum, impedimento ſublato conualidetur. l. 1. §. filio cum ſimil. ff. ad Tertul.

20 ¶ Quod comprobatur ex eo, quod ex ſucceſſorio edicto, tunc demum competit ius ſequenti in gradu: quando is, qui in primo gradu cõſtitutus erat, irreuocabiliter incapax effectus fuit: ſecùs autem quando reuocabiliter incapacitas ſibi ſuperuenit. l. 3. §. ſed ſi bonorum. ff. ad Tertul. l. 2. §. ſi quis aditus. ff. de bon. liberto. l. ſi ex modica. §. ſi filius. ff. eod. Idque in ſpecie, de qua agimus. not. Frederi. d. conſi. 26. col. 2. Ex quibus dicendum videtur, Primogenitum incapacem in vita parentis, ſeu alterius vltimi poſſeſſoris reſtitutum in Maioratu, cæteris excluſis, ſuccedere poſſe. Quod probabile mihi videtur, hanc autem quæſtionem ſemel controuerſam vidimus in quodam Primogenio, in quo ex clauſula eiuſdem peculiari non poterant ſuccedere milites, quibus ex ſuorum ordinum conſtitutionibus prohibitum erat matrimonium contrahere. Cùm enim Primogenitus, qui eius Maioratus ſucceſsionẽ prætendebat, ordinem Alcantaræ profeſſus fuiſſet, ex cuius ordinis ſtatutis, eo tẽpore milites non poterant matrimonium contrahere, poſteaque ante mortem vltimi poſſeſſoris ſibi diſpenſatio ad matrimonium contrahendum conceſſa eſſet, dubitatum fuit: vtrum miles iſte ſequentem in gradu excludere deberet, vel ab illo excludendus foret, ſuper quo dubio, plura reſponſa contraria à doctiſsimis viris reddita fuerunt: quanuis ex poſt facto dubium hoc in iudicium deductum non fuerit, ex alia inhabilitate, quæ in perſona huius Primogeniti ſuperuenit. 21

¶ Quarta limitatio erit ſi filius Primogenitus ceſſit iuri Primogenituræ in fauorem ſecundogeniti. Tunc namque, ea ceſſio eidem præiudicabit, ſecundogenituſque ſuccedet, non extantibus deſcendentibus Primogeniti, quibus ipſe ex ſua renũtiatione nullo pacto præiudicium afferre potuit: ſupra lib. 1. c. 6. nu. 45. probabimus. Quibus tria ſatis notanda in hac parte adiicere libet. 22

¶ Primùm, quòd hæc renuntiatio valida erit: et ſi viuente vltimo Maioratus poſſeſſore facta ſit: quanuis enim pactum de ſuccedendo in hæreditate viuentis iure probatum ſit: nihilominus tamen hoc pactum validum erit, viuente vltimo Maioratus poſſeſſore, cum non de eius ſucceſsione: ſed de primi inſtitutoris hæreditate agatur. Quod notãt Ang. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. obliga. Iaſo. in l. pactum, quod dotali, num. 4. C. de collati. Decius. conſil. 445. num. 29. Tiraquel. qui plura refert de Primogeni. quæſtione 29. n. 3. & 4. Burgos in proœmi. legum Tauri. nu. 98. Ideoque, ſi inter filios primi Maioratus inſtitutoris eodem viuente, de ipſius Maioratus ſucceſsione cedenda, vel renuntianda agatur, neceſſario eius conſenſus cum perſeuerantia interuenire debet: aliàs autem ceſsio, ſeu renuntiatio nulla erit, ex deciſione tex. in l. fina. C. de pact. vbi id communiter Scribent. annotare ſolent. Quod comprehenditur ex his, quæ notãt Decius. in d. pactum, quod dotali. C. de collat. & Burgos in dicto proœm. leg. Tauri. nu. 98. 23 24

¶ Secũdum, quòd vltimo loco ad Maioratus ſucceſsionem vocatus verè ſeu comprehenſiuè, aut ex interpretatione poterit liberè Maioratui cedere, ſeu illum in fauorem alterius renuntiare: cùm non ſuperſit alius natus, ſeu naſciturus, cui ex hac ceſsione vel renuntiatione valeat præiudicari, quod comprobatur ex tex. in l. qui ſolidum. §. prædium. ff. de lega. 2. & ex l. quoties ab omnibus. C. de fideicommiſſ. vbi id communiter Scribent. annotare ſolent, atque ex his, quæ notant Tiraquellus. de vtroque retractu. tit. 1. §. 26. num. 8. & Burgos in dicto proœmio. num. 97. qui plura in idem adducunt. 25

¶ Tertium, quòd ſi is, qui Primogenio renuntiauit ſit minor, poterit aduerſus huiuſmodi renuntiationem reſtitui: niſi iuramento ea renuntiatio cõfirmata fuerit. Quod Tiraquellus de Primogen. quæſtione 26. num. 6. & quæſtione 28. nu. 2. ſic ex pluribus reſoluit: vtrum autem maior poſſit aduerſus huiuſmodi ceſſionem, ſeu renuntiationem reſtitui, videnda ſunt ea, quæ ſupra. lib. 2. c. 3. num. 18. cum ſeq. latè diſſeruimus. 26

¶ Quinta limitatio ſit: quando filius Primogenitus, parente in deportatione exiſtente ſuſceptus fuit: is

fuit:is nãque in Maioratu succedere nõ poterit:imò eius succesio ad sequentem in gradu deuoluetur,ac si ipse Primogenitus natus non fuisset.Idq; probatur ex tex.in l.ex facto.§.ex facto.ff.ad Trebel.vbi disponitur fideicom.iniunctũ hæredi,si absque liberis decesserit,non deficere etsi ipse hæres in deportatione existens filium susceperit:is namque quasi non natus, nec genitus censendus erit. Quod pari ratione ad Hispanorum Primogenia deduci posse videtur.

27 ¶ Sed quanuis hoc ex decisione tex. in d. l. ex facto. §. ex facto. apertissimè probetur: nullo tamen pacto hodie admittendum erit,ex rationibus, quas in id adducit Ripa.in.d.§.ex facto.nu. 1.post. Bart. in l.1.num.9.ff.de bon.damna. Quorũ opinionem sequutus fuit. D. Ant. de Padilla.in l. cum acutissimi.nu.42.C.de fideicommiss. tametsi Bald.ibi.col.penul.& Alexand.in.d.§.ex facto. nu. 2.contrariam opinionem sequantur. Quam etiam sequutus fuit Soci.qui eam communem opin. esse profitetur in l.cum auus.nu.100 ff.de condi. & demonstra.

28 ¶ Sexta limitatio sit : quando ex Maioratus dispositione filius secundogenitus excluso Primogenito ad eius succesionem inuitatur. Tunc nãque secundogenitus Primogenitum ab eiusdem Maioratus succesione excluder.Idque, quando Maioratus institutor hoc expresè disponit, vel ex apertissimis coniecturis comprehendi potest, proculdubiò seruandum erit.

29 ¶ Septima limitatio:nisi Maioratus concurrat cũ alio,qui sit eius redditus, atque valoris, vt ex decisione legis. 7. titul. 7. lib. 5. in noua. legum. reg.collectione in vno,atque eodem successore vterque Maioratus concurrere non possit.Tunc náque electo altero ex eisdem à filio Primogenito in altero filius secundogenitus Primogenito excluso succedet.Quod ex.d.l.7. apertissimè decisũ extat.

¶ Octaua limitatio sit quando concurrunt duo
30 Maioratus,in quibus præceptum est, vt Primogenitus illius familiæ,arma,atque insignia sola, atq; absque aliorum immixtione deferat, vel quando in vno eorum hoc præceptum fuit.in altero vero successor ad armorum illius familiæ delationem simpliciter astrictus est. Tunc namque, cùm hæc duo Primogenia ex contrarietate legum,atque cõditionum in vno successore concurrere non possint:Primogenitus vnum ex eisdem eligere poterit:in altero verò,secundogenitus eo excluso succeder:prout supra.lib.2.c.14.num.26.latius ostensum est.

¶ Nona limitatio sit, quando Primogenitus occi
31 dit vltimam Maioratus successorem.Tunc nãque succesionis eius indignus efficitur,atque in sequẽtem successorem Maioratus succesio deuoluetur. l.si ab hostibus.§.Si vir.ff.solu.matri.vbi probatur quòd si inter maritum, & vxorem factũ fuit pactum, quòd superuiuens dotem lucretur : si maritus vxorem occidetit, dotem non lucrabitur: sed ad hæredes vxoris dos ipsa deuoluetur.*Non enim æquum est*,(vt Iurisconsultus ibi profitetur) *virum ob facinus suum dotem sperare lucrifacere.* Per quem tex. dixit.Bald.cons.50.li.4.quod frater substitutus per 32
fideicommissum mortuo fratre, non consequetur fideicommissum:si fratrem interficiendo faciat cõditionem mortis existere,ne dolus ei prosit.Idipsũ opinatus etiam fuit Ancharra.in cle.1.in fi.de pœniten. & remisio. Quem refert & sequitur Barb. in rep.c. Rainaldus. 13. col. vers. Et hoc Dominus Petrus.de testa.Pala.Ruui.in rep.Rub.de dona.inter vir.& vxo.§.70.nu.17.Greg.Lopez.in l. 2. titu. 15.parti.2.verb.*Sino el hijo mayor*.col.1.

¶ Quæ omnia ad hoc,vt Primogenitus hoc casu Maioratus succesione non fruatur,vera sunt: sed an illicò ad sequentem successorẽ Maioratus succesio deuoluatur, seu in vita occisoris fisco vsusfructus bonorum Maioratus adijciendus sit, frequenter dubitari solet. prout comprehenditur ex his,quæ notant Alex.n.116. & Iass. n. 4. in d.§. si vir post.Bar.Ange.Pau.Rapha.Cuman.& alios ibidem. Cuius quæstionis resolutio ex dictis eorum comprehendi poterit,& ex his etiam, quæ supra. l.1.c.9.nu.25.cum seq.adducta sunt.

¶ Hoc autẽ,quod prædiximus, quod scilicet Primogenitus occidens vltimum Maioratus possesso 33
rem,eidem succedere non valeat, adeò verum est, vt procedat in filio Primogenio,qui parentem ægrum, vel non curauit, vel eidem medicum malũ adhibuit, vt ex ea infirmitate decederet. Quod in simili probatur, ex sententia gloss. in. dict. §. Si vir. verb. *Lucrifacere*, quæ extendit illum text. loquentem in marito,qui vxorem occidit, ad eum, qui vxorem in infirmitate vel non curauit, vel eidem medicum malum adhibuit. Quam ibidem communiter Scrib. sequuntur. Cuius gloss. opi. ex rationis identitate ad filium Maioratus successorem extendi posse, videtur. Non autem extendi poterit ad alios Maioratuum successores in eo, quod dicit, de negligentia in non curando vltimum Maioratus possessorem:cùm ipsi ad id non teneantur:si cognati,seu agnati transuersales sint. In eo autem, quod dixit de eo, qui malum medicum adhibuit ad omnes Maioratus successores extendi posse videtur:si id dolo factum fuisse probatum fuerit.

¶ Decima, & vltima limitatio sit:quando Primo- 34
genita est fœmina, ea namque à masculo secundo genito à Maioratus succesione excludenda erit: prout infra isto libr. cap. 4. latiùs ostendemus. Quibus limitationibus, aliæ etiam coniungi possent, quas consultò breuitati studentes, prætermittimus.

SVMMARIA.

1 *Legitimati nihil differunt à legitimis.*
2 *Substitutio facta alicui:si sine liberis decesserit,expirat:si filius legitimatus supersit.*
3 *Legitimati ad Hispanorum Primogenia admittendi non sunt.*
4 *Legitimati debent legitimis reuerentiam exhibere.*
5 *Legitimati non possunt dici legitimi ex proprietate vocabuli, seu considerato principio genituræ: sed potius ex priuilegio, atque ex fictione.*
6 *Legitimatio est similis alchimiæ.*
7 *Legitimatus differt à legitimo:sicut imago,ab illo,quem repræsentat.*
8 *Legitimatus est similis medicato à percussionibus.*

9 *Legitimatus, appellatione legitimi non comprehenditur, vbi agitur de honore, & beneficio.*

10 *Legitimatio Principis non potest tollere ius his, quibus in legitimati defectum successio Maioratus deferenda esset, nisi ea legitimatio citatis substitutis facta fuerit.*

11 *Princeps non potest derogare iuri substitutorum absque eo, quòd vtatur clausulis ex certa scientia seu de plenitudine potestatis.*

12 *Clausulæ ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis, à Principe absque causæ cognitione apponi non possunt.*

13 *Citatio debet interuenire, vbi causæ cognitio requiritur.*

14 *Princeps non potest derogare iuri etiam in spe ex contractu competenti.*

15 *Facultas contrahendi ex iure gentium processit sicut facultas testandi.*

16 *Deus subiecit Principi leges, non tamen subiecit illi contractus.*

17 *Imperator quamuis sit super caput iuris ciuilis, est tamen sub pedibus iuris gentium.*

18 *Ius naturale potentius est iure Principatus.*

19 *Princeps etiam ex potestate absoluta non potest tollere ius competens ex contractu, etiam inter subditos.*

20 *Causa publica requiritur vt Princeps possit auferre ius in spe competens ad Maioratus successionem, & quòd præstetur bonum cambium.*

21 *Bonum cambium à Principe, non ab illo in cuius fauorem Princeps disposuit, petendum est.*

22 *Causa publica requiritur, ad hoc, vt Princeps possit filium in præiudicium vocatorum ad Maioratus successionem legitimare.*

23 *Citatio substitutorum & causæ cognitio requiritur, eo tempore, quo gratia in eorum præiudicium expeditur.*

24 *Legitimatio simplex non sufficit ad hoc, vt ex illa iure substitutorum derogatum esse censeatur.*

25 *Filius ad Maioratus successionem expresse, atque ex certa scientia, à Principe legitimatus, vtrum substitutos excludat.*

26 *Filius expresse ad feuda legitimatus, potest in feudo succedere.*

27 *Opinio dicentium Principem etiam absque causa: & citatione substitutorum, posse iuri sibi ad Maioratus successionem in spe quæsito præiudicare, taxatur.*

28 *Fatuitas dicentium, quòd Princeps potest aliquid facere. Sed quòd si id fecerit peccat, vel erit vnus pecus, ostenditur.*

29 *Ex legitimatione etiam ad feuda facta, nō potest derogari iuri, quòd in eius defectum alijs ex inuestitura antiqua competebat.*

30 *Filius legitimatus non excludit substitutum sub conditione: si sine liberis legitimis decesserit: quando is, qui fideicommissum reliquit erat nobilis, vel alias persona in dignitate constituta.*

31 *Filius legitimatus non excludit substitutum: quando fideicommissum relictum fuit sub conditione si substitutus absque filijs legitimè natis, seu ex legitimo matrimonio procreatis decesserit.*

32 *Filius legitimatus non excludet substitutum, vbi ex communi vsu loquendi sub appellatione legitimorum legitimati non comprehenduntur.*

33 *Vsus loquendi vtrum probandus sit ad sciendum: an sub appellatione legitimorum legitimi comprehendantur.*

34 *Filius legitimatus non excludit substitutum: quando Maioratus institutor ad eius successionem filios, & filias inuitauit.*

35 *Filius non legitimatus, sed dispensatus nunquam excludit substitutum sub conditione, si institutus absque filijs legitimis decesserit.*

36 *Filius spurius legitimatus non excludit substitutum sub conditione: si institutus absque filijs legitimis, decesserit: quia non potest, dici legitimatus, sed dispensatus.*

37 *Filius legitimatus, vt succedat in eo, quod sibi pater relinquere voluerit, vel sine præiudicio venientium ab intestato: vtrum excludat substitutum.*

38 *Legitimatus ita, vt succedat in eo, quod sibi pater relinquere voluerit, vel absque præiudicio venientium ab intestato: vtrum dicatur legitimatus, an dispensatus.*

39 *Legitimatus per rescriptum, qui tempore impetratæ legitimationis potuit ex subsequenti matrimonio legitimari, non excludet substitutum.*

40 *Legitimatus non excludit substitutum: quando ipse substitutus est persona in maxima dignitate constituta, vel eques auratus, vel Ecclesia.*

41 *Filius Primogenitus naturalis: vtrum succedat in Maioratu, in quo filij simpliciter ad eius successionem vocantur.*

42 *Filius naturalis excludit substitutum sub conditione: si institutus sine liberis decesserit nisi ex cōiecturis aliud comprehendatur.*

43 *Lex ex facto § si quis rogatus. el primero. ff. ad Trebel. declaratur.*

44 *Summarium. Bartol. ad. § si quis rogatus ab Emanuelis Acostæ impugnatione defenditur.*

45 Ad

45 *Ad Maioratus succesionem, ad quam filij simpliciter vocantur, nunquam filius naturalis admittendus est: nisi ex coniecturis aliud comprehendatur.*

Filij legitimati, vel etiam naturales non legitimati: vtrum filiis legitimis deficientibus ad Maioratuum succesio. ẽ. admittantur.

CAPVT III.

ET si filij legitimati legitimis extãtibus ad Maiorat⁹ succeſſionẽ nullo pacto admittẽdi ſint: prout in præcedentibus latè ſatis oſtenſum eſt: dubitari tamen plerumque ſolet, vtrum in Primogenio, in quo filij legitimi vocati ſunt, filius legitimatus: non tamen ex ſubſequenti matrimonio. de quo ſupra iſto li. c. 1. latiùs dictum eſt, filiis legitimis deficientibus, ſuccedere poſſit, excluſis agnatis, vel cognatis trauſuerſalibus in filiorum legitimorum defectum ſubſtitutis. Qua 1 in re, prima facie videtur dicendum, filium legitimatum in Hiſpanorum Primogeniis, quibus filij legitimi ad eorum ſucceſſionem inuitati ſunt, eiſdem deficientibus, admittendum eſſe: legitimati namque nihil differunt à legitimis. text. in Authen. quibus mod. natura. effici. legiti. §. ſit igitur licentia. & in Authen. quibus mod. natu. effici. ſui. §. & quoniam variè, & iterum. ibi. Si quis ergo filios legitimos non habens. collat. 6. l. qui in Prouincia. §. Diuus. ff. de ritu. nupt. l. 4. titul. 15. part. 4. ibi. *Son dende adelante legitimos.* Cùm igitur legitimati nihil differant à legitimis, & poſſint dici legitimi, conſequens eſt, vt legitimis deficientibus, in Maioratu ſuccedere debeant.

2 ¶ Quod comprobatur ex communi Scrib. ſententia, qua ab omnibus exiſtimatur ſubſtitutionem fideicommiſſariam factam alicui ſub conditione: ſi ſine liberis legitimis deceſſerit, expirare ſi filius legitimatus ſuperſit. Quod Alber. in l. generaliter. §. cum autem. C. de inſtitut. & ſubſtitut. ad fin. palam profitetur. Quem ibi ſequuntur Alex. nu. 2. & Iaſon. n. 7. dicentes hanc eſſe communem opinionem. Eaque opinio fuit Iacobi de Rauena. quem refert & ſequitur Ioan. Andr. in addit. ad Spec. tit. de ſucceſſio. ab inteſta. §. 1. ad fin. Ang. in ſua diſputatione incipien. Quidam nobilis genere. col. 2. & 3. Ioan. de Imola, qui hanc cõmunem opinionem eſſe profitetur in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. quaſi ad fin. ff. ad Trebell. vbi etiam Ripa. num. 44. eam cõmunem opinionem appellat. Quod etiam profitentur Tiraquel. in l. ſi vnquam. verbo. *Suſceperit liberos.* n. 69. & Carol. Moli. in conſuet. Pariſ. tit. 1. §. 3. gloſ. 1. n. 44. & Greg. Lopez. in l. 4. titul. 15. part. 4. verb. *Todas las honrras.* Et Albertus Brunus. conſ. 15. n. 10. Lauren. Sylua. conſ. 45. n. 24. Pariſ. conſ. 8. n. 9. li. 2. vbi inquit hanc eſſe communem opinionem, & ab ea non eſſe recedendum in iudicando & conſulendo. Carol. Ruinus conſ. 87. n. 13. li. 3. Idem conſ. 145. n. 16. eod. li. & alibi ſæpè Scrib. ſicque legitimatum ad Maioratus ſucceſſionem admittendum eſſe dixit Mencha. de ſucceſſi. progreſſ. §. 2. n. 52. & li. 2. controuerſ. frequentium.

¶ Sed quanuis hæc opinio cõmunis ſit, nunquam 3 tamen mihi ſuaderi potuit, quòd ad Hiſpanorum Primogenia adaptari valeat: imò ſemper eius fui ſententiæ, vt ſi ad Maioratus ſucceſsionem filij legitimi inuitati ſint, ſub ea vocatione, filius legitimatus non comprehendatur. Eſt namque (vt alibi diximus) Primogenitus veluti familiæ caput, atque in eo ſtat ſplendor genituræ, nominiſque, atque armorum, & inſignium propriæ familiæ vſus, atque à cæteris ex eadem familia procedentibus tanquam principalis domus honorandus eſt. Quæ omnia non legitimatis: ſed potiùs 4 legitimis conuenire notiſsimum eſt. Legitimati namque debent reuerentiam legitimè natis exhibere, nec debent ad eandem menſam cum illis ſedere. Bal. in c. per tuas. n. 2. de maiori. & obedi. Alexand. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. n. 58. ff. ad Trebel. Portius conſil. 106. nu. 94. Improprium enim, atque nimis irrationabile, & aduerſus mentem inſtitutoris Maioratus futurum eſſet, caput familiæ, atque genituræ ſplendorem in eo apponere, qui non verè, ſed per fictionem legitimus eſt, excluſis illis, qui verè legitimi ſunt. Legitimati namque 5 non poſſunt dici legitimi ex proprietate vocabuli, ſeu conſiderato principio genituræ: ſed potiùs ex priuilegio, atque ex fictione. Bald. in l. eam quam. C. de fideicommiſſ. n. 44. & 45. Decius conſil. 284. n. 15. Tiraquellus de Primogen. quæſt. 34. n. 58. Idem in rep. l. Si vnquam verbo. *Suſceperit liberos.* nu. 79. Portius. d. conſil. 106. nu. 95. vbi plura in idem adducit. Ideòque, non ineleganter dixit Bal. in c. 1. de conſtitu. n 23. Legitimationem alchimiæ 6 ſimilem eſſe. Ea namque efficit, quòd æs aurum appareat: non tamen poteſt verè ex ære aurum facere, ſeu vnam ſpeciem in aliam tranſmutare: idipſum etiam in effectu repetit idem Bald. in l. etiam. C. de appella. n. 1. vbi inquit, differre legitimatum à legitimo: veluti imaginem ab eo, cuius 7 figuram repræſentat, ſeu veluti illum, qui à Principe vſum togæ impetrauit, vt ciuis Romanus efficeretur ab illo, qui verè ciuis Romanus eſt. Iterum etiam dixit idem Bal. in c. final. n. 1. de tranſlat. Epiſcopi vel electi, quòd legitimatus eſt ſimilis 8 homini medicato à percuſſionibus, in quo ſemper ſolent remanere cicatrices. Iaſ. qui plura refert in l. cum acutiſſimi. C. de fideicommiſſ. nu. 4. Et verbum hoc, legitimus, in potiori ſignificatu accipiendum eſt, nec in hac materia ad legitimatos protrahendum. Vbi enim agitur de honore, atque, 9 beneficio, legitimatus, appellatione legitimi non comprehenditur: prout notat Bald. in d. c. per tuas. numer. 3. idem Bald. in l. generaliter. §. cùm autem. numer. 2. C. de inſtitut. & ſubſtitut. Vbi inquit, hanc eſſe potiſſimam rationem ex qua filius legitimatus in feudo ſuccedere nõ poteſt: quod etiam in Maioratu ſeruandum eſſe dixit D. Did. de Couarr. reſolut. lib. 3. capit. 6. numer. 7. verſi. eadem

equidem ratione vbi inquit, legitimatum nō ſuccedere in Maioratu, niſi ad id ſpecificè legitimatus ſit, quibus adiicit ex vulgari vſu loquendi appellatione legitimorum legitimatos non cōprehendi: prout ſtatim dicendum erit.

¶ Ex quibus videtur præfatam communem opin. quòd ſcilicet filij legitimati excludant ſubſtitutum, Hiſpanorum Primogeniis non rectè adaptari poſſe: ſed quoniam de his forſan dubitari poterit, vt in hac re vera reſolutio habeatur, atque huiuſmodi filij legitimati omninò à Primogeniorum ſucceſſione excludantur, aliquas cōcluſiones breviter recenſebimus. In quibus etiam prefata communi opinione retenta, filij legitimati à cognatis, ſeu agnatis legitimis neceſſariò excludendi erunt, quæ etiam ad communis opinionis limitationem deſeruire poterunt.

10 ¶ Prima concluſio, quòd præfata communis opinio procedat: quando agitur de bonis, in quibus libera diſpoſitio ad patrem ſpectat: ſed quando, de bonis reſtitutioni ſubiectis contentio eſt, legitimatio nihil prorſus valeat, niſi ex cauſa legitima conceſſa fuerit, de eaque citatis ſubſtitutis, quibus iam ius probabile ſaltim in ſpe acquiſitum erat, cognitum ſit. Quod optimè comprehenditur ex doctrina Bartol. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. n. 14. ff. de liber. & poſthum. vbi inquit, quòd ad hoc, vt pater poſſit facere filium legitimari in vita, nō requiritur alicuius citatio: quia hoc attinet ad patrem, qui de bonis ſuis poteſt diſponere quomodo vult, ex quibus verbis apertè probatur, quòd ſi ageretur de bonis, de quibus pater nō poſſet liberè diſponere, ſubſtituti eſſent neceſſariò citādi. Quod etiam ſentit Paulus ibidem numer. 16. atque apertiùs declarant Alexand. numer. 17. ad fin. & Iaſon. numer. 92. & 134. & communiter Scribentes ibidem: idipſum etiam verum eſſe profitentur Alber. Bald. & Fulgo. in l. nam ita Diuus. ff. de adoptio. Decius qui hanc aſſerit eſſe communem opinionem conſilio 284. numer. 10. idem conſil. 425. numer. 10. Carol. Ruin. conſil. 36. numer. 20. libr. 1. & conſil. 178. ad fin. libr. 2. & conſil. 106. numer. 5. li. 3. & conſil. 4. numer. 3. eod. lib. Bertrand. conſil. 110. numer. 2. & 3. lib. 3. Curti. Iuni. conſil. 99. numer. 32. 33. & 37. & 38. lib. 2. Pariſ. conſil. 11. numer. 14. lib. 2. & conſil. 14 numer. 32. eod. libr. Idque optimè declarat Ioan. Cephalus. conſil. 23. Vbi ſingulariter dixit, quòd ſi pater diſponat circa bona vinculata in caſu, quo id facere poſſit, requiritur vocatio ſubſtitutorum: ſi verò diſponat circa bona allodialia, non requiritur. Vbi annectit, quòd ſic intelligitur opinio Bartol. in d. §. & quid ſi tantum in eo, quòd dicit, quòd non requiritur citatio agnatorū: quod etiam ex pluribus probat Alber. Brun. inter conſilia feudalia conſil. 15. numer. 16. & alibi ſæpè Scribent. annotare ſolent. Idque apertiùs efficitur, ſi cōſideremus, quòd hæc legitimatio non fit in vita: ſed poſt mortem Maioratus inſtitutoris, & poſt delatam ſucceſſionem ſuo loco, atque ordine omnibus vocatis, ac ſubſtitutis. In quo caſu, abſolutum eſt neceſſariam eſſe citationem eorum, quibus hæreditas delata fuit, quanuis ab eiſdem addita non ſit: prout optimè cōſiderauit Decius. d conſil. 284. num. 10. atque Scriben. ſuperiùs relati communiter conſiderare ſolent.

11 ¶ Quæ omnia cōprobantur ex eo, quòd diximus ſupra libr. 1. capitulo octauo. numero 31. cum ſequentibus, concludentes ius hoc Maioratus ſucceſſionis, etiam in ſpe conſiſtens non poſſe tolli Principe: niſi ex cauſa legitima, atque ea, citatis conſanguineis ſubſtitutis probata. Quibus nunc ſuperaddimus quod Princeps non poteſt derogare iuri ſubſtitutorum abſque eo, quod vtatur clauſulis, ex certa ſcientia, vel de plenitudine poteſtatis, vt notant Bald. numero primo. & Paulus. nume. 1. 2. & cæteri Scribent. in l. ſi teſtamentum. C. de teſtament. & in d. §. & quid ſi tantum. Quæ 12
clauſulæ à Principe non niſi cauſa cognita apponi poſſunt: prout ex pluribus probat Decius conſilio 410. numer. 21. vbi inquit, quod hæ clauſulæ nihil operantur: quando proceſſum fuit abſque cognitione. Aymon. conſilio 241. nume. 20. Auguſtinus Beroi. in capit. 1. de confirma. vtili vel inutili. numer. 37. & numer. 42. & plures alij quos ſupra libr. 1. capit. 7. num. 31. citauimus. Et quando cauſæ 13
cognitio requiritur, neceſſariò debet interuenire citatio eorum quorum intereſt. Aretinus in d. l. Gallus. §. & quid ſi tantum colum. final. & Carolus Ruinus conſilio 96 numer. 10. libr. 3. Portius. conſil. 106. num. 34.

¶ Item eiſdem etiā ſuperaddimus, ea omnia pro- 14
cedere, ſiue ius ſucceſſionis in ſpe, ex teſtamento, ſiue ex contractu dependeat. In vtroque namque caſu non valet Princeps eidem ſine cauſa derogare. Sicut enim teſtandi facultas ex iure gentium competit: prout ſupra lib. 1. capite 2. numer. ſexto. oſtenſum eſt, ita etiam facultas cōtrahendi ex eodem iure gentium procedit. l. 1. in princip. ff. de pactis vbi communiter Scribentes id notant. l. cum 15
te. C. de donation. ante nupt. l. ſi donationem. C. de reuocat. donat. l. cauſas vel lites. C. de tranſactio. l. ex hoc iure. ff. de iuſti. & iure. cum ſimilibus. Ideóque, Princeps ius quæſitum ex cōtractu etiam in ſpe abſque cauſa publica tollere non poteſt, vt opinatur Bald. in capit. 1. de natura feudi ante. n. 1. Vbi inquit, quod quanuis Deus ſubiecerit Prin- 16
cipi leges, non tamen ſubiecit illi contractus, idipſum dixit Barbar. in capit. 1. de conſtitu. colum. 11. verſiculo, Si mihi dicatur, vbi ſubiecit, quòd quanuis Imperator ſit ſupra caput iuris ciuilis, 17
eſt tamen ſub pedibus iuris gentium. Idipſum notat Bald. in capitul. 1. §. notandum. numer. 2. qui feudum dare poſſunt, vbi inquit, potentius eſſe ius naturale quàm principatus. Alexand. conſilio 18
30. num. 5. lib. 5. Celſus conſil. 26. num. 30. & conſil. 129. numer. 87.

¶ Quod adeò verum eſt, vt nec Principi ex pote- 19
ſtate abſoluta id facere liceat, prout reſoluit Felin. qui hanc magis communem opinionem eſſe profitetur in capit. quæ in Eccleſiarum. numer. 33. de conſtitut. Socin. conſil. 87. num. 13. libr. 3. Aymon de antiquit. temp. 1 par. nume. 5. Decius conſi. 410. numer. 21. & 22. Curtius Iuni. conſil. 138. numer. 5. Pariſ. conſil. 1. numer. 87. libr. 1. Thom. Grammat. deciſio. 65. numer. 27. Alciat. de præſumptio. regu. 3. præſumpt. 8. numer. 6. Carol. Ruin. conſil. 71. nu. 37. lib. 3. Anto. Gabr. lib. 3. commun. opinio. de iure quæſito non tolle. conclu. 5. numer. 18. in quo non eſt facienda differentia inter ſubditos & non ſubditos, vt optimè reſoluit Celſus. d. conſil. 26. n. 30. vbi plura in idem adducit Ant. Gabriel. qui plura etiam refert libr. 3. communium opinionum. cap. 3. numer. 19.

¶ Similiter etiā ſuperaddimus cauſam legitimam 20
ad hoc non ſufficere, niſi ea publica ſit, ſubſtitutoque cui ex legitimatione Maioratus ſucceſſio

ablata

ablata fuit, bonum cambium præſtetur: ſic nãque efficiendum eſt quoties à Principe ex cauſa iuri alterius præiudicatur. l. item ſi verberatum, §. 1. ff. de rei vend. l. Lucius. ff. de euiction. l. venditor. §. ſi conſtat. ff. communia prædio. l. Antiochenſium. ff. de priuil. credit. l. 2. tit. 1. part. 2. Hoc autem bonum cambium à Principe, non autem ab illo in cuius fauorẽ legitimatio, ſeu quæuis alia gratia in præiudicium ſubſtitutorum conceſſa fuit, petendum atque exigendum erit: prout opinantur. Abb. in c. quanuis num. 13. de re iudi. Decius conſ. 520. n. 10.

21 Ex quibus rationibus in legitimatione in præiudicium ſubſtitutorum conceſſa, cauſam publicam requiri, de eáque citatis ſubſtitutis tractari debere, eiſdémque bonum cambium præſtandum eſſe cenſuerunt. Decius conſil. 519. n. 6. & cõſ. 576. n. 9. D. Did. de Couarr. reſolu. lib. 3. c. 6. nu. 8. Burgos in proœmio. legum Tauri. n. 349. Socinus. Iuni. conſ. 65. n. 9. lib. 2. Ripa. in l. quominus nu. 8. ff. de flumi. & Carol. Moli. in conſuetud. Pariſ. tit. 1. §. 8. glo. 1. n. 39. atque Portius conſ. 106. nu. 32. & omnes alij quos ſupra iſto. c. nominatim citauimus.

22 ¶ Ex quibus omnibus deducitur dubiam eſſe quãdam opinionem quã ex pluribus probare nititur. D. Franciſcus Sarmientus Sellecta. interpret. libr. 1. c. 8. n. 3. vbi reiicit communem opinionem, dicentium, in legitimationibus in quibus iuri ſubſtitutorum ex cauſa derogatur, citationem eorum neceſſariam eſſe, de qua ſuperius meminimus. Quã, ea ratione improbat, q̃ ſcilicet citatio ad actus iudiciales adaptetur, non autem ad gratias, quas Principes facere ſolent, cùm non ſit tribunal gratiæ eiꝰ qualitatis, vt in eo lites decidãtur, ideóque (vt ipſe inquit) gratia ſecundum parentis relationem expeditur, nec de ea probationes fiunt, niſi in his gratiis quæ commiſſariis delegãtur. In quibus ipſi commiſſarij proceſſum faciũt, his quorum intereſt citatis. quod adiicit non rectè percepiſſe eos iuris interpretes qui ſuper d. §. & quid ſi tantum ſcripſerunt, ex eo quòd non multum in curia verſati fuerunt.

23 ¶ Sed quanuis hoc ipſe conſtanter profiteatur, nihilominùs tamen non exiſtimamus ex his à prædicta opinione recedendum eſſe. Si enim hæc legitimatio ex qua iuri alterius derogatur, non poteſt, niſi ex cauſa publica cõcedi, vt ſuperius oſtenſum eſt, conſtat de hac cauſa cognitionem præcedere debere, atque per conſequens, eos quorum intereſt citandos eſſe: non enim poteſt aliter de cauſa cognoſci, nec gratia à Principe in tertij præiudicium impetrari, vt ſtatim oſtẽdemus, & quanuis id in Curia Romana fieri non ſoleat, in eo cõuentu vbi literæ gratiæ expediuntur: cùm is non ſit locus iudicij (vt ipſe Frãciſcus Sarmientus profitetur) in his autem Regnis in eo tribunali vbi literæ gratiæ expediũtur, non aliter Regia facultas ex qua ad Maioratus ſucceſſionem vocati ac ſubſtituti lædi poſſint, conceditur, quam præcedente priùs ſummaria ſaltim cauſæ cognitione, vocatis his quibus præiudicium aliquod ex illa irrogari poſſet, vel ſaltim eo, qui primo loco ad Maioratꝰ ſucceſſionem vocatus eſt. Quòd ſi is, facultati cõſenſum præſtet, vel eidem non contradicat, atque ex probationibus conſtet cauſam legitimam ad facultatem concedendam adeſſe, facultas cõceditur. Si verò vocatus ad Maioratus ſucceſſionẽ eidem facultati contradicat, cauſaque contradictionis legitima ſit, facultas ipſa denegatur, quod nimis iuri ac rationi conſonum eſt. Cùm enim hi Conſiliarij qui Regiæ cameræ & literis gratiæ expediendis præſunt, huiuſmodi gratias non valeant, niſi ex cauſa, concedere, conſequens eſt, vt de ipſa cauſa prius cognoſcere valeant, cùm ſit ad ipſius gratiæ conceſſionem præparatoria. Is namque qui eſt iudex cauſæ preparatæ iudex etiam cauſæ preparantis eſſe debet. l. ordinarij. C. de rei vendi. l. quoties cum ſimilibus. C. de iudi. neque eſſet iuridicus ſtylus quòd huiuſmodi gratiæ abſque cauſæ cognitione, & ex ſola partis relatione concederetur, & poſteà de earũ iuſtitia in alio iudicio diſputetur. Melius eſt enim ita res diſponere, vt iniuſtitia non fiat, quàm, quòd poſtquàm facta eſt reparetur. l. fin. cum ſimilibus. C. de tempor. in integrũ reſtitu. Poſſent namque plura inconuenientia, quæ notiſſima ſunt, ex huiuſmodi facultatum conceſſione abſque cauſæ cognitione reſultare. Ideóque melius eſt, vt ipſa cauſæ cognitio, & citatio præcedat. Sicque ſemper ſolet dicta ſummaria cauſæ cognitio facultatum impetrationem præcedere: quanuis probationes ſoleant iudicibus ordinariis committi, qui illas citatis ſucceſſoribus, faciunt, atque ad Regium Conſilium Cameræ remittunt. Ex quibus ſubſtinentur ea quæ Scribentes in d. §. & quid ſi tantum dicere ſolent, quæ vt ex iuris principiis apertiſſimè deriuãtur, ita etiam ex communi ſtylo atque obſeruatione ſuſtinentur.

¶ Sed vt de hac re perfecta reſolutio habeatur, duo 24
caſus diuerſi cõſiderandi ſunt. Primus, quando legitimatio ſimpliciter conceſſa fuit, in qua ſpecie certiſſimum eſt, non videri ex illa derogatum iuri ſubſtitutis competẽti, prout in feudo deciſum eſt, ex text. in c. 1. §. naturales, ſi de feudo defuncti, in vſibus feudo. Ea nãque ratione legitimatus in feudo non ſuccedit, q̃ ex legitimatione derogatũ non cenſeatur iuri domini, ſeu agnatorum, quibus ex inueſtitura ius quæſitum erat: prout ibidem cõmuniter Scribentes aduertunt. Cuius tex. deciſio, quæ ex ſuperiùs adductis ex iuris principiis ac ſolidiſſimis fundamẽtis deriuatur, ad Primogenia extẽdi poſſe ex rationis paritate videtur, quod dicit. D. Didacus de Couarr reſolutio. li. 3. d. c. 6. nu. 7. atque vltra ſuperiùs adducta comprobari poteſt ex his, quę latè adducit Albertꝰ Brunꝰ cõſ. 15. n. 11. ad finẽ.

¶ Secũdus caſus, quando in legitimatione adiectũ 25
eſt, q̃ filius legitimatur ad ſuccedẽdũ in Maioratu parentis, derogando expreſsè iuri trãſuerſaliũ ſubſtitutorum, cum clauſula ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis, in qua ſpecie, ſupradicta, dubia videntur, cum Princeps iuxta plurimorum opinionem, de qua ſupra. li. 1. c. 8. n. 28. mentionem fecimus, id poſſit etiam abſque cauſa legitima facere. Quæ dubitatio ex eo etiam augetur, q̃ quãuis filius legitimatus non poſſit in feudo ſuccedere, ex deciſione tex. in d. §. naturales: ſi tamẽ expreſsè ad feuda legitimatus fuerit, in eis ſuccedere poterit, & etiam in feudis Regalibus, ſi ad ea ſpecificè legitimatus ſit, quod cenſuerunt gloſſ. Andr. de Iſernia. Bald. Aluarot. Præpoſ. Matthæus de Affli. & cæteri in d. §. naturales. Alexand. conſ. 2. n. 16. li. 1. Aretinus conſil. 164. n. 4. hãncque opinionem communem appellant Boerius deciſione 123. numero ſexto. Pariſ. conſilio primo. numero 76. libro ſecundo. Iulius Clarus. §. feudum. quæſtione 82. verſicul. ſed quæro. Carol. Mol. tit. 1. §. 8. glo. 1. numer. 38. Celſus qui plura refert conſil. 26. numer. 10. cum ſeq. 26

27 ¶ Sed quanuis opinio illa,quòd ſcilicet Princeps etiam abſque cauſa legitima, & citatione ſubſtitutorum poſſit illis in iure ad Maioratus ſucceſſionẽ in ſpe quæſito præiudicare, à pluribus communis appelletur:mihi autem contraria opinio verior atque probabilior ſemper viſa fuit. Nõ enim eius ſententiæ vnquam eſſe potui,vt Principi eam poteſtatem tribuam, quæ abſque peccato, atque quadam tyrannidis ſpecie exerceri nequeat: prout d.c.8.n.31. latiùs oſtenſum eſt, nec poſſum admit-
28 tere illa, quæ circa hæc Scribentes opinantur, dicentes,Principem hoc facere poſſe,ſed ꝙ mortaliter peccaret,vel ꝙ eſſet vnum pecus : prout aliàs dixit Bal.in c.1.§.filij nati. n.1.ſi de feudo fuerit cõtrouerſia in vſibus feudorum,& plerique Doctores in l. Gallus §. & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſth.dicere ſolent.Imò omnem hanc poteſtatem à Principe reiicimus, illam ad ea tãtum,quæ iuſta & honeſta ſunt,atque abſque peccato & tyrãnide exerceri poſſunt,coercentes,quod dum magis excogitatur, maioti firmitate comprehenditur, atque retinetur.

29 ¶Similiter etiã opinio illa,ꝙ filius poſſit ad feuda legitimari in præiudicium domini,ſeu illorũ, quibus ex inueſtitura ius, ſaltim in ſpe ad eius ſucceſsionem quæſitum erat,ſemper mihi eiſdem rationibus ſuſpecta viſa fuit. Sícque in feudo antiquo, & ex quo agnatis ex antiqua inueſtitura ius quæſitum erat,illam reiiciunt Alexand. poſt Salic. ab eo relatum,conſ.60.n.2.libr.2.Anton.de Roſſellis de legitimatione li.2.c.de legitimationis effectu.n.24.Vbi inquit,ꝙ glo.in d.§. naturales cõmuniter non tenetur.Cardi.Alexandrinus in capi. per venerabilem.§. quod autem.n. 61.qui filij ſint legitimi.Socinus Iunior,conſ.65.n.14.li.2. Carol. Molineus, qui etiam ad id Ludouicum de Sardis & Vldari.Zaſsium refert,in conſuet. Pariſ.tit.1. §. 8.gloſ.1.n.39.vbi id conſtanter defendit.Idque,& optimè probant Albertus Brunus conſi.15.nu.18. cum ſeq.& Franc.Sarmien. ſelectarum interpreta. lib.1.c.8.n.10.cum ſeq. Quorum opinio aduerſus communem in caſu,de quo agimus, vera mihi videtur:niſi cauſa legitima atque publica,ad id efficiẽdum interuenit,eáque iuxta ſuperiùs adducta, cognita atque probata ſit,atque bonum cambium ſucceſſori præſtetur.Sícque etiam quoad Maioratus ſucceſsionem attinet, ea, quæ prædiximus, in iudicando,& conſulendo ſequenda,atque amplectenda erunt:quanuis in his Regnis non mihi cõpertum ſit caſum, de quo nunc agimus, vnquam euenisſe, nec etiam in poſterum euenturum eſſe credendum ſit.

¶ Ex quibus dubia redditur opinio quædam Reuerendiſsimi domini D.de Couarr.lib.3.reſol.ca.6, n.7.verſic.eadem quidem ratione:vbi inquit,legitimatum expreſsè à Principe ad Maioratus ſucceſsionem,ſubſtitutum datum in defectum filiorum legitimorum excludere:niſi Maioratus inſtitutor legitimatos excluſerit.Cùm enim Princeps non valeat filium illegitimum abſque cauſa publica in præiudicium ſubſtituti legitimare:conſequens eſt,vt hæc opinio ſuſtineri non valeat,etiãſi Maioratus inſtitutor legitimatos non excluſerit, ſed ſolùm legitimos vocauerit : quãdo autem illos excluſit,hæc omnia abſque dubio procedunt.

30 ¶Secunda concluſio ſit,ꝙ quãdo is,qui fideicommiſſum reliquit : ſub conditione,ſi abſque liberis legitimis deceſſerit,eſt nobilis,vel perſona aliàs in dignitate conſtituta,filius legitimatus non excludit ſubſtitutum, nec eiuſdem fideicommiſsi capax eſt,de quo extat ſing.doctrina.Ang.in ſua diſputatione incipi.Nobilis quidam,Bald.conſ. 203. lib.5. Alex.in l.generaliter.§.cum autem.C.de inſtitu.& ſubſtit.nu.2.& Iacobi.nu.4.Ripa.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Trebel.n.44.Aug.Beroius. in c. in præſentia.de proba.n.324.Alexã.Areti.Socin.& alij Modernio. in l. Gallus. §. ſi eius.ff.de libe. & poſth.Barba.conſ.27.n.53.cum ſeq.li.1.Alex.conſ. 67.n.4.li.1.& conſ.94.n.5.eod.lib.& conſ.60.n. 6. li.2.Decius conſ.284.n.16.Tiraq.de nobilit.ca.23. n.15.& 18.Carol.Ruinus conſ.158.n.8.li.1.& conſ. 167.n.5.li.5.Gratt⁹.cõſ.29.n.51.li.1. Albertus Brunus.conſ.15.n.11.Pariſius cõſ.9.n.47.li.2. Matth.de Afflict. deciſione 386.Quæ cõcluſio proculdubiò communis eſt,nec aliquis eſt,qui ab illa diſſentiat. Ex qua concluſione conſequitur,propè ſemper in Hiſpanorum Primogeniis, filium legitimatum nõ excludere cognatos,ſeu agnatos legitimos,cùm vt in plurimum ea Primogenia,à nobilibus,ſeu ſaltim perſonis in dignitate conſtitutis , inſtitui ſoleant,vt pluſquàm notiſſimum eſt.

¶Tertia cõcluſio, quòd quoties Primogenium re- 31
lictum eſt ſub ea conditione,ſi poſſeſſor ſine liberis legitimè natis, vel ex legitimo matrimonio procreatis deceſſerit, nunquam filius naturalis legitimatus ex Principis reſcripto, ad eius Primogenij ſucceſſionem admittendus erit.Quod dixit Alexã. in d.l.generaliter.§.cùm autem.n.2.quem ſequitur Iacobi.ibidem.n.4.Ripa.in d.l.ex facto.§.ſi quis rogatus.n.47.Pariſius.conſ.1.n.42.& n.81.li.2.& cõſ. 9.n.46.& conſ.11.n.12.& n.149.eod.lib.Soci.Iuni. conſ.65.n.10.li.2.Grattus.cõſ.65.n.47.li. 1. & cõſ. 29.n.45.& 46.li.2.& conſ.158.n.27.cum ſeq. eod. lib.& eſt cõmunis & vera reſolutio.Quam etiam probant omnes Scriben.quos ſuperiùs citauimus: dicentes,in hac ſpecie legitimatum ex ſubſequenti matrimonio admittẽdum eſſe, ad excluſionẽ ſubſtituti.Ex qua communi reſolutione, etiam ceſſat in Primogeniis Hiſpaniæ legitimatorũ ſucceſsio, cũ ꝓpè in omnibus,hæc clauſula apponi ſolita ſit.

¶ Quarta concluſio, quòd ſi ex communi vſu lo- 32
quendi ſub appellatione legitimorum , legitimati non comprehenduntur , filius naturalis legitimatus non excludet ſubſtitutum.Quod dixit.Paul.in l.fina.n.6.C.de his,qui veni.æta. impe. Et Ioan.de Imol.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.fina.verb.ff.ad Trebel. atque Franc.de Ripa.ibi.num.43.Idipſum etiam dixit Alex.conſ.25.n.1.li.1.Deci.conſ.284.n. 10.vbi plura in idẽ adducit.Albertus Brunus.conſ. 15.n.11.Idque etiam dixit Alex.conſ.60.nu.6. lib.2. 33
Vbi cõſulit aduocatis,ꝙ non obliuiſcantur de huiuſmodi vſu loquendi,probationes facere. Quod vtile erit,quanuis Decius.d.conſ.284. dicat de huiuſmodi vſuloquendi, non eſſe neceſſarium probationes facere : cùm vbique notiſsimum ſit, ex communi loquendi vſu,appellatione legitimi, legitimatum non comprehendi. Quod etiam dixit Gozadi.conſ.6.n.11.plura in idem adducens.

¶ Quinta concluſio, quòd ſi inſtitutor Maioratus 34
ad eius ſucceſsionem vocauerit filios, & filias, & eorum filios legitimos: (prout cõmuniter in omnibus Hiſpanorum Maioratibus fieri ſolet:) nunquam in huiuſmodi diſpoſitionibus,naturalis legitimatus comprehendatur, ne Maioratus inſtitutor dicatur ſenſiſſe de filiis naturalibus filiarum ſuarũ. Quod nimis abſurdum,atque aduerſus eius

mentem futurum esset, idque comprehenditur ex his, quæ dixit. Bartol. in l. hæredibus. §. Titius. ff. ad Trebel. n. 2. Ang. col. 2. Alex. n. 6. & 7. in d. l. ex facto. §. si quis rogatus. atque ibi Ripa. numero 23. Quod etiam in specie, de qua agimus, sequutus fuit Albertus Brunus. d. cons. 15. n. 11. adiiciens, q̃ cùm ex verbis, quæ testator dixit in vna parte testamenti interpretandum sit, quid senserit in alia: in omnibus substitutionibus, tam filiis masculis, quàm fœminis factis, idem dicendum sit, quanuis in substitutione facta filiis masculis diuersa ratio militare videatur. Quod ex præsumpta mente testantis verum mihi videtur. Idque in terminis, de quibus agimus dixit ante illum Soci. consil. 249. lib. 1. Quem refert & sequitur Alba. consil. 29. n. 7. dicens, q̃ cùm dicta conditio, si sine liberis decesserit, non possit intelligi de legitimatis quoad filiam institutam, idipsum dicendum erit respectu filij, ne vna atque eadẽ res diuerso iure censeatur.

35 ¶ Sexta conclusio, q̃ si filius non legitimatus, sed dispensatus sit, nunquam succedat in Maioratu, in quo filij legitimi ad eius successionẽ inuitati sunt. Communis namque opinio, q̃ filij naturales legitimati faciant deficere substitutionem, sub ea conditione factam: si institutus sine liberis legitimis decesserit, non habet locum in filio, qui non est legitimatus: sed dispensatus, quod notat Corneus. consil. 9. n. 6. & 7. lib. 4. Alexand. consil. 30. n. 1. li. 4. Deci. consil. 52. nu. 3. Gozadi. consil. 6. nu. 74. & 75. Lauren. Sylua. consi. 45. n. 24. vbi plura in idem adducit. Quod etiam Modern. præfertim Soci. Crottus, & Carolus Ruinus. in l. Gallus. §. & quid si tantum communiter annotare solent.

36 ¶ Ex qua conclusione infertur, q̃ quanuis ex communi opinione (de qua superiùs meminimus,) filius legitimatus excludat substitutum sub ea conditione, si sine liberis legitimis decesserit: filius tamen spurius legitimatus non excludet substitutũ. Quia quanuis is plenissimè legitimatus sit, nunquam dici poterit legitimatus, sed dispensatus, in quo ex superiùs adductis prædicta cõmunis opinio non procedit. Quòd autem filius spurius habitus ex parentibus, inter quos non poterat esse matrimonium ex impedimento iuris diuini, vel Canonici, nunquam dicatur legitimatus: sed potiùs dispensatus, dixit Paul. consil. 30. numero 4. lib. 1. secundum nouam impressionem: idque ex eo, q̃ Princeps non possit spurium legitimare, nec huiusmodi defectum tollere, sed solùm cum eo dispensare: quod notat etiam Soci. consil. 65. n. 12. lib. 3. Bald. in l. 1. ante nu. 1. C. de natur. libe. Curtius Senior consil. 64. num. 10. & consil. 16. nu. 19. Deci. consil. 576. nu. 6. & consil. 264. num. 3. Soci. Iunior. consil. 120 li. 2. Lauren. Sylua. qui hanc cõmunem opinionem appellat. consil. 45. n. 42. Crottus. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de libe. & posthum. n. 33. Gozadi consil. 6. n. 51. & consil. 92. numer. 13. Grattus. consi. 65. n. 15. D. Did. de Couart. in Epith. super 4. c. 8. §. 8. num. 4. Tellius Fernandus in l. 12. Tauri. n. 24. Portius consil. 106. n. 2.

37 ¶ Secundò infertur, quòd filius legitimatus ad succedendum in eo, q̃ pater eius voluerit, vel sine præiudicio venientium ab intestato, vel aliàs, cum quacunque alia restrictione successionis, substitutum sub cõditione: si institutus sine filiis legitimis decesserit, non excludet, cùm iste filius non verè

38 legitimatus, sed dispensatus sit. Non enim potest quis pro parte legitimus, pro parte autem illegitimus esse. Ideóque is, qui restricta successione legitimatur, nõn legitimatus, sed dispẽsatus esse dicitur. Quod dixit Paul. in l. 1. n. 5. C. de iur. aureorũ annullo. Idem in l. ab eo. C. de leg. hære. nu. 3. idem in l. pactum, quod dotali. n. 9. C. de colla. vbi Alex. n. 5. Curtius Seni. consil. 37. n. 6. Præpo. in c. per venerabilem. §. quod autem. num. 54. qui fil. sint, legi. Iaſ. in Rub. ff. de libe. & posth. n. 18. Decius consil. 338. n. 3. Chassa. cons. 39. n. 63. Carol. Ruinus cons. 72. n. 15. li. 3. Idem cons. 106. n. 8. eod. lib. Alciatus. in l. 2. in princ. ff. de verb. obliga. n. 51. Parisius. cõs. 14. n. 45. lib. 2. Lauren. Sylua. qui plura in idem adducit consil. 45. n. 38. & alibi sæpè Scrib.

¶ Sed quanuis hæc opinio tantorum virorum authoritate comprobata sit: contraria tamen sententia mihi verior videtur: imò, quòd si legitimatio respectu personæ integrè concessa sit, non desinat esse vera legitimatio: etiamsi ius succedẽdi aliqua ex parte sibi restringatur. Legitimatio namque in persona legitimati residet: ius autem succedendi est quædam eius cõsequentia ab ipsa legitimatione diuersa, ac separata. Quod sic declarauit Ioan. Andr. in addi. ad Specul. tit. de successio. ab intesta. §. 1. versi. Sed ex facto quæritur. Soci. cons. 246. n. 2. lib. 2. Curtius. Seni. consil. 16. n. 22. Decius in l. pactum. C. de colla. n. 15. & in l. solet. n. 9. ff. de iurisd. omni. iudi. Idem cons. 264. nu. 3. & cons. 258. nu. 10. Parisius. cons. 7. n. 15. & n. 16. Alciat. lib. 3. Paregon. c. 4. Idem Alciatus. in Rub. ff. de libe. & posth. n. 9. Gozadi. cons. 6. n. 63. Carol. Ruinus. cons. 145. lib. 3. n. 4. Idem cons. 75. n. 11. lib. 3. Tiraq. in l. si vnquam verb. donatione largitus. nu. 259. D. Did. de Couar. in Epito. super 4. 2. par. c. 8. §. 8. n. 1. Emanuel Acosta. in l. Gallus. §. & quid si tantum. 2. part. nu. 152. ff. de libe. & posth. Tellius Fernãdez qui hanc communem opinionem appellat in l. 12. Tauri. n. 22. Sícque in quadam lite satis difficili atque inextricabili, quæ super cuiusdã Maioratus successione, in summo Castellæ senatu diffinita fuit, „ppè ab omnibus iudicibus acceptum atque intellectum vidimus. Ideóque in casu, de quo agimus, filius hoc pacto legitimatus, secũdùm communem opinionem substitutum excludet: nisi ex ipsa legitimationis restrictione vel ex aliis, quæ superiùs adduximus, excludatur.

¶ Septima conclusio sit, quòd si legitimatus per 39
rescriptum tempore impetratæ legitimationis potuit ex subsequenti matrimonio commodè legitimari, is non excludet substitutum, cùm ea legitimatio nullius effectus esse censeatur: nisi Principi id expressum fuerit, atque eo non obstante legitimationem concesserit. Quod probatur ex tex. in Auth. quib. mod. natu. effici. legi. §. sit igitur licentia. coll. 6. Per quem text. id not. Bald. in c. illud de præsumptio. n. 3. Hippoli. sing. 130. Iaſ. in l. Gallus. §. & quid si tantum. n. 107. ff. de libe. & posthu. D. Did. de Couarru. in Epito. super 4. c. 8. §. 9. nume. 5. Emanuel Acosta. in d. §. & quid si tantum. nu. 96. Gregor. Lopez. in l. 4. tit. 15. part. 4. verbo. *De barraganas*. Tellius Fernandez in l. 12. Tauri. numero 7. Quod diligenter aduertendum, atque considerandum est: ex hoc namque defectu poterunt quam plures legitimationes corruere.

¶ Octaua & vltima conditio sit, q̃ si substitutus 40
sub conditione, si institutus absque filiis legitimis decesserit, sit persona in maxima dignitate constituta, seu eques auratus, vel sit Ecclesia substituta, non excludetur ex filij legitimatione.

Quod dixit Curtius Senior consil. 35. columna 5. & 7. Idem consilio 73. columna 25. quem refert, & sequitur Ripa. in d. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Trebel. numero 46. Quæ omnia singulariter notanda erunt, ad exclusionem filiorum legitimatorum à Primogeniorum successione. Non enim alibi sic discussa inuenientur.

41 ¶Sed controuerti solet, vtrum quando ad Maioratus successionem, filij simpliciter inuitati fuerunt, absque adiectione verbi legitimi, in eo Maioratu succedat filius naturalis Primogenitus, exclusis agnatis, vel cognatis in filiorum defectum substitutis. Qua in re duæ opiniones diuersæ inter iuris interpretes inueniuntur. Prima dicentiũ, in tali Maioratu seu fideicommisso, filium naturalem substitutum excludere. Idque ex text. in l. ex facto §. si quis rogatus. el. 1. ff. ad Trebel. Per quem

42 text. Angel. columna secunda. Paul. numer. primo. Alexand. numero sexto. Ripa numero 15. & communiter Scribent, colligunt regulam, quòd filij naturales excludunt substitutum sub conditione, si institutus sine liberis decesserit. Quod etiam in l. generaliter. §. cùm autem. C. de institu. & substitu. Corneus, numero quarto. & Iacobi de Sancto Georgio. numero tertio. verum esse arbitrantur. Idque etiam dixit Alciatus, in l. cognoscere. §. liberorum. ff. de verb. signi. Parisius. in capitul. in præsentia. de probat. numero 50. cum sequentibus Grattus. consilio 29. numer. 43. libro 2. atque Scribent. communiter. in l. cùm pater. §. volo. per text. ibi. ff. de lega. 2. & in l. Lucius §. Damæ. ff. eodem Anton. Gabriel. qui hanc opinion. communem esse profitetur, pluréſque ipsam sequẽtes refert libro quarto communium opinionum. tit. de fideicommiss. conclusio secundo numer. 68.

¶Quam conclusionem Scribent. limitare solent: nisi testator sit persona nobilis, seu in dignitate constituta, vel nisi in alia parte, testator de liberis naturalibus meminerit, vel nisi ex aliis coniecturis contrarium appareat: prout comprehẽditur ex dictis Scribent. communiter in d. l. ex facto. §. si quis rogatus, vbi Ripa. numero 16. cum sequentibus id latè prosequitur, atque ex his, quæ Scriben. præcipuè Iacobi. numero tertio. in dict. l. generaliter. §. cùm autem. adducere solent.

43 ¶Secunda opinio est dicẽtium, regulariter filium naturalem substitutum sub conditione, si institutus sine liberis decesserit, non excludere, nisi ex qualitate, vel conditione testantis: seu ex aliis coniecturis aliud inducatur. Quam regulam ex dict. §. si quis rogatus collegerunt Azo. Odoffredus. Accursius. in glos. verbo. *Sobole*. Iacob. Butrigarius. Cin. Alberi. numero quinto. Ioan. Fab. & Bartol. nume. secundo. in dict. l. generaliter. §. cùm autem. Ioan. Corasius. miscellaniarum. libro primo. capitulo septimo. atque Emanuel Acosta. qui id ex pluribus satis ingeniosè deducit in l. Gallus. §. & quid si tantum. 1. parte. numero 72. cùm sequentibus. Anton. Gabriel. qui plura refert. d. titul. de fideicommis. conclusione. 2. numero 68. Quę opinio ex d. §. si quis rogatus: non obscurè probatur. Non enim inquit, ibi Vlpianus filios naturales efficere, vt substitutio deficiat: sed id ex testantis voluntate cõditione, ac dignitate diuersimodè statuẽdum esse: nisi in his, qui in seruitute concepti sunt, qui etsi filij naturales tantùm sint, indistinctè faciunt conditionem liberorũ deficere, atque idcircò hæc vltima sententia mihi probabilior videtur.

¶Animaduertendum tamen est, quòd quanuis 44
Emanuel Acosta. d. numero 72. dicat falsum esse summarium ad dict. §. si quis rogatus à Bartol. & communiter Scribent. apponi solitum, adiiciátque sibi videri apponendam esse talem summam, scilicet, *Filij naturales effi iunt, vt deficiat fideicommissi conditio: si de his testator senserit quod ex eius voluntate, dignitate & cõditione intelligetur*: nihilominùs tamen summarium Bartol. communiter ad dict. §. si quis rogatus: adiici solitum, quo ad id, de quo agimus, verum est, atque in effectu idẽ, quod summarium illud quod ipse Emanuel Acosta ad d. §. apponendum esse inquit, comprehendit. Verba namque summarij communis ex Bartol. deducti hæc sunt. *Filij naturales in seruitute concepti faciunt fideicommissi conditionem deficere: aliàs ex dignitate & conditione personæ diuersimodè statuetur*. Quod idem in effectu est, ac si dicatur, in filiis naturalibus conceptis in seruitute verum esse, quòd indistinctè substitutum excludunt: in cæteris verò non simpliciter id dici posse, sed ex dignitate & conditione personæ diuersimodè statuendũ esse. Ita, vt si testator sit persona in dignitate constituta, naturalis substitutum non excludat. Si verò sit vilis cõditionis sic, quod nihil distat ab his, quæ Emanuel Acost. nouissimè quoad hoc docere contendit: quanuis in filiis naturalibus in seruitute conceptis ipse à Barto. summario dissentiat.

¶Ex quibus infertur, quòd si in Maioratus successione, ad quam filij simpliciter vocati sunt, dubitetur: vtrum filius naturalis succedat ex voluntate ac conditione institutoris, id decidendum sit. Ita, vt ex coniecturis superiùs adductis, & aliis, vel ab eius successione excludatur, vel ad illam admittatur: quanuis rarò aut nunquam ex regulis, quas paulò antè in filiis legitimatis in secũda & quinta conclusione tradidimus, ad Maioratus successionem filius naturalis admitti possit.

¶Imò quanuis prædicta in fideicommissis procedant, credimus ad Primogenij successionẽ, in quo filij simpliciter vocati sunt, nunquam esse filios naturales admittendos. Vbicũque namque agitur de honore filiorum: nunquam filiorũ appellatione filij naturales comprehenduntur; prout eleganter dixit Baldus, loquens etiam in legitimato in capitulo, per tuas, numero tertio de probation. Tiraquellus de nobilitate quæstione 15. numero vndecimo iunctis aliis, quæ supra isto capite numer. 3. cum sequentibus, latiùs adduximus. Idque loquẽs in Hispanorum Primogenitis dixit Gregorius Lopez in l. 2. titul. 15. part. 2. in glos. verb. *Sino el hijo mayor*. columna secunda, qui plura in idem adducit. Idque mihi probabile videtur: nisi ex serie Maioratus aliud colligatur. Non enim credendum est, Maioratus institutorem familiæ decus, atque splẽdorẽ ī psona filij naturalis, apponere voluisse.

45

SVMMARIA.

1 *Ius diuinum fœminæ iura successionis deferebat, masculo eiusdem lineæ, & gradus deficiente.*
2 *Iura, quæ circa fœminarum successionem aliquid disposuerunt, enarrantur.*
3 *Fœminæ iure Diuino, Naturali, Ciuili, & Regio, atque omni iure ad successionem admissæ sunt.*
4 *Masculis eiusdem lineæ, & gradus fœminam à Maioratus successione excludit.*

5 Fœminæ

5 *Fœmina masculo eiusdem lineæ, & gradus deficiente, ad Regni atque aliorum Primogeniorum successionem admittitur.*

6 *Fœmina masculo eiusdem lineæ, & gradus deficiente, admittitur ad successionem Primogenij, quod, causa memoriam, ac familiam conseruandi, institutum fuit.*

7 *Memoria etiam per fœminas conseruatur.*

8 *Familia etiam per fœminas conseruatur.*

9 *Familiæ verbum non solum agnatos: verùm etiam cognatos comprehendit.*

10 *Fœmina admittitur ad successionem Maioratus, ob fauorem domus cassatæ, cippi, generis, stirpis, progeniei, gentis, atque posteritatis instituti.*

11 *Opinio Petri de Peralta in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso, n. 16. ff. de legat. 2. taxatur.*

12 *Fœmina quanuis Primogenita sit, existente masculo eiusdem gradus, & lineæ: ad instar secundi gradus redigitur.*

13 *In Primogeniorum successione, Primò consideranda est linea, Secundò gradus, Tertiò sexus, Quartò ætas.*

14 *Linea vltimi possessoris omnibus aliis præferenda est, nec debet fieri transitus de ea ad alias vsquequo, omnes ex illa descendentes finiantur.*

15 *Exclusio fœminarum propter masculos eiusdem lineæ, & gradus in Primogeniorum successione, fauorabilis est: exclusio autem fœminæ propter masculos remotiores odiosa iudicada erit.*

16 *Fœminarum exclusione, vtrum odiosa, vel fauorabilis censenda sit, tres communes opiniones adducuntur.*

17 *Resolutio in hac quæstione: vtrum fœminarum exclusio, odiosa an fauorabilis censenda sit, assignatur.*

18 *Exclusio fœminarum propter masculos remotiores continet odium irrationabile, atque quandam speciem exheredationis, atque ideò strictè accipienda est.*

19 *Exclusio filiæ Maioratus institutoris propter masculos remotiores irrationabilis, atque contra omnem æquitatem censenda est.*

20 *Excludere filiam vltimi possessoris propter masculos remotiores, irrationabile etiam iudicatur.*

21 *Excludere quem à successione iure communi sibi competenti, pœna est.*

22 *Exclusio fœminarum propter masculos remotiores continet priuilegium: ideóque, strictè interpretanda est.*

23 *Odiosus est omnis recessus à iure communi.*

24 *Fœminarum exclusio propter masculos remotiores, odiosa iudicanda non est, cùm quanuis nos retrahat à iure ciuili nouissimo, reducat nos ad ius duodecim tabularum.*

25 *Lex correctoria reducens nos ad terminos iuris antiqui fauorabilis: nõ autem odiosa cẽsenda est.*

26 *Exclusio fœminæ propter masculos remotiores, non censetur esse odiosa, nisi quando excluditur filia, cui legitima debetur.*

27 *Exclusio fœminarum non potest dici, quòd reducat nos ad iura antiqua.*

28 *Lex correctoria reducens nos ad terminos iuris antiqui, non ideo est fauorabilis iudicanda.*

29 *Opinio dicẽtium quod exclusio fœminæ, cui legitima debetur propter masculos remotiores odiosa sit, exclusio autem fœminæ, cui legitima non debetur fauorabilis taxatur.*

30 *Agnationis conseruatio fauorabilis est, quando absque tertij præiudicio fit.*

31 *Agnationis conseruatio non conuenit naturæ Maioratuum Hispaniæ.*

32 *Exclusio fœminæ propter masculos remotiores euidenter probanda est, atque in dubio in fœminæ fauorem pronuntiari debet.*

33 *Præsumptionem iuris habens contra se oneratur durioribus probationibus.*

34 *Regulæ iuris non eliduntur per dubias probationes, seu coniecturas.*

35 *Natura semper inesse videtur: nisi per pactum improprietur.*

36 *In materia priuatiua, seu exclusiua illud, quod non est expressum, priuationem, seu exclusionem non inducit.*

37 *Triplex status, in quo potest esse lis super fœminarum exclusione, consideratur.*

38 *Fœmina ex coniecturis indubitatis propter masculos remotiores excluſa censenda erit.*

39 *Voluntas euidens dicitur illa, quæ ex coniecturis elicitur.*

40 *Præsumptio legis dicitur liquidissima probatio.*

41 *Fœmina, quæ à Maioratus successione propter masculos remotiores excludi prætenditur, lite in eiusdem Maioratus possessione conseruanda est.*

42 *Tex. in c. 1. § inter filiam si de feud. defunct. content. sit. declaratur.*

43 *Fœmina non debet obtinere in iudicio possessorio: si eius exclusio à masculis remotioribus incontinenti probetur.*

44 *L. 45. Tauri, quæ hodie est l. 8. tit. 7. lib. 5. in noua ll. reg. collectione declaratur.*

Fœminam Primogenitam ad Maioratus ſucceſſionẽ, maſculo eiuſdem lineæ & gradus deficiente, admittendam eſſe, excluſis maſculis remotioribus.

CAPVT IIII.

VIſa Primogenitorum prælatione & excluſione, quoad Maioratuum ſucceſſionem: ſupereſt, vt in hac parte de fœminarum ſucceſſione agamus. Id namque cum his, quæ in capitibus præcedentibus tradidimus, prorſus coniungitur: cum fœmina etſi Primogenita ſit, à Maioratus tamen ſucceſsione propter fratrem maſculum ſecũdogenitũ ſemper excludatur: pluriéſque etiã propter maſculos remotioris gradus ab eius ſucceſsione excludi ſoleat, vt in capite ſequenti dicemus. Cuius excluſionis, ſeu admiſsionis materia, adeò in his Regnis aſsidua, atque etiam vtiliſsima eſt, vt nihil magis conueniens ac neceſſarium in his libris tractari poſsit. Idcircóque ad ea, quæ in hac materia in hoc capite, & ſequenti expendenda ac reſoluenda ſunt, diligentiſsimè animaduertendum erit. Ea namque ſicut vtilitate; ita etiam ſubtilitate omnia alia, quæ Primogeniorum tractatum contingunt, excellunt.

1 ¶ Illud autem in primis ſciendum eſt, iure diuino atque etiam humano plura circa fœminarum ſucceſſionem ſtatuta eſſe. Nam ius diuinum maſculis iura ſucceſſionis primo loco deferebat: ita, vt fœmina non niſi maſculo deficiente ad parentũ ſucceſſionem admitteretur, quod ſancitum eſt nu. 27. in hæc verba. *Homo cùm mortuus fuerit abſque filio, ad filiam eius tranſibit hæreditas*, nec eo iure fœminæ, ob maſculos remotiores excludebantur: prout in eodem capite in filiis Salphaad deciſum eſt. Cùm enim pater eorum abſque filiis maſculis mortuus fuiſſet petierunt à Moyſe hæreditatem parentis: ipſo autem cauſam ad Dominũ referente, reſpondit, *Iuſtam rem poſtulant filiæ Salphaad: da illis poſſeſsionem inter cognatos patris ſui, & in hæreditate ſuccedant.* Ex quibus verbis apertiſſimè conſtat, iure diuino, fœminas propter maſculos eiuſdem lineæ & gradus excludi: eis verò deficientibus, maſculis remotioribus excluſis, admitti. De quo etiam habetur, ibidem, capit. 36. & Ioſue, capit. 17. Idque paſſim diuinæ ſcripturæ interpretes in præfatis locis, & etiam aliis ſic interpretari ſolent.

¶ Iure autem humano variè circa fœminarum ſuc-
2 ceſſionem ſtatutum fuit. Quatuor nãque iura præcipua aliis omiſſis circa hæc emanarunt. Primum, fuit lex duodecim tabularum, ex cuius deciſione ſuis hæredibus deficientibus, agnati, ſiue maſculi, ſiue fœminæ, ad defuncti ſucceſſionem admittebantur, & eis deficientibus, hæreditas ad fiſcum cognatis excluſis, deferebatur.

¶ Secundum fuit ius Prætorium, ex quo, deficientibus agnatis proximioribus, illicò cognati per bonorum poſſeſsionem, vnde cognati, ad ſucceſſionem inuitabãtur. Tertium fuit ius digeſtorum, quod media iuris prudentia appellatur, quo iure, fœminæ à ſucceſſione agnatorum penitùs excludebantur. Quartum fuit ius nouiſsimum Codicis, & Authenticorum: quo iure, quo ad ſucceſsionem ab inteſtato ſublata fuit agnationis & cognationis differentia, quæ iura enumerãtur ſigillatim ab Imperatore in §. 1. & in §. cæterum inſtitu. de legi. agna. ſucce. l. lege duodecim tabularum. C. de legiti. hæred. text. in Authent. de hæred. ab inteſtat. venien. §. reliquum. collatio. 8 l. maximũ vitium cum ſimili. C. de libe. præteri. text. in Authen. in ſucceſſione. C. de ſuis, & legiti. hæredi. & in Authent. de Triente, & ſemiſſe. §. ſin autem confuſa coll. 3. Quæ iura & etiam alia fuſiùs refert Albert. Brunus. de ſtatutis excluden. fœmin. propter maſculos. arti. 2. q. 1. & alibi ſæpè Scriben.

¶ Ex quibus ſupereſt, fœminam deficientibus ma- 3
ſculis eiuſdem lineæ & gradus, omni iure ad ſucceſſionem admiſſam eſſe: nam ius diuinum illam admiſit, vt paulò antè oſtẽſum eſt. Similiter etiam ius naturale cùm eo iure nulla agnationis, ſeu cognationis ratio conſiderari potuerit. Similiter etiã ius ciuile: cùm ex iure duodecim tabularum, & ex iure prætorio, & ex iure nouiſſimo admiſſæ ſint. Sola autem media iuris prudentia fœminas omnino excludebat. Ideóque, dici ſolet iure digeſtorũ fœminas à ſucceſſione omnino excluſas fuiſſe: ius autem Regium clariſſimè fœminas admiſit: cùm in hoc iura ciuilia nouiſſima ſequutum fuerit. *l.* 3. titulo. 13. part. 6. cum ſimilib.

¶ Hæc autem, quæ iure nouiſſimo ſtatuta ſunt, 4
in bonis liberis, atq; diuiſibilibus obſeruanda erũt, in bonis verò Primogenio ſubiectis, longe aliter ſtatutũ eſt. Cùm enim maſculis & fœmina ſimul ad eorum bonorũ ſucceſsionem admitti non poſſint, ſed vni tantùm eorum ſucceſsio deferenda ſit: merito maſculo & fœminæ eiuſdem gradus ac lineæ concurrentibus, maſculus in ea ſucceſsione præferendus erit: etiamſi fœmina maior natu ſit. Quod dixit Bald. in l. in multis. ff. de ſtat. homi. vbi eleganter inquit Regni cõſuetudinem ad aliquorum bonorum ſucceſsionem ſolũ Primogenitum admittentem de maſculo eſſe interpretandam: niſi maſculus deficiat. Eo namque deficiente fœmina Primogenita in eius locum ſubrogatur. Petrus de Bella pertica, & Iacob. de Aret. in l. pater filium. §. quindecim. ff. de lega. 3. Roma. cõſ. 98 vbi loquens in bonis à Rege Henrico. 2. ex clauſula ſui teſtamẽti, de qua in horum librorum præfatione meminimus, ſoli Primogenito relictis, reſoluit, in maſculi defectum fœminam Primogenitam ad eorum bonorum ſucceſſionẽ eſſe admittendam. Quem etiam ſequitur Pala. Ruui. in Repe. Rub. de dona. int. vir. & vxo. §. 69. numero 24. cum ſequen. Idque ipſum etiam opinantur Deci. in l. fœminæ. nume. 112. ff. de reg. iur. Tiraquel. qui plura refert de Primoge. quæſt. 10. nume. 20. D. Did. de Couar. reſolut. li. 3. c. 5. n. 5. Ant. Gomet. in l. 40. Tauri. nu. 62. Burgos de Pace in proœmio legum Tauri. num 66. cum ſequen.

¶ Quod adeò verum eſt, vt non ſolum in Maiora- 5
tibus ſimplicibus: ſed etiam in Regnis, Ducatibus, Comitatibus, Marchionatibus, & Baroniis, in quibus iure Maioratus ſucceditur procedat. Ad eorũ namque ſucceſsionem ſemper fœmina maſculo eiuſdem lineæ, & gradus deficiente, admittenda erit, prout opinantur Andre. de Yſernia in capit. 1. numer. 2. de eo, qui ſibi, & hæredibus ſuis. Cinus in Authent. poſt fratres. C. de legitim. hæredib. Bald. in l. 1. ff. de Senato. Abb. per text. ibi. in capitulo dilecti. de arbit. numer. 11. poſt Hoſti. & Io-

annem Andream ibidem. Idem Abb. in capitul. dilecta. de maiori. & obedien. numero primo. Archidia. in cap. cum deuotiſſimam 12. quæſtio. 2. Angel. in l. cum Prætor. §. non autem. ff. de iudi. Deci. in l. fœminæ. ff. de regul. iur. numero tertio. & conſilio 269. numero ſecundo. Idem Deci. conſilio 208. numero ſexto. Purpuratus in Rubr. ff. de officio. aſſeſſo. numero 62. Thomas Gramma. deciſione 1. numero 28. Matth. de Afflict. in capit. 1. de natu. ſucceſſ. feud. numer. 54. Grattus. conſil. 3. nume. 72. libr. 2. Ludo. de Gozadi. conſil. 8. numer. 16. cum ſequent. Tiraquel. de Primogen. quæſtio. 10. numero 19. & numero 20. Claudius Cancian. conſilio 6. numer. 16. Idque verum eſt. Tametſi Iacobi. de ſancto Georgio. in l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. & Ioan. Licerier. de Primogen. quæſtione 19. & 20. & Marti. Lauden. de Primogen. columna 5. atque Pariſius conſil. 72. numer. 25. cum ſequent. libr. 4. & Socin. Iunior conſil. 65. numer. 24. libr. 1. contrariam ſententiam veriorem eſſe opinentur, qui vltimis eam communem appellat. ſed procul dubiò prima opinio verior eſt, quòd ſcilicet, fœmina in Regno ex iuris diſpoſitione ſuccedere poſsit, quam optimè ex pluribus comprobat Burgos de Pace. in d. proœmio. ll. Taurinarum. numer. 42. cum pluribus ſequentib. Ea autem omnia, quæ ipſe adducit: quanuis notabilia ſint, in his Regnis ſuperflua mihi videntur, cum id expreſsè, ex l. 2. tit. 15. par. 2. ſtatutum ſit, vbi diſponitur, quòd maſculo eiuſdem lineæ & gradus deficiente, fœmina in Regno Caſtellæ ſuccedat. Quod etiam probatur. ex l. 2. tit. 18. parti. 3. ibi. *Eſi varon no houieſſe la hija mayor*, quæ ad id non ſolet allegari: ex quarum legum diſpoſitione hæc diſputatio in Regno Caſtellæ tam in ipſius Regni: quàm in aliorum Maioratuum ſucceſsione ceſſare debet: cum in Regno, atque aliis Primogeniis eodem ordine ſuccedendum ſit, vt ſupra libr. 1. capit. 2. & 3. apertiſsimè demõſtrauimus. Idque adeò in Hiſpaniarum Regnis vſu receptum eſt, vt iam ſuperuacanea ſit huius articuli diſputatio.

6 ¶ Quæ omnia vera ſunt: etiamſi inſtitutor Maioratus cauſa memoriam ſuam conſeruandi, eũdem
7 Maioratum inſtituerit: memoria namque etiam per fœminas conſeruatur. l. liberorum in fine. ff. de verbo. ſigni. ibi. *Et enim idcirco filios, filiáſque concipimus, atque edimus, vt ex prole eorum, earúmue diuturnitatis nobis memoriam in æuum relinquamus.* Vbi id. Bar. & Alciat. aduertunt. Tex. in Authent. de hæredib. ab inteſta. venien. §. 1. colla. 9. Portius, qui plura refert conſ. 13. numer. 260.

8 ¶ Similiter etiam fœminæ admitti debent ad ſucceſſionem Maioratus ob conſeruationem familię expreſsè inſtituti per fœminas: namque & eos, qui
9 ex ipſis deſcendunt, familia conſeruatur. Verbum enim familia latè ſumptum: non ſolùm agnatos: verùm etiam cognatos comprehendit. l. cum pater. §. cum inter. & in §. libertis. ff. de lega. 2. l. fin. C. de verb. ſigni. l. cum ita legatur. §. in fideicommiſſo. ff. de lega. 2. Soci. conſ. 43. numer. 10. lib. 3. Deci. conſil. 481. numer. 11. Alciatus in l. pronunciatio. §. familiæ. verbo. agnatorum. ff. de verb. ſignifi.

10 ¶ Similiter etiam ad Maioratum ob fauorem domus, atque caſſatæ expreſsè inſtitutum, fœmina maſculo deficiente admittenda eſt. Nam quamuis ex ſtricta horum vocabulorum ſignificatione, atque ex Italiæ conſuetudine verba hæc ſolùm ad agnatos referenda ſint: prout dixit Iacobus de Arenis. in l. 1. ff. ad Sylla. vbi exponit verbum domus, id eſt, agnationis. Et Bartol. in l. pronuntiatio. §. familiæ. ff. de verbo. ſigni. numero primo. & in l. tutelas. ff. de capitis diminut. numero quarto. Gozadi. conſilio 45. numero 12. Secundùm aliam tamen ſignificationem, verbum domus, ſeu caſſatæ comprehendit eos, qui ſanguine cõiuncti ſunt, ſiue agnati, ſiue cognati ſint, vt Bartol. in locis ſuperiùs citatis aduertit. Et probatur ex tex. in l. final. C. de verbo. ſigni. aduertitque Alciatus. in d. §. familiæ, verbo, ex eadem domo. Idque ex pluribus probat Pariſ. conſilio 47. numero 57. cum ſequentibus libro tertio vbi etiam inquit, verbum, cippus, accipi pro ſtirpe, progenie, ſeu generatione. D. Did. de Couarru. in ca. Rainaldus de teſta. in princ. numero 13. Et ſecundùm Hiſpaniæ conſuetudinem, tam maſculos, quam fœminas hæc verba comprehendere ſolent, prout notiſſimum eſt, aduertitque Burgos de Pace in proœmio. ll. Tauri. numer. 118. Quod etiam de verbo generis, gentis, poſteritatis, deſcendentium, poſterorum, proximiorum & ſimilium pari ratione dicendum erit: prout optimè probant Tiraquel. de retract. §. 1. gloſ. 9. numero 23. 4. cum ſequent. & Portius conſilio 13. numero 26. cum ſequen. atque Franc. Marzarius. in ſuo Epito. fideicommiſ. 2. part. quæſtio. 43. vbi plura in idem adducit: quanuis contrarium dicendum eſſe profiteatur ex conſuetudine Italię, vel quando agnationis cõſeruatio verſatur, idque verum, atque communiter obſeruari ſolitum eſt. Non enim ex his verbis, nec ſimilibus ſolent in Hiſpania fœminæ propter maſculos remotiores excluſæ cenſeri: niſi agnationis verbum proferatur, ſeu eiuſdem conſeruandæ ratione, Primogenia inſtituantur: quãuis propter maſculos eiuſdem lineæ & gradus fœminæ ſemper excludi ſoleant. & de his omnibus plura adducit Io. licerier de primogenit. libr. 2. quæſtio. 12.

¶ Ex quibus dubia eſſe videntur ea, quæ dixit Pe- 11
trus de Peralta. in l. cum ita legatur. §. in fideicõmiſſo. ff. de lega. 2. numer. 16. Quod ſcilicet quãuis ſub nomine generis, familiæ, poſterorum, deſcendentium, & ſimilium fœminæ, & maſculi cõprehendantur, ſecùs tamen eſt ſub nomine domus, ſtirpis, ſeu cippi: ſub his namque nominibus ſoli agnati comprehenduntur. Cùm enim hæc nomina aſſiduè confundi ſoleant, idque præſertim in Hiſpania communiter obſeruari ſolitum ſit, vt pluſquàm notiſſimum eſt: non debemus ex eis verbis coniecturam agnationis deducere: niſi alia id ſuadeãt: nullo namque pacto percipere poſſumus, quid diſtet domus à familia, ſeu ſtirps, à genere, ſeu progenie ſaltim ſecundùm communem, atque vſitatam ſignificationem. Ideóque plus certo arbitramur, idem de domo, & ſtirpe, & cippo, quod de familia, genere, ſeu progenie in Hiſpania, vbi deſunt ſtatuta Italiæ cognatos propter agnatos excludentia, dicendum ac reſoluendum eſſe.

¶ Ex quibus conſequitur fœminam in Primoge- 12
niorum ſucceſſione ſemper ad inſtar ſecundi gra- «
dus maſculo eiuſdem lineæ & gradus, extante, re- «
digendã eſſe: quanuis Primogenita ſit, primúmque «
gradum ætate, atque Maioritate obtineat: prout «
optimè conſiderat Paul. Caſtren. in Maioratibus «
Hiſpaniæ loquens conſilio 164. numer. 18. libr. 2. «
vbi inquit in Maioratus ſucceſſione fœminam ad «
inſtar ſecundi gradus redigi maſculo exiſtẽte. Cu- «
ius dictũ quotidie ſolet eſſe in ore aduocatorum: «

quod

quòd etiam dixit Socin. in l. Gallus. §. quidam rectè. numero quarto, ad fin. ff. de libe. & posthu. & consilio 227. numero tertio. libro secundo. Carol. Ruinus. consilio 120. numero 11. libro primo. & consilio 117. numero octauo. & consilio 151. numero 15. & consilio 154. numero tertio. & consilio 167. numero 11. libro secundo. Idem consilio 168. numer. 6 lib. 3. Curtius Iuni. consil. 125 num. 5.

13 ¶ Similiter etiam ex dictis, tam in isto capite, quam in præcedentibus, deduci poterunt quatuor obseruationes, quæ in Primogeniorum successione necessariò cõsiderandæ sunt. Primò namque considerandа est linea, vt illi, qui ex linea vltimi possessoris procedunt, cæteris præferantur, nec trãsitus fiat ad alias lineas, donec ex ea descendentes

14 finiantur. text. in capit. 1. de natu. succes. feud. ibi. *Ad solos & ad omnes, qui ex illa linea sunt, ex qua iste fuit.* Et iterum ibi. *Sed omnibus ex hac linea deficientibus omnes aliæ lineæ æqualiter vocantur.* Per quem text. id communiter Scribent. ibidem annotare solent: prout ibi dixit Afflictus. numero 77. Idque etiam notant. Paul. d. consilio 164 numero 11. libro 2. Soci. in l. si cognatis. ff. de reb. dub. numer. 14. columna penul. Idem in l. hæredes mei. §. cum ita columna septima. ff. ad Trebel. idem consilio 73. numero 14 cum sequent. libro quarto. Præpositus in capit. 1. numer. octauo. de feudo Marchiæ. Ruinus consilio 19 numero sexto. libr. 2. Soci. Iuni. consil. 126. numero 27. libr. 1. Rolan. Valle, qui plura refert. consilio 100. numer. 14. cum plurib. præced. & sequent. & alibi, sæpè Scribent. Secundò considerandus est gradus, vt qui sunt possessori magis cõiuncti præferantur remotioribus. Tertiò considerandus est sexus, vt inter eos, qui sunt eiusdem lineæ & gradus præferatur masculº, vt paulò antè, ostensum est. Quartò considerandа est ætas, vt inter pares linea, gradu, & sexu, maior natu præferatur minori, vt in primo capite huius tertij libri latiùs annotauimus. Quæ obseruationes mẽti tenendæ erunt ad Primogeniorum successionem, atque voluntatis institutorum interpretationem. Alibi namque hoc pacto distinctæ atque declaratæ non inuenientur: quanuis enim Corneus consi. 199. numer. 38. libr. 2. dixerit in feudo, in quo iure Primogenituræ succeditur, cõsiderandum esse primo loco gradum. 2. sexum. 3. verò ætatem, omisit primum, quod de linea considerandа dictum est. Potest nãque esse, quòd quis sit eiusdem gradus, & maior natu, non tamen eiusdem lineæ, ideòque ab eo qui ex linea Primogenitorum descendit, excludendus erit.

15 ¶ Ex eisdem etiam infertur, exclusionem fœminarum propter masculos eiusdem gradus à Maioratus successione, fauorabilem esse, cùm ea iuri communi conueniat. Earum autem exclusionem propter masculos remotioris lineæ ac gradus esse odiosam, atque irrationabilem, cùm aduersus iura communia ac Regia introducta sit. Ideóque. text. in l. maximum vitiũ. C. de libe. præter. dixit, quòd inducentes differentiam inter masculos & fœminas sunt accusatores naturæ, & talis differẽtiæ sexº cõsideratio est dãnatrix naturæ iniqua, & intolerabilis, impia, & nimia subtilitate introducta, vt habetur. in d. l. maximũ vitium & in §. cęterum institut. de legi. agna succes. & in l. lege. duodecim tabularum. C. de legi. hæredi. & vltra prædictas iniquitates, fœminarum exclusio continet quandam exhæredationis speciem. Ideòque, odiosa cẽsenda est. Bald. in l. sed & milites in princip. ff. de excusa. tuto. l. cùm quidam. vbi per Scribentes. ff. de liber. & posthum. Bald. in l. illam nume. quarto. C. de collatio. Bartol. in l. 1. numer. 33. C. de summa. Tri. & fide Catho. Corneus consil. 202. nume. 11. libr. 2. Decius consil. 372. numer. 1. Sigismundus inter consilia feudalia consil. 39. numer. 21. & 22. eámque appellat communem opinionem. Socinus Iunior consilio primo. numer. 46. libr. 1. & plures alij quos supra libro secundo. capit. 12. numer. 51. nuncupatim citauimus.

¶ In hoc autem aduertendum est, de hac re esse tres communes, ac diuersas Scribentium sententias. Prima, q̃ exclusio fœminarũ propter masculos, sit fauorabilis, considerata præcipua disponentium intentione, prout supra libr. 1. cap. 18. n. 4. latiùs annotauimus. Quam opinionem communem appellauit Albertus Brunus, qui illam simpliciter sequitur de statutis exclusiuis fœmin. articul. 4. quæstione. 1. columna tertia. vbi latè prosequitur materiam. Secunda, quòd hæc exclusio sit odiosa & irrationabilis: prout paulò antè probauimus. Tertia, quòd respectu capitis inclusiui masculorum, exclusio fœminarum propter masculos sit fauorabilis, respectu verò capitis exclusiui fœminarum sit odiosa, prout supra libr. 1. capit. 18. numero quinto ostensum est, de quibus opinionibus meminit Socinus Iunior. d. consil. 1. nume. 46. Vbi inquit, esse magis communem opinionem, quòd hæc exclusio odiosa censenda sit.

¶ Sed quoniam, quælibet harũ trium opinionum authoritate grauissimorum virorum comprobari potest, Scribentésque passim in consiliis, atque in lecturis, quoad hæc. variare solent, dicentes interdum, quòd exclusio fœminarum odiosa sit, interdum verò, quòd fauorabilis, nonnunquam etiam, quòd partim fauorabilis, partim autem odiosa sit, adeò, vt nullo pacto ex dictis eorũ valeat aliquid, quod verum ac certum sit, deduci: placuit in hac re duos casus distinctionis proponere, quibus huius rei substantia quoad Primogeniorum successionem comprehendetur. Primus, quando odium à fauore separari potest, & in hoc casu, proculdubiò dispositio fœminarum exclusiua, erit fauorabilis iudicanda respectu masculorum, respectu verò fœminarum odiosa. Quæ propositio vera atque infallibilis est, prout supra libr. 1. d. c. 18. numero 5. latiùs ostendimus, vbi etiam exempla in quibus dictum hoc verificari potest, adiecimus: quod in exẽplis, quæ ibidem assignauimus, hoc est, quoad alimentorum atque dotium præstationem verissimum est, tametsi hanc distinctionem constanter reiecerint Menochius in primo remedio recuperandæ possessionis. num. 37. & 38. & Franc. Piscina de statu. exclu. fœmin. numer. 42. cum sequen. dicentes, in statutis excludentibus fœminas propter masculos, non esse faciendam odij & fauoris separationem: imò in eis esse attendendum solum fauorem, qui principaliter in eis versatur, non autem odium, de quo in eis ineidẽter agitur. Non enim Primogenia in Hispania, nisi assignatis alimentis permittuntur. Ideóque tam principale est id quod ad alimentorum assignationem attinet, sicut illud quod Primogenij institutionẽ contingit, cùm vnum sine alio esse non valeat. Inqua specie vtrumque æquè principale iudicãdum erit diuersis respectibus ex doctrina Bartol. in l. ambitiosa. n. 19. ff. de decr. ab ordi. faci. Iunctis his quæ

supra

supra.libr.2.capit.4.numer.15.adduximus.

¶Imò quanuis fateamur, in fœminarum exclusione, agnationis fauorem principaliter versari, non ex hoc sequitur idcircò solum fauorem, non autem odium considerandum esse. Nam illud quod dici solet dispositionem fauorabilem atque odiosam, simul, tanquàm fauorabilem iudicandam esse solum, in indiuiduis atque inseparabilibus procedit, in illis autem quæ separationem recipiunt, vtrumque suo iure censendum erit, siue id magis, siue minus principale sit. Cum enim vtrumque distinctum atque separatum sit, consequens est, vt propriam naturam obseruare debeat. l. 1. §. sed si mihi. ff. de verbo. obligat. vbi communiter Scribentes annotare solent. Quod etiam in specie de qua agimus Scribentes in d. l. venia & in d. l. qui exceptionem frequentiùs censuerunt, ita vt mirādum sit, quòd præfati Scribent. ab ea communi opinione ex tam fragili fundamento discesserint.

¶Secundus casus est, quando odium à fauore separari non potest, prout communiter vbi de sola successione Maioratus agitur, cōtingere solet. In qua specie, dicendū erit (prout paulò antè dicebamus) q̄ scilicet si exclusio fiat propter masculos eiusdē lineæ & gradus, fauorabilis censenda sit, cùm ea iuri communi cōueniat. In qua specie intelligēda est prima opinio, de qua superiùs meminimus. Si verò exclusio fiat propter masculos remotiores,
18 odiosa iudicanda sit. Hæc namque exclusio quandam exhæredationem & odium etiam irrationabile continet, ideoque strictè, atque tenaciter interpretanda est. Quod eleganter sic interpretantur Cinus in l. quæcunque. C. de seruis fugi. Iacob. de Are. in l. si quis in tantam. numero secundo. C. vnde vi. Lāfran. in tractatu. de interpreta. statu. n. 34, Anchar. consilio 361. Corneus, consilio 115. numero quinto, cum sequentibus & consilio 170. numero quarto, cum sequen. libro secundo, idē consilio 97. numero quarto. libro primo. idem consil. decimo. numero quinto. libro tertio & consilio 246. numero sexto. libro secundo. Ioan. de Ana. consilio 27. numero sexto. Iason. consilio 24. numero primo. libro primo. Bertran. consilio 24. numero tertio. libro primo. Fortunius. in l. Gallus. §. idem credendum. numer. 57. ff de liber. & posthu. Aymon. consil. 259. numer. 8. Cephal. consil. 110. numer. 43. Idque verum mihi videtur, atque etiam magis Hispanorum Primogeniorum naturæ conueniens. In quibus non de agnationis, sed de familiæ conseruatione agi solet, quanuis contrarium, imò quòd statutum excludens filiā propter agnatos etiam transuersales seu remotiores sit simpliciter atque absolutè fauorabile, resoluant Albert. Brunus in tract. de statu. exclu. fœmi. artic. 4. quæstione 1. column. 3. & 4. atque etiam Fran. Piscina de statu. exclu. fœmi. numer. 41. vbi plures idem opiniones refert, qui omnes, in statutis Italiæ loquuntur, quorum finis est non solùm familiæ, sed etiam agnationis conseruatio.

¶ Sicque intelligenda est secunda opinio, quam magis communem appellauit Soci. Iun. d. consil. 1.
19 numer. 46. libr. 1. Quæ. 2. opinio apertiùs procedit, quando filia primi Maioratus institutoris propter masculos remotiores excludi prætenditur, tunc namque huiusmodi exclusio nedum odiosa, sed etiam irrationabilis, atque contra omnem æquitatem censenda est, quod dixit Bald. in l. fin. nu. 3. C. qui non poss. ad liber. perue. Corneus. consil. 82. numer. 8. libr. 4. Alexand. consil. l. 16. ante. numer. 1. libr. 1. Soci. Iun. d. consil. 1. nūmer. 46. libr. 1. vbi inquit hanc opinionem esse notabilem ac singularē, atque secundum sensum suum. Et quanuis Bald. & 20
cæteri qui illum sequuntur, loquantur in filia quæ à parentis hæreditate excluditur, nihilominùs tamen in filia vltimi Maioratus possessoris ex paritate rationis videtur idem dicendum esse. Cùm enim postquàm successio Maioratus ad parētem deuenit, ad eius descēdentes necessariò pertineat, nec possit ad alios remotiores nisi eisdem deficiētibus, transferri (prout superius ostendimus) consequens est, vt filia etiam in hoc casu dici possit hæreditate parentis priuata, atque dispositio eam successione parentis priuans pœnalis, correctoria, & odiosa cēsenda sit. Excludere namque aliquem 21
à successione iure communi sibi competenti, est pœna. l. si is, qui hæres verbo. *Pœnas.* ff. de vulga. per quem text. dixit Iason. ibi. numer. 4. quòd statutum reddens aliquem successionis incapacem, dicitur pœnale, correctorium, & odiosum. Quod etiam Paul. & plures alij Scriben. ibidem aduertunt. De quo tamen dicendum erit, prout infra. c. sequenti. n. 21. & 22. dicemus.

¶Quibus adiicitur, exclusionem fœminarum pro- 22
pter masculos remotiores, priuilegium aduersus iura communia continere. Ideóque necessariò restringendam, atque strictè interpretandam esse l. si quando. C. de inofficio. testa. l. impuberi. ff. de administr. tuto. Idque in specie dixit Bald. in l. venia. numer. 5. C. de in ius vocan. vbi Salice. Fulgo. Paul. & cæteri Scrib. idipsum verum esse profitentur. Alex. consil. 128. numer. 3. libr. 1. & consil. 158. num. 9. libr. 6. Carol. Ruinus. in l. Gallus. §. & quid si tantum. numer. 90. ff. de libe. & posthu. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainuntius. verbo. duas habens filias. num. 176. de testa. Ioan. Hanibal. in rep. Rub. ff. solut. matrim. numer. 160. Omnis namque recess- 23
sus à iure communi odiosus est, dispositióque à iure communi exorbitans strictè atque tenaciter interpretāda erit, vt ex pluribus probat Tiraquel. de retract. in præfatione. numer. 62. Aymon consi. 159. numer. 8. Franc. Piscina. in quæstio. de fœminarum exclusione. numer. 4.

¶Nec obstat si dicatur, hanc fœminarum exclu- 24
sionē propter masculos remotioris gradus, fauorabilem censendam esse, cùm, quāuis nos retrahat à iuribus nouissimis, reducat nos ad iura antiqua: hoc est, ad mediam iuris prudentiam. & ll. digestorum ex quibus fœminæ propter masculos re- 25
motiores excludebantur: quo casu lex etiam correctoria reducens nos ad terminos iuris antiqui fauorabilis, non autem odiosa censenda est. gloss. ordin. in cap. statutum. verbo. *Numerandum.* de præben. lib. 6. Alex. in l. si constante. nu. 5. ff. solut. matri. Ias. in Auth. quas actiones. n. 24. C. de Sacrosanct. Eccles. Aymon de antiqui. temp. 4. part. in prin. n. 4. Curtius Iun. consil. 102. nu. 5. & consil. 5. numer. 21. Idem. in l. venia. nu. 25. C. de in ius. vocan. Francis. Piscina, qui plura refert in d. disputa. nu. 5. & iterū. num. 94. Ex quibus dixit Greg. in l. 12. tit. 33. par. 7. 26
verb. *Varon.* ad fi. fœminarum exclusionem: & fauorabilē cēsendā esse: nisi quādo ꝓpter masculos remotiores excluditur filia, cui à Maioratus institutore legitima debetur. Quā opinionē sequut⁹ fuit Cephal⁹. cōs. 120. n. 9. & 11. & cons. 278. n. 108. vbi Corn. Alex. Rube. & Curti⁹. Iun. ad idē refert: quāuis illam reiiciat Francis. Piscina. nu. 45. qui etiam vbi fœmina legitima priuatur, statuta esse omninò fauorabilia iudicanda profitetur.

¶ Hæc

27 ¶Hęc nãq; opinio admitti nõ potest quãdo ꝑpter masculos remotiores fœmina excluditur, id nãq; ꝓterquã quod est cõtra iura ciuilia nouissima: est etiam cõtra ius diuinũ,& aduersus ius duodecim Tabularũ,atq; ius ꝓtoriũ,& alia iura antiqua,quæ etiã fœminas admittebãt.Quæ omnia ĩ huiꝰ capitis prĩcipio retulimꝰ,atq; etiã retulit Brunꝰ de stat. excludẽ.fœmi.ar.2.q.1.Ideóq; nõ potest dici,ꝙ fœminarũ exclusio ꝑpter masculos remotiores,reducat nos ad iura antiqua,cũ quãuis reducat nos ad mediã iuris prudentiã:& etiã ad legẽ Voconiã qua ꝓhibitũ erat, ne quis hęredẽ fœminã faceret, nec vnicã filiã,de qua lege dixit Augustinꝰ de Ciuitate Dei.lib.3.nihil illa iniquius dici,aut excogitari posset.nos tamẽ retrahat à iure diuino, & legibus duodecim Tabularũ,& aliis iuribꝰ,quę digestorũ legibus multò antiquiora sunt.De lege autem Salica quæ fœminas à Regni successione omninò excludebat, in hac parte agendũ nõ est,cũ eã legẽ non à Romanis,sed à Gallis editam fuisse cõstet.

28 ¶Quibꝰ adiicitur,ꝙ opinio dicentiũ,ꝙ lex correctoria reducẽs nos ad terminos iuris antiqui, fauorabilis esse censeatur,satis dubia sit: vt ingeniosè ostẽdit Tiraq.de retract.in ꝓfatione.n.59.atq; etiã

29 Frãc.Pisci.de stat.excl.fœm.n.95.Imò si verũ esset, ꝙ ex eo,ꝙ exclusio fœminarũ ꝑpter masculos remotiores, reducit nos ad mediã iuris prudẽtiã, fauorabilis censenda esset, cõtinuò sequeretur, hoc indistinctè verũ esse, siue excludatur fœmina, cui legitima debetur,seu fœmina,cui legitima debita nõ est.Media nãq; iuris prudẽtia,etiã filias, qbꝰ legitima debita erat,à patẽtũ hęreditate ꝑpter agnatos masculos excludebat. Quapropter ea distinctio,quæ fieri solet,ꝙ scilicet si excludatur fœmina,cui legitima debita est,exclusio sit odiosa,si verò ea,cui legitima nõ debetur,sit fauorabilis, ex capite, & absq; iuridico fundamẽto facta esse videtur,quanuis enim inficiari nõ possit, ꝙ exclusio fœminæ,cui legitima debita nõ est, minꝰ rigoris cõtinere videat,quã exclusio filię cui legitima debet:vtrũq; tamẽ iuri cõi & Regio aduersat. Quorũ iuriũ correctio,odiũ cõtinere cõpertissimũ est.

30 ¶Nec etiã obstat si dicatur fœminarũ exclusionẽ fauorabilẽ censendã esse,cõsiderata principali statuẽtiũ intẽtione,& si accessoriè in fœminarũ ꝓiudiciũ cõuertatur ex l.q exceptionẽ.ff.de cõd.ĩdeb. & ex his quæ Scri.in l.venia. C.de in ius vocã.annotare solẽt.Nã illud intelligẽdũ est,quãdo fœminæ ꝑpter masculos eiusdẽ lineæ & gradꝰ excludũtur.Secus autẽ quãdo ꝑpter remotiores. Ea nãque exclusio adeò iniqua atq; aduersus iura cõmunia reputatur,vt odiũ hoc ꝓpõderet agnationis cõseruationi,vt in simili cõprehẽditur ex his quę notãt Bal.& alij quos supra isto.c.n.19.citauimꝰ. Absurdissimũ nãq; esset adeò agnationis fauorẽ extẽdere,vt in adeò graue filiorũ damnũ cõuertatur. Cũ sufficiat ꝙ agnatiõis fauor aduersus fœminas eiusdẽ lineę & gradus etiã natu maiores admittatur, absq; eo ꝙ ꝑtrahatur ad fœminas lineæ & gradꝰ ꝓximioris,ꝑsertim in his Regnis vbi publica vtilitas quæ in Maioratuũ institutione versatur, non agnatiõis, sed solũ familiæ & nominis cõseruationẽ requirit,& fœminarũ exclusio ꝑpter masculos remotiores sit cõtra ꝓpriã & peculiarẽ Hispanorũ Primogeniorũ naturã, legibꝰ Regiis explicatã. Quod solũ sufficiẽs est vt materia hæc velut iuris communis correctoria & odiosa restringenda sit.

31 ¶Ex qbus cõstat,ꝙ exclusio fœminarũ ꝑpter masculos remotiores odiosa,exclusio autẽ ꝑpter masculos eiusdẽ lineæ & gradus fauorabilis cẽsenda sit:quod ꝓbabile videtur,tametsi viderim aliquos rectissimos atq; peritissimos votis illã opinionem amplectẽtes ꝙ scilicet exclusio fœminarũ odiosa cẽseatur,quãdo fœmina ab institutore descẽdens ꝑpter masculos remotiores q ab eodẽ institutore nõ descẽdũt,excludi ꝓtẽditur, fauorabilẽ verò qñ excluditur propter masculos remotioris lineæ & gradꝰ ab ipso institutore descẽdẽtes, tametsi vltimi possessoris respectu,trãsuersales sint, q opinio cõprobari potest ex his quæ in simili s. isto.c.n. 19. & 25.& s.li.2.c.12.n.52.tradidimus,de quibus tamen cùm casus se obtulerit, deliberandum erit.

¶Ex eisdẽ etiã infertur, ꝙ cũ fœmina habeat fundatã intẽtionẽ iure cõmuni, vt deficiẽtibꝰ masculis eiusdẽ lineæ ac gradꝰ, in Primogenio succedat ad hoc,vt ab eo,ꝙ sibi iure cõmuni cõpetit,exclusa cẽsenda sit,exclusio sit euidẽtissimè ꝑbãda, aliàs autẽ in casu dubij in eiꝰ fauorẽ semp ꝑnũtiãdum esse.Vbi enim ius aliquid disponit,debet euidẽtissimè de cõtraria volũtate cõstare,vt à iure cõmuni recedamꝰ.l.1.C.de cõdi.incer.vbi cũ masculꝰ trãsuersalis voluisset fœminã descẽdẽtẽ excludere,inquit Imperator, ꝙ fœmina ꝓferatur excluso masculo:nisi alia defuncti volũtas euidẽter ꝑbetur. l. Lucꝰ.§.quæsitũ.ff.de lega.3.ibi. *Rẽspõdi pertinere,nisi aliud sensisse testatorem probetur.* l. nuptura. ff. de iure doti.ibi. *Nisi euidentissimè cõtrariũ probetur.* l.libertas. §.fina.ff.de manu,testa.ibi. *Nisi aliud sensisse patrẽ familiàs manifestissimis rationibꝰ prob.uerit.* l.si plures.ff. de vulga.ibi. *Nisi alia fortè fuerit mens testatoris. Quod vix credendũ est,nisi euidenter fuerit expressum.* Is enim ꝙ habet ꝓsumptionẽ iuris cõtra se,oneratur durioribꝰ ꝑbationibꝰ. Alber.& Fulg.ꝑ text.ibi.in l.si exraneus.ff.de cõdictio.causa data.vbi Iasꝰ.nu.15.idipsum annotauit. Curtiꝰ ĩ l.1.n.28.C. q admit.Regulę nãq; iuris nõ elidũtur ꝑ dubias ꝑbationes,seu coniecturas,vt dixit Bal.in l.2.C.de bon.posse. secund.tab.n.5.idẽ Bal.in l.ꝓcibꝰ.n.23.C.de impube. Iasꝰ.in l.non hoc.n.15.ad fin.C.vnde legit. Quibus adiicitur illud quod dixit idem Bal.in prælud.feu. §.4.diuisio.nu.46. vbi eleganter inquit, ꝙ natura semper inesse videtur: nisi per pactum improprietur.idem Bald.in l.1.C.commodati.numer.1.

¶Quod cõprobatur ex tex.in Auth.de nõ eligend. secũd.nubẽtes.§.cùm igitur.colla.1.per quem text. dixit Bal.in Auth.ex testamento.in 1.lectu.nu.5.C. de secund.nup.ꝙ in materia priuatiua,vel exclusiua,illud quod non est expressum,priuationem,seu exclusionem non inducit: idque ex pluribus comprobat Curti. Seni. consil. 44. colum. 9. Curtius Iuni.consil.5.numer.11.& alibi sæpe Scribent.

¶Ex qbꝰ etiã infertur,ꝙ ex triplici statu,in quo lites, quę sup exclusione, vel admissione fœminarũ versantur, esse possunt:videlicet, ꝙ lis sit clara ex parte masculi remotioris gradꝰ,vel ex parte fœminę,vel dubia, masculꝰ solùm in primo casu poterit obtinere:fœmina verò in duobꝰ casibꝰ sequentibꝰ necessàrio masculo remotioris gradus præferenda erit:cũ iure cõmuni eius intẽtio fundata sit.

¶Ex his autẽ quę prędiximꝰ, nõ inficiamur, ꝙ si ex euidentissimis,& clarissimis cõiecturis cõstiterit. Maiorat⁹ institutorẽ eiꝰ voluntatis fuisse, vt fœminæ ꝑpter masculos remotiores excluderentur, ea volũtas,qua id prędicisè colligatur sequẽda sit:imò verissimum esse ꝓfitemur,eã in hoc casu omninò sequẽdã esse: dũmodò cõiecturę eiꝰ qualitatis sint, vt nihil aliud inducere valeãt, nec aliqua iuridica ratione subterfugi queãt, Illud nãq; quod ex legitimis

32 33 34 35 36 37 38

timis coniecturis elicitur, inducit euidentem voluntatem: etsi verbis expressum non fuerit. l. licet Imperator, vbi Bart. & cõmuniter Scribent. id notant. ff. de lega. 1. l. quidam testamento. ff. de vulga. l. Titia. §. Lucius. ff. de lega. 2. l. Lucius. §. quæsitum. ff. delega. 3. l. si tutor petitus. vbi glo. ordi. C. de pe-
40 ri. tuto. Quæ eleganter inquit, coniecturas, ac præsumptiones legum præsertim illas, quæ ex verbis testantium deducuntur, esse liquidissimas probationes. Tex. iuncta glo. verb. *Probatur*. in l. 1. C. de testa. mili. vbi probatur, & quando. l. requirit liquidam probationem, sufficit probatio, quæ fit per legitimas coniecturas. l. diuortio. §. si fundus verb. *Palam*. ff. solu. matri. vbi dicitur illud palam constare, quod ex coniecturis comprehenditur. Quibus possent plura alia coniungi, quæ passim ab Scrib. in idem cumulantur.

¶ Similiter etiam non solùm dicitur voluntas testantis illa, quæ ab eo expressè, atque in indiuiduo præfertur: sed etiam illa, quæ ex coniecturis resultantibus ex verbis ab eo prolatis cõprehenditur. l. cum virũ. C. de fideicõmissis. l. pen. ff. delega. 1. l. cum præponeretur, & l. qui solidum. ff. de lega. 2. l. si quis locuples. in fi. ff. de manu. testa. Quibus plura cumulant Soci. consil. 6. nu. 9. lib. 3. & Paris. cõs. 35. nu. 12. cum sequen. lib. 3. Quod quando coniecturæ præcisæ, atque apertissimæ sunt, verũ nobis videtur: prout apertiùs in cap. seq. probabimus.

41 ¶ Vltimo autem loco ex supradictis etiam infertur, & cum fœmina ex iuris cõmunis dispositione masculis eiusdem gradus ac lineæ deficientibus, ad Maioratus successionem admittenda sit: si masculus remotioris lineæ ac gradus illam excludere prætendat: interim in Maioratus possessione ipsa tuenda atque conseruanda erit, sempérque in iudicio possessorio obtinere debet. Quod probatur ex tex. in cap. 1. §. 1. si de inuesti. inter domi. & vassal. vers. si autem possessione. Idem probat text. qui in id frequentius allegari solitus est, in c. 1. §. inter filiam. si de feud. defunct. cõten. Romani sit int. domi. & agna. ibi, *Apud filiam possessionẽ interim esse collocãdam.* & in vers. si defuncto, eiusdẽ. §. ibi. *Respondi filiam in possessionem feudi manere debere: donec de eo iudicetur*, per quem tex. censuerũt Andreas de Yser. Bald. Aluaro. & cõmuniter Scrib. ibidem, & si filia petat se mitti in possessionem bonorũ parentis, & agnati, cõtendant ea bona esse feudalia, sibique eorum successionem excluſa filia pertinere, quòd filia est in possessionem mittenda, agnatorum contradictione non obstãte: donec de proprietate discutiatur. Quod etiam ex illo tex. deducit Ioan. Andr. in tit. de testam. §. sequitur. col. pen. vers. sed pone. in addi. incip. Dubitatur etiã. Idem in tit. de feudis. §. quoniã. vers. 21. in addi. incipien. Cessante. Quem referunt, & sequuntur Alex. nu. 30. Ias. nu. 76. Curt. Iun. nu. 84. in l. fi. C. de edic. Diui Hadria. tollen. Bal. in c. 1. de contẽ. inter mascul. & fœmi. de benefi. ante nume. primũ. Curtius Iunior in tracta. feudo. 3. par. princip. q. 21. vers. Vigesimo primo quæro, Deci. consi. 4. num. 10. Idem consi. 467. nu. 9. Carol. Ruinus consi. 18. num. 20. lib. 1. Alber. Brun. consi. 1. nu. 12. Ioan. Rampecius inter consilia feudalia. consi. 2. nu. 7. cum seq. Gozadi. consi. 6. nu. 87. & consi. 7. num. 10. & 11. Curti. Iuni. consi. 30. nu. 10. & consi. 41. num. 5. Paris. consi. 22. nu. 65. & consi. 41. nu. 2. lib. 1. Portius, qui plura refert consil. 1. nu. 17. Claudius Canciuncula consil. 32. nu. 57.

¶ Et quãuis tex. in d. §. inter filiam, loquatur in filia respectu successionis patris: idem tamen dicendũ est in sorore respectu successionis fratris, vt optimè aduertit Deci. consi. 498. nu. 4. & consil. 517. nu. 7. & consi. 583. nu. 8. & 10. Curtius Iun. consil. 41. nu. 5. 6. & 10. Gozadi. consi. 7. nu. 11. Paris. consi. 23. nume. 89. & 90. lib. Portius. dict. consi. 1. nu. 18. 42

¶ Hoc autem restringi debet: nisi agnati probare velint in continenti bona esse feudalia: non autẽ allodialia. Tunc namque admittenda erit eorum contradictio, atque hoc cognito filia excluſa, ipsi in feudo succedent: argumento tex. in l. si is, à quo in prin. ff. vt in posse. lega. Per quem tex. ita limitat & declarat præfatam cõmunem opinionem Andr. de Yser. in d. §. inter filiam. quem sequuntur ibi Præpo. & Aluaro. eandémque opi. sequitur Gozadi. consi. 7. nu. 2. & consi. 50. nu. 20. & nu. 26. Parisius. d. consi. 1. nu. 65. Claudius Canciũcula consi. 23. nu. 56. Quanuis plures relati à Gozadi. consil. 10. nume. 4. & à Tiraquel. in tracta. LE MORT SAISIT LE VIF. 4. par. declarati. 5. nu. 20. dicant fœminam tuendam esse in possessione: etsi constet bona, de quibus agitur, esse feudalia. Quorum opinio sequenda non est, ex his rationibus quas Scrib. paulò antè citati adducunt. Idque probari videtur ex decisione. l. 2. tit. 14. part. 6. Quod pari ratione in masculo fœminam propinquiorẽ à Maioratus successione excludere contendente, dicendum erit. 43

¶ Ex quibus assignari potest nouus intellectus ad text. in l. 45. Tauri. quæ hodie est. l. 8. titul. 7. lib. 5. in noua. ll. Reg. collecti. qua dispositum est possessionem ciuilem & naturalem bonorum Maioratus transire in sequentem successorem eo instanti, quo vltimus possessor mortuus fuerit. Nam si iudicio possessorio ex dict. l. Tauri. introducto, agnati transuersales contendant se in eodem Maioratu successores esse, filia vltimi possessoris excluſa, admittendi erunt, si id in continenti probauerint. Dicetur autem id in cõtinenti fieri: si probatum fuerit intra. 50. dies, qui ex. l. 9. dict. titul. 7. lib. 5. assignati sunt, ad probandum in dicto remedio possessorio, quod pro adipiscenda actuali possessione bonorum Maioratus ex præfata l. 9. introductum est. Prout infra isto lib. cap. 13. num. 16. ostendemus. Idque comprobatur ex eo, quod infra isto lib. cap. 13. nume. 9. dicemus, vbi apertissimè probabimus remedium ex dict. l. introductum esse possessorium: habens tamen mixtam proprietatis causam ideòq, in eo exceptiones etiam proprietatis iudicium attinentes, admittendas esse, dummodo intra terminum ab illa lege præstitutum probentur. Sicque pluries obtentum, atque obseruatum vidimus. 44

SVMMARIA.

1 *Maioratus institutio ob conseruationem agnationis expressè facta, ad fœminarum excluſionem de casu ad casum ex identitate rationis extendenda erit.*

2 *Fœmina est finis agnationis, eiúsque successio agnationis conseruationi aduersatur.*

3 *Agnati qui sint.*
4 *Statutum excludens fœminas propter masculos, extendi potest de casu ad casum, ex identitate rationis: si ratio expressa sit in statuto.*
5 *Dispositio excludens fœminas propter masculos remotiores: non solùm extenditur ex ratione expressa: sed etiam ex ratione subintellecta: quando vna tantùm reddi potest.*
6 *Quod in materia etiam correctoria, & odiosa locum habet.*
7 *Extensio non dicitur fieri, quando adest eadem ratio sed potiùs comprehensio.*
8 *Dispositio correctoria, atque odiosa ex identitate rationis extenditur: quando adest aliquod verbũ quod saltim secundum latam significationem eum casum comprehendat.*
9 *Masculorum vocatio quando in hominum dispositionibus censeatur facta ratione conseruandæ agnationis.*
10 *Dispositio fœminarum exclusiua de casu ad casum ex identitate rationis non extenditur.*
11 *Statutum excludens matrem defuncti propter patruum, non habet locum in patruo magno.*
12 *Si statutum disponat, quòd mater non succedat filiæ extantibus agnatis, poterit succedere filio.*
13 *Si statutum disponat, quòd existente patruo auus maternus non succedat, non censebitur exclusa auia materna.*
14 *Statutum excludens patruum, non porrigitur ad amitam.*
15 *Statutum excludens matrem propter fratrem defuncti, non censetur excludere illam propter sororem.*
16 *Regula, si vinco vincentem te, non habet locum in materia fœminarum exclusiua.*
17 *Dispositio fœminarum exclusiua etiam ex Maioritate rationis de casu ad casum non extenditur.*
18 *Concordia inter contrarias scribentium sententias in hac materia assignatur.*
19 *Dispositio in qua simpliciter & absolutè ratio conseruandæ agnationis apposita est: de casu ad casum extenditur.*
20 *Dispositio vbi causa conseruandæ agnationis non simpliciter, & absolutè apposita est: sed ad certas personas restricta, de casu ad casum non extenditur.*
21 *Dispositio pœnalis, & odiosa simul ex identitate rationis de casu ad casum non extenditur.*
22 *Dispositio excludens fœminas propter masculos remotiores à Primogeniorum successione, non dicitur esse pœnalis.*
23 *Exclusio fœminarum, ex identitate rationis in quatuor casibus admittenda est.*
24 *Ratio conseruandæ agnationis ad certas personas restricta, ad omnes ex illis descendentes extendenda erit.*
25 *Agnationis conseruandæ ratio, ex masculorum vocatione comprehenditur.*
26 *Maioratus institutio, in qua masculi vocãtur: vtrum censeatur facta ob agnationis conseruationẽ.*
27 *Statutum excludens fœminas propter masculos, non censetur factum ex ratione cõseruandæ agnationis: nisi ea ratio expressa sit in statuto.*
28 *Ratio sola esse non præsumitur nisi probetur.*
29 *Ratio conseruandæ agnationis non præsumitur ex masculorum vocatione saltim in hominum dispositione.*
30 *Masculorum vocatio excludit fœminarum successionem.*
31 *L. cùm auus. ff. de condi. & demonstra. & l. cum acutissimi. C. de fideicom. declarantur.*
32 *Masculorum vocatio non inducit fœminarum exclusionem, ob masculos remotiores.*
33 *Argumentum à contrario sensu non est admittendum ad iuris communis correctionem.*
34 *Verbum, masculus, fœminam, masculo deficiente comprehendit, vbi eadem ratio in masculo & in fœmina concurrit.*
35 *Inclusio vnius personæ non inducit exclusionem alterius: quando inclusio ob maiorem frequentiã facta fuit.*
36 *Dispositio loquens de masculo comprehendit fœminam: quando propter maiorem frequentiam dispositio fuit in masculo formata.*
37 *Opinio dicentium, quòd verbum masculus, fœminam à Primogeniorum successione excludat: frequentiùs admitti solita est.*
38 *Verba quæ ex sui natura solent masculos, & fœminas comprehendere, de solis masculis intelligendæ sunt: quando ratio conseruandæ agnationis in Maioratu expressa, vel subintellecta est.*
39 *Filiorum appellatio fœminas non comprehendit stante statuto, quòd extantibus masculis fœminæ non succedant.*
40 *Dicta scriben. qui statuta Italiæ, quibus fœminæ propter masculos excluduntur, interpretantur frequenter ad Hispanorum Primogenia, vbi ratio conseruandæ agnationis expressa, vel subintellecta est, trahi solent.*
41 *Exclusa fœmina, censentur excluſi omnes ab illa descendentes.*
42 *Exclusa radice, censentur excluſi omnes, qui ex illa procedunt.*

43 Exclusa fœmina, censentur excluſi eius ascendentes.
44 Exclusa fœmina propter aliquem masculum, censetur etiam exclusa propter masculos ab illo descendentes.
45 Maioratus institutio ex qua vocantur masculi de masculis descendentibus ex masculis, & non de descendentibus ex fœminis intelligenda est.
46 Causatum non potest esse potentius sua causa.
47 Exclusa fœmina, censentur excluſi masculi ab illa descendentes.
48 Appellatio masculorum, masculos ex fœminis descendentes comprehendit: quando non agitur de agnationis conseruatione.
49 Verbum masculis, de masculis ex fœmina descendentibus intelligendum est: quando Maioratus à fœmina fuit institutus.
50 Masculorum vocatio non censetur facta ratione conseruandæ agnationis, si in aliqua parte Maioratus fœmina vocata est.
51 Exclusio fœminarum de casu ad casum extenditur: ne persona proximioris gradus à remotiori excludatur.
52 L. si viua matre. C. de bon. mater. & l. Publius. §. 1 ff. de condi. & demonstr. declarantur.
53 Affectionis, seu prædilectionis ratio, non potest assignari in descendentibus nascituris, nisi ex gradus proximitate: qualitérque hoc intelligendum sit.
54 Exclusio fœminarum de casu ad casum extendenda est, vbi si non extenderetur, resultaret absurdum, vel repugnantia, vel dispositio illusoria redderetur.
55 Verbum filiorum, fœminas non comprehendit, vbi Maioratus institutor de masculis, & fœminis distinctiuè disposuit.
56 Qualitas masculinitatis in vna substitutione adiecta: vtrum in altera repetita esse censeatur, latissimè discutitur.
57 Qualitatis repetitio facienda non est, vbi agitur de iuris communis correctione.
58 Masculinitatis repetio facienda est in Maioratibus, in quibus ratio conseruandæ agnationis expressa, vel subintellecta est.
59 Qualitas masculinitatis in eadem oratione, & sub eodem verbo apposita: vtrum censeatur in sequentibus repetita:
60 Qualitas masculinitatis censetur repetita: quando Maioratus institutor in vtraque parte de eisdem filijs loquutus fuit.
61 Qualitas masculinitatis censetur repetita: quando institutor adiecit aliquod verbum, quod ex sui natura eiusdem qualitatis repetitionem comprehendat.
62 Qualitas per viam Regulæ generalis apposita, censetur semper in sequentibus repetita.
63 Qualitas masculinitatis in vna parte adiecta, in alia repetita censetur, quando si aliter fieret deterioris conditionis esset proximior, quàm remotior.
64 Verbum suprascriptis, vel supradictis inducit masculinitatis repetitionem.
65 Qualitas masculinitatis censetur repetita: quando institutor dixit, eodem modo in omnibus alijs vocationibus succedendum esse.
66 Consilium pro Maiorauuum institutoribus, vt in prima vocatione omnes qualitates apponant, præcipiántque quòd idem ordo seruetur inter omnes alios ad eiusdem Maioratus successionem inuitatos.
67 Repetitio masculinitatis excluditur, vbi Maioratus institutor in prima vocatione adiecit hæc verba, quòd tunc & eo casu habens illam qualitatem succedat.
68 Qualitatis repetitio inducitur, quando vocatio facta fuit alicui cum certa qualitate expresso nomine proprio.
69 Fœmina, quæ ex masculis descendit: vtrum succedat in Maioratu, vbi descendentes per lineã masculinam vocantur.
70 Fœmina agnata, vtrum admittatur ad successionem Maioratus vbi solùm agnati vocantur.
71 Fœminarum exclusio simpliciter facta propter masculos, censetur facta propter masculos eiusdem lineæ & gradus: non autem propter remotiores.
72 Fœmina semel à Maioratus successione exclusa: vtrum perpetuò exclusa censeatur.
73 Fœmina in dubio non debet censeri exclusa propter masculos remotiores, vbi Maioratus à fœmina processit.
74 Fœmina vtrum censeri debeat exclusa propter masculos remotiores, vbi Maioratus à viro, & fœmina simul institutus fuit.
75 Filius legitimatus nõ excludit fœminã stante statuto, quòd fœminæ propter masculos excludãtur.
76 Filius incapax non excludit fœminam, vbi fœminæ propter masculos excluduntur.
77 Neptis à filio masculo primogenito descendens: vtrum filium masculum secũdogenitum excludat.
78 Armorum, & nominis delationis præceptum, non inducit agnationis considerationem.

Quando fœminæ Primogenitæ propter masculos remotioris lineæ & gradus, à Maioratus successione excludantur.

CAPVT QVINTVM.

IN capite præcedenti visum fuit, qualiter masculus eiusdem lineæ & gradus, etsi minor natu sit, fœminam Primogenitam à Maioratus successione excludat. Similitérque, quòd si ipse masculus in remotiori gradu ac linea constitutus sit, ab illa præcedi debeat: quod iure cõmuni sic statutũ est. Sed quoniam pluries Maioratuum institutores fœminas aduersus iura communia à Primogeniorum successione propter masculos remotiores excludere solent, super earúmque exclusione, seu admissione lites innumeræ excitantur, conueniens ac necessarium visum fuit id in hoc capite resoluere.

¶ In primis autem illud in hac re animaduertendum est, interdum adeò clarè & præcisè à Maioratuum institutoribus fœminarum exclusionem propter masculos remotiores in eisdem Maioratibus apponi solitam esse, vt de ea nulla difficultas vnquam superesse possit. Veluti si institutor dixerit, ꝙ ad sui Maioratus successionem vocat masculos proximiores primogenitos ex sua familia procedentes, & ꝙ nullo pacto vult, ꝙ fœmina in Maioratu succedat, sed ꝙ semper propter masculos, etiam remotioris lineæ ac gradus excludatur. In qua specie hæc clara, atque aperta dispositio præcisè obseruanda est, nec litibus aperienda via: non enim admittenda est voluntatis quæstio, vbi in verbis nulla ambiguitas inuenitur. l. ille, aut ille. §. cùm in verbis. ff. de legatis. 3. l. cõtinuus. §. cùm ita. cum similib. ff. de verb. oblig. Sed quoniam frequentiùs cõtingere solitum est, vt hæc fœminarũ exclusio propter masculos remotiores, non clarè, & apertè, sed dubiè, atque inuolutè, à Maioratuum præsertim antiquorum institutoribus apponatur, quod esse solet prolixarũ litium incentiuũ; in eorum Primogeniorũ interpretatione, sequentes conclusiones obseruandæ erunt: in quib⁹ præcipua huius rei substantia comprehendetur: ita vt propè nullus casus possit accidere, qui eiusdẽ conclusionibus obseruatis ex eis, vel ad earum similitudinem decidi non valeat.

1 ¶ Prima conclusio sit, ꝙ si in Maioratus institutione eiusdem institutor profiteatur se ea ratione Maioratum instituere, vt bona ipsa perpetuò in agnatione conseruentur, ex huius rationis expressione fœminæ atque etiam masculi, ex eis descendentes perpetuò excluſi censendi erunt, etiam in casibus in dispositione non expressis: eáque dispositio ex rationis identitate de casu ad casum ex-
2 tendenda erit. Cuius conclusionis ratio ea est, ꝙ fœminæ successio agnationis conseruationi repugnat: cùm ipsa sit finis agnationis. l. pronuntiatio. §. familiæ. ff. de verborum sig. l. Iurisconsultus, in prin. ff. de gradi. & in §. 1. Instituta de legi. agna. succe. l. aduersus. C. de crimin. expila. hæred. l. quicunque. cum similib. C. de re milita. lib. 10. quibus conuenit illud Euripidis.

Mulier egressa paternis ædibus,

Non ampliùs est parentum, sed coniugis:
Masculũ verò genus perpetuò manet in ædibus.
Et quod rursus idem Euripides adijcit.

Filij masculi columnæ sunt familiarum.
Ideóque in hac specie fœminæ propter masculos remotiores excluduntur, idq; efficit agnationis fauor. Sub vocatione namq; agnatorũ, descendentes ex fœminis non comprehenduntur: cùm ipsi non agnati, sed cognati esse dicãtur. l. sunt autem. ff. de legiti. tuto. vbi dicitur ꝙ illi sunt agnati, qui 3
sunt cognati per virilis sexus cognationem cõiuncti: quasi à patre cognati, & in §. sunt autem insti. de legi. agna. ture. & in §. 1. instit. de legi. agna. succe. d. l. Iurisconsultus, cum similibus. ff. de gradib. quæ ratio fœminas etiam agnatas comprehendit, de quibus dicendum erit: prout infra isto. c. cõclusione. 12. & 13. dicemus.

¶ Hoc autem, quod prædiximus comprehenditur 4
ex doctrina Bart. in l. liberorũ. nu. 12. ad fin. & nu. 13. ff. de verb. sig. vbi inquit in statuto excludente fœminas propter masculos, posse argui de casu ad casum ex identitate rationis, si ratio expressa sit in statuto. Lapus allega. 101. col. 11. Imol in l. si vero. §. de viro ad fin. ff. solut. matri. Deci. consi. 372. nu. 4. Alber. Brunus qui plura refert in d. tract. art. 3. q. 1. col. 2. & 3. & omnes Scrib. quos statim citauimus, dicentes; ex ratione subintellecta posse argui si vna sola reddi possit. Qui omnes proculdubiò præsupponũt ex ratione expressa in dispositione, potiori ratiõe ad omnes casus, qui sub ratione comprehendi possunt, argui posse, idque apertiùs dixit Curti. Iuni. consil. 154. nu. 11. fin. verb. vbi inquit, quòd quando ratio est expressa, res est extra omnẽ dubitationem. Cepha. cõsil. 55. nu. 5. Franc. Piscin. in sua disputa. sup statu. exclu. fœmi. nu. 23.

¶ Quod non solùm procedit quando ratio, vt 5
prædiximus, expressa est: sed etiam quando à iure subintelligitur ex eo, quòd vna tantùm reddi potest. Ex ea namque ratione potest argui de casu ad casum: ita vt dispositio omnes illos casus comprehendat, qui sub ratione comprehẽdi possunt. Text. in l. milites agrum. in princip. ff. de re milita. glos. in l. quanuis. C. de fideicommis. Alex. qui plura refert consil. 48. nume. 4. lib. 1. iunctis pluribus aliis quæ suprà lib. 1. capit. 5. nume. 9. & 10. adduximus. Quod dixit eleganter Bald. in l. maximum vitium. nume. 7. ante fin. C. de lib. præterit. vbi inquit, in statuto excludente fœminas propter masculos posse argui à ratione subintellecta, quæ est vnica & finalis: scilicet vt bona in agnatione conseruentur. Idipsum etiam dixit Roma. consil. 32. colum. 2. versic. 3. quia hoc statutum. Idem Roma. consil. 120. in fin. consil. 404. col. 1. Cuma. consil. 2. col. 1. Fulgo. consil. 78. col. 2. Angel. in §. 1. col. fin. versi. Secundo addas instituta. de iure natu. gen. & ciuil. Albert. Bru. qui plura refert in dicto tract. arti. 3. q. 1. col. 2. & 3. Deci. dict. consil. 372. nu. 4. Curtius Iuni. d. consi. 154. nu. 10. cum seq. Paris. consil. 41. nu. 10. lib. 3. Fran. Piscina. in d. disputatione nu. 35.

¶ Idque etiam in materia correctoria, & odiosa 6
locum habet, tam ex ratione expressa, quam subintellecta: vbi vna tãtùm reddi potest, vt supr. lib. 1. c. 5. nu. 10. declarauim⁹. Vbi enim adest rationis identitas, non dicitur procedi per extẽsionem, sed per cõprehensionem: prout ibid. nu. 12. etiam ostẽdimus. Idq; in terminis de quibus agimus, nouissimè probat Fran. Piscina in sua dispu. exclu. fœminarum. nu. 15. cum seq. & latiùs. nu. 23.

¶ Quæ

8 ¶ Quæ omnia ãpertiùs procedunt, vbi in diſpoſitione inuenitur aliquod verbũ, quod ex ſui natura, etiam ſecundùm latam interpretationẽ, maſculos cõprehendit, veluti filij deſcendentes poſteri, vel ſimile. Tunc namque diſpoſitio correctoria, atque exorbitans proculdubiò de caſu ad caſum ex identitate rationis extendenda erit, vt declarat Imol. in l. ſi verò. §. de viro. col. 4. verſic. aut agitur. & col. 8. verſi. tum quarto. ff. ſolu. matr. Soc. conſ. 9. nu. 20. lib. 3. & conſ. 82. lib. 4. Aymon. conſi. 98. nu. 13. Soci. Iuni. conſi. 1. nu. 15. lib. 1 conſi. 6. nu. 19. & 20. eod. lib. Riminal. conſil. 224. nu. 27. lib. 2. Gratus. conſi. 5. nu. 9. lib. 2. Gozadi. conſi. 59. nu. 4. Pariſius. conſi. 44. nu. 16. lib. 2. Aymon de antiqui tẽpo. 4. par. nu. 86. cum ſeq.

9 ¶ In quo tamen animaduertendũ eſt, q̃ etſi Scrib. quos infra iſto cap. nu. 29. citauimus, dicere ſolẽt: in diſpoſitionibus hominũ non eſſe pręſumendũ, q̃ quis maſculos vocauerit ratione cõſeruandæ agnationis, cùm pluribus alijs rationibus moueri potuerint: hæc tamen diſtinctio in Primogenijs, vbi ſimpliciter, & abſolutè maſculi ſolùm vocantur, & fœminæ præcisè excluduntur, admittenda non eſt. Non enim hoc alia ratione quàm cõſeruationis agnationis veriſimiliter fieri potuit, prout in ſequenti cõcluſione dicemus. Secùs autẽ vbi in aliquibus caſibus maſculi tantùm vocantur: in aliquibus autem fœminæ admittuntur: in quibus potiùs ratio prædilectionis, ac prælationis maſculorũ, quàm conſeruationis agnationis cõſiderari poteſt: præſertim, ſi de maſculis iam natis tẽpore Maioratus inſtitutionis agatur. ſicque id pluries intellectum vidimus, cõprobatúrque ex his, quæ infrà iſto. c. 7. cõcluſione dicemus. Ex quibus videtur dicendũ ex rationis identitate, diſpoſitionem fœminarum excluſiuam, de caſu ad caſum trahendam eſſe.

10 ¶ Sed quanuis Scrib. ſuperiùs relati hoc profiteri ſoleant: plures tamen contrarium opinantur, dicẽtes, diſpoſitionem fœminarũ excluſiuam ex ratione expreſſa, vel ſubintellecta de caſu ad caſum trahendam non eſſe. Quod dixit Ioan. de Imol. in l. ſi verò. §. de viro, propè fin. ff. ſolu. matr. vbi inquit, diſpoſitionem, quæ propter certas perſonas, vel in certis caſibus fœminas propter maſculos cauſa conſeruandæ agnationis excludit, non eſſe ex identitate rationis ad alios caſus, ſeu perſonas protrahendam. Quem ſequuntur cõmuniter Scrib. quos ſuprà lib. 1. c. 5. nu. 37. nuncupatim citauimus.

11 ¶ Ex quibus Scrib. paſſim dicere ſolent, ſtatutum excludens matrem defuncti propter patruum nõ habere locũ in patruo magno: quia etſi in eo militat ratio cõſeruandæ agnationis, quæ mouit ſtatuentes, illa tamen agnationis ratio ad pſonã nominatam reſtringenda erit: cùm ſtatutũ ſit correctorium iuris cõmunis, quod notant Iacob. Butri. col. 1. Bal. nu. 1. Paul. nu. 2. Alex. nu. 2. Iaſ. nu. 4. Dec. nu. 2. & 3. in l. 1. C. de ſucceſſo. edict. vbi cõmuniter Scrib. id notant Alex. cõſil. 97. nu. 5. cum ſeq. lib. 1. Deci. qui plura refert cõſi. 287. nu. 9. Riminal. cõſ. 223. nu. 67. cum ſeq. lib. 2. Gratus. conſ. 3. nu. 9. lib.
12 2. Gozadi. conſi. 59 nu. 4. Pariſius conſil. 44. nu. 16. lib. 2. Soci. Iun. conſil. 1. nu. 15. lib. 1. Similiter etiã ſi ſtatutũ dicat, quod mater nõ ſuccedat filio extantibus agnatis: poterit tamen ſuccedere filiæ, vt notant Archidia. in c. ſi quis ſuadente. col. 3. 17. q. 4.
13 Domini. in c. generali. 4. col. de electi. lib. 6. Imol. in l. ſi ita ſit ſcriptum. ff. de leg. 2. ſimiliter etiã ſtante ſtatuto, q̃ exiſtente patruo non ſuccedat auus maternus, non cenſebitur excluſa auia materna: prout dixit Bal. in l. quæcunq;. nu. 11. C. de ſeru. fugiti. Alex. in l. illã. C. de colla. nu. 7. vbi plura in idẽ adducit. Similiter etiam ſtatutũ excludẽs patruũ, 14
non portigitur ad amitam. Corn. in l. illam. nu. 15. C. de colla. vbi inquit ſic in cauſa ꝓpria, obtinuiſſe. Eadem etiam ratione ſtatutum excludens ma- 15
trem propter fratrem defuncti, non excludet illã propter ſororem. Corneus. conſil. 335. num. 9. cum pluribus ſequen. lib. 1. vbi plura alia in idem adducit. Item in materia fœminarum excluſiua, non ha 16
bet locum regula, *Si vinco vincentem te*, vt opinantur. Bar. in l. 2. §. videndum. nu. 2. ff. ad Tertul. Alexand. in dict. l. illam. C. de collatio. nu. 7. idem conſi. 97. nu. 9. lib. 2. Curt. Iuni. conſi. 5. nu. 8. Simi- 17
liter etiam in hac materia fœminarum excluſiua, etiam ex identitate, vel Maioritate rationis, diſpoſitio de caſu ad caſum non extenditur. Pau. in dict. l. illam. nu. 8. & 9. vbi Alexand. nu. 6. cum ſeq. Corneus. nu. 4. & 5. Deci. nu. 11. & cõmuniter Scri. id notant. Imol. in l. ſi vero. §. de viro. in fi. ff. ſolut. matri. Claudius in l. ſi cõſtante. nu. 27. ff. ſolut. matri. Corneus cõſil. 82. nu. 10. & cõſil. 191. nu. 4. lib. 4. Pariſius cõſil. 41. nu. 81. lib. 3. vbi hanc dixit communem opinionem. Tiraquel. de ceſſante cauſa. 1. limita. nu. 14. Quæ & quàm plura his ſimilia latè congerit Alber. Brunus de ſtatu. excluden. fœmin. propter maſculos, articul. 5. col. 12 atque Aymon. conſi. 98. nu. 13. Socin. Iunior cõſil. 1. nu. 15. lib. 1. & cõſil. 6. nu. 19. & 20. & conſil. 10. nu. 25. & conſil. 30. nu. 34. eodem lib. Gozadinus conſil. 59. nu. 4. Gratus conſi. 5. nu. 9. lib. 2. Antonius Gabriel communium opinio. lib. 6. de verb. ſign. conclu. 6. nu. 1. cum ſequent. & conclu. 7. nume. 1. cum ſequen. qui omnes in id tendunt, vt etiam ex ratione expreſſa, diſpoſitio fœminarum excluſiua de caſu ad caſum extendenda non ſit: quando ratio ad certas perſonas expreſſas, atque ſpecificatas referri videtur. Qua in re inueniuntur tot authoritates grauiſſimorum virorum dicentium, ex ratione expreſſa, diſpoſitionem de caſu ad caſum trahendam eſſe, & aliorum dicentium contrarium, vt non facilè poſſit vera concordia, nec reſolutio comprehendi.

¶ Sed vt in hac re tam ambigua, & difficili, vera 18
reſolutio deinceps habeatur, duo caſus diſtinctio « nis penitus diuerſi, atque ſeparati conſiderandi « ſunt. Primus, quando Maioratus inſtitutor ſimpli- 19
citer & abſolutè Maioratum cauſa conſeruandæ « agnationis inſtituit. In quo caſu, dicendum erit, « ex identitate rationis diſpoſitionem de caſu ad ca- « ſum trahendam eſſe. Secundus caſus eſt, quando « hanc rationem conſeruandæ agnationis Maiora- 20
tus inſtitutor certis perſonis, ſeu gradibus adiecit: veluti quando dixit, volens agnationem in perſona Titij, & deſcendentium ſuorum conſeruare, vel ſimile, in quo caſu dicendum erit, conſeruationem agnationis ad perſonas nominatas reſtringendam, nec ad alias perſonas ex rationis idẽ titate extendendã eſſe. Quam diſtinctionem fecit Imol. in l. ſi verò. §. de viro. ff. ſolut. matr. propè fin. Soc. Iuni. conſil. 1. nu. 15. lib. 1. & cõſi. 108. nu. 31. & 32. lib. 2. Gozadi. cõſ. 59. nu. 4. Pariſ. cõſ. 44. nu. 16. lib. 2. Carol. Molin. in cõſuetud. Pariſien. tit. 1. §. 16. nume. 4. Gratus conſil. 5. nume. 9. lib. 2. Riminal. conſil. 224. nume. 27. lib. 2. Brunus. in dict. tracta. articul. 3. colum. pen. & fin. Idque mihi probat tex. in l. quæ conditio. ff. de condi. & demonſtra. vbi dicitur. *Quæ conditio ad genus perſonarum, non ad*

certas, & notas personas pertineat, eam existimamus totius esse testamenti, at eam quæ ad certas personas accõmodata fuerit, referre debemus ad eum duntaxat gradum quo hæ personæ institutæ fuerunt.

¶ Primus autem casus distinctionis, quod scilicet, ex ratione generica, & absoluta conseruationis agnationis, dispositio de casu ad casum protrahenda sit, comprobatur ex his, quæ latiùs supra isto capit. adducta sunt, probantes, quòd ex eo, quod hæc materia correctoria sit in ea extensio ex identitate rationis non excludat. Nec obstat si dicatur, quòd hæc materia vbi de exclusione fœminarum propter masculos remotiores agitur: non solum sit iuris communis correctoria: sed etiam pœnalis: prout supra. cap. 4. nu. 2. ostensum est. Et quòd licet verum sit quòd in materia correctoria admittenda sit extensio de casu ad casum, ex ratione expressa, vel subintellecta quando vna tantum reddi potest: in materia autem correctoria, & pœnali simul extẽsio ex identitate rationis expresse, vel subintellectè admittenda non est. glo. ordi. in clemen. 2. verb. *in eisdem* de ætate, & qualitate. Ex qua gl. id verum esse profitẽtur Roma. cons. 129. Idem Roma. in l. si quis id quod, in principio. ff. de iurisdi. omni. Iudi. Anto. de Butri. in cap. fin. de cõsuet. in 1. & 12. fallen. Domini. in cap. 1. col. 5. 1. fallen. de tempo. ordi. lib. 6. Alex. in l. si constante. nu. 5. ff. solut. matri. Ias. in Auth. quas actiones. C. de sacrosanct. Eccles. num. 22. idem Ias. in dict. l. si quis id, quod. num. 17. Deci. in cap. translato. de constit. nu. 2. Aymon. Crauet. qui plura refert de antiquit. tempo. 4. par. in princ. nu. 85.

¶ Ad hoc namque responderi potest, hanc fœminarum exclusionem non posse dici propriè dispositionem pœnalem. Cùm enim institutor nullo iure teneatur fœminam ad Maioratus successionem inuitare: etiamsi filia vltimi possessoris sit, possitque illam à Maioratus successione excludere propter masculos remotiores: prout supra lib. 2. cap. 12. nu. 51. ostendimus, consequens est, vt fœminam propter masculos remotiores à Maioratus successione excludere: non tam pœna, quàm exclusio à lucro, quod sibi à iure deferebatur, nisi exclusa foret censenda sit: prout dixit Iurisconsultus in l. Titio centum. §. Titio centum. el. 1. ff. de conditio. & demonstra. vbi communiter Scrib. id notant. Ideóque ex ratione prædicta non potest excludi extensio, quæ aliàs in materia correctoria ex rationis identitate admitti solet. Ad hoc namque vt materia dicatur esse pœnalis: ita vt extendi non possit, requiritur, quod sit propriè, ac merè pœnalis, vt optimè explicat. Imol. in l. si verò. §. de viro. ff. solu. matri. col. 7. & 8.

¶ Nec obstat etiam, si dicamus de persona ad personam extensionem admittendã non esse. Id namque ex ratione expressa, atque ex verisimili dispositis voluntate fieri potest, vt supra. lib. 1. cap. 4. nu. 25. cum sequen. ostensum est. Quod præsertim in casu, de quo agimus dicendum est, in quo non de extensione, sed potiùs de comprehensione tractatur, vt ibidem etiam ostendimus. Idque verum mihi videtur: dummodò ratio eadem omninò sit verisimilisque disponentis voluntas concurrat, verbáque alia Maioratus huiusmodi interpretationi non repugnent.

¶ Sed quoniam hæc opinio, quod scilicet dispositio de persona ad personam ex ratione expressa, vel subintellecta extendi valeat, satis controuersa est, vt in d. c. 4. nu. 25. lib. 1. latiùs ostendi, præsertim in materia de qua agimus, quæ tanquã iuris cõmunis correctoria æstimari solet, aliquando vidi iudices non facilè huiusmodi extensionem, seu verius cõprehensionem admittere. Ea tamen facillimè in quatuor casibus admitti semper solita est. Primus, quando persona, ad quam fit extensio ab ipsa persona expressa descendit. Secundus, quando persona, ad quam fit extensio non includeretur, magis dilectas esset deterioris cõditionis, quã minus dilectus. Tertius, quãdo resultaret absurditas, vel aliàs dispositio esset illusoria. Quartus, quando persona ad quam extensio fieri vult: saltim sublata verborum expressorũ significatione cõprehenditur. De quibus omnibus in sequentibus conclusionibus dicemus.

¶ Imò etiam in 2. membro huius distinctionis: quando scilicet ratio conseruandæ agnationis certis tantùm personis adiecta est, dici poterit, q̃ ea dispositio ad omnes ex eisdem personis descendentes extendatur: nisi præcisè ac limitatè ad personas expressas cum taxatiua tantùm restricta fuerit, ex his, quæ infrà isto cap. nu. 41. cum seq. dicenda erunt.

¶ Secunda conclusio sit, q̃ si Maioratus iustitutor masculos simpliciter & absolutè ad eiusdem successionẽ inuitauerit, nec de fœmina in aliqua parte meminerit: ex hac masculorum vocatione, etsi expressè ratione conseruandæ agnationis non adiecerit, censeatur voluisse agnationem cõseruare, atq; fœminas propter masculos remotiores excludere. Quod dixit Ioan. Andr. referẽs Iaco. de Areni. in addi. ad Specul. tit. de successio. ab intest. versic. Est sciendũ. Idem Ioan. Andr. referens Richard. de Malũbre. in eisdem addi. ad Specul. in rub. de testa. ad fi. Cinus & Salic. in l. 1. C. ad leg. Iul. de adul. Matthesilamus. notab. 130. vbi inquit ita fuisse cõsultum per multos solennes Doctores ferè totius Italiæ. Alex. in l. venia. n. 6. C. de in ius vocã. Corn. cõs. 224. nu. 8. lib. 2. Soci. cons. 12. nu. 2. lib. 3. & cõs. 62. nu. 4. lib. 3. Deci. qui hanc opinionẽ cõmunem esse profitetur, cõsil. 172. nu. 4. Curti. Seni. cõs. 51. 1. quæstio. Alba. cons. 87. nu. 14. Currius Iuni. consil. 154. nu. 10. & 11. vbi hanc opinionem cõmunẽ esse ꝓfitetur, idem cons. 172. nu. 6. & 7. & Gratus cons. 89. nu. 1. lib. 2. Albert. Bru. qui hanc opinionẽ communẽ esse profitetur, de statutis exclud. fœm. arti. 3. q. 1. col 2. Soci. Iun. in cõsi. 119. nu. 33. cũ seq. lib. 1. Sylua. cons. 53. nu. 45. Cephalus cons. 251. nu. 4. & alij quos in sequenti conclusione citauimus. Qui etiã hanc opinionem verã, & cõmunem esse passim profitentur, iunctis his, quæ sup. lib. 1. c. 1. nu. 36. latiùs adduximus. Idque etiam sequutus fuit Fran. Piscina, qui plura refert in sua disputa. de statu. excluden. fœmi. nu. 22. & nu. 35. Celsus consil. 75. num. 6. Anto. Gabriel qui etiam plura cumulat cõmunium opi. lib. 6. concl. 6. nu. 1. tit. de statutis.

¶ Sed quanuis præfati, atque alij etiam Scrib. maximi nominis, & authoritatis dictam opinionem sequantur: plures tamen contrariam opinionem veriorem esse profitentur: dicentes, Ex masculorum vocatione non præcisè rationem conseruandæ agnationis considerandam esse, imò plures alias assignari posse: veluti si disponens voluerit masculos vocare, ex eo quòd ipsi sustinent onera familiarum: fœminis verò sufficiat, quòd dos competẽs assignetur, vel ex causa prædilectionis, vel ex aliis causis, ex quibus non censetur habita agnationis ratio, nec per consequens, quòd disponens voluerit fœminas excludere ꝓpter masculos remotiores:

remotiores: nisi ratio conseruandæ agnationis expressa sit. Quod dixit Bart. in l. liberorũ. ff. de verb. signi. num. 12. in fine, & nume. 13, vbi inquit in statuto excludente fœminas propter masculos, non posse dici statuentes ea sola ratione motos fuisse, vt agnatio conseruaretur, cùm possint aliæ rationes assignari; nisi ea ratio conseruandæ agnationis expressa sit: idipsum etiam dixit Bal. in l. si defunctus. n. 8. C. de suis, & legi. hære. Lapus allega. 101. col. 11. in fi. Imol. in l. si verò. §. de viro. ff. solu. matri. Soci. consi. 48. n. 26. lib. 4. Areti. cons. 20. n. 9. Iaſ. in l. 1. n. 4. C. de succeſſo. edic. vbi plura in idem adducit Curtius Seni. consi. 44. n. 30. Deci. consi. 333. n. 2, & consi. 309. n. 7. & consi. 315. nu. 6. & consi. 670. n. 5. Grattus consil. 19. n. 31. lib. 1 & cõsi. 20. n. 3. lib. 2. vbi dixit hanc esse communem opinionem, Parisius consil. 41. n. 82. lib. 3. Soci. Iun. cons. 10. n. 21. libr. 1. Capycius decisione. 21. nu. 9. Tiraquel. de cessante causa. limita. 21. n. 14. Riminal. consi. 223. n. 67. 68. 69. & 70. lib. 2. Alber. Brunus de statutis excluden. fœmi. arti. 3. q. 1. col. 1. Cùm igitur ex vocatione masculorum non censeatur habita agnationis ratio consequens est, vt ex ea non debeat induci fœminarum exclusio propter masculos remotiores; sed quòd casus omissus ad iuris communis dispositionem reducendus sit.

28 ¶ Quibus adiicitur, quòd is qui contendit in aliqua dispositione solam vnam rationem potuisse interuenire, illud præcisè probare debet; aliàs nãque plures rationes interuenisse præsumendum erit: prout opinantur Salicet. in l. si serui vestri. C. de noxa. actio. Alex. in l. si constante. n. 5. ff. solu. matri. Curti. Seni. consi. 80. col. 4. Iaſ. in Auth. quas actiones. nu. 22. C. de Sacrosan. Eccles. & in l. 1. C. de succeſſ. edicto. n. 4. Gratus consil. 26. nu. 30. & cõsi. 38. num. 15. lib. 1. Soci. Iuni. consil. 10. n. 21. Gometius in §. omnium insti. de actionib. n. 28. Fran. Pisana qui plura refert de statutis excludẽ. fœm. nu. 35. Beroius in c. Rainuntius. de testa. n. 218. Parisi. consi. 41. num. 83. lib. 3. Thomas Parpalia in l. 1. col. 2. in fi. ff. solu. matri. Anto. Gabriel qui plura refert communium opinionum libr. 6. ti. de statutis, conclusio. 6. nu. 5. & alibi sæpe Scrib.

29 ¶ Et quanuis Scribent. superiùs citati censeant, quòd ex masculorum vocatione præsumatur semper considerata agnationis ratio, illud communiter dicere solent in casu statuti excludentis fœminas propter masculos, in quo verisimiliter censetur habita agnationis ratio. Quorum opinio in ea specie sumpta proculdubiò vera est: sed in dispositione testantis, seu aliter disponentis contrariũ dicendum erit. Cùm verisimile sit eum ex aliis etiam rationibus affectionis, siue prædilectionis fuisse motum. Ideoque in hoc casu hanc secundam opinionem veriorem esse dixit Corneus in l. 1. C. de condi. inser. nume. 20. Grattus consil. 3. numer. 18. libr. 1. Parius consil. 41. num. 83. lib. 3. vbi id optimè declarat. Idque verisimile videtur: quanuis Soci. in d. l. Gallus §. nunc de lege. Velleia. n. 60. col. pen. hanc rationem differentiæ considerans dicat, propter illam non esse à communi opinione recedendum.

¶ His autem non obstantibus, prima opinio verior est: quanuis enim is, qui facit aliquam vocationem, seu fideicommissum temporale inter masculos, possit aliis rationibus ad id efficiendum induci: is tamen qui aliqua bona masculis perpetuo iure Maioratus possidenda reliquit verisimiliter non potuit alia ratione, quàm conseruationis agnationis moueri. Cùm respectu eorum, qui in posterum nascituri sunt, non possit particularis alia ratio respectu vnius, quàm alterius assignari: vt infra isto. c. numer. 53. dicemus. Ideoque hæc ratio tanquam vnica expressa censenda est. Quod tamen intelligendum erit: quando semper Maioratus institutor masculos ad eiusdem successionẽ simpliciter & absolutè inuitauit, nec fœminam in aliqua parte Maioratus admisit, prout latiùs infrà isto capit. septima conclusione dicemus.

¶ Tertia conclusio sit, quòd etiam cessante agnationis ratione, Maioratus institutor ex sola ma- 30
sculorum vocatione ex natura & proprietate huius verbi, masculus, fœminas excludere censendus sit. Ad positionem namque masculorum, sequitur exclusio fœminarum. Quod probatur ex text. in l. 1. C. de adult. ibi. *Quæ cùm masculis iure mariti facultatem accusandi detulisset, non idem fœminis priuilegium detulit* l. 1. vbi Bald. & Scrib. ff. de legib. & in l. scripturas. C. qui poti. in pigno. hab. & in cap. Rainaldus. verb. si absque masculis de testa. vbi Glo. Goffredus. Hosti. Ioa. And. Anto. de Butri. & Cardi. nume. 11. Id notant, dicentes verbum, *masculis*, fœminæ non conuenire. Idque satis eleganter notat Bart. in l. cùm auus. nume. 4 ff. de conditio. & demonstra. vbi inquit, quòd si testator disponat, quòd si institutus decedat absq; filiis masculis, restituat hereditatẽ Titio: q; si decedat absq; filiis masculis, filijs verò fœminis relictis: nihilominùs hæreditas erit Titio restituenda. Is enim qui de masculis disposuit, videtur fœminas exclusisse. l. cùm ita. ff. de cõdi. & demonstra. l. cùm prætor, cum similibus. ff. de iudi. Sicque in hac specie limitat text. in d. l. cùm auus. & in l. cùm acutissimi C. de fideicommiss. & alia iu- 31
ra dicentia, quòd in substitutione alicui simpliciter facta, subintelligitur clausula illa, si sine liberis masculis, seu fœminis decesserit: nam ea iura non procedunt, quando apposita fuit clausula: si sine liberis masculis decesserit. Tunc namque etsi filiæ fœminæ extent, non excludent substitutum. Ex vocatione namque masculorum videtur testatorem fœminas exclusisse. Curius dictum refert, & sequitur Bart. Soci. ibidem. colum. 4. versi. Demum ponemus alias quæstiones, vbi eiusdem dicti elegantem rationẽ assignat, profiteturque eam Bart. opinionem in iudicando sequendam & amplectẽdam esse, illamque ab aliquo reprobatam non inuenisse. Ibique plures alios illam sequentes refert Iaſ. in l. si quis id quod. nume. 13. & nume. 21. ff. de iurisdictione omnium iudi. Deci. in l. fœminæ. ff. de regul. iur. numer. 92 Soci. in l. Gallus. § nunc de lege Velleia. ff. de liber. & posthum. nume. 6. colũ. penul. vers. Quartò deciditur. vbi hanc opinionem magis communem esse profitetur Alexand. cons. 197. numer. 10. libr. 6. Soci. Iuni. cons. 119. numero 33. cum sequentib. libr. 1. Sylua. cons. 53. nume. 45. Portius cons. 1. nume. 30. & nume. 58. & nume. 59. Idem consil. 116. nume. 9. & 10. Parisius cons. 48. nume. 10. libr. 2. Idem cons. 57. numer. 18. eodem libr. Aymon. Craue. cons. 113. num. 2. & cons. 130. nume. 9. Albanus cons. 87. nume. 14. Cephalus consi. 251. numer. 49. Natta. cons. 128. numer. 2. Grego. Lopez qui alios refert in l. 3. titu. 13. parti. 6. in verb. *Mugeres*, colum. 7. vbi inquit dictum Bart. in d. l. cùm auus. esse communiter approbatum Burgos de Pace, qui aliqua etiam refert in Proœmio. ll. Tauri. nume. 123. cum sequentib. Antoni. Gabriel libro. 6. communium opinionum, titu. de verbor. signifi.

conclusion.6.numer.106.& omnes alij, quos in secunda conclusione citauimus, & alibi sæpe Scribentes.

32 ¶ De huius autem conclusionis veritate pluries etiam controuerti solet: nam si ex solo verbo, masculis, fæminarum exclusio propter masculos remotiores induci prætendatur: id tamen non ali-
33 ter quàm per argumentum à contrario sensu fieri potest, quod nullo pacto ad iuris communis correctionem admittendum est. Tex.in l.fina. §. filiis autem.C.de bonisque liberis.glos. ordina. vbi Felin.& communiter Scribentes id notant.c.significasti.de foro competen. Scribentes communiter in l.si cùm dotem.ff.solu.matrimo.Ias.in l.1.nume. 52.ff.de officio eius,cui manda.est iuris.l.2.vbi per Scribentes.C.de condi.insert.

¶ Præterea secluſa agnationis conseruandæ ratione,eadem ratio,quæ ad exclusionem substituti militabat in filiis masculi, in filiis fœminis etiã militare videt. Cũ sicut pater præsumit noluisse hæreditatẽ deferri ad agnatos,vel cognatos extrãeos, exclusis propriis filiis masculis:eadẽ etiã ratione cẽsendus sit,illos noluisse admittere,exclusis filiis fœminis.ex l. cùm auus.& ex d.l. cùm acutissimi.

34 Cùm igitur eadem ratio in vtroque militet, succedit regula,quòd verbum,masculus, fœminas etiam deficientibus masculis, comprehendat: vbi eadem ratio in masculo,& in fœmina concurrit. Quod probatur ex eleganti doctrina Bald.in cap. licet vniuersis.de testi. Idem Bald. in l.si ita scriptũ. ff.de lega 2.Anto.de Butri.in c.fina.colum.9. de consue.Ias.in l.si quis id,quod ff.de iurisdi.omni.iudi.nume.24.Soci. Iunior cõsil.30. numer. 54. libr.2.Ias.in l.1 nume.16 ff de legi.& Hippoli. in l. vna.C.de rapt. virgi. nume. 225.cum pluribus sequent.Parisius consil.26.num.24.libr 3.

¶ Quæ omnia comprobantur ex eo, quòd Maioratuum institutores frequentiùs solent de masculis,quàm de fœminis mentionem facere:ex eo, q̃ in masculis potiùs,quàm in fœminis velint memoriã suam conseruare:non autem ex eo,quòd velint eas,deficientibus masculis excludere Quo casu,succedit alia regula,quòd ĩclusio vni⁹ personæ,
35 vel casus,non inducit alterius exclusionem: si inclusio propter maiorem frequentiam facta sit, vt opinat Imola in Clementina.1.colu.4.de rescript. Cuius dictum sequitur Felin.in capit. Nonne bene dicimus de præsumptio nume. 5. Iason. in d.l. 1.ff.de legib.num.1.vbi loquitur in casu de quo agimus,& in l.admonendi.ff.de iureiurand numer. 107.Sicque eadem ratione in dispositione de ma-
36 sculo præcisè loquẽte,comprehenditur fœmina: quando propter maiorem frequentiam, vel vsum loquendi dispositio fuit in masculo formata, vt censuit Feli.in cap.quoniam,nume. 4.de testi. Iason.in d.l.1.ff.de legi.nume.24.Hippoli.in d. l. vna.nume.232.C.de raptu.virgi.post glos.ibi.verb. *Sponsam*.Iason in d.l.admonendi. ff. de iur. iurand. nume.107.Deci consil.568.nume.2.& 3.vbi singulariter inquit verbum, *Masculos*, appositum censeri solùm gratia demonstrationis, & non ad exclusionem fœminarum, masculis deficientibus.

37 ¶ Sed quanuis hæc omnia probabilia esse videantur: nunquam tamen in forensibus controuersiis admitti solent. Imò eo ipso, quòd Maioratus institutor masculos ad Primogenij successionem inuitauerit, censetur fœminas propter masculos remotiores excludere voluisse. Idque ex verisimili voluntate,quæ ex verbo, masculis, elicitur. Non enim ad aliud verisimiliter hoc verbum, masculis,adiici potuit: quàm ad fœminarum exclusionem.

¶ Nec obstat si dicatur, quòd Maioratus institutor potuerit moueri aliis rationibus ad masculorum vocationem: quàm ob rationem conseruandæ agnationis. Nam illud verum est, ad hoc vt sciamus, ex hac ratione non expressa, non posse sumi argumentum exclusionis fœminarum vltra casus, vbi institutor verbum masculis expressit: si in alia parte de fœminis meminit,vt infrà isto cap.septima conclusione dicemus. Sed ad hoc, vt in casu, quo expressit verbum, masculis, ex eo non censeatur fœminas propter masculos remotiores excludere: nil refert, quòd aliis rationibus ad id efficiendum adduci potuerit: tum, quia sub verbo, masculis nulla fœminarum vocatio comprehenditur: tum etiam quia etsi ad hoc aliis rationibus moueri potuerit, hæc ratio conseruandæ agnationis ad id efficiendum præcipua est. Ideoque potiùs attendenda, atque consideranda erit: prout Scrib. pro hac principali conclusione citati considerant. Sicque ista intelligi, atque practicari solent. Vtrum autem hæc hæc dispositio de masculis agnatis tantùm, vel de masculis etiam cognatis intelligenda sit, dicendum erit, prout infrà isto cap.conclusio.sexta dicemus.

¶ Quarta conclusio sit, quòd quoties in Primo- 38
genio conseruandæ agnationis ratio genericè & absolutè expressa est,vel quando nulla alia reddi potest:tunc verba quæ solent tam masculos,quàm fœminas ex propria natura comprehendere, solùm masculos, non autem fœminas comprehendent. Ideoque si in aliqua parte ipsius Primogenij verbum, filiis, descendentibus, posteris, vel simile adiiciatur,quod ex propria natura soleat tã masculos,quàm fœminas comprehendere, ex vi rationis expressæ,verbum hoc,ad solos masculos restringendum erit. Quod probatur ex eo, quod 39
in simili dixit Bald.in l.Tres fratres.ff.de pact. vbi eleganter inquit, quòd quanuis filiorum appellatione filiæ fœminæ comprehendantur: fallit tamen,quando adest statutum, quòd filiæ fœminæ non succedant. Tunc namque ex eo quòd statutum censetur conseruare agnationem,verbum, filiis solùm filios masculos comprehendet. Verba namque generalia disponentis, restringenda sunt ad limites ipsius statuti, ac rationis conseruandæ agnationis. Quod etiam verum esse opinatur in simili.Bart.in l.hæredes mei.§.cùm ita.nume.4 ff. ad Trebel.vbi Paul.nume.3. Alexand. num.8. Ripa.nume. 75. Hanc opinionem veram esse profitentur, eamque Ripa. ibi communem appellat. Bart.in l.iurisiurandi.§.si liberi.nume.5.ff. de ope. liber.Alexand.in l. Gallus. §. quidam rectè.nume. 12.ff.de liber.& posthum. Ias. in l.si quis id, quod ff. de iurisdi. omni. iudi. nume. 18. Idem Ias.in d.l. Tres fratres. nume.12.Alber.Brunus in d. tracta. 5. arti. principa. 12. quæstio. vbi latissimè prosequitur materiam, Tiraquel. de retract. Lignagier. §.1.glo. 9. nume. 194. Idem Tiraquel. in repe. l. si vnquam. verb. Susceperit liberos. nume. 84.C.de reuocand. dona. Anton. Gabriel communium opinionum libr. 6. titu. de verb. signifi. conclu. 6. nume. 78. & alibi sæpe Scribentes, Quod pari ratione ad Maioratus institutionem ea ratione factam, vt bona in agnatione perpetuò conseruentur trahi potest, Sicque vidimus plerunque in 40
forensibus controuersiis trahi ad Hispanos Maio-

ratus,

ratus, quibus ratio conſeruandæ agnationis expreſ ſa, vel ſubintellecta eſt, omnia ea, quæ Scribentes trahere ſolent ad ſtatuta, quibus maſculi propter fœminas excluduntur. Quod niſi alia ratio diuerſitatis aduci poſſit, probabile mihi ſemper viſum fuit.

¶ Quinta concluſio ſit, quòd excluſa aliqua fœ-
41 mina propter maſculos, cenſentur excluſi omnes, qui ab eadem fœmina deſcendunt, quod dixit Bar. in l. 2. §. videndum; ad fin. nume. 2. ff. ad Tertul. vbi eleganter inquit, quòd ſi ſtatutum diſponat, quòd filia excludatur propter maſculos, idem dicendum erit, ex identitate rationis de nepte, & aliis ab ipſa filia deſcendentibus. Idque etiam ſequitur idem Bart. in l. liberorum. nume. 14. ff. de verb. ſignifi. Bald. in l. maximum vitium. nume. 7. C. de liber. præter. Cinus in l. 1. C. quæ ſit long. conſue. Paul. in l. illam. nume. 8. & 9. C. de colla. vbi reſoluens quæſtionem illam, vtrum ſcilicet aliqua fœmina excluſa propter maſculum, cenſeantur excluſæ aliæ fœminæ, in quibus viget eadem ratio, diſtinguit vtrum fœmina, quæ excludi prætenditur, dependeat ab illa fœmina, quæ expreſsè ac nominatim excluſa fuit: & tunc inquit, ſimiliter illam excluſam
42 cenſendam eſſe. Excluſa namque radice, cenſentur excluſi omnes illi, qui ex ea radice procedunt. Si verò ab illa non dependeat, non cenſeri fœminam excluſam: etſi ei, quæ excluſa fuit, ſimilis ſit. Quam diſtinctionem inquit veram eſſe, ſicut Euangelium. Cuius dictum ſequitur Corneus ibi. nume. 7. Deci. nume. 13. & communiter Scribentes ibidem. Idipſum etiam dixit Alexand. in l. ſed ſi hac. §. liberos. nume. 8. ff. de in ius vocan. Ludo. Roma. conſil. 40. nume. 4. Decius conſil. 399. nume. 8. & conſil. 488. nume. 2. Curti. Iuni. conſil. 5. nume. 34. Brun. de ſtatu. exclud. fœmi. arti. 6. nume. 89. Georgius Nattan. in eodem tracta. ſecunda quæſtione principali, nume. 38. Laurus in eod. tracta. num. 134. Ioa. Lecerier. de Primoge. lib. 1. quæſtio. 23. Tiraquel. de Primoge. quæſtio 12. Pala. Ruui. in rep. Rubr. de dona. inter vir. & vxo. §. 23. nume. 14. Aymon. Craue. conſ. 127. nume. 4. Anto. Rube. conſil. 16. nume. 13. Anto. Gometius in l. 40. Tauri. n. 31. Pinel. qui plura refert, in l. ſi viua matre, per tex. ibi. C. de bon. mater. nume. 19. Grego. Lopez in l. 3. tit. 13. part. 6. in glo. verb. *Mugeres*, col. 7. & 8. Alciat. in l. liberorum. num. 11. ff. de verb. ſigni. Idque veriſſimum eſt, prout etiam ex pluribus probat Franci. Piſcina in ſua diſputatione excluſio. fœminarum, numer. 18. cum ſequent.

¶ Quod non ſolùm in deſcendentibus ab ipſa
43 perſona excluſa, verùm in aſcendentibus ipſius procedit. Ideoque excluſa matre propter agnatos, auia, & proauia, excluſæ cenſendæ erunt: cùm per medium matris defunctæ cõiungantur. Quod comprehenditur ex his, quæ notant Barto. in d. l. 2. §. videndum. nume. 2. & Paul. in d. l. illam. num. 8. & 9. C. de colla. & communiter Scribentes ibidem. Quorum opinionem aſſerit communem eſſe Albert. Brun. in d. tracta. arti. 6. 3. membr. ſecunda quæ. col. 3. verſi. ſed Paulus.

¶ Similiter etiam procedit in deſcendentibus
44 ab ipſo maſculo excludente, ſi agnati maſculi ſint. Barto. in l. liberorum. ff. de verb. ſignifi. nume. 12. Albert. Brun. in d. tracta. articu. 8. quæſtio. 19. ad fin. Areti. conſil. 162. nume. 9. Curtius Iuni. conſil. 5. nume. 34. & alibi ſæpe Scribent. Quod extante ratione conſeruandæ agnationis expreſſa, vel ſubintellecta verum eſt.

¶ Sexta concluſio, ꝙ quando in aliqua diſpoſitione vocantur filij, ſeu deſcendentes maſculi, ea di- 45
ſpoſitio de maſculis deſcendentibus ex maſculis: non autem de filiis, vel deſcendentibus maſculis, qui à fœmina deſcendunt, intelligenda eſt. Quod probatur ex eleganti doctrina Ioa. Andr. referentis Richard. de Malumbre in addi. ad Specul. in Rubr. de teſta. in fi. cuius doctrinam ſequitur Bald. conſil. 40. libr. 3. ſecundum nouam impreſſionem. Idem Bald. in l. 1. ff. de ſenato. vbi aſſignat elegantem rationem: ſcilicet quia non poteſt plus iuris eſſe in cauſato, quàm in influenti potentia cauſæ. Sicut enim fœmina ipſa ſi viue- 46
ret, excluderetur à ſucceſſione: ſimiliter etiam maſculus ab illa deſcendens excludendus erit. Quod etiam ſequitur Matheſi. notab. 130. Fran. 47
Cremen. notab. 120. Paul. numer. 16. Alexand. numer. 3. Iaſon.. numer. 16. 17. & 18. & communiter Scriben. in l. Gallus. §. nunc de lege Velleia. ff. de liber. & poſthu. Carol. Molin. qui plura refert in conſuetud. Pariſien. titu. 1. §. 16. n. 6. Grego. Lopez in d. l. 3. tit. 13. parti. 6. verb. *Mugeres*, colum. 7. & 8. Idque etiam profitentur omnes Scribentes quos ſupra in hoc capite citauimus: dicẽtes ex maſculinitatis expreſſione cenſeri habitam rationem agnationis. Cùm enim maſculi à fœminis deſcendentes non agnati, ſed cognati eſſe cenſeantur: conſequens eſt, vt in diſpoſitione, in qua agnatio conſideratur, ſuccedere non poſſint: etiamſi ipſi maſculi ſint, vt communiter in d. §. nunc de lege Velleia. Scrib. annotare ſolent. Quod eſt ſingulare pro extẽſione concluſionis præcedentis. Adeò namq, verum eſt, ꝙ excluſa filia, deſcendentes ex ea per conſequens excluſi cenſeantur, vt hoc non ſolùm procedat in fœminis, ſed etiam in maſculis deſcendentibus ex ea. Quod etiam omnes Scrib. pro præcedenti concluſione citati non obſcurè cenſuerunt.

¶ Hæc autem concluſio intelligenda eſt in om- 48
nibus caſibus, quibus diximus atque inferiùs dicemus, in Maioratus inſtitutione conſideratam fuiſſe agnationis conſeruationem, ſed vbi in Maioratu de conſeruanda agnatione non agitur, ſub appellatione maſculorum, maſculi ex fœminis deſcendentes comprehenſi eſſe cenſentur: veluti ſi Maioratus inſtitutor vocauit filiam ſuam, & eius deſcendentes maſculos: ſub hac namque vocatione deſcendentes maſculi, etiamſi ab aliqua fœmina ab ipſo inſtitutore deſcendenti procreati fuerint, comprehenduntur, cùm in hoc Primogenio, ex vocatione maſculorũ non cenſeatur habita agnationis ratio, ſed ſolùm nudæ maſculinitatis: quod ſic reſoluit Ancharr. conſ. 339. col. 3. & 4. Raphael Fulgoſius ſic intelligendus conſ. 86. Socinus in l. cùm auus. nume. 82. ante finem. ff. de conditio. & demonſtrati. Fran. de Areti. col. pen. & fin. Bartho. Socinus num. 59. in d. l. Gallus. §. nunc de lege Velleia. Decius qui eleganter loquitur in propoſito, conſ. 303. nume. 8. Anto. Rubeus qui meliùs quàm alius id declarat, conſ. 22. num. 12. Carol. Molin. in conſuetu. Pa- 49
riſi. titu. 1. §. 16. num. 7. Idque etiam comprobatur ex his quæ infrà iſto cap. n. 49. dicemus probantes, quòd quando Maioratus à fœmina inſtitutus fuit, verbum maſculis, maſculos ex fœmina deſ

mina descendentes comprehendit: quod summè notandum atque memoriæ commendandum erit; vidimus namque de his litem satis controuersam super quodam oppulentissimo Primogenio, quæ secundùm hanc nostram opinionem decisa fuit.

50 ¶ Septima conclusio, quòd quoties in aliqua parte, seu clausula Primogenij, vocantur fœminæ, etiamsi pluries in eo Primogenio masculi vocati fuerint, in eò non censetur habita agnationis ratio, sed solùm prælatio masculis tributa: ita vt in eorum defectum fœminæ eiusdem gradus succedant: quod dixit Bald. consi. 473. libr. 5. vbi inquit, tunc censeri agnationem conseruatam, quando foemina semper excluditur, & nullo casu admittitur, & quòd tunc quicunque agnatus, quantumcunque remotus, fœminam propinquiorem excludet: idipsum etiam notat Alex. cons. 115. n. 10. lib. 2. vbi inquit non censeri habitam rationem agnationis, vbi fœmina in aliqua parte dispositionis vocata inuenitur. Socinus in l. cùm auus. num. 82. vers. Secundus casus. ff. de conditio. & demonstra. Idem Socinus in l. Gallus. §. nunc de lege Velleia. ff. de liber. & posthu. colu. fin. circa finem: idem cons. 28. n. 26. lib. 4. idem consi. 9. n. 20. lib. 3. Decius cons. 370. n. 30. Gozadinus cons. 29. n. 3. Socinus Iun. cons. 6. n. 20. vers. Nec etiam obstat, lib. 1. idem cons. 118. n. 5. eodem lib. & cons. 158. n. 42. lib. 2. Carol Molin. in consuetu. Paris. tit. 1. §. 16. n. 8. & 9. Curtius Iuni. consi. 172. n. 4. & 5. Aymon. cons. 80. n. 1. & consi. 306. n. 5. Quod est satis singulare ad hoc, vt in hoc casu non possit ex ratione conseruandæ agnationis de casu ad casum Primogenium extendi: cùm ex huiusmodi dispositione non fœminarum exclusio, sed solùm masculorum prælatio & prædilectio comprehendatur: sicque vidimus hæc pluries ad fœminarum admissionem in forensibus controuersiis adduci. Idque verum est, quanuis inter ipsos masculos qui fœminis præferuntur, & illorum respectu non dubitandum sit, quin fœminæ exclusæ censeantur.

¶ Ex quibus infertur non bene dixisse Ancharra. & Florian. inter consilia ipsius Ancharran. cõsil. 359. incipient. Nos Petrus, atque etiam Socinum consi. 81. numer. 12. libro. 4. Corneum consil. 11. nume. 10. libr. 1. Bald. inter consilia Angeli consil. 68. & Angel. consil. 69. Socinum Iu. consi. 23. nume. 37. cum sequentibus, libro primo: & Grattum, & Carolum Ruinum in locis, in quibus illos refert Antonius Gabriel communium opinionum libr. 6. tit. de statutis, concl. 6. numer. 2. & Gregorius Lopez in l. 3. titu. 13. parti. 6. in glos. verbo. *Mugeres*, column. 7. vers. Et procedit: qui omnes opinati sunt, non ideò cessare rationem considerationis agnationis, quòd testator in aliqua parte fœminam, seu masculum cognatum ad eius successionem vocauerit: nam vel ea omnia falsa sunt, vt ex superiùs adductis comprehenditur: vel erunt intelligenda vno ex duobus modis. Primò, quando ratio conseruandæ agnationis à testatore expressa fuit: non autem quando illam volumus ex vocatione masculorum deducere: tunc namque illam deducere non possumus, quando in aliqua parte cognatus vocatus fuit. Secundò, quòd censeatur considerata ratio agnationis quoad solas personas vocatas, non autem vt ex earum vocatione possimus eam dispositionem ex ratione considerationis agnationis extendere ad alios nõ vocatos, quod ex verbis Scribentium, quos paulò antè citauimus, comprehenditur. Sicque intelligendus est text. in cap. 1. de eo qui sibi & hæredib. suis. restringendo illum ad solos masculos vocatos, si de illo ad Primogeniorum materiam arguamus.

¶ Octaua conclusio, quòd dispositio fœminarum exclusiua, de casu ad casum extendenda sit, quoties si ad illum casum non extenderetur, persona proximioris gradus atque magis dilecta, deterioris conditionis, quàm ea quæ est remotioris gradus atque minùs dilecta, futura esset. l. Publius. §. 1. ff. de condi. & demonstrationib. l. si viua matre. C. de bon. mater. Per quæ iura id opinatus fuit Fulgos. in l. 1. ad fin. C. de condi. insert. Vbi limitat Text. ibi dicentem, substitutionem factam alicui, si sine liberis decesserit, euanescere relicto nepote ex filia, nisi testator habens filium masculum & filiam, non vocata filia, filio substitutum dederit, sub conditione, si sine liberis decesserit: tunc namque verbum, *Liberis*, de masculis intelligendum erit: nam si aliter intelligeretur, filia testantis deterioris conditionis esset, quàm neptis: vbi enim filia non vocatur: neptis etiam exclusa censenda erit, ne deterioris conditionis filia quàm neptis esse censeatur, quem etiam sequitur Paul. ibi. numer. 9. vbi inquit, quòd in quadam magna causa fuit primus qui pro hac opinione consuluit: quanuis posteà requisitus pro exhibendo consilio, nunquam voluerit pro hac parte consulere: quia vidit consilia plurimorum doctorum in contrarium, & quòd propter eius difficultatem causa illa transactione composita fuit. Quam etiam opinionem sequitur Corneus ibi. nume. 3. Idque etiam sequutus fuit Soci. in l. cùm auus. numer. 80. ff. de condi. & demonstra. Deci. consil. 15. numer. 5. & consil. 480. nume. 2. Curtius Iuni. consil. 35. nume. 6. Cepola. consil. ciuili. 49. nume. 7. Ias. consil. 1. & 2. libr. 2. vbi quasi per omnia illa duo consil. latissimè prosequitur materiam. Deci. in l. fœminæ. ff. de regul. iur. nume. 98. Soci. Iuni. consil. 1. nume. 114. lib. 1. Gozadinus consil. 89. numer. 5. Carol. Ruinus consil. 133. numer. 3. libr. 3. Franciscus Piscina, qui plura in id congerit in sua disputati. de fœminarum exclusione nume. 16. cum sequentib. qui in id omninò videndus erit. 51

¶ Et quanuis contrariam opinionem veriorem esse profiteantur Bolog. inter consilia Alexand. consil. 53. nume. 18. & nume. 21. cum sequentib. libr. 4. & Ias. qui alios refert consil. 3. nume. 5. colum. 8. libr. 2. Eorum tamen opinio intelligenda est: quando substitutus erat extraneus, seu etiam cognatus: sed quando substitutus erat agnatus, verior opi. videtur, quòd censeatur habita ratio agnationis, & per cõsequens, quòd neptis ex prædicta ratione excludenda sit. Sicque has opiniones conciliauit Deci. consil. 370. numer. 2. & 3. vbi sic intelligit text. in l. cùm acutissimi. C. de fideicom. & in l. cùm auus. ff. de conditionib. & demonstrationib. & l. primam. C. de condi. insert. Quam concordiam etiam admittunt Soci. consil. 6. num. 20. lib. 3. Gozadi. d. consil. 89. nume. 9. Grattus consil. 68. nu. 12. lib. 1. D. Dida. de Couarru. in c. Raynaldus. in princi. de testam. nume. 2. Pinelus in l. 3. C. de bon. mater. num. 24. vbi opinionem hanc communem esse profitentur. 52

¶ Sed etsi hæc concordia communiter ab Scribentibus probetur: de ea tamen dubitat Pinel. in d. l. 3.

d.l.3. C. de bon. mater. n. 27. vbi inquit, ex hac tam leui coniectura præsumendum non esse, testantem voluisse excludere eius legitimam sobolem fœmineam propter masculos transuersales, cùm potuerit esse, quòd non vocauit filiam ex eo quòd erat donata, vel nupta, vel aliàs eidem non dilecta, vel odiosa, vel ex pluribus aliis rationibus, quæ in excludenda nepte non militant: idque profitetur sibi verum videri, nisi agatur de Maioratu, vel de bonis simili vinculo perpetuò affectis, vbi possit considerari conseruatio sanguinis, & honoris familiæ. Tunc namque inquit hanc coniecturam sufficere ad filiæ exclusionem, propter masculos remotiores.

¶ Hæc autem exactiùs attendenda esse videntur. Nam nec etiam in Maioratuum successione hæc coniectura tanti æstimanda est, vt ex ea sola fœminæ ab institutore, vel vltimo Maioratus possessore, descendentes, propter masculos remotiores excludantur. Idque ex eisdem rationibus, quas Pinelus dicto nume. 27. adduxit, facilè suadetur. Quæ omnes in Primogeniorum successione, vbi fœminæ propter masculos remotioris gradus exclusæ non sunt, æquè militant, cùm in Primogeniorum successione fœminæ propter masculos remotiores non excludantur, nisi id expressè ac præcisè dispositum sit, etiamsi de familiæ ac sanguinis conseruatione in eisdem agatur: imò id esset contra Primogeniorum naturam, vt in capite præcedenti latiùs ostendimus. Ideoque prædicta concordia solùm admittenda erit, vbi in Maioratu, agnationis conseruationis ratio, siue expressa, siue subintellecta adiecta est, vel aliàs id ex præsumpta mente Maioratus institutoris comprehenditur. Nec sufficit ad hoc efficiendum sola illa coniectura, scilicet, ne deterioris conditionis sit filia, quàm neptis. Cùm ad id efficiendum, Maioratus institutor aliis rationibus moueri potuerit, quæ agnationis conseruationem præcisè non inducant. Quod comprehenditur ex his, quæ dixit Deci. d. consil. 370. numer. 2. & 3. vbi solùm hanc opinionem admittit, vbi testator de conseruanda agnatione agit. Quod etiam alij Scribentes, qui illum sequuntur, non obscurè sentire videntur. Hisque adstipulatur decisi. text. in l. licet Imperator. ff. de legat. 1. ibi. *Quid si certa causa fuerit cur ab instituto reliquerat, quæ in instituto cessaret.*

53 ¶ Illud tamen animaduertendum est, hanc coniecturam quæ ex d. l. Publius §. 1. & ex d. l. si viua matre elici solet, maioris effectus esse: quando de personis Maioratus institutoris ignotis agitur: quàm cùm de personis eidem notis controuertitur. Causæque amque ex quibus institutor Maioratus potest pluries, personas remotiores proximioribus anteponere, in personis ignotis ipsi instituori militare non videntur: imò verisimiliter non maior affectio ad vnam, quam ad aliam habuisse, censendum est: nisi ex gradu proximiori, vel remotiori. Quod comprobatur ex text. in l. si quis in suo. §. legis. C. de inoffic. testamen. vbi dicitur, quòd is, qui natus non est, nec potest esse gratus, nec in gratus testatori. Per quem text. sic limitat, & intelligit superiùs adducta Bartol. Soci. in l. cùm auus. colum. 49. & 50. numer. 80. ff. de condi. & demonstra. vbi inquit satis eleganter, quòd in filiis, vel descendentibus non natis, sed nascituris, non potest assignari ratio, quare maiorem affectionem habeat testator ad vnum, quàm ad alium: & recedatur ex ea, à decisi. tex. in d. l. si viua matre. Quod etiam repetit consil. 6. nume. 19. libro. 3. vbi id notabiliter declarat. Idque etiam dixit Iaf. in l. qui filiabus. nume. 19. ff. de lega. 1. quanuis in hoc etiam dici possit, quòd eadem ratio affectionis, quæ Maioratus institutorem induxit ad præferendum filium, quem nouit, & ad quem maiorem affectionem habuisse compertum est, potuit etiam illum inducere ad præferendos illius descendentes, etsi illos non cognouerit: quæ ratio ex. l. cùm auus. ff. de condi. & demonstra. & ex l. cùm acutissimi. C. de fideicommis. cum similib. deriuatur. Quod summè considerandum, atque cùm casus occurrerit, animaduertendum erit.

¶ Nona conclusio, quòd dispositio fœminarum 54
exclusiua de casu ad casum extendenda erit, vbi si non extenderetur, resultaret absurdum, seu repugnantia, vel aliàs dispositio ipsa illusoria redderetur. Quod comprobatur ex eleganti doctrina, quam ponit glos. in c. quanquam de vsur. lib. 6. verbo, *aliter facta*, vbi inquit, quòd dispositio pœnalis extenditur de casu ad casum: ne si non extenderetur, aliàs illusoria futura esset. Per quam glos. id opinatur Imola. in l. si verò. §. de viro. colum. 8. versi. Fallit secundò. ff. solu. matrimo. Alber. Brunus loquens in materia fœminarum exclusiua, in dicto tracta. 5. articu. principali. versi. Nono temperatur Iaf. in l. talis scriptura. num. 21. ff. de lega. 1. Aymon. Craueta. de antiquita. tempo. 4. parte. nume. 137. vbi plura in idē adducit: quòd extante ratione expressa agnationis conseruandæ, vel subintellecta, verum mihi videtur.

¶ Decima conclusio, quòd quoties in materia 55
fœminarum exclusiua Maioratus institutor discretiuè de masculis, & fœminis disposuit, masculos nomine filiorum, fœminas verò nomine filiarū appellans: verbū, filiorū, nō ad filias fœminas: sed solùm ad filios masculos referendum erit: etsi qualitas masculinitatis adiecta non fuerit: prout dixit satis eleganter Bald. in l. in multis. ff. de statu. homi. cuius dictum refert & sequitur Soci. consil. 63. nume. 15. libro. 3. Iaf. in l. si quis id, quod numer. 13. ff. de iurisdi. omn. iudi. Idem Iaf. in l. cohæredi. §. qui discretas. ff. de vulga. nume. 8. Idem Iaf. in l. talis scriptura. nume. 38. ff. de lega. 1. Albert. Brun. in d. tracta. articu. 5. quæstione. 13. column. fina. Gregorius Lopez in l. 3. titu. 13. parti. 6. glos. verb. *Mugeres*, column. 7. Anto. Gabriel qui plura refert communium opinionum libr. 6. titu. de verb. sign. conclu. 6. num. 57.

¶ Vndecima conclusio, quòd si in primis voca- 56
tionibus Maioratus institutor semper inuitet ad eius successionem filios, ac descendentes masculos: quanuis in sequentibus substitutionibus vocet filios, vel descendentes absque adiectione huius verbi, masculos, hæc masculinitatis qualitas repetita censenda erit. Cùm verba hæc ex his, quæ dixit Maioratus institutor, in præcedentibus substitutionibus declaranda, & accipienda sint, & eius mentis, ac voluntatis præsumatur fuisse in substitutionibus: cuius comprehenditur fuisse in institutionibus. Quod dixit Bart. in l. fina. numer. 2. ff. ad Trebellia. Abb. consil. 36. numer. 3. libro. 1. Raphael Cuma. consil. 117. colum. 2. Cur

lum. 2. Curti. Seni. conſ. 50. colum. pen. & conſil. 75. incipi. Dominus Ludouicus colum. 3. Paul. Caſtren. conſil. 123. colum. fina. libro. 1. Anchatra. conſ. 82. colum. 4. verſi. poſtremo. Corneus conſil. 20. num. 22. & 23. libro. 4. Idem conſ. 275. numer. 5. eodem libro, Aretinus conſil. 143. numero. 5. Alexander conſil. 52. numer. 20. cum ſequentib. libro. 4. Idem Alexander conſil. 29. numer. 4. libr. 1. Iaſ. in l. Centurio. ff. de vulgari. & Pupi. num. 59. Iaſ. in l. ſi quis id, quod numer. 21. ff. de iuriſdi. omn. iudi. Idem in l. qui filiabus. num. 3. ff. de lega. 1. Iaſon. conſil. 140. column. 8. libr. 2. vbi hanc communem opinionem eſſe profitetur, & conſil. 141. colum. 9. eodem libro. Ripa. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. el primero. nume. 17. ff. ad Trebellia. Deci. conſil. 15. numer. 3. Idem Deci. conſi. 370. nume. 3. Idem conſil. 495. num. 10. & 11. Guido Papæ deciſi. 485. & conſil. 87. numer. 2. Curtius Iuni. conſil. 11. nume. 7. & 8. vbi in fina. verb. hanc communem opinionem eſſe profitetur. Idem conſil. 114. nume. 19. Gozadi. conſil. 45. in princip. Pariſi. conſil. 18. nume. 21. cum ſequentib. libr. 2. & conſil. 72. num. 34. libr. 4. Soci. Iunior conſi. 90. numer. 17. libr. 1. Burgos de Pace in Proœmio. ll. Tauri, nume. 130. Gregorius Lopez in l. 3. titu. 13. parti. 6. in glo. verb. *Mugeres*. colum. 8. verſic. Sed quid ſi fœminæ. Grattus conſil. 89. nume. 1. & 2. libr. 2. Ruinus conſil. 147. nume. 7. libr. 2. Anto. Rube. conſil. 62. numer. 2. in fin. vbi hanc etiam communem opinionem eſſe profitetur, Iulius Clarus, qui etiam communem opinionem appellat libr. 3. ſenten. §. teſtamentum. quæſtio. 76. ad finem. Petrus de Peralta, qui etiam hanc dixit communem opinionem in l. Titia cum teſtamento. §. Lucius Titius. el ſecundo, numer. 5. & 6. ff. de lega. 2. Fran. Piſcina in ſua diſput. de exclu. fœmi. num. 22. Anto. Gabriel qui plura refert lib. 3. communium opinionum, tit. de teſtamentis. cõcluſio. 10. num. 1.

¶ Sed quanuis tot viri grauiſſimi prædictam opinionem ſequantur, plures tamen, atque maximi nominis iuris interpretes, contrariam ſententiam veriorem eſſe profitentur, dicentes, quòd etſi verbum, maſculos, in vna ſeu etiam pluribus partibus Maioratus appoſitum ſit: non tamen in alia eiuſdem parte, vbi deeſt, ſupplendum erit. Imò ex eius expreſſione facta in vna parte, cenſendum eſt, Maioratus inſtitutorem verbum, maſculis, in alia parte conſultò omiſiſſe, cùm ſi id voluiſſet, expreſſiſſet. Quod potiori ratione in materia, de qua agimus, dicendum erit: cùm verbum hoc ad fœminarum excluſionem propter maſculos remotiores aduerſus iura communia ſupplendum non ſit. Quod verum eſſe profitentur Petrus de Ancharra. ſibi contrarius, conſilio. 120. incipiendo. Pro clariori deciſione, in finali. Ioannes. de Ana. conſilio. 22. num. 3. Soci. conſilio. 69. nu. 5. lib. 3. Idem conſilio. 63. num. 27. eodem. lib. Alexander. ſibi contrarius, conſilio. 38. num. 8. lib. 6. Curtius Seni. ſibi etiam contrarius, conſilio. 63. col. 11. Bolog. conſilio. 53. inter conſilia. Alexander. n. 17. cum ſeq. lib. 4. Corneus conſilia. 230. nu. 6. lib. 3. Iaſon. conſ. 142. col. pen. volu. 2. Deci. conſ. 416. n. 19. & conſilio. 309. nu. 8. Carol. Ruinus. conſ. 93. n. 15. lib. 2. Antonius. Rubeus conſ. 31. num. 6. Soci. Iuni. conſ. 29. num. 12. lib. 1. & conſ. 100. nume. 2. lib. 2. vbi hanc communem opinionem eſſe profitetur. Gratus conſilia. 18. nume. 38. libro. 2. Pariſius conſ. 14. nume. 20. cum ſequenti. libri. 3. & conſ. 35. nume. 16. cum ſequen. eodem. libro. Alciatus in l. Herennius. ff. de verbo. ſign. nume. 4. Celſus conſ. 120. nume. 52. cum ſequen. Quibus plura pro vtraque parte cumulat Franc. Marzarius. in ſuo Epito. fidei commi. q. 21. quæ apud ipſum videre poterunt. Similiter etiam plura cumulat Anto. Gabriel lib. 3. comm. opinio. titu. de teſtamen. concluſio. 10. nume. 6.

¶ In hac autem opinionum varietate, hæc ſecunda opinio proculdubiò mihi magis placet, niſi in caſibus, quos ſtatim declarabimus. Idque vltra ea rationes quas paulò antè adducebamus, comprobatur ex eleganti doctrina Ioa. de Imol. in Clementi. 1. col. fina. de ſupplen. negli. Præla. vbi inquit, nunquam præcedentia in ſequentibus cenſeri repetita: quando agitur de repetenda qualitate aduerſus diſpoſitionem iuris communis. Cuius dictum refert & ſequitur Iaſ. in l. talis ſcriptura. nu. 28. ff. de lega. 1. vbi plura in idem adducit idem Iaſ. in l. ſi idem cum eodem. n. 4. ff. de iuriſdi. omn. iudi. Idque etiam anteà dixit Bar. in l. Prętor. la ſegunda. §. eritque differentia. n. 1. ff. vi. bon. rapt. Quem etiam ſequitur Feli. in c. cauſam quæ de reſcript. n. 4. cum ſeq. Gozadi. qui plura refert conſ. 9. num. 36. Carolus Ruinus conſ. 187. n. 10. lib. 3. Soci. Iuni. conſ. 142. n. 26. lib. 3. & alibi ſæpe Scrib. Quod præſertim in materia fœminarum excluſiua dicendum erit, ex his, quæ in c. præced. latiùs adducta ſunt. 57

¶ Hæc autem ſecunda opinio, quam nunc tanquam probabiliorem eligimus, non procedit, vbi ratio conſeruandæ agnationis in Maioratu expreſſa, vel ſubintellecta eſt. Tunc namque certiſſimum eſt, qualitatem maſculinitatis in vna parte ſubſtitutionum expreſſa, ad alia referenda eſſe. Sicque declarat, & intelligit doctrinam Bartol. in dicta. l. final. ff. ad Trebellianum. Socinus in l. cùm auus. colum. 49. & 50. Soci. numero. 8. cum ſequen. ff. de condi. & demonſtra. Ancharra. conſilio. 26. col. 1. Crottus in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. col. 16. verſi. 2. concluſio. ff. de libe. & poſthu. Deci. conſil. 370. numero. 3. Idem conſi. 480. nu. 2. & 3. & conſi. 515. nu. 3. Carol. Ruinus. conſil. 146. n. 7. & 147. nu. 7. & 148. n. 6. & 149. num. 11. lib. 2. Curtius Iuni. conſil. 139. n. 15. cum ſeq. Anton. Rubeus conſil. 31. nu. 6. & conſi. 71. n. 6. & conſil. 141. num. 7. Pariſi. conſi. 18. nu. 34. & 35. lib. 2. Grattus conſil. 54. nu. 29. & 30. lib. 2. & conſi. 35. n. 17. cum ſeq. libr. 1. & conſil. 111. n. 17. cum ſeq. lib. 2. Quod etiam propè omnes Scrib. quos pro prima opinione citauimus, ſentire videntur: hancque concordiam inter opiniones contrarias ſequutus fuit Anto. Gabriel. d. lib. 3. titu. de teſtam. concluſio. 10. n. 16. 58

¶ Secundò etiam ea opinio non procedit, quando verbum, filiis maſculis, & verbum, filiis in vna atque eadem oratione inueniuntur, & ab eodem verbo reguntur. Tunc namque verbum, maſculis, in vna parte adiectum, in alia repetitum eſſe cenſetur, qđ ſic declarant Decius cõſi. 15. n. 3. Carolus Ruinus in cõſiliis quæ ſupr. iſto cap. n. 16. citauim⁹. Gozadi. cõſi. 45. n. 1. & 2. Anto. Gabriel. d. lib. 3. tit. de teſta. cõclu. 10. n. 7. Grattus in cõſiliis, quę ibi etiá citauim⁹. Pariſi. d. conſ. 18. n. 33. & 34. & 37. lib. 2. Idq; cõprobat ex doctrina Bart. ī d. l. Prętor. §. erit q; differẽtia. n. 1. ff. đ vi. bõ. rap. q; ſcilicet quãdo qualitas eſt appoſita in vna oratione, & regit ab eodẽ verbo, ſemper 59

verbo, ſemper in vtroque caſu repetita cenſenda erit: ſecùs autem ſi in diuerſis orationibus repetitio fieri prætendatur. Quod etiam notat idem Bart. in l. Seiæ. §. Caio n. 3. ff. de fund. inſtruct. idem Bar. in l. in repetendis. n. 1. col. 3. ff. de lega. 3. & vtrobique per Scrib. Ex quo videtur dicendum, quòd ſi in vna oratione dixerit Maioratus inſtitutor: poſt mortem Seij, Titius & filij eius maſculi, & eis deficientibus filij, qui ex Mæuio ſupererint, ſuccedant: cenſebitur repetita qualitas maſculinitatis in filiis Mæuij: quia omnes vocationes reguntur ab eodem verbo, ſuccedant, & in vna atque eadem oratione comprehenduntur.

¶Sed quanuis hoc à prædictis grauiſſimis Authoribus probetur, credere, q̃ in caſu de quo agimus, & ſimilibus non admitteretur: niſi ratio conſeruandæ agnationis expreſſa, vel ſaltim ſubintellecta in Maioratu adiecta eſſet. Nam prædicta Bar. opinio huic clauſulæ applicari poſſe non videtur. Cùm quanuis filij Titij, & Mæuij ab eodem verbo regantur: oratio tamen diuerſas perſonas comprehendat, & in vnaquaque earum poſſit diuerſa ratio verſari. Ideóque potiùs in hac parte dicendum videtur: qualitatem maſculinitatis reperendam non eſſe. Imò quanuis eſſemus in terminis in quibus Bartol. loquutus fuit: adhuc in caſu, de quo agitur repetitio inducenda non eſſet. Cùm agamus de materia fœminarum excluſiua, & iuris communis correctoria. In qua etiam in caſibus vbi aliàs qualitas in vna parte appoſita, in alia repetita cenſenda eſſet, repetitio non procederet. Bartolus autem non loquitur in materia correctoria. imò in ea expreſsè dixit repetitionem non eſſe inducendam: etiam ſi oratio vna ſit, atque ab eodem verbo regatur: prout ipſe Bar. in d. l. Prætor. §. eritque differentia. nu. 1. profitetur. Quod Scribentes ſupra relati etiam cenſuerunt.

60 ¶Poſſet tamen prædicta opinio dicentium, qualitatem maſculinitatis in eadem ratione reperẽdam eſſe, procedere: quando verbum: *maſculis*, eſſet appoſitum in filiis alicuius certæ, atque determinatæ perſonæ, & poſtea in eadem oratione, de filiis illius, abſque adiectione verbi: *maſculis*, mentio facta fuit. Tunc namque verbum illud, de eiſdem filiis ſimpliciter prolatum cum eadem qualitate intelligendum erit, quoties de eiſdem mentio facta fuerit. Quod dixit Anto. Rubeus conſil. 31. nu. 6. & conſil. 71. n. 6. & iterum conſi. 14. n. 7. quem ſequutus fuit. Peralta. in l. Titia. cum teſtamento. §. Lucius Titius el. 2. ff. de lega. 2. nu. 6. Carolus Ruinus conſil. 124. n. 5. paulò ante finem lib. 3. idem. conſil. 168. n. 13. eod. lib. Anto. Gabriel. d. libr. 3. tit. de teſtamentis concluſione 10. n. 13.

61 ¶ Similiter etiam poſſet prædicta opinio procedere, quando Maioratus inſtitutor dixiſſet, Titius & eius filij maſculi, & eis deficientibus Seius, & ſui ſuccedãt, quod Hiſpanè loquẽdo ſic dici ſolet. *Succeda Fulano y ſus hijos varones y a falta dellos Fulano y los ſuyos.* Tunc namque verbum illud *los ſuyos* omnes qualitates tam filiationis quàm maſculinitatis comprehendit. Ideóque, ad vtramque qualitatem referendum eſt. Nec mirum ſi quãdo Maioratus inſtitutor dixit, Succedant Titius & filij ſui maſculi, & eis deficientibus Sæius & eius filij, dixerimus qualitatem maſculinitatis non videri repetitam, cùm enim Maioratus inſtitutor verbũ *filiis* adiecit, potuiſſet verbum *maſculis* adiicere. Ideóque, ſi illud non adiecit: non voluiſſe maſculinitatem repetere, cenſendum eſt, ea namque repetitio ex verbo *filiis* ex ſui natura non inducitur, cùm autem adiecit verbum *ſuis* non erat, neceſſe verbum *maſculis* adiicere, cùm verbum *ſuis*, tam ad maſculinitatem quàm ad filiationem neceſſariò referendũ eſſet. Neque eſt cur potius ad vnum quàm ad aliud referatur, quod ex his quæ Scribẽtes in l. 1. C. de liber. præter, & in l. 3. §. filius. ff. de liber. & poſth. & in l. talis ſcriptura. ff. de lega. 1. annotare ſolent, comprobari poterit. Idque in terminis de quibus agimus, comprehendi poteſt ex Gratto. conſil. 111. numer. 31. & 32. libr. 2. quibus plura alia exempla coniungi poſſent, quorum aliqua apud Alciat. in d. l. Herennius, ff. de verbo. ſigni. videri poterunt.

¶Illud tamen animaduertendum eſt, quòd ſi Maioratus inſtitutor Primogenium inſtituit, atque plures vocatiónes maſculorum fecit: nec vlteriùs ad faciendas alias vocationes proceſſit, quanuis hoc caſu proximiores poſt nominatos admittendi ſint, nõ tamen cũ repetitione qualitatis maſculinitatis admittendi erunt, prout ſupra lib. 1. cap. 6. numer. 26. latiùs annotauimus. Quod quando ratio conſeruandæ agnationis in ipſo Primogenio expreſsè appoſita non eſt, apertiſſimè procedit. Non enim tot ſpecialitates introducendæ ſunt, vt ſcilicet ex coniectura voluntatis Maioratus ſucceſſio, etiam deficientibus vocationibus vlteriùs progrediatur, & quòd etiam maſculi remotiores in eiſdem aduerſus ius commune fœminas proximiores excludant, quando autem in ipſo Maioratu ratio conſeruandæ agnationis tacitè ſiue expreſsè adiecta eſt, hæc dubia videntur, cum ex ratione expreſſa vocationes, tam nominatim factæ, quàm ſubintellectæ accipiendæ, atque interpretandæ ſint: quod cum caſus contingerit maturius conſiderandum erit.

¶Tertiò prædicta ſecunda opinio non procedit, 62
quando qualitas maſculinitatis per viam regulæ generalis in Maioratu appoſita eſt, veluti quando Maioratus inſtitutor dixit, Volo quòd ſemper in hoc Maioratu maſculi & non fœminæ ſuccedant, tunc namque verbum *filius* poſteà adiectum, de maſculis intelligendum erit. l. 3. §. filius. ff. de liber. & poſthu. l. quæ conditio. ff. de condit. & demonſtrat. Idque ſic declarat Gregor. Lopez in l. 3. tit. 13. parte. 6. in gloſſ. verbo. *mugeres.* colum. 8. verſic. ſed quid ſi fœminæ. Idque comprobatur ex eleganti doctrina Bart. in l. Prætor. §. eritque differentia. nu. 1. ad fin. ff. vi bon. rapto. vbi inquit, q̃ quando aliquid eſt appoſitum in aliqua diſpoſitione per viam regulæ generalis, id quod dictum eſt ibidem cenſetur in ſequentibus repetitum. l. regula. ff. de iu. & facti igno. Vbi Bart. n. 1. & alibi ſæpè Scrib.

¶Quartò prædicta ſecunda opinio non procedit, 63
quando ſi qualitas maſculinitatis repetita nõ cenſeretur, deterioris conditionis eſſet proximior, quã remotior. Tunc namque qualitas maſculinitas, in vna parte adiecta, in alia repetita cenſenda erit, prout cenſuerunt Curtius Iun. conſi. 114. num. 19. Grattus conſil. 111. num. 24. cum ſequen. lib. 2. Ruinus. conſil. 124. numero 4. libr. 3. & propè omnes Scrib. quos ſupra iſto ca. num. 51. citauimus de quo tamen dicendum erit, prout ſupra iſto cap. n. 52. dictum eſt.

¶Quintò prædicta ſecunda opinio non procedit, 64
quando verbo, filiis, adiectum fuerit verbũ, ſupra

scriptis, vel supradictis, vel præfatis, vel aliud simile. Ex natura namque horum verborum qualitas masculinitatis in prima substitutione apposita, censetur in sequenti repetita. Curtius Iunior consil.115.nu.21.Anto. Gabriel.d.l.3. de testamen. conclu.10.n.14.Idem lib.6.de verbo.signi.conclu. 6.nu.112.cum sequentibus.

65 ¶ Sextò, prædicta secunda opinio non procedit, quando Maioratus institutor facta masculorum vocatione adiecit,eodem modo in omnibus aliis casibus & vocationibns succedendum esse. Tunc nãque,etsi in aliis substitutionibus,verbũ *Masculis* adiectum non sit:illud necessariò repetitum censendum erit,cessat namque disputatio,vbi in verbis nulla ambiguitas inuenitur.l.ille aut ille. §. cũ in verbis.ff.de lega. 3. sicque Primogeniorum instítutores fœminas excludere volentes, vocant masculos, & excludunt illas in vocatione filij Primogeniti,atque descendentiũ,& posteà adiiciunt: *Y que assi vaya por todos mis descendientes,o que la misma orden se guarde entre todos mis descendientes, y los de mas llamados perpetuamente a la succesion deste mi Mayorazgo.* Quibus verbis adiectis, lites atque controuersiæ, vt plurimùm cessare solent, nisi ex adiectione aliarum vocationum particularium obscu-

66 ritas contingat. Ideòque melius est hac clausula apposita nihil aliud circa particulares substitutiones superaddere.

67 ¶ Antequam autem ad sequentem conclusionem progrediamur,duo dicta notabilia in hac materia repetitionis masculinitatis annotãda se offerunt. Primum,quòd quando Maioratus institutor, post qualitatem masculinitatis adiectam dixerit, quòd tunc & eo casu habens dictam qualitatem succedat, ea qualitas in alia parte etiam similem rationem habente,repetita censenda non erit, quasi ex his verbis censeatur Maioratus institutor qualitatem ad illum casum restringere, nec in aliis similibus repetitionem qualitatis inducere voluisse,quod dicit Anchar.consi.357.versi. Quarto hoc probatur, Rom. consil.131. & consil.138. Decius consil.287.n.10.& 11.& consil. 314.n.3. & 4.Curtius Seni.consil.29.n.4.Soci.consil.281.n.9. libr.2. Grattus consil.124.n.38.lib.1.Anton. Rub. consil. 31.n.5.Celsus.consil.25.n.8.de quo tamen videnda sunt quæ infra isto lib.c.8.n.6. dicemus.

68 ¶ Secundum,quòd quãdo substitutio facta est alicui sub aliqua qualitate expresso nomine proprio, nunquam inducitur qualitatis repetitio. l. si plures.ff.de lega.3.l.1.§.id quod ex substitutione.ff. ad l.Falcidiam.& Scribent.in l.si duobus. §. 1. & in l. ciuitatibus. §. Lucius Titius. ff. de legatis primo. Bart.Cumanus Paul.Imola.& Soci. in l quæ conditio.ff.de condi.& demonstra. Signorollus consi. 172.n.11.Paris.consil.2.n.57.lib.3.

69 ¶ Duodecima conclusio,quòd si in Primogeniorũ successione,vbi agnationis cõseruandæ ratio adiecta est,vocentur descendentes per lineam masculinam,fœmina quæ ex masculis descendit,nõ censebitur sub ea vocatione comprehẽsa.Cùm enim Primogenia perpetua esse debeant, eorúmque successio tractum successiuum præ se ferat,non debet admitti:ea persona per quam agnatio in posterum supprimenda sit : etsi ipsa per lineam masculinam descendere dicatur. Quod ex mente disponentis, atque ex Primogeniorum natura cõprehenditur: prout supra lib.1.c.6.numer.38. latiùs ostendimus. Idque verum mihi videtur. Quanuis enim dici posset, quòd fœmina agnata per tempus vitæ suæ succedat: cùm eius successio agnationis conseruationi non repugnet,& ea mortua filiis,ac descendentibus eius masculis, & fœminis, qui cognati sunt exclusis,agnati proximiores admitti possent: prout dixit Albert.Brun.de statu.excluden.fœmi. propter masculos artic.6.2. membro.3. quæstione. Verisimiliùs tamen videtur noluisse institutorem admittere eam personam, quæ finis agnationis futura esset, & cuius descendentes ab eius Primogenij successione excluduntur, cũ Maioratus successio semper futura prospiciat,nec ad eam admitti soleat ea persona,cuius descendentes excludúntur.Idque præcipuè dicendum erit: quando in alia parte Maioratus,fœmina etiã agnata propter masculos remotiores exclusa fuit, vel quãdo semper agnati masculi vocantur, tunc namque hæc conclusio absque vlla difficultate procedet: quanuis mihi ex Primogeniorũ natura semper etiam simpliciter sumpta probabilis visa fuerit. De quo tamen videnda sunt ea quæ scribit Franc.Piscina.in sua disputatione de fœminarum exclusione.n.21.

¶ Decimatertia cõclusio,quòd vbicunque ad Maioratus successionem solùm agnati vocantur,fœmina agnata ab eius successione exclusa censenda erit, quod eisdem rationibus, quas in præcedenti cõclusione assignauimus, deducitur, probatúrque ex his,quæ supra lib.1.c.6.n. 40. cum sequentibus annotauimus,vbi plures ex Scri.idipsum dicentes citauimus. 70

¶ Decimaquarta conclusio,quòd quoties maioratus institutor genericè, & absolutè fœminas propter masculos, à maioratus successione exclusit, nec se illas propter masculos remotiores excludere velle adiecit,ea exclusio propter masculos eiusdem lineæ, ac gradus: non autẽ propter remotiores intelligenda est.Ita vt masculo eiusdẽ gradus, & lineæ deficiente, fœmina in eius defectum, ad huiusmodi maioratus successionem admittenda sit,ac si nihil peculiare circa hoc à maioratus institutore dispositum fuisset.Quod dixit Baldus cõsil. 275. versic. Item non est verum.volum.2. Paulus Castrensis,qui singulariter,& in propriis terminis loquitur consil.47.n.1.& 2.lib.1.Anchar.consi.339. n.7.Alex.qui in id solet frequentiùs allegari in l. si dotali.n.5.ff.solu.matrim.Idem consi.204.n.16. lib.2.Corneus consil.125.n.1.lib.4.Idem consi.119. n.37.lib.2.Socin.consil.30.n.25.li.1. Albertus Brunus qui plura refert in d.tracta.artic.12. quæst.14. Curtius Iunior in tracta.feud.tertia parte limitat. 15. Præpositus loquens in maioratibus de feud. Marchiæ n.10.Decius consil.451.n.3.cum sequen. Idem consil 568.num.4.Paris.consil.21.n.29. lib.1. Idem consil.81.n.20.cum seq.lib.3. Ioan.Lecerier. de Primogen.q.19.col.2.libr.1.Tiraquellus de Primogen.q.10.n.25.Burgos de Pace. in proœm. legũ Tauri.n.121.cum seq.Carolus Ruin.consil.31.nu.6. lib.3.Socinus.Iun.consil. 187.n.17.lib.2. & consil. 188.n.9.eod.libro,& consil.30.nu.60.eod. volum. Grattus consi.19.n.43.lib.1.Gozadi.consi.37.n. 12. Sigismundus.consil.39.n.28.Carolus Molineus in consuetudin.Parisis.titul.1.§.16.& alibi sæpè Scribentes. Quod nisi ex aliis vocationibus, seu coniecturis, seu ex ratione conseruandæ agnationis expressa, vel subintellecta aliud comprehendatur,verum mihi videtur. 71

¶ Decimaquinta conclusio,quòd fœmina semel à maioratus successione exclusa non cẽsebitur perpetuò

petuò excluſa: ſed ſolùm ſuſpenſa durante cauſa excluſionis. Ideóque ea deficiẽte, admittenda erit, ac ſi excluſa nunquam fuiſſet. Aduerti tamẽ quòd ſi hæc opin. vera eſſet, ex illa ſequeretur quòd mortuo maſculo remotiori, qui fœminas excluſit, abſque liberis maſculis, inter fœminas admittenda, ſic illa quæ per maſculos excluſa fuit, fœmina deſcendente ab ipſo maſculo, vel aliis fœmineis illis proximioribus. Quod corroborari poteſt ex his quæ dixit Socinus Iunior conſil. 1. numer. 1. & num. 14. & Thobias Nonius. conſil. 1. nume. 56. de quo tamen deliberandum erat. Quanuis enim in diſpoſitionibus, quæ in prima ſucceſsione finiuntur, fœmina ſemel excluſa, perpetuò excluſa cenſenda ſit: etiamſi cauſa excluſionis deficiat: in Maioratibus autem propter eorũ perpetuitatem, hoc non procedit: imò etiamſi ſemel excluſa ſit, ceſſante perſona, quæ illam excluſit, atque eius deſcendentibus, iterum, atque iterum admittenda erit: prout ſupra lib. 1. capit. 6. num. 22. apertiſsimè probauimus.

73 ¶ Decimaſexta concluſio, quòd quãdo Maioratus à fœmina proceſsit, nunquam in caſu dubij diiudicandum erit, fœminam propter maſculos remotiores ab eius ſucceſsione excludendam eſſe. Quod conſulit Anchatra. conſil. 339. colum. 5. verſicul. 3. quòd proles. Roma. conſi. 367. incipien. circa primum. Socinus. in l. Gallus. §. nunc de lege Velleia. colum. fina. verſic. Pro quo tamen. ff. de libe. & poſthum. Idem in l. cùm auus colum. 46. verſic. Tertius caſus. ff. de conditio. & demonſtrat. Iaſon. in l. ſed ſi hac. §. liberis. numer. 10. ff. de in ius vocan. Idem Iaſon. conſil. 117. colum. 2. lib. 4. Curtius in tracta. feud. part. 3. colum. 2. limita. 2. Ioan. Crottus in l. filiusfamilias. §. Diui. ff. de leg. 1. n. 11. Ripa lib. 1. Reſponſ. capit. 1. numer. 74. Deci. in l. fœminæ. numer. 98. ff. de regulis iuris. Gozadi. conſil. 71. numer. 6. Carolus Molineus in conſuet. Pariſi. titul. 1. §. 16. nume. 7. Tiraquellus de legibus connubia. l. 5. numer. 24. Idem Tiraquellus de primog. q. 10. ad fin. Franc. Piſcina. in ſua diſputatione de ſtatutis. excluden. fœmin. numer. 22. Burgos de Pace. in proœmio. legum Tauri. numer. 131. Peralta. in l. cum pater. §. à filia. numer. 64. ff. de lega. 2. Portius conſil. 6. numer. 19 quod intelligendum eſt, etiam quando adſunt cõiecturæ ex quibus fœmina propter maſculos excludi ſolet: ab illis enim ex hac coniectura diſcedendum erit, aliàs namque hæc concluſio nullius effectus eſſet, cùm ſemper in dubio fœmina excluſa cenſenda non ſit.

¶ Hoc autem intelligi ſolet, quando ſola mulier Maioratum inſtituit: ſecùs tamen, quãdo à maſculo, & fœmina ſimul Maioratus inſtitutus fuit. Tũc namque potius perſona maſculi, quàm fœminæ attendenda erit, ex l. prima. ff. de Senato. vbi quando mulier concurrit in aliquo officio cum maſculo, maſculus ſemper fœminæ prefertur. Quod Decius. in l. fœminæ. num. 50. ff. de regulis iuris, etiam annotauit. Sicque prædictam concluſionem ex hac ratione limitat Burgos de Pace in proœmio legum Tauri. num. 131.

74 ¶ Sed quanuis ipſe id verum eſſe profiteatur: contrarium tamen verius eſſe videtur. Imò, quòd quãdo diſpoſitio, à viro, & vxore, ſeu à maſculo, & fœmina ſimul facta eſt: in caſu dubij ſemper cenſeatur vterque ſexus vocatus indifferenter, paritérque viro, atque vxori proſpectum eſſe: non autem ad maſculos tantùm diſpoſitio referenda ſit. Quod probatur ex eleganti doctrina Bald. in Authent. qui rem. numer. 5 C. de Sacro Sanct. Eccleſ. vbi ſingulariter dixit, quòd ſi à viro, & vxore pro ſe & filiis ſuis Emphyteoſis accepta ſit, illud verbum, filiis, ita intelligendum ſit, vt pariter viro, & vxori proſpectum eſſe videatur. Cuius dictum ſequuntur Soci. in l. cum vir vxori. ff. de condit. & demonſtrat. fina. verb. Nicolaus Boerius qui plura refert deciſione. 277. n. 2.

¶ Quod comprobatur ex eo, quòd quando vir, & vxor ſimul Primogenium inſtituũt, vterque quiſque eorum cenſetur donare partem ſuam, atque ex ea Primogenium inſtituere, vt dixit elegãter Bald. in l. cum quidam. numer. 11. C. de impuber. Idem Bald. in l. etſi liqueat, numer. 1. C. de inoffic. donat. l. qui tabernas. ff. de contrahen. empti. vbi Scribent. id annotare ſolent. Si igitur in parte vxoris neceſſariò hæc coniectura ex ſuperiùs adductis accipienda, atque admittenda ſit: conſequens eſt, vt etiam in parte viri accipienda ſit, cùm Primogenium ipſum indiuiduum eſſe debeat.

¶ Nec obſtat ſi dicatur eadem & potiori ratione idipſum dicendum eſſe in parte viri, quòd ſcilicet, cum ex parte eiuſdem admittenda ſit coniectura maſculinitatis, idipſum in parte vxoris dicendum ſit, cùm Primogenium indiuiduum eſſe debeat. Nam ſi hoc pacto verba Maioratus interpretanda eſſent, non æquè viro, & vxori proſpiceretur, cùm ſolus ſexus maſculinus ad Maioratus ſucceſsionem admitteretur. Quod non eſt veriſimile: ſed prout prædiximus, diſpoſitio intelligenda ſit, ſi viro, & vxori æquè proſpicitur, cùm maſculus admittendus ſit primo loco: fœmina verò maſculo deficiente. Ideóque in dubio ea interpretatio accipienda eſt per quam vtrique parti conſulatur. l. ex his. ff. de his, quæ in fraud. cred. Paulus in l. 1. numer. 3. ff. ſi quis cautio. Matthæus de Afflictis deciſ. 373. num. 6.

¶ Nec obſtat, quòd vbi concurrunt maſculus & fœmina, maſculus fœminæ præferendus ſit. Nam ſatis in hoc, maſculo conſulitur: cum fœminæ eiuſdem gradus præferatur. Nec adeò maſculi fauor protrahendus eſt, vt fœminam etiam proximioris lineæ & gradus excludat: id namque ex iure communi in fauorem maſculi introductum non inuenitur: ideóque hæc interpretatio menti vtriuſque conuenientior eſſe videtur.

¶ Decimaſeptima concluſio ſit, quòd quoties fœ- 75
mina propter maſculum excluditur, ea diſpoſitio de maſculo legitimo, aut per ſubſequens matrimonium legitimato: non autem de legitimato per reſcriptum, vel aliter, intelligenda ſit, Bald. qui loquitur in ſtatuto fœminas propter maſculos excludente, in capitulo per tuas. de maior. & obedi. numer. 2. Iaſon. in l. 1. numer. 31. C. quando non pet. part. Deci. in l. vt liberis. num. 8. vbi hanc opinionem communem, & veriorem appellat. C. de collat. Tiraquellus, qui plura in idem adducit in repet. l. ſi vnquam. C. de reuoc. dona. verbo. ſuſceperit liberos. numer. 8. Idem Tiraquellus de Primogen. quæſtio. 31. numer. 51. Carolus Molineus in conſuetud. Pariſi. tit. 1. §. 8. glo. 1. n. 50. Iacobus Philippus Portius conſil. 106. numer. 89. & alibi ſæpè Scribent.

¶ Decimaoctaua concluſio, quòd quoties fœmi- 76
na propter maſculos remotiores excluditur, non cenſetur excluſa propter maſculum, qui monaſterium incapax ſucceſſionis ingreſſus fuit: prout

ſupra lib.1.cap.13. numer.70. annotauimus:quanuis benè excludatur propter monachum, qui monaſterium capax ſucceſſionis ingreſſus eſt : prout ibidem.numer.80.oſtenſum eſt,De quo tamen dicendum erit:prout in eodem capit.numer. 94. & 95.reſoluimus. Quod etiam pari ratione de quolibet filio maſculo inhabili ad ſuccedendum dicendum erit,vt probat Portius conſil.23.n.10.

77 ¶ Decimanona concluſio, quòd quando fœminæ propter maſculos remotiores excluduntur, neptis ex filio maſculo Primogenito propter filium maſculum ſecundogenitum a Maioratus ſucceſsione excludetur: quanuis ſecus dicendum ſit, quando fœmina non propter maſculos remotiores : ſed tantum propter maſculos eiuſdem lineæ & gradus excluſa eſt:prout infra,ca.8.n.7. cum ſequent. latiùs reſoluemus.

¶ Vigeſima,& vltima concluſio, quòd ex ſolo nominis,atque armorum delationis præcepto in primogeniis appoſito, non comprehenditur agnationis cóſeruandæ coniectura:ita vt fœmina propter maſculos remotioris lineæ, & gradus à Maioratus ſucceſsione excludenda ſit. Quod probatur ex his,quæ ſupra lib.2.cap.14.nume.8. cum ſequentibus,latiùs adduximus. Quæ omnia ſummè notanda,atque menti perpetuò tenenda ſunt. Sed quoniam ſuper his quæ in hoc capite,atque etiam in præcedenti dicta ſunt,pluries in forēſibus controuerſiis diſputari ſolitum eſt, cum caſus ſe obtulerit de his omnibus deliberandum erit. 78

SVMMARIA.

1 *Contentio inter patruum, & nepotem ſuper Primogeniorum ſucceſsione, ſemper anceps, atque difficilis exiſtimata eſt.*

2 *Cauſa nepotis aduerſus patruum ferè apud omnes gentes, & nationes in Primogeniorum ſucceſsione potior fuit.*

3 *Nepotem eſse patruo in Regni ſucceſsione præferendum in his Regnis, lege Regia partitarum deciſum eſt.*

4 *Nepotis,& patrui cauſa in Primogeniorum ſucceſsione in his Regnis poſt legem partitarum ſatis controuerſa fuit.*

5 *Lex 2 titul.15. part.2. in Regni ſucceſsione præferens nepotem patruo, ad quæcunque alia Primogenia extendenda eſt.*

6 *Legem partitarum non ſolùm in Regni ſucceſsione: ſed in aliis Primogeniis diſponere, pluribus rationibus probatur.*

7 *Exempla, & rationes, quæ in d. l. partitarum adiecta ſunt Regibus,atque etiam aliis Primogeniorum poſſeſſoribus conueniunt.*

8 *Emmanuelis Acoſtæ viri alioqui doctiſsimi opiniones de aſsignandis differentiis inter Regni, & Maioratuum ſucceſsionem diluuntur.*

9 *Regni ſucceſsio iure ſanguinis:non autem iure hæreditario defertur.*

10 *Filius Primogenitus Regis poteſt in Regno ſuccedere:etiāſi in parentis hæreditate nō ſuccedat.*

11 *Filius Primogenitus Regis,vtrum poſsit de ſucceſsione Regni paciſci, abſque parētis cōſenſu.*

12 *Rex ſucceſsori vtrum ſtricto iuris rigore teneatur debita Regis prædeceſsoris ſoluere.*

13 *Primogenitus Regis:vtrum poſsit à parente ex cauſa,Regni ſucceſsione priuari.*

14 *Fructus pendentes vtrum pertineant Regni ſucceſsori,vel Regis hæredibus.*

15 *Primogeniti Regum, vtrum differant à Primogenitis aliarum perſonarum quoad repræſentationem.*

16 *Primogeniti Regum,quòd in vita parentum Reges appellentur, qualiter intelligendum ſit.*

17 *Filius Comitis poteſt in vita parentis Comes appellari.*

18 *Primogeniti,atque omnes alij filij poſsunt in vita parentis bonorum eius domini appellari.*

19 *Deſignatio Principis facta in vita Regis, cuius effectus ſit.*

20 *Principis appellatio,quo tempore in Hiſpania cœperit.*

21 *Cæſar apud Romanos appellabatur is, qui mortuo Imperatore in Imperio ſucceſsurus erat: is autem, qui Imperium poſsidebat Auguſtus.*

22 *Cæſaris deſignatio à Principis deſignatione in quo differat, ſeu conueniat.*

23 *Primogenia facta poſt legem partitarum, ſecundum legem,40.Tauri interpretanda ſunt.*

24 *Leges Tauri declaratoriæ:non iuris communis correctoriæ cenſendæ ſunt.*

25 *Primogenia, quæ in Hiſpania ante leges partitarum facta fuerunt,etiam ſecundùm legē 40. Tauri interpretanda ſunt.*

26 *Nepos ante leges partitarum ex Hiſpana conſuetudine patruum præcedebat.*

27 *Diſpoſitio. l.2.tit.15.par. 2. non noua diſpoſitio:ſed antiquæ conſuetudinis, atque obſeruationis declaratio eſt.*

28 *L.40.Tauri exactiſsimè declaratur eidémque vera decidendi ratio aſsignatur.*

29 *Linea recta Primogenitorum ſemper cenſetur vocata in Primogenij ſucceſsione, in infinitum.*

30 *Linea illius,qui ſemel ius Primogenituræ,acquiſiuit cæteris præferenda eſt,nec eſt admittendus alius donec deficiant omnes qui ex illa proceſserint.*

31 *Primogenitus efficit primum caput in linea descendentium, & secundogenitus secundum ad instar edicti Prætorij de bonorum possessionibus.*

32 *Ius Primogenituræ non debet exire ex illa linea, in quam semel intrauit.*

33 *Noua, & subtilis inductio. l. 2. tit. 15. part. 2.*

34 *Linea quòd non possit incipere nisi ab illo, qui successionem acquisiuit, qualiter intelligẽdum sit.*

35 *Linea vltimi possessoris, à linea Primogeniti distinguitur.*

36 *Maioratus successio duòbus modis consideranda est, vno quando Primogenitus nascitur: alierò verò quando succedit.*

37 *Primogenitus statim cùm nascitur ius ad Maioratus successionem certum, atque inuariabile acquirit, quod ad eius Primogenitum transmittit.*

38 *Ius Primogenituræ transmitti potest.*

39 *Maioratus successio pluribus ordine successiuo delata, primis morientibus sequentibus, ex propriis vocationibus defertur.*

40 *Repræsentationem non admitti: nisi in his, quæ iure hæreditario deferuntur: qualiter intelligendum sit.*

41 *Repræsentatio admittitur in successionibus, in quibus linea recta, & iure Primogenituræ succedendum est, etsi iure hæreditario non deferantur.*

42 *Repræsentatio admittenda est in iuribus patronatus, & anniuersariis, atque Emphyteosi iure Primogenituræ relictis.*

43 *Primogenitorum perpetua vocatio efficit, vt omnes in infinitum ex repræsentatione succedant, etsi successio iure hæreditario non deferatur.*

44 *In fideicommisso familiæ, cognationi, seu propinquis relicto repræsentatio semper admittenda est: etsi in eo iure hæreditario non succedatur.*

45 *Fideicommissum, quòd aliàs transmitti non posset, efficitur transmissibile, si fauore agnationis relictum sit.*

46 *L. Si libertus præterito. § 1 ff. de bon. li. & l. tutela §. si duo ff. de legi. tutorib. declarantur.*

47 *Repræsentatio semper admittitur in feudo, etiamsi iure hæreditario non deferatur.*

48 *Verbum, repræsenten la persona de sus padres in l. 40. Tauri appositum: vtrum ad gradum proximitatis, seu ad qualitatem Primogenituræ referendum sit.*

49 *Masculinitas parentis non potest transmitti in filiam, nec ab illa etiam repræsentari.*

50 *In Maioratuum successione non est de gradus proximitate tractandum, vbi in remotiori lineæ prærogatiua concurrit.*

51 *Leges partitarum, & Tauri: non tam proximitatem, quàm lineam rectam Primogenitorum considerauerunt.*

52 *Leges partitarũ & Tauri in nepotis aduersus patruũ prælatione, ius cõmune sequutæ fuerunt.*

Qualiter in Hispanorum Primogeniis, ex repræsentatione succedatur.

CAPVT VI.

IN Primogeniorum successione sæpissimè controuerti solitũ est, vtrum filius filij Primogeniti, filio secundo genito natu etiam maiori præferendus sit: an è conuerso filius secundo genitus eidem præferatur: Quæ difficultas omninò eo casu cessat, quo filius Primogenitus post mortem vltimi Maioratus possessoris decessit. Cũ iam proximitas non respectu Maioratus institutoris: sed vltimi possessoris consideranda sit. Filiúsque secundogenitus tanquam vltimo possessori transuersalis censeri debeat. Ideóque, nepos tãquam vltimi possessoris filius, fratrem eiusdem in hac successione: sicut in quacunque alia præcedere debet. Idque verissimum est, plurieſque tam in horum regnorum, quàm in aliorum successione obseruatum fuit: prout laté probat Tiraquellus de Primogenitura. q. 40. n. 1. cum seq.

¶ Quando autem filius Primogenitus patre eius adhuc viuente mortuus est, contentióque inter filium secundogenitum, & nepotem filium Primogeniti versatur: quæstio hæc apud antiquos, & modernos Iurisconsultos semper anceps, atque penitus inextricabilis visa fuit. Filius namque secundogenitus ex persona propria potiora iura habere videtur cũ vno gradu propinquitatis, atque ætate, etiam frequentius filium fratris sui Primogeniti præcedat, ipséque filius vltimi possessoris sit. Contra verò nepos patruo etiam in hac spe cie præferendus esse videtur, cum ipse ex personæ parentis repræsentatione in eodem gradu, quo filius secundogenitus, constitutus sit ex lineáque Primogeniti descendat. Eundémque gradum cum qualitate Primogenituræ repræsentet. Ideóque, à quamplurimis maximis nominis viris, hæc quæstio frequentissimè ad partes agitata, atque controuersa fuit. Quorum plures partes patrui: plures verò nepotis defendũt, interdum vnam: interdum verò alteram opinionem veriorem, atque frequentiori Scribẽtium calculo comprobatam esse profitẽtes: adeò, vt pluries ex iurium ac rationum ambiguitate militibus armatis potius, quàm iurisperitis eius decisio commissa fuerit: prout ex antiquis, & recentioribus quàm plures testantur. Quos ex Modernioribus sigillatim recensuerunt Decius consilio. 443. Ioannes Lecerier de

Primogenitura libr.1. q. 25.& 26.Thomas Grammaticus deciſ. 1. Tiraq. qui omnium latiſſimè id expendit de Primog. q. 40. Dominus Didacus de Couarr.in q.pract.c.38.n.6.Matthæus de Afflict.in Rub. de ſucceſſio. feud. vbi latiſſimè proſequitur materiam.Acoſta, qui etiam copioſiſſimè id proſequitur in libello, quem de patrui, & neporis ſucceſſione cõſcripſit. Iacobus Aſaa Luſitanus in ſuo tracta. de Primogenijs per totum. Quod etiam quamplures alij Iuriſconſulti fecerunt,quos præ-
2 fati authores ſpecificè recenſuerunt. Ex quorum ſententiis apertiſſimè comprehendi poterit, ferè apud omnes gentes, & nationes cauſam nepotis aduerſus patruum ſemper fuiſſe potiorem.

3 ¶Sed quanuis hæc opinio antiquis temporibus in Regnis Caſtellæ, & Legionis controuerſa etiam eſſet,poſtmodùm autem ex l.2.tit.15.par.2. in Regni ſucceſsione antiqua difficultas ceſſauit. Ea namque lege Regia diſpoſitum eſt, quòd ſi filius Primogenitus moriatur antequàm ſuccedat in Regno relicto filio,vel filia Primogenitis,quòd eius filius,vel filia debet cæteris excluſis in Regno ſuccedere.Quòd adeò clarè in Regni ſucceſſione deciſum eſt, vt de hoc poſt illam legem dubitari non valeat.

4 ¶Hoc autem in Regni ſucceſsione ex illa lege iam deciſo dubitari nihilominùs in hoc Regno ſolitum erat:vtrum idem in cæteris Primogeniis obſeruandum eſſet. Super quibus plura dubia in his Regnis exorta fuerunt, vt conſtat ex lite apud noſtrates, ac exteros Iuriſconſultos diutiùs controuerſa ſuper Primogenio Illuſtris viri Perafani de Ribera.De qua ſupra lib.1.in præfatione.num.12. meminimus : ſuper cuius Primogenij ſucceſsione omnes Scri. quos ibidem nuncupatim citauimus, conſulti fuerunt. Ex quorum reſponſis conſtat, omnes reſpondiſſe in ea lite,nepotem patruo præferendum eſſe. Idque Iudicum ſupremorum ſententia comprobatum fuiſſe accepimus.

5 ¶ Ex quibus conſtat poſt dictæ legis promulgationem cauſam nepotis aduerſus patruum in cuiuſlibet Primogenij ſucceſsione fuiſſe in hoc Regno potiorem.Idque comprobatur ex eo,quod ſ. lib.1.c.2.latiùs annotauimus,probantes Hiſpanorum Primogenia, ab ipſo Hiſpaniarum Regno deriuari,ſuccedendique rationem accipere : adeò, vt ſi de Primogenij ſucceſsione dubitetur, ea lis ſecundum leges Regias de Regni ſucceſsione loquentes decidenda ſit. Ideòque cum lex Regia in fauorem nepotis aduerſus patruum dubium hoc expreſsè in Regni ſucceſsione deciderit, conſtat idipſum in aliis Primogeniis neceſſario ſeruandum eſſe.

6 ¶ Imò vt pluribus etiam viris doctiſsimis interdum viſum eſt:quanuis lex illa partitarum (literæ eius corticetantùm inſpecta)dubium hoc ſolum in Regni ſucceſsione decidere videatur: conſiderata verò eius mente, & ratione, ac verbis præcedentibus generalibus, non eſt cur illam ad ſolam Regni ſucceſsionem reſtringamus, cùm non ſolùm de Regni ſucceſsione: ſed etiam de quacunque alia,quæ iure Primogenituræ defertur,diſponat.Quod probatur ex verbis generalibus,quæ in eiuſdem legis principio adiecta ſunt ibi. *Mayoria en nacer primero es gran ſennal de amor.*Quæ ratio quanuis reſpectu filiorum Regis appoſita ſit, generalis tamen eſt, omniáque Primogenia comprehendit: conſtat namque Primogenituram etiam eſſe magnum amoris ſignum : quando in aliquo Ducatu, Comitatu vel Marchionatu, vel alio maximo patrimonio ſucceditur,ex quibus verbis quæ in præfatione dicta ſunt,conſtat legem illam non ad ſolam Regni ſucceſsionem : ſed ad omnia alia Primogenia protrahendam eſſe.l.regula.circa fin. ff. de iur.& facti.igno.ibi.*Nam initium conſtitutionis generale eſt.* Per quem tex.dixit Bart.ibi. quòd ſi præfatio legis generalis ſit, genericè eſt accipienda, atque interpretanda: quanuis in ſequentibus ſpecificè diſponat,cui Bartoli ſententię plura alia ſuprà lib.1.c.5.nu.2. cum ſeq. cumulauimus. Quibus etiam adiicienda ſunt ea, quæ de ratione generali Scrib.dicere ſolent,quòd ſcilicet:quando lex eſt in ratione generalis:in dicto verò ſpecialis non ſpecificè : ſed genericè accipienda ſit, & quòd illud, quod ſpecificè diſpoſitum eſt, cenſetur cauſa demonſtrationis,non reſtrictionis diſpoſitum fuiſſe. Baldus in l.de quibus.nu.35.ff.de legibus glo.ordinaria in l.ſed ſi lege.§.item ſi rem diſtraxerit. ff.de peti.hæred.Aymon qui plura refert conſi.190.n.2. & conſil.193.n.3.Iaſ.in l.filiusfamiliàs.§.Diui.2.lectura.n.146.ff.de lega.1. Cuius doctrinam ſequitur Ripa.ibi.n.18. & eſt communis ac vera reſolutio,vt profitetur Loazes.ibid.n.98.

¶Item idipſum vltra præfationem, & rationem in principio.d.legis adiectam,probatur ex exemplis, 7
quæ in eadem lege adducta ſunt, ad probandum illa,quæ poſtmodùm in ea deciduntur.in d.l.namque verſic.*E ſegun ley*, adducitur exemplum Abrahæ & Iſaac,& etiam exemplum Iacob. quos conſtat Reges non fuiſſe: quanuis eorum bona filiis ſuis iure Primogenituræ delata fuerint, vt notiſſimum eſt.

¶ Item idipſum oſtenditur ex verbis quæ in eadem lege ſubiiciuntur dum in ea dicitur. *Ca ſegun natura pues que el padre y la madre cobdician auer linaje que herede lo ſuyo,aquel que primero nace y llega mas ayna para complir lo que deſean ellos,aquel por derecho:deue ſermas amado dellos & lo ha de auer*, quæ ratio etiam omnia Primogenia comprehendit.

¶ Idipſum etiam comprobatur ex verbis eiuſdem legis.ibi. *Todo maſculo que nacieſſe primeramente ſeria llamado coſa Santa de Djos.* Ex quibus conſtat eam legem non de ſolo Regis Primogenito : ſed de omni Primogenito locutam fuiſſe, atque iuxta exempla,quæ adducit,intelligendam eſſe: dictum namque legis,ſeu Iuriſconſulti ſecundùm ea,quæ ad id probandum adducit accipiendum,atque intelligendum eſt Bartol.in l.non ſolum. §.ſi liberationis verba.num.7.ff.de libera.lega. & alibi ſæpè Scribentes.

¶ Quod etiam apertiùs ex eadem lege comprobatur.ibi. *Y eſto vſaron ſiempre en todas las tierras del mundo do quier que el Señorio , ouieron por linaje , y mayormente en Eſpanna.* Ex quibus verbis conſtat eam legem non ſolùm profiteri in Regni ſucceſſione id obſeruari:ſed etiam in omnibus bonis,quæ iure ſanguinis,& Primogenituræ deferebãtur,apud omnes gentes & nationes idipſum vſitatum fuiſſe. In quibus verbis alia etiam Hiſpanorum Primogenia, quorum ſucceſſio iure ſanguinis defertur,cõprehenduntur. Quæ omnia quanuis precisè non probaſſent eam legem in omnibus Primogeniis expreſsè locutam fuiſſe : apertè tamen oſtendunt ex eiuſdem legis ratione, ac verbis generalibus in ea adiectis, atque ex ſucceſſionis ſimilitudine proculdubiò ad omnia Hiſpanorum Primogenia trahendam eſſe. Quod opinati fuerunt Abb.conſil.85.n.3.& 6.li.1.Paulus conſil.164.n.1.

& 6.li.2. Bolog.consil.62.colum.2.& 5.Castillo.& Cifuentes in d.l.40.Tauri.& ibi Palat.Ruui. n.3. & Antonius Gometius n. 11.12.& 65.D. Didacus de Couarr.resolutionum lib.3.ca.5.num.5.Dueñas Reg.316.Grego.Lopez in l.2.tit.15.par.2.in verbo. *Si dexare.in* principio.Peralta in Rub.ff. de hæred. institu.n.122.& in l.3.§.qui fideicommissam.num. 120.ff.eod.& alibi sæpè Scrib. Ita vt hæc proculdubiò communis opinio appellanda sit.

8 ¶ Ex quibus constat,hac in re lapsum fuisse Emmanuelem Acostam virum alioqui doctissimum in q.quàm solennissime de successione patrui, & nepotis disputauit pag.165.& iterum pag.178.dum inquit, quòd si ante legem. 40. Tauri de qua statim agemus, & post dictam l.2.tit.15.part.2. lis in Regnis Castellæ super alicuius Maioratus successione inter patruum,& nepotem ageretur, potior causa patrui futura esset, cùm ea lex, vt ipse inquit, nec verbis,nec sententia quicquam de Maioratibus disposuerit. Ex his namque, quæ paulò antè adducta sunt, ea sententia iure probari nequit:cùm vel ea partitarum lex tam in Regno:quã in aliis Primogeniis disponat, vel saltim eius dispositio ad omnia Hispanorum Primogenia, ex rationis identitate trahenda sit.

¶ Nec obstat si dicatur in casu, de quo agimus de Regno ad Maioratum differentiam posse assignari ex eo,quòd regnum iure hæreditario: Maioratus verò iure sanguinis, seu ex dispositione institutoris deferatur.Quod ex text.in ca.licet de voto. Acosta in ead.quæstione de patruo,& nepote.pag. 136. probare conatur, in id plures Scribentes adducens. Qua ratione,inquit,non mirum esse: si in regno repræsentatio: prout in aliis hæreditariis successionibus concedatur: in Maioratibus autem minimè: quia in his,quæ iure sanguinis deferuntur vt ipse inquit,repræsentatio non admittitur.

9 ¶ Nam si benè consideremus,hoc etiam iuris fundamẽtis obseruatis sustineri non potest. Regnum namque Castellæ non iure hæreditario:sed potiùs iure sanguinis,seu ex antiquissimo succedendi ordine defertur:veluti alia Primogenia, quæ ex sola temporis antiquitate constant, deferuntur:prout 3.lib.1.c.8.n.9.cum pluribus præcedentibus, & sequentibus apertissimè demonstrabimus. Quod etiam in eod.lib.c.9.nu.5.ostensum est, vbi verum intellectum ad text.in d.capitulo licet de voto assignauimus. Idque respectu vltimi possessoris verissimum atque extra omnem dubitationis aleam mihi esse videtur. Quod vltra illos, quos in locis paulò ante relatis citauimus, verum esse censuerunt Oldraldus consil. 224.col.2.Bald. consil. 121. n.10.versic.Modo facio.lib.3. Abb.consil.3.li.2.n.2. Card.Alex.in c.1.col.4.de feudo Marchiæ Guillel. Benedict.in c.Rainuntius de testam.verb. in eodẽ testamento el.1.num.148 concluſ.10.& 11.Carolus Molin.in consuet.Parisi.titul.1.§.8.glo. 3.nume.8. Idque probat. l.2.tit.15.part.2.atque proculdubio verum est,non obstantibus his quæ in contrarium notant Oldrald.consil.94.n.8.& Ioan.Lecerier. de Primogen.li.3.q.2.& Tiraquel.q.35.n.3. vbi plures idem asserẽtes referunt.Ipsi namque suam sententiam præsertim comprobant ex text. in ca.licet de voto:secundùm vulgarem intellectum. Quem supra lib.1.c.5.n.5.reiecimus.

¶ Ex eisdem etiam diluuntur plura alia, quæ ex hac vltima sententia ipsemet Emmanuel Acosta
10 deducit. Quorum primum est, quòd si filius regis parentis hæreditatem repudiet, statim regni successio ad filium secundogenitum, filio Primogenito excluso trãsmittetur: cùm enim regnum non capiatur à rege defuncto:sed vel à lege, vel consuetudine, vel antiquissima populorum concessione,seu inuestitura, non possum capere quid interfit: an filius Primogenitus vltimi regis hæres sit,vel non,ad hoc,vt regni successio eidem deferenda, vel adimenda sit.

¶ Secundum, quòd scilicet de regno filius Primo- 11
genitus viuẽte rege vltimo possessore pacisci non posset absque eius consensu, & perseuerantia.Etsi de Maioratu filius viuente patre vltimo eiusdem Maioratus possessore absque eius cõsensu pacisci posit,cùm non de eius hæreditate: sed primi institutoris successione agatur. In hoc namque non video,qualiter inter regnum,& Maioratum differentia assignari valeat: cùm regni & Maioratus successio non ab vltimo possessore capiatur. De quo tamen, vtrum, scilicet de regno,seu Maioratu pacisci inter filios posit,dicendum erit: prout supra lib.1.c.6.n.44. & 45.& supra isto lib.cap.2. n.22. ostensum est.

¶ Tertium,quòd scilicet rex ex stricto iuris rigore 12
teneatur debita regis prædecessoris soluere, etiam si eius hęres non sit,nec debita in regni vtilitatem contracta sint: quanuis Maioratus possessor ad id nullo iure compelli possit.Quod ipse Acosta ibidem. pagi. 140. cum sequentibus constanter asseuerat: id tamen nullo pacto iure probari potest. Cùm enim succedens in regno, regis vltimi possessoris, nec hæres, nec successor sit, consequens est vt ad eius debita astrictus esse non possit: nisi aliàs eius hæres sit, vel debita in regni vtilitatem contracta fuerint,vel ex quadam æquitate,vel decentia id considerandum sit:prout supra lib.1.cap. 10.n.30.cum sequentibus demonstrauimus.

¶ Quartum,quòd scilicet rex vltimus regni possess- 13
sor potest sequentem regni successorem ex causa legitima regni successione priuare: quanuis vltimus Maioratus possessor sequentem successorem etiã ex causa legitima Maioratus successione priuare nequeat.Quod etiam eisdem rationibus nullo pacto sustineri potest,nec probatur ex tex.in ca. licet de voto:secundum verum eius intellectum, quem eidem supra lib.1.cap. 9.n.5.assignauimus.

¶ Quintũ,quòd scilicet fructus,qui in regno tem- 14
pore mortis regis vltimi regni possessoris penden tes inuenti fuerint,sint aliter diuidendi:quàm fructus bonorum Maioratus. Quod falsum esse infra isto li.c.11.apertissimè demonstrabimus. Quæ omnia in hac parte annotare libuit: ne Hispanos Iurisconsultos præfati viri alioqui doctissimi authoritas decipiat.

¶ His igitur differentiis,quæ inter regnum,& Ma- 15
ioratum,à prædicto insigni Doctore assignantur, reiectus:supereſt,vt aliam etiam,quæ ad repræsentationem attinet, quam ipse inter regnum,& Primogenium assignat, in eadem quæstione de patruo,& nepote. pagi. 199. cum sequen. diluamus: inquit enim. Ideò in regni successione nepotẽ patruo præferendum esse, quòd regis filius Primogenitus: etiam viuo patre dignitatem quandã habeat inseparabilem, vt Scribit Bal.in l. ex hoc iure.n.5.ff.de iust.& iure.Idẽ in l.liberti,libertæque. n.18. C. de oper.liber, vnde cùm ipsum ius regiæ dignitatis cœperit habere aliquam executionem in persona Primogeniti, in vita parentis admitti potest, quòd ea ad Primogeniti posteros trãsitum faciat,vt Scribit Bal.cons.389.n.1.lib. 2. subiungit

etiam eam considerationem potiùs in his regnis procedere. In quibus more maiorum institutum est, quòd filius Primogenitus, viuo patre rege, rex designetur. Vt etiam fuit mos regum antiquorum secundùm ea, quæ Scribit Abulen. lib. 2. Paralipomen. c. 11. q. 30. & fina. Quæ omnia in Primogeniis bonorum patrimonialium non procedunt.

¶ Quibus adiiciendum est, inter eos Hispaniarum reges, qui proximè post Pelagium regnarunt, vsitatum fuisse, vt regum filij reges, viuentibus patribus, appellarentur. Quod in quibusdam Sanctæ Compostellanæ: Sanctæ etiam Ouetensis Ecclesiæ, & aliis vetustioribus priuilegiis quorum non pauca mihi videre contigit, obseruatum vidi, in eisdem namque inter loquendum rex ipse vbi de filiis suis meminit, illos filios & reges simul nuncupat. Et in subscriptionibus etiam ipsi se reges appellant.

16 ¶ Cæterum hæc differentia non tanti æstimanda est, vt ex illa, à præcedenti opinione recedendum sit. Nam quod dici solet Primogenitum regis in vita parentis posse Regem appellari abusiuè & impropriè, atque largo (vt aiunt) sumpto vocabulo, non autem propriè & præcisè accipiendum est: prout profitentur Marti. Lauden. col. fina. & Cardin. Alexand. col. 3. in cap. 1. Quis dicatur Dux, Comes, aut Marchio. Ias. in l. in suis. n. 21. ff. de libe. & posth. Tiraquellus de Primogen. q. 33. n. 8. vbi plura in idem adducit.

17 ¶ Imò vtcunque sit omnes, qui dicunt, filium re-
18 gis posse vocari regem in vita parentis: idipsum etiam in filio Comitis verum esse profitentur, vt viuente patre possit Comes appellari: prout inquit glo. in c. fina. 24. q. 1. Abb. in c. tanta. n. 10. qui filij sint legi. Ias. in d. l. in suis. num. 19. & alibi sæpè Scribent. Imò idem de quocunque Primogenito dici potest, vt censuit Bal. in l. cum antiquioribus. n. 10. versic. 10 C. de iur. delibe. Et etiam de quocunque filio respectu bonorum parenti. Ias. in d. l. in suis. n. 14. & alibi sæpè Scrib. annotare solent.

19 ¶ Item designatio Primogeniti, quam in Hispania
„ Reges facere solent, nihil aliud Primogenitis tri-
„ buit: quã illud, quod eis à iure cõpetebat. Ideòque
„ hæc non noua designatio: sed potiùs iuris iam quæsiti declaratio est. Cùm enim in his regnis iam non electione: sed successione ius Regium deferatur eo ipso, quòd Primogenitus nascitur hoc Primogenituræ ius absque aliqua alia declaratione eidem defertur. d. l. seruanda tit. 15 par. 2. Princi-
„ pis autem designationis, quæ in his Regnis fit, ea
„ est causa, vt scilicet id, quod ex iure Primogenitu-
„ ræ eidem competebat, deinceps omnibus notum,
„ atque compertum sit: ita vt nulla lis, aut contro-
„ uersia super Regni successione in futurum su-
„ peresse possit, & illa etiam, vt id, quod ex eodem
„ iure Principi debitum erat, iurisiurandi religione
„ firmetur. Non autem, quòd ex eo illi aliquod ius denuò quoad eius administrationem, conferatur. Proindéque Principes in Hispania ab omnibus Optimatibus, ac proceribus, & ciuitatum insignium procuratoribus publicè designari, atque etiam eis iuramẽtum fidelitatis solenni ritu præstari, solitum videmus: vnde in posterum Princi-
20 pes iurati appellantur. Quæ Principum appellatio in Rege Hẽrico tertio principiũ accepit. Is nãque à viuente patre Ioanne primo Princeps primum nuncupatus est, cùm ante illum Regij Primogeniti non Principes, sed infantes hæredes appellari soliti essent, vt ex horum Regnorum Chronicis vnicuique id legere volenti facilè constabit.

¶ Hoc autem etiam apud Romanos vsitatum fuit. 21
Inter eos namque is qui Imperium possidebat, atque administrabat, Augustus nuncupabatur Is autem, qui eo mortuo, in Imperio successurus erat, Cæsar appellari, atque designari solitus fuit. Ex qua designatione & appellatione solum comprehendebatur, illum esse post Imperatorem viuentẽ imperaturum, Regni administratione sibi penitus interdicta. Quod Spartianus in vita Aelij Seueri ad Domitianum, post principium, & Eutropius in Diocletianum atque historia Tripartita. lib. 5. ca. 5. & iterum. c. 12. & 45. & li. 6. c. 1. sic declarant.

¶ Cæterũ illa Cæsaris designatio, ab Hispanorum 22
Principis designatione in eo differebat, quòd Cæsari designato ius nouum conferebatur: cùm Imperium non successione: sed electione constaret, & ante illam designationem nullum ius sibi ad Imperij successionem competeret. Cuius contrarium in Hispaniarũ Principe probabimus, in eo autem Cęsaris, & Principis designatio cõueniunt. Quod ex hac designatione neutri ius aliquod ad Regni, seu Imperij moderationem atque administrationem confertur. Quod hodie etiam in Imperij successione eodem penè ordine, quo antiquis temporibus, obseruatur. Is namque, qui post Imperatorẽ in Imperio successurus est Rex Romanorum ab eiusdem Imperij electoribus designatur. Ex qua designatione non ius aliquod eidem ad Imperium administrandum confertur: sed is Imperij successor, mortuo Imperatore viuente, constituitur. Ideóque non est cur ex hac differentia diuersum ius in Regni, seu alterius Maioratus Primogenito statuendum sit.

¶ Ex quibus superest vnum singulare, & quod plu 23
ries in his Regnis controuersum vidimus, quòd scilicet ea Primogenia, quæ post dictam legem partitarum & ante dictam l. 40. Tauri de qua statim agemus, instituta fuerunt, quoad hoc secundũ eiusdem legis. 40. Tauri dispositionem, intelligenda, atque interpretanda sint. Cùm præterquã quod vt superiùs ostensum est, hæc opinio ante legem partitarum & Tauri proculdubiò verior, atque probabilior erat, opinionum conflictus, qui circa hæc antea versabatur ex d. l. 2. tit. 15. part. 2. in his Regnis cessauerit. Idque proculdubiò tenendum est: quanuis contrarium veriùs esse opinetur Acosta. in d. q. de patruo, & nepote pagi. 21. & pagi. 32. Cuius opinio. in hoc etiam reiicienda est.

¶ Quod comprobatur ex eo, quòd omnes leges 24
Tauri nõ correctoriæ iuris communis: sed solum declaratoriæ censendæ sint. Ideóque ad præterita etiam negotia retrahendæ sunt. Id namque est de natura legis declaratoriæ. l. leges. C. de legibus. text. in capitul. final. de consuetud. Quod probatur ex procemio earũdem legum Tauri. ibi. *Hauian meneſter declaracion.* Et ibi. *Vieſſen y declar ſſen lo que por ley enlas dichas dubdas ſe hauia de guardar.* Idque optimè declarant Pala. Ruui. in l. 27. Tauri. numer. 17. & Burgo. de Pace in procem. ll. Tauri. numer. 432. & iterum in 1. parte legis. 3. numer. 37. De quibus extat Regium præceptum inter schedulas Regij conuentus Pinciani. fol. 20. Idque hodie sic dispositum, atque decisum est ex l. 6. ti. 1. libr. 2. in noua. ll. Regni collectione. Ita vt deinceps de hoc nullo pacto dubitari valeat.

¶ Imò non solum ea Primogenia, quæ post leges 25
partitarum instituta fuerunt, secundum hanc opinionem interpretanda sunt, sed etiam illa, quæ

ante

ante leges partitarum inſtituta fuiſſe, compertum fuerit. Quorum aliqua vidimus, & alia ante eas le-
26 ges facta etiam fuiſſe accepimus, quod ea ratione probatur, quòd ſcilicet ante eas leges ex Hiſpaniæ conſuetudine obſeruatum fuerit, vt nepos in Maioratus ſucceſsione patruo præferretur: etſi parens eius viuēte Maioratus poſſeſſore, mortuus fuiſſet. De qua conſuetudine teſtantur Abb. conſi. 85. n. 5. lib. 1. Paulus conſil. 164. n. 10. lib. 2. Barba. conſi. 10. n. 1. & 2. lib. 2. Præpoſitus. in d. c. de feud. Marchiæ. n. 12. in fin. & Soci. cōſil. 252. n. 10. & 11. lib. 2. Bologni. conſil. 62. col. 7. Didac. del Caſtillo. in gloſſ. 1. l. 40. Tauri. col. 3. in prin. Montaluus. lib. 1. fol. ll. tit. 3. in gloſſ. in verb. *a ſu hijo*. col. 8. verſ. ſed circa hanc
27 materiam, & col. ſeq. fol. 9. Tiraq. qui plura refert de Primoge. q. 40. n. 12. Idque apertiſſimè inſinuat dicta. l. 1. tit. 15. part. 2. ibi. *E eſto vſaron ſiempre en todas la tierras del mundo, e mayormente en Eſpanna.* Quæ verba quanuis in eiuſdem legis principio appoſita ſint, ad omnia in ea contenta referenda ſunt. Cùm omnia, quæ in ea diſponuntur non tam nouiter diſpoſita: quàm ex antiqua conſuetudine, & aliis cōſtitutionibus deducta cēſenda ſint. Ideóque lex illa poſt prædicta verba, vtitur verbo. *Puſieron.* Et iterum verbo. *Eſtablecieron*, & verbo. *Y aun mandaron*, & non verbo. *Mandamos y eſtablecemos*, vt aliæ leges vti ſolent: ſecundùm quam conſuetudinem Maioratus etiam ante legem partitarum inſtituti intelligendi ſunt. Quod vltra illud, quod genericè dici ſolet, quòd ſcilicet quælibet diſpoſitio circa patriæ conſuetudinem accipienda, atque interpretanda ſit. De quo plura ſupra lib. 1. ca. 3. nume. 2. diximus. In ſpecie, de qua agimus, verum eſſe profitentur Areti. conſil. 162. n. 10. Soci. conſil. 252. nu. 10 lib. 2. & conſil. 47. n. 4 lib. 3. Deci. conſil. 397. n. 6. ad fin. & n. 7. Bolog. conſil. 62. col. fin. Barba. cōſil. 10. n. 1. & 2. lib. 2. Curtius. Iuni. conſil. 1. nu. 113. lib. 1. Ruinus. conſil. 143. nu. 7. li. 2. & alibi ſæpè Scribent.

¶ Sed quoniam his non obſtantibus adhuc ex aduocatorum proteruia plures lites in his Regnis ſuper his, quæ dicta ſunt, & aliis idipſum attinentibus verſabantur, tempore Ioannæ Hiſpaniarum
28 Reginæ Regiis Cōſiliariis viſum fuit, neceſſarium eſſe id lege Regia decidere, vt lites huiuſcemodi: tam quoad præterita: quam quoad futura negotia ſupprimerentur. Eáq; ratione promulgata fuit. l. 40. Tauri. Quæ hodie eſt l. 5. tit. 7. libr. 5. in noua legum Regni collecti. qua hæc omnia dubia deciſa ſunt in hæc verba.

¶ *En la ſucceſsion del Mayoradgo: aunque el hijo mayor muera en vida del tenedor del Mayoradgo, o de aquel a quien perteneſce ſi el tal hijo mayor dexare hijo, o nieto, o deſcēdiente legitimo, eſtos tales deſcēdientes del fijo mayor por ſu orden prefieran al hijo ſegundo del dicho tenedor, ode aquel a quien el dicho Mayoradgo perteneſcia. Loqual no ſolamente mandamos que ſe guarde y platique en la ſucceſsion del Mayoradgo a los aſcendientes: pero aun en la ſucceſsion de los Mayoradgos a los tranſuerſales: de manera que ſiempre el hijo y ſus deſcendientes legitimos por ſu orden repreſenten la perſona de ſus pad es, aunque ſus padres no ayan ſuccedido en los dichos Mayoradgos ſaluo ſi, otra coſa eſtuuiere diſpueſta: por el que primeramente conſtituyo y ordeno el Mayoradgo, que en tal caſo mandamos que ſe guarde, la voluntad del que lo inſtituyo.*

¶ Ad cuius legis interpretationem pluta ſatis eruditè, atque ingeniosè adduxit Reuerendiſsimus D. Did. de Couarr. Segouienſis Præſul digniſsimus in ſuis. qq. practi. q. 38. adeò, vt nihil mihi ſuperaddendum eſſe videretur, vt tamen inſtituto ſatisfaciamus eis quæ ipſe dixit, aliqua breuiter adiiciemus.

¶ In primis autem neceſſarium duximus veram decidendi rationem ad d. l. 40. Tauri aſſignare. Ex qua in ca. ſequenti plures cōcluſiones deducemus. Ex quibus huius materiæ ſubſtātia perfectiſsimè comprehendetur. Vera autem decidendi ratio ad 29
illam legem ea eſt, q; ſcilicet in Primogenij inſtitutione ſemper cenſeatur vocata linea recta Primogenitorum ſucceſſiuè in infinitum de Primogenito in Primogenitum ex propria vocatione, etiam abſque iuris alterius tranſmiſſione: prout ſupra lib. 1. c. 1. nu. 17. latiùs oſtendimus. Sub vocatione namque Primogeniti non ſolùm filius Primogenitus: ſed nepos & omnes Primogeniti ex eo deſcendentes in perpetuū, tam ex linea deſcendentium: quàm tranſuerſalium vocati eſſe intelliguntur. Quod ſic opinantur. Abb. cōſi. 85. nu. 3. & 5. lib. 1. Paul. conſil. 164. nu. 4. cum ſeq. lib. 2. Tiraq. de Primog. q. 40. n. 156. Pala. Ruui. in Rep. Rub. de don. int. vir. & vxor. §. 69. n. 21. Deci. conſil. 498. n. 19. Pariſi. conſil. 72. nu. 102. 103. & 107. lib. 4. Soci. Iunior conſil. 108. n. 2. li. 2. D. Did. de Couarr. in qq. practi. c. 38. nu. 6. & 7. & alibi ſæpè Scrib. Ideóque dum ſupererit, aliquis ex linea illius qui ſemel ius Primogenituræ acquiſiuit, nullus qui ex alia linea procedat, admittendus erit.

¶ Ex quibus infertur, quòd cum filius Primogenitus etiam viuente patre hoc ius Primogenituræ, vt paulò antè probauimus conſequatur: etiamſi in vita parentis ipſe moriatur ad nepotem ex filio Primogenito, & eius deſcendentibus Maioratus ſucceſſio deferenda ſit, vt ſemper eiuſdem Maioratus ſucceſſio lineam rectam Primogenitorum ſequatur. Cùm incluſio lineæ Primogeniti omnes 30
alias lineas excluſerit, vſquequò omnes hi deficiāt, qui ex eius linea proceſſerint. Quod not. eleganter Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iure. deliber. n. 11. verſic. 9. quia Primogenitus. vbi inquit, quòd Primogenitus naſcendo ſe incluſit, & per conſequens excluſit perpetuò ſecundogenitum. Ideóque dum aliquis ex linea Primogeniti ſupererit, nec ſecundogenitus, nec etiam alius ex eius linea procedens ad Maioratus ſucceſſionem admittendus erit. Idipſum etiā optimè declarat Paul. 31
d. conſil. 164. n. 4 & 5. lib. 2. vbi inquit, quòd filius Primogenitus efficit primū caput in linea deſcēdentium. Secundogenitus autem ſecundum caput conſtituit, vt eo ordine ad inſtar edicti prætorij de bonorum poſſeſſionibus ad Maioratus ſucceſſionem filij admittendi ſint: ita, vt dum aliquis ex primo capite ſupererit, nullus ex ſecundo capite in eo Maioratu ſuccedere poſſit. Idipſum dixit Præpo. in c. 1. nu. 10. ad fin. de feud. Marchiæ. Soci. conſil. 47. n. 13. in fine. lib. 3. Idem Soci. conſil. 252. n. 17. lib. 2. Deci. conſil. 397. num. 4. D. Didacus de Couarr. qui plura refert in quæſtionibus practi. c. 38. n. 6. & nu. 12. Fernand. Menchaca. de ſucceſsio. creati. lib. 3. §. 27. nu. 10. Idque ſummè comprobatur ex his, quæ dixit Alexand. conſil. 4. numer. 10. & 14. libr. 4. Idque optimè declarat Alciatus. Parergon. lib. 8. capit. 15. ad fin. verſic. ſubtiliter. Idem conſil. 184. & conſil. 96. numer. 39. Peralta. in rep. Rubr. ff. de hæred. inſtitut. numer. 130. verſicul. vltimo ex præmiſſis. & alibi ſæpè Scrib.

¶ Quæ omnia etiam comprobantur ex his, quæ 32
dicunt

dicunt Scrib.quos ſupra iſto lib.c.4.nu.14. citauimus:dicentes, quòd quoties ſucceſſio ad vnam lineam deuenit non debet fieri trãſitus ad aliam: niſi deficientibus omnibus his, qui ex illa linea proceſſerint, arguendo de ſucceſſione, iam delata ad ius Primogenituræ ſemel delatũ.Sicut enim ſucceſſio ipſa non debet exire ex illa linea, in qua ſemel ingreſſa eſt,ita etiam Primogenituræ ius non debet tranſitum facere ex illa linea, in qua ſemel radicatum eſt: niſi omnes ex eadem linea procedentes deficiant. Cùm eadem ratione, qua Maioratus inſtitutor prætulit filiũ Primogenitum: eius liberos etiam prætuliſſe cenſendus ſit.l. cum auus. ff.de condit.& demonſtrat.l.cum acutiſſimi:cum ſimilibus.C.de fideicommiſſ.

33 ¶Idipſum etiam non obſcure probat.d. l. 2.tit. 15. part.2.hoc modo ponderata. Inquit enim,quòd in Maioratu ſemper linea recta ſuccedendum eſt, vt comprehenditur ex verbis eiuſdem legis ibi. *Puſierõ que el Sennorio del Reyno le heredaſſen ſiempre aquellos,qui viniſſen por linea derecha.* Ex quibus verbis in regno Gaſtellæ ſemper linea recta Primogenitorum cæteris anteferenda eſt, & hæc lex ius commune huius regni appellat,vt infra iſto libro c.12.nu.11.dicemus.Ex qua generali regula in eadem lege deducitur, quòd mortuo Primogenito in vita Regis ius Primogenituræ ad filiũ filij Primogeniti deferatur. Quod inſinuat apertiſsimè lex illa dum dicit. *E porende eſtablecieron, que ſi hijo varon no ouieſe, la hija mayor heredaſſe el Reyno. Y aun mandaron que ſi el hijo mayor murieſſe ante que heredaſſe ſi dexaſſe hijo,o hija que ouieſſe de ſu muger legitima, que aquel,o aquellal o ouieſſe,&c.* Quaſi aperti° dicat, ex ea generica propoſitione,quam præmiſimus, q̃ ſcilicet in Regno linea recta ſuccedendum ſit, deducitur quòd ſi Rex non habuerit filium maſculum,filia fœmina ſuccedat:ne Regnum in lineam tranſuerſam deuoluatur. Item etiam deducitur, q̃ filio Primogenito in vita Regis defuncto eius filius Primogenitus ſuccedat,vt ſcilicet Regni ſucceſſio ſemper lineam rectã ſequatur. Ex cuius legis verbis apertiſſimè etiam comprehenditur in Primogeniorum ſucceſſione nõ ſolùm cõtinuandam eſſe lineam rectam illius ad quem ſemel eius ſucceſſio delata fuit,ſed etiam illius ad quẽ ſemel ius Primogenituræ deuenit, quãuis Maioratus ſucceſſionem non acquiſierit.Quæ dictæ.l.2. partitarum inductio noua,atque ſubtilis eſt.

34 ¶Nec obſtat ſi dicatur,quòd linea non poteſt incipere, niſi ab illo, qui ſucceſsionem occupat, vt probatur ex text.in cap.1.vbi per Scrib.de ſucceſ. feud.& in ca.1.de ſucceſsio.fratrum,vel gradibus, ſuccedentium in feud.not. Alciat.conſil.494.n.10. & conſil.499.n.3.& conſil.523.nu.10.& quòd omnes,qui deſcendunt ab ipſo, qui ſucceſsionem occupauit dicuntur eſſe ex eius linea: prout probat Rapha. Fulg.conſil.229.col.2.& Iaſ.inter conſilia feudalia.Alber.Brun.conſil.9.col.2.

35 ¶Ad hoc namque reſpõdetur,quòd aut quærimus de linea vltimi poſſeſſoris, aut de linea Primogeniti. Si de linea vltimi poſſeſſoris quæramus, non dicitur efficere lineam: niſi ille, qui in Maioratu ſucceſsit. Si verò quæramus de linea Primogenitorum,is qui Primonatus fuit, illico ius Primogenituræ acquiſiuit,& lineam ſecundogeniti excluſit,lineam Primogenitorum inter ſe, & illos, qui ab ipſo deſcenderint conſtituens, vt ſuperiùs probatum eſt.Idq̃ præ cæteris prob.tex.in d.l.2.tit. 15.parti.2.atque ſic neceſſariò intelligendum eſt in Primogeniorum ſucceſſione:ne plura abſurda,atque inconuenientia ex huius tam receptæ ſententiæ reiectione ſubſequantur.

¶Ad cuius aſſumpti maiorem comprobationem 36
conſiderandum eſt, quòd Maioratus ſucceſsio altero de duobus modis conſiderari debet. Primò, quatenùs filio Primogenito ſtatim cùm naſcitur in habitu eadẽ ſucceſsio acquiritur. Secundò,cum iam mortuo parẽte realiter & actualiter ſibi defertur, atque ab ipſo apprehenditur. Quam ſucceſsionum differentiam oprimè conſiderauit Bellamera.deciſione. 723.n.16.verſic.accedo ad ſolutiones.Atque etiam Caro.Mol.in conſuet. Pariſi. tit.1.§.8.gl.3.n.5.comprehenditurque ex his, quæ paulò antè adducta ſunt.

¶Similiter etiam conſiderandum eſt, q̃ eo ipſo, q̃ 37
Primogenitus naſcitur,ſtatim eidem cum iure primogenituræ ſpes quædam certa atque incommutabilis,ac ius ſuccedendi in habitu ad Maioratus ſucceſsionem ſuo loco, & tempore acquiritur. Quod quanuis in vita parentis ſuſpenſum eſſe dicatur:illi tamẽ auferri non poteſt:ſed ad eius primogenitum tranſmittitur, vt opinantur Oldral. conſ.124.n.27.cum ſeq.& Alber.in proœ.ff.§.diſcipuli.n.22.Abb.conſ.85.n.2.lib.2.Soci.conſ. 252.n. 15.lib.2.Bellamera deciſ.717.nu.6.& in deciſ.723. n.17.ad fin.Tiraq.de Primoge.q.21.n.7.& q.43.nu. 14.& 20.& q.40.n.66.& num.93.& n.196.Carol. Moli.d.§ 8.gl.3.nu.5.& 6.& alibi ſæpè Scrib.quos etiam ſuperiùs citauimus. Ideóque, non mirum ſi hoc ius conſiderandum ſit,ad hoc,vt ex eo primogenitus ante realem, & actualem ſucceſsionem, lineam propriam efficiat,ita vt ab illa dum aliquis ex ea ſuperſit, ad aliam tranſitus faciẽdus non ſit.

¶Id etiam vltimo loco conſiderandum eſt, quòd 38
quanuis diceremus, in hac ſpecie conſiderandam eſſe aliquam iuris Primogenituræ tranſmiſsionem de filio in nepotem, ea iuris principiis non repugnat: imò ſatis clarè ex eiſdem cõprobari poteſt. Id namque fieri poſſe oſtendit Bart.in l.is poteſt. n.8.ff.de acquir.hæred.vbi inquit, q̃ quãuis filiatio non tranſmittatur: ius tamẽ Primogenituræ benè trãſmitti poteſt de filio in nepotem.Cuius dictum Paul.Aret.Iaſ. & commun. Scrib.ibid.ſequuũtur. Quod etiam ſequuntur Carol. Ruin.conſil.86.n.5. lib.3.& alij quos refert Tiraquellus de Primogen. quæſtione.40.n.88.

¶Imò cùm ex Maioratus inſtitutione Primogeni- 39
ti omnes,vt prædiximus,comprehendantur,nulli dubium,niſi quòd hæc Primogenituræ qualitas in ſequẽtem vocatum faciliùs trãſmittatur,in eáque valeat parentem repræſentare, etſi in perſona parentis vocatio eo moriente defecerit, quod probatur ex eo, quòd quando plures, vnus poſt alium ad alicuius fideicommiſſi ſucceſsionem vocantur,atque vocatio primi in cauſam caduci deuenit,ex eo quòd ipſe in vita teſtantis mortuus fuit: nihilominùs tamen ſequentes ex propriis vocationibus ſuccedẽt.Idq̃ probatur ex tex.in l.vna. §.pro ſecundo, & in §. ſin autem aliquid ſub conditione.C.de cadu.tollen.l.quãdiu.la.3.§.is autem vbi Bart.& communiter Scrib.id notant.ff. de acquir.hæred. Ex quibus iuribus id verum eſſe profitentur Alex.conſ.1.n.1.& 2.li.2.Soc.conſ.37.n. 10. li.1.Iaſ.conſ.148.li.2.& conſ.203.eod.lib.vbi hanc dixit eſſe communem opinionem Alciatus.conſ. 508.n.4.Pariſi.conſ.70.n.20.libr.2. Tiraquellus in l.ſi vnquam.C.de reuocan.don.verb.libertis. n.50. & alibi ſæpè Scribent.

¶Nec

40 ¶Nec obstat si dicatur in his successionibus, quæ iure hæreditario non deferuntur veluti in Maioratus successione, repræsentationem admittẽdam non esse, ex tex.in l.tutela.§.si duo.ff.de legi.tutel. & in l.si libertus præterito. §. 1.ff. de bon.liberto. per quæ iura dixit Nicolaus de Matharel.in l.fina. C.de iurisdi. omni. iudi. Quem refert Bald.in l. libertæque.n.18.C.de ope.liberto.quòd quãdo non succeditur iure hæreditario, repræsentatio admittenda non sit. Quod etiam dixit.Bart.in Authent. post fratres la.1.num.1.C.de legi.hæredi. & plures alij, quos referunt Acosta.in quæstione patrui,& nepotis.pag.34.cum duabus sequenti.atque Thobias Nonius consil.4.n.8.

¶Ad hoc namque respondetur, quòd quãuis communis regula sit, quòd in his, quæ iure hæreditario non deferũtur, repræsentatio admittenda non sit: hoc tamen in tribus casibus non procedit, qui omnes ad Primogeniorum successionem adapta-
41 ri possunt. Primus, quando succedendum est, linea
» recta iure Maioratus, atque Primogenituræ. Tunc
» namque etsi ea successio iure hæreditario non de-
» feratur, repræsentatio, atque subrogatio vnius
» Primogeniti in locum alterius admittẽda est. Nõ
» enim aliter posset iure Primogenituræ, nec linea
» recta verè, atque præcisè succedi, ex his, quæ supe-
42 riùs adducta sunt. Quod non solum in Primoge-
» niis: sed in anniuersariis, & patronatibus, atque
» Emphyteosi iure Primogenituræ relictis, pari ra-
» tione dicendum erit, vt infra c.seq.nu.19.dicemus.

43 ¶Secundus, quando non solùm filius Primogenitus: sed eius filius Primogenitus, & omnes descendẽtes in infinitum ad maioratus successionem inuitati sunt. Tũc namque cum vnusquisque Primogenitus habeat propriã vocationem, nullo pacto dubitari potest: nisi quòd mortuo parente ipse in eius locum subrogandus sit, eiúsque personam repræsentare debeat: prout supra lib.1.c.1.n.17. ostensum est. Quanuis hæc non tam repræsentatio, quã propria vocatio, ac substitutio censenda sit: prout declarãt omnes, quos ẽ.lib.1.c.1. n.17. nuncupatim citauimus, atque vltra illos Alciatus.cõsi.585. n.7. & Deci.consil.515.n.1.& Fabius Acorombonus in l. hæredes mei.§. cum ita.numer.13.ff.ad Trebell. Et Zanchus ibi. n.232.

44 ¶Tertius, quando fideicommissum factum fuit familiæ descendentibus, seu cognationi propinquis, vel similibus sub hoc nomine collectiuo. Tunc namque repræsentatio admittenda erit: etsi in eo fideicommisso iure hæreditario succedẽdum non sit. Cùm enim in hoc fideicõmisso iuxta ordinem successionis ab intestato succedendum sit: consequens est, vt in eo repræsentatio: sicut in aliis successionibus ab intestato admitti debeat, vt in capitulo.sequenti.n.20.& 21.apertissimè ostẽdemus.

45 Quod comprobatur ex eo, quòd fideicõmissum, quod aliàs transmitti nõ posset, efficitur trãsmissibile: si fauore agnationis relictum sit Cepha.cõsi. 114.n.15.Fran.Piscina.de statutis excl.fœmi. n.58. Idque non solum in fideicommisso: sed in Primo-
46 genio, & in alia quacunque dispositione in qua familia vocata est, dicendum erit. Sicque intelligendus est tex.in d.l.tutela. §. si duo.ff.de legiti.tutel. & tex.in d.l.si libert⁹ præterito. §.1. ff. de bo.liber. & alia iura, quæ in contrarium adduci solent.

47 ¶Extra quos casus semp repræsentatio in successione hæreditaria admittẽda, ĩ aliis verò denegãda erit: nisi ĩ feudo, ĩ quo iure singulari repræsentatio semp admittit: etiãsi iure hæreditario nõ deferat: prout ex plurib⁹ probat Iaſ.in l.si auiæ.n.5.C.de succ ess.edict.Afflict.in c.1.n.12.& 23.de success. feud. Tiraq.q.de Primoge.40.n.18. Gramma.decisi.1.ad fin. Acosta. de patruo,& nepote pag. 184. quorum opinio sequenda est, reiecta opinio. Anto. de Rosellis.de successio.ab in testa.nu.118. Quibus regulis obseruatis, ex eis facilè comprehendetur huius materiæ resolutio, quæ ad Scrib. Hispanis satis diffusè tractatur, atque ex eis etiam deducitur vera ad d.l.partitarum decidendi ratio.

¶Ex qua ratione etiã moti fuerũt legũ Taurinarũ cõditores, ad declarandũ, q̃ in Primogeniis, etiam mortuo Primogenito in vita Maioratus possessoris, ei⁹ filij ac descẽdẽtes cæteris præferãtur. Quod probat eadẽ lex Tauri ibi. *De manera, que el hijo mayor y sus hijos y descendientes legitimos por su orden representen la persona de sus padres: aunque sus padres no ayan succedido en los Mayoradgos.* In quo animaduertẽdum 48
est, quòd lex Tauri non dixit, *representen el grado de parentesco, o de proximidad de sus padres:* imò dixit, *que representen la persona de sus padres.* Quod verbum est magis generale, & potiùs ad qualitatem Primogenituræ, quæ residebat in persona patris: quã ad gradum, referendum est. Quòd autem verbum illud ad qualitatem Primogenituræ referendum sit, probatur triplici consideratione Prima: quia si ad gradum verba hæc referenda essent: neptis ex filio Primogenito non posset ex repræsentatione gradus parentis filium secundogenitũ masculum excludere. Cùm enim masculinitas parentis in fi- 49
liam transmitti non possit, nec etiam ab illa repræsentari, vt inquit elegãter Bart.in l.liberorum. num.13.ff.de verbo.signi. Cuius doctri. sequuntur Rapha.Fulgo.Alex.n.5.Iaſ.n. 6.Deci.n.7.& cæteri Scrib.in l.venia. C. de in ius vocan. Alciatus. lib.1. de verbo.signi.n.28.Peralta.in l.cum ita.§.in fideicommisso.ff.de lega.2.n.18.Aymon.consil.108.n.1. Cepha.consil.13.n.9.Portius.consil.6.n.68.& cõsi. 2.n.17. Si neptis solum gradum parentis repræsentaret, proculdubiò à filio secundo masculo excluderetur. Cùm etiamsi esset in ipsomet gradu, quo parens eius fuit: si esset fœmina à masculo secundogenito excludenda foret, prout supra isto lib. ca.3. latiùs ostendimus. Ideóque necessariò dicere debemus, quòd qualitas personæ parentis, quæ ex d.l.Tauri repræsentatur, est qualitas Primogenituræ. Ex qua neptis in linea Primogenitorum constituitur, & subrogatur. Quæ Primogenitorum li- 50
nea omnes alias excludit, atque omnes personas ex eis procedentes, siue masculi, siue fœminæ, siue eiusdem gradus, siue alterius sint, vt paulò antè probauimus, & etiam supra isto libro, ca.4.nu.14. ostensum est, vbi diximus primo loco considerandam esse lineam: secundò sexum: tertiò ætatem: vltimo autem loco proximitatis gradum.

¶Secunda consideratio: quia cum linea recta Primogenitorum semper cõsideranda sit, omnésque Primogeniti in infinitum ex Maioratus institutione vocati esse censeantur: non est cur de gradus repræsentatione tractemus, cùm etiam in casibus vbi gradus repræsentatio non admittitur, is qui ex Primogenito descendit, ex repræsentatione solius Primogenituræ cæteris in proximiori gradu existentibus in Maioratus successione præferendus sit, vt inferius dicemus. Quod hanc nostram decidendi rationem ad d. l. 40. Tauri euidentissimam reddit.

¶Tertia

51 ¶ Tertia consideratio: quia vt dict. l. 40. Tauri euidentius ostendat non consideraſſe gradus: ſed ſolius Primogenituræ repræſentationem: inquit, *repreſentando la perſona de ſus padres por ſu orden*, nec dicit, *repreſentando la de ſus abuelos, ni la de ſus aſcendientes*. Cum enim omnes Primogeniti vnus poſt alium ad Maioratus ſucceſſionem vocati ſint, & ex ea vocatione vnuſquiſque Primogenitus ius Primogenituræ ex Maioratus inſtitutione conſequatur, non eſt neceſſaria aſcendentium repræſentatio: ſed ſolum tenetur filius oſtendere ſe eſſe filium illius, ad quem ius Primogenituræ deuenit, ſiue in Maioratu ſucceſſerit, ſiue non. Ex hoc nãq; ſolo repræſentando parẽtis Primogenituram, ipſe Maioratus ſucceſſionem conſequitur: ſicut pater ſuus: ſi viueret repræſentando perſonam ſui parentis, idipſum efficere poſſet, & hoc eſt, quod lex illa inquit. *repreſentando la perſona de ſus padres por ſu orden*: id eſt, quòd ſucceſsio Primogenituræ tranſeat gradatim de patre in filium, & de Primogenito, in Primogenitum: non repræſentando gradum: ſed ſolùm perſonam, ac Primogenituram parentis ordine ſucceſſiuo, quilibet poſt parentem ſuum Primogenitum: quòd ſi lex illa voluiſſet, quòd gradus proximitas eſſet repræſentanda imperfectè diſpoſuiſſet, dicẽdo. *De manera que el hijo y ſus deſcẽdientes repreſentando la perſona de ſus padres*, cùm pluries neceſſarium eſſet repræſentare gradum auorum, & proauorum. ne in gradus proximitate, à filio ſecundogenito vltimi poſſeſſoris, filij, ſeu deſcendentes Primogenitorum præcederentur: quæ inductio, & conſideratio plurimùm ad dictæ leg. Tauri intellectum conducit. Quibus adiicitur Hiſpano ſermone loquendo non rectè verbum illud, *Padres*, poſſe ad omnes aſcendentes referti.

¶ Ex quibus conſequitur ex dictis leg. partitarum & Tauri, non eſſe conſideratam gradus, ſed lineæ Primogenitorum repræſentationem: cùm vbi gradus non repræſentatur, ſola repræſentatio lineæ Primogenitorum omnes in proximiori gradu exiſtentes excludat. Idque verum mihi videtur. Sed quando hoc aliquis inficiari velit, ſaltem negare non poterit, quòd illud, quod principaliter in ea lege repræſentandum eſſe diſponitur, eſt qualitas iſta Primogenituræ, ſeu linea Primogenitorum. Quanuis gradus etiam ex eius diſpoſitione neceſſariò repræſentandus eſſet.

¶ Similiter etiam deducitur dictas leges partitarum & Tauri nihil aduerſus iura cõmunia diſponere: etiamſi repræſentationem ad caſus, in quibus iure non admittebatur, extenderint. Cùm enim repræſentationem non ad gradum: ſed ad ſolam lineam Primogenitorum, & Primogenituræ qualitatem conceſſerint, conſtat nihil iuri communi contrarium diſpoſuiſſe: cùm iure communi ſolùm inſpecto, neceſſariò idipſum dicendum eſſet: imò cùm ex Maioratus inſtitutione omnes Primogeniti vnus poſt alium ex propria vocatione inuitati eſſe cenſeantur; prout ſupra lib. 1. c. 1. nu. 17. oſtenſum eſt. Conſtat vnumquemque qui ex patre Primogenito natus fuit, ſolùm ex qualitate Primogenituræ parentis in eo repræſentata transfuſa, atque ſubrogata, admittendum eſſe. Quod ex pluribus probat, atque verum eſſe oſtendit Dominus Didacus de Couarr. in quæſtionibus practicis. ca. 38. n. 6. verſicul. ipſe vero. Cuius opinio mihi proculdubiò vera, ex his, quæ dicta ſunt, videtur. 52

¶ Viſa igitur, ac perpenſa vera. d. l. 40. Tauri. decidendi ratione, ſupereſt, vt ad eius enarrationem deſcendamus. Sed quoniam ea lex in duas partes diuiditur. Prima, quòd in Maioratus ſucceſſione ſit locus repræſentationi: tam inter deſcendentes. quàm inter tranſuerſales. Secunda, quòd ea repræſentatio valeat ex diſpoſitione Maioratus inſtitutoris excludi, in vno ex duobus capitibus ſequentibus, primam: in alterò verò ſecundam eius partem gratia clarioris intelligentiæ interpretabimur.

SVMMARIA.

1 *Filius non poteſt perſonam parentis repræſentare: niſi eo caſu, quo pater eius ſi viueret in Maioratu ſuccederet.*

2 *Perſona, quæ à Maioratus ſucceſsione excluditur, repræſentari non poteſt.*

3 *Inteſtatus mori non dicitur is, qui etiamſi vellet, non poſſet facere teſtamentum.*

4 *Ius in potentia, & ſpe acquiſitum à parente ſufficit, vt filius poſsit eius perſonam repræſentare.*

5 *Ius repræſentandi in hæreditate aſcendentium, deſcendentibus in infinitum conceſſum eſt, nec in pronepotibus finitur.*

6 *Text in § cum filius inſtitu. de hæreditat. quæ ab inteſta. deferun. declaratur.*

7 *Deſcendentes in ſucceſsione Maioratus, quoad repræſentationem, appellantur hi, qui ab vltimo Maioratus poſſeſſore deſcendunt, etſi à primo inſtitutore non deſcendant.*

8 *Deſcendentes à primo inſtitutore, quoad repræſentationem d. cuntur tranſuerſales: ſi ab vltimo Maioratus poſſeſſore non deſcendant.*

9 *L. 40. Tauri, quæ concedit tranſuerſalibus ius repræſentationis: vtrum procedat in his tranſuerſalibus, qui à primo inſtitutore non deſcendunt.*

10 *Repræſentatio in Maioratibus tranſuerſalibus conceſsa, abſque graduum reſtrictione intelligenda eſt.*

11 *Relatiuum, omnia præcedentia comprehendit.*

12 *Repræſentatio admittenda eſt, in his bonis, quæ iure Maioratus à Rege Henrico Secundo, Nobilibus Hiſpaniæ donata fuerunt.*

13 *Repræſentatio: vtrum in Regia ſeu Dominica conceſsione admittenda ſit.*

14 *Repræsentatio admittitur in Primogenijs: non solùm ex vltima voluntate: sed etiam ex contractu institutis.*

15 *Vérbum, successio, successorem vniuersalem, & particularem, & successorem ex contractu, atque ex vltima voluntate comprehendit.*

16 *Primogenitus viuo patre descendens, spem sibi ex donatione competentem in filium suum transmittere potest.*

17 *Dispositio l. 40. Tauri non solùm habet locum in Maioratu: sed etiam in Regni successione.*

18 *In Regno Hispaniæ non potest succedere trausuersalis, qui à Rege Pelagio non descendat.*

19 *Repræsentatio iuxta formam l. 40. Tauri admittẽda est in feudo, Emphyteosi iure patronatus, anniuersariò iure Maioratus relictis.*

20 *Repræsentatio: vtrum in fideicommissis familiæ relictis admittenda sit.*

21 *Repræsentatio non datur in fideicommissis familiæ relictis, inter filios fratrum: quando ipsi inter se: non autem cum patruis succedunt.*

22 *Leges partitarum frequenter Azonis opiniones sequi solent.*

23 *Azo legum partitarum collectioni interesse non potuit.*

24 *Azo, quo anno mortuus, & sepultus fuerit.*

Ad quas personas, casus atque gradus in Primogeniorum successione repræsentatio protrahenda sit.

CAPVT SEPTIMVM.

VT autem primam dictæ legis. 40. Tauri partem expendamus, atque ea dubia, quæ super eius intellectu frequentissimè controuerti solent vera resolutione dirimantur, illud hoc in capite tractandum se offert: vtrum scilicet repræsentatio, quæ ab eadem lege descendentibus, ac transuersalibus in Maioratuum successione conceditur, genericè, ac absolutè, accipienda, ac intelligenda sit: an ad aliquas personas, seu gradus restringatur. In qua quæstione quæ frequens, & assidua est, sequentes conclusiones obseruandæ erunt.

1 ¶ Prima igitur conclusio sit in Maioratus successione solùm in eo casu repræsentationem filio cõcedendam esse, quo eius pater si viueret, posset in Maioratu succedere. Cũ enim ea successio ex repræsentatione personæ parentis deferenda sit, cõsequens est, vt pater, qui non est vocatus, nec posset etiamsi viueret in Maioratu succedere, non possit à filio repræsentari. Cùm non possit plus iuris esse in causato: quàm in influenti potentia causæ: prout ad aliud propositum dixit Bald. in l. prima. ff. de Senato. Iunctis his, quæ supra isto libro cap. 5. nu. 45. cum sequent. tradidimus. Idque in repræsentatione loquens dixit. Bald. in l. venia.

2 nu. 5. C. de in ius vocan. vbi inquit, quòd nepos ex filio succedit ex repræsentatione parentis, qui succedebat: neptis autem ex filia non succedit: quia repræsentat personam, quæ excludebatur. Cuius dictum in hac ratione sequuntur ibi Alexand. nu. 5. Ias. nu. 6. Deci. nu. 7. & communiter Scribent. Idque etiam apertissimè sentit Ioan. Andr. in Rubric. de feud. col. pen. vers. Item quanuis, Oldral. consil. 224. nu. 37. Tiraquellus de retract. Lignagier. §. 1. glo. 9. nu. 102. Carolus Molineus in consuet. Parisi. tit. 1. §. 8. glo. 1. nu. 12. Idque in terminis dictæ l. 40. Tauri. dixit Grego. Lopez in l. 3. tit. 13. partita. 6. in verbo. *Mugeres*. col. 6. versic. lex etiam Taurina. Quod etiam verum esse profitetur Acosta in dict. quæst. patrui, & nepotis pag. 69. ad finem. Idque apertissimè probat. dict. l. 40. Tauri. ibid. *Aunque sus padres no ayan succedido en los dichos Mayoradgos.* Requirit namque lex potentiam succedendi: quanuis effectus sequutus non sit: aliàs namque ineptè diceretur. *Aunque sus padres no ayan succedido en los dichos Mayoradgos*: si etiam mortuo vltimo Maioratus possessore, non possent in eisdem Maioratibus succedere: sicut non dicitur 3 propriè mori intestatus is, qui etiamsi vellet, testamentum facere non posset. l. 1. in princip. versi. planè. ff. de sup. & legit. hæred. Per quem text. id communiter Scribent. sequuntur: prout profitetur Alexand. consil. 115. nume. 1. cum sequent. lib. 2. Idem consil. 153. nume. 7. lib. 7. Tiraquellus in tracta. LE MORT SAISIT LE VIF. 3. part. 7. declarati. nume. 1. cum sequent. & alibi sæpè Scribent. Quæ inductio iuncta cum verbis illius. l. *repræsentando la persona de sus padres* vera mihi videtur. Non enim concedimus admittenda m esse repræsentationem Primogenituræ parentis in filio, cuius pater aliquo tempore ius Primogenituræ non habuit, ex quo excluserit secundogenitum, & incluserit omnes illos, qui ex eius linea processerint.

¶ Quæ [illegible]ia: quando pater nullo tempore Pri- 4
mogenituræ ius, nec in potentia, nec in spe habere potuit, intelligenda sunt, veluti si erat spurius, seu naturalis, etiamsi legitimatus esset in casibus in quibus resoluimus legitimatum ad Maioratus successionem non admitti, vel aliter à Maioratus successione à tempore natiuitatis exclusus fuit. Secùs autem si pater aliquo tempore ius Primogenituræ saltim in spe, vel in potentia habuerit. Tunc námq; etiãsi ex postfacto inhabilis ad Maioratus successionem efficiatur: nihilominùs tamen filius eius repræsentando personam parentis, successionem Maioratus consequetur. Si enim inhabilis, & incapax ad succedendum pro mortuo habendus est. l. si necem. §. deportatus. ff. de bon. liber. cum alijs, quæ supra libro primo capit. 9. numer. 29. latius adduximus: consequens est, vt idem in filio incapace dicendum sit. Quod ex dicta l. 40. Tauri in mortuo ante delatam sibi Maioratus successionem decisum est. Atque etiam in nepote à filio Primogenito furioso relicto supra libro primo capit. 1. 13. ex

pluribus oſtendimus, idque pari ratione ad filium relictum à parente monacho vel clerico, vel muto, & ſurdo, qui à Maioratus ſucceſſione excluſi ſunt, trahendum erit. Non enim requirit. dict. l. 40. Tauri. quòd parentes ſucceſſerint in Maioratu: ſed quòd veniente die vocationis in eo ſuccedere poſſent: quanuis nec dies venerit, nec in ipſo Maioratu ſucceſſerint ex morte vel incapacitate in vita vltimi poſſeſſoris ſibi contingenti.

5 ¶ Secunda concluſio, quòd quando agitur de ſucceſſione aſcendentium ius repræſentandi: nedum ad nepotem: ſed etiam ad pronepotem, & omnes
6 alios deſcendentes protrahendum erit. Ea namque eſt repræſentationis natura, vt quando agitur de repræſentando perſonam aſcendentis, id abſque reſtrictione gradus ſeu perſonæ effici poſſit. De pronepote eſt tex. expreſſus in §. cum filius inſtitu. de hæredi. quæ ab inteſta. deferuntur. Qui tex. præbuit anſam aliquibus dicendi vltra pronepotes non eſſe repræſentationem inter deſcendentes concedendam: ſed verius eſt etiam ad vlteriores in hoc caſu repræſentationem protrahendam eſſe. glo. ordina. in §. multis verb. *Vſque ad quintum.* Inſt. de ſucceſſ. liber. Quam ſeq. Ioan. Fab. ibidem. num. 1. vbi inquit, quòd liberi vocantur in infinitum. Idem in §. cæterùm. inſti. de legi. agna. ſucceſ. nu. 3. Salicet. in Authen. in ſucceſſione. in fin. C. de ſu. & legi. hæred. Pro qua opinio. eſt tex. in §. item vetuſtas verſ. ita tamen. inſti. de hæred. quæ ab inteſta. deferun. Idque ex pluribus probant. D. Dida. de Couarru. in quæſtionibus practi. q. 38. nu. 5. atque Greg. Lopez. in l. 3. tit. 13. par. 6. verbo. *Ningun pariente.* Aduerſus Montal. ibidem qui contrarium verius eſſe profeſſus eſt, pro quorum opinio. & aduerſus opinionem Montal. eſt text. dict. l. 40. Tauri. ibi: *Eſtos tales deſcendientes del hijo mayor.* Quæ verba omnes deſcendentes comprehẽdunt.

7 ¶ Tertia concluſio ſit, quòd deſcendentes in caſu prædictæ l. 40. Tauri, appellantur non ſolùm hi, qui à primo Maioratus inſtitutore deſcendunt: ſed etiam hi, qui deſcendunt ab vltimo Maioratus poſſeſſore: etiamſi à primo Maioratus inſtitutore non deſcendant. Cùm enim proximitas ad ſucceſſionem Maioratus, non à primo inſtitutore: ſed ab vltimo poſſeſſore conſideranda ſit, conſequens eſt, vt reſpectu illius, omnes, qui ab eo deſcendunt, non tanquàm tranſuerſales: ſed tanquã deſcendentes cenſendi ſint. Quod expreſsim eadem l. 40. Tauri inſinuat in prima ſui parte: dum loquens de repræſentatione deſcendentium, id in deſcendentibus ab vltimo Maioratus poſſeſſore exemplificat: nec declarat vtrum à primo Maioratus inſtitutore deſcendant, vel non. Idque verum eſſe profitetur D. Didacus de Couarru. dict. quæſtione 38. nu. 6. iuxta principi. Imò hi, qui à primo Maioratus inſtitutore deſcendunt: non tanquam deſcendentes: ſed tanquam tranſuerſales cenſendi erunt: ſi reſpectu vltimi poſſeſſoris non deſcendentes: ſed tranſuerſales ſint, vt in ſequenti concluſione dicemus.

8 ¶ Quarta concluſio ſit, quòd tranſuerſales in caſu dictæ legis. 40. Tauri non tantùm dicuntur hi, qui ipſi Maioratus inſtitutori tranſuerſales ſunt: ſed hi etiam qui quanuis ab eo deſcendant: vltimo tamen Maioratus poſſeſſori per lineam tranſuerſam conjunguntur. Hi namque habita conſideratione proximitatis ad vltimum poſſeſſorem proculdubiò tanquàm tranſuerſales: non tamen tanquàm deſcendentes conſiderandi erunt.

¶ Imò pluribus viſum eſt dictam l. Tauri non eſſe intelligendam de his tranſuerſalibus, qui à primo Maioratus inſtitutore non deſcendunt: ſed de his ſolùm, qui ab eo deſcendunt. Reſpectu tamen vltimi poſſeſſoris tranſuerſales ſunt, quod triplici ratione probari poteſt. Prima ex eo, quòd dict. l. Tauri in extenſione repræſentationis, quam facit ad tranſuerſales abſque aliqua reſtrictione, iuris cõmunis correctoria ſit. Ideóque ad caſus in quibus minus ius commune corrigitur, reſtringenda erit. Secundò, idipſum probatur ex verbis eiuſdem legis ibi. *Pero aun enla ſucceſsion delos Mayoradgos alos tranſuerſales.* Cùm enim proximitas ad ſuccedendum in Maioratu reſpectu vltimi poſſeſſoris conſideranda ſit, conſequens eſt, vt illa verba. *En la ſucceſsion delos Mayoradgos alos tranſuerſales*, de his, qui vltimis poſſeſſoribus tranſuerſales ſunt: à primo tamen inſtitutore deſcendunt: non autem de his, qui ſunt tranſuerſales reſpectu inſtitutorum intelligi debeant. Tertiò, id etiam probatur ex verbis dictæ legis in priori eius parte: dum eadem lex loquens in deſcendentibus, non loquitur de deſcendentibus inſtitutoris: ſed tantùm vltimi Maioratus poſſeſſoris: vt conſtat ex verbis eiuſdem legis. ibi. *Aunque el hijo mayor muera en vida del tenedor del Mayoradgo:* ex quibus verbis interpretanda videntur verba, quæ ſequuntur, vbi lex dixit, quòd idipſum, quando tranſuerſalibus ſucceditur, ſeruandum ſit, vt id intelligatur de tranſuerſalibus vltimi poſſeſſoris, non autem inſtitutoris. Verba namque dubia legis, ſeu alterius diſpoſitionis in vna parte declarantur ex his, quæ diſponens dixit in alia l. 1. vbi per Scriben. cum ſimilib. ff. de reb. dub. Quod vidimus maximi nominis viros in cauſis, quæ ſuper hoc articulo contigerunt maximo conatu profiteri. Atque hanc opinio. veram eſſe profitentur Anto. Gomet. in l. 8. Tauri. nu. 2. atque Greg. Lopez. in l. 2, tit. 15. par. 2. verb. *El mas propinquo pariente.* col. 2. verſicul. ſed quid ſi aliquis, vbi inquit, prædictam legem. 40. Tauri ſolùm in tranſuerſalibus à primo inſtitutore deſcendentibus, intelligendã eſſe.

¶ Sed quanuis hæc opinio ſubtilis ſit, contraria tamen ſententia mihi verior eſſe videtur. Quod patet ex eo, quòd ex illa lege repræſentatio tranſuerſalium, atque deſcendentium æquiparata ſit, atque idem ius repræſentandi, quod conceditur. quando ſucceditur aſcendenti, concedatur etiam quando ſucceditur tranſuerſali. Conſtat autem verba eiuſdem legis tam de tranſuerſali vltimi poſſeſſoris, quàm inſtitutoris, intelligenda eſſe: cùm tam vnus quam alter tranſuerſalis eſſe dicatur, & ad hoc, vt ſucceſſor tranſuerſalis ſit, non requiratur, quòd à primo inſtitutore deſcendat. Imò ſi verè conſideretur apertiùs verbum, tranſuerſales, eos qui non deſcendunt à primo inſtitutore, quàm eos, qui ab ipſo deſcendunt, deſignat, cum primi non poſſint aliter quàm tranſuerſales appellari, vltimi verò non poſſint tam propriè tranſuerſales: quàm deſcendentes reſpectu primi inſtitutoris, dici. Cùm igitur verba legis generalia ſint, neceſſariò iuxta communes, ac generales iuris regulas genericè, & abſolutè intelligenda, atque accipienda erunt. Nec eſt cur potiùs ad vnum, quàm ad alium tranſuerſalem illa reſtringamus.

¶ Nec obſtat ſi dicamus legem illam in hac extenſione

tenſione repræſentationis reſpectu tranſuerſaliũ eſſe iuris communis correctoriam. Ideóque quantum eſt poſſibile reſtringendam eſſe. Nam præterquàm quod dici poteſt in hac parte dictam legem non eſſe iuris communis correctoriam, habito reſpectu ad Hiſpanorũ conſuetudinem & legem partitarum: quæ eſt ius cõmune huius Regni, & ius cõmune Romanorum: præſuppoſita Hiſpanorum Maioratuum natura, & ſuccedendi cõſuetudine: & dicitur vt in ſeq. cõcluſione dicemꝰ: in qua & ſemper dicitur non eſſe correctoria in extenſione repræſentationis in infinitum tãtùm: non tamen in illius inductione, vt in ſequenti cõcluſione dicemus: etiamſi correctoria eſſet, reſtrictionem contra verba pati non poſſet, ſed ſolùm illam, quæ verba in ea appoſita paterentur. Conſtat autem verba illa de tranſuerſalibus primi inſtitutoris eſſe intelligenda ex eo, quod hi ſolum propriè & omni reſpectu tranſuerſales ſint, & ex eo etiam, ꝙ l. ipſa dicit illud ſeruandum eſſe: quãdo tranſuerſali ſucceditur. Quæ verba non poſſunt: niſi de primo Maioratus inſtitutore tranſuerſali intelligi. Cùm quanuis in Maioratibus proximitas reſpectu vltimi poſſeſſoris cõſideranda ſit: non tamen vltimo poſſeſſori ſuccedatur. Ideóque dum lex dixit. *En la ſucceſsion del Mayoradgo alos tráſuerſales*: intelligit neceſſariò de primo inſtitutore tranſuerſali, cùm illi non autem vltimo poſſeſſori in Primogenijs ſuccedatur, vt pluries in hoc libro oſtenſum eſt, quãuis ex rationis idẽtitate tam de tranſuerſali inſtitutoris quàm vltimi poſſeſſoris verba legis intelligenda ſint. Ex quo etiam ſecunda ratio quæ pro contraria parte adducebatur deſtructa: remanet.

¶ Similiter etiam non obſtat tertia & vltima ratio, quæ pro contraria parte adducebatur, ꝙ ſcilicet lex Tauri in prima ſui parte loquatur de ſucceſſione reſpectu vltimi Maioratus poſſeſſoris: nõ autem inſtitutoris. Ideóque in ſecunda parte eodem modo intelligenda ſit. Nam quòd. l. illa in prima ſui parte loquatur de deſcendentibus vltimi poſſeſſoris: non autem inſtitutoris, facilè negari poteſt: verba námque eiuſdem legis tam ad deſcendentes inſtitutoris: quam vltimi poſſeſſoris referri poſſunt, nec ex eo, quòd lex illa dicat. *Aunque el hijo mayor muera en vida del tenedor del Mayoradgo*, excluditur ab eius ſucceſſione nepos ex filio Primogenito primi inſtitutoris procedens. Nam etſi verba illa ad vltimum Maioratus poſſeſſorem tranſuerſalem referenda eſſent, opinionem contrariam non probant. Non enim ex ea lege infertur, quòd is vltimus poſſeſſor tranſuerſalis cui ſuccedi prætenditur, deſcendat à primo Maioratus inſtitutore: cùm poſſet in Maioratu ſucceſſiſſe, etiamſi primo inſtitutori tranſuerſalis eſſet, finita linea deſcendentium. Et eſſet abſurdum dicere, quòd ſi vltimus poſſeſſor inſtitutoris trãſuerſalis eſſet, non poſſet eidem ſuccedere: niſi ille, qui à primo inſtitutore deſcenderet: cùm is ante vltimum Maioratus poſſeſſorem ſuccedere debuiſſet: & eſſet apertiſſima diuinatio, id in prædicta lege abſque ratione & fundamento ſupplere. Ideóque hæc ſecunda opinio verior ac probabilior mihi videtur: prout etiam viſa fuit D. Didaco de Couarru. in quæſtionibus practi. dict. cap. 38. nu. 10. verſi. Secundo poteſt & etiam Emmanueli Acoſta. in dict. quæſtio. patrui & nepotis. pag. 134. Idque ſic in caſu contingenti pronuntiatum fuiſſe accepimus.

¶ Quinta concluſio ſit, Quòd in Maioratus ſucceſſione reſpectu tranſuerſalium non ſolùm ſucceditur per repræſentationem inter fratres, & filios fratrum: ſed etiam inter alios remotioris gradus. Non enim repræſentatio iſta regulis iuris cõmunis ſubijcienda eſt, quibus poſt fratres, fratrúmque filios inter tranſuerſales repræſentatio non admittitur, text. in Authen. poſt fratres. C. de legit. hæredi. cum ſimilib. Quod ex rationibus quas in capite præced. nu. 48. cum ſeq. aſſignauimus, probatur. Si enim non gradus, ſed tantùm perſona parentis, quoad qualitatem Primogenitu ræ repræſentatur, deriuando illam de patre in filium, & de Primogenito in Primogenitum, atque ex Maioratus inſtitutione omnes Primogeniti ordine ſucceſſiuo vocati cenſentur, non eſt cur iſtam repræſentationem ad gradus de quibus in d. Authen. poſt fratres, reſtringamus: ſicut nec vocationes Maioratuum reſtringuntur, ſed omnes agnatos, & cognatos etiam in milleſimo gradu exiſtentes comprehendere debent, prout ſup. lib. 1. cap. 3. nume. 14. oſtenſum eſt: ſicque in terminis dict. l. Tauri repræſentationem non eſſe ad fratres fratrúmque filios coarctandam: ſed ad omnes Primogenitos protrahendam, cenſuit D. Didac. de Couarru. in quæſt. pract. c. 38. nu. 10. verſic. Tertio. ad intellectum, cum verſ. ſeq. atque etiam Acoſta in dicta quæſtione patrui, & nepotis, pagin. 134. Quorum ſententia ſequenda eſt: quanuis contrariam ſententiam ſecuti fuerint Gregorius Lopez in d. l. 2. tit. 15. par. 2. in glo. verbo, *El mas propinquo pariente*. col. 2. & Antonius Gometius in d. l. 8. Tauri, nu. 20.

¶ Pro hac autem concluſione, & opinione. D. Didaci de Couarru. & Emmanuelis Acoſtæ, quam nunc tanquam veriorem eligimus, facit. d. l. 40. Tauri in tribus locis ponderata. Primò in illis verbis. *Lo qual no ſolamente mandamos, que ſe platique en la ſucceſsion del Mayoradgo a los aſcendientes, pero aun en la ſucceſsion de los Mayoradgos a los tranſuerſales.* Ad quod probandum præmittendum eſt, quòd in ſucceſsione aſcendentium, deſcendentes in infinitum ex repræſentatione admittuntur: prout ſupra iſto cap. nu. 5. latiùs oſtendimus. Cùm igitur ex ea lege diſponatur, quòd illud quod in ſucceſſione aſcendentium dictum erat, in ſucceſsione tranſuerſalium etiam obſeruetur: conſtat neceſſariò illud cum omnibus qualitatibus, quæ in deſcendentibus appoſitæ erant, in tranſuerſalibus intelligendum, atque accipiendum eſſe ex tex. in l. 1. vbi per Scribentes. ff. de lega. 1.

¶ Nec obſtat ſi dicatur legem illam id tantùm diſponere, quòd ſcilicet repræſentatio tam reſpectu aſcendentium, quàm tranſuerſalium locum habeat. Hoc autem intelligendum eſſe, non alterando ipſiuſmet repræſentationis naturam: imò illam in terminis iuris communis relinquendo, vt ſcilicet in deſcendentibus in infinitum protrahatur: in tranſuerſalibus verò filios fratrum non excedat: nam hoc poſſet dici ſi lex illa Tauri dixiſſet. *La qual repreſentacion mandamos*, &c. Sed vt intelligeremus eam legem nedũ voluiſſe in tranſuerſalibus repræſentationem tantùm admittendam eſſe: ſed id efficiendum eſſe cum omnibus qualitatibus, cum quibus repræſentationem deſcendentium admiſit. Non dixit, *La qual repreſentacion*: ſed adiecit relatiuum illud, *Lo qual no ſolamente mandamos*, &c. genericum, atque indefinitum: vt omnia præcedentia cum ſuis qualitatibus,

tibus, & ampliationibus in transuersalibus repeti ta esse censerentur. Ea namque est relationis simpliciter atq; absolutè natura, vt omnia ea, ad quæ potest fieri relatio, absque aliqua restrictione cõprehendat, l. hæres meus. §. vxori. ff. de lega. 3. ibi. *Proculus ad omnia.* Quod verissimum est, l. ea tamẽ adiectio. ff. de lega. 3. vbi per Scriben. Bart. & cæteri in l. cunctos populos. in princ. C. de summa Trinita. & fid. Catho. Iaſ. in §. omnium insti. de actio. nu. 24. & alibi sæpe Scrib.

¶ Secundo, ad hoc ponderatur dicta. l. 40. Tauri, ibi: *De manera que siempre el hijo y sus descendientes legitimos por su orden representen*, &c. in illo verbo, *Semper*, quod perpetuò, & in omni tempore, atque sine aliqua præfinitione intelligendum est. l. fina. vbi glos. & Scribentes. ff. ad leg. Pompe. de parri. l. prima, vbi etiam per Scribentes. ff. solut. matri. l. semper. ff. de iure immu. Alberi. in suo Dictionario, verb. semper. Deci. consil. 38. nu. 2. & alibi sæpe Scribentes. Quod etiam ex natura huius verbi, DESCENDENTES, comprehenditur: cùm appellatione descendentium omnes descendentes in infinitum comprehendantur. l. liberorum, cum similibus. ff. de verb. signifi. Idque adiecta dictione. semper, apertiùs procedere, satis compertũ est.

¶ Tertiò ponderatur etiam verbum illud, *El hijo y sus descendientes legitimos.* in d. l. 40. Tauri appositum. Cùm enim respectu successionis ascendentium. l. ipsa dixisset in prima sui parte, vbi de descendentibus loquuta est. *Hijo, o nieto, o descendiente.* & iterum, *Estos tales descendientes*, &c. vt non dubitari posset. idipsum respectu successionis transuersalium efficere voluisse, statim ac de transuersalium successione loquuta fuit, adiecit verba illa: *De manera que siempre el hijo y sus descendientes*, ac si expressiùs dixisset, ꝙ etsi ex eo, quod prædixerat, ꝙ scilicet dispositum in successione ascendentium, in successione etiam transuersaliũ obseruãdum esset, cõprehenderetur repræsentationẽ nedũ ad filios, sed ad omnes descẽdentes protrahendã esse, vt tamen deinceps in his nulla dubitandi occasio superesse posset. Id lex illa expressissimis verbis declarat, adijciendo verba illa: *De manera que siempre el hijo y sus descendientes.* &c. Quæ omnia à ratione decidendi, quam ad leges partitarum & Tauri assignauimus, apertissimè deriuantur & idipsum iure cõmuni etiam inspecto, mihi dicendum videretur: sumpta Iurisconſ. declaratione ex l. 2. tit. 15. par. 2. ibi *le heredassen siempre aquellos que viniessen por linea derecha* & Hispanorum consuetudine, & ꝙ iam introducta inter transuersales Repræsentatione primogenitur̃, ea primogenituræ qualitas ad oẽs in infinitum & vltra gradus à iure permissos iure cõmuni inspecto protrahẽda esset, cum Primogenitura ipsa nunquã moriatur sed ad omnes descendentes extendenda sit in infinitum: tametsi contrarium in hac specie verius esse opinatus fuerit Tiraquel. de Primoge. q. 41. nu. 4. qui plures alios idipsum opinantes refert: ibi tamen in fina. verb. dixit, quòd in illis gentibus, in quibus vltra illos gradus repræsentatio locum habet, filius Primogenitus semper patruo prẽferẽdus erit. Cuius dictum optimè ad dispositionem dictæ. l. 40. Tauri applicari poterit, quæ etiam vltra illos gradus repræsentationem admisit: ex quibus comprehenditur clara & aperta huius quæstionis resolutio: quæ frequentissimè in Hispania controuerti solita est.

¶ Quæ omnia nedum procedunt, quando de descendentibus à fratre vltimi possessoris agitur, sed etiam vbi agitur de concedenda repræsentatione inter filios, vel alios descendentes in infinitum à fratre, vel sorore patruele, vel patruo, vel auunculo, vel alio quolibet consanguineo vltimi possessoris cum lex genericè de transuersalibus disponat, nec hanc restrictionem verba eius patiantur: solùm enim disponit quòd semper transuersalis repr̃sentet ascendentem in iure Primogenituræ, ita vt linea Primogenitorum etiam in transuersalibus semper, & in quocunque gradu omnibus alijs lineis præferatur, etiamsi is qui ex alia linea procedit, proximior sit: idque indistinctè obseruandum erit. Tametsi forsan ex aduerso dici posſit eam legem solùm repr̃sentationem illam quæ à iure communi concessa erat vsque ad filios fratrum, & ad omnes descendentes ipsorum fratrum in infinitum extendere, non autem nouam repr̃sentationem introducere inter eos transuersales, inter quos iure communi nulla erat cognita repræsentatio: faciliùs enim quid coadiuuatur, quã in sua radice fundetur. l. sicuti. §. sed si quæratur. ff. si serui. vendi. Nec tot specialia quoad idem introducenda sunt: quam ob rem de hoc vltimo, cum casus contigerit, deliberandum erit.

¶ Sexta conclusio sit, in successione eorum Primogeniorum, quæ ex clausula testamenti Regis Henrici secundi in Hispania instituta fuerunt. Cuius clausulæ tenor hodie insertus est in l. 11. tit. 6. lib. 5. in noua leg. Reg. collectione, similiter seruandum esse repræsentationis ordinem in d. l. 40. Tauri præstitutum, cum omnibus extensionibus, & qualitatibus in eadem lege adiectis. Cùm in his bonis ex d. l. dispositione iure Maioratus succedendum sit.

¶ Sed in hac re dubium facere videtur, quòd iuxta plurium & grauissimorum virorum sententiam, in Dominica, seu Regia concessione non est admittenda repræsentatio: cùm affectio Regis, vel alterius Domini donantis non sit eadem consideratione censenda: prout censentur dispositiones parentum, cognatorum, vel agnatorum. Rex namque donans id tantùm considerare videtur, quod potiùs suo obsequio, atque Regni commodo, & conseruationi conuenit: scilicet, vt is admittatur, qui ei meliùs seruire poterit, atque Regnum prudentia & fortitudine defendere: prout cõsiderant in simili Abb. consi. 85. nu. 4. lib. 1. Præpositus Alexan. in cap. 1. colum. 17. de feudo Marchiæ, & Bald. in l. cum acutissimi. nume. 13. C. de fideicom. Soci. in l. cum auus. nume. 47. ff. de cond. & demonstr. Pro quibus est bonus text. in l. in conuentionalibus. in prin. vbi per Scrib. ff. de verbor. oblig. Qua ratione semper in Regia donatione videtur vocatus patruus, qui solet esse ætate maior: atque ideo prudentior ac fortior præsumi debet, vt considerat Iurisconsultus in l. cum pater. §. pater pluribus. ff. de lega. 2. & considerauit Bald. in l. si quis seruo. in fin. C. de furt. atque Matth. de Afflict. in cap. 1. de successio. feud. num. 63. & alibi sæpe Scrib. idque in proprijs terminis, quòd scilicet in donatione Regia, seu Dominica non sit locus repræsentationi, verum esse censuit Bart. in Authen. post fratres. numer. 1. C. de legi. hæredi. vbi ex hoc defendit sententiam Bonifacij Iatam pro Rege Roberto aduersus Regem Vngariæ Caroli Marteli filium Primogenitum, de qua in Clemen. pastoralis. de re iudic. Quod etiam sentit Bal. in l. liberti, libertæque. nu. 18. C. de bon. libert.

libert.& Ioan. Lecerier de Primoge. lib.1.q.25.nu. 8.& etiam Tiraq. de Primoge. q.40.num.220.vbi inquit, quòd ſi conceſſio Dominica iure Maioratus facta, ſit feudalis, nepos patruo propter repræſentationem,quæ in feudis admittitur,præferendus ſit: ſi verò non ſit feudalis,præferri debet patruus:quia in hoc caſu repræſentatio locũ non habet.Ex qua Bart.doctrina, & aliis pluribus reſoluit Emmanuel Acoſta in d.quæſt.patrui & nepotis.pag.29.cum pluribus præced.& ſeq.q; bona quædam, quæ in regno Portugalliæ Reges nobilibus illius Regni donarunt, quæ poſteà eiſdẽ confirmata fuerũt,ea lege,vt illa iure Maioratus poſſiderent: prout in Regno Caſtellæ in bonis à Rege Henrico ſecundo donatis ex clauſula ſui teſtamenti factum fuit, ea inquam bona non nepoti, ſed patruo deferenda ſint.

¶ Quicquid autẽ in aliis Regiis donationibus dicendum ſit,in Regia tamen donatione,ſeu cõceſſione iure Maioratus facta, proculdubiò dicendũ erit diſpoſitionem dictæ l. 40. Tauri ſeruandam eſſe:cùm enim in illis donationibus iure Maioratus ſuccedendum ſit,conſequens eſt,vt ea lex,quæ de Maioratibus loquitur, ea omnia cõprehendat. Cui enim verba legis conueniunt, lex etiam ipſa debet conuenire.l.4.§.toties cum ſimil.ff.de damno infecto.

¶ Nec obſtat ſi dicatur mentem Principis in hac parte non conuenire cum mente Maioratus inſtitutoris, ex rationibus quas paulò antè adducebamus:nam ſi bene id conſideremus,potiùs ad mentem iuris, & legum de Maioratibus loquentium: quàm ad proprium cõmodum diſpoſitiones Principum referendæ ſunt. l. ex facto cum ſimil. ff. de vulga. Imò quãuis ad proprium Principis cõmodum, ac obſequium diſpoſitio Principis referenda eſſet:non eſt cur ex hoc cenſeamus eum à iuris regulis,ac generali Hiſpaniarum conſuetudine in his Primogeniis deuiaſſe. Cùm enim in perſonis ignotis in poſterũ Primogenij inſtitutio verificanda ſit,nulla congrua differentiæ ratio aſſignari poterit, ex qua, potiùs de patruo, quàm de nepote Princeps confidat : cùm poſſit eſſe nepos patruo prudentior, & fortior, atque etiam ætate maior: prout pluries cõpertũ eſt. In quo caſu nulla ratio particularis aduerſus nepotem, & pro patruo in Regia donatione adduci poteſt. Ideóque ex hac tam leui coniectura à tam ſolidiſſimis ac firmiſſimis iuris principiis recedendum non erit.

¶ Similiter etiam nõ obſtat,ſi dicatur q; in his donationibus Regijs iure repræſentatio admittenda non ſit, cùm in eis iure hæreditario non ſuccedatur, nam hæc regula in ſucceſsionibus Primogeniorum triplici ratione non procedit,prout ſup.c. præced.nu.40.cum ſeq.oſtenſum eſt. Quod præſertim extante deciſione legum Partitarũ & Tauri dicendum erit, ex quorum diſpoſitione iam dubitari non poteſt, in quacunque diſpoſitione iure Maioratus facta,repræſentationem admittendam eſſe.

14 ¶ Septima cõcluſio, q; in Primogenijs non ſolùm in vltima voluntate, verùm etiam in cõtractu inſtitutis repræſentatio, de qua in dict.l. 40. Tauri admittenda ſit.Nam quanuis dicta. l. Tauri dicat, *En la ſucceſsion del Mayoradgo* : quæ verba potiùs ad vltimam voluntatem,quàm ad cõtractum referẽda eſſe videntur.l.nihil aliud.ff.de verb.ſignif.ver-
15 bum tamen, ſucceſsio, genericè ſumptum, tam ſucceſſorem vniuerſalem, quàm particularem: & tam ſucceſſorem ex vltima voluntate, quàm ex contractu cõprehendit.l.fluminum.§. adijcitur. ff. de damno infect.vbi glo. & communiter Scrib.id notant.l. 1.§.illud.cum ſimilib.ff.quorum lega.Socin.qui id optimè declarat conſil.102.nu.6.lib.3.l. in conuentionibus.vbi per Alciat. ff. de verb.ſign. Idque notiſsimum eſt.

¶ Quibus adijcitur, quòd Primogenitus viuo patre decedens ſpem ſibi ex donatione competentem in filium ſuum tranſmittere valeat,vt opinãtur Oldral.conſil.224.nu. 28. in fin. referens in id Ioannem de Lauduno Abb.conſil.85.nu.2.&3.lib. 1.Paulus conſil. 164.nu. 7. lib. 2. Deci.conſil. 443. nu.30. Matth.de Afflict.in cap.1.nu.26.de ſucceſſio.feu. & alibi ſæpe Scribentes:idque ex eo quod ſuperiùs diximus,&inferiùs dicemus,q; ſcilicet in omnibus diſpoſitionibus iure Maioratus factis repræſentatio admittenda ſit,apertiùs cõprobatur. 16

¶ Octaua concluſio ſit,dictam l.40.Tauri non ſolum in bonis cuiuſlibet Maioratus particularis, ſed etiam in ſucceſsione Regni intelligendã atq; accipiendam eſſe. Quod ex eiſdem rationibus, quibus diximus de ſucceſsione Maioratuum legẽ ſecundam titul.15.parti.2.intelligendam eſſe, cõprobatur. Sicut enim ex Regni ſucceſsione ad Maioratum argumentatio procedit: ita etiam è conuerſo de Maioratu ad Regnum argumentari poteſt, vbi ratio differentiæ in contrarium non aſsignatur:prout ſupra lib.1.cap.2.nu.26. & cap.3. nu.1.cum ſeq.oſtenſum eſt,nec in caſu de quo agimus ratio aliqua differentiæ de Regno ad Maioratum aſsignari poterit:prout etiam in cap.præcedenti.nu.8.cum ſequentib.oſtendimus. 17

¶ Hoc autem quod prædiximus, quòd ſcilicet dicta.l.40.Tauri,in Regni ſucceſsione procedat,nõ intelligendum eſt in eo ſolùm, quod diſponit filio ſcilicet Primogenito in vita parentis defuncto,nepotem patruo eſſe præferẽdum.Hoc namq; ex l.2.titul.15. part.2. diſpoſitum erat, nec ad hoc erat neceſſaria dictæ.l. 40. Tauri diſpoſitio:ſed in his etiam quæ de extenſione repræſentationis in infinitum,tam quoad deſcẽdentium,quàm quoad tranſuerſalium ſucceſsionem ex illa deduximus: in quibus idipſum etiam in Regno dicẽdum erit. Quod apertiùs in Regni Hiſpaniarum ſucceſſione procedit: cùm nõ poſſimus tractare de ſucceſſione tranſuerſalium,quià Rege Pelagio non deſcendant. Ex quo in eius ſucceſsione ceſſabũt difficultates, de quibus ſupra in tertia concluſione tractauimus. 18

¶ Nona concluſio,q; in feudo,Emphyteoſi,priuata,vel Eccleſiaſtica,iure patronatus, anniuerſario, familiæ iure Maioratus relictis,erit locus repræſentationi iuxta formam à dicta lege.40. Tauri præſtituram. Cùm enim in his omnibus iure Maioratus ſuccedendum ſit,nulli dubium, niſi q; in eis omnia ea, quæ in alijs Primogenijs diſpoſita ſunt,ſeruanda ſint. Quod comprobatur ex his, quæ ſupra lib. 1. cap.1.nu.26. & 27. adducta ſunt, vbi probauimus leges Regias de Maioratibus loquentes habere locum in iuris patronatibus, & anniuerſarijs, & ſimilibus diſpoſitionibus iure Maioratus factis.Idque in ſpecie.d.l.40. Tauri verum eſſe cenſuit. D.Dida.de Couarru.in quæſtionibus Practi.cap.38. nu.13.verſic. Ego verò vſque ad finem. 19

¶ Decima & vltima cõcluſio, q; in fideicommiſſis familiæ, vel aliis ſub nomine collectiuo relictis,in quibus iure Maioratus ſuccedendũ nõ eſt, 20

„ non erit admittẽda repræsentatio eo ordine, quo
„ in dicta.l. 40. Tauri in Primogeniorum succeſſio-
„ ne diſpoſitum eſt, vt ſcilicet inter quo cũq; tranſ-
„ uerſales, atque etiam in infinitum repræſentatio
„ procedat. Quod probatur ex verbis dictæ legis.
„ 40. Tauri, ibi. *En la ſucceſsion del Mayoradgo*. Ex qui-
„ bus verbis comprehenditur, quòd ad hoc vt ha-
„ beat locum repræſentatio cum qualitatibus in ea
„ l. contentis, priùs conſideranduꝫ eſt: an de ſucceſ-
„ ſione Maioratus tractetur. Si igitur de Maioratus
ſucceſſione non agatur, ſed de fideicommiſſo fa-
miliæ relicto, in quo iure Maioratus ſuccedendum non ſit: videndum eſt, quid iura communia circa hæc, quo ad fideicommiſſorum ſucceſſionem ſtatuerint: cùm id dict. l. 40. Tauri deciſum non ſit.

¶ Qua in re animaduertẽdum eſt, q̃ glo. in l. cùm ita legatur. § in fideicommiſſo. verbo, *Proximo*. ff. de lega. 2. dixit in fideicommiſſi ſucceſſione admittendam eſſe repræſentationem, quam ea gloſſa in tranſuerſalibus, vſque ad filios fratrum reſtringit. Cuius glo. opinionem ſequutus fuit Imola ibidem, Corn. in l. fin. C. de verb. ſigni. nu. 5. vbi inquit opi. dictæ glo. eſſe ſeruandam in practica. Idem Corn. conſil. 37. nu. 6. lib. 1. & conſil. 24. nu. 32. lib. 2. Soci. in l. ſi cognatis, ff. de reb. dub. col. fina. Alex. conſil. 26. nu. 13. lib. 3. vbi hanc dixit magis communem opinionem: quod etiam profitetur ibi Carol. Molin. in addi. Magna litera. C. dicens opinionem dictæ glo. eſſe veram, atque communiter approbatam. Gozadi, conſil. 4. nu. 31. Anto. Rubeus conſil. 82. nu. 5. Soci. Iuni. conſil. 11. nu. 8. lib. 1. Qui etiam inquit opinionem illius glo. eſſe magis communem, eámque magis communem appellat Tiraquel. plures in idem referens, de Primo ge. quæſtio. 40. nu. 184. & nu. 187. & Portius conſil. 52. nu. 4. Cephal. conſil. 16. nu. 32. & conſil. 283. nu. 18. D. Dida. de Couarru. in quæſtionibus practic. quæſt. 38. nu. 4. & Roland. Valle, qui latiſſimè id proſequitur conſil. 68. nu. 21. Acoſta in quæſtione patrui & nepotis, pag. 86. & Franci. Marzarius, qui plura refert in ſuo Epitom. fideicommiſ. quæſtione. 18. vbi inquit ita fuiſſe deciſum in Rota Florentina. Thobias Nonius conſil. 4. nu. 6. 7.

¶ Illius autem gloſſæ opinio fulcitur ſolidiſſimo fundamento, ad quod non poteſt congruum reſponſum aſſignari, q̃ ſcilicet in fideicommiſſo familiæ relicto, eo ordine proximiores admittendi ſint, quo ad ſucceſſionem ab inteſtato vocantur & admittuntur. l. fi. C. de verb. ſigni. Cùm igitur ad ſucceſsionem ab inteſtato cum patruis nepotes concurrant: conſequens eſt, vt idipſum in fideicommiſſo familiæ relicto dicendum ſit. Idq́ue proculdubiò ſequendum & amplectendum eſt: quanuis glo. opi. reprobent Bal. Rapha. Cuma. Florianus de S. Petro in dict. §. in fideicommiſſo, & alij quos refert Petrus de Peralta ibi ſuper glo. verbo, *Proximo*. qui ibidem nu. 19. opi. gloſæ probat in fideicommiſſo vniuerſali, quo iure hæreditario ſucceditur, illámque improbat in fideicommiſſo particulari: ſed ego tam in fideicommiſſo ſingulari, quàm particulari facto, familiæ, illius glo. opin. probo: cùm in vtroque eo ordine quo in ſucceſsionibus ab inteſtato ſuccedendum ſit: ex deciſ. tex. in d. l. fin. C. de verb. ſigni.

21 ¶ Vltimo autem loco illud prætermittendum non eſt, quòd ſcilicet inter filios fratrum in his fideicommiſsis familiæ relictis, in quibus iure Maioratus ſuccedendum non eſt, repræſentatio admitten da non erit, quando ipſi inter ſe non autem cum patruis ſuccedunt. Nam quanuis iure communi conſiderato, filij fratrum inter ſe in ſtirpes, non autem in capita ſuccedere debuiſſent, vt probari videtur ex tex. in Auth. de hæredi. ab inteſt. §. ſi verò neque colla. 9. & ex tex. in §. huiuſmodi eiuſdem Auth. iuncto verſic. Sed & ipſis. & ex tex. in Auth. poſt fratres. la ſegunda, in princ. C. de legi. hæredi. per quæ iura hanc opinionem ſequutus fuit Accurſius in Authen. ceſſante. C. de legitim. hæredi. & in l. lege duodecim tabularũ. C. de ſuis & legi. hæredi. Cuius opinionem ſequuntur Dynus, Cinus, Paulus, Corneus, & communiter Scribentes in d Auth. Ceſſante. Faber in §. cæterùm. inſti. de legi. agna. ſucce. nu. 3. vbi hanc dixit communem opinionem. Eandem etiam dixit communem opinionem Nicola. de Vbal. de ſucceſſ. ab inteſta. 3. par. col. 1. Alexan. conſil. 55. nu. 4. lib. 4. vbi Carol. Moli. in addi. idipſum profitetur. Tiraq. de retract. lib. 1 §. 11. glo. 12. nu. 5. vbi quamplures huius opinionis defenſores refert. Anto. Gometius qui plures etiam idipſum tenentes referens, hanc opinionem communem eſſe profitetur in l. 8 Tauri. nu, 12. Eandémq; dixit communem opinionem Grego. Lopez in l. 5. titul. 3. par. 6. in verbo, *Por cabeças*.

¶ Hodie autem contraria opinio, imò q̃ filij fratrum ſuccedere debeant inter ſe in capita, & non in ſtirpes, comprobata eſt ex deciſ. dict. l. 5. tit. 13. part. 6 quæ partitarum lex ſequuta fuit opi. Azonis: ſicut frequenter leges partitarum eiuſdem 22
opinionem amplecti ſolent in ſumma. C. de legi. hæredi. Quam ſequuti etiam fuerunt Iacob. Butriga. Salice. & Bal. in dict. Auth. Ceſſante. & Hoſtien. in ſumma. de ſucceſſo. ab inteſta. §. Viſo. Anto. de Roſellis in tracta. de ſucceſsio. ab inteſt. nu. 101. cum plurib. ſeq. vbi inquit hanc opin. eſſe veram ſicut Euangelium. Zaſius lib. 1. ſing. reſpõſorum. capit. 7. Fortunius Garſia in l. Gallus. §. idem credendum. nu. 19. ff. de liber. & poſth. D. D. de Couarru. in Epit. ſucceſſio. ab inteſta. quod poſuit ad fin. lecturæ quam fecit ſuper tit. de teſtam. nu. 8. & plures alij quos refert Tiraquel. dict. §. 11. gloſ. 12. nu. 3. & 4. Eáque partitarum lex ex. l. 8 Tauri correcta non eſt: quanuis contrarium profiteatur, atque ex pluribus probare conetur Anto. Gometius in dict. l. 8. Tauri. num 13. & 14 illa nanque lex nec opin. Azonis improbat, nec reprobat, nec aliquid quod illam contingat, diſponit: prout ex ea conſtat apertiſſimè, & optimè aduertit. D. Didacus de Couarru. in Epit. ſucceſſio. ab inteſta. nu. 7. ad fin. Quod ſummè notãdum erit ad fideicommiſſa familiæ relicta, in quibus iure Maioratus non ſuccedit: in his namque inter tranſuerſales ſolùm vſque ad filios fratrum cum patruis concurrentes repræſentatio concedenda erit: in cæteris autem, & in ipſis etiam filiis fratrum inter ſe ſuccedentibus proculdubio deneganda.

¶ Sed quoniam paulò ante diximus partitarum 23
leges frequenter Azonis opiniones ſequi ſolitas eſſe, libet in hac parte errorem plurium diluere, qui hinc dicere ſolent, Azonem fuiſſe vnum ex Iuriſconſultis, qui legum partitarum collectioni atque conſtitutioni interfuerunt. Id namque præterquam q̃ ex hac ratione præcisè non probetur, nec ab aliquo authore ſcriptum hucuſque fuerit, impoſſibile eſſe apparet, conſiderato eo tempore, quo leges partitarum factæ fuerunt: & eo etiam tempore quo ipſe Azo mortuus fuit. Leges namque patri

que partitarum, vt in horum librorum præfatione nume.21.monſtrauimus,cœptæ fuerunt à Rege Ferdinando. 3. qui cognomento ſanctus dicitur: expeditæ autem & abſolutæ à Rege Alfonſo.10.eius filio,qui ſapiens cognominari ſolet.Rex autem Ferdinãdus obiit anno Domini.1252. Quo anno etiam regnare cœpit Rex Alfonſus. 10. eius filius primogenitus: prout in Chroniço eiuſdem Regis Ferdinandi.c.fina.& eiuſdem Regis Alfonſi cap.1.ſcriptum extat.At Azo,obiit Bononiæ anno Domini.1200.prout cõſtat ex inſcriptione,quę in monumento eius appoſita eſt, quod conſtructum apparet in eadem ciuitate Bononienſi ad viam publicam, prope turrim ſancti Seruatij, in hæc verba.

TRINITATI
AZONI IVRISCONSVLTORVM
NVMINI,

Anno Gratiæ.1200.Hîc tumulato in ſepulchro vetuſtate collapſo, ac inter rudera vix agnito Io. Franciſcus Aldrouandus Dictator, & Conſules Bononi.P.impenſa conciui ſuo B.M.memoriam poſuerunt. Anno ſalutis 1416. V.Idus Octobris.

Quod refert Fernandus Fichardus in vitis recentium Iuriſconſultorum pagi. 128.Idque etiam ex pluribus aliis authoribus,qui de tempore,quo ipſe Azo floruit,meminerunt, comprehendi poterit.Ex quibus conſtat,non potuiſſe Azonem legum partitarum conſtructioni intereſſe:cùm Rex Fernandus tertius per triginta & quinque tantùm annos regnauerit,vt habetur in eius Chronico.c.76. Iuxta cuius computationis numerum eo tempore, quo Rex Fernandus tertius regnare cœpit,quindecim retro annis iam Azo mortuus, atque etiam ſepultus fuerat.Illud autem tanquam veriſimilius credi,atque coniectari poteſt, quòd vel aliquis Azonis diſcipulus earũdem legum collectioni interfuit,vel quòd Iuriſconſulti, qui eidem operi conficiendo interfuerunt, Azonis ſententias,tanquam ſolidiores ſequuti fuerint: prout propè omnes Iuriſconſulti eo tempore facere ſolebant. Quod mihi veriſimilius videtur.

SVMMARIA.

1 *Repræſentatio ex verbis ambiguis non excluditur.*
2 *Repræſentatio non excluditur ex coniecturis: niſi expreſſa & clara diſpoſitio ad id interueniat.*
3 *Diſpoſitum non dicitur illud,quod ex coniecturis comprehenditur.*
4 *Verba tunc.& eo caſu reſtringunt diſpoſitionem ad caſum expreſſum.*
5 *Repræſentatio excluditur ex coniecturis,quæ ex verbis eliciuntur: ſi adeò præciſæ ſint,vt ad aliud referri non poſſint.*
6 *Verba tunc,& eo caſu: qualiter intelligenda ſint.*
7 *Repræſentatio neptis,vtrum excludatur ex Maioratu fœminas propter maſculos excludente.*
8 *Repræſentatio neptis excluditur ex Maioratu, in quo fœminæ propter maſculos remotiores excluduntur.*
9 *Tex.in c.vnico.de eo,qui ſibi,& hæredibus ſuis declaratur.*
10 *Repræſentatio neptis non excluditur ex Maioratu admittente fœminas,in defectum maſculorũ eiuſdem lineæ & gradus.*
11 *Repræſentatio vtrum excludatur ex eo:quòd Maioratus inſtitutor vocauerit proximiorem ad Maioratus ſucceſsionem.*
12 *Verbum,proximus,& verbum,proximior,idem ſunt.*
13 *L.ſi libertus præterito.§.1.ff.de bon.liber.declaratur.*
14 *Iura libertorum ad hæredes iure hæreditario non tranſeunt.*
15 *L.Tutela.§.ſi duo ff.de legi.tute.declaratur.*
16 *Repræſentatio:vtrum excludatur ex eo,quòd Maioratus inſtitutor præceperit, quòd ſuccedatur, ſalua gradus prærogatiua.*
17 *Repræſentatio gradum,nec alterat,nec corrumpit.*
18 *Repræſentatio vtrum excludatur ex vocatione filij Maioris.*
19 *Filius maior & filius Primogenitus idem ſunt.*
20 *Repræſentatio,vtrum excludatur ex vocatione filij Primogeniti ſuperſtitis.*

Quando ex Maioratus inſtitutoris peculiari diſpoſitione, in eius ſucceſsione repræſentatio admittenda non ſit.

CAPVT OCTAVVM.

VT autem vltimam legis. 40. Tauri partem interpretemur, id in hoc capite examinandum ſupereſt, ex quibus ſcilicet verbis Maioratus inſtitutor repræſentationem ab eiuſdem Maioratus ſucceſſione excludere velle cenſendus ſit. Nam quòd ſi id diſpoſuerit, diſpoſitio eius ſeruanda, atque ſequēda ſit, eadem lege Tauri palam deciſum extat.

1 ¶ Illud autem in primis animaduertendum eſt, quòd ſcilicet ad hoc vt præfatæ legis diſpoſitio in hac parte ſeruanda ſit, requiritur quòd Maioratus inſtitutor id expreſsè ac dilucidè diſponat. Nō enim ex verbis ambiguis, & quæ aliud inducere poſſint, à communi horum Regnorum obſeruatione, & legis partitarum & Tauri diſpoſitione recedendum erit, ex his, quæ ſupra iſto lib. c. 4. n. 32. cum ſequ. vbi de excluſione fœminarum tractauimus, latiùs adducta ſunt. Quod apertiùs oſtenditur & probatur ex verbis dictę legis. 40. Tauri, dum in ea dicitur. *Saluo ſi otra coſa eſtuuiere diſpueſta por el que inſtituyo y ordeno el mayoradgo, que en tal caſo mandamos, que ſe guarde la voluntad del que lo inſtituyo.* Exquibus verbis apertiſſimè comprehenditur, quòd ad hoc vt excluſio repræſentationis ex diſpoſitione teſtantis inducatur, requiritur voluntas, quæ ex verbis ac diſpoſitione Maioratus inſtitutoris conſtet. Vbi igitur inuenta fuerit voluntas Maioratus inſtitutoris, quæ ex eius diſpoſitione apertiſſimè comprehēdatur, ſequenda eſt: aliàs verò in caſu dubij ex legum diſpoſitione repręſentationem admittentium, Primogenium ipſum interpretandum erit.

2 ¶ Ex quibus verbis plures deducere ſolent, in caſu de quo agimus, non ſufficere, quòd voluntas Maioratus inſtitutoris repræſentationem excludere volentis ex coniecturis comprehendatur: niſi ad id eius expreſſa diſpoſitio interuenerit. Quod probatur ex ſingulari doctrina Card. Alexan. in c. 1. n. 10. de feud. Marchiæ, vbi præſupponens in ſucceſſione feudorū repræſentationi locū eſſe, reſoluit quòd ſi quis contra feudorum naturam ex verbis conceſſionis inueſtituræ voluerit repræſentationem impedire, debet ad hoc oſtendere verba conceſſionis clarè & apertè contrarium diſponentia. Idipſum etiam opinatur Matth. de Afflict. in c. 1. in prin. nu. 18. verſi. Sed hæc concluſio. de eo qui ſibi, & hæredi. ſuis. vbi præſupponens lege Regia cautum eſſe, vt nepos patruo præferatur, inquit, quòd ad hoc, vt ex verbis inueſtituræ cenſeatur receſſum eſſe à Regni conſtitutione, debet hoc apparere per expreſſam Principis diſpoſitionem. Quod etiam in terminis. d. l. 40. Tauri ex pluribus probat Petrus de Peralta in Rub. ff. de hæred. inſti. verſi. Et ne id prætermittā. nu. 130. & verſ. Si autem.

3 ¶ Quod comprobatur ex eo, quia non dicitur diſpoſitum eſſe illud quod ex præſumptione, aut coniecturis comprehenditur: prout inquit Dominicus in c. 1. §. licet. nu. 5. de procura. lib. 6. Carol. Molin. in conſuetu. Pariſi. tit. 1. § 13. glo. 3. n. 7. verſi. In contrarium: vbi ad hoc allegat text. in l. ex facto. la primera. ff. de hæred. inſtituen.

4 ¶ Idipſum etiam apertius redditur ex verbis appoſitis in illa lege Tauri: dum in ea dicitur, *Que en tal caſo mandamos*, &c. Dum enim l. ipſa iam dixiſſet: *Saluo ſi otra coſa eſtuuiere diſpueſta por el que inſtituyo el mayoradgo.* Qđ ſolùm ſufficeret ad eius legis perfectam diſpoſitionē, vt excluderet voluntatem illam, quæ ex præſumptionibus, coniecturis, ac veriſimilitudine elici ſolet, adiecit verba illa: *Que en tal caſo mandamos que ſe guarde la voluntad del que le inſtituyo*, ac ſi expreſſiùs dixiſſet, *Que ētal caſo*: ſcilicet, vbi præceſſit diſpoſitio expreſſa, & non in alio, inſtitutoris voluntas ſeruanda ſit: id namque operantur verba illa, Tunc & eo caſu, vt ſcilicet reſtringant diſpoſitionem ad caſum expreſſum, nec ad alium ſimilem, vel habentem eandem rationē protrahatur. Quod dixit Bal. conſ. 57. libro 2. ſecundum impreſſionem antiquam, atque etiam Anchatra. conſi. 357. quos ſequuti fuerunt quamplures. quos ſupra iſto lib. c. 5. num. 67. nuncupatim citauimus.

5 ¶ Hoc tamen intelligendum eſt, niſi coniecturæ ex verbis ipſius diſpoſitionis comprehendantur. Tunc namque ſi ipſæ coniecturæ adeò præciſæ ſint, vt ex illis nihil aliud, quàm repræſentationis excluſio deduci poſſit ex eiſdem, à dicta. l 40. Tauri diſpoſitione recedi poterit. In hoc namque caſu etiamſi diſpoſitio ſpecifica, atque indiuidua nō ſit, concurrunt voluntas, atque Maioratus inſtitutoris expreſſa diſpoſitio. Quod ſufficit ad hoc, vt dictæ l. 40. Tauri diſpoſitioni in vltima ſui parte locus ſit, cùm expreſſum, & euidens, atque manifeſtum dicatur illud, quod ex verbis diſponentis etiam coniecturaliter elicitur: prout ſupra. libr. 1. capit. 17. num. 27. & ſupra iſto libro. capit. 4. num. 38. cum ſequentib. latiùs oſtenſum eſt. Idque ſatis probatur ex text. in l. Gallus. §. quidam rectè. ibi. *Vt eo caſu valeat, qui ex verbis concipi poſsit.* ff. de libe. & poſthu. vbi communiter Scribēt. idipſum annotare ſolent, quod in terminis dict. l. Tauri ſic in ſpecie ſentire videtur Pala. Ruui. in ead. l. 40. Tauri. numero. 22. vbi quærens qualiter conſtabit de diſpoſitione teſtatoris contraria eidem legi, remittit ſe ad doctrinam Bal. in l. liberti, libertæque. C. de operis liberto. vbi ipſemet Bald. numero. 18. quærens qualiter in caſu de quo agimus, conſtare poſſit an diſponens excluſerit repræſentationem, vel illam admiſerit, inquit. quòd aut ſciri poteſt intentio concedentis ex verbis, vel ex conſuetudine regionis, vel ex cōſuetudine cōcedētis, & tūc ſeruabit qđ actūeſt. Idipſū etiā videt ſentire idē Pala. Ruui. in l. 45. Tauri. numero. 29. atq; Dida. del Caſtillo in dicta. l. 40. in glo. verbo. *Diſpueſta.* vbi etiam remittit ſe ad dictam doctrinam Bal. Idque etiam clariùs dixit Gregor. Lopez in l. 3. titu. 13. partita ſexta. in verbo. *Mugeres.* columna ſeptima. ad fin. verſic. Idemque dicendum eſt. Eamque opinionem etiam amplecti videtur Illuſtriſſimus Dominus Didac' de Couarruuias in quæſtionibus practi. capit. 38. numero. 10. ad fin. vbi inquit, quòd ad excludendam repræſentationem in caſu dict. l. 40. Tauri requiritur diſpoſitio expreſſa, aut ita tacita, quòd in dubium reuocari non poſſit: idque verum mihi videtur. Dummodò coniecturæ ex quibus repræſentatio excludi prætenditur vrgentiſſimæ ſint, atque eius conditionis, vt nihil aliud ex eis deduci valeat: aliàs autem legum diſpoſitio ſequenda erit

nec ab

nec ab eiꝰ dispositione ex leuibus, aut incertis cõiecturis recedi debet: quæ omnia cùm casus contigerit, exactissimè expendenda erunt.

¶ Quibus non obstant ea, quæ superiùs adduximus, quòd scilicet, cùm in casu de quo agimus, legis dispositio contraria sit, requiratur clara & expressa dispositio in contrarium, vt ab illa recedi debeat. Illud namque expressum atque manifestũ dicitur, quod ex coniecturis quæ ex verbis disponentis eliciuntur, comprehenditur prout supra isto libr. c. 4. n. 38. cum seq. latiùs ostensum est.

¶ Similiter etiam non obstat si dicatur, quòd verba illa, *Que en tal caso*, posita in d. l. Tauri. eiusdem. l. dispositionem ad casum expressum restringant: nec ad casus similes, seu eandem rationem habentes, dispositionem extendi permittant: nam quanuis ea opinio à viris doctissimis, de quibus superiùs mentionem fecimus, probetur ab illa tamen discedunt. Alba. consi. 51. numero. 19. & Bello, Supputatio. libro primo. capit. 17. & Zanchus in repetitio. l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Trebellian. numer. 1048. quos refert Franc. Marzarius, qui etiã ab eadem opinione discedit, in suo Epito. fideicom. q. 24. Et quanuis ea opinio vera esset, huic tamen nostræ sententiæ non contradicit: lex namque Tauri inquit, quod quando aliter fuerit dispositum ab institutore, tunc & eo casu seruetur eius voluntas. Quod verificatur, quando coniecturæ ex verbis eliciuntur: cùm eo casu, vt superiùs diximus, adsit eius voluntas, atque dispositio.

¶ Hoc igitur præsuppositio, reliquum est, vt ad quæstiones hanc vltimã dictæ legis Taurinæ partem attinentes condescendamus. Primo autem loco dicendum se offert: vtrum quando fœminæ
7 propter masculos à Maioratus succession excluduntur, eiusdem legis dispositioni locus non sit: imò neptis à filio Primogenito relicta, à patruo masculo excludatur: in qua quæstione, vt in ea vera resolutio habeatur, distinguendum erit. Nam aut in eo Maioratu fœmina propter masculos etiã remotioris lineæ & gradus excluſa est: aut solùm excluditur propter masculos eiusdem gradus & lineæ.

8 ¶ In primo casu dicendum erit, neptem propter patruum proculdubiò à Maioratus succession excludendam esse. Cùm enim in eo Primogenio agnationis, atque etiam masculinitatis ratio habita esse censeatur: ex eo consequitur, masculum etiam lineæ & gradus remotioris, atque in linea secundo, vel tertio genitorum constitutum, fœminam propinquioris lineę & gradus, ac ex linea Primogenitorum descendentem excludere. Non enim huius Maioratus institutor tam lineæ & gradus propinquitatem, quàm masculinitatẽ & agnationem considerare voluisse, censendus est: quæ masculinitatis qualitas non potest à nepte repræsentari, Bart. communiter sequutus in l. liberorum. nu. 13. ff. de verbo. signif. iunctis his, quæ supra. c. 6. n. 49. latiùs adduximus: qua ratione hanc sententiam veriorem esse opinatur Bar. communiter etiam sequutus in l. cùm auus. ff. de condi. & demon
9 stra. n. 4. illamque probat tex. qui sic intelligẽdus est in c. vnico de eo, qui sibi, & hæred. suis. ibi. *Quia non patet locus fœminæ in feudi successione, donec masculus supereſt ex eo, qui primò de hoc feudo fuerit inuestitus.* Qui tex. loquens in feudo ex cuius natura fœmina extantibus masculis, etiam remotioribus, non succedit, ad Maioratus vbi fœmina propter masculos remotioris lineæ & gradꝰ ab eorum succession excluditur, ex identitate rationis adduci potest: non autem vbi solùm in eadem linea & gradu masculi fœminis præferuntur, vt communiter in omnibus Maioratibus contingere solet: prout aliqui terminos æquiuocantes facere solent. Per quem tex. id verum esse censuerunt Socinus in d. l. cùm auus. nu. 80. Ancharra. consil. 159. & consi. 359. Abb. consi. 57. num. 6. lib. 1. Bald. consi. 137. lib. 2. Parisi. consi. 9. num. 31. lib. 1. & iterùm consi. 72. nu 5. lib. 4. Carol. Ruinus consil. 9. n. 4. lib. 1. Cephalus consi. 30. n. 47. cum seq. lib. 1. & consi. 258. n. 17. eod. volu. Ferretus cõsi. 108. n. 2. & alibi sępe Scrib. quorum plures & alij, etiam qui de his æquiuocè loquuntur in hoc casu, & in his terminis intelligendi sunt. quęst. nostra vbi... donatarius reliquit... illam decidit. quod nihil ad casum de quo agimus.

¶ In secundo casu, quando scilicet fœminæ solum propter masculos eiusdem lineæ & gradus à Maioratus succession excluduntur, dicendũ erit, eo casu, neprem ex filio masculo Primogenito relictam, patruum à Maioratus succession excludere. Quod probatur euidentissima ratione: cùm enim etiam in hoc Maioratu fœmina non possit nisi à masculo eiusdem lineæ ac gradꝰ excludi, cõstat in casu de quo agimus, neptem à patruo nullo pacto excludi posse: cùm ipsa sit in linea recta Primogenitorum constituta: filius autem secundogenitus non: quamobrem necessariò debet à nepte præcedi. Quod verum esse profitentur Petrus de Bellapertica in l. pater filium. §. quindecim ff. de lega. 3. nu. 13. versi. In contrarium tamen. Bal. n. 5. & Paul. n. 4. in l. venia. C. de in ius vocan. Paul. in l. maximum vitium. C. de liber. præter. n. 2. Neapoda. in consti. Neapoli. ti. de succession. ab intesta. vers. Ex masculis. qui id optimè declarat. Andr. de Ysern. in d. c. 1. de eo qui sibi & hæred. suis. n. 2. Præposi. in c. 1. n. 10. de feudo Marchiæ. Corneus consi. 199. n. 37. lib. 2. & consi. 230. n. 8. li. 3. Deci. consi. 568. n. 3. & 4. Matth. de Afflict. in c. 1. in prin. de succeſſ. feud. n. 76. & 77. cum seq. & in c. 1. de natu. succes. feu. à num. 20. vsque ad num. 56. Carol. Ruin. consil. 143. n. 8. lib. 2. & consil. 144. nu. 2. lib. 2. Pala. Ruuios in rep. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 69. n. 29. Ioa. Lecerier de Primoge. q. 25. & 26. Caro. Molin. in consue. Parisi. tit. 1. §. 12. glo. 1. n. 2. Tiraq. de Primoge. q. 14. n. 3. & 4. & 6. D. Dida. de Couarru. in quæstionibꝰ practi. c. 38. n. 8. Thom. Gramma. de cis. 1. n. 16. & 28. Gozadi. consi. 4. nu. 15. Aymon. consi. 67. n. 4. Parisi. consil. 41. nu. 79. lib. 3. vbi etiã nume. 81. istam communem opinionem esse profitetur, idque probat tex. in l. 2. tit. 15. parti. 2. & l. 9. tit. 13. parti. 6. & l. 4. tit. 4. patti. 3. sicque hæc omnia intelligenda sunt: nisi ex aliis coniecturis constet fœminam esse excludendam propter masculum, etiam lineæ & gradus remotioris. Tunc enim obseruandum erit illud, quod paulò antè dicebamus: atque hoc etiam pacto accipienda sunt ea, quæ circa hæc scripserunt Peralta in Rub. ff. de hę redi. insti. n. 126. versi. Videbatur præter ea. cũ seq. Anto. Gometius in l. 40. Tau. n. 62. & nu. 63. Grego. Lopez in l. 3. tit. 13. part. 6. in glo. ver. *Mugeres*. col. 7. & Matth. de Afflict. in c. 1. nu. 40. de natu. succeſſ. feu. & Soci. Iuni. consi. 1. numero. 59. lib. 1. & plures alij Scriben. Quorum opinio in prælatione masculorum ordinaria procedere posse non videtur.

¶ Secundo etiam loco resoluendum se offert: v- 11
trum in Primogeniis, in quibus dispositum est eo rundem successionem proximiori cognato, seu

agnato et

agnato esse deferendam repræsentationi, de qua in d.l.40.Tauri locus sit: an ex horum verborum appositione ea exclusa esse censeatur. In qua quæstione plures ex Scribentibus dicere solent,ex his verbis repræsentationem excludi,per tex.qui id apertis verbis probare videt in l.libertus præterito. §.1.ff.de bon.libert.Per quē tex.in fideicōmisso relicto proximiori ex familia nō esse locū repræsentationi opinātur Angel.in §.cùm filius.in fi. instit. de hæred.qui ab intesta.deferūt.Iaſ.cōſ.215.col.pē. li.2.Pariſi.cōſil.30.n.58.lib.2.& consil.37.n.57.eod. lib.D.Dida.de Couarru.c.38. n. 4. & versi. Tertiò ad intellectùm glo.& Acosta, qui plura refert in quæstione patrui & nepotis.pagi.130.Anto.Gomecius in l.40.Tauri,nume.41.

¶ Hæc autem opinio in Hispanorūm Primogeniis proculdubiò non procedit. In eis nāque semper debet succedere proximior, tam ex ipsorum Primogeniorum natura,quàm ex iuris dispositione,ex tex.in l.2.tit.15.parti.2.Et nihilominùs in eis locus est repræsentationi, ex decis.tex. in d. l. 40. Tauri. Ideoque quoad Primogeniorum successionem non est cur de hac opinione post decis. d. l. 40.Tauri dubitandum sit. Si enim ex his verbis repræsentatio in Primogeniorum successione excluderetur,nullum penè esset Primogenium, in cuius successione repræsentationi locus esse: cùm quasi in omnibus ea verba apponi solita sint. Quod satis legis.40.Tauri verbis ac menti repugnaret.

¶ Imò nec etiam in fideicommisso relicto familiæ,ea opinio procedere potest: siquidem ex verbo proximiori in fideicommissis familiæ relictis repræsentatio vsque ad filios fratrum non excluditur. Quod probatur ex tex.in l.fina. C. de verb. sig. vbi in fideicommisso relicto familiæ, in quo proximior succedere debet,ex decis. tex. in l. cum ita legatur.§.in fideicommisso.ff.de lega. 2. disponitur seruandum esse ordinem successionis ab intestator: qui ordo est,vt repræsentatio inter descendentes in infinitum, inter transuersales verò vsque ad filios fratrum admittatur.Cùm igitur in fideicommissis familiæ relictis is ordo seruandus sit,necessariò dicendum est, in ea successione repræsentationi,prout in successionibus ab intestato,locum esse.

¶ Idipsum probatur ex sententia glo.in d. l. cùm ita legatur.§.in fideicommisso,verbo,*Proximo*, vbi glo.relata ad tex.inquit quòd quando hi, qui proximo gradu procreati sunt, ad fideicommissum vocantur, in fideicommissis familiæ relictis, admittitur repræsentatio. Cuius glo. opi. communem & veram esse,in c. præced. nu. 20. ostensum est. Si igitur ea opi. quando in fideicommisso is qui proximo gradu constitutus est,ad eius successionem inuitatur,communis ac vera est idipsum necessariò,in casu,de quo agimus,dicendum erit: cùm inter hæc verba,proximior,& proximus ni-
12 hil distet: imò idipsum sit dicere,in hoc fideicommisso succedat,qui proximo gradu procreatus est: vel succedat is,qui proximiori gradu procreatus est. Proximo namque proximior esse non potest, cùm proximus sit quem nemo antecedit.l.2.§.hæreditas.& §.legitima.ff.de suis & legi. hæredi. l. 1. §. proxim⁹.ff.vnde cognati.l.proximus.cū simil.ff. de verb.sig.Verbū nāq; proximū, est superlatiuū eius,qđ,propè,dicitur: cuius cōparatiuum est,propior. Ideoque dicendum est,proximum idem esse, quod proximiorem: prout notant Bald. consil. 146.col.fina.lib.2.atque ex pluribus satis ingeniosè atq; eru ditè id probat Tiraquel.de retract.Lignagier.§.11.glo.1 .nu.1.Ideoq; hæc differētia nō rectè iuxta verborū proprietatem à præfatis authoribus consideratur: cùm approbantes opi.glo.in d.§. in fideicommisso.vbi verbum,proximo, appositum est,ab eius sententia in casu de quo agimus,dissentiant: etsi verè vterque casus idem sit, nec possit de vno ad alium differentiæ ratio assignari.

¶ Nec obstat decisio tex.in d.l.si libertus præteri- 13
to.§.1.ff.de bon.liberto. Quia ratio quare in ea. l. repræsentationi locus non datur,non est,quia hæreditas liberti pertinet ad proximiorem: sed quia ea successio eius qualitatis est,vt in ea repræsentatio non admittatur,ex eo, quòd proximiori ius ipsum patronatus non iure hæreditario defertur. Ideoque cum in his,quæ iure hæreditario non capiuntur,repræsentatio admittenda non sit,vt sup. isto lib.c.6.nu.40.ostensum est: non mirum si ipsum ius patronatus,& p consequēs liberti hæreditas,quæ ab illo pendet,ad nepotem,mortuo parente,non transierit,quòd autem iura libertorum ad heredes iure hereditario non transeant, probat tex.vbi Bar.n.3.& 4.Alex. num. 1. & communiter Scriben.id notāt in l.si patroni.ff.ad Trebel. Paul. n.4.in l.quia perinde.§. restituta. ff. eod. tit. quem legit simul.cum.l.quanuis.ff.eod.atque Alexan.ibidem.num.3.& alijquos supra lib.1.c.24.n. 6. citauimus. Ideoque verba illius.l.ibi.*Quia ad proximum quemque*,sic intelligenda sunt,quòd scilicet proximus quisque in eo casu succedere debeat,qui proximus est filius,non autem nepos: cùm in materia de qua in eadem.l.agitur,repręsentationi locus non sit: in materia autem repræsentationem admittenti, prout est materia Primogeniorum,nulli dubium,nisi quòd illa verba repręsentationem non excluderent.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo: quia si tex.ille in materia, in qua iure hæreditario succeditur, intelligendus esset,probaret aliud: quod DD. superiùs citati nunquam censuerunt, nec etiam cogitarunt,quòd scilicet in materia,in qua iure hæreditario succeditur, repræsentatio admittenda non sit, quando proximiori hæreditas delata est. Quod esset contra omnia iura dicentia,in successione hæreditaria ab intestato, repræsentationem admitti: etiamsi ea successio proximiori deferenda sit.Cùm igitur tex.ille in successione,quæ iure hæreditario capitur,non loquatur: ex eo cōsequitur,non ex verbo proximiori repræsentationem excludi:sed ex eo,quòd successio,de qua ibi agitur non sit eius qualitatis,vt in ea repræsentatio admittenda sit: etiamsi verbum illud proximiori deficeret,qui est verus ac sing. intellectus ad tex. in d.l.si libertus præterito.§.1.ff.de bon. liberto. & etiam ad tex.in l.tutela.§.si duo.ff.de legiti.tutel.Ea que iura sic intellexerunt Nicolaus de Matarellis in l.fina.C.de iurisd.omn.iudi.& Bal.in l.liberti,li- 15
bertæque n. 18.C.de oper.liberto.& aliis,quos supra c.6.nu.40.citauimus.

¶ Tertiò etiam controuerti potest:vtrum si Maioratus institutor præceperit,quòd in eo succedatur,salua gradus prærogatiua,ex hoc censeatur repræsentationem excludere voluisse. In qua quæstione dicendum videtur,quòd sic:quod probatur ex tex.in Auth.defuncto.C.ad Tertul.vbi disponitur,quòd quando in aliqua hæreditate succedendum est,salua gradus prærogatiua,in ea successione repræsentatio non admittitur,per quem text.id

vrcum

verum esse profitentur Paul. & Raphael Fulgo. & communiter Scriben. ibidem. Curtius Iun. in l. 2. num. 15. C. de succeſſ. edicto. Deci. consil. 408. nume. 12. cum sequentib. Pariſi. consil. 37. nume. 57. libro. 2. D. Dida. de Couarru. in quæſtionibus pra&i. cap. 38. numero. 4. verſicu. Quartò vbi fideicõmiſſum. Curtius Iuni. consil. 154. nume. 9. Gozadi. consil. 4. nume. 33. Aymon. consil. 67. nume. 5. Petral. in l. cùm ita legatur. §. in fideicommiſſo. nume. 19. ff. de lega. 2. Aluarus Velaſcus Luſitanus in quæſtionibus iuris Emphyteoti. quæſtio. 50. nume. 37. Franciſ. Marzarius in Epito. fideico. q. 32. & plures aliquos refert Portius conſ. 54. n. 25.

¶ Cæterùm hæc Scrib. ſententia, quæ proculdubiò communis eſt, non adeò firma atque indubitata eſt, vt ab illa facilè diſcedi non poſſit: quia cum nepotes, & proneptes, & alij inter deſcendentes, & filij fratrum ex repræſentatione inter tranſuerſales, gradum aſcendentium, vel parentum repræſentent, rectè dici poterit, in eorum admiſſione ſeruari gradus prærogatiuam, ſicut in ſucceſſio
17 ne ab inteſtato ſeruari ſolet. Quando enim remotior admittitur ex repræſentatione, non dicitur gradus corrumpi, nec alterari, ſed repræſentari, vt dixit Bald. in l. 1. C. de ſecund. nupt. num. 7. Alexan. conſil. 26. nu. 13. lib. 3. Rolandi à Valle, qui plura refert conſi. 38. n. 8. lib. 4. Portius conſi. 54. nu. 14. Ex quibus hanc opinionem aduerſus communem cõſtanter defendunt Soci. Iuni. conſ. 126. num. 12. & 13. libr. 1. & Porti. conſ. 54. n. 14.

¶ Sed quanuis communis opinio in fideicommiſſis familiæ relictis, ſeu in aliis ſucceſſionibus, quæ non iure Maioratus deferuntur, admittenda foret, in Primogeniorum autem ſucceſſione admittenda non videtur: imò credimus, ea non obſtante, adhuc repræſentationi locum eſſe. Cùm enim lined. Primogenitorum cæteras lineas præcedere debeat, etſi deſcendentes ex illa in gradu remotiori conſtituti ſint, vt pluries in duobus capitibus præcedentibus oſtendimus, conſequens eſt, vt nullo pacto prærogatiua gradus poſſit lineæ prærogatiuam infringere: cùm linea, vt ibidem, atque ſupra iſto lib. c. 4. nu. 13. oſtendimus, primo loco in Primogeniorum ſucceſsione conſideranda ſit. Poterunt autem verba illa intelligi, vt prærogatiua gradus inter eos, qui in eadem linea conſtituti sũt ſeruetur, non autem inter eos, qui in potiori linea inueniuntur. Hi namque debent cæteros, ex alia linea procedentes præcedere: & ſi ab eis in gradus proximitate præcedantur, vtcunque autem ſit, ex his verbis, quæ nimis generalia ſunt, poſſuntque diuerſimodè intelligi, atque præciſè repræſentationem non excludũt à diſpoſitione dictæ leg. 40. Tauri recedendum eſſe non videtur tametſi propter huius articuli difficultatem id non præciſè verum eſſe profiteamur.

18 ¶ Quarto, etiam loco controuerti poterit vtrum ex his verbis, ſcilicet *ſuccedat filius Maior natu*, repræſentatio excluſa cenſeatur, vbi filius ſecundogenitus, nepote ex filio Primogenito relicto, natu maior eſt. Quia in re videtur dicendum, quòd ſic. Quod ex eo probatur: quia Maioratus inſtitutor qui dixit, quòd ſuccedat filius maior natu, cenſetur ſolùm prærogatiuam ætatis conſiderare: quanuis ſecus dicendum ſit, in eo, qui dixit, Succedat filius Primogenitus. Is namque ſolam qualitatem ac lineam rectam Primogenituræ conſideraſſe videtur, quam differentiam inter vocationem filij maioris natu, & vocationem Primogeniti aſſignarunt Alex. conſi. 4. n. 13. verſicu. Item iura & rationes. lib. 4. Pala. Ruui. in rep. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 69. in fi. Tiraquellus. de Primogen. quæ. 40. nu. 160. Alciatus Parergo. lib. 8. capite. 15. Idque etiam in terminis Maioratus loquens ſic reſoluit Acoſta in quæ. patrui, & nepotis. pagi. 12. ad fin.

¶ His autem non obſtantibus dicendum erit ex 19
his verbis in Hiſpanorum Primogeniis repræſentationem non excludi. Si enim id benè conſideremus nulla differentia inter verbum hoc filius maior & filius Primogenitus poteſt aſsignari: imò verè vtrumque verbum idem ſignificat, quod dixit. Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iure. delibe. numer. 11. verſiculo. & primò præmitto, vbi inquit, quòd filius primogenitus idem eſt, quòd maior, vel primò natus. Abb. conſ. 85. num. 3. & 5. lib. 2. Soci. in l. ſi cognatis. nu. 5. ff. de reb. dubiis. Barba. conſ. 29. & 11. lib. 2. Pariſi. conſ. 72. nu. 90. lib. 4. Pala. Ruui. in rep. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 69. n. 21. Io. Lecerier de Primoge. lib. 1. q. 2. nu. 2. & 3. Tiraquel. de Primoge. q. 1. nu. 12. D. Dida. de Couarru. in quæſtionibus pract. c. 38. n. 6. verſi. Etenim quibus adiicienda ſunt ea, quæ ſupra lib. 1. c. 1. n. 1. adduximus, probantes Maioratum, atque Primogenituræ idẽ eſſe. Idq; veriſsimum eſt.

¶ Quintò & vltimò ſupereſt diſcutienda alia ardua atque difficilis quæſtio, vtrum ſcilicet ex vocatione facta in Maioratu de filio Primogenito ſuperſtite, hoc eſt, *Del hijo mayor que fincare viuo al tiempo de la muerte del vltimo poſſeedor*, cenſeatur excluſa repræſentatio: adeò, vt filius ſecundogenitus ſuperſtes, nepoti ex filio Primogenito in vita vltimi poſſeſſoris, mortuo relicto præferendus ſit. In qua quæſtione aliqua tantùm pro vtraque parte in medium adducemus, illam ex profeſſo nec diſcutientes, nec reſoluentes: cùm in ſimili caſu pendeat lis ſatis controuerſa.

¶ Quòd autem ex his verbis repræſentatio excluſa eſſe cenſeatur, probari videtur ex eo, quòd Maioratus inſtitutor ex his verbis noluerit Primogenitum ſimpliciter ad Maioratus ſucceſsionem inuitare, nec demonſtrare: ſed illum ſolùm, qui tempore mortis vltimi poſſeſſoris Primogenitus ſuperſtes inueniretur. Quamobrem etſi in omnibus Maioratibus regulariter nepos filium ſecundogenitum excludat: id in Maioratu, in quo verba hæc appoſita ſunt, locum non habet: cùm qualitas Primogenituræ non fuerit vllo tempore radicata in Primogenito, nec ſecundogenitus excluſus: imò filius ſecundogenitus verè filius Primogenitus ſuperſtes dici poterit: non Primogenitus, qui non ſuperuixit. Quibus rationibus, & etiam aliis in ſimili vocatione de filio ſuperſtite facta, nepotem ad filij ſecundogeniti excluſionem ex repræſentatione parentis admittendam non eſſe: imò ipſum fore à filio ſecundogenito excludendum, verum eſſe cenſuit glo. in l. qui plures, verbo, *Ad ſuperſtites* ff. de vulga. cui eſt alia conſimilis in l. Lucius. §. pater puerum. verbo, *Pertinere*. ff. ad Trebel. & alia in l. cùm quidam. verbo, *Hæredes eius*. & in verbo. *Notat*. ff. de lega. 2. & alia in l. hæredes mei. §. peto. verbo, *Suſcepiſſet*, & verbo, *Vel vni*. ff. ad Trebel. Idipſum etiam voluit Azo in ſumma. C. de his, qui an. aper. tabul. n. 3. vbi etiam Goffredus Doctor antiquus: idipſum annotauit Bal. in l. quidam elogio. numero. 23. C. de iur. deliber. vbi Paul. num. 6. idem Bald. conſilio. 435. fina. verb. libro. 4. Ancharra. conſilio. 426. num. 3. idem Ancharra. conſil. 390. numer. 1.

Cornelius

Corneus consilio.290.nume.2.cum sequentib.lib. 4.cõsiderato summario eiusdem consilij:quamuis ipse non fundet decisionem suam in verbo,superuiuentes. Idem Corn.consil.248.nume.3.& 4. lib. 1.vbi singulariter id declarat,& quanuis postea cõtrarium resoluat, illud efficit aliis rationibus,quæ hanc opinionem non contingunt : ideoque hoc dictum illæsum remanet:idem Corneus cons.143. n.9.lib.3.& consil.182.num.6.lib.2.Bertran. consi. 156.lib. 6. secundum nouissimam impressionem, per totum consil.idem consil.186.lib.4.Cuma.cõsil.222.n.2.Alex.consil.4.nu.1.lib.4.Idem Alex.cõsil.30.nu.2.cum seq.lib.2.idem Alex.consil.204. n. 3.eod.lib.& consil.109.nu.4.lib.7.Soci. consil.76. n.6.lib.3.Franc.de Areti. in d.l.qui plures, quam legit simul.cũ l.si plures.ff.de vulga.n.3. Alex. post Rapha.Cuma.ibidem,in d.l.hæredes mei.§. peto. n. 5. ff. ad Trebel. Alex. in §.cùm ita.eiusdem leg. hæredes mei.n.6.atque ibidem Franc. de Ripa. n. 59.Roma.in l. qui patri.n.12.ff.de acquir.hæred.vbi Alex.n.15.Ias.consi.29.per totum consil.& maximè col.fina.versi.Septimò,& vltimò.lib.3.Deci. consil.79.nu.1.& 2.& meliùs consil.287.nu. 13.& consil.299.n.15.Soci.in l.si cognatis.n.5.ff.de reb. dub.vbi Iacob.Sadoletus col.2.idipsum profitetur Carol.Ruin.consi.181.nu.2.lib.2. idem consi. 169. n.7.eodem lib.idem consil.101.n.10.eodem lib.idẽ consi.139.num.14.& 15.lib.3.Curtius Iuni.qui latè & notabiliter id prosequitur consil.57. n. 9. cum seq.idem consil.69.nu.2.cum seq. idem consil. 161. nu.16.idem in l.2.n.14. C. de succe. edicto. Anto. Rube.cons.40.nu.9.Soci.Iuni.consil.14.n.10. lib. 4.vbi.n.7.inquit hanc opinionem esse communiter receptam,& ab ea non esse recedendum. Idem Soci. Iuni.consil.30.n.7.eod.lib.vbi idipsum profitetur. Quod etiam in aliis consil. repetere solitus est,Augusti.Beroius cõsil.97.n.9.lib.2. Riminald. consi.27.n.1.lib.1.Gozadi.consil.29. nu.17. & 33. Paul.Parisi.cons.37. nu.46.cum plurib. seq. lib. 2. vbi latissimè prosequitur materiam, idem consil. 9.n.19.& 23.cum seq.eod.lib.idem cons.63.nume 4.cum seq.lib.3.idem consil.21.n.14.lib.3.Chassan. consil.53.nu.10.Alciat.consil.99.nu.18.idem Alciat.consil.585.nu.5.Natta.consil.551.nu.25. lib.3. Philippus Portius consil.8.n.32.39.& 49.& 50. idem consil.15..num.23.& 25.cum plurib.sequenti. idem in lib.communium opinio.regula. 33. versi. Quartò limito : & iterum in versi.Septimò limito. idem consil.9.n.2.& 4.vbi inquit hanc esse communem opinionem. Iacobus Mandellus cons. 60. n.12.& 13.Aluarus Vaez.in quæstionibus iuris Emphyteoti.1.par.quęstio.50.nume.16.& nume.40.Acosta in quæstione patrui & nepotis,pagi.28.versi. Concludo itaque. Anto. Gabriel. lib. 4. communium opinionum,tit.de fideicom.conclu. 3. nu. 8. pro quorum opinione facit tex. in l. cùm pater. §.hæreditatem.in 1.ff.de lega.2.iuncta expositione Accursij,Dyni,Alberici,& aliorum Scriben. ibi dem,& text.iuncta glo.in l.generali capite.§.filios ex Seio.ff.de vsufru.lega. l.quotios.la primera.ff.de reb.dub.l.hæredes mei.§.cùm ita.ff.ad Trebel.

¶ Contrariam autem sententiam, imò quòd ex his verbis repræsentatio exclusa non censeatur, ex eo, quòd hæc conditio à iure insit : vel ex eo, quòd etiam filio apposita,in nepote, patre præfuncto,verificetur ; respondetur Roma consil. 56.nume.2.& 3.Aegidius à Bellamera. decis. 725. Rapha.Cuma.consi.13.Fulgo.consil.15. nume. 13. Corneus consil.37.numer.5.lib.1.idem consi.207. lib.2.nume. 13.Alex.in l.qui patri.ff.de acquir. hæred. nume.13.idem Alex.consil.9.num.1.& 2. lib. 1. vbi Carol.Moli.in addi.idipsum profitetur. Barba. in addi.ad Bal.in l.cum antiquioribus. C. de iure. delibe.super num.11.verbo.Cõstat.Ias. consil. 134. colu.fina.lib.4.Decius consil.379.num.2. Crottus in rep. l.reconiuncti.nume.117.ff.de lega.3.Ruinus cõsil.179.numero.9.lib.2.idem consil.79. numer. 13.lib.3.idem consil.130.nume.3.lib.3.Riminal.cõsil.78.nume.7.libr.1.Grattus consil.7.nume.15. & consil.8.nume.1.cum sequentib.lib.1.Soci.Iuni.cõ sil.116.nume.11.19.& 23.& nume. 29. lib.1.Tobias Nonus cons.4.n.14.15.Paris.consil.36.numero. 10. libr.2.idem consil.76.nume.12.lib.2.idem consil. 78.nume.5.& 9.eod.lib.& consil.36. numero. 14. eodem libro,idem consil. 5. numero. 35. & 44. & 45.lib.3.& consil.50.nume.34.eod.lib.Aymon Craueta consil.306.num. 3. idem in l. cùm filiofamiliàs.nu.261.& nume.352.& nume 354.ff.de lega. 1. Hiero.Zanchus in l.hæredes mei.§.cùm ita.nume. 219.& 220.ff.de Trebel. Idque in propriis terminis Hispanorum Maioratuum sic concludunt,atq; resoluunt Abb.d.consil.85.lib.1.Roma. consil. 2.in Paul.consil.164.lib.2.Bologni.consil.62. col. 6 .9 fin.cum sequent Bellamera.d.decis.723.num.16.& 17.cum sequen.Barba.consil.10.lib.2.& in addi.ad Bald.in d.l.cum antiquioribꝰ.C.de iure delibe. verbo, Constat.Quòd quando ex aliquibus coniecturis constat,disponentem non solùm filium superuiuentem sed omnes illius descendentes ad successionem inuitasse: omnes superiùs citati id apertiùs procedere profitentur.

¶ Pro eadem etiam opinione adduci solet.l.2.titu.15.parti. 2.vbi ad Maioratus successionem vocatur filius Primogenitus, cum hac adiectione, *Despues de la muerte de su padre*, & nihilominùs inquit lex,quòd eo defuncto,nepos,excluso patruo, ad Regni successionem admittendus sit. Ex quibus & aliis pluribus,quæ pro vtraque parte adduci possent,hæc quæstio dubia redditur. Dubium autem iam ex eo præsertim pendet: vtrum stantibus legibus partitarum & Tauri,hodie ex his verbis repræsentatio ex eisdem legibus introducta, excluſa censenda sit : cùm l.Tauri vt superiùs annotauimus,requirat expressam dispositionem, ac voluntatem institutoris ad hoc, vt repræsentatio excluſa censenda sit,nec ex verbis dubiis debeat à legum sententia discedi. Nos autem quia,vt prædiximus,lis super his versatur, ad eius resolutionem vlteriùs non progredimur. Et hæc ad dictæ legis.40.Tauri interpretationem dixisse sufficiat. Sed quoniam super his & aliis quæ in duobus capitibus præcedentibus diximus, plerunque lites difficillimæ versari solent:cùm ea in forensem controuersiam deuenerint,de illis deliberandum erit.aduerte ne decipiaris,quòd ea quæ in hoc capite & duobus precedentibus diximus,potius differendi,quàm resoluendi gratia data fuerunt:cum enim dubia hæc noua atque difficillima sint, earum decisionem & præcisam resolutionem in sequentem editionem reseruauimus.

SVMMA-

SVMMARIA.

1 *Proximitas in descendentibus vltimi possessoris ab ipso vltimo possessore, absque vlla contradictione consideranda erit.*
2 *Proximitas vltimi possessoris considerandа non est, nisi proximior à familia primi Maioratus institutoris procedat.*
3 *Proximitas inter transuersales vltimi Maioratus possessoris: vtrum ab ipso, an à primo institutore considerandа sit.*
4 *In Maioratibus non agitur de successione vltimi possessoris: sed primi institutoris.*
5 *Maioratus institutor censendus est sibi proximiores cæteris præferre.*
6 *Proximitas tempore mortis eius, qui fideicommissum reliquit, considerandа est.*
7 *In fideicommisso relicto familiæ succedendum est, secundùm ordinem successionis ab intestato.*
8 *Proximitas in successione feudi respectu primi authoris considerandа est.*
9 *Legatum factum cognatis, de cognatis testatoris intelligendum est.*
10 *Verba, quæ possunt referri ad testatorem, & ad grauatum, ad testatorem referenda sunt.*
11 *Proximitas in successione ab intestato, respectu vltimi morientis considerandа est.*
12 *L. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. declaratur.*
13 *Proximitatem considerare in Maioratus successione, à primo institutore esset impossibile, vel summè difficile.*
14 *Proximitas in feudis considerатur respectu vltimi admissi.*
15 *Proximitas in Regni successione considerатur ab vltimo Regni possessore.*
16 *Proximitatem respectu personæ, cui succeditur considerandam esse: qualiter intelligendum sit.*
17 *L. cùm ita legatur. § in fideicommisso. ff. de lega. 2. iterum declaratur.*
18 *L. fin. C. de verb. sig. declaratur.*
19 *Tex. in c. 1. §. his verò. & §. vlt. de successione fratrum declaratur.*
20 *Bar. doctrina in l. si cognatus. ff. de reb. dub. declaratur.*
21 *Proximior præsumitur is qui se cognatum, seu agnatum esse probauerit: nisi ex aduerso probetur alium esse proximiorem.*
22 *Substitutus sub conditione, si alter sine liberis decesserit, non tenetur probare illum sine liberis decessisse: nisi constet aliquo tempore illum liberos habuisse.*

Proximitas in Maioratus successione, vtrum respectu institutoris, an vltimi eiusdem possessoris considerandа sit.

CAPVT NONVM.

IN Primogeniorum successione ea quæstio frequentissimè controuerti etiam solet: vtrum scilicet proximitas illius, qui de Maioratus successione contendit, respectu Maioratus institutoris, seu vltimi eiusdem possessoris considerandа sit. Quam quæstionem plures ex antiquis, & modernis Iurisconsultis plenissimè tractarunt. Quorum aliqui, proximitatem respectu institutoris: alij verò respectu vltimi possessoris considerandam esse opinantur: interdum vnam, interdum verò alteram communem opinionem esse profitentes: quos supra l. b. 1. c. 6. nu. 46. & 47. nũcupatim citauimus, vbi opinionem dicentium proximitatem respectu vltimi Maioratus possessoris considerari debere, veriorem ac probabiliorem, vsúque communiter receptam esse diximus. Sed quoniam articulus hic in Primogeniorum successione pluries contingit, atque inter alios nò tabilis, summéque difficilis est, conueniens duximus illum in hac parte ad vtramque partem discutere, vt deinceps eius veritas omnibus innotescat.

¶ Qua in re in primis præmittendum est, quòd si 1
agamus de descendentibus vltimi Maioratus possessoris, quæstio hæc absque vlla difficultate erit, cum eadem ratione, qua Maioratus institutor prætulit in eius successione vltimum Maioratus possessorem: eadem etiam censendus sit eius descendentem prætulisse. Quod ex l. cùm auus. ff. de conditio. & demonstra. & ex l. cùm acutissimi. C. de fideicom. apertissimè probatur, redditúrque apertius ex communi regula, quam in Maioratus successione pluries in hoc libro, & etiã aliis præmisimus, quòd scilicet, quoties Maioratus successio in vna linea ingressa est, non debet fieri transitus de illa ad alias, donec aliquis ex eadem linea supersit: prout supra isto lib. cap. 4. numer. 14. ostensum est. Quibus adiicienda sunt ea, quæ de recta linea semper in Primogeniorum successione continuanda supra isto lib. cap. 6. nume. 9. cum seq. latiùs adduximus. Cùm igitur successio Maioratus ad vltimum eius possessorem deuenerit, non est dubitandum, quin descendentes eius omnibus aliis præferri debeant: etsi Maioratus institutori proximior esse compertum sit. Quod adeò clarum est, vt vlteriori comprobatione non egeat: idque verum esse profitetur D. Dida. de Couarru. in quæstionibus practi. cap. 38. nume. 1. versi. Secunda conclusio, qui cùm regulariter opinatus fuerit, proximitatem respectu Maioratus institutoris considerandam esse. In casu tamen de quo agimus cõtrariam sententiam veriorem esse profitetur.

2 ¶ Similiter etiam præmittendũ erit, dubium hoc non esse proponendum inter illum, qui vltimo possessori proximior est: non tamen ex familia primi institutoris procedit. Is namque à quocunque alio remotiori, qui ex familia primi Maioratus institutoris descendat, excludetur. Cùm enim Maioratus successio ad eos solos, qui ex familia institutoris processerint, deferenda sit, vt supra lib. 1. cap. 1. & alibi sæpè ostensum est constat eum qui ex primi institutoris familia non descendit, non posse aliquo pacto prætendere eiusdem Maioratus successionem: etsi vltimo possessori proximio ri gradu coniunctus sit. Idq; etiam verissimũ est.

¶ His igitur sic præmissis, dubium in hac quæstio
3 ne in eo solùm casu versabitur, vbi vltimus possessor absque descendentibus decessit, atque de successione Maioratus inter transuersalem proximiorem vltimi possessoris ex familia primi institutoris procedentem, & alterum primi institutoris respectu proximiorem: respectu verò vltimi possessoris remotiorem de Maioratus successione contenditur.

¶ In qua quæstione prima facie dicẽdum videtur, Maioratus successionem ei, qui primi institutoris respectu proximior est, deferendam esse. Quod probatur euidentissima ratione, quæ non videtur posse congruum responsum admittere. Nam in
4 Primogeniis clarissimum est non agi de successione vltimi possessoris, sed primi institutoris. l. cohæredi. §. cùm filiæ. cum similib. ff. de vulga. Quod in hoc libro pluries ostendimus, communitérque ab omnibus Scrib. receptum est. Cùm igitur de successione primi institutoris agatur, ineptissimum esse videtur excludere proximiorem illius de cuius successione agitur, & admittere illum, qui alteri de cuius successione non agitur, proximior est: sicut ineptum videretur, si agens de successione Titij, ad illam obtinendam cõtenderet, se esse consanguineum proximiorem Petri, de cuius successione non agebatur.

5 ¶ Quod etiam cõprobatur ex eo, ꝙ is qui Maioratum instituit, censendus sit eos, qui sibi consanguinitate proximiores fuerint, cæteris præferre, atque propter illos cæteros remotiores excludere: cùm quanto magis quis sit institutori coniunctus, censeatur etiam magis dilectus. l. si viua matre, cum similibus. C. de bon. mater.

6 ¶ Tertiò idipsum probatur ex tex. in l. cùm ita legatur. §. in fideicõmisso. ff. de lega. 2. vbi proximitas tempore mortis eius, qui fideicõmissum reliquit, consideranda est: ex quo cõstat, non respectu vltimi possessoris, sed primi institutoris proximitatem cõsiderandam esse: cùm eo tempore nullus in fideicõmisso successerit, cuius respectu valeat proximitas considerari.

7 ¶ Prætereà & quartò, id etiam probatur ex tex. in l. fina. C. de verb. signi. vbi in fideicõmisso relicto familiæ, succedendum est: secundum ordinem successionis ab intestato. Constat autem in successione ab intestato proximitatem respectu illius, de cuius successione agitur, considerandam esse.

8 ¶ Quinto idipsum etiam probatur ex tex. in c. 1. §. vlt. de success. fra. vbi in successione feudi proximitas respectu primi authoris considerandа est. Per quem tex. id dixit Bald. ibi. nu. 2. vbi eleganter inquit. Nota, quòd in feudis successio suum aspicit stipitem, & non alium, qui non sit stirps agnationis cõmunis. Quod etiam repetit in c. 1. nu. 2. de eo qui sibi & hære. suis. dicens, quòd non est curandum, quo tramite feudum descẽderit: sed quid sit eius primum principium, & prima radix & fundamentum. Idem Bald. consi. 37. lib. 2. Paris. consil. 23. nu. 131. lib. 1. & consil. 63. nu. 22. lib. 2.

¶ Sextò etiam idipsum probatur ex eleganti do- 9
ctrina Bar. in l. si cognatis. nu. 2. ff. de reb. dub. vbi eleganter inquit, ꝙ legatum factum cognatis, intelligitur de cognatis testatoris. Idem Bar. in l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. nu. 1. vbi subiungit, quòd ita tenent Dynus, & Petrus, & omnes. Idipsum etiam voluit Ias. consil. 125. prima colum. lib. 2. & consil. 159. in princ. lib. 4 Peralta in d. §. in fideicommisso. nu. 24. col. pen. & fina. Rolandus Valle. d. consil. 100. nu. 5. Quod etiam comprehenditur ex glo. sing. in l. ex facto. in princ. verbo. *Sua*. ff. ad 10
Trebel. vbi probatur, ꝙ verba quæ possunt referri ad testatorem, & ad grauatum, in dubio referenda sunt ad testatorem. Quam glo. post Scrib. ibidem sequitur Alex. consi. 66. nu. 2. lib. 1. vbi Carol. Moli. in addi. Hyppoli. sing. 21. Curtius Iuni. consil. 5. num. 34. & alibi sæpe Scrib. Ex quibus & aliis opi. hæc defendi solet.

¶ His tamen non obstantibus, cõtraria sententia, imò quòd proximitas respectu vltimi Maioratus possessoris, non autem institutoris consideranda sit: probatur ex eo, quòd quoties fideicommissum seu Maioratus defertur familiæ, agnationi, seu co 11
gnationi, in eo fideicommisso succedendum est eo ordine, quo in successione ab intestato succeditur. l fin. C. de verb. sig. glo. in l. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. in verbo, *Morcretur*. vbi cõmuniter Scrib. id notant. ff. de lega. 2. Alex. consil. 55. nu. 2. ad fin. lib. 4. Carol. Ruinus consil. 49. num. 11. lib. 2. & consil. 168. nu. 3. eod. lib. & alibi sæpe Scriben. In successione autem ab intestato semper proximitas consideratur respectu vltimi morientis: ergo idipsum dicendum erit in successione Maioratus, quæ ad instar successionis ab intestato regulanda est.

¶ Secundò idipsum probatur ex tex. in l. cùm ita 12
legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. ibi. *Et qui ex his proximo gradu procreati sunt*, intelligendo de his, qui procreati sunt ab his, qui tempore mortis testantis proximiores erant: prout intelligit glos. ibidem verb. *Ex his*. Quam communiter Scrib. sequuntur: & intelligendo etiam text. illum de successione per fideicommissum, non autem per vulgarem: secundum intellectum quem plures ad illum tex. assignarunt: quem supra lib. 1. capit. 5. nu. 27. reiecimus. Text. autem ille, his præmissis, sic inducitur in fideicommisso relicto familiæ, post proximiores succedunt hi, qui ab ipsis procreati sunt. Ergo iam non consideratur proximitas respectu testantis, sed vltimi possessoris: cùm possint supereſſe eo tempore plures alij testanti proximiores. Quibus præferuntur hi, qui ex proximioribus descendunt.

¶ Quòd autem possint eo tempore adesse plures testanti proximiores, quàm ipsi descendentes ex proximioribus, constat apertissimè: si præsupponamus, quòd proximiores testantis fuerunt ipsius consobrini, qui excluserunt filium alterius consobrini iam mortui, ex eo, quòd in hoc casu non poterat repræsentare personam parentis: cùm vltra filios fratrum non detur repræsentatio: ex decis. tex. in Auth. cessante. & in Auth. post fratres. C. de legi. hæredi. Mortuis autem proximioribus, præsupponamus similiter ꝙ superfuerunt nepotes, vel pronepotes consobrinorum, filiis eorum prædefunctis,

prædefunctis,& alter filius cōsobrini, qui à principio fuerat excluſus. Quo caſu certiſsimum eſt quòd habito reſpectu ad teſtatorem, hic filius cōſobrini, nepotes aliorum conſobrinorum vno gradu præcedit: habito autem reſpectu ad vltimum poſſeſſorem, apertiſſimè à nepotibus eiuſdē præceditur: cùm is eius reſpectu ſit tranſuerſalis, nepos verò deſcēdens. En igitur qualiter poteſt eſſe, quòd adſit alius, qui gradus proximitate deſcendentes proximiorum præcedat. Nihilominùs tamen Iuriſconſultus in d. §. in fideicommiſſo deſcendentes ex proximioribus vocat, excluſis his, qui teſtanti proximiores ſunt: in quib⁹ verbis precisè noſtram concluſionem probat. Idque proculdubio verum eſt: quanuis Reuerendiſſimus. D. Didacus de Couarru. in quæſtionibus practi. c. 38. nu. 1. verſic. Deinde dixerit non poſſe dari alium proximiorem teſtanti, quàm deſcendentes ex proximioribus: ideóq; ex illa lege opinionem noſtram non probari. Eius namque dictum in hac parte facilè ex ſuperiùs adductis diluitur.

¶ Tertiò hoc etiam probatur ex eo, quòd eadem affectio, ex qua motus fuit Maioratus inſtitutor ad præferendum vltimum Maioratus poſſeſſorem cæteris, videtur conſideranda, ad hoc, vt ſimiliter cenſeatur alijs præferre omnes illos, qui eidem proximiores fuerint: quæ ratio in his, qui ex vltimo poſſeſſore deſcendunt, concludit neceſſariò ex deciſione tex. in l. cum acutiſſimi, cum ſimilib. C. de fideicom. In cæteris verò ex quadam veriſimilitudine, atque præſumpta voluntate teſtantis hanc noſtram opinionem non modicùm coadiuuat.

13 ¶ Quartò id etiam alia ratione cōprobatur: nam ſi in Maioratus ſucceſſione proximitas reſpectu primi Maioratus inſtitutoris conſideranda foret, id à cōmuniter accidentibus eſſet impoſſibile: vel ſaltim adeò difficile, vt moraliter loquendo, impoſſibile dici poſſet. Cùm enim prope omnia horum Regnorum Primogenia antiquiſſima ſint: ſi in eorum ſucceſſione proximitas à primo inſtitutore conſideranda foret, neceſſarium eſſet mille annorum circulos reuoluere, de quibus nullo pacto haberi poſſent certa teſtimonia. Ideóque vt hæc inconuenientia vitentur: conuenientiùs viſum fuit, ab vltimo poſſeſſore proximitatem deriuare: quàm proximitatis probationem penè impoſsibilem efficere. Quæ ratio non ſolùm antiquiſsima Primogenia, verùm etiam ea, quæ hiſce temporibus inſtituuntur, comprehendit. Quanuis enim hodie proximitas reſpectu inſtitutoris probari poſsit: futuris tamen temporibus eadem probationis difficultas in eorum ſucceſsione neceſſariò continget.

14 ¶ Quintò idipſum probatur ex deciſ. tex. in c. 1. de natu. ſucce. feu. vbi in feudo paterno, quanuis ex prouiſione parentis deferatur: quoad ſucceſsionē tamen conſideratur proximitas reſpectu vltimi admiſsi. Per quem tex. id notat And. de Yſern. ibi dicens, quòd ad feudi ſucceſsionem admittitur is, qui eſt proximior vltimo vaſſallo: cuius dictum refert & ſequitur, plura in eius comprobationem adducens, Decius conſil. 445. nu. 19. Thobias Nonius qui plura & refert conſ. 1. nu. 4.

15 ¶ Sextò & vltimò. vltra ea quæ iure communi ſtatuta ſunt: idipſum probatur ex l. 2. titul. 15. part. 2. vbi diſponitur, quòd mortuo Rege vltimo Regni poſſeſſore, ſuccedat in Regno propinquior cognatus, quem ipſe Rex relinquerit tempore mortis, vt comprehenditur ex eiuſdem leg. verbis, ibid. *Deue, heredar el Reyno el mas propinquo pariente que ouieſſe.* Per quam legem dixit Gregorius Lopez in glo. verbo, *El mas propinquo pariente*, deciſam eſſe quæſtionem illam de qua latè inſudauit Socin. in l. ſi cognatis. ff. de reb. dub. col. fin. vtrum ſcilicet in ſucceſsione fideicommiſsi, in quo proximior vocatus eſt, conſiderari debeat proximitas reſpectu teſtantis, vel vltimi eiuſdem poſſeſſoris: nam ſecūdùm illam. l. reſpectu vltimi poſſeſſoris cōſideranda erit. Quod apertiùs probat. l. 9. titul. 1. par. 2. ibi. *O alguno delos otros, que ſon mas propinquos parientes a los Reyes al tiempo de ſu finamiento.* vbi Gregor. Lopez in glo. in verbo, *de ſu finamiento*, idipſum annotauit. Quæ leges adeò clarè in Regni ſucceſſione quæſtionem hanc definiunt, vt nullus contradictioni aditus ſuperſit. Quarum deciſio ad Hiſpanorum Primogenia neceſſariò trahenda eſt: cùm de vno ad aliud non valeat aſsignari differentiæ ratio, ex his, quæ ſup. lib. 1. cap. 2. & 3. latiùs tradidimus. Idque verùm mihi videtur: tametſi Petrus de Peralta in dict. §. in fideicommiſſo. nu. 24. pag. 379. harum legum inductionem reiecerit, volens quoad hoc inter ſucceſsionem Regni, & aliorum Primogenitorum differentiam conſtituere. Sed reuerà id efficere non potuit.

¶ Quibus non obſtant ea, quæ pro prima opinione adducta fuerunt. Et primò non obſtat, quòd proximitas conſideranda ſit reſpectu illius perſonæ, cui ſucceditur, & non alterius, à qua ſucceſsio non capitur. Nam illud eſt verum, quando dominium illius rei, de cuius ſucceſsione agitur, reſidet in ea perſona, cui verè ſuccedit̃r, nec deuenit ad eam perſonam, cuius reſpectu proximitas conſiderari prætenditur. Tunc namque ineptiſsimum eſſet ab eius perſona proximitatem conſiderare: ſed quando dominium eius rei deuenit ad aliquem, cuius morte ipſa res capitur, quanuis ex alterius diſpoſitione, non eſt inconueniens, quòd proximitas ab eo conſideratur: idque vel ex eo, quòd ex ſucceſsione cenſeatur res effecta vltimi poſſeſſoris, & ab eo in alios iuxta ſucceſsionis ordinem ab inteſtato deferenda ſit: vel ex eo, quòd ea ratione, qua diſponens prædilexit vltimum poſſeſſorem, cenſeatur omnes eius cognatos proximiores prædilexiſſe, vel ex eo, quòd impoſsibile eſſet in diſpoſitione perpetua, proximitatem à primo inſtitutore deriuare. Quæ rationes adeò ciuiles ac morales ſunt, vt ex eis poſsit à prædicta regula, quòd ſcilicet proximitas ab ea perſona, cui ſucceditur, conſideranda ſit, iuſtiſsimè diſcedi, vt ſuperiùs latiùs oſtenſum & probatum eſt. 16

¶ Similiter etiam non obſtat ſecunda ratio, quòd ſcilicet Maioratus inſtitutor cenſeatur magis dilexiſſe ſibi proximiores: quàm eos, qui vltimo poſſeſſori proximiores fuerint. Nam hæc ratio etiam conuerti poteſt, dicendo, quòd imò ſicut teſtator prædilexit vltimum poſſeſſorem, ita etiam eidem proximiores prædilexiſſe cenſendus ſit: cùm hi etiam ex eius familia procedant, & ab illa etiam linea deriuentur, quam inter cæteras prædilexit, vel eidem ſaltim proximiores ſint. Quæ conſideratio, iunctis aliis, quas paulò ante adduximus, proculdubiò huic rationi præponderat.

¶ Non etiam obſtat l. cùm ita legatur. §. in fideicommiſſo. ff. de legat. 2. vbi proximitas tempore mortis teſtantis conſideranda eſt. Nam ea. l. intelligenda eſt, quando tractatur de ſuccedēn- 17

do ipſi teſtatori immediatè: ſecùs autem quando agitur de ſuccedendo eidem per medium aliarum perſonarum. Eo námq; caſu proximitas non tempore mortis, ſed tempore delatæ ſucceſſionis conſideranda erit. Sicque intelligendus eſt tex.in d.l.cùm ita legatur.§. in fideicõmiſſo: prout ſupr. lib.1.c.6.nu.49.illum intelleximus. Imò text.ille non loquitur de fideicõmiſſo perpetuo familiæ relicto,ſed de eo,quod in prima ſucceſſione conſumitur. Ideóque proximitas ſolùm tempore mortis conſideratur: prout ſupra lib.1.c.5.nu.27. cum ſeq.apertiùs oſtendimus. Secundùm quem intellectum non poteſt tex.ille contra noſtram opinionem adduci, & quomodocunq; intelligatur, potiùs noſtram opinionem probat,vt ſupra,iſto capit.nu.12.oſtenſum eſt.

18 ¶ Non etiam obſtat fina.C. de verb.ſigni.imò,potiùs noſtram opinionem probat. Nam in eo quod illa.l.dixit in fideicommiſſo relicto familiæ,ſecundum ordinem ſucceſſioni ab inteſtato præſtitutũ ſuccedendum eſſe,apertiſſimè innuit, ꝙ in prima ſucceſsione tẽpore mortis primi inſtitutoris proximitas ab eo conſideranda ſit: in poſterum autẽ tempore mortis fideicõmiſſariorum reſpectu vltimi fideicõmiſſarij, per cuius medium bona fidei commiſſo ſubiecta capiuntur,proximitas conſiderari debeat.Is namque eſt ordo ſucceſſionis ab inteſtato, vt proximiores vltimi deſcẽdentis in eius hæreditate ſuccedant.

19 ¶ Similiter etiam nõ obſtat tex.in c.1.§.vlt.de ſucceſſ.fratrum. vbi probatur proximitatem in feudi ſucceſſione reſpectu primi acquirentis cõſiderandam eſſe.Ille namque tex.nedum non probat contrariam opinionem,imò noſtram ſummè coadiuuat.Non enim decidit in aliqua ſui parte proximitatem reſpectu primi acquirentis conſiderandam eſſe:imò in ſui principio probat eſſe conſiderandã reſpectu vltimi deſcendentis:dum dicit. *Mortuo eo qui beneficium tenebat,prima cauſa liberorum eſt*, &c. Quod adeò clarè ex illo tex.comprehenditur, vt ad id vlteriori comprobatione opus non ſit.Idque ipſum probat tex.in c.1.de ſucceſſ.feu.& eſt communis Scrib.reſolutio,vt ſuperiùs oſtenſum eſt.

¶ Tex.autem ille in §.his verò.nihil his cõtrarium diſponit.Inquit enim ꝙ feudum ex ſucceſſione nõ poteſt deuenire, niſi ad illos, qui ex primo acquirente deſcẽdunt.Quod diuerſiſsimũ eſt à quæſtione de qua agimus: an ſcilicet proximitas ab vltimo feudi poſſeſſore, an à primo acquirente conſideranda ſit.Non enim ibi excluditur is,qui à primo acquirente non deſcendit,ex eo ꝙ proximitas ab eo deriuanda ſit:ſed ex eo,ꝙ ipſe in inueſtitura non cõprehenditur:ideóq; in eo caſu etiã ſi primo acquirenti proximior eſſet, proculdubiò à feudi ſucceſsione excluderetur:cùm non ſit cauſa excluſionis, ꝙ primo acquirẽti proximior non ſit:imò etiam ſi eſſet frater primi acquirentis,à feudi ſucceſsione excluderetur. Quod ex propria feudorũ natura procedit, quæ tranſuerſales acquirentis ad eorum ſucceſsionem non admittit,nec ad Maioratus illius text. deciſio in hac parte trahi poteſt.

Qui ex propria natura ad tranſuerſales etiam primi inſtitutoris, deficiente eius deſcendentia protrahuntur vt ſup.lib.1.c.4.nu.38.cum ſeq. oſtendimus: quod nihil ad quæſtionem, de qua agimus, attinet. Non enim nos dicimus, ꝙ proximiores vltimi Maioratus poſſeſſoris, qui ſub Maioratus diſpoſitione non comprehenduntur, ad eius ſucceſsionem, excluſis proximioribus primi inſtitutoris, admittantur:ſed ꝙ inter illos qui ex familia primi inſtitutoris procedunt, atque ad eius ſucceſsionem vocati ſunt,proximiores vltimi poſſeſſoris,proximioribus primi inſtitutoris prẽferendi ſint. Sicq; intelligendus eſt tex.in d.§.his verò.atque ea,quæ circa hæc dixit. D. Dida.de Couarr.in quæſtionibus practi.d.c.38. nu.1. aliter enim eius dicta procedere non poſſent.

¶ Vltimò etiam non obſtat doctrina Bart. in l.ſi cognatis.ff.de reb.dub.nu.2. Nam quanuis verum ſit, quòd quoties teſtator reliquit fideicommiſſum familiæ cenſeatur illud relinquere familiæ ſuæ,& non familiæ grauati, atque Bart.opi.communis & vera ſit, nec ſit de illa dubitandum: id à quæſtione de qua agimus,diuerſum eſt: ſiquidem apertiſsimum eſt, ꝙ Maioratus inſtitutor,qui vocauit familiam,non ſentit de familia grauati: ſed de propria familia:cùm in dubio, ex propriæ familiæ, non autem alterius affectione ad fideicõmiſſum relinquendum motus fuiſſe cenſendus ſit. In caſu autem de quo agimus,non dubitatur, an Maioratus inſtitutor voluerit præferre illum, qui ex familia vltimi poſſeſſoris procedit,his, qui ex propria familia procedunt: ſed vtrum inter illos qui ex ſua familia procedunt, voluerit præferre vltimi poſſeſſoris proximiores,his qui ſibi proximiores ſunt.In qua ſpecie, ex rationibus de quibus ſuperiùs meminimus,cẽſetur vltimi poſſeſſoris proximiores,his qui ſibi proximiores ſunt,prętuliſſe: cùm enim omnes ex ſua familia procedant,ea ratione, qua vltimum poſſeſſorem cæteris prætulit, cenſendus eſt etiam ei proximiores prætuliſſe. Ex quibus omnib⁹,& alijs,quæ in id adduci poſſent, hæc noſtra opi.verior,& probabilior,atque volũtati Maioratuum inſtitutorũ conuenientior cenſenda eſt,quàm cõmunis vſus, atq; totius Hiſpaniæ obſeruatio hucuſq; probauit: adeò vt de eius veritate iam dubitari nequeat, niſi teſtator aliud diſpoſuerit:tunc namque eius diſpoſitio ſeruanda erit. Quod in Regno Luſitaniæ lege generali deciſum eſt:prout refert Acoſta in q.patrui & nepotis, pag.131.vbi eius legis tenorem interpoſuit. 20

¶ Illud autẽ animaduertendum eſt, ꝙ ſi quis aſſerat ſe eſſe proximiorẽ vltimi Maioratus poſſeſſoris, atque idcirco ſibi eiuſdem Maioratus ſucceſſionem pertinere contendat: probaueritq́, ſe eſſe eius cognatum, eo ipſo proximior præſumendus erit:niſi ex aduerſo probetur alium eſſe proximiorem.Quod profitentur Alex.nu.15. & Ias.nu.83.in l.is poteſt. ff. de acquir.hære. idem Alex. conſ.20. in fin.lib.1.Corn.conſ.95.nu.3.lib.4.Ant. Gabriel, qui plura refert lib.1.communi.opi. conclu.6. nu. 23.cum ſeq. Si verò quis prætendat ſe eſſe proximiorem vltimi poſſeſſoris, ex eo quòd is abſque liberis deceſſerit, probato ſe eſſe eiuſdem cognatum,non tenebitur probare,quòd vltimus Maioratus poſſeſſor abſq; liberis deceſſerit, ſed in hoc habebit fundatam intentionem:cùm habere liberos,ſit facti: factáque non præſumantur,niſi probentur.Quod dixit Bart.in l.ex facto.§.ſi quis autem.nu.1.ff. ad Trebel. vbi Ang.& Paul.idipſum opinantur:quorum opi. dixit communem eſſe Anto.Gabriel.d.conclu.6.nu.25.niſi conſtet vltimum poſſeſſorem aliquãdo liberos habuiſſe:tunc namque is,qui dixit,filios ante parẽtem deceſſiſſe, illud probare tenebitur.Quod notat Ripa ſic diſtinguens inter opiniones contrarias,in d.§.ſi quis autem.nu.9.Anto.Gabriel qui alia refert.d.conclu.6. nume.26. 21 22

SVMMA

SVMMARIA.

1 Proximior tempore mortis vltimi Maioratus possessoris conceptus, remotiores iam natos in Maioratus successione præcedit.
2 Conceptus pro iam nato habetur in favorabilibus.
3 Proximitas in Maioratibus tempore mortis vltimi possessoris: non autem institutoris cõsideranda est.
4 Maioratus successio non potest esse in pendenti.
5 Actus morientium pendere non possunt.
6 Dominium non potest esse in aëre, præsertim in Maioratibus.
7 Proximitas illorum, qui nec nati, nec concepti sunt tempore delatæ successionis, in Maioratibus nõ attenditur.
8 Principium primæ existentiæ in conditionibus consideratur: non illud: quod ex postfacto successerit.
9 Proximiore tempore mortis vltimi possessoris ad Maioratus successionem admisso, cæteri excluduntur.
10 Successione Maioratus in vnam lineam ingressa, non potest fieri transitus ad aliam.
11 Admissus semel ad Maioratus successionem, perpetuò admissus censendus erit.
12 Actus semel perfectus non vitiatur: etsi deueniat ad casum, a quo incipere non potuit.
13 Feudum, quod semel fecit transitum ad fœminam, ob masculi defectum: non amouetur ab illa, etiamsi masculus superueniat.
14 Dominij acquisitio perpetua esse debet.
15 Testatus & intestatus non potest quis mori quoad tempus: sicut nec quoad bona.
16 Vocatus ad Maioratus successionem sub conditione negatiua admittendus non est, nisi prius constet contrariam conditionem affirmatiuam adimpleri non posse.
17 Conditiones negatiuæ non adimplentur, nisi per reductionem ad impossibilia.
18 Conditio negatiua non admittit implementum momentaneum: sed in ea requiritur, quòd implementum duret.
19 Substitutio illius, qui in locum alterius vocatus est, cessat, donec est spes, quod in primo locum habere potest.
20 Substitutus sub conditione, si alter liberos non habuerit, non potest succedere: donec est spes quòd primus liberos habere valeat.
21 In legato perpetuo facto familiæ, non solùm comprehenduntur nati tempore mortis testantis: sed etiam nascituri.
22 Conditio negatiua ad tempus mortis vltimi possessoris non restringitur: sed sufficit, quòd quocunque tempore impleatur.
23 Tempus mortis vltimi possessoris non est considerandum quando de contraria voluntate testantis constat.
24 Tempus mortis non est considerandum in dispositione conditionali: sed tẽpus impletæ conditionis.
25 Masculus, qui post successionem fœminæ natus fuit, illam excludit.
26 L fin. ff. communia prædiorum exactissimè declaratur.
27 Actus morientium pendere possunt, in dispositionibus conditionalibus.
28 Actus morientium pendere possunt, quoad effectus successionum: non autem quoad dispositionis substantiam.
29 Valentia actus respectu causæ efficientis non potest pendere: sed potentia passiua sic.
30 Nascituri ad Maioratus successionem vocari possunt.
31 Actus morientium pendere possunt, ex voluntate testantis.
32 Actus morientium pendere possunt donec durat spes, quòd id, quod pendet esse possit.
33 Actus morientium non possunt pendere considerato statu præsenti: secus si status futurus consideretur.
34 Actus morientium non possunt pendere ex arbitrio tertij: sed benè ex arbitrio testantis.
35 Successio Maioratus, ad quem deferenda erit: quando dispositio est in pendenti.
36 Exclusus semel, quod perpetuo censeatur exclusus qualiter intelligendum sit.
37 Tex. in cap. 1. §. quin etiam Episcopum, vel Abbatem declaratur.
38 Proximior tempore mortis vltimi possessoris in Maioratu irreuocabiliter succedere debet.
39 Maioratus natura ea est, vt solũ tempus mortis vltimi possessoris, quoad proximitatẽ cõsideretur.
40 Conditio negatiua in Primogeniorum successione, tempore mortis vltimi possessoris purificatur.
41 Conditio negatiua, quæ ad certum tempus refertur in illo purificatur, nec est aliud tempus expectandum.

42 *Tempus mortis vltimi possessoris, quo ad proximitatem in patronatibus, anniuersarijs, feudo, atque Emphyteosi, & fideicommisso iure Maioratus relictis, considerandum est.*

43 *Conditio negatiua in alijs dispositionibus extra Maioratus, tempore mortis vltimi possessoris non purificatur: sed tempore, quo impossibile sit affirmatiuam impleri non posse.*

44 *Alienatione rerum Maioratus facta: vtrum successio Maioratus, transeat ad illum, qui tempore alienationis proximior erat seu ad illum proximiorem, qui postea natus fuit ante mortem vltimi possessoris.*

45 *Proximiores, qui tempore factæ alienationis, nec nati, nec concepti erant admittuntur ad eandem alienationem reuocandam.*

Maioratus successionem, impendenti etiam per momentum existere non posse, sed mortuo vltimo possessore, illicò ad proximiorem deferri.

CAPVT DECIMVM.

IN Primogeniorũ successione plerunque contingere solet, vt quanuis tempore mortis vltimi eiusdem Maioratus possessoris, vel eo tempore quo aliàs Maioratus successio defertur, aliquis vltimo possessori proximior inueniatur, post modici tamen temporis interuallũ, alius eidem proximior natus sit, inter quos de ipsius Maioratus successione contenditur, quod frequentissimè contingit in his primogeniis, in quibus aliquis ad eorum successionem vocatur, sub ea conditione, videlicet, si ex aliqua fœmina quæ vocata non fuit, filij masculi non superfuerint, vel genericè in defectum filiorum masculorum à fœminis quæ vocatæ non erant descendentium, in qua specie si tempore mortis hæ fœminæ filios masculos non habuerint, posteà autem nascantur, is qui tempore mortis proximior erat, prætendit se fuisse semel admissum, perpetuóque eius admissionem duraturam esse, filius autem masculus qui post mortem vltimi Maioratus possessoris natus est, contendit vocationem eius qui tẽpore mortis proximior erat conditionalem fuisse ideóque pendente conditionis implemento ius reuocabile sibi acquiri non potuisse, imò purificata conditione, Maioratus successionem sibi deferendam esse, & à primo auferendam, quod etiam ex conditionum Maioratus contrauentione frequentissimè etiam contingit, quando ex instituto ris voluntate illicò Maioratus successio ad proximiorem deferenda est: dubitari námque solet, an is qui tempore contrauentionis proximior erat, seu proximior qui posteà natus fuit ad Maioratus successionem admittendus sit, idque in pluribus alijs casibus similibus contingere poterit, ideóque operæpretium duximus ostendere qualiter hæc intelligenda atque practicanda sint. Vidimus námque lites innumeras, quæ super his in opulentissimorum Primogeniorum successione contigerunt.

1 ¶ Antequàm autem ad vlteriora progrediamur, præmittendum est, in hac quæstione non agi de illo qui tempore delatæ Maioratus successionis iam conceptus erat, ipse námque, etsi ex postfacto nascatur, proximiorem tempore mortis ex iam natis excludet, si ipse qui conceptus est si natus fuisset: eidem proximior esset in hac namque specie conceptus pro iam nato habendus. erit. l. qui in vtero ff. de statu homi. l. communi. §. sed si. ff. communi. diuidun. l. cum inter. C. de fideicom. libert. Tiraq. qui plura refert de retract. Lignagier. §. primo. glo. 9. nu. 75. & in l. si vnquam verbo suscepe- 2
rit liberos. nu. 123. Idque omnes Scribentes quos statim citabimus, indifferenter probant. Ideóque quæstio nostra in his tantùm proximioribus versabitur, qui tempore delatæ Maioratus successionis, nec nati, nec etiam concepti erant.

¶ Similiter etiam præmittendum est, in hoc capite agendum non esse de his qui tempore mortis primi institutoris nati non erant, sed de his qui tempore mortis vltimi Maioratus possessoris, vel delatæ eiusdem successionis, nec erant nati, nec concepti, nam quanuis in fideicommissis qui in primo successionis actu cõsumuntur, hi qui tempore mortis eius qui fideicommissum reliquit nati non sunt, ad eius successionem non admittantur, ex decisione tex. in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. in Maioratibus autem, seu fideicommissis perpetuis, vel aliis dispositionibus tractum successiuum habentibus, omnes hi qui tempore mortis primi Maioratus institutoris nati non erant, ad eorum successionem admittendi sunt, dummodò tempore mortis vltimi Maioratus possessoris, vel delatæ successionis nati sint: prout supra lib. 1. cap. 6. nume. 49. ostensum est. 3

¶ His igitur sic præmissis, in hac quæstione dicendum videtur in Maioratus successione considerandam esse proximitatem tempore mortis vltimi possessoris, seu delatæ ipsius Maioratus successionis, adeò vt etiamsi ex postfacto nascatur alius, qui si eo tempore natus fuisset, Maioratus successorem excluderet, non sit ab eo successio semel sibi delata atque acquisita auocanda, quod ex pluribus regulis ac iuris principiis comprobatur.

¶ Primò, quia successio Maioratus non potest esse 4
in pendenti, sed statim sequenti successori deferri debet, cùm in Maioratuum successione de dispositione morientis agatur, constat autem dispositiones morientium nullo pacto in pendenti existere posse. l. fin. in fine. ff. communia, prædio. per quem tex. dicit Alber. ibidem quòd actus morien- 5
tium non possunt pendere tempore cessionis eorum: nam si tempore cessionis vtiliter cadunt, valent. Sed si inutiliter cadunt propter aliquod obstaculum vel impedimentum nunquam conualescunt. Quod etiam repetit. Bald. ibi dicens, quod si dies vltimæ voluntatis inhabiliter cessit, nunquam valet ex postfacto confirmari, quod etiam Bald. & communiter Scribentes ibidem aduertunt, & plures alij quos infrà pro ista opinione

nione nuncupatim citabimus. Ex quibus constat non esse expectandam nativitatem illorum qui tẽpore delatæ Maioratus successionis, nec nati nec concepti erant. Cùm si id efficiendum esset Maiotatus successio interim pendere debuisset, quod iuris principiis repugnaret.

6 ¶ Secundò: quia si Maioratus successio posset stare in pendenti, dominium interim vacaret, atque esset in aëre, cùm non possit ad hæredes vltimi possessoris transire, si ipsi extranei sint, neque etiam ad proximiorem non natum nec conceptũ vt statim dicemus. Dominium autem in aëre nec per momentum esse potest, sed illicò ad vnum, vel ad alium trãsire debet, vt supra libro primo capit. 19. num. 10. ostendimus quod præsertim in Maioratibus dicendum erit, in quibus ex dispositione. l. 45. Tauri mortuo vltimo Maioratus possessore statim possessio ciuilis & naturalis in sequẽtem successorẽ transire debet, adeò vt non possit dari vacatio, nec per momentum, vt infrà isto libro capitulo. 12. nu. 20. dicemus.

7 ¶ Tertiò, quia in Maioratuum successione, non est attendenda proximitas illorum, qui nec nati, nec concepti sunt tempore delatæ successionis, nec excludere debent eos qui semel successerint, hi qui ex postfacto nati vel concepti fuerunt. l. 1. §. si quis proximior. ff. vnde cognati. l. pen. §. quandiu. ff. vnde legiti. l. 1. §. sciendum. ff. de suis & legiti. hæredi. l. Titius. ff. eodem. l. si quis filio exhæredato in princ. ff. de iniusto rupto. l. Paulus. §. Paulus. ff. de bonis liberto. tex. in §. cum autem. versiculo planè insti. de hæredi. quæ ab intesta. defer. & vtrobique Scribentes communiter id annotare solent.

8 ¶ Quartò, quia in Maioratuum successione proximitas, habilitas, seu capacitas Maioratus successoris tempore mortis vltimi possessoris, vel delatæ successionis consideranda est. l. si cognatis. ff. de rebus. dub. l. interuenit. ff. de lega. præst. iunctis aliis quæ suprà libro. 1. capitul. 13. num. 36. & 37. & capitulo. 6. num. 49. eodem lib. & supra isto libro capit. 2. latiùs ostendimus, cùm igitur tempore mortis vltimi possessoris, seu delatæ successionis, proximitas consideranda sit, consequens est, vt proximitas post illud tempus superueniens, attendi non debeat.

¶ Quintò, quia in conditionibus considerandum est principiũ primę existentiæ, non autem id quod ex postfacto successerit. Vt eleganter dixit [illegible]. in l. precibus numer. 6. C. de impub & aliis substi. idem Bald. in Authentico: sed & si quis. nume. 6. C. de secund. nuptiis, sufficit namque quòd implementum conditionis tempore delatæ successionis existat, & si ex postfacto non durauerit. l. si quis hæredem. C. de institu. & substi. iunctis aliis quæ suprà libro primo capit. 6. numero. 16. cum sequentibus latius adducta sunt.

9 ¶ Sextò, quia admisso ad Maioratus successionẽ illo, qui tempore mortis vltimi possessoris proximior inuenitur, cæteri ex aliis lineis procedentes perpetuo censentur excluſi, etiam si causa exclusionis nõ durauerit. tex. in cap. 1. §. quin etiam Episcopum vel Abbatem, iunctis aliis quæ in eodem. c. sexto. nu. 22. libro primo latiùs cumulauimus.

10 ¶ Septimò, quia cum Maioratus successio in proximiorem semel ingressa fuerit, non potest ad aliũ etiam proximiorem transire, donec is qui semel in Maioratu successit, atque omnes qui ab illo processerunt, deficiant. Ea namque est Primogeniorum natura, vt quoties eorum successio in vnam lineam ingressa fuerit, non valeat fieri transitus ad aliam, donec ex ea linea aliquis superfuerit: prout suprà isto libro, capitulo. 4 nu. 14. ostensum est.

¶ Octauò, quia sicut semel excluſus perpetuò ma- 11
nere debet excluſus, saltim durante ea persona quæ illum excluſit, vt superiùs ostendimus, similiter semel admissus perpetuò debet durare admissus, donec ipse, seu omnes eius descendentes supererint, cùm contrariorum eadem debeat esse disciplina. l. 1. cum vulga. ff. de his qui sũt sui vel alieni iuris. Idque in specie de qua agimus probatur ex tex. in l. post mortem. §. fin. ff. de bono. posse. contra. tabu. tex. in §. semel. insti. quibus ex causis manumit. non licet, vbi communiter Scribentes id annotare solent.

¶ Nonò, quia actus semel perfectus atque con- 12
summatus nõ vitiatur etiam si deueniat ad casum à quo incipere non potuit. tex. in l. & si pluribus. §. & si placeat. ff. de verbo. oblig. l. vt pomum. §. 1. ff. de seruitu. l. via. §. quacunque. ff. de seruit. vrba. prędio. tex. in c. factum legitimè de regulis iuris lib. 6. l. non est nouum cum similibus. ff. eodem. quib⁹ plura cumulat Tiraquell. de cessante causa limitatione. 12. nu. 1. cum sequentibus.

¶ Decimò, quia quando ex existentia causæ alicui ius quæsitum fuit, is non erit eo iure priuandus, etiamsi causa defecerit. d. l. post mortem. §. 1. ff. de bono. posse. contra. tabu. l. non putauit. §. sed si post mortem. ff. eodem iunctis aliis quæ latiùs cumulat Tiraquellus de cessante causa, limita. 11. nu. 1. cum sequentibus.

¶ Vndecimò, quia vbi extantibus masculis fœ- 13
mina non succedit, si tempore mortis parentis masculus non adsit, fœmina admittenda erit, adeò vt etiamsi masculus posteà cõceptus ac natus fuerit, fœmina semel admissa ab illo non excludatur: quod probatur ex tex. in c. 1. de eo qui sibi & hæred. suis secundùm intellectum quem ad illum tex. assignauerunt Iacobus de Bellouiso & Nicolaus de Neapolis ibidem, sequutus fuit Bald. ibi. nu. 5. Vbi elegantèr inquit, quòd ex quo semel feudum fecit transitum ad fœminam ex masculi defectu ab ea cui iam infixum est, amoueri non debet propter superuenientem casum nascentis masculi, vbi assignat elegantem rationem, quòd scilicet, dominij acquisitio debeat esse perpetua. l. siue possidetis. C. de probatio. sed si masculo super ueniente dominium semel acquisitum ad illum 14
transmittendum foret, non posset dici dominium perpetuum, sed solùm temporale esse: quod etiã sequitur Aluarotus ibi. colu. 4. vbi inquit hanc esse communem opinionem. Quam etiam communem opinionem appellat Curtius in tract. feudorum prima parte tertiæ partis principalis numero. 33. idem consil. 110. numero. 10. Palatius. Ruu. in repetitione Rubri. de donatio. inter virum, & vxo. §. 69. nu. 33. Albertus Brunus de statutis excluſiuis fœminarum articulo. 10. primæ quæstionis num. 1. Iacobinus de feudis. §. & fœminis nu. 17. & Ruinus consilio. 154. num. 3. lib. 2. & cons. 151. nu. 4. eodem libro Anto. Gabriel. qui plura refert communium opinionum lib. 6. concl. 4. nu. 1.

¶ Duodecimò & vltimò, quia sicut non potest 15
quis mori pro parte testatus, & pro parte intestatus quoad bona. l. ius nostrum cum similibus. ff. de regulis iuris, similiter non potest mori pro parte testatus, & pro parte intestatus quoad tempus: cùm de re ad tempus validum sit argumentum. l. hæreditas ex die. ff. de hæredi. instituẽdis. l. 1. cum

similib.ff.de acquirenda hæred. si autem dominiũ rerũ Maioratus posset esse aliquo tempore in pendẽti pro illo saltim tempore Maioratus institutor intestatus moreretur. Igitur constat id fieri non posse ex quibus & aliis iuris euidentissimis principiis quæ in idem adduci possent, hanc sententiã veram esse profitentur Paul. qui latissimè quæstionem istam prosequitur cons. 16. li. 2. nu. 8. & 9. versic. super quarto videtur mihi dicendum. Io. Andr. in additio. ad Specul. in Rubri. de testam. additione prima versic. item, Lambertinus. Alex. cons. 14. nu. 8. libro. 4. Socinus consi. 152. num. 14. libro. 1. Curtius Iunior consilio. 57. numero. 11. & 12. Carolus Ruinus consilio. 88. num. 2. libro. 3. Paris. consilio. 83. num. 11. & 12. libro 2. Gozadinus consilio. 36. nu. 7. Anton. Rubeus consilio. 8. numero primo cum sequentibus Aymon. consilio. 212. numero. 6. Pala. Ruuios in repeti. Rubri. §. 69. numero. 33. & omnes Scribentes qui superiùs in fundamentis huius opinionis citati sunt, qui omnes in effectu idipsum opinantur: quod etiam videtur probare Gregorius Lopez in l. 11. titulo. 31. part. 3. verbo. *Otorgado*. vbi hanc quæstionem indecisam reliquit, quia eo tempore sub iudice lis erat.

¶ Sed quanuis hæc conclusio solidissima, atque indubitata esse videatur, non tamen desunt, qui illam ex pluribus subuertere conentur, dicentes, quòd etiamsi tempore mortis testantis, vel delatæ successionis quis proximior sit, id non sufficiat, sed à proximiore postmodùm nato, atque cõcepto excludendus sit, quæ conclusio ex pluribus comprobari poterit.

¶ Primò, quia in Primogeniorum successione (vbi de his dubitari solet) semper vocatur sequens conditionaliter in defectum proximioris, vt in principio huius capitis præposuim⁹, videlicet sub conditione, si filiæ fœminæ filios masculos non habuerint, vel alia simili, ex quo fit, vt ad hoc vt purificetur hæc conditio fiatque locus vocationi sequentis, necessariò expectanda sit mors illarum fœminarum, quarum filij illum qui tempore mor-
16 tis vltimi Maioratus possessoris proximior est, præcedere debent: vocatus namque sub conditione negatiua non est admittendus, nisi priùs constet contrariam conditionem affirmatiuam adimpleri nõ posse. l. quidquid adstringẽdæ. ff. de verbo. obliga. l. ita stipulatus. *La grande*. §. 1. ff. eodem. tex. in Authẽtica de non eligend. secundo nuben. §. prospexim⁹ colla. prima tex. notab. in l. si pecuniã. ff. si cert. peta. vbi disponitur quòd vocatus sub conditione negatiua si ante affirmatiuam contrariam defectam petat: ante tempus petere videtur, & quòd interim quòd conditio non deficit, dispositio pen-
17 det ex quibus dixit eleganter Bal. in l. Mutianæ in fine. ff. de conditio. & demonstra. quòd conditiones negatiuæ non adimplentur nisi per reductionem ad impossibile. Ideoque dum viuit ea persona cuius liberis deficientibus quis admittitur, non potest dici conditio adimpleta cum semper valeat conditio purificari, tex. vbi glos. ordin. communiter approbata in l. hoc genus verbo. *nubendo*. ff. de conditio. & demonstra. Vbi probatur quòd in con-
18 ditione negatiua non sufficit momentaneum implementum, nisi ipsum implementum durauerit vsque ad mortem illius, in cuius persona cõditio purificanda est, idipsum probat tex. in Authentico cui relictum vbi communiter Scribentes id notant. C. de in dicta vidui. toll. idque ex pluribus cõ probant Ias. in l. diuortio. §. quod in anno numer. 24. ff. soluto matrim. Felinus in capit 2. circa finem versiculo, fallit sexto de tregua & pace. Alciatus in l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbo. signi. & alibi sæpè Scribentes. Cùm igitur conditio sequentis purificata non sit, constat eius vocationem attendendam non esse. Nec ex ea primo loco vocatis quorum conditio ex postfacto purificatur, præiudicium generari posse.

¶ Secundò, quia donec est spes quòd substitutio 19
in persona primo loco substituti locum habere potest, cessat substitutio illorum qui eis deficientibus vocati sunt. l. cum testamento in principio. ff. de hæredi. insti. l. si mater. §. finali. fi. de vulga. l. quã diu. la. 3. ff. de acqui. hæredi. l. vnica. §. in primo cum similibus. C. de cadu. tolle.

¶ Tertiò, & magis in specie, quia vocatus sub cõ- 20
ditione, si primus institutus non habuerit liberos ex se natos, non potest succedere quandiu durat spes habendi liberos, quæ durat vsque ad mortem l. Lucius. ff. de hæredi. institu. l. ex facto. §. siquis autem. ff. ad Trebell. per quæ iura id dixit. Bar. in l. liberorum. n. 18. ff. de verbo. signi. pro qua Bartoli doctrina est tex. in d. l. inter agnatos. §. fin. ff. vnde legitimi. l. 1. §. si quis proximior. ff. vnde cognati. l. 1. §. fina. ff. quis ordo in bono. posse. seruetur, & vtrobique per Scrib.

¶ Quartò, quia in legato facto familiæ vbi datur 21
successio secundùm gradus prærogatiuam, non solùm substituti censentur hi qui tempore mortis testantis sunt in familia sed etiam nascituri, tex. vbi bona gloss. verbo. *Ex familia*. in l. peto. §. fratre. ff. de legat. 2. per quem tex. iuncta gloss. dixit Bald. ibidem, quòd si tempore quo moritur testator reperitur vnus tantùm proximior in familia, sed speratur in futurum quòd possit esse par cum illo in eodem gradu, quòd licet admittatur is, qui eo tempore reperitur in familia, non tamen admittendus erit simpliciter, sed præstita cautione de restituendo pari: quando nascatur, quod reputat ibi. Bald. singulare quibus plura cumulat Tiraquellus de retractu. Lignagier. §. primo glo. 9. numero. 86.

¶ Quinto hoc etiam comprobatur ex eo, quòd 22
Maioratus institutor genericè dixerit succedat Titius si Mæuia liberos non habuerit, nec ad tempus mortis vltimi Maioratus possessoris dispositionẽ suam retulerit: in qua specie quocunque tempore M[illegible]uia liberos habuerit, conditio verificatur, & substitutus in defectum liberorum excluditur. tex. in l. hæc conditio in princip. ff. de conditio. & demonstra. ibi. *Vt qui sic testatus fuerit impleri solummodo conditionem voluerit nec exegerit quando*. l. si quis hæredem. C. de institu. & substi. ibi. *Sancimus quocunque tempore impleta fuerit conditio siue viuo eo, siue mortis tempore, siue post mortem conditionem videri esse completam*. l. in substitutione. ff. de vulga. primo responso. ibi. *Quandocunque erit*. l. cum pater. §. fidei tuæ. ff. de lega. 2. l. si ita fuerit, cum similibus. ff. de lega. 2. quod vtrobique communiter Scribentes annotare solent.

¶ Sextò, hæc opinio etiam coadiuuatur ex eo, 23
quòd ex præsumpta voluntate disponentis, pluries hi qui tempore mortis eiusdem, nec nati, nec concepti sunt ad eius successionem admittuntur, exclusis his qui eo tempore nati inueniuntur vel simul cum illis. l. substitui. ff. de vulga. l. ex facto. ff. eodem. l. non sine in princ. C. de bonis quæ liber. tex. in §. proximior autem. insti. de legi. agnato. successio. Tiraquellus de retractu. Lignagier. §. 1. glos. 9. num. 83. cum sequentibus. Loazes in l. filius familias. §. Diui.

lias.§.Diui.num.529.ff.de lega.1. post Ripam. ibi. nu.17.

24 ¶ Septimò,quia iura dicentia quòd is qui tempore mortis, nec natꝰ nec cõceptus est,nõ potest succedere, intelligẽda sunt in dispositione pura,secùs autem in conditionali: in illa namque non tempus mortis sed purificationis conditionis attendendum erit.l.eum qui post.ff.de condi.& demonstra.l.interuenit.ff.de lega.præstan l. cum pater.§. hæreditatem.ff.de lega.2.quibus plura cumulat Tiraquellus de retractu.Lignagier.§.1. gloss. 9. num. 95.Sicque intelligẽdus est,tex.in l.1.§.si quis proximior.ff.vnde cognati.& in l.si cognatis cum similibus.ff.de rebus dubiis.

25 ¶ Octauò,in id adducitur glos.in capit.1.de eo qui sibi & hæredi. suis verbo *Pro masculo.* quæ ex illo tex. deducit, quod masculus excludit germanam suam cum iam feudum ad ipsam,transitum fecisset,quam sequitur ibi Andreas de Isernia Præpos. & Marti.Laud.quorum opinionem sequitur Iacobi de sancto Georgio de feudis verbo. Et fœminas. colu.2.versiculo sed ponamus.Curtius de feudis.3.parte.16.quæstione principali.Celsus cõsi.26. num.48.

¶ Ex quibus & aliis quæ in responsione ad contraria latiùs adducentur,hanc opinionem veriorem esse profitentur plures & maximi nominis iuris interpretes dicentes præferendum esse proximiorem non natum nec conceptum tempore delatæ successionis etiam ad exclusionem illius remotioris ad quem semel successio delata fuit, idque in specie ex pluribus comprobant Roma.consilio.134.colum.3.versiculo quo ad quartum, idem Roma.cons.438.num. 10. cum sequentibus. Paul. consilio.24.incip.in causa quæ vertitur lib.1.num. 8.& 9.Socinus consi.86.nu.11.libro. 3.& cons. 51. nu.42.li.4.Anchar.cons.220.col.2. Carol. Ruinus cons.22.n.9.cum seq.lib.2.Soci.Iuni. cons. 126. n. 53.li.1.idem cons.172.n.89.& per totum cons.li.2. quod consilium omninò videndum erit,Guido Papæ.q.511.& quæst.612.Boerius decisione. 172. nu. 6.quod & alibi sæpè Scribentes annotare solent.

¶ Quibus non obstant ea,quæ pro contraria sententia adducta sunt. Et primò,non obstat.l. fin. ff.
26 commu.prædi.quòd scilicet dispositiones morientium non possunt stare in suspenso, nam ad illam l.quæ in hac materia precipua.est multipliciter re-
27 sponderi poterit. Primò,quòd procedat in dispositione pura,secùs autem in conditionali,cùm natura conditionis sit, vt semper actum suspendat, idque in specie sic intelligit atque declarat ibi gl. verb.*Defunctorum*,& Bar.n.7.& Paul. ibidem. n. 5. quod sequitur Floriã. ibidem. col. 2.qui singulariter loquitur atque distinguit & est de mente omnium Scribentium quos pro hac parte citauimus, idque in specie dixit Bar.in l.vsusfructus nu. 6. ff. de stipul.seruo.& adeò notum est vt non egeat vlteriori comprobatione. Secundò,quòd ea lex procedat in substantia dispositionis, quæ in actibus
28 morientium pendere non potest, secùs autem in effectibus successionis; in his namque dispositiones morientium optimo iure pendere possunt,nec in hoc potest assignari aliqua differentia inter dispositiones viuentium atque morientium, sicque eam legem intelligit atque declarat Bart. ibi.n.5. & Oldral.cons.23.in princ.atque Bart.per tex. ibi. in d.l.vsusfructus.n.7.quem sequitur ibi Imol.col. fin.pro quo est tex.in l.cum hîc status.§.siue autem ff.de dona.inter virum & vxo.ibi.*Potest dici pendere acceptilationem non ipsam,sed effectum eius*, quod optimè atque eleganter declarat Bal.in l.eam quam. 29
n.49.C.de fideicom.vbi inquit quòd valentia actꝰ quæ sumit primordium in causa efficienti non potest esse in pendenti: sed potentia passiua,hoc est, respectu successentium optimo iure in pendenti esse potest.Ideoque nascituri ad successionem Maioratus seu fideicommissi vocari possunt tex. vbi glo.verb.*ex familia.*in l.peto.§.fratre.ff.de lega.2. l. quoties vbi communiter Scrib.id notant.C.de fi- 30
deicom.idque verum est atque deducitur ex mente omnium Scribentium quos pro hac parte citauimus. Tertiò,quòd ea lex procedat,nisi ex men- 31
te testantis aliud colligatur, ex mente namque testantis dispositiones morientium pendere possũt.Bar.in l.Pomponius.n.3.ff.de nego.gestis facit tex.in l.hæredes mei.§.cùm ita. ff. ad Trebelli. idque sic in specie intelligunt & declarant Roma.d. cons.134.& Carol.Ruinus.d.cons.22.li.2. col. fin. Quartò,quòd ea lex procedat quando iam certum 32
est,quòd id quod pendet,non potest in effectum deduci,secùs autem donec spes est quòd esse possit: tunc namque ea spe durante,benè poterit dispositionis effectus pendere, ita in specie dicit
Paul.d.cõsil.24.col.6.li.1.Quintò quòd ea lex pro 33
cedat consideratо statu præsenti,secùs autem respectu status futuri:respectu nãq, futuri status benè poterit dispositio pẽdere.gl.in §.sed si ab hostibus,insti.quibus modis ius patriæ potest solui.verbo.*Pẽdet.*Similis gl.ĩ l.sed & si quis.ff.de vsufructu. & in l.2.§.si pẽdeat.ff.ad Macedo.& in l.si seruus.§. cũ seruꝰ.ff.de acqui.rerũ.dõi.& in l.si seruus cõmunis Mæuij.§. 1.ff.de stipula.seruorũ.Bar.ĩ d.l.Pomponius.n.3.ff.de nego.gestis.& vtrobique Scrib.cõmuniter idipsum annotare solent. Sextò, quòd d. 34
l.finalis.procedat non respectu arbitrij testantis ex quo dispositio pendere potest,vt superiùs ostẽdimus,sed respectu arbitrij alieni,ex quo pendere non potest vltima voluntas.l. captatorias. cum similibus.ff.de hæredi.insti.Sicque d.l.fin. intelligit Bart.in d.l.vsusfructus.ff.de stipul. seruo. n. 6. Ex quibus intellectibus remanet satisfactum. d. l. fin. & regulæ quæ ex illa comprehenditur,quòd scilicet actus morientium in pendenti esse non valeant.

¶ Non obstat etiam secundum fundamentum quod pro contraria parte adducebamus,quòd scilicet si dispositio Maioratus posset esse in pendenti,interim dominium esset in aëre, nam quanuis dispositionis effectus debeat esse in pendenti, donec conditio purificetur,interim tamen dominiũ 35
esse non debet in aëre,sed vel sequenti successori reuocabiliter deferendum erit,vt statim dicemus, vel eisdem bonis dum conditio purificatur erit curator præstandus.l.si hæres instituatur.§.item si conditioni.ff.de hæredi.insti.Bald.in l.Gallus.§.instituens.colu.2.versic.4.& vltimo nota.ff.de liber. & posthu.

¶ Non etiam obstat tertium fundamentum,scilicet in Primogeniorum successione,non esse attendam proximitatem illorum qui tempore delatæ successionis,nec nati,nec concepti sunt:id namque verum est,nisi ex institutoris voluntate aliud comprehendatur: prout in casu de quo agimus comprehenditur ex conditionis appositione,tunc enim hi qui nec nati,nec concepti sunt,ceteris remotioribus præferendi erunt,prout supra isto c.n. 3.ostensum est. Item illud procedit in dispositione pura,secùs in conditionali: tunc namque tempus condi

pus conditionis impletæ attendendum erit, vt ſuperiùs oſtendimus. Ex quibus etiam quarto fundamento ſatisfactum erit.

¶ Non etiam obſtat quintumun damentum, quòd ſcilicet ſufficit, quòd implementum conditionis tempore delatæ ſucceſſionis exiſtat, etſi ex poſtfacto non durauerit, nam quanuis ea regula vera ſit, non tamen ad caſum de quo agimus, adaptari poterit, cũ enim diſpoſitio ſub qua proximior vocatus eſt, ſit conditionalis, non poteſt dici quòd purificetur, neque etiam quòd ſucceſſio deferatur tempore mortis vltimi poſſeſſoris, ſed tempore quo etiam poſt eius mortem proximior natus fuit, quod tempus neceſſariò expectandum eſt: ideoque hæc ratio potiùs ſecundam opinionem coadiuuat.

36 ¶ Non etiam obſtat ſextum fundamentũ, quòd ſcilicet linea ſemel excluſa perpetuò excluſa cenſenda ſit, atque ſimiliter ſeptimum, octauum, nonum, decimum, vndecimum, & duodecimum fundamentum. Quæ omnia fundamenta in id tendunt, vt quoties ſucceſſio in vnam lineam ingreſſa eſt, non debeat ad aliam tranſitus fieri donec illa finiatur etiam ſuperuenientibus proximiorib⁹, & quòd dominij acquiſitio perpetua eſſe debeat, & quòd factum legitimè non retractatur, etiamſi peruenerat ad caſum à quo incipere non potuit. Nam illa omnia vera ſunt, quando ſucceſſio ad aliquam lineam peruenit perfectè atque irreuocabiliter: ſecùs autem, quando peruenit ad illam reuocabiliter pendente aliqua conditione, qua purificata, linea illa excluditur & ſucceſſio ad aliam tranſmittitur: tunc namque nihil obſtat cùm ſuc-
37 ceſſio quæ reuocabilis erat, in euentum conditionis reuocetur, ſicque intelligendus eſt tex. in capit. 1. §. quin etiam Epiſcopum vel Abbatem, & omnia alia iura quæ pro contraria parte adducta ſunt. idque comprehenditur ex doctrina Bal. in l. 2. C. de liber. præter. num. 2. & ex his quæ notat Bart. in l. fin. §. 1. nu. 1. & 2. ff. ad Tertull. Idque in ſpecie de qua agimus reſoluunt And. de Iſern. & Martinus Lauden. in d. c. 1. de eo qui ſibi & hæredi. ſuis & alibi ſæpè Scribentes. Ex quibus quæſtio hæc redditur ſatis difficilis, & ambigua.

38 ¶ Sed his omnibus non oſtantibus in Primogeniorum ſucceſſione dicendum eſt primam ſententiam veriorem eſſe, imò quòd is qui tempore mortis vltimi poſſeſſoris proximior inuenitur, irreuocabiliter in Maioratus ſuccedere debeat. Adeò vt ſi ex poſtfacto alius proximior inueniatur, ſucceſ-
39 ſio non ſit ab illo auocanda. Ad quod probandum præmittẽdum eſt Primogeniorum naturam eam eſſe, vt eorum ſucceſſio, nec per momentum vacare poſsit, ſed quòd ſtatim mortuo vltimo poſſeſſore in ſequentem qui eo tempore proximior inuenitur, tranſire debeat. Nec aliud tempus expectandum ſit, ita vt ſemper Maioratus ipſe poſſeſſorem atque verum & legitimũ dominum habeat: prout ex ipſa Maioratus natura atque ex deciſione. l. 45. Tauri apertiſsimè comprehenditur. Ex quibus in-
40 fertur quòd quanuis in aliis diſpoſitionibus conditiones negatiuæ non cenſeantur eſſe purificatæ, donec conſtiterit impoſſibile eſſe, illas adimpleri poſſe, & quòd non adimpleantur, niſi per reductionem ad impoſſibile. In Primogeniorum tamen ſucceſſione illas pro impletis habendas eſſe, ſi tempore mortis vltimi poſſeſſoris adimpletę non ſint: namcum ex Primogeniorum natura conditiones vocationum ſecundùm tempus mortis intelligendæ atque conſiderandæ ſint, vt ſuperiùs oſtenſum eſt, ſuccedit regula: quòd quando certum tempus 41
conditionibus negatiuis adiectum eſt, ſolum illud eſt expectandum, vt ſubſtituto in defectum illius conditionis locus fiat. l. quidquid aſtringendæ. §. ſi ſtipulatus. ff. de verbo. obliga. l. ſi peculium. §. fin. cum ſimilibus. ff. de ſtatu. liber. Sicque dictas leges in ſpecie de qua agimus declarauit Paulus de Caſtro. d. conſ. 16. num. 9. libro. 2. & eſt de mente omnium Scribentium qui hanc partem ſequuntur. Qua conſideratione obſeruata, quæ veriſsima eſt & ex omnibus regulis quas pro prima parte adduximus, comprobatur: hæc noſtra opinio euidens atque indubitata redditur, ex eaque reſpondetur ad omnia fundamenta quæ pro ſecunda opinione adducta ſunt, quæ tendunt ad probandum, q̃ conditio non eſt purificata, nec ſucceſſio transferri poteſt in ſequentem, donec eſt ſpes quòd primo loco vocatus admitti poſſit. Cùm enim conditio tempore mortis vltimi poſſeſſoris purificata ſit, nec aliud tempus expectari debeat, conſtat ea ad caſum de quo agimus, adaptari non poſſe.

¶ Ex quibus infertur hoc ipſum in patronati- 42
bus, anniuerſariis, feudo, atque Emphyteoſi iure Maioratus relictis, obſeruandum eſſe, cùm enim hoc eueniat ex Hiſpanorum Primogeniorum natura, conſequens eſt, vt in omnibus diſpoſitionibus iure Maioratus relictis, idipſum obſeruandum ſit. Quod etiam in fideicommiſſis perpetuis gradatim & ſucceſſiuè inter omnes qui ex familia proceſſerunt relictis, pari ratione dicendum erit.

¶ Similiter etiam infertur in aliis diſpoſitionibus 43
quæ in prima ſucceſſione conſumuntur, & in quibus neceſſariò proximitas tempore mortis vltimi poſſeſſoris conſideranda non eſt: conditionis implementum attendendum non eſſe, vſquequo certum ſit, illam adimpleri non poſſe ex regulis quæ pro ſecunda opinione adductæ ſunt, quas ex ſola Primogeniorum natura, à caſu de quo agimus reiecimus. Sicque omnes regulæ atque fundamenta quæ in contrarium adduximus, intelligenda atque concilianda ſunt.

¶ Sed quanuis hæc omnia, quando Maioratus ſuc 44
ceſſio ex morte vltimi eiuſdem poſſeſſoris defertur, vera ſint, atque frequentiſſimè ſic intelligi atque practicari ſoleant: pluries tamen de illis dubitatum vidimus quando ex Primogeniorum legibus, ob contrauentionem conditionum præcipitur quod ſtatim Maioratus ſucceſſio in ſequentem vocatum tranſferatur. Contingere namque ſolet, vt facta à Maioratus poſſeſſore bonorum ipſius Maioratus alienatione, vel alia cõditionum contrauentione, eo tempore nondum is filium maſculum procreauerit fœminaque ſucceſſionẽ Maioratus ſibi adiiciendam eſſe maſculo poſtea nato excluſo contendat, vel quòd non habeat liberos, & tranſuerſales, liberis poſteà natis præferendi eſſe profiteantur, in qua ſpecie is qui tempore alienationis proximior erat, ex omnibus regulis quas pro prima opinione præmiſimus, proximiorem poſteà natum excludere contendit, dicens: nihil differre caſum alienationis à caſu mortis, cùm vtroque caſu ſucceſſio ad ſequentem in gradu deferenda ſit, quod præſertim ex Maioratuum legibus coadiuuatur, quibus caueri ſolet, vt facta alienatione illicò Maioratus ſucceſſio ad ſequentem ſucceſſorem deferatur, ac ſi vltim⁹ Maioratus poſſeſſor naturaliter mortuus fuiſſet.

¶ Sed

¶ Sed quanuis hæc opinio ſtricto iuris rigore conſiderato ex eiuſdem regulis quas præmiſimus vera eſſe videatur: nihilominùs tamen contraria ſententia admitti poterit, ſaltim quando is, qui tempore alienationis rerum Maioratus, proximior erat, ante proximioris natiuitatem rem ipſam alienatam non reuocauit, nec ipſius Maioratus ſucceſſionem ſibi ex alienatione ſubſequuta vendicauit. Quod ex eo præſertim probatur, quòd quanuis verum ſit, quòd in hoc caſu dies alienationis & dies mortis vltimi Maioratus poſſeſſoris æquiparentur id tamen ſequentis ſucceſſoris petitionem atque iudicis declarationem requirit. Ideoque ſi antequàm id fiat, proximior naſcatur, non adeò ſtrictè res iſta accipienda eſt, vt ſucceſſio nondum remotiori acquiſita, illico proximiori non deferatur, præſertim ſi ipſe proximior litem ſuper rerum Maioratus alienatione inchoauerit, vel inchoatam, à remotiore finierit: eſſet namque abſurdum in hoc caſu filios vltimi poſſeſſoris propter tranſuerſales à Maioratus ſucceſſione excludere, nec id ex mente Maioratus inſtitutoris proceſſiſſe cenſendum erit. Ex quibus rationibus & aliis, hoc ipſum opinatus fuit Paul. conſ. 24. incip. in cauſa quæ vertitur. nu. 8. & 9. lib. 1. vbi inquit, quòd hi qui tempore factæ alienationis nec nati, nec concepti ſũt, admittuntur ad reuocandam alienationem illarũ rerum, quarum alienatio prohibita erat: & ſubiicit, quòd eſt de nimia iuris ſubtilitate dicere quòd ideò prædicti excluduntur: quia non erant nati, nec concepti, tempore factæ alienationis. Ex quo palam conſequitur quòd quanuis ex alienatione eo die quo alienatio facta fuit ius ſucceſſionis cõſtitutum eſſe cenſeat, nihilominùs tamen actio ad alienationem ipſam reuocandam, proximioribus poſteà natis, præſtari debeat: non enim aliter poſſet his qui tempore alienationis nec nati, nec concepti erant, ius ad res alienatas reuocandas competere: quod probat text. rex. iuncta. gloſſ. in l. peto. §. fratre, verbo, *Ex familia.* ff. de lega. 2. Rapha. Fulgo. num. 1. Corneus. num. 2. Iaſ. num. 2. & cæteri Scribentes in l. quoties ab omnibus. C. de fideicommiſſ. Andre. de Iſernia Marti. Laudẽ. Iacob. de Bellouiſo, Aluarot, & Præpos. in capi. 1. §. hoc quoque notandum. de ſucceſſio. feud. Tiraquellus qui plura refert de retractu. Lignagier. §. 1. gloſſ. 9. numer. 86. cum ſequentib⁹. Carolus Ruinus qui id ex pluribus probat conſ. 22. n. 9. cum ſequentibus vſque ad finem. lib. 2. qui loquitur quando vltra prohibitionem alienationis diſponens adiecit, quòd eo ipſo quòd alienatio fieret, dominium in ſequentem tranſferetur, ac ſi alienãs ipſe mortuus fuiſſet. Et quanuis præfati Scribentes non loquant⁹ in his rebus quarum ſucceſſio vni tantùm deferẽda eſt, eadẽ tamen ratio verſatur in his reb⁹, in quibus proximiores ex familia debent ſuccedere, reſpectu illorũ qui nec nati, nec cõcepti ſũt. Sicut em̃ his qui poſteà concipiunt⁹ atq; naſcuntur, pars rei alienatæ reſeruatur, ſimiliter etiam proximiori, qui omnes excluderet, ſi eo tempore natus, ſeu cõceptus eſſet res tota in ſolidum reſeruanda erit, quod prædicti Scribentes dicere non potuerunt, cum nec Primogeniorum naturam, nec ſubſtantiam comprehenderint: quæ opinio quando res alienata, non erat ab eo qui tempore alienationis proximior inuentus fuit ſibi vendicata æquiſſima mihi videtur, ſicque illam in caſu contingenti receptam vidi. Cæterum ſi iam res fuiſſet à proximiore ſibi vendicata, contrarium mihi dicendũ videtur, ſi verò res nondum vendicata erat à proximiore, ſed lis tantum aduerſus rei alienatæ poſſeſſorem ab illo cæpta atque eo tempore natus fuit proximior litique ſe oppoſuit, res magis dubia videtur, quanuis adhuc æquitas huius opinionis militare videatur: ideoque de hac vltima ſpecie, cùm caſus contigerit, deliberandum erit, quo ad omnes autem has ſpecies videnda ſunt ea quæ infra lib. 4. cap. 1. dicemus: vbi reſoluemus quæ requirantur ad hoc vt remotior poſſit vendicare ré Maiorat⁹ ab eiuſdem poſſeſſore alienatam, ob negligentiam proximioris: ea namque quæ ibi dicentur plurimùm ad huius articuli veram reſolutionem conducent.

45

SVMMARIA.

1 *Fructus feudi qualiter inter hæredes vaſalli, & dominum diuidantur.*
2 *Fructus fideicommiſſi: qualiter inter hæredem, & fideicommiſſarium diuidendi ſint.*
3 *Fructus qualiter inter hæredes fructuarij, & proprietarium diuidantur.*
4 *Fructus qualiter diuidantur inter hæredes Prælati, ſeu beneficiati, vel penſionarij, & Prælatum, ſeu beneficiatum.*
5 *Fructus commendæ qualiter inter hæredes Commendatarij, & ſequentem commendatarium diuidendi ſint.*
6 *Fructus qualiter inter hæredes mariti, & vxorem diuidantur.*
7 *Fructus qualiter inter hæredes Emphyteotæ, & dominum diuidantur.*
8 *Fructus qualiter inter emptorem, & venditorem diuidendi ſint.*
9 *Fructus qualiter diuidendi ſint: quando res ex pacto de retrouendendo retrahitur.*
10 *Fructuum feudi diuiſio potiùs ex mera voluntate: quanuis ex ratione, à feudorum collectoribus facta fuit.*
11 *Fructus bonorum Maioratus: vtrùm ſequenti ſucceſſori, à die delatæ ſucceſſionis præſtandi ſint, aut inter illum, & hæredes vltimi poſſeſſoris pro rata diuidi debeant, latiſsimè diſcutitur.*
12 *Opinio dicentium fructus rerum Maioratus inter hæredes vltimi poſſeſſoris, & nouum ſucceſſorẽ eſſe pro rata diuidendos, tanquam probabilior eligitur.*
13 *Onera Maioratus poſſeſſoris oneribus matrimonij iuſtè comparari poſſunt.*
14 *L. Herennius. ff. de vſuris declaratur, oſtenditurque non poſſe ad Maioratuum ſucceſſores adaptari.*

15 *L. de*

15 *L.defuncta.ff.de vsufruct. declaratur.*
16 *L.Iulianus.§ si fructibus ff.de actionib.empti.declaratur.*
17 *Pensiones rerum Maioratus etiam pro rata diuidendæ sunt.*
18 *Anni principium, à quo tempore numerandum sit, vt fructuum diuisio pro rata efficienda sit.*
19 *Pœnæ Fiscales qualiter inter hæredes vltimi Maioratus possessoris, & sequentem successorem diudiendæ sint.*
20 *Pœna Fiscalis pertinet illi, cuius tempore condemnatio facta fuit.*
21 *Pœna Fiscalis, quæ ipso iure debita est, non est adiudicanda illi, cuius tempore cõdemnatio facta fuit: sed ei cuius tempore delictum commissum fuit.*
22 *Pœna Fiscalis debetur illi, cuius tempore condemnatio facta fuit, & non illi, cuius tempore facta fuit executio.*
23 *Pœna Fiscalis: vtrum debeatur illi cuius tempore condemnatio facta fuit: si tempore primi lis iam definitiuè concluſa erat.*
24 *Pœna debetur iudici, qui in prima instantia condemnationem fecit: etsi sententia, ab alio in gradu appellationis confirmetur.*
25 *Pœnæ Fiscales inter hæredes vltimi Maioratus possessoris, & sequentem successorem pro rata diuidendæ sunt, qualiterque hoc intelligendum sit.*

Qualiter inter Maioratus successorem & vltimi possessoris hæredes fructus pendentes diuidendi sint.

CAPVT VNDECIMVM.

MOrtuo vltimo Maioratus possessore controuerti sæpissimè solet, qualiter diuidendi sint fructus, qui eo tẽpore in rebus Maioratus pendentes inueniuntur: quamobrem necessarium erit, hoc etiam congrua resolutione componere, in his namque propter opinionum conflictũ atque ipsius rei difficultatem, accepimus contrarias sententias in supremis Hispaniarum conuentibus interdum latas fuisse.

¶ Vt autem huius rei difficultas comprehendatur, præmittendum est, in fructibus rerum Maioratus nihil circa hæc, nec iure communi, nec Regio statutum esse, sed necessariò ex his quæ in aliis casibus similibus decisa sunt, esse huius articuli resolutionem deducendam, ideoque cum de feudatario, fideicommissario, fructuario, prælato seu beneficiato, Emphyteota, marito respectu rerum dotaliũ, & ẽptore & vẽditore, & eo q rẽ pacto de retrouẽdẽdo subiectã possidet, ad Maioratꝰ possessorem frequenter Scribentes Hispani argumentari soleant, vt supra lib.1.c.7. ostensum est: videndum erit quid in his iure communi & Regio statutum sit, vt inde constet cui ex illis Maioratus possessor potiori ratione comparandus sit.

1 ¶ In primis autem sciendum est, in feudo decisum esse vt quoties vassallus ante Kalendas Martias mortuus fuerit, omnes illius anni fructus ad dominum pertineant, eo autẽ post Kalendas Martias ante Augustum decedente, omnes illius anni fructus hæredibus vassalli adiiciendi sint: idque constat ex tex.in c.1.§.his consequenter, hîc finitur lex Cora.vbi communiter Scribentes id annotare solent.

2 ¶ In fideicommisso tamen decisum est, vt omnes fructus qui post acquisitum ex causa fideicommissi dominium ex fundo percipiuntur, ad fideicommissarium pertineant: quanuis maior pars anni
3 ante diem quo fideicommissum cessit, præterita sit. l.Herennius in prima.ff.de vsuris. In fructuario autẽ constat, eo mortuo fructus iam perceptos vel saltim separatos ad eius hæredes pertinere. Sed non perceptos, proprietario adiiciendos esse, etiã si iam maturi, & perceptioni proximi sint. l.defuncta ff. de vsufructu. l. si vsufructuarius. ff. quibus mod.vsusfructus amittatur. l.in singulos in fine.ff. de annuis legatis, de quo videnda erit.l.3.titulo octauo parti.5. Sed inter hæredes prælati, seu beneficiati mortui, & sequentem Prælatum seu beneficiatum, & inter pensionarium, & Prælatum seu beneficiatũ fructus pro rata diuidendi sunt: prout opinatur Albert.in l.diuortio in princip. num. 12. ff.soluto.matrimo.cuius opinionem aduersus communem sequuntur. D. Didacus de Couarr. libro primo resolutio.capitulo 15.num.12. & Auendani⁹ responso.5.num.1.quorum opinio aduersus communem ex rationibus quæ apud ipsos videri poterunt mihi verior videtur: illamque frequentissimè in forensibus controuersiis receptam vidi. Quod 5
etiam in diuisione fructuum Commendarum Sãcti Iacobi, Calatrauæ & Alcantaræ similiter ex earum ordinum constitutionibus obseruari solitum est. Similiter etiam inter hæredes mariti, & vxorẽ, 6
seu inter hæredes vxoris & maritum fructus esse soluto matrimonio, p rata diuidendos, probat tex. in l.diuortio in princip.ff.soluto matrimonio, cui
est similis in l.26.titulo.11.part.4. Item in Emphy- 7
teosi fructus qui mortuo Emphyteota, ex re Emphyteotica percipiuntur ad dominum seu ad sequentem Emphyteotam pertinent. Alexand. in l.diuortio in princip.num.4.vbi Socinus colum.3. 8
versic.2.nota id benè declarat. Item in emptore & venditore, fructus pendentes ad emptorem pertinent, pensiones verò ad venditorem, cui illas emptor cedere tenetur. l. Iulianus. §. si fructibus. ff. de actio, empti. & venditi, vbi Bartol. & communiter Scribentes id notant. Quod etiam in eo qui ex pacto de retrouendendo rem retraxit, seruandum erit, vt ex pluribus resoluit Tiraq. de retractu conuentio. §.5.gloss.4.nũ.5. & 6. cum sequentibus quæ omnia latissimè reassumunt Bar. Bald. Paul. Alexand Iason. & communiter Scribentes. in d.l. diuortio in ptinc. & Tiraquellus vbi supra num.1. cum sequentibus Carolus Molineus in consuet. Parisi.titu.1.§.1.glo.1.n.33. cum sequentibus. D. Didacus de Couarr. libro primo resolutio. cap.15. numer.1. cum sequentibus. Auendanius. d. responso. 5. per totum idque etiam alibi sæpè Scribentes annotare solent.

¶ Sed quanuis omnia hæc diuersis cõsiderationibus valeant

10 bus valeant ad Hiſpanorum Maioratus adaptari, id tamen quod de feudatario diximus, reiici ſolitum eſt, ex eo, quòd feudorũ collectores ad diſponendum illud quod in d.cap.1.§. his conſequenter diſpoſitum eſt, potiùs ex mera voluntate quàm ex regulis iuris communis, ſeu ex rationis dictamine moti fuerint: prout Bal. & cæteri Scribentes ibidẽ profitẽtur & aliquos referunt Tiraquellus vbi ſupra n.3. & Carolus Molin. in conſuetu. Pariſi. tit.1. §.1.gl.8.n.11. & D. Didacus de Couarru. d.c.15.n.14. qua ratione eius deciſio ad alios caſus trahenda non eſt: prout ibidem Scribentes cõſiderant, atque
11 ſupra li.1.c.7. oſtenſum eſt: ideóque Hiſpani Scribentes quoad hæc in duas diuerſas ſententias diuiſi ſunt: alij namque opinantur, Maioratus ſucceſſorem debere frui fructibus rerum Maioratus à die mortis vltimi poſſeſſoris: alij verò quòd fructus pro rata inter ſucceſſorem, & vltimi Maioratus poſſeſſoris hæredes diuidendi ſint. Supereſt igitur vt diſcutiamus quæ harum duarum opinionum verior, atque Maioratus naturæ conuenientior ſit.

» ¶ Quòd autem fructus Maioratus, ſucceſſori à die
» delatæ Maioratus ſucceſsionis indiſtinctè pertine-
» re debeant, probatur ex text. in d.l. Herennius. la 1.
» ff. de vſuris, quæ id expreſsè in fideicommiſsario
» diſponit cui potius quàm alij Maioratus ſucceſsor
» comparandus eſse videtur ex his quæ ſupra libr.1.
» c.1.n.7. adducta ſunt. Imò quanuis Maioratus poſ-
» ſeſsorem vſufructuario, Emphyteotæ, ſeu illi qui
» rem venditam cum pacto de retrouendendo rede-
» mit, vel emptori comparemus, idipſum dicendum
» erit, vt paulò antè probatum eſt: ideóque hãc ſen-
» tentiam tanquam veriorem ſequuti fuerunt Anto.
» Gometius in l.40. Tauri n.74. Emmanuel Acoſta.
» de patruo & nepote pag.144. qui vltimus inquit,
» ſecundum hanc opinionem in Senatu Regio Lu-
» ſitano pronũtiatum fuiſse, nóſque idipſum inter-
» dum in quodam Caſtellæ ſupremo cõuentu pro-
» nuntiatũ fuiſse à viris grauiſsimis accepimus, hoc
» adiecto, vt Maiorat° ſucceſsor ſolueret hæredibus
» vltimi Maioratus poſſeſsoris expenſas cauſa fru-
» ctuum ab ipſo vltimo poſſeſsore factas, ex doctri
» na Bal. in l. ſi pater. nu. 5. C. de vſufructu, & ex his
» quæ latè congerit Tiraquellus de retractu cõuen-
» tio. §.5.gl.4. n.7.

¶ Quòd autem fructus rerũ Maioratus inter hæredes vltimi eiuſdem poſſeſsoris, & nouum ſucceſsorem pro rata diuidendi ſint, probatur ex tex. in d. l. diuortio in princ. ff. ſoluto matrimonio, & aliis quæ in id ſuperiùs adduximus, ſumpta ſimilitudine ex eo, quòd ſicut Maioratus poſſeſsor habet dominium reuocabile, ſic etiam maritus conſtante matrimonio habet dominium rerum dotalium, quanuis dominium illud reuocabile ſit. l. dote ancillam, cum ſimilibus. C. de rei vendi. & exratione decidendi quam communiter Scribentes aſſignare ſolent ad text. in dict. l. diuortio. eius nãque legis decidendi ratio in quantũ diſponit fructus dotis eſſe pro rata inter maritum & hæredes vxoris diuidendos: ea eſt, quòd cùm fructus dotis marito propter onera matrimonij ſuſtinenda præſtentur, cõſequens eſt, vt illis integrè frui debeat pro rata illius tẽporis quo onera matrimonialia ſuſtinuit, quod communiter Scribentes ibidem annotare ſolent, quæ ratio ſummè Maioratuum Hiſpanorũ poſſeſſoribus conuenit. Cùm enim ea Primogenia eò præſertim dirigantur, vt ex eis familiæ conſeruentur, pluráque onera Maioratuum poſſeſſoribus iniuncta quæ ſupra libr.1. nuncupatim enarrauimus ex fructibus eorum bonorum adimpleantur, cõſequens eſt vt maioratus poſſeſſor qui rerum Maioratus dominium etiam reuocabile habet, atque ad tot onera aſtrictus eſt, ad mariti ſimilitudinem fructibus rerum maioratus pro rata eius temporis quo onera Primogenio iniũcta ſuſtinuit, frui debeat. Abſurdiſſimũ nãque foret redditibus Maioratus, qui ex tritico, oleo, vino, ſeu aliis fructibus ſimilibus conſtat, fraudare maioratus poſſeſſorem qui toto fermè anno Primogenij onera ſuſtinuit, ex eo, quòd paulò ante collectionem fructuum deceſſit, cùm ſecũdùm naturam ſit, vt commoda cuiuſque rei illum ſequi debeant, quem onera & incommoda ſequuntur. l. ſecũdùm naturam. ff. de regulis iuris, quod in Prælato, & beneficiato ſic ſemper deciſum vidimus ex eo enim, quòd hi onera Epiſcopatus, ſeu beneficij ſubierunt, eorum hæredibus fructus pro rata oneris adiici ſolent: prout ſupra iſto. c. nu.4. oſtenſum eſt. Idque etiam in feudo dici poterit quoties feudum ipſum non ad dominum, ſed ad ſequentem agnatũ deuoluitur, & ſi quando ad dominum reuertitur, contrarium deciſum ſit, ex text. in dicto c.1.§. his conſequenter hic finitur lex corra: prout opinatur Raphael Cumanus in d. l. diuortio in principio quem ſequuntur, ibidem Alexan. num.3. & Soci. n.10. ſic intelligentes tex. in d.§. his conſequenter. Ideóque idipſum inter maioratus ſucceſſorem, & hæredes vltimi eiuſdem maioratus poſſeſſoris ſeruandum eſſe cenſuerunt. D. Didacus de Couarru. Variarum reſolutio. lib.1.c.15.nu.14. qui adiicit, ſic ſententia Regij Granatenſis conuentus deciſum fuiſſe, & Auendanius in d. reſponſo. 5. n.6. vbi in id citat Socinum conſ.42. in fine libr.2. atque Ioan. Lupum in repeti. Rubr. §.62. num.10. quod etiam interdum ſic reſponſum atque etiam exequutum vidimus.

¶ Sed Emmanuel Acoſta. in d. quæſtione patrui & nepotis pag.144. qui prioris ſententiæ partes tuetur, hanc ſimilitudinem quæ de marito ad maioratus poſſeſſorem ex oneribus quæ vterque ſubit, fieri ſolet, non admittit. Inquit enim quod ea onerum ſpecies quam maioratus poſſeſſor ſubit ab ea ad quã maritus aſtrictus eſt, diuerſiſſima eſt, atque ideò eidem non comparanda, maritus nãque matrimonialia onera ſubire tenetur, quæ vt omnibus conſtat, grauiſſima ſunt, maioratus autem poſſeſſor interdum propè nulla onera, vel ſaltim modica ſubit, ideóque non mirum ſi ea conſideranda non ſint, ad hoc vt ex eis leges in marito loquentes ad maioratus poſſeſſorem extendamus, hæres namque, vt ipſe inquit, onera hæreditaria ſubit, nihilominùs tamen fideicõmiſſario rem fideicommiſſo ſubiectam debet cum fructibus etiam pendentibus reſtituere, ex deciſione dictæ l. Herẽnius, quod etiam pari ratione in vltimo maioratus poſſeſſore reſpectu ſequentis ſucceſſoris dicendum videtur.

¶ Quanuis autem hæc vrgere videantur, opinio 12
tamen dicentium quòd fructus rerum maioratus debeant pro rata inter hæredes vltimi poſſeſſoris & ſequentem ſucceſſorem diſtribui, verior mihi ſemper viſa eſt, ex ſimilitudine mariti qui dominium rerum dotalium, reuocabile tamen vt maioratus poſſeſſor habet, & ex eo etiam quod ſicut ipſe maritus oneribus matrimonij, ita etiam ma-

ioratus poſſeſsor oneribus ipſius maioratus aſtrictus eſt,cùm enim ex communi ratione decidendi fructus pro rata marito præſtãdi ſint, ex eo,quòd onera matrimonij ſubierit, cõſtat ex rationis idẽtitate idipſum in Maioratus poſſeſſore qui etiam Maioratus onera ſubit,dicendum eſſe.

13 ¶ Neque obſtat ſi dicatur Maioratus poſſeſſoris onera non eſſe eiuſmodi,vt oneribus mariti comparanda ſint:nam ſi benè conſiderentur onera Maioratus poſſeſſoris non tam parui æſtimanda ſunt, vt non valeant oneribus matrimonij comparari, maritus namque ex fructibus rerum dotalium tenetur ſolùm, ſe atque vxorem & liberos alere: Maioratus autem poſſeſſor, ſe & vxorem,& liberos,& fratres,& ſorores inopes alere,atque etiam familiæ ſplendorem maximis impenſis conſeruare aſtrictus eſt : quæ onera nedum eius qualitatis ſunt, vt oneribus matrimonij adæquari valeant, imò adeò protrahuntur,vt illa etiam in pluribus excedant, præſertim ſi Maioratus ex Regno, Ducatu, Comitatu,Marchionatu,vel ex alia ditione conſtet,quorum Maioratuum ſucceſſores infinita onera ſubire ſolẽt, atque adeò grauia,vt vix Centum millia Ducatorum redditus, eiſdem impendendis vt plurimum ſufficiant, in quibus iniuſtiſſimum eſſet quòd maioratus poſſeſſor qui toto fermè anno hæc onera ſubiit, eiuſdem fructibus omninò priuaretur, ex eo quòd menſe Auguſti mortuus fuerit, præſertim ſi eo anno , quo mortuus fuit in ipſo maioratu ſucceſsit, in qua ſpecie nihil iniuſtiùs ſeu iniquiùs excogitari poſſet.

¶ Quibus adiicitur, quòd ex hac fructuum diuiſione,plures lites inter maioratus ſucceſſorẽ atque hæredes vltimi poſſeſſoris vitantur.Nam ſi maioratus ſucceſſor à die mortis vltimi poſſeſſoris fructibus, & penſionibus maioratus integrè frui deberet, illicò eiuſdem maioratus poſſeſſor ante tempus fructus colligeret,atque penſiones exigeret,ſucceſſorque ipſius maioratus contenderet nihilominùs hæc ſibi adiicienda eſſe & pluribus aliis litibus ſimilibus via aperiretur ex his quæ latiſſimè congerit Tiraquellus de retractu. conuentio.§.5.glo.4.n.:5. cum pluribus ſequentibus, meritò igitur eligenda eſt ea opinio quæ tot litibus aditum præcludit, atque æquitatẽ maximam præ ſe fert:ex qua ſola æquitate eandẽ opinionem in hærede & fideicommiſſario amplexus fuit Socinus conſil.42.n.6.cum ſequentibus lib.3. de quo nimium mirati ſumus cum in ea ſpecie contra caſum d.l.Herennius reſponderit.

14 ¶ Neque obſtat tex.in d.l.Herennius,nam quanuis lex illa inter hæredem, & fideicommiſſarium procedat,ad Maioratus tamen poſſeſſores ſeu ſucceſſores nullo pacto adaptari poteſt, hi namque non omninò fideicommiſſariis ſimiles ſunt, vt ſupra lib.1.c.1.n.14.& alibi ſæpè oſtenſum eſt, imò quanuis illos fideicommiſſariis æquiparemus,adhuc ea lex,ad caſum de quo agimus adduci non poterit,quãdo enim hæredi fideicommiſſum ſimplex iniungitur, non id agere videtur teſtator vt hæres commodum ex illo fideicommiſſo conſequatur, ſed vt illud ſtatim fideicommiſſario reſtituat,nec fructus interim lucrifaciet.l.in fideicommiſſariam in principio cum ſimilibus. ff. ad Trebell. Item hæres quartam Trebellianicam detrahere debet, ideóque non mirum ſi fructibus pro rata frui non debeat, cùm id ex mente teſtatoris non comprehendatur,& ſibi commodum quartæ ſufficiat, quod ad Maioratuum ſucceſſores nullo iure trahi poteſt: in illis namque id efficere voluiſſe inſtitutor præſumendus eſt, vt tã primus quàm ſecundus , & vlteriores Primogenij ſucceſſores æqualiter bonorum Maioratuum fructibus fruãtur cum omnium fauore æqualiter Primogenium inſtituerit.

¶Item d.l.Herennius quæ inter hæredem & fideicommiſſarium loquitur , non poteſt ad vlteriores Primogeniorum ſucceſſores adaptari , cùm vltimus Primogenij poſſeſſor , non hæres ſed potiùs fideicommiſſarius ſit,inter quos ratio.d.l.Herennius non militat , imò potius idem fauor vtrique fideicommiſſario debitus ſit,vt paulò ante oſtenſum eſt.

¶ Quibus adiicitur quòd in hærede & fideicommiſſario non militat ratio onerum quibus Maioratus poſſeſſor aſtrictus eſt, ideóque non mirum ſi ratione onerum Maioratus poſſeſſor fructibus rerum eiuſdem Maioratus frui debeat,hæres autem fructibus rerum hæreditariarum pro rata non fruatur, quanuis enim hæreditas etiam oneribus hæreditariis ſubiecta ſit non tamen ea onera his quibus Maiorat' poſſeſſor aſtringitur , adæquari poſſunt,vt pluſquam notiſſimum eſt.

¶ Non etiam obſtat text.in d.l.defuncta.ff.de vſu- 15
fructu. cùm enim maioratus poſſeſſor, verus dominus vtilis atque etiam directus ſit,vt ſupra li.1. c.19.oſtenſum eſt,conſequens erit, vt in fructuario diſpoſita ad maioratus poſſeſſorem trahi non valeant,qua ratione etiam diluitur quod in Emphyteota etiam Scribentes opinantur: is namque ſolum dominus vtilis eſt , maioratus autem ſucceſſor,vtilis & directus vt ſupra li.1.c.19. nu.16. oſtendimus.

¶ Similiter etiam non obſtat,qnod in emptore & 16
venditore deciſum eſt ex d.l.Iulianus.§. ſi fructibus: id namque præterquàm quòd ad maioratus ſucceſſores trahi non poteſt, ex natura emptionis & vẽditionis procedit,atque cum emptio,& venditio hac lege facta eſſe cenſeatur , in pretij conuentione id ab emptore & venditore conſiderari ſolet, pretiúmque ipſum fructũ perceptioni correſponder,quòd ſi aliter emptor & venditor id efficere volunt , poterunt pactionibus venditionis naturam alterare,ne alter eorum damnum incurrat.Ideóque non mirum ſi id quod venit ex natura venditionis inter eos ſeruandum ſit , quod in maioratuum poſſeſſoribus non procedit, qui ex neceſſitate & non ex propriis pactionibus , ſed ex legibus , & conditionibus à primo inſtitutore appoſitis,reſtituunt , ideóque ad illos trahẽdum non erit. Ex quibus hanc vltimam ſententiam ſemper dũ de ſimilibus negotiis ageretur elegimus,atque ſecundùm illam plerumque abſque lite & controuerſia plures diuiſiones fructuum maioratus factas fuiſſe accepimus.

¶ Quæ omnia nedum in fructibus rerum maio- 17
ratus,verumetiam in penſionibus vera ſunt, cùm ſit perpetuum ac regulare penſiones illis adiiciendas eſſe ad quos fructus pro quibus præſtantur, expectant. Idque ſic declarant Bal.nu.4.& Salicet. n.3.in l.fructus. C. de actio.empti. Alberi.per text. ibi.in l.defuncto. ff.de vſufruct. Paul. & Salicetus in l. Iulianus.§.fructibus.ff.de actio. empt. Dominus Didacus de Couarru.qui id optimè declarat, reſolutio.lib.1.cap.15.num.1.idque proculdubiò ſi effectum conſideremus, verum mihi videtur.

¶Illud

18 ¶ Illud autem prætermittendum non eſt, pluries dubitari ſolitum eſſe à quo tempore numerãdum ſit anni principium, vt fructus ac penſiones rerum Maioratus pro rata ſint inter hæredes vltimi Maioratus poſſeſſoris, & ſequentem ſucceſſorem diuidendi. Alij namque contendunt à Ianuario in Ianuarium, ſeu à Paſchate Natiuitatis in ſequens Paſcha. Alij verò à die Natiuitatis ſancti Ioannis Baptiſtæ ſeu à menſe Septembri annum computandum eſſe: qua in re is ordo ſeruari ſolet, quòd ſcilicet ſi res Maioratus locatæ fuerint, ab eo die quo locatio cœpit, annus computandus ſit, cùm enim de hoc hominis prouiſionem habeamus, non eſt cur ad iuris ſeu conſuetudinis diſpoſitionem recurrendum ſit. l. ſemper in ſtipulationibus cum ſimilibus. ff. de regulis iuris. Si verò res Maioratus locatæ non fuerint, eiúſque qualitatis ſint, vt earum fructus vel penſiones toto fermè anno indifferenter percipiantur, annus à die Natiuitatis Domini computetur, ſic namque annus ſimpliciter ſumptus ſemper computandus eſt, tex. in extrauagã. 1. §. nos de omnipotentis Dei de pœniten. & remiſſio. in extrauaganti communibus, & in extrauaganti, quemadmodum, eodem titulo glo. ordinaria in extrauagãti prima de cenſibus ſub eiſdem extrauagantibus. Rota deciſion. 50. in nouis, quod ſic apud Hiſpanos vſitatur: prout omnibus conſtat, atque profitetur D. Didacus de Couarru. libro primo reſolutio. cap. 12. nume. 1. quanuis in aliquibus locis annus à Ianuario in Ianuarium in his fructuum diuiſionibus efficiendis computari ſoleat. Si autem res Maioratus eius qualitatis ſint, vt fructus earum certo tẽpore anni percipiantur, tunc ex eo tempore quo percipi ſolent, anni principium computatur, ideóque ſi reditus ex tritico vel hordeo conſtent, à die ſanctæ Mariæ mẽſis Auguſti annus computari ſolitus eſt, ſi verò conſtent ex vino, à die ſancti Michaelis menſis Septẽbris. Si autem ex fructibus pecudum vel armentorum à die ſancti Petri menſis Iulij annus computandus erit. Si verò conſtent ex oleo à prima die Ianuarij annus computatur, ſed quoniam in his diuerſæ prouinciæ varias obſeruationes habere ſolent, in huiuſmodi diuiſionibus faciendis quoad anni initium mos regionis obſeruandus erit.

19 ¶ Vltimo autem loco etiã controuerti ſolet, qualiter diuidendæ ſint pœnæ fiſcales: quando delictũ commiſſum fuit tempore vltimi Maioratus poſſeſſoris, & ſententia lata tempore ſucceſſoris, in qua quæſtione prima facie dicendum videtur pœnas fiſcales præſtandas eſſe illi cuius tempore delictum commiſſum fuerit, quaſi ex eo tempore ius ad ipſas pœnas percipiendas fiſco acquiſitum fuit, quod in ſpecie cenſuerunt Petrus Cinus & Bal. in l. fin. ff. de iuriſdi. omni. Iudi. Petrus de Ancharrano in capitulo primo nè prælati vices ſuas, quẽ refert Ioan. de Anania ibidem numer. quarto quorum opinionem dixit communem Alexand. in l. diuortio. §. ſi vir in fundo nu. 11. ff. ſoluto. matrim. poſt Bald. & Roman. in eiuſdem. l. principio, idem Alexand. conſil. 7, num. 5. libr. 3. Iaſ. in l. more. ff. de iuriſdi. omni. Iudi. num. 21. Tiraquellus qui hanc etiam communem opinionem eſſe profitetur de retract. conuentio. §. 5. glo. 4. numer. 19. vbi plura in idem adducit. Nicola. Boerius qui etiam plura refert deciſio. 5. nume. 20. cum ſequentibus. Guillielmus Benedictus in Repeti. cap. Rainuntius de teſtam. verbo. cætera bona. numer. 38. qui aliter diſtinguit ſecutus Alexand. in d. §. ſi vir. in fundo. & alibi ſæpè Scribentes.

¶ Sed his non obſtantibus contrarium dicendum videtur, imò quòd huius pœnæ exactio non expectet ad primum, ſed ad ſecundum, cuius tempore ſententia lata fuit, quod ex ea ratione probatur, quòd ſcilicet huiuſmodi pœnæ fiſcales ante factam condemnationem fructus nondum percepti, ſed tantùm veluti ſeminati eſſe cenſeantur, ideóque non ad illum cuius tempore pœna ipſa percepta fuit, expectare debent, cum ante ſententiam nullum ius ad pœnam ipſam fiſcalem acquiſitum fuerit, ſicque reſoluit Bald. ſibi contrarius in l. fin. C. de fructibus, & litium expen. numer. 9. Imola. in d. l. diuortio. §. ſi vir in fundo vbi Fran. de Aretio colum. vlt. idipſum verum eſſe profitetur. Iacob. Rebuff. in l. 3. C. de ſuſcepto. & Archa. libr. 10. nume. 2. Guido Papæ deciſio. 535. Tiraquellus qui plura refert de retractu. conuentio. §. 5. glo. 4. numer. 21. Bertrandus qui optimè loquitur cõſi. 214. numer. 1. libr. 2. & hanc dicit eſſe meram veritatem Carolus Molineus in additio. ad Alexand. conſil. 7. lib. 3. litera B. idem in conſuet. Pariſi. tit. 1. §. 1. glo. 1. n. 51. 20

¶ Hoc tamen tripliciter limitari ſolet: Primò, niſi ſimus in caſibus vbi pœna ipſo iure commiſſa eſt, cùm enim condemnatio, non ad pœnæ acquiſitionem, ſed ſolùm ad executionem & declarationem neceſsaria ſit, conſequens eſt, vt primo, non ſecundo debeatur cùm tempore primi fiſco acquiſita fuerit: quod ſic in ſpecie reſoluit Iacob. Rebuf. in d. l. 3. C. de ſuſcepto. & Archa. numer. 2. quem ſequutus fuit Stephanus Bertrand. d. conſil. 214. fin. verbis Tiraquellus. d. §. 5. glo. 4. n. 21. 21

¶ Secundò, niſi condemnatio tempore primi facta fuerit, & executio tempore ſecundi: tunc namque pœna fiſcalis primo, non autem ſecundo adiicienda erit, ſi ex cauſa onerosa fructus iuriſdictionis pertineant, ſecùs autẽ ſi ex cauſa lucratiua: prout opinatur Alexand. in d. l. diuortio. §. ſi vir in fundo. numer. 11. poſt Bald. in principio eiuſdem legis. colum. fin. Tiraquellus. d. §. 5. glo. 4. numer. 23. Iaſo. in l. more. numer. 25. ff. de iuriſdi. omni. iudi. Boerius deciſio. 5. numer. 24. Cagnol. in l. 2. C. de pactis, inter empto. & vend. numer. 163. & alibi ſæpè Scribentes, idque mihi indiſtinctè verum eſse videtur: ea namque diſtinctio iure non probatur: ſed potius ex his quæ in ſequenti limitatione dicemus, reiicienda eſt. Imò plus dixit Bald. in d. l. fin. C. de fructi. & litium expen. nume. 11. quòd ſi tempore primi cauſa diffinitiuè cõcluſa erat, ſibi pœna fiſcalis adiicienda ſit quanuis cauſa ipſa tempore ſecundi terminetur, quaſi iam videatur cauſa deciſa, quãdo adeò eſt deciſioni proxima: quod ſingulariter notandum, & aduertendum eſt, quanuis de eius dicti veritate dubitari poſsit. 22 23

¶ Tertiò, niſi iam condemnatio tempore primi facta fuiſſet, & cauſa in gradu appellationis penderet: nam quanuis ſententia poſteà confirmetur, pœna tamen primo cuius tempore condemnatio facta fuit, non autem ſecundo, cuius tempore fuit confirmata, adiicienda erit, idque ſic in ſpecie opinantur Nicolaus Boerius deciſio 5. numer. 20. cum ſequentibus. Carolus Molineus in addit. ad Alexand. d. conſil. 7. litera. B. lib. 3. idque hodie lege Regia deciſum eſt lata in comitiis apud Pintiam habitis anno 1548. capit. 86. quæ lex non inuenitur 24

in noua legum Regiarum collectione, vbi disponitur, quòd pars pœnæ fiscalis quæ iudici applicanda est, pertineat ei qui in prima instantia sententiam condemnatoriam protulit, quanuis sententia ipsa in secunda instantia confirmetur.

25 ¶ Sed quanuis hæc omnia in vsufructuario, seu in emptore vel donatario fructuum iurisdictionis vera sint, in casu tamen de quo agimus, dubia mihi videntur, imò proculdubiò existimamus, quòd si eo anno quo vltimus Maioratus possessor mortuus fuit, causa decisa fuerit, pœna fiscalis pro rata inter hæredes vltimi Maioratus possessoris, & sequentem successorem diuidenda sit: cùm enim pœnæ fiscales fructus iurisdictionis esse dicantur, vt supra lib. 1. c. 25. nu. 22. latiùs ostendimus: consequens est, vt idem in aliis fructibus paulò antè resoluimus, dicendum sit. Ideóque cauti esse debent vltimi Maioratus possessoris hæredes, vt intra annum lites huiusmodi decidi curent, si enim post annum decidantur, nihil sibi ex pœnis fiscalibus adiiciendum erit, nisi malitiosè harum litium decisio post anni lapsum retardata fuerit: id namque quod in fraudem hæredum factum fuit eis nullo pacto nocere poterit.

¶ Quę omnia in pœna quæ nõ ipso iure irrogatur, intelligenda sunt, si enim pœna fiscalis ipso iure incursa fuerit inter hæredes vltimi maiorat⁹ possessoris, & eiusdẽ successorẽ, ꝓ rata diuidi debet, etiãsi post annũ sentẽtia declaratoria proferatur, dummodò vltimo anno delictũ cõmissum fuerit, cùm enim pœna ipso iure incurratur, non est considerandum tempus condemnationis, sed tempus delicti: prout paulò antè ostensum est.

¶ Ex quibus etiam decidi poterit quid dicendũ sit, quando sentẽtia tẽpore vltimi Maioratus possessoris lata fuit, & tẽpore sequẽtis successoris executioni mandata, si enim vltimo anno sententia lata fuit, pœna fiscalis inter vltimi Maiorat⁹ possessoris hæredes, & sequẽtem successorẽ diuidẽda erit, nõ habita executionis ratione: nõ enim in his executio, sed cõdẽnatio cõsideratur, vt superi⁹ ostensum est, quæ omnia retenta ea opinione, ꝙ scilicet fructus vltimi anni inter hæredes vltimi Maioratus possessoris, & sequentem successorem diuidendi sint, quam superius tanquam probabiliorem elegimus: vera esse videntur.

SVMMARIA.

1 *L. 45. Tauri. quæ hodie est l. 8. tit. 7. lib. 5. Noui ordina. exactissimè in hoc capite, & sequenti interpretatur.*

2 *Dominium rei donatæ ex iure communi donatario in sequentem vocatum ipso iure transferebatur.*

3 *Dominium, & possessio iure Regio partitarum donatario in sequentẽ vocatum transferebatur.*

4 *L. 7. titu. 4. part. declaratur.*

5 *L. 45. Tauri quid vltra legem partitarum, disposuerit.*

6 *L. 45. Tauri ab statutis Galliæ, & Italiæ, originem sumpsit.*

7 *L. 45. Tauri quid vltra Galliæ, & Italiæ statuta disponat.*

8 *Mediolanense decretum simile est. d. l. 45. Tauri dispositioni.*

9 *Statuta Galliæ, & Italiæ sunt contra ius commune, in eo, quod transferunt possessionem defuncti in hæredem absque apprehensione.*

10 *L. 45. Tauri, in quibus deuiet à iure communi nostri Regni.*

11 *Leges Pandectarum, & Imperatorum in his Regnis: non tanquam leges: sed tanquam dicta Sapientum accipienda sunt.*

12 *Maioratus successor non poterit tertium à rerum maioratus possessione expellere absque iudicis authoritate.*

13 *Possessio, qua statutis Galliæ, & Italiæ in hæredem transfertur vocatur ciuilis, & ciuilissima, artificialis, & datiua.*

14 *Possessio naturalis ex statutis Galliæ, & Italiæ non transfertur.*

15 *Possessio ciuilis, & naturalis ex l. 45. Tauri in Maioratus successorem transfertur.*

16 *L. 45. Tauri potuit disponere, quod possessio ciuilis, & naturalis in maioratus successorem transferatur: etiam tertio possidente.*

17 *Possessio, quæ non erat, nec poterat esse penes vltimum maioratus possessorem, in sequentem successorem non transfertur.*

18 *Possessio ciuilis, nec naturalis non potest esse mortuo maioratus possessore penes tertium, in quem eo viuente bonorum maioratus possessio translata est.*

19 *Possessio ciuilis, & naturalis, quæ ex l. 45. Tauri transfertur: vtrum vera: an ficta possessio dicenda sit.*

20 *Possessio rerum maioratus mortuo vltimo possessore illicò in sequentem transfertur: adeò, vt nec per momentum vacare dici possit.*

21 *Hæreditas iacens non potest dari, vbi datur continuatio dominij, seu possessionis.*

22 *Possessio, quæ de vltimo maioratus possessore in sequentem successorem transfertur, vtrum sit diuersa: an eadem.*

23 *Quasi possessio iurium incorporalium transfertur de vltimo muioratus possessore in sequentem successorem.*

24 *Poſſeſsio rerum Maioratus transfertur de vltimo poſſeſsore in ſequentem ſucceſsorem: etiamſi is infans, furioſus, vel mente captus, ſeu ignorans vel conceptus, & nondum natus ſit.*

25 *Succeſsor Maioratus vtrum ante apprehenſionem actualis poſſeſsionis valeat poſſeſsionem ex acto fícto in alium transferre.*

Qualiter mortuo vltimo Maioratus poſſeſſore in ſequentem ſucceſſorem dominium atque poſſeſſio ciuilis, & naturalis bonorum Maioratus ipſo iure trãsferãtur.

CAPVT XII.

INter alia, quæ ſingulari quodã præcepto Hiſpanorum Maioratibus tributa ſunt, illud non parui æſtimandum eſt quod ſcilicet mortuo vltimo Maioratus poſſeſſore, illicò poſſeſſio ciuilis, & naturalis bonorum Maioratus in eiuſdem ſucceſſorem ipſo iure, atque abſque aliquo actu apprehenſionis transferuntur: etiamſi viuente vltimo Maioratus poſſeſsore, ſeu eodem mortuo ea bona in alterum tranſlata fuiſſent. Quod ex l.45.Tauri quæ hodie eſt l.8. titu.7.li.5. 1 in noua leg. Reg. collectione deciſum eſt, cuius verba hîc interſerere libuit: quia in hoc, atque etiam ſequenti capite de eius intellectu latiſſimè diſserẽdum erit, verba autem eiuſdem.l. hæc ſunt.

¶ *Mandamos, que las coſas, que ſon de Mayoradgo: agora ſean villas, o Fortalezas, o de otra qualquier calidad que ſean, muerto el tenedor del Mayoradgo luego ſin otro acto de apprehenſion ſe traſpaſſe la poſſeſsion ciuil, y natural enel ſiguiente en grado que ſegun la diſpoſicion del Mayoradgo deuiere de ſucceder enel aunque aya otro tomado la poſſeſsion de ellas en vida del tenedor del Mayoradgo, o el muerto, o el dicho tenedor le aya dado la poſſeſsion dellas.*

2 ¶Vt autem huius legis origo percipiatur præmittendum eſt, ante illam idipſum diſpoſitum fuiſſe, quoad dominij tranſlationem ex text.in l. quoties.C.de dona.quæ ſub modo, vbi probatur, quòd ſi res donetur alicui ad certum diem: ita vt poſt illum in alium tranſeat, adueniète eo die in alium dominium eius rei ipſo iure tranſibit. Quod ex illa.l.quoties deduxerunt Spec.tit. de Emphyteoſi q.70.idem Spec.tit.de loca.§.nunc aliqua. verſic.7. quæritur.Decius conſil.239.n.8.Idem Decius in l. traditionibus.C.de pact.n.14. Ripa. lib.3.reſponſ. c.1.nu. 8. quanuis iure tantùm communi inſpecto de huius opinionis veritate meritò dubitari poſſet. Cùm non ſatis compertum ſit, vtrum ex d. l. quoties dominium poſt mortem primi donatarij in ſequentem ipſo iure transferatur, ſibique actio vtilis in rem competat: an eidem ſola perſonalis actio ad rem ipſam petendam præſtetur: prout ex pluribus probat ſatis ingeniosè, atque eruditè, vt aſsolet, Reuerendiſsimus Dominus Didacus de Couarru. Segouienſis Præſul meritiſsimus.Reſol. lib.1.c.14,n.3. cum ſeq.

3 ¶De tranſlatione autem poſſeſsionis iure cõmuni nihil diſpoſitum fuerat, donec ſuperuenit deciſio. l.7.tit.4.part.5.ibi. *Y de aquel dia en adelante ganarian la poſſeſsion, y el Sennorio della ſus herederos del que ouieſſe hecho la donacion o el otro aquien nombraſſe para hauer la.* Vbi probatur, nedum dominium, ſed etiam poſſeſsionem rerum donatarum trãſire ipſo iure in illum, cui res aliquæ poſt certum diem donatæ fuerunt. Quæ lex adeò clara, atque aperta 4 eſt, vt nullum alium intellectum admittat. Sicque eam intellexit Roderi.Xuarez in l.quoniam.C. de inofficio teſta.in 8. quæſtione ſuper intellectu legis Regiæ nu.6.Idem allega. 19.atque Gregorius Lopez qui eam legem ad Primogeniorum ſucceſsionem extendit in eiuſdem legis Commentario. verbo.*poſſeſsion*.Idque verum eſt:tametſi Dominus Didacus de Couarru.in d.ca.14.nu.5.voluerit eam legem intelligere, vt procedat ſequuta traditione vel apprehenſa poſſeſsione, qui intellectus diuinatorius eſt, violátque eiuſdem legis literã apertiſſimè:prout ipſemet.D. Didacus de Couarr.ibidem quanuis inuitus, vt ipſe inquit, profitetur.

¶Ex quibus conſtat ante præfatam legem Taurinẽſem idipſum in qualibet donatione diſpoſitum fuiſſe quoad dominij & poſſeſsionis trãſlationem, quod hodie ex ea diſpoſitum eſt. Sed quoniam id 5 in Maioratibus expreſsè deciſum non erat, conueniens fuit, vt ex ea lege id in Primogeniis decideretur, ad quod ea lex neceſsaria fuit, & ad hoc etiam quod denuò in ea ſtatutum fuit, vt ſcilicet eius legis diſpoſitio procederet, etiamſi poſſeſsio in morte vel in vita vltimi Maioratus poſſeſſoris in alium tranſlata fuiſſet.

¶ Quæ lex in eo, quod de tranſlatione poſsesſionis diſpoſuit vltra prædictam legem partitarum à pluribus etiam legibus, atque ſtatutis Galliæ, & quaſi totius Italiæ originem aſsumere potuit: ex quibus diſpoſitum eſt, vt poſsesſio defuncti in hęredem abſque aliquo actu apprehenſionis continuetur:prout refert Tiraquellus in tracta. *le mort ſaisit le vif.* in præfatione ſecunda declarati. nu. 1. vbi plures quæſt.ſubiungit, quæ ad huius legis interpretationẽ neceſsariæ non ſunt. Cùm enim ea ſtatuta de poſsesſione defuncti in hæredem continuanda diſponãt Doctores Italiæ, & Galliæ, circa ea controuertere ſolent: vtrum procedant in fideicommiſsario vniuerſali, ſeu hærede cum beneficio inuentarij, vel ſubſtituto directo, vel in hærede ex parte inſtituto, vel in hærede hæredis, vel in filio adoptiuo, vel legitimato. Quibus alias innumeras quæſtiones adiungunt, in quarum reſolutione plures librorũ chartas conſumunt. Quæ omnia ad huius legis interpretationem nihil attinent cùm in ea de hærede nullum verbum appoſitum ſit: ſed ea lex poſsesſionem in vocatum ad Maioratus ſucceſsionem transferat, ſiue is ſubſtitutus, vel inſtitutus, vel adoptiuus, vel legitimatus, vel cuiuſcunque alterius qualitatis ſit.

¶Ea autem Galliæ, atque etiam Italiæ ſtatuta, non 7 adeò protrahuntur, vt poſſeſſionem à tertio: ſiue in vita, ſiue in morte illi, de cuius hæreditate agitur occupatam in hæredem transferant. Imò communiter limitari ſolent: niſi poſſeſſio per tertium occupata fuerit. Nõ enim ea ſtatuta poſſeſſionem,

quam defunctus tempore mortis nõ habebat: ſed illam tantùm,quæ tempore mortis penes defunctum erat,in hæredem transferunt,ne fictio tranſlationis poſſeſſionis in præiudicium tertij introducatur, vel plures fictiones circa idem cõcurrãt. Quod in d.l.Pomponius.§.quæſitum.ff. de acquir. poſſeſſ. & in l.cùm hæredes in principio. ff. eod. communiter Scribentes annotare ſolent, & plures alij,quos nuncupatim refert Tiraquellus in d. tracta.de morte quarta parte declarati. 3.nume. 7. Ideóque dicta lex Taurinenſis in hoc, quod de poſſeſſione per tertiũ occupata in Maioratus ſucceſſorem transferenda diſponit,cætera Galliæ,atque etiam Italiæ ſtatuta excedit, nec aliud conſi-
8 mile ſtatutum in eis Prouinciis vigere accepimus: niſi decretum ſeu ſtatutũ Mediolanẽſe, quo diſpoſitum eſt, poſſeſſionis occupationem ab alio interim factam nullius eſſe momẽti:prout refert Tiraquellus in d.tracta.quarta part.declarati.3. n. 19. In quo ſtatutũ illud huic noſtræ legi cõſimile eſt.

¶ Ex quibus infertur legem hanc Taurinẽſem eſſe
9 magis aduersùs iura cõmunia:quàm Galliæ, atque Italiæ ſtatuta.Quæ cõmuniter in eiſdem Prouinciis vigere ſolent. Ea namque ſtatuta ſunt contra ius commune in eo,quod transferunt poſſeſſionẽ defuncti in hæredem abſque apprehenſione: aduerſus.l.cum hæredes in prin.ff.de acquirẽda poſſeſſione & l.Pomponius,§.quæſitum.ff. eodem tit. Idque communiter receptum eſſe profitentur Tiraquellus qui plura in idem adducit in d.tracta.de morte in præfati.declara.3.n. 2.cum ſequentibus, & Anton.Gabriel.lib.5. communium opinionum titulo de acquir.poſſe. cõclu.9.n.1. Noſtra autem lex 45. Tauri eſt cõtra iura communia,in eo quòd transfert poſſeſſionem bonorũ Maioratus ex vltimo poſſeſſore in ſequentem ſucceſſorem:prout in prædictis ſtatutis communiter diſponi ſolet. Et etiam in eo, quod concedit eam poſſeſſionis trãſlationem tertio poſſidente: ideóque non dubium quin ea lex ſtrictè accipienda, nec de caſu ad caſum extendenda ſit: prout de ſtatutis Italiæ reſoluunt Tiraq. plura in idem adducens.d.3.decla. n.3.& Anto.Gabriel.d.conclu.9.n. 3.

¶Sed quanuis hoc prima facie verũ eſſe videatur: mihi autem id exactius cõſideranti dicendi dicendum videtur in primo dicto eam legem eſſe iuri communi huius Regni conſonam,cùm vt prædiximus dictæ legi partitarum cõcordet.In ſecũdo autem dicto eam eſſe iuri communi contrariam. Ideóque, quando de tertij poſſeſſoris præiudicio non agitur eam legem extendendam eſſe, idque verum videtur quanuis communiter, ab Scrib. receptum ſit ſtatuta Italiæ non eſſe extendenda cùm iuri communi aduerſentur.Ius namque commune
11 horum Regnorum eſt illud, quod in legibus par-
„ titarum atque aliis legibus huius Regni ſtatutum
„ inuenitur,nec leges Pandectarum, nec Imperato-
„ rum in his Regnis tanquam leges: ſed tãquam di-
„ cta Sapientum accipienda ſunt:prout in l.1.Tauri
„ diſpoſitũ eſt,atque ex pluribus probat Pala.Ruui. in repe.Rub.de don.inter vir.& vxo.in princ.n.16. idipſum etiam dixit Carolus Graſſalius li.1.Regal. Franc.in 7.iure pagi.94.cum ſeq. vbi ex pluribus probat leges Imperiales à Gallis non admitti,niſi quatenus rationi nituntur.

12 ¶ Illud autem ad hæc animaduertendum eſt,quòd quanuis ex dict. l. Tauri poſſeſſio ciuilis, & naturalis transferatur etiam tertio poſſidente quòd in ea ſpecie non poterit Maioratus ſucceſſor tertium poſſeſſorem proprio authoritate à poſſeſsione rerum Maioratus expellere:ſed tenebitur interdictũ poſſeſſorium,de quo inferiùs dicemus,proponere, atque eum tertium poſſeſſorem citari facere,vt ex ſentẽtia ſibi actualis poſſeſsio adiudicetur. Quod dixit Bald.in Rub.de cauſa poſſe. & proprie.n.13. Alexand.conſil.82.numer.4.lib. 2. Decius in fina. C.de edict.Diui Hadrian. tollen.numer.33. & 34. Tiraquel.in d.tracta.quarta parte declara.3. nu.17. Ægidius Boſsius qui loquitur in decreto Mediolanenſi.tit.de Principe & eius priuileg. num. 297. Gregorius Lopez in d. l. 7. titulo quarto parti. 5. verbo.*Poſſeſsion.* Antonius Gabriel.li.6. cõmunium opinionũ tit.de acquir.poſſeſſ.concluſione.9.n.22.

¶Hæc autem poſſeſsio, quæ ex d.leg.Tauri diſpo- 13
ſitione transfertur vocatur ciuilis, & ciuiliſsima: artificialis,& datiua:quia legis,atque iuris ciuilis artificio conceditur,nec ab aliquo actu apprehenſionis naſcitur. Ideóque natiua dici non poteſt: prout eleganter not.Bald.in Rubr.de cauſa poſſe. & proprie. numer.13. quem refert plura in idem adducens Tiraquel.in præfati.tracta.de morte declara.4.numer.1. cum ſequenti. Qui etiam in eod. 14
tracta.5.parte declara.6.inquit,poſſeſsionem,quæ ex ſtatutis Galliæ, & Italiæ transfertur, non eſſe naturalem: ſed ſolùm ciuilem, in quo lex noſtra Tauri. plurimum differt à præfatis ſtatutis. Cùm 15
ex eius diſpoſitione in eum,qui ad Maioratus ſucceſsionem vocatus eſt, non ſolùm poſſeſsio ciuilis:ſed etiam naturalis trãsferatur. Idque per illam 16
legem proculdubiò diſponi potuit:etiamſi ea poſſeſsio per tertium occupata fuiſſet,vt ex pluribus probat Anto.Gometius.in d.l.40.Tauri.n.111.

¶Hoc tamen intelligendum eſt: quando vltimus 17
Maioratus poſſeſſor habebat poſſeſsionẽ ciuilem, & naturalem. Si enim habuiſſet poſſeſsionem ciuilem tantùm, vel naturalem tantùm, vel ſolùm detentationem:ſola ea poſſeſsio,quæ apud defunctum erat in ſucceſſorem transfertur. Cùm enim poſſeſsio defuncti in ſucceſſorem cõtinuetur, ſeu transferatur: conſequens eſt, vt ea poſſeſsio, quæ apud defunctum non erat, non poſsit in ſucceſſorem continuari, nec transferri, vt ex pluribus probat Tiraquellus in d.tracta.de morte.3.part.declara.2.3.4.5.& 6.Antonius Gabriel. li.5. communium opinionum tit.de acquir.poſſeſ. conclu. 9.n. 14. Idque veriſsimum eſt,intelligendo, quando id procedebat ex ipſarum rerum Maioratus natura, ſecùs autem quando id ex alienatione vel tranſlatione vltimi Maioratus poſſeſſoris proceſsit: tunc namque eo non obſtante poſſeſsio in ſequentem ſucceſſorem ex d.l.45. Tauri transfertur.

¶Ex quibus infertur,quòd cùm in Maioratus ſucceſſorem poſſeſsio ciuilis,& naturalis pertrãſeat: etiam tertio poſsidente,quòd penes illum tertium nõ poteſt eſſe poſſeſsio ciuilis,nec naturalis.Cum 18
duo non poſsint vnam,atque eandem rem in ſolidum poſsidere: ſed ſolum habebit nudam facti detentationẽ.Ideóque nec poterit præſcribere,nec lucrari fructus, nec competent ſibi remedia poſſeſſoria, nec producet poſſeſsio illa aliquem effectum iuris, ex his, quæ poſſeſsio producere ſolet. Cum iſta detentatio facti non ſit apta producere ciuiles effectus, vt notiſsimum eſt. Idque ſic reſoluit Anto. Gometius.in d.l.45.Tauri.n.117.ad fi.

¶Sed dubitari ſolet:vtrum ea poſſeſsio ciuilis,& 19
naturalis,quæ ex d.legis miniſterio transfertur vera,atque

ra,atque propria poſſeſsio ſit:an verò ficta,& impropria.In qua quæſtione dicendum erit,q̃ quanuis Bald.in Rubrica de cauſa poſſeſsio. & proprie. numer.13.dicat. Impoſſibile eſſe hanc poſſeſsionem quæ abſque apprehenſione ex legis diſpoſitione transfertur aliter quàm per fictionem induci poſſe,quem plures ſequuntur,quos refert Tiraquellus in d.tracta. quinta parte declara. prima numer.1.Ea tamen poſſeſsio nihilominus vera dici poteſt,prout probatur ex tex.in capi.contingit. de dolo,& contu. ibi. *Verus conſtituatur elapſo anno poſſeſſor.*Per quem tex.dixit Bal.ſibi contrarius ibidem.numer. 1. quòd vera poſſeſsio poteſt acquiri abſque actu corporeo. Quod inquit eſſe mirabile, & inquit,quòd ſi lex fingat actum corporeum,ſeu poſſeſsionem,vel tranſlationem: poſſeſsio tamen, quæ per iſtum actum fictum quæritur,vera eſt: ſicut communiter dici ſolet de poſſeſsione quæſita per actum fictum, vt nihilominùs ſit vera poſſeſsio.l.certè cum ſimilibus.ff.de præca. Idipſum etiã probat tex.in l.raptores.C.de Epiſcop.& cleri.vbi poſſeſsio,quæ abſque actu corporeo ex l.transfertur, pleniſsima poſſeſsio appellatur,& per conſequens vera cenſeri debet:prout aduertit Bart.ibidem. numer. 1. Quod etiam ſequitur Tiraquellus qui plures alios in idem refert in d.tracta.5. parte declarat.1.numer.4.cum ſequentibus. Idque etiam ſequutus fuit Anto.Gometius in d.l.45. Tauri.numer.111.ad fin.Anto.Gabriel.qui plures vtramque opinionem ſequentes refert.lib.5.communiũ opinionum titulo de acquir.poſſeſ.conclu.9. num.6. Tellius qui hanc etiam opinionem ſequitur in l. 17.Tauri.n.48.

20 ¶ Ea autem ciuilis, & naturalis poſſeſsio, quæ ex d. l. Tauri diſpoſitione transfertur, illicò mortuo vltimo Maioratus poſſeſsore in ſequẽtem ſucceſſorem continuatur:adeò vt nullum tempus medium conſiderari poſsit inter mortem vltimi poſſeſsoris, atque poſſeſsionis tranſlationem in ſequentem ſucceſsorem. Nec dici poſsit etiam per momentum eam poſſeſsionem vacare. gloſ. ordi. in l. cum hæreditas. C. depoſi. verbo. *ſucceſſeritis.*

21 Quæ inquit, quòd vbi datur continuatio dominij, vel poſſeſsionis non eſt dare hæreditatem iacentem.Quod in l.cum hæredes.in princ. ff.de acquir.poſſeſ.& in l. ſi ſorori. C. de iur. delibe.communiter Scribentes, annotare ſolent. Idque etiam notat Tiraquellus in d. tracta. 2. part. declarati. 6. numer. 10.

22 ¶ Quod adeò verum eſt, vt à pluribus opinatum fuerit, eam poſſeſsionem, quæ de vltimo poſſeſſore in ſequentem Maioratus ſucceſsorem tranſfertur,non eſse nouam,nec diuerſam:ſed eandem ſubſtantia,& qualitate cùm illa,quã vltimus Maioratus poſſeſsor habebat cui opinioni non deſunt vrgentia fundamenta: nam ſi ex ſtatuto poſſeſsio defuncti continuatur in hæredem:ergo eadem erit poſſeſsio hæredis cum poſſeſsione defuncti. Aliàs namque non rectè diceretur poſſeſsio de vno in alium continuari. Quod etiam de verbo,transfertur,quo dicta. l. Tauri vſa fuit, dici poſſet.non enim poteſt dici transferri de vno, in alium: niſi illud, quod defunctus habebat l.legatum.& l.ſi adimendo.ff.de adimen.& transfe.lega. Ideóque hanc eſse eãdem poſſeſsionem cum ea, quam defunctus habuit,non nouam dixit Bald.in Auth. defuncto.C.ad Tertul.numer.6.idem Bal.in Rub.de cauſa poſſe.& proprie.nu.11.& plures alij, quos refert Tiraq.in d.tract. 5.par. declara.1.nu. 7.

¶ Sed verius eſt, eam poſſeſsionem diuerſam eſse ab illa, quã vltimus Maioratus poſſeſsor habuit, quoad ſubſtantiam, & actualem effectum ipſius poſſeſsionis:quanuis eadem ſit, quoad qualitatem habitualem, vt ſcilicet Maioratus ſucceſsor habeatur pro poſſeſsore: nõ aliter quàm defunctus, ſi viueret,haberetur.Quod ſic declarant Bal.in c.1. de contenti.inter maſcu.& fœmi.nu.1. Zaſsius in Epito.feud.par.6.charta.5.Tiraq.in dicto tracta.5. part.declara.5.numer. 1.Anto.Gometius in d.l. 45. Tauri,n.114.

¶ Sed & ea poſſeſsionis tranſlatio, de qua in d. l. 23
Tauri agitur, nedum in poſſeſsione rerum corporalium, ſed etiam in iurium corporalium quaſi poſſeſsione procedit,ac locum habet:vt ex pluribus probat Tiraquel.in d.tracta.de morte. 4. part. declara.7.nu.1.cum ſeq.Idque in bonis Maioratus loquens dixit Menchaca de ſucceſ. reſol.li.1.§. 10. n.25.26.& 27.vbi d.l.45.Tauri in poſſeſsione loquentem, ad quaſi poſſeſsionem trahendam eſſe profitetur.

¶ Similiter etiam hæc bonorum Maioratus poſ- 24
ſeſsio in infantem furioſum, vel mente captum, ſeu ignorantem transfertur: cùm enim ad illam acquirẽdam nullus actus requiratur, ſed ea ſolùm ex legis diſpoſitione transferatur: conſequens eſt, vt nihil referat, an Maioratus ſucceſſor intellectũ habeat,vel nõ:cùm nihil ex parte eius exercẽdum ſit.Quod ſic probat Tiraquel.de morte.2.part. declara.17.n.4. Qui id ſolum ex practica,atque ſtylo communi defendit:ſed id etiam ex iuris diſpoſitione procedit,vt ex pluribus probat Anto. Gomet.in d.l.45.Tauri. nu. 112. Idque pari ratione in ventre dici poterit:in ventrem namque ex eiſdem fundamentis poſſeſsio ciuilis,& naturalis bonorũ Maioratus tranſibit,quod ex tex.in l.1.& quaſi per totum. ff. de ventre in poſſeſ. mitten. iunctis his, quæ ibi notant Scribentes, comprobari poterit.

¶ Illud tamen prætermittendum non erit:quòd is 25
qui ex d.l.Tauri miniſterio res Maioratus poſsidet,nec actualem poſſeſsionem vnquam apprehẽdit,non poterit eandem poſſeſsionem transferre ex precario conſtituto, vel ex alio quolibet actu ficto:ne duplex fictio circa idem concurrat. Bald. in Rub.de cauſa poſſe.& proprie. n.13.cuius dictũ ſequuntur alij,quos refert Tiraquel.in d.tracta.de morte.5.par.declarati.2.n.1.& 2. Sed huius articuli reſolutio pendet ab ea quæſtione, quam ſuperiùs tractauimus: vtrum ſcilicet poſſeſsio, quæ tranſfertur ex d.l. Tauri, ſit vera, an ficta. Si enim vera eſt,vt ſup.iſto.c.num.19.reſoluimus:nulli dubium, niſi quòd etiã ex actu ficto transferri poſsit:prout concludit Tiraquel.d.declara.2.nu. 2. Quæ omnia breuiſsimè perſtringere libuit,ad præfatæ.l. Tauri intellectum, ex eo, quòd in d.tracta.à Tiraquello viro quidem doctiſsimo latiſsimè, atque ex profeſso diſcuſsa ſint.Idque præſertim mihi tractandum ſupereſset: qualiter ſcilicet ea,quæ ſuper ſtatutis Galliæ & Italiæ ſcripta ſunt,ad d.l. Tauri interpretationem adduci poſsint. Quibus in capite ſequenti plura alia adiicientur.

SVMMARIA.

1 Forma remedij ſummarij, quod pro conſequenda actuali tenuta, & poſſeſſione bonorum Maioratus eius ſucceſſori à legibus Regiis conceſſum eſt.
2 Interdictum adipiſcendæ poteſt intentare Maioratus ſucceſſor, pro conſequenda actuali bonorum Maioratus poſſeſſione.
3 Poſſeſſor ciuilis & naturalis poteſt intentare interdictum adipiſcendæ pro conſequenda actuali & corporali detentatione.
4 Poſſeſſio ciuilis & naturalis acquiritur ex conſtituto.
5 Poſſidens ex conſtituto poteſt interdictum adipiſcendæ proponere pro conſequenda actuali poſſeſſione.
6 Interdicti recuperandæ & retinendæ, etiam competunt Maioratus ſucceſſori.
7 Interdicta adipiſcendæ, recuperandæ, atque retinendæ poſſunt à ſucceſſore Maioratus diuerſis reſpectibus cumulari.
8 Succeſſor Maioratus, qui ſemel bonorum ipſius Maioratus poſſeſſionem apprehendit: vtrum poſſit in Regio conſilio remedium tenutæ proponere.
9 Remedium poſſeſſorium quod ex l. 45. Tauri conceditur, habet cauſam proprietatis annexam.
10 Proprietatis cauſam annexam plura interdicta poſſeſſoria habere ſolent.
11 Interdictum quorum bonorum habet annexam proprietatis cauſam.
12 Exceptiones proprietatis cauſam attinentes, admittendæ ſunt in remedio poſſeſſorio, quod ex l. 45. Tauri conceſſum eſt.
13 Exceptio proprietatis admittitur in omnibus remediis poſſeſſoriis, vbi ex illa excluditur poſſeſſio agentis.
14 In interdictis poſſeſſoriis habentibus annexam proprietatis cauſam, quicquid detrahit proprietati, detrahit etiam poſſeſſioni.
15 Exceptiones proprietatem attinentes, quæ in iudiciis poſſeſſoriis admittuntur, debent in continenti probari.
16 Exceptiones dicuntur probari in continenti: quando probantur intra terminum à lege præſtitutum inſtantiæ.
17 Appellatio vtrum admittenda ſit in remedio poſſeſſorio, quod ex l. 45. Tauri conceſſum eſt.
18 Appellatio in omnibus interdictis poſſeſſoriis habentibus annexam proprietatis cauſam, admittenda eſt.
19 Titulus, ſi de momenta. poſſe. fue. appella. in his Regnis, atque etiam in Gallia non ſeruatur.
20 Probationes factæ in hoc interdicto, quod ex l. 45. Tauri competit, facient fidem in iudicio ordinario proprietatis.
21 Sententia lata in remedio poſſeſſorio, quod ex d. 45. Tauri competit: vtrum pariat exceptionem rei iudicatæ in petitorio.
22 Fœmina non eſt mittenda in poſſeſſionem bonorum Maioratus ſi ex diſpoſitione ipſius Maioratus ab eorum ſucceſſione excludatur.
23 Exceptiones illegitimitatis & incapacitatis in remedio. l. 45. Tauri admittendæ ſunt.
24 Poſſeſſio, quæ ex ſtatuto de defuncto, in hæredem transfertur, non poteſt transferri niſi in habilem & capacem.
25 Carbonianum edictum, vtrum habeat locum in remedio poſſeſſorio, quod ex d. l. 45. Tauri competit.
26 Bonorum poſſeſſio Carboniana in feudis præſtatur.
27 Bonorum poſſeſſio Carboniana in Hiſpanis Primogeniis locum habet.
28 Bonorum poſſeſſio Carboniana non competit niſi præteritis, vel inſtitutis ſub appellatione filiorum legitimorum: cùm ipſi legitimi non ſint.
29 Bonorum poſſeſſio Carboniana non habet locum, niſi vbi agitur de hæreditate.
30 Bonorum poſſeſſio Carboniana, vtrum competat pro legatis, vel fideicommiſſis.
31 L. 3. ff. de Carbon. edicto. l. de bonis. ff. eod. & alia iura declarantur.
32 Bonorum poſſeſſio Carboniana in Maioratibus ex contractu inſtitutis, & in aliis etiam ex teſtamento, non tamen iure inſtitutionis factis, locum non habet: qualitérque hoc intelligendum ſit.
33 Carbonianum edictum non habet locum niſi in hæreditate paterna: non autem in materna, vel aliorum cognatorum hæreditate.
34 L. de bonis. ff. de Carbonia. edicto. iterum declaratur.

35 L. 2. tit.

35 *L. 2. tit. 14 part. 6. & l. 7. tit. 23. part. 3. declarantur.*

36 *Quæstio ſtatus differtur vſque ad tempus pubertatis, etiam vbi bonorum poſſeſſio Carboniana non competit.*

37 *Quæstio ſtatus differtur in bonis Maioratus, etiamſi bonorum poſſeſſio Carboniana non detur.*

38 *Cautela, vt in quibuſcunque bonis Maioratus bonorum poſſeſſio Carboniana locum habeat.*

39 *Bonorum poſſeſſio Carboniana non datur filio, quem euidenter conſtat illegitimum eſſe.*

40 *Remedium poſſeſſorium ex l. 45. Tauri: vtrum competat primo ipſius Maioratus ſucceſſori.*

41 *Correctio legum ex ſubauditis intellectibus inducenda non eſt.*

42 *Verba improprianda non ſunt ad iurium correctionem.*

43 *Remedium l. 45. Tauri: vtrum competat ei, qui ex coniecturis ad Maioratus ſucceſsionem vocatus eſt, vel ad id expreſsa vocatio requiratur.*

44 *Remedium l fina. C. de edict. Diui Hadria. tollen. non competit niſi hæredi ſcripto.*

45 *Hæres ſcriptus quis dicatur.*

46 *Exemplum ſcripturæ maioratus: vtrum ſufficiat ad proponendum remedium poſſeſſoriũ, quod ex d. l. 45. competit.*

47 *Remedium. l. fi. C. de edict. Diui Hadria. tollen. non datur niſi ostendenti teſtamentum originale.*

48 *Exemplum regulariter non probat, niſi fuerit ſumptum authoritate iudicis, & cum partis citatione: etiamſi notarius profiteatur ſe vidiſſe originale ſine macula.*

49 *Citatio per edictum requiritur in exemplatione inſtrumenti, vbi certus aduerſarius non inuenitur.*

50 *Remedium l. 45. Tauri: vtrum competat ei, qui prætendit maioratus ſucceſsionem ex immemoriali præſcriptione.*

51 *Remedium l. fi. C. de edict. Diui Hadria. tollen. non competit hæredibus ab inteſtato.*

52 *Remedium l. 45. Tauri: vtrum detur contra titulo poſsidentem.*

53 *Remedia poſſeſſoria non dantur contra titulo poſsidentem.*

54 *Remedium l. fi. C. de edict. Diui Hadria. tollen. & interdictum quorum bonorum, non dantur contra titulo poſsidentem.*

55 *Titulus, qui habetur pro non titulo, non impedit remedium poſſeſſorium.*

56 *Remedium. d. l. 45. Tauri non competit ei, qui intra ſex menſes à morte vltimi maioratus poſſeſſoris, & occupationis rerum maioratus, illud non intentauit.*

57 *Remedium d. l. 45. Tauri: vtrum competat ei, qui intra ſex menſes actionem ineptam propoſuit, & poſt ſex menſes actionem aptam intentauit.*

58 *Remedium d. l. 45. Tauri: vtrum competat ei, qui intra ſex menſes actionem aptam propoſuit: illam tamen intra illud tempus aduerſario intimari non fecit.*

59 *Remedium l. 45. Tauri: vtrum competat ſequenti ſucceſsori in vita vltimi poſſeſſoris: quando ipſe vltimus poſſeſſor alij ſucceſsionem maioratus prætendenti, poſſeſsionem bonorum maioratus tradidit.*

60 *Terminus ſex menſium, de quo in l. 9. tit. 7. lib. 5. noui ordi. vtrum currat contra minores, abſentes & ignorantes.*

61 *Minor vtrum aduerſus declinatoriam fori omiſſam reſtitui poſsit.*

62 *Remedium. l. 45. Tauri datur vocato ad ſucceſsionem maioratus abſque Regia facultate inſtituti.*

63 *In remedio ſummario tenutæ conſequendæ non reſtituitur minor aduerſus probationem omiſſam.*

64 *In poſſeſſorio remedio ad conſequendam veram maioratus poſſeſsionem, an minor ſit reſtituendus, aduerſus omiſsam probationem, Regia requiritur declaratio. & n. 65.*

65 *Lex generaliter diſponens non comprehendit minores, nec priuilegiatos.*

66 *Teſtium defectus admittendi ſunt, quando agitur de poſſeſsione concedenda, vel auferenda.*

67 *In iudiciis poſſeſſoriis etiam ſummariis probationum publicatio neceſsaria eſt.*

68 *In remediis poſſeſſoriis admittenda eſt teſtium impugnatio.*

69 *In interdictis poſſeſſoriis fructuum condemnatio fieri debet.*

70 *Remedium quod interim appellatur, proponi poteſt in interdictis poſſeſſoriis.*

71 *Quod in remedio d. l. 45. Tauri non procedit.*

72 *Niſi fuerit timor ſeditionis, aut ſcandali.*

73 *Iudicium proprietatis pro bonis Maioratus in eo Regio conuentu tractandum eſt, in cuius diſtrictu maior pars bonorum maioratus inuenitur.*

74 *Iudicium proprietatis tractandum erit in Regio conuentu, in cuius diſtrictu eſt caput bonorum maioratus: etſi alibi maior pars bonorum maioratus ſita ſit.*

De remedio possessorio, quod ex l. 45. Tauri Maioratus successori, pro consequenda actuali tenuta, seu possessione rerũ Maioratus præstari solet.

CAPVT XIII.

HActenùs ostẽsum est, qualiter in Primogenij successorem possessio ciuilis & naturalis bonorum ipsius Primogenij ipso iure pertranseat. Sed quoniam plerumque mortuo vltimo eiusdem Primogenij possessore, euenire solet, vt alius, qui ipsius Primogenij successionem iniustè prætendit, in bonorum, quæ sub eodem Primogenio comprehenduntur detentatione, persistat, eamque pluries armis, atque violentia defendat; necessarium fuit vero successori remedium præstare, vt eius virtute actualem etiam tenutam, seu possessionem, breuissimè, ac summariè consequatur: bellaque & cædes, atque etiam tumultus, & seditiones, quæ ex his contentionibus exoriri solent, vitentur. Ideóque in dictæ legis 45. Tauri exe
1 cutionem, atque declarationem, ex quadam Regia pragmatica in Comitiis generalibus anno millesimo quingẽtesimo quadragesimo tertio apud Madritiũ habitis edita, quæ est l. 9. titu. 7. libro quinto, in noua legum Regni collectione dispositum fuit, vt mortuo Maioratus possessore, is qui bonorum eiusdem maioratus successionem prætendit, intra sex menses, à die, quo post mortem vltimi Maioratus possessoris bonorum Maioratus possessio, ab aduersario occupata est, computandos in Regio, ac summo Regnorũ Castellæ Senatu compareat, ibidémque remedium possessoriũ summariũ ex ipsa l. Tauri proueniẽs, proponat, rerúmque Maioratus detentatore citato, intra 50. dies in prima instãtia probationes hinc inde fiant, & absque aliqua alia conclusione, seu iudiciarij ordinis obseruatione, causa ipsa terminetur: sententiaque, non obstante supplicatione, statim exequatur. Facta verò executione, supplicatio admittatur, & prosequatur, probationésq; intra 40. dies fiant, & absq; alia conclusione causa terminetur: & si sententia secunda sit reuocatoria primæ, ea etiam exequatur. Quod iudicium summarium pro sola tenuta à principio concessum fuerat: in eadémque lege præcipiebatur, vt eò iudicio finito, causa ipsa ad Regios supremos cõuentus, quoad possessionem, & proprietatem decidenda remitteretur. Sed hoc vltimum ex l. 10. titu. 7. lib. 5. eiusdem nouæ legum Regiarũ collectionis innouatum est. Ex ea náque disponitur, quòd in hoc iudicio summario etiam de possessione cognoscatur, soláque proprietatis causa ad Regios conuentus remittatur. Super cuius iudicij ordine atque substantia, plura dubia, atque difficiles quæstiones quotidie in forensibus controuersiis exoriri solent. Quæ in hoc capite tractandæ atque resoluendæ erunt.

2 ¶ In primis autem sciendum est, frequentiùs ad consequendam actualẽ tenutam, seu possessionem bonorum Maioratus, interdictum adipiscẽdæ intentari solitum esse, in hunc sensum, vt scilicet is, qui est verus possessor ciuilis & naturalis, efficiatur realis, & actualis. In quo tamen animaduertendum erit, quòd in statutis Galliæ, & Italiæ, ex quibus non transfertur possessio naturalis, sed tantùm ciuilis, vt resoluit Tiraquel. in d. tractat. de morte. in præfari. declaratione 7. numer. 1. cum sequentib. & etiam in capit. præceden. numer. 14. resoluimus, apertissimum est, quòd is qui est possessor ciuilis, & legalis, potest intentare interdictũ adipiscendæ: vt efficiatur etiam possessor naturalis & actualis, vt profitentur Bald. in Rubr. de causa possess. & proprie. numer. 13. Iaſ. in l. si sorori. nu. 2. vbi plures in idem refert. C. de iur. delib. Decius consil. 84. numer. 1. & plures alij, quos nuncupatim refert Tiraquel. in d. tracta. de morte. 6. part. 2. declaratione, num. 2. cum sequentibus. Sed in casu de quo agimus, id dubium esse videtur: cùm possessio, quæ ex d. l. Tauri transfertur, nedum ciuilis, sed etiam naturalis & vera, non autem ficta sit. Ideóque cùm Maioratus successor verè atque ciuiliter, & naturaliter possideat, non videtur, quòd sibi superſit aliquid, ad quod sit necessarium interdictum adipiscendæ proponere.

¶ Sed verius est, quòd Maioratus successor, quanuis verus possessor sit, atque ciuiliter & etiam naturaliter possideat, adhùc potest interdictum adipiscendæ proponere, vt actualis atque corporea detentatio, quæ est apud illum, cum quo contendit, sibi adiiciatur: sic namque videmus in eo, in quem possessio ex constituto translata est: nam etsi illa sit vera possessio. l. certè. cum similibus. ff. de precario. & ex constituto, ciuilis & naturalis 4
etiam possessio acquiratur, vt ex pluribus probat Tiraquel. in tracta. constituti. 1. parte. numer. 4. Is 5
tamen in quem possessio ciuilis & naturalis ex constituto translata est, potest interdictum adipiscendæ pro consequenda reali, seu actuali tenuta, atque detentatione proponere: prout etiam ex pluribus probat idem Tiraquellus in tractat. constitu. 1. parte, numer. 10. idem in tractatu de morte. 6. parte, declaratione 2. numer. 4. Idque verum, atque communiter sic obseruari solitum est: nam propè semper in huius remedij propositione peti solet, vt actor mittatur in actualem tenutam ac possessionem bonorum Maioratus, in executionem dictarum legum partitæ, & Tauri de quibus in c. præcedenti latiùs dictum est.

¶ Quanuis autem in hoc remedio frequentiùs interdictum adipiscendæ proponi soleat: poterit tamen is, qui prætendit Maioratus successionem, si malit remedio retinendæ vti: prout inquit Ioan. Faber. in §. retinendæ instit. de interdictis, & in §. 6
sui autem instit. de hæredi. qualitat. & differen. cuius dicta sequuntur Guido Pap. decisio. 552. Guillielmus Bened. in c. Rainuntius. verb. mortuo itaque testatore. in 2. numer. 72. Tiraquel. de morte. 6. parte, declaratio. 5. numer. 1. cum sequentib. Anton. Gabriel. libr. 5. commun. opinion. tit. de acquirenda possessione, conclusio. 7. n. 3.

¶ Similiter etiam poterit interdictum recuperandæ proponere, prout opinantur Fab. in §. 1. num. 1. instit. de hæred. quali. & differ. & Bal. in c. item cùm quis. de restit. spol. n. 1. & in Rub. de causa posse. & prie. num. 13. quem sequitur Ripa in eadem Rubr.

nu. 24.

num.24.Decius consil.84.num.1. Guillielmus Benedictus in d.c.Rainuntius.verbo, mortuo itaque testatore.in 2.num.72.Tiraquel.de morte.6.parte, declaratione 4.numer.4. Carolus Molin. in addit. ad Alexand.consi.153.lib. 6.litera.C.Anto.Gabriel. d.titu.de acquir.possessio.conclusione.7. nume.1. quanuis ibidem plures contrariam opinionem veriorem esse tenentes referat. sed hæc opinio, attenta dispositione. d.l.45. Tauri verior est, vt statim probabimus.

¶ Imò non solùm is qui prætendit maioratus successionem,poterit vnumquodque ex his remediis de per se proponere,sed omnia simul (diuersis tamen respectibus)cumulare:prout resoluunt Tiraquel.de morte.6.parte,declara 3.nu.1.& Anto.Gabriel,d.conclusione 7.n.6. 7

¶ Animaduertẽdum tamen est,quòd præfati Scribẽ.dicunt posse Maioratus successorem solùm cumulare remedium retinendæ & adipiscendæ, nec mẽtionem faciunt de interdicto recuperandæ:quasi ex hoc videantur non sensisse posse Maioratus successorem intentare simul cum interdicto adipiscendæ & retinendæ, interdictum recuperandæ,veluti aliis remediis contrarium. Sed verius est posse Maioratus successorem etiam interdictum recuperãdæ simul proponere, respectu diuersarum rerum quæ in hæreditate,seu Maioratu continentur: cùm possit respectu vnius rei spoliatus esse,respectu autem alterius turbatus,& respectu etiam alterius, nec turbatus, neque spoliatus: imò & respectu vnius atque eiusdem rei poterit Maioratus successor omnia hæc remedia simul proponere,diuersis respectib⁹.Cùm enim ex d.l.Tauri possessio ciuilis & naturalis in Maioratus successorem translata sit,poterit optimo iure Maioratus possessor pro cõsequenda actuali tenuta interdictum adipiscendi intentare: respectu verò ciuilis interdictum retinendæ:& respectu naturalis, quam sibi violenter aliquis vsurpauit, recuperandæ interdictum proponere: cùm tria hæc interdicta possint diuersis respectibus cumulari:prout in l.naturaliter.§.nihil commune.ff. de acquir. posse. à Bartol.& communiter Scribẽtibus traditum est. Causa autem ex qua Tiraquel. & Anton. Gabriel interdicti recuperãdæ cumulationem omiserunt, est,quia ex statutis Galliæ & Italiæ possessio naturalis non trãsfertur: ideóque cùm hæc duo remedia respectu solius ciuilis possessionis, repugnantiam continerent: meritò alterum eorum omiserunt:vtcunque autem id sit,in bonorum Maioratus possessione non dubitandum est,quin hæc omnia remedia cumulari valeant. Sicque pluries vidi in hoc remedio actorem petere, vt sibi actualis tenuta,& possessio bonorum Maioratus conferatur,tuendo ac defendendo & reintegrando illum in ea,quatenùs sibi necessarium fuerit. Quæ interdictorum cumulatio diuersis respectibus sumpta,iure sustineri potest, atque etiam pluries vtilis esse poterit.

¶ Hæc tamen intelligenda sunt ante apprehẽsam 8
à Maioratus successore actualem bonorum Maioratus possessionem,virtute d.l.Tauri.Ea verò semel apprehensa,nec interdictum adipiscendæ,nec recuperandæ,nec retinendæ,ex d.l.45.Tauri, Maioratus successor in Regio cõsilio proponere poterit:sed aliis remediis ordinariis, & etiam coram ordinariis iudicibus vti debet: quod ex pluribus probat Tiraquel. in statutis Galliæ & Italiæ loquens,in d.tractatu de morte.7.parte, declaratione.4.n.1.cum sequentibus.quanuis finaliter quoad hoc nihil quod certum sit,resoluat.

¶ Sed quanuis hoc quoad interdictum adipiscendæ certissimum sit,cum illud non competat ei,qui semel possessionem adeptus est, quanuis ab illa deiectus fuerit,vt est notissimum: quoad interdictum autem recuperandæ,seu retinendæ,dubium mihi videtur:imò existimo,quòd etiamsi Maioratus successor possessionem bonorum maioratus propria authoritate vel aliàs apprehenderit,si statim ab ea ab alio maioratus successionem prætendente deiectus, aut spoliatus fuerit, seu in ea possessione turbetur, poterit interdictũ ex d.l. 45. Tauri proponere, dum tamẽ id fiat intra sex menses à tempore mortis vltimi maioratus possessoris,& primæ possessionis apprehensionis computandos. Nam præterquam quòd non attendenda sit possessionis apprehẽsio,quæ non duratit iuxta iura vulgaria: in casu de quo agimus militat eadẽ ratio & causa finalis, ex qua à legibus Regiis interdictum possessorium summarium, atque executiuum concessum fuit.Est namque necessarium hanc contentionem summario iudicio dirimere, ne partes ad arma, atque etiam ad rixas & seditiones deueniant: quæ fuit causa finalis dictarum legum Regiarum. Cùm igitur concurrat ratio & causa finalis dictæ legis,necessariò eius dispositio etiam in hoc casu seruanda erit: dummodò spoliatio, seu turbatio ab eo, qui eiusdem maioratus possessionem prætẽdebat,facta sit.Si enim ab alio citrà prætensionem successionis maioratus id ex alia causa factũ fuerit, contrariũ dicendum videtur. Quæ omnia proculdubiò vera esse videntur, atque comprobari poterunt ex his, quæ adducit Tiraq.in d.tracta.7.par.4.declara.n.2.& 6.

¶ Illud tamen semper præ oculis in hoc remedio possessorio tenendum est,quòd quanuis sit remedium possessorium, eius tamen naturæ & qualitatis est, vt habeat mixtam causam proprietatis: 9
adeò vt in eo non possit obtinere: nisi ille, qui priùs se esse verum ipsius maioratus successorem probauerit.Ad quod probandum, præsupponimus 10
plura esse in iure interdicta possessoria, quæ habent mixtam causam proprietatis: de quibus habetur in l.2.§.quædam. ibi, *Nam proprietatis causam continet hoc interdictum.* ff. de interdictis. l. 3. §.hoc autem. ff. de iti.actúque priua. & vtrobique per Scrib.Alexan.in l.naturaliter.§.nihil commune.n. 76.cum seq.ff. de acquir. possess. vbi etiam Iaf.nu 34. & alibi sæpe Scrib. Hoc igitur præsuppositio quòd interdictum hoc, quod ex præfata.l. Tauri competit, habeat proprietatis causam annexam, comprehenditur ex notab.doctri. Bald.in Rubr.de causf.pos.& proprie.nu.13.vbi inquit,quòd in casu statuti transferentis possessionem defuncti in hæredem,absque apprehensione,disputandum est de proprietate:idem Bald.consi.330.incipien. Statuto cauetur.lib.1.Alex.consil. 82.n.6.lib.2.Iacobi. in l. si sorori.nu.15.C.de iur.delibe. Tiraq. de morte.2. par.declarat.one.2.nu.1.& 3.idque apertiùs probatur ex d.l.45.Tauri, vbi disponitur,quòd mortuo vltimo maioratus possessore, possessio ciuilis & naturalis bonorum eiusdem maioratus transeat in eum successorem. *Que segun la disposicion del Mayoradgo deuiere de succeder en el.* Ex quibus verbis comprehenditur, quòd ad hoc, vt in eum, qui prætendit se esse maioratus successorem, bonorum

maioratus

Maioratus poſſeſsio transferatur, priùs tractandũ atque diſcutiendum ſit, vtrum is ſit verus ac legitimus eiuſdẽ Maioratus ſucceſsor, vel nõ. Quod neceſsariò proprietatis cauſam continget. Idque ex ea lege notat Pala. Ruui. ibidem. num. 2. dicens, q̃ is, qui prætendit vti illius legis remedio, debet probare ſe vocatũ abſque vlla dubitatione. Quem in hoc ſequutus fuit Greg. Lopez in l. 7. tit. 4. part.
11 5. in glo. verb. *Poſſeſsion*. Quod in ſimili in interdicto quorum bonorum diſpoſitum eſt: nam etſi interdictum illud poſſeſsorium ſit, habet tamẽ annexam proprietatis cauſam: nec cõpetere poteſt, niſi illi, qui ſe verum atque legitimum hæredẽ eſſe oſtenderit. l. 1. C. quorum bon. ibi. *Non aliter poſſeſſor inſtitui poteris, quàm ſi te defuncti filium eſſe, & ad hæreditatem, vel bonorum poſſeſsionem admiſsum, probaueris*. Per quem text. cenſuerunt Bal. Salic. & communiter Scrib. ibidem, quòd interdictum illud habet annexam proprietatis cauſam. Quod etiã dixit idem Bald. in Rub. de cauſa poſſe. & proprie. n. 13. & alibi ſæpe Scriben. Idque apud omnes abſolutiſsimum eſt, quotidiéque ſic intelligi, atque practicari ſolet. Non enim remedium poſſeſsorium ex d. l. Tauri proueniens, conceditur niſi illi, cui clarè & aperte ipſi⁹ Maiorat⁹ ſucceſsio delata eſt.

¶ Ex quo huius materiæ ſolidiſsimo principio, plura ad præfatæ. l. Tauri declarationem deduci poterunt. Primum, quòd in hoc interdicto poſſeſsorio, quod ex d. l. 45. Tauri competit: ſiue adipiſcendæ, ſiue retinendæ, vel recuperandæ ſit, admittẽdæ ſint exceptiones proprietatis cauſam at-
12 tinentes. Cùm enim non aliter poſſeſsio in eum, qui Maioratus ſucceſſionem prætendit, transferri potuerit, quàm ſi ipſe verus atque legitimus ipſius Maioratus ſucceſſor ſit: conſequens eſt, vt in quolibet interdicto poſſeſſorio, quantumcunque priuilegiato, etiamſi recuperandæ, vel retinendæ ſit, omnes exceptiones ad id attinentes admittendæ ſint: etiamſi proprietatis cauſam cõcernant. Quod
13 dixit Bald. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. poſſe. vbi eleganter inquit, quòd etiam in interdicto recuperandæ admittitur exceptio proprietatis: quando per eã excluditur poſſeſſio agen-
14 tis. Cuius dictum ſequitur Alexan. ibidem. nu. 24. & Ripa. n. 81. & hoc eſt, quod dicere ſolent Scrib. quòd in his interdictis poſſeſſoriis proprietatis cauſam annexam habentibus, quicquid detrahit proprietati, detrahit etiam poſſeſſioni: prout notant Scrib. ſuperiùs citati: comprobatúrque ex his, quæ dixit Barto. in l. 1. §. & patui refert. ff. quod vi, aut clam. nu. 3. vbi in interdicto poſſeſſorio admittuntur omnes exceptiones excludẽtes qualitatem à iure, vel ſtatuto requiſitam ad hoc, vt competere poſſit. Cuius dicta ſequitur Abb. in c. item cum quis. num. 9. de reſtitu. ſpolia. Idque in terminis. d. l. Tauri ſic declarat Gregor. Lopez. in d. l. 7. titu. 4. part. 5. in glo. verbo, *Poſſeſsion*. & in l. 2. tit. 14. par. 6. verbo, *Luego*.

¶ Hoc tamen intelligẽdum eſt, quando exceptiones in continenti probantur: ſecùs autem ſi altiorẽ
15 indaginem requirant. Tunc namque exceptiones proprietatis cauſam attinentes in huiuſmodi interdicto admittendæ non ſunt. Non enim ſummariè de eis cognoſci poſſet. Quod in quocunque iudicio ſummario regulare eſt. l. ille à quo. §. ſi de teſtamento. ff. ad Trebel. ſi is à quo. in princ. ff. vt in poſſe. lega. l. 3. §. ibidem. ff. ad exhib. gloſ. ord. in l. 2. C. de edicto Diui Hadrian. tollen. verbo, *Quanuis*. Quibus adiicienda ſunt ea, quæ ſupra iſto lib. c. 4. nu. 43. & 44. in id latiùs adduximus. Idque in terminis. d. l. 45. Tauri dixit Greg. Lopez in d. l. 7. tit. 4. part. 5. in gl. in verbo, *Poſſeſsion*. & in d. l. 2. tit. 14. part. 2. in gl. verbo. *Luego*. Et quanuis ibidem dicat, id ſaltim quando Maioratus in teſtamento inſtitutus eſt, procedere: ſuperiùs tamen adducta tam in Maioratu ex teſtamẽto, quàm ex contractu inſtituto ſimpliciter atque indiſtinctè intelligenda ſunt. Non enim poteſt in his ratio differentiæ de contractibus ad teſtamenta aſſignari: præſertim cùm Maioratus etiam in contractu inſtituti vim vltimæ voluntatis obtinere receptum ſit: prout ſupra li. 1. c. 12. apertiùs oſtendimus.

¶ Dicetur autem exceptiones huiuſmodi in con- 16
tinenti probari: quando intra terminum à iure aſſignatum inſtantiæ, & proceſſui principali probantur: prout notat Barto. in Extrauagan. ad reprimendum in gl. verbo, Summariè, col. 1. text. in l. ſi is, à quo. vbi per Scrib. ff. vt in poſſe. lega. Alexand. conſil. 166. n. 6. & 7. li. 2. Iacobi de ſancto Georgio in l. 2. nu. 7. C. de edict. diui Hadrian. tollen. ſicque communiter obſeruari ſolitum eſt. Admittuntur namque in hoc remedio poſſeſſorio, quod ex l. 45. Tauri Maioratus ſucceſſori competit, omnes exceptiones concludentes eum non eſſe verum ac legitimum ſucceſſorem, etiamſi proprietatis cauſam cõtingant: dummodò de eis poſſit plenè conſtare intra terminum dicto iudicio ſummario à legibus Regiis præſtitutum, nec altiorem indaginem requirant.

¶ Secundo etiam infertur, quòd quanuis regulari- 17
ter à ſententia lata in iudicio poſſeſſorio appellari non valeat: in hoc tamen iudicio poſſeſſorio, quod ex prædicta. l. 45. Tauri conceditur, appellatio, ſeu ſupplicatio admittenda ſit: cùm illud ſit interdictum ſummarium poſſeſſorium, quod habet annexam proprietatis cauſam: in quibus interdictis appellatio admittenda eſt, vt dixit Bal. loquens in
ſtatuto Mediolani, conſil. 330. incipien. Statuto ca- 18
uetur. lib. 1. vbi inquit, quòd in his interdictis non habet locum titulus, ſi de momenta. poſſe. fue. appella. Idque ex pluribus ſic reſoluit Tiraquel. in tracta. de morte. 6 parte. declaratio. 6. n. 1. cum ſeq. Quibus accedit hodie in his Regnis communiter 19
non ſeruari titulum, ſi de momenta. poſſeſ. fue. appellat. cũ in quocũque iudicio poſſeſsorio ſemper appellari, atque ſupplicari ſoleat: eáque appellatio, ſeu ſupplicatio nedum habeat effectum deuolutiuum, ſed ſuſpenſiuum: prout omnibus compertiſsimum eſt. Quod etiam, quanuis non ſimpliciter & indiſtinctè in Regno Galliæ ſeruari profitetur Tiraquel. d. 6. declarati. nu. 6. ſicque in caſu, de quo agimus, dicendum foret: niſi ex d. l. 9. tit. 7. lib. 5. in noua leg. Reg. collectione contrariũ diſpoſitum fuiſſet. Ex ea namque ſupplicationi effectus deuolutiuus, non autem ſuſpenſiuus cõceſsus eſt. Ideóque prima ſententia, non obſtante ſupplicatione, exequenda erit: ſicque ſemper obſeruari ſolitum eſt.

¶ Tertiò etiam infertur, quòd quanuis probatio- 20
nes factæ in iudicio poſſeſsorio ſummario, non faciãt fidem in iudicio petitorio ordinario. l. pen. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iuris. l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de re iudica. text. in ca. veniens. de teſtib. & vtrobique per Scribẽ. Probationes ta- 21
men factæ in hoc iudicio poſſeſsorio, proculdubiò fidẽ facient in petitorio: cùm hoc interdictum

habeat

habeat annexam cauſam proprietatis. Quod ſic declarat Alexand.in l.naturaliter.§. nihil commune.ff.de acquiren.poſſeſs.nu.76. cum ſequen.Guido Papæ deciſ. 136. numer.1. & 2.idque etiam in quolibet iudicio poſſeſſorio regulare eſt,dummodò teſtes parte citata, & plenariè examinati fuerint:prout declarat Iacob.Butrig.in l.ab hoſtib⁹. §.ſed quod ſimpliciter.ff.ex quib. cau.maio. quem refert & ſequitur Alexan.in dict.§. nihil commune.nu. 78. quod etiam ſatis inſinuat Guido Papæ. dict.deciſ.136. idque proculdubiò in hoc iudicio poſſeſſorio verum eſt: quanuis ſemel viderim in quadam lite, quæ ſuper ampliſſimo quodam Maioratu verſabatur, ex doctiſſimorum aduocatorum conſilio,teſtes ſuper iudicio poſſeſſorio, ſeu tenutæ receptos, iterùm in iudicio petitorio examinatos fuiſſe.Sed id ad maiorem cautelam factũ fuit: quanuis omnes neceſſarium non eſſe exiſtimarent.

22 ¶ Quartò etiam infertur, quòd quanuis ſententia lata in iudicio poſſeſſorio regulariter non pariat exceptionem rei iudicatæ in petitorio, iuxta iura vulgaria:ſententia tamen lata in hoc iudicio poſſeſſorio pariet exceptionem rei iudicatæ in petitorio,ex eo, quòd annexam habeat proprietatis cauſam. Sententia namque lata in iudicio poſſeſſorio habente annexam cauſam proprietatis, pariet exceptionem rei iudicatæ, ac ſi in petitorio lata fuiſſet, vt opinatur Bart.in dict.l.naturaliter. §.nihil commune.num.4 Cuius opi.ſequutus fuit ſimpliciter Iaſ.ibi.nu.54.plura in eius comprobationem adducens:quanuis Alex.ibi.nu. 76. diſtinguat inter poſſeſſorium,in quo tractatur principaliter de proprietate: & poſſeſſorium,in quo de illa tantùm incidenter diſcutitur. Sed hæc altercatio,in caſu de quo agimus, ſuperflua eſt: cùm in hoc interdicto poſſeſſorio ſola poſſeſsionis cauſa definiatur, ſempérque cauſa proprietatis ad Regios conuentus remitti ſoleat, nec conceſſa ſit Regiis conſiliariis ſimpliciter iuriſdictio, vt de huiuſmodi poſſeſſorio cognoſcere valeant:ſed limitatè,vt de ſola poſſeſsione cognoſcant,cauſam que proprietatis ad Regios conuentus, vbi ſimiles cauſæ tractari ſolent,remittant.

23 ¶ Quintò etiam infertur, quòd quanuis fœmina ſemper ſit mittenda in poſſeſsionem bonorum parentis, quanuis agnati tranſuerſales cõtendant ea bona eſſe feudalia, atque ex eo fœminam eſſe ab eorum ſucceſſione excludendam: prout ſupiſto lib.cap.4.nu.41. latiùs adduximus:in caſu tamen de quo agimus,id ſeruandum non erit. Cùm enim nõ poſſit mitti in bonorum Maioratus poſſeſſionem, niſi is, qui legitimus ſucceſſor fuerit, conſtat in hoc iudicio neceſſariò tractandum eſſe an fœmina propter maſculos remotiores excludatur, vel non:quòd ſi maſculus remotioris lineæ & gradus, fœminam ex Maioratus diſpoſitione ab eius ſucceſsione excludere debeat:is, ea excluſa admittetur.Si verò ordinaria ſuccedendi forma in eo Primogenio ſeruanda ſit, maſculus ab ipſa fœmina excludendus erit, poſſeſsióque ei concedenda,quem legitimum eius Maioratus ſucceſſorem eſſe,compertum fuerit: quod eò maximè dicendum erit,quòd hæc contentio ex ſola Maioratus diſpoſitione propè ſemper diffiniri ſoleat:nec aliæ probationes, quæ altiorem indaginem requirant,ad id neceſſariæ ſint:imò etiamſi ad id probationes faciendæ ſint, admittentur: dummodò intra terminum ad id efficiendum legibus Regiis præſtitutum id expediri valeat.

¶ Sextò & vltimò ex his etiam infertur in hoc iu 24
dicio admittendam eſſe exceptionem ſpurietatis, ac illegitimatis, & incapacitatis, & omnes aliæ, quæ perſonam ſucceſſoris inhabilem, & incapacem ſucceſsionis Maioratus reddunt. Quod probatur ex eo, quia cùm poſſeſsio rerum Maioratus non tranſeat ipſo iure, niſi in illum, qui ipſius Maioratus verus atque legitimus ſucceſſor eſt: ſpuriúſque,ſeu illegitimus, vel aliàs incapax in Maioratu ſuccedere non poſſunt, quando ad eius ſucceſsionem expreſsè ex Maioratus diſpoſitione nõ admittuntur, in caſibus, in quibus ſpurij admitti poſſunt, conſtat incapacibus remedium hoc non eſſe concedendum: ſed in hoc iudicio de eorum incapacitate diſputandum eſſe.Quod comprobatur ex eo, quòd quando ex diſpoſitione legis,vel 25
ſtatuti,poſſeſsio defuncti transfertur in hæredem abſque apprehenſione, poſſeſsio illa non tranſit in inhabilem, ſeu incapacem ſucceſsionis:ſed in eum tantùm, qui eſt verus ac iuſtus hæres, & habilis & capax ſucceſsionis. Idáque opinantur Bal. in Rub.de cauſa poſſe.& proprie.nu.13. Alexand. conſil.82.nu.6.lib.2.Ioan. Baptiſta de Caſtellio.in ſua allegat.incip. Magnificus & excellens.quæ habetur poſt ſingulari. Franc. Cremen. colum. 12. verſicul.Item iſta continuatio.Iacobi.in l. ſi ſoror.nume.5.C.de iur.delib.Guilliel. Benedict.in reperit.cap.Rainuntius.verbo,Mortuo itaque teſtatore:el ſegundo.nume.72.de teſtam. Tiraquel.latiſsimè in tracta.de morte.2.parte,declara.1.num. 1.& 2. cum ſequen. qui refert plura ſtatuta Galliæ expreſsè diſponentia poſſeſsionem defuncti tranſire in hæredem habilem & capacem abſque aliquo actu apprehenſionis:Anto.Gabriel qui plura refert communium opi.lib. 5.tit.de acquir. poſſeſ. conclu. 9.nu.8.

¶ Hæc autem quando is, contra quem exceptio ſpurietatis, ſeu incapacitatis opponitur,adultus, ſeu maior adulto eſt, clariſsimè procedunt: ſed quando is contra quem huiuſmodi defectus opponitur, impubes eſt, dubitari ſolet: vtrum quæſtio hæc legitimitatis differenda ſit, vſquequo ipſe ad pubertatem perueniat: poſſeſsióque Maioratus,præſtita ſatisdatione, ac ſummaria legitimitatis cognitione adhibita, adiicienda ſit, ex edicto Carboniano.l.1.C.de Carbo.edicto.l.1. & per totum titul.ff.cod.l.2.titul.14.part.6.l.7.titul. 22.part.3. In qua quæſtione Scribentes reſoluunt, quòd hæc Carboniana bonorum poſſeſsio in Hiſpanorum Primogeniis locum habet. Quod ex 26
eo probare ſolent, quòd in feudis etiam bonorum poſſeſſio Carboniana præſtetur: prout dixit Bald.in cap.1.nume.14.An agnatus,vel filius. Cu- 27
ius doctri. ſequuntur Alexand.nume.7. Deci.numer.1.in l.1. C. de ſucceſſo.edicto. Iaſ. in Rubric. C.eod.numer.3. idem Iaſ.in prælud. feud. numer. 41. Gregor. in dict. l. 2. titul. 14. part. 6. verbo, *Propriedad.*& in dict.l.7.titul.22. part.3. verb.*El fecho.* Idque in Hiſpanorum Maioratibus loquens, verum eſſe profitetur Grego. Lopez in dict. l. 2. in gloſ. verb. *De todas las otras coſas.* & verb. *Propriedad.* & Domin. Anto. de Padilla in l. eam, quam. C. de fideicommiſ.numer. 127. qui inquit, quòd ipſe accepit id in cauſa grauiſſima vſu receptum fuiſſe.

¶ Quanuis autem hæc opin. probabilis mihi videatur:duo tamẽ quoad illam ſe offerunt conſiderãda,vt omninò percipiatur qualiter,& in quibus

casibus Carbonianum edictum Hispanorum Ma
28 ioratibus adaptari valeat. Primum,quòd bonorum possessio non cõpetit nisi vel præteritis,vel institutis sub appellatione filiorũ legitimorum, cùm ipsi legitimi non sint,vt probatur ex tex. in l. 1.§.Pomponius.& in l.cùm sine.ff.de Carboni.edicto.& in l.3.§.quanuis.ff.eod. atque optimè declarat Iaſ.in Rub.C.de Carbo.edicto.nu. 2. vbi enim non agitur de hæreditate, Carboniano edicto lo-
29 cus non erit l.de bonis.ibi. *Ita demum autem huic edicto locus est,si status & hæreditatis controuersia sit.*ff.de de Carbo.edict. Quod propè ex omnibus legib. illius tit.probatur: quæ omnes de sola hæreditate loquuntur:idque constat ex tex.in l.fi.C. de edict. Diui Hadria.tollen.iunctis his,quæ ibidem Scrib. annotare solent, vbi non nisi hæredi scripto remedium possessorium, quod ex illa l. introductũ est,competit.Idque in aliis bonorum possesionibus secundùm tabulas, & contra tabulas decisum est: illæ namque non nisi hæredibus necessariis præteritis, vel hæredibus institutis competunt: prout.ff.& C.de bon.posse.contra tabul.& secundùm tabul.per totum facilè videri poterit. Ideóq; Iurisconsultus in l.1. in princ. versic. Et generaliter.ff.de Carbo. edict. inquit bonorum possesionem ex Carboniano edicto nõ cõpetere:nisi his, quibus bonorum possessio contra tabulas competit.Quibus rationibus dixit Grego.Lopez in d.l.2. tit.14.parti.6.in glo.verb. *Propriedad.* in fina.verb. ℣ in Maioratu qui defertur iure institutionis, habet locum Carbonianum edictum : in aliis verò non:ad quod allegat. l. cum sine.ff.de Carbo. edicto. vbi in iuribus libertorum, & sepulchrorum non datur Carbonianum edictum.

¶ Sed quanuis hoc ex mente dictarum legum esse videatur:nihilominùs tamen contrarium dicendum esse videtur,ex decis.tex.in l.3. in princ.ff. de Carbo.edict.ibi. *Et cùm de fideicommissis, vel legatis quæritur, differri potest causa in tempus pubertatis.* Per
30 quem tex.dixit glos.ibidem,verbo, *Et cùm.* in 1.lectura.Quòd si filio fiat aliquod legatum,vel fideicommissum à patre,tanquam filio legitimo:& postea negetur esse filium legitimum,erit sibi danda bonorum possesio ipsius legati, seu fideicõmissi ex edicto Carboniano, & status controuersia in tempus pubertatis differenda.Quam glo.in d. 1.lectura sequuntur ibi Bartol. fina. verb. & Alberic. etiam in final. eámque opin. eligit. quanuis sub verbo, fortè. Azo in summa.C. de Carbo.edict. col.2.nu.1.

¶ In hac autem re, quæ nimis dubia semper mihi visa fuit,hæc distinctio facienda esse videtur. Nã aut agimus de Carboniano edicto : quatenùs ex eo dispositum est,quòd causa status differatur vsque ad tempora pubertatis, & in hoc casu dicendum erit,quòd etiam in legatis & fideicommissis locum habeat. Quod probatur ex text.qui sic est intelligendus in d.l.3.in prin. ff. de Carbo.edicto.
31 Non enim inquit tex.ibi,quòd in legatis,seu fideicõmisis Carbonianum edictum simpliciter sumptùm locum habeat:sed tantùm, quòd causa vsq; ad tempus pubertatis differenda sit.Quæ verba in illa.l.non sine magna causa adiecta esse videntur.
32 Aut quærimus:vtrum legatario, vel fideicommissario bonorum possessio interim præstanda sit ex edicto Carboniano : & in hoc casu dicẽdum erit, quòd non.Et ita sunt intelligenda iura,quæ superiùs retulimus, dicentia : non nisi hæredi bonorum possessionem ex Carboniano edicto concedendam esse. Nec id mirum videri debet : cùm in pluribus casibus quæstio status in tempus pubertatis differenda sit:bonorum autem possessio deneganda:vt probatur ex dicta.l.3.§.1.ff.de Carbo. edict. & statim dicemus. Ex quibus videtur dicendum, quòd in omnibus Maioratibus ex contractu institutis, & in aliis etiam in testamento, non tamen iure institutionis factis, Carboniana bonorum possessio præstanda non sit : quanuis quæstio legitimitatis in tẽpus pubertatis differri debeat. De quo tamen videnda erunt quæ infra isto.c.nu.37.cum seq.dicemus.

¶ Secundum quod etiam circa hoc animaduertendum erit, est : quòd cùm edictum Carbonianum non habeat locum,nisi respectu hæreditatis paternæ,vel aui paterni : non autem in hæredita- 33
te materna,nec in aliis hæreditatibus:prout probatur ex dict.l.1.ff.de Carbo.edict.& C.eod. & ex dict.ll.partitarum,quas paulò ante citauimus. Hodie etiam si de Maioratu ex vniuersa hæreditate, vel eiusdem portione in testamento instituto ageretur, non posset agi de Carboniana bonorũ possessione,nisi à filio, vel nepote petente possesionem Maioratus à patre,vel auo institutis:nisi velimus ad vltimi Maioratus possessoris filium , vel neporem,edictum Carbonianum extendere:quod iure fieri posse non videtur:cùm ibi non de hæreditate vltimi Maioratus possessoris , sed primi institutoris agatur. Sed quanuis in filio , vel nepote vltimi Maioratus possessoris dicendum esset, clarissimum erit hoc non esse ad transuersales vltimi possessoris , & primi institutoris extendendum.

¶ Illud autem quod prædiximus, quòd scilicet in hæreditate materna Carbonianum edictum locum non habeat, inquit Iaſ.in Rub. C.de Carbo. edict.numer. 2. hodie non procedere . quando filius à matre vt filius legitimus institutus fuit, & ipsi hæreditatem petenti opponitur, quòd non est filius legitimus.Nam tunc inquit, quòd si ipse filius impubes sit , eidem est præstanda bonorum possesio ex Carboniano edicto , quæstióque legitimitatis in tempus pubertatis differenda erit: nec in hoc casu esse rationem differentiæ inter hæreditatem paternam & maternam. Quod probat optima ratione , ad quam percipiendam præmittendum est Carbonianum edictum filiis præteritis competere : institutis autem,vel exheredatis non : vt probatur in l. 1. ff.de Carboniano edicto.Item præmittendum est, quòd Carbonianum edictum competit filio impuberi instituto , tanquam filio legitimo,si aduersus illum opponatur, quòd non est filius.l.3.§.quanuis.ff. de Carbo.edicto. quod communiter Scriben.admittere solent. His igitur præmissis,inquit Iason, quòd in primo casu non competit Carbo. edictum filiis ad bona materna possidenda, ex eo, quòd quanuis præteriti sint,censeantur tamen exhæredati: quia præteritio matris habetur pro exhæredatione:text.in §.mater.institu.de exhæred. libero. Ideóque non mirum si in hoc casu , quoad bona patris Carbonianum edictum competat : quoad bona verò matris non. In secundo autem casu , quando filius institutus est,vt filius legitimus, inquit,quòd nulla ratio differentiæ inter patrem & matrẽ assignari potest. Atq; ideò tam pro bonis maternis, quàm paternis bonorũ possesio ex Carbo.edicto in eo casu præstanda sit : quod inquit nunquam alibi legisse:sicque limitat.l.de bonis.ff.de Carbo.

edicto,

edicto, dicentem, quòd in bonis matris non habet locum Carboniã. edictum: intelligit namq; illam, quando filius fuit præteritus: secùs autem quando institutus fuit: tunc namque idem in bonis matris, quod in bonis patris dicendum esse inquit. Idque sequitur Grego. Lopez in d.l.2.tit. 14. part.6.verb. *De su padre.*

34 ¶ Sed hæc opi. Ias. atque intellectus, quem ex illa ad Tex. in d.l. de bonis. assignauit, iure mihi non probatur. Siquidem non potest esse, q̃ Iurisconsultus motus fuerit ad denegandã filio in bonis matris bonorũ possessionem ex Carboniano edicto, ea sola ratione, quòd scilicet præteritio matris habeatur pro exhæredatione: cùm ea bonorum possessio non solùm filiis præteritis, sed etiam institutis cõpetat, vt superiùs ostensum est. Cùm igitur simpliciter Iurisconsultus in ea lege dicat, filio in bonis matris denegandam esse bonorũ possessionem: cõstat eam legem simpliciter etiã intelligendam esse: nec credendũ esse Iurisconsultum fuisse motũ ratione imperfecta, & quæ vnũ tantùm casum comprehenderet: cùm ea ratio in ea lege expressa non sit: & dicenti eam esse vnicã, onus probationis incumbat, vt sup. isto lib. c.5. nu.28. ostensum est: imò ratio præcipua, quare in bonis paternis habet locum bonorum possessio, in bonis verò maternis nõ quanuis quæstio status in tempus pubertatis (vt statim dicemus) differatur: mihi videtur ea esse, q̃ scilicet ex bonis paternis filius alẽdus, sit nec bona materna cõmuniter huic oneri astricta sint. Ideóq; bona paterna filio, vt ex eis alatur, ex Carboniano edicto adiiciuntur, vt probatur ex tex. in l. sed etsi is. versi. *An autem vescendi.* ff. eod. l. de bonis, §. qui pupillo. ff. eod. & quanuis. Quandoque etiam mater filium alere teneatur, consideratum fuit in illis legibus illud, quod magis proprium ac naturale est, frequentiusque contingit: non autem id quod ex accidenti, & nõ adeò frequenter contingere solet. l. nam ad ea. ff. de legib. vel Iurisconsultus potuit etiã aliis rationibus moueri, quas vnusquisq; cõsiderare poterit. Ideòque non mirum est, si vna ratione cessante, prædictarum legum dispositio illico cessare nõ debeat: cùm ex aliis sustineatur: text. in §. affinitatis cum similib. insti. de nupt.

35 ¶ Quod iure Regio cõsiderato apertiùs procedit: nam dictę leges partitarum, scilicet. l.2.tit.14.par. 6. & l.7.tit.23.part.3. non loquuntur in casu, quo filius bonorum possessionem contra tabul. proposuit: sed quando petiit se mitti in possessionem bonorum patris: in quò casu decidunt præstita satisdatione mittendum esse. Nec de matris hæreditate aliquid disponunt, in quo dictæ leges hanc nostram opi. non modicum coadiuuant: nec possunt absque maxima verborũ violatione de bonis maternis intelligi: quãuis Grego. Lopez in d.l.2. verbo, *De su padre*, dicat, in hac parte suppleri posse, quòd idem sit in matre. Quod admitti posse non videtur.

36 ¶ In hoc tamen animaduertendum est, q̃ quanuis in hæreditate matris, & aliis hæreditatibus præter paternam, non detur Carboniana bonorum possessio: in eis tamen quæstio status vsque ad pubertatem differenda erit. Quod probatur ex text. in d.l. de bonis in princip. ff. de Carbo. edict. & ex l.3.§. quanuis. ff. eod. Idque sic communiter receptum est.

¶ Ex quo infertur, q̃ si filius sit in possessione bonorum Maioratus materni, vel alterius transuersalis, & alius eorum possessionem petat prætendens illum esse illegitimum: si filius in possessione exi- 37
stens impubes sit, quæstio erit vsque ad pubertatẽ differenda, & interim is bonorũ possessione fruetur, nec in hoc casu erit constituenda differentia: vtrum de bonis patris, seu matris, seu alterius consanguinei, vel extranei agatur: cùm in omnibus idem ius constituendum sit. Quod dixit Bar. in d. l. de bonis in princ. vbi singulariter inquit, quòd in hoc casu ista dilatio poterit prodesse in bonis maternis, & habebit vim Carboniani edicti, vt si possidet filius, & alius ageret contra eum, dicẽs non esse filium: nam tunc quæstio differtur, & interim remanet filius in possessione, sicut in Carboniano. Quod est verissimum & sing. atque ex dictis legibus apertissimè deducitur: ideóque filius, qui timet q̃ contra eum quæstio illegitimitatis
super bonis matris, vel alterius trãsuersalis oppo- 38
nenda est cautus esse debet, vt possessionem bonorum quamprimùm poterit, ingrediatur: vt partes rei, non autem actoris sustineat. Quod etiam quãdo Maioratus non ex institutione, sed ex legato, vel fideicommisso, vel aliàs institutus fuit, pari ratione dicendum erit.

¶ Vltimo autem loco prætermittendum non est, quòd si ex probationibus in causa summaria tenutæ factis, constiterit euidenter, filium se esse legitimum contendentem illegitimum esse, atque 39
calumniosè agere, non erit eidem bonorum possessio conferenda, etiamsi impubes sit. l.3.§. causæ cognitio. ff. de Carbo. edicto. Quæ omnia summè notanda sunt, ad intelligendum qualiter bonorũ possessio ex Carbonian. edicto Maioratibus conueniat.

¶ Sed vt ad alia remedium possessorium, quod d.l. 45. Tauri competit, attinentia, pertranseamus, sciendum est, super eiusdem legis intellectu controuerti etiam solitum esse: an remedium illud cõ 40
petat ei, qui est primus Maioratus successor, atque immediatè ab ipso instituente Maioratus possessionem capit, an solùm procedat in secundo, seu vlterioribus ipsius Maioratus successoribus. Quæ quæstio contraria est illi dubitationi, quam solent mouere Scrib. Galli, atque Itali super intellectu statutorum illarum prouinciarum. Cùm enim ea statuta disponant possessionẽ defuncti in hæredem transferri, seu continuari, non dubitant Scrib. an in primo hærede ea statuta locum habeant, prout nos dubitamus: sed an procedant in secundo hærede donatario, seu fideicommissario, seu in hærede hæredis: prout videri potest apud Tiraquel. de morte. reg.2. declara.5. cum seq. quod huic nostræ dubitationi contrarium est. In hac autem quæstione videtur dicendum ex identitate rationis, tam in primo successore, quàm in sequentibus eam legem accipiendam, atque intelligendam esse. Non enim potest assignari diuersitatis ratio, quare aliud in primo, aliud verò in sequentibus Maioratuum successoribus statuendum sit: cùm etiam in prima successione dubium esse possit, quis in Maioratus succedere debeat. Ex quo dubio possunt exoriri lites atque contentiones, quas conuenit ex remedio dict. legis Tauri, in Regio consilio breuiter, atque summariè diluere. Qua ratione Anto. Gometius in dict. l.45. Tauri, qui latè hanc quæstionem disputauit. nume. 117. resoluit: eam legem tam de primo successore, quàm de sequentibus intelligendam esse.

¶ Sed quanuis opi. hæc æqua sit: contraria tamen

ſententia verior mihi videtur. Ea namque lex Tauri nō diſponit poſſeſsionem rerum Maioratus de primo Maioratus inſtitutore in ſucceſſores transferri: ſed ſolùm de ſucceſſore in ſucceſſorē. Quod patet ex verbis illius legis: ibi, *Muerto el tenedor del Mayoradgo.* Non enim dixit lex, *Muerto el inſtituydor del Mayoradgo*: Sed, *Mucrto el tenedor del Mayoradgo.* Et iterum ibi, *Se traſpaſſe la poſſeſsion ciuil y natural en el ſiguiente en grado.* Quæ verba denotant, ꝙ alius ſucceſſor præceſsit, qui ſequentem proximitate præcedebat: aliàs non rectè dixiſſet, *Al ſiguiente en grado*: cùm Maioratus inſtitutor non faciat gradum ſucceſsionis, in quo dict. l. Tauri legem. 7. tit. 4. part. 5. ſequuta eſt: qua diſponitur, ꝙ ſi donata fuit aliqua res, ea lege, vt poſt mortem donatarij, vel poſt certum diem in alium deueniat, ex eo die dominium ac poſſeſsio eiuſdem rei, in eū, qui poſt illum vocatus eſt, ipſo iure tranſibit. Nō enim illa lex inquit, ꝙ dominium & poſſeſsio rei donatæ tranſeat de donante in donatarium: ſed ꝙ de donatario in ſecundo loco vocatum transferatur. Secundùm quem intellectum. d. l. Tauri eſt legi Partitarum, & iuri cōmuni horum Regnorum cōſona. Ideóq; non eſt, cur verba illius legis impropriemus, ſeu extendamus: vt illam ad omnium legum, tam huius Regni, quàm Romanorum correctionem extendamus. Idq; in ſimili ſtatuto cenſuerunt Alex. conſil. 153. nu. 3. & 4. lib. 6. Rubeus conſil. 121. nu. 3. dicentes huiuſmodi ſtatutum ſemper in quantum poſsibile eſt, ad ius cōmune reducendum eſſe.

¶ Præterea hoc ipſum apertiùs probatur ex eadē lege Tauri, ibid. *Aunque aya otro tomado la poſſeſsion dellos en vida del tenedor del Mayoradgo, o el muerto: o el dicho tenedor le aya dado la poſſeſsion dellas.* Quæ verba apertiſsimè declarant, ꝙ præcedentia non poſsint intelligi de Maioratus inſtitutore: quanuis lato ſumpto vocabulo, etiam poſſeſſor bonorum Maioratus dici poſſet. Si enim ea verba ad inſtitutorem Maioratus referri poſſent, lex illa in hoc quoddam ſatis abſurdum, atque aduerſus omnem rationem diſpoſuiſſet, ꝙ ſcilicet poſſeſsio bonorū Maioratus de inſtitutore ad primum Maioratus poſſeſſorem transferretur: etiamſi ipſe primus inſtitutor tempore mortis ea bona non poſsideret. Quod eſt cōtra omnia iura, atque cōmunes Scrib. reſolutiones, qui ſuper ſtatutis Galliæ, & Italiæ ſcripſerunt. Omnes namque reſoluunt, ꝙ ſi ſtatutum diceret, ꝙ de defuncto in hæredem poſſeſsio continuetur: id intelligendum ſit, quando defunctus poſsidebat: aliàs autem poſſeſsio quæ apud defunctum non erat, non poteſt in hæredem continuari: prout ex pluribus probat Tiraq. in d. tract. de morte. 4. par. declara. 3. nu. 7. cū ſeq. iunctis aliis quæ ſupra. c. preced. nu. 17. latiùs adduximus. Item diſponeret etiam aliud abſurdiſsimum, ꝙ ſcilicet ſi Maioratus inſtitutor in vita ſua alteri poſſeſsionem rerum Maioratus tradidiſſet, non obſtante traditione Maioratus inſtitutoris ea poſſeſsio in primum ſucceſſorem transferatur: quod non eſt veriſimile illius legis authores ſenſiſſe: cùm Maioratus inſtitutor poſsit regulariter eiuſdem Maioratus inſtitutionem reuocare. Ideóque nullo pacto l. illa ad caſum, de quo nō loquitur, & ex quo ſi de ipſo loqueretur, tot abſurda ſequerentur, extendenda eſt: quam opinionem probare videtur Emmanuel Acoſta de patruo & nepote, pag. 145. cum ſequen.

¶ Nec obſtat ſi dicatur ex idētitate rationis legē illam ad primum Maioratus ſucceſſorē protrahēdam eſſe: nam præterquā ꝙ in primo ſucceſſore ratio illius l. nō militet: cùm poſſit Maioratus inſtitutor planè, & apertè diſponere id quod in primo ſucceſſore fieri vult, & in vita, ſeu in morte illi poſſeſsionem bonorum Maioratus tradere, & ex proprio iudicio, quoad hæc omnia iurgia dirimere: quod non poteſt cōmodè facere, quoad ſequentes ſucceſſores, etiam ſi ea ratio in illo militaret, non eſſet l. illa ad caſum. de quo euidenter non loquitur, protrahenda: cùm id eſſet cōtra omnia iura cōmunia & Regia. Ad quorū iurium correctionem lex nec ex veriſimilitudine, nec ex rationis idētitate extendenda eſt: cùm ipſa voluerit quoad trāſlationē poſſeſsionis, ius cōmune huius Regni illæſum ſeruare. Legū namq; correctio ex ſubauditis intellectibus inducenda nō eſt. glo. ordina. in c. cupientes. §. ꝙ ſi per viginti. de elect. 1. lib. 6. l. præcipimus. vbi per Scrib. C. de appellatio. Nec debemus impropriare verba legū ad iurium correctionē: imò potiùs illa impropriare debemus, ne legū correctio ex eis inducatur, vt ex pluribus probat Feli. in c. cauſam quæ. de reſcrip. nu. 5. Idque ex eo præſertim dicendum erit: ne aliter legē illam intelligendo ea abſurda, & incōuenientia, quæ paulò antè annotauimus, exoriantur. Sicq; nunquam vidimus, nec etiam audiuimus in Regio horū regnorum conſilio, primū Maioratus ſucceſſorem poſſeſsionē bonorum eiuſdē Maioratus vnquam petiiſſe. Quòd ſi aliquando quoad primū ſucceſſorem dubiū ſuper ampliſſimi Maioratus ſucceſſione verſaretur, ex quo ſeditiones exoriri ſperarentur, non abſonum eſſe arbitraremur, ꝙ ea cauſa in Regio conſilio aduocaretur, ibidémq; quoad tenutam, vel poſſeſſionem decideretur, non ex eo, ꝙ poſſeſsio ciuilis & naturalis in primū ſucceſſorem tranſlata fuerit, cùm leges Tauri, & aliæ in eius declarationē editæ, hunc caſum non cōprehendant: ſed ex eo, ꝙ hoc optimæ Regnorū moderationi, atque eorum publicæ tranquillitati cōueniens ſit: prout in aliis cauſis ſimilibus frequenter fieri ſolitum eſt. 41 42

¶ Similiter etiā controuerti ſolet: vtrum d. l. remedium cōpetat ei: qui nō expreſsè ac indiuidualiter ad Maioratus ſucceſſionē inuitatus eſt: ſed ſolum eius vocatio ex cōiecturis deducitur. In qua quæſtione, prima facie dicēdum videtur, remediū d. l. ſolùm ei, qui expreſsè, atq; in indiuiduo vocatus eſt, præſtandū eſſe. Cùm enim remedium hoc ſummariū, atq; exequutiuum ſit: conſequens eſt, ꝙ ad hoc, vt cōpetere poſſit, expreſſa vocatio requiratur. Quod probatur ex tex. in l. fin. C. de edicto Diui Hadria. tollē. ibi. *Vt ſi quis ſcriptus hæres ex aſſe, vel ex parte inſtitutus, competenti iudici teſtamentum oſtenderit.* Per quem tex. dicūt cōmuniter Scrib. in proprio loco remediū illius legis non competere: niſi hæredi ſcripto in teſtamento. Scriptus autē ille dicitur, qui oculis corporeis non autem interpretatione legitur in teſtamento. l. 1. ff. de his quæ in teſtam. delē. l. 1. ff. ſi tabul. teſta. null. extab. l. qui liberis. §. hæc verba. ff. de vulga. Deci. qui plura refert in d. l. fin. nu. 36. C. de edict. Diui Hadria. tollen. Idque apertiùs probare videtur dict. l. 45. Tauri, ibi. *Que conforme a la diſpoſicion del Mayoradgo deuiere de ſuceeder en el.* 43

¶ Sed quanuis hæc ſtringere videantur, breuiter tamen mihi dicendum videtur, ꝙ etiam ei, qui ex cōiecturis ex verbis Maioratus reſultantibus vocatus eſt, competit remedium ſummarium, atque exequutiuum

exequutiuum ex d.l.Tauri introductum.Is namq; expreſsè vocatus dicitur,vt ſup.lib.iſto.c.4.nu.38. cum ſeq.latiùs annotauimus. Ideóque remedium ſummarium,atque exequutiuum ei cuius vocatio virtualiter ex inſtrumento cõprehenditur, ſeu ea ex coniecturis elicitur,præſtandum eſſe,ac ſi verè in eo expreſsè vocatus fuiſſet,dixit Bald.in l. fina. C.de edict.Diui Hadria.tollen.nu.38. idem Bal.in l.ſi quis ad declinandam.nu.6. C. de Epiſcopis, & cleri. Roderi. Xuar.qui plura in idem cumulat in repet.l.poſt rem iudicatam. ff. de re iudi.2. extenſione,nu.2.cum ſeq.Feli.nu.4.& Dec.nu.4. in cap. tranſlato.de conſti. Iaſ.in l.certi cõdictio. in prin. nu.20.cum ſequen.ff.ſi cert.petat. Bellonus qui in terminis ſtatuti cõtinuantis poſſeſſionem defuncti in hæredem id ex pluribus cõprobat ſupputa. lib.4.cap.17.nu.5.cum ſequen. vbi ad cõtraria reſpondet Tiraquel.de morte.2 parte, declarati.10. nu.2.cum ſequen. qui quanuis in contrariam partem inclinet,adeò tamen dubius eſt, vt cõprehendi non poſſit,quam ex his opinionibus eligat.Sed hanc opinionem,ꝙ ſcilicet ei qui ex cõiecturis ex verbis Maioratus deductis vocatus eſt,remedium ſummarium,ac exequutiuũ,quod ex dicta l.Tauri cõpetit,præſtetur:pluries in forenſibus controuerſiis receptam vidimus.

¶ Illud etiam animaduertendum eſt, ex exemplo Maioratus præſtari non poſſe remedium poſſeſſorium,de quo in d.l.45.Tauri,niſi appareat originale, vel exemplum ex mandato iudicis cum partis
44 citatione ab ipſo originali ſumptum. Cùm enim remedium,quod ex l.fina.C.de edict.Diui Hadria. tollen. pro conſequenda hæreditatis poſſeſsione competit,non detur niſi hæredi ſcripto teſtamentum originale oſtendenti, vt ex ea l. diſpoſitũ eſt: & ibi cõmuniter Scrib.annotare ſolent,atq; reſol
45 uit Grego.Lopez in l.2.tit.14.part.6.verbo, *Carta de teſtamento*. Gozad.conſil.21.nu.15. & alibi ſæpe Scrib.conſequens eſt, vt eodem modo bonorum Maioratus poſſeſsio,non niſi oſtenſa ſcriptura originali ipſius Maioratus præſtanda ſit:cùm quoad hoc in vtroque remedio eadem ratio verſetur.

Quod apertiùs probat.l.41.Tauri,quę hódie eſt l. 1.tit.7.lib.5.in noua.ll.Reg.collectione,ibi. *Mandamos que el Mayoradgo ſe pueda probar por la eſcriptura de la inſtitucion del, con la eſcriptura de la licencia del Rey que la dio, ſiendo tales las dichas eſcripturas, que*
46 *hagan fee.* Cùm igitur ex eius legis diſpoſitione oſtendenda ſit ſcriptura Maioratus authentica, atque eius qualitatis,vt fidem faciat,conſtat ex exẽplari remedium poſſeſſorium præſtari non poſſe.
47 Exemplum namq; regulariter non probat,niſi fuerit ſumptum authoritate iudicis,& cum partis citatione. Tex.in Auth. ſi quis in aliquo documento.C.de eden.& in cap.1.de fide inſtru.& vtrobiq;
48 per Scrib. Quod procedit etiamſi notarius, qui exemplum ſignauit, profiteatur ſe vidiſſe originale,atq; eſſe ſine macula,vt opinatur Iaſ.in d.Auth. ſi quis in aliquo documento.nu.2.& 7.poſt Albe.
49 Ang.Paul.& Scrib. Quod procedit,ac verum eſt, etiamſi tempore, quo inſtrumẽtum exemplatum fuit,nullus aduerſarius certus eſſet,qui citari poſſet: nam adhuc exemplatio non poteſt fieri, niſi præcedat citatio per edictum ſolenne: prout opinantur Abb.nu.5.& Feli.nu.1.in c. Albericus de reſti.poſt innoc.ibid. Quod proculdubiò verum eſt. Nos autem in caſu contingenti vidimus à ſupremo Caſtellæ conſilio præſtitam bonorum Maioratus poſſeſsionem, ex quodam exemplo Primogenij antiquiſſimo, quod penes vltimum Maioratus poſſeſſorem inuentum fuit, & quod tanquam vera ſcriptura Maioratus fuit ſemper obſeruatum, & cui etiam plura alia veritatis adminicula aſſiſtebant.

¶ Sed controuerti etiam ſolet : vtrum ei, qui ex Primogenio, quod ex ſola temporis antiquitate cõſtat ſe vocatum eſſe ad eius ſucceſſionem prætendit,cõpetat remedium ſummarium atq; executiuum, pro cõſequenda rerum ipſius Maioratus poſſeſſione. Qua in re videtur dicendum eidem remedium ſummarium, atq; executiuum non cõpetere: ſed id via ordinaria expediendum eſſe. Quod ex d.l.fin.C.de edicto Diui Hadria.tollend. probatur: vbi diſpoſitum eſt, ꝙ ei qui non oſtenderit ſcripturam teſtamenti, in quo ipſe hæres inſtitutus fuit, poſſeſſio hæreditatis non præſtetur: ideóque remedium. d. l. non cõpetere hæredibus 50
ab inteſtato: quanuis teſtibus ſe legitimos hæredes eſſe probauerint, communiter receptum eſſe profitentur Alex.ibi.nu.12.Iaſ.nu.23. Deci.nu.39. Poſt.Cin.Saiic.& Fulgo.ibid. Calderi.cõſil.36.ſub titul.de teſtam. Ang.in §. Quadruplũ. colum.12.inſtit.de actio.Gozadi.conſil.7.nume.15. Idque pari ratione in Maioratuum ſucceſsione dicendum videtur.

¶ His tamen non obſtantibus, contrarium dicendum eſt: nam lex Tauri. 45. quæ de tranſlatione poſſeſsionis loquitur,non requirit ſcripturam Maioratus,ad hoc,vt ex ea poſsit remedium ſummarium pro poſſeſsione actuali cõſequenda, concedi:ſed ſolùm inquit, ꝙ transferatur poſſeſsio:*En el ſiguiente en grado,que conforme a la diſpoſicion del Mayoradgo deuiere de ſuceeder en el.* Quæ Maioratus diſpoſitio præcisè ſcripturam non requirit: imò teſtibus, atque ſcriptura priuata teſtibus legitimè cõprobata probari poterit:vt ſup.lib.2.c.8.num.1. cum ſeq. latiùs oſtenſum eſt: imò poteſt probari Maioratus per teſtes de tenore, & amiſsione ſcripturæ deponentes, & per teſtes etiam, qui de immemorial præſcriptione deponant. Cùm igitur 51
his modis diſpoſitio Maioratus probari poſsit, conſtat,quòd verba.d.l.45.Tauri,ibi,*Que conforme a la diſpoſicion del Mayoradgo*, non debeant referri neceſſariò ad ſcripturam publicam, ſed potiùs ad formam, quæ in d.l.41. Tauri ad probandam Maioratus diſpoſitionem inducta eſt,referenda ſunt. Ideóque non eſt cur dicamus, dictam.l.fina.C. de edict. Diui Hadria.tollen. quæ de deſcripto hærede loquitur, ad caſum ex dicta l. 45. Tauri deciſum,trahendam eſſe:cùm ea de hærede ſcripto nõ loquatur:idque comprobatur ex doctrina ſingulari Bald.in Rub.de cauſ.poſſeſſ.& proprie. num.13. vbi ad ſciendum an ſtatuta diſponentia, quòd poſſeſsio defuncti continuetur in hæredem ſint trahenda ad diſpoſitionem dictæ leg. fina. C. de edict. Diui Hadria.tollend.conſiderat: an ſtatuta diſponant, quòd poſſeſsio continuetur in hæredem, & tunc non ſint trahenda ad dictam legem finalem: an in hæredem ſcriptum, & tunc iuxta illius legis diſpoſitionem interpretanda ſint.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo,quòd quanuis dicta l.Tauri ad dictę legis finalis deciſionem trahenda ſit, adhuc dicendum erit, in caſu de quo agimus remedium poſſeſſorium ex ea competens præſtandum eſſe : nam quanuis iure communi inſpecto remedium. dict.l. fina. non competeret, niſi hæredi ſcripto in teſtamento. Hodie autem ex deciſ. l.3. titul.13. lib.4. in noua legum Regni

collectione disposítum est remedium dictæ legis, etiam hæredibus ab intestato venientibus præstandum esse. Cuius legis dispositio optimo iure Maioratibus applicari potest: cùm in eis eodem ordine, quo ab intestato succeditur, succedendum sit. l. fin. cum similibus. C. de verb. signifi. Idque verum mihi videtur: dummodò adeò certum, ac indubitatum sit, bona de quibus agitur, Maioratui subiecta esse, vt id in dubium reuocari non valeat. Si verò de hoc dubium supereſſe possit, quod infra terminum quinquaginta dierum instantiæ dicti remedij præstitutum decidi non valeat, sed altiorem indaginem requirat: tunc remedium possessorium, de quo in dicta l. Tauri, denegandum erit, réstque ipsa via ordinaria tractanda.

Quando autem inter partes conuenit rem esse Maioratui subiectam, de succedendi tamen ordine lis versatur: tunc potiori ratione dictum remedium concedendum erit: cùm in eo Maioratu eodem ordine, quo in aliis Maioratibus communiter succedi solet, succedendum sit, vt sup. lib. 1. c. 3. nu. 22. ostensum est. Quod sic in casu contingenti obseruatum vidimus.

52 ¶ Similiter etiã dubitari solet: vtrum remedium dictæ legis. 45. Tauri competat aduersus possidentem, cum titulo: siue titulus ipse ab vltimo possessore, vel ab alio processerit. In qua quæstione prima facie dicendum videtur, ex dicta lege Tauri quæstionem hanc decisam esse: dum in ea dicitur: *Aunque otro aya tomado la posſesion en vida de el tenedor del Mayoradgo, o el muerto, o el dicho tenedor le aya dado la posſesion de ellas.* Ex quibus verbis comprehenditur remedium dictæ legis competere ei, qui siue in vita vltimi possessoris, siue eo mortuo, bonorum Maioratus possessionem apprehenderit: etiamsi ea ipsi ab vltimo Maioratus possessore tradita fuerit. In qua parte videtur lex ipsa loqui de possessione titulata. cùm dimissio, seu donatio, vel alienatio vltimi Maioratus possessoris titulum necessariò præsupponat.

53 ¶ Sed his non obstantibus, contrarium dicendum videtur: cùm remedia possessoria non soleant cõpetere contra titulo possidentem, vt opinantur Bart. in l. manifestissimi. §. sed cùm. nu. 5. C. de furtis. Bald. in l. 2. nu. 1. C. eod. Andre. de Barulo, & Io. de Platea, in l. si Coloni. C. de agrico. & censi. lib. 11. Scriben. communiter in l. rem quæ nobis. ff. de acquir. possess. Alex. consil. 118. nu. 1. & 2. lib. 2. vbi latè prosequitur materiam. Quod in remedio legis finalis. C. de edicto Diui Hadria. tollen. probatur, ex ea. d. l. ibi, *Non autem legitimo modo ab alio detinentur*: vbi communiter Scrib. id notant. l. 1. & 2. ff. quorum lega. vbi Bar. & Scrib. dicunt, remediũ quorum bonorum æquiparari petitioni hæreditatis, quæ non datur contra titulo possidentem.

54 Idque quando titulus à defuncto, seu ab hærede obtentus est, clarissimè procedit, vt ibidem Decius. nu. 41. post alios resoluit. Idque bene declarant Carolus Ruinus consil. 64. col. fi. lib. 4. atque Rolandus. à Valle consil. 48. nu. 22.

¶ Item in hac parte præfata. l. Tauri iuris communis correctoria est, & statutis quæ in Gallia atque Italia communiter obseruari solent, excellit: prout in cap. præced. nu. 10. ostensum est. Ideóque sufficit, quod dicamus ex illa dispositũ esse, quòd possessio vltimi Maioratus possessoris transferatur in sequentem successorem absque apprehensione, etiamsi vltimo Maioratus possessore viuente, ab alio occupata fuerit: quando ea occupatio absque titulo facta fuit: nec debemus legem illã ad translationem possessionis ex titulo legitimo factam extendere: cùm si id efficiendum esset, in hoc plura specialia concurrerent, quæ nullo pacto circa idem ex vulgaribus iuris regulis tolerari possunt.

¶ Quibus non obstat dicta l. 45. Tauri, ibi: *O el dicho tenedor le aya dado la posſesion dellas.* Nam bene poterat tradi possessio ab vltimo Maioratus possessore, absque titulo & causa legitima. Quæ nuda traditio loco tituli non habetur. l. nunquam nuda. cum similibus. ff. de acquir. rer. domi. Ideóque. l. illa in hac parte non de traditione ex titulo emptionis, seu venditionis, seu ex aliquo alio titulo habili ad translationem dominij: sed de nuda traditione intelligenda erit: cùm lex ipsa id clarè non disponat, nec ex ea tot absurda, atque specialia aduersus iura communia inducenda sint.

¶ Pro huius autem articuli resolutione distinguẽ dum esse mihi videtur. Nam aut titulus, ex quo res Maioratus à præcedenti Maioratus possessore alienatæ fuerunt, est titulus simplex venditionis, seu donationis factus ab ipso vltimo possessore, propria authoritate, & absque causa legitima, atque per consequens euidenter nullus. Et tunc dicendum erit, hoc titulo non obstante, remedium possessorium ex dicta lege. 45. Tauri præstandum 55 esse. Ille namque titulus habetur pro non titulo: ideóque non impedit prædictum remedium possessorium. Bal. in l. inciuilem. nume. 2. C. de furtis. Bartol. & cæteri Scribentes in l. si aliàs autem. §. si duobus. nu. 1. ff. de publi. l. nec vllam. §. 1. ff. de peti. hæredi. Angel. in §. sed istæ quidem. colum. penul. insti. de acti. Scriben. communiter. in l. rem quæ nobis. ff. de acquiren. possess. & alibi sæpè. Quod præsertim in hoc iudicio dicendum est, cùm possessorium remedium ex d. l. Tauri cõcessum, mixtam habeat proprietatis causam.

¶ Aut titulus, ex quo alienatio facta fuit, processit à primo Maioratus institutore, vel alienatio ex debitis eiusdem facta fuit, vel aliàs Regia facultate interueniente. Et tunc dicendum erit, pro rebus hoc pacto alienatis, remedium dictæ legis. 45. Tauri præstandum non esse: sed negotium hoc ad Regios Conuentus esse remittendum, vt ibidem petentibus via ordinaria iustitia ministretur. Hæc namque negotia eius qualitatis esse solent, vt de eis non facilè valeat in iudiciis summariis cognosci: sed altiorem indaginem requirere soleant: idque etiam quando titulus ab alio tertio acquisitus fuit: dubitatúrque vtrum ea res in Maioratu comprehensa fuerit, vel non, seu aliter de eius tituli verisimilitudine constat, dicendum videtur.

¶ Sed quoniam ex decisione. l. 9. tit. 7. lib. 5. in no- 56
ua legum Regni collectione disposítum est, quòd remedium illud proponendum sit intra sex menses à die mortis vltimi Maioratus possessoris, atque occupationis factæ ab illo, qui prætendit se esse Maioratus successorem, computandos, dubitari solet: vtrum si is, qui actualem possessionem consequi prætendit, tanquam eiusdem Maioratus legitimus successor proposuit ineptum libellum intra terminum dictorum sex mensium, & post ipsos sex menses transactos proponit aptam actionem ex alia causa: vtrum ex decisione dictæ legis excludatur, seu ex primæ actionis propositione intra sex menses facta, admittendus sit. In qua specie dicendum est, quòd ab hoc remedio excludi debeat, ac si intra sex menses nullam petitionem proposuisset.

57 propoſuiſſet. Prima namque petitio tanquam inepta non eſt attendenda : ſecunda autem tanquam noua iudicanda erit: prout dixit Cyoſ. in l. ſi pater. C. ne de ſtatu defuncto. verb. *Status*. cui eſt alia conſimilis in auth. offeratur. C. de litis conteſtatione. verb. *Pro nihilo*. quas vtrobique cõmuniter Scribentes ſequũtur. Bald. in l. edicta. C. de edẽ. 2. lectu. n. 17. idẽ Bal. in l. ius ciuile. ff. de iuſti. & iur. Matth. de Affli&. in conſti. Reg. Siciliæ. lib. 2. Rub. 18. n. 6. & alibi ſæpe Scrib. idq́ue quando ſecunda petitio omninò noua eſt, verum mihi videtur: ſecùs autẽ ſi noua iudicanda non ſit. Quod ex his, quæ Scrib. in d. l. edita. C. de eden. & in d. l. ius ciuile. adducere ſolent, facilè reſolui poterit.

58 ¶ Sed dubitari etiam ſolet : vtrum is, qui intra ſex menſes actionem aptam propoſuit, ſed poſt ſex menſes illam aduerſario intimari fecit, cenſeatur dictæ legis deciſioni ſatisfeciſſe: an ex ſex menſium lapſu ab eiuſdem legis remedio excludatur. In qua quæſtione prima facie dicendum videtur, quòd non ſufficiat libelli productio : niſi ſubſequuta fuerit citatio, ſeu eiuſdem libelli intimatio. Quod probatur ex eleganti doctrina Bald. in l. fina. §. illud. n. 1. C. de temp. appella. iuncta glo. ibi. verb. *Exordium*, vbi inquit, quòd ſtante ſtatuto, q̃ teſtamentũ nõ inſinuatũ poſſit inſinuari, niſi priùs fuerit petita caſſatio. q̃ ſi ſup caſſatione ei⁹ dẽ teſtameti fuerit propoſit⁹ libell⁹, nec parti intimat⁹: nihilominus poterit teſtamentum ipſum inſinuari: quia cùm libellus non fuerit intimatus, idipſum eſt, ac ſi non fuiſſet productus. Ex quibus etiam dixit Ang. in Auth. de iudicib. §. appellatio. n. 5. colla. 6. quòd ſi ſtatu⁹ caueatur, quòd à ſententia ſit infra decem dies appellandum, & infra alios. 20. dies ſit appellatio proſequenda: quòd ſi quis in proſecutionem appellationis, intra. 20. dies libellum propoſuerit, nec parti illum intimari fecerit, non videatur ſtatuto ſatisfeciſſe. Quibus plura cumulat Felin. in c. illud. de præſcript. n. 11.

¶ Quanuis autem hæc ſtringere videantur, contrarium tamen verius mihi videtur: nam d. l. 9. tit. 7. lib. 5. noui ordi. non requirit iudicij exordium, nec proſecutionem, ſed ſolùm nudam libelli propoſitionem, vt conſtat ex verbis eiuſdem l. ibi. *Y paſſado el dicho tiempo otro viniere al nueſtro Conſeio pidiendola*. Non enim lex illa excludit ab eius remedio, niſi illum qui poſt terminum ſex menſium venerit ad Regium conſilium, petens bonorum Maioratus poſſeſſionem: imò ex eiſdem verbis, eum qui venit ad Regium conſilium, bonorumq́ue poſſeſſionem petiit, intra terminum ſex menſium expreſſè admittit. Quo caſu ſola libelli propoſitio ſufficit, nec citatio, nec eiuſdem libelli intimatio requiritur: vt comprehenditur ex eleganti doctri. Bald. in l. 1. C. quando libell. Princip. dat. n. 3. vbi inquit, quòd aut ſtatutum nihil aliud exigit, quàm libelli productionem, & tunc non ſit neceſſaria citatio: ſed ſola libelli oblatio ſufficiens eſt, aut requirit aliquem proceſſum, & tunc requiritur citatio, quę eſt cuiuſlibet proceſſus initium. Cuius dictum refert & ſequitur Feli. in d. c. illud de præſcriptio. n. 11. Sicq́ue in caſu contingenti pronuntiatum vidimus.

59 ¶ Illud autem prætermittendum non erit, quòd ſi vltimus Maioratus poſſeſſor vt in vita ſua bonorum Maioratus poſſeſſionem in alium, quem prætendit eiuſdem Primogenij ſucceſſorem efficere, tranſtulerit : tertius qui eiuſdem ſucceſſionẽ prætendit, non poterit, eo viuente, remedium d. l. 45. proponere. Cùm em̃ ipſe viuente vltimo Maioratus poſſeſſore vocatus non ſit, nec poſſit ad Maioratum ipſum ius aliquod prætendere, conſequens eſt, vt vſque ad mortem eiuſdem, remedium hoc præſtandum non ſit: eo præſertim, quòd vltimus Maioratus poſſeſſor poſſit Maioratũ ipſum, cui voluerit fruendum præſtare, vt ſupra lib. 1. c. 21. oſtenſum eſt. Idq́ue apertiſſime inſinuant verba. d. l. 9. tit. 7. lib. 5. noui ordina. ibi. *Y en caſo que algun poſſeedor de Mayoradgo falleciere, &c.* Quanuis nõ diffiteamur, quòd ſi aliquis alius caſus euenerit, ex quo vltimus Maioratus poſſeſſor pro mortuo habendus ſit, poſſit in vita eiuſdem remedium dictæ legis proponi. l. Gallus. §. & quid ſi tantùm. ff. de lib. & poſth. ibi, *vt ad ſimilitudinem mortis cæteri caſus admittendi ſint*. l. ſi necem. §. deportatus. cum ſimil. ff. de bon. lib.

60 ¶ Similiter etiam illud animaduertendum eſt. d. l. diſpoſitionem quoad lapſum ſex menſium minores, infantes, abſentes, atque ignorantes comprehendere: ita, vt vltra hoc tempus remedium d. l. 45. Tauri eis præſtandũ non ſit, atque ſi id tranſactũ fuerit, ſit illis reſtitutio deneganda: prout in tempore ad retractum conceſſo reſoluit Tiraque. de retract. Lignagier. §. 35. glo. 2. 3. & 4. vbi plura in idem adducit. Quæ omnia ad caſum, de quo agimus, ex ſimilitudine rationis trahi poterunt. Quibus adiiciendum eſt, quòd minor ſeu abſens, vel ignorans ex lapſu ſex menſium, non admittit ius ſuum : ſed ſolùm facultatem proponendi hoc remedium in Regio ſupremo conſilio. A qua facultate excluſus, poterit nihilominùs ius ſuum : tam quoad poſſeſſionem, quàm quoad proprietatem coram iudicibus ordinarij is proſequi. In quo caſu ſibi reſtitutio deneganda erit. Cùm etiam minori, qui declinatoriam fori, vel aliam ſimilem dilatoriam exceptionem omiſit reſtitutio concedi non ſoleat, ex eo quòd damnum hoc irreparabile non ſit, nec etiam ſit pro modica læſione reſtitutio cõcedenda, vt opinatur Innocen. in c. coram. de offic. delega. Quem ſequuntur Bal. in l. peremptorias. nu. 28. C. ſenten. reſcind. non poſſ. Ange. & Ludoui. Roman. in l. 1. ff. ſi quis in ius vocat. non ierit. Idem Angelus in l. quidam conſulebant. ff. de re iudi. Feli. in c. fraternitatis. de teſtibus. n. 6. verſi. fallit. 2.

61 ¶ Sed hæc vltima ratio parum tuta eſt: cùm etiã aduerſus declinatoriam fori minor poſſit reſtitui: quando ex eius omiſſione graue damnum incurrit, vt arbitratur Bald. in c. 1. de offi. iudi. numero. 7. Quem ſequitur Imol. in d. l. quidam conſulebant. col. antepe. & Ias. in d. l. 1. ff. ſi quis in ius vocat. nu. 38. Capycius, qui plura refert, reſoluitq́ue hoc iudicis arbitrio committendum eſſe, deciſ. 13. n. 2. cũ ſeq. Non autem eſt dubium, quin in caſu, de quo agimus, ex lapſu ſex menſium, minori damnum enorme ſequatur: cùm amittat remedium ſummarium, ac executiuum, atque ſupremorum conſiliariorum iudicium, quod maximi momenti eſt. Ideo q́ue ex aliis rationibus quæ à Tiraquello vbi ſup. latiſſimè traduntur, huius quæſtionis reſolutio aptiùs colligi poterit, quæ in lapſu termini vera eſſe videtur. Non enim eſt veriſimile, legiſlatores ſenſiſſe. d. l. remediũ minoribus, abſentibus, vel ignorantibus poſt plures annos, quibus iam Maioratus ab aliquo pacificè poſsidetur, ex reſtitutione præſtandum eſſe : quod ex verbis, ac ratione dictarũ legum facilè comprehendi poterit.

¶ Sed dubitari poterit, quid dicendum ſit: quando mortuo vltimo Maioratus poſſeſſore, minor

quì prætendit Maioratus poſſeſſionem,remedium pro illa adipiſcenda,coram iudice ordinario, vel aliquo ex Regiis conuentibus propoſuit:& tandē pœnitentia ductus intra ſex menſes ad regium ſupremum conſilium recurrit, remedium, quod ex. d.l.45.Tauri ſibi competit,ibidem proponens, petensque aduerſus primam actionem coram ordinariis iudicibus propoſitam in integrum reſtitutionem. Qua in re ex ſuperiùs adductis videtur dicendum,minori reſtitutionem aduerſùs primæ actionis propoſitionem concedendam eſſe. Cōſtat namque ex huius actionis propoſitione remediū ſummarium,ac executiuū, atque ſupremorum cō ſiliariorum iudicium amiſiſſe: quod nullo pacto modicum damnum iudicari poteſt:ſi ex iudicantis arbitrio perpendendum, atque æſtimandum ſit. Quod ex Innoc.in d.c. coram. comprehenditur: probaturque ex his,quæ paulò ante adducta ſunt. Idque verum mihi videtur,niſi forſan minori magis expediret remedium ordinarium pro Maioratus poſſeſſione conſequenda, quàm executiuum proponere: veluti ſi neceſſarium ſibi eſſet aliquid probare,quod intra. 50. dies probari non valeat: vel ſi potiùs expediebat ſibi iudicium proprietatis quàm poſſeſſionis proponere,vel ex alia ſimili cauſa conuenientius eſſet ei remedium ordinarium, quàm ſummarium intentare. Ad quæ omnia intelligenda cauſæ cognitio requiritur,nec illicò reſtitutio ex ſola propoſitione huius remedij coram iudicibus ordinariis concedenda erit.

¶ Similiter etiam controuerti poteſt:vtrum minor,qui viuente vltimo Maioratus poſſeſſore, actionem propoſuit,vt declaretur eo mortuo ſibi Maioratus ſucceſſionem pertinere:ſi pendēte hoc iudicio,Maioratus poſſeſſor moriatur, valeat relicto illo iudicio remedium ſummarium, ac executiuum ex dicta.l.45.Tauri proponere,petita reſtitutione. Qua in re dicendum eſt:caſum, de quo agimus, ad remedium reſtitutionis non ſpectare. Minor namque in proponendo hoc remedium,viuente vltimo poſſeſſore,nullo pacto circunuentus dici poteſt:cùm fecerit id,quod quilibet maior,ac prudens feciſſet,potuiſſetque vltimus Maioratus poſſeſſor viuere tot annis,vt in illis,lis ſuper Maioratus ſucceſſione finiretur.Quod longè vtilius ſibi futurum eſſet:quàm eo mortuo iudicium ſummarium,atque executiuum proponere. Quamobrem etſi aliter contigerit,non poterit minor aduerſus hunc contrarium euentum reſtitutionem petere. In his namque quæ ſe habēt ad eſſe,& ad non eſſe,quoad læſionem minor non reſtituitur l.verum.§.ſciendum.ff.de mino.Per quē tex.dixit Bar.ibi ante num.primum, quòd minor non reſtituitur,quando læſus fuit caſu fortuito.l. fideicommiſſo.C.de tranſactio.vbi Deci.n.3. poſt cæteros Scrib.vbi plura in idem adducit.l. ſi pater puellæ.vbi etiam communiter Scrib.id notant.C. de inoffi.teſta.

62 ¶ Prætereà illud etiam ſciendum eſt, remedium ex d.l.45.Tauri introductum,non ſolùm in Maioratibus ex Regia facultate inſtitutis, ſed etiam in his,qui abſque Regia facultate,ex legū Regiarum diſpoſitione inſtituti ſunt,præſtandum eſſe: idque etiam in iuriſpatronatibus, atque anniuerſariis iure Maioratus relictis procedere:prout ſup. lib.1.c.1.nu.25.cum ſeq.oſtenſum eſt.

¶ Sed quoniam, prout in huius capitis principio præmiſimus:etſi antiquis temporibus remedium hoc pro conſequenda actuali tenuta tantùm conceſſum fuerit,hodie iam non remedium tenutæ, ſed remedium poſſeſſorium effectum ſit,libet aliqua dubia proponere,quę ex hac mutatione mihi occurrunt.

¶ In primis autem dubitari poteſt,vtrum in hoc 63
remedio iam poſſeſſorio minor aduersꝰ probationem omiſſam reſtituendus ſit.Qua in re in primis illud apud omnes abſolutiſſimum eſt,quòd in remedio ſummario atque executiuo,quod concedi ſolebat pro ſola actuali tenuta conſequenda:dum tamen poſteà cauſa poſſeſſionis & proprietatis plenariè examinaretur,hæc reſtitutio concedenda non erat: prout ex pluribus probat Capycius deciſ.13.num.2.cum ſequ.vbi in fine. verbis profitetur,ſic fuiſſe in conſilio Neapolitano bis iudicatum:atque.D.Dida.de Couarru. in quæſtionibus practi.q.17.n.4.verſi.Sextum.Sicque nunquam vidi ſimilem reſtitutionem minoribus conceſſam fuiſſe in Regio ac ſupremo Caſtellæ conſilio, eo tempore,quo ſolùm de remedio tenutæ, quoad ſucceſſionem Primogeniorum, in illo agebatur: imò,ſi benè memini,in quodam negotio petita,atque etiam denegata fuit.

¶ Cæterum cùm iam remedium hoc non ſolùm
ad tenutam,ſed ad veram bonorum Maioratus poſ- 64
ſeſſionem conſequendam concedatur, dicendum videtur,in illo reſtitutionem huiuſmodi concedēdam eſſe. In remediis namque poſſeſſoriis, quæ p adipiſcenda,retinenda,vel recuperanda poſſeſſione conceduntur,minor aduerſus probationem omiſſam reſtituendus eſt.glo. ordina. quam ibidem Scrib.ſequuntur in l.1.in glo. fina. circa medium. C.ſi de momen.poſſe.fuc.appellat.Iaſ.in l.1.nu.10. ff.de iuriſdi.omn.iudi.& in Auth.Sacramenta puberum.n.57.C.ſi aduerſus vendi. D. Dida.de Couar.d.c.27.n.3.verſi.Sextum.Capycius.d. deciſ.13. n.11.Quod etiam ſic in his Regnis in omnibus remediis poſſeſſoriis obſeruari ſolitum eſt.

¶ Sed his non obſtantibus, dicendum eſt huiuſmodi reſtitutionem etiam hodie concedendam non eſſe. Nam quanuis ex l.10.tit.7.lib.5.in noua leg.Reg.collectione diſpoſitum ſit,remedium executiuum,quod pro tenuta bonorum adipiſcenda olim conſtitutum erat:hodie non pro tenuta, ſed pro poſſeſſione præſtandum eſſe. Vt tamen hæc omnia dubia vitarentur, eadem ipſa lege diſponitur,in omnibus aliis ſeruandum eſſe illud, quod ex legibus antiquis in iudicio tenutæ quoad iudicij formam,& quoad alia ſeruandum erat: prout conſtat ex verbis eiuſdem legis,ibi.*Guardandoſe en lo demas todo lo cōtenido en la dicha ley.*quæ eſt lex prę cedens.9.in ordine eod.tit.& lib. Ex quibus verbis cenſetur hæc difficultas omninò ſublata. Nam quanuis hoc in ea lege expreſſum non ſit,virtualiter tamen in ea comprehenditur,ex eo,quòd in remedio tenutæ nunquam huiuſmodi reſtitutio cōceſſa fuerit,nec iure etiam concedenda ſit.

¶ Sed adhuc non videtur ex ea lege hanc controuerſiam ceſſare:dicta namque.l.9.non declarat vtrum aduerſus probationem omiſſam remediū reſtitutionis minoribus concedendum ſit: nec ex verbis generalibus eiuſdem legis cenſetur hoc remedium eiſdem denegatum:lex namque generaliter diſponens minores,ſeu alias perſonas, priuilegiatas,non comprehendit:niſi de illis ſpecificè diſponat.l.Decurionibus.C.de ſilentia.lib.12.l ſciendum.in princ.vbi glo.& communiter Scrib.id notant.ff. qui ſatiſda. cogā. quod in reſtitutione in integrum probatur ex tex.iuncta glo.fina.in c.coram.de in

ram.de in integrum reſti.vbi omni dilatione iam Eccleſiæ denegata, tandem ex reſtitutione in integrum admittitur: quaſi ea ſub generali denegatione comprehenſa non cenſeatur. Idque ſic reſoluit Areti.conſ.104.n.5.& 6.plura in idem adducens. Et quanuis poſteà eadem lex ſubiungat, in omnibus aliis ſeruanda eſſe ea, quæ in d.l.contenta ſunt, ſub illis verbis hoc non comprehenditur: cùm nec in illius.l.verbis expreſſum ſit: nec etiam virtualiter ex ea elici poſſit: quòd ſi dicatur ex cõmuni ſtylo, id obſeruatũ fuiſſe, hoc nihil obſtat: ille namque ſtylus ideò in hoc remedio introductus erat, quòd in illo non de poſſeſſione, ſed tantùm de tenuta agebatur. Cùm autem nunc etiam de poſſeſſione agendum ſit: debet etiam ſtylus remedio poſſeſſorio correſpondere: ceſſanteque cauſa, quare ſtylus introductus fuit, ſtylus etiam ceſſare debet: ſicut ceſſante cauſa legis, ceſſare debet & ipſa lex.l.adigere. §. quanuis.cum ſimilibus. ff. de iure patrona. Quibus adiicitur grauiſſimum eſſe abſque lege, atque iuridico fundamento minorem à remedio reſtitutionis in cauſa poſſeſſoria tã grauis præiudicij excludere: præſertim cùm illa de poſſeſſorio habente cauſam proprietatis annexam agatur: in quo omnia illa, quæ in cauſa proprietatis admittuntur, admittenda ſunt, vt ſupr. iſto cap.nu.12.probauimus. Ex quibus quæſtio hæc ſatis dubia videtur: adeò vt ad illius deciſionem Regia declaratione opus eſſet. Quamobrem cùm caſus contigerit, de ea deliberandum erit: videtur nãque dictam.l.10.nihil in hoc, & in his etiam quæ ſequuntur innouare voluiſſe.

66 ¶ Idipſum etiam pari ratione dicendum erit, in teſtium reprobatione: nam quanuis in remedio ſũmario, atque executiuo, vbi non agitur de poſſeſſione concedenda, ſeu auferenda, non admittatur teſtium reprobatio, vt ex pluribus probant Capycius deciſ.55.nu.4.cum ſeq.& D.Dida.de Couarru.d.c.17.n.4.verſi.Septimo, & ſemper in remedio. d.l.45. Tauri, quando in illa de ſola tenuta agebatur, obſeruatum fuit: hodie tamen, cùm iam agatur de poſſeſſione cõcedenda, vel auferenda, iuſtiſſimum videtur hos teſtium defectus admittendos eſſe. Sic namque in omnibus interdictis poſſeſſoriis admitti debent, vt apertiſſimè probant Bart. in extrauagan.ad reprimendum.verbo, *Summariè*. Frãc.de Areti.in c.veniens.de teſtib.7.& 8.col. Capycius dicta deciſ.55.num.5.cum ſeq. Atque.D. Dida.de Couarru.d.c.17.n.4. verſi. quòd ſi ageretur. Idque ſic communiter in aliis interdictis poſſeſſoriis obſeruari ſolitum eſt. Qua ratione duriſſimũ videtur in hoc iudicio poſſeſſorio tanti præiudicij hoc remedium excludere: quanuis huic opi. d.l.10.planè reſiſtat. Quapropter de hoc etiam deliberandum erit.

67 ¶ Pari etiam ratione idem dicendum erit de publicatione: nam etſi illa in remedio tenutæ nunquam facta fuerit, quanuis ſemper daretur partibus copia probationum abſque publicatione: in iudiciis tamen poſſeſſoriis, quanuis ſummariis, probationum publicatio neceſſaria eſt, vt dixit Bart. in d.extrauagan.ad reprimendum, verbo. *Figura*. verſi. Et an requiratur publicatio. Quem refert, & ſequitur quoad remedia poſſeſſoria, Capycius. d. deciſ.55.n.3. ſicque ſemper in interdictis poſſeſſoriis obſeruari ſolet. Et etiam idipſum in hoc interdicto ſeruandum foret: niſi d.l.10.reſiſteret.

68 ¶ Similiter etiam idem dicendũ erit in impugnatione, ſeu contradictione ſcripturarum: quanuis enim illa in remedio tenutæ admittenda non ſit niſi ſit aliqua falſitatis ſuſpicio, quæ breuiſſimè poſſit examinari: prout cenſuerunt Maſuerius in ſua practi.tit.de poſſeſſ.n.25. Capycius.d.deciſ.55. n.8.ad fin. Dida.de Couarru. in d.c.17.n.4. verſi. Nono. In remediis tamen poſſeſſorijs nulli dubiũ eſt: niſi quòd ea exceptio admittenda ſit. Quod præſertim in hoc remedio, quod habet annexam cauſam proprietatis efficiendum foret: niſi.d.l.10. reſiſteret.

¶ Ex his etiam decidi poterit alia quæſtio: vtrũ 69
ſcilicet in hoc interdicto, quod iam poſſeſſorium eſt, fructuum petitio admittenda ſit, atque eorum condemnatio, vel abſolutio facienda. Qua in re dicendum eſt, quòd quamuis in remedio tenutæ, in quo de poſſeſſione, non agebatur nunquam fructuum condemnatio facta fuerit: etſi pluries petita fuiſſet. In hoc tamen interdicto: cùm iam in illo de poſſeſſione agatur, fructuum condemnatio facienda eſt. Ea namque in interdictis poſſeſſoriis fieri debet.l.Iulianus la.2.§.in Fauiana.in fi. ff. de vſur.& in ca.grauis de reſti.ſpolia. Iaſ. in l. Gallus.§.& quid ſi tantum.nu.69.ff.de liber.& poſth. Hippoli.ſing.17. Quod in conſequentiam remedij reſtitutorij venit. Non enim aliter poſſet quis reſtitutus dici: niſi res ſibi cum fructibus reſtitueretur. Cùm id afferre debeat reſtitutio, quod abſtulit læſio.l.quòd ſi minor.§.reſtitutio.ff.de mino. Id que æquiſſimum mihi videtur: tametſi huic æquitati.d.l.10.non modicum reſiſtat.

¶ Ex eiſdem etiam inferri poteſt ad deciſionem 70
alterius quæſtionis: vtrum ſcilicet in hoc remedio quod iam poſſeſſorium eſt, valeat etiam proponi aliud, quod interim appellatur ad hoc, vt pronuntietur quis pendente eo iudicio in rerum Maioratus poſſeſſione eſſe debeat. Et prima facie videtur dicendum quòd ſic: cùm in interdictis poſſeſſoriis etiam de hoc remedio agi ſoleat: prout profitentur Paulus Caſtrenſis. conſ.3.col.1.lib.1. atque plures alij, quos referunt Capycius deciſ.13.& deciſione 55. & D. Didacus de Couarru. lib. practi. quæſtion.capitu.17.nu.1. & 2. Quod ſic frequentiſſimè in forenſibus controuerſijs obſeruari ſolitum eſt.

¶ Sed quanuis in aliis remediis poſſeſſoris hoc 71
ſatis abſolutum ſit: in hoc tamen interdicto, quod ex d.l.Tauri competit, contrarium dicendum erit. Nam etſi in aliis interdictis poſſeſſoriis, quæ via ordinaria tractantur, poſſit ſummariè agi de hoc remedio quod interim appellatur. In hoc tamen interdicto, de illo nullo pacto agi poterit. Cùm enim remedium hoc ſummarium, atque breuiſſimum ſit, conſtat in illo non poſſe de alio remedio, quod etiam ſummarium eſt, tractari, nec pronuntiari. Si enim id fieri poſſet, futurum eſſet, vt eodẽ tempore cauſa ſuper negotio principali, atque ſuper interdicto, quod interim appellatur, terminanda foret. Quo tempore non ſuper eo quod pendẽte iudicio efficiendum eſt: ſed potiùs de negotio principali agendum erit, ſuperflua namque eſset pronuntiatio de eo, quod pendente iudicio efficiẽdum eſt: cùm ſententia lata ſuper principali ſtatim exequenda ſit, atque aliud remedium abſorbeat.

¶ Hoc tamen limitandum erit: niſi veriſimiliter 72
timeatur, quòd partes ad arma peruenturæ ſint, vel alias ſcandalum ſperetur. Eo namque caſu Regij conſiliarij debent hoc ita componere, ne ſcandalum oriatur, ſeu partes ad arma, & cõtentiones

deueniant,

deueniant,,siue prouidendo,quòd possideat pendente lite ille quem ex probationbus seu aliter cõstat tempore eiusdem litis motæ possedisse, vel Maioratum sequestrando,si non constet quis eorum tempore motæ litis possidebat.l.æquissimum cum similibus.ff.de vsufruct. Quibus forsan aliæ similes quæstiones adiungi possent, quorum aliquæ egerent Regia declaratione.

73 ¶ Vltimo autem loco sciendum est,quòd ex eo, quod ex.d.l.9.titulo.7.lib.5.noui ordi. dispositum est, quòd terminata causa possessionis bonorum Maioratus,proprietatis causa ad Regios conuentus remittatur,pluries controuerti solet. Ad quem ex Regiis conuentibus causa proprietatis remittenda sit:quando bona Maioratus,tam in Pinciani:quàm in Granatensis conuentus distrectu sita sunt. Qua in re dicendum est causam proprietatis ad illum conuentum remittendam esse,vbi maiorem bonorum Maioratus partem esse, probatum fuerit.l.si fideicommissum in principio vbi id cõmuniter Scribentes annotare solent. ff. de iudi. l. qui ita.§.fina.ff.ad Trebel.l.prima in principio. C. vbi de hæred.agi.opo.Ioan.de Ana.cons.4. numer. 3.Tiraquellus qui alia refert de retract.Lignagier. §. 36. glos.3. numero sexto, & alibi sæpè Scribentes.

¶ Hoc tamen limitari solet: nisi caput ipsius Ma 74
ioratus sit,in alio distrectu. Tunc namque, quanuis maior bonorum Maioratus pars sit in alio, lis ad eum conuentum in cuius distrectu caput ipsius Maioratus est,remittenda erit.l.tertia in principio.ff.de acquir.possess. vbi Scribentes plura in idem adducunt. Quod ex pluribus probat Tiraquellus in d.§.36.glos.3.num.4.& 5.Idque quando eidem oppido,quod est caput Maiorat⁹,cætera oppida subiecta sunt,verum est:sed quando vtrũque oppidum de per se subsistit,habetque iurisdictionẽ seperatam,dubium videtur ex his,quæ Tiraquell.ibidem adducit. Nihilominùs tamen cũ similibus quæstio controuersa fuisset super successione Comitatus de Buendia lis ex decreto summi Castellæ senatus ad Regium conuentum Granatense remissa fuit,vbi erat illius Comitatus caput:hoc est oppidum de Buendia:quanuis in distrectu Pinciani Conuentus maior ipsius Comitatus pars sita esset:tametsi forsan ad id efficiendum iudices ex aliis etiã causis mori fuerint.Ideoque exẽplũ hoc non facilè ad alia negotia trahendũ erit.

SVMMARIA.

1 *Iudicium agitari potest pro legatis annuis futuris,quorum dies nondum cessit.*
2 *Sententia lata super vsuris nondum decursis valet.*
3 *Ius conditionale potest in iudicium deduci ante euentum conditionis,si chirographum debiti deletum sit.*
4 *Iudicium cæptum super iure de futuro,valeat:si pendente iudicio ius superueniat.*
5 *Cautio nedum pro damno præterito:sed pro futuro peti potest.*
6 *Exceptio potest per viam actionis in iudicium deduci,& super illa pronuntiari valet.*
7 *Ille,cui competit aliquod ius,potest petere,vt declaretur sibi competere.*
8 *Comes possidens Comitatum potest petere,vt declaretur Comes.*
9 *Diffamatus potest actionem proponere,vt diffamans à diffamatione desistat.*
10 *Iudicium non potest fundari: ita,vt ex postfacto iudicium ipsum possit esse inane,& frustratorium.*
11 *Iura superuacua remedia non admittunt.*
12 *Iudicium super Maioratus successione viuente possessore intentatum,ex pluribus causis potest inane reddi.*
13 *Iudicium super iure conditionali ante euentum conditionis fundari non potest.*
14 *Tractus futuri temporis ad iudicem non spectat.*
15 *Proximitas in Maioratus successione consideranda est eo tempore,quo successio ipsa defertur.*
16 *Maioratus successor qui timet,quòd sibi copia probationum deperire valeat, alijs remedijs vti potest.*
17 *Maioratus successor non potest viuente successore super eius successione actionem proponere.*
18 *L.1.C.de fideicommiss,declaratur.*
19 *L.in lege Aquilia si deletum ff.ad leg.Aquil.declaratur.*
20 *L.si rem alienam.la.1.§ fina.ff.de pig. actio.& l.si mandauero tibi la.1.ff.manda.declarantur.*
21 *L.si finita.§ eleganter ff.de damna infect.declaratur.*
22 *L.si contendat.ff.de fideiuso.l.si duo patroni.in principio.ff.de iureiurand.l.vti frui.§. vtrum.ff. si vsusfructus.peta.declarantur.*
23 *L.diffamari.C.de ingenuis,& manumi.declaratur,lateque examinatur:vtrum eius decisio extra diffamationem status procedat.*
24 *Exempla,seu facti contingentiæ legum decisiones non restringunt.*
25 *Leges Romanorum inter libertos,& ingenuos,seu patronos,vt plurimum casus formare solent.*
26 *Ratio decidendi ad d.l.diffamari assignatur.*
27 *Remedium.d.l.diffamari:non solùm ab ea lege.sed ab alijs etiam proditum esse.*
28 *Maioratus possessori graue damnum sequi potest ex diffamatione sibi circa Maioratus successionem contingenti.*

29 *Causa*

29 *Cauſæ,quæ ſuper maximo patrimonio verſantur,cauſis criminalibus,atque ſtatus æquiparantur.*
30 *Ratio legis ſufficit: ſi concurrat in caſu,de quo agitur:etſi in caſu legis maior ratio verſetur.*
31 *Iudicium ſuper remedio.d.l.ſi contendat,ſeu d.l.diffamari:vtrum ſubſtineri valeat abſque diffamationis ſummaria cognitione.*
32 *Iudicium viuente poſſeſſore ſuper Maioratus ſucceſsione,ventilari poteſt,ex dolo,vel diſſipatione poſſeſſoris.*

Vtrum is qui Maioratus ſucceſsionem,mortuo vltimo poſſeſſore prætendit, valeat eo viuente actionem proponere,vt poſt mortem eiuſdem,verus ipſius Maioratus ſucceſſor declaretur.

CAPVT XIIII.

VLtimo aut loco pro huius libri cõpleméto decidenda ſe offert,ardua atque frequentiſſima quæſtio quæ pluries in forenſibus controuerſiis ad vtrãque partẽ cõtrouerti ſolita eſt,vtrũ ſcilicet is qui mortuo vltimo Maioratus poſſeſſore eiuſdem ſucceſſionem prætendit, valeat eo viuẽte,de eius ſucceſſione agere, atq; actionem ꝓponere,vt ex tunc verus eiuſdẽ Maioratus ſucceſſor,mortuo vltimo poſſeſſore,declaret.Cuius quæſtionis deciſio adeò difficilis ſemper exiſtimata eſt,vt de eadem re in ſupremis horũ Regnorum cõuentibus in cauſis grauiſſimis cõtrariæ ſententiæ obtentæ fuerint, ideoq; operæpretiũ erit, vt illam breuiter diſcutiamus atque reſoluamus.

¶ Quod autẽ ea lis viuente vltimo Maioratus poſſeſſore agitari valeat ex ſequẽtib⁹ ꝓbari ſolet.Primò,ex tex.in l.1.C.de fideicõ.vbi ꝓbat,legatarium poſſe agere pro legatis annuis nõ ſolùm ſibi debi-
1 tis,verum etiã in futurũ debendis & præſtandis, quorũ dies nondũ ceſſerat,ex qua lege, cõmuniter ibidẽ dici ſolet ſuper iure de futuro iudiciũ ĩſtitui poſſe. Secundò idipſũ probatur ex tex.in l.1. C. de
2 ſenten.quæ ſine certa quãt.,pfer. vbi diſpoſitũ eſt, valere ſententiam latã ſuper vſuris nondũ debitis ſed debendis omni tẽpore quo ſolutio in poſterũ differri contigerit, & per conſequens poſſe iudicium ſuper iure futuro ſuſtineri. Tertiò,id etiam
3 probatur ex tex. in l.lege Aquilia ſi deletum chirographum.ff.ad l.Aquiliã: vbi propter deletum chirographum coditionale permittitur creditori ius cõditionale ante aduentũ diei ſeu conditionis in iudicium ꝓponere. Quartò idipſum etiam colligitur ex tex.in l.rem alienam.la.1.§.fin.ff.de pignora.actione.l.ſi mandauero tibi. la.1. ff. mandati vbi ſuſtinetur iudicium inchoatũ ſuper iure de futuro,& poteſt de illo pronũtiari,ſi ex poſtfacto pẽ
4 dente iudicio ius de præſenti ſuperueniat. Ex quibus iurib⁹ probatur,valuiſſe iudiciũ ſuper iure de futuro in iudicium deductũ,non enim poſſet pronũtiari ſuper actione quæ iure admitti nõ potuit: & per conſequens ſuper iudicio nullo.Quintò idipſum cõprehenditur ex tex.in l.ſi finita. §. elegãter.ff.de damno infecto: vbi probat,quòd cautio
5 nedũ ꝓ damno præterito,ſed etiã pro futuro peti poteſt. Sextò,hoc etiã probatur ex tex.in l.ſi contendat.ff.de fideiuſſor,vbi reus poteſt in iudiciũ exceptionem in viã actionis deducere,vt declare-
6 tur illam ſibi competere,quod iudiciũ ſuper iure de futuro ſuſtineri poſſe videtur:cùm ante actionis propoſitionem nemo poſſit exceptionibus vti cũ exceptio ſit actionis excluſio.l.2.cum ſimilibus ff.de exceptio. Septimò,hoc ipſum probat ex tex. 7
in l.ſi duo patroni in princip.ff.de iureiurando, & in l.vti frui.§.vtrum.ff.ſi vſusfructus peta.vbi diſponitur,ꝙ ille cui competit aliquod ius,poteſt petere,vt declaretur ſibi competere ex quibus dixit Bart.per tex.ibi.in d.l.vti frui.§.vtrum, quòd licet Comes poſſideat Comitatum,poteſt petere,vt declaretur Comes,ideoque pari ratione dicendũ videtur Maioratus ſucceſſorem petere poſſe,vt ipſi⁹ 8
Maioratus ſucceſſor declaretur. Octauò,hæc omnia apertiùs procedere videntur, ſi diffamatio ex parte Maiorat⁹ poſſeſſoris,vel alterius eius ſucceſſionẽ prætendentis cõcurrat. Ex hac namq; diffa 9
matione nulli dubiũ niſi,ꝙ poſſit facilius iudiciũ hoc intentari,vt alter ab ipſa diffamatione ſeu iactatione deſiſtat,ſeu ſibi de ea prætenſione in poſterum ꝑpetuũ ſilentium imponatur ex tex.in l.diffamari.C.de ingen.& manumiſs.qui ſimile remediũ genericè cõcedit ei qui de aliquo iure qđ ſibi competit diffamatur:prout communiter Scrib.ex illo tex.annotare ſolent,ex quibus & aliis quæ in id adduci poſſent,hãc opinionẽ veriorẽ eſse opinant Rode.Suarez,allegatio.4.D.Didacus de Couarr.li.1.variarum reſolutio.capit.18.num.8.Didacus de Simancas de Primoge.Hiſpa.lib.1.c.28.eãque opinionẽ apud ſuprema tribunalia pluries in forenſibus controuerſiis receptã vidimus. Sed his nõ obſtãtibus opinio hæc ſimpliciter ſumpta,nullo pacto iuris principiis rectè perpenſis ac cõſideratis,ſuſtineri poſſe,videtur, quod apertiſſimè ꝓbatur ex ſequentibus.

¶ Et primò hoc ꝓbatur ex eo ꝙ iudicium nõ poſ 10
ſit fundari ſuper petitione qua admiſſa iudiciũ ipſũ aliquo reſpectu valeat ex poſtfacto eſse inane vel fruſtratoriũ, quod probat tex.ſatis notabili in l.litigatores.§.final.ff.de recept.q; arbit.recep. ibi. *Arbitrum non prius cogendum ſententiam dicere, quàm conditio ex titerit,ne ſit inefficax ſententia deficiente conditione.*l.prætori.ff.de iudi.ibi.*Alioquin illuſoria erunt huiuſmodi edicta,& decreta Prætoꝝ.*l.1.ff.de inoffi.teſtã l.final.§.penu. C. de bonis quæ liberis.l. 26. titulo quarto par.3.ibi.*Ea ſi el trabaio que ouieſen paſſado en oyendolas,tornarſe les ya en eſcarnio y en verguença.*Qua 11
ratione iura ſuperuacua remedia non admittunt. l.hæc ſtipulatio.§.Diuus.ff.vt legato.ſeu fideicõm. nomi.caue.l.nõ cogẽdi.§.fin.cũ ſimilib.ff.de ꝓcur. Sed ſic eſt,ꝙ ſi iudicium in vita vltimi poſſeſſoris ſuper Maioratus ſucceſſione fundari permitteret, iudicium ipſum poſſet inane ac fruſtratorium 12
eſse:quanuis enim is qui de Maioratus ſucceſſione contenderet,eſset filius eiuſdem vltimi poſſeſſoris,poſſet tamen ipſe parẽti præmori,& ſic poſt plurium annorũ litigium,iudicium ipſum deficere atque inane reddi.Item quanuis tempore cœpti iudicij vnus eſset proximior,tẽpore tamen mortis poſſet alter proximior eſse,& quanuis etiã eo tempore maſculus deficeret,poſſet tamen ex poſtfacto naſci,& etiamſi eo tempore Maioratus poſſeſſor liberos non habeat,poteſt illos ex poſtfacto

procreã

procreare:& ſic in huiuſmodi caſibus,& cæteris ſi milib⁹ iudiciũ præcedens illuſoriũ reddi.Igit' cõſequẽs eſt,vt tale iudicium ꝓmitti nõ valeat,ſatis em reſpublica his litibus vexatur quæ ex cauſa præſẽti,& neceſſaria,atque inuariabili verſantur,abſque eo quòd de iure futuro volũtario atque variabili ante tempus litigari permittatur, ex quarum litium exercitio nullum aliud commodum reportari ſolet,quàm poſt plurium annorũ lapſum, atque maximam partium iacturam,& patrimoniorum conſummationem:intelligere id omne inane atque fruſtratorium fuiſſe,prout non ſemel in caſibus ſimilibus contigiſſe mihi compertum eſt.Vidimus enim quòd cum viuente poſſeſſore de cuiuſdam Primogenij ſucceſſione ageretur, actore contendente,quòd in defectũ filiorum vltimi poſſeſſoris,ipſe ad eiuſdem Maioratus ſucceſſionem vocatus eſſet,in ei⁹ fauorem in quodam ſupremo horum Regnorum conuentu ſententiæ latæ fuerunt,poſt quarũ prolationem,& multorum annorum litigium maximaſque rixas ac contentiones quæ ex eadem lite ortæ fuerunt,ipſe vltimus poſſeſſor liberos procreauit iudiciumque ipſum illuſorium atque inutile redditum fuit, quod quantũ à viris Chriſtianis atque bona reipublicæ inſtitutione alienum eſſe debeat, nullus eſt qui ignoret, quæ ratio adeò vrgens eſt,vt ex ea ſola precedens opinio ſubuertatur atque iniquiſſima reddatur.

¶ Secundò,his etiam accedit quòd pluribus iuri-
13 bus cautum ſit ſuper iure conditionali ac futuro, cuius dies nondum ceſſit, nullo pacto iudiciũ admitti poſſe,qđ probatur ex tex.ſatis notabili,quãuis vulgari in l.nõ quemadmodũ.ff.de iudi. vbi id ipſum communiter Scrib.annotare ſolent.

14 ¶ Tertiò hoc etiã ꝓbatur ex eo ꝙ tractus futuri temporis ad iudicis officium nõ ſpectet.l.1.§.1. ff. de vſuris,ibi.*Quid enim pertinet ad officium iudicis futuri temporis tractus.*l.Anteius ait.§.in hoc iudicio.ff. de aqua pluuia.arcen.l.non poteſt.ff. de iudi. cum pluribus ſimilibus.

¶ Quarto idem etiã ꝓbatur ex tex in l.ſi ita ſcriptum.§.1.ff.de lega.2.ibi.*Nec pertinet ad nos antequàm dies veniat.*l.ſi filius qui patri.§.cum filius.ff.de bon. libert.ibi.*Qui ſequentis gradus ſunt non admittuntur in terim,*& ibi.*Differri controuerſia debebit.*

¶ Quintò id etiam comprobatur ex eo, quòd ꝓ-
15 ximitas in Maioratus ſucceſſione conſiderãda ſit eo tempore,quo ipſius Maioratus ſucceſſio defertur,nec attendenda ſit præteriti vel ſequentis temporis proximitas:vt ſ.iſto lib.capit.11.latiſſimè diſſeruimus. Cùm igit' ante mortem vltimi poſſeſſoris ea proximitas nullo pacto ſciri poſſit,cum ſoleat ex tempore non ſemel variari:conſequens eſt, vt ante id tempus is qui prætendit Maioratus ſucceſſionem,actionem nõ habeat, atque per conſequens agere nõ poſſit,cùm nemo ſine actione experiatur.l.ſi pupilli.§.videamus.ff.de nego. geſtis, & iudicium requirat fundamentum iuris agentis. l.1.in princip.cum ſimilibus.ff.ſi pars hæredi. peta.

16 ¶ Sextò,prædicta etiam cõprobantur,ex eo ꝙ ſi Maioratus ſucceſſor timeat,ne probationũ copia ſibi depereat, poſſit teſtes facere ad perpetuã rei memoriam examinari,quod ei pluribus iuribus pmiſſum eſt,atque ſimiliter mortuo vltimo Maioratus poſſeſſore valeat iudicium ſummarium, atque executiuum quod ex l.45.Tauri ſibi competit in Regio conſilio proponere.ex eoque breuiſſimè Maioratus poſſeſſionem conſequi,quod longè vtilius ſibi futurum erit,quàm in vita vltimi poſſeſſoris iudicium ordinarium incipere:vidimus namque huiuſmodi iudicio in vita vltimi poſſeſſoris cœpto ipſum vltimum poſſeſſorem ante eius finẽ mori,atque ex eius iudicij pendẽtia remediũ ſummarium atque exequutiuũ impediri,ex quo actori ipſius Maioratus ſucceſſionem prætendenti nõ immodicum damnum irrogatum fuit.

¶ Ex quibus & aliis quæ in id cumulari poſſent, 17
hanc opinionem reiecta prima,in terminis Hiſpanorum Maioratuũ tanquam verioꝛẽ ſequuti fuerunt Roder.Xuar.qui fuerat præcipuus contrariæ opinionis author allegatione 3.qui etiam in allegatione.4.inquit cõtra primam opinionem fuiſſe iudicatum in Pintiano conuentu,atque Arias Pinel.in l.1.C.de bon.mater.3.part.nu.78 qui aſſerit ita fuiſſe in cauſa arduiſſima pronuntiatũ per grauiſſimos viros & Anto.Gomet.in l.40. Tauri. nu. 70.& Fernãdus Menchaca de ſucceſsio.creatione. §.6.n.46.Nouiſsimè quæ Domin⁹ Anto.de Padilla.in l.1.C.de fideic.n.31.vbi inquit ſic ex Pintiani prętorij decreto deciſum fuiſſe:idque cõtingit in lite quæ vertebatur ſuper ſucceſſione Comitatus de Buendia,in ea autem lite in Granatenſi cõuentu,contrarium pronuntiatum fuit,dum inter hæc duo ſuprema tribunalia de illius negotij cognitione contenderetur,quæ iuriſdictionis cõtentio ex Regij conſilij decreto poſtmodùm deciſa fuit, iudiciumque ipſum ad Granatenſem cõuentum remiſſum,vbi hæc lis & etiam aliæ grauiſſimæ viuentibus Maioratuum poſſeſſoribus ventilantur. Hanc etiam opinionem loquendo in fideicommiſſis ſequuti fuerunt Boerius deciſione.154 n.3.Calcaneus conſil.21.n.1.AEmilianus conſ.155.circa finẽ.Franc.Marzarius qui alia refert in Epitome fideicommiſſ.tertia parte quæſtione. 61. vbi inquit eam opinionem eſſe in Rota Florentina canonizatam,atq; ſecundũ illam fuiſſe in ea ſæpè iudicatũ.

¶ Quannis autem quæſtio hæc ſatis dubia atque controuerſa ſit,ego tamen hanc ſecundam opinionem,tanquam veriorem atque probabiliorem elegi. Cui non obſtant ea quæ pro prima opinione 18
adducta ſunt, & primo,non obſtat primum fundamentum quod ex.l.1.C.de fideicommiſſ.adducebamus,nam lex illa procedit,& locum habet quãdo de præſenti competit ius aliquod deducibile,in iudicium,& in eius conſequentiam venit aliud i⁹ futurum,ſeu conditionale:tunc enim propter ius de præſenti toleratur,vt in eius conſequentiã ius futurum,ſeu conditionale in iudicium deducatur, ſecùs autem:quando nullum ius præſens cõpetit, ſed ſolùm ius futurum in iudiciũ deducitur: vt in caſu de quo agimus,tunc namque notiſſimum eſt, ꝙ tale ius futurum ſeu conditionale nõ poteſt in iudicium deduci,ſicque illam legẽ intellexit gloſſ. in eadem l.1.C. de fideicommiſſ. verbo. *Impetrabis*, quam ſequitur ibi Petrus.Cinus,& Iacob⁹ de Rauen.etiam Bartolus in lectura l.2.C. eod. titulo n. primo & Alber.in eadem l.1.n.5.qui hanc dixit cõmunem opinionem eſſe,& Bald.n.21. Angel. n.3. Salicet.n.7.Paul.n.3.verſiculo, Quintum contrarium.Philippus Corneus qui etiam aſſerit hanc opinionem cõmunem eſſe.n.4.& Iaſon. n. 7. & Dominus Anto.de Padilla.n.29.& communiter Scribentes ibidem.ſicque intelligendus eſt tex.in d.l.1. C.de ſenten.quæ ſine certa quant.proſe. prout intellexit glols.magna.ibid.verbo.*Cum iudicem*, quæ adiicit quòd in dictis legibus debitum erat plutiũ annorum ſeu mẽſium,& ne daretur occaſio,quod ſuper debito cuiuſlibet anni vel menſis vna lis fundaretur

daretur,permiſſum eſt, vt ſimul cum debitis præteriti temporis ius futurum etiam deducatur, cuius glo.opinio in hoc etiam cõmuniter approbatur,vt prædicti Scribentes profitentur.

19 ¶ Non etiam obſtat tertium fundamentum quod deducebamus ex l.in lege Aquilia ſi deletum.ff.ad l.Aquil. nam ideò in ea lege permittitur debitum conditionale in iudicium deduci, quia debitor in dolo fuit chirographum delendo, vt debitum ab illo non exigeret,ideóq; ceſſante dolo,eiuſdem legis deciſio ceſſare debet ſicq; etiam legẽ illam intellexit Accurſius cõmuniter ſequutus ab Scribẽtibus in d.l.1.C.de fideicõmiſſ. & in d.l.1.C.de ſenten.quæ ſine certa quantitate,quod Bart.& cæteri in l.1.ff.de vſuris profitentur, idque apertius probat tex.in l.1.titul.2. parti.3. ibi, *Eſſo miſmo delo que atiẽde que deue auer enel tiempo que es por venir de que el ſemeja que le fazen coſa por que adelante pueda ſer en bargado,operdido todo.*

20 ¶ Non etiam obſtat quartũ fundamentum quod deducebamus ex l.ſi rem alienã,la primera.§. fina. ff.de pigno.actione & ex l. ſi mandauero tibi.la. 1. ff.mandati, nam illæ leges intelliguntur, quando ius futurũ tanquam ius præſens,nõ autem tanquã futurum in iudicium deductũ fuit, tunc namque, ſi ius præſens pendente iudicio ſuperueniat,ex eo poteſt ſequi cõdemnatio,ſecùs autem quando tãquam ius futurũ deductum fuit:tunc namq; nullo pacto iudicium validari potuit,etiam ex iure ſuperuenienti, ſicq; in ſpecie iura illa declarat atq; intelligit Paul.in l.non poteſt. ff de iudi.nu.8.fin. verbis,idem Paul.in d.l.non quemadmodũ.ff.eod. nu.3.vel (quod verius eſt), loquuntur quando ius futurum in iudiciũ deductum fuit, & ex partis tolerantia cõtinuatum,tunc namq; ſi ius futurũ pendente iudicio ſuperueniat, poterit de illo pronuntiari,ſecùs autem quãdo à principio id à parte oppoſitum fuit,eo namq; caſu non potuit iudicium continuari, nec per conſequens ſuper iure ſuperuenienti abſque noua inſtantia pronuntiari:quod ex dictis iuribus cõprobatur,atque ex tex. in cap. Abbate ſanè de re iud. lib.6. vbi cõmuniter Scribentes id annotare ſolent.

21 ¶ Non etiam obſtat quintum fundamẽtum, quod deducebamus ex l.ſi finita.§.eleganter.ff. de damno.infecto.ibi namque,id eſt ſpeciale propter dolum & cauillationes aduerſarij, prout Alexan.ibi nu.7.poſt.Bart.Ang.Roman. & cõmuniter Scribentes ibidem intelligit atque declarat, vel ideò ibi id permittitur: quia dãnum futurum cum dãno præſenti ſimul in iudiciũ deducebatur: prout gloſſ.& Scribentes.in d.l.1.C.de fideicõmiſſ. & in d.l.1.C.de ſenten.communiter cenſuerunt.

22 ¶ Similiter etiã non obſtat ſextum fundamẽtum quod ex l.ſi contendat.ff. de fideiuſſor.deducebamus:nam in illa lege non dicitur q̃ reus poſſit ius futurum in iudicium deducere, ſed q̃ valeat ius quod de præſenti ſibi p viam exceptionis cõpetebat: p viam actionis proponere, ideóq;non meretur ea lex aduerſus hanc noſtrã opinionem adduci, cum in ea nihil de iure futuro in iudiciũ deducendo contineatur. Eodémque pacto reſponderi poteſt ad ſeptimũ fundamentum cõtrariæ opinionis quod de l.ſi duo patroni in principio. ff. de iureiur.& ex l. vti frui.§. vtrũ.ff. ſi vſusfruct.peta. deducebamus, quæ leges etiã in iure quod de præſenti competebat,non autem in iure de futuro diſponunt.

¶ Vltimo etiã loco non obſtat tex.in d. l. diffamari.C.de ingenuis & manũ.quem pro octauo fundamento cõtrariæ opinionis adduximus:nam quanuis ea lex diſponat diffamatum ſup iure quod ſibi competit poſſe petere, vt diffamans ab actione & diffamatione deſiſtat ſeu ſibi ppetuum ſilentium imponatur, non tamen pmittit id effici poſſe ſup iure de futuro,ſed tantùm ſuper eo iure quod ſibi de præſenti cõpetit, vt ex eius verbis apertiſſimè cõprehenditur, ideóque nõ meretur aduerſus noſtram opinionem adduci,in qua non quis ſuper iure de præſenti, ſed ſup iure de futuro diffamatur, quod nullo iure in iudiciũ deduci permiſſum eſt. Vel poteſt ad d.l.diffamari aliter,& ſecundo modo reſpõderi, q̃ ſcilicet ea lex non ,pcedat in diffamatione quæ ſup Maioratus, vel bonorum patrimonialiũ ſucceſſione fit,ſed tantùm in illa quę ſup cauſa ingenuitatis, ſeu cauſa ſtatus facta fuerit, prout ea lex clariſſimè diſponit, ideóque ad alias cauſas trahenda non eſt, cum ex diffamatione in cauſa ſtatus maximũ præiudicium diffamato irrogetur, ſtatúſq; poſſit ex cõmuni opinione iudicari, ideóque non mirum ſi eidem ex ea diffamatione actio,ex dicta lege cõcedatur,quę deneganda eſt in diffamatione quæ ſuper ſucceſſione Maioratus vel aliis rebus patrimonialib9 contingit, cum ex ea diffamatione nulla iniuria ſeu dãnum diffamato cõmuniter irrogari ſoleat, neque etiam ius diffamati diminui: quem intellectũ aduerſus cõmunem ſubtiliter atque eruditè ex pluribus probat atque deducit Franciſcus Sarmientus libro primo ſelectarũ interpretationum cap.2.nu. 12. cum pluribus præcedentibus per totum capitulum diffamationis querelã inſtituens aduerſus iuriſconſultos ex eo,quod legẽ illam hucúſq; malè fuerint interpretati. Qui intellectus Fran. Sarmento in regno Portugalliæ lege regia approbatus eſt.Hæc.l.3.tit.1.3.parte inter leges extrauagãtes lata anno.1556.

¶ Sed quanuis intellectus hic ſubtilis videatur, mihi autẽ verus non videtur, imò, nihilominùs exiſtimo eam legem de cuiuſcunque generis diffamatione intelligendam eſſe, præſertim ſi ea diffamatio non leuis: ſed grauis, atque conſiderabilis ſit:quod enim ea lex de liberto diſponit,exemplũ atque facti contingentiam potius quàm reſtrictionem inducit,idem namque lex illa in qualibet alia diffamatione dixiſſet, cùm certiſſimum ſit exempla ſeu facti cõtingentias leges non reſtringere.l. damni infecti ſtipulatio pertinet.ff.de damno,infect.gl.ordinaria.in cap.auditis verbo. *Ex poſtfacto*, de electione quibus plura cumulat Tiraquellus in repe. l. ſi vnquam.C.de reuo.dona.verbo,libertis, nu.29. Quibus adiicitur, leges vtplurimùm inter libertos, ſeu ingenuos,& patronos caſus formare ſolitas eſſe, ex eo quòd libertorũ & ingenuorum cauſæ eo tẽpore frequentiſſimæ eſſent, prout conſtat ex d.l.ſi vnquã & ex.l.fin.cum ſimilibus.C. de petitione hæredi.& aliis quamplurimis,quę leges in libertis loquuntur, & tamen in aliis procedere cõmuniter receptum eſt, lex namque loquens in vno caſu propter maiorem frequentiam, ad alios ſimilem rationem habentes trahenda erit, prout ſupra iſto lib.cap.5.nu.36.latiùs oſtenſum eſt.

¶ Quòd autẽ dict. lex. diffamari ad ingenuorum tantum diffamationẽ reſtringenda non ſit, ex eo demonſtratur,q̃ ſatis ciuili ac morali rationi conueniat, vt is qui iactat ſe eſſe dominũ alicuius patrimonij quod alius poſſidet,& poſſeſſorem iniuſtè illud poſſidere contendit, vel id in iudicium

deducat,vel ab ea diffamatione in perpetuum desistat,alias namq; posset quis per plures annos in ea diffamatione persistere absque eo ꝙ diffamato remedium aliquod aduersus huiusmodi diffamationem cõpeteret, quod satis absurdum futurum esset. Vt igitur remedium in re adeò necessaria non deficeret, lex illa actionem hãc satis cuique diffa-
27 mationi accõmodatam præstitit:quam etiã plures aliæ leges in similibus casibus præstiterunt,vt cõstet non solùm ingenuis,sed cæteris omnib⁹ actionem illam ex ea legé præstitam fuisse, quod ex l.si ea.C.qui accusa.non possunt & ex l.fin.C. de fide instrum.& ex tex.in capitulo conquerente de officio ordin.vbi Abb.nume.7. post Innoc.& ex aliis etiã iuribus probatur: idque apertissimè ex l. 46. tit.2.part. 3. cõprehenditur:vbi illa dictam legem diffamari declarans dum iam exemplum dictæ legis adiecisset,subiungit. *Ca en tales cosas como estas, o en otras cosas semejantes,&c.* Quod Gregorius Lopez ibi in glo.verbo. *Alguno* ad finem sic intelligit atque declarat.

28 ¶ Idipsum etiam cõprobatur ex eo, ꝙ graue etiam damnum atq; præiudicium irrogetur Maioratus successori ex eo, ꝙ diffametur in eius Maioratus successione: vidimus namque semper ius succedendi in aliquo Primogenio, seu alio magno patrimonio maximi æstimatum fuisse atq; frequentissimè eos qui in eo succedere debent vxores ditissimas inuenire, ac eorum possessoris ita filios suos collocare solitos fuisse,ac si iam eis successio delata fuisset: quæ omnia ex diffamatione amitti solent,pluráq; etiã alia dãna incurri, adeò vt hæc
29 diffamatio, diffamationi status merito adæquari valeat,cùm causæ quæ super maximo patrimonio versantur, causis status etiam æquiparari soleant, vt opinatur Bart. in l. testium. ff. de testibus nu.2. vbi Alex. in additione plura in idé adducit, idem Bart.in l.Athletæ.§.dat remissionẽ.nu.3. ff. de excusa.tutorum: patrimonium namque,& pecunia sunt vita hominis glo. ordin.in l.aduocati, verbo. *Vitam*.C.de aduoca.diuer.iudici, vbi communiter Scribentes id notant. Similis glo.in l.lex.quæ tutores verb.*Vitam*.C.de adminis.tuto.quibus plura similia adiicit Tiraq.de nobilitate.c.31.nu.349.cũ pluribus seq.quæ apud ipsum videri poterunt: ex quibus facilè cõprehendi poterit, legẽ de diffamationestatus loquẽtem,ad diffamationẽ de Primogenij vel alterius maximi patrimonij successione factam ex rationis identitate extendendam esse, quòd quando lex correctoria est, etiam procedit: prout supra isto libr.cap. 5.numer.6. latius ostensum est.

30 ¶ Imò quanuis maior ratio in diffamatione status concurreret, sufficit ꝙ ratio dictæ legis in casu de quo agimus etiam militet,vt eidem legi locus sit, vt probatur ex tex.in l. 1. C. de his qui ante apert. tabul.vbi ea lex quæ à iure cõmuni exorbitat, loquens in successione ex testamento, in successione, ab intestato locum habet,vt ibidem gl. & cõmuniter Doctores profitentur,quanuis maior ratio in causa testamenti quàm intestati militaret, quod ex pluribus comprobat Tiraq. in rep.d. l. si vnquam verbo libertis.nu.50.

¶ Quæ omnia ex eo,coadiuuantur,atque euidentissima redduntur ꝙ iure dispositũ sit etiam absque aliqua diffamatione,cum cui aliquod ius cõpetit,posse illud in iudicium deducere, vt declaretur sibi competere, quod in exceptione fideiussori competenti in l.si contendat.ff.de fideiussor.decisum est:quanuis exceptio ante actionem regulariter præponi nequeat,similiter etiam is qui est Comes potest petere, vt Comes declaretur:prout superiùs ostensum est. Ex quibus iuribus constat, 31
quemlibet posse iudicium super huiusmodi declaratione proponere, etiamsi super eo iure diffamatus non sit, & sit tale ius quod ex actione alterius deducendum erat.Non enim hìc agitur de vendicatione, sed solùm de declaratione, qua ratione etiam à possessore intentari potest, vt communiter Scribent. annotare solent, quod ex pluribus comprobat. D. Didacus de Couarru. lib. 1.resolutio.cap.18.nu. 13. vbi opinionem hanc cõmunem esse profitetur, ibique.nume.2.inquit hac ratione diffamationis summariam cognitionem iam in iudiciis in remedio. dict. l. diffamari omitti solitam esse,qui stylus in remedio.dict. l.diffamari iure sustineri non potest quanuis in remedio.d. l. si contendat iuri consonus sit. Cùm igitur absque diffamatione remedium l. si contendat frequentissimè super quibuscunque rebus proponi & admitti soleat ad effectum declarationis faciendæ, nihil obstat quin etiam remedium.dict.l.diffamari pro quacunque re proponi permittatur,diffamatione præcedente:cùm id iustius atque rationabilius esse videatur. Ex quibus rationibus intellectus communis quem hucusque etiam communis practica probauit, verior mihi videtur, quod ad casum de quo agimus nihil attinet, siue enim.d.l. diffamari genericè, siue specifice intelligenda sit, cùm non in iure futuro disponat, non potest aduersus nostram opinionem adduci.

¶ Ex quibus superest nostra hæc sententia ab aduersæ opinionis fundamentis, & rationibus propugnata,quæ vt iuris principiis congruentior, ita etiam magis æqua atque rationabilis mihi semper visa fuit, atque vtinam lege Regia comprobaretur,vt tot lites atque contentiones inanes, & superuacaneæ resecarentur, atque à Regiis conuentibus penitùs reiicerentur.

¶ Hæc tamen ex his quæ superius dicta sunt,limi- 32
tari poterunt nisi vltimi Maioratus successor prętendat bona Maioratus esse libera, illáque tanquã libera alienare vel dissipare cœperit, vel scripturam Maioratus rascrit, cãcellauerit,seu deleuerit, vel quicquam aliud simile fecerit, ex quo iuri Maioratus successoris præiudicari posset,nisi ius futurum simul cum iure præsenti in iudicium deduceretur,tunc namque cùm iudicium ex dolo possessoris, atque ex causa de præsenti fundetur, non dubitandum est,quin etiam in vita eiusdem,super iure præsenti & futuro simul fundari & continuari valeat,quod ex legibus, & rationibus quas pro contraria opinione adduximus,facilè comprobatur, sicque intelligendum est, quod dixit Roder. Xuarez allegatione. 4. prout ex verbis eiusdem apertissimè comprehenditur, in qua solum specie eius opinio admitti poterit, ita tamen, vt non temerè,& ex quacunque leui occasione, sed ex magna & graui causa, ad id efficiendum iudices inducantur.

Finis tertiæ partis.

DE HISPANORVM MAIORATVVM FINE, ATQVE EXTINCTIONE,

LIBER QVARTVS.

Capita, quæ in hoc Quarto libro continentur.

ISPANORVM Primogeniorum alienationem, atque extinctionem pluribus vinculis, & legibus prohibitam esse. Caput primum.

Qualiter ex institutorum reuocatione Primogenia finiantur. Caput secundum.

Qualiter ex Regiis facultatibus bona Maioratus alienari, atque etiam extingui soleant. Caput tertium.

De Regiis facultatibus, quæ ad alienanda bona Maioratus ea lege conceduntur, vt ex pretio illorum alia in locum eorum subrogentur. Caput quartum.

Vtrum facultates ad bona Maioratus alienanda, vel hypothecæ subiicienda concessæ, de casu ad casum, seu de persona ad personã extendantur. Caput quintum.

Quibus ex causis etiam absque Regia facultate bona Maioratus alienari, vel hypothecæ subiici possint. Caput Sextum.

Bona Maioratus in casu permisso: etiam ex Regia facultate: non nisi bonis liberis deficientibus alienari posse. Caput septimum.

Sententia super bonis Maioratus, cum eorum possessore lata: vtrũ sequentibus successoribus non citatis præiudicium afferat. Caput octauum.

Vtrum de rebus Maioratus valeat compromitti, vel trãsigi. Caput nonum.

Vtrum in bonis Maioratus præscriptio admittenda sit. Caput decimum.

Vtrum bona Maioratui subiecta, ex criminibus saltim atrocissimis ab eorum possessore commissis, fisco adiici valeant. Caput vndecimum.

SVMMARIA.

1 Primogenia quantuncunque perpetua pluribus casibus, atque mutationibus subiecta esse.
2 Bona Maioratus ex propria natura alienari prohibita sunt.
3 Alienationis prohibitio, quæ ex verbo Maioratus deducitur: vtrum expressa, an tacita solum dicenda sit.
4 Expressa alienationis prohibitio in Maioratibus apposita, omnes effectus expressæ alienationis obtinebit.
5 Expressa alienatio etiam sine causa in Maioratibus apposita seruanda est.
6 Alienationis expressa prohibitio: etiam in contractu Maioratus apposita impedit dominij translationem.
7 Bona Maioratus: nedum alienari: sed pignori, seu hypothecæ subiici prohibentur.
8 Maioratus possessor prohibetur facere omnia illa, ex quibus ad alienationem perueniri possit.
9 Maioratus possessor prohibetur vsumfructum seu aliam seruitutem super rebus Maioratus constituere.
10 Maioratus possessor non potest bona Maioratus ad longum tempus locare, seu in Emphyteosim concedere.
11 Maioratus possessor non potest de rebus Maioratus transigere, nec compromittere, nec in illis heredem instituere, nec illa ex delicto, nec etiam ex aliis pluribus causis alienare.
12 Alienationem rerum Maioratus reuocare poterunt successores eo ordine, quo ad ipsius Maioratus successionem admittuntur.
13 Proximiore negligente remotior poterit alienationem bonorum Maioratus reuocare.
14 Terminus proximiori assignandus est, ad alienationis reuocationem, vt remotior illam eo lapso reuocare possit.
15 Proximior non requisitus an debeat intra annum reuocare, & ibi intelligitur tex. in c. 1. §. Titius filius si de feu. fuer. controuer.
16 Alienationem rerum Maioratus reuocare non potest is qui alienauit, vel alienationi consensit.
17 Hæres alienationis non potest rerum Maioratus alienationem reuocare.
18 Alienationem nullam faciens potest illam reuocare.
19 Alienans rem feudalem, seu fideicommisso subiectam, vel aliàs alienari prohibitam potest alienationem reuocare.
20 Alienatio nulla potest reuocari, ab eo, qui illam fecit, vel eius hærede: quando nullus alius supereſt, qui illam reuocare possit.
21 L. cum pater. §. libertis. ff. de leg. 2. l. filiusfamiliàs. § cum pater. ff. de leg. 1. l. Iubemus. §. sanè. C. de Sacros. Eccles. l. cum à matre. C. de rei vendi. declarantur.
22 Bona Maioratus qua ratione non possunt ab alienante vendicari.
23 Hæres non excluditur ab alienatione rerum Maioratus reuocanda: nisi solùm pro hæreditaria portione.
24 Hæres, qui inuentarium confecit excluditur, à reuocatione alienationis bonorum Maioratus vsq; ad valorem bonorum, quæ ex hæreditate ad illum peruenerunt.
25 Hæres alienantis non potest reuocare alienationem rerum feudalium: si inuentarium fecerit.
26 Hæres facto inuentario excluditur à rerum Maioratus vendicatione: etiamsi nihil sibi præter legitimam supersit.
27 Filius in quota bonorum institutus dato cohærede vniuersali, potest bonorum Maioratus alienationem factam à patre vendicare.
28 Hæres excluditur à rerum Maioratus vendicatione: etiam quando defunctus de euictione non tenebatur.
29 Alienans rem Maioratus: quando de euictione teneatur.
30 Vtrum Maioratibus Hispanorum conuenire possint ea quæ iure circa bona simplici fideicommisso subiecta ab hærede alienata disponunt, seu inter hæc aliqua differentia considerari valeat.
31 Res semel effecta alienabilis perpetuò remanet alienabilis.
32 Res Ecclesiæ semel concessa in Emphyteosim in perpetuò durat Emphyteotica.
33 Res semel effecta alienabilis; non efficitur semper alienabilis: quando alienationis prohibitio, in rem: non autem in personam dirigitur.
34 L. pater filium. §. quindecim. ff. de lega. 3. declaratur.
35 Res semel effecta alienabilis non durat perpetuò alienabilis: etiam quando alienationis prohibitio personalis fuit, dummodò causa fuerit realis.
36 Res semel effecta alienabilis non durat perpetuò alienabilis: etiam quando alienationis prohibitio fuit

tio fuit personalis, si res peruenit ad illam alienare volentem ex iudicio testatoris.

37 *Res Maioratus semel ex Regia facultate, vel alias licitè alienata perpetuò alienabilis efficitur.*

Primogeniorum alienationem, atque extinctionem pluribus vinculis, & legibus prohibitam esse.

CAPVT PRIMVM.

ANTEQVAM de Hispanorum Primogeniorum fine, atque extinctione tractemus, conueniens, atque necessarium visum fuit ostendere quot vinculis, ac legibus eorum alienatio, atq; extinctio prohibita sit: quantáque industria, atque solicitudine Primogeniorum institutores nomina sua, atque proprias familias, & earum diuitias æternas efficere contendant, vt exinde illicò comprehendatur nihil sub sole adeò firmum, ac perpetuum effici posse: quin ex plurib⁹ causis caducum, & occiduum in posterum reddatur. Quod Salomon Ecclesiastes.c.1.& 2. satis manifestè demonstrat, atque Gregorius Nazianzenus. Oratio.16. egregiè indicat: dicens, *Nihil in rebus humanis stabile est: sed circulus quidam res nostras circumrotat, aliásque aliter fert mutationes sæpius in die vno: nonnunquã etiam in hora.* Idque non tantum sacris literis & Sanctorum Doctorum attestatione proditum: sed etiam ab Ethnicis cognitum, ac deprehensum est. Socrates namque in Republica Platonis, (cuius meminit Aristo. lib.5. Politicor. cap.vltimo) inquit, *Sic natura comparatum esse, vt nihil perpetuò maneat: sed in temporis ambitu omnia motu quodam orbiculari mutentur.* Idipsum etiam Seneca lib.1. de breuitate vitæ probat, vt enim ipse inquit, *Quidam disponunt etiam illa, quæ vltra vitam sunt, moles magnas sepulchrorum, & operum publicorum dedicationes sed ea omnia caduca sunt. Quid enim immortale manus mortales fecerint?* Vt enim inquit Imperator in Auth. de non alienan. §. vt autem colla. 1. *Omnis noster status sub perpetuo motu consistit.* Quod etiam aliorum plurimorum authorum testimonio posset comprobari, vt autem vtrunque euidentissimè demonstremus hoc capite Primogeniorum firmitatem, atque perpetuam stabilitatem deducemus, vt statim illorum etiam finem, atque extinctionem ostendamus.

¶ Qua in re in primis præmittendum est Hispanorum Primogeniis id ex propria natura insitum esse, vt bona eisdem subiecta, nullo pacto alienari valeant, quod ex eo præsertim probatur: quòd scilicet eorum bonorum dominiũ non itreuocabile, ac perpetuum: sed reuocabile, atque ad vitam tantum restrictum penes quemcunq; ex Maioratus possessoribus relictum sit. Ex quo fit, vt nullus ipsorum in præiudicium sequentium illud alienare possit. l. peto. §. fratre & §. prædium cum pluribus similibus. ff. de lega. 1. idipsum etiam constat ex eo quòd bona Maioratus veluti fideicommisso subiecta esse dicantur, vt supra. lib.1.cap.1.& 15. ostensum est. Ex quo etiam tacitè alienari prohibita sunt. l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebel. l. fin. §. sed quia & §. sin autem cum similib. C. communia de lega. Idque etiam ex verbi Maioratus natura comprehenditur. Qui enim dixit, ex bonis meis Maioratum instituo, eo ipso præcipere videtur, vt ea bona, nec alienentur, nec diuidantur, cùm ea sit huius verbi, Maioratus, natura, vt bona, quæ eidem subiecta sunt inalienabilia, atque indiuisibilia perpetuò futura sint. Idque ex Hispanorum etiam consuetudine palam deducitur.

¶ Quod adeò verum est, vt non solùm dici valeat bona Maioratus tacitè alienari prohibita esse, quod apertissimũ est, sed quod etiam ea bona expresse alienari prohibita sint. Cùm enim ex huius verbi Maioratus natura sub illo comprehendatur alienationis prohibitio: consequens est, vt eo verbo semel expresso ea omnia, quæ sub illo comprehenduntur, expressa etiam censenda sint. Illud nãque expressum dicitur, quod venit ex natura expressi: etsi verbis expressum non fuerit, & satis expresse loquitur, qui generali vsus est verbo. Quanuis enim dici soleat expressum illud esse, quod oculis corporeis legi ac inspici potest, illud tamen intelligẽdum est, nisi aliquod verbum expressum sit ex cuius natura plura alia cõprehẽdantur: omnia namque illa expressa dicentur, quæ sub natura ipsius verbi expressi includuntur: prout supra lib.1.c.4.nu.21.& c.17.nu.27.& 28. eod. lib. latissimè ostensum est. Quod satis singulare esset si verum foret. Ex eo namque diluerentur plures differentiæ, quæ inter tacitam, & expressam alienationis prohibitionẽ in bonis Maioratus assignari solent, cum secundùm hanc opinionẽ bona Maioratus semp expresse alienari ꝓhibita censenda sint.

¶ Sed quãuis hæc satis stringere videantur: illis tamen non obstãtibus cõtrarium dicendũ erit: imò ꝙ ex hoc verbo Maioratus sola tacita alienationis ꝓhibitio resultet. Nam etsi ex eo verbo plures substitutiones, & fideicõmissa inter omnes illos, qui ex familia institutoris processerint cõprehendantur: nõ tamen ex hoc ea bona expresse alienari prohibita sunt: imò is, qui in illis bonis successerit, poterit ea bona alienare pro eo tempore, quo eorum dominiũ penes illum esse debet. Nec alienatio poterit eo viuente reuocari. Quod nõ procedit ex eo, ꝙ bona hæc alienari prohibita sint: sed ex eo ꝙ dominiũ Maioratum possidẽtis ad vitam restrictũ sit, nec ipse possit vltra id tempus alienare. Vt igitur alienatio omni tẽpore prohibeatur, necessarium est prohibitionem alienationis adiicere: prout supra lib.1.cap.16.nu.33. ostensum est.

¶ Nec obstat si dicatur sub hoc verbo Maioratus in effectu prohibitionẽ alienationis cõprehendi. Ideóq; ex eius verbi expressione, illã etiã expressam esse censeri: nam non est verũ, ꝙ sub hoc verbo cõprehendatur alienationis ꝓhibitio simplex, & absoluta: sed solùm limitata, vt possessor non possit alienare vltra vitam suã. Imò verius dici potest ꝙ cõprehendatur alienationis ꝓmissio, dum alienãtis vita durauerit, & quãuis vltra vitã alienãtis ꝓhibitio alienationis ex eo verbo cõprehendatur, ea prohibitio tacita est, resultátq; non tam ex verbo, Maioratus: quã ex dominio restricto, quod vnicuiq; ex vocatis ad illũ concessum est. Ex quo tacitè: nõ autem expresse bona alienari prohibentur, quod videmus in hoc verbo fideicõmissum. Nam etsi eo ipso, ꝙ quis fideicõmissum relinquit, bona alienari ꝓhibita sint nõ tamen alienationis ꝓhibitio, quæ ex hoc verbo resultat, expressa est: cùm nõ tam ex verbo, fideicõmissum, q̃ ex dominio ad vitã restricto, quod penes grauatũ est, alienationis prohibitio resultet. Quapropter non ex-

preſſa:ſed tacita dicitur,vt in d.l.fin.§.ſed quia, & in dicta.l.Marcellus.§.res, quæ,& alibi ſæpè Scriben.annotare ſolent.

4 ¶ Quòd ſi in Maioratu alienationis prohibitio adiecta fuerit, ea omnes effectus prohibitionis alienationis expreſſæ obtinebit, quos Iaſon.nu.4. in lectura, & nu.69.in repetitione. Ripa. nu.47. cum ſequen. Loazes nu. 119. in l. filiusfamiliàs.§. Diui. ff. de lega.1. & alibi ſæpè Scribentes recenſuerunt: tametſi differentias inter tacitam & expreſſam alienationis prohibitionem reiiciat Al-
5 ciatus in d.§.Diui.nu.13.Quę expreſſa prohibitio etſi ſine cauſa fiat in Hiſpanorum Primogenijs, ſeruanda erit, ex cauſa ſubintellecta conſeruationis familiæ, quæ ex verbo,Maioratus,reſultat:vt ſupra lib.1.cap.6. nu.30. cũ ſeq. oſtenſum eſt, eaq; ſiue in contractu,ſiue in teſtamento appoſita fue-
6 rit effectum obtinebit:quanuis regulariter alienationis prohibitio facta in contractu non ſoleat dominj tranſlationem impedire, quod vltimum intelligendum eſt,prout ſupra lib.1.cap.12.nu.33.cũ ſequentibus declarauimus.

7 ¶ Nedum autẽ bona Maioratus alienari: ſed etiã pignori,ſeu hypothecæ ſubijci prohibentur.Hoc enim ſub alienationis prohibitione tacita,ſeu expreſſa comprehẽditur:cùm ex hypotheca ad alie-
nationem perueniatur.l.final. C. de reb.alien.non alien.Bart.l.in quorum.nu.2.ff.de pigno. Scribentes communiter in d.l.filiusfamiliàs.§. Diui.Matthæ.de Afflictis,qui plura refert in cap.1.§. præte-
8 reà nu.1. & 2. de cap.Corradi. Qua ratione etiam Maioratus poſſeſſor prohibetur facere omnia illa ex quibus ad alienationem peruenirj poſſit. l. codicillis.§.matre.vbi Bart. & comm. Scribentes id not.ff.de lega.2.Tiraquellus qui plura refert,de retract.Lignagier.§.1.glo.14.nu.14. Similiter etiam prohibetur vſumfructum, ſeu aliam ſeruitutem
9 in re Maioratus conſtituere. Nec etiam vt in vita eius duret, ſi bona Maioratus expreſsè alienari prohibita ſint: prout ſupra lib.1.cap.20. oſtenſum
10 eſt. Non etiam poterit Maioratus poſſeſſor bona Maioratus ad longum tempus locare, ſeu in Emphyteoſim concedere, vt ſupra eodem libr. cap.
11 21. monſtrauimus. Nec, illa ex delicto, nec ex compromiſſo, ſeu tranſactione, vel alia cauſa ſimili alienare: de quibus tamen dicendum erit: prout infra cap. 9. & 11.dicemus; nec illis extraneum ſeu etiam legitimum hæredem inſtituere, vt ſupra lib.1.cap.6.oſtenſum eſt.Nec illa etiam ex cauſa euidentis vtilitatis permutare, vt infra iſto libro cap.6.dicemus. Nec etiam pro ſe, vel liberis ſuis alendis, vel dotandis, vel donatione propter nuptias conſtituenda, nec pro ſe,vel filiis ſuis ab hoſtibus redimendis: niſi hæc omnia ex debito primi Maioratus inſtitutoris deſcendant, vt infra iſto libro cap.6.apertiſſimè oſtendemus. Nec tandem aliquid ex quo bona Maioratus diſſipet, efficere poterit: ſed ſolùm bonis Maioratus, & eius emolumentis bona fide, & citra ſequentium ſucceſſorum præiudicium vti:prout etiam ſupra lib. 1.cap.22.oſtendimus.

12 ¶ Cæterùm ſi Maioratus poſſeſſor bona eiuſdem Maioratus alienauerit, eorundem bonorum alienationem ſucceſſores eo ordine quo vocati ſunt, reuocare poterunt.l.peto.§.fratre.ff.de lega.2.hoc tamen obſeruato, quòd ſi proximior negligens in
13 alienatione reuocanda fuerit, eo requiſito, atque id efficere nolente,ſequens ad reuocationem alienationis admittendus erit, vt in dict.l.peto.§.fratre & in l.cum patre.§. libertis. ff. de leg.2. Scrib. 14
annotare ſolent, ad quod terminus proximiori præfiniendus eſt, vt intra illum alienationem reuocet: illo tamen elapſo ſequenti vocato locus fiet.l.fi.C. qui admi.l. generaliter.§. Imperator.ff. de decurio.Gregorius Lopez in l.10.tit.26.part.4. in glo.verbo.*Vendiendo*.col.3.

¶ Quod ſi requiſitus non fuerit proximior, nec ei terminus aſſignatus adhuc videtur, quòd intra annum ex quo ſciuit rem alienatam,teneatur alie-
nationem reuocare, eóque elapſo ſequens voca- 15
tus ad reuocationẽ admittatur,quod probari videtur ex tex.in c.1.§. Titius filios ſi de feu.fuer.contro.inter domi. & agna.vbi tex.inquit, quòd agnatus proximior qui habet ius reuocandi rem alienatam agnato remotioti debet hoc petere intra annum,ad idque notandum eſſe illum tex.aduertit Bald.ibi verſi.Item nota. & alij plures quos refert Thomas Grammati.deciſio.103.num.19. Sed nihilominus contrarium dicẽdum eſt, imò quòd ſi proximior agnatus non fuerit requiſitus, nec ei terminus ad reuocandum aſſignatus, etiam anno elapſo admittendus ſit,neque ſequens vocatus,eo viuente,admittatur: vt conſtat ex tex.in dict.l.peto.§.fratre. & tradit benè in noſtris terminis Andreas de Yſernia in cap.1.§. hoc quoque.nu.6. de ſucceſſio.feu.& idem Yſer.in cap. 1. §. quid ergo. nu.7.de inueſti.de re aliena.facta.

¶ Nec oberit nobis text.ſuperiùs citatus in cap.1. §.Titius filios. ſi de feud.fuerit controuerſia inter domi.& agna. cui dupliciter reſponderi poteſt:primò quòd ille text.ſolùm loquitur,quando alienatio fit in alium agnatum remotiorem: tunc enim agnatus proximior intra annum à die ſcientiæ reuocare debet: ſi verò alienatio fiat in extraneum, tunc etiam poſt annum audietur, nec ſummouetur niſi præſcriptione ordinaria, prout intellexerunt illum tex.gl.Bal.Yſernia,& alij,ibi.Alex.in l. ſi mihi,& Titio.nu.21.ff. de verbor.oblig. Decius conſil.44.nume.4.Baldus in tracta.præſcriptio.4. parte.4.partis principa.quæſt.7.Alber.Brunus cõſil.66.colum.3.verſic.ſed maior. Vel ſecũdò etiam reſpondetur, quòd ille text. ſi benè expendatur, nihil ad materiam noſtram Maioratuum, neque ad quæſtionem de qua agimus, pertinere videtur: ratio enim quare in caſu illius text.agnatus debet reuocare intra annum alienationem,ea eſt, ſecundùm Bald.Aluaro. & Marti.Laud & alios ibi:quia inueſtitura feudi de qua ibi quæſtio erat intra annum petenda eſt:vt in cap.1.§.præterea de prohib. feu.aliena.per Frederi.& in cap. 1. de capit.Corra. Ideóque lapſus anni facit, vt non ſit agnatus amplius audiendus, & ita ad aliam materiam non feudalem non poteſt ex illo tex.inferri:prout perpẽdit optimè Iaſ.ſic intelligens illum tex.in l.prętor ait.§.fin.nu.15.ff.de noui.ope.nun. & Deci.in dict.conſil.44.nu.4.

¶ Ad huiuſmodi autem alienationes reuocandas 16
is qui alienauit ſeu alienationi conſenſit, admittendus non eſt, vt in d.l.cum pater. §. libertis. ff. de leg.2.vbi cõmuniter Scribentes id notant. Imò non ſolùm is qui alienauit, non poterit alienationem rerum Maioratus reuocare: ſed nec etiã eius hęres id facere poterit l.cum à matre.C.de rei vendicatio.l.ex qua perſona.ff.de regulis iur.l.vendicantem.ff.de euictio.l.filiusfamiliàs.§. cùm pater. ff.de lega.2.vbi probatur, quod ſi pater prohibuit fundum alienari extra familiam, filiúſque illum alienauit, nepos qui fuit hæres patris alienantis

non

non poteſt fundum vendicare:ſed exhæredatus ſic qui tex.id apertiſſimè probat ad idque à communiter Scribentib. ibi commendari ſolet. Idque ex illo tex.in Hiſpanorum Maioratibus loquentes an notarunt Rode. Xuarez, qui id latiſſimè diſputauit.in l.quoniam in prioribus.C.de inofficio.teſtamento ampliatione.7.numero.4.cum pluribus ſequentibus.Gregorius Lopez qui id etiam optimè reſoluit in l.24.titulo.5.part.5.verbo.*Entonce*. Sentitque Antonius Gometius in l.40.Tauri num.84. Idque verum mihi videtur,tametſi Pinel.in l.1. C. de bonis mater.tertia parte num. 99. quanuis dubius,atque etiam Petrus à Peral.in Rub.ff.de hæred.inſti.num.94.cum pluribus ſequentibus contrariam opinionem probent, dicentes, hæredem alienantis poſſe bona Maioratus vendicare, quorum opinionem in hac parte probare non poſſumus:quanuis enim ad alia iura & fundamenta de quibus ſtatim dicemus, reſponderi poſſet tex. tamen in d.§.cum pater congruum reſponſum non capit.Plures limitationes ad regalium, quòd hæret admittendus non eſt ad reuocandam alienationem rei pro limitatione alienari facta.Idem ponit Thobias Nonius omninò videndus conſ. 2.n. 15. cum ſeq.

¶ Nec obſtat ſi dicatur alienationem rei alienari prohibitæ nullam eſſe,ideoque ipſummet qui alienauit,poſſe illam reuocare,& à fortiori eius hæredem,is namque qui facit actum nullum poterit de eius nullitate & reuocatione agere.l.quemadmodũ.C.de agrico.& conſi.libr.11.l.Iubemus. §. ſanè. C.de Sacroſ.Eccleſi.vbi Bald.num.1.& communiter Scribentes id notant:per quæ iura dicere ſolẽt Scribentes vendentem rem feudalem,vel fideicõmiſſo ſubiectam,ſeu alias alienari prohibitám poſſe eiuſdem rei alienationem reuocare:quod cenſuerunt Aretinus conſilio.123.num.7. Socin. conſilio.79. numer. 47. libro quarto Aymon Craue. conſilio.200.num.6.7.& 8.Tiraquellus de retract. Lignagier.§.26.gloſſ.2.num.6.Grattus.cõſilio. 91. num.25.libro primo Andreas Abexea,de pactis n. 229. Curtius Iunior.conſilio.175.n.10.in fin.Thomas Grãma.deci.93.n.8.& 9. Matthæus de Afflict. deciſion.240.numer.idem in conſti.Neapoli.Rub. 5.num.7.& in capit.1.§.ſi Titius.n.15.ſi de feud.fue. controuer.& latiſſimè Peralta in Rub.ff.de hæred. inſti.nume.95. cum ſequentibus, & alibi ſæpè Scribentes:ex quo videtur dicendum,quòd à fortiori eius hæres id facere poſſit:prout plures ex dictis Scribent.aduertunt.

20 ¶ Nam hæc omnia intelligenda ſunt:quando nullus alius eſt qui valeat alienationẽ nulliter factã reuocare:ſed ſolùm ille in cuius fauorem alienatio prohibita fuit,vel eius hæres,ſecùs tamẽ:quando
21 alienatio etiam fauore aliorum prohibita fuit, & ſuperſunt alij qui illam reuocare poſſint. Tunc namque is,qui alienauit,vel eius hæredes illã non reuocabunt ſed vlteriores,qui nec alienarunt. nec alienationi conſenſerunt,nec etiam fuerunt hæredes alienantis. Sicque intelligendi ſunt tex.in d. l. cùm pater.§.libertis & in d.l. quemadmodum, & in d.l.Iubemus.§.ſanè,& in d.l.filiusfamiliàs.§. cũ pater.& in d.l.cum à matre.cum ſimilibus: prout optimè cõſiderauit Paul.in d.l.filiusfamiliàs.§ Diui.num.3.quem ſequitur Ambroſi.de Opizo.num. 9.& Loazes.numero.60.ibidem.Quod in minore, Eccleſia,vniuerſitate,& aliis ſimilibus verum eſt, idque ſingulariter conſiderandum,atque animaduertendum erit,ne in hac materia æquiuoce procedatur,vt prædictis Scribent. & alij etiam contingit.

¶ Imò,vtcunque hæc intelligenda ſint,illud tamen verum eſt,eam regulam quòd ſcilicet faciens 22
actum nullum,poſſit eiuſdem reuocationem petere non poſſe adaptari ad alienantem bona prohibita alienari,ſeu Maioratui,vel fideicommiſſo ſubiecta. Is namque ex alienatione quanuis ea nulla ſit,ius Maioratus amittit,illudque in ſequẽtes ſucceſſores deuoluit.l.peto.§.fratre cum ſimilibus. ff. de lega.2.Atque proinde à vendicáda ea re,in qua nullum ius habet ipſe atque eius hæredes ſubmouendi erũt.Quod ſic reſoluit,atque declarat Corneus conſilio.244.num.3.libro.3.atque Tiraquellus,qui optimè id proſequitur de retract. Lignagier §.26.gloſſ.ſecunda num.8.Eaque obſeruatio ſemper in alienatione rerum Maioratus conſiderãda eſt,vt errores diceatium contrarium diluantur quod præſertim in recentioribus Maioratibus dicendum erit,in quibus ſemper prouideri ſolet, vt illicò facta alienatione dominium bonorum Maioratus in ſequentem vocatum transferatur.

¶ Hæres autem, qui non in ſolidum, ſed ſimul cum aliis hæres eſt à rei à parente alienatæ reuocatione non ſubmouebitur ſimpliciter,& abſolutè:ſed tantùm pro rata hæreditariæ portionis. d.l. cum à matre ibi.*Pro qua portione*.vbi gloſſ. & cõm. Scrib.id not.Bald.nume. 14. & Corneus numero. 6.in l.fina.§.in computatione.C.de iur.delibe.Roderi.Xuar.in l.quoniam in prioribus.7. limita. nu. 7.Pinellus in l.1.tertia parte numero.79.C.de bõ. mater.Nicolaus Arela in l.generaliter.C.de ſecũd. nupt.ſecunda parte num.27.cum ſequentibº.Grattus conſilio.86.num. 19.libro 2. Aymon conſilio. 131.numero ſeptimo. 23

¶ Quæ omnia procedunt ac vera ſunt, etiamſi hæres alienantis inuentarium confecerit : adhuc namque ab alienationis reuocatione ſubmouebitur vſque ad quantitatem eorum bonorum, quæ ex hæreditate alienantis ad illum peruenerunt.Sola autem hæc differentia erit inter hæredem in- 24
uentarium non conficientem,& illum qui inuentarium confecit,quòd non conficiens inuentariũ tenebitur ratificare factum defuncti:pro ea portione,pro qua hæres eſt quotitatiuè,veluti pro dimidia tertia,vel quarta,etſi tantundem ex bonis defuncti ad illum non peruenerit. Inuentarium autem conficiens pro ſola ea quantitate,quæ ad illũ peruenit etſi in ſolidum hæres fuerit.Bald.communiter ſequutus in d.l.cum à matre.numero.12.Alberi.colum 1.in fin.Bald.num.12.Alexand. num. 8. Corneus num.7.Iacobi.num.12.in d.§.in computatione.Xuar.in rep.l.quoniam in prioribus.7. ampliati.num.16.Boerius deciſione.23.num.72. Ioan. Arelatanus in d.l.generaliter.num.124.Pinel.in d. l.prima.C.de bon.mater.tertia parte numero. 79. & numero. 81. verſiculo. Ampliatur 7. vbi plures contrariam opinionẽ ſequentes refert vltra quos idipſum dixit Matthæus de Afflict.vbi hanc dixit eſſe communem opinionem,& indubitatam in capit.primo,an agnatus,vel filius.num.3.& in capit. 1.§.hoc quoque de ſucceſſ.feud.numero.22. & 74. Rolan.à Valle.conſilio.97.num.50.Petrus de Peralta in rub.ff.de hæredi.inſti.nume.82.& 83.& numero.94.

¶ Ex quibus ſemper dubia mihi viſa eſt opinio dicentium ad reuocationem alienationis rerum feudalium,filium hæredem facto inuentario admittendum eſſe,ſi feudum familiare : non autem

hæreditarium ſit, vt profitentur Scribentes communiter, quos nimium diligenter citat Pinel. in d. l. prima parte 3. num. 93. cum enim inuentarium hæredem ab hæreditaria obligatione non liberet: niſi vltra vires hæreditarias conueniatur: conſequẽs eſt, vt ea opinio in qua tota vis obligationis apponitur, in confectione inuentarij nullo pacto probari poſſit. Quamobrem verius videt indiſtinctè filium hæredem à vendicando feudo repelli: ſiue feudum hæreditarium, ſiue familiare ſit, vt opinantur Martinus Syluanus de feudis numero 169. Bald. in capit. 1. §. hoc quoque de ſucceſſione feudi numero 20. Ruinus conſilio. 25. numero 10. cum ſequentibus libro 2. Afflict. in cõſtitu. Neapoli. libro 3. Rubro. 5. numer. 9. Crottus. in dict. l. filius familias. §. Diui. numero 146. & ibi. Loazes. num. 191. & alij, quos ſigillatim enumerat Pinel. in d. l. prima parte tertia num. 81. verſiculo ampliatur quintò: de hoc autem quantum ad feuda attinet deliberandum erit.

26 ¶ Cæterum idipſum etiam dicendum erit, etiam ſi facto inuentario filio hæredi nihil aliud præter legitimam ſuperſit. Nam etiam pro quantitate legitimæ à re Maioratus vendicanda repellendus erit, legitima namque ære alieno deducto filiis præſtanda eſt. l. Papinianus. §. quarta autem. ff. de inofficio teſtam. Idcircoque creditores filio in legitima præferendi erunt, quod not. Baldus, Paulus, Salicet, Corneus, Alexand, Iaſon. & cõmuniter Scribentes in d. l. final. §. in cõputatione reꝓbata gloſſ. ibi, quæ contrariam opinionem ſecuta fuit gloſſ. communiter approbata in d. l. cum matre. verbo. *Non prohiberis*. Xuarez. in d. l. quoniam in prioribꝰ. 7. amplia. num. 11. Ioan. Arelata. in d. l. generaliter num. 128. quorum opinio vera mihi videtur: tametſi Pinel. in d. l. prima tertia parte numero. 79. verſiculo. Ego autem cõtra Scribent. ſequar opinio. gloſſ. in d. l. final. §. in computatione, dicens, in caſu, de quo agimus filium euictionem præſtare debere: poſſe tamen rem à parente alienatam vendicare. Eius nãque opinio præcisè eſt aduersùs tex. in l. vendicantẽ. ff. de euictio. vbi is, qui de euictione tenetur à re vendicanda repellitur, cui legi congruum reſpõſum ipſe non præſtat, nec re vera prę ſtari poteſt.

27 ¶ Quod intelligendum eſt, quando filius in quota hæreditatis inſtitutus eſt: ſecùs autem, quando in quota bonorum ſeu in legitima tanquam quota bonorum, vel re certa inſtitutus eſt, dato cohærede vniuerſali. Cùm enim in eo caſu iure hæreditario non ſuccedat, nec actiones actiuæ, nec paſſiuæ in illum pertranſeant: conſequens eſt, vt à re à patre alienata vendicanda repelli non poſſit. Tametſi ex quota bonorum æs alienum, atque id, qđ nomine euictionis debetur, detrahendũ ſit. Quod dixit gloſſa in d. l. cũ à matre: verbo, *Non prohiberis*. quam ibi Scribent communiter ſequuntur, atque Xuarez in d. l. quoniam in prioribus. 7. ampliatione n. 12. in qua ſpecie opinio Pineli quã paulò antè reiecimus admitti poterit.

28 ¶ Imò filius hæres patris à re ab ipſo alienata vẽdicanda ſubmouendus erit: nedum quando pater de euictione tenebatur: ſed etiam ſi ipſe ab euictione liber eſſet. Nam etſi ex regula legis vendicantem, ff. de euictionibus repelli non poſſit: poterit tamen repelli ex regula. l. cum à matre, & l. ex qua perſona. ff. de regulis iuris. Quæ iura etiã quãdo alienans, de euictione non tenetur, locum habent: vt opinatur gloſſ. in d. l. cum à matre, verbo. *Non prohiberis*, quam ibidem communiter Scribentes ſequuntur. Eámque ſequutus fuit Xuarez in d. l. quoniam in prioribus limita. 7. numer. 15. cum ſequentibus vbi latiſſimè proſequitur materiam, quorum opinionem communem eſſe profitentur Tiraquellus de retract. Lignagier. §. primo gloſſ. 9. num. 47. Socin. Iuni. in l. 4. §. Cato. numero. 221. ff. de verb. obliga. Pinel. in d. l. prima tertia parte n. 81. verſiculo ampliatur ſecundo. Sicque in caſu, de quo agimus non eſt facienda diſtinctio, quam plures facere ſolent: vtrum ſcilicet res Maioratus ſciẽti ſeu ignoranti vendantur: nam quanuis illud ad ſciendum vtrum hæres vel defunctus de euictione teneantur, vel non vtile eſſe poſſit. Cùm quando res Maioratus ſcienti vendita eſt, venditor non teneatur de euictione: quando autem ignoranti ſic. l. ſi fundum. C. de euictio. Xuarez. in d. 7. limita. 29
nume. 15. Pinel. in d. l. prima 3 parte nume. 79. verſiculo antequàm vero. Tiraquellꝰ, qui plura in idẽ refert. de retract. Lignagier. §. 12. gloſſ. prima numero 7. & 8. Quando tamen agitur de re Maioratus ab hærede vendicanda, hæc diſtinctio neceſſaria non eſt: cùm ſiue pater ſcienti vel ignoranti illam vendiderit, vel de euictione teneatur, vel nõ ſemper filius hæres proportione hæreditaria ab illa vendicanda repellendus ſit.

¶ Nec in hac re ſequenda eſt, quædam peregrina deciſio Alberici in d. l. fina. §. in computatione. C. de iure deliberandi. columna ſecunda dicentis, ꝙ ſi filij interſit habere rem venditam à patre, & de euictione vbi euictio habetur emptori ſatisfacere quòd eo caſu facto inuentario poteſt rem vendicare, & euictionem præſtare quam deciſionem refert Grego. in d. l. 24. titulo. 13. part. 5. verbo. *Entonce*. Et dicit illam eſſe menti tenendam propter authoritatem Alberici: quanuis ipſe exiſtimet quòd in practica ſecundùm illam non obtineretur. Illãque etiam refert Pinelus. in d. l. prima. 3. part. n. 80. verſiculo. Ex quo iam ſequitur: nam quanuis ea opinió quandam æquitatis rationem prę ſe ferre videatur: ab omnibus tamen iuris regulis, quas præmiſimus deuiat proindeque nullo pacto admittenda erit.

¶ Sed quanuis prædictæ opiniones quas circa rei 30
Maioratus ſemel alienatæ vendicationem præmiſimus, in fideicommiſſis ſimplicibus iuris principiis conſideratis probabiliores eſſe appareant, in Maioratibus autem interdum admiſſam vidimus opinionem illorum qui opinati fuerunt bona Maioratus ab hærede alienantis eiꝰdemque Maioratꝰ ſucceſſore facto inuentario vẽdicari poſſe, bonis hæreditarijs emptori traditis: quod ſuadetur ex eo quòd in vendicandis bonis Maioratus à poſſeſſore alienatis, fauor publicus verſetur, vt pluries in hoc libro oſtenſum eſt, ex quo publico fauore res alienatæ ab ipſomet alienante vendicari permittuntur ex tex. in d. l. quemadmodum. C. de agricol. & cenſi. iuncta glo. verbo. *vendi*. ibi. *Sed ceriè imò eſt, fauor ſcilicet publica vtilitas*, vbi Barto. & communiter Scribentes. id notant. Idipsũ dixit Barth. in auth. de nõ alienan. aut permut. reb. Eccleſiæ in rub. n. 6. Idẽ Bart. in C. poſt mortẽ n. 1. ff. de adopt. gl. in l. Iuris gentium §. ſi. pacis verb. non liceat. vbi Iaſon n. 4. ff. de poſt. Calca. conſ. 126. numero. 4. quod etiam in d. l. Iubemus. §. ſanè. Dõctores aduertunt. Idque etiam comprobatur ex eo quòd prima opinione obſeruata res Maioratus, (quæ alioqui indiuiduæ eſſe debent) facilè diuidi poterunt, ſi enim is, qui ex duabus partibus hæres eſt, rem

Maioratus

Maioratus vendicet,ab illa vendicanda pro hæreditaria portione ſubmouebitur,tertiaque eius rei pars ſibi adiudicabit,duabus apud emptorem manentibus quod aduerſus inſtitutorum volũtatem & publicam vtilitatem,palam futurum erit. Nec videtur huiuſmodi abſurdis ex vendicatione ſequentium ſucceſſorum conſultum eſſe:ſequens nã que ſucceſſor: non poteſt rem Maioratus integrã vendicare,niſi pro ea parte quæ apud emptorem remanſit: qua vendicata plura dubia inter illum & præcedentem ſucceſſorem circa eius partis ſucceſſionem,ſeu pretij reſtitutionem,& alia exoriri poterunt:ob quæ abſurda, atque inconuenientia vitanda æquius videtur eam opinionem eligere, ex qua Maioratus conſeruationi pleniùs conſulatur,& emptori etiam ſatisfiat:quæ omnia cum caſus contigerit ſummè aduertenda atque conſideranda erunt.

31 ¶ Vltimo autem loco ſciendum eſt, re alienari prohibita ſemel alienata,ſeu aliẽabili effecta eam perpetuò alienabilem eſſe,atque tanquam rem liberam vendi, atque alio quolibet pacto alienari poſſe.l.pater filium.§.Quindecim libertis.ff.de lega.tertiò per quem tex.notant.Barto. & Scribentes ibidem quòd ſi is,qui prohibitus eſt alienare rem extra familiam, alienet illam vni ex familia ille,in quem ſemel licitè alienata eſt poteſt illam cui voluerit alienare. Quod etiam in ſimili probatur ex l.tutor rerum,vbi Barto. & Scribentes id not.ff.de adminiſtra.tuto.Per quæ iura dicere ſolent Scribentes,quòd res Eccleſiæ ſemel conceſſa in Emphyteoſim perpetuò durat Emphyteotica:
32 adeò,quòd ſi redeat ad Eccleſiam,poſſit iterum in Emphyteoſim concedi abſque noua ſolennitate. Quod etiam de re ſemel in feudum conceſſa,& de cauſa,ſemel effecta delegabili, & aliis ſimilibus frequenter Scribent. opinantur:prout Ripa. in d. l.filiusfamilias numero. 66. Crottus numero. 43. Loazes numer.134.& alibi ſæpè Scribentes profitentur,atque probat Tiraquellus plura in idem adducens de retract.Lignagier.§.32.gloſſ. vnica. nu. 6.cum ſequentibus quæ regula veluti Brocardica ab Scrib.paſſim tradi,atque plurium quæſtionum deciſioni adaptari ſolet.

¶ Hæc autem regula tripliciter limit anda eſt
33 Primò niſi prohibitio alienandi realis,non autem perſonalis ſit. Tunc namque etiamſi res ſemel in vnum ex familia alienetur,non poterit ab illo in extraneum alienari: cùm prohibitio realis ac perpetua eſſe cenſeatur: ſicque intelligendus & limi-
34 tandus eſt tex.in d.§.Quindecim,qui de prohibitione perſonali non aute[illegible]reali diſponit. Quod Bartol.ibidem numero 4[illegible] l.peto.§.fratre. nu. 3.ff.de lega.2.palam profitetur,opinãturque Paul. num.7.Iaſ.numero.11.D.Anton.de Padilla.nu. 28. in l.voluntas.C.de fideicõmiſſ.Iaſ.in rep.d.l.filiusfamilias.§.Diui. nu. 9. quem ſequuntur Crottus, Ripa.atque Loazes ibidem in locis, quibus illos paulò antè citauimus,quæ limitatio ad illum tex. proculdubio communis ac vera eſt.

¶ Secundò limitatur,vt non procedat: quando prohibitio alienationis perſonalis eſt:cauſa autem prohibitionis realis:ex cauſa namque prohibitio perſonalis ampliatur,atque realis efficitur. Ita, vt 35
nec re ſemel licitè alienata ex poſtfacto in perſonam prohibitam alienari poſſit.Bal.in d.l. voluntas.num.11.Barto.in d.l.pater filium.§.fundum.nu. primo,& 2. Ripa qui alia refert in d. l. filiusfamiliàs.§.Diui.num.66.

¶ Tertiò limitatur,quando portio alienari prohibita peruenit ad illum,qui eam vult alienare,ex iure accreſcendi,vel aliàs ex iudicio teſtatoris:tũc namque etiamſi prohibitio perſonalis ſit,ad illum extenditur,reſque cum ſuo onere,atque alienandi 36
prohibitione ad illum tranſibit. Quod opinatur gloſ.verbo.*Non videtur*.in d.l.voluntas.C. de fideicommiſſ.quam ibidem,& alibi etiam communiter Scribentes ſequuntur:prout teſtatur. D. Antonius de Padilla ibidem nu.29.atque eam ſequuntur Crottus numero.42.Ripa num.66.Loazes.nu. 134.qui vltimus eam communem opinionem eſſe profitetur in d.l.filiusfamilias.§.Diui.Segura. in l. vnum ex familia.§.ſed ſi fundum num.203.ff.de lega.2.& alibi ſæpè Scribent.

¶ Animaduertendum autem eſt, quòd etiamſi prohibitio, alienationis realis ſit: prout in Maioratibus cõtingit,quorum prohibitiones reales eſſe cenſentur, vt ſupra libro.1.cap.4.latiùs oſtendim⁹: res tamen ſemel licitè extra familiam alienata veluti ex Regia facultate, vel ex alia cauſa neceſſaria,ex quibus res Maioratus alienari poſſunt. De quibus infra iſto libro cap.3.cum ſequentibus di- 37
cemus,perpetuò remanet alienabilis,atque libera: non autem Maioratui ſubiecta,quo ad omnes effectus. Nec obſtat id,quod paulò antè dicebamus, quòd ſcilicet:quando prohibitio realis eſt, res ſemel alienata non poſſit iterum in perſonam prohibitam alienari:na[illegible]d intelligendum eſt:quã do prima alienatio [illegible]ta in perſonam de familia ex permiſſione inſtitutoris:ſecùs autem ſi in perſonam extraneam licitè ſemel facta fuerit,veluti ex Regia facultate,vel ex debitis Maioratus inſtitutoris,vel aliàs :tunc namque res ſemel alienata,vel alienabilis effecta perpetuò tanquam libera alienari poterit,nec ampliùs ad Maioratum redire debet. Quod probatur ex gloſſ.in Authentica res quæ verbo.*Obligationem*. C. communia de lega.iunctis aliis,quæ infra iſto lib.c.6.nu.4.latiùs adduximus.Quib⁹ plura alia adiici poſſent,quæ in hac parte prætermittimus ex eo,quòd ſupra lib. 1. eorum aliqua prædixerimus,& ex eo etiam, quòd illa,quæ hîc omiſſa fuerint apud repetentes in d. l.filiusfamiliàs.§. Diui omnibus facilè obuia eſſe poterunt.

SVMMARIA.

1 *Maioratus ex ſua natura reuocabilis eſt.*
2 *Teſtamentum nulla via irreuocabile fieri poteſt etiam iuramento de non reuocando accedente nec ex Principis facultate.*
3 *Traditione rerum Maioratus ab inſtitutore facta irreuocabilis fit.*
4 *Traditione ficta quæ fit per conſtitutum:vtrum Maioratus fiat irreuocabilis.*
5 *Poſſeſsio ciuilis transfertur per conſtitutum,& dominium vtile & directum.*
6 *Statutum loquens de traditione habet locum in conſtituto.*

7 Constituto quando transfertur possessio tam præsentium quàm futurorum.
8 Precario transfertur possessio.
9 Vsus fructus reseruatione tranfertur possessio, & Maioratus irreuocabilis sit.
10 Scripturæ traditio eundem effectum operatur.
12 Declarantur.ll.17.& 44.Tauri,& nu.12.& 17.& 18.& 25.& 28.& 29.
13 Cõfessio institutoris Maioratꝰ vocatũ possidere res in Maioratu cõtentas idẽ operatur q̃ cõstitutũ.
14 Cessione quando Maioratus fiat irreuocabilis.
15 Cessio in quibus locum traditionis habeat.
16 Maioratus vel melioratiõnis ex causa onerosa cum aliquo tertio factæ irreuocabiles fiunt & quomodo id procedat.
19 Maioratus in vltima voluntate factus: vtrum fiet irreuocabilis secuta traditione.
20 Petrus à Peralta taxatur.
21 Traditio vnius tantum rei ex contentis in Maioratu an sufficiat ad eius irreuocabilitatem, an verò omnium necessaria sit.
22 Apprehensio vnius rei ex pluribus non transfert possessionem in alijs.
23 Apprehensione partis: quando quæratur possessio totius.
24 Donatio facta à patre filiofamilias valet in casibus quibus in eum transfertur dominium.
26 Traditio facta de vna re quando agitur de acquisitione alicuius iuris operatur illius iuris acquisitionem, etiam quo ad alias.
27 Indefinita æquipollet vniuersali qualiter intelligatur.
30 Animus non reuocandi ex quibus verbis colligatur.
31 Constitutum simpliciter factum vel de bonis tam præsentibus quàm futuris operatur irreuocabilitatem Maioratus seu melioratiõnis etiam in bonis futuris.
32 Antonius Gometius à Tellij impugnatione defenditur.
33 Maioratus vel melioratio in iuribus, incorporalibus, vel in bonis in quibus institutor non habet possessionem, an possit fieri irreuocabiliter sine cessione, & nume.35.& 38
34 Constitutum ad iura incorporalia non extenditur, & numero.37.
36 Intelligitur.l.3.ff.pro socio.
39 Verbum, quodcunque, si apponatur in donatione iurium & actionum quod denotet effectum & perfectionem actus, habet vicem cessionis.
40 Maioratus vtrum fiat irreuocabilis ex pacto de non reuocando & nu.45.
41 Clausula accessoria contractus reuocabilis etiam reuocabilis est, & num.47.
42 Clausula ad contractus executionem apposita non alterat eius substantiam, & numero.48.
43 Clausula consueta apponi: quando operetur aliquid, & nu.51.
44 Intelligitur & declaratur.l.vbi ita donatur.ff.de donati.cau.mor.& num.52.& 53.
46 Pactum de non contraueniendo non alterat naturam contractus.
48 Clausula accessoria quando sequatur naturam dispositionis principalis.
50 Declaratur tex.in clemen.1.de præbendis.
54 Maioratus fit irreuocabilis, quando id in facultate Regia ad eum faciendum præcipitur.
55 Iuramentum vtrum faciat Maioratum irreuocabilem.
56 Iuramentum sequitur naturam contractus.
57 Iuramentũ cx̃ pacto de ratũ habendo vel non contraueniendo an faciat Maioratum irreuocabilẽ.
58 Maioratus an requirat acceptationem primi vocati vt non possit reuocari, & numero.60.& 64.
59 Acceptatio in donatione an sit, necessaria hodie attenta.l.ordinamenti, & num.60.
61 Donatio non est propriè contractus, sed largo modo.
62 Declaratur.l.3.titulo.de las exceptiones.lib.3.ordi.
63 Alteri per alterum si ex statuto quæratur obligatio intelligitur cum acceptatione absentis.
65 Alteri per alterum qualiter quæratur obligatio iuramento interueniente.
66 Maioratus ante acceptationem reuocari potest, etiamsi cum iuramento & cum clausula de non reuocando factus sit.
67 Notarij acceptatio nomine absentis facta vtrum Maioratum irreuocabilem efficiat.
68 Ex acceptatione notarij acquiritur vocato ad Maioratus successionem actio vtilis sine cessione.
69 Actio vtilis quæ acquiritur vocato ad Maioratus successionem ex acceptatione notarij vtrum acquiritur sibi reuocabiliter, an irreuocabiliter.
70 Notarius vtrũ possit acquirere absẽti solũ in iudicialibus, an id etiã ad actus extraiudiciales protrahendum sit.
71 L.7 tit.11.part.5.declaratur.
72 Opinio Caroli Ruini in pluribus consilijs taxatur.
73 Acceptatio primi vocati ad Maioratus successionem vtrum Maioratum irreuocabilem efficiat, etiam respectu sequentium successorum.

74 *Doctrina Bartoli in l.qui Romæ.§.Flauius.ff.de verb.obli.exactißimè declaratur.*
75 *Donatio facta infanti abſque acceptatione,irreuocabilis efficitur.*
76 *Præſentia donatarij ſimul cum eius taciturnitate pro acceptatione reputatur.*
77 *Acceptatio donationis vtrum mortuo donante,vel donatario fieri valeat.*
78 *Maioratus inſtitutio ex Regia facultate facta etiam omninò irreuocabilis effecta, reuocari poterit ſi in Regia facultate dicitur,quod poſt inſtitutionem ab ipſo inſtitutore liberè valeat reuocari.*
79 *Quo pacto Maioratus irreuocabilis effici valeat,etiam exiſtente facultate,ex qua permittatur inſtitutori,vt poſt illum inſtitutum,eum ipſum liberè reuocare poſſit.*
80 *Maioratus omninò quo ad inſtitutorem irreuocabilis effectus, nihilominus ex diſpoſitione iuris in pluribus caſibus reuocari poterit.*
81 *Maioratus alias irreuocabilis,reuocari poterit ex ſuperuenientia filiorum,ſaltem quo ad eorum legitimam,ſeu alimenta.*
82 *Maioratus irreuocabilis ex tertio,& quinto inſtitutus, vtrum reuocetur bonis inſtitutoris diminutis.*
83 *Legibus dicentibus quo ad meliorationem tertij & quinti tempus mortis meliorantis expectandum eſſe,vtrum valeat à meliorante, & meliorato in præiudicium cæterorum filiorum renuntiari.*
84 *Maioratus à viro,& vxore ſimul inſtitutus vtrũ altero illorũ mortuo,poſſit à ſuperſtite reuocari.*

Qualiter ex inſtitutorum reuocatione Primogenia finiantur.

CAPVT SECVNDVM.

INter alias extinctionis Primogeniorum cauſas,illa primo loco tractanda ſe offert, quæ ex eorum reuocatione ab ipſo primo inſtitutore facta reſultat. Qua in re in primis præmittendum eſt,quòd Hiſpanorum Primogenia ex propria natura reuocabilia ſunt: adeò,vt ipſemet inſtituens poſſit illa: prout ſibi libuerit mutare, atque alterare? ſiue Regia præcedente facultate, ſiue abſque illa, ſiue in contractu, ſiue in vltima volũtate inſtituta ſint. Vt probat tex.in l.44.Tauri,quæ hodie eſt.l.4.tit.7.lib.5.in noua.leg.Reg. cõllectione,in quo Primogenia etiam in contractu inſtituta vltimæ voluntatis naturam ſortiuntur,vt ſupra libro primo capitulo.12.latiſſimè declarauimus.

1 ¶ Quod adeò verum eſt,vt non ſolùm Maioratus reuocari valeant,quo ad vocationes, ſeu conditiones illas mutando,vel alterando,ſed etiã ita, vt in totũ ſupprimantur,& ea bona in poſterum libera efficiantur. Cùm enim Primogenia, ſiue in contractu, ſiue in teſtamento inſtituta vltimæ voluntatis naturam ſortiantur,conſequens eſt, vt in totum etiam reuocari valeant, ſicut quælibet alia vltima voluntas in totum reuocari poteſt: quod etiam ex d.l.44.Tauri,apertiſſimè comprehenditur.ibi.*Pueda lo reuocar a ſu voluntad.*Idq; adeò clarum eſt,vt mirandum ſit de Petro de Peralta viro alioqui doctiſſimo qui in l.t[illegible] §.qui fideicommiſſam nume.120.verſic.[illegible] poſſet attentari.ff.de hæred.inſti.dixit Maioratum non poſſe in totum reuocari,ita vt bona libera efficiãtur: ſed ſolùm vocationes, & ſubſtitutiones alterari bonis ipſis ſemper Maioratui ſubiectis remanentibus.

¶ Quanuis autem Primogenia,quæ in contractu, ſiue in vltima voluntate inſtituta ſunt,ſemper mutari atq; reuocari valeant: inter illa tamen,quæ in teſtamento,& ea,quæ in contractu inſtituuntur, multum intereſt. Illa namque quæ in teſtamento
2 inſtituta ſunt,nullo pacto valent irreuocabilia efficri.Non enim poteſt inueniri via,ex qua teſtamenta irreuocabilia fiant.l.cùm duobus.§.idem reſpondit.ff.pro Socio.ibi.*Nec libertatem de ſupremis iudicijs reſtringere quis poterit.* Bart. communiter ſequutus in l.ſi quis in principio teſtamenti.num.11.cum ſequent.ff.de lega.3.Deci.conſ.293.numero.1.Boer. qui plura refert deciſio.204.num.18.l.25.titulo.1. part.6.ibi. *Porende ningun home no puede fazer teſtamento tan firme,que lo non pueda deſpues mudar quando quiſiere faſta el dia que muera.* Quod adeo verum eſt, vt neque ex iuramento de non reuocando teſtamentũ irreuocabile effici poſſit,Bart.in d.l.ſi quis in principio.n.14.Bal.in l.1.nu.67.C.de Sacroſ.Eccleſ.Iaſ.in l.ſi conuenerit.n.5.ff.de iuriſd.omni.Idem in l.ſi ita quis.§.ea lege num.23.ff.de verbo.obliga.Ripa.in c.1.nu.58.de iudi.Alciat.in cap.cùm contingat.nu.67.de iureiurand.D.Didacus de Couarru.plura referens in Rub.de teſta.2.parr.num. 15.Iulius Clarus.lib.3.recepta.ſent.§.teſtamentũ quæſtione.94.vbi inquit hanc eſſe communem opinionem Canoniſtarum, & legiſta.D.Anto.de Padilla in l.clari.nu.C.de fideicom.

¶ Similiter etiam neque ex Principis facultate teſtantis conſenſu interueniente conceſſa,ad hoc,vt teſtamentum reuocari non valeat,teſtamentum ipſum irreuocabile effici poterit. Cùm teſtandi facultas,& libertas ex iure gentium procedat,atque idcircò,à Principe auferri non poſſit,vt optimè probat.D.Anto.de Padilla in l.clari.C.de fideicomm.nu.18.cuius opinio mihi probabilis videtur,quibus adiiciendum eſt elegans dictum Bald. in c.1.num.13. de confir.vtl.vel inuti.vbi inquit quòd ſi Princeps confirmat teſtamentum in quo clauſula irreuocabilitatis appoſita eſt,ea confirmatio nihil amplius operabitur,quàm ſi appoſita nõ fuiſſet. Sicque id ex Regia facultate vnquam conceſſum fuiſſe,nec vidimus,nec accepim⁹,nec etiã credimus id eſſe in poſterum concedendum.

¶ Sed ea Primogenia,quæ ex contractu,inſtituũtur,ſiue ex Regia facultate,ſiue abſque illa inſtituantur,poſſunt multipliciter irreuocabilia fieri. 3
Primò,ex traditione rerum ipſius Maioratus,vt in melioratione tertij diſponit.l.17.Tauri.quę hodie eſt.l.1.tit.6.li.5.in noua.ll.Reg.collectione,& in Maioratibus.l.44.Tauri hodie.l.4.ti.7.eod.li.circa quarũ legũ intellectũ in hac parte plura ſummè difficilia,atque frequentia dicenda ſe offerunt.

¶ In pri

¶ In primis autem ea quæstio decidẽda se offert, vtrum scilicet ad hoc, vt Maioratus irreuocabilis
4 fiat, requiratur vera ac realis traditio, vel sufficiat illa, quæ fit per constitutum. In qua quæstione dicendum est, ex traditione facta per constitutum æquè, ac ex vera traditione Maioratum, seu meliorationem irreuocabilem effici. Ex constituto namque acquiritur vera possessio ciuilis, atque etiam naturalis: etsi actus acquirendi fictus sit. l. certè. ff. de precario. l. quod meo. in princ. vbi communiter Scriben. id notant. ff. de acquir. posse. Tira-
5 quellus de iure consti. amplia. 1. n. 1. 2. par. Imò ex ipso constituto: nedum possessio, sed etiam dominiũ vtile, atque directum acquiritur, vt profitetur Ti-
6 raquellus, plura in idem adducens de iur. consti. amplia. 8. nu. 1. cum sequen. 2. par. Sicque omnes dictarum. ll. Commentatores cẽsent earum dispositionem: nedum in traditione vera: sed etiam in constituto, & aliis similibus procedere. Quod e-
7 tiam sequutus fuit Petrus de Peralta in l. cùm pater. §. à filia. n. 25. ff. de lega. 2. Nec mirum cùm etiã statutum de traditione loquens in constituto locum habeat, vt ex pluribus probat Tiraquell. d. amplia. 1. n. 2. Quod etiam tam respectu bonorum præsentium: quàm futurorum verum est: cùm per constitutum possessio bonorum: tam præsentium, quàm futurorum transferatur: quando constitutũ ipsum de omnibus bonis præsentibus, & futuris factum fuit, vel simpliciter, & absolutè appositum est. Iacob. Butrica. in fin. Bart. num. 4. Salicetus. nu. 4. in l. fina. C. quæ res pig. oblig. possu. Alexand. cõs. 85. num. 8. libro. 6. & ibi Carolus Molineus in addit. vbi ambo hanc opinionem communem esse profitentur. Tiraquellus qui plura refert. de iur. cõsti. secunda part. 22. amplia. numer. 1. Quod considerato tempore acquisitionis futurorum verum est, vt declarant. Bald. in l. si quis argentum. §. sed si quidem numero. 1. C. de dona. & Scribentes quos superiùs citauimus. Rolan. Valle. qui id optimè declarat. cons. 79. num. 46. vbi. num. 41. cum seq. benè declarat. tex. in l. 3. §. etenim incertam. ff. de acquir. possess.

8 ¶ Ex quibus infertur decisionem dictarum legũ etiam in precario seruandam esse: cùm ex eo possessio transferatur, & animus etiam non reuocandi comprehendi possit. l. secunda. ff. de preca. l. & habet. §. eum, qui precario. ff. eod. Tiraquellus de iur. const. par. 1. nu. 4.

¶ Similiter etiam infertur idipsum in reseruatio
9 ne vsusfructus dicendum esse, cùm ex ea etiam possessio transferatur, atque non reuocandi animus comprehendatur. l. quisquis. C. de dona. l. argentum. §. sed si quidem. C. eod. Idque Scribentes in d. l. quod meo. & in l. licet. C. de acquir. possess. communiter annotare solent.

10 ¶ Similiter etiam idipsum dicendum erit, si scripturæ traditio interueniat, vt in dictis legib. 17 &. 44. Tauri expressè decisum est. Quæ verba de traditione instrumenti ipsius Maioratus, vel meliorationis: non autem de iustrumentis, ac titulis earum rerum, quæ in Maioratu, vel melioratione continentur, intelligenda sunt. Nam quanuis ad translationem possessionis traditio titulorum requiratur ex l. prima. C. de dona. Ad inducendam tamen Maioratus, vel meliorationis irreuocabilitatem id necessarium non est, vt ex verbis dictarum legum comprehenditur. Idque optimè declarat Tellius in dicta lege 17. Tauri, num. 65. vbi inquit, sic intelligenda esse ea, quæ dixit Dominus Didacus de Couarruuias, lib. 3. resolut. cap. 16. n. 12.

¶ Hoc tamen intelligendum est, dummodo scriptura coram tabellione tradatur. Non enim aliter dictæ leges Maioratum, seu meliorationem irreuocabilem esse voluerũt. Quarum dispositio præcisè seruanda erit, cum id aduersus, seu præter 12
iura communia disponant: vt optimè resoluit Tellius in dicta l. 17. nume. 68. vbi inquit, non sufficere, quòd coram iudice, vel aliis personis scriptura tradatur, nisi id coram tabellione factũ fuerit: de quo tamen cùm casus contigerit, deliberandum erit.

¶ Imò non solùm ex superiùs adductis Maioratus, seu meliorationis irreuocabilitas causabi- 13
tur, sed etiam ex confessione facta ab ipso Maioratus institutore, vel meliorante, qua profiteatur Maioratus successorem, vel melioratum res in Maioratu, vel melioratione contentas possidere. Hæc namque confessio etiam absque clausula constituti, præcedente causa habili, ad translationem possessionis: sicut ipsum constitutum sufficiens est, glos. ordinaria, quæ sic intelligenda est in l. ab emptione. verbo, *Constituantur*. ff. de pact. Quam sequũtur Bald. & communiter Scribent. ibidem, & plures alij, quos refert Tiraquel. de iur. consti. 2. part. ampliatione. 2. num. 1. cum sequentibus. Sicque in terminis legum Tauri dixit Tellius in dicta lege. 17. Tauri. numero. 24.

¶ Similiter etiam melioratio, vel Maioratus irre- 14
uocabilis efficietur in his bonis, in quibus pater habet dominium, non autem possessionem, & etiam in nominibus debitorum, si à parente eorum bonorum cessio facta fuit, in illum, qui primo loco ad Maioratus, vel meliorationis successionem vocatus est. Cessio namque in his effectum traditionis obtinet. glo. sing. in l. fina. verbo, *Portionibus*. ff. de donatio. Pro qua glos. est tex. in l. fina. C. quãdo Fisc. vel priua. Tiraquel. qui plura refert, de iur. 15
consti. 2. par. amplia. 32. nume. 23. & latiùs par. 3. limita. 1. nume. 10. Sicque in terminis dictarum legũ Tauri resoluit Tellius in d. l. 17. Tauri, nume. 50. vbi etiam, nume. 51. cum sequentibus expendit: vtrum non facta cessione, Maioratus, seu melioratio de huiusmodi bonis facta valeat irreuocabilis effici, de quo inferiùs agimus, & ibi etiam numer. 57. cum sequẽtib. agit de melioratione, quæ causatur ex remissione vsusfructus, & vtrum reuocabilis sit. Quod apud ipsum videri poterit.

¶ Sed ex Maioratu, vel melioratione ob causam 16
onerosam cum aliquo tertio factis, eorum etiam irreuocabilitas causatur, vt in dictis legibus. 17. & 44. Tauri expresè disposita est. In quo tamen animaduertendum est, non sufficere Maioratum, vel meliorationem ex causa dotis, vel ex alia causa onerosa facta fuisse, vt eorũ irreuocabilitas cõ- 17
tingat: nisi id cum tertio ex eo interesse prætendenti, factum fuerit. Quod apertè insinuant verba illarum legum, dum in eis dicitur, ibi. *Por causa onerosa con otro tercero*. Duo igitur debent interuenire vt Maioratus, seu melioratio irreuocabilis efficiatur: scilicet, quòd contractus fiat ex causa onerosa, & cum tertio ex eo interesse prætendenti: prout optimè considerat Tellius in dicta lege decima septima, numero sexagesimo nono: quod ad Maioratus, & meliorationes, quæ ex causa matrimonij fiunt, summè considerandum erit. Nam si non fiant ex pactione cum tertio facta, nõ ideò irreuocabilia erunt.

¶ Sed si Maioratus, vel melioratio ex causa matrimonij generice facta fuerint, & postea huius Maioratus, seu meliorationis virtute Maioratus

ſucceſſor, vel melioratus cum aliqua matrimonium contraxit, Maioratus, vel melioratio reuocari non poterit: iam enim ex tertij interuentu ea diſpoſitio irreuocabilis facta fuit, nec debet ex ea ipſe tertius circumueniri, vt etiam reſoluit Tel-
18 lius in dicta l.17.numer.72. Quod adeò verum eſt, vt poſt tertij interuentum non valeat Maioratus, ſeu melioratio, etiam ex Maioratus ſucceſſoris, vel meliorati conſenſu, in vxoris ſuæ, & filiorum præiudicium reuocari: prout opinantur Bald. in l.præſes.C.de donatio.verſicu.Tamen benedico.idem Baldus in l. cùm Archimedoram.nu. 10.C.vt in poſſeſſ.legat. Alexander conſilio 10. nu. 4. libro 4. Decius in l.pactum quod dotali. C. de pact.numer.8.Tellius in dicta l.17.numer.73. Sed etſi melioratio, ſeu Maioratus cum tertio facta fuerint, nihilominùs reuocari poterunt, ſi ex poſtfacto matrimonium non contrahatur, vt optimè conſiderat Tellius in dicta l.17.num. 76. aduersùs Ioannem Lupum, numer. 45. & Gomez. Arias, nu. 28.& Cifuentes, numer. 5. ibidem, & Seguram in lege, vnum ex familia. §. ſed ſi fundum. ff. de legat. 2. fol. 52. colum. 4. verſicul. Ex quo poſſet inferri.

¶ Hi igitur ſunt caſus, qui in dictis. ll. 17. & 44. Tauri ad Primogenij, vel meliorationis irreuocabilitatem inducendam, ſiue explicitè, ſiue implicitè enumerantur: vltra quos etiam alij excogitari poterunt, de quibus ſtatim dicemus. Sed quoniam inter ſupradictos præcipuus irreuocabilitatis modus fuit ille, qui ex rei, vel rerum in Maioratu, vel melioratione contentarum traditione reſultat: operæpretium erit antequàm ad alios caſus pertranſeamus, in hac parte duas arduas atque percelebres quæſtiones hunc articulum contingentes reſoluere. In primis autem ſe offert ea quæſtio: vtrum ſcilicet Maioratus, vel melioratio in vltima voluntate facta ex traditione ſubſequuta
19 irreuocabilia efficiantur. Qua in re (tametſi fatis controuerſa ſit:) communis opinio eſt, quòd ſi traditio fiat ſub commemoratione relicti in vltima voluntate facti, & in eius executionem ipſum relictum, ſiue ex cauſa Maioratus, vel meliorationis tertij factum fuerit, nihilominùs tamen reuocabile maneat, neque traditio vltimæ voluntatis naturam alterare cenſeant. Si verò traditio ipſa ſimpliciter fiat, ea traditio quandam donationem inter viuos irreuocabilem efficiat: adeò, vt ex poſtfacto reuocari non valeat: quod dixit gloſ. verbo, *Quædam*, in l. legatū, la primera. ff. de lega. 2. quam ibi ſequuntur Dynus, Bart. Cuma. Imola, & communiter Scribentes. l. Lucius, quæ ſic intelligenda eſt: prout ibidem communiter Scrib. notant ff. de lega. 2. Iaſon. in l. filiæ dotem. C. de colla. colum. 2. in fi. Loazes in l. filius familiàs. §. Diui. ff. de lega. 1. numer. 37. Crottus in l. frater à fratre. ff. de condi. indebi. numer. 24. Carolus Ruinus conſil. 137. n. 7. libro quinto. Afflict. deciſ. 275. Riminal. in princ. inſti. de dona. numer. 479. D. Dida. de Couarru. in Rubri. de teſta. 2. parte. numer. 21. colum. fina. Tellius in d.l.17. Tauri, numer. 85. cum ſequentib. vbi id deducit ad terminos. d. l. dicens meliorationem tertij ex teſtamento factam ex traditione in vita teſtantis ſimpliciter facta, irreuocabilem fieri: ſecùs autem ſi fiat traditio ex cauſa teſtamenti, ibique inquit ſe in quadam ardua cauſa ſecūdum hanc opinionem obtinuiſſe. Quod etiā dixit Anton. Gometius ſic intelligendus in eadem l. 17. Tauri. numer. 24. quanuis ibi non rectè ſe expli-
cet, ſed id apertiùs dixit lib. 1. variarum reſolut. ca. 12. numer. 4. imò id indiſtinctè accipiendum eſſe, ſiue traditio fiat ſub commemoratione legati, & in executionem eius, ſiue ſimpliciter, vt vtroque caſu legatum efficiatur irreuocabile, & in donationē inter viuos transfundatur aduersùs communem Scrib. ſententiam, ex pluribus ſubtiliter & ingeniosè probat Peralta in d.l. Lucius. ff. de lega. 2. numer. 4. cum pluribus ſequentibus, vbi n. 20. id inducit ad ampliationem d.l. 17. Tauri, dicens meliorationem factam in teſtamento fieri irreuocabilem, ſiue ſimpliciter, ſiue ex cauſa teſtamenti res in melioratione comprehenſa tradantur. Quod eſſet nouum ac ſubtile, ſi verum foret.

¶ Hæc autem exactiùs expendenda ſunt. In primis autem præmittendum eſt, quòd quanuis opi. Petri de Peralta aduerſus communem (quæ priùs 20
fuit Angel. de Petiglis, quem ipſe refert) iure communi conſiderato, forſan ſuſtineri poſſet: hodie tamen legibus 17. & 44. Tauri conſideratis, nullo pacto admittenda erit. Cùm enim ex eiſdem legibus diſpoſitū ſit expreſsè atque præcisè, quòd irreuocabilitas non poſſit induci ex traditione, niſi quando Maioratus, ſeu melioratio ex contractu facta fuerunt: conſequens eſt, vt traditio facta ſub commemoratione meliorationis, vel Maioratus in teſtamento inſtituti, nullo pacto ea irreuocabilia efficere valeat: cùm in teſtamēto, non autem in contractu, vt ipſæ leges præcisè requirunt, facta fuerint. Nec verba illarum legum reſponſum admittunt: quanuis Petrus de Peralta plurimùm in earum legum reſponſione inſudauerit: in quo potiùs videtur earum legum verba captare, quàm interpretari: vt apud ipſum videri poterit: niſi dixerimus, quòd in d.l. 17. Tauri punctus apponendus ſit in illis verbis. *Saluo ſi hecha la dicha mejora.* & verbum illud, *Por contracto entre viuos*: ad traditionem rerum referatur: ita vt traditio ex contractu inter viuos efficienda ſit: quod etiam in l. 44. Tauri ſic efficipoterit. Sed hic intellectus illius l. verba, & ſenſum apertiſſimè etiam violare videtur.

¶ Hoc autem præſuppoſito, intellectus Anton. Gometij, & Tellij potiùs ſuſtineri poſſe videtur. Non enim hi concedunt ex traditione Maioratum in teſtamento inſtitutum irreuocabilem effici, quando facta fuit traditio ſub ipſius Maioratus, vel meliorationis commemoratione, ſed ſolùm quando id ſimpliciter factum fuit: in quo caſu non poteſt dici, traditionem ex teſtamento factam fuiſſe, ſed ex noua donatione inter viuos, quæ ex traditione reſultat: quæ operatur donationem, & etiam donationis irreuocabilitatem, quæ ad ipſam donationem conſecutiua eſt, vt aduertit Tellius in d.l.17.n.88.

¶ Sed quanuis hoc forſan genericè in meliorationibus admitti poſſet: male tamen ad Maioratus, de quibus agimus, adaptari poterit. Cùm enim Maioratus in teſtamento inſtitutus præceſſerit, traditio ſubſecuta, vel ex cauſa nouæ donationis liberè facta præſumenda erit, vel ex cauſa Maioratus præambula: niſi denuò in ipſa traditione iterum Maioratus inſtituatur. Ideóque cùm caſus cōtigerit, hæc omnia in Maioratibus exactiùs conſideranda erunt. Rarò, namque continget fieri traditionem, ita vt à Maioratu eius inſtitutor diſcedere videatur: quòd ſi ab illo non diſcedat, ſem-

per traditio ex causa præambula testamenti facta censenda erit.

21 ¶ Secunda quæstio percelebris hanc irreuocabilitatem, quæ ex traditione rerum Maioratus resultat, contingens sit: vtrum scilicet ad hoc, quòd Maioratus quoad omnia irreuocabilis efficiatur, sufficiat traditio alicuius rei, ex his quæ in Maioratu continentur, an requiratur omnium rerum traditio. Qua in re in primis dicendũ videtur, omnium rerum traditionem requiri: aliàs autem in non traditis Maioratum, seu melioratione reuocabilem esse. Idque probatur primò ex litera d.l.17. Tauri: dum in ea dicitur: *Auiendo entregado la posseſsion de la cosa y cosas en el dicho tercio contenidas.* Ex quibus verbis comprehenditur non sufficere ad irreuocabilitatem meliorationis inducendam, quòd tradita fuerit vna res earum, quæ in melioratione continentur: sed quòd omnes necessariò tradendæ sint. Indefinita namque apposita in lege æquipollet vniuersali. l. si pluribus, vbi Bartol. & communiter Scrib. id notant. ff. de lega. 2. & in l. 1. ff. de regul. iur. & alibi sæpè Scrib. Idque comprobatur ex eo, quòd quanuis in l. 17. Tauri communiter hucusque in omnibus propè exemplaribus legi solitum esset: *La posseſsion de la cosa, o cosas*: hodie tamen in noua leg. Regni collectione dicitur, *De la cosa y cosas.* quæ litera necessariò sequenda est.

¶ Secundo, quia in dictis. ll. dicitur: *Auiendo entregado la posseſsion de la cosa y cosas.* Ex quibus verbis censetur disponere, quòd translatio possessionis est illa, quæ causat irreuocabilitatem. Certum
22 namque est, quòd apprehensio vnius rei ex pluribus, non transfert possessionem earum rerum, in quibus apprehensio non interuenit: prout Scribent. in l. licet. C. de acquir. possess. & in l. 3. in princ. ff. eodem. communiter profitentur. Illud autem, quod dici solet, quòd per apprehensionem partis acquiritur possessio totius: intelligendum est, quando apprehenditur possessio alicuius fun-
23 di certi & determinati. Eo namque casu per apprehensionem partis fundi, acquiritur possessio totius: secùs verò quando apprehenditur possessio vnius rei ex pluribus: tunc namque ex hac apprehensione nunquam censetur apprehensa aliarum rerum possessio: prout in d.l. 3. in princ. notant Bartol. numero quarto. Alexand. numero 21. Iason, numero tertio. & communiter Scriben. post gloss. ibidem. Dynus, & cæteri in cap. 1. de regul. iur. libr. 6. Quod etiam alibi sæpè Scribent. annotare solent.

¶ Tertiò, quia ratio quare in casibus in dictis. ll. contentis, Maioratus, seu melioratio irreuocabilis efficitur, est: quia ex traditione transfertur dominium in Maioratus successorem, vel melioratum:
24 gloss. ordin. in l. 2. in verbo, *Potestate.* C. de inoffic. dona. Ex qua ratione colligitur regula, quod in omnibus casibus in quibus in filiũfamiliàs transfertur dominium, valet donatio facta illi à patre, & erit irreuocabilis. Quamobrem hanc esse rationem decidendi ad dictas ll. resoluit Tellius in d. l. 17. Tauri. numer. 89. Cùm igitur dominiũ absque traditione transferri non valeat. l. traditionibus. cum similibus. C. de pact. consequens est, vt in his rebus, quæ traditæ non sunt, decisio dictarum legum non procedat. In qua opinione videtur residere Castillo in dicta l. 17. Tauri, numer. 16. vt constat ex allegationibus, quas in idem adducit, quanuis nihil resoluat: Tellius autem in d. l. 17. numer. 15. cùm hanc quæstionem disputasset dixit, eam legem procedere, vbi melioratio assignata fuit in re certa, quæ etiam tradita fuit: quando autem non fuit assignata in re certa, inquit, quòd si ea lex voluit, quòd etiam in rebus non traditis melioratio sit irreuocabilis, erit lex voluntaria, & non rationabilis. Qua ratione relinquit hoc cogitandum, adiicicns quòd existimat eam legem intelligendam esse de traditione, quæ est apta comprehendere præsentia, & futura, veluti si ex constituto fuerit facta.

¶ Sed his non obstantibus, dicendum est Maioratus constitutionem, seu meliorationem fieri irreuocabilem, nedum quoad tradita, sed etiam quoad illa, quæ tradita non fuerunt: quando eo animo traditio facta fuit, vt melioratio reuocabilis efficeretur. Quod probatur ex sequentibus.

¶ Primò quia cùm effectus Maioratus ex tertio, & quinto instituti pendeat ex bonis, quæ ipsius institutor tempore mortis suæ reliquerit, vt in d. l. 17. & 23. Tauri disposítum est: & in illo, nedum 25
bona præsentia, sed etiam futura comprehendantur, ex eo consequitur leges Tauri, quæ de irreuocabilitate Maioratus, seu meliorationis, ex traditione contingenti meminerunt, non ea mente id disposuisse: vt necessariò omnium rerum traditio facienda foret. Futura namque non poterant eo tempore tradi: ne igitur leges illæ, quoad hoc imperfectæ reddantur: cõsequens est, vt non de omnium rerum traditione, sed de traditione rei, & rerum in melioratione contentarum: non tamen omnium, intelligenda sint, in hunc sensum, quòd si tradita fuerit vna ex rebus in melioratione contentis, eo animo, vt ea irreuocabilis efficiatur, sufficiat: similitérque idipsum dicendum sit, quando plures res traduntur ex his, quæ in melioratione continentur, quasi lex dicat meliorationem irreuocabilem effici, tam ex traditione rei, quàm ex traditione rerum in melioratione contentarum. Non enim dixerunt leges, quòd omnia tradenda essent: nec possibile est, ex his, quæ prædiximus, hunc intellectum admittere. Idque apertiùs insinuat l. 44. Tauri, ibi. *La posseſsion de la cosa, o cosas.*

¶ Nec dici poterit, eas leges solùm de traditione, quæ fit ex constituto, intelligi debere: prout dixit, quanuis dubius Tellius in d.l. 17. Tauri, numero 15. Nõ enim lex, quæ de traditione meminit, censenda est, actus veros traditionis excludere, & solùm fictos admittere: nec etiam debet plus fictio, quàm veritas operari. l. filio, quem pater. cum similibus. ff. de liberis. & posthum. Præsertim cùm etsi constitutum futura comprehendat, illud intelligendum sit non statim: sed considerato tempore acquisitionis, vt Scriben. quos sup. isto. cap. 7. num. citauimus, declarant. Ideóque intellectus iste ad illas leges necessariò reiiciendus est, & omnes alij, qui assignari solent in earum restrictionem.

¶ Præterea hoc etiam comprobatur ex eo, quia si benè considereturprædictæ leges non agunt principaliter de possessionis translatione: sed tantùm de Maioratus, seu meliorationis irreuocabilitate, quę cùm in animo Maioratus institutoris, seu meliorantis consistat, adeò comprehenditur, ex traditione possessionis vnius rei, sicut plurium: quando eo animo facta fuit, vt Maioratus, seu melioratio irreuocabilis efficiatur. Qua ratione & si lex indefinitè dicat rem, vel res esse tradendas: sufficit

tamen

tamen traditio vnius, vel aliquarum rerum, vt quoad omnia irreuocabilitas cauſetur: cùm ex hoc animus non reuocãdi quoad omnia comprehendatur. Quod probatur ex text. in l. reſtituta. in princ. qui ad id eſt mihi ſummè notab. ff. ad Trebel. ibi. *Vel totas, vel aliquas earum hac mente, vt vellet reſtituere.* Cùm enim in omnibus legibus præcedentibus Iuriſconſultus dixiſſet hæreditatem eſſe ab hærede grauato fideicõmiſſario reſtituendam, vt valeat actiones hæreditarias proponere. Ex quibus verbis indefinitis à legibus prolatis, videbatur dicẽdum eſſe totam hæreditatem reſtituendam fore, Iuriſconſultus volens hæc dubia decidere, ſubiungit, ſufficere ſi reſtituat totas res hæreditarias, vel aliquas earum, ea mente, vt vellet
26 hæreditatem reſtituere. Quem text. ad hoc notant glo. & Scrib. ibidem. & in l. 3. in princ. ff. de acquir. poſſeſ. dicentes, quòd quando non agitur de poſſeſſionis apprehenſione, ſed de alterius iuris acquiſitione, traditio facta de vna re operatur illius iuris acquiſitionem, quoad alias: ſi eo animo facta fuit, vt illud ius quoad omnia acquireretur. Quod pari ratione in caſu, de quo agimus, dicendum videtur: ficque hanc opin. ſecutus fuit Anto. Gometius in melioratione loquens in d. l. 17. numer. 14. & in l. 23. Tauri, colum. fina. in fin.

27 ¶ Quibus non obſtant ea, quæ in contrarium adducta ſunt: & primò, quòd verba indefinita appoſita in l. vniuerſaliter intelligenda ſint: nam illud intelligendum eſt ad hoc, vt lex nunquam videatur loqui ſpecialiter in certo genere perſonarum, ſed genericè, & abſolutè: prout ſi aliquid diſponat indefinitè in vẽditore, habeat locum in omni homine, qui venditor ſit: & ſi aliquid diſponat in homicida, habeat locum in omni homine, qui fuerit homicida. Secùs autem quoad alia verba earundem legum, quæ non ad genericam earum diſpoſitionem, ſed ad diſpoſitionis declarationem adiiciuntur. In illis namque nulla ſpecialitas in l. inuenitur: ſed ea ex mente, & veriſimilitudine, atque ciuili modo interpretanda ſunt: prout optimè declarat Bartol. in d. l. ſi ex pluribus. ff. de lega. 2. n. 5. poſt Dynum in Rubr. de regul. iuris. libr. 6. Quod etiam Scrib. in 1. conſtit. C. in fi. & in l. iura non in ſingulas. ff. de legib. communiter annotare ſolẽt. Ideóque non eſt cur in caſu, de quo agimus, excludatur ea dictorum verborum interpretatio, quæ ex mente dictarum legum, atque ex veriſimilitudine, & aliarum legum interpretatione comprehenditur.

28 ¶ Nec obſtat litera d. l. 17. quæ hodie legitur in noua legum Regni collectione, dum in ea dicitur, *De la coſa y coſas*: nam ſecundùm intellectum quem præpoſuimus, idem reſultat, ſi dicatur, *La coſa y coſas*, ac ſi diceretur, *La coſa, o coſas*: præſertim cùm ex mente & veriſimilitudine, & aliis coniecturis ſemper coniuncta, in diſiunctam & diſiuncta in coniunctam reſolui debeat. l. ſæpe cum ſimilibus. ff. de verbo. ſigni. imò quanuis in l. 17. Tauri appoſita fuerint verba illa, *De la coſa y coſas*: tamen in l. 44. Tauri in ead. noua collectione appoſita fuerunt verba, *De la coſa, o coſas*, diſiunctiuè, vt ex hoc comprehendatur, nihil quoad earum legum verum ſenſum inter hæc verba intereſſe.

¶ Similiter etiam non obſtat illud, quod de poſſeſſionis tranſlatione dicebamus: nam quanuis ex apprehenſione poſſeſſionis vnius ex pluribus rebus non transferatur poſſeſſio aliarum, etiamſi animus apprehendendi poſſeſſionem omnium rerum interuenerit: illud tamen verum eſt, quando de poſſeſſionis apprehenſione agitur: ſed ſi non de poſſeſſionis apprehenſione, ſed de animi declaratione agatur, quoad irreuocabilitatem, vel alterius iuris declarationem communis reſolutio eſt, quòd apprehenſa poſſeſſione aliquarum rerum, eo animo vt illud ius acquiratur: nedum acquiſitum eſſe cenſeatur in rebus apprehenſis, ſed etiam in aliis quæ apprehenſæ non fuerunt: quod probatur ex text. in d. l. reſtituta. in princ. ff. ad Trebel. quod ſic intelligunt atque declarant Dynus in c. 1. 4. quæſt. de reg. iur. libr. 6. Bartol. in d. l. reſtituta numer. 1. quem ibi Scrib. ſequuntur Bartol. num. 4. Alexand. numer. 22. Iaſon. numer. 31. & communiter Scriben. in l. 3. in princ. ff. de acquir. poſſeſ.

¶ Vltimo etiam loco non obſtat illud, quod ex 29
aduerſo dicebatur, quòd ſcilicet ratio quare ex traditione poſſeſſionis in d. l. Tauri cauſatur irreuocabilitas Maioratus, ſeu meliorationis, eſt: quia ex traditione transfertur dominium: prout dixit Tellius in d. l. 17. Tauri. numer. 89. Ea namque decidendi ratio ad dictas leges proculdubiò falſa eſt: non enim in eis conſideratur dominij tranſlatio, ſed animus non reuocandi, qui ex traditione comprehenditur. Quod apertè inſinuant dictæ. ll. dum ſubiungunt, ex traditione ſcripturæ Maioratus, ſeu meliorationis cauſati eiuſdem irreuocabilitatem. Conſtat namque ex traditione ſcripturæ dominium non transferri: ſicut nec etiam tranſfertur ex Maioratu, ſeu melioratione ex cauſa oneroſa factis, & tamen ex eo etiam irreuocabilitas cauſatur: nec ea lex in hoc aliquid noui introduceret, ſi eo pacto intelligenda eſſet: cùm id iure communi deciſum eſſet, vt ibidem Tellius aduertit.

¶ Ex quibus primo loco infertur, deciſionem dictarum ll. in quantum de irreuocabilitate Maioratuum, ſeu meliorationum, quæ ex traditione cauſatur, diſponunt: non ſolùm ad Maioratus, ſeu meliorationes, in quibus ex conſtituto poſſeſſio tradita fuit, vel res in qua Maioratus, ſeu melioratio conſiſtebat, tradita eſt, extendendam eſſe: ſed etiam ad illa, quæ abſque rei certæ deſignatione, vel conſtituto facta fuerunt, in quibus bona futura comprehenduntur, & quorum valor tempore mortis inſtitutoris, ſeu meliorantis conſiderandus eſt: nam in hoc caſu etiam ex traditione aliquarum rerum ex his, quæ in Maioratu, ſeu melioratione continentur, eo animo facta, vt quoad omnia reuocari non poſſit, cauſabitur irreuocabilitas, etiam quoad futura. Quod præſertim in melioratione iure Melioratus facta dicendum videtur, cuius natura indiuidua eſt.

¶ Comprehendetur autem animus non reuocan- 30
di, ſi in ea diſpoſitione adiiciãtur hæc verba, quòd ſcilicet traditio fit ad maiorem ipſius Maioratus, vel meliorationis firmitatem, vel ad hoc, vt reuocari non poſsit, vel alia ſimilia. Quòd ſi his verbis, vel ſimilibus non adiectis, ex tribus, vel quatuor rebus, quę in Maioratu, vel alienatione continentur, & in conſpectu ſunt, vna ſola tradatur, nec aliquid exprimatur, ex quo animus non reuocandi comprehendi poſsit, exiſtimarem quoad alia diſpoſitionem reuocabilem eſſe. Non enim ex alia cauſa traditio aliarum rerum omiſſa fuiſſe cẽſenda eſt: niſi, vt reuocari, quoad illas melioratio, ſeu Maioratus poſsit: quòd ſi tradatur omne illud,

quod eo tempore tradi poteſt,ex eo comprehendetur animus non reuocandi etiam quoad futura, cùm diſponens fecerit omne illud,quod ſibi poſſibile fuit, ad Maioratus, ſeu meliorationis irreuocabilitatem inducendam.

31 ¶ Ex eiſdem etiam conſequitur, quòd ſi ex conſtituto ſimpliciter,vel de bonis tam præſentibus, quàm futuris à Maioratus inſtitutore, vel meliorante facto in Maioratus ſucceſſorem, vel melioratum transferatur poſſeſſio, Maioratus,ſeu melioratio, non poterit reuocari, nedum quoad illa, quæ eo tempore poſſidebat, ſed etiam quoad futura, adeò, vt etiamſi tempore acquiſitionis bonorum futurorum, Maioratus inſtitutor, ſeu meliorans poſſeſſionem interuerterint: nihilominùs Maioratus, ſeu melioratio irreuocabilis maneat: tam quoad præſentia, quàm quoad futura.Nã etſi verum ſit, quòd is, qui ſe conſtituit, nomine alterius poſsidere in caſibus, quibus conſtitutum futura etiam comprehendit,valeat tempore acquiſitionis poſſeſſionem interuertere, & proteſtari ſe nolle acquirere eo animo, vt acquiratur poſſeſſio Maioratus ſucceſſori,vel meliorato,vt dixit Bald. qui ad hoc ſolet communiter allegari: quanuis id ibi non dixerit in l. ſi quis argentum. §. ſed etſi quidem. C. de donatio.nu.1. Idem Bald.vbi id expreſsè dixit in l.actione.§.renuntiare.ff. pro ſocio. & in Rub.C.de contrahen.emptio.n.22.21. quæſt. Cuma.n.7.Alciatus.n.17.in l. quod meo.ff. de acquir.poſſeſ.Tiraquel. qui plura refert de iure conſtitut.2.par.amplia.32.nu.13.aduerſus Salice. in l.1. C.de contrahen.emptio.colum. 1. qui contrarium voluit:quem plures ſequuntur.Illud tamen intelligendum eſt,quando de ſola poſſeſsionis acquiſitione agitur: ſecus autem quando de ſolo iure reuocandi tractatur: tunc namque cùm à principio melioratio,vel Maioratus inſtitutio irreuocabilis effecta fuerit,non conceditur facultas Maioratus inſtitutori,vel melioranti illam reuocandi, quãuis ex poſtfacto poſſeſſionem interuertat. Quod ex ſuperiùs adductis verum eſt:idque ſequitur Anto. Gometius in d.l.17.Tauri.numer.12. cuius opinio ſequenda eſt,reiecta opi.Tellij in ead.l.17. Tauri n.23.vbi pluribus ſe inuoluens,profitetur meliorationem tertij, vel quinti, in qua ex conſtituto poſſeſſio tradita fuit, eſſe reuocabilem quoad futura ante eorum acquiſitionem: in quo ſatis aduerſatur his,quæ dixerat in ead.l.n.15.

32 ¶Ex eiſdem etiam infertur,non rectè reprehẽſum fuiſſe ſimpliciter Anto.Gometium in d.l.17.n.13.à Tellio ibidem.n.23.in quãtum dixit, quòd nedum remanet melioratio irreuocabilis reſpectu bonorum præſentium, & futurorũ ex cõſtituto: quando illud ſimpliciter,vel expreſsè reſpectu bonorũ præſentium,& futurorũ adiectum fuit: ſed etiam quando appoſitũ fuit limitatè reſpectu bonorum præſentium.Poteſt nãque eius opi.ſuſtineri, quãdo eo animo conſtitutum reſpectu bonorum præſentium adiectum fuit, vt donatio irreuocabilis efficeretur: idque ex verbis meliorationis comprehenditur. Cùm enim conſtet id ea ratione factum fuiſſe, vt melioratio omninò irreuocabilis efficiatur,nihil intereſt,vtrũ poſſeſſio præſentium & futurorum, vel præſentium tantùm tranſlata fuerit:cùm id nõ attineat ad reuocabilitatem, vel irreuocabilitatem meliorationis,vt ſuperiùs oſtẽſum eſt. Similiter etiam poteſt eius opinio ſuſtineri: quando facta melioratione tertij, & quinti, res aliqua non taxatiuè, ſed demonſtratiuè pro ipſa melioratione aſſignata fuit:nã eo caſu quanuis conſtitutum ſolùm reſpectu illius rei eo pacto aſſignatæ limitatè adiectum fuerit, nihilominùs tamen ſequetur naturam meliorationis, ſuper qua appoſitum eſt, quæ eſt apta tam præſentia, quàm futura comprehendere,atque non ſolùm operabitur irreuocabilitatem reſpectu illius rei, ſed reſpectu omnium aliarum rerum, quæ ſub ipſa melioratione cõtinentur. Extra hos autem caſus opinio Tellij aduerſus Gometium admittenda erit.

¶ Similiter etiam infertur ex eiſdem non rectè perpendiſſe huius materiæ ſubſtantiam eundem Tellium in d.l.17.Tauri.nu.56.vbi inquit: in iuribus incorporalibus,vel aliis rebus, in quibus Maioratus inſtitutor, vel meliorans non habet poſ- 33
ſeſſionem,non poſſe effici Maioratum,vel meliorationem irreuocabilem, niſi ceſsio interueniat: adeò, vt neque ex precario, neque ex conſtituto, nec alio quouis traditionis genere in hoc caſu maioratus,ſeu melioratio irreuocabilis effici valeat: quod probat ex eo, ꝙ in iuribus incorporalibus, vel nominibus debitorum nõ poteſt fieri traditio aliter quàm per ceſsionem,citátque ad id text.in l. 3.ff.pro ſocio.vbi diſponitur, quòd nomina debitorum acquiſita ab vno ex ſociis,non communicantur actione pro ſocio, niſi cedantur: tametſi omnia alia bona à ſociis vniuerſalibus acquiſita, ſtatim actione pro ſocio communicentur.l.1.& 2. ff.eod.ti. Societas namque in hoc caſu videtur eſſe vice conſtituti.glo.vltima in l.2.ff.pro ſocio.Tira- 34
quel.de iure conſtit. par.2.amplia.32. nu. 6. Quod conſtitutum à lege introductum ad iura incorporalia non extenditur:ex quibus rationibus reprehendit Tiraquellum de iur.conſtit.amplia. 34. n.1. qui dixit,ex conſtituto transferri poſſeſsionem iurium incorporalium: ad quod ipſe Tellius allegat Alciat.in l.fina.n.78.C.de pact.dicentem: in iuribus incorporalibus, non acquiri ex conſtituto, quaſi poſſeſsionem futurorum. Quod ipſe etiam ex rationibus ſupradictis ad quaſi poſſeſsionem iurium præſentium extendit.

¶ Hæc namque omnia exactiùs expẽdenda, atque 35
conſideranda ſunt: poterunt namque frequentiſſimè contingere.In primis autem duo caſus clari præmittendi ſunt,in quibus opi.Tellij proculdubiò reiicienda erit.Primus,quando Maioratus,ſeu melioratio conſtat ex rebus corporalibus & incorporalibus ſimul: prout propè ſemper contingere ſolet.Nam ſi in hoc caſu conſtitutum genericè quoad omnia bona tam corporalia,quàm incorporalia proferatur: etſi incorporalibus vim traditionis non haberet: ſufficit tamen, quód in his, quæ corporalia ſunt, vim traditionis obtineat, vt quoad omnia alia, Maioratus ſeu melioratio irreuocabilis efficiatur: cùm ex hoc animus non reuocandi,quoad omnia comprehendatur,vt ſuperiùs oſtenſum eſt.

¶ Secundus, quando Maioratus, ſeu melioratio conſtat ex rebus incorporalibus tantùm: nam ſi ea bona eius qualitatis ſint, vt conſtituens illa eo tempore quaſi poſſideret, veluti iuriſdictio, vel iura, & actiones, & ſeruitutes, quæ iam acquiſita erant:dicendum erit earum rerum quaſi poſſeſſionem transferri ex conſtituto,ſi poſteà conſtitutarius nomine eius, cuius nomine ſe poſsidere conſtituit,illis vſus fuit:prout dixit Bart.qui ſic eſt intelligendus in l.quod meo, in principio.nu.6.ff.de acquir.

acqui. poſſeſ. quem ſequuntur Rapha. Cuma. numero 5. & Alex. nu. 22. ibidem & alij plures, quos refert Tiraquel. de iure conſtit. 2. part. amplia. 34. num. 1. cum ſequentib. Qui ſic intelligendus eſt, ſecundum quem intellectum non meretur reprehendi: tametſi Tellius in d. l. 17. num. 56. illum indiſtinctè reprehendat.

36 ¶ Nec obſtat tex. in d. l. 3. ff. pro ſocio. vbi nomina debitorum ſociis non acquiruntur, ſed in ſuo ſtatu manent: quãuis ſocietas habeatur, vt ſuperiùs diximus, viee conſtituti. Nam ad illum tex. poteſt tripliciter reſponderi. Primò, quòd in ea lege non interuenit verum conſtitutum: ideóque non poteſt trahi eius legis diſpoſitio ad caſum de quo agimus, in quo verum cõſtitutum interpoſitum fuit, ne duplex fictio circa idem interueniat: imò in caſu illius legis, ſi ſocius ſe cõſtitueret nomine alterius ſocij, nomina debitorũ poſſidere: ipſeq; nomine illius actiones proponeret, exiſtimarẽ ex ſuperiùs adductis, illud pro traditione accipiendũ eſſe: cùm nulla ratio diuerſitatis inter nomina debitorũ, & cætera iura incorporalia, quoad hoc aſſignari poſſet. Secũdò, quia cùm in caſu de quo agimus, nõ tam de poſſeſſionis traditione, quàm de iure non reuocandi agatur, & ex hoc conſtituto animus non reuocandi comprehendatur, conſequẽs eſt, vt illud irreuocabilitatem Maioratus, ſeu meliorationis operari debeat. Tertiò, quia huiuſmodi conſtitutum habet vim ceſſionis, vt ſtatim dicemus.

¶ His igitur duobus caſibus tanquam certiſſimis
37 prę ſuppoſitis, verſabitur huius articuli difficultas circa aliumtertium caſum: quãdo ſcilicet iura incorporalia eius naturæ ſunt, vt eorũ quaſi poſſeſſio nõ ſit apud conſtitutariũ: prout exemplificant Bart. nu. 6. Cuma. nu. 5. & Alex. nu. 23. in d. l. quod meo. ſeu quando quaſi poſſeſſio erat penes conſtitutarium, ipſe tamen poſt conſtitutum non fuit vſus illis iuribus nomine illius, cuius nomine ſe quaſi poſſidere cõſtituit. In quibus caſibus ſecundum receptiores Scrib. ſententias, quaſi poſſeſſio ex conſtituto non transfertur: in hoc autem caſu, in quo maior difficultas verſatur, etiam di-
38 cendum erit, ex cõſtituto Maioratum, ſeu meliorationem irreuocabilem effici. Idque ex eo, quòd quanuis ex hoc conſtituto non cenſeatur tranſlata quaſi poſſeſſio, cùm tamen id in executionem ipſius Maioratus, ſeu meliorationis appoſitum
39 ſit: vicẽ ceſſionis obtinere debeat: omne namque verbum quod apponitur in donatione iurium & actionum, quod effectũ atque perfectionẽ actus denotet, nec aliquid in poſterum efficiẽdum relinquat, vicem ceſſionis habet: prout profitentur Bald. in l. 1. C. de actio. & oblig. nu. 18. & Salicetus in l. fin. C. quãdo Fiſcus, vel priua. nu. 4. Conſtat autem nullum verbum inueniri poſſe, quod magis effectũ, atque perfectionẽ denotet: quàm conſtitutum poſt meliorationẽ interpoſitũ. Cùm enim ex illo traditio in rebus corporalibus comprehendatur: non mirũ cenſeri debet: ſi ex eo ceſſio etiam in incorporalibus deducatur. Quod expreſsè dixit Carolus Molineus in additionib. ad Deci. conſ. 251. litera. F. vbi ex hoc reprehendit Deciũ in eod. conſ. nu. 3. ex eo, quòd dixerit, quòd facta donatione iuriũ, & actionum cum clauſula conſtituti poterit donãs ſecundam donationem facere cum traditione. Et quòd ſecundus donatarius præferendus erit: quaſi primo res donatæ traditæ non fuerint, vt enim Carol. Moli. inquit, ipſe fallitur, ex eo, quod cõſtitutum in hac ſpecie vicem ceſſionis obtineat. Sicque etiam Decium reprehendit Tiraq. de iur. conſt. parte 3. limit. 1. num. 9. & 10. Quæ opinio ſatis menti cõſtituentis ſe iura & actiones nomine Maioratus ſucceſſoris vel meliorati poſſidere, conuenire videtur: ſed quanuis dubia foret, ſufficient ad huius articuli reſolutionem duo caſus, quos tanquã abſolutos ſuperiùs præpoſuimus cũ rarò ſimiles Maioratus, ſeu meliorationes fieri ſoleãt abſque eo, quod ſub vno illorum comprehendantur.

¶ His autem quæſtionibus circa modum irreuocabilitatis qui ex traditione reſultat expenſis, ſupereſt vt ad alios caſus ex quibus Maioratus vel melioratio irreuocabilis effici poteſt vltra eos qui in dictis legibus continentur, pertrãſeamus. Non enim ex eo quòd in dictis legibus Tauri aliqui caſus per viam exceptionis enumerẽtur, alij ſimiles excluduntur, vt ex pluribus probat Telli. in d. l. 17. nu. 91. poſt cęteros eius l. cõmentatores.

¶ In primis autem de pacto de non reuocando agendum erit, diſcutiẽdúmque, vtrum ex eo Maioratus, ſeu melioratio irreuocabilis efficiatur. 40
Qua in re dicendum erit, ex huius clauſulæ adiectione Maioratum irreuocabile effici: quod probatur ex text. in l. vbi ita donatur. ff. de dona. cau. mor. vbi diſponitur, quòd donatio. cauſa mortis, quæ ſui natura reuocabilis eſt, ex pacto de non reuocãdo irreuocabilis efficitur, vbi id communiter Scrib. annotare ſolent: quod potiori ratione in Maioratibus dicendũ eſt, in quibus ex actibus quibus voluntas & animus non reuocandi comprehẽditur, eorum irreuocabilitas cauſatur: à fortiori igitur idipſum dicendum erit, quando expreſsè Maioratus inſtitutor promittit ſe nunquam Maioratũ reuocaturũ: quod ſic reſoluunt in melioratione loquentes Telli. in d. l. 17. nu. 99. & Peralta in l. cùm pater. §. à filia. num. 32. ff. de legat. 2. idque probabile mihi videtur, prout etiã ſupra, lib. 1. cap. 12. num. 21. oſtendimus.

¶ Cæterùm etſi hæc ſatis probabilia ſint, pluries tamen in cauſis quæ circa ea contigerunt, vidimus magno conatu attẽtari ex hac clauſula Maioratum non effici irreuocabilem ex ſequẽtibus,

¶ Primò, quia quando aliquis facit donationem cauſa mortis, vel alium cõtractum ſui natura reuocabilem, etiamſi promittat ſe illum non reuocaturũ, poteſt nihilominùs illum reuocare: quod opinatur gloſ. in l. ſi alienam. §. Marcellus, verb. *Acceperit*. ff. de dona. cauſ. mort. & Bald. in l. cùm quis. ff. de cond. ob cauſam. ibi. Sed quid ſi dixi. Alex. in l. quæ dotis. ff. ſolu. matr. col. 3. in 6. fall. Ang. conſi. 254. incipiẽ. Hæc quæſtio multùm eſt mihi dubia. col. 2. Corn. conſi. 126. col. 2. lib. 1. vbi dixit hoc procedere, etiamſi in pacto de nõ contraueniendo iuramentũ interuenerit: quia etiam iuramentum naturam contractus ſortietur: Deci. conſi. 475. nu. 17. Aym. cõſi. 51. verſi. Non obſtat dum tertio. lib. 1. pro quibus eſt text. in l. cũ precario. ff. de preca. vbi Scrib. id notant.

¶ Secundò quia, quando contractus ſui natura 41
reuocabilis eſt, clauſula acceſſoria in eo appoſita reuocabilis eſſe cenſetur. l. ſub conditione. ff. de bono. poſſ. contra tabul. l. in ſeruitutẽ. §. ſed & ſi quis. ff. de bon. liber. gloſ. in l. ſi patronus. verb. *Fauiana*. ff. ſi quid in frau. patr. Iaſ. qui plura refert in l. ex teſtam. nu. 1. & 2. C. de fideicom. idem Iaſ. in l. non dubium. C. de legib. nu. 56. Sic etiam dici ſolet, quòd ſtipulatio appoſita ſuper contractu

reuocabili, est reuocabilis. l. stipulatio hoc modo concepta. vbi per Scrib. ff. de verb.obl.l.cùm mota.vbi Angel. & Alex. Iaſ. & alij communiter notant.C.de tranſactio.

¶ Tertiò, quia clauſula de non reuocando aſſiduè poſt diſpoſitionis verba apponi ſolet,potiùs ad executionem, quàm ad ſubſtantiam diſpoſi-
42 tionis.Et clauſulæ, quæ ad executionem contractus apponuntur, non ſolent eius ſubſtantiam alterare:text. in clem.1.in fi.de præbend. Abb.in c.cum noſtris. in fi. de conceſſ. præben. Cardin. conſi.25.in fin. Alex.in l.quæ dotis.col.4.ff.ſolu. matr.Deci.conſi.2.num.9. & conſi.205.num.18. D.Dida.de Couarr.in Rub.de teſt. 2.part. nu.12. verſi. Tertia concluſio.

¶ Quartò, quia clauſula de non reuocando eſt
43 conſueta apponi à notariis, & tales clauſulæ nihil operantur, niſi conſtet à contrahentibus ex profeſſo appoſitas eſſe:Bart.in l.1.ff.de iure codi. Bald.in l.quoties.nu.1.C. de hæred.inſtit.Ant.in c.cùm contingat.col.7. verſi.Quartus caſus.in fi. de iure.iuran. & Abb.ibi. nu.23. idem Abb. in c. Quintauallis eod.tit.nu.32.ad fin.Alex.cõſi.141. num.2.lib.1. Soc.conſi.250.ante fi.lib.2. Gozad. conſi.80. nu.15. qui loquitur in clauſula de non contraueniendo. Curt.Iun. conſil.101. num.11. Carol.Molin.in conſuetu. Pariſi. tit.1.§.10.q.13. idem in additio.ad Alex.conſi.28.lib.2. D. Dida. de Couarr. in Rub. de teſta. 2. parte num. 14. & alibi ſæpe Scrib.

44 ¶ Nec obſtat text.in d.l.vbi ita donatur.ff.de donat.cau. mor. qui eſt præcipuum contrariæ opinionis fundamentum:nam ad illum reſpondetur dupliciter: primò, quòd ille text. nihil aliud diſponit, niſi quòd donatio, quæ aliàs eſſet cauſa mortis,ex pacto de non reuocãdo, efficiatur donatio inter viuos, vt conſtat ex verbis eiuſdem.l. ibi.*Perinde haberi debet, atque alia quæuis inter viuos donatio*: ſed ſic eſt,quòd ſi donatio inter viuos fiat per viã Maioratus, eſt reuocabilis vſque ad mortem:ex d.l.44.Tauri:niſi traditio, vel alia in ea l. contenta interueniãt:igitur conſequẽs eſt, quòd quãuis in hoc caſu Maioratus trãſeat in donationem inter viuos,nõ ex eo irreuocabilis efficiatur.

¶ Secundò reſpondetur,quòd ex eo in d.l. vbi ita donatur ex pacto de non reuocãdo inducitur irreuocabilitas,quia donatio cauſa mortis trãſit in donationẽ inter viuos:ſed quando contractus de quo inter partes conuenit, non poteſt tranſire in aliam ſpeciem cõtractus, clarum eſt, quòd ex pacto de non reuocando non efficitur irreuocabilis l. cum precario.ff. de preca. per quem text. Bart. Pau.& communiter Scrib.in d.l.vbi ita donatur, id notant. Sed in caſu de quo agitur, Maioratus ex clauſula de non reuocando non poteſt tranſire in aliam ſpeciem contractus, ſemper enim remanet contractus Maioratus,etſi clauſula de non reuocando appoſita ſit. Igitur conſtat nullo pacto ex ea clauſula irreuocabilem fieri.

45 ¶ Sed quamuis iſta vrgere videãtur:nihilominus dicendum erit, Maioratum ex prædicta clauſula irreuocabilem reddi. Neque obſtat primum fundamentum ex glo. in d. l. ſi alienam in §. Marcellus, & quæ ibi diximus : nam illa glo. ſi in pacto de non reuocando accipienda ſit,loquitur apertè contra text. in d. l. vbi ita donatur. atque idcirco communiter reprobari ſolet, ſicque illam reprobant Oldra.Dyn.Albe. & Bart.ibi,& Iaſ.in l.quæ dotis.num. 33. ff. ſolu.matr.idem in l.non omnis num.2.ff. ſi cert. petat. D.Didacus de Couarr. in rub. de teſt. 2.parte.num.12.Guill.Bened.in cap. Rainutius verbo, Teſtamentum 4. nu.25. Carol. Ruin.in l.1.§.nuntiatio. num.16.ff.de noui. ope. nun.Soc.Iun.cõſi.114.nu.10.13. & 15.lib.3.Ant. Gabr. qui hanc dixit commu. opinionem, lib. 2. comm.opin.concl.9. tit.de iur.iur.nu.2. & 7. Secundò, quia gl.in d.§.Marcellus.verb. *Acceperit*. non loquitur in pacto de non reuocando, imò in eo pacto gl. ibidem verbo, *Nullo caſu*. inquit donationem cauſa mortis ex pacto de nõ reuocando irreuocabilem efficiideoque gl.in verb. *Acceperit*. in pacto de non contraueniendo, vel ſimili 46
intelligenda eſt : quod pactum non alterat naturam contractus, nec illum de vno in alium tranſfundit, ſed ſecundùm naturam ipſius contractus accipiendum eſt : ſicque intelligendum eſt quod dixit Bald. pro contraria etiam opinione citatus, in l.cùm quis.ff.de condi. ob cauſam, vbi quærit de quæſtione, quid ſi dono poſt mortem meam, & promitto non contrauenire : an erit donatio inter viuos, & dicit quòd arguì poteſt quòd ſic, ex quo impoſuit ſibi donans neceſſitatem, contrariũ tamen decidit Bal. ibi,ex eo quòd iſta promiſſio adaptari debet ad naturam contractus, & non dicitur contrauenire qui vtitur natura contractus.l.quæro. §. inter locatorem.ff. loca. quod dictum Bald. ſummè neceſſariũ eſt ad huius materiæ intelligẽtiam, atque illud ſic intellexerunt & declararunt Alex. in l.quæ dotis. nu.11.ff. ſol. matr. Guill.Bened. in d.c.Rainutius. verb. teſtamentũ.4.nu.27. Sicque intelligenda ſunt ea quæ dixerunt Corneus, Gozadi. Aymon. & alij quos pro contraria opinione citauimus, dicẽtes, quòd is qui promiſit non contrauenire diſpoſitioni reuocabili,etiam cum iuramento, poſſit nihilominùs illam reuocare : ſi enim id in pacto de non reuocando dixiſſent, loquerentur apertè contra text.in d.l.vbi ita donatur. & aduerſus receptiſſimam omnium Scriben.ſentẽtiam : cùm etiam ex ſolo pacto de non reuocando,etiam abſque iuramento ea donatio reuocari non poſſet.Quæ differentia inter promiſſionem de non reuocando, & de non contraueniendo,à Bal.in d.l.cùm quis, & aliis Scrib. qui illum ſequuntur, palam deducitur:mihiq; vera & iuridica videtur. Is namque qui promittit donationem cauſa mortis non reuocare, neceſſariò illam in donationem inter viuos transfundit : non enim eſt dare donationem cauſa mortis, quę reuocari non poſſit:ille autem qui promiſit non contrauenire, non alium contractum facere videtur, ſed ea donatione ſtante, illi non contrauenire promittit, non autem dicitur venire contra donationem cauſa mortis, qui illam reuocat, cùm id ex propria ipſius natura procedat.

¶ Ex quibus conſequitur, nõ eſſe quoad hæc admittendam concordiam quam aſſignauit Decius in l.ſi.nu.21.C.de pact. & in l.non omnis. nu.11. ff.ſi cert.pet.& in conſi.305. nu.7. quòd ſcilicet ſi pactum de non contraueniendo donationi cauſa mortis,appoſitum ſit in verbis ſubſtãtialibus donationis, trãſeat ipſa donatio in donationẽ inter viuos:ſi verò appoſitum ſit in verbis executiuis, non. Quam concordiam ſecutus fuit. D.Dida.de Couarr. in rub.de teſtam.2.parte. num.12.& alij quos refert Anto. Gabr.lib.2.comm. opin. tit. de iureiur.num.3. & 4. Nam cùm vt ſuperiùs oſtenſum eſt, verba hæc ſecundùm naturã contractus

intelli

intelligenda ſint, nec ex illis alteretur, conſequẽs eſt, nihil intereſſe, an in verbis diſpoſitiuis, vel executiuis adiecta ſint, eo præſertim, ꝙ hęc differẽtia non rectè ad materiã de qua agimus, adaptetur.

¶ Non obſtat etiam ſecundum fundamentum,
47 quòd quando contractus principalis eſt reuocabilis, omnes clauſulæ acceſſoriæ reuocabiles etiam cenſentur: illud enim verum eſt, niſi clauſula efficax ſit ad trãsferendũ contractũ in aliam ſpeciem cõtractus irreuocabilis: tunc enim, cùm contractus in quẽ primus transfuſus eſt, irreuocabilis ſit: per conſequens & omnes clauſulæ in eo appoſitæ: vt in d.l. vbi ita donatur, quod & Scrib. in l. cum precario ff. de preca. notare ſolent.

¶ Item illud quod dici ſolet, quòd clauſula acceſſoria ſequitur naturam diſpoſitionis principa-
48 lis, intelligendum eſt quando clauſula eſt verè acceſoria & dependens: ſecùs autem quando in diſpoſitione apponitur clauſula importans aliquid diuerſum & ſeparatum æquè principaliter, vt poteſt dici de clauſula de qua agimus: tunc enim ea clauſula non ſequitur naturam principalis diſpoſitionis, prout dixit Caro. Rui. conſi. 151. nu. 9. ad fi. lib. 3. Deci. in cap. prudentiam. §. ſi verò. num. 2 de offic. delaga. Anto. Gabr. lib. 6. commun. opin. tit. de clauſulis, concluſ. 10. nu. 7.

49 ¶ Non obſtat etiam tertium fundamentũ, quòd dicta clauſula de non reuocando ad exequutionem diſpoſitionis apponi ſolet: quod attendendum non eſt ex tex. in d. Clem. 1. de præben. iunctis his, quæ in id Scrib. cumulare ſolent. Nam quanuis hæc genericè ab Scrib. dici ſoleant, & huic quæſt. de qua agimus adaptari, vt conſtat ex his quæ tradit Deci. in d.l. nõ omnis. & in d.l. fi. & in conſ. 505. & Illuſtriſſ. D. Didac. de Couarr. in d. Rub. de teſtam. 2. parte nu. 12. nõ tamen rectè hęc adaptatio fieri poteſt. Si enim quis fecit donationem cauſa mortis, & poſt verba depoſitiua ipſius donationis adiecerit, quam ſcilicet donationem promiſit, non reuocare ex quacunque cauſa, non eſt dubium quin dictæ legi, vbi ita donatur, ſatisfactum eſſet: cùm non meliùs in alia donationis parte verba illa apponi poſſent. Non enim dicta l. vbi ita donatur, declarat locum vbi verba hæc apponenda ſunt, ſed ſolum conſiderat, vtrum donans voluerit illam donationem irreuocabilem eſſe: quod ſatis ex dictis verbis comprehenditur.

50 ¶ Quibus non obſtat deciſio text. in d. clem. 1. de præben. vbi verba appoſita in clauſulis executiuis attendenda non ſunt, vt ex illis gratia augeatur, vel etiam eius natura alteretur: nam ille text. intelligendus eſt, quando in illis clauſulis non diſponitur principaliter illud, quod ex eis comprehendi prætenditur, ſed ſolùm obiter atque incidenter & ad alium finem mẽtio fit de aliquo, quod non erat ſub diſpoſitione principali comprehenſum, veluti ſi in gratia duorum beneficiorum alicui facta in clauſulis executionis dicatur: ita tamen, quòd cura animarum non negligatur, ex hac clauſula obiter atque incidenter appoſita, non eſt augenda gratia vt ad beneficia curata extendatur: nõ enim res tanti præiudicij ex ea clauſula inducenda eſt: ſed ſi Romanus Pontifex poſt ipſius gratiæ conceſſionem nõ obiter, ſed ex propoſito dixiſſet, quam gratiam volumus effectum obtinere: & ſi ea beneficia curata ſint, vel etiam ſi alterum eorum curam animarum annexam habeat, nulli dubium quin hæc clauſula ſufficeret in quacunque parte adiiciatur, ad hoc, vt id diſpoſitum fuiſſe cenſeatur: quod probatur in duobus exemplis in d. clem. 1. Appoſitis: & ita declarat Cardin. ibid. num. 2. referens in id Paul. de Leazar. & Lauren. de Rodul. adiiciénſque quòd ratio decidendi ad illam clem. eſt, quia intentio Papæ nõ tendebat ad illud, nec in eo fundabatur, aliàs autem ſecus foret: quod etiam ibi notant Ancharra. in 6. notab. & Imol. col. 5. & cæteri Scrib. & Feli. qui id optimè declarat in cap. licet. nu. 7. de offi. ordin. Item ille text. loquitur in gratiis à Romano Pontifice conceſſis, in quibus de ſtylo curiæ ſolent plures clauſulæ executioni adiici, etiam Papa inconſulto, nec ſolent conceſſiones ampliare: quod non tam facilè ad contractus trahendum erit, præſertímque ad caſum de quo agimus: cùm hæc clauſula nullo congruentiori loco, quàm poſt factam donationem apponi poſſit: cùm eius firmitatem, perpetuámque irreuocabilitatem contingat.

¶ Similiter non obſtat quartum fundamentum contrariæ opinionis, quòd hæc clauſula de ſtylo tabellionum apponi ſoleat, atque ideò nõ operatur effectũ: id enim pluribus iuris principiis ad- 51
uerſatur: cùm notarius ſemper cenſeatur rogatus à partibus, vt clauſulas cõſuetas apponat, eáſque de voluntate partium cenſeatur apponere l. quòd ſi nolit. §. quia aſſidua. ff. de ædili. edict. l. fi. C. de fideiuſ. idque Feli. nu. 6. Deci. nu. 6. Ripa. nu. 47. & cõmuniter Scrib. in c. cùm M. Ferrariẽſis de conſt. notare ſolent: & alij quos refert Ant. Gabr. lib. 6. com. opin. tit. de conſuetudine, concl. 3. num. 1. & quanuis quãdo notarius abſque partium ſpeciali voluntate clauſulas conſuetas appoſuit, de hoc dubitari ſoleat ab aliquibus, tamen de eo dubitari non poteſt, quãdo in præſentia partium cum his clauſulis contractus lectus fuit: tunc namque ſine dubio ſimiles clauſulæ ſuum effectum operantur: prout dixit Imol. in l. filio præterito col. 4. ff. de iniuſto rup. irritóque facto teſt. quem refert & ſequitur Alexand. conſ. 142. nu. 10. & 11. lib. 2. quod etiam Scrib. ſuperiùs citati ſenſerunt, vt ex eorum verbis comprehenditur.

¶ Non etiam obſtant reſponſiones quæ ad d. l. vbi ita donatur, quæ eſt noſtræ opinionis præcipuum fundamentum, aſſignantur, vt pro illa adduci non valeat. Prima enim reſponſio, quòd in 52
illa l. ſolùm diſponatur, quòd ex pacto de non reuocando donatio cauſa mortis tranſeat in donationẽ inter viuos: & quòd nihilominus Maioratus in donatione inter viuos inſtituta ex ſui natura reuocari poſſit: & apparẽs ſit, nõ tamẽ omninò aſtringit, ſiquidem effectus pacti de nõ reuocãdo eſt vt donatio cauſa mortis, quæ aliàs irreuocabilis foret, irreuocabilis fiat, vt d.l. comprehẽditur: qua ratione cùm donatio cauſa mortis ſui natura reuocabilis ex hoc pacto irreuocabilis efficiatur, tranſit in donationem inter viuos cum eadem qualitate irreuocabilitatis: cùm irreuocabilitas cum donatione cauſa mortis incompatibilis ſit, ex quo fit vt ex hoc pacto principaliter cauſetur irreuocabilitas, & ex irreuocabilitate incidenter fiat tranſitus in donationem inter viuos, quod ex Bart. & com. Scrib. in d. l. vbi ita donatur, comprehenditur: cùm igitur ex hoc pacto principaliter irreuocabilitas contractus deducatur, hoc ſolùm ſufficit, vt Maioratus irreuocabilis ſit, & in hoc d.l. vbi ita donatur. noſtræ opinioni fauet: ſi enim ex aliis actibus, qui irreuocabilitatem

inducunt,Maioratus fit irreuocabilis,vt ſuperiùs oſtenſum eſt,cõſtat à fortiori idipſum dicendum ex verbis, ex quibus expreſsè animus non reuocandi comprehenditur.

53 ¶ Non etiam obſtabit ſecunda reſponſio, quòd in d. l. vbi ita donatur. donatio in aliam ſpeciem donationis tranſit:in caſu autem de quo agimus, Maioratus in aliam ſpeciem contractus non poteſt tranſire:nam ſi benè conſideretur illud quod ex d.l.vbi ita donatur, deducere contẽdimus,eſt, quòd contractus reuocabilis ex pacto de non reuocando irreuocabilis fiat, quando irreuocabilitas cum illo cõtractu compatibilis eſt:ſed quando contractus irreuocabilitatem non patitur, tranſit in aliam ſpeciem cõtractus, cuius naturæ irreuocabilitas non repugnet. Ex quo infertur, quòd ſi quando irreuocabilitas non eſt compatibilis cum contractu de quo agitur ex pacto de non reuocando, contractus irreuocabilis efficitur, & tranſit in aliam ſpeciem contractus, à fortiori id dicendum ſit, quando contractus ſui natura irreuocabilitatẽ admittit, vt tunc irreuocabilitatẽ operetur prout in Maioratu dici poteſt: non enim neceſſaria eſt vnius cõtractus in alium transfuſio,niſi quando contractui qui gerit,irreuocabilitas repugnat, quod planè ex d. l. vbi ita donatur.& ex his quæ ibi Scrib. notant,comprehenditur: ex quibus hic articulus pleniſſimè expenſus & reſolutus manet:& hæc de primo caſu irreuocabilitatis vltra eos qui in ll. Tauri continentur,dixiſſe ſufficiat.

54 ¶ Secundus caſus vltra eos qui in dictis ll. Tauri continentur, in quo Maioratus irreuocabilis efficitur, eſt quando in Regia facultate quæ ad inſtitutionem Maioratus conceditur, expreſsè præcipitur, vt ſemel Maioratu inſtituto ampliùs reuocari non poſſit. Nam ſi huius facultatis virtute Maioratus in contractu inſtituatur, Maioratus irreuocabilis fiet:ex eo namque quòd Maioratus inſtitutor huiuſmodi facultate vſus fuit, conſtat eius voluntatis fuiſſe, vt Maioratus eſſet irreuocabilis: quod verum profitetur eſſe Pet.à Peralta.in l. 3. §. qui fideicommiſſum. ff.de hære.inſtitu.num. 119. cum ſeq. & quamuis ipſe generaliter loquatur, dictum tamen eius ad Maioratum in contractu inſtitutum reſtrigendum eſt: in Maioratu autem in teſtamento inſtituto contrarium dicendum erit:vt ſup.iſto.c.num.20. reſoluimus.

55 ¶ Sed dubitari etiam ſolet, vtrum ex iuramento in Maioratu appoſito maioratus ipſe irreuocabilis efficiatur: in qua quæſtione tres caſus diuerſi ac ſeparati conſiderãdi ſunt. Primus,quãdo iuramentum ſimpliciter fuit interpoſitum. Secũdus, quando ſimul cum iuramento appoſitum fuit pactum de non reuocando. Tertius, quando iuramentum adiectum fuit pacto de ratum habendo,vel non contraueniendo.

56 ¶ In primo caſu dicendum eſt, non obſtante iuramento Maioratum reuocari poſſe: nam iuramentum contractui ſimpliciter appoſitum non mutat,nec alterat eius naturam,ſed illam in omnibus ſequitur.l.fi.C. de non num.pecu.l.ſed etſi poſſeſſori.§.item ſi iurauero.vbi Iaſ.num.9. ff. de iure iur. l. eum qui.eod. tit.tex.in c. quemadmodum.de iur.iur.& vtrobiq;. DD.l.adigere.§. fi.ff. de iure patro.l.ſi quis inquilinos.§.fi.ff.de lega.1. l.fi.ff.qui ſatis dare cogan.l. iuris gentium.§.prætor ait.ff.de pactis.l.nõ dubium.C.de legibus.c.ſi diligenti. de foro compe. per quæ iura dicere ſolent. DD. quòd iuramentum appoſitum in contractu recipit omnes conditiones, ſubauditiones & limitationes,quę veniunt ex natura cõtractus, quod dixit Oldra.conſil.95. col. fi. & conſil. 231. col.1. Specul.tit.de arbitris.verſic. Arbitrator verò.Bald.in c.quæ in eccleſiarum.de conſti.nu.25. Corne.conſ. 291. num. 10.lib.4. Decius in.l.non omnis.num.11.ff. ſi cer.pet. & in conſ.345.nu.2, Grattus conſ.45.nu.20.lib.1. Anto.Gab. qui plura refert, hánque opinionem aſſerit com. lib. 2, commu. opin.tit. de iureiurando,concl.10.nu.1.

¶ In ſecundo caſu quando iuramentum fuit adiectum pacto de non reuocando, ſine dubio dicendum eſt Maioratum effici irreuocabilem, cùm hoc ex ſolo pacto abſque iuramento etiam fiat,vt ſuprà reſoluimus: in hoc autem iuramento interponendo ſemper præ oculis habeatur Pragmatica Regia,quę prohibet iuramenta contractibus alioqui validis interponi.

¶ In tertio caſu, quando iuramentũ pacto de ratum habendo, ſeu non cõtraueniendo adiectum fuit, dicendum videtur adhuc Maioratũ reuocari poſſe:cùm enim ex illo pacto ſine iuramento non inducatur irreuocabilitas, conſequẽs eſt,vt idem iuramento adiecto dicendum ſit, cùm iuramentum ſecundum naturam contractus accipiẽdum ſit, & ex propria natura Maioratus reuocari poſſit, nec ex prædictis verbis eius irreuocabilitas cauſetur:vt ſupra iſto.c.nu.46.oſtẽſum eſt: quod expreſsè Corn. & alij quos ibi citauimus fatẽtur. 57

¶ Contrariam autem opinionem, imo quòd iuramentum adiectũ pacto de non contraueniendo facit donationem cauſa mortis irreuocabilem tenuerunt plures quos copiosè refert Anto.Gab. lib. 2.com.opin.tit.de iureiur.conclu. 10. nu. 11, quod admitti poterit, quando adeò enixè iuramentum de non contraueniendo appoſitum fuit vt etiam reuocationem præcisè cõprehendere videatur: ſecus autem quando iuramentum alium ſenſum admittere poteſt, & ſecundùm naturam contractus intelligi: tunc enim ea quæ prædiximus,obſeruanda erunt.

¶ Vltra hos,autẽ caſus,alios adiicere ſolẽt Commentatores in d.l.17. Tau. quibus melioratio reuocari poteſt: veluti cùm facta fuit cauſa ſtudij, vel in titulum patrimonij:ſed cum hæc ad Hiſpanorum Primogenia adaptari non poſſint,ea conſultò omittimus.

¶ Cæterùm dubitari ſolet, vtrum Maioratus inſtitutio quæ ex prædictis clauſulis irreuocabilis fit, ad eam irreuocabilitatem conſequendam requirat acceptationem primi ſucceſſoris in eo vocati, vel etiam ante acceptationem reuocari non poſſit: in qua quæſt. prima facie dicendum videtur huiuſmodi maioratus inſtitutionẽ etiam ante acceptationem reuocari non poſſe:nam etſi in omnibus donationibus iure communi acceptatio neceſſaria eſſet, vt in l.abſenti. ff. de donatio.in l.ſi ego.ff.de nego. geſtis l. 4.tit.4.part.5. ibi. *La tercera quando ſon preſentes en el lugar el que da y el que recibe la donacion. La quarta quãdo a quelque quiere hazer la donacion, es en otra tierra:ca entõces no la puede hazer ſino por carta, o por menſagero:* quod adeò verum eſt,vt id etiã in donat.facta pię cauſę procedat gloſ.com,recepta in l.illud. C.de ſacroſ. Eccl. Iaſ.in l.qui Romæ.§.Flauius.n.4.ff.de verb. obli.Dec.in l.contractus nu.16.ff.de reg.iur.& in conſ.226.nu.7.Culti.Iun.conſ.120.nu.2.Grattus 58 Vide quę n. 4 & 5 pſ.

cõsi.25.n.37.1.parte,Ruinus qui hanc dixit cõmu. consi.13.n.10.li.4.& consi.37.n.14. eod.li.& alibi
59 sæpe Scrib.Hodie autem de iure Regio aliter videtur dicendum,ex l.3.tit.*de las excepciones*.li.3.ordi. quæ hodie est.l.2.ti.16.li.5.in noua.ll. Reg. collectio,cui⁹ hęc sunt verba.*Pareſciendo que vno ſe quiſo obligar a otro por promiſsion, o por algun contrato, o en otra manera ſea tenudo de cumplir aquello a quẽ ſe obligo:y no pueda poner excepcion que no ſue hecha eſtipulacion, que quiere dezir prometimiento con cierta ſolennidad de derecho, o que fue hecho el contrato, o obligacion entre auſentes.* Sicque ex ea lege iam hodie in donatione acceptationem non esse necessariam censuerunt Rode. Xua. in l. quoniam in prioribus.in declaratione ad l.Regni.8.q.principali.n.7. & Anto. Gome. variarum resolut.tomo.2.c.4.nu.3.ad fi. versi. Imò quod magis est.& eodem tomo.ca.11.n. 18.in fi.Didacus Perez in gl.l.3.ti.8.li.3.ord.Petrus Dueñas regu.119.limit.1.versi.Contrariam opi.qui in casu simili opinionẽ hanc probare videtur.

60 ¶Sed verius est,ea lege non obstante,adhuc acceptationẽ in donatione necessariam esse:quod pluribus rationibus probatur. Primò,quia ea lex quæ dẽ stipulationibus & aliis cõtractibus loquitur,ad donationem extendenda non est,quæ propriè loquendo,non est contractus:gl.ord.ab Scrib.cõmu.
61 secuta in Aut.Sacramenta pube.C.si aduer. vendi. quanuis largè & impropriè donatio cõtractus dici possit, vt probatur ex l.si donationis. C. ꝙ met. cau.quapropter in corpore iuris vbi tituli seruato ordine materiarum apponuntur, titulus de donationibus non apponitur inter titulos, nec libros contractuum,vt patet ex libris Digestor. & C.& Institutionum.Cùm igitur donatio nõ sit propriè contractus,consequens est,vt d.l. quæ correctoria est, loquens de contractu & stipulatione,ad donationẽ non extendatur,etiamsi in donatione eadẽ, vel maior ratio concurreret:prout non concurrit: text.in l.si verò.§.de viro.ff.sol.matr.glo.in Auth.
62 quas actiones. C. de sacrosc. Eccles.cum simil. imò cùm id in donatione immutatum non sit,iura antiqua in illa obseruanda erunt.l.sancimus.C.de testam. l. præcipimus. C. de appella. Secundò, quia etiamsi d.l.ex eius generalitate ad donationem extendenda foret,adhuc non obstat,quia illud dispo nit cum ea modificatione, scilicet, *Pareſciendo que vno ſe quiſo obligar a otro.* Quod in casu de quo agimus non concurrit: donans namque non est eius intẽtionis,vt velit donare,vel obligari, antequàm donatarius de ipsa donatione certior factus eam acceptet:text.est in l.qui absenti.ff.de acquir.poss. cuius verba sunt. *Qui abſenti ſeruo ſcribit,vt in libertate moretur,non eam mentem habet,vt ſtatim velit ſerui poſſeſsionem dimittere, ſed magis deſtinationem ſuam in id tempus conferre,quo ſeruus certior factus fuerit.* facit text.in l.si pater filio.ff.de manu.vindi. cùm igitur non eam mentem habeat donator,vt statim velit obligari,sed demum secuta scientia & acceptatione donatarij: consequens est vt anteà possit donationem reuocare:prout Alex.in d.l.qui absenti. & commu.Scrib.aduertunt. Tertiò,quia etiamsi dicamus dictam legem reiecisse solennitatem stipulationis,& deduxisse rem ad æquitatẽ Canonicam, qua ex pacto nudo actio exoriebatur, adhùc non potest dici eam. l. acceptationem excluisse, cùm etiam de iure Canonico acceptatio necessaria sit, & ante illam donans obligatus non remaneat, secundum magis commu. Scrib.sententiam in ca.1. & 2.de pact.& in Rub.C.eod.& in Rub.ff.de verb. obli.pro qua est tex.in c.1.de concessio. prębẽ.li.6. Quartò,quia etiamsi de iure ciuili donatio ex solo pacto nudo fieri posset.l.si quis argentum.§.fi. C. de donatio. nihilominùs tamen acceptatio necessaria erat,nec aliter irreuocabilis efficiebatur:igitur ea lex quæ rem istam ad pactum nudum reduxit,non censetur etiam tollere in donatione acceptationem. Quintò, quia dicta lex solùm voluit tollere solennitatem stipulationis, & mutui, & alias solennitates, quæ à iure ciuili requirebantur ad contractuum validitatẽ: non autem voluit tollere ea,quæ à iure ciuili ad substantiam ipsorum contractuum & obligationum requirebantur: in donatione namque iure communi requirebatur,ꝙ fieret præsenti.l.absenti.ff.de don.item ꝙ si absenti fieret,nuntius interueniret.gl.ordi.in l.nec ambigi. in glo.1.eod.de don.Et quòd nuntius esset ad id specialiter deputatus gloss. in d. l. nec ambigi. quam commu. sequuntur Scrib. vt testatur Roma.cons.295.n.1.Hyppol. in l. si quis nec quæstio.n.69.ff.de quæstio.Guido Papæ.q.222,num.2. quæ omnia & alia plura solennitatem respicientia, ex d.l.ord.reiiciuntur:vt constat ex eius verbis,ibi. *No pudeponer excepcion que no fue hecha eſtipulacion, que quiere dezir prometimiento con cierta ſolennidad de derecho,o que hecho el cõtrato,o obligaciõ entre auſentes.* Sed acceptatio donationis est de ipsius substantia, & perfectione:text.in d.l.absenti.ff.de don.& in l. qui absenti.ff.de acquir.posse.& in c.1.de concess. pręb.li.6.non enim dicitur pactum etiam nudum, nisi duorum consensus concurrat. l. Labeo. ff. de verb.signi.l.si ego.ff.de neg.gest.l.lecta.ff.si cer.pet. l.ædiles.ff.de ædili.edi.Nec etiam ex eo oritur naturalis obligatio.l.consensu. cum seq. ff. de actio. & oblig. igitur cõstat nõ fuisse ab illa.l.Sublatam.

63 ¶ Præterea idipsum probatur ex eo, ꝙ si statuto caueatur aduersùs ius commune, ꝙ alteri per alterũ adquiri possit obligatio:illud intelligendum est interueniente absentis acceptatione, vt dixit Paul.vbi id pluribus comprobat cõsil.171.n.5.li.2. Alex.cons.126.n.11.lib.5.Curt.Iuni.cons.120.nu.2. cuius ratio est,ꝙ statutum illud plura operari potest absque eo, ꝙ acceptationem excludat: prout Paul.exemplificat: sufficit autem ꝙ statutum aliquid operetur vltra ius commune:in cæteris verò restringendum est, vt minùs illud corrigat, quàm fit possibile.l.si quando.cum simil.C.de inoffic.testa.Ex quibus & aliis hanc opinionem veriorem profitetur Greg.Lop.in l.4.ti.4.par.5.in verb. *Gran pro*.Illustriss. D.Didac.de Couarru.lib.1. variarum resolu.c.4.n.12.& 13. Auendanius in c. Prætorum. 2.parte.c.19.n.11.idque verum mihi videtur.

64 ¶ Quod adeò verum est, quòd etiamsi clausula constituti,vel reseruatio vsusfructus in Maioratu interueniat, reuocari possit,si acceptatum nõ fuerit:clausula namque cõstituti, vel reseruatio vsusfructus nihil operantur,nisi à parte in cuius fauorem appositæ fuerũt,acceptatæ sint.l.quod meo.§. si furioso.ff.de acqui.poss.l. si seruus communis. §. 1.& l.quemadmodum.eo.ti.l.si ego.ff. de neg.gest. Iacob.Butri.in l.quædam mulier. ff. de rei vendi. Soci. in l.1.§.si iusserim.nume.11.ff.de acqui. poss. & in consil. 153. numer. 2.libr. 6. Alexand. in d. l. quòd meo.in princ.numer.18.Deci.in l.cõtractus. numer.15.ff.de regu.iur.idem Deci.consil.226.n.9. vbi Carol⁹ Molin.in addi.litera.f.plura cumulat. Rube.cons. 117. numer. 1. Tiraquel. qui plura refert

fert de iure constitu.30.limit.numer.1.& 5.cũ seq. Chassa.consil.7.num.40.Grattus consil.36.nu.31. libr. 1. Bertran. consil. 116. numer.15. lib.2. Ruin. consil.121.n.3.lib.1.Curti.Iuni.consil.120.numer.3. Roland. à Valle consil. 19. numer. 7. & alibi sæpe Scribentes.

¶ Quod etiam in Maioratu cui pactum de non reuocando adiectum est,procedit: ante acceptationem enim reuocari poterit. Nam hoc etiam pactum necessariò acceptandum est, vt probatur ex his quæ paulò antè circa constitutum & vsufructus reseruationem cumulauimus: si enim Maioratus ex dictis clausulis irreuocabilis non efficitur ante acceptationem, pari ratione id in pacto de non reuocando dicendum erit, cùm non magis ex vna clausula, quàm ex alia Maioratus fiat reuocabilis: quod probatur euidentissimè. Nam donatio quæ alias erat irreuocabilis, ex dicto pacto transit in donationem inter viuos irreuocabiliter ex d.l.vbi ita donatur, sed donatio inter viuos quantumcunque irreuocabilis sit, potest ante acceptationem reuocari,vt iam ostensum est:igitur constat idem dicendum in Maioratu cui prædicta clausula apposita est, quæ opin. mihi vera videtur, tametsi contrariam probauerit Gregor. Lop.in l.4.ti.5.par.5,verb. *No lo puede hazer.*

¶ Idipsum etiam in maioratu, cui iuramentum simpliciter adiectum fuit,dicendũ erit:cùm enim ex maioratus natura ante acceptationem reuocabilis sit etiam cum clausula de non reuocando, consequens est, vt iuramentum eum irreuocabilem ante acceptationem non faciat, sed eius naturam sequatur: intelligendúmque sit si maioratus institutio acceptata fuerit: prout contractus principalis accipitur, vt supra isto c.numer.55. latiùs ostendimus:quibus adiiciendum est, quòd iuramentum appositum in actu libero,eum necessarium non facit,vt dixit Bald. in l.1.numer. 67. C.de sacrof.Eccles.Imol.in c.cùm contingat.colũ. 4.de iur.iur.Corne.cons.241.lib.4.numer.10.Grattus consil.45.num. 26. libr. 1. & ideò actus qui de sui natura est reuocabilis, non efficitur irreuocabilis iuramanto accedente.gloss.communiter approbata in c.fi.de procur.lib.6.verbo.*Reuocatus.*tametsi contrariam sententiam quoad hæc elegerit Grego.Lop.in d.l.4.tit.5.par.5.verb.*No lo puede hazer.* Quæ sequenda non est.

65 ¶ Nec obstat quod dixit gloss.in c.quotiens cordis oculus verb. *Et per te.* 1.quæst.7. quòd interueniente iuramento,potest alteri per alterum stipulari: quam sequuntur commu. Scrib. in l.stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. obligat. Rolandus à Valle,qui plura refert consil.19.num.29. cum seq. lib.1. Nam non acquiritur actio ex ea stipulatione irreuocabiliter, nisi is cui à tertio stipulatio recepta fuit,id acceptauerit,seu ratum habuerit:vt in statuto diximus sup.isto c.nu.63.comprobatúrque ex eo,quòd quanuis etiam fauore piæ causæ alteri per alterum stipulari possit, vt ex pluribus probat Iason.in d.§.alteri. numer. 6. tamen in donatione facta Ecclesiæ & piæ causæ acceptatio necessaria est,prout sup.isto.c.n.58.latiùs ostẽdimus.

66 ¶ Quæ omnia non solùm in iuramento simpliciter appositio vera sunt,sed etiam quando cũ clausula de non reuocando, seu non contraueniendo adiectum est. Maioratus namque etiam cum hoc pacto institutus non obstante iuramento reuocari potest:cùm enim Maioratus cum pacto de non reuocando institutus ante acceptationem reuocari possit, consequens est vt iuramentum in eo interpositum eius naturam nõ mutet, sed etiam acceptationem requirat,& ante eam actus etiam iuramento interueniẽte factus reuocari possit:quod vltra ea quæ iam dicta sunt, probatur ex eo, quod dixit Abb.per text.ibi. in c.sicut.el tercero.num.5. post Anton.ibi.de iur.iurand:vbi eleganter inquit, quòd per iuramentum,vel pactum nullus obligatur,nisi consentiat ille,cui fit iuramentum: quo in loco etiam subiicit,quòd quando quis iurat principaliter in fauorem alicuius absentis, primaria obligatio dirigitur in Deum: tamen si pars non curat de implemento, nec etiam Deus, & quòd hoc respectu requiritur consensus absentis: idipsum etiam probat text.in Clem. 1.de iur.iurand. ibi. *Nomine recipientis.*Per quem text.notant Cardi. & Ancha.ibi,quòd iuramentum illud quod Imperator præstat,præstandum est coram Deo,& beato Petro,& alio recipiente nomine Ecclesiæ:idem probat text. in c.tibi domino. 63. dist. ibi. *Tibi domino Ioanni Papæ ego Rex Ottho promittere & iurare facio.*quæ omnia comprobantur ex eo, quod dixit Archid.in c.quacunque arte verborum.22.quæst.5. in fi.vbi subiungit hæc verba.Nota tamen quòd nemo per iuramẽtum,vel pactum proprium obligatur, nisi consentiat ille cui fit pactum,vel iuramentum, & ex eo etiam quod dixit Deci.consil. 432.numer.25.& 26.vbi loquens in donatione iurata, inquit posse reuocari ante acceptationem: & ex his quæ dixit Fortu. Garsi. in c. 1. de pact. numer.23.& ex text.in l.non erit.§.ff.de iur. iuran. vbi Iason. numer. 1. & 10. post alios inquit, quòd delatio iuramenti potest reuocari ante partis acceptationem:quibus addẽda sunt plura quæ congerit Iason de confessione acceptanda, in l. error. C.de iuris & facti igno. numer. 3. & Feli. in c. fi cautio.numer.22.de fid.instr.qui etiam multa congerit in proposito.

¶ Quæ omnia in Maioratibus potiori ratione procedunt, in quibus plura grauamina iniũgi solent, vocatis ad eorum successionem,ad quæ implenda ipsi etiam astringuntur,ex quo Maioratus censeri debent donationes ob causam & cõtractus vltrò, citróque obligatorij & respectiui: prout ex illis euidẽtissimè apparet,& sup.lib.2.c.8.latiùs ostendimus.In contractibus autem huiusmodi absolutissimum est, absque vtriusque partis consensu nihil perfectum effici posse.l.contractus.C.de fide instr. per quem dixit ibi Cynus colum.2. non esse absolutum contractum, nisi cùm vtraque pars asseuerat sibi placere:cui Bartol.Bald.Salic.& cæteri Scrib.ibi adstipulantur. text.in §.in his institu.de empt. & vend. l.consensu. ff.de actio.& oblig. l.1. ti. 11. par.5. l. 54. & 91.& 93. & 105. ti. 18.par. 3. idque comprehenditur ex decis.l. 17. Taur. ibi. *A la persona a quien la hiziere, o a quien su poder huuiere.*& l. 44. Tauri. ibi. *A la persona en quien lo hiziere, o a quien su poder huuiere.*quæ hodie sunt. l.1. tit.6. libr.5. & l.4.tit.7.eod.lib. in nouis ordin. Ex quibus legibus constat requiri acceptationem meliorati, vel vocati ad Maioratus successionem, vel procuratorum illorum,vt melioratio,vel Maioratus institutio irreuocabilis efficiatur.

¶ Sed dubitari solet, vtrum Maioratus per viam contractus, seu donationis in fauorem absentis cum clausula constituti, vel similibus institutus, quem Notarius nomine absentis acceptauit, reuocari

uocari valeat ante abſentis ratihabitionem, vel acceptationem.

67 ¶ Qua in re in primis præmittendum eſt, ex hac Notarij, vel tabellionis acceptatione acquiri vocato ad Maioratus ſucceſſionem etiam abſenti vtilem actionẽ ad ipſius Maioratus ſucceſſionem, ſine ceſſione etiam ante ratihabitionem, gloſſ. ordin.in l.2.verb.Publicum. ff. rem pupil. ſaluam fore.vbi Bartol.numer.3. & Alexand. in addition. ad illum.gloſſ.in l.non aliter.verb. *Seruo publico.* ff. de adoptio. vbi communiter Scribent. id notant. Tiraquel. qui omnes idipſum opinantes copioſiſſimè recenſuit,de iure conſtitut.3.parte,limita. 30. numer.23.Ruinus conſil.119.numer.7.libr.1. Boerius deciſio,172. numer.5. deciſio. Pedemonta. 33. nume. 4.vbi hanc communem opinionem appellat Molineus conſil. 60. numer.9. & 10. Gozadi. conſil.87.numer.14.Pariſi.conſil.82.numer.1.& 2. lib.1.Sylua. conſil.22. numer.2. Neuiza conſil. 35. numer. 22. Ioan. de Amicis conſil. 126. numer. 5. Portius conſil. 176. numer. 25. Rolandus à Valle conſil. 19. numer.17.vbi eam opinionem poſt ſuperiùs citatos communem eſſe profitetur plura ad idem adducens: eáque opinio proculdubiò vera atque communis eſt,aduerſus opinionem multorum, quos ſigillatim enumerat dicta deciſio. Pedemonta.33.numer.2.

¶ Hoc autem præſuppoſito dubium in hoc verſabitur,vtrum ſcilicet hæc vtilis actio abſenti reuocabiliter, aut irreuocabiliter ante eius ratih a-
68 bitionem acquiratur. In quo dubio plures cenſuerunt eam actionem vtilem irreuocabiliter in abſentem ex acceptatione Notarij transferri, quos ſigillatim recenſuit omnium latiſſimè Tiraquel. de iure conſtitut.3.parte,limita. 30. numer. 49. & 66. Idque etiam ſequutus fuit Illuſtriſſi. D. Didacus de Couarruuias in Rubri.de teſtament.3.parte,numer.3.fina.verb.Idem reſolut. lib. 1.capit. 14. numer.11.cum ſequentibus.Andr.ab Exea in Rub. de pactis,numer.185. & Carolus Molineus in addition. ad Alexandr. conſil. 204. libr. 7. eamque opinionem communem eſſe profitentur Gozadi. conſil.87.circa finem.Iulius Clarus libr.4.ſentent. §.donatio. q.13. verſicul.Primo ergo caſu. Rolan. Valle q latiſſimè id ꝓſequitur cõſi.19.n.16.cũ ſeq.

¶ Contrariam autem opinionem, imó quòd in
69 hoc caſu vtilis actio reuocabiliter, non autem irreuocabiliter trãsferatur,& per conſequens,quòd ea donatio poſſit ante abſentis ratihabitionem reuocari,veriorem eſſe profitetur. Alberi. in l. nec ei.§.eorum. ff. de adoptio. referens ad id Andream de Piſis,& Guillelm.de Cugno, & alios: idipſum etiam dixit Bald.ibidem.Paul.Caſtren.conſi. 195. incipien.Viſis his.numer.2.& 3.libr.2. Decius in l. certi condictio. §. ſi numos. numer. 2. ff.ſi certum petatur.& in l.quo tutela. §.nec paciſcendo. nu. 3. ff. de reg. iur. Idem Decius in l. 1.numer.22.C. de pactis,& in l.contractus.numer.18.ff.de reg.iur.& conſil.247.numer.5.& conſil.432. numer. 26. Alciatus Parergon libr. 3. capit. 13. Curtius Iunior conſil.55.numer.8.Grattus conſil.25.numer.37.li.1. Pariſius conſil. 12. numer. 110. cum ſequen. libr.2. Chaſſaneus conſil.7.numer.41.& conſil.59.nu.18. Rubeus in repetitio.l.non ſolùm.§.morte.num. 9. ff. de noui oper. nuntia. & conſil. 132. numer. 2. Alcia. qui hanc opinionem communem eſſe profitetur in c.cùm contingat. num. 111. cum ſequen. de iureiurand.Idem Alcia.in l.2. §. ex his.num.13. ff.de verbo.oblig.Carol.Ruinus conſi.119.num.8. lib.1.& alibi ſæpe Scrib.

¶ Quod in Hiſpanorum Primogeniis potiori ratione dici poterit, quæ non merè donationes, ſed potiùs ob cauſam cenſenda ſunt,& in quibus vocatus ad Maioratus ſucceſſionem ad plures etiam leges & conditiones obſeruandas aſtringitur:quæ non modicum grauamẽ afferre ſolent.Eſſet nãque abſurdiſſimum vocatum ad Maioratus ſucceſſionem ad tot vincula & grauamina abſque eius acceptatione aſtringere. Non enim eſt lex quæ eam poteſtatem Notario tribuat, vt valeat abſentem abſque eius ratihabitione ad aliquid efficiendum aſtringere.

¶ Imò pluribus placuit,opinionem dicentium, ex Notarij acceptatione acquiri vtilem actionem ſine ceſſione, intelligendam eſſe in iudicialibus ſtipulationibus, nec ad extraiudiciales extendi poſſe: ídque apertè comprehenditur ex his quæ dixerunt Guido de Suza & Cynus in l. non aliter. ff.de adoptio.vbi Baldus colum. 1. idipſum opinatur:idem Baldus in l.nec ei.§. ſatisdatio. colum. 1. in fine.ff.de adoptio.Iacob.Butri.in l.1.ff,de his qui ſunt ſui, vel alien.iur. Innocen.in capit.dudum.de conuerſio.coniuga.Aretinus in l.Pantonius. col.5. ad medium.ff. de acquirend.hæred.Angel.in §.ſerui autem. colum. 1. inſtitu. de iure perſo. Angel. conſil.73.incipi.In ſtatuto.colum.fina. Quę opinio etſi iure communi conſiderato dubia ſit, ex his quæ opinati fuerunt. Bartol. in l. 2. ff. rem pupil. ſaluam fore,& plures alij quos nominatim recẽſuit Tiraquel. de iure conſtitu.3. parte,limita. 30, n.49.Hodie tamen approbari videtur ex l.7.tit.11. 71
parti.5.ibi. E *aun dezimos,que los juzgadores y eſcriuanos de concejo que eſcriuen con ellos pueden recebir promiſsion en nombre de otro, eſto ſeria ſi la recibieſſen en nombre de algun huerfano, prometiendole el guardador que lealmente guardaſſe a la perſona del huerfano, e a ſus bienes, o ſi la recibieſſen en juyzio de la vna parte en nombre del otro ſobre algun pleyto.* Quæ lex in hoc viſa fuit ſequi opinionem dicentium, ex ſtipulatione Notarij non acquiri actionem vtilem ſine ceſſione, niſi in iudicialibus, ſeu fauore pupillorum:quam opinionem plures ſecuti fuerunt,quos refert Tiraquel.d.limita.30.n.17.& n. 30.cum ſeq. Idque probabile videtur, tametſi Gregor. in d.l.7. partitarum, verb. *Semejante.* dixerit illam legem intelligendam eſſe, niſi Notarius tanquam perſona publica ſtipulatus fuerit: quia eo caſu poterit indiſtinctè etiam in extraiudicialibus ſtipulari: is namque intellectus diuinatorius eſt, & etiã parui momenti, cùm Notarius ſemper tanquam publica perſona ſtipulari cenſendus ſit, vt reſoluit Bal. in d.l.nec ei.§.ſatisdatio.

¶ Vtcunque autem in hoc dicendum ſit,prædicta tamen opinio, quòd ſcilicet ex ſtipulatione Notarij acquiratur actio vtilis ſine ceſſione reuocabiliter, non autem irreuocabiliter, adeò vera eſt vt non ſolùm procedat reſpectu ipſius donatarij, ſed etiam reſpectu donantis, ſeu Maioratum inſtituentis. Idcircóque non ſolùm vocatus ad Maioratum, ſed etiam Maioratus inſtitutor Maioratum ante eius ratihabitionem reuocare poterit. Non enim debet effectus contractus claudicare.l. Iulianus.§.ſi quis à colludente.ff.de actio.empti.& vẽd.claudicaret autẽ, ſi Maioratus inſtitutor aſtrictus eſſet, vocatꝰ tamẽ ad ipſiꝰ Maioratus ſucceſſionẽ omni obligatione ſolutus foret: perindéque neceſſariò

necessariò dicendum est, reuocandi facultatē tam Maioratus institutori, quàm successori præstandam esse, prout Scriben. paulò antè citati non obscurè censuerunt.

72 ¶ Ex quibus reiicienda est opinio quædam, quam probare videtur Carol. Ruinus consil. 119. num. 8. lib. 1. & consil. 126. n. 10. & consil. 172. n. 16. eod. li. & cōsil. 47 n. 4. li. 5. vbi sentit acquiri donationem reuocabiliter respectu donatarij in hunc sensum, q̄ donatarius si vult, etiam post Notarij acceptationem poterit donationem repudiare: non tamen dicit, q̄ donans possit interim donationem reuocare. Quod etiam expressiùs dixit Tiraquel. de constit. 3. parte. limita. 30. num. 64. 65. & 66. Rolan. Valle. d. consil. 19. Hæc namque omnia iuris principiis considerantis subsistere non possunt.

¶ Ex eisdem etiam cessant plura dubia, quæ à Doctoribus frequentissimè tractari solent: vtrum scilicet post Notarij acceptationem & ante absentis ratihabitionem possit donatio reuocari, rem primò donatam alteri donando. De quibus per Paul. Castren. consi. 195. n. 3. lib. 2. & Decium consi. 226. n. 8. Cagnolum in l. fina. n. 272. C. de pactis, & alios quos refert Iulius Clarus libr. 4. receptarum senten. §. donat. versic. Aut verò. vbi ipse in huius quæstionis resolutione multùm insudauit. Nam cùm ex supradictis constet donantem posse reuocare donationem, etiam post Notarij acceptationem ante absentis ratihabitionem: à fortiori idipsum dicendum est, quando res secūdò donata fuit: ex eo namque censetur prima donatio reuocata, & in alterum translata. l. pacta nouissima. cum simil. C. de pactis.

73 ¶ Sed cōtrouerti solet, vtrum in Maioratu & aliis donationibus, quæ plurib⁹ ordine successiuo fiūt, sufficiat acceptatio primi donatarij: vt respectu cæterorum Maioratus, vel donatio irreuocabilis fiat: an autem omniū acceptatio requiratur, adeò vt non obstante acceptatione primi respectu cæ-

74 terorū ea donatio reuocari possit. Qua in re Bart. per text. ibi in l. qui Romæ. §. Flauius. num. 1. ff. de verb. oblig. resoluit: q̄ si in donatione facta alicui post eius mortem Ecclesia, seu alius tertius substituatur, q̄ potest donans modum, seu pactionem in vtilitatem Ecclesię, seu alterius tertij adiectam reuocare. Pro cuius opinione est text. in l. 3. ff. de ser. exportā. & in l. 1. C. si mancip. ita fue. alien. & in l. Aristo. ff. de dona. in prin. & in l. 3. ff. de his qui sine manu ad liber. perue. Ex quibus iuribus Bar. opin. sequitur Bal. qui in hac opinione videtur residere in l. cùm à socero. n. 5. cū seq. C. de iure doti. idem Bal. consil. 337. n. 2. li 5. Ang. in l. quoties. C. de don. quę sub modo. Imol. in c. potuit de loca. col. penul. Roma. in l. sed si hac. §. prostituta. ff. de in ius vocan. Cuman. Ioan. de Imol. & Areti. Soci. numer. 6. Alex. n. 8. Iaso. n. 14. Zasius. n. 7. cum sequen. in d. §. Flauius. vbi Soci. & Ias. eam opinionem communem esse profitentur. Idipsum etiam dixit Ias. in l. 2. n. 66. C. de iure emphy. Socin. consil. 115. nu. 12. lib. 4. Cagno. in l. id quod nostrum. n. 12. ff. de reg. iur. Carol. Ruinus consil. 182. numer. 21. versic. Nec obstat. lib. 1. Andr. ab Exea in Rub. de pactis. n. 143. D. Dida. de Couarru. resolu. lib. 1. c. 14. n. 17. Grattus cons. 25. n. 39. lib. 1. Iulius Clarus libr. 4. recept. sent. §. donatio. q. 13. versi. Secūdus est articulus. Aymon. consil. 125. num. 10. Rubeus consi. 117. nu. 10. Beroius in c. in præsentia. de probatio. n. 80.

¶ Contrariam autem sententiam, imò quòd donatio à primo donatario acceptata non valeat respectu sequentium reuocari, veriorem, atque magis communem esse opinati fuerunt Paul. in l. in Insulam. §. fina. n. 3. ff. solu. matri. idem Paul. in l. si pecuniam. in prin. & ibi Rom. ff. de condit. causa data. Xuarez in l. quoniam in prioribus. in declaratio. l. Regni, q. 8. nu. 2. idem alleg. 16. colum. 3. Pala. Ruuios. §. 54. in fine. Guillel. Benedi. in repetitione. c. Rainuntius. de testa. verb. Si absque liberis. el segundo. n. 23. Decius consil. 239. nu. 5. idem consi. 58. n. 3. Chassaneus consil. 53. n. 55. cum sequent. Carolus Ruinus consil. 7. num. 29. lib. 1. idem consil. 36. n. 19. eod. lib. Petrus Dueñas reg. 216. in fine, & alibi sæpè Scribentes.

¶ Sed quoniam articulus hic pluries in forensibus controuersiis contingere solet, libet illum congrua distinctione resoluere.

¶ Aut enim agimus de donatione quæ alicui facta est: ita vt eo moriente in alium, vel alios eo tempore viuentes transferatur, nec ad vlteriores protrahenda sit.

¶ Vel de illa quæ fit iure Maioratus, vel eo pacto, vt res perpetuò in familia conseruetur.

¶ In primo casu dicendum est, eam donationem ab ipso donante reuocari posse: nisi à tertio acceptata fuerit. Cùm enim ex hac dispositione duæ donationes resultent: vna in fauorem primi, alia autem in fauorem secundi: prout supra lib. 1. c. 1. n. 17. latiùs ostendimus: constat vtramque donationem eodem iure cēsendam esse: ita vt sicut prima necessariò acceptanda fuit, ita etiam in secunda idipsum dicēdum sit. Non enim est dabilis aliqua ratio differentiæ inter primam & secundam donationem, in qua specie opinio Bartol. in d. §. Flauius. necessariò sequenda erit: nisi donatio etiam à secundo acceptata fuerit. Tunc namque sicut respectu primi donatio reuocari non poterat, ita etiā nec respectu secundi reuocari poterit. Sícque intelligenda est opinio eorum, qui aduersus Bart. conspirarunt, prout optimè considerat Decius consil. 58. n. 3. vbi in id allegat Baldum & Ioannem de Imol. Iulius Clarus lib. 4. §. donatio. q. 13. versic. Secundus casus & est de mente omnium Scriben. qui Bartol. opinionem secuti fuerunt qui omnes proculdubiò contrarium sentiunt, quando donatio à tertio acceptata fuit.

¶ Quod adeò verum est, vt opinio Bar. sequenda sit, etiam quando Notarius pro tertio absente acceptauit: cùm enim (vt superiùs diximus & probauimus) donatio reuocari possit etiam post Notarij acceptationem, nisi donatarius eam ratam habuerit: consequens est, vt sicut hoc in primo donatario procedit, similiter etiam idipsum in secūdo donatario dicendum sit. Non enim est dabilis ratio differentiæ inter primum & secundum donatarium: prout omnes qui Bar. opinionem sequuntur, apertissimè censuerunt. Difficultásque in eo versabitur: vtrum scilicet donatio, quam Notarius pro absente acceptauit, valeat ante absentis ratihabitionem reuocari. Atque idcirco cùm superiùs eius sententiæ fuerimus, quòd donatio etiam à Notario acceptata ante absentis ratihabitionem reuocari possit necessariò idipsum in casu de quo agimus, sequi debemus. Idque verū mihi videtur, tametsi cōtrariā sentētiā, imò q̄ sentētiæ Bar. loc⁹ non sit, interueniente Notarij acceptatione, veriorem esse profiteantur Decius d. consil. 58. nu. 3. consil. 239. num. 5. & Socinus Iuni. consi. 118. n. 13.

libr. 2.

lib.2. atque Domi. Didacus de Couarruuias, qui plura refert lib.1.resolu.cap.14.nume.11. & Iulius Clarus lib.4.§.donatio.quæst.13.versic. Secundus casus. Nec mirum est, quòd tot viri grauissimi hanc sententiam in casu de quo agimus probauerint: cùm propè omnes eius fuerint sententiæ, vt quælibet donatio post Notarij acceptationem reuocari non possit:& qui in ea specie illam sententiam probauerunt, necessariò etiam in hoc casu illam amplecti debent. Ex quo deducitur, huius articuli resolutionem à prædictæ opinionis veritate pendere.

75 ¶ Hæc autem Bart. opinio forsan non admittenda erit, vbi tertius in cuius fauorem donatio post mortem primi facta fuit, eo tempore infans esset: eius namque fauore donatio tanquam iam acceptata atque infanti acquisita censenda erit: donatio namque fauore infantis eidem acquiritur irreuocabiliter absque acceptatione. l. iubemus. ibi. *Nisi infantes sint, qui & sine consensu etiam hoc modo sui iuris efficiuntur.* C. de emancip. liber. vbi probatur, quòd quanuis emancipatio absque consensu & voluntate emancipati fieri non possit, hoc tamen fallit in infante, qui etiam sine consensu & acceptatione sui iuris efficitur: per quem text. dixit Decius consil.245.num.3. quòd donatio facta infanti non exigit acceptationem, vt perfecta & irreuocabilis efficiatur: quod etiam respectu tertij, qui tempore quo facta fuit donatio natus non erat, dici poterit: prout considerat idem Decius. dict.consi.245.nu.2.& 3.

¶ In secundo casu, quando scilicet agimus de donatione iure Maioratus, vel aliter perpetuò familiæ facta, dicendum erit proculdubiò subsecuta primi acceptatione, nullo pacto eam donationem respectu sequentium reuocari posse: cùm enim ea donatio perpetua futura sit, atque in totius familiæ fauorem facta fuerit: consequens est, vt nomine familiæ à primo acceptata fuisse censeatur, adeò vt nec vlteriorem acceptationem exigat: nec enim possibile esset quòd ab omnibus acceptaretur. Idcircóque lex eam acceptationem, quæ secundùm rei naturam fieri possit, admittit: in relicto namque familiæ ius agendi nomine familiæ & omnia alia faciendi proximiori defertur. l. peto §. fratre. ff. de lega. 2. l. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. vbi per Scriben. ff. eod. Et esset absurdissimum ad efficiendum Maioratum irreuocabilem, requiri acceptationem infantium, & nasciturorum: & cùm horum respectu reuocari nequeat, vt paulò ante ostensum est: constat idipsum dicendum esse in illis, qui eos præcedunt: ne bona Maioratus deuenire debeant ad remotiores, proximioribus exclusis: quod apertissimè hodie ex legibus Regiis decisum est, prout constat ex decis. l.17.& 44. Tauri: vbi sola traditio facta primo vocato ad Maioratus successionem efficit Maioratum ipsum irreuocabilem simpliciter tam respectu ipsius, quàm sequentium. Idque in Maioratibus frequenter obseruari solitum est, atque verum esse profitetur Anto.Gome.in l.40. Tauri, nume.34.

76 ¶ In hac autem re annotandum est, non requiri expressam acceptationem, sed donatarij præsentiam simul cum eius taciturnitate acceptationem inducere: quod profitentur Ang.consi.183.nu.3. cuius opinionem communem atque veram esse profitentur Curtius Iun.in Rubri.C.de pactis, nu.10. Illustrissimus.D.Didacus de Couarruuias qui plura refert in Rubri.de testa.3.parte, nu.13.versic. Verùm si donatarius. Cagnol.in l.semper qui nō prohibet, nu.3.ff.de reg.iur. Menchaca lib.2. cōtrouer. illustrium. cap.62.nume.11.cum sequen. Andr. ab Exea in Rubr.de pactis, nu.98. Iulius Clarus.dict. §.donatio.quæst.14. Sed idipsum etiam ex actibus tacitis deduci poterit: prout ex pluribus probat Tiraquel.de constit.3. parte, limita.30. nu.11.cum sequent.

¶ Hæc autem acceptatio mortuo donante nullo pacto fieri potest, quasi iam res integra non sit, hæ redúmque donantis præiudicium in acceptatione versetur: prout opinati fuerunt Paul. consil. 195. nume.9.& 10.lib.2.Decius consil.226.num.8. Anto.Rubeus consil.132.num.2. Chassaneus consil.7. nume.38. Tiraquel.de constit.3. parte, limita.30. nu.73.

¶ Sed hæc opinio nullo iuris fundamento fulcitur: cùm enim ex parte donantis donatio perfecta sit, nec ab illo fuerit ante acceptationem reuocata: nihil impedit, quin eo mortuo sequi valeat acceptatio: nec hæredum præiudicium in considerationem est, cùm ipsi cum defuncto donante vna atq; eadem persona esse censeantur: tex. in Authen.de iureiuran.à morien.præstito.§.1.colla.5. Ex quibus id optimè probat Illustrissimus Dominus meus Didacus de Couarruuias in Rubr.de testa.3.parte. nu.13.versic.Verùm si donatarius. cuius opinio vera mihi videtur:& quanuis ipse ad hoc probādum præcipuum fundamentum efficiat, in hoc quòd scilicet ante acceptationem donatio ab ipso donante reuocari non possit: cuius contrarium superiùs probauimus. Hoc tamen non obstāte, eius opinio aliis rationibus sustineri potest: quanuis enim donatio hæc reuocari possit, nullo tamen iure cautum inuenitur, quòd morte donantis reuocetur, imò communiter opinari solet, ad hæredes donantis ius illam reuocandi non transire: prout in dict. §.Flauius. Bartol.numer.1.Alexan. numer. 9. Ias. numer. 24. annotarunt: vbi Socin. eam communem opinionem esse affirmat. Quod etiam Andr. ab Exea de pactis numer.74.& Do. Didacus de Couarruuias resolu. libr.3. capit. 14. nume.17.& Iulius Clarus lib.4.recep.senten.§.donatio.quæst.13.ad finem profitentur. Esset autem inutilis hæc opinio, si à donatario ea donatio acceptari non posset. 77

¶ Similiter etiam dici solet, mortuo donatario eius hæredes non posse donationem acceptare: in qua opinione videtur residere Tiraquel. qui plura in vtramque partem adducit, de iure constitut. 3. parte, limita.30. nume.68. cum sequen. atque Alciat.in capit. cùm contingat. nume. 324. cum sequentib. vsque ad nume.331. & in l.2. §. ex his. nume.3.ff.de verborum obligationib. Sed hoc etiam eisdem rationibus verum esse non videtur, & cò etiam, quòd ius acceptandi donationem ad hæredes pertranseat. l. si sine. §. si procurator. ff. rem ratam haberi. Ex quibus hanc opinionem aduersus prædictos amplectitur Illustrissim. Do. Didacus de Couarruuias in Rubric. de testam. 3. parte, nume. 13. paulò ante finem: eámque secutus fuit Alciatus sibi contrarius consil. 675. numer. 1. vbi plures eandem opinionem sequentes refert.

¶ Hæc ſunt quæ de Maioratu irreuocabili efficiẽdo hucuſq; dicẽda ſe obtulerũt, ſed adhuc alia dicenda ſuperſunt. Nã quanuis Maioratus Regia facultate præcedẽte inſtitutus ex acceptatione atq; poſſeſſionis traditione, vel ex cauſa oneroſa irreuocabilis effectus fuerit, his nõ obſtantibus reuocari poterit, ſi in Regia facultate adiectũ fuerit q̃ poſt Maioratus inſtitutionem poſſit eius inſtitutor illum liberè reuocare: prout in omnibus Regiis facultatibus adiici ſolitum eſt: quod ex l. 44. Tauri, quæ hodie eſt l. 4. titul. 7. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectione adeò clarè deciſum eſt, vt non valeat iuridicè inficiari. Et quãuis in Maioratu ex cauſa matrimonij, vel alia cauſa oneroſa inſtituto, rigorem continere videatur: is tamen in cuius fauorem maioratus inſtitutus fuit, de hoc conqueri non poterit: ipſe enim hoc proſpicere debuiſſet, ſibiq̃ id debet imputare: cùm virtute eius facultatis contraxerit, quæ Maioratus inſtitutori poſt Maioratum inſtitutum licentiam illum reuocandi conceſſit.

79 ¶ Eſt autem optimum conſilium, vt quoties Maioratus ex Regia facultate inſtituitur, is qui illum irreuocabilem efficere contendit, in ipſo Maioratu hanc clauſulam poſt traditionem rerum Maioratus adiicere faciat. Quòd ſcilicet Maioratus inſtitutor promittit, maioratũ perpetuò firmum atque ratum habere, atque illum nunquam reuocare ex quacunque cauſa, quæ ad illius reuocationem ſuperueniat: & quòd quantum ad hoc ipſe renuntiat licentiæ ſibi ex Regia facultate conceſſæ, ad hoc, vt poſt ipſum maioratum inſtitutum poſſit illum, prout ſibi libuerit, reuocare: qua promittit ſe nunquam in poſterum vſurum. Ex cuius clauſulæ appoſitione hæc omnia dubia ceſſabunt.

¶ Sed quanuis maioratus hoc pacto irreuocabilis effectus ſit, atque ea quæ prædixi ſufficiant ad ipſum inſtitutorem, ad non reuocandum Maioratum aſtringendum: nihilominus tamen Maioratus ipſe in plurib⁹ caſibus ex iuris diſpoſitione
80 reuocari poterit. Non enim Maioratus quoad hominem irreuocabilis effectus, quoad iuris diſpoſitionem irreuocabilitatem conſequitur: quod apertiſsimè probatur ex l. 17. Tauri, quæ eſt l. 1. titul. 6. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectio. vbi. l. loquens de melioratione reuocabili inquit. *O por alguna cauſa que ſegun leyes deſtos nueſtros Reynos las donaciones perfectes y con derecho hechas ſe puedan reuocar.* Hoc tamen in duobus caſibus præſertim exemplificari poteſt.

81 ¶ Primus eſt in liberorum ſuperuenientia, nam Maioratus iam irreuocabilis effectus ex ſuperuenientia liberorum reuocabitur. l. ſi vnquam. cum ſimilibus. C. de reuocan. donatio. l. ſi totas. C. de inoffic. dona. Et quanuis plures eius fuerint ſententiæ, vt Maioratus, ſeu alia quælibet donatio ex ſuperuenientia liberorum, nedum quoad legitimam filij qui ſuperuenit: ſed etiam in totum reuocetur: communis tamen ac vera de hac re diſtinctio eſt, quòd ſi maioratus in perſona extranei inſtitutus fuerit, reuocetur in totũ ex deciſio. tex. in dict. l. ſi vnquã. Si verò fuerit inſtitutus in perſona filij, reuocetur ſolùm vſque ad legitimã filij ſupernaſcentis, vel vſque ad alimenta quando ex Regia facultate maioratus inſtitutus fuit: cùm ea alimenta in locum legitimæ ſuccedant: vt ſupra lib. 2. cap. 15. latiùs oſtenſum eſt. Idq̃ probatur ex deciſ. tex. in dict. l. ſi totas. vbi communiter Scrib. id notant, hãcque communem opinionem eſſe teſtantur plures alios in idem referentes Ripa in l. ſi vnquam. quæſt. 47. nu. 115. C. de reuocan. dona. Tiraquel. ibidem verb. Libertis. nu. 60. cum ſequen. Illuſtriſſimus Dominus Didacus de Couarruuias reſolu. lib. 1. cap. 19. num. 1. Iulius Clarus lib. 4. recepta. ſenten. §. donatio. quæſtio. 22. verſic. Secundò infertur. Idq̃ apertiſſimè probatur ex l. 8. tit. 4. partita. 5. & ex l. 26. Tauri, quæ hodie eſt. l. 10. tit. 6. lib. 5. in noua legum Regni collectione,

¶ Sed quanuis hoc, quando plures filij tempore Maioratus inſtitutionis adſunt, proculdubiò verum ſit: quando autem tempore Maioratus inſtitutionis vnicus tantùm filius aderat, à pluribus exiſtimatur, Maioratus inſtitutionem, vel quamlibet aliam donationem nedum quoad legitimam, ſed etiam in totum ex ſuperuenientia filiorum reuocari. Non enim credendum eſt, parentem tantam portionem filio donaſſe, ſi alios filios habuiſſet, ſed potiùs inter omnes patrimonium ſuum diuiſiſſe: eo præſertim quòd in perſonam vnici filij non poſſit cadere melioratio. Quibus rationibus & etiam aliis hanc opinionem ſequuti fuerunt Bernar. Diaz de Luco Præſul Calagurritañ. qui illam animosè defendit in tractatu fallen. reg. 213. limita. 4. quem ſequutus fuit Gregor. Lopius in d. l. 5. tit. 8. partita. 5.

¶ His tamen non obſtantibus, contraria opinio verior & probabilior eſt, imò quòd etiamſi donatio vnico filio facta ſit, ſolùm vſque ad legitimam reuocetur. Quam probabiliorem eſſe profitentur ad fundamenta contraria reſpondentes Dida. del Caſtillo in l. 12. Tauri, numer. 4. Antonius Gometius lib. 2. variar. reſolu. cap. 4. numer. 11. colum. 2. verſicul. Si verò fiat. Illuſtriſſimus Dominus Didacus de Couarruuias reſolu. libr. 1. cap. 19. numer. 4. verſic. Cæterùm ad inſtitutum Gaſpar Baecius de non melioran. fili. capitul. 9. nũme. 48.

¶ Hæc autem opinio quanuis in omnibus donationibus ac meliorationibus vera mihi videatur, potiori tamen ratione in Maioratibus admittenda erit: ſiquidem ſatis veriſimile eſt, parentem plures liberos habentem ad Maioratum inſtituendum proniorem futurum eſſe, quàm eum, cui vnicus tantùm filius adeſt: cùm ratio quare Primogenia introducta fuerunt (vt alibi diximus) ea ſit, ne in plures filios patrimonia diuidantur. Qua ratione dici ſolet, facultatem ad Maioratum inſtituendum impetrantem non teneri mentionem facere eorum filiorum, quos eo tempore habebat: cùm filiorum pluralitas nedum non ſit cauſa efficienda difficilem impetrationem, ſed potiùs ex ea facultatis impetratio facilior reddatur: prout ſatis ſubtiliter (vt aſſolet) aduertit Illuſtriſſimus Dominus Didacus de Couarruuias reſol. lib. 1. cap. 20. nu. 9. fin. verbis.

¶ Secundus caſus ex quo Maioratus ſemel perfe- 82
ctè abſque Regia tamen facultate inſtitutus reuocari, ſeu limitari poteſt, eſt diminutio bonorũ inſtitutoris ex poſtfacto contingens: cùm enim valor tertij & quinti ſecundùm tempus mortis æſtimandus, atque conſiderandus ſit ex l. 23. Tauri, quæ hodie eſt l. 7. titul. 6. lib. 5. in noua legum Reg. collectio. conſequens eſt, vt ſi eo tempore bona Maioratus inſtitutoris diminuta ſint,

Maioratus

Maioratus etiam aliàs irreuocabilis effectus diminuendus sit pro rata diminutionis patrimonij ipsius institutoris. Quod ex dict.l.23.Tauri palàm deducitur.

¶ Ex quo infertur vnum satis singulare, & quãuis dici soleat, & Maioratus successor non teneatur ad debita post Maioratũ irreuocabilem effectum ab ipsius institutore cõtracta: prout sup.lib.1.cap. 10.nu.11.resoluimus: illud tamẽ intelligendũ est, quando Maioratus ex Regia facultate institutus fuit, vel etiam absq; illa ab eo, qui nec filios, nec alios descendentes habebat: secus autem quando ab eo qui liberos habebat institutus fuit ex tertia & quinta bonorũ parentis portione, absq; Regia facultate. Eo namque casu, cùm tertiũ & quintum secundùm valorem bonorum quæ tempore mortis supererint, considerandũ sit: cõstat ipsum Maioratum pro rata debitorũ, quæ institutor denuo contraxit, diminuendum esse: sicque in effectu ad eadem debita persoluenda Maioratus successorẽ astrictum remanere.

¶ Similiter etiam infertur, & quanuis dici etiam soleat, ex delicto cõmisso à Maioratus institutore post ipsum Maioratum irreuocabilem effectum non posse Maioratus successori præiudicari: prout infra isto lib.cap.vlt.nu.18.ostendemus: illud tamẽ intelligendum erit, quando ex Regia facultate Maioratus institutus fuit: vel absq; illa, ab eo qui liberos non habebat. Sed quando is qui Maioratũ ex tertio, vel quinto liberos habens absque Regia facultate instituit, postèa delictum cõmisit, ex illóque aliqua quantitas bonorum eius Fisco adiecta fuit: tunc si ex hac quantitate Fisco adiecta patrimonium eius adeò diminutum fuit, vt res in Maioratu cõprehensæ tertium & quintum excedant, Maioratus ipse irreuocabilis effectus pro rata etiam diminuendus erit. Quod ex rationibus quas superiùs adduximus, manifestè comprobatur.

¶ Hæc tamen omnia in duobus casibus non procedunt. Primus, quando Maioratus, seu melioratio tertij & quinti ex causa onerosa Matrimonij facta fuerunt: eo namque casu diminutio ex postfacto cõtingens non potest meliorationem, vel Maioratum minuere, nec alterarẽ: cùm melioratus possit eligere, vt valor tertij & quinti non secundùm tempus mortis, sed secundùm tempus factæ meliorationis consideretur. Quod specialiter fauore Matrimonij dispositum est ex l.29. Tauri, quæ hodie est l.3.tit.8.lib.5.in noua.ll.Reg.collectione.

¶ Secundus, quando diminutio ex aliis donationibus, vel meliorationibus à parente factis contingit. Cùm enim pater vltra tertium & quintum nõ possit aliquid aliud donare, & prima melioratio irreuocabilis effecta fuerit: constat vltimas donationes nullo pacto sustineri posse, nec ex illis primæ meliorationi irreuocabili præiudicium fieri.

¶ Sed controuerti potest, vtrum d.l. 23. Tauri & similibus disponentibus valorem tertij & quinti secundùm tempus mortis considerandum esse, valeat à parente & filio meliorato, vel in cuius persona Maioratus ex tertio & quinto institutus fuit renuntiari: pactúmque donantis & donatarij efficiat, vt melioratio non secundùm tempus mortis, sed secundùm tempus meliorationis debeat considerari.

¶ Qua in re Tellius in d.l.23.Tauri.nu.4.cum pluribus sequen. vsque in finem resoluit, eam renuntiationem validam esse: quod probat duabus præsertim rationibus.

¶ Prima, quia ea lex nec concernit fauorem parentis, nec filij meliorati, nec cæterorum filiorum, ex eo quòd incertum sit, vtrum bona augeri debeãt, vel diminui: qua incertitudine extante, in hoc nullum præiudicium eorum versari censetur l.de fideicõmisso.C.de transactio.l. si pater puellæ. cum similib.C.de inoffic.test. Sed solùm lex illa statuit hoc obseruandum esse in casu dubij: secus tamen quando aliud inter melioratum & meliorantem conuentum fuit, tunc enim seruanda erit eorum dispositio, quasi nullius præiudicium contineat, prout ipse Tellius probat ibidem nu.8.

¶ Secunda, quia quando filio assignata fuit à parente legitima integra, considerato tempore assignationis, & filius ea contentus fuit: non poterit petere supplementum eiusdem, etiamsi bona parentis ex postfacto plurimùm excreuerint, etiamsi in ea pactione iuramentum non interuẽerit: quod dixit Iacob.Butri. in l.pactum.C.de colla.versicul. Modò quæro. Quem sequuntur Bald.in l. in successione.C.de reuocan.his quæ in frau.credi. & in l.fin.§ fin.C.de vsur.rei iudi.num.13.& 14. Pau.in Authen. res quæ. C. communia de leg. Quorum opinionem cõmunem & veram appellat Xuarez in l.quoniam.4.limita.col.4.versic.Ego dico quòd vbicunque.C.de inoffic.testa. Ex quorum & aliorum plurium relatione Tellius in d.l.23.nume.16. hanc communem opinionem appellat. Cùm igitur hoc pactum quoad legitimã validum sit, quæ ex iuris dispositione secundùm tempus mortis venit æstimanda, atque consideranda: pari ratione idipsum in tertio & quinto dicendum erit: quod etiam ex legis dispositione debet secundùm tempus mortis æstimari. Ex quib⁹ rationibus Tellius hanc opinionem probat: & quanuis in eadem l.23. nu.17.ipse hoc cogitandum relinquat, postmodũ autem in l.25 Tauri, nu.3. versi. Ad primum igitur id constanter affirmat: vt apud ipsum videri poterit.

¶ Hæc autem opinio nullo pacto sustineri potest: imò proculdubio existimo pactione parentis meliorantis & filij meliorati non obstante adhuc valorem tertij & quinti esse secundùm tempus mortis æstimandum: illa namque lex fauore cæterorum filiorum, quibus ex melioratione præiudicatur, facta fuit: ideóque in eorum præiudicium non potest eidem à parente & filio meliorato renuntiari. Quòd autem in cæterorum filiorum fauorem ea lex emanauerit, constat apertissimè ex eo, quòd si tertium & quintum secundum valorem bonorum tempore meliorationis contingentem æstimandum esset, facilè posset accidere, quòd tempore mortis nulla alia bona ex hæreditate parentis præter tertium & quintum superstite & quòd filiæ melioratus ex tertio & quinto omnia bona parentis consequatur, cæteri autem filij sua legitima fraudentur. Vt autem hoc nullo pacto contingere possit, nec cæteri filij sua legitima priuentur, disposuit. dict. l. 23. quòd tertium & quintum non secundùm valorem bonorum tempore meliorationis, sed tempore mortis contingentem consideretur: ex eo namque efficietur, vt filius melioratus ex bonis quæ superfuerint, tertium & quintum, & etiam ipse & cæteri filij legitimas sibi debitas in omnem euentum consequantur, & omnium fauori prospiciatur.

¶ Quibus non obstant rationes, ex quibus

Tellius prædictam opinionem probare conatur. Nam prima ratio ex qua probare cõtendit. d. l.23. non esse inductam in filiorum fauorem ex incertitudine augméti, vel diminutionis bonorũ, cùm hæc habeant se ad esse,& ad non esse: ex tex.in d. l.de fideicõmisso.cum similib.C.de transactio.Nõ procedit,quãdo ex verisimili coniectura incertitudo versatur potiùsin damnũ vnius quàm alterius: text.sing.in l.verũ.§.sciendum est.versic. Si locupleti.ff.de minor.per quem text. prædictam regulam sic limitat,atq; declarat Cuman.cõsil.115. nu. 5.& est cõmunis resolutio,prout Alciat.in d.de fideicõmisso.nu.2.post Ias.Deciũ, Riminal.& alios profitetur. Cùm igitur in casu de quo agimus incertitudo verisimiliter potiùs in dãnum cæterorũ filiorum, quàm parẽtis & filij meliorati versetur, cùm melioratus in quẽcunq; euentum debeat obtinere meliorationem respectu valoris bonorum tempore ipsius meliorationis contingentis,cęteri autem filij possint omni sua legitima fraudari, si pater nulla alia bona præter tertium & quintum relinquat,consequens est, vt hæc pactio nõ valeat sustineri ratione incertitudinis ex dispositione.d. l.de fideicommisso.

¶ Similiter etiã non obstat secunda ratio, q̃ scilicet valeat assignatio legitimæ facta filio à patre in vita,etiam sine iuramẽto, adeò vt auctis bonis patris non possit filius de illa conqueri.Nam præterquàm q̃ opinio Iacob.Butri.vera nõ sit,nisi iuramento interueniente, vt comprehẽditur ex his, quæ adducit Illustrissimus Do. Didac.de Couar. in cap.quanuis pactum. de pact. lib.6.3. parte.§.1. col.1.paulò ante finem vers. Nec video qua ratione.vbi opinionem aduersus Iacob.Butric.communem esse profitetur: & ex his etiam quæ adducit idẽ Tellius in d.l.23,nu.15.Nullo tamen pacto ad casum de quo agimus Iacob.Butr. opinio adaptari potest:ipse namque non agit de præiudicio cæterorum filiorum, sed solùm de præiudicio filij meliorati,quod ad quæstionẽ nostrã nihil attinet.

¶ Imò (ni fallor)non solùm si renuntiatio d. l. facta à parente & filio meliorato simplex sit, cæteris filiis non præiudicat: sed etiam si iuramento interueniẽte facta fuerit. Nõ enim renũtiatio d.l. etiam cum iuramento in præiudiciũ cæterorũ filiorum valere potest,quanuis in præiudiciũ ipsius filij meliorati valida sit:fauori namq; alterius nemo potest renuntiare in illius præiudicium etiam cum iuramento.gl.1.in c.si diligenti. vbi per Scri. de for.comp. glo. fin.per tex.ibi in c.cùm contingat.de iureiur.Bart.in l.Titia.§.Imperator.nu.5.ff. de leg.2.Alexand.consil. 55.nu.7.lib.1.Tiraq.in repeti.l.si vnquam in præfatio.nu.92.& nu.164. decis.Pedemonta.172. nu.71. nisi in ea renuntiatione cæteri filij cum iuramento consentiant.

84 ¶ Vltimo loco ea quæstio discutienda se offert: vtrum scilicet quando Maioratus reuocabilis à viro & vxore simul factus est, valeat ab vno illorũ altero mortuo reuocari. In qua quæstione dicendum est, q̃ sic: quanuis enim Primogenium hoc in vna scriptura institutum sit,censentur esse duo Primogenia diuersa atque separata:adeò vt vterque valeat Primogenium suum ad libitum reuocare.Quod priùs dixit Oldral.consil.174. sub Rubr. de testam. Cuius dictum sequuntur Bald.in l. humanitatis.C.de impub.& aliis substi.nu. 37. Xuarez in repeti.l.quoniã.5.limita.ad l.Reg.nu.12. Tiraquellus qui plura refert de Primoge. quæst.68. Domi. Didacus de Couarru. in Rubri. de testa.2. parte,nu.8.D.Anto.de Padilla in l.clari.C. de fidei commiss.nu.19.& alibi sæpe Scribentes.

¶ Sed hoc limitari solet, nisi maritus solus faciat Maioratum ex propriis bonis, & ex bonis vxoris per viam vltimæ voluntatis de ipsius vxoris consensu. Nam mortuo marito,eius morte confirmabitur hæc vltima voluntas, tam quoad bona viri, quàm quoad bona vxoris.l.nec fratris.C.de dona. causa mort.vbi Bald.per tex.ibi id annotauit.l. sicut.§.venditionis.ff.quibus mod.pig.vel hypothe. sol.per quæ iura id verum esse profitentur Xuarez in d.l.quoniam.5.limita. nume. 13.cum sequentib. Guillel.Benedi.in repeti. capit. Raynuntius.verb. condidit.in 1. nu. 2. de testa.Ias.in l.cùm rem alienam nu.5.C.de lega.Tellius in l.17.Tauri, nu.14. Do. Didacus de Couatruuias in Rubri.de testa.2. parte,nu.8.ad finem.Do.Antonius de Padilla in l. clari.C.de fideicommiss. nu.19. Menchaca de success.resolu.§.1.nu.11.Peralta in l.3.§.qui fideicommiss.ff.de hæred.instit.nu.57.Burgos in l.3. Tauri. 2.parte,nu.12 14.Pechius de testa.coniugum lib.1. capit. 17. cum duobus sequentibus Rolan. Valle consil.10.nu.41. lib.3.Marzarius consi.18.in prin. Cephalus consil.12.nu.34.lib.1. quod & alibi sæpe Scrib.annotare solent.

¶ Vtrum autem Maioratu reuocato ex hominis, vel legis dispositione fructus percepti ab eius successore sint restituendi, vel non: videnda sunt ea quæ circa id congerunt Pala.Ruuios in repetitio. Rubri.§.69.nu.12.Segura in repeti. legis primæ.§. si vir vxori.ff. de acquirend.possess. col.25.Grego. Lopius in l.8.erit.4.partita.5.verb. *En vida*. versic. Vrget etiam.Baeça de non melior.filia. cap.33.per totum.Anto.Gometius lib.2.variarum resolu.cap. 4.nu.21.& lib.1.cap.12.nu.4.Tiraquel.de iure constit.amplia.24.nu.7.& in l.si vnquam.verb.Reuertatur.nu.235.C.de reuocan.dona. Et vtrum etiam ex alienatione subsequuta Maioratus semel institutus reuocetur,videndus est Tellius, qui latè id prosequitur in l.17. Tauri, nu.117. cum sequentibus. Quæ & alia,ne longiùs quàm deceat, huius capitis materia protrahatur, in hac parte prætermittimus.

SVMMARIA.

1 *Facultates Regias ad bona Maioratus alienanda,nõ nisi ex causa publica,vel Maioratus vtilitate concedi debere.*

2 *Publica causa quando dicatur ad facultatis concessionem.*

3 *Dotis causa quando dicatur publica, vt Regia facultas ex ea concedatur ad bonorum Maioratus alienationem.*

4 *Priuilegiis duobus contrarijs concurrentibus, attenditur illud in quo de damno euitando agitur.*

5 *Facultas alienandi bona Maioratus, non nisi causa cognita & citato primo successore,concedenda est,&*

est,& quid in causæ cognitione examinandum.

6 *Cambium an præstandum sit à principe Maioratus possessori,ob res cum facultate ex causa publica alienatas.*

7 *Maioratus cum facultate Regia fiat,vel sine ea, nihil interest quātùm ad res eius alienandas cum Regia facultate,& nu.11.*

8 *Princeps reuocare an possit priuilegia ab ipso concessa,causa non existente,& nu.16. & 20.& 23.*

9 *Iure communi acquisita difficiliùs auferuntur,quàm quæ ex priuilegio,& nu.26.*

10 *Princeps an possit vincula ac leges Primogeniorum ex facultate Regia institutorum, & mutare, & alterare,& quando.*

12 *Princeps humanā legē reuocās,nō potest tollere effectus ex illa ante reuocationē perfectè deductos.*

13 *Pater non potest reuocare licentiam filio ad donandum causa mortis datam in præiudicium illius cui iam est facta donatio:idem in licentia testandi.*

14 *Solennitas eadem quæ requiritur in actu conficiendo, requiritur in reuocando.*

15 *Princeps non potest reuocare donationem à se factam alicui iure Primogenij,in præiudicium illorum,quibus ex ea est ius acquisitum.& nu.22.*

17 *Intelligitur.l.qui fundos.C.de omni agro deserto.lib.11.*

18 *Princeps potest ex causa contractum alterare.*

19 *Princeps debet esse immobilis,sicut polus.*

21 *Princeps non potest tollere dominium,etiam occasione sui priuilegij acquisitum.*

24 *Consentiens,vel facultatem præstans,quando videatur donare.*

25 *Princeps quando possit reuocare facultatem ad Maioratum faciendum datam.*

27 *Facultas ad Maioratum faciendum pretio, vel remuneratione,vel gratis concedatur,an intersit, & quando.*

28 *Facultas alienandi bona Maioratus,potest à Principe concedi ex legitima causa, etiamsi testator expressè id prohibuerit.*

29 *Mentio huius prohibitionis vtrū sit facienda Principi ad facultatis concessionem,& nu.32.& 34.*

30 *Testamentum primum vt tollatur per secundum facienda est mentio clausulæ derogatoriæ in primo contentæ,& nu.33.*

31 *Rescriptum secundum impetrans derogatorium primi,debet facere mentionem de quacunq; clausula notabili primi rescripti, & nu.35.*

32 *Rescriptum secundum impetrans non tenetur facere mentionem de clausula,quæ nulla est,vel exceptione elidi potest.*

36 *Institutor Maioratus nullam clausulam potest apponere, quæ impediat facultatem Regiam alienandi bona ex causa legitima.*

37 *Directè qui non potest aliquid prohibere,neque indirectè poterit.*

38 *Cautela ad impetrandam facultatem alienandi sine metu pœnæ prohibitionis institutoris Maioratus,& nu.39.*

40 *Facultatem secundam impetrans ad alienandum bona Maioratus, debet facere mentionem de prima,& qualiter id procedat.& nu.42.*

41 *Remissio secunda criminis à Principe facta non valet,si non fiat mentio de prima.*

43 *Declaratur cap.fin.de filijs presbyte.lib.6.*

44 *Bona Maioratus quando venduntur,in publica subhastatione vendenda sunt.*

45 *Venditio quæ decretum iudicis requirit,in publica subhastatione est facienda.*

46 *Subhastatio intra quod tempus sit facienda.*

47 *Scriptura an sit necessaria in facultate Regia ad bona Maioratus alienanda.*

48 *Alienatio bonorum Maioratus,sub conditione si Princeps facultatem concedat, rescindi non potest,donec Principis licentia requiratur.*

49 *Facultas Regia alienandi bona Maioratus amittitur ex non vsu decennij.*

Qualiter ex Regiis facultatibus Primogeniorum bona alienari, atq; etiam extingui soleant.

CAPVT TERTIVM.

HActenùs de Primogeniorū reuocatione in vita Maioratus institutoris cōtingenti disseruimus:supereſt autem vt ad alia, ex quibus Maioratus etiā post mortē institutoris extingui solent,transeamus.Inter illa autē,prima causa ex qua bonorū Maioratus extinctio, seu diminutio,vel etiā alteratio contingit,ea est, quæ ex Regiis facultatibus resultat.Ex ipsis namq; ea bona, quæ aliàs Maioratui subiecta, atque inalienabilia erant,libera, & alienabilia fiunt, ita vt nulla iam in pluribus Primogeniis extent antiquarum familiarum vestigia, sed in extraneorum familias aduersus institutorum voluntatem pertransierint, super quibus lites frequentissimè excitantur, in quarum decisione plerunque penè inextricabiles quæstiones versari solent, quas conueniens erit hoc in capite resoluere.

¶ In primis autem in hac parte dubium percelebre occurrebat: vtrum scilicet Princeps valeat Primogeniorum vocationes, ac substitutiones mutare, & alterare, vinculáque, atque alienandi prohibitiones dissoluere, quod hîc latissimè examinandum foret, nisi idipsum supra lib. 1. cap. 8. nu. 28. cum pluribus sequentibus factum fuisset, vbi resoluimus Principem id absque causa legitima efficere non posse. Quod etiam supra lib. 3. cap. 3. nu. 11. annotauimus, dicentes ad id causam publicam necessariam esse, atque substitutis, quibus ius ad rem in spe probabili competebat, à Principe bonum cambium præstandum fore, nec aliter facultates huiusmodi sustineri posse.

¶ Cæterùm etsi hæc omnia in Regiis facultatibus, quæ ad auferendam successionem Maioratus, his quibus ius ad rem in spe probabili quæsitum erat, vera, atque absque distinctione tenenda esse videantur. In facultatibus autem, quæ ad partem aliquam bonorum Maioratus alienandam, seu hypothecæ subiiciendam, ad possessoris eiusdem Maioratus instantiam plerunque conceduntur: sequentes conclusiones obseruandæ erunt, ex quibus generalitas præcedentis opinionis quoad hæc, aliquo pacto temperetur.

1 ¶ Prima conclusio sit, huiusmodi facultates ad bona Maioratus alienanda vel hypothecanda, non esse à Principe concedendas: nisi vel causa publica, vel ipsius Maioratus euidens vtilitas, aut necessitas interueniat. Quod ex his, quæ supra lib. 1. cap. 8. nu. 28. cum sequen. & lib. 3. c. 3. nu. 20. tradidimus, apertissimè probatur.

2 ¶ Qua in re animaduertendum est, q causa publica dicitur, quando Maioratus possessor facultatem petit ad bona Maioratus alienanda, vel hypothecæ subiicienda, vt Regi in bello deseruiat, vel eundem in aliqua publica expeditione, quæ Regni publicam vtilitatem contingat, comitetur: vel Regnum ipsum ab hostium incursu tueatur: vel quid simile, quod publicam Regni vtilitatem cõtingat, faciat. Vtilitas verò, vel necessitas ipsius Maioratus erit, si ad reficiẽdas res Maioratus, quæ alioqui citò ruituræ forent, facultates concedantur: vel ad easdem augendas, vel meliorandas, vel cum aliis in Maioratus euidentem vtilitatem permutandas, vel ad debita Maioratus institutoris exoluenda, vel ad dotes, quibus Maioratus institutor astrictus erat, assignandas, vel ad alia similia facienda, quæ vel Maioratus euidentem vtilitatem, seu præcisam necessitatem contineant.

¶ Sed dubitari solet, vtrũ causa dotis dicatur causa publica, vt ex ea valeat concedi Regia facultas,
3 vt bona Primogenio subiecta possint alienari. In qua quæstione distinguendum est: nam aut agitur de dotibus, quæ debentur filiabus, vel descendentibus Maioratus institutoris, quibus legitima debita est: & tunc dicendum est, pro earundem dotiũ constitutione posse concedi facultatem, vt bona Maioratus alienari possint, si bona libera deficiãt. De quo dubitandum non est, cùm id absque Regia etiam facultate fieri valeat: prout infra isto libro cap. 6. dicemus.

¶ Aut agitur de dotibus, quæ constituuntur filiabus, vel descendentibus, seu sororibus Maioratus possessoris, quibus à primo institutore legitima debita non erat, & tunc prima facie dicendum videtur, q quanuis huiusmodi dotes ex fructibus bonorum Maioratus soluẽdæ sint, nec pro earum constitutione bona eiusdem Maioratus alienari possint, prout infra isto lib. dicemus; facultas tamen Regia ad id efficiendum, fructibus, vel aliis bonis liberis ad id non sufficientibus, concedi poterit, cùm in dotium cõstitutione fauor publicus versetur: tex. in Auth. res quæ. C. communia de lega. fina. verb. l. 1. vbi communiter Scriben. id notant. ff. solut. matri. l. hoc modo. in fin. ff. de condi. & demonstra. Deci. consil. 519. nu. 4. sicque quotidie solent Maioratuum possessoribus concedi facultates ad bona Maioratus obliganda, vel hypothecæ, seu annuis redditibus subiicienda, in defectum bonorum liberorum, pro dotium, & arrarũ constitutione, & restitutione, quando ipsi Maioratuum possessores, vel eorum filij, vel filiæ Matrimonium contrahunt, etsi in Maioratibus apposita sit clausula, q nec pro dote, nec pro arris bona Maioratus alienari, seu hypothecæ subiici valeant, prout communiter in omnibus Maioratibus apponi solet, quod à Principe fieri posse opinantur D. Didacus de Couarru. resolutio. lib. 3. c. 18. nu. 10. quasi ad fin. qui id intelligit, quando ex Regia facultate Maioratus institutus fuit. D. Anto. de Padilla in dict. Auth. res quæ. nu. 118. Grego. Lopez in l. 5. titul. 11. part. 6. glos. verb. *Que la non pudieſſe vender*. col. 6. quanuis omnes id non passim efficiendum esse dicant.

¶ Cæterùm etsi hoc ita fieri solitum, & forsan conueniens sit: mihi tamen vtrum iure fiat, non satis compertum est. Non enim hæc iusta causa ad bona Maioratus alienanda esse videtur, vt infra c. 6. dicemus. Nec absque iusta causa huiusmodi facultates concedi possunt: quapropter hac in re maximo adhibito temperamento procedendũ erit. Vidimus namque propè semper ex amplissimarum dotium constitutione, bona Primogeniorum extingui, atque abalienari, & in alienas familias transire, deperiréque familiæ institutoris memoriã, vel saltim maxima ex parte diminui, quod publicæ vtilitati satis contrarium esse constat, ex his, quæ alibi latiùs adduximus. Ideóq; etsi in dotium constitutione publica vtilitas versetur, nihilominùs tamen hæc causa sufficiens non erit, vt bona Maioratus alienentur: cùm ea causa etsi publica esse videatur, alteri tamen causæ publicæ contraria sit. Quo casu confunduntur vtriusque causæ priuilegia: imò in casu, de quo agimus, solùm bona Maioratus hoc priuilegio potiri debent; cùm quoad ea de damno vitando tractetur.
Quando enim duo priuilegia contraria concur- 4
runt, attendendum est illud, in quo de damno vitando agitur, non autem illud, quod in lucro captando versatur. Quod notant Scrib. per tex. ibid. in l. verum. §. fin. ff. de mino. & in Auth. quas actiones. C. de sacr. san. Eccles. vbi Bar. nu. 3. Ias. nu. 11. & communiter Scrib. id notant.

¶ Imò si bene consideremus, non sequitur: hæc est causa publica, ergo pro illa possunt bona Maioratus alienari: aliàs namque ex hoc deduci posset q pro reparandis itineribus, vel plateis, aut theatris, vel pro Ecclesiarum constructione, vel aliis similibus quæ causam publicam continent, illico bona Maioratus ex Regia facultate alienari possent, quod satis absurdum futurum esset. Ideóque mea sententia similes facultates cõcedendæ non sunt, nisi hoc obseruato, q scilicet si ad dotis, vel arrarum constitutionem concessæ fuerint, ex hisque bona Maioratus ob hanc causam annuis redditibus subiiciantur intra certum tempus: hi annui redditus ex fructibus rerum Maioratus redimẽdi sint,

sint, Maioratus possessorem, & successores ad id firmiter astringendo. Si verò ad dotis, seu arrarum restitutionem concedantur, præcipiatur vt ex pecunia dotali res Maioratus antiquis annuis redditibus subiectæ repignorentur, ac luantur, vel ex eis annui redditus, vel alia bona immobilia comparentur, quæ restitutioni dotis, & arrarum obligentur, ita vt nisi in illorum subsidium non valeat ad bona Maioratus peruenire. Vel aliis mediis, hoc ipsum efficiendum erit ita vt bonorum Maioratus conseruationi in posterum consulatur: quod in Regiis facultatibus obseruari solitum est, nec aliquo pacto negligendum erit. Vidimus namque pluries Maioratuum possessores amplissimam pecuniarum summam, quæ ex causa dotis sibi præstita fuit, in prophanos vsus facilimè consumpsisse, quæ postea ex rebus Maioratus cum maxima ipsorum iactura exacta fuit. Quæ omnia in maximam Reipublicæ perniciem conuertuntur.

5 ¶ Secunda conclusio sit, has causas præcisè ante facultatum concessionem examinandas esse, nec ad eas concedendas, nisi causa cognita, & citato priùs ipsius Primogenij primo successore, iuxta tex. in l. 1. §. denuntiari. ff. de ventr. inspi. procedendum fore, ex his, quæ supra lib. 3. c. 3. num. 23. cum seq. latiùs annotauimus. In qua causæ cognitione illud præsertim examinandum erit: vtrum scilicet causæ ipsæ legitimæ sint, & an ex redditibus bonorum Maioratus, ea munera adimpleri valeant: aliter namque ad bonorum Maioratus alienationem, seu hypothecam rectè peruenire non potest, ex tex. in l. pater filium. in principio. ff. de lega. 3. iunctis his, quæ supra lib. 1. c. 10. n. 4. adducta sunt, & infra isto lib. c. 6. nu. 15. adducemus. Ad illudque etiam summè intendendum erit, vt non ad superflua, sed tantùm ad ea, quæ ad illud munus adimplendum præcisè necessaria fuerint, facultates cõcedantur, quæ omnia exactissimè animaduertenda sunt: si enim aliter facultates huiusmodi concederentur, Regij consiliarij, qui eisdem facultatib⁹ expediendis consilium præstarent, conscientiæ læsæ discrimen incurrerent; prout supra libro. 1. capit. 18. num. 10. ostensum est.

¶ Tertia conclusio sit, quòd quando huiusmodi facultates ex causa publica, seu alia legitima conceduntur, Princeps teneatur bonũ cambium præstare his, quibus Maioratus successio deferenda est cùm respectu rei, quæ ex Regia facultate alienatur, ius eisdem competens adimatur: prout sup. libro. 3. capit. 3. numero. 21. latiùs ostensum est: quod nimiùm Principes ab huiusmodi facultatum concessione retraheret, si verum foret.

6 ¶ Sed quoniam hæc conclusio simpliciter sumpta nimis rigida est, in casu de quo agimus: pro huius articuli resolutione distinguendum erit. Nam aut facultas conceditur ex causa ipsius Maioratus vtilitatem, seu necessitatem contingenti, aut ex causa publica. In primo casu dicendum est, non esse successoribus ipsius Maioratus bonum cambium præstandum, cùm facultas in eorum vtilitatem conuertatur. In secundo casu subdistinguendum est.

¶ Nam aut Princeps rem Maioratus pro publicis vtilitatibus, seu necessitatibus ab ipso Maioratus extraxit: sicque dominio suo, vel ciuitatis illam adiecit, & in hoc casu non dubitandum est, quin ex propria pecunia Principis, vel ciuitatis bonum cambium ipsius Maioratus possessori præstandum sit, vt ex eo similis res in ipso Maioratu subrogetur. Quod ex l. item si verberatum. §. 1. ff. de rei vendicatione, & ex l. venditor. §. si constat. ff. communia prædio. & ex l. Lucius. ff. de euictio. iunctis his, quæ ibi notant Scribentes, apertissimè comprehẽditur. Aut Princeps non sibi, vel reipublicæ rem Maioratus vendicauit: sed solùm facultatem concessit, vt pro causa publica eiusdem Principis obsequium concernente, veluti ex causa belli, vel alterius expeditionis, vel simili, alienaretur, seu hypothecæ subiiceretur: & in eo casu dicendum videtur, non teneri Principem bonum cambium præstare. Ea namque obsequia eius qualitatis, vt plurimùm esse solent, vt vltra salarium consuetũ pro eis Principe sad aliquid præstandum, vel soluẽ dũ astrictus nõ remaneat: imò vt plurimũ id in maiorẽ authoritatẽ Maiorat⁹ possessoris, atq; totius familiæ conuerti solet, & in id pʃertim Primogeniorum institutiones diriguntur. Quapropter casus iste sub dispositione text. in d. l. item si verberatum. §. 1. ff. de rei vendi. cum similib. non comprehenditur. In casu namque illarum legum Princeps sibi, vt prædiximus, rem priuati adiiciebat. Ideoque non mirum si ad eius æstimationem soluendam astrictus esset. Sicque nunquam vidimus, nec audiuimus Maioratuum successores aduersus Principem huiusmodi facultates concedentem actionem proposuisse.

¶ Quanuis autem hæc iure sustineri posse videantur, adhuc tamen existimo, in huiusmodi casibus necessarium esse, vt Regij consiliarij qui huiusmodi facultatibus concedendis præsunt, non simpliciter, & absolutè illas ad bona Maiorat⁹ alienanda concedant: sed ita, vt pro ea quantitate, quę „ in similibus expeditionibus verisimiliter consu- „ menda est, annui reddit⁹ redimibiles super ipsis bo „ nis Maioratus imponantur, atque intra certum tẽ „ pus ex fructibus ipsius Maioratus redimantur. Ex „ hoc namque ordine Principis obsequio, atque Maioratuum institutorum voluntati consuletur: qđ pluries sic obseruatum vidimus. Idque tam in facultatibus, quæ pro Regio obsequio, & similibus causis publicis, quàm in his, quæ pro bonorũ Maioratus vtilitate, seu necessitate conceduntur, efficiendum foret: eo tamen obseruato, vt successores non nimis ex annorum reddituum redemptione grauentur: sed eidem redemptioni tempus conueniens, & intra quod facilè fieri possit, assignetur.

¶ Imò illud etiam Principibus consulendum est, quòd si Primogenij possessori, contemplatione eius obsequij, ad quod exhibendum bona maioratus hypothecæ, vel annuis redditibus subiecerit, aliquam gratiam fecerint, illam ea lege faciant, vt in annuorum reddituum redemptionem, & bonorum maioratus luitionem, vel aliàs in ipsius maioratus vtilitatem conuertatur. Iustissimum namque erit, quòd sicut bona maioratus pro Regio obsequio abalienata fuerunt, ita eiusdem Regis gratia reparentur.

¶ Quarta conlusio sit, hæc omnia quæ prædiximus, obseruanda esse, siue primogenium ex Regia facultate, siue absque illa institutum sit. Non enim de vno casu ad alium congrua differentiæ ratio assignari poterit; quod in hac parte euidentissimè demonstrare intendimus. Vt autem id apertissimum efficiatur, rationes quibus contraria opinio fulcitur, adducemus, atque eius authores recensebimus, vt statim eas dissoluamus, liquidoque deinceps constet hanc nostram opnionem esse pro- 7

culdubio veriorem.

8 ¶ Quòd autem Princeps Primogenia, eius interue niente facultate instituta, reuocare possit, ex eo præsertim probari solet, quòd Princeps priuilegia à seipso concessa, etiam absque causa legitima reuocare valeat, l. qui fundos. C. de omni agro desert. libro. 11. iunctis his, quæ supra libro primo, capit. 8. num. 30. latiùs adduximus. Cùm igitur Princeps etiam absque causa priuilegia à se concessa reuocare possit, pari ratione poterit reuocare huiusmodi Primogenium, quod ex sua facultate institutum fuit: cùm ab ipso Principe institutũ fuisse censendum sit. Omnia namque nostra facimus, quibus authoritatem nostram impartimur. l. 1. ver si. Omnia. C. de veter. iur. enucle. Text. in l. in ædibus. §. quod filius familiàs. ff. de dona. vbi probatur quòd quando aliquis actus non potest fieri absque alterius licentia, censetur ab illo factus esse, qui licentiam concessit, vbi plura in idem Scribentes adducunt

¶ Imò etiamsi dicamus, Principem solam Regiam facultatem concessisse: non autem bona Maioratus donasse, constat, idipsum dicendum esse. Cùm enim Princeps possit eam facultatem, quæ priuilegium est, ad libitum reuocare (vt paulò antè ostendimus) & Maioratus ipse ex illa sola pendeat, ac sustineatur, consequens est, vt reuocata facultate, Maioratus ipse, atque eius vincula reuocata censenda sint. Sublato namque fundamento, corruunt omnia, quæ ab illo deriuantur.

¶ Idipsum etiam comprobatur ex eo, quòd cùm ex facultate Principis Maioratus institutus fuerit: consequens est, vt etiam ex alia Regia facultate reuocari valeat. l. nihil tam naturale. cum similibus ff. de regul. iur. Ideoque dicebat Angelus in lege, Antiochensium. ff. de priuileg. credito. quòd quando ex sola voluntate Principis acquiritur ius, ipse met Princeps contraria voluntate potest illud tollere, quod repetit idem Angelus in l. Lucius. ff. de euictio. Felinus in capit. quæ in Ecclesiarum. de constitutionib. Gometius, qui plura refert in regula de non tollend. iur. quæsito, quæst. 6. num. 8. 9. 10. & 11. vbi plura in idem adducit.

9 ¶ Vltimo etiam loco hoc etiam comprobatur ex eo, quod difficilius auferri soleant ea, quæ iure communi acquisita sunt, quàm ea, quæ fuerunt quæsita priuilegio. l. eius militis. §. militia missus. ff. de milit. testamento. l. assiduis. C. qui qui potio. in pign. habe. iuncta glo. mag. vbi faciliùs tollitur hypotheca competens ex priuilegio: quàm illa quæ iure communi competebat. Similiter etiam faciliùs tollitur recisio contractus, quæ ex iure speciale procedit, quàm illa, quæ ex iure com-
10 muni competit, vt inquit glos. in l. 1. C. si aduers. vendi. l. Seio. §. medico. vbi per Scribentes. ff. de annu. lega. Quibus rationibus dixit D. Didacus de Couarruuias lib. 3. resolut. capit. 6, num. 1. & 9. no. quòd Princeps potest vincula, leges, ac conditiones Primogeniorum ex Regia facultate institutorum mutare, & alterare: illorum autem, quæ absque Regia facultate instituta fuerunt, non. Quem sequitur Burgos in Proœmio legum Tauri, nu. 325. & numero. 427.

¶ Sed his non obstantibus, contraria opinio, imò quòd etiam si Primogenium Regia facultate fuerit institutum, Princeps non possit eius substitutiones, ac conditiones derogare, nisi ex causa publica verior mihi videtur. Quod probatur ex eo, quòd Princeps non possit, nisi ex causa publica, voluntates testantium, vel contrahentium mutare, vel alterare, vt latissimè supra libro. 1. cap. 8. numero. 31. ostensum est. In cuius regulæ probatione immorandum non est: cùm contrariæ opinionis authores illam fateantur. Exceptio autem, quòd scilicet id facere possit, quando ex eius facultate contractus, seu testamenta facta fuerunt, iure non probatur, vt statim videbimus: igitur consequens est, vt standum sit regulæ, nisi exceptio præcisè probata fuerit. l. suus quoque. in principio. ff. de hæredib. instituen. glos. ordin. in l. omnis definitio. ff. de reg. iur. vbi communiter Scrib. id notant

Secundò, quia eadem iniquitas, & iniustitia resultat ex eo, quòd Princeps auferat successionem saltim in spe probabili vocato ad Maioratum acquisitam, quando ipse Maioratus ex Principis facultate processit: sicut quando absque Regia facultate institutus fuit, vt euidentissimè constat. Igitur dicẽdum est in vtroque casu id absque causa legitima fieri non posse. 11

¶ Tertiò, quia si verum est, quòd i⁹ ad rem quod quis habet saltim in spe probabili ex Primogenio virtute legum Regiarum instituto non potest tolli per Principem absque legitima causa, vt omnes fatentur. Similiter idipsum erit in Primogenio ex Principis facultate instituto: sicut enim Princeps potest reuocare priuilegia: ita etiam & leges mutare potest, & facultas principis, & legis æquiparantur. Cùm princeps sit lex viua, vt supra libro primo c. 1. num. 25, ostensum est.

¶ Quartò, quia si dicatur, quòd licet Princeps possit reuocare humanam legem: non tamen tollere poterit effectus ex illa ante reuocationem per fectè deductos: nisi id ex causa publica fiat, prout dixit. D. Didacus de Couarruuias in dicto cap. sexto, num. 9. paulò ante finem. Idipsum pari ratione in Regia facultate dicendum erit: quanuis enim Princeps possit facultatem à se concessam reuocare: non tamen poterit mutare, seu alterare Primogenium ex ea institutum. Eadem namque ratio in vtroque casu militat. Quod probatur euidentissimè ex eo, quod dixit Ioan. Andre. in addi. ad Specul. titu. de instru. editi. §. porrò. in addi. incipient. Incidit quæstio. vbi eleganter inquit, quòd si filius familiàs fecerit donationem causa mortis, licẽtia parentis præcedente, parens non poterit in præiu- 13
dicium illius, cui ius ex ipsa donatione acquisitũ erat, etiam in vita ipsius filij licentiam, seu donationem reuocare. Idipsum etiã dixit Baldus in lege 1. numero. 7. C. de sacrosanct. Eccle. vbi inquit, quòd si pater dedit filiofamiliàs licentiam ad testandum, & eius virtute filius fecit testamentum, & eius virtute filius fecit testamentum, pater sol⁹ non possit, etiam viuente filio, licentiam nec testamentum reuocare. Quorum dicta sequutus fuit Alexand. loquens in vxore, quæ de consensu viri de lucris disposuit, consilio. 246. numero 1. & 2. libro. 6. Pechius qui plura refert, de testam. coniug. libro 3. capit. 3. Phanucius de lucro dotis, quæstione. 41. num. 4. qui non mouentur ex eo, quòd licentia, re integra reuocabilis non sit: sed ex eo, quòd si post contractum iam eius virtute perfectũ reuocaretur, præiudicium fieret his, quibus ex eo contractu ius acquisitum erat. Quod etiam in Prælato, tutore, & similibus dici poterit: quanuis enim Ecclesia, vel minor non valeant absque illorum consensu, & authoritate contrahere: post perfectum tamen contractum non poterunt consensum, nec licentiam reuocare. Sicque intelligendũ est quod

eſt quod dixit Franciſcus de Areti.in l.qui in aliena.§. iuſſum. ff. de acquirend. hæredi. quem refert Antonius Gabriel,libro 3.comm.opin.de non tollen.iure quæſito,concluſi.7.nu.8. vbi inquit, quòd licentia,quæ data eſt per ſuperiorem,reuocari nō poteſt. Quod fundamentum adeò vrgens eſt,vt congruum reſponſum non admittat.

14 ¶ Quintò quia eadem ſolennitas,quæ requiritur in actu conficiendo,requiritur etiam in illo reuocando,atque alterando.l.ſi vt proponis. Ia ſegunda.vbi Bal.& Salice.C.de nup.l.ab emptione. ff.de pact.Iaſſ.qui plura refert in l.omnium.C.de teſtament.nume.9.Cùm igitur à principio Maioratus ex ſola Principis facultate fieri non potuerit,abſque inſtitutoris diſpoſitione:conſequens eſt,vt ex poſtfacto non poſſit ex ſola Principis voluntate mutari,ſeu alterari.

15 ¶ Ex quibus & alijs,quæ in id adduci poſſent,opinio hæc verior,atque probabilior videtur: quæ fulciri poterit ex his, quæ notant Paul. Caſtren. conſil.264.nume.16.lib.2.vbi reſoluit Principem non poſſe reuocare donationem à ſe factam alicui iure Primogenituræ,in præiudicium illorum, quibus ex ipſa donatione ius acquiſitum fuit.Cuius dictum ſequitur Deci.conſil.468.nume.28. idē conſilio.498.num.19.Soci.Iuni.conſi.208.numer. 3.libro.2.Burgos de Pace in Proœmio legum Tauri.num.331.Si igitur Princeps non poteſt reuocare donationem iure Primogenituræ à ſe factam, in ſequentium præiudicium: conſequens eſt,vt à fortiori non valeat reuocare Primogenium ex donatione alterius procedens, ex eo ſolùm quòd conceſſerit facultatem ad illud inſtituendum.Quamobrem in terminis de quibus agimus,non eſſe conſtituendam differentiam inter Primogenium ex facultate Regis,ſeu abſque illa inſtitutum cenſuerunt D.Dida.de Simanc.de Catho. inſtitu.ti. 9.n. 269.noua editione,Anto.Gometius in l.40. Tauri,nu.89.& Menchaca de ſucceſſio.creati.lib.1.§.1. n.32.& Franciſcus Sarmientus lib.3.ſelectarū interpretatio.ca.8.nu.13.

16 ¶ Quibus non obſtat,ſi dicatur, Principem poſſe reuocare ſuum priuilegium ſine cauſa,ex l. qui fundos.C.de omni agro deſert.lib.11. Ad hoc nam que reſpondetur multipliciter. Primò, quòd tex. in d.l.qui fundos.non probat concluſionē,ad quā ſolet communiter allegari. Non enim loquitur in conceſſione gratuita,ſed in conceſſione facta iure contractus emphyteotici,vt probatur ex eodem tex.ibi. *Qui fundos patrimoniales iure priuato,canone ſaluo ſuſceperit.* vbi gloſ.verbo, *Iure priuato.*& communiter Scrib.id notant,& tamen Princeps contractum illum modificat, non nouis conditionibus, ſed ea tantùm modificatione quæ inerat à principio,ex natura contractus: quod nedum Princeps, ſed quilibet priuatus facere poſſet. Sicque illum tex.intellexerunt Andr.de Yſer.in c.1.§.fina. in fi. verſi. l.qui fundos.de Capi.qui curiā vēdi. Lofred. cōſi.38.atque Anto.Gabriel communium opi. lib. 3.conclu.5.nu.41.

¶ Et quanus intellectus iſte non admitteretur, dicendum eſt,ibi Principem modificaſſe illum contractum ex cauſa: ne ſcilicet vnus fruatur fundis fertilibus,& alter ſterilibus:exeoq; diſponit,quòd vel is, qui accipit fundos fertiles, illos cum ſterilibus compenſet, vel fertilibus cedat: ne vnus fundis fertilibus, & alij reliquis ſterili-

17 bus fruantur: ex qua iuſta cauſa poteſt Princeps conceſſiones à ſe factas non omninò reuocare, ſed illas ad legem æquitatis, &iuſtitiæ reducere. Sicque tex. in dict.lege. qui fundos.intelligendum eſſe cenſuit Bald.in l. nuptæ. in princi. ff. de ſenato. vbi inquit, quòd facta conceſſione ab Imperatore,& tranſlato dominio rei conceſſæ, poteſt ab ipſo Imperatore lex apponi,non ex vi contractus, ſed ex vi legis: quia omnis legum poteſtas eſt in pectore ſuo: ad quod allegat dictam legem qui fundos. Idipſum etiam dixit idem Bald. conſi.432.1.par.vbi eleganter inquit, quòd quanuis non poſſit Princeps feudum vaſallis auferre: poterit tamen illud ponere ſub quadam regula inſtitiæ & æquitatis,cùm id in quocunque contractu exceptum eſſe intelligatur: ſicque dictam l. qui fundos.intellexerunt Pariſius conſil.103.nume.7. & 8.lib.4.Albertus Brunus inter conſilia feudalia conſ.1.n.42.& 43.& Ioa. Campetius inter eadem conſil.conſi.2.n.44.& 45.Et ideò dici ſolet,ex cauſa poſſe Principem contractum alterare,prout ex pluribus probant Feli.in c.1.de proba.nu. 6. Alex. conſi.216.n.20.cum ſeq.lib.2.Brunus inter eadem conſilia feudalia,conſ.97.n.8. Thomas Gramma. conſi.100.nu.100.Antonius Gabri. communium opi.lib.3.de iure quæſito non tollen. concluſio. 3. nu.14.Ex quibus comprehenditur quantùm abſque fundamento ſoleat tex.in d.l.allegari ad probandum quòd Princeps ſine cauſa poſſit priuilegium à ſe conceſſum reuocare: cùm non de priuilegio,ſed de contractu emphyteotico diſponat:& quanuis de priuilegio,vt communiter intelligi ſolet,loqueretur,cauſam præciſsè requirat ad illius modificationem.

¶ Imò ſi rectè hæc conſiderentur,opinio illa, q̄ 18
ſcilicet Princeps valeat priuilegium abſque cauſa legitima reuocare,quanuis communis ſit,iuris tamen ac rationis fundamentis deſtituitur.Nā præterquam quòd ex d.l.qui fundos.quæ erat eius præcipuum fundamentum,non probatur: nec etiam probetur ex tex.in c.veniens. de præſcrip. & in c. ſuggeſtum de deci.& in c.in noſtra de in iur. & in c.ſi.de ſen.exco & in c.1.de cōſti.libr.6.Nec ex aliquo ex illis iuribus quæ ad huius opinionis comprobationem adduci ſolent,prout ex illis conſtat & ſi otium daretur,facilè probari poſſet,nihil magis Regia Maieſtate indignum dici valet, quàm quòd Princeps abſque cauſa poſſit propria priuilegia reuocare: cùm incōſtantia & variatio in Principe,præſertim in beneficiis à ſe conceſſis, reprobet.& Princeps debeat eſſe immobilis, ſicut Pol°, & ſicut lapis angularis,& habere vnā linguā,& vnū calamū:prout elegāter dixit Bal.cōſi.279.lib. 19
3.Curtius Iunior conſil.170.nu.41. cum ſeq. Thomas Gramma.conſi.6.n.5. Alber. Brun.inter conſi. feudalia.conſ.117.n.92.cū ſeq.& alibi ſæpè Scrib. Ideoque plures ex Scrib.maximi nominis dixerūt Principem non poſſe priuilegium à ſe conceſſum abſque cauſa legitima reuocare. Idque ſatis aper- 20
tè dixit Bal.in c.1. de feu. ſine culpa. non amitten. ante num.primum, idem Bal.in c.1.de natura feudi,ante num.primum.Andre.de Yſern. in c. ſimiliter.circa.princip.6.col.de Capi.qui curiam vendi. idem in conſtit. Reg. Siciliæ, in conſti. incip. Ea quæ tit.quòd nullus Prælatus. Alex.conſ.3.n.6.lib. 5.Guillel.à Perno.conſ.16.inter conſil. feuda. n. 5. & 8.

¶ Et quanuis de hac opinione dubitari poſſet, propter authoritatem illorum qui contrariam ſequuntur: illud autem certiſſimum eſt,quòd Principem non decet proprium priuilegium reuocare.

prout dixit

prout dixit Ioa Andr.in c.quòd dilectio.de cõsangui.& affini.in nouella. Quem sequitur Bald. in c. 1.§.notandum.n.2.de his,qui feu.dare pos.Ioa.Cãpe.cõs.2.n.26.Iacob.Leonar.cons.114.n.125. inter eadem consil.Reg.decet de Reg.iur.lib.6. Ex quo planè deducitur ciuili modo loquendo id Principem facere non posse: cum nemo dicatur posse: nisi id,quod decenter & honestè facere potest. l. nepos Proculo.cum simili.ff.de verb.signif. Quod potiùs Principibus,quam alijs conuenire, notissimum est,vt alibi latiùs ostendimus:quæ opi.si tex. in d.l.qui fundos.sit in priuilegio, non autem in contractu,intelligendus ex illo manifestè probatur. Non enim ibi Imperator ex sola voluntate, sed ex iusta causa priuilegium à se concessum mo dificat. In quo tamen animaduertendum est,eam opinionem,quòd scilicet Princeps valeat reuocare etiam absque causa priuilegium,quod ex mera gratia concessit,hodie iure Regio videri approba tam esse,ex decis.l.11.ti.9 libro.5.ordi.quæ est l.15. ti.10.lib.5.in noua.leg.Reg.collectione:cuius verba sunt.*Tenemos por bien y mandamos,que las mercedes que se hizieren por sola voluntad de los Reyes,que se puedan del todo reuocar.*sed dictæ legi satis contradicit quędã l.fori.quæ hodie est l. 6.ti.10.lib.5.in noua leg. Reg.collectione: cuius verba sunt: *Las cosas que el Rey diere a alguno,que no ge las pueda quitar el ni otro alguno sin culpa.*Quæ verba potiùs Regiæ Maiestati conueniri videntur.

¶ Secundò, quia quanuis prædicta communis opinio vera esset,non tamen ad casum, de quo agimus,adaptari posset : cùm in eo iam virtute Regiæ facultatis fuerit processum ad Primogenij institutionem,& ad translationem dominij ex traditione in primum,ac per consequens in sequentes vocatos ad eius successionem,suo loco & tempore : in quo casu nulli dubium est, nisi quòd Princeps dominium etiam occasione sui priuilegij ac-
21 quisitum tollere non valeat. Quod sic opinatur Bal.in l qui se patris.C.vnde liberi.n.12. prope fin. vbi cùm dixisset posse Principem proprium priuilegium merè gratuitum etiam absque causa reuocare, illud limitat, in his,in quibus iam dominium directum,vel vtile ex Principis concessione translatum fuerat,cùm iam firmitas huius concessionis ex iure gentium tueatur. Cuius dictum sequitur Feli. in c. quæ in Ecclesiarum. de constitu. n.51.vbi inquit.quòd quæsita mediante Principe non reuocantur ab eo,quando iam sumpserunt robur à iure naturali.Idipsum dixit Alex consil.3. n. 6.lib.5.Pala.Ruui.in rep.Rub.de dona. inter virũ & vxo.§ 69.nu.16.Anto.Gabriel, qui plura refert. lib.3.communium opinio.de non tollen. iur. quæsito,conclusione 7.n.3.& 5.quibus addenda sunt
22 ea quæ diximus sup.isto c.n.15 probantes Principem non posse tollere ius quæsitum ex donatione ab illo facta iure Primogenij,quæ ex superiùs adductis intelligenda sunt,quando iam erat dominium acquisitum ex traditione,& sic iure gentium roboratum.

23 ¶ Tertiò,quia illud,quod dici solet, Principem posse reuocare priuilegium à se concessum, intelligendum est,quando ipse solus fuit causa acquitionis : secùs autem quando ab alio, ex Principis tamen facultate,res acquisita fuit : tunc namque Princeps id reuocare non poterit. Non enim Princeps facultatem concedens,sed is, qui vtens illa de re sua disponit,donare videtur : prout sup. lib.2.c.
24 c.num.17.latiùs ostendimus.Illud autem, quod ex aduerso dicebatur,quòd scilicet consentiens, vel facultatem præstans,videatur donare : intelligendum est quando quis consentit donationi rei propriæ:secùs autem si consensum præstet, vt donetur res alterius:tunc namque non consentiens, seu facultatem præstans,sed dominus ipse donare, videtur. Esset namque absurdissimum dicere, quòd quando vxor donat ex licentia viri bona propria, vel minor cum licentia tutoris, vel filiasfamiliàs ex licentia patris : non ipsi,sed hi qui licentiã præstant,donare videantur. Quod probatur ex l.si pater.§.fin.ff.de manu.vindic.l.etsi liqueat.vbi Bal.& cæteri.C.de inoffi.donati. sicque id optimè resoluit Tiraquel.qui plura refert in repe.leg. si vnquã C,de reuocan.dona. verb. donatione largitus. nu. 279.Idque verissimum est.

¶ Similiter etiam non obstat illud, quod secundo loco pro contraria opinione adducebatur: q. scilicet,quamuis Princeps nõ possit reuocare Maioratum quia ipse non donauit : potest tamen reuocare facultatem,quam ipse concessit:& per cõsequens,ex eo Maioratus qui ex illa constat, reuo- 25
catus censebitur. Ad hoc namque respondetur, quòd quamuis Princeps posset reuocare facultatẽ re integra,non tamen potest renocare facultatem, postquàm iam eius virtute Maioratus institutus est,atque ius quæsitum primo vocato, & sequentibus ex his,quæ superiùs adducta sunt.

¶ Non etiam obstat, quod tertio loco pro cõtraria opinione adducebatur, quòd scilicet cùm Maioratus ex Regia facultate institutus fuerit, possit etiam ex Regia facultate dissolui. Hoc namque non solùm non obstat, sed potest in contrarium retorqueri: nam sicut facultas Principis sola non fuit sufficiens à principio ad Maioratum instituẽdum,absque dispositione primi institutoris, similiter non erit sufficiens ex postfacto ad illum reuocandum,absque ipsius institutoris consensu.

¶ Non etiam obstat,quod quarto & vltimo loco pro contraria parte adducebamus, quòd scilicet faciliùs tollatur priuilegiũ,quàm ius cõmune ex iuribus,quæ ibidem citauimus. Non enim in illis legibus disponitur,Principem non posse ius commune tollere,sed q. faciliùs ius speciale, quàm ius commune tollatur. Quod nihil ad id,de quo agimus,attinet : cùm hic agamus de Principis potestate,nam autem de facilitate, vel difficultate: eo maximè,quòd etiam alijs respectibus, difficiliùs priuilegium,quàm ius commune auferri soleat: vt probat Gometius in dicta regula de nõ tollen. iure quæsito.q.6.nu.5.cum sequen. Qualiter autem intelligendum sit, quòd faciliùs tollatur priuilegium,quàm ius commune,declarat Anto. Gabriel commu.opi.lib.5.de regul.iur.conclus.9.nu. 6. cũ seq. Imò si rectè hoc consideremus, hic non agimus de tollendo priuilegio,vel iure communi:sed de tollendo vincula Maioratus,siue ex priuilegio, siue ex iure communi instituti, & effectus ex iure speciali,vel cõmuni iam inesse productos. In quo casu nihil interest:an ex iure cõmuni, vel speciali producti fuerint, ad hoc, vt Princeps valeat ius alteri quæsitum tollere,vt superiùs ostensum est.

¶ Ex quibus facilè omnia fundamenta contrarię opinionis diluuntur: superestque vnum assumptum satis singulare aduersùs vulgò receptam opinionem : ex quo deinceps certissimum erit,ad huiusmodi facultates concedendas nihil interesse, vtrum Maioratus ex Regia facultate, vel absque illa institutus fuerit. Quoad confiscationem autẽ

ex

ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ, denicdū erit prout infra isto lib.ca.11.n.dicemus.

¶ Ex quibus infertur,nil etiam quoad hæc inter
27 esse : vtrum facultas à Principe ad Maioratum instituendum pretio,vel in remunerationem seruitiorum concessa fuerit,necne : si iam ex illa Maioratus ipse institutus fuit. Cùm enim eo tempore iam facultas etiam gratuitè concessa reuocari non possit,superfluum erit inquirere,vtrum gratis vel pretio concessa fuerit : sicque necessarium nō erit illud, quod circa ista Hispani interpretes dicere solent,quòd scilicet facultas concessa in remunerationem seruitiorum,vel pretio interueniente,maioris roboris sit,quàm illa,quæ gratis concessa est. Id namque hac consideratione obseruata,necessarium non erit,prout aduertit Anto.Gometius in l.40.Tauri.n. 89. Erit autem illa distinctio vtilis ad sciendum,vtrum facultas re integra reuocari possit,vel non : si enim pretio,vel in remunerationem seruitiorum concessa fuit, reuocati non poterit : si verò gratis,sic : & etiam ad maiorem Maioratus firmitatem etiam post ipsius institutionem,vt hoc pacto hæc omnia dubia diluā tur : prout optimè resoluit Grego.Lopez in l.32.ti. 9.parti.6.in glo.verb. *No valdra*. col. 11. versic. Sed quæro de pulchra quæstione.vbi tradit nouam formam instituendi Maioratum : ita vt eius bona ex Regia facultate alienari non valeant.

¶ Quinta conclusio sit,Principem posse Regiā
28 facultatem ex iusta ac legitima causa ad bona Maioratus alienanda,vel hypothecæ subiicienda cōcedere,etiam si Maioratus institutor expressè inhibuisset,ne Regia facultas ad id efficiendum concedi posset,vel quòd bona eiusdem Maioratus etiam ex Regia facultate alienari non valeant:quæ conclusio præcedenti præmissa,apertissima est : si enim hac Maioratus institutoris inhibitione nō existente,Princeps ex causa publica,vel ipsi Maioratui vtili id facere potuisset,vt superiùs ostensum est : constat ex hac Maioratus institutoris voluntate Principis potestatem restringi non posse : cū in omni dispositione cēseatur authoritas superioris excepta.tex.in c.quemadmodum.de iure iur.& nemo possit facere vt leges in testamento suo locum non habeant.l. nemo potest.ff. de leg. 1. vbi Scrib.plura cumulant, quæ in huius conclusinis comprobationem adduci possent : idque verissimum est.

¶ Dubium autem & non mediocre circa hęc ver
29 sari solet : vtrum scilicet saltim tempore impetrationis facultatis Principi de hac clausula mentio facienda sit,aliàs facultas ipsa nulla esse cēseatur: qua in re prima facie dicendum videtur, de hac clausula mentionem faciendam esse,etiamsi ex illa facultas Principis restringi non possit,aliàs facultatem subreptitiam esse censendam. Quod probatur ī simili,ex eo,quòd de clausula derogatoria dici solet : nam quanuis ex illa potestas testantis non restringatur,vt non possit testamentū, prout sibi libuerit,mutare,vel alterare:tamen in secundo testamento necessariò de illa mentio efficiēda est, aliàs secundum testamentū nullū erit. l. si quis in principio testamenti.ff.de l.3.l.si mihi & tibi. §. in
30 legatis.ff.de leg.1.& quamuis ea iura loquantur in testamentis,similiter etiā in rescriptis, & aliis dispositionibus locum habent,prout dixit glo.cōmuniter ab Scrib.recepta,in l.pacta nouissima. verb. *Pacta*.C.de pactis.ex quibus dixit Felinus post cæteros,in c.accedentes.n.4.de præscript.quòd priuilegium secundū non faciens mentionem de clausula derogatoria primi, nullum censendum erit, vbi plura in idem adducit.

¶ Quibus adiicitur,quòd impetrans rescriptum secundum derogatorium primi debet facere mentionem de quacunque clausula notabili in prima 31
dispositione, quæ reuocari prætenditur adiecta, aliàs autem rescriptum subreptitium censendum esse : quod dixit Anto.in c.vt debitus.col.4.de appella.cuius doctrinam sequuntur Abb.per text.ibi,in c.ex conquestione.n.4.de resti.spolia.Feli.qui plura refert.in l.ceterum.n.4.de rescrip.vbi opinātur iudicis arbitrio relinquendum esse, quæ clausula notabilis esse dicenda sit.Cùm igitur de qualibet clausula notabili mētio facienda sit in facultatis impetratione,nulla profectò clausula notabilior inueniri potest,de qua mentio facienda sit, quàm hæc de qua agimus,cùm saltim ea expressa Princeps difficiliùs facultatem concessisset, atque in impetratione rescripti facienda sit mentio de omnibus his quæ Principem mouere possent ad illud non concedendum,vel ad concedendum difficiliùs. tex.in c.super literis.cum simil.de rescrip.

¶ Sed his non obstantibus, contrarium dicendū erit : cùm enim clausula à Maioratus institutore apposita,ad Principis potestatem restringendam nullius effectus esse censeatur,consequens est, vt de illa mentio in impetratione rescripti facienda non sit : cùm regula iuris sit,quòd in impetratione rescripti non est facienda mentio de clausula 32
nulla,nec etiam de illa,quæ quamuis nulla nō sit, exceptione tamen elidi potest gl.ordi.in c.ex tenore de rescrip.verbo.*Negotio*. fin. verb. cui est gloss. consimilis in cap.cum nostris verbo. *De facto*,de cōcessio.præb.quibus plura cumulant Feli. in.d.cap. ex tenore nu.2.& Ias. in l.1.num.1.C.si contra ius vel vtili.publi.& alibi sæpè Scribent.

¶ Nec obstat illud quod de clausula derogatoria dici solet,quòd scilicet quanuis nullius effectus sit ad restrictionem potestatis,tenetur tamen testator de illa in secundo testamento mentionem facere aliàs secundum testamentum nullum erit, ex tex. in d. l. si quis in principio testamenti cum simil.ff.de lega.3 Nā præterquam,quòd iura illa ad casum de quo agimus trahi non possint cùm loquantur quando vnus atque idem fecit primam dispositionem cum clausula derogatoria & ipsemet fecit secundam absque illa,nos autem loquamur in Maioratus institutore qui Principi legem 33
non potuit imponere,ea iura loquantur : quando in vno & eodem disponenti præcessit clausula derogatoria voluntatis, & non potestatis. Si enim is qui testamentum fecit adiecisset clausulam derogatoriā potestatis, cùm ea clausula nulla sit ex eo,quòd nemo possit sibi tollere liberam testamēti factionem.l.stipulatio hoc modo concepta cū simil.ff.de verbo. oblig. in secundo testamento non teneretur facere mentionem de illa, quanuis secùs esset,quando adiecta fuisset clausula derogatoria voluntatis ea:namque valida est,ideoque de illa mentio facienda est : prout resoluit Bar.communiter sequutus in d.l.si quis in principio.n. 4. & 5.clausula autem hæc de qua agimus derogatoria est, potestatis Principis, & per consequens nulla ideoque de illa mentio facienda non erit. Imò etiamsi clausula hæc esset derogatoria voluntatis, veluti si testator dixisset quòd non aliter valeat rescriptum Principis, nisi facta mentione de illa clausula,quo casu non de Principis potestate agi

videtur,

videtur,adhuc existimarẽ valere facultatem Principis etiamsi de hac clausula mentionem non fecerit. Maioratus namque institutor sibi,nõ autem Principi etiam quo ad voluntatem poterit legem imponere.

¶ Similiter etiam non obstat illud quod dicebamus quòd scilicet de clausula notabili efficienda sit mentio in rescripti impetratione,nam illud intelligendum est,quando ea clausula valida est: secùs autem si nulla sit, vel saltimexcepti one elidi possit,de illa nãque nulla mentio in rescripto fa-
35 cienda erit,ex his quæ superiùs adducta sunt. Quę omnia summè notanda erũt. Vidimus namq; plura Primogenia quibus cautũ est,nec etiam ex Principis rescripto bona eisdẽ subiecta alienari posse.

¶ Sexta conclusio sit,quòd etiamsi Maioratus institutor inhibuerit successoribus in perpetuum,vt
esta 36 non valeant facultatem à Principe ad bona eiusdem Maioratus alienanda,vel hypothecanda impetrare,neque illa vti etiamsi proprio motu concessa fuerit, & quod si contrarium fuerit actum, illicò Maioratus successio in sequentem vocatum transferatur,poterit Princeps non obstantibus his clausulis ex causa publicæ vtilitatis,vel Maioratus vtilitatis facultatem ad bona ipsius Maioratus alienanda,vel hypothecæ subiicienda concedere. Quod ex eisdem rationibus quas in præcedenti cõclusione adduximus,probatur. Si enim Maioratus institutor non potest,quo ad hæc Principis potestatem minuere directè id præcipiendo à fortiori
37 nec indirectè id facere poterit.tex.in regula cùm quid ď regulis iuris lib.6.l.si is, q̃,vbi plura Scrib. adducere solent.ff.de vulga. quando enim in dispositione vnum exprimitur,& ad aliud effect° eius dirigitur,non verba dispositionis: sed effectus eius considerandus erit.l.4.§.nunc de effectu.ff.de libe.lega.l.si quis rerum.§.1.ff.eod.l.cum dotem.ff. ad l.fal.Nec est curandum cum quo quis loquatur sed in quem voluntatis intentio dirigatur. l. cùm pater.§.donationis.ff.de leg.2.ex quibus rationib⁹ consuluit. Ancha.cons.13.incip.super dubio transmisso quòd ciuitas quæ non potest facere statutũ, vt ciues non possint ire ad molendina priuatorum sed ad molendina ipsius ciuitatis: non poterit similiter facere statutum,vt qui irent ad molendina priuatorum soluerent certum datium in exitu ipsius ciuitatis. Qui verò irent ad molendina ipsius ciuitatis nihil soluerent: ne liceat ciuitati facere per indirectum id quod directa via facere non potuisset: quod etiam dixit idem Ancha. cons. 145. incip.optimis rationibus.idem in cap.de consti.11. quæstione princip.Alberi.2.parte statutorum quæstione 2. Ias.qui plura refert in l. quominùs. ff. de flumi.nu.155.vbi numero.156. hanc communem opinio.esse profitet̃,quibus plura alia similia adiici possent.

38 ¶ Vt autem in his cautè procedatur,quando similes facultates impetrantur, antequam de petitione ipsius facultatis agatur,solet impetrari ab ipsorum Primogeniorum possessoribus Regia licẽtia proprio motu concessa,ad hoc,vt ex illa valeat possessor facultatem impetrare,atque illa vti,quã Princeps cõcedere solet expressis clausulis Maioratus,seu ipsorum substantia illis expresse derogando, cuius licentiæ virtute facultas ad bonorũ Maioratus alienationem seu hypothecam conceditur: ac si prædicta clausula adiecta non fuisset,adeò vt non valeat modus aliquis à Primogeniorum institutoribus excogitari, cui non possit ex Regia facultate causa publica vel Maioratus vtilitate interueniente derogari.

¶ Solent autem Primogeniorum possessores, ne ex primæ licentiæ impetratione pœnas in ipso 39
Primogenio contentas incurrant, secrete facerè, vt ab aliquo tertio in Regia Camera, vbi similes facultates conceduntur quoddam memoriale,vti vocant,producatur,in quo imperſonaliter, & sine expressione nominis vltimi possessoris, nec alterius personæ impetrantis,dici solet, quòd in Maioratu, quem instituit Titius, sunt clausulæ talis tenoris, &c. Et quòd nunc necessarium est bona eiusdem Primogenij alienare,vel hypothecæ subijcere,ex causis quę ibidem exprimendæ sunt:proindeque ex eisdẽ causis supplicatur Regiæ Maiestati, vt Maioratus possessori proprio motu, & certa scientia concedat rescriptum in quo derogetur prædictis clausulis & concedatur ei licẽtia, vt absque incursione pœnarum in eodem Primogenio contentarum, possit facultatem ad id efficiendum impetrare,atque illa, prout sibi libuerit, vti: quod rescriptum absque alia Maioratus possessoris petitione concedi solet, & posteà eius virtute facultates necessariæ impetrari. Idque pluries sic factum fuisse vidimus, atque faciendum esse consuluimus. In quo tamen cautè procedendum erit,propter clausularum, recẽtium Primogeniorum rigorem, quæ debent diligentissimè examinari ante facultatum impetrationẽ ab ipsius Maioratus possessoribus, ne aliquid faciant in quo eisdem contraueniant,& etiam ab his qui annuos redditus virtute harum facultatum super bonis Maioratus emunt,vel pecuniam super eisdem bonis mutuam præstant,nè ex huius ordinis prætermissione alienatio,seu hypotheca nulla reddatur: vidimus namque plures qui absque clausularum Maioratus examine annuos redditus super bonis eiusdem Maioratus Regia facultate præcedente emerunt: quibus ex postfacto eam negligentiam maximum damnum attulisse compertum fuit.

¶ Septima conclusio sit quòd si is,cui facultas ad 40
alienandum vel hypothecandum res Maioratus semel concessa fuit,velit,iterum nouam facultatẽ ad bona Maioratus alienanda vel hypothecanda impetrare, tenetur facere mentionem de prima: aliàs secunda facultas non facta mentione de prima obtenta nulla cẽsenda erit. Quod probatur ex tex.in capitulo fina.de fil.præsb.lib. 6. vbi dispensatio addita dispensationi non valet,nisi fiat mentio de prima,& est tex.in l.tertia. C. de Episcopali audien.per quem tex.dixit Guillielmus de Cugno 41
ibi non valere secundam remissionem criminis à Principe factam,in qua non fuit facta mentio de prima iunctis alijs, quæ supra lib. 2. cap.4. nu.50. latiùs adduximus.

¶ Sed in hac re distinguẽdum esse mihi videtur: 42
aut enim facultas secunda concessa fuit ex eadem causa, ex qua prima concessa erat,aut ex alia. Si concessa fuit ex eadem causa dicendum est, proculdubio eam facultatem nullam esse: cũ si Princeps de eo informatus fuisset nullo pacto eam facultatem concessisset, nec ex vna causa debeant plures facultates ad bona maioratus alienanda vel hypothecanda concedi: nisi prima non sufficiat. Ad quod necessarium est, vt de prima Princeps certioretur. Si verò ex alia causa concessa fuerit, non video quare Principi sit facienda mẽtio de prima: cùm etsi Princeps de illa fuisset certioratus, etiam secundam concessisset. Ex noua

namque

na Maioratus alienanda vel hypothecanda concedi: niſi prima non ſufficiat. Ad quod neceſſariũ eſt, vt de prima Princeps certioretur. Si verò ex alia cauſa conceſſa fuerit, non video quare Principi ſit facienda mentio de prima: cùm etſi Princeps de illa fuiſſet certioratus, etiam ſecundam conceſſiſſet. Ex noua namque cauſa debet noua facultas concedi: cùm vtraque de per ſe non valeat: ſi ex cauſa legitima conceſſa ſit.

¶ Nec obſtat tex. in d. capitulo fina. de fil. preſb. lib. 6. nam ibi circa vnã, atque eandem rem vtraque diſpenſatio emanauit, & clarum eſt, quòd Princeps ſuper duobus defectibus difficilius diſpenſaret: quam ſuper vno. Quapropter non mirum ſi diſpenſatio ſecunda ſuper altero ex duobus defectibus conceſſa, non facta mentione de prima, nulla ſit: prout gloſ. & communiter Scribentes ibidem aduertunt. Quæ ratio in caſu, de quo agimus non militat: cum diſpẽſationes non ex vna, atque eadem cauſa, ſed ex diuerſis procedant.

¶ Non etiam obſtat tex. in d. l. 3. C. de Epiſcopal. audien. Nam ſi is, qui ſemel delicti remiſſionem obtinuit: iterùm delinquat remiſſionis ſecundæ indignus efficitur. non mirum igitur ſi ob delictorum reiterationem ſecunda remiſſio non valeat, cum difficiliùs facta mẽtione de prima concederetur prout ex eodem text. probatur, vt communiter ibi Scribentes not. Quod non poteſt ad caſum, de quo agimus adaptari: cùm facultates non ex culpa poſſeſſorum Maioratus: ſed ex cauſis neceſſariis concedi ſoleant.

44 ¶ Octaua & vltima concluſio ſit, quòd in omnibus caſibus, quibus ex Regia facultate bona Maioratus alienari poſſunt eorum alienatio in publica ſubhaſtatione facienda eſt. Quod probatur ex communi regula, qua traditum eſt, quòd quotieſcunque ad alicuius rei alienationem authori-
45 tas, ſeu decretum iudicis requiritur, neceſſariò ea res non poterit: niſi in publica ſubhaſtatione alienari. Quod opinati fuerunt Bartol. in l. licitatio numer. 3. ff. de publi. & vectiga. Alberi. in l. etſi fine. §. 1. ff. de minori. Bald. in l. ordo. numero 4. C. de execu. rei iudica. Platea. in l. ſi tempora. C. de fid. inſtru. colum. 1. lib. 10. Matthæus de Afflict. in cõſti. reg. Sicilię, lib. 2. Rub. 38. Pinel. qui hęc omnia refert in l. ſecunda. C. de reſcin. vendic. ſecunda parte numero 25. cuius opinio. aſſerit communem eſſe Emanuel Xuarez in ſuo Theſauro receptarum ſenten. verbo, Decretum vbi in alienatione, pagin. 453. Quorum opinio vera eſt, quanuis hi, quos Pinel. in id citat hoc præcisè non dicant: ſemper enim decretum iudicis, & ſubhaſtatio in iure cumulari ſolent. Ita vt omne illud, quod ex decreto iudicis vendendum eſt, ſubhaſtationem requirat: prout in bonis abſentis. fiſci, minoris, & Reipublicæ, & his bonis, quæ in executionem rei iudicatæ venduntur, & ſimilibus ſtatutum eſt, vt ex iuribus vulgaribus deducitur. Si igitur id in quolibet iudicis decreto efficiendum eſt, à fortiori in re, quæ facultate, & decreto Regio prę cedente alienanda eſt, obſeruandum erit. Quapropter nunquam concedi ſolet Regia facultas ad bona Maioratus alienanda in qua non adiiciantur hæc verba, *Vendiendo la en publica forma*, quod interpretari ſolet, ideſt, in publica ſubhaſtatione. Idque in rebus Maioratus, quæ ex facultate Regia venduntur, obſeruare vtile erit, vt prædictæ difficultates ſubmoueantur: quanuis ſi aliàs ea venditio bona fide atque iuſto pretio facta fuiſſet, forſan etiam deficiente ſubhaſtationis ſolennitate ſuſtineretur.

¶ Tempus autem ad huiuſmodi ſubhaſtationem 76
requiſitum iure ſtatutum non eſt: proindeque iudicis arbitrio relinquendum erit: prout teſtantur Bartolus in d. l. licitatio. numero tertio. Baldus in d. l. ordo. num. ſeptimo, & vtrobique communiter Scribentes id not. ſolet autem aſſumi exemplum ab eo, quod communiter in aliis ſubhaſtationibus fieri ſolitum eſt. Ita vt immobilia triginta, mobibila autem nouem diebus in ſubhaſtatione trahantur: ſed non credimus ex huius temporis omiſſione bonorum Maioratus alienationem annullandam eſſe, dummodò aliàs competenti tempore ſubhaſtatæ fuerint, idque bona fide, & abſque dolo factum fuerit. Id namque eſt, quod præſertim in rerum Maioratus venditione requiritur, vt aduertit Gregorius in l. 6. titulo. 11. part. 6. in gloſſ. verb. *Que la non pudieſſe vender.* columna 9. verſicu. Aduerto etiam. vbi etiam verſiculo ſed pone, reſoluit quid dicendum ſit: quando minor impetrauit facultatem ad vendendam rem Maioratus, non facta mentione ætatis, & ibi alias quæſtiones ſubiungit hanc materiam attinentes, quæ apud ipſum videri poterunt.

¶ Illud autem omittendum non eſt, facultatem 77
Regiam ad bona Maioratus alienanda non requirere ſcripturã: ſed poſſe probari per teſtes, quod ſic in aſſenſu Regio ad bona feudalia alienanda conceſſo dixit Matthæus de Afflictis deciſione 398. per totam deciſ. præſertim num. 9. fuiſſe deciſum per Regium Conſilium Neapolitanum: quanuis ipſe fuerit in contraria opinione, vt conſtat ex his, quæ adducit in ead. deciſ. Et quòd aſſenſus Regius non poſſit probari per teſtes, dixit apertiùs ipſemet Afflict. deciſione 243. nu. 3. & 4. Quod etiam repetit ipſemet Matthęus de Afflict. in capi. 1. in princi. de prohibi. feud. alie. per Lotharium nume. 14. vbi inquit, quòd ſi facultas ſemel expedita fuit, poſteaque amiſſa fuerit, poterit eius tenor probari per teſtes, & in cap. Imperialem in princ. de prohibit. feu. alie. per Frederi. verſic. 24. quæro, num. 33. ſubiũgit non valere aſſenſum Regiũ etiã manu Regia ſubſcriptũ, ſi in illo deficiat ſigillum, quod in literis Regiis ſolet interuenire. Quod etiam prius dixerat. in d. ca. 1. in princip. num. 10. de prohibi. feud. alie. per Lotha.

¶ Sed omnia hæc reſoluenda ſunt ex his, quæ in facultate Regia ad Maioratum inſtituendum conceſſa diximus ſupra lib. 2. c. 8. num. 7. & 8. vbi oſtendimus illam non poſſe probari per teſtes: ſed neceſſariò ad ſui probationem ſcripturam requirere. Quod quando Regia facultas expedita, atque abſoluta fuit verum eſt.

¶ Cæterũ quãdo Regia facultas ad bona Maioratus alienanda ante eorũ bonorũ alienationẽ per verbũ fiat cõceſſa fuit, ſufficit ſi de ipſa ſignatura cõſtet: & ſi aliter facultas nõ oſtẽdatur, vt in aſſenſu Regio ad bona feudalia cõceſſo, reſoluit Matthæus de Afflictis deciſione 253. num. 5. cũ ſequẽtibus. Quod etiã repetit in d. c. 1. de prohibi. feu. alie. per Lotha. in principio. nu. 14. vbi tandem id cogitandũ relinquit. Hoc autem etiam reſoluendum erit ex his, quæ in Regia facultate ad Maio-

ratum instituendum per verbum fiat concessa supra lib. 2. cap. 7. num. 52. cum pluribus sequẽtibus latissimè tradidimus, cũ de vno casu ad aliũ non valeat congrua differentiæ ratio assignari.

48 ¶ Sed & id etiam obseruandum est, quòd etiam si antequàm Regia facultas concedatur, nec expediatur possessor Maioratus rem ipsius Maioratus alienet sub conditione, si Princeps ad id efficiendum facultatem concedat, & hac lege contractus venditionis, vel permutationis, seu alius similis fiat, nullus eorum poterit ab hoc contractu resilire, donec Principis consensus requiratur. Quod in simili in alienatione feudi facta sub conditione si Rex assensum præstiterit, dixit Lucas de Pena. in l. nulli. C. de fund. patrimo. lib. 11. quem refert, & sequitur Matthæ. de Afflict. in d. c. Imperialem in princip. versiculo decimo sexto quæro, numero 6.

¶ Illud etiam vltimo loco annotandum est, Re- 49
giam facultatem ad bona Maioratus alienanda concessa amitti ex non vsu Decennij. Quod dixit Matthæus de Afflict. loquens in assensu Regio ad alienanda bona feudalia concesso post Andream de Isern. ibi in cap. Imperialem. de prohi. feud. alie. per Frederi. num. 25. & Grego. loquens in facultate ad bona Maioratus alienanda concessa. in l. 6. tit. 11. part. 6. in gloss. verbo, *Que non la pudiesse vender.* col. penult. versiculo quid autem. Sed de hoc videnda sunt, quæ diximus supra lib. 2. c. 7. numero 71.

SVMMARIA.

1 *Bona Maioratus alienari possunt ad aliorum subrogationem, eaque iusta causa censenda est, vt facultas Regia concedatur. & nu. 9. & 12.*
2 *Bona dotalia permutari possunt: quando id vtile mulieri fuerit.*
3 *Bona Ecclesiæ alienari possunt vt fundus vtilior ematur.*
4 *Contractus prohibitus fauore alicuius potest fieri si id ei vtile sit.*
5 *Alienans rem prohibitam, si id fieri potest obseruata mente prohibentis, non incurrit pœnam.*
6 *Verisimile pro dispositio habendum est.*
7 *Bona fideicommissi permutari possunt, si id vtile sit.*
8 *Feudalis res alienari potest sine consensu domini, quando eius conditio melior fit.*
10 *Lucrari satis dicitur qui obsequitur voluntati suæ.*
11 *Alienatione prohibita etiam permutatio comprehenditur.*
13 *Subrogatio bonorum Maioratus in eadem Prouincia, non in alia fieri debet, nec aliter facultas concedenda est.*
14 *Prouincia propinqua eadem Prouincia censenda est, si sit sub eodem Principe.*
15 *Subrogatio bonorum in loco remoto licet eiusdem prouinciæ, non est facienda in Maioratu.*
16 *Longinquitas domicilij possessoris Maioratus, an sit legitima causa concedendi facultatem alienandi rem Maioratus ad subrogationem faciendam in loco domicilij, & num. 18. & 19.*
17 *Alienari potest res ecclesiæ longe sita, si commodè frui non possit.*
19 *Intelligitur tex. in Authentico de Ecclesiasti. titul. § sin autem annuale legatum coll. 9.*
20 *Emptor bonorum Maioratus vtrum debeat esse solicitus vt res alia subrogetur, vel fiat id ad quod bona vendita sunt, & nu. 22. & 23.*
21 *Emptor rei Ecclesiæ solicitus esse debet, vt pretium in eius vtilitatem conuertatur.*
24 *Res empta ex pecunia redacta ex alia re Maioratus vel pretium eius an subrogetur, & intret in eius locum, & num. 29. & 30. & 31. & 33.*
25 *Pretium, quando succedat loco rei, & è contra, & num. 32.*
26 *Res empta ex pretio feudi seu ipsum pretium non subeunt vicem feudi, nisi expresse actum sit.*
27 *Res empta ex pecunia redacta ex alia re assumit eius qualitates.*
28 *Res empta ex pecunia redacta ex re patrimoniali an efficiatur patrimonialis.*
34 *Res empta ab aliquo ex pecunia aliena, vel simpliciter vel nomine proprio fit sua, & num. 35.*
36 *Res subrogata in locum rei venditæ Maioratus cum omnibus qualitatibus prioris subrogatur.*
37 *Res succedens in locum alterius rei fideicommissariæ, dicitur fideicommissaria.*
38 *Res subrogata in locum bonorum donatorum à Rege Henrico Secundo, quæ vulgo dicuntur Enrriqueños sortietur illorum naturam.*
39 *Bona ex donatione Regis Henrici quæ dicuntur Enrriqueños si vendantur cum facultate Regia vtrum ad emptorem cum sua causa & qualitate transeant: & num. 40. & 43.*
41 *Feudum venditum ex licentia transit cum qualitate sua.*
42 *Res consentiens alienationi, quando videatur rem liberam facere.*
44 *Princeps ex licentia alienandi liberè feudum, videtur remittere qualitatem feudalem.*

45 *Bona*

45 *Bona Maioratus si post confiscationem à principe eidem donentur vtrum tamquam libera censeantur donata, vel cum priori Maioratus qualitate.*

46 *Res Maioratus alienata si posteà vendicetur, vel rescindatur, venditio an ad Maioratum redeat, vel maneat libera.*

47 *Res subrogata in Maioratu in locum venditæ si vendicetur vel euincatur ab alio qualiter consulatur Maioratus possessori, & num. 49.*

48 *Decretum ex falsa causa interpositum est nullum, etiamsi falsa causa in decreto expressa non sit.*

De Regijs facultatibus, quæ ad alienanda bona Maioratus ea lege conceduntur, vt ex pretio illorum alia in locum eorum subrogentur.

CAPVT QVARTVM.

INTER facultates, quæ ad alienãda bona Maioratus conceduntur, frequenter dubitari solet: vtrum iustè ex ea causa concedi valeant, vt alia bona eiusdem, vel maioris valoris ex pretio, quod ex illis redactum fuerit, in ipso Maioratu subroganda sint. In qua quæstione dicendum est, hoc fieri posse: dummodò id in euidentem Maioratus vtilitatem conuertatur, vel ex aliqua alia causa iusta, & Maioratus conseruationi vtili fiat. Aliter namque id effici non poterit. Quod probari potest ex sequentibus.

1 ¶ Primò, hoc probatur ex text. in l. ita constante. ff. de iur. doti. ibi. *Si hoc mulieri vtile sit*, vbi probatur, quòd quanuis bona dotalia sint alienari prohibita: poterunt tamen permutari, si id mulieri vtile sit. l. mutu. versiculo manente & l. finali. ff. eodem l. quanuis. ff. solut. matrimon.

2 ¶ Secundò, id ipsum probatur ex eo, quòd quanuis res Ecclesiæ alienari prohibitæ sint: 3 poterunt tamen alienari, vt fundus vtilior ematur, vel aliter alienatio in euidentem Ecclesiæ vtilitatem resultet. text. in capitulo vt super. §. possessiones. de reb. Ecclesiæ non alienã. vbi glossa & communiter Scribentes id nota. glossa ordin. in l. cum hi. §. eam transactionem. ff. de transactio. Antonius Gabrielus, qui plura refert. libro tertio communium opinionum, titulo de rer. aliena. conclusione prima numero primo.

4 ¶ Tertiò, id ipsum in omnibus casibus perpetuum est, vt quoties contractus fieri non potest: fieri tamen valeat: si id vtile sit personæ, cuius fauore prohibitio facta est. Quod in vxore absque viri licentia, & pupillo absque authoritate tutoris, vel curatoris: & filiofamilias absque licentia parentis contrahentibus decisum est. l. mutuum, vbi per Scribent. ff. de acquirend. hæred. l. cum hi. §. eam transactionem. ff. de transaction. vbi glossa & communiter Scribentes id notant. Iaf. in l. more. numero 42. & 43. ff. de acquiren. hæred. & alibi sæpe Scribent.

¶ Quartò quia is, qui alienationem prohibuit, censetur id fecisse vt primogenium ipsum conseruaretur, & in dies augeretur: cùm igitur ex huiusmodi permutatione is effectus cõsequatur, & ex illius omissione amittatur, consequens est, vt non obstante prohibitione id efficiendum sit. Inducta namque ad augmentum non debent operari diminutionem. l. legata inutiliter cum similibus. ff. de lega. 1.

¶ Quintò: quia is, qui alienat rem alienari prohibitam, contra verba illius qui eam prohibuit, 5 nullam pœnam incurrit: si id fieri possit, obseruata eius mente, ac voluntate, quod ex pluribus probat Angelus consilio 169. prima, & secunda columna, quem refert, & seq. Iaf. in rep. l. filiusfamilias. §. Diui. numero 78. ff. de lega. 1.

¶ Sextò, quia verisimile est, quòd si Maioratus institutor de isto casu cogitasset, illud permisisset. Igitur censeri debet, ac si expresse dispo- 6 situm esset. Verissimile namque haberi debet pro dispositio. l. Titius. §. Lucius. ff. de liber. & posth. glossa in l. tale pactum. §. final. cum similibus. ff. de pact.

¶ Septimò, quia bona fideicommisso subiecta, 7 atque alienari prohibita permutari possunt: si permutatio fideicommissi conseruationi vtilis sit, quod comprehenditur apertè ex eo, quod dixit Bald. in Authent. res quæ. C. communia de lega. numero 23. atque expresse sic resoluit Paulus consilio 269. incipien. Dubitatur nunquid hospitale. numero tertio cum sequentibus libro primo. Id ipsum dixit Socinus Iunior quanuis de Bald. & Paul. non meminerit consilio 28. numero quinto cum sequentibus libro secundo.

¶ Octauò, quia res feudalis potest alienari sine 8 consensu domini: quando ex alienatione conditio domini melior fit, veluti si habens filios vendat feudum illos non habenti, vel iuuenis vendat illud seni, vel inhabilis ad seruiendum vendat illud habili ad seruitium domino præstandum: prout resoluit Matthæus de Afflictis in capitulo Imperialem, de prohib. feud. alien. per Fred. versi. 16. quæro num. 16. post Andream de Isern. ibi. idem Afflictus in rub. de vasallo qui contra const. Lotharij. num. 1. cum sequent. Capyc. decisione 100. num. 3. cum sequentibus.

¶ Nonò, quia quanuis dubitari posset, vtrum hæc subrogatio fieri possit absque Principis authori- 9 tate, authoritate tamen Principis interueniente non est dubium: nisi quòd ea alienatio valeat, si in euidentem Maioratus vtilitatem facta fuerit. text. in clem. quia contingit. de religio. domi. l. legatum, vbi per Scribent. ff. de admi. rerum ad ciuita. perti. Paul. d. cons. 269. num. 2. lib. 1.

¶ Ex quibus rationibus bona Maioratus ex facultate Regia alienari posse, vt ex pretio illorum alia in eius locum subrogentur: si id ipsi Maioratui vtilius sit opinati fuerunt Capycius decision. 108. num. 17. atque Antonius Gomerius in l. 40. Tauri num. 82. final. verb. atque etiam Gregor. in l. 6. titulo. 11. parti. sexta, verbo. *Que la non pudiesse vender*. columna pen. idem in l. 10. tit. 26. part. quarta verbo *Vendiendo*. colum. quarta, versicu. sed an res.

¶ In contrarium autem vrget, quod voluntas testatoris adeò precisè obseruanda sit, vt nec peruerti debeat ad hoc, vt illa in melius cõmutetur.
10 Cùm variè sint hominum volũtates, lucreturque satis ille qui suæ obsequitur voluntati. l. quia poterat. cum similibus. ff. ad Trebel. Item constat non esse quo ad hoc considerandam voluntatem Maioratus possessoris: sed institutoris: à quo bona dependent. Cùm ipse possessor dominus solùm temporalis sit, bonáque eo mortuo in alium deuolui debeant, qui forsan illud quod iste vtile esse existimat, damnosum, atque inutile esse existimabit, quibus adiiciendum est, plerunque post similiũ facultatũ impetrationem, atque rei Maioratus alienationem Maioratus possessorem, pecuniam ex illa redactam consumere solere, nec aliam rem ex illa emere, quæ in ipso Maioratu subrogetur. Quo pacto Primogeniorum bona perire solent, & in alias familias pertransire.

¶ Quæ omnia comprobantur ex eo, quòd sub
11 prohibitione alienationis, seu venditionis, permutatio comprehendatur. l. sciendum, in prima. §. deinde versiculo sed, & si quis. ff. de ædilic. edi. l. finali. ff. quibus ex caus. in posse. eatur. l. 2. C. de rerum permu. text. in Authent. de non alie. aut permutan. §. alienationis. colla. 2. & in cap. nulli. de reb. Eccleſiæ non alien. & vtrobique per Scribent. Angel. in l. cum hi. §. si cui. ff. de transa. Fabia. de emptio. & vendi. quæst. 2. Crottus consil. 17. nu. 41. lib. 1. & alibi sæpè Scribent. Quibus rationibus huiusmodi facultates concedendas non esse resoluit Burgos de Pace. in procem. ll. Tauri. num. 352.

12 ¶ Cæterùm his non obstantibus dicendum est huiusmodi facultates ex causa à Principe concedi posse: dummodò res quę in ipso Maioratu subrogatur adeò conueniens, & necessaria ipsius cõseruationi esse appareat, vt verisimile sit, idipsum Maioratus institutorem fecisse, si eiusdem rei emendæ occasio sibi oblata fuisset, & quòd etiam idipsum omnes ipsius Maioratus successores facturi fuissent. Quod in eo casu præsertim efficiendum est quo Maioratus possessor vltra pecuniam quæ ex re Maioratus redacta fuerit aliquid ex bonis liberis in eius rei emptionẽ expendit, quod in ipso Maioratu deinceps incorporetur. Quæ omnia exactè, atque precisè consideranda sunt. Ita vt facultas non nisi his interuenientibus concedatur: si enim ea verè interuenerint, proculdubiò concedi poterit. Non enim illæ facultates, ex quibus primogenia ampliantur & augentur, sed illæ ex quibus minuuntur, ac dissoluuntur denegandæ sunt.

¶ Nec obstant ea, quæ in contrarium adducta sunt: illa namque, quando facultas Regia ex causa legitima concessa ad id efficiendum non interuenit, intelligenda sunt: non autem, quando facultas Regia ad id ex causis adeò iustis concessa fuit: quam etiam institutor, & etiam omnes successores probassent: prout probatur ex iuribus, quæ pro contraria parte allegauimus, comprehenduntúrque ex his, quæ dicunt Gregorius Lopez, Capycius, atque Antonius Gometius in locis superiùs citatis.

¶ Nec etiam obstat si dicatur, quòd ex similibus facultatibus solent fraudes exoriri, vendendo res Maioratus, & pecuniam consumendo, nec aliàs subrogando: his namque fraudibus in ipsis facultatibus obuiari solet. Imò non essent similes facultates concedendæ: nisi iam emptione rei quæ in eius locum subroganda est inter partes conuenta, & ea lege, vt pretium ex illa redactum alterius rei venditori præstetur. Quibus obseruatis huiusmodi facultates Primogenij conseruationi vtiles erunt: dummodo difficillimè ad alienandas domos antiquas institutorum concedantur. Id namque plurimum familiæ conseruationi aduersatur, atque successoribus infestum esse solet. l. lex quæ tutores, cum similibus. C. de administr. tuto. l. si in emptionem. ff. de minoribus Grattus consilio 17. numero 42. libro primo.

¶ Sed illud obseruandum est, ne ad res alias sub- 13
rogandas extra illam Prouinciam, in qua res Maioratus sitæ erant, facultas concedatur. Ex eo nãque solet Maioratus institutoris memoria deperire: sed ita, vt in eodem loco, vel saltim in eadem prouincia subrogentur. Quod probatur ex tex. in l. si fideiusso. §. si necessaria. ibi. *Si in alia eiusdem Prouinciæ ciuitate.* ff. qui satisdar. cogan. Per quem text. dixit Alexand. ibi. numero 3. quòd si Titius vendidit domum in ciuitate Bononiæ, & fuit actum, quòd deberet pretium conuertere in emptionem prædiorum, non poterit conuerti in emptionem prædiorum, quę sunt in alio territorio, quàm Bononiensi, ex eo quòd conuentum fuerat, quòd dicta prædia emerentur pro cautione emptoris in casu euictionis. Cuius dictum refert, & sequitur, Iaſ. ibidẽ numero octauo. Quod à similitudine rationis in rerum Maioratus subrogatione dicendum videtur: cùm enim ea ad conseruandam memoriam familiæ institutoris dirigatur, consequens est, vt in alia Prouincia facienda non sit. Cùm ex hoc non æquè memoriæ institutoris consultum esse videatur.

¶ Quod si in eadem ciuitate, vel eadem Prouin- 14
cia alia res æquiualens subrogari non possit, sufficiet si in alia eidem propinqua subrogetur. Illud namque in vna Prouincia esse dicitur, quod eidem propinquum est: prout dixit Bartolus in l. de die. §. Iubetur. numero primo. ff. qui satisdare cogan. Sic intelligens text. in d. §. 1. si necessaria. Idem Bartolus in l. sciendum. §. 1. num. primo. ff. eod. gloss. ordinaria in capitulo coram. de electione verbo. *In Prouincia*, quam ibi communiter Scribentes sequuntur, Alexand. qui plura refert consilio 57. numero quinto, libro tertio. Iaſ. in d. §. si necessaria, numero septimo, & octauo. Idque verum videtur dummodò ciuitas propinqua non sit sub alio Principe, vt aduertit Iaſ. ibidem numero octauo.

¶ Imò si Prouincia esset ita ampla, vt etiamsi
in loco eiusdem Prouinciæ res alia subrogaretur voluntati Maioratus institutoris satisfactum esse non videretur: cùm locus nimium remotus 15
esset, dicendum videtur subrogationem ibidem admittendam non esse: prout dixit gloss. in d. capitul. coram, quam sequuntur Ioannes Andreas in capitulo vltra tertiam de testib. Bartol. in extrauagan. qui sint rebelles verbo. Lombardiæ Alexand. d. consi. 57. numero 5. libr. 3. Quod totum Principis arbitrio committendum erit, vt ibidem Alexan. num. 6. resoluit.

¶ Ex quibus dubium redditur illud, quod dixit Gregor. Lopez in d. l. 6. tit. 11. part. 6. in gloss. verbo. *Que la non pudiesse vender.* col. penul. vbi inquit, quod erit iusta causa ad concedẽdã facultatẽ Maioratus possessori, vt rẽ Maioratus vendere 16
possit.

possit,adhoc vt ex illa alia in ipso Maioratu subro
getur,quòd res Maioratus sitæ sint in loco longin
quo à domicilio ipsius Maioratus possessoris, ad
quod allegat text. in Authentic.de Eccles.titul.§.
sin autem annuale legatum.colla.9.vbi probatur,
quod si sit Ecclesiæ relicta aliqua res, quæ in tam
longinquis partibus sita est,vt ea cõmodè frui ne
queat, quod Ecclesia poterit illam alienare non
obstante iuris prohibitione.

18 ¶Hæc namq; opinio ex superiùs adductis sustine
ri nõ valet si enim subrogatio in loco propinquo
efficienda est,vt voluntati Maioratus institutoris
satisfiat,tantùm abest, vt longinquitas domicilij
possessoris causa legitima sit ad concedendam fa
cultatem, vt res Maioratus alienetur, vt verius sit
eam solã ad illam deneganda sufficere. Non enim
affectio,nec dãnũ vnius possessoris causa legitima
ad id efficiendum censenda est:sed sola ipsius insti
tutoris voluntas attendenda:prout optimè aduer-
19 tit Iaf.in d.l.filiusfamiliàs.§. Diui.nu.81.ff.de leg.1.
vbi respondet ad tex.in d. §. sin autem annuale le
gatum:sed verus intellectus ad illum tex.est,quòd
loquatur in legato facto Ecclesiæ, in quo sola cha
ritatis,atque deuotionis affectio consideranda est.
Qua ratione nõ potest adaptari ad res Maioratus
vbi familiæ conseruatio præsertim consideratur.
Quæ in loco vbi institutor illam conseruare vo
luit:quo ad fieri poterit, conseruanda erit,q; si ea
res esset in longinquis partibus, non à domicilio
possessoris:sed à domicilio institutoris vbi maiorẽ
partem bonorũ Maioratus reliquit existimarem
eam esse iustam causam concedendi facultatem,
vt res illa alienaretur, aliáq; in domicilio institu
toris, & vbi maior pars bonorum Maioratus sita
est in eius locum subrogaretur. Quæ omnia arbi
trio Principis facultatem concedẽtis, vt prædixi
mus,committenda sunt.

20 ¶ Circa ista autem dubitari solet: vtrum emptor
Maioratus debeat solicitus esse,vt res alia in eius
locum subrogetur, vel sufficiat quòd ipse in eam
causam pretium soluerit,ac apud sequestrum iux
ta tenorem facultatum deposuerit.In qua quæstio
ne videtur dicendum emptorem hæc omnia cura
re,& facere astrictum esse, vt perpetuò securus sit.
Quod probatur ex eo, quod dixit Innoc.in cap.1.
de deposito vbi eleganter inquit,q; ille qui contra
hit cũ Ecclesia in mutuo, vel deposito, vel in em
ptione rei, quæ venditur ad soluendum aliquod
debitum Ecclesiæ debet esse solitus, vt in eius vti-
21 litatem pretium conuertatur. Alias namque non
erit securus.Cuius dictum sequitur Ab.nu.9. post
Antonium de Butrio ibid. idem Abb. vbi latiùs
loquitur in cap.quod quibusdam nu.5.cum sequen
tibus de fideiusso. atque Bald. in Authen. hoc ius
porrectum.C.de Sacrosc.Eccles.nu.7.& Salicet.ibi
dem.Idem Bald.post Alberic.Ibi col.fin.§.& si præ
fatam nu.6.C.de iur.delib.vbi inquit.Procuret ergo
emptor si vult esse securus pecuniam peruenire
ad creditores,vel legatarios,bonus tex. vbi Bal.
& Albericus in l.non puto.§.non possim versiculo
non tamen titulo tenus.ff.de rebus eorum.facit
tex.in l.is,qui.§.ei,quæ dotem.ff. de lega. præstan.
Per quem tex.dixit Bart.ibi nu.1. Quòd non suffi
cit,quòd legetur in aliquam causam:nisi ea causa
verè probetur Alexand.consil.4.nu.8.lib.3.Sicque
in terminis Maioratus dixit Gregorius in l.6.titul.
11. part. 6.in glo. verbo. *Quela non pudiesse vender.*
col.9.versi:Quid autem si Princeps.

22 ¶ Sed verius est sufficere emptori si ea lege con-
trahat,& pretium soluat,vt in alterius rei emptio
nem subrogetur,nec ad illum expectare vtrum in
emptionem eius conuertatur, vel non quod pro-
batur ex tex.in l.fin.ff.de exerci.ibi.*Etenim non opor
tet creditorem ad hoc astringi, vt ipse reficiendæ, nauis
curam suscipiat,& negotium domini gerat,quod certè fu
turum sit:si necesse habeat probare pecuniam in refectio
nem erogatam esse.* Idipsum probatur ex l. prima §.
non autem.ff.eodem. ibi: *si hac lege accepit: quasi in
nauem impensurus mox mutauit voluntatem teneri exer-
citorem* l.liberto in princip.ibi. *Etiam si pecunia non
sit in rem eius versa:tamen dabitur in eum negotiorum ge
storum actio.* ff. de nego. gestis.l. sicut.§. illud vide-
mus.ff.quib.mod.pig.vel. hypothe.sol. Quod de-
clarat eleganter Bartolus in l.doli mali.nu. 7.& 8.
ff.de nouati.idem Bart.in l. alio.nu.24. ff. de ali.&
& ciba. lega. vbi inquit quòd si executores ven-
dant aliquam rem ad soluendum contenta in te-
stamento, emptores erunt secuti:quanuis execuo-
res pretium in alios vsus conuertant: hancque o-
pinionem dixit esse veriſſimam Lauren. de Rodul
phis in capitulo sine exceptione.12. quæstione se-
cunda eamque communem esse profitetur De-
cius consil.36. nume.8. vbi sing. prosequitur ma-
teriam.

¶ Quidquid autem in casibus de quibus prædicti 23
Doctores loquuntur, dicendum sit, sciendum est,
quòd in facultatibus, quæ ad alienanda bona
Maioratus conceduntur,specificè disponi solet,vt
pretium apud sequestrum deponatur, vt ex illo
bona immobilia comparentur, atque in locum
venditarum subrogetur. Quamobrem, vt forma
eiusdem facultatis obseruetur, non potest emp-
tor pretium Maioratus possessori soluere:sed te-
nebitur illud apud sequestrum iuxta facultatis te-
norem deponere. Post factam autem pretij con-
signationem non tenebitur curare, vt ex illo bo-
na alia comparentur, atque in Maioratu subro-
gentur ex his, quæ superiùs adducta sunt. Sicque
pluries obseruatum, atque in quadam lite arduis-
sima iudicatum vidimus, quòd si ex Regia facul-
tate pecunia non præcipiatur deponi, sed tradi
Maioratus possessori, vt ex illa aliquid faciat emp-
tor,nil aliud facere tenebitur:quam illam Maio-
ratus possessori tradere in causam à Regia facul-
tate permissam, securúsque erit etiamsi illam in
aliam causam conuerterit,ex his,quę superiùs ad-
ducta sunt:quãuis tutius sit emptori curare, vt pe-
cunia in eam causam conuertatur,ad quam Regia
facultas concessa fuit.

¶ Sed dubitari solet vtrum concessa facultate ad 24
vendendam rem Maioratus, vt ex pretio alia su-
brogetur pretium ipsum, seu res quæ ex post fa-
cto ex illo empta fuit censeantur in locum rei vẽ-
ditæ subrogata, eidémque Primogenio subiecta.
Qua in re prima facie dicendum videtur pretium
seu rem ex eo emptam non censeri in locum rei
Maioratus venditæ subrogata: nisi id expressè
dictum fuerit: quòd probari videtur ex eo, quòd
pretium non succedat loco rei in particularibus:
sed solùm in vniuersalibus.l.qui vas.§.vltim.ff. de
furt.l.Labeo,& Sabinus.cum simi.ff.de verb.signi.
l.venditor.ex hæreditate.ff.de hæredi.vel acti. vẽ-
di.& etiam ex eo,quòd res non succedat loco pre
tij.l.sed & si lege.§.1.ff.de peti.hæred. vbi Barto.id
not.Qua ratione iure decisum est rem emptam ex 25
pecunia mea nõ effici meã.l. si ex pecunia.C.de rei
vend.l.si vt proponis.C. eod.titul.l. ex pecunia.C.
de iur.doti. Quod etiam in feudo communi voto

deciſum eſt. Res namque ex pretio feudi comparatæ vicem, ſeu locum feudi non ſubeunt. Neque etiam pretium, quod ex re feudali redactum eſt, niſi id expreſſè actum ſit. Quod Matthæus de Afflict. in cap. 1. de feudo non habente prop. naturam feudi. nume. 11. & 12. poſt Iacob. de Bellouiſo. Bald. & communiter Scribentes ibidem, ſic reſoluit, atque etiam Sigiſmundus Neapolitanus conſil. 11. nu. 10. cum ſequentibus optimè diſcurrit.

72 ¶ Sed in contrarium plura vrgere videntur: nam pluribus etiam legibus deciſum eſt rem emptam ex pecunia redacta ex altera aſſumere ipſius qualitates, & naturam, atque etiam pretium in locum rei venditæ ſubrogari. Quod probatur ex l. Imperator. §. fin. cum ll. ſequentibus. ff. de lega. ſecundo l. ſi & rem. ff. de peti. hæred. l. ſi donatæ res. §. ſi ſpõſus. ff. de donat. inter vir. & vxor. l. pater. ff. de adimen. lega. l. ſi cum dotem. §. vltimo. ff. ſolut. matri.

28 ex quibus dicere ſolent Scribentes rem emptam ex pecunia redacta ex re patrimoniali effici patrimonialem: prout dixit Maſuer. titulo de ſocietate. §. item nomina, ſeu debita, & plures alij quos latiſſimè ad vtramque partem citat Tiraquellus de retract. Lignagier. §. 32. glo. vnica. nu. 10. cum pluribus ſequentibus. Qui tandem inquit rem emptã ex pecunia redacta ex re patrimoniali, non eſſe patrimonialem: niſi id tempore emptionis expreſsè actum fuerit, vel ex aliis coniecturis comprehendatur: prout ibidem nu. 23. cum ſequentibus reſoluit. Ex quibus idipſum videtur dicendum eſſe in rebus Maioratus, vt res empta ex pecunia redacta ex alia re Maioratus non ſubrogetur in locum rei venditæ, niſi id tempore emptionis dictum fuerit, ſeu ex aliis coniecturis cõprehendatur. Sed hanc quæſtionem mouet Greg. Lopez in l. 6. tit. 11. part.

29 6. in glo. verb. *Que no la pudieſſe vender*. col. 8. verſi. an autem pretium vbi inquit, quòd pretium redactum ex re Maioratus alienata ex Regia facultate ſit etiam Maioratus, etſi id in Regia facultate non exprimatur.

30 ¶ Pro huius autem quæſtionis reſolutione diſtinguendum eſſe videtur: nam aut res vendita fuit abſque regia facultate, & taliter quòd alienatio ipſa nulla ſit, ſeu Regia facultate præcedente ea lege conceſſa, vt ex pretio illius alia res ipſi Maioratui comparetur. In primo caſu dicendum eſt, nec pretium, nec rem ex pretio cõparatam in Maioratu ſubrogari. Cùm enim, vt infra iſto lib. cap. 6. dicemus, res Maioratus non poſsint alienari, vt ex pretio illarum aliæ res in Maioratu ſubrogentur: niſi Regia facultate præcedente, atque per conſequens venditio rei Maioratus nulla ſit, ſequentes ſucceſſores rem malè alienatam reuocare poterunt. Ad pretium autem, vel ad rem ex illo emptam ius aliquod non habebunt. Nec etiam poterunt venditionem ratificare: niſi Regia facultate præcedente: cùm ea ratificatio vim alienationis obtineret, quam non poſſet facere ipſe Maioratus poſſeſſor in præiudiciũ ſucceſſorum. Idque adeò clarum eſt, vt vlteriori comprobatione non indigeat.

¶ In ſecundo caſu ſubdiſtinguendum eſt: nam aut agimus de pretio redacto ex venditione rei Maioratus, ſeu de alia re ex pretio eiuſdem comparata.

31 Si de pretio agatur, dicẽdum erit indiſtinctè pretium hoc Primogenio ſubiectum eſſe: ſicut illi ſubiecta erat res antiqua, ex qua redactum fuit. Cùm enim ea lege res empta fuerit, vt ex pretio illius res alia ipſi Maioratui comparetur, nec aliter obſeruata forma facultatis vendi potuerit: cõſequens eſt, quòd interim pretium ipſum Maioratus eſſe debeat, atque in locum rei venditæ ſubrogari. Nec obſtat ſi dicatur in particularibus pretium loco rei nõ ſubrogari, nec rem loco pretij, vt ſuperius dictum eſt. Illud namque intelligendum 32
eſt: niſi ea lege res vendatur, vt pretium in emptionem alterius rei ſubrogetur: tunc namque res ipſa loco primæ ſubrogabitur, & pretium habebitur interim loco rei venditæ. Quod probatur ex tex. vbi glo. & communiter Scribentes id not. in l. res quæ. ff. de iure doti. comprehenditúrque ex eo, quod dixit glo. in l. ſed & ſi lege. §. 1. ff. de peti. hæred. verbo. *Non videretur*, ſimil. glo. in l. Imperator. §. fin. verbo. *Non videtur*. ff. de leg. 2. & vtrobique per Scrib. text. vbi communiter Scribentes id not. in cap. 1. de vaſallo decrepitæ ætatis, & in cap. 1. de feud. non haben. proponatur feud. idque verũ eſt. Quod enim circa hæc à Doctoribus cõtrouertitur eſt, quando venditio fit, ſimpliciter quando autem ea lege fit: vt ex pretio res alia comparetur res eſt, abſque controuerſia: prout reſoluit Tiraquellus de retract. Lignagier. dict. §. 32. glo. 1. nu. 25. fin. verb. Sicque nũquam de pretio in caſu, de quo agimus dubitatum fuiſſe accepimus.

¶ Si verò de re ex pretio empta agatur conſideran 33
di ſunt tres caſus. Primus, quãdo expreſsè res empta eſt, ea lege vt in Maioratu ſubrogetur. In quo dicendum eſt, proculdubiò rem emptam in locũ antiquæ: cum omnibus ſuis qualitatibus ſubrogari, ex his, quæ ſuperius adducta ſunt. Secundo, quãdo ſimpliciter empta fuit, non exprimendo, quòd emebatur ipſi Maioratui, nec etiam emptori. Et 34
quamuis Doctores dicere ſoleant, nihil intereſſe: an quis emat rem ex pecunia aliena ſimpliciter, vel nomine proprio: cùm ſemper cenſeatur ſibi ipſi emere, ſeu nomine proprio vendere: niſi contrarium expreſſum fuerit, vt dixit Bald. in l. mater. C. de rei vend. nu. 21. l. ab ea. ff. de nego. geſtis. l. & magis. ff. de ſolu. & vtrobique per Scrib. In caſu tamen de quo agimus dicendum erit, rem ſimpliciter emptã ex pretio ex re Maioratus redacto cenſeri emptam, ea lege vt in ipſo Maioratu ſubrogetur. Cùm enim pretium ad hoc deſtinatum eſſet, ſicque à principio conuentum fuiſſet, actus ſequens cenſebitur factus in executionem tractatus, ac conuentionis præcedentis. l. quædam mulier. ff. de rei vendi. l. minus inſtructus. cum ſimilibus. C. de acquir. poſſeſ. Idque in ſimili dixit. Bald. in cap. 1. quid iuris ſi poſt alien. vaſal. feu. recupe. nu. 3. Quod præſertim ſi pretium, & res empta, & aliæ coniecturæ correſpondeant, dicendum erit. Si verò res empta ſit mobilis, vel eius naturæ, vt in Maioratu ſubrogari non valeat, contrarium dicendum erit. Tertius caſus quando expreſsè emptor rem ex pretio rei Maioratus ſibi & non ipſi
Maioratui comparauit. In qua ſpecie dicendum 35
eſt, rei emptæ dominium emptori: non autem ipſi Maioratui acquiri, quod probatur ex regula, quã ſuperius præmiſimus, quòd ſcilicet res empta ab alio ex mea pecunia nomine ſuo efficiatur ſua, nec mihi aliud, quàm actio ad pretium ſuperſit. l. ſi ex pecunia, & l. ſi vt proponis. C. de rei vendi. l. 49. titul. 5. part. 5. Quæ iura in caſu de quo agimus, neceſſariò locum habere dicendum eſt: niſi in caſibus in eiſdem legibus exceptis. Si enim Maioratus poſſeſſor eſſet minor ſeu miles, & emptio ab eius tutore, ſeu adminiſtratore facta fuiſſet, contrarium dicendum foret, vt in eiſdem legibus

gibus diſpoſitum eſt,& vtrobique Doctores aduertunt. Quòd ſi dicatur in caſu de quo agimus contrariùm dicendum eſſe : cùm pecunia ad hunc effectum depoſita eſſet,vt ex illa alia res in locum venditæ ſubrogaretur,dicendum eſt id non obſtare. Nihil namque refert an pecunia depoſita ſit, vel non ad hoc, vt à præfata regula diſcedendum ſit. Quod probatur ex d.l.ſi ex pecunia. C. de rei vendi. Quæ in emptione facta à depoſitario ex pecunia apud ipſum depoſita loquitur. Et tamen diſponit nullam actionem domino pecuniæ ad rem, quæ ex illa empta fuit vendicandam competere. Non tamen diffitemur dolosè in hoc depoſitariũ egiſſe,atque idcircò pro rei qualitate plectendum eſſe : quæ reſolutio in hac vltima ſui parte comprehẽditur ex his,quæ dixit Matthæus de Afflict. poſt Iacob.de Bellouiſo,& Bald. ibidem in capit. 1.de feud non haben. propri.natu.feud.num.11.& 12.in capit.1.de vaſallo decrepitæ ætatis numero. 5.qui in id omninò videndus eſt.

36 ¶ Illud autem ſciendum eſt in omnibus caſibus, quibus reſoluimus rem emptam ex pecunia redacta ex re maioratus effici ipſius maioratus, eam rem ſuccedere in ipſo maioratu cũ omnibus qualitatibus primordialibus,atque accidentalibus primi maioratus : adeò,vt nihil differat ab aliis rebus,quæ ab ipſo maioratu nunquam alienata fuerunt : quod probatur ex tex.in ca.1.de vaſſallo decrepitæ ætatis. Per quem tex.dixit Iacob.de Ardizo in ſumma feudorum.2.par.ſecundæ partis principa.tit.quid ſit nouum feud.& paternum verſicu. ſed quæritur ſi vaſſallus quòd ſi vaſſallus de conſenſu domini vendat feudum antiquum, ea lege vt ex pretio aliud in eius locum ſubrogetur,quod feudum ſic ſubrogatum erit feudum antiquum, & non nouum. Cuius dictum refert & ſequitur. Matthæus de Affl.in eod.capitulo primo numero. 5.vbi ex pluribus id probat,idque in terminis maioratus dixit Gregorius in l.6. titulo. 11.part.6. in gloſſ.verbo. *Que la non pudieſſe vender.* colũ penulti. verſic.aduerte etiam, vbi in id allegat ſolum tex. & ibi Bartol.in l.generali.§.hæres.ff.de vſufructu. lega.Quibus adiiciendum eſt illud,quod dixit Iaſ. conſilio.231.num.1.lib.2. vbi ex pluribus probat,

37 quòd res,quæ ſuccedit in locum alterius rei fideicommiſſo ſubiectæ,efficitur etiam fideicommiſſaria.quem refert,& ſequitur Tiraquellus alia referens de retract.Lignagier.§.32.num.27.

¶ Ex quibus infertur quòd ſi habenti bona ma-

38 ioratus,quæ ex donatione Regis Henrici Secundi proceſſerunt,quæ vulgò vocantur: *bienes Henrri quennos*,de quibus pluries in his libris mentionem fecimus,Rex concedat licentiã vẽdendi aliquod oppidum,vel aliam rem ea lege, vt alia ex pretio eiuſdem ematur,quòd res ſic empta ſortietur naturam bonorum antiquorum,& cenſebitur eodẽ iure,quo bona alia à Rege Henrico donata cenſeri ſolent. Ita vt vltimo poſſeſſore abſque liberis moriente bona nouiter acquiſita ad Regiam coronam reuerti debeant:cùm(vt ſuperiùs dictum eſt) ſequantur naturam antiquorũ cum omnibus ſuis qualitatibus,idque proculdubio verum eſt.

¶ Sed controuerti poteſt quid dicendum ſit, ſi

39 habẽti bona à præfato Rege Henrico donata,Rex concedat facultatem vt illa liberè alienare valeat pro aliqua ipſius maioratus neceſſitate,abſque obligatione ſubrogandi pretiumque ipſum conſumptum ſit vtrum res ipſa ad tertium cum eodem onere tranſlata fuerit adeò vt adueniente caſu reuerſionis ad Regiam coronam res ipſa debeat Regiæ coronæ adiici. In qua quæſtione dicendum videtur rem ad emptorem cum onere maioratus, atque tranſlationis in Regiam coronam tranſire. Cùm hæc qualitas ſit quædam ſpecies ſeruitutis, ſeu quoddam onus reale,qđ trãſire debet in quemcunque emptorem ſeu poſſeſſorem eiuſdem rei,idque ſic in terminis,de quib⁹ agimus,reſolut Gregorius in l.10.titulo.26.part.4.verbo. *Vendiendo*.verſiculo ſed an pretium.

¶ Cæterùm pro huius quæſtionis reſolutione 40
diſtinguendum eſſe mihi videtur. Nam aut tempore conceſſionis non fuit narratum Principi, quòd ea bona proceſſerint à dicto Rege Henrico Secundo. Aut id ſibi narratum fuit, & hoc non obſtante Princeps facultatem conceſſit. In primo caſu dicendum eſt proculdubiò, vel facultatem nullam eſſe ex huius qualitatis omiſſione : cùm ſi id narratum fuiſſet,Principi illam non conceſſiſſet,vel quod veriùs eſt eam facultatẽ abſque ipſius Principis vel coronæ Regiæ præiudicio intelligẽdã eſſe. Ita vt ex alienatione nihil quo ad rei qualitatem innouatum eſſe cenſendum ſit. Non enim cenſendum eſt Principem ipſum iuri,quod ignorauit renuntiaſſe : præſertim in tam enorme Regiæ coronæ damnum.l.mater decedens,cum ſimilibus.ff.de inoffic.teſtam,& in hoc caſu res tranſibit in emptorem cum onere adeò vt ex eiſdem cauſis,ex quibus in perſona primi domini debuiſſet tranſire in Regiam coronam, ex eiſdem etiam tranſire debeat apud emptorem, etiamſi emptor ipſe rei qualitatem ignorauerit, & ſibi tanquã libera vendita fuerit,quod probatur ex tex.in ca. 1. 41
de feud.non haben.propri.natu.feud. vbi diſpoſitum eſt,quòd ſi quis vendat feudum alicui ex licentia,atque conſenſu domini:ſiue tanquam feudum , ſiue tanquam bona libera nihilominùs tamen apud emptorem res ipſa manebit cum ſua qualitate feudali adeò , vt ex omnibus cauſis,quibus feuda amittuntur ea etiam bona amittenda ſint , quod ex eodem tex. glo. & communiter Scribentes annotare ſolent, nec mirum cùm feudum ſit veluti quædam ſeruitus,quæ rem feudalem comitatur apud quemcunque poſſeſſorem.Bald.conſili.351.lib.2.Matthæus de Affli ctis deciſione.277.num.7.Chaſſane.conſi.66.nu. 2.Grattus.conſ.9.num.192.lib.1.Et quanuis Scri- 42
bent.in d.cap.1.dicant ſecùs eſſe in Rege,qui conſentiendo alienationi videtur rem liberam efficere : illud tamen intelligendum erit ; quando Rex ſciens qualitatem rei id fecerit,vt ſtatim dicemus ſecùs autem ſi id ignorauit,cùm (vt prædiximus) nõ cenſendus ſit renuntiaſſe iuri,quod ignorauit. Ideoque cauti debent eſſe emptores rerum Maioratus , vel hi,qui ſuper eiſdẽ bonis annuos reditus ex faultate Regia emunt , vt antequam id fecerint ſciãt vtrum ea bona ex donatione Regis Henrici ſecundi proceſſerint. Nã etiã ſi ex Regia facultate id fiat : bona tamen cum ſuo onere ad illos tranſibunt,& adueniente caſu reuerſionis ad Regiam coronam ſua pecunia fraudabuntur,cùm Rex ignoranter facultatem conceſſerit,nec ex illa cenſeatur iuri ſuo renuntiaſſe.

¶ In ſecundo caſu : quando Principi narratum 43
fuit ea bona ex donatione Regis Henrici Secundi proceſſiſſe,dicendum erit,quòd ſi hoc non obſtãte Rex facultate ea bona alienandi conceſſerit, nec ius ſuum in ea facultate reſeruauerit, cenſendum erit ea bona tanquam libera ad emptorem

transferenda esse,& qualitatem reuersionis ad Regiam coronã remisisse,quod probatur ex eo,quod eleganter dixit Andreas de Yser. in c. 1. de contro-
44 uer.feud.apud pares termi.vbi inquit q; si à Principe detur licentia,vt feudatarius possit liberè alienare feudum in persona Sempronij, quòd ex hac licentia censetur Princeps remittere qualitatem feudalem,& facere ipsum feudum rem liberam, & Burgensaticã in persona Sempronij:quia quanuis consensus alterius Baronis id non operaretur, cùm Barones non valeant rem feudalem liberam efficere,vt probatur ex tex.in d. ca. 1. de feud. non haben.propri.natu.feud.Consensus tamen Regis qui potest rem feudalem liberam efficere,hoc operabitur:quod etiam repetit idem Andreas de Yser. in c.1.§.fina.de pace iura.firm.Cuius dicta refert, & sequitur Matthæ.de Affli. in d. c. 1. de feud. non haben.propri.natu.feud.nu.1.vbi id eleganter declarat. Idque ad facultates Regias ad bona Maioratus alienanda concessas,potiori ratione extendi poterit: cùm in illis dici soleat, quòd conceditur facultas alienandi ea bona tanquam bona libera, non obstantibus vinculis,substitutionibus,ex quibus verbis sciẽter à Principe prolatis qualitas maioratus ab eisdem bonis aufertur, eamque omninò libera efficiuntur. Quanuis si verba non adeò præcisa,atque clara essent,contrarium dici posset ex his,quæ not.Matthæus de Afflictis in cap. Imperialem in principio de prohi.feud.aliena. versiculo.Duodecimo nota.nu.12.vbi inquit, q; ex assensu præstito ad rem feudalem alienandam,non censeatur consentientẽ remittere ius, qd habebat in feudo,si sibi ex alia causa cõpetit:sed ex superi⁹ adductis,ea,quæ ipse dicit,ad casũ de quo agimus adaptari non valẽt.Quapropter necessariũ erit,vt in Regiis facultatibus exprimatur,quòd ex illis ipsius rei antiqua Maioratus qualitas & reuersionis ad Regiam coronam conditio nõ alteretur.Quod in consensu dato à Principe ad alienationem feudi efficiendũ esse consulit Matth.de Affli.in d.c. 1. n.1.de feu.non habente.propri.natu. feudi, dicens in consensu Regio apponendam esse clausulã natura feudi in aliquo non mutata.Sicque pluries in Regiis facultatibus adiici solet verbum illud. *Sin periuyzio de nuestra corona Real.* quod uerbum satis vtile in Regiis facultatibus esse poterit.

¶ Ex superiùs adductis etiam infertur, quòd si Maioratus possessor commiserit aliquod delictum exquo bona Maioratus Regio fisco adiici possint &post illorum confiscationem,vel pœnam incursam ipso iure Princeps illa eidem donauerit.ea bona tanquam libera donata censenda erunt: nisi Princeps illa sub antiqua Maioratus qualitate donauerit. Tunc namque Maioratui subiecta censenda sunt,legesque ac substitutiones Maioratus antiqui in illis seruandæ erunt, ac si nunquã ea bona fisco adicecta fuissent,quod dixit Bal.in c.Imperialem.§.in super.nu.8.de prohibitione feud.alienati. per Frederi. Cuius dictum sequitur Alex.cons. 34.
nu.6.& 7.lib.5.Albertus Brun.inter consilia feu-
45 dalia cons.68.nu.8.Parisi.cons.21.nu. 58.li.1. Bartho.de Scarampis.cons.111.nu.7.inter.d.cõsilia feudalia.Ioan.Iaco.de Leo.inter ead.cons.cons.117. n 151.Zasiusin Epito.feud.par.3.post.princip.& par. 10.ad fin.Idque p̃ cæteris optimè declarat Carol. Molin.in consuetudinib.Paris.titul.1.§. 30inu.105. cum pluribus sequentib.Tiraq.qui plura refert de retract.Lignagier.§.32.gl.1.n.29.Hancque opinio. communem, & veram esse profitetur Iulius Clarus. recep.senten.li.4.§.feudum.versi.Sed pone. & alibi sæpè Scrib.Idque in terminis Maioratus sic resoluit Gregori⁹ in l.6.tit.11.part.6. in glo.verbo. *Que la non pudiesse vender.*col.2.

¶ Ex eisdem etiam infertur, quòd si res,quæ ex Regia facultate vendita fuit ab ipso Maorat⁹ possessore rei vendicetur. Ex eo,quòd venditio nulla 46
fuerit,vel remedio leg.2.C.de rescindenda vendi. venditio ipsa recisa fuerit,ea res hoc pacto ad maioratus possessorem reuocata ipsi⁹ maioratus esse censenda sit, quod loquendo in venditione, quæ nulla pronunciata fuit apertissimum est: ea namque nec venditio,nec alienatio dici potest: adeò vt res ita censenda sit,ac si nec vendita,nec aliena ta fuisset.Bal. in l.2.n. C. de Episcopa. audi.& alij, quos refert plura ĩ idem adducẽs Tiraq.de retract. Lignagier.§.1.gl.2.n.5.cum pluri.seq. In venditione autem recisa remedio d.l.secundæ vel ex restitutione iure minoris quæstio dubia esse videtur, ex his,quæ adducit Chassa.in consue. Burg. Rub. 4.§.25.nu.7.& Rub.10.§.1.verb.ancien.n.1.Sed eis non obstãtibus idipsum dicendum esse in recissione ex pluribus resoluit Tiraqu.de retract. Lignagier.§.32.gl.1. n. 60.cum pluribus seq. In qua glo. ipse plures quæstiones subiungit, quæ ad materiam de agimus,facilè adaptari poterunt, quas ex eo,quòd apud ipsum copiosè tractantur hîc non expendimus quibus etiam adiiciendæ sunt aliæ quæstiones quas veluti per transennã mouet Grego.in l.10.ti.26.parti.2.in gl.verb.*Vendiendo.* col. 4. quas vnusquisque cum per otium libuerit, facilè ex superiùs adductis resoluere poterit, eas nãque & alias quę ex eodem fonte deriuantur ex professo breuitati studentes, in hac parte prætermittimus,de quibus tamen tam quo ad pretiũ à maioratus possessore solutum quàm quo ad alia hanc materiam attinentia,videnda sunt illa,quæ supra libro.1.c.26.latiùs adducta sunt.

¶ Illud tamen in hac parte omittere non libuit, 47
ex eo,quòd frequenter contingere possit,quid scilicet dicendum sit,quando ex facultate Regia res maioratus vendita fuit,& ex pretio ex redacto alia in eius locum subrogata, quæ ex postfacto à maioratus possessore ab alio tertio vendicata fuit ex eo quòd non esset venditoris, vel ex alia causa vtrum maioratus successores debeant vtraque re carere,vel potiùs alienatam reuocare possint.Qua in re dicẽdum est,quòd si alienatio,& subrogatio facta fuit ex causa permutationis, eo ipso q; res permutata,atque in locũ antiquæ subrogata vendicata fuit,Maioratus possessor poterit antiquam recuperare.tex.in capitul. si beneficia.de præb.lib. sexto,vbi communiter Doctores id notant Rota. decisione.18.in antiq.incipi.fuit dubitatum sub titulo de rerum permuta. & decisione 63. incipien. Si quis permutauerit eodẽ titulo Alberi.post Guilelmum de Cugno.in l.final.colum.secunda versi. Item quæritur.ff.de nego. gest.& alibi sæpè Scribent. Si verò non ex causa permutationis: sed ea lege alienata fuit,vt pretium in alterius rei emptionem subrogaretur,distinguendum est:nam aut facultas cõcessa fuit ad alienandam rẽ maioratus vt ex illa emeretur carta res specificè in facultate expressa atque designata,& in hoc casu dicendum est posse maioratus successorem re ipsa euicta rem maioratus vendicare.Facultas namque nulla censenda erit, vtpotè,quæ ex falsa causa cõcessa fuit. Decretum namque ex falsa causa interpositum
nullum censendum est, quod probat tex. in l. §.1. 48
ibi.

ibi *Manente pupillo actione, si posteà potuerit probare obreptum esse prætori.* ff. de reb. eorum. vbi venditio rerum minoris facta decreto, & causæ cognitione præcedente rescinditur: si minor probauerit obruptum fuisse prætori, cui est text. consimilis, & melior de iure. in l. magis puto. §. final. versiculo proinde. ff. eodem. l. fina. C. si aduersus vendi. & vtrobique per Scriben. Quod adeò verum est, vt decretum ex falsa causa interpositum, efficiat nullam venditionem, etiamsi falsa causa in ipso decreto expressa non sit, vt probatur ex dictis iuribus, & profitetur communem opinionem esse Alexand. consilio. 207. num. 7. & 8. lib. 7. Quod in regia facultate apertiùs procedit. Nunquã enim aliter Regia facultas conceditur ad alienandam rem Maioratus, vt ex pretio eiusdem res alia subrogetur: nisi facta relatione, quod id ipsi Maioratui vtilius atque conuenientius est. Ex quo constat facultatem nullam esse: cùm hæc sit causa finalis concessionis eiusdem, etiamsi id ex ignorantia, atque simplicitate non autem ex dolo Principi narratum sit, vt probatur ex tex. vbi Felin. nu. 1. & communiter Scribentes id not. in cap. super literis, de rescript. ad quod maximè aduertẽdum est, vt cõprehendatur quantis periculis obnoxij sint hi quibus res Maioratus distrahũtur. Si verò facultas cõcessa sit ad hoc, vt res Maioratus alienetur, pretiumque deponatur, vt eodem res alia comparetur quæ in locum eius subroganda sit, 49
dicendum erit, quòd si emptor tenorem ac formam facultatis obseruauerit, pretium deponendo: etiamsi ex postfacto ex pretio illo comparata fuerit aliqua res ad subrogandum illam in locum antiquæ, quæ tandem euicta fuit, emptor rei Maioratus ad id resarciendum non tenebitur, nec poterit ab illo res Maioratus semel iustè empta, atque alienata vendicari. Quod ex his quæ supra isto cap. numero 20. diximus facilè probari potest. Si enim emptor rei Maioratus ea lege venditæ, vt ex pretio alia in eius locum subrogetur, non tenetur curare, quòd res in locum antiquæ subroganda ematur, securusq; maneat facta pretij consignatione: etsi pretium ex postfacto in alios vsus conuertatur, consequens est, vt à fortiori idipsum dicendum sit quando pretium in aliam rem, quæ posteà euicta fuit, conuersum fuerit. Quod ex eisdem rationibus, quas ibidẽ adduximus, facilè probari poterit.

SVMMARIA.

1 *Facultate ad rem Maioratus hypotecandam semel concessa, vtrum adueniente die solutionis noua facultas ad eam vendendam requiratur, vel ex vi prioris vendi possit.*
2 *Res pupilli ex decreto Prætoris pignorata, potest à creditore sine nouo decreto vendi.*
3 *Declaratur l. si pupillorum. §. si Prætor. ff. de rebus eorum.*
4 *Venditio bonorum Maioratus in casu permisso absque dolo & cum minimo in commodo fieri debet.*
5 *Alienatione bonorum Maioratus ex facultate Regia permissa, annui redditus super eis constitui possunt. & num. 29.*
6 *Dotis interesse debetur vxori à marito vel hæredibus suis quandiu dos ei non restituitur.*
7 *Fructus pignoris in sortem computantur.*
8 *Vxor vel alius creditor qualiter sibi consulant vendendo pignus, ne fructus sortem consumant.*
9 *Creditor possidens Castrum iure pignoris potest iurisdictione vti.*
10 *Venditione permissa an possit res Maioratus pignorari vel hypothecæ subijci, & numero. 15.*
11 *Decretum iudicis ad res pupilli vendendas non extenditur ad pignorandum.*
12 *Vendendi licentia non extenditur ad alienandum transactionis causa.*
13 *Pater qui potest filium vendere ob necessitatem, an poterit pignorare, & numero. 25.*
14 *Assensus Regius ad feudi alienationem non extenditur de contractu ad contractum.*
16 *Venditionis verbo etiam in dispositione exorbitanti & stricti iuris omnis actus alienationis comprehenditur.*
17 *Venditionis & alienationis verbum non differunt & vtrumque latè hypothecam comprehendit.*
18 *Alienandi facultas ad hypothecam extenditur.*
19 *Alienationis vno actu permisso & alius eiusdem effectus vel melioris permissus censetur.*
20 *Declaratur l. si pupillorum. § si prætor. ff. de reb. eorum & num. 22. & 23.*
21 *Venditionis permissio: quando ad alias alienationis species extenditur.*
22 *Forma mandati ad vnguem obseruanda est, nec commutari etiam in melius potest.*
24 *Vltima opinio, quando videtur approbari ab Accursio.*
26 *Facultas alienandi bona Maioratus quomodo censeatur dispensatio.*
27 *Dispensatus in vna re in genere, potest quibuscunque speciebus eiusdem generis vti.*
28 *Occidere qui potest, & vulnerare, & contumelijs afficere poterit.*
30 *Facultas concessa ad vendẽdum alicui certo pretio an extendatur ad vendendum alteri eodem pretio, & nu. 32.*
31 *Assensus Regius alienandi feudum vni non sufficit ad alienandum alteri.*
33 *Alienatio sine licentia facta an confirmetur ex facultate superueniente.*
34 *Testamentum iam factum confirmatur ex licentia superueniente.*
36 *Princeps ex facultate alienandi concessa possessori Maioratus non censetur nec potest præiudicare sequen*

reſequenti vocato, cui iam erat ius quæſitum.

37 *Succeſſor Maioratus non poteſt rem eius vendere ex facultate conceſſa prædeceſſori, niſi nouam impetret, & nu.* 39.

38 *Permiſsio vendendi facta vni non porrigitur ad alium.*

Vtrum facultates ad bona Maioratus alienanda, vel hypothecæ ſubiicienda de caſu ad caſum, ſeu de perſona ad perſonam extendantur.

CAPVT QVINTVM.

VT autem Regiarum facultatum materiam proſequamur illud præſertim expendendum eſt: vtrũ ſcilicet Regiæ facultates ad res Maioratus alienandas, vel pignorádas conceſſæ de caſu ad caſum, ſeu de perſona ad perſonam extendi valeant: qua in re in primis ea quęſtio reſoluenda ſe offert: vtrum ex regia facultate ad res Maioratus alienandas, pignorandas, ſeu hypothecæ ſubiiciendas conceſſa, adueniente caſu reſtitutionis vel ſolutionis poſſint ipſæ res Maioratus vendi abſque noua facultate. In qua quæſtione prima facie dicendum videtur quòd non ex tex. in l. ſi pupillorum. §. ſi prætor. ff. de reb. eorum, vbi diſpoſitum eſt, quòd ſi decretum ad rem minoris pignorandam conceſſum fuerit, non poterit eius decreti virtute res ipſa vendi.

¶ Sed veriùs eſt adueniente die ſolutionis rem
2 Maioratus vendi poſſe abſque noua facultate. Quod probatur ex tex. in d. l. ſi pupillorum. §. pupillus. ff. de reb. eorum. vbi diſponitur, quòd ſi pupillus dedit rem pignori ex permiſſu prętoris, poterit creditor ius ſuum exequi vendendo pignus abſque nouo decreto: vbi Bal. ex eo tex. idipſum annotauit, ex quibus opinati fuerunt Imola, & Ludo. Roma. in l. vſufructu. ff. ſolu. matr. q̃ aſſenſus domini adhibitus in datione rei feudalis in dotem marito operatur, quòd retranſlatio dominij, quæ fienda eſt ſoluto matrimonio, non requirat alium aſſenſum, quos refert & ſequitur Capycius deciſione 182. numer. 11. & 12. Atque Matthæus de Afflictis qui in hanc partem magis inclinare videtur in cap. Imperialem in principio, verſiculo duodecimo, nota. ex tex. num. 8. & 9. de prohibi. feud. alien. Item deciſione. 335. numer. 19. Idque ſic in rebus Maioratus reſoluit Gregorius Lopius. in l. 6. tit. 11. part. 6. in gloſſ. verbo. *Que la non pudieſſe vender.* col. 8. verſiculo etſi data. Quorum ratio eſt quia, qui vult antecedens, videtur velle conſequens, quod ex illo infertur neceſſariò. l. illud. ff. de acquir. hæredi. Quã rationem Capycius. d. deciſione 182. nu. 10. aſſignauit, atque idipſum ſenſit. Bart. in l. in quorum. num. 1. ff. de pig. vbi inquit, quòd res prohibita alienari: ideò non poteſt pignorari: quia ex pignore peruenitur ad venditionem. Sicque pluries vidimus res Maioratus ex ſimilibus hypothecis virtute Regiarum facultatum contractis alienari.

3 ¶ Nec obſtat text. in d. l. ſi papillorum. §. ſi prætor: nam ille text. ſic intelligendus eſt, quòd ſcilicet ſi decretum interpoſitum fuerit ad pignorandum, non poſſit à principio virtute ipſius decreti res ipſa vendi: ſed ſi à principio res fuerit pignorata, poterit ex poſtfacto ſi intra tempus debitum non luatur iure pignoris vendi abſque nouo decreto. Sicque intelligendus erit text. in d. l. ſi pupillorum. §. ſi pupillus, vt ex eius litera apertiſſimè comprehenditur.

¶ Hoc tamen ita temperandum eſt, vt abſque do 4
lo, & fraude venditio ipſa fiat. Si enim pro dotis reſtitutione Caſtrum, ſeu oppidum Maioratus obligatum ſit, in quo plura reddituum membra inueniuntur: quorum vnum ad ipſius dotis ſolutionem ſufficiens eſt, non debet totum oppidum cum Iuriſdictione pro dotis reſtitutione vendi: nec etiam omnia reddituum membra: ſed illud tantùm, quod cum minori rerum Maioratus iactura vendi poſſit. In quo boni viri arbitrium verſabitur. text. in d. l. ſi pupillorum. §. non paſſim. ff. de rebus eorum vbi Bald. id notabiliter declarat. Bart. nu. 8. in l. alio. ff. de alimen. & ciba. leg. vbi cæteri id not. Gregor. Lopez loquens in bonis Maioriæ. in d. l. 6. tit. 11. part. 6. in gl. verbo *Que la non pudieſſe vender.* col. 8. verſiculo aduerte.

¶ Ex quo infertur quòd ſi inter Maioratus poſ-
ſeſſorem, & creditorem conuenerit, vt pro debito, cui bona Maioratus obligata ſunt certa quan- 5
titas annui redditus ſuper eiſdem conſtituatur, id optimo iure fieri poterit. Cùm enim res poſſit perpetuò atque irreuocabiliter alienari à fortiori cum pacto redimendi, atque reuocabiliter id fieri poſſe ſatis compertum eſt: cùm id minus damnoſum ipſi Maioratui ſit. Sicque vidimus pluries in ipſo conſtitutionis dotis initio virtute facultatis Regiæ ad obliganda bona Maioratus pro reſtitutione ipſius dotis conceſſæ ex capitulis matrimonialibus diſponi, vt ſoluto matrimonio: ſi intra certum tempus dos ſeu donatio propter nuptias non reſtituatur eo ipſo, ex tunc maneat impoſitus ſuper eiſdem bonis Maioratus annuus redditus redimibilis pro ipſa dotis ſeu donationis propter nuptias quantitate ad rationem vnius pro quatuordecim, vel pro viginti, prout inter partes, conuentum fuerit, quæ annui redditus conſtitutio firmiſſima eſt, ſemperque à iudicibus executioni mandari ſolet, idque etiam à principio pro ipſius dotis cõſtitutione obſeruatũ vidimus.

¶ Sed quoniam pluries vxores nolunt conſtitu-
tionem, nec etiam reſtitutionem dotis in annuis redditibus admittere ex eo, quòd annuorum reddituum natura ea ſit, vt non aliter quàm volente Maioratus poſſeſſore redimi valeant, malintque vt redemptio ex ſuo non ex alieno arbitrio pendeat tempore contractus matrimonij, diſponi ſolitum eſt, quòd ſi dotis conſtitutæ ſolutio retardetur quotannis pro ſuſtinẽdis oneribus matrimonij certa quantitas moderata dotis quantitati commenſurata ratione intereſſe præſtari debeat. Similiterque aduenient caſu reſtitutionis dotis, donec realiter dos reſtituatur, eadem quantitas ratione intereſſe præſtetur. Quę pactio etiã ſi ex annuis redditibus redimilibus non pendeat inuiolabiliter, obſeruari ſolet. Ratione namque retardatæ ſolutionis, ac reſtitutionis dotis poteſt 6
moderata quantitas ratione intereſſe à marito

vxori,

vxori, vel hæredibus ſuis præſtari, tex. in c. ſalubriter de vſur. vbi Hoſti. 10. And. Abb. & communiter Scrib. id notant. Bar. Imo. & Romanus in l. d. inſulam. §. vſuras. ff. ſolut. matri. Alex. conſ. 178. num. 11. lib. 7. Decius conſ. 119. num. 4. Conradus de contracti. q. 35. concluſione. 5. & 7. Carolus Molineus qui plura refert de vſuris, quæſtione. 74. nu. 523. D. Didacus de Couuar. reſolut. lib. 3. c. 1. num. 3. qui hanc opinio. communem eſſe profitentur, quod nedum procedit quando intereſſe petitur ex poſtfacto ratione retardatæ ſolutionis, ſed etiam quando à principio ipſum intereſſe per tempus retardatæ ſolutionis in pactum deductum fuit: prout opinantur Calderi. Ancha. & Abb. in d. c. ſalubriter, quorum opinionem cõmunem eſſe profitentur Alexand. in d. l. inſulam. §. vſuris nume. 5. ff. ſoluto matri. Carolus Molineus de vſuris. d. q. 74. nu. 23. cum ſeq. D. Didacus de Couarr. reſoluti. libro 3. cap. 1. nu. 3. verſiculo quarto. hîc poterit diſcuti vbi plures contrariam opinio. ſequentes refert quorum opinio tenenda non eſt.

¶ Cæterùm aliquando mulier, quæ aliquid ex his à principio in pactum non deduxit, ſolet petere ſe mitti in poſſeſſionem bonorum Maioratus, vt illa iure pignoris poſſideat. Quod niſi eo animo fiat vt ſtatim pignora vendantur, nimis præiudiciale ipſi vxori eſſe poterit. Tenebitur namque fructus in ſortem computare. text. in capitul. illo vos. & in capitul. cum contra. de pigno. Quamobrem ſolent vxores ſtatim ac ſibi poſ-
7 ſeſſio pignoris data eſt, de eius venditione agere
8 prius Maioratus poſſeſſore citato, ne ſi multo tẽpore rem Maioratus iure pignoris poſſideant in pluribus particularibus ſolutionibus totum debitum ſibi expendatur, medijque temporis interesſe priuentur. Quod non ſolùm, quando res hypothecata ab ipſo Maioratus poſſeſſore iure pignoris exacta fuit: ſed etiam quando exacta fuit ab aliquo tertio, qui illam iuſte poſſidebat effici poterit, venditioque pignoris ipſo tertio citato perficietur: niſi tertius ipſe quantitatem ex dote, vel arris debitam exoluerit. Eadem namque æquitas in iſto tertio poſſeſſore militat, quæ in ipſo Maioratus poſſeſſore militaret: prout ex pluribus probat D. Didacus de Couar. reſolu. libro. 3. cap. 18. nu. 4. vbi inquit ſic non ſemel hoc diffinitum vidiſſe, offerẽte tertio quãtitate qua pignus venditũ fuit, vt eleganter Hipporiminal conſ. 3. lib. 1. vbi eleganter declarat tit. co. eſt antiquior creditor. Ideoque ad illum de his ſemper recurre.

9 ¶ Illud autẽ ſciendum eſt creditorẽ: qui iure pignoris Caſtrum, vel oppidum Maioratus poſſidet, poſſe eiuſdem Caſtri, ſeu oppidi iuriſdictione vti, & in illo iudices atque alios officiales creare: prout opinantur Roma. ſin. 554. Capycius deciſione. 185. nu. 2. Matthæus de Afflict. qui in hoc remiſſiuè loquitur. in c. 1. de feud. dato in vicem legis commiſſo. num. 73.

10 ¶ Similiter etiã cõtrouerti ſolet, vtrum quando à principio ad rẽ Maioratus vẽdendã facultas conceſſa fuit, poſſit ipſius Maioratus poſſeſſor huius facultatis virtute rem Maioratus pignori vel hypothecæ ſubiicere. In qua quæſtione videtur dicendũ, q nõ, quod probatur ex tex. in l. ſi pupillorũ. §. etſi prętor. ff. de reb. eorũ, vbi diſpoſitũ eſt, q
11 ſi decretũ tutori ad vendẽdũ cõceſſum fuerit, nõ poterit tutor virtute huius decreti rẽ minoris pignorare: quia à forma decreti recedẽdum nõ eſt. Per quẽ tex. no. Bal. ibidem, q cui permiſſum eſt, quod eſt plus: ſcilicet vẽdere prohibetur, quod eſt minus: hoc eſt, pignorare idipſũ etiã ex illo text. deduxerunt Alex. nu. 2. Iaſ. nu. 13. poſt Ludo. Roma. ibi in l. in actionibus. ff. de in litẽ iurã. dicentes regulã. l. nõ debet cui. ff. de regulis iuris. Qua cautũ eſt, q cui licet quod eſt plus, licebit etiam illud quod eſt minus. nõ habere locũ in decreto. Quod etiã gl. in d. l. nõ debet, ex. d. §. ſi prætor, atque ibidẽ Decius nu. 7. & Cagno. nu. 14. deduxerũt. Idipſũ etiã dixit Decius conſ. 30. nu. 5. vbi inquit, q ſi data fuit licentia ad vendẽdũ, nõ poteſt alienatio fieri ex cauſa tranſactionis. Qua ratione idipſũ in facultate Regia ad bona Maioratus vendeda conceſſa verum eſſe dixit Greg. Lopius. in l. 6. tit. 11. par. 6. in gloſſ. verbo. *Que la nõ pudieſſe vender*. colu. 8. verſiculo etſi data, vbi opinatur ex hac facultate non poſſe bona Maioratus obligari, neque hypothecæ ſubijci.

¶ Quibus adijcitur illud, quod dixit gloſſ. in l. 2. 13
verbo. *Vendiderit*. C. de patr. qui filios diſtraxerũt. Quod ſcilicet quãuis ex ea lege pater, qui fame perit, poſſit filiũ vẽdere, vt vitæ ſuæ cõſulat: non tamẽ poterit illũ pignorare, quam gloſſ. ſequitur. Iaſ. in l. in ſuis. nu. 28. ff. de libe. & poſth. Nõ tamẽ ex ratione prædicta ſcilicet, q is, cui vendere permiſsũ eſt, etſi id maius ſit, pignorare tamen, quod eſt minus non liceat, vt à forma permiſſionis legis nõ recedatur: ſed ex eo, quòd morali ratione difficilius concedenda ſit filij pignoratio quàm venditio: cùm facilius quis moueatur ad pignorandũ: quàm ad vendendum. Quapropter pignorationis facultas potius, quàm venditionis reſtringenda eſt, quæ ratio ſubtilis eſt, & ad Primogeniorum poſſeſſores pari ratione trahi poterit, ideo namque habenti facultatem ad vendendum pignoratio denegatur: quia faciliùs quis ad pignorationem mouebitur, quam ad alienationem: quamuis pignoratio non tam damnoſa ſit rebus Maioratus, quam venditio.

¶ Quæ comprobantur ex eo, quòd hæc facultas ad alienandum conceſſa diſpẽſatio ſit, quæ etiam ex maioritate rationis de caſu ad caſum extendenda non eſt, ex his quæ ſupra lib. 2. cap. 4. num. 49. latiùs adduximus. Quod in aſſenſu Regio ad feudum alienandum conceſſo ex pluribus probat Sigiſmundus Neapolitanus inter cõſilia feudalia conſi. 9. nu. 23. cum pluribus ſequent. Idem conſi. 7. nu. 28. cum ſeq. Idque adeò verum eſt, vt aſſenſus Regius ad feudi alienationẽ cõceſſus, nec 14
de perſona ad perſonã, nec de re ad rẽ, nec etiã de cõtractu ad cõtractũ etiã vbi ſubeſt eadẽ vel maior ratio extẽdẽdus ſit: prout ex pluribus probat Andr. de Iſern. in c. Imperialẽ, in princ. 3. & 4. col. de prohi. feud. alie. vbi illum cõiter Scribẽtes ſequutur, atque idẽ Sigiſmũd. cõſ. 7. nu. 33. cũ ſequẽ.

¶ Cæterùm etſi hæc ſatis recepta ſint: nullo tamen pacto mihi ſuaderi poteſt, eum cui facultas 15
Regia ad rem Maioratus vendendam, ſeu alienandam conceſſa eſt, non poſſe ex illa rem ipſam non alienare: ſed pignori, vel hypothecæ ſubijcere, vt ex poſtfacto ſoluto debito res ipſa in Maioratu libera remaneat: hoc namque præterquàm quod vtilius ipſi Maioratui ſit, qua ſola ratione admittendum foret, ſatis menti Regis facultatem concedentis conueniens eſt. Ipſe namque cenſendus eſt ſemper Maioratus perpetuati, ac conſeruationi conſulere voluiſſe, facultatemque alienandi in fauorem Maio-

ratus

ratus possessoris concessisse: ita vt si citra alienationem ex pignore, vel hypotheca necessitati publicæ, seu ipsius Maioratus consuli possit, id Principi longè gratius futurum sit, atque ex mente ac verisimilitudine concessum esse sub venditionis, seu alienationis permissione censeatur. Quod ex omnibus iuris regulis comprobari potest, quibus cautum est, ei, cui illud quod maius est, concessum est, id quod est minus licere. Cōstat namque adeò verum esse, quòd grauior, ac difficilior bonorum Maioratus alienatio: quam hypotheca censenda sit, vt nihil magis clarum, atque euidens excogitari possit.

16 ¶ Quæ omnia comprobantur ex eo, quòd venditionis verbo etiam in dispositione exorbitanti, atque stricti iuris omnis actus alienationis comprehendi soleat. In quo eadem ratio versatur. l. statu liberi à cæteris. §. fin. ff. de statu. libe. glo. ordina. quæ sic communiter intelligi solet in l. secunda. C. de vsucapi. pro empto. quam ibi Scribentes sequuntur. Bart. in l. filiusfamiliàs. §. Diui. numer. 18. ff. de lega. 1. quem sequuntur sic eius doctrinam intelligentes Alexand. ibi. num. 23. & Ias. in lectura num. 106. & in repetitione nu. 143. quibus adiiciendum est, quòd dispositiones etiā odiosæ, correctorię, atque stricti iuris ex identitate rationis extenduntur cùm ea non sit extensio: sed potiùs comprehensio, vt supra libro primo cap. 5. num. 10. ostensum est. Quod à fortiori in casu de quo agimus, dicendum erit: cùm in illo ne dum eandem rationem, sed etiam longè maiorem militare compertum sit.

¶ Prætereà idipsum in dispositione permittente id, quod maius, siue difficilius est procedit. Ea namque etiam si correctoria atque stricti iuris sit, semper ad id, quod minus, vel faciliùs est extendenda erit, nisi diuersa ratio in minori, quam in maiori concurrat. Decius in d. l. non debet cui. nume. 8. ff. de regul. iur. Quem sequitur Cagnolus. ibid. nume. 14. vbi plura in idem adducit: igitur idem potiori ratione in casu, de quo agimus dicendum erit, vbi nedum eadem ratio: sed etiam multo maior concurrit.

17 ¶ Similiter etiam hoc comprobatur ex eo, quòd inter verbum alienatio, & verbum venditio quo ad casum de quo agimus, nulla penitùs differentia sit. Nam si hæc verba strictè sumenda sint, nec verbū vēditio, nec verbū alienatio hypothecā cōprehēdit, si verò latè accipiantur, vtrūque verbū æquè hypothecā cōprehēdit: prout optimè probat Crottus in repetitione l. filiusfamiliàs. §. Diui.
18 ff. de leg. primo nu. 122. sed sic est, quòd si facultas ad alienandum concessa fuisset, nemo dubitaret: nisi quòd ad hypothecam extendēda esset. Cùm ea sub appellatione alienationis comprehendatur ex text. in l. fin. C. de reb. alie. non alien. Igitur idem dicendum erit de verbo venditionis cum sublata significatione: præsertim cum eadem ratio militat hypothecam etiam comprehendat, vt superius ostensum est.

¶ Vlteriùs hoc etiam suadetur ex eo, quòd si Principi tempore impetratæ facultatis hoc expressum fuisset, proculdubiò illud concessisset, verisimile autem haberi debet pro dispositio. l. Titius. §. Lucius. ff. de liber. & posth. glo. ordin. in l. tale pactum. §. fina. ff. de pact. Quod habere locum in rescriptis Principum opinātur Alexand. num. 2. Ias. etiam num. 2. in d. §. Lucius, & plures alij quos refert Ant. Gabriel. lib. 6. communium opinionum tit. de reg. iur. 5. conclu. 11. num. 13.

¶ Vltimo loco hoc etiam comprobatur ex text. in l. sicut. §. sed si permiserit. ff. in quib. cau. pign. vel hypothe. taci. contraha. Per quem text. dixit Bart. ibi. nume. 1. quòd si permittatur vnus actus 19
alienationis, permitti etiam censetur omnis alius illi similis, & eundem importans effectum, vel meliorem: secùs si deteriorem.

¶ Quibus nonobstat text. in d. l. si pupillorum. §. etsi prætor. Ad illum namque text. multipliciter respondetur. Primò quòd eius dispositio sit spe- 20
cialis in decreto iudicis, quod est stricti iuris, nec ex eo probatur: nisi illud, quod ex eo ex necessitate infertur. l. prima. C. si plures vna sententia fuerint condemnati. l. si iudex. ff. de his, qui sunt sui, vel alien. Iuris. Barto. in l. Iulianus verum debitorem, num. 5. ff. de condi. indebi. Quamobrem ad alias materias eiusdem legis dispositio extenden
da non est: prout opinatur Bar. in l. alio. nu. 11. ff. 21
de ali. & cibaria. leg. vbi eleganter inquit, quòd quā doque permissio vendendi fit à prætore, vel iudice, & debet strictè intelligi, & ita intelligendus est tex. in d. §. & si prætor, quandoque fit ab alio priuato, & tunc appellatio venditionis continet omnem alienationem, per quam impletur causa, ob quam fuit permissa vēditio. Ex quibus infert, quòd cum in casu illius l. sit permissa venditio, pro satisfaciendis legatis quicquid faciat, vt legata soluat appellatione alienationis continetur. Idipsum etiam dixit idem Bart. in d. l. sicut. §. sed si permiserit num. 2. Crottus in d. §. Diui. tit. 121. Cùm igitur hæc verba prolata fuerint à Principe, non mirum si non tam strictè: prout verba iudicis, & prætoris interpretanda sint.

¶ Secundò, quia text. ille non loquitur in facul- 22
tate concessa illi, qui est dominus illius rei, quæ sibi vendi, seu pignorari permittitur: sed in facultate concessa tutori qui non est dominus, sed administrator qui formam mandati tenetur diligenter obseruare. l. diligenter. ff. manda. non potest illam præterire etiam, vt eam in meliùs commutet. glos. ordi. in c. solet de senten. exco. lib. 6. l. 3. §. in bello. ff. de re mili. Fel. qui plura refert in c. cum dilecta num. 5. verb. gesta contra formam. versicul. Amplia quarto. de rescript. Qua ratione dici solet, quòd dicta regula quòd cui licet id, quod maius est, licere debet etiam illud, quod est minus: non habet locum in procuratore, vel administratore, qui adeò diligenter mandatum obseruare tenetur, vt non possit etiam quod est minus facere. Quod in d. l. non debet, cui. ff. de regulis iuris. Decius nu. 7. & Cagnolus. nu. 13. plura in idem adducentes annotarūt. Quamobrem. d. l. non potest, ad Maioratus possessorem trahi non debet: cùm enim rerum Maioratus verus dominus sit: non est mirum si de illo potiùs quàm de tutore, l. confidat.

¶ Tertiò, quia in casu dictæ l. si pupillorum. §. & si prætor poterat de pignoratione ad venditionē 23
diuersa ratio militare. Posset namque esse, quòd res adeò inutilis foret, vt magis damni, quàm emolumenti ipsi pupillo afferret. Quapropter expediebat sibi magis illam vendere, quàm pignorare; eaque ratione non vult Iurisconsultus, quòd à forma decreti recedatur, ne maius damnum in posterum afferat pupillo pecuniæ mutuatæ solutio: quam eo tempore ipsius rei alienatio. In Maioratu autē semper vtilior est pignoratio, quàm venditio: si enim res semel vendatur perpetuò à

Maioratu

Maioratu eximitur, nec aſtrictus remanet Maioratus poſſeſſor ad illam luendam, nec ad aliam in eius locum ſubrogandam, vt ſupra iſto li.c.4. nu. 29.& 30.oſtendimus. Quo damno nullum maius excogitari poteſt. Si verò pignoretur ipſe poſſeſſor vel eius hęredes tenentur rem ipſam luere, atque repignorare ex bonis liberis ſi illa ſibi ſupererint, quod longè vtilius ipſi Maioratui erit. Ex quo fit, vt hæc opinio, quæ vtilitati Primogeniorum adeò contraria eſt admitti non debeat. Nec tex. in d.§. etſi prętor adhuc caſum trahendus ſit: cùm diſponat in caſu, quo poteſt eſſe vtilior pignoratio: quàm venditio, in quo nulli dubium: niſi quòd deciſio eiuſdem legis ſeruanda ſit. Non enim licet id, quod eſt minus ei, cui licet illud, quod eſt maius: quando de vno ad aliud diuerſa ratio aſſignari poteſt, vt in d.l. non debet cui. Decius Cagnolus, & cõmuniter Scribẽtes aduertũt. ¶ Similiter etiam non obſtat, quòd dixit gloſſ. in d.l.2.C.de patri.qui fili.diſtra. quòd ſcilicet pater, qui poteſt filium vẽdere in caſu neceſſitatis, non poſſit illum pignorare: nam gl. illa ſi benè conſideretur id non dixit: imò potiùs contrarium ſenſit, nec id ex ea gl. comprehẽdi poteſt ex eo, quòd ſtatim ſubijciat verbum illud: ſed quidam cõtra. Quia quando gl. refert duas opinio. cẽſetur illam approbare, de qua vltimo loco meminit. Nam illud intelligendũ eſt: niſi prima ſit melius examinata, atque melioribus iuribus firmata. Tunc namque non cenſetur vltimã: ſed potiùs primam approbare: prout dixit gl. ordi. in l. qui filium. §. Sabinus. ff. ad Treb. verb. *Et alia*, quam ſequuntur plures, quòs refert. Iaſ. in l.1.§. & poſt operis. nu. 12. ff. de nou. ope. nunc. vtcunque autẽ id ſit contrarium, tamen in eadem l. à Bald. & Salice. & communiter Scribẽtib. receptum eſt, qui omnes præſupponũt, quòd pater, qui poteſt ex cauſa neceſſitatis filium vendere, poteſt illum etiã pignorare. Quod veriùs eſſe profitetur Cagnolus in d. l. non debet cui nu.5. poſt Deci. ibi. nu.2. & Azonem in ſumma. C. eod. & Baldum in l. in ſuis. ff. de libe. & poſthu. Quod verum videtur: nam ratio, quam Iaſ. in l. in ſuis aſſignauit: quanuis apparẽs ſit: non tamen iuris fundamẽtis obſeruatis ſuſtineri poteſt. Idque hodie expreſsè deciſum eſt, ex l. 8. tit. 17. part. 4. ibi. *Puede vẽder, o empeñar ſus hijos.* ¶ Vltimo etiam loco non obſtat: ſi dicatur, quòd facultas ad alienandum conceſſa diſpenſatio eſt. Atque idcircò ad caſum etiam maiorem rationem habentem trahenda nõ ſit. Illud namque in caſu de quo agimus non procedit, cùm pignoratio, vt prædiximus, ſublata venditionis appellatione comprehendatur. Et quanuis diſpenſatio extendenda non ſit: nullus tamen dubitat quin diſpenſatus in aliqua re in genere poſſit quibuſcunque partibus, ſeu ſpeciebus eiuſdem generis vti, præſertim ſi in eis eadẽ, vel maior ratio verſetur, vel magis ſtrictè diſpenſatio ipſa exerceatur. Quamobrem is, cui aliquem occidere ex diſpenſatione permiſſum eſt, poteſt illum vulnerare, ſeu contumeliis afficere. Cùm hæc omnia lato ſumpto vocabulo ſub appellatione occiſionis comprehendantur. l. nec in ea. ff. de adulte. Deci. num. 1. Cagnolus nu.2. in l. nõ debet. qui plura in idem adducunt. Quibus rationibus is, qui poteſt rem Maioratus vendere, & ſi id ex permiſſione, & diſpenſatione aduerſus communes iuris regulas cõceſſum ſit, poterit illam pignorare, cùm id ſub venditionis appellatione comprehendatur, & maiori ratione, atque Maioratus vtilitate comprobetur. Quando enim in diſpoſitione inuenitur aliquod verbum, quod ex ſui natura: etiam ſecundùm latam interpretationem, caſum de quo agitur comprehendat, diſpoſitio exorbitans & correctoria de caſu ad caſum, ex identate rationis extendenda erit: prout ſupra libro.3. cap.5. num. 8. oſtenſum eſt. Hæc autem non eſt diſpenſationis ampliatio: ſed reſtrictio. Non enim debemus Regias facultates ita interpretari, vt res Maioratus, quæ tot vinculis alienari prohibitę ſunt, vendantur, ſeu alienentur, vbi id poteſt ex pignoratione, vel hypotheca vitari. Quæ omnia in facultate, non ad vendendum: ſed ad alienandum conceſſa apertiùs procedunt: cum verbum alienationis ſit magis cõprehenſiuum: quàm venditionis: quamuis ſi benè cõſideretur, vtrumque verbum idem importet. Idque etiam potiori ratione dicendum erit: quando ex Regia facultate ad vendendum cõceſſa ſuper re Maioratus annuus redditus emitur. Si enim res poteſt irreuocabiliter, atque perpetuò alienari, à fortiori ſuper ea poterit annuus redditus redimibilis cõſtitui, qui venditioni cum pacto de retrouendendo aſſimilatur: ſuper quibus tamen cùm caſus contigerit, deliberandum erit. Hæc autem quando à principio ex Regia facultate ad vendendum, ſeu alienandum conceſſa res hypothecata fuit, ſeu annuus redditus eſt impoſitus ſuper illa, vtilia erunt: ſed ſi ante hypothecæ cõſtitutionem, ſeu annui redditus emptionem conſulendum ſit, tutius erit facultatem Regiam ſpecificam ad id efficiendum impetrare: prout aduertit in ſimilibus Iuriſconſultus in d.l. ſi pupillorum. §. ſi pupillus. ff. de reb. eorum. Semper namque Iuriſconſultus in dubiis quæſtionibus opiniones tutiores eligere ſolet, vt gloſſ. ibi, verbo, *Tutius*. annotauit.

¶ Sed & illud controuerti poteſt: vtrum ex Regia facultate conceſſa ad vendendũ rem aliquam Maioratus Petro ex certo pretio inter ipſum, & Maioratus poſſeſſorem conuento, valeat ea res vendi alteri ex eodem pretio. In qua quæſtione dicendum videtur, quòd non. Quod probatur ex tex. in l. cùm ſeruo. 1. reſponſo. ff. de contrahen. empti. vbi diſpoſitum eſt, quòd ſi Dominus præcipiat ſeruo ſuo, vt vendat rem Titio, & vendat illam Caio. venditio nulla eſt. Quod Iuriſconſultus ibi etiam in libera perſona procedere ſubiungit. Idipſum etiam comprobatur ex eo, quòd aſſenſus Regius diſpenſatio ſit, atque ſtrictè intelligi debeat, nec de perſona ad perſonam extendi valeat: prout ſupra iſto.c.nu.26. oſtenſum eſt. Ex quibus rationibus id in terminis de quibus agimus dixit Andr. de Yſern. in c.1. qui ſucceſſo tenean. col.4. vbi inquit, quòd aſſenſus Regius conceſſus vaſallo, vt alienet rem Titio, nõ ſufficit ad hoc, vt poſſit illam alienare Scio, etiam pro eodem pretio. Quod etiam repetit idem Andr. de Yſern. in c. Imperialem. in prin. de prohibi. feu. alie. col.2. Cuius dictum refert, & ſequitur Matthæus de Afflict. vbi hanc communẽ opinionem eſſe profitetur in dicto cap. Imperialem. in princ. verſi. Duodecimo nota. nu.2. atque Sigiſmundus Neapolitanus conſi.9. num.19. Quod in terminis Maioratus dixit Grego. in lege ſexta, titu. vndecimo, part.6. verbo. *Que la non pudieſſe vender.* col. 9. verſic. Item pone.

¶ Sed quanuis hoc in cõſenſu Regio præſtito ad feudi alienationem verum ſit: in Regia tamẽ facultate

cultate ad rem Maioratus alienandam concessa, dubium videtur. In feudo namque multùm interest Regi, vel domino feudi: vtrum vnus, vel alius eius vassallus futurus sit. Quapropter non est rationabile, vt Dominus qui concessit, quòd feudũ in Titium alienetur, cogatur inuitus Caiũ in vassallum suscipere: quæ est præcipua ratio in qua fundamentum faciunt Andreas de Ysernia, & alij omnes qui eius opinionem veram esse profitentur. In Maioratu autem si res Maioratus alienanda sit, nihil interest Regi, nec Maioratus possessori, quòd alienetur potiùs in Titium, quàm in Caium: dummodò idem, vel maius pretium à Caio, quàm à Titio soluatur. Nec videtur apposita persona Titij, nisi causa demõstrationis, non autem vt ex eius expressione comprehendatur, quòd ei potiùs, quàm alij res Maioratus vendenda sit. In qua specie is, cui facultas ad vẽdendum Titio cõcessa est, poterit & Caio pro eodem pretio, vel maiori vendere: prout dixit glos. in d.l. cùm seruo, verbo, *Iusserit*. quæ intelligit text. ibi: quando aliàs dominus non esset rem alij venditurus: aliàs inquit gloss. quòd posset seruus cuicunque vendere, licèt Dominus vnum nominasset. Qua ratione de hac opinione meritò dubitari poterit: sed prima opinio proculdubiò tutior est: quanuis hæc secunda post factam alienationem forsan sustineri posset, nisi diuersa ratio in vendendo Titio, quàm Caio versetur.

33 ¶ Similiter etiam dubitari posset: vtrum ex facultate Regia ad alienanda, vel hypothecanda bona Maioratus in certam causam concessa confirmata censeatur alienatio, vel hypotheca in eandem causam ante facultatis impetrationem facta. In qua quæstione videtur dicendum, quòd sic: ex eo, quod dixit Paul. per tex. ibi. in l. si quis filio exhęredato. §. irritum. nu. 4. ff. de iniusto rupt. vbi in-
34 quit, quòd ex licentia concessa ad testandum illi, qui antea ad id erat inhabilis, cẽsetur testamentum antea factum confirmari. Quod etiam repetit idem Paul. in l. sed si iam facta. ff. de condi. & demonstra. numer. 2. Ias. in l. quominus. ff. de flumi. nume. 128. Paul. numer. 3. & Ias. num. 1. in l. & militibus. C. de testa. mili. Gozadi. consil. 4. num. 3. Quibus adijciendus est tex. in l. iubemus. ff. qui satisda. cogan. vbi is, qui concedit mandatum alicui procuratori, censetur ratificare omnia, quæ ille eius nomine fecit, ante mandatum. Per quem tex. id notant communiter Scrib.

¶ Sed verius est huiusmodi facultatem ad alienationem, seu hypothecam iam factam extendendam non esse: cùm iam ex alienatione, vel hypotheca sit incursa pœna apposita aduersus alienantem, & ius sequentibus in gradu acquisitum: nisi Princeps sciens alienationem antèà factam, facultatem ad alienandum cõcesserit: tunc namque eo ipso censebitur alienationem præcedentem confirmasse. Quod dixit Paul. in d. §. irritum. numer. 4. & in d.l. sed si iam facta. nume. 3. Alex. qui plura refert consil. 146. nume. 8. lib. 5. Thom. Grammaticus, cons. 169. numer. 24. Matthæus de Afflict. in c. Imperialem. in princi. de prohibita feud. alien. versi. Duodecimo nota. nume. 7. idem decisione. 355. nu. 2. Sigismund. Neapolitan. inter consilia feudalia, consi. 7. nume. 35. idem consilio 9. numero 20.

¶ Nec obstant ea, quę in cõtrarium adducta sunt: nam præterquàm quòd de eis facilè dubitari pos- 35
set, ex text. in l. si filiusfamiliàs. ff. de testam. vbi Bar. & Franciscus de Areti. & ex his, quæ adducit Ias. in d.l. & militibus. num. 2. Scrib. ibidem citati in diuerso casu loquuntur: vbi scilicet nihil aduersus cõditiones Maioratus factum erat, nec ex eo alteri ius quæri poterat, nec pœna aliqua erat commissa, cuius contrarium in casu de quo agimus, interuenit.

¶ Imò in Maioratibus, vbi apposita est clausula: quòd si possessor alienauerit, eo ipso bona transeant in sequentem, existimarem hoc indistinctè dicendum esse. Nam siue Princeps scienter, vel 36
ignoranter licentiam ad alienandum concesserit, non censetur ex illa iuri sequenti successori acquisito derogasse. In assensu namque Regio ad alienandum concesso, nũquam censetur iuri tertij derogatum: vt probant Parisi. consi. 18. nu. 3. lib. 1. Alber. Brunus consi. 13. num. 1. Nec etiamsi Princeps alienationi iam factæ cõsentiret, posset ex tali consensu iuri sequẽti vocato quæsito præiudicare, vt ex pluribus probat Matth. de Afflict. decis. 335. nume. 12. idem in cap. Imperialem. in princip. de prohi. feu. alie. versi. Vigesimo quarto quæro. nu. 20. & nos alibi latiùs ostendimus.

¶ Et ex supradictis infertur ex facultate concessa 37
Maioratus possessori, nõ posse eo mortuo filium eius, nec alium sequentem successorẽ rem Maioratus alienare, nec hypothecæ subijcere. Permissio namque vendendi facta vni, non porrigitur 38
ad alium succedentem in illa re. l. sicut. §. fina. ff. quib. mod. pig. vel hypothe. solua. & omnis concessio, quæ ad factum refert, in dubio censetur personalis, atque ideò ad hæredem non extenditur, l. apud Iulianum. §. si quis alicui. ff. de lega. 2. & omnis facultas aliquid faciẽdi personalis censetur, ideoque ad hæredem non transit. l. locatio. ff. loca. l. inter stipulantem. §. 1. & l. cùm quis. & l. centesimis. & vtrobique per Scrib. ff. de verbo. oblig. Quibus adijcitur facultatem esse stricti iuris, præciseque atque strictè intelligendum fore. Ex quibus rationibus sic in facultate Regia ad alienanda bona Maioratus concessa opinati fuerunt Celsus consil. 117. num. 4. ad fin. atque Gregorius in l. 6. tit. 11. part. 6. verbo, *Que la nõ pudiesse vẽder*. colum. 9. versic. Item pone, quòd Rex. vbi ipse Grego. id limitat, quando facultas alienandi 39
in vtilitatem & augmentum Maioratus concessa esset, veluti si concessa fuit ad subrogandam in eius locum rem aliã maioris valoris, vel ad aliud simile ex his, quæ dixit Bal. in c. 1. §. Marchio. nu. 4. qui feud. dare possunt. Idque verum videtur, si facultas sub nomine dignitatis concessa fuerit, non aliàs, vt ipsemet Bald. loquitur: tametsi indistinctè in hoc casu loquens in assensu Regio concesso prædecessori ad alienandum feudum dixerit Matthæus de Afflict. in d. capit. Imperialem. in principio, numer. 35. posse illo vti eius successorem, mortuo prędecessore. Cuius opinio sequenda non est. Quibus plura adijci possent, quæ feudistæ in d. cap. imperialem, & in aliis locis passim tradere solent. Sed hæc sufficiant. Ex eis namque ad alia similia facilè poterit inferri.

SVMMA

SVMMARIA.

1 *Bona Maioratus, seu fideicommissi alienari possunt ex causa necessaria procedente ex facto institutoris.*
2 *Bona Maioratus, seu fideicommissi alienari possunt ex causa dotis & donationis propter nuptias danda, vel restituenda liberis, & descendentibus institutoris. & nu. 3.*
4 *Authenticares quæ. C. communi. de lega. an procedat in omnibus descendentibus, an in his tantùm quibus testator tempore fideicommissi relicti tenebatur, dotem dare.*
5 *Ratio vera decidendi ad Auth. res quæ.*
6 *Frater pro dotanda sorore, quando possit alienare bona fideicommissi.*
7 *Alienatio bonorum fideicommissi tam pro restituenda, quàm pro constituenda dote permittitur.*
8 *Bona fideicommissi etiam pro alendo se, & liberis, & nuru, possunt alienari, & numero. 22.*
9 *Bona Maioratus alienari etiam possunt pro redemptione alterius rei Maioratus captæ ab hostibus, & num. 22.*
10 *Prohibitio expressa alienationis non comprehendit causam dotis.*
11 *Prohibitio alienationis etiam ex causa dotis facta, vtrum impediat eam in causam dotis, & nu. 12.*
13 *Grauamen quodcunque potest apponi filio à patre in aliis bonis vltra legitimam.*
14 *Prohibitio alienationis etiam ex causa dotis facta non impedit eam, quando aduersus institutorem actio competebat, vel pro restituenda, vel pro constituenda dote.*
15 *Bona fideicommissi, seu Maioratus non sunt alienanda, etiam in casu permisso, quando ex fructibus satisfieri potest, & quomodo intelligendum.*
16 *Bona fideicommissi pro causa dotis alienari possunt, etiamsi omnia bona sit necesse alienare.*
17 *Fideicommissum & materia Authen. res quæ. vtrum possint ad Maioratus bona adaptari, & in eis locum habeant, & nu. 18. & 20. & 24.*
19 *Bona Maioratus alienari possunt pro dotibus & alimentis ad quæ institutor tenebatur, non obstante quacunque eius prohibitione.*
21 *Intelligitur & declaratur bene Auth. res quæ.*
23 *Auth. res quæ. an procedat in fideicommisso relicto piæ causæ.*
25 *Bona Maioratus sine facultate nullo modo, neque ex vlla causa alienari possunt.*
26 *Bona Maioratus sine Regia faculiate, neque permutari etiam in vtilitatem Maioratus possunt.*
27 *Intelliguntur l. ita constante, & l mutus. & l. fina. ff. de iure dotium, cum aliis.*
28 *Bona Maioratus an alienari possint pro reficiendis alijs bonis ipsius Maioratus.*

Quibus ex causis etiam absque Regia facultate bona Maioratus alienari, vel hypothecæ subijci possint.

CAPVT SEXTVM.

IN capitibus præcedentibus latissimè disseruimus, ex quibus causis bona Primogenio subiecta valeant ex Regia facultate alienari: nunc autem tractandum superest, vtrum id absque Regia facultate interdū facere liceat: hoc enim erit tertium bonorum Maioratus extinctionis genus. Qua in re in primis dicendum est pro solutione debitorum, quæ à primo institutore processerunt, bona Maioratus bonis liberis deficiētibus alienari posse: quod sup. lib. 1. c. 10. nu. 2. 3. & 4. tradidimus.

1 Regulare namque est, vt bona Maioratui, seu fideicommisso subiecta alienari valeant ex causa necessaria procedente ex facto defuncti. l. filiusfamilias. §. Diui. ff. de lega. 1. l. cum fidei. cum simili. ff. de fideicom. liber. ex quibus iuribus id in terminis de quibus agimus, deducunt Bolog. consil. 43. col. 3. vers. Aut volumus dicere. Socinus cons. 16. nu. 12. lib. 3. Celsus cōs. 117. nu. 6. & cons. 55. nu. 9. & alibi sæpe Scri. quos in d. c. 10. citauimus.

2 ¶ Similiter etiam bona Maioratui, seu fideicommisso subiecta, bonis liberis deficientibus etiam pro dote, seu donatione propter nuptias danda, seu restituenda liberis, seu descendentibus testatoris vendi, seu alienari poterunt. Quod probat tex. in l. mulier. §. cùm proponeretur. ff. ad Trebel. l. à filia. ff. eo. tit. tex. in Auth. res quæ. C. communia de lega. & in corpore vnde sumitur, & vtrobique per Scriben. Circa quorum iurium intellectum aliquātulum immorari oportet, vt sciamus in primis qualiter intelligenda sint. Demùm autem quo pacto Hispanis Maioratibus adaptrari valeant.

¶ Vt autem eorum iurium decisiones interpretemur, sciendum est, ea iura in his tantùm qui per lineam rectam ab ipso testatore, qui fideicommissum reliquit, descendunt, intelligenda esse: nec in extraneis, seu transuersalibus ab illo procedere, 3 prout opinantur Bald. nume. 20. & Paul. nume. 4. Angel. col. 2. Ias. nu. 33. in princ. Curt. nu. 18. qui hanc opinionem communem esse profitētur. D. Ant. de Padilla, nu. 114. in d. Auth. res quæ. C. cōmunia de lega. Alex. nu. 10. Loazes. nu. 135. in l. filiusfamilias. §. Diui. ff. de lega. 1. qui hanc opinionem communē esse profitentur. Petrus de Rauena in suo Alphabe. aureo, verbo, alienatio, qui hanc etiam communem opin. esse profitetur. D. Dida. de Couarru. qui hanc etiam dixit communem opi. esse lib. 3. resoluti. c. 6. nu. 10. Anto. Gometius in l. 40. Tauri. nu. 87. & Panucius de lucro dotis, conclu. 10. num. 76. Baptista de Villalobos communium opi. lib. 1. verbo, alienari prohibita, pag. 18. Eaque opi. proculdubiò communis est.

¶ Circa hæc tamen insurgit non leuis dubitatio:
4 in qua Scrib. variè, atque inuolutè procedũt: vtrũ scilicet hoc intelligendum sit de descendentibus tãtùm, quibus testator tempore relicti fideicommissi tenebatur dotem, vel donationem propter nuptias assignare, etiam vltra legitimam portionem, vel in parente, qui tenebatur ad restitutionem dotis, quam filiusfamilias eo viuente recepit: non autem in descendentibus, quibus hęc ab ipso testatore necessariò debita non erant: nam quòd hoc solùm in his descendentibus, quibus testator necessariò id præstare tenebatur, procedat: consuluit Paul. cons. 80. incipien. quia per suprascriptum eximium cõsultorem. nu. 1. & 2 lib. 1. vbi inquit tex. in d. Auth. res quæ. procedere ex defectu potestatis testantis. Cùm enim tempore iniuncti fideicommissi ipse astrictus esset filiam dotare, vel filio donationem propter nuptias assignare, seu dotem, quam filius eo viuente recepit, restituere: consequens est, vt subijciendo bona fideicommisso, non potuerit se ab huiusmodi obligatione eximere: sicut nec se ab alia obligatione eximere potuisset. l. sicut. cum similib. C. de actio. & obliga. qua ratione bona fideicommisso subiecta cum eodem onere transire debent, vt ipse ibidẽ ex pluribus probat. Cuius opin. sequutus fuit Iaſ. in l. filiusfamiliàs. §. Diui. ff. de lega. 1. in lectu. nu. 70. idem in d. Auth. res quæ. num. 33. versi. Decimo tertio limita. col. fina. vbi. D. Anto. de Padilla, nu. 117. hãc opi. potiùs eligere videtur: quãuis dicat, iudices non debere recedere à vulgo recepta sententia: eandem etiam opi. sequitur Bald. Nouellus de dote. 6. parte. q. 13. nume. 3. Panucius de lucro dotis. d. conclusione. 10. num. 77. Ambro. de Opizo. nu. 137. & Fernan. Loazes, nume. 135. cum pluribus sequentibus in d. l. filiusfamiliàs. §. Diui.

¶ Cæterùm quamuis hæc opinio maximum veritatis specimen præ se ferat, eaque admissa, omnia illa quæ ab Scrib. in d. Authen. res quæ. & alibi tractantur, ex ea facillimè resoluerentur: generalitas tamẽ. d. Auth. & illius ex cuius corpore desumpta est, hanc restrictionem admittere non videtur: atque idcircò Scrib. magis communiter illam etiam non admittunt: imò profitentur prędictorum iurium decisionem in omnibus descendentibus ab ipso testatore locum habere, siue is tẽpore mortis, dotis, seu donationis propter nuptias debitor fuisset, siue ad id exoluendum astrictus non esset dummodò eius qualitatis descendentes sint, ꝙ testator ipse si viueret, illis dotem, seu donationem propter nuptias constituere, vel dotem iam receptam restituere teneretur: etsi ex eo, ꝙ testator mortuus esset, casusque post eius mortem cõtigissent, ab hac obligatione bona ab
5 illo relicta libera essent. Ex qua deducunt non esse rationem decidẽdi ad dicta iura potestatis defectum: imò vera ratio decidendi est, ꝙ quanuis testator ad id pręcisè astrictus non esset, verisimile tamen est, quòd si eo tempore viueret, his necessitatibus subueniisset: proindeque ex præsumpta eius voluntate, non autem ex præcisa necessitate idipsum eo mortuo fieri debet. Quæ decidendi ratio probabilis videtur, fundamentumque capit ab eo, quod dixit Iurisconsultus in l. cùm seruus. ff. de condi. & demonstra. Quam rationem decidẽdi assignauit Paul. in d. l. mulier. §. cùm proponeretur. ff. ad Trebel. num. 2. eamque communem esse asserit Soci. in l. Marcellus. §. res quæ. ff. eod. atque illam sequitur Curt. Iun. post alios, in d. Auth. res quæ. num. 11. & 12. & ibi. D. Ant. de Padilla. nu. 91. qui hanc etiam opinionem communem esse profitetur: quorum opinio magis mihi placet: nihil namque nouum circa hæc iura Authẽticorum disposuissent, si solùm ad ea, ad quæ testator adstrictus erat, eorum dispositio restringenda foret: cùm iam pluribus aliis iuribus dispositum fuisset, ex bonis fideicommissi subiectis debita testatoris in primis detrahenda esse.

¶ Ex quibus infertur, quòd cùm tex. in d. Auth. res quæ. de solis descendẽtibus testatoris expres- 6
sè disponat, non est extendendus ad fratrem volentem euertere fideicommissum pro dotãda sorore: nisi frater, & soror ex primo testatore descẽdant: sicque intelligenda sunt ea, quæ communiter Scrib. in d. Auth. dicere solent, quòd scilicet frater pro dotanda sorore, bona fideicommisso subiecta valeat alienare. Idque sic intellexit, ac declarauit Bar. in d. Auth. res quæ. nu. 4. quem in hoc communiter Scrib. sequuntur: tametsi Curtius Iun. ibi. num. 18. post Corn. ibidem ex generalitate rationis in d. Authen. expresse tentauerit illam etiam ad sororem, quæ ex primo testatore non descendit, extẽdere: sed hoc nullo pacto admitti potest propter verbum, liberis, quod in dicta Auth. expressum est.

¶ Sed & illius Authen. dispositio ad dotis restitutionem extendenda est: etsi dos mortuo testa- 7
tore recepta fuisset: quanuis eiusdem Authen. litera de sola dote, & donatione propter nuptias constituendis meminerit: cùm in corpore vnde sumitur de hoc etiam casu actũ sit, & in vtroque eadem ratio versetur. Quod glos. in d. Auth. res quæ. verb. *Obligationem*. Bart. nu. 2. Iaſ. nu. 29. Cur. nu. 11. D. Ant. de Padilla. n. 47. & cõmuniter Scri. sequuntur. Alex. consi. 67. nu. 4. lib. 4. Deci. consi. 519. nu. 2. Idem cõs. 376. nu. 1. D. Didacus de Couarru. resolu. lib. 3. cap. 6. nu. 10. Carolus Ruinus consil. 89. num. 41. lib. 2. Syluanus consi. 90. num. 11. Ripa in l. filiusfamilias. §. Diui. n. 76. vbi communiter Scrib. id notant. Marcus Mantua consil. 291. nu. 5. Rubeus consil. 78. nu. 1. Curtius Iunior consi. 59. nu. 2. Gozadi. consi. 97. num. 10. & alibi sæpe Scribentes.

¶ Similiter etiam dispositio. d. Auth. extendenda 8
est, vt liceat grauato fideicõmissum euertere, pro alendo se, & liberis suis, quos alere tenetur. Quod in d. Auth. res quæ. Bar. nu. 9. Paul. nu. 13. Iaſ. nu. 31. & Curtius. nu. 30. post Iacob. de Are. Cynum, Io. Fab. Bald. ibidem sequuntur, hanc opinionem communem esse profitentes, reiecta glo. ibi, verbo, *Obligatione*, quæ contrariam opinionem probat, vbi. D. Anto. de Padilla. nu. 78. hãc etiam opinionem sequitur aduersus glo. ibidem: pluresque eandem opinionem sequentes refert, atque illam extendit, vt pro alenda nuru grauati, etiam valeat fideicommissum euerti.

¶ Prætereà. d. Auth. decisio ad redemptionem 9
possessoris Maioratus capti ab hostibus extendẽda est: prout Bart. ibi. nu. 10. Paul. nu. 13. Iaſ. nume. 32. versi. Sextò extende. opinantur. Quorum opinionem sequuntur, illam communem esse profitentes Corneus ibi. colum. fina. & Curtius num. 31. Cuius etiam Authen. decisionem Scrib. ibidem pluribus modis ampliare, atque etiam restringere solẽt, vt apud ipsos videri poterit. Quorum dicta hîc non discurrimus: quoniam vt inferiùs probabimus, ea non omninò Hispanorum

Maiora

Maioratibus conueniunt.

¶ Quæ omnia, nedum in re fideicommisso subiecta, quę tacitè solùm alienari prohibita est, procedunt: sed etiam in illa, quæ expresè alienari prohibita est. Ea namque generica, atque simplex
10 alienationis prohibitio causam dotis non comprehendit. Quod Bar. in d.l. filiusfamilias. §. Diui. ff. de lega. 1. nu. 2. primus dixit: cuius opinionem communem esse profitentur Iaſ. ibi in rep. nu. 66. Ripa. nu. 70. Ioa. Crottus nu. 44. Ambro. de Opizo. nu. 34. Beroius deciſ. 110. nu. 5. Roland. Valle. 85. nu. 7. D. Didacus de Couarru. resolu. lib. 3. c. 6. nu. 10. D. Anto. de Padilla post cæteros ibidem in d. Auth. res quæ. nu. 52. vbi plures idipsum opinantes refert Grego. in l. 6. titul. 11. part. 6. verbo, *Que la non pudiesse vender*, col. 4. cum sequen. Anto. Gome. in l. 40. Tauri, num. 87. qui hanc opinionē communem esse profitetur, quamuis contrariam veriorem esse existimet Tiraquell. de Primoge. quæst. 61. nu. 7. Alciatus qui hanc opinionem cōmunem esse profitetur, consil. 644. num. 4. & alibi sæpe Scri.

¶ Cæterùm, quanuis opinio hęc, quòd scilicet d. Auth. res quæ. procedat etiam vbi expressa alienationis prohibitio in re fideicommisso subiecta interuenit, communis sit: apud omnes tamen cō-
11 uenit hoc intelligendum esse, nisi specificè à testatore dispositum sit, quòd bona fideicommissi etiam ex causa dotis, seu donationis propter nuptias alienari non valeant. Ea namque alienationis prohibitio, in qua etiam de causa dotis testator meminit, præcisè atque ad vnguē obseruanda erit. Quod dixit glo. ordina. sic intelligenda in l. nulla. verbo, *Prohibitum est*. C. de iure dotium: quam in hunc sensum communiter Scriben. sequuntur, vt profitentur Iaſ. nu. 105. Crottus. nu. 65. in d.l. filiusfamiliàs. §. Diui. vbi Ripa. num. 73. Claudius. nu. 22. Ambro. de Opizo. nume. 34. idipsum profitentur. Iaſ. in d. Auth. res quæ. num. 24. vbi D. Anto. de Padilla. nu. 116. plura in idem adducit. Io. Lupus in rep. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 16. nu. 8. & iterum nu. 14. Roderi. Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. 2. limita. ad l. Reg. nu. 11. Roland. Valle. d. consi. 85. nu. 23. Pariſi. consil. 52. nu. 37. lib. 2. idem consil. 63. nu. 38. eod. lib. D. Dida. de Couarru. lib. 3. varia. resolu. c. 6. nu. 10. versi. Cęterùm. Paul. Tiraquel. de Primoge. q. 61 nu. 9. Anto. Gometius in l. 40. Tauri. nu. 87. paulò ante finē, Greg. in d.l. 6. tit. 11. part. 6. ver. *Que la nō pudiesse vēder*. col. 4. & alibi sæpe Scri.

¶ Hæc autem opinio facillimè admitti solet ab his, qui intelligunt dictam Auth. res quę permittere ad alienationem eorum bonorum, quæ fideicommisso subiecta sunt in casibus in illa expressis, ex præsumpta, ac verisimili voluntate testantis: quorum opinionem magis communem ac veriorem supra isto cap. nu. 5, esse monstrauimus. Hi autem qui profitentur. d. Auth. ex potestatis testantis defectu procedere, præcisè negant obligationem testantis ex his verbis excludi posse, quę quodammodo esse videtur huius secundę opinionis necessaria consequentia: sed cùm eam opinionem superius reiecerimus, nō est cur de illa in hac parte etiam curandum sit.

12 ¶ Imò etiam retenta præfata secunda opinione, adhuc non posset simpliciter dici, hāc clausulam nihil operari. Nam si filio, cui hæc conditio apposita est à parte, legitima relicta fuit: nulli dubiū est, nisi quòd ei hæc conditio, seu grauamen valeat apponi. Quod probatur ex eo, quòd relicta à parente filiis legitima portione, in aliis eidem 13
permissum sit, quæcunque grauamina sibi libuerit apponere ex l. 27. Tauri, quæ hodie est l. 11. tit. 6. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectione: quamobrem etiamsi filia velit ex causa cōstitutionis dotis bona fideicommisso subiecta alienare, vel filius ex causa donationis propter nuptias in casu quo patet id facere tenetur, non poterit id vltra legitimam efficere: cùm legitima relicta, nullum aliud ius sibi ex d. l. in bonis parentis supersit. Quod optimè sic resoluit atque declarat Loazes in d.l. filius familiàs. § Diui. nu. 141. vbi sic cōtrarias opiniones conciliat, atque etiam Curtius in d. Auth. res quæ. nu. 36. Io. Lupus in rep. Rub. §. 16. nu. 14. versi. pater verò. D. Dida. de Couarr. lib. 3. resolu. c. 6. nu. 10. versi. Cæterùm. Paul. Castr. vbi ex hac opinione infert, parentē, qui in tertio bonorum suorum filio prælegatum, seu meliorationem fecit, posse filio prædictam conditionem apponere. Quod etiam in Maioratu ex Regia facultate instituto, pari ratione dici poterit: dummodò pater filiis alimenta reliquerit, etiamsi illa legitimę valorem non attingāt. Poterit nanque ea conditione etiam quoad legitimam vti: prout ex Regia facultate potest etiam in legitima alia vincula, atque conditiones apponere.

¶ Hoc tamen planè in constitutione dotis, seu donationis propter nuptias procedit, & in dotis restitutione, quando dos à filio, mortuo iam parente, recepta fuit, sed quando dos fuit à filio familiàs viuēte patre recepta. Quo casu ex eo iam 14
ante Primogenium institutum aduersus patrem actio cōpetebat, ex deciſ. tex. in d.l. si cùm dotem. §. transgrediamur. ff. solu. matri. certissimum est ex Primogenij institutione, etiam adiecta clausula, vt bona ex causa dotis alienari non valeant, non posse parentem bona sua ab hac obligarione eximere, etiamsi aliàs filio legitimam integrā seu alimenta relinquat. Hîc namque non agimus de obligatione filij, sed parentis, propter quam ex iuribus vulgaribus bona eiusdem etiam fideicōmisso subiecta alienari possunt, siue filio legitimam integram reliquerit, siue non. Quod etiam in dote, seu donatione propter nuptias à parente in vita sua promissa, pari ratione dici poterit: si in dotis constitutione, ex Regia facultate derogatum fuerit decisioni pragmaticæ. 101. latæ in generalibus Comitiis apud Madritium celebratis anno 1534. quæ hodie est l. 1. tit. 2. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectione: qua decisum est, non posse filiæ vltra legitimam aliquid à parentibus promitti. Hæc namque propria parētis obligatio est, à qua non potest se ex facto suo eximere, absque creditoris volūtate: idque clarissimum est, tametsi præfati Scriben. ad illud non aduerterint. Semper autem cōsideranda est decisio. d.l. 1. ad intellectum & interpretationem. d. Auth. res quæ. Nimiùm namque si benè cōsideretur, eius decisionem restringit: cùm vltra legitimā nihil filia possit ex bonis parentis petere ad dotis constitutionem: quæ lex ad vnguem in forensibus controuersiis obseruatur, nisi Regio rescripto eidem derogatum fuerit. Quod facillimè impetrari solet.

¶ Illud autem obliuioni tradendum nō est, quòd si ad ea, quæ in d. Auth. res quæ. continentur, & 15
alia, quæ ad eorum similitudinem ibidem communiter ab Scrib. traduntur, sufficiant fructus rerum fideicommisso subiectarum, non debet

ad bonorum fideicommissi alienationem procedi.l.mulier.§.cùm proponeretur.ff.ad Trebel.ibi. *Potiùs fructibus hoc expensum ferëdum, quàm fideicõmisso.* Per quem text.id notant Rapha. Cuma. ad fin.Paul.n.6.& 7.Alex.nu.3. & cæteri Scrib.ibid. Roma.consi.332.incip.Quatuor sunt quæ sita in fine. Quod intelligendum est, quando tales fructus extát eo tempore,quo dos, vel donatio propter nuptias constituenda, vel restituenda est: prout opinantur Angel. & Rapha. Cuma in d. §.cùm proponeretur.Quos referunt, & sequuntur Ias.in d.Authen.res quæ.n.33. versi. 12. limita.& Io.Lupus in rep.Rub.§.14.nu.1.

¶ Quòd si fructus rerum fideicommissi ad id efficiendum non sufficiant,nec etiam alia bona libera supersint,ex quibus id effici possit:tũc ex prædictis causis in casibus, quos præmisimus, licitum erit bona fideicommisso subiecta alienare,vt in d.Authe. res quæ. expressè decisum est. Quod adeò verum est, vt si ad id necessarium sit omnia 26 bona fideicommisso subiecta alienare, id effici possit.Id que ex generalitate dictæ Auth. deducitur: prout opinantur Bald. ibidem num. 4. Paul. num.5.D.Ant.de Padilla nu.109. aduersus Curt. ibidem, num. 40. qui potius contrariam opinionem elegit. Hæc sunt, quæ iure communi considerato,ex decis.d.Auth.Scriben.communiter annotare solent.

¶ Visis autem his, quæ in fideicommissis statuta sunt,expendendum supereſt,vtrum ea valeant ad 27 Hispanorum Primogenia adaptari. Hoc nanque ad institutum nostrum potius spectat: qua in re dicendum videtur, ea omnia in Maioratibus Hispanorum procedere:cùm enim bona Maioratus veluti fideicommisso subiecta censeantur, consequens est,vt in illis.d. Auth. dispositio procedat, etiamsi ea bona expressè alienari prohibita sint: cùm ex crebriori Scrib. sententia in hac etiam specie decisio d. Auth. res quæ. locum habeat. Quod nedum in casu dotis, seu donationis propter nuptias,sed in alimẽtis Maioratus possessori, ac eius liberis præstandis, seu in illo ab hostibus redimendo, & in dote pro filia moniali præstanda, & in omnibus casibus, ad quos Scribent. d. Authen. extendunt, procedit: nisi contrarium à Maioratus institutore specificè dispositum sit:sicque in Hispanorum Primogeniis prædictæ Auth. decisionem procedere, nisi Maioratus institutor contrarium specificè disposuerit, resoluunt Ioan. Lup. in rep. Rub. de dona. inter virum & vxo.§. 16.num.1.& num.11.cum aliis,vbi latissimè prosequitur materiam,applicans quoad omnia decisionem.d. Auth. ad Hispanorum primogenia:idipsum etiam fecit Rodericus Xuarez. in l. quoniam in prioribus. 2. limit.ad l.Regiam.num.11. Ant.Gometius in l.40.Tauri.nu.86. Greg.Lopez in l.24.tit.9.part.6.in glo.fina.D.Dida.de Couar. lib.3.resolutio c.6.nu.10.vbi omnia quę Scrib.ad bona fideicommisso subiecta adducere solent, ad bona Maioratus applicauit: idem variarum resolut. lib.2. c.16. num.9. D. Ant. de Padilla in d. Auth.res quæ. num. 53.& iterum num. 78.quod & sæpissimè Hispan. Scrib. efficere solent. Qua ratione, vt hæc omnia ab Hispanorum Maioratibus excludãtur, eorum institutores frequentissimè adiicere solent,in ipsorum Maioratuum institutione, quòd ea bona etiam ex prædictis causis alienari non valeant, qua specifica dispositione stante, omnes resoluunt bona Maioratus ex dictis causis nullo pacto alienari posse absque Regia facultate:Regia autem facultate præcedente, id fieri posse concedunt, quando ex Regia facultate Primogenium institutum fuit: alias autem non: vt existimat. D.Didac. de Couarr.dicto c.6. lib.3.num.10. col. penult. & fina.& est de mente aliorum Hispanorum Scrib. qui semper quoad Regias facultates hac distinctione vti solent.

¶ Cæterùm etsi præfati Scrib.opinati fuerint,dispositionem dictæ Auth. res quæ. ad Hispano- 18
rum Primogenia trahi posse: Greg. tamen in l.6. tit.11.part.6.in glo.verbo, *Que la non pudiesse vender*.col.5.& 6.ex pluribus probare contendit, dispositionem dictæ Auth. res quæ. ad Hispanorum Primogenia adaptari non posse. Ad quod probandum duos casus cõsiderat. Primus,quando agitur de dote constituenda fœminæ Maioratum possidenti. Secundus, quando agitur de dotandis filiabus Maioratus possessoris: & in vtroque casu, inquit, non posse ad alienationem bonorum Maioratus peruenire ex causis in d. Auth. contentis.

¶ In primo autem casu id probat ex eo, quòd cùm in his Regnis fructus inter virum & vxorem communicãdi sint,nec vxor possit de illis absque licentia viri disponere, viri non curant, quòd vxor de bonis Maioratus dotetur, sed tantùm quòd sit dives: atque ideò in his Regnis in fœmina, quæ Maioratum possidet, de dispositione d. Auth. agendum non est,cum in illis necessaria non sit. In secundo casu etiam,inquit,prædictam Auth. non posse ad Hispanorum Primogenia adaptari intelligens d. Auth. procedere ex defectu potestatis, seu non procedere vbi adest prohibitio expressa: quas opiniones superiùs reiecimus: & etiam arguens de feudo ad Maioratus:feudum namque non potest, vt ipse, inquit, dari in dotem,nisi durante vita possessoris:quod argumentum ad Maioratus deducit: hæ autem rationes quàm fragiles sint, satis omnibus compertum erit. Quamobrem non potest ex illis à decisione d. Auth. recedi, nisi aliæ vrgentiores ostendantur: eò præsertim, quòd ipse Greg. solùm considerat prædictos casus, nec considerauit casum restitutionis dotis, quando possessor Maioratus masculus est, nec etiam considerauit alios casus, quos Scrib. in d. Auth. res quæ. considerare solent.

¶ Sed idipsum,quòd scilicet d. Auth.res quæ.non possit ad Hispanorum Primogenia applicari,dubius tamen dixit. D. Didac. de Couarr. d. lib. 3. resolu.c.6.num.10. fina. verb. probans hoc ea ratione, quòd in Hispanorum Primogeniis apponi soleat clausula, quòd bona eisdem Maioratibus subiecta, etiam ex causa dotis non alienentur. Quæ clausula etsi in aliquibus omissa fuerit: apposita tamen censenda, atque subintelligenda erit,ex Maioratuum natura, atque institutorum consuetudine: qua ratione, inquit, in Hispaniarum Regnis obtentum esse, vt nec etiam ex causa dotis bona Primogenio subiecta alienari valeant.

¶ Hęc autem ratio non etiam stringit, vt ipsemet D. Didac. de Couarr. fatetur. Cùm enim Maioratuum institutores non semper eam clausulam suis Maioratibus apponere soleant, sed interdum etiam illam omittant, non est cur regulam efficiamus, quòd semper apponi solita sit. Vidimus namque plura antiqua Primogenia, in quibus

clausula

clauſula hæc deficiebat:imò etſi in omnibus Maioratibus apponi ſolita eſſet, non poſſemus ex eo illam ſupplere,ad iuris communis correctionem, & ad cauſæ dotis excluſionem: imò potiùs caſus omiſſus in iuris communis diſpoſitionem relictus cenſendus eſſet.l.cõmodiſſimè. cum ſimilib. ff.de libe.& poſth.Quod ex pluribus iuris regulis facilè deduci poterit. Idque adeò clarum eſt, vt vlteriori comprobatione non egeat.

¶ Vt autem in hac re vera reſolutio deinceps habeatur, diſtinguendum eſſe mihi videtur. Nam aut agimus de his dotibus, ſeu alimentis, quæ tẽpore mortis Maioratus inſtitutor ſoluere aſtrictus erat:aut de his,quæ non erat aſtrictus ſoluere eo tempore, quo mortuus fuit: ſed veriſimile eſt, quòd ſi viueret,ea ſoluiſſet: vel etiam certum
19 ſit,quòd ſi viueret, id facere teneretur.

¶ In primo caſu dicendum erit,deficientibus bonis liberis, & fructibus bonorum Maioratus ad id non ſufficientibus, poſſe in hanc cauſam bona ipſius Maioratus alienari. Hæc namque omnia tamquam debita Maioratus inſtitutoris ex ipſis bonis Maioratus extrahenda ſunt: prout Iaſ. in rep.nu.100.& 101.& Ambro.de Opizo.n.137.& Loazes.nu.135.& nu.141.in d.l.filius familiàs. §. Diui.ff.de lega.1.& Scrib.quos ſupra iſto c.nu.2. & 3.citauimus,cenſuerunt. Quod nedum ad dotes, & alimẽta filiorum & filiarum legitimorum, ſed etiam ad dotes filiorum, & filiarum illegitimorum primi inſtitutoris protrahendum erit, ſi ipſi non habeant aliunde vnde ſe dotare, vel alere poſſint. Hoc namque debitum ipſius Maioratus inſtitutoris eſt, atque ad eius hæredes pertranſit,vt ſup.lib.2.c.15.num.42. cum ſeq. latiùs oſtenſum eſt. Quibus caſibus applicari valent omnia ea,quæ ex d.Auth.res quæ.ſuperiùs deduximus: adeò, vt nec ab hac obligatione Maioratus poſſeſſor eximi poſſit, ex clauſula appoſita in Maioratu, quòd bona eiuſdem Maioratus etiam ex cauſa dotis, vel alimentorum alienari non valeant, intelligendo prout ſuperiùs illud intelleximus.

¶ In ſecundo caſu, quando ſcilicet ad id Maioratus inſtitutor tẽpore mortis non tenebatur:quanuis articulus ſatis dubius eſſe videatur,atque Hiſpani Scribẽ.illum nimis æquiuocè tractauerint:
20 mihi autem id exactiùs conſideranti, dicendum videtur,proculdubiò diſpoſitionem.d. Auth. res quæ. non poſſe ad Hiſpanorum Maioratus adaptari:quod probatur ſolidiſſima ratione, ad quã miror hucuſque non fuiſſe animaduerſum. Certum namque eſt,quòd d. Auth. res quæ. loquitur
21 in his tantùm fideicommiſſis, in quibus non fauor publicus, ſed ſola priuata vtilitas verſatur: qua ratione permittit, vt bona fideicommiſſi ex cauſa dotis, ſeu donationis propter nuptias alienentur,ne priuata vtilitas publicæ vtilitati, quæ verſatur in dotis,ſeu donationis propter nuptias aſſignatione,præferatur:quod tex. in d. Auth. ſatis apertè indicat, dum in eo dicitur. *Ea enim quæ communiter omnibus proſunt, his quæ ſpecialiter quibuſdam vtilia ſunt,præponimus.* Cùm igitur.d. Auth. in his tantùm fideicommiſſis loquatur,in quibus priuata tantùm vtilitas verſatur: conſequens eſt, vt ad Hiſpanorum Primogenia trahi non valeat, cùm in illis non fauor priuatorum, ſed publicus verſetur,vt ſup.lib.1.c.18.n.1. latiſſimè oſtendimus.Imò in caſu de quo agimus, cùm concurrat dotis priuilegium, cum Maioratus conſeruatione, & in vtroque publica vtilitas verſetur, confunduntur priuilegia, vel attendendum eſt ſolum priuilegiũ Maioratus, in quo de damno vitando, non autem de lucro captando tractatur: prout ſup.iſto lib.c.3.num.4.oſtenſum eſt:ſicque ſemper vidimus in forenſibus controuerſiis deciſum. d. Auth. res quæ.in Hiſpanorum Maioratibus non admitti.

¶ Quibus non obſtat illud,quod ex d. Auth. deducunt Scrib.dicentes eius deciſionem procede- 22
re in alimentis hæredi grauato, ſeu eius liberis præſtandis: & in eorum redemptione, ſi captiui ſint,& aliis ſimilibus, prout ſupra iſto cap.nu. 9. oſtendimus:quæ omnia non publicam,ſed priua tam cauſam continent. Nam vel ea vera nõ ſunt, cùm in hac parte Scrib.d.Auth.quę in fauore publico fundatur,ad ea, quæ ſolum fauorem priuatum concernunt,extẽdant: vel etiamſi vera ſint, noſtræ opi.non obſtant: cùm in illa cauſa fideicommiſſi publica ſit:ea autem,de qua in d.Auth. agebatur,priuata,vt ex eo tex. manifeſtè comprehenditur:ex eiſdemque conſequitur in fideicommiſſis perpetuò familię relictis dictam Auth.non procedere,cùm in illis etiàm fauor publicus verſetur.

¶ Nec etiam obſtat,ſi dicatur tex.in d. Auth. res quæ.procedere, etiam ſi Eccleſiæ, vel cauſæ piæ 23
fideicommiſſum relictum ſit: prout cenſuerunt ibi Bald.n.5.Iaſ.n.32.verſic.Duodecimò extende Curtius.n.37.D.Anto.de Padilla.nu.110. Roma. conſ.267.incipi.Circa id, quod quæritur. ex quo videtur dicendum quòd d.Auth. deciſ. procedat etiam, vbi fideicommiſſum vtilitatem publicam continet:cùm in Eccleſiis & piis cauſis ius etiam publicum verſetur.l. 1.§.huius ſtudij. ff. de iuſti. & iur.ibi.*Publicum ius in ſacris,in ſacerdotibus, & in magiſtratibus conſiſtit.*

¶ Ad hoc namque reſpondetur dupliciter.Primò, quòd ea opinio ſit præcisè contra tex.in d. Auth. 24
res quæ. quæ loquitur apertè quando fideicommiſſum in vtilitatem priuatæ perſonæ, non autem Reipublicæ relictum eſt, atque idcircò ſequenda non ſit,eò maximè, quòd nullus eorum, qui eam opi.ſequuti fuerũt, illam examinauerit, nec hanc difficultatem conſiderauerit, dempto Curtio,qui eam conſiderans, nec ad illam reſpõſum inueniens, nihilominùs opinioni Bald. Iaſ. atque Romani ceſſit. Quamobrem opi. eorum non tanti æſtimanda eſt, vt ex illa à verbis tam apertis d. Auth.recedendum ſit. Secundò, quòd eorum opi.procedat, quando fideicommiſſum factum Eccleſiæ, vel piæ cauſæ, potiùs priuatam cauſam,quàm publicam continet:veluti cùm factum fuit pro ſepulchro, vel capella priuata conſtituenda, vel pro anniuerſario particulari quotannis dicendo, vel ex alia ſimili cauſa. In quibus cauſis non tam de iure publico,quàm de priuato commodo agitur: ſecùs autem ſi fideicommiſſum factum fuiſſet pro conſtituenda Eccleſia parochiali,vbi Eccleſia non erat,vel pro eadem amplianda, vbi adeò ſtricta erat, vt populus nullo pacto in illa diuina officia audire poſſet, vel ad aliud ſimile, quod publicam vtilitatem contineret. Tunc namque nullo pacto in eo fideicommiſſo poſſet deciſ.d.Authen.quę in concurſu publicæ vtilitatis cum priuata fundatur,procedere. Idque adeò clarè ex verbis. d. Authen. compre-

henditur,vt non egeat vlteriori comprobatione.

25 ¶ Ex quibus infertur, Hiſpanorum Primogenia, nec ex cauſa conſtitutionis, nec reſtitutionis dotis tam matrimonij carnalis,quàm ſpiritualis,ſeu donationis propter nuptias, nec pro alendo ipſo Maioratus poſſeſſore, nec eius liberis, nec pro illis ab hoſtibus redimendis, nec ex alia cauſa ex his, quas D D. in d. Auth. res quæ. adducere ſolent, alienari poſſe abſque Regia facultate, niſi ad id efficiendum Maioratus inſtitutor aſtrictus eſſet. Eademque ratione Regias facultates ad id efficiciendũ rarò, & non niſi ex magna cauſa cõcedendas eſſe: cùm Maioratuũ inſtitutorum voluntati aduerſentur:quos veriſimile eſt potiùs ipſorum Maioratuum conſeruationi, quàm poſſeſſorũ neceſſitatibus conſulere voluiſſe:quòd ſi ex aliqua cauſa cõcedendæ ſint,illud præſertim curandum eſt, ne ex illis ad bonorum Maioratus alienationem peruenire valeat:prout ſup. iſto lib. c.2.latiùs tradidimus.

¶ Sed dubitari ſolet,vtrùm res Maioratus abſque Regia facultate valeant permutari : cùm aliis rebus ipſi Maioratui vtilioribus,vel vẽdi,vt ex pretio alia bona longè vtiliora ſubrogentur. Regia namque facultate interueniẽte id fieri poſſe ſup. iſto lib. c. 4. nu.1.cum ſeq. ſatis apertè oſtenſum eſt. Qua in re dicendum eſt,proculdubiò id abſque Regia facultate fieri non poſſe : cùm enim preciſa voluntas Maioratus inſtitutoris fuerit, vt ea bona perpetuò in ſua familia conſeruentur,nõ eſt permittendum poſſeſſori, vt etiam ad maiorẽ ipſius Maioratus vtilitatem illa poſſit aduerſus inſtitutoris voluntatem alienare: nec id eius facultati tribuẽdum eſt, ſed potiùs Principi remittendum,qui ſolus ex cauſa poteſt teſtantium voluntates alterare, vt ibidem oſtenſum eſt.

26

27 ¶ Nec obſtant tex.in l.ita cõſtante.ff.de iure doti. & in l.mutus. & in l.fi. ff.eod. & in l.quamuis.ff. ſolut.matri. & in c. vt ſup.§.poſſeſſiones. de reb. Eccleſ. non alienan. & in l. mutum. ff.de acquir. hær. & alia iura & rationes, quæ ibidem citauimus, probantes bona alienari prohibita poſſe in cauſam vtiliorem permutari, vel alienari. Ea namque iura intelligenda ſunt, quando alienationis prohibitio ſolùm fauore ipſius permutantis,ſeu alienantis emanauit:ſecus autem quando in fauorem ipſius & aliorum: tunc namque id etiam in cauſam vtiliorem effici non poterit : niſi conſentientibus illis, in quorum fauorem id introductum eſt. Quod ſic diſtinguũt ac reſoluunt Cep. in l.2.nu.29.C.de vſucap.proempto Capy. deciſ.108. num.16.Claud.in d.l.filius familiàs.§. Diui.n. 9. Franc. Marza.in Epito.fideicom. q.39.

¶ Sed ſi Maioratus poſſeſſor pro reficiendis rebus Maioratus, quæ alioqui deperirent, bona Maioratus hypothecæ ſubiecerit, valida erit hypotheca, atque ex ea ſequi poterit bonorum alienatio, etſi in id Regia facultas non interuenerit, dummodò ædificium eius qualitatis non eſſet, quod ad Maioratus poſſeſſorem eius conſtructio expectaret,ipſumque ædificium neceſſariũ ſit : pecuniaque in eam cauſam mutuata fuerit,& in id ipſum impenſa : prout ſup.lib. 1.c.10. n.23.tradidimus : quod etiam in quacunque alia cauſa neceſſaria, ſi præter eas quas diximus, alia cõſiderari poſſit, dicendũ eſt. Prohibitus namq; alienare,ex cauſa neceſſaria alienare poteſt vtibidem oſtendimus,atque ex pluribus probat Tiraquel.de Retract. *Lignagier*.§.1.gl.14. nu. 14.15.& 16.vbi optimè declarat quæ dicatur cauſa neceſſaria ad hoc, vt bona alienari prohibita alienari valeant. Et autem omnia intelligenda ſunt, quãdo nec ex bonis liberis inſtitutoris,nec ex fructibus rerum Maioratus id effici poteſt : prout ſup. iſto. c. nu.15. oſtendimus. 28

¶ Vltra caſus tamen in quibus hoc in capite diximus bona Maioratus alienari,ſeu hypothecę ſubijci poſſe abſque Regia facultate,nullus alius mihi occurrit, in quo id effici valeat. In his autẽ, in quibus id conceſſimus,ſummo adhibito temperamento procedendum erit.

SVMMARIA.

1 *Facultas Regia alienandi bona Maioratus intelligitur deficientibus bonis liberis, etiam ſi in ea non dicatur, & num. 4. & 5.*

2 *Bona reſtitutioni ſubiecta quando alienari permittuntur,debet fieri deficientibus bonis liberis.*

3 *Clauſulæ ſolitæ apponi,de ſtylo Curiæ cenſentur appoſitæ.*

6 *Alienatio, ſeu obligatio bonorum Maioratus, non præcedente bonorum liberorum obligatione, ſeu alienatione: vtrum in totum nulla ſit,vel vſque ad valorem bonorum liberorum.*

7 *Clauſula,bonis liberis deficientibus, in facultate expreſſa non reddit eam conditionalem.*

8 *Bona libera deficere quando verificandum ſit, an tempore obligationis, vel exactionis, & nu.19.*

9 *Creditor an teneatur fideiuſſorem excutere, priuſquam ad bona Maioratus ſibi obligata deueniat, & numer.12.*

10 *Bona Maioratus nõ magis grauantur,quòd creditor ex eis debitum exigat,quã ex fideiuſſoribus.*

11 *Beneficium cedendarum actionum datur fideiuſſori etiam ad bona Maioratus.*

13 *Alienatio bonorum Maioratus an retractetur bonis liberis ſuperuenientibus.*

14 *Dos vxori propter inopiam viri reſtituta, non redditur viro,licet fiat poſtea diues.*

15 *Quarta vxori aſſignata ex Auth. præterea. C. vnde vir & vxor.non ei aufertur,licet fiat diues.*

16 *Alienans rem Maioratus cum facultate, an teneatur ipſe,vel eius ſucceſſor bonis liberis ſuperuenientibus,aliam æquiualentem ſubrogare.*

17 *Creditor an poſſit bona Maioratus ſibi ex facultate obligata exigere,ſtantibus aliis bonis liberis. quæ tamen aliis creditoribus obligata ſunt,& nu.20.& 29.*

18 *Creditor non eſt compellendus exercere ius hypothecæ in certo pignore, ſed liberum ſibi eſt in quod voluerit.*

21 *Creditor ſpecialem & generalem hypothecam habens, creditoribus alijs inſtantibus tenetur priùs ex bonis ſpecialiter obligatis exigere.*

22 *Creditor ad inſtãtiam tertij poſſeſſoris qui non ſit creditor, non tenetur ſpecialem hypothecam perſequi, relicta generali.*

23 *Declaratur latiſſimè l. 2. C. de pignoribus, & nu. 25. & 26. & 28.*

24 *Venditio immobilium non niſi in defectum mobilium fieri debet.*

27 *Creditor generalem hypothecam habens non poteſt compelli à ſecundo creditore vt eam exerceat in aliquibus bonis in ſua hypotheca non comprehenſis.*

30 *Generalia duo quando concurrunt, illud quod eſt minus generale, habetur loco ſpeciei.*

31 *Excuſionem non tenetur creditor facere in bonis litigioſis.*

32 *Probatio quod bona libera deficiant vt ad bonorum Maioratus exactionem deueniatur, an creditori incumbat, an verò Maioratus poſſeſſor debeat probare bona libera extare, & numero 34. & 36.*

33 *Facta non præſumuntur, niſi probentur.*

35 *Intelligitur. l. fin. §. licentia. C. de iur. delibe.*

37 *Excuſsio cum citatione poſſeſſoris Maioratus, & ſententia declaratoria, an requirantur ad ſciendum an ſint bona libera, an verò ſufficiat pendente iudicio id probari, & nu. 38.*

38 *Excuſsio contra principalem fieri poteſt, pendente iudicio contra tertium poſſeſſorem.*

Bona Maioratus in caſu permiſſo, etiam ex Regia facultate non niſi bonis liberis deficientibus alienari poſſe.

CAPVT SEPTIMVM.

IN Regiis facultatibus quæ ad bona Maioratus alienanda, ſeu hypothecæ ſubijcienda conceduntur, frequenter adijci ſolet clauſula, ꝙ ſcilicet priùs obligentur bona libera, & eis deficientibus bona Maioratus: vel ꝙ obligatio, vel alienatio fieri valeat bonis liberis deficiẽtibus: quæ clauſula etiã in aliquibus facultatibus omitti ſolet, ſeu de illa dubitatur quoties ex aliqua cauſa neceſſaria bona Maioratus alienanda ſunt, ſuper eiuſdemque clauſulæ expreſſæ vel ſubintellectæ intellectu, plura ſatis difficilia in forenſibus controuerſijs tractari ſolent. Quamobrem vt materia iſta in poſterum facillimè percipiatur operæ prætium duximus, ſequentes quæſtiones præponere, vt ex illarum deciſione eius reſolutio comprehendatur. In primis autem ſciendum eſt, quòd etiamſi 1
facultates ad bona Primogenij alienanda ſeu hypothecæ ſubijcienda ſimpliciter concedantur, & in eis non apponatur clauſula, quæ in eiſdem apponi ſolita eſt, quòd ſcilicet poſſint alienari, vel hypothecæ ſubijci in defectum bonorum liberorum ea clauſula in facultatibus ſemper ſubintelligenda eſt: ita vt alienatio, ſeu hypotheca nõ niſi deficiẽtibus bonis liberis, fieri poſſit. Quod probatur ex tex. in l. pater filium. in princi. ff. de lega. 2
3. vbi diſponitur, quòd quando bona reſtitutioni ſubiecta ex aliqua cauſa alienari poſſunt, id intelligendum eſt, ſi bona libera non ſuperſint, nõ aliàs. Non enim poteſt ad bonorum fideicommiſſi alienationẽ deueniri, niſi bonis liberis deficientibus. Idipſum probatur ex text. in Auth. res quæ. C. communia. de lega. ibi. *Sed ſi liberis portio legitima non ſufficit.* vbi communiter Scrib. id notant. Quibus adijcienda ſunt ea, quæ ſup. lib. 1. c. 10. nu. 4. latiùs adduximus. Quæ omnia comprobantur ex eo, quod dixit Anto. Rube. conſi. 124. nu. 3. cum ſeq. vbi eleganter inquit, quòd ſi relinquens fideicommiſſum iubeat filias, vel neptes ſuas de bonis fideicommiſſi dotari intelligendum eſt: niſi ex bonis liberis dotari valeant. Quem ſequuntur Carolus Ruin. conſil. 138. num. 11. lib. 2. Grattus conſi. 17. numer. 21. lib. 1. Cephalus conſi. 10. num. 19. & 43. Franciſ. Marz. in Epit. fideicommiſ. 2. par. q. 48. Celſus conſi. 117. num. 5. Soci. Iuni. conſi. 28. nume. 4. lib. 2. Loazes qui plura refert in rep. l. filius familiàs. §. Diui. num. 83. ff. de leg. 1. Quod in Regijs facultatibus potiori ratione dici poterit: ſufficit namque quòd Regia facultas hoc operetur, vt ſcilicet bona Maioratus in caſum aliàs nõ permiſſum alienari valeant, abſque eo, quòd operetur aliud ſpeciale, vt ſcilicet exiſtẽtibus bonis liberis alienari poſſint. Regia namq; facultas poſtquàm aliquid operata fuit, illicò reſtringẽda erit, vt ius commune minùs lædat, quàm ſit poſſibile: prout ſup. lib. 2. c. 10. num. 77. annotauimus. Et cùm in Regijs facultatibus clauſula hæc apponi ſolita ſit, etiamſi omiſſa fuerit, appoſita eſſe cenſenda eſt. Clauſulæ namque ſolitę apponi de ſtylo curię, cenſentur appoſitæ, licet fuerint omiſſę. 3
l. fina. C. de fideiuſſorib. text. in c. cum. M. Ferrarienſis. de conſti. Quod ſummè notandum erit: vidimus namque pluries in facultatũ impetrationẽ maximo conatu contendi, vt in eis hæc clauſula non apponatur: eiusque omiſſio adeò æſtimari ſolet, vt ſi ea clauſula in Regia facultate appoſita ſit, nullus qui eius virtute annuos reddituſ ſuper bonis Maioratus emat, inuenietur: ſi verò non apponatur, facilè id omnes efficient.

¶ Cæterùm cùm quæſtio hęc ſemel accidiſſet, vidimus eam ſatis controuerſam eſſe: nam quanuis iure cõmuni conſiderato, illud quod paulò antè ex d.l. pater filium. deduximus, inficiari non valeat: conſiderato tamen diuerſo Regiarum facultatum ſtylo, dubium eſſe videtur: vtrum quando clauſula illa defecerit, ex iuris communis diſpoſitione ſupplenda, vel pro non appoſita habenda ſit: ſiquidem facultates Regię dupliciter expediri ſolẽt: vel adiecta clauſula, quòd bona Maioratus deficientibus bonis liberis & non aliàs obligari valeant,

valeant, vel ſimpliciter hac clauſula non adiecta, ex quo facultatum expediendarum ſtylo reſultat, quòd quando id exprimitur, forma facultatis obſeruari debeat: quando autem omittitur, pro omiſſo habendum ſit. Quando enim Princeps id obſeruari vult, id exprimere ſolet: & ſi in caſu de quo agimus, illud voluiſſet, expreſſiſſet. Quæ cõſideratio ex eo fortior redditur, quòd non caſu, ſed ex propoſito, & ad hunc effectum, vt non teneatur creditor examinare: vtrum adſint bona libera, vel non, clauſula hæc omitti ſolita ſit.

5 ¶ His tamen nõ obſtantibus, contrarium dicendum eſt. Cùm enim ex iuris diſpoſitione nõ poſſit deueniri ad bonorum Maioratus alienationem, vel hypothecam, niſi bonis liberis deficientibus: ad horum iurium dorogationem, nõ videtur ſufficere dictæ clauſulæ omiſſio: ſed clauſula non obſtante, vel aliud æquipollens neceſſarium eſt. l. quidam conſulebãt. vbi communiter Scrib. id notant. ff. de re iudica. l. Idem Vlpianus. in fine. ff. de excu. tuto. Non enim prædictæ clauſulæ omiſſio vllo pacto poterit clauſulæ non obſtante, æquiualens eſſe. Ideoq; potiùs caſus omiſſus in iuris communis diſpoſitione relictus cenſendus erit. Nec debemus ex iis coniecturis iuris communis correctionem inducere.

¶ Ex quibus infertur, quòd vbi Maioratus poſſeſſor, qui huius facultatis virtute bona Maioratus obligauit, vel alienauit, eo tempore bona libera habebat: poterit filius eius primogenitus tempore mortis eiuſdem alienationem reuocare, eo modo quo ſtatim dicemus. Ideoque cauti debent eſſe creditores, vt deinceps non ex ſola dictę clauſulæ omiſſione ſibi perpetuam ſecuritatem promittant: ſed id aliis clauſulis apertiſſimis ſecuriùs efficiant, vel ſemper ſimul cum bonorum Maioratus obligatione bona etiam libera obligari faciant. Ex hoc namque futurum erit, vt ſi à bonis Maioratus excludantur, ad bona libera recurſum habeant: quod cæteris etiam filiis, qui in Primogenio non ſuccedunt grauiſſimũ eſſe ſolet.

6 ¶ Circa hæc autẽ controuerti ſolitum eſt: vtrum ſi virtute Regiæ facultatis obligatio bonorum Maioratus fiat, non præcedente bonorum liberorum obligatione, ipſa bonorũ Maioratus obligatio, ſeu alienatio ſimpliciter & abſolutè nulla ſit: an autem annulletur ſolùm vſque ad valorem bonorum liberorum: quoad reſiduum verò valida ſit. In qua quæſtione prima facie dicendum videtur, obligationem in totum nullam eſſe, quaſi factam non obſeruata forma facultatis: tex. in c. cùm dilecta. cum ſimilib. de reſcript. præſertim cùm hæc ſit conditio quæ in ſpecifica forma implenda eſt l. qui hæredi. & l. Mæuius. cũ ſimili. ff. de condi. & demonſt.

¶ Sed verius eſt, bonorum Maioratus hypothecam, ſeu alienationem ſolùm vſque ad valorem bonorum liberorum vitiari: in reſiduo autem validam eſſe, ex his quæ ſup. lib. 2. c. 13. nu. 26. cum ſequen. adduximus, probantes, quòd ſi facultas concedatur ad inſtituendum Primogeniũ, dummodò alimenta filiis relinquantur, & Primogenium abſque aſſignatione alimentorum inſtitutum fuerit, non ſit nullum pronuntiandum, ſed aſſignatis alimentis ſuſtinendum: quæ omnia in hac parte repetita cẽſenda erunt. Qua in re, animaduertendum eſt, eandem rationem in caſu, de quo nunc agimus, & in illo militare: ſicut enim ibi conditio alimentorum tacitè à iure ſubintelligitur qua propter quanuis expreſſa fuerit, non reddit actum conditionalem, vt ibi. nu. 31. probabimus: ita etiam in caſu de quo agimus, conditio iſta, ſcilicet bonis liberis deficiẽtibus à iure ſubintelligitur, vt ſup. iſto. c. nu. 1. & 2. oſtenſum eſt. Quamobrem eius expreſſio non efficit Regiam facultatem cõditionalem, nec conditio tacita ac ſubintellecta à iure ſufficiens erit ad hoc, vt operetur actus contrarij nullitatem, vt d. c. 13. nu. 32. oſtenſum eſt. Quę opinio mihi æquior, atque probabilior videtur: niſi alienatio eius qualitatis ſit, vt pro parte valere non poſſit. Tunc namque in totum vitiabitur, ex his quæ ſup. lib. 1. c. 21. nu. 28. latiùs annotauimus. 7

¶ Similiter etiam controuerti ſolet in facultatibus, quæ ad bona Maioratus hypothecanda, vel obliganda, deficientibus bonis liberis cõcedun- 8
tur: quo tempore verificanda ſit hæc conditio, tempore ſcilicet contractæ obligationis, an executionis eiuſdem. In qua quęſtione quam pluries controuerſam vidimus, dicendum eſt, quòd vtroque tempore tam contractæ obligationis, quàm executionis eiuſdem, clauſula hæc verificãda ſit: adeò, vt nec valeat obligatio bonorum Maioratus facta à principio bonis liberis exiſtentibus: ſi bona libera priùs obligata nõ fuerint: nec etiã poſſit ex poſtfacto fieri executio in bonis Maioratus, ſi bona libera tempore executionis extent, etiamſi à principio defecerint. Cùm enim regula ſit, quòd non poſſit perueniri ad alienationem, vel hypothecam bonorum Maioratus bonis liberis exiſtentibus, vt ſuperiùs oſtendimus: conſequens eſt, vt verba facultatis, ſecundùm iuris diſpoſitionem interpretanda ſint. l. ex facto. cum ſimilib. ff. de vulga. Quod opinatur Paul. conſil. 15. incipi. circa ea, quæ pleniſſimè. nu. 2. lib. 1. vbi inquit, quòd quãuis tempore dotis receptæ quis habeat bona libera, nõ excluditur obligatio bonorum fideicommiſſi, ſi illa nũ habebat tempore reſtitutionis: imò nihilominùs bona fideicommiſſo ſubiecta poterunt pro dote, deficientibus eo tempore bonis liberis, alienari: quod etiam dixit idem Paul. conſ. 80. incipi. Quia per ſuprà ſcriptum. num. 2. eod. lib. Idem Paul. in Auth. res quæ. C. communia de lega. nu. 11. Quem refert & ſequitur Deci. conſi. 519. numer. 6. Qualiter autem hoc intelligendum ſit, infra iſto. c. nume. 19. dicemus.

¶ Præterea illud etiam controuerti ſolitum eſt: vtrum ſcilicet quãdo is, qui bona Maioratus, deficientibus bonis liberis, ex Regia facultate alienauit, vltra bonorum Maioratus obligationem fideiuſſores præſtitit, poſſit creditor deficientibus bonis liberis, ad bonorum Maioratus alienationem deuenire: an teneatur priùs ex ipſis, fideiuſſoribus, & in defectum eorum ex bonis Maioratus debitum exigere. In qua quæſtione duo caſus conſiderandi ſunt. Primus, quando fideiuſſo- 9
res beneficio excuſſionis renuntiarunt. Secũdus autem quando eam renuntiationem non fecerunt. In primo caſu dicendum erit, hoc ex creditoris arbitrio pendere. Poterit namque creditor ipſe debitum, ſiue à fideiuſſoribus, ſiue ex bonis Maioratus exigere. Quãdo enim bona Maioratui, vel fideicõmiſſo ſubiecta ex aliqua cauſa alienari valent, conſtat id effici poſſe: etiamſi fideiuſſor pro ea obligatione interceſſerit. Poterit namque creditor, ſi ſibi libuerit, relictis fideiuſſoribus ad bonorum fideicommiſſi alienationem deuenire.

Quod

Quod opinatur Paul. in d.conſi.15.num. 2.cum ſeq.lib.1. vbi inquit prouiſionem Auth.res quæ. C.communia de lega. non ceſſare:etſi mulier ad maiorem cautelam & ſecuritatem ſibi prouiderit de fideiuſſoribus.Idque etiam repetit d.conſi. 81. nu. 5. lib.1. Cuius opi. ſequuntur Iaſ. nu.32. Curti.Iun. nu. 39.D.Anto.de Padilla nu.49.in d. Auth.res quę.Qui vltimus hanc opi.pluribus rationibus defendit.

¶ Sed hæc opi. vltra omnes Scrib. alia efficaciori ratione defendi poterit. Conſtat namque bona Maioratus non ampliùs grauari ex eo,quòd creditor ex eiſdem debitum exigat, vel ex fideiuſſoribus. Cùm enim fideiuſſores habeãt beneficium cedendarum actionum, certiſſimum eſt, quòd omne illud, quod pro poſſeſſore Maioratus ſoluerint, ex rebus eiuſdem Maioratus recuperare debent: cùm ex ceſſionis beneficio locum priorum creditorum obtineant: nec ex fideiuſſorum ſolutione actio primæua extincta fuerit. l.Modeſtinus.ff. de ſolutio. l.Papinianus.cum ſimilib. ff. mandat. Quod cedendarum remedium nullo iure poteris eis in bonis Maioratus iam ex Regia facultate liberis ad hoc effectis denegari: ideoq; nõ mirum,ſi poſſit creditor, ſiue ad fideiuſſores, ſiue ad bona Maioratus ex volũtatis arbitrio recurrere.Idque ſentire viſus fuit Paul. d. conſi.81. num.5.ibi. Item, quia fortè non fideiuſſiſſet, niſi ſub ſpe ceſſionis fiendæ. & in d. conſilio 15. numero 4.

¶ In ſecundo caſu, quando ſcilicet fideiuſſores non renuntiarunt beneficio excuſſionis, conſtat non poſſe ad illos peruenirì, niſi priùs bona Maioratus excuſſa fuerint:ſi ea apud Maioratus poſſeſſorem, vel eius hæredem inueniantur.Non enim deueniri poteſt ad fideiuſſores, niſi priùs pignora, quæ apud principalem debitorem ſunt, excuſſa fuerint:tex.in Auth. hoc ſi debitor. cum ſimili.C.de pigno.

¶ Vlteriùs etiam circa hæc controuerti ſolitum eſt: vtrum re Maioratus ex Regia facultate deficientibus tẽpore alienationis bonis liberis alienata,poſſit eius alienatio retractari bonis liberis ex poſt facto ſuperuenientibus. Qua in re prima facie dicendum videtur, quòd ſic: quod probatur ex eo quod dixit Soci.conſ.164.nu.10.lib.2. referens Innoc. in c.quia plerique. de immu. Eccle. vbi inquit, quòd ſi Princeps ſubſiſtente iuſta cauſa, abſtulerit alicui rem ſuam,ſi poſteà cauſa ceſſet, debet eidem res ablata reſtitui. Quorum dicta ſequuntur Matthæus de Afflict. deciſ. 361. num.29. Boerius deciſ. 38.nu.7.Tiraq. de ceſſan. cauſa. 1. par. nu. 20. Anto.Gabriel communium opi.lib. 3. de iure quæſi.non tollen.conclu.4.

¶ Sed verius eſt alienationem rerum Maioratus ſemel iuſtè factam non eſſe reuocandum,etſi bona libera ab alienante acquiſita fuerint. Hæc nãque alienatio perfecta, atque conſummata fuit à principio, ideoque ex defectu cauſæ retractari non debet: cùm regula iuris ſit,quòd factum legitimè non retractatur, etſi deueniat ad caſum,à quo incipere non potuit: regu. factum legitimè. de reg.iur. lib.6.Quod in actu ſemel perfecto, & conſummato verum eſt:ſicque iura cõtraria conciliari ſolent.l. fina.in prin.ff.vnde libe.l. qui res. §. arçam. cum ſimilibus. ff. de ſolutio. Tiraquel. qui plura refert, de ceſſan.cauſ.limita.12.num.1. cum ſequentibus. Quod in terminis de quibus agimus, dixit glo. communiter ſequuta ab Scribentib.in d.Auth.res quæ.C.communia.de lega. verbo,*Obligationem*, quæ ſing.inquit, quòd ſi dos pro qua aſſignanda alienata fuerunt bona fideicommiſſi, reſtituta fuerit ante fideicommiſſi reſtitutionem, non veniet ipſa dos in reſtitutionem fideicommiſſi,à quo ſemel detracta fuit:vbi videndus eſt Paul. nu. 5. Idipſum etiam comprobatur ex eo, quod dixit glo. communiter etiam approbata in l.vbi adhuc.verbo, *Abutatur*. C. de iur. doti. quòd ſcilicet ſi vxori ſit dos propter inopiã viri reſtituta,non erit reddenda viro,etiãſi ex poſtfacto diues efficiatur. Quibus adiiciendũ eſt,quod dixit Decius in Auth.præterea.num.23. C. vnde vir & vxor. vbi eleganter dixit, quòd ſi vxori.quarta de qua in d.Auth.ſemel ob paupertatem aſſignata fuit, non eſt ſibi auferenda,etiãſi ex poſt facto diues efficiatur. Quod etiam repetit idem Deci.conſi. 24.nu.2.cum ſequen. Idque etiam ſequutus fuit Tiraquel. de ceſſante cauſ. limita.4.nu.2. Quibus adiicitur, quòd res ſemel effecta alienabilis, perpetuò durat alienabilis.l. pater filium.§.quindecim.ff.de lega.3. Ex quibus & aliis quę in id adduci poſſent,hęc opinio probabilis efficitur,non obſtantibus his, quæ in hypotheca & obligatione bonorum Maioratus ſuperiùs diximus: ea namque vſque ad executionem effectum conſummatum non obtinent, nec poteſt ad bonorum Maioratus executionem, ſeu alienationẽ deueniri, niſi bonis liberis deficientibus. Ideoque non mirum ſi quamuis tempore obligationis bona libera non extent: id non ſufficiat,ſi tempore executionis inueniantur. Quod ſecus dicendum erit, quando iam res Maioratus ſemel,atq; perfectè alienata fuit.Quibus rationibus id in hac ſpecie Maioratus ſic reſoluit Greg. Lopius in l. 10. tit. 26. part. 4. verbo, *Vendiendo*. colu.5.& iterum in l. 6. titu.11.part.6.in gl.verb. *Quæ la non pudieſſe vender*. col.7.verſi.Quid autem ſi Rex.

¶ Cæterùm circa hoc dubitari ſolet:vtrum ſaltim teneantur Maioratus poſſeſſor, vel eius hæredes ex bonis liberis aliam rem æquiualentem rei alienatæ, in ipſo Maioratu ſubrogare. Quam quæſtionem tetigit etiam Gregorius Lopez in eadem glo.verb.*Quæ la non pudieſſe vender*. colu.7. vbi inquit,quòd fortè Maioratus poſſeſſor, vel eius hęredes ad id efficiendum tenebuntur, & quòd erit optimum conſilium, quòd in Regiis facultatibus ſic exprimatur.

¶ Sed in hac quæſtione diſtinguendum etiam eſſe videtur. Nam aut res Maioratus fuit ex Regia facultate irreuocabiliter alienata: & tunc dicendum eſt Maioratus poſſeſſores non teneri ex bonis liberis aliquid in eius locum in Maioratu ſubrogare: cùm enim liberè atque irreuocabiliter fuerit alienandi licentia poſſeſſori conceſſa abſq; onere alterius rei in eius locum ſubrogandi:conſequens eſt,vt ea liberè vti debeat,nec ad aliquid aliud aſtrictus ſit: cùm id Princeps ex iuſta cauſa facere potuerit, & ſi ea non interuenerit, alienatio reuocari poſſit.

¶ Aut res Maioratus non fuit alienata irreuocabiliter, ſed annuis redditibus redimibilibus ſubiecta: & tunc dicendum erit Maioratus poſſeſſorem,vel eius hæredes ex bonis liberis,quæ ipſe reliquit, teneri ad huius annui redditus redemptionem faciendam ex his, quæ in præced.q.pro prima opinione adduximus. Cùm enim licentia non ad rem Maioratus perpetuò alienandam,ſed

ad illam

ad illam annuis redditibus redimibilibus subiiciendā concessa fuerit, credēdum est Principem voluisse, quòd hi annui redditus potiùs ex bonis liberis Maioratus possessoris, quàm ex alienatione bonorum Maioratus redimerentur, vel quòd perpetuò successores Maioratus illa soluere tenerētur, quòd quando annuus redditus ad dotādam filiam vltimi possessoris, vel pro arris, seu restitutione dotis eiusdem, vel ad aliam rem similem, solum Maioratus possessorem cōtingentem impositus fuit, verum videtur: quanuis secùs dicendum sit, quando ob causam perpetuam Maioratus vtilitatem contingentem impositus fuit: tunc namque Maioratus possessor illud redimere non tenebitur. Quod etiam pari ratione in hypotheca, seu obligatione rerum Maioratus dici poterit. Optimum autem cōsilium erit, quòd in omnibus his casibus præcipiatur in ipsis Regiis facultatibus, vt ex fructibus rerum Maioratus intra certum tempus annui redditus redimantur, seu bona hypothecata repignorentur: proüt alibi dictum est.

¶ Rursus etiam controuerti solet, vtrum scilicet mortuo Maioratus possessore, vel aliàs aduenīente casu alienationis, ob hypothecam super bonis Maioratus ex Regia facultate cōstitutam, valeat ad alienationem bonorum Maioratus per-
17 ueniri, si vltimus possessor plura bona libera relinquat, ea tamen tot debitis obnoxia, vt quantitas debitorum valorem bonorum liberorum excedat. Quæ quæstio quando debita, quibus bona libera obnoxia esse inueniuntur sunt debito ex quo bona Maioratus hypothecata sunt antiquiora, atque magis priuilegiata, nullam dubitationem habet. Cùm enim primi atque magis priuilegiati creditores pro debitis suis in bonis liberis præferendi sint, constat nihil interesse, an vltimus possessor nulla bona reliquerit, seu ea relinquat, sed tot debitis antiquioribus obnoxia, vt ex eis non possit debitum, cui bona Maioratus hypothecata sunt, exigi: cùm bona non dicantur, nisi ære alieno deducto, l. subsignatum. §. bona. cum similib. ff. de verb. signi. Quamobrem verè dici poterit, hunc Maioratus possessorem nulla bona libera reliquisse.

¶ Sed quando debitum ex quo bona Maioratus hypothecata sunt, est cæteris antiquius, atque magis priuilegiatum, quæstio hæc semper difficilis visa fuit. Prima namque facie videtur dicendum, ex bonis liberis debitum hoc exoluendum esse, nec ad illius solutionem, bona Maioratus alienari posse. Debitum namque hoc verè potest ex bonis liberis solui: cùm bona libera supersint, nec eius solutioni debita alia vltimi Maioratus possessoris impedimento sint: imò bona eiusdem Maioratus possunt dici eidē debito exoluēdo hypothecata non esse: cùm nō nisi in defectū bonorum liberorū, tam tempore exactionis, quā obligationis hypotheca ex Regia facultate contrahi poterit. Quapropter creditores recentiores, atq; minùs priuilegiati ex inopia debitoris amittent suorum debitorum exactionē: sicut illam amisissent, si alia debita antiquiora Maioratus possessor habuisset, pro quibus bona Maioratus hypothecata nō fuissent: cùm in casu de quo agimus, pro debito antiquiori bona Maioratus hypothecata non sint.

¶ Nec poterit antiquior creditor compelli ad
18 exercendum hypothecam aduersus bona Maioratus, cùm id nisi excussis priùs bonis liberis, fieri non valeat: atque etiam si id fieri posset, non posset creditor compelli ad exercendum ius hypothecæ in certo pignore, sed sibi libera facultas relinquēda sit, vt illud pro suo arbitrio in pignore, quod voluerit exerceat. l. qui generaliter. ff. qui potio. in pigno. habe. l. creditoris arbitrio. cū similib. ff. de distractio. pigno. Quæ omnia iuris rigore considerato vera esse videntur.

¶ Sed his nō obstantibus, cōtraria opinio æquior ac probabilior videtur. Ad quod probādum præsupponimus ad constituendam hypothecam à principio super bonis Maioratus sufficere, quòd bona libera tempore obligationis contractæ nō adsint, vel quòd ea quæ eo tempore Maioratus possessor habuerit, priùs obligationi subiiciātur. Quod constat ex verbis facultatum, quæ ad bona Maioratus hypothecanda conceduntur. Quibus frequenter dici solet, quòd deficientibus bonis liberis, valeant bona Maioratus obligari, vel dummodò priùs bona libera obligētur: & eis deficientibus, bona Maioratus: quo ordine obseruato ex eo tempore, bona Maioratus, obligata supersunt. Idque proculdubiò verum est. Non enim obligatio bonorū Maioratus debet pendere vsque ad tempus exactionis, sed illicò contrahitur: quanuis tempore exactionis non simpliciter, sed ita demùm, si alia bona libera non extent, exequenda sit: id namque non ad substantiam obligationis, sed ad executionis, vel exactionis ordinē attinet. Quod in obligationibus fideiussoriis videmus. Obligatio nāque fideiussoria, & principalis à tempore factæ obligationis contrahuntur: sed ex sui natura tempore exactionis priùs bona principalis excutienda sunt: nec aliter quàm in eorū subsidium potest ad bona principalis peruenīri: nō tamen ex hoc dici potest à principio, obligationem fideiussoriam contractā non fuisse. Quod etiam pluribus aliis exemplis comprobari posset. Sicque intelligenda sunt ea, quæ sup. isto. c. nu. 8. diximus: q̄ scilicet clausula, 19
deficientibus bonis liberis, debet duobus temporibus verificari, scilicet tēpore contractæ obligationis, & tempore executionis eiusdem. Primū namque ad contrahendam obligationem requiritur: non enim aliter bona Maioratus hypothecæ subiici possunt. Secundum autem, obligatione iam contracta, ad exactionem, & obligationis executionem necessarium est.

¶ Hoc igitur præsuppositō, constat in casu de quo agimus iam non agi de bonorum obligatione, cùm ea à principio, deficientibus bonis liberis rectè contracta fuerit: sed solùm de executionis ordine. Quapropter videndum erit, non quid in obligatione contrahēda: sed potiùs quid in debitis exigendis iure dispositum fuerit.

¶ Qua in re duo casus considerandi sunt. Primus, quando bona Maioratus ex Regia facultate specificè hypothecata sunt post bonorum liberorum generalem obligationem. Secundus, 20
quando bona Maioratus, & bona libera genericè obligata sunt.

¶ In primo casu dicendum erit, illum cui bona Maioratus specificè obligata, seu hypothecata sunt, non posse ad generalem bonorum liberorum exactionē procedere, quæ aliis creditoribus obligata sunt: nisi priùs bonis Maioratus excussis, vt ex bonis liberis hypothecatis tā primo creditori, quàm sequentibus satisfiat: idq; probatur 21

ex l. 2.

ex l.2.C.de pigno.vbi is,qui habet ſpecialē,ac generalē hypothecā,tenetur prius ex bonis ſibi ſpecialiter obligatis,debitum exigere:nec poteſt poſterioribus creditoribus cōtradicentibus, ad bona generaliter ſibi hypothecata recurrere:niſi in ſubſidium, bonis ſcilicet ſpecialiter obligatis ad debiti exactionem non ſufficientibus. Quod ea ratione ſtatutū eſt, vt omnibus creditoribus,tam prioribus, quàm poſterioribus conſulatur:vt ibidem cōmuniter Scrib.profitētur.Quæ lex procedit, ſiue hypotheca generalis in obligatione primi debitoris præcedat, & ſpecialis ſequatur:ſiue præcedat generalis, & ſequatur ſpecialis: atque etiam ſiue obligatio poſterioris creditoris ſit ſpecialis, & generalis ſimul:vel generalis & ſpecialis tantùm: prout vltra Scrib. ibidem optimè reſoluunt Anto. Neguſantius de pignorib.in 2.membro 5.part.principalis nu.51.D.Dida.de Couarr. reſolu.lib.3.c.18.num.2. Pariſi.conſ.50.num. 34. & 38.lib.1.Ripa in l.priuilegia.ff.de priuileg.credi.num.20.cum ſequen.

¶ Hoc autem etiam in priori creditore habente hypothecam ex cauſa dotis procedit, vt opinantur Roma. conſ.187. Rip.in d.l.priuilegia nu.19. D.Dida.de Couarr.d.c.18.nu.3.vbi plura in idem adducit: intelligendum tamen eſt, quando inter priorem creditorem, & poſteriores contenditur.

22 Si enim id tertius poſſeſſor,ſeu debitor opponant beneficio d.l. 2. non fruentur,vt optimè probant Soci.d.conſ.75.Pariſi.conſ.50.nu.30.lib.1. Anto. Neguſantius vbi ſupra num.51.& D.Dida. de couarru.d.c.18.num.2.

¶ Nec obſtat ſi dicatur dictam. l. 2. non poſſe ad caſum,de quo agimus,adaptari:cùm in eo agatur

23 de hypotheca ſpeciali,ad quam non poteſt haberi recurſus: niſi bona libera deficiant. Nam illud verum eſſet,quando debitor habere bona libera, quæ aliis creditoribus hypothecata non forent, vel eorum debitis ſolutis ſupereſſent: ſecùs tamen quādo omnia bona libera aliis creditoribus hypothecata ſunt:ita,vt vel ad eorum debitorum ſolutionem non ſufficiāt, vel ſaltim omnia in eorum ſolutionem conſumenda ſint.Tunc namque vt omnibus conſultum ſit, diſponit d.l.2.vt priùs procedatur ad venditionem rei ſpecialiter hypothecatæ, etiamſi eius qualitatis ſit, vt non niſi in aliorum bonorum defectum ad illius venditionem perueniri poſſet. Et quāuis hoc vltimum in d.l.2.ſpecificè diſpoſitum non ſit:probatur tamen ex eo,quòd lex illa,vt omnibus creditoribus conſultum ſit, clariſſimè ordinem excuſſionis

24 peruertit:nam etſi diſpoſitum ſit, ex l. à Diuo Pio §. in venditione.ff. de re iudi.quòd nō poſſit peruenire ad venditionem bonorum immobilium, niſi in bonorum mobilium defectum: qui ordo adeò neceſſarius eſt, vt eo non obſeruato venditio ipſo iure nulla pronuntianda ſit, vt ibidem Alex.num.38.& Iaſ.num. 19. poſt. Ioan.de Imol. verum eſſe profitentur. Si tamen res immobilis ſpecificè priori hypothecata ſit,conſtat etiam hoc ordine peruerſo teneri priorē creditorem ad inſtantiam ſequentium priùs ex illa debitum exigere: etſi plura bona mobilia debitor habeat, ex quibus ſibi poſſet ſatisfieri.Quod probatur ex d. l.2.C.de pigno.quæ genericè id diſponit, ſiue res ſpecificè hypothecata mobilis, ſiue immobilis ſit: genericéque proculdubiò ſeruanda erit, de quo nemo hucuſque dubitauit.

¶ Nec etiam obſtat, ſi quis dixerit caſum hunc adhuc diuerſum eſſe à deciſ. tex.in d.l.2.Ibi namque agitur de bonis vnius atque eiuſdem debitoris:cuius nō intereſt,vtrum de vno pignore,vel de alio debitum exigatur: quanuis creditoru interſit. In caſu autem de quo agimus tractatur de bonis plurium dubitorum, atque de præiudicio tertij,ſcilicet Maioratus ſucceſſoris:cùm ſi de bonis liberis debitum antiquius exigatur,bona Maioratus perpetuò libera remanſura ſint. Quamobrem deciſio illius legis, quæ de ſolis creditoribus loquitur,ad caſum,in quo tertij præiudicium verſatur,extendenda non eſt. 25

¶ Ad hoc namque reſpondetur, quòd in caſu d.l. 2.etiam verſatur tertij præiudicium, ſcilicet illius tertij, qui pignus ſpecialiter obligatum poſſidebat, ad quod poterat recurrere primus, & forſan ſequentes creditores non, cùm poſſent eſſe debita quæ illis debentur,contracta poſt illius pignoris alienationem:& nihilominus diſponit lex illa, quòd poſteriores creditores poſſint compellere primum,vt ius pignoris contra tertium poſſeſſorem exerceat. Nec damnum illius in cōſideratione eſt:cùm iam illud ex prima obligatione incurriſſet, réſque ad illum cum ſua cauſa tranſiiſſet. Quòd autem lex illa in tertio poſſeſſore pignoris 26 ſpecialiter hypothecati intelligenda ſit, dubitari non poteſt: illud namque ibidem Iacob.Butriga. Cynus,Bart.Bald.& Salicet. cenſuerunt:quos ſequuti fuerunt Neguſan.de pignō.2.memb.5.par. principa.nūm.51.& D. Dida. de Couarru.reſolu. lib.3.c.18.nu.2.Quod ex his,quę ſtatim in ſecundo caſu dicemus,comprobari poterit,vbi oſtēdemus non eſſe excutienda bona illa, ſuper quibus cum aliis creditoribus lis eſſe poterit, quod de bonis liberis pluribus creditoribus hypothecatis dici poſſet:eáque ratio ſola ad vtriuſque caſus deciſionem ſufficiens foret: ea tamen quæ prædiximus,menti tenēda ſunt.Cùm rarò ſoleat fieri bonorum Maioratus obligatio, quæ ſpecifica non ſit, atque cum bonorum liberorum generali obligatione non concurrat.

¶ In ſecūdo caſu, quādo ſcilicet bona Maioratus, & bona etiā libera genericè hypothecata fuerūt, videtur dicendum non habere locum deciſ. d. l. 2. C. de pigno. Quod probatur ex eo, quod dixit elegāter Corn.conſ. 246.num.13. & 14.lib.1. vbi inquit, quòd ſi creditor antiquior habeat hypo- 27 thecam magis generalem, & comprehenſiuam, quàm ſecundus: non autem habeat hypothecam ſpecialem in aliqua re, non poterit ſecudus compellere illum, vt exerceat hypothecam in illis bonis, quæ non cōprehēduntur in hypotheca generali ſecundi creditoris. Nam d.l.2.C.de pigno. 28 quæ loquitur in primo creditore habente hypothecam ſpecialem, & generalem, non eſt trahenda ad illum, qui habet ſolùm hypothecam generalem: præſertim cùm ea lex exorbitans ſit, nec eadem ratio in hypotheca generali, quæ in ſpeciali militer. Hypotheca namque ſpecialis magis afficit rem, quàm generalis: perindéque non mirum cenſeri debet, ſi ea priùs,quàm perueniatur ad generalem hypothecam,exercēda ſit.Quæ ratio in duabus hypothecis generalibus non milita:quod etiam verū eſſe profitētur Soci.conſ.75. num.14.lib.4.Anto. Neguſan.de pignor.2.membro.2.part.princip.nu. 51. D.Didac.de Couarru. lib. 3. reſolut.c.18.nu.2.verſic. Septimò conſtat. Quod in caſu de quo agimus, pari ratione dicendum videtur: cùm bonorum liberorum &

Maioratus obligatio generica ſit.

¶ Sed his non obſtantibus, contrarium etiam in
29 hoc caſu dicendum erit. Nam etſi præſupponamus, quòd d.l.2. in caſu de quo agimus non procedat, de quo tamen ſatis probabiliter dubitari poſſet; ex eo, quòd in illo ratio. d.l.2. cócurrat: hypotheca tamen bonorũ Maioratus, quæ cum bonorum liberorum hypotheca concurrit, non generalis, ſed potiùs ſpecialis dicenda eſt: ita quòd idem ius reſpectu harum hypothecarum, quod reſpectu hypothecæ ſpecialis & generalis ſtatuen-
30 dum ſit. Vbi enim concurrunt duo generalia, & vnum eſt minus generale altero: tunc illud quod eſt minus generale, habetur quoad omnia loco ſpeciei. l. ſeruo manumiſſo. ff. de peculio lega. l. quæſitum. §. fina. ff. de fund. inſtructo. per quæ iura id cenſuit Dynus in regula generi. de reg. iur. lib. 6. col. 2. quem ſequitur Bart. in l. 1. §. hoc edictum. nu. 5. ff. de noui ope. nuntia. vbi Alex. nu. 11. & Iaſ. nu. 12. idipſum annotarunt: quibus plura cumulat Dec. in reg. in toto iure. nu. 1. ff. de regul. iur. Ex qua regula conſequenter infertur in hac ſpecie, neceſſariò deciſioni d.l.2. locum eſſe: ſicut quando hypotheca generalis & ſpecialis reſpectu anterioris creditoris concurrunt. Quod eo præcipuè aſſerendum eſt: quòd in caſu, de quo agimus, probabiliter dici poteſt obligationẽ bonorum liberorum eſſe generalem: bonorum autem Maioratus obligationẽ ſpecialem eſſe. Tantundem namque eſt dicere, Omnia bona mea libera hypothecæ ſubijcio, ac ſi diceretur, omnia bona mea hypothecæ ſubijcio: cùm omnia bona libera eſſe præſumantur, à quo genere ſpecies bonorum Maioratus excepta cenſetur.

Vide Salgado in' Labyrinth. Creditorũ

¶ Quæ omnia ex eo etiam comprobantur, quòd cùm bona libera pluribus hypotheeis ſubiecta ſint, non poterit creditor antiquior in illis exactionem facere abſque pluribus litibus & cõtrouerſiis, quæ inter ipſum & alios creditores neceſſariò tractari debent: ſicut in ſimilibus negotiis frequenter per longiſſimum temporis ſpatium tractari ſolent: ideoque ſuccedit regula, ꝙ quando aliquis tenetur facere excuſſionem in bonis alterius, ab excuſſione facienda liberatur, ſi ſuper
31 eiſdem bonis aliqua lis inter ipſum, & alios creditores eſſe ſperatur: imò in eo caſu poterit abſque excuſſione ad bona, quæ abſque lite, & controuerſia ſibi debentur, recurrere, omiſſis bonis litigioſis. l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. verb. *Sed & illud*. ff. de re iudi. ibi: *Vbi controuerſia eſt de pignore, illud dimitti debere, & capi aliud ſi quod eſt, ſine controuerſia*. per quem text. id dixit glo. in d.l. à diuo Pio. §. ſic quoque. verb. *Aliud*. atque Ang. in Auth. de fideiuſſo. §. ſed neque. in fin. Neguſan. de pigno. in 1. memb. 8. partis principalis. nu. 44. Pariſ. conſ. 50. nu. 65. lib. 1. Hoc autem vltimum, volente primo creditore, intelligendum eſt. Non enim poterit ad hoc inuitus compelli: niſi etiam prima ratio locum habeat.

¶ Quibus adijcitur, opinionem hãc æquiſſimam eſſe: ſi enim debitum pro quo bona Maioratus hypothecata ſunt, ex bonis liberis exoluendum eſſet, facilè omnia bona libera Maioratus poſſeſſoris in hoc ſolo conſumerentur: omnéſque alij creditores, qui frequenter egentes atque pauperrimi eſſe ſolent, creditis ſuis fraudarentur: cùm vt plurimum debita hæc maximæ quantitatis eſſe ſoleant: quod nimiùm rigoris contineret. Quamobrem hanc opinionem, dum ſemel is caſus accidiſſet, admiſſam vidimus.

¶ Cæterùm, etſi ea quę prædiximus, ſtringere videantur, non tamen omninò difficultatem eneruant. Adhuc namque dubium eſt: vtrum ad caſum de quo agimus, poſſit deciſio d.l.2. adaptari: cùm in caſu illius legis vtrũque pignus, generale ſcilicet & ſpeciale, ſimul à principio obligatũ eſſet purè atque abſque aliqua cõditione: vnúmque atque alterum exigi poſſet, ſi creditores poſteriores non reſiſterent. In caſu autem de quo agimus, etiam poſterioribus creditoribus non reſiſtentibus, non poſſet ad bonorum Maioratus alienationem perueniri, niſi in bonorum liberorum defectum. Sub hac namque conditione à principio obligatio contracta fuit. Item dubium etiam eſt, an poſſit excuſſio bonorum liberorum vitari ex eo, quòd in eorum exactione lites cum aliis creditoribus ſperentur: cùm multò maiores valeant ſuper exactione in bonis Maioratus facienda reſultare: contendentibus ſucceſſoribus non poſſe ad bona Maioratus bonis liberis exiſtentibus deueniri. In quo dubio pluribus videri ſolet cuius eſſe Maioratuum perpetuitati, atque conſeruationi, in qua publica vtilitas verſatur, quàm priuatorum vtilitati proſpicere: præſertim cùm vt plurimum ſoleant in obligationibus apponi verba, ex quibus deciſio. dicta. l.2. excludatur. Ideóque cum ſimilis caſus acciderit, de his deliberandum erit.

¶ Similiter etiam controuerti ſolet, quis teneatur probare bona libera deficere, vt ad bonorum Maioratus obligationem, ſeu exactionem peruenire poſſit. Qua in re prima facie dicendum videtur, onus probandi incumbere Maioratus poſſeſſori: creditori autem ſufficere, quòd profiteatur bona libera nõ extare, & quòd ſi poſſeſſor Maioratus bona libera eſſe contenderit, illa oſtendat, ſeu probet extare: cum facta nõ præſumantur ni- 33
ſi probentur: tex. vbi Bart. nu. 1. in l. fina. §. licentia. C. de iur. delibe. glo. ordi. in l. cùm de lege. verbo. *hæredis*. ff. de proba. cuius glo. opi. aſſerit communem eſſe Anto. Gabriel communium opinionum lib. 1. c. 7. nu. 1. Per quæ iura & rationes id in terminis de quibus agitur dixit Deci. conſi. 519. num. 7. vbi ſing. inquit, quòd mulier, quæ prætendit exigere dotem ex bonis reſtitutioni ſubiectis, iuxta deciſ. tex. in d. Auth. res quæ. C. communia de lega. in ſubſidium bonorum liberorum, non tenetur probare non eſſe bona libera ex quibus illud poſſit exigere. Idque etiam opinati fuerunt Soci. conſi. 104. num. 11. lib. 3. Curtius ſenior conſ. 27. nu. 17. Cagnolus in l. fina. num. 273. C. de pact. Curtius Iuni. in d. Auth. res quæ. nu. 46.

¶ Contrariam autem ſententiam, imò quòd cre- 34
ditor teneatur illud probare, cùm ſit fundamentum ſuæ intentionis: nec potuerint aliter bona Maioratus alienari, ſeu hypothecę ſubijci, conſuluerunt Corn. conſil. 3. nu. 3. lib. 3. Curtius Senior conſi. 27. 8. col. verſic. ſed contra præmiſſa. Pariſi. conſ. 119. n. 7. & 8. lib. 1. Bertr. conſ. 161. n. 26. lib. 3. in antiquis. Aymon. conſ. 77. nu. 4. Bellonus conſ. 83. nu. 7. Franc. Marzarius in Epit. fideicom. q. 48. quorum opi. verior, ac probabilior mihi videtur.

¶ Nec obſtat tex. in d.l. fina. §. licentia. C. de iure 35
deliber. & illud etiam quod dixit glo. in d. l. cùm de lege. quòd ſcilicet ſi quis dixerit bona alicuius non ſufficere ad debiti ſolutionem, nihil aliud tenetur probare, ſed transfert onus probandi contrarium in aduerſarium: illud namque habet

locum

locum solùm in hærede qui fecit inuẽtarium solenne: quia tanta est præsumptio pro inuentario, vt transferat onus probandi in aduersarium: secùs autem vbi inuentarium confectum non est. Quod sic intelligunt, ac resoluunt Alex. nu.7. Ias. nu.29. in l. si constante. ff. solu. matri. Ant. Gabriel qui plura refert. d. conclu. 17. nu. 12.

36 ¶ Hoc autem limitandum est: nisi iam res Maioratus ex causa dotis alienata fuerit, creditorque sit in eius possessione, Maioratus autem successor velit alienationem infringere: dicens, tempore alienationis fuisse alia bona libera, ex quibus debitum poterat exolui. Tũc namque eidem onus probandi incumbit: ex eo, quòd sit fundamentum suæ intentionis, & præsumptio sit pro possidente: prout resoluit Curtius Sen. cons. 27. quem refert, & sequitur Loazes in l. filiusfamiliàs. §. Diui. ff. de lega. 1. nu. 138. Idque est de mente Scrib. quos pro contraria opi. citauimus.

¶ Ad sciendum autem vtrum bona libera extent, vel non: dubitari solet, vtrum requiratur quòd
37 præcedat excussio citato Maioratus possessore, & sententia declaratoria lata super ipsa excussione. Et videtur dicendum quòd sic: prout opinatur Bart. in l. stipulatio. §. habet autem. nu. 4. ff. de noui. ope. nuntia. cuius opinionem asserit veriorem atque magis communem esse Alexand. in l. Decem. numer. 13. ff. de verbo. obligat. quem sequitur ibi Ias. num. 28. idem Alexand. in l. fina. num. 3. ff. si cert. peta. vbi Decius. num. 16. Idipsum verum esse profitetur Parisi. qui plura alia refert cons. 50. nu. 45. lib. 1.

¶ Sed verius est sufficere, quòd pẽdente iudicio 38
probetur nulla bona libera à Maioratus possessore relicta fuisse, nec etiam tempore factæ obligationis extitisse: quod probatur ex eleganti doctrina Bald. in l. cum testamento. versi. Item nota. ff. de manu. testa. vbi inquit, pendente iudicio con- 39
tra tertium possessorem, posse fieri excussionem aduersus principalem. Cuius doctrinam sequitur Alex. in l. exitus. nu. 5. & 6. ff. de acquirend. possess. & in d. l. fina. ff. si cert. peta. nu. 19. & 161. Dec. nu. 30. Parisi. qui Bal. opinio. communem esse profitetur. d. cons. 50. nu. 46. lib. 1. Quod quando probatur notoriũ esse bona libera à Maioratus possessore relicta nõ fuisse, absque dubitatione procedit: prout dixit glos. ordina. in d. l. fina. verbo, *Sed si cum Seio.* ff. si certum peta. quam ibi Alexan. nu. 2. Ias. nu. 9. & 11. Dec. n. 12. Claud. nu. 4. & cõmuniter Scriben. sequuntur. glo. etiam communiter ab Scriben. sequuta in d. l. Decem. ff. de verb. obliga. in glo. fina. Feli. in c. cùm olim. nu. 11. de re iudica. Hippoli. in Rub. C. de proba. num. 173. & in Rub. ff. de fideiusso. num. 10. Parisi. d. cons. 50. nu. 51. lib. 1. vbi hãc communem opi. esse profitetur Ant. Capycius decis. 54. nu. 5. Grattus cons. 87. nu. 23. lib. 1. & cons. 63. nu. 43. lib. 2. & alibi sæpe Scrib. Sicque interdũ obseruatum vidimus. Quæ omnia valde notanda sunt: quia quotidie contingunt, nec alibi sic discussa inuenientur.

SVMMARIA.

1 *Res alienari prohibita ex sententia alienabilis efficitur.*
2 *Consilium quod ab Scrib. præstari solet, vt res alienari prohibita, alienari valeat ex lite procurata, reijcitur.*
3 *Sententia cum Maioratus possessore lata, cæteris successoribus non citatis, nec etiam per protlama, nec per edictum præiudicat.*
4 *Successoribus Maioratus non citatis, non solùm nocet sententia, sed etiam omnia acta iudicij.*
5 *Acta nocent eisdem, quibus & sententia nocet.*
6 *Instantia cœpta cum Maioratus possessore transit in sequentes ipsius Maioratus successores.*
7 *Lis à Maioratus possessore dolosè, vel negligẽter prosequuta, sequẽtibus successoribus nõ præiudicat.*
8 *Sententia super rebus Maioratus lata non præiudicat illi etiam cum quo lata est, quando collusio interuenit.*
9 *Collusiones, vel fraudes inter litigantes interuenisse, qualiter probetur.*
10 *Successores Maioratus possunt appellare, vel supplicare, vel appellationem, vel supplicationem prosequi, quando Maioratus possessor id non fecit.*
11 *Lis cœpta à Maioratus successore, viuente eiusdem Maioratus possessore: vtrum sequentibus præiudicium afferat.*

Sententia super bonis Maioratus cum eorũ possessore lata: vtrũ sequentibus successoribus nõ citatis præiudiciũ afferat.

CAPVT OCTAVVM.

EX sententia etiam in rem iudicatam transacta, solẽt bona Primogenio subiecta interdum libera effici, atque in alienas familias transire: res namque
1 alienari prohibita ex sententia alienabilis efficitur. l. 1. §. item quæri potest. ff. de rebus eorum. ibi. *Nam & hic valebit alienatio propter rei iudicatæ authoritatem.* l. peto. §. prædium. ff. de leg. 2. l. & ideò. ff. de condi. furti. l. cùm postulassem. §. fina. ff. de damno infect. l. alienationes. ff. familiæ herciscun. l. 1. ff. de fundo. dota.

¶ Quod adeò verum est, vt res alienari prohibitas possidentibus, eásque alienare desiderantibus communiter Scribentes consulere soleant, vt aliquem quærant, qui litem sibi super his moueat, eásque hoc modo à se rei vendicari patiatur. Inde enim futurum erit, vt res ipsæ aduersus testantium voluntates alienari valeant, idque dixit Bar. in l. filiusfamiliàs. §. Diui numero 9. versiculo 1. ff. de lega. 1. vbi Raphaël colum. 2. ad princip. versicul. nota quòd Barto. Ias. prima lectura num. 46. ibi vel vt patiatur, Ripa. nu. 59. Loazes num. 125.

versiculo venio nunc ibi primum remedium, idipsum probarunt, idem Bart. in l.peto.§.prædiũ nu.3.ff.de lega.2.Bald.in l.2.num.4. versiculo secundo quæritur. C. si aduer. vendi. pigno. & in Auth.& qui iurat num.38. versiculo quæro nunc quid in rebus.C.de bon.autho.iudi.possiden.vbi Salicet.numero.45. versic. quid in prohibitis idipsum annotauit.

¶ Quæ consulendi ratio mihi neque in foro poli,neque etiam in contentioso vnquam probari potuit, cùm satis compertum habeam huiusmodi fraudulentos litigatores non solùm peccare mortaliter, & restitutioni eorum bonorum obnoxios remanere: sed in iudicio fraude detecta post modum,vt ea bona restituant cogendos, idque præterquam quod per seipsum satis est manifestum,apertissimum tamen efficietur ex his,quę inferiùs de Primogeniorum possessoribus cum aduersariis litigando colludẽtibus,tractabimus.

¶ Cæterùm etsi satis absolutum sit, bona Maioratui subiecta ex sentẽtia & re iudicata libera effici posse:illud tamen plerunque cõtrouerti solet, vtrum sententia super rebus Maioratus cum earum possessore lata,ipsi soli,an etiam omnibus in infinitũ noceat.Quæ quæstio etsi ad vtrãque partem fusiùs disputari poterat, illam tamen tribus conclusionibus breuissimè complectemur: quas cõmunis horum regnorum vsus adeò retinet,atque frequenter obseruat, vt nefas propè sit eisdem contraire.

3 ¶ Prima igitur cõclusio sit,sententiã cum Maioratus possessore latam cæteris omnibus successoribus in infinitum non citatis, neque etiam per generale proclama vel edictum vel alias certioratis præiudicare. Quæ conclusio euidentissimè probatur ex tex. in l.1.§.quamuis,versic.denũtiare,& versiculo denuntiari. ff.de ventre inspi.in l. ex contractu.ff. de re iudi.in l.si patroni.§. fin. ff. ad Trebel.in l.si superatus vers.atqui.ff.de pigno. in l.Papinianus.§.finq.& in l.qui repudiãtis.§.fin. & in l.si suspecta in princ. ff. de inoffic.test. quorum iurium argumẽto tenet expresse istam opinionem Bart.in l.in diem nu.1.ff.de aqua pluuia. arcen, vbi Angel. versic. in iudiciis sufficit quòd requiratur,Roma.in l.in concedendo num.6.vbi Paul.nu.2.versiculo aduertendum tamen.ff. eod. tit.ipse Angel.in l.filiusfamilias.§.Diui. col.fin.in fine versic. at etiam.ff. de legat. 1. & ibi Raphaël colum.2.versic.nota quòd,& Imol. colum.fin.in in fine nu.18.& dixit hanc esse veriorem opinionem Alexand.ibi num. 9. & quòd omnes eam sequuntur.Ias. prima lectura nume.47. & secunda lectura nume.91. & esse communem opinionem Ripa.num.61.Loazes nume.126.versiculo sed in contrarium sequitur,Crottus num.38. Imol.in l. decem num.6.ff.de verb.oblig.& ibi Ias.num.38. versiculo ad idem benefacit,& nume. 42. Alberi. expresse in l.penul.col.4. ad princip.versicul. pro parte filiorum,& versic.ex quo concluditur.C.de donatio.inter vir.& vxor.& in proœmio.ff.veter. §.discipuli.nu.17.versic.& ex prædictis,& nu.18. vers.siue ergo,Oldral.cons.94.nu.18.vers.ex omnibus igitur, quem & Alberi. refert & sequitur. Tiraq.de Primoge.quæstion.35.nu.17.Boeri. decisio.255.col.penul.ad medium versic.& ideò sententia prædicta, Ancharr.in c.licet nu. 17.de voto,Et eandem conclusionem firmat.Alex.in l.sæpè nu.110.versiculo sed Angelus. ff.de re iudi. & cons.123.n.3.vol.1. & cõs.86. visis dubitationib. col.2.ad princip.versic.pro hoc facit & cons.156. stantibus his nu.2. & 3.vol. 2.Ias.in l. si quis nec causam nu.7.versi.facit:quod egregiè vult Bar.ff. si cert.peta.& in l.nec quicquam.§.vbi decretum nu.34.ff.de offic.Proconsul.& lega.& in l.Gallus. §.& quid si tantùm nu.139.ff.de liber. & posthu. post Socin.ibi nu.30. Iacob. à sancto Georgio de feudis verbo & dicti vassalli nu.33.Curt.Iun.cõs. 23.nu.8.Felin plures referens in capitulo exhibita nume.1.de iudiciis, Alciat. præ cæteris videndus responso.492.nume.33.vbi non solùm affirmat, hanc esse communem opinionem: imò inquit,quòd cùm sit regula, non est ab ea recedendum, & vltra omnes eam egregiè defendit col. fina.versiculo, tertiò non obstat postquàm num. 34.Eam ampliauit etiam si sententia fuisset simpliciter absolutoria contra Socinum Iunio. qui contrarium malè consuluit cons. 181. nume.99. vol. 2. quem in terminis reprehendit Marzar. in Epitome fideicommiss. quæstion. 72. versic. sed aduertendum erit, qui etiam in principio dixit istam esse magis communem opinionem, Augustin.Beroi.cons.102.in casu ad me transmisso nu. 46.& 47.vol.2.decisio. Pedemontana.157. nu.1. vsque ad 6.Cephal.cons.228.num. 22.lib.2. licet contrarium & malè consuluerit cons.133. nu.83. lib.1.Tiraquell. latè in tracta. res inter alios acta secundùm nouiorem impressionem col. 1. Idque in Hispanorum Maioratibus verum esse censuerunt ex nostris Xuarez allegatione. 27.nu.3. versic.sed quod in bonis.Anto.Gomet.in l.40.Tauri nu.73.versic. sed his non obstant:eamque opinionem sibi magis placere,& esse magis communem grauissimè secureque affirmat Illustrissimus Præses noster.D.Didac.de Couarr.capit. 13. practicarum quæstion.nu.6.in fine, & in versic.sunt verò,vbi optimè eam defendit ab opinione tenentium saltim requiri generalem citationem per proclama, vel edictum Ferdinandus. Menchaca libro primo de successio.creatio.§.6.num.28.elegantiùs Pinel.in l.1.3.part.C.de bonis mater.qui nu.48.versic.sed contraria opinio testatur, quòd ista opinio est verior & receptior, vbi eam latissimè defendit numer. 49. hanc dixit etiam magis communem opinionem Dominus Antonius de Padilla.in l.vnum ex familia.§.si de Falcidia num. 14.versiculo verum contraria opinio. Et quòd in practica debeant iudices abhorrere contrariam opinionem,vt sit litium finis,firmat Gregor. Lopez in l.20.titulo.22.partit.3.verbo. *Pero causas y ha* col.2.versi non tamen ista res. Et de obseruantia huius opinionis in his Regnis testatur etiam Dominus Didacus de Simancas de Primogenitis Hispaniæ lib.4.c.23.Et idem esse in sententia nobilitatis eisdem prope fundamentis firmat Oralora de nobilitate. 2.part. 3. partis principal.ca.8. nu.7. & Tiraquell. qui latiùs idem expenderat in tracta.de nobilit.quæst.37.n.2. cum sequentibus. Idque verissimum,sicque obseruari solitum est.

¶ Quibus adijcitur, regulare esse in quocunque 4
iudicio illum solùm ad quẽ defensio principaliter attinet,citandũ esse:nec exigi citationẽ illorũ,qui ex eo iudicio in consequentiam lædi possunt, gl. in l. de vnoquoque verbõ *Quos causa*. ff.de re iudi. quã omnes præcitati Doctores vt singularem extollunt, & cõmuniter approbatam dicũt nemine eorum excepto, quos ad probationem superioris conclusionis retulimus. Idque præ cæteris latiùs fecit Tiraquel. in d.tract.res inter alios acta.col.1.

¶ Secun

5 ¶ Secunda concluſio ſit, non ſolùm ſententiam cum Maioratus poſſeſſore latam, ſed etiã omnia ipſius iudicij acta ſequentibus ſucceſſoribus præiudicium afferre. Quod probatur ex communi iuris regula, qua genericè traditum eſt, acta iudicij nocere omnibus his, quibus & ſententia nocere ſolet. Singularis text. in cap. inter dilectos. verſiculo nec atteſtationes de fide inſtrum. l. ſed etſi poſſeſſor. §. fin. ff. de iureiur. melior text. in l. lege Iullia. ff. de manumiſſio. ſingularis ad hoc ſecundùm Iaſ. in l. de die in principio num. 3. ff. qui ſatisdare cogantur. Innocen. in cap. cauſam quæ primo, num. 3. de teſtibus. vbi Ioannes Andr. col. 2. Hoſtien. colum. 2. Butrius num. 6. Bald. num. 2. Anchar. nume. 3. Imol. colum. 3. in princip. Aretinus nume. 10. Abb. nume. 3. Felin. num. 26. Decius num. 5. Idipſum annotarunt Bart. in l. ſi ſuperatus nume. 4. ff. de pigno. idem Bart. in l. ſæpè nume. 12. ff. de re iudi. vbi Alex. nume. 125. idem Barto. & Doctores in l. ſi mater. §. item ſi rem. ff. de exceptio. rei iudi. & in l. 2. num. 12. verſic. ſed an porrigatur. C. de eden. vbi poſt cæteros Scrib. idipſum notant Purpurat. num. 127. atque Decius poſt Alexand. quem refert in pluribus conſiliis nu. 66. idem Bart. & Doctores in l. qui repudiantis. §. 1. num. 4 verſ. nam hęc regula eſt. ff. de inoffic. teſtam. vbi etiam per Scrib. Matthæus de Afflict. affirmans ita concorditer fuiſſe deciſum in Regio conſilio Neapolitano deciſione. 396. in cauſa Comitis num. 3. & 7.

6 ¶ Tertia concluſio ſit, inſtantiam cœptam cum Maioratus poſſeſſore in ſequẽtes ſucceſſores pertranſire, ita vt denuo lis non debeat cum eiſdem inchoari: ſed ſequens ſucceſſor in eo ſtatu iudicium ſubire debeat, in quo ab ipſo Maioratus poſſeſſore relictum fuerit. l. in iudicio. ff. familiæ herciſcun. quam ſic ſummat Bart. in ſucceſſorem ex neceſſitate tranſit inſtantia iudicij, per quem tex. idem expreſsè tenet ipſe Bart. in l. ſi cùm hominem num. 4. verſiculo reſpondeo. ff. de fideiuſſ. Angel. & Paul. ibi num. 2. idem Bart. in l. 1. nu. 4. ff. ad Trebel. Angel. col. 1. verſicul. ſequitur in tex. quam cõcluſionem omnes ſequuntur ſecundùm Iaſ. ibi num. 10. idem Bart. in l. Lucius. §. rogatus. ff. eo. titu. & ibi etiam Angel. idem Ange. in l. tam ex contractibus nu. 4. ff. de iudi. vbi Paul. num. 5. Bald. in ca. quia. V. num. 3. de iudi. vbi Butrius nu. 11. & Ancharra. num. 5. idipſum annotauerunt, eamque dixit communem opinionem, & ab ea non eſſe recedendũ in iudicando & conſulendo Socin. Iuni. conſi. 34. num. 13. lib. 3. quem in terminis refert Marzarius in Epitome de fideicommiſſ. quæſtione. 72. verſiculo & de inſtantia, & magis in terminis Xuarez allegatio. 27. num. 1. Maranta. de ordin. iudicio parte quinta fol. 275. colum. 2. Rebuff. 3. parte conſti. Rubri de appellatio. gloſſa vna num. 8. latiùs Anton. Natta conſ. 383. libro 2. per totum. Idque adeò verum eſt, vt non ſit neceſſe, ad hoc vt inſtantia pertranſeat in ſequentem ſucceſſorem, quòd fuerit lis conteſtata cum præceſſore: ſed ſufficit vel ſimplex citatio, vel ſola libelli oblatio ſecundùm Bald. in l. 1. num. 2. C. ſi pendente appellatione mors interue. Angel. in l. ſeruus verſi. in aliis autem. ff. de his qui notantur infam. & in l. ſi defunctus col. 1. verſiculo ſequitur tex. ff. de procurato. quicquid in contra tamen ſi dubius ſenſerit idem Ang. in l. tã ex contractibus nu. 4. ff. de iudi. Quæ tres concluſiones longè potiori ratione in Hiſpanorum Maioratibus admittendæ ſunt, cùm enim eorum natura perpetua ſit, atque in infinitum protrahatur ſi contrarium in his dicendum foret, nulla lis ſuper bonis Maioratus vnquam finiretur ſequente poſſeſſore liti ſeſe opponente: & nouum eius initium poſtulãte. Quæ ſola ratio omnibus etiam aliis deficiẽtibus ſufficiẽs eſſet, vt nullo pacto ab aliqua ex ſuperioribus concluſionibus diſcedere deberemus.

7 ¶ Hæc tamen omnia intelligẽda ſunt, dummodo Maioratus poſſeſſor diligenter litem proſequatur: atque in ea, bona fide atque citra dolũ & negligentiã verſetur. Si enim cum aduerſario colludat, ſeu in lite ipſa negligenter ſe gerat, vel lis ob eius contumaciam eo abſente tractetur: compertiſſimum erit, litem hoc pacto proſecutã ſequentibus ſucceſſoribus præiudicium non afferre. d. l. ex contractu. ff. de re iudi. ibi. *Niſi culpa tutoris.* l. à ſentẽtia, & l. ſi perluſorio. ff. de appellatio. l. ſi ſeruus pluriũ. §. 1. & §. ſi quis ante ibi. *Vel minus plenè.* ff. de leg. 1. Notant Bar. & Doctores communiter maximè Aret. in d. l. ſi ſeruus plurium. §. 1. col. 2. & poſt Imol. & Cuman. Iaſ. ibi num. 1. Matthæus de Afflictis poſt alios feudiſtas in cap. 1. §. ſi vaſſallus. 3. nu. 8. ad finem verſic. Niſi talis alienatio, & num. 9. prope finem verſic. Niſi ſententia lata eſſet, ſi de feudo fuerit contentio inter dominum & agna. vaſſal. Bar. in d. l. filius familiàs. §. Diui. nu. 9. ff. de lega 1. vbi idipſum communiter Scribent. ſequũtur, Bald. in l. 2. nu. 5. C. quibus res iudi. non nocet, Socin. in d. l. Gallus. §. & quid ſi tãtum nu. 30. col. fin. ad finem verſic. & ideò ſi non defendit, Molineus in cõſtitutio. Pariſien. tit. 1. §. 22. quæſt. 5. num. 34. & quæſt. 21. num. 68. Felinus poſt alios in capit. cùm Bertholdus nu. 20. de re iudi. Hippolit. in l. infans nu. 23. verſic. circa tertium dubiũ. ff. ad legem Cornel. de Sicar. Egregiè Celſus conſil. 120. nu. 71. Pro qua opinione eſt vltra Prędictos ſingularis tex. in l. ſi ſponſus. §. ſi vxor. 2. verſic. ſi modo cùm animũ. ff. de donat. inter vir. & vxor. Quem tex. dicit notabilem Bart. ibi ad euitandas fraudes, quæ quotidie fiunt inter collitigantes, vt colludant contra alios. Idem Bald. in lectura Florentina, idipſum & alios refert Felin. in cap. lator numer. 17. verſiculo ſcias etiam de re iudic. Dec. conſil. 306. in caſu propoſito nume. 6. verſiculo verùm quia iſta reſponſio. Alciat. d. reſponſo. 492. nume. 34. & reſponſo. 617. nume. 4. & in terminis Marzarius in Epitome de fideicommiſſ. quæſtio. 72. in princip. Atque eandem opinionem probat inter noſtrates Illuſtriſſimus Præſes noſter. d. ca. 13. practicarum quæſtionum col. fin. in fine. Antonius Gometius. d. l. 40. nume. 73. Pinel. d. l. prima. 3. parte ex nume. 50. Otalora de nobilita. 2. parte tertię partis principa. cap. 8. nume. 7. cum ſequentibus Dominus Antonius de Padilla in d. §. ſi de Falcidia num. 15. verſicul. Sed contraria opinio, non ſiminè Aluarus Valaſcus in tracta. quæſtio. iuris Emphyteoti. q. 10. num. 3. vltra omnes ſuperius citatos ad probationem primæ præcedentis concluſionis.

8 ¶ Sed eſt aduertendum, quòd probata fraude & colluſione etiam ſententia non nocebit ipſi, contra quem lata eſt: vt ſingulariter & expreſsè tenet Guido Papa conſilio. 147. numero quinto verſiculo & licet dictæ partes, Claudius in d. §. Diui. numero 7. & ſequitur Marzar. d. quæſtio. 72. in Epitome de fideicommiſſ. Probabitur autem 9 fraus vel colluſio, eo ipſo quòd principalis victus

non curauit iura sua deducere,vel exhibere.Dec. singulariter.d.consilio. 306. num.sexto versic. & cùm de facili probari possit.Et in terminis ita expresse aduertit Alcia.d. respon.492.num.34.versicul.& dicitur collusisse.Pro qua opinione vltra eum est tex. expressus in d.l. si seruus plurium.§. si quis ante. ff. de legatis primo. ibi *Vel minus plenè defendit causam.*

10 ¶ Id ipsum etiam pari ratione dicendum erit, quando Maioratus possessor qui litem etiam diligentissimè ac bona fide prosequutus fuit,à sententia contra ipsum lata non appellauit, seu supplicationem ab illa non interposuit eo casu, quo non appellationi:sed supplicationi locus erat:vel appellationem seu supplicationem iam interpositam deseruit. In his namque casibus expeditissimum est,sequentem successorem posse appellationem vel supplicationem interponere, vel illas à Maioratus possessore desertas eius negligentia non obstante prosequi : vt vltra Alexand. in d.§. Diui.numer.9. ad finem versic. non obstat, quòd sententia,Ripa.num.62.Loazes num.123. versic. 2.illam regulam,declarant meliùs idem Alexand. in d.l.sæpè.num.83.versiculo 9.& vltimo, Crottus num.39.versic.secundo fallit,licet statim versiculo quinimò , in erroris laqueum vt cæteri inciderit, doctissimè omnium Pinel. in d. l.1.part. 3.nu.50.limitatio tertia versi. Sed hęc eorum declaratio. Quod etiã in aliis casibus similibus pari ratione dicendum est, quos optimè vltra omnes prosequitur Pinel.supra proximè citatus ex num. 50.per totum, vbicunque enim circa sententiam versabitur dolus,fraus,negligẽtia,collusio, omissio, vel actus voluntarius succumbentis , tunc idem ius statuetur:vt est manifestissimũ de mente omnium,quos paulò antè citauimus.

¶ Quòd si viuente Maioratus possessore nõ ipse, 11
sed sequens successor alij,qui eius etiam Maioratus successionem prætendat , litem mouerit : ea lis solis ipsis litigãtibus præiudicabit. Non enim cum illo , cui principaliter ius ad ipsum Maioratum defendendum spectabat,sed cum iis qui post eius mortem ius ad eius successionem prætendebant, iudicium inchoatum ac prosequutum fuerat. Quo casu cõmuniter traditum est,iudicium ipsum sequentibus non nocere:Sigismund.Neapolitan. in consiliis feuda. consilio. 10. numero Septimo singulariùs.Pinel.d.l.prima part. 3. numero.50.versiculo limitatur quinto. Quibus adijcienda sunt ea , quæ latè congerit Tiraquel. de nobilita.quæstione 37.numero.4.Idque apertiùs efficietur,si eam opinionem sequamur : quòd scilicet viuente Maioratus possessore non valeat super eiusdem Maioratus successione iudicium inchoari,quam supra libro tertio capitulo vltimo probabiliorem esse monstrauimus.

¶ Si verò ea lis à sequenti successore cum ipso Maioratus possessore vel alio ex causa de præsenti tractetur , veluti si de rerum Maioratus alienatione vel dilapidatione vel alia causa simili agatur : non dubium erit , quin sequentibus successoribus etiam non citatis lis ista præiudicium afferat: cum iudicium hoc non super iure futuro, sed præsenti , & inter eos quibus primo loco defensio competit , inchoatum sit. Quo casu ex regulis , quas superiùs præmisimus , iudicium ipsum omnibus sequentibus successoribus nocere compertissimum est.

SVMMARIA.

1 *Compromissum & transactio æquiparantur.*
2 *Compromitti vel transigi an possit super bonis Maioratus, & num.7.& nu.11.*
3 *Hæres grauatus de restituenda hæreditate potest ante eius restitutionem compromittere etiam in arbitratorem & nume.14.*
4 *Transigere potest hæres super re fideicommissi,& num.14.*
5 *Vasallus an possit compromittere & transigere super feudo,& nu.9.& 19.*
6 *Transactio fieri potest quando dubitatur an res sit iudicata, vel non.*
8 *Transactio vel compromissum super rebus alienari prohibitis fieri non possunt.*
10 *Possessor Maioratus non potest nocere successoribus ex actu voluntario.*
12 *Intelligitur.l.cum hæreditas.la.1.ff.ad Trebel.& nu.15.*
13 *Declaratur.l.vbi purè.§.fin.ff.ad Trebel.*
16 *Culpa leuis non imputatur hærede grauato de restituendo.*
17 *Intellectus.l.ante restitutam.ff.de solutio.*
18 *Compromissum inter hæredem & fideicommissarium valet.*
19 *Dubium an res sint Maioratus vel non,non sufficiat ad compromittendum vel transigendum.*
20 *Transactio & compromissum super bonis Maioratus cum facultate Regia ex legitima causa concessa fieri possunt.*
21 *Compromissum super feudo ex licentia Regis valet.*
22 *Transactio seu compromissum super Maioratu admittuntur , dummodò res Maioratus apud possessorem maneant pecunia,vel alia re aduersario data,& nu.23.& 26.*
24 *Successor Maioratus non tenetur soluere hæredibus prædecessoris pecuniam ex transactione aduersario solutam & nu.25.*
27 *Transactio minoris vel Ecclesiæ quomodo valeat re de qua litigatur apud eos manente.*
28 *Statuto iuuante lites compromitti , an possit in rebus Maioratus fieri compromissum vel transactio.*
29 *Compromissum vel transactio ex sententia seu præcepto iudicis an valeat in rebus Maioratus.*
30 *Iudex quando possit cogere partes ad compromittendum.*

31 *Compro*

31 *Compromissum seu transactio super fideicommisso valet ex consensu eorum quorum fauore alienatio prohibita est.*
32 *Trãsactione vel cõpromisso confirmatis authoritate Regia an possit contra ea agi vel exceptione vti.*
33 *Princeps non censetur confirmare transactionem in qua dolus vel fraus vel enormissima læsio interuenerint.*
34 *Transactio vtrum rescindi possit ex enormissima læsione, vel vltra dimidiam, & num.36.*
35 *Intelligitur l.34.titul.14.part.5.*
37 *Actio seu remedium aduersus transactionem triginta annis tollitur.*
38 *Præscriptio actionis aduersus transactionem etiam contra successores Maioratus prodest.*
39 *Exceptio transactionis seu compromissi impedit litis ingressum & quomodo intelligatur & nu.4.*
41 *Concordatur. l. 5. tit. 10. par. 3. cum l. 10. tit. 3. ead par.*
42 *Exceptio transactionis & similes solent de stylo Curiæ in diffinitiuam reseruari: & quando id fieri debet.*
43 *Agens aduersus transactionem in primis reddere debet quod pro ea accepit vt audiatur.*
44 *Agens aduersus transactionem non cogitur statim soluere pœnam in ea promissam nisi lite finita, & quomodo fiat.*

Vtrum de rebus Maioratus valeat compromitti, vel transigi.

CAPVT NONVM.

SOLENT etiam ex transactionibus, & compromissis extingui Primogenia, & bona Maioratui subiecta, vel libera effici, vel in alias familias transire. Super quarũ transactionum, vel compromissorum effectu, atque executione lites innumeræ excitari solent. Quarum plures nostris etiã temporibus super maximis ditionibus, atque patrimoniis versantur. ita vt propè nullus secutus ordo litesque super Maioratibus componendi inueniatur, vt supra libro primo in præfatione diximus. Qua ratione quæstio hæc necessariò ad vtranque partem disputanda est, vt tandem eius veritatem resoluamus: in eius autem discutione promiscuè de compromisso & transactione tractabimus. 1 Cùm vtrumque eisdem propè rationibus tractari soleat, compromissumque sit quedam transactio, ipsumq; compromissum & trãsactio æquiparari soleant. tex. in Authen. vt differentes Iudu. §. 1. colla. 9. & in Auth. si verò contigerit. C. de iudi. & vtrobiq; per Scrib. Alexand. consi. 22. nume. 3. lib. 1. & consi. 119. nu. 3. lib. 2. Iaſ. in l. fina. C. de iur. Emphy. nu. 122. Tiraquell. de leg. connubial. gloss. 5. num. 205. quæst. 20. Alciatus in l. cum te. num. 4. C. de transactio. Quod præsertim de compromisso dici poterit: quando iam ipsum compromissum laudatum, atque ex partium consensu emologatum est vt prædicti Scrib. aduertunt.

¶ In hac autem quæstione prima facie dicendum 2 videtur Maioratus possessorem posse de re fideicommisso subiecta compromissum, atque transactionem facere. Quod probatur ex tex. in l. cum hereditas. l. prim. ff. ad Trebel. vbi dispositum est, quòd si hæres grauatus restituere hæreditatem de aliqua re hæreditaria compromissum fecerit, tenetur fideicommissarius ante restitutam hæreditatem cautionem illi præstare, quòd si in aliquo fuerit ex compromisso condemnatus illum indemnem præstabit. Per quem tex. dixit Angel. 3 ibi. Hæredem de hæreditate restituenda grauatum, posse super re hæreditaria ante restitutionẽ compromissum facere: nedum in arbitrum: sed etiam in arbitratorem. Cuius dictum sequitur Paul. ibid. num. 2. qui nihil tamen de arbitratore dixit: sed in vtroque dicto sequitur Angelum Alexander. ibidem. num. 4. Qui latè prosequitur materiã. Idipsum etiam not. Ange. consi. 31. ante fin. versiculo ad confirmationem. Ioan. Bap. de arbi. c. 16. num. 6. lib. 2. Bertran. consi. 158. nume. 19. lib. 3. in antiquis. Boerius, qui plura refert decis. 147. num. 6. & 7.

¶ Hoc etiam probatur ex text. in l. ante restitutã. ff. de solu. vbi ante restitutam hæreditatem valẽt liberationes factæ ab hærede, per quem text. dixit Imol. validam esse transactionem factam ab 4 hærede de re fideicommisso subiecta, dummodò bona fide facta fuerit. Cuius dictum refert, & sequitur Cephalus consi. 261. nu. 35.

¶ Idem etiam probatur ex tex. in c Rainaldus. de testa. in princ. vsque ad. §. porrò. vbi valet compromissum factum ab hærede, cui substitutus datus fuit: si sine liberis decessisset.

¶ Præterea id etiam probatur ex tex. in l. 1. C. de pactis. vbi valet pactum factum ab hærede super re fideicommisso subiecta ante aduentum diei fideicommissi.

¶ Idipsum comprobatur ex eo, quòd vasallus, qui etiam tenetur feudum alteri restituere, nec illud alienare potest, de ipso feudo potest compromittere, atque etiam transactionem facere, de transac- 5 tione est text. in c. 1. §. si vasallus. el. vlt. si de feu. de fruct. conten. sit int. dominum, & agna. vasal. ibi. *Nam transigere rectè poterit.* tex. in c. 1. de controuers. inter vasal. & alium de benef. & vtrobiq; per Scrib. de compromisso: etiam est tex. in c. 1. §. si inter de lege Corrad. Bald. in c. Imperialem. num. 17. de prohi. feu. alie. per Frederi. Idem Bal. in c. 1. de controuer. int. vassal. & alium de benefi. num. 2. Curtius Iuni. qui hanc opi. communem esse profitetur de feud. 4. par. in materia alie[illegible] tionis feud. q. 8. Matt. de Affli. in d. c. 1. §. si vas[illegible] numer. 1. & numer. 44. idem in c. 1. de inuesti. in mari facta numero 24. Paris. consil. 118. numer. 22. 1. part.

¶ Præterea hoc etiã probatur ex eo, quòd quauis super bonis Maioratus non posset compromitti nec transigi. Illud verum esset: quando esset certum bona esse Maioratus, vel competere possidenti: sed quando illud dubiũ est stante dubio benè poterit trãsigi, atq; compromitti: prout dixit Soci. consi. 87. nume. 10. lib. 3. Sic namque vi-

demus, quòd quãuis superlite ex re iudicata decisa. transigi non possit. l. post rem. ff. de re iudicata: si tamen dubium sit, an res sit iudicata vel non benè poterit fieri transactio. quod dixit Paul. in ead. l. post remun. 2. & 6. Quem sequitur ibi Iass. nu. 5. tex. à contrario sensu. in l. eleganter. §. 1. ff. de condi. indebi. ibi. *Cùm de sententia indubitata.* Pinel. in l. 1. 3. par. num. 56. C. de bon. mater.

7 ¶ His tamen non obstantibus in hac quæstione contrarium dicendum erit: imò, quòd in bonis Maioratus, nec transigi: nec etiam compromitti valeat. Primò: quia bona Maioratui subiecta alienari prohibita sunt, vt supra isto lib. cap. 1. latiùs

8 ostendimus. Cùm igitur alienari prohibita sint ex eo, consequitur nec de illis transigi, nec compromitti posse. Cùm sit regulare, quòd super bonis alienari prohibitis transactio, vel cõpromissum fieri non possint. l. non solùm. C. de præd. minor. tex. in c. cum tempore de arbi. vbi communiter Scrib. id not. Socin. cons. 87. num. 9. lib. 3. Decius consi. 39. nu. 4. Idem consi. 44. num. 1. & 5. vbi optimè prosequitur materiam idem in l. 2. nu. 28. ff. de iuris. om. iudi. Capycius. decis. 93. nu. 3. & 4. Pinelus qui plura refert, in d. l. prima par. 3. nu. 44. Paris. consi. 85. nu. 15. lib. 3. Afflict. decis. 138. num. 2.

9 ¶ Secundò: quia de re feudali nec potest fieri cõpromissum, neque transactio: prout dixit Matthæus de Afflict. post Andr. de Ysern. ibi. in capit. 1. §. si vassallus, vel vltimo num. 13. si de feud. fue. controuer. int. dominũ & agna. vbi inquit tex. illum permittentem transigi de feudo, esse correctum per tex. in cap. Imperialem de prohibi. feu. alie. Soci. consi. 87. nume. 10. lib. 3. Matthæus de Afflict. decis. 138. nume. 1. & 2. Eamque opinio. dixit veriorem, atque magis cõmunem esse Soci. Iuni. consil. 77. numer. 76. cum seq. libr. 1. atque Iul. Clarus. libro 4. recepta. senten. §. feudum quæstione. 39.

10 ¶ Tertiò: quia possessor Maioratus non potest nocere successoribus ex actu voluntario. l. pero. §. fratre. ff. de lega. 2. cum simil. compromissum autem seu transactio est actus voluntarius. l. si dictum. §. si compromisero. ibi. *Nulla enim necessitate cogente id feci.* ff. de euictio. Igitur constat Maioratus possessorem nec posse compromittere, neque

11 trãsigere, ex quibus in bonis Maioratus nec posse fieri transactionem nec compromissum in prę-iudicium possessorum censuerunt Grego. in l. 10. tit. 26. par. 4. in glo. mag. col. 5. Ant. Gometius in l. 40. Tauri num. 86. Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. part. 3. nu. 46. propè. fin. & iterum. nu. 50. vers. octaua limitatio. Quorum opinio vera communiterque in Forensibus controuersiis recepta est.

¶ Quibus nõ obstant ea, quæ in contrarium adducta sunt. Et primo non obstat text. in l. cum

12 hæreditas. ff. ad Trebel. Nam etsi ea lex nimium [illegible] opinio contraria stringat: adeò, vt congruum [illegible] ponsum admittere non videatur: ad illam tamen dupliciter respondeti potest. Primò, quòd ex eo, quòd tex. ille dicat, quòd ante restitutionẽ hæres compromiserat, non potest ex illo deduci quòd possit in præiudicium fideicommissarij cõpromittere. Illa namque lex non dicit simpliciter hæredem posse compromittere, de rebus fideicommisso subiectis, teneriq; fideicommissarium compromissum approbare. Id namque procul dubio erroneum esset: sed solùm facti contingentiam enunt. at, disponitque, quòd quando hoc legitimè factũ fuerit: prout lex ipsa præsupponere censetur, tenetur fideicommissarius cauere de soluẽdo illud, quod ex compromisso iudicatum fuerit: veluti si ex consensu suo vel statuto disponente, quòd causæ compromitterentur, vel ex sententia iudicis qui cõpromitti mandauit, vel aliàs compromissum factum fuit.

¶ Quod in simili probatur euidentissimè ex text. 13
in l. vbi purè. §. fina. ff. ad Trebe. ibi. *Qui in distrahendis conseruandisue rebus hæreditariis sumptus factus est, imputari hæredi debet.* vbi Iurisconsultus proponit eam quæstionem: vtrum scilicet fideicommissarius teneatur soluere sumptus, quos hæres fecit in distrahendis rebus hæreditariis: nõ tamen ex illo text. sumenda est regula, quòd hæres possit res fideicommisso subiectas distrahere. Hoc namque falsum est: sed intelligendum est Iurisconsultum in eo casu proposuisse quæstionem. Quo vẽditio legitimè facta fuit: veluti quãdo res hæreditaria vendita fuit ad debita testatoris soluenda, vel ex alia legitima causa: prout Alexand. in ead. l. vbi pure num. 3. resoluit. Non enim illa iura intendunt ostendere: vtrum res fideicommisso subiectæ distrahi valeant, vel non, vel an de rebus fideicõmisso subiectis valeat cõpromitti, an non: sed id tãtùm monstrare volũt: qualiter scilicet in his casibus hæredi cauendum sit: ne damnum ex his, quæ iustè fecit, sustineat, quòd si id non iustè fecisset, veluti si ex propria voluntate, & absque legitima causa compromiserit, vel res hæreditarias distraxisset, non est credendum leges illas sibi indemnitatem promisisse: cùm eo casu illam hæres non mereretur: imò damnum ex eo incursum fideicommissario potiori ratione resarciendum foret. Sicque etiam iura illa necessariò intelligenda sunt: ne tot legibus, ac iuris fundamentis solidissimis aduersentur. Notissimum namque est res fideicommisso subiectas ab hærede alienari nõ posse. Similiterque in rebus alienari prohibitis compromissum etiam prohibitum esse: cùm ex illo possit ad alienationem perueniri. Sicq; ex eo corruit opinio. Angel. Pauli. Alexand. & cæterorum Scribent. in 14
d. l. cum hæreditas, & in aliis locis superiùs citatis, qui mentem illius legis non intelligentes ex illa deduxerunt, hæredẽ posse de rebus fideicõmisso subiectis compromittere, cùm tex. ille id non decidat, nec in illo de ea quæstione ageretur: prout Paul. Forsan. prædictæ opinio. immemor, seu pœnitentia ductus in l. facta. §. si hæres. ff. eod. nu. 1. & 3. palam profitetur: quanuis ibi etiam non rectè. d. l. cùm hæreditas intellexerit.

¶ Secundò: quia etiamsi communem. d. l. cum hæreditas intellectum sequamur, adhuc ex illa deduci non potest de rebus Maioratus posse cõpromitti vel transigi, ad quod probandum præsupponimus, quòd ratio decidendi, quę communiter ab Scribent. assignari solet ad tex. in d. l. cùm 15
hæreditas est, quòd ibi permittatur hæredi compromittere: quia in compromittendo solùm cul- 16
pa leuis versatur, quę nõ imputatur hęredi. Cùm ipse sit dominus, & non nisi de lata culpa teneatur. l. mulier §. sed enim. ff. ad Trebellian. & sic respõdent ad textum in l. si dictum. §. si compromisero. ff. de euictio. vbi probatur, quòd compromissum factum ab emptore non prę-iudicat venditori, quòd illud procedat in contractu emptionis, & venditionis, in quo venit leuis culpa: cùm semper gratia vtriusque: tam emptoris: quàm vẽ-

ditoris

ditoris fiat.l.si vt certo.§. nunc videndum. ff. commodati. Quam rationem decidendi ad tex.in d.l. hæreditas assignauerunt,ibi. Bartol.num. 1. & 2. Paul.numer.2. Alexand. numer.4.& communiter Scribent. Ex quo palam deducitur, quòd quando in materia, de qua agitur leuis etiam culpa præstanda esset, non posset ab aliquo,in alterius præiudicium compromitti. Quod probat tex. in d.§.si compromisero.ibidemq; & in d.l.cùm hæreditas communiter Scrib. id ipsum not. Cùm igitur Maioratus semper gratia vtriusque tam primi: quàm secundi,atq; vlteriorum successorũ instituatur, in illisque nedum lata: sed etiam leuis culpa,à possessore præstãda sit,vt supra lib.1. cap.27. nu.6.apertissimè demonstrauimus:cõstat Maioratus possessorem non posse in præiudiciũ sequentis successoris compromittere. Quod nouum & satis subtile est, vt sciamus, qualiter retẽto communi intellectu. d. l. cùm hæreditas non valeat ad Hispanorum Maioratus adaptari. Verè tamen communis intellectus mihi ex ea.l.necessariò non probatur:sed si communem intellectũ quis sequi velit, is à Maioratibus ex alio communi intellectu reiici poterit.

17 ¶ Non etiam obstat text.in d.l.ante restitutam. ff.de solutio. Nam tex. ille non loquitur de liberationibus voluntariè factis: sed de liberationibus necessariis: prout ibi Bartol. palam profitetur prima oppo. dum respondet ad tex. in l.final. §. sin autem. C. communia delega. quem cæteri sequuntur.

¶ Non etiam obstat tex. in d.cap.Rainaldus: ille namque tex. loquitur de compromisso facto inter fideicommissarium, & hæredẽ quod optimo iure fieri potest: cùm in eo de alterius præiudicio

18 non agatur. Quo pacto etiam respõdetur ad text. in d.l.1. C.de pact.vbi etiam pactum inter hæredem, & fideicommissarium factum fuit:sic namque feudistæ dicere solent, quòd quando lis est inter dominũ, & vassallum potest inter illos fieri transactio de feudo: prout not. Afflict.in cap.1. §. si vassallus: el vltimo si de feud. fue. contro. int.dominum, & agna.num.13.quod intelligendum est, dummodò ex ea transactione agnatis non præiudicetur.

¶ Similiter etiam non obstat illud,quod de feudo ex aduerso dicebatur, quòd scilicet de illo valeat transigi, atq; compromitti. Nam iura id disponentia, vel correcta sunt ex tex.in cap. Imperialem, in principio de prohibi. feud.alie.vel intelligẽda sunt, quando feudũ remanet apud vassallũ præstita illud petenti aliqua pecuniæ quantitate. Cùm enim in hoc domino, atque etiam agnatis non præiudicetur: cùm semper feudum ipsum antiquam naturam,atq; ordiné succedendi obseruari solitum sequatur:consequens est, vt id possit vassallus facere. Sicque intelligendi sunt tex.in cap.1.§.si vassallus.el vltimo si de feud.defunct.conten.sit inter dominum,& agna.& text. in cap. 1.de contro. inter. vassallum, & alium de benefi. & tex.in capitulo primo.§.si inter de leg. Corrad. quos pro contraria opinio. citauimus: proüt resoluũt Bal.in d.ca.1.de contro.int.vassallum, & alium. numero 16. & Curtius. Iuni. qui hanc opinionem communem esse profitetur de feud.4.par. in vlti.caus. amissio feud. quæst.7. & Parisius consil. 1. nume.134.lib.1. & Iulius Clarus li.4.senten.§.feudum.q.38. & 39. quod etiam pari ratione in Maioratu dici poterit: proüt inferiùs dicemus.

¶ Non etiam obstat illud, quod vltimo loco dicebatur, quòd scilicet stante dubio: vtrum bona sint Maioratui subiecta, vel non valeat de illis 19
trãsigi,vel cõpromitti.Hæc namq; ratio vera non est, adhoc namq; vt de bonis Maioratus cõpromitti, vel transigi non valeat, sufficit quòd tanquã bona Maioratus petãtur. Ex petitione namque sumenda est qualitas rei adhoc,vt intelligatur:vtrũ de illa possit transigi: nécne:aliàs namque semper posset transigi, vel compromitti de rebus Maioratus, vel alienari prohibitis: cùm compromissum,vel transactio de re dubia,atque incerta efficienda sint, quod sic resoluit Angelus in l.ampliorem. C.de appellationi.columna prima dicens, quòd ad sciendum: vtrum de aliqua re valeat compromitti, vel non forma petitionis est attendenda, ex qua modus procedendi accipiendus est:nisi in petitione aliquid fraudulenter ad impediendũ cõpromissum, vel transactionem narratum fuerit. Tũc namque veritas fraude detecta: non autem petitionis forma sequẽda erit. Cuius dictum sequitur Alex. in l. cum quædam puella.§.quoties.nu.2.ff.de iurisd. omni. iudi.Decius,qui in id optimè declarat.consi.44.num.5.Qui in id omninò videndus erit.

¶ Hæc autem regula, quòd scilicet de rebus Maioratui subiectis, nec compromitti, nec etiam 20
transigi valeat,multipliciter limitatur.Primò,nisi ad id Regia facultas interueniat: Regia namque facultate interueniente,nulli dubium:nisi, quòd id fieri valeat, dummodò causa legitima ad id efficiendũ interueniat:veluti si lites sint inter magnos Principes,& proceres, atque optimates,lisque sit diu duratura, scandalaque ex illa exoriri sperantur,vel alia similis causa currat, quod probatur ex tex.in ca.1. de transactio. ibi *Vires plenissimè notionis ex nostra authoritate suscipiãt.* Per quem tex.not. glo.& Scrib. ibidẽ,quod vbicunq; super aliqua re transigi nõ potest ex eo, quòd alienari prohibita est, vel ex alia quacunq; causa, transigi tamen poterit authoritate Principis interueniente. Quod probat tex. in cap. examinata,vbi etiam per Scrib.de confir.vtili,vel in vtil.Per quę iura id not.Alciatus.consi.10.num.9. & alibi sæpè Scrib.idque etiam in feudis communi voto receptum est: quanuis enim de illis, nec transigi nec compromitti valeat, vt superiùs ostendimus:cõpromissum autem, vel transactio quæ super feu- 21
dis facta fuerunt valida erunt: si authoritate Regia confirmata sint: prout ex pluribus probant Afflictus per tex.ibi.in cap.1.in principio nu.110. quæ sint Regalia.in vsib. feud.Parisi.consi.16.nu. 35.cum sequentibus. libro primo:idipsum etiam in bonis Maioratus opinati fuerunt Arias Pinelus in d.l.prima.3. par.nume.50.C.de bon.mater. versiculo: sed hoc de transactione. Menchaca.li. 3.controuer.frequentium cap. 61. numer. 7. Dominus Antonius de Padilla in l.vnum ex famil. §.si de falcidia. ff.de lega.secundo num.20.ad fin. Quod nedum: quãdo Maioratus ex Regia facultate institutus est: sed etiam quando institutus fuit absque illa procedit, ac verum est ex his,quę supra isto libro:capit.3.nu.7.& sequentibus ostẽdimus. Absurdum namque foret adeò Principis potestatem restringere, vt in causis Maioratuum non posset partibus facultatem præstare, vt à litibus desistant causæque transactione vel compromisso componantur, de quibus tamen cùm

causis

casus contigerit deliberandum erit.

22 ¶ Secunda limitatio sit, si res Maioratus penes possessorem remaneant, & illas petenti: non ipse res Maioratus: sed aliqua pecuniæ quantitas præstetur. Tunc namque transactio, seu compromissum, de rebus Maioratus facta, valida erunt: etsi authoritas Principis nō interuenerit. Quod probatur ex text. in l. si profundo vbi Bartolus, Baldus, Paulus, Iaſ. & communiter Scribentes, id not. C. de transactio. gloſſ. communiter approbata. in l. nulli verbo. *transigere.* ff. eod. Iaſ. in l. fina. num. 122. C. de iur. Emphyteo. Tiraquellus, qui plura refert de vtroque retractu. lib. 1. §. 1. gloſſ. 14. num. 60. cum ſequentibus Alciatus conſi. 17. num. 8. Quod etiam in feudo communiter deciſum eſt: prout ſupra iſto cap. num. 5. oſtendimus.

¶ Nec obſtat illud quod dixit Matthæus de Afflictis. in d. cap. 1. §. ſi vaſallus el vltimo nume. 15. ſi de feud. fue. contro. int. dominum, & agnat. vbi volens hanc communem opinionem impugnare, inquit, non poſſe vaſſallum de feudo tranſigere, vel compromittere, etiā ea lege, vt feudum apud ipſum remaneat, & certa quantitas aduerſario præſtetur: cùm ex hoc cenſeatur cauſam poſſeſſionis mutare, & iam nō poſſidere feudum ex cauſa primæua: ſed ex cauſa noua, & titulo nouo obtento ab ipſo tranſigēte. Quod præiudiciū domino irrogare poſſet. Hoc namque verum nō eſt, is enim qui tranſigit, pecuniam aduerſario præſtando nō id agit, vt à tranſigente dominium acquirat: ſed vt ex ea pecunia aduerſarij verſutias, litiumque inquietationes redimat, nec ex tranſactione hoc pacto facta dicitur res acquiri nouo titulo: prout. Bald. in d. §. ſi vaſſallus ad fin. not. atque in d. l. ſi profundo Scribentes profitentur, vbi Alciatus. nu. 10. & D. Anto. de Padilla nu. etiam. 10. id optimè declarant.

23 ¶ Hoc autē ita intelligendum eſt, vt ex hac trāſactione, nec in ſolutione pecuniæ, ſeu partis eiuſdem, nec in alio, ſucceſſoribus Maioratus præiudicetur. Quibus, vt prędiximus ex facto voluntario Maioratus poſſeſſoris non poteſt in aliquo præiudicari. Ex quo infertur ſucceſſores Maioratus non teneri ſoluere hæredibus ipſius Maio-

24 ratus poſſeſſoris eam pecuniam, quam ex ipſa tranſactione poſſeſſor aduerſario præſtitit. Non enim potuit adhoc, Maioratus ſucceſſores aſtringere, nec ſolutum etiam in Maioratus vtilitatem, à ſucceſſoribus repetere, præſertim cùm hæc non ab ipſis ſucceſſoribus ad quos ſimilis impenſæ ſolutio non attinet: ex eo, quòd Maioratus perpetuam vtilitatem ſpectet, vt ſupra lib. 1. cap. 27. numero 5. oſtēſum eſt: ſed potiùs ex bonis ipſius Maioratus exoluenda ſit, quæ non poteſt poſſeſſor Maioratus abſq; Regia facultate ex cauſa voluntaria: quamuis ipſi Maioratui vtili obligare, vt ſupra iſto libro cap. 6. oſtendimus.

25 ¶ Ex quibus ceſſat quædam difficultas, de qua reminit Greg. in l. 10. ti. 26. part. 4. verb. *Vendiendo* colum. 5. vbi inquit, ſibi videri rationabile, quòd ſi Maioratus poſſeſſor aliquid ex cauſa trāſactionis ſoluit, ſucceſſor ipſius Maioratus illud eius hæredibus ſoluere teneatur, & ſequens prędecēti, & ſic in infinitum: quamuis in fine illud cogitandum relinquat, hoc namq; iuris Principis ſatis aduerſatur, ex quibus, vt prædiximus, deducitur ſimiles expenſas ad Maioratus ſucceſſores nō expectare: poſſe namq; eſſe eam pecuniā valorē fructuum, quos Maioratus ſucceſſor, ex ipſo Maioratu per totum vitæ ſuæ tempus percipere poteſt, excedat. Similiter etiam poſſibile erit, quòd pecunia potius ex voluntate: quàm ex neceſſitate à Maioratus poſſeſſore calūnioſo litiganti data fuit, tranſactionis colore quæſito, vel quòd non tanta danda eſſet. Quibus caſibus iniuſtiſſimum foret ſucceſſorē ad eius pecunię ſolutionē aſtringere, eo præſertim, quòd pari ratione, eius hæredes poſſent à ſequenti ſucceſſore eandem pecuniæ quantitatem exigere, & hæredes ſequentis ſucceſſoris ab vlterioribus: & ſic in infinitum procederet repetitio, quæ infinitas, & abſurda quæ ex illa ſequerentur, vitanda ſunt, vt in ſimili ſupra lib. 1. cap. 26. nu. 14. annotauimus.

¶ Quod ſi ea trāſactio neceſſaria, vel ſummè vtilis ipſius Maioratus conſeruationi fuerit, ipſeque Maioratus poſſeſſor ad pecuniæ ſolutionem, pecuniam mutuam accepit, vel illam exigere tempore ſolutionis proteſtatus fuit, forſan poſſent eius hæredes illam ab ipſis bonis Maioratus, vel ex fructibus eorum ſi modica ſit exigere. Quaſi rectè Maioratus poſſeſſor negotium ipſius Maioratus, atque etiam ſucceſſorum fecerit, quod ex qualitate tranſactionis, & pecuniæ quantitate, & aliis circunſtantiis à iudicibus æſtimandum erit.

¶ Ad huius tamen limitationis intellectum, vnū vltimo loco conſiderandum eſt. In quo vidi plures æquiuocè procedere: ſcilicet, non eſſe eam limitationem admittendam: quando is, qui petit rem Maioratus illam ſibi pertinere iure Maio- 26
ratus contendit, ſed tantùm, quando illam petit tanquam liberam, nec fideicommiſſo, nec Maioratui ſubiectam. Si enim eam tanquam Maioratui ſubiectam petat, non valet tranſactio: etiam re apud illum poſſidētem dimiſſa. Imò ſequens in gradu eam petere poterit, ac ſi tranſactio facta non fuiſſet. Sicut enim poſſeſſor non poteſt tranſigere: niſi re Maioratus retenta: ita nec petens: niſi re Maioratus ſibi tradita. Et cùm vtrūmque ſimul fieri non poſſit, conſequens eſt, vt quando petens aliquam rem illam tanquā Maioratui ſubiectam petit, & eam poſſidens, illam tanquam rem Maioratus defendit: huic limitationi locus non ſit. Quod ſatis apertè inſinuat gloſ. in l. cùm hi. §. ſi vni. verbo *Tranſigere.* ff. de tranſactio. Ex qua dixit Bartol. in l. nulli. num. 2. ff. eod. quòd illud, quod dicitur, quod valet trāſa- 27
ctio facta à minore, vel Eccleſia, re apud Eccleſiā, & minorem dimiſſa, & non aliàs eſt verum: nedum quando minor, vel Eccleſia poſſident: ſed etiam quando poſſidet aduerſarius, Non enim aliter poterunt minor, ſeu Eccleſia tranſigere: quā ſibi tradito fundo, & poſſidēti aliqua pecunia aſſignata: ſicut enim dicitur minor alienare vel Eccleſia, quādo tradunt fundū ex cauſa tranſactionis: ita etiā quādo fundū quem petūt, apud illius poſſeſſorem dimittunt. Quod inquit Bart. eſſe menti tenendum. Cuius dictum refert, & ſequitur Iaſ. in ead. l. nulli num. 2. quaſi ad fin. Et Calcialupus de tranſact. quæſt. 7. num. 8. Curtius de feud. 4. part. quæſt. 7. num. 96. Pinellus qui id optimè declarat loquens in patre de bonis aduentitiis filij tranſigente in l. 1. 3. part. num. 46. verſic. Sed dum Bald. hic. Idque optimè declarat Tiraquellus loquens in feudo. de retract. Lignagier §. 1. gloſſ. 14. num. 66. vbi plura in idem adducit. Poterit tamen hæc limitatio procedere, quando is qui petit rem Maioratus, illā tanquam liberam

liberam sibi pertinere contendit: vel quando is, qui rem possidet, illam tanquam liberam possidet: dummodò vtróque casu res apud eum, qui iure Maioratus illam petit, vel possidet, maneat.

28 ¶ Tertiò, etiam prædicta regula limitatur: quando ex dispositione statuti compromittendum, vel transigendum est. Tunc namque etiam de rebus Maioratus cõpromitti, vel transigi poterit: dummodò id bona fide factum fuerit. Quamuis enim Maioratus possessor voluntariè transigere, seu compromittere nequeat: necessitate tamen ab statuto coactus, id facere poterit. Nam & bona alienari prohibita ex voluntate alienari non possunt, ex necessitate verò bene possunt alienari vt in l. 1. ff. de fundo, dota. & in l. alienationes. ff. famil. hercis & sic cessat ratio adducta supra isto c. num. 8. quòd super bonis alienari prohibitis nec compromitti, nec transigi potest, illud enim procedit: quando voluntariè fieret compromissum: non quãdo ex necessitate statuti vel simili: quam sententiã tenet Bald. in l. de re. in secunda lectura. ff. de transact. Mar. Antho. Blan. in tracta. de compromissis quarta quæstione num. 28. & Pinel. in l. prima C. de bon. mat. tertia parte num. 44. ad fin. quæ sententia comprobatur ex traditis per Baldum, Salicetum, Paulum & Alex. in l. fina. C. de in integ. resti. vbi dicunt quòd etiam si tutor vel curator super bonis minorũ non possunt transigere nec compromittere, vt in l. transactionis cũ similibus. C. de transact. tamẽ stante prædicto statuto compromittere & transigere possunt & debent quod tradit etiam Ias. post Paul. ibi. in l. si plures quam legit sub. §. fin. l. iurisgentium nu. 14. ff. de pact. & Maranta de ordine iudiciorum in 6. part. tit. de compromisso. num. 8. Sed his non obstantibus contrarium verius videtur, imò quòd etiam stante prædicto statuto, non possit compromitti nec trãsigi super rebus Maioratus: illud enim statutum intelligendum est, vt loquatur in rebus de quibus potest compromitti à partibus: prout eum intellexit Bart. in l. non distinguemus §. de liberali. ff. de arbit. Idem Bart. & Bal. in l. prætor ipse. ff. de tutor & cura. datis ab his. Decius etiam qui hanc sententiam latè probat, in consil. 44. num. 3. vbi inquit, quòd super bonis alienari prohibitis etiam ex forma dicti statuti, non poterit compromitti: quod præterea probatur, quia illud statutum solùm intendit compellere ad compromittendum eos qui possunt, nec tamen volunt vt litium finis sit, & satis in hoc operatur: sufficit autem quòd statutum aliquid operetur vltra ius commune in cæteris verò restringendum est. l. si quando. C. de in offi. testam. & diximus latiùs supra isto lib. c. 2. num. 63. & sic cum illud statutum sit contra ius commune quo nemo ad compromittendum compellitur, nõ est vlterius extẽdendum ad ea de quibus non potest compromitti cùm duo induceret contra ius commune, quòd partes compellantur ad compromittendum, & quòd valeat compromissum in rebus alienari prohibitis quod non est admittendum ex regula l. 1. cum simil. C. de dotis promiss. cum vulgatis.

29 ¶ Quartò predicta regula limitatur: quando ex sententia iudicis preceptum fuerit, vt causa compromittatur, vel de illa trãsactio fiat. Nam quamuis quis inuitus non possit compelli, ad trãsigendum, vel compromittendum ex decis. text. in Auth. vt litigan. iurẽt, §. fina. coll. 9. Per quem tex. dixit Bart. post glo. ibi in l. furti §. qui iussu. ff. de his, qui not. infami. num. 2. quòd iudex. nõ potest cogere partes ad transigẽdum, neque ad compromittendum. Dixit etiam Bald. in l. ex stipulatione 30
num. 1. C. de senten. & interlocu. omni iudi. quòd concordia potest suaderi: non imperari. Quibus plura cumulat Feli. in Rub. de tregua & pace nu. 1. & 2. Hoc tamen fallit: quando lis est inter insignes personas, atque multũ intricata, & diu duratuta. Tũc enim partes à iudicibus compelli poterunt ad trãsigendum atque compromittẽdum, præsertim si ex litis prosecutione rixæ, seu scandala exorti timeantur. Idque probatur ex tex. in c. placuit. 90. dist. Quem tex. adhoc not. Abb. in c. nouit de iudi. num. 9. atque Felin. qui plura in idem adducit in d. Rub. de Tregua & Pace. nu. 5. & 6. Quod nedum in bonis liberis: sed etiam in bonis Maioratui subiectis procedit. Cùm vtroque casu eadem ratio militer, & propter scandalum vitandum feuda dignitatum Regalium quæ aliàs indiuidua sunt, diuidi possint: prout supra lib. 3. c. 1. nu. 23. ostẽdimus. Sicque pronuntiatum fuit in quodam Regio supremo cõuentu in quadã lite arduissima, quę in illo vertebatur, posteaq; in eius sententiæ executionem transactio super bonis Maioratus facta fuit: quæ etiam fuit Regia facultate confirmata, sed vtrum hoc fieri possit ex sola sententia absque Regia facultate dubium videtur: ideóque de illo cum casus contigerit, deliberandum erit.

¶ Quinta & vltima limitatio sit: quando in com- 31
promisso, vel transactione consentiunt omnes hi, quorũ fauore alienatio prohibita est. Cùm enim eis consentientibus bona fideicommisso subiecta alienari possint. l. quoties ab omnibus. C. de fideicommiss. consequens est, vt à fortiori de illis eodem pacto compromitti, seu trãsigi valeat. Sed hæc limitatio parũ quo ad bona Maioratus prodesse poterit. Cùm enim Maioratus successio perpetua sit: etsi præsentes consentiant: nascituri tamen in infinitum compromisso, seu transactione non astringentur: prout supra lib. 1. c. 8. num. 27. ostensum est.

¶ Sed dubitari solet vtrum aduersus huiusmodi 32
transactiones & compromissa exceptiones, quæ aduersus alias transactiones competere solent proponi possint: præsertim si à Rege confirmatæ sint, vel in personam Regiam compromissum sit. Et quanuis quando in Regẽ compromissum fuit, res ista, ex quadam decentia dubitationem admittere possit: ex stricto tamen iuris rigore videtur dicendum Regiam authoritatem non excludere: quin exceptiones legitimæ aduersus eas trãsactiones, seu compromissa obijci valeant, præsertim: si dolus ex proposito, vel metus in illis interuenit. Ex eis namque transactiones, & compromissa nulla, atque inefficacia reddi solent. l. actione administratæ. C. de transactio l. sub prætextu. & l. interpositas. C. eod. tit. Nec Princeps 33
censetur transactiones, seu compromissa, in quibus dolus, seu metus interuenerit, confirmare. Imò id in quacunque cõfirmatione & alia dispositione excepta censetur. l. creditor. §. Lucius. ff. manda. l. authoritatem. C. vnde vi. vbi Bart. & communiter Scrib. id not. l. nec auus cum simili. C. de emancipa. libe. Imò nec Princeps cẽsendus erit confirmare actum, in quo enormissima læsio interuenit. Nec eius confirmatio aufert remedium reciserium, quod ex enormissima læsione concedi solet, vt opinantur Bellamera. decis. 502.

& Thom.

& Thom. Gramma. decisi. 66. num. 50. 51. & 52. Authoritas namque Principis solum efficit, quòd valeat transactio, quæ alioqui non valeret. Text. in c. 1. de transactio. Hoc tamen nō obstante contra illam omnia opponi poterunt, quę cōtra transactionis validas opponi solent, vt optimè considerat Decius in c. 1. de confir. vtil. vel inutil. nu. 7. ad fin. Idque in dolo, metu, subreptione & alia quacunque machinatione pro culdubiò verū est.

34 ¶ De enormissima autem læsione dubitari solet: vtrum aduersus huiusmodi transactiones admitti debeat. In qua quæstione varia Scrib. tradiderūt. In hoc tamen omnes consentiunt, quòd habita ratione valoris illius rei, quæ ex transactione dimissa est, & quantitati, quæ dimittenti præstita fuit, læsio quantuncumque enormissima consideranda non sit. Nec enim dici potest transigentem deceptum fuisse ex eo, quòd rem centū milia aureorum valētem pro mille, vel etiam pro quingentis, seu cētum aureis dimiserit. possibile namque esset actionem, quæ ad illam rem vendicandam sibi competebat, nec tanti æstimari debuisse. Quod iurisconsultus sic intelligendus in l. Lucius. §. fina. ff. ad Trebel. ibi. *Quadruplo amplius in hæreditate fuisse* satis manifestè demonstrat. Id ipsum ostendit l. 34. titulo 14. parti. 5. ibi. *Quanto-*
35 *quier que montasse aquella parte, que quitasse el demandador.* Quæ sic intelligenda est, reiecto intellectu Gregorij. ibi. verbo. *Quantoquier*, dicentis ex ea lege huius quæstionis difficultatem cessare: tametsi nihil ampliùs: quam d. l. Lucius. §. fin. eam legem partitarum dixisse, satis compertum sit.

¶ Respectu tamen dubij euentus litis, & valoris: non rei, quæ petebatur; sed actionis ad illā competentis Bar. in l. 2. C. de rescind. vendi. num. 6. & in l. si quis cum aliter. ff. de verbo. obliga. num. 3. post. glos. ibi. verbo. *Posse*. (quæ rectè considerata hoc sentit) dixit transactionem ob lęsionem vltra dimidiam rescindi posse. Sed ex aduerso etiam habita consideratione ad dubium litis euentum, ex læsione vltra dimidiam, transactionem rescindendam non esse: dixit, glos. in c. cum causam. verbo. *Restituerent*. de emptio. & vendi, vtramque autem opinio. plures sequuntur: adeò, vt vix discerni valeat quæ sit magis communis opinio. Quos satis diligenter post cæteros recensuerunt Pinelus in l. 2. 1. par. c. 4. nu. 13. & 14. & D. Anton. de Padilla, ibi. num. 23. Quorum primus opinio. Bar. secundus verò opinio, contrariam probat. atque Anto. Gabriel. lib. 3 communium opin. tit. de emptio. & vendi. conclu. 1. num. 68. Qui plura in vtranque partem adducit: adeò, vt superfluum sit iam in enumerandis harum opinio. authoribus tempus consumere.

36 ¶ Cæterum in hac opinio varietate ea concordia mihi semper placuit, quòd scilicet, si lęsio in transactione etiam habita consideratione ad dubium [illegible] euentum, seu ad actionis valorem solum in modico excessu vltra dimidiam contingat, recisioni transactionis locus non sit. Non enim eius qualitatis ea læsio est, vt ex illa dolus ex proposito: sed solum re ipsa præsumendus sit, vt in d. l. si quis cum aliter. ff. de verbo. obliga. communiter Scribentes annotare solēt. Ex qua sola transactio rescindenda non est. Si vero ea læsio: nedum vltra dimidiam in modico excessu: sed etiam in maximo habito respectu ad litis euentum cōtingat: veluti, si vltra duplum, vel triplum iusti pretij læsio protrahatur, vel alias adeò maxima læsio sit, vt non sit verisimile hominem sanæ mentis absque dolo ex propo sito, & machinatione in ea incurrisse, dicendum sit, eam transactionem veluti ex dolo ex proposito verisimiliter factā rescindendam esse. Quod sic optimè resoluunt Corneus consi. 166. num. 11. lib. 1. Decius in l. cum te. nu. 1. C. de transactio. Idem Decius consi. 60. nu. 4. Idem consil. 551. num. 6. & consil. 203. num. 4. Thom. Gramma. decisione 66. num. 44. 47. & 48. Aymon. consi. 51. num. 26. Cagnolus in d. l. 2. C. de rescind. ven. num. 80. & in l. si quis maior, num. 37. C. de trāsactio. Xuarez allega. 22. col. fi. Carolus Moli. ad Alexan. consi. 42. num. 11. libr. 1. Et plures alij, quos referūt Pinelus in l. 2. prima part. c. 4. nu. 26. & Dominus Antonius de Padilla ibidem. nu. 23. & Antonius Gabri. lib. 3. commu. opi. tit. de emptio. & vendi. conclu. 1. num. 68. Quæ opin. nedum æquitatem habet, vt dixit Pinelus vbi supra sed etiam iuris solidissimis rationibus, & fundamentis comprobatur, vt ex his, quæ Scribent. superiùs citati adducunt, comprehēditur. Ad quod ostendendum sufficit ea sola ratio de qua paulò antè meminimus, eáque facilius in transactionibus minorum & mulierum admitti solet, vt prædicti Doctores aduertunt. Tametsi non rectè illud quòd de probanda enormissima læsione respectu dubij litis euentus diximus, in practicam deduci possit, qua ratione hæc exceptio non facilè aduersus transactiones, vel compromissa admittenda erit.

¶ Hæc autem remedia, seu actiones, quæ aduer- 37
sus transactiones intentari posse diximus, triginta annis finiuntur, nec vlterius protrahi valent. Cùm nulla actio: siue personalis, siue realis, siue mixta in longius tempus protrahatur: sed omnes eo tēpore de perire soleant. l. sicut. C. de præscrip. 30. vel quadraginta annorum. l. 1. C. de annal. excep. l. 63. Tauri, quæ hodie est l. 6. tit. 15. lib. 4. in nou. leg. Reg. collect.

¶ Quod tempus aduersus omnes successores in 38
infinitum simul, vno atque eodem tempore currere poterit, omnibúsque etiam nondum natis præiudicabit. Nam etsi in præscriptionibus, & vsucapionibus rerum, vel iurium Maioratus contrarium dicendum sit, vt infra isto libro. cap. 10. num. 3. dicemus. Illud tamen in casu de quo agimus, non procedit: cum iam ad effectum transigendi ex Regiis facultatibus bona libera effecta fuerint, perindéque tanquam libera in exercitio, & præscriptione actionum, consideranda sint. Quod, quando in Regiis facultatibus, seu harum transactionum confirmationibus adiectum est, quòd bona Maioratus ad effectum transigendi libera efficiūtur, probabiliter dici poterit. Tametsi replicari valeat, quòd cum transactio, & confirmatio ex dolo ex proposito, & re ipsa, & metu quę in illis interuenerunt, rescindenda sint. Similiter ea clausula & omnia alia in confirmatione, & transactione contenta nullius effectus censeri debeant: sed potest dici, quòd hoc intelligēdum sit, iam dolo, seu metu, vel enormissima læsione probatis, Sed interim dum hoc probatum nō est, quo ad ordinem procedendi. atque actionū exercitium, & omnia alia ea bona tanquam libera iudicanda esse. Id namque Regia facultas operatur. Nec dici poterit adhuc quo ad hunc effectum, etiam probationes doli, vel metus, aut enormissimæ læsionis admittēdas esse, cum hoc probato, etiam quo ad actionum exercitium transactio,

atque

atque etiam Regia confirmatio non præiudicet. Nam neceſſarium eſt hoc ita reſtringere vt res ipſa in infinitum non procedat, alioqui namque etiam poſt mille annos idipſum à ſequentibus ſucceſſoribus effici poſſet, quod ſatis abſurdum futurum eſſet: de his tamen cum caſus contigerit, deliberandum erit.

39 ¶ Hæ autem tranſactiones, atque etiam compromiſſa laudo, & emologatione ſubſequutis, litis ingreſſum præcludere ſolent: adeò, vt ſi de eis excipiatur de illis ante litis conteſtationem agendum ſit. l. fratris. C. de tranſactio. l. poſtquam liti. C. de pact. tex. in c. 1. de lit. conteſta. lib. 6. l. 7. tit. 16. part. 3. l. 5. tit. 10. ead. part.

40 ¶ Sed hoc intelligendum erit dummodò hæ exceptiones in promptu ſint, nec altiorem indaginem requirant. Si enim facilè expediri non poſſint, in ſententiam diffinitiuam reſeruantur. l. nam & poſtea. in princi. ff. de iureiurand. ibidem. *Si ambigitur an iuſiurandum ſit datum exceptioni locus erit.* vbi gl. verb. *Exceptioni.* id not. quam ſequuntur Bart. Ang. Fulgo. Paul. Alexan. Iaſ. & communiter Scrib. ibidem, vbi ipſe Iaſ. num. 23. hunc eſſe communem illius. l. intellectum profitetur. idque cõprobatur ex regula vulgari quòd ſcilicet quando aliqua exceptio proponitur in iudicio præparante, quæ altiorem indaginem requirat, eius deciſio in iudicium præparatum reſeruanda ſit. l. 3. §. ibidem. ff. ad exhib. Quod in l. is, quo in princ. ff. vt in poſſeſ. lega. & in l. ille à quo. §. ſi teſtamento. ff. ad Trebel. & in l. fin. C. de edict. Diui Hadria. tollen. & in l. 4. §. condemnatum. ff. de re iudi. & in aliis pluribus locis Scribentes communiter annotare ſolent.

41 ¶ Ex quibus aſſignatur notabilis concordia inter d. l. 5. tit. 10. part. 3. & l. 10. tit. 3. eadem part. ibi. *Que non ſe deue el iuzgador detener por ellas de yr adelante por el pleyto principal.* Quarum prior, quæ eſt. d. l. 5. dixit. Propoſitis exceptionibus dilatoriis, quæ ex iuris communis diſpoſitione litis ingreſſum impediũt, ſuperſedendũ eſſe in negotio principali, donec ipſæ exceptiones decidantur. Poſterior verò, quę eſt. d. l. 10. inquit, quòd nõ debet iudex immorari in illarum cognitione: ſed debet de illis ſimul cũ cauſa principali cognoſcere. Prima namque intelligenda eſt: quando exceptiones in promptu ſunt, ſecunda verò, quando altiorem indaginem requirunt. Idque apertè inſinuãt verba. dictæ l. 10. ibi. *Non ſe deue el iuzgador detener por ellas.* Ex quibus verbis comprehẽditur exceptiones, de quibus in ea lege agitur, eius qualitatis eſſe, vt abſque mora, & longo examine de illis ante negotiũ principale agi nõ poſſit. Sicque eas leges concordat Greg. in d. l. 5. verb. *Primeramente.* Eáq; cõcordia vera, atq; iuridica mihi videtur: tametſi ſciam pluribus ex d. l. 10. perſuaſum fuiſſe, iã correcta eſſe iura dicentia, ante litis conteſtationem de exceptionibus litis ingreſſum impedientibus

42 cognoſcẽdum eſſe. Sicq; cõmunis ſtylus in Regiis conuẽtibus inualuit, vt indiſtinctè propoſita exceptione litis ingreſſum impediẽte in vim dilatoriæ, & petita ſuper illa pronuntiatione fiat prouiſio, vt pars illam proponẽs litẽ conteſtetur reſeruata exceptione in illud tẽpus, quo negotiũ principale diffinitiuè decidendum eſt, ex dicta. l. partitarum. Et ex eo etiam quòd propè ſemper huiuſmodi exceptiones ſoleant altiorem indaginẽ exigere: ſed is ſtylus ad iuris diſpoſitionẽ potiùs reducendus erit. Cùm enim, vt plurimũ in his compromiſſis & tranſactionibus ex ſcripturarum inſpectione, & temporis lapſu illico comprehendi poſſit: vtrum exceptiones aduerſus illas propoſitæ admittendæ, vel reiiciẽdæ ſint. Nec de ipſis exceptionibus ad hoc efficiẽdum agẽdum ſit, poterit cauſæ principalis ingreſſum huius articuli deciſio procedere. Quòd ſi id fieri non poſſit, ex eo quòd altiorem indaginẽ requirat in diffinitiuam ſententiam reſeruandum erit: quando autem negotium cenſeatur, altiorem indaginem requirere ſupra lib. 3. c. 13. num. 15. annotauimus.

¶ Illud autem vltimo loco ſciendum eſt, quòd is, 43
qui ex cauſa tranſactionis aliquid ab aduerſario recepit, ſi tranſactioni ex aliqua cauſa contraueniat, non aliter audiendus erit: quàm reddita ea quantitate, quæ ex cauſa trãſactionis ſibi præſtita eſt: ſi id pars aduerſa oppoſuerit. l. ſi diuerſa. ibi. *Refuſa pecunia.* C. de trãſactio. l. cùm te fundum. C. de pact. int. empto. & vendi. & vtrobiq; per Scrib. Idque not. Bald. in cap. 1. §. notandum. num. 1. de his, qui feud. dar. poſſ. Afflict. deciſione 220. num. 4. vbi ſic fuiſſe deciſum profitetur Thom. Gram. deciſione 66. num. 22. Roland. Valle. qui plura refert conſ. 59. num. 7. & alibi ſæpè Scrib. id not. Ex quibus conſtat non omninò huic articulo conuenire titulũ. C. de reputatio. qui ad illũ frequenter trahi ſolet. Nam etſi verum ſit, quòd quando reſcinditur cõtractus factus à minore ipſe debeat reſtituere omne illud, quod occaſione illius contractus ab aduerſario recepit ex d. tit. C. de reputatio. ſicut etiam efficiendum eſt, in tranſactione. In hoc tamen hæc differunt, quòd in tranſactione ſtatim actione propoſita, is qui contendit tranſactionem ipſam impugnare tenetur pretium reſtituere. Nec aliter ſuper ea actione audiri poterit: minor autem petens contractus reciſionem: non tenetur vſque ad finem litis pretium reſtituere, vt conſtat ex l. vnica illius tit. vbi gloſſ. verbo. *Debet reſtitui,* & communiter Scrib. id not. Quod ſingulariter aduertendum eſt, ne in hac materia æquiuocè procedatur. Gregorius 15 in decis. 344 n. 7, et 17, et Rocc. 418 n. 9.

¶ Hoc autẽ in pecunia, vel alia re, quæ occaſione 44
tranſactionis agẽti ab aduerſario tradita eſt, procedit. Nõ autem in pœna ex trãſactione promiſſa: ea námque non niſi lite iam deffinitiuè deciſa, peti poterit. Imò nec ſemper illam ſoluere tenetur agens ſi in lite ſuccumbat: ſed ab eius ſolutione excuſabitur, ſi habuit iuſtam cauſam litigandi, [illegible] in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verbo. obligat. Paul. num. 5. Alexand. num. 5. & 6. & num. 18. Iaſ. nu. 17. & communiter Scrib. id not. Pro quorum opin. facit tex. not. ab. vbi bona gloſſ. in l. de rebus. ff. de arbit.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio longi temporis. 10. vel 20. annorum nullo modo admittitur in bonis Maioratus etiam cum titulo & bona fide & etiamſi res non à prohibito ſed ab alio habita fuerit.*

2 *Præſcriptio. 30. vel. 40. annorum procedit in rebus Maioratus.*

3 *Præscriptio.30.vel.40.annorum aduersus possessorem Maioratus cum quo impleta est, admittitur, non verò contra alios successores.*

4 *Præscriptio quæcunque inchoata ante Maioratus institutionem, benè procedit in bonis posteà in Maioratu insertis.*

5 *Prohibitio alienationis superueniens post inchoatam præscriptionem, non impedit eam.*

6 *Præscriptio contra successorem* Maioratus *admittitur: quando ab illo denuò incepit.*

7 *Præscriptio currit etiam contra successorem* Maioratus *alienationem scientem: quando res fuit expressè prohibita alienari, & num.9.*

8 *Impeditus non videtur qui facilè impedimentum tollere potest.*

9 *Præscriptio immemorialis in rebus* Maioratus *etiam contra omnes successores admittitur.*

10 *Antiquitas temporis facit vt præsumatur assensus Regius in feudi alienatione.*

Vtrum in bonis Maioratus præscriptio admittenda sit.

CAPVT DECIMVM.

SOLENT etiam præscriptione bona Maioratus extingui: idcircóque de hoc etiam extinctionis genere in hac parte agendum erit. Qua in re, vt in ea vera resolutio deinceps habeatur, tres communes, ac generales Regulæ, & conclusiones præmittendæ
1 sunt. Prima, in bonis Maioratus præscriptionem longi temporis.10.vel. 20. annorum nullo pacto admittendam esse. Quæ cóclusio clarissimè probatur ex tex.in l.fin. §. sin autem sub conditione. C.communia de lega.ibi. *Vt nec vsucapio, nec longi temporis præscriptio contra legatarium vel fideicommissarium procedat.* Per quem tex. id in longi temporis præscriptione communiter Scriben. not. Háncque opinionem communem esse profitetur Anton. Gabriel. qui plura in idem adducit lib.5. com.opin.tit.de prescript.conclus.13.nu.1. Quod procedit etiamsi adsit titulus & bona fides in præscribente: vbi námque lex inhibet vsucapionem, bona fides possidenti nihil prodest.l.vbi lex, cum similib.ff.de vsucapio. Et etiamsi res non ab ipso prohibito: sed ab alio tertio bona fide empta fuerit. Cùm enim alienandi prohibitio in bonis Maioratui subiectis: in rem: non autem in personam directa sit, non est attendendum, à quo res alienata fuerit: sed vtrũ alienata sit. Omnis námque qui illam alienat aduersus prohibitionem efficit: etsi Maioratus successor non sit: prout supra lib.1.cap.4.num.22. apertissimè probauimus. Perindéque ad quemcúmque alienantem decisio tex.in d.§.sin autem sub conditione, & rationes, quibus Doctores hanc opin. probant adaptari poterunt. Quæ opin. vera mihi videtur illámque veriorem esse profitentur Xuarez allega. 3. pagi. secunda ad fin. Gregorius Lopius in l.10. titu. 26. part.4.in gloss.verbo. *Ni le empece*, col.8.versiculo. Sit tertius casus, & Anto.Gometius in l.40.Tauri num. 90. aduersus plures quos refert Pinel. in Auth. nisi tricennale. C. de bon. mater. num.35. vbi eam opi.plurium, atque grauissimorum virorum authoritate comprobat & aduersus quamplures, quos refert Anton. Gabriel.d.titu.de præscript.conclus.12.num.14. & 15. Quanuis enim ea opin. communis sit, non tamen præcisè ab his, qui illam sequuntur, probatur. Nec etiam ratio quaillam probauimus, congruum responsum admittit.

¶ Secunda conclusio est, in bonis Maioratui, vel fideicommisso subiectis vel alias alienari prohibitis, præscriptionem longi temporis.30. vel. 40. 2
annorum admittendam esse. Cùm enim tex.in d. §.sin autem sub cõditione solam præscriptionem longi temporis excludat: consequens est, vt sub ea exclusione, longissimi temporis præscriptio non comprehendatur: imò ea à contrario sensu necessariò admittenda sit. Quod censuerunt Corneus cons.38.nu.10. lib.1.& cons.117.num.6.cum seq. eod.lib.Ripa.nu.113, Crottus nu.140.Loazes nu. 191.Alciatus.nu.48.& com.Scrib.in l. filiusfamiliàs.§.Diui.ff.de lega.1, Grattus cons.21.nu.36.lib. 2.Pinelus qui plura refert in d. Auth.nisi tricennale.nu.22.Ant.Gabr.qui hãc cõmunem opi.esse profitetur lib.5.cómunem opi.concl.13. nu.9. Et alibi sæpè Scri.Eáque opi. vera est: tametsi cõtrariam, imò quòd in bonis Maioratus, nec etiã longissimi temporis præscriptio aduersus possidentem Maioratum admittẽda sit, probare tentauerit Ant.Gomet.in d.l.40.Tauri nu.90.versic.certè ego teneo contrariam.

¶ Tertia conclusio sit præscriptionem longissimi, 3
temporis. 30. vel. 40. annorum in bonis Primogenio subiectis solum procedere aduersus Maioratus possessorem: non autem aduersus cæteros successores, quorum dies nondũ cessit. Cùm enim hi non valeant ante diei in quem vocati sunt aduentum agere: consequens est, vt nec aduersus illos præscriptio procedere possit: nec etiam aduersus nascituros. Impeditis námq; agere, vel his, qui nõ sunt in rerum natura, tempus currere non potest, nec etiam negligentiã imputari. Quod dixit Pau.qui huius opi.præcipuus author esse censetur cons.467.incipi. in casu præmisso num.2.& 3.lib.2.Quẽ sequutus fuit in rebus Maioratus loquẽs Rodericus Xuarez allega. 3. vbi notabiliter prosequitur materiam: etsi nõ bene citet. d. cons. Pau.Decius cons.445.nu.47.Crottus in d.l.filiusfamiliàs.§.Diui.nu.146.vbi Ripa. nu.116.& Loazes nu.191.Alciatus nu.48.& commu.Scribent.id not.Curtius Iun.cons.181.nu.5. & in fin.eiusdem cons.Rubeus cons.84.nu.6.Paris.cons.23.nu.199. lib.1.idem in c.cùm nõ liceat nu.18.in fin.de prescrip. Pinelus qui plura refert: dicẽs hãc esse com. opi.in d.Auth.nisi triennale.nu.49. Iterùm nu.55. in princ.tametsi statim.eod.num.contrariam opi. Imò quòd præscrip.longissimi temporis aduersus omnes Maioratus successores tã natos: quam nascituros extendatur, probare tentauerit. Sed com. opi.sequutus fuit Ant.Gabr.lib.5.com.opi.tit.de prescrip.concl.11.& 13.vbi plures eandẽ sequentes refert, illámq; in Hispanorũ Maioratibus loquẽtes, probãt Greg.in d.l.10.tit. 26.part.4.verb. *Ni le empece*.col.8.vers.Sit secũdus casus, atq; Ant. Gomet.in l.40.Tauri nu.90.vers. Quod tamẽ subintellige. Eaq; opin. proculdubiò vera & com.est.

¶ Hæc

¶ Hæc tamen vltima concluſio, in qua præcipua huius materiæ ſubſtantia comprehenditur, multipliciter limitari poteſt. Primò: niſi præſcriptio in 4
vita inſtitutoris, & ante ipſius Maioratus inſtitutionem cæpta fuerit. Tũc námque res Maioratus tempore ordinario, cum titulo, & bona fide præſcribi poterunt, eáque præſcriptio aduerſus omnes Maioratus ſucceſſores protrahẽda erit. Quod 5
probatur ex tex. in l. ſi fundũ. ff. de fund. dotal. vbi alienationis prohibitio ſuperueniẽs poſt inchoatam præſcriptionẽ, nõ efficit rem impræſcriptibilem: imò eo non obſtante præſcriptio perfici poteſt. Quẽ tex. ad id not. Bart. in l. fin. C. in quibus cauſis in integrum reſti. non eſt nece. Bald. in l. 1. nu. 19. C. de ſer. fugi. Abb. nu. 7. & Pariſi. num. 17. in c. cum nõ liceat. de præſcrip. Idque in rebus fideicõmiſſo ſubiectis, ſeu aliàs alienari prohibitis verũ eſſe cenſuerunt Crottus nu. 141. Loazes nu. 191. Alciatus nu. 47. in d. l. filiusfamilias. §. D. Ant. Gabr. qui plura refert. d. tit. de preſcrip. concluſi. 13. nu. 8. Quod pari ratione in præſcriptione cœpta poſt Maioratus inſtitutionẽ eo tempore, quo Maioratus reuocari poterat, dicendum erit. Cùm eo tempore non ſit quid obſtet inſtitutori: quin poſſit bona Maioratus alienare, & quin etiam aduerſus ipſum præſcriptio valeat inchoari.

¶ Secunda limitatio, quòd adueniente die fideicommiſſi, vel ſucceſſionis Maioratus præſcribi 6
poſſit aduerſus ſequentem ſucceſſorem: dummodò ab illo denuò præſcriptio incipiat: prout optimè declarat Pau. in d. l. fi. §. & quia verſic. adde aliam vtilitatẽ. C. cõmunia de lega. Fulgo. in ead. l. §. ſin autẽ ſub cõditione vltimo notab. Corneus conſ. 117. nu. 10. cũ ſeq. lib. 1. Ant. Gabr. qui plura refert d. tit. de præſcrip. concluſ. 13. nu. 17. & 18.

¶ Cæterùm quanuis hęc limitatio iure communi conſiderato vera ſit: non tamen poteſt ad Hiſpanorum Maioratus adaptari. Cùm enim in illis adueniente die ſucceſſionis dominium, ac poſſeſſio ciuilis, & naturalis bonorũ Maioratus in ſucceſſorem pertrãſeant: etſi in vita prædeceſſoris ea bona alienata fuerint, non poterit aduersùs Maioratus ſucceſſorem præſcribi: cũ in præſcribente deficiat poſſeſſio ciuilis, atque etiam naturalis. Et ſine poſſeſſione ciuili præſcriptio non procedat, regula ſine poſſeſſione de regu. iuris lib. 6. & etiã contra habentem poſſeſſionem ciuilem preſcribi non poſſit. l. malè agitur. Cùm ſimil. C. de præſcri. 30. vel 40. anno.

7 ¶ Tertia limitatio ſit: quando res Maioratus expreſsè alienari prohibentur. Cùm enim alienatis rebus Maioratus, à proximiori Maioratus ſucceſſore ſtatim vendicari poſſint: etiam nõ adueniente die fideicommiſſi: prout, ſupra lib. 1. c. 16. num. 32. cum ſeq. oſtenſum eſt. Cõſtat etiam cõtra eundem ſucceſſorem alienationem ſcientem ſtatim incipere currere preſcriptionem. Quod probatur euidentiſſimo fundamento: nam ratio præcipua, in qua fundatur opin. dicentium, non preiudicare præſcriptionem ſequentibus ſucceſſoribus eſt, quia agere non poſſunt: niſi adueniente die fideicommiſſi, vt Scrib. ſupra iſto. cap. nu. 3. citati cenſuerunt. Cùm igitur in caſu de quo agimus ſtatim ſequens in gradu agere poſſit, conſtat ex die alienationis aduerſus illum præſcriptionem procedere. Imò nõ ſolùm in caſu de quo agimus, preſcriptio currere poterit aduerſus primum Maioratus ſucceſſorem: ſed etiam aduerſus ſequentes ſucceſſores alienationẽ rerum Maioratus ſcientes. Cùm enim ipſi quanuis vlteriorem gradum teneãt, poſſint primum ſucceſſorem requirere, vt alienationem reuocet, & illo negligente de eius reuocatione agere, vt in l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. communiter Scrib. annotare ſolẽt, & ſupra iſto lib. c. 1. num. 13. & 14. oſtendimus: conſtat, contra 8
illos etiam poſſe currere præſcriptionem: cum non dicatur impeditus agere, qui facilè impedimentum remouere poteſt. l. qui poteſt facere. ff. de regulis iuris. l. quibus diebus. ff. de condi. & demonſt. Per quæ iura id in ſpecie de qua agimus not. Alex. conſ. 72. nu. 13. lib. 3. Iacob. poſt Paul. ibi. in l. 2. ff. de iudi. nu. 8. Ant. Rubeus in l. non ſolum. §. morte. nu. 30. ff. de nou. ope. nuntia. Idque dixit ſatis eleganter: quãuis dubius Loazes in d. §. Diui. nu. 191. vbi ſe remittit ad notata. in Rub. C. de ſucceſſor. edicto.

¶ Hæc tamen limitatio ſublimitanda eſt: niſi in 9
Maioratu dictum ſit, quòd Maioratus poſſeſſore, bona eiuſdem Maioratus alienante vel alienare incipiente dominium, & poſſeſſio bonorum Maioratus in ſequentem pertranſeant, ac ſi poſſeſſor naturaliter mortuus fuiſſet. Cùm enim ſtatim facta alienatione dominium, & poſſeſſio ciuilis & naturalis bonorum Maioratus in ſequentem ſucceſſorem pertranſeant, nec ſine poſſeſſione præſcriptio procedere poſſit: conſequens eſt vt nec aduerſus ſucceſſores res Maioratus præſcribi valeant. Ad quod ſemper animaduertendum eſt: ne in applicatione harum limitationum ad Hiſpanorum Primogenia æquiuocè procedatur.

¶ Quarta limitatio ſit: quãdo præſcriptio memo- 10
riam hominũ excedit, ea námque omnibus ipſius Maioratus ſucceſſoribus præiudicabit ex eo, ꝙ ex tanti temporis lapſu, Regia facultas, & omnia ad id neceſſaria præſumantur. Quod in Hiſpanorum Maioratibus verum eſſe cenſuerunt Xuarez d. alleg. 3. pag. 3. Greg. in l. 10. tit. 26. part. 4. verbo. *Ni le empece*. col. 8. fin. verb. Ant. Gometius in l. 40. Tauri. nu. 90. ad fin. Quibus adiiciẽdum eſt aſſenſum Regium in alienatione feudi requiſitum, ex antiquitate tẽporis præſumẽdum eſſe: prout opinatur Matthęus de Afflict. qui plura in idẽ adduc- 11
cit in c. Imperialem, verſic. 24. Quero. de prohibi. feu. alien. per Frederi. num. 27. vbi reſoluit. 30. annorũ lapſum ad id preſumendũ ſufficere. Hoc autem vltimũ in Maioratibus admittendũ non erit.

SVMMARIA.

1 *Bona Maioratus non poſſunt fiſco adĳci ex delicto Maioratus poſſeſſoris.*
2 *Ius patronatus, & alia iura, quæ non poſſunt tranſire in hæredem extraneum, non poſſunt tranſire in fiſcum ex confiſcatione.*
3 *Feudum non poteſt tranſire in fiſcum, ex delicto vaſſalli.*
4 *Emphytheoſis non poteſt fiſco adĳci, ex delicto Emphytheotæ.*
5 *Bona prohibita alienari, non poſſunt tranſire in fiſcum, ex confiſcatione.*

6 *Bona fideicommisso subiecta non possunt transire in fiscum, ex confiscatione.*
7 *Alienare non potest delinquendo, qui non potest alienare contrahendo.*
8 *Delinquens censetur cum fisco: quasi contrahere.*
9 *Bona, quæ à genere, vel maioribus processerunt, fisco ex delicto non adÿciuntur.*
10 *Delictum prædecessoris non potest præiudicare successoribus in bonis Maioratus.*
11 *Vsusfructus bonorum Maioratus transit in fiscum durante vita possessoris: qualitérque hoc intelligendum sit.*
12 *L. Statius Florus. §. Cornelio felici. ff. de iur. fisc. declaratur.*
13 *Commoditates rerum Maioratus transeunt in fiscum durante vita possessoris: etiam stante expressa alienationis prohibitione.*
14 *Institutor Maioratus non potest disponere, vt commoditates rerum Maioratus non transeant in fiscum durante vita possessoris.*
15 *Institutor Maioratus potest prohibere: ne vsusfructus transeat in fiscum viuente possessore.*
16 *Institutor Maioratus potest prohibere: ne commoditates transeant in fiscum viuente possessore, successionem Maioratus in sequentem successorem transferendo.*
17 *Clausula translationis successionis Maioratus in sequentem successorem, ex delicto possessoris: qualiter apponenda sit.*
18 *Bona Maioratus, vtrum possint fisco adÿci, ex delicto institutoris.*
19 *Bona alteri donata, vel obligata etiam reuocabiliter non transeunt in fiscum.*
20 *Maioratus in testamento, vel codicillis institutus reuocatur ex delicto institutoris, ex quo pœna mortis, vel amissionis bonorum irrogatur.*
21 *L. 4. Tauri, quæ hodie est. l. 3. tit. 4. lib. 5. Noui ordina. declaratur.*
22 *Donatio causa mortis reuocatur, donante ad mortem damnato.*
23 *Maioratus quo ad inducendam reuocationem, ex crimine subsequuto, vel non, cui dispositioni comparandus sit.*
24 *Bona Maioratus non confiscantur ex delicto successoris, cui nondum eius successio delata est.*
25 *Bona Maioratus: vtrum ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ & contra naturam confiscari valeant.*
26 *Maioratus absque Regia facultate institutus: vtrùm ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ confiscari valeat.*
27 *Facultas Principis, qua cauetur, vt bona Maioratus non possint ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ & humanæ: vtrum obseruanda sit.*
28 *Feuda propter crimen læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ confiscari possunt etiam in præiudicium agnatorum.*
29 *Regna ex crimine hæresis perpetuò confiscari possunt.*
30 *Iura libertorum, & alia iura, quæ non possunt transire in hæredes extraneos ex crimine læsæ Maiestatis fisco adÿciuntur.*
31 *Bona Maioratus absque Regia facultate instituti, ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ fisco non adÿciuntur.*
32 *Iura libertorum ex crimine læsæ Maiestatis non confiscantur.*
33 *Feuda, quæ ad hæredes extraneos transire non possunt, ex crimine læsæ Maiestatis non confiscãtur.*
34 *L. 3. tit. 2. part. 7. declaratur.*
35 *Feudum antiquum, & familiare non potest fisco ex crimine læsæ Maiestatis adÿci in sequentium præiudicium.*
36 *Tex. in c. 1. §. denique, quæ fuit. 1. causa benefic. amitten. & tex. in c. 1. si vassallus feu. priuſ. & in c. 1. §. si vassallus si de feud. fue. contro. inter dominum & agna. declarantur.*
37 *Regnũ propter hæresim Regis, potest ab illo, & eius successoribus auferri, si in hoc totius Christianitatis, vel ipsius Regni damnũ quo ad Religionẽ versetur, nec aliter eidẽ dãno succurri valeat.*
38 *L. 1. C. de bon. libert. & l. eorum. ff. ad l. Iul. Maiestat. & l. iura libertor. ff. de iure patron. declarantur.*
39 *Bona iure Maioratus alicui atque eius descendentibus à Principe donata, ex crimine læsæ Maiestatis confiscari possunt.*
40 *Feudum ob feloniam aduersus dominum commissam, ad ipsum dominum exclusis agnatis reuertitur.*
41 *Donatio ex ingratitudine aduersum donantem commissa reuocatur.*
42 *Regia Pragmatica, à Rege Henrico Secundo lata interseritur, atque declaratur.*
43 *Feudum concessum in remunerationem seruitiorum ob feloniam non amittitur.*
44 *Ius reuocandi donationem ob ingratitudinem non transit ad hæredes donantis, nec datur contra hæredes donatarÿ.*
45 *Donatio remuneratoria ex ingratitudine non reuocatur.*

46 *Donatio facta pluribus ordine succesiuo non reuocatur, ex vnius illorum ingratitudine.*
47 *L. fina. C. de reuocan. dona. declaratur.*
48 *Bonis iure Maioratus à Rege donatis quilibet successor censetur Regis immediatus donatarius.*
49 *Donatio remuneratoria censetur gratuita in eo, quod excedit valorem meritorum.*
50 *Filius, vel nepos hæretici, vel proditoris: vtrùm possit in Maioratus succedere.*
51 *Filius proditoris solùm priuatur his, quæ sibi ex vltima voluntate non autẽ his, quæ sibi ex contractu deferuntur.*
52 *Leges de crimine læsæ Maiestatis loquentes non priuant filios iure Primogenituræ iam sibi saltim in spe competenti tempore criminis commissi.*
53 *Maioratus successio non potest auferri descendentibus, & deferri transuersalibus.*
54 *Filij proditorum, & hæreticorum: etsi infames sint: poterunt tamen succedere in Maioratu: etiam cui dignitas annexa sit: si sibi obueniat in consequentiam successionis.*
55 *Pœnæ impositæ aduersus filios hæreticorum seu proditorum non extenduntur ad illos, qui tempore commissi delicti nati erant.*
56 *L. 2. tit. 2. parti. 7. declaratur.*
57 *Bona Maioratus eorum proditorum, qui aduersus Carolum. V. Imperatorem, & Ioannam eius matrem anno. 1520. conspirarunt, confiscanda sunt ex quadam Pragmatica apud Oppidum de Bormes lata.*
58 *Pragmaticæ de Bormes tenor apponitur.*
59 *Pragmatica de Bormes vtrum vim legis obtineat.*
60 *Henricus Septimus Imperator fecit extrauag. ad reprimendum tempore cuiusdam magnæ rebellionis, quæ assimilatur in hoc Pragmaticæ de Bormes.*
61 *Disputare non licet de legibus: sed iudicari debet secundùm ipsas.*
62 *Pragmatica de Bormes declaratur.*
Pragmatica de Bormes: vtrum sit genericè interpretãda, an ad solam eam proditionem quæ tempore communitatum contingit, restringenda.
63 *Bona Maioratus ex Regia facultate instituti confiscantur ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & nefando: quando ea crimina in facultate excepta sunt.*
64 *Vtrum bona Maioratus ex regia facultate instituti confiscentur ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ & humanæ, & nefando: quando ea crimina in facultate excepta non sunt.*
65 *L. fina. C. de fideiusso. declaratur.*
66 *Ea, quæ diuersimodè fieri solent non præsumuntur: si in instrumento omissa sint.*
67 *Substantialia non supplentur in instrumento: si à partibus omittantur: etiamsi apponi solita sint.*
68 *Rescripta, quæ à communi stylo deuiant de falsitate suspecta esse censentur.*
69 *Princeps concedens facultatem ad instituendum Maioratum, potest concedere facultatem, ea lege, vt etiam propter crimen læsæ Maiestatis ipse Maioratus non confiscetur: nisi Maioratus de re ab ipso Rege donata fiat.*
70 *Maioratus in dubio absque Regia facultate institutus censendus est.*
71 *Domus Maioratui subiecta vtrum ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ à possessore commisso dirui possit.*
72 *Domus dirui non valet ex delicto.*
73 *Reipublicæ expedit sumptuosa vrbis ædificia conseruari.*
74 *Domus ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & similibus dirui possunt, & etiam aratro subijci.*
75 *Domus, in qua alteri ius competit, non potest ex delicto dirui.*
Domus Maioratui subiectæ ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & similibus dirui solent.

Vtrum bona Maioratui subiecta ex criminibus saltim atrocissimis, ab eorum possessore commissis Fisco adiici valeant.

CAPVT VNDECIMVM.

ET alia, & vltima Primogeniorum extinctionis causa grauissimorum criminum perpetratio. Ex qua vidimus interdum maxima Primogenia periisse, eorúmque bona in alienas familias trãslata fuisse: quando ea crimina aduersus Maiestatẽ diuinam, vel humanam, vel contra naturam cõmissa fuerunt. Quod vt frequẽs, & assiduum est: ita acriori examine tractandum erit, Vt autẽm huius rei substantia cõprehendatur genericè: an bona Maioratus ex crimine possessoris valeant fisco adiici, expendendum erit, vt statim videamus, vtrum saltim id ex dictis tribus criminibus effici valeat, seu aliquid speciale circa hæc tria crimina à iure statutum sit.

¶ Illud autem apud omnes communi decreto receptum est, vt bona Primogenio, vel fideicommisso

commisso subiecta, vel alias alienari prohibita, non possint venire in perpetuam confiscationem ex delicto possessoris. Quod probari potest ex sequentibus. Primò: quia ius patronatus, & alia iura, quæ nõ possunt transire in hæredem extraneum, trãsire non possunt in fiscum ex confiscatione. l. eorũ. ff. ad leg. Iul. Maiest. l. iura libertorum. ff. de iur. patro. Ex quibus iuribus id dixit Bart. in. l. 3. ante num. primum. ff. de interdict. & relega. Ang. in l. insulam. ff. soluto matri. Alexan. qui latissimè id prosequitur cons. 23. num. 3. cum seq. li. 1. Idem cons. 89. num. 1. cum seq. li. 4. Deci. cons. 442. num. 27. cum seq. Hippolitus in l. fina. num. 194. ff. de quæstionibus. Cùm igitur bona Maioratus in extraneum hæredem transire non valeant, vt notissimum est: cõsequens est, vt fisco ex delicto adiici non possint.

¶ Secundò: quia feudum antiquum, quod eius qualitatis est, vt ad hæredes extraneos trãsire non valeat, non potest transire in fiscum ex confiscatione, quod ex prædicta ratione procedit, & ea etiam ne ex facto possessoris agnatis, quibus successio feudi deferenda est, præiudicetur: tex. in. c. Imperialem. §. illud quoque de prohibita. feud. alie. per Frederic. & in. c. si vassallus si de feu. fue. controuers. inter dominum & agnat. vbi probatur, quòd confiscatis bonis vassalli, nõ confiscatur feudum: sed reuertitur ad dominum, vel ad agnatos. Idque ex his iuribus & aliis dixit Bart. in. d. l. 3. ff. de interdic. & relegat. num. 1. &. 2. Idem in. l. si finita. §. si de vectigalibus. num. 3. ff. de damno infecto. vbi Roman. col. 2. & Alex. num. 29. &. 30. hanc communem op. esse profitentur Deci. cons. 445. num. 69. Iaco. de Sancto Georg. de feud. verbo. dictique vassalli in. 1. nu. 61. cũ sequen. Ruinus cons. 23. nu. 32. li. 5. Curtius Iunior cons. 4. nu. 20. Rubeus cons. 154. num. 2. Boerius decision. 264. num. 7. & 8. Idem decis. 278. num. 7. Iulius Clarus lib. 4. receptarum senten. §. feudum. quæstione 84. in princip. & alibi sæpè Scrib.

¶ Tertiò: quia id ipsum etiam in emphyteosi, quę ad extraneos hæredes transire non potest, cõmuni voto decisum est. Bart. in d. l. si finita. §. si de vectigalibus. nu. 6. cuius opinio, dixit communem esse Apostilla, ad Ang. de malefi. verb. Et eius bona nu. 16. & Alex cons. 23. nu. 5. lib. 1. Iulius Clarus. lib. 4. receptar. senten. §. Emphyteosis. quæstione. 29. eamque opinio. communem appellat Bernardus Diaz. in sua practica c. 124. col. 1.

¶ Quartò, hoc etiam apertiùs probatur ex tex. in. l. Imperator. ff. de fideicommiss. liberta. Per quem text. dixit Bart. ibi. num. 1. quòd bona prohibita alienari, non possunt transire in fiscum ex confiscatione, vbi ad id allegat tex. in l. si in libertinũ. ff. de bon. liberto. & alia iura. Quod etiã dixit idem Bart. in l. si quis in tantam. C. vnde vi. nu. 12. vbi de hoc ponit elegantem distinctionem. Aut enim (vt ipse inquit) prohibitio alienationis solùm fauore ipsius delinquentis facta fuit, & ea bona sic alienari prohibita possunt ex eius delicto cõfiscari; aut alienationis prohibitio facta fuit fauore aliorum, & eo casu confiscari nõ possunt. Quod etiam repetit idem in d. l. si finita. §. si vectigalibus. nu. 13. Bald. in l. legatarius. ff. de excusa. tu to. Ange. de malefi. verbo. & eius bona publicamus num. 13. Segura. in l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulga. nu. 73. Ias. in l. filius familias. §. Diui in rep. num. 9. ff. de lega. 1. vbi Ripa. num. 47. & Ambr. de Opizo. num. 47. & 48. idipsum profitẽtur, Decius cons. 442. num. 26. cum sequentib. Soci. cons. 121. nu. 22. lib. 4. Illustrissimus D. Didacus de Couarr. qui hanc communem opinionem appellat in regula possessor. 3. part. §. 1. num. 6. Ruinus cons. 169. num. 13. lib. 1. Rolan. Valle. cons. 56. num. 8. cum seq. & cons. 31. num. 25. Grammatus decisione 6. nu. 14. Chass. in consue. Burgun. Rub. secunda. §. 2. num. 5. Claudius in l. si ita quis. §. ea. l. col. 8. ff. de verb. obligat. Cremensis sing. 86. Berna. Diaz. in sua practi. c. 124. col. 1. Ægidius Bossius tit. de bonorum puplica. num. 34. Rubeus cons. 154. num. 2. vbi hanc opinionem communem esse profitetur. Quod & alibi sæpè Scribent. passim dicere solent. Et in hac materia quando factum patris præiudicet filiis, seu nepotibus in emphyteosi optimè distinguit Thobias Nonius, cons. 2. num. 40. cum seq. omninò videndus.

¶ Quintò: quia non solum hoc in bonis expressè alienari prohibitis: sed & in his, quæ fideicõmisso subiecta, atque solùm tacitè alienari prohibita sunt procedit: quanuis inter hæc sit differentia quo ad vitam possessoris, de qua statim dicemus. Quod probatur ex tex. in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Treb. l. Statius Florus. §. Cornelio Felici. ff. de iur. fisc. l. cùm pater. §. hæreditatem. vbi communiter Scrib. id notant. ff. de legat. 2. Per quæ iura id notãt propè omnes Scrib. quos paulò antè in bonis alienari prohibitis citauimus. Idque not. Alex. cons. 23. num. 1. lib. 1. Ias. in l. fin. §. sed quia. nu. 1. C. communia de legat. Ripa. in d. l. ex facto. §. ex facto. num. 11. Ioan. Igneus in l. fin. num. 19. ff. ad Syll. & alibi sæpè Scrib.

¶ Sextò, quia qui nõ potest alienare contrahendo in præiudicium alterius, similiter non potest illi præiudicare delinquendo. l. si filius. C. de bon. proscrip. Per quẽ tex. id dixit Bart. in d. l. si finita. §. si de vectigalibus. num. 12. Alex. d. cõsil. 23. nu. 6. lib. 1. Quod & omnes Scribent. paulò ante citati apertissimè censuerunt. Quibus adiicitur, delinquentem ex delicto cum Fisco quasi contrahere, & in illum bona quasi ex cõtractu alienare. l. imperatores. ibi. *Tute ipsum pœnæ subdidisti.* ff. de iur. Fisci. tex. in prin. instit. de oblig. quę ex delict. nascuntur. l. omnẽ. ff. de iudic. & in Auth. vt omnes obedi. iudic. §. & hoc cõsiderantes. coll. 5. cũ aliis.

¶ Septimò, idipsum probatur ex tex. in. l. 3. ff. de interdic. & relega. vbi dispositum est, quòd ille qui commisit aliquod delictũ, ex quo bona illius veniunt Fisco adiicięda, tantùm amittit bona sua propria & libera, nõ autem illa, quæ à genere, vel à maioribus suis habuit, generique restituenda sunt. Quod etiam probatur ex tex. in. l. Emancipatum. §. fina. ff. de senator. l. si dotem. cum similib. C. de iur. dot. & vtrobique per Scrib.

¶ Octauò & vltimò, quia in bonis Primogenio, vel Maioratiu subiectis, delictum prædecessoris non potest nocere, vel preiudicare successoribus, quo ad perpetuã confiscationẽ: Io. And. Hostien. & communiter Scrib. in c. licet deuoto. Bald. in. l. executorem. C. de execut. rei iudi. num. 39. adfin. Socin. cons. 121. num. 22. lib. 3. Boerius decis. 278. num. 6. Gregor. Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. verb. *Que la non pudiesse vender.* Anto. Gometius in l. 40. Tauri. nu. 91. vbi latissimè prosequitur materiam: quod adeò clarum atque apertum est, vt in casu de quo agimus, vlteriori comprobatione non indigeat.

¶ Cæterùm, etsi verũ sit, quòd bona Maioratus non valeant in fiscum ob delictũ possessoris transire:

sire:illud tamen absolutum est,quòd vsusfructus bonorum Maioratus valeat in fiscum trãsire, durante vita eiusdem possessoris l. Statius Florus. §. Cornelio Felici. ff. de iur. fisci, vbi communiter Scrib. in re fideicommisso subiecta id annotare solent. Quod in re fideicommisso, vel Maioratui simpliciter subiecta absque expressa prohibitione alienandi. DD. communiter admittunt. Sed si in Maioratu, vel fideicommisso expressa alienandi prohibitio adiecta sit, communi etiam voto receptum est: nec vsumfructum durãte vita possessoris in fiscũ trãsire:prout sup. lib.1. c.20.nu.9. ostensum est. Et quanuis circa istam cõclusionem Scrib.multum insistant:verè tamen inter illam,& 12 eam,quæ ex. d. §. Cornelio Felici deducitur, parum distat: quanuis enim vsusfructus rei prohibitæ alienari, etiam durante vita possessoris in fiscum transire non possit: poterunt tamen commoditates rei etiam expressè prohibitæ alienari, in fiscum durante vita possessoris transire: cum ex his non sequatur bonorum Maioratus alienatio,nec in illis ius aliquod reale cõstituatur:quod in effectu prope idem erit:prout sup.d.c.20.num. 12.cum duobus præced. satis apertè ostendimus. Idque summè aduertẽdum est. Vidimus nãque viros peritissimos circa hæc æquiuocè processisse.

13 ¶ Quod adeò verum est,vt etiamsi Maioratus institutor expressè prohibeat quòd durante vita possessoris, commoditas rerum eiusdem Maioratus in fiscum non transeat, nihilominus in illum transire debeat:cùm id solo fauore possessoris introductum sit,nec possit Maioratus institutor efficere,vt commoditates bonorum ipsius Maioratus possessoris fisco non adiiciantur: cùm ex hoc præiudicium aliquod Maioratui non inferatur, iámque in hoc non de ipsius Maioratus conseruatione,sed de fisco fraudando, & possessore delinquente subueniendo,absque aliqua alia ratione agatur,quod Maioratus institutori permissum non est:tex.in d.l.filius familias.§.Diui.ibi.*Nec fisco fraudi esse.* Nec poterit Maioratus institutor facere, vt leges in testamento suo locum non habeant l.nemo potest.ff.de lega.1.

¶ Quibus non obstat illud, quod dixit Hippolitus sing.314. vbi inquit, quòd quãuis dominium vtile eorum bonorum, quæ alienari prohibita sunt, possit in vita possessoris in fiscum transire, ex tex. in d. §. Cornelio Felici. illud tamen non 15 transibit,si id testator expressè prohibuerit. Nam etsi in translatione vtilis dominij, vel iuris vsusfructus illud verum sit, cùm hæc omnia sub alienationis prohibitione cõprehendantur,ex l.fina. C.de reb. alien. non alien. Ratio tamen illa non potest ad bonorum Maioratus cõmoditates adaptari:ex quarum translatione in fiscum alienatio non inducitur, nec in hoc Maioratus, sed solius possessoris eiusdem præiudicium versatur. Quibus adiicienda sunt quæ supra isto c. num.5.diximus,ex Bart. in l. si quis in tantam. C. vnde vi.& aliis probantes, quòd quando prohibitio alienationis solùm fauore prohibiti facta est, possunt bona illius ex delicto confiscari.

¶ Hoc tamen intelligendum est,quando Maioratus institutor simpliciter dixit,quòd non possent ex delicto fisco adiici commoditates bonorum Maioratus, durante vita possessoris, illas ab ipso possessore non auferendo: sed si dixisset, quòd 16 non possent confiscari commoditates, etiam in vita possessoris, nec per momentum, sed statim dum tractatum fuerit de delicto committendo, bona in sequentem successorem pertranseant, illud iure facere poterit. In hoc namque casu non de sola delinquentis vtilitate,sed de familiæ conseruatione agitur: cùm bona Maioratus ab ipso delinquente auferantur,& in non delinquentem transferãtur. Quod iustè fieri potest:prout ostendit Anton, Gometius sic intelligendus in l. 40. Tauri.num.91.vers. Quod tamen sing.limita, & intellige. Vbi quodammodo æquiuocè circa hæc loquutus fuit. Idque nos supra lib.2.cap.12.num. 56.apertissimè ostendimus. In quo tamen aduertendum erit, ne verba prohibitionis dirigantur 17 ad tempus,quo iam delictum commissum fuerit, commoditatésque iam in fiscum transierint. Referẽdo namque hæc ad illud tempus in fisci præiudicium fieri nõ poterit: prout supra lib.1.c.12. paulò ante fin.ostensum est. Quamobrem nõ diximus in huius clausulæ exemplo, quòd statim commisso delicto bona in sequentem successorem pertranseant: sed quòd id fiat statim, atque de committendo delicto tractatum fuerit.

¶ Hæc autem omnia in ipso Maioratus possessore intelligenda sunt: si verò ipse Maioratus institu- 18 tor post Maioratum institutum delictum aliquod commiserit,ex quo eius bona fisco adiicienda sint, dubitari solet:vtrũ ex eo bona Maioratus in præiudicium illorum, qui ad eius Maioratus successionem vocati fuerint,fisco adiici valeãt. Quæ quæstio si Maioratus ex donatione irreuocabili institutus fuerit, nullam dubitationẽ habet. Donationes namque inter viuos factæ ante delictum commissum ex delicto sequenti nõ retractantur, nisi in fraudem fisci factæ fuerint. l. post contractum.cum similib.ff. de donat. Sicut enim Maioratus institutor eo casu non poterat Maioratum reuocare contrahendo,vel alienando:ita,nec delinquendo,vt superiùs ostendimus. Idque notissimum est. Quando autem Maioratus simpliciter institutus fuerit,atque ad libitum institutoris reuocari poterat,quæstio hæc dubia videtur.

¶ Qua in re Antonius Gometius qui quæstionem istam mouit in l. 40. Tauri. num. 91. versic. Aduertendum tamen est, facilè illam resoluit,dicens,quòd si Maioratus reuocabilis sit ex delicto per institutorem commisso, non reuocabitur, ex eo,quòd bona alteri obligata,vel promissa etiam reuocabiliter non veniunt in cõfiscationem: nec 19 potentia illa reuocandi transit in fiscum. Quod probat ex tex.in l.res vxoris.C.de donat.inter vir. & vxor.vbi disponitur,quòd donatio, quam maritus facit vxori constante matrimonio,nõ potest reuocari per fiscum:etsi maritus sit condemnatus ex delicto,atque bona eius cõfiscata. Quibus adiiciendum est quod dixit Angel. in.l.si filius.col.2. C.de bonis proscrip. vbi inquit facultatem reuocandi dispositionem nõ amitti ex delicto ab ipso disponentecommisso.

¶ Econuerso autem. D. Didacus de Simancas de Catholi.institut.c.9.de bon. hæreti.num. 256. in noua editione,inquit,illud in confesso esse,quòd Primogenij institutor hæreticus factus priuabitur illico illis, & aliis bonis, nisi fortè tradiderit filio possessionem bonorum, vel scripturam Primogenij, vel id factum sit per contractum onerosum ante delictum commissum. Tunc namque bona Primogenij fisco non adiicientur.

¶ Vt autem in hac quæstione vera resolutio habeatur, duo casus considerandi sunt. Aut enim

Maioratus ex teſtamento,vel codicillis inſtitutus fuit:aut ex contractu,quanuis reuocabili. In primo caſu dicendũ videtur proculdubiò,quòd iure communi conſiderato, ſi Maioratus inſtitutor committat aliquod crimẽ,ex quo ſibi pœna mor-
20 tis deportationis,vel aquę & ignis interdictionis, bonorúque amiſſionis imponatur: ipſa Maioratus inſtitutio in teſtamento, vel codicillis facta eo ipſo reuocabitur. Quod probatur ex tex. in l. eius, qui. §. ſi cui. ff. de teſtam. ibi. *Nec illud teſtamentum valet,quod antè fecit:nec id,quod poſteà fecit.* l. 15.tit.primo. part. ſexta.

¶ Hoc tamen hodie innouatũ eſt,ex l.4.in ll.Tauri.quæ eſt.l.3.titu.4.lib. 5.in noua.ll. Reg. collectione.Ex cuius legis diſpoſitione iam damnatus ad mortem poteſt teſtari de omnibus bonis ſuis, exceptis his, quæ ex eo delicto fiſco adiicienda
21 ſunt.Ex cuius legis diſpoſitione,qua damnato ad mortem poteſtas teſtandi, vel codicillandi conceditur,teſtamenta,vel codicilli anteà facti ſuſtinentur,vt optimè cõſiderat Tellius in d.l.4.Tauri.num.1.aduerſus Pariſi.conſ. 46.num. 15.lib.3. qui contrarium, & malè in ſimili ſtatuto opinatus fuit.Proindéque hodie ſtante.d.l.ſuſtinebitur Maioratus ex teſtamento,vel codicillis inſtitutus in ea ſolùm parte, quæ fiſco adiicienda non eſt:ex qua ipſe Maioratus inſtitutor teſtari poteſt, niſi ipſe ante mortem Primogenium reuocet. Reliqua autem bonorum ipſius Maioratus pars fiſco adiicietur.

¶ In ſecundo caſu, quando ſcilicet ex contractu Maioratus ſimpliciter inſtitutus fuit, atque per conſequens reuocabilis eſt:dicendum videtur, in hoc caſu idem,quod in præcedenti reſoluendum eſſe. Cùm enim Maioratus reuocabilis, vt ſupra lib.1.cap.12.latius oſtenſum eſt, vltimæ voluntatis naturam ſequatur, atque etiam legatorum & fideicommiſſorum,cõſtat ex damnatione ſequuta illos irritos fieri. Vltimæ namque voluntates ex damnatione authorum vitiantur:prout paulò antè monſtrabimus. Quod in legatis, & fideicommiſſis dixit Bart. in d.l. res vxoris.num.1.id-
22 que in donatione cauſa mortis ſtatutum eſt, etſi inordinatione contractui,non autem vltimę voluntati æquiparetur. Ea namque reuocatur, donante ad mortem damnato. l. ſi aliquis.ff.de donat. cauſ. mortis. Nec obſtat d. l. res vxoris: ea namque in ſatis diuerſo caſu diſponere videtur: & cùm habeamus leges in vltimis voluntatibus, & in legatis, fideicommiſſis, & donatione cauſa mortis contrarium diſponentes, potiori ratione id ſequendum erit: cùm his potiùs, quàm donationibus inter virum & vxorem factis Primogenia aſſimilentur.

¶ Sed quanuis opinio iſta ſatis dubia ſit faciléque ad vtramque partem cõtrouerti valeat:adhuc tamen prima opin. mihi potiùs eligenda videtur.
23 Maioratus namque in contractu inſtitutus, etſi reuocabilis ſit,nõ eſt verè vltima volũtas: quãuis eiuſdem effectus obtineat,nec eſt legatum,nec fideicommiſſum, ſed tertiam quandam ſpeciem diuerſam conſtituit, vt ſuprà lib. 1. c. 12. latiùs oſtenſum eſt.Nec etiam omninò donationi cauſa mortis aſſimilatur,vt in eod.cap. num. 17. etiam oſtendimus. Qua ratione non eſt cur illum teſtamento,nec codicillis, nec etiam donationi cauſa mortis æquiparemus: ſed æquiparandus eſt his contractibus donationum inter viuos,quæ reuocabiles ſunt,& morte confirmantur:prout donationes inter patrẽ & filium, & virum & vxorem factæ,vel aliæ ſimiles, quæ ea lege fiunt, vt reuocari poſſint,vt in d.c.12.reſoluimus:in quibus iure cautum non inuenitur, quòd ex damnatione donantis reuocentur:imò ex d.l.res vxoris.in illis contrarium deciſum eſt: quãuis etiã quo ad effectus vltimæ voluntatis naturam obſeruent, vt in d.c.12.oſtendimus:hancque opin. ſequi videtur: quanuis non apertè Gregor in l. 2. tit. 2. part. 7. verb. *Mandas*.Sicque intelligenda ſunt ea quę circa hæc ſcripſit Tellius,qui in id videndus eſt in l. 17.Tauri.num.18.cum.ſeq.

¶ Quòd ſi non ipſe inſtitutor, ſed proximior ſucceſſor,cui nondũ Maioratus ſucceſſio delata fuit, 24
crimen aliquod commiſerit, dicendum erit, non poſſe ex eius delicto bona Primogenio ſubiecta, nec etiam vſusfructus nec commoditates eorum, ipſo viuẽte,fiſco adiici:niſi is tempore factæ condemnationis iã eiuſdem Maioratus poſſeſſor ſit: prout ſupra lib.1.c.19.num. 38.annotauimus.

¶ Hæc autem regulariter in omnibus criminibus 25
obſeruanda ſunt. In criminibus autem contra Maieſtatem diuinam & humanam, & aduerſus naturam commiſſis, vt promiſſum ordinem ſequamur, videndum erit, vtrum aliquid ſpeciale diſpoſitum ſit. Ad cuius articuli reſolutionem tres caſus diſcurrendi erunt.Primus,quando Primogenium abſque Regia facultate inſtitutum fuit. Secundus, quando inſtitutum fuit ex Regia facultate. Tertius, quando non conſtat, an Primogenium ex Regia facultate, vel abſque illa inſtitutum fuit.

¶ In primo caſu hæc quæſtio ſatis dubia ſemper 26
exiſtimata fuit,tam apud noſtrates, quàm apud exteros iuris interpretes. Nam quòd in hoc caſu bona Maioratus fiſco adiicienda ſint,propter horum criminum immanitatem probari videtur ex ſequentibus. Primò, quia iure communi,& legibus etiam Regiis ſtatutum eſt,quòd propter crimen læſæ Maieſtatis diuinæ & humanæ omnia bona,quæ in committẽtis dominio fuerint, confiſcentur:ſed bona Maioratui ſubiecta ſub Maioratus poſſeſſoris dominio ſunt: vt ſupra lib.1.c. 19.probauimus:igitur conſequens eſt, vt ea ſicut alia bona libera confiſcanda ſint. Secundò,quia leges Regiæ,quę concedunt parentibus in 3.& 5. bonorum quæcunque grauamina apponere,non illis permittunt, vt illa poſſint perpetuò à confiſcationis vinculo liberare, nec ſub generica illarum legum conceſſione conceſſum videtur quòd ex his criminibus ea bona confiſcari nequeant: cùm id vel Princeps nunquam, vel rarò concedere ſolitus ſit:maximè cùm in hoc agatur de remittendo iure confiſcandi, quod eſt de Regalibus: atque id ex generali conceſſione remiſſum non cenſeatur.

¶ Tertiò, quia etiãſi Princeps concedat,quòd ex 27
his criminibus bona Maioratus cõfiſcari nó valeant, ea conceſſio ſeruanda non eſt:ex eo, quòd cauſam præbeat delinquendi, vt dixit Bald. loquens in feudo in l.1.ff.de rer.diuiſ.col.fina.52.q. De cuius dicti veritate inferius dicemus: ergo à fortiori dicendum eſt, ea ex crimine læſæ Maieſtatis fiſco adiici poſſe:quando id à principe conceſſum non fuit.

¶ Quartò,quia contra leges eſt,vt bonacommittentium crimen læſæ Maieſtatis diuinæ, vel humanæ fiſco non adiiciantur, vt eſt notiſſimum. Igitur conſtat id à Maioratus inſtitutore præcipi

non

non posse: cùm nemo facere possit, quòd leges in testamento suo locũ non habeant. l. nemo potest. ff. de legat. 1. Imò si id fieri posse concederemus, facilè possent omnes homines ita de bonis suis disponere, vt in fiscum deuenire non valeant, & pœnas criminum eludere, quod nimis absurdum futurum esset: præsertim cùm præcipua condemnationis pars, & propter quam homines potiùs à criminum perpetratione retrahuntur, sit bonorum confiscatio.

¶ Quintò, quia Princeps potest facultates concedere, vt bona Primogenio subiecta ex iustis causis alienentur, siue ea Primogenia ex Regia facultate, vel sine ea instituta fuerint, vt sup. isto lib. c. 3. ostendimus. Ideóque potiori ratione illa fisco adiicere poterit, ob tam grauissima crimina in publicam vindictam.

¶ Sextò, quia bonorum Maioratus successio non omnino ex restitutione alterius pendet, nec bona Maioratus restitutioni subiecta sunt: sed potiùs ordine successionis, & iure hæreditario deferuntur. Quamobrem non possunt ad illa iura de bonis fideicõmisso, seu restitutioni subiectis, in hac materia loquentes adaptari.

¶ Septimò, quia de feudo ad Maioratum argumentatio procedit. Feuda autem propter crimen
28 læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ cõfiscantur, etiam in præiudicium agnatorum, tex. in. c. 1. §. deniq;. quæ fuit prima causa ben. amitten. & in c. 1. §. si vassallus. si de feu. fue. controuer. inter dominum & agna. Bart. num. 4. Bald. num. 1. Salicet. num. 5. & communiter Scrib. in l. 2. C. de liber. & eorum liber, Bart. in l. 3. num. 1. ff. de interdict. & relega. Specul. de feu. §. quoniam. versi. 40. Alex. cons. 30. nu. 9. lib. 6. vbi hanc communem opi. esse profitetur. Quod etiam sequuntur plures quos refert Boerius decis. 264. num. 7.

29 ¶ Octauò, quia de Regno ad Maioratũ validum est argumentum, vt supra lib. 1. c. 2. & 3. latissimè ostensum est: sed Regna ex crimine hæresis perpetuò confiscantur, & etiam successoribus auferuntur: prout ex pluribus probat Ioan. Lupus de iure Nauarrę, parte. 5. §. 7. igitur idipsum in Maioratibus dicendum erit.

30 ¶ Nonò & vltimò, quia iura libertorum, quæ ad hęredes extraneos transire nõ possunt, ex crimine læsæ Maiestatis fisco adiiciũtur: speciale est namque in illo crimine, vt propter illius immanitatem etiam filiis in bonis à genere, & non à patre illis prouenientibus præiudicetur. l. 1. C. de bon. liber. Per quem tex. Bald. ibi. num. 8. post Cyn. & Alberi. limitat omnia iura dicentia, iura libertorum, & ea quæ non possunt transire in hæredes extraneos, non posse transire in fiscũ, vt non procedãt in crimine læsæ Maiestatis. Quod etiam dixerũt plures alij, quos refert Boerius d. decis. 264. num. 7. atque id constanter defendunt Io. Lupus de obten. Reg. Nauar. par. 5. §. 7. & D. Dida. de Simanc. qui latissimè quæstionem istam disputauit, de Catho. institu. tit. 9. de bon. hæretic. num. 257. cum seq. in noua editione, qui hæc omnia fundamenta in effectu in huius opinionis comprobationem adhucit.

31 ¶ Cæterùm etsi articulus hic satis difficilis sit, mihi tamen contraria sententia probabilior videtur: quæ comprobatur ex rationibus & fundamentis, quæ supra isto c. num. 2. & 3. latiùs adduximus, probantes bona Primogenio subiecta ex delicto Maioratus possessoris fisco adiici nõ posse. Quæ omnia in his etiam criminibus militare satis compertum est, nec potest in illis cõtrarium ex capite decidi, nisi id aliquo iure decisum sit. Regulæ namque iuris obseruandæ sunt, nisi exceptio præcisè probetur. Ea autem exceptio iure non probatur, vt statim ex responsione ad fundamenta contraria euidentissimè constabit. Igitur constat necessariò regulæ adhærendum esse.

¶ Prætereà, quòd etiã ex dictis criminibus bona Maioratus fisco adiici non possint, probat tex. in 32
l. eorum. ff. ad leg. Iul. Maiesta. vbi etiam propter crimen læsæ Maiestatis iura libertorum non confiscantur, sed potiùs filiis reseruãtur: idipsum probat text. melior de iure in crimine perduellionis loquens in. l. iura libertorũ. ff. de iure patro. Cuius verba sunt. *Iura libertorum paternorum liberis, cùm pater eorũ erat perduellionis damnatus, salua esse, Diui Verus & Antoninus benignissimè rescripserunt: sicut alia causa punitorum liberis iura libertorum salua sunt.* Ex quo tex. palã deducitur, quoad hæc nullã esse differentiam inter crimen læsæ Maiestatis & alia crimina. Id ipsum etiã probat tex. in. c. Felicis. §. si qua verò feuda de pœnis. lib. 6. vbi per sequentes hostiliter Cardinales eadem seueritate, qua crimen læsæ Maiestatis committentes puniẽdi sunt: & tamen inquit tex. quòd feuda, quæ habent ab 33
Ecclesia, quæ ad hæredes extraneos transire non solent, non confiscentur: sed ad dominum reuertantur. Quem tex. ad hoc commendant Domin. & Anchar. ibidem: idque etiam probat mihi præ cęteris. l. 3 tit. 2. par. 7. ibi. *Y si su heredero no lo pudiere defender ni saluar con derecho, deue el Rey juzgar el muerto por infamado de traycion, y mandar tomar al heredero todos les bienes que huuo de parte del traydor.* Ex 34
quibus verbis ea lex apertissimè probare videtur à contrario sensu, quòd ea bona, quæ hæres non habuit à patre, prout sunt bona Maioratus, non sint fisco adiicienda: quæ lex summè commendanda est, quia loquitur in delicto perduellionis, & sic in primo capite criminis læsæ Maiestatis. Quamobrem hanc opin. etiam in criminibus lęsę Maiestatis diuine, vel humanæ potiùs amplectendam esse opinati fuerunt Bal. sibi contrarius in d. l. 1. C. de bonis liber. nu. 2. Probus in addit. ad Io. Mona. in c. cùm secundum leges de hæretic. lib. 6. Socin. cons. 21. num. 22. lib. 3. Lauden. in tractat. crimin. læsæ Maiesta. q. 15. Segura in rep. l. cohæredi. §. cùm filiæ. ff. de vulg. num. 73. Boerius qui hanc dixit communem opi. plures idipsum opinantes referens, decis. 264. num. 7. & Viuius, qui hanc etiam communem opinionem esse profitetur lib. 2. opinionum communium, opin. 71. Aegidius Bossius de bonorum public. nu. 40. Thom. Gramma. decis. 6. num. fina. in fin. vbi inquit sic nemine discrepante in Consilio Neapolitano iudicatum fuisse. Chassa. in consue. Burg. Rub. 3. §. 5. nu. 69. hancque opin. in Maioratibus absque Regia facultate institutis sequuti fuerunt Grego. in l. 6. tit. 11. part. 6. verb. *Que la non pudiesse vender.* 2. col. atque Anto. Gometius in l. 40. Tauri. num. 91. versic. Sed his non obstantibus.

¶ Quibus non obstant ea, quæ in contrarium adducta sunt: non enim obstat illud, quod primo loco adducebatur, quòd scilicet bona quæ sunt in dominio delinquentiũ, debeant ex hoc delicto fisco adiici. Nam cùm in casu, de quo agimus, in bonis delinquentis nõ sit aliud, quàm dominium quoddam temporale, atque ad eius vitam restrictum illud solum debet confiscari cum sua causa,

nec

nec confiſcatio extendenda eſt ad dominiũ,quod ad alios transferendum eſt:aliàs namque non ſolùm bona ſua,ſed etiam aliena fiſco adiicerentur.

¶ Non etiam obſtat, quod ſecundo loco adducebatur, quòd ſcilicet leges Regiæ non cenſeantur concedere parenti, vt de bonis ſuis ita diſponat, vt in fiſcum tranſire nõ valeant.cùm id ſit de Regalibus, nec Princeps eſſet illud veriſimiliter conceſſurus: cùm enim hoc, vt ſcilicet quis de bonis ſuis ita diſponat, vt ad fiſcum tranſire non valeant, iure communi vnicuique conceſſum ſit, nec ex eo dicatur quis fiſco fraudẽ facere, vt ſup. lib.2.c.12.num.56.cum ſequen.oſtenſum eſt. non eſt cur dicamus ex dictis legibus id conceſſum non videri:cùm etſi ex dictis legibus non concederetur, ſufficeret id ex aliis cõceſſum eſſe. Leges namque illæ concedunt facultatem, vincula, & grauamina in tertio & quinto apponendi, quæ aduerſus leges nõ ſint, iuſtéque in aliis bonis apponi poſſint.

¶ Non etiam obſtat quod tertio loco dicebatur, ſcilicet non valere Principis conceſſionem eo pacto factam, vt bona Maioratus ex crimine læſæ Maieſtatis diuinæ,vel humanę confiſcari valeant. Ex quo à fortiori videtur dicendum id fieri non poſſe abſque Regia cõceſſione: nam illud verum eſt in donatione iure Maioratus ab ipſo Principe facta, vt inferiùs declarabimus:ſecus autẽ in Maioratu ab alio ex propriis bonis inſtituto: in eo namque is apponere poterit clauſulã huiuſmodi etiam abſque Principis conceſſione, vt in d.c.12. probauimus.

¶ Non etiam obſtat quod quarto loco pro contraria opinione adducebatur,quòd ſcilicet nemo poſſit facere,ne leges habeant locum in ſuo teſtamento,& quòd hoc eſſet aperire viam, vt omnes de bonis ſuis ita diſponant, vt fiſcus ea ex delicto confiſcare nequeat. Cùm enim hoc quilibet proprio iure facere poſſit, non poteſt dici id legibus prohibitũ eſſe: imò verius eſt id legibus eſſe permiſſum:proindéque nõ eſt conſiderandum,quòd omnes ſic de bonis ſuis diſponere valeant,vt non confiſcentur. Nemini enim facit iniuriam,qui iure ſuo vſus eſt:eo præſertim quòd id à paucis fieri ſolitum ſit & vt plurimùm omnia bona libera ſint, facileque ob quodcunque delictum fiſco adiiciantur.

¶ Non obſtat etiam illud, quod quinto loco adducebatur, quòd ſcilicet ſicut Princeps poteſt concedere falcultates ad bona Maioratus alienanda ex iuſtis cauſis: ita etiã poſſit ex atrociſſimis criminibus illa confiſcare. Hæc namque argumentatio ſatis remota eſt. Non enim agimus: vtrum Princeps poſſit legem facere, qua præcipiatur vt ex his delictis bona fiſco adiiciantur,de quo inferiùs dicemus: ſed vtrum ex iure communi ac Regio id fieri poſſit,& cùm ex iure communi ac Regio probauerimus id fieri non poſſe, non eſt cur ad alia, de quibus nunc non diſputatur,tranſeamus.

¶ Non etiam obſtat illud quod ſexto loco adducebatur, quòd ſcilicet ſucceſſio bonorum Maioratus nõ omninò ex reſtitutione alterius,ſed iure hereditario deferatur.Nam verius eſt eam ſucceſſionem non iure hæreditario,ſed potiùs iure ſanguinis deferri,vt ſupra lib.1.c.8. latius oſtenſum eſt.Idcircóque ad eam ſucceſſionem deciſ.l.1.ff. de interdictis & relegat. & alia iura quæ in id ſuperiùs adduximus, rectè adaptantur.

¶ Non etiam obſtat illud, quod ſeptimo loco adducebamus,quòd ſcilicet feudum ex crimine læſę Maieſtatis fiſco adiici poſſit,& quòd de feudo ad Maioratum argumentatio procedat. Nam etſi argumentationem de feudo ad Maioratum reiicere poſſemus:ea tamẽ in caſu de quo agimus, admiſſa,dicendum eſt,feudum antiquum & familiare, de quo tantum ad Maioratũ argumentari in caſu 35
de quo agimus,poterit ex crimine læſę Maieſtatis non poſſe fiſco adiici in ſequentiũ præiudicium: niſi is contra quem crimen læſæ Maieſtatis commiſſum fuit,eiuſdẽ feudi dominus ſit. Tunc namque propter felloniam in dominum commiſſam ad ipſum dominum feudum reuerti debet, in ſequentium vocatorum præiudicium:ſicque intelligendi ſunt tex.in.c.1.§.denique.Quæ fuit prima 36
cau.benefi.amitten.& in.c.1.ſi vaſſallus feu.priu. & in c.1.§. ſi vaſſallus. ſi de feu. fue.contro.inter dominum & agna.prout vtrobique communiter Scrib.reſoluunt. Idque ſic intelligit atque declarat Bart.in l.3.ff.de interdic.& relegat.nu.1. Cuius op.communem eſſe profitentur Alex.conſ.30. num.9.lib.6.10.de Ana.conſ 32.nu.5.Bocrius qui plures alios refert,deci.264.nu.7. & 8. Viuius lib. 2.opi.communium,op.71.Curtius Iuni.de feu.5. par.concluſ.1,Grattus conſi.2.num.15.lib.1.Gozadi.conſ.84.nu.111.Iacob.de feu. verb. Dictique vaſſalli.num.90.Zaſius de feu. par. 10. num. 107. Quorum opin. communis & vera eſt, atque ex communi feudorum natura, & obſeruatione deriuatur, tamerſi ab illa diſcedat Iulius Clarus receptar.ſenten.lib.4.§. feud. q. 66. verſ. Sed ſi feudum. Quid autem dicendum ſit,quando Primogenium ex Regia conceſſi ne proceſſit,infra iſto c.nu.63.oſtendemus.Nunc nãque ſolùm agimus de cõfiſcatione bonorum Maioratus pro his criminibus facienda, etiamſi ea bona à Rege non proceſſerint.

¶ Non obſtat etiam,quod octauo loco de Regno dicebamus: nam de Regno ad Maioratũ non valet argumentum,quando in Regno diuerſa ratio verſatur. In Regnis autem propter hæreſim Re- 37
gis, totius Regni, atque totius etiam Chriſtianitatis, & Religionis dãnum verſatur, ex qua cauſa poteſt illud Romanus Pontifex Regi hæretico,& deſcendentibus ſuis auferre: & Regi Catholico, ſi illud debellauerit, concedere:ſi non aliter adeò graui damno ſubueniri poſſit. Quæ ratio regulariter in cæteris Maioratibus nõ verſatur:imò ceſſante ea ratione, idẽ in Regno, quod in aliis Maioratibus dicendum erit.

¶ Non etiam obſtat, quod nono & vltimo loco 38
adducebatur ex text. in l. 1. C. de bonis libertorum.vbi probatur ex crimine læſæ Maieſtatis iura libertorum fiſco adiicienda eſſe. Nam illa lex de his iuribus libertorum,quę in hæredes extraneos tranſire valent,de quibus agitur in l.ſi nõ ſortem. §.libertus. ff. de condict.indebi. intelligenda eſt: non autem de his,quę ad ſolos hęredes ſanguinis tranſire valent:aliàs namque loqueretur expreſsè contra text. in l.eorum.ff.ad leg.Iulian. Maieſtat. & contra.l.iura libertorum. ff.de iure patron.vbi ex crimine læſę Maieſtatis iura libertorum quę ad hæredes extraneos non tranſeunt,non confiſcantur: ſed filiis deferuntur. Sicque dictam.l.1.C.de bon.libertorum intellexit Bald. ibidem num.2.& Paul. num. 4. qui meliùs quàm alius id declarat, dicens: quòd etiã ſi quis condẽnetur ex crimine læſæ Maieſtatis in primo capite, iura libertorum

quæ

quæ ad hæredes ſanguinis tantùm transferri poſſunt, fiſco adiici non valent. Quod etiam plures ex Scrib. in d. l. 2. C. de liber. & eorum libe. per tex. ibi ſequuntur, & etiam ſequitur Bart. in d. l. 3. de interdict. & relegat. num. 2. per text. ibidem Bart. in d. l. eorum. ff. ad. l. Iul. Maieſt. in quantum remittit ſe ad text. in l. 3. ff. de interdict. & relegat. & ad ea, quæ ibi dixit Alex. qui ſic intelligit tex. in d. l. 1. C. de bon. liber. in d. l. ſi finita. §. ſi de vectigalibus. ff. de damno infect. num. 30. Idque eſt de mente omnium Scrib. in prædictis locis.

¶ Vel poteſt aſſignari alius intellectus ad illam. l. 1. C. de bon. liber. quòd ſcilicet ibi agebatur de confiſcando iure patronatus, quod delinquenti competebat, non de eo, quod competebat liberis ſuis: quod patet ex verbis eiuſdem legis. Nō enim is qui crimine læſæ Maieſtatis damnatus fuit, erat ipſe patronus, ſed eiuſdem patroni filius proindéque his, quæ de bonis Maioratus diximus, non contradicit. Non enim inficiamur id quod ipſi delinquenti competit, fiſco adiiciendum eſſe: ſed confiſcationem fieri debere in præiudicium ſequentium vocatorum, qui non deliquerunt, qui intellectus ſing. atque ad illam legem germanus eſt.

¶ Nec quoad hæc admittendus eſt intellectus, quem gloſ. in d. l. eorum. & in d. l. 1. aſſignat ad eadem iura, quòd ſcilicet tex. in d. l. eorum, loquatur in crimine læſæ Maieſtatis in ſecundo capite, commiſſo. Ideóque ex eo iura libertorum confiſcanda non ſint. Text. autem in d. l. prima loquatur in crimine læſæ Maieſtatis in primo capite. Quamobrem in ea ſpecie iura etiam libertorum confiſcantur: quem etiam aliqui ex Scrib. ibidem ſequuntur. Is namque intellectus, præterquam quòd euidentiſſimè diuinatorius ſit, apertiſſimè violat literam tex. in d. l. eorum. ibi. *Eorum qui Maieſtatis crimine damnati ſunt.* Quæ verba nō dubium eſt, primum etiam læſæ Maieſtatis caput comprehendere: imò id eſſet contra tex. expreſſum in l. iura libertorum. ff. de iura patron. qui tex. loquitur in crimine perduellionis: & ſic in primo capite criminis læſæ Maieſtatis. Idque cōprobatur ex eo, quòd non inueniatur aſſignata in iure differentia inter primum & ſecundum leſę Maieſtatis caput, quoad bonorum cōfiſcationem: ſed ſolùm quoad damnationem memoriæ delinquētis poſt mortem eiuſdem, & filiorum infamiam, vt probatur ex tex. in d. l. iura libertorū. & in l. fina. ff. ad. l. Iul. Maieſta. & dixit gloſ. ordina. in l. ex iudiciorum verbo, *Maieſtatis.* ff. de accuſa. Bart. in extrauag. qui ſint rebelles. verb. Rebellando. Ang. de Malefic. verb. Qui dominus iudex videns. nu. 46. Dec. conſ. 410. nu. 28. conſeq. Gramma. deciſ. 9. nu. 19. vbi plura in idem adducit. l. 2. &. 3. titu. 2. part. 7. Qua ratione nō debemus aliam differentiam inter primum & ſecundum criminis læſæ Maieſtatis caput abſque lege & iuridico fundamento aſſignare.

39 ¶ Hæc autem opinio, quam nunc tanquam probabiliorem eligimus, tripliciter limitari poteſt. Primò, quando bona à Principe alicui, & eius deſcendentibus in infinitum iure Maioratus donata fuerunt. Nam ſi aliquis ex huius Maioratus poſſeſſoribus crimen læſæ Maieſtas commiſerit, ea bona fiſco perpetuò adiicienda erunt: quaſi ea le-
40 ge à principio donata fuerint. Quod arguendo de feudo ad Maioratū facilè probari poteſt: feudum namque etiam ſi antiquum & familiare ſit, ob felloniam tamen aduerſus dominum cōmiſſam, excluſis agnatis ad dominum reuertitur: quod ex tex. in d. §. denique. cum ſimilib. ſuperius reſoluimus. Quæ feudorum deciſio æqua, atque rationabilis videtur: ideoque ex paritate rationis ad Maioratum extendi poteſt, quibus adiicitur, cuicunque etiam donationi ex propria natura inſi- 41
tum eſſe, vt ex ingratitudine aduerſus donantem commiſſa reuocetur. l. fina. cum ſimilib. C. de reuocan. donat. tex in c. ſi propter. de donat. Idque præterquàm, quòd ſatis rationi conſonū ſit, probari videtur, ex quadam Regia Pragmatica à Rege Henrico ſecundo apud Madritium edita, quæ nondum typis mādata fuit: cūius verba ſunt. *Alo* 42
que me pediſte por merced, que ſi lo que Dios no quiera, alguno de qualquier eſtado y condicion de los mis Reynos fuere contra mi ſeñorio y honra y prouecho de mis Reynos, alçandoſe con villa, ô caſtillo, ô haziendo della guerra, y no veniere a mi llamamiento, ſiendo requerido por mi, y fuere contra el mi conſeio, menoſpreciando mis cartas, y no veniere al termino por mi en las mis cartas aßignado por ſi, ô por ſu procurador por las villas y caſtillos que tuuiere en el mi Reyno: ô cayere encaſo, por que deua perder los bienes, que ſea la mi merced que de los ſus bienes que deuieſſe perder, que ſi fueſſen ſin donadio, e merced de los Reyes onde yo vengo, que por los de mi conſeio ordenemos dellos lo que la mi merced fueſſe. Pero ſi huuiere villa o caſtillo, o otra heredad por donacion de los Reyes mis anteceſſores, que los tales bienes que aßi deuiere perder, tornen a la corona Real, donde fueron partedos, y vos lo prometieſſe aßi. Aeſto vos reſpondemos de conſeio, acuerdo y authoridad de los de mi conſeio, que me demandays coſa que cumple a mi ſeruicio, y al prouecho de mis Reynos, como buenos y leales vaſſallos: y vos lo tengo en ſeruicio, y me plaze: y vos prometo de lo aßi hazer y cumplir de la guiſa que vos demandays, y que las maneras que ſe han de tener cerca dello, que lo ordenara mi conſeio, a guiſa que bien y cumplidamente ſe haga lo que demandays en eſta razon.

Quæ Regia Pragmatica, etſi ſpecificè de bonis Primogenio ſubiectis à Rege donatis non diſponat, de illis tamen intelligenda eſt: aliàs namque nihil nouum ſtatuiſſet, nec eſſet neceſſarium differentiam aſſignare inter bona ex donatione Regum, vel aliàs quæſita: cùm omnia bona libera indiſtinctè Fiſco adiicienda eſſent. Vt autem aliquid nouum ea Pragmatica operetur, de bonis Maioratui ſubiectis intelligenda eſt: inter quæ quoad confiſcationem ſit differentia, vt ea quæ ex Regia donatione proceſſerunt, ad Regiam coronam ex crimine læſæ Maieſtatis reuertantur: cætera autē iuris diſpoſitioni relinquuntur. Quod ex eo etiam veriſimile redditur, quòd rarò inueniantur in his Regnis caſtra, & oppida, quæ Maioratui ſubiecta non ſint.

¶ Cęterùm etſi hæc opin. probabilis videatur: adhuc tamen in forenſibus controuerſiis illam ſatis controuerſam vidimus ex ſequentibus. Primò, quia illud, quod de feudo dictum eſt, in Maioratibus non procedit, vbi bonorum dominium tam directum, quàm vtile in donatarium transfertur, nec aliquod ius apud donantem reſidet: & vbi etiam donatarius ad ſeruitium præſtandum non aſtringitur. Secundò, quia quamuis illud ad Ma- 43
ioratus adaptari poſſet, nō procedit in feudo conceſſo in ſeruitiorum remunerationē: quod etiam ex fellonia contra dominum commiſſa non amittitur: prout dixit Bald. in c. 1. num. 4. ſi vaſſal. feu. priue. allegans ad id tex. in l. ſi pater. §. 1. ff. de donat.

nat.Barb.in c.fin.col.2. de dona.Io. Lupus in rep. Rub.§.50.num.7. Iacobi. de feud.verb. Dictique vaſſalli num.58.Tertiò,quia quanuis donatio reuocetur propter ingratitudinem : hoc tamen reuocandi ius nec tranſit ad hæredes donantis,nec 44 competit aduersùs hæredes donatarij:ſed in perſona primi conſumitur l.fina. C. de reuocan. donat.ibi. *Hoc tamen vſque ad primas perſonas tantummodò ſtare cenſemus.* Per quem tex. ibidem gloſſ. verb. *Inſtituere.* & communiter Scrib. id notant: prout ibi.Ripa.q.61.num.201. cum ſeq. reſoluit. l.his ſolis.C.eod.Hippolitus in l. fina. num.29.ff. de quæſtionibus. Quod etiam Scrib. in l. omnimodo.C.de inoffic.teſtam. communiter annota- 45 re ſolent. Quartò, quia etiam donatio quæ in remunerationem ſeruitiorum facta fuit, ex ingratitudine non reuocatur.l.ſi pater.§.1.ff. de dona.ex qua. l. id communiter Scrib. ibidem, & in aliis pluribus locis deducunt: quorum opi.cõmunem eſſe profitetur Ripa in. d. l. fina. C. de reuocan. dona.q.44.nu.150. eamque ſequũtur Ioa. Lupus in rep.Rub.§.50.num.5.Tiraquel.in l.ſi vnquam. verbo,Donatione largitus.nu. 13. cum ſeq. Boerius deciſ.27.num.2. Gramma. deciſ. 65.num.24. 46 Gozadi.conſ.50.nu.10. & alibi ſæpe Scrib.Quintò quia etiamſi donatio propter ingratitudinem donatarii reuocetur,nullibi tamen cautum inuenitur, quòd ſi ſint plures donatarii, propter ingratitudinem vnius,donatio reſpectu alterius reuocetur:imò id omnibus legibus de donationum reuocatione propter ingratitudinem loquẽtibus repugnat.Qua ratione in Maioratu id procedere non videtur: cùm ex eo tot donationes reſultent, quorum perſonæ ad illorum ſucceſſionẽ vocatæ ſunt:prout ſuprà lib.1.c.1. nu.17.oſtenſum eſt.Ex quibus præcedens limitatio dubia reddi videtur.

¶ His tamen non obſtantibus,adhuc prædicta limitatio maximam iuris rationem habere videtur. In donationibus namque caſtrorum & oppidorum,quas Reges iure Maioratus faciũt, hæc conditio tacitè ineſſe videtur, vt illorum poſſeſſores Regiæ coronæ in bello deſeruiant, & eidem ſemper fideles ſint. Qua ratione nõ iniquum cenſeri debet, ſi ab his, qui hoſtes Reipublicæ efficiũtur, & ſuis deſcendẽtibus ea omnia auferantur,quod ſatis iuri conueniens eſt & etiam rationi, quæ in d.c.1.§. denique.quę fuit prima cauſ.benefi.amitten. expreſſa fuit, ſcilicet, vt hanc ſaltim habeat dominus ſuæ iniuriæ vltionem:& etiam ex d.Regia pragmatica à Rege Henrico. 2. facta deducitur. Quam opin.in donationibus caſtrorum,vel oppidorum ſub titulo Comitatus, Ducatus, vel Marchionatus à Rege factis,ſequitur Greg.in l.2. tit.2.part.7.verb. *Las mandas.* Sed nos illã in quibuſcunque donationibus oppidorum, vel caſtrorum, vel aliarum ſimilium hæreditatum veram eſſe cẽſemus,ſiue ſub titulo Ducatus,Comitatus, vel Marchionatus conceſſa ſint,ſiue non : in aliis autem donationibus aliarum rerũ particularium illam non admittimus : cùm de illis Regia pragmatica Regis Henrici ſecundi non loquatur, nec in illis videatur ex donationibus Regiis præciſa ſeruitii,ac fidelitatis neceſſitas exigi.

47 ¶ Nec obſtat, ſi dicatur donationem non poſſe reuocari ob ingratitudinem, niſi à primo donante reſpectu primi donatarii,ex d.l. fina. C. de reuoc. dona. nam ea quæ à Rege donata ſunt, ſemper ab ipſa Regia Corona donata eſſe dicũtur:cùm non aliter, quàm in remunerationem eorum ſeruitiorum, quæ Regiæ Coronæ facta fuerunt, donari valeant:& cùm Regia Corona nõ moriatur,ſemper dicitur ingratitudinem aduerſus primum donantem commiſſam fuiſſe.Item idipſum dici poterit reſpectu cuiuſcunque Maioratus poſſeſſoris, quando bona à Rege iure Maioratus cõceſſa ſunt, prout in bonis à Rege Hentico ſecundo, & aliis donatis contingit.Cùm enim ex Maioratu reſultent tot donationes, quot perſonæ ad illum vocantur, vnuſquiſque ex eiuſdẽ poſſeſſoribus cenſetur eſſe Regis donatarius, & donationem immediatè ab ipſo Rege obtinere : prout optimè,ac etiam ingeniosè probat ex pluribus Xuarez in q. Maioratus.num.18.cum ſequen. & declarat Gregor. Lopius in.l. 23. tit. 13. part. 2. in glo. verb. *Omenaje.*verb.*Fueras ende.* quanuis ſecus dicẽdum videatur in donatione à Rege liberè facta.Nã etſi ex poſt facto ex illa donatarius Primogeniũ abſq; Regia facultate inſtituat,nõ cenſebũtur poſſeſſores ipſius Regis donatarij, nec in illis naturã bonorum à Rege donatorum obſeruabunt,vt etiam optimè conſiderat idem Xuarez in. d. q. Maioratus.num. 23. Ideóque in hac ſpecie limitatio hæc admittenda non erit. 48

¶ Similiter etiam non obſtat, ſi dicatur donationem fuiſſe remuneratoriam : ideóque non poſſe ob ingratitudinem reuocari. Nam illud verum eſt probata qualitate, & quantitate ſeruitij,& vſque ad illorum valorem : non aliàs : prout ſupra lib.2.cap.8.nu.17. oſtenſum eſt. Frequentiùs autem hæ donationes potiùs gratuitæ, quam omninò remuneratoriæ cenſendæ ſunt:cum potiùs ob gratiam,quàm ob debitum neceſſarium, vt plurimum concedi ſolitæ ſint. In his autem quæ ex debito omninò factas eſſe compertum fuerit,hæc limitatio obſeruanda non erit, quæ ſolùm in crimine lęſæ Maieſtatis locum habet.In criminibus autem hæreſis, & contra naturam, rationes ac fundamenta ex quibus illam deduximus, non militant. 49

¶ Secunda limitatio ſit, quando ſequens ſucceſſor eſt filius,vel nepos vltimi Maioratus poſſeſſoris,qui crimen hæreſis, ſeu læſæ Maieſtatis commiſit : ſi vltimus Maioratus poſſeſſor maſculus erat : vel filius, ſi erat fœmina. Cùm enim filij,& nepotes hæreticorum, qui ex crimine hæreſis condemnati fuerant, per lineam maſculinam, & filij per lineam fœmininam infames ſint, atque incapaces dignitatum, vt probatur ex text. in cap.ſtatutum in 2.de hæretic.lib.6. & filij maſculi proditorum infames ſint, & ſucceſſionum incapaces, vt ex d.l. quiſquis. C. ad l. Iul. Maieſtat. & ex l. 2. titulo 2. part. 7. deciſum eſt : conſtat nullo iure ad Primogenij ſucceſſionem admittendos eſſe : imò propter delictum parentum illos eſſe ipſius Primogenij ſucceſſione priuãdos. 50

¶ Cæterùm Gregor. Lopius qui hãc quæſtionem mouit in d.l.2.tit.2. part.7.in gloſſ. verb. *Mandas.* diſtinguit inter Primogenium in teſtamento, & illud,quod ex contractu inſtitutum eſt. In primo caſu inquit, filios proditorũ in Primogenio non ſuccedere, in ſecũdo verò ſic:quod probat ex eo, quòd ex l.quiſquis & ex d.l.2. partitarũ, filij proditorum non priuentur, niſi hæreditate, & legatis ſibi relictis, vel ex legitima ſucceſſione pertinentibus:quod ad contractus, præſertim in materia odioſa extendendum non eſt. 51

¶ Quanuis autem hæc opinio prima facie vera eſſe videatur:mihi tamen vlteriùs cogitanti contrarium

trarium dicendum videtur: imò, quòd filius proditoris, seu hæretici (de filio namque illius, qui crimen nefandum commisit, nulla dubitatio est) non priuetur Maioratus successione, siue ex contractu, siue ex testamento sibi delata fuerit. Quod probari videtur ex eo, quòd cùm Maioratus successio à primo institutore, non autem à sequenti successore pendeat ex eo tempore quod Primogenitus natus est, sibi acquisitum fuit quoddam ius Primogenituræ formatum ex spe firma, atque inuariabili: etiam patre viuente, prout sup. lib. 3. c. 6. latiùs ostensum est. Quod ius iam etiam patre
52 viuente formatum & considerabile, nulla lex de crimine læsæ Maiestatis loquens filio auferre voluit: sed solùm potentiam succedendi in his, quæ eo tempore acquisita non erant. Quod constat ex verbis d. l. quisquis. & legum partitarum: idque in fortioribus terminis verum esse censuit Ang. in d. l. quisquis. col. 2. eiúsque opinionem sequutus fuit Boerius decis. 7. num. 6. eámque opin. sequitur Anto. Gometius in Maioratibus loquens in l. 40. Tauri. nu. 91. verfic. 3. Tertiò non obstat. etsi in eius comprobationē nihil ex his adducat.

¶ Quod comprobatur ex eo, quòd si filij proditorum essent incapaces successionis Maioratus, quem parens obtinebat, resultaret ex hoc quoddam maximum inconueniens, quòd scilicet Ma-
53 ioratus successio ad cognatos transuersales, filiis exclusis, deuolueretur. Non enim Maioratus successio filiis viuentibus ad fiscum deferri posset: cùm ex incapacitate filiorum statim ad vlteriores vocatos Maioratus successio deuoluenda sit, ac si filij naturaliter mortui fuissent: prout sup. lib. 1. c. 9. num. 27. cum sequen. ostendimus: declaratúque Gregor. in d. l. 2. tit. 2. part. 7. verb. *Mandas*. Quod esset maximū inconueniens: prout optimè considerat D. Dida. de Simancas, de hæretic. c. 9. num. 271. Nam etsi in feudis, secūdùm aliquorum opinionem, ita toleretur vt propter felloniam à possessore commissam feudū auferatur descendentibus, & transuersalibus deferatur: prout notat Andr. de Ysern. in d. c. 1. §. denique. Quæ fuit prima causa benefi. amitten. quem sequitur Afflictus ibidem. num. 2. & 3. illud ex eo toleratur, quòd viuētibus descendentibus feudum ad dominum reuertitur, nec deferri potest transuersalibus, nisi deficientibus descendētibus: vt resoluit idem Afflictus, ibi. nu. 4. Quod nō potest ad Maioratus adaptari, in quibus non ad fiscum, sed ad transuersales statim eorum successio necessariò deferenda esset.

¶ Nec obstat si dicatur, quòd filij proditorum, & hæreticorum sunt infames: perindéque non valeant succedere in Primogeniis dignitatem habentibus: nam cum vt paulò ante probauimus,
54 sint capaces successionis Maioratus, similiter erūt etiam capaces dignitatis, in consequentiam eiusdem successionis sibi prouenientis: vt suprà lib. 1. c. 13. latiùs ostēsum est: de quibus tamen cùm casus acciderit, deliberandum erit. Durum namque videtur dicere, quòd filius hæretici, qui nō potest officium publicum, nec etiā mercatoris, vel conductoris, vel similia officia exercere, possit Ducatum, vel Marchionatum, vel vassallos & iurisdictionem ex successione obtinere.

¶ Vtcunque autem id sit, illud tamen apud me exploratissimum est, filium scilicet natum ante crimē læsæ Maiestatis, vel hæresis, à parēte commissum ab eiusdem Maioratus absque Regia facultate instituti successione non excludi: pœna namque infamiæ atque incapacitatis successionis, quę à iure filiis hereticorum, seu proditorum 55
infligitur, ad natos ante ipsum delictum commissum non extenditur. Quod probatur ex tex. in c. non imputantur. 1. q. 4. Quod desumptum fuit ex Concilio Toletano 13. c. 1. Cuius verba sunt. *Non imputantur filijs peccata parentum, quæ post eorum natiuitatem à parentibus committuntur.* & ex l. emancipatum. §. fina. ff. de Senator. & ex l. adoptiuum. §. patronum. ff. de in ius vocan. & ex l. filiam. cum simil. ff. de Senator. Ex quibus iuribus id notant Cinus & Fab. in d. l. quisquis. Alberi. & Ang. post glo. ibi, verbo. *Aspergit.* in l. Diuo Marco. C. de quęstionibus. & in l. fallaciter. C. de abolitio. Calderi. cons. 3. sub tit. de hæretic. Io. And. in addit. ad Specul. tit. de feud. col. 5. Oldral. cons. 124. col. 6. glo. Cin. Bal. & alij per tex. ibi in l. 2. C. de liber. & eorum libe. Boërius decis. 7. num. 6. Tiraq. qui plura refert de Primo. q. 31. num. 4. D. Didacus de Simanc. de hæretic. c. 29. num. 22. cum seq. in noua editio. quæstionē istam ex professo disputauit: tandémque benigniorem sententiam, quam nos etiā eligimus, sequutus fuit: idque mihi probari videtur ex l. 6. titul. 27. part. 2. ante fin. ibi. *Pero esto non se entiende de los hijos que huuiessen hecho antes que errassen, mas de los que despues hiziessen.* & iterum ibi. *Ca los derechos que hallaron los antiguos de España en todas las cosas alli do pusieron pena a los hijos por razon de sus padres, siempre guardaron que no huuiessen pena los que ante auian, que el hecho malo hiziessen: fueras ende si fuessen aparceros en los yerros: y a los otros que metieron en la pena fue, por que los hizieran despues de emponçoñados en el mal que huuiessen hecho.* Idque ipsum probat l. fina. tit. 31. par. 7. ibi. *Ca si el hijo que es nascido no deue recibir pena por el yerro del padre.* Et l. 3. tit. 9. lib. 4. ordi. quæ hodie est l. 3. tit. 8. lib. 8. in noua leg. Reg. collectione. ibi. *Pero dezimos que ningun traydor, ni aleuoso, ni su hijo que ouo despues que hizo la traycion.* Quæ opin. sequenda erit: tametsi cōtrariam opin. veriorem, atque communi Scrib. calculo comprobatam esse profiteantur Matthæus de Afflict. in constitut. Reg. Siciliæ, Rub. 2. nu. 39. Gigas in tracta. crimi. læs. Maiest. tit. de pœnis, quas filij incurrunt. q. 5. Villadiego de hæretic. q. 23. col. fina. Io. Lupus de iure Nauarræ. 3. part. §. 8. oppo. 5. Gregor. in d. l. 2. tit. 2. part. 7. verbo, *Todos sus hijos.* Otalora de Nobilitat. c. 9. nu. 8. Mencha. de successio. resol. lib. 2. §. 12. Quod & alij plures grauissimi iuris interpretes passim profitentur.

¶ Nec his obstat l. 2. tit. 2. part. 7. ibi. *Todos los hijos.* 56
quam ibi ponderat Gregor. vt ex horum verborum generalitate, tam natos, quàm nascituros comprehendat. Nam illa verba vniuersalia sunt interpretāda, & declaranda ex verbis d. l. 6. tit. 27. part. 2. & restringenda ad eos filios, in quibus potest cadere infamia de iure, scilicet in natis ante crimen vel intelligenda sunt de omnibus tam legitimis, quàm naturalibus, & spuriis emancipatis, seu filiis familiàs, de quibus contentio fuit inter Scrib. vtrū sub illius legis dispositione comprehenderentur: omnes tamen non aliter, quàm si ante delictum nati fuerint, pœnam infamiæ & incapacitatis incurrent. Quo pacto optimè leges illæ, quæ inter se pugnare videntur, cōciliari possunt absque alicuius verbi violatione. Nec illa lex sexta admittere potest intellectum quem etiam Gregor. ibidem ad illam assignat dicens, quòd intelligenda sit de pœna expulsionis patriæ, non

autem de pœna infamiæ, & incapacitatis succeſſionis. Ille namque intellectus nullo pacto ad illam legem aſſignari valet. Nõ enim vlla ratio poteſt aſſignari, quare magis id in pœna expulſionis à patria, quàm in pœnis infamiæ & incapacitatis ſeruari debeat: cum pœna infamiæ & incapacitatis pœna exilij longè maior ſit. Quod declaratur ex ratione in eadem lege adiuncta, dum in ea dicitur. *En todas las coſas alli do puſieron pena a los hijos*, &c. Quæ ratio generica eſt, & omnes pœnas filiis appoſitas comprehendit, nec prędictam reſtrictionem admittit.

57 ¶ Tertia limitatio ſit in Primogeniis eorum, qui aduerſus Carolũ quintum Romanorum Imperatorem, & Hiſpaniarum Regem, & Reginã Ioannam eius matrem in his Regnis conſpirarunt anno 1520. in illis ſeditionibus, quæ vulgò dicuntur, *las Communidades*. Eorum namque bona etiam Maioratui ſubiecta fiſco adiicienda erunt, ex quadã Pragmatica quæ eo tempore ædita fuit apud oppidum de Bormes: qua præceptum eſt, vt omnia bona eorum proditorũ, qui aduerſus Hiſpaniarum Reges eo tempore conſpirauerunt, fiſco adiicerentur: ſiue ea bona eſſent libera, ſiue Maioratui ſubiecta: in eáque apponitur forma, qua contra proditores, ſiue laici, ſiue clerici, aut Religioſi eſſent, procederetur. Super cuius Pragmaticæ intellectu plures lites in his Regnis excitatæ fuerunt: quarum aliquæ nondum omninò deciſæ ſunt. Eiuſdem autem Pragmaticæ tenorem in hac parte libuit interſerere, vt id punitionis genus cæteris exemplo ſit: in poſterúmque à ſimilium criminum perpetratione coërceantur, & vt nihil etiam antiquitatis pœnitùs ignoretur.

58 Don *Carlos, &c. Por quanto a todos los grandes, Perlados y Caualleros, vezinos y moradores de los dichos nueſtros Reynos y ſeñorios de caſtilla ſon notorios y manifieſtos los leuantamientos, e ayuntamiẽtos de gentes hechos por las Cõmunidades de algunas ciudades y villas de los dichos Reynos por perſuaſion e induzimiento de algunas perſonas particulares dellas, y los eſcandalos y rebelliones, y muertes y derribamientos de caſas, y otros grandes graues e inormes delictos, que en ellos ſe han cometido, y cometen cada dia, y la junta que las dichas ciudades a voz y en nombre nueſtro, y del dicho Reyno contra nueſtra voluntad y en deſacatamiento nueſtro hizieron: aſsi en la ciudad de Auila, como en la villa de Tordeſillas, en la qual aun eſtan y perſeueran, y los Capitanes y gente de armas que han traydo y traen por los dichos nueſtros Reynos damnificando y attemorizando, e oprimiendo con ellas a nueſtros buenos ſubditos y leales vaſallos, que no ſe quieren juntar con ellos à ſeguir ſu rebellion e infidelidad, en la qual perſeuerando han echado, y echaron de las dichas ciudades a los nueſtros Corregidores, y tomaron en ſi las varas de nueſtra iuſticia, y combatieron publicamente nueſtras fortalezas, de las quales al preſente eſtan apoderados. Y para meior poderſe ſoſtener en ſu rebelion, y pagar la gente de armas que traen en los dichos Reynos en nueſtro deſeruicio por ſu propria authoridad han hechado grandes ſiſas, e derramas ſobre los nueſtros ſubditos y vaſallos: y agora nueuamente han tomado e occupado nueſtras rentas Reales, las quales gaſtan y conuierten en ſoſtenimiento de la dicha ſu rebelion: y para ſe hazer mas fuertes e poderoſos en ella, han embiado diuerſas perſonas a nueſtros Capitanes y gentes de nueſtras guardas, para los traer a ſi, e los quitar e apartar de nueſtro ſeruicio: offreſciendoles para ello que les pagarian lo que les erra deuido, y para lo de adelante les acreſcentarian el ſueldo: amenazandoles, que ſi aſsi no lo hizieſſen, les derribarian ſus caſas, y deſtruyrian ſus haziendas, y las miſmas promeſſas han hecho y hazen a las perſonas que con nos en los dichos Reynos viuen de acoſtamiento, y a las otras perſonas que viuen y lleuan acoſtamiento de los grandes e caualleros de los dichos Reynos que han ſeguido e ſiguen nueſtro ſeruicio: de manera que aũque los dichos grandes ſiguiendo ſu lealtad, para nos poder ſeruir han llamado los dichos ſus criados: no les han acudido por miedo y temor de la opreßion de aquellos que eſtan en la dicha rebelion, y compenſamiento que han tenido y tienen de traer a ſi a los dichos grandes, perlados y caualleros de eſſos nueſtros Reynos, y los enemiſtar con nos, y apartar de nueſtro ſeruicio, han tentado y tientan por diuerſas vias, e maneras exquiſitas de los leuantar, e a algunos dellos han leuantado ſus tierras e vaſallos, que por merced de nos, e de nueſtros anteceſſores tienen, por muy grandes, notables e ſeñalados ſeruicios, que hizieron a nos y a ellos, y a nueſtra Corona Real, a los quales han dado y dã fauor e ayuda para que no ſe reduzgan a ſus ſeñores, y algunos de los dichos grandes que han caſtigado los dichos ſus vaſallos, que aſsi porinduzimiento de los ſuſodichos ſe les alçaron, han amenazado que los han de deſtruyr: y aun han dado aſsi contra ellos, como contra otras muchas perſonas, cartas y mandamientos en voz y en nombre nueſtro y del Reyno: por los quales les requieren y mandan que ſe junten con ellos cõ ſus perſonas, y caſas y eſtados: ſo pena que ſi aſsi no lo hizieren, ſean hauidos por traydores y enemigos del Reyno, y como tales puedan hazer guerra garreada: y han embiado, y embian predicadores, y otras perſonas eſcandaloſas y de mala intencion por todas las ciudades villas y lugares de los dichos nueſtros Reynos e ſeñorios, para las leuantar e apartar de nueſtro ſeruicio, e de nueſtra obediẽcia e fidelidad, e con falſas e no verdaderas perſuaſiones jamas oydas ni penſadas las atraen a ſu error e infidelidad: y continuando mas aquello y ſu notoria deſlealtad, han tomado nueſtras cartas a nueſtros mẽſageros, y entre ſi hã hecho ligas y conſpiraciones cõ grandes iuramentos, y fees, y ſeguridades de ſer ſiempre vnos y cõformes en la dicha ſu rebeliõ y deſlealtad, en grand deſſeruicio nueſtro, y daño de los dichos Reynos: y han prendido a los del nueſtro conſejo, y a otros officiales de nueſtra caſa y corte, lleuandolos publicamente preſos con trompetas y atabales por las calles y plaças de la dicha villa de Valladolid a la dicha villa de Tordeſillas, y a otras partes donde quiſieron: y tomaron y detuuieron preſo almuy Reuerendo Cardenal de Tortoſa Inquiſidor general de los dichos Reynos, y nueſtro Viſorrey e Gouernador dellos: y han requerido y fecho requerir a don Y igo Fernandez de Velaſco nueſtro Condeſtable de Caſtilla, Duque de Frias: aſſi meſmo nueſtro Viſorrey y Gouernador de los dichos nueſtros Reynos, q̃ no vſe de los poderes q̃ de nos tiene, pretendiendo pertenecerles a ellos la gouernaciõ de los dichos nueſtros Reynos, y han hecho e hizieron pregona publicamente en la plaça de Valladolid, que ninguno fueſſe oſado de obedeſcer, ni cũplir nueſtras cartas ni mandamientos, ſin primero los lleuar y notificar y preſentar ante ellos en la dicha villa de Tordeſillas: donde han intentado de hazer, y hazen otro nueuo Cõciliabulo, a que ellos llaman Cõſejo: y para ello han tomado el nueſtro regiſtro y ſello: y dende como traydores vſurpando nueſtra juridicion y preeminencia Real, embian prouiſiones y cartas y mandamientos por todo el Reyno, y han ſuſpendido y mandado ſuſpender todas las mercedes y quitaciones que nos auemos hecho y fazemos a perſonas naturales deſſos dichos Reynos, deſpues del falle ſcimiẽto del Rey Catholico: y de mas de todo lo ſuſodicho y de otras muchas coſas grauiſſimas*

e inõ

e inormissimas, que han hecho y cometido y perpetrado, y cada dia hazen y cometen, vinieron y entraron con gente de armas y artilleria en la dicha villa de Tordesillas, en que yo la dicha Reyna estoy, y se apoderaron della, y de mi persona y casa Real, y de la Illustrissima Infanta nuestra muy cara e amada hya y hermana, y echaron al Marques y Marquesa de Denia, que estauan y residian con nos, y en nuestro seruicio: y pusieron en su lugar en nuestra casa a su voluntad las personas que han querido, e les plugo. De todas las quales dichas causas como quiera que han dicho y dizen que las hazen y han fecho so color de nuestro seruicio, e bien de los dichos nuestros Reynos: clara y abiertamente paresce auer sido, e ser su intẽcion de se querer apoderar de los dichos nuestros Reynos, tyranizandolos. Lo qual manifiestamente se muestra por sus obras tan dañadas e reprobadas, y tan contra nuestro seruicio, y bien publico de los dicos nuestros Reynos: y contra la lealtad e fidelidad, que como nuestros subditos e vasallos nos deuian: y como a sus Reyes y señores naturales nos prestaron, y eran obligados a tener y guardar: y endereçadas a macular y enturbiar la nobleza e fiedelidad de los dichos nuestros Reynos e ciudades, villas y lugares dellos, y de los dichos grandes y Perlados: que ha sido, y es tanta y tan grande, que mas iustamente que otros algunos han me rescido e merescieron alcançar titulo de leales, e fieles a sus Reyes y señores naturales. E otro si, porque como quiera que nos les mandamos remitir el seruicio que nos fue otorgado en las Cortes que mandamos celebrar en la Coruña, y dar les nuestras rentas reales por encabeçamiento por otro tanto tiempo y precio como lo tenian en vida de los Reyes Catholichos, perdiendo la puia que en ellas nos hauia sido hecha, y assegurado sufficientemente que los officios de los dichos Reynos los dariamos e prouueriamos a naturales dellos: e fechas otras muchas gracias e mercedes en pro y beneficio de los dichos Reynos, los quales los susodichos para colorar su rebelion tomauan por causa e fundamento de sus enormes e graues delictos: de los quales despues que por nos les fueron concedidas: no cessaron, antes se confirmaron mas en ellos. E agora postrimeramente no contentos de todo lo susodicho, casi descendiendo en el profundo de los males, con grande osadia nos embiaron con mensagero proprio vna carta firmada de sus nombres, y signada de Lope de Pallares escriuano: por la qual confiessan claramente hauer cometido e perpetrado todos los dichos delictos: y en lugar de pedir y supplicar perdon dello: demandam aprobacion de lo hecho, y poder para vsa y exercer nuestra iurisdicion Real: e dizen otras feas cosas en mucho desacatamiento nuestro, y escriuieron cartas a algunos pueblos destos nuestros señorios de Flandes para procurar de los amotinar e leuantar, como ellos estan. Y porque al seruicio de Dios nuestro señor y nuestro, y bien de los dichos Reynos, conuiene que las personas que en lo susodicho han peccado e delinquido, sean punidos e castigados: y executadas en ellos las penas en q̃ por sus graues e inormes delictos han caydo e incurrido: Y dissimular y tolerar mas sus notorias trayciones, y rebelliones, sera cosa de mal exẽplo: y darles incẽtiuo para perseuerar en ellas, en grãd desseruicio e daño e nota e infamia de essos dichos Reynos e de su antigua lealtad e fidelidad. Por la presente mandamos a vos los nuestros Visorreyes, o qualquier de vos en ausencia de los otros, e a los del nuestro Conseio q̃ con vos residen, puellos sobredichos delictos e rebeliones e trayciones hechas por las dichas personas son publicos e notorios en essos dichos Reynos, sin esperar a hazer contra ellos processo formado por tela y orden de juyzio, e sin los mas citar, ni llamar procedays generalmente a declarar y declareys por rebeldes, aleues y traydores, infieles y desleales a nos e a nuestra Corona, a las personas legas de qualqier estado, o condicion que sean, que han sido culpados en dicho, o en fecho, o en consejo, de aduerse apoderado de mila Reyna, de la Illustrissima Infanta nuestra muy chara e muy amada hija y hermana: y echado al Marques e Marquesa de Denia, que estauan e residian en nuestro seruicio, en el detenimiento e prision del muy Reuerendo Cardenal de Tortosa nuestro Gouernador de los dichos Reynos, e de los del nuestro Consejo, condemnando a las dichas personas particulares que han sido culpados en estos casos, como aleues, traydores, e desleales, a pena de muerte, e perdimiento de sus officios, e confiscacion de todos sus bienes, y en todas las otras penas assi ciuiles, como criminales, por fuero e por derecho establescidas contra las personas legas e particulares que cometen semeiantes delictos, executandolas en sus personas e bienes: sin embargo que los tales bienes que las dichas personas tuuieren sean de Mayoradgos, o vinculados, e subiectos a restitucion: e que en ellos, o en alguno dellos aya clausula expressa en que se contenga que no puedan ser confiscados por crimen læsæ Maiestatis hecho y cometido contra su Rey, e señor natural. Que en los dichos casos para poder ser cõfiscados los bienes de las dichas particulares personas legas a mayor abundamiento, si necessario es, nos por la presente de nuestro proprio motu y cierta sciencia, y poderio Real absoluto, de que en esta parte queremos vsar, y vsamos como Reyes y señores naturales, auiendo aqui por expressos e incorporados letra por letra los dichos Mayoradgos, los reuocamos, cassamos, y annullamos, y declaramos por de ningũ valor y effecto, y de la dicha nuestra cierta sciẽcia e poderio Real absoluto mandamos, y ordenamos que los bienes en ellos contenidos, sin embargo dellos e de sus clausulas e firmezas, que en esto sean contrarias, sean auidos por bienes libres y francos para poder ser confiscados por las dichas causas bien e assi tam cumplidamente como si nunca huuieran sido puestos, ni metidos en los dichos Mayoradgos, ni vinculados, ni subiecto a restitucion alguna: y como si en ellos no huuiera ninguna, y alguna de las sobredichas clausulas: antes fueran expressamente exceptados los dichos crimines y delictos læsæ Maiestatis. E otrosi vos mandamos que declaredes por inhabiles e incapaces para poder succeder en los dichos Mayoradgos a qualesquier personas por ellos llamadas, que fueron culpados en los dichos delictos, y entrar y deuer succeder en su lugar en los dichos Mayoradgos las otras personas llamadas que en ellos no han delinquido. E a las personas de la Yglesia y Religion, aunque sean constituydos en dignidad Arçobispal, o Episcopal, que en los dichos delictos fuerẽ culpados e participãtes, declar los assi mesmo por traydores, rebeldes, e inobedientes y desleales a nos, e a nuestra Corona, e por agenos y estraños destos nuestros Reynos e señorios, e auer perdido la naturaleza y temporalidades que en ellos tienen, e incurrido en las otras penas establescidas por leyes destos Reynos contra los Perlados e personas Eccleſiasticas, que caen en semeiantes delictos. Y para proceder contra las dichas personas assi Eccleſiasticas como seglares, q̃ en los sobredichos casos han sido culpados, y a los declarar solamente sabida la verdad por rebeles y traydores, inobedientes e desleales a nos y a nuestra Corona, e proceder contra ellos, e hazer la dicha declaracion, como en caso notorio, sin los mas citar ni llamar, ni hazer contra ellos processo, ni tela, ni ordẽ de juyzio. Nos por la presente del dicho proprio motu y cierta sciencia y poderio Real, vos damos poder cũplido: y queremos y nos plaze que la declaracion que assi hizieredes, e penas en que cõdenaredes a los que han sido culpados en los dichos casos, sea valido e firme agora y en todo tiempo: e que no pueda ser cassado, ni anullado por causa de no se auer hecho contra

ellos proceſſo formado, ni ſe auer guardado en la dicha declaracion la tela y orden de juyzio que ſe requeria, ni auer ſe ydo citado, ni llamados, ni requeridos los tales culpados a que ſe veniessen a ver declarar auer incurrido en las dichas penas, o por no auer interuenido en la dicha vuestra declaration otra cosa de ſuſtancia, o ſolennidad, que por leyes de esſes dichos Reynos deuia de interuenir: porque ſi embargo de las dichas leyes y fueros y ordonenças, vſos y conſtumbres que a lo ſuſodicho, o alguna cosa e parte dello puedan ſer cõtrarias: las quales del dicho nuestro proprio motu e cierta ſciencia y poderio real abſoluto en quanto a esto toca, reuocamos, caſſamos, y anullamos, y damos por ningunas y de ningun valor y effecto, que dãdo en ſu fuerça y vigor: para lo demas queremos y nos plaze que la dicha declaracion que anſi hizieredes contra las dichas perſonas particulares culpados en los ſobredichos delictos, ſea valida e firme bien aſſi e tan cumplidamente, como ſi en ella ſe huuieſſe guardado toda la dicha ordẽ y forma y tela de juzio, que por las dichas leyes ſe requeria y deuia proceder. E aſſi fecha por voſotros la dicha declaracion, por la preſente mandamos a todos los Alcaydes de fortaleſas e caſas fuertes y llanas de las villas e lugares que fuerẽ perſonas legas, rebeles, aleues y traydores, y vezinos e moradores dellos, que por la dicha vuestra declaracion fueren confiſcados, que luego como les fuere notificado, o en qualquier manera dello ſupieren, ſe leuanten por nos y por nuestra Corona Realy, no obedezcan, ni tengã deſde agora en adelãte por ſus ſeñores a los dichos rebeles y traydores: lo qual les mandamos que hagan y cumplan, ſo pena de la fidelidad que los vnos y los otros nos deuẽ, y demas de ſus vidas, y de perdimiento de todo ſus bienes y officios, que haziendolo anſi nos por la preſente les alçamos, y damos por libres e quitos de qualeſquier pleytos, omenajes e juramentos, que tengan, y tuuieſſen hechos a los dichos rebeles y traydores por razon de las dichas fortalezas e caſas fuertes y llanas, como por otra qualquier cauſa e razon que ſea: e por quitar les de temor e penſamiento que puedan tener de ſer tornados y bueltos en algun tiempo a los dichos traydores, cuyos primero fueron: y que aquello ni otra cosa les pueda eſcuſar de hazer y cumplir lo que les mandamos, por la preſente les prometemos y aſſeguramos ſo nuestra fe y palabra real, que en ningun tiempo del mundo por ninguna razon ni cauſa que ſea lo eſtornuaremos, ni bolueremos a los dichos aleues e traydores cuyos primero fueron, ni a ſus deſcendientes, ni ſucceſſores: e ſi aſſi no lo hizieren e cũplieren, por la preſente los condẽnamos, e hauemos por cõdemnados en las ſobredichas penas y todas las otras en que caẽ e incurren los que no cumplen lo que les es mandado por ſus Reyes y ſeñores naturales. E mandamos otroſi que los vaſallos de los dichos Perlados, e de qualeſquier otras perſonas Eccleſiaſticas que por voſotros en los dichos caſos fueren declarados por culpados, ſe leuanten e alcen en nuestro fauor: e no acojan en ellos a los dichos Perlados dende en adelante: a todos los quales, e aſſi miſmo a los grandes, Perlados, caualleros, e ciudades e villas e lugares deſſos dichos Reynos, mandamos ſo pena de la dicha fidelidad e lealtad que nos deuen, que hecha por voſotros la dicha declaracion, ayan y tengã dende en adelante a los dichos Caualleros y Perlados y otras perſonas que aſſi declararedes por publicos traydores e aleues a nos e a nuestra Corona Real, e por enemigos de eſſos nuestros Reynos y ſeñorios, y como a tales los traten y perſigan: e que ninguno ni alguno dellos los reciba ni acoja, ni defienda, ni de fauor ni ayuda: antes pudiendolo hazer los prendan, y ſiendo legos los entreguen a nuestra juſticia, para que en ellos ſe executen las penas que ſus graues delictos mereſcẽ. E ſi fueren perſonas Eccleſiaſticas, o de orden, las mandemos remitir a nuestro muy ſancto padre, o a los otros ſus Perlados, a qui en ſon ſubjectos: e que los dichos vaſallos de Perlados no tengan mas por ſeñores a los dichos traydores, ni les acudan ni fagan acudir con los fructos y rentas que antes tenian en los dichos lugares: antes que ellos los guarden y tengan en ſi ſecreſtados, y en depoſito y fiel guarda, para hazer dello lo que por nos les fuere mandado, ni publica ni ſecretamente los acojan ni reciban en ſus caſas: ni lugares: antes ſi a ellos venieren, o tentaren de venir, los reſiſtan y defiendan la dicha entrada con todo ſu podere e fuerça: e que directa ni indirectamente les hagan ni den otro fauor ni ayuda de qualquier calidad e manera que ſea, ſo las penas ſuſodichas: e que en todo ello hagã e cumplan como nuestros buenos ſubditos, e leales vaſallos lo q̃ por vos los dichos nuestros Viſorreyes, e qualquier de vos en auſencia de los otros, e a los del dicho nuestro Cõſeio, que procedays por todo rigor del derecho por la meior via e orden que huuiere lugar de derechos, e a voſotros pareſciere, contra todas las otras perſonas particulares que en qualquier de todos los ſubredichos delictos, o en otros demas de aquellos q̃ ayãs caydo, e ſecho y cometido deſpues de los leuatamientos e alborotos acõteſcidos en eſſos dichos Reynos eſte preſente año de. 1520. e fizieren adelãte, condẽnandolos en las penas aſſi ciuiles como criminales que hallaredes por fuero e por derecho. E ſi para executar lo que aſſi por voſotros fuere ſentenciado e declarado, fauor ayuda ouieredes menester, Por la preſente mandamos a todos los grandes, Perlados, Iuſticias, Regidores, Caualleros, eſcuderos, officiales e homes buenos de todas las ciudades, villas e lugares de los dichos nuestros Reynos y ſeñorios, que vos la den e fagan dar tan entera e cumplida, como ſe la pidieredes: e porque ninguno no pueda pretender ignorancia de lo ſuſodicho, e de la dicha declaracion que fizieredes, mandamos que eſta nuestra carta, o ſu trãſlado ſignado de eſcriuano publico, e la dicha vuestra declaracion ſean pregonados por pregonero, e ante eſcriuano publico en eſta nuestra Corte, y en las otras ciudades, villas e lugares de los dichos nueſtros Reynos, e ſeñorios que a voſotros pareſciere: por manera que venga a noticia de todos, e que della ſe hagan ſacar en publica forma vno, o mas traſlados firmados de vuestros nombres, e ſeñalados de los del nuestro Conſejo, y ſellados con nuestro ſello: y los hagays affixar en las puertas de la Yglesia mayor, o de las otras Yglesias, e monaſterios e plaças y mercados de las dichas ciudades, e de las villas e lugares de ſu comarca, donde a voſotros pareſciere: e que la publicacion e affixacion y pregon, o qualquiera cosa dello que aſſi ſe hiziere, tenga tanta fuerça contra las dichas perſonas e cada vna dellas, como ſi fuera publicada e pregonada en la manera acoſtumbrada por las ciudades e villas donde ellos ſo vezinos, e tienen ſu habitacion: e notificada particularmente a cada vna de las dichas perſonas. Dada en Bormes a diez y ſiete dias de Deziembre, Año del naſcimiento de nueſtro Saluador Ieſu Chriſto de Mil y quinientos, e veynte años. Yo el Rey. Yo Franciſco de los Cobos Secretario de ſus Ceſarea y Catholicas Maieſtades, la fize eſcriuir por ſu mandado.

¶ Qua in re animaduertendum eſt, quòd quanuis plures dicere ſolcant dictam Regiam Pragmaticam vim legis non obtinere, ex eo quòd non ſit lex generalis, ſed contra perſonas particulares, & in caſu etiam particulari lata, nimiſque rigida ſit: ea tamen Pragmatica nihilominùs veluti lex iuſta, generica, atque rationi conueniens obſeruanda erit: facta namque fuit tempore maximæ rebellionis, & ad ſedandam effrænatam proditorum audaciam, quæ forſan ea non lata, vlteriùs 59

protra

protraheretur. Et tandem ex ea lege,& aliis mediis ſedata fuit. Quo caſu ob publicam vtilitatem quæ verſatur in eiuſmodi rebellionibus coërcendis, & criminum immanitatē, atque delinquentium multitudinem, licitum fuit iura tranſgredi, legéſque etiam acerrimas cōdere. Sic namque id
60 feciſſe legimus Henricum Imperatorē ſeptimum qui ad ſedandam quandam maximā ſeditionem, quæ eius tempore exorta fuit, condidit Extrauagan. ad reprimendam qua ordinem iudiciarium in aliis criminibus obſeruari ſolitum, propter criminis immanitatem interuertit: prout inquit ibi Bartol. in gloſ. verbo, Multorum. vbi inquit cauſam finalem illius legis condendæ, fuiſſe delinquentium multitudinē. Nec poteſt dici illam Pragmaticam non fuiſſe legem generalē: ea namque non cōtra certas perſonas, ſed genericè contra omnes proditores, qui vel eo tempore, vel deinceps contra Regiam Maieſtatem in ea ſeditione conſpiraſſent, edita fuit. Quod ſufficiens eſt ad hoc, vt ea lex generica dici valeat,& pro communi vtilitate conſcripta. Denique cùm à Prin-
61 cipibus habentibus poteſtatē leges faciendi condita fuerit, non licebit de illa diſputare: ſed iudicare ſecundum illam, vt inquit Gratianus in cap. erit autem lex. 4. diſtin. & Auguſtinus relatus ab ipſo Gratiano in c. in iſtis. ead. diſtin. l. proſpexit. ff. qui & à quibus. l. fina. C. de legib. ibi. *Quis tantæ ſuperbiæ tumidus eſt, vt Regalem ſenſum contemnere audeat?* & vtrobique per Scrib.

62 ¶ Similiter etiam animaduertendum eſt, eā Pragmaticam non ſimpliciter in omnibus, qui in ea ſeditione deliquerunt, bona Maioratus eſſe fiſco adiicenda diſponere: ſed in quinque tantùm caſibus, qui in ea ſpecificè deſignantur: ſcilicet in his, qui interuenerunt in detentione Reginę Hiſpaniarum Ioannæ, ſeu in detentione ſereniſſimæ Infantis, ſeu in expulſione Marchionum de Denia, & in captura Reuerendiſſimi Cardinalis de Tortoſa, atque Regiorum Conſiliariorum. Quod in ſimilibus negotiis à fiſci procuratore probandum erit.

¶ Ex quibus palam diluitur opinio illorum, qui maximo conatu profiteri ſolent, dictam Regiam Pragmaticam de Bormes nō ſolùm loqui de proditione tempore Communitatū perpetrata, ſed etiam de omnibus aliis quæ in futurum perpetrari contigerit. Cum enim ſpecificè contra illos qui in dictis quinque caſibus deliquiſſe compertum fuerit, non autem contra alios diſponat, ex eo comprehēditur ad eam tantum proditionem reſtringendam eſſe. Tametſi ex aduerſo dici poſſit, eam legem in crimine læſæ Maieſtatis in primo capite commiſſo genericè diſponere, illudque in dictis quinque caſibus exemplificare: quę exempla regulam nō reſtringunt, ſed in omnibus caſibus ſimilibus eius Pragmaticæ diſpoſitio ſeruanda erit. Sed certè plura alia crimina quæ primum læſę Maieſtatis caput cōtingebant, eo tempore commiſſa fuerūt: quæ ſub eius diſpoſitione non comprehenduntur, cum Regia Pragmatica de illis nō diſponat: atque ſi rectè eius verba conſiderentur, potiùs ad proditionem preſentē coërcendam, quàm ad futuras puniendas diriguntur: quanuis cum caſus contigerit, de his deliberandum ſit. Si enim ea Pragmatica genericè intelligenda foret, ex illa propè omnia quę prędiximus, corruerent. Et hæc de primo caſu, vbi ſcilicet Maioratus abſque Regia facultate inſtitutus fuit, diximus ſufficiat.

¶ In ſecundo caſu, vbi ſcilicet ex Regia facultate Maioratus inſtitutus fuit, ſubdiſtinguēdum eſt: nā aut in Regia facultate expreſſum eſt, quòd bona Maioratus ex dictis tribus criminibus fiſco adiiciantur: aut facultas ſimpliciter hoc non expreſſo conceſſa fuit. Si ea crimina in facultate ex- 63
preſſa fuerunt, dicendum erit: quòd eo caſu, aut facultas reiicienda eſt, aut ea vtendum erit cum legibus, ac cōditionibus in ea expreſſis. Ideóque is, qui ex eiuſmodi Regia facultate Maioratum inſtituit, bona eiuſdem Maioratus horum trium criminum confiſcationi ſubiicere videtur: adeò, vt nō valeat aliquid eidem facultati contrarium diſponere: præcipiendo, quòd ſtatim quòd poſſeſſor Maioratus cogitauerit, vel tractare cœperit de crimine læſæ Maieſtatis committendo, bona Maioratus in ſequentem ſucceſſorē pertrāſeant: vel alio ſimili modo. Id namque eſſet Regiam facultatem eludere, atque aduersùs mētem Principis illam concedentis agere: prout ſup. lib. 2. c. 12. num. 57. oſtenſum eſt.

¶ Si verò in facultate expreſſum non fuit, quòd 64
bona Maioratus ex his criminibus confiſcari valeant, tunc dicendum videtur, id expreſſum cenſendum eſſe. Cùm enim ea clauſula propè ſemper in Regiis facultatibus apponi ſoleat, etſi in aliqua facultate omiſſa fuerit, appoſita cenſenda erit. l. final. C. de fideiuſſo. Quod Scrib. in c. cum. M. de conſti. & alibi ſæpe annotare ſolent. Item cūm ipſa Primogenij inſtitutio ex Regia facultate pēdeat, cenſetur ex donatione Principis facta: & ſicut donatio Principis cenſetur ſemper facta cum ea clauſula, quòd ſcilicet propter crimen læſæ Maieſtatis ad Regiam Coronam reuertatur, vt ſupra iſto c. nu. 46. oſtendimus. Similiter idipſum in Maioratu ex Regia facultate inſtituto dicendum erit. Cenſetur namque Princeps donare illud, ſuper quo ſuam authoritatem interponit. l. in ædibus. §. 1. vbi Bald. & cæteri. ff. de donation. l. etſi liqueat. C. de inoffi. dona. cum ſimil.

¶ Sed his non obſtantibus cōtrarium dicendum videtur. Cùm enim Princeps hæc crimina in Regiis facultatibus, vt plurimum excipere ſoleat,& illa in hac Regia facultate nō exceperit, cenſetur nec ex his criminibus bona Regio fiſco adiicienda fore voluiſſe: ſi enim id voluiſſet, expreſſiſſet. Nec obſtat id, quod ex lege final. C. de fideiuſſo. cum ſimilib. dici ſolet: quòd ſcilicet ea, quæ apponi ſolita ſunt, ſi omittantur, nihilominùs appoſita eſſe cenſeantur. Nam regula, quæ ex illa
lege deducitur, intelligenda eſt, quando facul- 65
tates Principis expediri non ſolent ſine dictorum criminum expreſſione: ſecùs autem quando diuerſimodè expediuntur, interdum exceptuatis dictis criminibus, interdum etiam abſque eorum expreſſione: prout pluries in Regiis facultatibus antiquis viſum eſt. Tunc nāque clauſula omiſſa nullo pacto appoſita cenſenda eſt, ſed potius pro omiſſa habenda erit: prout opinatur Bald. in l. ſciendum. num. 2. ff. de verbo. obliga. vbi inquit, 66
quòd ea, quæ diuerſimodè fieri ſolent, nunquam præſumuntur, ſi in inſtrumento appoſita non ſint. Idipſum etiā dixit Bart. in l. 2. in prin. nu. 22. ff. ſolut. matrim. vbi inquit quòd quando in ciuitate ſunt diuerſę formæ conficiendi inſtrumenta, nec vna, nec alia præſumenda eſt: ſed omiſſa in inſtrumentis ad ius commune remittenda eſſe. Cuius dictū refert & ſequitur Alex. conſ. 5. nu. 7.

lib.5.atque Ripa, vbi ex his limitat regulam quæ deducitur ex d.l.fina.C.de fideiuſſo. in c.cùm.M. Ferrarienſis.de conſtitut.num.48.Item regula.d. l.fina. intelligenda eſt in his,quæ nõ ſunt de ſub-
67 ſtantia actus : ſecùs autem in ſubſtantialibus : ea namque nunquam ſupplentur,niſi exprimantur. l.teſtamentũ.C.de teſtam.Specul. de inſtru.editi. §.inſtrumentum.verſic. Quid ſi à cõtrahentibus. Ripa in d.c.cùm.M.num.44. hæ autem exceptiones ſubſtantiales ſunt cùm regulariter etiam ex illis criminibus bona Maioratus fiſco adiici non ſoleant,quod præſertim ex eo dicẽdum eſt,quod hæc exceptionis horum criminum ſuppletio, vel ſubauditio aduerſus ius cõmune ſit:cùm(vt prædiximus)bona Maioratus ex his criminibus iuris diſpoſitione conſiderata, fiſco adiici nõ valeant. In qua ſpecie nihil ſupplendum eſt:ſed potiùs id, quod omiſſùm inuenitur,in iuris communis diſpoſitionem relinquendum erit.l.commodiſſimè. cum ſimilib.ff. de liber. & poſthum.

¶ Non etiam obſtat illud, quod ex aduerſo dicebatur,quòd ſcilicet cenſeatur Princeps bona Maioratus ſucceſſoribus donaſſe, ex eo, quòd facultatem ad Maioratum inſtituendum conceſſerit, nam illud,quod dici ſolet, quòd donatio facta ex conſenſu, vel facultate alicuius, cenſetur ab illo facta, intelligendum eſt, quando ea res quæ donatur eſt ipſiuſmet conſentientis : ſecùs autem quando aliena eſt: tunc namque non cõſentiens, ſeu facultatem præſtans : ſed is,cuius res eſt, donare videtur:vt ſupra iſto lib.c.3.num.24.& ſupr. lib.2.c.2.num.7. oſtenſum eſt.Ex quibus hæc vltima pars probabilior videtur:de qua tamen cùm caſus contigerit, deliberandum erit,præſertim ſi de facultatibus recentioribus agatur : quæ nunquam,niſi his criminibus exceptis conceduntur: quãuis antiquis temporibus id adeò prẽcisè obſeruatum nõ fuerit:ſed pluries omiſſum fuiſſe ſatis notum ſit.Facultates namque noſtri temporis ex harum clauſularum omiſſione, de falſitate ſu-
68 ſpectę cenſendæ erunt:niſi id ex Principis deliberata voluntate conceſſum fuiſſe cõpertum fuerit: cùm ea reſcripta, quæ à communi ſtylo deuiant, de falſitate ſuſpecta eſſe cenſeãtur, vt ex pluribus probat Felin.in c.2.num.16.cum ſeq.de reſcript.
69 ¶ Ex quibus infertur, Principem concedentem facultatem ad inſtituendum Maioratũ,de re aliena poſſe illam concedere, ea lege, vt bona Maioratus etiam ex prædictis tribus criminibus non confiſcentur, cùm ipſe ea bona donare nõ videatur : atque id etiam ſi omiſſum eſſet in Regia facultate, ex iure communi ſic efficiendum foret. Quanuis ſecus dicendũ ſit in bonis ab ipſo Principe iure Maioratus donatis:nam etſi illa ea lege donauerit, vt etiã ex crimine lęſę Maieſtatis fiſco adiici nõ poſſint, nihilominùs ex eo crimine fiſco adiicienda erunt. Non enim valet conuentio inter donantem & donatarium facta, vt etiam ex ingratitudine donatio reuocari non poſſit : nec inter dominum & feudatarium,vt etiam propter felloniam feudum ad dominum non reuertatur. Quod ſic in feudo opinãtur Bald. in l.1.col.fina. 52. q. ff. de rerum diui.Idem Bald. in c.ſi cautio. num.12.de fide.inſtr.Barba.in c.fi. col. 6. de dolo & contu.Georgius Nata.in cap.quanuis pactum. de pactis lib.6.num.44.Andr.de Yſer.in c.1. quæ ſint Rega.verſi.Et bona.col.1.Scrib.in c.1.de feu. guardiæ.& in c.1.de vaſa.mili. qui arma belli depo. Idque etiam in donatione verum eſſe profitentur Bald.in l.3 nu.4.C.de bon.liber.Bart.nu.3. Bald.num.11.Paul.num.12.Iaſ. num.17.& communiter Scriben. in l. fina.ff. de pact. Alex.in l. ſtipulatio hoc modo concepta. nu. 23. ff.de verbor.obliga.Ripa in l.fina.C.de reuocan.donat.q. 54.Tiraq. qui plura refert in rep. l. ſi vnquam.in prin.legis.nu.135.Anton.Rubeus qui hanc communem opin.eſſe profitetur,conſ. 64. num.1.Viuius communium opi.lib.2.opin. 94.Auguſt.Beroius in c. 1. de conſtit. num. 47. Quorum opin. proculdubiò in feudo atque in donatione vera, atque communis eſt.

¶ In tertio caſu, vbi ſcilicet non conſtat vtrum ex Regia facultate, vel abſque illa Primogenium 70
inſtitutum fuit,dicendum erit illud ex iure communi, non autem ex Regia facultate inſtitutum cenſendum eſſe : quod proculdubiò mihi verum videtur ex his,quæ ſup. lib.2.c.2.num. 18.adducta ſunt:tametſi D. Didacus de Simãc.de Catho. inſtitut.d.c.9.num. 275. in noua edition.contrariam opin. ex rationibus, quæ tamen facilè diluũ poſſunt, veriorem eſſe profiteatur : dicens, quòd non ſolùm præſumendum eſt Primogenium antiquum ex Regia facultate inſtitutum eſſe, ſed quòd etiam præſumendum ſit in Regia facultate præfata tria crimina excepta fuiſſe. Quæ omnia ſummè conſideranda ſunt.

¶ Ex quibus decidi poteſt ea quæſtio:vtrum ſci- 71
licet domus Maioratui ſubiecta poſſit ex dictis criminibus dirui. Nam quanuis ſatis obſolutum
ſit ex criminibus ordinariis domus dirui nõ poſ- 72
ſe,ex tex. in Auth. de manda. Princip. §. oportet autem.colla.4.vbi.*Nõ enim res ſunt quæ delinquunt, ſed qui res poſſident.* Cuius ratio eſt : quia expedit 73
Reipublicæ ſumptuoſa vrbis ædificia conſeruari. l.filiusfamiliàs.§.ædes.ff.de lega.1.&ne vrbes deformentur ruinis ædificiorum.l.fina.ff.ne quid in loco publi.Domus autem ex crimine læſæ Maieſtatis diuinæ, & humanæ, & aliis criminibus ſimilibus diruendæ, ſolóque adæquandæ ſunt, ex tex.in.c.felicis.de pœn.lib.6.ibi.*Dentur cuncta ædificia ipſius in ruinã.*& in c.1.§.cõuenticulas.de pace iur. fir. ibi. *Et domus eius deſtruatur.* & vtrobique per Scrib. Guillel. Bened. qui plura refert in rep. c.Raynutius.verb. Domum.de teſtament.nu.23. 74
l.6.tit.13.part.2.l.9.tit.19.ead.part.Imò nõ ſolùm ex his criminibus domus dirui, atque ſolo adæquari poſſunt, ſed etiam aratro ſubiici. l. ſi vſus fructus ciuitati. ff. de vſufruct. vbi ſic de Carthagine à Romanis factum eſſe dicitur: & de Troia à Græcis,vt ibi refert gloſ.

¶ Hoc igitur præſuppoſito dicendum eſt, quòd in omnibus caſibus, quibus reſoluimus bona Maioratus ex his criminibus fiſco adiici poſſe, dicendum erit, domos etiam poſſe dirui, etiamſi Maioratui ſubiectæ ſint. Vbi autem reſoluimus bona Maioratus ob hæc crimina fiſco adiici non poſſe, dicendum erit, nec etiam domos poſſe dirui,nec ſolo adæquari. Quod probatur ex ſingulari doctrina Bart. in.l. 1. §. ſeruus. num. 1. ff. ad 75
Syllam. vbi inquit, quòd propter delictum non poteſt dirui domus alteri pignorata, vel in qua alij ius competit. Pro quo facit tex. in. l. res quæ. in princip.verſi.res autem. ff. de iure fiſci.Bald.in l.1.num.1. C. de pig.action. Io. And.in c. felicis. de pœnis.lib.6.& in addit.ad Specul. tit.de pœn. Feli.conſ.49.nu.7.& 8. & alibi ſæpe Scrib.Quod etiam in Hiſpanorum Maioratibus loquens ſic reſoluit Gregor.Lopez in d.l.6.tit.13.part.2.verb.

Las ca

Las casas. Idque verum atque probabile mihi videtur, tametsi malè obseruari solitum sit. In his namque propter exemplum, atque criminum atrocitatem, hæ omnes iuris regulæ interdum transgredi solent.

¶ Hæc igitur habuimus quæ de Hispanorum Primogeniis traderemus: quibus si non prorsus omnia quæ ad hanc tractationem attinent, differuntur, illud tamen certissimum est, ea quæ supersunt, ex his etiam facilè posse comprehendi: neque enim nos omnia penitus discutienda suscepimus, id námque humanas vires supergrederetur: sed id tantùm curauimus, vt grauioribus atque difficilioribus quæstionibus explicatis, inde viam ad reliqua pararemus.

IN SEQVENTES ANNOTATIONES

SVMMARIA.

1 *Mendum. l. 1. in proœmio fori iudicum qui Hispano sermone conscriptus est, notatur, eidémque legi vera litera restituitur.*
2 *Toletum Regia ciuitas appellabatur.*
3 *Legis antiquissimæ quæ tempore Pelagij de Regni successione lata fuisse fertur, veritas discutitur.*
4 *Legem secundam tit. 15. part. 2. à lege Gothorum antiqua tempore Pelagij facta originem duxisse, verisimile est.*
5 *Extensionem de persona ad personam admitti, quo pacto intelligendum sit.*
6 *Maioratus quibus verbum hæredibus adiectum est, vtrum iure sanguinis an potius hæreditario deferri, dicendum sit.*
7 *Verbũ hæres in materia feudali, vtrũ de hærede sanguinis, an de hærede instituto intelligẽdum sit.*
8 *Filius legitimatus ex matrimonio in articulo mortis contracto, vtrum excludat substitutum, ibique improbatur opinio dicentium quòd etiam detecta fraude substitutus excludatur.*
9 *Commissarij quibus Maioratus institutio efficienda commissa est, quid obseruare debeant.*
10 *Filiam fœminam, atque filios clericos religiosos, furiosos, vel mutos & surdos non posse à Maioratus successione excludi absque Regia facultate, qualiter intelligendum sit.*
11 *Conditio apposita alicui, vt contrahat cum consanguinea simpliciter adiecta, vtrum differat ab illa qua præceptum est, vt id fiat præcedente Rom. Pontifi. dispensatione.*
12 *Conditio apposita alicui vt consanguineam secundo gradu coniunctam ducat in vxorem, vtrum à Maioratu reijciatur, & quid dicendum sit stante decis. Concilij Tridentini.*
13 *Conditio apposita Maioratus successori, vt Seiam vxorem ducat, vtrum deficiat Seia defuncta.*
14 *Frater Maioratus possessor, quibus rationibus teneatur fratres alere, & sorores dotare.*
15 *Frater Primogenitus qui in feudo successit, tenetur fratribus & sororibus victum & militiam præstare.*
16 *Successor Maioratus qui actionem viuente possessore proposuit, vt eius Maioratus successor declaretur, vtrum valeat eo defuncto remedium summarium ex. l. Tauri pro consequenda Maioratus possessione in Regio consilio proponere.*
17 *Opponens se liti pendenti in Regio consilio super Maioratus possessione, vtrum admittendus sit, si post sex menses oppositionem faciat.*
18 *Successor Maioratus vtrũ valeat secundam supplicationẽ interponere à sententia lata cõtra Maioratus possessorem, quando ipse non supplicauit, seu à secũda supplicatione à se interposita destitit.*
19 *Pœnam incursam ex secunda supplicatione, vtrum teneantur soluere hæredes possessoris Maioratus eo mortuo, vel ipsius Maioratus successor cuius sententia lata fuit.*

ANNOTATIONES IN *loca quædam diligentius examinata.*

1 PRIMVM omnium lib. 1. c. 2. num. 11. legem ex foro iudicum attuli, in qua dũ de loco vbi Regis electio facienda sit agitur, hæc verba leguntur, *Los Reyes deuen ser esleydos en la cibdad de Roma*, quod manifestum est codicis mendum, tametsi id in omnibus libris Hispanis verbis scriptis semper hoc pacto appositum sit cùm non in vrbe Roma, sed in vrbe Regia sit legendum prout in libris Latino sermone coscriptis legi solitum est. Vrbem autem Regiam Toletum
2 Gothi appellabant, quod ibi sedes Regni esset perpetua & Regum domicilium, prout euidenter ex Cõciliis Toletanis Diuo Isidoro, Roderico & Luca Tudensi comprehenditur. Ex quo fit, vt in ea lege non in vrbe Roma. sed in vrbe Toletana deinceps legendum sit.

Lib. 1. cap. 2. num. 11.

¶ Rursus & in eod. c. 2. nu. 13. cum de origine Primogenituræ & Maioratus in Hispanorũ Regum successione agerem ex Doctoris de Palacios Ruios relatione legem attuli, quam ipse à Gothis tempore Pelagij Regis post dirutam à Mauris Hispaniam conditam fuisse tradidit, eámq; ipsam legem in Lucæ Tudensis Episcopi chronico vbi de Pelagio agit appositam esse profitetur. Addidi insuper me duo vetustissima exemplaria eiusdem Lucæ Tudensis venerandæ authoritatis vidisse; in quibus nec ea lex esset scripta, neque eius vlla

Lib. 1. cap. 2. num. 13.

mentio haberetur. Postea etiam Hispanam Lucæ Tudensis translationem, & ipsam perantiquam legi, in qua eadem illa lex etiam deerat. Demum autem cum de hac re cum Illustrissimo Domino Didaco de Couarru. supremi Regij Senatus Præside agerem, exemplar eiusdem authoris vetustum etiam mihi ostendit, in quo & præfatam legem conditam fuisse dicebatur, & lex ipsa hisce verbis apposita erat.

3 ¶ Postremò etiam Gothi eius legibus se astrinxere pro lege perpetua statuētes, vt eorum Regis filius Primogenitus, vel maior si deest primus si pater fuerit Catholicus cuiuscunque vel minimę sit ætatis substituatur in Regnum. Si autem deest filius masculus filia eius ordine prædicto assumatur in dominam, & illa magnatorum Gothorum prouidentia de nobilioribus Cothis accipiat virum, de quo regalis posteritas conseruetur.

Excludit lex Regia Gothorū repræsentationē in regni successione.

¶ Cæterum etsi intelligā ex hoc postremo exemplari denuo inspecto doctorem de Palacios Ruuios in eundem codicem, aut similem alium incidisse & certa fide legem illam attulisse, ego verò trium illorum exemplarium (quantum coniicere possum) vetustiorum venerāda authoritate commotus in quibus narratio absque legis illius mētione rectè continuatur, eam legem tanquam superadditam atque supposititi meritò suspectam iudico. Potest esse quòd lex illa superaddita sit in Chronic. Lucæ Tudensis, atque ideò suspicari possit quòd ea non sit pars eius historiæ: non tamen quòd ea non fuerit lex Gothorum. In quem sensum ea quæ hîc dicunt accipienda sunt, & quod hîc etiam dicitur quod lex Partitarum originem duxit à lege Gothorum, referendum est ad id quod disposuit, quòd si licet in regno iure successionis, non cessionis, atque etiam iure primogenituræ succederetur, non autem ad repræsentationem, de qua in lege Gothorum nullum verbū inuenitur, imo illā apertè excludebat. Sed si quis ex vltimi illius codicis vel similium fide, atque Præstantissimi viri Doctoris de Palaci. Ruui. relatione & Regnorum Castellæ inuiolata consuetudine legis illius fidem adhuc probabilem esse contenderit, ex eo facilè deducere pote-
4 rit. l. 2. tit. 15. part. 2. vbi de Regni Castellę successione agitur ex ea lege Gothorum antiquissima originem duxisse.

5 ¶ Vlteriùs etiam eod. lib. 1. c. 4. num. 25. fin. verb. vbi dixi ex ratione expressa, vel subintellecta admitti de persona ad personam extensionem, cùm ea non tam extensio quàm comprehensio dicenda sit: animaduertendum est, non me id solum in hac parte egisse, vt dispositio de persona ad personam extendatur, in his tantum casibus quibus extensio non verè extensio, sed comprehensio dicitur sed in aliis etiam casibus, vbi dispositio quo ad alia vltra comprehēsionem ex verisimili mente disponentis extēdi potest, ita vt quoties de casu ad casum dispositio extendenda sit, pari ratione etiam de persona ad personam extēdatur, cùm de vno casu ad alium nulla congrua ratio differentiæ assignari valeat.

Lib. 1. cap. 4. num. 25.

6 ¶ Præterea etiam lib. 1. c. 8. nu. 3. cum sequen. dixi Primogenia iure sanguinis deferri ex eo quòd propè semper in illis sola vocatio filiorum vel descendentium fieri soleat absque adiectione verbi hæredum, quibus nunc superaddendum est, ne dum Primogenia iure sanguinis deferri quando in illis verbum filiis vel descendentibus apponitur, sed etiam quando verbum hæredibus etiam adiicitur, verbum namque illud hæredibus non ad eos qui ex testamento hæredes effecti sunt, sed ad hæredes sanguinis qui ab intestato iuxta ordinem legitimarum successionum ad ipsius Maioratus successionem vocarentur referendum est, in hunc sensum quòd scilicet testator vocat eum descendentem qui ab intestato in eius hæreditate successurus esset etiamsi ab vltimo possessore institutus non sit, quod in Maioratibus ex qualitate materiæ subiectæ necessariò sic dicendum est, prout optimè considerant Abb. consil. 3. num. 4. verb. ex his infertur. lib. 2. Corneus consi. 150. nu. 6. lib. 2. Dec. in l. 1. C. quando non peten. partes. num. 1. & 2. idem Dec. cons. 309. num. 5. Guillel. Benedict. in repetit. c. Raynutius verb. & vxorem nomine Adelasiam. num. 74. Alciat. in l. lege obuenire. ff. de verb. signific. Ripa in l. ex facto. §. fina. num. 9. post Alex. & cæteros ibid. ff. ad Trebellian. Parisi. cons. 20. num. 9. lib. 1. Tiraquel. *le mort saisit le vif.* parte secunda declarat. 7. num. 8. cum sequenti, idque comprobatur ex eo, quòd si hæres sanguinis non esset admittendus ad Maioratus successionem absque eo quod ab vltimo possessore hæres institutus esset, posset ipse vltimus possessor voluntatem institutoris fraudare, instituendo remotiorem quod nullo pacto dicendum erit, prout optimè considerat Alciat. in d. l. lege obuenire. num. 6. Similiter etiamsi successor Maioratus necessariò hęres vltimi possessoris futurus esset, non posset res Maioratus ab illo alienatas vendicare ex l. vendicantem, cum simil. ff. de euiction. quod etiam non est verisimile Maioratus institutorem sensisse: prout etiam eleganter considerat Ripa. in d. l. ex facto. §. fina. ff. ad Trebel. num. 20. Idque etiam in feudis dici soli- 7
tum est, vt scilicet verbum hæres ex materia subiecta de hærede sanguinis, non autem de hærede instituto intelligendum sit, prout notat Cald. cons. 15. Ang. cons. 110. & cons. 150. Fulgo. consil. 218. Barbar. cons. 63. col. 8. lib. 1. Grattus cons. 4. num. 32. lib. 1. Parisi. consi. 23. num. 117. cum sequen. lib. 1. Bertran. cons. 42. num. 1. lib. 3. Quæ omnia summè notanda erunt ad ea Primogenia quibus dici solet, succedat masculus hæres meus legitimus, vel succedat hæres propinquior, vel successio huius Maioratus de hærede in hæredem continuetur, vel quid simile: nam ea verba de hærede sanguinis, non autem de hęrede instituto intelligenda sunt, sicque in Maioratibus communiter intelligi solitum est.

¶ Sed & lib. 2. cap. 5. num. 27. vbi dixi contra- 8
hentem matrimonium in articulo mortis hoc expresso quòd id ad fraudandum substitutum faciebat, non efficere, vt filij ex hoc matrimonio legitimi effecti, substitutum excludat. Annotādum est opinionem hanc reiecisse Menchacā frequentium quæstion. lib. 3. c. 41. num. 5. vbi profitetur filios ex hoc matrimonio legitimos effectos, etiā detecta fraude, substitutum excludere, ad quod dicendum mouetur ex regula generali, qua cautum est nemini facere iniuriam qui iure suo vtitur: & ex l. qui autem. §. 1. ff. de his quæ in fraud. cred. vbi quis potest in fraudem creditorum hæreditatem sibi delatam repudiare, quod etiam in liberto in fraudem patroni repudiante decisum est ex l. 1. §. vtrum. ff. si quid in frau. patroni, & in Principe qui etiam in necem alterius iure suo vti potest, & hæreditatem etiam alteri delatam auferre

Lib. 2. cap. 5. num. 27.

ferre.l. 2. & l.quanuis.ff.de natal. reſtituen. quòd in l.Gallus.§.& quid ſi tantum. ff. de lib.& poſth. Scrib. communiter annotare ſolent,quibus adiicitur quòd illud quod ſit lege permittẽte iuſtum eſſe reputatur,etſi in necem alterius conuertatur. l.Graccus.C.de adul.eo præſertim quòd iure ſtatutum ſit hoc caſu matrimonium valere ex quo in conſequẽtiam ſequitur,ſuos effectus huic matrimonio non eſſe reſtringẽdos. Attenditur namque illud quod principaliter agitur, vt ea quæ ex illo ſequuntur valida eſſe debeant. l. ſi quis nec cauſam.cum ſimilib.ff. ſi cert.pet.idque etiam ex eo cõprobatur, quòd iure vnicuique nedum vti, ſed abuti re ſua cõceſſum ſit.l.ſed ſi lege.§.conſuluit.cum ſimil.ff.de peti.hær.

¶ Sed quanuis hæc ingeniosè dicta ſint ex illis tamen non eſſe à communi opinione recedendum exiſtimo,illa nãque, iure atque etiã rationi ciuili & morali fulcitur,cũ iure deciſum ſit,quod actus ille qui poteſt iure permittente fieri,atque omnes ſuos effectus operari quãdo abſque fraude & dolo fit,dolo tamen & fraude in alterius iniuriam interuenientibus viribus nõ ſubſiſtat.l. filiæ meæ emãcipatę & ægræ.ff.ſol.matr.vbi diuortiũ quod iure permittẽte fieri poterat,nõ admittitur in prę iudiciũ illius,cui in caſum mortis dos reſtituenda erat,ex eo quòd in fraudem illius diuortiũ actum fuiſſe compertũ fuit.Quanuis ex diuortio abſque fraude facto ab hoc iure excluderetur. Idipſum probatur ex tex.in c.2.de renũtiat.lib.6. vbi diſpoſitum eſt, quod renuntiatio beneficij quam quis liberè facere poterat,non præiudicat expectanti, quando in eius fraudem facta fuit, tametſi ea renuntiatio in fraudem expectantis nõ facta, etiam ſi beneficium renuntiatũ tenuiſſimum eſſet, prę iudicium afferret expectanti. Idque etiã ex tex.in l.ſi cùm mulier. ff. rerũ amotarũ.& in l.Sulpitius. ff.de donat.inter vir.& vxor.& in l.qui pœna.§.1. ff.de manumiſ.in l.cum ratio.§.fraudis autẽ.ff.de iure fiſci,& ex aliis quampluribus iuribus probatur,quòd ſi omnia quę quis iure facere poteſt,illicò poſſet in alterius fraudem conuertere,nimium fraudibus indulgeretur doliſque atque machinationibus via adaperiretur aduerſus omnia iura quæ fraudibus indulgendum non eſſe diſponunt. l.in fundo.cum ſimil.ff.de rei vendic.

¶ Nec obſtãt ea quæ in contrarium adducuntur, illud namque quod dicebatur quòd nemini facit iniuriam qui iure ſuo vtitur, intelligendum eſt, niſi ex profeſſo,vt alium fraudareris,iure ſuo vſus fuiſſet, tunc namque ea regula ex dictis iuribus non procederet,quo pacto etiã ad tex. in l. Gracchus & alia iura ſimilia reſponderi poteſt. Item tex.in d.l.qui autem.& in d.l.1. §. vtrum non obſtant, quia non dicitur fraus fieri patrono, nec etiam creditoribus,ex eo quòd quis nõ acquirit, ſed ex eo tantùm quòd de bonis ſuis libertus ſeu creditor minuit. l. non fraudantur. ff. de reg.iur. Proindéque fraus in nõ acquirẽdo cõſiſtens non attenditur, cùm circa id patronus ſeu creditores non valeant prætendere fraudem ſibi factã fuiſſe. Similiter etiam illud quod de poteſtate Principis circa ius delatum adducebatur, non obſtat, cùm id ex Principis abſoluta poteſtate procedat, nec abſque cauſa legitima fieri poſſit, vt alibi oſtenſum eſt.

¶ Nec etiam obſtat, quod matrimonium validum ſit, idcircóque debeat effectus ſuos operari: pluries namque videmus quòd quanuis actus principalis validus ſit, effectus tamem propter fraudem eidem reſtringuntur, tex. in c. conſtituit.20. q. 3. quod etiam pluribus aliis exemplis comprobari poſſet.Non etiã ad rem attinet quòd quis poſſit re ſua etiam abuti, illud namque niſi ad illam rẽ in re vel in ſpe ius aliquod alteri quæſitum ſit, intelligendum eſt.

¶ In ſuper etiam lib.2.c.4.&5.vbi de electione inter liberos facienda quando in Primogeniis ex electione ſuccedendum eſt, vel à patre Primogenium ex Regia facultate inſtituitur, actum fuit: annotandum erit,etiam ea quę in his duobus capitibus diximus, ad eos etiam trahi poſſe, qui ex commiſſione & mandato teſtantis Primogenia inter filios eiuſdem ſeu extraneos inſtituũt, cùm hoc caſu ex legibus Tauri poſſit à teſtatore qui ob imminẽs mortis periculũ, ſeu morbi impedimentũ non poteſt id munus per ſeipſum explere, alteri efficiendum mandari. In eo namque caſu frequentiſſimè dubitari ſolitum eſt de omnibus his quæſtionibus quas ibidẽ expendimus, atque idcircò quo ad eos etiam ea omnia repetita cenſenda erunt, eáque ipſa in electione ab illis facta obſeruanda ſunt. *Lib.2.cap.4. & 5.*

¶ Vlteriùs etiam eod.lib. 2. c. 11. num. 45. attuli Decij opinionem conſ.512. num. 2. cum ſequen. quam improbaui atque dixi illã ſequutum fuiſſe Illuſtriſſimum Dominum Didac. de Couar. in c. cùm in officiis.num.8.de teſta.Cum autẽ demùm nouiſſimam eiuſdẽ operis editionem vidiſſem, inueni eundem Illuſtriſſimum dominum ab illa Decij opinione diſceſſiſſe, atque illãomninò improbaſſe, ita vt meritò iam non valeat pro eius opinione, ſed potiùs aduerſus illam eius authoritas adduci. *Lib.2.cap.11. nu.45.*

¶ Itẽ eod.lib.2.c.12.nu.53. & 55. dixi in Maioratu ex tertia bonorum portione à parente ex legibus Regiis abſque Regia facultate inſtituto,non poſſe ipſum parẽtem filias fœminas,nec etiam filios religioſos, clericos, vel mente captos, & ſimiles defectus patientes propter maſculos trãſuerſales excludere. Qua in re annotandum eſt, poſſe parentes etiam abſque Regia facultate fœminam proximiorem atque etiã vltimi poſſeſſoris filiam à Maioratus ſucceſſione excludere propter maſculos remotiores ipſius vltimi poſſeſſoris tranſuerſales, dummodò ab ipſo inſtitutore deſcendant, ſimiliterque poſſe excludere filios ac deſcendentes vltimi poſſeſſoris religioſos,clericos, vel furioſos, vel ſimiles defectus patientes, propter alios agnatos vel cognatos eidẽ vltimo poſſeſſori tranſuerſales, dummodò à primo inſtitutore deſcendant. Lex namque Tauri ſolùm prohibet,quòd deſcendẽtibus excluſis,tranſuerſales ad meliorationem admittantur, non autem parenti inter ſuos deſcendentes electionẽ denegat. *10 Lib.2.cap.11. nu.53. & 55.*

¶ Rurſus etiam eod.l.2.c.13.nu.7.vbi reieci opinionem Emanuel. Acoſtæ differentiam conſtituentis inter vocationem factam de Seio, ſi Titiam cõſanguineam vxorem duceret ex diſpenſatione Roma. Pontif. vel hoc vltimo non adiecto ea ratione quòd hæc conditio à iure & ex natura actus inſit,atque veriſimilis ſit. Annotandum eſt, adhuc videri in hoc caſu conſtituendam eſſe differentiam,quam ipſe aſſignat.Quod probatur ex eo quòd inſtitutio ſpurij ſimpliciter facta pro non ſcripta habeatur, ſi verò fiat ſub ea cõditione, ſi Princeps eum legitimauerit valida eſt in l. tempus.ff.de hæred.inſti. vbi glo. verb. Cùm capere, *11 Lib.2.cap.13. num.7.*

pere,& communiter Scrib.hanc differentiã cõstituunt,iunctis his quę lib.2.c.7.nu.4.cũ sequen. latiùs adduximus. Similiter etiã venditio rei feudalis, seu emphyteoticæ vel Maioratus simpliciter facta,nulla est: si verò ea lege fiat, si dominus feudi, seu emphyteosis consenserit, vel Princeps ad rem Maioratus alienandam facultatem pręstiterit,valida erit: nec poterunt emptor, nec venditor à venditione discedere,nisi prius consensus requisitus fuerit,prout lib.4.c.3.nu.48. ostensum est, quod etiam pluribus aliis exemplis comprobari posset.

¶ Sed quamuis hæc vrgere videantur,non tamen omnino astringunt,diuersa namque ratio in matrimonio cum consanguinea contrahendo,quam in spurio instituendo, vel re feudali,emphitheotica, seu Maioratus alienanda versatur. In primo namque casu, si de matrimonio de facto cũ consanguinea cõtrahendo Maioratus institutor agere censendus esset, præsumptio grauissimi delicti caperetur scilicet quòd ipse volebat quod Maioratus successor matrimonium absque Papæ dispensatione cum cõsanguinea contraheret, atque per consequens incestum committeret.Proindéque hęc pręsumptio quæ delictum induceret,admittenda non est, imò necessariò in dubio eo pacto eius dispositio interpretanda erit, quòd delictum excludatur.l. meritò.cum simi.ff.pro socio. In cæteris autem casibus de delicto non agitur. Quamobrem non mirum si conditionis expressio requiratur, eáque non adiecta, dispositio nulla censenda sit. Quæ concordia potiùs mihi satisfacit,quàm ea differentia quam Scriben.inter illud quod facilè vel difficillimè à Principe impetrari solet, quo ad hæc assignant.

12 ¶ Similiter etiam in eod.c. num. 11. vbi de conditione adiecta in Maioratus institutione, vt scilicet possessor Maioratus matrimoniũ contrahat cum consanguinea in secundo gradu sibi cõiuncta egimus, dicendum est:eam cõditionem consideratis antiquis Roman. Pontificum decisionibus (etsi difficilis esse censeatur) non tamen à Maioratus institutione reiiciẽdam esse ex regula quam tradit Bal.quem ibi citauimus in l. 1. C.de instit.& substitut. quòd scilicet quoties conditio est præambula & necessaria ad validitatem actus nunquam reiicitur, etsi summe difficilis sit, sed eius euentus expectatur,quem sequitur Soci.in l. quidã relegatus. ff. de reb. dubiis vbi Sadoletus. 2.col.verb.2.potest responderi,hanc regulam verissimam esse existimat, quod etiam verum esse profitetur Alex.num.5. & Ias.numer.16.in l.apud Iulianum.§.constat.ff. de legat. 1. idque probant ex text. vbi communiter Scriben. id tractant in l. in tempus.ff.de hęred.institu.ex qua regula facilè deducitur cõditionem adiectam à Maioratus institutore non esse ab ipso Maioratu reiiciendam, sed potiùs sustinendam, cùm aliter quàm ea obseruata actus sustineri non possit. *Lib.2.cap.13. num.11.*

¶ Quanuis autem hæc opinio vera sit, malè tamen ad Maioratus applicari posse videtur, cum enim vt plurimum vim vltimæ voluntatis Maioratus obtineant,ex huius conditionis adiectione ipsa vocatio non vitiaretur, sed potiùs conditio ipsa reiiceretur, & vocatio pura maneret. l. obtinuit cum similib.ff.de condit.& demonstr. quod vtilius esset Maioratus successori. Proindéque opinio hæc quæ ea ratione vt actus sustineatur admissa est, non potest adaptari ad hunc casum, quo ipsa reiecta Maioratus ipse sustineretur.

¶ Cæterum etsi hæc obiectio nimis stringat, nihilominùs tamen in Maioratibus vbi hæc conditio de contrahendo matrimonium cũ consanguinea secundo consanguinitatis gradu coniuncta ex Papæ dispensatione adiecta est,opinio Bal. admittenda erit; hæc namque conditio sic intellecta non impossibilis de iure, sed de facto censenda est, quæ conditio non reiicitur ab institutione,sed ipsam vitiat saltim cõsiderata decis.l.4. & 5.tit.4.part.6.prout suprà lib. 2. c. 12. num.37. ostensum est, atque idcirco ne dispositio vitietur ex reg.l.in tempus.ff.de hæred. instituen. cõditio expectanda, non autem reiicienda erit, quando eo animo adiecta fuit, ne dispositio ipsa periret, sed potiùs sustineretur, quòd si alias conditio à Maioratus institutore adiecta dispositionem non vitiaret ab ipso Maioratu reiiceretur,vocatióque ipsa pura remaneret. Proindéque semper considerandum est, vtrum dispositio ex conditionis adiectione vitietur, vel nõ; in primo namque casu conditio admittenda erit, vt dispositio ipsa sustineatur, in secunda vero reiicienda est,vt dispositio pura supersit, quod etiam in Maioratu ex contractu irreuocabili instituto pari ratione considerandum erit.

¶ Quæ distinctio nedum attentis antiquis iuris Canonici decisionibus,sed etiam attẽto Decreto sacri Concilij Tridentini inter magnos Principes obseruanda erit,cùm inter illos Cõcilium ipsum dispensari permittat,idque etiã inter alios eisdem inferiores dici posse videtur, cùm quanuis Concilium inter eos dispensationem prohibeat, soleant Rom.Pontif. etsi non facilè inter ipsos etiam dispensare,nec in hoc casu de Roma. Pontif. potestate disputari valeat. Quamobrem hæc difficultas potiùs ad impossibilitatem facti,quàm iuris referenda est.

¶ Sed & lib.3. c. 8. num. 11. vbi improbaui opinionem illorũ qui dixerunt ex verbo proximiori in fidei commisso adiecto repræsentationem excludi, animaduertendum est, nec opinionẽ istam defendi posse constituendo differẽtiam inter verba hæc quando apponũtur à lege, vel ab homine; hęc namque differentia nullo iure probatur, meritóque propè ab omnibus Scrib. quos pro opinion.gloss.in l.cum ita legatur.§.in fidei cõmisso. ff.de legat. 2. citauimus,reiicitur. *Lib.3.cap.8. num.11.*

¶ In eod.c.13.li.2.num. 26. & 27. vbi dixi vocationem Titij ad Maioratus successionem ea lege factam vt Seiam vxorem ducat,non expirare ipsa Seia defuncta, cùm verisimiliter Maioratus institutor etiam in hoc casu eam vocationẽ facturus esset, quod etiam ad illum casum extendit: vbi impedimentum à tertio illatum fuit:animaduertendum est hoc dupliciter limitari posse. Primò quando is, qui sub hac conditione vocatus fuit, erat extraneus:fœmina autem ex familia institutoris. Secundò quando fœmina erat vocata sub ea conditione,vt masculo agnato nuberet, idque ad conseruandam agnationem factum fuit,in his nãque duobus casibus, & omnibus aliis quibus compertum fuerit Maioratus institutorem, non aliter quam ea conditione obseruata vocationem facturum fuisse, prædicta conclusio nullo pacto subsistere poterit. 13 *Lib.2. cap.13. nu.26.& 27.*

¶ Item in eod.lib.2.c.15.num.58.&.59. dixi fratrẽ antiquissimi Maioratus possessorẽ teneri fratres alere & sorores dotare ea ratione quod frater 14 *Lib.2.cap.15. nu. 58.& 59.*

diues

di ues teneatur fratres & sorores pauperes alere & dotare. Qua in re animaduertendum est, non ex hac sola ratione hanc alendi & dotandi obligationem originem duxisse, sed ea etiam quòd Maioratus institutio ex horũ regnorum consuetudine ea lege facta fuisse videatur, vt filius Primogenitus familiæ caput atque robur sit, fratrésque & sorores egentes alere & dotare teneatur: quæ obligatio in omnes Primogenitos in infinitum transfunditur, atque in ipsorũ Maioratuum propriam atque peculiarem naturam cõuertitur, prout in simili in feudis in quibus iure Francorum succeditur, dici solitum est, in illis namque filius Primogenitus qui in feudo succedit, semper tenetur fratribus & sororibus victũ & militiam præstare, quasi feudum ipsum hac lege & conditione eidem delatum sit, prout habetur in constitut. Reg. Siciliæ. lib. 3. rub. 18. incipien. Comitibus, vbi And. de Yser. atque Matth. de Afflict. plura in idem adducunt, quod & feudorum interpretes pluries annotare solent.

¶ Sed & in fine libr. 2. vbi scripturam Maioratus interserui, annotandum est in fine eiusdem scripturæ hanc clausulam adiiciendam esse quæ ad plurima vtilis esse poterit.

¶ *Otro si quiero y mando que deste mi Mayoradgo se saquen dos traslados authorizados escritos en pergamino, y que el vno dellos se ponga en el archiuo de tal monasterio, y el otro de tal monesterio, cerrados cõ dos llaues, la vna de las quales tenga el posseedor de mi Mayoradgo, y la otra el Prior, o Guardian, &c. lo qual se haga y cumpla dentro de treynta dias contados desde el dia de mi muerte por el posseedor de mi Mayoradgo, so pena de dos milducados applicados por mitad a cada vno de los dichos dos monasterios, no lo dexando yo hecho y cumplido assi al tiempo que muriere.*

Lib. 3. cap. 11. num. 15. ¶ Vlterius etiam lib. 3. c. 11. num. 15. vbi responsum dedi ad tex. in l. defuncta. ff. de vsu fruct. & ad alia iura quæ de facienda diuisione fructuum inter vsufructuariũ & emphyteotam & dominum directum loquuntur, dicens Maioratus possessorem esse dominum vtilem & directum, vsufructuarium autem seu emphyteotam dominos directos non esse, adiiciendum est: nec etiam onera ad quę fructuarius & emphyteota tenentur posse oneribus Maioratus possessoris adæquari, qui tot oneribus prout prædiximus, astrictus est. Quamobrem nõ mirum si diuersimodè inter eos fructuum diuisio efficienda sit, de qua materia qualiter scilicet fructus inter Maioratus successorem & hæredes vltimi possessoris diuidendi sint, videnda sunt quæ adducunt Greg. in l. 26. tit. 11. part. 4. ver. *Quantos meses*, & Burg. in proœ. ll. Tau. num. 74. ver. prætereà.

Lib. 3. cap. 12. num. 24. ¶ Prætereà etiam lib. 3. ca. 12. num. 24. vbi dixi possessionem ciuilissimam ex lege Tauri in ventrem etiam transferri, sciendum est, idipsum verum esse opinatum fuisse Greg. Lopium in l. 3. tit. 23. part. 4. verb. *A pro del*, quod sic in ardua causa obseruatum vidi.

Lib. 3. cap. 13. num. 31. ¶ Vlterius etiã lib. 3. c. 13. num. 31. versi. similiter etiam vbi proposui atque etiam resolui quæstionem illam, vtrum scilicet minor restitui possit aduersus iudicium quod intentauit viuente vltimo Maioratus possessore, vt ipse declararetur eiusdem Maioratus verus successor, ita, vt cõcessa sibi restitutione hoc nõ obstante possit iudicium summariũ ex l. Tauri in Regio cõsilio proponere. Nec dubium proposui in maiore ex eo quòd tunc id mero iure mihi fieri non posse videretur, sed nunc expendendum etiã erit, vtrum id mero iure fieri possit: qua in re dicendum videtur eo iudicio pendente non posse iudicium summarium pro consequẽda actuali possessione in Regio consilio proponi, cùm iudicium illud videatur præiudiciale ad ipsum iudicium possessorium, nec possit possessio rerum Maioratus concedi, nisi illi, qui legitimus successor declaratus fuerit. Ex quo videtur dicendum, quòd finis iudicij declaratorij expectandus sit, nec antea valeat de possessione in alio iudicio disputari. l. fundi. & l. fundum. ff. de exception. rei iudic. cum simil. quod præsertim in eo casu dicendum videtur, quando scilicet is qui iudicium declaratoriũ intentauit, vult eo reiecto, iudicio possessorio agere, quod sibi iure non licebit, cùm de petitorio ad possessorium transitus fieri nõ possit, maximè in ills iudiciis quibus possessorium mixtam habet proprietatis causam, prout in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquirend. possess. Bart. num. 20. Ias. nu. 129. & communiter Scribent. opinantur, quo pacto omnes opiniones admittentes transitum de petitorio ad possessorium limitari solent. Quibus adiicitur quòd quanuis verum sit, quod iudicium ordinarium prius intentatum non impediat quo minus iudicium executiuum eo pendẽte intẽtari valeat. l. fina. C. de ord. cog. per quem text. id dixit Innocen. in capit. cum in iure peritus. de offic. delegat. & Scribent. in l. 4. §. condemnatum. ff. de re iudic. Illud tamen intelligendũ est, quando reus contra quem executio fienda erat, iudicium ordinarium proposuit, secus autem quando illud proposuit ipsemet cui ius exequendi cõpetebat, ex eo namque videtur iuri exequendi renuntiare, prout comprehenditur ex his quæ tradit Xuarez in repet. l. post rem. ff. de re iudic. in fine repetit. nu. 2. cum sequẽ. quæ omnia apertiùs procedunt quando iam iudicium declaratorium diffinitiuè conclusum, vel iam sententia diffinitiua decisum est ex text. in cap. pastoralis, vbi Scribent. id notant de causa posse & proprie.

¶ In contrarium autem vrgere videtur, quòd remedium summarium ex l. Tauri, atque ex aliis legibus quæ in eius declarationem emanarunt, ea potissima ratione introductum fuit, vt scandala atque seditiones quæ super possessionis apprehensione exoriri possent vitarentur, quod non videtur ex iudicio proprietatis consequi posse, cum iudicium illud non summarium, sed ordinarium, atque etiam longissimum sit resque ista celeritatem desideret.

¶ Nec obstant regulæ impedientes transitum de petitorio ad possessorium, illæ nãque deficiunt, quando noua possessio ab illo qui iudicium proprietatis intẽtauit acquisita fuit. Ex ea nãque noua possessione, iustè poterit de petitorio ad possessorium transire, prout Bart. nu. 9. Ias. num. 34. & communiter Scriben. in dict. §. nihil cõmune annotare solẽt. Idque etiam absque noua possessionis superuenientia fieri potest, quando non in iudicio restitutorio, sed tantum in declaratorio de proprietate actum fuit, prout in dicto §. nihil. commune. Bart. num. 18. Ias. nu. 126. cum sequen. & communiter Scribẽt. opinantur, quod ex aliis regulis de quibus per Scribent. in d. §. nihil commune etiam cõprobari poterit discurrendo combinationes quas Bart. ibidẽ de cumulatione petitorij & possessorij facit, & illa quæ super illis

Scrib.

Scrib.adducere solent.Ex quibus omnibus quæstio hæc ad vtramque partem disputari posse videtur,sed quoniam super his lites facilè cõtingere poterunt, & exoriri etiam sperãtur,de eisdẽ dum casus contigerit, deliberandum erit.Illud autem certissimum est,quòd in casibus quibus transitus de iudicio declaratorio ad possessorium mero iure fieri nõ potest, in illis etiam restitutio ratione minoris ætatis denegãda erit ex his,quæ d. c. 13. num.31.latiùs annotauimus.

17 ¶ Similiter etiam in eod. cap.13. super dictæ l.45. *Lib.3.cap.33.* Tauri remedio controuerti solet,vtrum causa super eodem remedio in Regio cõsilio inter aliquos pendente,atque intra sex menses incœpta tertius veniens post sex mensium lapsum, eidemque liti se opponens,admittendus sit.Qua in re dicẽdum est,quòd si tertius hic ad coadiuuandam vnius ex litigantibus causam deueniat, admittendus erit, etiamsi post sex menses oppositionem faciat absque temporis limitatione seu distinctione, cùm iste teneatur litem in eo statu quem illam inuenerit, prosequi, nec nouus actor esse dicatur. Si verò ius proprium aduersus litigantes deducat, non erit admittendus, si intra sex menses oppositionem non fecerit,cùm is verè nouus actor esse dicatur, qui tenebatur actionem suam inter sex menses proponere,iuxta ea quę Scriben.in l.sępè. ff.de re iudic.& in l. si suspecta.ff.de inoffic.testamen. & in aliis plerisque locis annotare solent. Quod verũ est,nisi tertius hic oppositionem proponat ante initium quinquaginta dierum,qui in prima instantia ad probationes faciendas assignari solẽt, vel in ipso huius termini initio, cum enim id tempus omnibus simul currere possit, iudiciúmque iam in Regio consilio introductum sit, nec damnum aliquod cæteris ex huius oppositionis admissione irrogari, nec negotium vlteriùs protrahi valeat, æquum videtur eius oppositionem non repellere,quòd pluribus iuribus & rationibus probari posset.

18 ¶ Insuper etiam lib. 4. cap. 8. num. 10. vbi dixi *Lib.4. cap.8. num.10.* successores Maioratus posse appellare vel supplicare à sententia lata contra eiusdem Maioratus possessorem, vel appellationem, vel supplicationem à possessore desertam prosequi, annotãdum est dubitari solitum esse, vtrum id in secũda supplicatione procedat. Et quanuis prima facie dicendum videatur, id in secũda supplicatione non procedere,ex eo quòd hoc remedium extraordinarium sit, & aduersus communes iuris regulas introductum, atque absque maximæ pœnæ incursione seu saltim obligatione interponi nõ possit, ego tamen non video rationem differentiæ inter hunc casum, & eos qui in hoc capite deciduntur, cùm Maioratus possessor teneatur in rebus eiusdẽ Maioratus id facere, quod in propriis rebus diligens pater familias fecisset.Quod si negotium eius qualitatis & valoris esset,vt secunda supplicatio iustè interponi posset,clarũ est, quòd quis eam in rebus liberis interponeret,atque per consequens id ipsum in rebus Maioratus facere debuisset.Quod si id nõ fecerit,vel cũ iam secundam supplicationẽ interposuisset ab illa destitit, hoc non obstante sequens successor id facere poterit.Nisi postquam sententia in eius notitiã deuenerit, terminus ad id efficiendũ præfixus transactus sit,vel hoc à precedẽti possessore bonã fidem cognoscẽdo factũ fuerit, quod vltimum nõ aliter quàm ex processus meritis comprehendi poterit.

¶ Vtrum autem quando Maioratus possessor secundam supplicationẽ interposuit, eóque mortuo lis fuit diffinita sententia quæ in gradu reuisionis lata fuerat confirmata, teneãtur pœnam ex hoc incursam persoluere hæredes possessoris vel ipse successor, cuius tẽpore lis terminata fuit. Videnda sunt ea, quæ in simili adducit Boeri.decis.204.nu.48.cum.sequentib.vsque ad finem decis. vbi plura cumulat, ex quibus huius quæstionis resolutio comprehendi poterit. In eà autem re summè considerandum erit, vtrum ex iusta & probabili causaMaioratus possessor secũdam supplicationem interposuerit,seu id in ea causa fecerit, in qua tenebatur bonam fidem agnoscere, vt in primo casu,ab ipso successore,in secũdo autem ab hæredibus possessoris pœna exigenda sit,propter quę dubia vitanda,vidi pluries Maioratuum possessores huiusmodi secundas supplicationes interponentes prudentissimos aduocatos de hac re consulere, eorumque responsa quibus continetur eam supplicationem esse interponendam, nec iuste omitti posse exposcere, illáque in scriptis redigere, atque summa diligentia custodire, quod eorum hæredibus nimis vtile esse poterit. 19

¶ Vlterius etiam eodem cap. fina. nu. 59. cum se- 20
quentib. vbi dixi Pragmaticam de Bormes vim *Lib.3.cap.fin. num.59.*
legis obtinuisse ex eo quòd facta fuerit ad sedandam illius temporis proditionem, & si solum illos qui in ea proditione conspirarunt cõprehenderet,Animaduertendum est aduersus hanc opinionem dici posse eam Pragmaticam nullo pacto vim legis obtinere posse, cũ lex debeat esse communis atque omes personas simpliciter & absolutè comprehendere,nec possit fieri aduersus singulas personas. l.1. ff. de legib. l. iura non in singulas.ff. eod. cum similibus. Quæ difficultas augetur ex eo, quòd illa Pragmatica non fuerit eo tempere quo leges Regiæ collectæ fuerunt in numerum illarũ redacta, ex quibus rationibus contendi solitum est,eam non tanquam legẽ,sed tanquam quoddam Regium præceptum singulare considerandam esse.

¶ Sed adhuc dici potest eam Pragmaticam vicem legis obtinuisse,nam quanuis regula sit, legẽ non posse,nisi genericè constitui, ex causa tamen publicæ vtilitatis potest fieri lex,quæ certas tantum 21
personas comprehendat, eáque nihilominus lex esse dicetur.text. notab. in l. si quis filio exhæredato. §. hi quoque.ff. de iniust. rupto, per quem text.dixit Ange.in l.Antiochensium.ff. de priuileg.credito,quòd ad sedandum tumultum ortum in ciuitate potest fieri lex vel statutum aduersus personas particulares, cuius dictum refert & sequitur Ias. plura in idem adducens in l. prima. ff. de leg.nu.8. & 9. quod & alibi Scriben.annotare solẽt.Nec ex eo quòd dict.Regia Pragmatica non fuerit inter Regias huius Regni leges collecta,de hoc dubitari potest,hoc nãque ex eo factum fuit, quòd cum ea Pragmatica illam solã proditionem comprehenderet,quæ tot retroannis sedata fuit, superfluum fuisset illam inter leges Regias collocare, ex eo tamen deducitur Pragmaticam illam solùm eos qui in ea proditione cõspirarunt comprehendere, si enim futura etiam tempora comprehendisset, non dubito, quin inter alias leges Regias collocaretur.

FINIS.

CAPITA

CAPITA OMNIA QVÆ IN SINGVLIS LIBRIS HVIVS PRAECLARISSIMI, ATQVE VTILISSIMI OPERIS DE Hiſpanorum Primogeniis continentur.

***

LIBRI PRIMI.

QVID ſit Maioratus. Caput primum. fol. 2

Quæ fuerit Hiſpanorum Maioratuum origo. Caput II. fol. 8

Quid verbum hoc Maioratus ex propria natura comprehendat. Caput III. fol. 12

Hiſpanorum Primogenia ex propria natura perpetua non temporalia cenſenda eſſe. Caput IIII. fol. 17

Ex quibus verbis quis Primogenium inſtituere cenſendus ſit, & ſi id non expreſſerit. Caput V. fol. 27

Plura quæ aduerſus communes ac generales iuris regulas ex Primogeniorum perpetuitate deducuntur. Caput VI. fol. 35

De vaſſallo, emphyteota, fructuario & fideicommiſſario, & alijs ſimilibus ad Maioratus poſſeſſorem, vtrum argumentatio procedat. Caput VII. fol. 46

Hiſpanorum Primogenia vtrum iure ſanguinis, an hæreditario deferantur. Caput VIII. fol. 49

Vtrum Maioratus ſucceſſor poſſit ex cauſa ingratitudinis ab ipſo Maioratu exhæredari, vel ab eiuſdem ſucceſſione excludi. Caput IX. fol. 56

Maioratus ſucceſſor vtrum ad debita prædeceſſoris teneatur. Caput X. fol. 66

Hiſpanorum Primogenia ex propria natura indiuiſibilia eſſe ſolique Primogenito deferri. Caput XI. fol. 74

Maioratus etiam in contractis inſtituti, vtrum vim vltimæ voluntatis obtineat. Caput XII. fol. 79

Vtrum Maioratus dignitas ſit, ibique latiſſime agitur, vtrum furioſus, mutus, & ſurdus, infamis, religioſus, aut clericus valeant in Maioratu ſuccedere. Caput XIII. fol. 89

In Hiſpanorum Primogenijs vtrum iure directo an obliquo ſuccedatur. Caput XIIII. fol. 101

Maioratus poſſeſſor vtrum teneatur de re ipſius Maioratus reſtituenda ſatisdare. Caput XV. fol. 104

Maioratus poſſeſſore bona Maioratus dilapidante, an poſſet ſequens in vita eiuſdem Maioratus ſucceſſionem vendicare. Caput XVI. fol. 110

An ex bonis Maioratus quarta Trebellianica aut Falcidia detrahatur. Caput XVII. fol. 116

Hiſpanorum Primogenia vtrum odioſa, an fauorabilia cenſenda ſint. Caput XVIII. fol. 125

Maioratus poſſeſſor, vtrum ſit dominus rerum Maioratus an ſolum fructuarius. Caput XIX. fol. 28

Poſſeſſor Maioratus vtrũ poſſit vſus fructus, ſeu aliam quãcunque ſeruitutem in bonis Maioratus conſtituere. Caput XX. fol. 135

Vtrum Maioratus poſſeſſor poſſit bona eiuſdem Maioratus locare, ſeu in emphyteoſim concedere. Caput XXI. fol. 139

Maioratus emolumenta qualiter eiuſdem poſſeſſorem ſequantur. Caput XXII. fol. 146

Theſauri & argenti fodinæ, lapidicinæ, ſeu aliæ venæ, quæ in fundo Maioratus inueniuntur: vtrum eiuſdem poſſeſſori, an ipſi Maioratui cedant. Caput XXIII. fol. 148

Vtrum in Maioratus poſſeſſorem ius patronatus, atque iura ſepulchrorum pertranſeant. Caput XXIIII. fol. 151

Qualiter poſſeſſor Maioratus cui iuriſdictio ineſt, valeat commodis iuriſdictionis frui. Caput XXV. fol. 158

Augmentum rerum Maioratus vtrum Maioratui cedat, eodemque iure, an diuerſo cenſendum ſit. Caput XXVI. fol. 163

Ad quæ onera Maioratus poſſeſſor teneatur. Caput XXVII. fol. 168

Vtrum Maioratus poſſeſſor inuentariũ de rebus eiuſdem Maioratus facere teneatur. Caput XXVIII. fol. 172

LIBRI SECVNDI.

QVo iure, quibuſve rationibus Maioratuum inſtitutiones in vtroque foro ſuſtineantur. Caput I. fol. 179

De multiplici Hiſpanorum Primogeniorum differentia. Caput II. fol. 187

Qualiter ex legitima aſcendentium vel deſcendentium Primogenium abſque Regia facultate inſtitui poſſit. Caput III. fol. 192

De his Primogenijs in quibus ex electione vltimi poſſeſſoris, vel alterius ſuccedi ſolet. Caput IIII. fol. 201

Vtrum is, cui electio ad Maioratus ſucceſſionem commiſſa eſt, teneatur eligere digniorem vel poſſit dignum, ſeu etiam indignum eligere, digniori prætermiſſo. Caput V. fol. 201

De his Primogenijs quæ ex temporis antiquitate conſtant. Caput VI. fol. 249

De Regiæ facultatis ſolennitate quæ debet præcedere Maioratus inſtitutionem. Caput VII. fol. 239

De cæteris ſolennitatibus quæ in Primogeniorum inſtitutione requiruntur. Caput VIII. fol. 251

Quis poſſit Primogenium inſtituere. Caput IX. fol. 261

Ex quibus bonis poſſit Maioratus inſtitui. Caput X. fol. 270

In cuius persona possit ac debeat Primogenium institui. Caput x i. *fol.*285
De legibus ac conditionibus quæ in Primogeniorum institutione apponi solent. Caput x i i. *fol.*293
De conditionibus quæ in Primogenijs circa matrimonia successorum apponuntur. Caput x i i i. *fol.*302
De conditionibus quæ circa nominis atque armorum delationem in Primogenijs apponi solent. Caput x i i i i. *fol.*309
De alimentis & dotibus quæ à Maioratus institutore filijs, ac descendentibus relinquenda sunt, qualiterque hæc obligatio ipsius Maioratus successores astringat. Caput x v. *fol.*318
De alijs quæstionibus dotium atque alimentorum materiam attinentibus. Caput x v i. *fol.*330
De forma institutionis Maioratus. Caput x v i i. *fol.*335

LIBRI TERTII.

In Primogeniorum successione Maiorem natu esse cæteris præferendum. Caput i. *fol.*347
In quibus casibus Primogenitus à Maioratus successione excludatur. Caput i i. *fol.*351
Filij legitimati, vel etiã naturales non legitimati, vtrum filijs legitimis deficientibus ad Maioratuum successionem admittantur. Caput i i i. *fol.*357
Fœminam Primogenitam ad Maioratus successionem masculo eiusdem lineæ & gradus deficiente, admittendam esse, exclusis masculis remotioribus. Caput i i i i. *fol.*364
Quando fœminæ Primogenitæ propter masculos remotioris lineæ & gradus à Maioratus successione excludantur. Caput v. *fol.*372
Qualiter in Hispanorum Primogenijs ex repræsentatione succedatur. Caput v i. *fol.*385
Ad quas personas, casus, atque gradus in Primogeniorum successione repræsentatio protrahenda sit. Caput v i i. *fol.*393
Quando ex Maioratus institutoris peculiari dispositione, in eius successione repræsentatio admittenda sit. Caput v i i i. *fol.*400
Proximitas in Maioratus successione, vtrum respectu institutoris, an vltimi eiusdem possessoris consideranda sit. Caput i x. *fol.*405
Maioratus successionem in pendenti etiam per momentum existere non posse, sed mortuo vltimo possessore, illico ad proximiorem deferri. Caput x. *fol.*410
Qualiter inter Maioratus successorem & vltimi possessoris hæredes fructus pendentes diuidendi sunt. Caput x i. *fol.*416
Qualiter mortuo vltimo Maioratus possessore in sequentem successorem dominium, atque possessio ciuilis & naturalis bonorum Maioratus ipso iure transferantur. Caput x i i. *fol.*421
De remedio possessorio quod ex l. 45. *Tauri Maioratus successori pro consequenda actuali tenuta, seu possessione rerum Maioratus præstari solet. Caput* x i i i. *fol.*426
Vtrum is qui Maioratus successionem mortuo vltimo possessore prætendit, valeat eo viuente actionem proponere, vt post mortem eiusdem verus ipsius Maioratus successor declaretur. Caput x i i i i. *fol.*439

LIBRI QVARTI.

Primogeniorum alienationem atque extinctionem pluribus vinculis & legibus prohibitam esse. Caput i. *fol.*445
Qualiter ex institutorum reuocatione Primogenia finiantur. Caput i i. *fol.*451
Qualiter ex Regijs facultatibus Primogeniorum bona alienari, atque extingui soleant. Caput i i i. *fol.*469
De Regijs facultatibus quæ ad alienanda bona Maioratus ea lege conceduntur, vt ex pretio illorum alia in locum eorum subrogentur. Caput i i i i. *fol.*479
Vtrum facultates ad bona Maioratus alienanda, vel Hypothecæ subijcienda, de casu ad casum, seu de persona ad personam extendantur. Caput v. *fol.*486
Quibus ex causis absque Regia facultate bona Maioratus alienari, vel hypothecæ subijci possint. Caput v i. *fol.*491
Bona Maioratus in casu permisso etiam ex Regia facultate non nisi bonis liberis deficientibus alienari posse. Caput v i i. *fol.*497
Sententia super bonis Maioratus cum eorum possessore lata: vtrum sequentibus successoribus non citatis præiudicium afferat. Caput v i i i. *fol.*503
Vtrum de rebus Maioratus valeat compromitti vel transigi. Caput i x. *fol.*507
Vtrum in bonis Maioratus præscriptio admittenda sit. Caput x. *fol.*514
Vtrum bona Maioratus subiecta ex criminibus saltim atrocissimis, ab eorum possessore commissis fisco adjudicari valeant. Caput x i. *fol.*517.

LOCA

LOCA IVRIS COMMVNIS,

TAM CAESAREI, QVAM PONTIFICII,

ET LEGES REGIAE QVAE IN HISCE

LIBRIS DE HISPANORVM PRIMOGENIIS

summa cura, atque diligentia explicantur, & eis notabiles noui & germani intellectus assignantur.

Animaduerte literam p. paginam significare. col. columnam. n. numerum, cuius loco lineam paginæ manifestatam rarò reperies.

Ex. ff. veteri.

L. *Si quis Titio de vsufructu accrescend. explicatur. pag.37.col.2.num.10*

L. si non mortis de inoffic.testament.declaratur.pag.81. col.1.n.7

L. inter omnes qui satisda. cogan. exponitur. p. 105. col.2.n.6

L. necessario.§.fin.de peric.& commo.rei vend. declaratur.p.131.col.3.n.23

L. si quis domum de loca.explicata. p.140.col.1.n.13

L. in modicis de contrahend. emptio.exponitur. p.154. col.1.n.20

L. ius ciuile de iusti.& iu.declaratur. p.181.col.2.n.22

L. 2.§.deinde cum esset de orig. iuris explicatur. p.224. col.2.n.4

L. si socius pro filia. §.filium pro socio sensus & intellectus.p.333.col.2.n.27

L. si instituta. §. de inofficioso testamento sensus & declaratio.p.334.col.1.n.37

L. Herennius de vsuris.intellectus.p.418.col.1.n.14

L. Iulianus.§. si fructuarius de actio.emp. declaratio.p. 418.col.2.n.16

L. in lege Aquilia si deletum ad leg. Aqui.declaratur.p. 441.col.1.n.19

L. si rem alienam.1.§.fin.de pignorati. actio. explicatio. p.441.col.1.n.20

L. si mandauero tibi:1.manda. explicatur. p.441.col.1. n.20

L. si fideicommissum in prin.de iud. declaratur. p. 438. col.1.n.73

L. 2.de in diem adiecti.declaratur.p.112.col.2.n.19

L. si duo patroni in prin.de iureiuran.declaratur.p.441. col.1.n.22

L. vti frui.§.vtrum si vsus fru. peta. explicatio. p.441. col.1.n.22

L. 3.pro socio explanatio.p.457.col.1.n.36

L. si fideiussor.§.si necessaria qui satisda.cog. declaratur. p.480.col.2.n.13

L. ita constante & l.mutus, & l.si.& aliæ multæ leges de iure dotium explicantur.p.496.col.1.n.27

Ex Infortiato.

L. *Qui solidum.§.prædium de lega. 2. exposita.p.20. col.2.n.23*

L. si quis ita.§.penul.de testam.tut.p.21.col.1.n.26 noniter intelligitur.

L. cum ita legatur.§. in fideicommisso de leg.2. declaratur.p.23.col.2.n.34

L. legata supellectili de supelle. leg. exponitur.p.23.col. 2.n.34.& p.36.col.2.n.26

L. pater filium.§.fundum Sitianum de leg. 3.declaratur. p.29.col.1.n.17

L. peto.§.fratre de leg.2.sensus.p.32.col.1.n.30

L. pater filium in prin.de leg. 3. nouissime declaratur.p. 71.col.2.n.27

L. sed si res de leg.1.declaratio.p.98.col.2.n.89

L. fin.vt in possess.lega.intellectus.p.108.col.1.n.30

L. Lucius.ff.ad Trebel.declaratur.p.512.col.1.n.34.

L. quamuis.ff.solu.matri.declaratur. p.442.col.1.n.37

L. Imperator ad Trebel.expositio. p.110.col.2.num.2. & 10

L. nemo potest de lega.1.explicatio.p.130.col.1.n.14

L. hæreditatum ad leg.Falci sensus.p.134.col.1.n.40

L. diuortio.§.si vir.in fundo soluto matri. declaratur.p. 149.col.1.n.9

L. quia perinde.§.restituta ad Trebellia, illustratur. p. 152.col.1.n.5

L. vbi absunt de tuto. & curato.datis ab eis explicatur, p.159.col.2.n.8

L. mulier.§.si hæres ad Trebel. explanatur.p.170,col. 1.n.5

L. suus quoque de hæredi.instit.explicatur.p.184.col.2. n.31

L. captatoriæ de leg.1.declaratur.p.201.col.2.n.4

L. vnum ex familia.§.sed si fundum, de leg. 2. intelligitur.p.202.col.2.n.10.& assignatur vera ac nouissima ratio decidendi.p.204.col.1.n.19

L. vnum ex familia. §. si de falcidia de legatis 2. interpretatur.p.202.col.2.n.12

L. cum pater.§.à filia de lega.2.intelligitur. p.204.col. 2.n.24.& traditur vera ratio decidendi. p.205.col. 1.n.27

L. vnum ex familia in prin. de leg.2.sensus. p.204.col. 2.n.24

L. vnum ex familia.§.si duos de leg.2.declaratio.p.207. col.2.n.54

L. 1.in prin.& in §.quamuis de assignan. liber. intellectus, Ibid.

L. 1.de optio.leg.sensus.p.206.col.2.linea 27

L. Lucius Titius.§.Lucius Titius damam de leg.2.interpretatio.p.212.col.2.n.8

L. mutum de acquirend.hæred.declaratur. p.157.col.2. n.37

L. si quis in principio testamenti, de leg.3. declaratur.p. 475.col.2.n.33

L. in tempus de hæred.instituen.explanatio. p.245.col. 1.n.42

L. si quis alicui de acqui.hære. declaratio. p.246.col.1. n.49
L. fin.de bonorum posse.sensus.Ibid.
L. filiæ meæ emancipatæ & ægræ solu. matrim. & aliæ similes explicantur.p.275.col.1.n.44
L. cum quidam de lega.2.exponitur. p.287.col.1.n.37
L. cum pater.§.à te peto ad Trebell. intellectus.p.289. col.1.n.38
L. hæredes mei.§.fin.ad Trebellia.interpretatio.Ibid.
L. non oportet de his qui, vt indig. sensus. p.311.col.1. n.16
L. hoc legatum de leg. 3. interpretatio. p. 314. col. 1. n.33
L. 1.ad leg.Falcid.expositio.p.321.col.2.n.26
L. cum plures.§. fin cum similibus de administra. tuto. sensus.p.323.col.1.n.63
L. cum plures.§.fin.vbi pupilli.educa.deb. declaratur.p. 328.col.1.n.69
L. si alienum.§.in extraneis de hæredib.inst.declaratur. p.353.col.2.n.18
L. ex facto.§.si quis rogatus. 1.ad Trebelli. exponitur. p.362.col.1.n.43. & col.2. n. 44. defenditur summarium Bar.ab impugnatione Acostæ.
L. cum auus de condi.& demonstra.intellectus.p.375. col.2.n.31
L. si libertus præterito. §. 1. de bon. lib. declaratur.p. 391.col.1.n.46.& p.402.col.2.n.13
L. tutela.§.si duo de legiti.tuto.exponitur.p.391.col.1. n.46.& p.402.col.2
L. cum ita legatur.§.in fideicommisso de lega.2.intellectus.p.406.col.2.n.12.& p.407.col.2.n.17
L. si quis filio exhæredato.§.irritum de iniusto rup. declaratur.p.490.col.1.n.34.cum sequen.
L. Lucius de leg.2.declaratur.p.453.col.1.n.19
L. 3.& l.de bonis de Carboni.ed.explicatur.p.430.col. 1.n.31
D. l.de bonis iterum declaratur.p.431. col.1.n.34
L. cum pater.§.libertis de lega. 2.sensus.p.447. col. 1, n.22
L. filiusfamilias.§.cum pater de lega. 1.explicatio.Ibid. num. 21
L. si pupillorum. §. si Prætor de reb. eorum sensus. p. 486.col.1.n.3.& p.488 num.20.22.23
L. Publius. §. 1. de condi. & demonstra. declaratur.p. 378.col.2.n.52
L. cum hæreditas. 1. ad Trebell. sensus.p.508.col.1.n. 12.& col.2.n.15
L. vbi pure ad Trebellia.intellectus.p.508.col.2.n.13
L. iura libertorum de iure patro.p.522.col.2.n.38. declaratur.
L. mulier.§.cum proponeretur & l.à filia.ad Trebel.declarantur. p. 591.col.1. n. 2. cum pluribus sequent. & p.493.col.2.n.15

Ex.ff.nouo.

L. Multum interest de verbo.obliga.intellectus.p.98. col.2.n.89
L. quædam de acqui.rerum domi.explicatur. p.154.col. 1.n.19
L. qui autem de his quæ in fraud. credito. declaratur. p. 198.col.2.n. 44
L. si finita.§.eleganter de dam.infe.sensus.p.441.col.1. n.21
L. si contendat de fideiusso.interpretatio.Ibid.n.22
L. vbi ita donatur de donatio. caus. mor. declaratur. p. 458.col.1.n.44.& p.459.col.2.n.52
L. ante restitutam de solutio.p.509.col.1.n.17
L. Statius Florus. §. Cornelio Felici de iure fisc. interpretatur.p.518.col.2.n.11
L. eorum ad leg. Iu. Ma. sta. explicatur. p. 522. col.2. n.38
L. post rem iudicatam de iureiu. declaratur. p.507.col. 2.n.6
L. 3.in principio de acquirend. possessio. declaratur. p. 455.col.1.n.28

Ex Codice Iustiniani.

L. Fina.de verbo.signi.declaratur. p.31.col.2. n.29. & p.37.col.1.n.7.& p.63.col.2.n.48
L. 1.si cert.peta.exponitur.p.67.col.2.n.9
L. ea lege de condi.ob causam sensus.p.85.col.1.n.32
L. 2.vt in possess.lega.declaratio.p.108.col.1.linea 8
L. fina. §. sed quia nostra Maiestas, & in.§.sin autem, communia de lega.intellectus.p.115.col.1.n.33
L. monumentum, de legatis declaratur. p. 157. col. 2. n.37
L. si pater de institu. & substitu.sub cond. factis explicatur.p.184.col.2.n.31
L. scimus.§.cum autem de inoffi.testamen. declaratur.p. 185.col.1.linea 52
L. quoniam in prioribus de inoffi. testament. exponitur. p.185.col.2.linea 53
L. si vnquam de reuo. donati. intellectus & quòd ex identitate rationis de casu ad casum extenditur.p.198. col.1.n.42
L. post mortem de fide commiss.declaratur.p.196.col.1. n.26.& non procedit vbi certæ personæ cui fide commissum relictū est, fuit datus substitutus. p.205.col. 1.n.28.neque vbi pluribus certis fidei commissum relictum est eadem.Ibid.n.29.neque procedit in Hispanorum primogenijs.n.30.Ibid.
L. fin. §. sed & si quis communia de lega. exponitur.p. 206.col.2.n.44
L. fœminæ de secund. nup. interpretatio. p. 219. col. 1. n.61.vbi datur plenissima distinctio ac resolutio quo ad forum conscientiæ.
L. iubemus de præposi.sacri.cub.lib.12.declaratio.240. col.2.n.13
Authen.sine legitimis de natura.lib. intellectus.p. 244. col.1.n.38
L. non codicillum de testamen.declaratur. p.258.col.1. n.34
L. 1.de pactis declaratur.p.509.col.1.n.18
L. si fundo de transact. declaratur exactissime. p. 510. col.1.n.22.cum pluribus sequent.
L. fratris de transacti.& l.postquam lit.de pactis declaratur.p.512.col.2.n.40
L. si curatorem habens de in integrum restit. mino. explanatio.p.264.col.1.n.37
L. si quando de bonis vacan.libr.10.sensus.p.164.col.1. num.3
Authen.nunc autem de Episcopis & cleri. intellectus.p. 264.col.2.n.46
Authen.si qua mulier de sacro. eccle. explicatio. p.265. col.1.n.56
Authen.lucrum de secund.nupti.declaratio.p.277.col.2. n.60
L. 1.de bonis damna.declaratur.p.279.col.2.n.69
Authen. bona damnatorum de bonis damna. declaratio. Ibidem.
L. fin.de repudia.hæred.sensus.p.281.col.2.n.78.
L. legatum de conditio.inser.expositio.p.306.col.1.n.29.
Authen.hoc amplius de fideicommiss.declaratur.p.311. col.1.n.14.& habet locum in prælegato ibi. col.2.n. 18.& procedit in iure iam quæsito,non in quærendo. p.312.col.1.n.22

L. cum acutissimi de fidei com. intelligitur. p. 375. col. 2. n. 31
L. si viua matre de bonis mater. interpretatur. p. 378. col. 2. n. 52
L. 1. de fideicommiss. explicatio. p. 413. col. 1. n. 18
L. diffamari de ingenuis & manumiss. intellectus & examinatur, latè vtrum eius decisio extra diffamationem status procedat. p. 441. col. 1. n. 23
L. iubemus. §. sane de sacro. eccle. explicatio. p. 447. col. 2. n. 22
L. cum à matre de rei vendita. declaratur. ibid.
Authen. res quæ communia de lega. intellectus. p. 492. col. 1. n. 45. & p. 495. col. 1. n. 21
L. 2. de paren. qui fili. distraxe. declaratur. p. 489. col. 1. n. 24. cum seq.
L. 3. de Episcopali audi declaratur. p. 477. col. 1. n. 43
L. communium de natu lib. declaratur. p. 287. col. 2. n. 20
L. qui fundos de omni agro deserto. libr. 11. interpretatio. p. 475. col. 1. n. 17
L. 20. de pigno. declaratio. p. 501. col. 1. n. 23. & col. 2. n. 25. 26. 28. vbi latissimè expenditur.
L. fina. §. licentia de iure delibera. sensus. p. 502. col. 2. n. 35
L. 1. de bonis liber. intellectus. p. 522. col. 2. n. 38
L. fin. de reuocand. donatio. explicatur. p. 524. col. 1. n. 47
L. fin. de fideiussori. expositio. p. 462. col. 2. n. 65

Ex Authenticis.

Authen. de restitu. fideicommiss. §. nos igitur. Coll. 9. declaratur. p. 22. col. 2. n. 30
Authen. de Eccle. titu. §. sin autem annuale. Coll. 9. expenditur. p. 481. col. 1. n. 19
Authen. vt litig. iurent. §. fi. Coll. 9. declaratur. p. 511. col. 1. n. 29. cum sequenti.
Authen. quibus mod. natu. effi. §. quoniam varie Colla. 7. declaratur. p. 287. col. 2. n. 20

Ex Institutionibus.

§. Cum filius de hæred. quæ ab intesta. deferun. sensus. p. 394. col. 1. n. 6

Ex Feudorum libro.

C. 1. An ille qui interfi. fratrem domi. intellectus. p. 92. col. 1. n. 19. 20
C. 1. an mutus vel surdus declaratur. p. 94. col. 2. n. 43
C. 1. de feu. non haben. propr. naturam feudi exponitur. p. 95. col. 1. n. 49. 50. 51. 52
C. qui Clericus si de feud. sue. contẽ. declaratur. p. 98. col. 1. n. 84. & p. 99. col. 2. n. 96
C. 1. de milite vasalli qui arma belli deposuit intelligitur. p. 98. col. 1. n. 84
C. Imperialem. §. præterea Ducatus de prohibi. feud. aliena. per Freder. explicatio. p. 75. col. 2. n. 13. cum pluribus seq.
C. 1. §. inter filium, si de feud. defuncti contentio sit declaratio. p. 369. col. 2. n. 42
C. vnic. de eo qui sibi & hæredi. suis sensus. p. 401. col. 2. num. 9
C. primi. §. his verò, & §. fin. de succes. fra. sensus. p. 408. col. 1. n. 19
C. 1. §. quem etiam Episcopum, vel Abbatem expositio. p. 414. col. 1. n. 37
C. 1. §. Titius filios si de feud. fue. contro. intellectus. p. 446. col. 2. n. 15
C. 1. §. denique quæ fuit prima causs. benef. amitten. & tex. in c. 1. si vasallus feud. pri. & c. 1. §. si vasallus si de feud. sue. controuer. inter domi. & agna. declarantur. p. 522. col. 1. n. 36
C. 1. de feud. Marchiæ explicatur. p. 76. col. 1. n. 18. cum sequentib.
C. 1. §. & quia. vers. cum verò Corradus qui feu. dare possint & c. 1. §. filia de succes. feud. exponuntur cum c. 1. §. si capitanei de feud. March. p. 25. col. 1. & 2. n. 38. & n. 42
C. 1. §. naturales si de feud. defuncti fuer. contro. sensus. p. 359. col. 2. n. 26. & p. 360. col. 1. n. 29
C. 1. §. 1. si de inuestitu. inter dominum & vasall. exponitur. p. 369. col. 1. n. 41. cum sequentib.
C. 1. §. his consequenter hîc finitur, lex Corradi declaratur. p. 417. col. 1. n. 11
C. 1. §. si vasallus el vlti. si de feu. defuncti. contr. sit inter dominum & agna. c. 1. de contr. inter vasa. & alium de benef. c. 1. §. si inter delege. Corra. declarantur. p. 509. col. 2. n. 19

Ex Decretalibus.

C. Super quibusdam. §. præterea de verb. signific. interpretatio. p. 170. col. 1. n. 19
C. ad hæc de testam. intellectus & ratio. p. 275. col. 1. linea 10
C. cùm haberet de eo qui dux. in matr. eam quam pol. per adult. declaratur. p. 327. col. 2. n. 66
C. 1. de solutio. declaratio. p. 71. col. 1. n. 24
C. licet de voto. genuinus intellectus & verus. p. 57. col. 2. n. 5
C. Rainaldus de testa. declaratur. p. 509. col. 1. n. 17
C. vt super. §. possessiones de rebus Ecclesiæ non alie. declaratur. p. 496. col. 1. n. 27

Ex libro sexto.

C. si quis iusto. §. porro de electio. intelligitur. p. 217. col. 1. n. 52. vbi taxatur communis dicendi ratio & ibi num. 53. adducitur noua ac vera.
C. fin. de filijs Præshytero, sensus. p. 477. col. 1. n. 43
C. 1. de litis contesta. declaratur. p. 513. col. 1. n. 40

Ex Clementinis.

C. Lemen. 1. de præben. interpretatio. p. 459. col. 2. num. 50

Ex Decretis.

C. Si qua mulier. 19. q. 3. sensus. p. 265. col. 2. n. 56
C. fin. 16. q. 1. intellectus. p. 275. col. 1. n. 44
C. quia Ioannes. 12. q. 5. intellectus & ratio. p. 240. col. 2. n. 14

Ex Concilio Tridentino.

Declaratur tex. in C. 1. de Reformatione Matrimonij Sessionis. p. 332. col. 1. n. 16

Ex Regulis Cancellariæ.

Assignatur vera decidendi ratio ad Regulam de non iudicando iuxta formam supplicationis. p. 247. col. 2. n. 60

Ex legibus Partitarum.

L. 8.tit.7.parti.6.declaratur.p.61.col.1.n.34
L. 4.tit.15.part.2.exponitur.p.72.col.2.n.30
L. 7.tit.1.parti.6.sensus.p.84.col.2.n.27
L. 2.tit.15.parti.2.explicatio.p.91.col.1.n.17.& p.406.col.1.n.5.& p.390.col.1.n.33. iterum declaratur.
L. 2.& 3.tit.15.parti.2.explanatur.p.94.col.1.n.34
L. 6.tit.26.parti.4.intellectus.p.96.col.1.n.61.& ibi declarantur aliæ leges loquentes de feudis.
L. 6.tit.11.parti.6.exponitur.p.119.col.2.linea 6
L. 27.tit.11.parti.4.explicatio.p.149.col.2.n.10
L. 11.tit.4.parti.6.sensus.p.186.col.1.num.36.37. vtrum in solo filio in potestate, an etiam in emancipato procedat.
L. 3.tit.2.parti.5.explicatur.p.227.col.1.n.28
L. 6.tit.15.parti.4.sensus.p.244.col.1.n.38
L. 17.tit.1.parti.6.intellectus.p.265.col.1.n.56
L. 14.tit.4.parti.6.explicatio.p.303.col.1.n.10
L. 6.tit.19.parti.4.explanatio.p.330.col.2.n.3
L. 2.tit.15.parti.2.declaratur.p.348.col.1.n.22
L. 12.tit.33.parti.7.interpretatio.ibid.
L. 7.tit.4.parti.5.sensus.p.421.n.4
L. 2.tit.14.parti.6.explicatur.p.431.col.35
L. 7.tit.23.parti.3.declaratur.p.431.col.1.n.35
L. 7.tit.11.parti.5.exponitur.p.463.col.2.n.71
L. 34.tit.14.parti.5.declaratur.p.512.col.1.n.35
L. 5.tit.10.parti.3. concordatur cum l.10.tit.3. eadem partita.p.513.col.1.n.41
L. 3.tit.2.parti.7.declaratio.p.521.col.2.n.34
L. 2.tit.2.parti.7.exponitur.p.460.col.1.n.56

Ex legibus Taurinis,& ex nouo & veteri Ordinamento,& ex Foro & aliis.

L. 46.Tauri, quæ hodie est in noua legum Regni collectione. l.6. tit.7. lib.5. declaratur. p.6.col.2. num.27
L. 21.Tauri quæ hodie est in nouo Ordinamento.l.5.tit. 6.lib.5.explicatur.nouiter.p.50.col.1.n.13.& p.67. col. 2. n. 13. vbi traditur verus intellectus, & alij reijciuntur.p.68.col.1.n.14
L. 46.Tauri intellectus.p.70.col.1.n.16
L. 17. Tauri quæ in nouo Ordinamento est l.1.tit.6.lib. 5. & l.44. Tauri quæ hodie est in noua collectione.l. 4.tit.7.lib.5.interpretationes.p.83.col.1.n.20
L. 3. Tauri quæ hodie est in noua legum collectione.l.2. tit.4.lib.5.sensus.p.83.col.2.n.24
L. 10.tit.4.lib.6. nouæ collectionis expositio. p.96.col. 2.n.65
L.1. de las Arras lib.3. Fori declaratur. p.134.col.1. num.43
L. 46.Tauri exponitur,p.167.col.1.linea 31.
L. fin.tit.13.lib.3.noui Ordinamenti explicatur.p.229. col.1.n.32.& p.231.col.2.n.49
L. 41. Tauri, quæ hodie est in noua collectione l.1. tit. 7.lib.5.probatur procedere non solum in iurisdictione & Primogenijs, sed in omnibus causis vbi immemorialis præscriptio probanda est, p. 228. col. 2. num.32
L. fin.tit.13. lib.3. veteris Ordinamenti, quæ hodie est in noua collectione l.1.tit.15. lib.4. explanatur.ibid.
L.42.Tauri quæ hodie inuenitur in noua collectione,l.3. tit.7.lib.5.sensus.p.232.col.1.n.53
L. 42.Tauri nouissimè ampliatur.p.248.col.1.n.62
L. 3.tit.8.de las exceptiones, lib.3. Ordinamenti veteris, quæ hodie est, l.2. tit.16. lib.5. in nouo Ordinamento intellectus.p.461.col.1.n.62
L. 43.Tauri quæ hodie est, l.2.tit.7. lib. 5. in nouo Ordinamento,nouissimè declaratur,ac limitatur.p.248. col.1.n.62
L. 24.tit.3.lib.2. Ordinamenti veteris quæ hodie est in nouo,l.10.tit.4.lib.2.declaratur.p.247.col.2.n.59
L. 41.Tauri intellectus.p.281.col.2.n.2
L. 1.tit.5. lib.5. antiqui Ordinamenti, quæ hodie est in nouo,l.1.tit.4.lib.5.explicatur.p.320.col.1.n.18
L. 10.Tauri quæ hodie est l.8.tit.8. lib.5. noui Ordinamenti exponitur.p.326.col.2.n.55
L. 49.Tauri, & l.58. in Curijs de Madrid anni. 1563. quæ hodie est l.8. tit. 7. lib. 5. in noua compillatione declarantur.p.369.col.2.n.44
L. 40.Tauri quæ hodie est in noua collectione l.5. tit.7. libr.5.exactissimè declaratur & assignatur eius vera decidendi ratio. p.389. col.1.n.28. & p.314. col.2. num.9
L. 45.Tauri quæ hodie est in nouo Ordinamento. l.8.tit. 7.lib.5.diligenter explicatur. p.421. col.1.n.1. cum sequentibus.
L. 45.Tauri quid vltra.l.7. tit.4. parti.5. disposuerit.p. 421.col.2.n.5
L. 17. & 44. Tauri sensus. p.452. col.1. num. 11. & col.2.nu.12.17.& p.454.col.2. nu.25. & num.28. & 29
L. 4.Tauri quæ hodie est. l.3. tit.4. lib.5. noui Ordinamenti explicatur.p.520.col.2.n.21
Regia Pragmatica à Rege Henrico secundo lata interseritur & declaratur.p.523.col.1.n.42
Pragmaticæ de Bormes tenor apponitur. p. 460. col.2. n.58.& declaratur 1.p.461.col.2
Clausula testamenti Regis Henrici, cuius tenor hodie insertus est in l.11. tit.7. libro 5. noui Ordinamenti declaratur.p.30.col.1.n.21. & 22 & p.39. col.2.n. 21.& p.483.col.2.n.38. cum pluribus sequentibus.

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM OMNIVM, SENTENTIARVMQVE INSIGNIVM, QVÆ IN HISCE LIBRIS DE HISPANORVM Primogeniis continentur: in ordinem Alphabeticum congestus.

A.

ACTVVM celeritas facit, vt vnus alterum occultet. pag. 5. col. 1. num. 19

Actiones actiuæ & passiuæ transeunt in legatarium partis hæreditatis. p. 68. col. 1. n. 6

Actio personalis non sequitur singularem successorem. p. 67. col. 2. n. 10

Actio hypothecaria potest aduersus singularem successorem exerceri. ibid. col. 2

Actus qui ex iure communi atque speciali fieri potest, ex iure communi factus esse præsumitur. p. 189. col. 2. n. 14

Actus semper præsumitur gestus ex causa firmiori atque vtiliori. ibid. n. 15

Actio quòd metus causa in rem scripta est, datur que contra singularem successorem quatenus ex metu locupletior factus est. p. 194. col. 2. n. 12

Actus qui potest habere diuersos fines, seu respectus, dicitur æquè principalis respectu vnius sicut respectu alterius. p. 203. col. 2. n. 15

Actus qui gratis fieri debet, si pretio interueniente fiat, dicitur fieri turpiter ac dolosè. p. 215. col. 1. n. 33

Actus qui de per se sumptus honestus esset, efficitur turpis si pro eo expediendo aliquid exigatur. p. 215. col. 2. n. 40

Accceptans Maioratus successionem ex electione, non peccat etiamsi in dignitate facti indignus sit. p. 221. col. 2. n. 77

Actus gestus contra formam nullus est. p. 139. col. 2. num. 4

Actus qui fieri potest, ex duplici potestate censetur fieri ex ea quæ sustineri potest. p. 249. col. 2. n. 70

Actus morientium pendere non possunt considerato statu præsenti, secus si status futurus considceretur. p. 413. col. 2. n. 33

Actus morientium pendere possunt in conditionalibus dispositionibus. p. 413. col. 1. n. 27

Actus morientium pendere possunt quoad effectus successionis, non autem quoad dispositionis substantiam. ibid. n. 28

Actus morientium pendere possunt ex voluntate testantis. ibid. col. 2. n. 31

Actus morientium pendere non possunt ex arbitrio tertij, sed bene ex arbitrio testantis. ibid. n. 34

Actus semel perfectus non vitiatur, etsi deueniat ad casum à quo incipere non potuit. p. 411. col. 2. n. 12

Acceptatio in donatione an sit necessaria hodie attenta. l. Ordinamenti. p. 461. col. 1. n. 59. 60

Actio vtilis quæ acquiritur vocato ad Maioratus successionem ex acceptatione Notarij, vtrum acquiratur sibi reuocabiliter, an irreuocabiliter. p. 463. col. 1. num. 69

Acceptatio primi vocati ad Maioratus successionem, vtrum Maioratum irreuocabilem efficiat etiam respectu sequentium successorum. p. 464. col. 1. n. 73

Acceptatio donationis vtrum mortuo donante vel donatario fieri valeat. p. 465. col. 2. n. 77

Acta nocent eisdem quibus & sententia nocet. p. 505. col. 1. n. 5

Actio, seu remedium aduersus transactionem triginta annis tollitur. p. 512. col. 1. n. 37

Adoptiuus non est filius verus, sed imaginarius. p. 26. col. 2. n. 50

Adoptiuus non succedit in feudo, nec in Maioratu. ibid. num. 51

Ad legatum familiæ relictum admittuntur solùm hi qui tempore mortis testantis nati sunt. p. 45. col. 2. n. 48

Ad reuocationem legati ea solemnitas requiritur, quæ in testamento, vel codicillo, vel alia qualibet vltima voluntate necessaria est. p. 65. col. 1. n. 56

Ademptio legati quæ inducitur ex inimicitia superuenienti, duobus testibus probari potest. ibid. n. 57

Administratio auferenda est tenaci, sicut prodigo. p. 111. col. 2. n. 13

Ad Maioratus possessorem pertinet ius eligendi Magistratus in oppidis suæ iurisdictionis. p. 158. col. 1. num. 1

Ad recisionem contractus iurati metu facti relaxatio iure requiritur, id tamen in practica non seruatur. p. 194. col. 2. n. 13

Ad Primogenij præscriptionem vtrum vnus actus successionis sufficiat, an verò plures requirantur. p. 227. col. 1. n. 24

Ad inducendam consuetudinem duo saltem actus requirentur: ad præscribendum verò vnicus actus est sufficiens. ibid. n. 25

Ad inducendam consuetudinem sufficit vnicus actus, si is habuit continuationem ac tractum successiuum per tempus ad illam inducendam requisitum. ibid. n. 26

Adultus etiam curatorem habens potest absque eius authoritate testari. p. 249. col. 2. n. 7

Adiecto grauamine hæredi vt aliquid impleat, si monitus intra annum adimplere neglexerit, hæreditate priuetur, licet cõmodum hæredi non sequatur. p. 311. col. 1. n. 15

Ad maioratus successionem ad quam filij simpliciter vocantur, nunquam filius naturalis admittendus est, nisi ex coniecturis aliud comprehendatur. p. 362. col. 2. num. 45

Admissus semel ad maioratus successionem, perpetuo admissus censendus est. p. 411. col. 2. n. 11

Ademptio legati vel institutionis in pœna facta non va-

let, si pœna ex causa iniusta procedat: si autem ex causa honesta, valet. p. 297. col. 1. n. 32
Aduersus transactionem agens in primis reddere debet quod ex ea accepit vt audiatur. p. 513. col. 2. n. 43
Aduersus transactionem agens non cogitur statim soluere pœnam in ea promissam, nisi lite finita, & quomodo fiat. Ibidem n. 44
Aedificia in solo Regni facta an cedant ipsi Regno absque solutione æstimationis. p. 16. col. 1. n. 27
Aes alienum vniuersum patrimonium concernit. p. 66. col. 2. n. 3
Aestimatio soluenda semper est secundum tempus solutionis. p. 166. col. 1. n. 13
Aedificia facta à Maioratus possessore in rebus Maioratus qualiter ipsi Maioratui cedant. p. 166. col. 1. n. 14. vbi latissimè agitur de ratione ac iustitia. l. 46. Tauri.
Aestimatio digni seu dignioris inter filios ad Maioratus successionem, qualiter facienda est. p. 221. col. 1. n. 73
Affectionis seu prædilectionis ratio non potest assignari in descendentibus nascituris, nisi ex gradus proximitate: qualiter hoc sit intelligendum. p. 379. col. 1. n. 53
Agnationis fauor vltra personas nominatas non extenditur. p. 376. col. 1. n. 37
Agnationis conseruatio fauorabilis est, quando absque tertij præiudicio fit. p. 368. col. 1. n. 31
Agnati qui sint. p. 372. col. 2. n. 3
Agnationis conseruandæ ratio ex masculorum vocatione deprehenditur. p. 374. col. 2. n. 25
Alimenta præstanda sunt patri à quo propter dissipationem bona Maioratus auferuntur. p. 11. col. 2. n. 17
Alimenta non possunt tolli filijs Principis rescripto, etiam si ipsi aliunde ea habeant, nisi ex magna causa. p. 183. col. 2. n. 24
Alimenta seu dotes loco legitimæ subrogantur. p. 318. col. 1. n. 2
Alimenta alicui debens potest eidem illa annuatim atque ad vitam tantum assignare. p. 319. col. 1. n. 9
Alimenta à Maioratus institutore præstanda non possunt in vsufructu, seu annuo reditu ad vitam, sed in rei proprietate assignari. ibid. n. 10
Alimenta à Maioratus institutore absque onere & grauamine præstanda sunt. Ibid. n. 12
Alimenta filijs non sunt à Maioratuum institutoribus titulo institutionis relinquenda. p. 320. col. 2. n. 20
Alimenta competentia filijs relinqui debent, quod iudicis arbitrio committitur. p. 323. col. 2. n. 39
Alimentorum quantitas in regijs facultatibus aliquando taxari solet. Ibid. n. 41
Alimenta non solùm à Maioratus institutore filijs legitimis sed naturalibus atque spurijs relinquenda sunt. p. 324. col. 1. n. 42
Alendi obligatio ad hæredes Maioratus institutoris transfertur, atque ad donatarium omnium bonorum & ad monasterium. p. 324. col. 1. n. 43.
Alimenta sunt soluenda à Maioratus possessore, sicut cætera debita Maioratus institutoris. Ibid. n. 44
Alimenta non sunt relinquenda à Maioratus institutore filijs naturalibus atque spurijs, si aliunde habeant vnde se alant. p. 324. col. 2. n. 55
Alimenta filijs etiam spurijs secundum dignitatem personarum præstanda sunt. p. 326. col. 1. n. 55
Alimenta iudicis officio petenda atque præstanda sunt. p. 528. col. 1
Alimenta præstare recusans compellendus erit per pignorum capturam atque distractionem. p. 528. col. 2. num. 71
Alimenta præstanda sunt in principio anni, vel cuilibet quadrimestri. p. 528. col. 2. n. 73
Alimentandus non potest compelli ad recipienda alimenta in domo Maioratus possessoris. p. 528. col. 2. num. 74.
Alimentorum atque dotis causa summarie tractanda est. p. 329. col. 1. n. 75
Alimentorum atque dotis causa vtrum etiam inter laicos coram iudice Ecclesiastico tractari possit. p. 529. col. 1. n. 76
Alimenta non comprehenduntur sub renuntiatione legitimæ facta à filijs etiam cum iuramento. p. 329. col. 2. n. 78
Alimenta ad vitæ sustentationem necessaria non possunt ex causa ingratitudinis denegari, nisi ea causa sit digna morte. p. 330. col. 1. n. 2
Alimentis seu dotibus semel assignatis vtrum possint qui illa amiserunt, illa iterum exigere. p. 333. col. 1. num. 22
Alimenta præstare debentibus consulitur, vt quantitatem alimentorum super redditibus Maioratus assignent, non autem integram in pecunia, vel alia re. Ibid. n. 28
Alimenta lite pendente qualiter filijs vel fratribus à Maioratuum possessoribus præstanda sint. ibid. n. 29
Alimenta præstanda sunt lite pendente filio legitimato per subsequens matrimonium & filijs naturalibus & spurijs. p. 334. col. 1. n. 32
Alimenta lite pendente etiam fratribus præstanda sunt. Ibidem n. 35
Alimenta non solum lite pendente præstanda sunt ei qui vnam sententiam in suum fauorem obtinuerit, sed etiam existentibus in quasi possessione, & eis qui pro se habent aliquam nō leuem præsumptionē. Ibid. n. 36
Alimenta lite pendente præstanda, in qualibet parte litis peti possunt. p. 334. col. 2. n. 38
Alimenta lite pendente præstita non repetuntur, etiam si in diffinitiua constet ea non deberi, qualitérque hoc intelligendum sit. Ibid. n. 41
Alimenta lite pendente præstantur, priùs præstita cautione. Ibid. n. 42
Alimenta pendente lite deneganda sunt quando exhibetur in iudicio scriptura excludens omnino intentionem agentis, nisi violentia & dolus præsumatur. p. 335. col. 1. num. 45
Alimenta diuitibus lite pendente præstanda non sunt. p. 335. col. 1. n. 46
Alimenta præstanda lite pendente qualiter taxanda sunt. Ibid. num. 47
Alimenta filijs ac descendentibus ingratis à Maioratus institutoribus, seu possessoribus præstanda non sunt. p. 329. col. 2. n. 78
Alienare prohibitus perfectus dominus non est. p. 128. col. 2. n. 1.
Alienatione prohibita, prohibetur etiam vsusfructus constitutio. p. 136. col. 2. n. 8
Alienare prohibitus non potest rem in Emphytheosim concedere. p. 141. col. 1. n. 22
Alienans feudum, seu Emphytheosim absque consensu domini pœnam non incurrit, si alienatio aliàs nulla sit. p. 332. col. 2. n. 18
Alienari vtrum possint bona Maioratus pro dotibus, seu alimentis. p. 332. col. 2. n. 21
Alienatione rerum Maioratus facta, vtrum successio Maioratus transeat ad illum, qui tempore alienationis proximior erat, seu ad illum proximiorem qui postea natus fuit ante mortem vltimi possessoris. p. 414. col. 2. n. 44
Alienationis prohibitio quæ ex verbo Maioratus deducitur, vtrum expressa, an tacita solùm dicenda sit. p. 445. col. 2. n. 3

Alienationis expressa prohibitio etiam in contractu Maioratus apposita impedit dominij translationem. p.446.col.1.n.6

Alienationem rerum Maioratus reuocare poterunt successores eo ordine, quo ad ipsius Maioratus successionem admittuntur. Ibid.n.12

Alienationem rerum Maioratus reuocare non potest is, qui alienauit, vel alienationi consensit. p.446.col.2. num.16

Alienare prohibitus non potest vtile dominium, nec ius in re alienare prohibita transferre. p.140.col.1. num.15

Alienationem nullam faciens potest illam reuocare. p.447.col.1.n.18.

Alienans rem feudalem, seu fideicommisso subiectam, vel aliàs alienari prohibitam potest alienationem reuocare. Ibid.n.19

Alienatio nulla potest reuocari ab eo qui illam fecit, vel eius hærede, quando nullus alius supereſt qui illam reuocare possit. p.447.col.1.n.20

Alienans rem Maioratus quando de euictione teneatur. p.448.col.1.n.29

Alienatio bonorum Maioratus sub conditione si Princeps facultatem concedat, rescindi non potest, donec Principis licentia requiratur. p.477.col.2.n.48

Alienans rem prohibitam si id fieri potest, obseruata mente prohibentis, non incurritur pœna. p.479.col.2. num.5

Alienatione prohibita etiam permutatio comprehenditur. p.480.col.1.n.11

Alienari potest res Ecclesiæ longè sita si commodè frui non possit. p.488.col.2.n.17

Alienatione bonorum Maioratus ex facultate Regia permissa, annui redditus super eis constitui possunt. p.486.col.2.n.5. & p.489.col.2.n.29

Alienandi facultas ad hypothecam extenditur. p.488. col.n.18

Alienationis vno actu permisso, & alius eiusdem effectus, vel melioris permissus censetur. Ibid. col.2.n.19

Alienatio sine licentia facta, an confirmetur ex licentia superueniente. p.490.col.1.n.33

Alienatio bonorum fideicommissi tam pro restituenda, quàm constituenda dote permittitur. p.492.col.2. num.164

Alienatio seu obligatio bonorum Maioratus non præcedente bonorum liberorum obligatione, seu alienatione, vtrum in totum nulla sit, vel vsque ad valorem bonorum liberorum. p.498.col.1.n.6

Alienatio bonorum Maioratus an retractetur bonis liberis superuenientibus. p.499.col.1.n.13

Alienãs rem Maioratus cum facultate, an teneatur ipse vel eius successor bonis liberis superuenientibus aliam æquiualentem subrogare. p.499.col.2.n.16

Alienare non potest contrahendo qui non potest delinquendo. p.504.col.1.n.7

Alteri per alterum si ex statuto quæratur obligatio, intelligitur cum acceptatione absentis. p.461.col.2. num.63

Alteri per alterum qualiter quæratur obligatio iuramento interueniente. p.462.col.1.n.65

Antiquitates Hispaniæ ex scriptorum penuria omnium incertissimæ, in Præfatio.n.13

An lex Imperator. ff. ad Trebell. procedat in dilapidatione quæ ex sola culpa processit, an dolus requiratur. p.111.col.2.n.12

Annui redditus redimibiles vtrum inter mobilia vel immobilia connumcrentur. p.270.col.1.n.6

An in Maioratu habeatur præceptum pro impleto, tertio iniuste impediente matrimoniũ. p.306.col.1.n.27

Anni principium à quo tempore numerandum sit vt fructuum diuisio pro rata efficienda sit. p.419.col.1. num.18

Animus non reuocandi ex quibus verbis colligatur. p.455.col.2.n.30

Appellatio filiorum nepotes non comprehendit, præsertim vbi agitur de extensione fideicommissi. p.41.col.1. num.27

Appellatio filiorum quæ in incertum ac futurum euentum confertur, nepotes & alios descendentes comprehendit. Ibidem n.29

Appellatio filiorum in Hispanorum Primogenijs nepotes & omnes descendentes in infinitum comprehendit. p.41.col.2.n.28

Appellatio masculorum, masculos & fœminas descendentes comprehendit, quando non agitur de agnationis conseruatione. p.33.col.1.n.36

Appellatio vtrum admittenda sit in remedio possessorio, quod ex l.45. Tauri concessum est. p.82.col.2.n.17

Appellatio in omnibus interdictis possessorijs habentibus annexam proprietatis causam admittenda est. p.347.col.1.n.18

Apprehensio vnius rei ex pluribus non transfert possessionem in alijs. p.454.col.1.n.22

Apprehensione partis quando quæritur possessio totius. Ibidem n.23

Argumentum de Regno ad Maioricatum iurisdictionem habentem non omnino quo ad successionem muti procedit. p.96.col.1.n.63

Arbores fructiferæ vento euulsæ vtrum lucro Maioratus possessoris cedant. p.146.col.2.n.165

Arcis præfectus, vel similes officiarij à Maioratus possessore creati expirant eius morte. p.162.col.1.n.19

Arbiter non potest aliquid recipere pro arbitrio explicando. p.215.col.1.n.34

Armorum delatio memoriam testatoris cõseruat. p.310. col.1.n.6

Argumentum à contrario sensu non est admittendum ad iuris correctionem. p.376.col.1.n.33

Armorum & nominis delationis præceptum non inducit agnationis considerationem. p.384.col.2.n.78

Arbitrium iudicis in assignandis alimentis filijs Maioratus institutoris, latissimum esse debet. p.323.col.2. num.40

Assignatio legitimæ facta à parente in vita filio in potestate vtrum statim valeat irreuocabiliter. p.80. col.2.n.6

Astrictus ad rationem reddendam inuentarium facere tenetur. p.173.col.1.n.3

Assensus Regius ad feudi alienationem non extenditur de contractu ad contractum. p.487.col.2.n.14

Assensus Regius alienandi feudum vni nõ sufficit ad alienandum alteri. p.489.col.2.n.31

Augmentum quodam facto hominis, quodam à natura procedit. p.163.col.1.n.1

Augmentum quodam extrinsecum, quodam autem intrinsecum appellatur. p.18.col.1.n.2

Augmentum facto hominis contingens propriam ac separatam conditionem habet. p.163.col.2.n.3

Augmentum quod non potest subsistere de per se, vtrum Maioratui cedat. p.165.col.2.n.11

Aui & proaui & cæteri ascendentes si Maioratum instituant, tenentur descendentibus quibus legitima debetur, alimenta atque dotes relinquere. p.318.col.2. num.5

Auth. res quæ. C. communia de leg. an procedat in omnibus descendentibus, an in his tantùm quibus testator tempore fideicommissi relicti tenebatur dotem dare. p.492.col.1.n.4

Authen.res quæ.C.communia de legat. an procedat in fideicommisso relicto piæ causæ. p.495.col.2.n.23
Azo collectioni legum Partitarum interesse non potuit. p.398.col.2.n.23
Azo quo anno mortuus & sepultus fuerit.Ibid.n.24

B

Bartholi opinio in l.si cognatis ff.de reb. dub. declaratur.p.408.col.2.n.20
Beneficium cedendarum actionũ datur fidei iussori etiam ad Maioratus bona.p.499.col.1.n.11
Bombardæ in fortaliciis Maioratus ab eiusdem possessore simpliciter appositæ bona libera iudicanda sunt. p.164.col.1.n.5
Bona Regni & Maioratus inalienabilia sunt. pag.14. col.1.n.17
Bona fideicommisso subiecta alienari possunt ex debitis illius qui fideicommissum instituit.p.66.col.1.n.2
Bona fidei commissi vendi non possunt vbi bona libera supersunt ex quibus debita testantis solui possint. p.66.col.2.n.4
Bona Maioratus alienari prohibita possunt alienari seu obligari ex causa necessaria.p.70.col.2.n.20
Bona quæ pertinent iure Primogenituræ nec diuiduntur nec conferuntur.p.74.col.1.n.2
Bono publico dignitatum diuisio prohibetur.Ibid. col.2. num.6.
Bona in quibus non potest succedere nisi vnus, necessario primogenito deferenda sunt.p.75.col.1.n.9
Bona à Principe sub titulo Ducatus, Comitatus, aut Marchionatus concessa, an bona libera seu Maioratui subiecta censenda sint.Ibid.n.10
Bona semper libera præsumuntur non Maioratui subiecta.Ibid.n.11
Bona expresse prohibita alienari,si alienentur poterit ea sequens vocatus in vita possessoris sibi vendicare. p.114.col.2.n.32
Bona Maioratus qualiter sunt ad tributorum contributionem æstimanda.p.134.col.2.n.44
Bona Maioratus vtrum possint in Emphyteosim concedi. p.144.col.2.n.31
Bona immobilia confiscata vtrum pertineant Maioratus possessori.p.162.col.2.n.24
Bonorum donatio seu commutatio non est prohibita Episcopis,nisi ex vltima voluntate.p.273.col.2.n.34
Bona fides alterius ex cõiugibus sufficit ad hoc,vt filius succedat in Primogenio vtriusque. p.349.col.1.n.15
Bonum cambium à Principe non ab illo in cuius fauorem Princeps disposuit petendum est.p.359.col.1.n.21
Bonorũ possessio Carboniana in feudis præstatur. p.429. col.2.n.26
Bonorum possessio Carboniana in Hispanis Primogenijs locum habet.Ibid.n.27
Bonorum possessio Carboniana non competit, nisi præteritis vel institutis sub appellatione filiorum legitimorum cum ipsi legitimi non sint.p. 430. col.1.n.28
Bonorum possessio Carboniana non habet locum, nisi vbi agitur de hæreditate .Ibid.n.29
Bonorum possessio Carboniana vtrum cometat pro legatis vel fidei commissis.p.432.col.2.n.30
Bonorum possessio Carboniana in Maioratibus ex cõtractu institutis,& in alijs etiam ex testamento,non tamen iure institutionis factis locum non habet, qualiterque hæc intelligendum sit.p.430.col.1.n.32
Bonorum possessio Carboniana non datur filio quem euidenter constat illegitimum esse.p.431.col.2.n.39
Bona Maioratus ex propria natura alienari prohibita sunt.p.445.col.1.n.2
Bona Maioratus nedum alienari sed pignori, seu hypothecæ subijci prohibentur.Ibid.n.7
Bona Maioratus qua ratione non possunt ab alienante vendicari.p.447.col.2
Bona Maioratus quando venduntur in publica subhastatione vendenda sunt.p.477.col.1.n.44
Bona Maioratus alienari possunt ad aliorum subrogationem,ea quæ iusta causa est,vt facultas Regia concedatur.p.479.col.1.n.1.& p.480.col.1.n.12
Bona dotalia permutari possunt quando id vtile mulieri fuerit.Ibid.n.2
Bona fidei commissi permutari possunt si id vtile sit. p.479.col.2.n.7
Bona ex donatione Regis Henrici, quæ dicuntur (Enriqueños) si vendantur cum facultate Regia, vtrum ad emptorem cum sua causa & qualitate transeant. p.483.col.1.n.39.40.43
Bona Maioratus si post confiscationem,à principe eadem donentur, vtrum tanquam libera censeantur donata vel cũ priori Maioratus qualitate.p.484.col.1.n.45
Bona Maioratus seu fidei commissi alienari possunt ex causa necessaria procedente ex facto institutoris.pag. 491.col.1.n.3
Bona Maioratus seu fidei commissi alienari possunt ex causa dotis & donationis propter nuptias danda vel restituenda liberis & descendentibus institutoris. Ibid.n.2.3.
Bona fidei commissi etiam pro alendo se & liberis & nuru possunt alienari.p. 492. col. 2.n. 8. & p. 495. col.2.num.22
Bona Maioratus alienari etiam possunt pro redemptione alterius rei Maioratus captæ ab hostibus. p. 492. col.2.num.9.& p .495.col.2.n.22
Bona fidei commissi seu Maioratus non sunt alienanda etiam in casu permisso, quando ex fructibus satisfieri potest & quomodo intelligendum sit. p. 493. col. 2. num.15
Bona fidei cõmissi pro causa dotis alienari possunt etiam si omnia bona sit necesse alienari.p.494.col.1.n.16
Bona Maioratus alienari possunt pro dotibus & alimentis ad quæ institutor tenebatur non obstante quacunque eius prohibitione.p.523.col.1.n.19
Bona Maioratus sine facultate nullo modo neque ex vlla causa alienari possunt.p.496.col.1.n.26
Bona Maioratus sine Regia facultate neque permutari etiam in vtilitatem Maioratus possunt.Ibid.n.26
Bona Maioratus an alienari possint pro reficiendis alijs bonis ipsius Maioratus.p.496.col.2.n.28
Bona restitutioni subiecta quando alienari permittuntur debet fieri deficientibus bonis liberis.p.497.col.1. num.2
Bona libera deficere quando verificandum sit an tempore obligationis vel exactionis. p. 498. col.2. num. 8. & p.500.col.2.n.19
Bona Maioratus non magis grauantur quòd creditor ex eis debitum exigat, quàm ex fideiussoribus. p. 499. col. 1.n.10
Bona Maioratus non possunt fisco adijci ex delicto Maioratus possessoris.p. 518.col.1.n.1
Bona prohibita alienari non possunt transire in fiscum ex confiscatione.Ibidem n.5
Bona fideicommisso subiecta non possunt transire in fiscum ex confiscatione.Ibid.n.6
Bona quæ à genere vel maioribus processerunt, fisco ex delicto non adijciuntur.p.519.col.1.n.9
Bona Maioratus vtrum possint fisco adijci ex delicto institutoris.p.519.col.1.n.18
Bona alteri donata vel obligata etiam reuocabiliter non transeunt in fiscum.Ibid.n.19

Bona iure Maioratus alicui atque eius descendentibus à Principe donata ex crimine læsæ Maiestatis confiscari possunt.p.523.col.2.n.39

Bonis iure Maioratus à Rege donatis quilibet successor censetur Regis immediatus donatarius. p.524.col.1. num.48

Bona Maioratus eorum proditorum qui aduersus Carolum V. Imperatorem, & Ioannam eius matrem anno 1520. conspirarunt, confiscanda sunt, ex quadam pragmatica apud oppidum de Bormes lata.p.525.col. 1.num.57

Bona Maioratus ex Regia facultate instituti confiscantur ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ & humanæ & nefundo, quando ea crimina in facultate excepta non sunt.Ibid.col.2.n. 63

C

CAmbium an præstandum sit à Principe Maioratus possessori ob res alienatas cum Regia facultate.p.470 col.1.n.6

Casus contingens præter disponentis ordinationem non comprehenditur in dispositione etiam ex maioritate rationis. p.18.col.1.n.3

Casus qui venit ex natura expressi censendus est expressus,etiã si in verbis omissus fuerit. p.20.col.1.n.21

Causa finalis est prima in consideratione disponentis, & vltima in fieri dispositi. p.29.col.1.n.15

Causa non præsumitur in Principe aliquid in præiudicium successorum disponente,nisi ea præcisè probetur. p.53.col.2.n.32

Causa ingratitudinis non excludit quem à successione,nisi à testatore exhæredatus fuerit.p.58.col.2 n.9

Causa ingratitudinis vel inimicitiæ ex sequenti vocatio expressa aboletur.p.58.col.2.n.12

Causa ingratitudinis remissa censetur ex tacita vel expressa reconciliatione inter Maioratus successorem & institutorem subsequuta.p.63.col.1.n.42

Causa ingratitudinis commissa contra institutorem Maioratus definctum in quo differat ab illa quæ contra ipsum viuentem committitur.p.63.col.2.n.46

Causa necessaria ad alienationem rerum Maioratus dicitur bonorum Maioratus reparatio.p.70.col.2.n.21

Cautio de re Maioratus non dilapidanda, vtrum possit ab eius institutore remitti.p.106.col.2.n.10

Cautio præstanda à Maioratus possessore fideiussoria esse debet. p.107.col.2.n.14

Cautio idonea debet esse. Ibid.n.18

Cautio quando ex maximo rei valore idonea esse non potest, sufficit si præstetur eo modo quo præstari possit secundum rei qualitatem. Ibid.n.19

Cautio de re, arbitrio boni viri fruenda diuersa est ab ea, quæ de re restituenda præstatur. Ibid.col.2.n.26

Cautio de re arbitrio boni viri fruenda à Maioratus possessore non præstatur.p.107.col.2.n.25

Cautio de re restituenda remitti potest, ea autem quæ de re arbitrio boni viri fruenda præstatur non remittitur. p.107.col.2.n.27

Cautio Mutiana non habet locum in cõtractibus. p.296. col.1.n.26

Cautio Mutiana habet locum in donationibus causa mortis. Ibid.n.27

Cautio ad alimenta lite pendente percipienda quid continere debet.p.334.col.2.n.43

Cautio iuratoria vtrum sufficiat ad alimenta lite pendente percipienda si satisdatio præstari non potest. Ibid.num.44

Causa publica requiritur vt princeps possit auferre ius in spe competens ad Maioratus successionem,& quod præstetur bonum cambium.p.358.col.2.n.20

Causa publica requiritur ad hoc,vt princeps possit filium in præiudicium vocatorum ad Maioratuum successionem legitimare. p.359.col.1. .22

Causatum non potest esse potentius sua causa. p. 377. col.2.n.46

Causa neptis aduersus patruum ferè apud omnes gentes & nationes in primogeniorum successione potior fiat. p.386. col.1.n.2

Carbonianum edictum vtrum habet locum in remedio possessorio, quod ex l.45. Tauri competit. p.429.col. 2.num.25

Carbonianum edictum non habet locum, nisi in hæreditate paterna, non autem in materna vel aliorum cognatorum hæreditate. p.430.col.2.n.33

Cautela vt in quibuscunque bonis Maioratus bonorum possessio Carboniana locũ habeat. p.431 col.2.n.38

Cautio nedum pro damno præterito, sed pro futuro peti potest. p.439. col.1.n.5

Causæ quæ super maximo patrimonio versantur, causis criminalibus atque status æquiparantur. p.442. col. 1.num.29

Cautela ad impetrandam facultatem alienandi sine metu pœnæ prohibitionis institutoris Maioratus.p.476. col.1.n.38.39

Causa fauore legatarij adiecta substantiam legati non mutat. p.129.col.2.n.8

Causæ Maioratuum cæteris grauiores,in Præfatio.nu.9

Cæcus vtrum possit in Maioratu cui etiam dignitas seu iurisdictio annexa est, succedere. p.96.col.2.n.66

Cæcus qui à iure prohibetur iudicare poterit iurisdictionem acquirere ex successione alicuius Baroniæ. p.96. col.2.n.67.

Census à possessore Maioratus redemptus an ipsius Maioratus efficiatur.p.165.col.2.n.10

Centenaria præscriptio vtrum sufficiat ad Primogenij probationem. p.230.col.2.n.43

Centenaria præscriptio vtrum immemoriali potior sit. p.230. col.2.n.44

Centenaria præscriptio nec immemorialis est, nec eius officium sortitur. p.230.col.2.n.45

Centenaria præscriptio immemoriali non æquiualet, etiam si eius initium non probetur,nisi in ea præscriptione titulus adsit.p.246.col.1.n.50

Cessio iuris primogenituræ valida est, etiam si viuente vltimo Maioratus possessore facta sit.p.365. col.2. num.22

Cessio iuris primogenituræ facta viuente primo Maioratus institutore valida non est,nisi eo consentiente, ac in consensu perseuerante fiat. Ibid.n.11

Cæsar apud Romanos appellabatur is qui mortuo Imperatore in Imperio successurus erat, is autem qui Imperium possidebat Augustus. p.388.col.2.n.21

Cæsaris designatio à principis designatione in quo differat, seu conueniat. Ibid.n.49

Cessione quando Maioratus fuit irreuocabilis.p.452.col. 2.num.14

Cessio in quibus locum habeat traditionis.Ibid.n.15

Certioratio minoris in renuntiatione iurata non requiritur.p.196.col.1.n.22

Chronicæ generalis Hispaniarum locus de regni successione expenditur.p.10.col.1.n.13.

Ciuitas quælibet hodie habet vim prouinciæ.p.95.col.2. num. 55

Ciuitates vt plurimum nullam iurisdictionem habent. p.159. col.2.n.9

Citatio debet interuenire vbi causæ cognitio requiritur. p.358.col.2.n.13

Citatio substitutorum & causæ cognitio requiritur eo tempore

tempore quo gratia in eorum præiudicium expeditur. p.366.col.2.n.23

Citatio per edictum requiritur in exemplanatione instrumenti, vbi certus aduersarius non inuenitur. p. 433.col.1.n.49

Clausula testamẽti Regis Henrici in hoc regno seruatur, vt lex in præfatione. num.17

Clausula testamenti Regis Henrici tenor insertus est in legibus regni, in præf. num.19

Clausula quòd in Maioratus successione seruetur is ordo qui in regni successione seruatur, vtrum sit vtilis. p. 15.col.2.num.23

Clausulæ in testamento Regis Henrici 2. interpretatur. p.30.col.2.n.32. & p.39.col.2.n.21

Clausula quæ in Maioratu in contractu instituto apponi debet, vt alienatio etiam in vita alienantis reuocari possit. p.86.col.1.n.35

Clausula quæ apponi solet in Maioratibus, vt eorum possessores solum vsufructuari non domini sint, an vtilis sit, qualitérque apponi debeat. p.133.col.1.n.37

Clausula ex certa scientia non supplet defectum subreptionis, nec operatur in his quæ sunt facti. p.140.col. 2.num.15

Clausula ex certa scientia operatur vt valeat actus etiã cum tertij præiudicio. Ibid.n.16

Clausula ex certa scientia habet eandem vim, quam habet clausula de plenitudine potestatis. p. 241. col.1. num. 17

Clausula ex certa scientia non operatur in tertij præiudicium, quando id est graue & enorme. p.242.col.1. num. 23

Clausula ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis non operatur, nisi adhibita causæ cognitione legitima apposita fuerit. p.242.col.1.

Clausula ex certa scientia, vel clausula non obstante nihil operatur, vbi plura obstãt, nisi vniuscuiusque specifica derogatio fiat. Ibid.n.27

Clausula quòd si successor nõ impleuerit cõditiones transeat successio in sequentes, ac si primus fuisset mortuus, an sit ademptio successionis facta in pœnam. p. 296. col.2.num.31

Clausulæ ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis à principe absque causæ cognitione apponi non possunt. p.358.col.2.n.12

Clausula translationis successionis Maioratus in sequentem successorem ex delicto possessoris qualiter apponenda sit. p.520.col.1.n.17

Clausula accessòria contractus reuocabilis, etiam reuocabilis est. p.457.col.2.n.41

Clausula ad contractus executionem apposita non alterat eius substantiam. Ibid. nu.42. & p.459.col.1, num. 49

Clausula consueta apponi quando operetur aliquod. p. 458. col.1.n.43. & p.459.col.2.n.51

Clausula accessoria quando sequitur naturam dispositionis principalis. p.459.col.1.n.48

Clausulæ solitæ apponi de stylo curiæ censentur appositæ. p.497.col.2.nu.4.

Clausula bonis liberis deficientibus in facultate expressa non reddit eam conditionalem. p.498.col.2.n.7

Causæ, seu rationes ex quibus Falcidia & Trebellianica detrahuntur, concurrunt in Maioratibus. p.116.col. 1. num.3

Cautiones inter patrem & filium pro aduentitijs hodie præstari possunt. p.116.col.2.n.3

Cautio Mutiana in Maioratu non est præstanda quando præstita fuit cautio de re Maioratus restituenda ac conseruanda. p.205.col.1.n.29

Cautio Mutiana licet non detur nisi in dispositione conditionali, etiam cauendum est in dispositione modali de modo implendo, & vtroque casu res erit cum fructibus restituenda. p.204.col.2.n.23

Cautio Mutiana licet non habeat locum si Maioratus fiat ea lege vt non possit reuocari, tamen cauendum est cautione modali de rigore iuris. p.205.col.1.n.28

Ceremoniæ scrupulosæ ac deridendæ in Hispania obseruabantur antiquis temporibus in Comitatuum creatione. p.77.col.1.n.23

Clausula quòd quarta detrahatur ex Maioratu, vtile est apponere. p.120.col.2.n.17

Clericus vtrum in Maioratu succedat. p.99.col.2.n.96

Clericus potest simul esse Comes & Episcopus. Ibid.n.97

Clerici infirmi non possunt donare causa eleemosynæ nisi pauca & moderata. p.274.col.1.n.36

Clerici infirmi vsuarijs æquiparantur. Ibid.n.37

Clericus potest ex generali Hispaniæ consuetudine bona sua donare atque ex testamento relinquere, eique ab intestato à consanguineis succeditur. p. 276. col.2. num. 54

Clericus vtrum possit Primogenium instituere ex bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ. Ibid.n.53

Codicillus valet hodie etiam si testamentum atque hæredis institutio non præcedant. p.259.col.1.n.39

Cognatio tam ascendentes quàm descendentes & etiam collaterales comprehendit. p.25.col.2.n.42

Cognatus potest in persona spurij Primogenium filijs legitimis deficientibus instituere p.288.col.2.n.33

Cognitio vera rerum à causis prioribus deriuatur. p.8. col.1.num.1

Cognitio summaria præcedere debet, vt alimenta lite pendente præstentur. p.334.col.2.n.39

Collationes beneficiorum quo respectu donationes vocari soleant. p.203.col.1.n.14

Comes possidens Comitatum potest petere vt declaretur Comes. p.439.col.2.n.8

Communis loquendi vsus propriæ verborum significationi præfertur. p.24.col.1.n.36

Compromissum valet inter hæredem & fideicommissarium. p.509.col.1.n.18

Compromissum valet super feudo ex licentia Regis. Ibid. col.2.num.21

Condemnatio fructuum fieri debet in interdictis possessorijs. p.437.col.2.n.69

Condemnatus ad mortem, vtrum valeat Primogenium instituere. p.279.col.2.n.68

Conditionis implementum sufficit si per momentum duret. p.39.col.1.n.17

Conditionum repetitio ex mente testantis inducitur. p. 41.col.1.n.25

Conditio suspendit effectum dispositionis in tempus conditionis impletæ, modus verò non: sed obligat post dispositionem perfectam ad eius implementum. p. 293.col.1.num.4

Conditio adiecta donatario vt aliquid faciat quod veniat implendum in futurum, modus reputatur & non conditio. Ibid.num.5.

Conditiones aut modi appositi in institutione Primogenij ipsum Primogenium non resoluunt. Ibid.col.2.n.7

Conditio viduæ imposita si non nupserit, hæreditatem ei traditam cum cautione Mutiana, si nupserit restituet cum fructibus. p.295.col.2.n.21

Conditiones iustæ & honestæ quæcunque sint à successoribus Maioratus seruandæ sunt, & non seruantes à successione priuandi. p.288.col.2.n.34

Conditiones impossibiles turpes & inhonestæ in primogenijs appositæ implendæ non sunt. Ibid.n.35

Conditio non habetur pro impleta, si matrimonium impediatur non à muliere cum qua successor iussus est

contra

contrahere, sed ab alio tertio, sed aget successor ad interesse nisi tertius non sit soluendo. p. 304. col. 2. num. 20. & p. 305. col. 1. n. 21. 22

Conditio habetur pro impleta, si mulier cum qua est astrictus contrahere se celauerit ne requiratur. p. 303. col. 2. num. 13. Idem si cum alio contrahat. Ibid. col. 2. num. 17

Conditiones veræ appositæ in Primogenijs in vltima voluntate factæ implendæ sunt reiecta conditione iurisiurandi. p. 298. col. 2. n. 46

Conditione à testatore adiecta, vt successores nomen & arma propriæ familiæ deferant, censentur bona Maioratui subiecta, etiam si aliter id non expresserit. p. 310. col. 1. num. 7

Conditionis implementum non sufficit momentaneum, sed perseuerantia requiritur in dispositione habente tractum successiuum. p. 39. col. 1. n. 19

Conditio non habetur pro impleta in Maioratu instituto in contractu irreuocabili, si impedimento mulieris cum qua debet contrahere successor, conditio deficiat. p. 304. col. 2. n. 19

Conditiones impossibiles vitiant dispositionem in primogenijs in contractu reuocabili factis. p. 297. col. 2. num. 40

Conditiones impossibiles à natura vel à iure positæ in Primogenijs factis in testamento seu in contractu reuocabili reijciuntur. p. 299. col. 1. n. 39

Conditiones & grauamina in Primogenijs potiùs ad modum quàm ad conditionem referendæ sunt. p. 298. col. 1. num. 41

Conditio turpis vera in Primogenio adiecta vni vocato non vitiat primogenium, nisi solam illam vocationem, nisi omnibus vocationibus in infinitum adiecta sit. p. 298. col. 2. n. 43

Conditiones impossibiles de facto vitiant institutionem, legatum, seu fideicommissum. p. 297. col. 2. n. 37

Conditiones impossibiles à natura, vel à iure, seu à facto in contractibus appositæ vitiant contractum. Ibid. num. 38

Conditio iuramenti relata ad res præteritas, vel præsentes adimplenda est: ad futuras verò tanquam turpis reijcienda. p. 298. col. 2. n. 45

Conditio iuramenti non reijcitur à Maioratu facto in contractu reuocabili, etiam quoad veras & proprias conditiones. p. 299. col. 1. n. 49

Conditio adiecta in Primogenio vt successor teneatur contrahere matrimonium cum persona talis familiæ, vel cum persona certa, aliàs successione priuetur, seruanda est. p. 336. col. 1. n. 1

Conditio contrahendi matrimonium cum certo genere personarum valet. p. 302. col. 2. n. 3

Conditio de contrahendo cum consanguinea in tertio, vel quarto gradu præcedente Pontificis dispensatione, seruanda est. p. 303. col. 1. n. 8

Conditio quòd successor Primogenij contrahat cum aliqua, ea recusante habetur pro impleta. p. 304. col. 1. num. 14

Conditio quòd quis accipiat aliquam, si ipse vel mulier ante matrimonium moriantur, pro defecta habetur. p. 305. col. 1. n. 23

Conditiones nominis & armorum delationis præcisè sunt à successoribus Maioratuum seruandæ. p. 310. col. 1. num. 10

Conditio quæ tacitè inest à iure si exprimatur non efficit actum conditionalem. p. 322. col. 2. n. 31

Conditio tacita nunquam operatur actus contra eam facti nullitatem. p. 322. col. 2. n. 32

Conditiones negatiuæ non adimplentur, nisi per reductionem ad impossibilia. p. 412. col. 1. n. 17

Conditio negatiua non admittit adimplementum momentaneum, sed in ea requiritur, quòd implementum duret. Ibid. num. 18

Conditio negatiua ad tempus mortis vltimi possessoris non restringitur, sed sufficit quòd quocunque tempore impleatur. p. 412. col. 2. n. 22

Conditio negatiua in Primogeniorum successione tempore mortis vltimi possessoris purificatur. p. 414. col. 1. num. 40

Conditio negatiua quæ ad certum tempus refertur, in illo purificatur, nec est aliud tempus expectandum. Ibid. col. 2. num. 41

Conditio negatiua in alijs dispositionibus extra Maioratus tempore mortis vltimi possessoris non purificatur, sed tempore quo impossibile sit affirmatiuam adimpleri non posse. p. 414. col. 2. n. 43

Conductor rerum Maioratus non tenetur stare locationi mortuo Maioratus possessore. p. 139. col. 1. n. 4

Conductori rerum Maioratus consulitur, vt faciat filium primogenitum locantis, seu quemcunque eius successorem in locatione consentire. p. 139. col. 2. n. 5

Conductor qui plures expensas fecit in re Maioratus conducta, non potest illas recuperare ab hæredibus vltimi possessoris qui ante finitam locationem mortuus fuit. p. 139. col. 2. n. 9

Conductor ad longum tempus Emphyteotæ æquiparatur. p. 140. col. 2. n. 21

Confessio institutoris Maioratus vocatum possidere res in Maioratu contentas, idem operatur quod constitutum. p. 454. col. 1. n. 13

Confirmatio ex certa scientia necessaria est ad hoc, vt Maioratus absque Regia licentia factus validetur. p. 140. col. 1. num. 6

Confirmatio in forma communi non validat quod ex se nullum atque inualidum est. Ibid. n. 7

Confirmatio ex certa scientia validat id quod ex se nullum est. Ibid. n. 8

Confirmatio ex certa scientia, vel in forma speciali quæ dicatur. Ibid. num. 9

Confirmatio in forma communi præstat iustam causam præscribendi. Ibid. num. 11

Confirmatio Maioratus absque Regia licentia facti, vtrum valeat si post mortem institutoris eiusdem concedatur. Ibid. col. 2. n. 12

Confirmatio Principis concessa post mortem illius qui facit actum non valet. p. 241. col. 2. n. 20

Confirmari non potest actus, nisi eo tempore quo fieri potest. Ibid. n. 21

Coniectura Maioratus inducitur ex armorum & nominis grauamine. p. 32. col. 2. n. 34

Coniectura Maioratus sumitur ex dictione semper & perpetuò, & similibus. p. 32. col. 2. n. 33

Coniectura agnationis non inducitur in Hispania ex conditione delationis armorum. p. 118. col. 1 n. 9

Consensus viuentium his qui nati non sunt præiudicare non potest. p. 52. col. 2. n. 27

Consensus vbi requiritur, semper ex certa scientia præstari debet. p. 149. col. 2. n. 10

Consentiens vel facultatem præstans, quando dicatur donare. p. 474. col. 1. n. 24

Consilium quod ab Scrib. præstari solet, vt res alienari prohibita, alienari valeat ex lite procurata, reijcitur. p. 503. col. 2. num. 2.

Consuetudines vrbis Romæ in alijs prouincijs seruabantur. p. 10. col. 2. n. 18

Consuetudo deferens successionem Primogenito, intelligenda est relictis cæteris filijs competentibus alimentis. p. 181. col. 1. n. 11

Consuetudo non potest nisi à populo, vel eius maiori

parte introduci. p.224.col.1.num.2
Consuetudo vtrum possit introduci ab aliqua parte ciuitatis. Ibid.num.3
Consuetudo introduci potest à parte ciuitatis, si ea pars habeat iurisdictionem, vel tacito populi consensu confirmata sit. p.224.col.2.n.5
Consuetudo immemorialis de qua in l.41.Tauri, vtrum vera consuetudo, an præscriptio appellanda sit. p.225. col.1.num.9
Consuetudo & præscriptio inter se differunt. p.225. col.1. num.10
Consuetudo immemorialis vicem legis, constituti atque priuilegij obtinet. Ibid.col.2.n.13
Consuetudo regulariter fauorabilis est, & ideo extendenda. p.226.col.2.n.20
Consuetudo quæ est contra ius, odiosa reputatur, nec extendenda, sed restringenda est. Ibid.n.21
Consuetudo non requirit præcisè actus iudiciarios, sed sufficit quòd ad eam introducendam interuenerit actuum extraiudicialium frequentia.p.227.col.2.n.24
Consuetudo titulum seu bonam fidem non requirit. p.232.col.1.num.55
Consuetudo præscripta titulum ac fidem bonam requirit.p.232.col.2.n.56
Consuetudo interpretatur leges, priuilegia, atque scripturas. Ibid.num.59
Consuetudo permittens clericos testari, vtrum valida sit.p.276.col.2.n.55
Consuetudo Hispaniæ non excusat in foro conscientiæ clericum ad profanos vsus testantem. Ibid.n.56
Consuetudo permittens clericos testari quoad forum exterius, indistinctè seruanda est.p.277.col.1.n.57
Consuetudo qualiter inducatur. p.227.col.1.n.25
Consuetudo vt inducatur sufficit vnicus actus, si is habuit continuationem, ac tractum successiuum per tempus ad illam inducendam requisitum. Ibid.n.26
Constituto quãdo transfertur possessio tam præsentium quàm futurorum. p.452.col.1.n.7
Constitutum simpliciter factum, vel de bonis tam præsentibus quàm futuris, operatur irreuocabilitatem Maioratus, seu melioritionis etiam in bonis futuris. p.456.col.1.n.31
Constitutum ad iura incorporalia non extenditur. p.456.col.2.n.34. & p.457.col.1.n.37
Contrahere quis videtur eo iure quòd per nomen appellatiuum in ipso contractu appositum profertur. p.140.col.1.n.14
Contractus Emphyteoticus de re Maioratus factus vtrum omnino vitietur, an per aliquod tempus sustineatur. p.144.col.2.n.34
Contractus factus à tutore nomine minoris, mortuo minore non expirat.p.161.col.1.n.15
Contractus factus à Prælato de re Ecclesiæ cum consensu capituli, morte Prælati non expirat. Ibid.n.16
Contractus iuratus dolo proposito factus, ipso iure nullus est.p.194 col.2.n.14
Contractus prohibitus fauore alicuius potest fieri, si id ei vtile sit.p.479.col.1.n.4
Contentio inter patruum & nepotem super primogeniorum successionem semper anceps atque difficilis existimata fuit. p.385.col.1.n.1
Contrarietas vitanda est concordando & distinguendo. p.103.col.2.num.20
Contumelijs afficere poterit qui potest occidere & vulnerare.p.489.col.1.n.28
Conuentio etiam iurata facta inter filios de parentis consensu, vt in bonis eius iure Maioratus succedatur, inefficax erit si parens consensum reuocauerit.p.193. col.1.num.4
Correctio legum ex subauditis intellectibus inducenda non est.p.432.col.2.n.41
Correcta ratione legis, cessare debet eius dispositio. p.110.col.2.num.4
Creditor possidens castrum iure pignoris, potest vti iurisdictione. p.139.col.2.n.9.
Creditor an teneatur fideiussorem excutere, priusquam ad bona Maioratus sibi obligata deueniat.p.498.col.2.num.9. & p.499.col.1.n.12
Creditor an possit bona Maioratus sibi ex facultate obligata exigere stantibus alijs bonis liberis, quæ tamen alijs creditoribus obligata sunt. p.500. col.1.nu.17. & col.2.n.20. & p.502.col.1.n.29
Creditor non est compellendus exercere ius hypothecæ in certo pignore, sed liberum sibi est in quod voluerit. p.500.col.1.n.18
Creditor generalem & specialem hypothecam habens creditoribus alijs instantibus tenetur priùs ex bonis specialiter obligatis exigere. p.501.col.1.n.22
Creditor ad instantiam tertij possessoris qui non sit creditor, tenetur specialem hypothecam persequi relicta generali. Ibidem.
Creditor generalem hypothecam habens non potest compelli à secundo creditore vt eam exerceat in aliquibus bonis in sua hypotheca non comprehensis. p.501.col.2.n.27
Culpa requiritur in Maioratus possessore, vt eius hæredes teneantur resarcire deteriorata, & an ea debeat esse lata, leuis, aut leuissima. p.169.col.2.n.4
Culpa leuis non imputatur hæredi grauato de restituendo. p.508.col.2.n.16
Curatoris authoritas non est necessaria in renuntiatione minoris iurata. p.196.col.1.n.23
Curator furiosi potest nomine furiosi omnes contractus facere cum decreto iudicis. p.245.col.2.n.46
Curator nomine furiosi potest impetrare legitimationem filij spurij. p.245.col.2.n.47
Curator nomine furiosi potest reuocare donationem ex causa ingratitudinis. Ibid.n.48

D

Dare dicitur is, qui remittit. p.199.col.1.n.46
Decisa in feudis ad alias materias trahi nõ possunt. p.47.col.1.num.52
Defectus formæ ac solemnitatis maior est quàm defectus substantiæ. p.139.col.1.n.1
Deficientibus nominatis, Maioratus successio ad proximiores non nominatos defertur. p.19.col.2.n.17
Deficiente vna ratione legis ex alia sustinetur. p.111. col.2.num.126
Declaratio vltimi Maioratus possessoris de sequenti successore cuius effectus sit.p.54.col.2.n.38
Delatio armorum, seu insignium, memoriam testatoris conseruat. p.310.col.1.n.6
Descriptio bonorum, & inuentarium diuersa sunt. p.108. col.2.num.33
Decurio creatus à Maioratus possessore, vtrum eo mortuo expiret eius officium. p.161.col.2.n.18
Delegatus capit iurisdictionem à tempore datæ literarum, sed exercitium à tempore præsentationis. p.247. col.2.num.58
Deus subiecit Principi leges, non tamen subiecit illi contractus. p.247.col.2.n.16
Descendentes in successione Maioratus quoad repræsentationem dicuntur hi qui ab vltimo Maioratus possessore descendunt, etsi à primo institutore non descendant. p.394.col.1.n.7
Descendentes à primo institutore quoad repræsentationem

nem dicuntur transuersales, etsi ab vltimo Maioratus posse, fore non descendant. p. 394. col. 1. n. 8

Decretum ex falsa causa interpositum est nullum, etiam si falsa causa in decreto expressa non sit. p. 434. col. 2. num. 48

Decretum iudicis ad res pupilli vendendas non extenditur ad pignorandum. p. 487. col. 1. n. 11

Delinquens censetur cum fisco quasi contrahere. p. 519. col. 2. num. 8

Delictum prædecessoris non potest præiudicare successoribus in bonis Maioratus. Ibid n. 10

Descriptionem bonorum Maioratus petere potest is, qui satisdationem exigere non potest. p. 108. col. 2. num. 32

Decipiens aliquem etiam intra dimidiam peccat, quamuis ius canonicum deceptionem vltra dimidiam permittat. p. 217. col. 2. n. 56

Delictum semper præsumitur commissum fuisse ab eo qui ex eo commodum sentit. p. 216. col. 1. n. 45

Derogari non potest iuri quod in eius defectum aliis ex inuestitura antiqua competebat, ex legitimatione etiam ad feuda facta. p. 360. col. 1. n. 29

Dictio dummodo non efficit actum cõditionalem. p. 322. col. 1. num. 28

Dictio dummodo importat modum, quando adijcitur actui perfecto, quando verò adijcitur actui imperfecto, importat conditionem. Ibid. col. 2. n. 29

Dicta Scribentium qui statuta Italiæ quibus fœminæ propter masculos excluduntur, interpretantur frequenter ad Hispanorum primogenia, vbi ratio conseruandæ agnationis expressa vel subintellecta trahi solent. p. 376. col. 2. n. 40

Diffamatus potest actionem proponere, vt diffamans à diffamatione desistat. p. 439. col. 2. n. 9

Differentia inter obligationem quam habet Maioratus institutor ad dotandum vel alendum filios legitimos, vel naturales, vel spurios assignatur. p. 324. col. 1. num. 48

Differentia inter Maioratus Hispaniæ & aliorum regnorum ac prouinciarum primogenituram. p. 2. col. 1. num. 6

Differentia inter ea quæ iure sanguinis & iure hæreditario deferuntur. p. 49. col. 2. n. 6

Diffinitio vera est ea, quæ rem diffinit secundum propriam naturam, tametsi aliquo ex accidenti deficiat. p. 6. num. 24

Dignius trahit ad se minùs dignum in indiuisibilibus. p. 60. col. 1. n. 21

Dignitatum diuisio prohibetur bono publico. p. 74. col. 2. num. 6

Dignitas potest esse ex accidenti in Maioratibus. p. 90. col. 1. num. 6

Dignitas Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus ad hæredes non transit, nisi eis denuò concedatur. p. 75. col. 1. num. 12

Dignitas cum territorio concessa transit ad hæredes ad quos ipsum territorium transire debet. p. 76. col. 1. num. 19

Dignitas alicui per se ac suis hæredibus concessa ad ipsos hæredes transitoria est. Ibid. col. 2. n. 20

Dignitas quæ ad hæredes transitoria est, non ad omnes filios, sed solum ad primogenium defertur, nisi consuetudo contrarium admiserit. p. 77. col. 1. n. 24

Dignitas semper indiuidua est. Ibid. n. 25

Dignitas Ducatus, Comitatus, aut Marchionatus alicui à Principe in bonis propriis concessa, non efficit ea bona Maioratui subiecta. Ibid. n. 26

Dignitate simul cum pluribus oppidis diuersæ iurisdictionis concessa, ea dignitatis concessio solum efficit Maioratui subiectum illud oppidum, in quo dignitas ipsa concessa est. Ibid. n. 28

Dignitates à solo Principe creari possunt. p. 89. col. 2. numer. 5

Dilapidationis suspicione præcedente, cautionis remedium sufficiens est, dummodo ea manifesta non sit. p. 112. col. 2. num. 22

Dilapidatione manifesta intercueniente, pater tenetur bona Maioratus restituere non obstante cautionis oblatione. p. 113. col. 1. n. 24

Disposita in Senatoribus, in Imperatore qui est caput ipsius Senatus, seruanda sunt. p. 15. col. 2. n. 25

Dispositio semper ita interpretanda est, vt persona honorata minùs grauetur. p. 18. col. 2 n. 19

Dispositio etiam odiosa extenditur ex rationis identitate. p. 28. col. 2. n. 10

Dispositio loquens de Primogenito in secundo genito non verificatur. p. 44. col. 1. n. 42

Dispositiones plures fiunt in alijs prouincijs extra Hispaniam, quæ Maioratibus assimilantur. p. 7. nu. 28

Dispositionis media consideranda non sunt, sed finis ad quem dispositio ipsa dirigitur. p. 29. col. 1. n. 14

Dispositio quælibet secundum regionis consuetudinem interpretanda est. p. 12. col. 2. n. 2

Dispositio l. Imperator. ff. ad Trebellia. procedit. siue tempus gratia hæredis, siue commissarij adiectum fuerit. p. 113. col. 1. n. 26

Dispositio. d. l. Imperator. an procedat solùm in filio, an etiam in extraneo. p. 114. col. 1. n. 29

Dispositio quæ principaliter fauorem continet, fauorabilis est censenda, etsi incidenter in odium alterius conuerti possit. p. 125. col. 1. n. 3

Dispositio quòd successor non censeatur vocatus nisi onus impleat, conditionalis est. p. 296. col. 1. n. 28

Dispositio excludens fœminas propter masculos remotiores, extenditur non solum ex ratione expressa, sed etiam ex ratione subintellecta, quando vna tantum reddi potest. p. 372. col. 2. n. 5. Quod etiam habet locum in materia correctoria & odiosa. Ibid. nu. 6

Dispositio correctoria atque odiosa ex identitate rationis extenditur, quando adest aliquod verbum quod saltem secundam latam significationem illum casum comprehendat. p. 373. col. 1. n. 8.

Dispositio fœminarum exclusiua de casu ad casum ex identitate rationis non extenditur. Ibid. n. 10

Dispositio fœminarum exclusiua etiam ex maioritate rationis de casu ad casum non extenditur. Ibid. col. 2. num. 17. & assignatur concordia inter contrarias sententias in hac materia. Ibid. n. 18

Dispositio in qua simpliciter & absolutè ratio conseruandæ agnationis apposita est, de casu ad casum extenditur. Ibid. n. 19

Dispositio vbi causa conseruandæ agnationis non simpliciter & absolutè apposita est, sed ad certas personas restricta, de casu ad casum non extenditur. Ibid. n. 20

Dispositio pœnalis, & odiosa simul, ex identitate rationis de casu ad casum non extenditur. p. 374. col. 1. num. 21

Dispositio excludens fœminas propter masculos remotiores à Primogeniorum successione, non dicitur esse pœnalis. Ibid. num. 22

Dispositio loquens de masculo comprehendit fœminam quando propter maiorem frequentiam dispositio fuit in masculo formata. p. 376. col. 1. n. 36

Dispositio. l. 2. tit. 15. parti. 2. non noua dispositio sed antiquæ consuetudinis atque obseruationis declaratio est. p. 389. col. 1. n. 27

Dispositio. l. 40. Tauri non solum habet locum in Maioratu, sed etiam in regni successione. p. 397. col. 2. n. 17

Dispositum non dicitur illud quod ex coniecturis comprehenditur. p.400.col.1.n.3
Dispositiones idiotarum non sunt legali, sed vulgari interpretatione declarandæ, in Præfatione. num.5
Dispensatio stricti iuris est, nec de casu ad casum etiam vbi maior ratio militat extendi potest. p. 207. col.1 num. 48
Dispensatio addita primæ dispensationi non valet: nisi in ea fiat mentio de prima. p.207.col.2.n.51
Dispensatio quæ sine iusta causa conceditur, potiùs dissipatio quàm dispensatio dicenda erit. p. 243.col.2. num. 32
Dispensatus in vna re in genere potest quibuscunque speciebus eiusdem generis vti. p.488.col.1.n.17
Disputare non licet de legibus, sed iudicari debet secundum ipsas. p.528.n.61
Dissipatio magna requiritur, vt bona Maioratus sint à possessore auferenda. p.112.col.2.n.18
Dissipatio immobilium magis damnosa est, quam ea quæ in bonis mobilibus fit. p.112.col.1.n.15
Dissipatio magna quæ dicatur. p.112.col.2.n.19
Diuites omnes Principes appellantur. pag. 11. col. 2. num. 25
Diuinare non debemus in interpretanda testatoris voluntate. p.18.col.2.n.7
Diuisione, dignitas ac memoria familiæ corrumpitur ac destruitur. p.74.col.2.n.4
Diuisio magis in Maioratibus quàm in feudis Regalibus prohibita est. Ibid.num.5
Diuisio bonorum facta à parente inter filios habet vim supremi iudicij. p.80.col.1.n.5
Diuersa sunt quòd probetur contrarium actum fuisse, seu quòd detur immemorialis præscriptionis initium. p.235.col.1.n.65
Directa institutio quæ sit. p.101.col.1.n.2
Directus hæres non censetur etiam si dominium & possessio transeant in Maioratus possessorem. p. 107. col.1. num.13
Directa actio incessabilis est, vtilis verò cedi potest. p. 131. col.1.num.17
Doctrina Bart. in l. qui Romæ. §. Flauius ff. de verbor. obligat. exactissimè declaratur. p.464.col.1.n.74
Doctores more auium rationes non perscrutantes sequuntur volatum anteriores. p.265.col.1.n.51
Doctor Antonius Gomez defenditur ab impugnatione Tellij. p.456.col.1.n.32
Dolus debet esse talis qui etiam viros prudentissimos fallere. p.195.col.2.n.16
Dolus facilius præsumitur in muliere quàm in viro, ob sexus fragilitatem. p.195.col.1.n.17
Dolus malus exceptus censetur in quacunque amplissima commissione. p.213.col.1.n.18
Dominium verum non habet is à quo res auocari potest. p.128.col.2.n.2
Dominium non inconuenit quòd vni ad vitam tantùm relinquatur, & post mortem eius in alium transferatur. pag.5.num.20
Dominium ex testamento vtrum ad tempus dari possit p.130.col.1.n.13
Dominium quod est penes Maioratus possessorem ad vitam tantum restrictum, qualiter æstimandum sit. p. 133. col.2.num.39
Dominium vtile transfertur ex longi temporis locatione. p.140.col.2.n.16
Dominium non potest esse in aëre præsertim in Maioratibus. p.411.col.1.n.6
Dominij acquisitio perpetua esse debet. pag.411. col.2. num. 14
Dominium rei donatæ ex iure communi donatario in sequentem vocatum ipso iure transferebatur. pag.421. col.1.num.2
Dominium & possessio iure Regio Tartitarum donatario in sequentem vocatum transferebatur. Ibid.n.3
Dominium rerum dotalium vtrum constante matrimonio apud virum, seu vxorem sit. p.148.col.2.n.6
Dominium transfertur ex legato rei ad alimenta relictæ. p.131.col.1.n.19
Dominius verus est is, qui ad vitam dominium habet. p.129.col.1.n.5
Domus dirui non valet ex delicto. p.529.col.1.n.72
Domus Maioratui subiecta, vtrum ex crimine læsæ Maiestatis Diuinæ & humanæ à possessore commisso dirui possit. Ibid.n.71
Domus in qua alteri ius competit, non potest ex delicto dirui. Ibid.col.2.n.75
Domus ex crimine læsæ Maiestatis Diuinæ & humanæ & similibus dirui possunt, & etiam aratro subiici. Ibid.num.74
Domus Maioratui subiectæ ex crimine læsæ Maiestatis Diuinæ & humanæ & similibus dirui solent. Ibid. num. 75
Donare quando dicatur consentiens, vel facultatem præstans. p.474.col.2.n.24
Donatio seu prælegatum fieri non potest nascituris. pag. 5. num.18
Donatio quæ morte confirmatur non est relictum, nec legatum, nec fideicommissum, quamuis habeat vim relicti legati, seu fideicommissi. p.81.col.2.n.12
Donatio quæ ex superuenientia liberorum reuocata fuit, mortuis filijs validatur ex parentis scientia atque silentio. p.62.col.2.n.40
Donationes quæ morte confirmantur habent vim relicti, sequunturque vltimæ voluntatis naturam. p.81. col. 2.num.10
Donatio causa mortis constituit etiam tertiam speciem diuersam à contractu & vltima voluntate. p.82.col. 1.num.14
Donatio causa mortis sola morte confirmatur absque hæredis aditione. Ibid.n.15
Donatio causa mortis à principio perfecta est quamuis reuocari possit. Ibid.col.2.n.16
Donatio seu renuntiatio gratuita ex causa enormissimæ læsionis non rescinditur. p.197.col.1.n.30
Donatio ob causam ex superuenientia liberorum non reuocatur. p.198.col.1.n.39
Donatio quæ ea lege fit, vt donatarius nomen seu insignia donantis deferat, insinuationem non requirit. p. 253.col.1.n.15
Donatio dicitur ob causam solum vsque ad quantitatem meritorum. Ibid.n.17
Donatio causa mortis insinuationem non requirit. p. 254.col.1.num.22
Donatio nunquam ex ingressu monasterij reuocatur. p. 265.col.1.n.51
Donatio omnium bonorum præsentium atque futurorum non valet. p.270.col.2.n.18. etiam si sit iurata. n.11
Donatio omnium bonorum præsentium hodie non valet, quamuis iure communi fieri posset. Ibid.n.12
Donatio causa mortis ex bonis præsentibus atque futuris fieri potest. p.271.col.1.n.14
Donatio omnium bonorum ex causa matrimonij valida est. p.271.col.2.n.18
Donatio omnium bonorum reseruato vsufructu, vtrum valida sit. Ibid.num.20
Donatio omnium bonorum præsentium & futurorum etiam hodie reseruato vsufructu valida est. pag.272. col.1.num.22
Donatio inter viuos dicitur illa quæ fit ab eo, qui in mortis

mortis articulo constitutus est. p.274.col.2.n.41
Donatio facta à patre filio familiàs valet in casibus quibus in eum transfertur dominium. p.458.col.1. num.43
Donatio non est propriè contractus, sed largo modo. p. 461.col.1.n.61
Donatio facta infanti absque acceptatione, irreuocabilis efficitur. p.465.col.2.n.75
Donatio causa mortis reuocatur donante ad mortem damnato. p.520.col.1.n.22
Donatio ex ingratitudine aduersum donantem commissa reuocatur. p.523.col.1.n.41
Donatio remuneratoria ex ingratitudine non reuocatur. Ibid.num.45
Donatio facta pluribus ordine successiuo non reuocatur ex vnius illorum ingratitudine. Ibid.n.46
Donatio remuneratoria censetur gratuita in eo quòd excedit valorem meritorum. p.524.col.1.n.49
Dos & alimenta æquiparantur. p.319.col.1.n.8
Dos & alimenta quæ à Maioratuum institutoribus filijs relinquuntur, vtrum iure institutionis relinquenda sint. p.319.col.2.n.13
Dotes seu alimenta, assignanda filijs à Maioratus institutore non debent necessariò attingere valorem legitimæ. p.323.col.1.n.37
Dos seu alimenta non possunt filijs spurijs vltra quintam bonorum portionem relinqui. p.324.col.2.n.50
Dotis, seu alimentorum causa vtrum bona Maioratus alienari possint. p.332.col.2.n.21
Dotes atque alimenta tenentur relinquere descendentibus quibus legitima debetur, ascendentes qui Maioratum instituunt. p.318.col.2.n.5
Dotis interesse debetur vxori à marito vel hæredibus suis, quamdiu dos ei non restituitur. p.486.col.2.n.6
Dos vxori propter inopiam viri restituta non redditur viro, licet fiat postea dines. p.499.col.2.n.14
Ducatus, Comitatus & Marchionatus ex vniuersali Hispaniæ consuetudine non diuiduntur, nec etiam quoad commoditatem nec exercitium. pag.76.col.1. num.16
Ducatus, Comitatus & Marchionatus, Maioratus etiã legales dici possunt. p.187.col.1.n.4
Duæ quartæ ex relictis singularibus, vtrum detrahi valeant. p.117.col.1.n.6
Duo filij ex vno partu editi simul in Maioratu succedent, quando nescitur quis illorum primò natus fuit. p.349.col.2.n.20
Duobus priuilegijs contrarijs concurrentibus, attenditur illud in quo de damno euitando agitur. pag.470. col.2.num.4
Duplex quarta detrahenda est, etiamsi legitima semissem ascendat. p.117.col.2.n.7
Duplex quarta hodie iure Regio nunquam detrahi poterit. p.118.col.1.n.8

E

EA quæ ex testamento pertinent, perire non possunt. p.129.col.1.n.3
Ea quæ diuersimodè fieri solent non præsumuntur, si in instrumento omissa sint. p.530.col.1.n.66
Edictum instituendorum Maioratuum siue Primogeniorum prohibitorium est. p.249.col.1.n.1
Electus non censetur Maioratus successionem capere ab eligente, sed à primo instituente. p.202.col.2.n.9
Elector non potest eligere ad Maioratus successionem filium spurium institutoris eiusdem. Ibid.n.8
Elector potest eligere ad Maioratus successionem filium eius spurium. Ibid.n.9
Eligens in eligendo nullam liberalitatem exercet, in præferendo electum cæteris sic. Ibid.col.2.n.11
Eligens aliquem ad Maioratus successionem, vtrum possit illum grauare onere inæstimabili, veluti nominis vel armorum delationis vel simili. p.203.col.2.n.18
Eligere debens in tempus mortis potest in electione antea facta variare. p.204.col.2.n.23
Electio successoris Maioratus facta in vita non potest reuocari respectu cõmoditatis medij temporis, quam esset vltimus possessor qui eligit electione non facta, percepturus. p.205.col.1.n.31
Eligere debens post mortem suam aliquem, qui elegit eum in vita atque possessionem Maioratus tradidit potest electum grauare respectu interusurij medij temporis. Ibid.num.32
Electio in tempus mortis collata facta in vita, reuocari potest siue facultas eligendi in contractu, siue in vltima voluntate concessa fuerit. p.205.col.2.n.34
Elector cui electio competit ex contractu, variare potest. Ibid.num.35
Elector cui electio competit ex vltima voluntate non potest variare, si vltra vltimam voluntatem elegit. p.206.col.1.n.37
Elector semper potest variare vbi prima electio effectum sortita non fuit. Ibid.n.38
Eligens indignum etiam ad officia secularia priuatur pro illa vice facultate eligendi. Ibid.n.39
Eligens indignum in dubio, præsumitur id ignoranter fecisse. Ibid.num.40
Electore eligere nolente succedent in fideicommisso omnes qui ex familia testantis procedũt. Ibid.col.2.n.41
Electore eligere nolente successio Maioratus ad solum Primogenitum defertur. Ibid.n.42
Eligere debens ad Maioratus successionem facta requisitione illico eligere debet, nec datur sibi annus ad eligendum. Ibid.num.43
Elector cui electio vnius ad successionem fideicommissi commissa est, plures eligere poterit, nisi mens testantis repugnet. Ibid.n.45
Elector cui electio ad successionem Maioratus commissa est, vnum non autem plures eligere poterit. p.207. col.1.num.46
Elector cui facultas ad plures eligendos concessa est, potest vnum tantùm eligere, nisi diuersa ratio militet in vnius, quàm in plurium electione. pag.208.col.1. num.55
Elector cui eligendi facultas concessa est, non poterit seipsum eligere. Ibid.col.2.n.58
Elector non poterit eligere filium suum sub eius potestate constitutum, emancipatum verò sic. p.209.col. 1.num.59
Electione pluribus commissa, potest vnus ex electoribus alterum eligere ex eisdem, atque ipse electus electioni de persona sua factæ consentire. p.209.col.2. num.61
Elector, cuius voluntati personarum electio commissa est, potest eligere indignum indignitate facti. p.211. col.1.num.1
Elector, cui facultas libera concessa est ad Maioratus electionem, potest omisso Primogenito, secundo vel tertio genitum eligere, etiam si maior natu dignior sit. Ibid.num.3
Elector, cui libera facultas concessa est, potest ad Maioratus successionem filiam etiam natu minorem, omisso filio Primogenito eligere. p.212.col.1.n.4
Elector, cui libera facultas eligendi concessa est non tenetur eligere proximiorem, nec seruare ordinem circa electionem faciendam. Ibid.num.5
Elector, cui libera facultas eligendi concessa est potesti

inimicum etiam inſtitutoris eligere. Ibid.n.7
Electo, cui libera facultas eligendi conceſſa fuit, non poteſt eligere inimicum teſtatoris ſi inimicitia poſt Maioratus inſtitutionem orta eſt. Ibid.col.2.n.8
Electo, cui libera facultas conceſſa eſt, non poteſt inimicum capitalem inſtitutoris eligere. Ibid.n.10
Electo vtrum poſſit eligere inimicum capitalem inſtitutoris, quando ipſe inſtitutor deceßiſſet contritus & confeſſus. Ibid.n.11
Electo, quando electionem dolosè facere dicendum ſit. p.213.col.2.n.20
Electio indigni indignitate facti etiam ſcienter facta ab habente liberum arbitrium, non dicetur doloſa. Ibid. num.21
Electio facta de indigno indignitate facti etiam ab habente liberum arbitrium, non valet, ſi ex odio iniuſto facta fuerit. Ibid.n.22
Electio facta de ſecundo genito prætermiſſo Primogenito ex odio iniuſto, vtrum valida ſit. Ibid.n.23
Electorem eligere indignum indignitate facti omiſſo digno ex inimicitia, qualiter probandum ſit. p.214. col. 1.num.24
Electio de indigno indignitate facti ad Maioratus ſucceſſionem pretio facta, doloſa ac nulla cenſenda eſt. Ibid.col.2.num.30
Electo, cui ad Maioratus ſucceſſionem commiſſa eſt electio, tenetur illam gratis facere atque expedire. Ibid. num.31
Electo, cui electio ad Maioratus ſucceſſionem commiſſa fuit, eſt debitor ipſius electionis. Ibid.n.32
Electus ad Maioratus ſucceſſionem pretio interueniente, dicitur electus ſimoniacè. p.215.col.1.n.35
Electio ſpe pretij, vel pretio interueniente fieri non poteſt. Ibid.num.37
Electio ad Maioratus ſucceſſionem pretio facta vitiatur, etiamſi de digno ſeu digniori facta fuerit. Ibid, col.2.num.39
Electio facta ad Maioratus ſucceſſionem pretio interueniente vitiatur, etiam ſi pretium non ab electo, ſed ab alio, eo ignorante datum ſit. Ibid.n.41
Electo, in cuius arbitrium electio commiſſa eſt, quare iure Fori non teneatur digniorem eligere. pag. 216, col.2.num.47
Electio facta de digno, omiſſo digniori valet, etiam ſi à principio fuerit appellatum in caſu quo dignior non eligatur. Ibid.num.48
Electo qui habet duas voces, vnam nomine proprio & aliam nomine alieno, non poteſt vnum eligere nomine proprio atque aliũ nomine alieno. p. 217.col.1.n.51
Electio digni prætermiſſo digniori iure Canonico etiam permiſſa eſt. Ibid.nu.54
Eligens dignum prætermiſſo digniori, vtrum ad reſtitutionem teneatur. p.218.col.1.n.57
Eligens dignum prætermiſſo digniori, tenetur vbi alia electio occurrerit propenſiorem curam habere dignioris prætermiſſi. Ibid.n. 58
Electo, vtrum poſſit ad officia ſecularia in foro cõſcientiæ dignum eligere, digniori prætermiſſo. p. 219.col. 2.num.65
Electo cui liberum arbitrium conceſſum eſt, non poteſt eligere indignum, quamuis is qui ſibi arbitrium conceſſit, illum eligere potuiſſet. p.221.col.1.n.71
Eligenda in dubio eſt via per quam diſpoſitiones hominum non ſubuertantur, ſed potiùs ſuſtineantur. pag. 323.col.1.n.33
Emanuelis Acoſtæ intellectus ad §. reſtituta. l. Imperator. ff. ad Trebellia. reijcitur. p.154.col.2.n.23
Emanuelis Acoſtæ viri alioqui doctiſſimi errores in aſſignandis differentijs inter Regnum & Maioratuum ſucceſſionem diluuntur. p.386.col.2.n.8
Emphyteoſis non poteſt Fiſco adijci ex delicto Emphyteotæ. p.517.num.4
Emphyteoſis conceſſa ſimpliciter comprehendit ea quæ veniunt ex natura Emphyteoſis atque ex loci conſuetudine. p.13.col.1.n.5
Emphyteota, fructuarius, colonus propter diſſipationem cadunt à iure ſuo. p.114.col.2.n.31
Emphyteota poteſt in re emphyteotica verum vſumfructum conſtituere. p. 131.col.2.n.23
Emphyteota poteſt ſeruitutem imponere ad vitam eius duraturam. p.136.col.1.n.2
Emphyteota poteſt vſumfructum ad vitam conſtituere. Ibid.num.6
Emphyteota ad longum tempus locare non poteſt. pag. 140.col.2.n.20
Emphyteota rem emphyteoticam alienans, & tradens reſeruato iure dominij, incidit in pœnam caduci. pag. 141.col.2.n.25
Emphyteota non poteſt rem emphyteoticam in emphyteoſim concedere. p.144.col.1.n.33
Emphyteota poteſt in re Emphyteotica verum vſumfructum conſtituere. p.131.col.2.n.27
Emphyteoſis ad Maioratum ex identitate rationis argui poteſt. p.47.col.1.n.7
Emptor bonorum Maioratus, vtrum debeat eſſe ſolicitus vt res alia ſubrogetur, vel fiat id ad quod bona vendita ſunt. p.481.col.1.n.20. 23
Emptor rei Eccleſiæ ſolicitus eſſe debet vt pretium in eius vtilitatem conuertatur. Ibid.n.21
Enumerationem ſpecierum genus præcedens reſtringere qualiter eſt intelligendum. p.23.col.2.n.35
Epiſcopis non eſt prohibita bonorum donatio, ſeu commutatio niſi ex vltima voluntate. p.273.col.2.n.34
Errans in appellatione codicilli nihilhominus cẽſetur teſtamentum facere, ſi adhibuit ſolemnitatem teſtamenti. p.258.col.2.n.35
Error in dubio non præſumitur, niſi aliunde probetur. Ibid.num.36
Error qualiter probari debeat. Ibid.num.37
Euentus triſtis expectatur de nuptijs cum viro quem mulier odio habuit, vel liberè non elegit. p.303. col. 2.num.13
Exceptio tranſactionis ſeu compromiſſi impedit litis ingreſſum, & quomodo intelligatur. pag. 513. col.1. num.39.40
Exceptio tranſactionis & ſimiles de ſtylo Curiæ in diffinitiuam reſeruari, & quando id fieri debeat. Ibid. num.42
Excluſio fœminarum propter maſculos eiuſdem lineæ & gradus in Primogeniorum ſucceſſione fauorabilis eſt: excluſio autem fœminæ propter maſculos remotiores odioſa iudicanda erit. p.367.col.2.n.15
Excluſio fœminarum propter maſculos remotiores continet odium irrationabile, atque quandam ſpeciem exhæredationis, & ſic ſtrictè accipienda eſt. p.367. col.1.num.25
Excluſio filiæ Maioratus inſtitutoris propter maſculos remotiores irrationabilis atque contra omnem æquitatem cenſenda eſt. Ibid.n.19
Excludere filiam vltimi poſſeſſoris propter maſculos remotiores, irrationabile iudicatur. Ibid.n.20
Excludere quem à ſucceſſione iure communi ſibi competenti, pœna eſt. Ibid.n.21
Excluſio fœminarum propter maſculos remotiores continet priuilegium, ideoque ſtrictè interpretanda eſt. Ibid.num.22
Excluſio à ſucceſſione eſt veluti exhæredationis ſpecies. p.58.col.2.num.11

Excluſa non cenſebitur auia materna, ſi ſtatutum diſponat, quòd exiſtente patruo, auus maternus non ſuccedat. p. 373. col. 1. n. 13

Excluſio fœminæ propter maſculos remotiores cenſetur eſſe odioſa, niſi quãdo excluditur filia cui legitima debetur. p. 367. col. 2. n. 26

Excluſio fœminarum non poteſt dici, quòd reducat nos ad iura antiqua. p. 368. col. 1. n. 27

Excluſio fœminæ propter maſculos remotiores euidenter probanda eſt, atque in dubio in fœminæ fauorem pronunciari debet. p. 368. col. 2. n. 32

Excluſio fœminarum ex identitate rationis in quatuor caſibus admittenda eſt. p. 374. col. 1. n. 23

Excluſa fœmina cenſentur excluſi omnes ab illa deſcendentes. p. 377. col. 1. n. 41

Excluſa radice, cenſentur excluſi omnes qui ex illa procedunt. Ibid. n. 42

Excluſa fœmina, cenſentur excluſi omnes eius deſcendentes. Ibid. n. 43

Excluſa fœmina propter aliquem maſculum, cenſetur etiam excluſa propter maſculos ab illo deſcendentes. Ibid. n. 44

Excluſa fœmina cenſentur excluſi maſculi ab illa deſcendentes. Ibid. col. 2. n. 47

Excluſio fœminarum de caſu ad caſum extenditur, ne perſona proximioris gradus à remotiori excludatur. p. 378. col. 2. n. 51

Excluſio fœminarum de caſu ad caſum extendenda eſt, vbi ſi non extenderetur reſultaret abſurdum, vel repugnantia, vel diſpoſitio illuſoria redderetur. p. 379. col. 2. n. 54

Excluſus ſemel quòd perpetuò cenſeatur excluſus qualiter intelligendum.

Exceptiones proprietatis cauſam attinentes, amittendæ ſunt in remedio poſſeſſorio quod ex l. 45. Tauri conceſſum eſt. p. 428. col. 1. n. 12

Exceptio proprietatis admittitur in omnibus remedijs poſſeſſorijs, vbi ex illa excluditur poſſeſſio agentis. Ibid. n. 13

Exceptiones proprietatem attinentes quæ in iudicis poſſeſſorijs admittuntur, debent in continenti probari. p. 426. col. 1. n. 1

Exceptiones dicuntur probari in continenti, quando probantur intra terminum à lege præſtitutum inſtantiæ. p. 428. col. 2. n. 16

Exceptiones illegitimatis & incapacitatis in remedio l. 45. Tauri admittenda ſunt. p. 429. col. 1. n. 23

Exceptio poteſt per viam actionis in iudicium deduci, & ſuper illa pronuntiari valet. p. 96. col. 2. n. 64

Excluſionem nõ tenetur creditor facere in bonis litigioſis. p. 502. col. 1. n. 31

Excluſio cum citatione poſſeſſoris Maioratus, & ſententia, an requirantur ad ſciendum an ſint bona libera, an verò ſufficiat pendente iudicio probari. p. 503. col. 1. & 2. num. 37

Excluſio contra principalem fieri poteſt pendente iudicio contra tertium poſſeſſorem. p. 503. col. 2. n. 38

Exempla in materia probatoria non cenſentur regulam arctare. p. 251. col. 2. n. 4

Exempla & rationes quæ in l. 2. tit. 15. parti. 2. adiecta ſunt, Regibus atque etiam alijs Primogeniorum poſſeſſoribus conueniunt. p. 386. col. 2. n. 7

Exemplum ſcripturæ Maioratus, vtrum ſufficiat ad proponendum remedium poſſeſſorium, quod ex l. 45. Tauri competit. p. 433. col. 1. n. 46

Exemplum regulariter non probat, niſi fuerit ſumptum authoritate iudicis & cum partis citatione, etiam ſi Notarius profiteatur ſe vidiſſe originale ſine macula. Ibid. num. 48

Exæquatio quæ hodie facta eſt ſolemnitatis teſtamenti & codicillorum, vtrum ſolum quoad numerum teſtium, ſeu etiam quoad qualitates intelligenda eſt. p. 254. col. 1. n. 24

Exæquatio vnius rei ad alteram non ſolum præſentia, ſed etiam futura comprehendit. Ibid. col. 2. n. 25

Exhæredari vtrum poſſit Maioratus ſucceſſor ex cauſa contra eiuſdem Maioratus inſtitutorem commiſſa. p. 58. col. 2. n. 8

Exhæredari poteſt quis ab eo Maioratu in quo iure hæreditario ſuccedit, non autem ab eo, qui ſibi ſolo iure ſanguinis defertur. p. 56. col. 1. n. 2

Exhæredatio fieri non poteſt niſi ex cauſa legitima à parente expreſſa, & ab hæredibus probata. pag. 59. col. 1. num. 15

Exhæredatio pro parte fieri non poteſt. p. 60. col. 1. n. 20

Expenſa modica, vel magna quæ ſit arbitrio iudicis relinquitur. p. 146. col. 2. n. 6

Expreſſum dicitur quod ex præfatione colligitur. p. 28. col. 1. num. 30

Expreſſum dicitur quod ſub ratione comprehenditur. Ibid. col. 2. num. 11

Expreſsio maſculinitatis præbet coniecturam, vt ſit proſpectum cognationi. p. 33. col. 1. n. 37

Expreſſum dicitur, quod ex rei natura comprehenditur. p. 122. col. 2. n. 27

Expreſſa alienationis prohibitio in Maioratibus appoſita omnes effectus expreſſæ alienationis obtinebit. p. 446. col. 1. num. 4

Expreſſa alienatio etiam ſine cauſa in Maioratibus appoſita ſeruanda eſt. Ibid. num. 5

F

FAciens aliquid legis authoritate non peccat, niſi ea lex ſit Diuinæ legi contraria. p. 180. col. 2. n. 8

Facultates ad inſtituenda Primogenia, facilè concedendæ ſunt his qui ciuili nobilitate pollent. p. 127. col. 1. num. 8

Facultates ad Primogenia alienanda, ſeu obliganda, rarò & non niſi ex iuſta cauſa concedendæ ſunt. Ibid. col. 2. num. 10

Facultates ad inſtituenda Primogenia nobilibus non autem ignobilibus concedi debent. Ibid. col. 1. n. 9

Facultas fructuum percipiendorum ad vitam poteſt in re prohibita alienari concedi. p. 137. col. 1. n. 12

Facultas parenti ſimpliciter conceſſa, vt de omnibus bonis poſſit Maioratus inſtituere, intelligenda eſt dummodo competentia alimenta relinquat. p. 178. col. 2. num. 10

Facultates ad inſtituenda Primogenia ſemper ea lege conceduntur, vt alijs filijs alimenta relinquantur. p. 183. col. 1. n. 25

Facultates ad inſtituenda Primogenia relictis cæteris filijs competentibus alimentis, iuſtiſſimæ ſunt, etiam ſi in eis nulla alia cauſa quam ipſa Maioratus inſtitutio interueniat. Ibid. num. 26

Facultas ad priuandos aſcendentes legitima quando & qualiter concedi poſſit. Ibid. num. 28

Facultas Regia ſemper vtilis eſt, vbi inſtitutor Maioratus vltra tertium & quintum diſponit. p. 189. col. 1. linea 75

Facultate conceſſa ad Primogenium inſtituendum, vtrũ ex ea poſſit inſtitutor duo Primogenia inſtituere. p. 207. col. 1. num. 47

Facultatem habens ad permutandum beneficium cum alio, non poteſt illud cum duobus permutare. p. 207. col. 1. num. 49

Facultatem ſecundam impetrans ad inſtituendum alterum

rum Maioratum, vtrum teneatur facere mentionem de prima. p.207.col.2.n.50

Facultas secunda ad alienanda bona Maioratus impetrata, vtrum valeat, si in ea non fuit facta mentio de prima. Ibid.col.2.n.53

Facultas concessa ad instituenda plura Primogenia, vtrum ex ea valeat institutor vnum tantùm Primogenium instituere. p.208.col.1.n.56

Facultas eligendi personalissima est, neque ad hæredes electoris transmitti potest. p.209.col.2.n.62

Facultas eligendi incessibilis est. Ibid.col.2.n.63

Facultas lata atque absoluta à Iurisconsultis concessa est his quibus liberum eligendi arbitrium relinquitur. p.213.col.1.n.14

Facultas vel licentia debet semper actum præcedere, vel saltem in ipso præstari. p.139.col.2.n.2

Facultas Regia ad Maioratum instituendi scripturam requirit. p.252.col.1.n.7

Facultatem habens ad instituendum Primogenium, vtrum eo instituto, possit aliud ex legum Regiarum facultate instituere. p.281.col.1.n.74

Facultas Regia semper ita interpretanda est, vt aliquid operetur. p.281.col.2.n.76

Facultas Regia postquam aliquid operata est, restringi debet, vt minùs lædat. Ibid.num.77

Facultate concessa vt in filium certum & expressè nominatum pater possit Primogeniũ instituere, vtrum eo mortuo ex causa possit pater in persona nepotis ex eo filio relicti Primogenium instituere. p.290. col.1.num.40

Facultate concessa vt pater possit Primogenium facere in persona certi filij, vtrum ex ea pater valeat in persona alterius filij Primogenium instituere. Ibid.n.42

Facultate concessa vt quis possit Primogenium instituere in vno ex filijs suis, vtrum eius virtute possit in persona posthumi vel alterius filij qui tunc natus non erat, Primogenium instituere. pag. 291. col.1. num.46

Facultatem habens ad instituendum Primogenium, vtrũ possit eius facultate duo Primogenia instituere. pag. 291.col.2.num.48

Facultas Regia alienandi bona Maioratus amittitur ex non vsu decennij. Ibid.num.49

Facultas contrahendi ex iure gentium processit, sicut facultas testandi. p.358.col.2.n.15

Facultates Regias ad bona Maioratus alienanda non nisi ex causa publica, vel Maioratus vtilitate concedi debere. p.470.col.1.n.138

Facultas alienandi bona Maioratus non nisi causa cognita & citato primo successore, concedenda est, & quid in causæ cognitione examinandum Ibid.col.2.n.5

Facultas ad Maioratum faciendum pretio vel remuneratione vel gratis concedatur, an intersit & quando. p.475.col.1.n.27

Facultas alienandi bona Maioratus potest à Principe concedi ex legitima causa, etiam si testator expressè id prohibuerit. p.473.col.1.n.28. Et an sit facienda mentio huius prohibitionis ipsi Principi. p.475.col. 2.num.29. 32. 34

Facultatem secundam impetrans ad alienandum bona Maioratus, debet facere mentionem de prima, & qualiter id procedat. p.476.col.2.n.40.42

Facultate ad rem Maioratus hypothecandam semel concessa, vtrum adueniente die solutionis noua facultas ad eam vendendam requiratur, vel ex vi prioris vendi possit. p.486.col.1.n.1

Facultas alienandi bona Maioratus quando censeatur dispensatio. p.489.col.1.n.26

Facultas concessa ad vendendum alicui certo pretio, an extendatur ad vendendum alteri eodem pretio. pag. 489.col.2.n.30.32

Facultas Regia alienandi bona Maioratus, intelligitur deficientibus bonis liberis, etiam si in ea non dicatur. p.497.col.2.n.1. & p.498.n.4. & 5

Facultatem habens ad instituendum Maioratum, potest disponere vt in eo electione succedatur. p. 498.col.2. num. 7

Facta contra legem pro infectis habentur quo ad fauorem contrahentium, non autem quoad eorum odium. p.332.col.2.n.20

Facta non præsumuntur, nisi probentur. pag. 502.col.2. num.33

Falcidia detrahitur de donationibus quæ morte confirmantur, quia habet vim fideicommissi. pag.81.col.2. num.11

Falcidia & Trebellianica non detrahuntur, vbi id à testatore prohibitum est. p.118.col.2.n.11

Falcidia pro legitima iure communi atque partitarum vsurpatur. p.119.col.2.n.14

Familia testatoris confunditur ex immixtione nominis & armorum. p.313.col.2.n.29

Familiæ verbum quid comprehendat. p.25.col.1.n.40

Familiæ alienæ affectio sicut propriæ consideratur. Ibid. col.2.num.43

Familiarum conseruatio est præcipuus Primogeniorum finis. p.74.col.2.num.3

Familiæ verbum non solùm agnatos, verùm etiam cognatos comprehendit. p.365.col.1.n.9

Familia etiam per fœminas conseruatur. Ibid.n.8

Familia vna, seu progenies an possit consuetudinem introducere, vt in ea iure Primogenituræ succedatur. p.223.col.1.num.1

Familia vna potest per tempus immemoriale consuetudinem introducere, vt in ea iure Primogenituræ succedatur. p.225.col.1.n.6

Familia conseruatur ex nomine & armis mixtis, licet melius ex simplicibus conseruetur. p.314.col.1.n.32

Fatuitas dicentium quòd Princeps potest aliquid facere, sed quòd si id fecerit peccat, vel erit vnum pecus, ostenditur. p.360.col.1.n.28

Fauor & odium qualiter sint in Hispanorum Primogenijs consideranda ac distinguenda. p.126.col.1.n.6

Fœmina quæ à masculo descendit comprehenditur appellatione descendentium per lineam masculinam. p. 43.col.2.n.37

Fœmina à masculo descendens in vocatione agnatorum comprehenditur. p.44.col.1.n.39

Fœmina agnata non comprehenditur sub agnatorum vocatione, vbi de agnationis conseruatione agitur. Ibid. num.41

Fœmina non potest esse testis in codicillis. p. 243.col.1. num.26

Fœmina non potest esse hodie testis in testamento inter liberos. p.243.col.2.n.27

Fœminæ excluſæ ab statuto non debet dos constitui quæ attingat valorem legitimæ. p.323.col.1.n.38

Fœmina Primogenita propter masculum secundo genitum à Maioratus successione excluditur. p. 355.col. 2.num.34

Fœminæ iure Diuino, Naturali, Ciuili & Regio atque omni iure ad successionem admissæ sunt. p.364.col.2. num. 3

Fœmina, masculo eiusdem lineæ & gradus deficiente, admittitur ad Regni atque aliorum Primogeniorum successionem. p.364.col.2.n.5

Fœmina, masculo eiusdem lineæ & gradus deficiente, admittitur ad successionem Primogenij quod causa memoriam atque familiam conseruandi institutum fuit.

fuit. Ibid. num. 6

Fœmina admittitur ad successionem Maioratus ob fauorem domus, cassatæ, cippi, generis, stirpis Primogeniti, gentis atque posteritatis instituti. p. 365. col. 1. num. 10

Fœmina quamuis Primogenita sit, existente masculo eiusdem gradus & lineæ ad instar secundi gradus redigitur. Ibid. col. 2. n. 12

Fœminarum exclusio vtrum odiosa vel fauorabilis censenda sit, tres communes opiniones adducuntur. pag. 366. col. 2. num. 16. Et in hac quæstione assignatur vera resolutio. num. 19

Fœminarum exclusio propter masculos remotiores odiosa iudicanda est, nam quamuis nos retrahat à iure ciuili nouissimi, reducit nos ad ius duodecim tabularũ. p. 367. col. 2. num. 24

Fœmina ex coniecturis indubitatis propter masculos remotiores exclusa censenda erit. p. 368. col. 2. n. 38

Fœmina quæ à Maioratus successione propter masculos remotiores excludi prætenditur, lite pendente in eiusdem Maioratus possessione conseruanda est. pag. 369. col. 1. num. 41

Fœmina non debet obtinere in iudicio possessorio, si eius exclusio à masculis remotioribus in continenti probatur. p. 369. col. 2. n. 43

Fœmina est finis agnationis, eiusdemque successio agnationis conseruationi aduersatur. p. 372. col. 1. n. 2

Fœmina quæ ex masculis descendit, vtrum succedat in Maioratu vbi descendentes per lineam masculinam vocantur. p. 382. col. 1. n. 69

Fœmina agnata vtrum admittatur ad successionem Maioratus, vbi solùm agnati vocantur. Ibid. col. 2. n. 70

Fœminarum exclusio simpliciter facta propter masculos, censetur facta propter masculos eiusdem lineæ & gradus, non autem propter remotiores. Ibid. n. 71

Fœmina semel à Maioratus successione exclusa, vtrum perpetuò exclusa censeatur. Ibid. n. 72

Fœmina in dubio non debet censeri exclusa propter masculos remotiores, vbi Maioratus à fœmina processit. p. 383. col. 1. n. 73

Fœmina vtrum censeri debeat exclusa propter masculos remotiores, vbi Maioratus à viro & fœmina simul institutus fuit. Ibid. num. 74

Fœmina non est mittenda in possessionem bonorum Maioratus, si ex dispositione ipsius Maioratus ab eorum successione excludatur. p. 429. col. 1. n. 22

Fœminæ proximiores propter masculos remotiores censentur exclusæ ex conditione delationis armorum. p. 310. col. 1. num. 8

Fœmina non succedit in feudo relicto masculis & fœminis, nisi in masculi defectum. p. 37. col. 2. n. 11

Fœmina per lineam masculinam descendens non comprehenditur in Hispanorum Primogenijs, quibus vocantur ij qui per lineam masculinam descendunt. p. 43. col. 2. num. 38

Fœmina à masculo descendens non comprehenditur in agnatorum vocatione in Hispanorum Primogenijs. p. 44. col. 1. num. 40

Feudum concessum simpliciter comprehendit omnia ea quæ veniunt ex natura feudi, atque recepta feudorum consuetudine. p. 12. col. 2. n. 4

Feuda & Maioratus in quibus conueniant & differant. p. 46. col. 1. num. 2

Feuda ex pacto & prouidentia in quibus succeditur iure Francorum potius quàm alia Maioratibus assimilantur. Ibid. num. 3

Feuda ex pacto & prouidentia pertinent filijs etiam si hæredes non sint. p. 47. col. 1. n. 5

Feuda familiaria & hæreditaria quæ sint. p. 49. col. 2. n. 7

Feuda mero iure hæreditario non acquiruntur. pag. 49. col. 2. num. 8

Feuda Regalia diuidi possunt quando donatario pro se ac filijs suis & descendentibus concessa sunt. p. 75. col. 2. num. 14

Feuda Regalia quoad commoditates ac exercitium diuisionem patiuntur. Ibid. col. 2. n. 15

Feuda in Regno Castellæ an sint Ducatus, Comitatus, Marchionatus & Baroniæ. p. 95. col. 1. n. 47

Feudum non seruans propriam naturam, erit nihilominus feudum. p. 95. col. 2. n. 51.

Feudum cui nullum seruitium annexum est, nihilominus feudum erit. Ibid. num. 52

Feudum semper in dubio antiquum, non autem nouum præsumendum est. p. 189. col. 2. linea 34

Feuda seu Emphyteosis ex solis bonis immobilibus, non autẽ ex mobilibus constare possunt. p. 270. col. 1. n. 3

Feudalis res alienari potest sine consensu domini, quando eius conditio melior fit. p. 479. col. 2. n. 8

Feudum venditum ex licentia transit cum qualitate sua. p. 483. col. 2. num. 41

Feuda dignitatum Regalium ob vitandum scandalum diuidi possunt. p. 349. col. 1. n. 17

Feudum quod semel fecit transitum ad fœminam ob masculi defectum, non amouetur ab illa, etiam si masculus superueniat. p. 411. col. 2. n. 13

Ferdinandus Quintus Castellæ Rex, Castellæ insignia tanquam sibi legitima & non ab vxore accepta detulit. p. 315. col. 1. n. 43

Ferdinandus Primus insignijs Leonis Castellum aureum in campo rubeo in parte dextra adiecit. p. 10. col. 1. num. 15

Fideicommissum inducitur inter omnes de familia ex prohibitione alienationis facta ex causa vt bona in familia conseruentur. p. 29. col. 1. n. 16

Fideicommissum in testamento seu vltima voluntate, non in contractu potest relinqui. pag 3. num. 9

Fideicommissum potest quibuscunque verbis relinqui. p. 4. col. 1. num. 10

Fideicommissum verbis etiam directis relinqui potest. Ibid. num. 12

Fideicommissum de persona ad personam nunquam extenditur etiam ex verisimili testantis voluntate. p. 18. col. 1. num. 4

Fideicommissum est onus. p. 18. col. 2. n. 19

Fideicommissi extensio odiosa est, ademptio verò fauorabilis. Ibid. num. 10

Fideicommissum factum fauore familiæ, seu agnationis, reale ac perpetuum, non temporale censendum est. p. 30. col. 1. num. 25

Fideicommissum familiæ relictum differt ab eo fideicommisso quod ea lege relictum est, vt bona in familia conseruentur. p. 31. col. 2. n. 28

Fideicommissa etiam perpetua Hispanorum Primogenijs similia non sunt. p. 32. col. 1. n. 31

Fideicommissarius, vsufructuarius & Prælatus ad modicum tempus locare possunt. p. 139. col. 1. n. 2

Fideicommissum tempore mortis, certæ atque determinatæ personæ restituendum, potest eidem in vita irrenocabiliter restitui. p. 205. col. 1. n. 25

Fideicommissum relictum inter personas inter quas cadit affectio, interpretandum est secundum ordinem scripturæ. p. 197. col. 2. n. 36

Fideicommissum quod alias transmitti non posset, efficitur transmissibile si fauore agnationis relictum sit. p. 391. col. 1. n. 45

Fideicommissum perpetuum inducitur, si testator reliquerit bona sua duobus ancianis propriæ familiæ. p. 29. col. 2. num. 19

Fideicom

Fideicommiſſum & materia Authent. res quæ. C. communia de leg. vtrum poßint ad Maioratus bona adaptari,& in eis locum habeant. p. 494. col. 1. & 2. num. 17. 18. & p. 495. col. 1. n. 20. & p. 496. col. 1. num. 25

Fideicommiſſarius vniuerſalis tenetur inuentarium conficere, ſi hæres illud non fecerit. p. 173. col. 2. n. 6

Fideicommiſſarius rei particularis inuentarium facere non tenetur. Ibid. num. 7

Fideiuſſoribus effectis non ſoluendo iterum ſatisdandum erit. p. 107. col. 1. n. 13

Filius naturalis non admittitur ad Maioratus ſucceſſionem, ad quam filij ſimpliciter vocantur, niſi ex coniecturis aliud comprehendatur. p. 362. col. 2. n. 45

Filiorum appellatio nepotes non comprehendit, præſertim vbi agitur de extenſione fideicommiſſi. pag. 41. col. 1. num. 27

Filiorum appellatio quæ in incertum ac futurum euentum confertur, nepotes & alios deſcendentes comprehendit eodem loco. Ibid. num. 29

Filiorum appellatio in Hiſpanorum Primogenijs nepotes,& omnes deſcendentes in infinitum comprehendit. Ibid. num. 28

Filij poſiti in conditione in Primogenijs Hiſpanorum, cenſentur poſiti in diſpoſitione. p. 35. col. 2. n. 2

Filiæ propter maſculos tranſuerſales non poſſunt excludi in Maioratu facto ex facultate legis Regni in tertio bonorum. p. 300. col. 1. n. 53

Filius non poteſt legitima priuari propter votum parentis non impletum, etiam ſi ea conſtet in re indiuidua. p. 58. col. 1. n. 6

Filij poſiti in conditione non cenſentur poſiti in diſpoſitione. p. 35. col. 1. n. 1

Filij poſiti in conditione cenſentur poſiti in diſpoſitione, vbi ad hoc quælibet coniectura quantumcunque leuis concurrit. p. 36. col. 1. n. 3

Filius Comitis non ſuccedit patri in Comitatu, ſed Principi qui illum conceſsit. p. 50. col. 1. n. 9

Filius poteſt priuari hæreditate parentis ex cauſa indignitatis, etiam ſi à patre exhæredatus non fuerit. p. 60. col. 1. n. 22

Filius incapax non obſtat ſequentibus in gradu ac ſi eſſet mortuus. p. 60. col. 2. n. 30

Filius poteſt exhæredari non ſolùm ex cauſis expreſſis in iure, ſed ex alijs ſimilibus, vel maioribus. p. 61. col. 1. num. 33

Filius in Hiſpania poterit dignitate parentis eo mortuo appellari, quando dignitas parenti pro ſe ac ſuis hæredibus conceſſa eſt. p. 76. col. 1. n. 21

Filius maior tenetur ex proprijs bonis fratribus alimenta miniſtrare, quando ſucceſſit in oppido ſub titulo Ducatus, aut Comitatus conceſſo, ſi alia bona libera ex hæreditate paterna non ſuperſint. pag. 78. col. 1. num. 30

Filius ſecundus habilis præfertur Primogenito inhabili in ſucceßione Primogenituræ. p. 92. col. 2. n. 25

Filius Primogeniti furioſi ſecundo genitum excludit. p. 94. col. 1. num. 35

Filia non excluditur propter maſculum monachum religionis incapacis, ſtante ſtatuto, quòd fœminæ propter maſculos excludantur. p. 97. col. 1. n. 70

Filia excluditur per fratrem monachum monaſterij capacis ſtante ſtatuto, quòd extantibus maſculis fœminæ non ſuccedant. p. 97. col. 2. n. 80

Filius non tenetur ſe committere fragilitati cautionis. p. 110. col. 2. num. 5

Filius in diem vel ſub conditione grauatus duas quartas detrahit. p. 116. col. 2. n. 4

Filius qui legitimæ cum iuramento renunciauit poterit parenti ex teſtamento ſuccedere, etiam ſi iurauerit ei neque ab inteſtato neque ex teſtamento ſucceſſurum. p. 193. col. 2. n. 6

Filia quæ legitimæ renuntiauit vt ex ea Primogenium inſtitueretur, non poteſt dici læſa, ſi dotem vel alimenta competentia recepit. p. 196. col. 2. n. 28

Filia quæ legitimæ renuntiauit recepta dote competenti vt monaſterium ingrederetur, non poteſt aduerſus renuntiationem læſionem opponere. Ibid. n. 27

Filius renuntians paternæ hæreditati vt ex ea Primogenium fiat relictis ſibi competentibus alimentis, non poteſt ratione læſionis huiuſmodi renuntiationem reſcindere. p. 197. col. 1. n. 34

Filius vel filia paternæ hæreditati vt ex ea Primogenium fiat renuntiantes debent ad ipſius Primogenij ſucceſſionem vocari, ne aduerſus renuntiationem læſionem obijciant. Ibid. col. 2. n. 35

Filij poſt mortem parentis Primogenium ex legitima ſua inſtitutum approbantes, non poſſunt in poſterum contrauenire. p. 197. col. 2. n. 36

Filia quæ renuntiauit hæreditati paternæ ex cauſa Primogenij, an poßit renuntiationem reſciudere mortuo filio Primogenito ac eius deſcendentibus. pag. 199. col. 2. num. 48

Filij nati ex matrimonio in articulo mortis contracto excludunt ſubſtitutum. p. 214. col. 1. n. 26

Filij nati ex matrimonio contracto ab eo qui laborat in extremis, non excludunt ſubſtitutum, ſi probet aliunde matrimonium in fraudem ſubſtituti contractum fuiſſe. Ibid. num. 27

Filio vnico exiſtente, poteſt ad eius inſtantiam Maioratus poſt mortem inſtitutoris confirmari. p. 243. col. 2. num. 34

Filius familiàs vtrum valeat Primogenium inſtituere. p. 250. col. 1. n. 12

Filius familiàs iure communi teſtari non poterat, iure autem Regio ſic. Ibid. num. 13

Filius familiàs obligatur ex omnibus contractibus, præterquam ex mutuo & voto. Ibid. num. 14

Filius familiàs poteſt Maioratum inſtituere ex bonis caſtrenſibus abſque parentis licentia. Ibid. num. 15. Et etiam ex aduentitijs in quibus parenti vſusfructus non quæritur. Ibid. n. 16.

Filius familiàs poteſt donare inter viuos ea bona in quibus parenti vſusfructus non quæritur abſque eius licentia. p. 250. col. 2. n. 17

Filius familiàs vtrum poßit bona in quibus patri non pertinet vſusfructus cauſa mortis donare abſque eius licentia. Ibid. num. 18

Filius familiàs qui poteſt teſtari, à fortiori poterit donationem cauſa mortis facere. Ibid. num. 19

Filius familiàs non poterit Primogenium facere de bonis in quibus parenti pertinet vſusfructus abſque eius licentia. Ibid. num. 20

Filius familiàs non poteſt facere Primogenium niſi ex tertio bonorum abſque Regia facultate, ſeu de parentis licentia. Ibid. n. 21

Filius familiàs vtrum poßit Primogenium inſtituere in vita parentis ex vſufructu & proprietate tertij, an ex ſola proprietate abſque vſufructu. Ibid. n. 22

Filio familiàs mortuo pater non amittit vſumfructum in bonis eiuſdem ſibi pertinentem, imò fruetur illo per totum tempus vitæ ſuæ. p. 263. col. 1. n. 24

Filius familiàs coniugatus poterit Maioratum inſtituere ex tertio bonorum in proprietate & vſufructu. Ibid. num 25

Filius familiàs poterit Maioratum reuocare abſque parentis licentia, etiam vbi licentia eiuſdem in Maioratus inſtitutione eſſet neceſſaria. Ibid. n. 26

Filio vnico potest in tertio grauamen Maioratus apponi ex Regia facultate. p.286.col.1.n.10

Filius ex Regia facultate exclusus quamuis prætereatur, non potest paternum testamentum contratabulare. p.287.col.1.n.16

Filius legitimatus in iure Primogenituræ non succedit, quamuis maior natu sit. p.288.col.1.n.22

Filius ex Regia facultate præstitis alimentis exclusus, tanquam extraneus censendus erit.p.287.col.1.n.15

Filio spurio non potest grauamen Maioratus à parente imungi in ea parte bonorum suorum quam pro alimentis capere potest. p.288.col.2.n.32

Filio in cuius persona Primogenium institutum fuit in vita patris decedente, vtrum Primogenium expiret, seu ad descendentes protrahatur. p.289.col.2.n.39

Filij appellatio facta expresso nomine proprio nepotes non comprehendit. p.290.col.1.n.41

Filiæ fœminæ & masculi, & fœminæ quæ ab eis in perpetuum descëderint, possunt ab institutore Primogenij propter masculos remotioris gradus excludi, præsertim dotibus competentibus relictis. p. 299.col.1. num. 51

Filius non debet portare arma materna, sed paterna. p. 314.col.2.num.39

Filij quibus alimenta non relinquuntur, vtrum possint Maioratum nullum dicere, vel Maioratus sustineatur assignatis alimentis. p.321.col.1.n.24

Filia exclusa ab statuto si prætereatur non potest testamentum paternum contratabulare, sed fratribus dotem petere debet. p.321.col.2.n.25

Filius non tenetur se alere ex artificio, si sibi dedecus sit illud exercere. p.324.col.2.n.47

Filius non potest paciſci neque transigere super alimentis etiam cum iuramento. p.329.col.2.n.77

Filiæ quæ absque patris consensu nupsit, vtrum pater Maioratus institutor seu possessor teneatur alimenta relinquere. p.331.col.1.n.4

Filia potest priuari dote ex omnibus causis quibus potest exhæredari. Ibid.num.5

Filia non potest exhæredari ex eo quòd nupsit absque parentis consensu, quamuis leges ciuiles contrarium disponant. p.331.col.1.n.6

Filia quæ absque consensu parentis nupsit dotanda est, etsi tempore quo nupsit dotem non promiserit. pag. 331.col.2.num.8

Filij vel filiæ matrimonium clandestinum contrahentes exhæredari possunt, legésque Regiæ hoc disponentes seruandæ sunt. p.331.col.2.n.9

Filia quæ clandestinè nupsit ex iuris rigore potest dote & alimentis priuari. Ibid.num.14

Filiæ inopi quæ clandestinè nupsit ex æquitate alimenta, seu dos vsque ad alimentorum quantitatem ministranda sunt. Ibid.num.15

Filio lite pendente alimenta præstanda sunt, quando iam vnam sententiam in suum fauorem obtinuit. p. 335. col.2.num.30

Filio existenti in vtero etiam lite pendente alimenta præstanda sunt. p.334.col.1.n.33

Filius Primogenitus præfertur, quamuis alter filius eiusdem vteri primò manum emiserit. p. 347. col.1. num. 4

Filius primò natus præfertur alteri eiusdem vteri qui primò conceptus fuit. Ibid.num.5

Filius legitimus secundo genitus præfertur filio naturali Primogenito qui ex alio matrimonio post natiuitatem secundo geniti contracto legitimus effectus fuit. p.347.col.2.num.7

Filius naturalis ex matrimonio subsequenti legitimatus succedit in eo Primogenio in quo vocantur legitimi nati, vel legitimo matrimonio procreati. pag. 348. col.1.num.10

Filius naturalis non verus sed putatiuus ex matrimonio subsequenti legitimus non efficitur. Ibid.col.2.n.11

Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto in Primogenio succedit exclusis aliis filijs ex legitimo matrimonio procreatis. Ibid.n.12

Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto succedit in Maioratu ad cuius successionem filij legitimè nati, vel ex legitimo matrimonio procreati vocati sunt. p.347.col.1.n.15

Filius Primogenitus naturalis ex subsequenti matrimonio legitimatus succedit in Maioratu, etiam si matrimonium in articulo mortis contractum fuerit. p.349. col.1.num.16

Filius Primogenitus in Maioratus successione præfertur, etiam si solum filium secundo genitum per momentum præcesserit. Ibid.num.17

Filius Primogenitus ex vno ex Regibus primò natus in Regno in solidum succedere debet. p. 350.col.2.n.27

Filius Primogenitus ex rescripto legitimatus non succedit in Maioratu filijs legitimis existentibus. p.351. col.1.num.1

Filius naturalis non potest in præiudicium legitimorum legitimari. Ibid.num.2

Filium bastardum non posse succedere legitimis existentibus, ex iure Diuino procedit. Ibid.col.2.n.3

Filius naturalis potest à Principe ex plenitudine potestatis legitimari legitimis existentibus, ita vt cum eis simul succedat. Ibid.num.4

Filius legitimatus non potest consequi ex bonis parentum plus quàm vnus ex legitimis qui omnium minimam partem obtinuerit, quod etiam in legitimatis ex rescripto procedit. p.352.col.1.n.6

Filia legitima non excluditur ob filium masculum legitimatum stante statuto quòd extantibus masculis fœminæ non succedant. Ibid.num.7

Filius naturalis legitimatus in feudo non succedit. Ibid. num. 8

Filius legitimatus à Principe ex causa legitima & certa scientia ad succedendum in Maioratu, vtrum succedere possit. Ibid.num.9

Filius Primogenitus natus ex matrimonio inter consanguineos de facto contracto in Maioratu non succedet, etiam si matrimoniũ ipsum postea ex dispensatione Papæ iure contrahatur, atque in ipsa dispensatione proles priùs suscepta legitima efficiatur. Ibid.n.10

Filius Primogenitus monachus vel clericus seu furiosus vel aliter successionis incapax in Primogenio succedere non potest. Ibid.num.13

Filius Primogenitus qui cessit iuri Primogenituræ, ab eius successione excluditur. p.354.col.2.n.21

Filius Primogenitus à parente in deportatione susceptus, vtrum in Maioratu succedere possit. pag. 254. col.2.num.26

Filius Primogenitus excluditur à successione Primogenij, in quo ad eius successionem secundo genitus inuitatur. p.355.col.1.n.28

Filius Primogenitus qui vltimum possessorem ægrum non curauit, vel eidem malum medicum adhibuit vt ex ea infirmitate decederet, in Maioratu non succedit. Ibid.col.2.num.33

Filius ad Maioratus successionem expresè atque ex certa scientia à Principe legitimatus, vtrum substitutos excludat. p.359.col.2.n.25

Filius legitimatus non excludit substitutum sub conditione si sine liberis legitimis decesserit, quando is qui fideicommissum relinquit erat nobilis, vel aliàs persona in dignitate constituta. p.360.col.1.n.20

Filius legitimatus non excludit substitutum, quando fideicommissum relictum fuit sub conditione si substitutus absque liberis legitimè natis seu ex legitimo matrimonio procreatis decesserit. Ibid.col.2.n.31

Filius legitimatus non excludet substitutum, vbi ex communi vsu loquendi sub appellatione legitimorum legitimati non comprehenduntur. Ibid.num.32

Filius legitimatus non excludit substitutum, quando Maioratus institutor ad eius successionem filios & filias inuitauit. p.360.col.2.n.34

Filius non legitimatus sed dispensatus nunquam excludit substitutum sub conditione, si institutus absque liberis legitimis decesserit. p.361.col.1.n.35

Filius spurius legitimatus non excludit substitutum sub conditione si institutus absque filijs legitimis decesserit: quia non potest dici legitimatus, sed dispensatus. Ibid.num.36

Filius Primogenitus naturalis vtrum succedet in Maioratu in quo filij simpliciter ad successionem vocantur. p.362.col.1.n.41

Filius naturalis excludit substitutum, sub conditione si institutus sine liberis decesserit, nisi ex coniecturis aliud comprehendatur. Ibid.num.42

Filiorum appellatio fœminas non comprehendit stante statuto quòd extantibus masculis fœminæ non succedant. p.376.col.2.n.39

Filias non excludere in perpetuum propter alios transuersales, tutior opinio est in Primogenijs. pag. 299. col.2.num.52

Filius legitimatus non excludit fœminam stante statuto quòd fœminæ propter masculos excludantur. p.383. col.2.num.75

Filius incapax non excludit fœminam, vbi fœminæ propter masculos excluduntur. p.383.col.2.n.76

Filius Primogenitus Regis potest in Regno succedere, etiam si in parentis hæreditate non succedat. p.387. col.1.num.10

Filius Primogenitus Regis vtrum possit de successione Regis pacisci absque parentis consensu. Ibid.n.11

Filius Comitis potest in vita patris Comes appellari. p.388.col.1.n.17

Filius non potest personam parentis repræsentare, nisi eo casu quo pater eius si viueret, in Maioratu succederet. p.393.col.1.n.1

Filius Maior & filius Primogenitus idem sunt. p.403. col.2.num.19

Filius ex quota bonorum institutus dato cohærede vniuersali potest bonorum Maioratus alienationem factam à patre vendicare. p.448.col.2.n.27

Filius vel nepos hæretici vel proditoris vtrum possit in Maioratu succedere. p.525.col.1.n.50

Filius proditoris solùm priuatur his quæ sibi ex vltima voluntate, non autem his quæ sibi ex contractu deferuntur. Ibid.num.51

Filij proditorum & hæreticorum etsi infames sint, poterunt tamen succedere in Maioratu etiam cui dignitas annexa sit, si sibi obueniat in consequentiam successionis. Ibid.num.54

Filius vnicus in tertia bonorum portione grauari non potest. pag.285.col.1.n.3. Nisi in vita filius vnicus cum bonorum traditione in tertio melioratur. nu.4. Vel nisi descendentes habeat. num.5. Vel nisi tertij melioratione repudiauerit, valebit namque grauamen quoad substitutos. num.6. Vel nisi filius vel eius descendentes à grauamine per tempus. 30. annorum non reclamauerint. num.7. Vel nisi filius vnicus in quinto melioratus sit. num.8. Vel si grauamen filius vnicus expressè acceptauerit. p.286.col.1.n.9

Finis in omnibus rebus agendis principium est. pag. 29. col.1. num.15

Finis malus sequitur ex malo principio. p.9.col.1.n.8

Fiscus loco hæredis habetur. p.154.col.2.n.22

Formæ prætermissio actum nullum efficit, etiam si ignoranter omissa fuerit. p.59.col.2.n.17

Forma in exhæredatione requisita necessaria est ad priuandum filium legitima ex causa donationis, fideicommissi, vel Maioratus sibi relicti. Ibid.n.18

Forma exhæredationis quoad solam legitimam seruanda est, non quoad bona quæ vltra legitimam filio relinquuntur, nisi iure Maioratus legitima simul cum alijs bonis filio relinquatur. Ibid.num.19

Forma vtilis ad instituenda Primogenia absque Regia facultate etiam quoad filiorum legitimam. pag. 194. col.1.num.8

Forma succedendi in Maioratibus ex electione in Hispania interdum, sed non frequenter obseruari debet. p. 201.col.1.num.1

Forma à lege requisita non potest adimpleri per æquipollens. p.229.col.2.n.37

Forma publica in Primogenij probatione articulanda est in articulo principali præscriptionis Primogenij, nec sufficiet si in vltimo articulo probetur & articuletur. p.230.col.1.n.38

Forma seruanda in articulanda Primogenij præscriptione. p.229.col.2.num.36

Forma à lege requisita semper censetur esse substantialis. pag.139.col.2.n.3

Forma mandati ad vnguem obseruanda est, nec potest commutari in melius. p.488.col.2.n.21

Forma remedij summarij quod pro consequenda actuali tenuta & possessione bonorum Maioratus eius successori à legibus Regijs cõcessum est. p.426.col.1.n.1

Fundamenta ex quibus Primogeniorum institutiones sustinentur. p.179.col.2.n.3

Fundator Ecclesiæ potest eidem in foro conscientiæ præficere dignũ, digniori prætermisso. p.220.col.1.n.69

Fundus Maioratus assignari solet ex cuius redditibus alimenta percipiantur, quando Maioratus possessor alimenta præstare recusat. p.328.col.2.n.72

Furiosus vtrum in Maioratu succedere possit. pag. 92. col.1.num.21

Furiosus est capax successionis. p.92.col.1.n.22

Furiosus in Maioratu cui dignitas, seu iurisdictio annexa non est succedere potest. Ibid.col.2.n.23

Furiosus in Maioratu habente dignitatem seu iurisdictionem annexam succedere non potest. Ibid.n.24

Furiosus furore perpetuo & naturali non potest in Regno, seu alijs dignitatibus succedere. p.93.col.1.n.27

Furor naturalis & perpetuus excludit Primogenitum à Maioratus successione, non autem accidentalis. Ibid. col.2.num.30

Furor accidentalis & perpetuus ante regni successionem superueniens, vtrum excludat Primogenitum à Maioratus successione. Ibid.num.31

Furiosus habens dilucida interualla, non priuatur iure Primogenituræ. p.94.col.1.n.38

Furiosus mutus & Religiosus à Maioratus institutore ad eius successionem vocari possunt. pag. 100. col.2. num. 101

Furiosus, mente captus, vel phreneticus nec contractum, nec vltimam voluntatem facere possunt. p.263.col.1. num. 28

Furiosus, mente captus, vel phreneticus habentes dilucida interualla, tempore sanæ mentis Primogenium instituere possunt. p.263.col.1.n.29

Frater Maioratus possessoris qui aliquid percepit ex bonis ipsius Maioratus ratione alimentorum, non tenetur pro rata in tributis vel censibus Maioratus contribuere,

tribuere, sed id onus ad solum eiusdem possessorem expectat. p.171.col.2.num.9.

Frater Maioratus possessor tenetur fratres atque sorores inopes alere atque dotare. p.326.col.1.n.56

Frater possessor quantumcunque antiquissimi Maioratus tenetur fratres & sorores à primo institutore descendentes alere & dotare. Ibid.col.2.num 57

Frater dives tenetur fratres atque sorores inopes alere & dotare. Ibid.n.58

Frater Maioratus possessor tenetur sororem vterinam dotare, dummodo dos non excedat alimenta. p. 327. col.1.num.62

Frater Maioratus possessor nedum tenetur fratres aut sorores legitimos alere seu dotare vsque ad quantitatem alimentorum, sed etiam naturales. Ibid. col.2. num. 64

Frater Maioratus possessor non tenetur alere fratrum nec sororum filios, etiam mortuis parentibus. pag. 327.col.2.num.67

Frater Maioratus possessor non tenetur fratres vel sorores alere, si ipsi fratres, parentes, auos vel proauos diuites habeant qui illos alere possint. pag. 328.col. 1.num.68

Frater Maioratus possessor vtrum teneatur iterum dotare sororem quæ casu primam dotem amisit. p.333. col.1.num.26

Frater pro dotanda sorore quando possit alienare bona fideicommissi. p.492.col.2.n.6

Fraudes vel colluſiones inter litigãtes interueniſſe, qualiter probetur. p.505.col.2.n.9

Frequenter euenire ſolet vt Primogenia vni relicta alteri adiudicentur. in Præfatione.num.8

Fructus feudi qualiter inter hæredes vaſalli & dominum diuidantur. p.416.col.2.n.1

Fructus fideicommiſſi qualiter inter hæredem & fideicommiſſarium diuidendi ſint. Ibid.num.2

Fructus qualiter inter hæredes fructuarij & proprietarium diuidantur. Ibid.num.3

Fructus qualiter diuidantur inter hæredes Prælati ſeu beneficiati, vel penſionarij & Prælatum ſeu beneficiatum. Ibid.col.2.num.4

Fructus commendæ qualiter inter hæredes commendatarij & ſequentem commendatarium diuidendi ſunt. Ibid.num.5

Fructus qualiter inter hæredes mariti & vxorem diuidantur. Ibid.num.6.

Fructus qualiter inter hæredes Emphyteotæ, & dominum diuidantur. Ibid.num.7

Fructus qualiter inter emptorem & venditorem diuidendi ſunt. Ibid.num.8

Fructus qualiter diuidendi ſunt quando res ex pacto de retrouendendo retrahitur. Ibid.n.9

Fructuum feudi diuiſio potiùs ex mera voluntate quàm ex ratione à feudorum collectoribus facta fuit. Ibid. num.10

Fructus bonorum Maioratus vtrum ſequenti ſucceſſori à die delatæ ſucceſſionis præſtandi ſint, aut inter illum & hæredes vltimi poſſeſſoris pro rata diuidi debeant, latiſſimè diſcutitur. p.417.col.1.n.11

Fructus pignoris in ſortem computantur. pag.487.col. 1.num.7

Fructuarij ad Maioratus poſſeſſorem argui poteſt ex paritate rationis. Ibid.col.2.n.15

G

GEneralia duo quando concurrunt, illud quod eſt minùs generale habetur loco ſpeciei. pag. 502. col.1.num.30

Gothorum lex antiquiſſima citatur de Regni Hiſpaniarum ſucceſſione, & eius veritas diſſeritur. pag. 9. col.1. num.13

Gratia dicitur in formis ante literarum expeditionem. pag.246.col.2.num.53

Gratia habet tacitam conditionem, ſi literæ expediantur. Ibid.num.54

Gratia eo ipſo quòd conceditur per verbum fiat, perfecta eſt, nec requirit literarum expeditionem quoad eſſentiam, ſed tantùm quoad probationem. Ibid.n.55

Gratia quæ non continet aliquid perfectum, ſed datur ad aliquid faciendum, non poteſt executioni mandari niſi literis expeditis. p.247.col.1.n.57

Gratia conceſſa per verbum fiat non expirat morte concedentis. p.248.col.1.n.63

Gratia quæ non continet quid perfectum, ſed datur ad aliquid faciendum, morte concedentis expirat. pag. 248.col.1.num.64

Gratia ſeu priuilegium an acquiratur ignoranti ſaltim quoad exercitium. Ibid.col.2.n.68

Gratia ſeu priuilegium Principis non poteſt probari per teſtes, ſed per ſcripturam. p.252.col.1.n.8

Grauamen voti implementum vel aliam piam cauſam concernens tollitur de legitima filij, etiam ſi ea in re indiuidua conſiſtat. p.58.col.1.n.64

Grauamen ex legitima filij reijcitur, etiam ſi filio aliquid extra legitimam relictum ſit, in reſiduo verò ſuſtinetur. p.184.col.1.n.29

Grauamen conditionis caſualis vel mixtæ nedum reijcitur ex legitima filij in poteſtate, ſed etiam ex reſiduo. Ibid. num.30

Grauamen poteſt apponi filio in legitima ex eius conſenſu abſque iuramento. p.194.col.1.n.7

Grauamina Maioratus non ſuſpendunt vocationes, ſed poſt poſſeſſionem in vocatos tranſlatam adimplenda ſunt. pag.194.col.2.num.14. Niſi ex diſpoſitione inſtitutoris ante poſſeſſionis apprehenſionem implendum ſit. pag. 195. col.1. Quo caſu licet ex diſpoſitione legis poſſeſſio Maioratus transferatur in vocatum, tamen apprehenſio ſuſpenditur donec à ſucceſſore adimpleatur. Ibid.num.16

Grauamen delationis nominis & armorum in vtilitatem omnium ſucceſſorum tendit. p.311.col.2.n.17

Grauamen toleratur in alimentis in eo quòd metam illorum exceſſerit. p.319.col.2.n.12

Grauamen quodcunque poteſt apponi filio à patre in alijs bonis vltra legitimam. p.493.col.2.n.13

H

HAbilitas ad Maioratus ſucceſſionem tempore delatæ ſucceſſionis conſideranda eſt. p. 358. col. 2.num.16

Hebetior quiſque eſt in negotio proprio quàm in alieno. in Præfatione. num.7

Hæreditas vel in totum adiri, vel in totum repudiari debet. p.50.col.2.n.14

Hæreditas quæ aufertur alicui tanquam indigno ob delictum proprium, Fiſco deferenda eſt. pag.60. col.2. num.26

Hæreditas vtrum hodie poſſit dari iuri Maioratus in codicillis, ex eo quòd exæquata ſit ſolennitas teſtamentorum & codicillorum. p.243.col.2.n.28

Hæreditas iacens non poteſt dari vbi datur continuatio dominij ſeu poſſeſſionis. p.76.col.2.n.21

Hæredes non poterunt obijcere filio cauſam ingratitudinis poſt mortem patris, quando pater filium non exhæredauit, etiam ſi cauſam ingratitudinis ignorauit. pag.59.col.2.num.16

Hæredis institutio non reuocatur ex causa inimicitiæ vel ingratitudinis superuenienti, etiam si ea culpa hæredis processerit. p. 60. col. 1. n. 23

Hæres institutus ex causa indignitatis superuenienti ab hæreditate priuandus est. Ibid. n. 24

Hæredes poterunt reuocare Maioratum irreuocabilem ex causa ingratitudinis in vita institutoris contingenti, si illam institutor ignorauit vel sciuit, illum tamen reuocare non potuit. p. 61. col. 2. n. 37

Hæres lacerãs famam defuncti est hæreditate priuandus tanquam indignus. p. 63. col. 2. n. 45

Hæres grauatus tenetur satisdare fideicommissario, & primus fideicommissarius sequenti. p. 105. col. 1. num. 1

Hæres grauatus restituere in diem, vel sub conditione, tenetur computare in quartam fructus quos ante diem, vel pendente conditione percepit. p. 124. col. 2. num. 32

Hæres grauatus inuentarium non faciens perdit quartæ detractionem. Ibid. n. 33

Hæres directus nullus potest fieri ex dispositione contrahentis. p. 101. col. 2. n. 6

Hæres grauatus in fideicommissis succedit iure directo, cæteri autem obliquè. p. 101. col. 1. n. 1

Hæredes Maioratus possessoris qui res Maioratus locauit de euictione locationis non tenebuntur si Maioratus possessor durãte locatione mortuus fuerit. p. 139. col. 2. n. 8

Hæredes Maioratus possessoris mortui ante finitam locationem tenentur restituere conductori pretium locationis pro rata. Ibid. n. 10

Hæredes tenentur de euictione quando Maioratus possessor rem Maioratus tanquam liberam locauit. p. 9. col. 1. n. 11

Hæredes Maioratus possessoris vtrum teneantur de euictione quando Maioratus possessor rem Maioratus simpliciter locauit, nec dicendo eam esse liberam, nec Maioratui subiectam. Ibid. n. 13

Hæredes vltimi Maioratus possessoris possunt tollere ex ædificijs factis in rebus Maioratus omnia illa quæ sine damno ipsarum rerum tolli possunt. p. 166. col. 1. num. 16

Hæredes vltimi possessoris Maioratus tenentur reficere omnia quæ tempore mortis eiusdem in rebus Maioratus deteriorata inuenta fuerint. p. 169. col. 1. n. 1

Hæredes Prælati tenentur reficere omnia quæ sua culpa in rebus episcopatus deteriorata sunt. Ibid. n. 2

Hæres ad instantiam fideicommissarij tenetur facere inuentarium. p. 172. col. 1. n. 1

Hæres tenetur reddere rationem fideicommissario. Ibid. num. 2

Hæredi respectu sequentis fideicommissarij remitti potest inuentarij confectio. p. 174. col. 2. n. 14

Hæredis institutio in schedula simplici ad quam testator se retulit, fieri potest. p. 252. col. 2. n. 12

Hæres scriptus quis dicatur. p. 433. col. 1. n. 45

Hæres alienantis non potest rerum Maioratus alienationem reuocare. p. 446. col. 2. n. 17

Hæres non excluditur ab alienatione bonorum Maioratus reuocanda, nisi solùm pro hæreditaria portione. p. 447. col. 2. n. 23

Hæres qui inuentarium confecit excluditur à reuocatione alienationis bonorum Maioratus vsque ad valorem bonorum quæ ex hæreditate ad illum peruenerint. p. 447. col. 2. n. 24

Hæres alienantis non potest reuocare alienationem rerum feudalium si inuentarium fecerit. p. 448. col. 1. num. 25

Hæres facto inuentario excluditur à rerum Maioratus vendicatione, etiamsi nihil sibi præter legitimam supersit. Ibidem num. 26

Hæres excluditur à rerum Maioratus vendicatione, etiam quando defunctus de euictione non tenebatur. Ibidem. n. 18

Hæres grauatus de restituenda hæreditate potest ante eius restitutionem compromittere etiam in arbitratorem. p. 507. col. 2. n. 2. & p. 508. col. 2. n. 14

Hypotheca cum prælatione vt competat, quæ requirantur. p. 71. col. 1. n. 23

Hispanorum Primogenia fideicommissis perpetuò familiæ relictis similia esse, & in quibus hæc inter se differant. p. 2. n. 7

Hispani potius quàm alij Regum exempla sectantur. p. 11. col. 2. n. 23

Hispanorum Primogenia reuocabilia in contractu instituta, nec sunt contractus nec vltimæ voluntates, nec legata, nec fideicommissa, sed tertiam speciem constituunt, quamuis habeant vim legati ac fideicommissi atque vltimæ voluntatis. p. 82. col. 1. n. 13

Hispanorum Primogenia reuocabilia ex contractu instituta quoad ordinationem contractui æquiparantur, quoad effectus autem vltimæ voluntati. Ibid. n. 17

Hispanorum Maioratus ex propria natura nullam in se publicam dignitatem continent. p. 89. col. 2. n. 4

Hispanorum Primogenia in his in quibus fauorabilia iudicantur interpretationem comprehensiuam ac etiam extensiuam recipiunt. p. 126. col. 2. n. 7

Hispanorũ Primogenia quandoque à lage, nonnunquam ab homine, interdum etiam à consuetudine seu præscriptione deriuantur. p. 187. col. 1. n. 1

Hispanorum Maioratus varia scripsit Illustrissimus. D. Didacus Couarruuias. in Præfatione. n. 24

Honoratus fauore incidenti vtrum eius respectu grauari possit. p. 203. col. 2. n. 16

Honoris ac dignitatis familiarum conseruatione agitur in Maioratibus. p. 89. col. 1. n. 3

I

Ignorantia faciliùs toleratur in successione Maioratus minore vel muliere cum aliqua prohibitis contrahere. p. 306. col. 2. n. 33

Immemorialis præscriptio est quasi alterum ius quod mutari non potest. p. 190. col. 1. n. 21

Immemorialis consuetudo potentior est priuilegio. Ibid. num. 20

Immemorialis præscriptio non solùm centum annos, sed etiam mille atque tempus infinitum comprehendit. p. 231. col. 1. n. 46

Immemorialis præscriptio interruptione non eliditur. Ibib. n. 47

Immemorialis præscriptio centenaria præscriptione potentior est. Ibid. col. 2. n. 48

Immemorialis præscriptio vtrum deficiat dato eiusdem præscriptionis initio. Ibid. n. 49

Immemorialis præscriptio deficit, si constet memoriam extare intra centum annos, secus autem si constet vltra centum annos memoriam extare, qualiterq; hoc intelligendum sit. Ibid. n. 50

Impeditus non videtur qui facilè impedimentum tollere potest. p. 516. col. 2. n. 8

Impensam factam in funere vltimi possessoris vtrũ Maioratus successor soluere teneatur. p. 73. col. 1. n. 33

Imperator quamuis sit super caput iuris ciuilis, est tamen sub pedibus iuris gentium. p. 358. col. 2. n. 17

Imperatores plures simul Imperium Romanũ interdum administrarunt. p. 350. col. 2. n. 24

Imperator concedens feudum in Italia, videtur illud secundum

cundum consuetudinem Italiæ concessisse: si autem illud concedat in Germania, secundum consuetudinem Germaniæ censetur concedere. p.95.col.1.n.50

Imperfectio debet esse totalis, vt quis à Maioratus successione excludatur. p.94.col.2.n.39

Impossibile de facto reputatur quod Princeps de facili non solet concedere. p.303.col.2.n.11

Impugnans transactionem reddere debet quod pro ea accepit, vt audiatur. p.296.col.2.n.32. & quando cogatur soluere pœnam promissam. pag.298. col.1. num.44

Incapax pro mortuo reputatur. p.60.col.2.n.29

Inclusio vnius personæ nô inducit exclusionem alterius, quando inclusio ob maiorem frequentiam facta fuit. p.376.col.1.n.35

Incrementum latens aut patens naturaliter in rebus Maioratus contingens ipsi Maioratui cedit. pap. 10. col.2.num.17

Indefinita æquipollet vniuersali qualiter intelligatur. p. 108.col.2.num.27

Infamis infamia iuris aut facti non repellitur à Maioratus successione. p.90.col.1.n.7

Infames ad dignitates non ascendunt. Ibid.num.8

Infamis in Regno succedere non potest. Ibid.num.9

Infamis repellitur à feudi successione. Ibid.n.10

Infamis retinet iura successionis actiuæ & passiuæ. Ibid. col.2. num.11. Nisi infamia reddat illum intestabilem seu successionis incapacem. num.12

Infamis est capax iurisdictionis eidem in consequentiam successionis prouenientis. Ibid.num.13

Infamis non potest in Curia morari, nec videre faciem Principis. p.92.col.1.n.19

Infamia leuis non repellit ab obtentione feudi, nec dignitatis. Ibid.num.20

Infans seu pupillus proximus infantiæ non poterunt facere Primogenium etiam cum tutoris authoritate. p.250 col.1.num.10

In feudis obseruant diuersæ prouinciæ diuersas consuetudines. p.95.col.1.n.49

Ingressus Religionis factus à constituto in extremis non excludit substitutum, si constat in substituti fraudem factum fuisse. p.214.col.2.n.29

Iniuria mortuo fieri potest ac si esset viuus. pag. 157. col.2.num. 38

Insinuatio vtrum in scriptura Maioratus quingentos solidos excedenti necessaria sit. p.253.col.1.n.14

Insinuatio in donatione ob causam necessaria non est. Ibid.num.16

Insinuatio necessaria non est in Maioratibus, vbi grauamen armorum & nominis apponitur. Ibid. col. 2. num.18

Insinuatio in legitimæ assignatione non requiritur. pag. 254.col.1.n.19

Insinuatio non requiritur in Maioratu cuius redditus quingentos solidos non excedat. p.254.col.1.n.20

Instantia cœpta cum Maioratus possessore transit in sequentes ipsius Maioratus successores. pag. 505. col. 1.num.6

Institutio Maioratus in qua masculi vocantur censetur facta ob agnationis conseruationem. pag.374.col.2. num.26

Institutio Maioratus ex qua vocantur masculi de masculis descendentibus ex masculis & non de descendentibus ex fœminis intelligenda est. p. 377. col.2. num.45

Institutor Maioratus censendus est sibi proximiores cæteris anteferre. p.382.col.1.n.69

Institutio Maioratus ex Regia facultate facta etiam omnino irreuocabilis effecta reuocari poterit, si in Regia facultate dicitur quòd post institutionem ab ipso institutore liberè valeat reuocari. p. 465.col.2. num.78

Institutor Primogenij ex facultate Regia, seu ex legibus Regijs vtrum teneatur in foro conscientiæ inter filios eligere digniorem. p.118.col.2.n.59

Instituens hæredem coram septem testibus vtrum censeatur facere testamentum si profiteatur se facere codicillum. p.244.col.1.n.29

Institutor Maioratus qui ex Regia facultate illum instituit, vtrum in personarum vocatione teneatur seruare ordinem traditum à lege 27. Tauri. pag. 286. col.1.num.11

Institutor Maioratus potest prohibere ne vsusfructus transeat in Fiscum viuente possessore. p. 519. col.2. num.15

Institutio Maioratus ob conseruationem agnationis expressè facta ad fœminarum exclusionem de casu ad casum ex identitate rationis extendenda est. p. 372. col.1.num.1

Instituta veteris testamenti in Primogenitura potiùs ætatis prærogatiuam quàm cæteras qualitates sequuntur. p.219.col.1.n.62

Institutio incapacis habetur pro non scripta. p. 60.col. 2. num.29

Institutio Maioratus secundum patriæ consuetudinem interpretanda est. p.74.col.1.n.1

Institutus in quota hæreditatis hæres directus est. pag. 101.col.2.num.8

Institutus in re certa quando loco hæredis habeatur. Ibid.num.9

Institutus hæres post mortem primi hæredis non succedit iure directo, sed per fideicommissum. Ibid.n.11.

Institutus in re certa dato cohærede vniuersali quartam non detrahit. p.121.col.2.n.22

Institutus in re certa non dato cohærede, hæredis vniuersalis vicem obtinet, quod etiam hodie iure Regio considerato procedit. Ibid.num.23

Institutiones Primogeniorum vtrum quoad ius fori ac poli securæ sint. p.179.col.1.n.1

Institutio filij facta sub conditione casuali vel mixta, vtrum hodie omnino nulla sit, an quoad legitimam reiecta conditione sustineatur. p.183.col.1.n.23

Institutor Maioratus potest vigore Regiæ facultatis Primogenium in persona filiæ relicto filio masculo instituere. p.212. col.1.n.6

Institutor Maioratus in quacunque libera eligendi facultate non est censendus de dolosa cogitasse. p.213. col.1.num.15

Institutio atque legatum, seu fideicommissum pretio interueniente fieri non potest. p.215.col.1.n.36

Institutor Maioratus potest prohibere ne commoditates transeant in Fiscum viuente possessore, successionem Maioratus in sequentem successorem transferendo. p.519.col.2.n.16

Institutor Maioratus non potest disponere, vt commoditates rerum Maioratus non transeant in Fiscum durante vita possessoris. p.521.col.1.n.14

Institutio pretio facta nulla est, siue pretium ab instituto, siue ab alio eo ignorante datum fuerit. pag.216. col.1.num.43

Instituens ex propriis bonis Maioratum cui iurisdictio annexa est potest in foro poli eligere dignum prætermisso digniori. p.220.col.1.n.68

Institutor Maioratus qui ad successionem Maioratus elegit indignum, vel dignum prætermisso digniori, vtrum ad restitutionem teneatur. p.221.col.1.n.72

Institutor Maioratus qui habet Regiam facultatem ad illum instituendum, vtrum si illum simpliciter instituat,

tuat, censeatur vti Regia facultate. p. 220. col. 1. n. 69
Institutio spurij facta sub conditione si Princeps illum legitimauerit, valida est. p. 244. col. 2. n. 40
Institutio hæredis facta in codicillis obliquatur vt valeat iure fideicommissi. p. 258. col. 2. n. 38
Instituens Primogenium prospicere debet ne conditiones turpes & iniustas apponat, & honestas omittat. p. 293. col. 1. n. 1
Institutio Maioratus simpliciter sumpta nec est conditionalis nec pura, resoluenda tamen sub conditione. Ibid. col. 2. num. 6
Institutor Primogenij an possit astringere successores vt iureiurando promittant se conditiones seruaturos, an hoc tanquam turpe reijciatur. p. 298. col. 1. n. 44
Institutor Primogenij an possit statuere quòd si successor crimen læsæ Maiestatis vel Sodomiæ cõmiserit, præambula hora transeat ad successorem Primogenium ita vt Fiscus à confiscatione excludatur. p. 300. col. 2. num. 57
Institutor Maioratus nullam clausulam potest apponere quæ impediat facultatem Regiam alienandi bona ex causa legitima. p. 476. col. 1. n. 36
Instinctus naturalis quo ad aliquid faciendum astringimur, proprium ius naturale est. p. 182. col. 1. n. 17
In testamento idem est dicere vniuersa bona, ac si dicatur vniuersa hæreditas, quamuis in contractu hæc nimis diuersa sint. p. 66. col. 2. n. 5
Intestatus mori non dicitur qui etiam si vellet non posset facere testamentum. p. 393. col. 2. n. 3
Interdictum adipiscendæ potest intentare Maioratus successor pro consequenda actuali & corporali detentione. p. 421. col. 1. n. 2
Interdicta recuperandæ & retinendæ etiam competunt Maioratus successori. p. 426. col. 2. n. 6
Interdicta adipiscendæ, recuperandæ atque retinendæ possunt à successore Maioratus diuersis temporibus cumulari. Ibid. num. 7
Interdictum quorum bonorum habet annexam proprietatis causam. p. 428. col. 1. n. 11
Intellectus Claudij ad l. quia perinde. §. restituta. ff. ad Trebellia. reijcitur. p. 153. col. 1. n. 10
Inuentarium facere tenetur astrictus ad rationem reddendam. p. 173. col. 1. n. 3
Inuentarium non conficiens perdit Falcidiæ atque Trebellianicæ detractionem. p. 174. col. 2. n. 11
Inuentarij confectio vtrum ab institutore Maioratus possessori eiusdem remitti possit. Ibid. num. 12
Inuentarij confectio vtrum vsufructuario remitti possit. Ibid. num. 13. & num. 15. 16
Inuentarij confectio tutori remitti potest. p. 174. col. 2. num. 15
Inuentarij remissio quid operetur. p. 175. col. 2. n. 17
Ioannes Lupus de Palatios Rubios refert se fecisse tractatum de Maioratibus, qui non inuenitur. in Præfatione. num. 27
Is qui dominium restrictum ad vitam habet, potest ad officia secularia præsentare. p. 159. col. 1. n. 3
Iudex ex causa non potest terminum restringere quando lapso termino imponitur pœna priuationis. pag. 311. col. 2. num. 19
Iudicialis inquisitio generis mulierum in contrahendis matrimonijs reprobatur. p. 306. col. 2. n. 34
Iudicium proprietatis pro bonis Maioratus in eo Regio conuentu tractandum est in cuius districtu maior pars bonorum Maioratus inuenitur. pag. 438. col. 1. num. 73
Iudicium proprietatis tractandum erit in Regio Conuentu, in cuius districtu est caput bonorum Maioratus etsi alibi maior pars bonorum Maioratus sita sit. Ibid. num. 74
Iudicium agitari potest pro legatis annuis futuris quorum dies nondum cessit. p. 439. col. 1. n. 1.
Iudicium cœptum super re de futuro valet si pendente iudicio lis superueniat. Ibid. num. 4.
Iudicium non potest fundari ita vt ex post facto iudicium ipsum possit esse inane & frustratorium. Ibid. col. 2. num. 10
Iudicium super Maioratus successione viuente possessore intentatum ex pluribus causis potest inane reddi. Ibid. num. 12
Iudicium super iure conditionali ante euentum conditionis fundari non potest. p. 440. col. 1. n. 13
Iudicium super remedio. l. si contendat. ff. de fideiuss. seu. l. diffamari. C. de ingen. & manum. vtrum sustineri valeat absque diffamationis summaria cognitione. p. 442. col. 2. num. 31
Iudicium viuente possessore super Maioratus successione ventilari potest ex dolo vel dissipatione possessoris. Ibid. num. 32
Iudex quando possit cogere partes ad compromittendum. pag. 511. col. 2. n. 30
Iure Diuino Primogenitis plures prærogatiuæ competebant. pag. 8. num. 3
Ius gentium vnicum est, nec in primæuum ac secundarium distingui solet. pag. 8. num. 5
Iura feudalia quæ non sunt contra ius commune ad materias non feudales ex rationis paritate trahi possunt. p. 47. col. 1. n. 6
Ius Primogenituræ an iure hæreditario deferatur. pag. 49. col. 1. num. 1
Iurisconsultus non verba sed effectum considerare debet. p. 51. col. 2. n. 19
Ius Regni, Ducatus, Marchionatus, Comitatus seu Baroniæ non transit in Monasterium, sed potiùs ad hæredes sanguinis defertur. p. 98. col. 1. n. 81
Ius quartæ detrahendæ in primo hærede consumitur, nec ad vlteriores progreditur. p. 123. col. 2. n. 30
Ius vsusfructus potest esse apud vnum, & apud alium facultas fructuum percipiendorum. p. 136. col. 2. n. 11
Ius præsentandi est fructus iuris patronatus. pag. 151. col. 2. num. 2
Ius patronatus vtrum transeat in fideicommissarium. p. 151. col. 1. num. 5
Ius Patronatus ad hæredes iure hæreditario non defertur. Ibid. num. 6
Ius Patronatus transit in quemcunque hæredem etiam extraneum. Ibid. col. 2. n. 7
Ius Patronatus potest alienari titulo vniuersali. Ibid. num. 8
Ius sepulchrorum transit ad hæredes etiam extraneos. Ibid. num. 9
Iura sepulchrorum à iure Patronatus in pluribus differunt. p. 153. col. 1. n. 11
Ius sepulchrorum non potest ad alium quàm ad hæredem transire. Ibid. num. 12
Ius Regiæ potestatis non potest dici radicitum ante delatam successionem. p. 93. col. 2. n. 32
Ius Primogenituræ in Hispanorum Primogenijs cedi, vendi, seu renuntiari non potest in præiudicium sequentium successorum. p. 44. col. 2. n. 45
Ius sepulchrorum non transit in Fiscum. pag. 153. col. 2. num. 15
Ius Patronatus non potest legari, fideicommitti, cedi, ac donari pio loco absque licentia Episcopi, & etiam Laico Episcopi licentia interueniente. Ibid. n. 13
Ius sepulchrorum permutari non potest, ius autem patronatus sic. Ibid. num. 14
Ius sepulchrorum non potest ex diuisione vni ex hæredibus

bus assignari, ius autem patronatus sic. Ibid. col. 2. num. 16
Ius sepulchrorum non transit in emptorem vniuersalem hæreditatis. Ibid. num. 17
Ius patronatus transit ad illum ad quem vniuersa hæreditas transfertur. Ibid. num. 18
Ius patronatus commodum etiam pecuniarium in se continet. p. 154. col. 1. n. 21
Ius patronatus transit cum vniuersa hæreditate vendita vel donata. p. 155. col. 1. n. 25
Ius patronatus transit cum vniuersa hæreditate confiscata etiam à iudice laico. Ibid. n. 26
Iure patronatus confiscato non potest Fiscus præsentare, sed Ecclesia debet libera remanere. p. 155. col. 2. num. 27
Ius patronatus transit in emptorem portionis hæreditariæ. p. 156. col. 1. n. 28
Ius patronatus bonis Maioratus annexum semper transit in Maioratus successorem. Ibid. col. 2. n. 29
Iuris patronatus, anniuersarijs ac contractibus censualibus & libellarijs ad Hispanorum Primogenia qualiter procedat argumentatio. p. 48. col. 1. n. 10
Ius patronatus hæreditarium potest à patre vni ex filijs iure Maioratus prælegari. p. 156. col. 2. n. 30
Ius patronatus iure Maioratus competens iure sanguinis non potest à patre filio Primogenito iure Maioratus assignari. Ibid. num. 31
Ius patronatus iure Maioratus competens nunquam transit in maritum, sed apud vxorem remanet. Ibid. num. 32
Ius quod erat penes Maioratus institutorem in sedilibus seu banchis Ecclesiæ, vtrum transeat ad eiusdem Maioratus successorem. p. 157. col. 1. n. 34
Ius sepulchrorum vtrum transeat in Maioratus successores. Ibid. num. 35
Ius naturale non eget aliqua lege seu constitutione scripta. p. 182. col. 1. n. 18
Ius patronatus & alia iura quæ non possunt transire in hæredem extraneum, non possunt transire in Fiscum ex confiscatione. p. 518. col. 1. n. 2
Ius competens alicui poterit petere quòd declaretur sibi competere. p. 439. col. 2. n. 7
Ius variatur in æquiparatis ex diuersitate rationis. pag. 19. col. 1. num. 15
Ius naturale non efficitur ciuile ex eo quòd aliqua lex ciuilis ad ipsum quod lege naturali introductum erat disponit. p. 182. col. 2. n. 20
Ius succedendi & ius rumpendi se habent tanquam connexa in actu & priuatione. p. 264. col. 1. n. 43
Ius Primogenituræ extra Hispaniam in pluribus prouincijs tam ex bonis mobilibus quàm ex immobilibus constare solet. p. 270. col. 1. n. 1
Ius Primogenituræ in Hispania ex solis bonis immobilibus constat. Ibid. num. 2
Ius Diuinum fœminæ iura successionis deferebat masculo eiusdem gradus & lineæ deficiente. pag. 364. col. 1. num. 1
Ius naturale potentius est iure Principatus. pag. 358. col. 2. num. 18
Iura quæ circa fœminarum successionem aliquid disposuerunt enarrantur. p. 364. col. 1. n. 2
Ius Primogenituræ non debet exire ex illa linea in quã semel intrauit. p. 390. col. 1. n. 32
Ius Primogenituræ transmitti potest. Ibid. col. 2. n. 38
Ius in potentia & spe acquisitum à parente, sufficit vt filius possit eius personam repræsentare. pag. 393. col. 2. num. 4
Ius repræsentandi in hæreditate ascendentium descendentibus in infinitum concessum est. p. 394. col. 1. n. 5
Ius conditionale potest in iudicium deduci ante euentum conditionis, si chirographum debiti deletum sit. pag. 439. col. 1. num. 3
Iura remedia superuacanea non admittunt. pag. 439. col. 2. num. 11
Iuramentum vtrum faciat Maioratum irreuocabilem. p. 460. col. 1. num. 55
Iuramentum sequitur naturam contractus. Ibid. n. 56
Iuramentum cum pacto de ratum habendo, vel non contraueniendo, an faciat Maioratum irreuocabilem. Ibid. col. 2. num. 57
Iure communi acquisita difficilius auferuntur, quàm quæ ex priuilegio. p. 474. col. 2. n. 26
Iura libertorum & alia iura quæ non possunt transire in hæredes extraneos, ex crimine læsæ Maiestatis Fisco adiiciuntur. p. 521. col. 1. n. 30
Iura libertorum ex crimine læsæ Maiestatis non confiscantur. Ibid. col. 2. n. 32
Iurisdictio non capitur ab eligente, sed à domino confirmante. p. 160. col. 1. n. 10
Iurisdictio gabellæ seu tertiæ in bonis Maioratus à possessore acquisitæ non efficiuntur ipsius Maioratus. p. 164. col. 1. n. 6
Iurisdictio ordinaria non potest ab alio, quàm à Principe, siue à lege concedi. p. 252. col. 2. n. 12
Iurisperitorum dispositiones maiora iurgia generare solent, & quæ sit huius rei causa. in Præfatione. nu. 6
Ius reuocandi donationem ob ingratitudinem non transit ad hæredes donantis, nec datur contra hæredes donatarij. p. 524. col. 1. n. 44
Iuris Canonici permissio à peccato non liberat, quando id à iure Canonico non disponitur, sed solùm permittitur, vt maiora inconuenientia vitentur. pag. 217. col. 2. num. 55
Iustitia commutatiua nec distributiua non violatur in bonorum patrimonialium distributione, si ea à vero domino fiat. p. 218. col. 2. n. 60
Iusta ratione à maioribus traditum est Regnum Castellæ Regno Legionis in armorum delatione præferri. p. 314. col. 2. num. 40

L

Landemium quod debetur ex alienatione rerum censualium vel Emphyteoticarum pertinet ad Maioratus possessorem. p. 147. col. 2. n. 12
Lata culpa in libera commissione excepta non videtur. p. 213. col. 1. n. 19
Legatum ex inimicitijs superuenientibus reuocatum, non validatur etiam si testator inimicitias sciuerit, fecerit codicillum, nec legatum reuocauerit. p. 62. col. 2. num. 41
Legatarius qui post mortem testantis cum vxore eiusdem concubuit, perdit legatum. p. 63. col. 2. n. 47
Legatarius portionis hæreditariæ habetur loco hæredis, etiam alio hærede vniuersali instituto. p. 67. col. 1. num. 7
Legatum factum militiæ cantoris factum muto, seu cursoris factum debili, nullum est. p. 98. col. 2. n. 88
Legatarius vel fideicommissarius quartam non detrahit nisi in duobus casibus. p. 124. col. 1. n. 31
Legatum factum cognatis, de cognatis testatoris intelligendum est. p. 406. col. 2. n. 9
Legatum familiæ relictum solum conceditur his qui tempore mortis testantis nati sunt. p. 45. col. 1. n. 4
Legatum reuocatur eadem solennitate quæ est necessaria in testamento, codicillo, vel qualibet alia vltima voluntate. p. 65. col. 1. n. 56
Legati substantiam non mutat causa fauore legatarij adiecta.

iecta.p.129.col.2.n.8

Legare cognatis seu agnatis idem est ac si legetur agnationi seu cognationi.p.32.col.2.n.26

Legatum perdit qui post mortem defuncti ingratitudinis causam committit.p.63.col.2.n.44

Lex 46. Tauri loquens de ædificijs in rebus Maioratus factis habet locum in Maioratu absque Regia facultate instituto, atque in Patronatibus & anniuersarijs iure Maioratus institutis.p.6.& 7.n.27

Leges in Maioratibus loquentes vtrum procedant etiam in regno.p.15.col.1.n.24

Lex semper intelligenda est secundum Rubricam sub qua situatur.p.84.col.2.n.28.

Lex præferens Primogenitum secundo genito non est interpretanda contra publicam vtilitatem. p. 92. col.2.n.26

Legis virtus conseruatur, quamuis id quod in ea disponitur nunquam contingat.p.96.col.1.n.62

Lex tutor qui repertorium in tutore loquens, vtrum ad alias personas ad rationem reddendam astrictus extendi debeat.p.174.col.1.n.9

Lex ciuilis seu Canonica si iusta sit, etiam in foro conscientiæ seruanda erit.p.180.col.1.n.7

Lex naturalis non eget promulgatione. p. 182. col. 1. num.19

Leges Regiæ plurimum restringunt Principis potestatem cum tertij præiudicio.p.242.col.1.n.25

Lex Principis facta ad bonum publicum, quæ genericè disponit, nec de Clericis aliquam mentionem facit, indistinctè tam Clericos, quàm laicos comprehendit, nisi Clericis præiudicialis sit.p.282.col.2.n.82

Leges quæ in Primogeniorum institutione apponuntur, vtrum veræ conditiones sint, an modum tantùm inducant.p.293.col.1.n.2

Leges seu conditiones appositæ in Maioratu simpliciter sumpto modum tantùm, non conditionem inducunt. Ibid.n.3

Leges seu conditiones Maioratus si non seruentur non resoluitur institutio ipsius Maioratus, sed successores ad earum implementum astringendi sunt. p. 293. col.2.n.8

Leges seu conditiones quæ communiter in Maioratibus apponuntur censentur modi, nisi alia adiungantur quæ potiùs ad conditionem quam ad modum referri debeant.p.294.col.1.n.11

Lex correctoria reducens nos ad terminos iuris antiqui non est ideò fauorabilis iudicanda.p.367. col. 2.n.25

Lex 2.tit.15.parti.2.in Regni successione præferens nepotem patruo, ad quæcunque alia Primogenia extendenda est.p.386.col.1.n.5

Legem Partitarum non solùm in Regni successione, sed in alijs Primogenijs disponere, pluribus rationibus probatur.Ibid.n.6

Leges Tauri declaratoriæ, non iuris correctoriæ censendæ sunt.p. 388.col.2.n.24

Leges Partitarum & Tauri non tam proximitatem quàm lineam rectam Primogenitorum considerauerunt.p.392.col.1.n.51

Leges Partitarum & Tauri in neptis aduersus patruum prælatione ius commune sequutæ fuerunt. Ibid.col.2. num.53

Lex 40. Tauri quæ concedit transuersalibus ius repræsentationis, vtrum procedat in his transuersalibus qui à primo instituore non descendunt. p.394. col.2.n.9

Leges Partitarum frequenter Azonis opiniones sequi solent.p.398.col.2.n.22

Lex 45. Tauri quid vltra l.7. tit.4. part.5. disposuerit. p.421.col.2.n.5

Lex 45.Tauri quid vltra Galliæ & Italiæ statuta disponat.Ibid.n.7

Lex 45.Tauri in quibus deuiet à iure communi nostri Regni.p.422.col.1.n.10

Leges Pandectarum & Imperatorum in his Regnis non tanquam leges, sed tanquam dicta sapientum accipendæ sunt.Ibid.n.11

Lex 45.Tauri potuit disponere, quòd possessio ciuilis & naturalis in Maioratus successorem transferatur, etiam tertio possidente.p.422.col.2.n.15

Lex generaliter disponens non comprehendit minores nec priuilegiatos.p.436 col.2.n.65

Lex Romanorum inter liberos & ingenuos seu patronos, vt plurimum casus formare solent.p.441.col.2.n.24

Leges ciuiles actui aliàs à iure Canonico prohibito pœnam adijcere.p.332.col.1.n.11

Leges Regni antiquæ de Maioratibus non loquuntur. in Præfatione.n.20

Leges Taurinenses fuerunt primæ quæ de Maioratibus Hispaniæ meminerunt.in Præfatione.n.22

Leges de crimine læsæ Maiestatis loquentes non priuant filios iure Primogenituræ iam sibi saltem in spe competenti tempore criminis commissi. p.519.col.1.n.12

Legis 45.Tauri remedium circa translationem dominij ac possessionis competit ei qui in Maioratu absque Regia facultate instituto vocatus est.p.6.col.2.n.22

Legitimati censentur esse de familia, agnatione & cognatione Maioratus institutoris.p.26.col.1.n.44

Legitimatio spurij quem pater instituit sub conditione si legitimatus fuerit, valet etiam si post mortem parentis concessa fuerit.p.244.col.2.n.41

Legitimati ex rescripto Principis nihil differunt à legitimis.p.287.col.2.n.18

Legitimatis non potest relinqui nisi tantum quantum vni ex filiis legitimis cui minima portio relicta est.p.287. col.2.n.19.Quod procedit etiam in legitimatis ex rescripto Principis.n.20

Legitimatus per rescriptum, filijs legitimis existentibus, hodie non potest parenti succedere nisi in quinta bonorum portione.Ibid.n.21

Legitimatus per subsequès matrimonium in iure Primogenituræ succedit.p.288.col.1.n.23

Legitimus pro parte, & pro parte illegitimus quis esse non potest.p.349.col.1.n.14

Legitimati nihil differunt à legitimis. p. 357. col. 1. num. 1

Legitimati ad Hispanorum Primogenia admittendi non sunt.Ibid.n.3

Legitimati debent legitimis reuerentiam exhibere. Ibid. num.4

Legitimati non possunt dici legitimi ex proprietate vocabuli, seu considerato principio genituræ, sed potiùs ex priuilegio atque fictione.Ibid.num.5

Legitimatio est similis alchimiæ.Ibid.num.6

Legitimatus differt à legitimo, sicut imago ab illo quem repræsentat.Ibid. num.7

Legitimatus est similis medicato à percussionibus. Ibid. num.8

Legitimatus appellatione legitimi non comprehenditur vbi agitur de honore & beneficio.Ibidem n.9

Legitimatio Principis non potest tollere ius his quibus in legitimati defectum successio Maioratus deferenda est, nisi ea legitimatio citatis substitutis facta fuerit. p.358.col.1.n.10

Legitimatio simplex non sufficit ad hoc vt ex illa iuri substitutorum derogatum esse censeatur.p.359.col.2. num.24

Legitimatus ita vt succedat in eo quod illi pater relinquere voluerit, vel sine præiudicio venientium ab intestato, vtrũ excludat substitutum.p.361.col.1.n.38

Legitimatus per rescriptum qui tempore impetratæ legitimationis potuit ex subsequenti matrimonio legitimari, non excludet substitutum. Ibid. num. 39

Legitimatus non excludit substitutum, quando ipse substitutus est persona in maxima dignitate constituta, vel eques auratus, vel Ecclesia. Ibid. n. 40

Legitima alijs fratribus ex bonis liberis soluenda est vbi filius maior succedit iure Maioratus in oppidis sub titulo Ducatus, aut Marchionatus concessis. p. 77. col. 2. n. 29

Legitima filiorum simpliciter sumpta ex iure naturali procedit, quamuis eius quantitas iure positiuo taxata sit. p. 181. col. 2. n. 14

Legitima filiorum in quantum ad alimenta eorum necessaria est, ex iure naturali procedit: ideoque lege seu consuetudine aut reseripto tolli non potest. p. 182. col. 1. n. 16

Legitima filiorum potest tolli lege, seu consuetudine etiam quoad alimenta, si filius aliunde habuerit vnde se alere possit. p. 283. col. 1. n. 25

Legitima vtrum hodie titulo institutionis relinquenda sit. p. 319. col. 2. n. 14

Legitima ex iure communi atque Regio partitarum filijs titulo institutionis relinquenda est. Ibid. n. 15

Legitima ascendentium etiam titulo institutionis relinquenda est. Ibid. n. 16

Legitima etiam hodie titulo institutionis relinquenda est. p. 320. col. 1. n. 17

Legitima quibus rationibus titulo institutionis relinquenda est. Ibid. n. 19

Legitima aucta seu diminuta ex dispositione legis vel statuti, vtrū titulo institutionis relinquēda sit. p. 321. col. 1. n. 21

Læsio vltra dimidiam qualiter possit in venditione commoditatis rerum Maioratus ad vitam considerari. p. 134. col. 1. n. 42

Libera eligendi facultas non debet ad actum prohibitum, seu dolosum extendi. p. 213. col. 1. n. 16

Licentia data ab ascendentibus vt descendētes eorum qui liberis carent ex eorum legitima possint Primogenium instituere, non valet nisi in ea iuramentum interueniat. p. 199. col. 2. n. 50

Licentia in Maioratus institutione præcedere debet etsi quoad principalem dispositionem non requiratur, si ad conditiones vel alias qualitates eiusdem Maioratus necessaria sit. p. 246. col. 1. n. 50

Licentia semper præsumitur in casu dubij, quòd præcesserit Maioratus institutionem. Ibid. n. 51

Licentia vtrum sufficiat quòd per verbum fiat, si à Principe concessa fuerit ad hoc vt ex ea Maioratus institui possit, vel an requiratur literarum expeditio. Ibidem col. 2. n. 52

Licentia concessa ea lege vel statuto filio familiàs vt testari possit, intelligenda est absque præiudicio parentis quoad vsumfructum. p. 250. col. 2. n. 23

Licentia concessa Episcopo ad testandum, vtrum expiret primo condito testamento, vel possit Episcopus primo reuocato alterum facere. p. 290. col. 2. n. 45

Linea recta succedi semper debet in Maioratu sicut in Regno. p. 13. col. 2. n. 12

Linea vltimi possessoris omnibus alijs præferenda est, nec debet fieri transitus de ea ad alias vsquequo omnes ex illa descendentes finantur. p. 366. col. 1. n. 14

Linea recta Primogeniorum semper censetur vocata in Primogenij successione in infinitum. p. 389. col. 2. num. 29

Linea illius qui semel ius Primogenituræ acquisiuit, cæteris præferenda est, nec est admittendus alius, donec deficiant omnes qui ex illa processerunt. Ibid. n. 30

Linea quòd non possit incipere nisi ab illo qui successionem acquisiuit, qualiter intelligendum sit. p. 390. col. 1. n. 34

Linea vltimi possessoris à linea Primogeniti distinguitur. Ibid. n. 35

Lis à Maioratus possessore dolosè, vel negligenter persequuta sequētibus successoribus non præiudicat. p. 505. col. 2. n. 7

Lis cœpta à Maioratus successore viuente eiusdem Maioratus possessore, vtrum sequentibus præiudicium asferat. p. 506. col. 2. n. 11

Locatio ad longum tempus alienatio est. p. 140. col. 2. num. 17

Locatio commoditatis rerum Maioratus mortuo locante finitur. p. 142. col. 1. n. 26

Locatio ad longum tēpus rerum Maioratus facta, vtrum omnino vitietur, an per tempus permissum valida sit. Ibid. nu. 28

Locatio ad longum tempus quæ sit. p. 144. col. 1. n. 29

Locatio ad modicum tempus facta potentiori dicitur alienatio, sicut & illa quæ ad longum tempus fit, & qualiter hoc intelligendum sit. Ibid. n. 30

Locus in quo mortuus sepultus est absque authoritate Episcopi hodie potest alienari. p. 157. col. 2. n. 39

Locum tenens vtrum mortuo correctore possit excercere iurisdictionem, vel an iurisdictio deuoluatur ad ciuitatem. p. 159. col. 2. n. 7

Longinquitas domicilij possessoris Maioratus an sit legitima causa concedendi facultatem alienādi rem Maioratus ad subrogationem faciendam in locō domicilij. p. 480. col. 2. num. 16. & 18. & p. 481. col. 1. n. 19

Lucratur satis qui suæ voluntati obsequitur. in Præfatione. p. 480. col. 1. n. 10

M

Magistratus à Maioratus possessore creati, vtrum eius morte expirent. p. 159. col. 1. num. 4

Magistratus ad beneplacitum creatus expirat morte constituentis, nisi à Principe creatus fuerit. Ibid. n. 5

Magistratus qui morte Maioratus possessoris expirauit, an vti possit iurisdictione vsque ad aduentum successoris, vel ea vti debeat Concilium oppidi. Ibid. col. 2. num. 6

Magnitudo Regni Castellæ vetustati Regni Legionis præfertur. p. 315. col. 1. n. 41

Maioratuum causæ sunt aliarum omnium difficillimæ ac frequentissimæ. in Præfat. num. 1

Maioratus pro iure Primogenituræ frequenter solet vsurpari. p. 2. num. 2

Maioratuum & fideicommissorum conuenientia in quibus consistat. pag. 3. num. 8

Maioratus & fideicommissa in pluribus differunt. pag. 3. num. 14

Maioratus vt in plurimum verbis præceptiuis ordinantur. pag. 4. num. 11

Maioratus non potest dici præcisè fideicommissum esse. pag. 4. num. 15

Maioratus diffinitiones traditæ à Roderico Suarez, & alijs taxantur. pag. 5. num. 21

Maioratus vera diffinitio assignatur. pag. 6. num. 22

Maioratuum quidam propriè, quidam verò impropriè esse solent. pag. 6. num. 23

Maioratus absque Principis facultate verus Maioratus est. pag. 6. num. 25

Maioratus à diuino instituto quodammodo originem trahunt. pag. 8. num. 2

Maioratus à iure etiam naturali originem trahunt. pag. 8. num. 4

Maioratus à iure gentium descendit. Ibid.num.5
Maioratus Hispanorum à iure etiam Canonico, ciuili & consuetudinario deriuantur. p.8.col.2.n.6
Maioratus Hispaniæ ab ipso Hispaniarum Regno deriuantur. Ibid.num.7
Maioratus obseruatio in Regni successione à Rege Pelagio principium sumpsit. pag.9.num.11
Maioratuum causæ vsque ad legum Taurinensium publicationē in hoc Regno iudicabātur illis legibus quæ ad Regni successionem erant statutæ.p.11.col.1.n.19
Maioratus instituendi forma, seu facultas ad illum instituendum in partitarum legibus non inuenitur. Ibid. num. 20
Maioratus indiuiduus est sicut Regnum. p.13.col.1.n.6
Maioratus iure sanguinis, non iure hæreditario sicut Regnum defertur. Ibid.col.2.n.11
Maioratus & Regni successio semper ad proximiores defertur. Ibid.num.13
Maioratum instituens bona velle in propria familia perpetuò conseruare censendus est. p.19.col.1.n.13
Maioratus institutio in rem,non in personam dirigitur, ideóque semper perpetua censenda est. p. 20. col.1. num. 22
Maioratus institutio non simpliciter & absolutè, sed fauore certarum personarum facta, vtrum supergrediatur personas nominatas.p.23.col.1.n.31
Maioratus dispositio vtrum extendatur vltra personas nominatas nedum in descendentibus, sed etiam respectu transuersalium.p.24.col.2.n.37
Maioratus successio non solùm in descendentibus primi institutoris, sed etiam in collateralibus perpetua esse debet. p.25.col.1.n.39
Maioratus non ab vltimo possessore, sed à primo institutore deferuntur.p.49.col.1.n.2
Maioratus respectu primi institutoris iure hæreditario, respectu autem vltimi possessoris iure sanguinis deferuntur.p.50.col.1.n.10
Maioratus successor vtrum possit Maioratum acceptare,& hæreditatem repudiare. Ibid.col.2.n.12
Maioratus cui nouæ conditiones ab vltimo ex familia adijciuntur, nouus Maioratus iudicandus erit, in eóque ea facultas quæ in nouis Maioratibus necessaria est interuenire debet. p.52.col.1.n.25
Maioratuum possessoribus consulitur, vt si antiquis Maioratibus bona propria adijciant eadem legibus antiqui Maioratus subijciant nec nouas leges præsertim antiquis contrarias apponant. pag. 54. col. 1. num. 36
Maioratus possessor vtrum sequentem successorem ex causa ab ipsius Maioratus successione exhæredare possit.p.56.col.1.n.1
Maioratus successor non potest eiusdem successione priuari, etiam propter votum paternum non impletum. p.57. col. 2.n.4
Maioratus per viam donationis irreuocabilis institutus non reuocatur ex inimicitia culpa institutoris superuenienti. p.61.col.2.n.35
Maioratus per viam donationis irreuocabilis institutus, non reuocatur nisi ex causis de quibus in l. fina. C. de reuoc.donatio. p.61.col.1.n.31
Maioratus reuocatur etiam ex causis non contentis in d.l.fina. dummodo causæ sint similes vel maiores expressis. Ibid.num.32
Maioratus irreuocabilis qui ex causa ingratitudinis ab institutore in vita reuocatus non fuit, ab hæredibus reuocari non potest. Ibid.col.2.n.36
Maioratus per viam legati, prælegati vel fideicommissi factus reuocatur ipso iure ex causa inimiciti æ vel ingratitudinis superuenienti absque alia institutoris reuocatione, etiam si ea causa culpa institutoris orta fuerit.p.62.col.1.n.38
Maioratus per viam legati seu fideicommissi institutus, vtrum reuocetur ex inimicitia superueniente, quando institutor illam sciuit, habuitque tempus Maioratum reuocandi, nec illum reuocauit. Ibid.num.39
Maioratus ex causa ingratitudinis vel simili reuocatur quoad eum tantùm qui illam commisit,non quoad sequentes. p.65.col.2.n.58
Maioratus successor vtrum teneatur ad debita institutoris eiusdem persoluenda, si Maioratus ex vniuersa hæreditate, seu certa eiusdem portione constet. p.66. col.1.num.1
Maioratus successor non tenetur ad soluenda debita institutoris contracta, postquam Maioratus ipse irreuocabilis effectus fuit. p.67.col.2.n.11
Maioratus successor vtrum teneatur soluere debita contracta à prædecessore ex ædificijs ad Maioratus perpetuam vtilitatem factis procedentia. p.70.col.1. num. 17
Maioratus pro refectione alicuius rei acquirit ius hypothecæ in ipsa re. Ibid.col.2.n.19
Maioratus successor qui soluit debitum cui bona Maioratus obligata erant, potest pro eadem quantitate denuo ipsa bona Maioratus obligare. p.71.col.2.n.25
Maioratus successor tenetur ad debita vltimi Maioratus possessoris si eius hæres sit. p.72.col.1.n.28
Maioratus successor qui vltimi possessoris hæres non est, non tenetur ad debita eiusdem persoluenda. Ibid. col. 2. num.29
Maioratus successor vtrum teneatur ad debita contracta pro necessaria sustentatione vltimi possessoris. p.73. col.1. num.32
Maioratus ex dignitate inductus expirante dignitate cessare debet.p.77.col.2.n.27
Maioratus vim supremi iudicij obtinere solet. pag. 79. col.1. num.1.
Maioratus similis est diuisioni bonorum à parente factę. Ibid. num.2
Maioratus etiam in contractu per viam diuisionis bonorum inter filios à parente institutus sequitur vltimę voluntatis naturam. p.80.col.1.n.4
Maioratus reuocabilis etiam si ex contractu fiat, semper sequitur voluntatis naturam. p.81.col.1.n.8
Maioratus irreuocabilis in contractu institutus quoad omnia sequitur contractus naturam,nec habet aliquid vltimæ voluntatis. p.83.col.1.n.21
Maioratus simpliciter per viam diuisionis bonorum institutus quoad omnia vltimæ voluntatis naturam obseruat. Ibid.col.2.n.22
Maioratus per viam diuisionis bonorum inter filios simpliciter factus, vtrum requirat solennitatem contractus,an vltimæ voluntatis. Ibid.num.23
Maioratus per viam diuisionis bonorum,atque ipsa bonorum diuisio inter filios tam ex contractu quàm ex testamento fieri potest. Ibid.num.25
Maioratus per viam diuisionis simpliciter factus si habet solennitatem testamenti valebit tanquam testamentum, si verò habeat solennitatem contractus,valebit tanquam contractus. p.84.col.1.n.26
Maioratus cui dignitas seu iurisdictio annexa est, Regno quoad successionem æquiparatur.p.95.col.2.n.56
Maioratus qui ex immemoriali constat, vtrum præsumatur habere clausulam ex qua furiosus, monachus & similes excluduntur. p.100.col.1.n.100
Maioratus possessor tenetur sequenti satisdare. p. 105. col.1.num.2
Maioratus possessore non satisdante, sequens in Maioratus possessionem admittendus erit. p.107.col.1.n.17

Maioratus ſucceſſores rarò exigere ſolent ſatiſdationem ab eorum poſſeſſoribus. p.109.col.1.n.35
Maioratus poſſeſſor verus dominus eſt. p.129.col.1.n.4
Maioratuum inſtitutiones ob bonum publicum introductas eſſe. p.125.col.1.n.1
Maioratus poſſeſſoris dominium, vtrum vtile an etiam directum ſit. p.130.col.2.n.16
Maioratus poſſeſſor poteſt ad modicum tempus locare. pag.139.col.1.num.1
Maioratus poſſeſſor non poteſt rem Maioratus ad longum tempus locare. p.141.col.1.n.23
Maioratus poſſeſſor vtrum poſſit rerum Maioratus commoditates ad longum tempus locare. Ibid.n.24
Maioratus poſſeſſor debet in re Maioratus id facere quod diligens pater familiàs in re propria feciſſet, pag.146.col.1.num.3
Maioratus poſſeſſor debet re Maioratus vti, non abuti. Ibid.num.4
Maioratus poſſeſſor qualiter poſſit in viuario eiuſdem Maioratus aucupari, feráſque occidere. p.147. col.1.num.8
Maioratus poſſeſſori competit ius præſentandi ad Eccleſiaſtica beneficia. p.151.col.1.n.1
Maioratus dicitur vniuerſitas facti, non autem iuris. p.168.col.2.num.20
Maioratus poſſeſſor tam primus quàm vlteriores inuentarium facere tenentur. p.173.col.1.n.4
Maioratus ex Regia facultate inſtitutus nulla ſeu non competenti facta alimentorum aſſignatione, vtrum nullus ſit, & an facta ex bonis Maioratus legitima alimentorum aſſignatione ſuſtineatur. p.183.col.2.num.27
Maioratus à teſtante vel contrahente factus non dicitur legalis, quamuis vicem legis obtineat teſtantis ac contrahentis diſpoſitio. p.188.col.1.n.8
Maioratus ſimpliciter inſtitutus vtrum ex Regia facultate, an ex legum Regiarum diſpoſitione cenſendus ſit. pag.189.col.2.num.13
Maioratus poſt mortem patris poteſt confirmari, ſi filij de quorum præiudicio agitur, conſentiant. pag.243.col.2.num.35
Maioratus vtrum poſt mortem inſtitutoris confirmari poſſit, ſi ipſe in eius inſtitutione petijt vt à Principe confirmaretur. p.243.col.2.n.36
Maioratus à patre inſtitutus ſub conditione ſi à Principe confirmetur, vtrum poſt eius mortem confirmari poſſit. p.244.col.2.n.39
Maioratus vtrum poſſit inſtitui ex Regia facultate quã inſtitutor tempore inſtitutionis ignorauit conceſſam eſſe. pag.245.col.2.num.47
Maioratus reuocabilis inſinuationem non requirit. pag.254.col.1.num.21
Maioratus ex annuis redditibus redimibilibus quo pacto in Hiſpania inſtituantur. p.270.col.1.n.5
Maioratus irreuocabilis abſque facultate vtrum fieri poſſit ex omnibus bonis reſeruato vſufructu. p.271.col.2.num.19
Maioratus non poteſt à Prælato ſeculari inſtitui ex teſtamento abſque licentia Papæ. p.273.col.1.n.29
Maioratu inſtituto à patre ex Regia facultate in vno ex filijs qui in eius vita mortuus eſt, vtrum poſſit aliud in perſona alterius filij vigore eiuſdem facultatis inſtituere. p.290.col.2.n.43
Maioratuum inſtitutores filijs maſculis alimenta, fœminis verò dotes competentes relinquere debent. p.318.col.1.num.1
Maioratus non annullabitur ex aſſignatione incompetentium alimentorum, ſed arbitrio iudicis ſupplebuntur. p.323.col.1.n.34.
Maioratus nõ annullabitur ex eo quòd bona pro dote ſeu alimentis euincantur. Ibid.num.35
Maioratus bona ſunt reſtituenda ex dilapidatione manifeſta, etiam ſi à principio cautio præſtita fuerit. pag.113.col.1.num.25
Maioratus inſtitutor tenetur filias ſpurias atque naturales dotare. p.324.col.1.n.45
Maioratus inſtitutor etiam filios legitimos habens tenetur ſpurijs ac naturalibus egentibus alimenta relinquere. Ibid.col.2.n.49
Maioratus poſſeſſor tenetur alere & dotare fratres & ſorores, etiam ſi ex primo inſtitutore non deſcendant. pag.326.col.2.num.59
Maioratus poſſeſſor non tenetur dotare ſororem vterinam, ſed ſolùm vtrinque coniunctam, vel ſaltem ex eodem parente natam. p.327.col.1.n.60
Maioratus natura ea eſt, vt ſolum tempus mortis vltimi poſſeſſoris quoad proximitatem conſideretur. pag.414.col.1.num.39
Maioratus ex ſua natura reuocabilis eſt. p.451.col.1.num.1
Maioratus vel meliorationes ex cauſa onerоſa cum aliquo tertio factæ reuocabiles fiunt, & quando id procedat. p.452.col.2.n.16
Maioratus in vltima voluntate factus vtrum fiat irreuocabilis ſequuta traditione. p.453.col.1.n.19
Maioratus vel melioratio in iuribus incorporalibus vel in bonis in quibus inſtitutor non habet poſſeſſionem, an poſſit fieri irreuocabiliter ſine ceſſione. pag.456.col.2.n.34. & 35. & p.457.col.1.n.38
Maioratus vtrum fiat irreuocabilis ex pacto de non reuocando. pag.457.col.2. num.40. & p.458.col.1.num.45
Maioratus ſit irreuocabilis quando id in facultate Regia ad eum faciendum præcipitur. p.460.col.1.n.54
Maioratus an requirat acceptationem primi vocati, vt non poſſit reuocari. p.460.col.2.n.58. & num.60. & pag.461.col.2.num.64
Maioratus ante acceptationem poteſt reuocari, etiam ſi cum iuramento & cum clauſula de non reuocando factus ſit. pag.462.col.1.num.66
Maioratus omnino quoad inſtitutorem irreuocabilis effectus nihilominus ex diſpoſitione iuris in pluribus caſibus reuocari poterit. p.466.col.1.n.80
Maioratus aliàs irreuocabilis reuocari poterit ex ſuperuenientia liberorum ſaltem quoad eorum legitimam vel alimenta. Ibid.num.81
Maioratus irreuocabilis ex tertio & quinto inſtitutus, vtrum reuocetur bonis inſtitutoris diminutis. Ibid.num.82
Maioratus cum Regia facultate fiat, vel ſine illa, nihil refert quantum ad res eius alienandas cum Regia facultate. p.471.col.2.n.7. & p.472.col.2.n.11
Maioratus in teſtamento vel codicillis inſtitutus reuocatur ex delicto inſtitutoris, ex quo pœna mortis vel amiſſionis bonorum irrogatur. p.519.col.2.n.20
Maioratus quoad inducendam reuocationem ex crimine ſubſequuto vel non, cui diſpoſitioni comparandus ſit. pag.520.col.1.num.23
Maioratus irreuocabilis quo pacto effici valeat etiam extante facultate ex qua permittitur inſtitutori vt poſt illum inſtitutum eum ipſum liberè reuocare poſſit. pag.466.col.1.num.79
Maioratus abſque Regia facultate inſtitutus vtrum ex criminibus læſæ Maieſtatis Diuinæ & humanæ confiſcari valeat. p.520.col.2.n.26
Maioratus in dubio, abſque Regia facultate inſtitutus cenſendus eſt. p.526.n.73
Maioratus perpetuus non inducitur ex eo ſolo quòd teſtator

ſtator ad plures gradus ſubſtitutionum digreſſus fuerit, niſi ex aliis coniecturis deducatur. p. 33. col. 1. num. 38

Maioratuum modica ſit mentio in Chronicis Hiſpaniæ. in Præfatione. n. 14

Maior natu præcedit cæteros in Primogenij, ſicut in Regni ſucceſſione. p. 13. col. 2. n. 7

Mala fides ex errore iuris cauſata vtrum impediat longiſſimam temporis præſcriptionem. p. 235. col. 2. n. 68

Mala fides authoris non nocet ſingulari ſucceſſori, ſi is acceſſione prædeceſſoris non vtatur. p. 236. col. 2. n. 70

Mala fides præſumpta non nocet hæredi vniuerſali non vtenti acceſſione defuncti. Ibid. n. 71.

Mandatum reuocatur ex furore ſuperuenienti, ſicut ex morte. p. 245. col. 2. n. 45

Maritus diſſipans bona vxoris, tenetur illa etiam conſtante matrimonio reſtituere. p. 111. col. 1. n. 8

Maritus conſtante matrimonio vtrum poſſit præſentare ſi ius patronatus vxori in rebus dotalibus competat, an ipſa vxor præſentare debeat. pag. 111. col. 1. num. 3

Maritus vel vxor non poſſunt ex bonis ſibi à priori marito vel vxore donatis ſeu legatis, ſeu aliter ex cauſa lucratiua acquiſitis Maioratum inſtituere. pag. 277. col. 1. n. 59

Maritus ſolus abſque vxoris conſenſu, vtrum poſſit Primogenium in perſona filij communis ex bonis conſtante matrimonio acquiſitis inſtituere. pag. 278. col. 1. num. 65

Maritus vtrum ex bonis conſtante matrimonio acquiſitis, poſſit donationem facere. Ibid. n. 66

Maſculus eiuſdem lineæ excludit fœminam in Maioratu ſicut in Regno. p. 13. col. 2. n. 13

Maſculinitatis repetitio quando & qualiter facienda eſt. p. 30. col. 2. n. 26

Maſculus eiuſdem lineæ & gradus fœminam à Maioratus ſucceſsione excludit. p. 364. col. 2. n. 4

Maſculorum vocatio quando in hominum diſpoſitionibus cenſeatur facta ratione conſeruandæ agnationis. p. 373. col. 1. n. 9

Maſculorum vocatio excludit fœminarum ſucceſsionem. p. 375. col. 1. n. 30

Maſculorum vocatio non inducit fœminarum excluſionem ob maſculos remotiores Ibid. n. 32

Maſculorum vocatio non cenſetur facta ratione conſeruandæ agnationis, ſi in aliqua parte Maioratus à fœmina fuit inſtitutus. p. 378. col. 1. n. 50

Maſculinitatis repetitio facienda eſt in Maioratibus in quibus ratio coſeruandæ agnationis expreſſa vel ſubintellecta eſt. p. 380. col. 2. n. 58

Maſculinitas parentis non poteſt tranſmitti in filiam, nec ab illa etiam repræſentari. p. 391. col. 2. n. 49

Maſculus qui poſt ſucceſsionem fœminæ natus fuit, illam excludit. p. 413. col. 1. n. 25

Maſculorum appellatio maſculos ex fœminis deſcendentes comprehendit, quando non agitur de agnationis conſeruatione. p. 377. col. 2. n. 48

Matrimonium inter conſanguineos tertio gradu valet ſub conditione, ſi papa diſpenſauerit p. 303. col. 1. n. 9

Matrimonium contractum ab eo qui laborat in extremis, validum eſt, filijque antea nati ex eo legitimi efficiuntur. p. 214. col. 1. n. 25

Mater non tenetur alere filium niſi in ſubſidium, vel niſi intra triennium. p. 318. col. 2. n. 3

Mater quæ Maioratum inſtituit indiſtinctè tenetur filijs alimenta miniſtrare. Ibid. n. 4

Mater poteſt ſuccedere filio ſi ſtatutum diſponat, quòd non ſuccedat filiæ extantibus agnatis. p. 373. col. 1. num. 12

Mediolanenſe decretum ſimile eſt legi 45. Tauri & eius diſpoſitioni. p. 422. col. 1. n. 8

Melioratio tertij & quinti non poterit facere is qui habeat facultatem Regiam ſimpliciter Maioratum inſtituit. p. 189. col. 2. n. 17

Melioratio tertij quæ reuocabilis eſt, vltimæ voluntatis naturam obſeruat, de eáque omnia quæ de Maioratu dicuntur erunt dicenda. p. 82. col. 2. n. 19

Memoria agnationis & cognationis conſeruatur ex nomine & inſignijs. p. 309. col. 2. n. 5

Memoria hominis ſicut & homo ipſe oritur & moritur. p. 234. col. 1. n. 62

Memoria etiam per fœminas conſeruatur. p. 365. col. 1. num. 7

Mente captus, furioſus vel phreneticus vtrum poſſit Primogenium inſtituere p. 263. col. 1. n. 27

Merita ſequentia purgant inimicitiam præcedentem. p. 59. col. 1. n. 14

Meritorum collatio non dicitur eſſe anxia & ſtricta. p. 221. col. 2. n. 74

Metus reuerentialis ad inualidanda Primogenia ex filiorum conſenſu inſtituta ſufficiens non eſt, niſi nimia crudelitas, minæ aut verba iniurioſa concurrant. p. 194. col. 1. n. 9

Metus minor requiritur in muliere quam in viro ad Primogenij reciſionem. Ibid. n. 10

Metus reuerentialis ſimul cum enormiſſima læſione ad Primogenij reciſionem ſufficiens eſt. Ibid. n. 11

Metu non poteſt quis aſtringi ad matrimonium contrahendum. p. 302. col. 1. n. 2

Milites Sancti Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, vtrum in Maioratu ſuccedere poſſint. p. 100. col. 1. n. 98

Milites & commendatarij ſancti Iacobi, Calatrauæ & Alcantaræ, vtrũ poſſint ex proprijs bonis vel ex fructibus commẽdarum Primogenium inſtituere. p. 267. col. 1. n. 69

Minimus error in principio, in fine apparet maximus. p. 9. n. 9

Minor grauiſſimè ac enormiſſimè læſus poteſt renunciationem reſcindere, etiam ſi iurauerit ſe illam ratione læſionis non impugnaturum. p. 196. col. 1. n. 24

Minor renuntians hæreditati paternæ etiam nullo ob renunciationem accepto non reſtituitur, ſi id conſultò ac ex iuſta cauſa fecerit. p. 197. col. 1. n. 32

Minor vtrum poſſit abſque authoritate tutoris vel curatoris Primogenium inſtituere. p. 249. col. 2. n. 5

Minor non poterit Primogenium ex contractu abſque authoritate tutoris ſeu curatoris inſtituere. p. 249. col. 2. n. 8.

Minor non poteſt facere donationem cauſa mortis abſque authoritate tutoris vel curatoris. Ibid. n. 9

Minor vtrum aduerſus Maioratus inſtitutionem reſtitui poſſit. p. 250. col. 1. n. 11

Minor qui iuri Primogenituræ renunciauit, poterit aduerſus renunciationem reſtitui. p. 11. col. 2. n. 25

Minor vtrum aduerſus declinatoriam fori omiſſam reſtitui poſſit. p. 435. col. 2. n. 61

Minor in remedio ſummario tenutæ conſequendæ non reſtituitur aduerſus probationem omiſſam. p. 436. col. 2. n. 63

Modus impoſsibilis diſpoſitionem in contractu, ſeu in teſtamento factam non vitiat. p. 228. col. 1. n. 42

Monachus vtrum ſuccedere poſsit in Hiſpanorum Primogenijs. p. 96. col. 2. n. 68

Monachus profeſſus in monaſterio capaci, vtrum ſuccedere poſsit in Maioratu cui dignitas ſeu iuriſdictio annexa eſt. p. 97. col. 1. n. 71

Monachus retinet ius agnationis atque proprietatis in gradum. Ibid. n. 73

Monachus retinet iura sanguinis. Ibid.n. 74
Monachus retinet iura suitatis. Ibidem.n.75
Monachus succedit in feudo cui nullum seruitium annexum est, seu tale quod à monacho præstari possit. p. 97.col.1.num.76
Monachus succedit in bonis fideicommisso subiectis atque alienari prohibitis. Ibid.num.77
Monachus succedit in melioratione tertij. Ibid.n.78
Monachus non est capax iurisdictionis secularis.pag.98. col.1.num.82
Monachus non potest succedere in oppidis & castris iurisdictionem habentibus. Ibid.num.83
Monachus non succedit in feudo habenti annexum seruitium quod à monacho præstari nõ possit. Ibid.n 84
Monacho in Maioratu succedente memoria institutoris supprimitur. p.99.col.1.n.191
Monachus quoad familiæ conseruationem ac iurisdictionis exercitium attinet, mortuus esse reputatur. Ibid. num.92
Monachus succedit in Maioratu cui dignitas seu iurisdictio annexa est. Ibid.col.2.n.95
Monachus vtrum possit Primogenium instituere. pag. 264.col.1.num.38
Monachus ante ingressum monasterij de bonis suis liberè disponere valet. Ibid. num.39
Monachus nouitius quoad bonorum suorum dispositionem tanquam laicus censendus est. p.265.col.2.n.53
Monachus descendentes seu ascendentes non habens post factam professionem,non potest Primogenium instituere. Ibid. num.54
Monachus professus liberos habens vtrum possit inter eosdem Primogenium instituere. Ibid.num.55
Monachus professus liberos habens,vtrum possit ex tertio Primogenium instituere. Ibid.
Monachus professus qui inter liberos testatur tenetur eisdem legitimam absque diminutione relinquere. p. 266.col.1.num.58
Monachus professus qui inter liberos testatur tenetur monasterio relinquere omne illud, quod relicta filijs legitima ex bonis suis supererat. Ibid.num.59
Monachus professus liberos habens non potest nec tenetur monasterio aliquid præter quintam partem relinquere. Ibid.num.60
Monachus professus potest in vno ex liberis Primogenium ex tertio instituere. Ibid.num.61
Monachus professus liberos habens non potest ex quinta bonorum parte Primogenium instituere. Ibid.n.62
Monachus professus non potest ex Regia facultate Primogenium instituere. Ibid.col.2.n.63
Monachus professus ascendentes habens potest inter eosdem & monasterium bona sua diuidere. Ibid.n.64
Monachus professus ascendentes habens non potest ex tertia bonorum portione Primogenium instituere. p. 267.col.1.num.65
Monachus professus ascendentes habens vtrum ex Regia facultate possit Primogenium instituere. Ibid.n.66
Monachus ex licentia Papæ vtrum possit Primogenium instituere. Ibid.num.68
Monachis professis consulitur vt in casibus quibus possunt Primogenium instituere,illud non ex sola familiæ conseruatione, sed ex alia causa honesta ac religiosa faciant. Ibid.
Monachus religiosus, clericus vel monialis à successione Primogenij possunt excludi. p.300.col.1.n.54
Monachus qui tempore delatæ successionis in monasterio incapaci inuenitur, non potest succedere etiam si ex post facto ad monasterium capax transferatur. pag. 97.col.1.num.17
Monasterium capax mediante persona monachi succedere potest. pag.97.col.1.n.71
Monasterium succedit in feudo & in fideicommisso solum durante vita monachi. Ibid.col.2.n.79
Monasterium excludit substitutum, etiam si monachus in extremis constitutus professionem fecerit. p. 214. col.2.num.28
Monasterium habetur loco filij. p.264.col.1.n.41
Monasterium incapax non rumpit dispositionem præcedentem. Ibid.num.42
Monasterium non habetur loco filij nisi in casibus à iure expressis. Ibid.col.2.n.45
Mortuo Duce,Comite aut Marchione, filius eius non appellatur in Hispania Dux,Comes aut Marchio absque Regis consensu. p.75.col.2.n.13
Mors ciuilis æquiparatur naturali,quando eundem effectum inducit. p.99.col.1.n.94
Moriente eo cuius arbitrio nuptiæ commissæ sunt conditio pro defecta habetur. p.307.col.2.n.40
Mos est subditorum id sequi quod Reges facere conspiciunt. p.11.col.1.n.22
Mulier potest iudicare si habeat iurisdictionem ex successione. p.91.col.1.n.14
Mulieri Regnum ex successione deferri potest. Ibidem. num.15
Munera obcæcant animos prudentum, & subuertunt verba iustorum. p.21.col.1.n.38
Mutianæ cautionis actio datur in dispositione conditionali, in modali verò sine ea agi potest. p.295. col.2. num.24
Mutuans pro refectione alicuius rei acquirit ius hypothecæ in ipsa re. p.70.col.2.n.19
Mutus & surdus à natura vtrum in Maioratu succedat. pag.94.col.2.n.40
Mutus & surdus succedit in Maioratu cui dignitas seu iurisdictio annexa non est. p.70.col.2.n.41
Mutus successionis incapax non est. Ibid.num.42
Mutus in feudo non succedit. Ibid. num.43. Nisi pro feudo nullum seruitium præstari debeat, vel tale quod à muto præstari possit. num.44
Mutus & surdus vtrum succedat in Maioratu cui dignitas seu iurisdictio annexa est. Ibid.nu.45
Mutus sicut excluditur à feudo cuius seruitium præstare non potest, ita videtur excludendus esse à Maioratu cuius munus non potest adimplere. pag. 95. col.1.num.46
Muto & surdo potest fieri substitutio exemplaris sicut furioso. Ibid.col.2.num.57
Mutus intelligens furioso non æquiparatur. Ibid.n.59
Mutus perspicacis ingenij non potest dici omnino inhabilis ad successionem Maioratus cui dignitas seu iurisdictio annexa est. p.96.col.2.n.64

N

NAturalis seu bastardus non dicitur esse de domo, familia, agnatione, nec cognatione. p. 41.col.2. num. 46
Naturales seu bastardi arma nec insignia parentum deferre possunt. p.26.col.2.n.47
Naturalis in feudo non succedit. Ibid.num.48
Naturalis non succedit in Maioratu. Ibid.num.49
Naturalis per subsequẽs matrimonium legitimatus præfertur secundo genito qui ex matrimonio legitimati sint quando ambo ex eadem matre nati sunt. p. 45. col.2.num.6
Natura semper inesse videtur, nisi per pactum improprietur. p.368.col.2.n.35
Nascituri ad Maioratus successionem vocari possunt. p. 413.col.2.num.30

Nati tempore institutionis in Hispanorum Primogenijs non solùm admittuntur, sed omnes qui tempore delatæ successionis & conditionis nati inueniuntur. p. 45.col.2.num.49

Nati tempore mortis non solùm comprehenduntur in legato perpetuo facto familiæ, sed etiam nascituri. p. 404.col.2.num. 21

Necesse est vt omnia sua periodo terminentur. p.234. col.1.num. 63

Negatiua quæ præcedit verbum potest, inducit necessitatem præcisam, & tollit potestatem aliter disponendi. pag.286.col.2.num.12

Nepos ex filio maiori excludit patruum in Regno & in Maioratu. p.13.col.2.n.10

Nepotibus & pronepotibus lite pendente alimẽta præstari solent. p.334.col.1.n.34

Nepos legitimus ex filio naturali Primogenito superstite ex matrimonio subsequenti legitimatus filium secundo genitum legitimum à Maioratus successione excludit. p.348.col.1.n.9

Nepos à filio masculo Primogenito descendens vtrum filium masculum secundo genitum excludat. pag.384. col.1.num.77

Nepotem esse patruo in Regni successione præferendum in his Regnis ex lege partitarum decisum est. p. 386. col.1.num.3

Nepotis & patrui causa in Primogeniorum successione in his Regnis post legem partitarum satis controuersa fuit. Ibid.num.4

Nepos ante leges partitarum ex Hispana consuetudine patruum præcedebat. p.389.col.1.n.26

Neptis causa aduersus patruum ferè apud omnes gentes & nationes in Primogeniorũ successione potior fuit. pag.386.col.1.num.2

Nil refert legetur Titio & Mæuio, an Titio cum Mæuio. pag.37.col.2.num.10

Nobiliores ac meliores ad officia secularia eligendi sunt. pag.219.col.2.num.66

Nominatio personarum solùm tribuit nominatis præcedentiam successionis, non autem operatur aliorum exclusionem. p.23.col.1.n.33

Non est nouum vt ex vnico verbo plures substitutiones deducantur. p.19.col.1.n.16

Non minùs dominus est is qui alienare non potest. pag. 130.col.1.num.11

Notarij acceptatio nomine absentis facta, vtrum Maioratum irreuocabilem efficiat. p.463.col.1.n.67

Notarius vtrum possit acquirere absenti solum in iudicialibus, an id etiam ad actus extraiudiciales protrahendum sit. p.464.col.1.n.70

Noua opinio quòd nunquam in Maioratibus locum habeat quartæ detractio, defenditur. p. 122.col.1.n.26

O

Odiosus testatori sub generali seu tacita vocatione nunquam comprehenditur. p.59.col.1.n.13

Odiosus est omnis recessus à iure communi. pag. 367. col.2.num.25

Omne agens in patiente bene disposito operari debet. pag.2.num.1

Omnis bona disputatio à diffinitione incipienda est. p. 2. col.1.num.1

Omissio modicæ solennitatis actum vitiare non solet. p. 229.col.1.num. 33

Onera Maioratus possessoris oneribus matrimonij iustè comparari possunt. p.418.col.1.n.13

Opinio dicentium principem absque causa & citatione substitutorum posse iuri sibi ad Maioratus successionem in ipso quæsito præiudicare taxatur. pag. 360. col.1.num.17

Opinio Petri de Peralta in l cùm ita legatur. §. in fideicommisso. num.16.ff.de legat.1. taxatur. pag. 365. col.2.num.11

Opinio dicentium quòd exclusio fœminæ cui legitima debetur propter masculos remotiores odiosa sit, exclusio autem fœminæ cui legitima non debetur fauorabilis taxatur. p.368.col.1.n.26

Opinio dicentium quòd verbum masculus fœminam à Primogeniorum successione excludat, frequentius admitti solita est. p.376.col.1.n.37

Opinio dicentium fructus rerum Maioratus inter hæredes vltimi possessoris & nouum successorem esse pro rata diuidendos, tanquam probabilior eligitur. p.417. col.2.num.12

Opinio Caroli Ruini in pluribus consilijs taxatur. pag. 464.col.1.num.72

Optimum consilium est adijcere in Regijs facultatibus quòd alimenta relinquantur quocunque titulo. p.321. col.1.num. 23

Ordinis omissio in quacunque minima parte actum vitiat. pag.287.col.1.num.14

Ordo in successione Maioratus quis seruari debet absque vlla lege, seu conditione instituti. p.12.col.1.n.1

Ordo in successione Maioratuum ex præscriptione inductorum quis seruandus sit. p.14.col.2.n.22

P

PActa matrimonialia ex quibus antiquus ordo succedendi in Maioratibus institutus mutatur, nulla sunt, nisi Regia facultas interueniat. p.54.col.1.n.34

Pactio iurata inter filios vt in bonis parentis iure Maioratus succedatur, non valet absque ipsius parentis consensu. p.193.col.1.n.3

Pactum de quo in l.fina.C.de pactis. & consensus à filio paternæ dispositioni absque iuramento adhibitus, ratione enormissimæ læsionis rescinditur. p.196.col.1. num. 26

Pactum de non contraueniendo non alterat naturam contractus. p.458.col.2.n.46

Palatios Ruuios vltra iuris Canonici scientiam fuit iuris ciuilis professor excellentissimus. p.105.col.1.n.5

Parens vtrum vigore Regiæ facultatis possit in persona filij hæretici vel proditoris, vel inimici Regis, vel existentis apud hostes Primogenium instituere remissiuè. pag.291.col.2.num.50

Parentes Maioratum instituentes tenentur dotem filiæ relinquere, etiam si sit dotata, vel aliunde dotari possit. p.319.col.1.n.7

Parentes Maioratum instituentes tenentur filijs alimenta relinquere etiam si filij aliunde se alere possint. Ibid.num.6

Parens vtrum possit relinquere filijs spurijs alimenta vltra quintum, si quintum ad illa non sufficiat. p.325. col.1.num.52

Parentes tenentur filiam iterum dotare, si casu non culpa sua dotem amisit. p.333.col.1.n.23

Parentes tenentur iterum filios alere qui prima alimenta etiam culpa sua amiserint. Ibid.num.24

Partitarum leges à Rege Fernando tertio cœptæ fuerunt. in Præfatione. num.21

Pater poterit tertiam & quintam hæreditatis portionem, sicut potest tertiam & quintam bonorum partem prælegare. p.51.col.1.n.17

Pater tenetur filijs bonorũ descriptionem facere, quamuis inuentarium de bonis eiusdem facere non teneatur, quod generale est in omnibus qui inuentarium facere

facere non tenentur. pag.109.col.1.num.34
Patre bona Maioratus dilapidante, filio ante eius mortem restituenda sunt. p.110.col.1.n.1
Pater dissipans bona filij quorum administrator est, tenetur ea filio restituere. p.111.col.1.n.7
Pater propria bona dilapidans tenetur in vita filio legitimam assignare. Ibid.num.9
Pater potest bona sua in mare proijcere in præiudicium filiorum. p.111.col.1.n.10
Pater dissipans bona immobilia Maioratus, vtrum teneatur illa in vita restituere. p.112.col.1.n.14
Pater dissipator bona Maioratus tenetur in vita filio restituere, etiam si sit soluendo, & culpa dissipationis in omittendo consistat. Ibid.num.16
Pater habet verum ius vsusfructus in bonis Maioratus filij, non solùm commoditatem. Ibid.col.2.n.19
Pater qui potuit filio pupillariter substituere & id non fecit potest grauare fideicommisso venientes ab intestato. pag.203.col.2.n.17
Pater potest in persona filij natu maioris Primogenium instituere dummodo dignus sit, prætermissis filijs dignioribus. p.219.col.1.n.64
Pater potest in foro conscientiæ filium indignum indignitate facti in quinta bonorum portione meliorare. pag.220.col.2.num.70
Pater non potest in codicillis factis inter liberos eosdem hæredes instituere. p.257.col.1.n.32
Pater habens vltra quatuor filios non potest filijs illegitimis quintum pro dote, seu alimentis relinquere. p.324.col.2.num.51
Pater non potest reuocare licentiam filio ad donandum causa mortis datam in præiudicium illius cui iam est facta donatio. p.472.col.2.n.13
Pater qui potest filium vendere ob necessitatem, an poterit pignorare. pag.487.col.2.num.13. & p.489. col.1.num.25
Pater vtrum possit vsumfructum recipere ex bonis Maioratus filij familiàs. p.131.col.1.n.18
Pater non percipiet vsumfructum ex bonis Maioratus, vbi institutor eius prohibuerit. p.132.col.2.n.30
Pater vsumfructum recipere potest ex re iure Maioratus à Principe donata. p.132.col.1.n.24
Pater vsumfructum percipere non potest ex re Maioratus filij clerici. Ibid.num.25
Pater retinet vsumfructum in bonis Maioratus filio ante clericatum acquisitis. p.132.col.2.n.28
Pater in bonis Maioratus expressè alienari prohibitis non potest verum ius vsusfructus, sed solam commoditatem obtinere. Ibid.num.29
Pecunia data ab aliquo pro electione alterius præsumitur data electo mandante vel consentiente. pag.216. col.1.num.44
Pelagius pro insignijs leonem rubeum in campo albo assumpsit. p.10.col.2.n.14
Pœna priuationis non est apponenda nisi in casibus à iure expressis. p.58.col.1.n.10
Pœnarum fiscalium perceptio pertinet ad Maioratus possessorem. p.162.col.1.n.20
Pœnæ fiscales sunt fructus iurisdictionis. p.162. col.1. num.22
Pœnæ fiscales pertinent ad vsumfructuarium. Ibid.n.23
Pœna apposita à lege Tauri filijs matrimonia clandestina contrahentibus, non potest rectè in considerantibus grauis videri. p.332.col.1.n.12
Pœnæ ob matrimonium clandestinum appositæ vtrum hodie habeant locum stante decisione Concilij Tridentini sessione. 24.c.1.de reformatione matrimonij, cuius ponitur declaratio. Ibid.num.16
Pœna nõ incurritur ex actu nullo, seu ineffectuali. Ibid.n.17
Pœna non incurritur ex actu nullo, quando lex considerat solum factum, non autem iuris effectum. Ibid.col. 2.num.19
Pœnæ fiscales qualiter inter hæredes vltimi Maioratus possessoris & sequentem successorem diuidendæ sunt. pag.419.col.1.num.19
Pœna fiscalis pertinet illi cuius tempore condemnatio facta fuit. Ibid.num 20
Pœna fiscalis quæ ab ipso iure debita est non est adijcienda illi cuius tempore condemnatio facta fuit, sed ei cuius tempore delictum commissum fuit. Ibid. col.2. num.21
Pœna fiscalis debetur illi cuius tempore condemnatio facta fuit, & non illi cuius tempore facta fuit executio. Ibid.num.22
Pœna fiscalis vtrum debeatur illi cuius tempore condemnatio facta fuit, si tempore primi lis iam diffinitiuè concluſa erat. Ibid.num.23
Pœna debetur iudici qui in prima instantia condemnationem fecit, etsi sententia ab alio in gradu appellationis confirmetur. Ibid.num.24
Pœnæ fiscales inter hæredes vltimi Maioratus possessoris & sequentem successorem pro rata diuidendæ sunt, qualitérque hoc intelligendum sit. p.420.col.1. num.25
Pœna distinguitur à modo vel conditione ex verisimili voluntate testatoris. p.397.col.1.n.33
Pœnæ impositæ aduersus filios hæreticorum seu proditorum non extenduntur ad illos qui tempore commissi delicti nati non erant. p.526.col.2.n.55
Pensiones rerum Maioratus etiam pro rata diuidendæ sunt. p.418.col.2.n.17
Perfectum dominium absque alienandi facultate constare potest. p.130.col.1.n.12
Permissio vtendi ab ipso iure seruitutis diuersa est. Ibid. num.13
Permissio facta vni non porrigitur ad alium. pag.490. col.2.num.38
Perpetuum nihil potest esse sub sole, nisi per subrogationem. p.19.col.1.n.15
Perpetuus Maioratus inducitur si testator bona sua Primogenitis familiæ propriæ reliquerit. pag.29. col.2.num.18
Persona quæ à Maioratus successione excluditur, repræsentari non potest. p.49.col.1.n.2
Petrus à Peralta taxatur. pag.453.col.2.n.20
Pisces qui in stagno sunt vt multiplicentur dicuntur res immobiles, parsque ipsius fundi esse iudicantur. pag. 493.col.1.num.10
Pluribus successionem Maioratus post mortem possessoris prætendentibus omnibus satisfandum erit. pag. 454.col.1.num.23
Plures vocati sub nomine collectiuo familiæ, vel simili, non simul, sed ordine successiuo admittendi sunt. Ibid. num.24
Plures vocati per copulam in Hispanorum Primogenijs, semper censentur vocati indistinctè ordine successiuo. p.36.col.2.num.5
Plures vocati in Hispanorum Primogenijs vt vnus cum alio succedat, ordine successiuo non simul admittendi sunt. p.38.col.1.n.13
Plures vocati ad successionem in Hispanorum Primogenijs per fideicommissum non per vulgarem vocati esse censentur. p.39.col.1.n.18
Plures coniecturæ simul iunctæ efficiunt id quod vna de per se efficere non potest. p.36.col.2.n.4
Plures vocati per copulam inter quos solum cadit ordo affectionis, non necessitatis, censentur vocati simul, non ordine successiuo. Ibid.

Plures sub disiunctiua, seu alternatiua vocati ordine succ cessiuo vocati censendi sunt. Ibid.num.7

Plures vocati ita vt vnus cum alio succedat, semper simul, non autem ordine successiuo admittuntur. p. 37. col. 2.num.8

Plures vocati ad successionem censentur vocati per vulgarem substitutionem, non autem per fideicommissum. pag.38.col.1.num.14

Plures testes coniungi possunt ad probationem præscriptionis Primogenii, quamuis vnusquisque de per se concludenter non deponat. p.229.col.1.n.34

Plura vtilia quæ deducuntur ex hac inuestigatione, an Maioratus tanquam contractus, seu tanquam testamentum censendus sit enumerantur. p.86.col.2 n.36

Plures rationes quæ aduersus Primogenitorum institutiones adduci solent. p.179.col.1.n.2

Portio vtrum sit præstanda Monasterio, quando monachus fecit testamentum ante ingressum quod ex ingressu non reuocatur. p.265.col.1.n.47

Possessor Maioratus potest eidem adijcere conditiones antiqui Maioratus declaratorias, ex quibus nil noui statuatur. p.52.col.1.n.23

Possessor Maioratus ex consensu omnium de familia potest Maioratui antiquo nouas conditiones adijcere. Ibid.num.26

Possessor Maioratus qui ipsi Maioratui bona propria libera addidit, vel sequentem possessorem in bonis propris hæredem instituit an possit nouas conditiones antiquo Maioratui adijcere. p.54.col.1.n.35

Possessor Maioratus seruitutem constituere potest, ita vt eo moriente resoluatur. p.136.col.1.n.4

Possessor Maioratus vtrum possit ius vsusfructus in re Maioratus constituere. Ibid.num.5

Possessor Maioratus tenetur ad solutionem censuum, tributorum, pensitationum atque aliorum onerum realium, etiam si tempore prædecessorum decursa sint. pag.171.col.1.num.8

Possessor Maioratus tenetur ad expensas litium super rebus eiusdem Maioratus contingentium, & qualiter hoc intelligendum sit. Ibid.num.10

Possessore Maioratus inuentarium non conficiente, an possit aduersus illum in litem iurari. p.173.col.1.n.5

Possessori Maioratus graue damnum sequi potest ex diffamatione sibi circa Maioratus successionem contingenti. p.442.col.1.n.28

Possessor Maioratus qualiter possit ex columbario columbas capere & occidere. p.147.col.2.n.11

Possessor Maioratus potest ex dispositione institutoris solum esse vsufructuarius, non dominus. pag. 133. col.1.num.35

Possessor Maioratus vtrum possit ex sylua non cædua arbores grandes excidere. p.146.col.1.n.5

Possessor in Maioratibus Hispaniæ non potest instituere hæredem in bonis Maioratus illum qui sibi ab intestato successurus est. p.43.col.2.n.35

Possessor lucratur fructus medij temporis quando dispositio est pura, resoluenda tamen sub conditione, si verò sit conditionalis, eos restituere tenetur. pag. 295. col.1.num.19

Possessor Maioratus prohibetur vsumfructum, seu aliam seruitutem super rebus Maioratus constituere. pag. 446.col.1.num.9

Possessor Maioratus non potest bona Maioratus ad longum tempus locare, seu in Emphyteosim concedere. Ibid.num. 10

Possessor Maioratus non potest de rebus Maioratus transigere nec compromittere, neque in illis hæredem instituere, nec illa ex delicto, nec etiam ex pluribus aliis causis alienare. Ibid.num.11

Possessor Maioratus non potest nocere successoribus ex actu voluntario. p.508.col.1.n.10

Possessio quæ statutis Galliæ & Italiæ in hæredem trãsfertur, vocatur ciuilis & ciuilissima, artificialis & datiua. p.422.col.2.n.13

Possessio naturalis ex statutis Galliæ & Italiæ nõ transfertur. Ibid.num.14

Possessio quæ non erit nec poterat esse penes vltimum Maioratus possessorem, in sequentem successorem nõ transfertur. Ibid. num.17

Possessio ciuilis & naturalis ex l.45. Tauri in Maioratus successorem transfertur. Ibid.num.15

Possessio ciuilis nec naturalis non potest esse mortuo Maioratus possessore penes tertium in quem eo viuente bonorum Maioratus possessio translata est. Ibid.n.18

Possessio ciuilis & naturalis quæ ex l.45. Tauri transfertur, vtrum vera an ficta possessio dicenda sit. Ibid. num. 19

Possessio & dominium vtrum ante implementum conditionis nominis & armorum delationis transferatur. pag.310.col.2.num.11

Possessio rerum Maioratus mortuo vltimo possessore illico in sequentem transfertur, adeò vt nec per momentum vacare dici possit. p.423.col.1.n.20

Possessio quæ de vltimo Maioratus possessore in sequentem successorem transfertur, vtrum sit diuersa, an eadem. Ibid.num.22

Possessio rerum Maioratus transfertur de vltimo possessore in sequentem successorem, etiam si is infans, furiosus, vel mente captus seu ignorans, vel conceptus, & nondum natus sit. Ibid.col.2.n.24

Possessor ciuilis & naturalis potest intentare interdictũ adipiscendæ pro consequenda actuali & corporali detentatione. Ibid.num.23

Possessio ciuilis & naturalis acquiritur ex constituto. p. 426.col.2.num.4

Possidens ex constituto potest interdictum adipiscendæ proponere pro consequenda actuali possessione. Ibid. num.5

Possessio ciuilis transfertur per constitutum & dominium vtile & directum. p.452.col.1.n.5

Pragmaticæ de Bormes tenor apponitur. p.435.col.1. num.58

Pragmatica de Bormes vtrum vim legis obtineat. Ibid. num. 59

Pragmatica de Bormes declaratur. p.436.col.1.n.62

Pragmatica de Bormes vtrum sit genericè interpretanda, an ad solam eam proditionem quæ tempore communitatum contingit restringenda. Ibid.

Præceptum in Maioratu an habeatur pro impleto tertio iniustè impediente matrimonium. p.306.col.1.n.27

Præceptum de iuramento reijcitur à conditione in Maioratu in contractu reuocabili facto, in modo verò implendum est. p.298.col.2.n.48

Præceptum de contrahendo in Maioratu in vim modi morte mulieris habetur pro impleto. pag.304.col.1. num. 14

Præceptum delationis nominis & armorum simpliciter factum impletur, etiam si nomini & armis institutoris alia misceantur. p. 313.col.1.n.30. Et id præcipuè in Maioratibus Hispaniæ ex consuetudine obseruatur. num.31

Præceptum testantis in dubio præsumitur appositum per viam modi, non autem conditionis. p. 294.col.1.n.9. Nisi causa aliud requirat, vel natura verborum aliud suadeat. num.10

Præceptum iurisiurandi de iure Regio clericos & minores 25.annis non ligat. p.299.col.1.n.50

Præceptum contrahendi cum certa persona, si honestè impleri

impleri non potest à Primogenio reijcitur. p. 302. col. 2. n. 4

Præceptum de contrahēdo cum consanguinea intra quartum gradum simpliciter factum in Primogenio instituto in vltima voluntate vel in contractu reuocabili reijcitur tāquam impossibile, etiam si sequatur dispensatio Pontificis p. 303. col. 1. n. 7

Præceptum de contrahēdo cum consanguinea intra quartum gradum sub pœna priuationis Maioratus, an valeat. p. 302. col. 2. n. 6

Præceptum de contrahendo cum consanguinea in secundo gradu ab institutione Primogenij reijcitur. p. 303. col. 2. n. 12

Præceptum de contrahendo in Maioratu etiam in vim conditionis appositum, muliere moriente habetur pro impleto p. 305. col. 2. n. 26

Præceptum successori Maioratus iniunctum vt non possit contrahere, nisi arbitrio vel consensu parentum vel aliorum, reijcitur. p. 307. col. 2. n. 39

Præceptum successori iniunctum de contrahendo consilio parentum vel aliorum adimplendum est. p. 307. col. 1 n. 36. Etiam si ob requisitionem consilij matrimonium. per aliquod tempus differatur. n. 37

Præceptum delationis armorum in Maioratu in vim conditionis factum in vltima voluntate quamprimum possit successor implendum est, nec expectatur annus, nec admittitur moræ purgatio. p. 311. col. 2. n. 20

Præceptum delationis nominis & armorum in vim modi adiectum in testamento implendum est à successore quamprimum possit, & requisitus nō implens successione priuatur. p. 312. col. 1. n. 23

Præceptum delationis nominis & armorum seruandum est in Maioratu, si nomen & arma honesta sunt, aliàs non. Ibid. col. 2. n. 25

Præceptum delationis armorum implendum est, quando Maioratus institutor in capella, seu sepulchro apponi præceperit. p. 315. col. 2. n. 47

Præcepta legalia seu iudicialia legis veteris non astringunt, nisi quatenus in nouo testamento approbata fuerunt. p. 219. col. 1. n. 63

Præfatio dispositionis præstat lumen ac intellectum ipsi disponenti. p. 28. col. 1. n. 4

Præfatio causam finalem dispositionis ostendit. Ibidem. num. 6

Prælatus vel donatarij vtrum in subsidium teneantur restituere ea quæ sibi Prælatus extra causam piam donauit. p. 276. col. 1. n. 52

Prælatum vtrum possit locare commoditates rerum Ecclesiæ ad longum tempus. p. 142. col. 1. n. 27

Prælatus in conferendo beneficio non exercet liberalitatem, sed in præferendo vnum alteri sic. p. 203. col. 1. num. 13

Prælatus monachus non potest ex bonis patrimonialibus, vel ex his quæ non intuitu dignitatis acquisiuit disponere, nisi ex licentia Papæ. p. 273. col. 1. n. 28

Prælatus potest ex bonis patrimonialibus seu aliunde, non autem ex Ecclesiastica dignitate quæsitis Primogenium instituere. Ibid. n. 27

Prælatus ex licentia à Romano Pontifice eidē ad testandum concessa, vtrum possit ex testamento Primogenium instituere. Ibid. n. 30

Prælatus non potest Primogenium irreuocabile etiam ex contractu instituere. Ibid. col. 2. n. 31

Prælatus potest liberè fructus suæ dignitatis quoad ius fori donare. Ibid. n. 33

Prælatus id quod sibi vltra congruam sustentationem ex redditibus Episcopatus supereſt in profanos vsus consumens peccat mortaliter. p. 275. col. 2. n. 46

Prælatus non omnino vsufructuario nec vsurario æquiparatur. Ibid. n. 43

Prælatus Primogenium ex fructibus Episcopatus instituens, etiam in casibus in quibus conclusum est illi sibi in foro conscientiæ licere, peccat mortaliter. p. 275. col. 2. n. 47. Nisi illud ex causa pia vel religiosa principaliter instituerit. n. 48. Vel nisi post congruam elecmosynarum erogationem aliquid consanguineis egentibus iure Maioratus donauerit. Ibidem. Vel nisi Primogenium instituat ex fructibus Episcopatus qui sibi ad sustentationem familiæ necessarij erant. Ibid. n. 49. Quos genium suum fraudando in id consumere noluit. num. 50. p. eadem. Vel nisi id faciat ex fructibus ac stipendys officiorumque à Principibus secularibus accepit. p. 276. col. 1. n. 51

Prælatus secularis siue Episcopus vtrum possit ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis Primogenium instituere. p. 273. col. 1. n. 26

Prælegata vtrum in vniuersali Primogenio comprehendantur. p. 281. col. 1. n. 73

Præsentia notarij simul cum eius taciturnitate pro acceptatione reputatur. p. 465. col. 1. n. 76

Præscriptio iurium requirit aduersarium qui sciat & patiatur. p. 227. col. 1. n. 23

Præscripta à Maioratus possessore ex causa Maioratus, an ipsius Maioratus efficiantur. p. 164. col. 1. n. 7

Præscriptio stricti iuris est, consuetudo autem extenditur. p. 225. col. 2. n. 11

Præscriptio iuris realis extenditur ad omnes personas quibus ius illud applicari potest. p. 226. col. 1. n. 16

Præscribens iurisdictionem in vno territorio, potest illam exercere aduersus aduenas. Ibid. n. 17

Præscriptio iuris vniuersalis extenditur aduersus omnes res atque omnes personas. p. 226. col. 2. n. 18

Præscriptio immemorialis sicut lex extendenda erit. Ibid. n. 19

Præscriptio Primogenij non potest procedere, nisi præscribens alios fratres habuerit contra quos potuerit præscriptio inchoari. Ibid. n. 20

Præscriptio immemorialis primogenij qualiter probanda sit. Ibid. n. 21

Præscriptio quadragenaria cum titulo, vtrum sufficiat ad Primogenij præscriptionem. p. 231. col. 2. n. 51

Præscriptio quadraginta annorum cum titulo immemoriali præscriptioni æqualis est. Ibid. num. 52

Præscriptio actionis aduersus transactionem etiam contra successores Maioratus prodest. p. 512. col. 2. n. 38

Præscriptio longi temporis decem vel viginti annorum nullo modo admittitur in bonis Maioratus etiam cum titulo & bona fide, & etiam si res à non prohibito, sed ab alio habita fuerit. p. 513. col. 2. n. 1

Præscriptio 30. vel 40. annorum procedit in rebus Maioratus. Ibid. num. 2

Præscriptio actionis aduersus transactionem etiam contra successionem Maioratus prodest. pag. 512. col. 2. num. 38

Præscriptione 30. annorum tollitur actio seu remedium aduersus transactionem. Ibid. num. 37

Præscriptio 30. vel 40. annorum aduersus possessorem Maioratus cum quo impleta est admittitur, non verò contra alios successores. p. 514. col. 1. n. 3

Præscriptio quæcunque inchoata ante Maioratus institutionem bene procedit in bonis postea in Maioratu insertis. Ibid. num. 4

Præscriptio contra Maioratus successorem admittitur quando ab illo denuo incepit. Ibid. col. 2. n. 6

Præscriptio currit etiam contra Maioratus successorem alienationem scientem quando res fuit expresse prohibita alienari. Ibid. num. 7. 9

Præscriptio immemorialis in rebus Maioratus etiam

contra omnes ſucceſſores admittitur. pag. 515.col.1. num.10

Præſcriptio immemorialis cum mala fide non procedit. pag.527. num.67

Præſumptionem iuris habens contra ſe oneratur durioribus probationibus. p.376.col.1.n.33

Præſumptio legis dicitur liquidiſſima probatio. p. 369. col.1.num.40

Pretium quando ſuccedat loco rei & è contra.

Prima generatio eſt filius, ſecunda autem nepos. p.114. col.1.num.30

Prima inueſtitura ſemper attendenda eſt, nec poteſt ex ſequentibus derogari. p.52.col.1.n.22

Primogenia vocantur iura primi & maximi natu filij. pag.2.col.1.num.4

Primogenitura quid ſit. Ibid.num.5

Primogenia Hiſpanorum cui diſpoſitionis generi potiùs valeant adaptari. p.4.col.2.num.16

Primogeniorum Hiſpaniæ tractatus non ſolùm Hiſpanis, ſed etiam exteris ſummè vtilis erit. p.7.col.2.n.29

Primogenia Hiſpanorum etiam à iure canonico, ciuili, & conſuetudinario deriuantur. p.8.col.1.n.6

Primogenia ex mente inſtitutoris extenduntur & ampliantur. p.19.col.2.n.18

Primogeniti qualitas nunquam moritur, ſed deficiente Primogenito ſecundo genitus Primogeniti locum acquirit. p.29.col.2.n.20

Primogenij ſucceſsio defertur filijs vt filijs, non vt hæredibus. p.49.col.2.n.3

Primogeniorum quædam familiaria, quædam autem hæreditaria ſunt. p.50.col.1.n.11

Primogenitus vnus debet eſſe, & non plures. pag.75. col.1.num.8

Primogenium reuocabile eſt quædam vltima voluntas anomala atque innominata. p.85.col.1.n.29

Primogenitura dignitas eſt. p.89.col.1.n.1

Primogenium veluti dignitas quædam conſtituitur. Ibid. num.2

Primogeniorum inſtitutiones vtrum fauorabiles an odioſæ cenſeantur. p.125.col.1.n.2

Primogeniorum inſtitutores bonis agricultoribus ſimiles eſſe. p.179.col.2.n.4

Primogenia in quibus deſcendentes legitima non defraudantur, vel in ea ſibi grauamen non imponitur, iuſta eſſe cenſentur. Ibid.num.5

Primogenia quæ ex legis authoritate fiunt, iuſtè in conſcientiæ foro inſtitui poſſunt. p.180.col.1.n.6

Primogenium non poteſt fieri ex legitima aſcendentium, ſeu deſcendentium abſque Regia facultate ſeu eorum conſenſu. Ibid.col.2.num.9

Primogenia Galliæ atque Hebræorum & aliarum prouinciarum quæ à lege deferuntur, Primogenia legalia propriè appellantur. p.187.col.1.n.2

Primogenia ex clauſula teſtamenti Regis Henrici ſecundi inter nobiles huius Regni inſtituta Primogenia legalia appellari poterunt. Ibid.col.2.n.5

Primogenia quæ ex legibus fori & Tauri, ſeu ex Regia licentia inſtituuntur, an ab ipſa lege ſeu Principe licentiam concedente, ſeu ab ipſorum inſtitutore deriuentur. Ibid.num.7

Primogenia quo pacto ab homine inſtituantur. pag.188. col.1.num.9

Primogenium vtrum melius ſit cum facultate Regia, vel abſque ea inſtituere. Ibid.num.10

Primogenia ex Regia facultate inſtituentes profiteri ſolent ſe ea quoad tertium & quintum vti nolle: & latiſſimè diſcutitur an ea clauſula vtilis ſit, qualiterque apponi debeat. Ibid.col.2.num.11

Primogenium quod ex tempore immemoriali conſtat, vtrum Regia facultate præcedente, an abſque ea factum cenſendum ſit. p.190.col.1.n.18

Primogenium vtrum poſſit à parente inſtitui ex bonis feudalibus, cenſualibus, ſeu Emphyteoticis. pag. 280. col.2.num.71

Primogenia Hiſpanorum poſſunt inſtitui ex gemmis & alijs rebus pretioſis aureis, vel argenteis, atque ex cenſibus & alijs id genus. p.270.col.2.n.7

Primogenito familiæ relinquere idem eſt dicere quòd ſi relinquatur Primogenitis familiæ. p.29.col.2.n.21

Primogeniti Maioratuum in Hiſpania ex antiqua conſuetudine inſignia propriæ familiæ deferunt. p. 309. col.1.num.2

Primogenio inſtituto in codicillo quæ ſolennitas requiratur. p.254.col.1.n.23. & p.259.col.2.n.40

Primogenium poteſt tam in contractu, quàm in teſtamento inſtitui. p.190.col.2 n.22

Primogenium an vtilius ſit inſtituere in contractu quàm in teſtamento, vel è conuerſo. Ibid.n.23

Primogenia ex legitima filiorum qualiter abſque Regia facultate inſtitui valeant. p.192.col.1.n.1

Primogenium in teſtamento in ſcriptis inſtitutum neceſſario ſcripturam requirit. p.252.col.1.n.6

Primogenium in ſcriptura priuata inſtitui poteſt. Ibid. num.10

Primogenium inſtitui poteſt in ſchedula abſque ſubſcriptione nec alia ſolennitate, ſi teſtator in alia ſcriptura publica ad ipſam ſe referat. Ibid.col.2.n.11

Primogenium inſtituere non poteſt is, qui nec poteſt contrahere nec teſtari. p.249.col.1.n.2

Primogenium à furioſo inſtitutum, vtrum tempore furoris ſeu ſanæ mentis inſtitutum cenſendum ſit. pag. 263.col.1.num.30

Primogenium factum ante ingreſſum monaſterij, vtrũ ingreſſu monaſterij reuocetur. Ibid.num.34

Primogenium in contractu inſtitutum, vtrum ex ingreſſu monaſterij reuocetur. p.265.col.1.n.50

Primogenium inſtitutum à monacho durante anno profeſſionis, vtrum ex profeſſione ſubſequuta reuocetur. Ibid.col.2.num.52

Primogenia in Hiſpania ex pecunia & bonis mobilibus inſtituuntur ea lege vt vendantur, & ex eis bona immobilia comparentur. p.270.col.1.n.4

Primogenium vtrum in contractu ex vniuerſis bonis tam præſentibus quàm futuris inſtitui poſſit. p.270. col.2.num.9

Primogenium reuocabile ex omnibus bonis tam præſentibus quàm futuris inſtitui poteſt. Ibid.n.13

Primogenium irreuocabile ex Regia facultate inſtitutum ex bonis præſentibus & futuris fieri poteſt. Ibid. num.15

Primogenium irreuocabile abſque Regia facultate inſtitutum ex omnibus bonis non valet. p.271.col.1.n.16

Primogenium ex cauſa oneroſa ex omnibus bonis inſtitutum validum eſt. Ibid.n.17

Primogenium à Prælato in bona valetudine exiſtenti ex contractu irreuocabili inſtitutum iure fori validum eſt. p.273.col.2.n.32

Primogenium irreuocabile à Prelato ægrotante inſtitutum, vtrum validum ſit, ſi ex ea ægritudine mortuus fuerit. p.293.col.2.n.35

Primogenium irreuocabile inſtitutum à Prelato ægrotante validum eſt, niſi aliunde fraus probetur. p.274. col.1.n.40

Primogenium inſtitutum ex arris ſeu lucris, priori matrimonio conſtante acquiſitis tanquam de re aliena validum eſt quoad æſtimationem. p. 278.col.1.n.63

Primogenium vtrum ex re aliena inſtitui valeat. p.280. col.1.n.70

Primogenium de omnibus bonis institutum, vtrum bona feudalia, censualia vel Emphyteotica comprehendit. Ibid.col.2.n 72

Primogenium vtrum institui possit ex bonis in alio Regno existentibus. p.282.col.1.n.79

Primogenium vtrum valeat ex legitima filij clerici, religiosi vel monialis institui, relictis eisdem competentibus alimentis. Ibid.n.80

Primogenium ex facultate Regia vtrum ex legitima filiorum nasciturorum institui valeat. pag. 283.col.1. num.83

Primogenium filijs legitimis non extantibus in persona filij legitimati institui potest. p.288.col.1.n.24

Primogenium vtrum in persona filij vnici institui valeat. p.285.col.1.n.2

Primogenium filijs legitimis non extantibus in persona filij naturalis non legitimati institui potest. pag.288. col.1.num.25

Primogenium non potest in persona filij spurij à parente institui. Ibid.num.26

Primogenium vtrum in persona filij dignioris instituendum sit remissiuè. p.291.col.2.n.49

Primogenitus nomine institutoris nominandus est. pag. 309.col.2.num.3

Primogenitus in Regnorum, ditionum, ac quorumcunque Primogeniorum successione cæteris præferendus est. pag.347.col.1.num.3

Primogenitus dicitur qui primò natus est, non autem is qui cæteros in dignitate vel alijs qualitatibus præexcellit. Ibid.num.2

Primogenitus qui ante Maioratum à parente acquisitum natus est, præfertur secundo genito post acquisitum Maioratum nato. Ibid.num.3

Primogenitus naturalis secundo genitum naturalem excludit, si ambo ex eodem matrimonio legitimi effecti sint. p.348.col.1.n.8

Primogenitus incapax successionis ex delicto vel aliàs, vtrum possit in Maioratu succedere, si à Principe restitutus fuerit. p.353.col.1.n.14

Primogenitus excluditur à successione illius Maioratus qui cum eo in quo successit concurrere non potest. p. 355.col.1.n.29

Primogenitus excluditur à successione Maioratus ex nominis & armorum incompatibilitate. Ibid.n.30

Primogenitus qui occidit vltimum Maioratus successorem, vtrum valeat in Maioratu succedere. Ibid.col.2. num.32

Primogenitus Regis vtrum possit à parente ex causa Regni successione priuari. p.387.col.2.n.13

Primogeniti Regum vtrum differant à Primogenitis aliarum personarum quoad repræsentationem. Ibid. num.15

Primogeniti Regum quòd in vita parentum Reges appellentur, qualiter intelligendum sit. pag. 388.col.1. num. 16

Primogeniti atque omnes alij filij possunt in vita parentis bonorum eius domini appellari. Ibid.col.1.n.18

Primogenia facta post leges partitarum secundum. l.40. Tauri interpretanda sunt. Ibid.col.2.n.23

Primogenia quæ in Hispania ante leges partitarum facta fuerunt, etiam secundum. l. 40. Tauri interpretanda sunt. Ibid.num.25

Primogenitus efficit primum caput in linea descendentium, & secundo genitus secundum ad instar edicti prætorij de bonorum possessionibus. p.389.col.2.n.31

Primogenitus statim cùm nascitur ius ad Maioratus successionem certum atque inuariabile acquirit, quod ad eius Primogenitum transmittit. p.390.col.2.n.37

Primogenitorum perpetua vocatio efficit, vt omnes in infinitum ex repræsentatione succedant, etsi successio iure ordinario non deferatur. p.391.col.1.n.43

Primogenitus viuo patre decedens spem sibi ex donatione competentem in filium suum transmittere potest. pag.397.col.2.num.16

Primogenia quantumcunque perpetua pluribus casibus atque mutationibus subiecta esse. p.445.col.1.n.1

Primus successor Maioratus vniuersalis iure directo succedit. pag.103.col.1.num.15

Primus Maioratus institutor vtrum possit Maioratui ab ipso iam instituto nouas leges adijcere. pag.54.col.2. num.37

Prius vel posterius dicitur quid ratione modici interualli. pag.248.col.1.num.18

Princeps potest substitutiones Maioratuum mutare, & iuri vocatorum quærendo, non quæsito præiudicare. pag.52.col.2.num.28

Princeps potest fœminas ex inuestitura à successione exclusas ante delatam successionem eiusdem, habiles atque capaces reddere. p.52.col.2.n.29

Princeps potest priuilegia à seipso concessa ad libitum reuocare. p.53.col.1.n.30

Princeps absque legitima causa non potest derogare iuri vocatorum ad Maioratus successionem, etiam si ipse Maioratus ex Regia facultate institutus fuerit. Ibid. num.31

Princeps non potest concedere facultatem vt fiat Maioratus non relictis filijs competentibus alimentis. pag. 181.col.2.num.15

Princeps quando aliquid facit ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, nihil potest allegari quòd habeat reuocare concessionem. p.241.col.2.n.18

Princeps potest auferre hæredibus ius delatum ante hæreditatis aditionem. p.241.col.2.n.19

Princeps quando vult rescriptum valere, etiam cum tertij præiudicio intelligere censendus est de modico, non de magno. p.242.col.1.n.24

Princeps non potest dominium tollere sine causa, etiam si ipsum dominium per modum non à iure gentium, sed à solo iure ciuili inuentum, quæsitum sit. p. 242.col. 2.num.28

Princeps iuri adeundi ex certa scientia vel de plenitudine potestatis ex causa derogare potest. pag. 243. col.1.num.30

Princeps non debet vti plenitudine potestatis, nisi ex magna causa. Ibid.num.31

Princeps quando vtitur plenitudine potestatis sine causa, ea non dicitur plenitudo potestatis, sed tempestatis. Ibid.num.33

Princeps non potest derogare iuri substitutorum absque eo quòd vtatur clausulis ex certa scientia, sed de plenitudine potestatis. p.358.col.2.n.11

Princeps non potest derogare iuri etiam in spe ex contractu competenti. Ibid.num.13

Princeps etiam ex potestate absoluta non potest tollere ius competens ex contractu etiam inter subditos. Ibid. num.19

Principis appellatio quo tempore in Hispania cœperit. pag.388.col.1.num.20

Princeps an reuocare possit priuilegia ab ipso concessa. p.472.col.1.num.8. & p.473. col.2.n.20. & pag. 474.col.1.num.23

Princeps an possit vincula ac leges Primogeniorum ex facultate Regia institutorum mutare & alterare, & quando. p.472.col.1.n.10

Princeps humanam legem reuocans non potest tollere effectus ex illa ante reuocationem perfectè deductos.

Ibidem. numer. 12

Princeps non potest reuocare donationem à se factam alicui iure Primogenij in præiudicium illorum quibus ex ea est ius acquisitum. p.473.col.1.nu.15. & pag. 474.col.1.num.22

Princeps debet esse immobilis sicut polus. p.473.col.2. num.19

Principis designatio in vita Regis cuius effectus sit. p. 388.col.1.num.19

Princeps poterit legitimare filium sine citatione venientium ab intestato, si pater nominauit filium legitimum in testamento. p.243.col.2.n.37

Princeps potest ex causa contractum alterare. pag.473. col.2.num.18

Princeps non potest tollere dominium etiam occasione sui priuilegij acquisitum. p.474.col.1.n.21

Princeps quando possit reuocare facultatem datam ad faciendum Maioratum. Ibid.num.25

Princeps ex licentia alienandi liberè feudum videtur remittere qualitatem feudalem. p.484.col.1.n.44

Princeps ex facultate alienandi concessa possessori Maioratus non censetur nec potest præiudicare sequenti vocato cui iam erat ius quæsitum. p.490.col.2.n.36

Princeps non censetur confirmare transactionem in qua dolus vel fraus vel enormissima læsio interuenerint. p.511.col.2.n.33

Princeps concedens facultatem ad instituendum Maioratum, potest concedere facultatem ea lege, vt etiam propter crimen læsæ Maiestatis ipse Maioratus non confiscetur, nisi Maioratus de re ab ipso Rege donata fiat. p.530.n.69

Principis sola nominatio vtrum Ducem aliquem aut Marchionem efficiat. p.76.col.2.n.22

Principium primæ existentiæ in conditionibus consideratur, non illud quod ex post facto successerit. p. 411. col.1.n.8

Priuilegium concessum ad liberè testandum intelligitur seruatis regulis ac solennitatibus iuris. p. 103.col.2. num.19

Priuilegium ac ius commune vtrum confundantur, vel vtroque simul quis vti possit. pag. 282. colum. 1. num.79

Probatio perfecta potest fieri ex multis imperfectis. p.229.col.1.n.35

Probatio immemorialis præscriptionis ad aliquē certum atque specificum authorem referenda non est. p. 231. col.1.n.46

Probationes ampliandæ sunt, non autem restringendæ. p.251.col.2.n.5

Probatio quòd bona libera deficiant vt ad bonorum Maioratus exactionem deueniatur, an creditori incūbat, an verò Maioratus possessor debeat probare bona libera extare. p. 502. col. 2. n. 32. & 34. & p.503. col.1.n.36

Probationes factæ in interdicto quòd ex l.45. Tauri competit, facient fidem in iudicio ordinario proprietatis. p.428.col.2.n.20

Prodigus cui bonis interdictum est, vtrum possit Primogenium instituere. p.263.col.2.n.32

Prodigus cui bonis interdictum est, nec potest contrahere, nec vltimam voluntatem facere. Ibid.n.33

Prodigus cum authoritate curatoris vtrum possit Primogenium instituere. Ibid.n.34

Prodigus cum authoritate curatoris potest omnes contractus facere. Ibid.n.35

Prodigus cum authoritate curatoris non potest vltimam voluntatem facere. p.264.col.1.n.36

Præmium dispositionis ostēdit disponentem Maioratum facere velle. p.27.col.2.n.1

Præmium generale efficit dispositionem generalem. pag. 28.col.1. num.3

Professio mors secularis appellatur. p. 99.col.1.n.93

Prohibitio alienationis facta filios ad nepotes non extenditur. p.18.col.2.n.11

Prohibitio alienationis facta vt bona in familia conseruentur, quartum gradum non excedit. Ibid.n.12

Prohibitio alienationis facta filijs ex mente testantis ad nepotes & ad omnes descendentes in infinitum extenditur non habita quarti gradus consideratione. p.22. col.2.num.29

Prohibitio alienationis sine causa facta est nullius effectus, alienationem quòd impedire non potest. p. 42. col.1.n.30

Prohibitionis alienationis causa subintellecta efficit validam prohibitionem, ac si expressa fuisset. Ibidem. nuu.32

Prohibens bonorum alienationem extra familiam, censetur id facere ea ratione, vt bona in familia conseruentur, etsi id non expresserit. Ibid.num.33

Prohibitus rem alienare extra familiam, potest in ea hæredem legitimum instituere, etiam si is ex familia testatoris non sit. Ibid.col.2.n.34

Prohibitio alienationis in cōtractu facta non impedit dominij translationem. p. 85.col.1.n.30

Prohibitio alienationis facta in donatione causa mortis impedit dominij translationem. p.86.col.1.n.34

Prohibitio alienationis in contractu facta in Hispanorum Maioratibus impedit translationem dominij. p. 85. col.1.n.31.

Prohibitio perceptionis vsus fructus etiam filio in legitima fieri potest. p.132.col.2.n.31

Prohibitus alienare non potest ad longum tempus locare. p. 140.col.2.n.18

Prohibitio expressa alienationis nō comprehendit casum dotis. p.493.col.1.n.10

Prohibitio alienationis etiam ex causa dotis facta non impedit eam, quādo aduersus institutorem actio competebat, vel pro restituenda, vel pro constituenda dote. Ibid.n.14

Prohibitio alienationis sine causa facta valida est, impeditque rerum Maioratus alienationem in Hispanorum Primogenijs. p.42.col.1.n.31

Prohibitio alienationis in Maioratibus Hispaniæ facta in contractu impedit rerum Maioratus alienationem. p. 43.col.1.n.36

Prohibere aliquid non potest in directè qui non potest directè. p.476.col.1.n.37

Proprietatis causam annexam plura interdicta possessoria habere solent. p.425.col.2.n.10

Propinqui qui dicantur. p.25.col.2.n.41

Prouinciæ diuersæ diuersas consuetudines obseruant in feudis. p.95.col.1.n.49

Prouincia propinqua eadem prouincia censenda est, si sit sub eodem Principe. p.480.col.2.n.14

Proximitas in fideicommisso relicto familiæ non respectu grauati, sed testantis consideranda est. p.45.col.1. num.46

Proximior ob quot delicta priuari possit Regni successione. p.91.col.2.n.18

Proximitas in descendentibus vltimi possessoris ab ipso vltimo possessore absque vlla contradictione consideranda erit. p. 405.col.1.num.1

Proximitas vltimi possessoris consideranda non est, nisi proximior à familia primi Maioratus institutoris procedat. p.406.col.1.n.2

Proximitas inter transuersales vltimi Maioratus possessoris,

ſeſſoris, vtrum ab ipſo, an à primo inſtitutore conſideranda ſit. Ibid.n.3

Proximitas tempore mortis eius qui fideicommiſſum reliquit conſideranda eſt. Ibid.n.6

Proximitas in ſucceſſione feudi reſpectu primi authoris conſideranda eſt. Ibid.n.8

Proximitas in ſucceſſione ab inteſtato reſpectu vltimi morientis conſideranda eſt. Ibid.num.11

Proximitatem conſiderare in Maioratus ſucceſſione à primo inſtitutore eſſet impoſſibile vel ſummè difficile. p.407.col.1.n.13

Proximitas in feudis conſideratur reſpectu vltimi admiſſi. Ibid.num.14

Proximitatem reſpectu perſonæ cui ſucceditur conſiderandam eſſe, qualiter intelligendum ſit. Ibid.n.16

Proximitas in Regni ſucceſſione conſideratur ab vltimo Regni poſſeſſore. Ibid.num.15

Proximior præſumitur is qui ſe cognatum ſeu agnatum eſſe probauerit, niſi ex aduerſo probetur alium eſſe proximiorem. p.408.col.2.n.21

Proximior tempore mortis vltimi Maioratus poſſeſſoris conceptus remotiores iam natos in Maioratus ſucceſſione præcedit. p.410.col.1.n.1

Proximitas in Maioratibus tempore mortis vltimi poſſeſſoris, non autem inſtitutoris conſideranda eſt. Ibid. num.3

Proximitas illorum qui nec nati, nec concepti ſunt tempore delatæ ſucceſſionis in Maioratibus non attenditur. p.411.col.1.n.7

Proximiore tempore mortis vltimi poſſeſſoris ad Maioratus ſucceſſionem admiſſo cæteri excluduntur. Ibid.num.9

Proximior tempore mortis vltimi poſſeſſoris in Maioratu irreuocabiliter ſuccedere debet. pag.414.col.1. num.38

Proximiores qui tempore factæ alienationis nec nati nec concepti erant admittuntur ad eandem alienationem reuocandam. p.415.col.1.n.45

Proximitas in Maioratus ſucceſſione conſideranda eſt eo tempore quo ſucceſſio ipſa defertur. p.440.col.1. num.15

Proximiore negligente remotior alienationem bonorum Maioratus poterit reuocare. p.446.col.1.n.13

Proximior non requiſitus an debeat intra annum reuocare. Ibid.num.15

Proximitas in Hiſpanorum Primogenijs conſideratur reſpectu grauati, non autem Maioratus inſtitutoris. pag.45.col.1.num.47

Proximitas gradus non eſt tractanda, vbi remotioris lineæ prærogatiua concurrit. p.47.col.1.n.5

Publicatio probationum neceſſaria eſt in iudicijs poſſeſſorijs. pag.437.col.1.num.67

Publicatio Primogenij abſque ſcriptura inſtituti coram iudice facienda eſt, vt eiuſdem memoria conſeruetur. pag.252.col.1.num.9

Publica cauſa quando dicatur ad facultatis conceſſionem. pag.470.col.1.num.2

Q

QValitas rerum donatarum fideicommiſſum inducit. pag.76.col.1.num.18

Qualitas requiſita ad ſuccedendum debet adeſſe præcisè eo tempore quo cedit dies ſubſtitutionis, nec ſufficit ſi poſtea ſuperueniat. p.94.col.1.n.37

Qualitas bonæ fidei teſtium an neceſſariò probanda ſit in Primogenij probatione. p.228.col.1.n.30

Qualitas adiecta diſpoſitioni perfectæ ſemper denotat modum, etiam ſi adiciatur per verba denotantia conditionem. p.322.col.2.n.30

Qualitas maſculinitatis in vna ſubſtitutione adiecta, vtrum in altera repetita eſſe cenſeatur, latiſſimè diſcutitur. p.379.col.2.n.56

Qualitatis repetitio facienda non eſt, vbi agitur de iuris communis correctione. p.380.col.1.n.40

Qualitas maſculinitatis in eadem oratione & ſub eodem verbo apposita, vtrum cenſeatur in ſequentibus repetita. Ibid.col.2.n.59

Qualitas maſculinitatis cenſetur repetita quando Maioratus inſtitutor in vtraque parte de eiſdem filijs loquutus fuit. p.381.col.1.n.60

Qualitas maſculinitatis cenſetur repetita quando Maioratus inſtitutor adiecit aliquod verbum quod ex ſui natura eiuſdem qualitatis repetitionem comprehendat. Ibid.num.61

Qualitas per viam regulæ generalis appoſita ſemper cenſetur in ſequentibus repetita. Ibid.n.62

Qualitas maſculinitatis in vna parte adiecta in alia repetita cenſetur, quando ſi aliter fieret deterioris conditionis eſſet proximior quàm remotior. Ibid.n.63

Qualitas maſculinitatis cenſetur repetita, quando inſtitutor dixit eodem modo in omnibus aliis vocationibus ſuccedendum eſſe. p.382.col.2.n.65

Qualitatis repetitio inducitur, quando vocatio facta fuit alicui cum certa qualitate expreſſo nomine proprio. Ibid.num.68

Quarta non detrahitur de Maioratu ex tertio & quinto bonorum inſtituto. p.122.col.1.n.24

Quartæ detractio hodie non ceſſat, ex eo quòd teſtamentum valeat abſque hæredis inſtitutione. pa.118. col.1.num.9

Quarta non detrahitur de inſtitutione vel ſubſtitutione directa. p.116.col.1.n.2

Quarta non detrahitur de bonis expreſsè alienari prohibitis. p.120.col.2.n.18

Quarta non detrahitur ex Maioratibus in contractu inſtitutis. Ibid.num.19

Quartam detrahere non poteſt niſi is qui fuerit directus hæres. Ibid.col.2.n.20

Quarta vxori aſſignata ex Authent. Præterea. C. vnde vir & vxo. non ei aufertur licet ſint diues. pag.153. col.2.num.15

Quaſi poſſeſsio iurium incorporalium transfertur de vltimo Maioratus poſſeſſore in ſequentem ſucceſſorem. pag.77.col.1.num.23

Quotæ bonorum & quotæ hæreditatis differentia hodie non eſt ſublata. p.51.col.1.n.16

vide pag. 366. nº 13 & 14.

R

RAtio ſic diſponit, prout verba diſpoſitiua diſponunt. p.28.col.1.n.30

Ratio eſt anima & ſpiritus diſpoſitionis. Ibid.n.8

Ratio ſubintellecta habetur pro expreſſa quando vna ſola aſſignari poteſt. p.28.col.2.n.9

Ratio conſeruandæ agnationis ad certas perſonas reſtricta ad omnes ex illis deſcendentes extendenda erit. p.374.col.2.n.24

Rationes ex quibus in codicillis hæreditas nec dari nec adimi poteſt enarrantur. p.244.col.2.n.30

Ratio decidendi ad l. diffamari. C. de ingen. & manumiſſ. aſſignatur. p.442.col.1.n.26

Ratio legis ſufficit ſi concurrat in caſu de quo agitur, etſi in caſu legis Maior ratio verſetur. Ibid. n. 30

Ratio vera decidendi ad tex. in Authen. res quæ. C. communia de lega. traditur. p.492.col.1.n.5

Ratio conseruandæ agnationis non præsumitur ex masculorum vocatione, saltem in hominum dispositione. p. 375.col.1.n.29

Ratificatio quæ causatur ex pretij receptione, solùm inducit pro eo anno quo pretium receptum est, non pro sequentibus. p.139.col.2.n.7

Regiæ facultatis vigore vtrum possit quis in persona filij clerici vel monachi vel furiosi muti aut surdi Primogenium instituere remissiuè. p.291.col.2.n.47

Regia Pragmatica à Rege Henrico 2. lata interscritur atque declaratur. p.523.col.2.n.42

Regia facultas ad Maioratum instituendum, vtrum amittatur ex non vsu per lapsum decennij. pag. 249. col.2.num.71

Regia facultas non est sufficiens ad hoc, vt maritus aut vxor possint ex lucris ex primo matrimonio acquisitis Primogenium instituere. p.277.col.2.n.61

Regnum Hispaniarum Primogenium legale dici potest. pag.187.col.1.num.3

Regi vtrum competat remedium tenutæ summarium ac executiuum, sicut alijs Maioratuum successoribus. p. 52.col.2.num.26

Regem decet esse largum, beneficum & liberalem. p.14. col.2.num. 20

Regum proprium est donare. p.359.col.1.n.21

Reges plures Hispaniarum Regnum interdum administrarunt. p.350.col.2.n.25

Regibus verecundum est vti beneficio inuentarij, ne teneantur vltra vires hæreditarias. p.72.col.2.n.31

Regiæ facultates non concedunt Maioratuum instituto-ribus vt omnes successores hæredes directos faciant. pag.103.col.2.num.18

Rege bona Regni manifestè dilapidante, quid faciendum sit. p.113.col.2.n.28

Reges Hispaniæ armorum delationem seruant & nullo cognomine nominantur. p.309.col.2.n.4

Regina Regni proprietaria cui competit ius patronatus præsentare debet, non autem eius maritus. p. 157. col.1.num.33

Regnorum atque amplissimarum ditionum successio apud omnes gentes vt plurimum eo ordine quo in Hispanis Primogenijs defertur. p.7.n.30

Regnum Hispaniarum Maioratus est. p.9.n.10

Regnum electioni non Primogenituræ iure competebat ante Regem Pelagium. p.9.col.1.n.12

Regnum Castellæ est caput omnium Hispanorum Primogeniorum. pag.10.num.16

Regni & Maioratus successio perpetua esse debet. p.14. col.1.num.14

Regni successio cui deferenda sit, quando duo filij ex eodem partu nati sunt, & ignoratur quis primò natus fuerat. p.349.col.2.n.21

Regni administratio inter duos Reges diuidenda est, quando ad illos simul eius successio delata fuerit. pag. 350.col.2.num.26

Regnum Legionis Ferdinando primo Regni Castellæ Regi dotis nomine accessit. p.315.col.1.n.42

Regnum Castellæ antiqui Gothorum imperij caput. pag. 315.col.1.num.44

Regni successio iure sanguinis, non autem iure hæreditario defertur. p.387.col.1.n.9

Regna propter crimen hæresis perpetuò confiscari possunt. p.529.col.1.n.29

Regnum propter hæresim Regis potest ab illo & eius successoribus auferri, si in hoc totius Christianitatis, vel ipsius Regni damnum quoad religionem versetur, nec aliter eidem damno succurri valeat. p.522. col.2.num.37

Regni ad Maioratum argumentum procedit. p.11.col.2. num.26

Regula quòd semel exclusus perpetuò excluſus censeatur, in Hispanis Maioratibus non procedit. pag. 40. col.1.num.22

Regulæ iuris non eliduntur per dubias probationes seu coniecturas. p.23.col.2.n.34

Regula si vinco vincentem te, non habet locum in materia fœminarum excluſiua. p.29.col.1.n.16

Regula Cancellariæ, scilicet quæ disponit dispensationes, nisi literis expeditis non suffragari, qualiter sit intelligenda. p.246.col.2.n.56

Reipublicæ expedit sumptuosa vrbis ædificia conseruari. pag.531.num.73

Relaxatio iure requiritur ad recisionem contractus iurati metu facti: quod tamen in practica non seruatur. pag.194.col.2.num.13

Relaxatio iuramenti requiritur vbi minor ratione læsionis renunciationem rescindere velit. p.196. col.1. num. 25

Relatiuum omnia præcedentia comprehendit. pag. 396. col.1.num.11

Relinquens aliqua bona Titio atque suis descendentibus possidenda, non videtur ad solos nominatos Maioratus qualitatem restringere. p.23.col.1.n.32

Relicta filijs vt filijs, præstanda sunt eisdem, etiam si hæredes non sint. p.49.col.2.n.4

Remedium. l. 45. Tauri circa translationem dominij ac possessionis competit ei qui in Maioratu absque Regia facultate instituto vocatus est. pag.6.num.26

Relictum Primogenito in Primogenijs Hispanorum, eo mortuo secundo genito defertur. p.44.col.2.n.43

Remedium tenutæ summarium ac executiuum vtrum competat Regi, sicut alijs Maioratuum successoribus. pag.24.col.1.num.26

Remedium possessorium quod ex l.45. Tauri conceditur, habet causam proprietatis annexam. p. 81.col. 1.n.9

Remedium possessorium ex l.45. Tauri vtrum competat primo ipsius Maioratus successori. pag. 431. col.2. num. 40

Remedium.l.45. Tauri vtrum competat ei, qui ex coniecturis ad Maioratus successionem vocatus est, vel ad id expressa vocatio requiratur. pag. 432. col.2. num. 43

Remedium. l. fina. C. de edicto Diui Hadria. tollen. non competit nisi hæredi scripto. p.433.col.1.n.44

Remedium dictæ.l.fina. non datur nisi ostendenti testamentum originale. Ibid.num.47

Remedium.l.45. Tauri vtrum competat ei qui prætendit Maioratus successionem ex immemoriali præscriptione. Ibid.col.2.num.50

Remedium. l. fina. C. de edicto Diui Hadria. tollen. non competit hæredibus ab intestato. Ibid.num.51

Remedium dictæ.l.45. Tauri vtrum detur contra titulo possidentem. p.434.col.1.n.52

Remedia possessoria non dantur contra titulo possidentem. Ibid. num.53

Remedium dictæ. l. fina. & interdictum quorum bonorum non dantur contra titulo possidentem. Ibidem. num. 54

Remedium dictæ.l.45. Tauri non competit ei qui intra sex menses à morte vltimi Maioratus possessoris pro possuit, & occupationis rerum Maioratus illud non intentauit. Ibid.col.2.n.56

Remedium dictæ.l.45. Tauri vtrum competat ei qui intra sex menses actionem ineptam proposuit, & post sex menses actionem aptam intentauit. pag. 435. col.1.num.57

Remedium dictæ.l.45. Tauri vtrum competat ei qui intra sex menses actionem aptam proposuit, illam tamen intra illud tempus aduersario intimari non fecit. Ibid.num.58

Remedium dictæ. l.45. Tauri vtrum competat sequenti successori in vita vltimi possessoris, quando ipse vltimus possessor alij successionem Maioratus prætendenti possessionem bonorum Maioratus tradidit. pag. 435.col.1.num.59

Remedium dictæ. l.45. Tauri datur vocato ad successionem Maioratus absque Regia facultate instituti. Ibid. num.61

Remedium quod interim appellatur proponi potest in interdictis possessorijs. p.437. col.2.n.70. Quod non procedit in remedio.d.l.45. Tauri.num.71. Nisi fuerit timor seditionis aut scandali.num.72

Remittens odium & rancorem, potest nihilominus actiones iniuriarum intentare & exercere. pag. 212. col.2.num.12

Renunciatio legitimæ facta à filijs iuramento interueniente, valida erit. p.193.col.1.n.5

Renunciatio iurata facta à maiore ratione læsionis vltra dimidiam non rescinditur, nisi ea læsio enormissima ac grauissima sit. p.195.col.1.n.18

Renunciatio vltra dimidiam in magno excessu quæ dicatur. Ibid.

Renunciatio.l.2.C. de rescin. vend. non tollit remedium dictæ legis, quando læsio in magno excessu vltra dimidiam contingit. Ibid.num.19

Renunciatio etiam geminata non tollit dictæ. l.2. remedium, quando læsio grauissima fuit. Ibid.n.20

Renunciatio iurata facta simpliciter à minore rescinditur ratione læsionis vltra dimidiam, nisi expressè iuerit etiam ratione læsionis vel ex alia causa illam non impugnare. Ibid.num.21

Renunciatio iurata facta à filia valida est, etiam si à parente ex ea nihil receperit. p.197.col.1.n.31

Renuncians paternæ hæreditati, nullo ob id accepto inconsultè nec ex iusta causa, nec habens aliunde se alat, potest ratione enormissimæ læsionis renunciationem rescindere. Ibid.col.1.num.33

Renunciatio iurata vtrum ob superuenientiam filiorum reuocetur. Ibid.num.37

Renunciatio legitimæ facta aliquo ob id accepto non reuocatur per superuenientiam liberorum. pag. 198. col.1.num.38

Renunciatio legitimæ seu hæreditatis iam delatæ gratis facta ex superuenientia liberorum reuocatur. Ibid. num.40

Renunciatio hæreditatis nondum delatæ gratis facta, vtrum ex superuenientia liberorum reuocetur. Ibid. num.41

Renunciatio facta à filio vtrum nepotibus ac cæteris eiusdem descendentibus noceat. p.199.col.1.n.47

Renunciatio secunda criminis à Principe impetrata, vtrum valeat si in ea non fuit facta mentio de prima. p.207.col.2.n.52

Repetitio masculinitatis quando & qualiter facienda sit. p.41.col.1.n.26

Repetitio masculinitatis facienda est in Maioratibus, in quibus ratio conseruandæ agnationis expressa vel subintellecta est. p.380.col.2.n.58

Repetitio conditionum quæ ad Maioratus perpetuitatem necessariæ sunt facienda est in omnibus casibus, siue ipsa conditio sit contra ius, vel præter ius, vel odium vel fauorem contineat. p.41.col.1.n.24

Repetitio conditionum inducenda non est nisi in certis casibus & certis qualitatibus concurrentibus. Ibid. numer. 25

Repetitio masculinitatis excluditur vbi Maioratus institutor in prima vocatione adiecit hæc verba, quòd tunc & eo casu habens illam qualitatem succedat. p. 382.col.1.num.67

Repræsentationem non admitti nisi in his quæ iure hæreditario deferuntur, qualiter intelligendum sit. pag. 391.col.1.num.40

Repræsentatio admittitur in successionibus in quibus linea recta & iure Primogenituræ succedendum est, etsi iure hæreditario non deferantur. pag.391.col.1. num.41

Repræsentatio admittenda est in iuribus patronatus & anniuersarijs atque Emphyteosi iure Primogenituræ relictis. p.391.col.1.n.42

Repræsentatio semper admittitur in feudo, etiam si iure hæreditario non deferatur. p.391.col.1.n.47

Repræsentatio in Maioratibus transuersalibus concessa, absque graduum restrictione intelligenda est. p.395. col.2.num.10

Repræsentatio admittenda est in his bonis quæ iure Maioratus à Rege Henrico secundo nobilibus Hispaniæ donata fuerant. p.396.col.2.n.12

Repræsentatio vtrum in Regia seu dominica concessione admittenda sit. Ibid.num.13

Repræsentatio admittitur in Primogenijs non solùm ex vltima voluntate, sed etiam ex contractu institutis. pag.397.col.1.n.14

Repræsentatio iuxta formam.l 40.Tauri admittenda est in feudo, Emphyteosi, iure patronatus, anniuersarijs iure Maioratus relictis. Ibid.col.2.n.19

Repræsentatio vtrum in fideicommissis familiæ relictis admittenda sit. Ibid.num.20

Repræsentatio non datur in fideicommissis familiæ relictis inter filios fratrum, quando ipsi inter se, non autem cum patruis succedunt. p.398.col.1.n.21

Repræsentatio ex verbis ambiguis non excluditur. pag. 400.col.1.num.1

Repræsentatio non excluditur ex coniecturis, nisi expressa & clara dispositio ad id interueniat. Ibidem. num.2

Repræsentatio excluditur ex coniecturis quæ ex verbis eliciuntur, si adeò præcisa sunt, vt ad aliud referri non possint. Ibid.col.2.n.5

Repræsentatio neptis vtrum excludatur ex Maioratu fœminas propter masculos excludente. pag.401. col. 1.num.7

Repræsentatio neptis excluditur ex Maioratu in quo fœminæ propter masculos remotiores excluduntur. Ibid. num. 8

Repræsentatio semper admittenda est in fideicommisso familiæ cognationis seu propinquis relicto, etsi in eo iure hæreditario non succedatur. p.391.col.1.n.44

Repræsentatio neptis non excluditur ex Maioratu admittente fœminas in defectum masculorum eiusdem lineę & gradus. p.401.col.2.n.10

Repræsentatio vtrum excludatur ex eo quòd Maioratus institutor præceperit quòd succedatur salua gradus prærogatiua. p.403.col.2.n.16

Repræsentatio vtrum excludatur ex eo quòd Maioratus institutor vocauerit proximiorem ad Maioratus successionem. p.401.col.2.n.11

Repræsentatio gradum neque alterat neque corrumpit. pag.403.col.1.num.17

Repræsentatio vtrum excludatur ex vocatione filij Maioris. Ibid.num.18

Repræsentatio vtrum excludatur ex vocatione filij Primogeniti superstitis. Ibid.num.20

Reputatio nobilitatis & generis ad minus debet esse per decennium. p.306.col.2.nu.31. Nisi causetur quasi possessio ex actibus ex minori tempore.num.32

Res quam iure retractus Maioratus possessor ex causa Maioratus acquisiuit, an ipsius Maioratus efficiatur. p.164.col.2.n.8

Res Maioratus vtrum remaneant obligatæ pro debitis contractis ex ædificijs necessarijs perpetuam ipsarum vtilitatem concernentibus. p.70.col.1.n.18

Res feudalis ad longum tempus locari non potest.p.140. col.2.num.19

Res mobiles pretiosæ loco immobilium habentur.p.270. col.2.num.8

Res semel effecta alienabilis perpetuò remanet alienabilis. p.449.col.2.n.31

Res Ecclesiæ semel concessa in Emphyteosim in perpetuum durat Emphyteotica. Ibid.num.32

Res semel effecta alienabilis non efficitur semper alienabilis,quando alienationis prohibitio in rem, non autem in personam dirigitur. Ibid.num.33

Res semel effecta alienabilis non durat perpetuò alienabilis, etiam quando alienationis prohibitio personalis fuit,dummodo causa fuerit realis. Ibid.col.2.n.35

Res Maioratus semel ex Regia facultate, vel aliàs licitè alienata perpetuò alienabilis efficitur. Ibid.n.37

Res empta ex pecunia redacta ex alia re Maioratus, vel pretium eius an subrogetur & intret in eius locum. pag.481.col.2.num.24.& n.29.30. & p.482.n.31

Res empta ex pretio feudi, seu ipsum pretium non subeunt vicem pretij, nisi expreßè actum sit. Ibid.n.26

Res empta ex pecunia redacta ex alia re sumit eius qualitatem. Ibid.num.27

Res empta ex pecunia redacta ex re patrimoniali, an efficiatur patrimonialis. Ibid.num.28

Res empta ab aliquo ex pecunia aliena, vel simpliciter vel nomine proprio, fit sua. Ibid.col.2.n.34.& 35

Res subrogata in locum rei venditæ Maioratus cum omnibus qualitatibus prioris subrogatur. p.483.col.1. num.36

Res succedens in locum alterius rei fideicommissariæ, dicitur fideicommissaria. Ibid.num.37

Res subrogata in locum bonorum donatorum à Rege Henrico secundo, quæ vulgò dicuntur Enriqueños, sortietur illorum naturam. Ibid.num.38

Res Maioratus alienata si posteà vendicetur,vel rescindatur,venditio an ad Maioratum redeat, vel maneat libera. p.484.col.2.n.46

Res subrogata in Maioratu in locum venditæ si vendicetur vel euincatur ab aliquo, qualiter consulatur Maioratus possessori. p.484.col.2.n.47.& p.485. col.2.num.49

Res pupilli ex decreto Prætoris pignorata potest à creditore sine nouo decreto vendi. p.486.col.1.n.2

Res alienari prohibita ex sententia alienabilis efficitur. pag.503.col.1.num.1

Res non potest alienari, quando concurrit legis & hominis prohibitio, etiam in casu aliàs permisso. pag. 167.col.1.num.15

Rescriptum secundum impetrans derogatorium primi, debet facere mentionem de quacunque clausula notabili primi rescripti. p.475.col.2.n.31.35

Rescriptum secundum impetrans non tenetur facere mentionem de clausula quæ nulla est vel exceptione elidi potest. Ibid.num.32

Rescripta quæ à communi stylo deuiant, de falsitate suspecta esse censentur. p.530.n.68

Rescripta Principum secundum iustitiam fori ac poli interpretanda sunt, etsi id verba non patiantur. pag. 181.col.1.numer.13

Restitutionis fideicommissi præuentio donatio est. pag. 205.col.2.num.33

Reseruatio vsusfructus ad hoc vt de eo possit in vita disponi, non validat omnium bonorum donationem. pag.272.col.2.num.24

Reseruatio modici vsusfructus, vel alterius modicæ quantitatis, non validat omnium bonorum donationem. Ibid.num.25

Restitutio à Principe ex mera gratia facta absque tertij præiudicio interpretanda est. p.353.col.2.n.15

Reuerendissimus dominus Didacus de Simancas Pacensis Episcopus libellum de Hispaniæ Primogenijs edidit. in Præfatione. p.354.col.2.n.25

Rex Henricus secundus instituit plura Primogenita inter nobiles huius Regni. in Præfatione.num.16

Rex potest aliquando donare & alienare bona Regni, quod facere non potest Maioratus possessor. pag. 19. col.1.num.18

Rex successor vtrum stricto iuris rigore teneatur debita Regis prædecessoris soluere. p.387.col.1.n.12

Rex consentiens alienationi, quando videatur rem liberam facere. p.483.col.2.n.42

Rex & Princeps quilibet est in sua domo. pag.11.col.2. num. 2

Romanus Pontifex non potest illegitimum legitimare vt in bonis temporalibus succedat,nisi legitimatus ratione iurisdictionis temporalis sibi subditus sit. p. 9. col.1.num.1

Romanus Pontifex potest legitimare illum qui ex matrimonio de facto contracto natus fuit, si super radice matrimonij disponit illud legitimum fuisse declarans. Ibid.num.11

S

Satisdatio in rebus Maioratus non cessat, ex eo quòd earum possessio de manu alterius capienda non sit. pag.106.col.1.num.8

Satisdatio semel remissa amplius peti non poterit, etiam si Maioratus possessor dilapidet. Ibid.num.9

Satisdatione remissa poterit Maioratus possessor petere à iudice,vt præcipiat ne dilapidatio fiat. Ibid.n.11

Satisdationibus superfluis vtendum non est. p. 107. col. 1.num.12

Satisdatio in Hispanorum Maioratibus etiam pro rebus immobilibus præstanda est. Ibid.num.15

Satisdatio præstatur à Maioratus possessore etiam notoriè idoneo. Ibid.num.16

Satisdatio à proximiore Maioratus petenda est. Ibidem. num. 20

Satisdationem calumniosè petere videtur is, quem alius antecedit. Ibid.num.20

Satisdationem petit remotior proximiore negligente,vel existente absente,vel impedito. Ibid.num.22

Satisdatio pro rebus Maioratus qualis esse debeat. Ibid. col.2.num.24

Satisdare non tenetur Maioratus possessor,quando est de liberis primi gradus institutoris eiusdem. pag. 108. col.2.num.31

Satisdatione à principio præstita non tenetur Maioratus possessor ex sola suspicione dilapidationis iterum satisdare. p.107.col.2.n.23

Satisdatur semper ex dispositione testantis, ex dispositione autem contrahentis non nisi ex causa. pag.105. col.2.num.7

Satisdandum qualiter sit,vbi Maioratus successio ex contractu defertur. p.105.col.1.n.3

Scientia non eſt probanda in immemoriali præſcriptione. pag. 225. col. 2. num. 15
Scriptura Maioratus ambigua declaratur ex lapſu decem annorum. p. 232. col. 2. n. 57
Scripturæ ſolennitas vtrum in Maioratus inſtitutione requiratur. p. 251. col. 1. n. 1
Scriptura in fideicommiſſo & etiam in feudo non requiritur. Ibid. col. 2. num. 5
Scriptura publica requiritur in promiſſione quam parentes faciunt de non meliorando aliquem ex filijs ſuis, ad hoc vt ea promiſſio irreuocabilis ſit. p. 252. col. 2. num. 13
Scripturæ traditio operatur tranſlationem poſſeſſionis, & Maioratus irreuocabilitatem. p. 452. col. 1. n. 10
Scriptura an ſit neceſſaria in facultate Regia ad bona Maioratus alienanda. p. 477. col. 2. n. 47
Semel hæres non poteſt ampliùs deſinere eſſe hæres. p. 446. col. 1. num. 10
Sententia ſuper rebus Maioratus lata non præiudicat illi cum quo lata eſt quando colluſio interuenit. pag. 505. col. 2. num. 8
Sententia lata in remedio poſſeſſorio quod ex l. 45. Tauri competit, vtrum pariat exceptionem rei iudicatæ in petitorio. p. 228. col. 2. n. 21
Sententia lata ſuper vſuris nondum decurſis valet. pag. 439. col. 1. num. 2
Sententia venalis nulla eſt, ſiue is in cuius fauorem pronunciatur, ſiue alius eo ignorante iudicem corruperit. pag. 215. col. 2. num. 42
Sententia cum Maioratus poſſeſſore lata cæteris ſucceſſoribus non citatis, nec etiam per proclama nec per edictum præiudicat. p. 164. col. 1. n. 3 **alioj. 503**
Sepulchrum & ius ſepulchrorum, atque ius inferendi mortuum in ſepulchrum, qualiter inter ſe differant. pag. 157. col. 1. num. 36
Sepulchrum authoritate Epiſcopi conſtructum vendi ſeu pignorari non poteſt. Ibid. num. 40
Sepulchrorum quædam familiaria, quædam hæreditaria ſunt. pag. 158. col. 1. num. 41
Sequens Maioratus ſucceſſor poteſt in vita poſſeſſoris Emphyteoſim in re Maioratus expreſsè alienari prohibita conſtitutam reuocare. p. 145. col. 2. n. 35
Seruitutem conſtituens ſeu eidem conſentiens non poteſt petere eius reuocationem. p. 137. col. 2. n. 18
Seruitus in re expreſsè prohibita alienari conſtitui non poteſt etiam ad vitam conſtituentis. pag. 136. col. 2. num. 10
Seruitus in rebus Maioratus acquiſita an Maioratui cedat. pag. 165. col. 2. num. 12
Sylua cædua quæ ſit. pag. 146. col. 1. num. 1
Sylua aut nemus vtrum poſſit à Maioratus poſſeſſore extirpari, & in aliam formam redigi. Ibid. col. 2. n. 7
Similitudo ſecundi Maioratus poſſeſſoris & fideicommiſſarij in quo conſiſtat. p. 102. col. 2. n. 14
Solennitas contractus ſufficit, ſi interueniat in Maioratu reuocabili ex contractu inſtituto, & non eſt neceſſaria ſolennitas vltimæ voluntatis. pag. 82. col. 2. num. 18
Solennitas requiſita præſumitur ex temporis diuturnitate, etiam ſi in inſtrumento non appareat. pag. 237. col. 1. num. 74
Solennitates requiſitas in inſtrumento non interueniſſe, qualiter ex ipſo inſtrumento comprehendatur. Ibid. num. 73
Solennitatis adæquatio non eſt cauſa ſufficiens ad hoc vt in codicillis poſſit hæredes inſtituere. pag. 257. col. 1. num. 31
Solennitas eadem quæ requiritur in actu conficiendo, requiritur in reuocando. p. 473. col. 1. n. 14
Spatium temporis immemorialis tantum poteſt quantum Imperator. p. 225. col. 2. n. 14
Spes futuræ hæreditatis ſomnium ſolet appellari. pag. 94. col. 1. num. 33
Spurius non dicitur eſſe de domo, familia, agnatione ſeu cognatione. p. 26. col. 1. n. 45
Spurius ſuccedere poteſt in Maioratu habente dignitatem annexam. p. 91. col. 1. n. 16
Spurius paternæ ſucceſſionis incapax eſt. p. 288. col. 1. num. 27
Spurius ſicut non poteſt à patre inſtitui, ita neque ſubſtitui. Ibid. num. 28
Spurius directè nec indirectè à patre capere poteſt. Ibid. num. 29
Spurius non poteſt à parente vocari ad Maioratum ex Regia facultate, etiam poſt filiorum legitimorum vocationem. Ibid. num. 30
Status quæſtio differtur vſque ad tempus pubertatis, etiam vbi bonorum poſſeſſio Carboniana non competit. pag. 431. col. 1. n. 36. & idem in bonis Maioratus eo loco. num. 37
Status triplex in quo poteſt eſſe lis ſuper fœminarum excluſione, conſideratur. p. 368. col. 2. n. 37
Statuta excludentia fœminas propter maſculos ſunt fauorabilia reſpectu agnatorum, & odioſa reſpectu fœminarum. p. 125. col. 1. n. 4
Statuta facta à Præſide & Rectoribus ciuitatis mortuo Præſide non expirant. p. 161. col. 1. n. 14
Statutum excludens fœminas propter maſculos non aliter habere locum poteſt, quam relictis filiabus dotibus ſeu alimentis competentibus. pag. 181. col. 1. num. 12
Statutum continens idem quod ius commune dicitur ius commune, non autem ſtatutarium. pag. 182. col. 2. num. 21
Statutum excludens fœminas propter maſculos, vtrum excludat monialem. p. 282. col. 1. n. 81
Statutum excludens fœminas propter maſculos extendi poteſt de caſu ad caſum ex identitate rationis, ſi ratio expreſſa ſit in ſtatuto. p. 372. col. 2. n. 4.
Statutum excludens matrem defuncti propter patruum, non habet locum in patruo magno. pag. 373. col. 1. num. 11
Statutum excludens patruum non extenditur ad amitam. Ibid. col. 2. num. 14
Statutum excludens matrem propter fratrẽ defuncti, non cenſetur excludere illum propter ſororem. Ibid.
Statutum excludens fœminas propter maſculos non cenſetur factum ea ratione conſeruandę agnationis, niſi ea ratio expreſſa ſit in ſtatuto. p. 374. col. 2. nu. 27. Et ratio ſola non præſumitur, niſi probetur. nu. 28
Statuta Galliæ & Italiæ ſunt contra ius commune in eo quòd transferunt poſſeſſionem defuncti in hęredem abſque apprehenſione. p. 422. col. 1. n. 9
Statuto iubente lites compromitti, an poſſit in rebus Maioratus fieri compromiſſum, vel tranſactio. pag. 511. col. 1. num. 28
Statutum loquens de traditione habet locum in conſtituto. pag. 452. col. 1. num. 6
Statutum permittens aliquem teſtari, dummodo aliquid faciat, non cenſetur teſtamentum annullare ſi illud non fiat, ſed datur actio ad illud implendum. p. 321. col. 2. num. 26
Statuentes arma deferri in ornamentis Eccleſiæ donatis, vel in capellis, ſi ex iactantia id faciant, meritum amittunt, non tamen ſi ad alium rectum finem id tendat. pag. 316. col. 2. num. 49

Stylus Hiſpaniæ vt mortuo Prælato Concilium præcipiat quod taxentur ea quæ in bonis Epiſcopatus deteriorata ſunt, & ſoluatur æſtimatio ſucceſſori. pag. 169.col.2.num.3

Subhaſtatio intra quod tempus ſit facienda. pag.41.col. 1.num.27

Subrogatio bonorum Maioratus in eadem prouincia,non in alia fieri debet,nec aliter facultas concedenda eſt. pag.137.col.1.num.13

Subrogatio bonorum in loco remoto, licet eiuſdem prouinciæ,non eſt facienda in Maioratu. Ibid.num.15

Subſtitutionem allegans illam probare debet.pag.18.col. 1.num.5

Subſtitutio de caſu ad caſum extenditur ex veriſimili teſtantis voluntate. p.2.col.2.n.24

Subſtitutio facta alicui ſi ſine liberis deceſſerit, expirat eo decedente cum liberis, etiam ſi liberi ſine liberis moriantur. p.38.col.2.n.16

Subſtituti citandi ſunt in cauſæ probatione, vbi aliquid in eorum præiudicium à Principe diſponitur. pag.53. col.2.num.33

Subſtitutio exemplaris quæ non ſeruato ordine à lege ſtatuto facta fuit,ipſo iure nulla eſt. pag. 287.col.1. num. 13

Subſtitutio facta alicui ſi ſine liberis deceſſerit, expirat ſi filius legitimatus ſuperſit. p.357.col.1.n.2

Subſtitutus ſub conditione ſi alter ſine liberis deceſſerit, non tenetur probare illum ſine liberis deceſſiſſe, niſi conſtet aliquo tempore illum liberos habuiſſe. p.408. col.2.num.22

Subſtitutio illius qui in locum alterius vocatus eſt, ceſſat donec eſt ſpes quòd in primo locum habere poteſt. pag.412.col.2.num.19

Subſtitutiones ſeu donationes tot reſultant ex Hiſpanorum Primogenijs, quot perſonæ ad eorum ſucceſſiones vocantur. p.4.col.2.n.17

Subſtitutio non expirat in Hiſpanorum Primogenijs poſſeſſore cum liberis moriente,ſed bona eius ad ſequentem vocatum deferuntur, ſi liberi eius ſine liberis moriuntur. p.39.col.1.n.18

Subſtitutus ſub conditione ſi alter liberos non habuerit, non poteſt ſuccedere donec eſt ſpes quòd primus liberos habere valeat. p.412.col.2.n.20

Subſtantialia non ſupplentur in inſtrumento, ſi à partibus omittantur, etiam ſi apponi ſolita ſint. pag. 530. col.1.num.67

Succeſſor Maioratus quo remedio vti debeat vt aduerſus Maioratus poſſeſſorem ſibi iuramentum in litem deferatur. p.174.col.1.n.10

Succedendum eſt in fideicommiſſo relicto familiæ ſecundum ordinem ſucceſſionis ab inteſtato. pag. 406.col. 1.num.7

Succeſſor in Maioratu liber remanet ſi moritur qui requirendus erat pro conſilio contribuendo. pag. 307. col.2.num.41

Succeſſor Maioratus an teneatur ante apprehenſionem poſſeſſionis cauere de conditionis implemento, & re cum fructibus reſtituenda, quando vera conditio in diſpoſitione apposita eſt. p.295.col.2.n.25

Succeſſio Maioratuum Hiſpaniæ regulatur ſecundum Regni ſucceſſionem. p.10.col.2.n.17

Succeſſio Regni & Maioratus ſemper vna eſt, niſi inſtitutor aliud diſpoſuerit. p.11.col.1.n.21

Succeſſor in Regno & Maioratu tenetur ſoluere debita pro eiuſdem vtilitate contracta. p.14.col.1.n.16

Succedere iure Francorum quid ſit. p.46.col.2.n.4

Succeſſor vniuerſalis non ſemper iure hæreditario ſuccedit. p.51.col.1.num.15

Succeſſio Maioratus quæ à ſucceſſore indigno aufertur, cui deferenda ſit. p.60.col.2.n.25

Succeſſor Maioratus ex quinta bonorum, vel ex re certa inſtituti,vtrum ad debita inſtitutoris teneatur.p.67. col.2.num.8

Succeſſor Maioratus qui redemit annuum redditum ſuper bonis Maioratus Regia facultate præcedente impoſitum,poteſt aliũ annuum reditum eiuſdem quantitatis ſuper ipſis bonis abſque Regia facultate imponere. p.71.col.2.n.26

Succeſſor Maioratus vtrum teneatur ad ſoluenda debita vltimi poſſeſſoris, ſi ea modica ſunt, eiuſdémque conſcientiæ exonerationem contingant. pag.73.col.2. num.34

Succeſſionis capacitas in dubio præſumenda eſt,niſi contrarium probetur. p.95.col.2.n.58

Succeſſor Maioratus dicitur fideicommiſſarius improprio & largo modo. p.102.col.2.n.12

Succeſſor Maioratus non tenetur ſtare locationi factæ per prædeceſſorem. p.139.col.1.n.3

Succeſſio obliqua quæ ſit. pag.101.col.1.num.3

Succeſſio Iudæorum quæ à lege Primogenitis defertur, Primogenium etiam legis appellari poterit.pag.187. col.2.num.6

Succeſſio ex electione antiquis temporibus frequenter ſeruari ſolebat in fideicommiſſis familiæ relictis. pag. 201.col.1.num.2

Succeſſio Maioratus non capitur ab vltimo poſſeſſore, ſed à primo inſtitutore, etiam vbi vltimus poſſeſſor ſucceſſorem elegit. p.202.col.1.n.6

Succeſſor non poteſt vti titulo prædeceſſoris abſque vitiorum acceſſione. p.236.col.2.n.72

Succeſſor Maioratus grauatus aliquid adimplere, non aliàs vocatus in caſu contrauentionis nunquam cenſetur vocatus, & fructus reſtituet. pag. 295. col.1. num.20

Succeſſor Maioratus nullum ius habet,niſi ab eo inſtanti quo ſibi dies ſucceſſionis ceſſit, & ideò fructus præteriti ad eum non pertinent. p.296.col.2.n.30

Succeſſor Primogenij iuſſus contrahere cum aliqua, ſi cum alia contrahat poſt delatam ſucceſſionem, & ea defuncta illa cum qua iuſſus fuerat contrahat,non paret conditioni: ſi verò tempore ſucceſſionis ſit defuncta impletur conditio. p.304.col.1.n.16

Succeſſore Maioratus requiſito à ſequenti vt contrahat cum qua iuſſus eſt, & nolente, defertur ſucceſſio ſequenti:nec primus poterit voluntatem mutare. pag. 304.col.2.num.18

Succeſſor Maioratus prohibitus cum aliqua contrahere tenetur conditionem adimplere, aliàs ſucceſſione priuatur.p.306.col.1.n.28. Niſi mulier tempore matrimonij probatiſſimi generis & opinionis reputetur, & defectus qui poſtea compertus fuit iuſtè potuit ignorari. Ibid. num.29. Ignorantia probabili & iuſta & præcepto in vim modi adiecto. Ibid.n.30. Et reputatio nobilitatis & generis ad minus debet eſſe per decennium. Ibid.31. Niſi cauſetur quaſi poſſeſſio ex actibus minori tempore. Ibid.num.32

Succeſſor Maioratus qualiter ad delationem nominis & armorum aſtringendus ſit. p.311.col.2.n.13

Succeſſor duorum Maioratuum quorum quilibet nominis & armorum delationem contineat, antiquioris arma modernis præferre debet. p.314. col.2.num.36. Niſi modernior Maioratus ſit maioris qualitatis & excellentiæ. Ibid.num.37. Vel niſi modernior procedat ex parte patris, antiquior verò ex parte matris. Ibid. num.38

Succeſſor tenetur adimplere iuramenti conditionem de

modo

modo implendo, si leges Primogenij modum, & non veram conditionem inducant. p.298.col.2.n.47

Successor in duobus Maioratibus non astringitur præcisè ad prælationem antiqui nominis & armorum, sed consuetudine pro suo arbitrio ea deferet. p. 315. col.1.num.45

Successor in duobus Maioratibus quorum quilibet delationem armorum simpliciter contineat, an in vtroque succedat. p.313.col.1.n.28

Successio Maioratus ex duobus ex vno vtero natis cui adijcienda sit quando nescitur quis eorum primò natus fuit. p.365.col.2.n.19

Successione Maioratus in vnam lineam ingressa, non potest fieri transitus ad aliam. p.411.col.1.n.10

Successio Maioratus ad quem deferenda erit, quando dispositio est in pendenti. p.413.col.2.n.35

Successor Maioratus vtrum ante apprehensionē actualis possessionis, valeat possessionem ex actu ficto in alium transferre. p.423.col.2.n.25

Successor Maioratus qui semel bonorum ipsius Maioratus possessionem apprehendit, vtrum possit in Regio consilio remedium tenutæ proponere. p.427. col.1. num. 8

Successio Maioratus duobus modis consideranda est, vno quando Primogenitus nascitur, altero verò quando succedit. p.390.col.2.n.36

Successio Maioratus pluribus ordine successiuo delata, primis morientibus, sequentibus ex proprijs vocationibus defertur. p.390.col.2.n.39

Successor Maioratus non poterit tertium à rerum Maioratus possessione expellere absque iudicis authoritate. p.422.col.1.n.12

Successor Maioratus qui timet quòd sibi copia probationum deperire valeat, alijs remedijs vti poterit. p. 440.col.1.num.16

Successor Maioratus non potest viuente possessore super eius successione actionem proponere. Ibid. n.17

Successio Maioratus non potest auferri descendentibus, & deferri transuersalibus. p.525.n.53

Successoribus Maioratus non citatis non solùm nocet sententia, sed etiam omnia acta iudicij. p. 504.col.1. num.4

Successores Maioratus possunt appellare vel supplicare, vel appellationem vel supplicationem prosequi, quando Maioratus possessor id non fecit. pag. 506. col.1. num. 10

Successor Maioratus non tenetur soluere hæredibus prædecessoris pecuniam ex transactione aduersario solutam. p.510.col.1.n.24.& 25

Successor Maioratus præcepto delationis nominis & armorum omisso ab institutore Maioratus, vtrum teneatur arma & nomen institutoris deferre. pag.315. col.1.num.46

Successor Maioratus vtrum sit priuandus successione ex causa ingratitudinis post mortem institutoris Maioratus aduersus ipsum institutorem contingenti. pag. 63.col.1.num.43

Successor an reuocet alienationem in vita alienantis ex prohibitione alienationis in Maioratu in contractu instituto facta. p.85.col.2.n.33

Successor Maioratus potest ex sylua cædua arbores excidere, dummodo in cædendo vsum consuetum non excedat. pag.146.col.1.num.2

T

Tabellio creatus à Maioratus possessore, vtrum eo mortuo desinat esse Tabellio. p.161.col.1.n.17

Tempus semper censetur adiectum fauore hæredis, non fideicommissarij. pag.113.col.2.num.27

Tempus immemoriale vtrum semper consuetudinem, non autem præscriptionem inducat. pag. 225. col.2. num.12

Tempus Maioratus institutionis seu additionis, vel mortis institutoris, in Maioratuum successione considerandum non est. p.354.col.1.n.10

Tempus mortis vltimi possessoris non est considerandum, quando de contraria voluntate testantis constat. pag.413.col.1.num.23

Tempus mortis non est considerandum in dispositione conditionali, sed tempus impletæ conditionis. Ibid. num. 24

Tempus mortis vltimi possessoris quoad proximitatem in patronatibus, anniuersarijs, feudo, atque Emphyteosi & fideicommisso iure Maioratus relictis considerandum est. p.414.col.2.n.42

Temporis antiquitas facit vt præsumatur assensus Regius in feudi alienatione. p.515.col.1.n.11

Tempus factæ renunciationis considerandum est cùm de læsione agitur, etiam si ex postfacto parentum facultates excreuerint. p.196.col.2.n.29

Tenor dispositionis derogat Maioratus naturam. p. 11. col.2.num.27

Terminus proximiori assignandus est ad alienationis reuocationem, vt remotior illam eo lapso reuocare possit. pag.446.col.2.num.14

Terminus sex mensium de quo in l.9. titu.7. lib.5. noui Ordinamen. vtrum currat contra minores, absentes & ignorantes. p.435.col.2.n.60

Testamentum factum ab eo qui non cogitabat de ingressu, vtrum ingressu Monasterij reuocetur. p. 264.col. 2.num.44

Testamentum quod reuocatur ex ingressu monasterij facta expressa bonorum dedicatione eidem monasterio, vtrum reuocetur quoad omnia, seu solùm quoad institutionem. p.265.col.1.n.48

Testamentum factum à monacho cogitante de ingressu, non reuocatur ex ingressu monasterij, siue aliquid fuerit relictum monasterio, siue non. Ibid.n.49

Testamentum primum vt tollatur per secundum faciendа est mentio clausulæ derogatoriæ in primo contentæ. pag.477.col.2.num.30.& 33

Testamentum iam factum confirmatur ex licentia superueniente. p.490.col.1.n.34

Testamentum nulla via irreuocabile fieri potest, etiam iuramento de non reuocando accedente, nec ex Principis facultate. p.451.col.1.n.2

Testator qui non potest cautionem remittere, vtrum possit præcipere vt hæres fideiussorem pauperem accipiat. p.407.col.2.n.28

Testator qui integrā hæreditatem restitui iussit, vtrum censeatur Falcidiæ, aut Trebellianicæ detractionem prohibuisse. p.119.col.2.n.15

Testator potest vni vsumfructum legare, & alteri proprietatem deducto vsufructu. p.133.col.1.n.36

Testari non valens si in graui infirmitate constitutus donet, videtur facere id in fraudem testamenti. p. 274. col.1.num.38

Testatus & intestatus non potest quis mori quoad tempus, sicut nec quoad bona. p.411.col.2.n.15

Testator relinquens bona sua propriæ agnationi seu familiæ per verba tractum successiuum denotantia, ex eo censetur Maioratum instituere. p. 49.col.2.n.23

Testator qui reliquit bona sua vt in eis succedatur ordine Primogenituræ, censetur Maioratum instituere. p. 32.col.1.num.32

Testator qui reliquit bona sua masculis suæ familiæ, censetur inter eos Maioratum instituere. Ibid.col.2.n.35

Teſtis qui depoſuit ſe vidiſſe aliquid fieri publice, vtrum cenſeatur deponere de publica voce & forma. p. 33. col. 1. num. 36

Teſtes bonæ famæ requiruntur ad præſcriptionis Trimogenij probationem. p. 228. col. 1. n. 29

Teſtes deponentes de immemoriali præſcriptione, cuius ætatis eſſe debeant. p. 230. col. 1. n. 40

Teſtis cuius ætatis eſſe debeat, vt dicatur doli capax. p. 230. col. 2. num. 41

Teſtis 14. annorum vtrum deponere poſſit de his quæ vidit in minori ætate. Ibid. num. 42

Teſtis vnus ſufficiet, vt alimenta lite pendente præſtentur. p. 334. col. 2. n. 40

Teſtium defectus admittendi ſunt quando agitur de poſſeſſione concedenda, vel auferenda. p. 437. col. 1. n. 66

Teſtium impugnatio admittenda eſt in remedijs poſſeſſorijs. Ibid. num. 68

Theſaurus ad vſumfructuarium non pertinet. pag. 148. col. 1. num. 2

Theſaurus donum Dei dicitur. Ibid. col. 2. num. 5

Theſaurus in re Emphyteotica vel feudali inuentus non pertinet domino directo, ſeu Emphyteotæ, ſeu vaſallo. Ibid. num. 7

Theſauri inuenti dimidia pars vero fundi domino competit. Ibid. col. 1. num. 3

Theſauri inuenti in fundo Maioratus vtrum dimidia pars quæ domino ſoli competit, Maioratus poſſeſſori deferenda ſit. Ibid. num. 1

Theſauri inuenti in fundo dotali conſtante matrimonio, vtrum dimidia pars competat viro, an vxori. Ibid. num. 2

Tiraquellus inter omnes iuris interpretes copia allegationum atque rerum congerie primatum obtinet. p. 199. col. 2. num. 43

Titulus Maioratus, eſt titulus vniuerſalis non particularis, etſi non ex verbis vniuerſalibus, ſed tantùm particularibus conſtet. p. 168. col. 2. n. 19

Titulus vitioſus ſeu illegitimus præſcribentes in mala fide conſtituit. p. 235. col. 2. n. 66

Titulus reprobatus à iure non conſtituit præſcribentem in mala fide in caſibus in quibus error iuris bonam fidem induxit. p. 236. col. 1. n. 69

Titulum oſtendere non debent hi qui ex immemoriali præſcriptione iuuari poſſunt. p. 237. col. 1. n. 75

Titulum illegitimum habens ex quo præſcriptio excluditur, tenetur in conſcientiæ foro vel liti cedere, vel illum oſtendere. Ibid. col. 2. n. 76

Titulus qui habetur pro non titulo, non impedit remedium poſſeſſorium. p. 434. col. 2. n. 55

Titulus ſi de momentanea poſſeſſione fuerit appellatum, in his Regnis atque etiam in Gallia non ſeruatur. pag. 428. col. 2. num. 19

Tractus futuri temporis non expectat ad iudicem. pag. 440. col. 1. num. 14

Traditione rerum Maioratus ab inſtitutore facta irreuocabilis fit. p. 451. col. 2. n. 3

Traditione facta quæ fit per conſtitutum, vtrum Maioratus fiat irreuocabilis. Ibid.

Traditio vnius tantùm rei ex contentis in Maioratu, an ſufficiat ad eius irreuocabilitatem, an verò omnium neceſſaria ſit. p. 454. col. 1. n. 21

Traditio facta de vna re quando agitur de acquiſitione alicuius iuris, operatur illius acquiſitionem etiam quoad alias. p. 455. col. 1. n. 26

Tranſuerſalis qui à Rege Pelagio non deſcendat, non poteſt ſuccedere in Regno Hiſpanorum. pag. 397. col. 2. num. 18

Tranſitus de vna linea ad aliam propter maſculos non fit in Maioratu & in Regno. p. 13. col. 2. n. 9

Tranſactio & compromiſſum æquiparantur. pag. 507. col. 1. num. 1

Tranſigi vel compromitti an poſſit ſuper bonis Maioratus. Ibid. num. 2

Tranſactio vel compromiſſum ex ſententia ſeu præcepto iudicis, an valeat in rebus Maioratus. pag. 511. col. 1. num. 29

Tranſactio ſeu compromiſſum ſuper fideicommiſſo valet ex conſenſu eorum quorum fauore alienatio prohibita eſt. Ibid. col. 2. num. 31

Tranſigere poteſt hæres ſuper re fideicommiſſi. p. 507. col. 2. num. 4

Tranſactio fieri poteſt quando dubitatur an res ſit iudicata, vel non. p. 508. col. 2. n. 6

Tranſactio vel compromiſſum ſuper rebus alienari prohibitis fieri non poſſunt. Ibid. num. 8

Tranſactio & compromiſſum ſuper rebus Maioratus cum facultate Regia ex legitima cauſa conceſſa fieri poſſunt. p. 509. col. 2. n. 20

Tranſactio ſeu compromiſſum ſuper Maioratu admittuntur, dummodo res Maioratus apud poſſeſſorem maneant, pecunia vel alia re aduerſario data. p. 510. col. 1. num. 22. 23. 26

Tranſactio minoris vel Eccleſiæ quomodo valeat, re de qua litigatur apud eos manente. Ibid. col. 2. n. 27

Tranſactione vel compromiſſo confirmatis authoritate Regia, an poſſit contra ea agi, vel exceptione vti. p. 511. col. 2. num. 32

Tranſactio vtrum reſcindi poßit ex enormißima læſione, vel vltra dimidiam. Ibid. num. 34

Trebellianica detrahitur ex fideicommißis vniuerſalibus, ex ſingularibus verò Falcidia. p. 116. col. 1. n. 1

Trebellianicæ detractio vtrum liberis primi gradus prohiberi poßit. p. 119. col. 1. n. 12

Triplex ſtatus in quo poteſt eſſe lis ſuper fœminarum excluſione conſideratur. p. 368. col. 2. n. 27

V

VAlentia actus reſpectu cauſæ efficientis non poteſt pendere, ſed potentia paßiua ſic. p. 68. col. 2. n. 19

Valor rei minuetur ex onere fideicommißi ſibi iniuncto. pag. 204. col. 1. num. 20

Valor rerum Maioratus qualiter conſiderandus ſit ad ſecundam ſupplicationem interponendam. pag. 134. col. 2. num. 43

Variatio vbi permiſſa eſt eligens ſemel tantùm variare poterit. p. 205. col. 2. n. 36

Variare vtrum poßit is cui facultas eligendi ad Maioratus ſucceßionem conceſſa eſt. p. 204. col. 2. n. 22

Vaſallus in re feudali poteſt ad vitam ſeruitutem conſtituere. p. 136. col. 1. n. 3

Vaſallus vtrum poßit in re feudali vſumfructum imponere. Ibid. num. 7

Vaſallus non poteſt rem feudalem in Emphyteoſim nec libellum concedere. p. 144. col. 2. n. 32

Vaſalli Regis qui in Regno Caſtellæ vocentur. p. 95. col. 1. num. 48

Vaſallus an poßit compromittere & tranſigere ſuper feudo. p. 507. col. 2. n. 5. & 508. col. 1. n. 9. & 509. col. 2. num. 19

Vbi eſt eadem ratio non dicitur procedi per extenſionem, ſed per comprehenſionem. p. 28. col. 2. n. 12

Venditio quæ decretum iudicis requirit, in publica ſubhaſtatione facienda eſt. p. 477. col. 1. n. 45

Venditio bonorum Maioratus in caſu permiſſo abſque dolo & cum minimo incommodo fieri debet. p. 486. col. 2. num. 4

Venditione permiſſa an poßit res Maioratus pignorari, vel

vel hypothecæ ſubijci. p.487.col.1.& 2.n.10.15
Vendendi licentia non extenditur ad alienandum tranſactionis cauſa. Ibid.num.12
Venditionis verbo etiam in diſpoſitione exorbitanti & ſtricti iuris omnis actus alienationis comprehẽditur. p.488.col.2.n.17
Venditionis permiſſio quando ad alias alienationis ſpecies extendatur. Ibid.col.2.n.21
Venditio immobilium nõ niſi in defectum mobilium fieri debet. p.501.col.1.n.24
Vena in fundo Maioratus inuenta an cedat lucro Maioratus poſſeſſoris. p.149.col.1.n.8
Verbum Maioratus à ſolis Hiſpanis vſitatur, nec inuenitur apud Latinos ſcriptores. p.2.n.3
Verba directa obliquantur ex teſtantis voluntate. p.4. col.1.num.13
Verba generalia diſpoſitionis declarantur ex ratione adducta in proœmio. p.28.col.1.n.30
Verba de maiori ad maiorem, vel de Primogenito in Primogenitum, & alia ſimilia inducunt Maioratus coniecturam. p.33.col.2.n.39
Verbum ſimpliciter prolatum in materia perpetua non verificatur in prima vice, ſed in infinitum protrahitur. p.39.col.2.n.20
Verba appoſita in priuilegio non intelliguntur de primo actu, ſed perpetuò locum habent. Ibid.
Verba improprianda non ſunt quando ex propria ſignificatione ſuſtineri poſſunt. p.51.col.2.n.18
Verbum dono appoſitum in teſtamento non inducit donationem inter viuos, ſed legatum. p.80.col.1.n.3
Verbum directum obliquatur. p.101.col.1.n.4
Verba Maioratuum inſtitutorum ſecundum ius intelligenda atque interpretanda ſunt. p.104.col.1.n.21
Verbum alienationis vbi tractatur de pœna, ſtrictè accipiendum eſt: vbi autem de fauore, latè. p.137.col. 2.num.17
Verbum reuertatur ex lata ſignificatione comprehendit ius quod denuò acquiritur. p.198.col.2.n.45
Verba liberam facultatem denotantia quæ ſint. pag.211. col.1.num.2
Verbum volo ad actum licitum & permiſſum, non autem ad actum regulatum ex voluntate corrupta referendum eſt. p.213.col.1.n.17
Verba ex quibus comprehenditur electionem non voluntati, ſed arbitrio commiſſam eſſe. pag.216. col.2. num.49
Verbum fiat prolatum à Regijs conſiliarijs qui Regiæ Cameræ præſunt, non eſt tanti effectus prout verbum fiat à Principe prolatum. p.247.col.2.n.59
Verbum filiorum in materia odioſa comprehendit poſthumos, vbi in aliqua parte teſtamenti verbum filiorum ad poſthumos relatum inuenitur. p.283. col.2. num.85
Verbum filiorum nepotes non comprehendit, vbi gradus vel affectio conſideratur. p.289.col.1.n.35
Verbum maſculus fœminam maſculo deficiente comprehendit, vbi eadem ratio in maſculo & in fœmina concurrit. p.376.col.1.n.34
Verba quæ ex ſui natura ſolent maſculos & fœminas comprehendere; de ſolis maſculis intelligenda ſunt, quando ratio conſeruandæ agnationis in Maioratu expreſſa, vel ſubintellecta fuit. p.376.col.2.n.38
Verbum maſculus de maſculis ex fœmina deſcendentibus intelligendum eſt, quando Maioratus à fœmina fuit inſtitutus. p.375.col.2.n.29
Verbum filiorum fœminas non comprehendit, vbi Maioratus inſtitutor de maſculis & fœminis diſcretiuè diſpoſuit. p.379.col.2.n.55
Verbum ſuprascriptis vel ſupradictis inducit maſculinitatis repetitionem. p.381.col.2.n.64
Verbum Repreſenten la perſona de ſus padres, *in l.40. Tauri appoſitum, vtrum ad gradum proximitatis, ſeu ad qualitatem Primogenituræ referendum ſit. p.391.col.2.num.48*
Verbum ſucceſſio ſucceſſorem vniuerſalem & particularem, & ſucceſſorem ex contractu atque ex vltima voluntate comprehendit. p.397.col.1.n.15
Verba Maioratus quòd non tranſeat dominium nec poſſeſſio in vocatum, donec impleat quòd ſibi iniunctum fuerit, nec dominium nec poſſeſſio ciuiliſſima in eum tranſit. p.294.col.2.n.17
Verba tunc & eo caſu reſtringunt diſpoſitionem ad caſum expreſſum. p.400.col.2.n.4
Verba tunc & eo caſu qualiter intelligenda ſint. p.401. col.1.num.6
Verbum proximus & verbum proximior idem ſunt. p. 402.col.1.num.12
Verba quæ poſſunt referri ad teſtatorem & ad grauatum, ad teſtatorem referenda ſunt. p.406.col.2.n.10
Verba improprianda non ſunt ad iurium correctionem. p.432.col.2.n.42
Verbum quodcunque ſi apponatur in donatione iurium & actionum quod denotet effectum & perfectionem actus, habet vicem ceſſionis. p.457.col.1.n.39
Verbum Maioratus omnes ſubſtitutiones comprehendit quæ neceſſariæ ſunt ad hoc vt bona perpetuò in familia conſeruentur. p.19.col.1.n.14
Veriſimile pro diſpoſito habetur in Maioratuum diſpoſitionibus. pag. 98. colum. 2. num. 90. & pag. 479. col.2.num 6
Veteris teſtamenti inſtituta in Primogenitura potiùs ætatis prærogatiuam, quàm cæteras qualitates ſequuntur. p.219.col.1.n.62
Veſtes quæ ex ſtatuto deferri prohibentur, ſub legato veſtium non comprehenduntur. p.98.col.2.n.87
Vicarij ſeu locum tenentes ab inferioribus à Principe creati, vtrum habeant iuriſdictionem ordinariam. p. 160.col.1.num.11
Vicarius Epiſcopi ex iuris diſpoſitione habet ordinariam iuriſdictionem. Ibid.num.13
Vidua luxuriosè viuens priuatur tutela filiorum. p. 63. col.2.num.49
Vidua quæ adulterium poſt mortem mariti commiſit, perdit medietatem lucrorum conſtante matrimonio acquiſitorum. Ibid.col.1.num.50. Et filiorum ſucceſſionem num.51. Et facultatem ſibi à marito conceſſam vt pro ipſo teſtetur. num.52. Et officium executricis teſtamenti mariti. num.53
Vidua luxuriosè viuens marito atque eius animæ iniuriam irrogat. p.64.col.1.n.54
Vidua luxuriosè viuens vtrum perdat dotem, ac ſi marito viuente adulterata fuiſſet. Ibid.num.55
Vltimo loco vocatus ad fideicommiſſum poteſt bona fideicommiſſi alienare, in eiſdémque hæredem extraneum inſtituere. p.17.col.2.n.1
Vltimus Maioratus poſſeſſor cui electio ad eius ſucceſſionem commiſſa eſt, poteſt filium ſuum in poteſtate eligere. p.209.col.1.n.60
Vltimi poſſeſſoris ſucceſſione in Maioratibus non agitur, ſed primi inſtitutoris. p.406.col.1.n.4
Vltimus Maioratus poſſeſſor non poteſt ſequentem in bonis ipſius Maioratus hæredem inſtituere. pag. 51 col.2.num.20
Vltimus Maioratus poſſeſſor non poteſt antiquas leges & conditiones ipſius Maioratus mutare, nec nouas adijcere. Ibid.num.21
Vltimus ex familia poteſt antiquo Maioratui nouas conditiones adijcere. p.52.col.1.n.24

INDEX.

Vltimo loco vocatus ad Maioratus succeſſionem poteſt turi Primogenituræ liberè cedere. p.354.col.2.n.24

Vltima opinio quando videtur approbari ab Accurſio. p.488.col.2.n.23

Vnitas ad conſeruationem ſubiecti, dualitas verò ad eiuſdem deſtructionem ordinatur. p.74.col.2.n.5

Vniuerſitas cuiuſlibet ciuitatis ſeu oppidi appellatur Reſpublica. p.95.col.2.n.54

Vnus actus ſucceſſionis vtrum ſufficiat, an plures requirantur ad Primogenij præſcriptionem. p. 227. col.1. num. 24

Vna ratione legis deficiente, ex alia ſuſtinetur. pag.111. col.2.num.11

Vocatus ad Maioratus ſucceſſionem ſub conditione negatiua admittendus non eſt, niſi prius conſtet contrariam conditionem affirmatiuam adimpleri non poſſe. p.412.col.1.n.16

Vocati cenſentur ordine ſucceſſiuo plures vocati per copulam in diſpoſitione habẽte tractum ſucceſſiuum. p.37.col.1.n.6

Vocatus vltimo loco poteſt bona fideicommiſſi alienare in eiſdémque hæredem extraneum inſtituere. pag.17. col.2.num.1

Vocato ad Maioratus ſucceſsionem acquiritur actio vtilis ſine ceſsione, ex acceptatione notarij. p.463. col. 1.num.68

Voluntas quæ non tranſit in diſpoſitionem conſideranda non eſt. p.18.col.1.n.6

Voluntas præſertim in fideicommiſsis dominatur, ea quòd potiùs quàm verba ſemper attendenda eſt. pag. 19.col.2.num.19

Voluntas quæ non tranſit in diſpoſitionem, attenditur, ſi ea ex aliquo verbo etiam generali ac improprio deduci poſsit. p.22.col.1.n.28

Voluntas teſtantis quòd voluerit Maioratum inſtituere, comprehenditur ex his quæ dixit ante teſtamentum. p.33.col.2.n. 40

Voluntatis quæſtio ex arbitrio iudicis pendet. Ibidem. num. 41

Voluntas & poteſtas actus humanos perficiunt. p.155. col.1.num. 24

Voluntas euidens dicitur illa quæ ex coniecturis elicitur. p.368.col.2.n.39

Voluntas teſtantis vt in Maioratu vel fideicommiſſo ex electione ſuccedatur, captatoria non eſt. pag. 201. col.2.num.3

Voluntas etiam in contractibus verbis præfertur. pag. 20.col.1.num.20

Vox eligendi eſt fructus veri dominij. p.159.col.1.n.2

Vſus loquendi vtrum probandus ſit ad ſciendum an ſub appellatione legitimorum legitimati comprehendantur. p.360.col.2.n.33

Vſusfructus parenti in bonis Maioratus filij familiàs competens expirat morte filij. p.131.col.2.n.20

Vſusfructus temporalis verus vſusfructus eſt. Ibidem col.2.num.21

Vſusfructus ad tempus conſtitui poteſt, quamuis aliæ ſeruitutes ad tempus conſtitui non poſsint. Ibid.n.22

Vſusfructus perceptionis prohibitio ex mente etiam inſtitutoris colligi poteſt. p.132.col.2.n.31

Vſusfructus perceptione prohibita vtrum commoditas percipi poſsit. p. 133.col.1 n.33

Vſusfructuarius ſeruitutem imponere non poteſt. pag. 135.col.2.num.1

Vſusfructus non confiſcatur in vita poſſeſſoris, vbi expreſsè alienatio prohibita eſt. p.136.col.2.n.9

Vſusfructuario vtrum competat ius patronatus. p.152. col.1.num.4

Vſusfructus rerum Maioratus ab eius poſſeſſore redempti, an ipſius Maioratus efficiantur. pag. 164. col.2. num.9

Vſusfructus in rebus Maioratus cum proprietate conſolidatus, an ipſi Maioratui cedat. p.168.col.1.n.18

Vſusfructuarius ex diſpoſitione legis vtrum differat ab eo qui ex diſpoſitione hominis vſumfructum habet. p.171.col.2.num.11

Vſusfructuarius tenetur facere inuentarium. pag. 173. col.2.num.8

Vſusfructus reſeruatione transfertur poſſeſsio & Maioratus irreuocabilis. p.452.col.1.n.9

Vſusfructus bonorum Maioratus tranſit in Fiſcum durante vita poſſeſſoris, qualitérque hoc intelligendum ſit. p.519.col.2.n.11

Vſusfructus perceptionem prohibere vtile erit in Maioratibus. p.133.col.1.n.34

Vſusfructuarij ad Maioratus poſſeſſorem arguitur, vbi eadem ratio concurrit, & qualiter id intelligatur. p. 47.col.2.num.8. Idem de marito, Prælato, & alijs ſimilibus. p.48.col.1.n.11

Vxor vtrum abſque licentia mariti poſsit Primogenium inſtituere. p.249.col.1.n.3

Vxor non poteſt facere donationem cauſa mortis abſque viri licentia. Ibid.num.4

Vxor vtrum poſsit Primogenium reuocare abſque viri licentia. Ibid.col.2.num.5

Vxor quæ ſecundas nuptias contraxit, non poteſt Primogenium inſtituere ex arris ſeu alijs lucris conſtante matrimonio acquiſitis. p.277.col.2.n.62

Vxor quæ ſecundas nuptias non contraxit, vtrum ex arris ſeu donatione propter nuptias valeat Primogenium inſtituere. p.278.col.2.n.64

Vxor vel alius creditor qualiter ſibi conſulant vendendo pignus, ne fructus ſortem conſumant. pag. 487. col.1.num.8

Aliqua notabilia quæ apponuntur ſub literis, A, B, & C, ſub aliis literis inuenientur, quia dupliciter notantur, vt clariùs vnuſquiſque poſsit inuenire.

FINIS.

BIBLIOTECA ... LEON

debeme alias [illegible] 12 Rs

Desde 20 de diciembre inclusive a 30 quartos cada dia
de pan 72 quartos y doze quartos de castañas 4 qtos y medio de naranxas
de pan 78 quartos mas tres Rs de turron y cardo y asperiegas mas de vino y aceite la noche buena 14 qtos

G-E 885